JELENKOR

POLITIKAI TEKINTETBEN

A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESÍTŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.



8
1835

Negyedik évi folyamat első fele.

PESTEN,

ESZTERGAMI K. BEIMEL JÓZSEF' INTÉZETÉBEN.

1835.

308.578

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Hazádnak és az Emberiségnek élj!

Tiszteld a' Szépet, Jót, Igazat, Valót.



JELENKOR.

1. szám Pest, szombat január 3dikán 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban 's Kolozsvárott; kinevezések; k. kam. tudósitás; asszony-egyesületi tánczmulatság: Miskolcz uj tiszthatósága 's különféle). Ausztria. Németország. Belgium. Anglia (London belvárosi kültanácsa gyülése; Peel levele; hirlapi itéletek; elegy. Francziaország (Rouen ur elitéltetése.) Spanyolország (hivatalos tudósitások a' közelebbi két ütközet felől). Oroszország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban dec. 29kén mind a' két tábla országos ülést tartván, a' RRnél már kerületileg kidolgozott uriszéki módositás, 's a' VIIdik czikkben azt követett több rendü §§sz állapittatott meg; — a' fő RR. pedig ugyanaz urbéri tárgyban az alsó táblától hozzájok átküldött másod rendü üzenettel foglalatoskodtak, 's a' VIdik czikkelyig haladván, kevés kivétellel egyező határozatot hoztak a' RR. végzeteivel. — A' dunai hidat Pozsonynál dec. 14kén szedték ki, tehát négy nappal később a' pestinél. — Abauj RRei Vitéz János országgyülési volt követjük helyébe, mult évi nov. 17kén tartott közgyülésökbeli ujabb választásnál fogva Péchy János fősz. birót küldék uj képviselőjökül.

Kolozsváratt: Dec. 18kán tartott országos ülésben a' KK. és RR. által megerősitett Horváth Ferencz úr a' hitet letevén, itélőmesteri hivatalába iktattatott. Ugyanez ülésben az elnök ur előadván, hogy a' napirenden a' sarkalatos és diplomatikai hivatalbeliek választása lenne, ajánlá a' RRnek ezen tárgy elővételét. A' választás tárgyára kivántató előleges lépéseket a' RR. megkezdeni kivánván, előbb is felolvastatott az ő Felsége által kinevezett kir. hivatalosak lajstroma, az ehez tartozó minden irománnyal együtt; melly alkalommal azon irományokban némelly hijányok tapasztaltatván, az elnök úr exjára bizatott: hogy ezen hijányokra nézve a' kir. Kormányszéket felvilágositások tételére szólitaná fel. Dec. 20kán tartott országos ülésben olvastatott kir. biztos föh. Ferdinánd kir. Fenségének a' RRhez ezen kir. hivatalosak lajstromát tárgyazó levele, mellyben ő Fensége a' RRnek tudtára adja: hogy ámbár semmit az iránt nem kételkedhetik, hogy a' RR. az ő Felsége közelebbi kegy. leirásában kijelentett akaratjának eleget tesznek, 's a' dipl. hivatalok választásához haladék nélkül kezdenek, csakugyan az ő Felségétől vett rendelés következésében a' RRnek tudtokra adja, hogy ha a' közelebbi január 10dik napjaig azon hivatalok választásához nem kezdenek, azon esetben ő kir. Fenségének ő Felsége világos rendelése következésében azt ő Felségének még ugyanazon nap följelenteni kell. — Dec. 22kén tartott országos ülésben az elnök ur előadta kir. kormányszéki helyettes elölülő gr. Kornis János ő exjának az elnök ő exjához intézett tudósitását, hogy a' kir. Kormányszék a' RRnek azon határozását, melly szerint a' kir. hivatalosak kinevezésire nézve világositást kértek, ő Felségéhez küldötte, maga e' részben világositásokat nem adhatván. Dec. 23kán tartott országos ülésben e' tárgy fontolat alá vétetvén, megállittatott: hogy egy ő Felségéhez küldendő fölirásban fedeztessenek fel azon hijányok, mellyek a' kir. hivatalosak kinevezését érdeklő irományokban tapasztaltattak, egyedül ő Felsége nyugtathatván meg e részben a' RRket. Melly alázatos felirásnak ő Felségéhez juttatására a' kir. biztos ő királyi Fensége levél által megkéretni határoztatott. Más nap (24) a' levelek a' RR. gyülésében felolvastatván, aláirattak 's bépecsételtettek, 's főispán Ugron István úr vezetése alatt egy országos küldöttségtől ő kir. Fenségének béadattak. Még az nap délután tartatott országos ülésben olvastatott kir. biztos ő kir. Fenségének a' RRhez intézett levele, mellyben kinyilatkoztatja, hogy a' RR. felirását ő Felségéhez fel fogja küldeni. — Ugyanekkor az elnök ur emlité, hogy a' közelebbi uj esztendő kezdetén jó lenne, ha a' RR. az ő Felsége, mint ezen haza forrón szeretett és tisztelt fejdelme iránt viseltető hivségök 's hódolásuk iránti érzelmiket kir. biztos Fenségénél kijelentenék, 's ezen tisztelendő küldöttségre a' RR. közül számos tagokat fel is jegyzett, kiknek neveit felkivánná olvastatni, erre ezen többszöri harsogó kiáltás hallatott: „Éljen a' jó fejedelem" 's a' RRdek kinyilatkoztatták, hogy nem küldöttséggel, de mindnyájon kivánják hódolási tiszteletjöket megtenni. Ezután az elnök úr kivánván, hogy a' RRket az uj esztendőben kivánt jó állapotban tisztelhesse, ezen szíves kivánságot az elnök ur iránt a' RR. is viszontagolták. E' szerint az ujévig országos ülések nem lesznek ugyan, de a' RR. meghatározták, hogy az ünnepek után azonnal nemzeti ülésekben teljesen összegyüljenek, 's a' választással kapcsolatban levő tárgyakon szorgalmason munkálkodjanak, hogy mikor mostan felküldött alázatos felirásukra a' kegy. válasz megérkezik, akkor készen lehessenek ezeket országosülésben is bevégezni; hogy igy az ő Felsége rendelésinek 's magok ohajtásinak is eleget tehessenek, 's a' sarkalatos 's diplomat. hivatalok választásához azonnal kezdhessenek. Erd. Hir.

Ő cs. kir. Fölsége magy. k. u. kanczellariai tiszt. titoknok Szögyényi László, cs. aranykulcsos hivei közé méltóztatott a' szokott díj elengedtével számítani.

Ő cs. kir. Fels. magyar-erdélyi udv. számvevő hivatal szolgáját Mohr Józsefet, 50 évnél tovább viselt serény és szorgalmas szolgálatja tekintetébül, szalagrul függő polg. kis arany érdempénzzel méltóztatott megjutalmazni.

A' nm. kir. m. Helytartó tanács Dec. 29kén, a' kebelbeli levéltár-tisztségében ifjabb Frenreisz Józsefnek, a' nm. kir. m. udv. Kanczellariához járulnokká (accessista) lett kineveztetésével megürült utólsó irnok hivatalra, eddigi levéltári accessista Stadl Andrást, utólsó írnokká pedig Barabás György dijnokot méltóztatott kinevezni.

A' nm. m. k. udv. Kamara Lakner József elhunytával a' kebelbeli számvevő-hivatalban megürült számvevő tisztségre Goger Károly ingrossistát; Gyömbéry Mártont ingrossistává; Ottrubay Bélát járulnokká 's Münzberger Ferenczet fizetéses practicanssá; továbbá Braunhofer József élcsdi sómázsást szilágy- somlyói sómázsa-mesterré; Lober Antalt poroszlói pajtaőrré; Puha József sótisztségi practicanst szatmári pajtaőrré nevezéki; Nonner Vincze sómázsamestert pedig sajátkérelmére Buccarárul Varasdra helyeztc által. (kir. kam. tud.)

A' pesti jóltevő Asszony-egyesület, azon folyvásti munkásságban, mellyel a' segéd-kivánó 's érdemlő valódi szegényeket gyámolítja, kik sokszor egész háznépestül epesztő gondok 's inségek között szemérmes megvonulásban sínylenek, állhatatosan bizakodik az emberszerető nemes szivüek segedelmökben, kik szenvedő embertársaik iránt részvevő készséggel viseltetvén, köz vigadalmok ártatlan éleményü óráit is nyomoruságok enyhítésére hasznosakká tenni hajlandók. E' tekintet inditja ismét az Asszony-egyesületet e' beállott uj esztendőben álorczás tánczmulatság-adásra, mellynek jövedelme illy jótékony czélra van határozva. Több nemes lelkü adakozó már eddig is szép 's becses adományokat tett össze, mellyek a' tánczmulatság alatt tartandó sorshuzással nyereségül esendenek. Minél fogvást az álorczás tánczmulatság, melly a' szinházi nagy tánczteremben 1835ki január 11kén vasárnap fog tartatni, sorsjátékkal köttetik össze. A' bémenetel ára 1 for. 30 kr. pengőben, mellyért egy sorsjegy is adatik. Bémeneti-levélkét nem kaphatni általányosan sorsjegy nélkül; de sorsjegyet magában is amaz nélkül, egyenként 48 pengő krajczáron válthatni. Mind belépti, mind sorsjegyet szerezhetni Csekonics háznál; továbbá Eggenberger József ur könyvboltjában a' Barátok' piaczán, tulajdon házánál; gróf Teleki háznál Aebly úr kereskedő-boltjában „a' Schweitzerhez"; végre Fischer Péter urnál a' Serviták piaczán. Minden vagyonos emberbarát, ki főkép e' mostani mostoha körülményekben a' számos inségeskedő ügyét irgalmi szempontra méltatja, szivesgyámrészt venni sietend a' nemeslelkü Asszony egyesület példás szándékának tettlegi elősegítésében.

Miskolcz, a' harminczezer lakost számláló és századok óta több rendü jeles kiváltságokkal diszeskedő m. koronai város, a' most elhanyatlott ó év utólján tartván tiszthatósága ujitását, a' választás következőn ment végbe: főbiró Tomkaházi Tomka Miklós (több tek. vmegye táblabirája); másodbiró Viczián Ferencz; főjegyző Kóródi Ferencz; aljegyző Vosics Ferencz; tanácsbeliek Malagécz Antal, Zátrogh Daniel, Ács János, Pintér Ferencz, Záhr János, Tepper János, Kastély József, Dudok József, Paszhar Sámuel, Szép Jozsef és Gulyás József; házi fő adószedő Nizálkovics János; inspector Bana Sámuel; és kapitány Kardos István urak.

Zágrábban dr. Gay Lajos ő cs. k. Fölségétül privilegiumot nyert egy horvát nemzeti politikai hirlap kiadására horvát nyelven. Kezdődik ez ujság a' most beállott 1835 elejével 's czélja lesz főkép hazai tárgyakkal foglalatoskodni.

Pécs szomszédjában Abaliget mellett fekvő Paplika nevü barlangnak igen nehéz közelíthetésü's bejárhatásu torkát Tolnai Festetics Lajos, mint minden jót hasznost és szépet gyámoló természetbarát, Berks ur által, bányászilag saját költségein a' pécsi főtiszt. káptalan megegyeztével a' férfi látogatókra megtágittatá még 1833ban, 's most ugyanazt a' szépnembeliekre is egészen kellemessé szándéka tétetni ugyan Berks ur által, ki a' barlang képét mindenestül most kőrajzban igéri.

AUSZTRIA

Dec. elsőjén ünneplé Bécsben a' helv. vall helybeli reform. gyülekezet a' keresztyéni türedelem 50 eszt. örömnapját annak emlékezetére, hogy ez előtt 50 évvel lehete szerencséje II József császár országlása alatt 1784ben karácson első napján Bécsben ezen keresztyén gyülekezetnek legelső közönséges isteni tiszteletet fölépitett templomában tartani. M. Kur.

NÉMETORSZÁG.

A' bádeni néplap dec. 18án hosszu czikkelyt közöl a' német szövetség ujabb végzeteiről. A' sajtóra nézve azt jegyzi meg, hogy a' bádeni sajtótörvények szerint politikai hirlap-megindításra nem engedelem, hanem csak kezesség kivántatik. A' jövő országgyülésen, mint rebesgetik, már indítvány fog tétetni aziránt, hogy e' szabadság törlesztessék el. Ennek következésében a' kezesség is meg fog szüntetni a' sajtóvétségek

ellen szabott büntetésekkel együtt, hogy a' bádeni sajtótörvények is közelebb összeillésbe jussanak a' szövetségi sajtó-határozatokal.

BELGIUM.

Az ország püspökeinek tudtokul adatott, hogy a' királyné terhessége miatt imádságok tartassanak. — A' képviselőházban inditvány tétetett az iránt, hogy a' képviselők nyilványos szertartások alkalmikor valami megkülönítő jegyet viseljenek. A' vizsgáló biztosság 42 szóval 38 ellen oda nyilatkozék, hogy illyetén kitüntető jegyül ezüst csillagot hordjanak három szinű zománczos foglárral 's e' körirással: „Képviselő." A' csillag alatt a' képviselő neve 's állapotja legyen olvasható.

ANGLIA.

A' londoni belváros kültanácsa dec. 12kén hivatalos gyülést tartván, noha politikai vitatás napirenden nem volt, még is igen heves szócsata ütött ki a' király válasza iránt. A' lord-mayor tudnillik tiszte szerint jelenté, hogy a' király a' benyujtott felirásra igen kegyelmes választ adott. A' válasz csupa „halljuk, halljuk!" közt olvastaték föl; 's utána Ashhurst ur azon inditványt tevé, hogy a' válasz a' jegyzőkönyvbe igtattassék. Figgins pedig inditványul javaslá: tenněk a' válasz szó eleibe „kegyelmes." Eképen a' javaslat nagy zajt okozott. Galloway ur, miután a' lárma lecsilapult, azt mondá: A' kültanácsnak természetesen kötelessége a' választ a' jegyzőkönyvbe fölvenni, 's legyenek bár szavai kegyelmesek vagy nem, de kételkedhetni azon kellemetlen módon (manner), melly szerint az adaték. Szavai a' gyülésben még nagyobb zaj-okul szolgáltanak. Laurie ur és a' lordmayor a' szónokot rendre akarák szólítani, de nem lehetett. A' lordmayor mondá, hogy a' fölség viselete 's módja ez alkalommal nem lehet vitatárgy; szóljanak bár a' válasz szavairól mint tetszik, de hagyjanak békét a' király viseletének. Galloway ur erre azt viszonozta: ő mélyen tiszteli a' fölséget, de senkitől utasítást az iránt nem fogad el, mikép tegye kötelességét, 's kötelességéhez tartozónak hiszi, hogy ő fölsége viseletéről is kimondja véleményét. A' lárma, zaj és czivakodás közt végre a' lordmayor oda nyilatkozék, hogy kardot 's kormánybotot (sceptrum) emelend 's a' gyülést fel fogja oszlatni, ha rendre nem térnek. Galloway ur tehát e' nyilatkozásra sajnálkozását mutatta, hogy illy jelentésekre, ő adott alkalmat, de ha a' király viseletét olly szóval bélyegezé, melly ő urasságának (a' lordmayornak) nem tetszik, ő arról nem tehet, ő csak érdemlett nevén nevezi el a' dolgot. (Egy részről tetszés, másikról süvöltés). Steevens ur azt állitá: csak azok e' jelenések okai, kik a' 2dik inditványt javaslák. Az eredeti inditvány t.i. oda járult: „hogy ő fölsége válasza a' felirásra a' kül-tanács jegyzőkönyvébe igtattassék." Ennélfogva szabadságukban áll a' fenforgó tárgyról véleményeiket kimondani. A' válasz a' gyülés előtt áll, 's ő neki elegendőnek tetszik, hogy a' jegyzőkönyvbe igtattassék; de a' 2dik inditványra semmi szükség nem vala. Végre Ashhurst ur azon kérdést tevé a' gyülekezethez: valljon a' király válasza általjában a' felirásra van é adva, 's arra vitethetik é vagy sem? (halljuk, halljuk!) Válasznak kellene ugyan annak lennie, de mindenki látja, hogy a' felirás itt egészen elmellőzteték. A' király csak a' nép számára állított gyám (Vormund) 's igy midőn a' nép annak viseletét e' gyámsági sajátságában veszi fontolatra, joga van neki róla szintúgy mint minden más emberről kifejezni véleményét. Mondották, a' királyt tisztelni kell, ő azt teljesen megengedi; de azt is hiszi, hogy az igazságot még nagyobb tiszteletben kell tartani. Azonban szavazáskor 46 szó 38 ellen azt határozá, hogy a' jegyzőkönyvbe a' válasz elibe e' szók tüzessenek: „igen kegyelmes." — Österr. Beob.

A' londoni lapok dec. 18kán levelet közlenek, mellyet Sir Robert Peel a' tamworthi választókhoz küldött, jelentvén nekik, hogy mivel ministernek neveztetett ki a' királytól, követi hivatala ez úttal megszünik, 's reményli, hogy politikai hitvallása kimondásánál fogva, ujra követnek választandják el őt. Ez irományban Sir Robert Peel egyenesen kimondja, hogy ő hittagadó nem lesz, hanem eddigi politikai elveihez állhatatos maradand. A' levélből következő helyet közlünk: „A' király nehéz fordulatban kivántameg szolgálatomat. El kelle tehát magamot határoznom: engedelmeskedjem é a' meghivásnak, vagy kivonjam magamat a' felelősség elől azon ürügy alatt, hogy a' reformbill mintegy erkölcsi tehetetlenségre kárhoztata, melly előttem 's a' hason-gondolkodásuaktól végkép elzárt minden utat a' korona hivatalos szolgálatjába léphetésre? Illett volna é statusférfihoz azt a' reformbill czéljaul elfogadnom, hogy az a' nép józan értelmét 's nyugott itéletét akará megrontani, 's békóba verni a' korona jusát, mellynél fogvást a' király szabadon nem választhatná alattvalóji közül ministereit, hanem mindig csak egy azon osztályból kellene azokat vennie? Én más utra tértem, 's elsőben is azt mondom, hogy én az igazgatást nem azon föltétel alatt fogadom el, hogy elveimet megtagadjam, mellyek tettimet eddig vezérlették. De egyszersmind soha sem fogom megengedni, hogy én akár a' reformbill előtt, akár utána, visszaéléseket védelmeztem vagy pe-

dig okos reformok ellensége lettem volna. Bizvást is hivatkozom e' vád-czáfolás végett azon munkás részvétre, mellyet mutattam a' papirospénz nagy kérdésében, a' főbenjáró törvények egyszerüsitésében 's javításában, mint az esküttszéki törvénykezési rendszer megvizsgálásában is. Az elismért roszat sem babonás v. bálványozó tiszteletből a' régi szokások iránt, sem félelemből a' munka vagy felelősség előtt, nem pártoltam. A' levél ezen czikkelye oda mutat, hogy a' materialis visszaéléseket 's hibákat a' status-alkotmányban kész lesz Sir R. Peel javítani, de nem egyszersmind a' politikai viszonyokat. — Sussex (a' király testvére) azon válaszában, mellyben a' cambridgei egyetem ajánlását a' kanczellári hivatalra leendő kijelöltetése iránt, magától elmellőzte, következő helyet is olvashatni: „Midőn szerencsém volt a' Trinity college-dzsel 's a' cambridgei egyetemmel összeköttetésbe jutnom, az részemről azon szilárd meggyőződésből történt, hogy olly testületekhöz állok, mellyek szabadelmü, alkotmányos, és türelmes elvek által tüntetik ki magokat, mellyeket én majd 30 éves parliamenti pályámon védelmezék, 's vallék, 's millyeket lélekismeretes meggyőződésből hazám javára és szükségeire legillőbbeknek tartok. Minthogy azonban az utólsó parliament-ülés alatt történt dolgokból azt vevém észre, hogy az egyetem szemponti enyéimmel egészen ellenkezők, sajnálkozva kénytelenittetem megszakasztani összeköttetésemet olly tudós testülettel, mellynek egyes tagjaiból őszintén tisztelek 's szeretek ugyan némellyeket, de mellynek mint testületnek elveitől egészen külön váltam. — Dublinban azon gyüléseken kivül, mellyeket O' Connell antitory egyesület név alatt, folyvást tart, 's mellybe majd valamennyi irlandi képviselő beállott, még az ott lakozó nemesség egy része is fölirást határzott a' királyhoz, 's abban meg is kéri a' felséget, hogy semmi olly ministeriumot ne hagyjon meg, melly a' javításnak mind az egyházban, mind a' statusban ellenzője. A' fölirásnak már 140 aláirója van, elején diszlik Leinster hg, Charlemont gróf és Cloncurry lord. —

A' londoni hirlapok itélete, mellyel a' ministeri kinevezéseket fogadák, igen hangos. A' Timestől fogva az igen radical Examinerig, a' torylapokat kivéve, mindnyájan nem csak fönakadnak azon, de méltán meg is ütődnek. A' Times főnakad a' ministerek számán, állítván, hogy a' kinevezett 15 tag helyett 7 is elég lett volna, 's annál inkább, mert a' kijött nevek köztt némellyekben semmi okot sem lát illy számos kinevezésre. Azt mondja ezután, hogy e' nevek nem sok jóval biztatnak. A' Morning-Chronicle igy elmélkedik: „A' Peel-kabinet négy héti kinos vajudás után végre megszült. A' torysmus végmaradványiból van az összealkotva. A' babonások, a' hittagadók, a' vörös ruhások, a' nagy vitéz segédei, egyenlő részben vegyítve alkotják a' ministeri kört. Nagyobb csudát, nevetségesebb, bosszantóbb ministeriumot szabad nemzetnek nem ajánlottak még. Mint mondják, nem sokára egész csoporttal szaporítandják a' felsőház tagjait. Ez a' lordok állását a' reformbill által alkotott uj választási rendszerrel még nagyobb ellenkezésbe hozandja. Azt is rebesgetik, Wellington hg. és Sir R. Peel a' parliament fölloszlatása iránt elágazó véleményben valának dec. 13kán. A' tory-kabinet összeállapodása e' rendszabályt szükségessé teszi, noha magok a' legvérmesebb toryk sem reménylenek többet a' szózatok ⅓dánál. Soha kétségbe esett párt gondatlanabb 's őrültebb módon nem ragadá magához a' kormányt. Mi nagyobb csudálkozásra nem emlékezünk, mint az volt, mellyet láttunk, midőn e' statusférfiak kínos egyesületét kihirdették." — A' Courier azt jegyzi meg, hogy a' magas toryk, valamint Chandos marq. és pártja mind elfognak Peeltől állani, ha az irlandi egyház alkotmányában legkissebb ujitást vagy javitást készülne tenni. Továbbá bizodalmatlan szemmel nézik, ugy mond, hogy Roszlyn és Wharncliffe lordok, a' mostani kabinetben talán a' legszabadelmübb ministerek, a' legcsekélyebb helyet foglalják el. Az Examiner igy: „Sir Robert Peel megfelelt a' herczeg füttyentésének. Ő nyakrafőre haza iramlott, 's nagy sebtében a' hivatalba ugrott. Politikája kocsikerekével forgott versenyt. Félre az elvekkel! Isten hozott kedves hivatal! Millyenek mostan szemponti? ollyanok, a' millyeneket statusköntöse zsebében talált. Wellington hg visszatérése a' reformhoz igen csudálatos vala, Sir Robertének (Peelének) még rögtönebb kelle megtörténnie. — Ő meghivási jegyet kap; a' kérdés: országlani vagy nem országlani? Rómában maradjon é elveivel, vagy postalovakat vegyen 's erdőn berken hegyen völgyön haza vágtasson? Ő most a' kincs legelső lordja, a' kincstár kanczellárja; mi legyen: antireformer é, vagy álreformer? az kétségkivül neki mindegy, 's előtte nem lényeges (essentialis) dolog. O azon párthoz álland, melly a' hivatalban legbiztosabban megtartandja őt." — Irlandból nyugtalanító hirek érkeznek. A' tized-szedés alkalmakor sok helyen véres jelenetek történtek.

A' kabinet ki van nevezve, 's a' neveket a' radical ujságok igen marczonán támadják meg. Az ujdon kinevezett valamenyi minister mind magas tory. A' Times, melly eddig nagyon védelmezé Wellington hg ujdon szerke-

zendő ministeriumát, maga is igen meghökkent a' kihirlett nevekre, 's csak azt mondja, hogy itéletével ugyan várakozni fog, míg a' ministerium tetteit látandja; de azt fenhangon említi, hogy néhány minister nevében, mellyek igen is szemet szúrnak, kevés a' biztositék (garantia) és fő ideje is már, hogy kimondja politikai hitvallását az igazgatás, mellyet tovább semmikép sem halaszthatni. A' királyné befolyása a' statusdolgokba mind inkább, 's napról napra nagyobbulni látszik. A' hollandi herczeg választatása is Victoria hg asszony számára, a' királyné munkája. Londonban igen hiszik, hogy Stanley lord fog nem sokára kormányra jutni. Mire sok jelenség mutatkozik. Irlandban O' Connell ellenzési munkáját olly szorgalmasan viszi a' tory kormány ellen hogy azon ország különös állapotja 's helyzete mellett párthiveinek száma uj választás által csak öregbülhet.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Constitutionnel, Journal du Commerce, Temps, Courrier Francais, Messager, Bon Sens, 's minden párisi hírlap többé v. kevesbé keserü kifejezésekben, 's Ney marsalt védelmezve kelnek ki a' pairkamara vég itélete ellen. A' Quotidienne azt jegyzi meg, hogy hasonló ügyben a' Bourbonok pairsége egy két hónapi fogsággal 's néhány frank birsággal megelégült volna. A' Gazette de France is gáncsolja ez itéletet. A' j. des Débats mélyen hallgat. — Említettük mult évi végső számunkban, hogy dec. 16kán a' pairkamara Rouen urat, a' National egyik szerkesztőjét bizonyos sértő czikkely végett két évi fogságra 's 10,000 frank birságra itélte. Következő volt azon ülés folyama, mellyben amaz itélet hozatott. A' karzatok már korán megteltek hallgatókkal, 's még az ujságirók helyeit is követek foglalák el. A' karzatokon Brougham lordot is észre lehete venni. A' jegyzőkönyv felolvastatása után az elnök: „Bocsássák be Rouen urat ügyvédestül.“ Rouen és Carrel urak bévezettetnek. Rouen ur, mielőtt ügyvédét szólani engedné, fölvilágosításokba ereszkedik, 's azokban oda nyilatkozik, hogy a' czikkely, kiadatása előtt, vizsgálata alatt volt. Azon körülményeket emeli azután ki, mellyek alatt a' czikkely iratéк, 's ha ugymond, volnának benne kifejezések, azokat a' nagy pör által okozott ingerlettségnek szükség tulajdonítani; 's e' szókkal végzi nyilatkozását: nyugalmasok voltak é azon pair urak, kik rögtön 's hihetőleg kihallgattatásom nélkül akarának megitélni? Én már 6 hónap óta ülök a' börtönben, de Uraságtok itéletétől nem félek 's a' t. Ezekután Carrel ur azon panaszon kezdi védelmét, hogy azt bizonyos, meghatározott tett-dologra nem alapithatja, 's hogy nem bizonyos, meghatározott kérdésekre kell felelnie. Segur ur t. i. olly szük mezőt hagyott neki, hogy védencze mellett máskép foganatosan nem szólhat, hanemha a' pairkamara charakterét, 's eddigi tetteit veszi vizsgálat alá. Azonban, mielőtt Carrel ur azt tenné, két czikkelyt közöl Thiers urtól, mellyeket az, 1830ban a' Nationalba igtatott. E' két czikkely telve vala keserü gúnnyal 's heves megtámadással a' pairség ellen. Carrel ur ezután a' pairség változásiról 's irányiról szól 1814 óta, 's egy ideig Ney marsal halálánál állapodik meg. „A Restauratio, ugymond, még nem viselé el ezen elitélés minden borzalmait.“ Pasquier ur (az elnök): Félben kell Önt szakasztanom. Olly tagok vannak ezen kamarában, kik Ney m. elitéltetésében részt vettek, 's Ön kifejezései által könnyen megsértethetnek.“ Carrel ur: „Ha itt, mint Ön mondja, olly férfiak vannak, kik Ney marsal halálos itéletét aláirták, vádoljanak e'miatt, én szerencsésnek fogom magamat tartani, ha megbizottnak fogom tekinthetni magamat, kikelni ez utálatos gyilkolás ellen.“ (félbenszakasztás) Az elnök: „Önnek nincs szava többé.“ Excelmans general: „Szót kérek.“ (növekedő zajgás) Az elnök: „Önnek nincs szava.“ Excelmans ur (keményen): Úgy van, törvényes gyilkolás volt az.“ (Uj félbenszakasztás, taps és tetszés a' karzatokon) Tascher ur: „Azt kivánom, hogy azokat, kik tapsoltak a' karzatokon, fogják el.“ Az elnök Carrel urhoz: „Önnek megtiltom a' szót. Rouen ur! van még mit mondania védelmére? “Rouen ur: „Igen is.“ Carrel ur: „kérem a' kamarát, ne zavarja helyzetemet Rouen uréval össze. Mint Rouen ur védje, szót kérek még; 's minthogy további védelmem irva van, nem jövend abban semmi elő, mi a' kamara érzelgésit sérthetné.“ Az elnök: „Szóljon Ön.“ — Carrel ur szólani kezd, 's azt emeli ki leginkább, hogy természeti birájok, az esküttszék elől elvonatva kivételi törvényszék előtt kell állaniok. Azonban beszéde folytában ismét Ney marsal nevére jött, 's ekkor félben-szakasztaték. Az elnök: „Óttam Önt; már most épen nincs szava többé.“ Carrel ur: “Ha Uraságtok némellyike érzékenységit megsértém is, szavaim másoknál viszhangra találtak. „Az elnök:“ Rouen ur, van e még más mit felhoznia védelmére?“ Rouen ur: „Ellenmondok ügyvédem félben-szakasztatásának. Egyebet nem mondhatok.“ Az elnök: „Tehát távozzanak el.“ — Rouen ur Carrel urral együtt kivezettetik a' teremből. Az elnök ezután elsőben azon kérdést terjeszti a' kamara elébe: vétkes e Rouen ur, vagy sem? 138 szózat igent monda, 's csak 15 tagadá azt. Mihezképest Rouen ur vétkesnek itéltetik. Az elnök: „Már mostan a' büntetést

kell meghatározni." Dubouchage ur: „A' kamara Rouen urat ugyan vétkesnek találta, de én úgy tartom, a' kamara méltóságához igen illenék megkegyelmezni neki." Én a' legkisebb fokát javaslom a' büntetésnek. (Hasonló esetekben a' büntetés legnagyobb lépcsője három évnyi fogság, és 10,000 frank birság). Minthogy Carrel ur belépett a' terembe, 's arra figyelmezteté a' kamarát, hogy mivel ez esetben inkább a' National intézete 's iránya ellen tör a' kamara, mint sem a' szerkesztő személye ellen, inkább a' birság legyen nagyobb mint a' fogság; 's igy itéltetett az 10,000 frank birságra 's két évnyi fogságra.

SPANYOLORSZÁG.

Pamplonábul dec. 14kén költ hivatalos jelentések következő adatokban adják elő a' két legujabb ütközetet: „Minához mint fővezérhöz 11kén estve jelentés jő, hogy Eraso insurgens-vezér három zászlóaljal tör Lorenzo ellen, ki néhány szekér élelmet 's tüzifát kisér vala hadi fedezet alatt Pamplona felé. E' körülményrül Mina nyomban tudósitá Ocana ezredest, ki Villaba mellett három zászlóaljal állott, olly meghagyással, hogy első intésre az ellenségre üssön. Két órakor éjfél után Ocana ujabb parancsot vön, egyszersmind tetemes mennyiségü hadiszereket csapatai számára; hajnalkor tehát 5 órakor indulót fuvat az ellenség ellen. Mina maga is kiindult Carascal felé, hová az ezredest rendelte vala, tapasztalni parancsai végrehajtatását; de miután mindent rendin talált, ismét visszatért Pamplonába. Alig hogy ide megérkezik, tudósittatik, hogy az ütközet már kezdetén van; lóra ül tehát ujra maga vezérlendő a' csatázást. Legelől is a' tartományi láncsások (Iriarte vezérlete alatt) támadák meg az ellenséget, 's ugy utánok a' 4ik ezred első zászlóalja, neki szegzett bayonnetekkel. A' harcz rövid volt, mert az ellenség a' rohanást ki nem állhatván csak hamar mindenfelé megfutott, holtat 200nál többet hagyván a' csatasíkon. Mina még az nap visszasietett Pamplonába Lorenzoval 's a' fedezett szállitással együtt; de Ocana ezredes és 3 zászlóalja csatatéren maradtak, hogy másnap az ellenséget tovább üldözhessék. Csakugyan a' következett napon Ocana Montrealbul külde tudósitást, hogy az ellenség mindenfelé fut 's vesztesége sokkal nagyobb mint elein számittatott." — Ugyanerről egy más tudósitás ezt hozza: „Gen Lorenzo 11kén Barasoain mellett 100 gyalog 's 140 lovassal fa-szállitást kisért Pamplona felé. Eraso e' szállitást és kiséretet, 3 zászlóaljbul álló hadával éjfélkor akará meglepni 's leverni, czélja nem sült el: 12kén reggel a' Carasco-völgyben ujra megtámadá a' kiséretet; Lorenzo a' szekerek védelmire egy kis csapatot előre bocsátván, a' többiekkel megfordult 's viszontámadással fogadá az ütközőket; épen ekkor érkezék Pamplonabul is egy hadláb, Artajona felül ismét Gurrea ezredes csapatja, mellyeket a' fővezér az ellenség visszanyomására külde ki; a' csatázás tehát minden oldalrul közössé válván, néhány percz mulva az ellenség tökéletesen megverve megszalasztva volt. Mint a' szekereknél nyugton maradt emberek bizonyitják, a' futókat nem üldözhették. Ha ezen alkalmat jol használjuk, a' teljes győzödelem kezünkben van. Illy véleményben van gen. Cordova társam is. Többi részleteit ez ütközetnek még nem közölhetem, azt azonban előre is bizonyosképen irhatom, hogy az ellenség lovassága vezére, Espinosa, az elestek sorában van."

OROSZORSZÁG.

A' „Nordische Biene" lap levelet közöl a' jeruzalemi püspöktől (Konstantinápolyból) a' Moszkvában tartózkodó tábori érsekhöz, mellyben jelenti, hogy Jeruzalemből váratlan szomorító tudósitások érkeztenek. Ugyan is az arábok zendülésén, 's az ezzel együttjáró rablason, éhségen 's a' személyes életveszélyen kivül, maj. 23kán iszonyu 's 13 egész perczig tartott földrengés is nyugtalanitá Jeruzalem megrémült lakosit. A' szent sir egyházának boltozata (superlátja) annyira megrendült, hogy az egész épület majd összeroskadt. A' száva-monostor kétfelé hasadt, 's két tornya majd alapig kidölt; sz. János egyháza is olly annyira megrongáltatott, hogy minden pillantásban összeomlásától félhetni. Ugy szinte Bethlehemben a' szenkereszt monostorában is számos a' rézs, a' repedék. Ennyi inség a' jeruzalemi hiveket nagy keserüségbe süllyesztette. A' levéliró püspök noha tudja, hogy e' siralmas történetek mély fájdalmat fognak az orosz hivek közt is okozni, közli még is azokat, részint, mert igy könnyit a' kesergők terhén, részint, hogy megindúljanak az orosz buzgó hivek is, 's bő segedelmet küldjenek a' sinylő jeruzalemi keresztyén községnek. —

A' gabona pesti piaczi ára január 2kán 1834:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü.	csekély	pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	146 2/5	133 1/5	—	Zab	86 2/5	—	—
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	116 2/5	—	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	105 1/5	—	—	Kukoricza	106 2/5	104	—

Pénzkelet:

Bécs január 1sőjén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	99 1 5/6	1834ki statuskölcs.	—
„ 4 pC.	91 1/2	Kam. 2 1/2 pC. kötel.	560
„ 1820ki kölcs.	—	Bankrészvény	1282
„ 1821ki „	138 7/16	Cs. arany pCt. agio	—

JELENKOR.

2. szám Pest, szerda január 7dikén 1835.

Foglalat: Magyarország (gr. Amade Antal és Darányi György †; különféle) Anglia (Peel levele vége; Burdett véleménye; westminsteri választók; dublini gyülés; Evans nyilatkozása; city of London-taverni gyülés). Francziaország (aláirások a' Nationalbirságára; politechnikai tanitványok; hadministeri körlevél 's a' t.) Spanyolország (a' carlisták hadereje; proc. kamarai vitatások ütközeti tudósítások) Törökország (hirek Alexandriából és Corfubol.) Görögország. Schweiz. Amerika. Elegyhirek, Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

E' jelen év 1sö napján délelött 10½ órakor halt meg Marczaltön Várkonyi gróf Amade Antal, Marczaltönek örökös ura, ausztriai cs. Leopold-rend közép keresztese, sz. István magyar kir. jeles rend vitéze, b.t. tanácsos, aranykulcsos, tek. Szala vármegye föispánja 's m. k. föajtónok életének 75ik évében nyálkagutaütésben (Schleimschlag), 's január 5kén számos fényes gyülekezet gyásztisztelkedése mellett, önkivánsága szerint Marczaltön temettetett el.

A' pápai reform. Collegium pénzgyüjteménye, — melly eredetét egykori theol. professor, 's mostani superintendens fötiszt. Tóth Ferencz ur példás buzgóságának 's fáradhatlan szorgalmának köszöni, 's jelenleg az alulirottnak, gondviselése alatt áll, — az imént, lehanyatlott év' vég hónapjaiban igen nevezetes gyarapodást nyere. Minekutána tudnillik megyei tiszti fögügyész 's collegiumi inspector tek. Kocsi Sebestyén Gábor ur' lelkes felszólitására Katona Imre táblabiró és fő adószedő ur a' mult nov. 26kán 2 arany, 37 ezüst 's 36 réz régi és ujabb pénzekből álló gyüjteményét, mellyben többek között 1 Corvin Mátyás' aranya a' bold. Szüz és sz. László' képeikkel, 's a' gyürüs hollóval, 2) IIdik Mátyás' ezüst talléra 1610., 3.) IIIdik Ferdinand' ezüst talléra. 1656., — 4) Maximilian austr. főherczeg' ezüst talléra. 1617., — 5.) Leopold ausztr. főherczeg' ezüst talléra 1632., — A' reformatio első százados ünnepére 1617ben vert arany emlékpénz IIIdik Fridrik 's Iső János György szász választófejdelmek' képeikkel, 's 7.) egy ezüst Nero is találtatik, — ezen közintézet' öregbitésére áldozta volna: a' példa tek. Pap János szolgabiró, és Felső-öri Cseresnyés Sándor megyei főorvos urakban nyomban követőkre talált, kik közül az elsőbb 10 ezüst 's 139 réz pénzből álló gyüjteményét, mellyben IIdik Lajos királyunknak 1518ban vert igen szép kis ezüst pénze is vagyon, az utóbbik pedig IIdik Ulászló' ezüst tallérát szent László' lovagképével, sziveskedett ugyanazon intézetnek ajándékozni A' mit ezenneli szives hálája mellett is köz tudomásra bocsátani kötelességének tartja.

Stettner György s. k.
prof. 's a' pénzgyüjtemény öre.

KÜLÖNFÉLE. Bécsből prof. Márton József ur, mint a' „Magyar Kurir" politikai ujság kiadója, jelentést teszen olvasóihoz, hogy ujságát f. 1835 elejével megszünteti. Ki ezen, Hazánkon kivül szerkeztetett, ámbár különféle név alatt és alakban, de még is az eddig létezők közt legrégibb magyar hirlapnak merő hazafi buzgoságbul történt keletét, viszontagságit, 's ezek mellett főkép keletkezési korszakában az üdv. Görög Demeter és társai buzgó pályaközében, a' magyar olvasókra fölszámithatlan érdemü befolyását közelebrül ismeri, nem fájlalhatja eléggé mostani valóban váratlan megszünését. A' magyar hirlap-literaturai többes életre nézve valóban öszintén kivánhatni, hogy e' megszünés, ha máskép nem lehet, csak ideigleni félbenszakadás legyen, 's ujabb folytatása rövid szünetközi elmaradtát kétszeres élettel pótolhassa. — Statistikai jegyzetül a' hazai nyilványos oktatásban előkelő emlitést érdemel, hogy mult 183¼ iskolai évben két magyar Hazánkban az Ájtatos-szerzet tanitása alatt, 28 iskolai intézetben mindössze 8026 tanuló nevendék volt. A' tisztelt szerzet tagjai száma most 404 's lakásuk Erdély 's Magyarországban 28 helyen van. — A' cs. k. egy. udv. Kamara Bécsben m. eszt. nov. 8kán öt esztendeig tartó kizáró privilegiumot engedett: 1) Andrews János gőzhajó-tulajdonosnak 's az „1 Ferencz" nevü cs. k. priv. dunai gőzhajó kapitányának „az általa föltalált épitésbeli javitásokra hajóknál 's különösen gőzhajóknál, mellyek szerint a' hajók bordáji és talprészei az oldalakba hegyes szögletüen eresztetnek, mi által az illyféle hajók az eddigiekhez képest rendkivül nagyobb tartósságot nyernek, 's megfeneklési esetben is az eddigieknél sokkal biztosabbak; 2) Kis-Enyiczkei Rómer István gyógyszerész mesternek 's Bécsben egy gyujtó-készületi gyár-tulajdonosnak az általa ujon feltalált „hordozható gyujtó-machinák készitésére, mellyek egyik neme mint gasophor a' szokott platina-taplót által, másika pedig dörzsölés által gyujt, — 's továbbá némelly más különféle ujabb javitásokra a' folyó savanyokkal töltött 's következőleg nem hordozható platintaplógyujtómachináknál.

Darányi György ur a' munkácsi székesegyház kánonokja Ungvárott dec. 29kén életének 47dik 's papságának 15ik évében mellvizkórságban kimult. — Alagovich Sándor zágrábi megyés püspök ur dec. 30kán aranymiséjét (secunditiáját) tartotta Zágrábban a' székesegy-

☞ A' 2ik v. is mai számu Társalkodót az elsőszámmal küldöttükmeg.

házban. Ez második eset egymás után a' zágrábi püspökszékben, mivel a' püspök ur elödje (Verhovácz) is hasonló szerencsét ért. A' zágrábi ujság szerint ez emlékezetre méltó esetet az egyházi történetek az utóvilágnak maradandón föntartandják.

ANGLIA.

Következő Sir Robert Peel levelének vége a' tamworthi választókhoz: „De a' reformbill, úgy hiszik, uj korszakot alkot; 's kötelessége minden ministernek kinyilatkoztatni: fön akarja e tartani magát a' reformbillt? azután: azon szellemben szándéka e munkálni, mellyben az alkotva van? A' billtmagát semmi okos béke-barát nem fogja háborgatni. Mi a' reformbill szellemét illeti, 's azon készséget, mellyel azt a' kormány törvényének venni kellene, ha a' reformbill szellemének elfogadása alatt az értetik, hogy a' statusférfiak a' nyilványos vélemény megnyerése végett azonnal mindent mohón megrohanjanak, mit valaki netalán visszaélésnek kiált, úgy megvallom e' szellemet nem fogadom el. De ha a' reformbill nem kiván egyebet szemes megvizsgálatánál mind annak, mi a' polgári 's egyházi intézvényekben hibás lehet, 's azt barátságos szándékkal, ha mind e' mellett a' jó szerzeményü jogok megtartatnak, de egyszersmind a' bebizonyított visszaélések, 's a' sérelmek orvosoltatnak, — ez értelemben mind saját mind társim nevében igérhetem, hogy e' szellemben hatni 's munkálni teljes szándékunk.“ Ezután tettleges (practikai) magyarázatra ereszkedik, 's azt mondja, hogy a' város-községi alkotmánynak a' mult ministerium által rendelt vizsgálatát háborítani nem fogja. Ugy szinte kész az egyházi adótól megmenteni a' népet, 's odahajlik, hogy az egyház-épités, föntartás 's a' papság fizetése az országos pénztárból (a' közadóból) történjék. A' dissentereken annyiban kész segíteni, hogy a' polgári egyenlőség elvét támogatni fogja, minden vallásküloönség nélkül. A' többi nyilványos országos kérdés közt a' nyugpénzekre bocsátkozik megjegyezvén azokra, hogy a' régibb nyugpénzeket, mellyek akkor adattak, midőn a' korona ajándékozási joga törvény által nem vala korlátozva még, háborgatni semmikép sem fogja. Az egyház-javitásban az egyház tulajdonát nem engedi semmi egyéb mint egyházi czélra fordíttatni. Végre a' tized ügyét azzal ohajtja elintézni, hogy annak megváltatása érett megfontolás utján minélelőbb szabályoztassék. — A' Times, Morning Herald, 's egyéb tory lapok természetesen valamenyien teljesen meg vannak Peel nyilatkozatával elégedve. A' Courier dicséri, de a' nélkül, hogy pártolására hajlanék, azonban sajnálkozását jelenti, hogy a' Morning-Chronicle, mellyel különben kivált az irlandi egyházra nézve igen egyértelmü, a' magas tory lapok példájára, méltatlanúl támadja meg azt. — A' Times ellen a' dublini antitory gyülés azon végzését hirdetik a' lapok, mellynélfogvást a' gyülés tagjai mindent elkövetnek a' Times előfizetői száma csökkentésére. A' végzés utólja igy szól: „Megfontolván a' mostani nagy harczot egyrészről a' torysmus, oligarchia, és rossz igazgatás, e' hármas moloch vagy bálvány, más részről a' constitutionalis demokratia közt, intünk minden emberséges reformert, hogy belé-jök se pillantson ama' „tévesztő vezetőkbe t. i. a' Morning Heraldba és Timesba.“ 's a' t. Öest. Beob.

Sir F. Burdett a' westminsteri választók biztosságához, melly őt e' napokban véleménye iránt tudakozá meg, az utólsó ministerium-változás ügyében következő levelet irt: „Foremark dec. 14kén sz. Margit és sz. János egyházkörbeli választóim véleményemet akarják tudni meg tőlem az utólsó ministerium-változás iránt. Én olly keveset tudok arról, hogy nem vagyok képes valami jegyzésre méltót mondani felöle. A' mit hitelesen tudunk, annyiból áll, hogy a' sajtó eddigi állításai és gyanakodásai egészen alaptalanok valának. Illy körülmények között csak sajnomat fejezhetem ki, 's az ügyön sopánykodhatom. Azonban majd eljő az idő, midőn hiteles és ünnepélyes nyilatkozások fognak kivántatni 's adatni. A' westminsteri választók, valamint egész Angliában a' megtörténhető parliament-fölosztás esetében kétségkivül olly férfiakat fognak az alsóházba küldeni, kiknek emberségében 's józan itéletében bizhatnak. Még azt teszem hozzá, hogy engem Wellington hg vagy bárki más legkevesbé sem aggódtat. Az angol nép jogai és szabadságai olly szirten alapulnak, hogy arról semmi földi hatalom sem képes azt lerántani többé, 's nem más, mint a' nép hirtelenkedése veszélyeztethetné azokat. Intézzük tetteinket bizonyos értelem, nem puszta hiedelem szerint, szilárdul, elszántan és okosan. Mit tehet a' hadisereg húsz Wellington hggel is az angol nép ellen? Mi engem illet, jelszavam mindig e' volt: „Saepe pro Rege, semper pro Patria.“ Illyen valék, 's illyen vagyok a' westminsteri nép legengedelmesb szolgája Francis Burdett.“ Öst. Beob.

A' Courier nagy, 's háromszoros fölkiáltásjellel közli, hogy Londonderry marquis van Russziába követnek szánva. A' marq. azzal tünteté ki magát, hogy szüntelen Francziaországot vagdalta, és a' Grey-Melbourne ministerium külső politikáját csipdezte. Néha olly messze is vágtatott hevében, hogy Wellington hg kénytelen vala ollykor elállani tőle. — A' mint Wellington hg 15kén reggel kedvencz paripáján gyors léptetve a' sz. James parkon végig a' külministeriumfelé siete,

lova megbotlott, 's a' lepottyant herczegre omlott. Néhány épen ott udvarló katona és tiszt azonnal oda futott, 's lábait kiszabaditá a' kengyelből. A' hgnek semmi baja sem lett, 's azonnal ministeri lakába kocsizott. — A' Bathe-Gazette fölhatalmazottnak nyilatkozik azt jelenteni, hogy Lansdowne marq. a' titkos tanács elnöke az utólsó ministerium alatt tiszti dijul v. fizetésül egy fillért sem fogadott el a' statustól, mi az országnak 16,000 ft sterlinget takaríta meg. (160,000 pengő forint)

Azok közt, kik a' netán történendő uj választáskor meg ohajtanák magokat választatni, Peel ur is találkozik, az első minister atyafija. Ő felirásában a' havesfordwesti választóknak azt nyilványítja, hogy a' tized-kérdés elintéztetése semmi haladékot sem szenved többé, minthogy ez a' legnépszerűtlenebb 's legártalmasb teher, melly a' földmüvelést nyomja, 's mivel egyszersmind annak beszedésmódja leggyülöletesb. A' dissenterek polgári tehetetlenségöknek is meg kell szünni, igaz követléseiknek teljesülni, valamint a' nyugpénz-jegyzéket is lejebb szállítani; nem kevesbé szükséges az egyházjavítás is, melly által jövedelmei illőbben osztassanak fel a' lelkészkedő papság közt. Végre a' község-javitás sem maradhat el. — Öst. Beob.

Dec. 19kén estve a' westminsteri választók nagy része összegyült, minthogy a' meghivásban az érinteték, hogy sürgetőstárgyakról lesz tanácskozás, mellyek a' parliamenti képviseléssel állanak összekötésben. Evans ezredes Westminster követe a' parliamentben, és radicalis elveiről ismeretes, midőn a' terembe lépett zajos tapssal fogadtatott. Szóhoz jutván lényegesen igy beszélt: „Engedjék meg, némi megegyzéseket tennem egy fontos oklevélről, t. i. Peel nyilatkozványáról. Megvallom, annak tartalma engem egy tekintetben nem szomorít; noha állítása szerint azon rontókhoz tartozom, kik anarchiát 's romlást készülnek a' hazára hozni: még is bizonyíthatom, hogy senki vágyóbblag az ország csendét megtartani nem ohajtja mint én. Volt ugyan akkor, midőn a' reformbill törvénnyé lett, pilantatnyi idő, mellyben a' béke veszélyben forgott, de azóta semmi sem történt, mi erőszakos eszközökhez nyúlást parancsolna; azért örömmel látom most e' nyilatkozásban mind a' nyugalmat mind mérséket. Továbbá kötelesnek érzem magamat megmondani, hogy e' felirás hangjában sem veszek észre ollyast, mi Peel nyugalmas állásával a' parliamentben ellenkeznék. Ezen igazsággal tartozom Sir R. Peel, mint politikai ellenesem iránt. A' mennyiben tehát Sir R. Peel rendszabásai az ország nyugalmát nem veszélyeztetik, meg vagyok velök elégülve; de más tekintetben igen különbző véleményben vagyok felőle. Ő azt ügyekezik megmutatni, hogy noha mindig ellenzé a' reformbillt, még is, miután törvénnyé lett az, megmaradhat a' ministeriumban a' nélkül, hogy gyanút gerjesszen az iránt: nem fogja é a' reformbill természetes következéseit akadályozni, 's azok utját állani. Én bizony ezen okoskodást sántikálónak tartom, 's azt hiszem, Peel nem illik oda: azonban ez a' király és Sir Robert dolga, nem pedig a' népé, mellynek figyelme inkább csak azon rendszabályokra legyen függesztve, mellyek valósitását igéri. Peel több pontban azonítja (identificálja) magát a' mult whigkormánnyal, 's ehezképest azon párt egyik része segedelmét is megkivánhatja; de én megvagyok győződve, hogy tisztes társam (Sir Fr. Burdett) őt ugy nem fogja támogatni valamint én sem, noha felirása fő pontját, hogy tudnillik a' reformbillt sem elrontani se megcsonkítani nem szándéka, igen kielégitőnek nézem. Én nem sokat reménylettem a' mult ministeriumtól; de a' mostanitól még kevesbet várhatok. E' mozgások elejétől fogva szükségesnek láttam az egyességet, nehogy hasznukra fordítsák ellenségink apró czivódásinkat. Már tiz nap előtt hiteles kutfőből értettem, hogy bizonyos czimboraságban (clubb) tervet készítgetnek az én vagy társam kitolatásunkra az uj választáskor. Ezt az által akarják elérni, hogy engem vagy Burdett urat rosz hirbe 's gyanúba hozzanak. 'S ha csak egyik is megvan nyerve, a' másikat majd könnyebben whiggel cserélnék föl, 's igy Westminstert whig választó hellyé akarnák tenni. Azonban meg vagyok győződve, hogy Westminster whig választó hellyé nem hagyja magát lealacsonyíttatni, annál kevésbé toryvé, 's igy ezeknek soha párteszköze nem leend. — Sir C. Knatchbull irást bocsátott a' kenti választókhoz, mellyben érzelmeit, mint uj kabineti tag következőleg mondja ki: „Elveim, mellyekre támaszkodva uraságtok kedvezését követelem, ugyanazok, mellyeket eddig vallék; ugymint: megőrzeni a' statusban minden testületnek jól szerzett jogait, föntartani azon törvényeket, mellyek ezen jogokat elismerik, 's biztosítják, öregbíteni a' nép boldogságát 's jóllétét mindenkép, mérséklett de lényeges javitás által elmellőzni minden visszaélést és hijányt, mellyek az egyházi és polgári intézvényekben valóban léteznek; ezeket tartom én a' kormány 's törvényhozás fő kötelességeinek. Én nem átallom világosan kijelenteni, hogy én a' reformbillt, végkép elintézett alkotmányi kérdésnek tekintem, és soha gyöngitésére segédkezet nem nyujtandok, — vagy azon előjogokat, mellyeket ada, csonkítani nem törekszem, szóval olly hű viszhangja Peel nyilatkozásának, mintha szóról szóra Peeltől tanulta volna meg. Azonban mikép fogja mind ezt elintézni,

ha netán ezen úgy nevezett jól szerzett jogok egymásba ütköznének 's egymás mellett meg nem férnének, vagy mások természeti jogait tovább is talán megsemmitenék, vagy korlátoznák, Knatchbull ur mind erről egy betüt sem nyilatkoztat. Öst. Beob.

Dublinban dec. 18án több ezer főbül állott gyülés tartatott, mellyben több irlandi alsóházi tag is megjelent. A' tolongás igen nagy volt, 's egyedül a' teremben és a' lépcsőzeten több állott 5000 személynél. Valamennyi a' liberalisok által ajánlott végzés elfogadtatott. Sokat szólani nem lehetett, mert a' zaj, zugás, zsibongás iszonyu volt, de azért még is keresztül ment egy fölirás a' királyhoz, mellynek egyik végzete igy hangzik: „A' gyülés teljes részvételt érez dissenter testvéreivel Angliában, 's nyilványitja, hogy egy ministerium sem birandja az ország bizodalmát, melly magát arra nem kötendi le, hogy igazságos leszen a' dissenterek iránt." A' végzések elhatározta után Cockburne generált elnökségre hivák meg, ki is azt nyilatkoztatá, hogy vége a' gyülésnek. Az orangisták maradni készültenek, hogy ellenkező végzéseket hozzanak; de azonnal parancs adaték az állás szertebomlasztására 's egy percz alatt az egész készület az asztalokkal, székekkel összevissza hányaték, 's nagy zaj, lárma, kaczaj és süvöltés közt, mellyre az ezernyi irlandi kathol. nép fakadt, IIIik Vilmos király szobrához vonult néhány száz protestans, hogy ott IVik Vilmos királyt éltesse. —

Dec. 23án adott a' lordmayor az uj ministerium tiszteletére nagy lakomát, mellyre a' ministerek is hivatalosak voltak. A' nép a' Constitutionnel állítása szerint a' ház előtt süvöltve fogadá azokat. — Dec. 17én igtaták be Stanley lordot a' glasgowi egyetemben rectornak.—Sir Robert Peel levelét választóihoz a' sajtó egy része kedvezőleg fogadá. A' Londonban naponként megjelenő tizenkét hirlap közül, a' Morning-Post, Times, Morning-Herald, Morning-News, a' Standard-Albion, a' St. James-Chronicle a' levél mellett, a' Morning-Chronicle, True Sun, Globe és Sun pedig ellene, a' Courier végre részint mellette, részint ellene nyilatkozott. Azonban hirtelenkedés lenne azt következtetni ebből, hogy a' levél mellett nyilatkozó Times, Morning-Herald és Courier föltétlen hódol a' ministeriumnak. Mindegyik csak azért nem támadja meg azt egyenesen, mert be akarja előbb várni: teljesitendi e az uj ministerium azt, miben eddig a' reformbill ellenére akadékoskodott, a' javitást tudniillik. Evans ezredes nyilvánvos lapokban oda nyilatkozott, hogy beszédét a' westministeri választók gyülésében csonkítva 's nem híven hirdették a' lapok. Neki esze ágába sem jutott, ugymond, azt állítani, hogy ő Sir R. Peel nyilatkozásával a' tamworthi választókhoz megelégült, 's hogy abban valami bizodalmat helyez. Ő tory ministeriummal nincs megelégülve, és soha sem is lesz, sőt annak semmi rendszabálya sem fog benne bizodalmat gerjeszthetni; ha azonban az uj ministerium kénytelen kelletlen jó rendszabást találna javaslani, annak elfogadását ugyan nem gátlaná, de mivel illy kénytelen szolgákban épen nem bizhatik, a' legelső alkalmat örömest ölelendi megbuktatásokra.

Londonban 30án a' City of London-tavernbe gyülést tartottak a' leggazdagabb pénzváltók, kalmárok, hajóbirtokosak 's a' t. köszönetük kimondása végett a' királynak azon elszántságért v. szilárdságért, (Festigkeit) mellyet az utólsó ministerium-változás alatt mutatott. Azonban a' terv nem jól sült el. A' gyülés-terem eleibe töménytelen sokaságu nép seregle ugy annyira hogy semmi kocsi nem juthatott keresztül az utczán. Nem sokkal 12 óra előtt belépett Grote, Clay, Crafford, Solly, Fravers, és Fearen urak 's a' választottság magányos szobájába vergődve kérdezék: mi leszen a' tanácskozás tárgya, és czélja? Ward ur, a' gyülekezet elnöke, megmondotta, hogy olly fölirás a' királyhoz, mellyben köszönet mondassék neki szilárdságáért; ha tehát olly individuumok is jelentek volna meg, kik a' fenforgó czéllal egy értelemben nincsenek, azt bétolakodásnak lehetne tekinteni. — Grote ur azt viszonozá, hogy ha ez igy van, akkor az őt kisérő urak bizonnyal elkövetendenek mindent eltávozásra birhatni pártjokat. Alig nyiltak meg az ajtók, a' sokaság iszonyu erővel nyomult a' terembe, 's az néhány percz alatt, fuladásig telt meg. A' radical párt tömérdek számmal tódult oda, hogy elnyomja a' conservativ gyülést, 's eleinte azt kivánta, hogy Grote ur legyen a' gyülés elnöke, a' conservativek pedig Ward urat akarák elnöknek. Ebből nagy zaj és zavar támadt. Sokan szólani akartak, de a' nagy zúgásban szóhoz nem jöhetének. Végre minthogy tanácskozásra semmikép sem juthatott a' gyülekezet, azt nyilványította Ward ur, hogy a' fölirás kész, 's a' helyeket majd később nevezendik meg, hol az aláírhatás végett le lészen téve, most pedig minthogy a' tanácskozást conservativ értelemben se meg nem kezdheti, sem nem viheti, csak azon kötelességét teljesíti, hogy föloszlatja a' gyülést. Szavait egy részről tetszés, más részről fültrompító süvöltés fogadá. A' radicalok ezzel nem elégültek meg, hanem a' szemközt fekvő London-tavernbe mentek által 's ott azt határozták: jelentsék ki fölirásban a' királynak, hogy noha hívek ők 's engedelmesek a' király iránt, de sajnálkozva vették az utolsó ministerium elbocsáttatását, 's olly érfiak meghivatását, kik az ország bizodalmát épen nem birják.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Bons Sens nevű párisi lap aláirást hirdet 's ajánl a' pairkamarától a' Nationalra rótt birsíg-összegyüjtésre, melly ajánlást a' National „mint ellenmondást Ney marsal megyilkoltatása ellen" elfogadott. A' Bons Sens maga 500 frankot írt alá. Béranger, a' híres költő 10 frankot küldött egy kalauz-levéllel, mellyben olvashatni:„Sokan tetemesb részt vehetnek abban; de nem senki nagyobb bosszankodással az itélet ellen, 's több vonzalommal a' védelem iránt, mint ő" Az első jegyzék, mellyet a' National dec. 18iki számában (másod napra elitéltetése után) fölhoz, 1304 franknyi mennyiséget mutat, 's ennyit egy nap alatt. — A' politechnikai osztály elbocsátott tanítványai engedelmet nyertek a' nyilványos oktatási ministertől, hogy tanulásikat közösen együtt magányos tanítók vezérlete alatt tovább folytathassák. A' leczkék itt is szintazon alakban fognak tartatni, mint előbb a' rendes nyilványos oktatásban. A' tanítványok ezen engedelem következésiben egy teremet bérlettek. A' tud. egyetem egyik tisztviselője ügyelend e' magányos intézetre. A' tanulók elbocsáttatásuk után azonnal tanítóikhoz járultak, megkérni őket, hogy leczkéiket tovább is folytassák. Thenard ur azt kérdé tőlök: politika volt é elbocsátattásuk oka? 's midőn hallotta, hogy csak a' fenyiték zordonsága okozá e' föloszlatást, megajánlkozott leczketartásra. — A' journal desi Débats megértvén az angol ministerium végső kineveztetését, kikel az ellen, mondván, hogy abban, noha nem követelhetni tőle pontos megitélését azon dolgoknak, mellyek más szomszéd országokban történnek, még is azt hitte volna, hogy miután olly ministerium vettetett ki pályájából, melly ha nem mindig is sükerrel, de bizonyára nagy emberséggel 's elszántsággal vezette a' status ügyeit, minden kétségen tul kiegyenlítő 's engesztelő politika leend a' jövő ministerium vezérfonala. A' Stanley és Graham lordoknak szánt helyet olly férfiak foglalák el, kik a' nyilványos véleményben a' legtulságosb torysmus szóvivői voltak. Némi párisi levelező a' des Débats ezen kikelésére azon megjegyzést teszi, hogy a' doctrinair szolga-lap (a' j. d. Débats) a' toryministerium ellen nehezen fogott vala illy világosan kilépni, ha nem hiszi 's valószinűnek nem tartja, hogy rövid időn megbukandik az. Többnyire méltán csudálkozhatni a' félhivatalos hirlap hangján, melly többé vagy kevesbé haladást sürget odakün, otthon pedig az ellenszegülési ministerium pártjára eskütt 's elég orczátlan volt azt nyilván megvallani ministeriumával együtt. —

A' hadminister valamennyi osztálynokhoz (divisionair) bizodalmas körlevelet bocsátott, mellyet ezek ismét valamennyi tábornaggyal (marechaux de camps) 's ezek végre az alattok álló testparancsnokokkal közlének az iránt: vigyázzanak az altisztek lépéseire 's viseletére, minthogy a' titkos társaságok azokat elcsábitani ügyekeznek. A' j. du Commerce szerint a' Moniteur a' pairkamara azon ülése iránti tudósitását, mellyben a' National elitélteték, nem teljesen adta, hanem Pasquier ur (elnök) azon nyilatkozását, mellyel ez a' Ney marsal elitéltetésének emlitésekor a' kamarát minden előbbi tettiért felelősnek állítá, kihagyta.

E' kihagyást a' Moniteurkénytelenségből tevé, mert az ülés után néhány a' juliusi revolutio óta kinevezett uj pair, azonnal az elnökhöz ment jelenteni, hogy e' felelősséget teljességgel nem fogadják el, 's hogy, ha e' szavak a' Moniteurben mint hivatalos tudósitóban kiadatnak, kénytelenek lesznek azok ellen ünnepélyesen kikelni, 's ellenmondani. Ezen ellenmondás kikerülése végett abban egyeztek meg, hogy ama' kifejezést se a' Moniteurbe se a' jegyzőkönyvbe ne iktassák. A' National elitéltetését követett éjszakán Loxembourg (a' pairkamara-ház) három kapujára ezen fölirás szögezteték: „Tilalmas itt Ney marsalról szólani." — A' követházülésben dec. 20án azon inditvány tetetvén, hogy az elnöki fizetés a' szünetek alatt ne járjon, azt 314 szavazó közt 208 szóval 166 ellen elfogadák, 's igy, mint általjában hiszik, megboszulá a' centrum Dupin uron (az elnökön) ennek a' gyámolt napirend-elleni nyilatkoztát. — A' journal des Débats azt mondja egy czikkelyében, mellyben az ellenszegülés eszméjét (ideáját) fejtegeti, hogy a' kormány mindent megteend, mit a' közjóra szükségesnek vagy hasznosnak hiszen, de semmit, hahogy azt kivánni v. sürgetni fognák. A' Temps bizonyosnak állítja, hogy a' touloni hajóhad dec. 20kán induland ki. A' nyilványos vélemény háborut emleget, 's arra a' kereskedő világ ada első lökést. A' bátorságositások Marseilleben háromszorosra öregbültek, 's még akkor is nagy bajjal bátorságitanak olly hajóterheket, mellyek a' fekete tengerre indulnak. A' társaságok már csak 8 — 10zel bátorságosítanak száztól, 's e' rugaszkodás csak három nap óta van igy, az előtt 2½ vagy legföljebb 3mal vala ez száztól. E' szörnyű szökkenés akadályozza most a' hajózást a' fekete tengerre, 's a' kereskedői vállalatok csak partkörnyéki hajózásra szorulnak. —

A' journal des Débats szerint Sebastiani general neveztetett franczia követnek Londonba. Münchenbe Bourgoin ur, eddig Drezdában volt fr. követ, lett azzá, Bussieres ur eddig fr. ügyviselő Darmstadtban, lett Drezdában követté. — A' Moniteur dec. 25én említi, hogy az Orleans

hg. szemlét tartott a' vincennesi várőrségen. Próbát tett a' pattantyúság ez alkalommal Congreve rakétájival is, de a' siker azt mutatá, hogy e' rakéták soha olly biztosan czélt nem találnak, mint a' közönséges álgyuk. Ha használhatni is azokat sokszor, de még is mindig csak mellékes védszer maradnak. Nagyobb figyelmet érdemel a' csapó puska (Percussions-Gewehr) behozatala. Egy ezredosztály azzal is probát tett, 's noha az egészen nem felelt a' várakozásnak meg, reméllhetni még is, hogy a' folytatott próbák végre sem maradnak siker nélkül. Annyi bizonyos, hogy a' gyalogság véd rendszere csapó-puskák egyetemítése által tetemesen javulhatna, mert a' mostani serpenyűs puskákkal esős időben az egész gyalogság úgy szólván levan fegyverezve. —

SPANYOLORSZÁG.

Zumalacarreguy is küldött hivatalos tudósitást a' mult számban részletesen előadott egyik ütközetrül, mi szerint hosszu fejtegetésben d. Carlos hadministerének a' dolgot ugy adja elő, mintha utóljára is ő győzött volna 's a' királynéiak 300 ember-veszteséggel nyomattak volna vissza előbbi állásaikba, hol őket azóta minden oldalrul erős szemmel tartja. — A' carlosiak hadereje most következőleg áll: Navarrában van két osztálynyi, összesen 5400 ember; az első osztályt Iturralde, másodikat Erazo vezérli. Guipuzcoában fekszik 3 zászlóalj vagy is 2700 ember, fő vezérük Guiberalde. Alavában 6 zászlóalj, mindegyik 900 főnyi, fő vezérük Villareal. A' biscayai tábor egyenként 900 emberbül álló hét zászlóaljra megyen, felét Latorre 's másik felét Ventades ezredesek vezérlik. Az egész lovasság 600 fő. Ezenkivül 10 zászlóalj vigyáz az utakra, védi a' juntákat és segíti az adószedést. Vegyünk mind ehez még két pattantyutárt 's a' carlosiak összes hadereje tudva lesz. Mennyit rótt ezen erőbül le a' két utóbbi ütközet, még nem közöltetik. — Madritban a' procurador-kamara dec. 9ki ülésében kérelem olvastatott föl a' délamerikai volt spanyol tartományok elismértetésök iránt. E' tárgy biztosságra utasittatott. Dec. 11én, mint az országos költségek fölötti tanácskozásra tüzött napon, gr. de las Navas, mi előtt e' tárgy fölvétetnék, a' belföldi adósság-előterjesztést sürgetvén, Toreno azon megjegyzést tevé, hogy e' részben a' költségi számban előlegesen kivetett esztendei kamatfizetés is elég utmutatásul szolgál. Ennek mennyisége a' kivetésben 230 millio reál. Ennyi fölvilágitással az oppositio épen nem látszott megelégültnek; különösen kikelt a' minister ellen Arguelles, ki a' külföldi adósság jóváhagytával a' belföldit látja eltemetve; 's Galeano, ki örvendvén, hogy a' minister valahára maga is ellenmond azon hirnek, mintha a' belföldi adósság szabályozása még esztendőkig halasztatnék, más részrül ama megjegyzésre, hogy gazdag lehet valaki a' nélkül, hogy adóssága mennyiségét tudja, tanácslá a' ministernek: hogy e' föltételt csak saját privát érdekeinél használja 's alkalmazza, nem pedig az országénál. A' költségek általányos fölvétele azonban elfogadtatott, 's legelől is felolvastatván az udvari költség mennyisége, ez iránt a' financzminister a' királynénak azon nyilatkozását jelenté, hogy 35 millio helyett 30al megelégszik, de ifjabb testvére Marie Louise Ferdinande inf. hg. asszony részére is 3 millio vettessék ki. Ezáltal tehát a' 35 millio csupán kettővel kevesülne.

A' carlista lapok ismét ujabb ütközetrül beszélnek 's mint természetes Zumalacarreguynak tulajdonitják a' roppant győzödelmet. A' tudósitást, melly állitásuk szerint, ez iránt hivatalosan küldetett így szól: „Eulate dec. 16án. 12ke óta, melly napon Asartanál az ellenség (a' constitutionalisok) 300at vesztett, Zumalacarreguy megmaradt állásában Zuniga mellett, várva Cordovát és Oraát, kik a' szomszéd Mendoza és Azarta helységeket mintegy 8000 emberrel megrakva tarták. 15kén végre megjelent Cordova 6000 emberrel az Arquija hidnál, hol Zumalacarreguy táborozott. Négyszer parancsolt rohanást a' hidra, álgyukkal tüzeltetett, harczolt 3 egész óráig, de mindig visszaveretvén, végre is alkonyatkor visszavonulni volt kénytelen 's los Arcosig meg sem állapodott, ámbár csel gyanánt az uton, merre vonult, tábori tüzeket gyujtatott, mintha ott táborozna 's hogy az ellenség tartózkodjék utánna nyomulni. Mig ez a' hidnál így történt, Oraa 2500 emberrel más uton észrevétetlenül a' Lanz völgybe akara eljutni 's Zumalacarreguyt hátban meglepni. Utját a' gastiai szorosnak vette, de itt egy alavai zászlóalj menetét szegte 's keményen harczba kelt vele. Zumalacarreguy hallván e' vidékrül a' kemény puskázást, segéd csapatokat küldött az alavaiak részire, 's így a' cristinosiak megveretve 's elszélesztve, csak nehezen juthattak különféle tekervényes utakon a' többi táborhoz los Arcosba. A' mi zászlóaljaink, miután illy teljes győzödelmet nyertenek, az ellenséget minden oldalrul visszaverék 's mintegy 2000 emberét elejték, csöndesen visszafordultak a' Lanzvölgybe.“ E' tudósításnak imez utolsó része leginkább bizonyitja, mennyi hitelt adhatni az egésznek. — A' Sentinelle de Pyrénées szerint Bilbao vidékén is történt némi verekedés dec. 7én, mellyben a' királynéiak ámbár mint győztesek, 65 embert 's köztük egy ezredest (Olivaret) vesztettek.

TÖRÖKORSZÁG.

Az alkirály Alsó-aegyptusba utazott, az ott

megkezdett munkákat megvizsgálni. Onnan Cairóba menend. Marmont marsal Cairóban mulatott egy idő óta, onnan Suezen keresztül az idumaeai félszigetbe készül, hol mint mondják a' Sinai hegyet is meg akarja látogatni, 's innen Alexandriába induland, ott Europa felé hajóra szállandó. — Moreának, az aegyptusi hajóhad által történt elfoglaltatásakor Alexandriában alig volt 30 tapasztalatlan hajóácsa, most, mintegy 7 év után nagy hajógyára 's jól gyakorlott, kitanult, hajóserege van, mellynek Francziaországban 's Angliában tanult tisztei vannak, sőt egy tengerügy-iskolát is bír. — Mehemed-Alinak számos gyermeke van, 's fimagzata valamennyi a' hadi mesterségre taníttatik, 's abban gyakoroltatik. Valamennyinek végig kell jutni a' szigorúbb tanulmányokon. Egyik közülök, a' 11 esztendős Said bei, két hónap előtt „Jean d' Acre" admiralhajóra szállott a' syriai vizek felé, hogy a' tengeri utakban gyakorolgassa magát. König nevű törökül jól beszélő franczia nyelvmestere, de azon kivül még persa nyelvtanitója is van. Rajz- és olly mestereket, kik a' hajózási tudományokban fogják őt oktatni, Európából várnak. A' herczegnek 26 választott ifju lesz tanuló társa. A' syriai zavargások eddig már jó véget értek. A' Nil medre v. ágya javittatását 's folyása szabályoztatását példátlan munkássággal folytatja M. Ali. Ugyanis 12ezer embernél több dolgozik rajta naponként, ezredekre fölosztva, és sátorok alatt tanyázva. Számok még mindegyre növesztetik. Az alexandriai fegyvergyárban Cerisy bei vezérlete alatt 100 üregitő (excavatoirs) műszer készíttetett, 's mind a' munka helyére küldetett, hol azoknak már hasznukat is vették. Ha ezen világtörténeti folyam (Nilus) szabályoztatása sikerül, a' mint reméllhetni, 's ez által áradásai bizonyos rendbe hozatnak, akkor Aegyptus olly virágzásra jutand, mellynek nagyszerű következéseit ki nem számolhatni. Az alkirály semmit sem mulaszt el, mi e' nagy munka folytatását előmozdithatja. Ugyanezen végből irt igen hizelgő levelet Brunel urhoz, mellyben arra kéri meg: jöne vagy két hónapra Aegyptusba a' munkát itt hely szinén megszemlélni 's a' vállalat iránt veleményét v. tanácsát kijelenteni. Mehemed-Ali nyilván kimondotta, hogy e' gondolatra Marmont marsal hozta őt. Azonban arra is megkérte M.-Ali Brunel urat, hogy ha személyesen nem jöhetne, vagy jöni nem akarna, küldene maga helyett valakit, kiben bizodalmát helyezi. Cairotól Suezig a' vasut fölállíttatása a' Nil szabályozatát (regulation) teljesen fejezendi be 's ezáltal Indiát Európával kötendi egybe. Angol társaság e' közlekedési útat azáltal készül létesíteni, hogy az Orontest 67 mérföld hosszu csatorna által Eufrates vizével szándékozik összekapcsolni, melly csatorna Antiochia fölött venné kezdetét.

Alexandriából 17ről érkezett hír állitja, hogy ott nov. végén a' dögmirigy (pestis) ütött ki, 's rögtön az egész városban elterjedt. Az első halálozások hajókon történtenek. A' város igen felriadt, 's mind a' kormány, mind a' tehetősbek óvakodó rendszabályokhoz nyultanak. Minthogy e' ragály már tizenkét év óta nem látogatta volt Aegyptust meg, ez uttal igen félnek dühétől, 's annál inkább, mivel a' szegénység mély inségben sinylik, mi e' csapást éleszthetni fogja. — Az aegyptusi hajó-seregnek Burla felé kellett elvitorlázni, hogy ottan teleljen. Mehemed-Ali egyik gőzhajója Syriába ment, hogy Ibrahim basát onnan elhozza, 's Alexandriába vigye, atyja Cairoban várandja őt. Ibrahim nem sokáig fog Aegyptusban mulatni, hanem ismét Damascusba térend vissza. Corfuból azon hírt irják, hogy egész Albania fölzendült. Az albanioták megtagadták a' portától az engedelmességet 's a' török hatóságokat mindenünnen elüzték, bizonyos egykor nekik adott igéretnél fogva vagy függetlenséget követelnek, Görögországéhoz hasonlót, vagy egyesülést ezen országgal, olly föltétel alatt mindazáltal, hogy némi kiváltságaik legyenek. Az egész ország föllázadt, 's már néhány erősséget is elfoglaltak. Beratban ideigleni kormány állott föl, 's már Janinát ostromolják, mellyet hihetőleg be is vesznek. —

GÖRÖGORSZÁG.

Naupliából nov. 16ról azt irják, hogy azon samioták, kik Görögországba költöztek, ismét visszsza is tértek már, mivel a' szultán nemcsak megbocsátott nekik, hanem még javaikat is visszatéritteté, mellyek már el valának kobozva. Dec. közepe táján hire volt, hogy a' kormányszék általköltöztetését Athenébe megkezdették már. A' navarini hadi törvényszék (az utólsó zendülés ügyében) szorgalmasan folytatja munkájit. Utóbbi időkben Plaputas mind két öccse, (egyik 24, másik 18 éves) mint az utóbbi zendülés vezérei halálra itéltettek. A' törvényszék ujdon szerkezete még nem jelent meg. A' személység-kinevezést feszülten várják. Minthogy a' kormány irományai nagy része már általszállíttatott Athenébe, a' munka mindaddig megszünik, mig minden helyén lesz ismét. Armansperg gróf egészsége annyira helyre álla, hogy legalább a' legsürgetőbb dolgokat végbe viheti már. — Madagascar, angol fregát, melly régóta feküt a' naupliai révben, visszavitorlázott Angliába. —

SCHWEIZ.

A' zürichi kormánytanács mint schweizi főhely, dec. 24én határozta el azon előkészületeket, mellyek szükségesek, hogy az igazgatóság, a'

köz levéltár, melly itt a' szó való értelmében archivum ambulatorium, öt rendör kiséretében dec. 31kén küldessék meg Bern tanácsának, melly a' főhely lesz ezentúl. A' berni tanács emlékirata (memoranduma,) mellyel azt nyilványítja, hogy kész minden, Schweiz becsületével 's függetlenségével összeférő népjogot és szomszédbaráti kivánatot v. követelést teljesíteni, épen azon ülésben készült, mellyben Kasthoffer indítványa előjött, melly oda nyilatkozék, hogy vigyázzanak Schweiz kormányai a' nemzeti függetlenségre. Ez okbul Waadtban következő inditvány jött a' kormánytanács elibe: Nyilatkozzék a' kültanács az ország állapotjáról, különösen pedig némelly külső követségek viseletéről 's jegyzékeiről, mellyek a' külviszonyokat érdeklik. Nyilványítsa e' tekintetben a' kültanács, hogy Waadt canton eddigi elveihez hiven mindent elkövetend, mit a' schweizi haza függetlensége 's méltósága fentartására szükségesnek tartand, 's inkább kész minden áldozatra, mint a' becsület és jog utjáról eltérésre. Ezen inditvány végzéssé lőn dec. 17kén. Ugyan e' napon szögezteték ki Zürichben a' nemzeti zászló; szintazon nap nyilatkozott az akademiai ifjuság Kasthoffer indítványa iránt.

AMERIKA.

Angol lapok Ujyorkból novemb. 11ről azt jelentik, hogy a' bank sorsa már el van határozva. Tizenöt hónap mulva kiváltsága elenyészik 's ha a' nyilványos vélemény addig meg nem változik, nem ujíttatik az meg többé. — Pennsylvania és Ujyork statusok leginkább törtek vala ellene. A' kincstár-titoknok valamennyi adószedőhöz levelet bocsátott, mellyben megtiltja nekik a' fiókbankok váltóit fizetés gyanánt elfogadni. E' váltókat vagy (trattákat) a' bank azért adta ki, mert mint mondják, az elnöknek 's pénztárnoknak a' philadelphiai középbankban idejök nem volt elégséges, annyi 5, 10 és 20 dollárosjegyeket aláirniok, mennyi tudnillik szükséges lett volna. E' trattákat eddig mindenütt ugy tekintették, mint a' bankjegyeit. A' bankjegyek értéke a' fiókbankok trattájival (vagy váltójival) nem megyen többre összeleg 85 millio franknál. A' bank készpénze, 's egyéb hitelezési követlésekből álló vagyona pedig több 100 milliónál. A' kormányi rendszabály tehát egyéb kárt a' banknak nem tesz, mint hogy ezentúl az elnök és pénztárnok naponkint 3 vagy 4 órát lesznek kénytelenek a' bankjegyek aláirásira fordítani, mellyeket joga van kiadni, de a' demokrata párt megtámadásinak többé ellen nem állhat, 's teljesen megbukik.

ELEGYHIREK.

Carriol angol gőzhajó üstjei, melly Maltából nem rég érkezett Londonba, Malta és Burla közti utjában sokat szenvedtek, mert a' földközi tenger vize sokkal sósabb mint bármelly más tengeré. E' leülepedő só az üstöket igen elszokta rontani. A' Carrion 12 napi útra vihet magával szenet, de mielőtt e' mennyiség elfogy, ki kell tisztitani a' kürtőket, v. kéményeket 's azoknak e' végre előbb ki kell hűlniök. A' tisztítás 50—60 órányi idővesztésbe kerül, mert szabad kézzel kell azt tenni, miglen, más alkalmasb módot találnak föl. Azon só, melly a' Carrion üstjei fenekére és oldalaira tapadt, naponként $\frac{1}{8}$ hüvelknyivel növekedett vastagságban, és szükségessé tette, hogy a' maltai és burlai út bevégeztével mind a' kazánokat, mind a' kürtőket kitisztítsák. Az atlantik és középtenger közt e' tekintetben olly nagy a' különség, hogy Falmouth és Lissabon közt hat hónapi rendes járás alatt nem lepi meg olly vastag tengersó-kéreg a' hajót, mint Carrion egyszeri utjában Maltától Burláig.

Dec. 22kén estve Königsbergben (Prusszia) igen szép éjszaki fény vala látható, hosszu sugárokkal. E' fény Berlinben is volt szemlélhető, noha hosszu ideig sürü felhők födék azt. — Hamburg és Magdeburg közthajózás kezd létezni az Elbe folyón, 's tán Drezdáig is el fog jutni. Az első gőzhajó, melly Hamburgból Drezdába indult a' zajló jég miatt az Elbén 4 mértföldnyire Hamburgon innen öt napig veszteglett, 's Hamburgba visszajötte, és a' jég fölolvadta után ismét elindult dec. 18kán szerencsésen Magdeburgba ért. Utját Hamburgból Magdeburgig 56 óra alatt tevé meg.

A' gabona pesti piaczi ára január 2kán 1834:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	—	—	—	Zab	90	$86\frac{2}{3}$	—
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	—	$116\frac{2}{3}$	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	$103\frac{1}{3}$	—	—	Kukoricza	$106\frac{2}{3}$	—	—

Pénzkelet:

Bécs január 3kán középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	$99\frac{3}{5}\frac{1}{2}$	1834ki statuskölcs.	$562\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	$91\frac{3}{5}$	Kam. $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	$58\frac{2}{11}$
„ 1820ki kölcs.	—	Bankrészvény	—
„ 1821ki „	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

3. szám | Pest, szombat január 10dikén | 1835.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban orsz. ülések jan. 3kig.; kinevezés; casinoi figyelmeztetés; különféle.) Anglia (Cobbett levele; Winchilsea pohár-köszöntése; Stanley l. beszéde; Peel nyilatkozása; Lee Eduard; Durham 's Manchester város fölirása.) Francziaország (Reformateur; kam. vitatások, 's egyveleg.) Spanyolország (hiv. jelentések a' dec. 15ki ütközet felől; Mina fölszólítása.) — Németalföld (holl. general-statusok kamarája; belga kamarai vitatások.) Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban a' közelebb napokbeli országgyülési munkálatok folyama ebbül állott: dec. 30kán a' RR. az urbéri 8ik czikktől, melly a' jobbágyság személy- 's vagyon-biztositását tárgyazta 's két §szbul állott, — a' királyi resolutio értelméhez 's fő RR javaslatához képest, elállottak, a' dolog elintéztetését a' munkálatok sorára halasztván el. A' RR. ez alatt az ujon szerkeztetett urbéri 6 első czikket fejezék be. — Dec. 31kén a' 2 tábla közti ujesztendei szokott tisztelkedések, — melly alkalommal a' fő RRnél Németh György k. táblai főpap ur, a' RRnél pedig nm. gr. Nádasdy váczi püspök ur kellemes magyarságu üdvezlő beszédeket mondottanak, — 's Nádorné ő cs. k. magasságához küldött üdvezlő vegyes küldöttség után, a' RR a' Duna-szabályozási fölirás javaslatát vevék föl 's ujra megállapiták. Ez alatt az első tábla az urbéri 7 czikk fölött vitatkozván, a' RR. által az uriszék rendezésére javasolott uj módosításokat a' törvényszéki rendezés sorára halasztatni határozák. A' többi 6 czikkben a' két tábla véleménye jobbára megegyez 's csak a' következő három pont fölött forog még ellenkezés: 1) A' II törvényczikkre nem egyeznek a' fő RR. abban, hogy alsó Tótország nevezete „Pozsega, Verőcze, Szerém" vmegyék egyes megnevezésével fölcseréltessék, hanem egyeztetés tekintetébül javasolják, hogy a' kétféle nevezet illy formán egyesittessék: „Comitatus inferioris Sclavoniae Posega, Verőcze, et Syrmianus." — 2) A' legelő 's urbéri fáizás tárgya iránt semmi további ellenvetést nem tesznek a' fő RR, ellenben abban, hogy a' boltnyitás taxája (a' RR. javaslata szerint országszerte 10 fr.) itt az országgyülésen határoztassék el 's annak lefizetésével boltot nyitni mindenkinek szabad legyen, általjában meg nem egyeznek, 's tovább is ahoz ragaszkodnak, hogy ezen földes uri jog, mellyet a' fő RR. urbéri intézkedés körébe tartozónak sem itélnek, ur és jobbágy között szabad alkura bizassék azon hozzátétellel, hogy a' mennyiben a' jobbágyok önnön termesztvényeik 's kézmüveik szabados eladásiban már eddigelé is törvényes biztositás alatt állottak 's ezen eladás a' boltnyitáshoz nem is tartozik, ha valamelly visszaélés, uzoráskodás, boszontás, vagy helytelen zsarolás jöne közbe, az a' törvényhatóságok 's felsőbb kormányszékek fölügyelése által fog elhárittathatni. 3) A' VI. cz. 1 §szában a' községi választásoknál a' földes ur befolyását, hol eddig szokásban volt, tovább is föntartatni kivánják a' fő RR. — Jan. 3kán a' KK. és RR azon pontokra nézve, mellyekben a' 6ik cz. végeig még nincs egyesség a' két tábla közt, előbbi véleményök mellett maradtak, a' fő RR. pedig a' VII t. cz. 5dik §sza fölött tanácskoztak.

Ő cs. kir Fölsége az erdélyi kir. udv. Kanczellariához intézett legfensőbb határozata szerint Küküllő vmegye eddigi főjegyzőjét Pászthory Ferenczet az erdélyi kir. kormányszékhöz tiszteletbeli titoknokká méltóztatott kinevezni.

NEMZETI CASINO.

Figyelmeztetés: A' nemzeti Casinói alkotó szabályok 6ik pontja szerint, a' téli közülés f. e. január 25én reggeli 10 órakor változhatatlanul fog tartatni. Ezen gyülés tárgyai ezek: a) az intézet mostani állapotjáról az igazgatók, és választottság által teendő jelentés. b) az uj igazgatók és választottság kineveztetése. c) a' Casino további fentartására 's emelésére szükséges intézvények. A' Részvényes urak ezennel megjelenésre kéretnek. Pest január 6án 1835. Pregardt János. m. k. igazgató.

KÜLÖNFÉLE. Szeged sz. kir. városban 40 tagbul álló „hangászat-pártfogó" egyesület szövetkezett, 's Tirnauer György kormánya alatt 13 növendéket oktat hangászatra. — Zsolnán (mváros Trencsényben) dec. 11kén éjjel 6 ház lett tüzmartalékká. — Sokszor tettünk már említést az irgalmas barátok kórházaiban esztendőnként fölápolt 's kigyógyitott betegek száma felől egyik's másik helyen, — lássuk azt most általjában. A' könyörü-szerzet lakásai 's ezek melletti kórházai száma hazánkban 's az örökös tartományokban mindössze 27. 1833 nov. 1sőjétől kezdve 1834 oct. utóljaig ezen házakban mindössze 18,797, minden vallási és nemzeti különség nélkül befogadott beteg közül fölépült 17405, meghalt 1392. Hazánkban, hol a' szerzetnek most 13 kórháza van, legtöbb beteg ápoltatott a' budaiban, t. i. 1605 (ebbül meghalt 127), 's a' pozsonyiban 1139 (meghalt 137). A' hazánkbeli kórházak közt legujabb a' szatmári, mellyet az ottani me-

gyés püspök és sz. jobbi apát m. Hám János ur igaz emberszerető törekvésinek köszönhetni, ki 6 ágyra tön alapitást. — A' bécsi cs. k. egyetemi udv. kamarának e' h. 2kárul költ rendeléséhöz képest, az 1829 oct. 29ki kerületi rendelésre nézve tudomásul tétetik: hogy a' f. 1835 jan. 2kán a' 269ik seriesben elsorsozott magy. kir. udv. kamarai kötelezvények, és pedig 5 pcnttel a' 3178 és 5484 számok, első a' töke-mennyiség $\frac{1}{10}$ével, második $\frac{1}{10}$ével, — továbbá a' különféle kamatiakbul a' 6224tül 6856ig menő számok egész tökemennyiséggel, — az 1818 martz. 21ki legfensöbb rendeléshöz képest, — uj 's az eredeti pcnttel pengő pénzben kamatozandó statusadóssági kötelezvényekkel cseréltetnek föl.

ANGLIA.

Cobbett Humehoz levelet irt, mellyben azt állítja, hogy a' mostani ministeriumtól, a' mennyiben a' multtól keveset lehete várni, majd többet nyerhetni ki. A' levél tartalmának veleje imez: „Bizonyára uram, inkább kutya lennék, mint király, ha illy ministereket kellene megtartanom. Nagyon panaszlották azt is, hogy a' király katonát választott ministernek. Cromwell, ki szétüzte a' parliamentet, mint mondják, katona volt. Igen, Cromwell katona volt, 's a' parliamentet katonák által szélyeszté el, kik a' követeket kitaszigálták; de soha méltóbb tett nem történt; mert e' követek árulók, zendülök, és a' nép legkegyetlenebb rablóji voltak; e' követek azon hasonlíthatatlan gazemberek csoportja volt, kik a' fogyasztási adót föltalálták 's valóban e' semmirevalók róttanak elöször a' sörre adót. 'S hát Washington és Jakson, (az éjszakamerikai respublica praesidensei) nem katonák voltak e? szabadságát féltő nép a' legmagasb méltóságokra emelé öket. Hogy gondolhatjátok azt, hogy a' király katonát nem választhat ministerül, midön a' westminsteri nép katonát választ követül (Evans ezredest). A' hg hihetőleg többet fog tenni, mint a' whigek, 's a' reformbillre nézve igen ohajtom, hogy ne úgy folytassa ezt, mint a' whigek kezdették." Látszik e' levéltöredékből, hogy Cobbett Wellington hg pártját fogja, de nem hihető, hogy a' hg nagy hálával legyen hozzá e' forró részvételért. Majd elválik, mennyire fogja Cobbett ur pártolni a' herczeget, ha ez rendszabásait elö fogja adni. Öst. Beob.

A' Standard szerint, dec. 26kán vagy 27én Brightonben vagy Londonban kabinettanács tartatott a' királynál, a' parliament föloszlatása végkép elhatároztatása végett. — Dec. 20án estve Maidstonben lakomát adtak a' conservativek. — Számuk mintegy 400 lehetett. E' conservativek vagy justemilieu toryk egyszerre nagy reformerekké lettek. A vendégek egyike Winchilsea lordra, a' vitéztoryra 's a' felsöházra köszönté' el poharát, mit nagy lelkesedéssel fogadtak. Ekkor fölkelt Winchilsea lord, 's megköszönvén a' hizelgö áldomást, így folytatá szavait: „Ha a' felsöház hasznos az országnak, önkell azt tartani. Midön igy szólok, nem saját véleményemet mondom, hanem 100 angol közül mindig 99czét. Ha a' lordok háza független nem lehet inkább ne akarjon fenállani (tetszés). Ha elég független fogott vala lenni, soha a' reformbill annyira nem jutott volna, mint az ment. Eddig az alkotmány egyensulyban volt 's úgy tartom ezen egyensúly még nincsen megbontva. Azonban a' reformbill törvénye lett az országnak, 's én (Winchilsea) támogatni fogom azt. Gaz rágalom állítani, hogy a' toryk a' reformbillt meg akarják semmiteni. Épen nem, söt olly hasznosnak ügyekeznek az országra nézve azt tenni, millyennek csak lehet. Én párthoz nem tartozom 's a' t. Igy szólott a' vitéz Winchilsea. Az exeteri püspök dec. 18kán levelet hocsátott az alárendelt lelkészekhöz, mellyben nyilványítja, hogy nemcsak ö, de valamennyi püspök forrón ohajtja, hogy a' tizedkérdés végkép intéztessék el 's hogy ök minden illö rendszabályt, mellyet a' kormány e' czélra elöterjesztend, támogatni fognak. Ellenmond továbbá határozottan az állításnak, mintha az egyház fejeinek javaslatot mutatott volna elö a' mult kormány, melly a' tizedmegváltást tárgyazá, 's mellyre az egyházfök azt válaszolták volna, hogy ök annak a' felsöházban ellen fognak szegülni, miért is a' ministerek e' rendszabást az alsóházban elö sem hozták. A' püspök még azt is említi, hogy ö társaival egyetemben mindig azon dolgozott, hogy az egyházi fenyitéket javítsák, de biztosan is mondhatja, hogy a' lelkészkedö papság erkölcsi állapotja kevés gáncsolni-valót mutat, és hogy azon néhány erkölcstelenséget, mellyek még is történtek, keményen megbüntették. Mi pedig az egyházjavitást illeti, ö, az exteri püspök, mindenre kész, mi érett megfontolás után szükségesnek fog tartatni, 's ugyanazt hiszi a' többi püspökről is. Azonban úgymond nem ök okai, hogy eddig e' tekintetben olly kevés vagy semmi sem történt. — Irlandból a' hirlapok vérengző hireket adnak a' tized-szedésről; mondják hogy egy illy alkalommal, midön a' tizedet fegyveres erövel akarák behajtani, a' parasztok ellenszegültek, 's tizenegy maradt az ütközethelyen.

Következő helyeket közlünk Stanley lord beszédéből, mellyet Glasgowban tartott midön a' tudom. egyetem rectorságába iktattatott: „Szokása kivánja az egyetemnek, hogy illy alkalommal, azokhoz szóljak, kik e' méltóságra emeltek. Bizatlanságból és elégedésből vegyes érzés fog el most, midön beszédemhez kezdek. A' bizodalmatlanság onnan ered, bogy azon nagy férfiakra em-

lékezem vissza, kik e' hivatalban megelőztek, millyek Campbell, Brougham 's a't. valának; 's érzem, melly igen messze vagyok tőlök. Honnan e' nagy tisztelet irántam? személyes indulatból e vagy puszta barátságból? A' választás alatt az egyetemnél csak egyetlen ismerősöm vala, 's noha elődim (antecessorim) egyike nem csekély szerepet játszott Skótzia történeteiben, 's magam is skót vér vagyok, még sem gondolhatom, hogy hazai emlékezés okozhatá választatásomat. Ugy tartom tehát, midőn az Urak engem választottak meg rectornak, csupán a' vallomásombeli politikai elveket akarák helyesleni; örömüket mutatták t. i. az iránt, hogy én olly szabályokat védelmezék, mellyek intézvényink hijányit eltörleni képesek, 's azok hatóságát emelik 's egyszersmind, hogy azon pártnak, melly nem javítani hanem rontani készül, ellensége vagyok. Intézvényinket tiszteli és szereti a' nemzet, 's híven ragaszkodik hozzájok, de azért vaknak nem szükséges azok hijányai iránt lenni. Én azt ohajtom, hogy az intézvények tartassanak fen, de úgy egyszersmind, hogy a' javítások által kiragadjuk ellenségei kezeiből a' fegyvert, barátit pedig szorosabban kapcsoljuk össze vele. Továbbá javító ohajtásom nem csak az egyházi intézvényekben korlátul, hanem polgári alkotmányunkat is szem előtt tartja. Czélom az ujításban valódi javítás, nem rontó másítás. Ezen elvek szerint voltam én Grey lord ministeriumában a' reform munkás részvevője, melly a' skótok kezébe olly hatalmat adott, millyennel azok eddig soha sem birtanak. Bármi kezekre jusson is a' kormány, ne higye senki, hogy képes leend az a' javítás szükségét, 's a' javítás megkivánását mellőzni. Ál-szerek (palliativ) az ellen nem fognak használni; az akarat emberséges és elszánt legyen megtenni mindent, mi jogos és törvényes, egyebet semmit. A' műszernek hatékonynak kell lennie akár jóra, akár roszra; 's ha helyesen irányoztatik ereje, hasznos lehet, valamint veszélyes, ha korlátlan marad. Boldog lenne az, kinek esze 's hatalma az idő szellemét jó útra birná vezetni, hogy erőfejlésinél helyes irányt tüzzön ki. De próbálja bár utját állani, 's haladásiban gátlani, örvénybe fogja őt ragadni. Én azt reménylem, a' kormány, bárki kezébe jusson is, ez uton fog előre menni. Ezek szempontim: az intézvényeket fön akarom tartani, de egyszersmind a' hibáktól is megmenteni, 's hol lehetséges, kijavítani; de egész terjedelmökben megőrzeni, nem pedig földulni." — A' Morning- Herald szerint Londonderry marquis nem fog Pétervárba menni követül, oda Heytesbury lordot, (Sir William Acourt urat) fogják küldeni. — Walter ur parliamenttag 's a' Times tulajdonosa, igen kikel azon vád ellen, hogy előbbi politikai elvcit megtagadá, mondván a' berkshirei választókhoz irt nyilatkozványában: „Reformer voltam, vagyok 's leszek; mig a' javitások alkotmányunkat eredeti tisztaságára nem hozzák, a' becsúszott visszaéléseket le nem faragják, 's a' nép minden osztályinak egyenlő védelmet nem szerzendenek."

A' Scotsman (hirlap) szerint Caithneszben Skótziában, nyilványos gyülésben azt határozták egyhangulag az összegyültek: küldjenek a' lordok házához kérelmet, mellyben arra kérjék azt, dobja ki Wellington herczeget a' pairek közül, minthogy személyes felelősségére támaszkodva néhány hétig egyedül bitorlá az ország ügyeit, anélkül, hogy valami igazgatás, vagy kabinet létezett volna. — Említettük, hogy a' lordmayor lakomát adott a' belváros előkelő lakosinak 's a' ministereknek, kiknek egy úttal alkalmat akart adni, hogy kibeszéljék magokat azon politikáról, mellyet követni szándékjok. Ez alkalommal Sir Robert Peel a' rá köszöntött áldomásra igy válaszolt: „Uraim! Elhibáznám e' nagyra tiszteltgyülés czélját, úgy tartom, ha azt hinném, hogy az puszta tisztelkedés néhány személy iránt. Azért elhallgathatom azon személyes benyomást, mellyet ez ünnep bennem okoz. Szándékjok kétség kivül az volt, hogy illy nyomos fordulás idején a' király alattvalóji azon részének, melly belátással, tekintettel, 's gazdagsággal tündöklik, alkalmat nyujtson bizonyíthatnia, melly igen kész az ő fölségét alkotmányszerű jogai gyakorlásában támogatni, 's bátorságot és buzgóságot gerjeszteni azon férfiakban, kiket szolgájinak választott a' korona. Jegyezzék meg uraim, mi nem azért gyültünk ide, hogy tisztelkedjünk itt egyes személy iránt, 's még kevésbé, hogy egyes párt diadalmát ünnepeljük. Senki sem fogja tagadni, hogy azon nyomos esetek óta, mellyeket ez országban az utólsó hat hét alatt értünk, nyugalom uralkodik az országban, millyet a' volt nagy izgás után alig várhatánk. De én nem csalódom ez állapoton. Én e' nyugalmat nem egykedvüség jelének nézem az országos ügyek menete iránt; nem is gondatlanság jelének nézem azt, melly egykedvüleg v. hanyagon tekinti, akárkit nevez a' király ministernek, 's akárminő rendszabásokat adnak a' status szolgáji elő. Ez, teljesen általlátom, a' leggondosb vigyázatot épen nem zárja ki, sem a' legelszántabb akaratot, mihelyt arra szükség leend. Én e' nyugalmat épen olly kevéssé tartom összeférhetlennek a' szabadsággal, mint az Oczeán csöndét ellenállhatlan 's korlátlan hatalmával. Én úgy gondolom, ha a' nemzet véleménye szókban fejezhetné ki magát, igy kellene annak szólania: „Mi kifáradtunk a' nyugtalanságban, kifáradtunk az izgásban, melly egyeseket a' magányos életben munkájiktól vont el, azokat pedig, kik intézik a' nyilványos

ügyeket, egészen más dolgokra kényszeríte, mint kötelességeik teljesitésére. Mi nem fogunk e' nyomásnak engedni; mi azt ohajtjuk, a' nyilványos vélemény 's a' nemzet igazi szándéka törvényszerű úton 's azon személyek által jelentkezzék, kik hivatalosak arra." Egy úttal pedig azt hiszem hogy a' nyilványos vélemény e' szemponttal megegyezőleg így fejezé ki magát: „Minthogy azt kivánjuk, hogy a' kormánynak ne legyen egyéb czélja, mint előmozdítani az ország javát; tehát megkivánjuk azt is, hogy minden, a' mi helyes oknál fogva visszaélési gyanú alá esik, szorosan vizsgáltassék meg, s' ha nyugott megfontolás után csakugyan kiötlik a' hijány 's visszaélés, az törlesztessék is el, elsöben is azért, mert minden visszaélést utálunk önmagáért, azután pedig tisztelet és szeretetből régi intézvényink iránt, mellyek minden visszaélés által elrútitvák 's hatásaikban gátolvák." Ugy gondolom, uraim, ez nem helytelen megfejtése a' nyilványos véleménynek 's én egyszersmind meg vagyok győződve, hogy egy ministerium sem lesz képes magát föntartani, hanemha teljes tudalommal 's őszintén kész ezen elvek szerint munkálni. A' koronát illető előjogok elismérése mellett, 's noha kötelességök azoknak, kik nyilványos életre adják magokat, elfogadni a korona szolgálatját, ha elveikkel össze nem ütközik az, 's meg vannak hivatva, mind e' mellett mondom, és senki mélyebben nem érzi azt mint én, egy ministerium sem tarthatja fen magát, ha közvélemény nem támogatja, 's nem birja a' nemzet bizodalmát. Uraim! én nem tartok azokkal, kik a' mostani ministeriumot csak azért támogatják, mert nem a' személyre, hanem a' rendszabásokra tekintenek. Én úgy hiszem, nálunk soha ministerium nem állhat meg, hacsak a' nemzet bizodalmát nem bírja, nem tekintvén azon rendszabásokra, mellyeket talán javaslana. Én úgy gondolom, az ország nem hagyandja magát bizonyos törvények hozásával kielégittetni, anélkül, hogy szerzőjire ügyeljen, 's meg ne gondolja, milly emberek azok, kiknek agyából folytanak e' rendszabások 's kiknek kezei hajtandják majd azokat végre (itt Peel magára húzza a' hurkot). Ugyanazon elv áll a' nyilványos életben, melly a' magányosban. Nem egyes rendszabályok, hanem a' személybe vetett bizodalom kölcsönzi annak, a' mit tett valaki, a' szükséges megnyugvást. Igy a' magányos életben nem egyes biztosítja bizodalmunkat, bármikép javaljuk is azt, hanem a' tevőnek egyedül emberséges akaratjában 's becsületes veleményében alapszik minden bizodalmunk. Uraim! talán azt fogják tőlem kérdeni: miért nem jelentjük egyes szándékinkat. Válaszom az, mert még alig egy hónapja, hogy Rómát elhagyám, 's ez időközben Európa délszakáról jöttem e' fővárosba. Oktalanság volna tehát egyes részletekbe bocsátkozni a' ministeriumnak, mielőtt ideje vala megvitatni azokat, vagy olly igéreteket tenni a' kormány nevében, mellyeket nem teljesíthetünk? Szerintem ez sem az okosság sem az igazság ösvénye nem volna; 's azt tartom, ha volna nyilványos vélemény, melly azt kivánná, arra ügyelni sem kellene. En nyilványos lapokban már kijelentém, milly szellemben fog a' kormány munkálkodni. Határozottan kimondom, hogy mi semmi visszaélést pártolni azon czélból nem fogunk, mintha a' kormány annak fönállásából hasznot huzna; úgy szinte semmi sérelem-eltörlésnek gátot vetni azért nem fogunk, mintha ez saját érdekünkkel ellenkeznék. Rosz szempont volna valakinek azt hinni, hogy a' kormánynak nincs szüksége az ország kedvező véleményére 's jó indulatjára. Ismétlem, uraim! hogy mivel a' korona bizodalmát birjuk, különösen azon fogunk ügyekezni, hogy a' közönség azon része jó véleményét 's bizodalmát is nyerjük meg, mellyről nyilványos ügyek értelmes itéletét várhatni 's melly ohajtja ugyan a' visszaélések eltörlesztését, de úgy hogy országos intézvényink épen maradjanak fen, 's hogy a' statushatalmak függetlensége ne koczkáztassék. 's a' t. Beszédét a' jelenvoltak hangosan megtapsolták. Utána a' lordmayor Welligton hgre monda dicsérő beszédet, 's ez áldomást köszönté rá: „Korunk nagy hadi hősének szerencsét." — Ekkor fölkelt a' hg 's néhány szóval azt mondá, hogy a' londoni óváros tetszése soha kedvezőbb előtte nem volt, mint ez alkalommal.

Lee Eduard ragasz-laphordó e' napokban biró elibe állíttaték, mert nagy ragasz-lapokat tapasztott a' megholt Gloucester és Wellington hgek lakházira a' tory-ministerium ellen. Az egyik ragasz-lap szavai ezek voltanak: „A' herczeg módja megnyugtatni a' népet." — A' biró előterjesztvén, melly illetlen magányos lakházakat illy ragasztékokkal elrutitani; a' ragasz-laphordó igéretére, hogy azt többször tenni nem fogja, szabadon bocsátotta őt. — Chinából némi, jun. 23kán költ cantoni levél szerint Cantonban, 48 óráig félelmes áradás volt, millyenre emberkor óta nem emlékeznek. A' folyó annyira felduzzadt, hogy a' viz csak 7 hüvelknyire állott alantabb mint a' mult augusztusban, midőn annyi tulajdon pusztult el. A' levéliró asztalával együtt olly laptéren állott, mollyet viz vett körül, 's az özön v. vizdagály (Fluth) még két óraig vala növendő. A' lapályokon sok rizs elromlott, de a' magasb helyeken az aratás még is diszlett. A' boheathee ez idén nem igen gazdagon fizetett, 's mint már eleve félnek a' kereskedők, igen meg fog drágulni. — Az aylesburyi lakomában ő magossága Buckingham herczeg következő szavak-

kal élt: „Wellington hgre és a' seregre! rá a' száz csata hősére, Francziaország meggyőzőjére, Európa megszabadítójára, Anglia reményére!" — Byron lord, Thorwaldsentől készitett, mell-szobra megérkezett Angliába. A' nagy költőnek emelendő emlék számára van ez szánva. — Lander Richardnak, a' hires de szerencsétlen afrikai utasnak születéshelyén Truroban nem 56, mint eleinte volt a' szándék, hanem 71 lábnyi oszlop fog emeltetni, a' hegyibe állítandó szobor pedig 9 lábnyi lesz. — A' Globe Carrel ur védbeszédét említvén, mellyet a' pairkamarában Rouen ur, 's a' National védelmére mondott, igy fejezé ki magát „Nem irigyeljük azon érzeményeket, mellyek külministerünket eltölthették, midőn e' beszédet olvasta, mert azt úgy tekinthetni, mint az unoka világ itéletét e' történetről.

Durham lord Manchester város felirását a' királyhoz, minthogy abban mind a' mult mind a' mostani ministerium kemény kifejezésekkel támadtatik meg, átallotta benyujtani a' királynak. Közte 's az említett gyülés elnöke közt következő levezésre adott e' körülmény alkalmat: Longfort Manchester dec. 2kán Mylord! Mint számos és tisztes gyülekezetet elnöke Manchesterben 's környékiről van szerencsém Uraságodhoz küldeni azon fölirást, mellyet a' gyülekezet nagy szótöbbséggel határoza, 's kérem Uraságodat, méltóztassék azt ő Fölségének, mihelyt módját tejtheti, benyujtani. Egy hangulag vala elhatározva az is, hogy a' fölirást csak Uraságod nyujtsa be. Mint magányos ember mondhatom, kivántam volna, hogy bár más lenne a' fölirás tartalma, de mint a' gyülés elnöke kötelességem azt aláírni. Azonban meg kell jegyeznem, hogy soha gyülést nem láttam, mellyben a' nép több renddel és illedékkel viselte volna magát. Tisztelettel. 's a't. C. I. I. Walker. A' lord azt válaszolá, hogy megértvén hirlapokból a' fölirás tartalmát, minthogy azzal nincs egy értelemben, azt a' királynak bé sem nyujthatja. — Sir Francis Burdett a' westministeri választókhoz megküldé nyilatkozását politikai véleményéről, mellyben azt mondja, hogy ő a' rendszabásokra tekintend, nem a' személyekre, 's azért bevárja, mi rendszabásokat készül a' ministerium tenni. Ő ugyanazon elvek mellett áll, mellyeket 30 — 35 év óta véd. E' nyilatkozás következésében a' westminsteri választók összegyültek 's azt határozták, hogy mind a' két eddigi követet megfogják választani, ha a' reformot pártolandják. — Dungannonben (Irland) nagy pompával tartatott az orangisták gyülése, hogy fölirást szavazzanak a' királyhoz. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban dec. 24kén azon törvényjavaslat olvastaték föl, melly a' Luxembourg mellé rakandó épületre költséget kiván. Az épület 1,280,000 frankba kerülendene, 's legalább, a' bel használásra elkészülhet három hónap alatt. — A' National birságára dec. 25. már 8885 frank volt aláirva. A' Reformateur, párisi republicanus lap, melly nem rég állott föl, egyenesen a' bajvivás (duellum) ellen nyilatkozott, 's megállhatlanságát az ész előtt világosan megmutatta. Ez ugyan magában nem ujság, mert azt már sokan megmutatták, de a' szerkesztők nem rég elég bátrak voltak egy úttal tettleg is kikelni olly szokás ellen, melly még a' vad kor bélyegét hordozza magán. A' szerkesztők azt nyilványitották, hogy ők semmi kihivást elfogadni nem fognak, ellenben mindig készek ügyeiket választott birák által elitéltetni, magokat azok hozandó itéletének alávetendők. Már ez hallatlan Francziaországban. — De csak igy reméllhetni, hogy kiirtatik ezen szokás; mert hol emberi észnek hódol valaki, ott nem kell az előitéletektől félni. — A' lengyel demokrata társaság a' Reformateur nézeteihez állott, és két igen nagy befolyásu tagját, Zenoviec és Semonenko urakat kizárta kebléből, mert ezen uj becsülettörvénynek hódolni nem akartak, hanem megvíni készültek. Illy példákat méltó megemlíteni.

A' Moniteur dec. 28kán az igazságminister tudósítását közli a' királyhoz, mellynélfogva 29 politikai vétség miatt elitélt, minthogy a' montsaintmicheli gyuladáskor 22e 's 23a közti éjjel az oltásban serényül viselék magokat, — kegyelmet nyert a' királytól. — Journal des Débats szerint, angol követül a' franczia udvarhoz Cowley lord küldetik. — A' követház ülésében dec. 26án a' még mezőn álló vetés-eladásról, 's az arról szóló törvényről folyt a' vita. Alkalmat erre az adott, hogy a' jegyzők az illy vetést ingatlan jószág-osztályba iktaták, azt állítván, hogy annak, mint ollyannak eladatása hozzájok tartozik, nem pedig a' becslőkhöz, törvényszolgákhoz 's a' t. kik csak ingó vagyont 's butort adhatnak el. A' cassatioszék e' szempontot hagyá helyben, a' királyi törvényszékek pedig ellenkezőleg itéltek. A' törvényjavaslat oda nyilatkozik, hogy a' még tőkén, gyökéren v. szálon függő gyümölcs-eladással mind a' jegyzők, mind a' becslők 's törvényszolgák foglalkozhatnak, azon különséggel mindazáltal, hogy a' jegyzők akkor is eladhatják azokat, midőn a' fizetés részletesen történik, kiszabott határokban, a' többiek pedig csak kész fizetésért. A' szónokok közül többen a' törvény javaslat általányos elve mellett nyilatkoztak a' megkülönítés ellen, a' fizetésre nézve. A' vita érdektelen volt, míg Arisson Duperson ur, a' ministereknek kedvező szándékból a' kamara törvénymagyarázó jogát érinté. Ekkor a' vitába kapott

Dupin ur is: mondván, nagy tévedés az, ha azt hiszi valaki, hogy a' kamarának csak olly magyarázó joga van, mint valamelly törvényszéknek. A' kamarának joga van, nézete szerint, meg is másítani a' törvényt, mert ő törvényt szab, nem ítéletet hoz. Hasonlag szólt a' pecsétőr, Persil ur is. Dufaux ur meg azt hitte: hogy a' kamarának joga van rendelkezni nem csak jövendőre de a' multra nézve is. Szerinte a' kamarának jusa van kimondani: mikép akarja értetni e' vagy ama' törvényt, meghatározván, hogy azt a' hozáskor illy vagy olly értelemben vette. Azaz, hogy a' kamarának magyaráznia szükség törvényeit, nem másítania, mi ugyan szük kör volna törvényhozó testnek. Persil ur ellene szólott. Ő azt ohajtá, hogy a' törvényhozói hatalmat, mellyet bir a' kamara, a' birói hatalommal, melly a' törvényszabta körben tartozik mozgani, össze nem illik zavarni. Azt is állítá, hogy az 1809ki törvényt, melly most vita alatt forog, ugy szinte az 1827ikit a' könyvkereskedésről, lehetetlen volna hitelesen megmagyarázni. Nem a' magyarázói joghoz van itt tehát a' járulás melly, szük kör lenne a' kamarának, hanem a' törvényhozóihoz. Nem kell a' következkből törvénytudósokat csinálni ott, a' hol mindenható törvényhozói hatalmukhoz kellene folyamodni. — Dufaux ur történeti adatokkal ügyekezék nézetét fölvilagítani's bebizonyítani, mig végre azt javaslá: küldené a' kamara az egész inditványt biztossághoz, mit a' kamara el is fogadott. — A' dec. 28iki Moniteur ellenmond azon a' Moniteur du Commerce által terjesztett hirnek, mintha a' smyrnai vizeken egy orosz hajó egy franczia liniahajót boszantott volna, mert arról semmi hivatalos tudósítás nem érkezett. —

SPANYOLORSZÁG,

A' dec. 15ki ütközet felől egymással folyvást ellenkező hiradások érkeznek. A' Sentinelle 's Mémorial Zumalacarreguynak tulajdonitják a' győzödelmet 's a' királynéiak veszteségét 1500 főre teszik elestek- sebesültek- 's elfogottakban. Maga Zumalacarreguy 1000 holtat emlit 's 767 sebesültet az ellenség részérül, magáérul pedig csak 147et. Az Indicateur szerint még más nap, t. i. 16kán, sőt 17én is tartott az ütközet. „E' pillanatban, igy irja e' lap 24kén, az insurgensek sorsa a' Borunda völgyben, hol 12kén megveretvén 15kén ujra ütközetre késztettek, alkalmasint már elhatározva l sz, mivel 16kán éjjel 's 17én ujra 2000 ember érkezett Minától vezérelve a' kir. sergekhöz, 's gen. Manso 3000 emberrel váratott, a' vitoriai őrség pedig már utban volt ugyane' pontok felé. 17én a' harcz 7 álló óraig tartott 's csak a' bekövetkezett éj vethete neki véget. Mind a' két fél nyertesnek tartja magát; bizonyos azonban csak annyi sül ki, hogy mind ketten sokat vesztének, mert a' csatahelyen ezernél több maradt halva. — Eraso a' 12ki csatavesztés után Aoiz felé huzódott. Mina a' két első győzödelem után egy fölszólitást bocsátott a' sereghöz és Navarra lakosihoz, melly igy szól: „Vitéz katonák! kik vezérlésem alatt ugyan egy napon 's majd ugyan egy órában harczoltatok, megmutattátok Sorlada és Unzue-sikon Europának, mennyit értek 's mennyit tehettek, meg egyszersmind a' mi föns. királynénknak a' szerencse napját, melly bátorságtok 's vitézségtek után igérkezik. Láthatják egy uttal szerencsétlen tévelygő ellenségink, mi sors várakozik rájok, ha e' szomoru tanuságon nem okulva tovább is állhatatosak maradnak engedelmeskedni vezéreiknek, kik öket személyes becsvágyaiknak áldozzák föl. Köszönöm katonák! az örömet, mellyet derék vitézségteken mint fővezértek érzek; a' királyné nem fogja elmulasztani fényes érdemiteket méltólag megjutalmazni. Rajta vitézek! tovább haladólag a' szép pályán, adjunk e' hazának még több olly dicső napot, mint dec. 12ike, 's áldása ugy szálland ránk. — Navarraiak! ti megvetétek tanácsomat, 's ime már előttetek fenyegetésim valósulata. 1500 ember esett el legalább is ugyanegy nap a' sorladai 's unzuei mezőn mint áldozatja megrögzött zendítő szándékának; s ugyane' sors várja még a' többit is, kik hasonló föltételüktől nem állanak el. Szerencsétlenek! mit reméltek azon hozzátok idegen zsarnoktól, ki ön személyének 's dicsvágyának apáitokat, gyermekiteket, testvériteket 's örökösiteket áldozza föl? Majd megadják az én vitéz katonáim Zumalacarreguynak, a' mit érdemel; távozzatok tőle 's ne osztozzatok sorsában; jöjetek hozzám alkirálytokhoz, hozzám földitekhez, testvéretekhöz; én megszabaditlak benneteket, ótalmazlak 's békét nyujtok. Zálogul adom becsület-szavamat, mellyet soha hijában lekötni nem szoktam, mint bizonyitják Sorlada és Unzue sikjai. Pusztitó háborut mondtam ki minden makacs ellen, 's egyetlenegy nap 1500at pusztitottam el. Ha többen is ugyane' sorsra jutandotok, okai timagatok lesztek. Főszállásomon Pamplonán dec. 16 Espoz y Mina." A' procurador-kamara dec. 17én fejezé be tanácskozásit az udvari költségekről. A' királynénak 's két leányának öszvesen 42 millio real (10 millio fr.) van határozva. E' mennyiséget a' biztosság javasolta 's a' kormány elfogadta. A' királyné saját személyére 28 millio tüzetvén ki, erre 126 tag közül 81 szavazott 43 ellen, 's kettő épen nem szavazott. Vitatások közben egy kellemetlen jelenés fordult elő, melly nem sokban mult, hogy a' tavalyi párizsi szerencsétlen jelenethöz Bugeaud és Dulong közt, hasonló nem leve. Martinez ur heves improvisatioja közben Bonaparte Józsefről

e' szókra talált fakadni: „Meg nem foghatom, mikép emlitheti valaki egy illy idegen bitorlónak véleményét pirongás nélkül.“ A' karzat tetszést tapsolt, de gr. de las Navas, kinek beszédére volt e' válasz intézve, személysértést gondolván e' ministeri megjegyzésben, szavazás után kiment a' teremből 's a' ministert magányos szólalkozásra hivatá ki. Mondják Martinez ur megfelelt szavaiért 's közte és Navas közt heves vita keletkezett, de mi véggel nem tudni, csak hogy a' két fél ujra belépett a' terembe 's előbbi helyére ült. Ülés után, mint beszélik, Navas nem elégedvén meg a' minister nyilatkozásával, őt párviadalra hitta ki; de később barátaik közbenjöttével 's a' conferentzia-teremben tartott ujabb szólalkozás után, végre is a' dolog békesen intéztetett el.

Mennyire lehetett igaz mind az, mit a' 16ki ütközet felől olly harsogón kürtöltenek, ime kitetszika' const. sereg vezéritől kapott hivatalos tudósitásokbul. Az elsőt gen. Cordova irta dec. 16kárul illyképen: „A' parancsom alatt álló csapatok tegnap a' carlositák minden erejével ujra kétszer ütköztek meg. Az ellenség t. i. 12ke óta, midőn őtet megszalasztottuk, egy hegyszorosban tartózkodék Campezu mellett: hol a' hely erőssége miatt eléggé védetve hivé magát. Mig én a' legelsőt ez erős védelmi helyek közül egyenesen homlokban támadám meg, az alatt gen. Oraa Zunigánál ütött az ellenségre, melly azonnal a' legnagyobb rendetlenségben futott Arana felé, minthogy Gurrea ezredes ugyanekkor nyomult be harmadik oldalrul a' Santa-Cruzi völgybe. Oraa az éjet a' pártosok táborhelyén töltéel. Én most Oraa tábora felé sietek; hogy vele egyesülten az ellenséget tovább üldözhessem. A' mi veszteségünk 100 embernél nem több (pedig a' carlista hirlapok már két ezret is emlegettek), az ellenségét még nem tudom. A' pártosak testben lélekben leverve, rongyosan 's a' legnagyobb zavarban vannak. A' másik tudósitást gen. Lopez küldé, illyformán: Riberai osztály. Az ellenség tegnap Campezunál, hová a' 12ki ütközet óta ujra összegyülekezett ismét megveretett, 's elszélyesztetve az aranai utnak vette futását. Sebesülteink az itteni erősségbe hozattak, számuk nintegy 150re megy; innen képzelhetni az ellenség veszteségét. Los-Arcos dec. 16. Narciso Lopez. — Egy levelező pedig ezt irja Bayonnebul dec. 23kárul. „Cordova és Oraa seregétül Estellaba dec. 17kén 180 sebesült szállitatott; köztük 8 tiszt találkozik. Az insurgensek ugyan ez nap saját részükről 340 sebesültet küldöttek Antuana, Oto és Aranába, köztük van egy ezredes is, ki a' navarrai első zászlóajlt vezérlette. Ma vesszük hirét, hogy San-Romannál ujabb csatázás történt, de kimenetét, azon kivül, hogy a' harcz mind kétrészrül igen vérengző volt, még nem tudni.“

OROSZORSZÁG.

Nápolyban dec. közepén bizonyos nyilvánvános menet (processio) alkalmakor tisztesen öltözött férfi gyilokkal markában néptolongásból egyszerre azon csoportnak rohant, mellyben Leopold hg., a' király testvére 's annak helytartója Sziciliában, lépdelt, 's mint némellyek állitják a' herczeget indula meggyilkolni, mások szerint pedig a' palermoi rendőrség-igazgatásra megbízott statustisztviselőre agyarkodék. A' dőfést Capascosa hadnagy kezével fogá föl, az orgyilkost pedig az odasietett katonaság tiprá el.

SVÉCZIA.

Stokholmból dec. 12kéről következőt ir az allg. Zeitung: „Az országgyülés hatalmasan kezd mozgani, az ujabb constitutionalis ideák 's a' javitási elvek küzdeni készülnek a' KK. 's RRdek régi rendszerével. — A' lovagházban (Ritterhaus) Kantzow báró azt javaslá, hogy a' választások és választhatások közösek legyenek. Fröhlich gróf, pedig azt hozá indítványba: adatnék mind a' négy rendnek, (pap, nemes, polgár, 's paraszt-rendnek) egyenlő számú képviselő, kik egy kamarában gyüljenek össze, 's fejenként, nem rendenként szavazzanak. Joga legyen továbbá e' kamarának egy felsőházat választania, kebeléből. Lefren egészen máskép fejté a' két-kamarai rendszert. Troil ur Fröhlich gróféhoz hasonlót állíta föl, mellyet a' polgárság támogatott. E' viták alatt leginkább kitünt Dalman, a' „Dagligt Allehanda“ szerkesztője, ki Boge bárónak, midőn az a' rendenkénti képviselést védé, válaszul annak 1815 évben tartott saját beszédét olvasta föl. — A' mai statusujság levelét közli Lardin országgyülési törvénybiztosnak a' Swed-udvarszék (Hofgericht) elnökéhez, mellyben arra szólítja föl azt, hogy az alkotmánybiztosság határozata következésében a' levélben megnevezett tagjait a' kir. statustanácsnak feleletre vonja az országtörvényszéke elé.

NÉMETALFÖLD.

A' hollandi general-statusok 2dik kamarája dec. 23kán délelőtt is délután is ülést tartott, 's azokban az ország költségi fölött tanácskozott. A' kiadást egyhangulag mind az 51 jelenvolt követ megajánlá, a' bevételekre nézve az inditvány 49 szóval fogadtatott el 2 ellen, úgy szinte az adósság-fogyasztási inditványt is egyezőleg fogadták el mindnyájan. Végül jelenté az elnök, hogy a' kamara 1835 év. martz. közepéig el van halasztva. — Az amsterdami Handelsblad dec. 26án ellenmond azon belga lapoktól (de másoktól is) terjesztett hírnek, mintha hadra készülne Hollandia; sőt úgymond a' hollandi táborban sza-

badsággal bocsáttatik haza sok katona, ha igaz. Ha Belgium fenyegető állásba veszi magát, akkor Hollandiának természetesen nem marad egyéb hátra, mint hasonlag fegyverhez nyulni és háboruhoz készülni.

Brüsselben a' tanács (Senat) ülésében dec. 22én kérdés lön Belgium külviszonyiról. Lefebvre-Mauret ur hevesen kikelt a' mostani ministerium ellen, 's azt akará tudni: mi politikát akar a' belga ministerium az angol kabinet iránt követni. A' külminister viszonzá, hogy Sir. R. Peel nyilatkozása Belgium nyugalmát és függetlenségét semmiképen sem koczkáztatja, azt jelentvén, hogy a' b'két fön- a' létesült szerződéseket pedig megtarta i szándéka. Azonban minden biztosíték mellet is az okosság parancsolja, hogy ha Hollandia háborúra készül, Belgium se henyéljen. — Azon kérdésre: mi állásban van Belgium a' hatalmakhoz? azt felelé a' külminister, hogy Belgium kapcsolatai a' hatalmakkal barátságosak. „A' 24 czikkelyü szerződés, úgy fejezé szavait a' minister, politikai jogaink alapja; e' szerződés el van fogadva, 's emberségesen végre is fog hajtatni.“ Többnyire meg van győződve, hogy ha Belgium Francziaországot segítségül hivandja, Franczia-ország fegyveres kézzel is segíteni fogja öt; 's elhatározottan mondhatja, hogy Francziaországnak soha szándéka kötelezései alul kibúni nem volt, nincsen is. — A' külministernek a' képviselőházban is dolgot adtak. Gendebien ur e' kérdést gördíté elő: „számolhatunk e Lajos-Fülöp kabinétje segedelmére azon esetben, ha a' német szövetség Luxemburgba ütne, hogy erőhatalommal vessen a' dolognak véget?“ A' külminister következőleg szólott: „Ha Luxemburgra ütne a' német szövetség, Francziaország a' szerződés szavainál fogva tartoznék segitségünkre jöni, 's Francziaország a' beavatkozástól nem menekhetnék meg, ha Belgium arra szólítaná öt fel, anélkül, hogy a' szerződést megszegné. De Francziaország tisztelni fogja a' szerződéseket, és teljesíteni kötelezéseit. Nincs okom hinni, hogy elvállalt kötelezéseit mellőzni lenne szándéka.“ A' további tanácskozás más napra halasztatott. Gendebien ur pedig különösebb 's határozottabb kérdéseket jelentett, mellyeket más napon a' ministerrel irásban közlend. — Belga lapok szerint a' hollandi kormány olly annyira készül háborura, hogy a' rendőrtisztség idegeneknek megtiltá az országbelsejébe utazást, nehogy elárulják v. kibeszéljék a' titkot. — A' hollandi kormánynak Aachenben is van ügyviselője, melly belga tiszteket fogadjon föl hollandi szolgálatba. Szinte azt irják Haagából dec. 22én. „A' katonai mozgások, igy ir a' levelező, nálunk még mindig folyvást tartanak, p.o. ma innen egy csapat gránátos ment a' táborba. De a' belga lapok még is csalódnak ha azt hiszik, hogy a' hollandi király a' végett összesíti erejét, hogy Belgium ellen indítsa azt, 's a' régi rendre v. hűségi hódolásra kényszerítse Belgiumot, mert ennyire, még most legalább, nem menend. —

A' general-statusok első kamarája dec. 24kén és 26kán elfogadá az 1835ki nemzeti katonaságkiállításról úgy szinte az országi költségről szóló törvényeket. Erre nyomban megjelent a' kir. rendelés, melly a' megajánlott nemzeti katonaságot 1835re rögtön kiállítatni parancsolja.

ELEGYHIREK.

A' leuchtenbergi hghez mint d. Maria völegényéhez küldött két követ Münchenbe ért. A' herczeg most „királyi fenség“ czimet kap 's ezen uj fejedelmi állása mellett Portugáliában mint kir. hitves az eichstaedti hgséget is megtartja. Eddig a' hg igen ritkán fordult meg az udvarnál minthogy Eichstaedtben a' tudományokkal főképen a' füvészettel (Botanika) foglalatoskodék. — — A' franczia követkamara dec. 20ki ülésében Vernay Girandet ügyész azon inditványt tevé, hogy Napoleon elhamvadt tetemei Sz. Ilonából Parisba hozassanak. A' kérelem a' tanács elnökéhez utasíttatott. Rokon határozat érte azon kéreményt is, melly e' napokon képének a' becsületrend csillagába ujdon iktatását v. fölvételét szorgalmazá. Addenet (párisi lakos) a' csapszékek száma megcsökkentését kívánta egész országszerte. A' követház erre nagy kaczajra fakadt 's napirendre tért, minekutána Viennet ur a' tudósító azt jegyzé meg, hogy e' kérelmi javaslat a' szorgalmi szabadsággal ellenkezik. Az avranches-i könyvtárban (Normandiában) Abelard hires „Sic et Non“ czimü értekezése a' sz. Háromságról, mellyért a' sensi zsinat (synodus sennonensis) 1140ben átok alá veté öt, 's mellyet elveszettnek hivének, kéziratban megtaláltatott, 's Cousin-re bizatott a' kiadatására ügyelés.

A' gabona pesti piaczi ára január 9kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü	csekély	pozsonyi mérővaltó gar.	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	146½	140	133⅓	Zab	83⅓	82	80
Kétszeres	126½	123⅓	—	Köles	—	—	—
Rozs	120	116½	113⅓	Köleskása	—	—	—
Árpa	106½	104	—	Kukoricza	108	106½	103⅓

Pénzkelet:

Bécs január 7kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100	1834ki statuskölcs.	567⅛
„ 4 pC.	92⅝	Kam. 2½ pC. kötel.	58⅞
„ 1820ki kölcs.	213 1/16	Bankrészvény	1289⅙
„ 1821ki „	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

4. szám — Pest, szerda január 14dikén — 1835.

F o g l a l a t. Magyar- és Erdélyország (Kolosvártt uj esztendei tisztelkedés; kinevezések; Cserszky Antal †.) Anglia (Globe a' ministeriumról; city reformerei; O' Connell pártja; uj kabinett; rathcormaci vérengzés 's a' t.) Francziaország (a' franczia londoni követség; Belgium állása; Sade, Molin, Pagés beszédi veleje dec. 20kán; uj eszt. tisztelkedés 's a' t.) Portugália (finanez-javaslat; a' kamarák 1834re bérekesztve; egyveleg.) Spanyolország (Zumalacarreguy; saragosai zavargás.) Belgium (Muelenaere felelete Gendebien kérdésire.)

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Kolozsvárott ujesztendő napján többi tisztelkedések közt az ország RRei is üdvözlésére mentek az országgyülési meghatalmazott biztos ő kir. Magasságának. Vezetőjük most (rendes elnök Nopcsa Elek urnak betegsége miatt) a' jelen volt főispánok közt hivatalára nézve idősb, Ugron István Torda vmegyei főispán ur levén, ő derék magyar beszédben fejezé ki a' Haza országosan egybegyült RReinek forrón szeretett 's tisztelt Fejedelmök 's az egész ausztriai országló ház iránt viseltető tántorithatlan hivségüket, valamint az iránti örömüket, hogy szerencséjök van alattvalói hálás érzelmöket, szeretett fejdelmök rokona és kir. biztos ő magassága által, fejdelmök királyszékéhöz juttathatni. Ő kir. Magassága magy. lovas generalisi öltözetben, kamarásától 's kiséretéhöz tartozó katonatisztektül körülvéve, kegyesen fogadá a' RR nyilatkozását 's jelenté, hogy annyival örömestebb teljesíti a' RR kivánságát, mivel mindig élte legszebb pillanati közzé számítá azokat, mellyekben szeretett Fejdelmét az iránta viseltető alattvalói hivségrül 's szeretetrül tudósithatá. Egyszersmind, azon nem csekély idő után, mióta ez országgyülés ő Fölsége kegyes jováhagytával megindult, bizton hiszi: hogy a' ns RR. a' beálló ujesztendővel serényen fogván azon törvényes és Haza javára irányzott alkalomhoz és uthoz, mellyet ő Fölsége kitüzni méltóztatott, törekvésiket oda intézendik, mi szerint a' legfelsőbb szándékoknak méltólag megfeleljenek. Erd. Hír.

A' magy. kir. udv. Kanczellaria kebelbeli kiadó-hivatalában megürült másod igazgatósági segéd hivatalra Kohányi János udv. concipistát 's az ekép nyilásba jött udv. concipistaságra Tibolth László conc. practicanst nevezte ki.

A' nm. m. k. udv. Kamara Prebegg Ferencz segniai 30adost Károlyvárosba; — Plederer Antal weltheni 30adost Fürstenfeldre 30adossá; — Vinkovich Lajos wismathi vám-és 30adi ellenőrt Fürstenfeldre, — 's helyébe Wismathra tisziniai 30ados Gabriely Lajost ellenőrré; végre Bródba só- és 30adi ellenőrré Mallosceg Fülöp zsupanyei só- 's 30adi ellenőrt rendelte. (kir. kam. tudósítás).

Munkács jan. 1. A' most lefolyt év utólsó napján temettünkel Munkácson egy, az emberek javára élt jeles ckaracterü férfit, néhai Cserszky Antal főorvost, több megye táblabiráját, a' pétervári tud. társaság lev. tagját, négy nyelvü classicus irót (jeles munkái kéziratban vannak) életének 55ik évében. A' boldogult mint Ugocsa vármegyének 's utóbb a' munkácsi és szentmiklósi uradalmak főorvosa, 31 év alatt bölcs orvoslata 's ahoz-képesti jótékony magaviselete által annyira érdemesité magát, olly szives bizodalmat 's hálát nyert vidékünkben, hogy százanként tódultanak utólsó tiszteletére. A' környékbeli papság, nemesség, városi tanács, uradalmi tisztség, mester- és közemberek a' temettetendőhez szinte vételkedve 's annyi számmal jövének, hogy Munkácson egy egy templom nem vala képes befogni a' sokaságot; minden rendbeli arra volt érzékenyülve, hogy hálálkodjék a' boldogultnak, vagy sirjon illy jó ember után. Igy koszoruztatik a' való érdem, — igy diszesül az erény elhuuytunk után is.

ANGLIA.

Dec. 26kán költ tudósítások szerint 27kén a' királyt Londonba várták Brightonből, a' parliament fölöszlatási oklevél aláirása végett. — Irland alkirályává Haddington gróf neveztetett ki; Lancaster herczegség kanczellárjává pedig Wynn Ch. ur. 'S igy már valamennyi fensöbb statushivatal meg van rakva. — A' Globe, noha ellenzője a' mostani ministeriumnak, még is dicséri a' törvényosztályban történt kinevezéseket, minthogy azok többnyire, sőt valamennyien rendithetlen törvényszerető férfiak. — A' City (ó város) reformerei, kiket arról vádolnak, hogy a' conservativek gyülésébe tódultak, azzal mentik magokat, hogy a' meghivás olly kétértelmü kifejezésekben vala szerkesztve, hogy ők a' gyülést méltán nyilványosnak hitték. Sőt azt mondják, hogy ha félben nem szakasztaték vala, a' toryk és conservativek azt a' gazdag londoni lakosak érzelme nyilványos kifejezésének nyilatkoztatták volna. Ezt a' reformerek valóban meggátolták, 's megmutatták, hogy a' toryk és conservativek Londonban nézeteiket nyilványosan ki nem fejezhetik, vagy is inkább hogy kifejezett szempontikat nyilványosaknak nem állithatják. — Dublinból némi hirek azt állitják, hogy a' vagyonosabb néposztály általjában a' kormány részén van, de a' néptömeg folyvást O' Connellnek hódol. O' Connell dec. 20kán tartott antitory gyülésben igen kiemelte azon körülményt,

hogy a' mult ministerium irlandit nevezett vala irlandi kanczellárrá, a' mostani ministerium pedig azonnal angolt küldött oda. Továbbá keményen birálván Peel nyilatkozását Tamworth választójihoz, azt az uj ministerek hadüzenetének állította Irland ellen. Állítása bizonyságaul a' rathcormaci szerencsétlen történetet hozá föl, mondván, a' ministerek a' katholikusok vérét kivánják ontani; azért tagadák meg a' toryk is mult ülésben a' javaslott tizedmegváltást. — Dec. 24kén Aldersgate egyik kerületében a' kültanács tagjai választatásukkor bizonyos Saul republicanus kelvén föl, azt állította, hogy a' király az ország „első tisztviselője" azután pedig „hogy a' mostani idő igen hasonlít I. Károly király idejéhez, 's a' mi e' monarchával történt, azt nem kellene szem elől elveszteni." De ezen kifejezésekkel nagyon felboszszantá a' monarchiához híven ragaszkodó hallgatókat. Öst. Beob. — Dublinból (hol legélenkebb most Londonnal együtt az uj ministerium elleni kikelés) a' Courierban dec. 23ról valaki azt akarja elhitetni, hogy ott, a' városban, se O' Connellnek se barátinak nem nagy reménységök van ujdon megválasztatáshoz. A' toryknak Dublinban nagyobb befolyásuk van, ugymond, O' Connellnek pedig a' megyékben tulnyomó pártja. —

A' kabinet mint említettük, már teljesen ki van nevezve, tagjai ezek: Sir R. Peel a' kincs első lordja, 's kincstárszéki kanczellár (mint első minister) Wellington hg. külminister; Aberdeen gróf gyarmatminister; Lyndhurst lord, lordkanczellár, Goulbburn Henry ur belminister; Herries I. C. ur, hadminister; Sir Knatchbull Eduard, a' szárazföldi erő pénztárnoka; de Grey lord, az admiralság első lordja; Sir Henry Hardinge, Irland titoknoka, Maryborough lord, főpostamester; Roszlyn lord, titkos tanácsi elnök; Wharncliffe lord titkos pecsétőr; Baring Sándor ur a' kereskedői tisztség elnöke; Ellenborough lord a' keletindiai ügytisztség elnöke; Sir George Murray főhaditárnok; mindössze tizenöt. E' szám ellen már a' Times is kikelt. Ezeken fölül még Dawson György ur az admirálság titoknoka, az admirálság öt lordjával; a' kincstárnak hasonlag öt lordja van, és két titoknoka; a' tengerügynek egy pénztárnoka; az erdőosztálynak egy főbiztosa; a' keletindiai ügytisztségnek egy titoknoka; egy haditár főügyelője 's egy titoknoka, egy gazdája v. sáfárja 's egy pénztárnoka; — Wortley Stuart ur a' gyarmatministerség alstatustitoknoka; Mahon lord, külügyi alstatustitoknok; Sir Eduard Sugden Irland kanczellárja; Sir James Scarlett kincstárszéki első elnök; Sir W. Rae lordügyvéd; Roden lord főudvarmester, Jersey lord királyi főkamarás, Howe gróf királynéi főkamarás.

Corki lapok bővebb részleteket közlenek a' rathcormaci tizedharczról, mellyben mint bizonyosabb hírek után állíthatni, 13 ember lövetett agyon, 7 igen veszélyes sebbe esett, 's több mint 20 ember kapott kisebb nagyobb sebet, noha ezek közül is meghalt már néhány a' harcz után. Egy, Corkba 20kán érkezett sürgöny (dépeche) következőleg rajzolja a' hely szinét: „A' városka katonasággal tele. A' három halottvizsgáló lakása körül élénk a' tolongás. Az izgás és ingerültség rettentő." Továbbá ismét: „A' környék állapotja e' szomoru történet óta olly borzasztó, hogy azt nem rajzolhatni le. A' kalmárboltok 's kézműhelyek Watergrasshillben és Rathcormacban mind bezárvák; minden munka megszünt; mérföldnyire nem láthatni sem tehenet, sem lovat, sem juhot, sem sertést. A' nép komor, daczos, kétségbeesett 's tekintetre nem ügyelő. Szemtanu beszéli, hogy az ütközet helyére menvén a' földet elázva lelte vértől, melly ott ontaték, 's ha az ember lábával a' gyepre v. földre tapodott, vér tajtékzott abból ki mindenfelől. Collin özvegye leborult a' földre, 's fijai vérét csókolá, bosszuért kiáltván Istenhez gyermekei gyilkosaira. Láttam egy más férfiút, ki vérbe gázolván fölkiálta: „Az ki e' vért, testvérem vérét kiontá, ha életben maradok, saját vérét issza meg még." Illyenek ezen emberek imádságai, kik őrültségig zaklatva már, igen félhetni, hogy a' bosszu vad jógához fognak nyúlni. Az elkeserülés e' parasztság közt legfelsőbb fokra jutott; a' nép éltével sem gondol többé, 's komor sötét hallgatásba merült, csak keveset láthatni könnyezni. (Öst. B). A' Cork Constitution pedig azt bizonyítja: hogy dec. 18ka előtt két három éjjelen kürtöket lehete a' halmokról hallani, 's épen ezelőtti éjszakán számos csoport parasztság húzódott a' fenyegetett helytől a' nyolcz, tiz, 12 angol mérföldnyire fekvő helységek felé. Ellenszegülésre félelmes terv van kidolgozva, 's a' parasztság mindenféle eszközzel fegyverkezik. Az irlandi katholikusok O' Connell után már azt kezdik rebesgetni, hogy az orangisták vért szomjaznak, azért vetették a' tizedtörvényt félre, 's e' szándékjokat az imént leirt rathcormaci tizedharczban már meg is kezdették. (Öst. Beob). — Azonban lélekrázó azon tapasztalás, hogy ama' vérengző tized-behajtáskor a' lelkész, kinek számára e' végrehajtás történt, azonnal, mihelyt a' 12 ember agyon lövetett, tized-követelése összeségét kiszámolta, 's azt sürgette, hogy erre azonnal más végrehajtások történjenek. Öst. Beob.

A' Sunday-Herald állítja, Brougham lord tudósítá O' Connellt: vigyázna mindenre, mit mond, vagy ir, mert vágyva lesnek minden alkalmat, mellyben kézre keríthessék. — Westminister két követe, ugymint Evans ezredes és Sir Francis Burdett meghasonlottak egymással. Dec. 29kén York-lakban, Conventgardenben nagy gyülekezet

tartatott, mellyben arról vala szó: hogy Evans ezredes biztosságából zárassék ki Sir. F. Burdett, ellenben Evans ur megválasztatása biztosíttassék. Ez alkalommal heves beszédek tartattak Burdett ur ellen. —

FRANCZIAORSZÁG.

Talleyrand hg nem akar még most visszamenni Londonba; ürügyül betegséget hozogat fel, de az igazi ok abban áll, hogy be akarja várni: mikép alakulnak a' dolgok Angliában, visszatérése előtt. Broglie hg a' londoni követséget nem vállalta el, 's most már Sebastiani grófot szándékoznak oda küldeni. A' király megegyezett benne, mert azt hiszi, míg Sebastiani gróf Nápolyból megírja válaszát, 's megérkezik, addig talán csak megváltozik az angol ministerium. — Parisban dec. 24én a' franczia had mozgásiról beszéltek a' belga szélek felé; de még semmi hivatalost nem hallani erről. Annyi bizonyos, hogy Belgiumban sokat beszélnek a' háborúról, valamint arról sem kételkednek, hogy mihelyt kiütendenek az ellenségeskedések, azonnal Soult lesz hadminister ujonta. — A' Quotidienne következőleg fejti meg Belgium állását a' külső hatalmakhoz: A' belga ügybeli avatkozás szóba jött az alatt, míg Miklós czár Berlinben mulatott. A' kérdés úgy fejteték meg, hogy minden beavatkozás (Anglia v. Franczia ország részéről) háború-üzenetnek (casus belli) fog tekintetni. Elhatároztaték, hogy Belgiumban a' két sereg összeütközése esetében semmi hatalom részéről sem fog a' beavatkozás megengedtetni. Azonban Miklós czár, és szövetségesei nem idegenkednek attól, hogy legyen a' hollandi királyságtól igazgatási tekintetben (administrativ) elkülönzött belga status, de mind a' két királyság egy korona alatt álljon. Igy a' Quotidienne.

A' követházülésben 20kán a' pairszék-teremfölépítést érdeklő törvényjavaslatra került a' sor. Sade ur jött első szóhoz. „Mindenki ohajtja, úgymond, a' közbocsánatot magában; csak a' megadás idejében volt a' különzés. Nézetem szerint erre a' jelennél soha alkalmasb idő percz nem volt. (Eusébe Salverte ur belép a' terembe, társai örvendve fogadják, 's ő helyére települ a' legszélső balról 2dik padra). A' legitimisták a' közbocsánat után sem fogják azt elismérni, kit ők bitorlónak neveznek, 's a' republicanusok e' helyes középtől (juste-milieu) mellyet kislelküsége miatt megvetnek, bocsánatot kérni nem fognak. Én tudom azt uraim, de a' közbocsánatnak nem az czélja, hogy hálát arasson azoktól, kikre háramlik, vagy tömjénfüstöt szerezzen akademiai beszédekben; hanem inkább nagy politikai rendszabás az melly a' megadó kormány érdekében fekszik. Az alkotó gyülés, (assemblée constituante), a' Convent, Napoleon, még a' restauratio is adtak közbocsánatot; ne maradjon tehát e' kormány is elődeitől el. Én úgy tartom, a' bocsánatot nem kellene vaktában megadni. Vannak, kiket zsákmány hódit Vik Henrik vagy a' respublica részére. Ezeknek nem szabad megbocsátani. De ollyakot, kiket hő szív 's lélekisméretes meggyőződés ragadott el, tisztes megbocsátással magukhoz kellene kapcsolniok. A' ministerium hálát érdemel azon rendelésért, mellyel a' mont-saint-micheli politikai foglyoknak megkegyelmeze. De ez nem elég; mi nem rongyolt kegyelmet, hanem közbékét ohajtunk. Többnyire, ha kell pairszék-teremet épiteni, azt legalább máshova építsék, 's ne rutítsák el Louxenburgot.“ Utána Molin nr szólott, ki bő beszédben lényegesen következőket monda: „A' közbocsánatot minden szív ohajtja, én leginkább, de abban egyszersmind csalatkozik is. A' mennyire tisztelem az emberbaráti érzeményeket, olly kevéssé titkolhatom e' közönséges csalatkozást. A' milly vágyva ohajtom azon időpontot, mellyben a' pártok a' társaságot háborgatni nem fogják, olly igen bizonyos, hogy a' közbocsánat csupán akkor lehetséges, midőn ezen időpont beálland. Kik most kivánják azt, csak a' kormányt szándékjok föltartani menetében. Közbocsánat és megkegyelmezés csupán abban különböznek egymástól, hogy ez kizárólag a' király joga 's csak elitéltre alkalmazható, mi a' vádlottakat illeti, kérdés: a' törvényhozás adja é meg e' bocsánatot? Azután azt kell megvizsgálni: személyek vagy pártok kivánják e azt. A' pártok bosszusan veték azt vissza; személyek föláldozhatják elveiket, pártok soha; hol a' számüzés tömeget sujt, a' megbocsátásnak is tömegekhez kell szólani. Egyes személyek vádjánál csak egyes megkegyelmezések állanak helyt, 's minthogy tudni kell előbb, nem vetették e vissza, kérjék azt. A' szónok javasolja: vesse visszá a' kamara e' közbocsánati kérdést, mert az az igazság körébe vág, a' korona jogához nyúl, 's veszélyezteti az alkotmány alapját, honnan a' biztosság javaslata mellett szavaz.“ Követé öt Pagés ur (de l' Arriége 's élénk figyelem ült a' hallgatók szemeiben.) „A' ministerek, úgy mond, tornácz-teremet 's ideigleni börtönt kivánnak a' pairkamarának. (hangos kitörése a' köz vidorságnak, mellyben a' szónok is részesül). A' biztosság állandó teremet kiván a' pairtörvényszék számára. Bármi fátyolba borítsák is azt, palotát szándék épiteni politikai törvényszék számára. Pénzügyünk nem olly kedvező, hogy a' mostani terheket még szaporítani lehetne. Más statusépületeket is lehetne a' pairszék számára alkalmazni. Az előmutatott két terv, ha nem legszebb is, de a' főváros legszabályosabb palotáját rutítaná el. A' müvészet, haszon 's pénzügy hármas tekintetéből tehát egyik tervet sem fogadhatom el. De Fran-

cziaországnak nincs is szüksége politikai állandó törvénypalotára. Hogy megitélhessük: mi lenne abból jövendőre nézve, csak azt kell megfontolnunk: mi lenne az most, ha eddig létesült volna. Valamennyi párt majd birószéken ült volna e' teremben, vagy a' bárd alatt fogott volna nyögni. Royalisták, constitutionalisták, girondisták, jacobinusok, thermidoristák, mindnyájan vérrel valának e' törvényszéki küzdhelyet bemocskolandók. A' directorium fructidorját vala itt üllendő, a' császárság sinamaryját; 's ma mindnyájan fájdalom 's borzalommal telnének el, kik e' politikai vágószéket (Schlachtbank) megpillantanák (tetszés a' terem több oldalairól). Erkölcsink, civilisatiónk, 's kormányunk minősége megmentenek ugyan azon félelemtől, hogy ismét hasonló gyilkolások történjenek, de illedelmi sértés nélkül az igazságot akarom itt kimondani (mozgás különféle értelemben). Bories 's több összeeskütt czimborája törvényszék által itéltetett el, 's a' juliusi revolutio neveiket a' Pantheon oszlopira akará irni. Itélet kárhoztatá Berry hg. gyilkosát, 's helyeselve a' bíró szavát és az ország gyászát engesztelő áldozatul emléket állítottak neki ugyanazon helyen, hol meggyilkoltaték 's most ez emléket a' kormány maga rontatja le. A' politikai itéletek tehát valóban változtatják természetjöket, midőn egyik hatalomtól a' másikhoz szegődnek. Hisz látják azt uraim! (mozgás) De ha 1790 óta állott volna illy politikai főtörvényszék, ki nem fordulna el tőle utálattal 's bosszusággal, mert el lenne boritva mindazon vérrel, melly belső viszálkodásinkban kiontaték. Uraim! a' királyságnak szüksége van pairségre, a' pairségnek meg méltóságra. Ha azt állandó és szükséges birává teszik, nem lesz egyéb magas vérbirósságnál (Sternkammer)—mozgás a' belső osztályokban. — Ha illy nagy nagy vitákra csak messze fekvő hallatlan vétségek miatt hivatik meg, állandó teremre nincsen szüksége. Midőn az idegen ismeretlen tájakon szálla meg, 's geometriai rajzokat lelt a' part fövenyében, örömmel kiálta föl: „A' béke 's müveltség országába lépek." Azon idegen, ki Parisban politikai törvényszolgáltatásra emelt fénylakot találna, nem oknélkül igy kiálthatna föl: „A' zsarlás és zendülés országába lépek. Ha a' pairkamarától most megtagadjuk a' teremet, saját érdekében tesszük, különben mint nagy politikai test jó hirét vesztené el, melly nélkül nem lehet el. De a' követkamara érdekeit is meg kell fontolni, 's a' kormány javaslata okosság és szemesség hijányban látszik szenvedni. Nem épen arra van itt a' követház fölszólítva, hogy emlékről mondja ki véleményét, hanem inkább, hogy politikai perről nyilatkozzék. Midőn a' teremet megajánlják, akaratlanul és hallgatva is vád-kamarává alakul a' ház, 's azt nyilványitja, hogy elég ok van a' vádra a' bépanaszlottak ellen. (tagadó kiáltás a' centrumban, tetszés a' széleken) Még többet: teremet megajánlani annyit teszen, mint mellőzni a' bocsánat-kérdést és félre ismérni, hogy igazságos az, és hogy idején van. Mielőtt a' belminister e' javaslatát előterjeszté, azt mondá: ez alkalommal vitázhatunk a' közbocsánatról. Midőn Sade ur indítványát felhozá, azt haszontalannak nyilványíták, 's Thiers ur törvényjavaslatára utalának bennünket. Most azonban nem ideigleni teremről van szó a' pairkamara számára, hanem állandóról. A' közbocsánat kérdését azonban nem mellőzhetni el; annak egészen szabad 's törvényszerü vita alá kell jönie. Azt mondják, Francziaország egyik része visszatolja azt; Paris, Lyon, 's Vendée félnek tőle, 's visszavetik. En magam is szenvedély nélkül lélekismeretem szentségiben sokáig gondolkodám olly személyek fölszabadulása következésiről, kik előbb a' köznyugalmat háborgatták. Mindazáltal egész őszinteséggel megvallom, minden tekintetnek el kellett enyésznie azon meggyőződés előtt, hogy a' királyság erejének adandja bizonyságát, ha elég hatalmasnak érzi magát nem félni a' közbocsánattól. A' bocsánat valódi próbaköve az uj kormánynak; a' kegyelem pecsétje a' hatalomnak; megbocsátás tanuságul szolgáland a' jövendőknek 's legbiztosabb szer meggyőzni őket tehetlenségükről, egyszersmind le fegyverzeni. (A' tetszés élénk) Az alkotó gyülés, a' császárság, 's a' restauratio is hirdetének bocsánatot, csak a' Convent nem hajlott e' rendszabályra. Én itt sem személyeket sem embereket nem hasonlítok össze, kik úgy sem összeillők. Az 1815ki követház, melly mint a' Convent, kizáró hatalommal kivánt birni, XVIII Lajos jelmondásáról: „Egyértelem, 'sfeledés" semmit sem akart tudni. Ez úton jár a' maidoctrinair rendszer is, egyetlen értelemnek, egyetlen hatalomnak 's egyetlen hűségnek nyilványitja magát, melly képes megmenteni az országot; számüzi sorra a' birtok férfiait legitimista czím alatt; a' haladáséit republicanus czím alatt; a' julius embereit pedig, mint a' szabadság ellenségeit; parlamenti ellenzést, mint ellenségét — 's igy sorban járva most már magát a' tiérs partit (közép osztályt) is számüzé, mint a' melly igen roszul van azon doctrinair arany-csinálás mesterségébe avatva, melly nélkül ezentul nem uralkodhatni. (Morgás és nevetés.) A' korona megkegyelmezési jogával visszaélhetni, nem úgy a' közbocsánattal a' törvényhző hatalom részéről; mert csak az ország határozhatja el: igazságot akar é vagy kegyelmet? A' közbocsánat törvény törvény ellen. Ha a' birák zendülések után szigoruan 's gyorsan büntetnek, kötelességöket teszik; de ha tehetetlenek a' nyugtalanítók elkövetni gonoszt, a' zendítők ellen táplált büszkeség kegyelemmé olvad a' foglyok

iránt. És minél nagyobb számuk, annál terjedtebb a' nyilványos szánakodás, az érdek megfordul, 's ügyes kormány épen nem vár arra, hogy szigorú uralkodását, 's bosszuja törvényszolgáltatását vádolják, 's ez a' köz megbocsátás percze. A' követház pedig, mint a' nyilványos vélemény eszköze, megkérdi a' királyságot: helyes é az időpont, 's veszélytelen é. 'S ekkor a' királyság kegyelmet ajánl a' bocsánathoz, 's azt kérdi: lehet é nagylelkü veszély nélkül a' szabadságra nézve? 'S illy közrehatással hirdettetik feledés a' multra, 's egyesség a' jövőre nézve, kijelentvén az országnak, hogy a' kormány semmitől nem félhet, mert elég erös megbocsátani. Ekkor, uraim, csak ekkor van a' zendülésnek vége. 'S eljött e az 1830ki zendülésre nézve e' pillantás? De hogy tegyem e' kérdést? Hisz a' ministerium fönállása kérdésévé tette azt. De azon kormány, melly tartós akar lenni, ne álljon egy párt hegyében se, hanem legyen az ország részén, központosítson minden nézetet, 's vessen véget minden viszálkodásnak. Ha elfelejti az igaztalanságot, kiegyenlíti az érdekeket, megszünik a' félelem, 's mindazok, kiknek van mit veszteniök, a' hatalomhoz állanak. Ekkor védője lesz az érdekeknek, 's engesztelője a' pártoknak. Ez történt a' consulság alatt. A' consul császár akart lenni, 's valamennyi republicanust magához hódíta; feje volt a' respublicának, 's kezet nyujtott a' royalistáknak. Ekkor erősült meg a' hatalom, ekkor állt be a' bocsánat, 's ekkor nem vala párt többé. De várhatjuk é ezt mostani ministerinktől? A' consul az egyesülés embere volt; ministerink az ellenállásei; az egyesülés ereje volt a' consulságnak, az ellenszegülés mostani ministerink gyöngesége. De mit értenek hát az ellenszegülés alatt? Azon szükséget e, hogy ellenálljanak a' nyugtalanságoknak 's pártoskodásnak? akkor az politikai erény, mellyet tisztelni kell. (Thiers ur: úgy értjük!) De mást mondottak nekünk: Ellenszegülés a' bocsánat, javítás, a' takarékosság ellen (élénk tagadás a' centrumban, 's Thiers ur hevesen bele kiált: nem!) Igy a' bocsánat a' ministerek tetszésire bízatik. Ők, mint mondják, ohajtják azt, azért hitták meg Gérard marsalt is a' tanácsba; de most nem akarják többé, 's a' pairszéknek annyi vádlottat kell itélnie, hogy a' revolutio évkönyvei, 's történet hasonló példát nem mutat. Az állított status-okok puszta ürügy 's csalatkozás, az ellenszegülés ellenzésben áll a' népakarattal. A' doctrinair rendszerhez állani annyit tesz, mint az igazsághoz, mint Francziaországhoz hütelennek lenni. Én minden kivánt épitési summa ellen szavazok, kéressék ez bár palotára vagy fogházra; 's minthogy szavazáskor a' közbocsánatról nem nyilatkozhatom, ohajtom, hogy a' jobban tanácslandó korona olly inditványt tegyen, melly zárja be 's enyésztesse el számvételét a' multtal. De fáradozásink nem is maradtak süker nélkül, a' korona meghallgatá a' kegyelem után kiáltást, 's ha kegye fölébredt, azért történt, mert a' közbocsánat zajonga. A' beszédet igen élénk mozgás követé. — Utána Fulchiron ur a' bocsánat ellen szólott mondván, hogy a' politikai vétség szint olly fontos, mint az erkölcsi. Kik a' nyugtalanságok által szenvedtek, most elégtételt követelnek. — Janvier ur a' bocsánat mellett beszélt.

A' követház ülésében dec. 30kán előadá a' pénzügy-minister az 1836ki évre szóló országos költséget. A' kiadás 1001,904,935 frankra megyen, a' bevétel ellenben 904,985,897. A' hijány tehát majd 7 millió frank. E' hijányt nem az adó-fölemelésből, hanem az 1833 évi maradék 10 milliónyi frankból fogják pótlani. Ugyanezen ülésben Lamartine ur kelt föl a' minister után 's lelkes beszédben a' pairkamara számára épittetendő lak törvényjavaslata ellen szólott, mondván, politikai pártok közt nincsen törvényszolgáltatás, sem biróság; biráskodás a' csata, ítélet a' győzödelem. 'S igazságos lehet é azon ítélet, mellyet győztes mond? Ha győztek volna a' republicanusok, ugyanazokat ismerték volna e biráknak el? A' politikában nincs birói ítélet, harcz marad az életre halálra, ha a' győztes és legyőzetett közt kiengesztelés nem történik. Adjon a' kormány kiengeszteltségre első példát. A' ministerium ellenszegülése megbukásra vezet. „Én fölkiáltott Lamartine a' törvény ellen javaslok, mert nem akarom, hogy emlékül Luxemburg, alapkövébe tétessék.“ Guizot ur azzal menté a' javaslatot, hogy 1830 óta nincsenek számüzöttek, hanem csak csendháborítók, kiket meg kellene büntetni. A' kormány a' vádlottakkal nem úgy áll szemközt, mint győztes a' legyőzöttekkel, mint erős a' gyöngével; őket az ország birájii ítélendik meg, minden törvényes biztosíték alatt. Követé őt Odilon-Barrot ur, a' javaslat ellen szólván ő is. Azután azon állítást czáfolá meg, mintha nem volnának többé számüzöttek. Vannak számüzöttek, (geächtete) mert polgárok nem szokott birájik elibe vannak idéztetve. A' pairkamara ministereket itélhet csak. 'S azon kivül is a' győztes párt értelmében 's befolyása alatt itélend. A' pairkamara egykor egy nagy hős fejét ütteté el, úgy kivánván azt a' győztes fél, később a' vádlott ministerek fejei megmaradtak, mert megváltoztak a' nézetek. Felelt neki Guizot ur a' nyilványos oktatási minister, 's a' ministeriumra fogott félelem 's erőszak ellen ügyekezék azt mentegetni. — A' követház ülésében dec. 31kén Liadéres, Guraud Augustin és Bugeaud generál urak szólottak a' törvényjavaslat mellett, ellene pedig Legrand, Hennequin és Gaugier urak. Bugeaud különösen az ujságirók 's a' lap-

szerkesztők ellen kelt ki, despotáknak nevezvén azokat, 's a' lapok befolyását az ország érzelmeire despotismusnak. — A' pairkamara ülésében dec. 30kán fölolvastatott azon ülés jegyzőkönyve, mellyben a' National elitéltetett. Az elnök azon kifejezése, mellyel a' kamara felelősségét említé, úgy kimaradt abból, mint a' Moniteurből. A' Carrel ur által használt kifejezés pedig: „Ney marsal meggyilkoltatása" következővel cseréltetett föl: „mint a' törvényszék előbbi itélete." Ugy szinte említést nem tesz a' jegyzőkönyv Excelmans general fölkiáltásáról. A' general csak a' jegyzőkönyv fölolvastatása után lépett a' terembe. Az elnök kérdezé: nem kiván e valaki szót a' jegyzőkönyv iránt. Közös csend válaszolt a' kérdésre. Az elnök ezután sorshuzással határoztatá meg azon küldöttséget: melly a' kamara uj évi üdvözletét vigye meg a' királynak. — Ujesztendő napján ünnepélyesen fogadá a' király a' diplomatai kar, a' marsalok, a' pair és következkamara nagy küldöttsége, a' statustanács, cassatioszék, a' helyhatóság 's egyéb törvényszékek és hatóságok szerencse-kivánatit. Pozzo di Borgó gróf orosz követ tartá a' diplomatai kar nevében az üdvezlő beszédet, mellyben említé, hogy a' tavalyi uj év alkalmakor a' diplomatai kar azon ohajtását fejezé ki, hogy vajha föntartatnék a' közbéke, 's a' jó egyetértés a' hatalmak közt. Ez ohajtások valóban be is teljesültek, mert a' hatalmak nagyon egyértelmüek. A' király is válaszolt: „Minden év, melly a' béke ölében mulik el, jótéteményeit csak ragyogóbb fénybe borítja; 's minden év-fordulat, melly a' jó egyetértés következéseihez valamennyi monarcha közt ismét uj kedvezéseket köt, uj biztosítékokat nyujt az országoknak a' béke tovatartására, 's erősbülésére. Minél tovább tart a' közbéke, annál meszszebb távozik a' veszélyek lehetsége, mellyek azt háborithatták volna; a' jóérzelmüek a' jövendőbül merített bizalommal növekedő erkölcsi ereje szaporítja eszközinket, mellyek a' nemzetek nyugalmát biztosítják. Élénk elégüléssel fogadom azon szerencsekivánatokat (Glückwünsche), mellyeket Uraságod fáradozásink ez örvendetes sükeréről mond előttem, 's köszönöm azon ohajtásokat, mellyeket a' diplomatai kar nevében Francziaország, családom 's magam javára kifejezni szives volt.

PORTUGÁLIA.

Londoni hirlapi közlések szerint Lissabonban dec. 9kén mint a' királyné férje születés-napján nagy ünneplés tartatott az udvarnál; a' királyné kézcsóki udvarlást engede; a' Tajoban valamennyi hajó, még az idegen nemzetekéi is szokott üdvözléseket lőttek, 's estve az egész város ki vala világitva. Egyedül a' kamarák folytaták szokás szerint üléseiket. A' követház még mindig az országos költségekkel, 's az azokban ötlött hijánykipótlásra előterjesztett ministeri javaslatokkal foglalatoskodék. Silva Carvalho mint financzminister, e' részben előhordván a' lehető országos segédforrásokat 's azok alkalmazhatásit, uj kölcsönre nézve különösen imígy nyilatkozott: „Kérd valaki: kivánok e' kölcsönrendszernél, melly alapban véve semmit sem ér, menedéket keresni? feleletem: épen nem. Azon kölcsönöket, mellyek igazgatásom alatt vétettek föl, nem meggyőződés, hanem kerülhetlen szükség parancsolá 's tevé helyesekké. E' kölcsönök szabadíták meg az országot 's minmagunkat; polgárháboru közepett vevők föl azokat, 's merem állítani: sikere kölcsönnek az ujabb történetekben soha nem volt nagyobb, mint ezeknek. Én nem vagyok olly véleményben, mintha kölcsönök romlásra vezetnének 's a' statust halálos nyavalyába döntenék. Europa leggazdagabb nemzete (az angol) kölcsönrendszer által emelkedék azon magasra, hol most állani látjuk; idegen pénz vitte őt illy fényre; a' belföldieknek illy pénzek alkalmul 's eszközül szolgáltak országos hasznu vállalatokra, miből később fölszámíthatlan jó áradozott önmagokra ugy, mint egész hazájokra. Igen, mig külföldiek 4—5 pcent haszonért tolakodtak Angliába vinni pénzüket, hogy ott a' kormány szükséges hadköltségeit kiállíthassa: azalatt a' belföldiek 10 sőt 20 pcnt jövedelmet is huztak hidakra, csatornákra, gőzerőmüvekre, bányamivelésre 's ezer más szorgalmi ágazatra forditott 's használt pénztőkéikből, mi által nem csak a' vállalkozók magok gazdagultak, hanem egyszersmind kifejlett a' földmivelés valamint azon világszertei kereskedés, melly az országot csak hamar messze tul emelé minden szomszéd statuson. Még mai napig is egyes portugáliaknak több pénzük van Angliában száz ezer cruzádnál; 3 — 4 pcntet huznak értük jövedelmül esztendőnként a' nélkül hogy mellettük csak egy fillér más nyereség vagy ennek csak árnyéka is háramlanék saját nemzeti iparunk kifejlésire. De ők jól cselekvék, Angliában biztos kezességet találtak vagyonukra, azt, mit Portugália akkor megromlott kormányrendszerénél 's örökös politikai mozgásinál fogva nekik nem nyujthatott; akkor igen természetes, sőt igazságos volt a' lépés körültekinteni illő biztosíték iránt. Ujra ismétlem tehát: én általjában szólván, kölcsönnek ellensége nem vagyok. Ám de politikában nem lehet az embernek egyedül saját nézete után indulni; bizonyos pontig mindig a' nép-véleménynek kell maradni intéző kalauzul. Hol a' kölcsön általányos erőfejlésnek nyit utat, ott a' kamatot a' gyarapult ipar fizeti meg, sőt bővebb kamatozása a' folyvásti haladástól függ. Voltak emberek, kik el akarák a' néppel hitetni, hogy ha ez tizedet ad, az Isten százszorosan megfizeti. Én nem megyek ennyire, de a' mit mondok,

igaz, 's közel példával mutatom meg. Kölcsönt én mind e' mellett nem javaslok; a' mit királyném nevében 's tiszttársim a' korona ministerei teljes egyezésével, országos költségünk hijánya fedezésire a' kamarától kérek, ez: Fogadja el a' kamara minélelőbb 's ha tetszik módosításokkal „a' nemzeti jószágok eladatása" iránt előtte fekvő törvényjavaslatot, magát a' törvényt pedig a' következő hármas meghatározással léptesse erőbe, minthogy meggyőződésem szerint egyedül ez nyujthat neki nagy sikert 's huzamos fönmaradást: 1) hatalmaztassék föl a' kormány 10 pcntig részt vehetni minden vállalatnál, mellyet tekintetes személyek vagy egész egyesületek kezdeni fognak, legyen a' vállalat akarmi javitásra, mint közlekedéseszközök fölállítása, utak készitése, folyók szabályozása, csatornázás, gátozás, révépités 's más illy országos hatásu munkákra intézve; 2) hatalmaztassék föl a' kormány szabadságot adni négy uj bank-fölállításra az ország külön részeiben, azokat kiváltságokkal fölruházni, millyenekkel a' lissaboni bank mostan bir, hogy a' nemzet föld- és kézmüves osztályának könnyités nyujtassék tőkepénzei elhelyezésire; kikötvén a' lissaboni bank részére azon kedvezést, hogy ha másokéval egyenlőn jutalmas föltételek mellett ő kivánna illy hitel-intézetek létrehozásában munkás lenni, az elsőségi jog övé legyen; 3) végre hatalmaztassék föl a' kormány rendszabásokat tenni, mellyek az orzság hitelét emelhessék, a' nélkül hogy financz-igazgatása uj kötelezésekkel terheltetnék." E' pontok azóta részletenkénti vitatásban forognak a' kamara előtt. Minthogy a' kamarai ülések a' karácsoni ünnepek miatt uj esztendeig halasztattak el, sietett a' kormány még következő inditványait megállapittatni: a) tartást a' braganzai hgnének 's palotát, b) szinte tartást Amalie hgasszonynak (d. Pedro legifjabb leányának), c) a' piaster és souverainsd' or mostani értékének 1835 jan. 30aig fönmaradását, d) törvényt az országló királyné jövedelme iránt, e) törvényt, hogy katonatiszt hadtörvényszéki elitéltetésen kivül rangjától ne fosztathassék meg f) elismertetesét az 1828ki portoi kölcsönnek melly 690,000 fra megy. Öst. Beob.

Dec. 18kán d. Maria királyné személyesen jelent meg a' cortesben 's az üléseket 1834re bérekeszté következő trónbeszéddel:„Uraim! Pairek és Követek! Ideje hogy rövid időre a' cortesi munkákat félbeszakasszuk. Ennyi szorgos foglalatosság után az ország ügyeiben, pihenés kell a' képviselőknek, 's a' karácsoni ünnepek miatt is legalább néhány napi nyugalom. Kettő volt, mi az urak tanácskozása alá az ország javára nézve elhatározásul terjesztetett: egyik a' regensség fönmaradása fens. atyám személyében kiskoruságom alatt, — másik elfogadása azon szükségessé lett alaptételnek, hogy jövendő férjem a' külföldi herczegek sorából választassék. Mind a' kettőt olly móddal fejték meg a' kamarák, melly a' portugáli nép érzelmeivel leginkább összehangzik; fogadják érte szives köszönetemet. Az elsőt azonban egy szomoru eset változtatá meg, melly minden portugálinak szivét szomorusággal tölté el. Egy boldogtalan betegség, melly kevés nap alatt igen szeretett 's örökké tisztelt és siratott atyámtól megfoszta, mulhatlan szükséggé tevé, hogy az ország további kormányárul gondoskodás legyen. A' képviselőház egyező akarattal, a' pair-kamara szinte tetemes szótöbbséggel nagykorúnak nyilatkoztatván engem, ennek következésében az országlás reám szállott." Beszédje többi részeiben ünnepies igéreteket mond a' királyné, hogy mindenben egyedül az ország javát tekintendi; előadja egybekelését; köszönetet mond a' megajánlott udvari költségekért; emlékezik az ország belső állapotjárul, mellyet általán fogva megnyugtatónak és sokat igérőnek jelente ki; ezután pedig „Folyvást igen nyugtató biztositásokat veszek, ugymond, külföldi szövetségesimtől mind állandó őszinte barátság mind békére nézve, melly a' nemzetek kölcsönös javánál fogva nem sokára egész Europában egyenlő lesz", — végre a' mostani rendkivüli üléseket bérekeszti, 's 1835tel uj rendes ülések megnyittatását jelenti. — Gróf Linhares, Palmella sógora Londonba, Villareal pedig Parisba vannak követekül szánva. — Spanyol Galliciában, melly a' portugáli szélekkel határos, carlista mozgások ütöttek ki, mihez képest a' lissaboni kormány e' szélekre sereget küldött. A' Sun (londoni hirlap) ebbül fegyveres beavatkozást kezd gyanitani.

SPANYOLORSZÁG,

Akármint ütött ki dec. 15kén az ütközet, irja egy levelező a' spanyol szélekrül, annyi bizonyos, hogy a' carlisták mindegyre bátrabbak 's erejük nem hogy apadna, de szemlátomást növekedik. Azon rendkivüli intéző ész, mellyel Zumala carreguy bir, előteremt mindennemü eszközt, azon csoportos akadályok elhárítására, mellyekbe a' carlista táborozás uton utfélen ütközik, más részrül pedig követői bizodalmát mintegy elszánttá képezi. Ez embernek szerencséje merő talány (aenigma). Egyedül saját segédforrásira hagyatva, fegyver, erőség 's hadiszerek nélkül, tél közepette is harczot folytatva, katonai lángesze előtt semmi nehézség. A' spanyol sereg dereka küldetik ellene, legtapasztaltabb hadvezérek szállnak vele szembe; francziák részérül egész tábor őrzi a' határt, hogy szárazon se élelem, se hadiszer ne juthasson hozzá; Anglia részérül hasonló czélbul egész hajóhad környezi a' partokat; szö-

vetségi szerződések alkottatnak, diplomatai nyilatkozások ujittatnak: — mindez előtte nem gát, a' győzhetetlen biscayai fi mind ezt csak kigunyolja. Nemde előre jóslottam, hogy illy characterü embereket fegyver nem győz le; erőszak az insurrectio hydráját nem veri földhöz? Meglehet, hamajd kimerité magát az erőszak 's fölemészté magát a' pusztitás, hinni fogják ez állitást 's politika 's emberiség javaslatából hajlani egyezésre, kibékülésre, 's nyugalomra. A' félszigeti polgárháborunak csak kölcsönös engedések szeghetik végét." (Az igaz hogy virtus et in hoste laudanda, de hogy e' levelező nem ellensége a' carlismusnak, sem czifra nevü vezérének Zumalacarreguynak, ezt nem kell magyarázni). Mondják: a' 15ki ütközetben gen. Oraa egyik fija elesett, 's ő maga sebet kapott volna. Bernardo Zubiri carlista ezredes fija, ki csapatot vezérlett, a' carrascali ütközet után Leon faluban embereivel együtt elfogatván agyon lövetett. — Saragossában 19kén estve 7 órakor az utczákon járkáló éji őrség egy gyanus csoportra bukkanván, ez a' szokott „ki az" kérdésre „vallás és király" szavakkal felelt. Az őrség tüzelni kezde a' csoportra, de ez is készen volt 's versenyt tüzelt vissza, mire a' két fél közt egész csata keletkezett 's az őrök részérül heten estek el a' vezérlő tiszttel együtt. Később az egész városi katonaság fegyvert fogott, de az ellenség már ekkor tovább állott. — Burgos Bayonneban tartózkodik, 's ott várja be ügye elitéltetését. Mondják a' biztosság, mellyre ez ügy ellátásul bizva van, igen magasztaló véleménnyel van iránta.

BELGIUM.

A' képviselőház-ülésben dec. 26án a' hadi költségek vitatásához kezde a' kamara, Muelenaere ur, a' külminister következőleg szóla: Mons tisztes követe (Gendebien ur) tegnap kérdéseket közlött velem irásban, mellyeket itt is fölolvasott az urak előtt. Megvallom a' kérdések szépek 's fényes theoriának szolgálhatnának alapul; de én úgy tartom, a' kamara roszul köszönné meg, ha a' drága időt azok megfejtegetésire pazérlanám, mig a' kamara ezt a' hadi költség mint fontos tárgy vitatására kivánja használni. Azért is kettős kötelesség szorit rövid feleletre. Ime' az első kérdés: Kapott é a' belga minister a' német szövetségtől, vagy annak néhány tagjaitól hivatalos 's tiszti közleményt Luxemburg iránt? Válaszom: Nem. 2dik kérdés: kapott e a' ministerium bécsi vagy berlini ügyviselőjitől közleményt az ausztriai császár, vagy porosz király avagy talán a' német szövetség szándékiról Luxemburg iránt a' Melbourne-ministerium megszünte óta? felelet: nem. Az utólsó tudósítás az ismért biberichi alkudozásokról szólt. 3dik kérdés: Tud e a' ministerium valami bizonyost a' hollandi király lépteiről a' német szövetségnél vagy a' békebirósságnál Luxemburg iránt akár egészben, akár Bouillon hgség kivételével, akár Luxemburg 1831 nov. 15kén kötött szerződésnél fogva elengedett német részéről? Válaszom ismét tagadó. 4dik: Kapott e a' ministerium Wellington hg ministerré lette óta hivatalos vagy tiszti közleményt akár követünktől Londonban, akár egyenesen az angol ministeriumtól? Igen is. A' ministerium kapott hivatalos de nem tiszti közleményeket. 5dik kérdés: Millyenek e' közlemények? A' mult ülésben már nyilatkoztam az iránt, hogy valamennyi nyugtató nemcsak a' közbékére hanem egyszersmind Belgium függetlenségére nézve. E' közleményekből azt vehetni ki, hogy az angol ministerium a' kötött szerződéseket meg fogja tartani. 6dik kérdés: Vett e a' ministerium egyenesen vagy közvetve hivatalos közleményt az angol kormánytól Luxemburg vagy különösen azon események iránt, mellyeknek Luxemburg láthelye lehet, ha Hollandia a' németszövetségnél vagy a' békebirósságnál lépéseket teend? felelet: Nem. 8dik kérdés, melly a' 9dikkel azt tudakozza: segitendik e Belgiumot Anglia és Francziaország, ha megtámadná valamelly hatalom Luxenburgot? Én csak ismételhetem, hogy sem Anglia sem Francziaország kötelezéseiket megszegni nem fogják. Mint minister, nem bocsátkozhatom mélyebben a' dologba, de úgy tartom, hogy még a' megtámadással fenyegetés is frigy- v. szövetségi eset (casus foederis) lenne és mi azonnal mind Angliát, mind Francziaországot segitségül hinók. — 10dik kérdés: Nem tartaná e a' ministerium tanácsosnak, hogy egyenesen megkérdessék a' beavatkozás iránt mind Anglia, mind Francziaország, ha Luxemburg fenyegetve lenne? — Nem, a' ministerium e' lépést nem tartja tanácsosnak és pedig ugyanazon okoknál fogva, mellyeket már több izben említettem, minthogy semmi ürügyünk nincsen, melly jogosítaná hiedelmünket a' szerződés meg nem tartására. 11dik kérdés: Magára vállalja é a' kormány azon kötelezést, hogy egész Luxemburgból, vagy bármellyik részéből, mielőtt az 1831 nov. 15ki szerződés elfogadtatik, vagy végre hajtatik, kitakarodni nem fog? Uraim, a' majus 21ki alku az „uti possidetis" záradékkal Belgiumot a' végső elhatározásig birtokában hagyá Limburg azon részének, melly az 1831 nov. 15ki szerződésnél fogva később Hollandiához fog tartozni. —

Mult lapunk 23 számu oldalán „Oroszország" czimzet helyett olv. „Olaszország"

Szerkeszti Helmeczy — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

5. szám Pest, szombat január 17dikén 1835.

Foglalat: Magyarország (orsz. ülések; kinevezések; verseny; Dalmátzia.) Anglia (parliament-föloszlatás és uj választások; O' Connell beszédje; rathcormaci szomoru történet; conservativek gyülése; uj választási mozgások.) Francziaország (Janvier, Lamartine; Odillon-Barrot, 's Berryer beszéd-töredéki, 's parliamenti viták jan. 3kaig; National pénzbirsága; Temps hitegetése; legujabb.) Spanyolország (spanyol követség Romában; a' két sereg állásai; hirek ujabb ütközet felől; spanyol höltsön; madriti levél.) Elegyhirek. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. A' KK. és RR. január 9ki kerületi ülésökben, miután előbb a' VII. t. cz. tárgyazta üzenetjöket megrostálák, tanácskozásba vevék a' Buda-Pest közötti álló híd tárgyát,'s 38 szóval 8 ellen elhatározák: hogy nyomban most fognak e' tárgyról intézkedni. A' fenső tábla, a' RR. dunaszabályozási fölirás-javaslatát elfogadta.

Ő cs. kir. Fölsége a' magy. kir. udv. Kanczelláriához mult eszt. dec. 29kén intézett legfensőbb határozata szerint a' likkai határőri ezrednél Zajacsik Mihály ezredest és Szilliak János őrnagyot, díj-elengedéssel magyar nemességre méltóztatott emelni.

Ő cs. kir. Fölsége Körmöczre ezüstkoh-igazgatónak Lissovényi Vilmos rézkohi sáfárt; Beszterczére ezüstkohi próbáló-segédnek Salix Károly Windschachton volt bányai próbáló-segédet, és Bisztrára vashámori sáfárnak báró Ransonnet-Willez Lajos Adolf rochnitzi vaskezelőt méltóztatott kinevezni. — A' nm.m. k. udv. Kamara mármarosi kir. kamarai igazgatósági lajstromzó Rajkovics Jánost ugyanez igazgatóságnál actuariussá nevezte. Feldinger János Halmágyon ellenőrködött sómázsamester meghalt. (k. kam. tud.)

VERSENY.

A' simmeringi verseny-intézet részéről mult hónap vége felé szét küldözött körlevélben, melly által a' részes urak 1835re uj küldöttség-választásra szólíttatnak fel, sajnos emlékezet tétetik egyszersmind azon veszteségről, melly az intézetet tisztelt elnökének, cs. k. fölovászmester hg. Trauttmannsdorff urnak maghaláloztával érte, ki ezen elnökséget 1826 óta viselé szakadatlanul. Megürült helyét az 1835ki küldöttség tiszte lesz uj választás által betölteni.

A' kör-levél mellett közölve vannak egyszersmind a' simmeringi verseny-intézet mostani részvényeseinek nevei. Ezek közt fő helyet foglalnak felséges V. Ferdinand magyarországi ifjabb király's minden egyéb ausztriai tartományok koronaörököse; továbbá fenséges Ferencz-károly; Károly; Antal; és Lajos cs. k. főherczegek, kik mindnyájan az említett intézetet több részvény-vétel által kegyeskedtek megtisztelni. —

Olvasóink emlékezni fognak e' jelen lapokban is már köz hirré tett örvendetes tudósításra, melly szerint Ferdinand ifjabb királyunk ő felsége, és legujabban Károly ő cs. k. főherczegsége a' magyarországi állattenyésztő társaságot is legfensőbb hozzájárulásukkal, és felséges ifjabb Királyunk már az idén kezdve évenként Pesten „királyi díj" czím alatt kijárandó versenydíj ajánlásával is, méltóztattak szerencsésíteni. Nem lehet felséges uralkodó Házunk iránt ujabb örömhálára nem buzdulnunk, midőn mélyen tisztelt tagjai által a' honi iparnak egész birodalomban, és különösen édes hazánkban nagyobb kifejtésére czélzó hasznos intézetek iránt — millyen a' pesti és simmeringi egymásra kölcsönös jótékonysággal ható két testvér verseny-társaság is — magas részvétüket, egyes hazafiak fáradozásit helyben hagyólag, olly kegyesen bebizonyíttatni szemléljük.

A' Gazetta di Zara, Dalmátzia felől, ezt irja Zarából dec. 22kérül: „Dalmátország, mióta az ausztriai birodalommal ismét összekapcsoltatott, szeretett Fejdelmünk kegyének 's gondoskodásának már is sok jót köszön mind abban, mi az ország hasznát 's gyarapodását emeli, mind mi annak jóllétét jövendőre is alapítja. Ezek közzé számitjuk a' Wellebiten keresztül vezető pompás utat, a' ragúzai kerületben épitett uj kórházat, az anyavárosi (zárai) vizcsatornák helyreállittatását, gymnasiumi 's philosophiai 20 tanuló számára tett dij-alapitást, eperfa-ültetéseket a' selyemművelés előmozdítására, 's azon nagylelkü segedelmet, mellyet ő fölsége némelly a'legközelebb mult nyári tartós szárazság miatt inségre jutott kerületeknek juttatni méltóztatott. Ennyi jótéteményekért a' népség egyező akaratjával Novak érsek ur egy ünnepi nagy misét tartott, mellyen a' jelenvolt igen számos sokaság buzgó áldást esdeklett Mindenhatónktul a' szeretett országos atyára 's fenséges házára.

ANGLIA.

A' legujabb londoni lapok dec. 30ról Brightonben előbbi napon tartott kabineti tanács következésében a' parliament föloszlását hirdetik. Az uj parliament megnyittatása februar 19re van határozva. Mondják a' tanácsban a' polgári tagok mind a' feloszlás ellen voltak, Wellington hg. ellenben katona társival mind mellette szavaztak, hihetőleg markolható okokra támaszkodva. A' ki-

rálytól kibocsátott parliament-fölloszlató hirdetés (Proclamation) így szól: „Vilmos, Rex. Minthogy titkos tanácsunk javaslatára hasznosnak találtuk a' mostani parliamentet, melly csütörtökig január. 15ig vala elhalasztva, feloszlatni, a' végett ezen királyi hirdetésünket bocsátjuk ki, 's annálfogva föloszlatjuk a' mondott parliamentet; mihezképest az egyházi 's világi lordok, nemesek (Knights), polgárok, a' várhelyek követei, a' megyék 's várhelyek biztosai az alsóházban fölmentetnek azon kötelezés alul, hogy említett csütörtökön, január 15kén megjelenjenek és összegyüljenek. 'S minthogy ohajtjuk és elhatároztuk, azonnal, mihelyt lehetséges, összegyüjteni népünket, 's tanácsul híni azt a' parliamentbe, azért is valamennyi szeretett alattvalóinknak tudtokul adjuk, hogy királyi akaratunknál 's tetszésünknél fogva uj parliamentet fogunk összehíni, nyilatkoztatván, hogy titkos tanácsunk javaslatára egyesült nagybrittanniai országunk 's Irland kanczellárjainak parancsot adtunk, hogy erről értesítve azonnal választói parancsokat bocsássanak ki a' törvény értelmében uj parliament-meghivásra, 's Mi haladéktalanul kivánjuk is ezennel, egyesült országunk nagy pecsétje alatt kibocsátott hirdetésünk által, hogy megnevezett két kanczellárunk választói parancsokat adjanak ki, mellynél fogvást az egyházi és világi lordok és községek (alsóház) kiknek a' nevezett parliamentbe meg kell jelenniök, illendően választassanak, 's jelenjenek meg, minek csütörtökön, februar 10kén kell meg történnie. Költ udvarunkban Brightonben dec. 29kén 1834, országlásunk 5dik évében. Isten tartsd meg a' királyt! Öst. Beob. Egy ellentory gyülekezetben Dublinban dec. 20án, hol O' Connell szokás szerint nagy tetszéssel fogadtatott, következő beszédet mondott az a' rathcormaci véres történetekről: Sir Robert Peel világosan kimondja nyilatkozásában, hogy ő a' tizedet teljes mértékben szándékozik behajtatni. Már véres áldozatok hullottak e' rendszerért! 's nem töltettek e be valamennyi börtönink mártyraival? avagy hány szerencsétlen jutottvégette nyaktiló (guillotine) alá? Csak tegnapelőtt gyilkoltatott meg tizenegy családatya 's nyolcz vagy tíz megsebesíttetett (40) (halljuk! halljuk! szörnyüség!) Tizenegy családfő! — Levelet kaptam olly férfitól, ki halvány elrútított arczaikat egymás mellett fekünni látá a' kápolnában, ki füleivel hallá az özvegyek jajait, 's árvák rimánykodásait. (halljuk!) (A' szónok fölolvassa a' levelet) Ha e' tudósítás igaz, a' miért ugyan jót nem állhatok, mert nem tudom, — de ha igaz, ugy törvénytudós létemre nyilványítom, hogy kegyetlenebb gyilkolás még nem történt. — Itt tizenegy családatya ütteték agyon öt font sterl. tizedkövetlésért! Ketteje, mint mondják testvér vala, 's mind a' kettő családot hagya maga után. Ah mi lett hitveseik- 's gyermekeikből? Még reggel erősek, épek búcsuzának el tőlök 's azon biztos reményben, hogy még több örvendetes napot fognak együtt élni, 's alkonyatkor holtan vitetnek haza, kiterítve azok előtt, kik őket szerették, halványan, hülten, lelketlenül, — nem hallják az anyák keservét, az özvegyek kétségbeeső kiáltozásit, az árvák jajait. (halljuk! halljuk! 's mély sohajtások) O ezen áldozatok vérire kényszerítek minden becsületes embert Irlandban, hogy egyesüljön velem e' ministerium ellen (halljuk! halljuk! halljuk! hosszan tartó tetszéskiáltás) Nincsenek é Irlandban anyák, kik azt ne sugalnák minden embernek: küzdj a' tory kormány ellen, melly a' nőket özvegyekké, a' gyermekeket árvákká teszi. (halljuk! tetszés) 'S azon csecsemő, melly Istenhez selypegi imádságát, és ártatlan jámborságában sohajtozva, talán azok fájdalmiról elmélkedik, kik atyjaikat elvesztették, nem fognak é e magzatok arra birni bennünket, hogy elűzzük a' király tanácsából azon férfiakat, kik e' borzalmas jeleneteket folytatni ohajtanák Irlandban minden időre (tetszés). Lelkemben megszaggatva érzem magamat, midőn azon szegény emberek tűzhelyére gondolom magamat, kiket tönkre juttattak; ha gunyhójikba gondolom magamat, hol kevéssel ezelőtt a' megelégülés mosolyga, 's most az elhagyott ügyefogyottak jajaitól viszhangoznak. (halljuk 's hangos tetszés) Azonban balra ne értsen senki. Itt álltomban, 'smindenütt arra intem Irland férfiait, ne gyöngítsékmagokat bármi erőszak- elkövetéssel. (hangos: „halljuk! halljuk!) Vigyázzunk mindnyájan, hogyaz ellenséget bármelly törvény-megsértéssel erősbé ne tegyük magunk ellen, de vessünk vállat, maradjunk állhatatosak, 's ellenségünknek tekintsük azt, ki ollyanra szavazna, ki a' Peel-Wellington ministeriumot támogatni kész volna. Irland nőjei fordítsák el róla szemeiket, mint valamelly utálatos tárgyról. — Tárgyam elragadott. Ez első gyümölcse a' Peel-Wellington igazgatásnak. Azt mondották: „ő reformer leszen" Igen, a' ki minden javítást örömest gátlana: 's most a' visszaéléseket fogná eltörleni? Igen! ha ő ollyanoknak fogja itélni azokat. Igy teend ő Angliában. Irlandban a' gonosz lélek már megindult. Ne bosszantsuk őt, ne tegyünk erőszakot, 's a' t.

A' rathcormaci történetről így ir egy dublini levél dec. 24ről. A' rathcormaci szomoru történet egész déli Irlandot mélyen hatá meg, és messziről odatódult a' népség az esküttszék vizsgálatán megjelenőleg, melly nyilván történik a' nép előtt. Dec. 20kán az utczák már minden rangu emberek által tömve voltanak. Vasas és gyalog

osztályok reggel óta föl valának állítva. Kemény katona-őrség közt lehete Josua Rydert látni (a' prot. lelkészt) kinek kivánatjára ezen véres végrehajtás történt. 11 óra felé megjelentek Cork megye és város követei, köztök Fergus O' Connor. E' zaj és zavar közepett, mellyet az érkező katonaság, vidéki nemesség és sereglő parasztság okoza, egész nap a' harang kongását lehete hallani, mellyet rövid szünetekben ismétlének, intő 's óvó jel gyanánt, 's mintegy a' népcsoportot emlékeztetőleg az elhullott tized-mártirokv. kinszenvedők sorsára. Az asszonyok panaszló kiáltozásai, 's a' közbevágott átkozódások a' jelenés borzasztó bélyegivel félelmes összehangzásban valának. Nem sokára heves szóvitára kelt a' dolog Baldwin parliamenttag és Foote esküttközött az esküttek jegyzéke miatt, kiket Foote birákul meghíni szándékozék. Baldwin bevádlással fenyegeté a' parliamentnél, ha végrehajtást mutatand eljárásában. A' három coroner azután egy mellékszobába távozott, mellybe csak 20 személy fért, 's melly azonnal tömve lön. O'Connor, mint a' vád ügyvéde alig tudott keresztül törni. O Connor szándékát nyilványítá, hogy tisztes személyek eskü alatt teendő vallomásit akarja Cooke Collin és Bogley kapitányok és Ryder ur ellen fölvétetni, kik a' katonaságot igazgaták a' megtámadás alatt. Azután heves szócsata támadt az esküttek névjegyzéke iránt, kik számra 35en többnyire szomszéd vidéki szatócsok 's egyetlen egyen kivül mindnyájan protestansok voltak. O' Connor legalább 100 személyt kivánt, hogy választani lehessen belőlök. Végre 60—70 névben egyeztek meg, kik közül golyózás által választottak 23at. Foote coroner állhatatosan ellenzé, az O' Connor által ajánlott vallomások fölvételét hogy így három tisztes gentleman elfogatása által magát törvénytelen bebörtönzés vádjának ki ne tegye. O' Connornak meg kellene eskünnie, hogy a' nevezett három gentleman az országból készül kiszökni, mit ő mellőze, 's azért a' coronerek a' tanu-vallomást sem fogadták el. O' Connor azután nyilványítá, hogy ő a' főparancsnoktól hadi törvényszéket fog kivánni, melly előtt meg fogja mutatni, hogy a' katonaság semmi fenyítékre sem vigyázott, 's a' parancsnokló tiszt kötelességét nem teljesíté. Erre az esküttek meghiteltettek, 's azután a' kápolnában fekvő holttestek megvizsgálásihoz fogtak. Egyik a' 20 éves Richard Ryan, (Ryan özvegy fija) volt, a' másik a' 35 éves William Twomey. A' hely szine tömve volt az agyonlőttek rokoni 's barátival, kik fájdalmas szorongásban állának a' coronerek 's esküttek körül. Midőn az első koporsó födelét levették, az elborzadás 's megrettenés hangjai csattanának ki a' körállók ajkain. A' Southen Reporter levelezője igy rajzolja e' valóban lélekrázó látványt: „Lövésben elhalás, úgymond, valami különös kifejezést nyom az emberi arczra; ezúttal borzasztó mosolygás volt az, millyent váratlan nehéz bosszankodás okozni szokott, 's minthogy Rathcormac községben a' lakosok igen békes csöndes emberek, illy halálozás ott hallatlan volt. A' halott teste is egészen el volt a' lövés által rutitva; mi a' fenmaradtak fájdalmát még inkább nevelé. Talán sehol sincs az alsó néposztály annyi gonddal az utólsó tisztelet iránt, mint épen Irlandban, és sehol sem látszik annyi gondoskodás arra, hogy az elhunytból szép halott legyen. Midőn tehát a' sebész a' holttetemet arczra fordította, hogy a' sebeket a' vállán megvizsgálja, 's az arcz vérrel fertőzteték el, a' testvérek egyike kendővel törlé azt le, mellyet nénje nyujta neki. Mélyen meghata minden jelenlevőt azon gyöngédség, mellyel a' gyászoló rokonak a' holttestet ápolgaták, 's az utólsó csókot rá nyomák. Hasonlag vizsgáltaték meg a' másik halott is, mig a' toronyból a' borzasztó harangkongás zúgott.“ Midőn a' gyászmenet megindult, a' nép felzudult érzeményit csilapitani kellett. O' Connor e' pillantatban kezde szólani és szerencsés sükerrel csendre inté a' népet, melly semmi felbőszülés által sem háborítá többé a' komoly ünneplést. A' vizsgálatok még folyvást tartanak.

A' conservativek a' cityben (londoni óváros) ismét gyülést tartottak, már most a' következő választások végett. Elnök Baring Tamás ur vala, ki azt nyilatkoztatá, hogy öneki ugyan mindegy, akár whig, akár tory vigye a' kormányt, de nagy a' különség: ha valljon a' javitást és a' visszaélések eltörlesztését nyugalmas uton kivánják é eszközleni, vagy erőszakkal, izgással 's minden tekintet nélkül a' következésekre nézve. Ő részéről vak bizodalmat semmi kormányba sem helyez, de még is kikel a' korona előjogai 's kiváltságai minden megtámadtatása ellen. Ezennel fölszólítja egyszersmind a' jelenlévőket: seregeljenek össze Sir R. Peel körül, 's támogassák őt, a' mennyiben elveit helyben hagyhatják. — A' tory lapok nagy vétkül tulajdonították a' volt kormánynak, hogy O' Connellnek's az oppositiónak általjában vagy engedtek, vagy kedveztek, vagy hizelegtek legalább. Most a' magas Standard sem átalja a' hizelgést, mellyel Cobbettet, 's a' nagy számvetőt, (Hume-ot) a' kormány részére hódítani ügyekezik

A' választások napja nem csak Londonban, hanem Bristol, Lincoln, Canterbury, Dover, Plymouth 's egyéb városokban is jan. 5re vannak kitűzve. Az angol megyékben 10, 12, és 13án kezdődnek azok. A' főváros választó biztosságai szakadatlan munkásságban vannak, némellyeknél a' tanácskozások reggeli 10 órától fogva

éjfélutánig is eltartanak. Southwarkben, Westminsterben, Coventryben és egyéb kerületeiben Londonnak, hol a' whigek és radicalok meghasonlottak volt, ismét kibékültek 's egyesültek. Westminsterben Sir Fr. Burdett ur intézé a' kibékülést. Evans ezredes hivei jan. 1je és 2ka közt éjjel épen együtt voltanak, midőn a' burdetti választó biztosságtól küdöttség érkezett hozzájok azon üzenettel, hogy ők Evans ezredes ujdon megválasztatását teljes erejökből támogatni készek. Más londoni kerületekben a' radicalok a' whigeknek engedék a' követséget, 's pártjaikkal azokat fogják támogatni. Lushington doctort, ki minap olly heves beszédet tartott Sir R. Peel ellen, Ashburton választói nagyobb része meghítta: vállalná el részökrül a' képviselést, de Lushington ur azt elmellőzte, mert Tower-Hamlet londoni kerület képviseléséről lemondani nem szándéka. De maga helyett testvérét ajánlotta, ki a' küldöttséggel azonnal el is ment. Azonban a' toryk is mozognak. Cambridge egyetem bizonyosan Sir Manners Suttont, az alsóház elnökét és Goulburn ministert fogja követül választani. — A' Morning- Post munkásságra híja meg a' torykat, csak hogy minél nagyobb számot küldhessenek a' jövő parliamentbe: — „Mert, úgy mond ha most meggyőzetünk, késő lesz azután ellene törni. — Öst. Beob. Rochdalban majd megütköztek az ellenkező pártok. Már néhány nap óta azon intézetet tették a' toryk, hogy ott a' pórság korcsmákban és csapszékekben ételt italt kapott ingyen 's arra készítetett el, hogy majd a' liberalisok ellen használtassék. Ez a' munkás osztályt természetesen igen fölindította. Dec. 29én a' reformerek gyülést hirdettek, 's tartani szándékoztak, de midőn szónokuk, Prentice ur az állásra hágott, hogy beszédet tartson a' gyülekezethez, a' toryk egészen közel oda tódultak, és gunyzajt csináltak. A' reformerek küldöttség által szólították föl a' pórsereg vezérlő torykat: ne háborgatnák őket gyülésökben. Ezen küldöttségre a' toryk semmit sem ügyeltek. Ekkor a' reformerek neki estek a' hangászoknak, 's azokat erővel verték széllyel az egész tory csoporttal egyetemben. Azonban nem sokára ismét megjelentek iszonyu kék selyem zászlóval, mint a' toryk jelével, 's egyéb czimerekkel. A' zászlót csak néhány lépésnyire tüzték ki az állás előtt. Egy óriás nagyságu radical erre azzal fenyegetőzik, hogy hacsak egy hüvelknyivel is közelebb jönek, roszul járnak. A' két zászlótartó csak vigyorgott. A' radical ekkor rájok rohant, szerteszaggatá a' zászlót, összezúzá a' czímereket, a' nyelvek 's rudak furkókká 's dorongokká váltak 's azokkal a' czimerhordókat keményen megdöngették. Mire a' toryk kövek után nyultak, 's azokból egy Prentice urat, ki vigyázatlanságból az álláson maradt, czombján találta. Mind a' két részről sokan megsebesültek, egyéb szerencsétlenség nem történt. Miután a' toryk elűzettek, a' radicalok nyugalmasan folytatták gyülésöket. Öst. Beob. A' Times jan. 3án igen panaszkodik, hogy a' conservativek a' cityben se munkáson se ügyesen nem dolgoznak a' választási előkészületekre, 's keményen kikel azok tunyasága ellen, mi könnyen elvesztetheti velök azon csekély reményöket is, mellyel eddig birtak. Irlandban Mayo grófságban (megye) bizonyos katholikus lelkész lépett föl mint kijelölt (candidatus) parliamenti követségre. Az ujabb törvények a' katholikus papoknak nem ellenzik a' követül léphetést az alsóházba, a' protestans angol egyház papjainak pedig meg van tiltva. Öst. Beob. A' birminghami dissenterek dec. 26kán gyülést tartottak, mellyben Sir. R. Peel nyilatkozása ellen, mennyiben az a' dissentereket érdekli, majd nem tulságosan kikeltek 's hozzá ez értelemben fölirást szavaztak (közöljük bővebben).

FRANCZIAORSZÁG.

A' követház ülésében dec. 29kén Fulchiron ur után Janvier ur szólott. Miután kigunyolá a' tierspartit, hogy egy ízben az oppositioval szavazván azon maga is úgy megijedt, hogy erre tömegestül általtért a' ministeriumhoz. A' chouanokat ő nem védi, mert azok rablók voltak. Azt állítják, ugymond, Parisnak nem kell a' közbocsánat; ám de csak arra nézzenek, ki épen most lépett be (valamennyien az imént belépett Salverte úrra tekintenek) Azonban sem Paris sem Lyon nem feledték még el azon jeleneteket, mellyek keblökben történtek. A' pártokat a' közbocsánat egészen kivenné erőszakos helyzetükből, 's kiengesztelné, 's a' polgárháboru helyébe tanácskozás lépne. — Mint említettük a' pénzügyminister előadása után Lamartine ur szólott. Beszédét bővebben így folytatá: „Mi szédülés fogja el a' ministereket, hogy azon pillantásban, mellyben eddigi munkájok gyümölcsit kellene szedniök, saját kezökkel ássák azon feneketlen mélységet, melly őket elnyelje. A' pairkamara az egész pörfolyamat alatt, melly hónapokig, 's tán esztendőkig tartand, politikai kínhellyé válik. A' foglyok szerte hurczoltatása, az idézések, szembeállítások, tanuk utazásai, a' vélemények mártirai, ügyvédek izzó védelmei, e' botránkoztató jelenések, hol a' valódi igazság csak födve marad, hol a' vádlottak birájikat idézgetik, megrendítik a' vitézlő vért, 's vádlójik ellen tesznek panaszt. Ezen ocsmány, erkőcstelen, bőszítő jelenést akarják e, melly megbélyegezi a' nyilványos szellemet, a' népség szivét fölforgatja, 's fővárosunk 2dik fénylakából éveken által rabgályát csinál, hol csak a' foglyok békói csörgését, 's a' zárok nyikorgását lehetne hallani! (morgás a' centrumban) En nem várék morgást

ezen általányosan igen is hú rajzolatra, mellyet nyakas megátalkodásuk okozni fog az országnak. Úgy van, csak a' foglyok panaszos hangjait, békózörgést és zárcsikorgást hallhatni majd ott. 'S civilisatio é ez? erkölcs é ez? politika é ez? pedig ezt szavaznók Francziaországnak, ha a' kivánt költséget megadnók. Ez a' pör sükere. 'S akarnak e hát az urak pört? De szükséges e még a' pör, miután, a' győzödelem kimondá az itéletet? Részrehajlatlan e a' pör, midőn a' győztes birálja meg azt? 'S igazságos lehet é azon pör, mellyben ellenségek 's nem birák állanak szemközt? (Guizot ur szót kiván) Nem uraim, itt csak nagy 's ünnepélyes költés (fictio) létez, és törvényes játék! Ám nézzék, mikép hagyja ezt a' történet helyben! Tegyük győztesek helyett mi lennénk a' legyőzöttek! (fölkiáltások a' középből) E' kamarának tehát az ország legbensőbb érzelmeit kellene birálnia; két rendszer közé kell állania, mellyek a' politikát öröktül fogva megoszták, a' nagylelküség vagy szigoruság, a' szerelem vagy gyülölség, a' béke vagy háboru közt. E' kamarának kell megitélnie: ha valljon az emberi szív és isteni törvény legnemesb sugalmai daczára a' politika még ezentul is élethalálos küzdés legyen e a' győztes és legyőzetett között?" Guizot ur: „Csak Ön akarja, hogy ugy legyen!" — Lamartine ur: „Ismétlem, mi az ellenkezőt akarjuk. Különös ellenmondásnál fogvást a' statushatalom, mellynek a' népek előtt kellene haladnia, 's mellynek müveltségben példát kellene nyujtani, jelenleg ez órára hátramarad az ország gondolatja és ösztöne mögött. Hisz látják a' sajtóból, hogy az egész ország béke után ahít. E' nép bocsánatot kiált ott, hol más talán bosszút kiáltana, 's a' statushatalom ál-ösvényén megátalkodva napirenddel, a' vitázat megtagadásával, a' fogházak nagyobíttatását, törvényszék-épittetést, 's a' nép felének a' másik ellen különféle törvényszerüségek által fölfegyvereztetését tárgyazó törvényjavaslatokkal felel arra. (morgás) Mi bünös lenne e' politika, ha vak nem volna; 's hiszem hogy őszinte, mert kifáradt a' pártokkal küzdésben. A' vádlottaknak, vagy politikai elitélteknek három osztálya van. A' Vendée vagy a' royalisták, a' republicanusok, 's a' ministerek Hamban. Mi érdek birhatja Uraságtokat arra, hogy a' Vendéebelieket börtönben vagy számüzve tartsák? Az első pillantatban meglepetvén ezek a' királyszék hirtelen megbuktától, mellyért atyjaik olly sok vért áldozának, fel ösztönöztetve olly hgasszony jelenléte által, ki esztelen tanácsot követve, 's talán azon anyai szerelemtől üzetve (morgás) melly törvényesebb minden törvénynél, erősb minden okosságnál, annyi vitézséget egyesíte bohósággal. E' férfiak engedtek annak, mit ők becsület és hódolás szózatának hittenek. A' becsület olly hangosan szól a' franczia-hoz, midőn asszony, fiatal nemfélő, üldözött anya szózat által nyilatkozik az. Minden vérök royalista volt, 's hazafiságukban a' lovagiság bélyege mutatkozott. Ezek most mind vagy számüzetve vagy börtönökben vannak. Mit félhetni visszajöttöktül? Megpróbálhatni é a' lehetlenséget 's képtelenséget még másodszor is? A' republicanusok fiatal emberek, 's csak az időben (datumban) hibáznak. Lamartine urnak Guizot ur felelt, mondván, a' kormány a' vádlottakkal nem úgy áll szemközt mint győztes a' győzöttekkel, hanem — máskép, mert a' vádlottakat az ország biráji itélik meg. A' kiengesztelés széphangu szó, de veszélyes, 's az ország méltán retteghet tőle. Felkelt utána Odillon-Barrot, 's következőleg védé a' közbocsánatot: Uraim! a' nyilványos oktatás ministere személyesen érinte, 's noha nem szándékom személyességekre fakadni, azt említenem szükségesnek látom, hogy én e' kérdések vitájáról csak azt mondhatom, mit bizonyos methodusról, mellynek neve: „Minden, mindenben." Ez alkalommal olly kérdést gördítettek az urak elibe, mellyet a' müvészet, az épitészet (architectura), az emberiség, igazság 's az általányos jog-tisztelés szempontiból tekinthetni; de tekinthetni még azt az ellenszegülés rendszeréből is. Én részemről mélyen érzem, hogy nem birok elég hidegvérüséggel, vitázni e' pillantásban a' müvészetről, és épitészetről. Midőn foglyok várnak, midőn számos család hosszu, tiz hosszu hónap óta sohajtoz, nem érzek erőt magamban mély eszmélettel a' florenczi izlésről szólhatásra. Nem akarom vizsgálni: valljon 30,000 frankkal több vagy kevesb szükséges e a' szép emlék-elrutításra? De félrevetem a' javaslatot, mert úgy hiszem, az igazságot, 's emberiséget boszontja. — Három hónap mulva, kész lesz, mondják, a' terem? Jól van, de ki lesz érte felelős, ha hatig kell várakoznunk? Hihetőleg a' ministerek felelőssége! 's lesz é akkor az urakban annyi emberiség, hogy magokat a' ministereket idézzék törvény elé, kik a' teremet épitették? Továbbá azt állitom, hogy mindig vannak ott számüzöttek, hol a' polgárokat kivételi törvényszék itéli. A' pairszék a' ministereket itélheti csak, polgárokat az esküttszéknek kell itélnie. Ki hiszi azt, hogy a' pairszéket politikája nem fogja vezérleni, politikája pedig közös a' győztesével. E' politika megkivánta, hogy hős fej üttessék le, 's a' pairszék ütteté azt le; máskor a' bünös ministerek fejei meghagyattak, mert a' győztes politikája most meg úgy kivánta. A' nyilványos oktatás ministere engem személyesen érinte, pedig Kegyed Guizot ur, a' juliusrevolutio óta minden ál okoskodás eleven példája, mellyel a' restauratio élt. A' restauratio is ellenszegülést vett

elvül, 's fényesen hirdeté: „Ne több concessiot!“ 's ám láttuk, elvestül megbukott. Szomoru dolog, uraim! a' revolutiot visszanyomni akarni, nem megy az hátra, hanem előre. Egy férfi kisérté azt meg (Napoleon) 's noha győzödelem fija volt, 's Francziaországot a' legszebb dicsőséggel ajándékozá meg, ő is megbukott. A' kormány a' pártokat annyira hozta, hogy doctrináikat (tanjaikat) a' törvényszékek előtt is nyilván kimondák, 's megerősödének, mellyek elszélyedének vala, hanem ügyeltek volna rájok.“ — Erre Bugeaud general és Odillon-Barrot közt szóvita támadt, félbenszakasztván Odillon-Barrot urat Bugeaud general. Neki ismét Guizot ur felelt, ki ellen kikeltek néhányon, mert beszédébe a' király nevét is beleszőtte. — Dec. 31én Berryer ur is szólott, beszédének ez vala lényeges tartalma: „Uraim! háromnapi vita után keveset mondhatni a' közbocsánatról. Mi e' javaslatban érzésemet leginkább sérti, az a' kivánat egyenes czélzása. Pénzt kivánnak Uraságtoktól ezen emberek börtön-fölépítésre, hogy olly személyeket, kikre újjal mutatnak, vagy kiket minden hirlapban megneveznek, oda ítéljenek. Ezen individualitas fáj a' szivnek, és sérti a' lélekisméretet. Továbbá e' javaslat a' foglyokra erkölcsi árnyékot 's így ártalmat is von, pedig a' vádoltakat tiszteletben kell tartani. Épen most hallották Uraságtok (Bugeaud gen.-tól) hogy e' foglyokat, kikre mi most közbocsánatot kérünk itt, zsiványokkal hasonlították egybe.“ (bravo! a' két szélen 's a' karzatokon) Bugeaud gen: „Én szót kérek személyes dologban“ (Félbenszakasztás és morgás) Az elnök: „Önnek most nincs szava; majd később lesz.“ (Ismét tetszés a' karzatokon) számosan kivánják: gátolná meg az elnök, hogy tetszést ne kiáltsanak a' karzatok. Az elnök: En a' szolgáknak szoros parancsot adtam, egyebet nem tehetek; nem lehetek ott fen is, meg elnök is ide len,“ Jaubert ur: „Hát üríttesse ki a' karzatokat.“ A' csend ismét helyre áll. Berryer ur: „E'fölött a' javaslatnak azon káros következése is van, hogy az elitélést elhalasztja, 's 400 családot sorvasztó kétes aggodalomban tart, kikről Janvier barátom igen szépen mondotta, hogy ott a' harcz-alagyot 's a' kőhalmazokat fogják tanulni annak megtudására, mikor viradand föl szabadulásuk napja (tetszés). Midőn tegnap egy nagy lélek nemes szivében nehéz ellenvetést talált a' pör ellen gördíteni, fölkelt a' minister 's azt mondá: „Hát csakugyan nincs a' politikában semmi jogos és jogtalan, nincs semmi igaz és igaztalan, nincs semmi jó és semmi rosz?! De kérdem Uraságtokat nincs é ezen pörben, mellyre költséget kérnek Uraságtoktól, nincs e kérdem abban semmi, a' mi a' jót, igazat és jogot sértegetné? Ki kell mondanom, szivem legbensőjében valami erkölcstelent látok ezen egész dologban. (heves morgás) Min fog az itélet épülni? törvényen, vagy politikán? Én azt mondom nektek, ha ti a' pairszék előtt, vagy e' szószékről újjal mutattok azon férfiakra, kikről mondjátok, hogy vétkeztek, 's ha már a' vétek is ki van mutatva, jogunk van kérdezni: ki tette őket gonosztevőkké? kérdem: kit vonnának e' férfiak oldaluk mellé? ki tartoznék velök megjelenni a' politikai korlátok előtt? ha nyilványithatnák gondolataikat, 's gondolataik eredetét, ideájik (eszméjeik) származását? Tegnap mondá egy tisztes szónok: ti voltatok tanítóink! 'S nem féltek, hogy ugyanezen kiáltás fog mindenünnen felétök hangzani? Mit mondanak majd az emberjog-társaság tagjai, ha társaságuk eredetére visszamennek? ha megvizsgálják, ki vezeté e' társaság szellemét? Ki ült 1830 előtt e' titkos társaságokban? de Istenem! mi lenne belőle, ha ne tán valaki a' republicanismusról vádoltatván, tanácsotokban, vagy talán biráji közt találna valakit, kihez fölkiálthatna: „Én ugyanazon gyilokra esküvém örökgyülölséget minden királyság ellen, mellyre te!“ (morgás). Ismérem én erőködésiteket, mellyekkel a' közcsendet 's rendet föntartani ügyekeztek. Ti most rend és fenyiték után láttok; de mindig tanitottátok é azt? Én a' közbocsánatot kivánom, mert, meggátlok ez által olly pört, mellyet nagy erkölcstelenségnek érzek.“ (Beszédére nagy 's hosszan tartó mozgás következett). Berryer ur beszédére Thiers ur belminister felelt, a' julius revolutiot védve, mellyet Berryer megtámadni látszott, mondván a' restauratio elve legimitas volt, a' juliusi revolutioé pedig szabadság. Még január 2kán is a' javaslatról folyt a' vita, melly napon Salverte ur után Mauguin ur szólott a' javaslat ellen, válaszolt nekik Guizot ur. Végre jan. 3án a' biztosság azon indítványa, hogy állandó terem építtessék a' pairszék üléseire, 's arra 1,280,000 frank ajánltassék meg, majd nem egy hanguan félrevettetett; ellenben Moreau ur indítványa, hogy kölcsönt vegyen a' ministerium föl 1835re megtételére olly készületeknek, mellyeket a' pairszék előtti pör megkezdetése vagy tán elitéltetése megkivánand“, — csak 28 szózatnyi gyönge többséggel (209>181) fogadtatott el.

A' Temps azzal hitegeti olvasóit hogy az angol ministerek, midőn a' lordmayornál tartott lakomakor a' külső politikáról kellett volna nyilatkozniok, azt eleinte mellőzték; mindazáltal később határozottan és sürgetve megkérdezték Wellington hget a' négyes szövetség kihirlése iránt a' Moniteur által, mire nagy kedvetlenséget árult el a' herczeg. Peel végig tartózkodva viselte magát; 's e' vélemény-különzés hidegen választá el őket egymástól. — A' Nationalhoz egyenesen bekül-

dött adakozások a' rá rótt birság lefizetésére dec. 28kán azaz 10 nap mulva elitéltetése után 10,153 frankot tönek; ide nem számítván azon adakozásokat, mellyeket a' vidéki hirlapok a' tartományokban szedének, valamint azon 1000 frankot sem, mellyeket Cremieux ur adott a' Nationalnak némi ismeretlen nevében, 's mellyeket a' szerkesztés visszaküldött, mások szerint pedig az Orleansi hg. A' fölösleget, melly a' 10,000 franknyi birságon felül marad, a' politikai foglyok javára fogja a' National fordítani. Bugiából egyenesen uj hirek érkeztek, 's heves ütközeteket emlitenek, mellyek dec. 5. 6 és 8kán történtek. Ez alkalommal a' franczíák voltak a' megtámadók, 's a' kabylokat a' hegyeken tul megrohanván azokat az erdőkből, barlangokból, mindenütt kiüzték; kiket pedig elérhettek, mind fölaprították. —

Legujabb. A' király a' kalmárszék (Handelstribunal) uj év napi szerencsekivánatira azt felelé, hogy a' kereskedési vizsgálatok az ipart képesebbek megnyugtatni, mint elijeszteni. A' javítás útján ugyan haladni készül a' kormány; de azt csak megfontolt lépésekkel fogja tenni. A' kormány semmit sem fog cselekedni, mi Franczíaország javát csökkenthetné, kereskedésinek utját állaná, az ipart gátlaná, 's akárki más jogát szorongatná. „Ez ohajtásom, rekeszté a' király, 's kormányomé; rá bizhatják Önök magokat.“ Öst. Beob.

A' pairszék számára épitendő terem költségeit illető törvényjavaslat vitájában leginkább kitünt Berryer és Thiers ur. Berryer ur beszédét már adtuk, Thiers urét a' jövő számban fogjuk bővebben közleni. A' ministerium épen nem várta a' viták ezen végét, azt reméllvén, hogy még az 1,230,000 frankot is megajánlandja a' kamara. A' lapok közül többen már azt is rebesgetik, hogy a' ministerium e' szavazás következésében meg fog változni, de talán csak az ülések után, 's a' ministerium doctrinair része (Guizot) el fog válni és szakadni tőle.

SPANYOLORSZÁG.

A' procuradorok ülésében dec. 20kán a' külföldi udvaroknál levő spanyol követek és ügyviselők tartásköltségei fordulván tanácskozás alá, némelly tagok fölvilágitást sürgettek a' római udvari spanyol követség felől. Martinez ur felelete oda járult, hogy némi közbe jött nehézségek miatt a' rendes követ Romából visszahivatott, 's mostan e' hivatal csupán egyszerü ügyviselőre van bizva; reményli mindazáltal, hogy az érintett nehézségek rövid időn oszlani kezdvén, minden ismét előbbi rendes utjára térhetend vissza. Mint Pamplonából dec. 26kárul irják: Mina és Cordova ekkor itt az erősségben tertózkodtak, 's az utóbbi talán állandón ott is marad, mivel, mint hire volt, Mina őt a' kezére bizott hadosztálytól elmozditotta, vagy mint mások vélik, mivel beteges; helyette Lorenzo van kinevezve. Nazar és Azarte felé, hol Zumalacarreguy folyvást több több sereget huz össze 's erős állásokba helyezkedik, Pamplonabul több rendü csapat küldetett. Jaureguy San-Sebastianbul álgyukkal indult ki, hogy Mondragont és Onatét erősb védelembe helyezze. Zumalacarreguy szinte álgyukhoz folyamodik, azon kettőhöz, mellyet oct. 28kán elfogott, most Etchalarban négy álgyut 's egy mozsarat öntetett. — Castor hires guerillavezér meghalt. Iturrizar (carlosita) egy fejérsapkás csapatot szerkeszt, hasonlót azon vörössapkásokhoz, kiket a' királyné részére Jaureguy gyüjtött össze, 's kik az aranzazui nagy kolostor porráégetésével hiresedtek el.

Bayonne dec. 30. Mina 22kén főszállásárul Pamplonából kiindult, hogy az ellenség derekát Zumalacarreguy alatt, ujra megtámadja. Ha a' határszélen szárnyaló hirek hitelt érdemlenek, a' megtámadás és megütközés dec. 27kén valóban meg is történt volna 's olly vérengzéssel, minőt e' lázadási háboru még nem mutatott. Zumalacarreguy, mint tudjuk, készen 's erős állásokban várá az ellenséget; emberei száma mintegy 8 ezerre ment; a' cristinosiak száma Mina, Lorenzo, Jaureguy, Iriarte 's más vezérek alatt, szinte nem volt több, de épen ütközet előtt érkezék hozzájuk Vitoriabul egy egész ezred lovasság, melly ütközetkor az ellenségre ügyesen 's daliásan intézett rohantával határozta el a' csatázást. A' carlosiak legnagyobb zavarban futamultakmeg a' tengerszélek felé. Ez azonban még mind csak szárnyaló hir; — várjuk a' bizonyosat. — Utánirás: Hitelt érdemlő ujabb közlemények valósitani látszanak a' fenmondottakat. — A' Messager kérdésbe vonja e' hirek hitelét, mivel, ugymond, 28kán, vagy is az állitott ütközet utáni nap, Zumalacarreguy csapatjait S. Sebastian közelében látták; — de meg nem gondolja hogy S. Sebastian épen a' tengerszéleknél van, hová a' fenemlítettek szerint a' carlosiak nagy rendetlenségben futamodtak.

Ujabb tudósítások e' 27ki ütközetet épen nem érintik. Boyonnebul jan. 3kárul jelentik, mond a' j. de Paris, hogy Irunból az őrsereg kirohant az ellenségre, 's közüle sokat levert. Zumalacarreguy Vitoria közelében áll. D. Carlos jan. 1sőjén Iluiciban volt. A' királyné tábora számára egy spanyol gőzhajó 4500 darab fegyvert rakott ki st. Jean de Luznál. Aragonia völgyeiben ujra mintegy 2000 ujoncz gyüjtetett szinte a' const. sereg számára.

A' spanyol uj kölcsön közelebbi körülményei még csak most jutnak köz tudomásra. Ardoinház mint költsönöző nov. 28káig tartozik kiálli-

tani az egész költsönt vagy is 400 millio realt; melly summáért neki Spanyolország tartozni fog 701,654,386 reallal 's fizetni tőle az esztendei kamatot. Ha egyébiránt kitűzött bizonyos időn tul nyolcz napig a' londoni bőrzén a' költsön 66 pcntig emelkedik, akkor a' kormány a' mondott mennyiség helyett 606,666,666 kamatozandó reállal fog a' mondott háznak tartozni. Külső adóssági régi kötelezvények becserélésére kizárólag, azonban a' ministerium fölügyelése alatt, szinte csak a' kölcsönző fél van fölhatalmazva.

Egy levelező Madritbul nem épen elégedtnek látszik a' kormány mostani rendszerével 's többek közt ezeket irja: „Ki e' nemzetet (spanyolt) a' cortesi dőre fecsegések után, vagy a' hirlapok rövid czikkelyei, akár azon ujnyi, czéltalan reformoknál fogva, mellyek a' mostani kormányt bélyegezik, itélhetni gondolja, az nem ismeri a' spanyol szellemét, sem characterét. Mig éjszakon polgárháboru forr, az ország többi részeiben pedig a' támadás mindenütt mutogatja magát; mig anarchia 's jogtalanság naponta hatalmasul, 's gyilkolás és rablás V Károly nevében, majd nem Madrit kapujiig terjeszkedik: az alatt a' kormány a' Ferdinand által elmulasztott népnevelést törekszik nyakra főre fölsegélni, (a' kormány t. i. nem rég két tudóst küldött Angliába, kik az ottani népnevelés módját felfogván, onnét hazájukba átültessék); szépítő-biztosságot alapit hogy szabályoztassék az utcza-kikövezés, városi világitás, háztetői csorgás 's több ef. Az akademiák jutalomkérdéseket tesznek föl történet- és status-tudományi kérdések megfejtésére; énekekben magasztalják a' „tudós" ministereket, és szépliteráturával foglalatoskodnak. Santiagoban mellynek vidékén majd nem minden nap csaták esnek carlista csapatok és városi katonák közt, tanitószék emeltetik a' status-oekonomiára; más oldalrul délen, hol a' divatos civilisatio legmesszibb haladt, philantropi 's többek közt mint Éjszakamerikában 's Angliában „mérsékleti" egyesületek is alakulnak. Ez mind nem egyéb ostornál a' spanyolra, mert idegen holmik 's nem czélra vezetők. Századok óta megszokván a' spanyol az ő félszigeti országában mindent utálni 's gyanus szemmel nézni, mi a' pyrenéecken tulrul hozatik hozzája, hasonló megvetéssel nézile most is a' kormányt, melly spanyolnak nevezi ugyan magát de tettleg külföldi 's a' nemzet igaz érdekeit méltatni nem tudja. Igy gondolkozik itt jobbára mindenki 's valamennyi párt megegyez e' tekintetben; a' ministerekkel és cortessel többé senki se gondol. Magok a' procuradorok fölhagynak országgyülési buzgalmukkal, az ülésbe későn jönek, sokan elmaradnak, a' karzatok üresek: mert elmulván e' dolog ujság-ingere a' követek magok érzik, hogy közvélemény-intéző hatalmuk is lealkonyult. (Öst. Beob.)

AMERIKA

A' Times következő levelet vett Ujyorkról nov. 23ról. „Örömmel fogta Ön hallani, hogy a' választások ezen statusban (Ujyork) a' kormány részére ütöttek ki. A' bankpárt, csakhogy a' választásokban felül kerekedjék, mindent elkövetett, sok pénzt osztott ki, 's hol vesztegetett, hol ijesztett, de mind hijában, a' papiros pénz-párt megbukott Ujyork statusban. Egyszersmind azt irhatom Önnek, az utólsó választások általjában világosan kijelentik, hogy a' nép az elnököt segiteni fogja a' bank ellen, minthogy a' képviselőház eddigi többsége még 16 — 20 szózattal fog öregbülni. E' körülmény igen örvendeztető.

ELEGYHIREK.

A' tengeri-borju vadászat a' kis Belten (Svécziában) igen gazdagon fizet. Egyedül middelfartban (középjárás) 198 darabot fogtak egy hét alatt. Lesz hát tengeri borju Svécziában elég 's minthogy az ott bő kereskedési czikkely most, Európa többi részeinek is majd jut belőlök elég szapora mennyiség. — A' Globe Tonkinból (Cochinchinából) jelenti, hogy a' vallásvégetti üldözéseket nagy dühhel folytatják. Gazelin, 's még egymásik térítő pap halálra itéltettek, 's megfojtattak, mert a' keresztyén vallást hirdették. Két új megtért osztozott sorsukban. Jaccard ur is el van itélve 's most börtönben várja az itélet végrehajtatását. A' többi térítő inség és szükségben bolyong szerte a' mezőkön, 's erdőkbe, hegyekbe 's barlangokba rejtezik. A' keresztyén egyházak földulattak, 's mindenütt vesztőhelyeket emeltek ezen üldözött apostolok számára. —

A' gabona pesti piaczi ára január 16kán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérővváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	150	133⅓	126⅔	Zab	88	85⅓	81⅓
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	123⅓	120	—	Köleskása	220	200	—
Árpa	106⅔	103⅓	—	Kukoricza	103⅓	100½	—

Pénzkelet:

Bécs január 14kén közép pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100 5/6	1834ki statuskölcs.	573⅛
„ 4 pC.	93¼	Kam. 2½ pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	213⅛	Bankrészvény	1289¾
„ 1821ki „	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

6. szám Pest, szerda január 21dikén 1835.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban orsz. ülések; kinevezés; gr. Andrássy György adakozása; Horváth püspök és Szentpéteryné szinész †. különféle.) Anglia (rathcormaci történet; választások; Times; berlini hirlap; Stanley levele, 's a' t.) Franczia-ország (Thiers és Berryer beszéde; irgalmas szüzek.) Spanyolország (oct. 27ki 's más apróbb csaták felől hirek; kamarai vitatások; carlisták térengenek.) Németország (gőztalpak; müncheni rendőrbiztosság; Würtemberg.) Schweiz. Gabonaár Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. A' fő RR. jan. 9kén és 10kén a' RR. urbér-tárgyi (t. i. még egyesülést nem nyert pontok fölötti) második üzenetét vizsgálgatván, Sclavonia nevezeténél köz értelemmel, a' bolt-jusra nézve pedig nem nagy többséggel előbbi határozatuk mellett maradtak meg. Az VIk t. cz. 6ik §ában: a' rendes urbéri szolgálatok iránt kötendő örökös szerződésekre nézve, hasonlóan megmaradtak a' fő RR. annál, hogy azok, mielőtt foganatba vétetnének, a' Helytartótanács jóváhagyása alá terjesztessenek; nem ellenzvén egyébiránt, hogy illyetén ideigleni 's 12 esztendőt tul nem haladó kötések, a' kir. resolutio értelméhöz képest, a' megyei törvényszéknek lett bemutatás után nyomban foganatba vétethessenek, de itt is fönmaradván a' Helytartóságnak fensőbb felügyelési jusa. Igy maradt a' VIik cz. 1sö §sza is az előbbi határozatban. — Ugyanezen nap vették föl a' fő RR. a' KKnak azon másod üzenetét is, mellyet a' Duna-szabályozás tárgyában a' kormánytól kérendő fölvilágitás iránt, több nap előtt átküldöttek; ezt, mint multkor is jelentettük, a' fő RR. némi csekély módositásokkal elfogadák, ámbár közös vala köztük a' vélemény: mikép e' tárgy inkább a' kereskedési munkálat sorára illett volna. A' RR. jan. 10kén a' VII. t. czikkben ezutánra is megállapiták a' földesur azon hatalmát, hogy kisebb vétségekért jobbágyait maga büntethesse. Egyébiránt ez uj módositás kerületre vitetett. — 15kén ismét ezen, még egyesülést nem nyert pontok forogtak országos vitatás alatt; a' kerületekben pedig ugyan az utóbbi napokban a' budapesti álló hid-tárgy körüli előleges kérdések.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczellariához dec. 27kén intézett legfensőbb határozata szerint Torna vmegye első alispánját Martinidesz Lászlót m. k. tanácsnokká méltóztatott kinevezni.

Bettelheim Leopold galgóczi sebészt Nyitra vmegyében, foglalatosságában szerzett érdemire nézve, ő cs. kir. Fölsége dec. 17ki legfensőbb határozata szerint szalagrul függő polgári kis arany érdempénzzel méltóztatott megjutalmazni.

Szép hazafi tetteket hirdetni tán a' hirlapok legörvendetesb és leghasznosabb tiszte; mert a' dicső példa jobban buzdit követésre, mint akármilly szóbeli fölszólítás. Gróf Andrássy György mint a' Felső-Magyarországi bányai egyesület képviselője Szepes vmegye közönsége által fölszólittatván: hogy a' tűz által csak nem semmivé lett Wagendrisszel bányaváros lakosinak amaz egyesület pénztárából segedelmet nyujtson, — azt válaszolá: hogy pénztárról rendelkezni nincs ugyan hatalmában, de tulajdon tisztelet-dijából, mellyet már néhány év óta hagyott ben a' pénztárban, e' mondott czélra ötszáz pengő frtot ajánl. A' földesuraság is (Máriássy nemzetség) négyszáz pengő frtot adakozott e' végre.

Horváth János székes-fejérvári püspök, b. t. tanácsos, a' tudomány egyetem 's magy. nemz. Akademia tiszt. tagja 's a' t. Pozsonyban gutaütésből meghalálozott január 16kán. A' hirtelen elhunyt nemcsak Fejér hanem Veszprém vár- és püspökmegyének diszoszlopa volt, pályája korább szakaiban; ugyan Veszprémnek, hol mint annak növendékefőleg Keszthelyen az üdvezült nagylelkű hazafi Festetics György gyámkegyei 's lelkes társalkodása alatt idült 's virult fel a' haza dicsőségére; később mint káptalani tag biboros vállal kivált Pápán a' felejthetlen 1809ben Napoleon hadainak Győr alá diadalmas nyomultokkor, Eugen olaszországi alkirály számos ezernyi különféle osztályinak mindenekkel elláttatásokban, az egész táborozás alatt tömérdek áldozat-kimélő képviselője vala megbizó megyéjének, gördülékeny franczia nyelve, deli ügye 's nyájasbánás módja által. Ezek is de leginkább „Ékesszólás a' koporsóknál" czimü munkája, lelkes beszédei 's kellem és bájihlő panegyriszei füzének országos hírt 's fényt nevére. Illy érdemszárnyakon emelé koronás Fejedelmünk méltató kegye a' boldogultat a' m. k. Helytartósághoz, m. k. u. Kanczelláriához 's megyés püspökségre. Igy nem csak Fejérvár 's Veszprém hanem a' tudományos kar 's magyar Szentegyház szónoki egyik első rendü csilagának letüntét kesergi benne. De őrt áll sirja felett lángoló szövétnekével a' Panegyrisz hálás geniusza. Mostani és utóvilágunknál pedig halhatatlanságáért legharsányabb ékesszóló kezes az ő remek ékesszólása a' koporsóknál, 's méltán, mert ki sirján innen a' koporsókat dicsőité nagy halottaiban az élőkor magasbitására, igazságos, hogy sirján tul maga is dicsőittessék a' koporsók és élők közt.

Szentpétery Zsigmondné szül. Borsos Klára, a' budai nemzeti színész társaság közszeretetű tagja Budán jan. 13kán 8 hónapig tartott aszkórságban élete 24 évében örök szinre alakult által. Tetemei 15kén takarittattak el méltó disszel. Megtétetvén t. i. a' kivántatott rendelések, a' magyar színészek mint az elhunytnak társai a' szentegyházi szertartások után quartettet (négyest) éneklének a' halottas háznál magyarul a' gyászmenet megindulta előtt. Erre számos nép kiséretében 8 színész fekete magyar köntösben lobogó szövétnekkel ballagott a' koporsó mellett, mellyről a' boldogult müvésznének mint nemes nőnek czimerei függének. A' bécsi kapunál a' pesti német színészség tagjai zengének vég-búcsúdalt nyolczasban (octette)habár más ajaku de még is Thaliában tesvér 's pályaczélra rokon müvésztársoknak, melly kölcsön-viszonyu sziveskedés valódi becsületet 's hálát fűz a' pesti színész egyetemre minden érző's illedék-méltató kebeltől. Ennél azonban még buzgóbb köszönet hárul t. Pest vmegyére azon ébresztő példáju kegyességért, mellynél fogvást az elszenderültnek egész nyolcz hónapra terjedt sorvasztó hetegsége alatt 80 for. hódiját holtaiglan kiadatni határozá.

Különféle. 1834 folytában Pest sz. kir. városban mindössze született **2993**; e' számban fiugyermek **1549**; leány **1444**. Házasságra keltek száma **615**. — Csobányka községe nyilványos köszönetet mond tek. Rehák Józsefné asszonyságnak azon valóban keresztyéni buzgóságért, minélfogva minden fölszólítás vagy megkeresés nélkül saját vallásos indulatjából a' csobánykai templomot, — mellyet belső készületiben eddig csupán a' helybeli szegény adózó lakosok 's némelly jóltevők adakozása tarta fön, — gazdag öltözeti 's egyéb oltári készületekkel ellátni sziveskedett. Kunszentmiklós is megmutatta mint lehet hasznosan 's jóltevőn mulatni, midőn f.h. 14kén tánczmulatságot tarta, olly végbül, hogy a' határozott fizetésbül kerülendő jövedelem a' helybeli iskola könyvtárára 's kórház javára fordittassék.

Debreczenben a' közelebb végződött vizkereszti vásár, máskori ezen időszaki vásár-testvéreihez képest középszerü volt. Kézmüvekre nézve főkép ruha-ágazatban nem rosz keletet mondanak a' szokás szerint elég számmal odajárt pesti kereskedők, de fűszerárusok legjobban pénzeltek. Ut igen igen jó volt mind menet mind jövet.

ANGLIA.

A' rathcormaci történetről még következő tudósításokat adhatni. — A' halottak vizsgálatából az sült ki, hogy az agyonlőttek fele legalább hátban sebesittetett meg, hihetőleg tehát futásban lövettek meg. Bizonyos William Mac. Auliffe nevü tanu következő vallomást tett: A' tizedkövetelő lelkész (Ryder) három katonától kisértetve házába jött, 's a' tizedtartozást kérte töle; ő (a' tanu) halasztásért könyörgött, de a' lelkész neki azt csak rövid időre, 's azon föltétel alatt engedé meg, ha megesküszik, hogy megfizetend. Ryder ur erre imádságos könyvet vett ki zsebéből, 's arra a' tanút megesketé. Ezután a' katonákkal Ryan özvegy szomszéd háza felé lovaglott, 's mintegy ¼ óra mulva lövéseket hallott, de ő hajlékába vonult 's annál inkább, minthogy mindjárt eleinte, a' mint a' házajtóban álla, egy vasas arra vágtatván el, kardjával utána csapott. Se lármát, se hangos fölszólíttatását a' népnek lövés előtt nem hallá 's kiáltást csupán akkor, midőn már néhány megöletett közülök. De botot nem látott a' nép kezében, hanem kürthangot hallott; azonban honnan? nem tudja. Mintegy **1000** v. **2000** ember lehetett együtt, kiket ő nem ismért. Egy másik tanu, bérlő a' szomszéd faluból, azt vallá, hogy ő Ryan özvegy kerítésében volt, 's a' keritésen kivül sok embert látott, köztük egyszersmind sok idegent. A' szük sövényközön egy csapat lovasságot szemlélt megállapodni kivont karddal, 's Ryder ur, a' lelkész, sebes vágtatva hozzájok nyargalt. Ryan özvegy ólából jöve ki 's a' vasasok közt megállott. Ryder azonnal töltetni parancsolt, mivel azok kardjaikat hüvelybe dugván kivevék pisztolyaikat a' tokból 's megtölték. Egy vagy két percz mulván a' lelkész tüzet adatott. Első elsütésre bizonyos Barry, ki a' tanu mellett nyugalmasan állott a' ganéjdombon, fejbe lőtten rogyott össze, mire ő maga is az udvar egyik szegletébe vonult, 's ott guggolt, míg a' tüznek vége lett. További kérdésre azt felelé a' tanu, hogy reggel, midőn a' katonaság föllépett, igen is hallott kürtölést, 's hirül is vette, hogy a' tizedről van szó; ő maga csak azért jött Rathcormacba, mert sokan mások is oda tódultak. Botokat, vagy köveket hajigáltatni nem látott, noha némellyeknél furkók is voltanak. A' tanu ismétlé vallomását, hogy Ryder lelkész parancsolt tüzelni, 's az első töltés és tüzelés közt három négy percznél több nem mult el. Az ő tudtával csak a' vasasok tüzeltek pisztollyal, a' gyalogság pedig bayonettel (szuronnyal) döfölé piszkálgatá az embereket. A' nép eleinte semmi erőszakot sem követett el a' katonaság ellen, később botjaival a' bajonettek ellen ügyekezék magát védeni. A' Dublins Evening Post következőt ir ugyancsak Rathcormacból. Ryan özvegy igy irja le a' szerencsétlen történetet, melly szerény gunyhójának szomoru hirt szerze. Az elbeszélés egyszerü, de erős nyelyven szól: „Midőn legelőször hallottam, hogy katonák jönek, épen Dick (Richard) fiam lábtyuján kötözgeték. Isten bocsássa meg büneit, 's nyugosztalja meg lelkét örök békével! És én letérdeltem, és Istenhez fohászkodtam, hogy gyilkolás ne történnék e' napon az egyházkörben. És csak nem sokára hallám, hogy saját gunyhóm felé tartanak, és ugy tetszett Istennek, hogy kevés vártatva tüzelni kezdettek. Első lövésre rögtön fu-

tam, csűrömön és gyümölcsös kertemen át, olly sebesen, a' mint öreg lábaim csak birhattak. Midőn az árokhoz jöttem, kiáltottam: oh keresztyének segitsetek át az árkon, és mentsétek meg életemet; e' vérszomjazó kutyák éltünket hajhásszák. A' szomszéd szántóföld közepén találtam Dani fijamat. O Dani, mondám, hol van Dick? Attól félek, elveszett. Nem tudom mondá Dani, de bátorodjék kend anyám, jó az Isten és nem fog kendre olly nagy fájdalmat árasztani. A'tüzelés szűnik, tehát menjen kend vissza 's gondoskodjék kend Dickről, csak nem fognak tán olly vadak lenni, hogy kendre ügyefogyott aszszonyra lőjenek. 'S mondja meg kend a' „Fekete Villynek" (Ryder neve a' köznépnél) hogy megfizeti kend neki a' tizedet, különben e' zsiványok mindenünket kifosztják és felpörkölik, úgy hogy majd koldulni megyen kend Irlandba öreg napjaira. Ezzel visszatértem, 's leányomat az udvaron leltem, ki megölelt. Szembe találkoztam erre nyolcz v. kilencz katonával és fölkiálték: o hol van Ryder, hogy elégítsem ki? És midőn a' házajtóba jövék, felém nyargalt Ryder, ki igen sötét képü vala. No Ryan özvegy! úgy é nem akart kend hozzám jöni, míg meg nem mutattam, hogy erősebb a' törvény mint kend? Mondám azután neki, hogy ki akarnám őt elégíteni, csak gyermekim életét mentsem meg. Most akar kend megfizetni? kérdé. Nem! felelék, most nincs pénzem; de megfizetek a' hét valamelly napján. Erre egy könyvet vön ki zsebéből és meg akara esketni saját csűrömben, melly holttestekkel vala teli. De hála Istennek! nem esküttem, és már most soha sem fizetem meg. Én azután a' holttestekhöz fordultam, hogy lássam: nem ismernék e arczaikra. Kettőt hanyat fordítottam; idegenek valának. Az után pajtám másik végére tekinték, 's ott pillantám meg szép magzatomat hanyat elterülten, mikép néze rám szeme fehérével, szája nyitva. Felé tántorgottam, és erét tapintám meg, de ere nem lüktetett; azután szájához tettem számat, de lélekzete nem volt. — Be kezdém tehát szemeit nyomni vagy fogni, és ajkait összeszorítani, és Dick Willes hozzám kiálta: Ne fogja kend el lélekzetét. O Dick! mondám, nem lehet ennek többé lehelletét elfogni, és szíve sem dobog többé. Ezzel lehajtám fejét, leányom pedig lábait igazítá el. 'S kiteritettük őt vérében a' hol feküt, 's habár szemgolyóim úgy tüzelgenek is mint izzó parázs, azóta még sem birok egy könycseppet is ejteni. — Nem rég a' londoni Marylebone egyházkör választóji gyülésében, mellyben Sir. S. Whalley és H. L. Bulwer is megjelentek, azt kérdezte Kaiser izraelita vallásu: valljon a' kijelöltek (candidatus) támogatni fogják e a' zsidók emancipatióját? mire mind a' kettő igenezve válaszolt. — A' Morn. Chronicle azt mondja, hogy a' toryk tudván, hogy a' mostani választáskor megbukandanak, már azzal kezdenek fenyegetődzni, hogy a' parliament másodszor is föl fog majd oszlatni. E' fenyegetőzés ellen keményen kikel a' M. Chronicle.

A' Times levelezőji különös czimmel illetik e' lapot most, midőn róla beszélnek. Most e' czimmel élnek: „Ön csudálatra méltó lapja", mig máskor: „hatalmas és befolyásteli lapnak nevezék" — A' berlini Haude és Speneri ujság, melly helyesen szokott tudósitva lenni, kínos panaszra fakad Anglia mostani állapotjáról, mellyre nézve híven festi a' dolgok állását Angliában. „Londonban, úgymond levelezője, a' közelebb 14 nap alatt a' nyilvános figyelmet egyedül a' választás foglalja el, melly követeket küldend a' feb. 19kén megnyittatandó parliamentbe. Sir. R. Peel igen jól tette, hogy a' népség mostani érzelmét megkisérti v. próbálja, 's olly alsóházat ohajt összeállapitani, mellyben több conservativ tag lenne mint a' mostaniban volt. E' krisis Angliában nagy fontosságu egész Európára nézve. A' nagy kérdés ez: Van e remény conservativ (fentartósdi) alsóházhoz? Hogy azonban e' kérdésre illőleg feleljünk meg, a' dolgot két szempontból kell néznünk, ugymint erkölcsiből és politikaiból. Erkölcsi szempontból két eszmélet adja magát elő. Az ország vallásos és erkölcsi elvein két vallásos és erkölcsi rosz változást tett, 's pedig elsőben a' királyné pöre, melly tetemes példát adott romlottságra, még pedig minél észrevétlenebbül, annál mélyebben ette magát be a' nép szivébe a' királyi méltóság kisebbre becsülése. A' másik nagy rosz azok restségében, 's önzésében (egoismus) létez, kik több rendü egyházi jövedelmeket húzva nem sokat gondoltak a' gyakorlási vallással, sem a' nép növekedő szüksége kielégitésével. Mi miatt a' népség tömegestül és óriási léptekkel pártolt el az angol nemzeti egyháztól, melly pártolás annál veszélyesb lön, minél inkább találkozék össze 's rokonult az a' polgári intézvényeket nem eléglő köz érzéssel. E' két állapot még inkább megerősödött az 1792 évi franczia zendülés által. Továbbá fő figyelmet érdemel Angliában azon körülmény, hogy míg tiz ember dús gazdaságban dőzsöl, ezreknek nincs egyéb kilátásuk, mint hogy éltesebb korukban lesz ugyan fáradság 's takarékossággal szerzett kenyerök, de éltök végét szegénység 's az egyházkör alamizsnája várja. A' whigek éles hiúz szeme azonnal megpillantá ezt, 's ha ehez még a' monarchiai intézvények megbukását vesszük Franciaországban, az izgás és ingerülés Angliában fő pontjára jutott. A' whigek nagy zivatart okoztak, 's mikép áll most e' zivatar? Lecsilapult ugyan egy időre, de elemei

még fen vannak, 's minden perczben az első szikrára, melly azokba véletlen akadhat, föllobbanhatnak. A' reformnak — javításnak — az ország ügyében haladni kell, ha nem épen azért, mert a' pórság, mert egy párt kivánja azt, 's azzal jelszó gyanánt él; de főleg azért, mert a' polgári társaság tovább eddigi állapotjában nem maradhat meg. A' nép már olvasgat és gondolkodik; 's mind a' jövedelem, mind a' tulajdon helyesebb fölosztatásának kell bekövetkezni, legyen bár Peel minister, vagy akárki más. 'S talán senki sem érzi azt mélyebben mint épen Peel, hogy a' reform azaz javító ujitás az alkotmány lételében már életszikrává lett. Csak az a' kérdés már most: képes lesz é Peel lassan és fontolva haladni a' javítás és ujítás utján, 's képes lesz é lecsilapítani a' nyugtalanságot, a' nép türelmetlenségét, szóval képes lesz é conservativ alsóházat nyerni a' néptől, melly őt lassu haladásában támogassa? A' multra tekintve azt alig reméllhetni. A' reformbillugyanis a' választási jogot épen azok kezébe adta, kik legnyugtalanabbak. Mind ettől azonban talán csak én (a' levelező) félek; de én nem vagyok Gondviselés, 's tán vérontás nélkül czélhoz juthatunk. A' parliamentet Peel kénytelen volt elbocsátani, mert 250 szózatnál többre nem számolhatott, 's minthogy azon parliamenti tagoknak, kik most a' kabinetben vannak, az alsóházi ülésről le kell mondaniok, 's ezen üléseket ujra el sem foglalhatták volna, mielőtt arra ujdon meg nem választatának, a' megválasztásra pedig csak a' parliament összhivatása után adhattak volna parancsot, tehát az alsóházban a' királyszéki beszédre a' válasz-fölirás vitájánál egyetlen minister sem ülhetett volna. Öst. Beob.

A' választások Londonban már elkezdődtek. Állások, ülések, iróasztalok, — számra több ötvennél — állittattak föl. Több helyen a' tory jelöltek visszaléptek, minthogy megválasztatásukra semmi reményök nem volt. A' Times panaszkodik is folyvást, 's azt vetegeti a' toryk szemére, hogy ha illy ügyetleneknek tudták magokat, meg sem kellett volna kezdeniök a' vitát. — A' M. Chronicle kikel a' destructiv (rontósdi) nevezet ellen, mellyel a' reformereket és radicalokat illetik, mert London leggazdagabb pénzváltója is köztük van. — Stanley lord Lancaster megye éjszaki kerülete választójihoz irást bocsátott, mellyben azt mondja, hogy a' mult ministeriumból azért lépett ki, mert annak javító rendszabályiban ollyat talált egyet (az egyházat illetőt) mellynek káros következéseitől tartott. A' most alakult ministeriumba pedig azért nem lépett, mert semmi nyilványos nyomát nem látá annak, hogy e' ministerium merészen azon reform-elvek szerint fogna cselekenni, mellyeket ő (Stanley) a' nép javára mulhatlanul szükségeseknek tart. E' nézeteinél fogva reményli, hogy választóji ujolag meg fogják őt választani. — London ó városban a' választások első napján (jan. 5kén) valamennyi (7) jelölt beszédeket tartott. A' radicalisokat mosolygó vidor tetszéssel fogadák, a' torykat süvöltve, és gunykiáltozásokkal. Lyall ur (conservativ) midőn elvei fejtegetésiben arra jött, hogy mérséklett javításokat igérjen, dühös lárma némitá el beszédét; ellenben rivadozó tetszés fogadá Grote ur következő szavait: „A' ministerek engedelmet kaptak egy pillantásnyira megmásítani neveiket 's czimereiket; ők most conservativ-reformereknek nevezik magokat, de toryk testestül lelkestül. Ward alderman kikelt a' destructiv (rontósdi) név ellen mondván: „Negyven év óta vezérlek egy nagy ipar-intézetet, 's majd nem ezen egész idő alatt tagja valék a' törvényhatóságnak e' fővárosban, sőt még tábornagy (Feldmarschall) szolgálatot is tettem." E' tréfás kifejezést a' nép harsogó tetszéssel fogadá. (Az alderman ur t. i. mint önkénytes szolgált). Ward ur nagy bizodalmát fejezé ki a' mostani kormányban. Ő úgymond a' javítást mindig pártolta, de a' javítókat nem szenvedheté. Erre a' lárma olly nagy lett, hogy Ward ur szavát még hallani sem lehete, ekkor fölkiálta mérgesen: „Az utólsó a' minek engedni fogok, az ijesztés, ti engem meg nem ijesztetek." — Crawford ur pedig azt mondá: „Ha versenytársink derékségöket magasztalhatják, mi is tehetjük azt. Én azt hiszem, ő fölsége birodalmában nincs derekabb érzésü ember mint én." Pattison ur a' bank egyik igazgatója is a' szabadelmü jelöltek közt lépett föl. A' reform-jelöltekért kevés kivétellel majd valamennyien fölemelték kezeiket (igy szavaznak eleinte). A' jegyzőkönyvben úgy van kitéve is, hogy mindnyájan fölemelék kezeiket, a' toryjelöltek részére pedig alig száz, (több ezer közt). Az elnök tisztviselő erre azt nyilványitá, hogy Ward, Grote, Crawford, és Pattison urakra esett a' választás, de a' tory jelöltek a' szavazást sürgették, melly azonnal más napra határoztaték. E' pillantatban jelent meg az alkotványon Harvey ur, kit imént választának meg Southwark londoni kerületben. A' nép iszonyu tapssal fogadá őt. Másnap, 6kán a' szavazást megkezdették, 's folytatták, de még be nem végezték. Délután 2 órakor igy állottak a' jelöltek; Wood 4147; Pattison 3927; Crawford 3895: Grote 3877 Lyall 3211; Ward 3208 szózattal. Westminster kerület úgy látszik meg fogja eddigi képviselőit Sir Francis Burdett urat, és Evans ezredest tartani; Sir John Cochranet a' tory-jelöltet egy pár lélek alig támogatá. —

A' londoni óvárosban (city) még január 7kén is folytaták a' választást. Délután 4 órakor a'

szózatok eképen állottak: Wood 6518; Pattison 6137; Crawford 6073; Grote 6084: Lyall 4671; Ward 4635; Wilson 4511. — Marylebone kerületben e' napon kezdették vala el a' szavazásokat, 's itt is kedvezők voltak azok a' reformerek részire. Whalley 1441; Bulwer 1404; Horne 819; Young 272: — Január 6ig 21 jelöltbül 14 reformerre, és 7 toryra vagy conservativre esett a' választás. (A' reformerek közül kettőt a' toryk párthivöknek hisznek, azért 9 tory választottat hirdetnek). Azonban a' jan. 7ig hirül jött választások közül 39 a' ministerium részére ütött ki, 35 az oppositioéra. Mitonnan magyaráznak, bogy előbb a' ministeriumnak kedvező helyeken történtek a' választások. A' Times már 6án kétlette, hogy kedvezend a' londoni választás a' ministeriumnak. A' Standard pedig már arról kezd gondolkodni: mi történendik akkor, ha tán a' ministeriumra nézve nem kedvezőleg ütendenek ki a' választások? E' végből, úgymond, ha az alsóház többsége a' trón-beszédben igérendő rendszabásokat be sem várva a' ministerek személye ellen fog föllépni, a' parliament másodszor is fölfog oszlatni, a' mi bizony keserves gyógyszer, és silány remény.

FRANCZIAORSZÁG.

Thiers és Berryer ur beszéde bővebben (összevetve mult számunkkal) Thiers ur: „Azt mondjátok, (Thiers ur a' legitimista párthoz szól) mi a' törvényeket nem hajtathatjuk végre, 's a' vádlottaknak is nem nézhetünk szemökbe? 'S miért? Mert mi ugyanazon gyilokra esküttünk a' királyság ellen gyülölséget, mellyre ők? (halljuk! halljuk!) Az nem igaz! Mert noha mindig a' szabadságért dolgoztunk, még is mindig oda céloztunk, hogy Franciaországnak monarchiai kormánya legyen. De az általunk védelmezett monarchia korlátlan hatalom nélkül, udvari szeszély 's papi befolyás nélkül van és létez; e' monarchia nincs kapcsolatban a' szent szövetséggel; nem kénytelen vért ontani, nem a' korlátlan ösvénytelen monarchiának esküttünk mi hűséget, mellyet vissza akarának állítani, hanem, mit mi akaránk, az az igazi, eszes juliusi monarchia volt. (tetszés) Elvünk, bármi renditőnek rajzolnátok is azt, mindig a' mérsék 's józan enyheség elve volt. Mi mindig szelidek voltunk, 's a' vérontást elhárítottuk. De a' legitimitas, melly t. i. mind lényegénél (essentia) mind természeténél fogva, isteni 's kegyelmi jog — mikép használta a' kegyelem szép jogát? (Öst. Beob.) Emlékezzenek azon szerencsétlen hölgyre, melly a' legitimitas lábaihoz borult, 's ifju katona férje életért esengett; ki hibázott ugyan, de bocsánatot érdemle, kit mindazáltal amaz keményen elutasított? A' legitimitas vért ontott, mi nem; mi lehetünk szelidek, mert a' népohajtás képezi erőnket, 's dicső elvünk emberi áldozatokat nem kiván (mindenfelől tetszés) Azért félelem 's viszonvád nélkül idézhetjük azokat törvény elé, kik vértszomjazának. Nyilványos rend, és törvény! 'S hát mi nem kivánhatnók a' leggyalázatosabb merényletek megbüntetését? 'S ki más, ha mi nem? Ti felejtitek, hogy midőn minket korlát elé idéztek, ezen tisztes tagokat is (a' bal szélre mutatván, hol a' respublicai és monarchiai oppositio ülni szokott) megtámadjátok. Ők is a' szabadságot védelmezték; 's már most a' végett ne lennének e képesek helyrehozni a' rendet az országban? (tetszés a' centrumban) Igen is ők is úgy részesek az eredeti bünben mint mi, mert ők is a' szabadságnak szolgáltak. (általányos tetszés.) És a' nemzeti méltóság --- (félbenszakasztás balról) Uraim! én Kegyetek dolgát védelmezem itt, szintúgy mint enyimet. Ne hasonoljunk meg illy pillantásokban! Uraim, csak saját ügyökhöz lennének hűtelenek. (derekasan! igen jól)" Odilon-Barrot ur: „Eddig minister ur semmit sem mondott, mit nem mondhattunk volna magunk is (A' centrumból: „Bár gyakorolnák is" Thiers ur: „Kedvesen fogadom Kegyetek nyilatkozását, 's legyünk mindig egyértelműek a' közös ellenség ellen! (helyesen) 'S az ország méltósága! Elfeledték e, hogy tudta a' restauratio, mi kedves vala elve az ország előtt? hogy még csak őrségére sem merte magát bizni? De mi azt mondjuk az országnak: őrizd a' kormány elvét, mellyet magad alapítál, 's midőn őrzöd azt, saját munkádat őrzöd meg. Minem kivánjuk idegen katonák segedelmit, nektek öt évi idegen foglalás vala szükséges, hogy legitimitastokat megőrizzétek, melly a' lipcsei 's waterlooi ütközetek után jöve Franciaországba. (bravo! bravo!) (Öst. Beob.) Mi a' szomszéd népeknek csak azt mondottuk: Tiszteljétek intézvényinket, mi tisztelni fogjuk a' tiéiteket; de ti azt mondottátok nekik: Őrizzetek bennünket, mert egyedül nem állhatunk meg! (igen jó! derék!) Vonzalmim a' julius-revolutió iránt ismeretesek, de ki kell mondanom, az ország fájdalommal rohant a' zendülésnek. Ti tettétek azt szükségessé, ti ingerlettétek azt föl. És az esküszegés által fel bőszített ország revolutio által felelt, 's becsület és meggörnyedés közt levén kénytelen választani, a' becsületet választá (tetszés). De azt kérdem tőletek: hűségé az a' monarchia iránt, ha azon nehezségeket, mellyek megállapodását gátolják, folyvást felhordogatjátok? Midőn azt mondjátok, nem lehet helyre állítani a' rendet az országban, magatokra dobjátok a' követ. Mert ha Franciaországban nehéz országlani, — 's pedig bizony úgy van! — ez azért van, mert még haragos, mert rátok haragos, mert ti gyanusítottátok előtte

el a' legeszesb, legigazságosabb eszméket (ideákat). Ha Francziaország a' rendet despotismusnak, a' mérséklést külföld iránti szolgaságnak nézi, ti hibátok, nem miénk. Valóban ha a' revolutio ismét földühödnék, mi volnánk első áldozati; de nem volnátok e ti is velünk együtt azok? Ha rendet nyugalmat kivánunk, szintúgy kivánjuk azt nektek, mint magunknak; 's ha érzelminket föl fognátok, nemes, de nehéz föladásunkat inkább támogatnátok. 'S ha már megtörtént, hogy fölzendült az ország, legméltóbb volna, ha azok, kik okozák azt, ügyekeznének a' rend helyreállíttatásán. Én ismétlem, mi az ország bölcseségére számolunk, 's bizonyosak vagyunk, hogy szintúgy fogja magát azok ellen védelmezni, kik őt hátra, mint azok ellen, kik erőszakosan 's vigyázatlanul előre akarnák hajtani." — Utána ismétlen Berryer ur lépett a' szószékbe. Föllépte általányos figyelmet gerjeszte, 's legmélyebb csönd alatt így kezde szólani. „A' belminister véleményem szerint a' kérdést valódi állásából kimozdította. (nem! nem!) Vagy ha úgy akarják, a' kérdésnek szélesb kiterjedést adott, mint az türhetné. Én nem átallom őt még e' mezőre is követni. Én nem azért jöttem ide, hogy elvet, vagy fönálló kormányt támadjak itt meg; én csak az igazságról 's nyilványos erkölcsiségről szóltam. Eltökélt szándékom tartózkodás nélkül fejeznem ki magamat, 's én függetlenségem méltóságát fen tudom tartani. A' belminister azt hitte, hogy szememre kell hánynia szabadságomat, mellyel véleményem kimondani mertem. Azzal dicsekesztek, hogy kihalgattatok engem, kit polgártársim neveztek képviselőjökké, hogy nézetiket kimondjam, érdekiket védelmezzem? Ne dicsekedjetek minister uraimék! azon szabadsággal, mellyet nekem engedtetekmivel létetek föltétele az. Ha nem igértétek volna meg azt, nem léteznétek." Thiers ur: „Mi megtartjuk, mit igértünk, 's ez a' különség köztünk és köztetek." Berryer ur: „Azon ideákat, melyeket itt kimondok, nem a' pillantás szüksége szüli bennem; gyümölcsei azok egész éltem eszméleteinek. Nem személyes tekintetből fogadám én azokat el. A' nélkül, hogy agg lennék, elég alkalmam volt tapasztalást gyüjtenem; meggyőződésem 's érzelmim valának mindig vezérfonalim. Különség tehát nincs köztem és köztetek, ha igéret-megtartásról van szó. A' minister azt állitá beszédében: itt két elv küzd egymással. Nem, minister ur! én részemről azt nem mondottam. Nem gondolnám, hogy szempontimat valaha eltagadtam volna; de meg kell jegyeznem, hogy soha olly tetteket nem védtem, mellyeket vétkeseknek rajzolának uraságtok előtt; én a' törvényhatóság 's az illetőség helyességét vizsgálám; én a' vádlókat 's vádlottakat vetém egybe, 's csak azt mondám, hogy azon látvány, mellyet ama' pörrel az ország elibe tárnak, igen igen erkölcstelen fogna lenni. A' rendszerek vitájába nem bocsátkozom, egyetlen az ránk nézve. Én a' juliusrevolutio elvét, bármillyen is személyes nézetem róla, nem bántottam, meg nem támadtam. Ezt a' minister csak föltevé, hogy kedvező állást nyerjen ellenem, 's e' gyülés baloldalát részére hódítsa. Midőn én a' pör erkölcstelenségét rajzolom 's azt felelik rá, hogy én e' szerint a' juliusrevolutiót támadom meg, azt kell belőle következtetni, hogy azon tanok (doctrinák) mellyeket a' pairszék előtt bevádolni készültök, az emberjogok társasága tanjai, 's a' juliusrevolutio szüleményei. Igy magatok keltek ki az elv, és a' revolutio ellen, mellynek ministerei vagytok (mozgás). A' minister ur kegyes vala mondani, hogy nem nekem, hanem a' pártnak felel. Ha nyilatkozásai hozzám szólának vala, ugy nagyon is hibázott volna. Én hála az égnek! egész éltemben független valék. De igaza volt e a' ministernek általjában, midőn a' mult kormány elveit 's tetteit összezavará? Ő a' szolgaságról szólott Europa iránt, a' kegy szükéről, rendetlenségről. Én nem fogok mindenre felelni, de felelni, nem is akarok, nem is tehetem. „Fulchiron ur: szóljon Ön! szóljon!" Berryer ur: Szólandok, ha szükségesnek tartom. Ön felszólítására semmi szükségem. (balról: derék!) Lélekismeretes értelmes férfiakhoz, kik zendülés után az enyimhez hasonló helyzetben vannak, nem illenék a' kormány elvét tetteivel akarólag is összekeverni. Ez olly igaz, hogy emberek, kik hivei a' juliusrevolutionak, tetteik által majd oda vitték a' dolgot, hogy elutálják amaz elvet. Független állapot szabad munkájival elfoglalva, reszketve látám közelgeni azon zivatart, melly ránk tört. Emlékezem azon fájdalomra, melly elfogott, midőn látám mikép hagyta el ösvényét a' királyság 's olly útra tért, mellynek őt meg kellebuktatni 's meg is buktatá. De ti, kik állított keménységéről szóltok, ugyan mondjátok meg: kik voltak tanácsadóji 1815 julius 24kén? Kiirá alá az e' napi rendeléseket? (Valamennyien Guizot urra néznek. Mozgás) Keressék, uraim, talán még azok közt találandják őket, kik most az ország ügyeit vezérlik. Az ó monarchia emberei voltak e ama' rendelések ellenjegyzői? Mi férfiak intézgeték a' királyság ügyeit a' restauratio első éveiben? Mi férfiak tévelyítették azt el, 's zuhanták veszélybe? Talán Kegyetek voltak magok. (Élénk félbenszakasztás) Kegyetek kiméletlen keménységet emlegetnek 's pöröket; igen is, folyt egy a' pairszék előtt, 's halálos vége lett; de hol vannak a' ministerek, kik akkor a' kormányon ültek? Talán most is minissterek még? 's a' juliusrevolutionak szintazon sorsot készítik, mellyet Kegyed saját

barátival, belminister ur! a' mult kormánynak készíte. (megindulás). Én állításom mellett maradok, hogy a' per gyülölséges, hogy erkölcstelen mind a' vádlóra mind a' vádlottakra, 's azért ellene szavazok." Thiers megköszönte neki, hogy a' julius-revolutio elvét nem bántotta. Öst.Beob.

Az 1830iki zendülésnél sokkal előbb Chaix-d'Est-Ange ügyvéd egykor Excelmans generállal Lachaise temetőjét látogatá meg, hol Ney marsal sirja vala. Est-Ange a' sirdomb megpillantására igy kiálta föl: „Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor." E' verset azután a' sirkőbe vésték. — Lyonban dec. 30kán az irgalmas szüzek majd de majd fölzendültek. Valami húsz esztendős néne nemakart az igazgatás parancsának engedelmeskedni, állítván, hogy ő csak gyóntatóatyjának tartozik engedelmességgel. A' fölyvigyázói hatóság erre kizáratását végezé. Azonban a' milly könnyű volt rendelni, olly nehéz vala ezt végrehajtani. A' szüzek vonakodtanak engedelmeskedni, 's azért rendbiztost kelle fölkeresni, ki néhány ügyviselővel a' kórházba ment, míg mintegy 50 gyalog rendőr közelben ácsorgott. Alig lép azonban ez a' házba, hogy fölkeresse a' parancsolt irgalmas nénét, midőn iszonyu zenebona ütött ki. Három sorosan állottak a' szüzek elébe, 's nem engedték a' fürkészetet. Hijában hivatkozott a' törvényre, hijában mutatta tiszt-övét (Schärpe), a' lárma olly nagy lett, hogy a' gyalogságot kün igazgató tiszt embereivel kénytelen volt a' házba nyomulni. Ez sem használt. A' biztos tehát a' tisztet visszatérésre birta, mint hogy megjelenése a' zajt csak öregbítette. A' baj végre komoly lett volna, ha midőn a' nénék közül egyik a' harangot félreverőleg megkondítá, őt onnan el nem mozdították volna. A' harangszó noha csak egy pillantatig tartott, még is 5 — 600 embert csődített össze. A' biztos hijában fáradozott. Öst. Beob.

SPANYOLORSZÁG.

Más ujságok ugyan nem, de a' Sentinelle de Pyrénée ismétli a' 27iki ütközet felőli hirt, hozzá tevén hogy, Zumalacarreguy épen visszavonulót akara fuvatni, midőn egy részről El-Pastor másrul pedig Carandelet fogván körül, kénytelen volt a' harczot tovább folytatni, mig végre nem csekély veszteséggel visszahuzódhatott. — Mondják Zumalacarreguy egy másik carlosi generallal, Iturraldeval (a' fejér sapkás vitézek hősével) rutul összeveszett azért, hogy ez utóbbi dec. 12kén Sorladanál az ellenség elől megfutott; a' heveskedés annyira ment volna, hogy a' maz kardot rántván, Iturraldet arczon vágta 's jó sebet szelt rajta. — Montanes guerilla csoportjából 20 ember elpártolt 's Mecpimenzába ment a' városkatonaság kapitányához elkövetett tettükért bánkodást jelentve 's bocsánatot kérve, egyszersmind hoztak magokkal 18 pártost, kit az uton fogtanak el. Naponként jönek más kóborló carlosi vezérektül is szökevények a' kir. seregekhöz v. községi elöljárókhoz. Boira és Matas tisztek Carnicer csapatjából, elfogattak. Mig Navarrában nagyban, az alatt más tartományokban kicsinyben hasonló csaták folynak. Alsó-Arragoniában az elébb emlitett Montanes guerilla vezér 80 emberestül megütközött egy kisded, 35 főbül álló kir. csapattal, mellyet Manuel Baquer vezérle. Hosszu csatázat után már a' két vezér személyesen akart együtt víni, midőn az elsőnek emberei rendetlenségbe jövén futásnak eredtek 's vezérök testvéröccsét meg néhány embert a' királynéiak fogságában hagytak; az ifju Montanes mindjárt meg is lövetett. Valenciában hasonló apró csatázások esnek; innen a' szétvert carlositák Portugáliába szaladnak által. Merino dec. végén egy fegyver- 's lőszer-szállítást, melly Valladolidbul Burgosba küldetett, akart elfoglalni, de czéljával fölsülvén, utóbb egyik emberét küldé, ki a' lőport meggyujtsa 's az egész szállitást légbe röpítse, de ez is kisült 's az elfogott legényt szépen főbe lötték. — Madritban a' procurador-kamarának dec. 31kén terjeszté elő a' financzminister az olly régóta sürgetett belföldi adósságok szabályozását (arreglo). Llauder az uj hadminister 27kén szólott legelőször a' kamarában, midőn t.i. a' hadministerium költség jöve vitatásrendre. Vele, mint egyik levelező megjegyzi, a' kamara nem épen valami derék szónokot nyert, szavai szakadozottak, előadása egy hangu, mellyet a' cataloniai nyúlánk accentus még inkább kellemetlenné tesz, idejárul, hogy gondolkozásában kevés logikai rend, elbeszélésiben pedig épen zavar mutatkozik. Midőn az oppositio kikelni kezde azon nyomorék 's inkább gunyképen javasolt takarékosság ellen, mellyet a' kormány a' hadköltségekben tenni szándékozék, utóljára is Toreno fogta föl a' megtámadt uj minister pártját, 's ő segítette ki a' hinárból. — Dec. 16ki kir. rendeletnél fogvást a' hadministerium, Llauder javaslatára, uj szerkezetet nyer. Az egész hivatal szakaszokra, mellyek mindenikének külön feje 's ennek egy vagy több segédje lesz, osztatik. Alstatustitoknokul Quiroz general van kinevezve. — Burgos exminister fija, eddig a' londoni spanyol követségnél segédi hivatalt viselvén, most, mivel az ujdon küldött spanyol követ, gen. Alava az öreg Burgosnak személyes ellensége, hasonló tisztben a' parisi követséghöz küldetik által. Az öreg Burgos ügyére megbizott választottság csakugyan olly nyilatkozást tett, hogy semmire sem akadhatott, mi a' Guebhard felé kölcsönkötésben a' mondott exministernek legnagyobb becsületére nem válnék; minélfogvást a' procer-kamara a' mondott

urnak ismét nyiltan álland. A' nép azonban mind e' nyilatkozás mellett sem vetközhetik azon gyanukérdésbül ki: mikép nyerhete hát Burgos ur egyetlenegy év alatt, midön ama' kölcsön kötteték, egy millio piaszternél is többet? — Burgos urnak nincs kedve, még a' mondott nyilatkozás mellett sem, egyhamar Spanyolországba visszatérni; most Bayonneban tartózkodik. — Beszélik, hogy a' királyné az udvarnál hajdan óta divat-szokásban levő kézcsóki udvarlást, melly egy vasall helyzetéhöz igen is illhetett, de nem egy szabad polgáréhoz, e' végre kiadandó decretum által eltörülni szándékoznék. Ö. B. A' j. de Paris ujabb képen ezt közli: „A' spanyol szélekrül jan. 6kárul érkezett tudosításnál fogva: gen. Caratala mimden körülményes leirás nélkül hivatalos jelentést ad nyolcz carlosi zászlóaljon Oxmaisteguy mellett jan. 2kán vett győzödelemrül." D. Carlos és Zumalacarreguy dec. 28kán Riojában, a' navarrai junta pedig Lesacában volt. D. Carlos a' csatákban elesett katonái özvegyei számára naponként kétkét adat kenyeret és bort osztat ki. — Manchaban is csoportostul kezdenek megtérni a' carlositák, 's az elöljáróknál bocsánatért könyörögnek.

NÉMETORSZÁG.

Minden csekély medrü vizre, de főkép a' dunahajózásra nézve Ulmtól Bécsig sőt Bécsbül Pozsonyig fontos körülmény az, hogy Amerikában göztalpakat találtak föl, mellyek, minthogy csak 17hüvelknyire merülnek a' vizbe 's mind szélességre mind hosszaságra nézve különfajuak lehetnek, a' Duna minden ismért akadályinak teljesen megfelelnek. Illyetén göztalpakat, mellyeket szintúgy mint a' gözhajókat gözmüszer hajt, Röntgen müszerész tud készíteni. — Berlinben Egel ur müszergyárja olly gözkocsit készít, mellyel közönséges országutakon is járhatni, mint azokkal, mellyeken Londonban, Parisban, és Brüsselben járni kezdének.

A' müncheni rendörbiztosság, némi családatya panaszára, hogy Goldsmith angol e' czimü románja „a' wakefieldi pap (The vicar of Wakefield)" mellyet az angol nyelvmesterek első olvasókönyvül szoktak a' tanulóknál használni, mind az erkölcstelenséget mozdítja elő 's mind a' nyilványos erény tiszteletét csökkenti a' gyönge elmékben - a' panaszt alaposnak találván, az említett könyvet a' följebbi czélra megtiltotta. — Würtembergben az országgyülési nagyobb biztosság az 1833ki 's 4ki status-jövedelmek mire lett fordittatásinak megvizsgálata végett 1835. januar. 26ra van összehíva. — Brüsseli hirek szerint, a' király az ujévnapi tisztelkedéskor többek közt ezeket nyilványtotta: „A' kormányok fölvilágultabbak, hogy sem a' nemzetek csendét 's egyszersmind talán saját lételöket könnyelmüleg koczkáztassák." Mellyből igen hihető, hogy fön fog a' közbéke tartatni. — Münchenben, melly 95,000 lakost számlál, a' nemházassági gyermekek száma a' házasságban szülteket taval egy harmadnyival haladta meg. —

SCHWEIZ.

A' berni nagy tanács a' népnevelésre nézve hathatós rendeléseket tön, mutatvány-iskolát 's müvelöintézetet állítván föl 40 tanítványra és 20 nevendékre. Az intézet a' Jura franczia részre van szánva 's a' vizsgálati biztossághoz Lufftot Rajnabajor-országból, Siebenpleiffer drt, Pisani-Dopit Lombardiából, végre Stakhaski és Sabarski két lengyelt is kinevezé, kiket egyszersmind meghonosíta Bernben. — Tessen cantonban, zürichi és luzerni küldöttek tanakodnak.

Németországnak sok baja van Schweizzal. A' Schweizi republicanus (hirlap) hir gyanánt mondja, hogy jegyzék érkezett a' német szövetségi gyüléstől Schweiz főhelyéhez, mellyben a' következő kivánatokat olvashatni: 1.) Kényszerítse az egyesületi közgyülés az egyes cantonokat, hogy a' főhely végzései alá vessék azok magokat, 's a' kissebb számnak ne legyen megengedve különnyilatkozásokat, véleményeket 's óvásokat tenni; 2) gondoskodjék a' schweizi közhaza a' főhely végzetei végrehajtatásáról is; 3) Fejezze ki a' schweizi közegyesület világosan a' steinhölzli történet roszalását. Mi való e' hirből, mi nem? majd megválik. — A' kurhesszi országgyülés januar 6kán nyittatott meg.

ELEGY HIREK.

A' leuchtenbergi hg. mint vőlegény jan. 2kán indult utnak Münchenbül Portugália felé d. Maria menyasszony királynéjához. —

Az algiri ex-dey oct. 30kán gutaütésben meghalt. Most utóljára, mióta Mekkabul visszatért, Alexandria közelében lakott egy falusi lakházban, mellyet Ali basától ajándékban nyert. —

A' gabona pesti piaczi ára január 20kán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	146 2/5	133 1/3	—	Zab	84	82 2/5	80
Kétszeres	126 2/5	123 1/3	—	Köles	—	—	—
Rozs	120	116 2/3	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	106 3/5	103 1/3	—	Kukoricza	103 1/3	101 1/3	100

Pénzkelet:

Bécs január 17kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100 1/6	1834ki statuskölcs.	569
„ 4 pC.	92 2/3 2/3	Kam. 2 1/2 pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	212	Bankrészvény	1282
„ 1821ki „	138 2/5	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

7. szám Pest, szombat január 24dikén 1835.

Foglalat: Magyarország (pozsonyi orsz. ülések; kinevezés; m. tud. társ. jelentés; közlemények a' Tudománytár és Tud. Gyüjteményből; k. k. tudósitás; Borostyánkő.) Anglia (uj választások; Standard és Globe; John Russel; levelek Jamaica és Calcuttából; conferentzia; Evans nyilatkozása; tory hirlapok.) Francziaország (Talleyrand; National; egyveleg.) Spanyolország (Carralata hiv. jelentése.) Amerika (Jackson nyilatkozása a' congressushoz 's erre a' párisi hirlapok.) Németország (Pietisták Poroszországban.) Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban a' két tábla e' napokban (19ig) folyvást az urbéri, még egyesülést nem nyert pontok vitatásival foglalatoskodott. Különösen az uriszék-rendezésre nézve, ámbár annak tárgyát a' fő RR. a' már különben is munkába vett törvényszékek rendezési sorára illőbbnek gondolnák, ha még is a' RR. a' felhordott okok ellenére is azt inkább az urbéri törvények sorába akarják venni: a' rendszeres munkálatok fölvétele iránt megállapított óvások épségben maradása mellett nem bánják a' fő RR, ha mingyárt az egész uriszékrendezést is most mingyárt veszik tanácskozás alá. Urbéri áthágások, vétségek, kártételek 's t. iránt a' RR. által a' VII. törv. czikkben javasolt módositásokra nézve a' fő RR. előbbi véleményöknél maradtak meg; annál szintúgy a' „Sclavonia" nevezetre uézve is.

Apostoli királyunk ő cs. Fölsége jan. 8ki legfensőbb határozata szerint Fábry Ignácz Monok mvárosi (Zemplény) plebanust csanádi kánonokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Magyar tudós társasági jelentés.

Emlékezetbe hozatik, hogy a' társaságnak 2dik köz ülésében 1833ban November 9kén kihirdetett ezen törvénytudományi kérdésére:

„Tett e a' magyar nemzet, honalkotmányában az időkhez és körülményekhez alkalmaztatott változtatásokat, 's ha tett, mellyek azoknak fő vonásai?"

Nem különben, természettudományi kérdésére:

„Mi a' Magyarország' némelly vidékein előforduló pokolvarnak természete, mellyek okai, óvó és gyógyító módjai?"

A' feleletek e' folyó 1835beli Martius 19kéig; továbbá az 183$\frac{4}{5}$beli szomorújátéki 100 arany díjra a' versenymunkák, ugyan e' folyó évbeli Martius' 24ig váratnak be a' titoknokhoz. Az említett napoknál később érkezendő munka nem fogadtatik el. Másod sőt harmad karbelinek találtatandó munka, külön tiszteletdíj mellett adatik ki. A' bejövendő munkák idegen kézzel tisztán leírva, lapozva, bekötve legyenek, mellettek a' szerző nevét pecsét alatt hozó levél jőjön, a' mellyre kivűl írt jelmondat a' kézirat czímlapján is álljon. Pesten, a' héti ülésből januar. 10kén 1835.

Döbrentei Gábor titoknok.

(Lakik Budán, Váralja, Pisztoriház, 81ik szám.

A' Tudománytár 1834ki épen most megjelent 4ik kötetéből következőket véltük közleni czélirányosnak a' magyar tud. Társaság pénzgyüjteménye 's könyvtári gyarapodásáról: Nemzeti akademiánk nem csak fényes könyvtárát köszöni a' mélt. gr. Teleki-ház' nagylelkűségének; hanem már most egy museum' kezdetét is ugyanazon főnemes ház' egyik tagjának kezeiből volt szerencsés venni. T. i. m. gr. Teleki József úr, a' t. társaság' elnöke, Szirákon, folyó évi november' 1jén költ adománylevele szerint, elhunyt jeles tudósunk, gyüjtőnk 's akademiabeli társunk Kresznerics Ferencznek általa megvásárlott ásvány-, pénzgyüjteményét 's egy pár más régiségeit, az ezekhez tartozó, három kötetből álló 's maga az elhunyt gyüjtőtől szerzett tudományos leirással 's egyéb igen fontos numismatikai munkákkal együtt a' m. t. társaságnak ajándékozta; 's hogy e' gyüjteményt ezen tul is folyvást nevelni lehessen, egy ugyanaz nap költ alapító levél' erejénél fogva 2000 pengő ftnyi tőkével is ellátta azon meghatározással, hogy az esztendei kamat' egy hatodrésze mindenkor a' tőkéhez kapcsoltassék, hogy így ezen magpénz maga magából is folyvást növekedhessék, öt hatoda pedig a' kijelelt végre fordíttassék.

Áll pedig a' pénzgyüjtemény három osztályból; u. m. 1). Magyar és erdélyi pénzek (30 királytól, 6 fejedelemtől stb emlékp.) szám szerint 10 arany, 324 ezüst és 133 réz, 's így összesen 467 darab; mellyekről a' Kresznerics által 1808ban, latin nyelven készült 148 lapnyi munka szól. — 2) Régi római pénzek, nevezetesen 8 arany, 451 ezüst és 4,757 réz — 's így öszvesen 5,216 darab; mellyeknek 1819ben készült tudós leirása két kötetet (I. 561 lap, II. 480 lap) tölt be. — 3) Különféle nemzetekéi, szám szerint 134 ezüst és 384 réz — öszvesen 585 darab. Továbbá, még nem osztályozott mintegy 1000 darab, 's így öszvesen 7,268 db. — Ezekhez járul még 898 gipsznyomat; 's az említett pénztudományi munkákban 3106 pénzdarab' rézbe metszett képe. —

Ekképen a' t. társaság egy rendszeres gyüjtemény' birtokába jutván — mellyért az Vd. nagy gyülés az alapító mélt. grófnak forró köszönetet szavazott — Czech János Győr városi polgármester és rendes tag felajánlotta annak nevelésére a' maga, több mint 1000 darabból álló, régi pénzek' gyüjteményét, mellyről külön teendünk e' helyen említést, midőn az általvétetni, és száma közelebbről tudatni fog. Végre Schedel Ferencz r. tag is a' maga gyüjteményképével kivánt kedveskedni; melly 1) Régi római pénzekből, különösen 1 arany, 3 ezüst, 219 réz; 's 2) Ujabb vegyesekből, szám szerint 1 ar. 33 ezüst és 133 réz, öszvesen 390 darabból áll.

Ezek' következésiben küldöttség neveztetett ki, melly ezen pénzgyüjtemény' mikép felállíttatása, kezelé-

se, gyarapítása 's használása iránt javaslatot készítene; 's ennek nyomán a' társaság december' 15d. tartott kis ülésében tervet dolgozott ki, melly az 1835 esztendő alatt Pozsonyban tartandó igazgató gyülés elébe fog terjesztetni, hogy ezen museum a' tudományszerető község' hasznára minélelébb felállhasson.

Tetemes bővülést nyert a' m. t. társaság' könyvtára ujobban ismét m. gr. Teleki József elnök ur által, ki elhúnyt Kreszneries Ferencz pénzgyüjteményén kivül annak minden könyveit, kéziratait és földképeit is megvevén, ezen becses gyüjteménnyel az akademiai könyvtárt nevelte. Áll az öszvesen 1060 kötetből, a' nyelv-, történettudomány, classica literatura, philosophia és mathematikai tudományok külön ágaiból; 's van közte mintegy kétszáz incunabulum, és 76 kötet kézirat; azon kivül kötött és kötetlen földképek jócska számmal. —

—Marko Károly, nem csak születéssel de szívvel, lélekkel és nyelvvel is magyar hazafi társunk, ki leginkább mint tájfestő a' bécsi műértőket csodálkozásra ragadta ecsete' tündér bájaival, jelenleg Romában mulat, 's ott munkássága már is több évre el van, nála tett rendelésekkel, fogva.

A' Tudományos Gyüjteménynek épen most megjelent nov. kötetéből régi ohajtásunknál fogva ezeket sietünk közleni:

Jutalom-kérdések a' Magyar Nemzeti Museumtól: A' Magyar Nemzeti Museum a' Haza szeretve tisztelt fenséges Nádor-Ispánjának legkegyesebb jóváhagyásából és a' ditső Martzibáni Familia Intézetére ügyelő Küldöttség választásából a' következő jutalomkérdéseket ohajtaná Hazánk tudósai által magyar nyelven készítendő feleletekben megfejtetni:

A.) A' ditső Marczibáni familia jutalomdíjából:

1.) „*Mennyire lehet használni a' külföldi tudósok által rendbe szedett közönséges Grammatikák újabb találmányait a' magyar nyelvre nézve?*“ Hirdettetik harmadszor, 100, azaz: száz váltó tzédula forint jutalommal. Figyelmeztetésül két illyen közönséges Grammatika tzíme itt közöltetik. Egyik legyen: „*Johann Severin Vater's Lehrbuch der allgemeinen Grammatik. Halle*, 1805. *in* 8vo:“ a' másik legyen: „*Ludwig Heinrich Jacob's, Allgemeine Grammatik. Leipzig*, 1814. 8vo.“

2.) „*Mitsoda előmenetelt tett a' magyar nyelv a' mult század közepétől fogva a' különbféle tudományokról iratott munkák által?*“ Hirdettetik másodszor, 100, azaz: száz váltó tzédula forint jutalommal.

3) „*Kik irtak eddig magyar nyelvtanító könyveket? Érdemel-e egyik vagy másik közülök valamelly elsőséget a' többiek fölött? mi az különösen, a' mire az illyen elsőséget épiteni lehetne?*“ Hirdettetik először, azon hozzátétellel: hogy a' Martzibáni familia díjából járó 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalomhoz mélt. és főtiszt. Ocskai Ocskay Antal bátzi Püspök ő Nagysága 100, azaz: száz váltó tzédula forint jutalmat ajánlott, és igy e' kérdés megfejtőjének egész jutalma 300, azaz: három száz váltó tzédula forint.

4.) „*Hol laknak nevezet szerint a' Palótzok és miképen beszélik a' magyar nyelvet?*“ Hirdettetik először, azon hozzátétellel, hogy a' Martzibáni familia díjából járó 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalomhoz tek. Kaposmérei Mérey László táblabiró ur 100, azaz: száz váltó tzédula forintot, Horvát István ur pedig 200 azaz: két száz váltó tzédula forintot ajánlott, és igy e' kérdés megfejtőjének egész jutalma 500, azaz: öt száz váltó tzédula forint. Várnak a' megfejtőtől, a' mennyire tsak lehet, a' palótz népnek mind geographiai mind grammatikai és erköltsi megesmértetése.

5.) „*Irassanak le a' sárközi és ormánsági magyar nyelvnek különösségei.*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal. Itt is kedvesen vétetnék a' geographiai, grammatikai és erköltsi megesmértetés.

6.) „*Miben áll a' különbféle nyelveknek rokonságuk, és mikor 's miből lehet azt tévedés nélkül meghatározni? Melly nyelvek rokonok különösen a' magyar nyelvvel, és melly nyelvekre nézve állíttatik hibáson a' magyar nyelv rokonsága?*“ Hirdettetik először, azon hozzátétellel, hogy a' Martzibáni familia díjából járó 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalomhoz tek. Forgó György táblabiró és orvos ur 100, azaz: száz váltó tzédula forint jutalmat ajánlott, és igy e' kérdés megfejtőjének egész jutalma 300, az az: három száz váltó tzédula forint.

7.) „*Mik a' névmásai (pronomina) közönségesen a' nyelvben? Mellyek a' magyar nyelvnek régi és mostani névmásai? Meg lehet e határozni ezeknek eredetüket? Minő rendszabásokat lehet megállapítani a' magyar nyelv névmásairól?*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

8.) „*Minő előmenetelt tett a' magyar nyelv grammatikájának syntactica része a' régi és újabb nyelv tanitóknak igyekezeteik és rendszabásaik által?*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

B.) Boldogult Vitéz udvari agens jutalomdíjából:

1.) „*Mitsoda római tsászárok, vagy fejedelmek alatt és különösen minő városokban verettek római pénzek Pannoniában?*“ Hirdettetik harmadszor, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

2.) „*Mellyek a' nemzeti Históriának hazai kutfői és forrásai? Miképen kellene azokat a' Kritika szabásai szerint a' külföldi kutfőkkel és forrásokkal együtt leghaszonvehetőbbekké tenni?*“ Hirdettetik másodszor, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

3.) „*Volt e fejedelmi fő hatalom a' magyar nemzetnél szent István országlása előtt? Millyen változtatást tett a' magyar polgári alkotmányon e' nagy fejedelem?*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

4.) „*Magyaráztassék meg a' Karoknak és Rendeknek (Status et Ordines) igazi esméretük, 's határoztassék meg, kik teszik a' Karokat és kik a' Rendeket Magyarországban?*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

5.) „*Minő hitelt érdemel Béla Király nevetlen Jegyzőjének historiája a' görög irókra nézve? Mel-*

lyek bizonyos tévedései? Mikben vádoltatik helytelenül?“ Hirdettetik először, 200, azaz, két száz váltó tzédula forint jutalommal, melly díjhoz nagyméltóságu Cziráki és Diénesfalvi Cziráky Antal gróf Ország Birája ő excellentiája, mint a' ditső Martzibáni familia Intézetére ügyelő Küldöttségnek rendes elölülője a' magaéból még más 200, azaz két száz váltó tzédula forint jutalmat ajánlani méltóztatott, és igy e' kérdésnek tudós megfejtője összesen 400, azaz: négy száz váltó tzédula forint jutalmat veend.

6.) „*Mellyek a' köznépnek közönségesebb nyavalyái Magyarországban? Miből erednek és mitsoda diaetetikai életmód által lehet azokat megelőzni 's elkerülni?*“ Hirdettetik először, 200, azaz: két száz váltó tzédula forint jutalommal.

7.) „*Mit jelent ezen szó: Privilegium, a' magyar törvényekben és oklevelekben? Kik adtak ugyan ezek szerint privilegiális leveleket, és mit jelent a' magyarországi Ajándék 's egyéb más levelekben ime szokott befejezés, melly még ma is keletben vagyon: „Ubi praesentes nobis in specie reportatae fuerint, easdem informam Privilegii redigi faciemus.“?*“ Hirdettetik először, 200, azaz két száz váltó tzédula forint jutalommal.

C) Különbféle adakozások.

1.) „*Minő neveket tulajdonítottak a' régi történetírók a' magyar Nemzetnek? Mellyik történetíróban találtatik legrégiebb nyoma mind egyik nevezetnek? Vagyon e elegendő okunk elhinni, hogy bölcs Leo görög tsászár előtt a' Magyarok Törököknek nem neveztettek? Meddig megyen föl a' régiségben a' török nemzet története és elneveztetése?*“ Hirdettetik harmadszor, 150, azaz: száz ötven váltó tzédula forint jutalommal méltóságos Széki Teleki László és József grófoknak adakozásaikból, melly summához tek. tudós Reseta János, a' pesti fő oskolánál a' német nyelv tanítója, Mátyás királynak aranyát és egy másik régi aranyot ajánlott.

2.) „*Miben és mennyire különbözött az Európába költözködő magyar Nemzetnek erkölcsi és polgári culturája Europának akkori culturájától?*“ Hirdettetik harmadszor, 150, azaz: száz ötven váltó tzédula forint jutalommal méltóságos széki Teleki László és József grófoknak adakozásaikból, melly summához tek. tudós Jerney János táblabiró ur a' nyert 100, azaz: száz váltó tzédula forint jutalmát pótolékúl ajánlotta, és igy a' megfejtő egész jutalma 250, azaz: két száz ötven váltó tzédula forint lészen.

A' készítendő Feleletek lepecsételt név és különös jelszó mellett a' már esméretes mód szerint költségokozás nélkül 1836dik esztendei Augustus hónap 20dikáig a' magyar nemzeti Museumhoz utasíttassanak. Pesten november 30dikán 1834.

Horvát István,
a' Széchenyi Országos Könyvtár Őrzője.

A' nm. m. udv. Kamara Uhljárik Andrásnak palánkai számtartósági ellenőrré rendeltetése által kebelbeli számvevő-hivatalánál megürült accessistaságra Nagy Ignácz fizetésbeli practicanst, ennek helyébe pedig Rozenberg Jánost; — továbbá a' pesti királyi sóhivatalnál megürült mázsamesterségre Szegeden volt sószállitási tiszt Szalóky Józsefet nevezé ki. (k. kam. tud.)

Borostyánkő (Vasvárm.) jan. 10kén 1835. Mi a' tüzveszély által illy sanyarú esztendőben megkárosultak, szivünk legforróbb hálaérzete által buzdittatva, mellyel kegyes jóltevőink iránt ugyan mindenkor, de különösen mostani szerencsétlenségünkben történt segedelmezésök miatt viseltetünk: több kegyes jóltevőinknek, különösen pedig tek. Deseő Antal urnak, ki bennünket, a' takarmánynak illy fölötte nagy szükében is 40 mázsával megajándékozni kegyeskedett: legalázatosabb köszönetünket nyilványosan is kijelenteni, hálakötelességünknek tartottuk.

ANGLIA.

A' követválasztás London ó városban (city) mind a' négy, ellenministeri jelölt részére ütött ki. Január 8ig 137 választás történt, mellyek közül a' Courier szerint 77 reformer, 's csak 60 conservativ. Azonban a' jelöltek közül sokan politikai véleményöket nem nyilatkoztatták ki, 's tán többen fognak Stanley lordhoz állani, 's a' trónbeszédet, 's a' ministerek által javaslandó rendszabásokat bevárni, mielőtt azok ellen föllépnének. — Edinburghban mind a' két ellenministeri v. reformer-jelölt, ugymint Sir John Campbell és Abercromby ur nagy tetszéssel fogadtatott 's mindketten bizonyosak a' megválasztatásról. Sir John következőleg fejezé ki magát többek közt: Ő minden reformot pártolni fog az irlandi egyház ügyében, de egyszersmind minden megkisértésnek határzottan ellenszegülni, melly bár messziről a' pápa tekintetének visszaállíttatására czélozna az egyesült britt birodalomban. A' Courier levelezője e' nyilatkozásra azt mondja, hogy Sir John egy hajszálig isméri megbizójit; skótokhoz csak igy beszélhetett. E' kettő ellenében versenytársul Edinburghban Ramsey lord és Learmouth ur lépett föl. De mint hiszik kevés reménnyel a' megválasztatáshoz. — A' reformer Morning-Chronicle, melly csak nem rég is alig számlált 900 előfizetőt, most 4000 előfizetővel bir. — A' londoni választásokra, mellyek eddig a' radicalok és reformerek részire ütöttek ki, következő megjegyzést mond a' Standard: „Nem akarjuk állítani, hogy a' britt monarchia sorsa általjában 's teljességgel a' mostani választásoktól függ; mert tudjuk, hogy bátor és hazafi királytól, ha bátor és hazafi ministerium támogatja öt, a' kötelesség is meg fogja kivánni, hogy a' népet saját tévedései következéseitől ha szükség az által mentse meg, hogy ismét, és megint rá (a' népre) hivatkozzék, hogy más, meg ismét más alsóházat nyerjen hihetőleg mindaddig, mig tory alsóházat nem nyer a' ministerium. Erre azonban a' Glo-

be azt jegyzi meg: „Már ezek bátor és hazafi szavak; de valósulásoktól nem igen félünk. A' parliament-fölöszlatás adagja (dosisa) kétszer ismételve, nagyon is marczona (drasticus) oszlató-szer lehetne. Azonközben szerencsét kívánunk a' Standardnak hirtelen megtéréséhez az esztendős sőt félesztendős parliamentek iránt. A' mozgásnak (mouvement) valóban derekasan kell haladnia, midőn tul-tory társunkat már az esztendős parliamenteken is tul a' minél-többször-annál-jobb-emberek közzé kell tennünk. Ezt az igengyakor társalkodásnak kell tulajdonítani Cobbettel. De mindjárt is tudtuk, hogy a' szerelmeskedéseknek ezen ősz Lotharióval nem jó végök leszen. — Byron emléke Thorwaldsentől Rómából már megérkezett Londonba, de a' Westminister-apátságban fölállítatni nem engedik azt, minthogy verseit erkölcstelenneknek tartják.

John Russel lord, ki eddig „a' rendszabások, nem a' személyek" elvét vallotta, most ismét hirtelen a' ministerek ellen kelt ki. Beszédéből, mellyet Plymouthban a' választókhoz monda, következő helyet iktatunk ide: „A' city válasza aláirójitól, kik szerencsét kivántak a' királynak, hogy előjogát fön tudá tartani, csak azt kérdem: úgy nyilatkoztak volna e, ha például a' király igy szólott volna: „Ha Melbourne lord nem hajlandó a' legszélesb értelmű javitásokat végrehajtani, tehát Durham grófhoz küldök, ő alakítsa ministeriumomat? Valljon akkor is annyi buzgóságot mutattak volna e azon urak a' királyi előjogok iránt? (Öst. Beob.) E' ministerek a' legszabadelműtlenebb szinüek. Ezen urak kegyesek voltak megigérni hogy, ők nem fogják a' reformbillt megsemmíteni; de bezzeg megtennék ám azt, ha tehetnék 's csak azért nem teszik, mert nem tehetik. Azzal dicsekszenek, hogy veszélyes fordulásban hítták őket segitségül. E' veszélyről azonban a' király utólsó trónbeszédében semmit sem tudott. Ha tehát létez most veszély, azt ők okozták. A' Morning-Chronicle azt mondja, hogy Towerben védintézeteken dolgoznak, t. i. a' kiszállás felől birmáni módra erősíttetik az meg, a' falakon lő-rézsek 's állások készülnek, honnan legalább 25 ember lődözhet ki felé, 's minden megtámadást visszaverhetni ezen oldalról. A' Tower főparancsnoka (constable) Wellington hg, 's mint mondják tömérdek hadiszert hordata belé. Idegeneknek a' sánczokon és bástyákon járni nem szabad, 's a' ki betolakszik, gyanus szemmel kisérgetik azt. Csak Bastille ne legyen belőle. — Jamaicából magányos levelek aggodalmat fejeznek ki a' sziget mostani állapotja iránt. Egy részről a' cholera ütött ki rajta, más részről a' négerekkel van a' termesztőknek bajok, kik pénteken után (melly nap a' négerek sajátja,) 1 shillingért és 8 penceért sem akarnak dolgozni. Sokan azt hiszik, hogy a' sziget nagy zendülés közelében van, mellynek kitörésétől óránként retteg a' nép. Calcuttából jul. 20ig érkezett hir Angliába. Az indiai tanács jun. 24kén tartotta első ülését. A' tanácskozás első kérdései közt az is megfordult: valljon a' vörös tenger torkolatján fekvő Socotora sziget megvétele miatt nem szüksége alkudozásokat kezdeni? Végzés az lön: menjen parancs rögtön Bombaybe, hogy onnan azonnal alkalmas tiszt induljon alkudozni e' sziget iránt az aráb nemzetségek főjeivel, mielőtt az aegytusi alkirály azt elfoglalná. A' sziget rakhelyül szolgáland majd az angoloknak a' keleti hajózásban és kereskedésben. —

Foote (az esküttek egyike Rathcormacban) gyilkosai közül egyet felfödöztek. — Zuylen van Nyevelt báró a' hollandi király volt követe a' londoni conferentzián, Londonba már megérkezett, 's igen nagyon hiszik, hogy ajánlásokat jöve tenni kormánya részéről a' belga-hollandi ügyben. Közönséges vélemény, hogy a' londoni conferentziát ismét meg fogják kezdeni. Berkshireben a' választások Walter ur (a' Times egyik tulajdonosa) részére nem kedvezőleg mutatkoznak. Annyi bizonyos, hogy megválasztatni ott nem fog. — A' westminsteri választó biztosságok, mint emlitők, mind Evans ezredes mind Sir Fr. Burdett részéről január 1jén egyesültek. A' szavazások, ha szükségesek lennének, 8án fognak kezdődni. Ez alkalommal következőleg nyilatkozott Evans ezredes: „Tagadom hogy rontók (destructiv) vagyunk, különben a' nyugpénzjegyzék és Stormont lord nagyanyja, Wellington hg anyja, és a' newcastlei hg anyja nyugpénzének az ország „Intézvényének" kellene lenniök. (tetszes 's kaczaj.) Mi az irlandi egyházat illeti, a' rathcormaci történet is „Intézvény" volt (halljuk!) E' történet bélyegzi az egész ottani egyházat, ugyanis 2900 katholikus és 41 protestans lakik Rathcormacban, ezekből 13 Ryder lelkész családjához tartozik. — Londonbul a' porosz statusujság azt jelenti, hogy a' toryk is általlátják a' reform 's javitás szükségét. Dublinból jan. 4ről azt irják, hogy a' rathcormaci mészárlat vizsgálata még el sem végeztetett, 's már Donegal megyében Ballyshannon mellett uj vérengzés történt, mellyben mintegy 6 vagy 7 parasztüttetett agyon, 's 9 vagy 10 sebesittetett meg, 's igy a' tized valóban tizedel. — A' választások folyton folynak. Londoni lapok 9ről azt hirdetik, hogy Sir R. Peel Tamworthban követnek választatott meg. A' Courier szerint jan. 9kig tudva lett választások közül 99 követ választatott a' conservativek, 124 pedig a' reformerek közül. De a' torylapok, mint kön-

nyen hihetni, e' számolást sehogy sem akarják megengedni. Nevetséges azon fenhéjázó hang, mellyel a' Standard, Albion, M. Post és társaik a' toryk győzödelmeiről beszélnek. Különösen a' Standard majd azt hitetné el olvasójival, hogy a' reformerek már motczanni sem mernek. Eszméletre késztő ellenzékben áll ezzel a' Times melly mindegyre panaszolja, hogy föloszlaták a' parliamentet, mellynek tulnyomó többsége mérsékes volt; úgyszinte azt is fájlalja, hogy a' fővárosban olly szembeötlőleg hajlik a' nép a' javításokra. Egyébaránt ismét engesztelődésre 's egyesülésre int Melbourne lorddal, mit Sir Robert Peelnek mintegy messziről értésére is ad. A' busongó Times már azt sem tudja, merre forduljon, mert mint látszik, legalább a' fővárosban baluljsmérte a' népség akaratját. A' Standard' a' torysmus legmérséklettebb nyelvű lapja eddig, most mintegy ön- és minden illedelmet felejtve a' fővárosválasztó polgáriról beszélvén azokat „Canaille" (kutyavérű gaz poronty) névvel illeti, 's azt mondja rólok, hogy a' reformbill épen ezek kezeibe adá a' választást. De bezzeg az ellenministeri lapok is kitesznek ám magokért, és tromfot tomffal ütnek. Igy szól példaul a' Sun egy helyen: „Ha a' ministerek azon bőszült gondolatra jöhettek volna, mellyet a' Standard költe rájok, hogy egyik parliamentet a' másik után föloszlassák, mig ollyanra nem találnak, melly az udvar és oligarchia ohajtásinak megfelel, akkor így kiáltanánk a' ministerekhez: „Vigyázzatok! azon játék, mellyet próbálgattok, könnyen vesztőbárd alá vihet benneteket! Vagy ha árulástok daczára élteteket meghagynók is, emlékezzetek meg, hogy olly váraink vannak, mellyek börtönein szintúgy nem hathatni által, mint a' hámiakéin (hol tudnillik Xik Károly elitélt ministerei fogva tartatnak) (Öst. Beob.) — Portsmouthban kézzel szavazás által eddig Napier admiral választatott meg követnek, társa Baring admiral leend. Napiert a' toryk radicalnak tartják. Greenwichben a' toryjelöltet szintúgy fogadák a' választók, mint Maryleboneban. Midőn t. i. a' toryjelölt szólani kezde, noha Young ur, ki megválasztatását támogatá, váltig állította, hogy Thomas Wolverley Attwood, (a' toryjelölt) a' dissenterektől legkisebb kivánatot sem tagad meg — süvöltve 's kaczagva fogadá azt, úgy hogy beszédét sem folytathatá. Kézemelve a' szavazás megtörténvén a' választási tisztviselő azt jelenté, hogy Barnard (előbb is képviselő) és Angersteim urak választattak meg. Attwood ur azzal meg nem elégült, hanem rendes szavazást sürgetett, mellyet jan. 8kán vagy 9kén vala szándék megkezdeni." A' Morning-Post után az Öst. Beob. hosszu czikkelyt közöl bizonyos Eneas Macdonelltől, ki mint állíttatik a' katholikusok emancipatioja alatt biztosuk volt azoknak Londonban. A' czikkely szörnyen dicséri Wellington hget és Sir R. Peelt. Tartalma kisütni törekszik minden történeti valóság ellenére, hogy a' whigek Canning előtt 's alatt, valamint maga Canning sem voltak reform barátjai; Wellington hg és Sir R. Peel azonban a' reform lelkes baráti voltak. 'S ezt valamint neki kézzelfoghatólag mutatták meg, ugy a' czikkelyíró is minden módon ügyekszik azt bebizonyítani.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur jan. 8án hivatalosan jelenti, hogy a' király Talleyrand hg elbocsáttatását a' franczia követségből az angol udvarnál, elfogadta, 's helyébe Sebastiani gróf altábornagyot nevezte ki londoni franczia követté. — A' Moniteur azután nem hivatalos részében levelezést közöl Talleyrand hg és de Rigny gróf külminister közt, mellyben először Talleyrand hg Valençayból 1834 nov. 13án beküldé lemondását a' külministerhez, agg korát, 's gyöngélkedésit adván okul, azután pedig arra de Rigny gróf válaszajő, mellyben hirűl adja a' herczegnek, hogy a' király elbocsáttatási kérelmét elfogadá. A' válasz január 7ről szól 1835ben, 's azért késett eddig, mert a' király sokáig habozott az elfogadásban. — Valamennyi hirlap magyarázgatja Talleyrand levelét, 's abból politikai jóslatokat szeretnének kifacsarni. Egyik hirlap azt mondja Sebastiani ur kineveztetéséről a' londoni követségre, hogy az csupa diplomatikai játék. Szükséges vala úgymond, hogy midőn Talleyrand hg lemondását (kivált olly régit) kihirdették, egy úttal utódját is azonnal nevezzék meg. 'S e' szükség tevé Sebastiani urat fr. követté az angol udvarnál. De Sebastiani urnak egészségi állapotja is elég ürügy lesz a' mentekezésre.

A' National az éjszakamerikai statusok elnöke beszédéről következőleg elmélkedik: „Az angol diplomatiát eddig nyugton hitték, de csudálkozva hallani most, hogy Wellington hg olly rendszabásokról gondolkodik, mellyekből megállhatósága hiedelméről gyanakodhatni. Wellington hg szabályos közösülésbe tette magát Francziaország valamennyi ellenségével, ugyan is alkudozik a' hollandi királlyal's németszövetséggel a' belga ügy iránt, uj utasításokat küld az angol ügyviselőkhöz keleten, hogy azok franczia befolyástól külön munkáljanak; Carloshoz és hiveihöz buzdító felszólítások mentek; 's ugyan e' kútfőbül ered az egyesült statusok elnökének már megjelent küldeménye is a' congressushoz, melly a' franczia kereskedést nyomni készül. Wellington hg bizgatása ez mind, 's ha nincsenek is felfödve nyomai, de gyaníthatók. Soha nem gondolt volna az aug. 7iki királyság az-

zal: nyilványos vagy titkos ellensége é Peel és társai a' reformnak? ellenszegülésök még tetszést nyert volna, csak ő ne aggódnék fenállásáról a' tory kabinet mellett. Lett volna Sir R. Peel bármi illy tory a' belső ügyekre nézve, csak a' külső viszonnyokban ügyelne többet Lajos-Fülöp nyugalmára 's gondoskodnék családja érdekeiről. Azonban fájdalom! a' tory kazok maradtak, a' mik voltak. Miután bebizonyult, hogy a' volt kormány düledékeivel nem egyesülhetnek, úgy annyira összeszövetkeztek a' tory párt tulzójaival (ultráival) hogy minden udvari tisztséget toryval raktak meg. Előbb kétes nyilatkozásaik mindig világosabbak lőnek A' reformot ugyan mint tettdolgot megengedték 's végül szándékjok utólsó vallomását t.i. még azt is megtették, hogy a' parliamentet fölloszlatták, miután nem reménlhették, hogy annak többségét valahogy megosszák, v. részökre hóditsák. E' tett eléggé megtaníthatja Angliát: mitvárhat a' toryk úgy nevezett mégtérésétől: mertha tehetni is a' volt alsóháznak szemrehányást, bizonnyal legkevesbé tehetni azt revolutionalis törekvés miatt. Mind ez azonban aggodalmi bő forrás az aug. 7iki királyságnak. Ha győznek most a' toryk, nem elveik feláldoztával teszik azt, hanem úgy győznek mint toryk, 's ha belső ügyekre nézve nem vala mérsékre szükségök, a' külső politikára nézve még kevesbé fogják azt tenni. 'Smi vége legyen mindezen keserves próbának, a' választások fogják megmutatni! — A' pairkamara jan. 9kén nevezé ki a' biztosságot, melly a' pairszék-terem-épitést tárgyazó törvényjavaslatot megvizsgálja. A' követházülésében jan 6án a' dohányegyedárosságról (monopolium) vitáztak. Bugenau general azt mondá, ő minden egyedárosságnak barátja, csak használjon a' nemzetnek. Azonban megmutatták azt, hogy semmi egyedárosság sem lehet hasznos. 'S így minden vitázat ellenére is, mert a' ministerek sürgették, öt évre terjesztette még ki a' kormánynak egyedárosi jogát a' kamara. — A' polytechnikai iskola növendékei, minthogy előbbi viseletjöket megbánták, ismét valamennyien fölvétettek az intézetbe, 's tanulmányaikat folytathatják. — A' követház ülésében januar 9én Parant ur javaslata vitájára került a' sor, mellyel a' majoratusok eltörletését hozá indítványba. A' javaslat némi módosításokkal 203 szóval fogadtatott el 141 ellen.—

SPANYOLORSZÁG.

Gen. Carratalának a' jan. 2ki ütközetről küldött, 's mult lapunkban is érintett igen rövid jelentése, egy kissé bővebben igy szól: „Baski tartományok főparancsnoksága. Királynénk fegyverei ma estve Ormaisteguy magasain (Guipuzcoaban Villafranca és Bergara közt) teljes győzedelmet vőnek Zumalacarreguy 8 zászlóalján. Az ellenség megveretve nagy veszteséggel mindenfelé szétfutott. Az ütközet délutáni negyedfél órától egész besötétülésig tartott, 's ha az esti homály még egy óraig késik vala, ez lett volna ellenségünk utólsó órája. Villafranca jan. 2kán. Carratala.“ Kivánatos mond a' Messager, ugy ne járjon e' jelentés is, mint a' minapiak, midőn a' carlosiak részérül épen ellenkezőket hirdetének. — A' Memorial Pyrenées ezt irja: „Utazók, kik módját ejték Pamplonából hozzánk vergődni, beszélik, hogy Mina nehéz-betegen ágyban fekszik. A' nép aggódásban van fölgyógyulása felől. Ugyan, midőn ez utazók Pamplonát elhagyák, Arragoniából uj segéd csapatok érkeztek számra mintegy 2200 főnyi, a' kir. sergek erősitésére.

AMERIKA.

Megjelent, és jan. 8kán Havren keresztül Parisba is megérkezett Jackson elnök nyilatkozása a' congressushoz. Fenyegető hangja, mellyel Francziaországrul szól, a' csarnokon azonnal lenyomta a' pénzkeletet. Az elnök fölhatalmaztatni kéri magát hogy a' franczia tulajdonra nézve visszatorlással élhessen, ha a' fr. kamara ezen ülése alatt meg nem ajánlaná a' 25 millio adósság-lefizetésre szükséges pénzt. — A' Temps, Constitutionnel, Courier Français, Journal du Commerce és Quotidienne igen fölindultak e' hetvenkedő hangon, 's azt hiszik, a' franczia kamara már most még inkább fogja nehezíteni v. gátlani a' kifizetést, mert most már a' nemzeti méltóságot is fogná az sérteni. De Lajos-Fülöp jobban tudja azt; mert soha sem ajánlotta volna Jacksonnek, hogy e' nyelven szóljon Franczia-ország ellen, ha nem tudná, hogy előbb utóbb megadja ezt a' franczia kamara; 's ha vagy két három évig háborut folytathat előbb Lajos-Fülöp az amerikaiakkal, teljesen elérte czélját, mert elforditá ezalatt a' francziák figyelmét a' hazai politikáról. —

Mint említettük megérkezett Sully rakhajón (Paketboot) az egyesült statusok elnökének küldeménye. Az iromány fölötte hosszu, 's mi csak Francziaországot érdeklő helyét közöljük most melly igy szól: Meggyőződésem, hogy az egyesült Statusoknak az egyezés rögtön teljesíttetését kell sürgetniök; 's ha ez megtagadtatnék, vagy tovább halasztatnék, maga tegyen magának igazságot. Miután Francziaország ezen alkuszerü tartozás elismerését $\frac{1}{4}$ századig elhúzta, nem szenvedhetjük, hogy a' megfizetés iránti alkudozásokkal még másik századnegyedet húzzon ki. A' nemzetek törvényei segédeszközt nyujtanak illy esetekre. Alapos elve a' népjognak: hogy midőn valamelly nemzet világos adósságát megfizetni vonakodik, vagy elmulasztja, a' megsértett fél az adós statushoz vagy polgárihoz tartozó tulajdont, a' mennyiben

az az érintett adósság lerovására elegendő, záralá veheti a' nélkül, hogy igazságos okot adna háborura. E' segédeszközhöz gyakran nyultak már, 's maga Francziaország sem rég élt azzal, és pedig kevesbé bizonytalan körülmények közt Portugália ellen. Meghatározni azon időpontot, mellyben ezen vagy más hasonló segédeszközhöz kelljen nyulni, a' congressus dolga. Ha a' franczia kamarák legközelebbi ülésökben fizetéseket nem ajánlanak, méltán következtethetni, hogy a' franczia kormánynak nem szándéka ünnepélyes kötelezését teljesítenie, 's a' tartozás megfizetését megtagadni elhatározott akaratja. De ezen esetben minden további halogatás mocsok lenne nemzeti becsületünkre, 's igazság-megtagadás saját megkárosult polgárinkra. Rögtön rendszabások, ha Francziaország csakugyan megtagadná a' fizetést, nem csak igazságosak és tisztesek lesznek e' pontra nézve, de kedvező hatásuak is nemzeti characterünkre. Minthogy Francziaország adott szava megszegtével véghatározását olly messze halasztá, hogy szándéka később érkezik ide meg majd, mintsem azt a' congresussal közölni lehetne, törvényt javaslok, melly visszatorlásra hatalmazzon franczia tulajdon iránt, ha t. i. a' franczia kamarák mostani üléseikben az adósságmegtérítés iránt határozás nem történik. E' rendszabást azonban Francziaország épen ne vegye fenyegetőzésnek. Ismérjük mi büszkeségét 's hatalmát inkább, hogy sem rettegősködésétől várnánk valamit; azért nyilványítnunk sem szükséges, hogy azzal ijeszteni öt épen nem szándékunk. Francziaország ez intézkedésben inkább a' rendülhetlen elszánás kifejezését tekintse, mellyel az egyesült statusok alapos jogukban megátalkodnak. A' franczia kormány, ha megteszi azt, mit maga is törvényesnek ismért el, megkiméli az egyesült statusokat az önsegélytől, 's megmenti a' franczia polgárok tulajdonát azon zártól, mellyet amerikai polgárok viszontorlás és pótlás nélkül olly sokáig szenvedtek. De ha ezen igazságot folyvást megtagadja, 's részünkről e' visszatorlásokban alkalmat keres ellenkezésekre az egyesült statusokkal, akkor még erőszakot is toldana igaztalansághoz, a' müvelt nemzetek gáncsát vonná szükségkép magára, 's az ég igazságos boszszuja tárgyaul tenné magát ki. Az összeháborodást Francziaországgal azon helyzete végett, mellyet szabadelmü intézvényinél fogva foglal Europában el, kétszeresen lehetne sajnálni. De hol népjogunk 's nemzeti becsületünk föntartása forog fen, ott előttünk valamennyi kormány egyenlő. Ha összeütközés esetén Francziaországgal a'szabadelmű elvek haladása nehezülne meg Europában, nem levén Francziaország ügye igazságos, akkor a' felelősség mind ezen, mind más következések végett háramoljék fejére. Mindezen elmélkedések után itélje a' congressus el: valljon ennyi előzmény után be akarja é előbb a' franczia kamarák további viseletét várni, vagy már most kész megtenni mindazon rendszabást, mellyeket az ország jogai védelmére 's becsülete föntartására szükségeseknek vél. Bármilly legyen is e' határozás, a' végrehajtó hatalom, mennyire meg van 's lesz bizva, híven és nyomosan teljesítendi azt. — A' National franczia hirlap e' nyilatkozás vételével elmélkedésekre fakad, mellyek uj világot árasztanak az europai országok politikai állására egymáshoz. Adtuk a' czikkelyt Francziaország alatt.—

Mi a' bankkérdést illeti, azt teljességgel, bevégzettnek tekinthetni, mert a' kormány (Jackson) nem csak a' képviselőházban, de hihetőleg még a' tanácsban is (Senat) bizton számolhat többségre.

NÉMETORSZÁG.

A' Pietistákról Poroszországban. Az Öst. Beobachter a' német ujságok után következő czikkelyt közöl: „Már régóta alakultak (porosz) Sziléziában pietisták, és egész pietista községek, mellyek saját lelkészeiktől alapítva 's intézve nagy részben az alsó néposztályból állának. E' vallásos irány különösen Sziléziában gyökerezett meg, 's annál inkább elterjedt, mivel számos al és förendü lelkész hozzájok állván, ki velök egy értelmen nem volt, azt vallástalannak kiálták ki. E' pietismusnak, elejét akarván venni mind a' kormány, mind az egyházi felsőség, megtiltának minden titkos gyülekezetet, mellyben az egyházon kivül isteni tisztelet tartaték; de minthogy se rendelés, se intés, se rábeszélés nem használt, erőszakhoz nyultak. E' zajgó czivakodások közben történt, hogy H-- faluban csak néhány órányira Boroszlótól elmozdítá az egyházi elöljáróság az eddig ott buzgón apostolkodó pietista lelkészt, minthogy ábrándozásit egész őrültségig űzte. A' rendőrség e' határozást végre is hajtotta, 's egyszersmind utódját bévezette H-- faluba. Ekkor lobbant föl a' pislogó szikra. Nem csak e' község egyedül, hanem még több is hozzá állott, 's erővel kiverték a' rendőrséget, bészegezték 's halmozták az egyházat, úgy hogy abban semmi isteni szolgálatot tartani nem lehetett. 'S minthogy a' pietista raj még más vidékekről is oda csődült, 400 gyalogot, 2 álgyut és 100 lovast külde oda a' kormány, megtéríteni a' tévedőket. A' parancsnok néhány izben fölszolítá a' népet: oszolnék el, takarodnék dolgára, 's nyitná meg az egyházat. A' nép rá sem ügyelt, hanem inkább ellenszegült. Ekkor megkardlapoztatván a' lovasság által a' népcsoportot, az végre még is elszélyedt. Az ujdon ki nevezett papot ugyan beigtaták az egyházba, de

isteni szolgálatot ez csak az üres székeknek tart, mert a' hivek közül arra senki sem jelen meg. Igy állanak a' dolgok most, 's valóban nem tudni, mi végök lesz. Ezen emberek közt ihlettek is vannak, kik, midőn a' lélek v. belösztön sürgeti öket, fölkelnek, 's épületes beszédeket tartanak. Igy megihlettnek érzé 's vallá magát egy éltes hajadon a' zendüléskor, 's fellengző beszédet mondott magasb helyről a' néphöz. E' személy fő rangu. Ezen ábrándozók tanjai (doctrinája) nem különböznek ugyan a' protestans egyház tanításitól, de titkos homályba rejteznek el, 's zavaros eszméjeikkel (ideáikkal) csak botránkoztatják a'népet. Igy nem rég egy pap közülök Brieg kerületben e' kérdésről tartott tanítást: „Természetes fija e Istennek Krisztus" melly tanításában az illedelmet sértve gyakor botránkozást okoza, 's pedig komolyan szólt a' dologról. Az ihlés és ihletés titka is nagyon zaklatja e' hiveket. Mint mondják, különösen a' nőszemélyek ohajtanak fiatal lelkészektől megihlettetni. E' lelki betegség Szilézia majd minden községében elterjedt már. Öst. Beob.

ELEGYHIREK.

New-Orleansban társaság szövetkezett a' párviadalok meggátlásira v. legalább fogyasztásira. A' becsületbiróság 12 tagbul áll, egy elnök, két alelnök 's titoknokkal. Ki e' biróság itéletének nem engedelmeskedik, kizáratik a' társaságbul. Azonban e' biróság egyedül olly ügyet veszen itélete alá, mellyet a' párbajba vegyült fél önmaga terjeszt elibe. Csak minden oldalu alapos megvizsgálás és érett megfontolás után hozatik itélet. A' párviadal gyökeres meggátoltatását nem tüzte ugyan magának a' társaság czélul ki, munkásságát mindazáltal oda irányzandja: mikép legalább módositásokat hozzon a' párviadal szabályiba. Igy p. o. fegyvert választani a' megsértett jogához tartozik, 's ha pisztolyra megyen a' dolog, az első lövés is övé. Ki sértőjét megveri, elveszti a' fegyverválaszthatást. Víni csak pisztollyal 's egyenes keskeny karddal szabad. A' társaság tagjai részeg embertül, pátvarkodótul, 's lakoma közben senkitül sem fogadhatnak el kihivást. Georgiában (éjszakamerikai status) esztendőnként szerecsen rabszolgakereskedésben mintegy 118,000 dollar fordul meg. — Gróf Zamoysky ezredes, hg. Czartoryski unokája, egyike a' volt lengyel had tiszteinek' Francziaországban polgárisodást v. honosulást nyert. E' kitüntetést részint érdemeinek, részint az orleansi hg. hozzá viseltető szivességének köszönheti. Mondják a' grófnak meg volna igérve a' franczia seregnél rangjához képesti alkalmaztatása is, ha hogy honfitársait, kiknél nagy befolyással bir, Algierba menetre 's ott nyugalmas lakosokként megtelepülésre birhatja. A' gróf valóban Algierban tartózkodik most, hanem kiismérvén az ottani helyzetet, ha visszatér, tervet nyujtand be a' kormánynak a' majdani gyarmatositás felől.—Az orosz czárnak nov. 19kén költ ukáza szerint minden gabonafajnak az orosz birodalomba minden vám v. adó nélküli szállittatása mind a' fekete 's azowi tenger mind a' Duna révfokaiba 1835ben is folyvást megengedtetik. —Braunschweigot, noha dec. 20kán esett ott az első hó, $\frac{2}{3}$ka közti éjjel iszonyu viharral égiháború látogatá meg, mellyben legmagasb tornyát (a' sz. Andrásét) villám sujtá meg. Az ősz toronynak ugyan csupán egy követ sodrotta ki, azonban a' rajta sergenként tanyázni szokott csókák 's varjak közül tömérdeket ütött agyon.—Külföldi lapok egy igen érdekes életviszályu 's Birowsky nevü vak lengyelről szinte versenyleg értesitenek. Ez mint nemesjószágu birtokos, nyugalmas megelégüléssel élt Varsóban minden idejét a' falusi élet 's tudományok és müvészetek közt megosztva. 5 év előtt egy farkas-vadászaton szétroppant puskájának agya fejét majd szerterúgta, úgy hogy e' sérv mindkét szeme világától megfosztá. Egyedül azon gondolat, hogy 5 gyermek atyja, edzé fel roskadozó ereit életre. A' költészet 's hangászatban lelt odavesztett szemefényiért némi pótlékot. Azalatt közelge a' lengyel zendülés. Birowski vaklétére semmi részt nem vön benne, hanem elkülönítve világtalanságában a' külvilágtól fölébredt szivében mélyebben a' Haza neve, dalokat költe zenéstül (melodiástul) 's az általa feltalált hangszer, a' lengyel lyra v. lant, kisérete mellett zengé azokat, mellyek kis idő mulva olly népszerüségre jutának, hogy majd minden társaság 's utcza jobbadán azoktól viszhangzott. Varsó eleste után a' kibujdosók magokkal vivék el Birowskyt, 's nemesi jószága zárlat alá vétetett. 'S most e' boldogtalan vak, hangversenyeket (Concerte) adogat nagyobb helyeken, hogy családostul élősködhessék idegenben a' hon- 's hazavesztett világtalan.

A' zürichi főhely már közlötte a' Rendekkel azon oklevelet, mellyben nyilványitja, hogy a' főhelység Bern cantonra szállittatik. Ezen oklevél három egyenlő eredeti példányban készült, mellyek egyike a' közegyesületi, 2dik a' berni, 3dik a' zürichi levéltárba tétetett le. E' nyilatkozásban oda fejezi ki magát a' főhely, hogy miután a' főhelyi ellátás ezentul Bern kormánya kezébe jutand, Bern bölcsen és hiven fog e' sajátságában a' schweizi egyesület-gyülés által a' főhelynek 1834. sept. 5kén adott utasítás szerint eljárni, 's mindent megtenni, mi a' szövetségnek becsületére 's egész Schweiznak hasznára leend. Vágyva várják az uj főhely nyilatkozását a' főhelyi kormány átvételéről.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

8. szám | Pest, szerda január 28dikán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (erdélyi fölirás és kir. válasz; kinevezések; magy. tud. akad. jelentés; Bölöni Farkas Sándor; Simon Imre †; Különféle.) Anglia (Times; követ-választás; eddigi választások 's mellékes történetek; Harvey beszéde 's a' t.) Francziaország (havrei kereskedők; Talleyrand; fogságban levő ujság-szerkesztők; egyveleg.) Spanyolország (Maze; bayonnei szállítás; Llauder és Toreno; ujabb hirek.) Portugália (a' kamarák ujra megnyitva; angol-kormány-változás.) Amerika. Dánia. Oroszország. Elegyhirek. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: Jan. 20kán a' fő RR a' boltjusrol tanácskoztak negyed izben. Véleményök e' tárgyban, miután annak szakaszonkénti vizsgálatba vételét elhatározák, odajárult: hogy miután a' boltjus mind a' két tábla értelmével a' birtokhoz tartozónak ismértetik, boltnyitásra csak a' földes ur adhasson engedelmet; ugy mindazáltal, hogy a' kegy. kir. resolutio értelme 's a' KK. és RR ohajtása szerint e' tárgyban az önkénynek gát vettessék, ha a' földes ur a' hely körülményihez vagy lakosok szükségihez v. pedig hasznához képest elegendő számu boltnyitást nem engedne, vagy ez engedelmért mértéktelen 's a' nemzeti iparnak és kereskedésnek is ártalmas bért kivánna, az illető törvényhatóság tiszte legyen illy panaszokra orvoslást tenni. 22kén fölolvastatván az V. és VIik t. czikkelybeli kérdéses pontok iránt ujabban átjött alsó táblai üzenet, minthogy elsőben (VIk t. cz. 6ik §ában) az urbéri tartozások iránt kötendő örökös szerződésekre nézve, megegyeztek a' RR. abban, hogy illyen kötések, mielőtt erőbe lépnének, a'm.k. Helytartóságnak terjesztessenek föl, e' részben semmi észrevétel nem maradt. Másikban, vagy is a' VI. t. cz. 1 §ában pedig a' községi birák 's esküttek választatása iránt, ámbár a' RR. előbbi véleményöknél maradtak meg, a' fő RR. még sem kivántak tovább ellenkezni (dologsiettetés tekintetéből.) — A' budapesti álló hid tárgyát, miután a' RR. kerületileg megállapiták, jan. 20kán vették országos ülési tanácskozás alá, 's még ez ülésből a' fő RRhöz által is küldék. A' RR. e' részbeni határozásuk ebben sarkul: A' szóban forgó hid-épités magányos részvényesek vállalkozása által legbiztosabban levén eszközölhető, erre nézve a' kivánt summának megszerezhetése 's a' hidra fordítandó tőkepénz biztositása tekintetéből szükséges: hogy az illető szerződés ideje alatt azon hidon kivétel nélkül mindenki tartozzék hidvámot fizetni, azonban e' vámtarifáját (jegyzéké t) az országgyülés fogja megállapitani.

Az erdélyi országgyülési RRnek ő cs. kir. Felségéhez mult év dec. 23ról intézett alázatos felirása. „Azon akadályokon, mellyek részint a' haza törvényes állapotjának gyökerébeni megrázkodtatásából, részint némi közbe jött körülmények ellenző befolyásából eredtek, 's mellyekkel ezen országgyülés kezdete óta szakadatlanul küzködtünk, áthatolván, miután az országos elnököt 's itélőmestereket ünnepélyesen fölesketttük, a' több sarkalatos és diplomatikai hivatalokra választást megtenni sietvén, midőn azoknak, kik az 1791: 11 törvényczikkely értelmiben országgyülési üléssel és szózattal birnak, lajstromát készíteni akartuk, (mit az országos elnök és itélőmesterek választatásukkor — az országgyülésnek rendes előlülés 's tollvivőség alatt mentülelőbbi elkezdhetését tartván szemünk előtt — elhalasztottunk volt) nagy bámulással vettük észre, hogy a' kir. hivatalosoknak, e' végre az ország levéltárából kivett lajstroma is minden hitelesitésben (authentia) következőleg törvényes hitelességben szükölködik. Mert noha az idei 1321 számmal jegyzett udvari rendelés emlékezik arról, hogy a' kir. hivatalosak valamelly lajstroma hozzá mellékelve lett volna, de hogy ezen előnkbe adott lajstrom abba zárva soha sem volt, 's nagyságát és fogását tekintetbe véve nem is lehetett, mindjárt első látásra kitünt. Minthogy továbbá az említett lajstromnak, mellyen az udvari szám sincs feljegyezve, irásmódja nyilván olly leiróra mutat, ki se magyarul se diákul nem tudott, millyen az erdélyi udvari Kanczellarián nem lehet, azt annyival is biztosabban terhes gyanu alatt levőnek vagyunk bátrak állítani, mivel maga az emlitett udvari rendelés is soha lepecsételve nem volt, 's kelése hónap-nevében különböző kézzel és tintával tett változtatás jeleit mutatja, a' mint ezeket magokból az eredeti levelekből, mellyek, mint nekünk jelentetett, a' Kormányszék f. e. 13618 szám alatti tudósítása mellett Felségednek fölküldettek, maga kegyesen átlátni méltóztatik. — A' legfelsőbb akarat nyilatkozásának tudatra juttatásában ejtett ezen vastag gondatlanságot, mint illő, Felséged kir. fenyitésére hagyván, nem fojthatjuk el csakugyan az iránti fájdalmunk kijelentését, hogy a' kir. hivatalosak létezése kétség alá hozatván, 's azok számosabb része az országos tanácskozások további folyamatjában részt venni önkényleg nem akarván, országgyülésünk ujra csak alig kezdett folyamatját, ismét mások hibája miatt, több tekintetben kedvetlen haladékkal megakasztva szemléljük; könyörgünk ez okbul Felségednek a' lehető legnagyobb alázatossággal, hogy nem csak ezen országgyülésünk egyik kiegészítő részét érdeklő kétség bélyegét, azon egyetlenegy móddal, melly törvényink szentségivel egyező, u. m. legfelsőbb kijelentésével elenyésztetni, hanem kegyesen megfontolván azt, hogy a' kir. hivatalosak törvény-szerinti kineveztetése Fölségeden kivül mást senkit sem illethet, 's a' felségi jusok közt nevezetesbet csak képzelni sem lehet ennél, melly szerint a' törvényhozó test alkotására nézve olly fontos részesülése van a' fejedelemnek, e' tárgybani felsé-

ges akaratját, valamint most, úgy ezutáni alkalommal is kegyelmes k. leirat formájában kijelenteni méltóztassék, mit nem csak Felséged dicső elei mindig e' szerint gyakorlottak, hanem hogy maga Felséged is a' kir. kinevezés alá tartozó hivatalokra nézve tenni szokott, nagy megelégüléssel tapasztaljuk. — Mi az alatt, mig ezen mindnyájunktól, de különösen kir. hivatalos atyánkfiaitól, kiket bizonytalan állásuk nagyon megszomoritott, ohajtva várt kir. válasz megérkezendik, előlegesen szükséges tanácskozásinkat, szorgalmasan tartandó köz-nemzeti gyüléseken folytatni olly móddal és siettetni ügyekezünk, hogy aztvevén, magához a' választás munkájához igen rövid idő alatt kezdhessünk, kik 'sat.

A' kegyelmes királyi leirás imez:

ELSŐ FERENCZ 'sat. Méltóságos 'sat. Mivel azokon kivül, kiknek az országgyülésen hivataljoknál fogva jelen kell lenniek, arról, kik legyenek az 1791: 11 törvényczikkely értelmében kir. hivatalosakká kegyelmesen kinevezve, azon külön levelek, mellyek ugyanezen törvény utmutatása szerint közülök mindegyikhez kibocsáttattak, teljes bizonyságot tesznek, innen önként következik, hogy se azon kétséget, melly az emlitett kir. hivatalosak iránt ezen kihirdetett országgyülés hetedik hónapjában nem annyira származott, mint szántszándékkal hozatott elé, ama' levelek állandóul megtartott hitelességével (authentiájával) megegyeztetni, se az országgyülésnek ezen kétség szine alatt közbe vetett ujabb késedelmét menteni nem lehet — Minél fogva ez mind Ránk nézve nagyon kedvetlen, mind az erdélyi nagy Fejedelemség és visszacsatolt részei köz érdekeire nézve annyival terhesb, mivel ennek szembetünő kára sőt az elleni nyilványos vétés nélkül a' sarkalatos és diplomatikai hivatalbeliek választatása 's igy az országgyülésnek valahára végbeviendő kiegészittetése tovább nem halogattathatik. Mellynek egyedüli tekintetéből, ámbár, mint imént emlittetett, maga azon képzelt kétség a' fenérdeklett kir. levelek által eléggé meg vagyon czáfolva, azok pedig, mik az 1834. dec. 22kán költ, 's a' mi erdélyi kir. udvari Kanczellariánk utján Előnkbe terjesztett felirásokban olly móddal hordattak elő, hogy azt, mi abban mindjárt első tekintetre szembetünőnek állittatik, mimagunk már eddigelé másképen lenni találtuk, végrehajtó hatalmunk köréhez tartozóknak elismértettek; mindazáltal csupán 's egyedül az eddig annyira koczkáztatott idő-haladék további kerülésére intézett szorgalomtól vezéreltetve, az említett felirástokban érdeklett lajstromot azon formában, mnllyben azt kir. Főkormányszékünkkel tudatni határoztuk, Veletek is ide mellékelve kegyelmesen közöljük, és szorosan parancsolva kegyelmesen meghagyjuk, hogy a' fentebb említett sarkalatos és diplomatikai hivatalbeliek választásához késedelem nélkül fogni, 's ez iránt több ízbeli kir. leirásinknak és törvényes kötelességteknek eleget tenni törekedjetek 'sat. — Melly kegyelmes kir. leirás a' jan. 14én tartatott országos ülésben felolvastatván közirásra kéretett.

Ő cs. kir. Fölsége gróf Reviczky magy. kir. udv. kanczellárhoz január 16kán intézett legfensőbb kabineti irata szerint báró Malonyay Nep. János m. kir. udv. alkanczellárt m. királyi fő ajtónokká; — továbbá erdélyi fejedelmi udv. kanczellár báró Miskéhöz jan 3kán intézett legfensőbb kézirata szerint, erdélyi kormányszéki tisztirnok Frank Károlyt ugyanezen kormányszéknél tiszt. concipistává méltóztatott kinevezni.

M. tud. akad. jelentés.

A' társaság eszközlése által kijövő „Tudománytár" czimü encyclopaediai folyóirat' IVdik kötete 5 kömetszettel még 1834re, megjelent Januarius 10dikén 1835ben 's található Pesten, Eggenberger József könyvárosnál. Tartalma következő:

Értekezések: A' világegyetem alkotása 's mathematicai mozgása, németből. Schedel Ferencz. Az okosságtörvény alapvonatjai. Warga János. — Dumont d' Urville tengeri utazása, francziából. Jakab István. — A' moszka literatura jelen állapotja. francz. Toldy Ferencz. — Kelet és középkor. Laborde után. Csató Pál. — A' bűnhesztő rendszer az Egyesült-országokban. T. F. — Franciaország 1833-ban politicai és értelmi tekintetben. Egy angol szerző után. Széplaki Erneszt. — Babbage számoló mozgonya. Angolból. Győry Sándor.

Vegyes közlések: Literatura. Általnézés az 1830—34ig megjelent encyclopaediai munkáknak. Kis János. — Az 1834diki husvéti könyvvásár Lipcsében. — Magyarországot illető czikkelyek Hormayr archivumában 1810—24. Gyurikovics György. — Müvészet. Szobrászat. Festés. Necrolog. — Magyar tudós társaság pénzgyüjteménye. — Magyar tudós társaság könyvtára gyarapodásai. — Nevek és dolgok mutatója az I. II. III. és IV kötethez. — Jan. 19d 1835.

A' titoknok által.

Gy. Szent Miklós: 1834 nov. 17én boldogak helyére költözött nemes háromszéki hatojkai Simon Imre nyugpénzes hadnagy élete 72ik esztendejében; ki mint törzsökös primipilus székely a' török háboruban kezdvén katonáskodni 's az első franczia háboruban a' nemes székely huszár ezredben folytatván szolgálatját, mint őrmester ezüst érdempénzt nyert. Mint hadnagy csapatjával Heidelberget bámulásra méltó vitézséggel számtalan franczia ellen dicsőségesen megótalmazta, melly példás tetteért őt Heidelberg nem csak arany evőkészülettel (Besteck) tisztelte meg, hanem még oszlopot is emeltetett, 's képét minden házban felfüggesztetni rendelé 's úgy tartja tiszteletben maiglan. Később terhes sebei, nevezetesen lábának kartács általi összezuzatása miatt 1801ben nyugalomra helyeztetett 's nov. 20dik napján Gyergyó-alfaluban (hol kevés nyugpénzéből, mellyet baráti 's régi katona-pajtási társaságában költögete) zajtalan élt, illő katona pompával temettetett el. Csend pihentesse porait!

Különféle. Cs. 's ap. királynénk ő felsége a' nagyszombathi gyermekóvó-intézet javára 200 pengő frtot szíveskedett ajándékozni. — A' váczi süketnémák intézetére a' mult 1834ben adakozás utján 2074 fr. pengő, 's 894 fr. 's 24 kr. vtó gyült be. — A' Schwartner jutalom-hagyomány gondviselőji 1835re következő kérdést

hirdetnek 120 vtó fr. jutalomra: „Cum in doctrina de opibus nationum (Nationali Oeconomia) nonnulli doctores institutorum civilium considerationem, et magis etiam politicas praeceptiones excludere velint, alii nequaquam: definiatur, quibus momentis hanc controversiam dijudicare oporteat?“ Beküldés határnapja (a' k. egyetem rectorához) 1836 február utólsó napja. A' felelet (illyféle jutalmi értekezéseknél szokott formaságok mellett) elfogadtatik külföldi szintúgy mint hazai iróktul csak diák, magyar, német vagy franczia nyelven legyen irva. A' jutalomelitéltetés napja 1836 junius elsője. — Brassóban a' görög egyház érdemes elöljárói, néhai herczeg Brankovány urnak a' szegények számára tett hagyományábul, most nemcsak a' magok vallásabeli szegényeket(mint eddig cselekvének)részesítették, hanem valláskülönség nélkül harmincz harmincz szegénynek, és igy mindössze 120nak, tetemes mennyiségü gabonát parancsoltak osztatni. Ezen kivül a' fenyitékházbeli raboknak 2 köböl buzát 's 10 frtot adattak. E. H.

ANGLIA.

A' Times bosszuságában, mivel a' ministerium reménye az alsóház többségéhez nem alapos, azt mondja, hogy nem a' népnek kell a' reformellenző személyekhez és rendszabályokhoz közelíteni, hanem ezeknek inkább a' néphöz, 's ha ezen elvet a' conservativek nem ismernék nem fogadnák el, akkor csakugyan kiharangozhatják ügyöket, mert az örökre sirba szállott. — A' conservativek e' sulyos napokban azzal vigasztalják magokat, hogy habár eddig nagyobb volt is a' radical választottak száma, még is hol eddig a' radicalok győztenek, azok nem uj szavazatok voltak, hanem csak régiek. Ellenben hol a' conservativek győztek, ott az előtt mindenütt radicalok és reformerek voltanak a' képviselők. A' conservativek azonban elfelejtették, hogy ha mindjárt 100 uj szózatot nyernének is, még sem volna többségök az alsóházban, minthogy annak többsége háromszázzal is meghaladá a' tory oppositióét. Azt pedig a' toryk magok sem hiszik, hogy 100 uj tory tag léphessen az alsóházba. — A' londoni óváros (City) négy jelöltjei közül három kézmüves: Wood ur halkereskedő; Crawford ur szemüveg-készitő, Grote ur pedig szögcsináló. — A' M. Post ellenmond azon a' Standard által megpendített hirnek, mintha mindaddig készülnének a' ministerek a' parliamentet eloszlatni, miglen abban elegendő conservativ elemeket fognának találni. — A' Standard maga is viszahúzza szavát, mondván, hogy az csak magányos nézete vala, és soha a' kabinetben hasonló szándék szóba sem jött. —

Következőleg szoktak a' parliamenti választások megtörténni: A' választás első napján, mellyen a' jelöltek kineveztetnek, megnyitja a' választók gyülését az elölülő tisztviselő, fölolvastatván a' választásra meghivó irományt, és a' választási tilos cselszövények 's vesztegetés ellen szóló törvényt. Ezután következnek a' jelöltek előkelő barátinak beszédeik, 's közülök egyik pártfogottja kineveztetését ajánlja, mig a' többiek az ajánlást támogatják. Igy ajánltaték a' londoni óvárosban Wood alderman Waymouth urtól, kit azután Sir James William támogata. Miután ez megtörtént, 's a' jelöltek is beszédeket tartottak a' választókhoz, szavazásra kerül a' sor, és pedig először is kézemelés által. Ez elég, de csupán akkor, ha versenytárs nem akad, vagy ha föllépett is az, de visszavonult; mint ez alkalommal Westminsterben történt. De ha ezen szavazás sükere kétes, vagy az egyik megbukott jelöltnek baráti kivánják, mint ez úttal az ó városban (city), Maryleboneban 's Greenwichben, más nap a' 2dik szavazást kezdik, melly alkalommal minden választó a' jegyzőkönyvbe tartozik szavát adni. 'S ekkor a' szavazatokat már megszámlálhatni. Illy választásokkor mindenféle menetek (processiók) járdalják az utczákat lobogó zászlókkal. A' city választásakor egy 23 lovasból álló menet vala látható, kik hangászok valának, 's velök kisérgetőleg ellátlatlan csoport utcza-suhancz, kik valahányszor valamelly conservativ tag v. biztosság laka előtt vonultak el, mindenféle tréfát üztek. Köztük egy 7 láb, 's 3 hüvelyknyi nagyságu bors-kalácsárus lovagla fekete lovon 's talpig fekete köntösben, 's egy „fekete könyvet árult, mellyben a' toryk vétkei valának olvashatók. — A' rathcormaci történetről azt jegyzik meg a' hirlapok, hogy az Angliában is elszörnyedést okozott az eszmélő nép közt, 's közönségesen azt gyanítják, hogy az a' mostani kormány parancsára történt, mi annak természetesen csak árthatott.

Az angol választásokkor sok ollyas történik, mit csak az angol alkotmány és charakter szenved el. De egy uttal ismét az angol intézvények szabad fejlése és sajátsága teszi kártalanná azt, mi másutt talán tüzbe lángba borítaná az országot. Tower-Hamletsben példaul Sir T. Cochrane tory-jelöltet a' nép választóálláson(Husting) sem szivelte vala meg. Káposztatorzsával, rohadt almával dobálták, 's gyakran fejbe is kocczantották. A' vitéz kapitány, ki több tengeri csatán volt jelen, 10 perczig kiállotta ugyan ez ostromot, de végre is kudarczot vallva meggyőződött, hogy nem állhat meg a' nép előtt. A' rendügyelők arra kérték: menne a' Westminster-egyházon keresztül vissza, minthogy

életveszéllyel jár keresztül törése a' néptömegen a' biztosság tereméig. A' tisztes kapitány azonban e' megszökési tanácsot pirult elfogadni, mihezképest baráti őrpaizst képezvén körötte, nyomkodva 's döfést döféssel viszonozva nagy ügyel bajjal vergődhettek át vele a' biztosság teremeig. De itt a' nehézségek ismét megujultak, ugyan is sürü csoportokban mozdúlhatlan tömeg gyanánt bástyázá körül a' nép a' tory biztosság teremét, 's mindenféle zajos tréfát üzött belőle. Maga a' lordmayor is hallgatva huzta vissza előbbi parancsát a' nyilványos ragasz-lapok 's zászlók és czimerhordozók ellen 's a' t. minthogy a' községi rendőr-tanács több tagja, de különösen a' cityben megválasztott Wood alderman, ki maga is volt már lordmayor, azzal fenyegeté őt, hogy rendőr-hajdujival együtt elfogatja őt, t. i. a' lordmayort, hahogy a' választói czimereket 's a' t. továbbá is elszedetni merészlendi. Azért is a' city választása első napjaiban tizenkét ember lovagolt szürke lovakon a' városban föl 's alá hatalmas vérteket vagy czimereket hordozván magokkal, mellyeken a' reformjelöltek nevei valának olvashatók, 's a' választói menetek (processiók) török hangászata által mindenütt ujjongva fogadtatának. Térjünk azonban a' megszorult Cochrane kapitányhoz vissza. Ő barátival 's néhány rendőrszolgával iszonyu tolongásba szorult. A' pórság itten már vastagabb tréfákba kapott, 's mint egy radical lap magát kifejezi: „hasonlag a' mesebéli vénhez, látván, mennyi erő fekszik a' kőben," már kövek után is nyult. A' zuzások és sérülések erre komolyabbak lettek, 's nem állhatván ki azokat a' kapitány tovább, egy házba futott, hogy egyéb kedvetlenségtől megmenekhessék. E' kicsapongáson tul azonban nem történt több ez úttal a' főváros választásiban, hol mint tudva van, ezek máskor igen is gyakoriak voltanak 's néha véresen is végződtenek. Az illy alkalommal tartott beszédek egyszersmind teljesek szeszéllyel 's többnyire az alnép szelleméhez vannak illesztve. Sir Fr. Burdett például Sir T. Cochraneről (versenytársáról) azt mondá: „A' tisztes ujfoundlandi volt helytartó igen ködös övezetből jött, hogy semmit sem lát, 's noha a' napfény e' nappalon szétűzte nálunk a' ködöt, még sem vala képes a' tisztes néhai helytartó a' westminsteri nép véleményét kitanulni. 's t. i.

Mint említettük Southwarkben Harvey urat választották meg követül. Ez alkalommal mondott beszédéből következő helyeket közlünk a' választások ismértetéseül: „Semmi sem lehet olly szabályellenes, mint a' dolgok mostani fekvése. Mondani akarok tehát valamit a' választó uraknak, mit talán csak kevesen tudnak közülök. Midőn a' mostani király király székre jutott vala — majd rá emlékeztetem a' parliamentet is erre, ha összeülend — azt állítá, hogy ő minden örökös jogait a' népnek adta által, 's mit kivánt azokért? Mindenek előtt hogy illő mennyiség ajánltassék a' korona méltósága föntartására, azután, hogy gyöngéden szeretett hitvese számára is adassék pénz. (kaczaj) No 's mit csinált a' ház? Adott e a' gyöngéden szeretett nőnek egy palotát és 100,000 font sterlinget évenként? (morgás és „gyalázat.) És fölhagyott e a' király örökös jogaival? Fölhagyott e Lancaster herczegséggel? Nem! még rá sem eszmélt. Sőt többet mondok. Kennington mellett egy jószág fekszik, melly Sir W. Cleytonnál vala bérben. A' béridő nem rég telt ki 's uraim, mit gondolnak, mennyit kivánt király ő felsége uj bérkötésül? csak négyszázezer font sterlinget (iszonyú süvöltés). Ha ezen mennyiség bejövend, majd a' család közt osztják azt föl. (nagy kaczaj) Ha én e' dolgot majd az alsóházban előhozom, kétség kivül majdan hozzám jőnek néhányan a' whigek közül, mondván: „Hadd lássuk inditványod alakját. A' ministeriumban nem támogathattunk vala benneteket, de már most, minthogy kiléptünk, majd megtesszük, ha lehet; de olly két értelmüvé tedd azt, hogy mi is támogathassuk azt." (Kaczaj.) Én nem vagyok pártos, 's utálom az illyen viseletet; ha nem volnék személyemre nézve olly vékony, a' tory és whigek pártkerekei közt már rég összezuzattam volna. (hangos kaczaj). A' southwarki választók, úgy hiszem, gondosan fognak választásuk gyermekeire vigyázni, Ők gyakran az ujságokba fognak pillantani, 's föllelik azokban, hogy míg ők ágyban nyugton heverésznek, azalatt az alsóházban olly hatalommal birnak, melly megreszketteti a' zsarnokokat, (robogó nagy tetszés.) — A' Times azt mondja a' választásokról irt egyik czikkelyében, hogy ha az ujolag összegyülendő alsóház az uj ministeriumnak csak tory neveért fog ellenszegülni 's ellene minden segédeszközeit előveszi, akkor a' kormánynak sem vehetni rosz néven, ha alkotmányos jogával él, és mindannyiszor fölloszlatja a' parliamentet, mennyiszer pártja kisebb számban marad. - A' londoni hirek január 13ig nem mondanak elhatározott bizonyosságot a' pártok állásáról egymáshoz, 's nem is várhatni addig bizonyost az Öst. Beob. szerint, mig a' parliament össze nem gyülend. A' Courier váltig azt beszéli, hogy a' reformerek Manners-Suttont, az eddigi alsóház elnökét (speaker), megválasztani nem fogják, hanem helyette Bernal urat. Ez lesz tehát az alsóház első vitája, mellyben a' pártok egymással mérkezni fognak.—Leuchtenberg hg. Londonban meglátogatá hivatalosan Wellingtont, mire ez még az

napon viszontag meglátogatá a' leuchtenbergi herczeget. E' napon számosan tették L. herczegnél udvarlásukat, kik közül említhetni Wellesley marquist, Palmerston lordot, 'sat.— A' londoni lapok közül az előbbi ministeriek kikelnek a' franczia kamara ellen, hogy az amerikai adósságmegfizetést nem ajánlották meg. Mellőzvén azt: igazságos e az éjszakamerikai követelés, minthogy az el van ismérve, azon körülmény érdemel figyelmet, hogy a' mult angol ministerium a' haladás elvét vallván politikai hitének, nem lehetett őszinte barátja a' franczia kabinetnek, melly az ellenszegülés elvét tüzé ki jelszavul. Innen magyarázhatni talán meg, hogy mivel a' franczia ministereket ugyanazon többség támogatja, melly az amerikai adósságot félreveté, (mivel az uj választások daczára is megmaradt előbbi szelleme a' kamarának) valamint a' ministereknek őszinte baráti nem lehettek az angol ministeri lapok, ugy az azokat támogató kamarai többségnek sem. A' Times mind a' mellett, hogy a' megyei választásokat a' ministerium részire kedvezőbbeknek akarja elhitetni, folyvást panaszkodik, hogy a' fővárosi választások mind a' reformerek és radicalok részire ütöttek ki. Ő csak azt kivánja, hogy őszinte józan javításokat ohajtó 's előmozdító férfiak jussanak a' parliamentbe. 'S illyenek előtt a' ministerek bizvást megállhatnak, ha különben szilárd szándékjok a' javítás. Ha tehát a' jövendő parliament többsége már előre kárhoztatni készülne a' ministeriumot, meg sem hallgatván azt, bizony azt sem lehetne azután csudálni, ha a' ministerium is olly eszközökhez nyulna, mellyek alkotmányos hatalomkörében vannak. A' Times továbbá a' nemzetet is vádolja, ha mindebből azután súlyos összeütközések támadnának; miért nem hitt a' ministereknek, kikben általjában semmi bizodalma. 'S ha a' radicalok és reformerek valóban olly számosan fognának fellépni, mint azt a' főváros választási mutatják, úgy a' veszélyes krisis csak hamar bekövetkeznék, 's mi lenne annak sükere? mi legalább nem mondhatjuk meg bizonnyal, de ollyan hihetőleg, millyentől minden jó angolnak őrizkedni kell.— A' Globe Dublinból jan. 8ról az Evening-Post után jelenti, hogy Rathcormacban jan. 7én 1 órától délután 8 óraig együtt ült az esküttszék. 13 esküttbiró, „szándékos gyilkolás", — 2 „gyilkolás vagy agyonverés" — és 8 „igazolható gyilkolás" mellett szavazott. A' coronerek nem tudják, mit csináljanak. A' főügyvéd azt hiszi, a' jury többségének itélete a' pört bevégezte 's a' foglyokat elitélte, de meg nem nevezi, kiket. — Az angol lapok jan. 11én és 12én is folyvást a' választási szózatokat számolgatják. A' Courier szerint addig 351 választás ment vala már véghez, 's azokból 219 az ellenző párthoz (oppositio) 132 pedig a' ministeriumhoz tartozik. A' Globe megmás számolást teszen, szerinte 226 a' reformer, 's csak 122 a' tory. — Brightonben, hol a' király nyáron lakni szokott, noha a' tory befolyás igen hatalmas, még sem conservativ, hanem radical vagy szabadelmü követ választatott. — Hansonló történt Windsorban, a' király másik lakhelyén is, hol hasonlag szabadelmüek választatának. — Azt beszélik némelly körökben, 's londoni lapok is ismétlik: Sir Robert Peel azon ohajtását fejezte ki valahol, hogy a' dissenterek sérelmei teljes megorvoslatával tökéletes elégtétel adassék. — Dublini levelek pedig azt is hirlik, hogy Sir Robert Peel egyenes és meghatározott parancsot küldött az Irlandban tanyázó sereghez, megtiltván nekik minden esetre általjában a' tizedszedéskori közvetetlen föllépést. E' parancs vagy későn érkezett, vagy nem is indult még el, mert azóta Irlandban uj vérengzések történtek a' tized-behajtási alkalmakkor. — A' felső és alsóház tagjai bérmentesek a' postán. Azonban az alsóház föloszlatásával mind a' két ház tagjaira nézve megszünt e' kiváltság. Előbb az volt szokásban, hogy e' bérmentesség azon nap kezdődött el ismét, mellyen az első választás megtörtént az alsóházba. Ujabb időkben a' postaigazgatás határozza meg a' napot. Ez uttal jan. 10ke az, melly napon mind a' peerek, mind a' követek bérmentesekké (postfrey) lettek. —

FRANCZIAORSZÁG.

Havreban azonnal, hogy az éjszakamerikai elnök küldeménye megérkezett, kérelmet készítettek a' kereskedők a' parlamentbe, melly azt javasolja, hogy fizesse meg Francziaország az amerikai adósságot, nehogy kárt szenvedjen a' kereskedés. E' kérelmet azonban egyetlenegy nagy- kereskedő nem irta alá, mondván, hogy a' fizetés megajánlását azon fenyegetőzés, mellyel Jackson élt, Francziaország becsülete tiltja, e' kereskedőnek pedig tizenöt hajója jár a' tengeren!— Talleyrand hg kiléptét, mint említettük, valamennyi párisi lap magyarázgatá. Sokan azt hiszik, hogy Lajos-Fülöpnek roszul megyen dolga, 's Talleyrand politikai büzt érez. Mások pedig azt gondolják, hogy a' király azt mondatta el Talleyrand hggel, mit nem örömest mond 's mondhatott el maga az ország szemébe, 's a' mi abban áll, hogy Lajos-Fülöp ellensége a' revolutionak és haladásnak, barátja ellenben 's előmozditója az európai statusrendszernek. 'S ezt hiszi a' National. A' tiersparti lapjai pedig azt akarják belőle kisütni, hogy Lajos-Fülöp a' kamarával is igen keveset gondol. A' journal des Débats pedig hymnusokat harsog neki. Talleyrand hg levele annyit akar elhitetni,

az bizonyos, hogy Lajos-Fülöp eddigi politikája mind ben, mind kün tökéletesen megegyezik nemcsak a' külfejdelmek érdekeivel, hanem egyszersmind egyetlen biztosítéka is a' közbékének. — 'S e' vélemény nem hiú, mert az való: hogy a' külfejdelmek azért nem háborgatják Lajos-Fülöpöt, hogy annál képesebb legyen magát föntartani, azaz, mert Lajos-Fülöp szükségessé tudta magát előttök tenni. —A' Tribune jan. 13án elöszámlálja mindazon ujságirót, kik a' sajtó-szabadság kormánya alatt St. Pelagie foglyai. Ugyanis a' National részéről be van zárva: Carrel, Paulin, Scheffer,'s Rouen. A' Tribune részéről: Marrast 's Lionne; a' Quotidienne-éről: Dieudé; a' France monarchique-éről: Descrevieux; a' Gazette de Franceéről Charpentier; a' Revue de Paris részéről Auffray; a' Gazette des Ecoles-éről: Gaillard; az Album anecdotique-éről: Fontrouge urak. Mindössze tizenketten. Ezeken kivül várják még vendégül St. Pelagieba: Aubry-Foucault urat, a' Gazette de France szerkesztőjét; Bichat urat, a' Tribune szerkesztőjét; és Magnan urat, a' Légitimiste szerkesztőjét. —

A' Moniteur jan. 14kén hivatalosan jelenti, hogy a'király Serrurier urat, követ ministerét Washingtonban, visszahitta. A' külminister pedig az éjszakamerikai statusok követének Párisban e' határozást azon hozzáadással adta tudtára, hogy utlevele, ha arra e' közlemény következésiben szüksége volna, készen áll. A' Francziaország által elvállalt tartozás végrehajtatását tárgyazó törvényjavaslat az amerikai adósságot illetőleg még ma elő fog a' követházban terjesztetni. Benne egy záradék is lesz, melly azon esetre, ha netalán a' franczia érdekek veszélyben forganának, illő bátorságról gondoskodjék. — Január 12kén 1 órakor nyujtotta által Granville gróf párisi ángol követ mind a' királynál, mind a' királynénál visszahivó irományát, melly küldöttségének véget vet. Ez elfogadáson (audientián) a' külminister is jelen volt. — Több párisi lap azt hirlelte már, hogy Mortier marsal a' kabinetből bizonyosan kilépend. A' journal de Paris jan. 14kén ellenmond e' hirnek, melly a' följebbihez még azt is toldotta, hogy Mortier marsal helyébe Soult marsal lenne lépendő. — Galignani könyvkereskedése Párisban ujdon ki akarja adni Byron lord munkájit. E' kiadásról már előre azt hirdetik, hogy mind a' Byron lord munkáinál mulhatlanul szükséges jegyzésekre, mind a' költeményekre nézve, legtökéletesebb leend az. Byron életirása Bulwer tollára van bizva, ki azt remekül eszközlendi. A' jegyzések közvetlen a'nehéz értelmü helyek alatt fognak állani. A' kiadás külső diszét emelni fogják Byron arczképe, egy csinos vignette, 's több facsimile (kézirat-más) mellyekre hihetlen gond fordittatik.

Nem lesz érdektelen Francziaország egyes jövedelemágaiból a' bevétel összegét előadni. Az 1836iki költségre következő bevétel van kiszámolva: alapadó (Grundsteuer): 252, 111, 775 fr; személy és ingó vagy bútoradó: 52, 579,000 fr; ajtó- és ablakadó: 26,391,000 fr. engedelembeli (patensadó): 29,833,500 fr; bejegyzési (enregistrement): 162,050,000 fr; bélyeg: 31,000,000 fr; korona-jószágok (domain) 4,620,000 fr; favágás: 18,000,000 fr; vám: (douans): 106,000,000, fr; sóadó; 54,000,000 fr; egyenetlen adó, az italra, dohányra, löporra 's a' t. 187,800,000 fr; végre a' posta 86,600,000.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur szerint Bayonnebul jan. 10kén tudósitás érkezett Parisba, hogy Maze ur a' Hirondelle (franczia hajó, melly most a' bilbaoi kikötőben fekszik) parancsnoka jan. 1sőjén estve 9 órakor, midőn a' franczia consultól, kinél látogatásban volt, haza térne, az utczán meggyilkoltatott. Testére más nap az utczán egy angol tiszt talált. Mint vélik e' gonoszságot 5 carlosita követte volna el.

Bayonnebul e' napokban a' const. seregek számára egy gazdag szállítás (egy millio real, 400 darab marha 's néhány ló) indittatott utnak. Megértvén a' carlosiak e' szállítás hirét, érdemesnek tarták erejök nagyobb részét, azon vidékre, mellyen a' szállítás menendő vala, lesbe állitani. A' carlosi sereg közelebbi mozdulatai tehát csupán e' czélra vannak intézve; minthogy azonban a' tiszt, ki e' szállítást kisérő csapatot vezérlé, errül jókor értesíttetett, visszavonult 's Elisondoban megállapodék. A' carlosiak megmaradtak leseikben 's már most Minának kell hada nagyobb részével Pamplonábul kimozdulni, hogy a' szállitásnak biztos utat nyisson. Mondják, egy 900 fönyi 's jobbára előkelő polgárok fijaibul összegyüjtött csapat, már e' végre ki is küldetett volna Pamplonabul, de a' carlosiak véletlenül rája csapván, azt egy szálig elfogták. E' pártosak, mond egyik levelező, naponként nagyobb vérszemre kapnak, mire nem keveset segité őket azon körülmény is legközelebb, hogy Espartero leveleit elfogák. — Espartero e' levelekben egyik barátjának 's general-társának panaszkodék a' királyi seregek elégtelensége, mindinkább érezhető szükségek, visszavonás 's több kellemetlenség felől, hozzá adván, hogy ő maga már másod izben nyujtotta be hivatalárul lemondását 's a' t. A' carlosiak most e' leveleket (ha még is nem költöttek) minden magokszinü ujságban egész terjedelemben hirdetik, 's mellettük mintegy

önfényüket láttatnak éreztetni. — Burgos Bayonnebul Parisba ment. — Madritban a' ministerium meghasonlott. Llauder, az uj minister, előbb ugyan személyes, de most nyilványos kormány-elvi ellenkezésbe jött Torenoval. Amaz pártja támogatására némi politikai vallomásféle körlevelet bocsátott a' kamara tagjaihoz. A' cataloniai követek, kiknek némi cataloniai érdekek sérelme miatt Toreno ellen ugy is panaszuk volt, szivesen Llauder pártjára nyilatkoztak; az oppositio hasonlót tőn nem ugyan meggyőződésbül Llauder elvei tisztasága felől, hanem minthogy ez által Torenot legkönnyebben megbuktathatni vélék, utána pedig majd Llaudert még könnyebben. A' ministeriumban Martinez és Garelly Torenohoz állottak, Moscoso és a' tengerminister Llauderhez. Llauder iránya: a' fejlő reform utját megszakasztani, 's a' régihöz visszatérni; — Torenoé: a' kezdett javitásban nem csak állhatatosan maradni, de abban mindinkább haladni is. Erre 28ka éjjelén kabineti tanács hivatott össze, mellyben Llauder cselei napvilágra jöttek 's ha Martinez erősebben fogja a' dolgot, Llaudernek a' kormánybul ki kell vala lépni. A' kamarai oppositio csak hamar megbánátetemes tévedését 's épen az ellenkező párthoz tértáltal. Azóta a' hirlapok 's közvélemény még inkább gáncsolják Llaudert, mint az előtt.

A' Messager levelezője jan 16. Bayonnebul ezt irja: „Végre ma, 13 napi tétovázás és vesztegles után csakugyan biztos utnak eredt a' tőlünk Pamplonába inditott nevezetes szállítás. 13 nap alatt kétszer indult ki Elisondobul 's ugyanannyiszor vala kénytelen visszafordulni, a' nélkül hogy megfoghattuk volna, mi rendkivüli léhaság vagy akadály lehet, hogy ahoz biztos védkiséret nem küldetik. Most a' mint látszik ez akadály a' közösülés megszakadtában feküdt. Mina mint ágyban fekvő sulyos beteg három egész nap nem vett semmi hirt se Lorenzo se Oraatól, mig végre ez utóbbi jelenté magát 's igy 4500 emberrel a' szállitás kiséretére küldethetett. E' tudósítás fontosabb egy győzödelmi hirnél, mert ha az ellenség szándéka sikerül 's a' szállitást hatalmába veheti, az egész const. tábor nagy szorongásba jut, minthogy minden segéd-forrása most egyedül a' franczia föld.“ — A' Gazette de France tudni akarja, hogy Minatól a' fővezérség elvétetett; a' Courier de l' Europe pedig, hogy ő maga küldötte be a' kormányhoz lemondását, 's ez most már Llaudert küldi helyébe a' sereghöz.

PORTUGÁLIA.

A' Times levelezője Lissabonbul dec. 27. ezt irja: Ha megvalósulnak az itt szándékban forgó diplomatiai valtozások 's gróf Villareal megy követül Parisba, ugy minden kétségkivül Palmella veendi által a' külügyek tárczáját (portefeuille) 's e' mellett elnökül is megmarad a' tanácsban. Spanyolországban, mihelyt ott a' dolgok jobb rendbe jönek, Almeida ur váltandja föl Limát a' követségben, hogy ez utóbbi a' római udvarhoz mehessen. Palmella e' napokban több rendü ministeri tanácsot tartott 's habár titkolják is a' tárgyakat, mellyekről tanakosznak, annyi bizonyos még is, hogy többek közt azon kérdés is eldöntetett: valljon a' közelebb történt angol kabineti változáshoz képest szinte Portugália kormánya is vegyen é más irányt nyilványos ügyeire nézve, vagy megmaradjon az eddiginél? A' tanács liberalis pártja sokkal erősebb volt mint sem uj irányt engedett volna 's elhatároztatott: minden a' reform utján maradjon, mint d. Pedro megkezdette volt, 's bizni kell az ügy igazságában valamint a' köz vélemény erejében. — Sarmento, kinek haza jövetelét Madritbul naponként várják, 's még két más (d. Pedro által kinevezett) uj pair, t. i. gr. Porto-Santo és Pennafiel urak, mindeddig sem foglalák üléseiket a' pairkamarában el, mire nézve a' kamara mihelyest összeül, fölszólítást intézend mind a' háromhoz. Porto-Santot a' legtudósb férfinak tartják egész Portugáliában, de különben is Pennafiellel együtt rendithetlen szilárd characterérül isméretes.— Tegnap (26kán) az itteni franczia követség igen komoly hangu árverési hirdetést bocsátott közre a' Tajoban fekvő franczia egész hajóhadnak a' közelgő évnegyedre élelmiszerekben elláttatása iránt. Mi a' Tajohoz menénk megnézni a' hadat 's im egyetlenegy 14 ágyus briggett találtunk! — Az ifju királyné minden braziliait, kik d. Pedro szolgálatjában voltak, mint marquis Resendet, Gomes da Silvat, Tawarezt, Almeidat, a' lacedemoni püspököt, 's d. Pedronak minden volt segédjét, — a' Necessidades palotábul kimozdította.

Lissabonban január 2kán a' királyné ujra megnyitá a' kamarák üléseit. A' kamarába mentekor számos fegyveres katonaság kiséré. Ezt a' nép nagy elégületlenséggel vette 's csak igen kevés „viva“ hallatszott. Mondják a' kiséret azért rendeltetett ki, mert a' mult év utólsó napján este a' királyné lakjára valaki puskát sütött ki. Leuchtenberg hg. megérkezését naponként várták. Az angol kormány-változásra következőt mond a' lissaboni hivatalos ujság: „Bárminők legyenek is belső ügyekre nézve az uj kormány (angol) politikai elvei, bizonyos, hogy külsőkre nézve a' „nem avatkozás“ elve sértetlenül fog föntartatni. Épen ez volt az ok, miért hg. Wellington már korábbi kormányzata alatt a' királynét segélni nem akará, kinek jogait különben tisztán megismeré, 's kinek személye iránt mindenkor legnagyobb tisztelettel viselteték, mert a' nem avatkozás elvét épségben akará föntartani, más részrül

pedig félt, hogy nyilványos pártolása által a' félszigeten polgárháborut gerjeszt. Most miután a' dolgok állása részünkre fordult, ugyanezen akori inditóokok is részünkre fordultanak, és senki sem hihetné el, hogy a' herczeg akár a' királyné tettleg elismért jogai ellen, akár az ország nyugalmát háboritólag léphessen föl. Portugália, melly függetlenségét nagy részben „századunk ezen nagy hadvezérének“ köszöni, mindig bizni fog a' hg. azon nemes gondolkozásában, melly szerint a' királyszékünkről elűzött zsarnok (Miguel) puszta megszenvedésnél tőle soha több kedvezést nem nyerhetett.“

AMERIKA.

Az elnök küldeménye elején azon jó egyetértésről szól, melly az éjszakamerikai statusok, 's a' megnevezett hatalmak közt áll fen. E' hatalmak: Ausztria, Russzia, Prusszia, Hollandia, Svéczia, és Dánia, Spanyolország, Portugália, Nápoly, Anglia, Belgium, a' Porta, Marokko, Brazilia 's a' délamerikai respublicák. Algierból a' fizetett v. dijas consult visszahivá a' kormány 's dijatlan v. fizéstelen consulságot állitott benne föl, miglen Algiert a' francziák birandják. — A' Globe (amerikai Washingtonban megjelenő lap) javalja, 's helyesli az elnök beszéde kemény hangját Francziaország ellen; 's azt akarja elhitetni, hogy az épen nem fenyegetőzés, hanem csak tett dolgok egyszerű előadatása. A' hasonlag Washingtonban megjelenő National Intelligencer ezen hangot, mellyet különben a' respublica első tisztviselőjéhez illetlennek mond, Jackson general katonai szokásinak tulajdonitja, 's azt hiszi: semmi kevésbé alkalmas, kielégitésre birniFranczia országot, mint épen ezen nyers hang. A' Commercial Advertiser pedig igy fejezi ki magát: ámbár a' franczia kormány legujabb időben kevésb emberséget mutatott kormányunk iránt, mint bármikor máskor, még sem gondoljuk, hogy az elnök javaslata, melly visszatorlás szine alatt fosztó rendszabások által kezdi meg az ellenkezést, a' congressusban elfogadtassék. Annyi bizonyos, hogy ha e' rendszabály mellett a' franczia kereskedés szenvedne, bizonnyal az éjszakamerikai sem nyerne, mert nagykereskedési viszonyok a' nemzetek között úgy állhatnak fen biztosan, ha mind a' két fél nyer, megnyeri tudnillik azt, mire szüksége van, adván érte fölöslegéből, azaz mire nincsen szüksége.

Rio-Janeirobul hirek érkeztek Angliába, mellyek nov. 16ig szólanak. Don Pedro halála hire, melly előbbi napon jutott oda, pártja hivei közt nagy ijedelmet okozott.

DANIA.

Koppenhágában az év elején azon hir szárnyalt, hogy uj sajtótörvény fog kibocsáttatni, 's e' hirrel szoros összeköttetésbe hozzák a' főügyvéd gyakor értekezéseit a' ministerrel. Azonban vannak, kik ezen, noha igen elterjedt, hirnek hitelt nem adnak, mert igy a' sajtótörvény az országos alkotmányba ütköznék.

OROSZORSZÁG.

A' Journal de Francfort ellenmond azon állitásnak, mintha Lubeczki herczeg az orosz czártól némi követelések ügyében küldetett volna Párisba. E' követelésekről, ugy mond a' nevezett lap, nem is gondolkodott az orosz kormány, hanem a' franczia kormány ismétlett kivánatára és sürgetésire küldetett el Lubeczky hg az e' tárgybeli oklevelek vizsgálata végett. Majd mind inkább kitetszik azon vélemény hihetősége, hogy a' franczia kormány örömest kifelé ohajtja foglalkoztatni népe figyelmet, melly otthon a' hazában nem enged neki szabad hatásu kezet.

ELEGYHIREK.

Svécziában dec. hónapban az alkotmányi biztosság előtt fontos tárgy jöve vita alá. Tapasztalták tudniillik sokan, hogy a'követek közül az országgyülésen sokan máskép szavaztak, mint beszéltek, e' miatt inditvány tétetett, hogy ezentul a' szavazások nyilván történjenek. — Londonban közönségesen sok köd jár, 's a' nagy hideg ritka. E' télen a' hideg nagy, 's 6án és 7én olly sürü köd vala, hogy hasonlóra régóta nem emlékeznek. Az utak az ónos eső 's fagy miatt olly tükör-simaságuak, hogy a' postakocsikat egymás után éri a' szerencsétlenség, 's ez okozá, hogy több posta tovább is elkésett, mint szokás. —

A' gabona pesti piaczi ára január 27kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	146⅔	133⅓	126⅔	Zab	84	82⅔	80
Kétszeres	—	123⅓	120	Köles	—	—	—
Rozs	120	117⅓	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	103⅓	—	—	Kukoricza	103⅓	100	—

Pénzkelet:

Bécs január 23kán középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	190½	1834ki statuskölcs.	571½
„ 4 pC.	93⅔½	Kam. 2½ pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	211¾	Bankrészvény	—
„ 1821ki „	138⅞	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

9. szám Pest, szombat január 31dikén 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (álló hid tárgya; kinevezés; jelentés a' m. tud. Társaság és Casino részérül; Farkas Sándor; Pozsega uj tisztkara; különféle.) Anglia (választások; Bulwer köszönete; Stanley nyilatkozása; Hume szavai, egyveleg.) Francziaország (amerikai adósság iránt törvény-javaslat.) Spanyolország (Mina beteg; lehető ministeri változások; carlista lapok lármája; Eraso Castiliában.) Schweiz (az ausztriai jegyzék 's más e' tárgyi hivatalos irományok Bern cantonhoz.)

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony, A' fő RR. jan. 24kén a' dunai álló hid tárgyi üzenetet szótöbbséggel elfogadták. A' határozat ezen négy ponton sarkallik: 1) Buda és Pest közt egy állandó hid épittetése, nem csak az ország diszére de a' jelen és utókor hasznára is szolgál. 2) Ez magányos részvényesek vállalkozása által legbizonyosabban levén eszközölhető, a' kivánt summának megszerezhetése 's a' hidra fordítandó tőkepénz biztosítása tekintetéből szükséges, hogy az illető szerződés ideje alatt azon hidon kivétel nélkül mindenki hidvámot tartozzék fizetni. 3) A' minden esetre csak országos határozástól függendő állandó vám-tariffának kidolgozására országos választottság neveztessék; 4) melly egyszersmind Buda és Pest városival a' fenálló hidjövedelem 's ne talán megkivánandó kárpótlás felől értekezvén, az illető egyezés javaslatát annak idején mutassa be.

Ő cs. kir. Fölsége m. eszt. dec. 29ki legfensőbb határozata szerint generalörnagy és bródi várparancsnok Feuchtersleben Vilmost 1500 pengő fr. nyugpénzzel 's 500 p. fr. személyi dijtoldalékkal nyugalmazni, egyszersmind altábornok czimmel fölruházni; — helyébe pedig bródi várparancsnokká Drasenovich Mihály gen. örnagyot méltóztatott kegyesen kinevezni.

Magyar tudós társasági jelentés.

A' társaságnak 1834ben tartott 5dik nagy gyülése, November 8dikán, titkos szavazat többségével e' következőket választotta tagokul, kik közül a' hazabeliek, felszólitatásuk szerint, magokat a' társaság rendszabásinak buzgó teljesítésére válaszaikban készséggel ajánlák is, 's annál fogva hivatalosan most hirdettetnek:

Tiszteleti taggá, az egyik megüresült helyre: Szalay Imre, Philosophia és Hittudomány doctora, veszprémi kanonok.

Rendes vidéki taggá a' törvénytudományi osztályba az üresen volt 3dik helyre: Szász Károly, a' nagyenyedi ref. collegiumban törvény és hazai történetek tanitója, 's most erdélyi országgyülési követ.

Hazabeli levelező tagokká: Árvay Gergely, praemonstrati szerzetbeli kanonok, gymnasium igazgatója Szombathelyen. — Bölöni Farkas Sándor, az erdélyi kir. Kormányszék nagyobb cancelláriájában hites jegyző, Kolozsváratt. — Fillinger Leopold, a' pesti magyar kir. egyetemnél professor. — Horváth Czyrill, szabad müvész. 's philos. doctora, kegyes szerzetbeli, prof. a' Logica, Metaphysica és Ethicában, Szegeden. — Magda Pál, a' szarvasi evang. gymnasiumban professor és rector. — Péterfi Károly, a' marosvásárhelyi ref. collegiumban philosophiát tanitó prof. — Podhradczky József, számvevő tiszt a' m. kir. udv. Kamaránál, Budán. — Somossy János, hittudomány és ó testamentomi könyvek magyarázatának professora Sárospatakon. —

Külföldi levelező tagokká: B. Humboldt Károly Vilmos, burkus kir. statusminister, a' felirások és szépmüvész. párizsi akademiájának tagja. Klaproth Henrich Gyula, ázsiai nyelvek burkus kir. professora, az ázsiai londoni társaság tagja. — Palaczki József, a' tudományok kir. cseh akademiájának titoknoka. — Schelling Fridrik, lovag, bajor kir. valóságos belső tanácsos, a' müncheni kir. akademia előlülője, 's az ottani kir. egyetem rendes professora. — Pesten, a' héti ülésből, Januar. 26kán 1835.

Döbrentei Gábor
titoknok.

NEMZETI CASINO.

A' nemzeti casino köz-gyülése az alkotó szabályok szerint e' folyó évi január utólsó vasárnapján azaz 25én és folytatva 26kán tartatott n. Szilassy József helytartósági tanácsnok elnöksége alatt és számosb tagok jelenlétében.

A' választó czédulák egybeszedésére és megvizsgálására mingyárt a' gyülés elején kéretnek e' következő részvényes urak: Myller Antal, szántói Szabó József, ifj. Wesselényi Farkas báró és Tasner Antal mint ideigleni jegyző, kiknek más nap beadott jelentéseik szerint 1835re szótöbbséggel elválasztattak Igazgatókká: Fáy András, Pregardt János, Széchenyi István gróf, — Választottsági-tagokká: Andrásy Ignácz, Bajzáth József, Bánffi Pál báró, Bartakovics Auguszt, Benyovszky Péter, Czigler Antal, Dessewffy Aurel gróf; Fekete Ferencz gróf, Festetics Vincze gróf, Földváry Antal, Földváry Lajos, Hanzély Márton, Heinrich Nep. János, Jeszenszky Ignácz, Józsika Miklós báró, Laszkovics József, Lissovényi László, Lónyay János, Mayerffy Ferencz, Rosthy Albert, Ráday Gedeon gróf, Sartory János, szántói Szabó József, Sermage Dienes gróf, Szápáry Ferencz gróf, Szilassy József, Szirmay Adám, Teleki

Sámuel gróf, Uzovics János, Vizkelety Mihály. —Jegyzővé: Tasner Antal.

E' köz-gyülésnek más érdeklőbb munkálódási és határozati következők:

Azigazgatóság által beadott jelentés szerint a' pénztár állapotja 1834ik dec. végével e' következő volt:

Bevétel: 1833ki pénztári maradvány pengőben: 884 f. 24 kr. — 1831ről behajtatott 1 részvény: 50 ft. — 1832ről 9 részvény: 450 fr.; — 1833ról 41 részvény: 2,050 fr.; — 1834ről 307 részvény: 15,350 fr.; — a' foglalkozóktól 110 fr.; — kamatból: 905 fr.; — régibb tartozásból: 300 fr.; — eladott ócska eszközök árából: 37 fr. 12 kr. Összesen 20,196 fr. 36kr.p.

Rendes kiadások: házbérre: 4357 fr. 30 kr.; — Tisztviselők és cselédek fizetéseikre: 3514 fr. 1 kr.; — Udvarnok költségeire: 920 fr.; — cselédek téli 's nyári öltözeteire: 863 fr. 20 kr.; — Olajra, kártyára, viaszgyertyára 's t. i: 1,049 fr. 25 kr.; — Ölfára: 293 fr. 24 kr.; — hirlapokra és folyóirásokra: 1,217 fr. 5 kr.; — könyvekre 's nyomtatási költségekre: 461 fr. 43 kr.; — asztali 's egyéb eszközökre: 253 fr. 18 kr.; — mesteremberek árjegyzékeire: 971 fr. 33 kr. Összesen: 13,901 fr. 19 kr. pengő.

Rendkivüli kiadások: mult évi adosság visszafizetésire: 2,060 fr.; — a' komáromi hajóbiztosító társaságnak: 46 fr. 29 kr.; — a' budai magyar játékszinre: 400 fr. — hangászati mulatságra: 400 fr; — a' könyvtár helyes és diszes elrendelésére: 500 fr.; — rendkivüli könyvekre: 136 fr.; — uj szerzeményekre: 1,996 fr. 38 kr. Összesen: 5539 fr. 7 kr. pengő, 's mindennemü kiadást együvé számítva: 19,440 fr. 26 kr. pengő. — A' kiadást levonván a' bevételből marad a' pénztárban 1835re: 756 fr. 10 kr. p.

1833 dec. 31kén maradt tartozások: 1829ről 5 részvény: 250 fr.; — 1830ról 5 részvény: 250 fr.; — 1831ről 12 részvény: 600 fr.; — 1832ről 39 részvény: 1,950 fr.; — 1833ról 98 részvény: 4,900 fr. Összesen: 7,950 fr. — Ebből kitöröltetett: 500 fr. ennélfogva maradt: 7,450 fr.; — Ebből a' bevétel szerint behajtatott: 2,550 fr.; 's így marad 1835re a' régibb tartozásokból: 4,900 fr. pengő.

1834 dec. 31kén maradt tartozások: 1829ről 3 részvény: 150 fr.; — 1830ról 4 részvény: 200 fr.; — 1831ről 10 részvény: 500 fr.; — 1832ről 27 részvény: 1,350 fr.; — 1833ról 54 részvény: 2,700 fr.; — 1834ről 146 részvény: 7300 fr. 's így marad 1835 összeleg: 12,200 fr. pengő — Pesten dec. 31kén 1835. Látta Pregardt János m. k. igazgató; — bizonyítja Praznovszky József m. k. pénztárnok.

A' casino könyvtár szaporítására 's elrendeltetésére 1835re ismét 1000 pengő frt; az 1835ben tartandó casinói hangászati mulatságokra 1000 pengő frt; a' budai magyar színjátszó társaság felsegítésére a' jövő téli köz-gyülésig ismét fertályévenként 100 pengő frt. rendeltetett.

Az 1829, 1830, 1831, 1832, 's 1833ról fizetéseikkel hátramaradt részvényesek nevei a' szabályok értelmihez képest felolvastattak, és a' késedelmes azaz két esztendőről 's ennél többről hátramaradt fizetőkre nézve elhatároztatott, hogy a' köz-gyülés nevében recepisse mellett küldendő levél által tartozásaik teljesítésére szólíttassanak fel, minek ha 6 hónap mulva semmi sikere nem lenne, nevök egy a' Casinóban e' végre készült röstélyos fekete táblára függesztessék.

Kazinczy Ferencznek felállítandó emléke a' jelen volt részesek pártfogásába ajánltatott, 's e' végett a' casinóban aláirás határoztatott nyittatni. — Tovább

Egy végintézeti aláirás rendeltetett a' casinóban kitétetni, mellyre minden részvényes tetszése szerint aláirhatja magát, 's mellynek egész tartalma így szól:

„Ki testének elpusztultával, mit halálnak szoktunk nevezni, nem hiszi egész létének elenyésztét, annak utólsó pillanatiban, midőn nem ritkán egészen világos a' fő, de se kéz, se nyelv nem mozoghat többé, fölötte kellemetlen érzés lehet végakaratjának el nem rendelése miatt övéit, barátjait, vagy cselédjeit is minden ellátvány nélkül hátrahagyni. Ezen okbul mi alulirtak végakaratunkat jó eleve el fogjuk rendelni. Minthogy azonban alig lehet kellemesebb és nyugtatóbb érzés egy nemes keblü férfira nézve, mint annak biztos hiedelme, hogy azon honfitársinktól, kiket éltünkben becsültünk, tiszteltünk, holtunk után is hosszasabb ideig megemlegettetünk, 's illy emlékezések alkalmával felhordott példáink után a' jövő kor gyuladni fog nyomdokink követésére ott, hol azok az erény ösvényit jelelék: ellenben óvakodásra 's jobb útválasztására serkenni ott, hol emberi gyarlóságunknál fogva az igazság körén kivűl kalandozánk: egy uttal ezennel azt is igérjük, hogy a' pesti nemzeti casino társaságnak említett végrendelkezésünkben egy kis emlékjelet hagyandunk.

Ezen aláirás január 26án felolvastatván azonnal megkezdetett, és arra tüstént néhány részvényes jegyezte föl nevét a' mint itt következik: Széchenyi István, Bánffi Pál, Fáy András, Dercsényi Pál, Jankovich Antal, Orczy Lajos, Wenckheim Béla, Pregardt János, báró Liptay, Szilassy József.

A' hangászati mulatság (melly vasárnap martz. 8kán délutáni 8 órakor mulhatlanul kezdődik) ujabb rendelései annak idejében fognak közhirré tétetni. Végre

Rendelkező igazgatónak Pregardt János — könyvtár-felügyelésre 's rendbeállításra Fáy András és Pregardt János — a' hangászati darabok választásira 's elrendelésire Fáy András és Rosthy Albert — és az 1835ki casinói könyv szerkesztetésére 's kiadására Tasner Antal urak kérettek meg. — Költ Pesten január 28kán 1835.

Pregardt János s. k.
igazgató.

Kolozsvárott. A' közép-szolnoki Casino (helye Zilah) egy szép billikommal tisztelé meg bölöni Farkas Sándor urat, Éjszakamerikai Utazása kiadásaért. E' jeles ajándékot ha-

dadi báró Wesselényi Miklós úr vezetése alatt egy diszes küldöttség január. 18kán adta át a' megtiszteltetett irónak. Ugyanazon Casino a' tisztelt urat tiszteletbeli részes tagjának is meghivá. E. H.

Pozsega városa Hranilovich Ferencz kir. udvarnok 's pozsegai alispán, mint kiküldött kir. biztos ur elnöksége alatt mult eszt. dec. 16kán tartván tisztujitását, a' választás következőkre esett: biró Thaller Ignácz, kapitány Lukinovich Ferencz, uj tanácsbeliek: Schorndorfer Ferencz, Prickelmayer József és Martinich János; főjegyző Graff Ferdinand, aljegyző Heimb Ignácz, tiszt. aljegyző Thaller Fülöp, alügyész Jozepacz Eduárd, szószóló Thaller Aloiz, adószedő Malleschich Antal, árvák atyja Knixanich Jakab, kórház-ügyelő Prickelmayer János, selyem-biztos Rakiaschich János. A' kir. biztos tisztujitó beszéde a' pozs. diák hirlap szerint ékes horvát vala „nationali sermone omni cum facundia ac venustate 's a' t.

Különféle: Nyelvünk terjedése tárgyában ujabbként közölhetjük: hogy gróf Batthányi Gusztáv és Kázmér urak Somogy és Baranya megyében fekvő nagy terjedelmü uradalmaikban Zombath Ferencz praefectus ur hivatalos rendelése mellett a' f. 1835 elejétül kezdve minden nemü irományt, hivatalos tudósitást 's a' t. magyar nyelven tenni tartozik minden tisztség. Posenbul (porosz) január 8kárul jelentik: hogy Bretschneider ur ausztriai ker. ingenieur, kormánya megbiztábul Lubaunál a' vári lebegő vasutat megvizsgálta, minthogy a' mondott ausztriai cs. kormány Galicziában Vieliczkától Podgorzeig a' Visztulán át mintegy $2\frac{1}{2}$ mérföldnyire hasonló függő vagy lebegő vasutat szándékozik készittetni kösó-szállitásra. — Lubaunál az emlitett vasuton már mintegy 80,000 mázsa teher szállittatott a' nélkül, hogy valami akadály vagy nehézség mutatkozott volna.

Esztergamban jan. 21kén Palkovits György esztergami kánonok és sz. István esztergamvári prépostja hosszu betegeskedés után élte 72kében meghalálozott. Éltében főkép a' tót literaturával foglalatoskodván, e' nyelven, kiadott egy szótárt 6 kötetben, a' szentirást 2ben és egy Leczkés evangeliomos könyvet.

ANGLIA

Londoni lapok január 14ről ismétezgetik a' választások számjegyzékét, 's folyvást mindenik a' maga pártja mellett buzog. Az Öest. Beob. úgy látszik nem hajlandó a' Couriernek hinni, midőn az a' választások osztályozatában több reformert mond megválasztottnak, mint toryt. Ugyan is a' Courier azt beszéli, eddig már 405 választás történt, 's azokból 257 reformer, 148 tory. Az Oest. Beobachter pedig azt szándékozik elhitetni, hogy először is e' számítás hibás; azután pedig, hogy a' pártok nem úgy állanak már most egymással szemközt mint reformerek és toryk, hanem mint megtartók és rontók. — Mindazáltal Galignani Messengere, az Allg. Z. szerint is azt állítja, hogy valamennyi londoni lap közt legbiztosabbak a' Courier tudósításai a' választásokról. — Ugyan ez ok végett Galignani Messengere más követi számjegyzéket nem is fogad el hitelesnek. Erősíti e' véleményt a' Courier azon fölszólítása is, mellyel a' tory lapokat unszolja: mondjanak bár egy nevet, mellyről be lehetne hitelesen bizonyítani, hogy az whigből azaz reformerből toryvá lett volna. — E' kétség nem fog sokáig tartani, mert a' parliament néhány hét mulva összeülend, 's akkor majd kimutatkozik a' két párt száma 's ereje.

Némi tekintetes izraelita fölszólítást bocsáta hitsorsosihoz a' fővárosban 's az egész országban (mi előtt t. i. a' választások megtörténtenek) emlékeztetőleg arra, hogy egyedül a' toryk ellenkezése volt a' zsidók fölszabadulását akadályozó gát, 's hogy ők a' mult ministeriumnak sok hálával tartoznak. Miért is a' dissenterek példájokra ő azt várja sorsaitól, hogy az izraeliták is a' mostani ministerium ellen adandják szavokat a' választásban. (Angliában t. i. a' zsidók is részt vehetnek a' követválasztásban, de követekül nem választathatnak meg; az ezen tárgybeli inditvány azonban már az utólsó ülés alatt keresztül ment az alsóházon, 's el is fogadtatott, csupán a' felsőházban vettetett félre.) — Marylebone londoni kerületben a' választások alatt Henry Lytton Bulwer, ki Sir S. Whalleyvel együtt választatott meg, köszönetül következő tartalmu beszédet mondott: „E' tömérdek főváros által nyert győzödelem fontossága öregbül azon körülményeknél fogva, mellyek azt követik. — Még három hónap előtt azt hitte mindenki, hogy statushajónk a' boldog révtől nemmessze van. Egy része ugyan a' nagy néptömegnek még sulyos szenvedésekben sinyledez. Azonban ámbár a' szegények készek voltak terhöket viselni, nem voltak bezzeg a' gazdagok, elveszteni nyugpénzeiket. Mig béke ült a' gunyhóban, 's türelem az alacsony födél alatt, morgás zsibongott a' magas házakban, mint itt átellenben (a' szónok a' Portland-placei házakra mutat, hol toryk laknak) 's türelmetlenség nyugtalankodék ott, hol legkevésb alapos ok vala reá, t. i. a' palotában. Engedjétek rajzoljam — előttetek azon fejdelmet, ki ellökve magától minden balitéletet, mellyek ifjuságát burkolák, mint törvényhozó nemes nevet szerze magának, minthogy első ministerével kezet fogva megujitá országa intézvényeit, 's legnemesb dia-

dalt nyert mint hódító, népe szivét hódítván meg, 's Nagybrittannia messzeterjedő birtokiban legnépszerübb emberré lön, millyen soha senki a' három ország székén nem ült még (halljuk! halljuk!) 'S ki hitte volna, hogy e' monarcha elbocsátandja ministereit, kik buzgó védjei voltak elöjogainak, 's nem is kevessé kedveltettek a' néptől? Ki gondolta volna, hogy a' mély nyugalmat nyugtalansággal 's aggódással fogná fölcserélni, hogy mellőzve a' hozzá hü ministereket, kik kezeskedének jogaiért, olly férfiakat fogna választani, kiknek puszta jelenléte a' királyszék 's a' népjogait egymás ellen veszélykoczkára tenni elegendő. Gyakran szidalmaztak már mind engem mind barátimat zendülők és zendítöknek. Nincs, ki lelkéből ugy utálna mindent, mi zendülésre vezet, mint én. De hadd irányozzam figyelmeteket azon két nagy revolutiora, melly utábbi 50 év alatt Franczia országban tört ki, 's mellyek egyikének szemtanúja valék. Higyétek, én ezen történeteket mélyen fájlalom, 's mind a' népekre mind az országokra nézve azokat iszonyu szerencsétlenségnek tartom. De talán keresztül hatand szavam e' választó-állásról, a' milly tisztelettel, olly érthetöleg, a' király tisztelt személyeig. A' melly igen ohajtom, hogy soha IV Vilmos X Károlyhoz ne hasonlítson, olly igen panaszlom a' Wellington és Polignac közti ministerium hasonlatosságot. Én megmondottam, mikép gondolkodom. Én soha sem fogom felejteni, hogy mint képviselötek a' parliamentben kettös tisztet vagyok köteles teljesíteni, melly tökéletes elszántság egy részről, 's nyugalmas józanság a' másikról. Ügyekezni fogok föntartani az egyensulyt a' zsarnoki konokság (makacsság) és a' néptürelmetlenség közt, 's mig megvetem a' ministeriumot, tisztelettel hódolok a' Fölségnek. Mindenek elött arra fogok emlékezni, hogy az igazságot elárulnom nem szabad, mint a' mellynek tanúja gyanánt küld a' nép az ország tanácsába. (nagy hangos tetszés.) 's t.

A' londoni lapok 14én közlik Stanley lord beszédét is, mellyet Lancashire választóji elött mondott. A' ns lord azt említé elsöben is, hogy elveit hallgatóji már úgy is régóta ismérik, 's ö azokat nem másította meg még. Azután azt jegyzi meg, hogy Sir Robert Peel nyilatkozása a' whig elvekkel tökéletesen megegyező. A' whigek ugyan is baráti az ujításnak és javításnak, 's attól meg nem ijednek, de minden rontástól távol vannak. Grey ministeriumát is csak azért hagyá el, mert az olly rendszabásokat szándékozott javaslani, mellyek a' protestans egyház függetlenségét Irlandban veszélybe hozhaták, vagy koczkáztathaták. Melbourne kormányába pedig azért nem léphetett, mert az Grey erös karu vezérlete hijával volt. A' Peel-Wellington igazgatásba, noha meg vala híva, azért nem lépe, mert a' kabinettanácsot képezök által tett közlemények 's ajánlatok politikai elveinek meg nem feleltek tökéletesen. Peel nyilatkozásai ugyan emberségesek, öszinték 's férfiasok valának, millyeket csak várni lehete töle, de politikai okai visszatarták öt (Stanleyt). Ő most, nem a' mostani ministerium megbuktatásán fog dolgozni, hanem hasznos rendszabások eszközlésin az ország javára. Mind e' mellett azonban nem mondhatja, hogy a' ministeriumba kinevezett férfiak közt nem volnának ollyanok, kikben épen semmi bizodalma sincsen. Az egyházjavitásra nézve azt mondotta, hogy egy fillért sem engedend másra mint egyházi czélra fordíttatni, azután pedig oda munkáland, hogy a' jövedelmekkel biró lelkészek hon lakjanak, 's egy pap se birhasson halmozott azaz több rendü 's külön jövedelmü hivatalt egyszerre. Ö. B. Essex megye éjszaki részében, hol két tory jelölt választaték meg A. Baring ur, egyike a' választottaknak, 's most pénzügyminister, azt akará elhitetni hallgatójival, hogy nem a' király küldé el a' volt ministereket, hanem a' ministerek magok hagyák ötet. Azután arról vádolá a' volt ministeriumot, — ö tory létére, — hogy a' reform ez utóbbi négy év óta igen igen csekély elömenetelt tön. Azonban felé kiáltoztanak a' hallgatók közül, hogy ha a' reform-javítás lassan haladt a' volt ministerium igazgatása alatt, annak nem más, mint a' toryk voltanak okai. Azon javitásoknak pedig, mellyeket az egyházban tenni kell, az egyház hatóságai engedelmivel szükség megtörténniök, 's azokat nem bízhatni az egyház ellenségeire. Szóval a' mostani ministerium olly rendszabásokat javasland, mellyek még tovább mennek a' javításban, mint a' mult ministeriuméi. „Azonban esküm leköt, 's hallgatnom kell. Bövebb részletekre nem bocsátkozhatom. Mint korona ministerének, le van pecsételve szám." Harvey W. gazdag földes ur erre igy felelt neki hevenyében: „Mi a' lepecsételt száju urat csak tapasztalási próbára kivánjuk tenni. (nevetés.) A' mostani ministerek tapasztalásuk végett hivattak a' király tanácsába. Tehát ismét a' régi toryk uralkodjanak e rajtunk, kik az országot ötven évig roszul kormányozták? De hisz ezen urak nem toryk többé! — hát mik? Reformerek! ugyan ugy e? Igy tehát csak annyi tapasztalást várhatni tölök, mint reformerré lett vén torytól reménlhetni. (kaczaj.) A' tisztes gentleman arról is szólott, hogy elszánt férfiakat kell a' tanácsba híni. Ez igen szép, 's annál szebb, hogy Baring ur is köztük van, kiről a' Times nem rég mondá: hogy saját ügyességgel

bir egy részre szólani, a' másikra pedig szavazni. —

Middlesex nevü London-megyében egy tory's két ellenministeri jelölt lépe föl. Ez utóbbiak közt van az isméretes Hume József, az oppositio financz-embere, ki már több izben vala képviselője a' megyének. Beszédében, mellyel magát követül ajánlá, 's mellyet gyakor tetszés kiáltozva szaggatott félben, következő helyeket olvashatni: „Nézetimet olly férfiak mint M. Tom Wood (versenytársa) hihetőleg nem ismérik. (hangos kaczaj 's tetszés); de nem isméretlenek azok az egész ország előtt. Gentlemanek! úgy állok előttetek, mint a' toryk ellensége, ki soha sem fog velök békét kötni. Én kezeikből a' hatalmat ohajtom kicsikarni, hogy markukat zsebeitekben ne tarthassák. Azt kivánták tőlünk: próbálnók meg még egyszer a' torykat; gentlemanek! próbáltuk őket az utóbbi 60 év óta, 's mindig ollyanoknak találtuk, kik aggódva gondoskodának arról, hogy minden nyugpénzt, minden haszontalan henyehivatalt megtartsanak, 's minden visszaélést, mellyet kárhoztatott a' nép. Mondom, próbaremekjöket ők már letették. London ó városa korláti elé idézte őket, 's vétkeseknek itélte. Én a' parliament rövidebb tartása idejére szavazok; de hisz már esztendős parliamentink vannak, úgy is, mert a' négy utóbbi év alatt négy választásunk volt; ennek a' radical reformer szive belsőjében fog örülni (nagy ujongás és kaczaj). Én a' reformtörvényt olly tökéletessé csináltam, a' minőre csak birtam. Ha elnem sült egészen, a' toryk ellenszegülte okozá; 's ez sem az alsóházban, mert ott csak egy kis párttöredéki voltak, hanem a' felsőben 's a' királyszék mögött, hova bujtanak. Azt nyilványitom, hogy én Sir R. Peelnek vagy Wellington hgnek szintúgy hiszek, mint a' londoni lordmayornak, pedig annak bizony egy szavát sem hiszem! Wellington még eddig nem szólalt meg, csak hősei; pedig Wellington uralkodik, 's mit ér e' mellett minden tory igéret 's tory rendszer? Az országot akarják elaltatni? De hála Istennek! nem azok vagyunk már, kiket álomba ringathatni. Az oroszlán még ébren van! Igaz a' whigek nem adtak meg mindent, mit ohajtottunk, de a' toryk karjaiközzé vessük e azért magunkat, kik semmit sem adtak? (kiáltás: nem! nem!) 's micsoda hát Wood? a' toryk jelöltje? ő olly gentleman fija, kit a' parliamentben rég tory barátnak ismértem, 's mind Castlereagh mind Wellington igazgatása hivének. És hitvese? hisz első komorna most is a' királynénál. (Iszonyu kaczaj) Wood továbbá hadnagy Wellington hg. ezredében; miért nem jő tehát formaruhájában? Mert jól tudja, hogy ti a' vörös nadrágot nem szenvedhetitek. Mi bátorsággal birand a' hadnagy ezredesével szemközt és ellen? De Irland mostan alstatustitoknoka is rokon hozzá némileg. (Wood fölkiált: Hisz ángyomat vette el! mi nagy kaczajt okozott). Mondjátok, ha toryt választotok, azt hiszitek e' hogy az adó lejebb fog szállíttatni, 's ő a' statusban és egyházban a' visszaéléseket elfogja törleni? Én azt mondom, rajta leszek, 's nem e' vagy ama' pártot fogom támogatni, hanem (a' választók közül valaki fölkiált: hanem legokosabb lesz, ha Hume urat Canadába küldjük!) Hume hidegvérüleg folytatá: „Jó öregem, te sokkal előbb fogsz oda vándorlani. (nagy kaczaj.) Azután ha ismét megválasztatom, azon fogok lenni, hogy jó hirt szerezzek magamnak. Ha megbukom, a' gyalázat nem rám, hanem rátok háramlik. Természetesen, nincsenek béres ügyészim minden kerületben, (tetszés), nincsenek biztosságim, mellyekben tory tisztviselők volnának elnökök (tetszés). A' lelkészek sem kalandoznak szerte szavazatot koldulgatni számomra. (halljuk! halljuk, o gyalázat!) Száz szónak is egy a' vége, Gentlemanek! én kezeitekbe teszem ügyemet. Én minden tehetségim szerint iparkodtam a' községházban munkálkodni eddig, 's ezentúl is tenni fogom azt, ha megválasztotok; de első fő jelszóm lesz: „Le a' torykkal."

A' király jan. 12kén nagy lakomát adott Brightonben, mellyre az Öst. B. szerint majd csupa katonák generálok 's egyéb főtisztek valának hivatalosak. Haddington gr. Irland alkirálya jan. 6án tartotta fényes bémenetét Dublinba. A' várostól mintegy két angol mértföldnyire fogadá öt a' lordmayor többi tisztviselőjivel 's katonai hangászkarokkal. A' város utczáji katonasággal valának megrakva. — Londonból azt irják, hogy a' toryk és whigek a' választásokban egyenlőleg állanak. Eddig pedig azzal hitegették a' közönséget, hogy számosabbak az elsők. A' megyékben a' választások csak most kezdődtek, 's Irlandban is majd most kerül rájok a' sor, de innen nem sok toryt várhatni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur január 16kán szerződést közöl 1834 julius 26ról, melly Compiègneben Franczia-ország, Anglia és Dánia közt köttetett, 's mellynek következésében az Anglia és Franczia-ország közt 1831 nov. 30kán és 1833 martz. 22kén a' rabszolga-kereskedés iránt kötött alkuhoz Dánia is társul áll. — A' követházban január 15kén csakugyan fölhozá a' financzminister az éjszakamerikai adósságot tárgyazó törvényjavaslatot. E' tárgyi beszédének eleje igy hangzik: „Minket Jackson elnök megsértett, 's tudják Uraságtok már, mikép utasitottuk e' megsértést nemzeti becsületünk érzetében vissza. Azonban az elnök cselekvése elszigetelt külön

tétel, mellynek ő vala szerzője, nem a' nemzet. E' helyzetben sokan azt vélték, be kellene várnunk: mit teend Amerika, és a' szerint cselekenni. Azonban e' kölcsönös bevárást czéliránytalannak 's kereskedésünk érdekeire károsnak ítéljük. Uraim! Jackson ügyetlen viselete semmiképp sem csökkenti meg az adósság szentségét, mellyel Amerikának tartozunk, 's mellyre lekötelezték magunkat. Azért törvényjavaslatot terjesztek elő, mellynél fogvást az adósság hat éves határidő közben fizettessék meg, azon toldalékkal, hogy semmi valódi fizetés ne történjék, mig meg nem győződünk arról, hogy Amerika érdekünk ellen semmit sem kezde tenni." — Meg kell jegyezni, hogy ezen adósság legnagyobb részét Lajos-Fülöp váltotta magához barátival. A' Journal du Commerce azt jelenti, hogy az éjszakamerikai követ Párisban Livingston ur a' külminister nyilatkozására azt felelé: mivel ő azért van küldve, hogy tartsa föl a' két hatalom közt a' jó egyetértést, annál fogvást a' megajánlott útlevelek használát ő mindaddig nem veendi, mig saját kormánya nem fogja ezt parancsolni. — A' szerepeket jól osztották ki 's jól is játszák azokat.

SPANYOLORSZÁG.

Mina betegsége, mond a' National, naponta sulyosbul. Ez annál kellemetlenebb, mivel már a' hadsereg ujjá szerkeztetése mintegy bevégeztetvén, épen most kellene vezér, ki azt ügyesen használhatná. Mina ugyan e' betegségben már máskor is két izben szenvedett, most azonban még gyomor-kelevény is járul hozzá. Ma a' börzén (Parisban jan. 17kén) beszélék, hogy hivatalárul lemondott, másutt ismét, hogy Valdest kérte magának segéd vezértársul. Gen. Cordova, a' legmunkásb 's eddig talán legszerencsésb is a' kir. sereg alvezérei közt, szinte mint Mina sulyos betegül fekszik. Azonban a' journal de Paris ezt irja: „Levelet kaptunk Bayonnebul jan. 15kérül, melly szerint Mina január 13kán már javulni kezde annyira, hogy kevés nap mulva hadi foglalatosságit folytathatja." — Amaz elhiresült szállítás, január 10kén szerencsésen megérkezett Pamplonába. Ideje is volt, mond egyik levelező, mert már néhány nap óta elfogyott minden hus mind a' városban mind az erősségben, 's csak szalonnával és tökehallal (Stockfisch) éltenek. Madritban is rebesgeték, hogy Mina helyett Llauder küldetnék a' sereghöz, mi természetesen alkalmul szolgálna egyszersmind tetemes uj változásokra még a' kabinetben is. Igy Moscoso procerré neveztetnék, hogy a' procuradorok gyülölsége elől vonassék el, 's helyébe belügyministerré Miraflores (Florida Blanca, ki angol követ volt) vagy Ofalia, 's hadministerré Amarillas; melly változások ha létre jönek, semmi kétség, hogy a' kamarák ülései ekkor elhalasztatnak, 's Madrit őrségének legalább fele a' táborba fog küldetni. Egy más, ugyan Madritbul jan. 7kérül költ levél szerint (a' Messagerben) a' kormánynál kérdésben forogna most a' jesuiták eltörlesztése, de melly kérdés fölött a' ministerium igen meghasonlott volna, 's egyik nevesb tagja még a' mondott rendet erősen pártolná. — Szinte hire van, hogy don Francisco de Paula infans idősb leánya kezét az orleansi hg. kérette meg, holott eddig az inf. hgasz. örökké a' bordeauxi hgnek volt szánva, de mint a' levelező megjegyzi, nincs miért a' dolgon megütközni, mert a' világ forgandó 's a' sors változó eseteinek van alá rendeltetve. — Nagy lármát ütnek a' d. Carlos ügyének hódoló franczia hirlapok egy eseten, melly a' határszélen e' napokban történt. A' carlosiak t. i. Vera mellett egész a' franczia határig terjeszték ki táborszemeiket. A' királyné párfelei meg akarván e' csapatokat leczkézni, minthogy azt más uton bajosan tehették, a' franczia földrül kerülék meg őket két izben 's czélt is érve, néhány fogollyal ismét előbbi állásaikba tértenek vissza. E' foglyokat aztán, — kiket a' carlista lapok a' franczia gyalázatos kézre dolgozás áldozatinak nevezgetnek, — Irunban meglövették. Erre a' Quotidienne bizonyitásul egy rakás iromány hord elő; a' „Hirondelle" parancsnoka meggyilkoltatására pedig nem talál bizonyságot, hogy azt carlosiak követték volna el, söt Bilbaobul kapott levelek szerint az ocsmány tett egyenesen 's csupán christinosi tervnek tulajdonittatik, hogy ez által a' franczia kormány beavatkozásra indittassék. Nem valószinü, úgymond a' levelező, hogy Maze ur (a' meggyilkolt hajós kapitány, kinek testében megöletése után, két lövés találtatott) sötét éjjel egyedül ballagjon a' városbul hajójához vissza, ha tudja, hogy a' város és hajó közti vidékben a' folyam mentében carlosiak kalandoznak. Ez ugyan nyomos mentegetés. Egyébiránt, mond tovább a' levelező, ha való lenne is, hogy carlosiak követék el a' gyilkolást, azt csak még is kiki meg fogja engedni, hogy tévedésbül lötték meg a' kapitányt, christinos félének tartván őt. Még más panaszokat is hord föl a' Quotidienne. Tegnap (jan. 15kén) ugymond, jött meg ide Havrebul „Laure" hajó, kapitánya Larré. 9 órakor reggel, épen midön e' franczia hajó egy kalauz-csajkát venne magához, hogy a' bayonnei révvonalon általjuthasson, Christina királynénak egy hadi gözhajója megtámadja, lödözi 's kényszeriti lobogóját hódolásra. (Ez a' jel, midön a' hajó magát megadja.) Erre a' spa-

nyol hajó, szorosan kifürkésztetvén az egész franczia hajót, miután világos lön, hogy ez semmi fegyver- vagy hadszerbeli terhet nem viszen, szabadon bocsátá, maga pedig a' tág tengerre szellent. Épen hasonló történt ugyan tegnap egy más franczia hajóval is. Igy nem csak szárazon rontanak birtokunkra, de még vizen is gyalázzák lobogónkat. A' kereskedés, melly egészen leverve teng, érzékenyül panaszkodik az akadályok ellen, mellyeket a' politia inquisitori rendszabásai gördítnek elébe, 's mi legsulyosb: mindezen nehézségre be kell érnünk azon száraz elutasitással, melly szerint ez mind csak a' négyes szövetség következésiben történik. Azon spanyol tiszt, ki Veranál a' carlospárti táborszemeket franczia földrül lepte vala meg, e' tettre magát fölhatalmazottnak mondá gen. Harispe engedelme által. Azonban gen. Harispe Saint-Genès urat, ki akkor a' franczia határ-őrzésen soros volt, 14 napi börtönnel bünteté. — Ujabb hirlapok az éjszaki táborrul ugyan semmi ujat, délrül azonban azon hirt hozzák, hogy Eraso Biscayabul Castiliába átcsapott. Election: „S. Sebastianba a' juntához érkezett tudósitás szerint gen. Eraso Brambilla biscayai helységbül, 6 biscayai és 3 alavai zászlóalljal a' hegyeken keresztül Burgos felé fordult, hogy Merinoval egyesülhessen.“ Mémorial: „Eraso carlosi general jan. 3kán Brambilla főszállását elhagyván Castiliába ment. Serege 6 biscayai és 3 alavai zászlóalj. Medina de Pomar mellett a' granadai tartományi ezred (constitutionalis) egy zászlóalját véletlen meglepvén megdögönyözé.“ Sentinelle: „Granada tartomány ezredének egyik zászlóalját Medina de Pomar mellett Eraso meglepé 's a' nélkül, hogy csak egy is menekhetett volna meg, fogollyá tevé. A' zászlóalj 450 emberbül állott. Villaba mellett ismét egy más 40 emberbül álló const. csapatot ejtettek fogságba a' carlositák.“

SCHWEIZ.

Bernböl irják, hogy az ausztriai jegyzék az uj főhelyhez (Bernhez) irányozva azon gyámitott reményét fejezi ki az említett kormánynak, hogy Schweiz minden módot elkövetend, melly képes legyen meggátlani, hogy Schweiz földén a' szomszéd tartományok és kormányok bátorsága bármiképen megháborittassék; úgy szinte azon reményét vagy kivánatát, hogy a' Schweizban tartózkodó, de idegen országbeli alattvalóknak semmi szin alatt sem fog földén szomszéd országok ellen intézendö bármi sérelmet vagy izgatást és ingerlést megengedni, hanem az illy menekvöket, mihelyt vétkesekké teendik magokat, Schweiz földéröl ki fogja igazíttatni. Végre azt kivánja, hogy az uj főhely, melly nagy szálka a' szomszéd kormányok szemében, az országgyülés jul. 22ki határozatát elfogadja, 's cselekvéseit ahoz szabja; mert egyedül ezen föltét alatt maradhatnak fel a' barátságos viszonyok Schweiz és a' szomszéd statusok közt. E' kivánatot nem sokára valamennyi szomszéd kormány e' szerint fogja intézni Bern főhelyhez. — Az Aari vidékrül jött tudósitások azt bizonyitják, hogy az ausztriai jegyzékhez hason értelmü jegyzék érkezett már Bernhez valamennyi szomszéd statustól. Megczáfolják továbbá e' tudósitások azon hirt, mintha e' jegyzékek azt kivánnák Bern cantontól, hogy hagyja helyben az 1834ik évi országgyülés jul. 22ki végzését. A' főhely nincs az országgyülés fölött, hanem inkább ez van amaz fölött. A' jegyzékek csupán azt látszanak kivánni, hogy Bern, mivel e' végzésnek ellenmondott, ezen ellenmondását vonja vissza 's a' végzés szellemében munkálkodjék.

Zürichböl irják, hogy nem csak a' lényeges tartalmára nézve már ismert, részletesen azonban még nem látott ausztriai jegyzék Bern főhelyhez, hanem Bern válasza is megjelent a' szomszéd statusokhoz. A' jegyzék, mint állíttaték, biztositást kiván az iránt, hogy a' főhely az országgyülés által kiszabott irányban, 's az az által meghatározott elv szerint fogja Schweiz külső ügyeit vinni. Bern válasza oda járul: a' főhely azon hiedelemben van, hogy Schweiz külső viszonyai a' külhatalmakkal szabályos állapotban vannak. Egyébiránt a' főhely tudomásul veszi a' respublicai közgyülés azon utasitását, mellyet az a' folyó évben a' főhelynek adott. Ezen utasitás pedig igy szól: „A' külső ügyekre nézve komoly kötelessége legyen a' főhelynek föntartani a' Schweiz haza becsületét, méltóságát, függetlenségét, mint az neutralis statushoz illik, úgy szinte föntartani a' békes és barátságos viszonyokat a' külső országokkal, betöltvén a' népjogi kötelezéseket.“ — A' főhely tehát ezen utasitást mértékszabályul veendi. Az Oest. Beob. bőven közli mind azon irományt, mellyek a' már több izben említett ausztriai jegyzék iránt Bern cantonhoz mint már főhelyhez, részint az illető követségek, részint a' követségek és a' főhely között váltattak. Mind a' jegyzék, mind Bern válasza ugyanazon értelmü, és hangu, millyennek azokat a' külföldi lapok után kivonatban közlöttük. A' válasz ki-kitérengő 's mint ollyan, nem is bocsátkozván a' jegyzék azon jelentőségébe, mellyel az egész Schweiz függetlensége iránt bir, zürichi ujabb hireknél fogva nem nyerhete köz tetszést, kivált a' szabadelmüek előtt. A' jan. 26ki Öest. Beobachterben következő velejü nyilatkozás jelent meg: „Utólsó lapunkban több irományt közlöttünk a' cs. kir. udvar, 's több szomszéd status viszonyiról Bern canton iránt, mellyek fölvilágitása végett e' körülmények bővebb történeti előadatására van szükség, mint-

hogy azok minden diplomatikai közlést félben szakasztottak a' cs. kir. udvar, több dél-németországi kormány és Bern canton közt, melly közlés még maiglan sincsen helyre állítva. Az 1834ki schweizi gyülés jul. 22ki végzete azon sérelmek 's panaszoknak, mellyekre a' Schweizzal határos kormányoknak okuk lehete, 's mellyekre azon néhány szökevény által a' sardiniai királyság birtoki ellen merészlett becsapás adott alkalmat, véget vete, megszüntetvén azokat. Az illető hatalmak elégelték a' schweizi gyülés által kimondott érzelmeket 's igéreteket 's azt reménylék, hogy hasonló esetek a' szomszédbaráti jó egyetértést többé nem háborítandják. — Öt nappal később Steinhölzliben Bern mellett olly esemény történt, melly a' reményt megsemmisité. T. i. bizonyos számu kézmüves legény és politikai menekvő összegyült a' mondott helyen nem messze a' várostól, 's ott több ezer néző előtt ünnepet üllt. Ez alkalommal beszédek és dalok hallattak, mellyek a' hambachi hires jelenetekhöz hasonlítának, azután a' német fejedelmek zászlóji rudakra tüzetvén föl leszakasztattak, 's lábbal tiprattak, helyökbe pedig a' már úgy is elhiresült német respublica zászlója szögezteték. — Alig hirlették e' történetet nyilványos lapok, a' cs. kir. udvar Bern cantonhoz a' főhelynél levő követség utján közleményt küldött, mellyben azt kérdé: 1) Volt e valóban jul. 2kán Bern mellett olly gyülekezet, melly német alattvalókbul állván a' német kormányok 's fejedelmek személyeit megtámadá, e' fejdelmek szineit eldobá, 's azok helyett a' német respublica szineit és zászlóját szegezé föl? 2) Milly rendeléseket tön Bern canton, ha minden valóban megtörtént, illy még megujulható megtámadások gátlatára? E' kérdésekre Bern canton nem felelt, hanem a' főhelyhez igazitá a' követséget. A' cs. kir. követség, noha ezen egész dolog nem a' főhelyet hanem egyenesen és egyedül a' cantont illeté, azt is megtette, 's jegyzéket ada be az iránt a' főhelynek, mellyet akkor Zürich canton tanácsa vive. A' főhely azután e' jegyzék következésiben hosszu sükeretlen értekezések 's alkudozásokba merült vala Bern cantonnal. Bern canton kormánya a' főhelynek a' cs. kir. követség által benyujtott kérdésekre felelt, hogy az említett dolgok valóban megtörténtek Steinhölzliben, de azok charactere nagyitva adaték elő, mivel ott se összeesküvés, se szomszéd statusok nyugalmát veszélyeztető czimboraságok nem köttettek, hanem az egész gyülekezetnek csupán és egyedül társalkodási czélja volt, minden önálló belső összeköttetés nélkül. Azért is Bern canton nem látta szükségesnek az egyes részvevők magányos vélemény-nyilatkozása ellen, akár t. i. dalokban akár zászló-föltüzéssel történt legyen is az, lépéseket tenni. Akkor azonban, ha ezen összejövetelek szoros egyesületek bélyegét öltenék magokra, melly a' szomszéd statusok nyugalmát közvetve 's egyenesen fenyegetné, kész lenne a' canton, 's el sem is mulasztaná azok meggátoltatására czélszerü rendszabásokat tenni.

Bern canton ezen nyilatkozására a' cs. kir. udvar azt tudatá ezzel a' főhely által, hogy ha e' szempontban Bern megátalkodik, minden diplomatikai összekötés megszünik közte 's a' cs. kir. követség közt. Mire Bern canton kormánya azt határozta, hogy Schweiz bécsi követe által tegyen a' cs. k. udvarnál lépéseket, (kihez jegyzéket is külde) 's annál inkább, mivel a' cs. k. alattvalóknak már eleve megtiltaték a' Bern cantonba költözés v. utazás, az ott levőknek pedig a' kitakarodás hagyaték meg. A' fenemlített jegyzéket a' cs. k. udvar csak annyiban vevé föl, mennyiben azt Zürich főhely irása kiséré; 's mivel Bern canton e' jegyzékében is előbbi nézeteit pártolá 's védé, válasz csupán az lett rá, hogy, mig Bern canton kivánt biztositékot jövendőre nézve nem ad 's a' szomszéd hatalmak nézetihez nem simul, addig a' cs. kir. udvar 's a' többi szomszéd statuskormány viszonyaikon Bern cantonhoz másítani nem fognak, 's ugyanezen elvek állának a' cs. k. udvarnál, midőn az iránt mult év fogytán Schweiz ügyei vitele (főhely) Zürichről Bernre szállott. A' cs. k. udvar azon neheztelését, mellyel Bern canton iránt viseltetik, Bern főhelyre természetesen nem szállithatta által. Ugyanazért, mig Bern canton kormányához előbbi viszonyai fön maradnak, közleményt küldött Bernhez mint főhelyhez biztositékot kivánni az iránt: valljon Bern főhely a' mult schweizi gyülés jul. 2diki határozata értelmében szándékozik e vinni egész Schweiz ügyeit? egyenes választ várván e' kérdésre, 's nyilványitván egyszersmind, hogy Bern főhely eziránti nyilatkozásától függend: megmaradjon e a' cs. kir. udvar egész Schweizzal az eddig táplált szomszédbaráti viszonyban, vagy más nem örömest teendő rendszabályokhoz nyuljon, mellyekben a' többi szomszéd német kormány is követné öt. Ugy szinte Bern cantonnak is szabadságában áll a' vele eddig gyakorlott diplomatikai összekötést helyreállitani, mihelyt elégtételt adand a' földén 's határin belül történt azon sérelmekért, mellyek az említett hivatkozásokra (Reclamationen) alkalmul szolgáltak, 's jövőre nézve teljes biztositékot nyujt hasonló sérelmek ellen. Bern canton viszonya ennélfogva most épen ollyan, millyen egész Schweizé volt a' politikai szökevények berohanta után Szavojába, 's minő feltéte volt akkor a' kiengesztelődésnek, ugyanaz most Bern kibékülésének is. (Öst. Beob.)

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

10. szám Pest, szerda február 4dikén 1835.

Foglalat. Magyarország (orsz. ülések az urbéri üzenetek 's álló hid dolgában; kinevezések; dunai gőzhajózás galaczi levelező után.) Ausztria (hadseregi tisztváltozások; bécs-ujhelyi tüz oka.) Anglia (követválasztások 's hirlapi viták a' választások sikere fölött, ministerium politikája.) Francziaország (National és Bon Sens az amerikai kölcsönrül, egyveleg.) Spanyolország (Eraso Castiliában; ministeriumi habozás; hirlapok haragja, a' carlista tábor haladása, és ujabb hirek.) Görögország. Portugália Amerika (képviselő-házi viták a' franczia adósság tárgyában.) Németország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Jan. 27kén a' fő RR. tanácskozási tárgya volt az urbéri pörökben itélendő uriszék-elrendezés. Azon fő kérdésben, hogy se földesur se tisztje az uriszéken elnök vagy közbiró ne lehessen, megegyeztek. De a' megyei tisztviselők kizáratása okát és szükségét nem látják; hanem inkább azt kivánnák törvénybe tétetni, hogy a' melly magistratualis, biró volt az uriszéknél, ugyanazon pörben a' törvényszéknél ne bíróskodhassék. Szolgabiró és esküttiránt késedelmet okozónak vélik, ha mindig közgyülésbül kellene kiküldetniök, 's jobbnak látnák, hogy a' földesur a' járásbeli szolgabirót tartoznék meghíni. Mi a' tiszti ügyész kiküldetése szükségét illeti, ebben a' RRkel egyértelmüek valának azon különzéssel, hogy e' kifejezés helyett „e generali congregatione" ez tétessék „e publico erit exmittendus." Ellenben nyilván föntartatni akarják a' földesur azon hatóságát, hogy tollvivőt tetszése szerint bár tulajdon tiszteibül is nevezhessen. A' kérdéses VIIik törvényczikk többi részeire pedig, nevezetesen az urbéri áthágásokrul szóló 5ik §szra is, ugy mint a' RR. által folyvást javasoltaték, reá állottak. Ellenben január 28kán a' „Sclavonia" nevezett mellett ötöd izben is megmaradtak. — Jan. 29kén ugyan a' fő RRnél fölolvastatott a' hidépités tárgyában tett határozat üzenetbe foglaltatása. El levén t.i. a' pestbudai álló-hid-épitésre azon alap-elv határozva, hogy vámot bizonyos esztendők alatt mindenki fizetend, a' RR. e' tárgybeli üzenetének többi részletei is többnyire elfogadtattak, de következő változtatásokkal: A' fő RR. ugy vélekesznek, hogy se a' tariffát (vámdijt) se az esztendők számát biztosan nem állapíthatni meg, mielőtt a' hid-épités költségei 's a' vállalkozó társaság föltétei tudva nincsenek, mert különben nem levén semmi biztos sarkalat, mellyhez a' vámdij v. tariffa szabatnék, az vagy magasbra határoztatnék mint a' hidépités költség-fedezése kivánná, vagy alacsonyabbra mint szükséges, 's ekkor viszont a' vállalatot nehezitené. A' fő RR. véleménye tehát odajárul, hogy mivel a' mostani tariffa csakugyan valami tétes (positivus) adat, a' kirendelendő küldöttség ezt vegye alapul munkálatiban, és számba vevén azokat is, kik eddigelé vámot fizetni nem tartoztak, e' szerint számitsa föl a' reménylhető jövedelmet. Ekkor ha társaság akad a' vállalatra 's ez ama' tariffát kelletinél alacsonyabbnak nyilatkoztatná, fönmarad szerződés (tractatus) utján az alku-közbeni fölemelés, 's ekkor fog egyedül e' változás alá többé nem eshető vámjegyzék elhatározottan megállapittatni. Az esztendők számát pedig jelenleg szintén elhatározás körén kivül fekvőnek 's a' vállalkozókkal kötendő alkutól függőnek itélék, 's mostan csak annyit tartoznak kijelenteni szükségesnek, hogy a' vállalkozó társaságnak bizonyos időre fog haszonvételre privilegium adatni, 's az esztendők száma az alku sorában megállapittatni. Arra nézve pedig, hogy a' RR. mindenkor és minden tekintetben egyedül országgyülési rendelésektül függőnek nyilatkoztatják e' hidat, a' fő RR. szükségesnek látják megjegyezni: miképen nem hihetik, hogy a' RR. a' kormánynak törvény értelmében gyakorlandó fölügyelését kivánnák abból kizárni, hanem csak olly értelemben veszik a' RR. nyilatkozását: hogy országgyülési elintézést akarnak e' tárgyra nézve föntartani; miben a' fő RR. semmiképen sem ellenkeznek, hanem az e' tárgyat illető törvény-szerkesztés alkalmakor, a' kormány fölügyelése körét világosan kiszabatni kivánják. Az üzenet többi részeire nem volt a' fő RRnek egyéb észrevételök, csupán, hogy ahol ez mondatik: „a' kötendő esztendők lefolytával mi történjék a' hiddal? az országRRei fogják elhatározni" helyett inkább „országgyülése" kifejezés használtassék, ne hogy ő Fölsége, mint a' törvényhozó hatalom másik része, a' befolyásbul kizáratni látszassék. — A' RR. 27kén a' bolttaxák mellett ötöd izben is megmaradtak; 28kán pedig ismét megkezdék a' törvényszék-rendezési munkálatot. Az 1§sztól, melly a' békebirákrul szól, a' fő RR. értelméhöz képest elállottak, vagy is inkább a' pörlekedési rendre halasztották.

Galaczbul dec. 31rül egy levelező miután az Argorul, konstantinápolyi összeköttetésrül 's több eféle, Olvasóink által már bővebben ismert dunahajózási tárgyakrul emlékezik, levele végén ezeket mondja: „Valóban kivánatos marad, hogy mind azon természeti akadály, mellyek Moldavánál kezdve a' Vaskapuig olly annyira gátolják

kivált fölfelé a' dunai hajózást, mentülelőbb elmozdittassék. Azonban azon közdicséretet érdemlő 's közhasznu munkásság, mellyel hozzá fogtak, 's kivált e' munkásság már eddigi csudálatra méltó haladása mellett, lehetetlen e' kivánságnak rövid idő-alatti teljesedésérül kételkednünk. Épen illy kivánatos lenne más ponton, a' Dunának t. i. azon fő torkolatján (neve Salina), mellyen egyedül járhatnak tengeri hajók, hasonló munkához kezdeni, a' folyam medrét mélyebbre öblözni és kitisztitani. E' torkolat csekély vize és zátonyos feneke sok idővesztést okoz a' fekete tengerrül a' Dunába, vagy ebbül amabba menő hajóknak, minthogy nem ritkán félterhöknél is többet kénytelenek más hajóra vagy partra kirakni, hogy tengerre szállhassanak. A' vidékben egy orosz tüz-őrhajó (mintegy 60 hajóslegénnyel) szokott rendesen czirkálni, 's mindeddig ez nyujtott kért segedelmet (az utlevelek megvizsgálása mellett) a' netalán megszorult hajóknak. E' nyáron, mi eddig soha nem tapasztaltatott, két angol brigg, 's mingyárt utána egy 3dik is, melly egyenesen angol kikötőbül jöve, futott be a' tengerről a' Dunába. Terhök vas, portói bor, posztó 's egyéb szövött portékákbul állott, 's jobbára Bukarest számára érkezett. Nevezetes, hogy még tavasszal Magyarországbul is név szerint Szegedrül a' Tiszárul jött egy hajóteher hajófákkal, melly szállítás innen (Galaczbul) Marseillebe vitetett. Semmi kétség arról, hogy ez uton sokkal nagyobb keletük lenne a' Tót-Horvát- és Bosnyákországban termő illy féle donga és hajófáknak, mint eddig vala. „Holstein" ausztriai kalmár brigartinen (kapitánya Milirovich) melly octoberben jöve hozzánk, a' pestis kiütött 's öt hajóslegénye halt meg benne. A' kapitány maga 's még két hajóslegény életben maradt. Megtisztittatás után a' hajó közel hozzánk Martsin török helység szomszédjában telel. Néhány nap óta itt a' Duna egészen befagyott, 's gyalog emberek bátran járnak jegén. (Zágrábi ujság)

AUSZTRIA

Változások a' cs. k. hadseregnél: A' 15 számu sorezred ezentul, tulajdonosa altábornagy b. Bertoletti nevét viselendi. Windisch-Grätz Alfréd hg. altábornagy, tulajdonosa lett a' 4 sz. könnyü-lovag-ezrednek; — gr. Wratislaw Jenő gen. őrnagy pedig másodtulajdonosa az 1. sz. cs. vasas-ezrednek. Hartting Ferencz ezredes a' 16 sz. első oláh határőri ezrednél, generalőrnaggyá lett mint osztálynok Erdélyben, egyszersmind megtartja előadó hivatalát a' statustanácsnál. Ezredesek lettek következő alezredesek: báró Paccaszy János d. Miguel 39 sz. sorezredtül, Sándor czár 2 sz. sorezrednél; Myrbach Károly a' főszállásmesteri kartól a' csász. vadászezrednél; Fehlmayer Domokos a' velenczei, és Lindner Ignácz a' bécsi őrségi pattantyu-kerület parancsnoki. Alezredesek: őrnagy Gallbrunn Ádám, b. Radoszevich 53 sz. sorezredtül a' Sándor czár 2 számuhoz; Holzinger Albert a' bécsi őrségi pattantyu-kerületnél lőpor- és salétrom-ügyigazgató, parancsnokul jő a' budai őrség pattantyukerülethöz; és Reiche Vilmos a' tábornoki v. főszállásmesteri karnál. Őrnagyok: kapitány Zlasnowsky József gr. Mazzuchelli 10 sz. sorezrednél, Soszai Antal b. Geppert 43 sz. sorezr.; Mihalowszky Vincze Ferd. d' Este 32 sz. sorezr.; Smid Vilmos, b. Radosz. 52 sz. sorezrednél; Vizkelety József, Sándor császár 2. sz. sorezredtül b. Radosz. sorezredhöz; Löbhard Pál a' bombázótesttől a' bécsi őrségi patt.-kerülethöz lőpor- és salétromügy-igazgatónak; Karger Leopold a' tábornoki karnál, és Angelaky György Sándor cs. 2 sz. sorezredtül mint várparancsnok Munkácsra. Sziszak Erneszt mint alezredes a' Ferd. d' Este 32 sz. sorezred parancsnoka lett 's Gieszriegel Antal őrnagy a' Geppert sorezrednél, parancsnoka lett Paszini gránátos-zászlóaljnak. Nyugalmaztattak: ezredes Grimmer Ignácz gen. őrnagy czimmel, és nyugpénzzel; Giustini Aloiz cattaroi várparancsnok general-őrnagy czimmel; és b. Lünden Sándor, a' Sándor cs. 2. sz. sorezredtül; — alezredes Beckenhaubt Antal a' Würtenberg huszároktól; — őrnagy Müller Ignácz a' 3 patt.-ezredtül alezredes czimmel és nyugpénzzel; Mally Ferencz b. Fleischer 35 sz. sorezredtül alezredes czimmel és dijtoldalékkal; Bellosics Pál munkácsi várparancsnok alezr. czimmel, és Pfanzelter Vilmos a' b. Radoszevich sorezredtül. — Kül rendeket 's azok viselésére legfensőbb engedelmet nyertek: gr. Mensdorf-Pouilly Manó alezredes és csehországi parancsnok generál a' szász erneszti hgi házrend nagy keresztjét; b. Kentzinger Károly gen. őrnagy a' hannoverai kir. Guelfrend nagy keresztjét; — gr. Gorcey Antal nyug. kapitány a' szász-erneszti hgi házrend középkeresztjét; és gr. Bubna Vincze az 1 sz. császár-huszároknál főhadnagy és segéd az ezred másod-tulajdonosánál, a' hesznherczegségi Lajos-rend középkeresztjét.

A' Hamburger Correspondent következőleg irja le okát a' bécs-ujhelyi (Wienerisch-Neustad) hires gyuladásnak. Bizonyos kocsis, ki egy istáló gyanánt használt csűrben dohányozgata, midőn ujolag rá gyujtott, elejté a' tüzes taplót. A' keményen huzó levegő ugy elkapá azt, hogy a' kocsis elveszté szemei elől. Keresni kezdi tehát; de épen azon pillantásban parancs jő, hogy fogjon. A' kocsis nem aggódás nélkül, de azon reményben, hogy a' tapló elaludt, engede a' parancsnak, és szorongó szivvel kikocsizott 's egy óra mulva a' város lángban állott. Ugyan is, azon csürben ütött a' tűz legelőször ki. A' kocsis eliszonyodott gondatlansága következésin, és sulyos nyavalyába esett, mellyben ki is mult. Titkát azonban halálos ágyában felfödözte azon kérelemmel: jelentetnék az be illő helyen, hogy azok, kik netalán gyanúból fogva ülnek, szabadságba tétessenek. —

A' szük és rosz takarmány végett Lengyel országban kiütött marhadög, melly onnan Morvába rontott, az olmuczi kerületben rövid idő alatt

25,000 darabot ejtett le lábáról. Azóta egész Marchfeldig elhatott, 's ott igen vadon pusztít.

ANGLIA.

Middlesex megyében Hume ur választatott meg követnek. A' választások eddigi sükerét a' Courier úgy adja elö, hogy 321 reformert emlit, 's 180 toryt. A' Times ellenben, 's a' tory párt egyéb lapjai máskép számolnak. Azonban, mint már említettük, mindezen számolás a' tory párt részéről módosulni kezd annyiban, hogy többségről az alsóházban már nem álmodoznak, mint a' választások elején. — Skótziában is megkezdék a' választásokat. Január 12én Edinburghban a' nem kedvezö idö daczára is mintegy 10,000 ember gyült a' választási-álláshoz (husting) 's minden ablak, minden födél tömve vala nézökkel. Egy oldalról a' tory jelöltek érkeztek, másról a' reformerek (Abercromby és Campbell), kik mindketten tagjai voltak a' mult Melbourne-ministeriumnak. A' két reformert meglehetös csenddel kihallgaták; de midön utánok a' toryk akarának szólni, a' liberalisok olly lármát támasztottak, hogy szavokat hallani többé nem lehete. A' kézemelés, mint várni lehete, a' reformerek részére ütött ki kedvezöleg. — Dublinban a' választás alatt Ruthven ur 's a' lordmayor közt izetlenkedések történtek. Ruthven tudnillik a' lordmayort hazugnak nyilatkoztatá. A' lordmayor mást nevezvén ki helyettesének, pisztolyra kelt Ruthven ellene, 's miután kétszer lött mindegyik, a' tanuk a' 3dik lövést nem engedék meg. Ruthven urat sehogy sem lehete becsület-nyilatkozásra (Ehrenerklärung) birni, sôt inkább azt nyilványította, hogy kész leend egész az uniofölbontásig lödözni. Azonban általányos és örvendetes megjegyzés az Nagybrittanniában, hogy noha számos választó nyert szójogot a' reform következésében, 's azért is sokan igen tartának a' zajos választásoktól, még is épen ellenkezö történt, és soha az egyesült birodalomban a' közönséges választásokkor kevesebb zaj, és baj nem vala, mint épen ezen elsö alkalomkor a' reformált parliament után. A' Courier levelezöje Jamaicából igen szomorító hireket akar az olvasók nyakába kötni. Többek közt, hogy Jamaica a' négerek restsége miatt czukortermesztésében tönkre jutand, mert a' renyhe feketék tized résznyit sem akarnak dolgozni felszabadultok után, mint azelött. E'fölött még a' kormányzó ellen is nagy panaszt zudítnak, hogy a' termesztöket nem eléggé védi a' barnák ellen. A' Courier azonban megjegyzi hogy a' barnák (v. mórok) nem épen olly igen roszul viselik magokat, mint egy bizonyos népszak, t. i. a' tory párt azt örömest szeretné elhitetni. Jamaicai lapok emlegetik, hogy Demerara és Trinidad szigetre ujolag rabszolgák hozattak liverpooli hajókon. Az indigo ára felszökött, mert keletindiai hirek szerint az aratás csekély volt. A' külföldi búza és borsó vámdija egy shillinggel emeltetett följebb.

Eddig érkezett tudósításoknál fogva Anglia valamennyi nagy városában megbuktak a' toryk, u. m. London, Dublin, Edinburg, Manchester, Glasgow 's Birminghamban, még pedig teljesen. Liverpoolban és Leedsben megoszlott a' szózat, 's az egyik követ tory, a' másik reformer. Londoni levelek szerint habár hihetö is a' ministerek közelítése a' reform-elvekhez, 's most inkább mint eddig, mert az teheti csupán lehetségessé a' hivatalban maradásukat; de azt épen nem állíthatni, hogy a' whigek közelítenének a' torykhoz, sôt ha mondhatni, hogy a' hires minister-változás a' torykat szabadelmüekké tette, azt bizton állíthatni, hogy ugyanaz által egy úttal a' whigek radicalokká lettek, mit a' whigek számos keményhangu felirásaiból is könnyen kivehetni. Azonban azt sem tagadhatni, hogy a' mostani ministerek, ha szilárd szándékjok az irlandi egyház-javitás, azt könnyebben létesíthetik, mint az elöbbiek, minthogy az egyház hívei elött több tekintettel birnak. De más mélyhatásu rendszabással készül a' ministerium Irlandra nézve föllépni, 's azt a' Times már említi is. Walter ur tudniillik, a' Times tulajdonosa, világosan kimondá a' közönségnek, hogy a' ministerium Irlandra nézve, két nagy és fontos rendszabást szándékozik létre hozni, ugymint a' tized-megváltást, 's a' katholikus lelkészség fizettetését a' status pénztárából. Ezen utólsó különösen remek csapása lenne Peelnek, minthogy a' papság izgatván eddig Irlandban leginkább a' népet, e' mód által az, ellenségböl egyszerre jóbaráttá lenne, elöbbi izgatásival fölhagyna 's a' kormányhoz szegödnék. Ezt azon körülmény is bizonyítja, hogy Murray doctor urral Irland kath. primásával Wellington hg. igen bizodalmas lábon áll, 's élénk levelezésben is van. — Jan. 19ig Londonban 561 választás vala tudva, ezekböl a' Courier szerint 348 reformer, és 213 tory. Még 97 választás van hátra. — Sir Ed. Knatchbull, a' minister, kit az ellenzö lapok nyakas reform-ellenségnek tekintenek, 's valóban az is, választóji elött tartott beszédében bárány szelidséggel jelenté, hogy mind az ö, mind a' ministerium ohajtása kitudni a' nép kivánságát, 's az szerint cselekenni, jól tudván, hogy a' nép akaratja ellen nem országolhatnának. Azért is ö, — tudnillik Sir Ed. Knatchbull, a' magas tory, — se úgy mint tory, se úgy, mint whig nem lépend föl, hanem mint egészen független férfi 's mint ollyan, minden osztályu embert támogatni fog, ki a' népes országjavát tárgyazó rendszabályokat javasland. Sir I. Graham választóji elött keményebb kifejezésekkel élt a' mostani ministerium ellen mint

Stanley, mondván, hogy az igazgatás roszabb elemekből, nem is alakulhatott volna. A' mostani kormány férfiai egész élete csupa ellenzéke minden okos, helyes és javitott rendszabálynak. De az irlandi egyházra nézve azon egy nézetü Stanleyvel. — Dublinban jan. 15kén még is O'Connell és Ruthven urak választattak meg. — Ujabb tudósitások szerint, midön Ruthvent a' lordmayor párviadalra kihítta, a' tory párt nem akará a' bajvivást azonnal megengedni, hanem választás utánra ohajtá halasztatni. A' radicalok pedig tüzesen rajta voltak, hogy ha csakugyan meg kell víniok, azt most tegyék, hogy azon esetben, ha netán agyon lövetnék Ruthven még választatása előtt, azonnal más jelöltrül gondoskodhassanak. Azonban tudva van, hogy mind ketten sértetlenül tértek vissza.

FRANCZIAORSZÁG.

A' National a' Moniteur azon hirére, hogy a' kormány a' franczia követet Amerikából visszahítta, az éjszakamerikainak pedig útlevelet ajánlott azt mondja, hogy ez már megüzente a' hadat. De az aug. 7iki királyság ugyanazon időben, mellyben megsértett becsületének ezen elégtételt adja, még azt is megparancsolta ministereinek, hogy az amerikai statusokkal kötött szerződést azonnal terjessze a' kamara elibe, 's igy reméllhetni, hogy a' kép- és szinleg felzavart béke nyolczad napra ismét meg fog köttetni. Brougham lord jan. 7én érkezett Marseillebe Olaszországból v. déli Franciaországból, hova némelly lapok utazottnak mondották. — A' Quotidienne egyik száma lefoglaltatott illyes czimü czikkely végett: „A' király iszik." — Az ép értelem (Bon sens) igy szól az amerikai kölcsönrül, mihez hasonlót már említettünk is: „Azt állítják, az egész ugy nevezett amerikai adósság két magas személy birtokában van, t. i. egy francziáéban, 's egy amerikaiéban. 'S csak innen magyarázhatni meg Jackson general haragját, 's kormányunk pénzügyi buzgalmát." — A' Tribune ugyanezen tárgyról következőt említ: „Bizonyositva vagyunk, hogy a' franczia kormány nem kedvetlenül vevé ezen alkalmat Serrurier ur visszahivatására. Ugy látszik, mielőtt a' kamara a' 25 millió kölcsön vitatásába kezdene, azt irá S. a' király nak, hogy hiedelme szerint 12 millióval is ki lehetne talán azt egyenlíteni, 's e' sürgöny (depêche) másolatját Serrurier ur baráti a' centrum több tekintetes tagjaival közlötték, mi nem kevés ok volt a' 25 millio kölcsön megbuktatására. A' franczia követ Amerikában e' pillantat óta kiesett udvari minden kegyből, de mindeddig nem bátorkodtak őt visszahíni, félvén kimondani az igazi okokat, ál-okot pedig nem igen találtak. — A' toulousei választóság második kerülete Fitz-James herczeget választotta követül a' követházba. — Granville lord volt angol követ a' franczia udvarnál január 14én családostul elutazott Parisból Anglia felé. — A' követház egyik ülésében, Parant követ urnak indítványát a' majoratusok eltörlesztése iránt 203 szóval 41 ellen elfogadá.

Parisban a' gyilkosságok 's tolvajságok olly annyira megszaporodtak, hogy január 11ére viradólag 400 személyt kelle hasonló vétség miatt elfogatni. Tán meg is szaporitották e' hirt útközben. — A' király január 14kén, miután kabinettanácsot tartott előbb, elfogadá Livingston urat az éjszakamerikai statusok követét a' franczia udvarnál. — A' követ ur hihetőleg csak Londonig fog majd elsétálni. — A' pairszék hozott már itéletét valamennyi lyoni vétkesre azon kérdésben: vád alá kell e őket tenni vagy se? 60, vád alá vettetik, 64, szabadon bocsáttatott, 45 iránt, kik el nem valának fogva, fölfüggesztè itéletét. Azon 123ból, kiket a' fő ügyvéd a' szék bölcseségére bizott, csak négyet itélt ez vád alá, úgy hogy valamennyi vádlottak száma eddig csupán 64re olvadt. — A' j. de Paris kikel a' Mont-Saint-Michelből kiszabadult politikai foglyok ellen, kik megmenekedvén a' börtöntül a' kormánynak bókolni nem akarnak. — A' j. des Débats hosszu czikkelyt közöl, mellyben az amerikai adósságot védi, 's a' franczíákat gáncsolja, hogy azok játéknak nézik az egész dolgot. —

SPANYOLORSZÁG.

Erasonak Castiliába átnyomultát a' királyné ügyének baráti nem épen kedves fordulatnak veszik. Igaz, hogy a' tartomány egészen sik, minden hegy nélkül, mi a' carlosi hadakozás-módnak nem igen kedvező; de más részrül mint egyik levelező állitja, a' népség szelleme carlosita 's már az is figyelmet érdemlő haladás a' carlismusra nézve, hogy e' tartományba fegyveresen juthatott 's Burgos várost elfoglalással fenyegeti. Hadi és politikai szempontbul e' város mintegy kulcsa a' navarrai kérdésnek, központja minden éjszaki 's nyugoti országutnak 's igy igen fontos hadakozási pont. Burgos továbbá természeti erősség, melly egész ó Castilián uralkodhatik 's Madritnak elővárul szolgálhat. D. Carlos sorsa politikai tekintetben főleg ezen város birtokától függ; tudjuk, számos idegen, ki d. Carlosnak pénzt igért, ezen város birtokát tüzte ki föltételül; ugyanezt tüzék ki azok is, kik őt elismérni akarják; a' belföldiekre pedig nincs kétség, hogy illy fordulattal a' carlosi tábort még egyszer annyira növesztenék. És habár csak ideiglen jutand is e' város Carlos birtokába, a' káros következés fölszámithatlan lesz. Midön Eraso Castiliába berontott, azon zászlóaljon kivül, melly

utját állta 's mellyet mint mondják szétvert vagy elfogott, alig volt a' tartományban más védelmi katonaság; Campoverde ezredes, ki a' zászlóaljat vezérlé 's a' lovasság segedelmivel Burgosba juthatott, azonnal minden lépést megtett a' város erősitésére, 's mig gen. Latre, ki segedelmül siet, megérkezik; azalatt a' főkapitánnyal minden előállitható katonaságot összegyüjt. Következő a' hivatalos tudósitás, mellyet Eraso Castiliába nyomulta felől, d. Carlos hadministeréhez intéze: Castro-Orbato főszállás jan. 5. Villasanabul ma Medina de Pomar felé indultam ki. Táborszemeim, mellyek guerillákbul állának, Robero mellett egészen véletlen a' granadai tartományi ezredre bukkantak. Az ezred hihetőleg Medinabul jöve 's a' tegnap általam megtámadt Moreadella erőség védelmére siete. Guerillaim tüstént tüzelni kezdének, az ellenség házakba 's keritések mögé vonult, de csak hamar fölhagyott minden ellenállással, a' szomszéd erdőségbe futott, két szekér lő- 's más különféle táborszert kezeink közt hagyván. Futása olly rendetlen volt, hogy katonaságom egyenként elővevén őket, rendre kaszabolá, míg belé fáradt. Én pedig ezalatt a' hadláb derekával 160at fogtam el a' szaladók közül, szóval az egész ezredbül (talán csak zászlóaljbul) nem maradt meg több az ezredesnél (Campoverde marquisnál) és 18 lovasnál, kik Medina felé futottak el. Később körülményesen fogom értesiteni excádat, most csak azt jegyzem meg, hogy a' Gondviselés illy szép módon adá kezünkbe igazságos bosszuállásul azokat, kik Madritban ama' gyalázatos gyilkolásokat a' klastromokban mult ősszel elköveték. (Az igaz, hogy sept. 17kén Madritban azon zászlóalj némelly katonái is részt vehettek a' szerzetesek pusztittatásában). Részünkről csupán egy hadnagy és egy közvitéz esett el, 6 sebet kapott. Isten tartsa excadat 'sat. Franc. Benito Eraso." — Jan. 10rül ugyan e' tartománybul vett hirek szerint Eraso azóta két uj zászlóaljat gyüjtött össze 's föl is fegyverzé. — Egy levelező Madritbul jan. 7 ezt irja: Mina állapotja 's a' carlosiak ujabb mozdulati nagy habozásba hozák a' ministereket. Megirtam, hogy Spanyolország kevés jót várhat a' négyes szövetségbül, mert a' spanyol minden idegen közbejövetelt, de kivált a' francziákét, igazi ostor gyanánt tekinti. A' nemzet ezen szellemét jól ismeri a' kormány 's mig saját erejével reménylé az ellenséget legyőzhetni, örömest eldugá a' szövetségi szerződést, tudván hogy a' rettegősöket ugy megnyugtatja, a' bátrakat pedig legalább nem bosszantja. Most változni kezd a' dolog: a' legügyesb vezérek lemondanak, a' katonaság elbátortalanul, az ellenség hatalmasul, a' republicanusok az 1823ki jeleneteket kivánnák megujitani; nincs tehát más mód, mint a' félredugott négyes szövetséget elővenni 's franczia segedelemrül gondolkodni. Ez a' ministerium véleménye. Mikép fogadja ezt azonban a' nép, láthatni az Eco del Commercio következő czikkelyéből: „Ki ollyan időben él, mond e' hirlap, mint a' jelen, melly csupa ellenkezés, különösség és soha nem ért történet: jól teszi, ha mindenen kétkedik, mit leghihetőbbnek tart is. Kiálmodott volna például csak messzirül is idegen közbejövetelrül, midőn Mina az éjszaki tábor vezérletét átvette? És ime igaz, a' ministerium idegen segedelemrül gondolkozik, mind a' mellett hogy ama derék hazafi dicsőségesen vezérli a' sereget. Hire foly, 's fájdalom! igen is hitelt érdemlő forrásokbul, hogy Cordova Pamplona kormányzójává nevezteték, Mina pedig betegsége miatt segédvezért kér, de Llauder maga megy a' sereghöz 's ministeriumát is megtartja. Nem tekintvén a' bajt, mellyet igy a' ministeriumnak más személy által ideiglen vitele okoz, midőn semmire olly szükség, mint egyességre pontos követeltségre 's fáradhatlan szemességre; minő érzést fog ama' derék 's tisztét eddig minden igaz hazáfinak örömére viselt nagy vezérnek elmozdittatása a' seregnél okozni, errül jót nem jósolhatunk. Sorsunkat valóban valamelly gonosz csillagzat vezérelheti. Mikép is lenne különben, hogy mathematicust törvényszéki tagnak, vitéz katonát polgári kormányzónak, jámbor papot financztisztnek, 's literatort ministernek tesznek? Minát ismerni kell; az ő pontos helyismérete, szoros viszonyai a' tartomány lakosihoz, europai hire, tiszta gondolkozása 's következékes cselekvésmódja, sokféle áldozati, mellyeket hazája javáért tett, szóval fölszámithatlan érdemei, benne mind azon férfit jelelik, kin kivül a' polgárháborut 's a' carlosiak arany hegyeit senki sem képes eloszlatni."—Ehhöz egészen más oldalrul, de szinte a' franczia segedelem-hivás tárgyában ingadozó ministeriumra nézve, hasonló keserüséggel az Abeja (méh) ismét ezt mondja: „uj ministeriummal fenyegetnek bennünket, mellyhöz senki sem bizik. Ha e' ministerium a' cortest bezárja, a' belső ministeriumot eltörli, a' város-katonaságot főkapitányok alá veti, a' tartományok mostani előljáróit 's a' tábor mostani vezéreit leteszi, világos, hogy semmi törvényes módunk e' visszamenő mozgásnak (máskép ráksétálásnak) ellenszegülhetni, nem marad, mihelyt a' szabad nyomtatás segedelmétül megfosztatunk. Mindenre kérjük a' ministereket: egyesitsék erejöket kérni ő fölségét, hogy tekintvén a' procurador-kamara kivánatját, terjesszen a' cortes elibe törvényjavaslatot, melly mint politikai jog, szabadságot adjon a' spanyolnak akármiféle véleményét minden előleges censura nél-

kül, fönmaradván a' törvény által meghatározandó büntetések alkalmazása, szabadon kinyomtatni. — Ha az uj ministerium jelöltjei despotismusra hajlanak, ha azért törnek kormányra jutni, hogy a' cortest föloszlassák; a' fökapitányokat ismét az audiencia nevü törvényszékek elnökszékébe 's a' tartományok korlátlan igazgatásába visszategyék; a' sajtó szabadságát (melly jelenleg különben is a' kormány tetszés szerinti hatalma alá van rendelve) fölfüggesszék; a' dicső hadvezért, ki szabadságunkat 's II Izabella trónját védi, elmozdítsák; a' városkatonákat, kiknek hazánk oltárán füstölög vére, elpusztitsák: — hogy ne riasztanók föl ennyi veszély közepett az elaludt hazafiságot szabadságlármával, 's hogy ne mutatnók ujjal a' feneketlen örvényt, mellybe dönteni akarnak bennünket? — E' czikkely tartalma olly háborodást okozott, hogy más nap (9kén) jónak találta a' királyné a' kormánytanácsot rendkivüli ülésre összehíni 's teendőkrül gondoskodni. Én nem tudhattam ki, mond a' levelező, ez ülésben mi határoztatott; annyi azonban bizonyos, hogy Llauder, ki ellen a' czikkely irva volt, 's ki azt politikai gondolkozása elleni hadüzenésnek vevé, mindenrül le akar mondani 's 10kén a' ministeri tanácsban, hova hivatalos volt, már meg sem jelent. — Madrit január. 11. Ma este a' ministerium 's kormánytanács vegyes ülést tartott a' királyné személyes elnöksége alatt. Llauder előterjeszté Navarra kérdéses helyzetét; az Abeja czikkelyére nézve pedig megmutatá, hogy az nem más, mint nyilvánnyos nyomtatott felelet azon titkos javaslatokra, mellyeket ő ezelőtt mult napon a' ministertanácsnak előterjesztett. Erre a' tanács elhatározá, hogy a' censor (N. Jallego ur) ki Llauder ellen illy sértő czikkelyt átbocsátott, hivatalából letétessék, az Abeja pedig más nap kinyilatkoztassa, hogy mondott észrevételei teljességgel alaptalanok 's a' kormány ünnepélyesen ellenök mond, valamint hogy a' ministerek folyvást legjobb egyértésben vannak. Mind e' mellett, mint halljuk, ma a' ministerek közül többen leköszönésüket nyujtották be. — Az egész dolog ebben forog: Mina segédvezért kért. Llauder ugy vélekedék: hogy derék ember e' másodvezéri szerepre találkozni nem fog, mert senkinek sem esnék jól felelősséget viselni minden baj és szerencsétlenségért, melly a' tábornál támadhat, azalatt mig más, szerencsés oldalrul hire neve 's élete veszélyeztével minden dicsőségi koszorut Mina ágyára lenne kénytelen függeszteni. A' ministeri tanács tehát Llaudert szólitá föl: menjen maga Navarrába, szedjen össze minden sereget az országban, 's vezérelje az ellenség ellen. Azonban mint egy levelező (a' táborbul) megjegyzi, az ellenség teljes legyőzetésére még legalább is 40,000 kellene azon számhoz, mellybül most a' navarrai tábor áll, holott ha minden rendes katona összegyüjtetik is az országbul, tiz ezernél több nem kerül ki. Llauder erre kérdést tőn ministertársihoz: valljon jót állanak e azon tartományok nyugalmárul, honnan a' katonaság elvonatnék? A' kérdés feleletlen maradt. Mások azonban azt állitják, hogy Llauder csakugyan vezér akar lenni, de egyszersmind uj ministeriumot alkotni, mellynek vezetőji ő 's Toreno lehessenek. — A' Morning-Herald jan. 3kárul jelenti: hogy a' spanyol kormány tekintvén azon körülményt, mi szerint a' föllázadt tartományok nem annyira d. Carlosért mint saját kiváltságaik föntartásiért hadakoznak, valahára eltökélte magát ez egyezés biztositására, de Wellington hg, ki erre szinte fölszólittatott, nem akar az egész dologrul semmit sem tudni. —

A' Mess. des Chambres Bayonnebul jan. 18rul kapott levele szerint: Zumalacarreguy 13kán Castilia felé indult meg 's ugyanez nap Trevino, Burguete és la Puebla helyeket, mellyek Vitoriatól a' madriti országuton csak 3 mérföldre esnek, megszállotta. Serege, mellyel Castiliába nyomul, 6 navarrai, 's 2 alavai zászlóalj, 200 fönyi lovassággal. Iturralde más 5 zászlóalljal ugyanez nap Villamayort és Liguint szállá meg. Azon 2 zászlóalj, melly Elisondot ostromolja, folyvást lődözi az erőséget, részint hogy az őrsereget kirohanástól gátolja meg, részint hogy Franciaországbul a' carlosiak részére naponként belopdozni szokott hadszereket födözze. Don Carlos, ki Zumalacarreguyval van, olly bizonyosnak tartja hadakozása sikerét, hogy Huiciban lak-várt (Burg) kezd épittetni. Erasohoz parancsot küldött, hogy azonnal tovább nyomuljon Asturia felé. A' carlosi hadi tudósitások mindennap rendesen és nyomtatásban jelennek már meg.

GÖRÖGORSZÁG.

Naupliai hirek szerint a' király dec. 14kén reggel 11 órakor Athenébe indult, hova egyszersmind a' királyi lak is általtétetek — Prokesch ezredes helytartó, és ausztriai követ a' görög udvarnál Naupliába már megérkezett. —

A' müncheni politikai ujság Athenéből dec. 11én azt irja, hogy mind a' magas kormányság tagjai, mind a' ministerek 's azok tisztviselőji megérkeztek már Athenébe, 's mindenütt szorgalmasan dolgoznak a' tisztségek megtelepittetésén. Mihelyt ezek rendben lesznek, a' dolgok is rendesen folyandanak. Az általköltözés, mivel olly hirtelen történt, kellemetlenségekkel vala egybekapcsolva, mi csak öregbült az által, hogy elegendő szállást nem kaphatni a' kormányság és ministeri altisztségek számára. Az Allg. Z. pedig dec. 13ról azon pompát irja le, mellyel Otto király Athenébe mint királyi lakhelyre tartotta bémenetét. Katonai han-

gászkarok állának sorban, mellyek álgyu-robogások közt fogadák az érkező királyt. A' katonaság pedig tisztelet-lövésekkel üdvözlé a' bemenő fejedelmet. A' nép magán kivül vala örömében.

PORTUGÁLIA.

Jan. 2kán fogadták ő fölségeik a' királyné és császárné Howard de Walden urat ő nagy brittanniai fölsége ministerét, kiö fölségeiknek az angol király és királyné részérül egy pár kitünő szépségü, gyémánttal kirakott 's ő angol fölségeik neve első betüivel jegyzett arany karpereczet nyujta át. — Jan. 3kán a' cortes-ülések jan. 20ig halasztattak el. A' mult ülések elhalasztatása óta a' nyilványos lapok szemlátomást mérsékesb hangon szólanak. Igy az oppositioi lap folyvást kemény szemrehányással illeti ugyan a' kormányt, de czikkelyeiben nem mutatkozik azon keserüség többé, melly előbb olly kiötlő bélyege volt. A' Nacional és Aguia megmaradnak homályos és titokrejtő irásmódjoknál, kivált ez utóbbi, melly miguelismus gyanujában fekszik, 's mellyet saját felekezetén kivül alig érthet más. Miguelista gondolkozás nincs többé divatban a' portugáliaknál, 's ha e' lap szerkesztöji a' megbuktatott párt iránt részvevő vonzalommal vannak, jól teszik, ha világosan nem mondják ki, mert 50 előfizetőjük sem lenne. A' Nacional az ultra-radical-párt szava. Kedvező jel az értelmi haladásra Portugáliában, hogy az alsó néposztály számára „o Periodico dos Pobres" (szegények ujsága) czimmel megjelenő hirlap, az udvari ujság után legtöbb előfizetővel dicsekhetik.

ÉJSZAKAMERIKA.

Az egyesült statusok tanácsa (Senat) ülésében dec. 3kán beküldötte Jackson elnök az éves tudósítást, mellyet a' kincs titoknoka szokott a' pénzügy állapotjáról benyujtani a' kormánynak. A' tudósítás a' mellé csatlott okleveleklel együtt nyomtatásra határoztaték. Ezután még egy tudósítást adott be az elnök a' kormány mult évi bevételei 's kiadásairól. A' dec. 4ki ülésben következő levelet kapott Jackson elnöktől a' tanács elnöke: „Az egyesült statusok tanácsához. Átküldöm a' congressusnak Lafayette Washington György ur hozzám bocsátott levelét, melly a' függetlenség nyilatkozása első rézmetszetét kiséri, melly rézmetszést nagynevü atyja, második hazája iránti tisztelete, hazafi szeretete 's ragaszkodása bizonyságaul, a' congressusnak hagyott, hogy annak könyvtárában állíttassék fel. Azon szomoru kötelességet teljesitem, hogy átküldöm Önnek a' nagy és derék férfi hecses hagyományát, ki hosszu élte folytában sokféle változás között a' polgári szabadság azon elveihez, mellyek ama' jegyzésre méltó nyilatkozásban fölállítvák, mind a' két világfelen hü maradt, 's ki első ifjuságától fogva élte utólsó pillantatáiglan megőrzötte legnemesb ragaszkodását szeretett hazánkhoz. Washinghton, dec. 4kén 1834. Jackson." Miután Lafayette Washington György levele fölolvastatott, Eving ur Ohio status éjszaki határszélei kitüzetésére indítványt tett, melly elöször föl is olvastatott.

Dec. 9én a' képviselöház biztossággá alakult, hogy az unio állapotjáról tanácskozzék, 's az elnök küldeménye egyes pontjait a' választottsághoz utasította. A' franczia adósságot tárgyazó hely átküldetésekor vita támadt a' házban. Clayton ur Georgiából azon utasítást javaslá adatni a' választotságnak, hogy az roszalva nyilatkozzék az elnök által kivánt vagy parancsolt visszatorlásokra nézve, mert azok egyenesen háborura vezetnének, 's illy háboru küzdés lenne az egész világgal, annak csatatére a' tenger 's azon az amerikai kereskedési érdek 200 miliónyi értékben koczkáztatnék. Ezen egész töke valamennyi nemzet martalékává lenne, mihelyt azok a' franczia lobogót tüznék föl. Azonban ohajtaná, hogy félre ne értsék. Ne higyék, hogy ő mindazon tőkét, 's még tizezerszer többet is örömest koczkára ne tenne, mihelyt a' nemzeti becsület forogna kérdésben. De soha meg nem egyezhetik abban, hogy polgártársai vagyona veszélyeztessék, mielőtt minden békes mód ki nem merittetik. A' nemzet épen most szabadult meg az adósságtól; a' háboru pedig csak ujat okozna. E' fölött tőkéjét mindenik kihuzná a' kereskedésből, 's kézmüvekre és gyárokra fordítaná; miből nem egyéb következnék, mint szünetlen folyamodások védvámokért, 's vámdij (tarif) - fölemeltetésért. Tehát ismét azon mélység szélin állana a' nemzet, melly alig zárkozott előtte be, ugymint a' dél és éjszak statusai meghasonlásánál. Ha tehát megfér a' becsülettel, a' háborut mindenkép kerülni kell. — „Nem vágyom, igy zárá beszédét, mint azt Franciaország egyik követe az adósság vitája közben tevé, a' mult történeteit emlékezetbe hozni, azon időket, midön Franciaország és Amerika zászlóji ugyanazon csatamezőkön lobogtanak. Csak azt ohajtom: pillantson a' ház e' képre itt; Washington képére mutatva) és amarra (Lafayete-ére mutatva). Ha e' nagy férfiak képei szólhatnának, mit mondanának ugyane' pillantásban? Mig a' ház azzal foglalkozik, hogy háborúról tanácskozzék Franciaország ellen, jó lenne, ama' képeket befátyoloznunk. Én meg vagyok győződve, az amerikai nép az illy háborut javaslani nem fogja; a' nemzet nincs rá elkészülve, 's a' körülmények sem kivánják azt." — Mindezen fejtegetés ellenére rá hagyá magát Clayton ur biratni, hogy inditvá-

nyát visszahúzza, 's az elnöki küldemény említett helye minden további utasítás vagy megjegyzés nélkül bocsáttaték a' választottsághoz. Azonban reménylik, hogy a' választottság maga sem fogja azt javalni. — Az angol hirlapok továbbá azon tudósítást közlik, hogy a' tanács Clay ur inditványára következő végzést hozott: „Kéressék meg az elnök, hogy ha azt a' nyilványos érdekkel összeférhetönek gondolja, közölné a' tanáccsal azon utasításokat, mellyek 1831 jul. óta az egyesült statusok követéhez a' fr. kormánynál, azon egyezés vagy alku végrehajtatását tárgyazólag, melly akkor az egyesült statusok és Francziaország közt aláiraték, egymás után küldetének, úgyszinte az egész levelezést is, melly Washingtonban vagy Párisban a' két kormány közt a' nevezett alku végrehajtatása iránt váltaték." A' képviselöházban is hasonló végzés hozaték. — Az amerikai lapok általjában békes hanguak és haborutól nem igen sokat tartanak, ámbár a' küldeményt biráló és vizsgáló választottság csupa Jackson pártiakból áll, kik tehát kedvezhetnek is neki véleményestül.

NÉMETORSZÁG.

A' hamburgi Correspondent egy Hamburgban felállítandó polytechnikai intézet tervét közli. A' bévezetésben a' polytechnikai intézetek haszna abban állíttatik, hogy azok az ipar-emelésre tetemes befolyással birnak. Bizonyítja e' befolyást azon statusok ipar-története, mellyekben illy polytechnikai intézetek lábra állottanak. Valahol csak polytechnikon áll, ott az ipar óriás lépésekkel tökéletesül. Nálunk Magyaroknál is kivánatos letesülése illy intézetnek. — A' polytechnikon czélja az emberi isméretek összeségét, a' tudományt, közéleti tárgyakra alkalmazni, akár szükség, akár pedig kényelem tárgyai legyenek azok. Mig azonban ezen intézet az elme elevenségét föntartja, a' találékonyságot ingerli, 's a' buvárkodásnak a' természet tág mezején bő kelmét (Stoff), táplálékot 's alkalmat nyujt, egyszermind a' szép érzést ébreszteni könnyiti. — A' müncheni politikai hirlap szerint a' király folyó év oct. 12kén tartandó $\frac{1}{4}$ százados házassága emlékünnepét egyedül családja körében ohajtja megüllni, 's e' végből minden nyilványos, 's különösen költséges ünneplést eltilt elöre. — Németországban a' nagyszerü nemzeti vállalatok csak lassudan haladnak. Igy ir e' tárgyban Münchenből január 11röl egy levél (Hamb.Cor) „A' kormány által, 's nézetünk szerint igen czélirányosan intézett nagyszerü ipar-vállalások, mint a' részvényes társaság a' majna-dunai csatornakészítésre, 's a' nemzeti bank-fölállításra nem igen látszanak helyből mozdulni. Noha nem várhatni, hogy hasonló vállalkozásokra az aláirások olly gyorsan történjenek meg, mint egyéb központi kereskedési városokban, még is ohajtható, hogy sokáig ne késsenek, fökép a' nagy tökepénzesek, mert igen félhetni, nehogy a' nagyok példája után indulván a' kisebb pénzbirtokosak, bizodalmatlanság támadjon köztük. — Prussziából következő levelet olvashatni január 14röl: „Az uj angol parliamentre történt elsö választások a' toryk itteni barátira nem igen örvendeztetök; söt minden reményt és számolást dugába döntéssel fenyegetnek. A' kormány, melly Anglia fekvését jobban ismeri, 's kevésb elfogultsággal itéli meg, kevésbé ütödik meg az angol hirlapok tudósításin a' választásokról, 's kész a' Peel-ministerium megbukására is, egyedül attól tart, hogy az erre következö igazgatás nagyon és gyorsan találna mozgani, 's e' miatt Francziaország nyugalma, söt talán a' szárazföldi béke is veszélybe jöhetne. Más részről azt is látja, hogy ha a' reform maga bármikép koczkáztatik is, az Európa csöndének nem kedvezne. Hogy a' már egyszer megkezdett reform következéseit ki lehessen kerülni, statusférfiaink nem hiszik; de hirtelen haladásától még is tartanak. Ezért ohajtotta volna kormányunk, ha Peel az angol nemzet bizodalmát megnyervén megörizneminden érdeket 's jószerzeményü jogot, törölné mindazon visszaélést el, mellyek valóban léteznek még, 's mellyek ellen van tulajdonképen a' parliamenti reform irányozva. Egyebet itt, hol a' valódi haladástól nem idegenkednek, azon ohajtással, hogy Peel maradna meg a' ministeriumban, nem kötnek össze. Kormányunk megbukandását sajnálja, mert utódjai (successorai) ha azok whigek találnak lenni, vagy épen radicalok, nem fogják birni a' külföld azon bizodalmát, mellyet a' toryk. E' bizodalmat a' whigeknek előbb meg kell szerezniök."

A' gabona pesti piaczi ára február 3kán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü	csekély	pozsonyi mérővaltó gar.	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	—	$133\frac{1}{3}$	$126\frac{2}{3}$	Zab	$83\frac{1}{3}$	$82\frac{2}{3}$	80
Kétszeres	$123\frac{1}{3}$	120	—	Köles	—	—	—
Rozs	$116\frac{2}{3}$	—	$106\frac{2}{3}$	Köleskása	—	—	—
Árpa	—	110	—	Kukoricza	100	$97\frac{1}{3}$	96

Pénzkelet:

Bécs januar 31kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	$100\frac{1}{2}$	1834^{ki} statuskölcs.	$571\frac{7}{8}$
„ 4 pC.	$93\frac{1}{3}\frac{9}{2}$	Kam. $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
„ 1820^{ki} kölcs.	210	Bankrészvény	—
„ 1821^{ki} „	$138\frac{1}{1}\frac{5}{6}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

M. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

JELENKOR.

41. szám — Pest, szombat február 7dikén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (Gál Mihály, Schwarczer Antal és Horváth Elek †.; különféle; k. kam. tudósitás.) Anglia (d. Carlos hirdetése; áldomás három királynéra; Cobbett levele; Hobhouse fölvilágitása; választási rendetlenségek) Sparyolország (madriti levél; ujabb elegy Madritbul 's a' táborbul.) Amerika (a' franczia-tartozás kérdése; Lafayette ünnepe; Philadelphiabul levél; Jackson személye). Franczia-ország (j. des Débats; Messager hirei Ujyorkbol; Hyde de Neuville levele. Isambert inditványa.) Olaszország. Törökország. Galonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' mult számunkban érintett orsz. ülések óta febr. 3kaig a' RR. kerületi üléseket tartottak az uriszék tárgyában a' fő RRtül átjött viszonüzenet fölött.

Hont KK. és RRei január 19kén tartott közgyülésökben országgyülési követségébül hazatért Baloghy Imre ur helyébe Luka Sándor főszolgabiró urat választák meg képviselőjökké.

N. Szeben jan. 14. E' folyó év január 6kán, munkás életét végzé Kis-Ludason dálnoki Gál (Kovács) Mihály alsó-Fejérvármegye táblabirája, élete 63ik eszt. Háznépe nem maradván, végintézetében, mintegy 60,000 váltó forintot felülhaladó szerzeményéből a' köznevelés előmozdítására, Örményszékesen fekvő 25,000 vftos zálog részjószágát minden benne találtató takarmánnyal, továbbá mintegy 15,000 vftnál többre menő tőkepénzét a' sz. udvarhelyi ev. ref. collegiumnak hagyá olly rendeléssel, hogy a' jószágban termő buza 's rozsból a' szegényebb tanulók számára czipó süttessék, egyéb takarmány pénzzé fordittassék, 's az, a' most említett magpénz kamatjával egyesittetvén, ebből 60 vf. a' törvénytanító professornak; ugyanannyi a' hozzá legközelebb atyafi Kovács, más 60 vf. a' szinte rokon Gál tanuló ifjunak adassék évenként, 60 vfton pedig iskolai könyvek 's földabroszok vásároltassanak 's a' jó igyekezetü szegény alsóbb osztálybeli tanulók közt évenként osztassanak ki, a' fenmaradandó somma pedig a' tőkéhez csatoltassék mindaddig, mig a' 15,000 vf. 25,000 vforintra növekedik. Ekkor aztán mind e' jószágnak, vagy ha kiváltatnék az, az azért visszafizetendő zálogsommának, mind pedig a' 25,000 vfra hágandó tőkének jövedelme v. kamatja (3000 vf.) a' tanitók 's curatorok által készitendő, 's az ev. ref. fő consistorium által helybenhagyandó czélokra fordittassék; örök emlékezetül csakugyan az imént emlitett 60 vftos négy eredeti alapitvány tovább is fenmaradván. — Köz hálaul 's az élőkornak követendő példaul érdemes ezen, a' haza nagy része előtt ismeretlen jó hazafiról, még következőket közlenünk. Az anyjáról magát dálnoki Gálnak nevezett Kovács Mihály, úgynevezett nemtelen szüléktől származott Háromszéken; 's a' dálnoki Gál nevet nyilván azért vevé fel, hogy némelly most már ritkább balvélekedések kedvetlen következésitől ment lehessen. A' szabad udvarhelyi collegiumban tanult syntaxisig. 1798ban 12 forinttal kijött szolgálatot keresni, 's a' Gondviselés őt az ügyességet ismerő 's becsülni tudó néhai főkormányszéki tanácsos Katona Zsigmond szolgálatjába vezeté, hol udvari inasul szolgált kis ideiglen. Életre 's gazdaságra termettsége szembetünvén, a' néhai tanácsos őt előbb szamosfalvi, majd kis-ludasi jószágába udvari tisztté, későbbre praefectussá tevé; végre több részjószágnak haszonbérlője lett. Igy munkás életének tágasb pálya nyilván a' gazdaság minden ágaira előlátása 's tapasztalása szerint terjeszkedhetett, 's mint szemes gazda munkás hataskörében status-alkotmánybeli helyét tökéletesen betölté. Gabonát 's bort bőven termesztett; csorda szarvas-marhákat tartott, ménest szaporított. Termesztményeit nem vesztegeté, a' belőlük bejött pénzzel pénzt csinált; tisztesen élt, a' hozzá folyamodtaknak szolgálni kész volt; 's mint a' nap, a' föld nedvét azért szitta, hogy azt, termékennyé téve adja vissza. E. H. —

Különféle. Sárosbul jan. 30kárul irják, hogy a' marhadög már ott is mutatkozik. Kiütött nevezetesen Bolyár helységben, melly Abaujjal határos, 's mellynek határa különben hegyes, vizben nem szükölködik 's levegője egészséges hegyi. Az alföldi marhavész hire e' megyében is jóval felszökteté a' marha árát. A' vetések e' különben is meddőtermésü sovány földön silányon mutatkoznak. Takarmány hija miatt a' szegény adózó nép lovai is elhullanak, miután járó marháját még az ősszel vagy csekély áron vesztegeté el; vagy maga vágta le. — Egy kis farsangi philanthropismus: Baján jan. 21kén a' helybeli kórház tőkepénze szaporitásaul igen diszes tánczmulatság tartatott a' városi vendéglőházban, melly a' mondott becsületes czélra 400 fr. jövedelmet hozott. — A' zágr. hirlap igen magasztalja az ottochai határőri ezred parancsnokának ezredes Leibrich Henrik urnak buzgó munkásságát, melly szerint az előtt a' határszéli némelly kerületekben szinte napirenddé vált gyilkolás, rablás, tolvajlás 's minden nemü erőszakoskodás, most egészen megszünt 's többé illy csinyokat nem hallani, elannyira hogy hasonló bátorságban véli magát a' csöndes határszéki lakos, mint akárki más a' birodalom belsőjében, 's gond és aggodalom nélkül éldelheti szorgalma gyümölcsit; a' kereskedés-üző pedig teljes bátorságban utazhatik az ezred kerülete minden irányában 's minden utján. Szorgalom és bizodalom szemlátomást növekesznek mind földmivelőnél mind marhatenyésztőnél, megszünvén az akadályul volt kártételek. — Mint Esztergambul közlik, még a' vontatásban (Vorspann) is észrevehető a' tavalyi szárazság 's ez okozta szük takarmány-termés káros következése. Ugyan is, mint természetes, a' földmivelő nép elbitolván járó marháját, vagy a' mi keveset megtartott, sem birván illően teleltetni, vontatóra alig mehet 's ha megy is, csigamódra 's akadozva vánszorog. — Horváth Elek ur a' kaposvári gymnasium igazgatója, 's a' magyar tudom. társaság levelezőtagja, buzgó és szorgalmas magyar iró, jan. 20kán 5 napi betegeskedés után csöndesen elnyugodott. Özvegyet 's öt árvát hagy maga után. —

Scitovszky János rozsnyói püspök ur Losonczon a' róm. kath. vallásu gyermekek számára nemzeti iskolákat állitván, ezen alapitványához m. Szilasy József hétszemélyes táblai közbiró 's főispán ur, mint helybeli földes ur 500 frtot adakozott. — Medgyesen (Erdélyben) január 2kán egy szorgalmas 's különben jámbor asztalosmester meglőtte magát. Mint barátinak régóta panaszlá, hitvese tevé előtte az életet unottá 's keserüvé; mert ennek házi gondosság helyett egyedül csak cziczomázás, pipere, czifrálkodás, uj divatu öltözet 's a' t. ef. volt lelke, mindene. A' tudósító, ki ezt közli, erősen pattog a' tull-anglais, gros de naples, pou de soie, skott atlasz, 's tudja isten! még miféle nevü asszonyi holmik ellen, mellyeket egyszerre 's rögtön mind ki akarna irtani. Ezen pusztitó dühe mellett, még eszébe sem jött a' nő-nevelésnek kivánatos javittatása 's a' t. Zág. Ujság.

Váczon dec. 29kén Schwarzer Antal ur, a' siketnémák intézetének 1802 óta fáradhatatlan 's mind hazánkban mind külföldön ismeretes érdemü kormányzója életének 56ikában meghalálozott.

Ő cs. kir. Fölsége oberbieberstollni bányászat-igazgatói segéddé Viszner Antalt; a' beszterczei-bányaik.ka.igazgatóságnál megürült titoknokságra pedig Volf Józsefet, eddig a' cs. k. udv. kamaránál pénz- és bányászat-ügyben valós. conc. practicanst méltóztatott kinevezni. — A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara Gyékesen megürült k. kam. erdőszi hivatalra Novottny Ferenczet alkalmazá. — Rosenbergen Jelenik Mihály sóperceptor; Ipolysághon Petz Károly sómázsás, és Bródon Holujevich Antal sómázsamester meghaláloztak. — Zimonban a' 300ad- és sóperceptori valamint az első 30adi áruvizsgálói hivatalok; — Windschachton a' bányászati próbálói tisztség; 's Körmöczön a' kir. pénzhivatalban a' pénz- és bányászati fiók-pénztárnokság — megürültek. (kir. kam. tudósitás.)

ANGLIA.

A' Times jan. 17kén kiadott Értesítőjében következő jelentést hirdet: Annak gátoltatása végett, nehogy tudatlansággal menthessék magokat az emberek, Ő kath. Fölsége V. Carlos nézete és szándéka ezennel közhirül adatik, melly abban áll, hogy d. Carlos ő kath. Fölsége őszintén ohajtja elhunyt testvére VII don Fernando által tett adósságokat kifizetni, mennyire azt a' lehetségig követett takarékosság engedni fogja. Ezért is ő Fölsége erősen eltökélte magát, hogy semmi kölcsönt, semmi adósság-leszállitást, vagy tulajdon-átruházást 's egyéb pénzügyi rendszabályt nem fogadand el, mellyet netalán donna Christina az özvegy királyné tenni szándékozik, hogy pénzt kaphasson ez országban. (ti. Angliában) — Kelly ur, Irland kath. primása, jan. 14én lázban hunyt el, mellyet az által vont magára, hogy Droghedában bizonyos szegény asszonynak a' haldoklók szentségeit szolgáltatván, meghűté magát, 's így szent hivatalának lőn áldozatja. — Az Atlas jó hir gyanánt említi, hogy minap Brightonben, midőn Auguszt portugáli herczeg (Leuchtenberg) tiszteletére lakomát adott a' király, ugyancsak a' király a' portugáli királyné (a' hg menyasszonya v. arája) egészségére köszönté el poharát, a' herczeg is azonnal megragadá az övét, 's az angol királynéára ürité azt ki. A' király erre lovagi szerepét folytatván a' spanyol királynét is élteté, 's víg szeszéllyel mondá: „Mindnyájan iszunk a' három királyné egészségére!“ Ez áldomást a' vendégek lelkesedve fogadák. — A' radical Cobbett elhagyá egy időre zászlóját, 's a' torykhoz szegődött azon reményben, hogy azok a' szükséges javitásokat szélesb terjedségben fogják létesiteni mint a' whigek. Most néhány levelet szándékozik R. Peelhez intézve kiadni arról: miket lenne szükség tennie a' jelen ministeriumnak. Levele, mellyel e' szándékát Sir R. Peelnek jelenti, teljes eredeti charactere vonásival. Igy szól t. i. az: „Sir R. Peelhez. Wolseley, jan. 14. Uram! Meghagytam kiadómnak Boltcourban, hogy Önnek olly szépen, a' mikép csak e' rövid idő alatt eszközölhető vala, egy példányt küldjön munkámból, mellynek czime: „Hagyomány a' munkásokhoz.“ Oda utalván őt, hogy 5000 példányt nyomtasson. Egy hét előtt azt mondá, 2000 példány már meg vala rendelve. Ehezképest valamint e' czimü munkácskámnál: „Aranyért papiros.“ ugy most is az fog megtörténni, hogy a' munkás osztály teljes tudomást szerzend magának e' fontos tárgyról, mig azok, kik a' törvényeket csinálják, abban olly tudatlanok, mint a' lovak, 's egyik bakot a' másik után lövik. Én nem hiszem, hogy mind a' két ház tagjai közül tiz közül csak egy is olvassa e' munkácskát; közülök többnek 16 pence terhes kiadásnak látszik, holott kétszer annyit is kivetnek egy maroknyi teknősbéka-levesért, vagy pezsgő borért. Önrül mindazáltal bizton reménylem, hogy olvasni fogja, azért is küldöm Önnek. Hagyján! ne olvassa, kinek nem tetszik; a' munkás majd fogja olvasni. El is fog az belőle tökéletesen készülni, 's egyszersmind arra magát eltökélni, hogy a' szerint cselekedjék annak idejében, 's ezen idő, úgy látszik, nem messze van; 's habár azok, kik gazdagságra nézve a' munkás osztálynál följebb állanak, nem fogják is olvasni, annál károsabb lesz rájok nézve. Azon hat hét alatt, mig a' parliament összegyülend, helyes foglalkozás gyanánt hat levelet adtam ki Önhöz intézve e' czim alatt: „Cobbett hagyománya Peelhez; vagy megvizsgálása annak, mit teend az igen tisztes baronet az alsóházzal, Irlanddal, az angol egyházzal és dissenterekkel, a' nyugpénze-

sek 's a' t. rajával, a' koronai jószágokkal, 's a' sereggel, a' papiros-pénzzel és adóssággal Jelszava: 'Most az igéret ideje, most az üdv napja'. Cobbett " — A' mostani választásokban mindenik párt igen igen neki feszült, hogy jelöltét választassa meg, de ez úttal számos helyen, hol kivált tetemes volt a' tory befolyás, erkölcsrontó rendszabályokkal is élt az; Spring-Rice ur azt mondja például, hogy a' cambridgei választásra még börtönökbül is hoztak a' toryk részökre szavazó embereket.

Az Albion szerint a' canterburyi érsek 's a' londoni püspök és több más főrendü pap jan. 19én egész nap Sir Robert Peellel dolgozott. Ezen főpapok gyakor értekezésben állottak ez utóbbi időben az első ministerrel, 's közönségesen azt hitték, hogy, azon egyházjavítási rendszabályról folyának a' tanácskozások, mellyeket a' ministerek a' jövő ülésen szándékoznak beadni, 's ha ejthetik, keresztül is vinni. — Sir J.C. Hobhouse a' mult ministerium alatt az erdők fölvigyázója, Nottingham választójinak hiteles fölvilágitást ad azon rendszabályokról, mellyeket a' mult igazgatás létesíteni szándékozék. E' fölvilágitásokban először is arról tétetik említés, hogy Melbourne ministeriuma az alsóhazban mindjárt az ülés elején jelenteni készült: minő javító ujitást akar az igazgatás az irlandi egyházi alkotmányban javaslani, reméllvén, hogy azok az Irlandot inségbe sülyesztő visszaéléseket meg fogják szüntetni 's gyökerestül kiirtani; 2) az irlandi kénytető törvény visszavételét is akarák javaslani, mert különösen Hobbouse csak ezen föltétel alatt lépett a' kabinetbe, 's Melbourne egyenesen megigérte, hogy annak eltörlesztését mulhatlanul javaslandják. A' mi az irlandi egyházjavítást illeti, arról azt mondhatja, hogy az főtárgya volt a' melbournei kormánynak. E' javitásnak pedig főalapja volt, hogy a' nyilványos jövedelmek mindenütt, hol szükségtelenek, törlessenek el, 's hogy az angol egyház föntartatására szánt pénzek olly helyeken, hol ezen egyháznak községe és hivei nincsenek, hol tehát e' jövedelmek egyházi czélokra nem szükségesek hanem fölöslegek, a' nép javára fordíttassanak. — 3) a' ministerium azt is akará jelenteni, hogy törvényt hozand inditványba, mellynél fogvást az egyházi rendszer Angliában is javíttassék meg 's névszerint a' tized-megváltásra olly terv fogadtassék el, melly mindenik félt kielégítheti. 4dik jelentése a' ministeriumnak a' dissenterek valamennyi alapos sérelmeik orvoslását tárgyazá; 5dik pedig a' helyhatósági szerkesztés javitását vala szóba veendő, minthogy ezen javítás Skótziában már megtörtént. E' bizonyitások után igy folytatá előadását a' szónok: „Én ezen dolgokról annál nagyobb határozottsággal szólhatok, minthogy a' kabinet azon részéhez tartoztam, melly ezen intézkedések előkészületire vala megbizva, 's mert az említett inditványok nálam otthon még mind megvannak. Ez vala tervünk, 's úgy hiszem az urak meg fogják engedni, hogy az gáncstalan volt. — Azonban egy, nem mondom rosz, órában, a' rég várt les-alkalmat arra használták, hogy jó királyi urunknak ollyast csöpögtessenek fülébe, mi ha orvóságomként nem méreg is, de bizonyosan nem üdvös gyógyszer vala, mert annak következése volt a' ministerek elbocsáttatása, kik a' Stanley párt elszakadta 's Grey gróf kilépte után még népszerübbekké teheték vala magokat, ha cselekvésre időt engedtek volna nekik, mert már ekkor képesek valának egyesülni azon intézkedések létesitése iránt, mellyeket előadék. — (halljuk! halljuk!) Ha meg fog e a' mult ministerium kormányra hivatni, a' jövendő ölében van rejtve. Legyenek bizonyosak benne: a' milly igaz, hogy Nagybrittannia és Irland többséget küldend Sir R. Pel ministeriuma ellen az alsóházba, szintolly igaz, hogy ezen kabinet sorsa fogja elhatározni a' jövő félszázadon keresztül valamennyi igazgatás rendszabályit. — Wellington hg. jan. 22kén rosszul lett meghülés miatt, de más nap már hivatalos látogatást fogadott el minister társitól. — Monaghan megyében a' választáskor vérengzés történt. Az orangisták (toryk) folyvást gátlák a' reformerek barátit, hogy szózataikat ne adhassák azok részire 's a' közelitő katonaság bayonneteit kiragadván azokkal szurkálák a' szavazó reformereket. Ez alkalommal egy kath. papot keményen megsebesítének, 's a' katonaságnak végre is lönie kelle, mire három ember esett el. Armaghban még komolyabb jelenet vala. Az orangista pórság Vernert, az ujdon választott toryt az utczákon hordozta föl 's alá, 's mindenütt bétördöste a' katholikusok ablakit. Más nap ismét nagy népcsoport csődült össze, és Macbride szomszéd helységbe tódult, hova előbbi napon a' rendetlenségek elől Armaghból sok család futott el, 's tizenegy katholikus házat felpörköltek. Egy szerencsétlent kihurczoltak házából, 's a' hóba dobtak; ki is meghülés miatt meghalt. A' kormány szoros nyomozást parancsolt, annál inkább, mert ezen vidék katholikusai tömegestül gyülöngenek bosszuállás végett. (Öst Beob.) — A' Times szerint Irland eddig 36 conservativ 's 47 ellenministeri követet választott el, és még 20at választand, kik közül 4 hihetőleg conservativ leszen. A' skótt választás az oppositio részire ütött ki kedvezőleg. A' Globe és Courier szerint a' toryk mintegy 100 szózatot nyertek, mit az oppositio hirlapjai a' ministerium befolyásának 's az aristokratia pénzének tulajdonitanak. (Öst. Beob.) Hume ur választójihoz tartott beszédében azt nyil-

ványitá, hogy ő a' titkos szavazás 's a' választó jognak legalább 2 vagy 3 millióra leendő kiterjesztése mellett, (a' reformbill csak 616,000nek adott 16 millio lakosból szójogot) 's minden esetre a' ministerium ellen fog szavazni. E' nyilatkozásért a' Times igen torzong ellene, 's marczona gunnyal csipdezi. — A' londoni lordmayor az óvárosi telkek városi biztossága választásakor a' választásból, Wilson ur inditványára azon okból, mert a' toryk buzgó barátja, 's megbizóji ohajtásinak ellenszegült, 95 szóval 59 ellen kizáratott.

SPANYOLORSZÁG.

Mióta Castiliából, irja egy madriti levelező jan. 11rül, hire jött, hogy Campoverde megveretett, mind inkább észrevehetni a' ministerek nyugtalanságát. A' királyné az egyedül, ki mind e' forgások közepett is némi eltökélést mutat. Azonban ő is, ámbár valamivel későcskén, tapasztalni kezdi: mi nagy hibát követett el, midőn a' kormány gyeplőjét olly ügyetlen kezekre bizta. Mingyárt a' király halála után világos lön, hogy mindenek előtt a' zendülést kellene lefojtani, 's mindent csak e' czélra irányozni; a' többi valamennyi tárgy e' czél mellett puszta mellékes érdekü. A' királyné azon reményben, hogy országa nyugalmát minél előbb helyreállitsa, Martinezt hivá meg kormányra. Fájdalom! a' remény nem teljesült. Martinez azon optimismusból, melly charakterének legelső vonalma, nem vetkezhete ki, ő az éjszaki tartományokbeli támadást mint utálatos dolgot megveté 's nem sokat gondolt vele; pénz- és katonaszerzés helyett politikai intézvényekben törte fejét, 's három egész hónapi kinos fáradozás után előlépett az Estatuto-reallal, mint constitutiofélével, mellyet egy más csak kevessé jártas jogtudós néhány órai munka után, ha nem helyesebben legalább szintugy kifejtett volna, annyira általányos ma már a' statusjogi elvek ismérete. A'minister kétség nélkül e' szegény törvényke által hazáját megszabaditottnak gondolván, magára hagyá a' zendülést, 's mig tökéletesen ki nem fejlett, visszatorlásrul nem is gondolkodék. Ha látja az ember e' férfit, mi szorgos gonddal sietget játékszinbe, mint oktatgatja a' szinészeket saját darabjai szerep- előadásiban, mint fárad 's őrködik a' szinészi elöleges próbáknál, valóban nem is álmodná, hogy az ország nyugalma valahol legkevésbé is háboritva van. Szörnyü gondatlanság 's még is a' milly hihetetlen, olly igaz. Martinez után később Toreno is kormányra jutott. Ez halálos csapás lön II Izabella ügyére. A' királynénak hogy országlása gátjait ledönthesse, ekkor épen pénzre legnagyobb szüksége levén, az uj financzminister e' helyett rendithetlen bizodalommal statusbukást hirdetett, tönkre tette az ország hitelét 's eljátszott minden bizodalmat maga iránt Europa financz-emberei előtt, kik t.i. a' királyné ügyéhez akkor buzgó vonzalmok mellett minden esetre gyors pénzsegedelemmel valának előállani készek. Én nem tudom: igaz é mind azonkárhoztatás, mellyet e' férfirul tisztviselete iránt mondanak; de megengedvén az egyet, hogy minden hibája fonák nemzeti gazdálkodási alapelvekbül származik, már ennélfogva is megmérhetlen a' kár, mellyet országának okoz. Most immár lát a' regensné mindent, mi előbb e' pontra nézve homályban volt előtte. Ismeri Martinez semmiségét, látja Toreno szomoru hirességét; 's még is vannak emberek, kik azt sugalják neki: e' két férfin kivül Spanyolországban semmi kormány nem állhat fön, 's kivülök nincs ember, ki a' királyné nevében országlani tudjon. (Öst. Beob.)

A' Moniteur szerint egy decretum által jan. 12 kérül, Navarra 's a' baski tartományok ostrom-állapotba helyeztetnek. A' katonahatóságoknak e' tartományokra felsőségi (souveraine) hatalomüzés engedtetik; Aragonia, Ó-Castilia és Cataloniára pedig sokkal kiterjedtebb mint ekorig. A' polgárkatonaság főkapitányok alá van rendelve Jan. 10kén Manso Villarcayo mellé gyüjté össze seregét. — Eraso 8kán a' Menavölgyén keresztül Biscayaba visszatért. Ugyanez nap Zumalacarreguy az Amescoason keresztül Navarrába visszajött 's 16kán d. Carlossal ujra egyesült.—Mina jobban van.“ — Messager: „Madritbul jan. 15 kérül vannak leveleink. A' ministerek folyvást egyenetlenkednek, de mind e' mellett naponként tanácskoznak a' status-ügyekről. Mint hallik a' kormánytanács legalább e' pillanatra nem tartá szükségesnek a' franczia segedelmet 's ellene szavazott.“ Quotidienne jan. 26kárul: „Ma kapott leveleink szerint jan. 17kén tudósitás érkezett a' carlosi főszállásra, hogy Valladolidban támadás ütött ki. Két zászlóalj katonaság, melly e' városban feküdt, miután néhány tiszteit az utból eltakaritá, d. Carlost királynak kiáltotta ki. Hasonló történt Palenciában; itt az őrsereg, miután a' városkatonaságot lefegyverzé, kiment a' városbul 's a' környékben kóborló guerillákkal egyesült. E' támadások aligha nem szegik meg a' közlekedést Madrit és Burgos közt. A' határszélen ujra helyet foglaltak a' carlosi vámszedők, 's d. Carlos nevében egész nyugalommal zsarolják az utasokat. — Maestu erőség január 16kán Zumalacarreguy birtokába esett. A' városkatonaság (50 ember) halálig védelmezé magát, 's egy szálig elesett, a' többi 180 fönyi őrség elfogatott.

AMERIKA

Az angol lapok állitása szerint a' háboruért buzgó elnöknek is van meglehetős pártja a' képviselő házban, 's nem csak a' biztosság jeles tagjai közt, de a' közönségben is számos szózat emelke-

dék a' háboru mellett. Ujyork egyik képviselője azt mondá, hogy azon esetben, ha az egyesület egyéb statusai vonakodnának háboru-viseléstől, Ujyork statusa egyedül kész arra. Egy másik washingtoni levelező meg így ir: „A' háborgó szellem igen kezd terjedni a' képviselőházban, 's pedig nem annyira Jackson hivei mint a' vámdij (Tariffa) védőji közt. A' kézmüi érdekek némelly igen szemes baráti még azt is látszanak hinni, hogy háboru kézmüveinket szilárdabb alapra helyezné, mert háboruvitelre szükséges a' vámokat fölemelni; sőt még háboru bevégezte után is szükség lenne a' vámokat egy ideig meghagyni, hogy ebből a' háborui adósság fizettessék ki. Ezek azt vitatják szüntelen, hogy kereskedői érdekink nem szenvednének nagyobb veszteséget, mint a' mennyi lenne a' nyereség kézmü-érdeki szempontból. Azonban a' déléjszaki statusok képviselőji ugyanazon okbul fognak ellenszegülni a' háborunak a' congressusban, mellyből a' keletiek azt támogatandják. Kételkednek ugyan: őszinte indulatból ohajtja e Jackson a' háborut; de bizonyosnak hiszem, hogy igen, mert Jackson egy beszélgetés alkalmakor azt nyilatkoztatá, hogy elvan tökélve elégtételt kivánni a' francziáktól, habár tengerihatalmunk valamennyi hajója tönkre jutna is. — Én, hozzátevé az elnök, kész vagyok valamellyik hajó födelére állani, 's ha úgy kivántatik, vele együtt elmerülni. — A' Times Philadelphiából dec. 13ról 1834ben hosszu levelet közöl az egyesült statusok összeütközéséről Francziaországgal. Lényeges tartalma ez: Az elnök küldeménye viszhangra talál a' nép közt, nem csak baráti de ellenségei is javalják azt. Hadakozó szellem hatá meg Amerika népét, 's ha a' tanács e' pillanatban kedvezőleg érzene a' kormány részére, a' háboru nem maradna el, egyéb ha a' franczia kamarák megajánlanák a' fizetést. A' képviselőházban a' biztosság az elnök részén van. A' tanács dec. 11én választá meg a' külső ügyeket vizsgálandó biztosságot golyózás által, 's annak Henry Clay ur vezére. Clay kemény kifejezésekkel fogja Francziaország vonakodását feddeni, mellyel az elismért adósság-megfizetést késteti; egyszersmind gáncsolni az elnök fenyegetőző állását, mellyet küldeményében vön fel. A' tanács hihetőleg Clay ur politikáját fogadja el, 's minden esetre addig semmit sem határozand, mig a' képviselőház végzést nem hozand. A' képviselőház pedig mindaddig fölfüggeszti végzését, mig teljesen tudtára nem esik: őszinte 's komoly szándéku e a' franczia kamara az adósság-lefizetés iránt? — Az egyesült statusok 1835 január 1ig minden faju nemzeti adósságot lefizettek, 's az 1835re járó minden kiadás födése után még mintegy 500,00 dollar (egy millio pengő forint) marad fölöslegül a' pénztárban. E' fölött a' kormánynak 7 millio dollarja van banktőkéül, 's az a' pénzvásáron legalább 500,000 dollárnyival ér többet; az egyesült statusok tehát most 8 millio dollár készpénz birtokában, miután minden kiadásaik födve már, jövő évre 3 vagy 5 millio dollárra számolhatnak. 'S ezen állapot, ezen dús 's buja (üppig) jóllét nem csekély befolyással lehet a' háboru-elhatározásra. — A' tanács biztossága fölmenti a' bankot azon vádok alul, mellyekkel a' kormány terhelé azt, 's mellyek végett a' kormány pénzeit elvevé Jackson tőle. — Egy washingtoni ellenző lap az elnök által a' franczia tulajdon ellen várt visszatorlásra nézve azt jegyzi meg, hogy miután e' visszatorlások nem egyebek, mint franczia hajók és hajóterhek elfoglaltatása, nem lesz érdektelen említeni: milly lábon áll a' franczia tengerügy és mi veszélyben forganak hajóhadai. Francziaország kereskedési tengerügye mintegy 8000 hajóbul áll mintegy 744,000 tonnával (egy tonna 18 mázsa), 's 57 ezer főnyi tengerkatonával. Ezekből 820 hajó 250 tonna teherrel külkereskedésben forog Európán kivül. 800 ugyanannyi terhü hajó Europa külön országai közt szolgál (szállító eszközül Fahrzeug) a' kereskedésben; 5380 50 tonnás hajó csak partikereskedést (Küstenhandel) üz. Azon hajók, mellyek Európán kivül kereskednek, következőleg vannak fölosztva: Keletindiában 35, Isle de Bourbonban 's a' t. 70, a' déli csöndes tengeren 25, Braziliában 65, La Plata respublicában 20, Mexicoban 40, Cubában 60, Haytiban 60, az amerikai egyesült statusoknál 35, a' nem franczia Keletindiában 20, Cayenneben 25, Senegalban és Goreeben 40, Martiniqueben és Guadeloupeban 300, czethalvadászaton 6, Chinában 6, 's a' t. Innen láthatni, hogy a' franczia tengeri hatalom, mellyel hihetőleg majd jobban meg fognak még az amerikaiak ismérkedni, az angol után legfélelmesb a' földön, 1823ban ujolag szerkeztetett, 's azóta minden tekintetben nagy előmenettel gyarapult. 1832ben 58 linia hajó, 68 fregat, 33 korvett, 67 brigg, 's a' t. 27 gőzhajó 's egyebek valának vitorlakészen. — Az Atlas következőleg rajzolja az éjszakamerikai egyesült statusok elnökét, mi a' jelen pillantásban nincs érdek nélkül: „A' terem közepén álla Jackson general környezve van Buren alelnöktül, Washington Irvingh-töl, 's néhány statustitkártól. Az elnök éltes férfi, közép termetü, jelentő arczu, éles szemü, mik mindazon bélyegerőt czimerzik, mellyet Jackson annyi alkalommal, 's név szerint hadi pályáján kitüntetett, mellynek legszeb borostyánit ujOrleans mellett füzdelé. Haja hattyufehér, 's homlokáról fölfelé fésülve, mi ábrázatját hosszasnak és keskenynek mutatja. Viseletében igen udvari, nyájas, leereszkedő, a-

nélkül, hogy megfeledkeznék tisztfokáról, mellyen mint magas helyzetü férfi Amerikában áll. Ő mindenkinek, a' ki meglátogatja, jobbját nyujtja. Jackson gen. e' szokást annyi csinnal gyakorolja, hogy se méltóságát nem veszti, se hideg 's idegenkedő nem marad. Én (ugymond az Atlas levelezője) sokáig vigyázám őt, hogy lássam: valljon tesz e azok közt, kiket bemutatnak neki, valami különséget? 's a' szabad status elnöke becsületére legyen mondva, egész estve egyenlő maradt: nyájas és szives minden ember iránt, barátságos azokhoz, kiket személyesen ismér, 's különösen a' szép nemhez." —

OLASZORSZÁG.

Nápolyból 15röl érkező levelek szerint Toulonból 42óra alatt ért ama' franczia gőzhajó oda, melly Sebastiani gr. és generalnak Talleyrand hg helyébe londoni franczia követté neveztetését meghozá. A' kinevező levél Lajos-Fülöp saját kezével van irva 's igen hizelgő. A' generál e' kinevezést már, mint mondják, több izben mellőzte vala el, de most ha élte veszélyével esnék is, elfogadta. Már 16kán utra készült Toulon felé onnan, Parison által Londonba utazandó. — Dec. 16kán éjjel Marsalában Sziczilia egyik városában 's környékén következő természettünemény történt: Az előtti napon csöndes levegő vala, 's derült ég. Az erre következett éj is csöndes volt; hold és a' csillag tábor felhőtlen mennyboltou ragyogtanak, szelid álomba merülve nyugottak a' város lakosi. 8 felé (az olasz órák szerint) az ezen éjjel volt holdfogyatkozás következésében a' látkörön éjszakról némi fekete folt támadt, melly rövid idő alatt szélesre terült el 's végre iszonyu zivatarrá tört ki. A' szél süvöltése, dörgés, zápor és jégeső szünetlen villámlás kiséretében csak hamar föl riasztá a' békes alvókat szelid szunnyadalmokból. Az épületek megrendültek az iszonyu széllöktetésekre. Jégesővel vegyest omlott a' zápor, 's födelet, tornyot, ablakokat összezuzással fenyegetett. Egy egész óraig rettegés közt függöttek a' lakosok; ez idő alatt 3szor szünt meg a' vihar 's háromszor ujult meg ismét. Midőn megviradt, akkor vették a' nagy veszélyt észre, mellynek a' város ezen éjjel vala kitéve. Az utczák és födelek nem csak jéggöröngyökkel, hanem diónyi nagyságu aërolithekkel (légkövekkel) is valának telve, mellyek kerek, 's tojásdad alakuak, sárga szinüek 's rendkivül kemények voltanak. El gondolhatni, mennyire károsultak meg a' födelek 's ablakok. A' félelmesen fölzudult tenger valamennyi hajót végveszéllyel fenyegete. A' mezőkön a' fákat szétzuzva 's tömérdek madarat holtan találtak a' földön. Barom is számos üttetett agyon, melly épen szabadban volt. Más nap a' légmérsék egészen megmásult, 's érzékeny hideg állott be. Ugyane' levél szerint Palermo is nagy hideget tapasztalt azon időben. Dec. 28kán a' hévmérő egész egy fokra szállott le a' fagyponton alul 's az utczák jéggel valának borítva.

TÖRÖKORSZÁG

A' fáradhatlan Milosch a' porta azon kivánságának is megfelelt, hogy jó járatu postautakat csináltasson Serbián keresztül. Már megis tevé a' rendeléseket, hogy tavasz kezdetével azonnal munkához lássanak, 's az egész vállalat néhány év mulva teljesen létesüljön. A' postaut Belgrádtól Alexinzáig Obrenovits (a' hg neve) nevet kap. Azonban nagy veszteség fenyegeti a' herczeg házát. Milan az örökös herczegfi rövid lovaglás után egyszerre megbetegült, 's azóta öntudalom 's eszméletnélkül fekszik. Az atyaherczeg, ki különben katonás természetü, reszket fija élete miatt. E' szerencsétlenség alatt arra birták a' hget, hogy régi szokásként valamennyi rab bocsáttassék szabadon, 's igy mintegy ezen áldozattal engeszteltessék meg az ég. De e' rendszabás nem talált köztetszést. Ujabb hirek szerint azonban (Belgrádból dec. 24éről) Milan herczeg már föllábadt. — Alexandriából irják, hogy a' Nil idei áradása igen kielégitő volt, 's igy Aegyptus gazdag pamut- és gabona-aratást várhat. A' multévi 300 ezer mázsára becsültetik, de gabonából az igen csekély áradás miatt nem terme annyi, hogy kivitelre is maradjon.— Marmont general felső Aegyptusban kalandoz, honnan visszajövet a' Sinai hegyet akarja meglátogatni, 's az év végével ismét Cairóban lenni. Az alkirály igen kitüntetve fogadá őt. Mindennap történik dögmirigyben halálozás, 's a' kormány mindent elkövet, hogy meggátolja terjedését. E' miatt az europai családok házaikba zárkoztak. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' j. des Débats az amerikai adósságot védve következő dilemmával él: „Ha Franczia ország adós, becsülete kivánja, hogy fizessen; ha nem adós, inkább háborut, mint bár egy sou-nyi fizetést." Ezen okoskodásra, nem helytelenül, igy felel a' Temps: „A' j. des Débats dilemmája igen derék, 's mi azt tökéletesen megengedjük. De még egy 3dik rézs is van: Ha kevesebbel adós Franczia ország mint 25 millióval, akkor mit tegyen? nem is gondolkodik arról általjában senki, hogy az elismért adósság lefizetése tagadtassék meg. A' j. des Débatsnak kétség kivül nem szándéka se az 1832ki, se az 1833ki kamarát illy nemü takarékosságról vádlani, mint a' régi marquiskat a' komoediában." — Ujyorkból a' Messager dec. 24röl azt jelenti, hogy az elnök fenyegetőzése iránt Franczia ország ellen a' nyilványos vélemény egészen megváltozott. Sokan hangosan gáncsolák érte. Senki

sem akar háborut, se nem hiszi sértve a' nemzet becsületét. Reménylik, hogy e' vélemény-változás a' congressusra is befolyással birand. Ugyane' tekintetben igy ir egy levelező jan. 17röl: „A' képviselőház előleges tanakodásai az elnök küldeményéről kedvezőleg hangzanak az oppositio részére. Az itteni ministerek a' vitázat alatt főkép a' centrum aggodalmiban biztak, mert sok gazdag kalmár ül közöttük, kik a' Jackson által megpendített rendszabásoknál tetemesen károsulhatnak. Azonban az amerikai kamara vitáji világosan mutatják, hogy e' veszély nem olly közel van, mint azt első pillanatban hivék, hogy t. i. Amerika ama' 25 millióért érdekeit volna kénytelen koczkáztatni, mitől olly számoló nemzetnél mint az amerikai, nem könnyen tarthatni. Ezek által a' ministerek okai sokat vesztenek fontosságukból, 's az oppositio ugyanazon arányban mezőt nyer. Berryer ur a' viták alatt Villèle és Hyde de Neuville uraktól jegyzékeket közlend, kik közül az utólsó sokáig következedett Éjszakamerikában, melly jegyzékek azt bizonyítandják be, hogy a' franczia kormány Napoleon alatt soha tulajdonkép amerikai vagyont nem foglalt el, hanem csak angol portékákat tartóztatott le az akkori törvény értelmében, mellyeket amerikai lobogók örve 's ótalma alatt akartak orozva besurrantani. — A' követház biztosságai közül egyikben, midőn arról vala szó: bebocsáttassék e Fitz James hg az ujdon megválasztott legitimista követ, vagy se? bizonyos Fain igen rajta volt, hogy e' választás semmittessék meg azon okból, mert a' pairi bélyeg és sajátság letörölhetlen; mint pair pedig a' követházban nem ülhet. E' szempontot azonban keményen ostromlá Remusat ur többekkel, kik azt vitaták, hogy a' kamara ezen elvet régen elhatározta már, akkor tudnillik, midőn törvényt hozott, 's abban minden pairt arra szólított föl, hogy az uj kormánynak 40 nap alatt vagy tegye a' hűség esküjét le, vagy ha ezt elmulasztja, úgy fogna tekintetni, mintha pairségéről mondott volna le. A' pairség tehát nem olly letörölhetlen bélyeg és sajátság, mellytől lemondás által meg nem lehetne szabadulni. — Algierban a' Hadzsuta haddal (nemzetséggel) ismét ellenkedésekre jött a' dolog, kik ellen gyalogság, lovasság 's négy álgyu indult 's meg is lakoltaták azt. — Valamennyi franczia lap hirli Hyde de Neuville ur levelét az Echo françaishez, a' 25 milliós kölcsön ügyében. A' levél keményen kikel Jackson ellen, kinek azt veti szemére, hogy meg kellett volna emlékeznie azon szolgálatokról, mellyeket a' franczia nemzet az egyesült statusoknak tett, midőn az függetlenségökért vitt, 's mellyek még hasonértékkel nincsenek visszafizetve; azután pedig hogy olly constitutionalis országban mint Franczia-ország, hol a' törvényhozásba több statushatalom foly be, valamelly alkut, főleg pedig pénzről szólót, törvényes erejünek addig nem tarthatni, mig azt valamennyi statushatalom nem fogadja el. Jackson elnök fenyegetése politikátlan, helytelen. A' levéliró ugyan nem tudja, ugymond, mikép intézik most a' tuileriákban a' külügyeket, de annyit mondhat, hogy a' restauratio vagy császárság alatt soha illy alkuról szó sem volt. Igaz, a' kormányok szintugy tartoznak, mint magányos személyek, megfizetni adósságikat, 's ez csak gazdagulásokat nevelheti, mert hitelöket emeli; előbb azonban meg kell vizsgálni: létez e valóban adósság? Szenvedélyből a' jelenkor érdekeinek soha sem kell a' jövendőéit föláldozni. A' kormányok elmulnak, az emberek megbuknak, de a' rosz alkuk fönmaradnak. Ő minden kitelhető kimutatást adni fog, mellyek fölvilágitandják a' franczia-ákat 's ugy hiszi az amerikaiak azért haragunni nem fognak. „Én, igy rekeszti levelét, bármi külön állíta is engem a' juliusi revolutio, meg nem szünöm hazafiságomat bizonyítani, 's azt tartom, szolgálatot teendek mind hazámnak, mind az egyesült amerikai statusoknak, mellyeket második hazámnak nézek, ha e' dolgot napfényre hozandom, 's úgy gondolom a' két ország hasznára válhatik még, ha a' kölcsön félrevettetik. Az amerikaiak megértenek." —

A' j. des Débats szerint a' ministerium által jelentett, 's a' kamara által kivánt amerikai ügybeli oklevelek a' követház tisztségében (v. bureaujában) vannak letéve, — 's azok Hyde de Neuville ur állításit teljesen meg fogják czáfolni. — A' National jan. 22én a' postán és saját szerkesztő hivatalában lefoglaltatott egy czikkely végett a' 25 milliót tárgyazó alku ügyében. — Az amerikai adósság vitájához néhány követ az orosz czár mint lengyel király követeléseit is szóba kivánja hozni, mellyek 80, mások szerint pedig 200 millióra mennek, 's valóban a' követház ülésében jan. 22én Isambert ur fölvilágitást kért e' tárgyról, minthogy azt a' Journal de Francfort megpendítésére a' franczia sajtó is fölfogta. Ő (Isambert) ugyan e' vitatásba később akart bocsátkozni, de a' külminister késznek nyilatkozott azonnal megfelelni a' kérdésre. Az 1814ki alku, ugymond a' külminister, egy czikkelyt foglal magában, mellynél fogvást az orosz és franczia kölcsönös követelések fölszámítása végett Varsó herczegség iránt közös biztosság neveztetése kivántatik a' statustól. Ezen czikkely az 1815ki alkuhoz adott toldalék-czikkely által megerősíttetett, 's később tárgya lett egy szerződésnek, melly 1816ban sep. 27kén kötteték meg. 1818ban ez iránt alkudozások nyittattak meg Varsóban, de az irományok legnagyobb részének a' parisi levéltárban léte miatt Miklós czár az 1820iki

lengyel országgyülés megnyittatásakor azt nyilványitotta, hogy biztosokat küldend ezen ügy miatt Parisba. A' franczia kormánynak ezen ügyben annyival is inkább kell a' statuskincs érdekeire vigyázni, mert sok magányos polgár kérelme, kiknek t. i. követeléseik valának Varsó hgség ellen, a' következkamara által a' külministerhez utasittatott. 1826 és 27ben fölszólíttattak e' lengyel biztosság tagjai: jönének Parisba. A' juliusrevolutio félbenszakasztá a' dolgot; de mivel az ügy ismét megindult, be fog bizonyulni, hogy a' végső kimutatáskor a' statusra egy fillér sem fog háramlani. — Válaszul-Odilon Barrot ur azt mondá, hogy az 1818ki nov. 25ki alku 5dik czikkelye a' külső statusok, 's különösen a' nagy fejdelmek tartozás-követeteléseit Francziaországon, ugy szinte Francziaországéit amazokon eltörlötte 's végkép megsemmítette; ellenben Francziaország összesen 12 millio frank kamatot tartozott egyszerre fizetni. Nem az a' kérdés tehát: mi sül ki a' kimutatásból, hanem ezen czikkelyre támaszkodva az egész dolgot el kellett volna mellőzni. A' külminister azután azt ügyekezék megmutatni, hogy a' kérdéses czikkelyt, melly minden adósság-követelést elhárít Francziaországtól, egyedül az egykori varsói hgség pénzügyére nem érthetni, nem is alkalmazhatni. E' dolgot el kell intézni, mert nem csak statuskincs érdeke, hanem azonfelül számos magányos polgáré is forog fen. Okoskodásit azzal támogatá, hogy e' magányos emberek kérelmeinél maga Odilon-Barrot is nem azon czikkelyt hozá föl, mellyre mostan támaszkodik, hanem azokat mind összesen a' külministeriumhoz utasíttatni javaslá. Végre ismétlenie kell erős hiedelmét, hogy az országra semmi teher sem fog belőle háramlani. Odilon-Barrot ur erre felele mondván, most csak óvást ohajt tenni a' kamara nevében, 's kénytelen megjegyzeni, hogy azon szerződést, mellyre ő hivatkozik, 's mellynél fogvást minden további követelés megszünik, Pozzo di Borgo ur, mint az orosz czár és lengyel király követe irta alá. Isambert ur az 1818ki alku 16ik czikkelyére is figyelmeztet, melly azt határozta, hogy mindazon követelés, mellyek egy év alatt elő nem hozatnak, tekintet nélkül marad.

NÉMETORSZÁG.

Berlinben jan. 2kán hunyt el Langbein Erneszt Fridrik August. élte 77ik évében. Szeszélyes munkáji kedvessé tevék őt egy időben a' német közönség előtt. — A' rajnai lapok a' porosz vámegyesület következésiben igen növekedni mondják a' német kereskedést és ipart.

ELEGYHIREK.

Dec. 25én érkezett St. Venefrede angol gőzhajó a' nápolyi révbe, de ottan azt végveszély is érte. A' gőzhajó mind belső alkotására mind gyorsaságára nézve hires volt, 's minthogy a' bekövetkezett karácson ünnepek miatt egyedül az utazók szállhattak ki, az egész tetemes teher rajta maradt. Állott e' teher mintegy 80 ezüst rúdból, mintegy 80,000 arany értékü couponból, nagy becsü vagy értékü ékmüvekkel (bijouterie) megrakott szekrényből, tömérdek lyoni selyemáruból, 's egyéb a' nápolyi kereskedők számára érkezett portékákból és fényüzési czikkelyekből. Mintegy éjjeli 11 órakor egyszerre vörösleni látszott az ég nagy tüztől, katonaság, főcskendezők sietve sietnek a' Molo felé, és ott St. Venefrede gőzhajót lángban állva lelik. Minden segitség későn jöve, csak a' hajó elejét 's a' gőzerőmüveket lehete megmenteni, a' többi kétórányi égés után a' tengerbe süllyedt. Az ezüst rudakat még is szerencsésen kihalászták, de a' portékák, az utasok pogyászai 's a' couponok nagy része elveszett. A' tüz, mint állítják, két angol hajoslegény vigyázatlansága miatt támadt, 's teljességgel nem tulajdoníthatni a' hajó alkotásának, melly közel 7 óraig fekvék a' révben, 's egész útját Marseilleből hihetetlen sebességgel tette vala meg. — A' cötheni ujságban jan. 21ről ezt olvashatni: Azon magas érdeknél fogva, mellyel sokan a' Homoeopathia fölfedezője iránt viseltetnek, érdeklő 's meglepő lesz megtudniok: hogy Hahnemann tanácsnok ur, noha 80 éves agg, még is teljes erőben érzi magát, 's ismét megházasodott; Január 18án ünnepelteték a' menyekző csöndesen, minden pompa 's lárma nelkül, családja 's néhány baráti szük körében. Hahnemann uj hitvese d'Hervilly Melanie Marie kisasszony, párisi születés, 's egy ottani birtokos leánya.

A' gabona pesti piaczi ára február 6kán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	146⅔	133⅕	126⅔	Zab	83⅕	82	80
Kétszeres	126⅔	123⅕	116⅔	Köles	—	—	—
Rozs	120	116⅔	113⅓	Köleskása	—	—	—
Arpa	103⅓	110	—	Kukoricza	100	98⅔	96⅔

Pénzkelet:

Bécs február 4kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100⅔	1834ki statuskölcs.	570 1/16
„ 4 pC.	93 7/20	Kam. 2½ pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	210⅔	Bankrészvény	1286½
„ 1821ki „	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

12. szám Pest, szerda február 11dikén 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban és Kolosvártt; kinevezések; állatteny. társaság; kolozsvári casino; Beszterczebánya uj tiszthatósága; dunai gőzhajózás; adakozások 's erdélyi különféle) Spanyolország (Madritban jan. 18kán kiütött zendülés, 's annak végbemente; hirek a' táborbul). Angliába (Globe, Examiner, Albion, Courier, Chronicle, Times, Standard, mindnyájan a' választásokrul és ministeriumról). Franczia ország. Ausztria. Elegyhirek. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Febr. 4kén ő Felségöknek közelgő születés-napjára már előbb kerületileg üdvezlő-fölirás szerkeztetvén, az mind a' két táblán elfogadtatott. — A' RR. egyébiránt az urbéri VII t. cz. iránti 5ik, és „Sclavonia" iránti hatodik üzenetjöket mindenekben jóváhagyva, a' fő RRhöz átküldötték. Ezek a' RR. javaslatát még most sem fogadták el, hanem fölszólitást határoztak, hogy ha önkény-távoztatás végett, a' fő RR. által javasolt módot (a' törvényhatóságok fölügyelését) a' RR. elegendőnek nem vélik, egy 3dik alkalmasb 's czélszerűbb módot javasoljanak. — Febr. 5kén a' RR. (Villax Ferd. ur a' cziszterczi rend apátjának szónoklata mellett) ujabb üzenetet küldének a' hid dolgában. — Az országyülési képviselőségrül önkényleg lemondott Kölcsey Ferencz és Eötvös Mihály urak helyébe, Szatmár vármegye jan. 26kán tartott gyülésében Darvay Ferencz főszolgabiró és Becsky Károly táblabiró urakat választá követeivé.

Kolozsvár: jan. 22, 23, 24, 26 és 27dik napjain tartatott országos ülésekben az országgyülés rendes tagjai lajstromkészitése vala napi renden; hosszas vitatások után a' jan. 27ki országos ülésben a' RR abban egyeztek meg, hogy most az országgyülési tagok lajstromkészitésébe 's birálásába ne ereszkedjenek, hanem hagyják máskorra, midőn egy illy törvényes lajstromkészitést majd szükségesnek látandják. Arra nézve, hogy a' sarkalatos 's diplomatikai hivatalbeliek választatásakor kik birjanak szavazási jussal, szózattöbbséggel azt határozák, hogy mind az szavazhat, kik megbizó (credentionalis) vagy meghivó (regalis) levélnél fogva ezen országgyülés tagjai; e' szerint szavazni fognak a' törvényhatósági képviselők, 's kir. hivatalosak egyéb hivatalaikra való tekintet nélkül. E' határozásra ns Kolozs, Doboka, Küküllő, belső és k. Szolnok, Kraszna, Zaránd vármegyék, Udvarhelyszék 's Kővár-vidéke követei ellenmondásikat jelentették, 's azokat a' jegyzőkönyvbe iktattatni kivánták.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczellariához jan. 14kérül intézett legfensőbb határozata szerint Gerometa Antal magyar kir. helytartósági concipistát, magyar nemességre méltóztatott emelni.

„Ő cs. k. Felsége a' külső 's más vallásbeli szertartásu tartományokban tartózkodó mindkét rendü evang. magyar katonaság lelki ápolására minapi legfelsőbb intézetei által, Olaszországban fekvő magyar seregeihez e' két vallásból két különös tábori-papot rendelni, — 's ennek következésében az illető egyházi Elöljáróságok alázatos ajánlatára, az ágostai vallásuak részéről ugyan T. Bukva Lajos, a' helv. vallásuak részről pedig T. Harsányi Sámuel urakat 600 conv. fr. eszt. fizetéssel ezen minemüségben kegyelmesen kinevezni méltóztatott: — kik is Budán az illető helyen 's magok egyházi felsőbbségöknél Pesten, magokat feljelentvén, a' k. magyar fő hadi kormány utasitásával e' f. hónap 2kán Veronába elindultak."

Állattenyésztő társaság: Az Állattenyésztő Társaságnak e' f. h. 1sö napján tartott téli közgyülése elhatározta 's ezennel köz hirré tétetni rendelte: hogy miután a' mult 6 esztendei aláirás ideje e' folyó évben kitelik, az 1833ban nyomtatott, 's a' képviselő uraknak az egész országban számosb példányokban már kiosztatott uj azaz a' jövő 6 évre kötelező aláirási ivek ezen szavai: „*Az uj aláirók pedig, kik az eddigi aláirásban nem részesültek, ennek hátralevő esztendeihez, u. m.* 1833, 1834 *és* 1835*ik évhez is járulnak*" visszaható erővel nem birnak, és az esztendei 10 pengő forint fizetésére kötelezetés azon évben kezdődik, mellyben valaki aláir; ugyanazért mind a' képviselő urak mind a' beállandó uj részvényesek kéretnek, hogy aláiráskor az aláirási iveken a' név előtt e' végre levő külön rovatba (rubrica) egyszersmind az aláirás ideje is mindenkor jegyeztessék föl.

Az idei versenynapok a' közgyülés megbiztából a' választottság által fognak nem sokára meghatároztatni és a' szokott Jelentésekben a' közönségnek tudomásul adatni. Addig figyelmeztetjük honi gazdáinkat, hogy állatmutatás és lóárverés junius első 10 napján menend végh hez mulhatlanúl.

Beszterczebánya sz. kir. és bányaváros jan. 28kán tartá tisztujitószékét Schweitzer Gábor főkamaragróf mint e' végre kiküldött kir. biztos ur elnöksége alatt. E' választás annál méltóbb 's jelesb vala ünneplésre, minthogy épen hatodik százada telék be, hogy Beszterczebánya kiváltságait nyeré. Mellőzvén azonban a' pompázási rajzolgatást, elmondjuk a' választás sikerét: 35 választó-polgár hely levén megürülve legelől is

e' polgársági képviselő tisztek töltettek be; utána szószólónak választatott Drechsler András; tanácsbelieknek: Pierl, Némethy, Schrenko, és Czilchert urak; polgármesterré Rarus Mihály, városbirónak pedig Gablits József tapsoló örömzaj és szavazással hagyatott meg.

A' KOLOZSVÁRI CASINO jan. 25, 26 és 27kén tartott szokott félévi közgyülésében nevezetesb tárgyak voltak: a' Casinot illető szabályok ujra dolgoztatva megállapittattak, és kinyomtatásuk 's elküldetésök a' részvényesek számára meghatároztatott. — A' számadások megvizsgáltattak, mellyek szerint a' Casino pénzbeli egész vagyonja 3217 for. 35 xr. ezüst pénzben, mi a' lefolyt két évi költségeken felül tisztán megmaradott. — Részvényeseinek száma 253. — A' Jelenkor folyó eszt. 1sö 's 2 számu Társalkodójában foglalt felszólitás következésiben kijelentetni végeztetett: hogy a' Casino egyesülete a' jövő 1836ik éven kezdve a' Jelenkort egész iven 's három hasábban nyomtatva kivánja járatni.*) — Továbbá a' két magyar haza által tisztelt néhai Kazinczy Ferencz sirkövére 100 rft. e. p. ajánlott. — A' jelen országgyülés tagjait szivesen látott vendégei közzé fogadá (a' vendégekről fenálló szabályok értelme szerint) egész esztendőre is. — Némelly tisztviselőjinek idejök kitelvén, azok helyett uj választás lett, mi szerint ezen félévre Igazgatók: Gr. Bethlen Ádám, gr. Mikes János, Schütz József. Választottsági tagok: Árz Sámuel, Biró Miklós, b. Bornemisza Iguácz, Ditrich Sámuel, Finta Ferencz, Fülei István, Gebbel Fridrik, Kelemen Lajos, gr. Mikó Imre, Némethi János, Szabó Lajos, Szegedi Mihály, Szentpéteri Imre, Váradi János. — Jegyző: Baranyai Sándor. — Pénztárnok: Pattantyus Antal. — Nincs azon hely és alkalom, mellyben a' közvélemény és szeretet az érdemes iránt magát kijelenteni nem igyekeznék. Példáját adá ennek ezen casinoi közgyülés is, midőn bölöni Farkas Sándor urat az Éjszakamerikai Utazás közönségesen becsült jeles iróját, kit a' szabályok szerint mint volt választottsági tagot választani ez úttal nem lehetett volna, — egyik igazgatónak szózatok igen nagy többségével megválasztá, sőt annak elfogadására élénken is felszólitá. De ki ezt csoportos elfoglaltatásai miatt nem fogadhatá el. — A' Casino jegyzőkönyvéből Kolozsvártt jan. 29kén 1835 ben kiadta *Baranyai Sándor*
Jegyző.

* A' DUNAI GŐZHAJÓZÁS ÜGYÉBEN: Minthogy 1835 elejével belépett az idő, mellyben a' dunai 1sö gőzhajózási társaság minden hajóját saját kormánya alá veszi, nem késik annak igazgatósága következőkrül értesiteni a' közönséget: Mihelyt az idei hajózás megnyilik, minden gőzhajó azonnal megkezdendi szokott utait, névszerint a' 36 lóerejü Pannonia Pozsony és Pest között; a' 60 lóerejü I. Ferencz Pesttül Moldaváig 's ha lehet, mint próbálni fogja, egész Kozlaig; Moldavától a' 3ik gőzhajóval Argoval közösülést, egy erre különösen rendelendő tiszt fölügyelése alatt, apró hajók fogják föntartani, Argo egyébiránt Orsova és Galacz közt járand. — Az igazgatóság, hajóji kormánya átvételével mindent megteszen és semmi költséget nem kimélend, hogy az utasoknak annyi utazási kényelem és alkalom juttathassék, mennyit csak a' hely illy hajókon engedhet; a' kapitányoknak 's megbizottaknak szolgálatjok vesztése alatt meg van hagyva: a' hajói kitüzött és mellőzhetlen rendet és tisztaságot mindenben föntartani 's mindenkit az utasok közül azon helyre utalni, mellyért fizetett; minthogy rend nélkül semminemü vállalat nem állhat fön. Ha előre nem látható jégzajlás nem lesz gátul, a' hajózás martz. 6kán Pozsonybul megindittatik. Biztosabb gondoskodás végett Bécsben a' fölvállalási levelek a' hajóindulást előző napon csupán a' levélposta megindulásaig adatnak ki; Pozsonyban illy leveleket válthatni egész az indulás órájaig. — Bécs és Pozsony közti közösülés-könnyebbités okául az igazgatóság Fink Ferencz polg. hajómester urral egyezésre lépett: hogy helyben minden gőzhajóindulás-előtti napon különösen e' czélra készitett alkalmas hajók tartassanak készen, mellyeken az utasok minden uti holmijökkel együtt Bécsbül Pozsonyba szállittassanak. Fink ur egyszersmind kötelezé magát, e' szállitást 7 óra alatt eszközleni; mellynél azonban az indulás-idő olly pontosan fog megtartatni, valamint a' gőzhajóknál. — Martzius és Aprilisre az uti tariffákat (rend-jegyzéket) ingyen kaphatni a' gőzhajózási társaság hivatalánál Bécsben Wollzeile 869 szám alatt.

Mult 1834. 2dik felében a' budai jóltevő asszonyegyesület czéljára következő adakozások tétettek: Maria Anna ifj. magyar Királyné ő fölsége 250 fr.; Károly cs. k. főhg. 500 fr.; cs. kir. főhg országunk Nádora 1,250 fr.; cs. kir. főhgné 's Nádorné Maria Dorothea 750 fr.; Baldaccy-Hunyadi báróné 50 fr. és 4½ p. m. kétszerest 's 4½ p. m. árpát; Brunsvik-Majthényi grófné 100 frtot a' kis gyermek-óvó-intézetre; továbbá a' pesti szemorvos-intézetben a' szegények számára fordított 31 pengő fr. áru gyógyszerek felét, 's végre 50 p. m. kétszerest, és 5 p. m. főzeléket; Benyovszky gr. 125 fr; Cziráky-Batthyány grófné 50 font szalonnát és 2 p. m. főzeléket; Eszterházy hg. mint előbbi években is 1825 óta, úgy az idén is 10 öl tüzifát; Eszterházy Miklós gr. szinte igy és ennyit; Forray-Brunsvik báróné 1½ p. m. főzeléket; Forray Julie báróné 15 fr.; esztergami érsekség részérül 6 öl tüzifát; kalocsai érsek Klobusiczky Péter ur 100 fr.; Majthény-Bartakovics asszonyság 6 zsák burgonyát 's 15 font zsiradékot; Orczy-Pejacsevich báróné 40 font zsiradékot; telki apátság 2 öl tüzifát; Vörös-Hiemer asszonyság 200

*) Mi az illy nyilatkozásokat pontosan följegyezzük, hogy annak idejében tisztelt Előfizetőinkkel a' szavazás mennyiségét tudathassuk. Előleg szabad lesz érintenünk: hogy 3095 közül, kiknek az idén Jelenkor jár, 's kiknek illyképen a' javaslatra nézve elhatározó szavok van, — eddig 119 részint szóval részint bérmentes levél által jelenté ohajtását, 116 a' javaslat mellett vagy is folioalakra, 3 pedig ellene vagy is „maradjon régi"re nyilatkozván.
a' Jelenkor Szerkesztősége

fr.; Levi Katalin assz. 25 fr.; Domer Katalin assz. 14 font gyertyát és 4½ font szappant; Mayer Anna hagyománya 5 fr.; Todes Izsák hagyománya 27 fr. Lange Magda 5 fr. valamennyi váltó v. bécsi becsben.

Erdélyi különféle. Kolozsvár jan. 29kén délelőtt a' kir. lyceumbeli tanitói Karok gyülésében erdélyi püspök 's az iskolák és nevelő intézetek kir. főigazgatója tusnádi Kovács Miklós ur ő excja tiszt. Szolcsányi Szaléz ájtatos iskolabeli szerzetesnek, a' kolozsvári kir. nemzeti iskolák helybeli igazgatójának ő cs. kir. Felségétől több mint 42 évi tanitása jutalmául kegyelmesen adatott és szalagrul függő (24 cs. aranyat nyomó) nagy arany érdempénzt ünnepi szertartással felakasztani, 's ez után a' tanitói Karokat megvendégelni szives volt. — Egerbegy jan. 27kén: Főherczeg Ferdinand ő kir. Fensége méltóztatott a' nemes székely huszár ezred egyik századjabeli, nagyobb részin nemes aranyosszéki lakos 's gabonaszükében levő katonáknak 4 ezer pengő ftot ajándékozni, olly czélarányos intézéssel, hogy a' tisztosztályból már ki is rendelt biztosság vásárolja 's ossza ki a' gabonát lélekisméretesen a' szegény katonák közt.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur és j. de Paris következő telegraphi hirt közlenek mint a' Madritban levő franczia követ hivatalos jelentését a' franczia külministerhöz: „Madrit jan. 19: Tegnap a' város nyugalma komolyan megháborittatott. T. i. egy része a' 2dik könnyü gyalogezrednek azon szándékban, hogy szabadabb kormányt állitson, föllázadt. Az insurgensek kemény ellenszegülés után megadák magokat 's Madritbul nyomban kitakarodtak az éjszaki táborba menendőleg. Erre a' béke már teljesen hellyreállott. Gen. Canterac, ki csak közelébb neveztetett ki Ujcastilia fökapitányának, e' támadásban elesett.“ — E' telegraphi hir után, ugyanegy időben, egymásra közlik a' parisi hirlapok e' történet mivoltát részint hivatalos jelentések, részint magányos levelezések után. Mi a' sok közül a' következő körülményes leirást tartottuk legközölhetőbbnek. „Madrit jan. 19. A' carlosiak utóbbi győzödelmei 's Castiliaba csaptok óta bizonyos támadó mozgást lehete a' népben észrevenni, mellyet még inkább táplált az uj hadminister gen. Llauder ellen támadt ingerültség, ki köz hiedelem szerint minden hatását arra buzog forditani a' királynénál, hogy minister-változást létesitsen, Minát a' seregtül visszahivassa, a' kamarákat föloszlassa, 's erősebb monarchiai kormány-rendszert alakitson. De nem csupán az ez által okozott ministeri meghasonlás, nem csupán a' hazafiak elégületlensége, kik igazságos reményeikben megcsalatva láták magokat, nem csupán ama' kedvetlen hirek, mellyek a' fölzendült tartományokbul naponként csoportosan érkeztek, voltak jóslati egy közelgő krisisnek: hanem világos jelét mutatta ennek jan. 17kén a' börzén rögtön alászállott pénz- és status-papirosok becse is. Mi több, maga a' királyné ugyanez nap estve, midőn épen kabineti tanácsot tartott, több rendü jelentést vön, egy más nap kiütni készülő zendülésről. 18kán reggeli 6½kor a' 2dik arragoniai könnyü gyalog ezred 2dik zászlóalja minden fegyverestül kiindult kaszárnyájábul 's a' város középpontja felé vonult. 500—600 főnyi lehetett a' zászlóalj bizonyos d. Jose Cardero hadnagy vezérlete alatt, kin kivül még két tiszt 's 17 altiszt találkozott a' csapatban. Puerta del sol térre v. piaczra érkezve, elfoglalák a' postaházat (la casa de correos) egy igen tágas épületet, melly az egész piacz középpontja. Az őrség, melly az épületnél álla, mintegy 50 főnyi vadász-csapat egy kapitány és egy hadnagy parancsnoksága alatt, minden ellenszegülés nélkül tüstént megadá magát 's fegyvereit lerakván a' zászlóalj foglyává lön. A' felköltek: „éljen a' szabadság! éljen a' királyné! le a' ministerekkel! le a' rosz tanácsosokkal!“ kiáltozások közt, melly lármát a' körül gyülöngő polgárság is viszonzá, foglalák el a' postaépületet. Canterac general, ki csak néhány nappal előbb nevezteték ki Madrit fökapitányává, vágtatva előterem 's kivont karddal sürgeti a' felkölteket fegyver-lerakásra, sőt Cardero hadnagyot elfogatni parancsolja; egyszerre több lövés történik a' felköltek sorábul 's a' generál 5 golyó-sujtottan halva földre terül. Az insurgensek bevonczolák a' testet; az épületet hadi véd-állapotba helyezék, mindenüve őröket, külpontokra pedig táborszemeket állitának. A' város több részeiben már ekkor dobzaj ütteték; a' rendes katonaság mindenütt fegyverre siete; a' milicia urbana pedig zászlóaljonként sereglék a' város különböző negyedeiben össze. Gen. Bellido mint madriti parancsnok és Llauder minister, ki a' fővárosban összegyüjthetett minden katonaság vezérletét átvevé, külön pontokrul csapatokat vezettek a' zendülés helyére; Calle-mayorban néhány álgyu tüzeték ki, a' mellékes utczákon 's piaczokon pedig a' katonaság támadó rendbe állittatott az épületet ostromlandólag. Llauder ostromhoz fogatás előtt, ujra fölszólittatá a' felkölteket fegyver-lerakásra; ezek azonban, ámbár semmi élelmök nem volt az épületben, töltése pedig minden katonának fejenként csak 30, azt válaszolák: készebbek meghalni mindnyájan, mint megadni magokat. Llauder tehát 10 órakor megindità a' tüzelést, első volt a' királyi őr-gyalogság, melly az épületre lődözni kezde, követé a' pattantyuság a' Calle-mayorbul; semmit sem használt; az insurgensek ablakokbul, háztetőrül, 's minden rézs 's nyiladékbul élénkül válaszoltanak minden lövésre. Félóra mulva a' támadó katonaság megszünt vala tüzelni, de kevés

vártatva ujra elkezdé 's később megest ujra, de minden uttal hijában, az insurgensek semmit sem tágitottak; mig végre annyi hasztalan megtámadás után, melly alatt Zamora osztálynok 's még négy közlegény az ostromlók közül halva esett el, Llauder kénytelen volt erre megelégedni azzal, hogy a' szomszéd házakat fegyveres néppel rakja meg, minden további tüzelést pedig megszüntessen. Az emlitett elesteken kivül még Palafox kapitány, négy más tiszt, 15 közvitéz 's 6 polgár kemény sebet kapott. Ben az épületben az insurgensek csupán 2 altisztet 's két közvitézt vesztének el. Mintegy fegyvernyugvás-féle következvén e' csatázat után, gen. Sola egy igen érdemes 's mindenkitül tisztelt férfi, bátorságot vön magának az insurgensek közzé lépni, 's kibékülésre legalább közbenjárói tisztét ajánlani. Az insurgensek nem vonakodtak az ajánlást elfogadni; mire Sola a' kabinetbe sietett, hol épen a' királyné 's ministerek összegyülve tanakodtak, 's hol a' kibékülésre hajlás örömmel fogadtatott. Kis vártatva ezután a' kabinet San Carlos hget az insurgensekhöz küldé olly nyilatkozással, hogy mindnyájoknak bocsánat adatik, csupán kik Canterac-ot meglötték, vonatnak kérdés alá. Cardero a' felköltek hadnagya válaszolá: hogy azt nem tudni, kik löttek Canteracra, 's azt különben sem fognák tudatni, a' bocsánatnak ennélfogvást általányosnak kell lennie. San Carlos e' válasszal visszatért a' tanácsba. Egy órakor délután ismét gen. Sola jelent meg a' felkölteknél ő fölsége nevében 's a' ministerek becsület-szavára olly igérettel, hogy az általányos bocsánat megadatik 's az egész kellemetlen történet feledésbe megy. Erre némi capitulatioforma egyezés kötteték. Az insurgensek Madritbul nyomban kiköltözni 's legott az éjszaki táborba menni kivánkoztanak, mi megadaték; kivánák továbbá, hogy midön a' városbul kimenendnek, takarodásuk fegyveresen ugy a' mint vannak, zengő hangászat mellett 's a' többi valamennyi ellenök harczolt katonaság hadi tisztelkedése közben történjék. A' kormány attól félvén, hogy a' bekövetkező éj még más veszélyeket is szülhet ezeknek itt maradandásokkal, annál inkább, mivel egy része a' városkatonaságnak már különben is hajladónak mutatkozék a' felköltekkel czimbora-kezet fogni 's „szabadság vagy halál“ 's több ef. kiáltozásokra is fakadozott: minden kivánságot megadott, 's igy az insurgensek, miután a' fővárost 12 egész óraig folyvásti szorongásban 's rémülésben tarták, estefelé lobogó zászlóval, fegyveresen, a' velök viaskodott többi katonaság tisztelkedése, tábori hangászat 's Riego revolutionalis dala éneklése közben, mellyet mind részükről mind az egész népérül többszöri hangos „éljen a' királyné! éljen a' szabadság!“ kiáltozás szaggatott félbe, jó rendben elhagyák a' postaépületet 's Alcovendas helység felé a' városbul kivonultak. Számukra Alcovendasba, hol a' következett éjt csöndesen tölték, még élelem is küldetett. Mondják, midön e' kitakarodás történt, Llauder a' vezérlése alatt állott csapatokkal ujra megakará őket a' szabadban támadni, azon oknál fogva, hogy zendülőknek a' kormány semmi hitelt sem tartozik adni, se fogadását megtartani, azonban a' többi ministerek e' szándéknak erősen ellenszegültek, 's becsületszavokat illy méltatlan módon megszegetni nem engedék. A' városban volt többi katonaság ezután szépen haza ballagott 's minthogy a' polgárság is szétoszlott, este a' város nyugalma már teljesen helyreállott. Minden egy közelgő kormány-változásra mutat, győzödelemre t. i. Toreno vagy is a' mozgás pártja részérül, 's megbukásra Llauder vagy is az ellenszegülés pártjáérol. — Nem tudjuk, mond végre a' levelező: okoz több é benyomást e' leczke a' spanyol kormányra, mint a' jul. 17iki. Eddig a' haszon a' felköltek részén van, azon szükség pedig hogy velök csakugyan alkuba ereszkedni kell, továbbá azon részvét, mellyet ez alkalommmal a' népség a' felköltek iránt eléggé kitüntetett, 's végre a' városkatonák szelleme, kik a' csatába vegyülni sem akartak, — a' legvakabbnak is fölnyithatják szemeit.“ — Más nap Alcovendasbul a' kormányhoz jött levelek szerint, a' felkölt zászlóalj korán reggel folytatta utját az éjszaki tábor felé. — Ugyanez nap a' mult napi történet szóba jött mind a' két kamaránál. A' Messager errül ezt irja: „Madrit nov. 19kén estve. Ma mind a' két kamara ülést tartott, 's a' tegnapi történet miatt mind a' két helyen szóra vonattak a' ministerek, méltósággal a' procereknél, kevesebb tisztelettel, keményebben és tüzesebben a' procuradoroknál. Ez utóbbiaknál különösen erősen támadtatott meg a' hadminister. Szemére hányták t. i. többi közt, hogy franczia közbenjárulást kivánt volna. Llauder illyképen válaszolt: a' nélkül hogy a' közbenjárulást épen kivánná, legalább nem akarja illy segéd eszköztül a' kormányt megfosztani. Martinez a' mellett, hogy a' ministeriumot általjában védelmezé, Llaudert pedig külön személye szerint épen nem, — egyenesen kimondá: hogy ő minden franczia segedelem ellen van. Igen nehéz előre látni, mi fog majd e' dolgokbul kifejleni. Spanyolországban késznek kell lenni mindent hinni, még azt is, hogy illyféle krisis, melly más országban talán legboldogtalanabb következéseket szülne, itt legszerencsésebben fejlődhetik ki. A' j. de Paris hozzá teszi, hogy Llauder felelete a' procurador-kamará-,

ban igen habozó volt 's épen nem parlamenti; a' köz ingerültség pedig ellene olly nagy, hogy beszédjét többszöri zajjal és morajjal szakasztá félbe, 's a' vitatást még más nap is folytaták. Általjában közössé lett a' vélemény Llauder ellen: mikép ő és partja a' franczia közbejövetelt azért kivánják, mivel bizonyosak benne, hogy ha egyszer a' carlosiak le lesznek győzve, többé semmi akadálya sem marad a' szabadelmü intézvények mind inkábbi haladásának; — erre szeretnének tehát egy kis idegen sereget az országban akkorra tartani, melly azon haladást megigázhatná. A' lelőtt Canterac gen. szoros összeköttetésben állott Llauderrel, sőt ennek munkája volt, hogy kevés nappal előbb Madrit főkapitányává nevezteték; épen nem csuda tehát, hogy a' felköltek olly dühösen kivégzék. — Martinez, mond egy levelező, egészen más szinben irkálja szerte Londonba és Parisba a' jan. 17ki történetet, mint Llauder. Ez szerte dicsekszik vele, katonáji melly vitézileg viselék magokat, 's hogy pattyantyusai a' postaépületet derekasan lődözék; Martinez pedig e' körülményekrül egészen hallgat. Legigazabb az, hogy mind az őrség — mind a' polgárkatonaság legkisebb jelét sem adá egyik vagy másik ministeri párthoz ragaszkodásának, mert Martinezrül jól tudják, hogy az egész ember nem más mint egy optimista fecsegő; Llauderrül pedig, hogy igazi áruló minden párt iránt, mellynek zászlójához eddig elé esküvék. Lacy kivégeztetése (Llaudert egykor gen. Lacy emelé ki a' semmiségből, ennek köszönheté minden szerencséjét, 's még is midőn Lacy üldözteték, Llauder volt az, mint akkor még kapitány, ki őt elfogta 's a' kormánynak kivégeztetésre átadta) üldözni fogja őt egész a' sirig, ha még is szerencsés lesz valaha sirba temettetni. Maga a' természet össze látszik esküdni a' szerencsétlen királyné ellen. Tegnapelőtt Lequeitioban a' lőpor-raktárba mennykő ütött be, 's az egész épületet, a' benne dolgozott 55 emberrel együtt légbe röpité. Szerencsére S. Sebastiannál a' szomszédban horgonyzott egy gőzhajó, mellybül uj lőszereket 's katonaságot lehetett előteremteni.

Bayonnei levelek egy ütközetet emlitenek, melly jan. 17kén Eulate mellett a' carlosiak és constitutionalisták közt, ez utóbbiak győzödelmével történt volna. 19kén ismét más csata történt Mina tartalék csapatjai 's az 5ik navarrai carlosi zászlóalj közt, szinte az utóbbiak veszteségével, mert állásaikbul kiverettek 's egész vidékrül elüzettek. Mina 20kán Pamplonában volt, de már nem betegen, hanem hadaival foglalatoskodva. — Jan. 18kán a' lelőtt Canterac helyébe Madrit főkapitányává ideiglen gen. Bellido neveztetett; ugyane' napi decretum által szinte főkapitányokká Granadába Castejon, Murciába pedig Espinosa, Lopez Banos, Mussa, és Adama Castiliába küldetnek a' táborhoz; Latre, Bedoya és San-Llorente az éjszaki seregh-höz; Quesada hasonlóan csapatot kap.

ANGLIA.

A' Globe így okoskodik: „Az igazságos és hatalmas kormánynak hasznát a' törvényes ellenzés (oppositio) szintúgy elismeri, mint a' ministerium baráti. De kell is igazságosnak lennie azon kormánynak, melly a' mostaniakhoz hasonló időkben hatalmas akar lenni. Úgy de Sir Robert Peel és társai eddig nem voltak igazságosak, hanem teljességgel igazságtalanok az irlandi katholikusok, az angol dissenterek, a' testületi városok lakosai 's a' t. iránt. A' toryk azzal dicsekszenek, hogy a' whigministeriumot „itt ott" támogatták, 's meg nem buktatták; pedig bizonyos, hogy ha megbuktathaták vala, azt inkább tizszer fogták volna tenni, mint egyszer. Igen furcsa, midőn azzal dicsekszenek, hogy nem tették azt, mit úgy sem valának tenni képesek. Az Examiner névjegyzékét közli mindazon kabinettagnak, 's tisztviselőnek, kik nyugpénzt húznak az ország pénztárából. Közöttük Wellington hg az első, ki 33,104 ft stget húz. Valamennyien pedig mind össze 62,192 ft stget. Ide tartoznak még azok mellyek ama' mennyiségbe nincsenek beszámitva, 's azon nyugpénzek, mellyeket Wellington hg rokonai húznak, mintegy 26,000 ft stgre ütnek. De még tetemesb lesz ezen összeség, ha az egyházi pártfogás (patronatus) és rokonság (nepotismus) is számba vétetik, 's annak jövedelmeit könnyen tehetni 97-90,000 ft stgre. 'S mindez tory kezek közt van. A' mult ministeriumnak ellenben csak két nyugpénzese volt, egyik Auckland lord 700 ft stggel, a' másik Wellesley maquis Wellington hg testvére 5387 ft stgel. mellyet ő akkor nyert, midőn még tory volt a' kormány. A' különség tehát szerfölött nagy. — Az irlandi választásban zajosan viselték magokat az orangisták. A' Vaterfordi megye választójihoz fölirást bocsátott, mellyben arra szólíttatnak föl, hogy Ryan özvegynek fija vérébe mártott köténét tüzzék föl zászló gyanánt, ki mint tudva van Rathcormacban a' tized-behajtás alkalmakor minap agyon lövetett. — Az Albion (isméretes tory lap) közli velejét Sir R. Peel beszédének, mellyet az a' tamworthi választókhoz tartott jan. 16kán. E' beszédben, az Albion szerint, azt nyilványitá Peel, hogy ő a' mostani alsóházzal képes lesz conservativ elveken épült reform mellett az országot kormányozni. A' Courier fenakad azon, 's méltán, hogy az Angliában olly tömérdek divatú nyilvánosság mellett az első minister gyorsirórul nem gondoskodék, ki ezen

beszédet, melly olly fontos oklevél fogott lenni, leirja, 's hogy a' közönségnek bővebb tudósítás hijányában az Albion szük előadásával kell megelégülnie. Azt mondja ezután a' Courier, hogy e' választó gyülésnek Tamworthban ennélfogva igen furcsának kellett lennie 's különös neműnek, hogy még ama' beszédet sem lehete megkapni teljesebben; de hihetőleg Sir R. Peel sem lehet sükeréről olly bizonyos, mint azt a' felhozott beszédben igen is elhitetni ohajtaná. — Az ellenzés (oppositio) lapjai még mindig szükségesnek állítják, hogy Manners-Sutton ne választassék meg speakerül (alsóházi elnökül) 's helyette többeket ajánlanak. — A' M. Chronicle azon javitásokra nézve, mellyeket a' ministerek a' dissenterek ügyében szándéklanak, azt jelenti, hogy Peel a' meghivott dissenter fő papoktól csak a' házassági egybekelés szószerkesztésit kérdezte, egyebet semmit, hihetőleg tehát csak ezt akarja megigazittatni. —

A' Times magasztalólag jelenti, hogy a' ministerium valóban értekezik a' püspökökkel az egyházjavítás iránt. Kiereszkedik ezután azon számos visszaélésre, mellyekkel az egyházi alkotmány telve tömve van; szavai imezek: „A' püspöktől kezdve lefelé a' plébánosig sok nincs rendén; a' püspöktől fogva, kinek helyzete gyakran megengedi hogy igazságtalanul cselekedjék, a' plébánosig lefelé, ki gyakran meghallgattatlanul kénytelen azt eltűrni, szükséges lett a' törvényhozás javító keze, hogy amott korlátozzon, itt pedig ótalmazzon. Mi a' püspökszékeket és jövedelmeiket illeti, azokra nézve tömérdek az egyenetlenség; tág mező nyilik itt, az átvitel vagy átruházás alkalmával, a' megvesztegetésre, a' cselre, 's álnokságra és hanyagságra lelkészi kötelességeik iránt. Ha nem létesithetni is azt legalább még most, hogy egyenlők legyenek a' jövedelmek, annyit mindazáltal most is tehetni, hogy a' munkás lelkész nyerje meg fáradsága jutalmát. Azonban a' M. Chronicle is meg van azon tervvel elégülve, mellyet az egyházjavitás ügyében a' Standard közlött. Következők szavai: „Bármi szándékkal dolgozták ki e' tervet, egy pillanatig sem vonakodunk őszinte megelégülésünket kifejezni az iránt, hogy kénytelenek voltak a' toryk olly javítási tervet felhozni és javaslani, — valósitandják e? az más kérdés — melly a' püspökszékek egyenlőkké tételére, a' hivatalhalmozás (plurality) és egyházi henyehivatalok (sinecurák) eltörlesztésire czéloz, 's azt akarja, hogy Angliában és Wallesben minden egyházkörnek legyen a' hely szinén saját lelkésze, illő jövedelemmel ellátva. Ha valaki öt év előtt azt állította volna, hogy tory ministerium illy tervet fogna javaslani, bizonyosan azon ábrándozók v. álomlátók (visionair) sorába fogták volna számlálni, kik Abbé St. Pierrehez, vagy Harrington hazánkfijához hasonlítanak. Többire ezen egész javitási terv Angliát érdekli. Irlandról benne eddig szó sincsen." (Ö. B.) Minthogy a' Standard, Sir Robert Peelnek az Albion által közlött beszédrajzát helytelennek nyilványította, azt jegyzé meg az Albion, hogy ama' kivonat olly helyes, a' millyen csak egy óraig tartott beszédnek rövid rajza lehet. Azt igéri azután az Albion, hogy e' beszédet már más nap közleni fogja; azonban se ő, se más lap nem közlötte még azt. — A' Courier szerint van Zuylen németalföldi minister, ki különös küldetésre vala megbizva Londonban, jan. 24kén ült ismét Rotterdam felé hajóra 's hollandi lapok jelentik már Hollandiába megérkeztét. — A' Morning Herald jan. 26ról hiteles kutfők után állítja: előbbi napon hirnök érkezett Pétervárból Londonba azon hirrel, hogy Pozzo di Borgo gr. az eddigi orosz követ a' párisi udvarnál, Londonba küldetik orosz követnek. E' hirt a' fr. j. des Débats is közli azon hozzáadással, hogy Medem gróf, eddigi orosz ügyviselő a' londoni udvarnál, leend ügyviselő Párisban.

A' ministerium a' Standard állítása szerint megelégszik a' választásokkal. — A' Staffordshire Advertiser bővebben tudósít a' jan. 16kán Tamworthban Sir. R. Peelnek adott lakomáról, 's az első minister beszédéről. A' társaság, mint mondja, 250ből álla. Robinson ur volt az elölülő. A' közönséges áldomások kiüríttettésök után fölkele Wolley ur, és Peel egészségére köszönté el poharát. Ekkor fölállott Peel, 's hosszabb beszédben bőven nyilatkozott a' ministerium jelen állapotjáról. Elsőben is sajnálkozását jelenté, hogy a' választás előtt nem szólhata választójival, annál inkább köszönte tehát nekik most a' megválasztatást. Azon körülményekre nézve, mellyek közt a' ministerséget fölvállalta, külön azt emlité, bogy nem igaz, mintha összebeszélés következésiben történt volna a' ministerium-másítás. Olly kevessé beszéltek ők, ugymond össze, hogy Wellington hg még azt sem tudta: el fog é ő (Peel) utazni; v. hova utazik, 's meddig szándékozik oda mulatni? Továbbá, minthogy az ellenzési sajtó azt állította: hogy a' mostani ministerium tartozik felelni a' volt ministerium elbocsáttatásaért, ő, ha tán azt kellene Fölségének javaslania: hogy vagy hija vissza Melbourne ministeriumát, vagy felelős legyen az elbocsátásért, inkább ez utólsót választaná. „Első lépésem, folytatá, ministeriumba jöttemkor azon javaslat volt ő fölségéhez: adjunk széles és terjedt alapot a' kormánynak, 's e' szándékból engedelmet kértem ő fölségétől Stanley lordot és barátit is meghíhatnom együttdolgozásra.

De mivel ez nem sült el, azon voltam, hogy a' királytól vett megbizásnak, mennyire telhetik, feleljek meg. Ezen alap, mellyre a' ministerium épittetett, természetesen nem olly széles többé, mint ohajtám; de legalább azon igyekeztem, hogy emberséges férfiakat szerezzek társakul, 's ezt el is értem." Ezután az oppositiot támadá meg, hogy az nem a' nép szavát 's érzelmét fejezi ki; a' javitásokra nézve pedig igy nyilatkozott: „Azt mondották, nem vagyok reformer, 's ha az ohajtok lenni, hittagadó leszek. Mi előtt határozottan megmondhatnám: reformer vagyok e vagy sem? meg kell határoznom e' szót magát. Vannak emberek, kik reformereknek nevezik magokat, 's az igazi javitásoknak még is gátot vetnek; kik haszontalan javaslatokkal ölik a' parliamentben az időt; kik fitogatásból beszédeket tartanak; kik mindazokat visszaélések védeinek állítják, kik a' visszaélésnek általok tett meghatároztatását helyeslik. Egyik az uniot tartja visszaélésnek Nagybrittannia és Irland közt; másik az angol egyházat, 3dik a' nagy esküttszéket; 4dik titkos szavazást sürget; 's végre ismét egy ötödik azt kivánja: parancsoltassanak ki a' püspökök a' felső házból. Én mindezen inditvány ellen szavaztam, 's ezentul is azt fog om tenni. De ha ez által ellenreformeri v. visszaélés-védelmezői nevet nyerek is, ezen itéletet Althorp és John Russel lordokkal közösen viselem, mert ők is azok ellen szavaztak. Szempontom, mi a' visszaélést illeti, gyakran különbözni fog másokétól, kik talán törvényink és intézvényinken kivánnak másitást. Azért én gyakran kétes fogok lenni visszaélés gyanánt tekinteni azt, mit valaki annak kiáltoz. Végzetül reményét fejezé ki, hogy a' ministerium meg fog maradhatni, legalább neki személyesen nincs egyéb czélja, mint használni a' hazának, 's ha ezt nem érheti el, vigasztalni fogja azon meggyőződés, hogy kötelességét teljesité.

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairkamara ülésében jan. 22kén vita közben maga megvallá Thiers ur, hogy a' pairszék előtt kezdendő nagy politikai pör még sokáig eltarthat. — A' 360,000 frankot a' pairszék szükséges költségei fejében kivánó törvényjavaslatot az ujabb pairség is ellenzé. Midőn mindazáltal kezet kellett emelni, kevés kéz nyult ellene, de a' titkos szavazás után mindnyájok csudáltára 98 szózat határozá annak elfogadtatását 43 ellen. — Ennyi szózatot az oppositio nem várt. Ezen vita alatt Noailles hg. volt első, ki szólani kezde, 's kinek beszéde említést érdemel. Ő, úgymond előbb hallgata, mig a' kamara illetőségi kérdése nem határoztaték el. Most az illetőség el van ismérve. Midőn ő a' vád részleteit olvasgatá, 's a' tettdolgokat hallá, több pairrel ugyanazon meggyőződésben volt, hogy nem csak a' kormány, de az egész társaság megtámadtatott; azt hivé tehát, hogy a' kamara szép kötelességét teljesítendi, ha e' kinos föladást fölvállalja. Most ezen munkálás közepett törvényt javasol a' kormány előgondoskodásul némi igazitásokra nézve, mellyeket a' pör folyama netalán megkivánand. A' szónok ezután azon kérdéseket kezdi fejtegetni, mellyek a' törvény által támasztathatnának. Emlékeztet a' követház zajos vitájára, 's azután igy folytatja: „Küldetésemet mint biró elvállaltam, de mint politikusnak azon politikai ártalmakra is figyelmeztetnem szükség, mellyek a' kormányra, pairségre és társaságra háramolnának. A' kormánynak valóban szolgálatot tenne az, ki pályáján, mellyen megindult visszatartóztatná őt, 's igy azon botránkoztatást, mellyet a' pör szükségképen okozni fog, meggátlaná. A' juliusrevolutio által annyira megcsonkíttatott 's a' mostani kormány által némileg megujitott pairseget a' kormánynak nézetemnél fogva jobban kellene kimélnie. Nekem a' buzgóság daczára is, mellyet csak dicsérni lehet, úgy tetszik, hogy itt a' szoros törvény-formát nem tarthatni meg. Ezt majd csupa lehetlenségnek fogják vélni, a' hiba azokban lappang, kik ezen óriási vállalatba kaptak. Én a' történetekben sehol sem láttam, hogy a' győztes sereg törvény elé idézte volna a' meggyőzöttet. Mivel tehát a' kormány meggyőzte a' zendülőket, épen az által el is itélte őket." Ezután melegen szólott a' közbocsánat mellett: „A' kormány érdekében van, úgymond, hogy olly kevés vétkest találjon, a' mint csak lehet. Én csudálkozom, hogy azon ügyes férfiak, kik vezérlik a' kormányt, a' pör következményivel nem gondoltak. Az eszmék (ideák) rendetlensége közepett, mellyek élesen bélyegzik korunkat, a' tett dolgok tapasztalása mélyebb meggyőződésül szolgál a' népnek, mint vád alá tétele a' vétkeseknek." A' ns pair még azután sokáig és körülményesen szólt e' tárgyról a' ház szünetlen figyelmétől kisérve, mig végre a' törvény ellen szavazott. Utána Thiers ur következett, 's a' Noailles hg által fölhozott okokat ügyekezék kiforgatni, vagy legalább meggyöngitni, kiki térve mindazon kérdésre, mellyeket a' vita gerjeszte, végül azt mondá a' közbocsánatról, hogy arról nem örömest és fájdalommal mondott le. — Mounier báró 's pair, a' kormánytól, a' lengyel követelések vizsgálatára van megbizva. Ha nem csal a' szin, úgy látszik, mintha Lajos-Fülöp a' külhatalmak föl föltünő követeléseivel akarná a' parlamenti ellenzést zaklatni és fárasztgatni. — A' franczia követnek Washingtonból visszahivatását első lépésnek nézi a' külföld háboru-üzenetre, 's megindulást is okozott, nem azért mintha kétlenék a' háboru kimenetét az egyesült statusok és Fran-

cziaország közt, hanem mert a' franczia ministerium állása e' mellék kérdésben a' kamarával szemközt koczkáztatik 's kétségbe jő. Annyi nagyon is bizonyos, hogy Europa valamennyi kormányai egyetértenek egy idő óta a' franczia kormány politikájával, 's hogy különösen a' doctrinairek mozdíták ezen egyetértést elő. De épen azért félnek egy uttal, hogy e' pénzkérdés lemondásra birhatja vagy kényszeritheti ezen férfiakat; 's ki tudja: értenének e utódjaik olly jól e' politikához mint ők? Igy Europában semmi olly kedvetlenséget nem okozna most, mint ministerváltozás Franczia országban és Angliában, ha t. i. a' torykat whigek üznék ki a' kormányból, 's egy uttal a' franczia knál is tiers parti váltaná föl a' doctrinaireket. A' viszonyok ekkor gonoszabbak fognának lenni, 's a' háboru az egyesült statusok és Francziaország közt nagy jelentésü lenne egész Europára nézve. — A' pairszék jan. 24kén négyet az elfogottak közül szabadon bocsátott, 11et pedig vád alá tett. — A' fékbiróság (Zuchtpolizei) jan. 24én a' szabad népoktatás társasága ügyében, mellynek a' nép-fölvilágitás vala czélja, Gervais, Désavenieres, Audiat, Cercueil, Dujardin, Beaumet, Dolley, Paguère és Cabet urakat fejenként 150 frank birságra itélte, 's mindnyájokat egymásért összesen a' költségek megtérítésére.

AUSZTRIA.

Triest és Velencze közt a' kereskedés igen élénk lőn, 's kis idő alatt úgy fölemelkedett, hogy még jövőre nézve is kedvezőleg mutatkoznak a' kilátások. Az ausztriai kormányt e' körülmény arra látszik birni, hogy szemügyét a' hajózásra fordítsa, 's azon védelemre, melly a' török és görög vizeken a' hajózásnak olly szükséges, minthogy gyakran kisérésre szorulnak az utazók, a' kalóz rablók végett. Ezért az ausztriai tengeri erő meg is fog szaporittatni. A' Triestben megjelenő ausztriai Lloyd ujsága első számában kereskedési kimutatást közöl az ausztriai és franczia kölcsönös kereskedésről, mellyből az tetszik ki: hogy Ausztria Francziaországgal 1832ben folytatott kereskedésiben tetemesül nyert, mert többet eladott neki mint vett tőle. Ugyan is az ausztriai kivitel összesége 34,000,000 frank áru volt, az összes behozatal pedig csak 7,400,000 franknyi, honnan Ausztria francziaországgali kereskedésében majd 25 millio frankot nyert. A' kiviteli czikkekben első helyen áll a' nyers v. gyártatlan selyem, mellyből 24,820,000 franknyit vive ki: utána jő a' gabona és hüvelyes vetemény majd 5 millionyi értékü 's 3dik helyen a' többnyire magyarországi termésü nadály (piócza) kereskedés, melly 1,524,000 frankot hozott be. (ebből 50,450,250 darab szállittatott ki). Behozatbeli legtöbb a' kész czukor, mellynek 2 millio 88 ezer frankra hág értéke, 's utána a' gyarmati portékák. E'jegyzék szerint, Francziaország 191,400 franknyi könyveket, rézmetszeteket, könyomatokat 's a' t. adott el Ausztriának. —

ELEGYHIREK.

Duchetiaux a' belgiumi törvényszékek 's börtönök statistikájában azon nevezetes körülményt közli, hogy 1830—34ig 's igy 4 év alatt Belgiumban egyetlenegy törvényes kivégeztetés sem történt. — Talleyrand hg annyira meggyengült, hogy csak két inas segedelmével járhat már, kocsijába is ketten emelik; febr. 2kán tölté be 81 évét. — A' leuchtenbergi hgnél Anglián keresztül utaztakor egy lengyel menekvő tisztküldöttség vala udvarláson Maria de Gloria királynénak ajánlván egy uttal szolgálatját. Mire a' hg ezt válaszolá: Én csak alattvalója vagyok Portugáliának, de minden igazságtalanul üldözött biztos menedéket találand fogadott uj hazámban. Az éjszakamerikai statusok tengeri ereje a' tengerügyi titoknok legujabb előadása szerint 12 liniahajó, 15 fregát 14 korvett's 6 goelett, 's kész anyagjok van 5 lineahajó, 11 fregát, 1 korvett 's 2 goelett- épittetésre. Összes tengerhadjok 6072 fő, 's az ujdon létegesített hajókatonai test minden tisztestül 1783 számu. — Spanyolországban számos követ egy olly törvényjavaslatot kér előterjesztetni, mellyben mind a' két nemü szerzetekbeli tagoknak az önkényleges világisulás engedtessék meg. Azon esetre a' világba visszalépett szerzetesek segédekül jöhetnének a' lelkészekhez, az apáczák pedig kórházi szolgálatot tehetnének 's nyugpénzt kapnának a' klastromi jövedelmekből.

A' gabona pesti piaczi ára február 10kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	—	140 1/5	—	Zab	83 1/3	82	80
Kétszeres	—	123 2/3	120	Köles	—	—	—
Rozs	116	113 1/5	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	100	96 3/5	—	Kukoricza	100	98 2/3	—

Pénzkelet:

Bécs február 7kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100 2/3 5/2	1834ki statuskölcs.	573 2/4
„ 4 pC.	93 5/6	Kam. 2 1/2 pC. kötel.	60 1/4
„ 1820ki kölcs.	212	Bankrészvény	1286 1/4
„ 1821ki „	138 1/1 3/6	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

13. szám — Pest, szombat február 14kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések; február 12ike; kinevezések; Fiumének hajózási 's kereskedési állapotja 1834ben; aradi kórházak; Fodor Gerzon †.; garázda bosnyákok; vesztéglés-idő Erdély határain.) Anglia (Pozzo di Borgo; Jonathan Peel; egyházi javitási terv a' Globe és Standard szerint; Scheffieldi zaj; Jamaica.) Franczia ország (Temps elmélkedése; Lubecky, Talleyrand, Iars követ fölvilágitása a' lyoni zendülésről.) Spanyolország. (Llauder a' ministeriumból kilép; egyveleg.) Törökország (hirek Alexandriából és Belgrádbul.) Amerika (Jackson és franczia adósság.)

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony feb. 9. Az urbéri kérdéses pontok folyvást vita alatt forganak. A' dunai álló hidépités tárgyában az egyesülés megtörtént, 's mind a' két tábla részérül tagok neveztettek ki egy választottságra, melly az épités közelebbi meghatározásit, létesités-módját, 's mindent mi e' tárggyal összeköttetésben áll, kidolgozzon, 's munkáját az országyülésnek fölterjessze. Ezen választottság elnöke gr. Keglevich Gábor koronaör ő excja. Febr. 8kán e' választottság a' nevezett rendes elnök ur távollétében elnöki helyettes Szegedy Ferencz főispán előlülte alatt foglalatosságit már meg is kezdette. Feb. 6kán az ő Fölségeik születésnapjára készült üdvezlő fölirás elegy-ülésben szokás szerint lepecsételtetett 's utnak indittatott.

Február 12ike. Ki nem fogja e' jeles napot ismerni, ki nem tudni: mennyi mondandó 's irandó lenne róla? Felséges Királyunk, alattvalóji előtt ezen olly kedves születésnapját 1835ben is, mint fiui buzgón ohajtók, elérte 's vajha egy-viszonyuvá lehetne varázsolnunk jövendőre is elérést 's ohajtást! ugy az első még igen sokáig boldogit. Szépet dicsőt mondhatnánk e' naprul 's nagyot és hálást mint tárgya érdemli, de ki gondolhat szebbet, méltóbbat 's dicsőbbet, mint minőnek ez ünnep sziveinkben bélyegült? melly ajak, milly verseny toll képes ujabbat, különösbet, kedvesebbet mondani, mint ez ünnepnek a' népnél buzgó, szíves, szóval fiui fogadtatása? Mi most is mint eddig e' hálás nép-érzelmet látjuk és vesszük legdrágább pompául, minőt a' budai várfokra kiszegzett 18, 's Pesten hasonlag más 18 álgyu, valamint minden kiállott sor- és polgár-katonaság minden fegyver-ropogtatásaik nem képesek eléggé hirdetni. Azonban ha e' külső díszjeleket vesszük is hálamértéknek, legalább törekvést mutatnak azok az emlitettek igazlására. Fő hely, honnét az ünnep kül disze szétsugárzott, mind két fővárosunkban a' szentegyház vala: Budán t. i. a' vári főtemplomban m. Sztankovits János püspök ur, m. k. helytartósági tanácsnok 's a't. Pesten az anya-templomban Fejér György prépost és k. tan., a' kir. egyetemi egyházban pedig Dercsik apát és k. tan. uu. tarták a' fényes egyházi tiszteletet. Pesten ünnepileg jelen volt a' számos népen kivül a' ns vármegye, városi belső és külső tanács, kir. ügyigazgatóság, harminczad, só- és zálogházi tisztség; az ájtatos szerzet alatti fiatalságnak t. t. Schirkhuber Móricz szónoklati oktató tartott az örömünnephez alkalmazott beszédet. Budán szinte jelen volt az egyházban a' m. k. Helytartótanács, kir. udv. Kincstár, fő hadi Kormány mint orsz. hatóságok minden rendü személysége, továbbá a' városi tisztviselőség, 's a't. Katonaság közül Pesten a' plebania-templom és városházi téren 's környéken tisztelkedésül kiállitva volt egy magyar gyalog osztály d. Miguel ezredébül, 2 német gyalog osztály Gudelka-ezredbül, 3 pattantyus osztály 's Ferdinánd huszár-ezredbül az épen itt szolgálattevő tüz-őr-csapat; Budán 1 gránátos osztály, egy más gyalog osztály Bentheim-ezredbül, pattantyusság 's a' magyar korona őrsége. E' katonaság mind a' két városban mise-szakonként üdvezlő pontos tüzeléssel tisztelkedett. Fegyverben kiállott diszemelésül és hódolatul ezeken kivül Pesten a' polgári vadász század és német lovasság, valamint Budán is a' polgári katonaság zengő hangászkarostul.

Ő cs. kir. Fölsége Malom Zsigmond erdélyi kir. kormányszéki és elnökségi titoknokot erdélyi nemességre méltóztatott emelni.

A' magy. kir. udv. Kanczellaria a' horvátországi kir. táblához szegények ügyvédjévé Novák Ferencz Varasd vármegyei tiszti aljegyzőt nevezé ki.

Fiume január. 25ikén 1835: A' közelebb lefolyt $183\frac{3}{4}$ki katonai évben Fiumének hajózási 's kereskedési állapotja, mint azt hiteles kutfők mutatják, következő volt: érkezett partvizére terhelve a.) minden tengeren szabad hajózásra fölkészült, azaz általában „hosszú utazású hajó" (naviglio di lungo corso), melly fejedelmi patenssel van biztosítva, ausztriai 32 hajó, 170,833 pengő forintnyi árúval; jóniai 1. h. 550 p. f. árúval; török 1. h. 720 p. f. árúval; egyházi birodalombeli 11. h. 17,521. p. f. árúval; sardiniai 2. h. 2771 p. f. árúval; görög 1. h. 600 p. f. árúval; összesen: 49 hajó, 184195 p. f. árúval. — Kikötőjébe terhelve b.) kormányszéki tengeri útlevéllel ellátott hajó (naviglio del grande cabotaggio), azaz ollyan, melly a' földközi tengeren Görögország végső kikötőjétől Gibralta-

rig utazhatik, érkezett: 645 ausztriai, 704,783 p. forintnyi áruval; 214 egyházi birodalombeli, 150576 p. f. árúval; 27 nápolyi, 30,061 p. f. árúval; összesen: 886 hajó, 885,510 p. f. árúval. — Továbbá ugyan kikötőjébe, a' „navigli del piccolo cabotaggio" azaz tengeri révparti szabadsággal, saját kormányaik körén hajózhatók közül, terhelve érkezett: 1317 ausztriai, 132 ezer 960 p. f. árúval. Az a.) alatt nevezettekből partvizére üresen érkeztek: 43 ausztriai; 4 egyházi birodalombeli; 1 éjszakamerikai, 's 1. orosz; összesen 49. — a' b.) alattiakból, kikötőjébe, üresen: 342 ausztriai; 36 egyházi birodalombeli; 1 nápolyi; — a' c.) alattiak közül pedig, ugyan üresen: 747 ausztriai érkezett. — Partvizéről terhelve távozott: a.) fejedelmi patenssel utazó: 66 ausztriai, 474,432 p. ftnyi árúval; 1. jóniai, 189 p. f. árúval; 1. török, 195 p. f. arúval; 2. sardiniai, 15,618 p. f. árúval; 10. egyházi birodalombeli, 22,080 p. f. árúval; 2. éjszakamerikai, 21,000 p. f. árúval; 1. görög, 776 p. f. árúval; összesen: 83 hajó, 534,280 p. f. áruval. Hasonló, távozott üresen: 10. ausztriai; 4. egyházi birodalombeli; 1. orosz; mindössze: 15. — Kikötőjéből, a' második rendü hajók közül, terhelve távozott: 741 ausztriai, 925,433 p. ftnyi árúval; 170 egyházi birodalombeli, 54,785 p. f. árúval; 25 nápolyi, 10,460 p. f. árúval; összesen: 936 hajó, 990,678 p. ftnyi árúval. — Ugyanillyen távozott üresen: austriai 245; egyházi birodalombeli 84; nápolyi 1; összesen: 330. — Végre, a' harmadik rendűek közül, kikötőjéből távozott terhelve: 545 ausztriai, 62,223 p. f. árúval. Hasonló, üresen: 1516 ausztriai. — Érkezés: terhelt 2252; üres 1175; összesen 3427. Távozás: terhelt 1574; üres 1861; összesen 3435. Az érkezést nyolcczal fölülhaladó távozásnak, az 1834iki Jelenkor 18ik számában említett ok, most is áll; áll azon megjegyzés is, hogy az itten idézett érkezések 's távozások csupán Fiumét, 's nem az egész magyar Tengermelléket is — illetik; 's hogy közükbe az úgy nevezett tragetto-k számítva nincsenek. — A' kivitt árúk 1,212,665 pengő forintra menő összes értékéta' behozottakéval, melly 1,587,181 pengő forintra számittatik, egybevetvén, kitetszik, hogy Fiumében 183$\frac{3}{4}$ben 2,799,846 p. f. ('s így a' tavalyinál 368,544 pengő fttal) volt kevesebb forgásban; mellyből részünkre tettlegi maradék: 374,516 p. f. azaz 59,892 p. fttal kevesebb a' tavalyinál. Oka ennek a' nagy szárazság volt, mert viz' szűke miatt megszünt a' szávai 's kulpai szállítás Károlyvárosba, 's innét a' Ludoviceán, mellyen négy, öt órajárásra sem lehetett hellyel-hellyel vizet kapni, Fiumébe. — A' behozott árúk közt mennyiségre 's értékre nézve különösen említést érdemelnek: bor, bőr, czukor, gabona, kávé, kézimüvek, kender, olaj, rizs, rongy 's tésztanemek (pasta); a' kivittek közt ellenben: bőr, burnót, dohány, fa (minden nemű 's használatú) gabona, kender, liszt, papiros, repcze, rongy, só és szén.

Arad megyében 1829 évtől, haszonteljes megyei rendeletnél fogva divatozó uj esztendei tisztelkedések megváltatásábul e' f. évre bejött 367. ezüst forint, 40 krnyi somma, az adakozók szétosztogatandó névjegyzékeinek nyomtatására ment költség lehuztával egyenesen táplálatára azon nyomorult szegény embertársinknak fordítatik, kik az ujonan készült kórházban jelenleg 43 számmal ápolgattatnak; — Arad város részéről pedig különösen begyült 325 ezüst forint 31 kr. mennyiség, a' külön épittetni szándéklott kórház tőkepénzeinek gyarapítására, 's a' mostani sinylődő kebelbeliek élelmezésökre van szánva, kikről a' megyei kór-intézetben még mostan, naponkénti 8 pengő kr. fizetés mellett gondoskodnak. E' kórházban m. e. nov. 16ától, mint elkészülte napjától orvoslati gyámra talált mostanig a' megye részéről 41, a' város részéről 45, összesen 86 beteg.

A' magy. nemz. muzeum gyarapodására Ittebei Kiss Antal kir. udvarnok 's több megyei táblab. ezen intézethez már több izben tanusított hazafi indulatjához képest most ujolag szives vala megajándékozni egy ritka 's 47 eredeti magyar levélből álló gyüjteménnyel annak egyik osztályát t. i. a' Széchenyi országos könyvtárt. Valamint az ajándékozó szép tette buzgó hálára érdemes, úgy a' gyüjtögető is köz tiszteletre méltó, ki e' régiségeket nagy fáradsággal 's költséges áldozattal az enyészettől megmenté, ez pedig Paulányi József ur m. k. u. kanczellariai concipista. Ezen nemes lelkü hazánkfia azon szerencsés Magyar, ki nem rég Hunyadi Jánosnak és Hunyadi Mátyás királynak eredeti magyar levelére (mindkettőt bárcsak minélelőbb hasonmásban, facsimileben, birhatnók!) szert tett. A' mit mindnyájunk örömére t. t. Horvát Istvánnak a' Tud. Gyüjteménybe iktatott nagybecsü közleménye után a' két hazával lapjaink is tudatni sietnek.

N. Kőrös febr. 8kán F. h. 6ka estvéjén mult ki földi pályája 72dik telében nagytiszt. tud. ns nánási Fodor Gerzon ur, iskolánk 23. szentegyházunk 20 évü tanitója 's lelkipásztora és a' dunamelléki Superintendentia közönséges jegyzője; de élni fog emléke hazai Literaturánk körül tett hasznos fáradozásiban ugy, mint több más nemes tetteiben. Könnyek közt kiséré gyászos özvegye 's kedves gyermekei mellett, díszes halotti szertartás után, hallgatóinak nagyszámú serege azon sirkertbe, hol kevéssel azelőtt még ő tevé az utólsó halotti tanítást. Béke hamvaira.

Bosnyák-török szomszédink megint izgágán viselik magokat. E' tartományban még ma is teljes anarchia uralkodik 's így semmi rend, semmi fenyiték. Hatalmasbaik rabló csoportokat gyüjtenek magokhoz, vagy vesznek pártfogásuk alá 's berontanak velök zsákmányozni a' szomszéd tartományokba. Igy történik ez horvát katonai végeinkkel is. Bosnyák uraimék vagy ezek védelme alatt álló más rabló csoportok, kik aztán

a' rablott jószágot pártfogóikkal megosztani szokták, gyakran háborgatják e' végvidéket, mellyen mint tudva van, az elválasztó határőrvonal nagyobb részint szárazföldön esik; lopva berontnak, marhákat hajtanak el, embereket ölnek 's a' t. — A' mult hónap 25kén az 1 báni határezredi őrvonalon, őr-járás közben Jovo Ostoich serassani főbasát Sirovacz falu mellett (melly a' mi részünkön esik) egy illy rabló csoport lesbül lőtte le, az albasát Thesan Ostoichot pedig megsebesíté. Gyilkolás után a' csoport visszafutott a' török földre, 's nyomába futni nem lehetett. 13 's 14ke közti éjjel, a' Massinovich török aga védelme alatt álló illyféle zsiványokbul 9 jöve által széleinkre, 's az 1 báni ezred mojani csapatjábul 5 határnokot, kik épen a' határszélen eső Garlivacz erdőbül fát hoztanak, megtámadák, 's közülök egyet lelővén a' 4 jármos ökröt kifogák 's hajták a' török föld felé. A' többi 4 ember minden marhástul szerencsésen megszabadulván a' szomszéd falukban azonnal lármát ütött; összegyült az egész környékbeli katonaság 's tiszteivel együtt fegyveresen siete az őrvonal felé elszegni a' rablók utját. Ezek szorosban látván magokat, a' rablott jószágot elhagyák 's ugy futottak a' török földre vissza. Az ezred 's őrvonali parancsnok megértvén, hogy a' rablók a' nem messze fekvő törökföldi Zboristhe faluban Massinovich aga véduroknál vonultak meg, átlépett a' határon 's a' falut körülfogatván egy osztályt beküldé fölszólitani a' lakosokat a' gyilkosak kiadatása végett. Ezek válasz helyett lövésekkel fogadák a' beküldött katonaságot, melly által részünkről kettő esett el, egy pedig sebet kapott. Nem vala tehát más mód mint erőszakhoz nyulni, mellynek következésében katonáink a' falut nyilsebességgel megrohanván megvitták. 7 esett el a' makacs lakosok részérül halva, 's 15 sebet kapott. Ostromlás 's e' közbeni mind két részrül történt tüzelés miatt itt ott a' szalmafödelek tüzet kapván, ez által néhány csárdájuk is porrá égett. Fájdalom! mind e' mellett is a' keresett zsivány-czimborák kézre nem kerülhettek. Zág. Ujs.

VESZTEGINTÉZETINK ÜGYÉBEN. Mult évi oct.5ki legkegyesb határozatában ő cs. kir Fölsége rendelni méltóztatott: hogy valamig Moldva- és Oláhországban a' velök szomszédos többi török tartományokra nézve fönálló vesztegintézetek épségben föntartatnak 's az egészségi állapot a' nevezett két tartományban nem gyanus: Erdély szélein a' Moldva- és Oláhországbul jövőkre eddig fönállott 10 napi másod-foku veszteglés ezentul 5 napi leend; azonban ha Konstantinápolyban a' pestis megszünik 's a' törökbirodalom europai többi része is teljes és kétségtelen jó egészségi állapotu, a' veszteglés első fokra szállittatik 's ehözképest Törökországbul jövő minden utasnak az ausztriai birodalmi földre szabad átkelés engedtetik; ellenben ha Moldva- és Oláhországban keleti dögmirigy üt ki, azon esetben a' veszteglés 20 napig tartó 3 foknyira emeltessék. A' kir. kormányszék, melly e' legfensőbb határozatot mult év dec. 15ki rendeltetésénél fogva közhirré tételé, hozzá teszi egyszersmind: hogy jelenre nézve e' legfensőbb rendeléshöz képest, minthogy Moldva- és Oláhországban az egészség állapotja nem látszik veszélyesnek, ezen tartományokba járó személyekre Erdély szélein a' veszteglési idő 5 napra szállittatik le, mirigy-ragadós portékákra nézve pedig további rendelésig fönmarad az eddigi veszteglés, 10 nap t. i. ollyatén árukra, mellyek hiteles bebizonyitás szerint egyenesen és közvetlen Moldva- és Oláhországbul szállittatnak, 20 nap pedig ollyanokra, mellyek a' Törökbirodalom többi részeiből hozatnak.

SELMECZ sz. királyi és bányaváros feb. 3 — 4 napjain tartá tisztválasztását ugyancsak, mint Besztercze-bánya, Schwaitzer Gábor ur 's bányaalföldkerületi fökamara grófnak, mint e' végre kiküldött kir. biztosnak elnöksége alatt. A' választó-polgárság száma 37 uj taggal lön kiegészitve; ezután szószólónak választatott Ertl Sámuel; uj tanácsbeliek lettek: Majeovich József, Matulay János, Marschalko Gottlieb és Goldbrunner Sándor; tiszt. tanácsbeliek: Lauser Lajos és Bobor János; városkapitány Marschalko Gottlieb; polgármester Matulay János; biró Schmidt Ferencz.

ANGLIA.

A' Courier csipősen emeli ki azon körülményt, hogy Londonba orosz követté Pozzo di Borgo neveztetett ki; mi annál szembetünőbb, hogy nem csak Pozzo di Borgo váratik Londonba, hanem Eszterházy hg (ki jan. 29kén indult el Bécsből követségi helyére) úgy szinte a' franczia követ is, ha Lajos-Fülöp szerencsés leszen ollyant találni, ki az angol ministerium előtt kedves leend. Mind ezt, ugymond a' Courier, az udvar igen örömest látja, mert az fényét nevelni fogja, 's annál inkább, minthogy Lieven hgasszonyt is Londonba várják, kinek az orvosok azt javaslották, hogy olly éghajlat alá menjen lakni, mellyet már egészen meg szokott, az-az Londonba. A' ministerium örömest használná ezen asszonyság befolyását a' toryknál. Azonban a' közelgő udvari pompának még más czélja is van. Wellington és Peel igen jól tudják, hogy bizonyos osztály előtt igen kedvesekké teszik magokat, ha sok gazdag embert csődítenek Londonba, kik sokat költenek. Már is áldott évre számolnak a' szatócsok, 's ha aratásuk jól ütend ki, örömkiáltásokkal fognak az utczák megtelni. Azonban mind ez nem mást csak ál-népszerüséget szerezhet a' ministeriumnak 's csupán arra szolgál majd, hogy csalódásában még inkább megerősödjék — Az oppositio lapjai igen fönakadnak azon jól kiszámolt körülményen, hogy ugyanazon időben, midőn a' királyszéki beszéd tartatni fog, mi legközelebb nyolczad napra történhetik feb. 19ke után, mikorra tudniillik mindenfelől be kell a' választási tudósításokat küldeni, a' kerületi törvényszékek üléseit is megkezdik, mi természetesen sok parliamenti tagot elfogand az alsó házbani megjelenéstől. — Jonathan Peel, az első minister nagybátyja, Canterburyben 600,000 font sterlingnyi vagyont ha-

gyott hátra. A' status e' vagyonból bélyeg-illetőség fejében 2000 fontot veend be. — Német lapok londoni levél után emlitik, hogy a' választások sükere, mellyre egész Europa feszülten vár, már most világos. A' reformerek az alsóház többes számát fogják tenni, a' toryk ellenben a' kisebbet. Nem valószinütlen számítások után igy oszlanak meg a' szózatok: tiszta radical: 100 — 120; radical-whig 80 vagy 100; mérséklett vagy conservativ whig Melbourne és Stanley pártján 160 — 180; tory Sir R. Peel árnyéklatából 120; tory Wellington hg árnyéklatából 80; tiszta vagy tultory 50 — 60. Ha e' számítások helyesek, úgy a' ministerium csak addig tarthatja fön magát, mig hajlandó lesz a' nemzet mérséklett része által kivánt javításokat megadni és támogatni, vagy legalább azokat nyilván nem ellenzeni. A' rendszeres oppositio legföljebb 220 tagot számlál. Az első küzdés, mellyet a' tory igazgatásnak ki kell állani, az alsóházi elnök megválasztatása lesz. Manners-Sutton, az eddigi speaker a' toryk jelöltje, de mérsékes elvü, ki az elnökséget helyesen vitte.

A' Globe felel a' Standard azon czikkelyére, mellyben ez az egyházi javítás tervét a' ministerek előadási szándéka szerint fejtegeti. A' terv mint a' Standard maga is állítja hihetőleg még nincs megérve, de azt kétségkivül hivatalos kutfőbül meríté, 's valóban azon intézkedések alapvonásit közli, mellyeket a' kormány javaslani fog. Úgy látszik az egész terv azon föltételen 's gondolaton látszik alapulni, hogy a' fenálló lelkészek száma a' népség mostani állapotjához képest nem elég a' nép szükségeihöz kivántató vallásbeli oktatásra. A' Standard arra hivatkozik, hogy mind a' fő, mind a' tartományi nagyobb városok lakossága tetemesen öregbült, 's hogy a' dissenterek nagy megszaporodtát nem tulajdoníthatni a' fönálló egyház tanitási vagy szertartási nem kedvelésének, hanem egyedül annak, hogy az egyháznak nem volt vallási vigasztalást 's oktatást adásra elégséges szolgája. Továbbá igy panaszkodik: „Olly városban, mint Manchester, nemzedék idül fel, mellynek szinte lehetlen püspöki egyházba csak egyszer is lépnie. Fájdalom! igy nevelt emberektől nem várhatni, hogy magok készítsenek magoknak vallásos oktatástervet, mert épen azok, kiknek legtöbb szükségök volna rá, leghanyagabbak iránta. Itten tehát, minden más mellékes rosz daczára is jól esett, hogy a' dissenterek közbejöttek 's a' gyártó, és kézmüves népet némi vallásos ismeretekben oktatták. Azon kerületben, hol nincs egyház, fölüti kápolnáját a' dissenter pap. Czélja meglehet jámbor 's hihetőleg legtöbb esetben az, de néha tisztátalan is; de minden esetre szivesen fog minden keresztyén örvendeni, hogy ott, hol minden vallási oktatás hijányzott ezelőtt, most evangelium hirdettetik. Azon néptömeg, melly a' kézmüves kerületben a' dissenterektől fogadá első vallásos benyomásit, később akárhova jut is, e' vallás sajátsági és fogalmaihoz hiven ragaszkodik. Igy a' gyár kerületek soha ki nem apadó forrásai a' dissentismusnak. A' javítási terv fővonása tehát az fog lenni, hogy a' gyárkerületeket elegendő pap számmal lássa el a' fönálló egyházból.“ Eddig a' Standard. Erre folytatja a' Globe: Mielőtt e' következtetést megtámadnók, azon eszközöket 's módokat említjük meg, mellyekkel a' Standard e' czélt elérhetőnek hiszi „E' dolgot, úgymond a' Standard, tetemesmásítások nélkül nem létesíthetni. Mellyek tehát e' másítások? Azt javasolják: szaporíttassék a' lelkészek száma tetemesen. De mikép? A' Standard módjai ezek: 1) eltörlesztése 's mennyire a' fenálló érdekek engedik, megkevesbitése a' hivatal-halmozásnak, (pluralism). 2.) A' káptalanok jövedelmi alapját is használhatni némi kiterjedésben, a' fönálló érdekek bizonyos kimélése mellett, úgy szinte minden szerzeti (collegial) intézetét is, ha ez az egyetemmel összekötésben nincsen. „Végre, igy fejezi a' Standard czikkelyét, ha mindezen alap sem volna elég, a' valahára kielégített nép által fogná látni, hogy azon egyház, melly 4—5 millio embernek elég volt, 15 millionak többé elég nem lehet, 's az egyház a' vallás nevében bizodalmasan a' parliamenthez folyamodhatnék hijány-pótlásért.“ E' jelen javaslat egyenes czélja tehát nem egyéb, sem több sem kevesebb, mond a' Globe, mint a' sulyos terhek alatt csüggedező országnak uj terhet vetni nyakába, 's olly egyházi intézvény jövedelmeit szaporítani meg, melly a' nélkül is leggazdagabb e' világon. A' javaslatnak egyenesen oda kellene vezetnie, mert hisz a' fönálló érdekeket kimélni kellene. Mindezek után világos, hogy a' nép rovására történnék e' másítás, 's csak azért, hogy a' fönálló egyház képes legyen dissenter versenytársával olly helyeken is vetélkedni, hol, mint a' Standard maga is megvallá, a' megszaporodott nép vallási oktatásáról a' dissenterek eléggé gondoskodtak. És — csak mellékesen kérdve, valljon fognák é a' dissenterek is pótolni azon adót, mellyre a' lelkészek illy megszaporittatása miatt lenne szükség? De mi azon tettdolgokat tagadjuk, mellyekre a' rendszabást építeni akarják. Mi nem engedjük meg, hogy a' lelkészek száma nem elég hiveik vallási oktatására. Sőt ha uj munkások volnának is szükségesek, azt állítjuk, hogy az egyház mostani jövedelme helyesb alkalmazás 's illőbb fölosztás mellett több lesz mint elegendő az uj lelkészeket is fizethetni. Az igazság az, hogy nem szolgáji számában hijányos a' fönálló egyház,

hanem inkább azok számában, kik azon jutalmért, mellyet vesznek, valódi szolgálatot tesznek. Ritkán van hijány egyházra v. templomra nézve, de hányszor áll a' püspöki egyház üresen, míg a' község dissenter kápolnába tódul! Tehát nem az egyházak vagy lelkészek hijányában kell a' dissentismus haladása okát keresni; hanem inkább az angol papoknak illő erkölcsi és szoros fenyitéki hijányában. De miért nem bizzák hát a' lelki pásztorkodást szerzetes (collegial) intézvényekre? — Valóban örvendhetünk hogy a' toryk minden megvesztegetési cseleik után sem birták a' parliamenti választások többségét részökre nyerni." A' Courier szerint a' reformerek többsége a' toryk fölött most, miután már mind tudvák a' választások, 156ra megyen. — Sheffield városban, hol orvos-iskola van, rendetlenségek történtenek. Az iskola kapusa tudnillik összekocczant feleségével, 's minthogy a' háborgó házas pár részeg volt, egymásnak estek. A' férj utczára dobta ki feleségét, ki e' meglepő kisujtatásra gyilkos! gyilkos! kiáltoza. E' zajra sok nép gyült össze, többnyire suhanczok, 's igen különös hirek támadván a' népcsoportban, megrohanták a' házat, 's nagy részben le is ronták 's végre fölgyujtották; az oda sietett katonaság elszélyeszté ugyan a' rombolókat, de az másnap ismét összecsődült és zajongani kezdett, noha szinre legalább semmi ok sem látszott arra. Ekkor az orvos-iskola épülete majd egészen láng-martalékká lett. Egy orvosnak is betörte a' pórság ablakit. Most már a' helyhatóságot vádolják, hogy nem mutatott elég tiszti buzgóságot.

Jamaicai dec. 6ki hirek szerint ekkor a' szigetet állapotja teljesen megnyugtató volt 's tánczok, ünneplések váltogaták egymást, úgy hogy rendetlenség vagy háborgatásnak legkisebb nesze vagy nyoma sem volt. A' tory lapok tehát hijában hirdették onnan a' zendülést. Annyi azonban való, hogy a' törvényhozó gyülés és a' kormányzó közt feszengés uralkodott. A' kormányzó t. i. némi oklevelet kivánt a' törvényhozó gyüléstől, mit ez folyvást megtagadott tőle, 's a' vitának még e' hir elindultakor sem vala vége.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Temps igy elmélkedik: „Pozzo di Borgo gr. áttételével háromszoros czél van elérve. 1) a' diplomatikai alkudozások központjának Londonba kelle áttétetnie, 's valóságos remek lenne, magát Angliát is a' haladás vagy revolutio ellen forditani; 2) elveszt Francziaország egy orosz követet, 's ezentúl csak ügyviselővel lesz kénytelen megelégedni. Végre Pozzo di Borgo is megbünhöszik azon javalásaért, mellyet a' juliusrevolutio iránt mutatott. Valamennyi párisi 's londoni levelező megegyezik abban hogy Pozzo di Borgo helyébe nem menend többé orosz követ, hanem csak ügyviselő Parisba. — A' Renovateur szerint Boucqueney Londonba fogja Sebastiani urat kisérni küldöttségi első titoknok czimmel. — Bichat ur, a' Tribune szerkesztője jan. 29én a' sajnai törvényszék előtt öt eszt. fogságra 's 10,000 frank birságra itéltetett; 's a' National egyik szerkesztője is két esztend. fogságra 's 10,000 frank bir-ságra. — A' munkások a' Louxenbourg palotán már január 29én dolgozni kezdettek. E' munkákat két vállalkozó intézi. — Marmont marsal Aegyptusból Genuába érkezett, hol veszteglést tart, 's mihelyt azt kiállandja, Romába menend, hol már kész a' szállás számára.

Egy párisi levelező igy elmélkedik az orosz és amerikai követelésekről jan. 29. „Tudja Ön minő fordulást vett az orosz követelés. Mi szomoru helyzetben vala Rigny ur! A' jan. 27ki ülésben tagadá hogy létez orosz emlékiromány Wellington hghez az orosz-lengyel követelési tárgyban, 's most még is a' ház asztalára teszi azt. Thiers ur egy ízben védelmezi azt, mit máskor ostromla. Mi sorsra jut e' viták után az amerikai követelés, melly nyerekedők markában van, kik azt száztól 20-30al vásárlották 's iszonyu nyereségget hozandanak. A' király személye ugyan, mint mondják, egyenesen nincs a' dologban érdekelve, de udvari embereié többnyire. Azonban leginkább attól fél a' király, hogy Jackson az éjszakamerikai statusokban letett pénzeihez talál nyulni, ha t. i. a' követház megtagadná a' fizetést. E' dologban következő körülmény igen szemszuró: 1831 v. 32ben egy ellenzési hirlap azt jelenté, hogy Lajos-Fülöp személyesen külde pénzeket az éjszakamerikai statusokba 's válaszul rögtön egyik kormánylap erre azt felelé, hogy e' pénzek nem a' király számára, hanem az amerikai követelések lerovatásukra küldettek. A' kamarában az ellenzés már most e' dilemmával állhat elő: vagy a' királyéi voltak azon pénzek, 's akkor igazak ama' szárnyaló hirek, mellyeknél fogva pénzt takaritgata félre Lajos-Fülöp ur, vagy pénz által igazittaték el az egyesült statusokkal a' kötött alku; mielőtt azt a' kamarák törvény gyanánt elfogadák. Illy gondatlanság által a' kabinet egészen tönkre teszi magát." Pozzo di Borgo elutaztáról pedig ugyanazon levél igy elmélkedik: „Pozzo di B. urnak Londonba utazása itt nagy megindulást okoz, mert Pozzo a' társaság valamennyi kitünő férfiaival kapcsolatban állott, — de egyszersmind a' királlyal is jó lábon. Nem hihetni, mi nyugtalanságot okoz ezen elhivatás a' magasb termekben, különösen a' juliusrevolutio aristokrataéiban p. o. Pasquier, Decazes, Molé társaságában 's azt annál inkább, minthogy Pozzo urral már egész ké-

nyelemben valának, utódjától pedig nem tudják, mit várjanak. Ezen urak szomoru jövendőről álmodoznak, 's már is háborutól rettegnek, olly europai háborutól, mint az 1815ki. Pozzo ur nyilványtása szerint maga sem hiszi, hogy utána többé követ érkezzék Párisba, hanem azt véli, hogy ott ezentul csak ügyviselőket tart az orosz kormány. Ez fölötte aggasztja Lajos-Fülöpöt is, ki az orosz követet jó egyetértési biztosítékának nézte mindig az orosz kormánnyal, kit egyuttal a' szárazföldi Europa kifejezésének tartott. Jól értesített személyek még azt is állítják, hogy Lubeczki gr., Lajos-Fülöp nézete szerint is, nem egyedül a' lengyel követelés végett van Párisba, hanem azért is, hogy Medem gróffal, Pozzo ur utódjával ügyeljen a' franczia kormány viseletére." — Ezen levelező egy úttal azt is ismétli, hogy a' franczia kormány sokáig úgy mint van, nem állhat meg, hanem hihetőleg az ülések végével megfog másittatni, és pedig olly értelemben, hogy Soult marsal lesz ministerelnök, 's a' tiers parti is veend némi részt benne. A' republicanus pör a' pairszék előtt, már majd nevetségessé lett. Annyi bizonyos, hogy szegény munkások jönek vád alá, vagy mentetnek föl az alul minden ok nélkül, mig a' fők 's vezérek meg sem támadtatnak, 's titkos homályba rejtve maradnak. Az egyesületek, mellyek eddig nyilványosak valának, a' tilalom által nem semmisültek meg, hanem csak titkosakká lettek, mert azóta folyvást alattomban tartatnak. A' republicanus párt épen nem mondott le táplált reményiről, hanem csak alkalmas időt vár, mellyben segítve Lajos-Fülöp ingadozó elvetlen politikájától, annál hathatósabban léphessen föl. — Talleyrand hg jan. 30án utazott el Parisból Rochecote felé Dino herczeg asszonnyal, miből igen azt vehetni ki, hogy szembeötlőleg akarja megmutatni, mi egészen külön vált a' kormánytól. — A' követházban jan. 31kén a' többi kérelem közt Lyon városaé is előfordult, mellyben pótlást kér az, az aprili zendületkor szenvedett károk miatt. Ez alkalommal Iars ur a' lyoni követek egyike javaslatot fejte ki ez iránt, 's a' kamara egyhanguan azt határozta, hogy a' kérelmet 's javaslatot fontolatra veendi. Iars ur beszéde elején azon körülményt említé, hogy mindjárt a' julius-revolutio után politikai szövetkezések támadtak Lyonban úgy, mint Párisban, mellyeket a' kormány nem csak nem gátla, sőt még mentegete is. Azonban Páris és Lyon lakosai nem osztozának az akkori ministerek gondatlanságában, hanem a' nemzeti őrség kifáradván a' mindennapos járdalásban, midőn egykor az egyesületek együtt valának, arra szólította fel őket: oszolnának széllyel; mi meg is történt. Azóta az egyesületek nyilványos ülést nem tartottak. Nem sokára Lyon egyik, Croix-rousse nevü, külvárosában, hol a' selyemmunkások nagy része lakik, minden titkolózás nélkül, egy csapat szabados állott föl, hogy Szavójába üssön, 's ott elveit terjesztve külháborúra ingereljen. E' csapat képeztetése, vezérei, fegyver-rakhelyei, indultának napja, minden előre tudva, hirdetve volt; egyedül a' hatóság nem látszott azt tudni, 's róla hallani akarni. Csak utólsó napon, miután a' kormány sürgetőbb közleményt vön mind erről, adatott telegraph által parancs, hogy ezen csapat elindulása gátoltassék meg; 's e' rendelet nem is hajtaték mindjárt végre; mert a' csapat már akkor elindult, 's négy vagy öt mérföldnyire távozott, mielőtt elérték 's föloszlatták azt. Többnyire a' vezérek közül egyik ellen sem tétetett törvényes nyomozás, sem általjában az egyesületek ezen első komoly lépte szorosabban nem vizsgáltatott meg. „Igy, folytatá Iars ur beszédét, uraim, Lyonban a' képezett egyesületnek egyúttal politikai és katonai bélyege volt. Ez ugyan föloszoltatott, de szunyátán hajtatott mindez végre, mig Perrier ministeriuma föllépett. E' minister hatalmas és bátor szavára megállapodtak a' pártok; 's átlátták, hogy kevésbé szembeötlő utakat kell czéljokra választaniok. Ez volt oka, hogy a' politikai czélt ipar palástjával födték. Innen támadtak a' lyoni munkás egyesületek. Beszéde folytában Iars ur ismétlé, hogy az 1834ki zendülés megint összekötésben volt a' Szavója ellen szándéklott megrohanással.

SPANYOLORSZÁG.

National levelezője Madritbul jan. 21. „Itt külsőleg már minden csöndes, tompa hallgatás uralkodik a' nagy hadzaj után, azonban csak utczákon és nyilványos helyeken: palotákban és politikai társalkodás-körökben rettenetes a' mozgás. A' mai és tegnapi kamarai ülések után itélve Llauder eltávoztatása mulhatatlan szükséggé vált 's nem látszik egyéb hátra az alkalom és módnál. Engedvényeket fognak hihetőleg Llaudertől sürgetni ollyakat, minőkre charakterénél fogva nem állhat, hogy igy, ha nem adják is ki egyenesen utlevelét, legalább ő maga legyen kénytelen lemondani. — Erre a' Moniteur február. 2kán Bayonnebul telegraph utján kapott jelentés után ezt közli. „Jan 25kén a' király gen. Llauder lemondását elfogadá. A' hadministerium ideiglen Martinez de la Rosa urra bizatott. — Csend és nyugalom a' városban. — A' kiköltözött 2dik könnyü ezred folytatja utját Navarra felé, csöndesen 's minden háborgás nélkül." — Mi egyenes czélja lehete a' 18ki zendülésnek, vagy közelebb mellyik politikai párt által támásztatott, erről sokfelé ágaznak a' vélemények. A' Mensagero de las Cortes, melly

az 1812ki constitutiót visszaállitani kivánó párt szavát viszi, mingyárt más nap a' zavargás után egy czikkelyt közlött, mellyből többek közt még leghihetőbbnek látszik, mikép a' zendülést e' párt kelesztette volna. A' czikkely kezdeti szavai ezek: „A' förgeteg után, melly egy idő óta bennünket fenyegetett, 's melly mint némellyek hiszik, már ki is adta erejét, ime ma teljes szélcsend van. E' derület azonban csak szinleges, 's kik közép belátással birnak is, borongásokat látnak az égen 's tartós szép időt nem igérnek. Mi ennél még többet mondunk: ugy vesszük észre, mintha mindenki háborgást érzene magában, ugy látjuk, mintha e' nyugalom, mellyben élünk, mintegy bizonyos előjele volna egy sebesen kitörő uj zivatarnak. De hagyjuk e' metaphorákat, 's allegoriákat; egyenesen kimondva: a' ministerium egyenetlennek látszik. Meglehet, ez csalódás; azonban már ez egyedül is elég a' leggonoszabbat, általányos bizodalmatlanságot t. i. és nyugalom-háboritást, okozni." A' czikkely további részeiben több szabadság, biztositás 's több ef. emlittetik épen olly szinben és hangon, minő a' mult napi támadásban jelentkezett. — E' constitutioi párt, megjegyzi egy levelező, most ujra erősödik; sokan ugy vélekesznek, hogy nemzeti becsület kivánja meg az 1812iki constitutionak, ha mingyárt csak egy napra is visszaállittatását 's aztán a' most fenálló kétkamarai rendszernek némi javitásokkal jóváhagyatását. A' városikatonaság nem kivánja ugyan e' constitutiot, de élénken ohajt több szabadságot. A' spanyolok valóban, mint magok is mondják, igen furcsa nép, mellyben nagy büszkeség és tudatlanság csudálatos módon egyesül a' függetlenség tüzes érzetével 's némi szabadsági fogalmakkal. Különös, hogy a' királyné mind e' zavargás közepett a' legderültebb kedvü, eljár játékszinbe, nyilványos tánczmulatságokba, hangversenyekbe. — Alcovendas falu nagy örömmel fogadá a' benne megszállott 2dik sorezredet, 's két ejjel egymásután az egész falu ki vala világitva. — Az egész zavargás alatt 18kán, különös, hogy egyetlenegy szó sem hallatszott d. Carlos részére. — Bayonnei levelek szerint gen. Lorenzo, ki eddig olly hasznos szolgálatot tön az éjszaki seregnél, Cuba sziget kormányzójává neveztetett. — Cadix és Sevilla vidékin fegyveres csapatok és lovas guerillák keletkeztek, kik a' környéket dulják 's a' tartományt a' királyné ellen lázitják; nem irják azonban: respublicai vagy carlosi szellemben é? — Aspiroz y Jalon ezredes Huerta del Rey mellett Merinoval megütközött 's csapatjából 41et vagdalt le: maga Merino ez uttal is megfutott. — Burgosban a' kormány egy uj hadat szándékozik összegyüjteni, ha lehet 20,000 emberig, melly az Ebro folyamnál örvonalt képezzen. Mondják a' királyné a' hadminister társaságában maga is e' vidékre szándékozik utazni 's talán az éjszaki tábort is meglátogatni.

TÖRÖKORSZÁG.

Alexandriából érkezett levelek dec. 3ról szomorunak irják e' város állapotját, az ott dühöngő mirigy végett. A' lakosok többnyire házaikba zárkoztak; azon utczák körül, mellyekben a' ragadvány uralkodik, örvonalok állittattak. Éjjel a' szövétnekek, mellyeket a' katonaság hordoz, borzasztó tekintetet adnak a' városnak. 10 orvosból álló biztosság állott össze helyes rendszabásokról ertekezni. Még a' külvárosokban is pusztított a' mirigy; a' lakosok mindenfelé szétfutottak, a' kereskedésnek hire sincs, még a' nyilványos munkáknál is megszünt a' dolog. — Későbbi tudósitások szerint az alkirály hirét vette, hogy egész Hedsas és Jemen meghódolt seregeinek. Ibrahim basa ezen idő közben Jeruzalemben tartózkodik ujoncz-fogadás végett.—Persiából a' legujabb hirek nyugtalanitólag szólanak. A' polgár háboru öt koronakövetelő testvér közt lobog teljes lángban az iszonyat minden kiséretivel. A' smyrnai ujság e' tekintetben azt mondja, hogy egész Persia a' legszörnyübb bel háborgás martaléka kezd lenni, melly a' szék megürültével az elhunyt schach öt versenygő fija közt támadt, kik fejenként arra törnek. Ezen követelők egyike már megöletett. Az orosz követ a' teherani udvarnál igen nagy bosszusággal hagyta el Tubrist, 's e' városban már hirül esett, hogy orosz seregek közelitenek Grusia (Georgia) szélei felé, Kriván tartomány megrakatására, miglen mint mondják, az uj persa kormány azon fizetéseket képes lesz biztositani, mellyekkel az elhunyt schach az utólsó háboru következésiben Russziának adósa maradt. Az angol követ, a' naponként történő gyilkosságok daczára is helyben maradt, 's különféle utakon tudósitásokat küldözget kormányához a' dolgok valódi állásáról. Azonban hihetőleg, míg ezek megérkeznek Londonba, Persia legszebb tartománya elpusztuland. — Konstantinápolyi hireknél fogva jan. 7ről Alexandriában a' mirigy szünni kezde a' kormány által ellene tett helyes rendszabályok következésiben. —

Belgrádból jelentik, hogy Serviában jan. 19kén zendülő mozgások ütöttek ki, mellyeket a' nagyok közül néhányan azon szándékból támasztottak, hogy elragadván Milos hgtől a' kormányt, azt fijának, Milan herczegnek adnák által. E' hirek, mellyek eleinte hitelesség nélkül szállongottak, azóta egészen megvalósultanak, de azon módositással, hogy csak néhány kapitány és knyez lovalá föl a' népet, 's ezek is épen ollyanok vol-

tak, kik Milos hg iránt legtöbb köszönettel tartoztak. Azonban Milos tüstént a' zendülők ellen küldé Milan herczeget, 's az elég szerencsés is volt végképen elszélyeszteni a' zendülőket. E' tudósítások azt is említik, hogy a' nép a' zendülők közül számosat elfogott futtokban, 's megkötözve Kragujevaczra hozta. A' nép tehát a' herczeg mellett nyilatkozott. — A' Morning Herald hirei szerint dec. 16ról a' szultán egy uj gőzhajóval Odessából igen igen gazdag ajándékokat nyert az orosz czártól. Azon biztosság részire, melly az angol kormány költségein az Eufrateshez menend, hogy ott az India és Europa közt létesitendő gőzhajózásra előkészületeket tegyen, a' megkivánt Hatischerif (útlevél) már ki van adva. Anglia e' szivességért azt volt kénytelen igérni, hogy az aegyptusi basát fenvágyu terveiben segíteni és támogatni nem fogja. — Jan. 31ki hirek szerint a' szerviai háborgások csekély jelentésüek voltak 's már teljesen lecsilapultak 's Milos, okosan engedve megbékült elleneivel.

AMERIKA.

Andre Santa Cruz, Bolivia elnöke aug 6kán bocsátotta évi küldeményét a' kamarákhoz. E' küldemény békesnek 's boldognak festi a' respublica állapotját, leirja haladását mind a' kereskedésben, mint az iparban, mind teljes barátságát valamennyi szomszéd statussal, még azokkal is, mellyek belső háborgásokkal vesződnek. Mig Peruban a' zavar tartott, fölszólíttaték Bolivia: jöne segitségére az alkotmányos kormánynak; de épen azon pillanatban, midőn oda indulna e' segitség, hire jött, hogy megszünt arra már minden ok, elhagyván a' zendülő seregek parancsnokaikat, 's kötelességeikhez térvén vissza. Gamarra general, Peru volt elnöke, hiveivel együtt Boliviában keresett 's talált menekvést. A' küldemény a' pénzügyre nézve azt mondja, hogy a' bevételek a' kiadásoknak teljesen megfelelnek, 's hogy a' respublicának külföldön semmi adóssága már. — Montevideobul oct. 30ról azt irják, hogy Uruguay szélein Brazilia felé a' polgárháboru még folyvást dühöng. Lavalleja pártja nem olly szegény segédforrásokban, mint eleinte hivék, 's ennélfogva számos vesztesége daczára sem számolhatni ki: mikor és mikép fog e' küzdés megszünni, mellyben a' respublica minden fegyveres ereje részt veszen. Fructuoso Riveira, az elnök oct. 24én tért Montevideoba vissza, 's letette hivatalát. Don Carlos Anaga, a' tanácsi elnök, lett ideiglen utódja, de közönségesen hiszik, hogy ismét Riveira fog megválasztatni. — Aeguadorban is háborgások uralkodnak. — A' Times egyik levelezője Philadelphiából dec. 6ról azt mondja, hogy az elnök küldeményének azon része, melly a' franczia ügyről szól, egyenesen 's egyedül az elnök munkája, 's az úgy nevezett kabinet nagy része nem is szavazott mellette. T. i. az éjszakamerikai statusalkotmány szerint ugyanott nincs tulajdonképen kabinet, hanem csak statustitoknokok; de az elnök föl van hatalmozva, hogy statustitkároknak, midőn tanácsosnak tartja, irásban vegye véleményöket. —

Az ujyorki Journal of Commerce jan. 1ről igy ir Washingtonból: „Az elnök örömmel fejezé ki reményét, hogy Francziaországgal békében fog maradni. Ehezképest a' „mulhatlan háborunak," mit némellyek olly ahítva vártak, 's olly bizonyosnak tartottak, vége. Jackson gen. maga barátinak értésükre adta: ő teljesen meg van győződve, hogy Francziaország a' szabad statusok iránt becsülettel fogja magát mutatni, honnan reméllhetni, 's méltán, hogy nem lesz szükség ellenséges állásba helyezkednünk ezen ország ellen." Annyi hihető, hogy Lajos-Fülöp mindent el fog követni az adósság megfizettethetésére, ha nem is magok az éjszakamerikai statusok végett, de hihetőleg önmagáért, 's azokért, kik ezen adósság részletes jegyeit magukhoz váltották. — Buenos-Ayresből oct. 23ról irják, hogy a' britt követ a' La Plata egyesült statusoknál 18án tartá ünnepélyes fogadtatását Buenos-Ayres tartomány ideigleni kormányozójánál. 11én azt végzé a' képviselőház, hogy 8 nap mulva a' 13dik törvényhozó gyülés összejöttével elhatározott kormányzó választassék, 's addig a' képviselőház elnökére bizatott a' kormány ideiglen. Az elnök azonban e' végzésre azt nyilatkoztatá, hogy ámbár áldozatjába kerül az neki, még is hiven teljesitendi az ország képviselői határozatát, de csak úgy, ha az ország hathatósan fogja elősegíteni rendszabályit; különben tisztét, mellyet más föltétel alatt nem vállal el 's nem is folytathat, azonnal leteszi. A' képviselőház továbbá azt rendelé, hogy a' végrehajtó hatalomnak nem volt szabadságában az osztályozott adósság jegyei egy részét, mint folyó pénzt, fizetésül elfogadni. E' végzés által Branlio Costa ur, a' volt kormányzó, 388,316 dollarig ország adósának nyilványíttatik, 's a' fő-pénzszedőnek meghagyatik ezen adósság behajtatása. A' nyilványos lapok mindenkép megmutatni törekesznek: mi bajos, sőt kínos állapotban van a' tartomány — Montevideoban a' kormánytól egy társaság engedelmet nyert Montevideo közelében olly szinhely-fölállitásra, hol bikaküzdések tartassanak.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

14. szám — Pest, szombat február 18kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (pozsonyi orsz. ülések; Erdélyben az országgyülés kir. leirásnál fogva eloszlatik 's kormányzásra főhg. Ferdinand bizatik meg; Budán keresztül utazott török követség; casinoi jelentés; különféle.) Anglia (irlandi választási zavarok; egyház-javitás; orosz követség 's a' t.) Spanyolország (Llauder kilépte, 's ujabb egyveleg.) Törökország (tudósitás Szerviábul). Amerika (müvészet.) Belgium. Portugália (hg. Leuchtenberg Lissabonban; a' kamarák ujra megnyitva; sir Doyle és Bacon veszekednek.) Olaszország. Schweiz. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban febr. 10—11kén ismét az urbéri kérdéses pontok forogtak vita alatt. Boltjusra nézve a' fő RR. ámbár e' földesuri jogot egészen föntartani kivánnák, nem akarván még is olly tetemes tárgyat mint az urbér, némi apró kérdésekkel késletni: a' RR. által javaslott boltnyitási dijakat nem ellenzik. Az uriszék iránt tett némelly módositásban is megnyugosznak a' fő RR, hozzá tevén mindazáltal, hogy ezen határzatok csupán az urbéri ügyeket illessék. Végre „alsó Tótország" nevezete iránt ámbár a' fő RR tovább is azon véleményben vannak, hogy e' tárgyat itt elhatározni nem szükség 's nem is lehet: ez egyetlen pont miatt még is a' fölirást késtetni nem akarják 's igy 11kén az urbéri kisérő fölirás mind a' két nyelven fölolvastatott.

Kolozsvárott: Ő cs. k. Felsége következő, jan. 29kén költ k. k. leirást méltóztatott az erdélyi országosan összegyült KK. és RRhez intézni:

Első ferencz 's a' t. Uralkodásunk első kezdetétől fogva teljes igyekezettel arra törekedvén, hogy erdélyi Nagy Fejedelemségünk 's ahoz visszakapcsolt részek ősi alkotmányát, úgy a' mint azt eleinktől általvettük, sértetlenül hagyjuk a' maradékokra; ezen őszinte akarattól lelkesülve semmi sem fekütt inkább szivünkön, mintsem hogy, ha szinte történnék is valami, a' mi valamint egyéb dolgoknak, ugy a' legerősebb emberi föltételeknek is viszontagságira mutatna, ez azon módra hozassék helyre, mellyet a' törvények szentsége kiván. Azon, a' közboldogságra nézve valóban sajnos körülmények, mellyek terheivel nekünk 's hatalmunk alatt levő népeinknek hosszasan és sokat vínunk kelle, leginkább azon okból estek nehezünkre, hogy az utólsó időkben 's a' béke közepett is olly akadályok fordultak elé, mellyek az országgyülést illető tárgyakról az erdélyi Nagyfejedelemségünk 's ahoz visszakapcsolt részek hiv KK. 's RRvel értekezni 's e' végre őket összehíni kész szándékunk teljesitésit hátráltatták.

Illy gondoskodás által vezéreltetvén, noha a' mostani idő is hasonló az előbbiekhez, vagy azoktól legalább nem sokkal különböző, nem halaszthattuk tovább, hogy ezen országgyülés összehivatása által az erdélyi Nagy Fejedelemség 's ehez visszakapcsolt részek jogainak, municipalis törvényeinek 's helybenhagyott szokásinak sértetlen fentartására intézett változhatlan akaratunk tagadhatlan és legnyilványosabb bizonyságát ne adjuk, mellyet ugyan a' törvényhatóságok 's egész hiv népünk illő hálával fogadtak, de mellynek ti hasonló őszinte tisztelettel, 's ezzel járó gyorsaságos kézséggel meg nem feleltetek. — Történtek ugyan mingyárt elején ezen országgyülésnek ollyanok, mik a' tárgyak ottani folytatása helyes rendivel 's a' szükséges előlátás és mérséklettel meg nem egyeztek; de az illyetén nemzeti tanácskozások természete hosszas tapasztalásból isméretes levén előttünk, hozzánk 's a' törvényekhez való ragaszkodástoktól, mellyet nyilatkoztattatok, jobbakat reménylettünk annál is inkább, mivel a' mennyiben az országgyülés elmulasztott összehivatását, 's az ezen végbeviendő választást a' főbb és diplomatikai hivatalokra jeleltétek ki azon panaszok forrásaul, mellyeket vitatásitok első kezdetén előhoztatok, ebből mintegy szükséges következésül igértük magunknak, hogy az országgyülés ki levén hirdetve, 's ez által másik ohajtástoknak teljesitésére is, mellyet úgy is kir. előadásunk első pontjába felvettünk, kész alkalom levén szolgáltatva, az országgyülési értekezések azonnal rendes folyamatba fognak jőni. Ezen reményt, mellyre szivünk önmagától is hajlott, nem kevéssé nevelte az, hogy azon első vitatásitok hevében is önként megismértétek, 's mindenfelé hirdettétek azt: hogy a' törvény szentsége a' mi kir. előadásinkat kivánja előlegesen tanácskozásba vétetni, 's hogy bármelly országgyülési végzés a' mi kir. helybenhagyásunk nélkül törvény erejével nem birhat, 's végtére hogy, noha hosszas tétovázások után, csakugyan a' Statuum praeses és Itélőmesterek választatásához fogtatok, 's ezeket kir. megerősitésünk alá terjesztettétek. Ezt mi minden haladék nélkül meg is adtuk, tudván nem csak az 1791: 11 törvényczikkelyből, hanem ugyanazon évben tartott diaetára gyülekezett KK. és RRdeknek január 18kán költ alázatos felirásukban ezen szavakkal tett kinyilatkoztatásából is: „hogy a' legrégibb törvények rendelése szerint az országgyülés egybe-alapodására a' törvényesen rendelt Statuum praeses és Itélőmesterek szükségkép megkivántatnak ugy annyira, hogy a' törvények 's nevezetesen az Approbaták 3dik része 12dik czime, nem különben az 1744: 9dik és 1751beli 7dik törvényczikkelynél fogva ezek nélkül országgyülési acták törvényesen nem készülhetnek, 's articularis (törvényczikki) hatóságot nem nyerhetnek." — És mivel az alaptörvények 's az elébb említett 1791: 11dik t. cz. szavai szerint, az országgyülést a' k. főigazgató tanács, kir. tábla, vármegyék, districtusok, és székely székek főtisztei, a' kir. hivatalosak, magyar vármegyék és districtusok, nem különben a' székely székek, 's a' szász székek és districtusok, úgy a' szabad kir. városok és a' taxalis helységek neve alatt levő mezővárosok küldöttei alkotják, mint a' kik összesen az egész Fejedelemség három nemzeteinek KKrait és RRdeit képezik; az országgyülési tractatusok ereje pedig mind azok törvényes befolyásától függ, kik a' törvénynél fogva az országgyülést alkot-

ják, ugyanazon 1834 jul. 18kán kiadott k. leirásunkban, melly által a' Statuum praeses és Itélőmesterek megerősittetését tudattuk veletek, egyszersmind kegyelmesen megintettünk titeket, hogy miután úgy is timagatok az országgyülést egy szükséges tagjától, a' hazát pedig a' KK. és RRdek választása 's mi megerősítésünk által teendő főbb tiszteitől megfosztva lenni panaszoltátok, 's ezekhez egyuttal még azt is tettétek: hogy nem mások, hanem csak a' nemzetnek törvényesen, következőleg az emlitett 1791: 11 t. cz. értelme szerint összegyült képviselőji érdemlik meg a' mi teljes bizodalmunkat, minden haladék nélkül ugyanazon 1791: 11 t. cz. értelmével megegyezőleg azon főbb tisztek választásához fogjatok, hogy e' szerint azután a' mi kegyelmes előadásink iránt további tanácskozásra, 's egyéb országgyülési tárgyak fölvételére lehessen a' törvény rende szerint haladni.

Ha ti a' törvények szentsége, a' régi helybenhagyott szokások, 's fenérintett tulajdon nyilatkozás irántok iránt tartozó tekintettel lettetek volna, ugy épen azon szorgalommal, mellyel a' m. e. jul. 10kén tett alázatos felirástokban foglalt vallományotok szerint az országgyülés organisatiójára mindenek előtt 's elmulhatlanul szükségesnek jelentett Statuum praeses 's Itélőmesterek választatására siettetek, kell vala nektek arra törekedni, hogy mivel azonkivül is ideigleni elnöktek foglalatossága a' rendes Statuum praesesnek a' törvények által meghatározott mód szerint következő választatásaig 's megerősittetéseig volt nyilván szorítva, mind ez, mind pedig az Itélőmesterek a' meglevő formák szerint azonnal esküttessenek föl, 's az országgyülésnek további szükséges részében való kipótoltatására a' választás a' többi főbb és diplomatikai hivatalokra is megtétessék. De nem csak ezt, a' mire ügyelni legfőbb kötelességtek lett volna, nem teljesítettétek, sőt inkább szántszándékosan keresvén további késedelemre okot, azon meglevő esküformákat vettétek vitatás alá, 's azokat az országgyülés mostani nem teljes állapotjában 's oldalas önkénnyel megkivántátok változtatni; 's ezen szembetünőleg törvénytelen igyekezet mellett még akkor is, miután mi kijelentettük, hogy az illy változások csak a' teljes országgyülésen, 's a' mi kir. helybenhagyásunkkal, melly az 1742ben országosan összegyült eleitek felirásának tulajdon tartalma szerint is annak törvényességére elkerülhetlenül szükséges, következőleg a' törvényes országgyülési értekezés utján eshetnek meg, úgy annyira megátalkodtatok, hogy se a' fenálló törvényekre, se tulajdon ezelőtti nyilatkozásitokra nem ügyelvén, sőt ezek nyilványos megvetésével, 's innen magatokkal is szembetünőleg ellenkezve, a' törvények előtt ismeretlen nemzeti gyülésteknek azon hatóságot, melly csak a' törvényesen megállapitott országgyülést illeti, tulajdonitani mervén, ezen országgyülést, mellyen hogy a' hűség dicsőségében 's közjóra törekedésben eldődeitekkel vetélkedni fogtok, igértétek, határtalan rendetlenség mezejévé, 's a' mennyiben rajtatok állana, a' fenálló törvények 's helybenhagyatott szokások mennél továbbterjedő döntögetésire forditani nem átallottátok.—Ugyan is oda irányoz minden tettitek 's cselekedetitek foglalatja: hogy ti nem azokat a' törvényekhez, hanem a' törvényeket 's nevezetesen a' dolgok illő megfontolással 's mérsékkel leendő folytatás módjáról 's rendéről hozott Ulászló 2dik decr. 25dik czikkelyét, 's az 1791: 11 t. cz.ket akartátok tulajdon önkényteknek hatalma alá vetni. Erre czélzott minden tanácskozástok, minden iparkodástok; azon szavak is, hogy a' K.k. és RRdek törvényes hatósága, a' tárgyak különbségéből következtetendő kivételeknek és különböztetéseknek alá vetve nincsen, ha a' fenemlitett törvényekkel 's kir. előadásink előleges fölvételét megismérő tulajdon vallomásitokkal szembe állíttatnak, azon kárhozatos zabolátlanságra mutatnak, melly, miután elcsábitásra alkalmas álnoksággal törvényes szabadság álképébe öltözködve, ennek 's az ősi alkotmányhoz 's törvényekhez ámitólag mutatott buzgóság 's azon szinlelt akarat fitogatásával, hogy ezek felforgatására kezet nyujtani nem fog, a' vigyázatlanokat 's a' jövendőt kevésbé megfontolókat vétkes szándékára csábitotta, másokat pedig még e' fölött fenyegetésekkel is kényszeritett bünös tetteiben részt venni, 's eképen a' törvények szentségén, 's az ezek és az ősök szokásai által megállapított országgyülési értekezés során kifogott volna, végre a' ti úgy nevezett nemzeti gyüléstekben olly zabolátlanul divatozott, hogy a' végzések hozásának 's a' jegyzőkönyv-készitésnek hatóságát is, melly a' többször emlitett 11dik t. cz. 3dik pontja szerint, ii és ll betük alatt, csak a' törvényes elnök alatt összeült országgyülésnek, 's ennek is az ott nyilván kimutatott korlátok közt vagyon fenhagyva, mindenféle merész intézetei előmozditása végett magának tulajdonitani, minket pedig, hogy azon gyülekezettel országgyülési értekezésekbe bocsátkoznánk, 's arra, mit az sérelmek 's kivánságok neve alatt összehordott, kegy. határozást adnánk, 's ez által az alaptörvények 's az 1791: 7 és 11-dik t. cz. világos rendelése által csak a' diaetára törvényesen összegyülekezett KK. és RRdeket illető hatóságot tettlegesen azon, mindent inkább, mintsem a' törvény értelmének megfelelő országgyülést képező gyülekezetre ruháznók, únszolni, sőt arra is vetemedni merészlett, hogy a' mit az előtt régi szokásból még a' törvényesen összegyült KK. és RRdek is előre kikért kir. engedelem nélkül nem tettek, azon gyülekezet közepéből kiválasztott tagokat, minden, a' mi, ezen országgyülésre meghatalmazott 's tulajdon személyünk képét viselő kir. biztosunknak tett előjelentés nélkül, országos küldöttség neve alatt hozzánk küldjön; egy szóval mindenekben olly kárhozatos önkényt mutatott, hogy akár a' legméltatlanabb személyes sértegetésekkel vegyitett vitatásokat, akár a' kormány gyülöltetésére 's minden polgári alkotmány köteleinek felbontására intézett mérges szándékkal előhordott panaszokat, akár azon merészséget, mellyel ellenünk 's azon eldődiek hamvai ellen elkövetett szembetünő csinnyal, kik az illy zabolátlanság megkorlátoztatására hozott 's most is fenálló törvények alkotóji voltak, ezen panaszokat közrebocsátotta, 's az elmék felingerlésire mindenfelé elterjesztette, akár pedig némellyek hitetlenségével, 's hivatali esküjök megszegtével elkövetett egyéb vétkes tetteit tekintjük, azon helyen, mellynek a' törvények és törvényes rend szent helyéül, 's azok által, kiknek mind az elmék mérséklése, mind a' tanácskozások méltósága, mind pedig a' nyugalomra 's köz csendre törekvő igyekezet által polgártársaiknak például kell vala szolgálni, se szóval se tettel semmit el nem mulasztott, mit az eldődiek még magányos

polgároktól is nem csak el nem szenvedhetőknek, hanem legterhesebb büntetésekkel zaboláztatandóknak ítéltek.

Ezekből eléggé kitetszik, hogy ti azon időt — melyet nektek a' kir. előadásinkban kimondott 's az ős alapos törvények és diplomatikai határozatok által megszabott intézet utján eszközlendő, 's megerősittetendő köz boldogságra czélzó kegy. intézetink szerint a' fenemlitett törvények által kimutatott módon ezen boldogitó czélra, és igy arra is kell vala használni, hogy a' mit az adózóknak szivünkön fekvő sorsukra nézve nektek kinyilatkoztattunk, mentülelőbb teljesedjék; — az országgyülés megnyittatásától fogva annyi hónapok óta úgy töltöttétek el, hogy mikor az ezen országgyülést megelőzött idők történeteire nézve saját vigasztalástokra kivántátok azt emliteni, hogy midőn azok által másutt mindenfelé a' köz csend felháborittatott, a' kölcsönös bizodalom az uralkodók és népek közt meggyengittetett, 's minden szent és világi alkotmányok felforgatás veszedelmeinek tétettek-ki, a' mi erdélyi Nagy fejedelemségünk és ahozvisszacsatolt részek hív népei minden illy ártalmas törekvéstől távol maradtak 's ősi alkotmányukat, 's ezzel egy idejü hívségöket fejdelmökhez szentül fentartani meg nem szüntek; még is ti, kiknek ezen méltó dicséret még nagyobb megerősittetésére kell vala igyekeznetek, azzal nagyobb részben magatok fenhagytatok. Mennyire törekedtünk mi a' dolgok illy állásában, hogy ti a' törvények utjára lépni, gondolatitokat a' dolgok ezen törvényekkel megegyező folytatására forditani 's ekép a' haza boldogságán az adózók iránt fen emlitett atyai gondoskodásunkra nézve is munkálkodni siessetek, azt azon többszerezett intések eléggé megmutatják. Mellyek következésiben, noha a' Statuum praeses és Itélőmesterek az 1791beli hitforma szerint valahára fölesküttettek, minekutána illy szünetnélküli vétkes vetélkedéssel 's a' törvények 's törvényes szokások ellen próbált, mint ugyanerre következett tulajdon tettetek által magatok megbizonyitottátok, szükségtelen küzdéssel annyi idő haszon nélkül elvesztegettetett volna, még is csak hamar kitetszett, hogy ez által nem szándéktok hanem csak szinlelt oka változott-meg a' törvényes kötelességtek teljesitésében 1834 nov. 27-kén költ kegy. leirásunk által ismételt intésünk ellen is keresett további késedelmeteknek.— Mert ámbár azon kérdést, hogy azokon kivül, kiknek hivataljoknál fogva jelen kell az országgyülésen lenni, kik legyenek az 1791 : 11 törvény-czikkely értelme szerint regalistáknak kegyelmesen kinevezve, azon királyi meghivó-levelek, mellyek az emlitett törvény tartalmához képest ezekhez egyenként elküldettek, tökéletes megnyugtatástokra megfejtették, 's ezen meghivó-leveleknek eddig soha kétség alá nem hozott hitelessége minden ez iránti kéteskedésteket önként kirekeszté: ti még is az országgyülés kezdete után 7dik hónapban csupán, mint nyilván kitetszik, az országgyülés késleltetésére intézett és kárhozatos czélból ezen kérdést vitatás alá vettétek. — Lehetetlen volt, hogy zabolátlanságtoknak ez által adott uj bizonysága mind nekünk, mind minden józan gondolkozásu előtt annál kedvetlenebb ne legyen, mentül ártalmasb következéseket huzott maga után ezen uj halogatása a' választásnak, 's az országgyülés kiegészittetésének. Mi azonban még ez által sem hagytuk kimeritettni békestürésünket, hanem az országgyülés illyetén kiegészittetésére még akkor is buzgón törekedvén, 1834 dec. 31kén kiadott kegy. leirásunkban emlitett kegy. intézetünk kinyilatkoztatása mellett, ujra is megintettünk titeket, hogy kötelességteket valahára teljesiteni ügyekezzetek. De a' máshova czélzó elméknél ezen intésünk is sükeretlen volt, sőt gyülekezeteteknek, mind a' törvények 's bevett szokás mind pedig emlitett több rendü kegy. kir. leirásink által kárhoztatott vakmerőségét még az által is pótoltátok, hogy nem átallottátok emlitett gyülekezetetekben azon szabad választási jognak, —melly a' diaetára törvényesen összegyült Rendeket az 1791 : 20dik törvényczikkely tulajdon szavai szerint az ország sarkalatos hivatalinak kipótlására dicső I. Leopold császár diplomája 's ezt követve a' fejdelem és statusok közös megegyezésök 's a' gyakorlás által megerősitett constitutiok szerint illeti,—milly mód szerinti gyakoroltatását is vizsgálat alá vonni, a' szabad szavazást, mellynek palladiumát eleitek ugyan-ezen törvényben helyeztették, úgy nevezett törvényes erőszak alá vetni, a' már elkezdendő választásnak nem az emlitett törvény, és eddig gyakorlott törvényes szokás szerint, hanem ezzel tökéletesen ellenkező módon leendő végbevitelét vitatni, 's eképen kötelességtekkel tovább is ellenkezni. —

E' teljes meggyőződésünk által meg levén tehát nyugtatva, hogy valamint az előszámláltak által erdélyi nagy fejdelemségünk, és ehez visszakapcsolt részek törvényeit, 's municipalis jusaik sértetlen fentartására törekedésünket nyilván megbizonyitottuk, úgy szivünkbe rögzött türödelmességünknek, 's a' keményebb eszközök használásiban késedelmességünknek, mit önként megvallani nem átallunk, nagy példáját adtuk: már most azon szent kötelességünknél fogva, mellyel gondoskodni tartozunk, nehogy a' fenálló törvények, 's minden jó rend szembetünő megvetésivel összeköttetett ezen megátalkodottságtokból 's további folytatásából, azon nem az ősi-alkotmány fentartatására hanem felforgattatására intézett gyülekezeteteknek, melly nem csak nyilván kihirdetett elvei, hanem módja által is, mi szerint a' szavazás törvényes szabadsága, ha csak a' pártszövők (factiosusok) intézeteiknek nem enged, elnyomatik, egy tanácskozó testületnek még képét is levetkezte, a' köz boldogságra még nagyobb kár háramoljék: tulajdon legfőbb kir. hatalmunknál fogva ezen országgyülést felbontjuk, 's annak általjában 's külön minden munkáit 's ujitásit, mellyek az ősi alkotmányt, a' törvények és diplomák által megállapitott köz kormányi formát, az országgyüléstartás törvényes módját, vagy pedig kir. hatóságunkat és jusainkat, nem különben a' nekünk tartozó hivséget és tiszteletet akármiképen, és melly részében megsértik, valamint azok ugyanazon ősi alkotmány, törvények és helybenhagyott szokásoknál fogva, már önmagokban is minden erő nélkül valók, olly hozzátétellel kárhoztatjuk, erőtleneknek hirdetjük 's megsemmisitjük, hogy minekutána e' szerint az, a' mit mi, az ősi constitutiot 's az erdélyi nagy fejedelemség 's ahoz visszakapcsolt részek municipalis jusait szentül és sértetlenül fentartani czélzó változhatlan akaratunkból veletek végezni kivántunk vala, sükerétől megfosztatott, 's min-

den olly állapotba helyeztetett, hogy egyedül kir. hatalmunknak kell erdélyi nagy fejdelemségünket az anarchia veszélyeitől, 's megátalkodott makacsságtok akármelly következéseitől menten tartani, mi ezen kénytelenségnek akaratunk ellen engedünk, és semmit inkább nem ohajtunk, mintsem hogy helyre állittatván a' törvények hatósága, 's az elmék ezek megtartására térvén, az országgyülést mentülelébb összehíhassuk, 's uralkodásunk módját ezen változhatlan föltételünkhöz mérsékelve folytathassuk. — Nektek tehát mindössze 's egyenként ajánljuk és parancsoljuk, hogy házaitokhoz térjetek vissza, minden 's akármi névvel nevezendő, a' törvényekkel 's helybenhagyott szokásokkal ellenkező gyülekezettől 's akármelly azon engedelmességet valamikép megsértő merész cselekedettől, mellyben a' nekünk eskü szerint tartozó hivség voltaképen áll, tartozkodjatok, 's minden kegy. parancsolatinknak valamint közönségesen úgy különösen abban, a' mit kir. uralkodásunk hatósága 's a' köz kormány folytatása megkiván, engedelmeskedni el ne mulassatok.

Melly k. k. leírás febr. 6kán tartatott országos ülésben felolvastatván, ezzel az országgyülés eloszlott. — Ugyancsak jan. 29röl költ 's az erdélyi Fökormányszékhez intézett k. k. leirásban ő Felsége ezen kormányszék legfelsöbb kormányozását teljes hatalmú kir. biztos Ferdinand föhg kir. fenségére méltóztatván bízni, ennek következésiben ő kir. fensége e' f. hónap 7kén az erdélyi fő kormányszék teljes gyülésében következő beszédet tartott:

Idei jan. 29kén költ, 's a' mlgs kir. Főkormányszék' tegnapi ülésében kihírdetett kegy. kir. leirásból megértették uraságtok, hogy ő cs. k. ap. Felsége rám mint meghatalmazott kir. biztosra, egyszersmind a' mlgs. k. Főkormányszék legfelsőbb igazgatását is kegyelmesen bizni méltóztatott. — Ő cs. k. Felsége nagy fájdalomérzéssel kényteleníttetett tapasztalni, hogy azon éper olly törvényes, mint atyai 's kegyelmes intézeteknek, mellyekből az országgyülést egybe hitta, a' következés nem felelt meg. — Már régen az országgyülés megnyittatása előtt több törvényhatóságban az illő igazgatás megzavartatott, 's a' fenálló rend ellen törvénytelen szegülések mutatkoztak. Ő Felsége reménylette ugyan, hogy e' tévedések a' törvények által kiszabott módon, t. i. országgyülési határozatok által helyes utra vissza fognak téríttetni; de azok ellenkezőleg a' közelebb mult 8 hónap alatt sok helyen még nagyobbra növekedtek. Ő Felségének intézete tehát — a' mint eziránti kegy. kir. leirásában tisztán ki vagyon fejezve — csupán arra czéloz, hogy mind az, mi a' törvények 's helybenhagyott szokások ellenére határoztatott, eltörültnek nyilatkoztassék, minden az ezen ujitások előtt volt állapotra visszatétessék, a' törvényes rend a' közigazgatás minden ágaiban haladék nélkül helyre állíttassék 's minden sértéstől bátorságba helyeztessék. Melly törvényes czéllal ő Felsége még azon atyai intézetit köti össze, hogy illy módon azon időpont siettessék, midőn a' csend és törvényes rend mindenütt helyre állíttatván ő Felsége az országgyülést ujra egybe fogja híhatni. — Mennyire legyek ezen bennem helyzett legfelsőbb bizodalom által megtisztelve, őszintén megismerem ugyan, de nem kevésbé érzem azt is, milly nehéz legyen fels. Urunk törvényes és atyai, de egyszersmind komoly és elhatárzott intézeteinek tökéletesen megfelelni, 's bizonyos vagyok abban, hogy ezen nehézségek uraságtok előtt nem ismeretlenek. Mindazáltal uraságtok köteleségeinek hív teljesítése őszinte kivánásától, valamint a' legkegyelmesb fejdelem parancsolati iránt viseltető illő tisztelettől 's tiszta haza-szeretettől lelkesíttetve, minden erejök ráforditásával annyival inkább fognak munkálkodni, mennyivel fontosbak 's terhesbek azon körülmények, mellyekkel az ő Felsége által előnkbe tüzött czél-elérésre küzdeni kell. — Ő cs. k. Felsége azt méltóztatott kegyelmesen parancsolni: hogy a' mlgs. Fökormányszék a' hivatalos dolgokat, mint eddig is szokta, két külön tanácsban folytassa, mellyek közül egyikben, t. i. a' politikaiban alelnök gr. Kornis János úr ő exclja fog elölülni, 's egyszersmind a' szoros értelembeli elnöki tárgyakat folytatni; a' másiknak pedig, t. i. a' törvénykezési tanácsnak elnöksége Nopcsa Elek úr ő exceljára bizatott. Egyébaránt azon tárgyakat, mellyek az én elölülésem alatt lesznek fölveendők 's eligazitandók, a' magokat előadandó esetekben a' mlgs kir. Fökormányszéknek különösen ki fogom jelelni." — Ezen beszédre a' Fökormányszék nevében erd. r. catholicus püspök Kovács Miklós ő exja felelt. (Erd. Hir.)

Február 14kén dél előtt 11 óra tájban érkezett meg Zimon és Eszék felé jövén, Budára a' török portának Londonba menő követe Beylikdschi (másodrendű külminister) Nuri effendi's elindult Bécsnek 15kén délután 5 órakor. Kiséretéhez tartozik: Talet effendi, követségi első és Töwfik effendi második titoknok; Janko Vogarides samosi fejedelemfi, török udvari tolmács; (ki francziául Konstantinápolyban tanult meg) Bekir bey pattantyus ezredes; Emir bey alezredes, hat tengeri katona-kadet, kik Angliában tanulni fognak 's egy török pap. Zimonból Bécsig kiséri egy ausztriai cs. k. tolmács, és a' belgrádi basa tolmácsa Ahmed. Az egész utazó személyzet, török cselédséggel együtt áll 33ból. Megnézte az említett török követ szombaton hozzája tartozó főbbjeivel, Döbrentei Gábor k. tartománybiztos ur által vezetve, kit nagymélt. Mérey Sándor ő exja, mint az országbeli tartománybiztosságok főigazgatója Tétényre eleibe is küldött, a' királyi várt, a' csillagásztornyot, jelen volt este a' budai magyar játékszinben. Vasárnap megjárta a' budai szőlők között temetve lévő Tyul-Baba török szent sírja táját, a' császár fürdőt, fegyvertárt, 's tiszteletét tette 11 órakor nagymélt Mérey Sándor ő excljánál, 12kor báró Lederer Ignácz magyarországi hadkormányzó ő excljánál.

A' NEMZETI CASINO állása annyira gyarapodott, hogy a' társaság már a' mult évben egy új kellem-ággal, tudniillik a' hangászati mulatsággal nevelheté érdekeit. Melly határozata meleg részvéttel fogadtatván a' közönség által, az idei téli köz-gyülés annak további fenállását

rendelte; szükségesnek tartván egyszersmind a' Társaság méltóságának 's eddig érdemlett tiszta szeplőtlen hirének fentartására e'részben is különös figyelemmel lenni. Ehezképest folyó évi február 11kén tartott választottsági gyülésből e' következő szabályok vannak megállapitva: 1) A' hangászati mulatságokba minden részvényes maga, 's kinek családja van, családja társaságában belépti-jegy nélkül szabadon jár be. — 2) Minden részvényesnek van joga a' casinoi szabályok szerint vendégeket magával hozni, de tartozik az arra rendelt hangászati vendégkönyvbe neveiket a' magáéval együtt beiratni. — 3) Minden részvényesnek van joga 5 idegen személy számára a' rendeletek 4ik pontjának szigorú megtartása mellett az igazgatótul belépti-jegyet kérni. — 4) Foglalkozók és casinói rendes vendégek a' szabályok szerint különben is az intézet minden kényelmeiben részesülhetvén casinói vendégjegyeik elömutatása mellett járhatnak-be. — 5) Egész esztendőre csak következendőknek adatnak belépti-jegyek: a) Részvényes családjának, hogy ez önélküle is bémehessen. — b.) Hangászoknak és műkedvelőknek (dilettans) csupán személyeikre. — c.) Özvegy asszonyságoknak, kik iránt az igazgatóknak 's ezek által a' Választottságnak tétessék jelentés. — Egyéb rendüeknek csupán egy napra szóló jegyek adathatnak. — Idegeneknek, utazóknak, 's több e'féléknek az igazgató van felhatalmazva belátása szerint jegyet adni. — d.) Elölegesen mindenki megkéretik, hogy jegyét senkinek másnak ne engedje által, 's így se magának, se az Intézetnek kedvetlenséget ne okozzon. —

A' casinói rendeletek 4dik pontja pedig — melly így szól: „Olly honbeli, ki már maga ura, vagy itt megtelepedett idegen, föld- vagy házbirtokos, nagykereskedő, egyedül mint részvényestag vétethetik az intézetbe. — Vendégeknek pedig minden fizetés nélkül csak olly idegenek választathatnak, kik itt bizonytalan időre 's mintegy átmenőleg tartozkodnak, nem különben katona és polgári hivatalban levők, tudósok, művészek, jól nevelt ifjak, kiknek az érintett pénzbeli áldozat terhökre esnék" — szoros megtartás végett mind az igazgató, mind részvényesurak figyelmébe különösen ajánltatik. Költ Pesten február 15kén 1835.

Pregardt János s. k.
Igazgató.

Különféle. Mult lapunkban a' gőzhajó-társasági tudósításban érintettük a' gőzhajók idei első indulásidejét, azonban ujabb hiradásnál fogva, különösen „I. Ferencznek" indulásideje (Pestről Zimonba) ha nem reménylett akadályok nem tartóztatják, — már febr. 21ikére jelentetik. Pannonia Pozsonybul Pestre martz. 6kán indul. Martzius és april hónapokra a' tariffát ingyen kaphatni meg a' gőzhajó-társaság ügyviselő hivatalában Malvieux urnál Pesten Dorottya-utczában 11 sz. alatt. Biztosb uti ellátásra nézve szükséges levén az utazók számát már indulás előtti estve tudni, kéretnek a' tisztelt utazók mindenkor ezen indulás-előtti estéig a' mondott ügyviselőségnél méltóztassanak utjegyeket váltani. — Pozsonyban az 1831 óta gróf Zichy Ferencz ő excja pártfogása alatt létező árvagyám intézet mult 1834 évi összes pénzbeli jövedelme 5718 fr. és 5 kr. ment, kiadás 5703 fr. és 49 kr; maradt tehát 1835re 14 fr. és 16 kr. Az intézet tartalék-pénzalapja 1018 fr. és 25 kr.

ANGLIA.

Az irlandi választások mint említettük háborgások által valának megzavarva. A' sikság népe mindenütt fegyverben áll, nem ugyan a' hatóságok ellen pártoskodásból, hanem egymás ellen. A' pártok közt több helyen már vérengzések is történtek. Anahag-Bogban több ház elpusztíttatott 's hamvaztatott, a' lakosok közül pedig egy meggyilkoltatott. A' charlemonti pattantyuság 's az armaghi őrség parancsot vőn oda indulni, 's a' választások alatt ott mulatni védőleg a' választási szabadságot a' választók hatalmaskodásai ellen. E' vidék állapotjáról szomoruk a' hirek. Minthogy a' lakosok (kik többnyire katholikusok) azt hallották, hogy a' protestansok többféle garázdaságot követtek el katholikusokon, estvénként csoportosan, és puskákkal, kaszákkal, ásókkal fölfegyverkezve csődülnek az utczákra, 's ott támadják meg a' protestansokat mintegy visszatorlásul. Más részről meg a' protestansok 's orangisták is egyesültek a' katholikusok ellen, 's igy valóban vérengző kicsapongásoktól tarthatni. Már több helyen gyuladás is volt. Belfastben több ház lerontatott, 's a' protestansok egy katholikus kápolnát dúltak föl. Mindezekre méltán félhetni, hogy ha az olly annyira sürgetett javitás az egyház ügyében még tovább is késendik, az ország az ellenkező pártok dühe miatt tüzbe lángba boruland, mert semmi e' pártok ingerültségét annyira nem neveli, mint a' kétes jövendő bizonytalansága. A' Courier e' tekintetben azt hiszi, hogy habár képes lesz is a' ministerium, megtartván elsőházi szónokul Manner-Sutton urat, kedvező válaszfölirást kieszközleni a' tróabeszédre az alsóházban, az irlandi egyház-javitásban bizonyosan meg fog bukni, ha nem az igazság és józan ész javaslotta rendszabályokat fogja pártolni. — Howick lord, Grey gr. fija választói előtt Northumberlandban azt nyilványitotta, hogy legkisebb bizalommal sem lehet a' mostani ministerium iránt, 's hogy ő Sir Robert Peel leirását tamworthi választójihoz puszta szóknak nézi, azon pontot kivéve, melly az irlandi egyházjavitásról szól, 's mellyben az első minister világosan kimondja, hogy ama' javitást, legalább úgy, mint a' nemzet ohajtaná, ellenzeni

fogja. Azt bizonyítá ezután, hogy noha nem leend rendszeres ellenzője a' ministeriumnak, 's ha jó rendszabásokat javasland, mellyek az ország üdvére czéloznak, azokat félre nem vetendi, hanem inkább pártolandja: de minden bizodalmi szózatot, mellyet a' ministerium az alsó háztól netán kivánni fogna, egyenesen meg fog tagadni. Ellenkezőleg ezen véleménnyel, melly a' toryk eddigi viseletén alapul, azt említi az Albion, hogy külföldi tudósításoknál fogva a' külföld Wellington herczeggel igen meg van elégedve, 's különösen az éjszaki hatalmaknál magas bizalomban áll mind Wellington, mind Peel, kik nem csak személyével, de folytatandó politikájával is teljesen megelégszenek, 's abban végképen megnyugszanak. — Egy londoni levelező jan. 30ról azt mondja, mit úgy is tudunk, hogy Anglia sokkal fontosb változások előestvéjén van, mint bármellyik vala az egyházujítás, vagy a' Stuartok elűzetésök óta. „A' reformbill, ugymond a' Standard, e' megtestesült szó-eszköze a' toryknak, legalább azon hasznot hajtá, hogy elűzé számos évre az ujításoktóli félelmet.“ — Medem gr. orosz ügyviselő Londonban, mióta Lieven hg. eltávozott, utra készül Paris felé, Pozzo di Borgo pedig már váratik Londonban. — A' Times is említi a' főbb körökben is elterjedt ama' hirt, hogy a' királyné terhes. — A' M. Chronicle azt hiszi, hogy Pozzo gr. a' parliament megnyittatása után alig maradand négy hétnél tovább Londonban, melly idő után ismét a' tuileriákhoz térend vissza. — E' hirt párisi levelek is erősíteni látszanak, mellyek azt is említik, hogy Pozzo ur családjából néhány személy Parisban maradt. — Londoni orosz követségre Woronzow gróf van szánva, de ő tavasz előtt nem indulhat el. — A' Courier folyvást bizonyítja, hogy a' kabinetben meghasonlás 's tetemes véleménykülönség uralkodik. Azon kilátás ugymond, hogy mindjárt a' speaker-megválasztásnál meggyőzessenek a' ministerek, nagy nyugtalanságba ejté őket, 's kedvetlen megjegyzésekre ada felülről alkalmat. A' király boszankodik, hogy a' nép véleménye megmásultával hitegették őt, mi pedig most máskép mutatkozik; de a' Standard ezen egész hirt hamisolja 's azt mondja, soha kabinet egyetértőbb nem volt a' mostaninál. — A' londoni udvari ujság febr. 3ról estve kir. kabinet-parancsot hirdet Whitehalból, mellynél fogva egy biztosság neveztetik, 's ennek tagjai a' canterburyi érsek, Lindhurst lord, a' yorki érsek, Harrowby gróf, a' londoni, lincolni 's gloucesteri püspökök, Sir R. Peel, Goulburn, C. W. Wynn, Hobhouse és Sir Herbert Jenner uu. Ennek tiszte lesz Anglia és Wales püspökmegyéji állapotját megvizsgálni, tekintve jövedelmeik mennyiségét, a' püspöki eljárások (functio) egyenszerübb fölosztatását, 's azon szükség eltávolittatását, mellynél fogva eddig a' püspöki hivatalokhoz még jövedelmes plebániák is adattak lelkészi foglalkozással; továbbá tiszte megvizsgálni: melly módok volnának legjobbak annak kieszközlésére, hogy a' lelkészek hivatalok helyén lakjanak. (Öst. Beob.)

SPANYOLORSZÁG.

Madrit febr. 25 Gen. Llauder végre a' ministeri hivatalt letevé. Ez mintegy kibéküléskép történt a' procurador-kamarával, különben a' 18-ki történet-fölötti vitatások vége bizonyosan föliras lett volna, fölszólitandó a' királynét, hogy kormányát bizodalom-gerjesztőbbre 's a' nemzet buzgó kivánatihoz hajlóbbra módosítsa. Martinez és Toreno tehát ujra győztek; minthogy azonban Valdes van meghiva a' kilépett minister helyébe, a' kormány irányának ez uj taggal változni kell, legalább a' procuradorok nem lesznek többé azon kétes helyzetben, hogy se ez, se amaz ministeri párthoz ne hajoljanak. Valdes ultra-liberalis, de megállapodott politikai charakterü férfi, barátja Arguellesnek 's Minának 's mint illyen nem utólsó tagja a' mozgás-pártnak. Hadi hirét az amerikai háborubau szerzette, mellybül a' Sarsfield után reábizott navarrai vezérkedés nem ró le semmit, tudva levén: milly hatalmas körülmények gátolák az akkori hadviselést. Ő politikájában legegyenesb, 's a' mit érez, kereken kimondja; a' nép bizodalommal vonzódik iránta. Llauder további rendeltetése nem kis gondot nyujt a' kormánynak, Cataloniába visszaküldeni épen nem akarják, a' sereghöz szinte nem; Martinez tehát a' gyalogságra ügyelést szeretné rá bizni, de illy lépéshöz sem mer fogni, valamig Valdes jóváhagyásárul nem bizonyos. Llaudernek valóban keserü lehet az emlékezés, melly tizennégy napi ministerségébül reá maradt, de még keserübb a' töviskorona, mellyel pályájárul a' procuradorok lelépteték. — Ujabb habozást okoz gen. Alava tudósitása Londonbul, melly szerint ő mint állitják, más módot nem lát Spanyolországnak Europával kibékülhetésére, mint a' két ellenfél közti házasságszerződés elfogadtatását 's ez által a' polgárháboru megszüntetését. E' mód a' fölkapó szabad párt előtt még sokkal utáltabb a' franczia beavatkozásnál. S. Sebestianbul jan. 30kárul jött levelek szerint Biscaya partjainál a' királyné czirkáló hajóji egy gőzhajót fogtak el, melly Angliából jövén nagy mennyiségü pénzt 's 4000 darab fegyvert szándékozék a' carlosiak számára kiszállitani. A' hajó mint hadi zsákmány a' passagesi révbe vitetett. — Bayonnebul febr. 4kérül estve tudósitás érkezett, hogy Elisondo őrségét a' tartalékosztály fölváltotta, 's ez alkalommal az ostromló carlosiak minden felé megszalasztattak. — Madrit, honnan jan. 29-

keig vannak hirek, folyvást csöndes. Llauder, a' mit nem is reménylettek, visszaküldetett Cataloniába 's Madritbul 26kán utazott el. Mind a' két kamara fölirást szavazott a' királynéhoz kijelenteni a' 18iki történetfölötti sajnálkozását.

TÖRÖKORSZÁG.

Sokan tudositást vettek Szerviából, hogy ott rendetlenségek ütöttek ki, mellyek következésiben Milosch letétetett, fija Milan hg pedig kormányra hivatott meg. De hivatalosan eddig nem érkezett 's közöltetett még erről semmi, mi ha nem hozza is a' dolgot egészen kétségbe, legalább tulságosnak hiteti, mert sok vérontást és egész Szervia fölbomlását is rebesgeték. Azonban már régóta lehete zendülö mozgásokat várni Szerviában, mert annyi bizonyos, hogy az ország telve van forrongási elemmel, 's a' nép véneinek érzete nem a' legkedvezöbb. Szervia függetlenségeért Milosch hg valóban sokat tett, 's e' tekintetben érdemes a' hazafi névre, 's dicsöségre; azonban mióta kezén a' föhatalom, sokszor saját akaratjá tüzé törvényül, mi által számos személyt és jogot megsértett, 's ez által sok elégületlenséget okozott. De a' hg becsületére legyen mondva, hogy mindeddig, valamikor mérsékes móddal értesitették, 's az elkövetett igaztalanságról meggyözték, mind a' történt hibát, mind a' netalán okozott kárt, még saját érdeke 's haszna utótételével is azonnal jóvá tenni ügyekezett.

AMERIKA.

Washingtonból irják, hogy a' képviselöházban 3ad izben olvastatott föl azon javaslat, melly a' rotundában a' még üres négy mezö megtöltetését történeti képekkel hazai festökre bizni ajánlá. Adams ur kétlé: valljon lesz e négy benszülött müvész, ki képes lesz e' kivánatot létesiteni. Ö tehát azt javaslá: hagyassék ki a' „négy" szó, 's bizassék a' müvészek száma a' biztosságra; mire Wise ur következöleg válaszolt: „Bátran állithatom, hogy Éjszakamerika földünk minden országai közt leggazdagabb most müvészekben. Alston legjobb a' történeti szakban, Sully legjobb mellkép-festö, 's Greenough legjobb szobrász a' világon 's ámbár a' szép müvészet nálunk nem igen mozdittatik elö, még is honosak azok itt. Ha a' négy üres mezö kitöltetését négy müvészre bizzuk, a' találékonyságnak tág mezöt nyitandunk, 's elkerüljük azon egyszinüséget, melly a' rotundában a' függetlenség nyilatkozását elöterjesztö négy képben olly igen szembeszökö; hol az arczok kifejezése olly annyira ugyanaz, hogy nem méltatlanul nevezék azokat „Lábak képének." Reménylem tehát hogy az inditvány eredeti alakjában fog megmaradni." Ward ur e' szónokkal teljesen egyértelmü, 's még tiz 's néhány müvészt emlit, kiknek müve nem válnék disztelenségére a' Capitoliumnak. Ennyi müvész mellett fonáknak hinné kevesebb müvészre bizni a' remeklést, mint a' biztosság ajánlá. Vinton ur azt javaslá még: tétessék e' szók után „történeti festvények" „a' gyarmat v. zendülés idejéből." 's Adams urnak azon megjegyzésére: hagyatnék ki „a' gyarmat idejéből" azt felelé Jarvis ur, hogy ez által a' leggazdagabb ötlettöl, tudniillik Columbus kiszálltától fosztatnék meg a' müvész; ö inkább azt javaslaná: ne választassék késöbbi tárgy 1781nél. — Az ülés elhalasztatott, mielött végzést hozott volna.

BELGIUM.

A' Moniteur belge jan. 10kén kir. rendelést közöl nemzeti muzeum fölállíttatásáról, mellynek következök határozatai: 1) a' Brüsszelben fölállítandó nemzeti muzeum kizárólag belga festészek, szobrászok, rézmetszök 's épitészek legjelesb müveinek van szánva; 2) csak kitünöleg jeles müvek vétetnek abba föl; 3) a' belminister föl van hatalmazva a' status költségin vett, vagy még ezentul veendö müveket a' muzeum képtárában fölallíttatni azon föltét alatt, ha elég számosak azok egy különös gyüjtemény-alkotásra. Egy más királyi rendelés meg azt parancsolja, hogy sep. 1töl fogva oct. 1jig minden évben nyilványos kitétel tartassék Brüsszelben élö belga és idegen festészek, szobrászok, rézmetszök, épitészek, es kötzdök müveiböl. Az elsö kitétel 1836ban leend. E' tárgyra nézve a' Tudománytár most megjelent 4dik füzetének következö szavait emlitjük: Magyarország, e' nagy birodalom, 's 12 milliónyi népnek hazája, egy müvészi gyüjteményt sem bir, melly hazánkfiaiba mükedvelést lehelne, kezdö müvészinknek példányokat mutatna, hasznos oktatásul! Vérzö szivvel pillantunk a' maria-hülfi palota felé; 's nem lehet nem irigyelni azt, mit tömérdek áldozatokkal hazánkfija gyüjtött! — Azon kincsek ott elvegyülnek a' sok között; 's nekünk mindenünk volnának! — Vannak a' hazában is egyeseknél itt ott kisebb gyüjtemények; de szorosan elzárva köz haszonvétel elöl. — Prágában összeállottak Csehország' hazafi lelkü gazdagabb fiai, összehordták, mit festési kincsekben birtak, azt a' Museum' teremeiben képtárrá egyesitve 's alakitva felállíták, 's megtartván minden külön darab' sajátságát, azt a' köznek, a' hazának — ha kölcsön is — odaszánák; 's Csehországnak igy — van képtára már, 's az e' müvek elött elhaladó hazafi áldja a' birtokosak' feljegyzett neveiket, kik tulajdonukat köz éldeletre, közhasználatra, a' haza' oltárára tevék le! Tudománytár IV füz. 261 lap.

A' képviselöház jan. 31ki ülésében elvégezte a' belsö költségek vitáját 's azokat el is fogad-

ta; a' tanács pedig ugyanaz napon a' külső és tengerügyi költségeket's az igazság-ministerium költségei vitájára ment által.—Brüsselből irják, hogy Harro-Harring, ki Lengyelországban Kazimirowiez név alatt ismértetett, Ostendeben egyik számüzött bujdosó társával, mint állíttatik, hijányos útlevelek miatt elfogatott. Mindketten Londonból jövének. — Parisból irják, hogy valamennyi e' fővárosban tartozkodó lengyelnek az ország belsőjébe takarodás hagyatott meg. Tán megint valami mozgást vettek köztük észre. — A' belga Moniteur kir. rendelést közöl, melly által az 1835re eső 12,000 ujoncz-állítás hagyatik meg. — Hágából jött tudósitás szerint a' general-statusok egyik ülésében Gustavson ezredes, egykori svéd király, levele olvastaték föl, mellyben azon panaszkodik, hogy Hollandiában sok sérelemmel illetik őt. A' levél fölolvastatása után a' kamara napirendre tért.

PORTUGÁLIA.

Leuchtenberg hg. január. 25kén a' Tajoba megérkezett. Tiszteletére minden hajó a' kikötőben, háromszori üdvezlést lőtt. A' hg. mingyárt más nap kiszállani szándékozott. A' cortesi kamarák, mellyek január 20kán ujra elkezdék üléseiket, tizenkét tagbul álló választottságot neveztek ki a' hg. üdvözlésére. A' ministerek, mig az összekelés pompája végbemenne, 3 napi szünetet kértek a' kamaráktól; azonban ezek csak egy napot határoztak, magát t. i. az összekelés napját. Mióta az ülések ujra megnyittattak, a' vitázások igen hevesen folynak. 24kén m. Saldanha inditványt tett egy fölirásra, mellyben ő fölsége kéressék a' kamarák eloszlatására. 30 tag levén az inditvány alá irva, a' kamara vitatás alá vette 's biztosságra utasitotta. E' fordulat, mint mondják, nem kis aggodalomba ejti a' ministereket. — Sir Doyle generalőrnagy és Bacon gen. közt a' régen forrott gyülölség e' napokban ocsmány veszekedésre aljasult le. Sir Doyle, ki egy izben gen. Baconnal már verekedett, 's azóta mig d. Petro élt, csupán ennek kérelmére békült ki vele szinleg, e' napokban a' kamarák előtt ujra vádakat terjesztett föl ellene 's még Shaw ezredes ellen is. Bacon, ki d. Pedronak azt igérte volt, hogy Sir Doylet többé nem bántandja, ha ez panaszaival 's becsület-követlésivel fölhagyand, — ezen uj vádakon olly szilaj bosszura gerjedt, hogy Sir Doyleval jan. 15kén az utczán találkozván, azt egy jó nádbottal tetőtül talpig elverte 's aztán tovább állott. Sir Doyle egész testében merő kék foltosan, egy közel gyógyszertárba vánszorgott, 's veretése fölött nyomban orvosi vizsgálatot tartatott, hogy ügyét törvényes uton kereshesse. Egész Lissabon megbotránkozott e' goromba történeten.

OLASZORSZÁG.

Rómába érkezett tudósitások szerint a' nápolyi király a' pápa követét nagy előzéssel fogadta, 's igen azon volt, hogy Monsignore Ferretti (a' követ) kalapját fején tartsa meg. Régi előjoga ez t. i. a' pápa követének Nápolyban, hogy fedett fővel jelenhetik meg a' király lakában, míg az ország nagyai térdelve csókolják a' monarcha kezét. Ezen kitüntetés oda mutat, hogy a' nápolyi kormány örömest kedvét keresi 's barátságát a' pápának, és minden apró félreértést eltávolítani ügyekszik. — A' római hirlapok már néhányszor jelentették, hogy Giovane Battista de Possi, ki Voltaggioban 1698ban született 's 1764ben Rómában halt meg, a' boldogak (szentek) közé számittatott.

SCHWEIZ.

Zürich, jan. 22. Mult év oct. 30án bocsátott Olfers ur a' porosz ügyviselő jegyzéket a' főhelyhez, mellyben azt kivánta, hogy Schweiz respublica minden tétovázás nélkül ismérje el Neuenburg cantonban vagy hgségben a' porosz felsőséget. A' főhely erre nem felelt, hanem csak átküldötte a' jegyzéket nov. 10én Neuenburg kormányához azon nyilatkozással, hogy a' főhely csak vele akar értekezni, 's tőle megtagadni, mit a' neuenburgi alkotmány kiván az 1815ben adott biztositék, vagy az 1831ben történt változások iránt. Erre dec. 29kén Berlinből vett utasitáshoz képest a' neuenburgi kormány irást külde a' főhelyhez, mellyben az kivántatik, hogy a' neuenburgi viszonyok mint szinte a' czim és kokarda iránt is ezentul minden közszövetségi alkudozás szünjék meg 's maradjon el. A' főhely jan. 14én költ körlevele kiséretében mind ezen irományt megküldé a' cantonoknak.

A' gabona pesti piaczi ára február 17kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	—	140	133⅓	Zab	83⅓	82	—
Kétszeres	—	—	124	Köles	—	—	—
Rozs	121⅓	116⅔	113⅓	Köleskása	—	—	—
Arpa	102⅔	100	92	Kukoricza	103⅓	100	—

Pénzkelet:

Bécs február 14kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	101⅝	1834ki statuskölcs.	581 9/16
„ 4 pC.	95	Kam. — pC. kötel.	60 3/32
„ 1820ki kölcs.	212⅝	Bankrészvény	1315
„ 1821ki „	139¼	Cs. arany pCt. agio	1⅝

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

15. szám Pest, szombat február 21kén 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban; ő fölségének az erdélyi k. főkormányszékhez küldött leirása; m. nyugpénz-intézeti választottság ülése; Keglevich László gr. †; levél Aradbul 's a' t.) Anglia (Manners Sutton; Londenderry; Napier lord.) Francziaország (változható politikai viszonyok; követházi ülések febr. 2 — 7kig.) Spanyolország (uj hirek a' táborbul.) Törökország (Szervia állapotja. China (az angol fölügyelőség és hongkereskedők közti viszongások.) Perzsia (Mohammed uj schahnak elismertetése.) Amerika. Németalföld.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: A' fő RR. febr. 14kén az urbéri fölirás stylusa rostálgatását folytatták. A' RRnél 16kán Temes vmegye követe küldöji részérül három rendü inditványt hoza föl: a) az urbéri munkák teljes befejeztetése, b) országgyülés alatt följebbviteli törvényszékeknél polgári pörök folytatása, 's c) a' mostani országgyülésnek bizonyos, az országos RR által meghatározandó határideig elhalasztatása iránt a' nélkül, hogy aztán ujabb összehivásra szükség legyen, azonban ezen inditványok kevés pártolóra találván, elmellőztettek. Ezután ujabb üzenet küldetett a' fő RRhöz az uriszék-tárgybeli határozatok és Tótország nevezete iránt, mellyekre a' fő RR többé semmi észrevételt sem tettek. — Bars követe ujra megpendité az országgyülési ujság ügyét, de inditványát szinte kissebb szám pártolá.

Ő Fölségének az erdélyi kir. fő kormányszékhöz, az országgyülés eloszlatása 's ennek következésében intézendők tárgyában, küldött k. kir. leirása: Franciscus primus, etc. Illusres etc. Comitia, quae pro nostra legum municipaliumque magni principatus nostri Transsilvaniae et partium ei reapplicatarum jurium observantia, inprimis ad cardinalia et diplomatica officia in sensu articuli 20mi 1791 et in hoc provocati sacri diplomatis Leopoldini, ac subsecutarum usuque stabilitarum constitutionum instauranda indiximus, quia penes ingens temporis dispendium non tantum principali huic suo scopo non responderunt, verum ubi per animos rerum pro arbitrio suo novandarum, imo vero omnis praevigentis legalis ordinis ipso mox facto convellendi impetu ductos illae etiam legum diplomatumque sanctiones, quibus modus habendorum comitiorum definitus est, perruptae fuissent in apertum audacioribus in dies ausibus increscentis licentiae campum degenerarunt, iteratis monitis, quibus causam positivarum legum avitique illius instituti, ut par erat, enixissime egimus, in irritum recidentibus, quod supremi tandem muneris nostri regii fuit, solvimus. Sed enim licentiae, quae eam necessitatem expressit, id praeterea in praecipua quaesitae per vecordiam suam pravissimae gloriae parte positum erat, ut postquam primis magistratibus suo modo restaurandis defuit, ipsaque perniciosissimum temeratae legum sanctimoniae exemplum semet praestitit, Nos simul ad faciendum in praesenti salutis publicae discrimine severiorum illorum mediorum usum cogeret, a quibus noster ille in populos sceptro Nostro parentes amor quam maxime abhorret. Rectae tamen voluntatis Nostrae conscientia freti, solo ejus pretio, necessitati huic, quod jam alias declaravimus, cedimus inviti, nihilque magis desiderantes, quam ut sua conculcatis legibus auctoritate reddita, animisque ad observantiam earum reversis, et sic demum suppetente celebrandorum in conformitate illarum comitiorum modo, haec quoprius indicere, et perpetuo illi proposito Nostro parem regiminis tenere rationem possimus.

Ita enim vel in hoc, in quem res magni principatus Nostri Transsilvaniae et partium ei reapplicatarum adductae sunt, situ in eas animo sumus comparati, ut omnia Nostra studia, omnemque auctoritatis Nostrae regiae usum ad solam avitae constitutionis incolumitatem et a maioribus traditam hanc haereditatem posteritati intemerate conservandam referamus. Quare omnia illa, quae seu prius, quam comitia novissima indicerentur, seu deinceps medio decursus eorundem tempore inibi, aut uspiam apud jurisdictiones in obversum legum, approbatarumque consvetudinum unilaterali arbitrio conclusa determinataque sunt, veluti caeteroquin de indole sua irrita, prout antehac, ita porro quoque pro cassis, nullisque declarantes, ad eum rerum statum, qui ante novationem hanc praefuerat, postliminio restituendum, legalemque ordinem in quavis administrationis publicae parte mox et indilate opportunis ad id mediis, ac proinde necessitate ferente iis, qui leges avitaque instituta in sceleratae licentiae suae praedam destinassent, coercitis, instaurandum, et contra quosvis insultus tutum praestandum serenissimum Hungariae et Bohemiae regium Principem et Archiducem Austriae Ferdinandum Carolum de Este etc. patruelem Nostrum dilectissimum, qua commissarium Nostrum regium plenipotentiarium personam Nostram repraesentantem, delegandum, eidemque supremam una regii huiusce gubernii Nostri directionem clementer concredendam duximus.

Ejus proinde erit omni publicae rei per ambitum magni principatus Nostri Transsilvaniae et

partium ei reapplicatarum delata sibi per Nos praedeclarata auctoritate intendere, toties, quoties ei visum fuerit, praesidium regii hujusce gubernii Nostri personaliter gerere, et quidquid ad redintegrandam conservandamque legum et approbatarum consvetudinum auctoritatem, et eos, qui huic refragari in animum inducerent, efficacissimis ad id modis in ordinem cogendos, quamvis denique quietis tranquillitatisque publicae noxam praevertendam opus esse dignoscetur, mox ad effectum dirigere. — Quem in finem antelato serenissimo Principi, patrueli Nostro dilectissimo, qua commissario Nostro regio plenipotentiario, simul etiam quosvis cujuscunque characteris officiales Nostros regios, comperta necessitate, mox ab officio et salario suspendendi, solaque dumtaxat decernenda pro re nata finali eorum, quorum denominationis et respective confirmationis intuitu demissae Nobis propositiones faciendae sunt, dimissione Nobis ipsis reservata; ceterum relate ad quosvis alios officiales publicos, seu ad concernentia dicasteria vel ad praesidium eorundem, seu in comitatibus, districtibus aut sedibus munere quopiam fungentes plenariam, uti necessitas tulerit, eosdem definitive etiam dimittendi, in locum dimissorum alios habita qualitatum et competentiae religionum ratione actutum substituendi impertiti sumus auctoritatem, pro praesenti rerum statu eo diserte extensam, ut ipsae etiam marcales comitatuum, districtuum, et sedium siculicalium congregationes, quocunque demum ex incidenti celebrandae, non secus, nisi cum praevio antefati serenissimi Principis, patruelis Nostri dilectissimi, positivo annutu per concernentes jurisdictionum moderatores expetendo indici possint.

Vobis proinde gubernio Nostro regio benigne praecipimus et mandamus, ut acceptis his tam tenores benigni rescripti illius, quo novissima comitia solvimus, in quasvis per antelatum magnum principatum Nostrum Transsilvaniae et partes ei reapplicatas vigentes lingvas convertendos, quam quae medio praesentium decrevimus, ope ordinationum ad officiolatus concernentium jurisdictionum dimittendarum, aliisque ad festinandum benignae hujus voluntatis Nostrae effectum opportunis modis ad publicam perferre notitiam, eidemque serenissimo Principi patrueli Nostro dilectissimo omnem, ut par est, reverentiam et obsequium praestare, simulque cuncta, quae idem serenissimus Princeps patruelis Noster dilectissimus nomine Nostro acturus dispositurusque est, exactissime omnique cum zelo et promtitudine navanda opera, tanquam a Nobis ipsis profecta explere, iisque tam vos ipsi, quam universi comitatus, sedes et districtus, omnes item cujuscunque status et conditionis officiales et subditi Nostri in magno hocce principatu et partibus ei reaplicatis, ubique locorum et quauis occasione, debitam parition nem promte et inomisse exhibere noveritis et noverint. In reliquo etc.

Ő. cs. kir. Fölsége február 11ki legfensőbb határozata szerint Erdélyben Horváth Ferencz itélőmestert kir. ügyigazgatóvá méltóztatott kinevezni.

A' nagymélt m. kir. udv. Kamara Bécsben a' magyar-erdélyi 30adi hivatalnál üresség be jött első kiadóságra Komlóssy Károlyt; helyette 2dik kiadóvá Sztankovich Jánost; ismét e' helyett első tisztirnokká Zenvich Pált, 2dik tisztirnokká Punich Károlyt; brucki tisztirnokká Király Ferencz sopronyi 30adi gyakorlászt; — Pesten 3dik 30adi vizsgálóvá Dauschen Ágostont, 's 4dik vizsgálóvá Tutsner Mihályt nevezé ki; Rabenhold Gyula oblaji 30adost pedig ugyane' hivatalban saját kérelmére Noviba helyezte által (k. kam. tud).

Budán a' magyar nyugpénz-intézeti választottság jan. 18kán Komáromy Péter m. kir. helytartósági tanácsnok 's kanczellaria-igazgató ur elnöksége alatt, rendelet-szerinti ülését tartván, előterjesztett adatok szerint, az intézet valóságos tagjai száma jelenleg, levonván az intézet fölállittatása vagy is 1797 óta kilépett, kizárt vagy meghalt 945 tagot, — 1430; — tőkepénze, betudván az 1811 óta 2½ pettel kamatozó 122,038 fr. és 31 krt, — 668,108 fr. 3. vtóban. Nyugpénzt nyer 37 tag, 254 özvegy, és 52 árva. Egyébiránt ugyanez ülés alkalmával 31 tag, kik nevezetesb mennyiségü tartozásaikat lefizetni, ámbár felszólittatva, mindeddig elmulaszták, az intézet rendeletihez képest eddig tett fizetéseik vesztésével a' tagok számából kitörültetett; mi hasonló tartozásokkal hátralevőknek egyuttal ovó figyelmeztetésül szolgálhat.

Pesten f. h. 19kén gróf Keglevich László a' magyarországi Állattenyésztő Társaság elnöke, hosszabb ideig tartott sorvasztó betegsége után, a' közjó előmozditásában fáradozott éltének 48-kában elhunyt. Mint közszeretetü és tiszteletü 's ennélfogva hosszabb életre méltó emberbarátnak eltüntét minden himezés nélkül kesergik nagys. vérei, rokoni és számos baráti, sajnálja két intézetünk a' Nemzeti Casino 's Állattenyésztő Társaság, mellynek disze, kedves tagja 's elnöke volt; könnyezik alattvalóji, kiket szelid jótékony szive gyámolitva boldogitani mind halálig szakadatlanul buzgott. Minden ismerősnél áldásban marad emlékezete a' békében szendergönek. Tetemeit a' nagykátai sirbolt pihenteti.

Oláhországbul irják, hogy ott egy gőzhajót szándékoznak épiteni, mellynek czélja lenne a' Duna főtorkolatjánál (Salina v. Sulna) hajókat a' fekete tengerrül ki- 's bevontatni. Az odessai részvényes társaság erősen rajta van, hogy Odessát Konstantinápollyal szinte gőzhajók által uj közlekedésbe hozza. Zág. Ujs. — Zágrábban Luczich Ferencz apát, kánonok 's a' pápai aranykeresztrend vitéze jan. 19kén meghalálozott. — Alagovich Sándor zágrábi megyés püspök ur Ga-

laczban egy kath. templom épittetésére az ottani cs. k. consul Athanaskovich urnak 400 pengő frtot küldött. —

Arad. A' g. n. e. készítő iskolabeli ifjuság nyilványos próbatéttel fejezé be az 1834 évet, mintegy számot adván azon előmenetről, mellyel gondos szüléinek, fáradozó oktatóinak 's a' közönség figyelmének tartozott. Ennek hirül vettével első alispánunk Bánhidy Antal ur néhány tisztagból küldöttséget neveze ki arra megjelenendőt, mellynek beléptével még elfogult indulatját valamint az egyik jelesb tanuló által mondott köszöntő 's tanulmanyaikra figyelmet kérő magyar beszéd mindjárt felélesztė, ugy felingerült várakozását az ezt követő magyar olvasásból, irásból, névhajlitásból, mássalérthetők összehasonlításiból, igehajtogatásból, oláhra forditás- és számolásból tapasztált ügyekezete is a' szorgalmaskodóknak a' hivatalos jelentésből láthatólag reményen felül kielégité, kisebb, nagyobb elmetehetségeiket, mint szinte a' magyar szó ejtéshez könnyebb, vagy nehezebb nyelvhajlékonyságaikat is kitünteté. Mind ezen, valamint a' többi rendszeres tanulmányból is a' választottság jelenlétében, 's kérdezéseire is teljesitett próbatétel után a' 36 számu nevendék között fentisztelt első alispán ur e' végre szánt jutalom-ajándékinak szétosztogatásival következett befejezőleg egy másik ifiunak, mindnyájok nevében köszönetjelentő 's pártoltatáskérő magyar beszéde, melly az egésszel összeleg valamint általányosan a' tanító-intézetnek, ugy különösen Joanesko Demeter urnak, ki e' hazai ügy előmozdítására felajánlott fáradozásit még mindig ingyen teljesiti, méltó díszül 's nagy érdemül szolgál.

Pest feb. 18kán: Az angol kisasszonyok leánynevelő Intézete f. h. 18kán tartá növendék kisasszonyaival a' szokott féléves próbatételt, n. 's ft. Fehér György k. tan. 's a' t. és Szeber Károly ur sz. k. Pest városa polgármestere jelenlétében, ki ez úttal mint helyettes igazgató az iskolai fölügyelést magára vállalta. A' szép reményü szüz csemeték mindenből könnyüséggel 's élénk vidorsággal feleltek, mi szorgalmas gyakorlásra mutat. Az asszonyi kézmunkák közt leginkább magára voná a' nézőség figyelmét két pamlag-vánkos, mellyek közül egyiken a' madarak teljesen kidomborulva bársonyfonallal himezvék, másikon a' virágok levelei levarrott bársony-lapocskákból állanak, 's mind szinválasztásra, mind találmányra nézve csinos izlés tanúji. Általjában a' hallgatóság itélete után is bizvást mondhatni, hogy az Intézet hasonló munkákban a' legkülönbféle találmányok apadhatlan forrása. Az eddig magyarul tanitott tárgyak most is magyarul adattak elő, 's a' hazai nyelvben a' növendékek általjában véve haladó előmenetelt bizonyitottak. A' beköszöntő beszéd német, a' megköszönő magyar volt. Ebben érzékenyül fejezé ki a' kisded szónok, hogy az Intézet a' hazának buzgó leányokat ügyekezik nevelni. A' magyar szóejtés tisztán hangzék ajkaikról.

ANGLIA.

A' Courier arra figyelmezteti az alsóházi tagokat, hogy mivel most a' speaker-választás előtt nem szükség az esküt letenni, e' választást azonnal megkezdendik. Mihezképest arra szólítja föl a' tagokat, hogy febr. 19én délután 2 órakor minden bizonnyal helyeiken legyenek. — A király feb. 2án estve nagy ebédet adott Brightonben, mellyen a' többi nem igen számos vendég között Sir Francis Burdett is jelen volt. — A' Times igen kikel az oppositio lapjai ellen, mellyek azon hirt terjesztették el, hogy a' ministerium teljesen fölhagyott minden küzdéssel a' speaker iránt, 's Manners Sutton ur lemondott minden reményéről. Sőt úgymond a' haragos Times, Manners Sutton ur ki fog állani a' sikra, és győzni. — A' jó-reményfokról érkezett hirek szerint dec. 1sö napját, mellyen a' barnák fölszabadultak, legnagyobb csönddel és örömmel üllötték meg. A' fölszabadultak hála-fölirást adattak ki a' hirlapokban mind a' királyhoz, mind a' parliamenthez, azután pedig aláirást nyitottak meg egy nemzeti iskola-fölállitásra, 's azzal akarák különösen e' jeles napot megünnepelni. E' barnák valóban lelkileg is fölszabadultak. Nem említhetni bosszuság nélkül, hogy az angol tory lapok, mellyek a' fölszabaditást mindig ellenzették, telve valának szomoritó hirekkel, mi kedvetlen következéseket szült a' fölszabaditás a' gyarmatokon mindenütt.— Londonderry marq. tán a' legnépszerütlenebb (impopularisabb) férfi Angliában egy Durhamban nem rég adott conservativ lakomakor aztnyilványitá, hogy ő személyes érdekei hátra tételével is engede Wellington hg azon sürgető kivánságának, fogadná el a' követséget az orosz udvarnál, 's hogy néhány hét mulva már el is induland Szent Pétervár felé. Erre az ellenzés lapjai azt vetik szemére, hogy annyira adósságba verte már magát a' ns marq. hogy Wellington hg kénytelen volt neki jövedelmei vesztesége miatt jövedelmező helyet adni. Mások végre azon okát adják Sz. Pétervárba menetelének, mert akkor ő valóban kevesebbé fog Wellington hgnek 's Peel urnak tulságos tory beszédeivel alkalmatlankodni. — Az angol Courier igen kikel Napier lord ellen, hogy a' chinai szokásoknak nem hódolt. „A chinaiak úgymond nem lesznek talán képesek Napier lordnak ellenállani, de mentség e az viseletét igazlani? Ha Canton folyón erőszak határozza el a' jogot, miért ne a' Temzén is? Mi reménljük, hogy e' bosszontó ügy haladék nélkül komoly fontolat alá fog vétetni, 's ha Napier lord az utasitásokon tul nem lépett, alig húzhatni azt eléggé gyorsan ismét vissza.“ — Napier lord viseletét az egész közönség gáncsolja. l. alább Chinát.

Londoni levelezők hirlik, hogy a' ministerium következő munkálati tervet határozott: Ha a' speaker megválasztatása 's a' válaszfölirás nem lesz is részökre kedvező, azért elbocsáttatási kérelmöket nem fogják beadni, hanem azonnal az egyház-javitásról, tizedről, és a' testületekről

szóló törvényt fogják előterjeszteni, 's ha az ellenzés ez által sem hasonlanék meg, az alsóházat fogják föloszlatni. — A' királyné terhes állapotját jól értesittettek nem akarják hinni. — A' speaker-választásról megint élénkebben folynak a' viták a' londoni lapokban. O' Connell egész pártjával támogatni fogja Abercromby urat, mi a' ministeri lapoknak, 's különösen a' Timesnak nem igen inyére van, melly már előre is azt jóslotta, hogy Manners-Sutton maradand meg speakerül 's ha meg nem történnék, rosz jóslónak tartanák.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban feb. 2kán alapos tudósitást tétetett a' dohánytermesztés, készítés 's árulás parlamenti vizsgálatát tárgyazó törvényjavaslatról. A' biztosság egyhangulag e' vizsgálat mellett szavazott. A' tudósító körülményesen kibocsátkozott a' részletekre, mellyek szerint 's mellyekre e' vizsgálat lenne alapitandó. — A' hirlapokban, 's pénzcsarnokon Sebastiani gróf 's general Parisba megérkezte óta folyvást ministermásitásról foly beszéd. A' Messager des Chambres igy szól: „E' pillantásban, midőn lapunkat sajtó alá adjuk, helyes kutfőből vesszük azon hir megerősittetését, hogy a' kabinet tagjai változni készülnek. — A' Moniteur már hirdeti azon törvényt, melly hitelezést nyit az uj pairszék-teremfölépitésre 360 ezer frankig. — Brougham lord jan. 30kán volt udvarláson a' királynál. — A' Tribune jan. 30kán mind a' postán mint a' szerkesztésnél lefoglaltatott. A' sértő czikkely mint mondák d' Argout gróf életirása. (Mint tudva van, a' Tribune és National most a' pairek életirásit adják lapjaikban, mi kellemetlenül esik a' pairségnek). — Pozzo gr. áttétele Angliába folyvást politikai beszédtárgy 's igen ritka, ki abban kedvetlenséget nem látna Lajos-Fülöp iránt. A' többség azt hiszi, hogy a' belső viszonyok megfordultával, mi a' volt ministermásitáskor történt, a' külviszonyok is megfordultak; 's hogy komoly eseményeket várhatni mind erre. Most tehát feszülten vigyáznak az éjszaki fejdelmek minden lépéseikre, 's azokból törekszenek jóslani azok szándékát. Még a' poseni sereg elbocsáttatásában is bonyolodó viszonyok jelét látják félénkebb politikusink, azt hivén, hogy e' sereget azért eresztik el, mert veszély idején nem számolhatni bizton reája. A' burkus-orosz gyakorlási tábor is a' jövő tavaszon csak ürügyül szolgál szerintük arra, hogy az orosz sereg fő ereje közelebb férjen az európai politika láthelyéhez, úgy szinte némelly német hatalmi hadsereg szerkezete másitásában is csak előkészülést látnak a' függő kérdéseknek karddal leendő elhatároztatásokra. E' megjegyzések akár helyesek, akár nem, csak ártani képesek Lajos-Fülöp tekintetének; mert csak mindig az a' kérdés már most: Mit használt tehát a' király eddig gyakorlott rendszere, mellynek czélja eddig a' revolutionak kibékittetése Európával, ezen elvnél fogva: „béke minden áron.“ Eddig magas hiedelemmel volt az ország nagy része Lajos-Fülöp élesszemüsége iránt; azt hitték, ő intézi az europai politikát, 's majd fölségbántás lett volna kételkedni a' király mindentudóságán. E' hiedelem most napról napra enyészik, 's most a' királyt a' külpolitika kényláptájának nézik. — Pozzo gróf áttételéről Angliába e' következő nézet tartatik helyesnek: Pozzo ur mint tudva van, békitő szerepet játszék mindig az éjszaki hatalmak 's Lajos-Fülöp közt, kihez igen szíta. Mind ketten köszönettel tartoznak egymásnak, minthogy Pozzo ur sokat tett Lajos-Fülöp hamar elismértetésére az éjszaki hatalmak által, azonban Lajos-Fülöp sem maradt hálátlan iránta 's illően megjutalmazá őt. Igy Pozzo ur csak addig vala szükséges, mig a' revolutioi elemek megengesztelődtek, 's a' király szándéka kitudatott. Meglevén igy ez, minthogy már most keményebb hangon akarnak az udvarok szólani, 's azt hiszik, hogy már nem kénytelenek sok tekintettel 's kiméléssel lenni a' fr. kormány iránt, Pozzo ur többé nem illik a' tuileriák udvarába, hol minden keményebb föllépés, minden határzottabb kivánat botránkoztató fogna 's fogott volna lenni részéről, mert tőle szokatlanul hangzanék illyes mi. Pozzo ur maga is érzé azt, 's azon hiedelemnél fogva, hogy másutt talán több hasznot hajthat kormányának, mihelyt Lieven ur elhivaték Londonból, tüstént azon gondolatra jött, hogy oda tétesse által magát, mig helyébe ideiglen Medem gr. Pozzo ur tanitványa 's biztosa fog ügyviselőül Parisba küldetni. — A' Messager visszahuzza a' minister-másitásról adott hirét. — Pozzo di Borgo gróf eddig volt oroszkövet a' franczia udvarnál febr. 5kén indult Parisból London felé. — A' parisi királyi törvényszék egyik utóbbi ülésében bizonyos Duhem nevü három éves fogságra itélt tolvaj, miután az elnök, elitéltetése helyben hagyatását kijelentette neki, mellynél fogva csakugyan három éves fogságra kárhoztatik, ez a' nélkül, hogy a' mellette állott rendőrök észre vették volna, lehuzá faczipőjeit lábáról, 's egyiket a' másik után az elnök feje felé sujtotta. A' csapások ugyan az elnököt nem érték, de egyiket a' tanácsbeliek közül mellben találták. A' bőszült ember e' hallatlan vakmerőségért rögtön még más öt évi fogságra itéltetett.

A' követház feb. 5kén félreveté a' takarékpénztárt tárgyazó törvényjavaslat első czikkelyét, melly a' megyék minden főbb helyein 's minden kerületben takarékpénztárt állittatni rendel, melly-

hez a' helyhatóság ingyen adjon szállást 's az igazgatási költségek harmadát monstantól mindörökre megszavazza. A' kamara szándéka az, hogy a' takarékpénztárok csak magányos intézetek bélyegét viseljék, 's ennélfogvást az egész javaslatot ismét a' biztossághoz utasította. — A' havrei hirlap szerint két amerikai rakhajó érkezett feb. 4én a' havrei révbe, 's tudósítást hozott Ujyorkból. E' tudósitások szerint a' tanács is szintazon véleményben van az elnök küldeményének Francziaországot érdeklő része iránt, mellyben a' képviselőház. „A' tanács, ugymondják e' tudósitások, egyhangulag elhatározta, hogy nincs ok önkényes rendszabásra hatalmazni fel az elnököt a' franczia kérdésben. E' határozás világos gáncsolata a' küldemény Francziaországrul szóló részének.“ E' békes végzés könnyitendi a' dolgot Francziaországban is.

Mansban mind a' nemzeti őrség, mind a' helyhatóság föl van oszlatva. Okaul azt mondják, hogy Garnier-Pagès urat választották követül. — A' követház ülésében feb. 7kén számos kérelem gyült be, mellyek a' választásmódjavitást sürgetik 's azzal a' választási adó és eskü eltörlesztését 's a' t. kivánják. E' kérelmek heves vitára szolgáltak alkalmul, melly mindazáltal nem gátlá a' napirendre általmenetelt. — A' ministeri lapok a' megyében telvék tulzó állításokkal, sőt néha hazugságokkal is. Nem rég többek közt azt beszélték, hogy Armand-Carrelt a' vörös sipkások, azaz jacobinus-republicanusok, kik t. i. St. Pelagieban vele együtt foglyoskodnak, keserü sértegetésekkel illeték. A' National teljesen megczáfolja e' hirt, 's arra szólítja föl a' titkos kiadások tisztségét: iktasson hasonló hireket a' párisi lapokba is. Mert ott természetesen hamarább megczáfolhatni azokat. —

SPANYOLORSZÁG.

Spanyolországbul ez alkalommal kevés nevezetes uj. A' carlisták mond az Indicateur, igen érezni kezdik: mi hasznos lenne, ha fő juntájok valahára már egy városban telepíthetné le székét 's állandóan ott maradhatna. Zumalacarreguy e' czélra S. Sebastiant tüzte ki, mellynek kapuji folyvást csukvák, a' szomszéd helységekkeli közlekedéstől pedig könnyen elzárhatni; előbb azonban Elisondot szeretné hatalmába venni, 's e' miatt ujabb ostromlásul 5 zászlóaljat 's két ágyut el is küldött. — Mina jan. 25kén parancsot hirdetett: hogy minden navarrai család-atya, ki a' tartománybul elköltözött, nyolcz nap alatt haza térjen, különben minden vagyona elkoboztatik. — A' Saragossában fekvő őrezred tisztei jan. 30kán támadást kezdének 's a' közlegénységet d. Carlos részére elcsábitani akarák. Azonban a' dolog másképen ütött ki. A' közvitézek elfogdozák tiszteiket 's a' hatóságnak átadák, melly négyet azonnal kivégeztetett. Az ezredes letétetett, a' többi gyanus tisztek fölött nyomozás tartatik. Leridaban gen. Columbi két elfogott insurgensnek megkegyelmezést igérvén, ha czimboráik hol tartozkodását felfödöznék, ezek az ajánlást elfogadák 's egy tanyára vezeték ki a' katonaságot, hol 30 carlista lappangott. A' katonaság midnyájat elfogta 's azonnal kivégezte. Hirlik hogy Puente la Reynaban 25kén nagy zavargás volt; sokan a' rendes és polgári katonaság közül, meg két pap ezt kiáltozák: „az 1820iki constitutio! szabadság örökre! le a' carlistákkal!“ A' mozgás mintegy 5 óraig tartott, de más kedvetlen következést nem szült azon kivül, hogy némelly ismeretes carlista gondolkozásuaknak ablakaikat rendre betördelék. — A' királynéiak által február 2kán elfogott angol goelett neve Isabella. 300 mázsa lőpor, 150 csomó óngolyó 's 10,000 frank találtatott rajta, melly mind d. Carlos számára vala szánva az elfogott tisztekkel együtt, kiknek száma 27. — Llaudernek Cataloniába visszaküldetése ujabb elégületlenséget okozott Madritban 's névszerint kárhoztatást a' kamarákban, mihez képest, mint hirlik, a' királyné nyomban kurirt küldött utána, hogy Madritba visszatérjen; ez ha való, hihetőleg azért történt, hogy procerré neveztetik ki 's ez által minden további hatalmaskodása megszüntetik.

TÖRÖKORSZÁG.

Belgrádi levél szerint Szervia most fontos fordulaton áll, melly a' nép jövő állására 's jogaira mint szinte az uralkodóéira nézve is elhatározó leszen. Tudva van, hogy az ország nagyai elszántan nyilatkoztanak az eddig létező noha gáncstalan önkény és törvénynélküliség (Gesetzlosigkeit) ellen, valamint az is tudva, hogy Milosch e' bajnak elejét akarván venni, már több év óta törvénykönyven dolgoztat. Igy állott az ügy több év óta. Egy részről jó akarat és ügyekezet javítani Szervia állapotján, emelni benne a' népoktatást, kereskedést és ipart, úgy szinte föntartani minden egyes 's az országlás jogait, 's erőssé tenni mind ezt biztos törvények által; más részről fáradhatlan törekvés törvényes és constitutionalis intézvények valósitására, midőn Milosch hg néhány hét előtt parancsot bocsátott, hogy Szervia követei Kragujevaczra gyüljenek tanácskozni az ország javát tárgyazó törvényjavaslatokról. A' kormány körlevele következésében már január közepéig számosabban jöttenek össze a' nép nagyai közül, de kifejezéseikből Milosch könnyen kiveheté, hogy az általa előterjesztetni szándéklott törvényjavaslatok elfogadtatni nem fognának, 's minthogy az

általa előbb igért törvényjavaslatok előmutathatásra készek nem valának, még azt is rendelte, hogy a' gyülés nem eshetvén meg most, mennének a' Kragujevaczban levő követek haza, a' többinek pedig adassék tudtokul, hogy ne induljanak meg hazulról. A' hg ezen akaratja nem fért meg a' már összegyült nagyok szándékával, 's csak olajt öntött a' tüzre. Nem csak nem engedtek a' fejdelem parancsának, hanem inkább azt határozták vala, hogy kivánataik teljesitését most fogják sürgetni, 's ha Milosch hg nem hajlanék valósitani azokat, még székétől is megfosszák őt 's Milan örököst emeljék arra. E' határozat következésében választottság küldetett a' fejdelemhez Poscharevaczba, ki az alatt Iván testvérének azon parancsot adá, hogy a' nyugtalan boszniai határszélek védelmire a' parancsi alatt álló fegyveres erővel rögtön Kragujevacz felé induljon. De az ország-nagyok nem ijedtek meg, hanem a' seregek elibe követséget küldöttek, azt nyilványitandólag, hogy ők nem akarnak testvéreik ellen harczolni, hanem csak a' nép igazságos kivánságai teljesitését sürgetik, mit a' fejedelem maga is megigért, 's mindezt békes úton ohajtják kieszközleni. E' nyilatkozat úgy látszik, arra birá a' hg testvérét, hogy további menetét Kragujevacz felé nem folytatá. Ezek után sürü alkudozások kezdődtek a' nagyok közt Kragujevaczban 's a' fejedelem közt Poscharevaczban, 's úgy látszik már némileg előlegesen meg is egyeztek. Mennyire terjednek azonban egy részről a' kivánatok, másról pedig az engedélyek, még nem mondhatni meg. Annyi bizonyos, hogy Milosch hg tetemes engedélyeket adván 's 24én Poscharevaczot elhagyván 26án ünnepélyesen tartotta bémenetét Kragujevaczba, hogy a' hirdetett országgyülést megtartsa. Poscharevacztól egész Kragujevaczig kőfal gyanánt állott a' nép az út két felén. Jan. 26án, mint Szervia védszentje ünnepén az egyházakban a' szószékekről arra inteték Belgrádban a' nép, hogy csöndesen legyen, 's ne hagyja magát elámíttatni. Egyszersmind a' rendőrség minden házat egyenként eljárván tudatá a' néppel, hogy a' fenforgó viszonyokrul nyilván szólani nem szabad, valamint több mint két személyből álló csoportokban se állani a' nyilvánnyos helyeken. — Konstantinápolyból azt irják, hogy Kiaja bey, Mehemed Ali tisztviselője némellyek szerint 21, mások szerint 12 millio piasterrel utban van, meghozni a' szultánnak a' köteles adót. Az udvar nyugtalanul várja. Anglia és Francziaország követei most, miután a' porta és M. Ali közt megszünt v. lecsilapult a' viszály, ismét jegyzéket nyujtottak be az oroszt örök alku ellen a' dardanellák iránt.. (Allg. Zeit.)

CHINA

Londoni lapok bőven közlik a' cantoni angol fölügyelőség (Factorey) 's az ottani chinai hatóság közt fenforgó viszályokat, mellyek következésében a' thé-kereskedés ujra megakadt. Következő a' dolog menete: Azon törvény következésében, mellynél fogvást a' parliament a' chinai kereskedést fölszabadítá, elvevén azt a' keletindiai társaságtól, mellynek kizáró azaz egyedárosi joga volt az, biztosak küldetének Cantonba, kik fölügyeljenek az angol kereskedők érdekeire, 's közbenjárók legyenek azok és az úgy nevezett Hongkereskedők közt, kik tőzsér-szerepet viselnek a' benszülöttek 's a' felügyelőség közt. E' biztosak chinai kereskedés fölvigyázói czímmel indultak oda. Elnökjök Napier lord, társai Davis, Morrison, 's Robinson uu. valának. Napier lord 1834 juliusában érkezett Andromache fregáton Macaoba, 's általadá társinak a' megbizó-leveleket. Ezután társival együtt Cantonba ment 's beigtatá ott magát. Ezen a' chinai birodalom törvényeivel ellenkező lépés, hol t. i. a' kormány engedelme nélkül semmi idegennek sem szabad Cantonba utazni, annál kevésbé ott megtelepülni, érzékenyül megsérté a' tartomány és város hatóságit. Az alkirály tehát azonnal tudatá a' nemes lorddal, hogy mindaddig Macaoba térjen vissza, mig iránta Pekingből parancs jövend. Napier lord e' kivánatra nem hajlott 's az ismét hozzá intézett utalásra: menne Macaoba vissza, kereken azt nyilványitá, hogy ő Cantonból csak erőszakosan hagyja magát kivitetni. Parancsára, vagy legalább tanácsára vonakodtak az angol kalmárok a' Hongkalmárok által kivánt értekezésre megjelenni. Napier lord a' nem engedésre eltökélve Andromache és még egy más angol fregát kapitányinak meghagyá, hogy fussanak be a' folyóba, 's ömaga fenyegető állásba készült e' két hadihajót helyezni a' város falai tövébe. E' közt a' Hong-kalmárok azon jelentést tették, hogy a' kormány parancsára minden kereskedési közösülés megszünt köztük. A' Canton-register Londonba érkezett utólsó számai szerint a' dolgok még mindig e' függő állapotban valának. Ezen tudósításokban azonban a' fölügyelés oda nyilatkoztatá véleményét, hogy a' chinai kormány végre is engedni lesz kénytelen 's egyetlen eszköz azt észrehozni, ha állhatatosságot mutatand az angol kormány ellene. Cantoni levelek azt adják értésül, hogy a' chinai hatóság Cantonban egy csöppet sem boszankodik azon, hogy Napier lord consulféle hatóságot állított föl Cantonban, 's csak azért mutatkoztak olly ádázoknak, hogy becsületjöket mentsék meg 's engedelmességöket tanusitsák a' mennyei ország (China) törvényei iránt. Mint hihető, már előbb bocsátott Lu nevü császári helytartó a' Hong-kalmárokhoz követe:'

parancsot, mellyet a' Canton-register közöl: „Lu mind a' két Kwang-tartomány helytartója, a' legfőbb rendű tisztgombbal fölruházva 's a' t. e' parancsot bocsátja a' Hong-kalmárokhoz, azon ohajtással, ismérkedjenek meg annak tartalmával. Az angol vadak (barbar) utólsó elöljárójától folyamodás nyujtatott be, mellyben azt jelenti, hogy a' mondott nemzet társasága (compagnie) nem jövend többé Cantonba átcserélni semmirevaló portékáit egyéb életszükségi czikkelyekért, mint theért selyemért 's egyéb illyesekért. A' folyamodás nyelve valóban igen zavaros, és értetlen. Mi azt illeti, hogy a' mondott nemzet ujító vágya után indul, 's a' társaságot visszahíja, 's más vad elöljárókat küld ide, az ollyan dolog, hogy nem érdemes vele bajlódni. A' mennyei ország gyöngéden fogadja mindnyáját. Ha az uj elöljárók reszketö félelemmel 's tisztelettel vakon fognak a' rég behozott törvényeknek engedelmeskedni, úgy fölpillantva ö szent Fölségéhez, kormányomba minden bizonnyal amaz öszinte akaratját oltandom a' mennynek (a' császárnak), hogy irgalmazzak e' távolról jött vadaknak. De ha e' vadak kicsapongó indulatjokat követve ellenkezni fognak, 's ujítani akarnak, akkor, én a' helytartó, a' Hoppoval egyetemben bizonyosan ki fogom azon császári parancsot nyerni, hogy e' vadördögöket saját országukba kergethessem vissza. Soha se legyen nekik megengedve, hogy hajóikkal ismét a' (világ) középpont országa belsö tengereire jöjenek. A' mondott elöljáró kában nyomatásról és igaztalanságról beszél. Honnan van, hogy nem tudja, mikép csak a' menny (császár) kegyelmétöl függött egyedül, hogy ide jöhete 's kereskedést üzhete? Minthogy a' mondott elöljáró olly dolgok ellen beszél, mellyek rég megállapitva, most meg nem másíthatók, a' Hong-kalmárok azonnal vegyék elö a' rég behozott rendelések ide mellékelt jegyzékét, 's parancsolják meg a' mondott elöljárónak, közölje azt vad társival. Semmi ellenszegülés! — Különös parancsi: 1) A' vadaknak semmi esetben sem szabad egész éven által Cantonban mulatni, nehogy megtudván a' portékák árát, vásároljanak nyereség fejében. 2) A' vadaknak eleinte csak az volt megengedve, hogy a' Hong-kalmárokkal és tolmácsokkal üzzenek kereskedést. Ezután elödöm, a' Li helytartó, azon császári engedelmet nyerte meg számukra, hogy némi csekélyebb czikkelyekben a' boltosakkal a' Hong-kalmárok körén kül is üzhessenek kereskedést. De ennek tolmács vagy tözsér jelenléte 's fölvigyázata nélkül történnie nem szabad. 3) A' vadaknak csak a' Hong-kalmárok árusboltjaiban szabad megszállaniok. Benszülötteknek nem szabad megfeledkezniök az ország méltóságáról, se a' vadakhoz szólgálatra bérbe állaniok. 4) A' vadaknak nem szabad kézhintókban (Sänfte) hordatniok magokat; se a' folyón csolnakászva versenyt futniok; szóval, nekik szállásaikon kell maradniok, mig dolgaikat elvégezték, azután azonnal hajójikra takarodniok és hazatérniök. 5) Vad nök ne merészeljenek Canton vidéki városba jöni ottan mulatás végett, (hihetöleg, hogy el ne tanulják a' chinai divatot). Ha valaki merészlené megszegni e' parancsot, erövel ki kell öket vetni 's elkergetni. 6) Vadak semmi szin alatt se fogadjanak bérbe benszülötteket, hogy azok tanítsák öket a' nyelvre; a' tolmácsok és tözsérek ugy is mindenre megtanítják öket, mire szükségök van, (mert Chinában különbözik a' törvények, hivatalok és tudományok nyelve a' kereskedö pórétól). Az is tilos nekik, hogy folyamodásokkal közelítsenek a' városkapukhoz. Ezen hat szabály a' legfontosb. Mind ezt, mind a' csekélyebb jelentésüeket világosan érthetöleg fejtsék meg a' Hong-kalmárok a' vad elöljáróknak, kik el ne mulassák jól intézni a' vadakat, 's meghagyni nekik, hogy fékezzék bösült szenvedélyeiket. „Vadakon csak a' pórfék törvényivel országolhatni.“ Azért is tétettek e' rendszabások, hogy vakon engedelmeskedjenek azoknak. Vadakat ugyanazon törvényekkel nem kormányozhatni mint a' benszülötteket 's a' t.

PERSIA.

A' sz. pétervári ujság következö érdekes hireket közöl Persiából: „Teheran dec. 22. 1834. Kevés nappal Feth Ali schah halála után arra határozta magát Mohammed schah, hogy miután Tabrisban és egész Aderbidschanban nagyatyja törvényes utódjának ismértette meg magát, Teheran felé induljon sereggel, hol atyabátyjai egyike, Zilli szultán, állást vön, 's a' koronáért vetélkedni készült vele. E' mozdulat hirtelen létesitve semmivé tette az ifju schah ellenségei terveit. A' különféle hadakozó törzsökök, valamint a' legjelesb személyek is egymás után hódoltak meg, úgy hogy Mohammed schah hatalma nem sokára annyira növekedett, hogy fö versenytársai minden eszköztül megfosztatának követeléseiket hathatósan fentarthatni. Ez utólsó is, t. i. Zilli szultán, kénytelennek látta tehát magát meghódolni, 's az uj fölség kegyelméhez folyamodni. Dec. 16kán fogadá Mohammed Kabinban Zilli szultán küldöttségét, melly bocsánatot kére töle Zilli számára, 's egyszersmind egy tartomány parancsnokságaért könyörge. Mohammed hajlott is megadni e' kérelmet, midön 18án reggel tudósitás jöve, hogy Mohammed Cham Kadschar a' schahnak Kasbirba szerencsés megérkezte hirére az alatta levö seregeket összegyüjté, 's azt határozá, hogy Zilli szultánt 8 — 9 legtekintetesb herczeggel együtt elfogja; hogy nagy vezérjét 's legföbb szol-

gájit már el is fogta, azután pedig a' város nyugalmát ügyekezék biztositani. Rendszabásai következésiben a' város nem is jött legkisebb mozgásba, sőt az egész nép lelkesedve várja ő Fölsége megérkezését. E' kedvező hirek sietteték a' sereg haladását. Dec. 29én reggel a' schah az előőrségi táborhoz jutott. Itt szemlét tartván a' seregeken megköszöné a' katonáknak buzgóságukat 's bátorságukat, mellyel az utazás terheit viselék. Ő Fölségét mindenütt élénk örömjelekkel fogadá a' nép, 's rendületlen ragaszkodással. 21én elhagyá Mohammed schah a' tábort 's az astrologok (csillagjósok) által kijelölt órában pattantyu-lövésre kitűzött rendben indult meg az egész kiséret. A' király pompás ménen üle, nyeregszerszáma drágakövekkel vala kirakva. Az orosz és angol követ tisztviselőjikkel együtt nyomban a' király után lépdeltek. A' vezér 's elláthatlan sokaságu lovag kiséré a' menetet. A' városi hatóságok bizonyos tavolságokon várakozának ő Fölségére, hogy mig a' schah átmenend, tevéket, szarvasmarhákat 's juhokat áldozzanak, czukormüveket ajánljanak, üvegeket pattogtassanak el, mellyek müvészileg készített virágokkal valának megtöltve. A' palotába érve drágakövekkel ékesítettt székbe ült a' schah, 's ünnepélyes elfogadást tarta, mellyre az ország herczegei és nagyai 's Russzia és Anglia követei bocsáttatának be, szerencsét kivánni ő Fölségének. Egy mollah imádságot olvasa föl 's Mohammed schahot egész Persia padischahjának kiáltotta ki az ég áldását kérvén rá. Valahányszor a' schah neve kimondaték, mindannyiszor valamennyi jelenlevő mélyen meghajtá magát. Mihelyt az imádságnak vége lett, visszavonultak a' herczegek, 's az elfogadásnak (audientziának) vége lett. Igy végződék e' nap, melly megmenté Persiát a' polgári háboru borzalmitól. Zilli szultán meghódolta, ki leghatalmasb vala Mohammed versenytársai közt, reményt nyujt, hogy a' schah tekintete a' birodalom több részeiben is akadály nélkül el fog ismértetni. Russzia és Anglia követei Tabrisból Teheranba utaztában folyvást a' schah személye körül forogtak. Mind a' két követ egyetértőleg fáradott a' schah ügyében, 's meg nem szüntek hathatósan segíteni azt, a' persa nemzetnek pedig biztos zálogot nyujtani, hogy mind a' két hatalom politikájának nem egyéb czélja, mint megnyugtatni az országot azon herczeg kormánya alatt, kit az elhunyt schah utódjának nevezett ki, Russia pedig és Anglia törvényes örökösnek elismert. —

AMERIKA.

Feb. 2kán már hireket vettek Londonban az éjszakamerikai statusokból január 11ről. Itt a' képviselőházban a' külügyek biztossága, mellyre az elnök küldeményének az amerikai követelést Franciaország ellen foglaló része vala bizva, már beadta tudósítását. E biztosság ugyan egy értelmű az elnökkel annyiban, hogy a' követelés igazságos 's annak olly sokára halasztott megtérittetése illetlen ; de bizik a' franczia kormány őszinte akaratjában, melly bizonyosan ügyekezni fog eleget tenni a' követelésnek, azért türelemmel javasolja bevárni az ügy további folyását; „Többnyire, a' biztosság azt véli, hogy nem jött még el ideje, mellyben a' congressus amaz igen komoly kérdést vegye fontolatra: valljon önelégtételi rendszabályokhoz nyuljon e a' nemzet Franciaország ellen? A' biztosság hiedelme szerint a' congressusnak háborut, vagy pedig ollyan rendszabást, melly háborura vezetne, ki kell kerülnie, 's inkább azon fáradozás sükerét bevárnia, mellynél a' francziák királya mindent elkövetend, az alku teljesen végbehajtathatására.“ Már most nem a' franczia kormányt fenyegetik, hanem a' francziákat, ha ismét megtagadnák a' fizetést. — Az egyesült statusok külön részeiből érkezett tudósitásoknál fogva a' tél igen igen kemény. — Papirospénz és bankok ellen, mivel azok az egyesült statusokban igen is számosak, fölötte növekszik az idegenkedés. Marcy ur, Ujyork kormányzója olly küldeményt bocsátott a' tanácshoz, mellyben azt javasolja neki, hogy e' statusnak, tudnillik Ujyorknak, uj bankprivilegiumot ne adjon. „Van, ugymond, bankunk minden törvényes czélra elég számban, 's annyi, mennyi szükséges.“ — A' lapok már most megpenditették azon kérdést: ki legyen Jackson elnök utódja? Jelöltek ezek: White, biró Tennessee statusból; van Buren, a' mostani alelnök, és John Mac-Lean biró Ohiobul. De ezen utóbbi ellen azon kifogást gördítik némellyek, hogy egy párt embere sem. Most, midőn az egyesült statusok népsége torykra és whigekre van fölosztva, mulhatlannak hiszik, hogy minden statusférfi egyik, vagy másik párt mellett nyilatkozzék.

NÉMETALFÖLD.

A' hollandi király által jan. 16ki rendelés által 1835re kiállittatni parancsolt ujonczok száma 8163. — Az Amsterdami Handesbladnak Antwerpből jelentik, feb. 4röl, hogy a' belga leveleket a' hollandi széleken nem fogadják el a' postákon. Antwerpbe sem érkeztek Hollandiából levelek, mert a' hollandi igazgatás vonakodott a' levélcsomót a' belga hatóságnak átküldeni. A' Handelsblad okát nem tudja, honnan támadt az egyenes közlésnek Holland és Belgium közt uj akadálya. Bizonyosan nem a' két kormány és nemzet barátságos állásából egymáshoz. Mindennyi jelenség után az ellenségeskedés sem olly lehetetlen mint hinni kellene.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

16. szám — Pest, szerda február 25kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; gr. Keglevich László halála iránt az Állatteny. társ. tudósitása; m. tud. társaság jelentése; magyar tengervidék; földrengés, különféle.) Anglia (tudósitás Irlandról; Globe Londonderryről; Times ministeriumát mentegeti; Albion számitása 's egyveleg.) Francziaország (Bon Sens; Dubois; Dupuytren †.) Spanyolország (hirek Cadixbul, Saragossabul, Madritbul és az éjszaki táborbul.) China (angol-chinai legujabb viszonyok.) Németország (Schiller emléke, Lipcsébül levél; szilézíai pietisták.) Belgium. Amerika. Ol szország. Svéczia. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban közelebbi napokban (február 20 kaig) csupán kerületi ülések tartattak a' törvényszéki rendezés tárgyában.

Ő cs. k. Fölsége az erdélyi udv. Kanczellaria elnökéhez báró Miskéhez febr. 16árul intézett legfensöbb kézirata szerint Szentmarjai János Kraszna vmegyei alispánt k. tanácsosi' czimzettel méltóztatott fölruházni.

A' Nemzeti casino 's állattenyésztő társaság boldogult Keglevich László gr. szeretett tagtársa 's illetőleg elnöke kora elhunyta iránt nmélt. Keglevich Gábor gróf, koronaör, főispán, m. k. u. kam. alelnök 's a' t. Ő excjához mint a' Keglevich gr. nemzetség idősbikéhez következőleg nyilatkoztatá sajnos részvétét e' szomoru veszteségen:

Nagymélt. Gróf, kegyelmes uram! Mélt. Gróf Keglevich László ur, Excellentiádnak e' folyó hónap 19én közülünk halál által kiragadtatott testvére, éltében mint ember 's hazafi annyira megnyerte minden honfitársának, ki őt ismeré, szeretetét 's becsülését, hogy kora elhunytát mint hazai veszteséget a' Pesti Nemzeti Casino tagjai is érzékenyen fájlalják. Ugyanazért a' Társaság Választottsága nyilványosan kivánván felejthetetlen részestársa emlékének szivbeli adóját lefizetni; gondolván továbbá, hogy a' mélt. nemzetségnek is gyászolásában, némi vigasztalásul szolgálhat látnia, milly méltatást érdemlettek a' Boldogultnak erényei e' számos tagból álló egész egyesülettől: a' tisztelt Választottság e' f. h. 19én tartott ülésében elhatározta fájlaló részvétét Nagyméltóságodnak, mint a' mélt. nemzetség legidősb tagjának az egész Társaság nevében levél által kinyilatkoztatni. Maradó jelét ohajtván továbbá a' Társaság ezen érzeményeinek adni és birni, elhatároztatott egyszersmind, hogy ez Elhunytnak képe a' Casinóban örök emlékül függesztessék fel. Mihezképest a' tisztelt Választottság nevében bátorkodom Excellentiádat egy uttal arra is bizodalmasan megkérni, méltóztassék a' Boldogultnak hiven festett képét lemásoltathatás végett rövid időre átengedni. Melly szomorú-édes kötelességemet midőn szerencsém van teljesíteni, magamat Excellentiád tapasztalt kegyeibe ajánlván, mély tisztelettel maradok a' Nagymélt. Grófnak, Pesten február 19én tartott választottsági ülésből alázatos szolgája Földváry Antal s. k. mint ezen választottsági-ülés elölülője.

Nagymélt. Gróf, Kegyelmes Uram! Mélt. Gróf Keglevich László urnak, Excellentiád kedves testvérének e' f. h. 19én történt halála a' magyarországi Állattenyésztő Társaság tagjait is, kik benne köz bizodalommal választott szeretett Elölülőjöket tisztelék, fölötte érzékeny fájdalommal töltötte el. Az elhunytnak közönségesen ismért egyenes lelkülsége, közjóért buzgott állhatatos tiszta hazafisága 's nevezetesen e' honi intézet javát tárgyazó tettei 's áldozatai kitörülhetetlen betükkel vannak mindnyájunk szivébe vésve. Illy érzésektül indittatván az állattenyésztő Társaság Választottsága mai napon tartott ülésében elhatározta e' közveszteség iránti fájdalmas részvétét Excellentiádnak, mint a' méltóságos nemzetség legidősb tagjának, levél által jelenteni ki, 's ez által egyszersmind nyilványos bizonyságát adni, milly méltatást hagytak hátra a' Dicsőültnek polgári erényei honfitársinak kebleikben. — Melly megbizatásomban midőn keser-örömmel ezennel eljárni szerencsém van, magamat tapasztalt szives indulatiba ajánlván mély tisztelettel maradok Excellentiádnak alázatos szolgája gr. Széchenyi István, mint ezen választ. ülés elnöke. Költ Pesten az Állattenyésztő Társaság Választottságának feb. 20kán tartott ülésébül 1835.

A' m. t. társaság által megkezdett „Eredeti játékszin" 3dik kötete, e' czimmel: „Falusi lakadalom", vigjáték 3 felvonásban, szerzője Jakab István (m. kir. helytartósági concipista, sz. m. és bölcselk. doctora, hites ügyvéd, ns. Bihar vármegye' táblabirája, a' m. tud. társaság' levelező tagja)" elhagyta a' sajtót, 's Pesten Eggenberger József könyvárosnál, kitől az országbeli más könyvkereskedők is megvitethetik, kapható 36 krért pengőben. — E' vigjáték az 183$\frac{8}{9}$beli játékszini jutalomra érkezett 12 kézirat közül való 's tiszteletdíjjal mint másod karbeli munka adatott ki. Feb. 21kén 1735.

Döbrentei Gábor m. k.
titoknok.

Ő cs. kir. Fölsége feb. 5ki legfensöbb határozata szerint Galaczban a' cs. kir. consuli hivatalt valódi consulságra emelni, consullá pedig Atanaskovicz Dömét méltóztatott kinevezni. Ugyan galaczi tudósitásoknál fogva: Stourdza Mihály hg. Moldvaország mostani hospodárja, Galaczot, az itteni kereskedők kérelmére szabad révvé nyilatkoztatá 's vámvonalát a' város határán tul rendelte. Azonban mielőtt e' rendelés végrehajtatnék, a' herczeg az európai többi szabad réveknél divatozó szabályozás 's egészségi rendeletek szerint készitendő javaslatot kivánja magának fölterjesztetni.

Magyar tengervidék: Mult nov. 13kán reggeli 10 órakor Fiamego István pielegoja, melly Zarabul Fiumébe szándékozék, 3 mérföldnyire a' partoktól erős szélvész által elkapatott 's fö l-

fordíttatott, hogy feneke felül, fedele pedig alul esnék a' vizbe. E' fölboritás közben két személy éltét veszté; 's minden eszköz és készület, melly a' hajó födelén találkozott vala, habok martalékja lőn. A' partrul láták e' szerencsétlenséget, 's örömmel legyen mondva, azonnal találkoztak is a' veszélyben forgók szabadittatásukra vállalkozók. Amilive pielego (kapitánya Persich Giovanni,) melly épen kevéssel előbb futott a' kikötőbe 's még két halászbárka a' fiumei révkapitány vezérlete alatt azonnal a' szerencsétlenek felé indultak 's küzködve a' fölháborodott elemek dühével végre a' félig merült hajóhoz jutván a' legénységet (matrózokat) nagyobb részint megszabaditák. Ekkor még, mint a' vizből kivonczoltak álliták, két asszony maradt a' hajóban, minthogy ezek felboruláskor a' hajószobában tartózkodtak, a' szabaditók tehát minden erejüket oda forditák, hogy a' hajót kivontassák, mielőtt a' szélvész nyilt tengerre hajtaná. Hosszu fáradozásuk délutáni 5 órakor végre annyiban sikerült, hogy a' hajót a' lovranai kikötő felé Ika mellé hozhaták, honnan a' veszélyben forgók segedelmére Polcich Antonio egészségi biztos ur, és a' helybeli plebanus don Francisco Cercich vezérletjök alatt, már akkor néhány elszánt férfi szinte tengerre szállott. Ezek segedelmökkel a' hajó egyik oldala fölszakasztaték. A' szegény benszorult két asszony félig alélva egy keskeny zugban találtatott nyakig vizben, 's ha még kissé késik a' segedelem, bizonyosan egészen elmerültek volna. A' derék parti lakosok nyomban szárazra vivék a' megmentetteket, 's orvosi ápolásra bizák.

Csomaköz, Szathmár megyében jan. 28. Itt csak nem akar szünni a' kisebb nagyobb zugással érkező földrengés. Nem múlik el hét, mellyben kétszer háromszor ne éreznők iszonyú jelengéseit; de szerencsére gyakran 's többnyire éjszaka jő, 's igy soktól észrevétetlen 's rémülésnyom nélkül halad-el. Különös bélyege a' mostani rengésnek az: hogy bár néha nagyon is érezhetőleg ráz, de az épületekben mégis semmi szembetünő kárt nem tesz, mit az oct. 15kén eléggé megtágult épületkötések engedékenységinek is tulajdonithatni. Valamint megjegyzést érdemel az is: hogy Csomaköz alig fekszik félórányira Szaniszlótól, félmérföldnyire Mező-petritől, másfél mérföldnyire éjszakra, Iriny, Dengeleg és Endrétől, még is e' helységekben, sok olly kisebb nagyobb rázásokat érzenek, mellyekről mi épen semmit sem tudunk. Mind ez az ősszel falkánként járó 's nyereség-szomjjal munkát alkuvó kőmivesekre nézve nagyon rosz előjel, mert a' kőkémények 's tűzfalak aligha le nem maradnak a' svab épületekről is. Földrengés ellen az erdélyi faluépités-mód a' legbátorságosabb. — A' köznép itt különbözö hirekkel rémitgeti egymást, 's a' Debreczenből került jövendőlésre támaszkodva elsülyedésre készül, 's ennélfogvást az 1834iki bátorság-nedvet olly elszántsággal, 's nagy kortyokban hörpölgeti, hogy a' nagyobb rész nem csak a' föld rengéséről de annak keringéséről is meg van győződve. De a' földes úri szeszély is ingásba jöve most, mert nem mondhatja most itt senki önhittséggel, hogy örök ingatlan javakat bir. — Különös az is: hogy nem szokhatik az ember illy nagy gyakorlatban is a' természet ezen rémjátékához. Nevezetesen azok, kiket az első rázás kofal közé szoritva talált, 's ennélfogva a' rémülés lelkök mélyébe fészkelt, a' legkissebb földmozgásra is halálsárga orczával szaladnak ki a' szabadba.

Különféle. A' cs. k. egyetemi udvari kamara Bécsben közelebb következő kizáró privilegiumokat engede: a) Szentmiklósy János és Neumann Albert bőrfénymáz- gyárnokoknak Bécsben (Leimgrube 68 sz.) két esztendőre „olly fénymáz-föltalálásért, mellyel posztót, legyen az gyapjuból, tehén- vagy ebszőrből szövött, lakirozhatni, 's aztán az illy posztót rosz időben bőr gyanánt, vagy nyereggyártói, szűcs és sipka-készületi munkákra használhatni: — b) Kobetics Mátyás polg. magyar szabónak Bécsben (város 745 sz.) szinte két esztendőre „magyar ruhához ollyatén ékesitmény-föltalálásért, melly arany és ezüst fonott sinórbul, a' nélkül hogy e' mellett az ércz legkisebbé is sérülne, saját e' czélra szolgáló műszer által minden lehető alakra legszebb és legolcsóbb módon, 's a' nélkül hogy azonnal fölvarrni szükség lenne, készittetik. — Bihar vmegyében a' bárodsági ns. kerület tisztsége hálás érzelmét nyilványositja Jakab Mihály Bihar megyei levéltárnok urnak azon hazafiságaért, mi szerint a' hasznos ismeretek terjesztését főképp az idegen ajku serdülőségnél felfogólag, a' bárodsági kerületbeli iskolákba járó oláh ajku kisdedeknek lelkök és szivök tökéletesitésére a' közhasznu „Fillértár" czimü néplapokat (a' vasárnapi ujság is igen czélszerü) kezdetüktől fogva járatni, a' magyar nyelv-tanulásban előmenetelt tett növendékek számára pedig különféle jutalomdijakkal kedveskedni buzgott. — Pozsonyban gróf Zichy Francisca, szül. gr. Colloredo-Walsee, csillagkeresztes dáma folyó feb. 7kén meghalt. Maradandó emléke, az asszonyság legmagasztalhatóbb bélyege, — a' szegények 's ügyefogyottakon kész segités. Végrendeletében a' pozsonyi árvagyámháznak 500, a' szegények intézetének pedig 200 frtot hagyott.

Dunánkon Pest és Buda közt feb. 23ka óta a' beállitott hajóhid által a' közlekedés ujra megnyilt.

Február 21kén a' bécsi 70 sz. házra hirdetett nagy lotteriai sorshuzás megtörténvén, a' fő nyertes számok következők: 111192 nyeri a' házat v. 270000 fr váltságpénzt; 84936 sz. 30000 frtot; 168228 sz. 15000 frtot; 132107 sz. 10000 frtot; 105467 sz. 5000 frtot; 178650 sz. 1000 d. aranyat; — szabadsors: 130766, 138487, 97418, 167255, 141398 és 183278 nyernek ezerezer frtot.

ANGLIA.

Következő tudósitást olvashatni Irlandról az Allg. Zban: „Az 1835 év még zajosabban kezdődék, mint az imént mult. A' nép itt folyvást izgásban él, melly noha időről időre tárgya nevét másitotta is, valódi charakterét mindazáltal nem

soha. VIII Henrik idejéig minden zendülés 's támadásban az Angliától kivíhatandó függetlenség vágya sugárzott keresztül. A' reformatio óta a' nép minden mozgásai, bármi körülmények alatt történtek is azok, oda czélzának, 's egyszersmind az angol főegyház megbuktatására. Az unio fő ellenségei egyszersmind fő ostromlói az angol egyháznak. Az egyház hivei ellenben fővédei az egybekötés 's függésnek is Angliával. 1829iglen Emancipatio! volt a' jelszó, de alig nyeré azt meg a' „katholikus associatio", azonnal a' protestans egyházra rohantak és világi javaira. A' tizedek-elleni szegülés, melly csak néhány megyében divatozott, 's akkor is mindig csak bizonyos körülmények közt, néhány hónap alatt teljes rendszerü szerkesztés által egészen általányos lett. Egy év alatt e' tizedi nyugtalanságokhoz még a' reformi mozgások is szövetkeztek. Angliában és Skótziában a' reform megnyerése által a' nyugalom meglehetősen helyre állott, de nem úgy Irlandban, hol tudnillik a' háborgási szellem még mindig úgy uralkodik, mint az előtt. A' reform mindezt csak segithette, de ki nem elégithette.—A' Globe így elmélkedik Londonderry m. kineveztetéséről orosz követté: „Londonderry marq. beszéde Durhamban tanú, hogy a' lord kineveztetése orosz követté nem költemény, noha eleinte az olly csudálatosnak tetszett, hogy még a' Times is rosz tréfának hitte. Mi nem tudunk esetet, melly a' ministerium külső politikáját olly annyira bélyegezné, mint e' kinevezés. A' tory párt egész sorában nincs férfi, kinek nézetei a' külső politikáról az angolok érzelmeivel annyira ellenkeznek, mint Londonderryéi. — A' vén szélvitorla - lap (a' Times) is kicsufolá azt mint nevetséges hazugságot. — A' tory lapok jól érték az intést, 's azt hagyák a' közönség által hinni, mintha az egész dolog balértés volna. De most, miután a' választások elmultak, nyilványos véleményre már nincs annyi szükség, 's nincs is annak annyi becse, mint néhány hét előtt. A' ns marq. tehát most már idején 's helyén hitte azt kijelenthetni, hogy e' hivatallal kevés nap mulva Sir R. Peel belépte után kinálták őt meg. 'S hogy még tovább üzze a' csufot, azt akarná a' világgal elhitetni, hogy ő eleinte tétovázott elfogadni azt, 's fontolatra vevé: valljon fölhagyjon e ama' „nagymunkákkal," mellyekkel Angliában el van foglalva. Mit itél már most a' Times a' dologról? Még mindig rosz tréfa è az?" A' Times e' megjegyzésekre igy felel: „Londonderry lord, mint látjuk, csakugyan követül van nevezve Miklós czárhoz. Midőn e' szerencsétlen kinevezés első hirét vettük, megfontolt komolysággal úgy szóltunk arról, mint rosz tréfáról; szóval: olly meggondolatlan 's gáncsra méltó lépésnek néztük azt a' ministerek részirőI, hogy annak meg nem történhetését hittük, ismérvén a' ns marquis politikai charactere történetét. Mi első nyilatkozásunk mellett maradunk. Olly kinevezés az, mellyre az egész ország kimondá kárhoztató itéletét. Semmi sem képes az angol népet olly férfi követsége iránt bizodalomra birhatni, ki annyiszor bizonyítá be, melly igen képtelen ő Anglia méltóságának 's müveltségének képviselője lenni. Ha mindazáltal a' teljes hatalmu követ politikai elvei rokonságára kell tekinteni azon udvaréival, mellyhez küldetik, akkor előbb magyarázhatni meg e' választást. Mi, mint a' dolog áll most, e' helytelen küldést (mission) se védeni, se palástolni nem fogjuk 's azt hisszük, a' ns marq. semmit sem teend, sem mondand ollyast, a' mire fölhatalmazva nem leend. De szabad é britt követnek olly udvarnál, mint az orosz, puszta és vakmüszernek lennie, hol annyi kényes kérdés forog fen, 's annyi és olly érdek függ a' koczkától. Szeretnők tudni: mi szükségből vagy pártkapcsolatból eredt zavar kénytelenité a' ministert, hogy illy követ szolgálatival önmaga magát terhelje. Itt csakugyan jobb lenne megkímélni a' fizetést, 's ügyviselőt küldeni oda." Ugy hisszük e' leczke Londonderry marquisnak is elég.

A' Morning-Herald szerint, noha az utóbbi hirek a' theekereskedés megakadtáról fölemelték a' thee árát, még sem rugták annyira föl azt, mintha még most is a' keletindiai társaság egyedárosi joga lenne a' theekereskedés. Annyi bizonyos, hogy noha hibázott Napier lord a' chinai szokások és törvényekhez nem illeszkedése által, még sem eredt e' hiba a' chinai kereskedés fölszabadultából, mint azt a' keletindiai társaság barátival a' toryk 's a' kizáró privilegiumok védőji ohajtanák elhitetni.—A' Morning-Chronicle abban, hogy Peel biztosságot neveze ki az egyház-javitás iránt, nem javitó, hanem halasztó szándékot lát: mert ha úgymond javitani akar Peel, a' mult ministerium által kinevezett biztosság munkája már annyira haladt, hogy arra bizvást épithetné javitástervét, igy tehát a' ministerium csak ámítani ügyekszik.

Pozzo gr. feb. 8kán érkezett „Wellington" gőzhajón Doverbe, honnan 9kén reggel utazott Londonba. — A' Times igen mentegeti a' mostani ministereket, hogy politikai véleményöket a' javitásra nézve megmásították. De minden mentség mellett is méltán kérdezhetni: miért nem akarták tehát a' kivánt javitásokat előbb megengedni? — Semmi kétséget nem szenved, hogy a' parliamen- feb. 19kén megnyittatik. A' parliamentházak el készitgetése 's javitgatásával foglalkozóknak is meghagyaték, hogy feb. 19ig mulhatlanul készek legyenek. Sir Robert Smirke a' főépitész egy út-

tal tervet is mutatott már a' ministereknek elő, 's az tetszést nyert. Kevesbé volt bizonyos a' kir. beszéd minősége. Némellyek azt hiszik, hogy abban az amerikai elnök szerint részletesen 's bőven elő lesz adva minden körülmény mind a' belső mind kivált a' külső ügy-állapotra nézve; mások meg azt gondolják: a' beszéd csak általjában fog tömött és határozatlan kifejezésekben érinteni minden tárgyat az eddigi szokásként, hogy ez által ne lehessen birálati tárgy 's a' ráfelelés némuljon el. — Dunstanville lord, Cornwallisban a' leggazdagabb telekbirtokos elhunyt, 's nemzetsége benne kihalt. — Rothschild ur lova Londonban megszilajodván elragadta kocsiját, 's őt legényestül, de baj nélkül kilegyintette a' kocsiból. — A' Standard feb. 7kén nagy betükkel jelenti, hogy a' speaker v. alsóházi elnök-választás feb. 19kén délben 12 órakor menend véghez, mihezképest fölszólít mindent, ki e' fontos kérdés-oldásban részt akar venni, hogy a' mondott napon és órában helyt álljon. Az Albion következő számítást közöl az elnök-választáskori szavazásról: az alsóházi 600 tag közül Manners-Sutton mellett 230 conservativ és 100 független követ fog szavazni; Abercromby mellett pedig 270 whig, radical és ultra 's így M. Sutton 60 szótöbbséget nyerend. — Egy angol lap szerint a' chinai irományokban előforduló „Quei" chinai szót az angolok „angol ördögök" kifejezéssel fordították, pedig csak „szellemeket v. lelkeket jelent az jó és rosz értelemben. Továbbá az „E" chinai szót az angolok „vad" szóval tolmácsolták, holott a' mandarinok „külföldi" szó-értelemben használják azt 's nem soha sértőleg. — Feb. 3kán O' Connell az antitory egyesület gyülésében megjelenvén, mind ott, mind a' kézmüegyesületben oda nyilatkozott, hogy Irlandnak most pihenni kell 's felszólítja a' lakosokat ismételve: őrizkednének minden törvénytelen tettől, mi csak ellenséginek adna hatalmat a' nép ellen. Azután szándékát jelenté, hogy Londonba utazik, 's Abercromby választatását támogatandja; sürgetve kéri valamennyi irlandi követet: lennének helyeiken feb. 19én 's támogassák ők is az elnökválasztást. O' Connell ezúttal megdicsérte a' dublini választókat meg nem vesztegethetésökért, kiknek az orangista párt 20, 30, 50, sőt 100 ft sterl. (200, 300, 500, 1000 pengő f.) is igért egy fejenkénti szózatért (másutt néhány icze olcsó bor is elég, vagy egy pár huszas erre) 's noha olly férfiak is valának közöttük, kiknek nincsen gyakran miből ebédet szerzeniök családjok számára, még sem fogadták el az ajánlást, 's az orangisták ellen szavaztak. — Szinte hivatalosan van jelentve, 's bebizonyitva, hogy terhes a' királyné. — A' Brighton Gazette szerint midőn feb. 12kén délután a' királyné a' révgát felé kocsizott, a' hintó kerekei a' kapuszárnyba akadtak, és összezúzattak, 's a' hintót csak bajjal lehete kiszabadítani. A' királyné kisérőjivel kiszállott, 's gyalog folytatá utját. — Megjegyzésre méltó az, hogy a' három egyesült országban 224 megye grófság, vagy város és várhely képviselőjit épen nem változtatá, betudván azokat is, hol a' volt képviselők egyike megválasztaték, 463 ülend az alsóházban régi helyén, ide nem számítván azokat, kik ismét megválasztattak ugyan, de nem a' régi helyeken. Ebből azt vehetni ki, hogy az alsóház nagyon a' volt szellemben munkáland. — A' York-Chronicleben következőt olvashatni: „Azt mondották, hogy Sutherland és Hamilton hgek megegyezésöket küldék be a' mostani ministeriumhoz. Mi azonban e' héten következő jegyzéket kaptunk Sutherland hgtől: „Minthogy Sutherland hg a' York Chronicleben azon jelentést olvasá, mintha ő a' mostani igazgatás iránti megegyezését maga küldötte volna be, igen czélszerűnek tartja ezen tisztelt lap szerkesztőjét értesíteni arról, hogy előtte semmi olly körülmény nem isméretes, melly e' jelentést igazolná." —

FRANCZIAORSZÁG.

Eszterházy hg megérkezett Parisba, 's a' királynál volt udvarláson. — Azt hiszik némelly lapok, hogy Hamburg városa tömérdek mennyiséget szándékozik követelni kárpótlás gyanánt a' birásidő alatt okozott károkért. Ugy látszik, csakugyan háborut visel a' külföld Franczia ország ellen, mellyben pénz a' fegyver, fizetés egy részről a' győzedelem, franczia részről pedig veszteség. Annyi bizonyos, hogy kifárad benne az ország, 's méltán hihetni, hogy Lajos-Fülöp nem késik segiteni e' kifárasztást.

A' követház feb. 7iki vitájában a' kérelmek iránt Dubois ur a' választás-javitásról 's politikai esküről szólván következő okokkal támogatá nézetét: A' választásmód-javítás már nemzeti kérdéssé ért meg, 's nem is pártkérdés az többé. A' politikai eskü pedig Francziaország mostani állapotjával 's a' parlament fölségével nem férhet meg. Ha az eskü párteszköz gyanánt használtatik, mellynél fogva a' fönálló kormány elvét 's alakját megismérni nem akaró kisebb szám kizáratik a' parlamenti munkásságból, akkor csakugyan erkölcstelenség az, egyszersmind gyermekség. Ez által csak a' szilárd lélekisméretek távolíttatnak el, 's ha a' pártok hajlékonysága illy kicsiny ál-utakon által nem csúsznek, a' nemzeti képviselés hijányos sőt hazug lenne. (Öst. Beob.) Erkölcsi tekintetben megmutatá az utóbbi ötven év története, mit várhatni az eskütől; 's ha hitt volna is még valamit „az atyák ezen gyöngédségének" azon látvány, mellynek a' szónok a' kamarában csak minap volt tanú-

ja, minden csalódást megsemmisített. „Egy fiatal tisztes követ ugymond, a' legtulzóbb nézetek védője az elnök által fölolvasott esküformára sietve mondá kétszer: „Esküszöm! Esküszöm! 'S Ti uraim, e' buzgalmat kétlés mozgásival fogadátok. Garnier-Pagès: szót kérek személyes dologban. (megindulás) Dubois: Egy másik, a' vitézi hűség régi képviselője (valamennyien Fitz-James hgre néznek) kezét emeli, kimondja a' szent szókat, 's Ti uraim, csattogó kaczajjal kiséritek szózatját. (Nem, nem!) Ömaga is leül 's nevetve felel, Uraságtok ép eszének. (morgás.) Higyétek, Franciaország követei! ideje már eltörleni a' hazugságot és csalódást!" Duvergier de Hauranne ur azzal védelmezé a' választók száma megszoríttatását 's bizonyos elvekhöz (például birtokhoz) kötetését, mert a' választás úgymond, nem statuspolgári jog, hanem csak eljárás (functio) mellyet a' törvény arra ruház, kit legügyesbnek hiszen.— De fölkeltek ellene 's megmutatták, hogy in theoria a' választási jog minden polgár joga, 's attól tökéletes statusban egy polgár sem fosztathatik meg. Beszéde végén Duvergier ur még azt említé, hogy nem tanácsos revolutio után mindjárt 's olly hamar megmásítani a' választási rendszert. Garnier-Pagès ur általányos szójogot védelmezett ugyan, de még most nem kivánt azt Franciaországnak. A' vita végét tudjuk. A' kamara a' kérelmeket mellőzve napirendre tért.

Feb. 10kén takarittatott el Parisban Dupuytren báró a' hires sebész. Ő szegény földmivelő szüléktől származott, 's 12dik évében bizonyos tiszt Parisba vitte magával, hol tudománya 's ügyessége által nagy szerencsére 's gazdagságra tön szert. A' párisi orvosi karnál a' pathologiai Anatomia oktatószékére 200,000 franknyi alapitványt hagyott, úgy szinte 100,000 franknyit 12 szegény aggorvosnak tartásköltségül; dúsgazdagsága onnan is kitetszik, hogy mindezen alapitvány mellett leányának, Beaumont asszonynak 7 millio értékü vagyont hagyott. A' gyászmenetet az orvosi tanuló ifjuságon és katonaságon kivül mintegy 2000 ember kisérte.

SPANYOLORSZÁG.

Cadix vidékein a' tengerszéleken védelmi készületek tétetnek. Egy angol hajó hirét hozá t. i. miként Carlos párthivei azon régi szandékot, hogy valahol a' déli tartományok partfokán kiszállást próbáljanak, most ujra fölfogák 's e' czélra különösen Andalusiát tüzék ki, mint legalkalmasb helyet. Ennélfogva Cadixban az őrség minden pillanatban kész indulni a' hová rendelik, a' tartományi lovag és gyalog polgárkatonaság pedig jóval szaporittatik, 's jó birtoku önkénytesek vállalkoznak egy pattantyu-osztályt kiállitani. Sajnálkozva emlitik azonban, hogy Sevilla, mellytül ez uj pattantyuság két álgyut kért használatra, ezt kereken megtagadá. — Saragossai levelek, az ottan febr. 2kán történt népmozgásrul még azt is emlitik, hogy mondott nap estve a' nép a' Magdolnapiaczon összeseregelvén VII. Ferdinand képszobrát ledöntötték 's helyébe egy ugy nevezett constitutiokövet (mint 1820 és-23ban szokásba jöve) állitottak föl. A' kurir, ki e' mozgásrul hirt hozott, csak két nappal később indult a' városbul, 's ekkor a' tiszthatóság még nem volt bátor a' mondott követ szabadság-jelentő állásárul tovább mozdittatni. — Cardero hadnagy, ki Madritban a' jan. 18ki támadást vezérlé, azóta utjában az éjszaki tábor felé parancsot kapott volna Madritbul, hogy ezredét hagja el 's Majorcába menjen egy másik ezredhöz, melly a' Philippini szigetekre küldetik. Ő mint mondják tovább, e' parancsra elhagyta ugyan ezredét, de Majorca helyett egyenesen Francziaországba illant által. Cardero Malagában született; most 35 esztendős, és már 19 esztendeje hogy hadnagyságot visel, egyébiránt bő isméretü, szeplőtelen életü, hidegvérü 's elszánt férfinak mondják. Valdesnek, ki most hadministerré van kinevezve, fogadott fija levén nem kétlik, hogy minapi viselete, legalább később, egészen feledésbe ne jusson. — A' hadbul ujabb ütközetet irnak hirül, melly feb. 3—4kén Bergara körül Jaureguy és Zumalacarreguy csapatai közt történt, azonban mellyik győzödelmével, igen bajos meghatározni, mivel a' carlista ujságok valamennyin kedves vezéröknek Zumalacarreguynak, a' többi lap pedig Jaureguynak tulajdonitnak minden dicsőséget. Az ütközet története, mint a' külön pártu hirlapok elbeszélésibül kivehetni, röviden arra megy: hogy El-Pastor (Jaureguy) Vitoriába mintegy millio real értékü szállitást kisérvén, utközben Bergara körül a' carlosiak által megtámadtatott 's a' csatázás két egész nap tartott. A' Messager és Sentinelle 300 holt és 500 sebesült mennyiségü veszteséget emlitenek a' carlosiak részérül; carlista lapok állitása szerint ellenben, Jaureguy kénytelen lön egész szállitványát az ellenségnek zsákmányul hagyni, 's minden seregestül csufondárosan megfutamodni.

Ujabb. — Mina feb. 5kén Tafalla körül állott; Zumalacarreguy és d. Carlos pedig Huarte-Araquil mellettt 5 mérföldnyire Pamplonától. — Fuentarabia, Leza, Oyarzun és Ernani Mina parancsára megerősíttetnek. — Merinorul hir forog, hogy jan. 26kán Castiliában Zurriagos faluban meghalt volna. — Madritból szinte febr. 5ikeig vannak tudósitások: a' város folyvást csöndes; a' kormány emberei azonban nem titkolják aggodalmokat a' mindinkább szaporodó titkos egyesületek számán, melly a' várost ujabb mozgással lát-

szik fenyegetni. — A' belügy-minister tudósitást nyujta e' napokban be a' királynénak, mellyben a' „de comercio de los cinco gremios mayores de Madrid“ társaság fokonkénti tönkre silányulása okait elöhordván, előadását azon javaslattal végzi, hogy ö fölsége a' társaságot, valamint a' san-carlosi bankot illető követelésekkel történt, megbukottnak elismerné. A' királyné a' javaslatot aláirta.

CHINA

Londoni hirlapok után még következőket mondhatni az angol-chinai legujabb viszonyokról. Miután Napier lord vonakodott Macaoba visszatérni, a' Hong-kalmárok következőleg adák az angol kalmároknak tudtokul, hogy a' kereskedés közöttük egészen megszakadt: „A' kormány parancsát elfogadni-vonakodás engedetlenség a' mennyei ország törvényei ellen. Mi hivatalbeli kalmárok vagyunk, 's minden nyilványos ügyben teljes és föltétlen engedelmességgel tartozunk a' fönálló törvények iránt. Minthogy pedig tisztes tisztviselőtök a' fönálló törvényeknek engedelmeskedni nem akar, nemzetetekbelivel nem kereskedhetünk 's egyebet nem tehetünk, mint hogy részletesen előadjuk mindezt a' magas tisztviselőknek, kik azután minden adást vevést meg fognak tiltani.“ Erre az angol kalmárok röviden igy feleltek: „Irástokat folyó hónap 15röl megkaptuk, 's mivel az hivatalos ügyet foglal magában, melly iránt nincs ellenörségünk, nem tehetünk egyebet, mint annak vételét jelentenünk.“ — Napier lord más nap ismét összehivá a' kalmárokat, 's miután nekik megengedé, hogy biztosságot válasszanak, melly által az alkudozásokat megkezdhessék, ö (Napier lord) a' kormányzó parancsának engedni nem szándékozik hanem a' két hadi hajót várandja be. Ezekkel a' kormányzót akarja megijeszteni. Következő a' kormányzó által aug. 18án a' Hong-kalmárokhoz bocsátott parancs: Lu Canton és Kwangsee 's a' t. tartományok kormányzója a' Hong-kalmárokhoz. — Megvizsgálás után azt találom, hogy az angol nemzet mintegy 110 év óta üz kereskedést Cantonban. Valamennyi, ezen hosszu idö alatt kibocsátott rendelet fontolatra vétetett. Valljon ama' nevezett vadszem Lut Lappi (lord Napier) tiszt vagy kalmár e, semmikép sem határozhatni meg; de mivel kereskedési ügyben jött a' mennyei országba (Chinába) annak törvényei 's rendeléseihez kell magát szabnia. Régi közmondás: „Midön tul léptek a' határon, ügyeljetek a' tilalmakra, 's midön valamelly országba jötök, tanuljátok ki annak szokásit.“ A' nevezett vadszem, kit az említett nemzet királya olly messziről ide küldött, hihetöleg ért dolgához; de hogy olly hirtelen jött a' tartomány fővárosába, mielött érkezése okáról illö tudósitást küldött volna be, valóban kevés életmódra mutat. Megfontolván mindazáltal, hogy elöször jött a' középponti országba (Chinába) 's hogy a' fönálló törvényeket még nem ismeri, azt parancsolom én a' kormányzó, a' mondott kalmároknak: tudakozzák ki, miért jött a' tartomány fö városába? Ha a' keletindiai társaság föloszlatásával némi uj rendelések kivántatnak meg, tudassa ezt a' mondott kalmárokkal azonnal, hogy tudósításukban nekem tárgyat nyujtsanak egy emlékirásra, mellyet kormánypostával fölküldhessek. A' nevezett vadszemnek azalatt Macaoba kell visszatérnie, mig a' nagy császár akaratja 's parancsa ide megérkezik 's közzé tétetik. Igy a' dolog illö méltósággal jut végre, 's minden másítás szükségtelen lesz. Ha valamelly idegen ország tisztviselője Angliába jöne, nem jelentené e meg a' királynak jövetele okát, vagy a' nemzet méltósága sérelmével csak saját tetszése szerint fogna e cselekedni? Minthogy a' nevezett vadszem magát altisztviselönek mondja, ezen elveket még inkább tudnia kellene.“ 's a' t. Ismét tovább: „Én a' fönálló rendeletek czikkelyeit ujra megvizsgáltam, 's három parancsot küldöttem a' mondott kalmárokhoz. E' különféle parancsok azon lángoló 's világító rendeléseket foglalják magukban, mellyeket valamennyi nemzet vad kalmárjai ismérnek, kik Cantonba járnak kereskedés végett. Igy cselekedve azt hiszem, nem könnyü végén fogám a' dolgot. Vagy engedelmeskednek a' vadak, 's maradnak; vagy nem engedelmeskednek, 's elutaznak. Egyéb rézs itt nincsen. A' kalmárok értesitése szerint a' nevezett vadszem még azt is kivánta, hogy valamennyi nyilványos hatósággal levelezni akar, 's engedelmeskedni nem fog. En úgy találtam, hogy az angol nemzet és a' mennyei ország tisztviselöji soha sem leveleztek egymással. A' mondott nemzet vadainak kik Cantonba jönek, vagy azt elhagyják, nincs egyéb dolguk mint a' kereskedés, 's a' mennyei ország tisztviselöji keveset gondolnak a' kereskedés alacsony ügyével. Mióta Canton a' vadaknak vásárhelyül megnyittaték, minden kereskedési tárgy és ellenörség a' vad kalmárok iránt teljesen a' Hong-kalmárok felelösségére bizatott. Soha vadszemmel levelezés nem volt. Az angol nemzet nem egyedül maga üz kereskedést Cantonban, nem is egy két év óta van itt. Valamennyi nemzet csöndesen viselte magát, 's engedelmeskedett a' törvényeknek. A' tisztviselöknek nem volt okuk a' kereskedési ügyekbe avatkozni. A' levelezés kivánata nem csak minden méltóság 's életmód ellen van, de czéliránytalan is lenne valamennyi nemzet vad kalmáraira nézve. Tehát lehetetlen.“ Ismét tovább: „A' vadszem nyakas vonakodása szükségessé tenné, hogy minden kereskedés szünjék meg az angol nemzettel, de megfontolván, hogy

a' mondott nemzet királya eddig legfőbb lépcsőben mutatkozott alázatosnak, 's engedelmesnek, nem hihetni, hogy ő Lut Lappit (Napier lordot) olly nyakas ellenszegülés végett küldötte légyen ide. Azon néhány száz ezer, melly kereskedési adó gyanánt jő be a' mondott nemzettől, a' mennyei ország fényét egy hajszálnyival, vagy egy pöhölynyivel sem emeli 's öregbíti. Annak birása, vagy nem birása tekintetet sem érdemel. Még kevesebb figyelmet érdemlenek posztóik és szöveteik. Ellenben a' thee, a' rhebarbara 's a' gyártatlan selyem a' középponti országban ollyasok, mikből a' mondott nemzet élősködik. Egyetlen ember vétke tehát ne semmisítse meg az egész nemzet életét. Ha én, a' kormányzó, a' nagy császár szent és isteni ohajtását megfontolom, mellyel az mind ben, mind kün a' mennyei országon minden embert eltartani vágyik, azt nem tehetem. A' mondott nemzet valamennyi kalmárjai miriad mérföldekről jönek ide, 's mindenféle veszélynek teszik ki magukat a' tengeren. Egész reményök azon nyugszik, hogy csak engedelmet nyerjenek adásra vevésre. Ha már most engedtem volna v. engednék a' Hongkalmárok kivánságának, az sok embernek nagy szerencsétlenségire válnék, 's azok, kik szárazon és vizen ide jöttek, egyetlen ember végett tönkre jutnának. Szánakozásból tehát még haladékot adok nekik. Mikép is mutathatnám magamat zsarnokként azok iránt, kik olly messziről jönek ide. De a' nemzet méltóságára is ügyelni kell. Azt hallom a' vad szem szilárd ismeretü férfi 's nyájas beszédü. Ő kétségkivül meg fogja különíteni a' helyest helytelentől. Ha megbánja tettét, 's engedelmeskedni fog, feleljen a' Hongkalmároknak 's a' kereskedés folyjon tovább is mint eddig. De ha konokságában megmarad és nem alázza meg magát, világos, hogy a' nevezett vadszem nem ohajtja, hogy nemzete kereskedési szabadsággal éljen itt, hanem hogy kereskedése szünjék meg. Ha majd a' mondott nemzet királya e' parancsokról halland valamit, által fogja látni, hogy a' vadszem oka mindennek, 's hogy a' mennyei ország az ő engedelmessége iránt nem volt tekintet nélkül. Mind a' nevezett, mind valamennyi nemzet vadkalmárjai ehez tartsák magokat. Tunkwang, a' 14ik év 7ik hónap, 14ik napján (1834. aug. 18.)

NÉMETORSZÁG.

Stuttgartból jan. 31röl irják, hogy a' Schiller-emlék ügye nem csak Németországban, hanem más tartományokban is pártfogásra talált. Az adakozások összesége, melly 1828ik év végével 3798 fra 22 krra hágott, 1834 fogytán 10,034 ftot és 41 krt teszen. Sőt azóta is öregbült ez, mint azt egy 3dik számkimutatás bizonyitandja. Ezen adakozások közt legtöbbet hoztak be a' külön fővárosok játékszinein egyedül e' végre történt előadások, mint Berlin, Drezda, Hamburg, Mannheimban. 's a' t. Azonban ha meggondoljuk, mi régen forog már e' gondolat egész Németországban; ha meggondoljuk, hogy annak létesítését a' külön kormányok is elősegítették 's a' honi kormányok kedviért ahoz külföldi kormányok is segitőleg járultak, mint p. o. az orosz; 's ha összevetjük Schiller valóban nagy nevét a' nagy számu (36 millió fönyi) német nemzettel, nem lehet nem csudálkozni azon, hogy mind e' körülmény közt is csak annyi gyült még össze ezen a' fensőbb miveltségü emberiséget érdeklő tárgy létesítésére. Legyen szabad ez alkalommal örülnünk, hogy kisebb hazánkban, a' felejthetetlen Kisfaludy Károlynak fölállítandó emlékre kevesebb idő alatt már is szépecskén gyült be pénz, mint a' nem sokára nyomtatásban megjelenendő hiteles névjegyzék 's ajánlat-mennyiség tanusitandja.

Lipcséből feb. 4röl irják, hogy kir. rendelés jelent meg a' halálos büntetések végrehajtásmódjáról az utólsó országgyülés határozata következésiben. A' halálos büntetések teljes eltörlesztése a' szász országgyülésen már előbb is inditványba jöve, de siker nélkül, miglen végre Miltitz első kamarai tag azt kivánta, hogy legalább a' halálos büntetés eddigi botránkoztató végrehajtásmódja másittassék meg, 's inditványához képest a' kormány hatalmaztaték föl tenni meg a' szükséges másitást, 's elháritani mind azt, mi e' fő komolyságu tételt a' szándéklott sükertől olly világszerte meg szokta fosztani. E' rendelés következésében a' gonosztévő nem kap többé saját készületü ruhát, sem a' közönség nem bocsáttatik hozzá a' kivégzést előző napokon.

Emlitettük, hogy porosz Sziléziában a' pietistákkal baja volt a' kormánynak. Ez alkalommal az ábrándozás nevetséges jelei is mutatkoztak e' megihlett társaság néhány tagjaiban. Némelly megihlettek vagy lelkesültek t. i. fölvarrott szárnyakkal magas fákra másztak, hogy onnan magasb vidékekre szálljanak, 's tán valóban szálltak is. Hogy a' kormány a' Degenféle repülgető műszerek megszaporodását 's a' lakosok egy részének felhőkbe röpdezésit nem örömest nézé 's fogadá, igen természetes. Az egész dolog mind lelki, mind testi tekintetben orvosi felügyelés alá tartozék, 's igy méltán avatkozott belé a' kormány.

BELGIUM.

A' képviselőházban jan. 31én a' nyilványos adóssági költségek fölött tartott vitakor a' pénzügy-minister 200,000 frankot kivánt nyugpénzekre, mit azonban a' ház 31 szózattal 28 ellen megtagadott. A' minister azt kérdezte azután:

mit csináljon, minthogy a' kitüzött mennnyiséggel a' nyugpénzeseket mind ki nem fizetheti, 's hijányt nem csinálhat saját felelősségére? Többen azt hitték, hogy itt rézst találni a' minister dolga. Trentesseaux ur pedig azt javaslotta, hogy a' középosztály számára szavazott 50,000 frankot inkább 125,000re emeljék föl, 's abból fizesse ki a' ministerium. Ezen javaslat a' kamarát igen földerité, 's el is végzé, hogy következő napon azt mulhatlanul vitába veendi. Ugyanez ülésben adta Brouckere ur javaslatát elő a' halálos büntetés eltörlesztésére. Ugyanazon javaslat ez, mellyet szinte ő 1832ben tett már, de azt akkor visszahuzta, mert a' király a' halálos itéleteket mindig holtig tartó becsukásra szokta volt változtatni. Javaslatát most azért ismétli, mert a' Moniteur kivégzést jelent, mellynek Coutrieben kell megtörténnie. A' javaslat az osztályokhoz utasittaték. —

Antwerpből feb. 6ról irják, hogy a' hollandi és belga kölcsönös postajárás, melly csak imént megakadt volt, ismét helyre állott. A' hollandi kormány t. i. meghagyá, hogy a' belga postaigazgatás által a' grootzunderti határszél-hivatalhoz küldött levél-csomók fogadtassanak el. Ehezképest ismét szabályszerü 's mintegy hivatalos postajárás fog keletkezni mind levelekre, mind hirlapokra nézve Hollandia és Belgium közt.

AMERIKA.

A' képviselő házban dec. 10kén Pearce ur John Reynold urtól kérelmet nyujta be némi vizsgálati küldemény (expeditio) iránt a' csöndes tengeren Amerika éjnyugoti részein fekvő szigetekre. A' tárgy fontossága kimutatására Pearce ur azt hozá föl, hogy a' czethalászat e' részeken 132,000 tonnát és 10,000 tengeri hajóst foglalkoztat, közvetlen pedig 170,000 tonnát és 12,000 hajóst 's igy egész Éjszakamerika tengeri legénysége tizedét, a' forgó tőke pedig 12 millio dollárnyi. Utána Johnson ur azon inditványt tevé: hagyassék meg a' columbiai kerület biztosságának, vegye fontolatra azon kérdést: nem volna é tanácsosb az adósság végetti elfogatást eltörleszteni: „azon status (Louisiana) ugy mond a' szónok, mellyhez tartozom, 's büszke vagyok hozzá tartozhatnom, az adosság miatti elfogatást már 12 év óta eltörlötte föltétlenül, 's mióta e' törvény létez ott, milliókat megfizettek az adósak, 's ez emberibb rendszer jótékonyabb hatásu mind hitelezőre, mind adósra nézve. (Megjegyezvén: hogy Amerikában az adósságért becsukott nem dolgozhatott ugy, mint Angliában, 's igy adósságát nem dolgozhatá le, de élelmét sem keresheté meg, 's csak teherré vált a' társaságnak.) E' rendszer különösen hasznos lenne Columbia kerületre nézve, hova évenként számos polgártársunk seregel dolgában. Olvassuk csak a' börtöntársaság tudosításait, 's el fogunk szörnyedni az emberi nyomoruság azon nagyságán, melly az adósságért becsukás vad szokásából származik. Én tehát azt reménylem: hogy a' biztosság vagy az egész törvénynek, vagy legalább az 50 dolláron aluli becsukatásnak eltörlesztését inditványba hozza. 'S az inditvány egyhangulag elfogadtatott.

Brazilia. Bostonban hirét hozták, hogy Para tartományban zendülés ütött ki. A' nov. közepén oda küldött hadosztály egy lábig lekonczoltatott. Azonnal egy 18 álgyus hadihajó küldetett oda. Ezen expeditio a' zendülőket kötelességökre vissza is vezette. Az elfogatás számos volt, de a' kormányzó is meggyilkoltatott.

OLASZORSZÁG.

Pompejiban az ásást folytatják, 's a' fáradságot szép süker jutalmazza, mert jeles falföstvényekre akadtak. E'nemben a'legnevezetesb remekmű, 's mellyet az utólsó hónapokban találtak föl, a' $2\frac{1}{2}$ láb magasságu, álló 's hattyuval mulató Laeda. E' föstvény fölmulja mind azon műdarabot rajz és szinpompában, mellyek négy év óta födöztettek föl ott. Egy szomszédházban, mellyet az ott talált kép után Daedalus házának neveznek, még nagyobb műdarab van, melly noha csekélyebb müvészeti becsü, de gazdag 's jegyzésre méltó tárgyával minden szemet magára von. Ezen csoport-alaku kép vadászatot ábrázol ártány és bivaly ellen, még pedig keleten gyakran emlitett szokás szerint, t. i. szelidített oroszlánok és tigrisek által —

SVÉCZIA.

A' svéd királyi követség Bécsben azon hivatalos jelentést teszi, hogy Svécziában a' cholera, melly ott is országos csapásként dühöngött, teljesen megszünt. E' hirt a' követség által a' svéd ministerium a' kereskedés kedviért teszi közzé.

A' gabona pesti piaczi ára február 24-kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerü	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	$146\frac{2}{5}$	140	$113\frac{1}{5}$	Zab	$82\frac{2}{5}$	$81\frac{1}{5}$	80
Kétszeres	$123\frac{1}{5}$	120	$113\frac{1}{5}$	Köles	—	—	—
Rozs	120	$116\frac{2}{5}$	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	—	—	—	Kukoricza	$103\frac{1}{5}$	100	—

Pénzkelet:

Bécs február 21-kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	$101\frac{5}{6}$	1834ki statuskölcs.	$587\frac{7}{8}$
„ 4 pC.	95	Kam. — pC. kötel.	$60\frac{2}{5}\frac{3}{8}$
„ 1820ki kölcs.	$212\frac{5}{6}$	Bankrészvény	1331
„ 1821ki „	$139\frac{1}{4}$	Cs. arany pCt. agio	$1\frac{5}{8}$

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

17. szám Pest, szombat február 28kán 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; febr. 12iki ünneplések; levél N. Becskerek és Lőcséről; k. kam. tudósitás.) Anglia (speaker-választás iránt, Keletindia és Cochrane javaslata; Spectator China iránt; Pozzo dija; Times, Examiner, O' Connell, Darnley, O' Gorman; czigányok királya †.) Franczia ország (Messager; Deuz; franczia követház rajza; Rumigny; Sebastiani, Pontecoulant, Lafitte 's a' t.) Portugália (hg. Leuchtenberg 's d. Maria; veszekedés.) Spanyolország (hadi hirek.) Amerika (Nullification; Sevier és Adams; amerikai védrendszer.) Japán és Siebold. Törökország. Elegyhirek.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége feb. 18ki legfensöbb határozata szerint az erdélyi kir. táblánál számfeletti közbirót Dónáth Sándort, és Marosszék volt alkirálybiráját Maurer Károlyt ugyanaz erdélyi kir. tábla valóságos közbirájivá; — még febr. 16 diki legmagasb végzete szerint pedig az erdélyi kormányszéknél eddig tiszt. concipista báró Bornemisza Jánost tiszt. titoknokká méltóztatott kinevezni.

Föls. királyunk születésnapját tudomásunknál fogva sok hely fényesen ünnepié. Előkelőn emlitjükazokat, hol jó v. hazafi tett is járult az ünnepléshez, mint diszét leginkább érdemesitők 's emlékét annál tovább fentartandók. A' tiszáninneni kir. koronai szabados kerület ns tanácsa Ó-Becsén, hová ez alkalomra a' ns. megye (Bács) részérül első alispán Odry József ur több megyei tiszt kiséretében megjelent, általa először a' római, ezután a' g. n. e. szertartásu szentegyházba vezéreltetett a' mind két helyütt fényesen tartott isteni szolgálatra, melly alatt mozsár-durrogások közt az ott tanyázó Hardegg vasas ezredi század rendes lövései tisztelkedtek. E' század főbb tiszteit báró Jovics István alezredes ur tulajdon házánál, altiszteit 's közvitézeit pedig fejenként egy font hussal 's itcze borral vendéglé meg. Estve kivilágítás és tánczmulatság. — Kéthelyen (Somogyban) Hardelle Péter ur gr. Hunyadyak számtartója, ki már 30 év óta főintézője e' jeles nap megünnepeltetésinek, ez idén a' végbement szertartások után, az egész katonaságot, melly nem kis számban fekszik ottan, erejéhez mérve borral viditotta föl. Hardelle urat buzgó emberbarátként tünteti ki az is, hogy általa helyben egy kisded jóltevő intézet hozatott létre, melly szerint a' helységbeli házaló koldulást megszüntetni czélozván egy pár év óta néhány százforintnyi gyüjtemény által azt jobbadán már el is érte. — N. Becskerek mvárosa egész kivilágitással üllé meg e' napot. Nemzeti nyelven zengé fohászait el az egyesült helv. 's evang. egyház. A' polgári századok sokszorozott lövései 's mozsár-ropogások emelék; — az első alispán által adott lakoma folytatá 's a' városházi teremben a' helybeli kórház számára jó sikerrel tartott tánczmulatság rekeszté az ünnepet. — Váczon székes egyházi őrkánonok Gáspárik Kázmér ur, e' jeles napon évfordulatonként kitüntetve gyakorolni szokta jótétei folytában, az idén a' helybeli katona-nevelő intézet kormányánál száz pengő frtot tett le tőkealapitványul: hogy annak kamatja jutalomdijul évenként azon növendéknek adassék, ki a' vallási tudományban szembetünőleg előhaladván, magát egyszersmind szelid erkölcse 's engedelmessége által a' többiek fölött megkülönbözteti; illy adakozását tehetségihez képest évenként ismétlendeni ajánlván. — B. Csabán Erdélyi József fő esperes ur a' helyben tanyázó katonaságnak fejenként egyfont hust 's itcze bort adatott; 's mellette 14 koldust vendégle meg. — N. Kállóban Szabolcs megye RR. 's tisztikara első alispán Patay István ur vezérlete alatt jelentek meg a' r. kath. és ref. szentegyházban, 's mi legérdekesb, egyházi szertartások alatt a' megye katonái és hajduji tettek üdvezlő lövéseket. — Makón (Csanádban) ünnepi szertartások 's lakoma után Lukács József alispán ur a' tisztelgett katonai század köz vitézeinek 4 akó bort adott. — Esztergamban a' ns. káptalan a' tisztelgett határőri katonaságnak 14 akó bort juttatott; Szekfü Ferencz kánonok ur pedig 24 szegényt vendéglett 's ajándékozott meg. — Károlyváros a' helyben fekvő Radosevich féle katonaságnak 407 font hust adatott. — Pilisen gr. Beleznay János ur, az egész város lakosit minden kivétel nélkül, bőven kiosztatott hussal és borral vigasztalta meg. — Beregszászon Bereg RRei is fényesen ünnepelvén e' napot, a' szertartások alatt tisztelkedett katonaságnak első alispán Bay György ur fejenként egy font hust 's itcze bort adott. — N. Kikindán Bydeskuthy Lajos kir. helyettes biztos ur intézete szerint tartott ünneplésre következett lakománál a' tisztelt intéző 's illetőleg vendéglő ur egybegyült vendégeihez hazai nyelven az ünnepi tárgyhoz alkalmazott lelkes beszédet mondott. — O-Budán szinte a' hazai nyelv gyarapodásában emelkedő izraelita iskolai növendékség 's előjáróság a' nagy synagógában buzogta el zsoltárait a' Haza édes atyjaért. Az előljáróság a' kis-máriaczelli 265 sz. öreg katonákat vendéglé meg. — Pápán a' belvárosi tanács 100 személyre igen pompás lakomát adott, mellynel Fejdelmünk 's föls. Házaért üritett poharak után, áldomást ittak gr. Széchenyi István életeért, valamint az egyetértés és közmunkásság virágzásaért is. A' polgártiszti kar igen diszes formaruhájában ékesité az ebédet. — Fényes egyházi szertartások, lakomák, mozsár-durrogás, tánczmulatságok, kivilágitás 's t. ef. közt ünneplék meg febr. 12két tudtunkkal: Szombathely, Komárom, Kunsz. Márton, Báttaszék, Zágráb, Eger, Tihany, Pozsony, A. Maróth, Arad, Siklós, és Oravicza.

Nagy-Becskerek febr. 17. Száraz 's majd tavasz-szinű telünk' közepén, Begénken már hajók mutatkoznak. Vetésinken áldás reménye mosolyg egyébiránt; de a' repcze csak ittott nyujt örömet. Engedékeny telünk a' halomások számát szaporitani látszik az emberek között; azonban e' szénahijányu évszak mellett is, nyavalyák szarvas marháinkban nem mutatkoznak. Hiteles adatok u-

tán: Csanádban teljesen megszünt a' marhadög. A' gabona' ára régi állásában teng. Útaink csaknem járhatlanok, 's lovaink erőtlenek. Bálint' napja a' második, szinte vékony hóval köszöntebe hozzánk, pedig az idei télben igen szembetünő kemény faggyal. A' marhahús' fontja illy körülményekben, martz. közepétől kezdve, 11. kra határoztatott.

Lőcse febr. 17. A' késmárki evang. lyceum nagy és nem könnyen pótolható veszteséget vallott. Folyó hónap 12kén hunyt el t. i. hosszu, súlyos és fájdalmas betegség után, Schneider János, több ns vármegye táblabirája, 's említett lyceumban husz év óta, a' magyar törvények 's politikai tudományok' tanítója. Számos tanitványi az ország minden részeiben keseregni fogják halálát. — Szepes megyének mostani közgyülését két környülállás jelesíté: első az, hogy szeretett Királyunk' születésnapját szokott ünnepélyes rendtartással febr. 12kén megüllöttük; — más: „hogy febr. 15kén fényes tánczmulatság volt Lőcsén, mellynek alkalmakor azon 300atfelülhaladó kézimunkák, mellyeket a' szépnem a' tüz által károsult vagendrisszeli és sztrázsai lakosok' számára áldozott, többnyire szép kezek tulajdon készitményei, — kijátszattak, 's így a' károsultak javára tetemes summa pénz gyült egybe.

A' nm. magyar k. udv. Kamara Rosenbergre sómázsa-mesterré Kossuth Miklós Hradeken volt sómázsást; továbbá Akna-Rahón volt erdőhivatali ellenőr Metzner Jánost körösmezei erdőmesterré; helyébe pedig Akna-Rahóra erdőhivatali ellenőrré Mármaroson volt erdősz-ingenieuri segéd Metzner Sárdort; végre Vissóra erdőhivatali ellenőrré Girsik Imre ugyanottani anyagsáfárt nevezte ki, a' fenemlitett erdősz-ingenieuri segédhivatalt pedig megszünteté.

Pozsonyban a' dunai hid febr. 23kán rakatott be 's igy ugyanazon nap, mellyen Pestbudán.

ANGLIA.

Az edinburghi középponti választó biztosság a' speaker-választás tárgyában rendes végzést hozott, mellynél fogva elsőben is megelégülés fejeztetik ki Abercromby urnak, hogy késznek nyilatkozott elfogadni az alsóházi elnökséget, ha megválasztatik, (Abercromby ur Edinburgh követe), azután pedig Sir John Campbellnek az edinburghi 2dik követnek meghagyatik, hogy a' speaker-választásnál mulhatlanul jelenjen meg's abban részvevőleg hasson. A' Courier ezen, több választó testület által utánzott példát dicséri, 's maga is ismétli előbbi felszólitásit a' reformerekhöz. E' tárgyiránti jelentése nagyobb betükkel nyomva igy hangzik: „A' speaker-választás feb. 19kén délben 12 órakor lesz. Az alsóház tagjai a' választás előtt nem fognak eskünni. Azután említi, hogy a' fogadások számosbak Abercromby részére mint M. Suttonéra; azaz többen fogadnak arra, hogy Abercromby lesz speaker mint Sutton. A' Standard ezen igen mérgelődik, minthogy a' M. Chronicle is azt állitja, hogy Abercromby ur megválasztatása kétségen tul van, 's kihíja ezen lap szerkesztését: fogadjon vele bármibe, hogy M. Sutton lesz elnök 's nem más. — Az alsóházban Keletindia egybeköttetése jött szóba gőzhajózás által, melly alkalommal Cochrane lord, most Dundonald gróf admiral, gőz helyett a' kényesőt ajánlá megpróbáltatni, minthogy véleménye szerint az által, ha az egyik medencze (Behälter) levegőtül megürül, a' másikban pedig a' levegő összenyomatik, szintazon mozditó erő támad, mint a' gőz által, melly a' hajót hajtani képes. Igy természetesen nagy lenne a' haszon, mert mind a' tüzelékszer megkiméltetnék, mind azon hely és teher, mellyet a' tüzelékszerre kell számítani, másra fordittathatnék. Cochrane lord továbbá azt is állitá, hogy a' kerekeket is el lehetne a' gőzhajókon mellőzni, és szintúgy vitorlákat rájok alkalmazni mint a' közönséges hajókra. — A' Spectator így elmélkedik a' chinai viszonyokról: „Kereskedésünk megszünte hirére Chinával, a' thee ára az óvárosban (City) azonnal 4 pence-szel (négy ezüst garassal) drágult meg fontjánál. Ezen árkülönzés, minthogy évenként 400,000 mázsa thee fogyasztatik el, 6—7,000,000 ft. sterlinget tehet. Az egész chinai be- és kivitel meg fog akadni Napier lord rendszabálya által, melly évenkint kerek számban 12 millio ft. sterlingre megyen. — Napier minden esetre igen merész lépést tön 's igen hihető, hogy azt a' társaság tisztviselői tanácsára tevé, kik a' chinai törvények sértő gúnyaitól ingereltetve, minthogy sok boszuságot kell gyakran szenvedniök, könnyen kényszerítő rendszabásokat tanácslanak. Napier l. már felkötötte a' koszorút, 's többé becsülettel nem is léphet vissza, hacsak helyzetét nem akarja rosszabbá tenni, mintha t. i. nem is fenyegetőzött volna. Azon fenyegetőzését pedig, hogy a' két hadihajót Canton város falai alá hozza, nem fogja teljesíthetni, mert a' folyam nem eléggé mély, 's illy nagyságu hajók a' városhoz 15 angol mérföldnyire nem közelíthetnek. De ha kitörésre jöne a' dolog, már akkor katonás föllépéssel könnyen észre hozhatná a' nagyszáju de nyullábu chinaiakat. Ha e' kétségbe esett politikával kelle China iránt élni, úgy jobb volt azt az uj kereskedési rendszer elején megkezdeni, mint várakozni. Sükere egyedül a' fő felvigyázó szilárdságától 's állhatatosságától függend. A' chinai hatóságok fejeiket 's jövedelmes hivatalaikat féltve, hajlandók lesznek minden bizonnyal minden boszontást zsebbe dugni, föltevén ha az egész dolgot elpalás-

tolhatják v. szépíthetik a' császári udvar előtt. Azonban Canton jövendő lődöztetését, sok emberhalált, ugy szinte kereskedési viszonyink másittatását nem titkolhatni el, 's ha illy erőszakos rendszabások létesittetnének, a' pekingi udvar önvédelemből is olly ellenszegülésre volna kényszeritve, melly Angliát komoly, noha hihetőleg mulékony bajokba bonyolitaná. Ezen egész czivódásban az amerikai kereskedés nyer legtöbbet; mert az akadály nélkül fog tovább is folyni, mig a' miénk meg lesz akadva; 's mindazon hasznot és kedvezést, mellyeket a' viszály végével nyerendünk, az amerikaiak is meg fogják nyerni; 's ha mi nem nyernénk is semmit, legalább ők sem vesztenek. — A' mérséklett tory lapok közül a' M. Herald is azt mondja, hogy Nagybrittannia az orosz udvarhoz ügyetlenebb 's helytelenebb képviselőt nem választhatott, mint Londonderryt.

A' Globe szerint Sir G. Murray (főhaditárnok) nem tagja többé a' Peel-Welington kabinetnek. Ha Sir George, úgymond a' Globe, parliamenti széke elvesztése mellett, még a' kabinetben is elveszti helyét, akkor egykori megbizóji illő elégtételt nyernek igérete megszegtéért. Sir G. Murray tudniillik azt igérte, hogy a' dissenterek mellett fog szavazni, 's midőn szavazásra került a' dolog, a' dissenterek bebocsáttatása ellen szavazott az egyetemi lépcsőkre. — A' Courier az elnök-választásról azt mondja, hogy ha fogadások többségéből itélhetni a' várandó sükerre, úgy bizonyosan Abercromby ur lesz megválasztandó, mert minden Abercromby mellett fogad. A' Standard meg azt jelenti, hogy a' fogadások M. Sutton mellett úgy állanak, mint kettő egyhez. A' Times azzal fenyegeti a' whigeket, hogy habár Abercrombyt nyernék is elnökül meg, az által a' ministeriumot még le nem győznék, mert az ország a' radicaloktól már annyira fél, hogy e' győzedelmet jeladásként fogja nézni, 's a' második állomáson megbuktatni azokat. A' Globe ezen okoskodásra azt feleli, hogy a' tory-sajtó, valamint a' párt maga igen meghasonlott, mit M. Sutton és Londonderry okozott. A' Times, a' szegény dörgő, melly Rabelais szélmalom-óriásira emlékeztet, dümmög, és vinnyog, míg a' Morning-Post, a' béka, mellyre amaz óriás valaha csak lábát is tenni büszke volt, dörög most. A' két lap tehát szerepet cserélt, de nem kedvezőleg. — Az orosz követnek a' londoni udvarnál (Pozzo di Borgo gr.) legujabb császári rendelés következésében 50,000 rubel évenkénti dija, 2000 rubel postabére, és 10,000 rubel utazási költsége, melly utólsó pont neki Parisból Londonba költözése végett adatott egyszerre 's nem többször. — A' Times azzal dicsekszik, hogy a' ministerium nem csak akkor le nem fog mondani, ha az elnök-választásban megbukik, vagy a' válaszfölirás nem lesz kedvező rája nézve, hanem akkor sem, ha mégnéhány izben hasonló szavazást tenne is az alsóház ellene. Mire a' Globe igy felel: „Micsoda? 's a' toryk csakugyan nem lépnének le, ha nem kedvező szavazásokkal fogadná a' ház őket? — Az Examiner szerint Peel által nevezett egyházbiztosság sükere nem egyéb lesz, mint pénzkivánás a' közönségtől, hogy a' papokat jobban fizethessék, számukat öregbithessék, 's uj egyházakat épithessenek; de a' fő papság régi tömérdek jövedelmeit azért meg fogja tartani. — A' Standard fölhatalmazva mondja magát nyilványitani, hogy a' királyné terhességéről szállongó hir nem igaz. — Az antitory egyesület ülésében Dublinban O' Connell inditványára az végeztetett, hogy minden megyében, városban 's az ország minden egyházköreiben kérelmek irassanak a' királyhoz, mellyek őt ministerei elbocsáttatására szólitsák föl. Hasonló kérelmek fognak a' tized-eltörlesztés végett is iratni. — Darnley gróf nem rég, a' mint favágással foglalkozó embereinek utasitást adna, fejszét vön kezébe, 's egy ágat akara levágni, de szerencsétlenül a' lábát találta, 's lábuját lecsapta. Eleinte halálos következéstől nem tartottak, de néhány nap mulva fene járulván hozzá, megholt. — O'Gorman Mahon ur, az irlandi követek egyike e' napokban Bow-street rendőri hivatala előtt vala kénytelen megjelenni, mert néhány nap előtt a' Kings-Bench törvényszék előtt Wigley ügyvédet, ki őt gazembernek szidalmazá, úgy pofon csapá, hogy az maiglan is beteg belé. Wigley csak azt kivánta: adjon O' Gorman ur valami csekély pénzváltságot birság gyanánt a' szegényeknek, de O' Gorman azt nyilványitá, hogy semmit sem fog fizetni, 's a' vádlónak mindegyre kész ismét pofonnal szolgálni. Mire kezest kelle további viselete végett állitania. — Nem rég halt meg mezei táborlakában Bestwoodtaneben Nottingham mellett az úgy nevezett: „Czigányok királya." A' temetési menet 11 órakor indult meg az elhunyt leányának vezérlete alatt. Az elhunyt, atyja után következett az uralkodásban, 's leányának, ki különben szépecske, $\frac{1}{4}$ mérő aranyat hagyott, mire könnyü vőlegényt találni sátoros szüznek is.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Messager szerint valamennyi, Párisban találkozó német kézmüves, inas, vagy legény folyamodást irt alá a' német szövetséghez, azon kormányaiktól hozzájok intézett parancs ellen, hogy haladéktalan hagyják el a' franczia birodalmat. — Egy párisi lap szerint azon ángol gőzkocsi, melyet Asda ur Brüsselből hozott, legközelebb na-

gyobb próbautazást fog tenni, 's a' kocsi előbb Versaillesba, onnan St. Germainbe, végre Rouenba és Havrebe menni. Ha e' próba elsül, azonnal köz szolgálatra fog fölállittatni Calais és Lille közt. Közhir szerint egy dús pénzváltó vezérli e' vállalatot, Asda pedig ügyviselője csupán vagy igazgatója. — A' követházban feb. 11kén, mivel a' követek már néhány nap óta restelkedtek ott megjelenni, a' név-fölkiáltás hozaték inditványba. Ez megtörtént. Utána több ujdon érkezett követ kikelt e' mód ellen, de a' kamara megparancsolá, hogy a' távollevők nevei a' Moniteurbe tétessenek. A' minister-elnök megjelent azután a' szószéken 's gyönge szóval törvényjavaslatot olvasa 1,400,000 franknyi hitelre, a' már megszavazott 1,600,000, franknyi hitelen felül kivántató katonai nyugpénzekre. Végül a' kamara a' bukások felől (falliment) szóló törvényekről tanácskozék. — Párisból feb. 11ről irják, hogy mióta megtudták, mi végzést hozott a' tanács a' franczia amerikai adósság-ügyben, a' követek is buzgóbban munkásak benne 's a' követházi biztosság nem sokára meg is teendi tudósítását. Nem kevesen azt hiszik, hogy habár a' kamara elismérendi is az adósságot, de a' 25 milliót minden esetre lejebb fogja szállítani.— Egy párisi levelező igy rajzolja a' franczia követházat: ki a' franczia követházat ismérni akarja, szombati ülésébe menjen. Mint tudva van, e' napon jönek a' kérelmek elő. Ezek ritkán közérdeküek, e' miatt tehát a' karzatok többnyire üresek, mert bizonyos, hogy pompás beszédek nem tartatnak. Ellenben nagy gyönyörüségül szolgálhat, hogy ezen urakat mind a' legmélyebb pongyolában láthatja az ember; úgy vannak ők, mintha otthon volnának 's nem sokat bajlódnak, mint ünnepélyes alkalmakkor. Sokat beszéltek ugyanaz általányos választhatást sürgető kérelmekről, de a' szemes vigyázó a' tanakozás menetéből könnyen kivehette, hogy úgy tekinték magokat, mintha csak családkörben (en famille) volnának. A' vizsgáló ekkor szép észrevételeket tehet. A' többi beszéd közül csak azon kettőt emeljük ki, melly a' kamara két szélső oldalát tünteti elő. Garnier Pagès a' republicanusok értelmében szólott az általányos választást védve. Elvei isméretesek; beszéde tiszta és illedelmes volt. Vele szemközt egyetlen volt Bugeaud ur beszéde a' maga nemében, mellyet a' cynismus fő példányának tarthatni. Egy párisi lap azt mondja, csak ezen ülést kelle látni, hogy meggyőződhessék az ember igazán a' mostani választói rendszer roszaságáról. A' nép azonban nemmarad egyedül a' választói rendszernél, hanem egy lépéssel tovább halad, 's hasonlóan itél az országlási rendszer egyéb részeiről is. A' francziák könnyelmü nép, 's felejtik holnap, mi ma izgatá őket; 's e' feledés évekig tart, mig eljő az emlékezés napja; ekkor ismét minden eszökbe jut egyszerre, mit elfeledni látszottak. Illy emlékezésnap előbb utóbb eljövend Francziaországra, 's e' nap hihetőleg nem lesz kedves azokra nézve, kiknek okuk van ohajtani, hogy egyetmást felejtsenek el, ha olly történetekre nem fognak e' napon hivatkozhatni, mellyek hasonló üléseket feledékbe hozzanak. Ha valaki azt kérdené: mi jövendöt várok Francziaországra? egyedül Bugeaud minapi beszédét, vagy hasonlót mutatnék neki. Minden győzödelem, mellyet a' ministerium illy kamarában nyer, csak veszteség a' győzőre nézve. Az előkelő világ folyvást Rothschild bárónak kathol. Izabella spanyol rendje vitézévé történt kineveztetésével bibelődik, melly rend azok számára alapittaték, kik a' mórok és zsidók kiüzetésivel Grenadából érdemeket gyüjtöttek. Egy másik levelező pedig azon körülményt emeli ki, hogy az aprilisi pör a' pairkamarában nagyobb befolyással birand az igazgatásra nézve, mint hinné az ember. A' pör folyvást komoly elégületlenséget okoz. Az esküttszék azon panaszkodik, hogy nincs iránta bizodalom, 's elmellőztetik; a' nemzeti őrség pedig előre látja, hogy a' pör alatt a' rend és csendre ügyelés sok idejébe kerülend. De Lajos-Fülöp mind e' mellett megmarad föltételében csak azért is, mert föltétele; azután pedig, mert a' külső hatalmak, mint az udvarnál emlegetik, e' pört Lajos-Fülöp antirevolutiói (ellenzéndülési) érzelmei biztosítékaul és zálogául kivánják és sürgetik. A' mostani pairek biztosítják a' többséget, 's ha a' pörnek olly elitéltetésére, mint kivántatik, nem volnának elegendők, könnyü kinevezni még néhány tized birót. De a' ministerek mind ez által olly népszerütlenséggel terhelik magukat, hogy győzedelmöket hihetőleg sokára tul nem élik. Lajos-Fülöp ritkán hagy föl olly tervvel, mellyet egyszer fölfogott, habár nem felel is meg a' nyilványos értelemnek; 's ha a' ministerek nem engednek neki, föláldozza őket. 's a't.

A' j. de Paris ellenmond azon elterjedt hirnek, mintha utasitást kapott volna Rumigny ur, a' franczia követ Schweizban, bejelenteni a' főhelynek, hogy ha tovább is rosz úton ballagand, Francziaország Schweiz ügyei iránt teljes részvétlenségre fakad. E' hir ugymond a' nevezett lap, igen helytelen, hasonló utasítást Rumigny ur a' külministertől nem kaphatott, mert kormány nem tehet úgy 's azt mit egyes személy, hogy ne avatkozzék némileg a' szomszéd ügyébe, azután nem diplomatikai szokás, részvétlenkedni szomszéd status sorsa iránt. — Kir. rendelés különös biztosságot neveze ki, melly a' sótörvény-javaslatot vizsgálja meg 's azon eszközöket, mellyek szerint a' só árát az 1825iki törvényben megne-

vezett megyékben lejebb lehetne szállítani. — Lafitte ur, minden becsületes ember örömére jelenti, hogy gazdasági állapotja megjavulván, képes lesz egy év alatt minden adósságit lefizetni, és pedig 6,420,000 frankot a' banknak, a' polgári költség-jegyzéknek pedig 1,200,000. A' fizetéseket Laffitte ur részint készpénzben, részint kötelezvényekben fogja tenni. —

Sebastiani gróf general, franczia kir. követ az angol udvarnál, febr. 14kén indult el Parisból Londonba. Eszterházy Pál herczeg, ausztriai követ, ki néhány napig mutatott Parisban, hasonlóan oda utazott. — Pontecoulant ur értekezést bocsátott ki, mellyben megczáfolja azon tudósok véleményét, kik azt állítják, hogy a' föld össze nem ütközhetik az üstökössel, mert az valóban megtörténhetik. —

PORTUGÁLIA.

Monarch gőzhajó, melly Leuchtenberg hget Lissabonba röpité, 's onnan febr. 11kén érkezett vissza Falmouthba, e' hireket hozza: A' hg mingyárt megérkezte napján partra szállott 's a' királynéhoz udvarlásra ment. Később nagy társasággal tért a' hajóra vissza 's gazdag lakomát tartott. Más nap angol és portugáli tisztek kiséretében végképen kiszállott, 's igen kevés idő mulva a' királynéval együtt a' székesegyházba ment, hol a' patriarcha és papság ünnepileg fogadák. A' házasság-megáldatási pompás szertartások két egész óraig tartottak, mellyek után a' királyi pár visszatért a' palotába. Mindenütt, a' merre mentek, tömérdek nép volt az utczára gyülekezve és szakadatlanul harsogott az éljen kiáltozás. Estve a' hg meglátogatá az opera-házat, melly ez alkalommal fuladásig tömve dugva volt 's a' város 3 egész éjjel kivilágitva. A' hg st. Leger Bemposta grófot hadisegédének nevezte, minthogy pedig a' hg egyszersmind főtábornok 's mint illyen egy uj stabtisztséget alkotand, a' főbb tisztek mindent elkövetnek e' tisztikarba juthatás végett, sőt Buonaparte József közbenjártára számos franczia főbb tiszt is kérelmet nyujta eziránt be. A' hg az egybekelési pompa után üléssel kináltatott meg a' kabinetben, mit el is fogadott. — Feb. 4kén IV György gőzhajó d. Pedro szivét vitte Portoba el (mint ezt a' boldogult császár végintézetében meghagyá,) hol egy erre épitett emlékben tartatni fog. A' medencze, mellybe a' sziv Almeida ur (d. Pedro kamarása) jelenlétében záratott, ezüstből van 's rajta kivül diák fölirás. — Sir Doyle czivakodásinak Bacon és Shaw ezredessel még sincs végök. Shaw e' napokban egy czikkelyt iktatott a' Nacionalba, mellyben Sir Doyle viseletét gyávának 's alacsonynak nevezé. Kapitány Bentinck Doyle ur, unokája Sir John Doylenak, mingyárt a' czikkely megjelente napján fölkereste Shaw ezredest azon vendéglőben, hol ez közönségesen más tisztekkel együtt ebédelni szokott. Shaw a' kapitány azon kérdésére: valljon ő irta é ama' sértő czikkelyt, igennel válaszolt, mire a' kapitány vevén lovagostorát, az ezredes vállára legyinté olly nyilatkozással, hogy e' legyintést bocsületes elverés gyanánt tekintse. Shaw megdicséré a' fiatal tisztet, hogy nemzetsége becsületeért sikra száll, de egyszersmind kinyilatkoztatá, hogy vele mint sokkal alsóbb rendü tisztel víni nem fog, hanem keres maga helyett mást, ki érte barátságbul e' becsület-dologban a' kapitánnyal megküzdhessen. A' dolog néhány napig csöndben maradt. Shaw ezredes hihetőleg hamarjában nem talált barátra, ki érte szivességbül kész legyen meghalni; Bentinck Doyle tehát a' hirlapokban közlé panaszát 's a' kihivás történetét két tiszt által tanukképen aláirva, mire végre Shaw a' kihivást elfogadá 's a' viadal febr. 6kán a' két fél közt meg is történt, de még sebet v. karczot sem kapott egyik is. Már most nem elégedvén meg a' harczczal, a' pörlekedés ujra foly.

SPANYOLORSZÁG.

Navarrábul febr. 4kéről Bayonneba érkezett levelek kétségen tul teszik a' febr. 4iki ütközetrül terjedt hirt, csakhogy szerintük a' történet szine egészen más. Lorenzo, Oraa és Carrena generálok egyesülve támadák meg a' carlosiakat (Arquijas mellett febr. 4kén) és nem ezek amazokat. A' küzdés sikere azonban mindaddig kétes maradt, mig Lorenzo egy igen kedvező állásba két álgyut helyezvén, ezekkel az ellenség sorait igen szaggatni nem kezdé; mi által zavarba jövén az ellenség, kénytelen lön állásairul eltakarodni, elestekben 300at, sebesültekben pedig 500nál többet vesztvén. 50 foglyon kivül még nagy mennyiségü fegyver- és hadiszer is jutott a' győztesek kezeibe. Lorenzo vesztesége 140 holt 's mintegy 200 sebesült. Az ellenség részirül Zumalacarreguy személyes vezérlete alatt 9 zászlóalj vett ez ütközetben részt. — Biscaya tartományt Espartero, ki febr. 3kán Bilbaoban tartozkodott, ostromállapotúnak nyilatkoztatá. Mina hada már most ujabb meg ujabb erősödéseket nyer; Linares hadlába már 1200 főnyi gyalog és 120 lovasbul áll; Lodosa felől 2500 ember érkezik, Estellábul pedig más 2000 van utban szinte Pamplona felé. — A' fentebb irt ütközeti adatokat a' Messager, Sentinelle és Indicateur is egyhangulag bizonyitják. A' j. de Paris egymás csatát is említ. Febr. 8kán, mond e' lap, Ocanna véletlen meplepett 3 navarrai (carlosi) zászlóaljt. A' verekedés sokáig tartott, mig végre az insurgensek a' nagyobb erőnek engedni kényte-

leníttetvén futásnak eredtek 's nagyobb részint az etchalari hegységbe menekedtek. 90 ember maradt közülök halva csatahelyen 's több tiszt közt az egyik zászlóalj kapitánya is. Carlosi lapok azonban ez utóbbi ütközetrül, valamint az elsőrül is épen ellenkezőt irnak.

AMERIKA.

Ujyorkból jan. 16ról irják, hogy mivel az idén fog az egyesült statusok adóssága utólsó maradványa kifizettetni, (1815ben ezen adósság 127 millio dollar volt v. 635. millio v. forint) Washingtonban a' statusadósság elenyészte meg fog ünnepeltetni. — A' nullification v. semmisitőpárt, v. is az unio mostani állapotja ellen törekvő szándék, a' déli statusokban mind inkább terjed.

A' képviselőházban dec. 30kán inditványba hozá Sevier ur: szólittassék föl az elnök, ha ő azt a' nyilványos érdekkel összeférhetőnek látandja, hogy alkudozás nyittassék Spanyolországgal a' Szabine és vörös folyók közt fekvő tartomány iránt. Mexicónak, úgymond, nincs több joga azon tartományhoz, mint Cubához, 's azt csak bitorlásnál fogva foglalta el. „Mexico, mond, tovább ezen országot az egyesült statusok azon polgárinak ajánlja, kik hazájokat elhagyni, a' mexicoi kormánynak adót fizetni, iránta hűséget eskünni, 's a' katholika vallást fölvenni készek. Ez engem a' sátán azon ajánlatára emlékeztet, mellynélfogvást az az Üdvezitőnek a' föld valamennyi birodalmát oda igérte, ha leboruland előtte, 's imádandja őt: mert Mexiconak épen olly kevés joga van a' nevezett birtokhoz, mint a' sátánnak a' föld valamennyi országihoz. Ezen ügyet meggyőződésem szerint nem kell tovább halasztani, mert Mexico követelései a' milly alaptalanok, olly károsak érdekinkre nézve. Emlékezni fognak még, hogy nem rég egy jeles mexicoi férfi a' mondott tartományban utasításokat osztogatott földekre, 's az elfogadókat mexicoi alattvalókul esketé meg; 's minthogy azon tisztviselőnek, ki az egyesült statusok részéről az adót szedi be, ellenszegültek, kénytelen volt a' kormányzó kijelenteni, hogy a' törvénynek fegyveres erővel szerzend tiszteletet, 's mind azt, ki elfogatik, árulónak tekintendi. E' fenyegetésnek ohajtott sükere lön. Arra szólítom tehát föl a' kormányt: szakasszon félben azon tartomány iránt minden alkudozást Mexicoval, és Spanyolországgal kezdjen ujat.“ Erre Adams ur oda nyilatkozott: venné a' ház jól fontolatra, mi előtt az inditványt elfogadná. Az inditvány azt kivánja: kezdjen az egyesült statusok elnöke Spanyolországgal az amerikai szárazföld egy része iránt alkudozást, holott mindenki tudja, hogy Spanyolországnak az amerikai szárazföldön semmi követelése többé. Ez az elnököt arra kényszeritené, hogy a' mexicoi kormányt ne ismérje el, a' mexicoi birtok egyik részéhöz ellenben jogot tulajdonitson a' spanyoloknak, 's ha igy, akkor az egész országra terjedő követelés elismerésének sincs többé semmi akadálya. Reményli, az inditványtevő világosabban fogja magát kifejezni. Erre válaszolt Sevier ur: „Az 1819ki egyezésnél fogva Florida lemondása végett fölhagyánk követelésünkkel a' Szabine folyamig terjedő birtok iránt Spanyolország részire, nem Mexicoéra, Spanyolország követeléseit nem adta el Mexicónak, tehát Spanyolország, nem Mexico ezen tartomány birtokosa. Mexico ezen országot sem vétel, sem hóditás utján nem tette sajátjává, hanem csak bitorlólag foglalá el. Mi a' tartományt Spanyolországnak adtuk által, ő ugyan birtokba nem vette, de joga van azt akármikor tenni, ha tetszik neki.“ — Az inditvány ellen azonban közös volt azon ellenvetés, hogy azt elfogadni annyit tenne, mint Mexico függetlenségét kétségbe vonni. Midön tehát szavazni kellett róla, Sevier ur maga visszahuzá inditványát, de azon ellenmondással, hogy a' tulajdon nem Mexicoé, hanem Spanyolországé.—

A' franczia National következő rajzát közli az egyesült statusok védeszközei 's rendszerének, mellyek minden ellenséges kiszállhatást gátlani képesek: „Az egyesült statusok serege hét ezer főnyi, 's összesen 4 pattantyús, 7 gyalog, 1 vasas ezred és 1 mérnök 's egy tábornoktest. Az ezredek szerkesztése ollyan, hogy számukat azonnal kettőztethetni, 's akkor a' sereg 15,000 embert számlál. Az unio katona tengeri ereje 12 linia-hajó, 16 fregát, 15 brigg, 6 corvett, 's nagyszámu fegyveres gőzcsolnak, mellyek némelly határszéli részek különös védelmére szánvák. A' hajósereg szolgálatjában 6000 hajóslegény áll. A' hajóslegénység a' kereskedési tengerügynél 100,000 főnyi. Az unio 24 statusának 1,300,000 emberbül álló jól szerkesztett katonasága van. Továbbá a' tenger melléki statusokban a' katonaság főkép pattantyus testekre van fölosztva. E' külön testek alaposan gyakorlottak majd minden egyes fegyver-forgatásban, melly egy részét teszi az unio által 1817ben elfogadott nagy véd rendszernek. E' rendszer most annyira tökéletesittetett, hogy kiszállni amerikai földre majd lehetetlen. Ámbár az unio nagy határszéle 1300 mérföldnyi, e' hosszu vonalon még is igen kevés hozzáférhető pont van, 's e' pontok mind összeköttetésben vannak egymással, mellyeket csekély számu rendes katona is megbir addig védleni, miglen nagyobb számu katonaság által támogattathatik. A' seregek gyülhelyei, járásaik, számaik, 's kitüzött ponthoz megérkezésökre kivánt idő olly szorosan ki van számítva, hogy 14 nap alatt legalább 30,000 fő gyülhet össze se-

gédül. Az unio e' védrendszert számüzött v. kiköltözött franczia mérnököknek köszönheti. Háboru idején azon fizetett seregek száma, mellyek az erős helyek örizetére maradnának, alig menne 27,000re, mi tömérdek süker szabad ország ra nézve. A' tengerpart kedvező pontin nagy fegyver-tárakat és gyárokat emeltek, 's védetésöket ugy intézték, hogy azok a' tengerierő rakhelyeit teljesen födözni 's gyámolitani képesek. Az unio terjedelmének szerencsés alakja még inkább segíti elő a' másodrendü védrendszert, melly abban áll, hogy az egész birodalom keresztül van szegve minden irányban katonai czélokra fordítható csatornák és utakkal, mellyek valamennyi erős helyet összelánczolnak a' legszélsöbb pontokiglan. E' csatornák és utak képezik a' 2dik védvonalt, 's egy úttal az iparnak számithatatlan sikerü kifejlésire szolgálnak. Ezekhez vevén a' vasutakat is, mellyek olly annyira gyorsitják a' közösülést, e' védrendszer valóban óriási. E' közösülésnek az foganatja, hogy a' legszélsöbb pontok közt 20,000 ember öt napalatt helyre jöhet. Szóval az egyesült statusok védve vannak: 1) a' tengerszéleken állandó erősségek segélye által; 2) belső, az atlanti tengerrel egyenközü csatornai vonal által; 3) vasut-rendszer által, melly a' sereget kimérhetlen sebességgel mozoghatóvá teszi, 's a' középpontól mindenfelé nagy könnyüséggel tovább szállítja. E' védrendszer most teljesen kész. Az egyesült statusok révfokait ostromlani v. lehetetlen, vagy csak az ellenséges hajósereg nagy veszélyével és tömérdek költséggel kisérthetni azt meg, mert vagy zsákmánya lenne az a' megerősített partfokokon tanyázó amerikai tengeri erőnek, vagy az e' partokon dühöngő szélvészek martalékja. Minden háboru az egyesült statusokkal tengersikra kerülne, 's ott az amerikaiak csudálatra méltó merészletüek; sőt még azon nemzetek partjait is meglátogatnák, mellyekkel háborut viselnének." A' fr. National szerint e' megjegyzések szerzője egy az egyesült statusokban lakó franczia katonatiszt, ki igen is képes az Amerikában Bernard gen. vezérlete alatt végbevitt védmunkákat kellőleg méltatni 's megbirálni. —

A' Morning Herald szerint azon napon, mellyen Adams ur a' volt elnök tisztelő emlékbeszédet tartott Lafayettere a' congressusban, se Anglia se Francziaország képviselője nem jelent meg. Mint beszélik mind a' két követ előre megkérdezé: nem fordul e a' beszédben ollyas valami elő, mit hivatalos helyzetjöknél fogva meg nem hallgathatnak. Nem tudni ugyan e' kérdésre mi választ kaptak, de annyi bizonyos, hogy az ünneplésen meg nem jelentek. — Philadelphiából jan 10ről azt irja a' Times levelezője, hogy az egyesült statusok politikája Francziaországra nézve a' mostani congressus fogytaig el fog tartani. A' képviselőházban a' biztosság Jackson részén van, de véleményét még nem mondá ki 's tudósitását mindaddig nem fogja beadni, mig a' Francziaország által teendő ujabb rendszabályok hirét veendi; addig pedig semmi visszatorlást nem javasland. A' tanácsnak ugyan valamennyire eltávozik nézete a' képviselőházétól, mert egyenesen kimondá, hogy semmi visszatorlásnak helye nincs. Mindazáltal ha Francziaország a' törvényes követelést nem ismérendi el, 's annak következésében a' barátságos viszonyok 's kereskedési összeköttetések a' két status közt megszünnének, legalább azon meggyőződést akarja a' tanács polgártársiban gerjeszteni, hogy meggondolatlanul semmit sem tett, 's hogy a' rendszabályból eredő alkalmatlanságokat férfiasan kell viselni.

JAPÁN.

Siebold dr. kiről már külföldi lapok után mi is emlékeztünk, egy idő óta Bécsben mulat. Ő mint főorvos 1823—1830ig lakott a' németalföldi követség mellett Japánban, és számos tudományos kincset gyüjte nyomozásai által mind magának, mind az emberiségnek ország- és népismereti tekintetben a' japáni birodalomról, melly Európában még kevéssé ismértetik. Ezen vizsgálati közlésével tetemes hézagot pótoland ki.

Siebold ur szárazföldi 's tengeri utazásai, természettörténeti fölfedezései, 's Ászia keleti szigeteinek történeteit, erkölcseit, 's nyelveit tárgyazó munkáji több osztályban következő czim alatt fognak megjelenni: u. m. Nippon. Japán 's mellék- és védországai leirási tára. E' munkában az utazó értekezéseket, fölvilágitásokat 's jegyzéseket közöl, mint szinte kivonatokat eredeti japán irományokból, ezen ország 's mellék- és védtartományinak lehetségig teljes ismértetésökül. E' tár több részre oszlik, mellyek ezen országok mathematikai földirásán kivül lakosai, erkölcsei, szokásai, vallása, isteni tisztelete, országos alkotmánya, történetei, archaeologiája, pénzismeje, müvészete, tudománya, mezeigazdasága, bányászata, kereskedése, hámorai 's a' t. rajzolatját foglalják magokban. E' munkából már négy füzet jelent meg 's álland 15—20 füzetből összesen. Mindenik füzet 20 kőnyomati földképtárral lesz ellátva német, franczia és hollandi müvészektől 's 6 vagy 8 ivnyi franczia 's német tolmácsolattal. — Siebold ur természettörténeti fölfedezései Fauna Japonica és Flora Japonica név alatt fognak megjelenni. E' munkák fontossága és széles érdeke onnan is bizonyos, mert már maga a' japáni szigettenger fekvése Amerika és Azsia közt nagy figyelemre méltó, 's az utazó Siebold fölfedezései a' földisme (Erdkunde) rendszerét annyiban bővitendik, mennyiben e' szigettengert saját helyzeténél fogva maga Siebold összekötő lánczuak nézi az úgy nevezett ó és uj világ között. De a' tisztán tudományos nyereség mellett Japán termesztményeinek közelebb megismértetése is ezen már több mint 2000 éve óta mivelt földszakon, olly hasznos 's érdekes fölfedezésekre viend, mellyek az

orvostudományra 's technologiára, földmüvelésre 's kertészetre gazdag sükert igérnek, 's azt annál biztosabban, mivel Siebold ur a' gazdag japáni literaturában nyomozhatásonkivül számos jeles tudós segedelmével is dicsekhetett. A' Fauna Japonica 10 kőnyomatos tábláju füzetekben jelenend meg, részint latin, részint franczia értesitéssel. A' Flora Japonicából elsőben is a' hasznos és dísznövények (Zierpflanzen) fognak 5 szines vagy fekete táblás füzetekben kijőni, német vagy franczia szókisérettel. — Siebold ur nyelvtudományi munkájiból, mellyek ezen isméretlen nyelv megtanulhatására, 's e' gazdag literatura megnyittatására szolgálandanak, már megjelent: Sin Zoo lin gjog ben, i. e: Novus et auctus literarum ideographicarum thesaurus, sive collectio omnium literarum sinensium secundum radices disposita. Egy kötet 4 rétben. — És Isian dsii wen, sive mille literae ideographicae, opus sinicum origine, cum interpretatione kooraina in peninsula Koorai impressum. 1 vol. in 4to. Ezen utólsó munka csak azért is érdekes, mert az egy chinai iskolakönyv fordíttatása eddig isméretlen nyelvre, 's mert a' betüirás eredete titkát fejti meg benne Siebold ur. Sajtó alatt van pedig: Thesaurus lingvae Japonicae, sive collectio omnium verborum Japonicorum, opus origine Japonicum, cum interpretatione sinensi. I. vol. 4to.— Siebold ur tudományos dolgozati becséről legyen elég említenünk, hogy Klaproth ur, a' hires keleti nyelvtudós, úgy szinte Krusenstern nyilván kimondották már magasztaló itéleteiket azokról; és szerencsét kivántak mind neki, mind a' tudománynak annyi nyomos fölfedezés miatt. Siebold ur eddig megjelent valamennyi munkájit Bécsben Schaumburgnál és társánál megkaphatni.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyban messze ágazó összeesküvés födöztetett föl. Számos házkutatás történt, és sok helyütt gyujtószerekre 's készületekre is találtak. Úgy tetszik, mintha az összeesküttéknek szintazon czéljok lett volna, melly már több illy czimboraságnak, de melly még eddig mindenkor felsült, ugymint felpörkölni az egész várost, 's a' tűz által okozandó zavarban megöldösni a' kormány fő személyeit. A' gyanúsak közül sokan elfogattak, 's az ezen alkalommal mutatott erőfejtés által a' nyilványos csendzavarás meggátoltatott. Azonban a' lakosak közt olly elégületlenség 's forrongás mutatkozik, melly komoly aggódást okozhat. — Alexandriából jan. 3ig jött tudósitások erősitik, hogy e' városban a' mirígy már megszünt ugy, hogy naponként 1 vagy 2 halálozás történik legföljebb; de folyvást rettegnek a' lakosok attól tartván, hogy a' légmérséklet bármilly változásával ismét megujulhat a' gonosz. — Bitogliából érkezett levelek szerint Tafil Bussi vállalatát tovább nem szándékozik terjeszteni, hanem arra tökélte magát el, hogy részletes függetlenséget nyerjen a' portától Albania azon kerületére, melly most birtokában vagyon. E' végre a' janinai basával már értekezett is, 's hajlandónak nyilatkozott némi jogok és szabadságok biztositása mellett, különösen a' belső igazgatás függetlenségére nézve, azonnal letenni a' fegyvert. Efölött még közbocsánatot, ujonczi rendszer-másitást, és független törvényszolgáltatást is kötött ki. — Mostarban (Bosniában) dec. 22én olvasott föl Esseid Akif a' magas porta rendkivüles biztosa az összegyült moslemeknek nagyuri fermánt (parancsot), mellyben általányos engedelmesség 's ujonczszedés hagyatik meg; az ujonczok száma mindazáltal nincs kitéve. Valamennyi összegyült sietve sietett e' nyilványos tisztviselőnek készségét bizonyitani, 's e' végre fehér-v. tiszta-lapot (charta biancát) nyujtottak neki által, hogy irjon rá, a' mi neki tetszik. A' szultáni biztos dolgát végezvén Daud basával Bosnia vezérével Sarajevoba tért vissza. — Scutariban (Albania) dec. 31én tartatott Mehemed basa parancsára török-Albania kerületben a' főbbek gyülése. Eleinte nem akartak megjelenni, de később még is összegyültek. Az ujoncz-kiállitásból egyedül Scutari városra 500 fő rovatott, de kölcsönös alkudozás után 150re szállittatott. Mennyire fogják azonban igéretjöket teljesiteni, a' jövendő mutatja meg. Ugyane' nap jött Scutariba hire, hogy egész Epirus fölzendült. A' Salonichibe számüzött scutaribelieknek Mehemed basa közbenjáró kértére a' nagyúr megkegyelmezett, 's azok Scutariba már nagy részben vissza is tértenek. — Nem rég hirdetett fermánnál fogvást a' nagyúr a' samiotáknak nagy és jövedelmes szabadékokat (privilegiumokat) adott. Minden samosi termesztmény száztól háromra szállittatott és samosi lobogó alatt semmi hajó sem vizsgáltatik meg a' dardanelláknál.

ELEGYHIREK.

A' statistikai tisztség tudósitása szerint Paris lakossága 1833ban 69,974 ökröt, 15,681 tehenet, 331,631 ürüt, 81,534 sertést, 559,780 kilogr. kolbászt, és 1,027,552 kilogr. sajtot emésztett meg; továbbá: 3,905,214 frank áru tengerihalat; 987,171 frank áru tengeri csigát, 6,974,222 frank áru baromfit és vadat, 9,950,000 franknyi áru vajat, 4,272,333 frank áru tojást. Született ugyanez évben Parisban: 13,927 fiu 's 13,533 leány, azok közt 9347 házasságkivüli magzat volt; egybekelt pedig 7938 pár. Megholt 25,098 személy összesen (1832ben a' cholerában 44,463 holt meg, 1831ben pedig 25,996 's igy azt vehetni föl, hogy a' cholerában nem több, mint 18,19,000 személy holt el, holott a' görcsmirigy áldozatit egyedül Párisban 30—40,000 före számitották mindeddig. — Az angol király a' göttingai egyetem ujdon föllállitandó épületére saját erszényéből 3000 font sterlinget ajándékozott (30,000 pengő f.) — Már a' Weseren is gőzhajózást akarnak létre hozni. A' vizsgálatok legalább kedvező sükerrel biztatnak. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

18. szám Pest, szerda martzius 4kén 1835.

FÖLSÉGES URUNK BETEGSÉGE IRÁNT

hivatalosan a' bécsi hirlapok következőt jelentenek: „Bécs febr. 25. ő Fölségét a' császárt tegnap délfelé gyulasztó láz lepé meg. A' betegség folyama rendszeres, 's ennélfogvást alaposan reménylhetni ő Fölségének mentülelőbbi javulását.“ — „Február 26kán: Ma minekutána kevéssel éjfél után ő Fölségének betegségi állapotja a' láz növekedése miatt némileg megnehezült, később 5 felé reggel ő Fölsége már ismét jóval könnyedve érzé magát. E' könnyedés délig folyvást tartott. Délutáni órákban a' láz ujra öregbült, de nem olly mértékben, hogy reményleni nem lehetett volna, hogy ő Fölsége a' következő éjszakát nyugalmasabban töltendi el, mint az előbbit. — Saját legfensőbb kivánatára ő Fölsége ma reggeli 8 órakor a' halotti szentségeket fölvette.“ —

Bécs febr. 27. Ő Fölsége a' mult éjjel sokáig és nyugalmasan alutt, mi a' lázban 's a' betegség többi eseteiben enyhülést okozott. E' megnyugtató állapot megmaradt délig, midőn a' láz ismét emelkedék, de valamivel kisebb mértékben mint tegnap, 's a' nélkül, hogy a' betegség többi jelenetei nehezültek volna.

Bécs febr. 28. Ő Fölsége mult éjjel a' növekedett láz miatt csak keveset alhatott. Reggel 's utána egész napfolytában alábbhagyott a' láz; 's esti 7 óraig a' betegség nem nehezült, ugy hogy a' jövő éjt nyugalmasnak lehete reményleni.

Épen e' pillanatban

lep meg azon, minden keblet mélyen megrenditő, gyász-tudósítás,

(a' bécsi 49 számu hirlaphoz csatlott rendkivüli toldalék értesitésénél fogva is)

hogy dicsően országlott

I. FERENCZ

KORONÁS FEJEDELMÜNK,

az európai uralkodók tisztelve szeretett Nesztora martzius 2kán reggeli $\frac{3}{4}$kor egyre, lelkét a' Mindenhatónak visszaadta; életének 67ik, országlásának 43ik évében.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (az Urbér fölterjesztetik Ország RRdeitől; kinevezés; Zemplény uj tisztkara; halálozások; nagyenyedi casino). Anglia (Tullamore; speaker-választás; irlandi bank-jegyek; Barnes beszéde; jamaicai hirek és egyveleg). Franeziaország (Talleyrand irományai; követházi ülés febr. 14ikén 's errül a' Bon sens). Spanyolország (kamarai munkálatok; Saragossában összeesküvés; egyveleg). Németalföld (levelek Luxemburg, Brüssel és Antwerpből). Belgium (képviselőházi ülés febr. 11; uj bank). Törökország (Milos hg. statustanácsa; a' szultán reform-szelleme). Elegyhirek. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Febr. 23 — 24 napján folyvást a' második urbéri fölirásnak 's az ujdon alkotott urbéri törvényczikkelynek magyar és latin szerkesztése ugy a' mint nyomtatás alul kikerült átnézetvén, a' tetemes nagy munka olvastatása 's egybevetése mind a' két napi ülést elfoglalta. Febr. 25kén e' munka elegy ülésben ujra fölosvastatott 's más nap szokott módon utjának indittatott.

Ő cs. kir. Fölsége báró Miskéhez az erdélyi kir. udv. Kanczellaria elnökéhez febr. 23kárul intézett legfensőbb kézirata szerint Doboka vármegye főispánját, cs. kamarás és titkos tanácsnok gróf Rhédey Ádámot az erdélyi kir. tábla ideigleni elnökévé méltóztatott kinevezni.

Zemplény uj tisztikara (a' febr. 18—20kaig tartott tisztválasztás után) következő: első alispán Dókus László; 2dik: Szentiványi Károly; főjegyző: Kossuth András; aljegyző 1: Pilisy Menyhért; 2: Somogyi István; 3: Janthó Sándor; főügyész: Kazinczy András; alügyész 1: Papp István; 2: Eperjessy Gobert; főadószedő: hadi Füzesséry János, házi pedig Tomsics István; számvevő: Kulin Menyhért; levéltárnok: Kassay Sámuel; segéde: Sztanko László; pertárnok: Kelemen Sámuel; segéde: Gőcze Károly. — Hegyaljai járásbeli főbiró: Dráveczky Aloiz; al: Szabó Gábor a' szerencsi kerületben; és Rozgonyi József a' pataki kerületben; esküttek: Füleky György, Gönczy Sámuel, és Palóczy Gábor; aladószedő: Somogyi János. —Bodrogközi járásbeli főbiró: Bodó Tamás; al: Klobusiczky András a' zétenyi kerületben; esküttek: Buzogány Sámuel és Vásárhelyi László; adószedő: Balásházy József.—Ujhelyi járásbeli főbiró: Rhédey László; al: Péterfy Ferencz a' gálszécsi kerületben; és Szögyény Imre a' zemplényi kerületben; esküttek: Köröskényi Tamás, Dienes István és Kozma Pál; aladószedő: Szepsy János—Homonnai járásbeli főbiró: Viczmándy János; al: Reviczky György a' nagymihályi kerületben; és Füzesséry Ágoston a' sztakcsini kerületben; esküttek: Isépy László, Botka Lajos, és Stépán Károly; aladószedő: Horváth László. — Sztropkai járasbeli főbiró: Szemere József; al: Lehoczky Menyhért a' dobrai kerületben; és Füzesséry Dániel a' sztropkai kerületben; esküttek: Isépy Gábor, Ecsedy Tamás, és Oroszy László; aladószedő: Trsztyénszky Illyés.—Görögényi járásbeli főbiró: Kozma Miklós; al: Stépán László a' papini kerületben; és Ocskay István a' zsalobinai kerületben; esküttek: Reviczky Ambrus, Soltész Károly és Szilágyi Pál; aladószedő: Stépán Dániel. Főorvosak: Meczner Pál és Csernák Márton. Földmérők: Stainer Ádám és Fundanics György. Várkapitány: Marsalkó József; selyemtenyésztő: Fodor József; első alispáni bejegyző: Lehoczky Lajos, jegyzői kiadó: Gógh Antal. — Ugyane' közgyülés alkalmával Dókus László ur az országgyülési követségről leköszönvén, az uj követválasztás martzius 12ikére határoztatott.

Meghaláloztak: Győrött febr. 11kén Berghofer Mihály szerbiai vál. püspök, a' győri káptalan nagyprépostja és kánonokja; — Felső-Turon (Hontban) febr. 13kán Okolicsányi Vendel több ns megye tbirája életének 32kében. Egyenes és feddhetetlen charaktere, alapos törvénytudománya, nyájas és kedveltető módja köz szeretetet szerzének a' boldogultnak. — Fátovics Mátyás szombathelyi olv. kanonok febr. 21kén elhunyt élete 92 évében.

A' nagyenyedi Casinó febr. 13kán tartá ez évi közgyülését. A' tudósítás, melly e' gyülés munkálatit közli, végzetül igy hangzik: „Végre nemzeti fejlődésünk legtöbb tiszteletre méltó előmozdítóját, társaságunk egykori elnöke Gy. Farkas Sándornak még 1832ban költ levele által bátorkodván az iránt megtalálni Casinónk, hogy ennek tiszt. tagjává leendő neveztetését megengedni 's elfogadni méltóztassék, 's ezen kérelmünkre az igenlő kegyes válasz, a' honértfáradozó ns grófnak idegen országokon munkálkodása miatt csak 1834beli nagy gyülésünk tartása után érkezhetvén hozzánk; —ennélfogva az, mostani nagy gyülésünkben olvastatott föl hivatalosan; mikor is a' millyen mély csenddel és figyelemmel hallgattuk a' tárgyára 's tartalmára nézve egyiránt nagybecsü levél minden szavait, ezek olvastatása végzetével épen olly hangos éljen! hangoztatással éldelők azon örvendeztető szerencsét, mi szerint a' valaha is élt igazi nagy magyarok egyikét, Széchenyi István grófot, Casinonk első tiszteletbeli tagjának 's diszesitő fényének nevezhetők. Ugyanezen gyülésben az Éjszakamerikábani utazás köztiszteletü lelkes szerzője bölöni Farkas Sándor, és az Erdélyi Hiradó szerkesztője Méhes Sámuel uu. örvendező fölkiáltással neveztettek ezen Casino tiszt. tagjaivá, 's hogy e' nagyon tisztelt hazánkfijai részünkről nagyra becsültetésök e' csekély, de szives jelének elfogadására kéressenek, rendeltetett. — A' Casino mult évi bevétele összesen 1967 fr. és 27½ kr.; kamatozó tőkéje 1000 v.for. Erd. H.

ANGLIA.

Párisi lapok szerint d. Miguel megillant Rómából, noha fogva nem volt. Január 30ika óta t.i. egyszerre eltünt, 's mind Civita-Vecchiában, mind

egyéb révekben hijában keresték, mert nem találták sehol. Többnyire azt hiszik, Spanyolország vagy Portugália felé szállott hajóra. — A' Courier kimondja egyenesen, hogy olly orvostól hallá a' királyné terhességét, kinek helyzeténél fogva hitelt adhat. Azonban a' Standard, melly majd nem legharsányabban kürtölé előbb azt, most e' hirt visszahúzza 's fölhatalmazottnak nyilatkozik, azt hamisnak hirdetni. — A' titkos tanács febr. 9én följebbvitel utján törvényszolgáltató sajátságában a' jamaicai sziget ügyésze dolgában biróskodék a' keletindiai kárpótlási alap biztosai ellen. Az ültetvény-birtokosak t. i. azt állitják hogy mórjaik 12 millio font sterlinget érnek, mihezképest illetőségi részök nem elég magosra van számítva — Néhány nap előtt az ideigleni uj alsóház majd ismét lángok martalékja lett. Néhány munkás füstöt lát a' biztossági szobák egyikéből gomolyogni, mire föltörték a' bezárt ajtót, 's a' szőnyegeket mind lángban lelték. Megint a' csők szerfölötti fütetését okolják. — Február 20án Tullamore viscount lord bevádoltatott némi hitelezője által 1300 ft. stgért, mellyel tartozik neki, 's e' vádra be is fogatott. Ő urasága azonban királyi kamarássága kiváltságával mentekezik, melly megója őt a' foglyoskodástól. A' tisztviselő ez ürügyöt nem akarja elfogadni, azért is ő adós lordságának kezest kelle állítania, mielőtt kibocsáttaték. Elfogatása Westministerben történt, hol a' király febr. 3kán tartozkodék. 4kén a'ns lord törvény utján a' kezesség visszaadatását 's a' vádló elmarasztatását kéré az elfogatás által okozott költségekben 's azt nyilvánvitotta, hogy dec. 30kán 1000 ft. stg fizetéssel kamarásnak neveztetett, 's igy minden pillanatban kir. parancsot várhat, melly őt szolgálatra hija a' király személye körül. A' vádló ügyvéde azonban azt válaszolta, hogy elég kamarása van a' királynak 's valódilag közülök mindig csak egyre van szüksége maga körül, de továbbá elfogatása előtt Tullamore lord a' törvényszolgának személyi kiváltságáról jelentést sem tett. Feb. 10kén (tehát a' vád után h e t e d i k napra) a' biró azt itélte, hogy a' lord kiváltságát, mint a' király előjogaiban foglaltat, a' királyért, 's nem azért, hogy megmentessék szolgáji közül valamellyik, tisztelni kell, a' vádló mindazáltal a' költségekben nem marasztatik. — A' Standard febr. 12kén a' Timessal czivakodván czikkelyt közle az angol kabinet kül politikájáról, mellyet az Östr. Beob. igen megtámad. A' czikkely igy szól: „Ha Sir R. Peel politikáját jól értjük, az, ellenzéke a' szent szövetség (heilige Allianz) rendszerének minden tekintetben. A' szent szövetség alapja 's fő elve: Egyesülés a' beavatkozás érdekében; Sir R. Peel politikájának alapja pedig: teljes függetlenség az önálló statusok részire.“ Mire az Öst. B. a' szent szövetség politikáját 's rendszerét magyarázva védi 's védelmét azzal rekeszti: hogy a' szent szövetség (Ausztria, Porosz és Oroszország) politikája szoros és kölcsönös barátsági viszonyokon alapszik ugyan, de nem idegen statusok ügyeibe avatkozáson, 's a' szent szövetség propagandismusa illy értelemben csupa képtelenség 's a' t.

A' rendkivüli alkalommal érkezett febr. 20ki j. de Paris következő telegraphi hírt közöl: „London febr. 19 és Calais febr. 20án, délben. A' franczia követ a' külministerhez. Az alsóház épen most választá meg elnökét (speakerét). A b e r c r o m b y ur 622 szavazó közt 316 szózatot nyert, és speakernek k i á l t a t o t t ki. Sir Ch. Manners-Sutton pedig 306. — A' londoni csarnokon már megjelentek az O'Connell által fölállított irlandi nemzeti bank jegyei. Folyó év jan. 26ról költek azok 's igy hangzanak: „Én a' birtokosnak kivánságára 1. I. Carrick on Suirban fizetni igérek“ A' jegyen se a' sterling szó, se annak ismeretes L. jele nem látszott; 's igy nem tudták, font sterlingben vagy régi irlandi pénzben fog é a' fizetés történni? — A' jegyeken háromféle diszitvény szemlélhető; közepett Hibernia van korona nélkül hárfára támaszkodva 's mellette irlandi farkasfaju kutya; — hát-alagyon áru-kötegek (Waarenballen), gabona, szántóvető szerszámok, 's egy elvitorlázó hajó; a' hárfa kardon nyugszik, vagy régi irlandi gerelyen, markolatja kereszt. Jobbra más hárfa Irland czimerével, de fölötte korona helyett sisak, millyet Irland visele még néhai külön ország korában. A' czimerbeli szarvas nyugszik, nem ugrik; balra lóhervirág koszoruban rózsa és tövis nélkül I. látszik, 's fölül: „Irland nemzeti bankja.“ Alul: „Carrick on Suir bankja“ aláirása pedig: „A' társaság igazgatói.“ — Barnes alesperesnek Barnstapleben adott conservativ lakomakor tartott beszédében következő helyet is olvashatni, melly elég tanú arra, mi javitást vár, és enged ezen párt: „Mi készek vagyunk másításokra, ha t. i. hasznosak és létesithetők azok, azaz ha egyházunk tanításai tisztán, és tulajdonunk, bármi nagy irigységet gerjesszen is az, sértetlenül föntartatnak. Az egyházi javakat nem szabad más czélokra fordítani, mint a' mellyekre ajánltattak. De ha történhetik ollyas, mi által jövedelmink, névszerint a' tized behajtatása könnyíttetik 's biztosittatik, már akkor hasonló czélt előmozdító másítások ellen nincs ellenvetésünk. Mi a' többi, intézvényink ellen gördített panaszt illeti, különösen a' dissenterekét, az vétessék illő figyelembe, de csak úgy, hogy az országos egyház érdeke ne szenvedjen alatta.“ — Jamaicai hirek szerint a' szigeten tökéletes csönd uralkodik. Különösen nyugalmason mult el a' karácson-ünnep, mellyen

mint a' torylapok állitják, nagy lázadásnak kellett volna kiütnie. Ezer meg ezer ünnepi ruhában 's hangászkarokkal járdalt az utczákon föl alá.— Több csoport a' Kingshouse-hoz, Sligo marq. helytartó lakja elé tódult, 's ott sajátszerü zenével udvarolt neki, mind tőle, mind családjától megjutalmaztatva. A' czukornád-müvelést a' tanitványok valamennyi kerületben szorgalmasan folytatták, 's végre abban is megegyeztek, hogy az éj egy részét is munkában töltsék, mihezképest az aratást idején reménylék betakarithatni. Kik a' törvényes időn tul dolgoznak, mind becsületes fizetést nyernek, azonfelül pedig még némi kedvezéseket is. — Glasgowban Bowring drnak nem rég mintegy 350 ottani lakos lakomát adott. — Ez alkalommal Bowring hosszu beszédében keményen kikelt a' mostani ministerek ellen; azután néhány szót mondott azon megbizásról, mellyel őt a' mult ministerium kereskedési ügyben Francziaországba küldötte, szavai ezek voltak: „A' tisztes elnök viseletemre czélzott azon idegen országban, hová az angol kereskedési érdek képviselőjeül küldettem. Én Francziaországot nem utaztam által, hogy minden udvarnokot vagy közbenjáróját meglátogassam. Ti, mondám a' Francziáknak, olly országban laktok, melly sok ollyan tárgyat terem, millyen nálunk nincs, 's mellyeket mi kábán földünkről kirekesztünk, azonban mi is birunk olly termesztményekkel, mellyeket ti réveitekből visszautaltok; pedig Isten mindent arra teremtett, hogy mindenek által használtassék, 's az Oczeant arra, hogy a' népek termékeiket egymás közt kicserélhessék.—Nekünk általjában olly viszonyokba kell Francziaországgal lépnünk, mellyek a' testvéri jóakarat és szabadság elvein alapulnak." sat. A' szónok e' nyilatkozásira hosszan tartó tetszés következett, mellyel a' glasgowiak Bowring nézeteivel egyértelmöket jelenték ki. — Glasgow fontos kereskedő város Angliában. —

A' Morning-Herald előadja bővecskén, mikép fog a' parliament megnyittatni, mindazon időig, mig 24kén a' király személyesen megjelenni, 's a' trónbeszédet elmondani fogja. A' parliamentet 19kén a' lordkanczellár egy biztossággal nyitja meg 's erre 12 órakor az alsóház elnökét (speakerét) választandja meg. A' következő napokon 24ig a' tagok fognak megesketni az alsó 's felsőházban. — A' Courier azon levélből, mellyet Abercromby edinburghi választójihoz külde, azt mutatja meg, hogy nem O'Connell és Warburton ur javaslották Abercrombyt speakerül, mint azt a' toryk az országgal elhitetni jónak tarták, hogy visszarettentsék azokat, kik mellette fogtak volna szavazni, de O' Connell befolyását nem szenvedhetik 's utálják. — A' Courier szerint a' toryk is elkezdének fogadozni Manners-Sutton mellett, még pedig kettőt, hármat, négyet is tevén egyre, de azt, ugymond, nem azon meggyőződésből teszik, mintha bizonyosnak hinnék M. Sutton megválasztatását, hanem azért, mert gazdagok levén keveset gondolnak azzal, ha néhány száz fontot elvesztenek is; reménylik azonban, hogy hasonló merész fogadásokkal a' tory párt követeibe ujabb bátorságot öntenek, sőt még tán néhány ingadozó szózatot is nyernek.

FRANCZIAORSZÁG.

Több lap és levél hirli Parisból, hogy a' kormány Talleyrand herczeg irományit halála után tüstént le szándékozik foglaltatni. — Minthogy a' herczeg ezt szintúgy tudja, mint mások, most intézeteket tesz, hogy a' kormány azon fontos okleveleket, mellyek a' historiára nézve nagy jelentésüek, meg ne semmíthesse. A' herczeg már régóta dolgozik emlékkönyvén (mémoire), 's az ahhoz tartozó irományok rendezgetésivel titoknoka naponként három négy órát tölt. — Az algieri hatóság ujnemü téritöket küldött az aráb nemzetségekhez, ugymint franczia orvosokat, kik a' beduinok közé mennek gyógyítani őket. Eleinte kevés szerencsével voltanak, de később igen megnyerték a' nép bizodalmát, úgy hogy már most néhány benszülött fog Parisba küldetni, hogy ott orvosi ismereteket szerezzenek maguknak. — A' követház ülésében febr. 14én azon inditványról olvastaték föl tudósítás, mellynél fogva Martin ur azt kivánta: neveztessék ki biztosság a' dohány-ügyet megvizsgálandó. A' tudósító ellene volt a' biztosság-kinevezésnek. A' vita folytában Salvandy ur arra mutatott, hogy miután már megállapíttatott a' dohányi egyedárosságot meghoszabbító törvény, az illy vizsgálat csak zavart okozhat 's a' törvény erejét gyöngítheti, mit Anglia történeteiből akart megbizonyítani. Erre fölpattant Dupin ur, hogy csak ollyasokat említgetnek Angliáról, irigyelve tőle mit nem akar Francziaország, vagy ostromolva, mit akar. Ha a' ministerium önmüvében tetszik önmagának, ez az ő dolga; ugyanazt mondom a' pairkamaráról is. „A' kamara az inditványt 147 szóval fogadta el 26 ellen. — A' Messager des Chambres febr. 19én, melly rendkivüli alkalommal jött Parisból, ismét ministeri változást rebesget, melly hir Párisban már elterjedt vala. Későbbi hirek feb. 20ról azt bizonyitják, Mortier marsal, a' tanács elnöke csakugyan beadta lemondását, de még nem tudni: elfogadta e Lajos-Fülöp vagy sem. —

Az allg. Zeit. két különböző levelezője jelenti Frankfurtból febr. 14 és 16kárul, hogy oda a' Berry hgné legszorosb incognitoban megérkezett, 's hogy e' megérkezés d. Miguelnek

Romából eltüntével összefüggésben lenne. Később az allg. Zeit. londoni hirlapok után a' d. Miguel eltünte felöli hirt maga megczáfolja; mi pedig a' Berry hgnét illeti, erről az Öst. Beob. bizonyosnak mondja, hogy a' hgné Brandeist (Prága szomszédságában) hol több idő óta mulat, nem hagyta el.

A' Bon sens következőt beszél a' követház biztossága feb. 14iki üléséről: Mig a' biztosság a' költségeket vizsgálá, fölszólalt egyik követ hangosan 's azt kérdé: valljon árulgatják 's kótyálják e' még mindig a' tisztségeket? például számszékbeli tanácsnoki tisztséget, a' főadószedő hivatalt, vagy kir. törvényszéki tanácsnokságot? Mit jelentsen ez? fölkiálta egy nem rég előadóvá lett számszéki tag illy állitásokkal csak a' kormányt boszontják és tisztviselőjit. „Pedig még is közönségesen ismért dolog ez, mit még azok is megvallanak, kik e' tisztes kereskedést üzik." Uram, ugy mond a' számtanácsos, ezt nem hiszem bébizonyitható-nak. „Uraim közbe vág a' követ, higye el, én a' dolog teljes ismereténél fogva beszélek. A' tisztségeket olly bizonyosan árulják most is, hogy nem rég ajánlottak nekem is egyet 100,000 frankért. — Legjegyzésre méltóbb e' dologban az, hogy a' ki igy szólt, ministeri követ 's igy annál bizonyosabban tudhatja a' dolog fekvését. — A' Messager szerint az amerikai követelést tárgyazó törvényjavaslat vizsgálatára kinevezett biztosság azt nyilványitá a' ministeriumnak, hogy munkájában nem haladhat tovább, mig a' jegyzékében kijelelt okleveleket nem kapja meg; minél inkább sietne tehát Rigny ur ezen okleveleket a' munkáló biztossággal közleni, hogy annál kevésbé legyen nyomos oka panaszkodni a' munkálkodási lassuságon. De nagy kérdés: átfogja e a' kivánt irományokat küldeni, vagy sem? —

SPANYOLORSZÁG.

Madrit febr. 10kén: A' kamarai biztosság elvégzé munkáját a' belföldi adósság-szabályozás iránt. Nagyobb részint a' ministeri javaslat van elfogadva, de azon különséggel, hogy $\frac{2}{5}$ helyett csupán $\frac{1}{4}$ javasoltatik activ adósságnak. Fogyasztékul ajánlja a' biztosság: 1) a' vallási intézetek jószág-jövedelmeit, mellyek esztendőn által 200 millio frankra mennek; 2) a' jesuiták jószágit, kiknek kiüzetésök el van határozva. 250 jesuita közül, mennyi t. i. most Spanyolországban van, csak 66 fogna nyugpénzt kapni, mivel a' többi még szerzetesi esküt nem tett. — Febr. 7kén a' procuradorok azon kérdésbe bocsátkoztak: valljon a' kir. könyvtár a' nemzet vagy korona tulajdonának tekintessék e? A' minister erre ugy nyilatkozott: ha a' kamara a' kivánt 140,000 reált megadja, ebből szükségképen következni fog, hogy az emlitett intézet egyedül a' nemzet tulajdona, mivel a' budget ezen részében szavazás alá terjesztett költségi mennyiség egyedül és csupán csak nyilványos intézeteket illet. A' kamara erre csakugyan megadá a' kivánt mennyiséget. Szavazott még 4 milliót segedelmül olly helyek számára, mellyek a' cholera által károsodást szenvedtek; 500,000 reált művészetekre és tudományokra, ugyanannyit játékszinekre, 's ismét ennyit lótenyésztésre is.

Madritbul vett hirek szerint az „Isabella" hajón elfogott 27 spanyol carlosi tiszt iránt parancs küldetett volna, hogy nyomban végeztessenek ki. A' Gazette de France mint főfő carlista lap erre nézve el akarja olvasójit hitetni, hogy a' Reyna Gobernadora parancsnoka, ki az Isabella hajót elfogá, a' mondott parancsnak ellenmondott, a' santanderi tiszt pedig, kire a' rendelés végrehajtatása bizva volt, azt teljesiteni vonakodik. Az elfogott tisztek rokonai nagy részint Madritban laknak, sőt egyiknek anyja a' királyné udvari dámája; 's ezen vérségek, mint állitják az angol követséghez folyamodtak 's az itélet ellen protestatiót nyujtottak olly nyilatkozással, hogy ama' szerencsétlen rokonaikat egyenesen az angol kormány pártfogása alá helyzik, minthogy a' hajó, mellyen elfogattak, angol volt, az elfogatás pedig nyilt tengeren történt.

Carlista lapok erősen hirlelik, hogy Ocanna ezredes, kit Mina 1500 emberrel Elisondoba küldött az ottani őrseregnek élelmet szállitani, innét visszatértében febr. 11kén a' carlosi csapatok által minden oldalrul körülvétetett 's Ziga faluba szorittatott be. Zumalacarreguy maga is megjelent az ostromlók erősitésére, 's Ocanna capitulatiói föltételeket lett volna kénytelen hozzá küldeni, de mellyeket Zumalacarreguy nem fogadott el. A' Moniteur ennek czáfolatául levelet közöl a' franczia szélekrül, mellyben jelentetik, hogy Mina febr. 14kén hat osztállyal Elisondoba megérkezett, és más két osztályt Lanzban és Lizazoban hagyott; a' carlositák pedig elöle Ulzama völgybe vonultanak vissza. — Merino és Castro, kiknek halálát a' hirlapok minap olly bizonyosnak hirdeték, most ujra föltámadtak. A' Sentinelle méltán panaszkodik a' spanyol hirek, 's különösen a' két ellenkező párttól eredő tudósitások alaptalanságin, mellyek szerint ugymond, százak sőt ezrek veretnek agyon hol itt hol amott, 's utóljára még is kisül, hogy mindnyájan fris egészségüek.

Jan. 26kán kiadott decretumban a' királyné fölhatalmazá Llaudert ujdon áltvételére Catalonia kormányának. Llauder midőn Leridába érkezett, fölszólitást bocsátott a' katonasághoz, melly lelkesen fogadtatott. Cataloniában egészen más érzelem uralkodik mint Madritban, Llauder a' nép e-

'ött folyvást kedves. — Saragossábul febr. 5. költ evél szerint Logronjoban carlosi összeesküvés ödöztetett föl. A' pártosak czélja oda volt irányozva, hogy a' püspök lakát, 's a' ferenczieklastromát, melly most kórház gyanánt használtatik 's benne 100 sebes katona fekszik, fölgyujtsák, 's mig a' lakosok és épületek egy része levegöben ugrál, az alatt Bazilio carlosi vezér, ki a' várostól csak félórai messzeségre tanyázott, a' város kapuit ostrommal vegye be. Mind ebbül azonban semmi sem teljesülhete. A' polgári kormányzó épen midön a' pártosak czéljokhoz készülének, a' főbbeket 's ezek közt néhány papot is, rendre befogatá. — Azon minapi hir, hogy a' carlosiak Maestu várat elfoglalták volna, egészen bitang; — ostromolták a' várat igen, de a' bevétel távol maradt. Ostromközben ujdon öntetett ágyuik igen rosszul hordottak, 's bebizonyult, hogy hasznukat ezentul sem vehetni. Ugyan a' carlosiak löporgyára Santestebanban légbe röpült, 's a' benne dolgozott munkások mind éltüket veszték.

NÉMETALFÖLD.

A' hollandi lapok és levelek igen fenhangon szólanak arról, mikép fog Hollandia és Belgium közt a' bajos csomó minélelöbb megoldatni. E' hang ismértetéseül szolgál következö levél: „Luxemburg, febr. 4. Az itteni ujságban ezt olvashatni: Az arloni hirlap örvend a' luxemburgi örség megkevesbitésén. Azt véli abból következtethetni, hogy a' belga luxemburgi rész ellenséges megtámadtatásától többé nem tarthatni. Hihetöleg nem tudja, hogy nem messze van azon nap, mellyen Luxemburgból a' zendületi kormány kitakarodásának csak egy szóbeli jegyzék (verbal Note) jelentésére is meg kell történnie. — Az orániai hg. egészsége folyvást javul. — Brüsselben febr. 10kén adott a' király Brougham lordnak audientiát. Utána a' nemes lord a' képviselöház teremébe ment, 's ott a' diplomatikai karzaton volt néhány perczig, minthogy semmi érdekes tárgy sem fordult elö. — Antwerpből irják, hogy öt halászhajó ment a' folyón lefelé, a' tengersíkra szállandó, 's Lacroix erösségnél a' belga örhajók tisztjének átadák nyilatkozásukat. Ez azt válaszolá, hogy nyilatkozásuk a' belga halászat iránt nem elégséges, 's azokat felsöbb parancs következésében el nem fogadhatni. Minthogy a' halászok e' megtagadásra elkészültek volt, egy törvényszolga, ki a' hajóban volt velök, azonnal ellenmondást készített, 's nyomban benyujtá azt kárkövetelés föntartásával a' vám ellen. A' halászhajók még az nap visszatértek a' városba.

BELGIUM.

A' képviselöház febr. 11ki ülésében XIII. Vilain ur javaslatára a' genti pamutszövök 's munkások kérelmét olvasák föl, mellyben következö helyekre akadhatni: „Tisztelt képviselök! Harminczezer munkás rajzolta le az Urak elött szomoru sorsát 's Uraságtok nem segitettek rajtok, söt még csak szavaiknak sem hittek, hanem hazugok gyanánt bántak velök, kik t. i. hamis sérelmeket támasztanak, hogy sajnot v. könyörülést gerjesszenek, mit azonban nem érdemlenek. Ök ezt tovább nem szivelhetik el, minden nap öregbíti fájdalmokat, 's az inség nem tompította még el öket annyira, hogy által nem látnák, mikép a' jövendö még fenyegetöbb a' jelennél rájok nézve. Kénytelenek tehát kérdezni Uraságtokat: miért vannak ök minden pártfogástól megfosztva, mellyet a' status minden gyermekeire egyiránt áraszt el. Az ép értelem 's az egyszerü ész azt mondja nekik, hogy ha a' belföldi gyárok elegendök az ország szükségeit födözni, akkor igen természetes megtiltani azon országokbeli készítmények behozatalát, mellyek nem irtóznak a' miéinket kizárni. Azt hivék ök, hogy ezen egyszerü és törvényes rendszabást azok, kiknek kötelessége Belgium érdekeire vigyázni, késedelem nélkül fogják elfogadni. Azonban azt tapasztalták, hogy tudós szónokok megmutatták, mikép e' könnyü eszköz a' tudósság szabályival nem fér meg, 's e' kétségbe ejtö vélemény fö oka az volt, hogy a' külsö portékák eltiltatása a' belföldi gyármüvek becsét 's árát följebb rugtatá 's igy a' fogyasztókat egy bizonyos néposztály nyereség-vágyának tevé ki. Minthogy a' gyármunkásoknak meg vala engedve képviselöt küldeni közökbe, e' meghatalmazottjok minden tekervény 's tudósság nélkül ugyan, de igazán 's hiven el fogja mondani: „A' belga gyártók száma annyi, hogy az általuk okozott concurrentia a' portékák olcsóságát eléggé biztositja; 's ha nem úgy volna is, rendkivüli dolog lenne é az egész nemzet tömegét néhány tagja javára adóval terhelgetni? Pillantsanak magok körül Uraságtok, 's látni fogják teljes meggyözödhetéssel: az elsö szükség tárgyaira rótt adók csak arra szolgálnak, hogy néhány kedveltnek a' fényüzési élvezet szereztessék meg. Nincsenek é országok, hol a' birtokosak a' szegényebbek javára adóra szorittatnak? Belgium iparja meg van semmisitve, a' szerencsétlen jóslatok bételjesültek; ötven-söt százezer munkás teng dolog nélkül, 's kenyeret kér, 's Uraságtok késön eszmélvén föl reszketve fogják a' szegényi adó szükségét általlátni. Ekkor a' nemzet azok javára, kiket inségre itéltek Uraságtok, adót fizetend; ekkor a' jóslott gonosz, mellytöl a' behozattak megtiltására féltek, beálland, de azon különséggel, hogy érzékeny embernek fognak vetni alamizsnát, melly meggyaláz és elerkölcstelenit munka helyett, melly bármillyen, mégis

föntartja az emberben méltósága érzetét. Tétovázhatnak e még sokáig: hogy adót rójanak e az országra, munkát adva a' munkásnak, vagy adót szegényi adó képében, 's alakjában?" — E' beszédet, tisztelt képviselők, értik a' munkások,'s azt mondják rá: Nekünk nem kell szegényi adó, mi készek vagyunk dolgozni, csak ne feledjék Uraságtok,hogy hivataljokat nem külföldi érdekek védletére, hanem azon végre nyerték, hogy részesítsék polgártársaikat mindazon jótétek élvében,mellyeknek már atyjaik örültek, 's mellyekre e' szép gazdag földön biztosan számolhatnak. Uraságtok is meg fognak győződni, hogy az ölő lassuságnak véget kell vetni, 's hogy minden késedelem közelebb vezet a' feneketlen örvényhez, 's hogy végre Belgium képviselőjitől hallani akarja: valljon legjelesb ipar-ága enyészetre van e kárhoztatva vagy sem? Ö.B. „A' kérelem a' biztossághoz utasittatott azon meghagyással, hogy sietve tudósítson róla, efölött még az egész kérelemnek a' Moniteurben kiadatása is határoztatott. — Brüsselben febr. 12én a' cassatioszék azt végezte, hogy a' párviadal által okozott halál vagy sebesités a' főbenjáró törvények szerint itéltessék el. — A' Moniteur Belge feb. 12én azon hirt adja, hogy Belgiumban a' kormány kedvezései alatt bank állíttatott föl. Székhelye Brüssel fog lenni, de lesznek a' vidéki városokban is fiók bankjai. Brouckere ur megvan hatalmazva tőke-alapitásra szükséges aláirásokat elfogadni. Az első rendelések tartásideje 25 évre van kiszabva.

Franczia lapok következő kivonatu rajzot adnak értesitésül e' belgiumi uj bank alapszabályiból: „Névtelen társaság alapul „Belga bank" czim alatt. A' társaság fő székhelye Brüssel; de fiókokat is állithat Belgium egyéb városiban. A' társaság fölvesz tőkéket puszta gondviselésül (depositumul) vagy kamatozásra is, akár magányos személyektől, akár társaságoktól; a' letevők utasitása, vagy meghatalmazása következésiben fizetéseket tesz akár helyben, akár másutt; kölcsönöz tőkéket statuskötelezvény, záloglevél, statuspénz, vagy portéka letétre (depositumra); fölvállal pénztárnoki tisztet, 's minden ollyas munkálatot, melly biztosithatja, vagy könnyitheti az adást vevést; megvesz váltókat, behajtható követeléseket, 's minden egyéb tárczaértéket (portefeuillewerth v. is arany és ezüst becsüt); kicsinyben a' kézmüvesek 's középosztály takarékpénzeiket is elfogadja, átváltoztat tőkéket holtigtartó vagy elenyészhető jövedelmekké, mostani jövedelmeket, jövendőbeliekké másit. Efölött azonban kiadhat 50, 100, 500, 1000 frankos bankjegyeket egy mennyiségben, mellyeknekmindazáltál a' társaság tőkéjét felülmulniok nem szabad, hanem pénztárában azokért kész ezután értékkel szükség kezeskednie. A' társaság tőkéje 20 millio frank, melly 20,000 darab 1000 frankos részvényre van fölosztva. Az aláirási érték biztositásaul a' részvények $\frac{5}{100}$ része azonnal letétetik az aláiráskor, $\frac{45}{100}$ része pedig a' társaság összeálltakor. A' többi $\frac{50}{100}$ rész pedig a' közgyülés végzése következésében fog letétetni de semmi esetre 1836 előtt nem, és igy ez összeleg: letéti (Depositen) kamatozási, keringési (giro) fizetési (disconto) 's előgondoskodási bank, melly mindenütt de főkép bank és hitelnélküli országban első kereskedési 's pénzteremthetési életczikkely.

TÖRÖKORSZÁG.

Nem lesz érdektelen megemlíteni, milly személyekből áll Obrenovics Milos hg statustanácsa, melly Kragujevaczban a' hgség ügyeit viszi. Első tisztviselői: Petrovics Abrahám, előbb kalmár, most számos küldéssel megbizva majd Konstantinápolyba, majd Pétervárra; Theodorovics Lázár,szerb, előbb irnok,sok nyelven beszél hasonlag küldtésekre használva.Wuschics,Bernischicz szintugy. Davidovics zemlini fi, előbb betüszedő, azután kiadója és szerkesztője egy Bécsben szerb nyelven kiadott hirlapnak, most a' külső ügyeket intézi; Radicsovics, bánságifi, előbb kalmár. Simisch Elek, szerb, előbb szinte kalmár, most a' pénzügy gondját viseli. E' férfiak eddig titoknoki nevet viseltek vala, ezentul a' külön osztályok ministerei lesznek. Aláirásikhoz a' herczeg nevét is oda szokták iktatni, mert Milosch irni nem tud. Isailovics Demeter a' sajtó felügyelője; Bermann, keresztelt zsidó Hannoverából ugyanazon sajtó igazgatója. E' sajtó egyetlen az országban, 's nem régóta áll még fön. Warthias és Logothetis, a' hg orvosai. Nenadovics Brada, előbb pap, később kapitány, a' herczeg barátja, ki a' hadakozásokban mindig a' hg oldala mellett volt. Ő már öreg, de családja számos, 's azzal Bankowinában lakik. Ezekből áll Milosch udvara. Maga Milosch 60 eszt., hitvese Lyubicza Poscharewaczban lakik 20 órányira a' herczeg lakhelyétől. Milos hg két fija közül Milan az idősb 17, Mihály, a' fiatalabb 14 eszt., 's mind a' kettő anyjánál neveltetik. Két leánya Magyarországon van férjnél. — A' szultán mindenben haladni ohajt, 's a' törökséget európai müveltebb szokásokra kivánja birni. Az országutak és posták fölállittatása nagy buzgósággal mozdittatik elő. A' szultán továbbá azon közönséges eszközt is, t. i. a' nyilványos mulatságok intézetét, mellyel olly hathatósan munkálhatni a' nép nyilványos erkölcseire és szokásira, segédül vevé tervébe, 's hasonló játékokat, mulatságokat készül létesiteni, mellyek Európában divatoznak. Nem kell

tehát csudálkozni, ha majd nem sokára szinházak épittetése fog rendeltetni, 's olasz daljátek megnyittatni Konstantinápolyban. A' szultán maga szenvedélyesen kedveli a' hangászatot, 's éneklést; azon mulatságokban mellyeket a' külső udvarok követei adni szoktak, a' főváros nem kis álmélkodására majd mindennap megjelen, 's noha a' nyelvet, mellyen a' dalok zengenek, nem érti, még is elámulva magasztalja az énekesek tehetségit. Általjában különös tünemény Konstantinápolyban két tiszt kiséretében látni a' szultánt minden fény és ragyogás nélkül a' nyilványos sétákon. — A' székörökös még ezen évben fog saját udvart kapni. — A' főváros népe, melly az ujitásokat már jócskán megszokta, örül ezen, de bezzeg nem a' vidéki nép is. — A' tartományokban a' jancsárságnak még sok mogorva pártolója van, 's ezeknek a' szultán viselete igen visszatetszik. — Olly váratlan hideg után, minőre a' legvénebbek sem emlékeznek Stambulban, melly itt tömérdek sok hóval párosult, egyszerre ismét tavaszra derült az idő. A' rosz idő járás és a' Ramazan végett az életszerek igen megdrágultak. — Nem rég megszemlélte a' szultán azon görög egyházat, mellyet Bulukliban épitenek; a' paptól minden csekélységet szorosan kikérdezett, 's megtudakozta, mit jelentsen minden kép. Végre csudálkozását jelenté azon, hogy nem készült még az el. Azt válaszolták neki, hogy a' tél ennek oka. Midőn azután megtudta, hogy az egyház fölszenteltetésekor isteniszolgálat 's ünneplés leend, mellyen a' patriarcha is megjelenend, megparancsolta, hogy őt is (a' szultánt) tudósitsák róla, mert ő is meg akar az ünnepen jelenni.—Az ideiRamazanban,(török nagy böjtben) különösen szembeötlő azon haladás, mellyet a' törökök a' müveltségben tettenek. Midőn még a' vad jancsárok vakbuzgó kényurasága nyomá a' népet, keresztyén ezen nagy böjt alatt alig merészle találkozni szemben az utczán valami böjtölő törökkel; kiket az Islam sanyaru szükölködésekre itélvén ekkor igen garázdálkodtak. Most a' keresztyéneket mindenütt kimélve 's illőleg fogadják.

ELEGYHIREK.

Parisban a' gőzkocsik gyakor próbákat tesznek 's mint hirlik jósikerrel. — Unterholzer műszerész Burghausenből Inn mellett uj röpülő műszert talált föl 's azt a' müncheni hatóságnak ajánlá, hogy azzal, ha t.i. a' hatóság ajánlását elfogadja, az octoberi ünnepeken próbát teend. Előadásában a' föltaláló azt mondja, hogy a' nevezett röpülő erőműnél fogva sikról olly magasságra emelkedhetik, a' millyenre tetszik, 's mindkét felől olly fordulásokat tehet, minők szükségesek; végre olly lassan, vagy sebesen bocsátkozhatik le, a' levegőtömeg teljes megbirása mellett, mint akarja. Ha találmányát süker koronázza, szép lesz. Elvárjuk.

A' britt kereskedői tengerügy most 24,500 hajóból áll, 160,000 fővel. Összes becse 26,500,000 ft sterlingre van számitva. Azon megjegyzést tették, hogy a' hajótörések, ámbár az egész hajózási rendszer tetemesen megjavult, 1793 óta rettentő módon szaporodtak, úgy hogy évenként közép számmal 557re tehetni azokat, 1833ban pedig 800 vala. — Aiguesmortesban Provence egyik városában, melly most egy órányira fekszik a' tengertől, a' mint utat ásának, egy meglehetősen megtartott hadihajót találtak, melly 72 láb hosszu 's 9 láb széles. E' hajó hihetőleg sz. Lajos hajó-seregéhez tartozott a' szent földi kicsapásra 's igykereszteshadihajó vala, melly akkor Aiguesmortes mellett álla horgonyon, 's azóta a' tenger tetemes távolságra vonult onnan vissza. — Egy bostoni hirlap szerint bizonyos chemikus olly találmányra akadt, mellynél fogvást a' gőzhajózási tüzelékszert, mi olly alkalmatlan teher most a' hajókon, egyébbel pótolhatni ki. Ezen tűzszer halzsir-szurok és viz-vegyületből áll. Hasonló tűzszerrel ellátott gőzhajó legkényelmesebben úszhatnék az atlanti tengeren által, de a' gőzkocsikat is könnyebben lehetne azután a' vasutakon használni. E' találmány, úgymond a' nevezett lap, a' gőz-erőmüvek becsét kétszeresre magasitaná. — Ujyorki tudósitásoknál fogva ugyanott olly szörnyü hidegek jártak a' tél elején, hogy hasonlóra egész Amerikában nem emlékeznek. Jan. 11én reggel 5 órakor a' R. hévmérő 34 lépcsőt v. fokot mutatott a' fagyponton alul, holott közönségesen a' legnagyobb hidegek 14 — 15 lépcsőig hatottak eddig. — A' Parisból 2 hónap óta Londonba visszatért angolok száma 16 ezer. —

A' gabona pesti piaczi ára martius 3-dikán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérővaltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	143 1/5	136 2/5	130	Zab	82 2/5	81 1/5	80
Kétszeres	123 1/5	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	120	116 2/5	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	103 1/5	—	—	Kukoricza	106 2/5	101 1/5	—

Pénzkelet:

Bécs február 28-kán középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	96 1/2	1834ki statuskölcs.	—
„ 4 pC.	89 1/16	Kam.— pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	208 5/8	Bankrészvény	1235 3/10
„ 1821ki „	135 1/2	Cs. arany pCt. agio	1 5/8

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

19. szám Pest, szombat martzius 7kén 1835.

Foglalat: Magyarország (kir. leirás az országgyülés folytatása iránt; kinevezés). Ausztria (ő fölsége kéziratai Colloredo, Metternich, Kollowrat és Hardegghez; elhunyt fölségünk erényei) Anglia (kelet ügye; parliamenti munkálatok; M. Sutton, Stanley. Abercromby speaker-választáskori beszédeik váza. Anglia jelen körülményeiről elmélkedés. Francziaország (Garat és Lafitte; a' ministerium 's dohányi egyedárosság; Gazette de France 's Plougoulm; Mortier lemondására meghivatik m. Soult. Spanyolország (kereskedést illető kir. rendelet). Olaszország.

MAGYARORSZÁG.

Az országosan egybegyült KKhoz és RRhez legujabban érkezett k.k. leirás az országgyülés további folytatásáról:

3323
363 FERDINANDUS etc. divina favente clementia Austriae Imperator, Hungariae, Bohemiae, Galliciae et Lodomeriae etc. Rex Apostolicus, Archidux Austriae etc. Serenissime Archidux, Patrue nobis charissime, Reverendissimi, Reverendi, Honorabiles, Spectabiles ac Magnifici M. item et Egregii, nec non prudentes ac circumspecti Fideles nobis dilecti! Visum est Supremo Numini Sacratissimam Suam Majestatem, Austriae Imperatorem, et Hungariae Regem Apostolicum Franciscum Primum Genitorem nostrum gloriosae reminiscentiae desideratissimum, hodierna die circa horam primam matutinam, cum eo animi nostri dolore, qui se verbis aequari non admittit, ex mortali hac, ad aeternam vitam evocare. Tristem hunc Nobisque pro ea pietate, qua Illum serum ad Coelos redire, et populis augusto sceptro suo parentibus diutissime praeesse optabamus, sane quam moestissimum eventum Dilectioni, Fidelitatibusque Vestris hisce nunciantes, easdem una in partem Nostri hujus Luctus vocamus, nulli dubitantes Dilectionem quoque et Fidelitates Vestras memoriam optimi Principis, cujus sapientia prosperitatem populorum suorum medias inter temporum procellas firmissimo robore auxit, justitia perpetuum juris uniuscujusque praesidium et tutissimum adversus quamque arbitrii licentiam clypeum semet praestitit, cujus denique virtutes omnibus venturis saeculis exemplaris instar praefulgebant, grata semper recordatione prosecuturas esse. Dum itaque a fatis ejusdem Regimen et Gubernacula Regni quoque Hungariae, et Partium eidem adnexarum Nos velut immediatus Ejusdem quondam Domini et Genitoris Nostri Sucessor, et Haeres, vigore legum Regni signanter articuli 1-i et 2-i 1723. benignissimique Diplomatis Nostri Regii tempore solemnis Coronationis et Inaugurationis Nostrae elargiti, reposita in Deo fiducia auspicantes capessimus, illud ipsum, quod ab eodem immortalis memoriae Genitore Nostro Haereditate accepimus, Leges, Juraque, Privilegia, Libertates, et Immunitates fidelium perchari Regni Nostri Hungariae, et Partium eidem adnexarum Statuum et OO. juxta datas iisdem praeprovocatas Assecuratorias Nostras illibate, et intemerate conservandi, prosperitatemque publicam promovendi studium tanto evidentiori testimonio comprobaturi, Comitia haec pro Auctoritate Nostra Regia porro quoque irremisse continuanda Benigne decrevimus, ita Nobis firmissime persvasum habentes, non aliud dignius una esse testandae in Divum Patrem Nostrum jam Beatorum sedibus receptum gratitudinis genus, quam si legum, quarum in prosperitatem publicam rogandarum oportunitatem aperuit, sapientia, per Nos, Dilectionemque, et Fidelitates Vestras, quos Ille, perinde filiorum loco habebat, piis ejus manibus parentatum fuerit. Quibus in reliquo Gratia, et Clementia Nostra Caesareo Regia benigne jugiterque propensi manemus, Datum in Imperiali urbe Nostra Vienna Austriae die 2. mensis Martii, anno Domini 1835 FERDINANDUS m. p. Comes Adamus Reviczky m. p. Georgius Bartal m. p.

Üdvezült cs. kir. fölségünk 1. Ferencz, még feb. 12kén költ legfensőbb határozata szerint, Zemplény vmegye tiszt. főjegyzőjét Szentiványi Vinczét a' magyar kir. Helytartósághoz tiszteletbeli titoknokká méltóztatott kegyesen kinevezni.

AUSZTRIA.

Dicsőült 1. Ferencz Fejdelmünk elhunyta napján martz. 2kán, apost. koronás Királyunk ő cs. Fölsége V. Ferdinand következő legfensőbb kéziratokat méltóztatott kibocsátani: 1) Colloredo hg első fő udvarmesterhez. — „Kedves Colloredo hg.! Tetszett a' mindenható Istennek, ő Fölségét a' császárt és királyt, az én igen tisztelt 's mélyen szeretett atyámat, e' földi létből kiszólitani. — Ő ma éjjel három negyedkor egyre hunyt el. — Legbensőbb fájdalmi érzettel a' fönséges boldogult elvesztésén, kinek bölcsesége népei boldogságát az idő vihari közepett alapitá meg, kinek igazság-szeretete minden jogra hatalmas ótalom vala, 's erős védpaizs minden önkény ellen, 's kinek erényei minden kornak példaképül szolgálhatnak, indulok magas hivatásom szerint követni a' pályát, mellyet Ő olly igen bölcsen kijelölt, 's olly állhatatosan követett vala. — Föllépek a' rám szállott trónra azon erős elhatározással: hogy Atyám érzelmeit követve, mint Ő, jámborul Istenben bizva, népeim boldogságát 's jóllétét az igazság után minden törekvésem 's fáradozásom czéljává tegyem. Fölszólitom ezennel udvarom és statuskormányom minden tiszttagját, kiket egy uttal kivétel nélkül állásaik-hivatalaik-'s méltóságaikban ezennel megerősitek: hogy fáradozásimban kötelességök szerint segédekül legyenek, 's esküjökhez képest, mellynek ünnepies megujitásától őket ezennel fölmentem, rendeltetésökben a'kitüzött rendet követve, lélekisméretesen 's buz-

galommal járjanak el. — Ön pedig mind azt, mi ez alkalomhoz képest tisztében áll, azonnal tenni fogja; haladéktalanul tudósítani e' kéziratom tartalmáról minden udvari fökart, udvari hivatalokat, testőrségeket, rend-kanczelláriákat és udvari hatóságokat, hogy megtehesse mindenik maga körében a' mi kivántatik, vagy ajánlatban nyujtsa be, a' mi szükségesnek láttatnék; különösen az udvari kanczelláriákat oda fogja Ön utasitani, hogy a' boldogult Atyámért tartandó gyásztisztelkedésről 's halotti imádságokról, valamint a' közös gyásszal nem egyeztethető mindenféle mulatságok megszüntetése iránt minden tartományban a' szükséges intézeteket megtegyék. Bécs martz. 2. 1835. Ferdinand s. k." — 2) Metternich hg házi udvari, és statuskanczellárhoz. „Kedves Metternich hg! Ide csatolva közlöm Önnel kéziratom másolatját, mellyet épen most a' fő udvarmesterhez intézék. — A' szerencsétlen történet által, melly mindnyájunkat gyásszal, Engem pedig különösen legnagyobb fájdalommal tölt el, még igen elfogódva, most e' pillanatban nem terjeszkedem többre, mint Önt, föns. Atyám, házam és a' status körül tett érdemeinek általam megismérésérül, valamint hajlandóságom 's kegyelmemrül bizonyossá tennem, 's egy uttal fölszólitanom szolgálatja folytatására, valamint megbiznom, hogy minden, alája rendelt tiszttagnak kül- és belföldön kivétel nélkül, Általam eddigi állásaikban, hivatalaik- és méltóságaikban megerősittetését jelentse olly hozzátétellel, hogy bizván az ő lélekismeretjök 's hivségökben, mellyel kötelességiket a' fenálló rend szerint folyton teljesíteni fogják, letett hitük ünnepélyes megujittatásától őket feloldom.—Figyelmeztete megyszersmind Önt, hogy az uj czimzet és czimer iránt a' teendőket megtegye vagy nekem fölterjessze, melly tekintetben az udvari kamarának, a' pénz- 's bányászat ügyében a' pénzverés változtatása iránt, és minden udvari fökarnak és hatóságnak 's még a' kit talán illetne, a' hivatali pecsétek változtatása iránt szükséges utasitásokat adjon. — Bécs martz. 2kán 1835 Ferdinand s. k." 3) Gróf Kollowrat status- és conferentiai ministerhöz: „Kedves Kollowrat gróf! Ide mellékelve közlöm Önnel a' fő udvarmesterhez épen most intézett kéziratom mását. — Ama' szerencsétlen történet által, melly mindnyájunkat gyásszal, Engem pedig különösen legnagyobb keservvel borit el, még igen elfogódva, most e' pillanatban nem terjeszkedem többre, mint Önt, fölséges Atyám, házam 's a' status körül tett érdemeinek általam megismérésérül, valamint hajlandóságom 's kegyelmemrül bizonyositanom, fölszólitanom egyuttal szolgálatja folytatására 's megbiznom: hogy status- és conferentia-tanácsom minden tagjának viselt tisztében megerősittetését olly hozzátétellel nyilatkoztassa, hogy én teljesen bizván tapasztalt hivségökben, 's nehéz hivatásombeli segéd lélekismeretes munkásságukban, a' már letett hitük ünnepies megujittatásától feloldom. A' status-tanács minden tagjait kivétel nélkül szinte megerősitem eddig viselt hivatalaikban, 's azon bizodalomban hogy eskütt kötelességökben ezentul is hivek és buzgók maradnak, letett hitük ünnepies megujitásától azokat is fölmentem. Bécs martz. 2. 1835 Ferdinand s. k." — 4). Gróf Hardegg lovasság general 's udvari haditanács elnökéhez: „Kedves Hardegg gróf! A' mellékletben közlöm Önnel az első udvarmesterhez épen most intézett kéziratom mását, mellynek tartalmárul ugyanő, a' hadkormány igazgató tagjaira nézve, illető uton szinte tudósitani fogja Önt; azonban akarom egyuttal, hogy Ön az én hü hadseregemet azon nagy veszteségrül, mellyet szenvedett, minden haladék nélkül értesitse. — Az egész vezértestet, valamennyi ezredest, stab- és főtiszteket, valamint az egész hadsereg legénységét utasitom fönálló esküttkötelességökre, 's reménylem hogy annak következésiben minden rendü parancsnok ezentul is folytatni fogja kötelességeit, viselendő tiszt és hivatalához képest hiven teljesíteni 's a' reája bizott seregosztályokat a' katonai rendszabályok és szolgálati rend szerint kormányozni. — Hadi seregem minden időben 's alkalommal megőrzé a' szoros rend és fenyiték, valamint a' rendithetlen hivség és dicsőséges vitézség erényeit; számot is tartok rá bizton, hogy e' tulajdonságokat soraiban mindenkor honosultakul találom. Bécs martz. 2. 1835 .Ferdinand. s. k." —

Bécsbül ugyan martz. 2rul az Öst. Beob. ezt irja: A' fönséges udvart 's e' főváros minden lakosát, I. Ferencz ő cs. kir. fölsége mélyen szomorító halála olly gyászba ejté, minőt csak lelkesült szeretet és hűségbül származotthoz hasonlíthatni, mellyel a' dicsőült fejdelemhez minden alattvalója olly buzgón viselteték. —Az üdvözültben népei, mellyeket ő legbensőbb és forróbb szeretettel karolt által, nem csupán példás uralkodót gyászolnak, hanem könnyezi őt minden egyes, mint egy nagy, egész statusra terjedő családnak szeretett közös atyját. Europa a' magas elhunytban egyik legpéldásb 's tiszteletre méltóbb országlóját, ki valaha trónnak dísze vala, veszté. A' boldogult császár született Florenczben febr. 12kén 1768ban, 's az örökös tartományokban országlásra jutott martz. 1sőjén 1792 ben. (Az ausztriai hódolást elfogadá Bécsben april 25kén 1792ben. Ugyanez évben Budán jun. 6kán magyarok királyának, 's aug. 9kén Prágában Csehországinak koronáztatott meg. Római császárrá jul. 7én (1792) választatott, 's mint illyen Frankfurtban jul. 14kén koronáztatott meg.) Ausztriai császárrá nyilatkoztatá magát aug. 11kén 1804ben, 's mint illyen ugyanaz évben dec. 7kén Bécsben kiáltatván ki, minthogy az idő körülményi a' német birodalom föloszlá-

sát következtették, a' német császári koronát letevé aug. 6ikán 1806ban. Jelenleg Isten őt ez életből kiszólitá éltének nem rég megkezdett 68ik, 's dicsőséges kormányának épen betöltött 43ik évében. Kettős magas hivatás jutott a' boldogult fejdelemnek: Ausztriát nem egyszer, a' legszorongatóbb veszélyekből 's terhes viszonyokbul egészen sértetlenül kiszabadítani; és sokféle 's nehéz próba után, mellyekkel a' Gondviselés e' nagy statustestet, valamint akkor egész Európát, látogatá, — a' birodalmat bölcs kormánya által 20 évfolytáig tartó majd szakadatlan időhuzamban, köz békével, mellynek föntartása minden időben buzgó törekvése volt, hatalomra 's jóllétre vezérleni 's Europa előtt tekintetbe hozni; 's épen ezen mondott időszak alatt lön az legfényesebbé szerencsésbbé a' hazai történetekben. Igazgatási erényei, mellyek által a' bold. fejdelem e' dicső sikert szerzé, valának: egyenes és benső szivjóság, egyesülve rendithetlen hű ragaszkodással ősei vallásához; változhatlan 's örökké egyenlőn maradt igazság-szeretés, melly által a' törvényekben 's azok föntartásában földi uralkodásának legfontosb alapját tekinté; e' meggyőződésének az élet viszonyaiban mindenkor megfelelő bánásmódja; csökkenhetlen gondossága a' kormánya alá bizott népek boldogságáról, mellynek előmozdítását élete czéljának 's kormánya minden napi munkájának tekinté; végre Isten iránt tartozó kötelességinek legbensőbb érzetéből azon szives lebocsátkozás, melly által ellenállhatlanul mindenkinek szivét megnyeré, ki hozzá közelite, soha senkitől sem tagadván meg a' személyéhez járulhatást. Ezek valának szerencse és szerencsétlenségben azon változhatlan sajátságok, mellyeket a' haza a' boldogult urban szeretett és csudált, 's mellyeket a' legtávolabb idegen országok is tisztelettel 's bizodalommal ismértek el. — Azonban az alattvalóknak, illy uralkodójuk elveszte miatti méltó fájdalmokhoz, egyszersmind rendithetlen bizodalmok járul a' jövendő sors iránt. Biznak ők legelőbb is a' Mindenható ótalmában, melly minden időben láthatólag lebegett az ausztriai főherczegi ház fölött; biznak ezután az épen e' magas nemzetségtől örökségül átszármazott fejedelmi erényiben most kormányra lépett Ferdinand császár és király ő fölségének, kinek jósága, erős charaktere 's a' már Istenben nyugvó föls. atyjához viseltető szeretete, minden hű alattvalójának reménye. E' magas tulajdonokon alapszik azon bizonyosság, hogy ő Fölsége a' dicsőült fejdelem szelleme 's alapelvei szerint fogja kormányát folytatni, 's ezt annál biztosabban, minthogy az eddigi 43 évi kormányzati időszak Ausztria bel- és külügyei igazgatása charakterét olly módon képezé ki 's erősité meg, hogy a' boldogult fejdelem országlási szelleme annak elhunyta után is folyvást életben fenmaradhat.

ANGLIA.

A' Times következőleg értekezik kelet ügyéről: „Azt mondják itt ott, a' nem rég Angliába jött két török követ bizodalmas küldetésre van a' portától megbizva, mellynek czélja megismértetni a' britt kormányt azon függelemmel Russiától, mellybe a' szultánt az utóbbi történetek vonták. Nem látjuk azonban szükségét, miért lett volna kénytelen a' szultán azon ügyviselőjinek valódi charakterétől elhárítani Russia figyelmét, kiket Angliába, vagy bármelly világrészbe küld v. küldeni szándékozik. A' szultánnak, mint minden fölségnek kétségtelen joga van követeket vagy megbizott ügyviselőket tartani Angliában bármi név alatt. És az sem hihető, hogy P. di Borgo meg fogja kisérteni, vagy ha csakugyan megtenné is, képes lenne álhiedelemre birni a' britt kormányt a' török ügyek mostani állapotja iránt. — Ha hisszük is, hogy Russiának e' pillanatban nincs szándéka régi nagyobbulásterveit Törökország rovására tovább folytatni. De haszonvágytalanságáról 's békes szándékiról adott bizonyitásai gyanunkat nem szenderithetik el, se nem tartóztathatnak bennünket, hogy vigyázó szemmel kisérjük minden mozdulatit. Mikép panaszkodhatik Russia Anglia bizalmatlansága ellen, holott inkább ennek van rá annyi oka! Nem hagyott e orosz katona őrséget Silistriában, a' bolgár dunaparton fekvő várban, honnan pedig előbb lett volna köteles kitakarodni, mint Moldvából és Oláhországból? A' porta lélekismeretesen megtőn mindent, hogy a' drinápolyi békekötés által rá halmozott tömérdek 's igen csügesztő áldozatot teljesitse. Ha Russia alkuszerü kötelezéseit szintolly pontossággal teljesité vala, igazsága és haszonlestelensége bizonyítgatásinak több hitelt adnánk 's adtunk volna, mint most. Ha Russiának komoly szándéka volna Silistriából kitakarodni, erejét a' fekete tengeren összébb vonni, 's rendkivüli hadait az ország belsejébe visszavezetni, Törökország iránt pedig kevesbé parancsoló hangot venni föl, mint most követe Konstantinápolyban 's többi ügyviselőji az országban teszik, akkor, de csak akkor leszünk hajlandók szándékai őszinteségét elhinni a' porta iránt. —

Anglia több részeiben, különösen Somerset megyében nagy vizszükség van, mert egy csep eső sem jár. Még a' mocsáros helyek is, mellyek máskor a' mostani évszakon kelletén tul víz alatt szoktanak állani, teljesen kiszáradtak, 's barmot gyakran igen messze kell itatásra hajtani. A' kutak több megyében majd egészen kiapadtak, 's Taunton városban bizonyos nagy terjedelmü serház kénytelen vizét a' folyamból meríteni, mert a' kutakban nincs. — A' Times arra figyelmeztet, hogy egy hordó v. átalag (pipe) vitel- költsége London keleti végéről nyugoti végeig, majd annyi, mint a' vitelbér Madeirából Londonig, 's az utasok pogyásza hordásbére a' város keleti végétől a' város-középig nagyobb, mint az uti és vitelköltség Skótziából Londonig — A' Courier másodszori kiadásában a' parliament első ülését feb. 19kén irja le, mellynek következő adatai nevesbek: Már reggel, de különösen délfelé tömérdek nép lepé körül a' bejárást a' parliamentházhoz, 's va-

lamennyi szomszéd utcza telve tömve volt. — A' parliamenttagok közül többet, kiket megismért a' nép, tetszéssel, másokat süvöltözve fogadott. Úgy hogy néhány osztály rendörségi katonaság volt kénytelen födözni a' szabad bejárást, 's gátolni a' népbosszu kikitörését. Kevéssel délutáni két óra előtt nyittattak meg a' felsőház idegen karzatai, 's pontban két órakor fogott a' lordkanczellár helyet. Kivüle a' parliament megnyittatására kir. biztosságképen Roszlyn gróf, a' canterburyi érsek, Jersei gróf, és Wharncliffe lord jelentek meg. Felszólíttatván ezután az alsóház tagjai, azok közül mintegy százan' s közöttük Sir R. Peel is, a' felsőház korlátihoz jöttek, 's a' lordkanczellár kevés szóval megnyitá a' parliamentet a' király megbiztából; fölszólitá ezután az alsóházat: válassza meg elnökét, 's mutassa be azt másnap 3 órakor a' felsőház korláti előtt jóváhagyásul a' királynak. Az alsóházi tagok eltávozta után elmondá a' herefordi püspök a' szokott imádságokat, 's azután a' lordok esküttek föl. — Az alsóházban 12 órakor gyültek össze. Első pillanatban nagy volt a' tolongás az ajtóban, minthogy mindegyik első akart lenni. — O' Connell számos kiséretestül az ellenzési részre vonult, melly tömve volt. Mintegy 10 perczkor kettő után megjelent Sir R. Peel azokkal, kik a' felsőházba mentek 's tüstént fölállott Egerton Francis lord, és Sir Charles Manners-Suttont javaslá házelnökül. Különösen azon körülményt emlité, hogy M. Sutton már 18 év óta viseli e' hivatalt politikai elleneitől is tiszteltetve, úgy hogy még Sir Francis Burdett és O' Connell is magasztalák őt részrehajlatlanságáért. Sir Charles Burrel, ki az ellenzés padjain üle, támogatá e' javaslatot. Ellenben Denison ur ellenzési jelöltül Abercromby urat tüzé ki, figyelmeztetvén különösen a' házat arra, hogy a' speakernek politikai érzelmeiben a' ház többségét kell képeznie 's azzal megegyeznie. Ezuttal pedig az annál szükségesb, minthogy hihetőleg több fontos tárgy fog vita alá kerülni, melly kérdések közt név szerint az irlandi egyházjavitás, a' mult ministerium elbocsáttatása, 's Wellington herczeg egyedül-ministersége 's t. ef. fog előfordulni; arra is hivatkozott, hogy könnyen álviszonybajuthat az alsóház a' lordok házával, 's fontos körülmény akkor, ha a' speaker érzelmei a' reform elvekkel megegyezők, 's a' ház többségével egyértelmüek. Ord ur támogatá ez inditványt, mellyet csak azért is fontosnak tartott, mert a' speaker-választást nem csak Angliában, hanem a' külföldön is úgy fogják tekinteni, mint az imént történtek (t. i. a' miniszterváltozás) helybenhagyatását az alsóház által. — Erre fölkelt végre Manners-Sutton, 's mentegeté magát azon vádtól, mellyel a' nyilványos lapok őt illették, mintha t. i. részt vett volna ő is a' mult ministerium elbocsáttatásában, melly szemrehányás hihetőleg sokat ártott neki. A' választás tudjuk Abercromby részére ütött ki. — Mi jól vannak az angol hirlapok értesítve a' politikai kérdések állapotjáról, bizonyitja ez alkalommal a' Sun, melly feb. 18 a' választásról szólvánazt mondá hogy a' refor. merek 10—20 szózat többséggel fognak győzni 's a' toryk szintannyi többséget reménylettek. —

Az Allgemeine Zeitung hallei levelezője következőleg elmélkedik Angliának a' jelen körülményeiről: „Azon fontos nap, mellyen IV. Vilmos az angol parliamentet megnyitja, mindinkább közelget, ki fog valljon az alsóház' elnökeül megválasztatni? Abercromby e, vagy Sutton? Visszalépend e a' tory-ministerium, ha az nyerend szótöbbséget, vagy pedig meggondolván mostani súlyos és bajterhes állását, lemond az ó-angol politikai rituálékról 's imígy daczolni fog a' vész ellen? Fel fog é ekkor a' parliament oszlatni, csöndesen nézendi e majd a' nemzet a' vele üzött veszélyes játékot vagy pedig paizst ragad az ármánykodó ellenség ellen? Fog-e Vilmos király engedni a' ministerek ellen alakult hatalmas oppositiónak? Ha igen, milly szellemü ministeriumot választand akkor? Brougham-Grey el van használva, tehát Stanley vagy Durham? E' kérdések foglalják-el most a' publicistát 's ő látja, hogy e' bonyolodott körülmények Angliát veszélyhálóba vonják. Tapasztalt politikus férfiak következőkép nyilatkoznak: A' kir. beszéd a' bel viszonyokra nézve legkevésbé sem lesz síkra idéző vagy is ellenszegülő, sőt inkább törekedni fog, a' reform' alapelveit mint szükségeseket elismérni, hogy azokat a' toryk' kezébe játszhassa: a' vasöklöt bársony keztyűbe. E' kir. beszéd a' külpolitikára nézve, jelesül mi a' belga, keleti vagy spanyol viszonyokat tárgyazza, valami váratlan által fog a' parliamenten hatalmat venni, így az elmékre hatni 's azokat meghódítani. Még a' rontó liberalis szellemü whigek is megismerik, hogy egy társasági revolutio kitörhetése forog fen, ők ugyanazért Sutton mellett fognak szavazni, ki hihetőleg speakernek meg is választatik. (A' választás megtörténvén tudjuk, hogy Abercromby leve győztes). De ha ez nem ugy történnék, még nem következik, hogy a' ministerium lelép, ő a' parliamentet még egyszer feloszlatja 's a' nemzetre hivatkozik. — Igy nyilatkoznak politikus férfiak. Mindazáltal ki a' történet lelkét vizsgálni szokta, az máskép vélekszik. A' világhistoriai pillanat (Moment), melly korábban egy király akaratjától, a' szenvedélyek 's udvari cselszövények' titokteljes fonadékitól függ

vala, most a' constitutionalis alkotmány 's ellenőrség emeltyüjére (Hebel) van viszavezetve. Látjuk mi fog 's minek kell jöni, mi intézzük 's vezetjük a' dolgot, a' poësis értelmes prozává lön, — és még is magával ragad a' sors hatalma bennünket, 's rabjaivá leszünk! Azelőtt a' borzasztó mélység virágokkal volt behintve, mi csak a' rózsákat láttuk, most lábaink alatt tátong, képesek vagyunk é a' mélységet geometrice kimérni 's megtudni: kitörik-e nyakunk vagy nem, 's még is elnyel az bennünket. Ti mindent tudtok, a' mi eljövendő; ti tudjátok, mi függ a' szótöbbségtől, ti beláttok a' történet' keblébe, mintha üvegruhája volna, 's még is meg kell vallanotok, hogy intéző istené a' dicsőség! — Szálljon érczsúllyal azokra a' felelet terhe, kik Vilmos királynak e' veszélyteljes próbatételt javaslák. A' revolutio önmagát készült megemészteni, ekkor eljöttenek a' kárhozatos ármányok 's cselszövények, 's ujra támogaták 's élteték azt. O e' cselszövények! A' revolutiót az udvari dölyfös nép nem érti 's azt gondolja, hogy comoediák 's phantasmagoriák által leigázhatni azt. Felejtve van e, hogy Angliának fölkelt 's küzdésre törekvő szelleme mint fog Belgiumban, Franciaországban, Schweizban 's a' spanyolföldön viszhangozni? Felejtve van e, hogy láthatatlan kötelék füzi össze Európában minden ország alsó néposztályit? Szálljatok-le az idő és történetek mélyibe, vigasztaljátok az elméket, gyógyítsátok a' betegeket, javítsátok a' nevelést, támogassátok az egyházat, hozzátok kellő virágzásba a' müvészetet, adjatok éltető erőt a' szerény erkölcsöknek: és ti a' revolutiót le fogjátok győzni. Hanem félre a' cselszövényekkel! Védje Isten Angliát; a' toryk valóban nem fogják védeni. A' whigek fentarthaták az egyházat; a' toryk kénytelenek türni annak hanyatlását, csakhogy önmagokat tarthassák-fen. A' whigek nevetségessé tevék a' revolutiót, mivel a' traditio részükön volt, tehát azt szabadon elnyomhaták; a' toryk elleneik' szellemét a' speculatio és erőhatás minél magasabb fokára fogják rugtatni. Ez a' történet logikája. — Senki se értse félre szempontinkat az Angliában elközelgő egyházi harczról. Itt nem az épület vagy annak szükségtelen 's rendkivüli ékesgetése forog kérdésben; itt az alapról van szó vagy is az egyházi szellemről, melly eddig O-Angliát ihleté 's alkotó erővel annak életalkotmányit 's intézvényeit a' magányos család-életig, a' kézmüves- és kereskedési egyesületekig áthatotta, 's minden kiáradó értelmi-indifferens 's demokratai-dulongásu elemek ellen hatalmas gátfalat emelt, melly a' britt körülmények' legfontosabb 's figyelemre méltóbb jelenésihez tartozik 's azokat olly szép, erős és virágzó épségben tartotta. Ezen egyházi viszonyban egy nagy titok fekszik 's egyedül ez szolgálhat kulcsul a' sziget' viszonyainak megfejtésihez, mert ezen még bölcsőben öröklött mély tisztelet-érzés, ezen szent félelem, ezen aggodalmas gondosság, mellyel a' Ritus iránt viseltetni szokás, a' britt charakternek egyik legnemesb forrását képezi. Ha az egyház az ő érdemteljes képében 's gazdag jelenetében támadtatik-meg, akkor rá nézve azon sajátságok is elvesznek, mellyeket a' felületes ész előitéleteknek nevez. A' forma vagy alak nem egyéb ugyan, mint hüvelye a' léleknek; de bezzeg ott, hol a' nép életébe mélyen el van az gyökerezve, hol több századig annyi nagyot 's fölségest nemzett, hol valamelly rögtöni, szenvedelmes experimentum egy eltagolt nemzetiségnek legbensőbb alkotmányit 's létszereit elferdíti, átdulja 's halomra dönti, ott mi ezen alakot nem ugy kivánjuk tekinteni, mint üres héjat, melly csak porbavetést érdemel. Az angol egyháznak a' statushoz való viszonyát ne tekintse senki ugy, mint az p. o. Németországban mutatkozik. Nálunk egyházi reform alatt csupán liturgiai, hittudományi tárgyak értődnek 's holmi kifejtődzések 's egybekapcsolások, mellyek ugy szólván kizárólag a' lelki sphaerát illetik. Milly egészen máskép van Angliában! Ott a' legvalódibb érdekek, az egyháznak az életbe szétágazása forog kérdésben, a' mint mi azt nem ismerjük 's bajosan is képzelhetjük. A' községek, földbirtokosak, megyék 's családviszonyoknak (gondoljunk csak a' nemesség ifjabb fiszülöttire) fogalmi képe (Darstellung) egészen más alakulást nyer, melly egyszersmind a' status mesterséges alakmüvét szétrombolja; és mi bizton állithatjuk, hogy egy parliamentreform koránsem zavar össze 's forgat-fel minden angol érdeket, társas alkatot 's törvénykezési rendszert annyira, mintegy hamar eszközlött egyházi reform. — A' revolutionak egyes jogokkal, politikai tehetségekkel, társas müveltségi időpontokkal (Culturmomente), lomha testületekkel, előkelő tekintetekkel, törvényhozói balitéletekkel folytatott harcza végre önmagában el fog emésztődni: mert az emberi szellem elfárad az örökös tagadásnál 's örömmel köszöntendi viszont a' biztosított politikai tehetségeket; ő a' salaktól kitisztult müveltségi időpontokat ép létükben fön fogja tartani, 's nem — mint most — képzelni, nyavalyás pillanatokat előkivánni; ő bizonyos testületek előjogainak jótékonyságát megismerni, a' szükséges auctoritások érdemit sértetlenül megőrizni, 's csak történetileg kifejlett törvényeket mint legbensőbb népszellemi jeleket becsülni 's éretlen illetésektől megóni tanulandja. Ez a' dolgok folyása; ők visszatérnek. — A' diplomatia szelet csinál, hogy azt illedelmes-

szétfúhassa. A' szél hullámokat túr, 's ugyanazon szél a' hullámokat ismét lesimítja. — De itt szélvész fenyeget! Vajha azok, kik minket érteni képesek 's hajlandók, félre ne értenének!

A' parliament-megnyitásról még következő adatokat olvashatni: midőn a' felsőház karzatai megnyittattak, 50 peer volt jelen. Lyndhurst 2 órakor a' terembe lépvén meghagyá a' fekete botos ajtónoknak: hiná meghaladéktalanúl az alsó házat, mellynek mintegy 100 tagja megjelenvén, Lyndhurst következőleg szólott: Lordok! és nemesek az alsóházban! Ő Fölsége szükségesnek nem látván a' mai napon megjelenni személyesen, e' parliament-megnyitásra a' nagy statuspecsét alatt adott meghatalmazást, mellyben minket, 's más benne megnevezett lordokat biza meg arra, hogy ő Fölsége nevében mindent tegyünk meg, mit részéről e' parliamentben tenni szükséges." A' titoknok a' megbizó levelet fölolvasván, így folytatá a' lordkanczellár: Lordok, és Uraim! Tudatnunk kell Uraságtokkal ő Fölsége parancsát, hogy ő Fölsége, mihelyt mind a' két ház tagjai föl lesznek esketve, ki fogja e' parliament összehivatása okait nyilványítani. Mivel azonban elnökét szükség az alsóháznak előbb megválasztania, kivánja ő Fölsége, hogy Kegyetek alsóház nemesei azon helyre távozzanak, hol ülni szoktak, és saját testületjökből azonnal a' speaker-választáshoz fogjanak, 's az általok választott tagot itt holnap 3 órakor helybenhagyás végett ő Fölségének bemutassák." Erre az alsó házi tagok elléptek. — Az alsóház ajtaji pontban 12kor tárattak föl a' közönségnek és tagoknak. A' képviselők közül azok, kik az ajtó előtt ácsorogva várták a' megnyitást, mindegyik első akart helyén lenni. A' többi tag közt Cobbett is látható vala jó szinben 's ugyanazon bérlőfaju szürke köntösben, mellyet a' mult ülés alatt viselt, 's helyt az ellenzési első padon foglalt az elnökszék balfelén. Bowring dr 's O' Connell Dani sem maradtak sokára. Az irlandi tagok is számosan jelentek meg. 1 órakor már 400 tag volt együtt, 's nagy részben majd valamennyi reformer. 1 óra felé Stanley lord is ott termett, de szenvedő arczczal. Minthogy attól féltek, hogy nem tagok is becsuszhatnának a' terembe, a' háziszolgák keményen szemre fogtak mindenkit. 'S valóban egy gentlemant föl is tartoztattak, mig nagy nehezen bebizonyította, hogy választott tagja a' háznak. Két óra felé, midőn Peel megjelent, már 600 tagon felül voltak jelen. E' szám hallatlan a' parliament történeteiben. Megjegyezték, hogy midőn Peel az ellenzés padjai mellett elment, az azokon ülő tagok kezet nyujtottak nekie. — Azon beszédből, mellyel M. Sutton magát a' szemrehányások és vádak ellen menteni ügyekezék, következő helyeket emlithetünk kivonatul: Megismervén M. Sutton versenytársa (Abercromby) észtehetségeit, különösen három pont az, melly iránt igazolnia kivánta magát. 1) is azt veték szemére, hogy ő mint az alsóház speakere, munkás vala a' volt ministerium megbuktatásán, 2) hogy az uj ministerium-alakitásban részt vett, 's 3) hogy a' parliament-föloszlatásra tanácsot adott. E' vádat mind hamislotta 's czáfolgatta. Ezután bőven elbeszélte: mikép 's milly közlekedésben állott ő Fölségével a' parliament elhalasztatása óta, mint szinte előbb a' mult ministeriummal; hányszor volt 's mi végett a' királynál, mig a' mult ministerium föloszlaték. — „Ha lehetséges volna ugymond szentebbre hivatkoznom mint becsületszavam, azt is megtenném, hogy elhitessem, mikép legkevésbé sem sejtém e' változások olly közelségét, úgy annyira, hogy első hirét is a' lapokból értém." A' 2dik vádra pedig azt hozta mentségül, hogy a' titkostanács gyüléseiben, mellyekben ő részt vön, az uj ministerium-alakitásról szó sem volt. Esküje tiltja ugyan megmondani, mi volt különösen ott a' tanácskozás tárgya, de társai bizonyságot tehetnek erről. A' 3dikra, Peellel mióta Olaszországból visszatért, kétszernél többször nem beszélt. először t. i. mindjárt megjötte után, 2szor később, (Peel azután maga megvallá, hogy kabineti tagsággal kinálta meg Suttont, de Peel állítása szerint ez azt nem vállalta el). A' ministerium-kinevezésben egyéb részt nem vett, mint hogy a' lord-kanczellárt és Wellington hget ajánlá. A' parliament-föloszlatásról végre azt jegyzé meg, hogy ő akkor a' tanácsban sem volt, midőn az elhatároztatott. Beszédét e' kéréssel zárta: Leülésem előtt arra kérem a' házat, engedje meg kimondani ohajtásomat, hogy e' vita végével, bármilly legyen is annak sükere, minden keserü érzelem szünjék meg, minden boszszuvágy, vagy ellenséges szándék némuljon el. Én ez ohajtást azért mondom ki, mert több évi tapasztalás győzött meg arról, hogy, ha ezen érzések nem nyomatnak el, bárkinek is lehetlen kötelességét a' ház elégülésére, 's az ország javára teljesíteni." M. Sutton mind a' két oldal nagy tetszés-kiáltásai közt ült le. Utána Abercromby állott föl, az ellenzéstől hangos tappsal fogadtatva. Beszéde rövid volt, 's lényegesen csak azt emlité, hogy ügyekezni fog kötelességeit, ha megválasztatik, lélekisméretesen teljesíteni, átlátván egyébiránt mi terhes állása olly férfival szemközt, ki annyi év óta ült már az elnökszékben. Ezt követé Stanley lord hosszu beszédben minden módon M. Suttont védve, kit úgymond még ellenfelei is magasztalnak, arra támaszkodván főleg, hogy ha meg nem választatnék M. Sutton

az annyit tenne, mintha kárhoztatná őt a' ház. Nem elég, ugymond, nemes barátját csak nem vádolni, hanem minden gyanutól is szükség őt feloldani. Azt pedig hogy a' ház többségének elve után kelljen az elnököt megválasztani, sehogy sem akará megengedni. „Nem elvről van itt, ugymond, szó, hanem arról, millyen erős a' párt" (tetszés mind a' ministeri mind az ellenzési padokon) A' koronát, ugymond meg kell arról győzni, milly érzelmü a' ház." Ennek szükségét azonban Stanley l. által nem akarta látni, noha megengedé, hogy addig a' ház érzelméről nem kételkedtek, most pedig kétlik azt. — Erre John Russel l. felelt, 's leginkább kiemelé azon körülményt, hogy neki, mint a' ház elnökének nem illett a' titkostanács azon gyüléseiben részesülnie, mellyekben az alsóház többségével ellenkező ministermásítás határoztaték. E' vádak ellen ismét Sir R. Peel mentè M. Suttont. — A' szavazás azonnal következett, mellybe Cobbett részt nem vett. Megjegyzésre méltó, hogy a' két jelölt egymásra szavazott (Mindkettőben szép lelek jele). Abercromby meg választatása, mint várni lehete, mindenütt rendkivül nagy benyomást okozott, név szerint a' csarnokon a' pénzkeletet lejebb szálítá. Az ellenzés lapjai természetesen diadalt harsognak, ezért mindazáltal a' ministeri lapok még nem csüggednek el. Névszerint a' Standard azt mondja igen biztos kutfő után, hogy e' történet daczára is a' ministerek lobogója nem csak hódolásra nem hajlik, sőt hogy ne hódolhasson az árboczhoz szögezték azt. Azután azt adja értésül: hogy legvégső esetre inkább még a' parliamentet is készebbek föloszlatni, mint engedni.

A' felsőházban feb. 20án 3 órakor már számos peer jelent meg. A' lord-biztosok 's lord kanczellár helyet fogván azonnal átküldé a' feketebotú ajtónokot, hogy a' követeket a' felsőház korláti elé hija meg. Mi megtörténvén, Abercromby ur Dennison és Ord u.u. kiséretében mintegy 100 tagtól követve megjelent 's következő beszédet mondott a' lordbiztosokhoz: Milordok! Tudósítani jövök Uraságtokat, hogy a' király ő fölsége parancsához képest a' hű községek (az alsóház) vitathatlan joga gyakorlásához, azaz elnöke megválasztásához fogott, 's választása, bármi méltatlan vagyok is kedvezésire, rám esett. Ennélfogva megjelenek itt ő fölsége további parancsit várva." A' lordkanczellár felele: „Abercromby ur! Mi ő fölsége biztosai, kinek nevében cselekszünk, azon bizonyitást adjuk Önnek, hogy ő Fölsége hű községei választását örömest elfogadja, 's Önt a' speakeri hivatalban megerősiti." — Abercromby ur erre: „Most milordok, kötelességem alázatos kérelemmel az alsóház valamennyi eddig szerzett, 's vitathatlan jogait és szabadékat ujra kikérni ő fölségétől, névszerint a' tanácskozások szabadságát 's azon jótétet, hogy az alsóházi tagoknak 's embereiknek nem szabad elfogatniok, szükség esetén a' szabad bejárást ő fölségéhez, 's a' ház tettei kedvező magyarázatát. Személyemre nézve, alázattal kérem, hogy ha a' hű községek valami tévedésbe jutnának, a' gáncs engem érjen, ne pedig ő fölsége hű községeit." A' lordkanczellár igy válaszolt: „Speaker ur! Parancsunk van kijelenteni, hogy ő fölsége legnagyobb készséggel erősiti meg mind azon jogokat és szabadékokat, mellyeket ő fölsége eldődei az alsóháznak engedtek vagy adtak. Mi Önt illeti, azt ohajtja ő Fölsége Önnel elhitetni, noha tudja, hasonló bizonyitásra Önnek szüksége nincs, hogy ő fölsége Önnek szavait 's tetteit mindig legkedvezőbben fogja magyarázni." Miután a' szónok 's alsóházi tagok eltávoztak, a' felsőházban a' lordok fölesketését folytaták. — Az alsóházban a' szónok 3 órakor lépett a' terembe. Tag már nagy számmal volt jelen, különösen az ellenzési részről, a' ministeri padokon sok hézag látszott. 3 ¼re visszatérvén Abercromby az őt kisérő tagokkal szokott szertartással a' speakerszékbe igtattaték. Mire érzékeny beszédet tartott a' házhoz, mellyben köszönetét mondá ki a' megválasztatásért, 's bizonyitá, hogy semmit sem mulasztand el, mivel e' bizodalomra méltónak mutatkozzék, az igazságot 's részrehajlatlanságot vevén szabályul. Szavait harsogó tetszéssel fogadák. A' ház jegyzői ezentúl a' tagok betürendes fölolvasásához fogtanak. — A' Times igen sajnálkozik a' szavazás e' váratlan kimenetén 's kéri a' házat: ne vesse magát a' whigek és rontók karjaiba. A' M. Herald pedig azt hiszi, hogy M. Sutton az ellene kiütött választás következésében ülésével az alsóházban fölhagyand 's hihetőleg peernek fog kineveztetni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' j. des Débats és Constitutionnel a' banknak Garat (banktitkár) ur által aláirt válaszát közlik Lafitte urhoz, mellyben azon előadást, mikép Lafitte ur a' bankot illető adósságát megtériteni ajánlá, helytelennek állitja, 's Lafitte urat felszólitja, hogy adósságát (majd hat millio) három nap alatt fizesse le, különben törvényes uton fogja ezt a' bank keresni. Lafitte ur azon javaslatáról pedig, hogy barátságos egyezésbe bocsátkozzék a' bank, mélyen hallgat. — A' Temps szerint azon hirek közt, mellyek a' csarnokon szállongának, 's a' pénzkeletet lejebb nyomák, különös figyelemmel voltak a' lyoni tudósításokra, mellyek azt hirlik, hogy mivel az aprilisi nyugtalanságok által megkárosult házbir-

tokosaktól a' kamara megtagadá a' kárpótlást, Lyon helyhatósága most azt határozta: tétessék nyomozás, melly bebizonyitandja, hogy a' zendülést a' rendőrség okozta; hogy a' polgári 's katonai hatóságok hibáji koczkáztaták a' várost, 's így a' kormány, nem pedig a' hatósági osztály tartozik a' birtokosoknak felelősséggel. — A' ministerium igen fönakadt a' kamara azon szavazásán, mellyel a' dohányi egyedárosság nyomozását elhatározá. A' ministerek ez alkalommal hallgattak, de annál mérgesebben kiáltoztak a' j. des Débatsban. Hallgatásukat nehezen fogják nyugott erőérzésnek hirdetni. Hallgattak, mert a' szólás veszélyes lehetett volna. A' nyilványosságnak e' tárgyban sok bajos oldalai vannak.— A' dohányi egyedárosság evenként 40 millio frankot hoz be. Csak kevés megyének van joga dohányt termeszteni, 's azért tetemes adót fizetnek. Ez által a' dohány ára Francziaországban olly természetlen magasságra emeltetik, hogy Alsatziában (Elsasz) hol termesztetik, száztól 50nel drágább, mint a' közel Badenben. A' kamara mostani lépése könnyen arra vezetheti azt, hogy egész Francziaországban megengedje a' dohánytermesztést 's bevitelt külföldről mérséklett vám mellett. Így az egyedárosság, (monopolium) és a' dugárosság v. csempüzés (Schmuggeley) ugyan megszünnének. — A' toryk mindent elkövetnek, hogy tetszőkké tegyék magokat sajátfővárosukban. Most valamennyi nagy ház Londonba költözik, 's tetemesen költ ottan, mi a' szatócs reformereknek természetesen igen kedves. A' toryk Londont fő jegyzőkönyv-gyárvárossá akarják tenni, hogy megsemmitsék Russzia tulnyomadékosságát keleten; más oldalról meg, nehogy fölbolygassák Russziát, Oroszország föltámadását India ellen keleti regének kiáltozgatják. Hasonló lehet ez a' hatalmas corz- fi indultához Moszka ellen, 's csak annyit jelenthet mint ama' fölirás: Erre az út Konstantinápolyba. —

A' Moniteur február 13ról kir. rendelést közöl, melly meghagyja, hogy a' dohány-készitésre meg nem hatalmazottaknál minden a' dohánygyártásra szükséges készület, vagy szerszám romboltassék össze, az egy nappal előbb kihirlett törvény következésében, melly a' dohányi egyedárosságot 1842ig terjeszti ki. A' kárpótlási követeléseket a' pénzügyminister elé kell terjeszteni. —

SPANYOLORSZÁG.

Madrit febr. 16. A' külügy-minister Spanyolország diplomatiai ügyviselőjihez és consulaihoz következő kir. rendelést bocsátott: „Minthogy királyné ő fölsége a' kereskedés érdekeit alattvalóji 's a' külföld közt, ama' fenálló fontos czéllal, hogy az ország védelme miatt a' praetendens pártjabeliek számára fegyverek 's más hadi szerek behozatala tiltva maradjon,— egyesitni ohajtja, m. eszt. dec. 11kén ő fölsége rendelést tenni méltóztatott: mi szerint a' külföldi kikötőkből jövő spanyol hajók fölhatalmaztassanak árukat és mindennemü más tiltva nem levő holmikat a' corunnai, santanderi, bilbaoi és gijoni révekbe szabadon szállítani; ez engedelem, a'status bátorságával megférhető kikötések alatt más idegen de Spanyolországgal szövetségben levő országi hajókra is kiterjesztetvén. Az ur tehát ezennel fölhatalmaztatik minden illy féle hajót, melly a' fenálló rendelésekhöz illeszkedni kiván, a' kikötőbe szabadon bocsátani. — Martinez de la Rosa.“ Az arragoniai önkénytes könnyü gyalog ezred zászlóalja, melly Madritban a' jan. 18iki zendülést támasztá, fölosztatott 's a' legénység az egész seregnél szétosztatott, sőt mint hirlik az ezrednek elhiresült neve is kitörültetik a' spanyol ezredek sorából. — A' hadbul semmi uj.

OLASZORSZÁG.

A' mostani angol ministerium florenczi követéhez küldött jegyzéke szerint Anglia mindent el fog követni, hogy dona Maria da gloria portugáliai királyné kormányát föntartsa, és szükség esetén őt külső ellenségek ellen védelmezze is. Anglia soha sem fogja megengedni, hogy d. Miguel valaha ismét visszatérjen Portugáliába, 's azt ohajtja, hogy az olasz udvarok a' törvényes királynét minélelőbb ismérjék el, 's ezáltal az országot szakadások és pártoktól megóják. E' jegyzéket Aubin ur, Sir G. Seymours követ római ügyviselője vitte meg a' statustitoknak cardinálnak, ki egy úttal arról is értesité a' római udvar ministerét, hogy a' portugáli kormány mindent a' szent székkeli alkudozásoknak könnyittetésökre intézend. Romában legkevésbé vártak az angol ministeriumtól hasonló jegyzéket, sőt inkább egészen ellenkező reménnyel kecsegtették magukat, midőn megtudták, hogy Sir R. Peel van ministernek kinevezve. A' külső követek Romában azonnal hirnököket küldének udvaraikhoz, 's tudósíták azokat e' nyilatkozásról. A' fensőbb politikai körökben sokat beszélnek róla, 's már hinni kezdik, hogy az elismérés nem lesz lehetetlen. Ezen körülmény igen megmásítaná d. Miguel helyzetét Romában, hol eddig úgy bántak vele, mint portugáli királlyal. Sokan azt hiszik, Romát el is fogja talán hagyni. Meg is lehet, hogy ezen közlemény következésében tünt el olly rögtön Olaszországból.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

20. szám — Pest, szerda martzius 11kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (legfensőbb kézirat József főhg. nádor, és Ferdinand főhghez; a' kir. leirás magyarul gyász; némelly erdélyi főispánok 's a' t. lemondása; k. kam. tudósitás) Ausztria (legfensőbb kéziratok; gyász-rend; kinevezés). Anglia (töredék John Russel beszédéből; a' trónbeszéd 's erre tett válasz-fölirási inditványok mind a' két házban; l. Napier halála; legujabb). Francziaország (Mortier lemondása; dohány-egyedár és egyveleg). Spanyolország (uj ministerek). Schweiz. Németország (elegyhirek Baden, Kassel, Hamburg, és Bajorországbul). Amerika. Törökország. Elegyhirek. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Legfensőbb kézirat ő cs. fönsége a' főhg Nádor urhoz. „Kedves Nagybátyám főhg József Nádor! Kormányom átvételével egyik első foglalatosságnak tartom mélyen illetődött szivvel köszönetet mondanom Kedvességednek, mellyre ösztönöztetve érzem Magamat azon magas érdemeinél fogva, mellyeket felejthetetlen dicsőült Atyám, 's kedves Magyarországom iránt majd negyven éves időszak alatt, mióta t. i. Ön az én Magyarországomban az ország legfensőbb méltóságát olly dicséretesen viseli, magának szerze. Bizton reménylem, hogy Ön, az én hiv Magyaraim közös jóllétükre 's boldogságukra czélzó országos-atyai szándékimat is hasonló szeretettel 's ragaszkodással segítendi elő. Bécs martz. 2. 1835. Ferdinand."

Más legfensőbb kézirat főhg. Ausztria-Estei Ferdinand ő kir. magasságához: „Kedves Rokonom főhg. Ferdinand! Tetszett a' Mindenható vizsgálhatatlan végzetinek ő fölségét az én igen tisztelt 's legbuzgóbban szeretett Atyámat, a' mi legkegyelmesb urunkat 's császárunkat, ma reggel ¾kor egyre, jobb életbe általszólitani. Midőn Kedvességeddel ezen, Engem olly mély bánattal eltöltő tudósitást közleném, egyszersmind erős bizodalommal vagyok Kedvességed iránt, hogy Galiczia és Lodomeria országomnak polgári és katonai kormányzását, mellyre Önt még boldogult Atyám megbizta volt, ugyanazon buzgalommal és szintazon jeles móddal folytatandja, mi által már dicsőült Atyám részérül is magának teljes méltatást biztosíta. Bécs martz. 2. 1835 Ferdinand s. k." — Ugyan hasonló tartalmu kézirást méltóztatott ő fölsége intézni főhg. Rajner nagybátyjához is Lombard-velenczei alkirály ő fönségéhez.

Pozsonyban martz. 4ikén reggeli 10 órára elegy ülés hirdettetvén, midőn ez összegyült, nagy számu sokaság jelenlétében bánatos illetődéssel ő Fönsége a' főhg Nádor illyképen szólott: „Szomoru gyásznap viradott ránk. Tetszett ugyan is a' Mindenhatónak legkegyesb Urunkat 1. Ferenczet az örökléthe átszólitani. Elvesztők Hazánk édes atyját 's fejedelmünket, kinek 43 éves felejthetlen kormánya alatt boldog és boldogtalan időket éltünk, 's ki minden viszontagság közt az igazsághoz egyiránt hü, alattvalóinak egyiránt édes atyja volt. És ha ezen közönséges bánatban személyes érzésimet is emlitenem lehet, én e' gyászos esetben még egy legkedvesb testvérnek vesztét is kesergő szivvel siratom, egy olly testvérnek, ki atyám helyett atyailag ápolá ifjuságom napjait. Illy tömérdek veszteségben, illy köz szerencsétlenségben, ha van, mi vigasztalást nyujhatna, azt egyedül azon biztos hiedelemben kereshetjük, hogy erényinek 's cs. kir. székének örököse, mostani Urunk és Királyunk Ferdinánd ő fölsége, ősi alkotmányunkat 's nemzetünk jogait, szabadságit, mentességeit, 's kiváltságit szentül föntartandja. A' mint ezt a' mélt. fő RR. és tek. KK. RR. ő Fölségének kegy. leirásábul bővebben átlátandják, mellyet ezennel kihirdetés végett bemutatok. Erre fölolvastatott (a' mult lapunkban diákul közlött) kir. k. leirás, melly magyar forditásban imez:

„Ferdinand 's a' t. Fönséges főhg. kedves nagybátyám 's a' t. Tetszett a' mindenható Istennek, ausztriai császár 's Magyarország apostoli királya I. Ferencz ő fölségét 's boldog emlékezetü legkedvesb atyámat, ma reggeli egy óra tájban, szivünk leirhatatlan fájdalmára, e' halandó világbul az örökkévalóba átszólitani. Melly szomoru 's Nekünk azon fiui szeretetünknél fogva, melly szerint őt későn az egekbe térni 's királypálczája alatti népeit Általa még sokáig kormányoztatni ohajtók, — valóban igen siralmas történetet, midőn Kedvességed 's Hűségteknek jelentenők, egyszersmind meghíjuk e' gyászunkbani részvétre legkevesbé sem kétkedvén, hogy Kedvességed 's Hűségtek is a' legjobb Fejedelem emlékezetét, kinek bölcsesége népei boldogságát legerősben az idők vihari közt alapitá meg, kinek igazságszeretete mindenki jogának örökös ótalom, 's minden önkény ellen legbiztosb paizs vala, kinek erényei végre minden jövő századnak példaképül szolgálhatnak, — mindenkorra kedves visszaemlékezéssel tartandják fön. Midőn tehát az Ő elhunyta után, Magyarország 's hozzá kapcsolt részei kormányát 's igazgatását is, mint néhai Urunk és Atyánk közvetlen utódja 's örököse, ez ország törvényei, jelesen az 1723: 1. 's 2dik t. czikk és saját, koronáztatásunk 's fölavattatásunk alkalmakor kiadott legkegyelmesb királyi oklevelünk erejénél fogva, Istenben helyzett bizodalommal átvesszük, ugyanazt, mit halhatatlan emlékü Atyánktól örökségképen vettünk, t. i. a' mi szeretett Magyarországunk 's hozzá csatolt részei hűséges KK. és RReinek törvényeit, jogait, privilegiumit, szabadságit és kiváltságit, a' már adott 's fönemlitett biztositásunk szerint, épen és mindenben föntartani kivánó szándékunkat bebizonyitólag: ezen országgyülést kir. hatalmunknál fogva továbbra is szakadatlan folytatni kegyelmesen határoztuk, meggyőződve levén, hogy boldogult 's már dicsőültek soraiba fölvett Atyánk iránti szives hálánknak semmi méltóbb tanujelét nem adhatjuk, mintha boldog árnyékát, Mi, valamint Kedvességed 's Hűség-

tek, kiket szintén egyiránt fijai gyanánt tartott, bölcs törvények által dicsőitendjük, „mellyeknek a' közboldogságra irányzott alkotására Ő nyujtott alkalmat. Egyébiránt 's a' t. Bécsben martz 2. 1835. Ferdinand s. k. Reviczky Ádám gr. s. k. Bartal György s. k.

1835. martz. 12, 13 és 14ik napjain fognak Pozsonyban a' káptalani szentegyházban, néhai I. Ferencz dicsőségesen uralkodott legkegyelmesb Urunk 's Királyunkért, a' halottas isteni szolgálatok tartatni, mellyekre az Ország Rendei is hivatalosak. — A' gyász boldogult Ő Fölségeért hat hónapig tartand illy változással: az első három hónap alatt, azaz junius 12ig: mély gyász. A' következő hat hétben, úgymint junius 13tól julius 24ig: fekete öltözet zománczos karddal. Az utólsó hat hétben, úgymint julius 25től septemben 4keig: ugyanazon fekete öltözet szines karddal.

A' kir. fő ajtónoki hivatal által.

Kolosvár. Báró Kemény Ferencz és Zeyk Daniel erdélyi kormányszéki tanácsnokok; gróf Haller Ittván Belső-Szolnok, gróf Degenfeld Otto Külső-Szolnok, báró Bánffy Ádám Kolos, Ugron István Torda vmegyei főispánok, Mara József Aranyosszék főkirálybirája, báró Bánffy László Kraszna vmegye főispáni helytartója, hivataljokbul elbocsáttatásuk iránt febr. 6ik és 7ikén beadott kérelmeikre, b. ő cs. kir. Fölsége méltóztatott ugyanazon hónap 18ikán költ udvari rendeleténél fogva azon tisztelt urakat hivataljokbul elbocsátani. Erd. Hir.

A' Rév-Komáromi kiváltságos hajózást-bátorságosító Társaság igazgató tisztsége köz hírül adja, hogy az érintett társaság f. év január 27kén tartott közgyülésében a' bátorságositási dijakat ismét alább szállította, részvényei számát pedig szaporította, hogy nagyobb summákat is biztosithasson mint ezelőtt; a' bátorságositni kívánók kényelméről azonban az által gondoskodott, hogy mind az igazgató tisztségnél Rév-Komáromban a' társaság saját házában, mind biztosainál, nevezetesen Pesten az uj-piaczon fűszerárus Amtmann Ferencz, Baján fűszerárus Schwartz Ferencz, Monostorszeg mellett Bezdányban városi jegyző Kovács Jozsef — és Török-Becsén Kukker Ferencz uraknál, hajóikat 's hajóterheiket kármentés alá adhassák. R. Komárom február 28kán 1835. Molnár Ferencz tttoknvk.

Ő cs. k. fölsége Nagybányán a' kir. főügyelői tisztségnél és kerületi bányaszéknél megürült közbirósági, továbbá főgazdasági ügyelői és bányaszéki előadói hivatalra Lovich Károly Jánost az alföldi főkamara-grófság concipistáját méltóztatott kinevezni.

A' nm. magy kir. udv. Kamara aradi lómázsássá ugyan helybeli pajtaör Khor Antalt 's helyébe pajtaörré Rupp Vilmost szinte helybeli tisztségi kerülőt; végre gácsi pajtaörré Szoborik Károly Egerben volt sóhivatali practicanst rendelte. (kir. kam. tud).

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. Fölsége főhg. Lajos ő cs. fönségéhez köv. kéziratát méltóztatott intézni: „Kedves Nagybátyám Lajos főhg! Kormányom átvételével első dolgaim egyikének tartom: Önnek érzékeny szivvel fejeznem ki azon köszönetet, mellyet Istenben nyugvó boldogult Atyám körül a' legfontosb kormányzási foglatosságok nagy részében tett hű és buzgó gyamolitása, érdemlett. — Mint tanúja ama' bizodalomnak, mellyet az üdvezült császár Ön bölcs tanácsiban helyze, ösztönöztetni érzem magam azon ohajtásra, hogy terhes hivatásomban Hozzám is azon segéd gyámolitással viseltessék, mellyel Atyám körül fáradozni szives volt. Számot tartok mély belátására 's magas érzelmeire, mellyel hatását évek óta olly dicsően kitünteté 's bizton reménylem: e' kijelentett fölszólításomnak, mellyben legőszintébb bizodalmam tanujelét tekintse, nem lesz idegen megfelelni. Bécs martz. 4ikén 1835. Ferdinand s. k."

Más legfensőbb kézirat Metternich hg házi, udvari, és status-kanczellárhoz: „Kedves Metternich hg.! Egy részrül hogy felejthetlen Atyám iránti fiui szeretetemnek 's legmélyebb tiszteletemnek tanújelét adjam, más részrül meggyőződve hogy ez által hiv alattvalóim érzelmit előzőleg valósitom: elhatározám Atyám emlékezetét egy emlék-fölállitással megörökiteni. — Erre nézve megbizom Önt, mint a' képező művészeti Akademia gondviselőjét, hogy Nekem e' tárgyban minél hamarébb egy javaslatot terjesszen föl. Bécs martz. 3ikán 1835. Ferdinand s. k."

3ik legfensőbb kézirat ugyan Metternich hez: „Kedves Metternich hg.! Hogy Atyámnak az Istenben nyugvónak 's Általam igen tisztelt 's legbensőbben szeretettnek végakarati rendeléseit minden oldalrul teljesitsem: megbizom Önt, hogy végrendeletének ide mellékelt egyik része mását, statusimban mindenkinek tudomására juttassa. A' dicsőültnek ezen kivonatban foglalt érzékenyitő nyilatkozása szeretetéről alattvalóji iránt, köszönetéről a' hadsereghöz és statustisztekhez, kik jól szolgáltak, bizonyosan azok sziveiben, kiket illet, elfelejthetlen emlékeül maradand, 's mindenkinek valamint Nekem ujabb inditó-alapul szolgáland: állhatatosan követni azon pályát, mellyet tanitása 's példája által nekünk kijelölt vala. Bécs martz. 5. 1835. Ferdinand s. k.

Kivonat, ő fölsége a' bold. császár I. Ferencz végrendeletébül. „14 §. Szeretetemet hagyom alattvalóimnak. Reménylem, hogy érettük Isten előtt imádkozhatom; fölszólitom őket hűségre és ragaszkodásra törvényszerü utódim iránt, valamint ezt Irántam is boldog és boldogtalan időkben bebizonyitották. — Hű hadseregemnek szives köszönetemet mondom azon szolgálatokért, mellyeket érettem tett, 's mellyek által királyszékemet föntartotta. Fölszólitom őtet, utódim iránt ugyanazon hűséggel és ragaszkodással viseltessék mindenkor. — Minden statusszolgának, ki Engem jól szolgált, ezennel köszönetemet jelentem."

Legfensőbb kézirat lovassági general 's udv. hadtanácsi elnök gróf Hardegghez: „Kedves Hardegg gróf! Jónak találtam testvéremet főhg. Ferencz-Károlyt general-őrnaggyá nevezni ki; e' szerint a' mi

szükséges leend, intézze el. Bécs martz. 5. 1835. Ferdinand s. k.“

Kedden jan. 3kán a' boldogult fölség teste az udvari orvosak jelenlétében fölnyittatván 's bebalzamoztatván, megszentelés után esti 10 órakor a' cs. kir. lakosztálybul ünnepélyesen átvitetett az udvari plebániai egyházba. Elölment két udvari fourier, utánok a' plebániai helyettes, assistentiástul. Két cs. k. komornyik vivé az edényt mellyben a' test belrészei, 's egy 3dik komornyik az ezüst medenczét mellyben a' sziv vala zárva. Ezekután szinte cs. k. komornyikok és szolgák által viteték a' test tábornagyi diszruhában 's minden rendjelekkel ékesítve, igen pompás, nyilt koporsóban, melly mellett 12 cs. k. nemesifju égő szövétnekkel világitott. Az arcier- és magyar kir. testőrség kivont karddal, a' trabant-testőrség pedig láncsadsidásan oldalast kisérék a' menetet. Koporsó után, a' betegsége miatt akadályozott főkamarás helyett hg. Lobkovicz Ferd. cs. kamarás ment. Hozzá járultak a' testőri kapitányok 's a' boldogultnak general-segéde. Megérkezvén a' menet az udvari templomba, a' test ujra megáldatott 's négy lépcsőnyi magas gyászalkatra tétetett; körülte égő viaszgyertyákkal ezüst tartók valának helyezve, a' koporsó kétvégén pedig hat arany szövetü vánkoson a' cs. és kir. koronák, királypálcza és alma, főhgi kalap, rendjelek, kard, pálcza, kalap és keztyü; a' szivet és belrészeket foglaló edényeket a' test lábai mellé a' lépcsőre helyezék; — erre a' testőrök elfoglalák őrhelyeiket a' koporsó körül, 's ujra megkezdődtek az imádságok. Martz. 4ikén reggeli 7 órakor a' szentegyház kinyittatott a' népnek is, 's igy tartott ez, a' szokott imádsági órák rendes folytatása mellett naponként esti 6 óraig egész a' temetésnapjáig martz. 7ikeig, midőn a' sziv az augusztinianus udvari egyházba, a' belrészek a' szent-István templomi sirboltba, 's délutáni négy órakor maga a' test a' kapuczinusok templomába vala eltemettetendő. Ugyanez nap volt kezdete a' nagy udvari gyásznak, melly hat hónapig tartand következő változtatásokkal: Első hét hétben (martz. 7től april. 24kéig) a' legfőbb uraságok, továbbá a' cs. kir. udvarnak férfi személysége fekete fölbannyazott v. barkásított posztó ruhát viselend kevés gombbal, (a' hajtóka gomb nélkül) gyásztollal és szegéllyel (pleureuse) gyász-patyolatú széles uj-szegéllyel (manchette), pamut harisnya, feketébe vont kard zománczolt csattal, 's fátyolos kalappal. A' következő hét hét alatt (april. 24étől junius 12éig) ugyanazon viselet de pleureusök nélkül. Ezután 6 hétig (jun. 12től jul. 24kéig) fekete sima posztó öltözet, zománczos kard és csat. Végre az utólsó 6 hétben (jul. 24től sept. 4kéig ugyanez öltözet, de szinezett karddal és csattal. A' cs. k. ministerek, titkos tanácsnokok, kamarások 's a' külső udvari személység az egész gyásziđő alatt fekete livréet tartanak. Ugyanez megengedtetik a' belföldi rendek lovagjainak is. — A' fő asszonyságok viselete az első 14 hét alatt (jun. 12kéig); fekete pamut szövetü öltözet, fekete fejdisz, fekete ékszer, fekete keztyü, 's fekete szelentyű (Fächer). A' következő 6 hétben (jul. 24kéig) a' pamutruhát fekete selyem váltja föl; utólsó 6 hétben pedig (sept. 4kéig) a' selyem ruhához fejdisz, csipke szegély, 's igazi ékszer járul. Cs. k. ministerek, titkos tanácsnokok és kamarások hitvesei és özvegyei fekete livréet tartanak. — A' halotti gyász szertartások és misék martz. 8kán kezdődvén három egymásutáni nap tartottak.

Ferdinand ő cs. kir. Fölsége az egyesült udv. kanczelláriához 1835. martz. 3kárul intézett legfensőbb határozata szerint: az egyesült udv. kanczellariánál megürült udv. tanácsnoki 's tyrol-illyr-tengerparti ügyekbeli előadói hivatalra, velenczei kormányszéki udv. tanácsnok Fölsch Józsefet kinevezni; 's helyébe Velenczére, főkanczellár Mittrowsky grófhoz ugyan martz. 3. intézett kabineti legfensőbb irata szerint, trieszti kormányszéki udv. tanácsnok Pálffy grófot ugyanolly hivatalban átrendelni méltóztatott.

ANGLIA.

A' speaker-választatáskor John Russel l. beszédéből Abercromby mellett, következő helyek szembetünőbbek: „Nemes barátom (Stanley lord) arra szólítá föl a' házat: szavazzon a' tisztes urra (Suttonra), 's emelje őt elnökszékbe, nehogy a' letétel által megböcstelenitve hagyja el a' házat. Ha valóban ez az ok, akkor vége minden választási szabadságnak a' ház részéről; mert erre nem kellene más, mint hogy az előbbi speaker magát névtelen hirkovácsok által rágalmaztassa meg, 's azután a' ház előtt e' vád ellen keljen ki 's becsületére állítsa, hogy ő ártatlan; ekkor természetesen a' ház kénytelen lenne őt megválasztani, ha egyenesen bünhesztésül cselszövőnek nem akarja őt nyilványitani. Nemes barátom tudhatja, hogy nem csak a' régi, de ujabb időkben is szokás azonnal más elnököt választani, mihelyt az a' ház többsége érzelmeivel nincs öszhangzásban. Illyes mi az elnökre gyalázatot semmikép sem háríthat, de bezzeg valódi gyalázat volna ám, ha a' ház szabadon nem választhatna! Én fölmentem a' tisztes urat azon vád alul, mintha ő a' volt ministerium elbocsáttatásában részt vett volna; de minden esetre hibázott, midőn alsóházi elnök-létére olly gyülésekben vőn részt, hol ezen alsóház többségivel ellenkező rendszabások hozattak. Azt hallottam, kötelessége minden titkos-tanácsosnak megjelenni a' titkos tanács üléseiben, ha hivatik; de bizonyos vagyok benne, hogy ha a' tisztes ur bár messziről tudatta volna is, mennyire illetlen állásához ezen ülésekben megjelenni, e' kötelesség alul könnyen feloldatott volna. A' titkostanácsosak száma nem olly csekély, hogy az alsóház elnökének az ülésekben mulhatlanul meg kellett volna jelennie; a' titkos tanács tagjai kétszázan vannak, könnyen lehetett volna tehát közülök annyit összetalálni, mennyi szükséges fogott lenni. Alig kételhetni, 's a' tisztes ur úgy hiszem maga sem fogja tagadni, hogy e' titkostanácsi gyülésekben, ha azok a' parliamentülések közepett történnek, bizonnyal meg nem fogot

volna jelenni (tetszés). Nem mert ő akkor a' parliament előtt megjelenni, a' szonokszéket elfoglalni 's kivánni, hogy az ideigleni 's egyedül Wellington hg. személyéből álló ministerium jováhagyassék (ismétlett tetszés). Nincs tehát itt semmi szó meggyalázásról vagy lealacsonyításról és semmi ollyasról, mi a' tisztes urat, ha kénytelen volna magát visszahúzni a' házból, megsértené, vagy neki fájdalmat okozhatna; hanem az egész dolog csak oda mutat, hogy M. Sutton politikai véleményét jobban tüntete ki ez uttal, mint kellett volna 's egyébkor szokta, 's így előre nyomulván az őt olly tettekre birta, mellyeket alsóházi speaker-létére inkább abban hagyhatott volna." — Közönségesen megjegyzék, hogy a' melly igen hibázott Stanley az által, hogy Abercromby személyét támadta meg, olly igen ügyesen vivé dolgát Russel lord, Sutton személyét a' kérdésből egészen kihagyván. Abban is sok ügyesség feküt, hogy egy radical sem kelt föl Abercromby mellett, nehogy azt higye a' ház, hogy az ő jelöltjök.

A' Courier belge feb. 27kén közli a' trónbeszédet, mellyel az angol király feb. 24kén megnyitá a' parliamentet: „Lordok, és uraim! Örömest ragadom meg ez alkalmat Uraságtokkal a' parliamentben találkozhatnom, miután aziránt népem véleményére hivatkoztam (a' követválasztások által). — Osztozni fognak Uraságtok velem azon fájdalomban, mellyet én a' westministeri régi lak elpusztultán érzek, melly olly rég idő óta szolgála gyülhelyül mind a' két háznak. — E' szerencsétlenség megtörténte után megparancsolám, hogy mindent tegyenek meg, mit a' körülmények Uraságtok megjelenése iránt kivántanak 's engedének; örömmel fogok minden tervet az uj épületre elfogadni, mellyben Uraságtok is megegyezendenek. Meg fogom rendelni, hogy azon tudósítás, mellyet a' titkos tanács a' gyuladás támadtáról elömbe terjeszte, 's azon nyomozás, mellyre ezen tudósítás alapíttaték, Uraságtok elibe adassék. — Azon bizonyítások, mellyeket szövetségesimtől, 's általjában a' külső fejdelmektől és statusoktól veszek, 's mellyek azon őszinte ohajtást fejezik ki, hogy föntartsák bizodalmas és barátságos viszonyaikat hozzám, a' béke tartós jótétére engednek számolnom. — Egyetlen kivétel Europa közös csöndében a' spanyolföld éjszaki részeiben dúló polgárháboru. Azon czikkelyek, mellyeket szövetségesimmel, a' francziák királyával, a' spanyol kormányzó királynéval 's a' portugáli királynéval kötöttem, 's azok, mellyek az 1834 aprilisi alkukhoz pótlék gyanánt a' végből köttettek, hogy az annál teljesb legyen, és az alku által szándéklott czél annál könnyebben eléressék, előfognak Uraságtoknak adatni. — Ismételve sajnálnom kell, hogy Holland és Belgium viszonyai még sincsenek végkép elintézve. — Uraim az alsóházban! Megparancsoltam, hogy a' jövő év költség-javaslatai dolgoztassanak ki 's haladék nélkül adassanak elő. — Nagy gonddal és takarékossággal vannak azok fölvéve, 's örömmel jelentem, hogy a' statusköltségek födésire kivánt mennyiség ezúttal még csekélyebb lesz, mint eddig egy idő óta. — Az ipar, mintszinte a' kereskedés, 's az ország jövedelminek megnyugtató állapotja igazolja azon várakozást, hogy ámbár az utólsó ülésben megkevesittettek az adók, 's igy a' statusbevétel fölöslege jóval megcsökkenhet, még is marad azon uj évbeli kiadások födésire, mellyeket a' parliament a' rabszolgaság eltörlesztése végett a' britt gyarmatoknak pótlásul ajánlott. — Őszintén panaszlom, hogy a' földmüvelés érdeke még nagy szükségben van. — Megfontolásukra bizom: nem volna e Uraságtok hatalmában, miután a' status szükséges kiadásiról gondoskodtanak, a' nemzeti hitel föntartása mellett olly eszközöket föltalálni, mellyek a' helybeli kiadásokon, a' földbirtokosakat 's bérlőket ollyannyira nyomasztókon könnyíteni képesek volnának, 's azokat jobb móddal másféle tulajdonra szállítanák. — Lordok és uraim! Gyarmatim kormányzójitól bejött tudósítások úgy szinte azon rendszabályok, mellyek ott a' rabszolgaságot eltörlő törvény végrehajtatása iránt hozattak, közöltetni fognak Uraságtokkal. Elégülve láttam valamennyi gyarmati törvényhozás összes munkálatit; e' fontos rendszabály végrehajtására 's a' nehézségek daczára is, mellyek illy dologgal szükségesképen összekötvék, nincs okom hinni, hogy várakozásimban a' kedvező süker iránt megcsalatkoztam. — Minden esetre győződjenek meg komoly ohajtásom 's állhatatos törekvésimről, mellyekkel a' parliament jótékony szándékit teljesen végrehajtani ügyekszem — Sok fontos tárgy van még mellyek részenként már elő is jöttek a' parliamentben, 's mellyek a' közönség érdekében, érett fontolatra vonatás után lehetséges hamarsággal fognak elintéztetni. Legsürgetőbb tárgy a' tizedkérdés állapotja Irlandban, 's azon eszközök meghányatása, mellyek e' kérdést végkép és illően elintézzék. — Javaslatok fognak Uraságtok elibe terjesztetni, mellyek czélja könnyíteni a' tized-megváltáson Angliában és Walesben, javítani polgári törvényhozásunkon és törvényszolgáltatásunkon, az egyházi ügyekben gondoskodni jobb egyházi fenyíték föntartásáról, 's megszabadítani a' dissentereket azon erőtetéstől, mellynél fogva eddig házasságaikat az uralkodó egyház szertartási szerint kénytelenek beavatni. — Még nem kaptam meg azon biztosok tudósítását, kik a' testületi hatóságok állapotja vizsgálatára valának kiküldve; de van okom hinni, nem sokára készen lesz az, 's én képes le-

szek azt közleni Uraságtokkal. — Biztosságot neveztem ki nyomozás-tétel végett Anglia és Wales külön püspökmegyéji állapotjában jövedelmeik 's a' püspöki terhek egyenszerübb fölosztatása iránt, 's vizsgálata végett a' külön székesegyházak állapotjának, hogy rendszabályokat javasoljon, mellyek által azok az uralkodó egyházra nézve hasznosbakká legyenek, 's módokat találjon föl, mellyek által a' hívek szükségeirõl 's a' lelkészeknek illetõ tiszthelyeiken lakásuk által kellõ gondoskodás legyen. Fõ czélom ezen biztosság-kinevezésnél volt a' vallásos isteni szolgálatnak az uralkodó egyház tanítása szerint minél több erõt, 's iránta népem szeretetét 's tiszteletét biztosítani. Kötelességemnek nézém Uraságtok figyelmét az egyház állapotjára fordítani Skóziában, és azon eszközökre, mellyeknél fogvást az egyesült birodalom ezen részében a' szegényebb osztálynak több alkalma lesz megjelenni az isteni szolgálaton. — Ezúttal figyelmöket több fontos tárgyra kelle fordítanom, mellyek belsõ politikánkkal összecsatolvák. Biztosan várom Uraságtok közrehatását, hogy egészittessenek ki azon rendszabályok, mellyek minden törvényes panasz-alapot mellõztetni, 's alattvalóim egyetértését 's boldogságát elõmozdítani képesek. — Számolok egyúttal biztosan azon okosságra és szemességre, mellyet Uraságtok olly törvények másításában mutatni fognak, mellyek messze elágazó és szövevényes érdekeket érintenek, 's népem szokásai 's érzései által szentesített régi szertartásokkal kapcsolatban állanak. Meg vagyok győzõdve, közösen fogunk arra törekedni, hogy a' hijány kiegészittessék, hol szükséges a' segítség, elõkészület tétessék arra, 's az egyház és status intézvényinek alapjai erõsíttessenek meg, mellyek népem öröksége, 's elsõszülötti jogai, 's mellyek a' statusügyekrõli tanácskozás közben, a' Mindenható áldása alatt, szabadságai, jogai, és vallásának mindig legjobb kezességei voltak. —

A' felsõházban feb. 24én a' trónbeszédre Hardwicke l. által javaslatba hozott válasz-fölirás, még az nap elfogadtatott, Melbourne inditványa pedig félrevettetett. Az indítvány így szólt: „Biztosíttassék õ fölsége aziránt, hogy az õ fölségéhez hiven ragaszkodó felsõház hálásan ismeri el, mikép terjesztettek a' parliament elé a' népi képviselést javitó javaslatok, 's mikép nyertenek azok õ fölsége helybenhagytával törvényes erõt; hogy mi e' bölcs és igen szükséges rendszabályból, még más számos hasznokat is biztosan várva, arra számolunk: õ fölsége tanácsadóji jól megfontolt hathatós rendszabások szellemében fognak munkálni; 's hogy azon szabadelmü és nagyszerü politika, melly visszaadá a' népnek önképviselõjit választó jogát, 's melly a' rabszolgaságot a' gyarmatokban eltörleszté, ugyanazon átfogó nézetekhez képest, majdan a' városi testületeket is a' nép szemes vigyázata alá fogja hajtani, a' protestans dtssenterek minden kétségtelen sérelmeit megorvoslani, 's az egyházban minden ollyas visszaélést eltörleni, mellyek gátolják annak hatóságát 's csöndét Irlandban, 's az egyház tekintetének mind a' két országban ártanak; továbbá elõhozni õ fölségének, hogy az õ fölségéhez hü felsõház ezen alázatos jegyzést bátorkodik tenni: mikép ki kell sajnálkozását jelentenie az iránt, hogy ezen és más javitások menete a' parliament szükségtelen fölosztalása által csak félben szakasztatott 's veszélyeztetett, mellynek komoly szándéka volt rendszabályokat létesíteni, mikép azokat a' nép élénken 's alaposan kivánná." Az alsóházban Sandon lord tevé meg a' válaszfölirásra az inditványt. A' trón-beszédről azt mondá, hogy az szintúgy mint Grey l. politikája békét, takarékosságot 's javítást hirdet. Mindezt a' mostani ministerium is hirdeti, igéri és biztosítja. Braniston támogatá az inditványt. Utána Morpeth lord szintazon inditványt tevé, mellyet Melbourne lord a' felsõházban, 's bõ beszédben következõ eszméket (ideákat) fejté ki: A' király beszéde ugymond közönséges körülményekben kielégíthetne, de a' mostani idõben, azután, a' mi történt, habár nyugott 's tisztelet-teljes módon is, de úgy kell a' trón elõtt nyilatkozni, hogy félre ne értessék a' ház. Ohajtotta volna különösen, ha a' király azon befolyásról, mellyet az irlandi egyház ezen annyira sanyargó országban gyakorol, határzottabban szólott volna a' királyi beszéd; hogy azon elvek is világosabban mondattak volna ki, mellyek szerint a' testületek javitását megtenni szándékozik a' ministerium. Mindezen javitási kérdésekre nézve azokhoz képest, mik az utóbbi parliament alatt és óta történtek, határzottabb és különös bizonyitásokat 's adatokat kivánt volna. Õ fölsége úgymond jónak találta elbocsátani elõbbi ministereit; erre vitathatlan joga volt; de a' háznak is teljes joga van kimondani eziránt itéletét. Sajnálá az elõbbi ministerek elbocsáttatását, 's sokát ohajtaná tudni, miért kellett annak megtörténni. Úgy szinte szükség megtudni, miért vitte Wellington hg. több hétig egyedül valamennyi ministeri hivatalt, 's ki felelõs a' volt ministerium elbocsáttatásaért. A' biztosítást a' külsõ béke iránt elhiszi, de az nem tetszik neki, hogy Wellington hg. épen azon statusokkal van barátságos viszonyban, mellyek a' nálok szabadabb statusokra nézve nem illõ befolyást gyakorlanak. Inditványát többen támogaták a' legmérsékesb reformerek közzül úgy valamint a' mi-

nisterek közül is, 's olly nagy szerénységgel 's mérséklettel szóltak, minőt alig lehete várni. —

Dublinba Cantonból Hellas hajóval jött tudósítás szerint Napier lord az angol kereskedés fő ügyelője Chinában Macaoban, hova visszatért, oct. 11én sorvasztó betegségben kimult. Halála Cantonban nagy megindulást okozott. Azonban a' chinai hatóságok már sept. 22én tanácsosnak vélték ismét megnyitni a' chinai kereskedést. A' Canton-Register azt mondja: Napier l. halálát részint a' sok fáradozás részinta' chinaiak bánásmódja okozta. Helyébe J. F. Davis ur lett a' főfelvigyázó, 's mint hiszik, ő, mi előtt további alkudozásokba ereszkedik a' chinaiakkal, uj utasítást vár Angliából

Legujabb. Rendkivüli alkalommal Londonból jött hir jelenti, hogy az alsóházban a' válasz-föliráshoz Morpeth lord által javaslott inditvány febr. 25 és 26ika közti éjjel, hét szózatnyi többséggel még is elfogadtatott. — A' Standard február 25én hirli, hogy Sebastiani gróf az előbbi éjjel hirnököt kapott, melly őt Párisba híja vissza. A' derék gróf követsége tehát nem igen tartós vala Londonban. — A' Morning-Post beszéli, hogy Londonderry marquis Londonba érkezett, 's február 23án beszélgetése volt az orosz követtel. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' j. des Débats feb. 22röl igy szól: Mortier marsal mint a' tanács elnöke 's hadminister a' király kezébe tegnapelőtt adta be lemondását. A' király a' tanácsot e' történetről tudósítván, tisztet külde Soult marsal után, ki most St Amandban van, hogy azonnal Parisba jöne a' tanácsot ujra megalkotni. Nem hiszik, hogy Soult marsal 6 — 10 nap előtt megérkezzék." Egyedül a' Messager volt azon lap ismét, melly a' közelgő ministerváltozást említé, 's ime beteljesült az most is, mint minap. A' párisi lapok nem hiszik, hogy a' tiers parti jusson kormányra, sőt még többet készül Lajos-Fülöp a' restauratio embereiből magához csatlani mint eddig. — A' Courier még azt is emlegeté, hogy Maison marsalt Pétervárból nem sokára visszavárják; hihetőleg mert orosz követ nincs Párisban. — A' Temps Abercromby megválasztatásából azon következtetést vonja, hogy ha az oppositio, noha Stanley lord a' ministerek részin volt, e' kérdésben győzhetett, mellyben számos whig M. Sutton mellett szavazott, mennyivel inkább győzend az olly lelkes kérdésekben, mellyek közvetlen a' reform elveit érdeklik! — Ezen whigek számát a' Temps 80ra teszi, kik adandó alkalommal mind a' ministerium ellen fognak szavazni, hacsak igen tág 's nagy javításokat nem fog az ajánlani, a' mit ismét saját pártja miatt nem tehet. Azonban nem következés, hogy Wellingtonnal és társival Peel is megbukjék. — Szinte a' Temps szerint a' franczia kamarai költségbiztosság feb. 20án tartott közgyülésében főtárgy volt az éjszakafrikabeli franczia birtokok állapotja. Ezen ügyben különösen azon kérdés hányatott meg: fölkeljen e hagyni Algierral, vagy sem. A' jelenvolt biztosak nagy része fölhagyás mellett szavazott, 's csak kettő a' megtartás mellett. — Későbbi lapok meg azt hirlik, hogy a' franczia kormány az aegyptusi alkirálynak készül Algiert átadni. —

A' j. du Commerce szerint a' ministerek felelősségét tárgyazó törvényt vizsgáló biztosság számos módosítást szándékozik tenni, 's tett is már az emlitett törvényen. Különösen azon esetben, ha az ülés zártával a' ministerek még vád alatt volnának, — e' vád az uj ülés megnyittatásával nem szünnék meg, mint azt a' törvényjavaslat kivánja, hanem azt onnan kezdve folytathatni ismét tovább, hol az ülések feloszlatásakor megszakadt volt. — Azonban kétlik, hogy a' ministeri felelősséget illető törvényjavaslat még ezen ülés alatt elkészüljön. — Míg a' követház biztosságot nevez ki a' dohánymüvelés 's eladás vizsgálatára, a' Gazette de France a' dohányi egyedárt (monopol) gyülölségesen támadja meg: — „A' dohányi egyedár, ugymond e' lap, alakjában annyira megváltozott, hogy nevét is meg kell változtatnia. — Az egyedárosság eddig a' dohány-növényt érdeklé, mikép az Spanyolországban, Törökországban, Virginiában és Havannában termesztetik, mi mellett minden szipákolónak szabadságában állott burnót-szelenczéjébe olly tüsszögtető-szert tenni, millyen neki tetszett, úgy szinte minden pipás kedve szerint füstölögtethete dohánya közt rózsa-, viola-, vagy cseresznye levelet. — Most már tovább mennek; mert a' szipákolók orrát, 's a' dohányzók pipáját is egyedárositják (monopolizálják) a' fölséges franczia népben, mert az uj törvény 2dik czikkelye világosan megtilt minden utánazott v. pepecslett dohányt, annyira, hogy minden tüsszögtető 's dohányzásra alkalmas pótlék az egyedár markába esik. Bizonyos Duchatelier némi tüsszentő-szert talált föl, mellyet ellendohánynak nevezett, 's már kétszer foglalta le a' királyi áros portékáját, 's kétszer kellett azt a' kiengesztelhetlen ellenség körmei közül kifacsarni, minthogy mindannyiszor a' törvényszékek azt nyilványitották, hogy az ellendohány nem dohány. Illy körülmények közt nem is maradt egyéb hátra, mint az egyedárosság fegyvereit a' törvényhozó hatalom ülőjén megkeményiteni. Már most csak az még a' kérdés: valljon az ellendohány utánzott dohány e? Du-

chatelier ur attól tart, hogy ingerlett ellenfele portékáját, műszereit, sőt még tán magát is lefoglalandja 's felpörkölendi, mert vajmi félelmes a' fiscus az ő haragjában! (Öst. Beob.). Azonban ezen aggodalmak tán hiúk és tuljárók, mert hiszen az érintett 2dik czikkelyben az is világosan ki van téve, hogy annak semmi visszaható ereje nincs, 's a' közös jog védelme alatt álló jusoknak nem árthat.

SPANYOLORSZÁG.

A' franczia kormány hivatalos jelentést vön Madritbul, hogy a' királyné febr. 17iki decretumánál fogva gen. Valdest hadministernek, don Juan de la Dehesat igazságministernek, 's Medrano urat, a' procurador-kamara eddigi alelnökét, ideiglen belügyministernek nevezé ki. E' szerint gen. Llauderen kivül még Garrelly és Moscoso urak léptek ki a' kormánybul. Hozzá teszi e' jelentéshez a' Moniteur, hogy egyszersmind biztosító nyilatkozást külde a' spanyol kormány, mi szerint e' ministeri változások mellett is előbbi politikájához mindenben hiv maradand. — A' hadbul semmi uj; Mina holmi pénz- 's élelemszereknek, mellyek a' hadsereg számára Francziaországbul legujabban küldettek, biztos helyre szállittatásukkal foglalatoskodik.

SCHWEIZ.

Bernből következő czikkelyt olvashatni az Allg. Zeitungban a' Steinhölzli eseményről, melly annyi jegyzékre szolgált a' szomszéd statusok közt alkalmul, 's mellyről már mi is több izben emlékeztünk: „Néhány német kézmüves lakomája, ugymond az idézett czikkely, Steinhölzliben ada okot minden panaszra. Vasárnap jul. 27én (1834) délután összegyült minden zaj nélkül bizonyos számu, Bernben dolgozó német kézmüves legény, a' várostól félórányi távolságra fekvő Steinhölzli nevü majorban, hova főleg vasárnapokon nyaratszaka számosan szoktak mulatságra csoportozni. Az összegyülés előtt több nappal megtudván e' szándékot a' kerületi kormány-helytartó, magához hivatja közülök az elsőbbeket, megtudni: nem lesz é ezen gyülekezetnek politikai czélja, 's ellenséges a' szomszéd statusok iránt? Ezek határozottan bizonyitották, hogy a' szándéklott gyülekezetnek semmi illyes czélja nem lesz, 's az egész lakomát csak a' honosiság v. földiség (Landsmannschaft) 's barátságos ismérkedés kedviért ohajtják tartani. Erre a' kitüzött napon egyenként egymás után mint egy 40 — 50 német legény érkezett Steinhölzlibe, 's a' szabadon készen álló asztalok körül magányos társaság gyanánt telepedtek meg, mint az gyakran meg szokott ottan történni. Lassanként néző is gyülekezett oda mintegy 200, 's ezek közt mintegy 80 kézmüves. Ekkor megszólamlék egy a' jelenvoltak közül, hogy a' közös nyelv által valamennyi német tartomány úgy is egyértelmü német kézmüveseit, a' barátság és közös honszeretés kapcsával egyesitse, 's beszédét azon intéssel végzi, hogy a' nyilványos rendet semmiképen se háboritsák, 's méltóknak mutatkozzanak szabad országban lételre. A' kicsiny, szines papirosból készitett 's palaczkokba tüzögetett zászlócskák levétettek, 's eldobattak, 's helyökbe egy nagyobb vörös, fekete és arany mintegy egy röfnyi nagyságu zászló tüzetik. Ezalatt a' vendégek dalokat hangoztatának, mellyekben a' körállók Körner dalaira ismértenek. Erre egy politikai szökevény, a' társaságba furta magát, 's áldomást mondott a' német respublicára, de nem csak viszhangra nem talált, sőt keményen gáncsoltaték is. A' társaság ezután nem sokára minden további beszéd és áldomásozás nélkül még napvilágon széllyelment anélkül, hogy a' rend és csönd legkevesbé is háboríttatott volna. A' rendőrség által gyüjtött nyomozások 's fürkészetek általányosan azt bizonyítják, hogy a' gyülekezet czélját a' jelenvoltak legnagyobb része nem hivé tilosnak 's nem semmi esetben vétkosnek. Csak később vontanak az ünnep néhány intézői némi figyelmet magokra, 's azon gyanításra nyujtottak alkalmat, hogy talán politikai czéljok volt az összegyüléskor is, 's ezen kézmüves legények által kétségtelenül kihivó szerepet akarának játszani 's a' t.

NÉMETORSZÁG.

A' badeni statusujság feb. 18ikán nhgi rendelést közöl, melly tiltja e' nagyhgségi minden alattvalónak egész Schweizba a' beköltözést, valamint más részről schweiziaknak sem engedi meg a' nagyhgségbe jövetelt. Eddig csupán Bernbe nem volt szabad a' német alattvalóknak menni, e' szerint pedig egész Schweiztól el vannak tiltva, sőt általjában ollyan kézmüves legénynek sem szabad Badenbe lépni v. rajta keresztül utazni, ki ha nem tartozkodott is Schweizban, de rajta legalább keresztül ballagott. — A' kasszeli hirlap szerint 18kán estve rendetlenség történt ottan. A' külekedés, üstök-gyomlálás 's dögönyözés szükségessé tevék a' rend- és polgári őrség megjelentét. Minthogy a' csoport puszta fölszólitásra nem távozott el, sőt kövekkel kezdé dobálni a' rendőrséget, nagyobb osztályokban indult az is ellene 's azonnal széllyelüzé az utczákról a' tolongó népet. 10 és 11 óra közt a' sokaság el is oszlott, 's minden lecsöndesülvén a' rendőrség és polgári katonaság szállásra takarodott.

A' Hamburger Correspondentben következő jelentést olvashatni: „Ezen lap szerkesztéséhöz az illető hatóságtól azon parancs érkezett, hogy a' német statusok országgyülésbeli jegyzőköny-

veiről 's tanácskozásiról semmi egyebet ne közöljön, mint azon czikkelyeket, mellyeket az illető statusok saját lapjaiból veend.“ — Bajorországban a' király a' benedictinus rendet helyreállította, 's a' nyilványos iskolák vezérletét rá szándékozik bizni.

AMERIKA.

Ujyorkban nem régóta német nyelven jelent meg illy czimü hirlap: „Ujyorki statusujság.“ — Washingtonból jan. 16kán költ tudósitások után dec. 22én a' képviselőház ülésében némi határszéli viszályok jöttenek elő az egyesült statusok és Anglia közt. A' tanács javaslata, melly azt ajánlotta, hogy az 1793ki határszél v. végvonal vétessék föl, nem fogadtatott el. Lincoln ur e' végett hevesen kikelt, 's azt kérdezé: mit jelentsen a' függő alkudozás? Ha, úgymond, a' kormány más végvonalon alkudozik, mint p. o. a' millyen az 1793ki egyezésben ki vala tüzve, ugy előre bizonyithatja, hogy az egyesült statusok soha mást nem fogadhatnak el. A' kérdés fontos és a' szónok igen ohajtá tudni: miért nem fogadtaték el a' tanács javaslata. A'kérdés most az egész nemzetet érdekli, nem egyedül Maine statust, mellynek határszéle a' brittel összevág. Amerikai polgárokat, szabad embereket nem szabad idegen hatóság és status alattvalójivá tenni. A' szónok azt hiszi, ha e' kérdés még továbbá is függőben 's elitéletlenül marad, az ország csönde veszélyben forgand. —

Az angol Courier az egyesült statusokból azon hirt mondja, hogy minél inkább közeleg az elnökség vége, annál inkább magára vonja Jackson kérdéses utódja a' nyilványos figyelmet. Eddig azt hitték, hogy van-Buren alelnök Jackson valamennyi barátitól segittetni fog; azonban most úgy látszik, e' tekintetben a' Jackson-pártban meghasonlás ütött ki. Uj jelölt lépett föl, mint minap is emlitők, ki van-Burenre nézve még félelmes is lehet, t. i. White biró Teneseeből. Ezt különösen valamennyi Jackson pártbeli déli status támogatni fogja. Az alabamai helybeli törvényhozó test 50 szózattal 20 ellen őt egyenesen jelölt gyanánt ajánlotta a' népnek. A' képviselőházban magában White urnak a' jacksoni sorban 37 hive van, kik valamennyien segitendik. Jackson, az elnök maga, minthogy mind a' két párt barátiból áll, minden részvéttől visszavonta magát e' tárgyban. Jackson gen. baráti, noha az ellenzés lapjai tüzesen ostromolják a' mostani kormányt, az egész Unioban majd nem mindentehetők. — A' Morning-Chronicle feb. 17ről azon fontos hirt közli Mexicoból, hogy a' benszülött indusok gyakran beütnek Uj-mexico és Sonora statusokba, mi a' kormányt nagy aggódásba ejté, minthogy némelly benszülött elégületlen folyvást rendetlenségekre 's támadásokra nógatja a' különben békes indusokat. A' hegyi indusok az Arkansas folyó kutfeje körül fekvő Savannákkal egyesülvén már számos falut földultak és elpusztítottak. —

ELEGYHIREK.

Deutz, kit a' Berry hgné keresztyén hitre térített, 's ki köztudomásnál fogva 2 év előtt egy félmillió frankért a' hgné rejtekezési v. lappangási helyét a' franczia ministerségnek elárulta, minap Londonban zsidó hölgyet vön feleségül, 's e' házasság miatt ismét izraelitává lett. Nem lesz ebből szalonna. — Kalisch vidéke számos készülettel foglalkozik az itten tartandó nagy táborozás 's ezen megjelenendő magas személyek illő elfogadtatása végett. 60 ezer före tüzetik ki a' tábortér, noha bizonytalan még annyi fegyveresnek odaküldetése. — Hamburgban febr. 14kén egy megszökött kereskedő neve ál v. szinlett bukás végett a' fekete táblára felszögeztetett, 's az úgy nevezett gyalázat-harang (Schandglocke) kondíttatott meg fölötte becsületi sirul v. temetésül. — Tenczel doctor értekezéséből Europa legjelesb helyeinek naphossza és rövidségéről következőket emlitünk: London és Berlinben a' leghosszabb nap 16 $\frac{1}{2}$ óra, a' legrövidebb 7 $\frac{1}{2}$ óra; Stockholm és Upsalában a' leghosszabb 18 $\frac{1}{2}$, a' legrövidebb 5 $\frac{1}{2}$; Hamburg, Danzig és Stettinben a' leghosszabb 17, a' legrövidebb 7; Pétervár és Tobolskban a' leghosszabb 19, a' legrövidebb 5; Torneoban a' leghosszabb 21 $\frac{1}{2}$, a' legrövidebb 2 $\frac{1}{2}$; Archangel és Uj-Herrenhuthban Grönland tengerpartján a' leghosszabb 20, a' legrövidebb 4; Wardoehus-on (Norvegiában, hol Sajnovicsunk Venusnak a' nap tányérán átmenetét vizsgálta) maj. 21től julius 22ig 's igy 2 hónapig szakadatlanul tart a' nap, Spitzbergben pedig negyedfél hónapig folyvást. — A' Times szerint Persia örököse egy 30 ezres font sterlingü angol kormányi váltót nem rég fizettetett ki Konstantinápolyban, hogy egyik atyabátyját, mint Teheranban ellene szegült trónkövetelő versenytársát leigázhassa.

A' gabona pesti piaczi ára martius 10-kén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	közép-szerű	csekély	pozsonyi mérővváltó gar.	legjobb	közép-szerű	csekély
Tisztabuza	143 $\frac{1}{5}$	133 $\frac{1}{5}$	126 $\frac{2}{5}$	Zab	84	82 $\frac{2}{5}$	81 $\frac{1}{5}$
Kétszeres	123 $\frac{1}{5}$	120	—	Köles	—	—	—
Rozs	120	116 $\frac{2}{5}$	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	106 $\frac{3}{5}$	103 $\frac{1}{5}$	100	Kukoricza	108	106 $\frac{2}{5}$	102 $\frac{2}{5}$

Pénzkelet:

Béca martius 6-kán középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	100 $\frac{5}{6}$	1834ki statuskölcs.	—
„ 4 pC.	94 $\frac{1}{3}$	Kam. — pC. kötel.	—
„ 1820ki kölcs.	210 $\frac{5}{6}$	Bankrészvény	1305 $\frac{5}{6}$
„ 1821ki „	135 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

21. szám Pest, szombat martzius 14kén 1835.

Foglalat: Magyarország (magyar gyász; József napi mise; Gégel József †.). Ausztria (kinevezések; a' bold. fölség eltemettetése). Anglia (Standard, Morning-Chronicle és Globe az elnök-választásrul; Peel és Stanley beszédeibül töredék; Barron; a' király válasza a' felsőházhoz; Navan 's Queens county; és egyveleg). Francziaország (Rouen és Carrel a' szajnai törvényszék előtt; ministeri krisis) Spanyolország (sürgető fölirás; censura; Isabella elfogott hajó foglyai) Keletindia (angol nyeldivata Indiában). Németalföld (batáviai földrengés; halálbüntetés).

MAGYARORSZÁG.

Ő cs. kir fölsége martz. 6ikán az elhunyt fölségérti gyászt (sept 4ikeig) Magyarországban minden status- és nyilványos tiszviselőre olly módon méltóztatott rendelni, hogy első 3 hónapban szines magyar díszöltözetnél karon, kardon és kalpagon fátyol viseltessék, az utóbbi 3 hónapban pedig csupán karon hordassék; fekete magyar ruhánál pedig a' kar- és kalpag-fátyol elmarad; de kard és sarkantyu zománczolt legyen.—A'budai Asszonyegyesület szeretett elnökasszonya nm. Brunsvik A. Mária özv. országbiróné, palota-dáma 's t. inditványára néhai I. Ferencz boldogult apostoli Fejedelmünkért mint a' jótevő asszonyegyesületek legfőbb véd- és pártfogójaért, rendes időre gyászt öltött.—Budapesti szinházaink mart. 4ke óta zárva gyászolnak.

Martz. 22ikén Pesten a' Terézia külvárosi templomban 10 órakor tartandó sz. mise alatt a' vakok intézete növendékei (13man) Bartay András urnak, sz. k. Pest városa kamara-tisztségi segédje, 's az ausztriai birodalmi hangász-harmoniai társaság tagjának fens. főhg. József szeretett Nádorunk névnapjára szerzett négyhangu énekes mise-darabját fogják előadni. — A' növendékeket e' darabra az intézetnek (világtalan) tanítója Füredy László ur minden látó segitsége nélkül, tapintható jegyekkel partiturából mint az alulirt által behozott 's világtalanokra nézve fölötte jó sikerü oktatásmód szerint, tanitotta. — Mise után fenséges Nádorunknak, mint az intézet alapitójának 's legfensőbb pártfogójának, Warschag Mátyás ur által festett 's az intézetnek ajándékozott képe fog az intézet épületében ünnepiesen fölfüggesztetni. Meghivatnak ez ünneplésre az intézetnek minden jóakaró 's jóltevő emberszerető baráti.

Egerben martz. 8ikán Gégel József egri kánokok, pankotai főesperes 's a' Foglár-alapitványbeli nevelő intézet igazgatója, meghalálozott. A' boldogultat egyházi személyes 's emberi jeles charakterén kivül, főkép érdemesitik a' gondjára bizott Foglár-intézet miatt tett fáradozási. Ő ez intézetet példás ügyesség 's bőkezü adakozási által jelesül öregbité. Béke porainak.

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. Fölsége közelebb kiadott legfensőbb kéziratiban, Martint a' cs. titkos kabinet igazgatóját hivatalában ezutánra is meghagyni; gróf Hoyost, kinek ő Fölségénél mint még korona-örökösnél viselt fő udvarmesteri hivatala megszünt, Leopold rende nagy keresztjével (dijelengedés mellett); báró Appel general-őrnagyot pedig, ki az elhunyt fölség general-segéde levén, most e' tisztétől gyöngélkedő egészsége miatt fölmentetett, a' magy. kir. sz. István rend középkeresztjével méltóztatott jutalmazni; — 's ez utóbbi helyett general-segédévé gróf Clam-Martinitz general-őrnagyot kegyelmesen kinevezni.

A' bold. fölség eltemettetését igy adja elő a' bécsi ujság: Szombaton martz. 7ikén délelőtti 11 órakor, a' bold. császár szivét megáldatás után, két cs. k. komornyik, udvari fourirok, két szövétnekes nemes ifju 's két kamarás, meg két arcier-, két magyar- és 8 trabant-testőr kiséretében, az udv. plebaniai templombul ünnepélyesen átvivék az augusztinianusok udvari templomába, hol a' prior és convent többi tagjai átvevén azt, ezek által a' loretto-kápolnába szokott módon eltéteték. Mingyárt ezután ugyane' kiséret mellett, 6 lovas diszhintóban vitettek a' belrészek a' sz. Istváni székegyházba, hol a' főkáptalani 's több papság által szokott egyházi szertartások mellett a' sírboltba helyeztettek. Erre következett délután a' test eltakarittatása. A' gyászmenet az augusztinianusok udv. egyházától a' capucinusok templomaig már 3 órakor megindult. Előre mentek, egy osztály lovasság vezetése után a' kórháziak, ezekután a' szerzetesek páronként égő viaszgyertyákkal, bel- és külvárosi plebaniák, a' polgári ezredek és osztályok tisztei, városi tiszthatóság, az alsó-ausztriai rendek, udvari és országos tanácsnokok, minden kar-különbség nélkül, 's az udvari négy főtisztikar, gyászruhában és fekete palástosan. A' capucinus templomban összegyülekeztek ezalatt az aranygyapju- 's többi belföldi rendek vitézei, cs. k. ministerek, titkos tanácsnokok, kamarások, a' külső udvari-kar, asszonyságok, az egyetem kormányzója, főkáptalan, 's a' Pozsonybul e' szomoru alkalomra nagy számban feljött magyar országgyülési tagok. Ő Fölsége a' most országló fejedelem, 's fölséges hitvese 's ő cs. k. magasságaik a' főhgek és főhgnék, a' fő udvari marsallal és fő udvarmesterrel a' sekrestyében jelentek meg a' bészentelésen részt veendők. 4 órakor a' test az udvari plebanus által udvari káplánok segédszolgálata mellett, és fáklyás nemes ifjak, testőrök, főkamarási helyettes, fölovászmester, három gárda-

kapitány, két herczegi kamarás 's az elhunyt fölség general-segéde jelenlétében, megáldatván, a' koporsó a' szentegyházból kiviteték 's a' schweizi udvarban álló udv. halottaskocsira föltéteték. Ekkor megindult a' halottas menet a' királyilak-, Mihály-, József-, és polgárkórházi-téren keresztül, — hol mindenütt katonaság vala kiállitva, — a' capucinus-templom felé. Előre lovasság léptete, utána három négyülésü udvari kocsiban cs. kir. udv. fourirok, és komornyikok, egy más udv. fourir lovon, utána 6 lovas hintóban a' 3 gárdakapitány 's a' volt general-segéd, más 6 lovas udv. hintóban a' főkamarás helyettese, fölovászmester, 's két herczegi kamarás. Ezt követék a' benső udv. szolgák gyászban, a' trabant-testőrség halk hangászattal 's fátyolos zászlóval, végre a' halottas-kocsi, mellyen a' koporsó magasan és vánkosokon fekvék. A' kocsit udv. benső szolgák, 's mind a' két oldalról hat hat nemes ifjú, égő fáklyákat hordozva, vevék körül. 12 arcier-, ugyanennyi magyar- és trabant-testőr mellékesen kiséré. Kocsi után az arcier- 's a' magyar kir. testőrsereg gyász hangászattal lépdegelt. Egy csapat gránátos 's egy osztály lovasság rekeszté a' menetet. Megérkezvén a' templomajtóhoz a' koporsó levéteték 's a' templomban egy aranyszövettel borított állásra helyeztetvén, miután a' főudvarmester jeladtára a' templomban összegyülve volt magas személyek illető helyeikre mentek, előállott a' helybeli hg-érsek 's püspökök és ausztriai főpapok assistentiája mellett a' koporsót megszentelé, mire a' capucinus atyák és udvari szolgák fölfogák a' koporsót 's levivék a' sirboltba; itt az említett érsek ujra és utóljára megszentelé. Az első főudvarmester, ki kezében egy pálczával, a' koporsót a' sirboltba lekiséré, oda len a' koporsót fölnyittatá, 's a' testet a' capucinus-gárgyánnak megmutatván azt gondviselésére átadá; mire a' gárgyán szokott fogadását megtevén, a' koporsó két kulcscsal ismét lezáratott; a' kulcsok egyikét a' gárgyán vette által, másikat pedig a' cs. kir. kincskamarába tételül a' főudvarmesteri hivatal kanczellaria-igazgatója. Mihelyt az első főudvarmester a' sirboltbul feljövén a' templomban ismét megjelent, az oda gyülekezve volt főfő személyek azonnal szétoszlottak; a' cs. kir. Fölségek, 's a' föns. ház többi tagjai már előbb beszentelés után eltávoztak.

O cs. kir. Fölsége legfőbb kamarásához gróf Czernin Rudolfhoz martz. 3kárul intézett legfensőbb kéziratában abeli határozatát nyilatkoztatni méltóztatott, hogy az előbb ugyan az ő személyénél belső szolgálatra alkalmazott négy kamarás ezentul is megtartandja hivatalát; de azért a' többi cs. kir. kamarás szolgálati rendében, azon módon, mint az a' bold. fölség alatt divatozott, semmi változás sem történend. Mi ezennel minden cs. kamarásnak tudomásaul közöltetik.

ANGLIA.

A' Standard, M Chronicle, és Globe (az első a' magas torysmus, a' két utóbbi a' radical párt lapjai) keményen összeütközének egymással az alsóházi elnökválasztásról adott czikkelyeikben. A' Standard névszerint igy elmélkedik: „Meg kell vallanunk, a' speakerválasztásban vesztettünk 's e' veszteség ránk nézve váratlan volt. — Nem titkoljuk, mennyire fáj e' csalatkozásunk. Azonban van tévedésünkre mentségünk. Mi nem vélekedtünk olly alacsonyan az emberi természetről, hogy elhihettük volna, mikép lenne bárhol is, de különösen Angliában a' becsület, igazság és hála kötelességeiről olly annyira megfeledkezett nagy szám, melly hasonló szerepet játszék, mint az alsóház mostani többsége játszott.— Mi mindig azt hittük, hogy az ország kigyógyulása a' reformbill-lázból heves és fájdalmas kitörések nélkül meg nem történhetik. Azonban e' szavazás miatt legkevésbé sem tartunk politikai következésektől. — E' szavazás ollyan, hogy régi parliamenti rendszerünk mellett a' ministereknek 150 szótöbbséget adott volna. — 'S ha e' szavazásnak más következése lenne most, mint annak, melly ezelőtt négy évvel (a' reform előtt) a' ministereknek 150 többséget lőn adhatandó, akkor az alkotmány valóban nagyon megváltozott volna, 's e' változás a' monarchiai elvet törlötte volna ki abból. Nyilatkoztassák ki a' ministerek: valóban annyira megváltozott e az alkotmány szerintük is--- Mióta ezt irjuk, értesítésünk érkezett, hogy a' ministerek lobogójikat az árboczhoz szögzendik, 's ellenségeiknek hagyandják a' felelősséget, ha azok a' britt alkotmány maradványát is megsemmítenék.“ Eddig a' Standard. Felel neki a' Morning-Chronicle: „Ha a' ministerek a' parliament elé nem léphetnek, mit tehetnek? Elbucsuzhatnak v. lemondhatnak. Ezen utat mutatja nekik a' józan ész. A' parliament helybenhagyása nélkül semmiféle ministerium nem viselheti ezen országban a' kormányt. A' háboru életerét (a' pénzt) megkell nyerni, pedig az alsóház markában az erszény. Bizonyos, hogy ezen ministerek az alsóháztól egy fillért sem kapnak. A' józan emberész az ajtót tanácsolja választani, midőn egyéb rézs nem marad választásul, hogy az ablakon ki ne dobassék az ember. A' Standard, ki fölocsódtában 's dühében a' kétségbeeséstől kölcsönöz bátorságot, azt kiáltja: a' ministerek az árboczhoz fogják szegezni lobogójkat. Mit értsünk e' fenyegetésen? Hiu kérkedés é-az? utólsó menedékdeszkája a' kétségbeesőnek, vagy aggasztó kisértés azokra nézve, kik nem örömest lépnének megbizójik elé? De hisz azok, kikre e' fenyegetőzés benyomást tehetne, kisebb számban maradtak úgy is azokkal, kik Sutton mellett szavaztak. 'S csakugyan szándékjok a' ministereknek az országot a' britt alkotmány uj magyarázatával megajándékozni? 'S addig akarnák egyik házat a' másik után elbocsátni, mig ollyast férczelhetnének össze, melly parancsaikat vakon teljesítené? Noha át nem látjuk, mikép fogják a' ministerek valósítani azt, mit a' Standard rólok mond, 's noha nem hisszük, hogy Sir R. Peel elég

balga legyen helybenhagyni azon vétkes javaslatokat, mellyeket kétségbeesett emberek ajánlanának neki, még is úgy tartjuk, az országnak a' leggonoszabbra is készen kell lenni." A' Globe pedig igy felel a' Standard iménti czikkjére: „Hasonló helyek, mint a' Standardéi, nincsenek tanuság nélkül; mutatják azok, minő étkeket tálalnának az ultratory izlés tárnokai elönkbe, noha meg vagyunk győződve, hogy se Sir R. Peel, se más, bárki, hacsak egy lépcsővel áll is esze följebb, mint a' Stormont-Londonderry-Standardé, arról álmában sem gondolkozhatik. E' czikkelyből tanuljuk, mikép kell érteni az uj parliamenti rendszer többségét. Ha mind ez a' reform bill következése lenne, a' ministeri lapok megkiméllhették volna fáradságukat, 's nem kellett volna olly tüzzel bizonyitgatniok, hogy nem készülnek a' reformbillt megmásitani. A' Standard javaslata sokkal egyszerübb. A' több szám kisebb gyanánt, a' kisebb pedig többségnek fog tekintetni, 's minden könnyen és jól menni. Ez az ultraministerium ultrabarátinak nyelve. Igazságuk is van, mert csak ez azon egyetlen mód, mellyel ezen párt kormányozni képes; ők lobogójikat az árboczhoz szögezik. Voila le ministere Polignac!"

Sir Robert Peel feb. 24kén a' válaszfölirás iránt tartott beszédéből, melly az Öst. Beob. állítása szerint igen nagy hatásu volt, 's a' ministerek is sokat vártanak tőle, következőket emelünk ki: Peel kötelességének tartja semmi felelősség elől nem térni ki, mellyet állása megkiván tőle. Ehezképest magára veszi elbocsáttatását a' volt ministeriumnak is, mellyet azonban számos izben támogatott. Az elbocsátás körülményeiről pedig következő fölvilágitást adott: Miután Grey lord ministeriumából Stanley lord, Sir James Graham, Ripon lord, és Richmond hg kiléptenek, a' kabinet annyira meggyöngült, hogy végre maga Grey lord is kénytelen vala kilépni abból. Ez alkalommal ő fölsége azon ohajtást nyilványitá, hogy örömest látná a' kabinetet valamennyi pártból alakitva. Melbourne lord tehát a' király megbiztából Stanley lordnak, Wellington hgnek 's neki (Sir R. Peelnek) tett is ajánlatokat; de mivel Melbourne maga is keveset hajlott hinni, hogy sükeres lesz fáradozása, az eziránti értekezéseket nem igen sürgeté. Melbourne l. ministeriuma nem birt annyi bizodalommal, mennyivel Grey lordé, mit Peel O' Connellnek Duncannonhoz irányzott leveleivel bizonyított. E' levelek a' whigek ellen kigyót békát kiáltoznak. Azon szemrehányás ellen, hogy Wellington hg. több ministeri hivatalt viselt egyszerre, azzal mentegeté őt Peel, hogy az Anglia történeteiben nem ujság, mert Anna királyné alatt Shrewsbury hg. is viselt több kabineti hivatal-ágot; továbbá azon okát is adta, hogy azt mellőzhetlen szükség kivánta úgy, mert különben, ha Wellington hg. nevezett volna ki az általa összesen viselt hivatalokra külön személyeket, azokat, ha neki (Peelnek) nem tetszettek volna, bajosan bocsáthatta volna többé el. — Wellington hg. tehát ezt azért tevé, hogy szabadabb kezet kivánt neki (Peelnek) engedni a' ministertársak megválasztásiban. — A' mi az előbbi parliament eloszlatását illeti, arra nézve az egész felelősséget kész elvállalni. A' feloszlatás oka csupán az volt, mert nem hitte, hogy azon parliament támogatni fogná őt, melly annyira ragaszkodott a' mult ministeriumhoz, 's több izben nyilványitotta is, hogy 120 tagnál több mellette (Peel mellett) szavazni nem fogna. Ennélfogva magasb birákra, úgymint a' választókra, hivatkozott. — A' mi azon állitást illeti, hogy mindig ellenzésben volt ő (Peel) a' mult ministerium javító elveivel, azt váltig tagadja, 's előidézi mindazon (a' reformerek részről tett) inditványt, mellynél támogatá a' ministeriumot, a' reformerek ellen. — Azon kérdésekre nézve, mikben az előbbi ministerium ellen szavazott, nézetét most sem fogja megváltoztatni; például nem fog a' mellett szavazni, hogy kényszerittessenek az egyetemek a' dissentereket keblökbe fogadni, hanem az egész elhatározást az egyetemekre kivánja bizatni. Az egyházra nézve most sem fogja megengedni, hogy az egyházi jövedelmek egyébre mint egyházi czélokra fordittassanak 's a' t.

Peel az alsóházi válaszfölirásról feb. 24én még tovább folytatá beszédét. A' külviszonyokra nézve megjegyzé, hogy komoly szándéka a' kormánynak barátságos összekötésben állani valamennyi külhatalommal. E' tekintetben mondhatni is, hogy már volt jó következése az uj ministeriumnak 's több bizodalom is kezd az uj angol kabinet iránt mutatkozni, mert két hatalom, az ausztriai és porosz, seregeiket kezdik már kevesbiteni. A' ministerium ellenzői ugyan örömest azt fogják állitani, hogy az épen nem a' legjobb jel, hogy a' katonai szárazföldi hatalmak vetnek az angol ministeriumban annyi bizodalmat. Ugy de a' ministerium e' hatalmak iránt semmi kötelezést nem vált magára, 's azért nem fogja elveit megtagadni, ha barátságos viszonyban álland is azokkal. Szabadelmü elvek hivei inkább az éjszakamerikai egyesült statusok példáját kövessék, mellyek, noha még szabadabb intézvényekkel birnak mint az angolok, még is örömest bocsátkoznak barátságos viszonyba korlátozatlan kormányokkal is, anélkül, hogy azért elveiket volnának kénytelenek megtagadni. Vagy azt fogják némellyek állitani, hogy elvesztendi az által a' ministerium a' franczia kormány barátsá-

gos indulatját. Azt ő (Peel) alapos félelemnek nem látja, mert hisz Wellington hg volt első, ki Lajos-Fülöp kormányát megismérte, 's a' mostani angol ministerium is jól tudja, hogy az angol-franczia barátság azon egyetlen mód, melly az európai békét biztosíthatja 's föntarthatja. Mi a' kiadások megszorittatását illeti, abban a' mostani ministerium is jó példával fog elömenni; lerovások tétettek abban, ez idén 500,000 font sterling fog megtakaríttatni. Azután, ugymond, ezen takarékosság elvét 's példáját is Wellington hg kezdé meg; noha igaz, hogy azt a' volt ministerium lelkesen folytatá. — A' rabszolgaság fölszabadittatása iránt Keletindiában azt jegyzé meg, hogy noha nagyon féltenek attól, hogy a' mostani ministerium annak némi gátokat vetend, 's noha ők valóban nem lángoló reményeket tápláltak az iránt, még is bátran mondhatja, mindez csak nevelni képes a' ministerek kötelezését, mellyel ezen emberbaráti rendszabály kivitelét biztosítaniok illik. Jó akaratjuk bizonyságaul vehetni, hogy a' gyarmatok valamennyi kormányzóit, mellyeket még az előbbi ministerium nevezett ki, meghagyák hivataljokban; 's hogy maga Wellington, mingyárt hivatalkodása első idejében irt Sligo marquishoz: tartaná meg a' rábizott kormányzói hatalmat. — A' trónbeszéd határozatlansága végett, folytatá, nem érdemelne szemrehányást, nem, mivel az határzottabb kifejezésekkel bir, mint akármellyik előtte, de azt is meg kell gondolni, hogy ő csak dec. 9kén érkezett a' szárazföldről vissza, 's ma feb. 24ike, azért is e' kis idő alatt ideje sem lehetett, mind alakitani ministeriumot, mind olly rendszabási javaslatokat kidolgozni, mellyeket a' trónbeszédben kijelenthetett volna. — Az irlandi tizedekre nézv illendő szabályokat fog a' ministerium javaslani, mellyek a' tizedmegváltást végkép elintézik. — A' városi testületek javításiban a' kinevezett biztosak, még e' hónap folytában beadandják tudósításikat. Helytelen lett volna tehát azok iránt a' trónbeszédben már határozott rendszabályokat jelenteni, mielőtt meglenne a' tudósitás. A' ministerium a' testületek visszaéléseiben előitéletnél 's haszonlesnél fogva késni nem fog (t. i. a' mostani testületi szerkesztés ollyan, hogy az mindig a' torykat segíti a' követ-választásban, azért választatott a' nem reformált angol városokban meg annyi tory most is, a' reformált skót városok pedig a' ministerium ellenzőit küldék követekül.) Végre hatán határozatlanságról vádolhatni a' trónbeszédet, inkább megérdemli e' vádat az inditvány, melly l. Morpethé. Az ellenzés inditványa világosan kimutatja, melly ingatag az ellenzés maga is, mert nem mert abban világosan 's elhatározottan föllépni." — Azon beszéddel, mellyel Stanley az inditványt megtámadá, 's a' ministeri válaszfölirást támogatá, a' ministeriumnak nem sokat látszott használni; következő helyek érdekesek abban: „Zavarban érzeném magamat, ha csak azon választásom maradna, hogy vagy Morpeth lord nemes barátom politikai véleményétől különző véleményt vagy bizodalmamat fejezzem ki a' mostani kormány iránt, mellyet, megvallom, nem érezhetek. Megmondom, mikép jöttem azon eltökélésre, hogy a' válaszfölirás mellett szavazzak. Én nem csak saját érzelmimet mondom ki ez alkalommal, hanem más többekét is, kik számukra, értelmökre, befolyásukra nézve nem csekély tekintetüek 's jelentésüek e' házban 's az országban. Elsőben is tiszta örömmel ismérem el azon lelkes, ügyes, becsületes, 's teljesen alkotmányszerü módot, mellyel nemes barátom (Morpeth) inditványát kifejté (nagy tetszés a' ház mind két oldaláról). De nem lepett az engem meg, mert meg valék győződve, hogy nem fog azon érzésektől eltávozni, mellyekben vele osztoznom büszke és szerencsés vagyok. Nézeteiben ezen ház alkotmányszerü jogai és szabadékai iránt legkevésbé sem távozom én el töle. — Osztozom meggyőződésében, hogy jogunk van az utólsó parliament föloszlatása okait székünk elé idéznünk, 's a' mostani kormányt, mind az alsóház föloszlatásaért, mind az utólsó ministerium elbocsáttatásaért felelőssé tennünk. Illetőségünkhöz tartozik kimondani itéletünket e' pontokról, 's fölségünkhöz járulnunk különben kétségtelen előjogai gyakorlása iránt. Megegyezem azon magyarázatban is, mellyet barátom olly tettről ada, mellyet én még keményebb kifejezésekkel szeretnék megróni (halljuk!) én a' hatalom hétszámu összesítését értem egy ember kezeiben az utólsó kormány föloszlatásakor (halljuk). Hogy abból semmi rosz sem támadt, 's hogy azzal semmi visszaélés összekötve nem volt, épen nem igazolja e' tettet. Megengedem Wellington hg. nagy észtehetségit, de illy tettet ha a' nép megrótlanul szivelné elmulni, az ország szabadságira nézve én veszélyes előzvénynek nézném (harsány tetszés az ellenzési oldalról). Azért is ellenmondok itt mint tagja ezen háznak a' hatalom minden illyes összemarkoltatásának, pedig annál inkább, mivel semmi erős vagy sürgetős ok nem parancsolá azt. — Az igen tisztes baronet (Peel) Anna királyné idejebeli előzvényre hivatkozik. De mi helyzetben volt akkor az ország? A' királyné halálos ágyon feküt, kérdés alatt a' trónöröklés, külső praetendens polgárháboruval fenyegeté az országot, a' ministerek már évek óta titkos cselt szöttek ama' praetendenssel. Illy körülmények közt valának ('s ezt jól meg kell jegyezni) a' nép szabadságai föntartására Shrews-

bury grófnak a' három statushivatal pecsétei akaratja ellen átadatva." (halljuk! halljuk!) Ezután Stanley azon egyes reformkérdésekre ment által, 's azt emelé ki többek közt, hogy a' testületek javitásáról se a' trónbeszéd, sem Peel által elöbbi napon adott megfejtések elég határozottan nem szólanak. Mert ha részletekbe nem bocsátkozhatik is még most a' kormány, de kimondhatja azon elveket, mellyek szerint cselekedni szándéka. Az olly különszerü helyhatósági igazgatást szükségkép egyenlöbb lábra kell állítani, valamint a' reformbill által a' képviselés alapja szabályoztatott. 'S minthogy a' kormány e' pontot olly könnyeden mellözi, nagyobb bizalmatlansággal tekint arra ö (Stanley) mint különben tette volna. Azonban itt is hü akar maradni határozatához, 's nem szándéka elöbb kárhoztatni a' kormányt, mintsem igért javitó rendszabásival valóban föllép, noha szándékból e vagy különös fatalitasból a' reform szó az egész trónbeszédben még csak egyszer sem fordul elö (nevetség). Ez hihetöleg áldozat azok iránt, kik e' nevet nem örömest szivelik. (csattogó kaczaj) (végét máskor).

Az alsóház vitájakor feb. 24én Barron ur következö rövid beszédet tartott, miután Castlereagh lord irlandi követ azt mondá, alkalmat kell adni a' ministereknek részrehajlatlan vizsgálatokra: „Ugyan ne fecsegjetek részrehajlatlan vizsgálatatokról! Én is képviselöje vagyok Irlandnak, 's tudom, hogy $\frac{1}{20}$ része ezen népnek nem bizik a' torykban. Hogyan, bizodalmat kivántok, és eskütt orangistákat küldötök országolni Irlandban. Tudom, ti engem rontónak (destructivnek) neveztek. Igen is, rontó vagyok (kaczaj) elrontani szándékom a' fölösleg hivatalokat, a' nyugpénzeket, a' henyetisztségeket, a' testületi, vallási, nevelési 's kereskedési monopoliumokat. De bezzeg megtartó (conservativ) is vagyok ám, mert meg akarom tartani a' tulajdont 's az ország intézvényeit. Mi vagyunk a' megtartók, ti pedig az igazi rontók; mi ki akarjuk kergetni a' britt alkotmány épületeiböl a' baglyokat és denevéreket, — igen, igen, és a' patkányokat (csattogó kaczaj). Ellenben az alkotmány kapuzatja (Portal) elibe az irlandi farkas-szelindeket 's a' britt oroszlánt állítani, az ország sasát pedig a' ház fölébe, hogy az ország minden ellenségeinek körmeit mutassa." — Kearsley ur felelt, hogy ez elötte épen úgy hangzik, mint valamelly lélekidézés, 's ö nem gondolna vele, ha a' ns lord, ki a' leventákat vezeti (John Rusel, az oppositio feje most) egész kiséretestül az alvilág sánta uránál vacsorálna még ma. s' a' t.

A' Standard közli a' királynak a' felsöház válaszfölirására, feb. 25kén adott feleletét: „Köszönöm, (igy szólt az aztátnyujtó küldöttségnek) uraságtok dicséretes 's tisztelet-teljes fölirását. Nagy örömmel fogadom készszándéku közrehatásuk bizonyitását mindazon rendszabályra, mellyek oda czéloznak, hogy minden igaz panasz-alapot mellözzenek el, 's alattvalóim boldogságát 's egyértelmüségét mozditsák elö. — A' Brighton-Gazette szerint Sir Ch. M. Sutton, viscount of Canterbury czimmel peer-méltóságra fog emeltetni. —

A' Times azt hirli Irlandból, hogy ott a' pártoskodás rettentöen halad. Navan városban négy kereskedö, mivel Meath megye választásakor a' conservativ követek mellett szavazott, minden vevöjöket elveszté. Senki sem akar, se nem mer nálok vásárlani. — A' királyné megyében (Queen's County) a' pártok ugy állanak szemközt egymással, hogy minden társas közlés megszünt közöttük. Ezen megye külön vidéki városiban azon kereskedök boltjai v. raktárai elött, kik a' tory jelöltek mellett szavaztak, akár katholikusok azok, akár protestansok, örök járnak föl 's alá, kik minden vevöt eltiltanak, vagy elkergetnek azoktól. — Bizonyos idö óta Londonban az apró tolvajlások hihetetlenül megszaporodtak a' törvényszékeken. A' biráktól, ügyvédektöl, pörösfelektöl, gyorsiróktól 's hallgatóktól kalapokat, felsö öltenyegeket, esernyöket, kendöket lopdostak; mig végre az alkanczellárt is meglopván, sürgetve szolitá fel ez a' rendörséget szorosabb vigyázatra.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követház több napi vita után feb. 25iki ülésében elfogadá a' megbukási törvényt (Falliten-Gesetz), 's azután anélkül, hogy ismétl összejövetelére bizonyos napot tüzött volna ki, széllyelment. Közönségesen azt hitték, a' kamara az ujministerium-alakitás elött nem jövend össze. — A' lapok azonban az uj ministeriumalkotásról semmi bizonyost nem tudnak. A' j. des Débats azt mondja: A' most Párisban szállongó hirek közt csak kettö igaz, 1) hogy a' mostani ministerium lemondását nem adta be, hanem csak vonakodott Soult marsalnak engedni az elnökséget, 2) hogy a' király megbizá a' marsalt, szerkesszen ujdon ministeriumot." A' Messager mind ezen zavarra megjegyzi: „Azon különös helyzet, mellyben a' kabinet van, tán még az egész héten tartani fog. A' kabinet fö organuma azt mondja, még semmit sem csináltak, 's talán még öt vagy hat napig sem fognak csinálni valamit." A' National szerint 50 névnél többet elöszámláltak már jelöltek gyanánt a' ministerségre. Ö nem is emliti azokat, mig kevesebb számra nem olvadnak. —

Feb. 25én Rouen és Carrel urak megjelentek a' szajnai törvényszék elött; Rouen arról vádoltaték, hogy 1834oct. 31én a' National egyik czikkelyében, mellynek czime ez volt: „A' ki nincs vele, velünk van" a' király személyét sértette;

Carrel ur pedig védeni jelent meg őt. Rouen és Carrel urak azon kérdésre: hol van lakásuk? azt felelék: st. Pelagieben Elnök: „Uraságtoknak még realisabb lakásuk is van". Rouen ur: „Már pedig ez csakugyan elég realis." A' korona ügyvéde azután fölolvasta vádját, mellynek fórészét a' panaszos czikkely tevé. Az esküttszék három óra negyednyi tanakodás után fölmenté Rouen urat a' vád alul, 's a' terem megrendült a' tetszéskiáltásoktól. —

Rouen ur pörében a' National a' miatt vádoltatott, hogy a' király kormány-rendszerét támadta meg, ez pedig, úgymond a' czikkely, abban áll, hogy a' király személyesen intéz mindent, személyesen elnökösködik a' tanácsban, — mit Lafayette, Dupont de l' Eure, Lafitte és Gérard nem szivelhetvén, inkább visszavonultak a' statuskormánytól. A' czikkely utólja szemrehányást tesz ime' rendszernek, hogy a' sajtót is igen üldözi. A' korona ügyvéde vádja végin lehetlennek hiszi, hogy az esküttszék el ne itélje a' Nationalt. Rouen ur fő védelme abban állott, hogy a' National azon rég kimondott tanítását fejté meg, mellynél fogvást a' király országol, de nem kormányoz (le roi regne, et ne gouverne pas) melly tan (doctrine) abban áll, hogy a' királyi felelősség elhárittatására a' ministerek tartozzanak a' király minden tettiért felelni, de szabadságukban álljon egyszersmind, ha a' király tanácsukat elfogadni nem akarná, visszalépni, nehogy méltatlanul bünhödjenek. E' tan szerint, mellyet a' juliusi revolutio támasztott, azt irá a' nép a' tuileriák kapujára: Itt senki sem fog országolni, senki sem fog megszenvedtetni, ha a' nemzeti akaratot követni nem fogja. Rouen ur ezután kérdé: mikép üldözhetni őt azon időben, midőn az udvar által támogatott illy czimü füzetet (Adresse d' un Constitutionel aux Constitutionnels), mellyben azon tanács adatik a' királynak, hogy félretéve minden ollyan ministeriumot, melly az ő akaratját teljesíteni nem kész, maga tegyen személyesen mindent) nyugottan engedik árultatni, melly füzet azonban világosan valamennyi statushatalom bitoroltatását javasolja a' királynak, és igy egyenesen polgárháborura késztet. Carrel ur mint védője Rouen urnak, arra intézé az eskütteket, hogy necsak szava, hanem szándéka után is itéljék a' szerzőt, 's necsak szókra hanem a' dolgokra is ügyeljenek. Hivatkozott a' sajtó számos üldöztetéseire, 's arra: mikép kivánták már egyik ujságiró fejét a' haditörvényszék előtt, mit azonban a' cassatioszék bölcsesége hárított el az esküttszékre utasítás által, most pedig a' pairkamarának hagyaték meg, a' statushatalmat megboszulni. Öst. Beob. A' National ugyan élénk megtámadásiban, de az értekezés alakjától soha sem távozik el. Carrel ur végre elveit's theoriáját fejté ki, mellyek homlokegyenest ellenkeznek az említett füzetben előadott elvekkel, záradékul pedig ezeket mondotta: „Egy angol lord, ki nem sokára a' britt kormány vezére fog ismét lenni, szóval Brougham lord, azt irá Arago urhoz: „Hol van most nyilványos szellemtek? Ha illy dolgok (mint a' National elitéltetése a' pairkamara által) nálunk történnének, az oppositio tömegestül zudulna föl 's vád alá vetné a' ministeriumot." Az esküttek $\frac{3}{4}$ órányi tanakozás után, mint említők, fölmenték a' Nationalt (Öst. B.). Mondják a' National soha keményebben nem támadta meg a' királyt, mint épen e' czikkelyben, miért is a' király 's ministerek bizvást hitték Rouen elitéltetését, 's igy annál nagyobb csudálkozással fogadták föloldoztatását. — Sebastiani gróf, eddig fr. követ a' londoni udvarnál, martz. 1jén Londonból Parisba érkezett. — Cavaignac ur, kit a' pairkamara vád alá tett, néhány nap előtt st Pelagieben megjelent, 's Portalis urtól már ki is hallgattatott. — A' National a' most fenforgó ministeri kérdésről többek közt csak e' csipős sorokat közli: „Ő fölsége Lajos-Fülöp azt mondotta tegnap egész udvara előtt, 's a' diplomatai kar jelenlétében: „Lehon ur, kaptam tudósítást Leopold királytól (a' belgákétól). Ő jól érzi magát, boldog és elégült. Neki vannak ministerei. Én részemről ezt nem mondhatom. Én nem bocsátottam el őket. Igazságos vagyok hű ragaszkodásuk iránt, szolgálatjok ki is elégít; még sem tarthatom őket meg, mert el akarnak hagyni." Illy fájdalmas bucsu nem várakoztathat sokáig magára; illy boldogtalan elválás nem valósulhat. A' ministerek elbocsáttatási kérelmöket beadni nem akarják; a' király nem akarja őket elbocsátani; meg nem foghatjuk hát, mi ajtón mennének ki." Azaz kereken: a' ministerek hihetőleg ismét megmaradnak. —

SPANYOLORSZÁG.

Február 7ikén a' kamara ujabb fölirást határozott a' fölséghez, választ sürgetőleg „a' spanyol polgár alapjogai" iránt már régebb fölterjesztett kérelemre. Ezen ujabb fölirásban következő hely kitünőbb: „A' procuradorok közeledni látják az időpontot, mellyben munkálataik bérekesztetnek. Miga' képviselők corteskép ülnek, addig a' nemzet, habár sok nyomos biztositéktól megfosztatva is, fontos zálogot lel tanácskozásink szabadságában és nyilványosságában. De hogyan lesz majd, ha a' nemzet, bezáratván a' törvényhozás szentség-kapuja, módot nem lát panaszit fölterjeszteni? Madame! azon illő kivánatnál fogva, hogy kormányát zavarba hozatástól megkiméljük, mindeddig tartozkodtunk vala jelen 's tisztelet-teljes kérelmünk tárgyát fölséged előtt ujra emlékezetbe hozni. Most azonban, midőn a'

tartományinkba visszatérési ponton állunk, egyszersmind kötelességünk lesz megbizóinknak számot adnunk. Véleményünk szerint munkálatink jóságárul kimeritőbb bizonyságot nem mutathatandunk, mint azt, hogy megbizóink jóllétét 's politikai sorsát, alapjogaik elhatározásával biztosithattuk; ettől függ a' jól rendezett szabadság, ettül a' belső béke, 's ettül nemzeti boldogságunk. Öst. Beob.

A' procurador-kamarában feb. 11kén midőn a' budgetfölötti vitatások közben a' censori költségek sorra jövének, Arguelles ur sajnát fejezé ki a' pénzügyminister jelen nem létén, mivel ugymond a' bugdet e' része ellen szólani kiván. Erre a' sajtószabadság kérdésébe bocsátkozván, kifejté legelőször is a' körülményeket, mellyek egykor a' rendkivüli cortest az e' tárgyban alkotott törvényre hatarozák. Általment ezután a' mostani ministerek azon elvére, „hogy a' jelen időpont épen nem alkalmas nyomtatási szabadságra," 's épen ellenkezőt törekszik vala megmutatni az által, hogy a' jelen időpontra nézve épen szükségesnek állitá a' nyomtatás szabadságát, melly nélkül a' nyilványos véleményt igazán soha nem ismérhetni ki. Törekedett megmutatni, hogy a' censorok, ha mingyárt fölvilágosult emberek is, a' nemzet részérül mindig gyanu tárgyai maradnak, 's hogy e' rosznak inkább az institutiókban van fészke, mint a' személyekben, mert a' kérdést utóljára is minden censor csak saját belátása szerint határozza el a' nélkül, hogy többi tisztársit kérdezné tanácsul. Kinyilatkoztatá végre, hogy a' fizetések ellenére szavaz, mert a' szabadsággal ellenkezők.—Erre az igazság-minister felelt: A' kérdés, ugymond oda járul, valljon a' mostani körülményekben czélszerű lenne é az egészen korlátlan nyomtatási szabadság? Teljes rendezetü képviseleti országlásnál a' sajtószabadságnak minden esetre tökéletesnek kell lenni. De Spanyolországban polgár-háború uralkodik, 's e' rosz mellett az országlás még csak 7 hónap óta áll fön. Egyébiránt a' fenálló censura épen nem mutatja bélyegét az elnyomásra törekvésnek. Olvassák csak a' hirlapokat 's tapasztalni fogják, mi szabadon vitatkoznak mind belső mind külső politikai tárgyakról, szabadabban mint polgárháborus időkben várni lehetne." Öst. Beob. Szavazásra kerülvén a' kérdés — a' költség megadatott.

Habár magában is elég érdekest nyujtott „Isabella" angol goelettnek minapi elfogatása, most azonban egy uj körülmény még figyelemre méltóbbá emeli azt. A' logronnoi hivatalos lap t. i. tiszti jelentést közöl Santander tartomány kormányzó-generáljától, melly szerint ama' hajón elfogatott carlosi tisztek száma nem 27, hanem 28 's nyilván kimondatik, hogy köztük van a' praetendens egyik fija 's a' leoni püspök is. E' hir természetesen nem kis álmélkodást gerjeszte Madritban 's főképa' hirlapoknál, mellyek méltán tudakolák: illy fontosságu hirrül a' kormányi lap mi módon hallgathat, vagy ha nem való, miért nem czáfolja meg? A' kormány tovább is hallgatott, mig febr. 15ikén a' procurador-kamarában gr. de las Navas kérdőre vevén a' financz-ministert, ettül ezen oldalas választ nyeré: „A' kormány nem köteles a' tartományi lapokat hivatalosaknak tartani, más hivatalos jelentés pedig e' fontos körülményrül a' kormányhoz még nem érkezett." Navas e' válasszal nem volt kielégitve, de a' dolgot sem sürgetheté tovább. Azonban más nap e' kérdés után, a' kormány-lap (Gazetta) a' spanyolországi és indiai főtörvényszék nevében egy idézést hirdet, mellynek erejénél fogva a' leoni püspök, don Joaquin Abarca Alcoveca, a' helybeli sarus trinitariusok klastromába megjelenni hivatik, hogy magát, eddigi pártos viselete 's püspöki megyéjébül elszökte miatt, törvény utján igazolja, különben ha két hónap alatt ezt tenni elmulasztaná, a' főtörvényszék azt teendi vele, mit törvény és igazság kivánand. — Feb. 20kárul ismét egyenesen Santanderbül illy közelebb körülmények közöltetnek a' kérdéses angol hajó elfogatásáról: Henry kapitány (Isabella hajó elfogója) mingyárt az elfogás után „la Perla" spanyol fregátra mene a' végrejutott történetet a' spanyol hajósereg parancsnokának jelenteni. Erre szinte Henry kapitány „Castor" angol fregátra ment, a' biscayai tengerszélt őrző angol hajóhad parancsnokához lord Hayhez, 's ennek is elmondá a' történetet. Beszéde végén nagy kedvetlenségét fejezé ki azon: miként épen őreá (mint született angolra) jutott azon kényszerítő szükség, hogy hazája lobogójára lövetnie kelle. Lord Hay válaszolá: „ezt az urnak spanyol szolgálatba lépte előtt kellett volna jól meggondolnia" A' jelenvolt foglyok egyike, az Infantado hg. fija, erre alkalmasnak vélé a' lordot megszólítani: hogy őt és fogolytársait venné pártolása alá, 's eszközlené iránt ok Anglia közbenjárását. Lord Hay a' lobogóra mutatott, 's kinyilatkoztatá, mikép most ő maga is spanyol törvények alatt áll, 's mint angol tiszt, semmi pártfogó lépést nem tehet. Feb. 5kén tehát a' santanderi kormányzó átvevé a' fogoly hajót, 's egy törvényszéki tiszttel a' rajta talált személyeket 's holmikat följegyezteté. A' holmik közt egy nyomtató-sajtó is találkozott. Irományaikat 's más holmijeiket, mint állittatik, a' hajóbeliek a' spanyol hajó megláttára, mind tengerbe hányták. A' tisztek pogyászai közt még Londonban nyomtatott proclamatiókra is akadtak, mellyekben a' praetendensnek a' spanyol koronairánti

jogai valának előterjesztve. — A' spanyol kormány most már, mint állitják, a' fenálló meglövetési rendszertül, ez esetre nézve, igen örömest elállana, 's a' foglyokat inkább Puerto-Riccoba szándékoznék deportáltatni, mig a' háborunak teljesen vége nem szakad, minthogy ekkor általányos bocsánat lenne hirdetendő.

KELETINDIA.

Indiában a' benszülöttek tán soha erősebben nem hivék, mint most, hogy állandó az angolok hatalma e' félszigeten. E' hiedelmet semmi sem bizonyítja jobban, mint azon buzgóság, mellyel a' benszülöttek az angol nyelvet megtanulni törekesznek. A' benszülött fejdelmek nagy része angol iskolákat állít a' nemesség és saját fijaik neveltetésökre. Onde király már oda nyilatkozott, hogy Akademiát alapítand a' mohammedféle nemesség számára, mellyben angol nyelv 's europai tudományok taníttassanak. Azonban jegyzésre méltó, e' divat nem csak a' felsőbb osztályban vert gyökeret, hanem még az alnépet is egészen áthatotta, mit abból vehetni ki, mert a' nép az ország belsejében mindenütt keresi 's veszi a' vásárokon az angol grammatikákat 's olvasókönyveket. Ha ez igy tart, akkor nem messze azon időpont, mellyben az angol nyelv az egész félszigeten hivatalos nyelvvé válik. Az elnökség agrai igazgatása már körleveleket bocsáta minden törvényszékhez 's véleményöket kivánja az angol nyelvnek a' törvényszékekre behozatásáról, de nem ugy, hogy ez a' hazai nyelvet küszöbölje ki, hanem, hogy a' persa nyelvet pótolja, melly a' törvényszékek előtt most közdivatu a' hazaival. Megjegyzik, hogy a' persa szó is ritkulni kezd Keletindiában 's helyét mindinkább az angol foglalja el.

NÉMETALFÖLD.

A' Javai Courant Bataviából oct. 10röl jelenté, hogy több napi nagy és nyomasztó hőség után a' nevezett nap reggelén $5\frac{1}{2}$ órakor az egész szigeten szokatlan nagyságu földrengést tapasztaltak, melly meglehetős sokáig tartott, kemény földalatti robajtól és zörejtől kisértetve. A' lakosak, kik ott még soha olly nagy földingást nem értek, rémültökben sietve hagyák el házaikat. Több lak és köépület, (ezek közt Welteverdenben a' fénylak, a' városház, 's egy országos rakház) többé vagy kevesbé sérült meg. Még mindeddig nem tudni: sérült é meg ember vagy sem. Magányos levelek bővebben emlékeznek e' nagy földrengésről. — Brüsselből febr. 15röl irják, hogy Flandriában bizonyos halálra itélt vétkes végeztetett ki. Hogy a' halálos büntetések megszünése jótékony hatásu volt az országra nézve, azon kivonat hiven mutatja, melly most a' képviselőház elé terjesztetett 's a' kihirlett hivatalos irrmányokban találtatik, u. m. 1799től fogva 1804ig tehát öt év alatt 235 kivégzés történt, vádoltatott pedig szándékos gyilkosság végett ezen idő alatt 145; 1804—1809ig, tehát ismét öt év alatt 88 kivégzés, 's vádoltatott 76; 1809-1814ig öt év alatt: 71 kivégzés 's 58 vádoltatott; 1814-1819ig, megint öt év alatt 26 kivégzés, 's 35 vádoltatott; 1819-1824ig ismét öt év alatt 23 kivégzés 's 35 vádoltatott; 1824-1829ig megint öt év alatt 22 kivégzés 's 31 vádoltatott; 1829-1833ig négy év alatt semmi kivégzés 's csak 12 vádoltatott szándékos gyilkosságról. A' számoknak mindig nehéz ellenmondani, ha igazán bizonyosak.

ELEGYHIREK.

Egy bécsi lakos több mint két évi próba után igen czélszerü 's könnyen mozgatható műszert talált fel öntött vasból minden faju téglavetésre. E' műszer által egyetlen munkás naponta minden egyéb készület 's erőmü nélkül 12 ezer téglát képes vetni. A' feltaláló már Parissal, Strasburggal, Londonnal és Sz. Pétervárral van eladási alkuban, 's nem sokára kizáró szabadékot fog találmányára nyerni. — Querelet franczia természetbuvár vizsgálatai után Parisban a' mult évben $\frac{2}{3}$dal kevesebb eső esett mint közönséges esztendőben szokott. — Münchenben most az iskolás gyermekek nagy része betegül fekszik lázban és vöröshimlőben. Az időjárás, melly egyik napon délszaki meleget hoz, más nap vaczogtató hideggel látogat, hóförgeteg, eső és zivatari változásokkal vegyes, 's igenigen sok betegséget okoz általjában egész országszerte, de másutt is 's a' halomás ott jóval szaporább most ez évszakon mint az égöv zordonsága hozná magával. — Mi hibások gyakran a' statistikai adatok, bizonyítja az Allg. Z. feb. 27ik száma, mellynek toldalékja végén Magyarország népességéről levén szó egy utazó Pest megye népességét 49,920 lélekre teszi, — Pest városa népességét pedig 56,577 főre, az egész ország lakosai számát végre csak 8 milliónak mondja!

A' gabona pesti piaczi ára martius 13-kán 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	140	$133\frac{1}{3}$	$126\frac{2}{3}$	Zab	$83\frac{1}{3}$	82	80
Kétszeres	—	—	$110\frac{2}{3}$	Köles	—	—	—
Rozs	$116\frac{2}{3}$	$113\frac{1}{3}$	$106\frac{2}{3}$	Köleskása	—	—	—
Arpa	$106\frac{2}{3}$	$103\frac{1}{3}$	100	Kukoricza	$109\frac{1}{4}$	$106\frac{2}{3}$	$103\frac{1}{3}$

Pénzkelet:

Bécs martius 11-kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	$101\frac{1}{8}$	1834^{ki} statuskölcs.	$592\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	$95\frac{1}{3}\frac{1}{2}$	Kam.— pC. kötel.	—
„ 1820^{ki} kölcs.	—	Bankrészvény	$1333\frac{1}{3}$
„ 1821^{ki} „	$140\frac{1}{16}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

22. szám — Pest, szerda martzius 18kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (I. Ferencz elhunyt ő fölségeért halotti tisztelkedések Pozsonyban, Budán és Pesten; kinevezések; fejdelmi leirás az erdélyi főkormányszékhez; népoktatás; sepsi-szentgyörgyi casino; magyar tudom. akad. és állattenyésztő társasági jelentés; különféle 's a' t. Ausztria (porosz gyász). Anglia (alsóházi viták; Russel; Hume; király válasza; inditványok, 's egyveleg). Francziaország (Dupin levele; Gazette ministerei; Broglie javaslata 's elegy) Amerika (Jackson pisztolyosa; Adams inditványa) Spanyolország (Renovateur kürtölése). Török-, Német-, és Görögország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

A' KK. és RR. Pozsonyban martz. 10ikén ujra megkezdék kerületi üléseiket. Tanácskozási tárgy egy készítendő fölirás-javaslat volt, az ő fölsége V. Ferdinand királyunktól közelebbi leérkezett kir. k. leirásra.

Pozsonyban a' sz. mártoni társas-egyházban martz. 12ikén kezdődtek az egyházi gyász-szertartások bold. 1. Ferencz ő fölségéért. E' gyász-pompa annál nevezetesb, minthogy országgyülés alatt magyar király halála még eddig történetinkben példátlan. Ő fönsége a' főhg Nádor, és föns. családja az oratoriumban jelentek meg; püspökök és katonai főtisztek a' sanctuariumban egyik oldalon; a' többi országos KK. és RR. pedig a' másik oldalon foglalának helyet. A' templom derekát 's többi hajlékit fő asszonyságok, ifjuság 's a' nép beférhetett része tölték el, jobbára mindnyájan gyász-öltözetben. Középett a' szentegyházban gyászalkotvány vala emelve magas és alul lépcsőzetes. Ez alkaton felül aranyozott koporsó fekütt a' királyi jelekkel, Magyarország koronájával, kir. pálczával és keresztes almával ékesítve, a' két oldalon számtalan égő gyertya, országok és tartományok jelképei 's czimerei állának; két felül pedig az ország czimerét viselő sasok és egyik oldalon magyar, másikan diák fölirás valának szemlélhetők. A' templom dereka, oszlopai, a' kar boltozata, egész sanctuariuma föl az ablakokig 's a' nagy oltár, mind fekete szövettel vala bevonva, 's e' feketeségen hellyel közzel az ország czimerei. Báró Szepesy Ignácz pécsi püspök ur igen jeles magyar gyászbeszéddel kezdé meg az ájtatosságot, mire a' halotti mise következék, mellyet m. Juranics és Palugyay püspök urak segédszolgálata mellett nm. Pyrker egri érsek és patriarcha ur mondott. Mise után az emlitettek 's m. Vurum és gr. Nádasdy responsoriumok elmondásával végzék az ájtatoskodást, melly ezután még másod és harmad nap is megujíttatott. — Budán a' várőrségi templomban szinte 12kén kezdődtek e' gyásztisztelkedések. A' templom gyászszinbe vala boritva, 's középett a' gyászalkat fegyverekből és hadiszerekből egyszerű de nemes ízlettel alakítva. A' halotti misét Cziegler Ignácz tábori főpap ur mondá el. Ő fölsége a' boldogult király ugyanezen templomban, melly hajdan a' Ferenczieké vala, keneték föl 's koronáztatott magyar királlyá 1792. jun. 6ikán.

Martz. 16, 17, 18kán tevék meg a' budai országos hivatalok végső gyásztisztelkedésiket néhai 1. Ferencz szeretett fejdelmünkért. E' végből az épitő fő kormány által a' vári főszentegyház közepett egy lépcsőzetes magas gyászalkotvány állittatott, mellynek tetején koporsó, hegyette a' feszület 's 5 korona, a' lépcsőzet fokain égő gyertyasorok, oldalain különféle példázatú 's a' boldogult fejdelmet dicsőitő jelképek, a' négy aegyptusi hieroglyphes oszlopon nyugvó csinos redőzetü gyászmennyezetet pedig felül egy majd a' boltozatig érő korona boglározta össze. Az oltárok gyászposztózatát fejér keresztek 's mind ezeket mind a' gyászbavont falakat az ausztriai birodalmi kétfejű sasba tüzött országok 's tartományok czimerei diszesiték. A' gyászmisét az europai Uralkodók Nestoraért Magyarország főlkenteinek Nestora a' 83 éves nm Klobusiczky Péter kalocsai érsek mondá. Sztankovits János és Ocskay Antal püspökök segéd szolgálata mellett teljes egyházi szertartással, mise végén az imént tiszteltekhez társulván m. Lonovics József csanádi 's Kukovich János diakovári püspökök, mind az öt váltogatva zengé el könyörgésit a' Mindenhatóhoz boldogult királyunkért. Jelen voltanak e' gyász-tiszteleten a' nmgú m. k. Helytartótanács, m.k.u. Kincstár's hadi Főkormány minden rendü tisztségei; közel 50 hintón oda sereglének t. n. Pest vgyének KK. és RRdei másod-alispán FöldváryGábor ur vezérlete alatt mély gyászban; ott vala ns Budavárosa tanácsa is, szóval Budapestnek méltóságosai, magas szépneme 's egyházi, világi és katonai mind hivatalkodó mind nyugalmazott jelesbei. — Martz. 17kén pedig t. n. Pest vmegye KK. és RRdei különben is a' vásári nagygyülésre számosabban összejövén az ülési teremből seregestül 's egyetemben a' sz. Ferenczi szerzetesek egyházába mentek a' ns megye által tulajdonképen e' végből intézett halotti ájtatosságra, hol is n. Dercsik János k. tan. 's esztergami kánonok mutatá egész gyászpompával be az engesztelő áldozatot 's igy buzogtak a' nemes megyei RR. az oda szinte megjelent haditesttel utólsó szereteti adójokat megtenni dicsőült fejdelmöknek. Mind Pesten mind Budán tömérdek számu nép is versenygve vön részt e' bánatos ünnepléseken, mellyeket e' hét utólsó 3 napján a' külvárosok folytatandnak ön egyházaikban, a' jövő hét 3 vég napján pedig a' belső város a' sz. ferenczi rend templomában (a' főszentegyház mostani beldíszesíttetése miatt) szándékozik bérekeszteni.

Boldog emlék. Iső **Ferencz** elhunytával, **Ferdinand** ő Felsége az öröklési rend szerint királyszékét elfoglalván, köv. k.k. leirást külde az erdélyi kir. Főigazgató Tanácshoz:

Tetszett a' mindenható Istennek, az ég föld legfőbb urának, felszentelt fejdelmet, Ausztria császárát, Magyarország apost. királyát, 's Erdély nagyfejdelmét, **Első Ferenczet**, dicső emlékezetű szeretett édesatyánkat, mai nap reggeli egy óra tájban e' mulandó világból örök életre általszólítani. — Midőn e' fölötte szomoru történetet Kedvességed 's Hűségteknek tudtokul adjuk, annyival kevésbé kétkedünk ezen gyászos tudósításból származandó legmélyebb fájdal-

mok iránt, minél meggyőződtebbek vagyunk, hogy olly fejdelem elhunytával, ki magát 's mind azt, a' mi előtte legkedvesb volt, alattvaló népei javára feláldozván, azok boldogságát legterhesb körülmények közt is majd egy fél század alatt nem csak épen megtartotta, hanem szivének mindenkori legforróbb ohajtása szerint, naponként nagyobbra nevelni 's erősíteni kivánta, nem csak mireánk, hanem hiv népeire is olly veszteség háramlott, mellyet szóval kifejezni lehetlen. — Midőn azonban minket az isteni Gondviselés ő fölségének szeretett édes atyánknak elhunyta után, Magyarországnak, mellynek királyává törvényesen meg is koronáztattunk, 's a' többi öröködési renden Ránk szállott országok és tartományoknak, 's azok közt szeretett Erdélyi Nagyfejdelemségünknek is kormányára, 's alattunklevő népeink javának 's boldogságának az ő, általunk királyi jusainkkal együtt mindig épségben fentartandó, törvényeik és municipalis jusaiktól szabott úton leendő eszközlésére meghivott, ezt Kedvességednek 's Hűségteknek ezennel kegyelmesen tudtokra kivántuk adni, 's egyszersmind a' mi erdélyi udv. Kanczellariánkkal, ezen kir. Kormányszékünket is ugyanazon hit, kötelezés és utasítások mellett, mellyekkel eddig vala köteleztetve, kegyelmesen megerősítjük, és ezennel parancsoljuk: hogy udvari Kanczellariánk, kir. Kormányszékünk és törvényes Kir. Táblánk, valamint minden tartománybeli tisztség és hivatal a' fenebbiek szerint kegyelmesen meg levén erősíttetve, Kedvességed, és Hűségtek mindezt az egész Fejdelemségben kihirdettetni, 's mindenkinek tudtára juttatni, 's azokat említett kegy. elhatározásunkról királyi nevünkben bizonyosakká tenni, és arra, hogy a' halhatatlan emlékezetü édesatyánk halála előtt fenállott közigazgatás módja mindenütt pontosan megtartassék, foganatosan ügyelni el ne mulasszák; Kiket tovább aziránt is biztositani kivántunk: hogy előttünk semmi kedvesebb nem leend, mintha Kedvességed és Hűségtek szorgalma, igyekezete'smunkálkodása érdeklett Fejdelemségünkben a' dolgokat olly állapotba fogja visszahelyeztetni, hogy üdvezült édes atyánknak örökségül általvett intézeteit magára a' mi szeretett Erdélyi Nagyfejdelemségünk-'s visszakapcsolt részeinek országgyülésére nézve is teljesíthessük 's a' t. Ferdinand m. k. B. Miske József, gr. Teleki Ferencz. s. k.

Az erdélyi kir. Kormányszék a' rendeléseket megtette, hogy b. e. Iső Ferencz kir. érdemlett tiszteletére minden vallásuak templomaikban isteni tisztelettel egybekötött vég halotti tisztesség tartassék.

Ő cs. kir. fölsége a' sz. István magyar kir. rend kanczellárjához gróf Reviczky Adámhoz martz. 8kán intézett kabineti legfensőbb kézirata szerint Gervay udv. tanácsnokot 's a' status-conferentia tollvivőjét, a' status és ő fölsége személye körül tett jeles szolgálati elismerésökül, dijelengedés mellett sz. István magy. kir. rend kis keresztjével méltóztatott megjutalmazni.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczellariához martz. 10kérül intézett legfensőbb határozata szerint Motesiczky Pál, gróf Königsegg Sándor és ifj. gróf. Zichy Ferencz conc. praticansokat, ugyan a' magy. kir. u. kanczellariánál tiszteletbeli concipistákká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Állattenyésztő társaság. Boldog emlékezetü gróf Keglevich László ur halála által a' Társaság elnöksége megürülven, addig is, mig a' jövő közgyülésben annak rende szerint uj elnök választathatik, az e' f. h. 11ikén tartott választottsági ülés, jelen volt gróf Károlyi Lajos urat, ki eddig is mint másod-elnök a' társaság ügyeiben buzgó részvéttel vala fáradozni szives, kérte meg az elnökség folytatására; melly bizodalmát a' választottságnak a' tisztelt gróf teljes készséggel fogadá.

Az idei nyári közgyülésnek a' Társaság szabályai szerint május utólsó vasárnapján azaz 31kén kellene tartatni. Minthogy azonban e' határnapra, az idei Medard-vásárnak 's versenynapoknak későbbre esése miatt, előreláthatólag nem jelennének meg olly nagy számmal a' részesek, mint kivánatos volna: ugyanazon választottság az emlitett nagy gyülés napját junius 8ikára pünkösd-hétfőre határozta; ezen átételelt annál is inkább szükségesnek vélve is, mert az idei közgyülésen egyéb nevezetes tárgyakon kivül elnök és választottsági tagok választása is fog előfordulni. — Melly közgyülésre a' Társaságnak minden képviselői és tagjai ezennel előlegesen is megjelenni kéretnek.

Az idei versenynapok ekképen határoztattak meg: Junius 2ikán délután; 5ikén délelőtt; 8ikán delután; és 11ikén délután. — Állatmutatás junius 6, 7, 8, és 9ikén. — Paraszt csikók jutalmaztatása jun. 9ikén. — Lóárverés junius 9 és 10ikén. — Köztelki részvények sorshuzása junius 8ikán a' közgyülésben. — Erről bővebben nem sokára.

Magyar tudós társasági jelentés.

A' philosophiai eddigi magyar munkákból összeszedett műszavak illy czim alatt jelentek meg: Philosophiai műszótár. Közre bocsátja a' magyar tudós társaság. Budán, a' m. k. egyetem betüivel. 8czad réthen, 212 lapon. A' kötet ára 40 kr. pengőben. Találtatik Pesten Eggenberger József könyvárusnál, kitől az országbeli több könyvárusok is megvitethetik. Martius 16d. 1835. A' titoknok által.

Különféle. Debreczenben az idei sz. Györgynapi vásár, melly közönségesen april 24ikén szokott tartatni, az ugyan e' hétre esendő husvéti ünnepek végett, az ezt követő héten eső april 27ikére 's az utáni napokra vitetik által.

Minthogy sz. kir. Pest városa részérül elhunyt ő cs. kir. fölségeért a' halotti gyászmisék még csak martz. 26. 27. és 28ikán fognak tartatni, a' mult lapunkban hirül adott vakok intézetebeli ünneplés csak ezen napok után fog tartathatni.

A' népnevelés helyenkénti buzgóbb fölfogására 's czélirányos terjesztésére legnagyobb elömozditók lehetnek köztudomás és tapasztalásnál fogvást a' földes uraság és lelkészek. Igy Nagy-Mihályon (Szabolcsban) a' földesur gróf Dessewffy József ur hitvese gróf Sztáray Eleonóra száz példányt oszta ki maga a' lakosok közt Balásházy János tbiró urnak gazdasági kézikönyvébül, hogy gondoskodjék czélszerübb gazdálkodás és kellöbb szorgalom iránt. E' segéd eszköz ott helyén van, mert gondos iskolai tanitás elözte meg és követi a' buzditást. A' helység lakosi a' tisztelt földesuraságnak mind ezen, mind ama' jó tettiért, hogy a' szükölködöket gabonával 's más nembeli adakozásival segitgeti, öszinte buzgó hálaját nyilványitja ezennel. Barsban Bublik István lévai alesperes urnak egyházi kerületében az illetö lelkész urakhoz intézett fölszólitására, hogy a' gyermekek szüléit a' nevelés szükségérül bensökép meggyözvén, arra buzditanák, hogy gyermekeiket ön törekvésüknél fogva is serényebb iskolázásra fognák 's kivált a' hazai nyelvre tanittatnák: jelesül kitünt e' részben az ó-barsi plebánus Poor József ur buzgósága, ki fáradhatlan szorgalma és sok oldalu áldozati mellett helységében nem csak a' tanulók számát nevezetesen öregbité, de a' különben egészen tót ajku helységben a' magyar nyelv-tanulást olly szembetünö elömenetelre segité, hogy mult februárban negyvennél több uri vendég jelenlétében a' tanulókkal próbát tartatván ezek, már olvasásban, keresztyén-tudományban 's a' t. magyarul bámulásra méltó haladással feleltenek. — Hasonló szép gyümölcsöt hozott Nágocs mvárosban (Somogyban) szinte a' helybeli lelkész Rhéperger Pál ur fáradozása. Ö a' növendékek német nyelvét szinte magyarral párositja és szorgalmának 's buzditó ajándékinak már is foganatos sikerén hálálva örül a' lakosság és vidékség.

Sepsi-Szentgyörgy: feb. 1sője lön ránk nézve azon örvendetes nap, mellyben különféle környülállások által okoztatott néhány pillanati szenvedésünk után, a' sepsi-szentgyörgyi társalkodó egyesület (casino) ünnepélyesen kinyittaték; mikor is az egyesület egyik részvényes 's egyszersmind igazgatótagja lelkes beszédében röviden elöadván ezen egyesületnek, fels. jó Fejdelmünkhöz viseltetö hivségünk 's édes hazánk buzgó szeretete bebizonyítása mellett, csupán az olvasás, közös társalkodás 's ártatlan nemes idötöltések által, hátra maradott nemzetünk mivelödésére törekedö czéljait 's egyszersmind minden részvevö tag egyes kötelességeit; — és ezen beszéd az egyesület részéröl annak titoknoka által tartott diszes válasz-beszéddel méltólag fogadtatván; minekutána estvéli órákon az egyesület 's körülte levö házaknak szobái és ablakai illö tisztelet-megadás végett készült világításokkal diszlettek, hangászat és álgyuszózat közt, illyetén, tiszta szivböl folyó, örömkiáltások hallattak: Egymástól elválhatlanul éljen a' jó fejdelem és édes hazánk!!! Éljen nemzetünk!! Éljen társalkodói egyesületünk! Er. Hir. Részvényes tagja e' székely casinónak 100, az esztdei részvénydij 8 ezüst for. 's alapíttatott 3 egymásutáni esztendöre, 's több erdélyi casino testvéreihez illesztettek szabályai kevés változtatással.

AUSZTRIA.

Mihelyt ö fölsége 1. Ferencz elhunyta hire Berlinbe megérkezett, ö fölsége a' porosz király, kit, valamint egész udvarát ez igen szomoritó esetre a' legnagyobb bú lepé meg, másodszülött fijának Vilmos k. föhegnek azonnal meghagyni méltóztatott, hogy Bécsbe menvén királyi atyjának bánatját, valamint szerencsekivánatit is a' trónralépéshez ö Fölségének a' most uralkodó Ferdinand császár és magyar királynak vinné meg. — Ö kir. magassága a' kir. hg. Bécsbe martz. 10kén érkezett 's az udvarban szállott meg. — Ugyanö fölsége a' porosz király a' fenálló rend ellenére is, udvaránál négy héti gyászt rendelt, egyszersmind megparancsolá, hogy az egész porosz hadsereg is ezen időre gyászt öltsön. Az udvari játékszin 3 nap zárva marad 's Potsdamban gyász istenitisztelet fog tartatni, mellyre katonai tisztelkedésül a' Berlinben fekvö 1. Ferencz nevét viselö ezred menend. Ugyanazon ezred ö felsége akaratjánál fogva az „1. Ferencz" nevet örök időre megtartandja.

ANGLIA.

Az alsóházban febr. 26án, miután a' válaszfölirás az ellenzési részröl Morpeth lord által javaslott inditvánnyal együtt megszavaztatott, azt kérdezte Russel lord: szándéka e a' tisztes baronetnek, még e' napon fölolvastatni a' válaszfölirás iránti tudósítást, melly esetben azokat, kik az inditvány mellett szavaztak, megkérné, hogy ismét helyeiken legyenek. Peel e' kérdésre most még felelni nem akart, de ugyanazon tanácsot ohajtaná, ugymond, adni azon tisztes tagoknak is, kik az eredeti válaszfölirást támogatták vala 's arra kéri öket, maradnának másnap helyeiken, hogy ugyanazon állásba léphessenek holnap, mellybe ma éjjel a' többség lépett. Erre egyik tag azt ohajtá tudni: valljon az igen tisztes baronet azzal nem azt akarja e mondani, hogy magát 's barátit holnap az ellenzési padokon ohajtaná látni. E' megjegyzés harsány hahotát okozott, de Peel nem felelt rá. A' ház reggeli 3 órakor oszlott el. Következett nap u. m. feb. 27én fölolvastatott a' tudósítás az inditványos válaszfölirásról, midön Peel azt nyilványitá, hogy elöbbi napon Russel lord ama' kérdésére, mikép szándékozik bánni a' válaszfölirás iránti tudósítással, azért nem felelt, mert azt hivé, hogy az inditvány feletti szavazáskor véletlenül annyi tag vala távol, hogy e' sükert bizonytalannak lehetett volna még tar-

tani; de nyugottabb megfontolás után inkább csak a' szavazás sükerét akarja tekinteni, mint a' többség érzelmét; azért is az eziránti tudósításról nem fog ismét szavaztatni v. is igazabban azt hitte Sir R. Peel, hogy a' szavazás után annyian el fognak a' többség tagjai közül távozni, hogy ha majd a' tudósításról kell szavazni, azok kik az inditvány mellett szavaztak, tán kevesebben fognak lenni, melly tervet Russell. az által, hogy az inditvány mellett szavazó tagokat maradásra szólítá föl, semmivé tette. — Russel l. erre elégültét nyilványítá, de egyúttal jelenté, hogy az első adó-kivánáskor kérdést teend a' ministeriumhoz azon szállongó hir iránt, mellynél fogvást a' parliament ujra föl mondatik oszlatandónak. Peel azt felelé erre, hogy reményli, a' ns lord mindig jelentést teend előbb hogy sem uj és más kérdéseket intézne hozzá. — Hume ur még azt jegyzé meg, hogy ő inditványt akart javasłani, melly egyenesen nyilványította volna: mikép a' ház semmi bizodalommal nincs a' ministerium iránt; azonban látja, hogy az elfogadott inditvány lényegesen szinte azt mondja, 's elég világosan.

Az alsóház elnöke több tagtól kisértetve feb. 28án nyujtotta által a' királynak az alsóház válasz-fölirását a' trónbeszédre. Ő fölsége következőleg felelt: „Őszintén köszönöm azon bizonyítást, mellyet Uraságtok e' dicséretes és tisztelő válaszfölirásban indulatjokrul adtanak, 's támogatni készek engem azon javitásokban, mellyeket egyházi és világi intézvényink föntartása mellett létesiteni szándékom. Sajnálva hallom, hogy Uraságtok az általam tett rendszabályokban, mellyeknél fogva (a' parliament föloszlatása által) népem véleményére hivatkoztam, nem egyeznek meg velem. Soha én az engem illető kiváltságokat más szándékkal nem gyakorlottam eddig, de nem is gyakorlandom, mint azon nagy czél előmozdítására, mellyre azok rám bizattak, ugymint a' közjó előmozdítására; 's most is biztosan reménylem, azon alkalom által, mellyet hű alattvalóimnak a' végett adtam, hogy véleményöket parliamenti képviselők választása által nyilványítsák, semmi a' közjót előmozdítható rendszabály nem fog veszélyeztetni, vagy félbenszakasztatni.“ — A' M. Post (febr. 26án) szemére hányja az oppositionak, hogy O'Connell se speakerválasztáskor, se a' válaszföliráskor nem szólott. Azonban 26án estve O'Connell ur még is beszélt, de igen mérsékelve, 's nyilványította, hogy ő seminő igazgatásban részt venni nem akar; azután pedig, hogy ha a' whigek jutnának ismét kormányra, 's némelly föltételeket elfogadnának, — de csak úgy — ő kész lenne az unio-fölbontással fölhagyni. — Haddington gróf, Irland alkirálya febr. 24én egészen váratlan érkezett Londonba meg; hihetőleg uj baj lesz ismét Irlandban. —

Rendkivüli alkalommal Párisból érkezett lapok martz. 4ig adnak tudósítást Londonból. E'napig sem az alsó sem a' felsőházban nem történt nevezetes. Egyedül Robinson ur jelenté, hogy inditványt teend azon pénzek iránt, mellyeket a' kincstár neki első hitvese halála után azon a' parliament által megajánlott mennyiségből már fizetett. Egy inditvány következésében, mellyet az oppositio részéről egy tag tön, de azt J. Russel lord hathatós előadására visszavoná, fennyen kürtölik a' torylapok, hogy az oppositio meghasonlása bizonyos 's a' Peelministerium állandósága több mint hihető. — A' felsőházban feb. 27én Wellington hg. tudósitást adott az egyesült országok jövedelmeiről 1834 jan. 5től 1835 jan. 5ig; utána Richmond hg. inditványt tön a' tiszti eskü eltörlesztésére több status-osztályban, mellyet egyszerü fogadássá ohajta változtatni. — Az alsóházban feb. 25én a' kincstár kanczellárja azon inditványt tevé: térjen a' ház ismét előbbi szokására vissza, 's ne tartson délben is ülést, minthogy terhes a' szónokra nézve 5 órakor ismét megjelenni. — A' válaszfölirási vitából még következőket közlünk: Robinson ur, ki magát reformernek nevezé, támogatá az eredeti válaszfölirást 's alkalmat akart engedni a' ministeriumnak, hogy terjessze elő azon rendszabályokat, mellyeket igért. Szemére hányta ezután az ellenző félnek, hogy soraiban nincs egyetértés. Ward ur a' Morpeth által tett inditvány mellett szólt 's az egyházjavitáson kivül következő pontokat emlite, mellyekben az ország két külön pártja más más értelmet követ. Elsőben is a' parliament azon jogát, mellynél fogva minden községi vagyonnal minden időben szabadon bánhatni, mellyben azon kérdés is foglaltatik, hogy jusa van a' dissentereket az egyetemekbe bocsátani, Peel nem ismeri el, sem azon jogot, hogy parliament egyetemek mint saját törvényekkel biró testületek fölött hatalmat gyakorolhat. 2dik fő dolog a' helyhatósági javitás; minthogy a' hatóságok mostanig divatos szerkesztésmódja legnagyobb támaszuk a' toryknak, nem tehetni föl rólok, hogy maguk alatt fogják a' fát vágni 's ezen szerkesztést megváltoztassák. A' szónok azt kérdé: valljon a' ministeri követek közül van e csak egy is, ki népes város képét viseli, 's nem volna elzárkozott testület képviselője? Norwich tisztes tagja, a' nemes lord (Stormont) ezt úgy látszik nem akarja megengedni (kaczaj), de azt kérdi tőle: merte volna é emliteni, hogy még csak a' reform szó is utálatos előtte, ha nem elzárkozott testület hanem szabad nép előtt mondotta volna ezt? — Shiel ur Tipperary követe Irlandról igen világosan szólt 's megczáfolá azon következetlensé-

get, mellyről az ellenzőfél némelly tagjait vádolák, mintha ők Grey ministeriumának ellenszegültek volna, 's most a' volt ministerium elbocsáttatásával még sem volnának megelégedve: „Összekeverik, úgymond Shiel ur, a' Grey lord által alakitott igazgatást, midőn az még magában foglalá azon négy tagot, mellyek attól később elváltak, azon igazgatással, melly Grey vezérlete alatt állott ez elválás után, 's ezzel ismét összezavarják azon igazgatást, mellyet Melbourne lord alakíta, 's mellynek czélja volt az uralkodó egyház minden visszaéléseit eltörleni Irlandban 's az egyházi jövedelmek fölöslegét egészen uj módon alkalmazni (tetszés). A' tisztes baronet mind előhozta tegnap azon esetet, mellyekben a' volt ministeriumot támogatá. Igaz hogy tette azt, de akkor csupán, valamikor a' mi pártunk ellenkezék vele, és épen azért (tetszés a' ház mind a' két oldaláról). Nem akarom mondani, hogy az igen tisztelt baronet egyik kezével a' volt kabinetnek vészteljes segélyt akart nyujtani, mig a' másikkal halálos csapást szándékozék ellene irányzani, de az épen úgy ötlött szembe, hogy az előbbi ministereket épen olly kérdésekben támogatá mindenütt, mellyekben azok fájdalom! ellenzésben állottak a' nyilványos véleménnyel mind Angliában mind Irlandban (tetszés)."— J. Russel lord beszédében mindent érinte, mi már eddig az ellenző fél részéről fölhozaték, 's az irlandi egyházjavításról következőleg nyilatkozék: „Azt mondák, hogy én tiszttársimmal némi rendszabályokra nézve nem egyezhetém meg, különösen a' protestansokat Irlandban némelly egyházkörben lelkészi segélytől akarám megfosztani, 's a' protestans egyházakat lerontani, melly tervet Melbourne lord azután elvetett. Mindez csupa mese. Duncannon lord volt az irlandi egyházjavító rendszabály-kidolgozásra megbizva, 's munkáját nem láttam kinyomatása előtt. 'S az a' följebbi állításoktól egészen különzött. — Köztünk semmi meghasonlás nem volt, mert mindnyájan megegyeztünk azon elvben, hogy a' protestans egyház jövedelmeit először is a' protestansok vallásos oktatására kell fordítani, az erre megkivánt mennyiségből fenmaradandó mennyiséget pedig törvényes, politikai és illő dolog az irlandi nép általányos müveltetésére akalmazni minden valláskülönség nélkül (tetszés). Szemünkre hányogatják, hogy közössé tesszük ügyünket azokkal, kik ellen kikeltünk előbb; de nem emlékezik e az igen tisztes baronet azon hosszu keserves philippikákra, mellyek ellene tartattak, midőn nézetét a' katholikusok fölszabadíttatása iránt megváltoztatá 's mikép emelte föl kezét egyik szónok 's fölkiálta: nunquam tuta fides? 'S ugyan ki volt e' szónok? Az igen tisztes Sir Eduard Knatchbull, kit az igen tisztes baronet a' mostani kormányban a' sereg pénztárnokául maga mellé venni nem átallott (hangos tetszés). A' tisztes baronet azt is említé, hogy a' mostani kormány az ezen házban fölhozott rendszabályokat biztosabban fogná a' másik parliamentházban létesíteni (halljuk! halljuk!) Hasonlók lesznek é ezen rendszabályok azokhoz, mellyeket a' volt ministerium fölhoza, vagy különzeni fognak azoktól? Ha az első, azt akarják é ez által mondani, hogy a' felsőház csak akkor kész javító rendszabásokat elfogadni, midőn azokat az általa választott ministerium javasolja? 'S ha e' rendszabályok kevésbé volnának javítók, azt akarják e mondani, hogy engednünk kell a' felsőháznak, 's hogy itt semmit sem hozhatni föl, mit amott szükségesnek nem látnak? (halljuk!) Én mindig ellenzém a' felsőház jusaihoz nyulást, de ohajtom, hogy alkotmányszerü helyén maradjon a' felsőház, és semmikép sem akarom megengedni, hogy olly hatalmat merjenek neki adni, millyet a' reformbill előtt az alsóházon gyakorla. Öst. Beob.

Az alsóházban martz. 2kán miután biztossággá vált a' ház, egyhangulag elfogadtatott azon inditvány: hogy ajánltassanak é meg ő fölségének a' költségek? azonban részletes megajánlások később fognak következni. — Sir Ch. Manners Sutton viscount of Canterbury és Bottesford báró név alatt csakugyan peerré neveztetett. — A' Standard hamisolja azon hirt, mellynél fogva Wellington kilépett volna már a' ministeriumból. — A' Globe feb. 28án rendkivüli mozgásokrul szól a' külső követek között. Már korán reggel hosszu beszélgetése volt Wellington hgnek P. di Borgo gróffal. Mondják, Lieven különös küldéssel megyen Parisba 's a' herczegné (hires diplomata) kisérni fogja. Továbbá még azt is mondák, hogy Rigny admiral haladéktalanul követül jövend az elment Sebastiani gróf helyett Londonba. — Feb. 28kán a' westministeri egyházkörből követség ment Peelhez, megkérdezni őt a' kormány szándékáról az ablakadók iránt. Peel a' küldöttséget figyelmesen kihallgatta, de mellőzte határozottan kifejezni a' kormány szándékát e' tekintetben. Ezen ülésben, ugymond, meg fognak az ország adóji 's jövedelmei vizsgáltatni, 's az elsőbbek lejebb szállittatásukra mindent el fog követni, mi erejében álland. — Manners Sutton peerré neveztetvén parliamenti helye mint Cambridge egyetem követéé megürült. E' helyért C. E. Law ur sürög, 's mint hogy a' tanácstagjai is támogatják, reménye van megválasztatni. A' felsőházban martz. 2kán bizonyította Wellington hg. hogy nem szándéka a' kormánynak szegényi törvényt javaslani Irlandra, sem a' kath. lelkészség fizettetése iránt indítványt tenni. — Londonban az a' terv, hogy Shakspearenek illő emlék állíttassék, meg pedig 1 guineet

nem haladó aláirás utján. Az emlék nagy oszlopból álljon, melly sokkal kitetszőbb legyen a' londoni hid emlékénél, 's a' Temze közelében olly magason emeltessék föl, hogy mind szárazon mind vizen több mérföldnyire látható legyen. — A' Courier a' statuspénzek megajánlására nézve, minden a' reformhoz híven ragaszkodó képviselőt arra szólit föl, hogy helyén legyen. Angliában t. i. csak egy évre vannak az adók mindig megajánlva; 's a' megyei költségek gyakran előbb adatnak elő, mint az országos pénzügy-javaslata, sőt itt még a' katonai féktörvény is (Mutiny bill) mindig egy évre van csak megengedve, ugy, hogy nem csupán az ország' jövedelmeiről szabadon rendelkezik az alsóház, hanem még a' sereg erkölcsi kapcsát is hatalmában tartja.

FRANCZIAORSZÁG.

Dupin ur, kiről azt hirlelék némellyek, hogy Soult marsallal fog a' ministeriumba lépni, mások pedig váltig tagadák ezt, következő levelet bocsátott a' Journal des Débats szerkesztőjéhez: „Paris. feb. 27. 1835. Uram! Ki kell e minden izben, valahányszor ministerváltozásról van szó, kelnem azon utálatos fogás ellen, mellyet némelly hirlapok hoztak be, hogy nemcsak rágalmazzák a' nyilványos személyeket, hanem a' legvastagabb 's legsértőbb kifejezéseket is illesszék szájokba? Én ezen ellenmondást már a' mult nov. hónapban is megtevém, 's nem tartám szükségesnek ismétleni azt mind azon gyalázatosságok ellen, mellyek néhány nap óta nevem alatt keringenek. — Azonban egyik hirlapban, melly az „ép értelem“ (Le bon sens) czimet bitorolja, olly sértő kitörést olvasok most Soult marsal ellen, hogy mind az ő katonai, mind az én saját charakterem igazlása végett kötelezettnek hiszem magamat, azon kifejezést, (a' Bon Sens t. i. azt allitá, mintha Dupin ur azt mondotta volna: „Hisz majd megszegem én (Soult marsal) szárnyait“) mellyet hamisan költenek rám, ezennel meghazudtolni. — A' sajtónak nincs ádázabb ellensége, mint azok, kik illy nyomoruan használják azt. Ezen visszaélés az irói tollal, semmivel sem jobb oroz gyilokdöfésnél. Fogadja Ön megkülönzött nagyra becsülésem bizonyitását. Dupin.“ —

A' Moniteur martz 5kén kir. rendelést közöl előbbi napról, mellynél fogva egy, a' moulinsi püspöktől még mult évi oct. 27én a' királynak benyujtott emlékirás nyomatik el. Ezen emlékirásban, melly valamennyi püspöknek megküldetett, az emlitett püspök a' növendék-papházaknak az isteni szolgálat ministere által behozott uj módja ellen kel ki. Öst.B. Soult marsal már megérkezett Parisba 's gyakor beszéde volt a' királlyal. — A' Gazette de France egy hosszabb czikkelyben növ jegyzékét közli mindazon ministereknek, kik a' juliusi revolutio óta elhasználtattak. „55 hónap alatt ugymond 51 minister változott v. tétetettle, vagy bocsáttatott el; 35 status-férfi használtatott el.“ A' Gazette azután e' neveket 3 külön osztályba rakja, az elsőbe azokat, kiknek ministersége nap szerint számittatik, vagy kik halva születtek (olly ministerek kik vagy el nem fogadták a' nekik ajánlott tárczát, vagy nem gyakorlották soha a' ministeri hatalmat.) A' 2dik osztályba azon ministereket, kiknek ministeri élete hónapokig tartott; a' 3dikba végre, kik esztendeig, vagy azontul voltak ministerek. Ebből azt akarja kihozni mi morzsalékony (parázs) Lajos-Fülöp politikája.

A' pairkamarában feb. 24én kérelem jött elő a' parisi polgároktól a' rabszolgaság eltörlesztése iránt a' franczia gyarmatokban, A' biztosság napirendet javaslott. Egyedül Broglie hg. mutatá meg rövid de velős beszédben annak szükségét, hogy ebben követni kell Anglia példáját, 's reményét fejezé ki az iránt, hogy a' kormány nem sokára magától terjesztend elő törvényjavaslatot, melly a' rabszolgák fölszabadittatását létesitse; ellenkező esetben ő fog az iránt indítványt tenni. — A' kérelem, noha Montlosier gróf kigunyolá az esedezők szinlett vagy balra értett emberiségöket, még is a' kormányhoz utasittatott. — A' követházban ugyan az nap Realier Dumas ur a' megbukásirend vitája alatt hosszu helyet olvasa föl a' Pandectából, mire a' kamara nagy nevetésre fakadt. A' ministeri combinatiókra nézve a' Messager szerint martz. 3án estve azon hir szállonga szerte Parisban: Soult marsal a' tuileriákban volt tanakodások alkalmakor igen sürgeté, hogy értesülni kell Dupin urral, 's arról is szó volt, hogy Broglie hg. hivassék vissza 's a' kabineti elnökséget és az uj doctrinairek összeállitását rá bizzák. — A' követházban martz. 5ikén Sauzet ur tudósitást olvasa föl a' ministerek felelősségét illető törvény-javaslatról. Sade ur pedig mart. 7re közbenszólást jelente a' ministerekhez az ország több mint idegenitő fekvése miatt, ha a' kamara megengedi. A' kamara e' közbenszólást igen nagy többséggel megengedé, a' ministerek pedig fölvilágitást igértek, mennyire azt kötelességök meg fogja engedni. — A'j. des Débats szerint martz. 4én szállongó hireknél fogva Soult marsal irta a' királynak, hogy a' kabinet-szerkesztést magára nem vállalhatja; de a' kamarákban közönségezen csak azt hiszik, Broglie hg. lesz kabinet elnök, 's az előbbi doctrinair ministerek megmaradnak Mortier urat kivevén, 's igy csak hadministert kellene még választani.

AMERIKA.

Ujyorki lapok azt jelentik, hogy Washingtonban fényes napvilágon megtámadta egy dühös

vakmerő az elnököt. A' National Intelligencer a' dolgot igy beszéli el: „Midőn az egyesült statusok elnöke Warron Dawi ünnepélyes eltakaríttatásárol jöttében a' Rotundából a' Capitolium csarnokába lépett, előugrik a' népcsoportbul egy ember, 's pisztolyt süt az elnökre; de a' csappantyus szerszámon csak a' süvegcse csattant el anélkül, hogy a' töltést elsütötte volna. Az embert Gedney hajóshadnagy ragadá meg, ki épen közel álla, 's földhöz sujtá; Woodbury hadnagy pedig néhány jól oda szabott ütleggel köszönté meg. Még is talált időt az ádáz egy 2dik pisztoly-elnyomintásra is, melly azonban az elsőhöz hasonlóan csettent el. A' gonosztévő erre azonnal elfogaték 's rögtön a' kerületi fő porkoláb őrizete alá tétetett. Innen a' városházba vitték, hol a' főbiró kihallgatá. Neve Lawrence Richard, festész, 2 vagy 3 év ótai lakos Ujyorkban, előbb pedig Georgetowneban. Gedney és Woodbury urakon kivül még több tanút is kihallgattak. A' pisztolyok, mellyeket Bird ur ragada ki kezéből, vascsövűek valának 's keményen megtöltve. Alig foghatni meg, mikép menekhetett ki az elnök ezen bőszült megrohanásból sértelen. Az ember ugyan nem őrült, de már többszöri erőszakos csinyokért ült fogva. Vallatásában vonakodék okát adni megtámadásának, 's fölvilágitani tettét. Minthogy az illynemű gonosztét kezességállítást megenged, túlcsapongó kezesség pedig tilalmas, 1000 dollárt kivántak tusz-v. kezességpénzül, mellyet minthogy nem adhatott meg, fogva maradt. Nyomozás után a' biró azt nyilatkoztatá, hogy a' kivánt kezesség mellett még biztositékot kellene adni a' tettesnek jó viseletéről, ki azonnal esküttszék elé fog állittatni. —

Ujyorki lapok azon gonosztévőrül, még ezeket közlik: Az ember fiatal, csinos köntösü, és kedves arczú. A' körötte uralkodó izgás és aggódás közt teljesen nyugott eszméletü volt. Az elnök beszélgetés közben azt mondá róla, ezen ember viselete azon időponttól fogva, mellyben szemre vevé, szilárd és elszánt volt a' 2dik pistoly elcsettentéig, ekkor megszöppenni látszott. A' gonosztévő született angol, ki csak néhány év előtt jöve a' szabadságországba, 's azóta Purdy föstésznél vala munkában. Ez azt mondja róla, hogy nehézkedvü, (melancholicus) 's már ezelőtt is majd majd nem őrültnek hivék. Különösen ez utóbbi időben igen igen örömest, izgágáskodott (radóskodott), miért is sógora (székelyesen: süve), kinél lakott, kiigazitotta őt házából. Egy tanú előtt azon nyilatkozást tette, hogy ő az elnök élete ellen tör, mert atyját ölte meg. Jegyzésre méltó, hogy mind a' két pisztoly fínom lőporral 's golyóval volt megtöltve, még is hibázott a' gyujtó-süveg elcsattanta daczára is. Sokan azt hiszik, a' pisztolyok már úgy voltak elkészítve, 's az egész dolog hatásjelenetre vala csupán számítva. Mások a' fiatal embert eszelősnek tartják; mások azt beszélik, az elnök maga mondotta, e' fiatal embert bizonyos magas állásu férfi fogadta volna föl gyilkosnak. —

Rioi levelek jelentik hogy az ottani nemzeti őrség feje azon napon, mellyen az őrség az ifju császár születésnapját ünneplé, az őrség tagjait zendülésre ösztönzé a' kormány ellen. E' kisértés azonban reménylett süker nélkül maradt, mert a' nemzeti őrség maga elfogta főnökét, 's a' törvényszéknek azonnal általadta.

Washingtonból a' legujabb hirek nem olly békesen hangoznak, mint az előbbiek. J. Q. Adams indítványára megfontolván azt, hogy a' franczia követház a' párisi legujabb hireknél fogva folyvást gátolja a' 25 millio megajánltatását, az végeztetett, hogy az elnök küldeményének Franczia-ország ellen visszatorláshoz nyulást javasló helye még ezen ülés folytában vétessék tanakodásba. E' miatt igen lehetségesnek tartották, hogy még az ülés vége előtt is fog határozás tétetni zsákmányhajók felhatalmaztatása iránt.

SPANYOLORSZÁG.

A' carlista Renovateur következő ujabb hirt közöl a' felköltek táborábul: Mig Mina szállitásokkal foglalatos, ugymond, Zumalacarreguy addig uj dicsőséget arat 's várakat és haditárakat foglal el. Los-Arcosbul e' tudósitás érkezett: Feb. 22ikén estve Zumalacarreguy Los-Arcos erősséget, melly régóta menedékül szolgál vala a' Christina-pártiaknak, öt zászlóalljal, egy 12 fontos álgyuval és egy mozsárral ostrom alá vevé. Az ellenség, melly 400 főre ment, a' kaszárnyában (laktanyában) 's hat magányos házban erős védelembe helyzé magát; 23ikán reggel elkezdődött a' tüzelés a' házak ellen 's az erősségbe számos bomba lövetett, mig ugyanez idő alatt V. Károly ő fölségének vitéz csapati az ellenség legsürübb lövései 's gránát-zápora mellett is, a' házakra törtek 's fejszékkel nyitottak magoknak rézst az ellenség soraihoz. Alkonykor már öt ház vala ostrommal bevéve 's a' kórház, mellyben 180 beteg katona feküt. Zumalacarreguy hogy katonáit az ostromlástól, melly nem kevés ember életébe kerül, kimélhesse, a' kaszárnyát, melly még erősen védé magát, éjszakára körülkerittetvén, az árokba mindenütt szalmakévéket hányatott paprikával vegyitve, hogy más nap reggel azt meggyujtatván, a' fojtó füst által az ostromlottakat megfulassza vagy megadásra kényszerítse. Mina egykor e' hadi cselt a' francziák ellen (Napoleon alatt) több izben igen jó foganattal használta. A' paprika füstje olly fojtó és szen-

vedhetlen, hogy a' kik ellen használtatik, inkább az ablakon ugrosnak ki, mint benne megfuljanak. Hajnali 4 órakor a' carlosiak már ostromlani kezdék az épületet, minthogy azonban a' tüzelést belőlrül senki sem viszonzá, neki rohantak a' háznak 's a' kapukat betörék, de az egész épületben nyolcz katonánál többet nem találtak. Erre minden irányban csapatok küldettek az elszököttek után, kik nagy részint el is fogattak. Mindössze 250 a' foglyok száma, kik közt egy ezredes 's több altiszt. V. Károly az ostromlás sikerültére 23ikán Zunigábul maga is Los-Arcos felé indult, délben a' S. Gregorio remeteségben ebédelt 's 24ikén Los-Arcos városba megérkezett legnagyobb örömmel 's lelkesedéssel fogadtatva. A' zsákmány, mellyet ő fölsége katonái e' városban hatalmukba kerítének, igen nevezetes: 16 szekér töltés, 1900 darab ujdon uj nadrág, nagy számu kabát és egyéb ruhanem, 30 nyereg, sok gránát, nagy mennyiségü gabona, zab 's t. ef. — Ő fölsége a' 180 beteg katonának, habár közülök többen az ostromlottakkal együtt lődöztek is seregünkre, megkegyelmezett, sőt további ápoltatásokrul is gondoskodott, hogy mihelyt föllábadnak, a' christina-pártiak által birt valamelly közel helységbe szállittassanak. Ő fölsége betegekkel harczolni nem akar. Igy századszor is leczkét kap az ellenség tanulni civilisatiót és emberséget, azon vad viselet helyett, hogy ő ahol beteginket 's emberinket találja, irgalom nélkül dühös boszszujának áldozza föl. Azonban e' példás kegyelem mellett ő fölsége egyszersmind igazságos kivánván lenni, azon tiszteket, kik fegyveresen fogattak el, méltó visszatorlásul meg fogja lövetni.

TÖRÖKORSZÁG

Konstantinápolyból feb. 13ról rendkivüli alkalommal jött levél szerint Ibrahim basa, noha nemcsak meg volt hiva Alexandriába atyjától, de gőzhajó is vala érette küldve, még jan. 18kán sem indult volt el, hanem csak 22én készült hajóra szállani, miután másodszor is parancs érkezett hozzá, hogy haladéktalannul Cairóba jöjön. Syriában a' dolgok roszul folynak, mert nem rég ujonta zendülés ütött ki Kiskis hegységben, mellyet csak nagy fáradsággal lehete lecsilapítani, 's az aegyptusiaknak egy czred gyalogságba, három álgyuba 's nagy számú lovasságba került. Adana vidékin is ütöttek ki némi zavarok, hol a' lakosok és az aegyptusiak közt verekedések is történtenek már; e' fölkelést némi arábfő vezérli nagy ügyességgel, 's noha megcsökkentek a' zendülők erejökben, a' támadást még sem mondhatni legyőzöttnek v. lecsilapitottnak. Hihetőleg ezen okok hátrálák Ibrahim elindultát Syriából, ámbár Alexandriából jan. 13ról Konstantinápolyba ért hireknél fogva, ha igazak azok, Ibrahim jelenléte sürgetve kivántaték Alexandriában. E' hireknél fogva Mehemed Ali több hét óta mély busongásba merült, mellyből ugyan fölocsódott, de az egész idegrendszerét ugy megrendité, hogy azóta rendkivüli izgásban van: 's az orvosok élte föntartásárul aggódnak. Ő maga elszántan beszél közelgő haláláról, 's csak azt sajnálja, hogy a' szultánt le nem taszithatta még székéről. Mint valamelly kétségbeesett szól e' dologról, 's nagy nyugtalansággal várja fija jövetelét, hogy egészen beavassa politikája titkaiba, 's fogadást tétessen vele, hogy az atyja által jól meggondolt terveket hiven fogja létesiteni. Azalatt Mehemed maga meg akarja kezdeni a' dolgot, 's a' portával egyenesen tengelyt akasztani. E' végből, mint beszélik, azon nyolcz millio piastert, mellyet M. Ali már hajóra szállittatott, 's az a' végre küldött török biztosnak át is adott, ismét kihordatá, a' biztosnak pedig meghagyá, hogy azonnal takarodjék el Alexandriából, minthogy semmi fizetést sem fog kapni. E' hirek a' szultánt szertelen fölharagiták, ki is tüstént összehivatá a' divánt, 's azon kérdést tevé elejökbe: nem kellene é Mehemed Alit szemtelen hitszegőtetteért megfenyiteni, 's az ellenségeskedést ismét megujitani. A' diván maga is e' véleményen volt, de még is azt hivé, hogy ezen egész viselet elmeháborodásra mutat; 's minthogy a' külhatalmak követei anélkül is folytatják alkudozásikat, 's az igért adó megadatását mintegy magukra vállalák, ezekkel kellene előbk értekezni. — Rá állott e' nézetre a' szultán is. Feb. 9én a' franczia és angol követekkel tanácskozáskor a' Reis effendi arra szólitá fel őket: szólitanák föl Mehemed Alit fizetésre. Ponsonby, az angol követ feleletül az orosz alkut hozta föl; a' franczia követ (Roussin) pedig késznek nyilatkozott biráskodni ezen ügyben, ha itéleteit kész lesz a' porta elfogadni. A' Reis effendinek erre kedve nem igen volt, miért is az egész értekezésnek nem volt egyéb sükere, mint hogy hirnököket küldének udvaraikhoz. Időközben a' szultán maga szándékozék magának elégtételt venni. A' porta veszélynek teszi ki magát, ha a' kitörendő háboruba a' két tengeri hatalom is beavatkozik; mi könnyen megtörténhetik, mert Ponsonby már parancsot külde Máltába, hogy a' hajósereg sietve térjen Smyrnába vissza. Más részrül meg azt beszélik, hogy az orosz hajósereg Sebastopol mellett fog a' jövő tavaszon összejöni, 's hogy az orosz követ valamennyi orosz hajónak a' szigettengeren (archipelagus) azon intést adá: sietnének haladéktalanul a' fekete tengerre vissza.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

23. szám Pest, szombat martzius 21kén 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; magyar királyi versenydij; Pest vmegyei közgyülés; pesti Józsefnapi vásár; Horváth Endre esperes; Simonyi Pál apát 's kánonok †.; 'sa't.) Anglia (alsó- és felsőházi vitákfebr. 26tul martz. 3ikáig; inditványok; Wellington hg. aligha ki nem lép; Westminster választói). Francziaország (Röderer röpkeirata; alsóházi vita martz. 7ikén; minister-változás). Amerika (secuors jégtörő gőzhajó). Brazilia (uj börze-megnyitás). Német-, és Törökország. Elegyhirek.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

A' RR. kerületi ülésében 13ikán az ő fölségéhöz küldendő fölirás javaslata fölolvastatott, 's közirásra bocsáttatott, más nap pedig megrostáltatott. Ugyan a' RR. szaporább haladás tekintetébül már most mind reggel mind délután tartanak kerületi üléseket.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczelláriához martz. 3ikán intézett legfensőbb határozata szerint Bornemisza Gábor kir. tanácsost és kir. táblai közbirót a' hétszemélyi táblához elhunyt Tihanyi Tamás helyébe közbiróvá méltóztatott kinevezni.

V. Ferdinad ő cs. kir. fölsége az erdélyi kir. udv. kanczellaria elnökéhez báró Miskéhez martz. 9ikén intézett legfensőbb kézirata szerint cs. kamarás gróf Bethlen Eleket 's Malom Zsigmond erdélyi kormányszéki titoknokot, ugyanaz erdélyi kormányszékhez tanácsnokokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Boldogult 1. Ferencz ő cs. kir. Fölsége feb. 7ikén költ legfensőbb határozata szerint Frimm János egri kánonokot és székesegyházi főesperest, szabolai keresztelő sz. János czimzetes prépostjává méltoztatott kinevezni.

Horvát endre pázmándi plebános urat, a' magyar tudom. társaság rendes tagját, nemzetünk jeles epicus költőjét, mélt. Juranics Antal, kir tanácsos, győri megyebeli püspök ur 1835-beli feb. 10kén alesperesnek nevezé ki, azzal akarván Horvát Endre tudományát, egyházi tisztében buzgó eljárását 's a' hazai literatura körül szerzett érdemeit megbecsülni.

Magyar Királyi versenydij. Azon billikom, mellyet Ő császári királyi Felsége V. Ferdinand koronás Fejedelmünk többrendü elöbbi tudósitásink szerint az idei pesti lóversenyre legkegyesebben méltóztatott ajánlani, legfensőbb határozatánál fogva e' következő föltételek alatt lesz dijul kitéve: A' billikom felirása: A' magyar lótenyésztés előmozdítására. Futhat érte ausztriai birodalomban nevelt minden mén és kancza; futhat továbbá aráb mén és kancza is; ezeket kivéve minden egyéb bármilly honbeli ló ki van zárva. Teher: telivér 3 esztendőre 80 font, 4e. 100 ft, 5e. 106 ft, 6e. 110 ft, 7e. 115 ft; félvér 3e. 76 ft, 4e. 96 ft, 5e. 102 ft, 6e. 106 ft, 7e. 111 ft. Aráb ló a' telivérrel egyenlő terhet viszen; kancza 2 fonttal kevesbet. — Pálya-távolság $2\frac{1}{4}$ angol mérföld, azaz 1908 pozsonyi öl. — Béjelentés 4 nappal a' futás előtt.

Pest vmegye tek. KK. és RRei f. hónap 17kén kezdett közgyülésök alkalmakor, a' megye pártfogása alatt levő budai nemzeti szinész-társaságnak további biztos föntartásáról hazafilag gondoskodván, a' f. 1835ki tavasztól jövő 1836ki kikeletig megkivántató biztositó pénzalap kiállittatása iránt egy uj részvényes aláirást határoztak. Az aláirási részvény 20 pengő frban állapittatott meg (a' nélkül hogy ez által valakinek bővebb adakozásu hazafi szándéka legkisebbé is korlátoztatnék), 's még az ülésben megkezdetvén, a' jelen voltak által azonnal mintegy negyed része iratott alá a' megkivántató (200) részvényes számnak. — Ugyane' közgyülés alkalmával a' marhahus fontjának ára 2 vtó krral emeltetett, följebb vagy is 12rül 14re.

Pesten az épen lefolyt József-vásárt általjában véve az igen középszerűek sorába számithatjuk; noha eleje elég elevennek mutatkozék. A' gyapju ára valamivel növekedett, 's e' czikkelynek mind finomban mind közönségesben, többek közt legjobb kelete volt; hasonlóban jó vásár volt a' hazai termékekre. A' szarvas-marha ára kivált a' jóé 's göbölyé tetemesen fölment; a' lóvásár, melly gabancs rosz lovaktól pezsgett, nem sok részvevőre talált, a' kivált jobb telelésü 's igy erőre nem igen csappant borsos áru volt; mind ló- mind marhabőr igen leszállott. Kézmüvek közt a' gyapju-, pamut-, és selyemszövetek kapósabban keltek; legkapósabban a' kender és lenvászonneműk; egyébiránt az apró kereskedés a' folyvást tartott kellemes tavaszi idő mellett is, a' középszerüségen alul tengett, és szembetünő volt az aránytalanság az érkezett kereskedők nagy és vásárlók kis száma közt. — A' méz ára fölrugott, de még inkább a' viaszé. Rongy kelt, gubacs nem a' dohány megmaradt tavalyi árában. Bővebben közli ez árokat mai Értesitönk.

Székes-Fejérváron Simonyi Pál apát, nagyprépost és kánonok ur feb. 21ikén nagybecsü élete 70kében elhunyt.

ANGLIA.

A' parliament-megnyitás utáni három estén 83 inditványt jelentének a' tagok az első hónapokra az alsóház jegyzőkönyvébe iktatásul. Ezek közül nyomosbak következők: A' kincstár kanczellárja javaslatot 's tervet nyujt be martz. 2ra uj parliamentházak épittetése iránt; Grattan ur pedig az ismért rathcormaci történetek nyomoztatása iránt Irlandban, martz. 2ra; Wallace inditványa: hogy szabad legyen a' hirlaptudósitóknak szavazás alatt is a' házban maradhatniok, — martz. 3ra; Roebuck-é a' népoktatás vizsgálata iránt — szinte martz. 3ra; Sir J. Campbellé: az adósságérti elfogatás eltörlesztése iránt martz. 4re; Chandos marquis-é: a' maláta-adó-eltörlés végett, martz. 10re; Poulter-é: a' vasárnap jobb megüllése iránt, martz. 11re; Ward-é: a' protestans-püspöki egyház vizsgálata iránt Irlandban, martz. 12re; Tooke-é: hogy szabadlevél adassék a' londoni egyetemnek, martz. 26ra; Sir S. Whalleyé: a' püspökök eltávolittatásukra a' felsőházból martz. 31 's a' t. — A' Courier a' király fogadtatásáról a' parliament-megnyittatáskor azt beszéli, hogy noha mutatkoztak itt ott nem kedvező nyilatkozások is egyesektől 's ámbár a' rendőrségen kivül senki sem emelinté kalapját a' király elhaladtakor; még is általjában dicséretes (loyal) érzelmeket lehete a' népben iránta észre venni, 's minden bosszuság, minden sérelem, mellyre a' nép fakadt, a' ministerek ellen vala irányozva, kiket nem kedvezése igen világos jeleivel fogadott. —

Az alsóházban feb. 26án a' válaszfölirás vitájakor lényegesen következőket monda O' Connell: „A' házat tanácskozásunk tulajdon tárgyára figyelmeztetem, mi azon kérdésből áll: végök lesz é a' választásoknál történni szokott megvesztegetéseknek valaha 's megnyeri e a' nép azoknál azon befolyást, melly öt illeti. A' nemzet e' kérdésre választ kiván, 's azt kérdezi: foge abban az uj ministerium javitásokat tenni? mondják, a' ministerek sokat igérnek; de az ország jól átlátja, hogy Anglia keveset, Skótzia még kevesbet, Irland pedig épen semmit sem várhat tőlök. — A' mostani kormány hivei semmi mást nem akarnak, mint becsületes itéletet a' kormányról; ám legyen, itéljünk hát! Gyakran állottak ők (a' toryk) birószék előtt, 's mindannyiszor elitéltettek; arról vádoltattak, hogy mindig ellenszegültek alapos, lényeges javitásoknak. Vagy nem védelmezték e az elporlott (a' reformbill által választó joguktól megfosztott) helységeket, mint a' constitutionalis elvek ideálját 's mint olly müvet, mellyet senki a' priori nem foghat 's annál kevésbé fejthet meg, de mellyet eldődink bölcsesége olly csucsra magasitott, mellyet utánozni emberi ész hijában reménylene?“ Ezután általment O'Connell azon egyes rendszabályokra, mellyeket a' trónbeszéd hirdete, 's azokat mind elégteleneknek nyilványitá. Több, ugymond, a' trónbeszédben nincsen, mi említést érdemlene. 'S ezek tehát azon igéretek, mellyek az ingadozókat (Stanley és Graham pártján) megbájolák? ezek azon nagy tettek, mellyek valamennyi előbbi ministerium dicsőségét meghomályosítandják? ezek azon emlékek, mellyeket a' nemzet jóltevői mulhatlan dicsőségökre emelni szándékoznak? Ugy van, ez minden! Skótzia nem nyer mást mint néhány tágasb egyházat. De a' szerencsétlen Irlandra térek. Most ismét megnyertétek a' főhatalmat Irland fölött, úgy e, 's nem legnagyobb átok volt e jelenlétetek e' boldogtalan országra! Ti uralkodtok Irlandon! 'S kik szövetségesitek? Van e férfi az irlandi nép ellen törő indulatjáról isméretes, ki elő nem nyomult volna? Sir E. Sugden kineveztetését Irland lordkanczellárjává helyeslem, mert ügyes törvénytudós, de a' többi csupa orangista. 'S mit várhatunk a' kormánytól? A' ministerek azt igérik, el fogják intézni a' tized-kérdést illendő alapon. Szép alap. Megkevesbitik e a' tizedet? Nem. Fölosztatását akarják e megmásítani? Nem. Hisz még az egészen 's tisztán katholikus helységek részről is a' protestans papok kezében akarják a' tizedet meghagyni. A' testületek javittatásukra is kevés biztos reménytnyujt a' trónbeszéd, pedig épen e' testületekben van az orangistáknak minden erejök. Érzem hogy fárasztom a' házat, de beszédem czélja megmutatni, hogy a' mostani ministereket nem támogatom. A' szárazföld szabad statusinak semmi közük a' mostani kabinettel, mig a' migueliták 's carlisták örülnek neki. Vonzalom 's mint valamelly villámszikra járta meg a' szabadság ellenségeit az egész földön, 's egyesité őket. (Öst. Beob.) A' Standard ellenmond azon hirnek, mintha Wellington hg ki készülne lépni a' ministeriumból. „Igaz ugyan, igy szól, hogy ő kegyelmessége akaratja ellen minister, de a' kötelesség érzete mindaddig meg fogja őt a' ministeriumban tartani, mig magát abban hasznosnak hiendi.“ Válaszol erre a' Globe: „A' Times és Standard nagyon rajta van, hogy Wellington hg. közel visszaléptéről támadt hirt kétségbe vonja. Mi ebből azt következtetjük, hogy e' dologban még is kell valami igaznak lenni, 's hogy a' herczeg lemondása nem sokára nyilványos leend. Egyik levelezőnk azt mondja: „A' palota környékében többet hallhatni arról, hogy ha a' herczeg még ki nem lépett, bizonyosan rövid idő alatt kitakarodik.“ Kinek higyen már most a' jámbor olvasó? A' Courier is azt mondja, hogy késznek nyilatkozott a' herczeg kilépni a' ministeriumból, minthogy Peel a' város-testületi javí-

tásban tovább ohajt menni, mint a' herczeg szivelhetné. —

A' válaszfölirásról feb. 27én tartott alsóházbeli vitakor Hume visszatorlá mindazon szemrehányást Stanley és Graham lordokra, mellyeket azok az oppositiora szórtak, kiket pedig az oppositio eddig igen igen kimélt. Én úgymonda, megengedem, hogy részünkön a' tagok nem minden kérdésben egyértelmüek, de megegyezünk egyben mindnyájan, úgymint a' ministerek eltávolittatásukban (kaczaj). Én nem vagyok pártférfi, én ellenzém a' torykat szintúgy, mint a' whigeket. Az igen tisztes kormányfő baronet (Peel) azt bizonyitgatja, hogy ő véleményeit nem másította meg 's még is ezen háznak két ellenkező osztálya támogatja őt, mellyek különben legkeserübb ellenei voltak eddig, 's mellyek hasolóan bizonyítják, hogy nem másították meg véleményeiket. Lancashire és Cumberland képviselöji (Stanley és Graham lordok) azt nyilványították választóik előtt, hogy elveik a' kormány tagjaiéival összve nem férhetnek, 's hogy nincs bizodalmok a' kormányban. 'S még is egyetértve szavaznak 's cselekesznek most azzal. Elvek egyesülete é ez, vagy pedig a' helyeké? (csattogó kaczaj) Ohajtanám: állanának mindketten minélelőbb a' kormányhoz 's mutatnák meg az angol népnek, kik az igazi reformbarátok! (nagy tetszés) kik tehát és mik ezen urak? nem egyebek mint farkasok báránybőrben." Végzetül azt jóslá: a' toryk minden egyházjavításuk abban álland, hogy a' püspökök hatalmát megnagyobbítják, több egyházat fognak épiteni, 's nagyobb fizetést kérni az alsóbb lelkészek számára.

A' felsőházban martz. 2kán Westminster marq. azt nyilványítá, hogy ő még a' mult ülés végin jelentett inditványát a' meghatalmazottak általi szavazásra nézve a' fenforgó rendkivüli körülmények tekintetéből későbbre halasztja, midőn inditványának több sükert reméllhet. Ugyan e' viszonyok határozzák őt arra, hogy a' zsidók sérelmét illető inditványával is várjon. Azonban ha ő Uraságok csakugyan kivánnák e' tárgyak fölhozatását, kész leszen kivánságukat teljesíteni. A' hasztalan eskü eltörlesztése iránt Richmond hggel azonegy értelmű. — Az alsóházban martz. 2án fölolvasá az elnök a' fölirásra adott kir. választ. A' köszönet rá szokott módon szavaztaték meg. Peel azután különös választottság kineveztetését javaslá, melly az uj parliamentházak épittetés-ügyét vegye vizsgálatra. Megjegyzé, hogy még a' volt ministerium meghagyá bizonyos épitésznek (architect): készítsen tervet, mit az meg is tett, 's a' mostani kormány e' tervet maga is helyesli, de talán a' választottság azt nem javalná, mit nem hiszen, még visszaléphetni, mert a' kormány azon épitéssel semmi alkura nem lépett. — Ezután a' háznak biztossággá kellett volna változni a' költségek megajánltatása végett. (A' ház biztossággá alakultakor, nem a' speaker, hanem más biztossági elnök ül elől 's a' vitatások nem vitetnek olly szorosan). Mielőtt azonban ez megtörténnék, föllépett J. Russel lord azon már jelentett kérdésével: mennyire való azon hír, hogy a' ministerium a' parliamentet ujra föloszlatni szándékozik 's igy szólt: „Figyelmeztetnem kell a' házat, mi előtt költségbiztossággá változnék, a' nyilványos ügyek állapotjára. A' ház két szavazásban mutatá meg, hogy nem hajlandó elfogadni a' ministerek javaslatit. A' trónbeszédre adott válasz egyik inditványában határzottabb rendszabásokat kiván, mint azok, mellyeket a' korona tanácsnokai jelenteni jónak itéltek; ugy szinte kimondja, hogy a' volt parliament föloszlatását szükségtelen 's nem politikai rendszabálynak tekinti. Mennyiben a' ház illy véleménye gáncsot foglal magában, kimondá ez azt a' ministerek említett tettére (halljuk). Úgy tartom soha még illy helyzetben ministerium nem volt, 's minthogy két szavazás szól ellene, azon hirre kell a' ház figyelmét kikérnem, mellyet már említék; kérdem tehát az igen tisztes baronetet (Peelt): adott é okot e' hirre? E' hirnél fogva a' ministerek többszöri föloszlatás által ki akarják az országot fárasztani 's nyugtalanságba ejteni. Efölött még feltünőbb hirek is szárnyaltak, mellyeknél fogvásta' ministerek, ha helyesnek itélnék a' parliamentet föloszlatni előbb, hogysem a' zendületi törvény elfogadtatnék, felhatalmazva hinnék magukat az ország alkotmánya ellen, 's a' parliament megegyezése nélkül álló sereg tartásra is béke idején. (roszalás jelei Peel részéről) Megengedem, mint az igen tisztes baronet azt kijelenteni látszik, hogy ez izetlen hir, és soha eszes minister hasonlót tenni nem fogna. A' költségekre nézve tehát azt tartom, nem kell meszsze mennünk a' megajánlásban, nem kell a' nyilványos pénzeket a' ministerek kezeire biznunk, mielőtt kijelentik, milly ösvényen járandanak (tetszés). A' helyhatósági testületek javitására nézve, azt hiszem, nem sokára ki kell magukat a' ministereknek fejezniök: akarják e mindazon javitást javaslani, mellyeknél fogva meglegyen a' népnek ellenőrsége a' helyhatósági testület fölött, mellyel birt előbb, 's ismétlen birnia kell (nagy tetszés). Az irlandi egyházra nézve az igen tisztes baronet csak azt mondá, hogy a' biztosság tudósítását a' ház asztalára teendi, de nem egyszersmind, hogy abban alapult rendszabályt várhassunk a' ministeriumtól. Minthogy tehát rendszabályt nem várhatunk, a' tudósítás pedig nem sokára kész leszen, e' hónap végével az irlandi egyház ügyére fogom majd a' ház figyelmét for-

dítani (tetszés). Egyszersmind ki fogom azon menetet fejteni, mellyen a' volt kabinet e' tárgyban haladni 's azon elveket, mellyek szerint munkálni szándékozék." Peel válaszolt: „Mindig ohajtottam fölvilágítani a' házat azon viseletről, mellyet mint statusférfinak követni szándékom, mennyire t. i. az korona-ministeri tisztemmel összefér, nem is kivánok időt, hogy felelhessek a' nemes lord kérdéseire (tetszés). Nem érzém magamat kötelesnek a' 26ki éjjeli szavazás miatt elbocsáttatási kérelmem beadnom, (hangos tetszés a' ministeri padokon), szándékom is megmaradni azon ösvényen, mellyen megindultam, mert úgy hiszem, a' király 's nép iránti kötelességem kivánja ezt. A' ház igen kis többségben szóla, (halljuk!) 309 szótöbbséggel t. i. 302 ellen, 's nem rová meg a' ministeriumot, hanemcsak nézetét fejezé ki az iránt, hogy a' parliament fölloszlatása iránt nincs a' ministeriummal egy értelemben. Ő úgy hiszi, azon többség is, melly így szavazott, azzal nem akará kijelenteni, hogy az egyenlő legyen a' mostani ministerium eltávolittatását kérő szavazással. (halljuk!) Én úgy tartom, sok szavazott e' többségben, ki nem úgy vélekeszik, hogy kötelességemet teljesíteném, ha e' szavazásban azon jelentést hinném, hogy kötelességem lelépni azon helyről, melyre ő fölsége meghitt. (tetszés) — Az irlandi egyház ügye azon tagok szerint is, kik az indítvány mellett szavaztak, fő dolog; erre nézve tehát azt mondom, hogy azon tudósítást, mellyet a' mult ministerium által kinevezett biztosság kidolgozand, elő fogom terjeszteni. A' nemes lord azt fejezé ki, mintha én értésül adtam volna, hogy nem fogok e' tudósításra rendszabályt alapítani. A' nemes lord félre értett; én csak azt mondottam, hogy az egyházi tulajdont szorosan egyházi céloktól elvonni nem szabad (tetszés). Ezen elv mellett meg is maradok." A' városi testületek javítására nézve azt nyilványitá, hogy nem szándéka gátlani azt, és semmi érdeke benne. A' parliament-fölloszlatásra nézve pedig azt felelé, mit Grey gróf 1831ben Wharncliffe lordnak: a' kérdés haszontalan, mert a' ns lord maga sem várt feleletet, 's ha csakugyan várna, arra nem felel. Végre megczáfolá azon hirt is, hogy a' ministerek szándéka volna álló sereggel kormányozni. — Russel lord azt válaszolá, hogy ő nem azt mondotta, mintha állandó sereggel akarnának a' ministerek országlani, hanem csak hogy hirnél fogva meg szándékoznak a' sereget tartani, habár a' zendülési törvény még nem fogadtatott volna isel, mit ugyan ő nem hihet. Peel tagadá, hogy az a' ministeriumban szóba jött volna, 's tehetné azt. Ebrington lord ezután azt kérdé: szándéka e a' kormánynak Irlandban a' nevelési pénzalapot megkevesíteni, vagy a' rendszert megmásítani. Harding Irland főtitoknoka válaszolt, hogy e' pénzalapot öregbíteni szándéka, 's a' volt ministerium által fölállított rendszer is meg fog tartatni. Hume ur azt kérdé a' ministertől: szándéka é hivatalában maradni a' néptömeg véleménye ellen 's ezen ház ellenére, melly egyetlen organuma a' nép érzelmeinek, 's mondja meg a' minister: akkor is meg akar é helyén maradni, ha egyetlen rendszabályt sem viendhet ki (tetszés az oppositio részén). Bulwer azt kérdé Peeltől: valljon az egyházi célok alatt a' nevelést is érti e? Peel az egyenes választ elmellőzé. Már most a' pénzügy-biztosságnak kelle alakittatni, 's Peel Bernal urat javaslá elnökül az egész ház tetszéskiáltási közt, mert elszánt reformer 's ő volt a' mult ministerium alatt is elnöke az illy tárgybeli biztosságnak.

Martz. 2án Westminster tory választóji összeállottanak conservativ társaság - alapitásra, mellynek az lenne czélja, hogy a' radicalok parliamenti követekké választatását minden uton 's módon gátolják. Más részről meg a' reformválasztók kérelemmel járultanak a' főbiróhoz: hiná össze a' választókat, hogy Sir Fr. Burdettet fölszólíthassák aziránt, hagyjon föl ülésével a' parliamentben, minthogy se Manners-Sutton ellen, se Morpeth lord inditványa mellett nem szavazott, sőt föl sem esküt. Nem sokkal a' választásróli 3dik vitázat kezdete előtt kilépett ugyan a' speakerszék elé, hogy megesküdjék; de mivel az napon úgy sem szavazhatott, figyelmeztették, hogy már későn érkezett 's elmulasztá idejét. A' Globe szerint azon esetben, ha Burdett ur helyébe uj követ választatik, a' reformerek Palmerstont választandják meg, mi igen kivánatos lesz, mert a' külső politika vitájiban használhat.

Az alsóházban martz. 3án O'Dwyer ur indítványt tön az iránt: terjesztessék elő bizonyos, az Irlandban kormányzó hadi tisztekhez nem régen bocsátott rendelés, mellynél fogva jövendőre Irlandban a' fő parancsnok különös rendelete nélkül semmi katonai segély ne adassék a' tized-behajtásra; ellenben a' seregnek a' néppel megütközése esetén, az eddig gyakorlott szokást, hogy vakon lőjenek, vagy a' fejek fölött süssék el a' puskákat, szüntessék meg, 's e' helyett mindig kemény töltéssel lőjenek. Többnyire megengedték ugyan azt, hogy e' rendszabást emberiségnél fogva menthetni 's igazolhatni, mivel vaklövésekre gyakran nagyobb vérengzés következett, mintha kemény töltésekkel lőttenek volna, de O'Connell, Grant, Hume 's többen, ha megengedék is ezt, mindazáltal úgy hitték, 's méltán hogy ha valóban jótékony sükert várnak hasonló rendszabálytól, annak nem titkon szabad adatnia, hanem nyilván ki kell hirdettetnie. Sir H. Har-

dinge az irlandi titoknok és Peel megigérték, hogy minden meg fog történni, mit az emberiség parancsol. Erre az inditvány visszahúzatott.

Egy levelező igy ir Londonból martz. 3án: A' válaszfölirás iránti inditványról, mint várták, nem szavaztak másodszor, mert hihetőleg oka volt Peelnek félni, hogy a' többség másodszorra nagyobb lesz ellene; mivel mint hallik, a' kimondott gáncs a' válaszfölirásban, mind a' királynak mind a' ministereknek igen kellemetlen volt. A' kedvetlenség 's bosszuság főleg a' király arczán az inditvány fölolvastakor igen kitünt, ámbár azt egyéb viseletével enyhiteni látszott. (A' lapok szerint, Abercromby a' speaker az inditványt a' király előtt különös méltósággal 's nyomos hangadással olvasta föl.) Azonban hiedelem szerint a' király azon is megbosszankodhatott, hogy a' követek közzül több százan csakközönséges ruhájokban jelentek meg a' királyi teremben, 's piszkos czizmában, mivel a' speaker kocsija után többnyire gyalog ballagtak karöltve. Megjegyzésre méltó körülmény az is, hogy Peel kormánya is megtartja az irlandi nevelési biztosságot, mellyet a' toryk Melbourne kormányának legnagyobb vétkül tulajdonítottak elannyira, hogy a' ministereket 's biztosakat majd nem istentagadóknak kiáltották. Ugyanazon férfiak, kik most szoros kapocsban állanak a' kormánynyal, csak a' mult nyáron is fen hangon kiáltoztanak azon istentelenség ellen, hogy az ezen biztosság által alapitott iskolákban az Isten szava megcsonkíttatik, 's a' protestansoktól elvétetik a' szentirás 's t. pedig mégis azt jelenté Harding ur az irlandi uj titoknok, hogy az idén még nagyobb pénzmenyiséget fog ezen iskolákra kivánni mint eddig, mert a' biztosság ezen iskoláknak sokkal nagyobb terjedést szándékozik adni. A' whigek megelégülhetnek, mivel ugyanazon rendszabályokat, mellyeket a' toryk leginkább gáncsoltak, most ezek is elfogadják. Igy van a' dolog a' rabszolgaság-eltörlesztéssel 's vele összeköttésben álló minden rendszabállyal. De mit mondanak majd az igazi angol és skót toryk minderre, midőn látandják, hogy még tán szilárdabb kormányt nyertek a' whigek után, ha igaz, melly mind azt erősen létre birja hozni, mit a' whig kormány alig mert volna csak javaslani is? Azzal fogják e magukat vigasztalni, hogy az még is mind barátságos érzelemből és szándékból történik? Alig hihetem. Még az sem fogja megnyugtatni őket, hogy a' ministerek olly elszánt arczot mutatnak az irlandi egyházra nézve. „A' külső kénytetés majd engedékenyekké teszi őket e' pont iránt is. 'S míg ez nem fogott volna lenni elég hathatós, a' Melbourne ministeriuma sem lett volna javításokat létesiteni képes az irlandi katholikusok kielégíttethetésökre. Ezt a' toryk és orangisták nagyon is jól tudják, 's azért Peelnek a' mostani ótalomért nem sok köszönetet fognak mondani. Hire jár, hogy Wellington hg három vagy négy leghevesb toryval kilépend, és Stanley lordnak meg barátinak adand helyet. Előttem kora hirnek tetszik még ez mind, mert Peelnek tenni kell valamit előbb, hogy sem Stanley lord egyesülhessen vele. —

A' Globe hiteles kutfők útan azt állitja, hogy Wellington hg le készül mondani. Annak is hire van, hogy Richmond hg és Stanley lord a' ministeriumhoz állottak. E' hirnél fogva a' külső ügyeket Aberdeen gróf venné ismét által, Stanley lord pedig régi helyére térne vissza t. i. a' gyarmati statustitkárságéra. — Hivatalos tudósitásból vehetni ki, hogy Londonban magában 's Westminster környékiben a' mult év alatt mintegy száz gyermek találta lángokban halálát, mit többnyire a' szülék vigyázatlansága okozott, kik gyermekeiket oily szobákban hagyák magányosan, hol égő tüz volt a' kandallóban. — Martz. 3án összegyültek a' Temzetunnel részvényesei London-Tavernben, hol Hawes ur mint elnök azt jelenté, hogy a' kormány nekiek 247,000 font sterlingnyi kölcsönt adott a' Tunnel-bevégzésre. Brunel ur is jelen volt, 's nyilványitá, hogy a' munkákat, mellyek a' vállalatot végre hajtsák, már ismét megkezdették és semmi nyomos akadálytól nem félhetni többé, melly a' szerencsés sükert meggátlaná. 247,000 font (majd harmadfél millio p. f.) sterling csak a' nemzeti büszkeség kielégitésére! 'S ezt az angolok megteszik.

A' Standard nemcsak ellenmond, de kigunyolni is szándéka a' Globe 's az oppositio lapjai följebb emlitett hirét, mellynél fogva Wellington hg a' ministeriumból ki lependőnek mondatik. Más részről meg azon körülményből, hogy O'Connell a' parliamentben helyét változtotta, meghasonlottnak mondják őt az opposilio tagjaival.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal du Commerce Röderer ur röpkeiratára (Adresse d' un Constitutionnel aux Constitutionnels) azt akarja megmutatni, hogy a' követtháznak, ha az a' valódi képviseleti kormány kivánatinak igazán meg akar felelni, befolyásával kell az ország ügyeit intéznie, vagy a' király (Lajos-Fülöp) despotismusát türnie 's viselnie, mellyet a' röpkeirat annyira magasztal. „Sokat, 's minden irányban szavaltak dörgöttek úgymond, Röderer ur röpkeirata ellen; mi messze vagyunk attól, hogy az abban foglalt elveket a' képviseleti kormány tanjainak (doctrine) ismérjük el, mi azt csupán azon fattyu rendszernek tulajdonítjuk, melly nálunk e' név alatt ka-

pott lábra. Valóban, minden országot kormányozni kell; csak az a' kérdés: valljon Franciaországban a' kormányzás a' királytól, vagy pedig a' kamarától eredjen e? Ez az egész kérdés. Azok kik a' kormányzást a' ministeriumba kivánják általültetni, erővel egyikbe botlanak e' két végsőség közzül. Mert a' ministerek vagy a' király vagy a' parliament emberei; első esetben a' király, 2dikban a' kamara kormányoz a' kabinet által; 's tehet i vagy akar e a' kamara kormányozni? Hogy ezt tehesse, többségnek kellene kebelében támadni; de abban csak kisebb szám létez, melly párt gyanánt saját rendszerrel bir, 's meg van győződve, hogy néhány véleményben egyesülhet. A' kamara nem akar kormányozni, mert ha akarna, e' mostani ministeri fordulatkor nem semmitené magát meg, midőn a' statushatalom függőben van. Azt fogják ellengördítni: Angliában a' parliament fölfüggeszti munkájit, midőn kabinet-szerkesztés van kérdésben. De ki nem látja itt a' nagy különséget? A' parliament igen jól tudja, hogy a' külön pártok fejei 's a' szószék jelességei közthányogatják 's vitatják meg a' ministeri rendelkezéseket. Itt ellenben a' kamara igen jól tudja, hogy minden kivüle történik, 's hogy kedves emberei távoltartózkodnak. Látja, hogy főleg azokhoz fordulnak, kiket visszataszit: látja, 's észrevétlenné teszi magát világos félelemből, nehogy valaminek számittassék, 's nehogy valamibe keverni láttassék magát, a' mihez semmi köze. Ki tetszik tehát, hogy a' kamara e' röpkeiratnál valódi vétkestárs, 's hogy ha a' képviseleti kormányforma elenyészik, különösen a' kamara leszen az, ki arról az országnak felelni tartozik. — A' j. des Débats martz. 7ről minden kétségen tul teszi, hogy Soult marsal van a' kabinet-alakitásra végképen megbizva; a' Courrier francais szerint a' ministerium szerkesztésben Molé gróf is részt fog venni; a' National hiedelme szerint Soult marsal lesz minister-elnök, és a' hadi tárczát (portfeuillet) veszi által, Guizot kilép, a' többi minister pedig megmarad. — Levelezési hirek Párisból martz. 7ről estve az Öst. Beob. szerint határzottan jelentik az uj ministerium következő összetételét: Soult marsal hadminister 's kabinételnök; Molé gróf külügy-minister; Calmon a' pénzügyé; Barante a' nyilványos oktatásé; Persil az igazságé; Duperré admiral a' tengerügyé; a' belügyek 's kereskedési ministeriumra történt kinevezés még nem tudatik; az elsőre Pelet de la Lozére urat mondják jelöltnek.

Martz. 7én szokatlan sok nézö tódult az alsóház nyilványos karzatira. Jay ur több kérelemtudósitást olvas föl, mellyeket a' zajban alig hallhatni. Az elnök több izben megrántja csöngetyüjét. A' követek száma nagy. Sade urat több követ fogja körül 's közöttük Mauguin és Laurence 's a' t. urakat lehete látni, ez utóbbi nem rég jött meg Afrikából. A' minister padon Thiers, Duperré, Persil, Guizot, Rigny ültek. Az elnök javasolja, hogy helybeli tervekre térjenek, de nem! hangzott több felöl. Erre jelenti az elnök, hogy Sade urat illeti most a' szólás. Mire csönd lett. Sade ur: „Midőn a' kamarától engedelmet kértem néhány közbenszólást intézhetni a' ministerekhez, azt hivém, nincs ministerium; de épen most azt bizonyíták előttem, hogy jeles statusférfiak vállalák föl a' megbizást kabinet-alakitásra. Minthogy a' kormány menetét gátlani nem akarom, azt javaslom, halasztassanak el a' kért fölvilágítások martz. 10re" (lárma). Guizot ur: „Nem illik részletekbe bocsátkoznunk a' korona szándékai iránt; a' mit mondhatunk, abban áll, hogy ez olly gonddal foglalkozik a' kabinet-szerkesztésen, millyet nyilványos ügyek érdemlenek, 's kivánnak 's nem sokáig fogja várakoztatni az országot." (hosszu mozgás) Sade ur: „ennélfogva, mit a' minister épen mondott, nyilványitom, hogy kérdésemet örömest elhalasztom martz. 10ig." Egy szózat szerdát kiáltott. A' kamara megkérdeztetvén, szerdát határozza. E' végzetre hosszu forrongás következik. Számos csoport támad. Guizot, Thiers, és Sebastiani azokból többekbe lépnek, hol élénk beszélgetés uralkodik. Az ülés sokáig fölfüggesztve marad. Az elnök azt kérdi végre: akarja e a' kamara az ülést folytatni vagy sem? mert ez esetben annak két részre kellene oszlania, egy fecsegőre, mellynek a' conferentziai teremben kellene mennie, 's egy másikra, melly a' teremben maradna. (nevetnek). A' kamara a' kérelmek vizsgálatában tovább halad. Valamennyi minister eltávozik. Senki sem figyelmez. Több kérelem után napirendre térnek. A' kérelmek közt bizonyos Louis Károly, ki magát XVIik Lajos fijának állitja, azt kéri: engedtessék meg neki, hogy a' kamara előtt ugyanazonságát (identité) mutathassa meg. Napirend. — Martz. 9kei hirek a' már bizonyosnak hirlett kabinet-szerkesztést föloszlottnak jelentik. — A' Courrier francais szerint Soult marsal, Molé gróf és Persil ur közt vita támadt a' közbocsánat kérdése iránt. Soult m. a' közbocsánatot törvény által, azaz kamarai befolyással kivánta elhatároztatni, Molé és Persil pedig egyszerü kir. rendelés által 's mivel Molé gróf e' vita következésében azt nyilványitá, hogy a' ministeriumban részt igy nem vehet, Barante, és Pelet is visszaléptek. A' National meg azt mondja hogy Persil semmit sem akar tudni a' közbocsánatról, nyilván mert akkor nem volna semmi pöre. Az Impartial következő utánirást közöl martz. 8ról éjfélkor: „E' pillanatban vesszük hirét hogy va-

lamennyi eddigi terv megdölt a' ministerium-alakitásra nézve 's hogy Soult m. ismét képtelennek nyilatkozott a' király előtt kabinet-alkotásra; ennélfogva Gérard marsal nyert volna megbizást ministerium-szerkesztésre. Ha ez ugy van, nehéz lesz a' ministeriumot a' követházbeli közbenszólásra tüzött nap előtt összeállitani, és igy a' közönség hihetőleg még várni fog kis ideig." —

Martz. 6án megjelent Rouen ur a' National szerkesztője a' szajnai törvényszék előtt, hogy a' 25 milliónyi egyezésről kiadott czikkelyében állitólag elkövetett fölségbántási vád ellen magát védelmezze. Carrel ur, mint védje, haladékidőt kért, mig az egyesült statusokból e' végre szükséges 's az esküttéket fölvilágitandó oklevelek megjövendenek. A' főügyvéd ellenszegült a' haladéknak, mire Rouen ur azt jelenté, hogy eltávozik, mit azonnal meg is tett. Erre a' törvényszék őt egy éves fogságra 's 10,000 frank birságra itélte. — Rendkivüli alkalommal érkezett telegraphi hiradás Strassburgból, melly Parisból martz. 12 ről délután 3 órakor következőt mond: „A' kabinet meg van alkotva. Maison marsal hadminister; Broglie herczeg külminister; a' többi osztály eddigi ministere megtartja tárczáját. — A' holnapi Moniteur hirdetni fogja a' királyi rendelést —

ÉJSZAKAMERIKA.

Az egyes statusok képviselőházában egy tag azon inditványt tevé, hogy a' rendszabályokhoz fogás Francziaország ellen, tekintve a' körülményeket e' pillantásban még függesztessék föl; melly inditványt a' ház 109 szóval 103 ellen a' napirendre térvén elmellőzé. — Amerika bölcsője a' gőzhajózásnak 's Amerika találta most föl a' gőzhajózás igen fontos uj alkalmazását is. — Ügyes mérnökök tudnillik Baltimoreban a' város egyik bátorságositó intézete számára olly gőzhajót épitettek, melly arra van szánva, hogy a' jég által gátolt hajók ki 's befutását a' révbe elősegitse. E' gőzhajó Secoursnak (segéd) neveztetik, és szolgálatját jan. első napjaiban kezdé, még pedig olly hidegben, minő Amerikában ezelőtt szokatlan volt. Első napon a' Secours egy brigget vontatott aladságon (Schlepptau) 's mindenki csudáltára könnyen töre magának utat az egy lábnyinál vastagabb jégen által. A' Patapsco folyam egész hosszában be volt fagyva, 's a' Secoursnak itt szinte azon nehézségekkel kelle küzdenie, mellyekkel előbb, mig az öböl legszélesb részire jutott. Miután a' brigget a' jégből kivontatván ollyan helyre hozta, honnan a' tenger síkot biztosan elérhette már, Annapolisba ment, hol a' rév szintúgy be volt fagyva, mint Baltimoreban. Más nap elindult Annapolisból, hogy Columbier-nek, a' Norfolk felé szánt gőzhajónak menjen elibe, mellyet aladságra tüzött, 's még az nap Baltimoreba vontatott. Két nappal később a' Secours Annapolisba visszatért 's ott nem egy, hanem négy hajót vön aladságra, 's erőmüvei hathatósságát azzal bizonyitá, hogy nem csak a' hajókat elbirta, hanem egyszersmind a' jeget megtördelte. E' probák minden várakozást kielégitének, 's most nincs kétség, hogy az egyesült statusok kereskedési tengerügye azon nagy hasznát fogja e' találmánynak látni, hogy munkássága a' legcsikorgóbb télben sem fog félbenszakadni. — A' Secours eleje igen meg van lapitva, 's fölfelé áll, dereka (Rumpf) pedig ásó alakú (spatelförmig), 's a' helyett hogy törné a' jeget, inkább rácsuszik. Kerekei (Schaufelräder) fából 's vasból vannak, 's hatalmas erejüek, mellyekkel szétzúzza a' jeget. A' jég enged a' hajó sulyának, mihelyt rá siklik az, 's hátra hajtatik a' kerekek alá, hol összetöretik. E' kerekek erejét megfoghatni, ha tudja az ember, hogy mindegyiken 120 mázsa vas van. Némellyek úgy vélekesznek, e' jégzuzó kerekek helyett, másokat kellene a' hajóra illeszteni, mellyek a' jeget fürészelnék 's mellyeknek tán épen azért nem kellene olly nehezeknek lenniök. Ekkor kisebb erejü mű is szintazon hatást tehetné, tüzelékben pedig sokat meg lehetne kimélni.

BRAZILIA.

Rio-Janeiroban dec. 2án, mint az ifju császár születésnapján (ki az napon érte vala el tizedik évét) fényes ünneplések voltanak. Ez alkalommal nyittatott meg ünnepélyesen az uj pénzcsarnok (börse) is. Méltán csudálkozhatni, hogy a' föld legnagyobb 's legnépesb kereskedő városai egyikében még mindeddig nem vala pénzcsarnok, pedig még is igy volt. Igaz ugyan, hogy 16 év előtt szép és drága épületet állitottak itt e' végre; de az messzebb volt, hogy sem sürün látogothatták volna; az 1821ben benne elkövetett gyilkosságok óta pedig egészen elhagyatván, most immár az iszonyu vámházakkal kapcsoltaték egybe. A' csarnokot egy ideig az égető napfényen tartották a' kalmárok, minek azzal vetett a' kormány véget, hogy a' fő utczában fekvő indiai áruház alsó teremeit ajánlotta csarnokul számokra, 's biztosságot nevezett ki, melly a' kalmárok adakozásiból ott csarnokot épittessen. Ez elkészült azóta, 's most a' császár jelenlétében avaták föl. 14, különféle nemzet lobogójival ékesített árbocz diszlék az épület előtt, mellyhez virágokkal meghintett szönyeg vezete, mellynek boritványa Portugália lobogóji között egész a' följárásig terjede. Egy csapat nemzeti őrség tisztelkedék a' ház előtt. 11 órakor megjelent a' császári diszkocsi a' szönyegekkel beterített, 's virágokkal és levelekkel behintett $\frac{1}{4}$ mérföldnyi hosszu utczán keresztül a' ház előtt, hol ő fölsége császári nénjei

kiséretében nagy örömzajjal fogadtaték. Az épitő biztosság 's jeles kalmár-választottság fogadá a' császári családot, a' gyámot (tutor) 's az udvari kart (Hofstaat) 's bévezeték a' vendégeket egy magasb üléshez, az igen tág és szegfű-meg fahéj-levelekkel behintett olvasó-teremben, hova néhány asszonyság, a' külön nemzetek consulai, a' diplomatai test tagjai, 's az udvari kar gyültenek össze. Carvacho ur azután rövid beszédet tartott a' császárhoz, mellyben következő hely is fordult elő: Senhor! Az alkotmányos trón iránt mutatott hódolás az alattvalók részéről, legszebb éke annak, és legjobb előjele, ha nem bizonyossága jövendő tartósságának. A' kereskedőség ma, Senhor! szives lelkesüléssel üdvözli, császári fölséged kegyelmére támaszkodva, hogy a' csarnok megnyittatásán megjelenni méltóztatott, azon jeles nap visszatértét, melly az országnak amerikai herczeget ada. Éljen az ur! Hik don Pedro! — „Erre a' szónok hitvese virágbokrétákat nyujta által a' cs. herczegasszonyoknak, 's Theremin ur, ki a' belső épitést intézte 's végezte, az épület belsőjébe vezeté a' fő vendégeket. A' császár ezután az udvari egyházba ment Tedeumra; később diszkör volt az udvarnál. Itt a' fegyvertár munkásainak árváji járultanak a' császárhoz, és saját munkájokbeli tárgyakkal tisztelkedtek ifju császárjoknak. Ezen árvák megjelente annál érzékenyitőbb vala, mint hogy a' város ugyan tudta már, de nem még a' császár, hogy ő is árva lett; mert a' hir csak előbbi nap este érkezett oda meg. d. Pedro haláláról. — A' hőség már növekedni kezde, mert dec. 20án, melly napon kelt e' tudósitás, az iró szobájában 25 R. lépcsőt mutatott a' hévmérő. —

NÉMETORSZÁG.

Emlitettük, hogy a' Berry hgné Frankfurtba érkezett, de ujabb vagy is inkább más tudósitások által ez megczáfoltatott. Most a' Hamburgi Correspondentben feb. 16ról következő levél olvasható Frankfurtból: A' Berry hgné itt van. Már néhány nap óta hire futott, hogy látták őt itten, 's néhány legitimistának ide érkeztét összekötésben hitték volt azzal. Ma igen biztos embertől hallám, hogy R. ur előtte a' mai csarnokon e' hirt igazlotta. 27 ezer forintig vala meghitelezve R. urnál. Ha e' megjelenéssel d. Miguel hirtelen távoztát összeveti az ember Olaszországból, azt hihetné, hogy a' praetendensek a' pyrenaeek felé ügyekeznek don Carloshoz. —

TÖRÖKORSZÁG.

Stourza hg. Moldva mostani fejdelme (hospodárja) a' galaczi kereskedőség kértére megengedé, hogy egész Galacz város szabad révvé emeltessék 's a' vámvonalak elmozdittassanak. Mielőtt azonban mindez megtörténhetik, az orvosi viszonyok tekintetéből is szabályokat kell kidolgozni, 's azokat a' fejdelem jóváhagyása alá terjeszteni. —

ELEGYHIREK.

Macgregor angol „Népek statistikája és segédforrásai" czimü legujabb munkájában földgömbünk lakható részét 41,569,796 geogr. négyszeg mérföldnyi területünek mondja. E' mennyiséget földünk fő részeire igy osztja föl: Europa 2,795,000, Asia 12,118,000, Afrika 8,500,000, Amerika 15,056,796, Ausztralia 3,100,000 □ mérföld. Ugyan szerinte a' földkerek népsége 812,226,722 lakos. E' számból juttat Europára 224, 906, 864et; Azsiára 414,844,300at, Afrikára 127,015'648at, Amerikára 42,164,410et, Ausztraliára 2,596,400at. — A' Diario di Roma febr. 2iki száma kivonatot közöl a' franczia Quotidiennebül, melly szerint az ausztriai birodalomrul szólván, az 1834-ben e' birodalomban megholtak közt 450re teszi azok számát, kik egy századot fölül éltek. Valljon az ausztriaiak illy hosszu életét, megjegyzi erre az angol Albion, nem tulajdonithatni e' méltán azon oknak, hogy nálok politikai mozgások és villongások nincsenek? Nálok az emberek békében 's nyugalomban élnek, mig más országokban mint Franczia és Angolországban, a' polgárokat heveskedés 's politikai viszongások fölháborgatják, rosszaságra ingerlik, irigység, gyülölség 's veszekedésre késztik 's a' társasági szeretet minden oldalu gyümölcsétül megfosztják. — És ennél árthat é valami többet a' testnek vagy léleknek? — Romábul feb. 12kérül irják, hogy ott a' nápolyi király nagybátyja Leopold salernoi hg a' napokban keresztül utazott Paris felé, hová a' francziák királyához kettős küldetésben megy. — Egyik ezen küldetési czélok közzül házassági összekelés lenne a' franczia király egyik leánya 's a' nápolyi király testvére közt; a' másik czél a' spanyol polgárháboru megszüntetését illetné. Ugyan is nagy befolyásu személyek állitása szerint a' nápolyi király azon reményben van, hogy d. Carlost reá birandja, hogy a' spanyol koronárul egyik fija részére mondjon le és Olaszországba menjen hol Romában vagy Nápolyban élte hátralevő napjait nyugalomban tölthesse. Ha ez elsül, akkor házassági szerződés köttetnék a' spanyol kis királyné és Károly Lajos infans (d. Carlos fija) közt, 's ugy a' meghalt VII. Ferdinand király végrendelete is épségben fönmaradna. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

24. szám | Pest, szerda martzius 25kén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban; kinevezések Magyar- és Erdélyországban; Zemplényi uj követ; magy. tud. társasági jelentés; Papp Imre †; carrousel). Ausztria (kat. tisztváltozások). Anglia (parliamenti vitatások martz. 3—7én; Brougham beszédje és Shiel inditványa; hirek Antiquabul). Francziaország (uj ministerium; kamarai viták; St. Sylvain pöre 's egyveleg). Spanyolország (Valdes; Toreno bálja; proc. kamarai munkálatok, és hir Lissabonbul). Német- és Törökország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban martz. 17ikén kerületi ülés után mind a' két táblánál országos ülés tartatott; F. hónap 9ikén születése, 19ikén pedig névnapja levén a' főherczeg-Nádornak, ő Fönségének a' fő RR. nevében gr. Cziráky országbiró szokott remek diákságu beszédben tolmácsolá az üdvözlést és szerencse-kivánatokat; — a' KK. és RR. táblájánál pedig kőz értelmet reményelt a' m. kir. személynök kijelenteni, midőn javaslatba hozá, hogy a' KK. és RR. magok részökrül is diszes küldöttség által jelentsék ki Nádor ő Fönségének hálás érzettel vegyes szives ohajtásikat. Javaslata közörvendetű helybenhagyásra talált 's a' nyomban kinevezett küldöttség azonnal által is ment a' fő RRhöz. Németh esztergami kánonok 's k. táb. főpap, mint a' küldöttség szónoka ékes magyar beszéddel üdvözlé Országunk szeretett Nádorát. Megemlité: hogy magas helyzete kizár ugyan mindent, mit a' közönséges életben jutalomnak szoktak nevezni, de van még is egy, melly hozzája méltó 's melly minden egyéb jutalomnak becsét fölülmulja, 's ez a' közjóra őszintén törekvő akaratból származó öntudat, 's az ebbül eredő belső lelki megnyugvás 's minden magyar kebel hálája. Kivánta erre a' szónok, hogy ő hgsége ezen jutalom örömében sokáig részesülve éljen. — A' főherczeg Nádor kedvesen vevé a' KK. és RR. szives érzelmeinek kijelentését, kinyilatkoztatván hogy a' hazának benne helyheztetett bizodalmában és annak javára szánt tiszta szándékában fogja találni ama' vigasztalást, mellyben e' jelen bánatos körülmények között, midőn legjobb királyi testvérét gyászolja, annyira szükölködik, 's mellyet egyébben föl sem is találhatna. A' KK. és RR. ezután az uj fölirás javaslatát 's a' fő RRhez küldendő üzenetet elfogadák. A' fő RR. ezen hozzájok küldött fölirást nyomban tanácskozás alá vevék 's a' dolog érdemében minden szó nélkül megegyezvén, a' stylus iránt némelly módositásokat hoztak javaslatba, azokat üzenetbe foglalák 's más nap martz. 18ikán a' RRhez átküldötték. Ezek a' tárgyat szokott módon előbb kerületi vitatásra rendelék.

Boldogult ő cs. kir. fölsége még febr. 3ikán költ legfensőbb határozata szerint aradi görög n. egy. püspökké, ugyan az aradi görög n. egy papiiskola tanitóját Rácz Gerazimot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Főhg. Ferdinand ő k. magassága mint a' cs. kir. fölség teljes hatalmu kir. biztosa következő főispáni és fő királybirói helytartókat nevezett ki: Belső-Szolnok vmegyében cs. kamarás ifj. gróf Bethlen Pált; Doboka vmegyében azon vmegye főbiráját Máriaffy Antalt; Torda vmegyében báró Jósika Lajost; Közép-Szolnok vmegyében cs. kamarás id. báró Wesselényi Farkast; Kraszna vmegyében Kálai Kristófot; és Maros-székben Gál Józsefet. Erd. Hir.

F. martz. 12kén Zemplény RRdei az országgyülési követségről ön szántából leköszönt Dókus László első alispán ur helyébe Lónyay Gábor táblabiró urat választák megyei képviselőjökké. —

Budán martz. 22kén inlázban költözött jobb életre a' nm. m. k. Helytartó-Tanács' érdemes számvevője néhai Papp Imre ur életének 76dik évében, kinek elhunytán nemcsak elmaradott özvegye 's hat élő gyermeke, hanem minden tiszttársai is, kiknek szeretetüket, 's tiszteletüket teljes mértékben vala birni szerencsés, mélyen bánkodnak; de fájlalják más minden sorsú 's rangú ismerősei is, kit valódi magyar jó szivüségeért, szelid nyájasságaért 's egyéb magányos életi és társalkodási számos erényeiért, méltóképen becsültek vala. — Áldásban pihenjenek hamvai!

Magyar tudós társasági jelentések: A' társaságnak 1833ban kihirdetett törvénytudományi ezen kérdésére: *Tett e a' magyar nemzet honalkotmányában az időkhez, és körülményekhez alkalmazott változtatásokat, 's ha tett, mellyek azoknak fővonatai?* az e' folyó martzius 19kéig mint határnapig érkezett versenyfeleletek a' társaság héti ülésének, következő jelmondataikkal adattak be:

1) Justitia regnorum fundamentum.

2) Speak of me as Iam. *Shakspeare Othello V.*

3) Használhatsz, ha akarsz, de tanuld ismérni hazádat.

4). Isten és az ő igazsága szerint.

5). Et refellere sine pertinacia, et refelli sine iracundia, parati sumus. *Cicero quaest. acad. L. 2.*

6). — — — non est mora libera nobis, Poscimur! et fulget tenebris aurora fugatis.

7). Humanae leges eatenus valent solum, quatenus non discrepant a divinis, — ideo leges humanae emanare debent e lege divina; lex ergo contra legem divinam, nec populi assensu, nec consvetudine diuturna est valida. *Verbőczy előbeszéd.*

II. A' természettudományi 1833beli kérdésre pedig, melly ez volt: *mi a' Magyarország némelly vidékein előforduló pokolvarnak természete, mellyek okai, ovó és gyógyító-módjai?* ezen jelmondatuak érkeztek hasonlóképen martzius 19dikén eltölt határnapig 's adattak is be:

1). Jobb az egészséges és derék erejü szegény, hogy sem az erőtlen és gonoszsággal megostoroztatott gazdag. *Sirák könyvének* 30dik r. 14dik v.

2). *Θανεῖν με θεὶ κἀχοντα:*
Τί δε τον βιον πλανωμαι?

3) ----- fungar vice cotis acutum
Reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandi. *Horat.*

4). Nemzeti müvelődés.

5). Cyniphias inter pestes tibi palma nocendi est
Annaei Lucan. Pharsal. L. IX.

6). Multa enim in modo rei, et circumstantiis ejus nova sunt, quae in *genere* ipso nova non sunt: qui autem ad observandum adjiciet animum, ei etiam in rebus, quae vulgares videntur, multa observatu digna occurrent. *Baco. de augment. scient. L. IV.*

7). Senkinek sincs méltóságán alul, igazságosnak lenni.

8). Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.

9. Ne szóval, hanem tettel.

10) Bocsássatok meg, hogy én is a' világon vagyok!.

11). Kiki annyit tegyen hazája javára, mennyit köréhez képest tehet.

Jött ezeken kivül még egy értekezés illy czímmel: „De carbunculo, azaz a' pokolvarrul" de mivel szerzője mind a' kéziraton, mind a' titoknokhoz irt levelében magát megnevezte, munkája a' pályairatok sorában föl nem vétethetett.

'S mindenik osztálybeli felelet jelmondatos levélkéje töretlenül külön tétetvén borítékban a' társaság és Schedius Lajos kir. tan. és tiszt. tag mint elölülői helyettes pecsétével a' levéltárba, a' kéziratok, három három illető osztálybeli rendes tagnak, birálat végett általadásra rendeltettek. — Kinek itéltethetik mindenik osztálynak 100 aranyat tevő jutalma, azt a' 6dik nagy gyülés jelentése fogja ezen évben hirré tenni. Pesten, a' héti ülésből, martzius 20án 1835.

Döbrentei Gábor titoknok.

Azon érzékeny veszteségből származott országos gyász miatt, mellyet hazánk 's az egész birodalom néhai I. Ferencz fejedelmünk elhunytával szenvedett, a' pesti jóltevő asszonyegyesület javára szánt 's e' f. h. 5 's 8ikára hirdetett carousselnek (lovagjátéknak) is a' jövő junius elejeig kelle halasztatnia, midőn az kétségtelenül meg fog tartatni 's az illető napok iránt annak idején előre jelentés tétetni. A' már váltott belépti-jegyek akkorra is megtartják teljes becsöket 's használtathatásukat.

AUSZTRIA.

Tisztváltozások a' cs. kir hadseregnél: Ő cs. kir. fölsége Ertmann István altábornagyot, az eddig gr. Kinsky nevet viselt 16. sz. sorezred tulajdonosává; — b. Csorich Ferencz altábornagyot a' Ferdin. d' Este 32. sz. sorezred másod tulajdonosává; továbbá b. Moll János őrnagyot és cs. kamarást, valamint kapitány b. Lederer Augusztot cs. kir. szárnysegédivé, ez utóbbit egyszersmind őrnaggyá méltóztatott kinevezni. Roszner József nyug. altábornagy várparancsnokká rendeltetett Aradra. Ezredesekké lettek következő alezredesek: Sontag Ferencz a' bombázó-test parancsnoka; báró Lenk Jakab a' 2dik patt. ezredtül az 1sőnél; Legedics Ignácz a' Coburg-huszároknál; gr. Karaczay Fedor az 5. sz. drag. ezredtül mint cattaroi várparancsnok. Alezredesekké köv. őrnagyok: Pongrácz János a' Coburg-huszároknál; Podivinsky Ignácz a' székely-huszároknál; Csepy Dániel a' Würtemberg-huszároknál; Calzada Károly, Hessen-Homburg 19 sz. sorezredtül Sándor cs. 2. sz. sorezredhez; Maurer József a' főszállásmesterikartól Ertmann 16 sz. sorezredhez; Walper Mátyás a' bombázó-testtől a' 2. sz. patt. ezredhez; Brzezina Ferencz az ingenieurtestnél; Skribanek József a' főszállásmesteri karnál, és Rampel József mint a' 3ik őrségi zászlóalj parancsnoka. Őrnagyokká lettek köv. gyalog és lovag-kapitányok: Vanderstäts József, 9 sz. Bentheim-sorezrednél; Mastrovich Miklós, Hessen-Homburg 19 sz. sorezrednél; Conradi Frigyes, b. Fleischer 35 sz. sorezrednél; Hesse Károly a' 4 sz. vasas ezrednél; Sturm József a' Coburg-huszároknál; Baky Imre a' székely-huszároknál; Dubravay Tamás a' Würtemberg-huszároknál; Keönczöl Pál a' Nádor-huszároknál; Stiber János a' badeni nhg. 59 sz. sorezrednél mint professor a' bécsujhelyi katonai akademiában; Lusan János, d. Miguel 39 sz. sorezredtül Hessen-Homburg 19 sz. sorezredhez; Habermann Henrik a' főszállásmesterikartól Hoch- és Deutschmeister 4 sz. sorezredhez; gr. Ugarte Kelemen a' 4 sz. császári dzsidásoktól, a' 2 sz. Schwarzenberg dzsidás ezredhez, mint egyszersmind szolgálatbeli kamarás Lajos főhgnél; Krimm Antal az 1 patt. ezredtül a' 3ikhoz, és Czerny Vincze a' 4iktől a' 2ikhoz; Goro Lajos és Psalidi János az ingenieur-testnél; Hermann Antal és Philippovich Miklós a' főszállásmesteri karnál; végre Terzaghi Tamás, b. Wimpffen 13 sz. sorezredtül mint helyőrnagy Velenczében. Eberan Sándor Bentheim-sorezredi őrnagy, parancsnoka lett Eiberg-gránátos-zászlóaljnak. Nyugalmaztattak: alezredes Richter Ferencz, gr. Hohenegg 20 sz. sorezredtül ezredes czimmel; Eiberg Ferencz, gr. Mazzuchelli 10 sz. sorezredtül; — őrnagy báró Legisfeld Károly, Hoch- és Deutschmeister sorezredtül; Zamboni József, Rainer főhg. 11 sz. sorezredtül; Nagant Ferencz a' 4 sz. vasas ezredtül; és Gild Zsigmond a' Nádor-huszároktól; — kapitány Leser Mátyás és Kramer József a' cseh őrségi pattantyu-kerülettől őrnagyi czimmel és nyugpénzzel; Stanojewich Simon a' 2ik oláh határőri ezredtül dijtoldalékkal; és Wilfling Károly, b. Fleischer 35 sz. sorezredtül őrnagyi czimmel. Macchio Ferencz nyug. alezredes, ezredesi czimet nyert, és Regelsberg József nyug. őrnagy alezredesit és dijtoldalékot.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 3án kérdé Campbell az attorney generalt: szándéka e a' kormánynak lépéseket tenni helybeli törvényszékek föllállíttatása iránt? Az attorney general azt felelé: nem sokára javaslatot terjesztend elő a' törvényszolgáltatás megkönnyíttetésére, melly a' nép

ohajtási és szükségeinek bizonyosan megfelel. (Brougham lord a' mult évben hasztalan törekedett a' helybeli törvényszékek fölállíttatásán, mellyek által a' késletö 's költséges költözö v. járó törvényszékeket ohajtá megszorittatni). A' martz. 4ki ülésben Baines ur elöhozá, hogy 1832ben biztosság neveztetett ki, melly az angol egyházi pártfogás és jövedelmek állapotját nyomozza ki, 's kérdé: mikor fog e' biztosság valahára tudósítást adni munkájiról? Goulburn ur a' belügy-titoknok azt felelé, hogy az átnézési jegyzék az egyház minden méltóságai jövedelmiről épen most van sajtó alatt. Beauclerk örnagy jelenté, hogy midön a' zendülési törvény elöjövend, inditványt szándéka tenni a' testi büntetések megszüntetéséről a' seregnél; Robinson azt kérdé: mennyi összeség folyt a' statuspénztárba a' belga királynak özvegy voltakor a' parliament által megajánlott 50,000 font sterling nyugpénzből, minthogy arról, míg Belgium királya marad, lemondott, 's csak azon költségeket kivánta megadatni, mellyek jószágai föntartására szükségesek Angliában, meg azon nyugpénzekre, mellyeket ö és Sarolta hgasszony kitüztek. Stanley lord Ellice urral a' volt haditoknokkal Leopold király e' tárgybani meghatalmazotti azt nyilványíták, hogy ¼ évtől fogva, mióta ök ez ügy vitelét föl-vállalák, a' statuspénztárba folyt mennyiség valamivel többre ment 27,000 f. stgnél; az idén 34,000 f. st. lesz 's egy vagy két év mulva esztendönként mintegy 40,000 font 's Robinson e' nyilatkozással megelégült.— Az alsóházban martz. 4én heves vita támadt az orangista társaságokról Irlandban, mi a' martz. 6ki ülésben a' ministerek ellen intézett határozásra vezetett. Finn ur t. i. azt kérdé Goulburntól a' belügyek titoknokától: igaz e, hogy olly emberektől, kik magokat világosan orangistáknak nevezik, Irland külön részeiből fölirások nyujtattak által ö fölségének? Goulburn azt nyilványítá, hogy minden beadott fölirásnál megtartatott az eddigi szokás, azaz semmi fölirás nem utasíttaték vissza, csupán olyan, melly tisztelet-elleni kifejezésekkel vala szerkesztve. Ronayne azonban ohajtá tudni: nem fogadott é el az igen tisztes ur (Goulburn) fölirásokat orangista egyesületektöl is, mellyek mint ollyanok (azaz orangisták) irták alá magukat? 's nem adott é ezen egyesületeknek olly választ, hogy fölirásaikat ö fölsége kegyesen fogadá? Goulburn: „Én az elödim alatt divatozott szabályt követém, mellynél fogva minden fölirás, ha tisztelö kifejezésekben vala irva, elfogadtaték az abban kimondott politikai elvek vizsgálata nélkül, akár orangista társaságoktól adattak azok (tetszés az oppositio részén) akár kézmü-egyesületektöl (tetszés a' ministeri padokon) mind a' kétféle fölirásokra adott ö fölsége neki jónak látszó választ; de e' válaszok nem úgy adattak nekik, mint hasonló egyesületek tagjainak.“ Stanley ur (nem a' lord): Szokás e, olly társaságoknak vagy testületeknek, mellyeket törvényteleneknek kell tekinteni, tisztelkedö választ adni? Goulburn: „Minden illyes alkalomkor megtartatott a' szokás. A' választ szó szerint nem ismételhetem.“ Morpeth lord: „Emlékeztetem a' házat, hogy Wellington hg 1831ben fölirást elfogadni vonakodott egy kézmü-egyesülettöl,“ Stanley ur: kész e az igen tisztes statustitoknok ur az irlandi orangista társaságot törvénytelennek nyilványítani? 'S ha igen, helyes e, hogy közlési organumul használtatja magát a' korona és illy nemü testület közt? Goulburn késett 's tétovázott egy ideig a' válasszal, mi az oppositio-részt vigságra deríté. Végre fölkel Goulburn 's azt mondja: hogy ö nem nyilatkozhatik valamelly társaság törvénytelen létéről, 's általjában bövebben nem nyilatkozhatik. A' válaszok pedig nem foglalják a' társaságok elismértetését magukban. Stanley ur: „Nem szokás e, hogy a' törvénytelen társaságoktól nyujtott fölirásokra adott válaszban e' szók: „Ö fölsége kegyelmesen méltóztatott.“ nem szoktak kitétetni? Peel ur azt nyilványítja, hogy e' kifejezés csak formaság. Stanley ur: Valamelly testületi fölirásnak elfogadtatása által ezen testület törvényessége is elismértetik e? Peel: „a' társaság törvénytelen lehet, de az még sem gátolhatja tagjait, kérelem utján ö fölségéhez járulni.“ Shiel: Nincs a' belügyek titoknokának ellenvetése, ha azon válaszok másolatját kivánom mellyeket Wellington hg a' politikai unióknak 's azokat mellyeket az orangistáknak adott? Majd ki fog sülni: valljon a' hg válasza a' fölirás tartalmára van é alapítva? Mennyire emlékezem az elsö esetben (t. i. a' pol. unioknál) a' válaszban nem a' tartalom, hanem az azt beküldö egyesület ellen van téve ellenvetés: hogy tudnillik a' politikai unio titkos, nem törvényesen elismért társaság. Egyébiránt azt hiszem, hogy az orangista társaságok is titkosak.“ Goulburn: Az orangista társaságoknak adott válaszok elöterjesztését nem ellenzi.“ Shiel: „Hát Wellington hg. válaszát?“ Goulburn mellözve felelt. Shiel: „Úgy hát inditványt teszek.“ O' Connell erre igen hevesen kikelt az orangista egyesületek ellen, 's nyilványítja, hogy azok titkosak, titkos esküjök van; 's a' szentirásból következö vers is elöfordul abban: „ázzék lábad ellenséged vérében, 's az ebek nyelve legyen abban vörössé.“ Shiel martz. 9én csakugyan megtevé az inditványt, melly heves vita után el is fogadtatott.

A' felsöház válaszfölirási vitájából következ-

ző vázlatban adjuk Brougham lord beszédét, melyel a' ministeriumot 's a' mostani lordkanczellárt megtámadá. Kikelt különösen azon okoskodás ellen, mellynél fogva Wellington hg. a' volt ministerium föloszlatását azon okból állítá szükségesnek, mert Althorp lord atyja halála után a' felsőházba ment által." Ebből, ugymond Brougham azt lehetne következtetni, mintha a' volt ministerek hivatalaikban nem azért állottak volna, mert hiven szolgálták a' koronát 's rendszabályaik helyesek valának, hanem mintha hivataljok tartása a' 78 éves Spencer gróf életétől függött volna (kaczaj). Valóban azt látszik a' ns hg. mondani akarni ezzel: „mihelyt Spencer gr. meghalt, a' ministeriumot föl kelle oszlatni." A' ns hg. ezúttal Grey lord tekintetére hivatkozik, ki maga állítá, hogy Althorp neki jobb keze az alsóházban. Igy szokták némellyek czéljaikra a' szentirást is idézni, 's a' szavak nem igen akarnak illeni, mig el nem csavarják azokat. Különös! Grey gr. szavai most a' ns. hgnek 's hiveinek decus et tutamen (ék és védszer). De mihelyt a' ns. gróf más beszédebeli kifejezésére emlékeztetem, bálványuk képét darabokra törendik a' toryk 's becsoszlopáról letaszítandják. Én nem mertem volna e' tekintetre hivatkozni, nehogy a' barátság részrehajlásáról vádoltathassam. De mivel a' ns hg. jó példát adott, meg fogja engedni, ha én is fölhozom ns barátom egyik kifejezését, mellyet mult septemberben tőle mintegy 3000 ember hallott 's tetszéssel fogadott. „Ezen toryk, monda Grey gr., kik most nevöket szégyenlik 's ujabb conservativ czimök alá bujnak, azt hiszik e, hogy még egyszer kezökre keríthetik az ország kormányát? Am próbálják!:" A' szemközt ülő ns lordok mozgásaikból azt látom, hajlandók hinni, hogy Grey lord e' kifejezéssel komoly szándékból kivánta nekik azt tanácslani, vennék által az igazgatást? (kaczaj). De bezzeg ns barátom még azt is hozzá tette: „Ők, e' toryk, a' kormányt átvenni! Ám probálják, de majd meglátják, mit fog erre az ország, mit az alsóház mondani." 'S ezután előhozá a' ns gróf okait, mellyeknél fogva ezen történetet általjában reményletlen-lehetetlen- 's nevetségesnek tartá. Althorp lord kilépte a' kabinetre nézve nagy veszteség volt ugyan, 's mi e' szomoru esetet sokkal előbb, mint sem a' közönség Spencer lord halálos betegségét megtudá, fontolatra vettük, 's készek voltunk ns barátom segélye nélkül is tovább folytatni a' kormányozást. Az sem igaz, hogy ns. barátom, ki akkor a' kormány feje volt, (Melbourne lord) ő fölségének legkissebb kétséget mutatott az iránt, hogy nem lesz képes magát a' hivatalban megtartani, ha ő fölsége benne akarná meghagyni. A' királynak a' korona fő tisztviselőjit választó hatalom nem saját czélaira van adva, mert a' király nem valami párt, melly nyer vagy veszt. Az ő hatalmai csak rá bizott zálog, 's azok alkalmazása kötelességinek legfőbb teljesítése. Az alkotmány nem azt kivánja, hogy a' király e' vagy ama' beszédek szerint cselekedjék, 's ha talán valaki azt kiáltaná: „Istenért! mentsetek meg e' ministerektől;" vagy egy másik: „Én e' lordot, v. ama' grófot nem szenvedhetem;" ez nem volna igazi előjoga a' koronának. Nem történt tehát alkotmányszerűleg, hogy a' korona nyomos ok nélkül bocsátott el ministeriumot, 's nevezett ki másikat. Én csak két esetet tudok, hol hasonló lépés történt olly időben, midőn a' parliament együtt nem volt: 1) midőn Granville lord IIdik Györggyel a' kormányság iránt czivakodott; 2) Chatam lord igazgatása után. Fölszólítom a' házat: mondja meg, ha a' Stuartok és Tudorok idejétől fogva történt e, hogy ok nélkül tétettek le ministerek? Fox betegségét emlitem, mellyre halála meg is esett; 's még sem történt változás a' következett martziusig. Ezúttal pedig, ok nélkül elküldik a' ministereket, — hallatlan eset! — a' parliament távollétében, föloszlatják magát a' parliamentet is, 's az uj trónbeszédben azt mondják: az ország négy év óta csöndes 's teljes békében van; a' volt ministerium egyik rendszabályát sem kelle másítani, 's valamennyi általa előkészített törvény ollyan, hogy a' megkezdett ösvényen szándék tovább haladni. Itt, úgy látom, a' ministerek a' legvastagabb következetlenségbe buknak. Elüzik a' volt ministereket azon ürügy alatt, hogy, miután Althorp lord nagyrabecsült szolgálatit elveszték, azok az alsóház bizodalmát többé nem birják; azután pedig föloszlatják a' parliamentet, mert az alsóház a' volt ministereket fogta volna követni. (halljuk) Melbourne igazgatása tehát összezúzatik, mert nem igen birá az alsóház bizodalmát, az alsóház továbbá föloszlatik, mert amaz igazgatásba sok bizodalmat vala helyzendő. Ám burkolják mind ezt bármi szép szókkal gőzbe, ködbe! még is igaz marad. (halljuk!). A' parliament első szavazása, ha föl nem oszoltatott volna, nyilván meg fogta volna mutatni, hogy a' ministerek még mindig birták az alsóház bizodalmát. Választás által remélették tehát a' községek bizodalmát megnyerni. 'S még most is azt hiszi a' ns hg. hogy nem hibázott. Igen, ha ez utóbbi napok történetei az emberek emlékezetéből elenyészhetnének, ha a' kormány jelöltje választatott volna meg speakerré, akkor a' herczeg merész számolása talán beteljesült volna. De a' mi megtörtént, azt nem felejthetni többé el. 1688 óta nincs példa, hogy a' ministerium az uj parliament első napján leszavaztatott volna, 's még mi több, olly parliamentben, melly azért hivatott össze, hogy a' nép érzelmei ismér-

tessenek meg. Igen is a' mostani parliament első napján, ugyanazon helyen, honnan a' parliament föloszlatása eredt, a' nemzet véleménye többségben nyilatkozott a' ministerek ellen. Ezen eset egyetlen 's példátlan történetinkben. 'S illy alapra kivánja igazgatását a' ns hg. épiteni? Illy előzmény után számol még a' községek bizodalmára? De most jut eszembe, a' miniştereknek még más okaik is vannak sükerre számolni. Ők, ugy akar látszani, most egyszerre mind elszánt reformerekké lettek. A' toryk most extoryk, 's minthogy azt mondják, higye az ember nekik. „Ha reformszabályokat akartok, támogassatok minket, mi szintolly jó reformerek vagyunk mint ti.“ Ah! 's ugyan mióta? A' választás óta, vagy talán a' speakerre történt szavazás óta? Mióta reformerek ő kegyelmök a' tized dolgában, a' testületek ügyében, a' törvényszolgáltatásban, 's a' dissenterek sérelmeikben? olly tárgyak ezek mind, mellyekről csak néhány hónap előtt egy kukkot v. mukkot sem akarának hallani, 's ha valaki azokat sürgeté, zendítőnek nevezék 's vádolák, hogy lerontja az egyházat, hogy őrült kaponyát hord vállain 's áruló szivet keblében. (halljuk! halljuk!) 'S mikor történt e' csudás változás? Kevésb idő mint 24 óra alatt őszinte reformerek és becsületes destructivek lettek ugy annyira, hogy idejök sem volt a' fölhagyott elvekért gyászolni, könnyekre olvadni, 's törődött sziveik fölött sohajtozni. Legjegyzésre méltóbb jegyzés, millyent valaha mint statusférfinak philosoph és világi embernek volt alkalmam tapasztalni. Sokáig és sokat éltem a' világon; megvigyáztam a' jót 's roszat okaiban és következéseiben; de tapasztalásom óvogat hinnem a' hirtelen megtérésnek. Hogy férfiak, kik egész éltükön által a' status-intézvényekben minden másitástól irtóztak, minden javítást, mint ujitást megvetének, a' reformot (javítást) fölforgatással cserélték föl, egyházi 's világi intézvényink legszélsőbb külrészeit is érintetlenül akarák megtartani, mint a' reform legkeserübb ellenségei minden arra vezető rendszabályt sok év óta ellenzettek, hogy illy férfiak egy éjen által reformerekké legyenek, olly tünemény volna az emberi természetben, mellyet semmi philosoph, semmi politikus sem fog józanon lehetségesnek tartani. Már korábbi megváltozásuk is elég gyanus vala, 's alig vagy épen nem tudom, mit mondjak a' másodikról. A' mostani ministerek valaha keserü ellenségei voltak a' katholikus kérdésnek, 's nem senki nagyobb mint elődöm, 's most a' hadiszerencsénél fogva utódom. Akkor a' kormány közel volt e' kérdés miatt az elbocsáttatáshoz. Minthogy a' megholt Huskisson ur 's én tudtuk, mi történik Windsorban, tüstént megegyeztünk azon nyilatkozásra az alsóházban: mi azon föltét alatt, hogy szempontinkat a' katholikus emancipatio iránt megmásitsuk, semmi esetre sem fognánk hivatalt elvállalni. Ez akadályozá meg a' ministerium elbocsáttatását, 's a' katholikusok emancipatioja meg is lett. (halljuk! halljuk!) De akkor rútul el hagyám magamat vakittatni. Azt hittem, hogy a' ministerek meggyőződésbül az emancipatio szükségéről, szavaztak mellette; de úgy találtam később, ezt csak azért tették, hogy hivatalaikat megtarthassák. Az érzelemmásitás hasznukra volt, de azt hittem, hogy férfiak illy játékot ártalom nélkül az országra nézve másodszor nem játszhatnak. A' ministerek illő próbaidöt kivánnak; nem volt é egész életük folyvásti próba 's e' próba nem vezetett é meggyőződésre? Mit tettek a' ministerek, hogy megtérteknek mutatkozzanak? Azt igérték, uj embert fognak felölteni, 's minden lehetséges egyházi és világi reformot támogatni. 'S ki hinné, hogy legelső cselekvésök is a' reformált parliament föloszlatása volt, hogy az által a' reformereket, kikkel már úgy is közösnek szinlették dolgukat, nyakukról elparancsolják? — 'S nincs e országszerte tudva, hogy a' mostani kormány az utóbbi választásokon mindenütt az antireformereket támogatá, 's még azzal dicsekszik, hogy soraiba 95 uj tagot nyert? Ez é reformi érzelmök próbája? (tetszés az oppositio részén.)“ Ezután Brougham l. azon hirre tért, mellynél fogvást a' ministerek veszteségi esetben föloszlatni szándékoznak a' parliamentet, 's azt állitá, hogy ha ezt merészlenék, az alkotmány és trón megtámadtatása vétkesivé tennék magukat. „Azonban, folytatá a' lord, én semmi föloszlatástól nem tartok; de bizonyos vagyok e benne, hogy a' ministerek maga a' reformbill ellen nem szándékoznak e valamit tenni? Ha azon kifejezésekre emlékezem, mellyekben a' mostani kormány tagjai a' reformbillről szólának; ha jóslataikra emlékezem a' következések iránt, mellyek a' reformbillből fognának folyni; ha rá emlékezem, mikép mondogaták, hogy az alsóházat demagógokkal fogja megtölteni, a' tulajdont földulni, 's a' koronát a' király fejéről lerántani; ha minderre visszaemlékezem, 's még többekre, miket a' mostani ministerium a' reformbill kikerülhetlen következései gyanánt előre jelentett, eszelősségeknek lehet é aggodalmimat nevezni, ha olly kisértésektől tartok, mellyek a' reformbillt legalább részben megsemmítik? A' ministerek, ha akkori nézeteik, mellyekről azt állitják, hogy azokat nem másitották meg, csak félig őszinték voltanak is, következősség, becsület és lélekisméret által valóban kötelesek megtámadni a' reformbillt. Hasonlati esetet hozok föl. Tegyük valamelly rendszabály általment a' parliamenten, melly minden

elveimmel ellenkezésben volna, mellyekhez egész éltemben ragaszkodtam, 's e' rendszabály még fönállana, midön én a' kabinetbe lépnék, kérdem: nem érzenék e kötelezést, megtámadni e' rendszabályt, ha én azt igaztalannak ismérném elvében, 's ártalmasnak az ország intézvényeire nézve? Becsület és lélekismeretnél fogva kötelesnek érzeném akkor magamat oda törekedni, hogy törültessék az el. Szintugy, tegyük föl, ha Angliában nagy zaj támadna a' barnák fölszabaditatása ellen, zendüléssel, gyilkolással, agyonveréssel, 's czukor-kimaradással fenyegetőznének az angol vásárról 's azt kivánnák ezen lárma következésében, törleszteném e' rendszabályt el, — én, az emancipatio elszánt barátja, az eltörlés mellett fognék e szavazni? Bizonnyal nem. Nem csak ellenvetéseket nem fognék ellene tenni, hanem ellen is szegülnék annak. Szintazon elveknél fogva k e l l a' mostani ministereknek a' reformbillnek legalább részletes eltörlesztését javasolani és, — ám bizzék benne az ország, — meg is fogják azt tenni, mihelyt conservativ többséget nyernek az alsóházban. (Halljuk! halljuk! az oppositio részről.) Az igen tisztes baronet (Peel) nyilványitása szerint a' reformbill már most része az országos alkotmánynak. Igaz; de az igen tisztes baronet az elporlott várhelyeket (borough) is az alkotmány részeinek nézte. A' reformbill eltörlesztése ürügyéül majd azt mondanák a' ministerek: „Jól van, de nagy a' visszahatás, 's nekünk ama' rendszabályt el kell törlenünk." Ez lenne annak következése, hogy ma illy véleményekhez, holnap másfélékhez szítanának, mellyeket úgy tehetni félre, 's úgy cserélhetni föl, mint a' köpönyeget. (kaczaj 's tetszés az oppositio padjain). Azért ne engedje magát az ország a' toryk, vagy mások reform-igéretei által elámíttatni; hanem bizalommal seregeljen a' nép azok körül össze, kik elveikhez hivek maradtak, 's a' nép ügyét soha nem árulták el. Millyen lehet ezen küzdés kimenete, azt én előre meg nem mondhatom; de arról erkölcsileg meg vagyok győződve, hogy ha megkisértenék erőszakkal ijesztgetni az angol népet 's ellankasztani ismételt parliament-föloszlatásokkal; ha mondom a' ministerek megkisértenék, miután szándékosan 's ünnepélyesen a' nép érzelmére hivatkoztanak, félretenni ezen érzelmet; ha megkisértenék, a' népi képviselők által kifejezett népérzelem ellenére 's daczára folytatni a' kormányt: akkor mondom, jaj azoknak, akárkik legyenek! kik az országot községei megegyezése nélkül merészlenék kormányozni, 's egyik házat a' másikkal ellenzésbe hozni. Akkor a' legroszszabb faju despotismus uralkodnék rajtunk, 's átokkal terhelt. 's minden tisztelettől megfosztott aristokratia. (Öst. Beob.) A' mostani ministerek ha nem daczolni is, de úgy hiszem, félre akarják tenni a' nyilványos véleményt. Ők bizonyosak a' többségről a' felsőházban, 's azért tekintet nélkül akarnak bánni az alsóházzal. Reménylem e' határozásban meg nem átalkodnak; de ha úgy, akkor nem akarom megmondani, mik lesznek következései. — Lyndhurst a' mostani lordkanczellár különösen azt tagadá, hogy ő nézetét a' katholikus emancipatioról azért másitotta meg, hogy hivatalában maradhasson meg. Azután a' trónbeszédre menvén által, azt ügyekezék megmutatni, hogy az a' mostani ministerek előbbi érzelmei 's nyilatkozásaival teljesen megegyező. „Mikép állíthatni tehát, úgymond a' szónok, Brougham lord felé fordulva, hogy a' trónbeszéd reformokat ajánl, mellyek a' ministerek valamennyi előbbi nyilatkozásival ellenzésben állanának?" Brougham rendre kiáltá a' szónokot, 's bizonyitá: ő soha nem mondotta, hogy a' trónbeszéd reformbeszéd (nagy kaczaj), hanem csak, hogy a' ministerek reformereknek mondják magukat; azonban olly általányos határozatlan kifejezésekben készült trónbeszéddel lépnek föl, mellyről senki sem mondhatja, reformbeszéd e vagy sem; (halljuk! halljuk!) Lyndhurst lordkanczellár előadása után még néhány szóváltás történt a' két lordkanczellár közt, melly alkalommal Brougham lord ismét kemény kifejezésekkel élt. Nagy kaczajt okozott, midőn a' vita végével a' lordkanczellár bocsánatot kért, ha a' vita tüzében némi heveskedésbe jött volna, Brougham lord pedig hévvel mind e' mellett azt nyilványitá, hogy ő abból a' mit mondott, egy szót sem húzhat vissza, t. i. hogy a' ministerek már a' katholikus kérdésnél minden elveikről lemondottak, csak-hogy helyeiket megtarthassák; 2) hogy az ország nem csalatja meg többé magát. — Rendkivüli alkalommal Londonból érkezett hir martz. 11ről, Chandos marquis tultory csakugyan megtevé az inditványt a' malátaadó-eltörlés iránt, melly a' ministeriumot nagy zavarba ejthette volna, de az alsóház 350 szózattal 192 ellen az inditványt félreveté. — Sir Fr. Burdett Westminister választójitól a' küldött követséget, melly előterjesztéseket tön neki eddigi viselete miatt a' parliamentben, nem igen kedvezőleg fogadá 's jövendőre kiméltetni kérte magát az eféle szemrehányó látogatásoktól.

Londonban martz. 6án estve Wellington hg visszaléptéről a' hir olly állapodást nyert, hogy minden ember hitte azt. — A' martz. 7iki vita 's végzés az orangista egyesületekről, mint szinte, hogy fölhagyott azzal Peel, noha Shiel ur inditványa ellen nyilatkozott, a' ministeriumnak uj nehézségekre nyit forrást. A' hir kiléptéről már régen szállong, 's mindenki ahítva várja valósulását. — Shiel ur martz. 6ki inditványa vitájából következőket közlünk: Mind Goulburn mind Peel oda nyilatkoz-

tanak, hogy midőn minister fölirásokat elfogad, ha azok társaságtól jönek is, nem a' társaság végett történik, hanem azon minden angol előtt szent jog miatt, mellynél fogvást minden brittnek szabad kérelmi uton járulni a' királyhoz. O' Connell azonban megmutatá az orangista egyesületek törvénytelenségét, 's hogy ezen egyesületek azért nem üldöztetnek, mert a' kormány kötelességét nem teljesíti, 's mert a' kormány csupán ezen társaság tagjai által van körülvéve. Az inditvány nem csak orangista egyesületek fölirásai, és az azokra adott válaszok előterjesztésére, hanem a' birminghami politikai unio fölirása, 's a' királynak arra adott nem kegyes válasza úgy szinte egyéb oklevelek elömutatására volt intézve; mellyek az orangista egyesületek törvénytelenségét tanusiták. Shiel azután egész csoport fölirásokat említe, mellyeket az orangista egyesületek mint ollyanok nyujtottak be, 's megmutatá, hogy az említett egyesületek már régóta törvényteleneknek vannak az irlandi fő tisztviselők által elismérve. Szemökre veté tovább a' ministereknek, hogy az orangistákkal engedik nyilván lakomázgatni 's vendégeskedni a' kormány tagjait, holott Wellington hg. ministeriuma alatt azonnal letétettek azon kormánytagok, kik csak gyanuban voltak is, hogy érintetbe jöttek a' katholikai egyesületekkel. O' Connell, miután Shiel inditványa elfogadtatott, ujat jelente martz. 27re, hogy az orangista egyesületek parliamenttörvénynél fogva törvényteleneknek nyilványittassanak 's törlesztessenek el. — Az Antiquaból érkező hirek örvendetesnek irják a' sziget állapotját, különösen dicsérik a' barnák azon készségét, mellyel a' mostani rendszerhez alkalmazkodnak. Úgyszinte kedvesen fogadák a' fiatal barnák oktatására állított iskolákat. Azonban nem fogadá el az antiquai törvényhozó gyülés azon tervet, mellynél fogvást a' kiköltözés Angliából Antiquába köz és országos ügynek tekintessék, 's mint ollyan mozdíttassék elő. Nincsenek ugyan ellene, hogy költözzenek oda egyesek, de országos ügygyé nem akarnák azt tenni, nehogy az angol börtönök 's pórság seprejével jöjenek a' szigeti munkások érintésbe, mi természetesen elroszítaná őket.

FRANCZIAORSZÁG.

A' cholera Marseilleben ismét dühöngeni kezd. 68 beteg közt 49 cholerabeteg volt. — A' követház által kinevezett nyomozó biztosság a' dohányi egyedárosság iránt a' párisi lapokban részletes előadatását vétette föl mindazon kérdésnek, mellyek megoldatását szükségesnek 's használatosnak látja. E' kérdések különösen érintik a' dohánymüvelést, 's a' vele-bánást, úgyszinte azon föltétet, ha szabad lenne annak köz termesztése, valamint a' termesztés elnyomatása föltétét is; érintik továbbá a' dohánykereskedést 's készitésmódját, az utóbbit a' szabadkészités föltételével, szabad eladással, úgy szinte a' készitést kizáró szabadékostul (privilége). A' rendkivüli alkalommal érkezett martz. 13ki Moniteur három kir. rendelést közöl előbbi napról, mellyek elsőjében Broglie hg ministertanácsi elnökké, és külministerré, a' 2dikban Rigny gróf ministerré neveztetik tárcza nélkül; a' 3dik ezt a' hadministerség ideigleni vitelére bizza meg.—Szinte a' Moniteurben ugyanezen napi czikkely jelenti, hogy hirnök indult el Pétervárba Maison marsalhoz a' hadministerségi tárczával őt megkinálandó. — A' követházban martz. 11én csakugyan megtörtént Sade ur előre jelentett közbenszólta. Sade azt nyilványitá: honnan van az, hogy olly nehéz a' ministeriumot összealkotni? A' statusügyek már két hét óta veszteglenek, 's a' kamara 3 hét óta vár. A' kamara ugyan nem nyúlhat a' korona azon jogához, mellyel ez tisztviselőjit választhatja, de legalább ugy intézhetni azt, hogy a' ház többségében alapuljon az uj ministerium. Guizot azzal mentegeté a' ministeriumot, vagy is inkább Lajos-Fülöpöt, hogy a' választást a' kamara közbenjárása csak háborithatja. „Mi, ugymond, nem adhatunk más fölvilágitást, mint azon ohajtásunkat, hogy a' választás az ország és korona érdekében történjék. Mauguin ur megjegyzé, hogy mivel kir. rendelések naponként iratnak alá, van ministerium; 's épen azért mivel van, nem igen siet a' korona ujat alkotni. A' volt ministerek, minthogy tudják, hogy mások kerestetnek, lanyhán 's megeresztve viszik a' kormány gyeplőjét, 's minthogy valamennyi megyeispán Parisban mulat, a' status-ügy illy halogatás miatt sokat szenved. Mondjanak csak le a' ministerek komolyan és határzottan! majd kénytelen lesz a' korona magának ministereket választani. — A' nagy vitázat vége a' lett, hogy a' kamara e' kérdés elhalasztatását szavazá. — A' párisi féktörvényszék előtt bizonyos Auguer de St. Sylvain ur pöre forga, ki magát V. Carlos magányos titoknokának nevezi; vétke abból állott, hogy magának és d. Carlosnak Londonban a' fr. követségnél két hamis útlevelet adatott, 's d. Carlos utaztát Franczia országon keresztül Spanyolországba igen igen könnyítette. Védelme pedig abból: hogy a' Londonban (habár a' franczia követségnél is, de nem franczia földön) elkövetett vétséget franczia törvényszerint nem itélhetni el. A' törvényszék őt vád alul csakugyan föl is menté, de három hónapi fogságra itélte azért, mert Dieppeben az útlevél átcseréltekor, tehát már Fracziaországban is, hamis névvel irta magát alá. —

SPANYOLORSZÁG.

Gen. Valdes az uj hadminister feb. utólsóján

érkezett meg Madritba 's hivatalát azonnal átvevé. A' nép jó reménnyel van felőle 's befolyásánál fogvást a' ministeriumtól határzottabb irányt vár, mert jól ismért charakterénél fogva bizton fölteszik róla, hogy némi előleges kikötések 's föltételek nélkül tárczáját el sem fogadta volna. Mint közösen vélik, ő nem sokára Torenoval szövetkezve, aligha egészen uj ministeriumot nem alakitand, melly az eddigi ingadozottnál erősb és népszerübb legyen. — A' királyné, irja egy levelező, martz. 10ikére határozta elutazását Madritbul Aranjuezbe, 's bizonyosan nem látjuk őt ősznél hamarébb, mert, e' kora elköltözés hosszu istenveled jele. Mig farsang tartott, több nyilványos mulatságban megjelent, meg névszerint azon pompás bálban, mellyet Toreno Afligidos-piaczi nagy palotájában adott. Nehéz lenne leirni e' mulatság fényét, melly majd napkeleti pompával vetélkedett; legszebb volt az mindnyája közt, mellyekre még Madritban emlékeznek. A' nép rosz nyelve e' majd királyi pazar fény miatt uj alkalmat talált fönakadni tömérdek gazdagságán egy financzministernek, ki 25000 francbul álló fizetése mellett, 50,000 francba kerülő mulatságot adhat.— A' procuradorok febr. 26ki ülésökben félreveték azon 400,000 real költség-javaslatot, mellyet a' kormány a' hangászati conservatorium föntartására kivánt vala; más nap a' ministerium megujitá kivánságát 's már csak 300,000et kért, de ez is megtagadtaték. Az Observador a' kamarának e' határozata fölött tetszését nyilatkoztatá, mivel ugymond, mielőtt illy fényüzési intézetekre törekednénk, megkivántatik az elkerülhetlen szükségü intézeteket virágzásba hoznunk 's azután ha tetszik illy fülkellemi ágakrul gondoskodnunk. Jó, hogy meg nem adta e' költséget a' kamara, mert az valóban inkább guny lett volna jelen köznyomoruságunkra. Egyébiránt a' conservatorium, ámbár néhány év óta áll fön már, még mindeddig legkisebb foganatra sem mutat. — Cadixbul febr. 28kárul jött tudósitás szerint S. Fernandoban az insurgensek egyik feje, ki a' tartományt föllázitani szándékozék, elfogatván, ez által igen messze terjedő carlista összeesküvésnek jöttek nyomára, minek következésében számos nagy tekintetü személy fogatott el, 's köztük Ugarte osztálynok is. A' pártosak terve oda czélza, hogy egy expeditio segedelmével, mellyet az ismeretes Moreno (ki Angliábul is megszökött) generalnak kell vala vezérleni, S. Sebastiant elfoglalják 's a' fellegvári foglyokkal, kik közt 400 carlista van, egyesülve, d. Carlost kiáltsák ki. — A' febr. 21ikeig terjedő lissaboni lapok semmi nevezetest nem közlenek azon jelentésen kivül, hogy a' coimbrai püspök a' ministeriumból kilépett, 's helyette Pereira ur, ki előbb tengerügyi minister volt, vállalá föl a' belügyek hivatalát.

NÉMETORSZÁG.

Freiburgból, martz. 1röl irják, hogy a' kormány ismét rendszabásokat készül tenni, mellyekkel a' schweizi határszélen minden beütést visszaűzhessen. Ugyan is február végén parancs érkezett a' freiburgi tisztséghez, hogy állomásról állomásra Baselig, 's onnan Constanzig 90 négylovas kocsi tartassék készen, mellyeken bizonyos számu seregosztályt a' lehető legnagyobb gyorsasággal lehessen szükség esetén tovább szállitani. E' hirt a' sváb Merkur közlé. —

Wirth doctor, ki Kaiserslauternben ül fogva, most munkával foglalkozik a' müveltség történeteiről, melly ugyanott I. I. Taschernél fog megjelenni. Az első kötet már sajtó alatt van; 's f. évi husvétig bizonnyal ki is jövend. E' munka ment minden politikától. Szakadatlan előhaladása a' müveltség és emberiségnek, ez ama' nagy czél, mellyet a' szerző e' munkában szüntelen szem előtt tart, 's azt elérni ügyekszik. Egészen uj nézeteket foglal magában, különösen a' természeti tudományok körében, 's a' napjárás törvénye tekintetében; mindenek előtt pedig azon fontos állitást, hogy a' földtest nagy változási (revolutioji) időszakos események, mellyek a' napjárás következésiben a' föld nagyobb mozgás-időszakaitól függenek, azért is szabályos időközökben megmegujulnak (visszatérnek) 's innen kiszámithatók is. — Az amsterdami Handelsblad megjegyzi az angol trónbeszédre: „Ügyünkről e' beszéd kevés említést teszen. Ohajták 's várták: a' király reményét fogja kifejezni, hogy az alkudozások majd ismét föl fognak vétetni; minderről azonban a' trónbeszéd egy szót sem mond. Olly hallgatás ez, mellyből kivehetni, hogy az angol kabinet az alkudozások isméti fölvételét nem olly igen sürgetve szükségesnek véli, de tovább azt is láthatni, hogy a' belső ügyek fogják még egy ideig az angol kabinet figyelmét föleg elfoglalni.“—

TÖRÖKORSZÁG.

A' szerviai szélekről mult feb. 22röl jelentik, hogy a' szerb népi gyülés munkálatai sebesen haladnak; mint mondják Milos hg népének fontos jusokat engede, 's az azokat magában foglaló irományra mind a' fejdelem, mind az országgyülés meg is esküt már. A' fejdelemnek a' képviselők által országos költségül évenként 240,000 forint ajánltatott; hitvesének 100,000, mindegyik fijának 40,000.; testvéreinek 20,000. A' minisierek Serviában felelősek, 's 12 főnyi, holtig tartó tagból álló tanács fog szerkesztetni. Többnyire a' nép és fejdelem egy értelmen van. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

25. szám | Pest, szombat martzius 28kán | 1835.

Foglalat: Magyarország (országos küldöttség Bécsben a' fölségeknél 's főhgeknél 's a' tőle általnyujtott fölirás; magy. tud. társasági jelentés; gyász-ünneplések b. t. Ferenczért Pesten; Horhy István pomológ; Hegyaljai borkereskedési társaság.) Anglia (alsó 's felsőházi vitázatok martz. 9—12ig 's t.) Francziaország (Montlosier 's a' majoratus ügye; Algier; lyoniak pere; Marseillei jótékonyság; az uj ministerek 's t.) Spanyolország (Toreno bálja 's t.) Németország (poroszmexicoi kereskedési szerződés, külföldi gyászok 's t. ef.) Amerika (Adams; alkotmányczikk- másitási javaslatok 's t.) Belgium (Biesme közbenszólta) Schweiz; Dánia; Olaszország; Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban martz. 20ikán, a' már közös egyezést nyert uj fölirás utóljára elegy ülésben fölolvastatott és szokott módon lepecsételtetett. (lásd alább). Egyszers. mind mind a' két tábla részérül kineveztettek az azt átnyujtandó küldöttség tagjai. Névszerint a' fő RR. részérül: Pyrker László pátriarcha-érsek, mint szónok, gr. Nádasdy Ferencz és Haulik György püspökök, Cziráky gr. ország birája, Keglevich János gr. Batthyány Fülöp hg. Csáky Károly gr. Teleki József gr. és b. Bedekovich Lajos főispánok, továbbá Zichy Károly gr. Vay Miklós b. Eszterházy Károly gr. id. b. Jeszenák János, Szápáry Sándor gr. és ifj. Pálffi Ferencz gr. A' RR. részirül: 's névszerint a' kir. táblától Platthy Mihály, Gosztonyi Miklós, Reviczky Imre, és Sombory Imre; Horvátország részérül Busán Herman; az egyházi rendbül Németh György, Frimm János 's Tersztyánszky Imre, Balassa Gábor és Villax Ferdinand; a' megyei követek közül: Szél Imre, Géczy Péter, Jeszenszky János, Szluha Imre, Noszlopy Ignácz, Répásy Leopold, Markovics András, Szallopek Janos, Bencsik János, Borsiczky István, Prónay János, Platthy Gaspár, Péchy Ferencz, Justh Ferencz, Majthényi Antal, Andrássy József, Bernáth Zsigmond, Vay János, Péchy János, Palóczy László, Pfanschmidt Eduárd, gr. de la Motte Károly, Brezovay József, Bárczay József, b. Prényi Gábor, Beöthy Ödön, Bene József, Pogány József, Aczél Sándor, Hertelendy Mihály, Petrovich Tódor, Mihálkovich József, Szlávy László és Németh Lajos; városi küldöttek közül: Havas József, Szarics József, Vághy Ferencz, Stajdacher József, Dienes István, Poroszlay Fridrik, Klapka József, Stand Pál, Klobucsarich Károly és Markovich Antal. E' küldöttségi tagok, kikhez a' RR. részérül közkivánatnál fogva még a' mélt. Személynök is csatlakozék, más nap azonnal utnak indultak 's oda mulattok alatt martz. 26kaig ülések nem is tartattak. Martz. 23kán Bécsben e' számos küldöttség tagjai a' magy kir. udv. Kanczellaria épületében összegyülvén, onnan délelőtti 11 órakor ünnepi menetben a' cs. kir. lakba menének, hol szokott udvari szertartásokkal fogadtattak. A' Fölség elibe bocsáttatva, Pyrker László ő excja mint a' küldöttség szónoka diak nyelven velős és a' küldetési czélhoz alkalmazott beszédet mondott, mellyre ő Fölsége kegyes szavakban szinte diák nyelven méltóztatott felelni. Ő Fölségétül a' küldöttség a' föls. császárné és királynéhoz ment, ennek is megtenni tisztelő udvarlását. Ő fölsége a' küldöttséget kegyesen fogadá 's a' fentisztelt patriarcha diák beszédére diák nyelven méltóztatott válaszolni. Ezután a' küldöttség Ferencz Károly ő cs. fönségéhez 's végre a' Károly főhgnél összegyült többi cs. főhghez ment, illő tiszteletét 's a' föls. ausztriai Haz összes tagjai iránt viseltető szives hódolását kijelenteni. Mindenütt kegyes vala fogadtatása. Délben a' küldöttség számára a' cs. kir. udvarban pompás ebéd adatott, mellynél azon tiszteletes csendbül, melly egész tábla fölött uralkodott, tisztán lehete latni azon őszinte mély bánatot, mellyel a' legjobb fejdelem elhunytán minden magyar szive telve van. Csak az uj országló Fölség, 's az ausztriai Ház összes tagjaira emelt áldomás-poharak szakasztak félben az ünnepi komolyságot. — Nem csak meghagyásbul de személyes ohajtásbul is kivánák még a' küldöttség tagjai ő fölségénél az özvegy császárné és kor. királynéjoknál is megtenni tiszteletjöket; azonban ő fölsége azon mély bánattól, mellyet föls. férje elhunytán érez, 's mellyet a' küldöttség megjelenése csak megujitott volna, még igen illetődve, a' tisztelkedést megelőző kegyes köszöneti üzenetével elmellőzte.

Az említett fölirás következő:

Felséges Császár és Apostoli Király! Legkegyelmesb Urunk! Felette szomoruan hangzanak a' magyar nemzet szivében vissza Felségednek azon tisztelő fiúi bánatos szavai, mellyekkel e' hónap 3kán hozzánk intézett kegy. levele által dicső emlékezetű Atyja fels. I. FERENCZ Urunk és Királyunk halálát tudtunkra adni, 's egyszersmind minket e' miatti fájdalmában részvétre szólitani méltóztatott. Elhunyt fejdelmünkben siratnak Felségeddel együtt minden hiv alattvalói egy szeretett közös atyát; mi pedig nem találunk szavakat, mellyekkel érzékeny fájdalmunk sulyát kifejezhessük. — Elvesztettük ugyanis olly fejdelmünket, ki hív Magyarait fijainak vallotta; elvesztettük azt, ki országlása alatt a' fenyegetőző veszélyekkel teljes időkben, bizodalmát Istenben, 's népei szeretetében 's ragaszkodásában helyeztetvén — példás állhatatossággal veté elejökbe magát azon haboknak, mellyek lecsilapittatása olly nagy munkába került, 's olly sok áldozatokba telt; 's ki a' sokáig számüzve volt békességet, hű népei boldogságára, mind visszaszerzette, mind haláliglan meg is tartotta. Nem terjeszkedünk néhai Fels. Urunk 43 eszt. dicső országlása időszakának nagy nevezetességü történeteire, mellyek különben is Europa történeteivel levén összeszőve, elhunytakor már az idők évkönyveinek váltanak tulajdonivá, hanem néhai fels. királyunk fejdelmi fényes tulajdonságait, legforróbb hálájú emlékezetünkben tartván, Fölséged jelentett gyászában, azon igaz és állhatatos szeretetnél fogva is, mellyel a' magyar nemzet szeretett fejdelméhez viseltetni soha meg nem szünhetik, belső részvéttel osztozunk annyival inkább, mivel a' jelen országgyülésen is, mellyet az elhunyt felség

a' nemzet ohajtása szerint azért hítt-össze, hogy sarkalatos törvényeinek 's alkotványos jusainak fentartásával, a' köz boldogságot gyarapítandó uj törvények alkotására nyujtson alkalmat, mi is az Ő Felsége bölcseségétől 's igazságszeretetétől biztosan reménylettük, hogy mind azok, miket Hazánk igazainak 's boldogságának tekintetéből már fölterjesztettünk, Ő Felsége által teljesedésbe hozatnak. Emeli mindazáltal fájdalommal teljes keblünket, Fölségednek kir. 's fiúi legszomorúbb gondjai között tett azon megnyugtató kegyelmes 's egyszermind törvényes kinyilatkozása, melly szerint, sarkalatos törvényink értelmében, a' magyar nemzetet, arról méltóztatik biztosítani: hogy törvényeit, szokásait, igazait és szabadságit teljes épségökben sértetlenül fentartani fogja; 's ennélfogva erősen hisszük, hogy Felséged, a' jelen országgyülés szakadatlan folytatását is, azon kegy. és törvényes biztosítása tettlegi valósítása végett rendelvén, ama' köz remény és várakozás, mellyet ezen országgyülésnek egybehivatása gerjeszte, de mellynek teljesítésétől néhai Fels. Urunkat a' halál elzárta, — Felséged kegyelmes intézkedései alatt, még ezen országgyülésen betöltetnek — 's így a' megdicsőültek közé már föl emelkedett fels. Atyja szent árnyéka iránti tisztelkedése azon méltó nemével — a' magyar hív nemzetet is fels. személyéhez a' legnyájasb kötelekkel mind inkább és erősebben fogja csatolni. Ezen édes reményekközt Fölségedet azon királyi széken, mellyre a' dicsőségesen országló Ház és a' Nemzet közötti kölcsönös kötések szentsége hítta — teljes bizodalommal, és fiui tisztelettel üdvezeljük — 's ismételvén azon alattvalói hű és buzgó hódolásunkat, mellyet Fölséged szerencsés megkoronáztatásakor is már teljesíténk; az akkoron kiadott kegy. királyi hitlevelet, a' jelen országgyülésen törvényink sorába iktatni törvényes kötelességnek ismérjük; — 's a' Mindenható előtt esedezünk, hogy Felséged hosszas és dicső országlásával minket boldogítson; — vezérelje Fölségedet fejedelmi fényes pályáján, melly ezen nemzet alkotványa fentartására — 's olly számos milliók jólléte gyarapítására, Előtte nyitva áll. — Mi hivek fogunk maradni Őseink nyomdokaikhoz, kik törvényeiket, szabadságaikat fentartó fejedelmeik boldogsága és méltósága 's a' nemzet dicsősége ótalmára, magokat, és vagyonukat feláldozni állhatatosan készek valának, 's Felségedet, úgy a' kedvező szerencse örömei, mint a' bal sors viszontagságai között, mint törvényink és szabadságink Őrjét és Védjét, meghajthatlan hivséggel követni fogjuk. — Végre pedig legforróbb ohajtásinkat abban foglaljuk, hogy a' királyszék és Haza, a' megöröklő kölcsönös bizodalom ércz falaitól vétessenek körül — 's a' törvények szentsége, mint a' nemzeti szabadságnak, és a' királyszéknek is legbiztosabb ótalma — Felséged dicső uralkodása alatt öröküljön. Kik egyébiránt 's a' t.

Sz. k. Pest városa belső és külső tanácsa martz. 26, 27 's 28kán tette meg elhunyt I. Ferencz kor. fejedelmünk hamvainak a' végtisztelkedést olly gyászfénnyel, milly országunk fővárosához illő vala. E' végett mivel saját főszentegyháza beldiszesittetésén munkáltat mostan, a' sz. Ferencz rendiek temploma sanctuariumát, minden ablakit 's fő és felső mellékoltárit gyászleplezettel vonatá be, az oltári gyászboritványokra kétfejü sasokat keblökbe füzött országczimerekkel tüzetett, a' szentegyház közepén pedig egy szinte a' karzatokig érő sok lépcsőzetü gyászalkotványt emeltetett, mellynek csucsán sasczimerekkel környezett koporsó, hegyette a' birodalmi nagy korona, négy szögletén négyszegü oszlopon nyugvó négy királyi korona, az oszlop derekán az illető ország czimere 's a' t. valának szemlélhetők. A' lépcsőzet minden fokain körösleg égő gyertyatábor hinte világot a' komoly sötétletü szentegyházra. 26kán m. Ocskay Antal, 27kén m. Sztankovics János püspökök 's helytartósági tanácsosak, 28kán pedig n. Dercsik János k. tan. 's eszterg. kan. mutaták be az engesztelő áldozatot boldogult királyunkért teljes egyházi szertartással, a' ns. megye KK 's BRdei, hadi fő tiszti kar, városi bel és kültanács, minden helybeli hivatal 's mindkét nembeli mély gyász köntösü jelesbek ájtatoskodásuk alatt. A' templom kültérét tömérdek népözön lepé el. A' háromnapi gyászmisék alatt Eybler, Cherubini 's Mozart requiemét zengé a' teljes személységü kar, 's igy sziv és müvészet öszhangzólag buzga ns Pest városa részéről leróni a' hála végadóját azon fejdelem iránt, kinek kormánya alatt annyi jóllétre 's diszre volt magasodni szerencsés. Korher városi tanácsnok 's tb. maga 's polgártársi bánatos érzelmeit az üdv. fejdelem iránt egy nyomtatott gyászdalban is örökösité. – A' pesti angol kisasszonyok számos növendékeikkel martz. 23kán tartottak halotti misét néhai I. Ferencz királyunkért; a' pesti evang. hivek pedig martz. 22kén végzék gyászajtatosságjokat, midőn is Dobos János budai ref. pap magyarul, Kollár János németül 's Godra Mihály tótul adák meg az érdemdijt halotti beszédeikben az elhunyt fejdelem árnyékának. Végre a' pesti izraelitaság martz. 26kán délest nyujtotta be gyászkönyörgésit az Istennek az őt is kegyesen pártolt uralkodoért a' két városi tisztbatóságok nevesbei 's igen választott hallgatóság előtt. — Szivreható volt karénekesinek ömledő zengésü harmoniája, a' halotti beszéd 's könyörgés.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI JELENTÉS. Következő czimü 's jelmondatu szomorujátékok adattak be a' héti ülésnek, mellyek a' m. tud. társaság 184$\frac{4}{5}$beli szinjátéki 100 darab arany jutalmára most martz. 24kén estig, mint határnapig beérkezének:

1. A' haza áldozatja. *A' mivelt nyelv jele a' nemzet tökéletesedésének.* — 2) A' szerelem áldozatja, vagy Illok várának visszavétele. *Életem 's mindenem édes hazámnak van szentelve.* — 3. A' Jugovicsok. *Pro Patria pepigisse animam pulcherrima mors est.*

4. A' spanyol rév. *Nemo sapiens nisi patiens.*

5. Az eljegyzés éjszakája. *Több szem többet lát.*

6. A' hasonlás. *Lassan mennek messzire.*

7. Vérlakoma, vagy a' gyilokrend. *Quodsi me lyricis vatibus inseres, sublimi feriam sidera vertice.* Horat. — 8. Johanna. *A' gyenge nő is óriás, mihelyt nagy szenvedelmek megvarázsolák.*

9. Záh Klára, vagy a' bün ellensége. *Tetteink nagyobb részét a' szerencse zsarolja!*

10. A' rettentő itélet. *Nem sok de mindenem.*

11. Harmadik István. *Én is.* — 12. Gyász-alak.

For us, and for our tragedy
We beg yout hearing patiently. Shaksp. Hamlet.

13. Dölyf és szerelem. *Csak érdemért jutalm.*

14. Isabella. *Aut prodesse volunt, aut delectare poëtae.* — 15. Dijkard. *Das Wenige verschwindet*

leicht dem Blick, Des vorwärts sieht, wie viel noch übrig bleibt.

16. Indulatok viharja. *A' gondviselés látta az emberi élet hullámtengerét 's külde vigasztalókat. Elküldé a' játékszini muzát, szelidítni a' vadgonoszt, ébreszteni a' tompaérzésüt; nemes aggodalmat, kellemes borzadást éreztetni a' jókkal.*

17. Csáb. *Iró, ki a' sokaság tekintetét vadássza, szolgai lélek; ki senki itéletével nem gondol, magahitt esztelen.* 18. Az elhárított iszony. *Haza és haladás.*

19. Gróf Szeglérd. *Mi melegítheti a' nemes vért édesebben 's mi által felelhet az ember jobban meg titoktele ittlétének, — mellyben minden kétes 's hol még a' legvilágosabban látó lelki felemelkedéssel is csak sejdíthet, — mint midőn önállása helyén, mellyre a' sors állítá, hazája 's ez által a' mindenség tökéletesbítéséhez tehetsége szerint járul.* Gr. Széchenyi István Hitel. Mind a' 19 jelmondatos levélke töretlenül tétetett különborítékban a' társaság és a' mai előlülői helyettes Fáy András tiszteleti tag pecsétével a' levéltárba, 's a' kéziratokat általvette a' mult 5dik nagy gyülésben szavazat többségével választott 7 elitélő tag. Mi lesz a' siker? megmondja majd az ezen évbeli 6ik nagy gyülésben közzé teendő jelentés. Pesten, a' héti ülésből, martz. 26kán 1835.

Döbrentei Gábor titoknok.

S. Ujhelyből: A' mult évi Társalkodóban köz hirré tett Hegyaljai borkereskedési Társaság mult oct. 20 's 26ik napjain Mádon folytatva tartott üléseiben részvényeit számba vevén sajnosan tapasztalá, hogy azok az egyesület megindítására az előleges rendszabások 4dik pontjában meghatározott legkisebb mennyiségü 200-ra sem szaporodtanak, mit leginkább az aszuszölönek akkor még rendkivüli kevés-volta is okozhatott; ennélfogva magát forma szerint megnyitni 's elrendelni kedvezőbb időkre halasztotta. Miről, nehogy a' feloszlott társaság neve alatt valami álnokság keletkezni 's bármi kártékony próbát tenni merészeljen: — az egész nagy tiszteletü hazai Közönséget ezennel értesíteni kötelességnek tartá a' fenemlített társaság volt ideigleni Igazgatósága: b. Vécsey Pál; Dráveczky Ferencz; Fáy Ferencz.

Aradról ezeket irják: Horhy István Butyin mezőváros hites jegyzője mint igen tanult és tapasztalt gyümölcsfa-tenyésztő jeles növényiskolájáról nevezetes, 's gyümölcsfáit az Arad vidékiek kedvelve használják, 's méltán, minthogy a' nem rég általa nyomtatásban kiadott lajstrom szerint a' nemes szenvedélyü 's igyekezetü jegyző Diel Fridrich Aug. nassaui nagyhgi tanácsosnak, mint az eddig isméretes pomologok közt legtudósb 's hitelesb gyümölcsfa-nevelőnek, a' világ öt részeibül összegyüjtött több mint 600 alma és 400 körtvély fajaiból, közel 40 évi vizsgálódási után legjobbnak tapasztalt 34 alma 's 42 körtvélyfajait meghozatta 's azokat olly annyira elszaporította, hogy most majd minden fajból 50 's több darabbal is szolgálhat. Efölött meg is különbözteté a' fajokat 1) termésökre nézve, magas és törpe, sebes és lassu növésök szerint. 2) gyümölcsükre nézve, hogy a' nyáriakat kijebb, az őszieket beljebb, a' telelőket közép és kereszt nagyutakra lehessen ültetni a' gyümölcsösben. 3) szinökre nézve, hogy a' szinetlenektől szinesbekre, ezektől a' sikosakra változzék a' nézőpont; szóval izléssel 's tudományosan intéztessék a' faültetés, t. i. a' nagy fáké 4—5; középszerüeké 3—4; törpéké 2—3 ölnyire mindenkor keresztben egymáshoz. 4) az emészthetés v. fogyaszthatás idejére nézve, hogy a' gyümölcs javát a' tulajdonos használhassa. 5) javaslata szerint a' virágcserepek közt is méltán diszeskedhetnék termő gyümölcs kis csemetékkel beültetett néhány edény, főkép a' téli szines gyümölcsüekből, mellyekből uj gyümölcsfajokat is előteremthetni. Illy dicső, tápláló, gyönyörködtető 's hasznos szorgalomág által mennyi puszta sivatag helyeinket varázsolhatnók főkép a' fátalan sik alföldön paradicsommá! minél fogva kivánatos, hogy országszerte bár minden helység jegyzője illy jeles példa által ösztönzené lakos társit gyümölcsfa-tenyésztésre, nemesítésre 's a' legjelesb fajak szaporítására.

Pesten f. h. 25ikén Thuróczy József táblabiró ur hosszas betegeskedés után életének 68ik, 26ikán pedig Benyovszky Péter táblabiró 's k. táb. ügyviselő urnak hitvese, szül. Bacsák Anna életpályája 35ikében meghaláloztak. Az első egyedül özvegyet hagyott, a' 2diknak elhunytát bánatos férjén kivül 8 árva kesergi.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 9kén Canada ügye jövén elő némi kérelmek következésiben, a' vitatás sükere az lett, hogy biztosság neveztetett ki a' sérelmek vizsgálatára, melly egyszersmind módokat 's eszközöket is javasoljon azok orvoslatára. A' M. Post szomorúan hirli, hogy a' királyné martz. 8kán vasárnap olly roszul lett, hogy a' királyt a' kápolnába sem kisérhette 's még 9én is a' szobát vala kénytelen őrzeni. — Miután valamennyi liberalis vagy független lap igen kikelt Londonderrynek angol követté lett kineveztetése ellen Sz. Pétervárába, a' Morning-Chronicle ezt jegyzi meg: „Mi, ugymond, bizonyíthatni hisszük, hogy Londonderry marq. itthon maradand.“ — Az alsóházban martz. 9én Hume ur jelenté, hogy érettebb megfontolás után ő a' költségmegajánlás iránt igért indítványát annyiban szándékozik másítani, hogy a' költségek ne hat, hanem csak három hónapra ajánltassanak meg, de legujabb hirek szerint martz. 12ről ezen módositott indítványát is, mellyben a' költség-megajánlást csak 3 hónapra szorittatni javaslandó

vala, visszahúzta, minthogy az oppositio nagyobb része azt nem nézte olly elhatározó rendszabálynak, melly által az alsóház elég világosan kimutathatná bizodalmatlanságát a' ministerium iránt. Jelenté azonban, hogy e' helyett más irányt vend, mellyben a' ház bizalmatlansága a' ministerek iránt világosabban 's határozottabban ki lesz fejezve, 's azt első kedvező alkalommal meg is fogja tenni. — A' Times ellenmond a' Standard által közlött azon hirnek, mellynél fogvást orosz hajóhad jelent volna meg a' szigettengeren (archipelagus) mert alexandriai és stambuli egyenes tudósitások mélyen hallgatnak erről.

A' felsőházban martz. 10kén inditványt tett Roden gr. hivatalos irományok előterjesztésire a' nemzeti nevelés iránt Irlandban, mellynek további fönállása ellen is jelente inditványt. Ezen irományokból kitetszik, hogy Irlandban már 789 iskola nyer segélyt az e' végre fölállított nevelési biztosságtól, 's hogy ez még efölött 199 iskolának igért segedelmet. Lansdowne marq. örömét jelenté, hogy a' gróf megátalkodik indítványában, mert legjobb alkalmat fog nyujtani ezzel, hogy a' szemrehányások 's ellenvetések az uj jótékony rendszer ellen minélinkább előtünjenek. Erre Roden gr. reményli megmutathatni, mi rosz e' rendszabály, ha Irlandra nézve azt mint általányost akarják eszközlésbe venni. Az exeteri püspök, ki az inditványt támogatni ajánlkozék, azt ohajtaná, hogy a' hivatalos kimutatásokban a' kath. és protestans szülék gyermekei külön jegyeztetnének föl. — A' földmüvelés szükségéről panaszkodó kérelem fölolvastában alkalmat lelt Brougham a' malátaadó eltörlesztése ellen nyilatkozni. Teynham lord erre viszonzá: ha az öt millio fontnyi szalad-v. malátaadót mással pótolni nem tudják, figyelmessé teszi e' házat, hogy az országban 30 milliónyi alapitott tulajdon van még, melly eddig semmi adót nem fizet. Wellington hg erre azt válaszolá, hogy a' kérdés az alsóház elibe tartozik. Erre fölkelt Brougham a' külső politika néhány pontjait megérinteni. „igen fontos eset történt, ugymond ez utóbbi hetekben t. i. hat vagy nyolcz liniahajóból álló hajóhad elvitorlázta Maltából a' dardanellák felé. Ezen eset sok véleményre adott alkalmat, 's minden szempontból kétszeresen fontos, hogy Nagybrittannia e' pillanatban olly képviselővel birjon ott, millyennel valóban birnia kell. Ollyan legyen e' férfi, ki e' magas kötelességnek megfelel, tapasztalása széles legyen, észtehetsége átható, szemessége próbált. Wellington hg felelt: Hajóhadunk elvitorláztából azt követheztették, mintha komolyan meghasonlott volna Anglia a' pétervári udvarral. Én semmi illyest nem tudok, 's nem is tartom valószinűnek, hogy illy komoly meghasonlás történhessék. Amaz udvarhoz küldendő követre nézve megjegyezhetem, hogy az oda kinevezett ns lord elutazand, mihelyt arra kedvező idő eljövend.“ Brougham ismétlé, hogy ő Russziáról csak annyiban szólt, mennyiben a' hirt akará megérinteni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 12kén jelenté az elnök, hogy indítványát Duchatelier ur a' királyhoz hű ragaszkodási fölirásra, mellyet a' kamara tisztségeiben (bureaux) kellett volna megvitatni, visszavonta. Garnier-Pagès azt kivánta: menjen a' kamara ismét tisztségeibe, hogy ott Duchatelier az indítványt a' szabály kivánata szerint húzhassa vissza. „A' kamara egyik része, ugymond, megcsalta a' másikat. A' tegnapi tanácskozást elhalasztották, 's én magam is lemondék a' szólásról, reméllvén hogy a' tisztségben amaz indítvány alkalmakor majd szólhatok. Ezen gyülés egyik része, mellytől a' visszahuzás eredt, különösen összegyült, 's magát kamarai többségnek nevezte.“ Az elnök nyilványitá, hogy a' visszahuzás módja szabályszerü volt.

Midőn a' követház elnöke 's titoknokai martz. 10kén a' királyhoz járultak az utólsó ülésben elfogadott törvények általnyujtása végett következőleg szólt a' király: „Uraim! örvendek, hogy alkalmam van a' követház képviselőinek nyilványíthatni, mennyire tudom azon okosságot becsülni, mellyet a' követház utólsó szombaton, a' közbenszólások elhalasztásával mutatott, mellyek csak zavarunkat lettek volna képesek öregbiteni. E' zavarodások nagyok. Egy részről politikai szenvedélyek, más részről néhány igen tisztes férfi személyes tartózkodása ellen kell küzdenem, kik vonakodnak a' ministerium terhét, mellyet magukra nézve nagynak hisznek, elvállalni. Azonban reménylem, hogy nem sokára képesek leszünk legyőzni a' nehézségeket, 's fáradozásinkból minden esetre csak olly ministerium jöhet létre, melly a' kamara többségének lesz képviselője.“ Moniteur szerint a' király Marseille városnak 25,000 frankot ajánlott a' szegény cholerabetegek első szükségei födöztetésükre. — A' Temps szerint a' 25 milliónyi követelést vizsgáló biztosság 10 — 12 nap mulva elkészitendi tudósitását. — A' pairkamara mart. 12iki üléséből a' majoratusok vitájából következő jelenés érdemel említést. Montlosier gr. a' törvényjavaslat, az inditvány 's az egész ellen szól és szavaz. (nevetnek.) A' kormány 's biztosság ugymond a' majoratusokhoz semmit sem ért. Azok igen igen szép intézvények, 's az azokat földúlni akaró gondolat borzasztó is zenditő is. A' revolutio szelleme martalékjára leskedik ebben. Azt mondják, a' ma-

joratusok az erkölcsiséggel ellenkeznek. Ő öreg ember, 's isméri a' régi kormány, a' respublica, 's a' császárságí kornak erkölcseit. De ki mondhatná meg neki, hogy az erkölcsök ma martz. 12én.. (A' szónok felköntösét lehuzza 's azután azt mondja, hogy egy pohár czukros vizet kell innia frisitésül; Guizot és Broglie urak épen ekkor lépnek be) A' szónok felhörpentvén czukrosvizét felszólal, hogy már most készen van. Azután az első-szülöttségi jogról, 's a' longchampsi sétáról kezd regélgetni, hova mint reményli, sok ember gyül össze, 's a' rendbiztos bizonyosan jó rendeléseket fogott tenni. (csattogó kaczaj)De bezzeg az elsőszülöttségi joggal másképen van ám a' dolog. Végre többen kiáltoznak: elég! elég! A' szónok nyilványitja, hogy ő ebben is megegyezik, de a' majoratusi ügyben mindent ellenez 's minden ellen szavaz. — A' felsőházban nem sok lesz hozzá fogható. — A' Courrier français szerint a' költségbiztosságnál különösen az Algier iránt kinevezett albiztosság azon nézetü: hagyjon föl a' kormány minden gyarmatozással 's bizza ezt csupán magányosakra, kik saját költségiken 's koczkájokra tegyék azt. De a' biztosság minden esetre még akkor sem szándékozik Algierral, 's a' mi hozzá tartozik, fölhagyni, ha a' gyarmatozás ideája mellőztetni fog is. Algier 's a' többi parthely, fontosb katonai pontok, hogy sem Francziaország ne tartsa meg azokat. E' kérdés szintúgy érdekli a' franczia kereskedés bátorságát, mint a' nemzet méltóságát. — A' pairtörvényszéknél bevádlottak közt bizonyos Mugnet is vala Lyonból, ki azonban korán megillant. A'hivatalos tudósitás e'tekintetben Beyre selyemgyártó és Roche varga vallomásira hivatkozék: azonban ezek mindketten nyilatkozást iktatának egy nyilványos lapba, hol azt állítják, hogy ők soha nem idéztettek pörbe 's ennélfogva soha tanubizonyságot nem is adhattak 's t.

A' pairkamarában martz. 12én a' majoratusokat eltörlő törvényjavaslat 64 szóval 39 ellen elfogadtatott, miután a' követház azon czikkelye, mellynél fogvást a' fönálló majoratusokra nézve a' helyettesités v. személypótlás (substitutio) jövendőre megtiltatik, félrevettetett. — A' követházba ugyanaz nap, midőn a' lyoni kárpótlás ügye forga fen, léptek a' ministerek Broglie hg vezérlete alatt. A' kamara látszhatólag hidegen fogadá őket. — A' Constitutionnel, Courier français, Journal du Commerce 's a' Temps, mintha összebeszéltek volna, az uj ministeriumot Fulchiron-ministeriumnak nevezik, mert ezen követnél gyülöngtek össze a' ministeri követháztagok, tanácskozni a' most végzett ministeri fordulás iránt. — Mihelyt kitört Marseilleben a' cholera, a' lakosság gazdagabb része mind széllyelfutott ugy annyira, hogy feb. 26tól martz. 8ig 430 útlevél adatott ki 's noha a' járvány nem nagy mértékben dúl, (mert 160,000 főnyi lakosság közt naponként alig 30 a' halott) még is minden kereskedés 's nyilványos munka megszünt. Ellenben a' néptömeg 's különösen az asszonyok szentegyházakba tódulnak; martz. 8án pedig még a' boldogságos Szüz csudatévő képét is a' hegyikápolnából a' városba vitték, 's azt ünnepélyes nagy bucsújárás közben a' város minden utczájin meghordozták. Az éjnyugoti metszö szél daczára is, melly a' tengerről fútt, a' hivek olly számosan sereglének e' bucsumenetre össze, hogy agyon nyomatástól méltán lehete félni. Azonban említeni kell, hogy a' jótékonyság szelleme gazdagon mutatkozik a' város tehetős polgárai közt. Midőn a' kiköltözés nagyon neki zudult, valami derék ember egyik nyilványos lapban a' menekvők után igy kiáltott: „Könnyen megfoghatni, hogy futtok; mert gazdagok vagytok. Fussatok hát Isten nevében! de adjatok; 's nyujtsátok ki jótékony kezeiteket a' szegények felé, kik maradnak, mert nem futhatnak.“ E' nemes fölszólítást fényes siker is koronázá. Aláirás nyittatott azonnal, 's mind menő mind maradó versenyleg szaporíták azt, mig tetemes mennyiség gyült össze, melly még naponként öregbül. A' kalmáregyesület 12,000 frankot adott; a' városi tanács 100,000 frankot szavazott e' nyilványos és köz inség enyhítésére. A' város öt külön pontjain állandó tisztségek állíttattak föl, mellyek által mindenki egyszerü jelentésre ápolást és segélyt nyer. A' sajátlag e' végre fölállított kórházakban a' város előkelő házaiból fiatal emberek végzik a' betegápoló szolgálatot; nemes asszonyok saját szekrényeikből adnak a' szükölködőknek ágynemüt 's a' t.; a' város pedig a' szegényebb nép osztály közt kenyeret és hust osztat bőven ki. Illy dolgokat egyszerüen említeni legnagyobb dicséret. A' járvány mirigy azonban, a' milly gyönge mértékben mutatkozott, olly igen kezd is már mulni. Öst. Beob. —

A' j. des Débats az uj ministeriumról illy czikkelyt ad jóslatúl: „A' ministerium Broglie hg elnöksége alatt meg van alkotva. Francziaország ismeri Brogliet, 's tudja, miért hagyta el egy év előtt a' ministeriumot. Az amerikai egyezés, mellyet a' ház elibe terjeszte, akkor 8 szózati többséggel vettetett félre. Broglie hg olly szigorusággal tevé sajátivá a' képviseleti kormány elveit, mellyet tulságosnak néztek ekkor, de melly jó példát adott elbocsáttatási kérelme benyujtásával, mihelyt nem birá a' ház többségét. Most Broglie ur az uj kamara elibe az amerikai egyezést ujdon fel fogja hozni, 's ha ez uttal többséget nem nyerend, nem csak ő, hanem az egész mi-

nisterium le fog lépni. Igy akarják ezt kormányunk szigoru szabályai, 's e' jótékony szabályok alkalmazása lesz mindig úgy reméllyük, a' mostani kabinet ereje, 's érdeme. A' mostani kabinet charaktere az, hogy főkép parlamentaris ministerium legyen. Olly férfi elnöksége alatt, ki fölötte szít a' parlamentaris intézvényekhez, olly férfiakból van az alkotva, kik mindjárt az ülés elején bátran elismerték azon parlamentaris tant (doctrinát), hogy kabinet kamarai többség nélkül nem állhat meg. Ezúttal is ujra fölélesztè azt a' parlamenti befolyás. Senki sem fogja vitathatni már most, hogy a' ministerségben történt revolutio okainál 's következéseinél fogva nem egészen parlamentaris intézvényink javára történt." — A' Temps szerint Pasquier 's Decaze ur ismét emlékirást nyujtottak a' királynak a' politikai pör lehetetlenségéről. —

AMERIKA.

Ujyorky levelek szerint febr. 15röl a' képviselöház többsége, mellyet John Quincy Adams vezérel, igen kedvez Jackson elnök ellenséges szempontinak az amerikai követelések ügyében. A' Liverpool-Standard hason-értelmü hireket ad. Egy washingtoni levél pedig az ujyorki hirlapban feb. 14röl a' háborút kikerülhetlennek állítja, ha a' franczia követház a' kötés végrehajtását nem szavazza meg. A' congressus határozó lépéseket teend, hogy az országot támadó 's védö állapotba helyezze. Az amerikai hajósereg a' középtengeren parancsot vön Gibraltarba vonulni, nehogy vagy lezárassék valamelly franczia révben, vagy ostromoltassék valamelly spanyolban. Szóval az egész amerikai tengerügy hadlábra fog állittatni. Ugyanezen hirek szerint Jackson elnöknek személyes baja leszen Poindexterurral, (ki ellenséges inditványt tett vala Jackson ellen a' bank ügyében), arról vádolván öt az elnök, hogy ö vezérlette azon örült kezét, ki minap pisztollyal támadta meg az elnököt. A' képviselöház azon ülésében, mellyben az amerikai követelést tárgyazó végzés hozatott, következöleg rekeszté beszédét Adams ur: „Az egyesült statusok valamennyi kereskedöjinek hirül ohajtom adni, hogy mind a' két ház rendszabályiból Francziaországgal semmi háboru nem fog támadni. Ezt saját felelösségemre állítom. Reménylem, állításom azon elméket, mellyek nyugtalanságban valának eddig, megnyugtatandja, 's azon tözsérkedök, kik selyemmel, csipkével, szalaggal kereskednek, pipere-portékájik árát mérsékelni fogják, mellyeket olly vágyva keres a' szép nem. — Mentsen Isten! hogy én legyek oka azon portékák feljebbszökkent árának, mellyeket a' hölgyek természeti kecseik ékei gyanánt tekintenek." 's t. — Ugyanott jan. 31én Gilmer ur többféle javaslatot tett az éjszakamerikai egyesült statusi alkotmány-megmásításra, 's oda indítá a' dolgot, hogy mindez az egyes statusok törvényhozóságival is közöltessék, 's ha azok $\frac{3}{4}$de pártolná, törvényerőre jusson. E' végre javaslá 1) hogy az egyesült statusok elnöke e' hivatalra a' letelt idö után ne választathassék meg ujra; 2) az egyesült statusok elnöke 's alelnöke 1836 aug. elsö hétföjén, keddén és szerdáján választassék meg, azontul pedig minden negyedik évben ugyan azon napon 's helyen, 's ugyanazon módon, mikép mindegyik status törvényhozó gyülése a' választásokat választó polgárok által meg szokta tenni. Egyik azonban a' választói jelöltek közül más valamelly status lakosa legyen. Minden status kormányzója a' választás végeztével azon személyek neveit, kik akár az elnökségre, akár alelnökségre legtöbb szózatot nyertek, az illetö status tanácsnokinak, a' tanács elnökének, az alsóház speakerének (elnökének) azonnal hirül adja. A' congressusnak joga van a' választás idejét megmásítani, de az egész országban egyszerre kell annak megtörténni. — A' congressus 1836 oct. 4kén 's minden 4dik évben ugyanaz napon gyüljön össze 's a' tanács elnöke a' tanács és képviselök jelenlétében tudósítást tegyen a' választások sükeréről. Az, kinek legtöbb összes szózata van, lesz elnökké, ha egyszersmind az egyes szózatok többségét is megnyerheti. Ha nem, vagy pedig meghal a' választott, mielött a' congressus összegyülhetne, decemberben a' mondott napokon uj választás esik. Ugyanaz áll az alelnök-választásra nézve is; 3) semmi tanácsnoknak, vagy képviselönek nem szabad azon egész idö alatt, mellyre megválasztatott, söt még annak lefolyta után is hat hónap elött semmiféle nyilványos hivatalt elfogadni." E' javaslat a' ház asztalára tétetett 's kinyomatása rendeltetett.

NÉMETORSZÁG.

A' porosz törvénygyüjtemény legujabb darabja barátsági, hajózási és kereskedési egyezést közöl Poroszország 's az egyesült mexicoi statusok közt. Az elsö czikkely azt mondja, hogy folyvásti barátság álljon egy részről a' porosz király és alattvalóji, más részről az egyesült mexicoi statusok polgárjai közt. A' hajózási vám vagy adó ugyanazon lábra van szabályozva, mellyen a' legkedvezettebb nemzetek állanak. Az egyezés 16 czikkelyből áll, 's elöleg 12 évre van kötve, 's azontul is fönálland, ha elöbb 12 hónapos fölmondás nem történik. Hasonló fölmondásnak lesz akkor mindig helye, de csak 12 hónap mulva kötelező ereje. — Berlini lapok szerint Potsdamban martz. 15kén az örségi egyházban b. e. I. Ferencz ausztriai császár tiszteletére halotti emlékünneplés tartatott, mellyen a' király,

valamennyi kir. hg. 's az egész udvar megjelent. — Cöthen herczegségben az egész sorkatonaság april 18ig, Mecklenburg Schwerin nagyherczegségben pedig az udvar négy héti gyászt ölte dicsőült I. Ferencz cs. és királyért. Ugyan e' czélra a' frankfurti tanács is gyász-ajtatosságot rendelt mind a' keresztyén egyházakban, mind a' zsidó sinagógában. — Az aacheni hirlap Elberfeldből irja, hogy martz. 7én délben a' Kölnbül jött gyorsszekeret Solingen és Grasrath közt hirtelen nagy jégeső és szélvész érte. Midőn a' kocsi a' töltésre jött, eltért a' két első ló az utról, hogy az oldalról csapdozó jégesőt kikerülje 's mielőtt a' kocsis észre venné, a' 20 lábnyi meredek mélység párkányára jutott, hová a' rudasokat is nagy erővel maga után rángatá. A' vezető (conducteur) 's egy mellette ült utas a' veszélyt látván hirtelen kiugrának, amaz a' hátulsó lovakat ragadá meg, mellyek a' kocsis markától visszatartóztatva rettentően ágaskodtak 's épen ugrani készültek a' mélységnek, imez (Amberger könyváros) elszántan az elsők gyeplőjébe kapott, 's visszarántja szinte már a' meredek szélén állottakat. E' két férfi elszánta 's együtterőködte nagy szerencsétlenséget hárított el; mert ha a' lovak csak egy lépést tesznek előre, azonnal lesikamlik a' kocsi a' meredek hajlaton, mellynek alján megmérhetlen mélységű tó terjed 's öt ember hihetőleg el fog vala veszni. A' kocsiban ült hat utas a' kinyitott oldalajtón menekvék meg olly gyorsan, a' mint csak lehetett. A' förgeteg iszonyu volt. Ezen e-et helyétől nem messze egy fával terhelt kocsit a' szélvész derékon ketté tört, 's az árkon keresztül a' mezőre sujtott.

Berlinből martz. 6ról irják, hogy a' könyvvizsgáló szék történeti munkákra nézve a' porosz statusról azt teszi a' vizsgálóknak kötelességül: vigyázzanak, nehogy alacsonyító itéletek vétessenek azokba föl az uralkodó ház országlottiról, minthogy ez a' korszellemnek gyülölséges elmélkedések 's megjegyzésekre nyujthat alkalmat. — A' haagai udvar f. I Ferencz elhunytára hat héti gyászt öltött. — Bajorországban valamennyi kath. gymnasium a' sz. Benedeki rendnek fog általadatni. — Az ausztriai követ intézetére a' hannoverai udvarnál néhai f. I. Ferencz cs. gyásztiszteletére Hannoverában a' kath. szentegyházban a' város valamennyi templominak harangzugása közben ünnepélyes halotti szolgálat tartatott, mellyen az alkirályné némi gyöngélkedés miatt nem jelenhetett meg.

SPANYOLORSZÁG.

Madritbul martz. 4keig terjedő tudósítások szerint a' főváros folyvást teljes nyugalmu. Valdes minden eszközt előveszen az éjszaki háboru mentülelőbbi bevégeztetésére. Medrano ur helyébe, ki belügy-ministerré lött, szükségessé válván a' procurador-kamarában egy uj alelnök választás, a' szótöbbség marquis de Somerroelos, Trueba Cosio, Riva-Herrera és Camillo de Albornos urakra esett, kik közül a' királyné jóváhagyását az első nyerte meg — Toreno báljával még mindegyre bibelődnek a' hirlapok. Ő fölsége mond az Abeja levelezője, ez alkalommal is használni akará az Estatuto-realban neki engedett „veto" hatalmat, 's a' báli vendégek névsorábul többeket kitörülni méltóztatott, névszerint d. Francisco de Paula infanst 's ennek hitvesét is. A' diplomatikai karbul csupán azon hatalmak képviselői valának meghiva, mellyek a' kormányt már tettleg elismérik. A' tengerügyi és igazsági minister szinte nem volt hivatalos. Ő fölsége tánczolt a' britt követtel 's a' belga ügyviselővel; csemegézni pedig azon táblához ment, hol gr. Rayneval (a' franczia követ) és családja foglalt helyet. Toreno áldomást ivott ő fölségére és Spanyolország magas szövetségesire Anglia 's Franciaországra. Portugália nem emlitteték, pedig bizonyos, hogy most is 4000 portugál fegyveres áll Estremadura szélein készen a' legelső intésre Spanyolország segedelmére jöni. — Lissabonbul jött ujabb hireknél fogva az uj ministerium ellen erős ellenzés készül. Gróf Saldanha követül küldetik a' franczia udvarhoz, minthogy pedig e' kinevezés a' charta azon czikkjével, melly követkamarai tagot külföldi hivatalokra alkalmaztatástól tilt, homlokegyenest ellenkezik, a' ministerium javaslatot tön e' czikknek a' jelen esetre statustekinteteknél fogva fölfüggesztésére, melly el is fogadtatott. Ugyan a' portugáli követkamara országos köszönetet határozott Sartorius admirálnak 's mind azon férfiaknak, kik d. Pedro mellett az országnak akár hadi akár polgári ügyekben érdemes szolgálatot tettenek. — Mina táborábul martz. 8ikaig vannak tudósítások. E' napon a' const. seregek Larraga hidjánál Zumalacarreguy csapatira bukkantak, de mellyek egy kis csatázat után, mellyben mintegy 90 embert vesztének, azonnal hátravonultak Manera felé (Puente la Reyna és Estella közt). Lopez, ki csak ütközet után érkezett meg, mindenütt nyomban követte az ellenséget. A' los arcosi parancsnok, kit csapatai arrul vádolnak, hogy minden okos tanács ellenére hagyta el állását, hadi törvényszék elibe állittatott.

SCHWEIZ.

Bernből martz. 6ról irják, hogy seregmozgásokról szállong a' hir, mellyek a' badeni széleken vétettek észre. Meg azt is állitották, hogy a' határon nem csekély badeni seregosztály van fölállitva. E' monda egy levélen épül, mellyet a' főhely Aargau cantontól kapott. A' martz. 6iki

kültanácsi ülésben fölolvasá Tavel ur az aargaui kormány ezen levelét, mellyben azon tapasztalás bizonyittatik, hogy Baden részéről Seekingen kerületi hivatalhoz parancs érkezett, hogy 90, négylovas kocsit készen tartsanak szalmával, a' katonaság tovább szállittatása végett. Tavel ur jelenté azután, hogy ezen irás következésében még előbbi napon jegyzéket külde a' főhely Baden kül ministeréhez, mellyben az arra kéretik: nyilatkozzék világosan, mit jelentsen e' rendszabály. E' jegyzékében a' főhely egy uttal csudálkozását is jelenté Baden részéről azon kibocsátott hirdetésen, mellynél fogva valamennyi kézmüves visszahivatik Schweizból, 's jövendőre azoknak az egész Schweizba utazás megtiltatik. Feszülten várják már most a' hireket a' határszélről. Azon hirért, mellynél fogva Bern, Aargau és Basel vidék fegyverre szólittatott volna, nem kezeskedhetni. — Schweiz viszonyiról Francziaországhoz a' kültanács gyülésében martz. 2án azt jegyzé meg Tavel ur, hogy a' franczia követ szintazon utasitásokat veszi kormányától most, mellyeket több év óta vön, 's hogy Francziaország Schweiz ügyeibe semmi avatkozást nem engedend meg, és Schweizot minden alkalommal ótalmazni fogja. —

DÁNIA.

Mint tudva van számos aláirásu kérelem nyujtaték be nem rég a' királynak, mellyben azt kérik tőle, hogy a' sajtó-szabadságban semmi változás ne történjék. A' király feb. 26án következő leirást bocsátott arra válasz gyanánt: „Egy nekünk benyujtott legalázatosabb kérelemre nézve meg akarjuk kegyelmesen bizni dán kanczellariánkat, hogy következő legfelsőbb végzésünk kinyomtatását eszközölje a' Collegial-Tidendeben:" „Váratlan volt látnunk, hogy kedves és hü alattvalóink közül többen arra kérhettek bennünket, hogy a' sajtószabadsági rendelésben semmi másitás ne történjék; mert valamint országatyai gondoskodásunk mindig oda czélzott, hogy mindent megtegyünk a' status és nép javára, mi kir. hatalmunkban álla, ugy senki sem képes, mint egyedül mi megitélni azt: mi válik mind a' kettőnek igazi hasznára 's javára; mit mi ezentul is hasonló buzgalommal 's csüggedhetlen hajlandósággal népünk iránt, ügyekezendünk előmozditani. Istennek ajánlunk benneteket." —

BELGIUM.

A' képviselőház nem régi ülésében Desmanet de Biesme ur közbenszólólag a' ministerektül azt kérdé: valljon a' mult évben a' hollandiak beütésök esetére megajánlott segéd és pótlékadók, mivel azon aggodalmak, mellyek Wellington hg ministerré lettekor támadtak volt, lassanként megszüntek, szükségesek e vagy sem? A' pénzügy-minister azt felelé, hogy Europa mostani politikai állapotjára nézve meggondolatlan volna e' pótlékok eltörlesztését kivánni. De ha az év folytában kitetszenék, hogy e' segélyre nincsen szükség, a' kormány maga fogja majd azok eltörlesztésit javaslani. "Desmanet de Biesme ur e' válasszal nem elégült meg, mert azt állitá, hogy miután azon segédpénzek a' reménylett vagy várt háboru esetére valának megajánlva, most miután csakugyan nincs háboru, azoknak meg kell szünniök, nem pedig, mint a' minister értetni akarja, másra fordittatniok; 's pedig igen tart tőle, hogy hihetőleg valami más hijányt pótolnak azokkal. Mire a' minister: „Ha egy idő mulva Europa fekvése ollyan leend, hogy bizvást reménlhetjük a' háboru kikerülhetését, a' kormány a' kérdéses törvény eltörlesztését bizonnyal javaslani fogja. Egyéb hijány nincs is, mint a' függő adósság, 's a' kamara itélendi majd el, helyes lesz é ezen hijányt amaz adóval födni." — Ezzel a' közbenszólásnak vége lett. —

OLASZORSZÁG.

Maria Luíza ő fölsége Parma herczegasszonya, I. Ferencz megboldogult édes atyja elhunytáról vett szomoru tudósításra hat hónapi udvari gyászt parancsolt 's martz. 9én egész udvarostul jelen volt az ugyan e' végből az udvari kápolnában tartott halotti ájtatosságon.

ELEGYHIREK.

Waghorn ur, ki annyit fáradozott a' Keletindiávali közlés előmozdításában, végre állított a' liverpooli kereskedők közt e' czélra társaságot. Az ezzel egybe kapcsolt vasút Aegyptusban 1836 január és martz. közt fog elkészülni. — Maltai hirek szerint Cochrane nevü angol a' franczia kormánnyal alkura lépett szabályos gőzhajózás iránt Marseille, Genua, Livorno, Nápoly, Malta, Athene, Smyrna és Konstantinápoly közt. (Mennyivel közelebb vagyunk mi magyarok Konstantinápolyhoz!) — Münchenben febr. 16án az ottani temetőbeli halottházba helyzett két eszt. gyermek, midőn onnan az eltakarításra kellett volna elvitetnie, egyenesen ülve találtaték a' koporsóban, 's azon virágokkal játszva, mellyekkel be vala hintve. A' gyermek derült volt, 's a' közelében volt holttestekről semmit sem tudott. A' gyermek azután anyjához kivánkozott. — Feb. 11 's 12én olly iszonyu zivatar dühönge Algier partjain, hogy 37 hajó süllyedt el. De la Bretonière admiral az algieri révgátra sietett hogy hely szinén adhassa parancsit a' mentésre, azonban egy forgószél által megkapatva csalhatlanul a' tengerbe sodortatott volna, ha egy álgyúba nem kapaszkodik. A' polgári fölügyelőt egy hullám a' tengerbe sujtá 's csak hihetlen erőködéssel lehete őt, 's azt sem sértelenül, befuladástól megmenteni. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

26. szám | Pest, szerda aprilis 1jén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (Bécsben az ország. küldöttségnek adott feleletek; kinevezések; Bécsi János ajándéka) Ausztria (rendkivüli küldetések; kat. tisztváltozások.) Anglia (felső- és alsóházi viták martz. 9—1ig; hirek Cantonbul és egyveleg.) Franciaország (a' követházban közbenszólási vita martz. 14—17k., 's erre a' hirlapok különféle véle ményei; Maison kineveztetése, lyoni nyársalók 's e' t.) Németország (Frankfurtban rendkivüli katonai mozgások.) Törökország (angol hajóhad a' Dardanellák nál.) Spanyolország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. a' Bécsbenjárt küldöttség visszajöttével martz. 26kán a' kerületi üléseket ujra megkezdék. A' reggeli ülésben tanácskozási tárgyul véteték a' törvényszéki rendezés dolgában érkezett fő RRek üzenete, névszerint a' megyei törvényszék-rendezés, a' délutáni ülésben pedig a' vegyes küldöttség által már összeszedett sérelmek vizsgálata.

Ő cs. 's apostoli királyi Fölsége martz. 23ikán az országos küldöttségnek következőleg méltóztatott válaszolni: Fölséges Atyám elhunytán mélyen sebzett szivemnek megjelenéstek 's hódolási és hű ragaszkodási nyilatkozástok, mellyel az én igen szeretett Magyarországom 's hozzá csatolt részek KK és RRei megbiztukból Hozzám járultatok, nem csekély fájdalomenyhitésül szolgál. — Hogy ti is, valamint Megbizóitok a' dicsőült emlékét, ki nem csak Nekem de népeinek is egyiránt közös atyjok vala, hálás érzelemmel 's a' magyar nemzet nemes charakteréhez méltó ragaszkodással tisztelitek: Nekem annál nagyobb vigasztalásul szolgál, mennél erősb föltételem ezen emléket az által dicsőiteni, hogy törekedjem az ő szellemének felejthetlen képét, melly egyedül magas királypálczája alatt volt népeinek boldogsága eszközlésére 's föntartására vala mindenkor irányozva, saját pályámon is tükör gyanánt kitüzni 's erősen föntartani. Oda járuland ennélfogva minden törekvésem, hogy az ország KK és RRinek megkoronázott királyukhoz viseltető hűségök, hódolásuk 's öröklött ragaszkodásuk által, valamint a' köz jó iránti őszinte buzgalmok által gyámolittatva', elvesztett Atyánkérti fájdalmunkat, az ő nyomdoki követésében 's az ősi alkotmány föntartásában az ő erényihez verseny buzgalommal enyhithessük. Tudassátok ezt Megbizóitokkal, kiket mindnyájokat 's fejenként mindeniket, valamint titeket is változhatlan kegyelmemről 's jóakaratomrul bizonyosakká teszlek.“— A' császárné 's királyné ő fölsége pedig így válaszolt:„Midőn a' tekintetes KK és RR. föls. Férjemnek szent házassági összekeltünkkor szerencsekivánatikat meghozák, ugyan ő fölsége, ha jól emlékezem, azt fogadá, hogy törekvésem főképen oda járuland, hogy megmutassam Magyarországnak, mikép ereimben is a' nagy Mária-Terézia vére buzog. Mint hitvese az ő másodunokájának 's mint menye — boldogult Ferencz császárnak, kinek vesztét mély bánattal kesergem, már most mind Amahoz viseltető szeretetem, mind ime Dicsőültnek emléke iránti gyermeki tiszteletem annál nagyobb buzgalommal készt ama' fogadást saját részemrül is tennem, mennél inkább e' Mindkettőjök iránti szent kötelességem a' nemes magyar nemzethez velem született vonzódásban is alapul. Melly Nemzet, valamint Ti is, akarom hogy tudjátok ez őszinte hajlandóságom.“ — Ferencz Károly ő cs. k. fönségének ugyanazon küldöttséghez maga és föns. hitvese nevében mondott szavai: „Megfosztatva a' legjobb Atyától, kinek élte hosszabbitásaért éltemnek még hátralevő minden napját örömest átengedtem volna, hálásan ismérem el mind saját mind igen szeretett hitvesem nevébenMagyarország tek.RReinek irántam 's hitvesem iránt kitüntetett ezen figyelmöket, mellyel illy mély bánattól levert szíveinket megvigasztalni akarák. — A' Megboldogult, midőn királypálczája alatti népeit mind közösen szeretete örökösivé rendelé, eléggé nyilván megmutatá, hogy magas emlékének kedvesb tiszteleti áldozatot nem tehetünk, mintha Mi minden törekvésünket oda forditandjuk, hogy a' köz holdogság, mellyre ő egész életét szentelé, föntartassék 's az ősi törvények és szokások megőriztessenek. Azok védője s' egyszersmind legbiztosb vezérlőjeképen, kit követnünk kell, áll előttünk ő Fölsége, a' mi legkegyelmesb Urunk, kit, mint Én veletek együtt egész szivemből kivánom tartson Isten a' mindenható sokáig és háborittatlan boldogságban! Egyébiránt bizonyossá teszem a' tek. RRket valamint titeket is mind saját mind hitvesem köszönetérül.“ — Károly főhg. maga 's a' nála összegyült többi cs. kir. főhg. nevében következő választ mondott a' küldöttség szónoka beszédjére: „E' közös, igen bánatos szomoruságunkban jeles vigasztalásunkul szolgál, hogy Magyarország tekintetes RRei irántunk illy figyelmöket kitüntetni kivánák. Hálás szivvel emlékezendünk vissza mindenkor e' figyelmökre. Kivánjuk hogy e' jóakaratunk bizonysága, mellyet ezen ünnepélyes küldöttségnek ezennel kifejezünk, az emlitett RRnek megvitessék.“

Ő cs. kir. Fölsége a' magy. kir. udv. kanczelláriához martz. 21kén intézett legfensőbb határozata szerint helytartósági tanácsnokot és Esztergam vmegye főispáni helytartóját gr. Nádasdy Ferenczet az országbeli tartomány-biztosság aligazgatójává; továbbá helytartósági számfeletti tanácsnok 's Varasd vmegye főispáni helytartóját gr Erdődy Nep. Jánost, 's magyar kir. udv. kanczellariai titoknok Kiss Pált, a' magy. kir. Helytartósághoz valóságos tanácsnokokká; — a' fiumei kereskedési 's váltó-törvényszéknél megürült elnökségre, ugyanaz ottani kir. kormányszék 2dik közbiráját Terczi Vinczét; végre martz. 22ki legfensőbb határozata szerint Sáros vmegye első alispánját Péchy Imrét kir. tanácsnokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' m. k. tudom. Egyetem martz. végsőjén tartá halotti végtiszteletet bold. 1 Ferencz cs. kir. Felségeért

mellyen az egyetemi tanitó karon és számos ifjuságon kivül az országos hivatalok 's budapesti tiszthatóságoknak is számos tagjai jelentek meg. A' teljes egyházi szertartásu gyászmisét n. Dercsik János k. k. tan. 's eszterg k. mondá, 's a' szivreható diák panegyriszt főtiszt Szaniszló Ferencz kan. mint e' tudom. intézet egyházi szónoka, 's igy áldozott a' tanitó 's tanuló testület azon jó Fejdelem emlékének, kinek 43 évü kormánypályája közben a' tudományok 's müvészetek országunkban is annyi avatottat nyertenek 's annyi reménybimbót fejlesztének a' vallásnak, hazának 's emberiségnek.

A' magyar nemzeti Muzeum részérül hivatalosan jelentetik: hogy Bécsi János szolnoki kovácsmester tőle 's Bodor Janostól megjobbitott 's tökéletesitett Grangé féle ekének, mellyről lapjaink a' mult évben már többször és bővebben emlékeztenek, 's mellyet ugyan mult évben a' magyarországi Állattenyésztő társaság a' pesti mezőn tett kétrendü próba után igen czélszerünek talált 's hazai szorgalom-pártoló némelly tagja jutalmazásra is méltatának, — egy csinos készületü mintájával f. eszt. martz. 18kán az emlitett nemz. Muezumot megajándékoza.

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. Fölsége martz. 17iki legfensőbb határozatában kegy. parancsolni méltóztatott, hogy az eddig „császár" nevet viselt gyalog, vadász, vasas, könnyü lovag, huszár, és dzsidás ezredek e' nevet ezentul is megtartsák, a' 4ik vasas ezred pedig ezentul eddigi másod tulajdonosa nevét, altábornagy báró Spiegelét viselje. Továbbá még következő változások történtek a' cs. kir. hadseregnél: Haecht Vincze general-őrnagy és osztálynok, várparancsnokká rendeltetett O-Gradiskára. Báró Lakos János a' 2dik székely határőri sorezred ezredese, general-őrnaggyá neveztetett 's osztálynokul megyen Josephstadba. Ezredesekké lettek következő alezredesek: Dubois Ferencz hely-alezredes Mainzban, mint hely-ezredes ugyanott; b. Sourdeau Auguszt és Corner József fregát-kapitányok, ezentul hajó-kapitányokká; Schnekel János az ottochai 2. sz. határőri sorezredtül az ogulini 3 sz. határőri sorezredhez; és gróf Wallmoden-Gimborn, a' Fitzgerald 6 sz. könnyülovag-ezrednél. Alezredesekké lettek köv. őrnagyok: b. Aichelburg János, a' Fitzgerald könnyülovag ezrednél; Paita András és Raffaelli Péter korvett-kapitányok fregát-kapitányokká. Őrnagyokká neveztettek köv. gyalog- és lovag-kapitányok: Holtsche Ferencz, Fitzgerald könnyülovag ezredtül, hg. Hohenzollern 2. sz. könnyülovag ezredhez; Parodi Jakab, Hohenzollern könnyülovag ezredtül a' Fitzgeraldhoz; Brodorotty Fridrik, Fitzgerald ezrednél mint az ezred-tulajdonos segédje; Buratovich János, Bua György, Madalena Péter, Logotetti Péter, és Graciani Leo, hajó-hadnagyok korvett-kapitányokká, és Schumida György d. Miguel 39 sz. sorezredtül, mint helyőrnagy Bródba. Nyugalmaztattak: ezredes Martini Lépold, a' gradiskai 8 sz. határőri ezredtül gen. őrnagyi czimmel és nyugpénzzel; gróf D' Auteuil Herkulesz, Fitzgerald könnyülovag ezredtül; — őrnagy gróf Dessewffi Lajos, Hohenzollern könnyülovag ezredtül; kapitány b. Weigl Ferencz az 1 sz. Császár gy. ezredtül; b. Vogtberg Ferencz, Gollner 48 sz. sorezredtül; Doublek Antal, Fridrik szász hg. 3. sz. vasasezredtül, mind a' harman őrnagyi czimmel. B. Ferrari András ezredes előbb a' Parma hgségi csapatok parancsnoka, e' szolgálatjából kilépvén gen. őrnagyi czimet nyert. Sagburg György ezredes és Palmanovában várparancsnok, dijtoldalékot nyert. B. Trach Domokos nyug. alezredes szinte dijtoldalékot és ezredesi czimet; Wisniowsky József nyug. kapitány pedig őrnagyi czimet. Vignett János nyug. ezredes az Erzsébet-Teréz-alapitvány intézetbe küldetett. Gr. Gorcey Antal nyug. kapitány legfensőbb engedelmet nyert a' hannoverai Guelf-rend középkeresztjételfogadhatni és viselhetni.

O cs. kir. Fölsége, kamarás és gen. őrnagy Liechtenstein Károly hgnek meghagyni méltóztatott: hogy föls. atyja és császár I. Ferencz halála, valamint saját trónra lépte felől sz. Pétervárba az orosz cs. udvarhoz jelentést vigyen. Hasonló legfensőbb megbizással küldetik cs. kamarás Schwarzenberg Adolf hg. Berlinbe; Liechtenstein Aloiz hg. Londonba; cs. kir. valós. tit. tanácsnok Schönburg Alfréd hg. Parisba; val. tit. tanácsnok és kamarás Zichy István gr. Modenába, Florenczbe, Rómába és Nápolyba; kamarás Kinsky hg. Parmába és Turinba; kamarás és altábornagy Ceccopierri gr. Münchenbe, Stuttgartba, Carlsruhebe 's Darmstadtba; kamarás és gen. őrnagy Esterházy Vincze gr. Drezdába, Weimarba, Casselbe 's Brüsselbe; kamarás Pálffy hg. Haagába; kamarás Esterházy József gr. Koppenhágába és Stockholmba: végre kamarás és ezredes Schlick gr. a' két mecklenburgi udvarhoz és Oldenburgba.

Ő cs. kir. Fölségének az udvari haditanács elnökéhez lovassági general Hardegg Ignácz grófhoz martz. 13kárul intézett legfensőbb kézirata következésében a' táborügyvéd-karnál következő változások történtek: Csehországban a' fő parancsnokságnál megürült gen.-auditor-helytartói és igazságszolgáltatási előadó-hivatalra, Galicziából Diebel gen.-auditor-helytartó rendeltetett. Gen.-auditor-helytartókká és igazságszolgáltatási előadókká neveztettek következő főtisztkari auditorok: Stusche Ferencz Károly Brünnben; Lettocha József Olaszországbul Zágrábba; Bitterlich Ferencz Bécsbül Lembergbe; Castiglione Aloiz gróf Lembergbül Grätzbe; Komrs Károly Budárul Bécsbe; Hüttel Ferencz Veronabul az olaszországi hadsereghez. Főtisztkari auditorokká lettek következő auditorok: Petrovich Ferencz, Fridrik szász hg. 3. sz. vasasezredtül Budára; Bartaszovich Antal Raguzában volt várőrségi auditor Zárába; Reska József a' Schwarzenberg hg. 2. sz. dzsidásoktól Brünnbe, és Baumrucker József a' varasd-körösi 5 sz. határőri ezredtül Lembergbe; végre Peszler Ferencz kat. törvényszéki jegyző Veronában.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 9én Roebuck ur az alsó-canadai törvényhozó tanács több tagjaitól kérelmet nyujtott be, melly alkalommal ezt jegyzé meg: Alsó-Canada népessége 500,000 főnyi; azokból $\frac{4}{5}$ katholikus 's csak mintegy 60,000 az

angol egyház hive, a' többi dissenter. Még is e' szám daczára is helyesnek látá a' kormány a' jesuita collegiumot katonai laktanyává változtatni 's a' katholikusok neveltetésökre szánt alapitványokat protestans egyház-gyámolitásra fordittatni. A' helytartó parancsot vön a' kormánytól, hogy a' protestans egyházat, melly eddig a' sereg rendkivüli pénztárából tartaték, ezentúl a' kath. collegium alapitványából fizesse. E' bánásmód ugyanazon szellemből ered, melly Irlandban a' fönálló angol egyházat a' kath. nép többsége rovására kath. adók 's tizedek által erőszakolva is kivánja föntartatni. A' 2dik sérelem a' canadai felsőség bánásmódja, melly nem egyéb, mint Canada belső állapotjának sértegetése a' kormány részéről főkép a' koronától megerősitett angol társaság által. A' kérelem mint tudjuk a' ház asztalára tétetett, 's biztosság fog neveztetni a' canadai sérelmeket megvizsgálandó 's orvosmódokat ajánlandó. Az udvari hirlap martz. 10röl kir. rendelést közöl, melly által több személybül álló biztosság neveztetik a' szárazföldi seregnél most divatozó büntetések vizsgálatára 's a' végetti tudósitásra: czélszerü lenne é ott a' testi fenyitéket eltörleni 's másitásokat v. módositásokat tenni a' többi büntetésben is. A' biztosság tagjai közt három general is van. — Az alsóházban martz. 13án J. Russel lord azt kérdé: mikor leend az irlandi egyházbiztosság tudósitása készen, minthogy az irlandi egyházat tárgyazó 's martz. 23ra tüzött inditványát ama' tudósitás után akarná tenni. Sir H. Hardinge irlandi titkár erre azt felelé: a' biztosak martz. végére, vagy april elejére végzendik el munkájokat. J. Russel. megjegyzé, hogy inditványa alkalmával fejenkénti név-fölszólitást kivánand.—Az alsóház martz. 13kán a' kincstári kanczellár (Peel) javaslatára pénzügy-biztossággá változván Shiel ur inditványt tön az iránt, hogy Londonderry marquisnak pétervári követté neveztetését tárgyazó valamennyi iromány, mint szinte az ezen követséggel járó költségi jegyzék is a' ház asztalára tétessenek. Inditványát Shiel bő 's e' kinevezést keserüen gáncsoló, beszéddel támogatá 's azt a' mostani kabinet részéről az absolutista Európához szitó vonzalomnak tulajdonitá. Cutlar-Fergusson tüstént az inditványhoz állott. „Mindenki tudja, úgymond, hogy a' ns marq. hangosan a' lengyel nemzetiség megsemmittetése mellett nyilatkozott, mellyet föntartani kötelesség 's érdek parancsolva kivánják tőlünk. E' körülmény egyedül is elég képtelenné tenni a' marquist a' britt nemzet képviselőjének a' pétervári udvarnál. 'S minthogy Lengyelországról emlékezem, kapok ez alkalmon, hogy a' mostani kormány figyelmét e' szerencsétlen országra függesszem, mellynek jelen állapotja, kiáltó sérve a' bécsi alkunak. Fölszólitom a' ministereket, nyilatkoztassák ki: valljon azon, a' lengyel nemzet iránt viseltető ellenséges indulatjáról ismeretes férfit választván követül, azt akarják e értetni, hogy e' tekintetben osztoznak a' ns. marq. nézetében? Hihetni e, hogy hajlandó lesz a' ns marq. a' czár előtt védeni 's támogatni azok jogát, kiket beszédeiben „zendülő jobbágyoknak" nevezett, mintha Lengyelországot alkotmányánál fogva nem úgy kellene tekinteni mint önálló országot? Ezen alkotmány megsértetett, 's a' lengyel néppel olly kegyetlenül bántak, hogy az példátlan a' történetekben, szóval a' ns marquis követté neveztetése fonák és politikátlan, mellyet a' nép is közroszalással fogadott. Az uj kabinet külpolitikájának ezen első tette valóban zavaros előjel a' szabadság és emberiség baráti előtt. Öst. Beob. Ezek után Mahon lord védve Londonderryt megjegyzé, hogy a' kinevezés még hivatalosan nincs jelentve. A' ns lord beszéde alatt az oppositio folyvást kaczagott. Hume ur arra tevé a' házat figyelmessé, hogy a' ns marq. míg Bécsben volt követ, 16,000 font sterlinget (majd nem 500,000 v. forint) huzott évenkint, kérdé tehát a' toryministeriumot: Pétervárban is olly tömérdek fizetést akarnak é neki adni? „Akármit mondjanak, én hitten azt hiszem, a' ns marq. kineveztetése csak oda czéloz, hogy nyugpénzt biztositsanak neki, mert mihelyt Pétervárba érend, azonnal viszsza fogják onnan hini. Illy képviselő-választás sértő gúny az angol nép ismért szabadelmü érzelmeirenézve.—Anglia királyának vitathatlan joga tetszése szerint választani követeit; de az alsóház is használ veheti ma vagy holnap azon őt illető jogának, mellyel a' költségeket megtagadhatja." Stanley lord azon véleményü, hogy Shiel ur inditványa szabálytalan, mivel Londonderry kineveztetése még nincs hivatalosan jelentve, 's reményét fejezé ki, hogy a' nyilványos vélemény e' hangos roszalása a' kormányt e' kinevezésseli felhagyásra birandja. Ha megengedné is, hogy politikai okok a' Lengyelország ügyeibe avatkozást nem engedék meg, az még sem volna elegendő ok e' vitéz néptől elragadni 's megtagadni az angol nép vonzalmát 's erkölcsi támogatását. Már pedig Londonderry legkevesbé alkalmas e' czélnak megfelelni az orosz kormánynál; mert az ő befolyása inkább a' zsarnokság és elnyomás részire állana." Ezekre Peel Londonderryt védve válaszolt, kinek volt követségét Bécsben igen igen dicsérte. Utána Hobhouse: „Kérdem az igen tisztes baronetet, úgymond, elhatározott szándéka e a' ministerségnek a' ház világos ellenszegülése daczára is folyvást megátalkodni a' kinevezésben? Én e' kérdésre egyenes választ kivánok." Peel: „nyiltlelküen megvallom, én é-

pen nem hajlom tanácslani a' koronának e' kinevezés megsemmittetését." Hobhouse: akkor azt nyilatkoztatom az igen tisztes baronetnek, hogy viselete e' dologban inkább átható mint okos, mert olly kinevezést akar létesíteni, melly nem csak legszerencsétlenebb, hanem leghelytelenebb is. Az igen tisztes baronet Stanley lord ellenvetéseit czáf nélkül hagyá. Londonderry beszédeiben roszalá a' volt ministerium külpolitikáját, mellyről azt állította, hogy képes a' szárazföld katonai hatalmit elidenegíteni országunktól. Miért nem nevezték öt követté Bécsbe inkább vagy Berlinbe? miért épen azon udvarhoz, hol legtöbb kárt tehet, 's ha akar sem használhat. Ha a' ministerek e' kinevezésben megátalkodnak, szükség, hogy a' ház is kifejezze magát, 's én annálfogva, mi ma estve történt, lehetetlennek tartom, hogy helyeiken maradjanak a' ministerek. (kemény kiáltás az oppositio részről: halljuk!)" Evans ezredes arról vádolta Londonderryt, hogy a' spanyol, portugál, franczia, és belga királyokat egymás után törvényteleneknek nevezé. Midőn a' trónbeszéd a' négyes szövetséget ünnepélyesen elismérte, nem átalják a' ns marquist a' legfontosb diplomatai helyre követül nevezni, ki a' hatalmak e' tettét világosan kárhoztatá 's e' politikai rendszerrel nyilványos háboruban áll 's a' t. — (Öst. Beob.)

Az alsóházban martz. 16án John Russel lord azon kérdésére: szándékjok e a' ministereknek Londonderry marq. kineveztetésében megátalkodni? azon választ vevé, hogy Londonderry m. maga ön szántából lemondott e' hivatalról, mire John Russel lord igy felelt: „Igen tisztelem azon becsület-érzést, melly a' ns marquist e' tökélésre birá; de meg kell vallanom, hogy a' koronai jog szükségkép szenved azon itélet által, mellyet a' ház ama' kinevezés iránt hozni kénytelen volt. A' választás olly rosz vala, hogy a' ház ezen beavatkozása szükségessé lön. — Valóban azon részrehajlatlan próba alatt, mellyet az igen tisztes baronet maga és társai számára megkivánt, veszélyben vagyunk, nehogy a' leghasznosb korona-jogok megcsökkenjenek a' nyilványos véleményben. Ha magas fontosságu hivatalok olly férfiakra ruházatnak, kikben az alsóház nem bízik, 's kik ellen mindenfelől hangosak a' szemrehányások, ez a' külső udvarok tiszteletét kormányunk iránt fölötte silányíthatja. (Harsány tetszés az oppositio felén.) De mit is fognak gondolni, midőn a' külhivatal statustitoknoka ma valamelly követ kineveztetését adja hirül, holnap pedig eltávolíttatását, ha nem is egyenes szavazás de az alsóház nyilt gáncsi miatt? (kétszeres tetszés). Én mivel e' véleményben magam is osztozom, nyilván mondom, e' gáncsolat nem annyira érdekli a' ns marquist, mint a' koronát, melly a' kinevezést megtevé 's a' ministereket, kik azt tanácsolák." (zajos tetszés) Peel nem tagadá ugyan, hogy Londonderry viszszalépte az alsóházi vita következése; azonban megvallá, hogy mivel a' ház az egyszerü vita korlátin tul nem ment, a' ns marq. szabad elszántából lépett vissza. „Ha a' ns lord, úgymond, 's politikai baráti azt hiszik, hogy a' kormányt fölvállalni és vinni képesbek, mint mi, tegyen egyenes inditványt, mellyről Middlesex tisztes követe (Hume) már úgy is szólott; ekkor világosan fogjuk látni: hajlandó e a' ház olly inditványt elfogadni, melly a' ministerek visszaléptével egy jelentésü (halljuk!) Csak kérdést kell tehát a' házhoz intézni: Lehet é helyesb 's a' ház érzelmeivel összehangzóbb kabinetet alakítani? Ám fejezze ki magát a' ház, senki vágyóbban a' vég elhatározást nem kivánja mint én." Hume felelni akar. Stanley lord félbenszakasztja, hogy nincs kérdés intézve a' házhoz. Hume rögtön visszautalja öt azon megjegyzéssel, hogy a' beszéd választ kiván még is. „Ugy látszik, úgymond, hogy az igen tisztes baronet és társai nem egy könnyen fogják magokat megnyerteknek tartani, 's hogy meggyőződésüket e' tekintetben nehéz megrendíteni. Azt kivánják: mondjuk ki a' szót még világosabban. Van okom reményleni, hogy e' világosabb szó nem sokára fog magára váratni. Londonderry viseletét teljesen elismérem. Ő midőn visszalép, okosabbnak mutatja magát mint a' ministerek. (kaczaj.) Ő urasága még is tekintettel van a' ház véleménye iránt. A' ministerek nem olly tanulékonyak (kaczaj.) Valóban, midőn az igen tisztes baronetet nevetni hallom tojásimon, vagy mint ő nevezé széltojásimon, gondoltam, az övéi nehezen fognak kikelni; noha ő 's a' ns hg már régóta kotlanak 's ülnek rajtok (csattogó kaczaj.) Szeretném azon irást látni, melly valamennyi orosz egyedül-urához intéztetett, midőn a' ns marq. kineveztetett; de még inkább ohajtanám látni azt, mikép fogja ezen ellensége minden népnyilatkozásnak azon irást fogadni, melly a' kinevezés visszavételét jelentendi." A' felsőházban martz. 16kán Londonderry jelenté, hogy noha büszke volt pétervári követté kineveztetése miatt, e' hivataláról még is lemond, látván hogy az alsóház kineveztetésével nincs megelégülve. Fölkelt utána Wellington hg. 's mondá, hogy ő ajánlotta volt a' ns marquist, 's igen örvendett, midőn megtudá, hogy Peel ur a' ns marquist csakugyan kinevezte, a' király pedig helybenhagyta. Ellenmondott azután, hogy az alsóház a' királyi jogok gyakorlásába elegyül 's annak szabadságát korlátozza. Lansdowne azzal menté az alsóházat, hogy a' ns marq. kineveztetése a' mostani ministerek nyilatkozásával is ellenkezik a' külpolitiká-

ra nézve, mellyről azt mondák, hogy az meg nem fog másittatni, hanem ugyanazon egy maradand a' volt ministerekével. Tudják pedig, hogy Londonderry m. politikája azzal épen szembeszökő. Az alsóház a' korona jogait nem bántotta; hanem csak vigyázó szemmel volt a' ministerek minden tettére, melly a' békét koczkáztathatná. Buckingham hg. pedig már csak azt is ellenkezőnek hivé az angol alkotmánnyal, hogy az alsóház vitáji közre tétetnek, annálinkább, ha okul vétetnek azok, mellynél fogvást Londonderry valamelly tisztségre alkalmatlannak itéltetik. Mindez következése azon veszélyes hatalomnak, mellyet az alsóház magához rántott. — Martz. 17én az alsóházban Peel a' dissenterek házasságát tárgyazó törvényjavaslat fölolvastakor tartott beszédben azt nyilványítá, hogy a' dissenterek házasságánál csak a' polgári kötelezvényre kell tekinteni ezentul. A' ház Peel előadásával annyira megelégült, hogy azt több oppositiói tag nyilván ki is fejezte.

Cantonbul mult nov. 5kéről jött hirek szerint a' hong-kalmárok igen fontos iromány bocsátottak a' britt kereskedőkhöz, mellyben a' britt ügyek ideigleni fölvigyázóját szükségesnek ismérik ugyan, de egyszersmind azt is meghatározzák, hogy fölvigyázó valamint előbb kalmár volt, ugy ezentul is az legyen, ne pedig kormánytisztviselő. Joanna (hajó) melly Cantont m. dec. 5kén hagyta el, nov. végeig szóló hirlapokat hozott Chinából. Szerintök Pekingből cs. rendelet által az alkirály hivatalától 's pávatollaitól fosztatik meg, 's e' büntetésbe azért esett, mivel, mint a' cs. parancs szavai mondják, a' két picziny angol hajót a' tengerről el nem tudta fúni." — Gordon herczegné 10,000 font sterling értékü drágaságit ellopták, mire a' hgné nyilványos lapokban kihirdetteté, hogy a' ki azokat visszaszerzi, az 600 fontnyi jutalmat nyerend fáradságáért. Most azt hirlik, hogy a' hgné név nélküli levelet kapott, melly az igéri, hogy a' hgné ékszereit visszakapja, ha jutalmul 600 helyett 1000 fontot adand.

Az udvar I. Ferencz ausztriai császár ő fölsége halálára három héti gyászt öltött. — Sebastiani gróf, a' franczia követ a' londoni udvarnál ismét Londonba tért vissza. — A' birminghami nagy politikai unio ismét föl készül állani. — Az alsóház ülésében martz. 17én John Russel lord jelenté, hogy inditványát az irlandi egyház végett martz. 23ról 30ra teszi által határozottan, miben az egész oppositio megegyezett. A' felsőházban pedig martz. 18kán Aberdeen gróf azt jelentette, hogy Canadába viscount Canterbury (Sir Ch. Manners-Sutton, a' volt alsóházi elnök) van biztosul kinevezve az ott uralkodó viszályok békes lecsillapittatásukra. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 14én az oppositiofél-től jelentett közbenszólások voltak napirenden az utólsó ministeri fordulat iránt. Következő volt a' 14ki 's 16ki vita: Mauguin ur: „Mi a' ministerségtől fölvilágitást kivánunk a' multra nézve; mert jövendő viseletére nézve az a' kabinet tagjai nevében úgy is megvan már. Két év óta a' kabinet kétszer másittatott meg. Ez nagy szerencsétlenség, Tudnunk kell tehát: komoly kérdések bomlaszták e föl ministerinket? mert csak akkor láthatjuk: támogatnunk kell e őket, vagy sem? Kérdem tehát: miért volt a' ministerség két hét óta nyilványos föloszlásban? e' különválasztó egyenetlenségek kül vagy belső politikából, vagy az egész rendszerből támadtak e?" Guizot köszöni a' szónok nyilt kérdéseit, de azt nyilatkoztatja, hogy azok szokatlan alakját nem fogadja el. Mauguin ezt tagadja. Guizot: „Nem kötelezhetem magam igy tett kérdésekre felelni. Ezen kamara megnyittatása óta változtatni ügyekeztek a' kormány négy éves politikáját. Én azt senkitől rosz néven nem vehetem, mert mindenki hiheti, hogy más rendszer talán jobb lenne. Mi azonban e' politikát védtük 's folyvást védjük. Tudjuk, hogy a' közbocsánat volt azon fő kérdés, mellyre támaszkodván a' védett politikát másítani akarták. Én nyiltan fogok róla szólani. Első szándékunk nem ellenzé a' közbocsánatot; de azt hittük, tán kedvezőbb időpont jövend rá. Később láttuk, hogy a' közbocsánat csak ürügy volt valósítani általa az ohajtott megbukást. Ezentul a' közbocsánat ránk nézve bosszuság volt, mint nem egyenes megvallása a' kormány tehetetlenségének, a' mit soha nem ismérhetünk el, mivel meg vagyunk győződve, hogy közbocsánat által ama' párt a' justemilieut föl fogná dulni, mellyet hogy Franciaországba mi létesitettünk, dicsőségünknek tartjuk (tetszés a' centrumban, kaczaj a' széleken). Én nem tudom, mit nevethetni ezen! Azon párt, mellyről szólok, az igazság és szabadság pártja, 's őt illeti védeni a' pártokat egymás ellen, sőt megóni Franciaországot is a' pártok ellen." A' szónok védi ezután a' kabinet egyes tagjait a' versenygés és személyes érdekek vádjai ellen. Ők készek a' kamara többsége elveit követni, 's valamint eddig, úgy ezentul is hivek maradnak azokhoz. De készek helyeiket is elhagyva átengedni azoknak, kik nagyobb többséget igérnek az országnak, 's mivel látták, hogy az senkinek sem sült el, ismét hivatalaikba léptek; (tetszés a' centrumban, morgás a' széleken) Garnier-Pagès: „A' minister azt igérte, hogy az egész igazságot ki fogja mondani, 's én meg vagyok győződve, mind azon igazságot, mellyet a' ministerség alakulta után kelle mondania, nem adta elő. Mit a' minister most be-

szélt, mindazt ezelőtt három négy nappal is szintúgy elmondhatta volna. Ha nem állíthatni, hogy a' status koczkáztatása nélkül többet nem födözhetni fel, akkor mélyebbre kell hatni. Azt mondják, a' fő kérdés, melly a' kabinetet megbontá, a' közbocsánat volt. De kabinet-megbomlásra szükséges, hogy az vagy valamelly statushatalomba ütközzék, vagy hogy senkinek se tessék. Ez utólsó ugyan igaz volt." A' szónok kérdé: mi okozá az uj tagok választatását, 's azt hiszi, hogy a' dohány-kérdés fölötti szavazás volt mindennek oka. A' ministerek ugyanis aztnyilvánýíták, hogy ők tárczájok megtartása mellett nem kormányzottak, de ezt mondva nem gondolták meg, hogy közvetve, a' koronát vádolták be. Midőn a' ministerek a' kormány tetteitől idegenek maradnak, aggódást gerjesztenek. Erre Guizot ur csak azt mondta, hogy azon választásoktól maradtak idegenek, mellyeket a' korona tenni készült. Garnier-Pagès ellenben azt állítja, hogy a' korona választásai is tétemények. Egyébiránt a' ministerek maguk megvallották, hogy nem kormányoznak, pedig vannak körülmények, mellyek létező összes ministerséget kivánnak: például az ausztriai császár halála. Ez komoly körülmény, 's ebből azt következtetni, hogy Francziaország egy ideig kormány nélkül volt. A' szónok tovább is folytatja szemrehányásit, mellyek nagy megindulást okoztak. Utána Sauzet következőleg támadá meg a' ministereket: „Ha a' ministeri fordulás intézvényink barátit olly tartós aggódásba ejté, köszönni ohajtanók most a' ministereknek, hogy e' hosszas bizonytalanságot uj egyetértéssel hárították el. De talán kora e' hiedelem. Csakugyan vége hát a' krisisnek? Nem palástoló é a' gyógyszer, melly csupán leplezgeti a' sebet, 's ujabb kitörését annál fájdalmasabbá teszi? 'S vége hát a' fordulatnak? mert nekünk valóban teljes bevégzésre van szükségünk. Az angol parliamentben minden ministeri kérdés nyilván hányatik meg, 's mind a' kabinet alkotása mind föloszlása nyilvánnyos vita tárgya. — Továbbad igy szól a' közbocsánatról: „A' közbocsánat az országban nagy lelküség kérdése, melly mind inkább terjed. Nemes dolog az, 's reménylem, hogy a' bocsánat védőjét annak ellenei türelmesen fogják kihallgatni. Nem a' vádlottak azok, kik fontossá tették a' bocsánatot, hanem kibékülésnek nézte azt mindenki 's korlátnak a' mult és jövő közt. Némellyek elvetik azt, de nem föltétlenül, hanem időhöz kötik. Ha ez áll, kérdem: melly idő volna helyesb erre mint a' mostani? — Az ország nyugott, a' vétek régi. Az ország 20 nap óta kormány nélkül van, 's mégis legkisebb rendetlenség sem történt sehol: mi fölséges ellenzék ez az ország nyugalma 's a' statushatalom anarchiája közt! — Mi a' közbocsánatot illeti, olly kérdés az, mellyet soha nem zárhatni be. Előjövend az később, de kevesbé hasznosan, kevesbé becsületesen." — Thiers igy felelt Sauzetnek: Igen, a' bocsánat meghasonlít bennünket. Rajta! mondja tehát Ön a' kamarának: „Itt áll a' ministerium, melly semmi bocsánatban nem egyezik" 's kérje meg a' kamarát: venné e' komoly kérdést még ma fontolatra, mi nem ellenezzük. Ha aggódnak miattunk, Kegyetektől függ annak véget szakasztani. Én igen sajnáltam, hogy a' bocsánatot még mindeddig kérdés alá nem vevé a' kamara. Könnyebb lett volna ez által megalkotni a' kabinetet. Ha a' nyugalom valóban helyre állíttatott volna, mint Ön (Sauzet) mondja, ha a' pártok le volnának győzve, akkor lehetne mondani, eljött az idő, mellyben a' közbocsánat kiáltassék ki. De a' kormány igazsága hatalmát még nem próbálhatta meg; 's addig uraim, nincs bocsánat! Oldják meg a' kérdést, hiszem derék férfiak fognak e' munka terhében osztozni. Kérdezze meg Ön tehát a' kamarát e' fontos kérdés iránt, 's a' kabinet meg fogja köszönni, hogy bizonytalanságának véget vetett." — Thiersnek Sauzet felelvén különösen a' bocsánatra nézve ezt mondá: „Meg kell vallani, a' sajtó elfoglalta e' kérdést, 's azt mondá, hogy a' bocsánat szükségkép meg fogja változtatni a' rendszert, de ez tévedés volt. — Több tag szólta után a' kamara 17én napirendre tért. — A' j. des Débats a' közbenszólási vita következményét diadalnak tolmácsolja a' ministerek részire. T. i. a' kamara, szerinte, azt akará megmutatni, hogy a' Broglie elnöksége alatti kabinetet elfogadja, és semmit sem ohajt inkább, mint dicséretes őszinte közrehatásával segíteni azt. Ügyekezik továbbá megmutatni azt is, hogy Thiers és a' doctrinairek közt szent a' béke 's meg van az egyetértés; sőt még a' mi több a' j. d. Débats e' férfiakat julius embereinek is akarja nézetni. Azonban a' Courier français nem sokat hiszen a' j. des. Débats által magasztalt harmoniának, 's a' közbenszólási vitázatnak e' magyarázatot adja: „A' minister ség bő felvilágításokat igért, 's nem adott, sőt úgy látszott, mintha e' vitát önmaga idézte volna elő, 's üdvét még is bezártában kereste. Megvallotta ugyan, hogy kétségben volt 's van a' többség véleménye iránt, még sem merte azt olly helyzetbe tenni, mellyben nyiltan kibeszélhette volna magát; hallotta az ellenzőféli tagoktól a' kifejezést, 's maga is megengedte, hogy a' bizonytalanság rá nézve halálos, de félelemből, ne hogy rögtön kárhozatát hallja, készebb vala tengeni tovább is." — A' Temps ezzel rokon jelentést ad e' vita végének, de ugymond, hiedelmünk szerint, itt nem volt a' 25 millio egyezés értve. Ha félre vettetik az egyezés, a' ministereknek ugy természetesen le

kell lépniök; de ha elfogadtatik, azt kedvezőleg magokra nem magyarázhatják, mert az egyezés népi jog 's béke vagy háboru kérdése, pénzkérdés köztünk és Amerika közt; de nem bizodalom kérdése a' ministerség iránt.—A' National is csipősen emlékezik a' kinevezett ministerekről a' közbenszólások után. „Ha a' kabinet három személyét, úgymond, t. i. Guizot, Thiers és Broglie urakat ('s az utólsót csak udvariságból nevezzük, mivel neki csak mint Guizot barátjának adaték az elnökség) nem olly okok tartanák a' kormányrúdon, mellyek annál sürgetőbbek, minél kevésbé valának becsületesek; ha önmaguk iránt némi tisztelettel viseltetnének, a' kamarából kiléptökre azonnal elbocsáttatási kérelmöket fogták volna benyujtani, mellyet a' király, mint alaposan hisszük, ezúttal kegyelmesen fogadott volna el." — A' Revue des deux Mondes tüskésen terjeszti elő Maison marral hadministerré neveztetésmódját. Thiers, v. Guizot, vagy tán mindketten, ugymond, meghallák, hogy Maison marsal nője nem rég levelet kapott férjétől, mellyet az titkolás nélkül mutogat mindenkinek. E' levélben fölhatalmazza hitvesét, nyilatkoztassa mindenütt 's mindenkinek, hogy a' hadministerséget semmi árért sincs elfogadni kedve, 's minden ministeri szerkezettől, melly Párisban történik most, idegen akar maradni; minthogy magát Pétervárátt igen hasznosnak hiszi, efölött pedig a' hely is igen inyére van. Az ismét belépett ministerek erre mohón 's egy szájjal fölkiáltottak: meg van a' hadminister! (tudván bizonyosan, hogy nem fogadja el Maison a' kinevezést). — A' Messager említi Lyonból, hogy az úgy nevezett nyársalók (piqueur) ismét mutatkoznak, pedig megtámadásaikat megujitva. Ez számtalan boldogtalan esetnek lesz kútfeje. „Már halljuk, ugymond a' Courrier de Lyon, hogy egy nem rég megszurt fiatal személy az utóbbi napokban meghalt; úgy szinte egy asszonyság, mint áldozatja ezen éji kalandozóknak, még orvosi ápolás alatt van." — Martz. 13kán ismét próbát tett Asda gőzkocsijával. Az $5\frac{1}{2}$ órányi távolságu útat Parisból St. Germainbe oda 's vissza 3 óra alatt tevé meg Az erőmű a' rosz ut daczára is folyvást megnyugtatólag szolgált.

NÉMETORSZÁG.

Frankfurtból martz. 16ról így ir az Allg. Z. „Néhány nap óta a' csendbiztosság rendszabályit az idegenek szemmel-tartatásuk iránt igen megkeményitették. Tegnap szokatlan módokhoz is nyultak, mert még hajnal előtt egy csapat kül- és lovag csendbiztosság küldetett ki nyomozás végett a' szomszéd falukra, mellyek azután a' csapszékeket, 's a' t. jól kifürkészgették, 's a' birákkal is értekeztek. Tegnapestve már 6 óra után becsukatott a' város egyik főkapuja. Az ausztriai őrcsapatok számosan járdalák az utczákat 's gyakrabban mint szokás, úgy szinte egész rendőrségünk is talpon állott. A' sorkatonaság a' laktanyákon együtt vala, 's a' város részei, különösen azon utcza, melly az őrségtől a' politikai foglyok börtöneig vezet, a' híd, 's a' t. fegyveres néppel voltak megrakva. E' rendeléseken itt csudálkozunk, de okát még nem tudjuk. Azonban rebesgetik, hogy a' hatóság külről közléseket vön, mellyek e' katonai és csendőrségi rendkivüli rendszabályokra nyujtottak alkalmat. Mondják, hogy e' szoros rendet még több napig folytatni fogják." — A' Moniteur belge szerint I. Ferencz cs. ő föls. elhunytára 6 héti gyászt vön a' belga király udvarostul.

Frankfurtból martz. 17ről irják, hogy 16kán ismét megkettőzteték az őröket mindenütt, az ausztriai őrcsapatok számosabban 's gyakrabban czirkáltak, mint szokás, a' városon kivül pedig a' mezei rendőrség éjfélig talpon vala. Ennyi mozgás okát abban keresik némellyek, mintha 15kén a' város szomszédjában egy órányira fekvő faluban politikai gyülekezet tartatott volna, hova még több vidékről valának emberek tódulandók. De bár mint van is a' dolog, Frankfurtban senki sem hiszi, hogy a' szövetségi katonasággal szemközt 's a' városvéd és sorkatonaság mostani állása mellett valakinek erőszakra legyen szándéka. Szinte Frankfurtból 18ki levél ismétli azon hirt, hogy 15kén Seckbach nevű kurhesszi faluban egy órányira Frankfurttól csakugyan gyanus személyek tartottak összejövetelt, de mi szándékkal? nem tudni. A' hanaui rendőr-igazgató e' hirről hihetőleg hivatalosan értesitve rögtön nyomozást tartatott Seckbachban, de süker nélkül. Seckbachban 15kén volt hiteles személyek állitják, hogy ott azon napon, melly igen esős vala, egy idegen teremtményt sem láttak. Frankfurtban a' szövetséggyülés martz. 12ki ülésében jelenté Münch-Bellinghausen gróf a' szövetségi elnök 's ausztriai követ I. Ferencz császár halálát azon nyilatkozással, hogy utódja, Ferdinand ő fölsége, szintazon elvek 's érzelmeket fogja mindenben követni, mellyeket boldogult édesatyja. A' szövetséggyülés e' jelentést a' porosz követ válaszával együttjegyzőkönyvébe igtatá, mellyben azt fejezi ki, mi nyugtató előre tudhatni ez alkalommal az egész szövetségi testnek, hogy a' kormányi rendszerben semmi változás nem történik. Münch-Bellinghausen gr. kötelességének mondá tudósitani mind erről a' kormányra lépett Fölséget.

TÖRÖKORSZÁG.

A' földközi tengerről vett hireknél fogvást az angol hajósereg feb. 7én ismét a' tengersikra készült szállani, mert hirét vevék, hogy Konstantinápolyban, vagy a' dardanelláknál ollyas körül-

mény jött v. jövend elő, melly e' mozgást vagy szükségessé, vagy tanácsossá teszi. — A' Hampshire-telegraph Maltából feb. 5röl jelenti, hogy alig érkezett oda meg az angol hajósereg, nyomban fontos parancs érkezett Ponsonby lordtól, hogy az egész hajósereg minélelőbb vitorlakész állapotba helyeztessék. Mihezképest a' hajósereg fölkészüléshez kezde 's néhány hajó már meg is indult, mint hiszik, a' dardanellák felé. Valódi okát azonban a' hajósereg idehivatásának, még világosan nem tudhatni. Annyit beszélnek, 's tán hihetőleg is, hogy jan. 25ke körül a' szultán ellen nagy összeesküvés födöztetett föl, mellynek következésében a' nagyur 20nak vétette fejét. Ponsonby lord tehát mind ezen esetre attól tart, olly körülmények fordulhatnak elő, mellyek orosz segedelem-kérésre kinszerithetnék a' szultánt.

Konstantinápoly feb. 28: Itt minden a' legnagyobb izgásban van. A' hajóhad, a' sereg 's mindennemü védintézet mozgásba tétetik, hogy a' netán történhető megtámadás ellen bátorságba helyezhessék magukat. Az angol hajóhad ismét megjelent Burlánál, és senki nem tudja, mi végből. A' porta megrémülve e' váratlan megjelenésen sietve siet megerősíteni a' dardanellai várfokokat, hogy ellenállani legyen képes, hatalán a' tengerszorosan átmenés erőszakoltatnék. Mint mondják az orosz követet is kérve ostromlá, legyen segédül, nehogy a' népjog büntetlenül sértessék, mi szerinte akkor megtörténnék, ha az angol kormány erővel kivánná azt kicsikarni tőle, mit csak barátságos egyezés utján lehet 's kell megnyerni. Az orosz követ a' porta kivánatának bizonyosan meg is felel, ha szükségét látandja, pedig annál könnyebben, mivel a' krimiai orosz hajóhad parancsi alá van rendelve 's igy egy 's elsö intésére ott termend. Ezen rendkivüli rendszabály azonban még messze van hihetőleg, 's meg kell előbb tudni okát az angol hajóhad megjelentének. E' várakozás annál szükségesb 's üdvösségesb, mivel a' toryk kormányra juttával más politikát várnak attól, mint az eddigi vala. E' tekintet miatt sok azt hiszi, hogy az angol hajóhad mostani mozgása nem egyéb, mint előre kiszámolt szinfogás, mellyből a' toryk otthon hasznot akarnak huzni. E' politika mindazáltal, bármi hasznosnak láttassék is az azt intéző kormányra nézve, fölötte ártalmas a' portának, mert nemcsak hogy szerfölött sok költségébe kerül a' szüntelen föl- és lefegyverzés, hanem tekintetét is csonkítja 's a' nyilványos véleményben csökkenti; más részről pedig, idejét nyugalmát 's csöndes munkásságát, mellyel boldogabb jövendője alapjait vethetné meg, háborgatja 's koczkáztatja.

SPANYOLORSZÁG.

Martz. 11ikén a' carlosiak ujra ostromlani kezdék Elisondót, de valamint 9ikén ugy ez úttal sem boldogulhattak; az ostromlóknak 4 álgyujok volt 's nap-lementig szüntelen lödözék az erőséget. A' határszélen álló franczia csapatok dombokrul 's magasb helyekről egész nap nézék az ostromlást. Ekkor az ostromlók ereje 5 zászlóalj volt, 's másnap magát Zumalacarreguyt is várták 9 zászlóalljal, de Mina már ekkor szinte közelgett Elisondo felé 's Lizazo mellett bukkanván az ellenség csapatira, azokat minden ponton visszaveré, minek következésében az ostromlók is eltisztultanak Elisondo elül. — Bayonnebul martz. 13kárul a' telegraph ezt jelenti: „Don Marioz Nunez Abreut, hajdan a' vallási tábor főtisztkarának fejét, most pedig a' carlosi seregnél osztálynok-vezért, ma Bayonneban elfogák. John Daves nevü angollal inasképen akart a' városon keresztül utazni, de megismérték 's mind a' kettőt letartóztatták.“ — Madritbul martz. 5kérül jött hireknél fogva, a' ministerium föloszlásához közelit. Martinez de la Rosa azon szükségnek, hogy egészségét kimélje, végre, 's talán már későn is, engedni kénytelenittetvén, lemondani készül 's a' kormányi elnökséget Torenonak átengedni. Legalább a' közös hir ezt beszéli. 4ikén az angol követ magányos udvarláson volt a' fölségnél, mint mondák, szinte a' ministeri krisisről értekezni. A' volt ministerek közül Torenon kivül csak Valdes az uj hadminister, és Figueroa a' tengerügyi minister maradnának meg; ujakképen pedig a' külügyi hivatalra (a' hires) Arguelles, a' belügyire Guerra 's az igazságira Manuel vagy Ortigosa hivatnának meg. E' szerint ama régi jóslat, hogy utóljára is Toreno lesz ministerelnök, alkalmasint megvalósul. — Február 12ikén kir. rendelés adatott ki, mellyben minden, külföldön tartózkodó spanyol, ki a' statustól nyugpénzt vagy bármi fizetést huz, két hónap alatt visszatérni parancsoltatik, különben veszti minden fizetését.

A' gabona pesti piaczi ára martius 31-dik 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérővaltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	136⅔	126⅔	—	Zab	82⅔	80	73⅓
Kétszeres	120	—	—	Köles	—	—	—
Roza	106⅔	100	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	101⅕	—	—	Kukoricza	106⅔	103⅓	—

Pénzkelet:

Bécs martius 28-kén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	101 5/6	1834ki statuskölcs.	592
„ 4 pC.	95 2/3 3/4	Kam.— pC. kötel.	62 7/8
„ 1820ki kölcs.	211	Bankrészvény	1343
„ 1821ki „	140	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszti Helmecy.z — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

27. szám Pest, szombat aprilis 4kén 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; kir. kam. tudósítás; I. Ferenczért gyásztiszteletek Győrben, Turóczban, és Vágujhelyt; honti casinó és Széchenyi képe; m. tud. társ. jelentés; 1835iki lóversenyek). Ausztria. Anglia (alsóházi vita a' canadai lakosok kérelme, és Londonderry lelépte fölött; hirek Jamaikából és egyveleg). Amerika (a' franczia kormány viselete miatt népmozgások Ujyorkban és Washingtonban; Labranche és Grymes; bujdosó lengyelek; Jackson szándéklott gyilkosa; Braziliában zendülések). Francziaország (ministeri felelősségi törvényjavaslat). Görögország (Hellasz mostani állapotja). Schweiz (Beren és Baden).

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban martz. 28kán elegy ülés tartatott, mellyben a' Bécsbe járt küldöttség hiv. jelentését szokott módon megtevé. Egyébiránt ugyanez napig folyvást kerületi ülések tartattak, mellyekben délelőtt a' törvényszékek rendeztetésebeli munkálat, délután pedig a' sérelmi tárgyak vizsgáltattak.

Boldog emlék. 1. Ferencz cs. kir. fölsége a' magyar kir. sz. István-rend kanczellárjához gróf Reviczky Ádámhoz febr. 12ikén intézett legfensőbb kabineti irata szerint ő királyi magasságát a' bajor koronahget az emlitett magyar rend nagykeresztével diszesiteni méltóztatott, a' diszjeleket maga ő Fölsége személyesen nyujtván által a' fentisztelt kir. hgnek.

V. Ferdinand ő cs. kir. Fölsége a' magy. kir. udv. Kanczellariához martz. 16kán intézett legfensőbb határozata szerint a' varasd-körösi határőr ezred. kapitányát Deusz Mátét, dij-elengedés mellett magyar nemességre méltóztatott emelni.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. kamaránál Moser Mihálynak kir. kam. tanácsnokká neveztetése által megürült titoknokságra Trifunácz Pál kir. kam. concipistát; gróf Eszterházy György eddig ugyan a' m. kir. udv. kamaránál conc. practicanst pedig tiszt. concipistává méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége a' bácsi kamarai urodalmak igazgatására Zomborban egy kam. tanácskozó igazgatóság ujdon fölállittatását 's ahoz egy, magyar kir. kamarai tanácsnoki ranggal és 3000 fr. fizetéssel járulandó igazgatótiszt alkalmaztatását rendelni méltóztatott. — A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara kebelbeli conc. practicans Grosz Imrét Mármarosba a' kam. igazgatósághivatalhoz lajstromzóvá nevezé ki. — Oszadán volt kam. erdőszeti és anyagi számvivő Czibulka Filep nyugalmaztatott. (kir. kam. tudósitás.)

Bold I. Ferencz szeretve tisztelt királyunk elhunyta felett sajnos érzettel 's magas erényit érdemadóképen elhalmozó magasztalásokkal olly annyira tömvék Europa minden ajakú, vallásu 's kormányalakú népei 's nemzeteinek hírlapjai, hogy azoknak összes gyüjteményökbül bizton jeles könyvtetemű munkát lehetne alkotni. Míg a' nevezetesbeket közlendjük, addig a' már eddig előterjesztett belföldi gyászünneplésekhez még ezeket toldjuk Győrött martz. 26, 27 és 28kán tartatott a' végső gyászajtatosság. — Tolongott a' nép a' székestemplomba, mellynek belső ékességeitől lett megfosztatása és gyászszinbe öltöztetése még azt is, kit boldog körülményei a' világ mulandóságárul gondolkodni talán nem igen engedék, szent borzalommal lepte meg. A' szentegyház nagyobb része fekete szövettel vala bevonva, mellyen az oldalfalaknál az örökös tartományok czimerei, a' nagy oltárnál pedig fejér kereszt 's a' birodalmi kétfejü sasban országunk czimere. A' templom hajóján lépcsőzetes magas gyászalkat állott több mint 300 égő gyertyával világitva; az alkotvány tetején aranyzott koporsó, rajta gazdag feszület, 's veres vánkoson Magyarország koronája, királypálcza 's keresztes-alma nyugvék. Négy sarkin az alkotmánynak, ugyanannyi nagy fekete oszlop állott 's mindeniken más más tartományi korona 's királyi diszjelek; — az egészet egy, szabadon függő pompás nagy menyezet födé, mellynek müvészileg rendezett szárnyai busfüzágak módjára konyulának alá. Az engesztelő áldozatot mind a' háromnap a' megye szeretett püspöke Juranics Antal kir. tanácsnok ur mutatá be teljes egyházi szertartással. Winter, Mozart és Genspacher hires requiemeik valának napsorként a' mise alatti darabok, mellyek előadatására a' székestemplomi hangászokhoz még számos műkedvelő 's a' helyben tanyázó István főhg. ezrede hangászkarának jelesb tagjai is csatlakozván, az érintett remekmüveket legnagyobb pontossággal 's helyességgel játszották el. A' mise után következett responsoriumok énekeit Vurda Ferencz győri polgár készité négy férfi hangra. — Hasonló buzgalommal tartá az evang. gyülekezet is martz. 26ikán a' végtiszteletet, melly alkalommal Haubner első lelkipásztor és tb. ur jeles beszédében érzékenyitőleg adá elő kedvelt fejdelmünk legszebb vonalmit 's veszteségünk sulyát elhunyta miatt. — Turócz megye KK és RR Turócz-Sz. Mártonban a' kath. és evang. templomban martz. 17 és 20ikán tarták bold. fejdelmünkért a' gyásztiszteletet. Az evang. templomban Martinyi Daniel háji, és Lányi Sámuel zaturcsai predikator urak beszédei olly meghatók valának a' hallgatókra, hogy majd nem mindnyájok szemeiben könnycseppek látszattak, melly jeles beszédek kinyomatása az isteni tisztelet után tartott esperességi gyülésben egyes akarattal elhatároztatott, egyszersmind pedig a' megyének minden evang. egyházában a' gyásztisztelet aprilis 5ikére rendeltetett. — De nem csak megyéink 's nagyobb tiszthatóságink, hanem középrendü városink is megüllék bold. Fejdelmünk elhunytát gyászajtatossággal. Igy tartá többek közt Vágujhely (Nyitrában) martz. 17ikén néhai I. Ferencz királyunkért a' halotti végtisztelkedést, gyászdiszre a'

nagyvárasokkal vetélkedőleg. Szomoruan lepé meg a' lakosok szivét a' legjobb népatya kimultának hire; de még szomorubban, midőn azt harangjaik zugása 's az idézett napon az egyházban nagyszerüen és keservi fénnyel emelt gyászalkotvány is hirdeté. A' nép igen számosan sereglett össze e' bánatos ünnepre nyilványos tanuképeül mély illetődésének. Gróf Berényi Antal helybeli prépost ur több érdemes egyházi személy segéd szolgálata mellett elzengvén a' gyászmisét, a' néphez fordult 's könnyes szemekkel mondá halotti beszédét az elpihent koronás fő felett. Buzgó megindulás látszott az ájtatos hivek arczain, mellyet csupán uj fejdelmünknek a' tisztelt szónok által érintett erényei deríthetének föl.

A' minden jót és hasznost előmozdítani törekvő Nagy-Honthnakfiai gyüléseik szokott helyén jelesül Ipolyságh mezővárosában a' miveltség és szép társalkodás gyarapodását eszközleni kivánván, egy casino fölállittatását még mult évben határozák el magok közt; sikerült is szándékjok, mert csak hamar annyira szaporodott e' szép czélra sietö részvényesek száma, hogy immár nyolczvanra terjedett, — miután pedig a' társaság elnöke tb. Kalocsa Antal és pénztárnoka tb. Fogarassy Sándor urak az alaprendeletek szerint a' társaság gyüléseire kibérlett igen szép és tágas helyet e' czélra mondhatni legjobb izléssel butorozva, 's minden egyéb készületet is czélszerün elrendeltek, — valódi örömérzet fogott el bennünket, midön e' társalkodási egyesület a' mult feb. 25kén ünnepélyesen nyittatott meg, 's azon alkalomra egy tánczmulatság adaték, melly annál nagyobb vigalomra buzdítá a' valóban szép gyülekezetet, mennél kellöbb móddal 's ügyesb deliséggel valának az e' végre megkért központi főszbiró Okolicsányi Károly ur által a' köz vigalom-élesztheto készületek illesztve. Igy, tehát Hontban is létesült ez intézet; 's jelenkép járat minden magyar és erdélyi hirlapot, 's folyóirást. — Még van egy említendö Hontbul. — A' megye ns RRei t.i. Széchenyi István gróf hazafi szép tetteit 's nagy áldozatit dicsöiteni kivánván, martz. 20ikán tartott közgyülésökben elhatározák a' tisztelt grófnak képét életnagyságban saját költségükön lefestetni 's gyülési teremjökben fölfüggesztetni. —

Magyar tudós társasági jelentés. A' társaság' költségein megjelentek közelebbről Londonban nyomtatva 1834ben „A' természetes számok Logarithmái 1től 108000ig szerkeszté Babbage Károly esq. m. a. a' mathesis' lucasian professora a' cambridgei egyetemben; több tudományos akademia 's a' magyar tudós társaság lev. tagja. — Stereotyp- harmadik kiadás. Készült Nagy Károly', a' m. tud. társaság' lev. 's az amer. philos. társaság' r. tagja' felügyelése alatt." Zöldpapiroson, magyar, angol 's német előszóval és bevezetéssel lévő példány ára 5 pengő forint. Magyar és angol vagy magyar és némettel levőé 4 for. 45 kr. peng. Egyedül magyar előszóval és bevezetéssel 4 for. 30 kr. — Sárgapapiroson levőé, magyar angol 's német előszóval 's bevezetéssel 4 for. 45 kr. Magyar angol vagy magyar német előszóval 's bevezetéssel 4 for. 30 kr. Egyedül magyarral 4 for. 15 kr. — Fejérpapiroson levőé, magyar és német előszóval 's bevezetéssel 4 for. Egyedül magyarral 3 for. 40 kr. — Találtatik a' könyv Pesten, Eggenberger József könyváros urnál, kitől az országbeli más könyvárosok is megvitethetik. Budán, Aprilis 2kán.

a' titoknok által.

Állattenyésztő társasági jelentés.

VERSENYZÉS PESTEN.

ang. mf = angol mérföld. — ar = arany. — e = esztendős. — ft = font — ism. = ismételve — k. = kancza. — m. mén A' †-tel megjegyzett dijak örökre levén alapítva évenként mulhatlanul kijárnak. 1 ang. mf. = 848 pozsonyi öl.

Kedd. junius 2d. *délután.*

† 1. Erdélyi dij, 100 ar. Futhat érte a' két magyar hazában született 's nevelt akármi származatu m. és k.; 1600 öl; 3e 85 ft., 4e 100 ft, 5e 107 ft, 6e 110 ft, idősb 112 ft. Tétel egyegy futó lóért 50 ar; a' tételösszeség is a' nyertesé. Aláirhatni a' futás' órájaig, valamint bánatot is fizethetni, melly 25 ar. Egy személy több lovat állíthat vagy nevezhet a' pályára. Ha 6 aláiró nem találkozik, azon évben nem lesz a' díj elnyerhető, hanem az aláirók a' tételtől vagy bánattól feloldoztatván, a' dij mindaddig a' következő esztendeihez csatoltatik, mig legalább hatra nem telik az aláirók' száma.

† 2. Nákó díj, 25 ar. Futhat minden száraz földi, azaz nem Britanniában csikózott m. és k; 1600 öl ism; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e. 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

3. Somogy vármegyei díj. Legalább 110 ar. 1834től kezdve 1839ig bezárólag évenként. Futhat érte Magyarhonban (Erdélyt is ide értve) nemzett és született bármi vérü mén és kancza. 3 ang. mf. = 2644 öl; 3e 74 ft, 4e 100 ft, 5e 107 ft, 6e 112 ft, idősb 115 ft; kancza 2 fonttal kevesbet; félvér 4 fonttal kevesbet. Bejelentés a' futás előtt három nappal. Tétel: egy egybejelentett lótól 10 ar; a' tételösszeség is a' nyertesé. Egy tulajdonos több lovat állithat a' pályára.

† 4. Esterházy kard. Most Széchenyi István gr. birtokában. Futhat minden magyarhoni m. és k, 1 ang mf; 3e 80 ft, 4e 94 ft, 5e 100 ft, 6e 103 ft; idősb 105 ft; k. két fonttal kevesbet. Melly ló e' kardot elnyeri, legsebesb honi lónak ismértetik azon esztendőben. Kihivás határideje 3 nappal előbb. Ha a' kard birtokosát ki nem hiják, nála marad a' kard; ha a' kihivást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihivónak átadni; melly esetben, vagy ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megyen végbe. Ha pedig a' kihivást elfogadja, minden kihivó egyegy lóért 20 aranyat tesz le a' futtatás előtt, fele bánat. Az igy egybegyülő summa is a' nyertesé. Egy személy több lovat állíthat ki. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovával védni.

Péntek junius 5d. *délelőtt.*

† 5. Első nevetlen díj, mostanig 51 ar. Futhat az ausztriai birodalomban csikózott minden m. melly 6 esztendőnél nem idősb, 1600 öl; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft.

6. Tíz esztendei díj. 103 ar. Futhat Magyarhonban csikózott 's nevelt m. és k. mellynek akármi származatú 's országbeli legyen is apja, de anyja 's ezen ágon nagyanyja is honunkban született 's neveltetett; 2000 öl; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

† 7. Batthyáni-hunyady díj. 100 ar. Futhat minden k.; 2 ang mf ism; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft.

8. schönborn díj. 20 ar. Schönborn Ferencz gróf, az általa 1829ben aláirt „Öt évü díjnak" ideje 1833ban kitelvén, a' Választottság felszólítására 1834- és 1835re ujolag húsz húsz aranyat ajánlott. Első lóé 12 ar, másodiké 8 ar. Futhat magyarhoni paraszt saját lova, akár kancza, akár mén vagy paripa az; 2000 öl; 4e 90 ft, 5e 96 ft, 6e 99ft, idősb 100½ ft. Bejelentés a' futás órájaig.

† 9. Nemzeti díj, mostanig 85 ar. Futhat minden magyarhoni m. és k; 1600 öl; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet. A' lovas született magyar legyen.

† 10. Széchenyi kard, ér 100 aranyat. Most hg. Kinsky birtokában. Futhat minden ló; 4 ang mf; 3e 82½ ft, 4e 96 ft, 5e 102½ ft, 6e 105½ ft, idősb 107½ ft; k. 2 fonttal kevesbet. Melly ló e' kardot elnyeri, legjobb pályázónak ismértetik azon esztendőben. A' kihivás a' pályanap előtt 8 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hiják, nála marad a' kard; ha a' kihivást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihivónak átadni; melly esetben, vagy ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megy végbe. Ha pedig a' kihivást elfogadja, minden kihivó 30 aranyat tesz le, fele bánat. Az igy begyült summa is a' nyertesé. A' kardot, birtokosa nem tartozik nyertes lovával védni.

Hétfőn junius 8d. *délután.*

11. KIRÁLYI BILLIKOM, mellyet Ő cs. k. Felsége most uralkodó legkegyelmesb Királyunk méltóztatott ajánlani illy felirással: A' magyar lótenyésztés előmozdítására.—Futhat érte az ausztriai birodalomban nevelt minden mén és kancza; futhat továbbá arab mén és kancza is; ezeken kivül minden egyéb bármilly honbeli ló ki van zárva. Teher: telivér 3e 80 ft, 4e 100 ft, 5e 106 ft, 6e 110 ft, 7e 115 ft; félvér: 3e 76 ft, 4e 96 ft, 5e 102 ft, 6e 106 ft, 7e 111 ft. Arab ló telivérrel egyenlő terhet visz; kancza 2 fonttal kevesbet. Távolság 2¼ ang. mf. Bejelentés 4 nappal a' futás előtt.

† 12. Sándor díj. Második év; 100 aranyos billikom. Most gr. Széchenyi István mint első évi nyertes birtokában. Futhat minden ló; 2 ang mf ism; telivér 3e 100 ft, 4e 115 ft, 5e 122 ft, 6e 126 ft, idősb 128 ft; félvér: 3e 94 ft, 4e 109 ft, 5e 116 ft, 6e 120 ft, idősb 122 ft; k. és paripa 2 fonttal kevesbet. — Ezen billikom négy egymást követő esztendőben évenként kitétetik, a' versenyzés érette minden futtatáskor végbemegyen, 's annak tulajdona lesz, ki a' negyedik évben diadalmas. Bejelentés 8 nappal előbb. — A' futtatók a' szokott gyeppénzen kivül első évben semmit, másodikban 's igy az idén 5 aranyat, harmadikban 10 aranyat, negyedikben 15 aranyat tartoznak egyegy lóért letenni. A' három első évi nyertesek azonban ezen fizetésektől menttek. Az igy egybegyülő summa az azon évi nyertesé. Egy személy több lovat állíthat ki. A' billikomot birtokosa nem tartozik nyertes lovával védeni.

†. 13. Első hazafi díj. 100 ar. Futhat minden magyarhoni, azaz Magyarországban 's ahoz tartozó tartományokban csikózott m. és k.; 1600 öl ism; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft; idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

14. Pest városi díj, legalább 100 ar. E' dijat ns Pest városa tanácsa 's polgársága 1834ben ismét további 5 évre t. i. 1838ig bezárólag megujítván, aláirás által még folyvást szaporítani kivánja. — Futhat az ausztriai birodalomban csikózott 's nevelt minden m és k.; 1600 öl ism; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

Csütörtök junius 11d *délelőtt.*

† 15. Esterházy díj. 50 ar. Futhat Magyarhonban nemzett 's ellett nem telivér k.; 1732 öl; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft. Bejelentés 3 nappal előbb.

† 16 Károlyi-széchenyi díj. 100 ar. érték billikom. Futhat minden m. és k.; 1500 öl ism; 3e 87 ft, 4e 102 ft, 5e 109 ft, 6e 113 ft, idősb 115 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

† 17. Húsz hazafi díj. 100 ar, Futhat minden magyarhoni m. és k.; 2000 öl ism; 3e 100 ft, 4e 112 ft, 5e 122 ft, 6e 128 ft, idősb 130 ft; k. 2 fonttal kevesbet.

18. Paraszt gazdák díja. Összesen 150 ezüst tallér, 1ő lóe 75 tallér, 2diké 50 tallér, 3diké 25 tallér. Futhat érte minden kancza, mén és paripa, melly csekély tehetségü nemes, városi polgár vagy adózónak tulajdona; 2000 öl; 4e 90 ft, 5e 96 ft, 6e 99 ft, idősb 100½ ft. Bejelentés a' futás órájin. — E' díj első nyertese kapja a' 75 talléron felül azon 1 aranyat is, mellyet tek. Szalbeck Jakab ur 6 esztendőre évenként ajánlott.

19. Asszonyságok pályadíja. 150 aranyos billikom az első lóé, 50 ar. a' másodiké. Futhat az ausztriai birodalomban csikózott m. és k.; 1600 öl ism; 3e 90 ft, 4e 108 ft, 5e 116 ft, 6e 122 ft; idősb 124 ft, m. 2 fonttal többet.

AUSZTRIA.

Alsó-Ausztriának RRei is, ősi szokásnál fogva martz. 25ikén egy fényes küldöttséggel járulának ő cs. fölségéhez kijelenteni hű hódolási érzelmeiket. A'küldöttség szónoka gr. Goësz Péter volt mint Alsó-Ausztriának marsallja.

ANGLIA.

Martz. 16án az alsóház ülése elején Canadáról folyt ismét a' vita azon kérelem iránt, mellyet 11,000 canadai lakos (Montrealból) külde a' parliamenthez nyilványitólag, hogy ők az anyaországhoz szítanak, 's kérőleg, hogy a' canadai intézvényekben minden hirtelen másítás távoztassék el. A' kérelmet Stevart ur nyujtá be 's igy szólt ez alkalommal: Kétségkivül azt fogja Hume ur mondani, hogy e' conservativ kérelmet

toryk készítették; de bizonyithatom, hogy az aláiró majd valamenyi szabadelmü férfiú, sőt alkotmányos whig (halljuk! kaczaj). A' szónok ezután Roebuck levelét emlité, mellyben a' hirlapok szerint Roebuck azt állitja, hogy Spring-Rice a' canadaikat megcsalta, 's olly kinevezéseket tett ott, mellyek általányosan visszatetszének. Roebuck tagadá, hogy a' canadaiak elméjét föl ügyekezett ingerleni 's fegyverhez nyulásra adott volna nekik tanácsot, sőt inkább egy levelet olvasott föl Canadából, mellyben az mondatik, hogy a' gyarmatozók (colonist) fegyverhez fognak nyulni, mihelyt azon utólsó rendszabályok, mellyeket még megpróbálni szándékjok, dugába dülnek. A' szónok azt állitá, hogy a' gyarmat minden tudósitásnál fogva nagy forrongásban van, 's ezen izgás nem szünik meg mindaddig, mig a' nép önmagát nem fogja kormányozni. „Azt akarják e, ugymond, állitani, hogy alkotmányellenes orvoslás v. eszköz talán adómegtagadás által igazságra kényszeriteni a' kormányt? 'S nem az egész ország ohajtása e, hogy az alsóház a' toryministeriumnak adók megtagadása által vessen gátot utjába, 's nem várják e, hogy tiz nap mulva meg tétetik a' próba? (halljuk! halljuk!) Az előbbi szónok elbénitotta levelemet, mert csak egy darabot olvasott abból föl. Én a' canadabelieknek több oknál fogva ajánlottam: próbáljanak meg minden békes módot előbb, hogysem fegyverhez nyulnának. Egyetlen mód, mellyel a' gyarmatozók a' kormánytól valamit megnyerhetnek, csak az, ha nyugtot nem hagynak neki. Canadában ugyanazon küzdés van a' toryk és szabadelműek közt, melly Angliában, csakhogy szerencsére a' toryk Canadában gyöngébbek mint itt.“ — Igen érdekes volt az alsóházi vita martz. 16án Londonderry marq. visszaléptéről, mellyet az oppositio ügyesen a' ministerség ellen használt, valamint előbb a' kinevezést. Dudley Stuard lord szerencsét kivánt az országnak, hogy a' ns marq. szükségesnek látá a' lelépést. Hardinge, irlandi statustitoknok azzal védé Londonderryt, hogy midőn nyilván szól, ritkán veti latra szavait 's épen ellenkezőleg gondolkodik a' lengyelekről, mint azt kimondott szavai után közönségesen hiszik. Fölkelt utána Hobhouse 's kemény kifejezésekben oda nyilatkozék, hogy minden bizonnyal sajnálhatni, midőn illy előzmény állittatik föl; de a' hiba nem az oppositioból ered, hanem olly forrásból, honnan még több gonosz is eredend, onnan tudnillik, hogy azt vélik a' ministerek, mintha ők a' kisebb számmal is képesek volnának kormányozni. Biznának csak a' házban, nyugottan elhallgathatnák, ha egy vagy másik tag e' vagy ama' kinevezésről fecsegne, mert bizonyosak volnának, hogy többséget fognak nyerni. „De azon helyzet, (folytatá Hobhouse) 's már csak meg kell mondanom, azon álnézet következésében, mellybe az igen tisztes baronet (Peel) maga juttatá magát, azon hallatlan próbát akarván tenni, hogy a' nyilványos kisebb számmal akarja ministerségét föntartani, illy dolgok nem maradhatnak el. Némelly tisztes gentleman nevet, midőn a' ministerek kisebb számáról szólok. Azonban én semmi mosolygást nem látok az igen tisztes baronet arczán; sem társaién. Tudják ők, hogy nem túlzok (ultrázok), mert kétszer tapasztalák immár. Ezen ház vitája sajátkép nem Londonderry ellen vala személyesen intézve; csak uj bizonysága volt az annak, hogy a' tisztes urak a' tulfélen nem birják a' ház bizodalmát. (tetszés). Csak külpolitikájok elitéltetése volt az, (kétszeres tetszés), azon politikának, mellyről azt hitték, hogy organuma gyanánt a' ns marquis küldessék S. Pétervába (tartós tetszés). Ha a' ns marq. barátja a' lengyeleknek, nem foghatom meg, mikép nevezheté öket zendülőknek, még pedig nem, mint az igen tisztes urak (Peel és Hardinge) mentegetni ügyekeztek öt, a' vita hevében, hanem a' vitázatot megnyitó beszédben, mellyben közönségesen csak nyugalmasan megfontolt nézetet szoktak kifejezni. — Egyébiránt a' marq. igen tisztesen viselé magát 's hiszem, hogy a' kormány e' lépést nem tanácslotta neki. De nézetem szerint a' kormánynak a' ns marquist nem kellett volna elhagyni. Ha én az igen tisztelt baronet (Peel) helyén vagyok, magam is elhagytam volna helyemet. Ha pedig semmi sem történt volna, mi a' Sz. Pétervárba küldést gátlaná, akkor kötelessége lett volna a' háznak fölirást nyujtani aziránt ő fölségének. Peel: „Köszönet az igen tisztes baronetnek (Hobhousenak) legalább azon nyiltemberségü szellemért, mellyel a' kormány viseletét a' ns marquisra nézve megitéli. Ez már méltó statusférfihoz, 's igen különzik attól, melly Middlesex tisztes követe (Hume) jegyzéseit bélyegzé. (Hume t. i. azt mondá, hibáznának a' ministerek, ha Londonderry marquisnak a' visszalépést nem tanácslanák). Azonban ha a' háznak e' kimondott nézete a' kormány külpolitikájának megitéltetése, úgy meg kell vallanom, a' kérdés sokkal fontosb, hogy sem azt csupán közbevágó vitában lehessen elintézni. (halljuk! halljuk!) Szememre hányogatják, hogy ellenzésben munkálkodom a' ház többségével. Kérdem: előléptem e, 's hamarkodó v. a' házat megsértő módban adtam é a' kormány szándékait elő? (halljuk!) Alig menthetni, hogy Middlesex tisztes követe időről időre inditványokkal fenyegetőzik, 's erre a' napot, mellyen azokat tenni akarja, még sem tűzi ki. Ő inditványt emlite a' statusköltség-ajánlás megszorittatása iránt is 's én le fogtam volna lépni, ha

a' ház ezen inditványt elfogadta volna, mert ez a' bizalom-hijány világos tanujele fogott volna lenni 's mert ekkor semmi kormány sem lenne képes tovább a' hivatalban maradni. Mondom a' tisztes képviselőnek, hogy ha inditványt akar tenni, 's napot nem lel rá, örömest segítem." (tetszés) Hume felelt: a' tisztes baronetnek van némi oka panaszkodni: a' miatt, hogy egyenes gáncs nem mondatott még igazgatása ellen, de reménylem, e' sérelmi ok nem sokára el fog hárittatni (kaczaj). — Utána John Russel lord lépett föl, mondván: „Az igen tisztes baronet arra szólítá föl a' házat, hogy nézetét a' bizodalom-hijány egyenes szavazatában fejezze ki. Már most arra kérem a' házat: emlékezzék vissza, hogy az igen tisztes baronet az uj ministerség alakulta óta mindig arra hivatkozék, hogy ha a' ház a' ministerekbe nem helyez is föltétlen bizodalmat, engedjen nekik legalább illő részrehajlatlan próbaidőt, hogy alkalmok legyen felhozni rendszabályi javaslatikat. Ha illy körülmények közt a' bizalom-hijány egyenes szavazatát hoztuk volna inditványba, kérdem az urakat a' tulfélen, nem azt fogták volna e az oppositiora kiáltani: „Megtagadjátok az igazságos kihallgatást; vizsgálat nélkül itéltek el bennünket; félrevetitek javításinkat, mielőtt láttátok volna azokat!" Én részemről nem örömest akarnám olly helyzetbe tenni magamat, hol e' szemrehányást megérdemleném 's kész vagyok a' napot és órát bevárni, mellyen az urak a' tulfelen az általok megigért reformrendszabályokkal előlépendenek." Peel: „A' ns lord szavainál fogva tehát úgy tetszik, hogy a' ministerektől az illő kihallgatás nem fog megtagadtatni 's hogy bizodalmat ajánlanak nekik. (nem! nem!) 's hogy legalább rendszabályikat be akarják várni. A' jövő héten tehát az angol tized-megváltásra terjesztendek elő törvényjavaslatot. 'S még e' héten megteszem a' próbát, a' legnehezebb kérdés t. i. az irlandi tizedkérdés-megoldásra. Kérdem már most a' ns lordot a' tulfelen: ha én a' ház vitája következésiben — a' szónokválasztási és válaszfölirási szavazatokat kivevén, mellyekről különbözők lehetnek a' vélemények — leléptem volna, nem vethették volna e alaposan szememre, hogy csata előtt hagyám el a' harczmezőt?" Russel lord: „Ohajtom, hogy félre ne értessem. Én megmaradok nézetem mellett: ministereknek a' ház teljes bizodalmát kell birniok, 's ha az ellenzőfél a' bizalomhijány egyenes szavazatát már most javaslotta volna, az igen tisztes baronet az által is sok szózatot nyerhetendő vala, hogy ellenünk azt kiálthatta volna: viseletünk igazságtalan." — Másnap Peel a' dissentereket tárgyazó törvényt terjeszté elő. E' vitáról egy londoni levelező igy itél: A' martz. 16ki vitázat annál fontosb vala, mert Londonderry kineveztetését a' Times hasonlóan megtámadta. Még a' Morning-Herald is ellene volt. Maga John Russel lord panaszkodott, hogy a' ministerek kényszeríték az alsóházat olly lépésre, melly az alkotmány fő elveit rázza meg. A' Times azonban ez alkalommal más következést is von ki e' dologból: hogy tudnillik gyakorlólag véve a' korona minden jogait általányosan a' parliament 's különösen az alsóház szorítja meg, mivel semmi ministerség nem állhat meg, ha azzal egyértelemben nincsen 's bizodalmát nem nyerheti meg, ha minden végrehajtó rendszabályai (tehát a' követek kineveztetése is) többségének nem tetszik. Már most a' ministerek barátjai is gáncsolják őket e' hibáért. —

Jamaikából feb. 5röl érkezett tudósitások szerint a' barna tanitványok részint jobban és szorgalmasabban dolgoznak, mint bármikor eddig, részint még mindig nyakaskodnak, 's a' munkától idegenkednek. A' fehér dolgozók beköltözése azonban, mit a' baptista téritők által táplált izgatás miatt nem kedvesen vesznek amazok, majd megtanitja őket, hogy munka nélkül még sem élhetnek. — Londoni lapok szerint Jersey gróf fog britt követté választatni a' pétervári udvarhoz. Mások Heytesbury lordot emlegetik, némellyek pedig Sir George Murrayt. A' Standard szerint ugyan ezek mind csupa vélemények, de még is e' három közül lesz valamellyik a' követ. Némellyek azt hiszik, hogy Sir R. Wilson is jár e' hivatal után. — A' Courrier martz. 18án emliti, hogy ő fölsége az nap jöve meg Windsorból és elfogadást (levé) tartott St. Jamesben. A' királyt kis számu láncsás sereg kisérte, mindenütt tisztelettel fogadtatott ugyan, de néma hallgatásban. — Sir E. Sugden Irland mostani lord kanczellárja, nemcsak a' lapok állitásánál, de Peel igenzeténél fogva is az alsóházban, lemondott hivataláról. Lemondatának oka volt, hogy a' lordhelytartó hitvese Sugden hitvese látogatását elfogadni nem akará. A' lordhelytartóné udvara t. i. régi szokás szerint a' királynéét utánozza, 's minthogy Sugden hitvese, mint a' ki összekelése előtt több éven által együtt élt mostani férjével, a' királynénak sem mutattaték be, ő sem fogadá azt el. Igy beszélik a' dolgot mind szabadelmü, mind tory lapok. Mind a' két szinü lapok panaszolják, hogy Irland e' pillanatban az első birói személytől fosztatik meg, 's pedig olly férfitól, kinek neve mint biróé nagy hirben áll minden párt előtt.

AMERIKA.

Washingtoni lapokból feb. 17röl láthatni, hogy Adams ur inditványt tön a' képviselőházban az iránt: adatnának vissza a' diplomatikai okleveles a' franczia alkudozásról az azzal foglalkozó biztosságnak, 's toldassék azon kifejezés

is hozzá, hogy „haladéktalanul“ adja be tudósítását. A' ház az inditványt elfogadá, de a' „haladéktalan“ kifejezés kihagytával — Az angol Globe leveleket vön Ujyorkból feb. 18ról, mellyek határzottan állitják, hogy az ellenséges indulat Francziaország iránt érezhetőleg öregbül 's terjedez. E' levelek ugyan még nem rajzolhaták azon benyomást v. hatást a' nyilványos véleményre Amerikában, mellyet Francziaországnak Jackson elnök küldeménye következésében tett rendszabályi okoztak, mivel azon gőzhajó, melly jan. 18kán Falmouthot ez iránti tudósításokkal elhagyá, Ujyorkba épen azon pillanatban ért, midőn a' fenemlített leveleket szállitóhajó onnan elvitorlázott. Még tehát hallanunk kell, mi megindulást okozand az egyesült statusokban, hogy Parisban az amerikai követnek útlevelet ajánlottak. Azonban még sem hiszik, hogy franczia tulajdon ellen a' tengersikon azonnal visszatorláshoz nyuljanak, hanem első pillanatban csak a' diplomatikai közlés fog megszünni. —

A' franczia kormány viselete, mellyet Jackson elnök küldeménye vételével mutatott, Ujyorkban nagy megindulást okozott. Azonnal hirnököket küldének az érkezett hirrel Washingtonba, hol hasonló volt az izgás. Mint mondják az elnök oda nyilatkozott, hogy hihető, a' franczia kamara igazságérzése el fogja általa fogadtatni az egyezést; ha pedig csakugyan nem tenné azt meg, a' congressusnak nem maradna egyéb hátra, mint egyenesen háborut üzenni; de az elnök még nem adott a' congressushoz tudósítást a' vett hirről. A' nép ingerlett állapotja végett helyesnek itélték, még most semmit sem tenni, hanem mulaszthatlanul a' franczia kamara végzését bevárni. Hasonlót mond a' Washington Globe Livingston urról, ki szinte nem fogja útlevelét kapni, hanem bevárni a' kamara határozatát. Némellyek a' congressus rendkivüli összehivatását is említik. A' Journal of Commerce Ujyorkból februar 25ről jelenti, hogy a' 25 millio franczia kárpótlást tárgyazó törvényjavaslat, miután a' tanácsnál keresztülment, a' képviselőházban félrevettetett. A' biztosság oda nyilatkozott, hogy a' kamarának nincs ezen ülés alatt elég ideje illy fontos tárgyat kellően megvizsgálni, 's e' miatt azt kivánta, hogy annak további vizsgálata alul oldassék föl, mit meg is nyert. — A' Journal de Paris szerint Washingtonban a' franczia követnek visszahivatása igen nagy megindulást okozott, de Ujyorkban a' rendkivüli izgás valamennyire lecsilapult. D'Assas hadihajó, melly a' franczia kormánytól utasításokat hozott Serrurier urnak a' fr. követnek, febr. 20a és 21e közt érkezett éjjel Ujyorkba, hova Orpheus gőzhajó már harmadnappal előbb hozta volt meg a' hireket Franciaországból a' franczia kormány határozatiról. Midőn a' hajó parancsnoka szárazra szállt, a' pórság, melly a' révfoknál összecsoportult, kiáltásokkal 's fenyegetőzésekkel fogadá őt 's a' több franczia tisztet is. A' franczia general-consul tudósitá a' város biráját azonnal ez esetről, ki általlátván hogy e' viselet elégtételt kiván, azt rögtön megadni el is tökélte, mi végett elhatároztaték, hogy másnap, mint Washington születésnapján a' városbiró (mayor) a' hely pattantyusági vezérje 's a' tisztikar kiséretében, miután d' Assas hajó a' szokott üdvözleti lövéseket megtevé, a' raktérre menjen, 's a' hajóparancsnokát tiszteivel együtt fogadja, kik azalatt ismét hajójokra tértek vissza. Minden ugy történt, mint előre vala határozva. Midőn a' hajóparancsnok szárazra lépett, a' mayor igen barátságosan fogadá 's karjába öltekezve őtmint jóbarátotmutatá be a' révfokon összegyült néptömegnek. A' general-consult Morton general fogá karon, az amerikai tisztek pedig hasonlót tevének a' franczia tisztekkel. E' látványra a' nép tetszéskiáltozásokra fakadt, mi addig tartott, mig vendégeivel a' mayor a' general lakjába ért, hol fényes lakoma készittetett. A' mayor és a' general ott egyességre 's békére köszönték el áldomás-poharaikat a' két ország közt, mellyek mind kölcsönös kereskedési érdekek, mind hálaérzés és hajlandóság által összekötvék. (Öst. Beob.) A' lakomát tánczmulatság követé 's az estveli vendégség alatt ujra áldomást ittak a' „szép Franciaországra,“ 's az egyetértésre a' két birodalom közt.“ Ezt a' Journal de Paris hirdeti. — Ujyorki lapok szerint feb. 24ről Braziliában Parában jan. 7én zendülés ütött ki. A' várost fegyveres mezei nép foglalta el, 's a' sereg is hozzá csatlakozott. Miután a' zendülők számosakat agyonvertek, saját hatóságot állítottak a' városban, de melly önmagában sem egyezhetett meg, 's e' miatt a' megriadt 's jobbadán hajókra futott lakosság közt még nagyobb lett a' rettegés. Azonban egyenesen Braziliából Londonba érkezett tudósítás szerint a' parai zendülés elnyomatott, a' zendülés alkalmakor mindazáltal, de nem tudni ki vétkéből, egy angol is éltét veszté. —

Később érkezett amerikai ujságokból világos, hogy a' Journal du Havre az ujyorki Journal of Commerce egyik czikkelyét hibásan adta. A' képviselőházban ugyanis nem a' 25 milliós egyezést tárgyazó javaslatot vetették félre, (mint mi is említettük), hanem egy más törvényjavaslatot, mellyet a' tanács elfogadott. E' törvényjavaslat tudnillik az amerikaiaknak úgy nevezett kifosztatását tárgyazá francziák által még 1800

előtt. Ezen állított kirablásoknak semmi közük a' 25 milliós kárpótlási egyezéssel; 's azok iránt az amerikaiak Francziaország ellen semmi követelést nem tettek még. Ujyorkból febr. 27ig egy tudósítás sem említi, hogy a' kormány valami jelét adta volna annak, mikép nézi a' franczia kormány által tett rendszabályokat, 's a' franczia követ visszahivatását. — Ujorleansból egy kibujdosott lengyel azt irja, hogy honfitársai közül mintegy 20an, kiknek Ujorleansban már semmi életmódjok nem volt, elhagyták e' várost, és Texas tartományon által Mexico felé utaztak 's kalauz nélkül a' vadonban eltévedtek és számos indiai seregtől megtámadtattak. A' lengyeleknél kevés volt a' puska, de azért még is megállották a' hosszas és véres harczot, mellyben elleneikből sokat megöltek. De ők is sokat szenvedtek, minthogy ketten csakugyan a' csatahelyen maradtak halva, a' többi mind megsérült 's csak egyetlen egy vala képes Ujorleanst ismét elérni. — A' Londonba érkezett legutólsó lapok különös részleteket adnak a' Jackson ellen intézett meggyilkoltatási merészletről. Dutee I. Paerce és George Poindexter közt történtek következésiben az utóbbi inditványt tett az iránt: neveztessék ki öt tagból álló biztosság, melly Pearce ur azon állítását viz gálja meg, hogy ő az elnök kezeiben esküt vallomást látott, melly szerint Lawrence (a' gyilkos) az agyonlövési próba előtt néhány nappal Poindexter ur magányos szobájában láttatott. A' vizsgáló biztosság kinevezetett tagjaiból kettő hive a' kormánynak, három pedig ellenese. Az egész vád azon gyanun épül, hogy Poindexter ur részes a' gaz tettben. Mi e' vizsgálatnál igen szembeszökő, az, hogy minden okolás az elnöktől ered, ki a' tanukat, mint monják, maga hallgatá ki. (Poindexter azon tanácsnok, ki a' bankkérdésben az ellenzés inditványit tette volna). — Ujyorki lapok Ujorleansból következő dolgot beszélnek: „Midőn feb. 3án azon órában, mellyben a' tartományi képviselőház összegyült, Alcée Labranche ur a' szónok a' terembe lépett, megtámadta őt John R. Grymes esq. botját emelvén ellene, hogy megcsapja. Labranche ur saját védelmére egy mordányt (Terzerol) huzott ki zsebéből, 's azt megtámadójára sütötte el, anélkül mindazáltal, hogy megtalálta volna. Grymes ur erre belső zsebéből egy lovagpisztolyt ránta elő, Labranche urra czélzá 's eldurrantá azt. A' pisztoly óngolyóval 's vastag öngöbeccsel (srét) vala megtöltve. A' golyó két tag közt fütyölt el, egyiknek Lavergne urnak homlokát érinté 's a' terem falába furta magát, két öngöbecs pedig Labranche urat kézben 's karban találta. Ezen megbocsáthatlan csiny vizsgálatára kinevezett biztosság véleményét adá azon határzattal, hogy parancsolná meg a' szónok a' ház poroszlójának, idézze a' ház elé J. R. Grymest, hogy védelme kihallgattatása után ítéletét vegye viselete iránt. — Brazilia. Bahiából jan. 28ig érkeztek hirlapok, mellyek nyomos négerzendülésről adnak e' városban tudósítást. A' zendülők terve abban állott, hogy uraik házait meggyujtván egyszersmind a' katonai őrpontokat támadják meg. Jan. 24 és 25 ke közti éj vala e' terv létesítésére szánva, 's a' megrohanásnak reggel felé kellett volna történnie. Azonban kevés számu barna követé az összebeszélést 's nagyobb részök olly annyira nyugtalankodott a' tervet végrehajtani, hogy már éjfélkor kitörtek. A' városra nézve ez igen nagy szerencse volt, mert ha a' kitüzött időt bevárják, borzasztó vérengzés lett volna következése. A' zendülők tudnillik számos fegyvertelen emberrel jöttek volna ekkor össze, kik szürkületkor munkára ballagnak, különösen pedig misére illyenkor menni szokott egész csoport asszonyokkal. Nem sokára éjfél után a' zendülők több falkára oszolván azzal kezdék vad munkájokat, hogy azon kevés embert, kikkel összetalálkozának, meggyilkolák, 's azzal sem elégülvén meg, ezen áldozatokat kegyetlenül fölkonczolák 's elcsonkíták 's béniták. Egy időben támadtak meg több katonapontot, 's olly elszántsággal harczoltak, melly jobb ügyet érdemlett volna meg. Azonban a' seregek vitézül fogadák őket, 's drágán megvették rajtok bátorságuk árát. Sokan megölettek, sokan elfogattak, 's noha kevés kilátásuk vala sükerre, azon napon, mellyen a' tudósítás elindult, a' barnák még sem adták meg magukat. Következett éjjel több zendülő mutatkozott az országutakon, hol még csatáztak is a' seregekkel. Különös, hogy a' braziliaiak e' baj miatt azokat okolják, kik a' barnákat eladásra szállítják Braziliába, holott senki sem szállítana oda rabszolgákat, ha nem vennék, miután az úgy is tiltva van törvény által.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 17én a' ministeri felelősséget tárgyazó törvényjavaslat forga vitázat alatt. Az 1. czikkely ismét a' biztossághoz küldetett. A' 2kot a' biztosság javaslata szerint fogadák el 's igy szól az: „A' ministereket a' követház árulás (trahison), zsarlás (concussion), 's kötelességfeledés (prévarication) végett vádolhatja.“ A' 3dikat igy: „A' ministerek árulók, midőn parancsok kibocsátása, v. cselekvések tétele, vagy gonoszul elmulasztása, nem különben előbb meghányt 's elhatározott tervek által, a' királyi személy, a' király, az országló, vagy a' kir. család bármelly tagja bátorságát, a' sarkalatos alkotmány 's az ország külső vagy belső bátorságát megtámadják.“ Martz. 18án is a' ministeri felelősségről szóló törvényjavaslat vitáját

folytaták. Előkerült a' biztossághoz visszaküldött 's most uj alakban előterjesztett 1. czikk is, melly igy szól: „A' király által a' kir. hatalomnál fogva elkövetett tény v. cselekvény (Handlung) csak valamelly minister felelőssége alatt tétethetik meg. Ha valaki a' király által a' kir. hatalom gyakorlásánál fogva elkövetni kellő tényt v. cselekvényt létesit anélkül, hogy azt valamelly minister ellenjegyzené, ezen egy dolog által a' büntető törvénykönyv 258 czikkjében rendelt fenyiték alá esnék, föntartván még azon keményebb büntetést is, mellyet az emlitett vétség természete 's az azzal járó körülmények vonnának magok után.“ Ehez a' biztosság 2. czikkely gyanánt még következő határozást tolda: „Mindenik minister felelős az általa ellenjegyzett tételért. Valamennyi minister felelős az általányos kormány-rendszabályokért, mellyekben t. i. részt vettek.“ Mind a' két czikkelyt elfogadá a' kamara. A' 4. czikkely pedig igy szól: „Zsarlást követnek el a' ministerek, midőn közvetve vagy közvetlenül a' statusjövedelmeket elsikkasztják, vagy hivatalaikkal magányos érdekek miatt visszaélnek. Az 5dik igy: kötelességsértést akkor követnek el a' ministerek, midőn a' följebb mondott eseteken kivül a' törvényeket tudva sértvén meg, vagy nem teljesitvén, vagy a' törvényesen rájok ruházott hatalommal visszaélvén veszélyeztetik a' status érdekét.“ E' czikkelyek is elfogadtattak. A' 6. czikkről martz. 18án kezdének vitázni, mellyet a' biztosság csusztatott be, 's melly igy szól: „Ha valamelly minister a' költségjegyzék által osztálya részire megajánlott hitelt túlhagja, 's később az általa kivánt pótlék- vagy rendkivüli hitel félrevettetik, a' követház a' körülményekhez képest őt kötelességsértésről vádolhatja 's a' pairszék a' vád-megitélésben vagy az egész kiadásban, vagy egyik részében maraszthatja el a' ministert.“ Martz. 19kén a' vita még folyvást tartott. — A' National irást közöl 42 bevádlottól az aprilisi történetek miatt a' pairszék elnökéhez, mellyben nyilványitják, hogy ha Voyer d' Argenson és Blanqui urakat azon ürügynél fogva, mert nincsenek az ügyvédi karba fölvéve, tőlök mint ügyvédeikül választottakat megtagadják, ők csak a' leghathatósb ellenállás után fogják magukat a' törvényszék elibe hurczoltatni. — A' Messager szerint a' különálló erősségek tervét a' ministerek ujra elővették, de a' hivatalos hirlapok ezt tagadják. —

GÖRÖGORSZÁG.

Bizonyos, Naupliában lakó angol következő adatokat közöl Hellaszról: „Hogy Görögország lassanként emelkedik, senki sem fogja tagadni, ha csak legkevesbé isméri is segédforrásit, 's a' dolgok itteni helyzetét általjában; úgyszinte azt sem tagadhatni, hogy Görögország, ha mind itt, mind Europában a' csönd és béke még tovább is tart, nem sokára igen virágzó állapotra jutand. Azonban szerencsétlenségül itt is sok a' meghasonlás, 's a' pártszellem soha nem nyugszik. Ez nem egy, az ország jóllétét emelni ügyekező törekvést semmit meg, 's a' nemzet előhaladásának az erkölcsiségben 's gyarapodásban (vagy erdélyileg, lépesedésben) szóval müvelődésében nagy gátot vet. A' sok idegennek beköltözését 's hivatalra jutását a' benszülött természetesen 's méltán kancsalgó szemmel tekinti. Azonban a' kilátás mind e' mellett is kedvező, az ország a' sokévü megszaggatás után sérveibül üdülve már érzeni kezdi a' kétéves nyugalom édes gyümölcseit, mert mind inkább csilapszik, 's naponként virágzóbbá leszen. De eltelhetik még öt év is, mig belső segédforrásit teljesen használhatja, 's mig ezek hozzájárultával képes leend a' nemzet a' status tetemes szükségeit födözni, 's a' két angol kölcsönt elismérni. Addig az utólsó kölcsönt az ország javitására használják: nyilványos épületeket rakatnak, hidakat épitnek, útakat csinálnak, vesztegintézeteket, börtönöket, egyházakat 's egyebeket alapitnak; nem különben kijavittatnak a' legjelesb erősségi müvek 's elláttatnak minden szükséges hadszerrel; tengertárt (Seearsenal) hajógyárt 's t. illyest emelnek, sereget alkotnak, 's olly tengeri erőt állitanak, minőt az ország pénzügye most birhat.

SCHWEIZ.

Mint tudjuk a' főhely (Bern) jegyzéket küldött a' Baden nhgsgi kormányhoz megtudakozni: miért tiltotta el Baden a' kézmüves legényeknek a' Schweizba költözést, mi eddig csak Bern cantonra vala szorítva, 's mit jelentenek Baden határszélein azon katonai rendszabályok és mozgások, mellyeket ott észrevesznek? A' válasz e' jegyzékre Türkheim Baden nhgi ministertől megérkezett már Bernbe 's lényeges tartalma igy szól: „Bizonyára történtenek katonai rendszabályok azon veszélyek ellen, mellyek Schweizból a' szomszéd tartományokat fenyegették. E' rendszabályok nem csak Bern canton ellen intéztetvék, hanem valamennyi ellen, mellyekben azon terven dolgoznak, hogy a' Rajnán által Németországba üssenek. Ez aggódásokkal a' szomszéd tartományok csupán akkor hagyatnak föl, ha az 1834 jul. 22ki országgyülési végzés mindenütt minden cantonban szorosan megtartatik. Baden nhge azonban fájlalja, hogy szomszédbarati érzelmeinek ellenire a' százados barátságos viszonyok megszakasztásival neki kell elsőnek lenni a' többi tartomány közt az óvó rendszabályokhoz nyúlásban.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

28. szám — Pest, szerda aprilis 8kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (a' Bécsben járt országos küldöttség jelentése; kinevezések; Simonyi Pál végrendelete). Ausztria (főhg. Antal †; nlotteriai huzás april 2ikán; katonai tisztváltozások). Anglia (alsóházi viták martz. 17—20kig). Németország (Ausztria haladása a' j. de Francfort szerint; Freiburg város polg. katonasága Ferencz cs. emlékezetét megülli). Spanyolország (az uj hadminister; spanyol politika nem változik; Mina fölszólítása és egyveleg). Oroszország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: Martz. 28ikán a' bécsi országos küldöttség következő jelentést terjesztett elő: Az országosan egybegyült KK és RRdek által olly végre levén kiküldetve, hogy azon alázatos felirást, mellyel egy részről dicső emlék. I. Ferencz császár és király elhunytából eredett mély fájdalmokat, más részről pedig királyszékébe fölléptével az ország kormányát általvett V FERDINAND törv. Urunk 's Királyunk iránti hódoló tiszteletjöket kinyilatkoztatni kivánták, Ő Felségének személyesen 's alázatosan nyujtsuk be, egyszersmind pedig fels. Asszonyunknak az ország Rendei hódoló tiszteletét, ugy szinte az özvegy királyné Ő Felségének; — fens. Ferencz Károly cs. 's kir. főherczegnek és fens. hitvesének; nem különben a' többi fens. cs. 's kir. főherczegeknek is fájdalmas részvevő érzéseit jelentsük; ebeli kiküldetésünk következésiben f. e. martz. 21kén Bécsbe felutaztunk; a' következett napon pedig azon okra nézve: hogy Ő Felsége elibe megjelenhetésünk idejéről 's módjáról biztosabban tudósodhassunk, az Ország-birája ő exc. utasításából délelőtti 11 órakor a' m. kanczellaria épületében összegyülekeztünk, hol az udv. főkanczellár 's al-kanczellárok ő exc. 's az udv. tanácsosok által fogadtatván, a' viszonyos tisztelkedések után fentebbi kivánatunkat kijelentettük, mellyre nézve a' nm. kanczellár tudtunkra adá: hogy ő Felségeik, noha gyászba 's búba borulva, még is megértvén az országosan egybegyült Rendek szándékát, kegyes készséggel fogadandják ezen küldöttséget; melly tehát a' következett napi 11 órakor délelőtt be fog vezettetni szokott rend szerint mind ő cs. k. Felségeikhez, mind Ferencz Károly 's a' többi cs. kir. főherczegekhez; — az özvegy királyné ő Felsége mindazáltal értvén az ország RRdeinek rá nézve tett határozatjokat, kivánta volna ugyan hódolásukat személyesen elfogadni, de hogy ezen kivánatának megfelelhessen, erre magát kimondhatlan fájdalmában teljes elégtelennek érzi, 's lehetetlennek tartja: hogy azokat, kiket annyiszor a' Nagy elhunyttal királyszékjök előtt, mint a' magyar hűség és fiui szeretetnek kezeseit, örömmel szemlélt, most szívszakadás nélkül fogadhassa; reméllvén: hogy az országos küldöttség épen e' lehetlenségben legvilágosb magyarázatját lelendi orvosolhatatlan keservének. Ezek előbocsáttával udv. kanczellár ő exc. javaslá, hogy más nap délelőtti 10 óra tájban gyülekeznénk össze, egyszersmind mindnyájunkat a' követség végeztével tartandó udvari ebédre meghiván. Ekép értesítve a' jövendő szertartásról, 23kán délelőtti tiz óra tájban összegyülekezénk az u. m. kanczellaria épületében, hol már több Bécsben lakó RRdek szívességéből számunkra átengedett ékes hintók mély gyászba ruházott szolgákkal reánk vártanak. 12 óra felé az érintett hintókban és kisérettel indulánk, 's az izenként felállított nádori lovasezred legénysége, 's az oda tódult nézők sorai közt, az ugy nevezett uri utczán haladván, a' csász. palotához értünk, hol a' fő katonaőr tisztelkedése mellett a' schweizi udvar fő lépcsőjénél, udvari tisztek által fogadtattunk 's több teremen, mellyekben jelesül az udvari őrök, 's a' német és magyar testőrzők felállítva valának, átvezettettünk. Rövid mulatás után, megjelent gróf Fürstenberg, kinek vezérlete alatt a' tovább is felállított testőrzők 's udvari tisztek sorai közt menvén, 's végre az udvari főkamarás ő exc. által béjelentetvén, egy, gyász-posztóval tökéletesen beborított terembe jutánk, hol a' menyezet alatt ő cs. kir. Felsége magyar gyász-ruhában állott, a' királyszék jobbján vala főmélt. Colloredo hg. főudvarmester, balján pedig nm. gróf Czernin cs. főkamarás, a' lépcsőknél ismét jobb felől a' német testőrző, 's az udv. őrök seregeinek kapitányai, balfelől a' magyar testőrző kapitány, az udv. m. kanczellár, és gróf Clam-Martinitz ő felségének hadi fősegédje. Megtétetvén általunk a' szokásban levő háromszori mély meghajtás, ő exc. a' Patriarcha-érsek, mint a' küldöttség szónoka, valamennyire előlépett, 's e' következő alázatos beszédet intézte ő felségéhez: Sacratissima 's a' t. „E benigno Rescripto, quod Majestas Vestra Sacr. ad SS. et OO. Regni Hungariae, Partiumque eidem adnexarum diaetaliter congregatos dimittere dignata est, iidem intimo cum animi dolore intellexerunt August. olim Imperatoris et Regis Apost. Francisci I. Majestatis Vestrae Genitoris desideratissimi funestum obitum, nobisque, quos coram se in summo venerationis ac homagialis devotionis cultu adstare Majestas Vestra Sacratissima intuetur, negotium dederunt, ut intimum eorundem super acerbissimo hoc eventu moerorem, coram declaremus. Amisimus Regem, quem singularis in supremum Numen pietas, perpetua in custodiendis legibus religio, assiduum justitiae cuivis administrandae studium, rara clementia toti Europae reddidit venerabilem; quique his ipsis aliisque virtutibus quemadmodum consummatissimi Principis, dum viveret, exhibuit exemplum, ita serae quoque posteritati, majestate omnino dignam reliquit imaginem. Amisimus Patrem, qui in amore subditorum, horumque unice prosperitati intentis studiis et dignitatis regiae ornamenta, et cordis solatia reposuit; qui nullum pro felicitate creditorum Sibi divinitus populorum laborem, nullum fatigium refugit: ut merito hunc Ejus in subditos amorem exteri etiam suspexerint, et celebraverint. Habet sane imprimis, quod optimi hujus Principis jacturam lugeat Hungaria. Licet enim plurimarum provinciarum regimen Augustissimi Principis curas et solicitudines assiduo exercuerit, praecipua tamen quadam ratione regendae carae patriae nostrae intendebat. Testantur id decreta magno numero sub glorioso Ejusdem regimine perlata, sed praesertim postremis admirabili assiduita

te provehendae communi regnicolarum felicitati impensae curae, quarum metam Rex pientissimus in coordinandis, novisque pro re nata legum sanctionibus muniendis, ope praesentis Diaetae, rebus patriis, defixit. Quae autem longo trium supra quadraginta annorum decursu optimus Princeps et Pater benignissimus Hungariae contulit beneficia, ea quidem nulla poterit eloquii ubertas exprimere. Haec sunt augustissime Domine! quae universos SS et OO. totamque Gentem Hungaram in summum, ex amissione tanti Principis ac Patris, luctum conjecere; nec desinet Gens Hungara immortalia Ejusdem in regnum merita ac benefacta gratissima memoria sempiternum venerari. Sed temperat justum moerorem nostrum, nostrorumque Committentium, et erigit ea adoranda divinae providentiae operatio, quod in Majestate Vestra Sacratissima non solum throni successorem, ac proin Regem et Dominum, verum etiam virtutum, ac peculiaris in Gentem Hungaram propensionis, amorisque paterni haeredem nobis largiri dignata sit. Nam cum Majestas Vestra Sacratissima jam tunc, dum fautissima Sua inauguratione arctissimo cum Gente nostra foedere adstringeretur, constans Suum de promovenda Gentis gloria ac felicitate studium, carissimamque Suam, fideli legum avitarumque institutionum observantia, obligationem palam edicendo, in maximas universam Hungariam spes erexisset; prorsus tamen conspicuo, ac insigni modo, has per id auxit, quod in praevenerato benignissimo Suo Rescripto, quo nos in partem luctus vocare dignata est, universos fideles SS. et OO. Regni de indesinenti Sua, ad cunctas Regnicolarum Libertates et Jura conservanda solicitudine, Augusto verbo Regio certos reddiderit; Regiaeque hujus solicitudinis mox in aditu ter fausti Sui Regiminis exemplum editura, comitia, quae ad rogandas scopo provehendae carae Patriae nostrae prosperitatis Leges, Augustissimus olim Rex, Genitor Majestatis Vestrae Sacratissimae, indixerat, irremisse coontinuanda clementer decreverit. Felices Hungaros! quod in Majestate Vestra Sacratissima et studiosissimum Constitutionis suae custodem, et principem promovendae Suorum felicitati toto corde intentum, a divina providentia acceperint et venerentur. Quod Dei ter. O. M. donum, dum una nobiscum universi fideles SS. et OO. summa cum gratitudine recipiunt: una ardentissime precantur, ut Numen propitium Majestatem Vestram Sacratissimam Augustae Domui, carae nostrae Patriae, et universis augusto Suo sceptro parentibus populis salvam quam diutissime praestet ac incolumem! — Quod reliquum est: SS. et OO. diaetaliter congregatos, penes demissae eorundem Repraesentationis exhibitionem, omnemque Gentem Hungaram, una nobiscum, altissimis gratiis, ac clementiae Caesareo Regiae profundissima cum humilitate ac homagiali cultu devovemus.“ (Ezen többszöri éljenkiáltás követte beszédre adott k. k. választ l. 26 számunkban.) Ő cs. kir. Felsége szokott meghajtással jelét adván a' tisztelkedés végzetének, mi a' bévett mód szerint visszavonultunk 's több folyosón keresztül fels. Asszonyunk elibe jutottunk, ki szinte több udvari asszonyság 's fő udvarmestere által körülvéve, minekutána előbb mély főhajtásinkat leereszkedéssel viszonozta, királyszékébe ült; — a' követség szónoka pedig a' Nemzet érzeteit következőkép adta elő: Augustissima Imperatrix et Regina, 's a' t. „SS. et OO. Regni Hungariae et Partium eidem adnexarum in Comitiis congregati, ea honorificentissima nos ornarunt missione: ut luctus, quem ex funesto Augustissimi olim Imperatoris ac Regis Apostolici, Francisci 1mi obitu, concepere, non minus quam votorum, quae ex ter fausto aditu regiminis Augusti Majestatis Vestrae Conjugis fovent, coram augusto Majestatis Vestrae solio simus interpretes. Fidelissimi nimirum SS. et OO. summae, in quam ex amissione Clementissimi ac optimi Principis et Patris, conjecti sunt moestitiae, in eo duntaxat lenimen inveniunt: quod Dei optimi munere, quemadmodum in Sua Majestate Sacratissima Augusto Vestrae Majestatis Conjuge, et Regem avitarum Regni Institutionum studiosissimum, et patrem provehendis unice subditorum suorum commodis intentum: ita in Majestate Vestra, cujus excelsa ac majestate dignissimas dotes mox a faustissime concluso cum Augustissimo Domino Nostro sacrosancto connubii foedere, suspicere, insignem item ac perpetuam benefaciendi voluntatem venerari didicerunt, non solum Reginam et Dominam, verum etiam Matrem subditorum benignissimam nacti sint. Dum itaque jussu SS. et OO. Regni Hungariae, Majestati Vestrae hoc nomine sincerissime gratulamur, una Majestatem Vestram imis obtestamur precibus, ut haec fidelium SS. et OO. vota clementer suscipere, Eosdemque, prout et totam Gentem nostram, materna benignitate complecti dignetur. Qui de caetero eosdem SS. et OO. una nobiscum Majestatis Vestrae clementiae et gratiae humillime devovemus.“ (A' kir. választ l. 26 számunkban). —

A' kegy. választ mi több „éljennel“ viszonozván, fels. Asszonyunk teremét szokott tiszteletadással elhagyók; 's innen Ferencz Károly cs. 's kir. főhg lakjába menénk, hol Ő Fens. minket szinte gyászruhában, fens. hitvesével együtt, főudvarmestereik, kamarásaik's udvari asszonyságok által környékezve fogadtanak, — a' követség szónoka illy módon jelentvén az Ország Rendei tiszteletét 's fájdalmi részvételét: Serenissime 's a' t. „E' summa erga Serenitatem Vestram C. R. veneratione id nobis SS. et OO. Regni Hungariae et Partium adnex. diaetaliter congregati dederunt negotii, ut intimum, quem ex amissione Augustissimi olim Regis et Domini, Genitoris Serenitatis Vestrae desideratissimi conceperant, dolorem, coram Serenitate Vestra C. R. declaremus. Immortalia, quae Idem Genti Hungarae, familiae loco prorsus clementer et paterne habitae, diuturni gloriosi Sui regiminis decursu praestitit merita ac beneficia, gratissima memoria concives nostri sempiternum venerabuntur. Nec est illis aliud luctus ac moeroris ex obitu tanti Principis concepto solatium, quam quod in Sua Majestate Sacratissima Imperatore et Rege Ferdinando, Serenitatis Vestrae C. R. sangvinis communione germano, throni aeque, ac excelsarum Augustissimi olim Regis ac Domini nostri virtutum haeredem; in Serenitate Vestra C. R. vero Principem Gentis Hungarae studiosissimum, et peculiari jam inde a teneris propensione eidem benigne addictum venerentur. Dignetur Serenitas Vestra C. R. hanc, jussu et nomine Committentium nostrorum humillime factam contestationem in Suum quoque solatium benigne suscipere, resque carae Patriae nostrae potenti Sua apud Augustum

Fratrem, nostrum Regem ac Dominum, opera protegere. Qui in reliquo Numen Supremum pro omnigena incolumitate et longaeva vita Serenitatis Vestrae C. R. Serenissimae item Conjugis ac Serenissimorum Natorum ardenter precamur, et universos Status et OO. una nobiscum benignitati et gratiis Serenitatis Vestrae C. R. devovemus." (A' fens. Főhg válaszát l. 26 sz.) — Végre innen is „éljen" hangzás közt eltávozván átvezettettünk fens. Károly főhg palotájába, hol a' főudvarmesterek 's hadi segédek által környezett Károly, Antal, és Lajos Ő cs. kir. főherczegségeik, gyász magyar öltözetben valának, egyszersmind pedig némi távolságban fens. Károly főhg fimagzatit, 's cs. kir. főhgeket részint ezredeik formaruhájokban, részint magyar gyászöltözetben szemlélni vala szerencsénk. Itt a' követség szónoka következő beszédet tartott: Serenissimi 's a't. SS et OO. Regni Hungariae Partiumque eidem adnexarum in comitiis congregati, summi luctus, in quem ex acerbissimo Augustissimi olim Imperatoris et Regis Francisci I. fratris Serenitatum Vestrarum C. R. desideratissimi, occasu conjecti sunt, coram Serenitatibus Vestris C. R. nos voluerunt esse interpretes. Quo grandiora sunt merita ac beneficia, per gloriosae memoriae Regem ac Patrem, popularibus nostris, quos filiorum loco habebat, cumulatissime praestita, eo intimiorem persentiscunt, una nobiscum, universi Regnicolae super hac optimi Principis jactura, dolorem. Quem lenit ea duntaxat divinae providentiae bonitas, quod in Majestate Sacratissima, Augustissimo Domino Ferdinando, et Majestatis Regiae, et virtutum Augusti Patris haeredem largita sit; lenit porro dolorem et nostrum et Committentium, ea, per cunctos regnicolas in singulari erga eosdem propensione, per Serenitates Vestras C. R. multiplici occasione benigne testata, firmissime reposita spes: quod Serenitates Vesrae C. R. potenti sua opera res carae Patriae nostrae apud Augustissimum Principem et Dominum Nostrum porro quoque benigne protecturae sint. Quam benignam protectionem dum nomine universorum SS. et OO. hisce humillime exoramus, eosdem de cetero una nobiscum Serenitatum Vestrarum Caes. Regiarum benignitati, et gratiis devovemus." (A' fens főherczeg feleletét l. 26 számunkban). — Ezzel végére járván ránk bizott kötelességünknek, visszavezettettünk a' cs. teremekbe, hol kevés ideig mulatozván, délutáni másodfél órakor a' palota nagy teremében fényesen megvendégeltettünk; melly alkalommal gróf Fürstenberg főudvari tálnok Ő exc. házi tisztelkedése mellett, egyszersmind hg. Metternich, gr. Kollowrath 's gróf Nádasdy ministerek, nem különben Szász-Koburg 's Lobkovicz hgek fő és nagy méltóságaik, a' Bécsben lakó magyar főhivatalbeliekkel együtt velünk asztalhoz ülvén, miután ebéd közben Országbirája ő excája Ő cs. kir. Felségeik 's az egész uralkodó ház állandó jóllétére köszöntést tett, 's mi ezt „Éljen" kiáltással ismételtük, fentisztelt gróf Fürstenberg Ő Felségök nevében 's parancsolatjokból az országosan egybegyült Rendek egészségire 's az egész Magyar Nemzet jóllétére viszonzá a' köszöntést, — mi pedig ezek után az illető köszönet és tisztelet-kijelentés mellett a' cs. palotából eltávozánk.

Ő cs. kir. Fölsége az erdélyi udv. kanczellaria elnökéhez b. Miskéhez martz. 26kán intézett legfensőbb kézirata szerint: Gál Lászlót a' volt kir. ügyigazgatót 's kincstári tanácsnokot, továbbá Conrad János N. Szeben városi tanácsbelit, erdélyi kir. kormányszéki tanácsnokokká méltóztatott kinevezni; martz. 4ki legfensőbb határozata szerint pedig Nándory József beszterczebányai bányabirót 's bányaszéki helyettest ugyanottani kamara-igazgatóvá 's bányászati tanácsnokká; továbbá: a' magyar kir. udv. kanczelláriához martz. 30kén intézett legfensőbb határozata szerint Jellachich István cs. kamarást a' kir. bántáblához tiszt. közbiróva; — Derra Miklós m. kir. udv. kanczellariai conc. practicanst ugyanezen udv. hatóságnál tiszt. concipistává; — továbbá april. 1sőjérül gróf Kollowrath status- és conf. ministerhöz intézett kabineti legfensőbb irata szerint Gály József statustanácsi tisztet, statustanácsi concipistává, 's az ekép megürült statustanácsi tisztségre Villecz József m. kir. udv. kanczellariai concipistát; végre idősb Boér Antal urat az erdélyi legközelebb országgyülés egyik kir. hivatalosát katonai 's kamarai 48 éves szolgálatiért középrendü arany érdempénzzel megjutalmazni.

Ő cs. kir. fölsége az erdélyi udv. kanczelláriához martz. 20kán intézett legfensőbb határozata szerint gróf Nemes János cs. kamarást és Fogaras vidéke eddigi főkapitányát Háromszék főkirálybirájává kegyelmesen kinevezni; továbbá martz. 31ikén költ 's a' kir. udv. kanczellaria elnökéhez Reviczky Ádám grófhoz intézett legmagasb végzése szerint Tóth Ferenczet a' dunántuli helv v. kerület superintendensét magyar nemességre emelni méltóztatott.

Bold. 1. Ferencz ő cs. kir. Fölsége még jan. 10iki legfensőbb határozata szerint Svarez Ferencz kaposvári gyógyszerésznek a' frauendorfi bajor pract. kertmivelési társaságtól küldött lev. tagi oklevél elfogadtathatását kegy. megengedni méltóztatott.

Ő cs. kir. fölsége a' windschachti bányász protocollista hivatalra Vigasz Ferenczet az alföldi főkamaragrófság protocollistáját kinevezni; — Schubert József kapnikbányai bányászirnokot 's bányaszéki helyettes tollvivőt pedig nyugalmazni méltóztatott. — A' nm. m. kir. udv. Kamara keblebeli concept. practicans Grosz Imrét a' mármarosi kam. igazgatósághoz lajstromzóvá; — Sappl Zsigmond sómázsamesternek O-Gradiskárul Bródra áthelyeztetésével az első helyen megürült mázsamesterségre Perpich György pécsi sómázsást; — Buccariba mázsamesterré Schopf Miklós dunavecsei sómázsást rendelni, 's ez utóbbinak helyére (Dunavecsére) többé senkit sem nevezni, határozta. — Augusztin Ferencz pesti sómázsamester meghalálozott. kir. kam. tudósitás.)

Abauj RRei martz. 25ikén tartott közgyülésökben Patay Sámuel ur országgyülési követjök

helyébe, ki e' hivatalrul önkényleg mondott le, Bárczay Mihály alszbiró urat választák el.

Simonyi Pál, a' febr. 21ikén elhunyt fejérvári nagyprépostnak, jeles emberszerető indulatja tükrözéseül, pótlólag emlitjük jóltevő végrendeletét. Ugyanis az üdv. végintézetében adakozásokra, iskolai, ápolati és ájtatos-intézetekre összesen hagyott 9390 frtot. Többi alapitványai közt őrülti-ház fölállitásra 100 frtot; a' mélykuti 's kaptalani öt helységbeli nemzeti iskolákra száz száz frtot; az ájtatos szerzeti iskolákra 500 frtot; a' pesti vakokra 100 frtot; a' székesfejérvári rajziskola tanitványinak jutalmul 100 frtot; a' vmegyeházi rabok lelkipászorinak 100 frtot 's a' t.

AUSZTRIA.

Antal Viktor cs. kir. főhg ő magassága martz. 28ikán reggel csúszos forró-lázba esvén, april. 2kán esti 10 órakor meghalálozott. E' veszteség ujra mély bánattal illeté a' föls. cs. kir. udvart.

Bécsben april. 2ikán „A' hütteldorfi házak és neudensteini jószág" nagylotteriai sorshuzás végbemenvén a' főnyertes számok következők: 77945 sz. nyer 200,000 frtot, — 157211 nyer 20000 frtot, — 33954 nyer 15000 fr., — 63661 nyer 10000 fr., — 107422 nyer 6000 fr., — 109347 nyer 4000 fr., — 70141 nyer 2000 fr.; — 28673; 111684; 158583 nyernek ezer ezer for. — Szabad sorsok közül 20026 szám nyer 100000 frtot; — 160393 ny. 18000 fr. — 150472 nyer 4500 fr., — 10921 nyer 3375 fr. — 60330; 166441; 80862 nyernek különkülön 1125 for.

Tisztváltozások a' cs. kir. hadseregnél: Berger János b. tábornagyi helytartó 's Tyrolban katonai kormányzó udvari hadi tanácsnokká neveztetett. Bertoletti Antal b. altábornagy és osztálynok Bécsben, Tyrolba rendeltetett katonai parancsnokká. General-őrnagy Cecoppierri Ferdinand gr. altábornagy lett. Gedeon József, Máriássy 37 sz. sorezredbeli alezredes, ezredessé, megtartván hivatalát főhg. Estei Ferdinand oldala mellett. Kapitányságbul őrnagyságra léptek: Nieberg Fridrik, Hohenlohe-Langenburg 17 sz. sorezrednél, és Guolfinger Antal, Ertmann 16 sz. sorezrednél. O'Donnell Móricz gr. nyugalombeli gen. őrnagy altábornagyi czimet nyert és dijtoldalékot. Andrée József nyug. alezredes, Trapp b. 25 sz. sorezrednél ujra szolgálatba léptetett. Mihailovich József őrnagy és Tótországban határszéli épités-igazgató alezredesi czimet nyert. Nyugaimaztattak: kapitány Hampel János, Estei Ferd. főhg. 32 sz. sorezredtül, és Andel József a' Császár vadász-ezredtül dijtoldalékkal; továbbá Cseszányi Lajos, Bakonyi b. 33 sz. sorezredtül; Dworczak József, Palombini b. 36 sz. sorezredtül; Schenkel Ferencz, Máriássy b. 37 sz. sorezredtül; Christoph János, Radoszevich b. 53 sz. sorezredtül; Szwillokos Bazil, Wacquant b. 62 sz. sorezredtül; Csergő Ferencz, az 1. székely határőri sorezredtül; Kikaker János és Fejér István, az 5 sz. szard. király huszároktól; Zitta József a' székely huszároktól; és Renk János a' toscanai nhgi drag. ezredtül, mindnyájan őrnagyi czimzettel.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 17én a' dissenterek házasságát illető törvényjavaslatot fölolvasták. Azt ohajtották sokan, tétetnék minden házasság egész Brittanniában egyenlő lábra, 's vétetnének csak polgári szerződéseknek, millyenek t. i. azok 1754 előtt voltak mind Angliában mind Franciaországban. A' részletekre nézve még több ellenvetés is támadt; de az egész javaslat még is kedvesen fogadtatott. A' felsőházban martz. 19én benyujtott Brougham lord egy kérelmet az alsó-canadai törvényhozó gyülés tagjai többségétől aláirva, mellyben sérelmeik elhárittatását kivánják. A' ns lord eleven szinekkel festé, hogy véres harcz közelget, ha a' kérelem nem teljesittetik azonnal. Az alsóházban pedig ugyanaz napon O' Brien inditványt tön az irlandi szegények gyámolíttatása iránt. De O' Connelltől és Peeltől ostromoltatva látván inditványát, azt visszahuzta. O'Connell támasz-oka volt, hogy az irlandi szegények illy segedelem által minden családi érzéstől megfosztatnának 's olly annyira elfásulnának, mint az angol szegények; azután pedig hogy úgy is biztosság vizsgálja Irland szegényeinek ügyét, be kell tehát ennek tudósitását várni. Peel ezen utóbbi ok miatt ellenzé az inditványt. — A' még martz. 13ki alsóházi ülésben Ashley lord a' tengerügyi költségekre nézve következő jegyzéseket tön: A' tengerügyi költség az idén 232,000 font sterlinggel lesz kevesebb mint tavaly. Egybehasonlitá ezután az 1792ki tengerügyet a' mostanival, 's kiemelé azon körülményt, hogy a' tengerügy azon időben három millio font sterlingbe került évenként, holott most jobb hajók, több legénység mellett csak 2,416,300 ft sterlingbe kerül. Az azzal összekötésben álló statusosztály 1792ben évenként csak 6000 levelet irt, most 47,000ret ir, 's még is akkor 260 irnokot tartott, most csupán 210et. Előadását a' lord azzal végezte, hogy a' tengerügyosztály (marine) szolgálatára az idén 26,000 legényt kivánt az ifjonczokkal együtt. Labouchere ur ezen előadással megelégült, de tagadá, hogy a' költségkimélést Wellington hg ministersége kezdette volna meg. A' vita végével fölkiálta Hume: „Egy óra éjfélután, egy fillért se többé ez éjjel!" 's ezen kiáltást számosan ismétezve szélyedtek el. — Az alsóházban martz. 20án J. Russel lord nyilványitá, hogy mivel az egyházbiztosság tudósitását 23ig nem fogja beadhatni, inditványát elhalasztani kénytelen. Utána Hardinge irlandi titoknok jelenté, hogy a' kormány nevében törvényjavaslatot fog az irlandi tized-megváltás iránt előterjeszteni (minden felől: halljuk!) „Nem reménylhetem, ugymond, hogy e' javaslat olly tö-

kéletes legyen, mellyen semmit se lehessen másitani; de hiszem, hogy fővonásit a' ház helyesleni fogja." A' javaslat fő vonalmi ezek: elsőben valamennyi tizednél száztól 25 fog lerovatni, 's az igy alább szállitott tized tőkebérré változtatni. Az 1834ki tizedmaradványok a' már megajánlott egy millioból fizettessenek ki. A' megfejtés után J. Russel lord oda nyilatkozék, hogy majd két év előtt, szintilly javaslatot terjesztett elő a' volt kormány, mellyet az alsóházi elfogadás után, a' felső akkor félrevetett (élénk tetszés). Ha az inditvány akkor elfogadtatik, Irlandban végetlen inség 's veszély gátoltatott volna meg. Ő a' rendszabálynak nincs ellene, mert némileg az egyházi javak eltulajdonittatását (appropriation) foglalja magában; de nem hiszi, hogy Irland megnyugodjék, mielőtt az egész elsajátitás, (vagy az egyházi jövedelmek fölöslegének más hasonló czélra alkalmaztatása) kérdésbe 's vitába nem vétetik. Ö. B. Peel megjegyzé, hogy a' ház e' javaslat előleges elfogadása által semmire sem kötelezi magát le, csak engedelmet adjon annak előterjesztésére. O' Connell oda nyilatkozék, hogy az elsajátitás minden kérdést megelőz. Charles Wood azt kérdé: kész e Peel az 1834ki tizedmaradványokról lemondani, mit Peel kereken tagadott. Mire Hume: „Előleges vizsgálat nélkül egy milliót nem adhatni, 's miért is kellene a' tizedkérdést az egyházi jövedelmek alkalmazásitól különválasztani? Valóban nem foghatni meg, mikép adhat elő 's magasztalhat olly férfi, mint az igen tisztes baronet 's általjában becsületes férfi, olly javaslatot, mellyet ő és baráti a' felsőházban az utólsó ülésben olly lármásan szidalmaztak 's olly gúnyolva vetettek el. Azért is elhalasztást javasol april 3ig." Peel azt kérdi: a' tisztes ur azt akará e mondani, hogy viselete becsületes emberhez méltatlan? (tetszés a' ministeri padokon, hangos rendre! kiáltás az ellenzőfél padjain.) Hume ismétlé, hegy az igen tisztes baronet olly ösvényre lépett, melly a' becsülettel az ő (Hume) fogalmi szerint nem férhet meg's nem is foghatja meg mikép javasolhat ma becsületes statusférfi ollyat, mit ezelőtt egy évvel olly határzottan visszalökött (tetszés az ellenzőfélen). Peel ismét kérdé: viseletét becsületes emberhez méltatlannak akarják e kijelelni? mire hangos kiáltás: rendre! rendre! egyik részről, tetszés hallatszott pedig a' másikról. Vita folytában, miután Cuttlar-Fergusson és Shiel támogatták inditványát, Hume még is visszahuzá azt, hogy Spring-Rice inditványának helyt adjon, melly oda hangzott: „hogy illő az Irlandban fönálló tizedtörvényeket megmásitani 's javitani." Szavazásra kerülvén a' dolog, 198 szózat Spring-Rice inditványa mellett vala, melly a' ministeri javaslatot kitolandó volt, 213 pedig oda nyilatkozott, hogy a' ministeri javaslat fő vonásai helyben-hagyhatók. Mivel a' martz. 20ki vitázatkor Hume ur Peel viseletét az irlandi tizedmegváltás ügyében a' becsülettel össze nem férőnek jelenté, ezen nyilatkozás közte 's Peel közt következő levelezésre adott alkalmat: „Alsóház, martz. 20. estve. Uram! A' mai esti vita alatt némelly kifejezéseket hallék Öntől, mellyek értelme oda czélza, hogy a' vitában álló rendszabályokra nézve olly ösvényt követek, melly becsületes férfi viseletével nem fér össze. Mivel azt hittem, Ön e' kifejezést meggondolatlanul, 's vita hevében ejté ki, alkalmat nyujték Önnek, visszahúzni azt, nyilatkozást kivánván Öntül ez iránt a' házban magában. Illőleg a' dolgot azon pillanatban tovább nem vihettem; de meg vagyok győződve: Ön érzeni fogja, mikép azon kifejezést, mellyet panaszlok, a' parliament szokásival nem egyeztethetni, sőt még a' szószabadsággal sem igazolhatni. Ön tehát nem fog vonakodni, azt, mennyire engem illet, visszavonni. Van szerencsém 's a' t. Robert Peel." — Válasz: „Alsóház, martz. 20. Uram! mennyire emlékezhetem, a' vitában kemény roszalással szóltam a' ministerség viseletéről, mellynek Ön vezére, mert Ön és pártja a' tizedmegváltást tárgyazó törvényjavaslatot, mint az ország javával meg nem férőt ostromlották 's félrevetették; én azt adtam még hozzá, hogy nem látszik előttem becsületesnek, előbb igy, azután pedig úgy, mint Ön, cselekedni, hogy t. i. az elvetett törvényhez mindenben hasonlót terjesszen elő. Mindőn Ön a' házban azáltalam használt szók iránt nyilatkozást kivánt, 's azt kérdé: valljon becsületét akarám e azzal megtámadni? azonnal feleltem, hogy én Önnek fogalmát a' becsületről nem ismérhetem, de hogy én mint statusférfi becsületesnek nem fogtam volna tartani az illy cselekvésmódot. Világos tehát, ha emlékezetem nem csal, hogy midőn azon módról tevék megjegyzést, mikép valék én cselekvendő, akkor Ön becsületét, mint gentlemanét, viselete miatt nem támadám meg, minthogy Önnek saját nézetei politikai kötelességéről kétségkivül olly tiszták, mint az enyéim, vagy bármelly tagéi, ha mindjárt politikai viselete ellenkező lenne is az enyimmel. Önnek tehát, itélelem szerint, nem volt oka, szavaim által becsületét sértve találni. Én személyesen megtámadni nem szándékozám, és sajnálom, ha a' vita hevében úgy fejezém ki magamat, hogy abban Ön olly szándékot gyanithatott, melly távol vala tőlem. Vagyok 's a' t. Joseph Hume." — Az alsóházban martz. 23án Finn ur inditványt tett az iránt: neveztessék ki különös biztosság, melly Irlandban az orangista egyesületek minőségét, charakterét, terjedelmét 's irányát vizsgálja meg, 's tudósitást te-

gyen arról a' háznak. Az inditvány elfogadtatott 's a' biztosság tagjai azonnal ki is neveztettek. — A' felső házban ugyanez nap kérelmet nyujta be Brougham lord az ujságbélyeg (Stempel) eltörlesztésére, mellyet igen tisztes személyek irtanak alá, kik között több tanító és tudós neve is szemlélhető. „A' kérelem, úgymond Brougham, a' hirlapi bélyegadó vizsgálatát kéri. Ezen adó tetemes és a' szerencsére eltörlött sóadó után az adóalatti czikk értekéhez képest legnyomasztóbb. Egy példány hirlap t. i. melly 2 pencebe kerül, 4 pence bélyegadót fizet; mi száztól kétszáznyi adót jelent. Paley esperes azt szokta volt mondani, hogy az ujságolvasás igen kellemes dolog, 's hogy pénzt hasznosabbra nem is adhat ki az ember, mint ujságra; mind e' mellett a' nép nagy tömege még is elgátoltatik e' gyönyör megszerezhetésétől, mert az ujságolvasás arányszerüleg a' nép igen csekély vagy is egyedül vagyonos részére szorul, mit abból láthatni, hogy évenként mindennemü hirlapból összeleg egész Angliában harmincz millió példánynál több nem kél el. Ez aránylag alig huszonötöd része az ujságfogyasztásnak Éjszakamerikához képest, mellynek népe szokásiban igen hasonló Angliához. Francziaországban az ujságfogyasztás 1815 évtől 1829ig 28 ezer példánytól 50,000re szaporodott, hát nálunk! Én azt tartom, az országra nézve nincs föntartóbb (conservativebb) mód a' szó legjobb értelmében, mint az országgyülési vitatások folyó, szabályos, szoros tudósításinak terjesztése — a' néptömeg közt. Legbiztosabb eszköz ez arra, hogy a' kormány a' nemzet hajlandóságát, a' parliament pedig helybenhagyását 's javalását megnyerhesse. A' törvényszéki vitatásokat is ki kell a' nép közt hirleni, mert a' nép részint a' törvényszéki teremek szüke, részint foglalatossági miatt nem jelenhet e' vitákon meg 's azért a' legolcsóbb módon kell azokat vele tudatni. Végre vannak férfiak, ezek közt pedig magam sem vagyok utólsó, kik buzgóan gondoskodnak a' népoktatásról, olcsó könyveket 's folyóirásokat ohajtván annak kezébe juttatni az elemi ismeretekről. Ez a' városokban megtörténik ugyan, de a' falukon megszakad. Csak egyetlen eszköz van tudatlanságuk elüzésére, t. i. hirlapokat kellene köztük is elterjeszteni; de ime ott áll a' kincstári kanczellár az ajtón, 's nem engedi a' kilincset fölbillentetni, melly a' hirlapoknak rézst nyitna. E' terv ellen kettő az ellenvetés, első: honnan pótoltassék a' nyilványos jövedelem-hijány, ha t. i. a' hirlapi bélyegadó eltöröltetik? 2dik hogy sok rosz irkafirka fog a' nép közt így elterjedni. A' jövedelmi hijány kipótoltatnék a' postabér, papiros-fogyasztás, 's maga a' hirlapok és hirdetések szaporodása által; a' rosz könyveket 's irományokat pedig a' jók nyomnák el. — A' kérelem anélkül, hogy valaki jót v. roszat válaszolt volna rá, a' ház asztalára tétetett. A' Courier, melly most minden alkalommal meg-megrohanja Brougham lordot, ez úttal sem hagyja bántatlanul, azt mondván: „hogy egy lélek sem bocsátkozott le csak egy szót is válaszolni a' volt kanczellárnak.

NÉMETORSZÁG.

A' Hessen nhgsgi kormánylap martz. 17ről parancsot közöl, mellynél fogvásta' nagyhg a' hess országgyülést april 22re hija össze. — A' német szövetség gyülés martz. 12iki ülésében fölolvastattak mindazon békebirák, kik a' német szövetséget alkotó statusok egyezésénél fogva minden viszályt elintézendők a' kormány és országos képviselők közt.

A' Journal de Francfort ('s utána az Österreichischer Beobachter) „Felelet a' Messagernek" czim alatt, következő levelet közöl, melly a' frankfurti journal szerkesztőjéhez, nem irja honnan, intéztetett: „Uram! Az ur mindenkor igazsággal viselteték azon fejedelem iránt, kinek vesztén Ausztria mostan kesereg. Hát a' párisi Messagernek semmit sem fog felelni, melly egy hosszu 's a' legcsudálatosb okoskodással teljes czikkben hirdeti a' világnak: hogy Ausztria ezennel föl fog hagyni szövetségeseivel, magának más hatalom-társakat szerezni 's eddig követett monarchiai alaprendszerét félrevetni, hogy saját veszedelmével egy ugymondatni szokott liberalis pályába vágjon? — A' Messager szerkesztőji mély belátása elől nem kellett volna elsikamlani annak, hogy Ausztria jelen intézvényei, politikai szerkezete 's geographiai fekvése mellett csak szerencsét kivánhat magának azon egységhez, melly keblében egy általányos központot képez és tart fön, mellyből mint forrásbul erő 's öszhangzás ered annyi elem közt, mellyekből statusai állanak. Tegyünk föl egy uj szövetséget az ugy nevezett liberalis hatalmakkal. Kihinné, hogy ezek alaprendszeröket megváltoztassák azért, hogy uj szövetségestársukhoz simuljanak? Tehát Ausztriának kellene sorsát, szokásit, intézvényit félrevetni, hogy uj formákat öltsön fel, ollyakat, mellyek csalhatatlan jelességét eddig semmisem bizonyitotta; ollyakat, mellyek boldog 's jelen helyzetével megelégülő népét revolutiora ingerléssel szokásiban és törvényiben eltévesztenék, hasonlag ama' mesebeli kutyához, melly vizen keresztül hust vivén szájában a' koncz árnyékához kapkodtában bizonyos zsákmányát elveszté. Nem uram! Ausztria eddig még illy könnyelmüséggel nem fogott munkához, 's hihetőleg messze még az idő illy tanácsra hajolnia. Mi belső rendszerét illeti, ebben a' Messager szerint veszteglés lehetetlen 's előhaladnia kell. Erre válaszom ez: most kétféle a' haladás, vagy inkább kétfélék a' hala-

dás utján előre törekvő emberek. Egyik fél t. i. lármával halad, a' másik is halad ugyan, de zaj nélkül, 's mivel ez utóbbiak torkuk szakadtából nem rikoltoznak, azt képzelik sokan rólok, mintha nem haladnának. Jól van uram! de bezzeg lesz még idő, midőn e' szótalan haladók mondhatni fogják: mi haladtunk." 'S tekintsük meg ekkor a' tért, mellyen tulhaladtak 's bámulattal fogunk eltelni látván, hogy mind azon fecsegő 's nagy zajt ütő imezekhöz képest még messze van hátra. Igy cselekszik Ausztria. Ha tudná a' Messager mind azon haladást, mellyet Ausztria eddig kereskedés, műszorgalom, tudomány és müvészetben tett; ha ismerné a' birodalom csinált- és vasutait, csatornáit 's a' t. bizonyosan némileg álmélkodni fogna e' dolgokon; 's ugyan lehetséges e, fölkiáltana, hogy minderről eddig semmit sem tudánk? Sőt igen is lehetséges, felelnők neki, és pedig azon egyszerü oknál fogva: mert Ausztria ugy hiszi, hogy valódi haladás csak az, melly legtöbb jóval jár, 's nem az, mellyet legtöbb lárma kisér. — Ausztriának mindene van, mi békéjét biztositja; bizonyság erre az, hogy békében van. Évrül évre gyarapszik a' jóllét, mi szinte tanuságul szolgál, hogy az arra vezérlő eszközök választásiban nem történt tévedés. Ferencz császár iránt még Franczia országban is olly igazsággal viseltetnek, milly magas tulajdonságit 's atyai erényeit illeti; ugy de ezen természetes dicséretet az elhunyt fejdelem iránt valljon nem az ő népei rovására adják e meg? Ha t. i. azt állitják hogy Ő csupán személyes charaktere befolyása által tartotta fön a' dolgok állapotját azon karban, mellyben vannak most, ki ne hinné: hogy halála után az országlásnak föloszlania 's a' nyilványos békének zavartatnia kell? — Az ur jól tudja, mi történt; Ferencz meghal; de a' birodalom önáll, 's az országlás folyama mutatja, mi tévedés lenne ama' következtetésnek hitelt adni. Ennek valódi titka csak ott fekszik, hogy Ausztria nem systemákbul hanem realitásokbul, nem véleményekbül hanem erkölcsi szokásokbul alkotja politikáját. Ferencz szerette népét 's boldoggá kivánta tenni. Országoljon most ugyanazon szeretet 's uralkodjék ugyanazon boldogság a' nép közt, ugy szintazon sikert fogjuk tapasztalni. 'S ha ez dicséretére szolgál az ausztriai népnek 's mostani fejdelemnek, ez által ama' dicsőség, melly a' hamvadó Elhunytat illeti, legkevésbé sem csonkul: mert épen az ő gondossága készite mindent úgy el, hogy ez igy következzék. Ő mint uralkodó egész életében azzal foglalkozék, hogy a' jövendőnek a' jelen legyen próbaköve, 's minden jót ugy alapitson meg, hogy annak szokása és gyakorlása halála után is szintúgy maradjon fen. Ez az, mit eléggé nem beszélhetünk, 's mit még is a' leghatárzottabb tettdolgok bizonyitnak."

Freiburg város polgári katonasága martz. 12ikén következő kivánatát nyujtá be a' városi hatósághoz: „A' veszély korában 1792ben Ferencz császár iránti legbuzgóbb szeretetünk és szentséges személyéhöz leghivebb ragaszkodásunk szolgált Freiburg városa polgári katonasága összeállása okául 's Ferencz császárnak, a' számunkra kegyelmesen juttatott arany érdempénzen levő, képe diszesiti 1797 óta e' katonatest zászlóját. Ha már most több mint 30 millio ember, kiknek kormányzata isten kegyelmébül Ferencz császárra bizatott, a' legkülönzőbb ajkon ugyan de szivök fájdalmának egyező nyelvén keserg az elhunyt fejdelem koporsója körül; 's ha a' boldogultnak kimultát jelentő váratlan hir egész Európát őszinte sajnos érzelemre birá: mennélinkább szólit bennünket is képével diszeskedő zászlónk, alá összegyülni 's a' magas Szendergő iránt hálás emlékezetünket gyásztisztelet-tartással kitüntetni. E' hivást teljesíteni köz kivánata az egész polgári katonatestnek, —'s mi a' város igen tisztes hatóságához ezennel alázatos kérelmünkkel járulunk: méltóztatnéka' napot meghatározni, mellyen az említett gyásztisztelet tartathassék. Különösen meghíni ez ajtatosságra nem fogunk senkit: e' nélkül is fog a' hajdani országos urához örök hálával köteles község, a' legderekabb fejdelem 's legjobb ember iránt szives emlékezettel viseltető minden lakos, szóval mindnyájan buzgó fohászszal lenni a' mi zászlónk mostani regense hosszas jólléteért annak oltára előtt, ki egyedül intézi mind népek mind egyesek sorsát."

SPANYOLORSZÁG.

A' procurador-kamara martz. 7ikén minden ellenzés nélkül elfogadá a' ministerek által minap előterjesztett rendkivüli hadköltséget. Valdes az uj hadminister már jelen volt ez ülésben, de nem szólott. Ugyan ez ülésben közöltetett a' kamarával a' királynénak ujabb decretuma, melly által Medrano urat, ki eddig a' belügyi hivatalt csupán ideiglen viselé, e' ministeri osztályra elhatározottan kinevezi. — A' martz. 8ki ülésben a' sóadó tárgyában Toreno jó formán megbukott. Mult évben t. i. Toreno eszközlése által e' statushaszon jobb rendeztetése iránt egy kir. decretum jelent meg. E' decretumot most az oppositio mint constitutio-ellenest, azon oknál fogva, mivel olly tárgyról rendelkezik, melly a' cortes hatósága alá is egyiránt tartozik, de továbbá mint magában is roszat, mivel általa a' népség egyik részénél a' só ára föle meltetett, —erősen megtámadta; szavazásra kerülvén pedig a' dolog a' kamara is 61—57 szóval kárhoztatta. Öst. Beob. Madritban szerencsét kivánnak azon jó sikerhez, melly Valdes urnak az uj hadministernek munkássága és hazafisága után már eddigelé is nagy mértékben tapasztal-

tatik. Martz. 6ika óta már a' főváros nagy részében az őrszolgálatot polgári katonaság végzi, 's Valdes azon van, hogy a' nyilványos rend és béke föntartatása egészen ez osztályra bizassék. — Mint tudva van a' valenciai polgárkatonaság, mellyet ő indíta meg mint ottani főkapitány, tökéletesen szerkesztve 's legjobb rendben van mindnyája közt, melly még eddig az országban alakult. Hasonlót reménylenek most a' madritira nézve is, melly már több mint 1000 tagjától megfosztatva, különben végbomlásához közelit vala.

Moniteur: Mina martz. 20ikán Elisondo mellől elköltözött; 's magával vitte nagy számu foglyait 's a' carlisták álgyuit. Utjában a' Bastanvölgyön keresztül önkényteseket gyüjt. Dona-Mariában az öntő-gyárt valamint Santestebanban a' lőporgyárt és Arsongosban sok házat, Lecaros falut pedig egészen porrá égette. Melly tettérül martz. 14ikén Naborle főszállásárul következő fölszólitást intézett a' Navarraiakhoz: „Navarraiak! Midőn tartományitok alkirályságát 's a' sereg vezérletét átvettem, megmondtam nektek, mi nagy részvéttel vagyok szenvedéstek iránt 's mi keserün esik nekem mint született navarrainak látni azon nyomoruságot, melly alatt tartományunk sinylik. Én békét hirdettem nektek, ha szavamat halljátok 's véget vettek a' visszálkodásnak, mellyet olly emberek táplálnak köztetek, kik azt véreteken vásárolják; de fenyegettelek is benneteket példás büntetéssel, hahogy vakságtokban tovább is megátalkodtok. Fájlalnom kell, hogy e' büntetési eset már valóban beállott 's ez naptól fogva kezdenem kell Navarrában az igazi háborut. Lecaroz falu, melly árulóképen viselé magát mind haza, mind fölség ellen az által, hogy ellenséginknek nyilványos menedéket nyujtott, fegyvereket 's hadiszereket a' fenálló törvények ellenére dugaszban tartott; seregünknek hozzá közeledtekor pedig megfutott 's azon parancsnak hogy ellenség közeledtérül az illető törvényszerü hatóságot azonnal tudósitsa, vakmerőn nem engedelmeskedett: — ez áruló falu, mondom, mai napon a' lángoknak adatott martalékul 's vétke büntetéseül lakosai közül minden 5dik meglövetett. Hasonló sors érend minden más községet és fejenként akárkit is, ki Lecaroz példája szerint cselekvend; fegyveres erőszakkal fogok e' vétkes, makacs és gyalázatos pártütésnek véget vetni, ha hozzám nem csatlakoztok, ki különben még hajlandó vagyok megengedni. Navarraiak! ne felejtsétek hogy igéretimet teljesiteni tudom. Mina. — Madritbul igy ir egy levelező martz 12kérül: A' kamara monotón tanakodásit e' napokban némileg ujra fölelesztè a' polgárkatonasági kérdés. Az oppositio fölüté fejét 's hathatósan szólott e' tárgyról. Javaslata leginkább oda járult: hogy a' már e' tárgyban fölterjesztett törvény hagyassék jóvá, 's azon felül minden tartományban legalább egy zászlóalj polgárkatonaság azonnal szolgálatba léptessék. Ez természetesen olly rendszábás, melly szerencsés 's fontos következéseket szülhetne; de a' kormány egészen más véleményben volt 's az inditványt erősen ellenzé. Mi lön tehát a' dologbul? A' mindig tanuló kamara elfogadá az inditvány első két részét, az általányosságokat, a' fő dolgot pedig, t. i. a' katonaság szolgálatba léptetését, elmellőzé. Az egész vitázatnak nem lett egyéb sikere, mint hogy ismét néhány derék szónok tünteté magát ki, de a' nélkül hogy legkisebb haladás történt volna. Azonban kifejlett egy fontos kétség, melly a' ministerség jövendő politikai rendszere fölött lebegett; tisztába jöve t. i. hogy minden ismét a' volt rendszernél maradand. Martinez ezt maga mondotta ki a' szószékrül. Közös vala előbb a' hiedelem, mikép Valdes olly kikötéseket tett volna, mielőtt ministerségbe lépett, miknél fogvást a' követett rendszeren szükségkép változtatni kellene. Most Martinez igy szólott: „Ne gondolja senki, hogy kormányunk iránya változást szenvedend. Tett volna Valdes gen. illy eldöntő kikötést, mi készek valánk tüstént elbocsáttatásunkat sürgetni.“

OROSZORSZÁG.

A' pétervári journal szerint martz. 12ről a' mint hirét vették Bécsből I. Ferencz császár ő fölsége elhunytának, az orosz császár azonnal udvárostul öt héti gyászt öltött. Megparancsolta továbbá hogy azon testőrezred, melly eddig Ferencz császár nevét viselé, magas tulajdonosa nevét örök időkre tartsa meg, végre meghagyta general segédének, Orloff grófnak, hogy min rendkivüli követ Ferencz császár elhunyta iránt fájdalma kijelentését 's egyúttal Ferdinand ő fölsége trónra léptéhez szerencsekivánatit vigye meg Bécsbe. —

A' gabona pesti piaczi ára aprilis 7dikén 1835:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű	csekély	pozsonyi mérőváltó gar.	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	—	126 2/5	120	Zab	78 2/5	73 1/5	66 2/5
Kétszeres	—	100	106 2/5	Köles	—	—	—
Rozs	100	96 2/5	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	96	93 1/5	80	Kukoricza	106 2/5	100	96 2/5

Pénzkelet:

Bécs april. 4ikén középár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	101 4/5	1834ki statuskölcs.	592
„ 4 pC.	95 7/10	Kam.— pC. kötel.	62 7/8
„ 1820ki kölcs.	211	Bankrészvény	1328 2/5
„ 1821ki „	139 7/8	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszt. Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

29. szám — Pest, szombat aprilis 11kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések és sopronyi hasznos mulatozás; budai m. játékszin; halálozások). Ausztria. Anglia (alsóházi vitatások martz. 26ig; irlandi tizedváltás körülményei; Westminister és Marylebone választói gyülése; jamaikai tudósitások és elegy). Francziaország (st. Pelagiei foglyok nyilatkozása; pair- és következmarai vitatások martz. 22—28ig). Törökország (M. Ali adó-tartozása; szerb országgyülés és Milos hg. beszéde; egyveleg). Amerika (hirek. Venzuelábul, Braziliábul 's az egy statusokból). Portugalia. Spanyolország. Oroszország. Belgium. Elegyhirek. Pénzkelet pesti és vidéki gabonaárok.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége a' m. kir. sz. István-rend kanczellárjához gróf Reviczkyhez martz. 16kán intézett legfensőbb kabineti irata szerint Vilmos porosz kir. főhg. ő magasságát, ő fölsége a' porosz király másodszülött fiját, az emlitett rend nagykeresztjével fölruházni, 's a' diszjeleket személyesen átadni méltóztatott; még martz. 10ki legfensőbb 's a' magy. kir. udv. Kanczellariához intézett határozata szerint pedig a' pesti kir. egyetemnél megürült asztronomiaioktató székre 's a' budai csillagász-intézet igazgatóságára Mayer Lambert premonstráti szerzetes kánonokot (a' tepli prépostságból) 's a' bécsi cs. k. egyetemi csill. intézet eddigi segédjét méltóztatott kinevezni.

Apost. királyunk ő cs. Fölsége martz. 10kén a' m. k. udv. Kanczellariához intézett legf. határozata szerint Sághy Mihály szomhathelyi őrkánonokot Almádi bold. Szüz czimzetes apátjává;— 13iki határozata szerint pedig Girk György kalocsai kánonokot sz. Gergely czimzetes apátjává méltóztatott kegy. kinevezni. Ugyan ő Fölsége a' m. kir. kanczellárhoz gróf Reviczkyhez april. 6kán intézett legmagasb végzése szerint a' magy kir. udv. Kanczellariánál megürült valóságos udv. titoknokságra, eddig számfeletti udv. titoknok és cs. kamarás Szögyény Lászlót méltóztatott kegy. kinevezni.

Ő cs. kir. Fölsége az erdélyi kir. udv. Kanczellariánál eddig conc. practicans Zeyk Károlyt tiszt. udv. concipistává méltóztatott ugyanazon udv. hatóságnál kinevezni.

Mikép kelljen a' vigalmak óráit áldásos jóval fűszerezni 's az emberi szeretet sok nemét végsőleg is felebarátira vezérleni, erről a' több rendü pesti, aradi, nógrádi, zemplényi 's más jeles példák után szép követés a' sopronyi is. Soprony megye RRei t. i. mult farsangon Rohonczy Ignácz aljegyzőjük inditványára a' mult 1834ben Soprony vgyében tüz által károsultak fölsegíttetésökre tartandó 3 tánczmulatságot határoztak és pedig a' megyeház ama' nagy teremében, melly néhány év előtt, midőn a' curialis ház egészen ujdon épittetett, igen ékesen diszesitve készült el. Mellőzvén itt e' mulatságok mind belső mind külső 's valóban igen diszes rendszerét, mellőzvén a' köztetszést, mellyet érdemlének: ezen 3 tánczmulatságból begyült pénzösszeség, a' költség levonata után, 4,100 fra ment 's a' megye által a' kárvallottak közt fölis osztatott, ama' gyüjtögetésbül került pénzzel együtt, mellynek jókora mennyiségét a' főispán ur 150, a' csornai prépost ur pedig 50 ezüst frttal nevelték. Szükségtelen emliteni, milly jó következésü volt e' segedelem a' szükségben szenvedőkre nézve: magasztalhatnia' ns megye RReinek és Soprony városa polgárinak e' tettben szives részvételöket, különösen Rohonczy ur buzgóságát, mellyel az egészet létre hozá 's nagy szorgalommal olly csinosan elrendezé, mikép csak ügyes belátás 's jeles tehetség reménlltetheté.

Figyelmeztetés a' budai magyar játékszínre. 1833 oct. 1sőjétől fogva, 1835 martz. utólsóján telt el azon másfél év, mellyre tek. Pest vmegye, pártfogása alá vette a' magyar szinész társaságot próbául, ha fenmaradhatna e az valahára már a' fővárosban Pest lakosinak látogatásai által is gyámolítgatva. Az egész személyzet fizetését 1834ki tavasz óta pótolni kelle, mint majd a' számadásból ki fog tetszeni, pedig nevezetesen kelle pótolni, mivel a' vármegyei igazgatóság kénytelen vala egészen uj saját-játékszini könyvtárt állítani, diszítvényeket 's ruhákat készíttetni, mik már most az intézetéi. E' pótolékpénz-begyüjtésről legbuzgóbban gondoskodott a' tisztelt vármegye másod-alispánja tek. Földváry Gábor ur 's vele a' játékszini küldöttség minden tagja; valahányszor pedig az ügy a' ns megye közgyülésében előfordult, a' tek. KK és RR azt mindig köz részvéttel fogadák. Azért, habár pótolni kelle is a' másfél évi jövedelmet, még is készek valának ns Buda városával ujolag továbbra is szerződni a' magyar játékszinnek, ha csak lehet, e' két városból ki nem eresztése végett. Igen szembetünő ebből, hogy nemes Pest vármegyén ugyan nem mulnék a' megcsökkenés, hanemha a' közönség ellangyulna látogatásiban, mert ekkor a' mind untalani áldozat is csakugyan hijában lenne. Ez érintetett meg az ujabb szerződési játékszini évben adatott első darab hirdetésében aprilis 2kán 1835, melly azt is említi, hogy a' személyzet ujítva leszen. — E' személyzet tagjai ezutánra, a' tek. Pest vármegyei játékszini küldöttség elintézése 's az eddigi igazgató t. Döbrentei Gábor ur összeállítása szerint következők ábécze sorban: Bartha, Bartháné; Bodáki, Csokonai, Cselei, Dériné, Egressy, Egressyné, ifjabb Egressy, Gillyén, Kaczér, Kántorné, Lendvay, Lendvayné, Marosi, Mayer Karolina és Tóni; Megyeri; Mogyorósi Nina; Somogyi, Szentpétery; Szerdahelyi; Szigligeti; Szilágyi; Telepi, Telepiné; Toppner Rózsi; Tóth; Udvarhelyi, ifjabb Udvarhelyi; Wirdisch Katalin. Orchestrum igazgatója Erkeli. Ezeknélfogva kitetszik, hogy igy, szomorú és vígjátékon kivül, leszen daljáték 's apróbb ballet is, 's igy a' nézőség részéről levő többféle kivánat is változatosságot találand.

'S látván a' tisztelt vármegyei küldöttségnek hazafiui gondoskodását 's vesződségek mellett is az ügy

tekinteteért folyvásti olly rendelélét, melly jobb jobb színészeknek a' pénztár erejéhez képest fogadtatására czéloz, azt a' Közönségnek olly tagjai, kik méltán tudják becsülni a' magyar játékszin dolgát azért is, mert ez a' nemzeti nyelven kapást nagyon eszközli, bizonyosan köszönettel veendik. A' színész kar pedig serkentethetik, hogy müvészi eléadásinak pontossága által mindenben közre hatva 's összehangzólag munkálva a' közönség kedvezéseit megnyerni buzogjon. Ugyanis, csak az illy módu közre munkálás szüntetheti meg az eddigi örök vándorlást 's a' fővárosban létesíthető intézet csak az által érheti el valódi sarkalatos alapodását. Mert Budán vagy Pesten kellene leginkább egy főiskolának lenni, a' mellett hogy tek. Abauj vármegyének nemes pártfogása által a' kassait már folyamatban maradhatónak hihetni, 's midőn a' két hely kölcsönösen nevelné 's képezné a' színészetre termett talentumokat, akkor még nagyobb hatással munkálkodhatnának a' nemzeti játékszin minősége ellen folyvást tolongó előítéletek levivatásán.

Figyelmeztetés. Sz. kir. Pest városa tisztviselőinek hátramaradt özvegyeik 's árváik számára fölállított 's ő cs. kir. fölsége által megerősített nyugpénz-intézet javára f. eszt. april. 19ikén vagy is jövő husvét-vasárnapon a' városi játékszinben a' helybeli színészkaron kivül számos működvelő által nagy hangászati akademia fog tartatni. Az előadatandó darabok iránt annak idején szokott módon jelentés fog tétetni.

Lőcse martz 28kán: Dicső emlék. királyunkért Szepes RRdei martz. 24kén tartották a' halotti tisztelkedést a' lőcsei szentegyházban, 25kén pedig az ottani evang. templomban. — A' halál folyvást arat, 's kis idő alatt a' szepesi r. kath. papság 3 nevezetes tagját ragadá el u. m. Udriczky János tisz. kanonokot 's batizfalvi pleb.; Nalenczkoczánovics Ignácz lublini kanonokot 's poprádi pleb.; és Stanicz Károly sidai v. zajdumi prépostot és leibiczi plebánost. —

AUSZTRIA.

Bécsben az elhunyt főhg. Antal Victor ő magassága tetemei 6ikán este takarittattak el szokott pompával a' capucinusok templomába. Ő cs. kir. Fölségeik, valamint a' föls. Ház több tagjai, 's az egész udvari kar jelenvoltak a' végső beszentelésen. Szive udvari szokás szerint az augusztianusok loretto-kápolnájába, belrészei pedig a' sz. István templomi sirboltba helyeztettek. Az udvari gyász a' temetési naptól v. is 6kától kezdve tart 6 hétig, 's a' bold. cs. és király gyászával egyszerre viseltetik.

A' francziák királya, mihelyt az elhunyt cs. kir. Fölség halála hirét vevé, gr. Saint-Aulaire követét (az ausztriai udvarnál), ki épen szabadsággal Parisban tartózkodott vala, bizá meg sajnálkozását a' fölség halálán, valamint az uj cs. k. fölség trónraléptéhöz szerencsekivánatit kijelenteni. — Hasonló megbizással küldeték gen. őrnagy Stockhorn a' badeni nhg. ő k. magassága részéről.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 24én Peel az angol tizedtörvény javaslatát adta be. Fő vonása ez, hogy a' tized Angliában és Walesben pénzzé változhassék gabonaári arány szerint; az átváltozásnak azonban szabad akaratulag kell megtörténnie. Többen, kik közt Russell lord is, kedvezőleg nyilatkoztak e' javaslatról általjában, noha egyes részleteit gáncsolgaták. — A' chatami követválasztás vizsgálatáról inditott vitában a' ministerek mellett 130, ellenök 161 szavazott.

Westminster választóji gyülést tartottak tanácskozni aziránt: miként lehessen az ablakadót eltörleni. Ez alkalommal Evans ezredes, a' radical parliamenttag, a' költségek megtagadtatásukról tartott beszédében előadá, mi veszélyes következései lennének e' rendszabálynak, ha a' ministerek eltávolíttatása végett ahoz akarnának nyulni. Ő meg van győződve, a' ministerek e' rendszabály nélkül is bizonyosan le fognak lépni. De ha más modját a' ministerek elbocsáttatásának nem látná, ő arra is kész volna. Meg kellene azonban előbb győződni, hogy valóban nincs egyéb mód. —

Marylebone választóji Bulwer urnak kemény választ küldének azon irására, mellyben magát a' neki tett szemrehányások ellen ügyekezék védelmezni. — A' választók öt férfira bizák a' válaszkidolgozást, 's ez igy szól: „Uram! Az itt fekvő végzésnél fogva meg vagyunk bizva, hogy Önnevével jegyzett, 's a' M. Chroncleba és Timesba iktatott iratára feleljünk. — „Ha Ön azon hiedelemben van, hogy ártand munkásságának, ha nyilván utasítást veend megbizójitól, akkor hiedelmünk szerint e' nézet onnan ered, mert nem gondolkodott eléggé a' képviselő hivataláról, kinek mind érzelmeiben mind beszédeiben egyértelmünek kell választójival lennie. Ha nem teszi azt, mondjon le. Mi azon kifejezését illeti Önnek, hogy „charakterünk alacsonyíttatik le az által", meg kell vallanunk, hogy ez is szintúgy meghaladja minden fogalmi tehetségünket, valamint előbbi végzésünk Önfogalmát meghaladá. Midőn jogaink ismeretét mutatjuk, 's azokat megkivánjuk, úgy hisszük, akkor nem alacsonyítjuk le charakterünket; valamint akkor sem, „ha képviselőink viseletére igen vigyázunk." "Mi volt fő panaszunk Sir William Horne ellen? az, hogy választósága utasításai, 's megbizóji panasza iránt süket volt. Utódját nagy óvással ügyekeztünk megválasztani; Ön mint próbált férfi választaték meg. A' kevély 's nem

emberséges képviselő választóji utasítását nem szivelheti nem viselheti el, de a' becsületes képviselő kikérdi 's megkivánja azt. Mi sajnáljuk e' levelezésünket Önnel; de mivel kötelességünk képviselőink viseletére ügyelni, dicsérni fogjuk azt, mit dicsérni kötelesség's gáncsolni, mi megérdemli azt, nem gondolván azon bitorlott fontossággal, mellyet parliamenttagok netalán megvesztegetés által nyernének.

A' martz. 23ki alsóházi vita érthetőbbségére az irlandi tizedváltás ügyében, következő körülményeket hozunk föl világitásul: Irlandban, mint tudjuk, mintegy 600 ezer protestans van 3000 angol lelkésszel, e' szerint minden 200 főre egy pap jut. E' rendkivüli arány megkettősül az által, ha fölvesszük, hogy ama' 600 ezer protestansnak majd fele külön szakadt az angol egyháztól, azaz dissenter: ez pedig lelkészeit maga fizeti. A' ministerek megvallották, hogy négy év óta a' tized nagy részét nem hajthatni be. Némelly, fegyveres erővel tett tizedhajtási próba vérengzéseket okozott. A' parliament tehát egy millio font sterlinget ajánlott, hogy az a' lelkészeknek adassék kölcsön a' fizettetlen tized-maradványokért. E' pénzt a' lelkészek vissza tartoztak volna fizetni. Már 630 ezer font sterlinget oda kölcsönöztek nekik, 's a' mostani javaslat azt kivánja hogy a' még fönlevő 370,000 font sterlinget is a' tizedmaradvány-pótlásra osszák ki az ang. egyházi lelkészek közt 's ezeknek a' visszafizetés engedtessék el. Négy évre fölosztva amaz egy millióból egy egy lelkészre általjában ezer forintnyi tized kárpotlás jőne. Az ellenzőfél különösen azt vette rosz néven, hogy a' toryk ugyanazon törvényjavaslatot pártolják most, mellyet a' whig kormány alatt olly hevesen ostromlottak. Martz. 23án tehát midőn az irlandi egyházbiztosak tudósítása behozatott, Russel lord oda nyilatkozott, hogy nem szándéka ugyan a' tudósítás behozatását gátlani vagy ellenzeni; de ez alkalommal engedtessék meg némelly tagoknak véleményeik kimondása a' fenforgó tizedügyről. O' Connell oda járult véleményével, hogy a' tizedtörvény-javaslat azon részét, melly a' tartozéktizednek a' még hátralevő 370,00font sterlingből leendő kipótoltatásárul szól, ő nem ellenzi, mert igy a' lelkészek legalább erőszakos 's Irlandban már annyi vérengzést okozott csikarásokra nem vetemülnek; ellenszegül azonban a' javaslat többi részének 's különösen minden tizedkérdésnek, mig az egyház javai 's jövedelmei elsajátitása (appropriation) nem fog elhatároztatni. Utána Barron azt veté a' ministereknek 's barátaiknak szemökre, hogy most a' tized-megváltást annyira sürgetik, holott a' whigek alatt körömszakadtig semmi megváltásba nem akartak bocsátkozni, mig a' ministerek a' fönálló törvényeknek tiszteletet nem szerzenek, 's azokat végre nem hajtják, ezen ellenvetést pedig különösen Peel sürgeté leginkább. Azért is Barron egyenesen Peelhez irányzá szavait. „Ő, tehát ugymond, 's pártja olly rendszabályt vetett akkor félre, melly az irlandi népet megnyugtatta volna. Miféle arcczal léphetnek most ők föl, egy millió font sterlinget kérni a' nemzettől a' végre, hogy ez ama' félrevetés által okozott károkat helyre hozza? A' ministerek a' tizedtörvényt szintúgy a' multigazgatástól fogadták el, mint a' dissenterek házassági szertartásit, még is azokat most magokéi gyanánt kivánják előadni. Igy fosztják meg a' volt kormányt az őt illető becsülettől, mi miatt méltán elmondhatnák a' volt ministerek: Hos ego versiculos feci, tulit alter honores. A' vitából nagy lárma lett, mert a' ministerek személyes sértésül vevék a' szemrehányásokat, pedig csak politikai véleményt érdeklének. A' szónok ezután közbenveté magát, 's a' rend és csend ugyan helyreállott, de Evans ezredes ujra fölkelt, 's azt mondotta, hogy ő a' személyes sérelmeket mellőzve maga is folyvást azon véleményben van, hogy a' ministerek viselete ez ügyben minden felelősséget tulhalad. Ezt, ugymond, azért kénytelen nyilatkoztatni, mert a' ministeri padokon vasgyürók mutatkoznak. —

A' Globe szerint több ingadozó egészen átment az ellenzés részire, 's neveiket a' Russel lordnak szánt 's m. 28án tartandó ebédre is beirták. Peel igen boszus volt, Sir G. Clerkre és C. Roszra, hogy az utólsó szavazás valószinű sikeréről hibásan tudósitották (a' chatami választás ügyében). — Martz. 26án az alsóházban a' ministerség egymás után négy mellékszavazásban bukott meg, de meg az 5dikben is, melly fontosb vala. Az első szavazás Villiers ur anterbury volt ellenzőféli követ ügyét érdeklé, kit a' választó biztosság helyétől megfoszta, 's helyébe Lushington toryt nevezé ki. Buller ur inditványba hozá: engedné meg a' ház, hogy Villiers ur 14 nap alatt kérelmet hozzon be a' választóbiztosság törvénytelen tette ellen. Az engedelem megadatott. Ezután két kérelem ügyében Goulburn és Gladston urak, (mind kettő tory) megválasztatása ellen Leicester részére, az első kérelem 147 szóval 101 ellen, tehát 46 szótöbbséggel, a' 2dik 129 szóval 113 ellen tehát 16 szótöbbséggel fogadtatott el. Hasonló szavazás történt némi tévedés iránt a' Cork-megyei választásban, hol szinte két tory volt megválasztva. Az inditvány, a' ministerek élénk ellenszegülte daczára is, 130 szóval 103 ellen tehát 27 szótöbbséggel fogadtatott el. Ehezképest már öt választásra mondá ki a' ház félig-meddig roszaló itéletét, hol toryk választatának meg, bizonyságul arra, hogy nagy megvesztegetéssel intézték a' toryk a'

választásokat. Azonban sajnosb veszteségök volt a' ministereknek szinte martz. 26án az alsóházban. Tooke ur tudnillik inditványt tön aziránt: nyujtassék kérő fölirás ő fölségéhez, hogy a' londoni egyetemnek testületi jogokat adjon, millyeneket 1831ben a' korona birói tisztviselőji illöknek tartottak, de minden egyéb megszorítás nélkül mint, hogy ne birjon az egyetem jussal theologiai és orvosi karbeli czimlépcsöket, vagy méltóságokat osztogatni. Az inditvány heves vitára nyujtott alkalmat, mellyben a' ministerek is részesültek. Goulburn javaslá, hogy előbb minden e' tárgyban a' királyhoz nyujtott kérelem terjesztessék elö a' titkos tanács munkálatival együtt. De az oppositio semmit sem fogadott el. Peel végre kifakadtában a' mult kabinetet is olly különböző értelmünek mondá e' kérdés iránt, hogy az a' titkos tanács munkálatát még maga gátolta. De mindezzel sem fogott ki az opposition, mert Russel lord egyenesen kinyilatkoztatá: a' mult kormány tagjai csak abban nem egyezhettek meg, hogy adassék e a' londoni egyetemnek jog az orvosi karban is czim- és méltóság-osztogatásra? Tooke ur inditványa mindazálta! a' fölirás mellett 246 szóval fogadtatott el 136 ellen 's igy 110 szótöbbséggel. Ez fontos kérdés! Az oppositio lapjai azt állitják: Anglia külön részein, különösen Yorkshireben nagy mozgást vehetni észre a' toryk közt, kik már a' parliament közelgő isméti fölöszlatására készülnek, 's választó biztosságokat alkotnak, csakhogy a' bekövetkező uj választásokban győzhessenek! — Martz. 24én némi vita után elfogadtaték Peel törvényjavaslatának behozatala az angol tizedmegváltás iránt, mellynek fő vonása, hogy állandó biztosság neveztessék ki Londonban, mellynek hozzájárultával lehessen a' tizedet szerződés utján a' feleknek egymás közt megválthatóvá azaz telekberré tenni, ezen másitás azonban most csak öt évre köttessék meg. —

Jamaikai tudósitások szerint a' sziget állapotja feb. közepén teljesen nyugott. A' demerarai kormányzó bocsátványa (Erlass) is feb. 2ról dicséri a' barnák engedelmességét. E' bocsátvány vége igy szól: „Nehéz volna Europa müvelt országai évkönyveiben erősb bizonyitványit találni a' törvények iránti tiszteletnek, mint minőkre az oktatatlan, müveletlen munkások, kik csak nem rég szabadultak föl a' rabszolgaság békóiból, itt naponként példát adnak.“ Az aratás az Antillákon gazdagon ütött ki. Eső bőven volt. (Nincs bezzeg nálunk!) Aberdeen gróf egy irománya Sligo marquist Jamaika kormányzójának ujra megerősité. E' gyarmatba ismét 150 európai többnyire kézmüves érkezett.

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairkamarában martz. 23kán kérelem olvastatott föl, melly valamennyi 's minden szinü politikai foglyokra közbocsánatot kivánt. A' biztosság napirendet javasol, mit a' kamara rövid vita után el is fogad. Egy más kérelem pedig, melly Napoleon maradványinak Szentilonából Párisbahozatásukat kivánja, a' belministerhez utasittatott. — A' követházban martz. 24én Thiers ur a' titkos kiadásokra 1,260,000 franknyi pótlékhitelt kivánt, melly alkalommal inditványa támogatásaul hosszu beszédet tartott, 's abban azt állitotta, hogy a' pártok legyőzetvék ugyan, de még titkon fondorkodnak a' kormány ellen, azért a' fölvigyázás is terhesb és költségesb. A' kamara arczulatjából azt lehete kivenni, hogy a' kivánt hitel meg fog adatni. — A' Moniteur szerint martz. 24én Lorenzo de Zavala ur, mexicoi meghatalmazott minister, magányos udvarláson elhivó-levelét adta által a' királynak. — Lyonból érkezett telegraphi hir szerint a' pairszék előtt bevádolt politikai foglyok Lyonból martz. 25én Paris felé utnak indíttattak 's elindultok semmi zavart v. nyugtalanságot nem okozott. — A' st. Pelagieban tartott foglyok közül 42 's köztük Marrast, Cavaignac 's egyebek nyilatkozást küldének a' Nationalba, mellyben elbeszélik, mikép jött Faure Felix franczia pair hozzájok Pasquier urtól küldetve, hogy hivatalból nevezzen nekik ügyvédet. Ők erre egyhangulag azt nyilványíták, hogy ellenségeiktől semmit sem fogadnak el 's ügyvédeiket csak akkor fogják kijelenteni, miután vádbeli társaikkal beszélni fogtak. Faure ur mind e' mellett neveze ki védeket a' párisi ügyviselők sorából azon megjegyzéssel, hogy a' pairszék elnöke semmi más személynek hatalmat föllépésre nem adand, ha nem Páris ügyvédei közül fognának választani. A' vádlottak erre azt nyilatkoztatták, hogy tudatván ezt az ellenségeik által kijelelt ügyvédekkel is, ők (a' foglyok) személyes sértésnek 's gúnynak veendik azt, ha ezen czim v. szin alatt azok hozzájok csak közelednek is, 's Pasquier urat e' határozata következésiért előre felelőssé teszik 's oda nyilatkoztak, hogy elszántságukban állhatatosan megmaradnak. — A' tiers-partibeli) hirlapok csökkenni kezdenek. A' Le progressocial előfizetők hijánya miatt kénytelen volt megszünni, hasonló sors vár többre is, a' szélső ellenzés lapjai pedig gyarapodnak. Dupin a' követház elnöke az Impartialt választá hivatalos lapjának, a' Tempst és Constitutionnelt pedig, mellyek eddig részire és szellemében dolgoztak, cserben hagyta. Az uj Minerva nevü tudományos lap megjelenését várton várja a' közönség; első czikkely lesz benne a' proces monstre (szörnyeteg per), mellyet Crémieux ügyvéd sok tudománnyal és szemességgel dolgozott ki.

A' követházban martz. 22én a' kérelmek közt következő is volt: „Froment parisi tudós azt javasolja: állíttassék Ney marsalnak lovagszobor érczből, Luxembourg főkapujával szemközt.“ Balról: „Legyen!“ A' biztosság hódol ugyan a' marsal hadi erényeinek, de az esedező kérelmére nem hajolhat, hanem napirendet tanácsol (balról heves morgás) Bricqueville: „Szót kérek“ Lafitte „szóljon Ön!“ balról: Igen! igen! Bricqueville: „Én ellenszegülök a' biztosság javaslatának. Franciaország hadi dicsősége magas képviselőjét, seregink 's valamennyi nemzeti diadalmink dicsősége gyülöletében hagyák elveszni. Ney a' hir fényével szállott az utóvilágba által, valamint egykor a' bátorság fényében ballaga előttünk. A' kérelem azt kivánja, hogy Ney marsal szobra Luxembourg főkapujával szemközt állittassék föl. Ez jó. Igy állították föl Rouenban a' hős d' Arc Joanna szobrát azon helyen, hol kivégeztetett. Itt pedig még más szomoru hasonlat is van, az tudnillik, hogy mind d'Arc Joanna (az orleansi szüz) mind Ney angolok által veszett el. Ott Bedford, itt Wellington. (megindulás) Én javaslom, hogy a' kérelem a' belministerhez utasittassék.“ Balról: „Legyen!“ Martin du Nord: „Én a' napirendről szavaztatni fogok.“ Mintegy 50 tag 's köztük Human 's Guizot a' napirend mellett fölkel. Ellenben az egész baloldal 's szemre a' többség ellene van. Az elnök e' próbát kétesnek mondja, 's a' tisztségekből (bureaux) előidézi a' tagokat. Számos tag előjö a' tanácskozási teremből. A' 2dik próbakor a' centrum tagjai bátrabban kelnek föl. Maga Thiers is fölkel, noha mint tetszék, nem örömest. Az igaz bal oldal a' napirend ellen áll föl. Az elnök: „A' napirend el van fogadva.“ Balról: „Ez lehetetlen.“ A' titoknok: (Boissy d' Anglas) „Bizonyítom.“ (Nem! nem!) Lafitte, Bricqueville, Salverte, Augui 's többen nevenkénti fölszólítást kivánnak. Az elnök bosszankodva mondja, hogy a' név-fölszólítás csak az első, de nem a' 2dik próba után történhetik meg; most már késő.“ Lafitte: „Mi fölhagyunk vele; de csak egy gazsággal több ez.“ Bricqueville: „Igen igen, csak egy gazsággal több. Nem gátolhatnak bennünket, hogy ne mondjuk azt.“ (balról tetszés). Nicord ur: „Ez gyalázat a' kamarára!“ (morgás a' centrumban). Garnier-Pagés, Subervic és más urak: „Igen! igen! Néhány szó a' centrumban: „napirendre!“ balról uj erővel: „Igen! gyalázat!“ (csönd a' centrumban) hosszu félbenszakasztás. — Bizonyos fölszámítás szerint a' pairszék mostani tagjai közt egy 90 éves, hét 80nas 22 hetvenes, és fele 60 évesnél öregebb. Föl nem tehetni, hogy ez aggastyánok közt betegség v. egyéb kényszeritő oknál fogva gyakor elmaradás ne történjék, úgy hogy a' törvényszék még a' tanácskozás előtt sem lesz elegendő tag számu; pedig tudva van, hogy a' pörlési rendnél fogva semmi pair, ki a' viták alatt csak egy napot mulaszt is el, a' többi tanácskozásban birószkodólag részt nem vehet.

A' követházban martz. 28kán egy kérelem jött elő Corte és Bastia városok lakositól, kik Napoleon családja visszahivatását kérik. Salverte e' kérelmet a' tanács elnökéhez kivánná utasittatni, 's különösen azon vala, hogy Napoleon tisztes anyjára terjesztetnék e' rendszabály ki. A' tanács elnöke azonban azt mondá, hogy a' kormány még folyvást ártalmasnak hiszi az 1816ki számüző törvény eltörlesztését. Salvandy kérdé: valljon kifejezte é a' visszatérési ohajtást a' császár anyja? mi nagy zajt okozott. A' biztosság napirendet javaslott, 's a' mellett csak két tag kelt föl. Mihezképest a' kérelem a' tanács elnökéhez utasittaték. — Végre Dumon ur bő tudósitást olvasa föl az egyesült statusok 25 milliós követelése felől. A' biztosság megfizetni javasolja ez adósságot, de kamatok nélkül. —

TÖRÖKORSZÁG.

Az odessai lap feb. 24röl azt akarja elhitetni, hogy Alexandriából jan. 12röl költ leveleknél fogva Mehemed Ali a' szultán iránt tartozó adóját váltólevelekben szándékozik megfizetni, mellyeket a' török fővárosban naponként várnak. Most meg azt irják Stambulból, hogy a' régen várt aegyptusi fregát a' 16 millió piasterrel, mellyet Mehemed Ali adója lerovására küld, martz. 4én a' fővárosba csakugyan megérkezett. Ha e' hir megvalósul, keleten sok bizonytalanságnak vége szakad. — Stambulba, onnan martz. 4én indult tudósitás szerint, most Salamander angol hadihajót várják, mellynek czélja az angol követet a' teherani udvarhoz szállitani, úgy szinte egy angol ház számára tetemes pénzmennyiséget vinni Trapezuntba, honnan a' további utat szárazon fognák megtenni. Szinte martz. 4én érkezett meg a' rég várt aegyptusi fregát, melly Mehemed Ali adója lefaragására pénzt hozott. De a' hajóteherbeli értékről semmi bizonyost nem mondhatni. — Annyit tudnak, hogy részint készben, részint váltókban harmadfél milliót hozott. — Belgrádból feb. végéről irják, hogy Kragujevaczban febr. 2án fényes nemzeti gyülés tartatott. — E' napon, melly a' görög egyházban egyszersmind nagy ünnep, Milos hg egész családostul, valamennyi püspökkel és udvari kiséretével még napkelet előtt az egyházba ment, hol a' metropolita fényes szertartással hitta meg a' sz. lelket segédül. Ezután a' fejdelem az egyház melletti mezőre ment a' néppel, mellynek közepén magasb állás volt a' fejdelem 's családja, a' püspökök és fő tanács számára. A' fejdelem meg-

nyitá a' gyülést következő beszéddel: „Most egy éve, hogy számosabban és fontosabb gyülésre jöttünk vala össze. Akkor azt hittük, sz. Györgykor ismét összegyülhetünk; azonban a'legelő hijánya a' sok ló számára kisebb számra szorita bennünket. De se sz. György után, se a'nyáron, se az őszön nem gyülhettünk össze a' nagy szárazság miatt, melly mind szénától mind viztől megfoszta bennünket. De azon munkák sem valának készek, mellyeket a' főgyülésnek kelle bemutatni. Ezek olly rövid idő alatt nem készülhettek el. Mi csak egy év óta lettünk uj emberekké, mióta tudnillik ügyünk a' portával el van végezve. Szervia csak egy év óta ország (status), 's minden ország alapitásában nagy vigyázattal kell lenni. Valamennyi ország a' világon századok mulva lett azzá a' mi most, 's még is mindig van, mit igazitaniok. A' szerb népnek nemzeti sajátságai vannak, ezeket az europai müveltséghez és fölvilágodáshoz kell illeszteni. Legfőbb az, hogy nincsenek közöttünk férfiak elég számban, kik az országos ügyeket úgy tudnák vinni, mint az más országokban történik." Emlité azután beszédében, mik tárgyai a' gyülésnek, úgy mint: 1. a' nemzeti ügyeket megállapitani 's elrendelni. 2. Az adót a' nép közt úgy elintézni 's osztani, mikép az legkönnyebb 's legigazságosb a' népre, de egyszersmind leghasznosb a' pénztárra nézve. 3. Eltörleni az előbbi püspökök adósságát, melly Szervia ujdon nyert kerületein fekszik terhül. A' püspöki adósságok azóta le vannak fizetve, a' két első pont van tehát még hátra. Ehezképest el van határozva (folytatá) hogy 1.) szerb országkönyv (statutum) készittessék, melly mind a' szerb fejdelem jogait és kötelességit, mind a' szerb hatóságok 's egyes szerbek jogait és kötelességit foglalja magában. Ezen alkotmány mindenek előtt el fog olvastatni. Meglátandjátok, hogy abban a' köz nemzeti jogok, vagy azon jogok, mellyek minden szerb sajáti, böven 's úgy meg vannak irva, mikép ezt az emberiség maga kivánja. Ezen alkotmányra mindnyájan meg fogunk eskünni, mind mi kik jelen vagyunk, mind a' távollevő atyafiak. Eskügyünk meg arra mindnyájan egymásnak: a' fejdelem a' hatóságoknak és népnek, a' hatóságok a' fejdelemnek és népnek, a' nép végre a' fejdelemnek és hatóságoknak, hogy ezen alkotmányt szentül és sértetlenül megtartandjuk, attól egy ujnyira sem távozandunk, abból egy betüt sem másitunk meg önkényesen. El van határozva 2.) hogy országos tanács állittassék föl a' fejdelem után első hatóságul, melly hat fő tagból álljon (ministerekből) 's ezek közt legyen minden nemzeti tárgy fölosztva; hozzájok még több tanácsnok is fog adatni. Az ügyeket először a' fő tagok fogják kidolgozni, azután a' tanácsnokok megvizsgálni 's megitélni, mig végre az egész munka nekem fog helybenhagyás végett előterjesztetni. Mind a' főtagok (ministerek) mind a' tanácsnokok felelősek munkáikért a' fejdelemnek és népnek, úgy szinte felelni tartoznak minden visszaélésért, melly a' nemzeti ügyekben mutatkoznék. 3.) A' polgári és főbenjáró törvénykönyv is ki fog igazittatni. — A' nép az öregbek, kapitányok és törvényszékek alatt fog állani, a' törvényszékek az ország tanácsa alatt, a' tanács a' fejdelem alatt 's mellett, a' fejdelem végre a' törvény alatt, 's folyvásti összeköttetésben a' tanáccsal. Ezen intézvény úgy hiszem minden önkényt kiküszöbölend közülünk. Meglehet, hogy benne is lesz hijány, de idővel majd kiigazítjuk azt."

Milos beszédét igy rekeszté: „Midőn tavaly adott igéretemet teljesitem, átmegyek szinte tavalyi beszédem másik fontos pontjára, mellynek az veleje, mikép lehessen az adót a' nép közt igazán 's helyesen fölosztani? A' szerb népnek következő terheket kell viselni: A' szultáni adót, a' statusszolgák fizetésit, a' püspökök diját, a' belső haderő föntartási költségit, a' béke 's jó rend végett köztünk a' végörök föntartási költségeit, kik védenek bennünket, nehogy külről rajtunk üssön valaki; a' postaügy, a' vesztegházak épitési 's föntartási költségit, a' stambuli követség 's egyéb országokbani ügyviselőink fizetésit, végre vélet-len esetbeli kiadásokat. Ezt az ország különféle jövedelmeiből kell pótolni, 's mindezt a' szerb népnek kell viselni. Én és a' nemzeti kormányszék azon voltunk, hogy eszközt találjunk föl mindennek könnyü teljesitésére. Egész éven által tanácskoztunk az iránt, 's egyik illyen, másik ollyan véleményen volt. Végre általláttam, hogy máskép nem boldogulunk, hacsak az egész adótartozást egy mennyiségbe nem vesszük, és évenként két izben fizetjük meg, egyik felét sz. Györgykor, másik felét sz. Demeterkor. Hogy tehát kicsinységeken ne törődjünk, három tallért rendeltem fizettetni fejenként minden félévre. E' sommába lesz foglalva a' püspöki adó, a' fejbér, az egybekelési árszabás, a' malom-, égettszesz-üstpénz, és makkoltatás is. Ha a' kormány nyilványos munkákat akar végbevitetni, meg fogja az illő napszámot fizetni. Csak az utakat 's hidakat épitsék föl a' faluk testvérileg egymás közt. A' falusi erdők 's közlegelők jövendőre nézve közjavai maradnak a' népnek. — Azonban majd meglátjuk, kijöhetünk é kellőleg ezen adóval. A' pénzügyviselőnek kötelessége lesz az év végével számot adni mind előttem mind a' statustanács mind az országgyülés előtt a' jövedelmekről, és kiadásokról. — Hogy azonban ezen mennyiség is egyenlően osztassék föl a' nép között, előadom itt az ország összeiratását.—Hiven föl van abban fejenként minden

szerb jegyezve: házas e vagy nőtelen, 's mivel bir? Ezen összeirás és mindenki vagyona szerint fog az adó fölosztatni. — E' fölosztást a' hely vénei fogják kieszközleni, 's a' kapitányokkal és törvényszékekkel együtt a' három tallért a' szegények és gazdagok közt igazságosan fölosztani, hogy a' szegények panaszt ne legyenek előttem tenni kénytelenek. E' szavakat testvéreim 's uraim előtökbe adom, 's mindnyájoktól egyenes véleményt kivánok rólok hallani; tudnillik: meg vagytok e az adó mennyiségével és fizetésmódjával elégülve? Mondjátok ki véleményteket, 's majd ha megesküdtetek az alaptörvényekre, válasszatok magatok közül követeket, kik itt maradjanak 's velem tanácskozzanak, a' számadásokat megvizsgálják, 's végre a' népet, hazatérvén, mindenről tudósítsák. A' követeket azok fogják tartani, kik választották."

Konstantinápolyból martz. 18ról irják, hogy mihelyt megtudá a' szultán I. Ferencz ausztriai császár elhunytát, azonnal egy tisztet küldött a' serailból Stürmer báró ausztriai követhez, hogy e' veszteségen bánatját jelentse ki. — Martz. 11én éjjel Vlangában tüz támadt közel a' hét toronyhoz, 's mintegy 50 ház hamvadt el általa. Martz. 13án avaták be az uj admiralsági lakot (Divanchane), midőn is a' szultán valamennyi országnaggyal a' bennelevő mecsetbe ment a' pénteki imádságot elvégezni. Estve Tahir basa nagy admiral ő magosságának, 's az ott összegyült méltóságoknak fényes lakomát adott. —

AMERIKA.

Venezuela: Jose Antonio Paez general, kit 1831ben a' választók $\frac{5}{6}$da választa meg a' Venezuela respublica elnökévé, folyó év jan. 20kán letette hivatalát, minthogy a' törvényes idő (4 év) meddig alkotmányszerüleg az elnökségnek tartani kell, elmult. — Mexico: A' mexicoi congressus megnyittatásakor (jan. 4én) Santanna general által tartott hosszu beszédben ez utólsó zendületkori viseletét ügyekezék mentegetni azt állitván, hogy ő mindenben ugy cselekedett, mint a' nép akaratja kivánta. Állitása mindazáltal erős hitelt kiván, mert bizonyos, hogy az ellenzendülést egyedül a' sereg segedelmivel tette 's végezte 's még most is csak a' katonai erő tartja fön az uj rendet. — Brazilia: A' Riobul jan. 28ról érkezett levelek igen panaszkodnak a' rabszolgákkal folyvást tartó csempészet (Schmuggeley) ellen. Néhány biró, azon bosszankodtában, hogy e' miatt keveset vagy épen semmit sem tehetnek, lemondott hivataláról. Braziliában nagy megindulást okozott azon történet, hogy 200 rabszolga, kiket egy angol hajó Brazilia felé vitelökben elfogott, megszabaditott, 's angol kiséret mellett oda egy rakhelybe szállitott, jan. 6kán éjjel ismét elraboltatott. A' rablóknak még csak nyomába sem jöhettek mind eddig, 's igen hihető, hogy az angol őrség önkényleges szemhunyasztásával történt az elrablás. A' rabszolga-kereskedést, úgy látszik, a' mostani végrehajtó hatalom, a' mostani törvényhozás utján, nehezen fogja eltörölhetni. A' csempészet folyvást divatoz sőt öregbül. Azonban a' dolog maholnap magára vonja még is a' törvényhozás figyelmét, mert a' barnák igen nyakasok kezdenek lenni, és számuk minden szállitással növekszik. Egy hivatalos irományban az argentinai respublica főconsula hivatalosan jelenti, hogy törvénytelenül 400nál nem kevesebb rabszolga szállott ismét egyszerre ki szárazra. A' dologtól méltán tarthatni. — Legujabb angol lapok szerint egy amerikai hajó hirét hozta, hogy az egyesült statusok háborut üzentek Franczia-országnak, azonban jobbadán még is kétlik e' hir valóságát. A' Hampshire-telegraph egy Corkba (Irland) érkezett amerikai ha jóra hivatkozik e' végett; egy másik hir pedig Swanseaből (délvalesi rév) jő, melly szerint egy angol rakhajó, az amerikai Superb fregáttal találkozott Dunmore es Milford közt a' tengeren 's annak kapitányától hallotta volna ez ujságot. Hozzá toldják még azt is, hogy Superb akkor 26tod nap vala Ujyorktól távol; mihezképest, minthogy a' hir Swanseaben 21én lett közzé, a' hajó Ujyorkból elutazta napjának feb. 24ikére kellene ütnie, pedig az utólsó rakhajó Ujyorkból, melly egészen más hireket hozott, február 27én indult el. A' Times szerint a' kormány semmi illyes hirt nem hallott, másként pedig az amerikai kapitányok eféle tréfájikról eléggé ismeretesek. —

PORTUGÁLIA.

A' Times levelezője szerint Lissabonbul martz. 8kárul a' következkamara nem fogadá el azon 31 követ által aláirt kérelmet, melly a' kamara fölöszlatását sürgeté; az ellenzők száma 55re ment, a' támogatóké csak 30ra. Saldanha, ki fő inditója volt a' kérelemnek, a' vitatásra meg sem jelent. A' többi inditvány közt kitünőbb volt Passos uré a' szerzetesek 's apáczák házasodhatásuk iránt. Szerzetesekre nézve az inditvány másodszori fölolvasás alkalmakor megbukott, az apáczákat illető inditványrész mindazáltal biztosságra utasittatott. — Carvalho ur törvényjavaslatot terjesztett elő „a' tizedek rendesb behajtatása iránt. Előadása szerint most a' tizedjövedelem Portugáliában csak 250,000 fontra megy, holott kellöbb behajtás mellett 1,750,000 fontra mehet. Javaslata biztosságra utasittatott olly meghagyással, hogy mentülelőbb vêleményt adjon e' tárgy felől — A' kormány egyik közelebbi decretuma által munkába vétetni rendeli a' Duoro folyam szabályoztatását 's hajózhatását

egész a' spanyolszélekig. — A' királyné férje gyakran vadászni jár, 8kán pedig a' királynéval együtt jelen volt a' campograndei lófuttatáson.

SPANYOLORSZÁG.

Minának mostani uj bánásmódját, valamint Lecaroz falun elkövetett kegyetlenségét, minden franczia hirlap gáncsolja, 's a' hadakozás charakterét kölcsönös bosszuállás és pusztitásra hajlónak mondja. — Mina az elzeburui kis csata után martz 12kén (melly ütközetben, ámbár a' carlosiak a' csatamezőrül azonnal eltisztultak, még is mind a' két fél magának tulajdonitja szokás szerint a' győzödelmet) Elisondoba térvén, itt megbetegült, de ismét jobban van 's visszatér Pamplonába. Egy levelező a' betegséget egy lövésnek tulajdonitja, melly Minát az ütközetben érte volna, de csekélysége miatt 's hogy a' carlosiak vérszemet ne kapjanak, ügyesen eltitkolt. A' carlosiak Elisondo alul 's egész vidékérül eltakarodtak: Mina 6 zászlóaljat hagyott őrszemül a' Bastan-völgyben. Biscayaban Bilbao alatt Eraso (carlosi vezér), mig Espartero gen. Vitoriában mulatott, megtámadá a' malmokat és tábori sütőházat, a' bennök találkozott 40 fönyi őrkatonaságot fölkonczolta, a' mi élelmet találhatott, elvitte, az épületeket pedig lerontotta. — Bilbaoban a' franczia consul parancsot kapott kormányától, hogy az ott lakos francziáknak, kik magokat a' spanyol polgár katonaság lajstromába iratták volna, ne engedje meg, hogy igy szolgálatot viseljenek, melly nemzetiségök jogaival 's kötelességivel összse nem férhető.

OROSZORSZÁG.

Az orosz táborozás iránt, mellynek az idén kell megtörténnie, 's mellyre eleinte az orosz seregből csak néhány csapatnak kelle érkeznie, most pedig több ezerről van a' szó, — azt irják Kalischból, hogy az ott tartandó táborhely már ki is van tűzve, mellynek hossza fél, szélessége $\frac{1}{4}$ mérföld. A' nagy alkotványu sátorok pedig még julius vége előtt készen lesznek. — Odessából jött hir szerint Kischenen mellett bizonyos Tobultok nevü harambasát fogtak el, ki a' vidéket már régen nyugtalanította. Az ember mintegy 30 éves, szép termetű, 's nemes. Arczszine halvány, szemei feketék, pillantása átható 's megmosolyogja az őt látni akaró személyeket, különben még sebben szenved, mellyet elfogatásakor kapott. Testalkotása izmos 's testi ereje szokatlan. Számára egészen új békókat kelle készíteni, mert a' közönségesek gyöngék valának. Élete csupa regény. A' zsivánnyal egyúttal szerelmesét is elfogták, ki férfi öltözetben lóháton kisérte őt. Ezen ifju Amazon besszarábiai gyarmatlyány 's öt nyelven beszél. E' zsiványfő embereiből már hatvanat csíptek el, 's reménylik, hogy valamennyi czinkostársit körömre kerítik.

BELGIUM.

A' cassatioszék Brüsselben megsemmisíté a' haditörvényszék két itéletét, mellyek által az a' pattantyúság két tisztét bajvivásban történt ölésért büntetés alul fölmenté. — Brüsselből martz. 17röl irják, hogy Brüssel és Antwerp közt bizonyos Huens nevü pénztőzsér lobogó (Flagge) telegraphot állított föl, melly 13án kezdett legelőszer munkálni. A' főpont a' pénztéren (place de la monnaie) van, 's ugy fekszik, hogy Huens ur a' csarnokban állva a' hozzá intézett jegyeket láthatja!

ELEGYHIREK.

Ama' magas utazó vendég, ki bennünket ez esztendőben meglátogatni készül, utja felől érkezett legujabb tudósitásoknál fogva, martz. 2ikán már csak 77 millio és 144 ezer mérföldnyire vala még távul földünktől. Kitüzött utirendje szerint aug. folyamában a' bikánál fog meghálni, azután kurírpostán mindennap negyedfél millio mérföldet haladtában septemberkor az ikereknél 's a' medve vendégfogadóban éjszakára megszállni; melly időn tul többet éjjelre sehol sem telepszik meg, hanem egyenest a' napnak utazik 's nem lesz többé szemlélhető. Élesb látásu messzecsövek már a' lefolyt martz. végin reményléka' szerencsét, hogy ő magasságát (Halley üstökösét) valahol az uton megpillanthatják. Augusztusban testköre olly nagynak fog látszani mint Jupiter ő fenségeé, septemberben pedig legnagyobb fényit érendi el. Azonban üstökétül nem sokat reménylenek, legalább nem a' hires 11ki termésbort. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára aprilis 10kén 1835:			
Bécs aprilis 7ikén középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	$101\frac{7}{8}$	Tisztabuza	—	130	—
„ 4 pC.	$95\frac{5}{8}$	Kétszeres	$116\frac{2}{5}$	—	—
„ 1820ki köles.	—	Rozs	$106\frac{2}{5}$	$103\frac{1}{5}$	100
„ 1821ki „	$139\frac{7}{8}$	Árpa	$103\frac{1}{5}$	100	—
1834ki statuskölcs.	—	Zab	80	$76\frac{2}{5}$	$73\frac{1}{5}$
Kam. — pC. kötel.	63	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1324\frac{1}{5}$	Köleskása	—	200	$173\frac{1}{5}$
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	110	$106\frac{2}{5}$	100

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Martzius 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.
31én Aradon	180-196	90	90	81	78	81
29én N. Becsk.	108	96	—	96	84	96
31én Debrecz.	138	114	88	84	78	84
31én Komárom	180-174	154	144	132	103	151
31én Körmend	158-156	—	130	150	138	156
31én Lugoson	120-114	102	72	—	72	90
31én Mosony	158-151	—	149	130	102	144
31én Pécsett	126-108	108	96	84	84	96
31én Pozsony	175-162	—	155	127	103	166
31én Szegeden	126-102	96	86	96	96	108
31én N. Szomb.	180-176	164	85	142	102	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

30. szám — Pest, szerda aprilis 15kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (gyásztisztelkedések I. Ferenczért Rozsnyón, Pannonhalmán, Nógrádban és Szegeden; állatteny. társasági jelentés; különféle). Anglia (maryleboni tud. társaság ülése; alsó és felsőházi viták martz. 24—30ikig, 's ezek köztl. Russel nevezetes inditványa; Graham törvényjavaslata a' matróz-fogdozás iránt; egyveleg és legujabb). Franczia-ország (amerikai követelést tárgyazó törv. javaslat; Lamartine levele; királyi rendelés). Spanyolország (carlista vigasztalás). Amerika (Jackson előterjesztése a' congressushoz és ujabb). Törökország.

MAGYARORSZÁG.

GÖMÖR-KISHONT megye is készséggel fizeté le végtiszteleti adóját a' Haza felejthetetlen Atyjának. Ugyanis köz kivánatra RReinek igen számos jelenletükben a' rozsnyói székesegyházban a' gyászszertartásokat martz. 30ikán kezdék el, midőn esti 6 órakor a' m. megyés püspök Scitovszky János ur, az előre készült 's a' birodalom czimereivel 's alkalmas fölirásokkal ékes gyászalkotvány mellett, papságtól környezetten az előesti szertartásokat (vigiliákat) végzé, más nap pedig az engesztelő áldozatot mutatá be, melly után VitézAndrás prépost ur a' koronásElhunyt hamvaira velős magyar beszédet tartott, ezután pedig fentiszt. püspök ur négy apáttal a' gyászalkat mellett az ugy nevezett absolutiokat mondá el. Mire szinte a' püspök ur a' megye RReit gyász ebéddel fogadá, melly alatt uralkodott ünnepi komoly csend is tanuja volt annak: mennyire érzik a' megye tagjai az ország szeretett jóltevőjének elvesztét. 3dik nap a' székesegyházban ismét a' megyés püspök ur monda nyugmisét teljes egyházi gyászban, 4dikén is szintezen helyen áldoztak az Általszenderült emlékének; 5dik nap, a' praemonstrátiak gymnasiumabeli templomban, hol a' püspök ur kihirdeté az elhunyt fölség vég-intézetének szeretetteljes kivonatját; 6ikon végre a' sz. Ferencz szerzetesei szentegyházában tartatott a' gyász tisztelkedés, 's igy öszvesen egész hetet szentelének a' rozsnyói hivek az elhunyt fölségérti ájtatos fohászaikra. Ez alkalommal megjegyzésre méltó az összegyülekezett buzgó hivek sokasága, mellynek tolongását az összenyomatási veszély távoztatása végett a' helybeli katonaság kész szolgálatjával kelle mérsékelni. — Dicsőült Urunknak, mint isméti létrehozójának, sz. Benedek rendje is minden kitelhető módon megadá a' végtiszteletet. Ugyanis Pannonhalmán martz. 30 's 31kén, és april. 1sőjén a' sanctuarium, 's nagy oltár fekete szinbe öltözött, 's m. Kovács Tamás főapát ur tartá a' halottas miséket, mellyek alatt Nosztitz könnyü lovasai tisztelkedének. A' 3 emeletű gyászalkaton, melly a' templom közepén emelkedék, számos égő gyertyán kivül a' kir. jelek diszlének. Egyik oldalánBécs városa 's a'nyugvó nap, mellyben F. I. betük, valának rajzolva; a' cs. czimer fölött ezen felirással: OCCIDIT EN SÍDUS PACIFICUM EVROPAE DIVUS FRANCISCUS CAESAR AUSTRIADUM PRIMUS. A' másikon a' pannonhalmi fő monostor 's ennek általirányában áldozati oltár a' szerzet czimerével, 's felül az ország czimere köv. felirással: CUIUS PIIS MANIBUS HUNGARA TELLUS OMNIMODE PATRIS ORDOQUE SACER PANNONII MONTIS SUI STATORIS ALTERIUS LACRYMIS THURE PRECE LITAT. Számos vala jelen mind a' három misén minden rend közül, de több Győr megyei 's városi tisztviselő 's egyéb jeles személy is oda sereglett a' hamvadó fejdelemnek még bővebb hálával áldozni. Még a' köznép is e' gyásznapokon mezei munkájáról feledkezve, néma csendbe merülten tódult a' halotti szertartásra buzgókodni azon atyáskodó királyért, ki végintézetében is szeretetét hagyá neki emlékörökségül. NÓGRÁD RRei ugyan ezen vég tisztelkedést martz. 19ikén tartott közgyülésök alkalmával, az evang. pedig apr. 5kén 's mind a' két fél Balassa-Gyarmaton; — szab. kir. SZEGED városa pedig martz. 24, 26 és 27ikén tartották.

IVADÉKVERSENYEK PESTEN 1835re.

(aláirattak 1831ben)

MAJUS 31kén vasárnap délután. 50 ar. mindenik fele bánat, 2000 öl; 102 ft, kancza 2 fonttal kevesbet. Gr. Andrásy György és b. Wesselényi M. nevezték *Olga* kanczának 1831ben születendő csikaját. Gr. Széchenyi István *Thamar* kanczájának 1831ben születendő csikaját. *Thamar* most gr. Nádasdy Tamás birtokában van.

JUNIUS 2kán délután. Minden nem telivér kanczától akármelly mén után 1831ben született ivadékra. 30 ar. fele bánat; 1½ ang mf. 100 ft, kancza 2 fonttal kevesbet. Aláirók: Nádasdy Tam. gr. nevezte *Diamond* mént, *Lady Thigh* kanczát. — Almásy Aloiz gr. *Orviltonian* mént, *Black* kanczát. — Péchy Ferencz úr *Lionel Lincoln* mént, *Godness* kanczát. — Esterházy Mihály gr, *Whitewall* mént, *Sportsmistress* kanczát. — Károlyi György gr. *Lionel Lincoln* mént, *Spadille* kanczát.

JUNIUS 8kán délután. Az ausztriai birodalomban 1831ben nemzett ivadékokra. 100 ar. mindenik, fele bánat; 1 ang mf; 90 ft, kancza 2 ft kevesbet. — Aláirók: Sándor gr. nevezte *Privateer* mént, *Trull* kanczát. — Károlyi György gr. *Privateer* mént, *Arethusa* kanczát. — Hunyady Józs. gr. *Privateer* mént, *Starch* kanczát. — Lamberg Rudolf gr. *Privateer* mént, *Jessica* kanczát. — Esterházy Kár. gr. *Forfeit* mént, *Edith* kanczát. — Liechtenstein Vencz. hg. *Privateer* mént, *Claudine* kanczát. — Esterházy Józs. gr. *Privateer* mént, *Election* kanczát.

Azon dijakra, mellyeknél külön idő nincs kitéve, a' futás előtt egy hónappal kell a' bejelentésnek megtörténnie, szabad postáju és recepisse melletti levélben illy czim alatt: A' Nemzeti Casinóba, Állattenyésztő Társaságot illető. – Ezen kivül minden futtató tartozik pályára szánt lovát a' futás előtt 48 órával a' nemzeti Casinóban levő ivre feljegyezni vagy feljegyeztetni, hogy igy a' napi versenyrend annak idejében rendesen kinyomtathassék. A' napi versenyrenden föl nem jegyzett lovak az azon napi dijfutásokban nem részesülhetnek; és ugyanott fel nem jegyzett versenyek is csak a' feljegyzettek után

mehetnek végbe. A' versenyrenden följegyzett minden egy telivér lóért, ha 100 aranyos dijra íratott be, gyeppénz fejében 2 arany, félvérért 1 arany jár; 100 aranyon alul levő dijért egész 50ig telivér 1, félvér fél aranyat fizet; 50 aranyon alul levőért pedig semmit sem kell fizetni. A' pályakör kiegyengettetése 's rendbe hozatala' fejében 1835re a' pesti pályán minden idomítandó lótól 5 pengő forintot tartozik tulajdonosa fizetni. — A' lovak' kora május első napjától számíttatik. Igy p. o. 1832ben világra jött ló az idei versenyzésen mint 3e jelen meg.

AZ ÁLLATTENYÉSZTŐ TÁRSASÁG KÖZGYÜLÉSE hétfőn junius 8kán fog tartatni. Tárgya többek közt az elnök és választottsági tagok választatása lesz. Ugyanazért a' részes urak, nagyobb nyilvánosság végett, minél több számmal leendő megjelenésre kéretnek. — ÁLLATMUTATÁS junius 6, 7, 8, és 9d. (a' köztelken, üllői utcza). — PARASZTKANCZACSIKÓK' JUTALMAZTATÁSA junius 9d ugyanott. — LÓÁRVERÉS junius 9 és 10d. ugyanott. — A' köztelki részvények közül ez idén 6 részvény fog kifizettetni, mellyeknek sorshuzása junius 8d. menend végbe. A' köztelki részvények kamatjai junius 1től 10ig minden nap kifizettetnek gr. Károlyi nemzettség pénztári hivatalában (gr. Károlyi ház, kecskeméti utcza). Ugyanazért kéretnek a' Részvényes urak, hogy az említett időre és helyre vagy személyesen vagy meghatalmazottjok által a' pénz átvételére megkivántató kötlevéllel és kamatlevelekkel megjelenni ne terheltessenek. — Az állatmutatásra beküldendő tenyésztvények iránt méltóztassanak a' beküldő urak Sahlender Tamás köztelki felügyelőt (köztelek, azelőtt gr. Károlyi-major, üllői utcza) jó eleve tudósítani. — Bhurtpore a' társaság telivér angol ménlova az idén ismét 32 pengő forintért (ebből 2 p. fr. a' lovászé) hág ugyan Sahlender Tamás felügyelése alatt a' köztelken. — A' versenyzési nézőhely ismét fel leszen állitva. Zárthelyekre és zártszékekre biléteket válthatni Pesten a' játékszín pénztáránál, vagy Hänsler Ignácznál (korona-utcza 413) csak eziránt az illető asszonyságok és urak szándékjokat jó eleve jelenteni méltóztassanak. — Gyepkönyvet Pesten a' N. Casinoban minden tíz forintos tag ingyen kaphat. — A' Társaság Tagjai kéretnek részvényeiknek mentülelőbbi lefizetésére Pesten Heinrich János kapitány ur nyugtatványira a'Nemzeti Casinoban, Bécsben pedig Vaisz József udvari agens urnál. — Végre az aláirt pénzek beszedése 's általjában az intézet iránti részvétnek hazánk minden részeiben terjesztése különösen a' Társaság képviselőinek ismért hazafiui buzgóságába ajánltatik. Méltóztassanak a' nálok levő 's megtartandó aláirási ivekre minél több tagot szerezni, 's ezek neveinek tökéletes jegyzékét vagy időről időre beküldeni, vagy a' nyári közgyülésre magokkal személyesen elhozni. — Pest, martzius fogytán 1835

Gróf Károlyi Lajos s. k.
mint a' Társaság ideigleni elnöke.

KÜLÖNFÉLE. Pécsett april. 7ikén Tomich Ferencz kánonok, főesperes 's a' t. életének 73ik évében, miután 45 év folyta alatt lelkipásztorságában a' tiszta erényt hivei szivébe gyökereztetni 's a' fogyatkozásban küzdőknek pedig bőkezü segedelmet nyujtani fáradhatlanul törekedett; april. 8ikán pedig ugyanott Vajdás János a' nyilványos könyvtár őrje 's a' pécsi nevendék papság lelkésze, a' könyvtár körül tett fáradhatlan szolgálatai után életének 48ik évében meghalálozott. — Kassán april. 5ikén tüz ütvén ki, egy óra alatt 47 ház, néhány ól és csür égett el, 10 háznak födelét rántották le tűzterjedési gátul.

ANGLIA.

Lefolyt martz. 4én tartott a' maryleboni nyelvtudományos társaság gyülést, mellyben Brougham lord vala elölülő. Miután az előterjesztett tárgyaknak végök lett, köszönet szavaztatott a' nemes lordnak az intézet iránt mutatott's tett szolgálatiért. Ekkor fölkelt Brougham lord, 's elbeszélvén előbb valamennyi hasonló intézet történeteit, mellyek Angliában és Skótziában 1823 óta alapíttattak, 's mellyek alkotásában ő is munkás részt vön, következőleg folytatá beszédét: „Benső gyönyörrel látom most, mikép szaporodtak meg ezen intézetek, 's mi hatásuk volt. — Az egyesületek közhasznu munkálatai köztnyelvtudományi isméretek terjesztésire nézve fő helyet érdemlenek az olcsó héti és havi irások, 's ezek közt különösen azok, mellyek tudományos testületek munkálatiról adnak tudósításokat. E' tudósítások olvastatni fognak még akkor is, midőn azok, mellyekből a' parliamentházakkal együtt számos nyaláb elégett, rég el lesznek feledve. A' nemzeti nevelés olly tárgy, mellyre minden kormánynak legkomolyabb gondot kellene fordítania. Mindig ohajtottam 's reménylettem, hogy a' munkás osztályok derék kortyokat huzandanak a' tudomány serlegéből. Elmult azon idő, mellyben az isméretek terjesztésit gátolni lehetett. Most az idő megváltozott, a' munkás néposztálynak boldogabb sors jutott; a' tudás folyama szemei előtt hömpelyeg's ihatik belőle kivánsága szerint. E' folyamot azonban olly kevessé tartoztathatni többé föl, hogy a' ki illyesmit akarna próbálni, szintúgy állíthatna őrt a' Westminster hidra, hogy a' Temze folyását gátolja. A' tudás-vágynak mindenek közjavává kell lennie. Dereng a' hegy orma, 's a' templom nyitva áll. Vannak itt tágas osztályok a' földmüvelésre, hajózásra, csillagászatra, erkölcstudományra 's a' t. Reménylem, még elérem azon napot, mellyen tudalom és hatalom jóságra vezetend, hol az okult, egyszersmind hatalmas és erényes leend 's a' t. Sandwichszigeteken a'térítők uralkodása végéhez közelget. E' szigetek hamar fölkaptak mind a' müveltségben mind gazdagodásban. Gazdagságuk serény kereskedésökből eredt Sandol fával, mellyet Chinába hordottak. Azonban e' nyereségi forrás 5 — 6 év óta apadni kezde, mert az erdőket igen kiirtották. A' czukornád-termesztéshez fogtak tehát; de a' térítők (missionair) megtilták ezt, attól tartván, hogy a' rum-készités mellett iszákosak lesznek majd a' lakosok. A' szigetiek, minthogy minden gazdagságuk a' kereskedésben állott, 's egyet-

len módjuk europai szükségeik beszerzésire az volt, ha cserét üzhettek a' számos czethalászokkal, kik nálok szoktak megszállani, dohányt kezdének termeszteni, melly biztos csere-tárgynak látszott előttök; 's ez alkalommal maguk is elkezdének dohányozni. De a' térítők úgy találták, hogy a' pipa igen erkölcstelen, tehát valamennyi pipát a' térítőházakba parancsoltak vitetni, a' lakosok pedig tartozának megigérni, hogy nem fognak dohányzani, 's valamennyi dohány-növényt ki fognak tépni. A' kisebb szigetekben engedtek a' rendelésnek; de Woahu (a' legnagyobb sziget) lakosai ellenszegültek. Ez bajt okozott, 's már most zendülésben van az egész szigetség. Ohajtható hogy a' buzgódó methodisták helyett okos morva barátok (mährische Brüder) küldetnének oda; mert amazok oktalan szigoruságokkal csak gyülöletessé fogják az europai müveltséget 's keresztyénséget tenni, 's a' lakosságot roszabb vadságba vetik vissza, mint a' minőben eredetileg voltak.

Az alsóházban martz. 27én a' benyujtott kérelmekről fölolvasott tudósítás után fölkelt Russell lord, 's minthogy néhány nappal előbb Peel tudni ohajtá, millyen fő vonásai lesznek indítványának, mellyet 30án az irlandi egyház-jövedelmek iránt tenni szándékozik, így szólt: „A' kincstár kanczellárja néhány nap előtt tudni kivánta közelebb tartalmát inditványomnak, mellyet 30án az irlandi egyházjövedelmek iránt tenni szándékozom; ma kielégítem ohajtását. Nyilványítom tehát, hogy szándékom javaslani: változzék a' ház biztossággá, melly vizsgálja meg, nem volna e tanácsos az irlandi egyház-jövedelem minden fölöslegét, melly ezen egyház tagjainak lelkészeti szükségeire többé nem kivántatik, az irlandi nép valamennyi osztályinak vallási 's erkölcsi oktatására fordítani? (Nagy tetszés az ellenző oldalról.) Peel: „Ohajtanám a' ns lordtól azt is megtudni, valljon, ha a' ház elfogadja inditványát, 's biztossággá alakul, kész volna e ő a' háznak a' pénzalkalmazásra különös már kidolgozott tervet is előterjeszteni, mint kivánsága tárgyát?“ Russell lord: „Ez olly kérdés, mellyre felelni, ugy hiszem, nem tartozom. (harsogó tetszés az ellenzési részről.) Mihelyest a' ház biztossággá változik, akkor majd meglátom, mikép adjam elibe a' kérdést.“ Finch ur azt kérdé: Valljon a' ns lord e' szók alatt: az irlandi nép minden osztályai, amaz ország katholikus lakosit is érti e? Russell l. e' kérdésre vagy nem felelt, vagy olly halkon, hogy a' karzatokon válaszát nem hallhaták. Evans ezredes lépett föl utána 's kérdést tön a' ministerekhöz a' külső politika egy pontjáról: „Ohajtanám, ugymond, tudni, valljon az angol kormány, a' mai lapok szerint, megismérte é Moldva és Oláhország függetlenségét, mellyet a' drinápolyi egyezés alapita meg, 's valljon kész volna é ez esetben azon megismerést a' ház asztalára tenni? Ohajtanám továbbá, közöltetnék azon levelezés, melly kormányunk 's a' porta közt történt Russzia iránt. Igen fontosnak tartom, hogy a' parliament, a' lehető legnagyobb hamarsággal ismérkedjék meg olly kérdés egész állapotjával, melly, tekintve különösen azon sajátszerü helyzetet, mellyben a' mostani kormány van, olly tetemes fontosságu. Mahon lord al statustitoknak azzal mentegetőzék, hogy most nem felelhet, mert előbb meg kell fontolnia, megférhet e illy válasz hivatalos kötelességével. Midőn ezután a' ház biztossággá készülne válni a' hadiköltségről tanakozandólag, Hume azon inditványt tevé: utasíttassék a' sereg és pattantyuság költségjegyzéke a' biztossághoz vizsgálatra 's így nyilatkozék: „Nem titkolom javaslatomnak az czélja, hogy a' költségmegadás halasztassék el 's gátoltassék annak érett megfontolás nélküli megszavaztatása. Midőn így cselekszem, csak a' parliamenti ellenzés előbbi számos példáit követem. Ugyanis mindenkori szokás volt, valahányszor a' kormány v. is ministerség nem bírá a' ház bizodalmát, hogy ez hajlandónak nem mutatkozott soha, előre bocsátott meghányás és szoros vizsgálat nélkül, a' pénzeket megajánlani, míg nem győződött meg, minő megtakarítások lehetségesek 's mellőzhetők. Én részemről ismétleni fogom a' hadi költségek alkalmakor is, mit már minden izben, valahányszor pénzajánlásról vala ez ülés alatt szó, mondottam, hogy a' ház a' korona mostani tanácsosi ellenében kötelességének nézi egy fillért sem ajánlani meg az adózó nép zsebéből, mig rendszabályaik tervét elő nem adják. Ha máskép tennénk, veszélyeztetnők magunkat, hogy teher-könnyítés helyett, mire megbizóink iránt le vagyunk kötelezve, a' visszaéléseket hosszabbítjuk meg. Mert kábaság volna bármelly kormánytól is várni 's reményleni, hogy takarékosságra 's lerovásokra fogja magát szánni parliamenti kényszerítés nélkül. Erre talán azt gördítik ellen, hogy illy beszéd nem igen parliamenti; de a' fizető nép fájdalmai színe előtt ideje valahára megszabadulni attól, mit kölcsönös udvari bánásnak neveznek a' parliament és kormány közt, 's a' mi valóban nem egyéb, mint alázatos készség a' nyilványos pénzek pazérlására.“ (Öst. Beob.)

Londoni hirek szerint martz. 30ról Russel lord megtevé az alsóházban előre jelentett inditványát az irlandi egyház-jövedelemről. A' Sun és True-Sun azt hitten hiszik, hogy a' ministeri fél e' kérdésben 30, 40 szózatnyi kisebb számban fog maradni. — Azonban a' Messager april. 1jén azon hiedelmét fejezi ki, hogy a' ministerek, habár e' fontos és valódilag kormánykér-

désben megbuknának is, azért még sem lépendnek le, mig a' ház egyenes fölirást nem szavaz a' királyhoz, világosan kifejezendőt, hogy a' mostani ministerekhez nincs bizodalma. Ugyan e' végett keményen csipdezik is őket az ellenzés lapjai, 's különösen a' M. Chronicle a' miatt támadja meg Peelt: mi lélekkel fogja majdan a' királynak javasolhatni, hogy adja meg a' londoni egyetemnek a' 110 szózatos többséggel kivánt szabadékot (privilegiumot), melly ellen társaival olly igen hadonázott, 's pedig mi bizonyosabb, hogy ha e' rendszabályt a' kormány nem adja meg, a' ház amaz értelmesb módon fogja itéletét a' ministerekről kimondani. Hasonló következést várhat az irlandi egyház jövedelmei iránt Russel lord által tett inditvány vitájából is. A' Standard ezek közt keserű panaszra 's bosszus szemrehányásokra fakad a' ministerség hivei ellen, hogy többséget engednek a' házban támadhatni a' ministerek ellen, mit azon egyetlen oknak tulajdonit, hogy a' reformerek falkástul jelennek meg az ülésekben mindig, a' conservativek pedig nagyon gyéren. Érdekes azonban a' Standard szavait e' czikkelyben egy kevéssé közelebb megfontolni. A' Standard t. i. arról vádolja a' ministeri követeket, hogy elfelejtik, mi változást szült a' parliamenti reform a' követek állásában. A' parliamenti reform előtt, úgy mond a' Standard elég világosan, a' ministerség nyugton parancsolhatott hiveivel, azokat a' parliamentbe meghíhatta midőn kellettek, 's mindenben tőle függöttek. De bezzeg mennyire máskép van minden most a' parliament javittatása óta! A' ministerségnek nincsenek többé egyedül tőle függő hivei 's a' ministerek csak valamelly párt fejei most, nem a' nemzet nagyobb részéi. — Elliot lord Gurwood ezredessel mint valamennyi londoni hirlap említi, d. Carlos táborába utazott titkos küldetéssel a' britt kormánytól. Már mind ketten keresztül utaztak Parison. Utazásuk czélját egy lap sem érinti eddig, egy párisi levelező azonban a' félsziget békitésére magyarázza.

A' felsőházban martz. 24én Richmond beadta javaslatát, hogy Angliában és Walesben a' külön börtönök állapotja 's fenyitéke egy a' végre kineveztetendő választottság által vizsgáltassék meg. Wharncliffe l. azt hivé, hogy biztosság inkább megfelelne a' czélnak mint választottság, mert a' biztosok magok bejárhatnák az országot, és szemügyre vehetnék a' börtönöket. Brougham lord egyértelmű volt e' vélemennyel, de azt gondolá, hogy a' biztosság mellett a' választottság is jó lenne, melly a' tárgy közös elveit fontolhatná meg mélyebben. Salisbury marq. azt említé, hogy a' börtönök a' megyékben néhol gyönyörhelyek, másutt valóságos büntető intézetek. Miután Buckingham és Wellington hgek szólottak még e' tárgyról, 's Richmond hg és Brougham lord mérges szóváltásban összezörrentek, a' javaslat a' ház asztalára tétetett.

Az alsóházban martz. 30án, mellyen J. Russel lord inditványa jött napi rendre, a' karzatokat a' hallgatóknak csak estve 6 órakor nyitották meg, minthogy a' tagok névszerint szólittattak föl. Azonban már déli 12 órakor valamennyi bejárást elfoglalt a' tömérdek számu kiváncsi, 's Peelt megjelentekor hangos morgással és lármával fogadta. 6 óra után Russel lord beszédéhez fogott, mellyet feszülten várt az egész gyülekezet. Beszéde kezdetén azonnal inditványát hozta elő. Arra hivatkozott azután, mikép a' parliament maga megigérte, hogy Irlandnak minden igaz sérelmeit elhárítandja 's ez által a' két ország közt fönálló törvényhozási kapcsolatot föntartandja. Ha azt vetnék ellen, hogy inditványának teljesítése jövendőben Irland bizonyos (egyházi) intézvényére nézve ártalmas leend, csak azt mondja, hogy nem illik e' házhoz, a' szükséges segédmódokat azért megszorítani. (halljuk!) „Ha kész a' ház, ugymond Irlanddal igazságosan bánni, jusa lesz megtagadni az unio-fölbontást; de ha azt mondjuk, ollyan helyzetünk, hogy az illy rendszabályok ártalmasok lennének Angliára, 's aggodalmunk az angol egyházért meggátolna bennünket az irlandi egyház visszaéléseinek kiirtatásában, akkor bizonnyal nincs jogunk állítani, hogy a' törvényhozási uniot fön kell tartani. (halljuk! halljuk!)“ A' szónok ezután említé, mikép Irland mindig legcsiklandósabb bibéje vala minden eddigi kormánynak (ministerségnek) 's régóta legtöbb zavar kútfeje. Kiemelé főleg azon különséget, mellyet a' törvényhozás Irland és Anglia népe közt az irlandi nép kárával tett 's megrová; hogy Anglia Irlandnak mindig csak a' polgárháborútól féltében tön engedélyeket, mint nem rég a' kathol. emancipatio ügyében is. Megengedé ugyan a' szónok, hogy az uralkodó egyház igen hasznos a' vallás és fenyiték 's rend előmozdítására 's föntartására nézve a' nép közt; de fölszólítja a' házat, gondolja meg, lehetne é ez okoskodással az Irlandban uralkodó egyházat támogatni; 's valljon az irlandi nép vallásos oktatása, mellyre most közel 800,000 font sterlinget húz az angol egyház, e' nevet megérdemli e? „1716ban ugymond az angol egyház jövedelmei 110,000 ft sterlingre mentek; 's valljon azon arányban öregbült é ezen egyház gondja, mellyben jövedelmei szaporodtak? vagy hívei is úgy sokasodtak e meg mint jövedelmei? 's tán annyi buzgósággal vitték ezen lelkészek az egyházi hivatalt, hogy számos katholikust megtérítettek Irlandban? Épen nem! A' lelkészek minden lelki

gonddal fölhagytak 's politikára adták magukat, 's fő figyelmök csak oda czéloz, hogy a' tizedet minél könnyebben hajtsák be. Azonban még mást is találunk. Hol ezelőtt 60 évvel a' protestansok száma a' katholikusokéhoz úgy állott, mint 2:1 hez, az arány most úgy áll, mint 1:3hoz. Azon esetre, ha inditványát a' ház elfogadandja, (t. i. ha inditványa miatt biztossággá változik a' ház) javaslani lesz szándéka, hogy fölirásban kéressék meg ő fölsége, tenné a' házat képessé a' biztosság határozatának valósítására (halljuk! halljuk!) Végre reményét fejezé ki, hogy Peel, talán még a' győző párthoz álland, mint a' katholikusok fölszabadittatásuk alkalmakor. (halljuk! halljuk!) Knathcbull határozottan ellenszegült az inditványnak, minthogy a' kérdést nem mondá oda czélzónak, valljon t. i. máskép alkalmaztassék e az irlandi egyház tulajdona mint eddig, vagy sem; hanem puszta próbának v. kisértésnek, melly a' statusban a' két nagy párt erejét mérje meg. (A' ház mindkét oldaláról tetszés). „Én ugymond, soha sem egyezem abban meg, hogy az egyháztulajdon más czélokra fordíttassék mint protestansiakra." Beszédét azzal rekeszté, hogy meggyőzödése szerint, ha Russel lord inditványa elfogadtatnék, az egyháznak és statusnak szükségképen el kellene változnia. Waard ur az inditvány mellett szólott, 's azt a' kicsiny személyességek mezejéről, hová t. i. azt az előbbi szónok át akará játszani, saját területére kivánta visszavezetni. Esenge a' háznak: gondolná meg e' rendszabály fontosságát 's venné szemügyre, mi szükséges a' katholikusokat kiengesztelni, mit azonban fél-engedélyek által nem érhetni el, sőt ugymond gazdagon és szabadelműen kellene velök bánni, 's a' határt csak az igazság tűzze ki. Utána Sir James Graham beszélt az indítvány ellen kikelve megjegyezvén, hogy az egyháztulajdon különös czélokra volt adva, 's azt azokra kell alkalmazni is. E' czélok a' protestantismus föntartása 's terjesztése. (halljuk! halljuk! és: nem! nem!) 's azt más féle czélokra forditani nem szabad. (halljuk!) máskép megdőlne a' protestans egyház Irlandban, és e' gonosz Angliára is kiterjedne. Az eldődök által a' protestans vallásra szánt tulajdon szent és csak szent czélokra alkalmazható, tudnillik angol protestans papok tartására. Kik az oltárnak szolgálnak, azoknak az oltárról kell élniök is. Ezen elv örökké fog tartani, 's nem döntendi azt meg senki. Erre Howick lord válaszolt, mikép az irlandi egyháztulajdonnak inkább az czélja, hogy az irlandi népet általjában vallási befolyás alá helyezze, nem nézve külön hitvallásra, nem pedig hogy a' protestans vallás föntartassék 's terjesztessék. Igen tisztes barátom azt mondá, a' parliament úgy cselekedjék, mikép az igaz hit parancsolja, 's bizonyosan semmit sem teend, mi a' józan türelem elveivel nem fér meg. Én csudálkozva hallom ezt. Theologiai czivakodás pályahelyévé legyen é a' ház, 's az igaz hitről tanakodjunk e? Ez a' tisztes és tudós dublini tagot könnyen arra ingerelhetné, hogy inditványt hozzon be a' protestantismus elnyomatása és helyébe a' katholika vallás beiktatása iránt Irlandban. A' reformatio alapitóji fölszabaditák az emberi szellemet. Én tehát nem foghatom meg, mikép kivánhatják azok, kik magokat azon férfiak utódjainak hirdetik, hogy a' más véleményüek egyezzenek meg valamelly intézvény fönállásán azért, mert az az igaz hitet vallja. En megengedem, hogy a' tized eltörlesztése az irlandi nép nagy tömegének nem sokat fog használni. De következik e abból, hogy az nem sérelem azért? Én azt tartom, a' nép azon okbul panaszkodik, hogy ama' tulajdon, mellynek mindnyájok javává kellene fordíttatni, ugy alkalmaztatik, hogy abból senkinek sincs haszna. Meg kell vallani, hogy a' felsőház tavaly a' tizedi törvényjavaslat félreveté-sével a' protestansok sorsát elhatározá Irlandban. Továbbra is fön akarja e marasztani a' ház az irlandi egyház mostani állapotját? Én a' mostani kormánynak még eddig ellen nem szegültem, mert a' dolgok mostani állásánál fogva által nem látom, mikép hárithatni el azon akadályokat, mellyek a' ministerek hirtelen elbocsáttatásukból eredhetnének; de ez esetben nem marad egyéb választás, 's én úgy szavazok, mikép előre megmondottam. A' vitázat, mivel már 1 óra mult éjfél után, más napra halasztatott. —

Martz. 28án valóban megtörtént az ellenző fél által Russel lord tiszteletére adott lakoma; 260 ellenzési tag vett abban részt, 's a' szokott áldomások után a' lakoma feje (Russel) egészségére is üritettek poharak.— Hirek szárnyalnak, mintha a' király ismét Grey grófot készülne kabinetalakitásra megbizni, de azok még eddig nem valósultak.

A' jamaikai Kingston-Chronicle febr. 10röl azt állitja, hogy Sligo marq., kit a' mostani ministerség is megerősitett gyarmat-kormányzónak, ott mint telekbirtokos szándékozik megtelepülni. Ez alkalommal ohajtását fejezi ki a' mondott lap, bár más angolok is követnék példáját, kiknek tetemes telekbirtokuk van Jamaikán. — A' jamaikai népgyülés martz. 3ig van elhalasztva. Azon törvényjavaslat, mellynél fogva minden oda beköltözőnek, vagy a' ki beköltözőt hoz magával, 15 font sterling igértetik, még az elhalasztás előtt elfogadtatott. — Sir J. Graham olly rendszabályokat javaslott az angol alsóházban, mellyek a' matrózfogdozást (a' kir. hajószolgálatra) szükségtelenné fogják tenni. A' Times következő vázlatát adja

azoknak. Elsőben is kimondatik, hogy joga van a' koronának valamennyi hajóslegény szolgálatára; ennélfogva sürgetős esetben föl fog szólittatni valamennyi hajóslegény hazája védelmére, a' szolgálat pedig csak három évre szorittatik, melly idő elfolyásán tul minden, ki szolgálatot tett, végképen mentes marad. A' fölszólitás után bizonyos idő alatt minden szabados 10 font sterlinget fog kapni 5 f. helyett foglalóul. Egy eszt. szabados szolgálat háboru idején annyit ér, mint két évi, béke idején, vagy kényszeritett szolgálat ugyanannyi idő alatt. A' ki öt éves szolgálat után ismét szabadon áll be, ujra ismét foglalót kap. Husz éves szolgálat nyugpénzre jogosit, mellyet a' még szolgálni képes hajóslegény rendes fizetésén tul is megkap. E' rendszabály hihetőleg enyhitendi azon idegenséget, melly az angol hajóslegények közt a' kir. hajószolgálat iránt uralkodik. — Jó a' tudomány mindenütt, főkép országos dolgokban. A' Globe ez állitás igazlására következőt ir: „Mint tudva van Nagybrittannia és az egyesült statusok kormányai közös biztosságot neveztek ki, melly a' határvonalt az egyesült statusok és a' britt-amerikai birtok közt meghatározza. Az amerikai biztosok azt javaslák, hogy a' szélességet mérnökileg (geometrice), azaz a' föld középpontjától véve, számolják ki, mi, ugymondának, tudományosb és szorosb mód, mint a' szokott, felszinü számolás a' földsarktól (gönczöltül v. polustól) az egyenlitőig (aequatorig). E' szerint az egyesült statusok olly darab földet nyertek volna, melly az atlanti tengertől a' csöndes tengerig terjedvén általjában 14 angol mérföldnyi szélességü lett volna, mire közönséges számitás mellett semmi kilátásuk sem lehetett. Wattson dr, kit a' britt biztosok az ügy tudományos része iránt biztak meg, csak hamar általlátta Jonathan-bátya (az amerikaiak) haszonvágytalan szándékát, 's megtartá tudományos ismeretei által saját kormányának a' nagy földterületet.“ —

Rendkivüli alkalommal érkezett tudósitás Londonból april. 3ról jelenti, hogy J. Russel lord inditványa apr. 2a és 3a közti éjjel 322 szóval 289 ellen, tehát 33 szótöbbséggel elfogadtatott. A' ház azonnal biztossággá változott, hogy az inditványrul szóló tudósitást, kihallgassa, mellyet Bernal ur azonnal meg is tett. Még egy rövid vita támadt ezután, t. i. a' kincstár kanczellárja Peel javaslatot tőn: halasztaná el a' ház a' további vitatást, minthogy e' tárgy fölötti négy napi vitázatban ugy is már igen elfáradt, april 6ra. E' javaslatnak keményen ellenszegültek Russel és Ebrington lordok, úgy szinte Hume is; végre Peel javaslata ellen elhatároztatott, hogy a' vitatásokat még azon estve t. i. april. 3án tovább folytassák. Már 3½ fél óra volt reggel, midőn a' ház szétoszlott. — Peel a' vita folytában azt nyilványitá, hogy ha a' ház az általa fölállitott 's Russel lord javaslatával ellenkező elveket az irlandi egyháztulajdonra nézve nem fogadandja el, ő e' nyilatkozást a' ház értelme ollyan jelének fogja venni, melly kötelesség-érzeténél fogva lehetetlenné teszi neki azon helyzetben, mellyben állania szerencséje van, a' megmaradást, azaz Sir R. le készül lépni. A' Globe szerint mindazáltal a' pénzcsarnokon azon tanakoztak: mi következése lesz a' ministerség ellen szavazandó többségnek, le fog e t. i. Peel arra lépni vagy a' kétségbeesés a' parliament uj föloszlatását is meg fogja vele próbáltatni? A' londoni city kültanácsa e' testület reformját azzal kezdé meg, hogy tagjait (alderman) nem életfogytig, hanem csak 7 évre választá meg. — A' Morning-Chronicle szerint martz. 27én estve az alsóházban (hol a' ministeri fél annyiszor kisebb számban maradt) az ellenzőfél és Stanley párt vezérei közt, úgy szinte Peel és Stanley lord közt szembeötlő szólalkozások történtek. Peel több izben jegyzéket külde Stanley lordhoz; később helyét is elhagyá, 's a' lord mellé ment, kivel huzamosb időig beszélgetett. Más izben pedig Russel és Stanley lordokat, Sir James Grahamt, és Poulett Thompson urat komoly beszédbe merülten lehete látni a' speaker háta mögött.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 28án fölolvastattak az amerikai követelést tárgyazó törvényjavaslat czikkei; következők azok: „1.) A' pénzügy-minister felhatalmaztatik megtenni a' szükséges rendszabályokat a' francziák királya és az egyesült statusok közt 1831 jul. 4én kötött alku 1 és 2 czikkelyei végbehajtására, mellynek megerősittetése Washingtonban 1832 febr. 2án cseréltetett ki, 's mellynek következésiben Francziaország 25 millio frankot fizetni tartozik Amerikának. 2). Azon 1,500,000 frank, mellynek lefizetésére az egyesült statusok kormánya tiz éves határokban kötelezte magát, hogy a' Francziaország által akár polgárai, akár a' nyilványos kincstár érdekében tett követelésektől megszabaduljon, a' fizetésekhez képest a' költség egyik czikkelyében bevétel gyanánt fogadtassék el 's adassék a' pénzügyministernek hason mennyiségre hitel, hogy a' franczia polgárok kimutatott követeléseiket kielégithesse. 3) Bizassék meg a' király által kinevezendő küldöttség, hogy valamennyi a' kormányhoz intézett e' tárgybeli követelést vizsgáljon meg, 's az 1,500,000 franknyi összeséget az illető felek közt követelésök idomzatához képest ossza ki. Minden követelést, kizáratási büntetés alatt, 1837 jan. 1ig be kell adni. A' követelők a' biztosság itéletétől a' statustanácshoz vihessék följebb ügyöket, a' vitás ügyekre kiszabott formák és idő

alatt. A' kamaráknak évenként tudósítás adassék ezen 1,500,000 frankra tett fizetésekről. Ha ezen mennyiség egy része a' kárpótlástól fenmaradna, az a' kincstárba tétessék vissza. 4) A' 25 millio frank-lefizetést csak úgy kell eszközleni, ha az egyesült statusok kormánya Francziaország méltóságát 's érdekeit semmikép sem fogja bántani." A' vitázat april. 6án vagy 7én fog erre következni. — A' Moniteur szerint Cowley lord 's britt rendkivüli követ a' franczia udvarnál martz. 30án nyujtá be a' királynak nyilványos elfogadáson megbizólevelét, kiazután a' királynénak és Orleans herczegnek is bemutattatott. — A' Temps egyik száma azt állítá, hogy Lamartine ur a' tisztségekben nyilványos szándékát fejezte volna ki a' titkos költségek megszavaztatásáról. Lamartine e' miatt levelet irt a' Temps szerkesztőségéhez, mellyben bizonyítja, hogy ezen tárgyi vitában legkisebb részt sem vön, 's levelét igy rekeszti: „Ha szóltam volna, azt valék mondandó, hogy nézetem szerint minden kormánynak szüksége van titkos kiadásokra; hogy jó 's a' nyilványos bátorság érdekében elintézett rendészet (Polizei) szeme a' kormánynak; hogy én igazgató 's diplomatai tekintetből a' kitüzendő mennyiségről nem alkudnám, mert nézetem szerint az ellenzésnek a' kormányt meghódítani kell, nem lealáznia; de egyszersmind hogy, miután a' ministerség a' titkos költség iránti szavazásból ezuttal általányos politikai és bizodalmi kérdést csinált, a' titkos költségeket egész mennyiségökben megajánlani annyit tenne, mint a' kormány egész rendszerét javalni 's elfogadni, és szavazás utján nyilványítani, hogy a' kormányhoz akarunk állani a' közbocsánat-megtagadásban is. Igy tehát a' kivánt hitel-megajánlásnál rólam azt hihetnék, hogy én a' pör, a' haszontalan botránkoztatás és fogság-hosszabbitás mellett szavazok; ezeket pedig én szavazni nem fogom.

A' Moniteur, hihetőleg a' politikai foglyok ellenmondása következésében, következő kir. rendelést közöl: 1) Minden az ország valamelly törvényszéke jegyzékébe irt ügyvéd üzheti hivatalát a' pairszéknél. Mind e' mellett a' pairszék elnöke által a' főbenjáró törvénykönyv 294 czikkje értelmében hivatalból csak olly ügyvédek neveztethetnek ki, kik a' királyi törvénykönyvnél hivataloskodnak 2) Azon ügyvédek, kik a' pairszékhez fognak meghivatni, ugyanazon jogokkal fognak élni, 's ugyanazon kötelességekhez szorittatni, mint a' köztörvényszékeknél. 3) A' pairszék és elnöke az ügyvédekre nézve mindazon hatalommal leend fölruházva, melly a' köztörvényszékeket (Assisenhof) 's azok elnökeit illeti. — Pasquier báró a' pairszék elnöke az aprilisi zendülést tárgyazó pör megnyittatását april 5re határozta. Egyszersmind a' távollevő pairekhez meghivó-levelek küldettek, hogy a' pör vitájára jelenjenek meg. Ezek közt Algier kormányzója d' Erlon gróf is meg van hiva. — A' követházban martz. 31kén folyvást a' ministeri felelősséget tárgyazó törvényjavaslat forga vitában. Du Faure ur javaslatot tett, hogy a' kir. törvényszékeknek joguk legyen hatalmat adni a' bevádlott tisztviselők törvényes üldöztetésükre. A' javaslat 215 szóval 153 ellen félrevettetett. A' j. des Débats örül e' sükeren, minthogy a' kamara világosan megmutatta, hogy a' törvényszékeknek nem akar just tulajdonítani, mellynél fogvást azok a' kormány tetteibe avatkozzanak, 's hogy a' birói és igazgatói kört helyesen megtudja különíteni. —

A' Moniteur következő jegyzéket jelent: „A' Parisban megjelenő külön hirlapok naponként sorsjátékokat hirdetnek a' külföldről jószágok iránt. A' kir. ügyész a' szajnai első bírósági törvényszéknél a' fenyitő törvénykönyv 410 czikkjénél fogva megbosszulni tartozik e' törvénysértést. Mivel azonban mindeddig semmi törvényes lépés ez iránt nem történt, 's a' lapok külön szerkesztői jó lélekkel cselekhettek igy eddig, a' királyi ügyész csak olly lapszerkesztők ellen fog föllépni, kik e' jegyzék kihirdetése után a' Moniteurben, harmad napon tul hasonló jelentéseket közre bocsátanának." — A' követházban april 2án a' ministeri felelősséget tárgyazó vita elvégeztetvén a' törvény 185 szóval 161 ellen el fogadtatott.

SPANYOLORSZÁG.

Navarra felé az éjszaki tábor erősitésére az ország minden részéből uj csapatok mennek, 's helyettük otthon a' tartományi szolgálat polgárkatonaságra bizatik. Ez a' kormány legujabb rendelete, mellynél fogvást a' hosszas hadakozásnak véget szakasztani reményl. E' csapatok közül 8 ezer főnyi sereg már közel van Pamplonához, 's Mina serege nagyobb része is itt áll, hogy az érkezőkkel mennél könnyebben egyesülhessen. Ezenkivül a' legügyesb generalok is, kik nélkül a' többi tartományok ellehetnek, valamennyin az éjszaki sereghöz utasittattak. Korábban kell vala mond a' Mémorial, a' kormánynak illy rendszabáshoz nyulni, midőn még kétség nem volt, hogy illy egyesült erő a' polgárháborut elnyomhatja. Azóta az insurgensek helyzete egészen megváltozott, 's mi méltán kételkedünk az uj rendszabás sikerén. Először is az insurgensek kik ez új lépésrül jól előre tudósitvák, fölöszthatják magukat 's Navarrán kivül egy mást tartományt is tehetnek háboru-térré; 's ki fogja őket e' lépésben akadályozni? Mint értjük illy tartománynak legközelebb is Asturiát tűzték volna ki, hová sergeik egy részét forditani szándékoznak. De tegyük föl, hogy

ök e' lépéshöznem nyulnak 's Navarrábanmaradnak meg; valljon mi kilátás lesz ekkor is? A' királyné serege számra háromszorta nagyobb lesz d. Carlosénál; igen, de ezen irány már előbb is megvolt, midőn a' polgárháboru még csak kezdődék vala, midőn a' királyné részérül 12 ezer állott fegyverben 3 ezer insurgenssel szemközt, 's még is ez utóbbiak folyvást gyakorlák magukat, hadakat üzének, fegyvert, pénzt, élelmet 's mindent, mire szükségök vala, szerzének. Mostan számuk 28 ezer före megy, jól fegyverezve, ruházva, hadhoz 's időviszontagsághoz szokva, 's e' mellett olly vezérrel, kinek hire hadakozásuk sikerére elég zálog. Néhány hónap előtt még puskájik sem voltak, most már álgyuik is vannak. Mi nem kétljük Mina szavát, hogy az igazi háborut még csak most kezdi; de mikor végzi a' szomoru játékot, az sokkal fontosb szó lett volna. Ugy látszik, mintha a' felek dühösségöket kettőztetve, minden további barátságos kiegyenlitést önként távoztatni akarnának. Igy kész a' kiirtó háboru, 's egyik vagy másik félnek veszni kell.

AMERIKA.

Martz. 3ig terjedő hireknél fogvást Jackson a' congressus mindkét házához küldeményt bocsátott a' franczia kabinettel váltott jegyzékekkel együtt. E' küldeményben azt mondja, hogy Livingston urnak, az egyesült statusok parisi követének azon utasitást adta, hogy követségestül azonnal hagyja el Francziaországot 's az egyesült statusokba térjen vissza, mihelyt a' kamarák az alkuteljesitésbeli pénzt megtagadják. Minthogy azonban ez ügy minden irományostul, Serrurier franczia követnek egy levelét kivéve, melly még most némi okoknál fogva nem adaték elő, a' congressus elibe van terjesztve, ennek van joga olly rendszabályokat tenni, millyeket a' körülmények, az ország jusai 's becsület-föntartása szükségképen kivánnak. A' képviselőház az oklevelek föl-olvastatását mély figyelemmel hallgatá. A' külügyi biztosság ezután némi végzéseket hozott elő, mellyeket sajtó alá ajánlott. 1sö végzés vala: Nem férhet meg az egyesült statusok jogaival, és becsületével az 1831. julius 4ki egyezés végett még tovább is alkudozni, hanem úgy kell azt tekinteni, mint megerősitettet, 's teljesitését sürgetni." — a' 2dik igy szóla: Rendelést kell tenni, hogy minden esemény megelőztessék, melly a' szabad statusok viszonyiból Francziaországgal támadhatna; végre a' 3dik: „A' biztosság fölmentetik az elnök küldeménye azon részének vizsgálatától, melly visszatorlásokról 's kereskedési megszoritásokrul szól." E' határozatokat a' biztosság elfogadá ugyan, de a' tudósitás a' képviselőházban nem olvastaték föl, hanem elhalasztaték; mert febr. 20án uj hireket vártak Francziaországból. A' Globe Serrurier urnak azon leveléről, mellyet az elnök nem ada még a' congressus elibe, azon megjegyzést teszi amerikai kutfők után, hogy Jackson elnök azt, mielőtt beadná, a' franczia kormány elibe akarja terjeszteni 's megkérdezni: valljon az abban előforduló botránkoztató kifejezések szándékosan a' kormány részérül eredtek e, vagy csak úgy kell azokat tekinteni, mint a' követ gondatlan föllobbanásait? Az amerikai oklevelekben t. i. respublicai egyszerüség, de egyszersmind az amerikai diplomatiának saját bélyége tünik elö. A' hirek egy szájjal mondják, hogy az izgás nagy; a' Standard is igen háborúsoknak nézi az egyesült statusokból érkező hireket: nem úgy az Albion, Sun, és Courier; ez utólsó azt mondja: hogy a' londoni óvárosban (cityben) az Éjszakamerika és Francziaország közt fenforgó kérdésnek kevés fontosságot tulajdonitnak, mivel a' jól értesitettek nem kétlik, hogy a' mostani biztosság a' kárpótlási egyezés teljesittetését melegen fogja ajánlani a' franczia követháznak."

Ujabb tudósitások az egyesült statusokból hirlik, hogy Serrurier a' franczia követ Washingtonba érkezett, ottan Francziaország felé hajóra szállandó. Jelentik továbbá, hogy egy indulóban levő amerikai fregát parancsot vett, hogy mielőtt földköztengeri állomására menne, Havreban a' franczia kamarák végzését várja be az amerikai követelés iránt, 's azon esetben, ha elismértetése megtagadtatnék, a' Parisban levő amerikai követet vegye födelére. —

TÖRÖKORSZÁG.

Milos hg Kragujewaczból Belgrádba határozta általtenni lakását. A' kormány fő tisztviselöji közül néhány már meg is érkezett e' városba. — Az odessai ujság igy ir feb. 25röl: „Az angol hajóhad Vurlánál a' smyrnai öbölben ismét megjelent, (pedig már több izben azt hirlették, hogy Maltába tért vissza). E' hajóhad hat liniahajóból 's három fregátból áll. Mint mondják még hét hadihajót várnak hozzá. A' török hajósereg is, melly már egészen le volt fegyverezve, ismét fel fog készülni. A' fő vámszedő rendszabálya, ki a' Konstantinápolyban kirakott, 's tovább-vitel végett ismét eladott árukra többé engedelmet adni nem akar, nagy megindulást okoz a' kereskedő világban. Valamennyi követ kikelt 's előterjesztvényt nyujtott ellene." A' török statusujság szerint nem csak a' görög, örmény n. egy. és örmény katholikus patriarcha kapott diszitvényt (decoratiot) a' szultántól, hanem a' zsidók fő rabbinja is. —

Mult számunkban a' budai játékszini személység névsorához járul még: Kovácsné asszony.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

31. szám | Pest, szombat aprilis 18kán | 1835.

Foglalat: Magyarország (urbéri leirás főbb pontjai, tisztelkedő fölirás; nemesités, kinevezés; Garamvidéki iskolák gyarapodása; Kisfaludy emléke mibenléte; kir. kam. tudósítás; „Fuss vagy fizess“) Ausztria (katonai tisztváltozások). Anglia (Russel lakomája; ujabb hirek). Francziaország (követházi vitatások april. 3kán; National; legitimista vendégek). Portugália (Leuchtenberg hg. meghalt; egyveleg). Spanyolország (Mina tudósitása—és ujabb hirek). Moldva- és Oláhország (angol hirlapok szempontjai e' két ország iránt). Lengyelország. Némctalföld. Elegy hirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban april. 10ikén elegy ülés tartatván, kihirdettetett ő fölségének az urbéri tárgy iránt april. 9kén költ 2dik királyi válasza. A' nevezetesebb pontok, mellyekben az ország RReinek fölirása el nem fogadtatott, ezek: kivánja ő fölsége hogy Sclavonia nevezete tartassék meg. Az irtások iránti javaslatot, a' dolog érdemét nem érintő csekély hozzátétellel elfogadja. — A' legelő egy telek után rendszerint legalább 4, legföljebb 22 holdban adassék ki; de ezen határozat minden további osztályozás nélkül az urbéri bíróság itéletére bizassék 's a' fölösleges legelővel biró helységekben nem egy vagy más törvényhatóságra szorítva, hanem általában az egész országot véve körülmény szerint 22 holdnál több legelő is adassék. — A' bolt iránt alkotott IVik törvényczikkelyi 7ik §sznak azon része melly minden jobbágynak a' boltnyitást vagy annak haszonbérbe adatását is megengedi, nem különben a' taxák felőli osztályozatok is hagyassanak ki, 's e' tárgyban a' KK. és RR. országunk kölönbözö körülményinek tekintetbe vétele mellett ujabb tanácskozásba bocsátkozzanak 's uj javaslatot tegyenek. — Az VIk törvény czikkelybe világosan ezek tétessenek „contractuali tractamento, ubi urbarium realiter introductum nunquam fuit, deinceps etiam relate ad quasvis contractuum species locum habituro.“ A' VIik törv. czikre nézve ő fölsége mostan sem egyezik meg azon javaslatban, hogy a' helység elöljáróinak választásában minden lakosnak szabad szavazása legyen, hanem a' szokást kivánja föntartatni. — Az uriszékre nézve a' tollvivői hivatal elöismereteket 's gyakorlatot kivánván fölszólittatnak a' RR. hogy uriszéki tollvivő iránt más javaslatot tegyenek. A' folyó jobbágyi tartozások és a' jobbágynak urbéri haszonvételeibül történő erőszakos kivettetése iránt a' VIIik törv. cz. 3dik §szában tett rövid útu ellátásnál nem csak az urbéri kereset, mint a' RR. akarák, hanem a' folyamodás utja is maradjon fen. Az urbéri törvényszegések tárgyában: kisebb vétségi esetben nem kivánja ő fölsége a' földesurat szolgabiró-hivogatással terhelni, hanem magának ad hatalmat, hogy két tanu jelenlétében 1—3 napi börtönnel büntethesse makacs alattvalóját. Továbbá valamint az uriszéknek a' kártételek iránti biráskodása ugy a' földesurnak hatósága a' nemes jobbágyok ellen in realibus tartassék fen. — Végre kijelenti ő fölsége: mikép maga is azon értelemben van, hogy: quisque, atque ideo numerosa etiam rusticorum classis in concreto, sicut et singillative, non solum in sua erga dominos terrestres correlatione, sed quavis alia quoque ex parte, contra omne arbitrium tuta in rebus et personis perfruatur securitate (azaz: „hogy mindenki, következőleg a' parasztság népes osztálya is, mind összesen mind fejenként, nem csak földesura iránti viszonyaiban, hanem minden egyéb részben is, mind vagyonára mind személyére nézve, minden önkény ellen biztos bátorságban legyen“) — Végezetre, igéri ő fölsége, hogy a' fölirás elején említett magyar nyelv ügyében mi hamarébb választ adand. — Aprilis 13kán ezen leirás kivánatit a' RR. már kerületi tanácskozás alá kezdék venni. — Ő cs. kir. fölségének f. hónap 19kén (épen husvét vasárnapján) első születésnapjára a' KK. és RR. hódolatjukat és jókivánatikkal vegyes örvendésöket különös fölirással akarván kijelenteni, ennek Palóczy kerületi jegyző ur által föltett javaslata az april. 9iki kerületi ülésben megrostáltatott 's később az országos ülésben előbb a' KK. és RRnél, utóbb a' fő RRnél is megvizsgáltatott 's másnap april. 10ikén elegy ülésből szokott módon fölküldetett, a' mint itt következik:

Felséges 's a' t. Nem száradtanak-el ugyan még azon kesergő könnyek, mellyekkel a' Felséged dicső emlékezetű Atyja elvesztét gyászoló Magyar Nemzet szeretett Fejedelme áldott hamvai felett búsan tisztelkedett; mennél nyájasabban és szorosabban foglalja azonban össze ősi alkotványunk a' Fejdelmet és Hazát, 's mindkettőjök közös boldogságát, mennél édesb rémenyek és várakozások között tette Felségednek fejére koronáját, 's üdvözlette az ország kormánya vételekor a' Nemzet; Felséged boldogsága születésnapja előfordulásából eredő hálaját az Istennek, öröme és tisztelete érzéseit pedig Felségednek kiönthetni annál főbb vígasztalásai közzé számlálja. Midőn tehát azon, az egész Nemzet előtt közös, ünnepen háladólag tiszteljük az Isteni jóságot, melly Felségedet Hazánknak ajándékozta, 's mindeddig meg is tartotta, 's egyszersmind előtte buzgóan azért esedezünk, hogy mint minden jónak kimeríthetetlen kútfeje és osztója, Felséged sokáig terjesztendő életére mindennemű áldásit

halmozza, 's minket Felséged hosszas és dicső országlásával boldogítson: Felségedet is alázatosan arra kérjük, hogy hív Magyarjainak az alattvalói tiszta vonzódas és fiúi tisztelet kutfejeiből folyó buzgó ezen kivánatit kegyelmesen fogadni, 's minket és polgártársinkat kir. kegyelmességébe 's atyai szeretetébe mély tisztelettel ajánlottakat tovább is ótalmazni és ápolni méltóztassék. Kik egyébiránt 's a' t.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. Kanczellariához martz. 15ki intézett legfensőbb határozata szerint Némethy Pál nyugalmazott örnagyot; — martz. 21ki legf. határozata szerint pedig Borotha Miklóst az első bánsági határőr-ezred főhadnagyát, dij-elengedés mellett magyar nemességre méltóztatott emelni.

A' magyar kir. udv. Kanczellaria Horváth József lemondása által megürült magyar kir. udv. ügyviselőségre (agensségre) Németh Lajos hites ügyvédet nevezé ki.

Jelentés a' kisfaludy-társaság' részéről. Alulirtak legmelegebb köszönetjöket fejezik ki azon számos, minden rangu hazafiaknak 's hazafi egyesületek és közönségeknek, kiket a' Jelenkor ezen számához mellékelt névsor nevez, azon buzgó részvételért és szives adakozásokért, mellyekkel lehetővé tették azt, hogy egy, a' Hazának élt és munkált jeles férfiu emlékezete, valóban nagy 's köz részvéthez illő emlékkel dicsőittethessék. Jelentik egyszersmind, hogy a' müvész a' munka elkészülését jövő évi tavaszra igéri. Az, az első ohajtáshoz képest kétség kivül f. évi novemberben, mint Kisfaludy Károly halála után egy lustrum elteltén fogott volna felállittatni, ha ezen havatlan tél lehetővé tette volna a' roppant gránit és márvány masszáknak bányahelyeikből ideszállitását, 's azok decemberben érkezhettek volnaBudára,nem martziusban — mint történt. Minthogy pedig már most az egész nem puszta remény és szépkivánság többé, hanem bizonyosság: bátorkodunk még egyszer és utószor hazafi kérelemmel megkeresni mind a' tiszt. Aláirókat, hogy aláirásaikat kiváltani, mind azokat, kik kétségeskedésből nem feleltek még meg mult évi felkérésünknek, hogy a' még megkivántató maradéksumma kikerekitéséhez járulni méltóztatnának, annyival is inkább, hogy alulirtak az emléknek, minthogy szabad helyen álland az, mindenképeni biztositásáról is kivánnak még gondoskodni. Valamint eddig is szerencsénk volt a' nagyon tiszt. közönség bizodalmával megtiszteltetnünk, ugy majd az emlék elkészültével bérekesztendő számadások közzé tételével, mellyekhez az uj adakozók lajstroma is járuland, igyekezni fogunk e' megbecsülhetetlen bizodalomnak mindenképen megfelelni. Pest martzius 10. 1835. A' Kisfaludy Károly emlékére 's munkái kiadatására ügyelő társaság nevében 's megbiztából.

Bajza József m. k. Forgó György m. k.
Schedel Ferencz m. k. Vörösmarty Mihál m. k.

A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara Rehorovszky Miklós h. ügyvédet 's törvények doctorát dicséretes tulajdonai 's ügyviselésbeli elismért jártassága tekintetéből kir. kamarai agenssé nevezte ki. — Ugyan a' nm. m. k. u. Kamara közelebb következő 30adtisztségi változtatásokat tett: Ambrossics Boldizsár budai 30adi vizsgálót első vizsgálóvá rendelé Zimonyba; budai vizsgálóvá Valero Ferencz nszombati vizsgálót; ennek helyébe Nagy-Szombatra Schachtner Antal Pozsonyban volt 30adi raktárnokot; Pecz János győri 30adi practicanst pozsonyi raktárnokká; Martinelli János zágrábi 30adi másod vizsgálót győri vizsgálóvá; Bradovich János zimonyi 30adi vizsgálót zágrábi másod-vizsgálóvá; Freyburg Károly pesti 30adi practicanst zimonyi 30adi áru-tekintővé; Ivanovich János zimonyi 30adi practicanst mehádiai 30adi tisztirnokká; Keszterzanek Ferencz buccarii 30adost és sóárnokot szegniai 30adossá; Zukich Máté sisseki ellenőri tisztirnokot, zsuppanyei 30adi és sóhivatali ellenőrré; Paschvanszky Aron 30adi practicanst sisseki ell. tisztirnokká; Otto Ferencz neustifti 30adost tisszinai 30adossá; Havelland Gáspár pozsonyi 30adi tisztirnokot neustifti 30czadossá; Morgenthal Károly budai tisztirnokot veltheni 30adossá, végre Perczel Sándor kir. kam. jegyzőkönyvi practicanst ideigleni tisztirnokká a' budai 30ad hivatalhoz. — Wenszky Domokos nagy-szombati 30adi ellenőrt, eddigi rendszeres fizetése meghagytával, ő cs. kir. Fölsége nyugalmazni méltóztatott.

Gömörből. Szász-Coburgi 's Gothai Ferdinand ő fejedelmi hgsége murányi urodalmában a' Garam-vidéki lakosok közt egy uj, 's őket boldogitó jövendőrül kezes időszak keletkezik. Az emlitett fejdelmi hg. atyáskodó urasága alatt, a'serdülő póriſjuság legnagyobb szorgalommal 's előmenettel taníttatik, 's e' folyó april. 5kén kezdett 's következő napjain hat nemzeti iskolában folytatott próbatét alkalmával a' tanuló ifjuság (mellynek száma nyolczszázra megy) nem csak a' keresztyén kath. tudomány 's erkölcsi oktatásbul tökéletesen felelt, hanem a' magyar és tót olvasásban, a' magyar és tót irásban valamint a' számvetésben is jelesen kitünteté magát: különösen pedig magára voná a' jelenvoltak figyelmét a' tanuló tót ajku ifjuság által a' magyar szavaknak olly kellő hangu kiejtésök, hogy sokat közülök született és tanult magyartól majd lehetetlen vala megkülönböztetni. Fentiszteltő hgsége alaposan tudósíttatván az ő jogai 's javai főkormányzója Pulszky Károly ur által a' Garamvidéki pór gyermekeknek elkerülhetlen szükséges taníttatásuk iránt, Polonka helységben is a' már most fenálló iskola épittetésére tüstént nem csak minden megkivántató épületszereket adatni, hanem egyszersmind a' murányi urodalom pénztárábul 600 frtot fizettetni rendelt 's megparancsolá, hogy a' Garamvidékén minden faluban, hol az iskola kicsiny, uj és czélirányos iskolaház épittessék az urodalom költségein; e' mellett az iskolás gyermekek számára több mint ezerhárom-száz magyar és tót ABCés könyvet ingyen osztatott ki, 's hogy a' tanításban megkivántató ipar ne lankadjon, minden tanitónak, ki magát az oktatásban de főkép a' magyar nyelv-tanitásban megkülönböztetné, fejenként esztendőrül esztendőre jutalomdijul 50 frtot juttatni parancsolt; melly jótékonyság annyira meghatá a' Garammellékiszülék sziveit, hogy ő fejdelmi hgségének, nyilványos hálát mondani szent kötelességüknek tartják. —

Pest: E' f. h. 15. délelőtt számosb tanuk 's nézők előtt e' következő fogadás ment végbe, bizonyos summa aranyért:

„Schaffner Jakab főhadnagy ur fogadott, hogy saját muszka lova N. a' soroksári nyugotszaki végház és pesti tábor-ispotály feletti sorompó közt levő távolságot, poroszkálva 15 percz alatt haladja meg. Széchenyi István gróf ur ellene fogadott. „Fuss vagy fizess.“ A' ló, N.N. ur által felette jól lovagolva, 10½ órakor indult kitüzött helyéről, a' távolságnak szinte felét bámulásra méltó sebes poroszkálással 6 percz alatt haladta meg, 's kiki azt hitte már: megnyeri a' fogadást. A' nagy homok és utjába ütköző sok kocsi miatt azonban, 's mivel talán utólja felé nem tartatott többé a' szerfölötti fárasztás szükségesnek, 2 perczczel elkésett.“

Pesten f.h. 9kén meghalt Dézsy István k. táblai ügyvéd 's több megye táblab. munkás élete 47ében.

AUSZTRIA.

Boldog eml. Ferencz ő cs. kir. fölsége az egyesült cs. kir. udv. kanczellariához intézett és saját kezével aláirt oklevele által Capellari Antal és Bertalan testvéreket, valamint ezek leánytestvérét és Pagani-Cesa hitvesét Augusztát, mint XVIik Gergely ő szentségének a' mostani pápának testvére gyermekeit „della Colomba“ melléknévvel ausztriai birodalmi nemesekké méltóztatott kinevezni.

Tisztváltozások a' cs. kir. hadseregnél: Jankovics Ferencz ezredes és a' csajkász-zászlóalj parancsnoka, general-őrnagy lett 's parancsnokul rendeltetett a' fő hajóhivatalhoz. Csorich Antal alezredes Rajner főhg. 11. sz. sorezredétül mint ezredes megy által Wellington 42. sz. sorezredhez. Alezredességre léptek következő őrnagyok: Rainhardt János, Hochenegg 20. sz. sorezrednél; Victor Vincze, Wellington sorezrednél; és Bibra Károly báró, a' savoyai drag. ezrednél; — őrnagyságra köv. kapitányok: Holfeld József, Hochenegg sorezrednél és Töpke Vilmos a' savoyai drag. ezrednél. Parys József, b. Strauch 24. sz. sorezredi őrnagy, parancsnokul rendeltetett Fischer gránátos zászlóaljhoz; Mayer Rudolf, Leiningen 31. sz. sorezredi őrnagy pedig az első várőrségi zászlóaljhoz. Nyugalmaztattak: altábornagy: Eckhardt Lajos b. Troppauban katonai kormányzó, rendszeres nyugpénze mellett ezer fr. dijtoldalékkal és haditárnok czimzettel, továbbá Gill Kamill b. és Demuth János; — general-őrnagy: Beelen Jenő b. és Stecher Károly gen. őrnagyi nagyobb nyugpénzzel; Németh István, August István, Haas György és Rohr János; — ezredes: Rumerskirch Fridrik b. János főhg. drag. ezredtül: Csek József, Radoszevich 53. sz. sorezredtül, és Mende János, Wellington sorezredtül; — őrnagy: Tschermak János Dalmátországban volt várőrségi patt. kerületi parancsnok, alezredesi czimmel és nyugpénzzel, és Engelthal Kajetán Wellington sorezredtül; — kapitány: Eggarten János, Károly főhg. 3. sz. sorezredtül, őrnagyi czimmel és nyugpénzzel; Hofbauer Antal, Rajner főhg. sorezredétül; és Thureck Ferencz a' 12. sz. német-bánsági határőri sorezredtül őrnagy czimmel és dijtoldalékkal; Horeczky Antal a' császári 1. sz. sorezredtül; Schlinger György Hoch- és Deutschmeister 4. sz. sorezredtül; Lang János, Lajos főhg. 8. sz. sorezredtül; Richter Ferd. Rajner főhg. sorezredtül; Zeitz Miksa és Karras János, gr. Latour 28. sz. sorezredtül; Illvay János, b. Mariássy 37. sz. sorezredtül, Leardi Aloiz és Foglia Péter, gr. Haugwitz 38. sz. sorezredtül, Raggel Ignácz, b. Koudelka 40. sz. sorezredtül; Zaccaria Domokos. b. Geppert 43. sz. sorezredtül; Halecki József, István főhg. 58. sz. sorezredtül; Kreith János gr., St. Julien 61. sz. sorezredtül; Pavich János az oláh-illyr. határőri sorezredtül; Krumpigel Károly, gr. Wallmoden 6. sz. vasas ezredtül, Marsovszky József a' bajor király drag. ezredtül; Frenko András a' székely huszároktól; Okolsky Ignácz a' Szász-Coburg és Gotha dzsidás ezredtül, és Dolara József a' rendőr-ezredtül, valamennyien őrnagy czimmel. Külrendeket 's azok viselésére legfensőbb engedelmet nyertek: altábornagy gr. Wallmoden-Gimborn az angol kir. Bath-rend nagy keresztjét a' már előbb birt közép-kereszt helyett; hg. Bentheim-Steinfurt Vilmos a' parmai const. sz. György-rend nkeresztjét; — general-őrnagy: gr. Woyna Boldog ugyan a' parmai const. sz. György-rend nkeresztjét; Hesz Henrik a' szardiniai kir. sz. Móricz- és Lázárrend középkeresztjét; — ezredes: gr. Spannoghi Lipót a' toscanai sz. József-rend középkeresztjét; Sándor würtenbergi hg. ő magassága (a' József-huszároknál) a' würtenbergi kir. korona-rend nagy keresztjét; továbbá a' németalföldi oroszlán 's a' szász-erneszti hgi ház-rend, 's a' Baden nhgségi hűség-rend nagy keresztjét; — alezredes Escherman Fridrik a' svéd kir. pallos-rend kiskeresztét; kapitány Kuhn János a' parmai const. sz. György-rend kis keresztét; alkapitány gr. Paar Venczel a' badeni nhgségi oroszlán-rend kis keresztjét.

ANGLIA.

Mint említettük martz. 28án fényes lakomát adtak az alsóházi ellenzőfél tagjai J. Russel lordnak. Az alsóházi tagok száma 260 volt; az elölülést Morpeth lord vivé; jobbján John Russel lord, és Sir John. C. Hobhouse ült, balján C. Grant, Edward Ellice urak, és a' volt kormány főbb tagjai. Az abrosz fölszedetése után, áldomások ürittetének; elsőben is „a' királyra“ mellyet tapssal ittak ki; azután a' királynéra, minden tisztelettel magas állása és szelid asszonyi erényei gyakorlása iránt.“ Következett erre Victorie hgasszonyra, 's a' kir. nemzetség többi tagjaira“ mi lelkesedéssel fogadtatott, ugyszinte a' 4dik áldomás is: „Sussex herczegre, és azon elvekre, mellyek a' braunschweigi házat a' királyszékre magasiták.“ De legélénkebb tetszés harsoga, midőn az elölülő áldomását köszönté el a' népre, melly végett valamennyi kormány fölállíttatott, 's mellynek javára kellene valamennyit gyakorlani!“ Ezután ismét fölkelt az elölülő, és John Russelhez fordulván a' gyülekezet tisztelve szerető érzelmeit fejezé iránta ki.“ Rég össze van, úgymond Ön neve Mylord! hazánk alkotmá-

nyos jogaival kapcsolva. Ereiben a' vér a' kinpadon adá vörös bizonyságát a' szabadságnak, eldődei méltó 's nagy lelkü hazafiságaért. Békesb korunk szerencsére más mezőt kiván küzdésre 's győzelemre; de itt is méltóvá tette magát neve tisztes hirére. Mélyen beavatva a' történetek 's literatura isméreteibe, élete 's törekvése jóval nagyobb részét azon kérdésekre fordította, mellyek napjainkban hazánkfijai 's az egész emberi nem polgári és vallási szabadságát leghatározóbb forgópontiban érdeklik." A' szónok előszámlálta ezután azon egyes javító rendszabályokat, mellyeket Russel előmozdíta 's támogata 's beszédét igy rekeszté: Ez érzelemben, hol a' régi pártkapcsok az önkényleges lekötelezés minden fris melegével összesimulnak, fölszólítom mindnyájokat, kiket itt összegyülve látok, fogadják ez eseménydús időben, e' szerencsehirlő órában fenhangzó poharakkal ez áldomást: „John Russel lord egészségére, javára, szerencséjére, dicsőségére!" Kibeszélhetlen tetszés tört ki e' szavakra. J. Russel lord megköszöné azt beszédben, melly szeszéllyel 's komolysággal vala vegyes, úgy hogy majd lármás tetszés, majd csattogó kaczaj követé szavait. Különös nyomadékkal kötelezte le magát az Irland iránt fölhozatandó kérdésekre nézve. Az utána következett szónokok közt O' Connell Daniel, ki négy fiával 's öccseivel volt jelen, reményét fejezé ki, hogy Anglia és Skótzia legszabadabb férfiai Irland testvérország szabadságát is szivükön fogják hordozni. Dalmeny lord ez áldomást köszönté el: „szabadelmü békes politikára külfelé." Kerry lord: „A' nemzeti nevelésre 's annak megpróbált barátjára Brougham lordra" Milton lord: „A' barnák fölszabadittatására, 's a' jótékony példa terjesztésére az egész földön." Grey és Melbourne ministeriumai is nyertek hódolást. Az utólsó áldomást Dudley Stuart lord köszönté el, mellyet a' gyülekezet hangos nagy tetszéssel fogadott: „Lengyelország ügyére!" más lapok szerint pedig: Lengyelország visszaállittatására!"

Ujabb. Az alsóházban april. 3án, melly alkalommal a' ház azt szavazta volt, hogy azonnal tovább folytassák a' vitát Russel inditványa iránt, J. Russel lord azt nyilványitotta, hogy a' följebbi szavazást nem tekintve kész april 6ig várakozni a' vitázattal, de nem tovább. A' ház tehát addig halasztatott el. Peel nyilatkozta által a' vita folytában, midőn lehetetlenek állitá a' ministerségben maradhatást, ha Russel inditványa elfogadtatik, azt akará Peel értetni, hogy kénytelen lesz lelépni, ha Russel inditványa elvét a' ház az általa javaslott tizedtörvénybe akarná behozni, 's az által ezen törvényjavaslatot gátolni szándékoznék, mivel Peel törvényjavaslatára nézve elsőbbséget kivánt. — A' Times april 4ről azt hiteti olvasóival, hogy Russel lord ha inditványa 6án a' biztosság által elfogadtatik, nem azt fogja kivánni, hogy fölirás nyujtassék be a' királynak az iránt, mint eleinte akará, hanem be fogja várni, mig Peel az általa jelentett tizedtörvényt behozandja, 's akkor azt fogja kivánni, hogy a' fönemlített végzésen alapult záradékiktattassék a' tizedtörvénybe; miben a' Times ugyan azt látja, hogy Peel ohajtása az elsőbbségre nézve, ki van elégitve, de világos, hogy ha Peel ezen végzést tizedjavaslatába bévenni átallandja, lelépni lesz kénytelen.

FRANCZIAORSZÁG.

Lyonban aláirás-iveket nyitottak a' Parisba vitt politikai foglyok részire, 3 hét alatt 15 ezer személy irta magát alá. Strassburgból martz. 25ről irják, hogy ott 24én Paris város nevü vendégfogadóban ékes utazó hintó állott a' kapu alá, 's az előfutott szolgának alig volt ideje az ajtót fölnyitni, 's a' kocsiban ülő vendégeket elfogadni, midőn két rendőr közelite, 's arra kérte az utasokat: maradnának néhány perczig helyeiken. Nem sokára megjelent a' rendbiztos is, átnézte az utazók utleveleit, azután kiszállitá őket a' kocsiból 's megvizsgálá azt is. A' kocsiban tömérdek sok zenditő röpkeirományt találtak. Az utazók legitimisták, kik Prágába akartak menni. A' megyeispáni hivatalba vitettek, de a' dolog további folyamát nem tudni még. — April 3án nyujtotta által Apponyi gróf ausztriai cs. kir. követ a' királynak ujabb megbizólevelét, melly által Ferdinand császár és király rendkivüli követének neveztetik a' franczia udvarnál. — A' követházban april 3án Vervinből 80 választó azon kivánsága, hogy Sebastiani gen. Londonba követül neveztetése miatt uj választás alá vettessék, körülményes vitára nyujtott alkalmat. Ugyanaz történt Laurence Afrikába ment tisztviselővel is. — Desabes ur azon inditványt tevé, hogy Sebastiani gen. uj választás alá vettessék. Lamartine napirendet javaslott, mivel nem teheti föl, ugymond, hogy nyilványos tisztviselő azért másitsa véleményét, mivel helyét változtatta. Teste ur megjegyzé, hogy napirend-elfogadás által a' kérdésnek ártani nem kell. Formaszerinti javaslat szükséges arra, hogy határoztassék el: valljon e' jelen esetekre uj választásokat kell é tenni? Odilon-Barrot pedig ezen egész tárgyat biztosságra akará utasítani. Az elnök végre e' kérdést tevé: „Azon szempontú e a' kamara, hogy itt nincs ok uj választásra?" Mit nagy zaj követett. A' centrum tagjai hangosan napirendet kivántak. Helyre állván a' csend a' napirendről szavaztak, 's azt félreveték. A' kamara elhatározá, hogy a' két kérdés Sebastiani generált és Laurence urat ille-

tőleg különös biztossághoz utasíttassék. Az ülést sokféle beszélgetés szakasztá félbe. — A' j. desDébats külön toldalékban adja Dumon urnak a' követházban martz. 28kán az amerikai követelés tárgyában fölolvasott tudósitását. Annak elején történetrendben adja elő Dumon ur azon dolgokat, mellyeknél fogvást Amerikának követelése támadt Francziaországon 's fölvilágitá az 1834 jul. 4ki egyezést, melly szerint az egyesült statusok 1½ milliót tartoznak fizetni. „Mi előtt, folytatá a' szónok előadását, ezen egyezés bővebb vizsgálatába bocsátkoznánk, jó lenne a' kamara jogát venni vizsgálat alá. A' charta a' királynak jogot ad békeszövetség és kereskedési alkukat kötni. A' charta a' kamarára, 's név szerint a' követházra bizá az adók és nyilványos kiadások megajánlását. A' kir. és parlamenti jogok szorosan el vannak egymástól választva, 's ezek kölcsönösen módosítják egymást. Ha olly egyezésről van p. o. szó, mellyben nincs pénzügyi záradék (clausula), az a' kamara beavatkozása nélkül köttetik meg 's hajtatik végre. De ha pénzügyi záradékos egyezés forog szóban, melly a' statust terheli, az is csak a' király által köttetik meg, de a' pénzügyi pontok teljesittetése törvényhozói szavazástól függ. Ha a' kormány akármelly költséget kamarai szavazás alul kivonni, vagy megfordítva, ha a' kamarák valamelly egyezést a' benne foglalt pénzügyi záradékról tanakodás által kérdésbe akarnának venni, mind a' kettő a' charta és azon előjogok sérelme fogna lenni, mellyeket amaz itt a' koronának, amott a' kamarának adott az ország érdekében. Kétségen tul joguk van a' kamaráknak, midőn valamelly egyezés végbehajtására kivántató költségekről tanakosznak, magát az egyezést is vizsgálat alá venni; joguk van megnézni, ha igazságos, becsületes, hasznos é e' vizsgálat sikeréhez képest segedelmöket vagy megajánlani, vagy megtagadni. Mindazáltal nem kell eltitkolni hogy a' megtagadás komoly esemény lenne; a' diplomatai kapcsolatok bátorsága könnyen megbomolhatnék az által, és az ország politikai hitelének is ártana. Ez ugyan nem ok arra, hogy kérdésbe vétessék a' jog; de ok arra, hogy e' jognak olly ritkán vétessék haszna, mennyire csak lehet. Ugyanazon okok, mellyek egyedül a' koronára bizák az ország külső képviselését, kivánják, hogy az annak gyakorlásában könnyelmüen ne gyöngittessék, hogy a' korona képes legyen némi tekintettel alkudozni, bizodalommal kell nekie ajánlásokat tehetnie. Ámbár azonban a' kamara csak kimélve használhatja e' jogát, azért még is áll e' jog. Kétségbe nem vonhatni azt 's nem veszthetni el szem elől soha. Helyes lett volna tehát e' jog föntartását az 1831ki egyezésben kifejezve kikötni. Ez által ugyan a' kamara joga nem szaporodott volna, mert áll az mindig, ha nem említetik is; de legalább a' vélemény-különség esetére a' kormány és kamarák közt több gondoskodás fogott volna lenni a' korona méltóságáról. Hasonló tartalék mellett az egyesült statusoknak nem lett volna ürügyök sürgetni olly fizetést, melly szükséges törvényes helybenhagyással még nem birt. A' kormány meg fogott volna menekedni az igen kedvetlen vitatástól 's az egyesült statusok részről azon méltatlan szemrehányásnak, vagy legalább gyanunak ki nem fogta volna magát tenni, mintha a' kamara alkotmányos jogára csak mentségül hivatkoznék, hogy adott szavát kikerülhesse.“ Dumon ur ezután előadá, hogy az amerikai kereskedőség számítása szerint az amerikai polgároknak 1803 előtt és után okozott kár 60 — 80 millio frankra megyen, melly összeségből a' franczia kincstárba a' hajók lezáratása 's terheik eladatása által 24 millió folyt; úgy hogy az egész 25 millió nem egyéb visszatérítésnél. A' tudósitó azzal végzi beszédét, hogy a' biztosság nevében az egész 25 milliót megajánltatni javasolja, apró csekélységeket másitván a' törvényjavaslat szerkesztésén. — A' vita, mint emlitettük, april 6ra és 7re van határozva. A' lapok többnyire hiszik, hogy meg fog ajánltatni az egész követelés. —

A' Nationalban e' helyet olvashatni: „A' Temps sajnálkozik azon szomoru állapoton, mellyre a' monarchia jutott, 's ezen emlitésre méltó következtetést toldja hozzá: Egy szóval a' határozottság és őszinteség hijánya a' kormány és kamarák cselekvésiben, piczinyded félelmök rendszere, piczinyded kiegyenlitgetéseik, kislelkü 's felbomlasztó kiméléseik a' bosszus országnak nem hagyandanak egyéb választást ezentul, mint a' National és Quotidienne kormánya közt. Meg kell vallani, hogy amaz elpártolt constitutionalisták (alkotmányosdik), kik öt évnél kevésb idő alatt vivék a' dolgot oda, hogy a' julius végpontjából kezdetpontot csináltak vagy a' respublicára, vagy a' legitimitasra, igen kemény büntetést érdemlenek.“ Mi ezen elpártolt constitutionalistákat, kik e' sükert eszközlik, mit azonban, nézetünk szerint, ugy tulajdonithatunk az alkotmánynak, mint az alkotmányosdik hűtlenségének, szánás nélkül a' Temps bosszujának adjuk által. De mivel a' Temps maga megvallja, hogy oda jutottunk, mikép vagy csak a' National vagy a' Quotidienne kormánya közt választhatunk, mondaná meg legalább, mellyik részre hajlanék inkább. A' Temps nem csudálkozhatik kandiságunk v. tudnivágyásunk okán. Köztünk 's a' Quotidienne közt valóban olly komoly tárgyak iránt el-eltérengők a' nézetek, hogy méltán ohajthatjuk, bár e' drága megtérités érdeme és hasznai egyedül részünkre maradjanak.

PORTUGÁLIA.

Pantaloon brigg Portugáliábul martz. 23ig terjedő hireket hozott, mellyek közt fontosabbak ezek: Villaflorban egy migueli guerilla alakult össze és pedig mint állitják jobbára tehetős és förendü személyekbül. E' guerilla legelőbb is megtámadá a' helybeli önkényteseket, kik részérül egy tiszt esett el, azután pedig Ordarban a' fogházra rohant 's a' statusrabokat kiszabaditá. Braganzában 's Villarealban, valamint az ország éjszaki részének több helyén még most is oldalognak migueli pártosak, sőt időrül időre pénzek is gyüjtetnek a' vidékben 's d. Carlos számára Spanyolországba küldetnek. Portóban, bitang hir szerint zendülés ütött volna ki oppositioi értelemben, de utóbb megvalósult, hogy puszta költemény. A' Morning-Chronicle e' költött lázadás hirét igy adja elő: Az alsóházban (Lissabonban) martz. 17ikén, midőn a' kamara épen a' válaszfölirásra készülne szavazni, egy ember jelent meg a' felső karzaton tetőtül talpig porlepten 's mint látszott hosszu utról jöve, 's lélekszakadva beszéli, hogy ő épen most érkezik Portobul, hol minden a' legnagyobb zavarban van, a' nép lázadást ütött ministerium-elleni szellemben, hatalmába kerité az erősségi álgyukat 's velök a' sánczokat erős védelembe helyzé, azután elüzé mind a' polgári mind katonai elöljáróságot 's a't. 's a't. E' hir azonnal szájrul szájra kelt a' kamarában, a' városban pedig nyil-sebességgel néhány percz alatt elterjedt annyira, hogy a' ministerek habozásba jövén az embert nyakra főre föl keresteték 's vallatták. Ő itt is megmaradt állitásánál, hogy az egész zendülésnek tanuja volt; azonban később részint össze nem függő beszéde részint előállott hiteles tanuk miatt, kik őt folyvást Lissabonban látták, kisült, hogy az egész dolog csak koholt csel az oppositio részérül, melly ez által a' fölirás-fölötti szavazást akará megdönteni. Nagyon beszélik a' fővárosban, hogy a' királyné a' kis donna Maria már viselős; legalább atyjáért a' gyászt többé nem hordja, melly körülmény a' portugáli udvar szokásit ismerőknél a' mondott hirre elég ujjal mutatás.

A' j. des Débatsnak april 8k. kiadott 's Bécsbe rendkivüli alkalommal érkezett száma szerint, Parisba tudósitás érkezett, hogy Leuchtenberg Auguszt hg a' portugáli királyné férje, martz. 28ikán torokgyuladásban 3 napi betegség után meghalálozott.

SPANYOLORSZÁG.

A' belminister martz. 24kén hivatalosan jelenté az alsó kamarának, hogy ő fölsége a' polgár-katonaság iránt hozzá terjesztett törvényt elfogadá. Mina a' londoni spanyol követnek is megküldé azon két rendü tudósitás másolatját, mellyet közelebbi munkálati felől Santestebanbul martz. 17kérül Madritba a' hadministerhez küldött vala. Az elsöt illy szavakkal rekeszti: „Az ellenség minden pattantyuságát elveszté; azon tudósitások szerint pedig, mellyeket tartózkodása helyeirül veszek, elestei és sebesültei száma (értetik a' 11iki ütközet) is sokkal nagyobb, mint eleinte gondolám. Táborom mind inkább erősül 's reménylem rövid időn a' háboru egészen más szint öltend.“ 2dik tudósitását pedig igy rekeszti: „Az ide mellékelt iromány bul látni fogja exciád azon kemény rendszabásokat, mellyekhez nyulni kénytelen valék, hogy Lecaroz falut megfenyitsem 's vétkét illy igazságos visszatorlással megboszuljam. Természetem borzad ugyan minden erőszakos cselekvéstől, de látom a' szükség illy rendszabást kiván, hogy a' lázadást elnyomhassam 's a' háborunak véget vessek, illy lépést kiván mint egyetlen kiirtó eszközt azon gonosz, melly nekünk annyi bajt okoz. Sebem sokszor nagy fájdalmat okoz, 's miatta jobb karomat épen nem használhatom; azonban mind e' fájdalmim mellett, míg nemzetemnek 's ő fölségének jó szolgálatot tehetek, nem lankadok el 's viszem a' had terheit a' mint birom. 's a' t.“

Elliot lord és Gurwood alezredes, kiket az angol kormány d. Carlos táborába külde april. 4-ikén Bayonneba érkeztek és d. Carloshoz nyomban jegyzéket bocsátottak, mellyre mihelyt választ kapnak, azonnal táborába mennek. — Martz. 29 és 30ikán Arroniz és Villamayor mellett ütközet esett a' carlisták és királynéiak közt, mind két helyen az elsőbbek megveretésökkel.

MOLDVA és OLÁHORSZÁG.

E' két szomszéd ország élénkül foglalá e' napokban el az angol hirlapirók figyelmét. Okot arra egy ángol ügyviselő kineveztetése adott Bukarestbe. A' Times tudnillik egyik börze-czikkelyében azon tudósitást közli Bukarestből, hogy Anglia, Moldva és Oláhország „különvált politikai létét“ elismérte. A' dolog, mint említettük, 28án az alsóházban is szóba jöve, 's Mahon lord fölvilágitást igért. Mig e' fölvilágitás azonban megadatik, szabad legyen a' hirlapok szempontit e' tárgy iránt fölhoznunk. Elsőben is a' Times azon igaznak hitt állitásból indula ki, hogy Anglia, Moldva és Oláhország politikai függetlenségét elismérte, 's mintegy biztositotta, 's abból tetemes politikai 's kereskedési következéseket von. Ezekről azután átmegyen Wellington hg. külministersége dicséretére, mivel ezen fontos elismérés, Wellington müve. Kifejti erre a' Times nagyfennyen: mikép Moldva és Oláhország hatalmas gát gyanánt fognak szolgálni az orosz hatalom-terjedés ellen, „'s országalkotó hévvel fölkiált, hogy e' szerint Russia mindenfelől kötve tar-

tatik. E' politika külministerünk (Wellington) magas becsületére válik; ki viseletével a' spanyol ügyek iránt legjobban megczáfolja azon szemrehányásokat, mellyeket nem rég is viszonyink végett a' külhatalmakhoz tettek volt a' hgnek. E' szappanbuboréku beszédet azonban hatalmasan lelohasztá a' M. Chronicle azon megjegyzésével, mellyel elisméri ugyan, hogy Bukarestbe angol ügyviselö v. consul ment, 's a' két tartománynak különvált igazgatása és saját nemzeti lobogója van, mellyeket Anglia elismér; de mind ez csak külön nemzeti kormányt,nem pedig független politikai létet foglal magában. Nevetség is volna nemzeti független politikai létről, 's az orosz terjedés gátjáról fecsegni, holott az egész világ tudja,hogy mind a' két hoszpodár orosz formaruhában mutattatott be a' szultánnak; hogy mind a' két tartomány a' czár ótalma alatt áll; hogy az orosz consul Bukarestben azon hatóság, mellytöl valamennyi veszteglestárgyazó rendszabály függ; hogy a' Duna torkolatját Törökország az utólsó egyezésnél fogva orosz ellenörség alá bocsátotta. Azonban a' Times fönhéjazó czikkelye czáfolatára e' választ sem a' Globe sem a' M. Chronicle nem elégli, hanem uj fölvilágitást adnak ahoz,mellyből a' dolog mibenléte még szembetünöbb. Az e' tárgyban közlött czikkelyek itt következnek: A' kérdésben forgó két tartomány, úgy mond, nincs se jog se tett szerint független állapotban; ök illy nyilatkozást nem adtak; 's függetlenségök elismértetését se tölünk, se más nemzettől nem kivánták. Azért az angol consul kineveztetése Bukarestbe, messziről sem huz ollyan következéseket maga után, millyeket gondatlan robajjal jelentének. A' drinápolyi egyezés 5ik czikkjénél fogva, mellyből ama' két tartomány mostani állapotja eredt, részt nyert Russzia az uj hoszpodárok választásában, végsö helybenhagyatásuk jogát azonban a' szultánnak hagyá, kinek hatósága e' két tartomány fölött igy puszta árnyék-hatalommá változott. Mivel tehát e' két tartomány Törökországtól független, most az orosz birodalomhoz tartozónak tekintethetik. Az orosz consul Bukarestben intézi az egész katonai erôt, melly a' veszteglési rendszabályok végrehajtatását eszközli, 's e' veszteglési szolgálat a' katonaság minden munkája Oláhországban. E' veszteglési szolgálat nem egyéb mint katonai hatalom katonai czélokra szerkesztve a' veszteg-intézet ürügye alatt. Az orosz consul gyakorolja tehát az egyik fölségi hatalom cselekvéseit 's a' czárban, kinek ö képviselöje,fekszik azon tartomány valódi kormányhatósága,mellynek hoszpodárja báb, orosz formaruhában. A' két fejdelemség külön veszteg-intézetének az kimaradhatlan következése, hogy mind a' kettö a' határos orosz tartományokhoz kapcsoltatik, 's azokkal eggyé válik. Török oldalról a' bejárás nehéz és terhes, az orosz tartományokkal kölcsönös közlekedés pedig szabad. A' terv az orosz diplomatia szokott szemessége által készült, és szerencsés süker koronázá. Az említett egyezés 3ik czikkje az egész Duna-deltát (torkolatot) a' czár birtokihoz csatolta. 'S hogy tekintetének e' fontos helyen minden háborittathatása elöre meggátoltassék, különösen ki van kötve, hogy a' folyam mind két ágának török partja laktalan maradjon több mérföldnyire befelé. Illy körülmények közt Moldva és Oláhország függetlenségéröl beszélni több mint esztelenség; mert hasonló hirek kereskedési vállalatokra ingerelhetnének, mellyek csak szerencsétlenül üthetnének ki. A' britt consul jövete 's lakja Bukarestben semmit sem másit a' drinápolyi egyezésen. Mi angolok ezen egyezésben semmi részt nem vettünk; egyedül Orosz- és Törökország közt köttetett az, 's mi annak megváltoztatását nem reménlhetjük, ha csak háborút nem kezdünk végette. A' consulnak e' dolgokat ugy kell elfogadnia, mikép azokat találja; ö nem politikai hanem kereskedöi ügyviselö tiszt 's noha kétségkivül utasításai vannak Moldva 's Oláhországot függetlennek tekinteni a' portától, nincs még is minden bizonnyal hatalma megsemmiteni az egyezés azon határozatit, mellyek által a' két tartomány valóban úgy össze van kapcsolva Russziával, mint a' Duna torkolatja." A' Globe a' mondottakhoz még ezeket adja:„ 'S ez elég kivetkeztetni Wellington hg kül politikáját azon rózsaszinü köntösbül, mellyel a' Times fölcsicsomázgatá azt. A' ministeri lap noha gondatlanul, még is megengedi, hogy ámbár az orosz nagyobbulás-vágynak európai részen már innentova gát van vetve, — tudnillik azon fontos tett által, hogy ezentul britt consul fog Bukarestben lakni, — Russzia mindazáltal „még kényelmesb módot talált föl markába keriteni Törökországot." Ugy van! 's noha azzal biztat a' Times, hogy Russzia mindenfelöl kötve van, azt olly hatalomról még sem hihetjük, melly eddig visszafelé nyomot maga után soha nem hagyott még 's a' belsö egyenetlenség csiráját a' kitöréstöl csak azzal tartóztatá fel, hogy szomszédországai rovására nagyobbulásában kerese mindenkor menedéket.

LENGYELORSZÁG.

Berlini lapok szerint Varsóban martz. 20án, mintegy 4 órakor délután belépett Malinowszki Szaniszló egykori ügyvéd Brzozowszkinak a' varsói polgári törvényszék elnökének dolgozószobájába,ki két tisztviselö jelenlétében munkaasztalánál aláirásokkal foglalkozék, rögtön fején megragadá az elnököt 's egy konyhakéssel, mellyet

az napon vett, 's borotvaélesre köszörült, nyakát majd egészen elrisszentette. Az elnök nyomban szörnyet holt. A' tett csak egy pillanat müve volt. Az elfogott gonosztévő megvallotta, hogy bosszu ingerlé őt e' tettre. A' szerencsétlennek családja, ki 40 éves hivatalkodása alatt köztiszteletet nyert maga iránt, e' rettentő perczkor a' mellékszobában volt. A' meggyilkoltnak tetemei 23án takarittattak el sok ezer ember kiséretében.

NÉMETALFÖLD.

Martz. 24én ismét 's elöször gyültek össze a' hollandi generalstatusok. A' nemzeti adósság jun. 30án kitelő kamatirul szóló törvényjavaslat iránt az volt a' végzés, hogy azokat Hollandia ezúttal is teljesen meg fogja fizetni, azaz mind a' magára eső, mind a' Belgiumra jutandó adósságtól, noha azon kamatrész, melly a' Belgiumra esendő adósságtól jár, az országos költségek közt többé kitéve nincsen. — Az innen támadt hijányfödésre kölcsön vétetik, de mellytől nem szabad száztól ötnél több kamatot fizetni. — Brüsselbül martz. 23ról igy ir az Indépendant: „Nagy hidegség uralkodik Holland és az angol kabinet közt. Vilmos király mint mondják bosszus és elégületlen némi alkujavaslatokkal, mellyeket Wellington hg tett neki. Az angol minister e' végett azt hivé, hogy az angol követ-küldést Haagába egy ideig még el kell halasztania. Részéről meg a' haagai udvar azt nyilványitotta, hogy az alkudozások isméti fölvétele iránt akkor egyezik meg, ha majd a' londoni udvar meghatalmazott ministert bizand meg Haagában." —

ELEGYHIREK.

Natchezben, Missisippi status fővárosában, jan. 4ikén egy Foster nevü gazdag ültetvénybirtokos, ki feleségét korbáccsal halálra veré, a' törvényszék által fölszabadittatott. Mit azonban a' birőság e' fölmentés által elmulasztani látszott, a' nép bokrosan pótlá ki, még pedig a' legborzasztóbb és kegyetlenebb módon. A' mint t. i. a' vétkes az utczán legelőször megjelent, a' város és vidékség elökelő polgárai körülfogák, kivezeték a' város szélire, levetközteték és korbáccsal ostorral addig verék, mig háta elszakadozott husrongyokká nem vált. Ekkor egész testét bemázolák olvasztott szurokkal, egy rakás pehely és tolluban meghöngergeték 's ugy vezeték a' városnak minden utczájin föl 's alá, tömérdek nép kiséretében, melly folyvást kiáltozá: „Ostorozzátok meg még egyszer! üssétek agyon!" Midőn kint a' város szélén megkorbácsolák, némellyek kegyelmért rimánykodtak érette, de mások ezt felelék: „Mikor feleségét holtraveré, az is kegyelmért esdeglett, de nem hallgatta meg a' gazfi, hadd bünhödjék." A' nép rajta volt, hogy egy csolnakba tegyék minden evezőlapát nélkül, 's a' Missisippi közepén bocsássák le szabad sorsára hagyatva. Azonban később fölhagytak e' szándékkal, minthogy némellyek meg akarák lőni.

Martz. 28án Bernstorff gróf valóságos titkos status tan. és kabinetminister gutaütésből meghalálozott. — A' kurhesszi törvénygyüjtemény a' szövetséggyülési végzés végbehajtására egy rendelést közöl, melly a' német kézmüves legények költözéséről, gyüléseiről 's egyesületeiről szól. — E' rendelés tiltja a' kurhesszi kézmüveslegényeknek a' kiköltözést Francziaországba, Belgiumba, és Schweizba, azokat pedig, kik netalán ott mulatnának, haladéktalanul visszahija.

Sziléziában a' nemesség arra egyesült, hogy tőkepénzt alkosson, mellyből a' részvevők adósságai legalaposb módon fizettethessenek ki. Az egyesületnek „Hitel egyesület" a' neve. — Odessából irják, hogy Stieglicz ur és társai a' pinszki és minszki erdőkbül árboczfa-szállitás iránt alkura léptek a' touloni tengeri hajógyárral 's az árbocz-szálakat a' Dnieperen fogják leusztatni. —

Martz. 5e és 6a közti éjjel 1óratájban éjfél után Innertschafernben (Tyrol) Galtür községben, Patznaun völgyben két lakház és ól, melly épületekben 9 személy 's 48 darab kisebb nagyobb barom vala, rájok a' hegybérczről zuhant hószakadék által annyira földúlatott, hogy sem a' fal, sem a' fák vagy egyéb részei az épületnek nem maradtak együtt, hanem v. egészen összezúzattak v. szerte szórattak, vagy elboríttattak. Csak három személyt 's négy darab nagyobb marhát lehete kivájni, 's megmenteni. Félhetni, hogy e' szomoru történet csak előjele más hasonló szerencsétlenségeknek, mellyektől az iszonyu hótömegeknél fogva, kivált a' völgyekben méltán tarthatni. Hihető, hogy e' hó-szakadások (Schneelawine) meg fognak ujulni. — Nápolyból martz. 18ról kelt tudósitások szerint miután a' 13iki est nagy kitörését jóslá 's hirdeté előjeleivel a' Vezuvnak, az még azon éjjel megtörtént. A' hegyen uj nyiladék támadt, mellyen füstöt 's hamut hányt ki. 14kén az ujdon alakult tölcsér feneke sokszinű lánggal vala kivilágitva. E' kitörést tompa, a' zajló tenger zúgalmához hasonlító dörgés 's a' hegy ismétlett rengése kiséré. Az ó tölcsér belsőjében két uj hasadék támadt, mellyekből sokszinü füstfelleg gomolyga föl. Következett napon több kisebb tölcséren, mellyek a' mult augusztusi kitöréskor támadtak, tüzhegyi (vulkani) anyagot szórt ki, a' nagy tölcsérből pedig hamuzápor hulla, melly szinte több szint játszék.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

32. szám Pest, szerda aprilis 22kén 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kerületi ülések; kinevezés; Mayerffy 's az éghetetlen házfödél; különféle.) [Anglia (királyi válasz a' londoni egyetem ügyében; Russel nevezetes inditványa 's ennek következésében a' tory ministerium megbukása; O'Connel, Shiel, Peel 's Russel beszédeiből töredékek; Canopus hajó harcza és elegyhirek.) Francziaország (kir. rendelések; Temps javaslata; Lafitte 's a' t.) Portugália (Leuchtenberg hg halála.) Spanyolország (carlista hiresztelések.) Persia; Németország (Hesseni országgyülés feloszlatása. 's a' t). Pénzkelet; Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban april 14ikén a' RR. tanácskozásba vették az urbéri tárgyban legujabban leérkezett kir. leirás pontjait, 's még azon ülésben a' III czikk 3ik §szaig, melly a' legelőrül szól, haladtak, a' kormány javaslatit jobbára elfogadván. A' további tanácskozás ünnep utánra halasztatott, mert nagyszerdán tul ülések nem tartattak.

Erdélyben főhg. Ferdinand ő kir. magassága mint teljes hatalmu királyi biztos, báró Bruckenthal Károly urat ns. Fogaras vidéke főkapitányi helytartójává nevezte ki. Erd. Hir.

A' budai várerősitési igazgatóság a' hadi főkormány meghagytábul legszivesb hálaját jelenti Mayerffy X. Ferencz urnak, azon szép tetteért, mellynél fogvást ezen érdemes és minden szépet jót 's közhasznu vállalatot nemcsak hő kebellel hanem, valódi tettel is mindenkor buzgón pártoló férfiu, a' budai vármező beültetésére kilenczszáz legszebb 's válogatottabb fiatal jegenyeszálat ajándékozni szives volt.— Ez uttal igen érdemes érinteni azon derék pártfogást, mellyet Mayerffy Ferencz ur Mózes János holdmező-vásárhelyi lakos uj találmánya ismertetése végett tavaly, Pesttel szomszéd sz. Lőrincz pusztai birtokában tettel tanusitott. Mózes János t. i. néhány évvel ezelőtt olly épületfedés módot létesite tulajdon háza épittetésén (mint azt 1831ben a' „Mezei gazdák barátja" előadá), melly szél 's külső 's belső tüzveszély ellen bátorságosit, gyékény vagy nádtetővel egyenlő áru, közönséges cserépfedélnél pedig, minthogy az illy tetőhez semmi fa nem kivántatik, sokkal olcsóbb, — továbbá vályog 's egyéb falaktól minden nedvességet eltávoztat, 's mivel ezen fedésmód kivülről mázos, szélein pedig vagy egymásba rovátkolt 's rovátkaiban mészvakolattal összeforrasztott, vagy pedig, ezzel 's fülfoglárokkal összecsatolt négyszeg cserépbül*) áll, boltozat vagy bármi más alaku de lejtős hajlatu vagy domboru tetőre illesztve: ennélfogva semmi nedvet vagy nyirkot nem szí magába. — Ha az illy fedelü épület falai néhány lábbal magasbak, akkor padlását lakszobának, magtárnak, szóval: emeletes épületnek is használhatni. E' találmány a' fában szükölködő alföldre nézve épen megbecsülhetetlen. Bizton tetőzhetni illy fedésmód szerint bármi nagy palotát vagy szentegyházat is; valamint fentiszt. Mayerffy F. ur, minekutánna illy mód szerint tavaly egy csinos és tágas istállót állittatott, az idén a' vecsési, 5 öl belsővilágosságu templom tetejét kivánja igy fedetni. Illy nemes lelkü 's minden közügyi 's hazai vállalatban csüggedhetetlen buzgalommal részes férfiunak mint szentegyházak gyámolának 's jóltevő szomszédjoknak ezennel mind ezen gyönyörü példás tetteért, mind egyéb számos jótétiért, a' két testvér Haza előtt fogyhatatlan hálaját jelenti a' vecsési közönség.

*) Az illy mázos cserép $2\frac{1}{2}$ hüvelyk vastagságu valóságos hézag boritékban összerovátkozva 's forrasztva v. foglározva 7 hüvelyk szélességü 's 16 hüvelyk hosszaságu, és igy 10 öles hosszaságu 's 3 öles szélességü épülettetőre kivántatik belőle 2315 darab.

Különféle. A' m. vásárhelyi casinónak, mint mult martziusban tartott közgyülése alkalmával az igazgatóság által tett előterjesztés mutatja,— jelenleg részvényesei száma 212. Mult évi bevétele 5590 ft. és 15 kr. volt, kiadása 5255 ft. és 21 kr. Kamatra kiadva van 1500 ft. A' társaság ugyan e' közgyülésében gr. Teleki Domokost választá igazgatójának. Erd. Hir. — Bécsben a' cs. k. orvos-sebészi József-akademiában mult $183\frac{5}{4}$ iskolai évben doctori koszorut nyertek közt két hazánkfiának nevét is olvashatni, egyik Kecskés György debreczenifi, másik Chrudimsky Antal zimonyifi. — Bécsben f. h. 10ikén Lang Ferencz ur nagyváradi kánonok, udv. tanácsnok, a' sz. István m. kir. rend kiskeresztese 's a' t. éltének 83ik évében meghalálozott. — Mint megjegyzésre méltó anomaliát közlik Pozsonybul azon esetet, hogy közelebbi napokban oda egy hajó érkezett Bajorországbul gabonával, mellyet azonnal meg is vásároltak. Mondják, a' rozs, melly különben igen jó volt, néhány garassal olcsóbba jött, mint különben helyben piaczon a' honi. Közelebb még több hajót is várnak a' mondott országbul szinte gabona-teherrel.

ANGLIA.

A' Courier szerint következő a' király válasza a' londoni egyetem testületi jog megadását illető 's az alsóház által benyujtott fölirásra: Ő fölsége a' király az alsóház hü tagjainak tudtokul adja, mikép azon ohajtástól lelkesitve, hogy e' tárgyat teljesen 's éretten fontoltassa meg, azt még a' mult év folytában a' titkos tanács vizsgálata elibe terjeszté, mellynek sikere azonban ő fölségével még nem közöltetett. A' király az alsóház hü tagjainak igéri, hogy a' titkos tanácstól haladéktalan tudósitást fog az általa eziránt tett vizsgálatról kivánni, melly képessé tegye őt megitéltetni azon módot, mikép felelhetni legjobban meg az alsóház azon ohajtásának, hogy szabadéklevél (privilegiales) adassék a' londoni e-

gyetemnek, 's mi föltételek alatt történhetik az meg.“ A' felsőházban martz. 30án kérdé Brougham lord Wellington hget: nem hallott e valamit bizonyos Savage kivégeztetéséről Waterfordban (Irlandban), ki tévedésből más helyett akasztatott föl? „Figyelmemet, ugymond Brougham lord, e' szomoru dologra nem csak úgy irányozom, mint birói karnak, hanem úgy is, mint e' háznak tagja. Azonban közelebb vizsgálat után úgy találtam, hogy e' tévedés is bármi rettenetes, nem abban áll, mint állíttatik, hogy valaki másért végeztetett ki, hanem a' tévedésnek más alapja van, ugymint a' vádlott személy és név azonsága (identitas) (halljuk!). Ez olly tévedés, mellynek mind Nagybritanniában mind a' testvérországban valamennyi törvényszék alá van vetve. Szükséges tehát a' közönséget fölvilágitani arról, hogy a' tévedés, ha csakugyan megtörtént, az esküttek végzését terheli.“ A' herczeg viszonzá, hogy ő most fölvilágitást nem adhat, hanem kinyomoztatja e' dolgot 's a' házat, mihelyt megfejtheti, hitelesen tudósítandja; 's másnap azt jelenté Wellington hg. hogy a' Waterfordban történt kivégzésről közelebb tudakozásokat tett, 's hitelesen állíthatja, hogy az ott fölakasztott Savage valóban ugyanaz volt, ki a' kérdésben forgott gyilkosságot 9 év előtt elkövette. Brougham lord e' nyilatkozással megelégültnek mutatkozott. — Nugent lord a' jóniai szigetek lordbiztosa, kit annyira megtámadtak a' lapok, Londonba érkezett. — Az irlandi egyházjövedelem fölötti vitából többek közt J. Hobhouse beszédéből következő helyeket közlünk: „Én ugymond, valóban nem tudom, hogy okunk volna helyzetünkkel elégületleneknek lennünk (nagy tetszés), mert elsőben is mi vagyunk, ha nem névre is, tettre bizonyoson a' kormány (hangos tartós tetszés). Még egy kérdés sem határoztatott ellenünk el, egysem, egyetlenegy sem. (Itt Russel néhány jegyzést tön, mire a' szónok beszédét igy folytatá). Igen; valóban ns barátom arra emlékeztet, hogy nem csak e' házban viszszük a' kormányt, hanem még a' végrehajtó hatalom is mi vagyunk; 's legalább ha nem cselekvő, de tagadó szózattal birunk a' kormány kinevezéseire. (A' szónok Londonderry kineveztetésére czéloz) Ha nem ügyelünk azon csekély körülményre, hogy a' szószék nem ama' tulrészén (a' ministeri padokra mutatva) ülünk, valóban nem foghatom meg, mi miatt panaszkodhatnánk. — A' levegő itt szabadabb (kaczaj) és sokkal tisztább. — Én politikai életem első 14 éve alatt szíttam azt, 's többre becsülöm. — Én nem vagyok hajlandó békóban tánczolni; szabadon mondom tehát, hogy én a' ház e' részét följebbre becsülöm. — (Tetszés az ellenző félen, és „Oh!“ a' ministeri padokon). Még egyszer ismétlem, hogy többre becsülöm, 's ha az igen tisztes baronet még több napig leend a' tulsó oldalon, ő is följebbre fogja becsülni. (tartós tetszés). Mi teheti tehát mostani helyzetünket kedvetlenné? Mi visszaléptünk, vagy elbocsáttattunk a' hivatalból minden formaszerinti jelentés vagy ellenünk panasz nélkül, én legalább soha nem hallottam, hogy a' király vagy az ország panaszkodott volna ellenünk; mi charakterünket nem tagadtuk meg, mi igéreteket nem tettünk, elveket nem szinlettünk, 's nyilványos cselekedetinket semmikép sem koczkáztattuk, 's reménylem, hogy midőn visszaléptünk, vagy akarám mondani, elbocsáttattunk, megőrzöttük azt, mi nélkül senki jótékonyan hazájára nem hathat, charakterünket értem. (Zajos tetszés) Megőrzöttük azon jogosságot, (Rechtlichkeit) mellynek semmi statusferfinál sem kellene hibáznia 's melly nélkül minden észtehetség, minden tapasztalás, minden népszerüség hasztalan, sőt káros.“ „Az igen tisztes ur, folytatá Hobhouse, a' hadfizető (Kriegszahlmeister) 's mások azt kérdezték, képesek volnánk e, ha a' ministeriumot megbuktatnók, mást alkotni helyébe? Én úgy tartom, az nem a' mi gondunk. (Hangos tetszés és kaczaj). Az igen tisztes urak szemközt ki fognak menteni, ha mondom, hogy azon körülményeknél fogva, mellyek közt a' volt kormány elbocsáttatott, a' világ valamennyi embere közül nekik legkevésb joguk van illy kérdésre. Én ugy tartom, több jussal kérdezhetem: mikép hihetik, hogy csak ők volnának képesek a' ministerségre, holott egyetlen többséget sem birnak magoknak e' házban biztosítani? (tetszés) E' házból háromszoros ministerség is kitelnék.“ Öst. Beob.

Russel inditványa fölött Shiel és O'Connell urak beszédeiből következőket közlünk. Shiel ur martz. 31én szólott és hasonlitást tett Scotia és Irland közt az egyházi intézvényekre nézve. Ott is olly egyházat akartak, úgymond, kierőtetni, melly a' nép érzelmeivel s' kivánatival ellenzésben álla, mint Irlandban, 's az ország meg nem nyugott mindaddig, mig a' néphez illő egyház nem állíttaték föl benne. „Ha igazságosak akarnak, úgymond, iránt unk lenni, mi mértékletesek leszünk, a' hol van protestans község, ott legyen jól fizetett lelkész is, de a' hol nincsen nyáj, ott pásztor se legyen. Csak tegyük föl, ha Scotiában minden egyházkörben püspök 's egyházi szónok állíttatnék föl, 's számára a' presbyteriektől csikartatnék ki adó, 's ha gazdag henyepüspökségek (Sinecur-Bisthümer) hozatnának ott be: ugyan nem inkább martirságot szenvedne e Scotia, sem illy állapotot kiállana?' Sha e' rendszabály Scotiában utálatosnak, esztelennek tartatik, mikép tarthatni ugyanazt Ir-

landban eszesnek, bölcsnek, jogosnak? Midőn az unio fölbontásán vitáztunk, diadalmas szemmel mutattak Scotiára; most midőn az egyházkérdés forog szóban én is azt kivánom, hogy Scotiára tekintsünk. Ott az egyházi intézvények a' nép charakteréhez, erkölcseihez és érzelmeihez alkalmaztattak, 's ime az ország fölvirágzott; kereskedése, gyárai, földmüvelése csudálatosan haladtak 's a' benne tanyázó katonaság csekély száma világos bizonysága az erényes, iparos nép békes szokásinak. Ám forduljunk most Irland felé. A' sziv eljajdul azon gondolaton, mi ezen ország, és mi lehetne, mire szánta a' természet, 's mivé tettétek ti, mert tiétek, hozzátok tartozik; gondotokra vala bizva; hibáji a' tiéitek, azok kábaságai is, ti viselitek képét tévedésinek; ti vagytok felelősek büneiért; vétkei utálatosságai, vér-özönei, rettentőségei, bőszülete, — mind tiétek. De menjünk át ez átalányos nézetekről az inditványra magára." Beszéde folytában azután azt mutatta meg Shiel ur, hogy Russel iudítványa jogos, tiszta és kivihető; mert mi a' benne foglalt elvet illeti azt már a' cumberlandi követ is (sir. J. Graham) elfogadta javaslatában, melly azt kivánná, hogy minden egyházkörben, hol három év alatt nem tartatott lelkész, ennek megürült helye be ne töltessék. „Nem foglaltatik e ezen határozatban azon elv, mellyet mi kivánunk? igy kiálta föl Shiel ur, nem mutat e ez fölöslegre? 's mi történt e' fölösleggel? azt az éjlankashirei követ (Stanley lord) fogja megmondani: „„Osszátok föl a' többi közt."" — Jól van! — De honnan van, hogy uj fölosztásról nem is álmodoztatok, mielőtt mi az uj alkalmazásról szólani nem kezdettünk? Még egy észrevételem van az emlitett javaslatra nézve. A' nemes lord (Stanley) egyetlen lélekzettel tiz püspök fejéről fúvá le a' mitrát. 'S nem mondhatjuk e már most elég joggal, hogy tán még mindig sokat hagyott meg? 'S valóban szükséges e tizenkét püspök, és olly tömérdek fizetéssel kelle birniok, mint a' mennyivel birnak? 's átaljában, mi haszna van a' püspöki rendszernek Irlandban?" (Öst. Beob.) Végre igy rekeszté beszédét: „A' katholikusok, midőn az emancipatio ügye forga vitában, megelégültek volna, ha lelkészeikre gond lett volna, 's hihetőleg minden javitást elfogadtak volna; de ekkor még nem lehete látni azon következéseket, mellyek az emancipatio késleteséből támadni fognának. A' „katholikus egyesület" hatalmasabb és jelentőbb lőn; az ország szerkezménye teljesebb lőn, a' franczia követházban az irlandi katholikusok ügye vitázat tárgya lett, a' Clare megyei választás megtörtént, 's végre kiviítuk Wellington ministeriumától szabadságunkat. 'S mi volt a' ministerium első lépése? A' dublini követ (O'Connell) a' népre vettetett vissza, a' ház ajtai bezárattak előtte; 's a' clarei választás még fenyegetőbb módra ment véghez. Erre következtek a' whigek tévedései; kis karikára nagy lánczot kötöttek. De ne gáncsoljátok az emancipatiót a' dolgok állapotja végett Irlandban. A' reform (javitás) okozá mind ezt. Titkoltuk e előttetek ez igazságot? Midőn a' reform-javaslat szóban forga, azt mondám a' háznak, az egyház javulása kimaradhatlan következése lesz az ország javulásának, 's valamint az angol nép választó helyeket választók nélkül nem szenvedhet meg: úgy egyházat sem fog többé Irlandban község nélkül visszaéléseivel együtt megszenvedni." (Nagy tetszés.)

O' Connel beszédéből a' következőket közöljük: „A' holnapi posta Önök tanácskozásai sikerét a' három ország felé fogja vinni, és Irland meglátandja: reménljen e jobb igazgatást, vagy mélyebb elkeserülésbe süllyedjen. Négy század óta rosszul kormányozzák Irlandot. Még senkit sem hallottam, ki ezen ismert tettet merészen tagadni bátorkodék; de gyakran hallám a' vitéz generaltól a' túlfélen, hogy annak nem vallás az oka. Ezen éj vitájának sükere fogja megmutatni, bármi legyen bajának oka, jobb rendszer fog e megalapittatni. E' nyilatkozás becse csak abban állana komolyan igértetnék meg, hogy Irlandra jobb napok fognak ezentúl fölviradni. Nem az a' kérdés: ki legyen minister, hanem meg akarja e Anglia a' testvér-szigettől ismét és száz ezredikszer tagadni a' jogosságot, vagy jobb rendszert szándéka e azon szerencsétlen országban hirdetni. Nem szándékom ma fájdalmait rajzolni. Nézzünk inkább szépségeire, buja termékenységire, dicső javaira, mellyekkel isten fölékesité azt. Melly országnak adott ezen Isten több alkalmat, hogy boldog legyen, 's melly ország boldogtalanabb nála? Ez tin müvetek. Ellenetek emelem föl panaszomat. Magatok érzitek a' zavart, e' helyzet nyomását; rendszeretek okozta azt. De Irland sem akarja, hogy a' népvallás statusvallássá legyen. De közelithettek a' mostani rendszer alatt az irlandi földnéphez, és felszólithatjátok, hogy másitsa meg hitét, mig az elnyomás köntösében járultok hozzá? Mérjünk a' három testvérországnak egyenlő mérleggel és sullyal, 's ne adjunk az egyikben, a' legboldogtalanabbikban minden gazdagságot, 's mindent, mi a' néptől vétetik föl, olly egyháznak, mellyhez nem tartozik, mellynek tanjaitól lélekismeretében eltér. Ha a' protestans vallás Irlandban ismét terjedni kezdene, tagjai nyiltan és szabadon a' parliament elé léphetnének, 's egyházainak jövedelmei fölemelését kivánhatnák. A' fenforgó inditványban egy betü sincsen, melly babonaságra, vagy kirekesztésre mutatna, egy betü sincsen, melly azt kivánná hogy megszoritsátok a' protestantismust. Mit

az inditványt úgy ellenzitek e, mint protestansok, vagy úgy mint statusférfiak? Három század óta semmi eszközt sem hagytatok kisértetlen, hogy a' katholikusokat protestansokká tegyétek. A' status minden hatalmát, egy vad törvénykönyv minden mészárló kegyetlenségeit hijában hivtátok segitségül, hogy az irlandi népet hite elhagyására birjátok. — Ti a' protestans vallásnak méltóságokat és gazdagságokat adtatok, 's a' világ minden tiszteletét, mig a' nagyobb többség hite vallójit büntetésekkel sinylesztettétek. Polgári jogait megsemmitettétek, oltárjait megfosztottátok, egyházaikat megszentségtelenitettétek, 's azokat elragadtátok tőlök; megtörténhetnék ez Angliaban? Nem keltek e ki az angolok azon monarcha ellen, ki lélekisméretöknek törvényt akara szabni, 's nem lön e szökevény gyanánt kiüzve országából, kivetve, számüzve urasága honából? Csak kisértette pedig azt, mit az irlandiakon megtettek, 's az angolok igy fizették a' megkisértést.

April 2án az alsoházban J. Russell lord engedelmet kért némi megjégyzéseket tehetni a' kincstár-kanczellár beszédére: „Valóban nagy gyöngeség volna, úgymond tőlem, ha én, ki tagja valék azon ministeriumnak, melly ezen ülés kezdetével kész javaslatot fogott volna e' tárgy iránt behozni, most arra szánnám magam, hogy e' javaslattal majus végeig, vagy junius elejéig várakozzam; 's ha nagy fáradsággal javaslatomat elkészitettem, az igen tisztelt baronet pedig segélyeit v. adójait v. költségeit, 's mindent a' mit csak akara, meg nyert volna, (hangos tetszés) akkor azután majd a' harmadik olvasásnál, vagy tán ha a' javaslat a' felsőházba menne, azt mondaná, hogy minden időm 's fáradságom hijában volt, mert ő fölsége következő napon a' parliamentet szándékoznék elhalasztani. (Ismétlett tetszés) Uram, igy nem akarom magam megcsalatni; én azt mondom, föltétlen parancsoló szükség, hogy mielőtt a' tizedjavaslat elintézésére jövünk, tudjuk, valljon az egyháztulajdonnak köz oktatási czélokra forditási elve elfogadtatik e? — (Hangos tetszés.) Én megvallom, hogy nem szándékom valamelly tizedjavaslat mellett szavazni, mellyben amaz elv elismerve nincsen, sem olly kormányt támogatni, melly illynemü tizedtörvény hijányában katonai erőt készül alkalmazni a' tized-behajtásra Irlandban.“ (Hoszan tartó tetszés) A' szavazás, mint emlitettük, a' ministerek ellen ütött ki. —

A' dissenterek házasságát illető törvényjavaslatból kihagyaték a' zárlat, melly azon esküvést kivánà, hogy a' házasulók nem az angol egyházhoz tartoznak; a' kormány maga visszahuzta azt. Ennélfogvást a' felek, bármilly vallási felekezethez tartozzanak, egyszerü polgári alkunál fogva is egybekelhetnek. Ez fő nehézség volt a' javaslatban, mellyért azt az ellenzés megtámadta. — Levelezők Londonból april 4röl, kik az april 3iki szavazás sükerét megirták, egyszersmind jelentik, hogy Sir Robert Peelt a' vitázat annyira meghatá a' négy nap folytában, hogy a' házból majdnem vinni kelle őt. — A' franczia Temps következőleg rajzolja az alsóház vitáját e' négy napon át: „El kell ismerni: a' ház e' vitázat alatt olly mérséklést bizonyíta, millyet csak tiz év előtt sem lehetett volna angol parliamentben várni. — Az egy Knatchbull urat kivevén, senkit sem lehete hallani, ki a' pápisták czimboraságai 's bujtásairól szólott volna; kevesen ügyekeztek a' gyülekezetet azzal ijeszteni, hogy terjed a' katholicismus Irlandban, 's a' protestantismust inkább támogatni, mint gyöngiteni kelljen ott. E' mérséklés, e' nyugalom, melly megengedé, hogy angol 's igy protestans gyülekezet jelenlétében meghányassanak a' katholikusok érdekei, 's az angol lelkészség gazdagságai előtárassanak, 's e' gazdagságok egy része tőle elvétessék, iszonyú haladás a' müveltségben, 's elég világos tanujele a' nyilványos vélemény uralkodó erejének. Az angol parliament tagjainak három negyede az oxfordi és cambridgei egyetemek egykori tanitványai. E' goth intézvények, mint tudva van, jámbor alapitványok, hol a' vallásos oktatás minden más tanosztályt hatalmában tart. Alapitványuk rendeléseit betü szerint követik 's régi oktatási rendszerükön az országgazdaság tanszékén kivül semmit sem másitottak. Azonban a' reform, úgy látszik, Oxford és Cambridgeig is elhatott. Az ifju követek O' Connell eretnekségén 's a' whigek hittagadásán nem botránkoznak meg olly igen többé. A' John Russel lordnál adatott nagy lakoma uj bizonysága a' szellem fölszabadultának Angliában. Áldomás O' Connell urra, az irlandira, a' katholikusra, a' pápistára, a' nagy izgatóra, áldomás az ő tiszteletére! 'S ezt egy angol nemesnek lakában, Bedford herczeg ivadékaában! — Ez hallatlan, 's az ember alig alig hihet szemeinek. Tiz év előtt egy angol köszönni sem mert volna az utczán O' Connell urnak, kiki futott előle mint dögvészes beteg elől, úgy tekinték őt mint valamelly böcstelen embert, kit pártos pórság külde azon czélból, hogy parliamentbe-jutást csikarjon ki. Sőt a' mi ennél is több, úgy tekinték öt mint zenditőt, szóval: mint pápistát. Azonban hogy megváltoztak az idők! O' Connell ur, a' ki még is pápista maradt, most támasza lön a' whigeknek és lelke a' radikáloknak, mert Irland amaz ország, hol a' győzelem sokat jelent. Még nem mondják ugyan neki: „az én tisztes barátom“, de isznak egészségére, 's jóakarva v. kedvesen köszöntik őt,

bárha nagy észtehetsége, tekintete megtisztelőbb üdvözlést még nem parancsol is.“ —

Az alsóház ülésében april. 6án John Russel lord az irlandi egyház vitáját hozta javaslatba, 's előadta azon menetet, mellyet ez ügyben tartani szándéka, 's mellyet a' Courier következőleg közöl: „Az alsóházban april. 2a és 3a közt éjjel 33 szótöbbséggel elfogadott végzés tudósítása behozatalakor az irlandi egyház-tulajdon mikép alkalmazása iránt John Russel l. tüstént uj végzést fog javaslani, mellynél fogva kötelezze magát a' ház az irlandi tizedekre nézve semmi törvényjavaslatot, semmi rendszabályt nem fogadni el, melly az irlandi egyház-jövedelem fölöslege alkalmazásában el nem ismeri azon elvet, mellyet Russel lord hozott inditványba 's a' ház elfogadott. Ha e' végzés, mint semmi kétség benne, elfogadtatik, és Peel kabinetje 8ig még sem lép le, akkor fölirást javasland a' koronához, mellyben megkéressék a' király, hogy az irlandi egyház világi jövedelmeit az alsóház rendelése alá bocsássa, 's képessé tegye a' házat az imént hozott végzés kivitelére.“ — Párisi legujabb hirek szerint april 9röl, mellyek rendkivüli alkalommal érkeztek, Russel inditványáról az irlandi egyházjövedelem fölöslege alkalmazása iránt a' tudósítás behozása az alsóház april. 6iki ülésében 25 szótöbbséggel fogadtatott el. — Az alsóház 7iki ülésében Russel l. a' fönemlitett végzést csakugyan inditványba hozta, mellynél fogva a' ház arra kötelezze magát, hogy semmi javaslatot az irlandi tizedek iránt tanácskozásba nem veend, melly a' Russel inditványába foglalt elvet a' jövedelem fölöslegének alkalmazása iránt el nem ismeri. E' végzés 27 szótöbbséggel fogadtatott el a' ministerek ellen, és Párisban már 9én következő hirt függesztettek ki a' börzén a' kormány parancsára a' párisi kereskedőséghez: „Paris april. 9. 1835. A' kormány hirét vette ma, hogy az angol ministerium lemondott. A' belminister parancsára: (aláirva) Baudesson de Richebourg, pénzcsarnoki biztos.“ — A' párisi börzén még azon hir is volt kifüggesztve, hogy a' király Grey grófot bizta meg az uj kabinet képzésével. Ugy hitték, hogy sem Grey gr. sem Melbourne l. részt a' kabinetben venni nem fognak, hanem Howich lordot Grey gróf fiját, J. Russel lordot, Littleton és Hobhouse urakat nevezik az uj kabinet tagjainak. — A' Globe april. 9én délután 4 órakor utánirásban mondja: jó kutfőből vesszük imént, hogy Grey gróf a' királynak azon tanácsot adta, hogy Melbourne lordhoz forduljon, és ez, e' pillantásban a' királynál is van.“ —

Következő azon beszéd vége, mellyben sir R. Peel az alsóházban april. 8án a' ministerségről lemondását előadta: „Nem átalom nyilványitani, hogy én semmiféle körülmények közt, a' legnagyobb nehézségek szorultságában sem fogtam volna a' koronának azon tanácsot adni, hogy lemondjon az erkölcsi erő azon gazdag kutfőjéről, melly a' szokás, az elvek, 's az alkotmány mind szellemi mind betüi szoros megtartásában gyökerezik. Biztosan reménylem, hogy ezen elv megtartása legbizonyosabb eszköz nagy veszélyek elháritására. Mert úgy vélekeszem, hogy az alkotmány szelleménél fogva ministeriumnak nem kell a' nyilványos ügyek vitelét tovább kézben tartani, miután az alsóház többsége megfontolva ellene nyilatkozott; minthogy e' meggyőződés mélyen lelkembe van vésve, letettem hivatalomat, noha őszintén sajnálom, hogy kénytelennek láttam magamat a' király szolgálatjáról e' pillantásban lemondani. De ha megfontolom, a' mi mellette 's ellene szól, úgy hiszem: olly ösvényt választottam, mellyen charakteremet mint statusférfi könnyebben föntarthatom, 's az ország javára hasznosabb lehetek, mintha haszontalan törekvésemben a' nyilványos ügyeket olly ellenzéssel szemközt vinni, megátalkodtam volna, ez gátolván eddig is az ügyek menetét.“ — Peel beszédét a' ház minden oldaláról harsogó tetszés szakasztá gyakran félben, melly a' szónok rekesztésével, még miután leült is, több perczig folyvást hangzott (annyira megvoltak leléptével elégülve). Utána fölkelt J. Russel l. 's mondá: „Csak egy szót szándékom mondani az igen tisztes ur javaslatára a' fenforgó ügyek iránt. Teljesen megegyezem vele, mit a' ház elhalasztása és a' zenditési törvény iránt javaslott. Többire, mi az igen tisztes ur nyilatkozását illeti, e' mostani időpont nem helyes, hogy megjegyzést tegyek rájok; én tehát csak annyit mondhatok, hogy egészen az alkotmány szelleme szerint cselekedett.“ A' zenditési törvény azután harmadszor olvastatott föl és elfogadtatott.

Midőn martz. 30án Wellington hg a' felsőházat elhagyá, az utczán nagy népcsoport süvöltve és ordítva fogadá öt. Némellyek még fenyegetőzni is kezdettek, 's Londonderry marquis Rosslyn gróffal 's több peerrel kénytelen volt egy csapat rendőrséget hozni 's a' hget annak segélyével Downing streetbe kisérni. — A' Standard Devonportból azon nem eléggé hihető, de elég hiteles kútfőből eredt hirt közli, hogy Canopus angol hajó, három orosz hajóval, mellyek a' dardanellákon keresztül akarának törni, keményen megütközött; Canopus vitézül viselé ugyan magát, de még is csaknem izre lövetett, 's 28 legényt vesztett holtban. A' Standard azonban az egész előadást nagyon kétli. — Mahon lord azon nyilatkozást tevé az alsóházban, hogy Elliot lord Franczia és Spanyolország egyetértésével mentdon

Carloshoz a' további vérontás meggátlása, és a' polgárháboru bevégzése iránt alkudozni vele. — Bár sükerrel. —

A' Courier april. 14én azt mondá, hogy a' városban szárnyaló hirnél fogva Pechell kapitány brigthoni parliamenttag, helyéről, mint a' királyné lovásza elbocsátatott, mert az irlandi egyházkérdésben az ellenzéssel szavazott. A' Times e' hirt megczáfolá, mondván: föl vagyunk hatalmazva nyilványítani, hogy Pechell kapitány az irlandi egyházkérdésben adott szavazatáért helyéről, mint királyné lovásza, nem bocsátatott el. — Mire a' Courier így felel: „Föl van a' Times hatalmazva tagadni, hogy utólsó pénteken, april 3án Pechell kapitányhoz olly üzenet küldeték, mellynek kifejezései elbocsátást értetének vele? Honnan jött az üzenet, több oknál fogva nem akarjuk megmondani, 's különösen azért is, mert az elbocsátásban meg nem átalkodtak, vagy más szóval, mert azt még most visszahúzták. Adtak e Grey gróf ministeriuma alatt Howe grófnak, a' királyné kamarásának is illy közleményt, midőn az a' reformbill ellen szavazott?

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur april 6ról két kir. rendelést közöl, mellyek elsőjénél fogva Gasparin rhonei megyeispán a' belső osztályban alstatustitoknokká neveztetik ki; 2kiknál fogva pedig helyébe Rivet ur tétetik Rhone megye ispánjává. — Moret ur, kit a' pairszék elnöke Pasquier hivatalosan neveze ki Cavaignac ur védelmére, következőt irt Cavaignachoz: „Egy 2dik ellenmondást olvasok a' Nationalban az ügyvédek kimutatása ellen, kiknek hallgatása, mint Ön mondja, árt ügyöknek. Ezen hivatkozás a' lélekismeretre, egyenes választ kiván; im' az enyim: „Én Önt akaratja ellen soha védelmezni nem fogom. Sőt azt hinném, szabadságát sérteném, ha Öntől meg nem híva tolakodnám fogházába. Azért is ugyanazon lap által felelek Önnek, melly ellenmondását közlé.“ —

A' Tempsban következő figyelemre méltó czikkelyt olvashatni: „A' kamara azon statuspénzek alkalmazásáról fog tanakodni, mellyeket a' ministerium javasol, úgy szinte a' vasutakra szükséges napszámokról. Van egy hatalmas mód és eszköz, mellyet minden balitélet ellenére elég bátorsága legyen megszavazni. Az az, mi ohajtanók, hogy a' nyilványos haszon e' müvére a' seregeket használtatnák. 400,000 főnyi sereggel, férfiui fiatalságunk szinével, azon belátás és bátorság mellett, melly a' mostani nemzedéket kitünteti, az oktatás és fenyíték illy haladása mellett, az egészség föntartására olly derék intézetek birtokában, alig gondolhatni ártalmat vagy akadályt. Svéc a tapasztalást tett e' rendszerben; vannak neki ügyes, bajokban megkeményült, 's dolog által jól fenyítékezett katonáji, 's ezek fölött iszonyu munkáji, óriási emlékei, mellyek mintegy varázs által termettek tartományaiban.“ Igy a' Temps. — A' Tribune 110edszer záratott 's foglaltatott le. — Levelezők Parisból april. 3ról, miután már bizonyos vala, hogy az aprilisi zendülők pöre valóban föl fog a' pairszék előtt vétetni, azt mondják: a' ministerium ez alkalommal nagy katonai erőt akar kifejteni. A' párisvárosi őrizet megkettőztetik, a' nemzeti őrség minden mozdulásra készen tartja magát, mert támadástól fél a' kormány. — Az „ép értelem“ (Bon sens) azt beszéli, hogy Pasquier és Montalivet urak nem rég jelenvoltak az utólsó munkákon Luxembourg belsőjében, 's Montalivet ur azonnal próbát tett a' pörlekedés sükerével. Leülteté a' munkásokat a' vádlottaknak szánt padokra; ő pedig maga az elnökszékbe ült. Miután több kifejezést mondott-el fenszóval, hogy, mint állítá, az épület hangirányos vagy acusticus hatását megkisértse, igy szólt a' munkásokhoz: Keljetek föl, a' törvényszék mindnyájatokat egy hanguan fölment. — Az ügyvédi karfenyiték-tanácsa april. 6án gyülést tartott a' könyvtárban, hogy azon királyi rendelésről tanácskozzék, melly az ügyvédeknek megparancsolja, hogy a' pairszék előtt is (melly csak kivételi törvényszék, és meghatározott törvényes pör folyása nincsen) megjelenjenek a' vádlottakat védeni, 's melly hatalmat adott a' pairszék elnökének, hegy ügyvédeket adjon a' vádlottaknak azok akaratja ellen is, szóval: melly az ügyvédeket a' pairszék törvényhatósága alá helyzi. Az ügyvédi tanács azt határozta, hogy e' rendelés törvénytelen, 's nem kényszerítheti az ügyvédeket, hogy kivételi törvényszék előtt megjelenjenek, mellynek sem hatósága sem pörlése törvényesen mnghatározva nincs. — A' tanács végre azt is nyilványította, hogy azok, kiket az elnök védőknek kinevezett, megjelenni a' pairszék előtt nem tartoznak, 's meg nem jelentőkért sem okot sem mentséget nem szükséges fölhozni, hanem elég csupán vonakodásukat a' törvényszéknél jelenteniök. Azután Dupin Fülöp, Mauguin és Odillon-Barrot urakból biztosság neveztetett ki, melly e' végzést a' tagokkal vélemény 's nem parancs gyanánt közölje. —

Lafitte ur egyezésre lépett a' bankkal Corbier jegyző előtt. A' bank lemond ő fölsége kezességéről, ellenben Lafitte arra kötelezi magát, hogy a' banknak hat millio francot fog kilencz év alatt fizetni. Perigort ur, Lafitte ur előbbi társa 800,000 francot fog abból megfizetni. Lafitte ur ezen hat millio lefizetése után is, mint tudva van, még három millio franc birtokában marad; ide nem számitva számos és nagy követléseket, mel-

lyek e' pillantásban ugyan csekély értéküek, de idővel öregbülhetnek.—

PORTUGÁLIA.

Martz. 30án rendkivüli toldalékban következőleg jelenti az udvari hirlap Leuchtenberg hg. halálát: Auguszt hg. ő kir. magasságát a' hadsereg reményi elől, a' királyné szivétől 's minden igaz portugálinak szeretetétül kora halál ragadá ki élte legszebb virágában; ugyan is ő magassága tegnap délutáni két 's fél óra tájban torokgyuladásban kimult. A' boldogult, ámbár két hónapja sem vala még egészen, hogy Portugáliában kiszállt, már is köz bizodalom és tisztelet tárgya volt a' nép előtt, 's az alkotmányos országlás hivei ugy tekinték őt, mint a' trón és nemzeti szabadság legbiztosb gyámolát. Azonban az isteni gondviselés kiragadá közülünk 's nincs egyéb hátra, mint az örök végzésen megnyugodnunk. Ő fölsége a' királyné kivánja, hogy e' szomoru eset gyászára három hónapig mély, 's ugyanannyi ideig félgyász viseltessék. Ugyan ő fölsége a' jó rend fönmaradása 's keletkezhető zavarok megelőzése miatt, a' boldogult hg. helyébe a' hadsereg fővezéreül ideiglen Terceira hget nevezte ki.—A' Morning-Chronicle levelezője ugyan a' hg. halálárul ezt irja: Mult vasárnap (martz. 22ikén) a' hg. jelenvolt a' lóversenyen Campo-Granden, 's jól érzé magát, más nap vadászni ment szintazon vidor kedvvel és egészséggel, mint előzött nap a' versenyen. Haza térvén vadászatrul, gondatlanságbul még azon izzadtan leveté felső ruháját és mellényét, miből természetesen meghülés következett. Eleinte ezt föl sem vevé, mig a' betegség komolyabbra nem fordult, mi közönséges ezen éghajlat alatt, ha a' meghüléssel nem gondolnak. 27ikén éjjel már gyuladás jelei mutatkoztak 's kevés óra mulva a' betegség veszélyes charaktert ölte föl; azonban az orvosok nem tarták illyesnek, mig nem a' folyvásti rosszabulás következésében 28ikán, midőn már minden orvosi segedelem hasztalannak mutatkozék, szükségesnek láták, hogy a' hg. az utólsó szentségeket fölvegye. Mintegy harmadfél órakor délután a' szenvedő örökre elaludt. Lehetetlen leirni a' királyné 's özvegy császárné fájdalmát e' véletlen halálon; szemtanuk beszélik, hogy jajgatásuk őrültséghez hasonlitott. A' hg. körül volt orvosokat a' nép, mint illy esetekben közönséges, erősen kárhoztatja. Dr. Almeida, egy a' városban elhirült 's valóban nagy tapasztalásu orvos, kit a' hghez csak utólsó óráján hivtak meg, igen roszalá az udv. orvosok által követett gyógymódot. Az özvegy királyné és császárné kérelmére lord Howard de Walden angol követ és dr. Martin Hasting angol lineahajó orvosa mint tanuk jelentek meg a' hg. teste bonczoltatásánál, hogy, mint mondaték, a' népközt már is keringeni kezdett ama hirnek bitangságát, mintha a' hget megétették volna, annál inkább kitüntessék.—A' nép sajnálkozó részvéttel van a' királyné iránt, hogy férjét, kit olly bensőkép szeretett, illy hamar elveszté. Különben, mint mondják, a' hg. azelőtt is gyakran betegeskedett, 's mind e' mellett nem igen ügyelt egészségére; minden nap 's akármi kellemetlen időben kijárni szokott. Politikai tekintetben a' hg elhunyta semmi változást nem okozand,—mert ő, a' mennyire csak lehetett, szemesen kerülte a' statusügyekbe avatkozást; fővezéri hivatalába pedig már van más nevezve, kivel a' nép teljesen megelégszik. A' királyné különben is nagy bizodalommal van mind Carvalho mind Freire urak iránt, Palmella hget pedig igen tiszteli; nem hihető tehát, hogy akár kormányban akár statuselvekben a' mondott urak szempontitul eltávozzék.

SPANYOLORSZÁG.

A' Sentinelle következő carlista tudósitást közöl Navarra szélérül martz. 31kérül: Zumalacarreguy martz. 28ikán 8 zászlóaljjal Estella körül állott, midőn Ocannának a' tartalék-sereggel megérkeztét hirül vevé; ő tehát azonnal alkalmat keresett, hogy vele kiköthessen; azonban Ocanna két nap egymásután mozdulatlan megmaradt állásában 's Zumalacarreguynak lehetetlen volt vele ütközetbe ereszkedni. 29ikén értésére esett a' carlista fővezérnek, hogy Aldama, egy az éjszaki sereghez csak most érkezett uj general, a' valenciai csapatokkal 's néhány század ujoncz katonával feléje közelget; azonnal az érkezők ellen indult tehát 's Aoiznál találkozván velük, nyomban megtámadá őket. Reggeli 10 órától egész délutáni 3 óráig tartott a' harczolás, mig [illegible]. Zumalacarreguyhoz egy navarrai uj zászlóaljsegedelmül érkezvén, ez által a' győzödelem egészen részére fordult. Carlistai jelentések szerint a' királynéiak ez ütközetben 300 embert vesztettek, Zumalacarreguy csak 43at. — Hirlelik, hogy Mina parancsára a' losarcosi volt parancsnok don Juan Leon, ki 22ike éjjelén kijelölt hadi állását elhagyá 's Lodosába ment, meglövetett volna.—Egy más szinte carlista levelező, ki tudósitásában a' királynéiak veszteségét a' 29iki ütközetben 767 főre teszi, levelét illy szavakkal rekeszti: „Kiki látja ebbül, hogy a' győzödelem mindenütt, hol Mina személyesen jelen nincs, mindig a' carlistáké. Minthogy pedig Mina csak akkor mutatja magát, midőn pénzszállitást kell védeni, igen természetes, hogy a' királynéiak soha semmit sem nyernek."

PERSIA.

A' Morning-Herald Taurisból költ levelet közöl egyikéről a' most Persiában levő angol tisz-

teknek. Ez, miután utjok viszontagságit elbeszélte az egészségtelen mocsáros országban, mellyen valamennyi angol tiszt és altiszt megbetegült, igy folytatja előadását: „Teheranba léptünkkor elbámultunk a' persa ezred katonás tekintetén 's jeles rendin. A' világon egy sereg sem mutatkozhatott volna olly hosszas és bajos ut után hasonló alakban. Erre én elkészülve nem voltam, mert ama' sok hazugság, mellyet Persiáról hiresztelnek, kétségbe vonta előttem mind annak igazságát, mit a' megholt Abbas Mirza seregéről mondottak vagy irtak. — Jelen voltam, midőn Mohammed-Mirzát nagyatyja székörökösének nevezé ki. Az öreg ez alkalommal annyi erőt és elszántságot fejtett ki, mennyit tőle alig lehete várni. Számos rokonai 's a' hgek száz anyjai körülsereglék őt, 's zaklaták, ostromlák; de ő férfiasan ellenszegült haszonlesö kérelmeiknek, 's állhatatosan megmaradt szándékában t. i. a' megholt koronaherczeg legidősb fiját utódjának kinevezés mellett. Futteh Ali schah több alkalommal állította, hogy éjjelenként megholt bátyjával, Aga Mohammed Channal beszélgetni szokott 's ekkor nagybátyja komolyan meghagyá neki, hogy unokáját nevezze ki székörökösének, kit ő segítend mint Futteh Alit segítette. Ezt a' persák erősen hiszik 's ennek kivánt hatása is volt. Azonban Mohammed külseje is kedvezöleg ajánlja őt; arczulatja nyilt, 's olly szabadlelkü egyenességgel bir egész alakja, millyel a' többi hg egyik sem. Charaktere még szűz azon utálatos, természetlen gonoszságoktól, mellyeknek rokonai kivétel nélkül hódolnak. De sok nehezséggel kell küzdenie; mert kincstára üres, seregeinek öt éves bérrel tartozik. Mohammed már több izben adá személybeli rettenhetlensége bizonyságát. — Következő egy példája annak: Szék-foglalta után kevés nappal nyugtalanságok ütöttek ki Teheranban, hol néhány egyedáros gabonát vett össze, hogy árát fölrugtassa 's drágaságot támasszon, mielőtt uj buzát hozhatnak elegendő mennyiségben. E' miatt a' sütők a' népet nem láthaták el kenyérrel, 's a' nép fölzendült, melly alkalommal főleg egy bizonyos Mollah a' pórságot mindenféle erőszakra ügyekezék ingerleni. E' Mollah egész a' fejdelemig hatott, 's olly igen garázdálkodott, hogy őt is megbántotta személyesen. Mohammed minden kitelhetőt elkövetett, hogy a' pillantás szükségit enyhítse, 's a' népnek saját magtárait nyittatá meg; de a' Mollah megfojtásra itéltetett, 's holtteste egy táblával a' mellén, mellyen vétke vala megnevezve, nyilványos helyre tétetett ki. —

NÉMETORSZÁG.

A' kasseli ujság april. 6ról herczegi rendelést közöl ugyanazon napról, melly az imént összegyült hesseni országgyülést, minthogy az a' választó herczeg kivánatinak meg nem felelt 's akaratját nem teljesité, ismét fölloszlatja. A' vitás kérdés a' mult országgyülés feloszlatása volt. A' rendek t. i. azon módot, mellyel a' herczeg az országgyülést elbocsátá, nem találák helyesnek, a' választó herczeg pedig az utólsó fölloszlató rendelésben azt adja tudtokul, hogy az országgyülést fölloszlató rendelést ezentúl is csak úgy fogja tenni, mint az előbbit, 's azt a' tüstént következett fölloszlatással csakugyan megis tette. — Azonban mielőtt fölloszlatott volna, több fölvilágitást kivántak a' rendek némi rendetlenségekről, mellyek Bockenheimban történtek az ott tanyázó porosz katonaság viselete miatt, ez alkalommal olly kifejezések is hallattak, mellyek a' porosz követséget Kasselben arra birták, hogy külön tudósitást küldjön azok iránt Berlinbe. Később a' kormány megbiztából az országgyülési biztos olly nyilatkozást teve a' rendek előtt, hogy a' kérdéses fölvilágitás amaz említett bockenheimi rendetlenségek ügyében nemcsak megtagadtatik, de egyszersmind komolyan roszaltatnak a' vita közben hallott kifejezések. E' nyilatkozás nagy megindulást okozott a' rendek közt, különösen a' belőle következett dorgálás végett, 's ellenmondást készültek tenni.

A' badeni országgyülésben april. 7én következő inditványokat jelentettek: Rotteck ur jelenté, hogy ő a' husvétutáni ülések egyikében inditványt teend, a' badeni constitutionak alkotmányszerü uton leendő kiegészitésére és biztositására. Welcker követ jelenté, hogy ő inditványt teend a' magas kamara által hozandó végzések iránt a' sajtószabadság alkotmányszerü joga ügyében. —

April 8án halt meg Tegel mezei lakán Berlin mellett rövid betegség után Humboldt-Vilmos Károly báró, porosz titkos statusminister és a' nagy természetbuvár Humboldt Sándor b. testvére. Az elhunyt is igen nagy tudományú férfi volt. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára aprilis 21kén 1835:			
Bécs aprilis 17ikén középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerü	csekély
Status 5 pC. kötel.	102 2/3 2/2	Tisztabuza	—	—	—
„ 4 pC.	96 1/8	Kétszeres	—	—	—
„ 1820ki kölcs.	120 3/4	Rozs	103 1/3	100	—
„ 1821ki „	139 1/1 5/6	Árpa	—	—	—
1834ki statuskölcs.	594 1/8	Zab	76 2/3	73 1/3	—
Kam.— pC. kötel.	63 1/2	Köles	—	—	—
Bankrészvény	1340 1/2	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	106 2/3	—	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

33. szám — Pest, szombat aprilis 25kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (föls. királyunk születés-napja; Pulszky Károly †.; különféle.) Ausztria (simmeringi lóverseny). Anglia (folytatása O'Connell beszédének; még uj ministerium nincs.) Francziaország (ügyvédi karok nyilatkozásai; az amerikai követelés vitája 's Fitz James beszéde; Palais-Royal lakosai; hirek Algierből.) Spanyolország (zavargás Malagában és Saragosában; hirek Madritbul és táborbul.) Portugália (kamarai viták.) Amerika. Olaszország (ház-szakadás; Vezuv kitörése.) Schweiz. Németország. Belgium. Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Ő cs. kir. felségének születésnapja az épen akkoron esett husvét-vasárnap miatt, Pesten és Budán a' következett husvét hétfőn ünnepelteték meg. — Az uralkodó gyász miatt elmaradtak ugyan a' különben szokott külső örömjelek 's katonai tisztelkedések, azonban az egyházi ünneplés mind a' két város templomaiban annál közösebb buzgósággal 's fényes szertartással ment végbe. A' várbeli pleb. főtemplomban Budán, hol mélt. Ocskay Antal báczi püspök 's helytartósági tanácsnok ur szolgálta el a' teljes szertartásu nagy misét, jelen voltak a' nm. magy. kir. Helytartótanács, valamint a' m. k. udv. Kamara tagjai, a' hadi főkormány és kamarai főtisztikar, a' ns. város külső és belső tanácsa 's nagy számu ajtatos hivek. Pesten az ünnepi szertartást a' belsővárosi pleb. templomban Dercsik János apát, — a' kir. egyetemi egyházban pedig m. Sztankovics János bosoni püspök 's helytartósági tanácsnok uu. végzék. Előzött estve a' pesti szinházban hangászati akademia tartatván, legelőször is az ünnep alkalmára szerzett uj német népdal énekelteték el az ismeretes „Gott erhalte" hangjain, és számos példányban nyomtatva is osztogattaték. — A' szomszéd Váczon jótettel is emlékesiték ez ünnepet. Gáspárik Kázmér székesegyházi örkánonok ur valamint már ezelőtt több év alatt 's az idén a' bold. fölség születésnapján, ugy most is országló föls. királyunk születés-napján a' helybeli katona-nevelő intézet kormányánál száz pengő frtot tett le tőkealapitványul: hogy annak kamatja jutalomdijul évenként azon növendéknek adassék, ki a' vallási tudományban szembetünőleg előhaladván magát egyszersmind szelid erkölcse 's engedelmessége által a' többiek fölött megkülönbözteti. — Hasonlón Zágrábban Alagovics Sándor megyés püspök ő excja Bentheim hg. gyalog ezrede első zászlóaljának 130, — Radoszevics b. gyalog ezrede Iső zászlóaljának pedig 80 pengő frtot vala szives ajándékozni, hogy a' nevezett zászlóaljak legénysége fölséges Urunk születés-napján ő fölségének állandó egészségeért poharat üritsen.—

Bold. I. Ferencz ő cs. kir. fölsége januar. 24iki legfensőbb határozata szerint, cs. kamarás, magy. kir. udv. kanczellariai tanácsnok, Szabolcs megyei főispán 's a' magyar tudományos Akademia elnöke gróf Teleki Józsefnek a' bajor kir. tudom. Akademiától küldött tiszt. tagi oklevél elfogadhatását kegyelmesen megengedni méltóztatott.

Ő cs. kir. fölsége a' szomolnoki kir. főhivatal pénztári ügyelőjét Schwarzel Ferenczet nyugalmazni méltóztatott.

Cselfalvai és Lyubóczi ifj. Pulszky Károly úr, a' jeles Szász-Erneszti herczegi házrend vitéze, 's fens. Szász-Coburg-Gothai fejedelmi herczeg Ferdinand úr ő magassága jogai — 's uradalmainak teljes hatalmu főkormányzója, több t. ns vármegye táblabirája 's a' t. f. april. 16án Bécsben élete 37ik évében rövid láz után kimult. A' fáradhatlan munkásságu, 's ritka ügyességü, főtisztnek vesztét a' fenséges herczegi ház mélyen fájlalja, — számos baráti pedig, atyafiai, kormánya alatt volt uradalmi tisztviselők, 's a' herczegi számos alattvalók épszivü barátot, és szilárd igazságu, emberszerető főtisztet méltán áldnak és siratnak. — A' herczegi magyar hat urodalomnak virágzó állapotja, a' jobbágyok jólléte, 's a' tót ajkuak között nemzeti nyelvünknek szapora terjedése a' dicsőültnek érdemeit eléggé mutatják.

Különféle. Pestbuda vidékérül a' tél 's tavasz eddigi nagy szárazsága után, ha valahára esőrül tudósitjuk olvasóinkat, valóban ujságot irunk. E' jóltevő ujság vidékünken nagyszombaton kezdett először bő cseppekben hullani 's azóta jobbára esik vagy, ha sokalni kezdi magát, legalább közben közben szemzik. Mint Pozsonybul irják, az ottani vidéken 17ikén indult meg az eső, de téli időszint hozva magával. Nálunk a' budai hegyeken 20ika reggelén szinte mutatkozott holmi hószin, de minthogy a' sikon becsületes eső esik, ollyan a' minő kell, ő hegységök kedviért örömest nem panaszkodunk, valamint nem zugolódtak azok, kik husvét hétfőjén pestbudai népszokás és tetszékeny idő miatt a' vén Gellérthegyre fölcsalatván, ott az eső által illően megöntöztettek. Szathmárban valamint Temesben és szomszéd vidékeiken, mondják, már april elején jó esők jártak, mi gazdáink csüggedt reményit még föltavaszithatja. — Pesten jánuariusban az elhaltak száma 294, februariusban 332, 's martziusban 413 volt, vagy is összesen egy évnegyed alatt 1039.

AUSZTRIA.

SIMMERINGI LÓVERSENY.

Az idei simmeringi lóverseny e' f. h. 22 délben 12 órakor kezdődött 's következőleg ment végbe:

1. Maidenstakes (még soha nem nyert lovak tételversenye), 30 aranyból álló díj. Teher: 3e 68 ft. — 4e 94 ft. — 5e 101 ft. — Félvér 3fonttal kevesbet. — Belföldi lovakra, mellyek 6 esztendősnél nem idősbek, és sem a' simmeringi sem pesti téren díjt vagy fogadást még nem nyertek. $1\frac{1}{2}$ ang. mf.

Bejelentve volt 6 ló. Első 's így nyertes lett Hunyady Józs. gr. 4e barna ménje Figaro Sharpshooter és Starch csikaja. — Második ugyanannak 4e barna kanczája Caroline, Splinterbar és Thamar csikaja.

2. A' megujított Biel-tételek (Bielstakes) Anglián kivül született minden lóra $1\frac{1}{4}$ ang. mf. 3e 95 ft. — 4e 106 ft. — 5e 111 ft. — 6e 115 ft. Kancza 3fonttal kevesbet. Bejelentve volt 6 ló. — Első 's így nyertes lett Hunyady Józs. gr. 6e sárga ménje Gildroy, Ariel és Arethusa csikaja. — Második Széchenyi Ist. gr. 4e barna ménje Ronda, Diamond és Margery csikaja. — Harmadik Liechtenstein Aloiz hg. által nevezve Esterházy Mih. grófnak 3e barna kanczája Bielia Gaberluncie és Blaking csikaja. — Ronda megsántult.

3. Tételverseny 3 éves lovakra. $\frac{3}{4}$ ang. mf. Bejelentve volt 4 ló. — Első 's így nyertes lett Festetics Mikl. gr. sárga kanczája Grisette, Figaro es Goshawk testvérének csikaja 98 ft. — Második: Nadasdy Tamás gr. szürke kanczája Miss Walton Privateer és Miss Fanny csikaja, 93 fonttal.

4. Különverseny. $\frac{3}{4}$ ang. mf. Első: Hunyady Józs. gr. 3e szürke ménje Osman, Privateer és Mizar csikaja. 90 ft. — Második: Festetics Mikl. gr. 3e barna kanczája Mery, Murphy és Mery csikaja. 88 ft.

ANGLIA.

(Folytatása O' Connell beszédének az irlandi egyház-kérdés fölött) Miután O' Connell ur előadta, mikép változott meg a' nép-szám idomzata a' vallásra nézve, 's hogy némelly megyékben, hol 1731ben a' katholikusok úgy állottak a' protestansokhoz mint 12:1 hez; most ezen arány úgy áll, mint 52:1 hez; igy, folytatá tovább: „Levelet kaptam egy helységből, hol Manners ur a' protestans lelkész, 's hol 4011 katholikus közt csak három protestans van. E' protestans lelkész 1500 font sterlinget (15,000 pengő forintot) húz évenként. (halljuk! halljuk!) Én ezt magától a' tisztes Youngtól, az egyházkör lelkészétől tudom. (Oh! oh! a' ministeri padokon; halljuk! az ellenzés padjain). Ő részletes névjegyzéket küldött hozzám, 's hozzá adá, hogy nem létezhet jobb ember Manners urnál. Ő soha, se katonaság se rendőrség után nem küldött a' tizedbehajtás végett. De a' tizedpénzeket már két év óta nem fizették meg neki. (kaczaj és tetszés) Noha a' tisztes urat igen kedvelik, a' rendszer még is olly gyülöletes, hogy egy shillinget sem kapott. Irland vitéz főtitoknoka kimondotta szándékát, és senki sem fogja nyiltságát kétségbe hozni. De mit használ nekünk e' szándék, ha az egész irlandi kormányt, 's a' vitéz főtitoknokot magát is kizárólag a' protestans túlnyomó párt veszi körül, melly vallást hord ajkain, gyülölséget szivében, és kegyetlenséget elméjében (tetszés az ellenző félen, zajos kitörés a' toryk közt). Kétlitek? Kérdezzétek Irland történetkönyvét; három század tanubizonyságot tesz szavaim mellett, 's most az a' kérdés: ismét e' pártot akarja e a' ministerség a' kormány szoptató dajkájává 's fülbesugójává tenni? Valamit tenni kell Irlandért. A' ministerek magok megvallják, hogy ama' 23000 főből álló sereget tovább ez országban nem tarthatják, 's általok a' tizedet be nem hajthatják anélkül, hogy legborzasztóbb jelenéseket okozzanak. Arra szólítják föl tehát az angol népet, hogy egy millió font sterlinget fizessen, 's még egy milliót Irland rosz kormányozására! Azt mondják, az irlandi egyházjövedelem fölöslege igen csekély; meglehet, de az elv nagy, (csattogó tetszés) és teljes kiterjedésében kell azt alkalmazni (halljuk! halljuk! a' ministeriek.) Ó! jól tudom én, ti attól féltek, hogy a' katholicismus erőre kap Irlandban, ha megeresztitek az ideget. Az irlandi katholikusok a' zendülés óta háromszor kerítették a' hatalmat kezökre, és a' protestansokat soha nem üldözték.— Midőn Mária királyné urasága alatt üldözések pusztíták Angliát, 's Bristolban és Londonban vesztőpadok és máglyák állíttattak föl, akkor a' katholikus testület Dublinban, — be nem hasonlított protestans utódjához! — 70 lakházat építtetett a' Bristolból megfutott angol protestansok számára, másfél évig ótalmazta, táplálta és ruházta őket, mig a' halál megszabadította az országot a' vérengző királynétól. (nagy tetszés) Csufolva mutattak Belgiumra. Hát nem tudják, hogy a' protestansok ott szintazon jogokkal élnek, mint a' katholikusok, 's hogy a' kamarák a' benülő katholikus lelkészek hozzá járultokkal csak néhány hét előtt ajánlottak nagy pénzsummákat az angol egyház támogatására Brüsselben. Azt fogják mondani: én az unio-fölbontást sürgetem. Igen is ohajtom, de mi által hiszitek, hogy más gondolatra fogtok birni? Tán azzal, ha hazámtól megtagadjátok a' jogot? Én kész vagyok fölhagyni e' kérdéssel, ha Irlanddal igazságosan bántok. Az idő kedvez; minden kezet nyujt; ne ingereljétek a' népet az által, hogy ismét eltaszítjátok magatoktól, a' bosszúi vad jog kiszolgáltatására! A' katholikusok semmit sem kivánnak egyházukra nézve. Mi kérünk benneteket: segélljétek a' nép-nevelést. Ti e' népet tudatlannak, vadultnak mondjátok. Jól van, adjatok hát neki nevelést, ne taszítsátok ismét segély nélkül nyomoruságba. Álljatok

az inditványra és a' vallás részrehajlatlan próbára fog tétetni, mellyet magatok is kivántok; ha megtagadjátok, felszólítást bocsátok Irlandba.

Egy londoni levelező azt mondja, hogy midőn april 8án Sir R. Peel az alsóházban a' ministerium leléptét nyilványította, a' parliament körül összegyült népsokaság meghallván, a' mi történt, a' házból kilépő ministert dörgő tetszéssel fogadta, és folyvást tartó kiáltások közt a' belministerség lakáig kisérte. — Az uj minister-kinevezésekről semmit sem mondhatni, mert valamennyi szállongó hir bizonytalan. Annyit elhihetni, hogy szabadelmü kormány fog a' voltnak helyébe lépni, 's ez megnyugtathat. A' német ujságok külön levelezői igen félnek a' következésektől, nehogy igen is szabadelmü legyen a' jövendő kormány. Némellyek már azt is rebesgetik, hogy mihelyt az irlandi egyház ügye renden lesz, Stanley és Graham fognak a' kabinetbe meghivatni, hogy mérséklett elvek szerint vigyék a' kormányt, mellyet veszélytől féltenek a' szabadelmüek kezei közt. —

Egy levelező Londonból azt mondja, hogy az angol telekbirtokosak Irlandban, ha átveszik a' tizedadás kötelességét, az egész tizedet kénytelenek lesznek a' telekbérbe tudni, 's áldozatot semmi esetre nem tehetnek, mert nagy részint úgy el vannak süllyedve adósságokba, hogy e' terhet magokra nem vállalhatják. — E' levelező attól tart, mit Peel is ok gyanánt hozott föl Russel indítványa ellen, hogy tudnillik a' katholikusok nem fognak az eddigi engedvényekkel megelégülni, hanem ezeknél is tovább menni.

A' legujabb hirek Londonból april 11ről még semmi bizonyost nem mondanak az uj ministeri kinevezésekről. Galignani Messengere magányos levelezői után azt hirli, hogy mind Grey gróf mind Melbourne lord igen kivánták, állana be Sir R. Peel is a' kabinetbe, mit a' király szives örömest megengedett, 's azonnal Peel után küldött. De Sir R. Peel csak a' király magányos titoknokával beszélt, 's a' királynál megjelenés alul fölmentetni kéré magát. Ennél fogva Peel a' királlyal nem beszélt. — A' Standard 11én azt emliti, hogy akárkire van bizva az uj kabinet-képezés, fő személy Grey gróf; 's a' legnagyobb nehézség abban áll, hogy Grey gróf határozottan nem akar O'Connell kivánatinak engedni. — A' Morning-Chronicle aggódását fejezi ki az iránt, hogy a' toryk olly helyeken is, hol legkisebb kilátás sincsen a' parliament-ülés megürülésére, még is választási készületeket tesznek, 's az által mintegy azon reményöket mutatják, hogy majd nem soká ismét kezökre kerítendik a' kormány-hatalmat. A' Morning-Chronicle fölszólitja ezután a' reformereket, hogy talpon legyenek 's el ne felejtsék, mi ravasz ellenséggel van dolguk. Öst. Beob. — April 11én reggel kelt egybe John Russel lord Ribblesdale ladyvel Londonban. Az uj házaspár azonnal Woburn-Abbeybe utazott, hogy ott üljék meg házasságuk első napjait.

FRANCZIAORSZÁG.

Serrurier ur franczia követ az éjszakamerikai egyesült statusoknál, kit, mint tudva van, a' franczia kormány visszahúlt, Albany rakhajón april 9én Havreban megérkezett. — A' roueni ügyvéd-kar april. 6án közgyülést tartatott, és a' párisihoz hasonló okoknál fogva hasonló ellenmondásba egyezett meg, Persil ur rendelése ellen, melly az ügyvédeknek kötelességül teszi hivatalból a' pairszék előtt is (mint kivételi törvényszék előtt) megjelenést. — Nem különben a' nantesi ügyvéd-kar is kikelt az ügyvédeket törvénytelenül megszorító királyi rendelés ellen. — Azonban a' királyi főügyvéd a' párisi főtörvényszéknél megkereste az egész egybegyült törvényszéket, hogy a' párisi ügyvéd-kar biztossága nyilatkozását a' pairszék előtt hivatalosan semmisítse meg, 's e' végzését a' korlátok előtt Dupin urnak az ügyvédi kar képviselőjének adja tudtára. A' Temps e' hirhez még azt adja, hogy Dupin Fülöp ur az ügyvédi kar elnöke april. 9én a' főügyvéd által a' törvényszék korláti elé idéztetett hétfőre, hogy a' feljebb említett megsemmisitést meghallja. Ugyanezen rendszabály érendi a' roueni ügyvédi kar ellenmondó nyilatkozását is. — A' Quotidienne azt beszéli: május elsőjén nem fognak szemlét tartani a' nemzeti őrség fölött, mert kérelmektől tartanak a' közbocsánat részére. —

Az amerikai követelés vitája már april 9én megkezdődött a' követházban. Első, ki szólott, Fitz James ur volt, 's a' javaslat ellen nyilatkozott, állitván, hogy Amerika úgy is sokat nyert, ellenben Francziaország a' restauratio alatt úgy is sokat szenvedett; de megtámadá az adósság mennyiségét is, meg nem foghatván: mikép ajánlhatott az 1830iki kormány 25 milliót, holott a' restauratio csak 15öt igért. E' beszédre Thiers felelt, azt válaszolva, hogy a' restauratio azért ajánlott csak 15 milliót, mert fizetni nem akart. April. 10én folytatták a' vitát, és Lafayette György azt mondá, hogy noha melegen ragaszkodott atyja az egyesült statusokhoz, még is soha nem fogta volna megengedni, hogy igy boszontsák és bántsák a' szép nemes juliusi kormányt. Rájok Broglie ur következett, ki az egész adósságot 30 millióra becsülte, és minthogy Fitz James ur Napoleon császár véleményére hivatkozott, ki azt mindig az irományok szélére szokta volt irni, felhoza Broglie ur egy irományt, melly-

nek szélén 1800ból következő jegyzet vala olvasható — mély csend és figyelem alatt olvasván azt föl: „Kérem Talleyrand polgárt, adjon nekem tudósitást az ide mellékelt jegyzékekről 's különösen az elsőről. Nincs tehetlenségről szó; ha adósak vagyunk, fizetnünk kell.“ (Megindulás. A' követek elhagyják helyeiket 's Napoleon aláirását akarják látni). Bignon ur Napoleon nézetén van, 's azt mondja: igen is fizetnünk kell, ha adósak vagyunk; de a' nehézség a' követelt adósság mennyiségében van. 'S nagyon csudálkozik, hogy a' ministerium az éjszakamerikai elnök sértő küldeménye után előterjeszthető a' törvényjavaslatot, ha még olly világos lenne is az adósság. Öst. Beob.

Fitz James ur april. 9én az amerikai követelés tárgyában következőleg végzé beszédét: Már eleinte nyilványítottam, hogy a' küldemény őszinteségét soha nem hittem, olly értelemben tudnillik, melly szerint lehetségesnek tartsam, hogy az amerikai respublica elnökének fejében támadt. Bármint igaz is az, mit a' mostani elnök heves charakteréről mondanak, de soha kormányfő annyira nem áldozott volna szeszélyének olly országban, hol a' felelősség jelent valamit, ha e' felelőssége födözve 's biztosítva nem lett volna. Még a' charakter hevessége sem magyarázhatja meg azon mély tudatlanságot, melly a' küldeményben az iránt mutatkozik, mit respublica elnökének leginkább tudni kellene, úgymint a' képviselői kormány-forma iránt. Nem, Jackson soha nem gondolhatta, se nem mondhatta, „hogy a' franczia nemzet szava ünnepélyesen le van kötve,“ olly egyezés által, mellyet a' törvényhozás még meg nem erősite. Illy tudatlanságot alkotmányos elvekben csak bőszültségből mondhatni; pedig a' szemtelen küldemény első gondolatját nem mondhatjuk bőszültségben eredettnek. Hol támadhatott tehát e' gondolat másutt, mint már említettem, azon egyetértésben, mellyet ügyesség remekének tekintenek mostan? 'S ha ez úgy van, vádolhatjuk azon kormányt, melly illyen eszközökhez nyúl. Csak november hónapban komorulnak el a' homlokok; a' vihar fenyegető lesz, és a' dörgő küldemény a' congressusba sujtatik, hogy várt sikere legyen. Panaszoljuk különösen Franciaországot, mellynek nagyságát és méltóságát olly annyira félre kellett ismérni. Ne felejtsünk el egy emlékezetes körülményt; ha valamelly erőszakos, heves férfi charaktere ingerléseinek enged, ez azon pillantásban történik, mellyben hirét veszi azon eseménynek, melly által sértve hiszi magát. De ez alkalommal nem így vala: hét hónap multával gondolta el az elnök, hogy haragra kell lobbannia. 'S millyen lehetett tehát azon egyetértés? Tán azt mondották az elnöknek: Fenyegessetek bennünket, (félbenszakasztás), adjatok ürügyet, hogy félénkeknek mutathassuk magunkat? Tán azt merészlették neki mondani: Fenyegess! Franciaország félni fog. (A' centrumban: rendre!); 's mi ministerek, mi franciák, azzal fogunk foglalkozni, hogy terjesszük a' félelmet. (morgás a' centrumban) Legyetek merészkedők, ha akartok; mondjátok például: hogy mi „a' szent, a' nemzeti szó és becsület iránt tartozó tiszteletet, melly mindig kitünteté a' franczia charaktert“ — elhibáztuk; legyetek meggyőződve, hogy mi nem fogunk felindulni, 's hogy mint jámbor emberek alázatosan fogunk felelni; ekkor megkapjuk majd millióinkat, 's ha véletlenül a' congressus azon rendszabályokat, mellyeket ti javasoltok, elfogadná 's végre háboru kerekednék belőle, no 's! Mindig számolhattok a' 25 millióra 's hogy készületeket megfizetik Franciaország ellen (Élénk félbenszakasztás a' centrumban. Jobbról: Igen jól!) E' hiedelem felbőszit titeket Uraim! könnyen megfogom, magam sem mondhatám hideg vérrel. De nézzétek, mikép felelt meg amaz ország belsőjében minden az adott jelszónak. Alig érkezett meg a' küldemény, megdördül a' lárma-álgyu, a' ministeri ujságok fölriadnak, melly révhelyeinkről visszahangzék, az ijedelem elterjed, és száz barátságos organum ismétli: „Mi szerencsétlenség e' boldogtalan szavazás! mi kárt szenvedhet általa a' kereskedés!“ A' kereskedés természetesen megfélemlik, 's ime a' panasz és jajkiáltás özönnel hat felénk. Nem mentek e annyira, hogy még Lyon várost is megszólaltatták! Hiszen ismerjük a' ministerek azon gyöngéd érzékeny gondoskodását, mellyel Lyon városát ápolák, melly még sokáig élénk és mélyen érzett hálával fog emlékezni, mit kereskedésiért tettek. Nyugodjék meg a' kereskedő világ! nem lesz háborunk. De ne legyen ugy, tegyük föl, ellenséges rendszabályokhoz fognak nyulni. 'S Franciaország valóban a' csekélység azon lépcsőjére sülyedt volna már alá a' világ népei közt, hogy boszontatnia, fenyegetőzést, sőt kivont kardot kell látnia, hogy azonnal kötelezettnek tartsa magát a' meggörnyedésre, 's milliókat adózzék minden kincsvágyónak, kik azokat kivánni találnák. Arra szólitanak föl bennünket, hogy engedelmeskedjünk, és kedvező szavazattal mintegy buzdító jutalmat tegyünk a' gyalázatra. 'S mi vagyunk azok, Franciaország gyermekei, megtisztelve választása által, mi képviselői, kiket arra biznak meg, hogy nemes homlokára illy gyalázat-bélyeget süssünk! Ah! minden csep régi franczia vér, melly bennem buzog, fölháborodik e' gondolatra. (Igen jól!) Miért nem tanultak a' ministerek e' négy év alatt, mellyben olly szoros barátságot kötöttek Angliával, hazafiságot 's

tiszteletet meríteni onnét a' nemzeti méltóság iránt! — E' néptől, melly bizonyára nem veszi egykedvüleg érdekeit, megtanulhatták volna, hogy az ország becsülete első és legszentebb minden nemü érdek közt. Legyen! Merem bizonyítani, hogy Angliában e' kérdés, melly most elfoglal bennünket, legkisebb aggódásra sem adna okot; reszketni fogna azon minister, 's hatalma tetőjéről a' nyilványos megvetés legalsóbb lépcsőjére bukni, ki bátorkodnék illyen törvényjavaslatot azon angol parliament elé terjeszteni, melly előtt egykor ama' béna matróz megjelent, 's kitárt mellén sebeit mutatva, csak ezen egyszerü szavakat mondá: „Miután a' spanyolok ütlegekkel 's lealázásokkal tetéztenek, azt mondották, készülnék halálra; erre lelkemet Istennek, boszúmat hazámnak ajánlám.“ 'S azonnal megzendült a' hadkiáltás a' három ország egyik szélétül a' másikig, 's a' háboru minden további tanácskozás nélkül elhatároztaték. (mély megindulás.) Uraim! én e' pillantásban nem kiáltom ki a' háborut, Isten mentsen! Jobban ismerem országom ohajtásait és szükségeit. Nem a' pártszellem szól Önökhez (a' centrumban: Igen! igen! balról: Hallgassatok!) Azon fájdalmakat és emlékezéseket, a' mellyek éltemet mérgezik, keblembe zártam el, 's azt mondottam hozzájok: hallgassatok! az ország érdeke és becsülete parancsolják azt e' pillantásban. (Igen jól! Igen jól!) Jó franczia az, ki társaihoz fordul 's azt mondja hozzájok: Lépjünk valahára ismét méltóságunkba vissza mint francziák. (Élénk mozgás.) Gondoljuk meg, mik vagyunk, vagy inkább gondoljuk meg, mire méltó a' haza, mellyhez tartoznunk szerencsénk! Francziaország nem akar háborút, nem akarhat; de Francziaország a' háborutól soha nem fog félni; ne mondhassák soha, hogy Francziaországot megijesztették. (Igen jól!) Nem, Francziaország épen nem akar háborut 's nem is lesz háborúja; de mindig ereje és méltósága érzetében fog maradni, 's a' nemes, büszke tartást megőrzeni, mellyet elhagynia nem szabad, magasan fogja fentartani homlokát, egyik kezét hü fegyverére, a' másikat dicsősége számtalan emlékire támasztva, mindig készen ellenébe sietni a' háborunak, akármelly oldalról jöjön a' megsértés. (Igen jól!) O! szép hazám! Igy vélekszem én rólad. Jaj azon gyermekednek, ki nem egyértelmü velem. Én azt javaslom, függesztessék föl minden tanácskozás, 's halasztassék el a' kérdés mindaddig, mig az amerikai kormány által egyenesen e' végből küldetendő követ illő elégtételt adand Francziaországnak. Én félrevetem a' javaslatot, mint a' leglealázóbbat, melly valaha a' franczia kamara elibe terjesztetett.“ —

Algierből Párisban aggasztó hirek szárnyalnak. A' sereg már öt nap óta úton van az arábok ellen. Megesküttek, hogy megfogják őket büntetni 's eltörleni, azért is az egész algieri őrizetnek ki kelle állani, 's helyette a' parti őrség pattantyusága fogja a' szolgálatot tenni. Ezen intézetek sikere az volt, hogy az arábokat sem el nem érhették, sem nem zárhatták el 's a' franczia sereg sok fáradság 's baj után mintegy 30 sérültel tért vissza. Ez volt a' küldemény minden sikere. A' franczia katonaság nyomoru tartatása sok örömükre szolgál a' benszülötteknek, kik folyvást szemtelenebbekké válni kezdenek. A' Gazette de France ismétli e' hireket, 's azt mondja, hogy a' kamarában beszélték, mikép az arábok a' douerai tábort ostrommal támadták meg, és a' franczia seregek hadiszer' hijányában alig tudtak ellenállani. Rapatel general megsebesült. Későbbi hirek jelentik, hogy a' seregek Algierban be vannak rekesztve, 's nem is mocczanhatnak. A' Journal du Commerce kikel a' ministerek ellen, hogy meg nem mondják: mennyi való e' tudósításokból; a' bizonytalanság ugymond igen igen gyötrő, csak azért is, mert sok franczia családnak fija van Algierban.

Párisban a' Palays royal azon lakosai, kik a' nemzeti őrséghez tartoznak, a' fő tábornoktesthez járultak azon nyilatkozással, hogy az utóbbi hónapokban történt számos lopás következésiben 's mert a' bátorsági rendőrség elégtelennek látszik, ők a' nemzetőrségi szolgálatot megtagadják, hogy személyesen védelmezhessék tulajdonukat. Némellyek e' végett egyenesen levelet irtak a' főtábornok-testhez, mások az őrlap után jegyzették azt föl. A' felsőség több nap óta titkolgatja ezt. Párisból april 10röl költ levelek jelentik azonban, hogy a' rendőrség valahára keményebb rendszabályokhoz nyúlt e' tolvajlások meggátlására; azért is reménlhetni, hogy a' nemzeti őrség ismét tenni fogja szolgálatját, mellyet már megtagadni kezdett.—A' fr. királyné a' belga királyné lebetegültének hirére Joinville herczeg és Clementine herczegasszony kiséretében már elutazott Brüsselbe, hol Mária herczegasszonyt is helyben találandják. — A' hivatalosan kinevezett ügyvédek is összegyültek april 10én az ügyvédi kar könyvtárában, 's azt végezték, hogy közülök senki sem fog a' pairszék előtt megjelenni, 's meg nem jelenésöket, az ismert okokra hivatkozva, a' pairkamara elnökének egyenként hirül adni. A' pairszék tehát hihetőleg védelmezők nélkül lesz kénytelen az aprili vádlottakat elitélni, mi természetesen mind a' bíróságnak mind az itéletnek nem kis ártalmára leend; vagy szabadságukra kell a' vádlottaknak hagyni az ügyvédválasztást.

A' Moniteur végre megszólalt Algier ügyében 's a' hirlapok által eddig kikiáltott rosz álla-

potját a' franczia seregnek általjában tagadja. A' seregek ellátva és bátorságban vannak.

SPANYOLORSZÁG.

Madritban a' megszokott hadi tudósitásokat egyszerre más szinüek váltak föl. 29én hire jött Andalusiából, hogy Malagában a' nép föllázadt 's az 1820iki constitutiot kiáltotta ki, és más városok is névszerint Granada és Ronda példáját követik. Madritban a' kormány mindezekrül még semmi hivatalost nem jelentett; azonban privát levelek kétségen tul teszik e' hir valóságát. A' malagai zavargást különösen igy irja le egy levelező: Martz. 21ikén reggel Malagában sok helyen a' házakon 's utczák szegletein carlista fölszólitásokat találtak; ezen a' lakosok nagy része igen fölindult 's estve az utczákon már különböző értelemben zendülési kiáltásokat lehete hallani, a' kormányzó tiszteletére némellyek által tartatott esti hangászatnál pedig a' nép már közösen a' constitutiót élteté 's az „Estatuto real"ra vesszent kiáltozott. E' lárma következésiben a' kormányzó d. Nicolas de Isidro, más nap összehivatá a' városi katonaságot 's fölolvastatá előtte a' hadminister azon legujabb parancsát, melly szerint a' katonaságnak kemény büntetés alatt tiltatik az utczákon kiáltozás. E' tett még inkább fölingerlé a' katonaságot 's ujolag és zászlóaljonként kezdé kiáltozni: „éljen a' constitutio! 's le az Estatuto-reallal." A' kormányzó maga, mint kötelessége lett volna, nem volt jelen a' fölolvasásnál. Ezt a' nép megvetésre magyarázá, 's csoportok tódultak a' kormányzó házához szitkokat kiáltozva, a' katonaság pedig félre lökdösvén csöndességet javasló tiszteit, töltött fegyverrel rohant szét az utczákra, 's a' kormányzó házát, valamint a' carlistaságrul gyanus személyek lakjait erösen lödözé. A' kormányzó ekkor a' kaszárnyában lappangott és sérelme nem esett. Másnap magához hivatá a' lovasság parancsnokát 's megkérdé: valljon a' keze alatt levő 120 fönyi katonaságban bizhatik e? Minthogy a' parancsnok tagadólag felelt, a' kormányzó egész nap lakában rejtekezve maradt, estve pedig benyujtván hivatalárul lemondását, a' városbul kiosont. Helyette a' kormányt Ceballo ezredes vállalta föl ideiglen. Azonban 24ikén a' szomszéd helységekből már mindenünnen követek érkezének, segedelmüket ajánlva a' constitutio visszaállitására, és sürgetve az ayuntamiento föloszlatását; a' rendes katonaság pedig kezet fogván a' polgáriakkal, csapatonként járdalák föl 's alá az utczákat 's a' gyanus személyeket rendre lödözgeték; 25ikén a' zavargás fő fokra lépett 's estve a' nép sürgetésire a' constitutio-követ akarák fölallítani; azonban, nem ugyan a' törvényhatóság hanem némelly jelesb személyek közbenvetése által e' lépés meggátoltatott, 's az ayuntamiento összegyült a' nép nevében egy fölirást készíteni a' királynéhoz, mellyben minden bün a' megszökött kormányzóra rovaték, 's kéreték a' királyné hogy országlásának határozottabb irányt adjon, melly a' nép szabadságit biztositthassa 's t. ef. — E' fölirást egy követ 's két városi katona 29ikén hozá meg Madritba a' királynéhoz, ki a' ministereket azonnal összehivatván, a' bevádlott kormányzót letétette 's helyébe d. Santa-Cruzt nevezte ki, a' granadai fökapitánynak pedig parancsot adatott, hogy azonnal katonaságot gyüjtvén Malagába induljon 's a' békét visszaállitsa. — Azonban Madritba april 5kén érkezett ujabb hireknél fogva, Malagában 's vidékin a' zavargás folyvást tart, 's az uj kormányzó kénytelen volt a' várost ostromállapotba helyzettnek nyilatkoztatni. — Még el sem terjedt jó formán e' zavarok hire Madritban, midőn Saragosából is hasonlókat jelentének. Itt april. 2ikán a' szinházban némi hazafi czélra hangászati akademia tartaték, melly alkalommal a' helybeli székesegyház egyik karénekese egy hazafi dalt énekelt el. Az érsek más nap az éneklőt kérdőre voná 's hivatalától megfosztá. E' büntetés miatt a' nép annyira fölingerült, hogy estve csoportokra gyülekezvén a' várost fölzendité, az érsek ellen szitkokat kiáltozott 's egy klastromot betörvén, abban 12 szerzetest ölt meg. Öst. Beob.

Leuchtenberg hg halála hire Madritban érzékeny benyomást okozott; a' carlositáknak pedig e' történetből is uj remény sugárzik. Az éjszaki táborbul kevés uj, egy kis ütközeten kivül, mellyben gen. Aldama a' carlositáktól néhány darab fegyvert zsákmányolt el. Hire van, hogy gen. Valdes a' hadminister, kevés időre maga is az éjszaki táborba szándékozik elutazni. A' királyné már régóta készül Aranjuezbe, de a' ministerek nem állithatnak elő elegendő katonaságot védelmi kiséretül, annál kevésbé, minthogy már most két tüz közt vannak, egy részrül a' carlisták 's más részrül a' constitutionalis szellemü uj zavargások miatt. — April elején Délamerikából követek érkeztek Madritba gen. Soublette és gen. O' Leary, a' spanyol kormánnyal a' déli statusok elismerése iránt alkudozni. E' követek april 4ikén hosszas tanácskozást tartottak Martinez urral, más nap pedig a' királynéval értekeztek.

PORTUGÁLIA.

Lissabonbul martz. 29kérül a' Times levelezője ezeket irja: Auguszt hg. halála épen azon időben esék, midőn a' hg miatt kemény viták keletkeztek mind a' kamarában mind a' hirlapokban. A' hg. t. i. csak kevés nappal halála előtt nevezteték ki a' hadsereg fővezérévé. E' hivatal, vagy inkább hatalom, melly e' hivatallal jár,

Portugáliában olly fontos, hogy rég idő óta csupán királyi hgekre bízatott, az egy Beresford marsalon kivül, ki azt 1810től 1820ig viselé. Az öreg Lafoens hg. (d. Mariának nagy bátyja) e' hivatalt egész halálaig 1800ig viselé, melly időtül kezdve üresen maradt 1810ig. Beresford elbocsáttatása után 1820ban ismét üresen maradt, mig végre d. Miguelre bizaték. Most midőn Leuchtenberg hg. nevezteték ki e' hivatalra, Fronteira, Loulé, Taipa és Cunha gróf ellenmondást nyujtottak be a' pairkamarában a' kinevezés ellen 's azt a' chartával össze nem férhetőnek nyilatkoztaták; a' követkamara pedig Passos ur inditványára javaslatot fogadott el, mellynek következésében biztosság nevezteték a' mondott kinevezést megvizsgálandó. A' kamara tagjai különösen kérdésbe vették: valljon a' királyné megengedné e valaha, hogy férje feleletre vonassék azon cselekedetiért, mellyeket mint fővezér teendő lenne. Barreto Frio ur vádul hozá föl a' ministerek ellen, hogy illy kinevezés által csak korlátlan befolyásra törekedtek a' sereg fölött; hogy a' kamarák bezártával a' sajtószabadságot elnyomni akarják; s' hogy despotismusra törekesznek. Öst. Beob. Most természetesen a' különben nevezetesekké válhatott vitáknak a' hg. halála véget vetett. — A' kamarák többi munkálati közt említésre érdemes még, hogy a' kárpótlási törvényt általjában elfogadták, de alkalmaztatása felől több részre oszladoznak. Egyik, 's úgy látszik, az erősebb fél csupán a' migueliekre akar minden kárpótlási terhet rovatni. — A' kormány 200000 font stget ajánl esztendőnként pótléksegedelmül.

AMERIKA.

Ujyorki tudósitások martz. 15ről némi rendetlenségről beszélnek, melly e' városban történt. Miután tudnillik egy protestans egyesület gyülést hirdetett azon kérdést meghányandólag: „Megférhet e a' pápaság a' polgári szabadsággal?“ a' város katholikus része, kik többnyire irlandiak, igen sértve érzék az által magukat. A' gyülekezet épen együtt vala, 's a' lelkész épen a' bévezető imádságot mondá, midőn számos katholikus a' terembe rontott 's a' hallgatókat megtámadá. A' szónok ki akart kelni, de megszalasztatott, mire a' pórság az egész gyülekezetet szétverte, székeket 's padokat összezúzott, 's azután nyugton haza tért. Öst. Beob. — A' Newjersey törvényhozó gyülés törvényt hozott, mellynél fogvást a' kisebb bankjegyek csak jul. 4ig fognak értékben maradni. Egy másik törvény által a' nyilványos kivégzéseket törlé el. Ugy szinte az Amerikába nem rég behozott öklözést (Boxen) is szorosan megtiltá, büntetést szabván nemcsak az öklendőkre, hanem a' nézőkre is, és azon gőzhajók kapitányaira 's tulajdonosira, kik személyeket találnának szállítani illy látványokra. — Philadelphiában al-pénz-csináló társaság födöztetett föl. A' készitett bankjegyek legszebbek, mellyeket csak eddig látni lehetett. — Philadelphia és Ujyork közt néhány nap előtt a' vasuton nagy hófergeteg közben két külön irányból jövő postakocsi ütközött össze. Senki sem sérült meg, hanem csak a' kocsik érkezése késett el néhány órával. —

OLASZORSZÁG.

Florenczben martz. 19én estve 8 órakor della Chiesa utczában egy ház beroskadt épen azon pillanatban, midőn benne számos gyülekezet vala jelen némi szinészeti előadás szemléletén. Két férfi 's négy asszony a' düledékek alá temettetett el, 89 személy pedig kevésbé vagy inkább sérülten húzatott ki a' düledékek alul. A' megsérültek bármi ranguak valának, azonnal kórházba vitettek. A' játékszin a' ház harmadik emeletében volt, 's az embertömeg sulya áttöré mind a' két padolatot, úgy hogy belül minden összezúzatott, 's az emberek 's épület borzasztó romot képzének, mellyből mindenünnen kiáltások 's nyögések törének elő. —

April 2án a' Vezuvnak ismét erőszakos kitörése volt. Egy órával nap lemente után vették észre, hogy a' nagy tölcsérben nem rég támadt nyiladékok száma ötre megyen, mellyek közül egyik nagyobb volt a' másiknál, 's mindegyik külön tölcsért képezett kicsinyben. Ezen uj tölcsérek mélyéből eleinte csak tompa hangok hallatának, de mellyek nem sokára nagy morajjá növekedtek, míg végre a' hegy isszonyuan megrendült. Később e' robaj még dörgőbb lőn 's egyszerre mind az öt tölcsér elenyészett, 's helyökbe egy irtózatos nyiladék támadt, mellyből iszonyu láng csapkoda föl, 's ez, az a' közben bekövetkezett éj sötétét meg világitá. Óriási nagyságu parázs v. izzókövek, mellyeket a' tüzhegy iszonyatos magasságra szórt, hullának le a' Torre del Greco és Monte di Somma felé. — A' morajt a' fővárosban is hallották, 's a' lakosak csudáló borzongással nézték a' lángokat, mellyek a' dörgő tűzhegy csucsát körülnyelvelék. A' Torre del Greco 's egyéb szomszédhelységek lakóji megrémültek, de minthogy a' heves kitörés 10 órakor már megszünt, ismét lecsilapultak. —

SCHWEIZ.

Bombelles ausztriai követ Schweizban Zürichből martz. 27ről Ferdinand ausztriai császárnak a' schweizi respublicához küldött következő iratát közlé a' főhellyel: „Kedves jóbarátinkhoz a' huszonkét canton igen tisztes honfitársihoz. Igen tisztelt 's nagyon kedvelt barátom! Miután úgy tetszett a' Gondviselésnek, hogy forrón szeretett uram atyámat I. Ferencz ausztriai császár

ő fölségét, ma éjjel egy óranegyedkor kettőre jobb életbe szólítá által, nem késem Önt ezen igen szomorító gyászesetről, 's ennek következésében az én székfoglalásomról tudósítani. — Azon köz tisztelet, mellyben már Istenben nyugvó atyám kitünt erényei 's jeles tulajdoni végett részesült, 's azon ragaszkodás, mellyet hosszu uralkodása alatt Schweiz respublica iránt mutatott, nem hagynak kétkednem, hogy ugyanaz e' veszteséget szintolly fájdalmasan fogja érzeni, a' millyen mély búval engem töltött el. Mint a' magas elhunyt érzelmeinek a' schweizi respublica iránt örököse, bizton számolok azon jó hajlandóságra, mellyel a' respublica mindig az elhunythoz viseltetett 's öszinte barátsággal és tisztelettel maradok. Költ Bécsben martz. 2án 1835 Ferdinand.

NÉMETORSZÁG.

Bécsből az Allgemeine Zeitung következő levelet közöl april 7ről: Littrow ur, csillagásztornyunk igazgatója, Herscheltől a' jó reménység fokánál tartózkodó angol csillagásztól azon szembeötlő tudósítást vette, hogy az annyira kikiáltott 's folyó év auguszt hónapjában várt Halley üstököse épen nem fog látszó lenni, mert már régóta megmásította irányát és uj pályára tért. E' meg nem jelenésről már most tudósitás váratik csillagászunktól, melly nem sokára sajtó alá jövend." Eddig a' bécsi levelező; a' közpéldabeszéd pedig azt mondja: „Nagyobb hire volna." —

Frankfurtban még folyvást szigorúak az elővigyázási rendszabályok. Az idegenek szorosan szem alatt tartatnak.

BELGIUM.

A' Moniteur Belge jelenti, hogy ő fölsége a' királyné april 9én 10¼ órakor estve szerencsésen egy fimagzatot szült. (E' hirt, melly telegraphi közlemény által 10én reggel ért Párisba, azonnal a' király után küldötték, ki akkor Versaillesban vala. A' franczia királyné, 11én indult Joinville herczeggel és Clementine herczegasszonnyal Brüssel felé utnak. Van tehát Belgiumnak ismét koronaörököse. —

A' képviselőház küldöttséget nevezett ki, melly megbizatik, hogy a' királynak a' kamara szerencsekivánatit vigye meg a' korona-herczeg szerencsés születésén. — Az igazság-minister a' koronaörökös születése után tüstént jegyzőkönyvet vétetett föl arról, mellyet az előhivatott statusministerek 's egyéb főtisztviselők úgy szinte a' palotadámák is aláirtak. Ezek közt Maria, orleansi herczegasszony egyik palotadámája is neveztetik. A' mechelni érsek az újszülöttet azután szükségből ideiglen megkeresztelé.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból martz. 26ról irják, hogy Saliha, a' szultán legöregebb leánya, kinek egybekeltét Halil Risaat basával tavalyi tavaszon ünneplék, 23án lebetegült, 's egy fiut szült, neve Abdul-Hamid, 's már bölcsőben három (ló) farku basaságra emeltetett. Ez első példa a' török birodalom történeteiben, hogy osman herczegasszony házasságából valamelly fő méltósággal, a' származott férfi gyermek életben tartatott meg. A' haladásnak illy szóló bizonysága, mellyet a' civilisatio ez országban teszen, a' főváros valamennyi lakosira kedvező benyomást szült. Mindjárt szülés után elment a' szultán mindkét fijának kiséretében a' herczegasszonyhoz neki szerencsét kivánni. —

A' nagyúr javitani akarván alattvalóji állapotján 's megmenteni azokat haszontalan költségektől, mellyeket számos kész pipa-tartás okoza, 1835 martz. 26án rendelést bocsátott ki, melly által a' pipával megkinálás, mi eddig minden előkelő vendég-fogadásnál mulhatlanul szükséges volt, teljesen eltöröltetik, és megtiltatik. —

SVÉCZIA.

A' Status-Tidning martz. 29ről azon hivatalos hirt közli, hogy ő fölsége a' király az ország marsaljának azon ohajtását adá tudtára, hogy az országgyülést jövő april végével föloszlatni szándéka. Az országmarsal e' hiradás következésében már rendelést is tett az iránt, hogy addig a' legfontosabb tárgyak végeztessenekel. —

ELEGYHIREK.

Oginski lengyel herczeg (fija amaz ismeretes „Lengyelország Kosciusco alatt" czimü munka irójának), ki az utóbbi lengyel fölkeléskor a' lithvániaikat vezérlette, 's kinek azóta az orosz kormány által elkoboztatott jószágai 4 millio frtot értek, most Lillenek egyik külvárosában könyvkötő mesterséget üz és műhelyében számos rokonsorsu kivándorlott honfiját foglalatoskodtatja. Boltja czimerén illy fölirás áll: „Oginski könyvkötő." A' francziák királya 's az orleansi hg. több munkát rendeltek meg nála. — A' lissaboni főtemplomban kincsre akadtak, melly legalább is megér 200 ezer font sterlinget. Mint tartják, a' főváros régi épületeiben, valamint általában Portugáliában, még igen sok kincs hever elásva. — Ugyan Lissabonban a' st. Francisco klastrom épületében, az eltörlött klastromok összehordott könyveibül egy, 300,000 kötetre menő könyvtár állittatott föl. Ezen kivül az ugyanazon klastromokban talált kéziratok értékét megbecsülhetlennek mondják. A' londoni muzeum részérül biztos küldetett Lissabonba, ki azon kéziratok közül némelyeket megvásároljon. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

34. szám | Pest, szerda aprilis 29kén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; Pethe Ferencz emléke; különféle.) Ausztria (2ik lóverseny a' simmeringi téren). Anglia (az uj ministeriumot képzendők; alsóházi viták folytatása; ujabb hirek és elegy.) Francziaország (amerikai követelés vitája, 's Isambert fontos előadása; Parizsi ügyvédi kar választottsága.) Spanyolország (carlista győződelmek; Elliot lord; Carnicer és Luis Ponti fogva.) Aegyptus (dögmirigy.) Elegyhirek. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' husvéti szünetek multával april. 22ikén kezdék ujra meg a' RR kerületi üléseiket.

Ő cs. kir. apostoli Fölsége april 4ki legfensőbb határozata szerint Eperjessy József tiszanánai plebanust Tomaji czimzetes apáttá méltóztatott kinevezni.

A' nm. m. kir. udv. Kamara Perpich lemondása által Ó-Gradiskán megürült sómázsamesterségre Mohácson volt mázsás Bertich Józsefet; ennek helyére Győrben volt sópajtaör Knohl Jánost; Huszton pedig a' kir. tiszttartói hivatal ellenőrjét Kögly Károlyt hiv szolgálati tekintetébül ugyanazon hivatal perceptorává nevezte. (kir. kam. tudósítás).

Szilágy-Somlyón bold. Pethe Ferencznek, ki Erdélyben nagy áldozatokkal legelső ada ki politikai ujságot, f. april elején állíták föl emlékoszlopát, mellyet a' boldogult nagytudományu 's még nagyobb érdemü férjfinak veje, bécsi nagykereskedő Megyaszay István ur az elhunythoz viseltetett hálatiszteletbül Bécsben készíttetett, és Sz. Somlyóra vitetvén, az elhunytnak porai fölébe állittatott. Az oszlop alja természeti szikla-darab, 30 mázsát nyom, 's ebbül emelkedik egy 10 láb magasságu négyszeg oszlop, oldalain emlékversekkel. Kis-szánthói Pethe Ferencz a' dunamelléki superintendentia assessora, több magyar és erdélyországi megye táblabirája, 's a' t. született Szabolcs vmegyében Sz. Mihályon 1762ben. Tanulását születéshelyén kezdvén azt a' debreczeni anyaiskolában folytatá, mellynek végezte után Udvard helységben (Biharban) iskola-rectori hivatalra lépett; kitöltvén itt is idejét, 1788ban az ekkor Hollandiában virágjában volt utrechti akademiába ment tudománya öregbitéseül. Ettülfogva, mint saját kezével, halála előtt kevéssel irt jegyzeteibül kivonhatni, 1797ig tanult, angolokkal utazott. Ez idő alatt adta ki a' magyar bibliát 11,000 példányban, és parallel helyekkel kidolgozta eredetileg 3 év alatt. Kapott ezért az angol regens hgtől(4ik Györgytül) egy arany érdempénzt, melly 36 aranyat nyom. Kiadta egy uttal Dávid zsoltárit is 32d. rétben 3000 példányban. Visszajöttében kiadott Bécsben egy magyar grammatikát, Márton prof. ur előtt. Kiadott ugyanott egy folyóirást 4d rétben „Vizsgálódó magyar gazda" név alatt. 1797 utólján a' keszthelyi Georgikonba hivatván meg, ezen intézetet organizálta, 's itt kezdette irni, utóbb pedig ki is adá az ismeretes „Pallérozott mezei gazdaság"-ot, 3 darabban nagy 8d rét, melly mintegy 2000 lap eredeti munka. Ugyan a' Georgikonban adta ki később, éjjelenként készült „Magyar Mathesisének" 2 első darabját, az országgyülés költségin, 's ő cs. kir. fensége a' Nádor pártfogása alatt. 1812ben kiadta „Természet históriáját az emlős állatokrul" 50 festett táblával. Ezért nyeré a' 400 frbul álló legelső jutalomdijt a' dicső emlék. Marczibányi István alapítvány-intézetéből. Ezért 's több munkáiért kapott a' porosz és dán királytól egy egy arany emlékpénzt, mellyek egyike 25, másika 8 aranyat nyom. Kiadta továbbá magyar nyelvre forditva a' „Nemzeti gazda" folyóirás mellett „Davy hires chemicus munkáját" pompásan nagy 8d. rétben. Kiadta $4\frac{1}{2}$ év alatt a' „Nemzeti Gazdát" 9 darabban nagy 8d. rétben, számos technologiai rajzolattal. mellyek közül sok Németországban is elterjedt. Magyarra forditá 's két izben kiadá „Rowles hires baromorvos munkáját." Eredetileg irá a' pókok természet-históriáját „Idő-próféta" nevezet alatt, 's kiadta 8d. rétben. Erre indultak föl a' debreczeni kalendarium irói, hogy a' kalendariumból „azon embert butitó idő-jóslatokat" kihagyják. Irta német nyelven eredetileg a' „Praktische Anbau der Runkelrube" czimü könyvet, Bécsben megfordultakor látván, hogy az ottani németek a' gazdaság ezen ágát kellően nem értik. Kiadta 8d. rétben a' magyar „uj testamentumot a' görög textus szerint, az ugynevezett verseket nem elől kezdve, mellyből az lett, hogy az oktalanul oda rakni szokott végpontok, mint illik, elmaradtak. Kidolgozta magyarul Jäckel vezérlete szerint az „Európai Mértéktárt" 2 darabban 8d. rétben, 's nagy munkával és gonddal adta ki. De a' mi tudományos fáradozásinak fő koszoruja: utba inditotta egyedül maga és folytatta 9 kötetig az „Erdélyi Hiradót" 's másfél évig a' „Nemzeti Társalkodót" — Munkáji száma, mellyeket kiadott, mindössze 38 nagyobb kisebb darab. Meghalt ezen széles tudományu férfi Sz. Szomlyón 1832ben febr. 22ikén. — Nemz. Társ.

Különféle. A' pesti vakok intézetében ő cs. kir. főhgsége országunk Nádora képének fölfüggesztetése ünnepekor martz. 29ikén az intézet igazgatója Dolezsálek Antal, 's ugyanez intézet világtalan tanitója Füredy László urak által mondott beszédek közelebb nyomtatva is megjelentek egy jóltevő asszonyság költségin. Füredy ur magyar beszéde rövid történetét adja elő az intézet keletkeztének 's jelen állásának, egyébiránt mindkettő elég érdekest nyujt a' világtalan embertársink sorsa biztosításán őszintén törekvőknek. Mint értjük, nem sokára szinte ki fogadatni azon énekes misedarab is, mellyet ugyanazon ünnep alkalmakor az intézet növendékei adának elő olly kellőséggel, melly méltó tanujele, mikép e' tanulási ágazatban a' pesti intézet példaképül szolgálhat minden más illy nemü intézetnek. E' tanitás-

mod saját találmánya a' fennevezett igazgatónak, 's általa el van érve, hogy a' világtalanok hangjegyekben nem csak egyes hangászati darabokat de egész partiturákat is megtanulhatnak. — Mult martz. 30ikán, midőn t. Árva megye KK és RRei Alsó-Kubinyban I. Ferencz elhunyt föls. királyunkért a' halotti végtiszteletet tartanák, a' helybeli plebanus ur, egy különben is igen érdemes és köz tiszteletü éltes férjfiú, a' gyászbeszédet magyar nyelven tartotta. — Mise után pedig ugyan e' jeles beszédet az egybegyült tót ajku népnek a' hruszti plebanus ur tótul magyarázta meg. — Vajda-Hunyadon a' halhatatlan Hunyady János századokra emelt kastélyának ez idei lakosa Lengyel István, kir. urodalmi és vasbányai igazgató ur, april 15ikén életének 70kében meghalálozott. — Londonbul a' hires Oury (kir. akademiai professor 's a' londoni olasz operaház első solo-hangásza) ide Pestre érkezett 's april 25kén tartá a' városi redoute teremben első hangversenyét.

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. fölsége april. 8k. költ legfensőbb kézirata szerint b. Wacquant-Geozelles Tódor altabornagyot 's a' katonai köz följebbviteli törvényszék elnökét hadszertárnokká; Hohenlohe-Langenburg Gusztáv hget pedig valóságos udv. haditanácsnokká méltóztatott kinevezni. Ezen kivül a' cs. kir. hadseregnél történt közelebbi tisztváltozások következők: alezredessé lett őrnagy: Zedlicz Károly b., Mazzuchelli 10 sz. sorezrednél; Vitaliani Benedek a' tengeri pattantyuság parancsnoka, és Volz Henrik Stockerauban a' ruházati főbiztosság parancsnoka. Őrnagygyá lett kapitány Schaupel János a' bécsi ruharakhely parancsnokságából átrendeltetve Brünnbe a' ruházat-biztossághoz. Nyugalmaztattak: alezredes Wieden József az óbudai ruházati biztosságtól; őrnagy Seemann Ferdinand, Nostitz gr. könnyülovag ezredétül, és Bibra Erneszt b. a' föloszlatott galicziai határőrvonal volt parancsnoka; továbbá következő gyalog és lovag kapitányok: Donath Péter a' gallicziai föloszlatott határőrvonaltól nyugpénzzel és őrnagyi czimzettel; Libinszky József, Strauch b. 24. sz. sorezredtül; Pawlikowsky Antal Benczur 34 sz. sorezredtül; Hilbert József, Vatlet b. 41. sz. sorezredtül; Pucher Aloiz, Albrecht f. hg. 44 sz. sorezredtül; Braun György, Fridrik szász hg. 3 sz. asasezredtül; Krieger Károly és Szabó János a' Ferdinand huszároktól; Tomaischl József a' szardiniai huszároktól; és Troclet Lajos a' Schwarzenberg dzsidásoktul mindnyájan őrnagyi czimzettel.

Ilik lóverseny a' simmeringi téren végbement april. 25kén.

Különverseny. 1 angol mf. Nyertes: Hunyady József gr. 3e szürke ménje Osman, teher 89 ft. 2: Esterházy Mihály gr. 3e barna kanczája Cobbea, Whitewall és Arandeka csikaja 87 ft.

II. Károlyi-tételverseny (Károlyi-stakes) ezer aranyos díj; mellyet Károlyi István gr. 200 arany aláirással nyitván meg, a' lónemesités számos barátjai 12 esztendőre alapitottak, bármelly honi mén és kancza számára. Ezen dij a' simmeringi és pesti téren fölváltva fog kijárni. 2ik lóé 100 arany. 3e 80 ft.; 4e 100 ft; 5e 106 ft; idősb 110 ft; mén 3 fttal többet; auszt. birodalomban született ló 8 évig azaz 1842ig 5 fttal kevesbet. Távolság 2¼ angol mf. Első: Trautmannsdorff hg. 4e sárga ménje Charivari, Reveller és Aline csikaja. Második: Széchenyi István gr. 6e barna kanczája Christine. Harmadik: Hunyady József gr. 5e barna kanczája Anne. Negyedik: Széchenyi István gr. 4e barna ménje Lionel. Ötödik: Nádasdy Tamás gr. barna ménje Bug-Yargal. Hatodik: Festetics Miklós gr. 3e kanczája Grisette. Ezeken kivül bejelentve volt még 4, de visszahuzatott.

III. Nyolczvan arany, ezüst serlegben, belföldi kanczáktól belföldön született minden ló számára. 3e. 68 ft; 4e 94 ft; 5e 101 ft; 6e 106 ft; mén 2½ fttal többet. — a' 80 aranynak előbbi nyerője 2 fttal többet. 2 ang. mf. Első és igy nyertes: Hunyady József gr. ménje Gildroy. Második: Nádasdy Tamás gr. 5e fekete ménje Childe-Harold. Harmadik: Harrach Ferencz gr. 4e barna ménje Sourwayer.

IV. Negyvenöt arany 3e belföldi lovak számára. Hunyady József gr. 3e ménje Pirate egyedül járt körül.

V. Különverseny. Első: Esterházy Mihály gr. 4e barna kanczája Queen. Második: Festetics Miklós gr. 5e barna kanczája Esmeralda.

ANGLIA.

A' Moniteur april 13ról, Londonból telegraph után jelenti, hogy Melbourne lord van a' kincstár elsőlordjának kinevezve, 's a' kabinet-szerkesztés rá van bizva. — Grey lord nem fog személyesen a' ministerségbe lépni, de minden egyetértésével történik. — Melbourne l. kineveztetését az alsóházban april 13án kellett vala hirül adni. Azonban april 14ki hirek szerint Londonból, e' hirüladás az alsóházban még nem történt meg. Sir Robert Peel fölkelt az alsóház ülésében april 13án 's mondá: „Speaker ur! Jelentést vettem ő Fölségétől, hogy az uj kormány-alakitás iránti készületek előhaladnak; de még nincsenek elvégezve; e' körülmények közt nem kétlem, hogy a' ház ugyanazon okoknál fogva, mellyek néhány nap előtt inditványom elfogadására birták, a' legközelebb csütörtökig el fogja halasztani üléseit.“ E' javaslat elfogadtatott. A' felsőház 14én csak pro forma gyült össze. Wellington hg jelenté, hogy ő csütörtökön inditványt terjesztend elő, mellynél fogvást a' felsőház husvéti ünnepek miatt april 30ig elhalasztassék. — Az uj kormány alkotórészeiről eddig csak vélemények szállonganak a' városban. Az Albion következő névjegyzékét közli az uj ministereknek, mellyet különben igen szorosnak mond: Melbourne lord, első minister; Bickersteth ur, lordkanczellár; Grey lord, a' titkos tanács elnöke; Duncannon lord belminister; John Russel lord, külminister; Auckland lord gyarmatminister; Ellice Eduard ur az admirálság első lordja; Spring-Rice, kincstári-

kanczellár; Lansdowne lord titkos pecsétör; Thompson P. ur, a' kereskedési tisztség elnöke; Vernon Smith és Wood urak, a' kincstár titoknoki; Mulgrave lord, Irland lord-helytartója; Sir J. Cam Hobhouse, az irlandi alkirály első titoknoka: Perrin ur (katholikus) föügyész (attorney-general); O'Loughlen ur (katholikus) solicitor-general Irlandban. A' négy utólsó kinevezést, úgymond az Albion, O'Connell ur befolyása eszközlé. Némellyek azt hiszik, hogy Granville lord menend Irlandba, nem Mulgrave lord; 's hogy Brougham lord fog lordkanczellár lenni. A' londoni lapok april 14én azt említik, hogy Bickersteth a' lordkanczellárságot elhárította magától; hasonlót tett Sir John Campbell is, mire Brougham lordnak tétettek ajánlások. A' fő nehézségeket, mint mondják, O'Connell kivánatai teszik. — A' Morning Post szerint april 13ról O' Connell minden személyes részvételt a' ministerségben elhárított magától, de pártfogását három föltétel alatt megigérte: 1) hogy az irlandi attorney és solicitor general kineveztetése rá bizassék; 2) hogy az uj lordhelytartó-kinevezésben föltétlen szava legyen; 3) hogy a' ministerség támogassa három rendszabályit egész erővel, mellyeket Irland iránt fölhozni szándéka. E' rendszabályok egyike a' választói szabadság kijebb terjesztése lenne Irlandban, a' választói adó lejebb szállíttatása által.—Említettük, hogy a' lelépett Peel-kormány kezdetén a' lordmayor gyakran megtagadá a' kért engedelmet a' londoni köztanács összehivatására nézve, mellynek a' lordmayor megegyezte nélkül összegyülni nem szabad. A' tanács ülésében april 9én Pritchard ur azon inditványt tevé, hogy ha a' lordmayor 40, vagy több megkerestére a' kültanácsot összehíni vonakodnék, öt, vagy több tag, kik azt szorgalmazák, törvényesen fölhatalmazva legyenek annak összehivathatására; a' lordmayor vagy más elnök meg nem jelente az ügyek vitelét ne gátolhassa, 's az ülést csak a' többség megegyeztével 's parancsára lehessen bérekeszteni. A' községi tanács, melly tanácskozásiban majd azon módot követi, mellyet az alsóház biztosságaiban, ezen indítványt egyhangulag elfogadta. —

Haynes kapitány Sokotara szigetét az arabiai tengeröbölben 10,000 dolláron vette meg az aráboktól. — Cobbett Political-Register czimü munkája legujabb darabjában april 11röl megdicséri Sir R. Peelt azt mondván róla, hogy nagy észtehetség becsülettel van benne párosítva. — A' Brighton-Gazette Portsmouthból azon hirt közli april 6káról, hogy 4 liniahajó parancsot vön a' máltai hajóosztályhoz indulni. — A' tory ujság-levelek szerint mind untalan fölirások érkeznek Sir R. Peelhez, mellyekben hő ragaszkodás és bizodalom fejeztetik iránta ki azon kérelemmel, ne hagyna föl a' kormánnyal. A' reformerek, igaz, még eddig nem igen mozdultak, mert szükségesnek nem vélték a' fölirásokat. Mindazáltal hogy a' reformerek is szert tehetnek számosb fölirásokra, elég bizonyságul szolgál Sir J. Campbellnek az alsóház ülésében april 13án tett jelentése, hogy jövő csütörtökön Edinburg 13,500 lakositól aláirt kéreményt fog benyujtani, mellyben az aláirók örömüket jelentik az alsóház végzésén az irlandi egyház ügyében, pedig e' kérelem csak egy napon volt aláirásra kitéve. Az aláirtak száma 13,454 's nevök összesen 546 lábnyi papiros-tért foglal el. A' Times haragjában O'Connellt vádolva, öt pokolbeli (infernalis) Jupiternek nevezi. —

Mig ujabb hireket közölhetünk az uj minister-kinevezésekről, folytatjuk az alsóház vitáját J. Russel lord inditványa fölött. Az e' vitában tartott beszédek közül a' kérdés tudományos és történeti megfejtését legvilágosabban adták Shiel és Spring-Rice elő. Shiel különösen igy szólt hosszu beszéde közben: „Az igen tisztes cumberlandi tag (Graham) elvei mellett a' reformjavaslatot akár soha se védelmezte volna. — Én tisztátlan mozditvány alul (motiv) fölmentem a' tisztes gentlemant; hisz elég nem haszonlesö szerepet játszik, 's maga is azt hiszi, hogy az egyházi kérdés káros lesz rá nézve. (kaczaj; mert minister nem lesz majd.) Talán nem ez volt nézete, midön ő, 's néhány társai a' kabinetből kiléptek, 's egy statuskocsinak bizonyos kocsisa azt nyilványította, mikép nem reményli megelni, hogy britt parliament, és britt nép elfogadjanak illy javaslatot. Most azonban úgy látszik, az igen tisztes baronet még ülése végett is aggódik a' parliamentben! — Az igen tisztes baronet mély tisztelettel viseltetik minden testületi vagyon iránt; ugyan közöljön jó lélekisméretéből jó barátjával is „a' cumberlandi birtokossal“ valamit (kaczaj,) 's tanítsa meg öt a' fortiori, hogy ha testületi vagyon szent, a' magányos vagyon még szentebb. (Sir J. Graham t. i. midön még radical volt, az angol nemzeti adósságból száztól 30at akart leróni, 's azon irományt, mellyben e' javaslatot védelmezé, ugy irta volt alá, mint „cumberlandi telekbirtokos.“) Hogyan! 's még most is le akarna az igen tisztes baronet a' jólelkü hitelezőnek száztól harminczat róni? 'S „az enyim és tiéd közt“ olly annyira el akarna minden határvonalt törleni? A' nagy zálogbirtokosakat meg akarná pénzterheiktől szabaditani? (halljuk! halljuk!) 's még is vonakodik könnyíteni azon terheken, mellyek Irlandot lenyomják? (tetszés) Az igen tisztes szónok a' testületekkel bizonyításában sok szemességet mutatott; de a' következtetés elrontja a' föltételt. — 'S valóban komolyan úgy vélekszik az

egyházi tulajdon elsajátíthatlanságáról? — Azon tulajdont, melly eredetileg egészen más czélokra volt szánva, utóbb a' protestans egyház czéljaira nem lehete, nem vala szabad fordítani. — Ti jól alapult jogokrul beszéltek! Mikép bántak jó eldödeitek, ama' jámbor tolvajok, a' katholika szentegyházzal? Az igen tisztes baronet azon kérdést teszi: mi czélokra van az egyháztulajdon szánva? én nem akarok ó tudósságba merülni e' tárgy iránt, hanem csak uj hasonlításokra fogok mutatni. Legyen Skótzia, igen tisztes szomszédja, ollyan jó, 's kisérjen engem ezen országba; a' skót egyház tekintete e' kérdésben vihatatlan." A' szónok ezután megmutatja, mikép 1560ban, az edinburgi egyházülésben következő végzést hoztak: „Az egyházi vagyonból kétféle népet kell eltartani; ugymint a' szegényeket és az ifjuság tanitójit. A' szegényeket minden egyházkörben segíteni kell; segíteni az ügyefogyott özvegyeket, árvákat, elaggott, munkára alkalmatlan és ollyan személyeket, kiket valami szerencsétlenség ért (hangos tetszés). Továbbá 1578ban Andrew Melville a' skót parliamentnek „Egyházi törvényalkotmányt" nyujtott be, mellyet az el is fogadott. Ennek 9ik czikkelye az egyházi könyvekben alapulva ugyanazon határozást fejezi ki még világosabban és rendeli, hogy az egyházjövedelem harmadrésze betegekre, gyámoltalan idegenekre, a' negyedik az egyházi épületek föntartására, iskolákra és tanitókra fordíttassék. Továbbá ugyanazon czikkelyben: „Ha az egyház szolgáji eléggé el vannak látva, a' fölösleg a' fejdelem udvarára, 's a' közjóra fordíttathatik." „Ekkor, úgymonda Shiel ur, az ang. püspöki egyház alkotmány még nem volt eltörölve Skótziában. Tudva vannak azon erőtetések, mellyek által Skótziáraolly statusegyházat akarának tolni, melly a' nép érzelmeivel ellenkezék; de azok megszüntek, mint tudjuk, és 1689ben létesült azon törvény, melly igy szól: „A' püspökség eltöröltetése 1689ben jul. 22én. — Minthogy az ország rendei, jogukra hivatkozva, azt nyilványitották, hogy a' püspökség (az angol protestans egyházi) a' skót nemzetnek nagy sérelem, azt nyilványitják a' király és királyné ő fölségök, hogy ezen országban ollyan egyházkormányt fognak létesíteni, melly a' nép hajladóságának leginkább megfelel." (hangos tetszés) Azt fogjátok tőlem kérdezni: hasonló másítást kivánok e Irlandra nézve is? Erősen felelek: Nem! ha ti igazságosak vagytok, mi mértékletesek leszünk 's a' t. (a' többit adtuk már.) Spring-Rice ur az egész kérdést ügyesen összefogá. A' tizedkérdést sehogy sem intézhetni el, úgymonda, ha az elsajátítás (az egyházjövedelmi fölöslegnek rokon czélokra fordittatása) előleg nem határoztatik el. Czikkelyt idéze azután a' John-Bull nevü tory lapból, annak megmutatására, melly igen elégületlen a' lelkészi osztály az egyházi biztosság tudósításával. E' czikkelyben Peel ministeriumát a' tory párt „gyujtó szövétneknek" nevezi, valamint Irland főtitoknoka (Hardinge) az ő barátit (Spring-Riceéit) nevezé. Ezeket előre bocsátván a' szónok végig megyen az irlandi egyházban fönálló henye-hivatalokon (sinecurákon). Fölolvassa Limerick szomszédságában 18 egyházkör névjegyzékit, mellyek közzül nyolczban egyetlen protestans sem lakik, a' többiben 8—27ig, 1400tól fogva 5600 katholikusig. „Ossory megyében, folytatá 17 plebánia van, mellyekben egyetlen protestans sem lakik; 9 plebaniában csak kettő, más kettőben pedig csupán három. (tetszés az ellenzés oldaláról.) Azt kérdem: hasznára vagy diszére válik é vallásunknak, ha olly plebániákban is föntartatik a' főegyház, hol egyetlen protestans sem lakik? Megfér e az az ország érdekével, és csendével? (tetszés) Azonban épen nem ohajtom, hogy a' kisebb protestans szám Irlandban cserben hagyassék, azt azok sem akarják, kik a' legszélsőbb véleményekhez szítanak; de mint elvet védelmezni nem akarom, hogy ott is, hol csupán 12 protestans van egy plebániában, a' protestans vallásnak legyen elsősége a' katholikus előtt, noha ennek 5000 lélek hive létez ott. Az egyházi vagyon alapítványi tulajdon, 's meg fogom mutatni, hogy az irlandi egyház alapítvány-vagyonával az általányos nép-nevelés kötelezése is össze van kapcsolva. Azon időben, midőn Irland még katholikus ország vala, törvény hozatott, (VIII Henrik 28ik rendelése), melly minden lelkésznek kötelességül teszi: eskügyék meg fölavatása alkalmával, hogy azon plebánia lakosai számára, mellyben lakik, iskolát fog tartani. E' rendelésben büntetés is volt az azt megsértőre szabva. Az első áthágás büntetése birság vala, másodiké nagyobb, a' harmadikra elvéteték az egyházijövedelem. (Halljuk!) VIIIik Henrik e' 28ik rendelésében a' népoktatás világosan nem egy vallás v. hit feleire vala szorítva, mert világosan előszabaték, hogy a' tanulók olvasójukon tanuljanak imádkozni. (halljuk! halljuk!) E' rendelés legközelebb czélja volt: „hogy Irland vad 's bárdolatlan népe közt" az angol nyelv, hozassék be. Ha ez volt az alapítás értelme, mikép mondhatni, hogy a' jelen inditvány kifosztani szándékozik az irlandi egyházat? Mikép mondhatni, hogy elvilágisítja (secularizálja) az egyházi tulajdont, holott az igen tisztes baronet tizedjavaslata még inkább elvilágisítaná azt, mint a' ház előtt fenforgó inditvány." A' szónok ezen állítást bővebben mutatja meg, 's miután nézete mellett az angol egyházból több hiteles példát idézett elő, arra szólítja föl az házat, támogassa ez inditvány-

elfogadással magát az egyház legjobb érdekét. — A' községi szerkezetek vizsgálatára 1833ban küldött biztosság beadta első tudósítását, melly igy szól: „Kötelességünknek tartjuk Fölségednek előterjeszteni, hogy a' mostani községi szerkezmény Angliában és Walesben Fölséged alattvalóji tiszteletét 's bizodalmát általjában sem nem birja, 's meg sem érdemli, 's hogy egészen ki kell azt javítani, mielőtt azzá lehet, minek lennie kellene, t. i. hasznos és hatós eszköznek a' helybeli igazgatásra.“ —

Még a' legujabb hirek sem irnak Londonból bizonyosbat az uj minister-kinevezésekről. A' Morning-Post erővel azt akarná elhitetni, hogy Grey gróf az uj kabinet-alkotásban mindennemű részvéttől visszavonult 's igy támogatni sincs szándéka ollyatén kormányt, melly akár közvetve akár közvetlenül vagy egy értelmü a' „főizgatóval“ (O'Connellel) vagy pediglen azzal értekezni kész. Ezzel az alsóházi tagokat szándékozik a' Morning-Post ez ujdon kinevezendő kabinet ellen fölbizgatni előre, 's általjában az angolokat fölingerleni az irlandi követek befolyása ellen. Rosz czélra gonosz eszköz. A' Globe a' M. Postnak ezen egész állitását alaptalanak és hazugnak nyilványitja. A' minister kinevezés nehézségei közt főhelyen áll az, mellyet egy londoni levelező említ. Az alkudozások a' királlyal t. i. nem csak a' személyek megengedhetőségét érintik, hanem a' rendszabályokét is, mellyeknek még is ollyanoknak kellene lenniök, hogy az uj kormány támogatóji kielégítsék, 's mellyekről reménlhetni, hogy a' felsőháztól is elfogadtatnak, uj peerek neveztetése nélkül, mitől a' király igen irtózik. E'fölött olly dolgokat is pöngetnek, — mellyekre vallásos szint öltének 's azokat e' burok v. lepel alatt mélyen a' király lélekismeretébe vésték. — Az alsóház tagjai, mint tudjuk, ha ministerekké lesznek, követségi helyeiket elhagyják, 's ujonta kell megválasztatniok, hogy az alsóházban ülhessenek; fő kérdés tehát az is: meg fognak é azok mindenütt ismét mindnyájan választatni?

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban april. 13án az amerikai követelés vitáját folytatták. Glais-Bizoin, mi a' fenyegetéseket illeti, Fitz James urral egyértelmű 's Livingston ur közhirré tett levelére hivatkozott. Csudálkozék azután, miképen tagadhaták a' ministerek olly annyira magukat el, mint látszik az alku folytából. Vagy tán a' keresztyén alázatosság példáját akarák adni, hogy midőn egyik arczukat pofoncsapák, a' másikat is odanyujtják? (morgás a' centrumban). Auguis ur az egyezés ellen szólott, 's némi oklevelekből meg akará mutatni, hogy a' biztosság az irományok vizsgálatát nem igen szorosan vette. A' szónok beszéde hevében feldönti a' kalamárizst, melly Bugeaud generalra loccsan 's a' titoknokokat is bemocskolja, egy szolga szivaccsal (spongia) készül a' téntafoltokat letörleni, melly alkalomra a' szónok azt mondja, ohajtaná, bár hasonlóan lehetne lemosni az egyezés szennyeit is! (tetszés a' széleken) Előbb hiszi hogy, Amerika adós Francziaországnak, mint ez amannak. —

A' párisi lapok közül néhány azt hirli, hogy Maison marsal nem fogadá el a' ministerséget, 's azt a' kormány mindaddig szándékozik titkolni, mig utódját is hirül nem adhatja egyúttal. A'Moniteur erre igy felel april. 15én: „Több lap azt hirdeté tegnap, mintha a' kormány tegnapelőtt olly választ kapott volna Maison marsaltól, mellynél fogvást ez idegenkedik a' ministeriumba lépéstől. A' marsal azon irás vételével, melly őt Párisba hivá, azonnal utnak indult Páris felé, hogy engedelmeskedjék a' király parancsának, válaszát személyesen hozza meg, 's martz. 26kán váratik. E' hireket tegnapelőtt Delarue báró, a' marsal első segéde hozta meg. Az említett tiszt martz. 14én indult el Parisból sz. Pétervár felé 's 12 nap alatt ért oda, 's april 1én onnan ismét visszaindulván 13 nap alatt érkezett meg ide.“ Mind e' czikkelye mellett a' Moniteurnek még is Maison marsal hihetőleg nem fogja elvállalni a' ministerséget 's ezt szándéka személyesen a' királynak válaszul meghozni. — Mint tudjuk a' lyoniak kárpótlási követelésök a' mult évi aprilbeli zendülés által okozott károkra nézve a' követházban (230 szóval 140 ellen) félrevettetett. Fő okát e' megtagadásnak azon okoskodásban helyzék, hogy ha egyszer előzvény gyanánt fogadtatik el a' zendülés által okozott kárnak az országos pénztárból pótoltatása, úgy zendülés alkalmakor egy nemzeti őr sem fogna fegyverhez nyúlni a' nyugalom védelmére, hanem azt inkább a' katonaságra bizná; pedig győződjék meg a' nép, hogy minden rendetlenség elnyomása nem a' katonaság, hanem a' nemzeti őrség fő kötelessége, 's a' sereg csak másod rendü vonalban áll erre nézve. Fő oka mindazonáltal, mert az imént érintettet csak ürügyül használják, hogy az utczai fegyveres beavatkozásoktól országos dologban szokjék el a' középosztály. —

A' párisi ügyvédi kar választottsága april 12én ismét összegyült, hogy Dupin Fülöp urnak az egyesült kir. törvényszék elé idéztetéséről tanácskozzék 's azt végezte, hogy tagjai ez ügyben összesen (solidariter) tartakozván kivánni fogják, hogy az elnökkel együtt jelenhessenek meg. Abban is megegyeztek, hogy minden előkészület mellett az ügyet alaposan fogják, és a' kir. törvényszék illetőségét (competence) meg-

támadják a' pairszék elrendezése 's fölhatalmaztatása iránt, úgyszinte itéletét annak törvényszerüsége iránt. Ugyanezen gyülésben a' választottság következő iratot vett a' hivatalosan kinevezett ügyvédektől: „Alulirtak, mint a' pairszék elnöke által hivatalosan kinevezett ügyvédek, köszönik a' választottságnak a' nézete előterjesztésénél mutatott buzgóságát, és szerencséjök van jelenteni, hogy a' pairszék elnökének már megirták, mikép tartják magokat a' vádlottak vonakodása által minden erkölcsi kötelezés alul a' védelemre föloldottaknak, 's úgy hiszik, hogy attól (t. i. a' védelemtől) el kell állaniok. —

Apr. 14ikén Isambert ur fontos előadást tartott, mellyben azt mutatá meg: milly törvénytelen az amerikai követelés. Felhozá, mikép lépett az éjszakamerikai egyesült birodalom Franciaországgal alkura, mellynél fogvást az egyesült statusok a' neutralitas minden kigondolható hasznait aratták, míg a' Francziák csak kárait viselték; emlékezteté a' házat, hogy 1800ban a' congressus az 1778dik évi egyezés 2ik czikkelyét eltörletni határozá. „A' franczia respublica (folytatá Isambert) megegyezett a' congressus ezen nyilatkozatában, de azon kikötés mellett, hogy mind a' két status mondjon le minden kölcsönös követelésről, mellyel birhatnának egymás iránt. Röderer fölszólalt akkor a' törvényhozó testben, nyilványitván, hogy e' czikkely kitöröltetése Franciaországra nézve sérelem, 's Franciaország elég hatalmas és erős, hogy kerestessék szövetsége, 's a' törvényhozó test azt határozta, hogy minden hivatkozás az előbbi dolgokra vagy követelés addig nyilványosan el legyenek vágva v. törölve. Igy valamennyi amerikai követelés elenyészett. Ez 1800ban történt; 1803ban a' helyzet már más vala: Az amiensi béke aláiratott 's 1803. martz. 8án egy küldemény a' congressushoz háborura készte Franciaország ellen. Ekkor érkezett a' sz. domingói balesetek és Leclerc general szerencsétlen kiszálltának hire Franciaországba, 's Livingston ur, ki követe volt akkor az egyesült statusoknak, már fenyegetőzéshez is fogott. (mozgás). Látják Uraságtok, hogy most ismét ahoz fog; 's akkor, mint most is, azt irá kormányákoz, hogy fenyegetni kell bennünket, ha czélt akarnak érni. (különnemü zaj itt ott és hosszu forrongás.) A' kormányok, uraim, könnyen túl mennek a' méltóság kérdésein, ha érdekök kivánja; és Napoleon, ki állátta, mi szükséges neki az egyesült statusok szövetsége, megegyezett követeléseik megengedésében, ámbár a' törvényhozó test azt nyilatkoztatá, hogy Franciaország semmivel sem tartozik Amerikának; ha tanácsul megkérdették volna a' törvényhozó testet, az 1803iki alku nem hagyatott volna helyben; ezen egyezés tehát tanácsolta nélkül történt és én a' Moniteurben semmi nyomát nem találtam az alkudozásoknak. Többnyire ezen alku volt az, melly a' császárt arra unszolá, hogy hadakozzék Anglia ellen, 's az egyesült statusok közvétkének tulajdonithatjuk mindazon szerencsétlenséget, mellyet a' szárazföldi rendszer okoza. (forrongás és zaj a' ministerek padján). Odillon-Barrot ur: „Halljak, uraim! ez fontos.“ Az elnök: „Csendet kérek. Illy észrevételek még nem kerültek elő.“ Isambert azután több egyes tettdologrul tön részletes említést; mikép sértették meg az amerikaiak tudnillik a' neutralitast többször 's mikép hagyák gyakran angolok által elfogatni a' franczia hajókat, mellyeket védelmezniök kellett volna. A' szónok erre azt mutatja ki, hogy az amerikaiaknak csak 1812 utánról van joguk követelésekre, és minden, mi az előtt történt, meg van semmítve. — „Igaz, folytatá Isambert, hogy az amerikaiak meg nem szüntek követelni, 's a' restauratio alatt is folyvást és sürgetve csak azt üzték füzték. Sőt a' restauratio alatt nem csak kárpótlást kivántak, hanem még a' berlini és majlandi rendelések megsemmisittetését is. Ha azonban e' rendelések megsemmisittetnének, akkor Franciaország minden kincse sem volna elegendő kielégiteni a' követeléseket. Mondják, Napoleon már 18 milliót megajánlani kész volt, de nem úgy ajánlotta ő azt, mint kárpótlást, hanem mint háborui segélyt. Ha a' császár egyik jegyzékére hivatkoznak e' tekintetben, én is hivatkozhatom egy másikra. Ekkor fölolvasott Isambert egy jegyzéket Napoleontól, mellyben az amerikaiaknak azt adja válaszul, hogy a' berlini és majlandi rendelések az egyesült statusokkal kötött alku következésében adattak ki.

SPANYOLORSZÁG.

A' carlisták, mint ők hirlelik, ismét ujgyőzödelmeket nyertek. Martz. 29ikén, irja egyik levelező, épen ő fölsége a' király születésnapján, Zumalacarreguy néhány zászlóalljal a' 6 ezer főnyi erejü ellenséget Estella körül ugy elveré, hogy ez, miután 350 elestet 's mintegy 600 sebesültet veszte, kénytelen vala további menedéket futásban keresni. Az ellenség zavarodása 's rémülése olly nagy volt, hogy elesteit, kik közt sok főtiszt és egy general, mint mondják Lopez, is találkozik, mind a' csatamezőn hagyá. Ezenkivül elveszté egész pattantyuságát, el hadszereit, sok fegyvert és ruházatot. A' carlositák vesztesége mindössze is nem megy többre mint 50 emberre. Ituralde és Latorre generálok sebet kaptak. — A' Minához érkezett segédsereg, mint értjük, 13 zászlóalj, mellyek mindegyike 400 főbül áll, de ezen emberek még jobbára fiatal suhanczok, kik fegyvert jó formán nem is láttak, 's puskapor-szaghoz még szokva nincsenek. A'

navarraiak őket csak csibéknek nevezik, kiket könnyü lesz megkoppasztaniok 's még könnyebb felfalatozniok (pollos nuevos, que pronto esperan quitar la pluma y merecendarselos). A' fentebb mondott ütközetben eléggé kitünteték, milly gyönge lábon állanak.— Olazagutia és Yrurzun eröségeket a' Kristinapártiak önkényleg elhagyák látván, hogy leolvadó erejök mellett tovább különben sem védhetik e' helyeket."—Egy késöbb kelt ugyan carlista levél, a' további történeteket ekép közli: „Zumalacarreguy, miután 29ikén 's 30kán az ellenséget megveré, egyenesen Maestu vára felé tartott. April 2ikán megérkezvén a' vár alá, azonnal megkezdé a' tüzelést; de más nap hallván, hogy 9000 fönyi ellenség közelit feléje, abban hagyá, 's 5000 fönyi seregével az ellenség elibe vonult. Két nap várakozott megtámadtatásra; de mivel az ellenfél ezt tenni nem meré, maga kezde tehát támadólag bánni 's az ellenséget visszanyomá. A' junta april 6kán Ezcurraban tartózkodott, d. Carlos pedig 4ikén Aranaracheban, a' legjobb egészségben." Eddig privát levelezők. April. 18ikán a' szinte carlista Renovateur e' hireket mind valóknak bizonyitja, hozzá tevén, hogy 29ikén csupán a' nagy förgeteg hátráltatá ő fölsége (Vik Károly ő kir. fölsége) seregeit az ellenség üldözésétül, 's hogy a' csatatéren hagyott sebesültek közt van gen. Aldama is. Ellenben a' Constitutionel april. 16kárul ezeket jelenti: „Két uj ütközet felöl vettünk hireket, mellyekben a' Krisztinasféliek lettek győztesek. Az első april. 5ikén történt Ciraugui vidékén, másika 7ikén a' Bastanvölgyben. Amott Aldama, Gurrea, és Lopez (tehát semmi baja Aldamának, se Lopeznek) utóbbi helyen pedig Ora és Jaureguy vezérlék a' királyné seregeit. Az ellenség mind a' két helyütt megveretett 's futásnak eredt." A' j. des Débats april 8ikáig terjedö hireket közöl Madritbul, mellyek szerint Carnicer, ki alsó Arragoniában és Valenciában vezérlé a' carlosiakat, Miranda (de l' Ebro) mellett elfogatott. Carnicer épen utban vala Zumalacarreguyhoz, hogy vele a' hadakozás menete felöl értekezzék. Ugyane' hirek szerint Valdes nem csupán szemlélő vendégképen utazik az éjszaki táborba, hanem általveszi Mina helyett a' fövezérséget; azalatt pedig ministeri hivatalát Madritban gen. Rodil viselendi. Bayonneban is rebesgetik, hogy Mina csakugyan lemondani szándékozik 's gyöngélkedö egészsége helyreállitása miatt Bayonneba tér vissza.

Lord Elliot april. 11ikén még folyvást Bayonneban tartózkodott, noha már 6kán szándéklott vala elutazni d. Carlos táborába. Késedelme okát igy beszélik: A' lord, hogy Spanyolországban szabadon járhasson, Bayonneban a' franczia alispán által szabad menedék-levelet adatott magának, mellyben a' két ellenkező hadfélnek, mint Franczia ország tudtával Nagybrittannia részérül a' spanyol koronát követelő hghez alkudozások miatt küldött követ, ajánltaték. A' spanyol consul, kinek kormányától ez esetre semmi utasitása nem volt, a' lord menedék-levelét csak mint szokott utlevelet látomásozta. Elliot ez egyszerü aláirást nem tartván elegendö utibiztosságnak, d. Carloshoz irt, hogy nyujtson módot 's eszközt, mi által táborába juthasson. A' Gazette de France szerint, d. Carlos már küldött is választ a' lord folyamodására, mellyben számára kiséretül védsereget igér; azonban minthogy azóta Angliában Peel ministersége megbukott 's igy alkalmasint a' lord küdetése is változást szenvedhet, nem tudni: rá szánja e magát Elliot ur a' táborba menetelre, vagy egyenesen visszautazik. A' spanyol consul, mind a' mellett hogy a' menedék-levelet tőle megtagadá, nagy lakomát adott tiszteletére, mellyre a' bayonnei főtisztviselők is valamennyin hivatalosak valának.— Granadában folyvást tart a' nyugtalanság 's már más helyeken is hasonló zavarok mutatkoznak. Xeres, Ocana, Aranjuez, sőt magában a' fővárosban is nem csekély jeleit vette észre a' kormány a' készülő zendülésnek. Ez okbul april 7ikén, mellynek reggelén a' köz kórház mellett egész nyaláb carlista fölszólitásokat találtak, a' katonaság egész nap fegyverben állott, 's az utczákon kettőztetett örszemek járkáltak föl 's alá.—Barcelonában martz. 29ikén a' szárdiniai consul Luis Ponti ur, elfogatott 's azóta folyvást börtönben tartatik. Arról vádolják, hogy ő lenne a' vidékbeli carlistai mozgásoknak fő intézője, hogy d. Carlossal 's a' carlisták főjeivel szoros szövetségben áll, 's Romagosának, kit Llauder meglövetett, egyik fő bünöstársa ő lett volna.—Madritban april. 7ikén vették hirét Carnicer elfogatásának, azon hozzátétellel, hogy 100 lat aranyat leltenek nála. — A' Gazette de France szerint, Aranaban, Eulateban és Escalaban a' királynéiak a' carlosiak fegyver- és löporgyárait, valamint sok más épületet is földultak és porrá égettek.

AEGYPTUS.

Nem csak Alexandriában, hanem egész Aegyptusban kiütött a' dögmirígy. Triestből a' franczia lapokban következőleg irják le pusztitásit Alexandriában: „Acerboni kapitány, ki ezen révből martz. 2án vitorlázott el, a' várost legnagyobb pusztulásban hagyta el. A' dögmirigy olly annyira dühöngött, hogy áldozatit megsem lehete számitani. Az egészségi örvonal mint hasztalan, fölbontatott. Az utczák telve valának holtakkal. A' dögmirígy a' frankok (europaiak) lakjaiba is be-

rontott, valamint az aegyptusi hadihajókra is. E' fölött hét hajóra ragadt volt el, mellyek közül két angol, egy franczia, a' többi görög és aegyptusi." Későbbi hirek szerint Alexandriából martz. 22éről a' dögmirígy még mindig nagy dúlásokat tett. — Egy korábbi, febr. 12kei iromány Cairoból következő tudósitást nyujt Aegyptus siralmas állapotjáról: „A' dögmirígy, melly Aegyptust 11 év óta megkimélte, 's több hónapig Alexandria falait át nem hágta, most az egész szerencsétlen országon terjedez. Alexandriában magában már nem nyolcz vagy tiz, hanem 210—230 mirígy esetről van szó naponként; 's az örvonali seregben is kiütött, honnan az egészen fölloszlatott. Továbbá kénytelen volt a' kormány azon rendszabállyal is fölhagyni, hogy minden ragályos házat külön őriztessen, és valamennyi lakójit elzárja. Minthogy tudnillik az arábok és törökök ragadványos betegséget Isten akaratja nélkül nem hisznek, 's azért is a' szoros veszteglést vallástalannak és fölöslegnek tartják, attól úgy ügyekezének megmenekedni, hogy halottaikat eltitkolák, 's vagy házaikban temették el, vagy éjjel az utczára vagy vizbe dobták. Általlátták tehát, hogy a' szoros veszteglésnek még károsb következései lesznek, mintha valamennyi halott a' szükséges óvások mellett eltemettetnék, azon lehetség daczára is, hogy az elhunyttal együttlakókra is elragadhatott a' dögmirígy. Mig a' rendszabály gyakoroltaték, mindenik halottat európai orvosnak kelle megszemlélni, annak megtudása végett: ragadványban, vagy más betegségben halt e meg? Ezen orvosi szemle kivált a' muzelman nőknél felbőszítette a' népet. A' papság több izben folyamodást nyujtott be Mehemed Alihoz. Egyéb választ azonban nem kaptak, mint hogy kik halottaikat nem hagyják megvizsgáltatni, arra nem kényszerittethetnek, de akkor halottaikat a' dögmirígyben kell elveszteknek tartaniok, 's magukat veszteglés alá vetniök. — Itt is (Cairoban) megőrizteték az első gyanús házakat, de Alexandria példáján tanulva csak hamar fölhagytak vele. A' gyanus-betegek teljes szabadságban járnak. Cairóban a' dögmirígy egy Alexandriából jött máltain kezdődött. Azóta ugyanazon házban két fitestvér, egy rabszolga-nő és egy inas hullottak el. Nem sokára egy görög, azután egy franczia 's a't. halt el. — Felső-Aegyptus sem szabad többé a' dögmirígytől. Ezeknél fogva Aegyptus állapotja igen siralmas, mert ha már most is, midőn csak hónap hija még a' valósággal dögös idő kezdetének, olly annyira meggyökerezett az mindenütt, méltán félhetni, hogy később még borzasztóbb pusztitásokat teend. — Pruner orvos Bajorországból, kit Achmed basa szembajának gyógyitására Ali maga hivott meg Arábiába, szerencsésen Dzsiddába érkezett.

ELEGYHIREK.

Mult számunkban egy bécsi levelezője az Allg. Znak azt mondá: mikép Litrow ur, a' bécsi csillagász torony igazgatója Herschel angol csillagásztól a' jó reményfokról azon tudósítást vevé, hogy a' Halley üstökőse, mellyet f. e. aug.ban biztosan várnak, épen nem lesz látható, minthogy ez futását már jó ideje megmásitotta, 's uj pályára tért, 's hogy ezen érdekes meg nem jelenésről a' bécsi csillagász nem sokára munkát adand ki. Littrow igazgató ur azonban ezen egész ót illető tudósítást Halley üstökőséről általjában költöttnek nyilványitja. — Regensburgban (Bajorország) a' törvénytudós polgármester helye megürülvén, annak betöltését csődítés (concursus) utján kell alkotmányszerüleg eszközleni. Ehezképest hirül adatik az Allg. Zban, hogy ezen tiszthelyre kivánkozók szükséges bizonyítványokkal ellátott folyamodásaikat négy hét alatt a' regensburgi tanácshoz adják be. A' polgármester fizetése évenként 1800 r. forint kész pénz, mellyből 1200 forint személyére, 600 pedig a' szolgálatra esik, 's meg kell jegyezni, hogy a' választás után az azt megerősítés alkalmával még némi másítások is tétethetnek eziránt.

Voigtländer ur Bécsbül gőzkocsijával e' tavaszon egy utazást készül tenni sz. Pétervárába. Azonban ezen utja előtt Bécsben a' Praterben még kétszeri próbautat teend, azután pedig Pestre szándékozik 's innen vissza Prágába, Berlinbe, Hamburgba 's ugy végre sz. Pétervárra. — Leuchtenberg Auguszt hg halálára a' nagybrittaniai udvar 8 napi gyászt öltött. Most a' leuchtenbergi hgi ház jogai örököse Miksa hg, ki 1817 oct. 2k. született 's hadnagy a' bajor seregken. — Malachowsk gróf, ki az utóbbi lengyel fölkeléskor külügyi minister volt, Parisban april 10kén 38 esztendős korában meghalt.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára aprilis 28kán 1835:			
Bécs aprilis 25ikén középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	102½	Tisztabuza	—	—	—
„ 4 pC.	96⅝	Kétszeres	—	—	—
„ 1820ki kölcs.	210⅝	Rozs	103⅓	100	—
„ 1821ki „	140	Árpa	—	—	—
1834ki statuskölcs.	594⅛	Zab	76⅔	73⅕	70⅘
Kam.— pC. kötel.	63½	Köles	—	—	—
Bankrészvény	1343⅖	Köleskása	—	186⅖	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	103⅕	—	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

35. szám — Pest, szombat majus 2kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések és engedelmek; magy. tud. társasági jelentés; Gyulay Albert gróf. †; különféle). Ausztria (uj németrend-mester). Anglia (uj ministerium 's erről jelentés a' parliamentben; egyveleg). Francziaország (Lubecki küldetése; az amerikai követelés elfogadva 's a' t.) Hannovera (országgyülési hirlap) Portugália (Leuchtenberg hg. halála 's eltemetése). Spanyolország (ministeri viszálkodás; carlisták nyereségei; Valdes fő hadvezér). Oroszország. Törökország (dögmirigy). Amerika (hirek Mexicobul és Spanyolamerikabul). Törökország. Németország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' kerületi ülésekben martz. 28 kaig reggelenként folyvást a' legelő kérdése forga vitában, délután pedig a' sérelmek és kivánatok.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. Kanczellariához april. 7kén intézett legfensőbb határozata szerint a' váczi süketnémák intézete keresztyén tudományi tanítóját Nagy Leopoldot a' kegyesiskolai rendből, ugyanezen intézet igazgatójává; — a' magyar kir. udv. Kanczellaria a' horvátországi kir. törvényszéknél megürült jegyzői hivatalra Briglevich József hites ügyvédet; — az erdélyi kir. udv. Kanczellaria pedig Gebbel Károlyt az erdélyi kormányszéknél a' benyujtványi jegyzőkönyv igazgatóját ugyanazon kormányszékhez titoknokká méltóztatott nevezni.

Bold. I. Ferencz ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. Kanczellariához intézett legfensőbb határozati szerint Flittner Jánosnak, tek. Liptó megye rendes orvosának a' szász nagyhgségi ásvány- és földismereti társaságtól küldött munkás tagi; — Poszavecz János Zágráb megyei papnak 's a' zágrábi kir. nemesi nevelő-intézet egyik osztálya elöljárójának a' frauendorfi (Bajorban) kertmüvelő-társaságtól küldött rendes-tagi; — 's végre Unger Ferencz budai gyógyszerésznek a' bajor politechnikai egyesülettől küldött rendes-tagi oklevél elfogadhatását kegyelmesen megengedni méltóztatott.

Ő cs. kir. fölsége bánsági kormányzó 's lovassági general Schneller Andráshoz következő legfensőbb kéziratát méltóztatott intézni: „Kedves Schneller lovassági general! Értésemre jutott, hogy Ön f. eszt. april 1sőjén szolgálatja hatvanadik évét tölti be. Kedvesen esik Nekem ez alkalommal Önnek azon sok hasznos szolgálatiért, mellyeket Nekem 's a' statusnak olly hosszu 's érdemesen vitt pályája után még mindig dicséretes állhatatossággal tenni fáradoz, különös tetszésemet 's teljes méltatásomat kijelentenem, 's Önt igen érdemlett kegyelmemrül jelesen bizonyossá tennem. Bécs martz. 19. 1835 Ferdinand s. k.

A' nm. magy. kir. Helytartóság f. eszt. april. 18ikán levéltári hivatalánál Stadl András helyébe, irnokságáruli lemondása után — Balás Dienest, eddigi járulnokká pedig Ujjváry Károly volt napdijnokot méltoztatott kinevezni.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI JELENTÉSEK.

I. Addig is, míg a' magyar tudós társaság a' nagy magyar szótárt, mint egyik fő tárgyát, maga készitheti el, országos közkivánatra következő czimüt bocsátott közre, költségein: Magyar és német zsebszótár. Második vagy német-magyar rész. Budán a' magyar kir. egyetem' betüivel 1835. Terjedése 54 iv kisebb nyolczadrétben, három oszloppal. Bekötve a' kötet ára velenczei nyomtató velinen 3 frt. 30 kr. pengőben; iró-papiroson 3 forint pengőben. Találtatik Pesten Eggenberger József könyvárosnál, kitől az országbeli több könyváros is megvitetheti.

II. Csekonics János táblabiró ur, a' magyar tudós társaság pénzalapjaihoz, élete fogytáig évenként 48 pengő forintot kiván adni, 's ezt meg is kezdette 1834ben.

III. Frányova mezőváros ns. Torontál vármegyében küldött 2 forintot pengőben.

IV. Nagy-Szentmiklósi Nákó János ur ajánlott 1000 pengő forintot. Aprilis 28kán 1835.

Döbrentei Gábor
titoknok.

Gyulai Albert gróf, Mária-Terézia katonai jeles rendének vitéze, az Ersébet-Teréziai-rend tagja, val. belső tit. tan., ar. kulcsos, altábornagy 's a' 21 sz. gyalogezred tulajdonosa f. évi apr. 27én Pesten hosszas betegeskedésre következett ideggutából éltének 67ikében a' tulvilágra költözött. Tetemei 30kán egész katonai tisztelkedéssel szent Erzsébet budai rendszüzei sirboltjában szendergő nőjeéi mellé takarittattak. Három fija kesergi elhunytát t. i. Sámuel cs. kam. 's Károly Ferdinand főhg 51 számu gyalog ezredebeli örnagy; Lajos szinte cs. kam. 's erdélyi udv. kanczell. tanácsnok; végre Albert cs. kam. 's magy. k. udv. kamarai titoknok.

KÜLÖNFÉLE. Szirma-Bessenyőn a' helybeli egyháznak legelső, 's hivatalát már 43 év óta buzgón vivő plebánosa Fedák András ur, april 20kán vagy is husvét hétfőjén tartá igen számos és fényes gyülekezet jelenlétében aranymiséjét. A' vezető tisztét Kisszlatinai Durcsák János püspök 's egri kisprépost ur teljesité. — Örömmel jelenthetni az Arad megyei uj kórháznak azon előhaladt állapotját, hogy mult eszt. november óta már naponként 40 betegnek nyujthatott menedéket és ápolást. E' helyzetét az intézet hálálja azon nemeslelkü jótevőknek, kik buzgó alapitványaikkal 34,464 fr. 56 krnyi eddigi állandó tőkepénzét két év lefolyása alatt 47,500 frttal gyarapítani kegyeskedtek;

— hálálja azon felebaráti adakozásoknak, mellyek hathatós segedelme által ezen 70 öles roppant, 's 92 ezer fra rugó becsértékü épület egész tökéletességre juttatott; hálálja azon jóltevő asszonyságoknak is, kik összegyüjtött ritka szép értékü kézmunkáik, 's ezeknek árok által az intézet első talpkövét alkották; — de hálálja főkép az ügyre megbizott megyei küldöttség tagjai 's ezek közt kitünőleg a' küldöttség elnöke Faschó József tb. ur csüggetlen munkásságának 's fáradozásinak, mi iránt a' tek. megyének martz. 30ikán tartott közgyülése is elismerő szives háláját határozta nyilványittatni. — Maradandó említésre méltó Kelemen János derecskei plebanus urnak azon hazafi adakozása, melly szerint 1833ban Jász-Berényben a' tanuló ifjuság számára 100 pengő fr. alapitványt tett, hogy annak kamatja jutalmul évenként azon tanuló ifjaknak adassék, kik magokat tudomány és jó erkölcs által tul mások fölött megkülönböztetik. Ez alapitványt a' tisztelt ur idővel nagyobbítani szándékozik. H. T.

AUSZTRIA.

Bécs april 27. a' németrendnek mind a' bold. Ferencz császár, mind most uralkodó Ferdinand ő cs. kir. Fölsége által megerősitett szabad választása következésében, a' volt németrendin. mester cs. kir. főhg Antal Victor ő magassága elhunytával, a' rend két igazgatója april 22ikére nagy káptalan-gyülést hivott össze, hogy tagjaik közzül ősi szokás szerint a' rendnek uj főjét válaszszák meg. Az egybegyült káptalan egyes akarattal ő magasságát Miksa cs. kir. főhget választá meg, azonnal a' rend ősi szokásinál fogva megesküvén a' választási föltételekre a' rend-egyházba vezettetett 's a' szokott diszjelekkel fölruháztatván uj méltóságába ünnepileg iktattatott. Erre ő magassága ugyan a' templomban a' rendvitézi ujonczok jelenlétében elfogadá a' rend tagjai esküvését, utóbb pedig a' káptalanban a' rend tiszlviselőji hódolását, mire egy szivreható beszéddel a' választási ünnepet bérekeszté.

ANGLIA.

A' legujabb párisi levelek april 17ről és 18ról, mellyek 15ig közlenek hirt Londonból, és rendkivüli alkalommal érkeztek, még sem adnak semmi bizonyost az uj minister-kinevezésekről. A' felsőház ülésében april. 15énWellington lord jelenté, hogy bizonyos vett közlések következésiben fölhagy azon szándékkal, mellyel a' házat april. 30ig akará elhalasztatni 's köv. napon csak husvétutánig fogja az elhalasztást inditványba hozni. A' tory-lapok folyvást azzal ijesztgetik az angol népet, hogy O' Connellt a' papistát akarják ministerré tenni. A' Courier erre igy felel: „A' Morning-Post 's egyéb torylapok némi közleményeket emlegetnek J. Russel lord és O'Connell ur közt. Mi e' hiradást alaptalannak és hamisnak nyilványíthatjuk. O'Connell ur soha nem kivánkozott hivatalra, 's legkisebb ohajtását sem mutatta rá. Szinte olly kevéssé tüze föltételeket is ki. Az uj igazgatásnak támogatását igérte, mert őszintén hajlandónak hiszi azt hazája sérelmei orvoslására.“ — Emlékezetes választ adott O' Connell a' St James utczában egy a' nyalka világban isméretes urnak, mellyről Londonban némelly körökben most sokat beszélnek: „Kérem Önt, O' Connell ur! mellyik helyet foglalandja el az uj igazgatásban?“ — „Azon szabadékot, (privilegiumot) uram, mint reménylem, hogy odább mehetek az utczán minden felelni-tartozás nélkül e' kérdésre. Hatvan irlandi követtaggal látand Ön engem a' ház ministeri oldalára átmenni, 's helyeinket a' ministerség háta mögött veendjük, alku nélkül, mert azt hisszük, hazánk iránt igazságosak lesznek.“ —

A' felsőház april 18ig halasztatott el. Az alsóházban 14kén John Russel lord megkérdeztetvén azt felelte, hogy az ujminister-kinevezések iránt még ekkor sem mondhat valami bizonyost anélkül, hogy kötelességét sértené a' korona iránt. — A'Courier állítása szerint közönségesen hiszik, hogy Sir J. Cam. Hobhouse fog az admirálság első lordjává kineveztetni, 's hogy még is Brougham lord lesz lordkanczellár. Ezen hiradásra megtámadja keményen Broughamot, és arról vádolja, hogy ő volt főoka a' volt ministerség megbuktának. A'Times, melly mióta megvált Brougham tól, annak dicsérőjéből hirtelen legdühösb ellenségévé vált, szörnyü elkeseriltséggel kiált föl: „Hogyan, hát csakugyan Brougham! 's mindenek után, a' mik történtek, még is Brougham?! O! ez hihetetlen!“ — A' londoni udvari ujságlap april 10én jelenti, hogy Baring Sándor ur, a' bank egyik igazgatója, ashburntoni Ashburton báró czimmel peerré neveztetett Devon grófságban. — April 9én a' lordmayor nője fényes vigalmat adott, mellyen valamennyi angol főméltóság 's a' diplomatai kar is megjelent, az ausztriai és portugáli követeket kivevén, gyászuk miatt.

Az april. 18ki rendkivüli alkalommal érkezett londoni lapok közlik az uj minister-kinevezéseket. A' Sun 2dik kiadásban következőt mond azokról: „Ő fölsége a' király ma délután 1 órakor Sir Herbert Taylor kiséretében megérkezett Sz. Jameslakba, két órakor tanácsot tartott, mellyen a' volt kormány valamennyi tagjai, Ellenborough lordot kivéve, megjelentek, 's hivataljok pecséteit általadták. A' volt lordkanczellár, Lyndhurst lord, azonban a' pecsétet magával elvitte. Az uj ministerek következő rendben léptek azután a' kir. kabinetbe, a' hivatal-átvételkori kézcsókolásra: Melbourne lord, Lansdowne lord, Thompson P. ur, Th. Spring-Rice, J. Russel lord, Mulgrave gróf, Sir J. Hobhouse, Palmerston lord, Howick lord, Duncannon lord, Auckland lord, Sir J. Campbell, C. Grant, és Hol-

land lord. A' ministerek, lapunknak sajtó alájuttakor, még ő fölségénél valának. Következő pedig az uj kabinet hivatalos névjegyzéke: A' kincstár első lordja: Melbourne lord; titkos tanácsi elnök: Lansdowne lord; admirálsági első lord: Auckland lord; Lancaster herczegség kanczellarja: Holland lord; az erdősz-osztály feje és titkos pecsétőr: Duncannon lord; belügyi statustitoknok: J. Russel lord; gyarmati statustitoknok: Charles Grant; a' keletindiai ügybeli tisztségek elnöke: Sir J. Hobhouse; hadminister: Howick lord; a' kereskedőségi tisztség elnöke: Poulett Thompson; a' kincstár kanczellárja: Spring-Rice. — Ülés és szavazás nélkül ugyan a' kabinetben, mindazáltal tagadhatlanul a' moralis és tudományos erő és felsőség valódi győzödelmére nagy-pecsétőr és a' felsőház elnöke: Brougham lord; a' nagypecsét biztosai: Sir C. Pepys és Sir L. Shadwell; főpostamester: Conyngham marquis; Irland lord helytartója: Mulgrave gróf; Irland első titoknoka: Sir G. Grey; Irland kanczellárja: Plunkett lord; a' tengerügy fő pénzfizetője és kincstárnoka: Sir Henry Parnell; a' kincs titoknokai: E. J. Stanley és F. Baring urak; az admirálság titoknoka: R. Gordon ur; alstatustitoknok a' belső-ügyosztályban: Fox Maule; alstatustitoknok a' gyarmatosztályban: Labouchere ur; a' kincs lordjai: Seymour lord, Stewart ur, és W. H. Ord ur; az admirálság tisztsége: Adam admiral, Elliot kapitány, és Dalmeny lord; főhaditárnok (general Feldzeugmeister) Leit-Hay ezredes; Irland főügyészei: Perrin ur, (nem katholikus) és O' Loughlen; törvényszéki ügyvéde: Cuttlar-Fergusson; Skótzia lordügyvéde: Murray ur; főügyviselői: Sir J. Campbell, és Rolfe urak. —

A' parliament mind a' két házában april 18kán adatott hirül a' ministerek kineveztetése, a' felsőházban Melbourne lord által, ki jelenté egyszersmind, hogy april 20án inditványba hozandja, a' háznak egész majus 12igleni elhalasztatását, melly időhatárt Richmond hg igen hosszallott, 's azt nyilatkoztatá, hogy ő a' ház elhalasztását april 30ig fogja inditványul előterjeszteni úgy értve mindazáltal, hogy majus 12ig semmi fontos tárgy ne vétessék föl. Melbourne lord e' szándékkal egyértelműnek nyilatkozott. Alvanley lord ezután azt kérdezte Melbourne lordtól: valljon 's millyen segélyt ajánlott és adott O' Connell pártjával az uj kabinet-szerkesztés alkalmakor? „E' kérdés, hozzá tevé, közönséges időkben igen különösnek tetszhetnék, 's könnyen feleletlen maradhatna. De mi nem közönséges időkben élünk. Mivel ugyanazon ministerség is, melly néhány hónap előtt az ország ügyeit vitte még, folyvást e' törvénytudós ur (O' Connell) ellenszegülésével vala kénytelen küzdeni, kit a' volt ministerek a' trónbeszédben, ha nem névszerint is, de olly megróva jelöltek ki, hogy lehetetlen vala rá nem ismerni. Illy körülmények közt alig hihetni, hogy ellenszegülésével ezen kabinet ellen fölhagyott volna, ha valamikép ki nem elégitteték." Melbourne lord válaszolt hogy O' Connel urnak véleményeiben épennem osztozik; az ő (Melbourne lord) nézetei még mindig ugyanazok, mellyek előbb voltanak; ő nem tudja, segiteni fogja e őt O' Connell ur, vagy sem; 's aziránt semmi értekezésbe nem bocsátkozott, sem pedig az után nem jart. Akármit hallhata tehát e' tekintetben a' nemes lord (Alvanley), az sült költemény és alaptalanság. — Buckingham herczeg más kérdésére: valljon t. i. szándéka e Melbourne lordnak rendszabályt javaslani az irlandi tizedek, 's az irlandi egyház-jövedelem fölöslegének más czélokra, mint sem puszta egyháziakra, fordittatása iránt? azt felelte Melbourne lord, hogy kora volna még e' tekintetben bővebben nyilatkozni, de azt még is érinté, hogy kötelezettnek érzi magát az alsóháznak ezen elvnél fogva elfogadott végzése értelmiben cselekedni. Londonderry marq. jelenté, hogy 60,000 éjszakirlandi protestans által aláirt kérelem van kezénél ama' végzés ellen, mellyet legközelebb, miután az üléseit ismét elkezdendi, a' ház elibe terjeszteni fog. — Az alsóházban, hol Sir R. Peel társaival együtt az ellenzési padokon, O' Connell pedig a' ministeri oldalon legelől foga helyet, egyedül Baring F. ur, a' kincstár titoknokinak egyike, tön uj választói parancsok kibocsáttatása iránt inditványt, minthogy az ujdon nevezett ministereknek 's alsóházi tagoknak ujra meg kell választatniok, jelentvén egyszersmind, hogy legközelebb a' ház elhalasztatását fogja javaslani majus 12ig.

A' parliamentben előmutatott tudósításból a' hivatalszaporitás vagy kevesbités iránt 1834 év lefolyta közben a' whigek ministersége alatt, az tünik elő, hogy némelly osztályokban a' tisztviselők száma 110re szaporittatott, más osztályokban ellenben 155el kevesbittetett meg. Honnan 45 tisztviselővel kevesebb van alkalmazva mint volt, 's ez az évdijak megtakarításában évenként 75,074 font sterlinget (majd két millió for.) teszen.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur april 14én jelenti: A' kir. törvényszék megsemmitette a' parisi ügyvédi kar biztossága azon nyilatkoztatványát, mellyben az, az őket pairszéki hatóság alá vető kir. rendelés ellen kikelt. — A' rendkivüli alkalommal érkezett párisi levelek april 18ról azon tudósitást foglalják magukban, hogy a' követház ülésében előbbi napon Bignon ur azon javaslatát, hogy az amerikai követelést 12 millióra szállitsák le, 270

szóval 156 ellen, tehát 114 szótöbbséggel félrevetették. Ebből azt itélhetni, hogy az egész 25 milliónyi követelést hajló a' kamara megszavazni. De nagy öröm is lesz az a' ministerekre nézve! — A' Miklós császár által francziaországi követté kinevezett Pahlen gróf nagybátyja Medem grófnak, a' mostani orosz ügyviselőnek Parisban. — A' Temps szerint a' ministerség igen óvakodik valamit emliteni Lubecki herczeg Parisban léte okáról, attól tartván, hogy az által csak az amerikai követelés menetét háboritaná meg, sőt azt hireszteli kéz alatt, hogy e' tárgyban minden el van végezve 's kiegyenlitve; pedig a' kimutatások és számadások még folyvást tartanak. Ezt a' Temps onnan akarja megmutatni, hogy Lubecki herczeg évenkénti fizetése 120,000 rubelnyi, holott az orosz kormány annyi pénzt nem adna ki hijában, ha a' hg küldetéséből hasznot, még pedig tetemes hasznot nem reménylene.

Lyonban a' mult évi aprilisi zendülés évfordulata napján tudták meg, hogy a' követház a' lyoni kárpótlást félreveté. Emlékezetét, úgy mond egy lyoni levelező, alig lehete roszabb jel alatt megülleni. Bizonyos posztó-árus azon napon egy golyó-lyuggatott posztódarabot függeszte ki e' fölirással „évfordulat" (anniversaire). A' rendőrhivatal e' rongyot természetesen a' fölirással együtt azonnal levéteté, ez azonban nem gátolhatá meg, hogy e' jelentő epigrammot könyomásban több ezer példányban ne sokasitsák. — A' kárpótlás félrevettetése igen roszul hatott a' népre. —

A' követházban april 14én Isambert ur végszavai az amerikai követelésről tartott beszédében ezek valának: „Mi engem illet, uraim, ki szintolly lélekisméretesnek hiszem magamat, mint azok, kik e' javaslatot előterjesztik, 's védelmezik, azt nyilatkoztatom, hogy hazámat hinném elárulni, ha a' 25 millió mellett szavaznék." — A' szajnai törvényszék april 15én Simon urat, a' Charivari hirlap szerkesztőjét egy czikkelyért, mellynek ez vala czime: „A' miért, és mikép, vagy az ördög megtérése, midőn elaggott, példabeszéd két részben," 's mellyben a' kir. fő ügyész a' király személyét akará láttatni vagy értetni, hat hónapos fogságra és 2000 franknyi birságra itélte. — Soult marsal bosszusággal hagyá el april 14én Parist, hová azon reménnyel jött vala, hogy első minister leend, 's Languedocban fekvő mezei jószágára utazott enyhületül. — A' követházban april 18án az amerikai 25 milliónyi követelést tárgyazó törvényjavaslat 's Valazé gen. inditványa 289 szóval 137 ellen, tehát 162 szótöbséggel elfogadtatott. Valazé javaslata t. i. mellyet a' kormány is elfogadott, oda járult, hogy mindaddig semmi fizetés ne történjék, míg a' franczia kormány az egyesült statusoktól, elnökjük m. évi dec 2ki küldeménye iránt nyugtató nyilatkozást nem veend. — A' Messager azt beszéli az amerikai követelés vitájából, hogy Mauguin ur a' szószéken azt nyilványította, ha a' ministerek az amerikai követelések eredeti oklevelét nem közlik vele, kénytelen lesz ugyancsak a' szószéken hozzá jutott nyomos kimutatást előterjeszteni. 'S mivel a' ministerek ezen eredeti okleveleket csakugyan nem közlötték, olly levelet mutatott elő Mauguin (mint állítják Polignactól) mellyben az állíttatik, hogy az amerikai követelések oklevelei hamisítottak. Erre Mauguin az oklevelek előmutatását ujra sürgeté, de a' ministerek csak azt felelték, hogy nincsenek hasonló oklevelek, azaz más szókkal, a' franczia kormány az egyesült statusok puszta kivánatára ajánlotta meg a' 25 milliót.

A' Journal de Paris szerint a' pairszék fölhatalmazá a' vádlottakat: értekezzenek barátaikkal előre, kiknek tanácsával élni kivánkoznak. E' fölhatalmazás azonban, ugy mond a' nevezett lap, nem foglalja magában a' törvényszék elnöke lemondását azon törvényes jogról, mellyet használandani jelentett már, hogy tudnillik a' törvényszék előtt védelmezőkül csupán ügyvédeket vagy törvényes ügyészeket fogadand el." — La Mennais ur, la Chenaieből april 11én költ levelében az aprilisi vádlottak védelmezői biztosságához, elfogadá azon hozzá intézett fölszólitást, hogy őket a' pairszék előtt védje. Sok szépet várnak ettől.

HANNOVERA.

A' 2dik kamara ülésében april. 8án Krimping ur inditványt tön: „terjesztetnék a' királyi ministerek elibe, valljon a' hannoverai ujság eddigi viszonyai másultával nem volna e tanácsos valamelly könyvárossal értekezni az iránt, hogy országgyülési hirlapok adatnának ki az országgyülés alatt, melly a' RRdek tanácskozásit közzé tenné 's nem sokba kerülne." Könyváros bizonnyal elég lenne, ki azt nyereség fejében magára vállalná. Lang ur, Achim követe, ellenszegült az inditványnak 's ohajtá: választaná meg az ügyet jól, 's következő inditványt tön, mellyet hosszas vita után a' kamara el is fogadott: „Minthogy a' hannoverai ujság most a' főpénztár költségin jelen meg, arra kérik a' RRek a' kormányt, adna részletes közleményt, mellyből annak jövedelme, 's nyomatása költségei, mint szinte a' szerkesztésnél alkalmazott személyek dijai kitünjenek." — A' vita folytában ezen inditványról Christiani doctor az inditvány mellett nyilatkozott, 's oda vivé a' dolgot, hogy az egész intézet pénzügyi állapotját mellőzve arról van főleg a' kérdés: valljon a' hannoverai ujság előbbi viszonyaiban van e, vagy sem? Ő attól tart, hogy tagadnia kell. Valamennyi hamburgi ujság

azt hirlette nem rég, mikép utasítást kaptak az illető törvényhatóságtól, hogy semmi országgyülési vitázatot ne vegyenek föl, melly az illető status belső lapjaiban közhirré nem volna már téve. Hamburgban azt mondák, e' rendelés Hannoveraból jött megkeresés következésében történt; mások pedig azt állították, hogy a' szövetséggyülés végzése szabá ezt. Ha ezen utólsó igaz, azt kérdi a' kormány tisztes tagjaitól: igaz e, hogy hasonló szövetséggyülési végzés hozatott, vagy a' hannoverai kormány kereste volna meg a' hamburgi hatóságot? Wedemeyer titkos kanczellariai tanácsos: „Meg keresésről szó sem lehet. Hasonló értelmü szövetséggyülési határozatot pedig nem ismér, 's azt előbb ki kellene hirdetni, ha szabály gyanánt kellene szolgálnia.“ Christiani dr: „Ő maga is azt hitte. Azonban minden szájon forog, hogy utasítás adatott valamennyi censornak az országban, melly ama' határozást nyilván kifejezve magában foglalja.“ Wedemeyer titkos tanácsos: Ő ámbár még most is censor, de hozzá hasonló utasítás nem érkezett. Christiani dr: Pedig kezénél van illyesmi. Ez utasításban, mellynek helyességéért jótáll, a' 14ik szakaszban olvashatni: „Ha országgyülési jegyzőkönyvek hirlapokban, vagy más folyóirásokban lenyomatnak, e' lenyomás ugyanazon szabályoknak van alá vetve, mellyeknek a' szerkesztés egyéb czikkelyei. Ugyanaz rendeltetik a' folyóirások iránt, mellyek országgyülési vitákat közlenek kivonatokban. A' censorok a' közlemények megengedhetősége megitélésében a' német szövetségi statusokból ugyanazon óvással fognak eljárni hivataljokban, mellyel a' benföldi országgyülési viták fölvételiben. E' vitákat mindenütt csak az illető status lapjaiból fogják vétetni, 's e' végre azok előadatását kivánni. Minden esetre az országgyülési jegyzőkönyvek lenyomatásában mindazon helyet és nyilatkozást ki kell hagyatniok, mellyek rendrekiáltást 's t e. okoztak.“ Ennélfogvást a' hamburgi kormány csak a' hannoverai példáját követte. Stüwe kincstanácsos azt ohajtá: hozatnék minélelőbb törvény, melly e' vitás kérdést elintézné, 's habár a' folyóirások vizsgálat alatt maradnának is, kivánná, hogy nagyobb munkák menten maradnának attól. Christiani dr: A' ministerek azon rendelésében, melly az utasítást magában foglalja, az mondatik, hogy miután a' szövetséges statusok a' sajtó ügyében követendő közönséges elvek iránt megegyeztek, hozattak a' megirt szabályok a' censorok sinórmértéke végett. E' bévezetésből tehát azt vehetni ki, hogy nincsen szövetséggyülési végzet az iránt, hanem csak előleges megegyezés a' volt ministeri conferenczián. Wegemeyer titkos tanácsos: Előbb nagy különzés volt azon elvekben, mellyeknél fogvast a' vizsgálatok történtenek, Ezen utasításnak tehát egyenes fő czélja volt összehangzást 's egyenlőséget hozni a' vizsgálati elvekbe, azért váltig tagadja, hogy a' status-alaptörvényt megsérti. Mint említők a' vitázat végével Krimping inditványa félrevettetett 's Lang doctoré fogadtatott el.

PORTUGÁLIA.

Leuchtenberg hg temettetése Lissabonban martz. 31ikén ment véghez fényes pompával 's minden zavar nélkül. Estve mégis némi csoport alakult össze Palmella hg lakja előtt, 's fenyegetőzve kiáltozott a' hg ellen, mintha ő mérgezte volna meg az elhunyt hget. Azonban egy osztály katonaság megjelentével az egész csoport szétoszlott. — Az elhunyt hg felbontatásárul szóló irományt 24 személy irta alá mint tanubizonyság; e' nevek közt előfordul 4 angol és 2 franczia orvos neve is. Általányos megyőződés, hogy a' hg torokgyikban (angina crupalis) halt meg. A' királyné nagy bánatjában fekvő beteg lett, de már jobbulni kezd. — A' tartományok állapotja felől ezt irja a' Sun: „Helyenként történt a' tartományokban némi nyugtalanság a' hg halála hirére, de mellyeket a' törvényhatóságok azonnal lecsöndesítettek 's most már az egész ország nyugalmas.“ Ellenben a' Spectatorban ezt olvashatni: „Hiteles levelekből értjük, hogy d. Miguelt Alemtejoban ujra Portugália királyának kiálták ki. E' lépést d. Miguel pártfelei hihetőleg Auguszt hg halála hirére tevék, meg nem gondolván, hogy általa d. Miguel reményinek épen legkisebb kedvezés sem nyilik meg. Maradtak volna csak toryk a' kormányon Angliában, ugy tán koczkájuk fordulhatott volna.“

Lissabonbul egy levelező ezt irja Leuchtenberg hg. utólsó pillanatiról: „Pénteken (m. 27ikén) reggel a' hg. már teljesen érzé közelgő enyészetét, 's a' rá jött haldoklási lankanatbul egészen meggyőződött, hogy végórája közelit. Ekkor kivánná az utólsó szentségeket fölvenni. „Én tudom, úgy mond, hogy meghalok — mint reménylem istenben bizva 's tiszta lélekismérettel; — be édes lett volna pedig még élnem és hatnom Portugália javára!“ 'S egy pár pillanat mulva a' hg. nem vala többé. A' királynét erőszakkal kelle ágyától elvonczolni, igy egy órával később az özvegy császárnét is. Némabúsan ült ez az ágy mellett 's kezében tartván a' hg. kezét, számlálni törekvék annak ér-lükkenésit, de hasztalan — nem vere az többé. Oda volt minden remény. 28ka delétül kezdve a' hg. eltakarittatása órájaig, óranegyedrül óranegyedre egy egy álgyulövés hirdeté a' Tajon a' hg. halálát. Ben a' palotában a' testnél az elhunytnak segédei fogának őrhelyet, mihelyt a' királynét és özvegy császárnét rá lehete birni, hogy a' kedves férj és testvér tetemeitől távozzanak el. 29ike reggelén a' fejdelmi hölgyek még

egyszer visszajöttek a' testhez, 's nem hagyák el valamiglen csak a' fölbontási készületekhez már fogni kellett. A' fölbontás számos portugáli nagy, 's más hazafiak és idegenek, valamint bel- és külföldi orvosok jelenlétében történt meg. Az erről föltett iromány azonnal közölteték a' hirlapok kiadóival, hogy a' népnél a' hg. megétetésérül szállongani kezdett 's már is némi nyugtalanságot okozó bitang hirek czáfoltassanak meg. 30ikán a' test kiterittetett. Szörnyü volt a' tolongás; minden arczon fájdalom 's öszinte benső részvét tünt elő. A' test fővezéri köntösbe vala öltöztetve, 's mint a' portugáli udvarban király-vérségi halottaknál szokás, a' mell gazdag redőzetü patyolatfodorral ékesitve, mellyen a' portugáli korona rendei látszának kihimezve. Oldalast a' teremben oltárok valának állitva, mellyeknél papok szünet nélkül szent mise-áldozatot mutatának be az égnek, vagy hivek buzgó imádságokat. Országos szokás ellenére, mellynél fogvást a' halott arcza és kezei fejér fátyollal vonatnak be, a' hg. mindezektül szántszándékkal menten hagyatott a' népnek szemléletül, 's mondhatni, kik a' hget igy látták az ő természetes szelid arczvonalmiban, az ő nyájas, de már örökre elnémult ajka mosolygásában, inkább meggyőződhettek, hogy természetes halállal hunyt el, mint bármennyi orvosnak aláirási bizonyságiból. Erre, miután a' királyné és császárné utószor áztaták könnyeikkel kedves elhunytjok szelid arczát, bezáratott a' koporsó 's az udvar és ministerek kiséretében a' palota nagyobb teremébe viteték, melly már e' czélra különösen illesztve 's egy oltárral is ellátva vala. Itt a' koporsó egy állásra téteték, mellynek négy szögletét feketével bevont sasok diszesíték. A' koporsó négy oldalán szinte feketével borított bársony vánkosokon állának Portugália királyi koronája, rendek díszjelei, vezéri kalap és vállrojt, valamint a' d. Pedro által végrendeletben hagyott portói kard. Egész éjjel hadi segédek és udvarnokok őrzék a' koporsót, 's az oltáron más nap délig egyházi személyek gyászmiséket mondának, vagy hivek imádkozának. 3 órakor délután megjelent a' császarné legmélyebb gyászban gróf Rezende karján 's az egész udvar kiséretében, hogy a' koporsót, a' már már vitetendőt, a' halottaskocsiig követhesse. A' királyné e' szomoru vég kötelességtül bévett udvari szokásnál fogva föl van oldva. Az özvegy császárné térdre görnyedt az alkotvány szélén, — forró könyörgésiben alkalmasint esdeklő sohajtatok is röppenhetének a' királyok és népek urához a' Braganza és Leuchtenberg ház fájdalmas sorsáért! Midőn térdeirül fölkelt 's a' koporsó megáldatott, ugyanazon vitéz 5ik vadászezred katonáitól látá azt fölemeltetni, kik, hat hónappal előbb az ő császári vezérök (Pedro) drága tetemeit emelék; 's valamint akkor a' tábor fő vezérei vivék dom Pedro koporsója gyászszegélyét, szintazokat látá most is, Terceirát, Saldanhát 's más generálokat, testvére koporsója körül e' gyásztiszt teljesitésben. Künn ugyanazon sorkatonaság 's ugyanazon rendben kiséré akkor a' császárt, melly most dom Augusztot a' St. Vicenzi sirbolt felé, 's az erőségek álgyuji szintazon szomoru végtiszteletet dörgék 6 hónap előtt, mint fájdalom! most ujra teljesíték. Maga a' temetési pompa ugyanazon 's csupa katonai volt. Az udvar a' St. Vincenzi klastromban várá be a' gyászmenet érkezését; csak az elhunytnak segédei, kik bársony vánkosakon a' diszjeleket vivék, 's gróf Méjean a' boldogultnak ősz mentora 's báró Billing udvari cavalierje (mind a' kctten Bajorországbul jövének ki a' hggel Portugálba) követék fényes udvari gyászkocsikon a' koporsót, úgy szinte a' braziliai követ is, mint nemzetségi meghatalmazott. Ott nyugszanak immár most a' St. Vincenzi hüves sirboltban dom Auguszto földi tetemei, valamint dom Pedroéi, és szerte-dultan a' drágalátos élet, mellynek fiatal erején csak kevéssel előbb annyi remény magasult! Egy nép várta ujjászületését az érett elméjü ifju fejdelemtül, kinek midőn e' pártszaggatta hazában kiszállott, első szava is „Kibékítés" vala. De csak reményt ébreszteni vala neki engedve, valósítani azt már nem hagyott időt a' kérlelhetlen sors. Csak bölcsőnél és csak halálnál inte a' magas sors az elsőszülött, a' nemes, a' vétketlen Eugén felé, de koronáig nem juttatá a' bájos fürtü főt, az élni szeretőt a' földiség igazgatója, 's egyedül koporsajára hagyott a' fejedelmi ifjunak végső ékességül koronát. —

SPANYOLORSZÁG.

Malagabul Madritba april 8ikáig jött hirek reményt nyujtanak a' nyugalom visszaállására Malagaban 's vidékén, mihelyt ottan tudva lesz a' kormányzó elmozdittatása. Csudálkoznak Madridban, mikép is bizhatott a' kormány illy fontosságu hivatalt olly emberre (gen. Isidrora), ki 1823ban az ismeretes Bessieres fő tisztkarának feje vala. Bessieres, mint tudva van, azon időben leghevesb védője volt az absolutismusnak. A' granadai főkapitány, ki Madritbul vett parancsnál fogva, hadat vive Malaga ellen, Anteguerának tovább nem ment, mert már ekkor küldöttség jött elibe a' mondott városbul jelenteni, hogy a' béke teljesen helyreállott. A' saragosai zavargás hire nem nagy benyomást okozott Madritban, mivel szinte közösen hiszik, hogy mind ezen mozgást egy titkos kéz intézi, melly nem sokára talán a' fővárosra is kiterjesztendi hatását. Itt már

is kénytelen a' kormány éjenként kettős sőt háromszoros őrszem-csapatot (patrouille) járatni, 's mind emellett nyilván hallhatni kifakadásokat, hogy vérnek kell folyni, melly a' ministerséget dermedségébül fölriassza 's a' carlismus ellen elszántabb lépésekre birja. Nem titkolják egyuttal hogy a' kormány némelly tagjai egyenesen a' minister-elnököt (Martinezt) tartják mind ezen baj egyedüli kutfejének 's minden szerencsétlenséget főleg az ő szabadság és fölvilágosult absolutismus közti ingadozásának tulajdonitanak, a' nélkül hogy bátrak lennének eszközökhez nyulni, mellyek által tőle, ki különben magát Spanyolország boldogságára mellőzhetlen szükségü személynek hiszi, megszabadulhassanak; a' mi pedig roszabb, ezen emberek mintegy kéz alatt tudomására játszák a' közönségnek, hogy csak a' nyilványos roszalás erőszakos kitörése az, mi képes lenne Martinez urat megindítani, hogy hivatálárul önkényleg köszönjön le. Régi dolog, hogy Toreno nincs egyességben a' ministerelnökkel; ez egyenetlenség már most viszálkodásra fajul 's a' belső politika tárgyain tul kiterjeszkedik a' külviszonyokra is. A' szövetséges hatalmak, mellyek Izabella országlása föntartására kötelezkedtek, aligha jó szemmel nézik e' ministeri viszongást; legalább hire foly, mikép követeik által máris sürgető jegyzéket intéztek legyen a' spanyol udvarhoz, mellyben ezt a' négyes szövetség czéljára emlékeztetik 's csudálkozásukat jelentik, hogy az országlás, melly 50,000 főnyi egybevont sereggel parancsolhat 's hadüzésre minden szükséges eszközzel bir, — 16 hónap alatt egy csorda rosz fegyverzetü és Francziaország rendszabási miatt minden külső segédforrástól megfosztott lázadók ellen nem csak kellő sikerü lépést nem tett, sőt azok szaporodását sem gátlotta. — Mint állitják, ezen előterjesztés inditotta volna Valdest meg, hogy az éjszaki tábor-vezérlésre önmaga személyesen ájánlkozzék, de mellyben Martinez ur semmikép egyezni nem akar, minthogy Valdes egyszersmind azon van, hogy minden hadra fordítható katonaság az ország minden részeibül az éjszaki táborba küldessék, 's a' helyőrségi szolgálatot városi katonák végezzék.

Bayonnebul april. 12ki levelek szerint, Elliot lord megkapta volna már a' biztositó utlevelet, mellyel d. Carlos táborába költözhessék. D. Carlos egy ezredest küld elébe Tolosaig, ki őt onnan a' főszállásra kisérje. — A' dél-amerikai statusok elismerése ügyében egyik kereskedési hirlap (Madritban) hosszas fejtegetésben megmutatja: hogy Spanyolországnak azon statusok függetlenségi elismerése 's velök uj kereskedési viszonyokba bocsátkozása sokkal több hasznot hajtand, mint előbb azon roppant tartományok kétes birtoka. — April 11kén a' madriti udvari hirlap kir. rendelést közöl, mellyben a' hadminister gen. Valdes csakugyan vezérül neveztetik ki az éjszaki táborhoz, olly rendeléssel: hogy Mina 's a' többi generál is megtartsák azon osztályok fölötti parancsnokságukat, mellyeket eddigelé vezérlettek vala. — April 19kérül a' Renovateur ezeket közli: Levelezőnk egy ütközetrül teszen jelentést, melly Vitoria közelében történt, de körülményeit közelebbrül még nem irja. — Egy utazó Escura vidékérül gen. Oraa april. 8kán történt csatavesztésérül e' hireket hozza: Oraa, ki 3000 emberrel a' határszél felé tartott, hogy bizonyos uj szállitásnál védkiséretül szolgálhasson, utjában véletlenül egy ellenséges csapattól megtámadtaték; eleinte vitézül viselé magát, sőt jól védett sánczai alul az ellenséget is megszalasztá, mig Zumalacarreguy 4 uj zászlóalljal megérkezvén az ütközetnek egészen más fordulatot adott. Oraa kénytelen lőn a' nagyobb erőnek engedni 's jó rendben visszavonulni Santesteban felé; azonban vesztesége még is tetemes: többi közt egy csapat, melly a' hátravonulás födözésire rendeltetvén némi ócska épületbe vonta magát, itt az ellenségtül körülvétetvén, miután minden porát ellődözte, többé nem védelmezhetvén magát egyrül egyig lekonczoltatott. E' csapat 60 főre ment.

OROSZORSZÁG.

Az orosz császár martz. 29én rendelést bocsátott a' vitézi rendek igazgatóságához, mellyben arra emlékeztetvén az igazgatóságot, hogy a' fehér Sas, és sz. Szaniszló lengyel rendeket cs. kir. elnevezéssel az orosz vitézi rendekhez számitotta már, ismétli azon parancsát, mellynél fogva elhatároztatik, hogy a' sz. Newski Sándor rend a' fehér Sasrend fölött, és az első osztályu szent Anna rend az első osztályu sz. Szaniszlórend előtti kitüntetéssel birjon. Miután a' czári parancs a' nevezett rendek rangját igy meghatározta, egyszersmind azon módot tüzi ki, mellyel azokat hordani kell. Azok, kik a' fehér Sasrendet és az első osztályu sz. Szaniszló-rendet hordozzák, se az ezen rendekhez tartozó csillagokat, se a' szalagokat ne viseljék, mihelyt az elsőbbek szent Newski Sándor az utóbbiak pedig első osztályu sz. Anna rend vitézei; annak kijelentésére mindazáltal, hogy az ifjabb rendekkel is birnak, az idősb rendnél az ifjabb rend keresztjét keskeny, ezen rendnek saját szerü szalagján viseljék. —

AMERIKA.

Mexico: A' mexicoi levelek rendelést közlenek február 14röl, mellynél fogva valamennyi politikai vétségre minden kivétel nélkül, mellyet 1821 év sept. 27től fogva, 1835 január 4ig elkövettek, közbocsánat adatik. — Ejszakame-

rika: A' költözés az egyesült statusokba tán még egy évben sem volt olly gyakor és szapora, mint a' multban. A' bejött hiteles tudósitások szerint 1834ben Éjszakamerikában összesen 75,179 főre teszik a' jövevények számát. Ezek közt legszámosb vala német. Közülök csak kevesen maradtak a' keleti statusokban, mert nagyobb számmal Ohio, Illinois és Missouri statusokban települtek meg. A' beköltöztek közt Ujorleansban 12,283; Baltimoreban 11,802; Philadelphiában 1793; Ujyorkban 4063; Bostonban 414; City-Poyntben 208; Charlestonban 123 német származék szállott ki. —

Spanyol amerika. Venezuela respublicában nem Varjo dr, hanem Vargas tábornagy lett elnökké. Választatását febr. 6án hagyá az ottani congressus helyben 's 9én tevé le a' szokott esküt. A' Londonban Palmerston lord és Mantilla sennor által kialkudott és 1834 octób. 27én aláirt kereskedési egyezés Anglia és Venezuela közt feb. közepén terjesztetett a' respublica tanácsa elibe, melly azt némi vita után elfogadá, 's a' képviselő kamarához utasitá.

TÖRÖKORSZÁG.

A' Journal de Smyrne következőleg ir Alexandriából martz. 5röl: „Semmi sem történik itt akár a' politikában, akár a' kereskedésben, mert minden figyelmet fölfal a' dögmirigy, melly napról napra dulakodóbbá leszen. — A' naponként elhulló áldozatok száma egy hét óta 150re rúg általjában. Tegnap 180 holt el. A' ragadvány különösen a' benszülöttek közt pusztit, de a' frankok sem mentek egészen. A' Nil partjain valamennyi falut zaklatja ez irtózatos csapás. A' baj annyira nőtt már, hogy minden előgondoskodási rendszabállyal fölhagytak; a' ragályos v. mirigyes házak se nem rekesztetnek el, se nem tisztittatnak ki. A' nép anélkül is csak akaratlanul veté magát az ovó rendeletek alá. Az idősb lakosok még nagyobb terjedelmétől is tartanak, ha majd az idő kedvezőbb leszen. Ali basa hajóserege nagy részint a' crétai révekbe távozott. Uj mirigy-eset adta magát elő az admiral hajó födelén, 's mielőtt a' hajóhad elindult, némi zendülési mozgás is mutatkozott a' legénység közt, mint hiszik az egészségi szoros rendszabályok következésiben. Több kivégzés is történt. A' ragadvány első jelenségeire Mehemed Ali felső Aegyptusba utazott el, mig Ibrahim a' Deltában (Nil torkolat közti tartomány) járt, hogy a' földmüvelés állapotjáról enmaga győződjék meg. Sokat beszélgetik, hogy Ibrahim ismét visszatérend Syriába; mi azonban, ha uj seregeket ohajt magával vinni, nem olly könnyen és hamar fog megtörténhetni. Cairóból martz. 9röl egy másik levél igy rajzolja ezen ország mostani állapotját a' dögmirigyre nézve: „A' dögmirigy Alexandriában még semenyhül, naponként 60—70 személy hal ott meg benne (tehát jóval kevesebben, mint a' följebbi levél állitja) Itten (Cairóban) amannál sokkal kevésb erejü, 's megelégszik naponként mintegy 10 martalékkal. Fájdalom! Fourchat ur, egy ottani sz. simonista orvos, ki valamint a' többi ottan tartózkodó orvos dögmirigyes betegeket gyógyita, sőt dögmirigyes halottakat föl is bonta, áldozatja lett példás bátorságának! Egy a' Nil folyamon tul fekvő falu ügyesen tudá a' dögmirigyet hasznára forditani, mert naponként számos nagy koporsót töltött meg gabonával, és jajveszékelő asszonyok gyász-kiséretében O-Cairóba szállitott mentve az igen nyomasztó vámoktól. Csak, miután merész tréfájokat már igen messze vitték, 's egy orvos a' halottakat megvizsgálni akará, jöve csalárdságuk napvilágra. — Schimper ur, az ismért temészetbuvár Mannheimból, kit a' würtembergi utaztató társaság külde útra, néhány nap előtt innen a' Sinai hegy felé utazott, hol néhány hónapot terménygyüjtéssel töltend. Utánirás martz. 13ról: Alexandriában most naponként 200—220 személy hull el dögmirigyben, 's már itt is (Cairóhan) az egész városban terjedez. Mi lesz majd az úgy is gyér népségü Aegyptusból, ha még ez ostor is elnyomorgatja. Aegyptusnak e' siralmas állapotját minden oldalu levelezés bizonyitja. A' határokon és réveken a' veszteglés ideje jóval meghosszabbittatott.

NÉMETORSZÁG.

Hamburg szabad város is megtiltá martz. 30án hirdetett rendelése által a' szövetséggyülés végzése következésiben, kézmüves legényeinek a' Schweizba utazást (Hamburg, mint tudjuk a' szövetséggyülés egyik tagja 's végzéseiben szava van).

Pénzkelet: Béca aprilis 28ikán középár pengő pénzben		A' gabona pesti piaczi ára majus 1sö 1835: pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	101 2/3 2/3	Tisztabuza	—	—	—
„ 4 pC.	96 2/3 7/2	Kétszeres	—	—	—
1820ki statuskölcs.	211	Rozs	103 1/3	100	—
1821ki „ „	140	Árpa	103 1/3	—	—
1834ki „ „	—	Zab	77 1/3	73 1/3	70
Kam 2 1/2 pC. kötel.	64 5/8	Köles	—	—	—
Bankrészvény	1347	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	103 1/3	100	—

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Majus 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
15én Bród	132	108	84	72	72	84	—
15én N.Kanizsa	138	—	132	—	—	126	—
16án Komárom	174-162	140	128	125	96	148	—
15én Szathmár	144	126	108	78	60	108	—
16án N.Szomb.	182-175	145	166	138	102	—	312
16án Zágráb	180-186	130	140	128	108	120	96

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

36. szám — Pest, szerda majus 6kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; Ghyczy József †; különféle) Anglia (a' Times köpönyege; Globe véleménye; alsóházi ülés april 20ikán; Russel választójihoz; egyveleg.) Francziaország (Berryer beszéde az amerikai követelés ügyében; St. Pelagiebeli védbiztosság.) Spanyolország (saragossai zavargás; Valdes a' táborban; Zumalacarreguy bizonyitványa; angol biztosok 's a' t.) Portugália (martz. 26ki zajongás; a' királyné állapotja.) Schweiz. Svédország. Elegyhirek. Pénzkelet 's gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége gróf Reviczkyhez mint a' sz. István magy. kir. rend kanczellárjához april. 2kán intézett legfensőbb kabinetirata szerint, ő kir. magasságát Mecklenburg-Schwerin nhget, a' mondott rend nagykeresztjével méltóztatott fölruházni.

Kolozsvárott: Az erdélyi ev. ref. fő consistorium april. 26án tartott ülésében, a' nagyenyedi ev. ref. collegiumban néhai Tompa János ur halálával ürességbe jött theologiai professori hivatalra, a' kolozsvári ref. collegiumban bölcselkedés-tanitó érdemes professor Herepei Károly urat választotta meg. (Erd. Hir.)

Pozsonyban april. utóljánm. Ghyczy József ur a' hétszemélyi kir. főtörvényszék közbirája, Torontal vmegye főispánja, kir. udv. tanácsnok 's a't. közjóra szentelt munkás életét 's igazságszerető lelkét Teremtőjének visszaadta.

Különféle. A' meidlingi Terézia-fürdőnek nagylotteriai sorsvonása Bécsben april. 27ikén ment végbe 's a' főnyertes számok következők: 28,015 nyert 250,000 frtot; 30696 ny. 20000 frtot; 48758 ny. 15000 frtot; 180.792 ny. 10000 frtot; 165,273 ny. 5000 frtot; 107.218 ny. 4000 frtot; 104795, — 125.543, — 132,891, — 134,729, és 136703 nyernek ezerezer frtot. Szabadsorsok közül: 2302 ny. 30,000 frtot; 165,273 ny. 5000 frtot; 13,877 ny. 3000 frtot; 13593 ny. 2000 frtot; 170,199 ny. 1000 frtot. — Nyilványos köszönetet mondanak: 1) Rézbánya város (Bihar vmegyében) lakosi Laicsák Ferencz nagyváradi püspök urnak azon emberszerető nemeslelküségért, melly által e' városnak némelly kir. haszonvételek jövedelmit olly czélra általengedni sziveskedett, hogy abbul egy szegényi intézeti pénztár alkottassék. E' jövedelem öt év alatt 1054 fr. 43½ kra ment, 's minthogy a' mélt. alapító ur szándéka nemcsak jövendőbeli de a' jelenkori szegények fölsegéllésökre is vala irányozva, a' mondott jövedelembül már eddig is több szegénynek és megszorult bányamunkásnak osztogatott ajándékokon kivül, a' mult szük esztendőben 23 részint elnyomorult szegénynek adatott enyhitő segedelem. 2) A' budai hadikormány Nákó János urnak, ki Nagyszentmiklóson levő saját épületjét a' bánsági katonai főkormánynak ajánlván használatul, ez az épületet már 6 év óta a' Julien sorezred növendékei lakául használja, 's az említett tulajdonos urnak ujabb ajánlatánál fogva, még továbra is minden fizetés nélkül három évig használhatja. Hasonlóan köszönetet mond Nákó János ur meghatalmazottjának Rigyicsky Pál h. ügyvéd urnak, ki az említett katonai nevelő intézet növendékeinek és tanitóinak f. eszt. feb. 12ikén mint bold. I. Ferencz ő fölsége születés-napján sajátjából egészen uj ruházatot ajándékozott. — 3) A' brassói szegények a' brassói görög egyház érdemes előljáróinak 's ezek közt különösen görög biró Czervenvodaly D. István urnak, ki a' néhai Brankovány hg. kegyes hagyományából husvét hetiben, minden vallási vagy nemzeti különség nélkül, helyben Brassóban valódi szükölködő 75 szegény oláhnak, 25 katholikus, 25 evangelicus és 25 reformatusnak jeles mennyiségü törökbuza lisztet; a' háziszegényeknek pedig 600 frnál többet, valamint a' fogarasi szegényeknek 100 frtot 's a' szombatfalviaknak 25 frtot osztatott ki.

April. 27kén Hódmező-Vásárhelyen (Csongrádban) mintegy 200 ház lett lángmartalékká.

ANGLIA.

A' Times, mielőtt a' kabinet tagjai ki lettek volna nevezve, folyvást sürgeté, hogy a' whigek inkább a' conservativekkel egyesüljenek, mint a' radicalokkal. A' Times beszéde azonban ezúttal sima. A' Morning-Chronicle e' miatt arra figyelmeztet, mi kimélve szól a' Times a' whigekről, 's mikép hizelkedik főbbeinek, 's milly ellentétbe állítja azokat a' radicalokkal; holott nem rég a' radicalok nagyobb becsületességét 's magasb észtehetségit magasztalá, ellentétben a' hivatalvadászó whigekével. A' Morning-Chronicle jósolja, hogy a' Times ezt csak átmenési pontul használta, hogy egyszerre ismét a' másik oldalra csaphasson által 's az uj ministerség verőfényére állhasson. „Ha társunk, (folytatja a' Chronicle) egyszer megindul, nagy lépéseket tesz. Nem kellene csudálkoznunk, ha majd, nyolcz nap mulvást ő a' torykat, mint félév előtt, ismét ürüknek, szamaraknak és borjuknak mondaná, 's megmutatná, hogy Wellington hg. szintazon tudatlan rövidlátó férfi, ki a' Timesra nézve, még csak multőszön is az volt, mielőtt tudnillik Strathfieldsapeből Windsorba hivatott.“ — A' Globe szerint (melly Melbourne és Palmerston lordok lapjának nézetik): „A' közönség a' torylapok fecsegésire 's lármájira keveset hajt. Már megszokta. Midőn a' toryk 1830ban kitolattak, ugyanazon szörnyü bélyeget sütötték minden szabadelmü ministerségre, melly az övék után következnék. Félelmes rajzolatokat torzasztának alacsony születésü, neveletlen, szegény-duló ministerekről, csak hogy a' közönséget elijesszék. A' Grey va-

lamint Melbourne kormányának a' statusadósságot kelle vala (akkori hir szerint) megtámadnia, a' lordok házának meg kelle általa semmíttetnie, a' királynak székéről letaszíttatnia, 's az egész országnak zavarba rendetlenségbe dölnie, 's vérben fürdenie. Mondják, ezen ministerek is csak kétségbe esett radicalokra támaszkodnak, 's csak O' Connell pártja segélyével tarthatják fen magukat. Ugyanazon ó történetet rikogatják most is füleikbe. De a' nép meg nem ijed, 's nem félti sem az egyházat, sem a' királyt, sem a' lordokat, még a' csarnok sem félti a' pénzkeletet, mert ezeket senki sem hiszi veszélyben forgani. A' nemzet nem akarja a' „semmi pápaság" kiáltást ismétezni, se a' pénzkelet lejebb nem akar szállani. Fölirások ugyan jönek orangista társaságoktól, elzárt testületektől, mellyek maradásra kérik Sir R. Peelt; de senki sem ügyel rájok, senki kevesbé mint Sir R. Peel; eléggé ismeri ő becsöket. Sir Robert Peelnek vala idő hagyva minden törvényes próbára, ő elő is adta terveit, 's megfejté elveit. Vége az volt, hogy egy becsületes reformer sem reménylett kezeiből kielégítőt. Volt e igazgatásának bármi jó hatása megnyugvást hozva a' nyilványos véleménybe? Ama' négy öt hónaptól fogva, mióta Melbourne kormánya elbocsáttatott, folyvást izgás, választási mozgások 's a' pártfeszengés minden leghevesb jelenségei mutatkozának. Mi azt hisszük, — 's a' nyilványos pénzkelet megerősíti nézetünket, — hogy az utóbbi félév történetei visszahatottak azon osztályu honfitársink elméjére, kiket leginkább érdekel, hogy ne uralkodjék politikai izgás. — A' gazdag kereskedők a' conservativeket nem úgy nézik többé, mint a' nyilványos nyugalom legjobb őrjeit, sőt inkább a' nyilványos ügyek mostani ingadozó állapotját is rájok róják. Midőn a' toryk hivatalaikból visszaléptek, semmi rendháborítás nem történt, mert a' közönség bizik a' bekövetkező javító politikában. Anglia józan, iparos népe nem fogja leglényegesb érdekeit koczkára tenni az irlandi egyház visszaéléseihez ragaszkodás kedvéért, vagy gyülöletből O' Connell ellen, vagy a' whigek iránti érzelgés miatt. A' közönség meg fogja érni, hogy a' Melbourne-kormány, a' rettegősködők érzelme megsértése nélkül is, képes lesz a' leghatárzottabb reformerek várakozásit kielégíteni.

Az alsóházban april. 20án a' speaker 4 órakor foglalt helyet. Chandos marq. jelenté, hogy majus 18kán, mihelyt a' ház költségajánló bizottsággá alakuland, a' ház figyelmét a' mezőgazdasági érdekek szük állapotjára fogja fordítani 's végzést az iránt kivánni. Baring ur, a' kincstár uj titoknoka, inditványt tett erre a' még hátralévő választási parancsok kiadatásáról, utána Sibthorp ezredes jegyzéseket a' ház javaslott elhalasztatása ellen majus 12ig. Baring emlité, hogy a' ház tekintettel leend az uj minister-kinevezésekkel egybefüggő nehézségekre 's a' ministereknek azon néhány napot megadandja, illő készülhetésök végett az ország dolgaihoz; de Sibthorp ezredes azt folyvást ellenzé. „Tudom, ugymond rivakodva, hogy nem 3 hét, de 3 hónap sem lesz elég arra, hogy az uj ministerség tagjai kényelmesen érezzék magukat helyeiken. (az oppositio nevet) Ha ő fölsége kegyes trónbeszédére gondolok, mellyben annyit igért a' mezőgazdasági érdekek támogatásira (a' ministeri padokon még jobban nevetnek, tudnillik Chandos marq. nem régen még Peel alatt inditványt tön ez értelemben 's megbukott); ha azon akadályokat tekintem, mellyek alatt kereskedésünk nyög, mig szemközt az igen tisztes gentleman termékeny rendszere megujulását kell várnom, szükség az ügyek illy hosszu elhalasztatása ellen kikelnem. (halljuk!) Az igen tisztes gentlemanek arczulatjai átellenben nekem nem tetszenek (kaczaj); mert azok lelkeik czimlapjainak látszanak (tartós kaczaj). Én minden oldalrul ostromlani fogom őket, mert tőlök az országra semmi jót sem várhatni. Reménylem Istenemre! illy csoporttól (kaczaj) nem sokára, még pedig örökre megmenekszünk." Az igen tisztes tag tüze daczára is olly halkan beszélt, hogy a' karzaton csak félig lehete őt hallani; azonban valószinüleg az irlandi követek ellen lövellé nyilait, mert a' „csoport" szónál valamennyi szem O' Connellre 's a' mellette ülő irlandi képviselőkre nézett. De megfelelt neki O' Connell: „Csudálom azon jó szeszélyt, úgymond, mellyel a' vitéz ezredes ur jegyzésin túlada. Bizonnyal lehet a' gentlemanek arczain a' ház ezen oldalán valami igen jegyzésre méltó; de én a' vitéz ezredes ur arczát mindenképen szintolly jegyzésre méltónak találom, mint akármellyiket a' ministeri padokon. (kaczaj) Én őt egy hajszálnyiban sem akarom megkárosítani (csattogó kaczaj; mert a' vitéz ezredes kopasz.), értvén a' jó szeszélyt. Kellemes dolog, Sir! e' tárgy fölött azon derült szeszéllyel 's udvariasággal vitázni, melly olly annnyira sajátja a' vitéz ezredes urnak. Másutt tán különző izléssel bánnának azzal; de itt azon emberek, kiket a' ház végzése képteleneknek nyilványított az országos ügyek vitelére, bizvást fecseghetnek az irlandi képviselőkről olly hangon, melly minden más tagra nézve szerfölött illetlen volna; melly illetlenség elviselhetlen volna, ha nevetséges nem lenne. (halljuk! halljuk!) Minden nyomoru, hitvány, még a' félig ostoba 's félig bolond is olly nyelven bátor itt szólani, millyenen nem merészlene másutt. (halljuk! halljuk!) De a' gögös bohó legalább tanulná meg a' különséget független

férfiak és ollyanok közt, kiknek szózata, habár vásárra viszik is, nem érdemes a' megvételre. Köszönöm a' vitéz ezredes urnak azon jó szeszélyt, mellyel ez udvariságot előadá, 's ha barátunknak lennie nem szabad, legalább mulatságos ellenségünk van benne." 's a' t. a' vitázat folytában rendre kelle őket szólítani, mert nem parliamenti kifejezésekkel éltek. Az ülés vége felé Shiel ur inditványt jelente a' husvétutáni napokra, mellyben azt szándéka javaslani, hogy senkinek, midőn valamelly egyházi jövedelmes helyre mozdíttatik elő, jövőre nézve olly jogkövetelése (Rechtsanspruch) ne legyen ezen egyházi jövedelemre, hogy, kárpótlást kivánhasson, ha e' jövedelmek eltörletnének. —

A' lapok közlik már J. Russel lord irományát választójihoz, mellyben számos javítást igér az országnak. Ugyan is a' dissenterekre nézve olly könnyitést igér házassági kötéseik szertartásiban, mellynél fogvást azok a' statusra nézve puszta polgári szerződésekké válnak, 's vallásos tekintetből tétethetnek az illető felek vallási nézeteik szerint minden kényszerítés vagy korlátozás nélkül. Továbbá egyezését igéri olly fölirásra, mellyben a' király megkéressék, hogy a' londoni egyetemnek szabadéklevelet adjon, hogy annálfogvást a' dissenterek szintazon tudom. méltóságokra juthassanak, mellyekre Oxford és Cambridge kizárólag csak ollyakat emel, kik tagjai az angol egyháznak. A' hatósági testületekre nézve azon javitást szándéka tenni, hogy a' kül tanács kiegészittetése 's választatása, ne önmaga által történjék, mert az csak tiszti hűségsértésre vezet, hanem hogy a' kül tanácsot a' polgárság válassza, mint azt úgy is a' józan ész javasolja. Az angol egyházra nézve csak a' jövedelmeket szándéka egyenlőbben fölosztani, mert e' jövedelem nem fölösleg. De az irlandi egyházban először a' tizedmegváltásra tend javaslatot, azután pedig hol protestans hivek nincsenek, ott protestans lelkészeket sem szándéka föntartani, 's a' fölösleg jövedelmeket a' nép erkölcsi javitására 's nevelésére fordítani minden vallásküloönség nélkül. Továbbá a' megyei adó v. taxák eltörlesztését igéri, 's végre azt is ajánlani fogja, hogy a' tized Angliában is megváltathassék, 's e' megváltás necsak önkényleg történhessék, mint Peel javaslata kiváná, hanem némi kényszerítéssel vagy kötelezéssel is össze legyen kapcsolva.

Globe: „Pozzo di Borgo gr. nagybecsü képgyüjteménye már megérkezett szállására. Ez és egyéb körülmények azt hitetik el, hogy a' gróf országunkban mulatását tartósb idejünek reményli." — Tipperaryból Irlandban egy lap irja: „Határtalan volt itt Peel kormánya leléptén az öröm. — Vasárnap estve a' város körül valamennyi hegyen tüz villogott. — Megmérhetlen láng, csak valamelly vulkán első rohanásihoz hasonlóan, lobogdala föl a' hegy csucsáig, mintha a' felhőket akarta volna csókolni. — Ugyanazon pillantatban széles aljját száz más tüz környezé. A' sötét irlandi hegyek, mellyek Tipperarytól szakadatlan lánczkép majd a' tengerig nyúlnak, szép homályos ellentétül szolgáltak a' rajtok égő tüzekhez. A' tulfelen, Waterford megyében is ki valának a' hegyek világítva, úgy szinte Limerickben és Corkban is minden hegység. E' jelenet hatása nagyszerü és fönséges vala. Rendkivül felötlék az, hogy a' tüzek, noha részint 60 angol mérföldnyire is távulongának egymástól, még is ugyanazon időben gyujtattak meg. —

A' lordmayor nagy lakomát adott Londonban Mansionhouseban husvéthétfön, melly alkalommal a' toryk nagy tomb-és zajjal áldomásoztak Wellington hg. és Sir R. Peel egészségökre. A' Times marczona tüzzel kel ki az uj kabinet ellen, mellyben úgymond Grey gróf, Brougham lord, (azt mondják erről, hogy nem bizonyosan elnöke még a' lordháznak, 's a' király idegen tőle) Althorp lord, Stanley lord 's Graham lord nincsenek. — A' Standard hasonlóan ostromolja Melbourne kormányát 's azt gördíti hibául, hogy O'Connellel semmi összekötésbe nem lépett, 's pedig kitől fog mástól segélyt várhatni? — A' Standard továbbá azt állítja, hogy O' Connell ur april. 21én F. Baring urral, az uj kincstitoknokkal dolgozott, mihelyt hivatalába lépett. — A' Hampshire-Telegraph szerint Palmerston lord a' külminister miss Thwaizes gazdag örökössel készül egybekelni. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' fr. követház, Berryer ur megrázó beszéde ellenére, megszavazá az egész 25 millió, amerikai követelést. Berryer ur beszéde remeke volt a' parliamenti ékesszólásnak; de hasztalan, mert a' kamara, noha több izben megindult rá, 's megrendíttetett általa, az egész követelést még is megadá. Berryer april. 15én tartotta beszédét, 's elsőben azok ellen kelt ki, kik az ő és társai ellenzését politikai helyzetjökből és vonzalmaikból magyarázzák. „Uraim, folytatá, bizonnyal én is vétkes volnék, ha azt mondanám, hogy a' ministerek csak azért védelmezik az egyezést, mert helyeiket szándékjok megtartani, 's barátaik csak azért támogatják őket, hogy hivatalokat 's megtiszteléseket nyerjenek tőlök. Ez sértő és jogtalan lenne. Viseltessenek tehát irántunk ugy, mint mi viseltetünk irántok. Azt kérdezték: valljon van e becsületes 's lélekismeretes férfiu, ki kézemelve állithatná, hogy az adósság nem áll?" Én ime fölemelem kezemet, 's mondom: nem tartozunk 25 millióval. A' tudósító ur azt állította, hogy nem csak 25 millióval tartozunk, de még a'

kárpótlás elvénél fogva nyomosabb követeléseket is tehettek volna ellenünk az amerikaiak, 's hogy nem a' neutralisok közös jogairól van szó. 'S hogyan! a' kárpótlás elve neutralissági föltételen alapul, 's az amerikaiak még sem vesztették volna el követelésöket, midőn az 1794ki egyezésben megalkudtak? — Hogyan! Amerika akkor sem vesztette volna el neutralisságából eredő követelését, midőn 1803- és 4ben megengedé, hogy hajóin fogdozzon Anglia matrózokat? 's midőn elszivelte, hogy 1803, 1804 és 1805ben hajóit elszedje Anglia! (Amerikának t. i. neutralisnak kellett volna maradni a' franczíák és angolok közt ekkor viselt háboruban, de azért, ha Angliától megtámadtatott, védelmeznie is kellett volna magát) midőn Anglia 1806 elején a' franczia kormány minden rendeletit előzve Franczíaországot Elbétől Brestig ostromzártasnak nyilvánýította! Amerika lealacsonyíttatni, zaklattatni engedé magát anélkül, hogy megrohant lobogója becsületét védelmezné. Nem igaz tehát azon állítás, hogy Amerika a' neutralisok (semes v. semleges) jogaira hivatkozhatik. 1806tól 1810 végeig Amerika és Franczíaország egyenszerűleg viselték magokat, Franczíaország kénytelenségből védelmező állapotban, Amerika érdek- és haszonleső kedveskedéssel Anglia iránt, mind a' két status végre illető saját szerződésöknél fogvást az 1800ki egyezésen kivül. Uraim! jegyezzék meg, Napoleon császár tiszteletet akart az 1800ki egyezésnek szerzeni. Napoleon szólítá föl a' neutralisokat: segítsék kölcsönösen egymást 's őrizzék meg saját méltóságukat. Azt mondották uraságtoknak, hogy a' háboru nem kezdetett Amerika érdekében, 's a' neutralisság kikötése nem csupán a' neutralisok kizáró érdekében történt. Bizonnyal, midőn Franczíaország egy nagy nép neutralisságát alkulag kiköté magának, ebben tagadhatlanul saját czéljai és érdekei voltanak, 's e' neutralisság sükerére számot is tartott. Midőn Bonaparte mint első consul az 1800ki egyezést megkötötte, jól tudta bizonnyal az amerikai hatalom neutralissá tételének származandó következéseit. Az érdek közös volt. Napoleon az egyezés hasznait később méltó joggal kívánhatá is. Midőn Napoleon a' tulságig nyomatott, akkor készült a' szárazföldi ostromzár. Mind tudom én azt, a' mit mondottak 's mondanak ez ostromzárról. De hisz — oh Istenem! nincs könnyebb, mint megbukott kormány v. hatalom ellen szólani. Neutralisok többnyire a' gyöngébb statusok szoktak lenni. Azonban a' neutralisok tartoznak lobogójaik becsületét védeni. Schweiz például neutralis hatalom; kiüt a' haboru ellenünk, Schweiz az ellenséget ön keblében hagyja megfészkelni; Franczíaország fölboszankodva ez áruláson, lerontja várait, összerombolja hidait. Mi fog történni? Lesz é Schweiznak joga kárpótlást követelni, mert vétkes engedékenységet mutatott, 's az ellenség beszálltának ellen nem szegült. Ugyanez történt az egyesült statusokkal is 1806, 1807, 1808ban, és a' következett években, hol az érintett engedékenység bizonyságit adák Anglia iránt. Napoleon csak azon kivánatot állitotta föl: szereztessék tisztelet a' lobogónak a' tengeren, valamint jusa van az embernek szárazon tiszteletet szerzeni valamelly földbirtoknak. Napoleon az 1803ki egyezés aláírta után, melly Amerika terjedelmét megkettőzteté, örömét jelenté azon 's az egyesült statusok képviselője fölkiálta: „Istenemre! az egyesült statusok ezentul a' nagy hatalmak közzé fognak számittatni.“ Napoleonnak tehát volt joga teljesen Amerika közrehatását követelni. Olvassuk bár 1807ki rendeletét; nyilványos abból, hogy Amerikának nem illett elszivelni az Anglia által rajta végbevitt lealázásokat ön méltóságának süllyedte nélkül. Mind eddig azonban minden az 1800ki egyezés kikötései ellen történt; az amerikaiak aláveték magukat minden lealacsonyitásnak, 's legörnyesztéék 's törpiték lobogójaikat, csakhogy gyalázatos nyereséget húzhassanak a' két hadakozo hatalom közti háborúból. Csak 1812ben igérték az amerikaiak, hogy tiszteltetni fogják a' neutralisság jogait; de már ekkor késő volt; 1806 's 1807ben kelle vala ezt tenniök, midőn t. i. Anglia rongált bennünket 's midőn gyarmatinkat, tengerpartinkat, révfokainkat ostromzárban tartá. Még egyszer mondom, ekkor már későn volt. Azon ellenvetésre jövök most, mellyet a' ministerpadról hallok, hogy tudnillik nem lehete kívánni az amerikaiaktól lobogójuk védelmét. Ki mondhatja közülünk fontolat 's belátással (nevetnek), hogy Amerika nem vala képes tiszteletet szerzeni lobogójának? Nem a' tehetetlenség gátlá őt ebben, hanem a' tőzsérkedő kapzsiság 's minden eszköz és mód által eszközölhető nyereségvágy. A' nemes Jefferson, az egyesült statusok akkori elnöke, részéről ellenszegülni buzgott e' szatócs szellemnek, e' telhetlen önhaszonlesnek; de számos hajótulajdonos, látván a' nagy nyereséget, ellenfeszült Jefferson becsületes hazafiui érzetének; olvassuk bár Bassano hg (Maret) azonkori tudósitását, 's látni fogjuk, hogy az amerikaiak minden veszélynek kitették magukat a' két hadakozó hatalom közt, csakhogy dúskodva nyerekedhessenek. Általmegyek most az igazszivüség kérdése vizsgálatára; de nem látok igazszivüséget, ha az egyesült statusok követelései öregbültére tekintek. 1810ben 20 milliót követeltek, a' moszkvai szerencsétlenség után 30at, később 40et. Rives ur előadásai az amerikai követeléseket 70 millióra

teszik. 1831ben e' követelések tőkéstül kamatostul már 90 millióra hágtak. (megindulás) Az amerikai kormánynak pompás birtokot engedtek által 80 millióért, mellyekből 20at elengedtek, hogy azzal az amerikai követelések födöztessenek. Mit tett az amerikai kormány? Semmit sem fizetett. (lárma a' centrumban.) Semmit sem fizetett, a' bizonyítvány a' Moniteurben van. 1835ben jan. 19én olvasni lehete a' hivatalos hirlapban: „Webster ur ma nyujtotta be az amerikai tanácsnak törvényjavaslatát azon kalmárok kárpótlása iránt, kik Francziaország által 1800 előtti kifosztatásik miatt kárt szenvedtek. Azt állítá a' kormány, hogy 25 milliót köteles kárpótlásukra adni." Broglie hg: Igen, de az csak pótlék volt azon 20 millióhoz, melly már kiosztatott vala." Berryer ur: „Midőn az 1803ki egyezés megtörtént, elismérte az amerikai kormány, hogy 20 millio fölmulja a' tartozást. Ugyanezt irta Barbé-Marbois ur is tudósításában. Most 20 millio már meg van fizetve, 's a' minister szerint még 25 millio kivántatik olly követelés lerovatására, mellyre már 20 millio is elég vala. Kérdem magától a' ministertől: valószinű e, hogy 20 milliónyi követeléshez még 25 milliónyi pótlék kelle (kaczaj és tetszés.) Még ez nem elég. Nekem mindegy, akár ki van Amerika fizetve, akár nincs, ez Francziaországra nézve is mindegy, mert Francziaország az 1803ki egyezésnél fogva minden adósság alul fölmentetett. 'S világos hogy Francziaország Amerikának 1803 sept. 30a előttért semmivel sem tartozik. Nézzük már most az 1834ben előadott tartozásjegyzéket, hiteles oklevelek támogatják e azt? Olvashatni abban kárpótlást egy hajóért (Frederik) melly 1799ben fogatott el; egy másikért, melly 1803ban sept. 23án; egy 3dikért, 1800 sept. 12ről; 4ikért 1800 jan. 25ről; 5ikért, 1800ki septemberről; 6ikért 1800ki szinte septemberről; 7dikért 1800ki aprilisről; 's egy 8dikért jun. 18ról (megindulás.) 1803. sept. 30a utáni követelések é ezek? merik é ezt állítani? 's nevezhetni é ezt igazszivűség okleveleinek? (Nagy forrongás.) Francziaország, uraim, megfizetett, vagy legalább barátját bizta meg, kit becsületesnek hitt, hogy fizesse ki alattvalóit; 's most Amerika 1834ben ujra kivánna olly követeléseket, mellyeket Francziaország 1803ban megfizetett 's Kegyetek most olly kárpótlásokat készül megajánlani, mellyeket Amerika már egy izben megfizettetett magának. (o! o!) Igen igen, ez már 3adszor vala! (halljuk! halljuk! Kettős figyelem. Csudálkozás és fölindulás jelei a' széleken.) Nem szándékom hogy a' kamara méltó bosszuságában tovább üzze kelleténél a' következéseket (ah! ah!) Csudálkozom, uraim, hogy midőn lélekismeretes férfi legnagyobb fáradsággal törekszik az üggyel bajjal fölfedezett igazságot előadni, igazszivüségére csak megvető mosollyal felelnek. (Tetszés) Én csak azt akarám megmutatni, hogy az amerikai kormány nem vala igazszivü, és nem vala semmi bizonyosság az 1834ki oklevélben, mert követelések jönek abban elő, mellyeket mi már rég megfizettünk. Most csak ennyit határozzunk. De menjünk ismét másra által! A' biztosság azt fogja uraságtoknak mondani, hogy az általam fölhozott hajók kárpótlását ő sem engedi meg. Nem is állítom, de tudósitásuk egyenesen oda czéloz, hogy kétszeresen fizettessen bennünket. Azonban én következő következményt húzok észrevételimből. Folytatjuk.

A' Temps szerint a' kormány már elhatározta hogy fölhagy Algierral, 's azt szintúgy megigérte Angliának, valamint előbb a' 25 milliónyi kárpótlást Amerikának. Szinte a' Temps szerint törvényjavaslat fog a' kamara elé terjesztetni, melly a' belga királynénak azon egy millió jegyajándékot kivánja megadatni, mellyet Lajos-Fülöp a' belgák királyának ajánlott. — A' Messager' következő jegyzéket közöl: „St. Pelagie, 1835 april 18k. A' St. Pelagieban összegyült lyoni és párisi két védbiztosság, miután bajtársival értekezett, 's hirül vevé, hogy a' pairszék elnöke megtagadni készül tőlök azon férfiakat, kiket ők védelmezőikül választandanak, ha azok nem ügyvéd-karbeliek, ellenmondanak összesen 's egyhangúlag a' szabad védelmezés ellen szándéklott v. intézett minden sérelemnek 's azt nyilványítják, hogy csak szabad választásu védelmezők kiséretében fognak a' pairszék előtt mejelenni, minthogy e' nézetben nem csak valamennyi párt embereinek elvei, hanem valamennyi ügyvédi kar véleménye is támogatják őket, 's ennélfogvást a' minden vádlottnak saját jogánál fogva csak ollyanok által fogják magukat védelmeztetni, kik teljes bizodalmukat birják." — (Következnek az aláirások.) Feszülten várják: mit teend a' pairszék? a' vádlottakra tolja e t. i. a' „hivatalos" védelmezőket, vagy védelmezők nélkül fogja e a' foglyokat elitélni? — Lamennais ur megérkezett Parisba 's april 21kén megjelent a' st pélagiebeli foglyok ügyvédi és törvénybaráti közgyülésében.

SPANYOLORSZAG.

A' saragossai zavarok egyik szemtanúja igy irja le annak közelebbi történetét: A' nyugtalan csoportot, melly mintegy 500 főnyi lehete, egy szerzetes vezérlé az érsek lakja felé. Ut-közben, midőn Parda könyváros előtt vonult el a' csoport, egyik garázda pisztolyt sütött a' könyvárosra, 's ez azonnal halva terült el boltjában. Az érsek kapusa látván a' dühödők közeledtét, ijedtében becsukdozá az érseki lak kapuit, 's egyedül ennek köszönhetni, hogy a' főpap, ki épen egyházi dolgokkal foglalatoskodék, életben ma-

radhatott. A' lázadók teli bosszuval, hogy czéljok nem sikerülhete, az ablakokat és kaput lödözék, de minden rosz következés nélkül; — azután pedig az utczákra futának, hogy a' fegyverre szólított városi katonaság összegyülését akadályozzák; ez alkalommal egy kánonok 's egy plebanus gyilkoltatott meg. Erre a' csoport főbb része a' sz. Victoria klastromára tört, 's berontván a' karra (chorusra), a' szentség előtt, melly épen imádásra vala kitéve, öt szerzetest ölt meg, kettőt pedig megsebesitett, kik közül az egyik nem sokára ki is mult. Meglátogaták ezután a' nyugtalanok a' többi klastromot is, de már mindnyájat szorosan zárva lelék, az egy domonkosiakén kivül, mellyben három szerzetest fojtottak meg. Egy ferenczrendi szerzetes épen őrkatonákat hozott vala klastroma védelmére, midőn a' nyugtalanok által körülvétetvén egy rá lőtt golyó által földre terittetett. Ekkor jöve közben, babár későcskén is, a' városi őrség, melly a' további vérontást meggátolá. Gróf Rosa, a' parancsnokok egyike, élte legnagyobb veszélyivel csilapitá a' háborgókat; 's az ő bátor viseletének köszönheti több pap élte megmaradtát. Rettenetes volt a' bekövetkezett éj; lázadók lármázati 's klastromi harangok kongási szaggaták félben a' sötét éj csendét, a' mint vagy a' nyugtalanok dulának vagy a' megrémült klastromlakosak védelemre harangozák a' hiveket. — Más nap reggel minden nyugottnak látszék; azonban délfelé a' főbb csapongók büntelensége által még vakmerőbbé vált lázadók ujra gyülöngni kezdének, 's a' várost a' tegnapinál még nagyobb veszéllyel fenyegetni. A' főkapitány kénytelen volt a' városi őrség mindkét zászlóalját fegyverre szólíttatni, 's csakugyan e' lépés szüntette meg a' további erőszakoskodást, a' nélkül még is, hogy ez által a' nyugalom helyreállíttatott volna. Az érsek Barcelonába ment. A' zavargók száma nem nagy; jobbadon az alsóbb néposztály legnyugtalanabbai, 's mi fájdalom! majd mindnyájan városi katonák.

Valdes april 9ikén utazott el Madritbul az éjszaki sereg vezérletét átvenni. Csupán két segédet vive magával 's Valladolid és Burgosnak választá a' rövidebb de egyszersmind bátortalanabb utat, hogy annál hamarébb a' sereghöz juthasson. Ha tehetség és hazafiság elegendő az éjszaki harcznak véget vetni, ugy bizton reméllhetni Valdestül, hogy elődeinél szerencsésb hadakozó leend. A' királyné serege éjszakon most 60,000 emberbül áll, és Spanyolország még jóval többet is lenne képes odaküldeni. Nincs tehát emberben fogyatkozás, de annál nagyobb szellemi erőben, 's ez az mi Valdesnek, valamint elődeinek, legnagyobb akadályt okozand. A' főbb tiszteket jobbára pártfogás kegyelem emelé hivatalaikra, 's ennélfogvást a' katonaság inkább hadnagyai szavára hajlik, kik az 1825ki kor emberei. Egy decretum által a' királyné engedelmet ad a' testőrsereg tiszteinek, hogy tetszésük szerint az éjszaki tábor ezredeiben tisztséget vállaljanak. Pamplonabul april 17kérül jött tudósitások szerint Valdes már megérkezett a' sereghöz, és Pamplonába se ment, hanem egyenesen általvevén a' fővezérséget, 3 osztállyal Borundának indult. Mina még egy 4dik osztályt is külde hozzája, mellyel Valdes hadiereje 24 zászlóalj lesz. — Madritban Valdes helyett a' hadministerséget ideiglen marsal Ferrazra bizták. — Az elfogatott Carnicer, Mirandaban a' főgeneral parancsára meglövetett. — Malagában a' rend már helyre állott. Gen. Rojas april 5ikén érkezett oda elégséges katonasággal; azonban a' helyhatóság már ekkor mindent rendbe hozott, 's minden szükségest megtett a' nyugalom-föntartásra. A' fő kolomposak, mint guny tárgyai, megfutottak. — Madritban köz kezeken most egy iromány forog, mellyet Zumalacarreguy Etcharri-Aranaz bevételekora' legyőzöttek parancsnokának bizonyitványképen adott volna, illy tartalomban: „Én don Zumalacarreguy Tamás, a' sz. Ferdinand kir. katonarend nagykeresztese, V. Károly kir. seregének altábornagya, jelen sorainmal bizonyitom, hogy don Mesquirez Joakim, az Etcharri-Aranazi ellenséges zászlóalj parancsnoka, ezen erőséget bajnokul védelmezte. Négy csapatbul álló őrségével martz. 14kétül 19ikeig tartotta magát a' vár birtokában. Részünkről az erőség kisded térébe szórt több mint 300 gránát elsütése, 200 álgyulövés, 's egy tetemes omladékot okozott mina-lobbantás után is embere maradt hadi állásának, 's csupán akkor adá meg magát, midőn az erőség már halomra lövetett 's benne a' védők többé semmikép sem maradhattak. Hogy mindenkor bebizonyithassa ez emlitett parancsnok, miként katonai magaviselete ez alkalommal valóban bajnoki volt, kiadtam jelen bizonyitványlevelemet Etcharri-Aranaz főszállásomon martz. 15ikén 1835 Zumalacarreguy Tamás."

Lord Elliot 's kapitány Gurwood, miután mind Minától mind d. Carlostól véd-kiseretet kaptak, april 15ikén a' spanyol határokon átléptek. Mind a' két hadfél rendkivüli megtiszteléssel látszik fogadtatásukra készülni. Elpastor egy ezreddel kisérendi őket egész a' carlosi táborszemekig Oyarzun mellé, hol a' kiséretet Zumalacarreguy váltja fel egy század láncsással 's elvezeti a' biztos urakat d. Carloshoz Aspeytiaba, hol a' hggel mintegy 15 ezer főre ment sereg van egybegyülve. Alkalmasint nem lesz hosszu a' biztosak mulatása, mert már egy hónap előtt kevésb nyilvánvosággal ugyan, de hasonló küldetésben

jártak biztosak a' hgnél, 's minden ajánlatra még a' házassági ügyre is, tagadó választ nyertek, nem azért ugyan, mintha d. Carlos épen ellenzeni akarná a' fija 's a' kis Izabella királyné közti összekelést, mert errül már Ferdinand király éltében is vala értekezés, hanem mivel C. sohasem fogná megengedni azt, hogy trón helyett kárpótlásul illy házasság tolassék fijára; vagy más szóval: d. Carlosnak nincs ellenére, hogy fija a' meghalt Ferdinand leányát királynévá tegye; de soha sem fog megegyezni abban, hogy Ferdinand leánya tegye az ő fiját királlyá. Illyen d. Carlos épen politikai hitére nézve is; ő most még semmi kormány-elvekrül nem nyilatkozik, majd ha trónján ülend, ugymond, ideje lesz népét azok iránt megkérdezni. Nyilványos egyébiránt, hogy szerencsétlenség volna, ha d. Carlos pártfelei jutnának kormányra, mert ők erőszakkal kezdenék hatalmukat 's csak hamar éreztetnék, hogy Bourbonokként távollétük alatt semmit sem tanultak, de szinte semmit sem feledtek is el. Madritban kíváncsilag várják a' hireket Valdes első hadmunkálati felől, mert olly nyilatkozással indult vala el a' táborba, hogy látni sem akarja Madritot, valamig a' lázadókat el nem pusztitja. Baráti, mint mondják, beszélik, mikép megállapitott határozata az volna, hogy Aldama, Oraa és Gurrea osztályhadait 's az egész lovasságot összesitvén, e' 60 zászlóalnyi erővel egyszerre az ellenségre törjön 's utközben Amescoast, 's minden erdőséget fölgyujtson, hogy ekép a' lázadókat tüz és vas közé szoritván kényszeritse őket vagy Francziaországba vagy a' sik Castiliába futásra. Mina e' tervet nem hajthatá végre sulyos betegsége miatt, melly annyira aggodalmassá vált, hogy halálát naponként várhatni. Osma, ki Mina előtt vezérlé az éjszaki sereget, Henaresben april 11kén reggel ágyában halva találtatott a' nélkül, hogy az előtti napon legkisebb baja lett volna. — Cadixban és Toledoban uj zavarok keletkeztek szabadsági szellemben.

PORTUGÁLIA.

Lissabonban a' Leuchtenberg halála miatti nyugtalanságot igy irja le egy levelező: A' hg. halála hirére sok a' nép közül nyugtalankodni kezde 's Palmella hg. háza elibe nagy csoport tódula össze. Minthogy ezen ministert a' nép nem kedveli, már előbb gunyiratokat függesztének ellene ki az utczák szögletein, hol arról vádolták, hogy Auguszt hget m gét tt ; 's mivel a' portugáli kiköltöztek fölsegéllésire kiosztásul rá bizott 2 milliórul számolni nem tud; — mivel fiját a' királynéval összeházasitani törekszik 's végre mivel a' constitutiót, valamint már Wellington hggel előre megegyezett volna, eltörleni akarja. Illy gyanu-vádak miatt felbőszülvén ellene a'nép alja, csoportosan sereglett a' hg. szállása elibe (mellyben az előtt adm. Napier lakott) kiáltozva: „Le Palmellával! halált az árulónak!“ Palmella épen haza jő vala Carvalho ur kocsijában, midőn lakja előtt a' csoportot meglátja; visszafordulnia már nem lehetett, minthogy a' gyanut még inkább nevelé vala, leszállott tehát a' kocsiból 's gyalog, a' zajongó csoporttul körülvétetve, lépdelt lakjába föl. Itten találta Terceirát, Villarealt, Pillar urat és többeket, kik védelmére jöttenek. Terceira bátran a' szobába tolakodott emberekhez fordult 's ámbár ezek csak halált 's agyonverést orditozának, kiutasitá őket. „Én Terceira hg vagyok, ugymond, ismértek e? Ha tetszik, előttetek állok, öljetek meg! megérdemlem, mert illy embereket szabadítottam meg, mint ti!“ E' szavak igen megszégyeniték a' bősz csoportot, 's közüle a' fegyveresek eldugván ölőszereiket lesütött fővel szépen kitakarodtak. Utánok a' ház kapuji nyomban becsukattak. 11 órakor egy csapat lovasság vágtatott a' ház elibe 's töltött fegyverrel védelmezé a' további támadás ellen. Palmella hgné leányostul egy hátulsó kapun már előbb megszökkent a' házbul Meagher urhoz az angol alconsulhoz, 's még azután is több napig nála tartózkodott. Ugyanez estve a' Minho tartományi kormányzó is, ki a' 2dik kamarában a' kormányt hatalmasan szokta védeni, hasonló veszélyben forgott; a' nép t. i. körülfogá őt az utczán és szidalmak közt ellazsnakolá, szerencsére még jókor némelly tekintetben álló férfiak jövének közbe, kik a' további üldözéstül megmenték. Serra do Pillar viscondét is körülvevé egy csoport, de bántalma nem történt, mert találkoztak, kik reáismértek, hogy ő az, ki Porto előtt a' serrai klastromot olly vitézül védelmezte. Éjfélkor a' nyugalom már helyre állott. Az egész zaj alatt se migueli se tisztán lázadási kiáltás nem hallatszott, 's a' történteket inkább azon hő szeretetbül eredettnek tulajdonithatni, mellyel a' nép királynéja iránt viseltetik. Palmellát e' történet után 3 egész nap nem lehete látni utczán vagy nyilványos helyeken. Harmadnap a' temetés egész csöndben ment végbe, a' nép bus és komor, asszonyt pedig alig lehete látni, kinek szemei könyben nem ázának. Temetés után a' következő kamara titkos ülésében előfordult a' trónöröklési kérdés azon esetre, ha a' királyné véletlen meghalálozna. Ez esetben a' nép Amalia hgasszonynak (d. Pedro 's az özvegy császárné kis leánykájának) elsőséget kiván juttatni a' többi portugáli inf. hgasszony fölött, ha Brazilia donna Januáriát 's ennek testvérét ki nem adná. (Braziliában t. i. a' kis császár II. Pedro beteges levén, a' birodalom nem akarja elbocsátni a' két hgasszonyt.) Mikép egyezett a' kamara e' kérdés fölött meg, még nem tudhatni; azonban bizonyos,

hogy a' királyné ujabb férjválasztása is szóba jött. Mint beszélik, az elhunyt Auguszt hg vég óráiban kérte volna a' királynét, hogy testvérének az ifju Miksa hgnek (született 1817ben, 's most hadnagy a' bajor seregben) adja kezét. Ez ifju hg elhunyt bátyjánál egészségesb testalkotásu. Azonban e' tervnek számos nehézség áll elébe. A' királyné első mély bánatjából már valamennyire fölidült, 's jobban van. Már most kétleni kezdik, hogy viselős volna, melly körülmény, ha való, igen fogná könnyiteni az ifju Miksa hggeli összekelést. — A' hires Aires Pinto, ki d. Miguel alatt előbb portoi, később pedig lamegoi kormányzó vala, elfogatott, 's a' nála talált lázasztó fölszólitások miatt, mint hazaáruló, pör alatt van. Az ország mindenütt nyugalmas.

SCHWEIZ.

Tessin canton tanácsa arra szólitja föl a' keblebeli helyhatóságokat, hogy valamennyi, községeikben tartózkodó idegent azonnal előidézzenek, 's mindenkivel, ki szükséges bizonyitványokkal ellátva nincsen, haladéktalanul a' fenálló törvények szerint bánjanak. Mindenidegen, ki egy hónapnyi határidő alatt a' kistanács előtt azokat bemutatni elmulasztaná, 's uj maradhatási engedelmet nem szerzendene magának, a' törvények szoros értelme alá essék, 's eddigi kimutatása sikeretlennek nyilványittassék.

SVÉDORSZÁG

Eszterházy József gróf, ki Bécsből vala küldve a' stokholmi udvarhoz a' kormányváltozást béjelenteni, oda martz. 9én érkezett meg, és Woyna gróffal az ausztriai követtel meglátogatá Wetersedt grófot; — következett vasárnap martz. 15én a' királynál lesz nyilványos elfogadtatása. A' gróf egyszersmind az angol követet is meglátogatá. —

ELEGYHIREK.

Ő szentsége a' pápa a' cs. kir. udvari játékszín aligazgatójának, Deinhardstein Lajos kormánytanácsosnak nagy Sz. György rende keresztét ajándékozta, mellynek elfogadását 's viselhetését ő cs. k. fölsége Ferdinand megengedé. — A' mult tél Éjszak-amerikában olly kemény volt, hogy hasonlóra még nem emlékeznek. Charlestont, Délcarolina fővárosát, melly mintegy 33ik lépcsője alatt fekszik az éjszaki szélességnek, 's igy délszakibb, mint Európa legdélszakibb országai, martz. 5én még egészen hó fedé, melly főkép a' környéken olly magos vala, hogy a' posták a' vasutakon sokáig elmaradtak. Valamennyi nyilványos mulatság, és társas gyülekezet, vagy összejövetel megszünt v. félbenszakadt a' szörnyü hideg miatt. A' tél Floridában is rendkivül zordonga, 's közönséges a' félelem, hogy a' füge- és narancsfa mind megfagyott. —

Hamburgban april. 9ikén a' gyapju ára folyvást föntartá magát, kivált a' közép-finomé és közönségesé, melly fajok inkább kerestettek. A' vásárra hozott gyapju-mennyiség nem felelt meg a' vásárlók várakozásinak, 's ha szabadabb válogatást enged vala e' mennyiség, a' vásár sokkal élénkebb lehetett volna. E' biztató kilátást nem épen igazolják a' legujabb kereskedői hirek; állitják ugyanis belföldi nagy gyapjukereskedőink, mi szerint a' külföldi kereskedőházak megbizottai utasitást vettek volna, hogy ujabb gyapju-vásárlásokhoz óva fogjanak, míg állapodottabb kilátásrul illető megbizóiktól nem értesittetnek. — Mensen sebesfutó (ki tavaly Pesten is mutatá futásbeli ügyességét) most Genfbül, Lausanne-on, Frankfurton és Hollandián keresztül Angliába megyen 's alkura szándéka lépni a' keletindiai társasággal, hogy ennek részére egyutazást tegyen Madrasba szárazföldön. Ezen utját ekép intézné: London, Németország, Magyarország, Konstantinápoly, ázsiai Törökország, Teheran, Tatárország, Calcutta, Madras; 's mind ezen hosszu gyalog-utra csak 65 napot tüz ki magának. Mensen ur 24 óra alatt, mellyből négyet pihenésre használ, rendesen 45—50 lieunyi utat halad; igen mértékletesen él 's bort csak keveset iszik. Érverése pihenési állapotban egy percz alatt 45ször lüktet, legnagyobb fáradsága után 62szer. — A' boroszlai (breslaui) egyetembeli csillagász-torony fölügyelője Boguslawsky kapitány ur, april. 20 's 21ke közti éjjel egy uj üstököst fedeze föl, melly még csak mint ködfolt látható a' bika körében a' kehely v. billikom csillagképnél 's egyenes vonalban Regulusnak tart a' napfelé, 's igy földünkhez még nem is látszik közelíteni. Ezen üstököst később 27 's 28ka közti éjjel Littrow K. ur is észrevevé a' bécsi cs. kir. csillagász-intézetben. — April 13kán pedig Krakóban Weisz ur astronomiai professor, Saturnusnak a' hold által okozott sötétültét (fogyatkozását) vette észre.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára majus 5k. 1835:			
Béca majus 5ikén középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	$102\frac{3}{6}$	Tisztabuza	120	$116\frac{2}{5}$	$113\frac{1}{3}$
„ 4 pC.	$97\frac{3}{12}$	Kétszeres	—	—	—
1820^{ki} statuskölcs.	—	Rozs	102	100	$93\frac{1}{5}$
1821^{ki} „ „	—	Árpa	90	88	$86\frac{3}{5}$
1834^{ki} „ „	$595\frac{5}{16}$	Zab	$70\frac{2}{5}$	$66\frac{2}{5}$	60
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1347\frac{1}{4}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	$103\frac{1}{5}$	100	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

37. szám — Pest, szombat majus 9kén — 1835.

Eoglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; tisztválasztások Verőcze, Temes és Vas vmegyében; dunamelléki superint. főcurator; zilahi tudósítás; aradi g. n. egy püspökség; különféle.) Ausztria (3ik simmeringi verseny.) Anglia (M. Chronicle czikkjei; pápisták üldöztetése Irlandban; legujabb tudósitások.) Francziaország (Berryer beszéde az amerikai követelés tárgyában; Livingston ur helyzete; követházi viták 's egyebek.) Spanyolország (Mina nyilatkozása; Valdes; uj nemzeti bank.) Portugália (a' királynénak uj házasságra lépése országos kivánat.) Németország. Vidéki gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczelláriához april. 22kén intézett legfensőbb határozata szerint Végh Antal, Komárom vmegyei főszolgabirót a' magyar kir. Helytartósághoz tiszteletbeli titoknokká méltóztatott kinevezni.

F. e. majus 5dikén üllé Verőcze vgye m. Szegedy Ferencz cs. aranyk. hétszemélyi főtörvényszéki közbiró, mint a' tisztelt megye főispánja elnöksége alatt 18 év után isméti tiszt-választó székbeli ünnepét Eszéken. Minden a' tárgyhoz illő komolysággal 's diszes csendben ment véghez annyira, hogy két órai időszak alatt az egész szertartásnak vége lett, szavazásra pedig csak egyszer jött a'sor 's az egésznek következménye ez: 1ő alispán: Szallopek János cs. k. udvarnok 's tanácsnok; 2dik: Pejacsevich László gróf; főjegyző: Szallopek Lajos; 1ő aljegyző: Bosnyák Rók; 2dik aljegyző: ifj. Jankovich János; főadószedő: Jankovich József; aladószedő Knezevich Kázmér; kerületbeli: Gludovácz Ferencz; fő ügyész: Hoblik Márton magyar tudós társ. tag; al: Kozics János; főbirák: a' verőczei járásban Spiesz György; az eszéki középpontiban: Dellimanich Xav. Ferencz, a' diakovárban: Szutlich Samu; a' valpóiban: Mihálovich Zsiga. Alszolgabirák: a' vucsini kerületben: Mihálovics Péter; a' nassiczban: Bellossevich Pál; a' miholácziban: Mihálovics Ignácz; Eszéken középponti alszolgabiró: Knezevich László. Esküttek Verőczén: Kozics Adolf Antal; Eszéken: Ivánossics Ferencz; Diakovárott: Mihálovics Sándor. Táblabirák díjjal: Kisfaludy Benjamin 's Kugler Antal. Tiszteletbeli főjegyző: Pejacsevich nep. János gróf; aljegyző: Dellimanich László; tiszti alügyész: Kugler István. Levéltárnok: Kussevich Jakab.

Temes RRei april. 28kán tartván a' megyei tisztujitószéket, miután a' megyének eddig volt első alispánja Muslay László k. tan. ur betegeskedése miatt hivatalárul a' RR. köz sajnálkoztára lemondott, a' választások következőkre estek: 1ő alispán Deseőffy Antal eddig főjegyző 's országgyülési követ; 2ik alispán: Ambrózy Lajos ezelőtt főszolgabiró; főjegyzőnek Várkonyi Ádám; első aljegyzőnek Tessényi János; 2diknak Fischer István 's levéltárnoknak Jablonczay Ádám uu. a' főispáni helytartó b. Gerliczy Mihály ur ő excja által neveztettek ki. Főadószedő: Bogma István; 2ik főadószedő Ormos András; fizetéses táblabirák: Laczkovics István és Vizkelethy Ignácz; főügyész: Osztoics János; alügyész: Arizy Károly; számvevő: Slachta Lajos; főbirák: Kövér János, Szabó Antal, Laczkovics János, és Papházy Miklós; alszolgabirák: Bogma Mihály, Milecz József, Constantinovics Sándor, Gyika Tivadar, Körtvélyesy János, Csiky István, Balázsy Sándor és Kapdebo János; esküttek: Terstyánszky András, Kapdebo János, Lukács Antal, Podhoránvi József, Mesko Ezechiel, Hajósy Lajos, Kardos Imre, Andreovics György, Szabó József, Rácz Albert és Kumánovics Sándor; aladószedők: Niamesnyi Gábor, Fekete Ferencz, László Mihály, és Papházy Gábor; szekerezési biztos: Károssy Imre; csendbiztosak: Korényi Zsigmond és Prusinszky Miklós; termesztményi biztosak: Ballya Ignácz, Rozer Jakab, Dloholuczky István, és Kirovics Damaszkin; hadnagy: Szabó Antal; várnagy: Szilágyi Ignácz; első földmérő: Böjtös Imre, 2dik Győry Lajos uu. Az egész tisztválasztás másfél óra alatt ment véghez. Egy alkalommal a' megválasztott első alispán ur országgyülési követségérül lemondván, helyébe főbiró Laczkovics János ur választatott képviselővé.

April. 30ikán tartá Vas vmegye is tisztujitószékét. Első alispán lett Bertha Ignácz, 2ik Békássy Imre. Uj főszbirák: Szluha Márton, Lippics Antal és Dénes Gábor; uj alsz. birák: Széll Kristóf, Laky György, Csernel Gusztáv, Ivánkovics Antal és Augusztics uu; különben a' voltak jobbára megmaradtak. A' választás még más nap is tartott. Szavazók száma 5027 volt. Minden a' legjobb rendben és csöndességben ment véghez. (bővebben máskor).

A' dunamelléki ev. reform. egyházi kerület maj. 4kén Pesten tartott gyülésében az elhunyt gr. Wartensleben Károly ur helyébe főcuratorrá szavazati többséggel gr. Teleki Sámuel urat; egyházi kerületi főjegyzővé pedig kecskeméti prédikátor és esperes Polgár Mihály urat választá.

Arad g. n. egy. püspök-megyét, szivből eredt öröm lepé meg, midőn Rácz Gerazim hittudománytanitó 's aradi protosincelus urnak, b. emlék. I. Ferencz királyunk által f. eszt. feb. 3kán az aradi püspökszékre történt kineveztetését megérté. — Az uj püspök ur, miután fölszenteltetése 's főpapi koronával fölruháztatása Sztratimirovics István érsek 's metropolita ur által april. 6kán teljesittetett, siete mentülelőbb övéinek körébe visszajutni és székhelyét elfoglalni. Mingyárt Bezdin mellett, hol megállapodott vala, Szekulics György városi tanácsbeli ur által a' város és egyházi község nevében rácz nyelven, Lukácsik Gergely esperes 's a' tanító-készitői kir. intézet lelkésze által a' papirend 's intézetek nevében oláh nyelven, továbbá a' bodrogi határnál Konstantiny Döme kir. oktató által oláh-nyelven, Mihalovics Lázár városi főbiró által a' város szélin diák beszéddel megtiszteltetvén, a' rácz polgári katonaság, számos lovagló ifjak 's 50 hintó kisérete, mozsár-durrogás és harangzugás közt érkezett virágvasárnap délután Aradra; itt a' lakához vezető utcza végén, a' reá várt számos papság, városi tanács és polgárság, czéhek, iskolai ifjuság, 's több mint 4—5 ezer emberből álló 's a' jó atyát tiszta lelki örvendezéssel várva váró sokaság

közé pásztori nyiltszivüséggel leszállván, Zsulányi Gábor hittudomány-oktató ur által oláh nyelven üdvözöltetett; mellynek végével püspöki diszben számtalan „éljen" 's egyházi ének közt a' székesegyházba menvén, ott, miután Petrovics György esperes ur által rácz nyelven, Novák Pál ezred-káplán ur által pedig oláh nyelven ujra üdvezlő beszédekkel fogadtatott, a' Mindenhatóhoz intézett ájtatosság után, majd az Istenben boldogult 's felejthetlen emlékezetü I. Ferencz, mint őt legkegyesebben kinevezte királyunknak történt halála felől szivbeli kesergését kijelentvén, majd uj országló fejdelmünk hosszas és szerencsés országlásáért a' Mindenhatót kérvén, az egész ausztriai ház boldogságáért 's örök időkre leendő fönmaradásáért a' mennyei Gondviseléshez fohászkodván, vallásának védelmezését és szentül megtartását 's tartatását vallván és fogadván, a' nagyszámu vendégeket pedig 's az egész népet atyailag megáldván lakhelyére ment. Uton háládatos tanitványi nevében magyar és oláh nyelven, palotájában pedig Heim Domokos polgármester ur által a' város nevében ismét magyarul, Gavra Sándor kir. tanító ur által pedig az intézet nevében diákul üdvözöltetett. Mindnyájoknak a' tisztelt püspök ur az üdvözlési nyelven szives köszönetét nyilatkoztatá. Ezek után nagycsütörtökön sz. mise alatt 12 papnak lábait mosá meg, kinevezvén ez alkalommal Zsulányi Gábor urat, mint az isteni tudományokban 12 év óta volt fáradhatlan tanító tisztársát, a' tanitáshoz gerjesztendő még nagyobb ösztön végett, béli esperesnek.

Különféle. A' theresienbadi nagy lotteriának Bécsben april 27ikén kihuzott első nyertes száma, melly 250,000 frtot nyert, Pozsonyban adatott el, 's köz hirnél fogva néhány (országgyülési) ifjakbul álló társaság birtokában van; — a' 15.000 frtot nyert sorsszám hasonlóan Magyarországban kelt el; az 5000 fr. nyertes pedig egy pesti izraelitáé. — Adakozások a' pesti vakok intézetére: Markóczy Márk 4 fr., Wiszmüllerék 2 fr., Klemencz asz. 23 kr., Moder Teréz 4 fr., Kreiner Francz. 4 fr., Orlandiny Erzs. 4 fr., Müller Erzs. 40 fr., dr. Forgó György Pest-vmegye főorvosa a' magyarnyelv-tanító fizetése javitására 48 fr., Körös vmegye 8 fr. 52 kr., a' tiszáninneni ev. ref. superint. 50 fr. 56 kr., a' dunántuli ágost. v. superin. 44 fr. 21 kr, Kassa városa 12 fr. 34 kr., Győr v. 100 fr., Szabadka 37 fr. 20 kr., Nagyszombath 12 fr. 24 kr., Breznóbánya 28 fr. 1 kr., Külkey Henrik ügyvéd ur 40 fr., Wenzel János 1 fr., Podzemszky Mihály 10 fr., Fleckenstein Rozál 2 fr. valamennyi pengő pénzben. — April. 9dikén tartatván a' rév-komáromi ref. iskolában a' tanuló leánykák közönséges próbatéte, ez alkalommal a' több idegen nyelvű leányka közt dicséretesen megkülönbözteté magát Mayer Aloizia izraelita, kinek is érdemes tanitójához intézett bucsuzó szavait a' számosan jelen volt szülék olly érzékenyen vevék, hogy azokat más leánykák' buzditására nyomtatásra érdemeseknek itélék. — April 25kén végzé orvos-és élet-pályáját Zilahon néhai orvos dr. Fazékas Sámuel, előbb ns Kővárvidéke, utóbb Közép-Szolnok megye rendes fő orvosa, életének 65kében 's 28kán egy fölötte tartatott emlékbeszéd után, ön meghagyaként, a' nyirsédi temetőbe (Wesselényi Miklós jószága,) viteték örök nyugalomra. Az üdvezült talán első vala Erdélyben, ki a' hasonszenvi (homoeopathiai) gyógymódot, annak nagy alapitója után, felfogá, benne apostolkodék, 's többeken foganattal gyakorlá is. Béke hamvainak! Erd. Hir. A' Közép-Szolnoki Casino ez idei félévi közgyülése, választottsági határozat által, f. majus 25kére, mint az akkor tartandó megyei derék-székezések másod napjára, határoztatott. Erd. Hir.

AUSZTRIA.

3dik simmeringi verseny majus 4kén.

1. 100 arany egy serlegben, belföldi minden lóra. 2 angol mérföld. Tétel 12 arany minden futó lótól, béjelentett de később visszahuzott lótól 4 arany. Ezen tételek összesége 25 aranyig a' második lóé; azon felül az első és második ló közt osztatik föl. — 4e 94 font. — 5e. 101 ft. — 6e. 106 ft. Mén 2½ fonttal többet, félvér 3 fonttal kevesbet. Lionel mint a' mult évi pesti asszonyságok billikomának nyertese 2 fonttal többet visz. — Bejelentve volt hat ló; futott három: Széchenyi Ist. gr. 4e ménje Lionel 1ső. Nádasdy Tam. gr. 5e fekete ménje Childe Harold. 2dik. Ugyannak 5e pej kancz. Fair Duchess 3dik.

2. 280 arany minden belföldi ivadékaira azon ménnek vagy kanczának, mellyek az 1829től fogva fenálló ugy nevezett Nyolcz évü dijért futottak. — 3e. 90 font. 4e. 101 ft. 5e. 106 ft. kancza 2½ fonttal kevesbet. — Bejelentve volt hét ló; futott négy: Széchenyi Ist. gr. 4e pej ménje Ronda 1. Clam-gallas gr. által nevezve Nádasdy Tam. grófnak 4e. pej kanczája Caroline 2. Sándor gr. által nevezve Nádasdy Tam. grófnak 3e barna kanczája Miss Watton 3, Eszterházy Mih. gr. 5e. sárga kancz. Victorine 4.

3. Elegyverseny 3 esztendős belföldi lovakra. Hunyady Józs. gr. szürke ménje Osman, 95 ft. 1. Nádasdy Tam. gr. barna ménje Bug Yargal, 95 ft. 2.

4. Handicap verseny (olly verseny, mellyben a' terhek köz megegyezés szerint a' lovak tehetségeihez képest határoztatnak meg, nem ügyelve a' szokott teher-arányra) 82 arany, 2 angol mérföld. Széchenyi Ist. gr. 3e. pej kanczája Hiretlen 1. Festetics Mik. gr. 5e. barna kanczája Esmeralda 2. Liechtenstein Aloiz hg. sárga kanczája Lucy 3. Hiretlen 80, Esmeralda 90, Lucy 110 fontot vitt.

5. Elegyverseny ¾ ang. mf. Egyenlő teher. Waldstein J. gr. 5e barna kanczája Haidee 1. Zichy F. gr. 5e sárga ménje Cedric 2. Nádasdy Tam. gr. barna lova Baldogh 3.

6. Poststakes (mellyben a' lovak nem sokkal a' futás előtt neveztetnek); 135 font, a' pálya utólsó egyenes vonala; minden lóra kivéve az april. 27kén idomítás alatt volt angol telivér lovakat. Nevezés a' futás előtt félórával. Liechtenstein Fer. hg. lova Jungfrau egyedül állott ki.

ANGLIA.

Az evangelium-terjesztési társaság ösztönzésére Londonban martz. 3án aláirás nyittatott a' Nyugotindiában most fölszabadult barnáknak épitendő iskola- és szentegyházakra. Az aláirás 26,000 font sterlingnél (azaz majd három száz ezer pengő forint! be szép adakozás olly hamar!) többre megyen már. Az aláirók közt vannak: a'

keresztyén ismereteket terjesztő társaság 10,000 font sterlinggel; az evangelium-terjesztés társasága 5000 fonttal, a' barnákat oktató egyesület szinte 5000 fonttal, a' nyugotindiai kereskedő társaság 1000 fonttal, számos püspök, mindenik 100 fonttal. — Azon parliamenti biztosság, mellynek O' Connell és Ruthven urak dublini követekké választatását kelle megvizsgálni, egy más albiztosságot neveze ki, melly a' nyomozást magában Dublinban tenné meg. Ez nagy kedvezés O' Connell és Ruthven urakra nézve, mivel a' tanúk Londonba hozatása tömérdek költségbe került volna. — Martz 19én Beresford marsal Irlandban birtokairól 73 bérlő (320 tagbul álló) családot üzött el, azon egyetlen oknál fogva, mert katholikusok 's a' marsal kifejezése szerint „pápista zendítők:" Ezelőtt pedig 350 személyt zaklatott el ugyanazon okból! Az irlandi lapok megható szinekkel festik az elüzöttek inségét, kik helyett a' marsal merő protestansokat hiva meg, 's azt kérdik már most: illyek é a' kiengesztelésre vezető lépések?—Említettük, mi marczongló jegyzéseket tön a' Times a' whigek összeköttetésökre a' radicalokkal 's mi vészesnek kürtölé azt; most azonban a' Morning-Chronicle jóslata szerint egyszerre hangot másit, 's azt veté a' whigek szemére, hogy nem egyesültek a' radicalokkal, kiket a' whig büszkeség áldozatinak nevez. A' Globe is előre jövendölé ezt, mert a' toryk már előbb is szólalkoztak így magányos beszélgetéseikben, hogy a' reformerek különszakaszit elválasszák egymástól. A' Standard mindegyre sürgeti hogy álljanak a' whigek a' torykkal össze, mire a' Morning-Chronicle így felel: „A' toryk még mindegyre semmit sem ohajtanak vágyvástabb, mint egyesülést a' whigekkel. Ők semmi mást nem kivánnak, minthogy a' whigek a' reformerség minden más osztályitól külön váljanak. „Ha, így szólnak ők, ti valamennyi szövetségesiteken kiadtok, szivesen támogatunk benneteket." Melbourne kormányának mult novemberi elbocsáttatása legjobb válasz a' toryk minden hasonló ajánlataikra. Illyesekre csak a' kétségbeesés birhatta őket. A' nép kedvezését Palmerston l. iránt, mellyet a' tory lapoknak ellene zudított lármája csak öregbithet, oda tanácsolja fordítani a' M. Chronicle, hogy a' külminister ezentul ne hagyjon meg annyi toryt a' külső követségeknél, kik lehetetlen, hogy kellőleg v. kivántatólag támogassák rendszabályit. — Bedford hg. J. Russel lord édesatyja igen roszul van. Westminsterben april. 22én nagy gyülés tartatott azon intézkedés miatt, nehogy J. Russel lordnak Devon megyében ujra megválasztatása költségbe kerüljön. E' gyülekezetben fő szónok vala Evans ezredes, Hume, és Fergus O' Connor, 's e' czélra nyomban aláirás határoztatott. — Ismét rabszolgával terhelt két hajót fogtak el az angolok; egyiken, melly spanyol, 307 rabszolga volt, 's közülök már 79 meghalt; a' másikon, melly portugáli, 494 rabszolga vala, 's közülök, 11 halt meg az összenyomás következésiben.

Londoni legujabb tudósitások szerint april 23kán a' király megérkezvén Sz. Jameslakba, tanácsot tartott, mellyben Lyndhurst lord átnyujtván a' nagy pecsétet, ezt ő fölsége az uj lordbiztosoknak adta által, kik t. i. a' lordkanczellár fontos eljárásai v. hivatala teljesitésére kinevezvék. E' három biztosok: a' főkanczellaria-igazgató, (master of the Rolls) Sir C. C. Pepys; az alkanczellár: Sir. L. Shadwell, 's a' főbiró: Bosanguet." Nagyon beszélik, hogy Brougham lord törvényjavaslatot készit a' lordkanczellár kötelességei különválasztására a' lordok háza elnökeétől. Hihetőleg ez utólsó tisztséget a' ns lord maga töltendi be.—A' Courier ap. 25ről Sir John Hobhouse-t, ki kabinetbe jövetele miatt uj választás alá volt kénytelen jutni, Nottingham minden csődülés (concurrentia) nélkül megválasztá. A' Standard, mivel itt kudarczot valla reménye, legalább Morpeth lord választatását kétli, minthogy Morpeth ellen York megye nyugati részében Stuart-Wortley szándékozik versenytársul föllépni. — J. Russel lord részére London, Edinburgh és Manchesterben biztosságok állottak föl, hogy költségtelen megválasztatását batka v. fillér aláirások (penny subscription) által biztositsák. —

FRANCZIAORSZÁG.

Berryer a' követházban így folytatá beszédét az amerikai követelésről april 15kén: „Azt mondották Uraságtoknak, hogy Rives ur az egész adósságot 15 millióval állítá vala kifizethetőnek. Nem tudom, nem azért mondotta é Rives ur a' követelést csak 15 millióra, hogy magát, mint alkuvó, kedvesebbé tegye; de azt tudom, hogy igen sokat fizetünk, ha 25 milliót ajánlunk; mert akkor azokat is részeltetjük benne, kiket már 1803 ban kielégitettünk. Ez nyilványos pazérlás lenne, mert semmi sem kötelezhet bennünket kétszer fizetni. Mi különös a' mi helyzetünk! Semmit sem adnak elönkbe, mi az egyezést gyámitaná v. tanusitaná. Ugyanis alkuczikkeinek igazlatára mit terjesztnek elönkbe? az 1834ki biztosság jegyzőkönyvét (nevetnek). Hogyan! tehát nem volna czime az amerikai követeléseknek? Társink közt vannak tengeri dolgokban jártas férfiak. Ha megtörténnék, hogy valamellyik hajójok emberestül, terhestül, irományostul, szóval mindenestül elveszett volna, azt hinnők e, hogy azért nagy zavarban volnának? Nem, föllelnék ők az útleveleket, biztositványokat, bizonyságokat, mellyek

a' terhek becsét kimutatnák, 's megtalálnák az árjegyzékeket is. Kérdem már most: nem találhat e olly igazoló okleveleket főkép kereskedésüző ország, melly kereskedési érdekeire tetemes áldozatokat tesz, millyekkel a' világon minden kereskedő bir, és szükség esetén azokat elő is adhajtja! Hogyan! 's ezen ország semmit sem mutathat elő? Nem, semmit sem fog előmutatni: mert ha eredeti jegyek (biztosítványok) volnának a' megkivánt föltételek e' követelés jogosítására, látnák uraságtok, hogy mindig ollyan hajókról van szó, mellyek 1808ban fogattak el 's mellyek csalárdul futottak ki Amerika réveiből, és angol eredetü angol árukkal valának megrakodva. De ismétlem, hogy ezen biztosítási jegyeket 's terhi jegyzékeket, mellyek mindenütt fön vannak, nem fogják előmutatni. 1812 végével a' rochellei révben állitólag 15 amerikai hajót tartóztattak le; az amerikai consul maga elismérte, hogy e' hajók fele Londonban gyártott papirossal vala megrakva, másik fele pedig amerikai ó papirossal terhelt angol hajókbul álla. Én elismérem a' biztosság fáradhatlan törekvését; ő csak olly irományok szerint dolgozhatott, millyeket elibe adtak. Kérdem a' tisztes tudósítót: keresgélt e Versaillesban a' tengerügy levéltáraiban? Ott bukkanhatott volna talán oklevelekre lefoglalt hajókról 's a' tengerügyi pénztárba tett fizetésekről. Egy ismeretlen, boríték alatt okleveleket külde hozzám, mellyekből kitetszik, hogy a' tengerügyi kincstár 360,000 frankot fizetett Perseverance brigg birtokosának. E' fizetés rendin van. Még is úgy találom az 1834ki czáfolhatatlan oklevélben, hogy Perseverance brigg 93,000 dollárral van kitéve 's a' fizetés hasonló nevü birtokosnak történt, mint a' minő itt felhozatik. Én azt hinném, ez ugyanazon hajó, 's ugyanazon birtokos. Nem teljes ugyan bizonyitványom; de épen azért sajnálom, hogy a' biztosság nem kereste ki a' versaillesi levéltárakat." Dumon ur megjegyzé, hogy gyakran van több hajó ugyanazon néven 's ugyanazon nevü kapitánnyal, a' tisztes szónok tiszte volna tehát bebizonyítani e' két hajó azonságát. Berryer: „Ezen fölvilágitás meg nem czáfolja ellenvetésemet. Versaillesban föllelhették volna az eredeti okleveleket, a' mellyekből kitetszheték: nem származtak é azok angol gyárból? Kérdem: fürkésztek e Versaillesban?" Dumon: „Versaillesban semmi sincs." Berryer: „Versaillesban nincs semmi, vagy talán Ön nem volt ottan?" Rigny megjegyzé, hogy midőn valamelly hajó elfogatik, jegyzőkönyv vétetik föl róla, 's a' födelén talált valamennyi oklevél a' zárbirósághoz (Prisenconseil) küldetik. Berryer: „Bocsánatot kérek a' hadministertől, de a' mondottbul állitásom ellen semmit sem következtethetek." (általányos derültség) Persil: „De még is." Berryer: „jogminister ur, engedje kérdésünket magunk közt kivínunk. Még egyszer kérdem: a' tengerügy levéltáriba küldötték e a' hajófödelen lelt okleveleket?" A' centrum: ah! ah! folytassa tovább! Berryer: „Ah! ah! Azt hiszik e, bizonyítani fognak ezzel olly férfi előtt valamit, ki mindenképen az igazságot ügyekszik kinyomozni? Én azt hiszem, hogy azon hajó kettős neve és kapitánya iránt kérdésem egyszerü volt és alapos.— Pénzügyi törvény-elfogadásról van szó, kárpótlás, egyezés, vagy számegyenlítés czime alatt. Azonban a' kormány elibe egyezéskötéskor semmi világos és helyes oklevél nem vala terjesztve. Az egyetlen, valamit érő oklevél később adatú mint az egyezés; nincs ügyelet a' csalárdságon lelt hajókra, szóval szembetünő, hogy az amerikaiaknak nincs igazságuk. A' mi pedig a' becsületességi kérdést illeti, úgy találjuk, hogy az 1834ki oklevél által a' kárpótlási osztozásra meghitt hajók már 1803ban kielégittettek; úgy találjuk, hogy semmi oklevél sem adatik elő, melly részünkről a' tartozás törvényességét bizonyíthatná. Én részemről Uraságtok lélekismeretére hivatkozom, 's kérdem: valljon illy oklevelekre mer é csak egy is kezet emelni 's azt mondani, hogy a' bizonyítások elegendők? E' fölött még azt ohajtanók, hogy az egyezést franczia oklevelekkel is támogatták volna, főleg, mivel a' követelések szüntelen növekedtek, más részről pedig a' hajóterhek is versenyt futottak azokkal. Vegye az ember a' hajókat rendre bármellyiket 's hasonlitsa egybe Rives ur eredeti becsléseit az 1834ki biztosság becsléseivel. Igy p. o. egy a' tengeren elégetett hajót Rives ur 9000 dollárra becsül, a' biztosság 19,000re; a' Rives ur által 3900 dollárra becsült Suffren hajót a' biztosság 26,342 dollárra becsülte; egy másikat Rives ur 6000 re, a' biztosság 35,892re (zavar a' centrumban. Nevetés és tetszés a' széleken). Illy oklevelek vannak ám előttünk!" Thiers: „Ön téved." Berryer: „Nem tudom, tévedek e, de ugy e kamara valamennyi tagja is téved velem, a' minister urakat kivéve, kiknek kezeiknél vannak a' fölvilágítások, de megtagadják azokat mi tőlünk. (nevetés 's tetszés) Azt mondom tehát, uj oklevelekre van szükségünk. Én részemről még nem látom megfejtve a' talányt, de jól látom azügy nehézségeit. Még azokat sem ismérjük igazán, kiknek fizetnünk kell; 's azokat sem, kiket a' követelés illet. Midőn 1831ben azt mondották nekünk: fizessétek meg a' 25 milliót, mert adósak vagytok vele, bizonyságokat kivántunk arra, hogy adósak vagyunk; 's ekkor olly kimutatásokat hozának föl, mellyek az összeséget 25 millióra emelték 's a' kamara még is félreveté a' kö-

vetelést. Az idén a' szerződés megint elökerül, 's a' biztosság ujolag azt ügyekszik megmutatni, hogy adósak vagyunk; de a' kimutatások, mellyekkel 1831ben bizonyittaték az adósság, nem ugyanazok többé. Mignet ur azt mondá akkor, hogy az amerikaiaknak 17 hajójok rontatott el a' tengeren, miből 25 milliónyi kárpótlás származott. — Most 24 elégetett hajót emlitének, hogy ismét kisüljön a' 25 millió; 1831ben jegyzékét osztották ki közöttünk az 1810 nov. 1je után elkobzott hajóknak; az idén a' jegyzék egészen más. (valamennyi szem a' tudósítóra és ministerre szegül). Az 1821ki jegyzéket a' Vicenzai hg. fogadta el; most mást fogadnak el; (élénk zaj). 1833ban az egyezés vitájakor azt mondották, hogy az amerikaiak veszteségibe az Antwerpben elkobzott hajókat nem számithatni; 1835ben pedig, csakhogy kiteljék a' 25 millió, azt mondják, hogy e' hajókat is be kell tudni. Ez a' biztosságnak nem vétke; de ha közelebb vizsgálja meg az ember az ügyet, a' tettdolgokban, oklevelekben és számokban olly csalfa rugtatást lel, hogy utálattal kénytelen az ember az egyezéstől elfordulni, 's megvetéssel visszavetni: (tetszés). Azt állitották, hogy az adósság mindig el volt ismérve. Nem; az soha sem történt, két tárgyat kivéve; elismérték az adósságot a') hajóseregünk utja titkolására elégetett hajók iránt, 's b) a' berlini, majlandi és rambouilleti rendeletek visszavétele előtt elkobzott hajókért. Ezeken kül semmi egyebet nem. E' két czikkért áll a' kárpótlás. Bassano hg kedvezés gyanánt kérte azt az egyesült statusok részire; de akkor ám, midön a' császár a' moszkvai balesetek után Francziaország sikjain az egész világ ellen harczolt, 's midön töménytelen érdekü lett volna fölbizgatni ellenséget Anglia ellen! Olvassuk csak Bassano hg tudósitását, miképen szól ő az amerikai követelésekről: „Gyalázatos kereskedés, haszonlesö magányosak speculatiója! 's az amerikai követ nem pirul előadni azokat? Ez és amaz oldalról milliókat követelnek. De pénz kell arra, hogy az amerikaiak készek legyenek lobogójuk becsületét föntartani Anglia ellen; adni, adni, 's ismét csak adni kell.“ 'S ezt akarják az 1831ki jusnak nevezni, 's 1834ben megest fölavatni! A' császár maga is émélygett e' gyalázatos fukarságra, melly 30 millió nyereségért egész népet megböcsteleni. (Hosszan tartó tetszés.) A' mi az elismerést illeti, felötlött előttem a' bel 's külminister ellenmondása. A' belminister ugyanis azt mondá: a' restauratio azon gyalázatot követé el, hogy az adósságot meg nem fizette. A' külminister pedig ezt mondotta: A' restauratio adósságunkat elismérte; mi az egyezést már készen találtuk 's azt csak alá kelle irnunk.“ (mozgás) Az ellenmondás nagy, 's ezen ellenmondás mellett az igazság sem egyik sem másik részen nincsen. (nevetnek) A' szónok ezután az egész alkudozásra megyen által. Uraim, tavaly a' floridai egyezésről szóltam. A' biztosság azt mondá, hogy az 1819ki egyezésben nincs szó a' San-sebastianban lefoglalt hajókról, hanem az 1797ben elfogottakról. De hisz ez meg van fizetve. Az 1803ki egyezés 20 milliót ajánla meg franczia kalózok (Kaper) által a' tengeren elrablott valamennyi hajóért. Ez tettdolog, mellyből azon következést huzom, hogy gyalázat az amerikai kormányra nézve Spanyolországon 1819ben a' franczia 1797ki kalózlatokat (Kaperey) követelni; pedig az amerikai követ még is követelé azokat Spanyolországon. Itt is ott is Amerika mindig követelt (nevetnek.) Az amerikai kormány az 1797ki franczia kalózlatokért Francziaország által 1803ban elégittetett ki, még is 1819ben másodszor is követelé azokat Spanyolországon 's Francziaországon az 1834ki kimutatásban 3adszor követelte ugyanazt. Ez tehát a' 3adik fizetés lesz. (megindulás) Még egy perczet kérek. A' kereskedés érdekeire hivatkoztak. Legyen! de ám ez érdek az egyezésben fölvan teljesen áldozva. A' louisianai egyezés 8ik czikkjénél fogva Francziaországgal az egyesült statusoknak úgy kellene bánniok, mint legkedvezettebb nemzettel, 's még is 1814ben úgy bántak Angliával, mint a' benszülöttekkel. Az amerikaiak ellenszegülnek Francziaország követeléseinek, olly okokbul, mellyek nagy néphez méltatlanok. A' legkedvezettebb nemzet minden joga csak azon csekélységben áll, hogy egy tonnától nem fizet 5 frank vámot. Ezért azonban mi a' borvámot alább szállítottuk; 's azt az ügyes Rives ur tanácslotta Polignac urnak barátságosan. (nevetés) Úgy de itt nem a' tonnavám-különségről van szó, hanem az egyenlöségről és szabad concurrentiáról (csödülésről). Thiers ur erre vállat vonít. Berryer: sajnál engem, ugy e minister ur? de hallgasson ki csak végig“ (bravo a' széleken) Thiers: „Én egy szót, sem szóltam.“ Berryer: Ön még többet tett. Ön, vállat vonított. Én úgy találtam, hogy a' borvám-leszállítás után Amerikába $\frac{1}{11}$el kevesebb bort vittünk ki mint az előtt (megindulás.) Mind a' bor mind a' pamut-vám-leszállítás csak az amerikaiaknak használt. Ez vala sükere az egyezésnek. Én bezárom beszédemet, 's csak azt mondom, hogy Livingston ur levelezése szomoru volt, mert beszéde igazszivü férfit olly aggódásba hozott, hogy a' franczia munkások nevében kiesdeklé a' 25 millió-fizetést (mozgás és nagy forrongás). Én az egyezést mint tavaly, most is ostromlom, mert meg vagyok győződve, hogy Francziaország 25 millióval nem tartozik. Uraságtok a' legnagyobb lelkü, de egyszersmind a' legbüszkébb nemzet képviselöji 's igy nem fogják azt megfizetni, a'

mivel nem tartoznak; nem fogják azt megfizetni, mit szemtelenséggel kivánnak a' francziáktól." E' beszéd ellenére is megajánlotta, mint emlitettük, a' 25 milliót a' követház 's meg nyomadékul még a' kamatokat is.

A' luxembourgi fénylak mellett a' vádlottak kihallgatására rendelt nagy terem már kész; rajza következő vázlatú: „Földszinen, melly 7, 8 szobából áll, van a' 200 före terjedhető őrség; a' kihallgatási terem az első emeleten, 's négy lépcsőn juthatni oda, mellyek közül kettő a' luxembourgi kertbe viszen. A' vádlottak és tanuk háttal fognak állani a' kert felé; a' pairek szinte háttal ülendenek a' palota régi homlokához, mellyet bedeszkáztak ugyan, de hozzá nem nyultak. A' kert felé vivő főajtó a' paireknek szolgáland bejárásul. A' vádlottak álláshelye úgy van intézve, hogy 200 személyt befogadhat, azaz: 120 vádlottat és 80 rendőrt. Jobbra onnan padok vannak 100 tanu számára a' vádlottak ellen, balról szintannyiéra a' vádlottak mellett. A' 36 sornyi padokon kényelmesen ülhet 200 pair. A' 2dik emeletben csak kicsiny sz.páholy van készitve. A' tanuk padjai fölött azok számára vannak helyek, kik jegylap nélkül mennek be. A' hirlapirók számára 60 ülés van készitve. E' fölött marad még 240 hely 10 páholyra osztva, ezek közül egy a' diplomata karnak, egy másik a' követház tagjainak. Ügyvédek számára nincs még hely, hacsak a' pairek és vádlottak közé nem ültetik őket, de akkor semmi üres hely nem fog maradni.

A' Constitutionnel szerint Gérard marsal a' nagy pol. pör vitáján megjelenni nem akar's a' Messager szerint Pontécoulant és Dubouchage 's e' példákat több is készül már követni.—A' toulousei és marseillei ügyvédség is a' párisi ügyvédi kar ellenmondásához állott a' martz. 30ki kir. rendelés ellen. — A' fogoly republicanusok teljesen elszánvák rendet tartani védelmökben, és semmi rézst v. nyiladékot nem engedni maguk közt és ellen. Mindenben a' választott biztosságnak hódolnak, 's ez intézi az egész ügyet. — Azon franczia polgárok, kiknek követeléseik vannak az egyesült statusokon, azt határozták, hogy ha a' kamara a' 25 milliót megszavazza, mit valóban meg is tett, ezen mennyiséget birói zárlat alá tétetik, mig követeléseiket kifizetendik. — A' követházban april 25én a' biztosság tudósitott azon kérdésről: valljon Laurence és Sebastiani urak uj választás alá vettessenek é? A' biztosság javasolja: 1) Laurence és Sebastiani uu. úgy tekintessenek, mint követségeikről lemondottak. 2) A' követház parancsolja meg, hogy e' végzés másolatja a' belministerhez küldessék, mi annyit tesz, hogy a' ministerek parancsot bocsássanak ki az illető urak ujdon megválasztatásuk iránt. — A' Bon sens szerint a' j. de Parisnak minden tagadási daczára Maison marsal nem fogadta el a' hadministerséget.

A' követházban april 22én 900,000 frank rendkivüli hitel-vita forga fen a' tengerészet (marine) ügyében 1835re. Ekkor többen fölkeltek a' gyarmatok állapotjáról vitázni, 's a' kivánt hitelt csak azon esetben ohajták megajánlani, ha a' kormány a' gyarmatokban 's különösen Martinique szigetén is illő lépéseket teend a' rabszolgaság fölszabaditására. De más nap a' hitel 650,000 frankkal csakugyan megajánltatott. — A' j. des Débats igy elmélkedik Livingston ur helyzetéről Franciaországban: „Az éjszakamerikai egyezés nem sokára a' pairkamarán is átmenend. 'S ekkor Livingston ur tán jónak itélendi személyesen tudósitani kormányát, nehogy ismét azon kellemetlenségbe ütközzék, hogy levelezése kinyomassék. Tán az amerikai kormány is helyesnek fogja vélni, őt többé vissza nem küldeni Parisba, hogy megkiméltessék a' követ úr azon zavartól, mellybe a' követház által neki tulajdonított irásbeli kifejezések miatt bukhatnék. Mi nem gáncsoljuk az amerikai kormányt, hogy Livingston ur leveleit olly teljesen 's hamar közzé tette. Ezt intézvényei, szokása 's illedéke kivánták talán; de az illyetén nyilvány szükségkép azon következést huzza maga után, hogy e' vagy amaz alkudozója áldoztassék föl; mert senki sem kivánhatja, hogy olly közbenjáró, ki azon országról, mellyben meg van hitelezve, nyilván roszat mondott, az általa megbántatott országban örömest fogadtassék. Ezen okok Livingston ur tartózkodását Párisban sulyossá teszik 's visszajövetét igen bizonytalanná; de a' 25 millió tiszta nyereségért e' kis áldozatot az éjszakamerikai kormány bizonyosan meg is teendi. Hadd legyen a' francziáknak is egy kis elégtételök!—A' követházban april 24én a' belminister a' statusi segedelmezésekre kitüzött 2½ millióhoz még 560,000 frankig egészitő hitelt kivánt az idegen menekvők számára. 1835 jan. 1jén 5418 bujdosó nyere segélyt a' franczia statustól 's köztük 4 spanyol, 1 hannoverai, 708 olasz, 2 neufchateli, és 4713 lengyel. E' szám azóta 202 uj menekvővel szaporodott. Most már még szorosabban ügyelnek arra, hogy a' segélltek valóban politikai menekvők legyenek. A' minister dicséré azok nyugalmasb szellemét's ugyanekkor 250,000 frank hitelt kivánt a' juliusi ünnepekre. —

SPANYOLORSZÁG.

Pamplonábul april 8k. Mina következő levelet külde Madritba a' hadministerhez, mint nyilatkozást, hogy betegsége miatt kénytelen hivatalárul lemondani: „Kegyelmes ur! Midőn ő fölsége tavaly septemberben a' fővezéri hivatallal megtisztelt, Camboban voltam beteges állapotom gyógyittatása miatt, 's ámbár mind hálám a' ma-

gas megtisztelő bizodalmért, mind indulatos vágyom a' törvényszerü trónt védelmezni, fölbuzditának e' szép hivatást elfogadnom; gyöngéd érzelembül kötelességemnek hivém mindazáltal gyöngélkedő állapotom felől nem csak bizodalmasan és hivatalosan értesiteni a' ministereket, de formaszerint két mellettem volt orvos bizonyságival is tanusitanom. A' hizelgő buzditások, mellyeket e' közben vevék, 's barátimnak rá beszélése, hogy ne mulasztanám el az alkalmat, mellyben hazámnak valódi szolgálatot tehetek, ha mingyárt csupán a' hadi munkálatokat intézném is, — végre elfogadására birtak egy oliy felelősségnek, mellyrül még kevés példa létez, vezérül állani ki t. i. silány és ingatag egészségem mellett, 's hazámtól 11 évi számüzetésöm után, egy gyönge hadsereg elébe. Ha jelen lehet sergeinél a' vezér, föntartja bennök az engedelmességet 's fenyitéket, bizodalmat önt beléjök 's nem nehéz a' győzödelem. Reám nézve rettenetes kín: nem osztozhatnom minden időben fegyverestársim munkáiban 's veszélyiben 's elveszni látnom a' szerencsés alkalmat, melly ő fölsége fegyvereinek uj dicsőséget szerezne, 's a' tartományok csendét visszaállitaná. Nov. kezdete óta, midőn a' föparancsnoki hivatalt átvevém, öt vagy hatszor indultam Pamplonabul ki, valahányszor t. i. azt tenni a' hadmunkálatok helyzeténél fogva kötelességemnek gondolám 's egészségem is megengedni látszott; de mindannyiszor a' szenvedett utitörődés miatt nyavalyám elannyira megujult, hogy ennek következésiben szinte reménytül is megfosztattam, hogy később valami elhatározó hadmunkálatnál személyesen is lehessek jelen. Egészségemnek illy aggasztó valódi állapotját a' nélkül, hogy valaha titkoltam volna, még sem fejeztem ki soha ennyire, valamig az, a' kezem alatti csapatok csekély ereje miatt, bajos helyzetemet veszélyessé teheté, mert akkor könnyen kislelküség és lanyhaság vádja alá eshetém vala; de most, miután a' segéd-csapatok megérkeztek 's Excád még többeket is rendel, mellyek fénylőbb dicsőséget, hatalmasb kifejlést 's tehetősb hadakozást igérnek: hazám, királyném 's enmagam iránti kötelességemet fognám mulasztani, ha Excádnak nyiltan ki nem jelenteném, hogy ide a' sereghöz olly vezér kell, ki szüntelen vele munkálkodhassék 's alkalmas legyen nem csak naponkénti harczok sikerérül jót állani, de az általunk előre megállapított általányos hadakozási tervet is hiven üzni 's azt saját felelőssége alatt módositani, vagy mint körülmények kivánnák, változtatni. Reménylem Excád, midőn e' nyilatkozásomat ő fölségének átnyujtandja, azt ugy fogja ajánlani, mint igazságszerető nyilt charakteremnek, 's ő fölsége trónja föntartása, valamint fegyverei dicsősége 's tartományai mentülelőbbi kibékülése iránti legbensőbb törekvésemnek kétségtelen tanujelét. Isten ótalmazza Excádat! Pamplona april 8. 1835. Espoz y Mina." — Mint természetes, e' nyilatkozás következésében kelle történni Valdes küldetésének Mina helyébe. Valdes, midőn Burgosba érkezett, magával vivé onnan gen. San Miguelt (az egykori ministert) hogy ez a' főtisztikar feje legyen. A' királyné már most végkép lemondott aranjuezi utjárul, 's állandóan Madritban marad, az uj vezér tudósitásit várandó. Grazes ezredes sietteti utját Mancha felé, hol mint hire jött, egyszerre 400 ember csatlakozott a' zendülés zászlója alá. Ez uj bajnak a' toledoi nyugtalansággal együtt történte még nagyobb aggodalomba ejti a' kormányt. — Midőn Valdesnek a' táborba küldetését elhatározák, a' királyné maga vivé az elnökséget a' kormánytanácsban. Mondják, ez alkalommal az idegen közbenjárulás ujra szóba hozatott volna, mint a' hosszu hadakozást egyedül végzendő egyetlen mód. De Valdes annyira ellene volt, hogy tüzében kardot rántván „Mig e' vasat viselhetem, ugymond, soha semmiféle idegen fegyveres avatkozásban megegyezni nem fogok." E' donquixotteség után egy kicsit lecsilapodott ugyan, de azért hevességéért nem igen látszék pirulni, 's midőn a' királynétól engedelmet kért tüzeskedő viselete miatt, azt hazafi buzgóságának tulajdonittatni kéré. (Ezelőtt halállal büntették, ki a' spanyol király palotájában kardot mert rántani). Egy levelező szerint Spanyolországban uj nemzeti bankot szándékoznak állítani, mivel a' mostani San-Fernandoi részint nem felel meg alapitási czéljának, részint sarkrendeleti már igen elidősültek. Az uj bank a' brüsselinek és rómainak alakja szerint, 's a' Rotschild-ház hitelén lesz alapitva 's részvényei Parisban és Londonban a' spanyol statuspapirosokkal egyiránti tőzsér-tárgyak. Az alapitás tervét Carrasco kereskedőház inditotta meg, melly már a' szükséges előkészületeket meg is tevé. Toreno ur, mint financzminister teljes pártfogást igért a' kormány részérül. Discontok 's kelet által később az osztalékot 15re reménylik magasulandónak. Az alaptőke mennyisége még nincs tudva, hanem alkalmasint annyi leend mint a' brüsseli banké. — Mihelyt az intézet föl lesz állítva, az alapitók azonnal fiókbankokat is emelendenek a' nevesb kereskedő városokban. — Bayonnebul a' j. des Débats egy levelet közöl, melly szerint a' carlositák Bergarát april. 17kén nagy győzödelemmel bevették volna; azonban maga a' Débats sem hiszi e' hir valóságát, más lapok pedig mint a' j. de Paris és Constitutionnel egyenesen carlista koholatnak mondják. Annyi való e' dologban, hogy

Zumalacarreguy csakugyan több nap óta ostromlotta e' várat, de Valdes megjelente hirére tüstént mindennel fölhagyott.

PORTUGÁLIA.

Mint egy levelező utan emlitők, april. 2dik és 3ikán Lissabonban a' következkamara tagjai titkos ülést tartottak a' királyné uj házassága 's talán az ekkor uralkodott zavarok következésiben a' ministerség-módosítás iránt. Most e' tárgyban a' Times ujabb tudósitást közöl, melly szerint ama' gyülés határozata következő 2 pontban áll, hogy t. i. 1) a' királyné ujabb összekelése iránt alkudozás kezdessék az elhunyt Leuchtenberg hg testvérével Miksa hggel, vagy más hggel, ki nem olly házbul származott, melly a' szent szövetségben részes, vagy nem a' franczia kir. családhoz tartozik; 2) a' trónöröklés biztositására donna Januaria hg. asszony (szül. 1822 martz. 11). Braziliábul Portugáliába hozassék 's azon esetben ha d. Maria magtalanul hal meg, trónörökösnek nyilatkoztassék; megtörténhetvén pedig, hogy a' nevezett hgasszonyt Brazilia át nem engedi Portugáliának, ez esetben d. Maria Amalia (d. Pedro leánya, sz. 1832 dec. 1.) nyilatkoztassék trónörökösnek. Ezen előleges megállapodás következésiben april. 10kén a' következkamara Barjona ur inditványára az alkotmány 90ik czikkelyét, melly szerint a' királynénak külföldivel összekelése tiltatik, fölfüggeszté; a' pairkamara pedig Taipa gr. javaslatára küldöttséget neveze ki, melly a' királynéhoz járulván megkérje ő fölségét, hogy az ország java tekintetébül bánatját felejtse 's uj házasságra lépjen. Erre a' hirlapokban később következő hivatalos közlemény jelent meg: „Necessidades palota april. 12. Ő leghivebb fölsége ma délben fogadá el a' pairkamara küldöttségét, mellyre bizva volt megkérni ő fölségét, hogy a' status java tekintetébül magát uj házasságra eltökélni méltóztatnék. Ő fölsége erre ministereinek adott audientiát 's két órakor kabineti tanácsot tartott, melly csak másfél óra mulva oszlott el." Ennyi az uj házasságról. A' ministerségi változást Palmella visszavonultától várják, kinek helyébe (a' hadministerségbe) akkor Saldanhat vélik lépendőnek. Freire, mióta belminister, általányos kedvességben van mind a' kamarák mind a' nép előtt. — Egyik ellenzési lap azonban más javaslatot is közöl a' királynéhoz intézendő fölirásra, mellyben ő fölsége kéressék a' ministerek elbocsáttatása végett. E' hirlap fölszólitja a' közönséget, hogy javaslatát aláirással támogassa. — Müncheni tudósitás szerint az elhunyt Auguszt hg. szive Münchenbe fog hozatni a' nemzetségi sirboltba atyja tetemei mellé. A' hg. édesanyja, fia elhunyta hirére, nehéz betegségbe süllyedt, de 21ke óta már jobban érzi magát. Kétséget nem szenved, hogy az özvegy császárné (d. Pedro özvegye) néhány hónap mulva szinte Münchenbe jövend's ezentul lakását állandóan ott veendi. — A' portugáli határszélen a' portugáli katonaság, egy oda áttört spanyol guerilla-csapatot, belőle 9 embert ölvén meg, elfogott 20 társzekérrel együtt, mellyek mind rablott jószággal valának megterhelve. A' portugáliak mind a' foglyokat mind a' jószágotBadajozba kisérték a' spanyol hatósághoz.

NÉMETALFÖLD.

April. 27én nyitotta meg a' nherczeg a' hessz gyülést. — Beszédéből ezek jegyzésre méltók: „A' személyes valamint a' telken fekvő terheken, mellyek a' földmivelés virágzását gátolják, törvényhozásunk által már részint segitettünk, részint most munkálkodunk e' könnyitésen; 's ámbár a' telekadót nem tekinthetni a' föld szabad használata gátjának, még is több szempontbul czélszerü lesz azt is eltörleni, 's a' földet lassan törvényes úton minden sulyos teher alul fölmenteni. En tudom legalább, hogy alattvalóim közül ezt sokan ohajtják; örömest nyujtok tehát arra segédkezet, 's e' tárgy kidolgoztatását, melly annyi nehézséggel páros, már meg is parancsoltam. Nem állhatom meg, hogy elégülésemet ujra ne fejezzem ki azon örömszerző foganaton, mellyet a' mezőgazdasági egyesület intézete az ország minden részeiben okozott." Miután még más belső dolgokat érdeklő részletekről bővecskén szólott, 's fájdalmát jelenté I. Ferencz cs. és apost. király elhunytán, így zárábe többek közt beszédét: „Engem uraim! mindenkor késznek fognak találni, meghallgatni minden illő ohajtást; 's minden rendszabályt elfogadni, melly anélkül, hogy a' kormány erejét zsibbasztaná, vagy a' status csendét koczkáztatná, arra szolgálhat, hogy kormány és nép közül számüzze a' bizalmatlanságot, az ország jóllétét előmozdítsa 's az eszes alapokon épült elégülést mindig tágabbra terjeszsze (Öst. Beob.) — A' zürichi lap szerint „Rumigny ur Bern főhelyet értesité, hogy királyától kapott rendkivüli meghivásnál fogva (a' pairszék pol. pöréhez) köteleztetvén Schweizot egy időre elhagyni, távolléte alatt Belleval ur leend ügyviselő helyettese, kit ezennel a' respublica bizodalmába ajánl." —

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Aprilis 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
30án Baja	136-132	120	112	96	64	112	128
30án Kassán	144-132	—	114	99	72	117	288
30án Lugoson	108-100	94	60	—	66	84	—
30án Mosony	162-154	132	144	120	102	132	—
29én N.Szomb.	180-174	168	166	139	100	172	306
24én Temesvár	115-106	94	—	—	89	97	—
29én N.Várad.	144-120	114	93	—	72	102	288
30án Veszprém	156-154	132	132	120	84	126	132

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

38. szám — Pest, szerda majus 13kán — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; jelentések a' m. tud. Társaság, Muzeum 's Egyetem részérül; gr. Fekete Ferencz †; különféle). Ausztria (simmeringi 4ik futtatás; egyveleg). Anglia (plymouthi gyülés; Morning-Chronicle figyelmeztetése; O'Dwyer és különféle). Francziaország (követházi érdekesb viták april. 24—27kig; Livingston jegyzéke; spanyol beavatkozás; ragaszlap; Maison). Spanyolország (egyveleg tudósítások Madritbul 's a' táborbul). Portugália (a' királyné válaszai). Amerika. Belgium.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban majus 4, 5 's 6ik napjain reggelenként tartatott kerületi ülésekben még mindig az urbéri legelő kulcsa forga vitatás alatt.

Ő cs. kir. fölsége Gundel Ferencz pesti 30adi tisztirnokot egész fizetése meghagytával nyugalmazni méltóztatott. — A' nm. m. kir. udv. Kamara Trifunácz Pálnak titoknokká történt kineveztetésével, a' keblebeli megürült concipistaságra Spécz Antal jegyzőkönyvi tisztet; — a' Viraván megürült 30adi-, só- és vámszedői hivatalra pedig Widrány János Paracelsust nevezé ki. Csertesden a' mosott-arany-beváltó hivatal megürült. (kir. kam. tud.)

Magyar tudós társasági jelentés. Mult aprilis 27dikén lön bejelentve a' magyar tudós társaság héti ülésének, hogy néhai Puchói Marczibányi Márton fia, Marczibányi Livius, atyjának reá maradott könyvtárából 400 kötetnyi historiai, politikai, utazási, müvészségi, architecturai munkákat ajándékozott, hogy ezekkel a' társaság könyvtára szaporíttassék, mellyek e' végre már általvéve is vagynak. Pesten majus 7kén a' héti ülésből

Döbrentei Gábor.
titoknok.

Magyar nemz. muzeum gyarapodásai: 1) 1834 oct. havában Gyurkovics Jenő kir. táblai ügyvéd ur a' nemz. Muzeumnak Petrovics Demeter rézmetsző ur, Bécsben lakó nagyreményü hazánkfia (bajai fi) által nagy szorgalommal 's müvészettel gipszből készitett pénzgyüjteményt, melly az ujabb korbeli nevezetesb emlék- és kelőpénzekbül több száz darabot foglal magában, — ajándékozott. 2) Benedicti Mihály ur Nógrád vmegyében Szenna helységi lelkész 's a' nevezett megyének táblabirája egy római votivumféle rézedénnyel kedveskedett, melly 1815ben a' helység határán szántás közben, 's egy kopott ismeretlen, talán római rézpénzzel, melly ugyanazon határban 1819ben találtatott olly helyen, hol már többször régi római hamvedrek 's másféle edények is találtattak. 3) Zichy János gr. ur f. eszt. april 18kán egy természeti csuda, Fejér vmegyében (Lángon) ellett, bárránnyal, mellynek egy feje, egy egyes és egy kettős füle, egy pupos melle, két tökéletes és egymástól elvált hasa 's 8 lába van, köldöke pedig és nemzőrésze nincsen. 4) Kenedics György nyugalmazott magyar testőr és megyei esküttur küldött a' fogas-vakony v. közönségesen földikutya név alatt (spalex typhlus) ismeretes állatocskából egy igen szép példányt, melly Vörösegyházán találtatott.

közli Haliczky Antal
a' nemz. m. Muzeum első őrje.

Zipser Ker. András ur beszterczebányai professor 's több tud. társaság tagja, ki mint hires természetvizsgáló bel- és külföldön ismeretes, a' m. kir. tud. Egyetemnek természet-történeti muzeumát két izben küldött oriktognistiko-geognostika ásványi gyüjteményével szaporitotta meg. Minthogy ezen gyüjtemény által a' tanuló ifjuság Magyarország sok bányahegyeirül pontos fölvilágositást vehet 's a' földismeréti tudomány iránt fölhevült buzgóság általa növekedik: az érintett természet-történeti muzeum igazgatósága kedves kötelességének tartja tisztelt Zipser urnak hazafi ajándékát ezennel nyilván megköszönni.

F. hónap 11ikén esti 6½ órakor, gőzhajón Pozsonybul Pestre érkezte után mélt. Galanthai Fekete Ferencz gróf ur, alig lépett szállásába, gutaütés által, éltének 68ik évében a' tulvilágra szólíttatott. Fiatal éveiben a' boldogult valamint a' katonai rendnél mint százados kapitány, ugy később a' kir. Helytartótanácsnál mint titoknok a' királyt és hazát szolgálta, több országgyülésen tettleges részt vön névszerint az országos küldöttségben, mellynek egy szorgalmas tagja volt, kiterjedő hazafi buzgalmának itt is nyilványos jeleit adá 's a' kir. kamarai puszták népesitésérül irt jeles véleményü értekezést bocsátott közre. A' haza benne egy jó fiját veszté, minden közintézetünk szives pártolóját, alattvalóji pedig kegyes urokat, ki szelid bánásmódjával szeretetüket igen megérdemlé. A' közkedveltetésünek elhunytát hitvesén szül. gr. Illésházy Maria csill. ker. dámán kivül még életben levő 92 esztendős édesanyja, szül. gr. Esterházy Józéfa szinte csil. ker. dáma kesergi országszerte számos jóbaráti és ismerősi koszorujával. Eltünte méltán sajnálható még azon szempontból is, hogy vele nemzetünknek egy nevezetes ivadéka, t. i. néhai gróf Fekete országunk birájának, mint az elhunyt nagyatyjának, ága végképen elenyészik. Földi maradványai Sz. Anna mezővárosba mint nemzetségi örökjébe vitetnek örök nyugalomra. Béke virasszon felettek.

Különféle. Itt Pesten majus elejétül kezdve a' gabona-kereskedés nagyobb életre kapott, mert a' tulajdonosak a' megeredt esőzés miatt tartogatott gabonáikkal mindünnen elétódulnak 's az árban sokat engednek. A' jó közönséges tisztabuzának pesti mérője 3 pengő frton kel, de a' kukoricza minthogy kevés, ára is folyvást az előbbeni. — Debreczenben a' sz. Györgynapi vásár általán véve jól ütött ki. A' gyarmati áruknak (czukor, kávé 's a' t.) legjobb keletük

volt; kézmüvek közt pedig a' selyemszöveteknek. — Szegeden maj. 1sőjén délután mintegy 4½re támadt iszonyú szélvész a' Tiszán néhány malmot elsülyesztett, a' hajóhidat elszakasztá, több épületet megrongált, 's a' legnagyobb fákat tövestül csikarta ki. A' Tiszahidhoz közel állott fürdőházat a' folyam közepére ragadá két gyermekkel együtt, kik épen benne valának. A' hullámok ölnyi magasságra duzzadtak 's rémítőleg csapkodtak a' malmokhoz; mind e' mellett két molnár, nem gondolván életével, a' gyermekek szabadítására csolnakba ugrott 's bátor lélekkel küzdve a' dühöngő hullámokkal a' Tisza közepére sujtott fürdőhöz vergődve a' két gyermeket szerencsésen a' parton siránkozó anyjokhoz juttatá. Két asszony és egy leány azonban az orkán áldozatja lett, mert midőn épen vizet meritének a' Tiszából, mindhármokat a' folyó mélyére sodra. A' szerencsétlenek nem merültek el azonnal, hanem midőn már majd a' tulsó parthoz csapá őket a' vihar, mielőtt a' merész molnárok segedelmükre érhettek volna, a' habok alá sülyedtek. A' vész dühe miután igen sok kárt okozott, mintegy ¾ óra mulva csilapodni kezdett. Honm. — Soprony vmegyében egy molnármester, neve Pieler Ferencz (lakik Trajstofon, (Trausdorf), igen jelessé teszi magát vidéke polgártársai előtt, köréhöz képesti nevezetes polgári erényeivel, mellyeket 1829 óta szakadatlan lánczszemü folyamatban gyakorol 's mellyek igen érdemesek nyilvános méltatásra és tudatásra. Ugyanis szükölködő embertársai iránt tenni szokott nemeslelkü segedelmezésit mellőzvén szép lelket mutat az, hogy Trajstof és Oszlop helységek, és Fekete-város (Purbach) számára tüzoltás végett mindeniknek különkülön egy nagyszerü vizfecskendőt csináltatott ajándékba. Trajstofon a' községnek ajándékul egy kovácsműhelyt épittetett lakházzal 's tőszomszédjában egy kerekgyártómühellyel; később a' templomra 1800 fr. alapitványt tett, hogy annak évenkénti kamatja a' község 10 háziszegénye közt osztassék ki; szintilly czélra 1500 fr. magpénzt alapított Oszlop helységben. 1829ben Trajstofon az árviz által megkárosultaknak 600 frtot ajándékozott. Ez mind olly szép tett, melly a' jólelkü adakozónak derék hirét nem csak laktáján, hanem minden emberbarátelőtt sokáigérdemlett tiszteletben tartandja. — Voigtländer ur, kirül minap emlitettük, hogy gőzkocsijával Pestet is szándéka meglátogatni, majus 9ikén csakugyan leérkezett hozzánk. Gőzkocsija részekre szedve hajón hozatott le, de visszamenetkor, mint hallik, azon szándékozik fölrándulni 's utasokat is vállalni. — Bécsben a' növény- 's virágmutatás majus 6—9ikén menvén végbe, honosink részérül b. Prónay és gr. Csáky kertjeikből vala nevezetes számu növény oda küldetve. Jutalmak közül a' 3ikot b. Prónay ur kertjéből került Podolobium trilobatum, 's a' 6ikat szinte az ő kertjében termesztett Rhododendron Alta-Clerense nyerék el, mellyeken kivül az első 's 2dik jutalomhoz közelítő példányoknak itélt növények is az ő kertjének származéki. Az idén kiállitott növények összes mennyisége 2000 darabra ment. A' kiállitást szinte b. Prónay ur intézte, melly ügyes intézetében kitünő volt a' növénymutatás legelső kezdője 's legbuzgóbb pártolója a' már elhunyt Antal főhg. emlékét példázó háladatos rendezet, melly a' növények közepett óriási nagyságu czipruszokbul 's gyönyörün virágzó camelliákbul (az elhunytnak legkedvesb virágfajából) vala igen diszesen alakitva.—Pozsonyban april 28kán Biermann Sámuel ur a' helybeli evang. község volt igen érdemes predikatora és seniora, életének 66dik évében meghalálozott. —

Figyelmeztetve érdemes Olvasóinkat mai Értesitőnkben Clair Ignácz ur gyakorlász és viadalmester ur jelentésére, nem ajánlhatunk testerősitésre semmit méltóbban, mint az ott jelentett gyakorlászatot azoknak, kiket a' jelentés illethet; 's ha még azt mondjuk hozzá: Hol a' test virgoncz 's eleven, ott a' lélek is vidor. Mindnyájan, kik velünk együtt úgy is eleget fáradoznak a' lélek-ébresztésben, örömest szoritnak kezet Clair urral, mig ő amazt ébreszti, és szivünkből ohajtjuk, hogy Clair ur képes legyen legalább testileg tespedező ifjainkat fölserkenteni a' zsibbadozás mámorából.

AUSZTRIA.

Csehország RRei majus 4ikén nagy számu küldöttséggel járultak ő cs. kir. Fölségéhez, a' bold. fölség elhunyta miatti fájdalmukat, 's Ferdinand ő cs. kir. fölségének trónraléptéhez szerencse-kivánatikat kijelenteni. A' küldöttség szónoka gróf Mittrowszky főkanczellár ur volt.

Simmeringi negyedik lóverseny végbement maj. 7. 1835.

A' küzd-serleg (Kampfbecher) 140 arany értékü, 1832 óta Harrach Fer. gr. birtokában. — 4 ang. mf. Hunyady és Széchenyi grófok, mint kihivók ötven ötven aranyat tettek le. Széchenyi Ist. gr. ménje Lionel, 97 ft. 1. Hunyady Józs. gr. ménje Figaro, 100 ft. 2. Harrach Fer. gr. ménje Surveyor, 97 ft. 3.

2. Ezüst kargyertyás, 120 aranyat érő, Anglián kivül született minden lóra. 3 ang. mf. Tétel: 50 ar.: a' tételek két harmada az első lóé; egyharmada pedig a' másodiké. Hunyady Józs. gr. ménje Gildroy, 108½ ft. 1. Nádasdy Tam. gr. kancz. Fair Duchess 101 ft. 2.

3. Aranyos ostor, bármelly honi ló számára. Tétel: 30 ar. mindenik. 1 ang. mf. Nádasdy Tam. gr. 4e pej kancz. Evelina, 94 ft. 1. Eszterházy Mih. 4e. pej kancz. Queen, 90 ft. 2.

4. Elegyverseny, belföldi 3 éves lovakra. Tétel: 30 arany mindenik, fele bánat. 1 ang. mf. Hunyady Józs. gr. szürke ménje Osman, 88 ft. 1. Festetics Mikl. gr. pej kancz. Mery, 86 ft. 2. Hét ló bánatot fizetett.

5. Arany-díj, 22 aranyat érő, a' simmeringi utólsó futásra, szárazföldi minden lóra, ¾ ang. mf. Tétel 12 ar. mindenik. Bejelentve volt három ló, futott kettő. Hunyady Józs. gr. m. Osman, 75 ft. 1. Festetics Miklós gr. kancz. Mery, 68 ft. 2.

Különverseny. — Waldstein Ján. gr. lova Haidee 1. Lichtenstein A. hg lova 2.

6. Akadály-verseny (Steeple-chase) ¾ ang. mf. Futtatott 10 idomár (trainer). White idomár lova 1. Holmes idomár lova 2.

Trieszti hirek szerint april 23áról a' kereskedés ott ismét elénkülni kezd 's Nauplia, Alexandria és Smyrnából sok megbizás érkezik. Délamerikával is vidorul a' kereskedés, melly sokkal

nyomosabb leend, mihelyt a' nyugalom egészen helyre álland ott 's függetlenségét Spanyolország elismérendi. Réz, czin és kényesö (szered) miatt nagy a' kérdezösködés. Rothschild, ki valamennyi spanyol réz-, czin-, és kényesö-bányát kibérlett, bizonyosan sokat fog nyerhetni, mert ezen érczek ára följebb szökkent. Szó van vasút-épitésröl is Triesztt6l Bécsig, 's onnan Galiczia széleig." —

ANGLIA.

Említettük, hogy a' lordkanczellár hivatala három biztosra ruháztatott. A' Times, nem tudni mi okbul, keményen kikel e' rendszabály ellen, 's noha, úgymond, a' kinevezett biztosok személyei ellen semmi kifogás; a' dolog ellen mindazáltal igen nagy és köz az elégületlenség. — Egy röpkeirat e' czim alatt: „Gondolatok az angol aristokratiáról" nagy megindulást okoz most Londonban. Közönségesen Broughamot tartják szerzöjének. — Plymouthban, Devon megyében, hol John Russel lordnak kell megválasztatnia, april 23án nagy elökészületi gyülés volt, mellyen azon választók jelentek meg, kik J. Russel lord mellett szándékoznak szavazni. Ez alkalommal Ebrington lord bövebben kibocsátkozott azon viszonyról, melly a' ministerek és O' Connell közt fenforog: „Nem dolgom, úgymond, védelmezni a' tisztes dublini tag beszédét. Senki sem panaszolhatja inkább mint én, hogy O' Connell ur parancsoló észtehetsége olly sokáig csupán országigazgatásra fordíttaték. Én azért sem átallom ezt itt mondani, mert már egyszer az alsóházban O' Connellel szemközt kimondottam eziránt véleményemet. E' tekintetben arra hivatkozom, mit a' mostani kormány feje a' lordok házában minap mondott. Melbourne lord világosan kijelenté, hogy O' Connell ur tanácsát sem közvetett, sem közvetlen föltét által nem vásárlotta meg. De midön ösvényét másítja O' Connell ur, midön tervei üzése azon módjától, melly szerint elég szerencsétlenül már régóta dolgozék, eláll; ha önként hajlandó minden föltétel nélkül hatalmas segedelmét ajánlani a' mostani ministereknek, kérdem uraságtokat, mint eszes férfiakat: lehetne é igazolni a' kormányt, ha illy segedelmet elutalna, vagy O' Connell iránti megvetö bánással fosztaná meg magát önkényleges ragaszkodásától. Haladjon a' kormány, mind O' Connellre, mind az orangista pártra nézve olly közép uton, mellyen megtegye azt, mit igazságosnak itélend, ez lesz azon ösvény, melly Irland megnyugtatására vezetend. (nagy tetszés). A' ministereknek nem szabad egyik párt kedvezései után is esengeni, de homlokban sem szabad azokkal ütközniek. Legalaptalanabb hirek terjeszteténck el, 's fájdalom! úgy tapasztalám, nem minden siker nélkül. Én azonban meg vagyok győződve, hogy azon nyiltszivüség, mellyet Devonshire választóji a' polgári és vallási szabadság védelmében folyvást mutattak, még egyszer alkalmat nyujtand nemes barátomnak, hogy szerencsét kivánhasson magának közös ügyünk győzödelméhez. Russel lord eljövend hozzátok. Halljátok öt. Ismerjétek meg tőle a' kormány érzelmeit és szándékit, 's azután itéljetek politikai becsületességéről." A' radical lapok, noha nincsenek egészen megelégülve a' kormány összeállításával, még is támogatást igérnek mindaddig annak, míg a' haladás ösvényén maradand. Igy fejezi ki magát az Examiner, igy a' Spectator, mind ketten a' szélsö radicalismus lapjai. — Cobbett ur, mint sajátnemü radical, furcsa levél-alakban mondja el üdvezlö köszöntését Spring-Rice urhoz a' kincstár kanczellárjához, mellyben Cobbett teljesen hü önmagához 's különczködö furcsaságihoz. — A' londoni lapok szerint a' Tunnel munkájit ismét meg fogják kezdeni. Már is nagy a' sürgés, 's több száz munkás foglalkozik az elökészülettel. — A' Morning-Chronicle april 24én ismét fölszólitja a' reformok barátit, hogy a' toryk cselszövedékit Russel lord megválasztatása ellen aláirások által ügyekezzenek szétfoszlatni. — A' Globe szépen megfelel azon kettös vádra, mellyek közül egyik szemére hányja a' ministereknek, hogy O' Connell urral Irlandra nézve egyet értenek; a' másik pedig, hogy O' Connellt Melbourne lord a' felsöházban adott nyilatkozása által megbántotta. „Mi ezen, szövetséget illeti, némelly tory béres azt állitja, hogy az valóban létez 's bizonyos titkos quid pro quo iránt egyezésnek kelle történni; mig más szinte buzgó hazafiak már elöre örülnek, hogy Melbourne lord „O' Connell orra elött csapta be az ajtót" 's igy egyszerre öt ellenségévé tette. Nem látják czélirányosnak megvallani, hogy O' Connell okos és mérséklett vala, midön mondá: „Én nem akarok kikötéseket tenni; de én a' ministereket támogatni fogom, mert bizom becsületes szándékjokban, hogy Irland iránt lényeges igazsággal fognak viseltetni. A' toryknak nincs fogalmuk illynemü részrehajlatlanságról; de a' nemzet méltatni fogja ezt 's megköszönni O' Connellnek. Azt föltehetni, hogy Melbourne lord nem ismeri félre azon hasznot, hogy részén van O' Connell. O' Connell észtehetségi 's befolyása iránt magas és tisztelettelljes hódolást bizonyitott, mig e' tudós gentleman öszinte támogatása által meggyözöleg kimutatja, hogy csak hazája jólléte, mellynek bizodalmát olly magas mértékben birja, nem pedig önzetes becsvágy, mit olly bökezüleg tulajdonitgatnak neki, vezérli viseletét, mint ország embereét. O' Connell minden bizonnyal okosan 's biztosan cselekszik, midön szabadelmü ministereket támogat, kiknek lépé-

seit, a' meddig mennek, javalja, habár azok minden nézeteiben nem egyeznek is vele meg; 's annál okosabban cselekszik, minthogy így egyik részről sem kivántatik vélemény-föláldozás, sem pedig elvek módosítása. — Sir R. Peel ugyan számos fölirást kapott; de egyetlen sem nyilványos gyülésben határoztatott. Ellenben J. Russel lord is vett többet 's különösen egyet Liverpoolból 10,000 aláirással, mellyek mind nyilványos gyülésekben szavaztattak.

A' Standard april 29én jelenti, hogy a' királyné Windsorban kemény meghülés következésében gyulasztó lázba esett, de már lábadoz. — ODwyer ur, ki Droghedaban az alsóházba lett választatására nevezett vizsgáló biztosság által parliamenti ülését elveszté, Droghedaban uj választás utján 86 szótöbbséggel ujra megválasztatott. O'Dwyer ur tudnillik 186 szózatot nyert, versenytársa pedig a' conservativ jelelt Plunkett ur, csak 100 szózatot — Az Öst. Beob. egy czikkelyből, mellyet bizonyos Richard, Brougham lord ellen irt, kivonatot közöl. E' czikkelyben megtámadja Richard Brougham lordot, 's öt ama' már emlitett czimü: „Gondolatok az aristokratiáról Angliában" — röpkeirat szerzőjének állítja, mellyben Richard megsértettnek hiszi magát. A' Times is kivonatot közöl némi, febr. végéről szóló tudósításból azon győzödelmes haladások iránt, mellyeket „Achmed bei, és algieri basa v. alkirály", kit a' nagyur fermán által ünnepélyesen kinevezett azzá, 's hatalmát már szilárdul meg is alapitá, a' francziák algieri urasága ellen tesz, egész Algierig nyomulván előre, melly e' kivonat szerint csak egyedül maradt volna még a' kormányság birtokában. A' tudósitást egyenesen az alkirály táborából származottnak mondják. —

FRANCZIAORSZÁG.

Említettük, hogy a' követházban april. 21kén, midőn a' tengerészet ügyében a' kért pótlékhitelről folyt a' vita, a' kivánt hitelt, csak azon esetben akarák megajánlani többen, ha a' kormány a'gyarmatokbeli rabszolgák fölszabadíttatásukra illő lépéseket teend. Ez alkalommal sokan olly véleményt pártoltak, millyent tőlök nem várt az ember. Ezek közt voltanak Mauguin és Broglie uu is. Broglie, ki egy a' rabszolgaság eltörlesztésére szövetkezett társaság feje bár, még is a' rabszolgaság eltörlesztése ellen szólott. E'vitázat alatt Estancelin ur a' rabszolgák sorsát boldognak nyilványitá, mi természetesen kaczajra fakasztott mindenkit. A' szónok nagy zajban végzé beszédét, mellyet a' gyülés tovább hallani sem akart. Delaborde Sándor ur pedig igy szólt: Uraim! Gyarmatink, mellyek valaha 80 millióval szaporíták kincstárunkat, most inkább terhünkre vannak, mint hasznunkra 's most 30 milliónkba kerülnek évenként. Azon gondolat, hogy e' 30 millió 600 millió tőke kamatja, mellyet a' belföldi iparra termékenyen lehetne fordítani, mélyen elszomorít. A' rendszert meg kell változtatni. A' barnák szabad munkája által érhetjük el azon czélt, mellyet minden eszes ohajt. Azon férfiakat, kik a' mostani rendszer kegyetlenségeit korholgatják, ujitóknak csúfolják 's arról vádolják, hogy gyarmatink vesztén dolgoznak. Uraim! a' hátra törekvő párt már egy monarchiát rontott meg; még könnyebben megronthatná gyarmatinkat." (igen jól! igen jól!) Ezután a'szónok az emberiség azon rendszabályit számlálja elő, mellyeket Anglia a' barnák iránt egymásután tett, 's e' példát utánzatul ajánlja a' franczia kormánynak. „Ne ismételjük, fölkiált, azon gyalázatos szót: „Inkább vesszenek a' gyarmatok, mint az elv; a' fehérek tulnyomósága elve!" Én az inditvány ellen szavazok, ha csak a' kormány olly javaslatot nem iktat belé, melly haladási eszméinknek (ideáinknak) a' gyarmati rabszolgák állapotja ügyében megfelel." (tetszés a' bal oldalon.) Paixhans ur azt mondá, hogy a' szónokok által fölhordott nyomos kérdések nem helyükön vannak, mert most csak arról van szó, hogy a' tengerügy-ministernek hitel adassék. Ő az inditvány mellett szavaz. Utána Lamartine ur szól 's beszédében a' biztosság javaslatát támogatja. Én így folytatá, gyakran hallám ama' hires szót: „Vesszenek inkább a' gyarmatok, mint az elvek." Én ellenben, uraim! azt hiszem, a' gyarmatokat tartjuk meg, midőn az elveket megbecsüljük. Mint tudjuk, Anglia tavaly fogadá el a' fölszabadító törvényt. 'S szabad e mögötte maradnunk? Nem; a' fölszabadítási nagy kérdés elhalasztása többe kerülne mint a' fölszabadítás maga. — A' kérdés sohasem általányos. — Ügyekezzenek bár szükségét akármiként bebizonyítani, mi illy vétek fönállása szükségét nem hisszük. (benyomás) Néhány szónok a' rabszolgaságot szükségesnek mondja, hogy némelly növény-termesztés (kavé s t.) föntartassék; de én midőn ama' híres tételt megfordítom, azt mondom: „vesszenek inkább el e' növények, ha csak a' rabszolgák veritéke által gyaraposznak!" (igen jól!) „Mi a' kárpótlási mennyiséget illeti, azt úgy lehetne meghatározni, hogy ahoz egyarányson egy részt a' termesztő, egyet a' rabszolga, egyet a' status adna. (mozgás) E' rendszabály a' kormánynak becsületére válnék, a' rabszolgákat megszabadítaná, 's a' gyarmatokat megmentené a' tartós félelemtől. Uraim! meg vagyok győződve, a' termesztők szintolly ohajtva várják a' rabszolgák fölszabadittatását mint mi, hogy biztosittassék eddigi bizonytalan tulajdonuk. Nem mondhatni, hogy az emberi társaságnak nincs joga fölmenteni magát tévedései következéseitől;

hol volnánk különben most? Ha ezen elv rendületlen állana, úgy a' feudumi (hübéri) rendszer 's az inquisitio ujra, még pedig folyvást áldozatokat kivánna! Van jogunk emberiekké lennünk azon föltét alatt, hogy igazságosak legyünk; 's van jogunk megkivánni, hogy gyarmatinkban a' rabszolgák állapotja, melly vétek a' társaság ellen, szünjék meg." Mauguin a' különben olly igen szabadelmü férfiú, a' rabszolgaság mostani állapotját védte mondván, hogy a' termesztők készek volnának ugyan megegyezni a' rabszolgafölszabadításban; de Francziaország nem volna kész azon tömérdek kárpótlást megtéríteni nekik, mellyet kivánni fognának. Elbeszéli azután, mikép szabadította föl a' convent 1794ben a' barnákat Cayenneben, 's azok nem követtek ugyan gonosztetteket el, de henyéltek, 's mit sem dolgoztak, úgy hogy éhenhalás következett a' dologtalanságra. „'S ez, fölkiáltott, a' barnák charaktere! (morgás, nem! nem!) Egybehasonlítván ezután Angliát Francziaországgal azt mondja, Angliában egészen más okok határozták el a' fölszabadítást, mellyek Francziaországban nincsenek meg. Azután, ugymond, az angol barnák is igen különböznek a' mieinktől; a' franczia barnák általjában vadok. Mauguin ezután még azt is fölhozta támaszul, hogy az angol rabszolga-fölmentő törvénynek nem volt olly kedvező sükere mint reménylették. Azonban beszéde végén a' rabszolgaság halk és lépcsőszerü (fokonkénti) eltörlesztését javaslá még is. Mauguin után Passy szólt Mauguin némelly észrevételeire felelve. Braziliában, Guadeloupeban, sz. Domingón megmutatták a' barnák úgymond, hogy a' tisztes szónok állítása előttem e' tekintetben egészen alaptalan. (helyesen!) A' barnák szintúgy képesek müvelődésre, mint más emberek. Azt mondották, mi 2000 mérföldre nem ismérjük eléggé a' gyarmatok szükségeit. De mi jobban ismérjük a' gyarmatosak érdekeit mint ők maguk. Ők ellenmondottak a' rabszolga-kereskedés eltörlesztésének, sőt ellen a' szabad szinesek részvétének is politikai jogokban, még is mind e' két nagy rendszabálynak szerencsés sükere lett. Isten mentsen! hogy vádoljam a' gyarmatosakat, de ők elvannak fogódva a' föld szenvedélyei 's előitéleteiben. Azonban ha már kétszer olly igen megcsalatkoztak, hihetem, hogy harmadszor is csalatkozni fognak. (nagyon jól!) Mauguin ur nyugtalanságokról beszélt az angol gyarmatokban; de az utólsó trónbeszéd a' gyarmatok állapotját igen nyugtatónak nyilatkoztatá; pedig e' trónbeszédet olly ministerség adá, melly a' fölszabadítást nem igen támogatá. (benyomás) Ha voltak is Angliában, kik ellenzették e' rendszabályt, olly parliamenti tagok tették azt, kiknek sok birtoka volt a' gyarmatokban. Mindazáltal mindezek daczára is az angolok nagyobb száma meg vala győződve, hogy nem lehetséges szilárd társas rend, ha az erkölcsiség és igazság parancsai nem tartatnak meg. (derekasan!) Pitt már 1792ben a' rabszolga-kereskedés eltörlesztése mellett nyilatkozott, 's első lépésnek nevezé azt a' barnák fölszabadíttatásukra. Ötven évig tartott a' harcz ellene 's mellette a' hirlapokban, és parliamentben; végre győzött még is az emberiség ügye." Az april 23ki ülésben, miután Salverte ur is az inditvány (t. i. a' kivánt hitel) ellen szólt, az elnök jelenté, hogy Tracy uron a' szólhatási rend. Tracy: „'S én ugyanazon értelemben szólok, mellyben Salverte ur." Elnök: „Tudom, de az inditvány mellett több szónok beirva nincsen." (Nevetés a' baloldalon) Tracy a' rabszolgai és szabad munka közt egybehasonlitást teszen. „Uraim! ugymond, e' kérdésnél is, mint minden ezzel rokonnál azon érzékeny következékre fognak jutni, hogy a' népeknek még anyagi (materialis) érdekeik is mindig öszhangzásban állnak az erkölcsiség és emberiség érdekeivel. Ugy van, uraim! a' rabszolga keveset dolgozik, de csak azért, mert rabszolga, 's nem azért, mert bőrszine fekete; mert a' szabad barnák veritékjökkel termékenyitették S. Domingo, Columbia, Liberia, és fél Brazilia telkeit. Mert Anglia fölszabaditotta rabszolgáit, az talán ok legyen arra, hogy mi is fölszabadítsuk a' mieinket? Az égnek legyen hála, uraim! nem azon időben élünk többé, hol e' szókat kiáltozák szüntelen füleinkbe: „a' dölyfös Albion, a' hütelen Anglia!" hanem 1835ben, hol négy éves bensö szövetség után a' szárazföld első nemzete követni a' nemes példát nem átalandja azon okból, mert azt a' szigetek első nemzete adá. (nagyon jól!) Azonban van még egy ok az indítvány ellen, mellyet még egy szónok sem érinte. A' kivánt mennyiségek nagyrészint tengertuli őrségink szaporítására fordíttatnak. De uraim! az Antillák katonáinkra nézve olly félelmes lak- v. mulatási hely, hogy négy évi szolgálatidő alatt közönségesen négy közül egy meghal. Nem kegyetlen ujonczozási törvény é ez? Én ugy vagyok meggyőződve, hogy erkölcsiség, emberiség és vallás a' rút rabszolgaság eltörlesztését mint kötelességet kivánják tőlünk; 's hogy ha várakozásom ellenére a' ministerek illyes törvényjavaslat előadásával még tovább is késnének, én magam fogok egyet előterjeszteni. Addig pedig az inditvány ellen szavazok." Végül Mauguin még egyszer összevonván minden okait, mellyekkel az indítványt gyámolgatá, ujolag oda nyilatkozék, hogy noha nem szándéka védeni a' rabszolgaságot; mindazáltal annak rögtön eltörlesztését, mint azt a' tapasztalás bizonyítá, hely-

telennek, 's czélszerütlennek, sőt ártalmas és károsnak tartja. Mauguin beszéde után Dupin Károly (az elnök testvére) mint a' biztosság tudósítója pontositá össze még egyszer okait 's oda nyilatkozék a' biztosság nevében, hogy a' rabszolgaságot rögtön eltörleni nem tanácsos addig, mig az angol törvény valódi sükerét nem ismerik. Mind a' mellett fölszabadítás legyen a' kormány czélja. Mi a' kárpótlási mennyiséget illeti, mielőtt azt meg lehessen határozni, tudni kell, mi lét-eszközöket ajánlhatni a' barnáknak. Ez után történt a' már ismért szavazás. —

A' Courier français szerint, Livingston ur Broglie hghez jegyzéket bocsátott, mellyben az egyesült statusok nevében fölvilágitást kér némi, az elnökre nézve sértegető, kifejezések iránt Serrurier ur diplomatai emlékiratában. E' fogás, úgy látszik, csak visszatorlás a' Valazé követnek a' kamara által elfogadott javaslata ellen, 's a' ministereknek nem volna jó dolguk, ha Livingston ur e' tárgybeli jegyzékére csak hederítenének is, annál kevésbé, ha komoly szemügyre méltatnák.

A' National april 28án a' Párisban néhány nap előtt elterjedt hirről a' spanyol beavatkozás iránt igy elmélkedik: „Néhány lap meglehetös határozottsággal beszél beavatkozásról Spanyolországba. Mi nem hihetünk semmi fegyveres beavatkozást; egyedül alkudozások történhetnek, 's a' praetendens pártja eléggé megállapodott már, 's eléggé is szabályosan van szerkesztve, úgy hogy azzal alkudozásba bocsátkozhatni. A' kezdet már Elliot lord által meg is van téve. — Royer-Collard ur, az orvos, april 25én az orvosiskolában ujolag próbált leczkét tartani, de húsz szót sem mondhatott anélkül, hogy félben ne szakasztassék. Több ezer tanuló volt az udvaron, utczán, 's az iskola előtti téren összegyülekezve. Zajgó csoport követé a' tanitót gúny-kiáltozások és süvöltözések közt egész Dauphine-utczáig. Errre a' j. des Débats már most levelet közöl Royer Collard urtól az orvosi kar dékánjához, mellyben amaz jelenti: mikép elhatározott szándéka leczkét nem tartani többé, minthogy jelenléte könnyen alkalmul szolgálhatna uj rendetlenségekre 's tán még vérengző visszatorlásokra is. (Öst. Beob.)

A' követházban april 27én a' titkos kiadásokra kivánt 1,200,000 frank pótlék-hitel vala vita alatt. Jauber ur a' sommát tömérdeknek találta, mivel a' mostani ministerség a' rendészetre már öt milliót ad ki, mire Polignac ur csak 1,500,000et költe. Las-Cases ur az inditvány mellett szólt, 's védelmezé azt, mondván, hogy nem erkölcstelen az, sőt szükséges. Állitá azt is, hogy a' juliusi kormány mindazon szabadságot megadá az országnak, mellyekért t. i. az 40 év óta k zdött. A' kormány úgy mond, mindenki megelégülhetésére intézi a' dolgokat. Chapuy de Montlaville az inditvány ellen beszélt. — Nem ellenszegülés a' ministerek jelszava ugymond, hanem ellenzendülés (contrarevolutio). — A' doctrinairek most is úgy gondolkodnak, mint a' restauratio alatt; a' ministerség általjában csak a' restauratio korcs ujaiból áll. — Croisant az inditvány mellett vala, mert a' pártok, ugymond, le vannak ugyan győzve, de nem vetették még magukat teljesen a' király és charta alá. Salverte a' titkos kiadásokat ugyan szükségeseknek véli, bár azok az alkotmány elvével és szellemével ellenkezők. Addig is, mig egészen elenyészhetnek, tán az fog majd egykor határoztatni, hogy egész biztosság tegye a' kiosztást, ne egyes személy; mivel igy legalább ugymond azok becsülete, kik azt kiosztják, nem forogna annyiszor gyanu veszélyben. A' kivánt hitel támogatására felhozott okok sem állanak meg. A' minister szép rajzát adá az ország helyzetének, mellynélfogva inkább kevesbiteni kellene a' rendőrségre szánandó pénzt, hogy sem szaporitani. A' minister olly igen dicsérte az utólsó ülésben elfogadott kivételi törvények hatását, hogy ez okból is, a' nyilványos bátorságot legalább, olcsóbban lehetne adni. A' Vendée nyugott, 's még is megszavaztatott a' rendörtörvény. Mire a' fölvigyázás a' spanyol széleken? ha a' rendtisztség don Carlost társaival együtt még is átbocsátotta! Vallette des Hermaux ur hosszu beszédében csak azt mondá, az elmék annyira megnyugodtak, hogy a' kormánynak fölvigyázásra nem kell többé 1,200,000 frank, mert az ezentul már szükségtelen. Ezen okból az inditvány ellen szavazott. — A' követházban april 28án Pagès ur beszélt keményen az inditvány ellen, 's azon gondolatot adá elő, hogy ha adatik is pótlékhitel titkos kiadásokra, ne 1,200,000 fr. adassék. Még oda is nyilatkozott Pagés, hogy hihetőleg más czélokra fordittatnak a' titkos kiadásokra szavazott pénzek, 's a' ministerek védelmezőjiket fizetgetik azokból. Fizessék ugymond saját erszényökből, ne a' titkos pénzalapból, mellynek nem kellene a' ministerek magányos perselyévé lennie. Malleville ur pedig azt jegyzé meg, hogy, ha a' ministerek a' titkos költséget ugy kivánták volna mint általjában szükségest 's abból nem csináltak volna bizodalmi kérdést, tán mellette szavazott volna; de igy az indítvány ellen kell szólania, mert a' ministerekben nem bizhatik. A' ministerek maguk minden rendszer és öszhangzás nélkül vannak. A' belminister azt mondja: a' király országol, de nem kormányoz; az igazságminister pedig azt: a' király országol is, kormányoz is; a' kereskedési minister hajlandó a' tilalmakat eltörleni, a' belminister pedig nyakas ellensége a' kereskedési szabadságnak. Ugyanezen ellenmondá-

sokra találhatni közöttük a' ministeri felelősség, községi szabadság és rabszolgaság ügyében is. Végre sok vita után april 29én, miután Etienne azon javaslata, hogy a' kért mennyiségből 200,000 frank rovassék le, 's csak egy millio szavaztassék, 234 szóval 176 ellen félrevettetett, az egész törvényjavaslat az 1,200,000 frank pótlékhitellel együtt 259 szóval 129 ellen elfogadtatott.

Louxembourg közelében, Paris ugynevezett tanulókörnyéke(v.diáknegyede)falain,nem rég következő ragaszlap volt kifüggesztve:„Óvás a' tanuló urakra nézve. Midőn az aprilisi vádlottak a' párisi ifjuságnak, a' törvény és orvosi iskola tanitványinak legforróbb hálájokat mondják azon részvétért, mellyet irántok mutatnak, 's mellyre büszkék, arra kérik őket a' legbuzgóbban, ne hagyják elámíttatni magukat azon gonosz, hűtelen sugalmak által, mellyekkel mint tudni fogják,megkisértik őket.Kényszerítik tehát kérve őket, ne nyujtsanak ellenségeiknek ürügyöt, mellyet olly vágyva várnak, hogy valami önkényes rendszabály által lerázhassák nyakukról azon nehézségeket, mellyektől környezvék. Legyenek a' vádlottak baráti meggyőződve, hogy a' vádlók és birák a' fontos nap közelgésével nagyobb zavarban vannak, mint a' vádlottak. Üdvözlet és pajtasság!“ — Maison marsal Sz. Pétervárból april. 29kén érkezett meg Párisba, 's másnap reggel udvarláson volt a' királynál. 5 órakor délután tanács volt a' tüileriákban, mellyben a' marsal letevé esküjét mint hadminister. A' Moniteur majus 1jén közli a' kir. rendelést előbbi napról, melly Maison marsalt a' hadosztályban minister-statustitoknokká nevezi. — A' Journal de Paris jelenti, megczáfolva több lapok állítását, hogy Luxembourgban azok egészségének, kik a' nagy pörön meg fognak jelenni, az uj gipsz nem fog árthatni, mert az a' teremben nincs is.

SPANYOLORSZÁG.

Valdez hadmunkálatiról még mindekorig nem jött vala tudósitás egyéb, hogy összevont seregével Vitoria felé közeleg, 's Cordova és Aldama generalok utközben Amescoas egy részit leégették. Zumalacarreguy, ki minden hiresztelés daczára sem vette Bergarát bé, hasonlóan összegyüjti a' külön részeken tartózkodott csapatokat, és serege már 16 zászlóaljra megy. Mint carlisták beszélik, lord Elliot küldetése igen hasznos volt d. Carlos ügyére nézve, nem azért, mintha valami már végeztetett volna, hanem mivel ez alkalom uj buzditásul szolgált a' carlosita gondolkodásuaknak valódi tettel lépniek föl 's d.Carloshoz seregelniök; igy mingyárt a' biztosak megérkezte másod napján mintegy 1500 jobbára fiatal ember gyülönge össze d. Carloshoz fegyvert kérni mellette katonáskodás végett. Mina a' Sentinelle állitása szerint, nem marad meg navarrai alkirály, 's general Benedicto az uj kijelölt e' magas polgári hivatalra. — Madritbul a' kormány a' telegraphot, melly eddig csak la Granjaig hatott, Valladolidon keresztül egész Burgosig szándékozik terjeszteni, hogy annál gyorsabban vehesse a' Valdes által küldendő hadi tudósitásokat. — Saragossában a' nyugalom valamennyire helyreállott; a' főkapitány mindazáltal haditörvényszéket állitott. A' lázadás Madrithoz mind inkább közeledni kezd; april 9ikén mintegy 500 főnyi lovas lázadó támadta meg Yebenes falut (Toledotól 6 órányira), a' vagyonosbakat kirabolta, egy franczia utazót megölt, 's több katonát elfogott; a' dolog hirére mind Toledobul mind Madritbul számos katonaság küldetett ki a' rablók ellen, 's szerencsésen föltalálván őket, nagy vérontást követtek el bennök, a' foglyokat pedig egyrül egyig megszabaditák. — Corunnaba egy franczia general 's többen, kik az Antonio kastélyban foglyoskodó lázadókkal szövetségben álltak 's a' fenálló kormány ellen összeesküttek, elfogattak. — A' j. des Débats egy biráló czikkelyt közöl a' spanyol hadakozásrul, (gen. Bugeaud aláirással,) mellyben roszaltatik, hogy Mina annyira fölosztá seregeit magányos helyek védelmire, minek természetes következése vala szükségképen, hogy a' constitutionalisták csak védelmezőleg 's nem támadólag munkálhattak. Elég lett volna ugymond a' közlő, csupán az Ebro felől néhány helyet megerősiteni a' közlekedés föntartására, a' többi sereget pedig egybevonni 's belőlük száguldó csapatokat képezni. Épen e' hibája volt a' franczia avatkozó-sereg hadakozásának is (Spanyolországban) Napoleon alatt, 's azért nem boldogulhatott ez is. Pattantyuság nem is kell hegyi háboruhoz, hanem annál több erkölcsi szellem a' katonákban. — Valdes talán követendi e' tanácsot. —

Mina Navarrábul 's általjában egész Spanyolországbul végképen elutazott Franciaországba a' camboi fürdőbe. Elutazta előtt april. 18kán következő napiparancsot hirdettete: „Megengedvén ő fölsége fővezéri hivatolomról, mellyet gyöngélkedő egészségem miatt tovább semmikép sem viselhettem, lemondanom, ő exeja don Geronimo Valdes e' hivatalt, valamint erre ő fölségének april. 7iki kir. decretumánál fogva fölhatalmazva volt, ideiglen d. Manuel Benedicto marsalra ruházta által, minélfogva ő ezennel ugy tekintessék, mint az éjszaki sereg fővezére 's Navarrának alkirálya.“ — Ezen általruházást az Indicateur csupán formaságnak mondja, mivel a'fővezér csakugyan maga Valdes. — A' Renovateur bayonnei levelezője szerint d.Carlos elfogadá lord Elliot azon javaslatát, hogy a' foglyok a' két el-

lenkező fél közt cseréltessenek ki. Azt előre láttuk, mond a' levelező, hogy d. Carlos pártja illy emberséges javaslatot elfogadand, hasonlót várnánk már most az ellenfél vezéreitől is. Mint hirlik, Villiers urnak (az angol követnek) hivatalos léptei arra birák Madritban a' kormánytanácsot, hogy ezentul emberibb, 's népjogosabb hadakozásmódot kövessen az éjszaki részeken; mi ezt inkább kivánjuk az emberiség nevében, mint reményljük. — Bacon angol ezredes d. Carlos szolgálatjába kivánkozik fölvétetni. —

PORTUGÁLIA.

Mint mult lapunkban emlitök, a' portugáli kamarák ugyanazon egy nap két külön küldöttséget utasitának a' királynéhoz, kérni ő fölségét, hogy az ország javára nézve mentülelőbb ismét házasságra keljen. A' j. des Débats már most közli a' királyné válaszit, mellyek elsője a' pairekhez következő: „Erdemes pairek! Ugyanegy napon kétszeresen kifejezve hallani azon kivánságot, mellyel Önök épen hozzám járultanak, bizonnyal olly föladás, melly búba merült szivem erejét fölülhaladja. Azok, kik az urak közül elvesztett férjemet, a' nagylelkü 's igen tiszteltet ismerék, érdeme szerint méltatni tudják az ő szelleme magas irányit, az ő szándékai nemességét, 's méltatni ezek következésiben azon hatalmas okokat, mellyek mély bánatomat szülik. Minthogy azonban az ország és saját érdekim, mellyek egymástól elválhatlanok, vezérlék az urakat ma hozzám, ugy csak azt felelhetem az érdemes paireknek, hogy kivánságuk 's a' nemzet érdekei iránt tekintettel leendek.“ Másik válasz az alsóház küldöttségéhez: „Követ urak! Ha nem méltatnám illőleg azon komoly inditóokokat, mellyek a' követházat e' küldöttségnek hozzám utasitására birák, igen fájdalmasan esnék, hogy mély bánatomat csak illy kevés ideig kimélék meg; mivel azonban a' képviselő urak, kik tudják azon megmérhetlen veszteséget, mellyet szenvedtünk, olly meggyőződésben vannak, hogy a' dicső emlékezetü atyám által alapitott intézvények megerősitésére mulhatlan szükséges egy uj férjet választanom: tehát azt válaszolom e' politikai szükségre, melly üzenetjök alapjául szolgál, hogy én királyné vagyok 's egyszersmind portugáli nő, melly kettős tulajdonomnál fogvást a' követ urak méltán kivánhatnak tőlem olly áldozatot, mellyet a' haza java sürget, 's melly méltóságommal nem áll ellenzésben.“

AMERIKA.

Mint tudva van, Poindexter ur, az egyesült statusok tanácsának egyik tagja, gyanuba hozaték, hogy Jackson general meggyilkoltatási próbájára okot adott. E' dolog a' tanács biztosságához utasittaték, melly martz. 2ki tudósitásában Poindexter urat teljesen fölmenti minden legkisebb gyanu alul. A' biztosság fölszólit mindenkit annak fölfedezésére, ki vala első e' gyanús hir támasztásában, 's azt a' közönség gyülöletének, megvetésének 's utálatának adja tárgyul. Rekesztésül következő határozást terjeszt a' tanács elé: „Végeztetett: hogy a' választott biztosság elibe hozott vizsgálati ügyben, még a' gyanu árnyéka sem terheli a' tisztes Poindexter Györgyöt“ —

Angol lapok Veracruzból martz. 14röl igy irnak: „Feb. 24én éjjel fölzendültek a' katonák San Juan Ulloa várban, 's az általok kiszabaditott foglyok segedelmivel elfogák a' kormányzót. Korán reggel megtámadák a' várost, de visszaverettek. A' zendülés ezen állapotjában maradtak martz. 9ig, hol végre élelem fogyta és segélyre csökkent kilátásuk miatt a' kormány parancsnokának megadák magukat. Feb. 25ike delétől martz. 8ka reggeleig egy hajónak sem volt szabad a' révet elhagyni, de semmi idegen lobogó nem sértetett meg; egy az öbölben fekvő hajója a' kormánynak minden befutni szándékozott hajót Sacrificiosra utalt. Sylvanus (hajó) Ujyorkból martz. 27ig hozott hireket Angliába. Azon körülmény, hogy Vermuda angol szigeten, hová az éjszakamerikai Entreprise nevü brigg 73 rabszolgával vetődött, ezen, Alexandriából hozott 's Charlestonba szánt rabszolgák elvétettek és fölszabadittattak, a' déli statusokban nagy mozgalmakra nyujtott alkalmat. A' Charleston-Courier e' tekintetben igy fenyegetőzik: „A' britt hatóságnak ez igazolhatatlan viselete, mellyel amerikai polgárok tulajdonát bántá, 's erőszakkal vevé el; ezen tengeri rablás a' törvény fedező palástja alatt; ezen gőgös guny az egyesült statusok lobogója ellen, felszólitja kormányunk munkásságát, 's mi biztosan reménljük, hogy gyors rendszabályokhoz nyuland az igaztalanság orvoslatára 's a' sérelem megbosszulására, melly már másod izben éri a' respublicát.“

BELGIUM.

April 26án ment ünnepélyesen véghez az uj szülött k. herczeg megkereszteltetése a' várkápolnában a' mechelni érsek által. Keresztkomák voltak a' franczják királya 's királynéja. A' király képét Joinville k. hg viselé. A' szertartáson jelenvoltak Marie és Clementine herczegasszonyok, a' diplomatai test, a' tanács 's a' képviselőház elnökei és alelnökei, a' ministerek 's legfőbb polgári és katonai méltóságok, úgy szinte Belgium egykori kormányzója Surlet de Chokier báró. A' szertartás kezdete előtt a' király a' diplomatai test szerencse-kivánatit fogadá el. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

39. szám Pest, szombat majus 16kán 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; fiumei gyásztisztelkedés b. 1. Ferencz királyért.) Anglia (a' kormány tagjainak megválasztatása; egy londoni levelező véleménye; Timest czáfolja a' M. Chronicle; toryk mérge; hirlapi bélyegek; Russel lord; hirek Canadából, Cantonbul és Sierra Leonebul 's a' t.) Francziaország (a' Temps pairkamarai törvényszéke; a' király névnapja; egyveleg.) Spanyolország (Valdes fölszólítása a' lakosokhoz és hadsereghöz; ütközet; kamarai vitatás; lord Elliot 's a' t.) Németország.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. az urbéri 2ik királyi válasz kerületi taglalásában majus 11ikén már a' VII czikkely 2dik §szaig haladtak.

Ő cs. kir. fölsége gróf Reviczkyhez a' magyar udv. kanczellárhoz majus 5kén intézett legfensőbb határozata szerint a' magyar kir. udv. kanczellaria tiszt. concipistáját báró Kulmer Ferenczet a' kir. báni táblához számfelettes fizetéstelen közbiróvá méltóztatott kinevezni. Ugyan ő fölsége april 23iki legfensőbb végzete szerint az udv. haditanácsnál megürült egyik titoknokságra Varga János tengerhadi titoknokot 's a' tengerhadi főparancsnokságnál politikai ügyekbeli előadót vala kegyes kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége majus 5iki legfensőbb határozata szerint gróf Esterházy József cs. kamarásnak megengedni méltóztatott, hogy a' dán kir. Danebrog-rend közép keresztjét, valamint a' svéd kir. éjszakicsillag-rend nagy kereszjét elfogadhassa és viselhesse.

A' pesti orvosi kar e' f. hónap 15kén délutáni 4 órakor tartott közgyülésében boncztudomány professorává nevezett dr. Csausz Márton ur' helyébe szótöbbséggel dr. Rupp János urat választá jegyzőül. E' derék férfiú, kinek nevét „a' Choleráról" irt magyar könyvecskéjén kivül az Orvosi Tárból is ösmerjük, mellynek egyik dolgozója volt, jelennen egy Physisikával készül, mint halljuk, a' magyar literaturát bővíteni.

A' cs. kir. pénz- és bányaügyi udv. kamara Gränzenstein Gusztávot a' szomolnoki kir. bányaügyelői főhivatal és kerületi-bányaszék titoknokát, udvari concipistává nevezé.

Fiume aprilis 15én: Mint honunkat, 's az egész ausztriai birodalmat, úgy szinte a' nagy egésznek csekély részét, Fiumét t. i. 's kerületét, méltó 's mély gyászba borítá bold. I. Ferencz Ausztria császárja, Magyar Horvát 's t. országok királyának martzius 2kán történt elhunytáról e' tengerpartokra érkezett szomorú tudósítás; 's a' szeretett fejdelem emlékét gyászünneplésével hű alattvalói érzésinek sugaltából e' szabadkikötő és város sem mulasztotta megüllni. Martius 30, 31, 's aprilis 1ő napjára valának határozva a' fölséges elszenderültért tartandó gyászmisék. Hogy ezek az ünnep komoly méltóságához illőkép mehessenek véghez, nem sajnálá a' fiumei kapitányság költségit, a' koronás hamvadónak az itteni káptalan templomában valóban pompás gyászalkatot állítani. Martz. 29ke estvéjén a' harangok bús kongása, 's az Ürményi térre tűzött álgyuk moraja tudatá az illetődött polgárokkal a' bekövetkező gyászünnepet; mellyen a' kormányszéki épületbe naponként összegyülve minden helybeli kir. 's városi tisztviselő, úgy nem különben a' kül nemzetek itteni consulai 's ügyviselőji m. Almásy Móricz, gr. kir. kormányszéki első ülnök, fiumei 's buccarai alkapitány ur vezérlete alatt haladtak komoly csendben (mert e' gyászünnepen, az isteni szolgálat alatt zárva volt minden bolt, 's áruló vevő nélkül minden piacz) az említett szentegyházba. Ebben a' fő oltár, a' templom menyezetétől aláig, egy nagy fejér keresztet viselő fekete szövettel vala bevonva, 's a' két sorban álló oszlopok közötti boltozatok, mint szinte a' karzat hasonlón fekete szövettel kárpitozva. A' templom hajójában állott a' fekete posztóval födözött tizenkét lépcsőzetü magas, nyolcz oldalu gyászalkat, több mint ötszáz égő gyertyával 's fáklyával világitva; fölébe helyezve az oroszlán-talpakon álló koporsó, ezen fölirással: FRANCISCO VNICO melly szavakra vésőjével mutatott egy a' koporsó mellett búba merülten ülő geniusz; a' koporsó fölött arany czafrangu veres bársony vánkosra helyezve a' királypálcza, keresztes alma 's ezeken országunk koronája. A' gyászalkatnak, a' templom ajtaja felé fordított részére Magyarország, 's ellenben-által az ausztriai birodalom, 's közben körül még hat, 's az ezeket elkülönző kinyúlatok alján más nyolcz oldalon, a' boldogult fejdelem által olly atyásan kormányzott egyéb országok 's tartományok czimerei valának föstve, 's ezüst rojtos szegélyü fekete szövettel kárpitozva. Szinte fekete posztóval valának borítva a' templom majd minden padjai. A' gyászalkat fölött a' templom boltozatáról, úgy nem különben a' két mellette lévő oltáron is, a' gyászpompához illő, kevés szóval sokat kifejező, 's mély alattvalói hódolást, hűséget 's érzést tanusító latin fölirások diszlettek. Az engesztelő áldozatot főtiszt. Livak Ferencz fiumei kanonok, főesperes 's karós sz. jakabi apát úr mutatá be teljes egyházi szertartással; mellyre naponként a' boldogult fejdelem nemes tulajdonit, 's érdemeit magasztaló latin, olasz, 's horvát beszéd következett. Megjelentek a' szent ahítatosságon az itten tanyázó báró Mayer gyalog ezredének tisztjei ís. — Aprilis 2ikán tartatott az akademiai sz. Vidról nevezett szentegyházban a' dicsőitő áldozat (gloriosum) trónra most lépett Ferdinand uj fejdelmünk hosszu életeért. 's boldog uralkodásaért, mellyen szinte minden királyi, városi 's katonai tiszt megjelent, 's mellynek végeztével hasonlókép velős és szép olasz beszéd serkente a' fejedelem iránti hűségre.

ANGLIA.

A' toryk, csakhogy Russel lord népszerüségének ártsanak, minden eszközt megkisértének, sőt még hazugságokra is vetemültek, 's azt különösen a' lelkészek ügyekezének terjeszteni. Igy állitották példaul, hogy J. Russel lord katholikussá lett 's lady Ribblesdale is, kit a' lord nem rég vett el hitvesül. A' M. Chronicle megczáfolja mind ezen állitást, 's a' toryk szemére lobbantja ez alacsony módot, mellyel ügyöket védelmezik. — Nottinghamban Sir John Hobhouse minden versenytárs nélkül megválasztatott, 's a' választókhoz tartott beszédében azon egyességet dicsérte, melly a' külön osztálybeli reformerek közt győzödelmet szerze a' haladás elvének, intvén egy uttal mindnyájokat, hogy ezen egy-értelmüségben folyvást maradjanak meg. Reményét fejezé ki továbbad aziránt, hogy Skótzia ezentul is segiteni fogja Irlanddal együtt az elöterjesztendő reform rendszabályit. Az egyességet azért is nagyon ajánlotta még, mivel a' lordok házában nagy ellenszegülés forrong és torzong minden javítás ellen. Megigéré azután, hogy mindazon igéret, mellyet a' népnek tettek, teljesíttetni fog. Beszédét folyvást harsogó tetszés szaggatá félben, 's végzetül hosszan tartó taps rekeszté azt. — Alsó-Canadából martz. 17ig terjednek a' hirek, de legkevésbé sem nyugtatók, mivel az alsóház megtagadá az adót, és szét készül oszlani, folyvást sürgetvén, hogy a' kormányzó vád alá vonassék. — Cantoni hirek szerint nov. 2ról a' bengali kormány ügyviselőt külde Chinába thémag és növény-vásárlás végett, 's hogy még egyszersmind thé-müveléshez értő chinaiakat fogadjon. Ezen küldött egy tengerosztálybeli tiszt, ki Gutzlaff ur társaságában gyors vitorlázón a' part mentében Amoy révig haladt, hol kiszállottanak, 's egy chinai által vezetve két napi útat tettek a' szárazon, hogy Ançoy-thémagot szerezzenek 's müvelésmódját kémleljék ki. A' lakosok mindenütt barátságosan fogadák őket.

Az uj kormány tagjainak megválasztatása kedvezőleg halad; közülök már többet ismét megválasztottak, még pedig úgy, hogy tory versenytársaik reményvesztve minden szerencse-kisértés nélkül léptenek vissza. Többek közt Spring-Rice urat is, a' Times által annyira kigúnyoltat, megválasztá Cambridge. Ez alkalommal ő is beszédet tartott, mellyben említvén, hogy a' gyülésbeli valamennyi tag, akár whig vagy tory, akár reformer, vagy conservativ legyen, mind ugyanazon egy britt királyság britt alattvalója, 's egy közhaza gyermeki; különösen kiemelé azon körülményt is, hogy Cambridge választóji már három izben választották meg őt, 's ő mindenkor meggyőződését követte követházi állásában változatlanul. „Nekem, úgymonda, egy beszédemet sem kell visszavonnom, egy szavazásomat sem megbánnom, semmi fonák viseletem miatt bocsánatot kérnem. Soha ellenségimet alacsonyitgatva magamnak szózatot szerezni nem akartam; sokat közülök még tisztelek is, mint az igen tisztes baronetet, ki utóljára volt a' kormány feje. (nagy tetszés). Ő volna utólsó, ki ellen párt-okokból zajt indítanék 's a' t. Azon igérettel, hogy a' minisiterek félszeg rendszabályokat elöterjeszteni nem fognak, zárá beszédét, mellyet nagy tetszés követe. —Egy levelező Londonból april 21röl, megczáfolja azon ál félelmet, mellyet a' toryk szinlenek, mintha a' whigek urasága veszélybe hozná nem csak az angol aristrokratiát 's alkotmányt, hanem még a' braunschweigi uralkodó házat is. „A' legradicalabb angol sem republicanus Angliában, úgymond e' levelező, és szinte olly idegen attól mint a' legroyalistább spanyol; mivel hazája történeteiből tudja minden angol, hogy az alkotmányos monarchia az, mi jogait leginkább biztosíthatja. A' braunschweigi ház pedig szilárdul ül királyszékén 's a' t.

Kisded mutatványul azon szellem és hang ismértetésére, mellyben a' tömérdek Times a' torykat védi most, egy czikkelyt hozunk föl belőle: „Csupán kis időre, 's csak igen rövidre ránczigálhatni úgy a' bábokat, hogy még illetlenül is viseljék magokat azok tapsai alatt, kiknek hasznára vagy gyönyörüségére élnek, mozognak 's léteznek. De hogy rövid tartásu órájokat a' deszkázaton (szinpadon) büntetlenül hosszabbíthassák meg, az nincs a' lehetség körében. Bohó-jankó (Hanswurst) fából van, 's a' nézők közt a' legbutább paraszt is előbb utóbb által fogja ezt látni 's által a' nép is végre, hogy míg ezen ország kormánya pártüggyé tétetik, igen valószinű marad, hogy az ügyeket olly drágán fogják igazgatni, a' mint csak lehet, 's olly jól, vagy roszul, a' mint véletlenül az uralkodó párt tagjai ügyesek, vagy botorak, tapasztaltak vagy tudatlanok. A' csatlós ugyan azt mondja: 'jó lónál nem kell szinre nézni, de politikai pályafutásban megfordítják a' mondást. Itt az állat szine, jelességének bizonysága. Ugy hisszük, a' cynicusok szerzője volt, ki azt tanácslotta: 'szavazzanak, hogy a' szamarak ezentul lovakká legyenek; 's midőn javaslatát kinevették, azt mondá: „Hogyan? hisz az én tanácsom egy mákszemnyivel sem butább, mint a' mit ti naponként cselekesztek; mert folyvást olly férfiakat választotok hivatalokra, kiknek egyéb foghatóságuk szózatoknál nincsen.“ Ám pillantsanak olvasóink a' mostani kormány némelly tagjaira, 's mondják meg: valljon a' cynicus tanácsát az ólbeli előléptetés iránt, a' status-hivatalban most divatozó előlépések nem mulják e felül?

—De megfelel a'Timesnak a'Morning-Chronicle,ha nem olly gorombán is, de élesebben: „A' tory-igazgatás alakultával, ugymond, azt bizonyította be a' Times olvasójinak, hogy attól semmi sem függ: ki a' minister, minthogy a' reformbill kitűzte azon határvonalt, mellyben ezentul minden minister mozgani kénytelen. Társunk akkor embereit Fallstaff szerint válogatá: „Mit gondolok én valamelly ember czombjával, vastagságával, nyakával 's hasával? Oh adjatok szikárt, de kiméljétek meg a' nagyokat.“ Mi gyönyörködve meg volt akkor a' Times elégedve Fallstaff ujonczaival — millyenek Knatchbull, Goulburn és Herries valának! „E' legények helyesek,“ vala jelszava. „A' rendszabályokat, nem az embereket,“ mintha a' reformbill észtehetséget 's érzelmet mintegy csuda által csak mellékdologgá tett volna. A' ministerség másultával e' tanok (doctrinák) is megváltoztak. A' Times most megvetőleg beszél bábokról, 's fából metszett lényekről; de a' vezér-ut, melly négy hónap előtt fő-dolog vala előtte, most minden erejét elveszté. A' Times azon panaszkodik most, hogy nincs biztosíték, mellynél fogva csak jó, 's annál kevesbé, hogy csak a' legjobb, legderekabb férfiak választatnának a' legfontosb hivatalokra. Azonban derekasságra nem sokat ügyelt a' Times, midőn Goulburn, Knatchbull, Ellenborough, Herries és társai kineveztettek, azt mondá ő akkor: az elég, ha Peelnek, Wellingtonnak és Lyndhurstnak van agyveleje (esze). Most ellenben legalább 24 jó statusférfit kiván. Mit a' Times Báb-v. Bohó-jankórul mond, az négy hónap előtt jelesen volt alkalmazható, 's akkor dicső jóslás lehetett volna. Ugy de nem először tartattak bábok férfiaknak, és férfiak báboknak! Tudva ván ama' peer kopott története, ki véletlenül a' fabáb-játékon megjelenvén, csudálkozását jelenté azon, mikép ő e' kis emberfajt, e' törpéket soha sem látta még, kik olly ügyesen vitték dolgaikat. S' miután baráti hijában ügyekeztek megfoghatóvá tenni előtte, hogy ezen alakok, mellyeket ő emberi lényeknek tart, csak bőrbül és polyvábul készültek, végre a' kárpit (függöny) megé vezeték őt, 's megmutogatván neki a' bábokat katulyájikban, meggyőzék őt a' valóságról. Néhány esttel később a' nemes peer a' Drurylane-játékszinbe megy 's midőn szomszédja megjegyzé, mi rendkivül tetszenek a' szinészek neki, szemébe kaczagott 's mondá: „Csak fogja Ön tán tudni, hogy azok csak bőrbül 's polyvából vannak?“ Látván pedig a' csudálkozás némelly jeleit, hozzá adá: „Ha kétli Ön, menjen csak a' kárpit megé, hol őket mindnyájokat katulyáikban lelendi, mert csak vasdróton ránczigált kitömött bábuk azok. Szintigy csalatkozik a' Times. Minthogy látja, mi rövid óraig játszák a' tory-bábok játékjokat 's ismét katulyájokba tétetnek; azt következteti a' jámbor lap, hogy a' legközelebb jelenést is, mellyet lát, csak hasonló bordáju bábcsapat fogja játszani, mellynek bőrével, polyvájával 's drótjával (sodrag) olly annyira megismérkedett. Meddig fognak szinészink a' szinen maradni, a' közönség tetszésétől függend. A' titkos-kamarai rendszer idővel mindenütt felsült; 's a' mostani ministerek annyival több reményt nyernek maradhatásukra, mert látják 's érzik: mikép minden buzgó munkásságuktól 's egyértelmü összehatásuktól függ. Szükségképen tudniok is kell, hogy mihelyt a' közönség elhagyja őket, a' színigazgató is elbocsátandja őket. Nem csillogó észtehetség egynél kettőnél az, mi leginkább kivántatik, vagy czélra vezethet. Azon kormánynak, melly versenyt halad a' nyilványos véleménnyel, nem kell ama' személyes óriási erő, melly az ellenszegülés minden megkisértésire szükséges. Viz ellen evezni több 's nagyobb erőtetésbe kerül, mint viz mentében siklani le a' hajóval. Láttuk Peelt, mikép küzde a' nyugalmasan ömlengő habok ellen, 's minden erőködése daczára, minden kétségbeesett evezőcsapása mellett is, mikép vetteték mindig messzebb vissza egész az evező leteteleig. Ha a' hajó orma hamis irányban áll, akkor a' legnagyobb erőködés is hasztalan; azonban kezeink elég erősek és ügyesek, ha viz mentében bocsátkozunk. Mit a' műszerészek elpazarlott erőnek neveznek, kormányunkban sok ollyast találunk azon kisebb v. nagyobb ellenszegülés miatt, mellyet a' nép nagy tömege ohajtásai ellen alkalmazni szükségesnek hittek mindenkor. A' nagy status-műszerben mindig haszontalan surlódás volt a' nyilványos véleménnyel, mellynek eltávolíttatását erőszerzésnek vehetni. Jó érzelmü értelmes férfiak ministersége, kik a' népre támaszkodnak, a' nemzet világos érdekeit vevén irányul, képes lesz nyugalmasan vinni a' kormányt; ellenkező értelemben csupa Pittekből 's Peelekből álló kormány sem mozoghatna 's néhány héti harcz után elsodratnék. Ügyünkre tehát nem szükségesek óriások, mert óriási azon segély, mellyet barátságos vezérlet alatt milliónyi szivek adnak.“ —

More O' Ferral ur, irlandi katholikus 's alsóházi tag, még is kineveztetett a' kincs lordjai egyikének. — Az Examiner, radical lap, egyenként előidézi a' radicalok fejeit, kik az uj ministereket mindnyájan támogatni fogják, reményét fejezvén ki, hogy a' ministerség is kielégitendi rendszabályival a' népet. Emliti azután azt is, hogy többen a' radicalpárt főbbei közül ajánlásokat kaptak az uj kormánytól tisztség-vállalás iránt, de azt el nem fogadták. Ezek közül Bulwer urról azt mondja, hogy ő mint az olvasó közönség kedves szerzője, inkább szeret független követ maradni, mint le-

kötött tisztviselő, minthogy szerzői munkássága úgy is többet jövedelmez neki évenként, mint bármilly hivatal. Hasonlót mond a' Spectator is Ward urról, hogy öneki is, még a' mult ülésben tétetett ajánlás tisztség iránt, de ő azt nem fogadta el. — A' kézmüves egyesület nagy teremében april 28án számos gyülekezet vala jelen, a' hirlapok bélyegára eltörlesztéséről tanácskozni. A' gyülésben több alsóházi tag is megjelent u. m. Roebuck, Ward, Wakley, Fergus O' Connor, 's a' t. 's a' jelenvoltak száma több vala 2000nél. Brougham lord és Hume irásban mentegeték magokat meg nem jelenhetésök miatt, de egyszersmind kifejezék mindketten, hogy a' gyülekezet szándékival teljesen egyértelmüek. Azon beszédek közül, mellyek ez alkalomkor tartattak, megjegyzést érdemel Fergus O' Connoré, mellyben következő helyet is olvashatni: „Én teljesen egyértelmü vagyok az előttem szólottal azon reményre nézve, mellyet javitások tárgyában a' ministerekről a' nép táplál 's én is meg vagyok győződve, hogy a' whigek szintolly kevessé hajlandók könnyiteni a' nép terhein, mint a' toryk. Csak a' radicalok azok, kik ezen ország ügyeit valóban képesek vinni helyesen. (zajos tetszés) A' whigek ugyan fényes igéreteket adtak, de cselekvéseik mindig ingadozók voltanak. Már akármint legyen, mi a' hirlapok bélyegára eltörlesztését fogjuk kivánni. A' radicalok hatalmasan segitették a' whigeket a' toryk megbuktatásában; de igen csalatkoznának a' whigek, ha azt hinnék, hogy a' radicalok már most kezeiket zsebeikbe fogják dugni és mélázni! Nem, ez bizony nem történik meg; mi szakadatlanul fölemelendjük szavunkat mind a' parliamentben, mind a' népgyülésekben, 's nem nyugszunk előbb meg, miglen a' nép ohajtásit teljesen nem valósitottuk. A' püspököknek ki kell a' felsőházból záratniok. (Öst. Beob.) (tetszés.) A' lordoknak választott lordokká kell lenniök! (nagy tetszés tapssal.) Titkos szavazásnak kell behozatni 's a' parliamentnek rövidebb idejünek lennie. A' katonai tisztségeket nem lesz megvásárlani szabad ezentul 's a' henyehivataloknak (sinecure) a' seregben 's mindenütt el kell töröltetniök. (a' taps és tetszés folyvást tart és öregbül.) Ezentul a' választási egyedárosságot (monopoliumot) el kell törleni, 's teljes vallási szabadságot hirdetni. (hosszan tartó igen zajos tetszés.)" E' beszéd után kérelem határoztaték az alsóházhoz a' hirlapok bélyegára eltörlesztése iránt. —

Az alsóház azon tagjai száma, kik ministerekké lettek, 's kiknek ennélfogva ujra választás alá kelle állaniok, 22re megyen. Ezek közül már tizenkilencz meg van választva 's igy csak három van még hátra, ugymint: Murray ur, Morpeth lord, és J. Russel lord. Ezen utólsó sorra járja a' megyét és mindenütt beszédet tart a' választókhoz. Azon körülményt, hogy már 19 meg van választva, a' whig lapok nagyon kiemelik, mert a' januariusi ujválasztáskor tizenegy bukott vala meg a' ministeri tagok közül. Manchesterben Poulett Thomson ur a' kalmár-kamara elnöke 's védelmezője a' kereskedési szabadságnak 13205 szózattal választatott meg 1839 ellen. — John Russel lordnak Teignmouthban nagy lakomát adtak tiszteletére. Ez alkalommal Ewart ur Liverpool várostól fölirást nyujta be neki, mellyben megegyezésöket fejezik ki az aláirók az alsóházban védett javaslatival, 's örvendésöket jelentve szerencsét kivánnak neki annak megtörtént kiviteléhez. J. Russel nagy lelkesüléssel fogadott beszédben mondá el köszönetét. Utána Bowring dr. szólt, 's Grey ministeriumának azon szemrehányást tevé, hogy inkább a' lordokra mint a' népre nézett. Bizonyitá egyszersmind, hogy a' radical párt teljes bizodalommal van a' mostani ministerek iránt, kiknek czéljok egy. „Én, ugy monda, beszédét végezve, nem gáncsolom a' ministereket, ha nem teljesitenek mindent; tegyék csak azt, mit viszonyaikban teljesithetnek. Én tudom, hogy ez által csak az angol nép érzelmit fejezem ki; ismérem én azon nehézségeket, mellyek az igazgatást környezik; tudom, hogy az egyház, az udvar és a' peerek hatalma ellene van. (halljuk! halljuk!) A' nép nem akarja a' kormányt kivánságokkal akadályozni, millyeket csak szabad emberek ajánlhatnak 's adhatnak meg; de csak lépjenek a' ministerek helyes ösvényre, melly jó és népszerü igazgatásra vezet, akkor az ország csalhatlanul támogatni fogja öket. Ö. B. Russel lord költségtelen megválasztatására az adakozások naponként tetemesbülnek. Összesen már 5000 font sterling jött be, mi majd 150,000 forint váltó pénzkeletünk szerint. A' Times korholja a' conservativeket, hogy nem hasonló melegséggel pártolják feleiket 's egyúttal a' whigeket is szidalmazza, hogy eddig csak szinlésből akarták Brougham lordot a' kabinetből kihagyni, 's most ismét még is lordkanczellárnak készülnek öt tenni. — A' Courier is hevesen harczol Brougham lord ellen, mert ő vala első penditője 's javaslója a' hirlapi bélyegár-eltörlesztésnek. —

A' király april 30kán Aranjo Ribeiro braziliai követnek 's Namik basának a' porta rendkivüli követének bucsú-udvarlását fogadá el. Ekkor átadta egyszermind Nuri effendi a' szultán uj követe 's meghatalmazott ministere a' királynak megbizó-levelét, 's megüdvözlé öt hihetőleg török vagy franczia nyelven, 's magasztalá azon egyességet, melly a' magas porta és Nagybrittannia közt áll fen. E' barátságos egyértelem tartós fönmarasz-

tására biztos jelnek említé, hogy az angol kereskedés az ottoman birodalomban teljes szabadsággal bir. — A' franczia Constitutionelben egy levél Londonból igy ír: „Midőn Palmerston megtudta, hogy a' diplomatai kar tagjai, ugymint Pozzo di Borgo, Bülow báró 's több követ a' külhivatalba készülnek, előbb megtudakozá őket: követségi formaruhában fognak é megjelenni, mint hivatalos látogatáskor szokás 's megértvén hogy a' követek e' szokást nem szándékoznak megtartani, hanem csak közönséges frakkban megjelenni, reggeli pongyola-köntösben fogadá őket. A' látogatás ennélfogva kurta volt, a' hang rideg és hideg. Pozzo di Borgo gróf vivé a' szót, és szerencsét kivánt Palmerstonnek a' külminisztériumhoz, melly e' minister-változás által tapasztalt kezekbe jött ismét. Palmerston lord hideg udvariassággal felelt; 's nyilványtá mikép Anglia a' müveltség előmozditása végett kötelezettnek érzi magát föntartani a' közbékét. A' követek ezóta nem jöttek többé Palmerstonnel össze. A' külhivatalban egyik sem jelent meg, 's azt hiszik közönségesen, hogy nyáron, ügyviselőket hagyván hátra, a' szárazföldre fognak visszatérni. —

A' király Grey gróf mellszobrát rendelte meg márványból, hogy azt Windsorban a' hosszu karzaton, hol már számos hires férfi mellszobra diszlik, fölállittassa. — A' lordmayor april. 30án elfogadá a' kültanács összehivatása iránti kérelmet, hogy ő fölségéhez az utólsó ministermásitás végett nyujtandó hála-fölirásról tanácskozzék, a' választ azonban rá majus 5ig elhalasztotta. — Alsó-Canadából folyvást szomorítók a' hirek, 's még nem tudni: mi sükere lesz az oda küldött, de még meg nem érkezett biztosok közbenjárásának. — Sierra-Leonei levelek szerint feb. 4röl, noha meg van ott a' rabszolga-kereskedés tiltva, 's az angol czikázó hajók szorosan ügyelnek mindenre, a' rabszolga-kereskedést mindazáltal még is nagy mértékben üzögetik. Az angol czikázó-hajók nem kis idő alatt 5 hajót fogtak el, mellyek összesen 2305 rabszolgával voltanak megterhelve, és Sierra-Leoneben szállottanak ki. A' rabszolgák közül mintegy 4 vagy 500 hullott el a' rosz-bánás miatt. Egyik spanyol hajón, melly 712 rabszolgát vitt, a' kapitány spanyol katonai tisztköntöst viselt. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' királyné Joinville hggel és Marie hgaszszonnyal Brüsselből april. 29én érkezett vissza Parisba. — A' la-chartre-i, semuri, és angoulèmei ügyvédség is ellenmondott az ügyvédeket illető, már ismért, kir. rendeletnek. — Azon panaszok, mellyeket a' párisi vádlottak a' főügyész ellen támasztottak, ki vonakodék a' részökre kedvező tanukat előhozatni, még sem voltak sükeretlenek. Martin azt felelte nekik, hogy azon tanuk, kik személyes helyzetjöknél fogva kárpótlás nélkül nem lehetnek el, hivatalosan fognak előhozatni. A' vádlottak illyet 151et kivánnak. Temps szerint a' vádlottak kifogásokat szándékoznak tenni azon pairek ellen, kik a' következő osztályokba esnek: 1) Baillot ellen, ki atyja egy, a' szomoru polgárháboruban elesett áldozatnak, 's 1834ben neveztetett pairré. 2) azon pairek ellen, kik változó vagy elmozdítható hivatalokban vannak, mint vetek, nyilványos oktatási tagok 's t.i. 3) A' katonai szolgálatban levő pairek ellen, kik, valamint az előbbiek, szózatjok következésiben vagy nyugalomba vagy féldijra tétethetnek; 4) Azon pairek ellen, kik a' tüileriák kir. házához tartoznak. E' kifogások mind a' főbenjáró törvénykönyv külön czikkelyeiben alapulnak 's ezek leróttokkal a' pairkamara huszonöt számra olvadna le. Alig hihetni, hogy a' pairkamara e' kifogásokat elfogadja. — A' Temps a' franczia gyarmatokban 1830 óta fölszabadított rabszolgák számát 24,125 re teszi. —

Majus 1jén, mint a' király névnapján nagy udvari ünneplés volt a' tüileriákban, melly alkalomkor a' király nyilványosan fogadá el a' diplomata kar, a' pair- mint szinte a' követház, a' számtisztség és cassatioszék, a' hely- és egyéb hatóságok küldöttségei szerencsekivánatit. Apponyi gr. volt a' szónok a' diplomatai kar nevében. Beszéde közönséges békére czélzott, 's azon egyértelemre, melly Lajos-Filep 's a' külhatalmak közt létez. Dupin szavaiban, ki a' követház képében tartá üdvözletét, némi elégületlenségi szint vettek észre. — A' j. de Paris tagadja, mintha a' főügyész megtagadta volna a' vádlottaktól, hogy szegényebb tanuik hivatalosan hozassanak Parisba. — A' pairszék majus 2án összegyült, 's 3 pair küldvén be irásban mentségét a' pairszék azt végzé, hogy csak azon pairek mentetnek föl, kik betegség által gátoltatnak. Elhatároztatott az is, hogy azon ministerek, kik pairek egyszersmind, helyeiket elfoglalhatják, az elnök is határzottan kinyilatkoztatá, hogy csak ügyvédek 's első lépcsőbeli rokonok fognak a' vádlottak védelmezőiül elfogadtatni. Elvül még azon jogot is magának tulajdonitá a' pairszék, hogy kényszerítheti az ügyvédeket hivatalbeli védelemre; ez uttal azonban ezt alkalmazni nem szándéka. Az itélethozásra szükséges pairek száma iránt a' jövő ülésben fog hozatni végzés. A' Temps 157 párisi nemzeti őrtül aláirt ellenmondást közöl, mellynél fogva ők mint polgárok 's nemzeti őrök, az apr. 16kán hirdetett napiparancs ellen kelnek ki, melly a' nagy politikai pör folyta közben a' pairszék előtt a' nemzeti őrség általteendő szolgálati rendet szabja elő, 's egymásnak becsületszavoknál fogva kötik le magokat,

hogy minden rendkivüli szolgálatot, mellyet ama' pör következésében kivánnának tölök, egyenesen megtagadnak. —

Stuttgarti lapok következő telegraphi hirt közlenek Parisból majus 5röl, délután 4 óráról: „A' nagy pol. pört a' pairszék előtt megkezdették. Az ülésben nagy rend uralkodik. Paris teljesen nyugott. A' nemzeti őrség szolgálatját szokott pontossággal teljesíti." — A' National szerint a' nemzeti őrség 5ik osztályának azon csapatja, melly az említett ellenmondást a' parancsolt szolgálat ellen a' pairszék előtt folyandó pör alatt aláirta, föl fog oszlatni. — Livingston ur maj 1sőjén Parisból Havreba érkezett. A' cherbourgi révben horgonyzó Constitution nevü fregát nem sokára Havreba jövend öt családostul Ujyorkba szállítandó. —

SPANYOLORSZÁG.

April 21kén a' képviselőház ülésében Alcala ur kivánatára fölvilágitást adott a' kormány lord Elliot küldetése felöl. Alcala ur t. i. vitatás közben fölállván: „Használni akarom, úgymond, a' minister-elnök jelenlétét, 's egy kérdést intézni hozzá, melly nem régiben Europa legelső törvényhozási gyülésében a' britt parliamentben is közbenszólási alkalmul szolgált. Lord Elliot küldetése az, melly iránt kérdésemet teszem; erről a' hirlapok különbözőn tudósitanak 's én különösen lord Mahon nyilatkozására fordítom figyelmemet, mellyet ezen ur Duncombe kérdésére feleletül adott. A' nélkül hogy föltáratni kivánnám a' lepelt, melly a' ministerség titkait fedezi, némi fölvilágositást még is sürgethetek e' tárgy iránt, melly annyira érdekel bennünket 's mellynek nyilványosságra tartozását kétségbe sem vonhatni. A' helybeli hirlapok egyikének állitása szerint: Lajos-Filep a' francziák királya a' spanyol háborura nézve kinyilatkoztatá, mi szerint ő megengedni nem szándékozik, hogy köztünk az anarchia győzelmeskedjék 's ugy verekedjenek mint Paris és Lyon utczáin. Már pedig e' hirlap véleményei igen hasonlitanak a' ministerségéihez; bizonyitja ezt azon körülmény is, mi szerint a' katona-testületeknek ajánltatott, hogy e' hirlapot járassák magoknak." A' minister-elnök erre következőn felelt: „A' ministerség, távul attól, hogy illy tárgyban fölvilágítástól tartózkodnék, inkább örömmel nyul az alkalomhoz őszintén elmondani mindent, mit mondania lehet, habár az idő erre nem látszik is eléggé alkalmasnak, minthogy az angol küldött épen a' trónkövetelő táborában vagyon. Általjában a' hirlapok Duncombe ur kérdését, valamint arra lord Mahon feleletét is igen helytelenül közlék, hihetőleg mivel a' j. des Débatsbul merítették azt, melly a' dolgot hijányosan közlé. (A' j. des Débats kikel e' vád ellen, 's bizonyosakká teszi olvasóit, hogy ő a' czikkelyt mindenekben helyesen közlé). A' minister erre fölolvasta Duncombe ur kérdését egy angol hirlapból, 's mielőtt Mahon ur válaszára jöne, igy folytatá beszédét: „Tudva, hogy biztos érkezik, ki utasítva van a' praetendenssel alkudozni 's küldve olly ministerkormánytól, mellynek d. Carlos iránt bizonyos hajlandóságot tulajdonitottak, nem lehetne valóban csudálatos, ha a' szabadság igaz barátiban némi bizodalmatlanság serkent volna az egész küldetés iránt; de meg kell vallanom 's lord Wellington valamint szinte R. Peel igazlatára legyen mondva, e' bizodalmatlanság bennünk nem támadt vala föl. Hasonlóan nem fogják hinni az urak, hogy talán én e' kifejezés alá valami hizelkedést akarok bujtatni; nem, mert a' spanyol kormány soha nem aggódott azon, hogy az épen megbukott angol ministerség talán kedvezéssel volna a' praetendens ügye iránt. Sőt inkább mi e' ministerségtől folyvást a' legjobb szándék tanujeleit vettük mind országunk mind a' szomszéd Portugália törvényszeres ügye iránt, 's e' szándékát nem csak szavakban nyilatkoztatá, de tettel is, midőn gőzhajókra szükségünk volt 's több más alkalomkor is. Ezt mondom a' törvényszerüség baráti megnyugtatásukra 's a' praetendens párthiveinek minden reménytől megfosztatásukra." Fölolvasá ezután a' szónok lord Mahon feleletét, mellyben kinyilatkoztatik, hogy lord Elliot küldetése csupán azt czélozza, mi szerint a' spanyol háborui vérontás és eddig követett borzasztó bánásmód megszüntessék; hozzá tevén hogy e' küldetés mind a' spanyol kormány mind a' francziák királya megegyezésökkel történik. „Nem szükség, folytatá a' szónok, ennél több felvilágítást tennem; kiki látja, hogy a' küldetés csak uj tanujele a' szövetséges nemzetek barátságának. A' ministerség maga nem bocsátkozhatott olly alkudozásba, melly a' korona méltóságát 's nemzet becsületét sértheté. A' ministerség isméri a' nemzetet, mellyet kormányoz, 's nem egy izben lehete már tőle hallani, mikép senki kétségbe nem vonhatja, hogy közte 's a' praetendens közt egy áthághatatlan korlát 's vértenger van. Galiano ur: „Attól tartok, hogy idegenek avatkoznak ügyeinkbe, de attól nem, hogy kormányunk ohajtaná a' kül avatkozást." Martinez: „Uraim! fejtsük meg a' kérdést. Nem arrul van szó, hogy föllázadt tartományinkkal alkudozzunk, 's e' részben köszönöm Galiano urnak a' ministerség iránt tett méltató észrevételét; de mi aggodalmát illeti, erre ki kell mondanom, hogy senkinek sincs joga belső ügyeinkbe avatkozni. Többször említém már, miképen a' négyesszövetségi szerződés pótolékczikkjei fölhatalmazzák kormányunkat segedelmet kérni a' szövetséges

hatalmaktól mind vizen mind szárazon, ha arra tán szüksége lenne; de a' ministerség ugy tartja, hogy neki senki segedelmére szüksége nincs, mert a' nemzetre 's törvényekre tart számot (tetszés) Erre a' kamara általtért a' napirenden volt belső adósság-szabályozásra, mellynek 6ik czikkje imez: „Hasonlókép vétessék el az Inquisitio minden jószága, jövedelme, vagyona 's a' t. valamint a' Jezuiták jövedelmei" Ferrer ur: „A' biztosság csupán a' 3ik t. cz. fölolvastatását kéri, melly a' jezuita-rendet eltörletni parancsolja. E' törvény III. Károlytól van." Gonzales ur javalja a' biztosság 6ik czikkbeli javaslatát igazsági, politikai és gazdasági tekintetbül. Állitja, hogy 6ik Károly megparancsolá a' jezuiták jószágit a' statusadósság fizetésére fordíttatni, 's igy a' kamarát sem foszthatni meg e' biztositéktól. Martinez: „Ámbár az inquisitio a' század fölvilágosodásával ellenkezésben állt, annyi még is bizonyos, hogy azt csupán a' mostani kormány irtotta ki valódilag, 's az eltörlő decretum egyik azon tettei közül, mellyek föls. királynénknak halhatatlan nevet, ministereinek pedig érdemlett becsületet nyujtanak. Még nem vala e' gyülés összehiva, midőn a' kormány a' jezuiták iránt teendő rendszabásokrul már eleve gondoskodék. A' jezuiták, miután III Károly által Spanyolországbul kiüzettek (5 évvel előbb mintsem a' rendet XIV Kelemen pápa eltörlé) 1815ben ujra behozattak az országba, de a' nélkül, hogy a' statustanács megegyezése kikéretett volna. A' kormány tehát most megegyezik a' társaság megszüntetésében 's jószáginak statusadósságokra fordittatásában." Erre a' fölhozott 6ik czikket a' kamara is elfogadá.—Gen. Valdes april 18kán következő fölszólitást bocsátott a' föllázadt tartományok lakosihoz: „Navarra 's baski tartományok lakosai! Ő fölsége a' mi törvényszerü királynénk, engem az éjszaki hadsereghöz, melly tartományitok békitésére küldetett, vezérül nevezett ki. Küldetésem békes természetü 's csupán tőletek függ, hogy e' characterét megtartsa. Ő fölsége fájdalommal érzi a' nyomoruságot, melly benneteket sanyargat, szomorun nézi vagyontok földulatását 's házaitok pusztittatását. Mulhatlanul szükséges saját javatokra ugy mint a' nemzet nyugalmára, mellynek ti csekély részecskéjét teszitek, ez undok és testvérölő háborunak véget vetni. Néhány ember gyujtotta föl ennek tüzét köztetek, ollyan, ki végső pusztulástokat semmibe veszi, csak gyilkoló 's rabló kedvét uralkodtathassa. Szükséges, ismétlem, e' pusztító háborunak véget vetni, 's visszahozni a' nyugalom és jóllét napjait, hogy élhessétek azokat, mi előtt a' gazság és árulás erőt venne rajtatok. 'S ebből áll nemes hivatásom, mellyre ő fölsége megbizott 's mellyet bármi áron végre hajtani fogok. Ti már régóta ismértek engem, tudjátok tehát tapasztalásbul, hogy emberi indulatu 's elnéző vagyok; azonban valamint igaz, hogy e' természeti indulatomat szivbül követni törekszem, ugy való, hogy azt, valahányszor hivatásom kötelessége kivánandja, föl is tudom áldozni. Ő fölsége általam ezennel mindennek teljes bocsánatot hirdet, ki 14 nap lefolyta alatt elpártolását megbánván, fegyvereit lerakja 's mint rendre térő a' törvényszerü hatóságoknál jelenti magát. Reményli ő fölsége, hogy szülék, hitvesek, rokonok és barátok sietni fognak övéikhez, kik erőszak és rábeszélés által vonattak a' lázadók soraiba, 's tudatni fogják velök ez egyetlen szabadulásmódot, ez anyai de egyszersmind utólsó kegyelmet. Ellenkező esetre, ha t. i. a' kitüzött határidő alatt az elcsábitottak meg nem térnek, kénytelen vagyok ezennel nyilatkoztatni, hogy bizonyos völgyek helységeit, mellyekben a' lázadók tartózkodni szoktak 's a' lakosoktól segédforrást nyernek, egytül egyig minden kivétel és kimélés nélkül porrá égetendem. — Kivéve lesznek mind személyre mind vagyonra nézve azon lakosok, kik elhagyván helyeiket vagy más nyugalmas tartományokba vagy seregeink által elfoglalt helyekre költözendenek. Fájdalmasan esik illy rendszabást tennem; de hol a' haza java szól, ott csakugyan el kell némulni minden emberi érzelemnek. Russziát Moskau fölégetése mentette meg. Lakosok! én bocsánatot és békét hirdetek köztetek, vagy üldözést és kiirtást. A' választás rajtatok. Hagyjátok a' hiu reményeket, mellyekkel hizelegnek nektek, kik szerencséjöket romlástokon akarják épiteni. Tekintsetek a' többi tartományokra, mellyekbül a' félszigeten 's tengeren tul a' nagy spanyol birodalom áll, 's látni fogjátok a' boldogságot 's uj létet, mellyet azok a' mi törvényszerü királynénk békes kormánya alatt élnek, 's tapasztalni azon szerencsés helyzetet, mellyet egyértelmök biztosit, 's melly ellen korlátolt segédforrásitok mind hiuk mint füst. Bár legyen egyszer már vége ez olly egyenetlen, valamint rátok nézve csak pusztító háborunak! Europa nemzetei kedvetlenül sőt keseredve nézik e' harczot 's ohajtják azt mentülelőbb megszünöttnek tudni, 's a' hatalmasbak, mint Francziaország és Anglia ünnepélyes szerződéssel kötelezék magokat a' királyné 's uralkodónénk igaz ügyét épségben föntartani. Valóban nem marad egyéb segédforrástokul, mint ő fölsége jósága; forduljatok tehát hozzá bizodalommal! én őszintén kinállak meg vele benneteket az ő királyi nevében. Vitoria főszállás. Valdes hadminister." —

Valdes e' fölszólitáson kivül ugyan april 18kán egy másikat is bocsátott közre a' katonaság-

hoz. Ő ebben, a' királyné meghagytából, jutalmat igér a' vitézeknek; hogy pedig az eddigi hadi buzgóság 's vitéz viselet sem maradjon érdemlett kitüntetés nélkül, vett utasitásához képest hirdeti a' seregnek: 1) Minden tiszt, ki f. eszt. január 1sőjétül kezdve az Ebron inneni hadakozásokban részt vön 's állhatatos szellemének valamint buzgó kötelesség-teljesitésének tanujeleit adá a' nélkül, hogy illy viseletének tiszti előlépés által jutalmát vette volna: ezennel egy tiszti fokkal följebb lép; ki pedig már különben is följebb állana, jogot nyer mások fölött a' legközelebbi fensőbb tisztségre. 2) Valamennyi cadet 's első altiszt hadnagyságot nyer, másod rendü altisztek pedig amazok helyébe elsőségre lépnek. 3) E' kitüntetésen kivül Olazagoitia és Maestu várak őrsége tisztei sz. Ferdinand-rend 2ik osztályu keresztjét, az altisztek pedig és közvitézek II. Izabella rendjét kapják. 4) Kiszolgált közvitézek, a' háboru végén veendő érdemdijaikon kivül, elsőséggel birnak hivatali alkalmazásokra. Olly közvitézek, kiknek a' háboru végekor még 2 esztendei szolgálatjok lenne hátra, elbocsátást nyernek, mihelyt a' háborunak vége szakad; ezután pedig esztendő mulva ollyanok is, kik még több esztendei szolgálattal tartoznának. Katonák! igy végződik a' fölszólitás, nem kell mondanom, hogy a' kéz, melly a' harczfi bátorságaért, vitézségeért 's áldozatiért jutalmat oszt, egyszersmind keményen fenyit minden engedetlenséget vagy vétkes csinyt, melly megbecstelenítene olly kart, mellynek alapja vitézség és elszánás. Fegyverestársim! Királynénk 's nemzetünk ohajtják, hogy olly hamar mint csak lehet, végét szakasszuk e' siralmas háborunak, melly olly szent érdekeket gázol. Vitézségtek 's hazafiságtok igazságos bizodalmat önt belém, hogy mint törvényszerüség és igazság baráti, kiket a' bölcs szabadság, polgárisodás 's fölvilágosodás mellőzhetlen föltételei legfőkép érdekelnek, kötelességteket szentül teljesitenditek. Valdes." — Két nappal utóbb, hogy Valdes e' fölszólitásokat közre bocsátá, april 20ika estéjén t. i. ütközet fejlett ki a' két ellen párt között. Eleinte a' hirlapok csak azt jelenték, hogy az ütközet igen öldöklő vala 's három egész napig tartott; később, hogy mind a' két rész sokat vesztett, de azért mégis mind ketten megtarták állásaikat; legujabban pedig mind a' két fél magának tulajdonitja a' győzödelmet. — Elbeszélik t. i. a' carlista lapok 's leginkább ezek főbbjei a' Guienne, 's az Öster. Beobachter által magasztalt Renovateur, még pedig mint állitják egyenesen V. Károly főszállásárul kapott igen hiteles tudósitások után: mikép akart Valdes az Amescoas völgybe törni, az ellenséget megzavarni, 's mikép irá már előre gen. Harispehöz (a' határszélen figyelő franczia sereg vezéréhöz), hogy tartaná magát készen, mert ő (Valdes) minden rendszabásit ugy intézte, hogy a' carlositákat egyenesen a' franczia szélekre zaklassa, hol Harispe őket készen várhassa 's azonnal lefegyvereztesse: de Zumalacarreguy, e' hatalmas vezér, alig látá az ellenséget a' völgybe nyomulni, kifejté rögtön erejét ellene, 's mingyárt első nap visszaüzte Eulate, Aranarache és Urbara-hegységen keresztül; más nap pedig folytatván az ütközetet, ujra megverte az ellenséget 's ámbár ez örömest Estella felé nyomult volna, nem engedé arra fordulni, hanem balra Abarzazu felé kergette. Még tovább mennek más carlista tudósitók 's állijták: hogy Valdesnek utját a' többi sereghöz Zumalacarreguy elszegte, 's már most a' nem menekhetők fegyvereiket lerakni készülnek. Mind ezen győzödelmi kürtölt hirt merően alaptalannak állitják, sőt velük épen ellenkezőket hoznak föl más tudósitások, mellyek szerint Valdes nem is volt jelen az ütközetben, hanem Cordova, ki 2000 emberrel csakugyan az Amescoas völgybe nyomult 's állásait a' három napi apró 's figyelmet is alig érdemlő puskázás után megtartotta, mig Valdes a' többi sereggel más oldalon munkált. — Lord Elliot már eljárt küldetésében d. Carlosnál. Az értekezés Segurában tartatott négy napig bizonyos Lardizabal házában 's don Carlos megegyezett volna benne, hogy a' hadifoglyok kölcsönösen cseréltessenek ki, minek következésében lord Elliot hivatalos tudósitását az angol követhez Madritba már elküldötte, 's april 23kán d. Carlos főszállását elhagyta, 's utban van gen. Valdes tábora felé.

NÉMETORSZÁG.

Stuttgarti levelek szerint Kozeritz és társai, kik fölségbántás és hazaárulás miatt idéztettek pörbe, 's e' vétkekben el is marasztattak, a' királytól kegyelmet nyertek. — Karlsruheból april 22röl irják, hogy a' követházban a' kérelmek fölvétele után Duttlinger inditványt tett a' nő nem fölött eddig divatozott gyámság eltörlesztésére, legyen bár a' nő férjes vagy hajadon. Az inditványt a' kamara egyhangulag elfogadá, 's köztanáctskozási tárgynak avatá, egyúttal saját osztályához utalván azt. Badenben tehát a' nő nem szabadulása fokán áll.

A' lipcsei hirlap 23 személyt emlit név szerint, kik Szászországban 1834eleje óta szándékos gyujtás végett büntetésre vonattak. Közülök a' nagyobb szám halálra itéltetett; e' büntetés azonban kegyelem utján bitófához állitásra 's életfogytig tartó fékházbüntetésre másittatott. A' többi több éves fékházi bünhödésre jutott.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

40. szám Pest, szerda majus 20kán 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; magyar tengeri kereskedés; nagykapornakiak hálája, és tudósitás Kolozsvárról). Ausztria (az idei állatmutatás). Anglia (O' Connell levele Irlandhoz, és ujabb elegy). Francziaország (köv. kamarai ülés april. 29ikén; a' nagy politikai pör kezdete majus 5—6ikán, Dreux Brézé marquis levele; Bonsens, és Temps). Spanyolország (proc. kamarai vitatások; Zumalacarreguy fölszólitása). Törökország (aegyptusi dögmirigy). Németország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. majus 14kén az urbéri 2ik királyi válasz fölött vitatásaikat elvégezék.

Ő cs. kir. Fölsége april. 8ikán kiadott legfensőbb határozata következésében jelmondatjául ezt méltóztatott választani: „Recta tueri.“ Zág. uj.

Ő cs. kir. fölsége az erdélyi udv. kanczelláriához majus 12k. intézett legfensőbb határozata szerint: b. Jósika Lajos tordai, gr. Bethlen Pál belső-szolnoki, b. Wesselényi Farkas közép-szolnoki főispáni helytartókat ugyanezen megyék főispánivá, Katona László kővárvidéki helytartót pedig szinte ezen ns vidék főkapitányává méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége majus 2iki legfensőbb határozata szerint Pálffy Antal hgnek kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' Németalföld királya ő fölségétül kapott németalföldi kir. oroszlánrend nagy keresztét elfogadhassa's viselhesse. Továbbá szinte e' naprul költ legfensőbb határozata szerint Ürményi Lászlót eddig a' fiumei kormányszéknél volt concept. practicanst a' magyar kir. Helytartósághoz számfelettes fizetéstelen concipistává; — majus 1sőjérül költ határozata szerint pedig Vallner Antalt a' magy. kir. udv. Kanczellaria conc. practicansát az elhunyt Modrovich György helyébe az adófizetők udv. ügyviselőjökké méltóztatott kinevezni. A' nm. magy. kir. udv. Kanczellaria Csergheő Lőrincz conc. practicanst udv. concipistává nevezte ki.

Fiume aprilis 10kén: kereskedésünk állása e' folyó $183\frac{4}{5}$ katonai év első negyedében, következő volt: partvizünkre érkezett terhelve, 4. ausztriai hajó, 25,529 pen. ftnyi áruval; 2 egyházi birodalombeli, 2270 p. ftnyi áruval; 1. görög, 945 p. ftnyi áruval; összesen: 7 brigg, brigantin 's t. 28,744 p. ftnyi áruval. — Ugyan terhelve, kikötőnkbe, másod b) rendű hajokból, 137 ausztriai, 175,967 p. ftnyi áruval; 42 egyházi birodalombeli 30,170 p. ftnyi; 's 5. nápolyi 8,720 p. ftnyi áruval; összesen: 184, hajó, 214,857 p. ftnyi áruval; a' harmadik (c) rendiekből pedig, 288 ausztriai: 25,331 p. ftnyi áruval. — Érkezett üresen, partvizünkre, 7 usztriai; kikötőnkbe, a' b) alattiakból 38 ausztriai; 7 egyházi birodalombeli; 1 nápolyi; együtt: 46 hajó, mellyeknek összes tonnaterhök, 2,338ra ütött; a' c) rendiekből, 109 ausztriai, mellyeknek tonnaterhök: 671. Összes terhelt 's üres érkezés 641 kissebb, nagyobb hajó, 268.932 pengő f. áruval. Távozott terhelve partvizünkről: 12 ausztriai, 86,349. p. f. áruval; egyházi birodalombeli 520. p. f. áruval, együtt: 13 brigg, brigantin, scooner, 's t. 86,869 p. fnyi áruval. Hasonlón távozott kikötönkből terhelve, a' b. alattiakból: 118 ausztriai, 155,056 p. fnyi áruval; 32 egyházi birodalombeli, 18,141 p. fnyi áruval; 6 nápolyi, 3,371 p. fnyi áruval; összesen: 156 piëlego, trabaccolo 's a' t. 176 ezer 568 p. fnyi áruval; végre terhelve távozott a' c. alattiakból: 78 ausztriai, 9248 p. fnyi áruval. — Üres távozások, partvizünkről: 4. ausztriai, 1 egyházi birodalombeli; összesen: 5. — b.) kikötőnkből: 52 ausztriai; 17 egyházi birodalombeli; összesen: 69 hajó 2959 tonnateherrel; c) szinte kikötőnkből üresen távozott 323 ausztriai, 1638 tonnaterhű hajó. Összes terhelt 's üres távozás: 247; kivitt áruk összes értéke: 272,685 p. forint. Ennélfogva a' behozott áruk értékét, mint ránk szenvedőlegit, a' kivittekéből lehuzván, ez első évnegyedben a' kereskedési mérleg részünkön tettleges ugyan, de csak 3,753 pengő forintban.

Kolosvárrul majus 12ikén Ferdinand ő kir. magassága elutazott N. Enyed felé, Erdély némelly helyeit meglátogatni. — Kolosvárott az uj hangászati társaság majus 10ikén tartá nagy közgyülését, mellyben hangászatkar-igazgató Ruzicska György urnak, ki eddig az elnökséget is vitte, ideigleni elnöki tisztéhül lett elbucsuzta után, gróf Teleki Domokos ur rendes elnökké, kolosvári főbiró Szentkirályi Mihály ur pedig titkos szavazás utján másod-elnökké választatván, elnöki hivatalaikba beköszöntő és elfogadó szép beszédek között be is iktatattak. E. H.

HÁLAJELENTÉS.

Mult évi decemb. 10én Nagy-Kapornakon némelly, büntetést érdemlő gondolatlan szülék vigyáztalansága miatt, gyermekjátékból támadott, és a' rettentő szél ellenállhatlan dühe által, minden ennek utjában volt épületet, és egyéb éghető vagyont megemésztett tűz által károsodott 34 szerencsétlen család fejei ezennel a' haza előtt, buzgó és alázatos hálájokat jelentik mind azon fő- és alrendü jóltevőknek, kik őket és hozzájok tartozóikat az inségből kiragadni kegyeskedtek. Hogy ezek neveik itt nem említtetnek, azon szerényóvakodás okozta, mellynél fogva némellyek közülök nem akarván baljokkal tudatni azt, a' mit jobbjok cselekedett, az adakozás alkalmakor világosan kijelenték abeli akaratjokat, hogy az ujságban meg ne neveztessenek. — Mindazonáltal érzik ők, ezen sorokat, mint a' hálaadók érzelmeinek magyarázóit, olvasván, azon örömet, melly a' szenvedő emberiséget ápoló nagylelkűek szivét a' jótét után elfoglalni szokta, — és ismérik azon dicsőséget, mellyre ők, és hasontársaik a'

népszerüséghez, az emberszeretethez, és a' közjót tárgyazó törekedéshez simuló századunkat emelték.

AUSZTRIA.

Bécsi állatmutatás. E' hónap 5én és 6án vala Bécsben a' szokott állatmutatás, mellyet Ő cs. kir. fölségök, 's a' Bécsben levő cs. k. főherczegek is, szerencséltetének éltető és serkentő figyelmökkel. — Ezen mutatás, ha a' mult évi ekkel hasonlítjuk össze, különösen a' szarvasmarhának mind számára, mind minőségére nézve, jóval alább szállott. E' kedvetlen tapasztalás okát azonban, a' roppant birodalomban, mellynek ekorig ereje leginkább a' földmüvelésen alapul, nem tulajdoníthatni a' gazdasági érdekek iránt növekedő részvétlenségnek, mert ez homlok-egyenest az értelemnek az egész birodalom-szerte fokonkénti 's mindinkábbi fejlődésébe ütköznék; hanem hihető, számos gazdát egyedül a' mult évi rosz termésből eredt költségkimélés tartóztatott hátra.

A' Juhtenyésztők közül szokás szerint megjelentek a' leghiresb szileziaiak, 's a' híres morvák is; de e' helyen eddig dicsért honosink kis számából, egy a' birkatenyésztésben is harmincz év óta jeles név elmaradtát sajnosan tapasztaltuk. A' megjelentekből kitüntek: Ő cs. kir. fensége Károly főherczeg Magyar-Óvárból Mosony vmegyében; Bartenstein báró Hennersdorfból Szileziában; Daun gróf Morvából; Dubszky báró Csislaviczból Morvában; Haugwitz gróf Namiestből Morvában; Károlyi Lajos gróf Tót-Megyerről Nyitra vmegyében; Wallner Schweizból; 's Wrbna Eugen (Jenő) gróf Nagy-Herliczről Szileziából. Ezek közül pedig, noha Bartenstein báró hennersdorfi nyájának minden dicséretet felülmuló érdeme, ha az egyes gyapjúban nem a' nehezéket, hanem annak más becses tulajdonit tekintjük, régen el vagyon ismerve, — ez alkalommal még is, az elsőségért csak Wrbna Jenő és Károlyi Lajos gróf juhaik mérközhettek. Az elsőbbnek 66ik számú kosa szerfölött jeles finomsága, egyes szálban az utólsó hegyig, az egész gyapjuban pedig 's annak minden részeiben tökéletesen egyenlő, igen puha tapintatu, nagyon apró göndörségü, vagy fodrásu finomságához képest szokatlan tömött és szembetünőleg jeles termetű vala. Az utóbbinak — Károlyi Lajos grófnak — 149ik számmal jelelt kosa pedig, mind ezen tulajdonságokkal a' fodrás helyett az olly igen divatban levő göndörségi hijányt, és még sokkal nagyobb, sőt valóban közönséges gyapjunál is felette ritka tömöttséget párositott, azonkivül pedig hófehérsége, 's annyira mérsékelt zsirja által, hogy azt, a' szem épen nem, hanem csak a' szokatlan puha tapintás sejdítette, mosás után, az ebéli isméretek mostani fokához képest, a' képzelhető legnemesb gyapjat igért. Ez utóbbi állat, a' juhtenyésztő közönség előtt, legalább Bécsben, egészen uj jelenet vala. Magyar név lön tehát győzedelmes, a' köz itélet, sőt nemes őszinteségü bajtársai önvallomásuk szerint is. Hát ez évi simmeringi lóversenynél kik nyerték a' legjelesb 's legtöbb díjakat? nem de Széchenyi és Hunyady grófok? 'S Europa tapsa közt, az óriás lovat, a' szilaj Dunát, ki fékezi, ki hóditja, bár angol szerszámmal, 's nyereggel első?

ANGLIA.

O' Connell Dublinban Merrion-squareben költ irományt bocsátott az irlandi néphez, mellynek lényeges tartalma következő: Uj nap kezd (igy szól eleje) fölöttünk emelkedni, uj korszak nyilik Irlandra. Ugyanis olly kormány alakíttatott, melly politikai elveinél, 's érdekeinél fogva le van kötelezve igazságot szolgáltatni Irlandnak. Én a' nép elibe lépek, hogy e' ministerség támogatójának nyilatkozzam. Bizonyosakká tettem a' ministereket nem vásárlott, 's nem megvásárolható hanem föltétlen szózatomról. Alkuba nem bocsátkoztam velök, sem föltételeket nem raktam elejökbe. Elég, ha politikai elveik 's érdekeik ugyanazok az édes hazám iránti jó kormánnyal, 's igazsággal. Irland szabadságát, szerencséjét, nyugalmát hasonlóan ugyanaznak tartom a' mostani ministerség fönmaradásával. Minthogy azonban sem tanácsosnak sem szükségesnek nem hittem föltételeket szabni a' ministerek elébe, kérdezni fogják: milly kedvezéseket 's hasznokat várok én attól Irlandra nézve? E' kérdésre kereken válaszolhatok. A' mostani kormánytól következő kedvezéseket várok Irlandra nézve: 1) Hogy a' vérszomjas orangisták erőszakossága 's merészletei tüstént meg fognak szünni. 2) Az országot nem fogják többé engesztelhetlen ellenségei kormányozni. 3) Az igazságszolgáltatás Irlandban meg fog szennyeitől tisztittatni. 4) A' legfőbb hivatalokkal Irland szellem- 's érdemtelen ellenségi nem fognak többé visszaélhetni. 5) A' személyekről a' rendszabályokra jövök: első elv, mellyet a' király ministerei kiviendenek, azon nagy elv, hogy a' fenálló egyház jövedelem-fölöslege más czélokra fog fordíttatni. 6) a' tizedek végképi eltörlesztésének nagy kérdése a' ministerek kezeiben van, kik lekötelezék 's eltökélék magukat igazsághoz juttatni az ország katholikus népségét. 7) A' mostani ministerség nyilványosan és visszavonhatlanul lekötelezte magát a' testületek ügyében minden visszaéléseket sarkalatosan megorvoslani. Még más kedvezéseket (hasznokat) is lehetne említeni, mellyeket vár Irland; de nem tartom szükségesnek előidézni azokat. Majd hét század óta elnyomatott, zsaroltatott a' szerencsétlen Irland. A' milly vétket ország országon csak elkövethet, a' brittelnyomás és zsarnoklás mind elköveté azt Irland ellen; 's van Angliában egy párt, a' toryk pártja, melly kész, sőt vágyik, 's gonoszlelküleg ohajtja folytatni az eddigi zsarnoklást, 's ha lehet, azt még sulyosbítani is. Jól van, e' zsarnoklástól a' mostani ministerség megmentett bennünket. Mérges ellenségink vesztesége 's bukta is irlandi kérdésen történt. Irland, melly vétkök alatt szenvedt, igazságos forbátolás v. visszatorlás (Vergeltung) által büntetésökké is lett. Az uj ministerség igazsági elven alapul Irland iránt. Az unio (az irlandi parliament összeköttetése az an-

gollal) gyógyszerül állíttatott fel minden sérelmink ellen; de a' tapasztalás eddig azt mutatta, hogy czélját nem érte el, mert a' helyett, hogy enyhitette volna Irland állapotját, inkább sulyosbítá azt. Azért sürgetők mi repealerek (unioellenesek) az alsóházban az unio-fölbontást. De megbuktunk a' nagy többség ellen. Az okok, mellyeket ellenünk fölhozának, nagyobb részint fonákok 's hamisak voltak. Csak egyetlenegy látszott előttem nyomosnak. Az igazi 's becsületes reformerektől jött az, 's megsemmíti azon alapot, mellyre mi kivánatunkat épitettük vala. Tudnillik mi azt állítottuk, hogy az unio próbája teljességgel nem sült el. Egyetlen okos válasz erre csak az volt, hogy ezen unioi v. összecsatlási próba soha helyesen nem tétetett mindeddig még meg, 's igy angoloktól nem várhatjuk, hogy az unio-fölbontás mellett szavazzanak, mielőtt a' próba helyesen nem tétetik, t. i. valljon lehet é Irlandot egyesült parliament által jól kormányozni? Jertek tehát honfi-társim, jertek! hijuk meg a' ministereket, tegyék meg e' próbát. Minden nem történhetik meg egyszerre. Időt kell nekik engedni, 's fogunk is engedni, föltevén, hogy emberségesen fognak majd hozzá. Itt vagyok tehát teljesen elszánva, mindent, mire képes vagyok, megtenni e' próba sükerére. Ha az unio jó kormányt 's azzal Irland szerencséjét 's nyugalmát eszközlendi, — olly süker, mellyet ugyan vágyva reménylek, érte azonban még nem kezeskedhetem — akkor mindent valósitott, mire az unio-fölbontással czélzánk. De ha e' próba el nem sül, már akkor a' fölbontást dörgő szózattal fogjuk kivánni, 's e' kiáltásban Nagybrittannia valamennyi eszes, igazlelkü statusférfija is mellettünk lesz. Irland népe! legyünk méltók e' mostani nagy fontosságu fordulatra. Felejtsünk el minden mult meghasonlást, minden igaztalanságot; seregeljünk összze azon ministerség körül, melly uj korszakot igér, az igazság 's engesztelés korszakát Irlandra nézve. Az uj ministerség nehéz helyzetben van, és szüksége van a' reform és jobbitás valamennyi barátinak segedelmökre. Bár erejének 's gyámjának egy része Irland lenne 's vajha úgy viselnék magukat a' ministerek Irland iránt, hogy büszkén nézhessenek vissza Irland szerencséjére, 's csendére, mint müvökre, 's Irland hálásan fogja őket első jóltevőinek áldva elismérni."

Azon fölirás, mellyet Teignmouthban Ewart ur J. Rusel lordnak Liverpool várostól átnyujtott, 15,000 aláirást számlált. — A' Standard szerint d. Carlos Angliában maradt családja Angliát elhagyni készül. Közönségesen azt hiszik, Elliot lord beszéde d. Carlosszal volt ezen készület oka.— A' Courier szerint majus 4ről Howick lord Northumberland éjszaki kerületében, Sir John Campbell Edinburgh belvárosában, 's Pertin ur, Irland főügyésze Cashelben ujra megválasztattak. Ellenben Éjszak-Essexben Elwes tory jelölt választatott meg. És igy ez a' 23 uj választás közül első, melly a' conservativek részére üte ki kedvezőleg. Disney a' ministeri jelölt 's kormánytag emlité beszéde végén, hogy ellenfele több megvesztegető eszköz közt frisitő-jegyeket is osztogatott ki, mellyeknél fogvást a' választó frissitőt kaphatott a' jegyen meghatározott mennyiségért. Az ő pártja, minden illyestől tartózkodott. Könnyen megtörténhetik tehát, hogy Elwes ur választatását a' parliament megsemmíti, melly esetben Disney jöne követül az alsóházba.—Mind a' mellett, hogy Brougham lordra a' tory lapok állitása szerint a' whigeknek és ministereknek haragudniok kellene, ezek vele a' legjobb egyetértésben látszanak lenni, különben nem foghatni meg, mikép ebédeltek volna nála Lansdowne marq. Palmerston lord, Springe-Rice 's a' whigek egyéb vezérei. E' körülmény nagy ellenzésre nem mutat legalább. — Legujabb hirek szerint Russel lord a' devonshirei választásban megbukott, mert versenytársa Parker 3745 szózatot nyert, Russel lord pedig csak 3117et. — A' felsőház 5kén csak rövid ülést tartott, mellyben Shaftesbury gróf jelenté, hogy a' király aláirta már azon nyilt levelet (Patentbrief), melly által Denman lord a' lordok háza elnökévé neveztetik, minthogy a' lordkanczellari hivatalt biztosság viseli. — Granville lord maj. 9kén követté neveztetett a' franczia udvarhoz, Charles Grant pedig peerré Glenelg báró czimmel.

A' londoni Lloydba következő levél érkezett Salonichiból april 2án: Jelentem a' biztosságnak, hogy 37 görög kalóz rablót tevének tönkre a' török seregek, 30czat Kassandra közelében, a' többit Thessaliában. Fejeik mult héten ide küldettek, 's három napig voltak kiállitva.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban april 29én, a' titkos kiadások iránti vita folytakor Baude ur többek közt ezeket mondá: „Sajnálnám, ha a' ministerség ez alkalommal, (t. i. a' titkos költségekre kivánt mennyiség megtagadtatása miatt) megbuknék. A' kormány megkezdé a' pört, tehát végezze is. Én csak azért léptem a' szószékbe, hogy személyes czélzásra feleljek. Nem szándékom a' rendészet (Polizey) titkait fölfedezni, de néhány érdekes dolgokat közlendek még is felőle. Én mindig meg valék győződve, hogy nagy ország nem vesz el, habár a' ministerség titkos kiadásokra egy fillért sem kap is. A' császárság rendszerét is emlegették. — A' császárság kénytelen volt tisztviselőjire maga vigyázni, most pedig azokra a' sajtó vigyáz. (a' centrum morog.) Azonban a' császárság ren-

dészeti költsége 1812ben sem vala több 392,000 franknál, most 400,000 elég volna. A' restaurationak ugyancsak sok ellenségre kelle vigyáznia, még sem volt annyi titkos kiadásra szüksége. Midőn 1830ban aug. 1jén a' helytartósági biztosságtól a' belministerségbe küldettem, azon személyek jegyzékét találtam ott, kik részt vettek a' titkos pénzekből. Elsők voltak azok közt egy franczia pair, és egy követ. Laríboissière: „Meg kell jegyeznem, Baude ur itt ollyakat szándékozik tisztelettől megfosztani, kik most e' falak közt ülnek ugyan, de a' restauratio alatt is ott ültek.“ Elnök: „A' mostani kamara nem veszi magára a' restauratio kamarája hibájit. Mindenik maga tartozik felelni a' multért. (Igen jól!)“ Baude: „Nem látom, honnan érdemlék szemrehányást; én olly személyekről szóltam, kik 1830 óta távol vannak a' közügyektől.“ Elnök: „A' dolog a' restauratiót illeti, 's nyilván kimondhatni; mert a' julius revolutio érdekében van, hogy képtelennek nyilvánýtsa magát e' gyalázatosságokbani részvételre. (Balról: igen jól! a' centrumban: csend.) Baude: „Ezekből azt következtetem, igen erkölcsös és gazdaságos volna, ha nyilványosság hozatnék a' titkos kiadásokra. Ez több titkos nyugpénzest zabolázna, melly miatt a' rendészet ügyviselői, akár cselekesznek, akár írnak most (nevetés) tán máskép gondolkodnának jövendőjükről, a' helyett, hogy ezen író ügyviselők, midőn a' ministerek elbocsáttatnak, a' jó sajtótól a' roszhoz kénytelenek szegődni. Igy Villèle ministerségének legelszántabb ellenségei voltak azon férfiak, kiktől a' segély megtagadtatott. (Guizot fejét lesüti) E' férfiak azután eladták azon egyesületnek, mellyhez tartozom, a' statushatalom minden titkát, 's ha nem csalódom, ugyanazon férfiakat most a' jelen ministerek ugyanazon czím alatt használják (vidámság). Mult évben a' ministerség 1,500,000 frankot kivánt titkos kiadásokra 's a' kamara csak 1,200,000 ajánlott meg. Mutatja ez is, hogy a' ministerekkel néha alkudozhatni. Ha a' kamara megadta volna a' 1,500,000 frankot, kérdem a' ministert, fogott volna e belőle csak egy garas is maradni? Valóban nem, mert az valami uj és szokatlan lenne. A' titkos pénzekből soha sem marad egy batka is fön. (derültség).“ 's a' t.

A' pairszéki ülésről majus 5kén midőn a' nagy pörnek kellett elővétetnie, következő leirást olvashatni: „Már reggel 9 órakor megteltek kandi 's kiváncsikkal a' Luxembourg felé vivő utczák. A' kert kapuji be voltak zárva, 's lovas és gyalog helyhatósági őrcsapatok 's agg katonák őrizék azokat. 11 órakor a' közönséget a' karzatokra bocsáták, de asszonyságokat nem; félkor egyre a' terhelő és könnyítő tanuk léptek be; 1¼ órakor megjelentek a' lyoni vádlottak; minden pár közt egy hatósági őr; ¼ddel későbben a' párisi vádlottakat vezették be. Armand Marrast, Guinard, Cavaignac piperés v. nyalka (elegant) ruhában voltak. Kevéssel később belépett a' pairszék is, Martin főügyész vezérlete alatt. Pasquier elnök az ülést megnyitottnak nyilatkoztatá. Megtörtént a' név szerinti fölszólítás. Az elmaradt pairek közt voltak: Broglie, Talleyrand 's Valmy hgek, Baillot, Soult marsal, Dreux-Brézé marq., Excelmans general, Erlon gróf 's többen. Az elnök a' lyoni vádlottak megnevezéséhez fogott. A' marseillei vádlottak vonakodtak az elnök kérdéseire felelni, mig védelmezőt szabadon választható jogok biztositva nincs; a' párisi vádlottak hasonló okbul nem feleltek. Armand Marrast egy szót sem szólt. Baune vádlott azt kivánta maga és társai nevében: hogy nőjeik, anyjaik 's nőtestvérjeiknek is engedtessék meg a' bémenés, mint az minden politikai pörnél szokás, reméllvén, hogy ez meg nem fog tőlök tagadtatni. Az elnök megjegyzé, hogy az inditvány nincs összeköttésben védelmökkel, 's a' törvényszék nem köteles arra ügyelni. Szokása pedig a' törvényszéknek nem bocsátani asszonyokat üléseibe. Baune: ugy de a' törvényszék sem foglalkozott még hasonló pörrel. Több vádlott Baune inditványához csatlakozott. A' fő ügyész azon megjegyzésére, hogy a' kihallgatást rendészetileg (polizeylich) elintézni az elnöktől függ, de mivel a' rend az indítványt félretetni kivánja, e' miatt annak semmi sükere sem lett. Baune, Desgarnier 's más vádlottak védelmezőjik azonnali bebocsáttatásukat kivánták 's ezek voltak: Voyer d' Argenson, Raspail, Armand, Carrel, Trelat, Legendre, Cormenin és abbé de la Mennais. A' pairszék azután a' tanácskozási terembe vonult, azon kérdést meghányni: megengedtessék e a' vádlottaknak ollyakat is választhatni védelmezőkül, kik nem ügyvédkarbeliek. Az ülés felfüggeszteték. A' pairszéknek a' kihallgatási terembe visszatértekor felolvasá az elnök a' hozott végzést, mellynél fogva nincs ok teljesíteni a' vádlottak azon kivánatát, hogy nem ügyvédeket is választhassanak védelmezőkül. Az elnök erre a' kihallgatást megszüntnek nyilatkoztatá. Néhány vádlott kiáltá: ügyvédink vonakodni fognak mellettünk szónoklani, mi pedig semmit sem fogunk felelni. Majus 6án a' majus 5iki előgondoskodások mellett tovább folytaták a' kihallgatást. A' védelmezők padján csak három ügyvéd van. Megtörténik a' nevenkénti fölszólítás. Az elnök arra kéri a' paireket, hogy hangosabban feleljenek. Martin vádlott: Nekem megjegyzésem vala. Az elnök: Vádlottnak nem szabad szólania, hanemha engedelmet kért 's nyert. Legelőször is a' vádat kell fölolvasni. Beaune vádlott: Ellenmondunk azon végzésnek, mellyet tegnap hoztak,

mivel az egyenesen a' védelmezés jogát sérti meg's nyilványítjuk, hogy lemondunk minden védelemről. Martin vádlott fölkel, és szót kiván. Az elnök: Ültessétek le a' vádlottakat. A' vádlottak tömegestül fölkelnek: mielőtt elitéltetünk, ki kell hallgattatnunk. Elnök: kifognak hallgattatni. De a' szükséges formaságokhoz kell magukat szabnielőbb. Ha ezek teljesítvék, akkor a' vádlottak megjegyzései is ki fognak hallgattatni. Lagrange vádlott: a' pairszék tegnapi végzése megsérti a' védelmi jogot. A' vádlottak tömegestül: igen! igen! Mi arra nem hajlunk. Cavaignac vádlott: Én szót kivánok! A' vádlottak: derekasan! derekasan! Cavaignac szóljon! Elnök: Önnek nincs szava. A' legnagyobb zajgás közt kivánja a' főügyész, hogy a' kihallgatási rend tartassék meg. Elnök Plougulm alügyész indítványára meghagyja a' hatósági őröknek, hogy ültessék le a' vádlottakat. — Vádlottak: Nem! nem! Mi nem ülünk le. — A' hatósági őrök hijában iparkodnak leültetni a' vádlottakat. — Latournelle sürgetve kivánja, hogy vessenek e' botránkoztatásnak véget. — Plougulm alügyész: Ön néhány vádtársain erőszakot tesz. Cavaignac a' leghevesebb zajgás közt: Önök erőszakot követnek el rajtunk. Önök gyilkosak. A' főügyész rögtön uj vádat indit Cavaignac ellen. (valamennyi vádlott: Mondja Ön mindnyája ellen!) 's kéri hogy az 1832 martz. 25ki törvény 5ik czikkelye alkalmaztassék rá. E' törvény 15 naptól 2évig terjedő fogsággal bünteti a' törvényszéki tagok rágalmaztatását vagy boszontatását. Cavaignac: Itéljenek két évre. Az elnök pairszékestül a' tanácskozási terembe vonul a' főügyész inditványáról tanácskozni 's végezni. Le nem irhatni azon megindulást, mellyet ezen eset okozott. A' kihallgatás fölfüggesztése közben a' vádlottak teljesen csöndesek 's nyugottak voltak. —

A' vádlottak három osztályuak, 1) kik valamelly merényt (attentat) követtek el a' kormányváltoztatásra, vagy polgárháboru-inditásra. 2) Kik irás által ösztönöztek e' merényekre. (illyeknek tartják Cavaignac és Marrast urakat) 3. Kik a' merényletre ármánykodás (machinatio) fegyverszerzés, tanács, vagy rábeszélés által segédekül voltak. — A' követházban több ellenző-párti tag törvényjavaslatot nyujtott be választásra, mellynél fogva mindazon esküttes és polgár, kik az 1832ki jun. 22ki törvény végrehajtatása következésében készített választói jegyzékekbe vannak irva, a' megyei követek választásában részt vehessenek, de a' törvényjavaslatot a' kamara tisztségei vita alá sem bocsátották.

A' nagy politikai perre meg nem jelent 37 pair közül Dreux-Brézé marq. következő levelet irt a' pairszék elnökéhez: „Brézé, april 28, 1825. Elnök ur! Csak két nap előtt vettem meghivó levelét, mellyel megtiszteltetém 's mellynek következésében majus 5én Párisban kellene lennem. Már rég megjelentem volna ott, ha nyomos 's tiszttársim előtt ismeretes gyöngélkedésem nem gátolt volna, 's kötelességemnek fogtam volna nézni, részt vennem az ülés munkájiban; most azonban Elnök ur, szabadlelküen kimondom, hogy ha nem volnék is mezei lakomhoz lekötve, még sem egyezném meg azon törvényszéki részvételben, mellybe hivatom; sőt, ha ez ülésben eddig megjelenhettem volna is, e' pillanatban önkényleges távollét által kelnék ki, mennyire tőlem telhetnék, olly pör ellen, mellyet én gyülölségesnek 's politikátlannak tartok. Gyülölséges, ha azon férfiak helyzetére gondolok, kiknek azt a' vádlottakkal szemközt üzniök kell; politikátlan, mert Franciaországot békesnek 's nyugottnak látom, 's mert nézetem szerint azon viták, mellyek megnyittatnak majd, csak gyülölséget 's meghasonlást képesek indítani, mit most inkább el kellene fojtani. Ha valamelly kormány szerencsés vagy szerencsétlen volt ellenségeit fegyveres erő által legyőzni, legbiztosabb, 's tán egyetlen módja kikerülni az uj harczot, ha nagylelkűnek mutatkozik. E' végből vonúlok el minden részvételtől e' pörben. (aláirva) Dreuz-Brézé marq." — A' Bon sens szerint néhány lap hibásan hirdeté, hogy Lammenais az aprili vádlottak védelméről lemondott. — Ő Martin Maillefer urnak a' marseillei Peuple souveraine lap egykori szerkesztőjének védelmét vállalta magára, mellyben Cormenin urral osztozik. — Mint tudjuk Lamennais a' pairszék előtt is megjelent maj. 5én a' többi védelmezővel, a' pairszék pedig minden nem ügyvédet eltiltott e' politikai ügyben a' védelemtől. — Telegraphi hir Strassburgba m. 7én estve Párisból következő hirt hozott: „Páris maj. 7én 1835. délután 3 órakor. A' belminister az alsórajnai megyeispánhoz. A' pairszék előtt folyó pör rendesen és szabályosan vitetik. A' 2dik ülésben a' vádlottak zajgó ellenmondást emeltek azon végzet ellen, melly megtiltotta nekik ügyvéd-karbeli védelmezőt választani. Az ülés a' pairszék határozatával rekeszteték, melly komolyan megfeddi a' tetteseket. A' 3dik ülés elkezdetett; egyik ügyvéd egy előkérdés iránt szónokla, t. i. azon pairek ellen tön kifogást, kik a' törvénykezés-rendét intézték. A' törvényszék e' kérdésről is tanácskozott. Legnagyobb csend uralkodik Parisban. A' nemzeti őrség legpontosabb buzgósággal teljesíti kötelességét." — Közönségesen hiszik, hogy a' pairszék el fogja vádlottit e' kérdésben is mint egyebekben itélni. —

A' Tempsban következőt olvashatni: „Nem csalódtunk, midőn Elliot lord küldetése alatt d. Carloshoz tory-mesterkedést hittünk lappangani.

'S valóban most halljuk, hogy a' Peel-kormány megbukta előtt már Russia is biztost készült küldeni a' praetendenshez, ugyanazon hivatalos megbizással, mellyel Elliot l. föl vala ruházva, 's más hatalmak is követni fogták volna példáját, 's következő lett volna sükere: Mihelyt a' praetendens Burgos, vagy más fontos várost elfoglalt volna, ezen hatalmak diplomatai testet valának összegyüjtendők személye körül, teljesen készet elismérni Carlost 's megüdvözleni, 's Franciaország doctrinair ministersége könnyen meghagyá vala magát fogatni a' tőrben. Melbourne kormánya azonban ez ármány-szándékot, melly a' toryknak olly derék szolgálatot vala teendő, el fogja rontani." — A' National szerint a' nemzeti őrség 5ik osztályának két csapatja ellenmondott a' szolgálatnak a' pairszék pöre alatt. Ezen ellenmondáshoz állott még a' 4ik és 12ik osztályból is számos nemzeti őr.

Legujabb a' nagy pörrül: Majus 6kán a' pairszék a' főügyésznek azon kivánatára: rovassék Cavaignac urra az 1832ki martz. 25-ki törvény, melly 14 naptól 2 évigleni fogság, miután majd négy óraig tanácskozott, a' tanakodási teremből végre csakugyan visszatért azon végzéssel, hogy az iménti történt zajgást a' törvényszolgáltatás gátolásának 's a' birói tekintet sérelmének vevén, ezen közbenjött esetet 's Cavaignac e' miatti terheltetését akorra halasztja, midőn majd a' főkérdést fogja itélet alá venni; netalán ujabb rendháboritásokra nézve pedig azt határozta, hogy azonnal rendszabályok tétessenek az igazság-szolgáltatás biztosítására. Majus 7kén is zajos volt az ülés, maj. 8kán pedig a' Moniteur azon rövid jelentést közli, hogy a' pairszék e' napon nem fog összegyülni nyilványos ülésre. —

SPANYOLORSZÁG.

A' Times kivonatban közli a' procur. kamara közelebbi vitatásit, mellyek közt érdekesbek a' belső adósság-szabályozás iránt april 17ikén megkezdettek. A' magokat szólásrendre beiratott számos szónok közt legelső beszélt mint e' tárgyban munkálkodott biztossági tag Garcia ur, megjegyezvén, mi szerint az egész szabályozásnak fő alapja szerint azt javaslaná, hogy az 1823ban eladott nemzeti és egyházi jószágok, illető vásárlóiknak visszáadassanak, mert a' biztosság kiszámolá, hogy az ország belső adóssága, azon esetre, ha e' jószágok illető vevőiknek által nem adatnak, mindössze 1300 millio realra rug, 's különben is alig viselhető nehéz csapás lenne a' status hitelére, ha a' kamara ezen eladások törvényességét nem ismerné el. Toreno erre nézve ugy nyilatkozott, hogy a' kormány már nevezett ki egyházi biztosságot, melly a'spanyol egyház valódi szükségeit fölszámitsa 's azokhoz képest az egyházi jövedelmek fölöslegét kimutassa. Mi a' szerzetes rendeket illeti, ezek fejenkénti száma most az országban 30,000re megy, klastromaiké 2000re, de ezen klastromok közt 800 van ollyan, melly nem bir annyi tagszámmal, mennyit a' tridenti zsinat egyegy klastromra megkivántatónak határozott; nem sok idő kell tehát, midőn a' kormány, anélkül hogy valaki érdekét megsértené, ezen klastromoknak legalább felét eltörülheti; más oldalrul pedig igazság kivánja, hogy a' 12 év előtt olly drágán vásárlott jószágok valahára csakugyan tulajdonosaik kezébe juttassanak. Galiano ur a' minél-előbbi visszaadatást pártolá. „Igazság kivánja, ugymond, e' rendszabályt és politikai szemesség, mert senki sem fogja tagadni, hogy ez által a'trón részire egész sereg hatalmas védelmezőt nyerünk. Hijában mondaná valaki: várakozzunk, mig a' polgárháborunak vége lesz, 's ne tegyünk addig semmit, mi a' szerzeteseket fölboszontván arra ingerlené őket, hogy Zumalacarreguy táborát gyarapitsák; mert nem fogja tagadni senki, hogy a' szerzetesek még sem balgatagok egészen, következőleg tudják és ismerik azon sorsot, melly utóbb rájok várakozik; ők minden módot elővesznek, melly az absolutismust gyámolithatja, tudják hogy a' ministerség engesztelő szavai nem tesznek többet mint ezt: „várjatok csak, mig Zumalacarreguyval készek leszünk, aztán majd rátok jő a' sor." Én a' szerzeteseket semmijöktül sem akarom megfosztani, de míg az egyes tagokat ekép kímélem, a' testületeknek véget akarnék vetni, mert ezek mozditják elő azon sanyaruságot 's vétkeket, mellyek hazánkat jelenleg pusztitják. Erős és elszánt rendszabásokat kell tennünk elnyomatásukra." Ös. Be. Martinez: „E' törvénynek, valamint minden másnak, melly visszaállítást czéloz, saját nehézségei vannak; de mielőtt ezeket fejtsem, felelni akarok azon sokszori szemrehányásra, hogy mi nem vagyunk a' reform baráti. Nem vagyunk? 's ezt olly gyülekezet előtt, a' procuradorok estamientoja előtt kellene megczáfolnom, mellynek általunk létrehozta is már magában nagy reform? De még nem vala e' gyülekezet összehiva, midőn már a' kormány juntát neveze ki, melly a' papság állapotját megvizsgálván, az iránt az igazgatásnak reform-javaslatokat nyujtson be. Alapja ennek hasonló volt ahoz, mellyet egykor a' cortes ugyan illy tárgy vizsgálatánál határozott. Alaptételül vétetett: hogy némelly szerzetespapok hasznos segédeik a' lelkészeknek, 's némelly klastromot meg kell hagyni még is, mint biztos menedékhelyet olly emberek számára, kik aggság, szerencse-üldözés, vagy lelki fájdalom miatt a' világtól elvonulni kiván-

koznak, különben más klastromokra, mellyek a' lázadást támogatnák, kimondva volt, hogy házaik eltörültetvén jószágaik a' lázadásban elhullott katonáink özvegyeik és árváik közt osztassanak ki. Legbajosb rész a' dologban az 1823ban a' cortes által eladott jószágok visszaváltatása. Egy törvénytudós nem kétkednék azonnal kimondani: „ha törvényes az eladás, az eladott jószágot által kell adni a' vevőnek"; egy statusgazda: „adjátok a' jószágot iparüző kezekbe"; egy politikus: „a' status érdekét ótalmazni kell minden egyes dologban 's a' többes szám mértéke szerint": de a' cortessel máskép áll a' dolog, ez mint törvényhozó van egybehiva a' kérdést eldönteni. 1813 ban tömérdek nehézség fejlett ki a' nemzeti jószágok miatt; szaporitá azokat még inkább 1820-ban a' szerzetesek eltörlesztése, midőn az egész országban csak 8 kolostor hagyaték meg, 's az exbarátok csak különös pártfogás mellett tehettek nyugpénzre szert. Most a' kormány szándéka ez: ne vétessenek föl ezentul szerzetes ujonczok, ezért azonban még a' szerzetesek jószágai ne adassanak el. 'S ezt neveznék félelemnek? A' kormány nem tehet róla, ezt mellőzhetlen kötelessége parancsolja. A' kormány gyökeres reformot kivánna ugyan; de mit csináljon azon szerencsétlenekkel, kik most a' klastromokat lakják; ezeket mind nyomoruságban hagyja elveszni? (zugás a' karzaton) Miattam ugyan zúghatnak, én igazságért szólok, igazságért minden spanyol részire. Gondoskodnunk kell azon ezer meg ezer ember élelmérül, kiket lakhelyeikből kizavarni akarnak. De hitelünk csökkenését említik némellyek, ha az eladatott jószágokat vevőiknek által nem adnók? Én úgy hiszem: mérséklet 's érett megfontolással teendő más javítások még több sikert adhatnak. Kész jókká hagyni a' kormány a' már megtörtént eladásokat, de míg a' birtokosak a' jószágban vannak, addig a' vevők statushitelezvényekben birhassák kiadott pénzeiket. Később, midőn a' reform erőbe lép, választás engedtessék a' vevőknek a' jószágok helyett mást választani, vagy ha tetszik pénzeiket visszavenni (zugás). Ochoa ur: „A' már egyszer törvényesen eltörlött klastromok nem birhattak többé törvényes jogokkal. A' jezuiták eltörlettek, 's jószágaikat amaz erényes országló III. Károly elszedeté; épen igy történt később más klastromi jószágok elszedetése is. Ez utóbbiak később egy puszta fejedelmi placitum által visszanyerék birtokaikat, de kérdem: van e illy placitumnak Spanyolországban a' cortes hozzájárulta nélkül törvényes ereje? Ez önkényhozta törvény mellett 7000 család szenved mintegy 2—3000 szerzetes miatt, kikrül más uton is lehetne gondoskodni, nem épen lakjaikból kizaklatás által. Az öreg klastromlakóknak igen is van joguk táplálékot kérniök, de nem igy az ujabbaknak, az ifjaknak, kik az önkényi törvény óta léptek monostorba." A' szónok azzal rekeszté beszédét, hogy a' ministerek annyira magasztalt egyház-reformja valóban nem egyéb cselfogásnál, mellyel az országot kijátszani akarják. Szavazásra került ezután: valljon szükséges e még további vitatás e' kérdésben? 's erre 125 szóval 2 ellen, „igen" lön a' határozat. A' liberalisok, mond a' Times, a' ministereknek e' tárgyban csekély ellenzését, mintegy jeléül tekintik annak, hogy az eladott jószágok visszadatásában czéljokat elérendik, 's enged Martinez ur még többet is e' pontban; ugy az elégületlenség, melly igazgatása ellen annyira növekedett, valószinüleg egy időre táguland.

Az april 21ikén kezdett 's 3 napig folytatott csatázás sikerét folyvást homály borítja, legalább a' carlisták tulságos hiresztelési egymással is ellenkeznek, a' christinosiak pedig hadmunkáikkal megelégszenek, 's a' csatázás kimenetét tervök szerint sikerültnek mondják.—Zumalacarreguy ez ütközet után egy fölszólítástintézett katonáihoz, melly itt következik: „Vitéz katonák! kik parancsim alatt harczoltok, nem szólok hozzátok mint előbb, hogy magas érzelmü sziveiteket föltüzeljem a' legnemesb ügy védelmére. Navarra 's a' baski földek térei, holbajnoki tetteiteket láttatátok, eléggé 's inkább hirdetik dicsőségteket, mintsem fölszólításra lenne szükség. Kivánjunk szerencsét drága bajtársim! a' harczok istene örködik fölöttünk, ki kedvezését irántunk soha fényesebb módon nem tüntette ki, mint e' mai nap; Ő bennünket igen gyöngéket erősekké tett, Ő bennünket csüggedt lelküekből bátorságra 's vitézségre emelt. Itt ott emelkedtek eleinte Hozzá egyes szózatok részünkről; Ő e' gyönge fohászokat egy pontba gyüjté 's hatalmas szózatot mint mennydörgést, alkota belőlük. De midőn az ő ótalmazó kara bennünket diadalról diadalra vezetett, midőn fegyverünkkel élt, hogy a' gögös Sarsfieldet, az átfutott Quesadát, a' portugáli borostyánhoz könnyü szerrel jutott Rodilt földre verje: próbára is akart bennünket tenni, 's nyilványos és szembeötlő jellel mutatni meg az elbámult Europának, mikép mi a' törvényszerűség védei méltók valánk azon győzödelemre, mellyet részökre készite, — fölébresztő t. i. Minát! — Mina lehetett még csak egyedül, ki ingadozó trónját ama' gyönge teremtménynek, kit gaz alávalóság 's vétek királynéul akara reánk tolni, még némileg megója a' mélységbe zuhanástól; ő egyedül még, ki lelkesedést, tehetséget 's katonai lelket csudahirrel 's ereiben navarrai vérrel egyesített. Ám de mind hasztalan, neki is buknia kelle. Legyen az ő megbukta

világositás a' gondolatlanokra, térítő jel a' vétek utjára csábultaknak 's bizonyság, mi szerint sem vitézség sem hadihir nem elég az igaztalanságot fényre magasztalni; meg kell azoknak is hajlani az Isten igaz akaratja alá! Katonák! isméritek azon embert, ki most ujra elég vakmerő azon terhet, mellyet Mina viselni képes nem vala, magára vállalni, — Valdes az, ki bosszutól ég, vesztett csatája miatt, de melly bosszuja csak egy második megveretés gyalázatját hozandja fejére. Katonák! a' győzödelem mai napon-miénk! Bizvást üdvözölhetjük ebben azon uralkodás hajnalát, melly elnyomott hazánkra békét hozand. Majd ekkor büszkék leszünk rajta, hogy mi hozók e' békét, mi tevők Spanyolországot boldoggá, mi adók neki a' legjobb, legbölcsebb fejdelmet királyul! Akkor hüvelybe dugván fegyverünket, családunk keblében örömmel mondandják rólunk: „ime itt a' derék ember, ez is a' navarrai sereghöz tartozott! Éljen V Károly! Győzödelem vagy halál! Zumalacarreguy."

TÖRÖKORSZÁG.

April. 27röl. Konstantinápolyból érkezett tudósitások szerint már e' fővárosban is kiütött a' dögmirigy 's néhány áldozatot el is ragadott. Kiütött Salonichiben is az által, hogy egy Alexandriából jött hajó legénysége a' veszteg-idő multa előtt szállott ki partra. A' smyrnai lap következő hireket közöl: Aegyptusból vett tudositásink mindig szomorubbak; a' dögmirígy e' városban mind inkább terjed elannyira, hogy mint közelebb irtuk naponként 150 — 200 sőt még több ember is lesz áldozatjává. A' benszülöttekre nézve minden egészségi rendszabály megszünt; a' frankok lakjaikba vonulva szoros veszteglést tartanak, 's eddig közöttük csak kevés személyt ért a' rágály. De a' mirigy már a' révbe is berontott, 's több ott fekvő idegen kereskedő-hajón több embert sodrott el. Hasonlóan halad egész Aegyptusban. Sorban elhat valamennyi városba, faluba, és csárdákba, 's mindenütt iszonyu dulásokat tesz. Cairóban is irtóztatón dühödik; itt eleinte azt reménylék, hogy kitörésének gátot fognak vethetni; azonban most e' főváros legnépesb környékeiben pusztít még pedig olly mérgesen, hogy kétségbeejtő aggódás foga el mindenkit. Rettegés és jajgatás hatalmazott el a' város minden osztályu lakosai közt, ugy hogy sokan a' pusztába költöztek ki. A' kereskedés e' szomoru állapot miatt és által természetesen rendkivül szenved; minden dolog megszünt, egyedül a' kétségbe-süllyedés csönde uralkodik mind itt mind Aegyptus más kereskedő helyein. Alexandriában a' pénz naponként gyérebbül, 's csak nagy üggyel bajjal szerezhető. Ha ezen állapot néhány hónapig tart még, méltán félhetni, hogy Aegyptus kereskedése ismét tönkre jutand. A' nagyobb házak ugyan kiállandják e' csapást, de a' második és harmad rendüek közt sok meg fog bukni. — Mehemed-Ali még folyvást felső-Aegyptusban tartózkodik. Mult napokban ismét nyavalygott, a' mi néhány pillantatig aggodalmat okozott. Azonban ismét föllábadt annyira, hogy utját tovább folytathatá. Ibrahim basáról kevesett hallani. Még mindig alsó-Aegyptusban mulat 's nem is igen forog szóban Syriába visszatérése. Mondják, hacsak valami rendkivüli eset másuvá nem kénytendi, míg atyja teljesen fölépülend, Aegyptust nincs is addig szándéka elhagyni. Ámbár az ijedelem ez országszerte, a' dögjárvány következésében, az egész népet elcsüggeszté, a' kormány, mint mondják még is hadi készületekkel foglalkozik; de nem tudni mi czélra. — Konstantinápolyi hir szerint a' szultán utra készül; mint hiszik, Smyrnáig menendő. — Az orosz egyesség ellen Ponsonby lord folyvást jegyzékeket váltogat, de nem hihető, hogy mindezen jegyzék-nyujtogatásból fegyvercsataj legyen. —

NÉMETORSZÁG.

Bückeburgból april 17röl jelentik, hogy oda néhány nap előtt bizonyos ifju ember, mint vélik tanuló, érkezett. Midőn a' vendégházban, hol meghálni szándékozék semmi útlevelet nem tuda előmutatni, figyelmezteté a' vendégfogadós, hogy igy nem tarthatja meg szálláson, mivel 10 tallér birság alá esnék különben. Az idegen azonnal megajánlá a' 10 tallér-lefizetést, mi a' vendéglőnek szemet szurván e' körülményt a' rendészetnek (Polizey) bejelenté, 's ez egy tisztviselőt külde hozzá tüstént, hogy maga elibe idézze a' jövevényt. A' rendhivatalhoz mentében kivonván az ifju ember egy gyilkot, keresztül döfé magát minden szó nélkül, egyetlen jól talált szurással. Az ifjunak sem ruházatjában, sem pogyászában legkisebb jelét sem lehete venni észre: ki volt, vagy honnan jött, úgyszinte legkisebbet sem róla mindeddig kipuhatolni. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára majus 19dik 1835:			
Béca majus 16ikán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	$102\frac{3}{8}$	Tisztabuza	120	—	—
„ 4 pC.	$98\frac{1}{3}\frac{7}{2}$	Kétszeres	$106\frac{2}{5}$	—	—
1820ki statuskölcs.	$212\frac{1}{4}$	Rozs	$103\frac{1}{5}$	$101\frac{1}{5}$	—
1821ki „ „	$141\frac{3}{16}$	Árpa	$103\frac{1}{5}$	100	—
1834ki „ „	$596\frac{1}{3}\frac{5}{2}$	Zab	$66\frac{2}{5}$	$63\frac{1}{5}$	60
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	134	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1350\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	$106\frac{2}{5}$	$103\frac{1}{4}$	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

41. szám Pest, szombat majus 23kán 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; Miksa bajor kor. hg. Pesten; Vas uj tisztikara; fiumei kór és munkaház). Ausztria. Anglia (Alvanley 's M. O' Connell párviadala; Poulett Thompson megválasztatása; Elliot lord küldetése; fölirások a' királyhoz). Francziaország (a' politikai nagy pör folyama majus 10kéig). Spanyolország (az april 20—24iki csatázás sikere; Valdes tekintete csökken) Portugália (minister-változás) Németország (badeni és hesszi országyülés; tudományos egyveleg). Görögország.

Pozsonyban a' már kerületileg bevégzett 2ik urbéri kir. válasz tárgyában majus 10ikén az országos ülések elkezdődtek. Ez előtt az utólsó országos ülés april 10ikén tartatott.

Majus 19ikén ő cs. kir. fölségeik Bécsbül a' schönbrunni nyári kastélyba költöztek által.

A' bajor koronahg. Miksa ő kir. magassága majus 22ikén Pestre érkezett 's a' „Magyar király" vendégfogadóban szállott meg; 's azon nap meglátogatá a' nemzeti casinót 's a' város több jelességeit. Pestrül, mint hallik, elránduland Örsre b. Orczy László urhoz, kivel tavaly Görögországban együtt utazott 's onnan Baradla felé a' bányavárosokba 's innen a' pesti lóversenyre.

Ő cs. kir. fölsége majus 2iki legfensőbb határozata szerint a' raguzai főkáptalannál megürült két kánonokságra Raffaelli Pietro cattaroi kánonokot és Rescetar Natale raguzai vice-paroco-t méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége az erdélyi udv. kanczellaria elnökéhez báró Miskéhez april. 28k. intézett kabineti legfensőbb irata szerint Maros szék lemondott alkirálybiráját Nagy Dánielt, dijelengedés mellett királyi tanácsnoki czimzettel fölruházni, — majus 11ki legfensőbb határozata szerint pedig Szentgyörgyi Imre erdélyi udv. kanczellariai titoknokot, erdélyi kir. kormányszéki tanácsnokká kinevezni méltóztatott.

A' nm. magy. kir. Helytartóság Pap Imre elbunytával a' keblebeli adói számvevő hivatalban megürült számvevőségre Dömötör István első számvevői tanácsnokot, 's az ekép megürült számtanácsnokságra Lipovniczky József számvevőtisztet nevezte ki. Továbbá Jeleni Andrást számvevőtisztté, Tamássy Mihályt ingrossistává, és Sallay Imrét accessistává.

Vas vármegye, a' mult hó 30dik, 's a' jelennek 1ső napján tartotta egyikét azon nemzeti ünnepeknek, melly nem gyászé, hanem ohajtott örömé 's vigalomé volt 's a' nemesi szabadság alkotmányszerü gyakorlásának legszembetünőbb tanujele, t. i. a' megyei tisztviselők megujittatását. A' tisztválasztást megelőzött 26-, 28-, és 29ik napjain m. Zichy Károly gr. cs. aranykulcsos urnak, mint a' megye főispáni helytartójának elölülte alatt közgyülés tartatván, a' főispáni-helyettes hivatalosan tudósítá a' ns megyét, Niczky János első alispán urnak a' kir. Tábla közbirájává neveztetéséről. Ekkor érzékeny bucsut vön a' most érintett első alispán ur azon megye KK 's RRtől, mellyben e' hivatalt tiz évnél tovább viselvén, a' nemességnek nem csak tiszteletét de szeretetét is a' legnagyobb mértékben birhatni szerencsés volt. A' KK és RRek nevében Vidos József, mostani tiszteletbeli fő- 's rendes aljegyző nyilványositotta azon fájdalmas érzeteket, mellyek a' jelen volt nemességnek a' megválási elérzékenyültség miatt nem csak sziveikben keletkeztek, de arczvonalmikon is olvashatók valának. — A' gyülés mind a' három beszédet kinyomatni rendelé. Apr. 30kán első alispánnak felső-őri Bertha Ignácz, szavazat által, 2iknak Békássi Békássy Imre általányos fölkiáltással választatván meg, majus 1sőjén szinte fölkiáltás utján, a' következő tisztviselők léptettek hivatalba: a' kemenesi járásban főszb: Vidos Dániel; alszb. Balogh László, 's Ivánkovics János; esk: Hetyei Imre, Guoth Lajos, és Boda János; a' németujváriban főszb. Kocsóczy Ferencz; alszb. Tóth Pál és Széll Kristóf; esk: Előry Imre, Boros Imre, 's Nyul János; a' körmendi járásban: főszb. Dienes Gábor, alszb. Zarka Sándor 's Laky János; esk. Akacs Mihály, Noszlopy Sándor és Horovics János; a' kőszeghi járásban: főszb. Szluha Márton; alszb. Fóth Sándor 's Chernel Gusztáv; esk: Kemény Károly, Seper Lajos 's Ruzsa Károly; a' szombathelyi járásban: főszb. Gaal János; alszb. Radó Lajos 's Iván Sámuel; esk: Kéthelyi Mihály, Guóry Miklós 's Tulok János; a' tótsági járásban: főszb. Lipics Antal; alsz. Kőszeghy Antal 's Augusztics József; esk. Lipics Boldizsár, Augusztics János és Zvitkovics Károly; főügyész: Kamondy Lajos; al: ifj. Vidos Lajos és Berzsenyi Miklós; főadószedő: Bárdossy László; aladószedő: Hodászy Ignácz. A' főispáni helytartó ur több jeles férfi közt Kunoss Imre ügyvédet 's vasi származatú magyar irónkat is a' táblabirók közzé iktatá.

Fiume majus 2ikán: nagymélt. Ürményi Ferencz m. tengerparti kormányzó 's fiumei és buccarai polgári kapitány érzésinek köszönheti Fiume a' kebelében már több év előtt mintegy romjaiból uj életre hozott igen jeles városi kórházat. Szintannak az ügyefogyott emberiséget ápolni 's egyszersmind a' munka nélkül heverőket kenyér 's élelem-keresésre, 's ez által a' polgárokat illy alkalmatlan vendégektől megóni iparkodó szorgoskodása azon volt már néhány év óta, hogy az érintett kór-intézethez egy dologház is állittassék. Ebbeli iparkodását sikerülve, 's czélt érve látjuk. Áll már ugyan is a' derék 's tágas dologház, melly tegnap m. Almásy Móricz gr. kir. kormányszéki első ülnök urnak, 's egyéb

számosan összegyült patricius tanácsosak, papok 's népség jelenlétében, a' nyomorú emberiség örömére, — de egyszersmind sok naplopónak nem épen kedvére—a' Mindenhatónak bemutatott szent áldozattal 's erre következett a' kórház történeteit, 's az uj dologház elrendeltetését 's nemes czélját tárgyazó fontos olasz beszéddel megnyittatott. Belső elrendeléséről 's érintett nemes czéljáról máskor bővebben.

AUSZTRIA.

Bécs és Tarnow közt Galicziában vasútat készülnek csinálni. E' vállalkozásban Bécs számos nagy kereskedője részt fog venni. — Galicziából érkezett levelek szerint Brody a' népes város lángok martaléka lett 's több mint ötszáz épület hamvadt el. Nemcsak a' galicziai hanem a' szomszéd lengyel és moldvai kereskedőség részéről is tetemes lesz a' veszteség, mivel Brody rak-'s árhelye volt a' Russziába szánt áruknak. —

ANGLIA.

A' dublini hirlap szerint O'Connell az ellentory egyesületet, minthogy az czélját, a' toryk megbuktatását teljesíté, föloszlatta, 's helyébe más egyesületet javaslott a' választások szabadsága védelmére Irlandban. — Mint tudjuk Alvanley lord O' Connellt bajvivásra hítta ki levél által, 's minthogy O'Connell, Londonból távol levén, a' levélre és kihivásra azonnal nem felelhetett, Alvanley e' levelet a' lapokban közzé tette, 's a' Brooke szabad-társaságban arra tett inditványt: zárassék ki O'Connell belőle, míg elégtételt nem adand. Ez inditványt a' Norfolki hg, Stanley lord és Graham ur is aláirák pártjaikkal. Azonban Morgan O'Connell, Daniel fija levelet irt Alvanley lordhoz, mellyben szemére hányta ez alacsonyságot, hogy be sem várván, mig O'Connell az általa hozzá irt levelet kézhez vehette, már is sértő lépéseket tön ellene, 's bajvivásra nem átallotta O'Connellt kihíni, noha tudta, hogy őt ünnepélyes fogadása tartja vissza minden bajvivástól, minthogy egy izben szerencsétlen volt bajtársát agyon lőni. Morgan O'Connell és Alvanley lord még az napon, mellyen O'Connell Morgan levelét irá, megvíttak, 's miután három lövést váltottak, egymástól elváltak, nem engedvén Alvanley tanusegéde, hogy tovább is folytassák a' viadalt. — Mielőtt Poulett Thompson ur, a' kereskedési minister, Manchesterben megválasztatott követté, a' választók egyike következő kérdéseket intézett hozzá: Kérdés: Az ülések rövidebb tartása és a' titkos szavazások mellett fog e Ön szavazni? Válasz: Én mindenkor a' titkos szavazások mellett voltam, de semmire sem kötelezem magamat, hanem a' körülmények szerint fogok cselekedni. Kérdés: Javalja e Ön a' szalad v. maláta-adó további megtartatását? Válasz: Ha a' tisztes választó olly eszközöket nyujt, mellyek ezen ágat kipótolják, fogok örvendeni ezen 's még más adók enyészthetésén is. Kérdés: A' számos tisztikar-megtartás mellett van e Ön, mellynél fogva minden ezredre három ezredesünk 's minden liniahajónkra három admirálunk van? Vál. Minden lehetséget el fogok követni, hogy az igazgatás minden ágaiban takarékosság hozassék be. Kérdés: Az irlandi kénytető törvénynek tüsténti eltörlesztése mellett fog e szavazni? Vál. E' törvény csak egy évre van elfogadva. Kérd. Ellenszegülend é Ön, ha meghosszabbittatása kéretik? Vál. E' tekintetben semmire sem kötelezhetem magamat, de nyilványitom, hogy kivánom, szolgáltassék teljesen igazság Irlandnak; honnan reménylem, hogy ezen ország csende 's jólléte ez által annyira helyre fog állíttatni, hogy a' kénytető-törvényre szükség sem leend. Kérd. A' püspököknek felsőházbeli kizáratásuk mellett fog e szavazni? Vál. E' tekintetben semmi kötelezést nem vállalok el. Kérd. A' status és egyház elkülönittetése mellett fog e szavazni? Vál. Nézetem szerint ezen különités sem bölcs semillő nem volna. Kérd. Fog e a' sereg-kevesbittetés mellett szavazni? Vál. Ismétlem, mit előbb mondottam, hogy minden megtakaritáson ügyekezni fogok. Kérdés: A' hirlapi bélyegár-eltörlés mellett fog e szavazni? Válasz: A' nélkül hogy valamire kötelezném magamat, nyilványitom, hogy ha a' közvélemény a' bélyegár-eltörlés iránt fejezendi ki magát, nézetem eltöröltetése mellett lesz. Öst. Beob. Londonban hitték, hogy Byng ur, Middlesex képviselője peerré neveztetik, hogy Russel lordnak helyet csináljon a' parliamentben, mi ha valósul, Russel fog helyette föllépni jeleltül.

A' Morning-Herald szerint Beira hgasszony, don Carlos ángya ellen, bizonyos don Jose Ruiz de Luzuriaga megkerestére börtönparancs bocsáttatott ki. Ezen don Jose Ruiz azelőtt több rendü röpkeirományt nyomtata ki, mellyekben d. Carlos ügyét védé 's most fáradságai jutalmát és költségei megtérittetését sürgeté a' hgasszonynál. Mig a' törvényszolgák a' hgasszony szállásán voltak, azalatt a' spanyol követ véletlenül az utczán kocsizott végig. Egy épen jelenvolt belvárosi tőkepénzes magára vállalá a' kezességet. A' hgasszony megkérte a' kormányt, hogy hadi hajón Hamburgba szállittassa őt, mit Palmerston lord azonnal meg is igért. — A' Morning-Chronicle 's a' Globe, mint a' mostani kormány fő organumi következőt közlenek Elliot lord küldetéséről d. Carloshoz: képesek vagyunk jelenthetni, hogy noha szinleg Elliot lord küldetési czélja volt a' félszigeten hadakozó feleket a' foglyok kicseréltetésőkre 's emberibb 's népjogosabb háboru-vitelre birni, valódi czélja még is azon d. Carloshoz intézett nyilványitás vala, hogy habár a'

támadás győztes fogna is lenni, Anglia és Franczia-ország még sem fogná a' hget soha fölségnek elismérni. 'S mivel a' szövetségesek a' négyes szövetség által az ifju királyné mellett ünnepélyesen lekötelezték magokat, 's mivel Elliot küldetése az angol és franczia kormányhoz intézett megkeresés következtében történt, okunk is van hinni, hogy sükere lesz. Carlosnak továbbá tudtára adatott az is: ne reméllje, hogy az éjszaki hatalmaktól segedelmet kapjon, mert ha kedvök volna is erre, előbb Franczia-országot kellene meghódítaniok, mielőtt csak egy katonát is küldhetnének Spanyolországba. E' körülmények közt, mint regélik, d. Carlos késznek nyilatkoznék visszalépni a' harczmezőrül 's ezentul Beira hgasszonnyal Olaszországban kivánna élni, 's már megtétettek a' rendszabályok, hogy megszökése a' biscayiak és navarraiak közül megkönnyittessék, kik őt erőszakosan visszatartják. Zumalacarreguy el van szánva a' harczot mind addig folytatni, mig csak egy guerilla marad hozzá hű.— Nem egyedül a' spanyol kérdés az, mellyben Wellington hg. szorosan elődei politikáját követi; ő ugyanazt nyilványította Holland, Portugal és Törökország iránt. Minden sürgönyben (depeche) mellyet a' porta kötése ügyében Russiával Ponsonby lordhoz Konstantinápolyba küldött, szorosan ugyanazon nyomot követé, mellyet maga Palmerston lord vala követendő." A' Globe ezen állításokat ismétli, 's megerősíti még azon toldalékkal, hogy Wellington hg Palmerston lord nézeteit 's utasításit a' külső udvarokbeli valamennyi követnél megujitotta 's őket azok megtartására fölszólította. — A' cambridgei egyetem a' királynak majus 6án fölirást nyujta be, mellyben ótalmat kér az uralkodó egyházra a' fenyegető veszély ellen. Ő fölsége következő választ adott arra: „Elfogadom buzgó ragaszkodásukat személyem 's kormányomhoz. Mi azon fontos kérdést illeti, mellyet Önök megindítanak, vágyva várom felelős ministerim 's a' parliamentben összegyült nemzeti nagy tanács véleményét. Nem is kételhetem, hogy azon rendszabályok, mellyeket azok javaslandanak, oda czéloznak, hogy az egyház javát biztositsák, 's minden fenyegető veszélyt elháritsanak." — A' londoni belváros kültanácsa maj. 5én 98. szóval 60 ellen elhatározta megköszönni fölirásban ő fölségének a' volt kormány elbocsáttatását, miután Brown alderman azon inditványa, — mellyben boszankodást ohajta kifejeztetni John Russel lord azon próbája miatt, mellynél fogva ő az uralkodó egyházat Angliában 's Irlandban veszélyre teszi ki, —félre vettetett. Sir Peter Laurie beszéde, mellyben keményen megtámadá a' mostani ministereket, nagy izgásra adott alkalmat. A' zaj annyira elhatalmazott, hogy a' lordmayor a' lárma meg nem szünése esetén kénytelennek nyilatkozék az ülés-fölfüggesztésre. Nagy kaczajt gerjeszte a' szónok, midőn nyomadékos arcz és szóval azon ominosus jelenségekről kezde beszélni, mellyek az országban az egyház veszélyét hirdetik, e' jelenségek közzé számitván Halley üstökösét is; — 's emlitvén, hogy 1350ben hasonlóan megjelent egy üstökös, mellynek tulajdonitgatá a' nép az akkor uralkodott dögmirígyet, — de mellyet azután a' papok excommunicáltak (kiátkoztak) Öst. Beob. 's e' beszéd tartatott Londonban 1835 maj. 5én, a' londoni belváros kültanácsa gyülésében egyik tanácstagtól. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszéki ülés majus 7én még a' 6kinál is zajosabb vala. Délben a' vádlottak két különajtón vezettetének be. Többen a' nagyrétü vádkönyvet vivék karjaikon. A' pairek száma ugyanaz, melly az előbbeni két ülésben. Crivelli Guichard fogoly ügyvéde kifogást teszen azon pairek ellen, kik a' vádat 's nyomozást intézték, 's a' vád alá vetési elhatározásban részesültenek. Kifogását azon alapitja, hogy, mivel a' pairszéki pörlésrend törvényesen nincs meghatározva, azon törvényre kell hivatkoznia, melly egyéb törvényszékekről szól. E' törvények pedig tiltják, hogy azok, kik az előnyomozást intézték, 's a' vádat elhatározták, a' pörös ügy-elitélésben akár elnökakár közbiróképen részt itélet-megsemmítés terhe alatt, nem vehetnek. Erre Menestrier ur (azon ügyvéd, ki az ügyvédkarok ellenmondásinak a' martz. 30ki ismért rendelés tárgyában, ellenmondott) Mollard-Lefebvre vádlott nevében szót kér. Mollard: Én magam fogom ügyemet vinni. (megindulás) Menestrier: A' vádlott beszéde különös, miután irásban szólíta föl védelmére. Azt kivánom, kérdezze meg elnök ur a' vádlottól: akar é engem védelmezőjének vagy sem? (nevetnek) A' vádlott néhány érthetetlen szót mond. Maillefer vádlott azt kivánja, hogy miután nem mindnyájokra nézve van az ügyvédi kérdés eldöntve, az el nem utalt védelmezők bocsáttassanak be, mielőtt a' vád-felolvastatáshoz fognának. Elnök: a' törvényszék mindnyájokra nézve hozta végzését. Maillefer: Ezen esetben lemondok a' vitatásokbani részvételről, 's vádtársim nevökben nyilványitom, hogy minden vitától idegenek maradunk. Valamennyi párisi 's lünevillei vádlott: Lemondunk a' vitázatokról is. (zajgás) Elnök: főügyész urnak van szava. Martin du Nord ur azt ügyekszik megmutatni, hogy a' pairszék nincs ugyanazon törvény alá vetve, melly alá a' kir. törvényszék, vagy más szóval, hogy a' pairszék kivételi törvényszék. Crivelli ügyvéd megmarad állítása mellett. Reverchon vádlott: Habár elitélendi is a' törvényszék Crivelli ügyvéd kifogá-

sát, azért még is szükség leszen illetőségéről is ítélnie. Elnök: A' vádlott beszéljen maga nevében, ne vádtársiéban. Reverchon: Én magam 's vádtársim nevökben szólok. Ha valaki közülök más értelmü, mondja ki. Majd valamennyi vádlott tömegestül fölkel, 's jelenti, hogy Reverchon nevökben szólott. Armand Marrast szót kiván. Lagrange vádlott jutván ahoz igy szól: Noha tegnap az elnök ur néhány csekély kérdésire feleltem, azért mindazáltal e' birószék illetőségét nem ismérem el. Csudálkozom, hogy a' föügyész ur 's elnök még a' védelmezőket megtagadásra nézve is a' fenálló föbenjáró törvénykönyvre hivatkoznak, 's most midőn Guichard vádlott nevében ugyanazon törvénykönyvre történik a' hivatkozás, azt állitják, hogy e' törvénykönyv a' pairszéket nem kötelezi. E' törvénykönyvet tehát úgy használják, a' mint azt szeszély vagy megszorulás parancsolják. Én ellenmondok e' bánásmódnak; ellen az elvádlásnak, melly természetes biráinktól elvont; ellen a' több mint egy évig tartott nyomozási fogság kinainak, melly vagyonunkat, egészségünket tönkre juttatá; ellen azon rendszabályoknak, mellyek e' teremben hozattak; a' nép nincsen itt; én e' szabadékos (privilegiált) nézőkben, kik kandiságának fájdalmink 's inségünk kipeczéztetnek, a'népet nem ismérem el. Ránk nézve nőink, atyáink 's gyermekink a' nép. Ellenmondok a' fogságban ellenünk alkalmazott rendszernek, melly gátla bennünket nem csak egymással hanem ügyvédinkkel is minden közlekedéstől. Ellenmondok a' szorongatások zaklatások és kinoknak, mellyeket az ülésben tapasztaltatnak velünk, midőn rendőrök közé állítanak bennünket, mint gonosztévőket, 's kemény padokra ültetnek, mig a' pair urak fényüzésöket még itt is jobb karszéken gyakorolgatják. Ellenmondok a' pairszék végzetének, melly a' védelemjogot eltörli. Elnök: Önnek nincs szava többé. Vádlott: Elnök ur! én folytatom, én ellenmondok. Elnök: ültessék le a' vádlottat, a' hatósági őrök teljesitik e' parancsot. A' vádlott mindig növekedő izgás mozgás közt folyvást beszél. Egy hatósági őr Lagrange-t meg akarja rohanni, de a' többiek visszatartják. A' zajongás legfőbb polczára hágván az elnök fölkel 's az ülés felfüggesztetik. A' pairek és vádlottak visszavonulnak. Két órakor az ülést ismét megkezdik; a' pairszék Crivelli ügyvéd kifogását azalatt félreveté, 's ezt az elnök fölolvassa. Öst. Beob.

Miután az elnök a' pairszék azon végzését is fölolvasta, hogy a' pairszéket semmi tekintetben a' föbenjáró törvénykönyv nem szabályozza, Martin vádlott szót kért: Én, ugy mond még fontosb előkérdést fogok előadni, mint a' már előterjesztett. Elnök: Előkérdés? Martin, egyik azon vádlottak közül, kik nem rég önkényleg állottak elő, igy szól: Albert, Hugon, 's én előállottunk, mert becsületünk 's kötelességünk kivánta, hogy osztozzunk barátink veszélyiben; 's ámbár tudtuk hogy nem igazi biráink előtt fognánk megjelenni; mi azért jöttünk, hogy a' vád minden hazugságit napfényre hozzuk, 's kézzel foghatólag mutassuk meg, hogy a' kormány, melly vádol bennünket, akará azon zendülést, a' kormány szerkeszté 's valósitá, mellyet most fejünkre akar hárítani. Mi meg fogjuk ezt bizonyítani, nem a' pairszékért, mert teljes erővel ellenmondunk a' pairszék kivételi törvényhatóságának, hanem az országért, 's polgártársinkért, kik a' vád által olly méltatlanul megcsalattak; továbbá nézetinket akarjuk megfejteni, hogy megmutassuk: mikép nem vagyunk ollyanok, millyeknek hirdetni 's elhitetni szeretnének bennünket, 's hogy semmi egyéb, mint a' társaság java iránti hódolás vezérli lépteinket. A' pair urak az igazság kitörésétől megfélemültek, 's elhalványodtak azon gondolattól, hogy megtörténhetik az, és nem átallották azon rendszabályért a' felelősséget magukra vállalni, mellyet az utókor kellete 's érdeme szerint fog méltatni. Miután a' pair urak a' republicanusokat, kik olly becsületesek 's lélekisméretesek, mint akárki, ellenfeleik 's vádlójik elibe állitották, 's azokat egyszersmind védelmezőiktől megfosztották 's még azt is helyben hagyták, hogy azok foghelyeikben egymástól elválasztattak, igy Önök végzése által nőjeik, testvéreik 's anyjaik számüzettek e' helyről. Végre, midőn a' vádlottak soraiba parancsaik alatt levő embereket toltak, ismét azt mutatá a' pairszék, hogy a' védelmet gátlani szándéka. Az ügyvédség elhagyott padjai eléggé bizonyítják, hogy nézetünkben e' teremen kivül is teljesen osztoznak. Barátink közül többen, 's mi el nem fogadjuk azon helyzetet, mellybe a' pairszék bennünket tenni akar; méltatlan is volna charakterünkhöz, ha felelnénk a' pairszéknek. Elitéltetésünk ki van mondva, azt mindenki tudja; miért adnók nevünket e' gunyjátékhoz, mellyet velünk játszani készülnek? Francziaország pairjei mint baráti a' statushatalomnak! kövessétek saját önkényteket 's itéljetek el bennünket, adjátok fejeinket azokéhoz, a' kikét már lecsapattátok, mi mozdulatlanul várjuk itéleteteket, melly a' világ által már előre gyalázattal van bélyegezve. A' föügyész: Kivánjuk, hogy az elnök ur által tegnap megállapitott rend tartassék fen. Mi kivánjuk.... Egy vádlott: fejeinket úgy e? A' fő ügyész: Ha a' rend megháborittatnék, mint tegnap, kivánnunk kellene, hogy az elnök ur által tegnap megállapított rendszabályok végrehajtassanak. Erre Cauchy ur, a' titoknok, a' vádat kezdi olvasni. Egyik vádlott: A' vádat védelmezőinknek távollétiben föl nem ol-

vashatják. Valamennyi vádlott fölkel, de a' hatósági örök leültetik őket. Beaune: Én ellenmondok. Többen: Mi is ellenmondunk ezen erőszakos bánásnak. Bosquet ügyvéd mint hivatalosan kinevezett védelmező arra szólitja föl az elnököt: kérdje meg Mertier vádlottat, nyilvánvitaná ki, elfogadja e őt védelmezőjének vagy sem? Erre Beaune fölkel egy darab papirossal kezében. Az elnök: Beaune hallgasson, Önnek nincs szava. Beaune a' mindig növekedő zajgás közt fölolvassa beszédét 's nyilvánvitja majd valamennyi vádlott nevében, hogy ők, mivel védelmezőiknek megjelenni nem szabad, 's ez által az igazságtételnek még külszine is meg van semmitve, 's mivel a' pairszék cselekvései az ő szemeik előtt nem egyebek mint erőszaki cselekvények, mellyeket egyedül bayonett által szentesíthetni, többé meg nem jelennek részt venni azon vitázatokban, mellyekben a' védelmezőknek 's vádlottaknak szólani nem szabad. Végül azon nyilvánvitás mellett, hogy mint szabad férfiak, csak erő által fogják magukat a' pairszék elé állittatni 's utólsó menedékjőket csak a' szabad férfihoz illő szilárdságban hiszik helyzettnek, miután Beaune ezen ellenmondást dörgő hangon előadá, a' főügyész azon javaslatot olvasá föl, hogy minden vádlott, ki a' vitázatot háborítaná, a' teremből távolíttassék el 's ismét foghelyére vitessék, hol a' pairszék irnokától a' pairszéki ülések jegyzőkönyvét megkapván foghelyéből védelmezhesse magát. Mind ez kibeszélhetlen zajban történt, mig az elnök egyik tisztnek jelt ada, 's a' vádlottak kivezettetének. A' pairszék ismét a' tanácskozási terembe távozik. A' karzatokon a' legnagyobb izgás uralkodik. — Helyén lesz, úgy tartjuk azon benyomást érinteni, mellyet ez egymás utáni jelenetek különösen a' pairszék tagjaiban tettek. Midőn 6án Cavaignac végett olly nagy zaj támadt, 's a' vádlottak kivánták, hogy mindnyájan együtt itéltessenek el Cavaignaccal két évre, a' pairek e' nem várt hathatós egyértelmüségen igen meghökkentek. A' hatósági örök inkább hajlának a' vádlottakat jó móddal csilapítani, mint velök erőszakosan bánni, a' mint azt az elnök parancsolá. Az elnök maga is részint a' vádlottak szilárd elszántsága 's hevessége, részint a' birák zavarja miatt, meg vala lepve. A' pairek majd négy óraig tanácskoztak, 's végre is csak fenyegetőzéssel jöttenek vissza. Ez alatt a' vádlottak olly nyugottan 's csöndesen beszélgettek néhány ügyvéddel, mintha nem is ők zajgottak volna előbb. A' majus 7ki ülés után pedig egyenesen általlátá a' pairszék, hogy törvényes úton a' vádlottakon ki nem fog, 's ellenök semmit sem lesz képes kivinni, azért tette a' főügyész azon inditványt, hogy nem csak a' védelmezők, hanem a' vádlottak távollétében is olvastathassanak fel a' vádpontok, mi egyenesen a' főbenjáró törvények ellen van.

A' Journal du Loiret april. 30ról mondja, ha igaz, hogy ott néhány nappal előbb a' fagy Orleanaisbau a' szőlőket mind elpörkölte. E' csapás következésében, ha ismét igaz, mind a' bor, mind a' szeszes italok ára száztól husszal rugott följebb. — A' Messager szerint a' grenoblei ügyvédi kar is ellenmondott a' martz 30iki királyi rendelésnek, melly az ügyvédeket a' pairszék szabályai alá rendeli. — Nyolczvanöt védelmezőji az aprilisi vádlottaknak ('s közöttük Carrel, Lamennais, Voyer d' Argenson, Thibaudeau és Arago urak, 's még többen, következő ellenmondást iktattak a' lapokba: „Minthogy a' kormány czélja mindig az volt, 's ez a' befolyása alatt készült vádi oklevelekből is kitünik, hogy ne csak néhány férfit vegyen azok individualis cselekvési miatt üldözőbe, hanem e' férfiakban egyszersmind azon elvek 's azon vélemény reményei egyesületét is kárhoztassa, mellyhez azok tartoznak; a' vádlottaknak e' helyzetben két útjok vala: vagy teljes hallgatás által ellenmondani olly politikai biztosságnak, melly rajtok ugyan hatalmaskodhatik, de nem birálhatja meg őket, vagy a' szószéket foglalni el, mellyel a' politikai biztosság megkínálta őket, hogy védelmezzék azon véleményeket, mellyeket bennök leverni szándéklanak. E' süker lehetetlenné tétetett azon rendszabályok által, mellyek a' vádlottak kölcsönös közlekedésit egymás közt, 's tanácskozásit a' védbiztossággal megtilták, úgy szinte 's végül a' pairszék azon határozata által, melly a' nemügyvédeket védelmezőkül el nem fogadja. E' körülmények közt az aláirt védelmezők, ügyvédek és nem-ügyvédek, jóváhagyván a' vádlottak határozását, kik hallgatásukkal a' kivételi törvény-szolgáltatás minden elvét megszégyenitek, kötelességöknek érzik a' miatt nyilván kifejezni fájdalmokat, hogy ők barátiknak nem használhattak 's hathatósan ellenmondanak. — Majus 7én midőn a' vádlottak a' pairszék előtt a' legnagyobb izgásba jutottak, az öregebb Caussidières vádlott, kit egy hatósági őr erővel le akart ültetni, megragadá a' leültető katonát 's dörgő hangon kiáltá: bocsáss el, vagy vigyázz magadra! Ez az én emberem!" E' kiáltásra fölkapá a' hatósági őrt a' földrül magasra, 's csüngve mutatá azt a' szörnyü testi erőn elbámult társinak. „Ez az én emberem! 's tanuljátok meg a' régi (napoleonkori) testőrség őrmesterétől 's az aegyptusi sereg öreg gránátosától, hogy illy ujoncztól nem szivesli magát megérintetni. Nekem egy nap több puskagolyóval vala dolgom, mint éltetekben ti látni fogtok." — A' pairszék e' jelenet után többé

a' kihallgatási terembe vissza nem tért, hanem titkos ülésben, még más nap is a' főügyész inditványán tanácskozott: miképen folytathassák a' pört még tovább is illy tüskés körülmények közt.

A' pairszék majus 9én 4dik nyilványos ülését azon végzéssel nyitá meg, mellyet a' 7iki jelenetek következésiben két napi tanácskozás után hozott. A' vádlottak padjain azon változás történt, hogy több helyök lett 's jobban megférhettek, melly tért a' terhelő 's enyhitő tanuk állásából vettek el. A' karzatokon már korán sok volt a' nézö 's ezek közt több alsóházi követ,mint Fitz James, Berryer, Cunin-Gridaine, Mauguin, Garnier-Pagès, 's mások. A' vádlottak 1. órakor bocsáttatnak be, mindenik két rendőr közt, kik jobbról balról állanak. Cavaignacot és Lagrangeet négy négy rendőr veszi körül. A' pairszék ½kor 2re belép 's a' nevenkénti fölszólításkor Noailles hg. és Talhouet marquis. elmaradtak. Az elnök ezután mély csend közt fölolvassa azon végzést, mellynél fogva bármellyik vádlott, ki a' vitázat rendét háboritani fogná, kiigazittatik, 's csupán akkor fog személyesen elöhivatni, midön az öt terhelö vád jövend vita alá, a' vád pedig távollétökben is fölolvastathatik, nem különben itélet is hozathatik. Ezután megparancsolá az elnök, hogy olvastassék föl a' vád. — A' vádlottak tömegestül fölkelnek 's kiáltanak: Mi mindnyájan eltávozunk! Beaune vádlott: Csak akkor fogadunk el birákat, ha védelmezöink lesznek. A' vádlottak kivezettetnek; menet közben többen fölteszik kalapjaikat. Az alügyész kivánja: vétessenek le a' vádlottaknak kalapjaik. Ez megparancsoltatik; egyetlen vádlott föntartja, 's midön a' nemzeti örség mellett elmegyen, egy nemzeti ör hozzá kiált: Le a' kalappal! A' vádlott fenhangon felel: semmi közöd hozzá rendőr! A' nemzeti ör: szemtelen! másik nemzeti ör: Igazsága van, mi köze Önnek ahoz? A' két nemzeti ör összevesz, 's czimbálni kezdi egymást, minek csak eltávoztatásukkal lön vége. A' vádlottak nem fog-helyeikre, hanem azon mellékterembe vitetnek, melly a' pairszéki terem mellett földszint van, hol rendörségi vigyázat alatt maradtak. Nem sokára a' lyoniakhoz egy tiszt jöve, 's kérdezé: zajosak voltak e vádlottaik egyenként. Kikről tagadólag feleltek, azok egyenként visszavitettek. Igy egymásután 29 vádlott tért a' terembe vissza, 's köztük Lagrange is, ki igen szép arczu 's nemes viseletü ifju, de midön a' vádolvasáshoz fogtak, megszólalt. Elnök ur! monda erös hangon, azt kivánom, hogy ellenmondásom jegyzökönyvbe vétessék. En ellenmondok e' zsarnokságnak, 's félelem és remény nélkül mondok ellen. — Elnök: szolgák! birjátok Lagrange vádlottat hallgatásra. Lagrange még erösb hangon: Ismét mondom, én semmit sem reménylek. Mi semmit sem reménylünk tőletek, kiknek viselete gyalázatos multra emlékeztet; tőletek, kiknek pirulnotok kellene viseletetekön, ha pirulni képesek volnátok. Mi becsületes férfiak vagyunk, kik soha eskünket nem szegtük meg (a' jelenlevö vádlottak közt élénk izgás). A' főügyész kivánatára az elnök parancsot ad Lagrange elvitelére, ki midön a' rendörök el akarják vinni, a' támaszhoz kapaszkodva: A' mint akarjátok, pair urak! itéljetek el bennünket kihallgatás nélkül. Magas Senatorok! mossátok le véreinkkel, azon kiolthatatlan nyomokat, mellyeket a' vitézek vitéze (Ney) vére rátok szárazt. Üttessétek le fejeinket, halmozzatok gyalázatot gyalázatra. Mi minket illet, ellenünk semmit sem tehettek. Én ellenmondok ujra mind távollevö mind jelenlevö pajtásim nevökben. Miután Lagrange kibeszélte magát, visszavonult; de midön menni akart, egyik vádlott gallérjánál ragadá meg, 's visszá akará tartani. Elbocsáthasz, ugymond, kimondottam, a' mim mondandó vala. Tourrés és Ravachol vádlottak is Lagrange ellenmondásához nyilatkoztak, de erövel leültették öket. A' vádfelolvasást megkezdék. A' jelenvolt 28 vádlott csöndesen hallgatá azt, 5 órakor az ülés bérekesztetik. Correa vádlott hijában ügyekezék szót nyerni. — Másnap e' 29 vádlott közül hatan, ngymint Ravachol, Tourrés, Desroys, Correa, Bertholat, Girard, ellenmondást küldének a' Quotidienne szerkesztöségéhez, mellyben oda nyilatkoztak, hogy nem 29 vádlott maradt a' vád-felolvasáson, mert öket erőszakosan kényszerítették maradásra 's vád-kihallgatásra. Noailles hg majus 9én ellenmondást tétetett le a' pairszéki elnök asztalára, mellyben kikelvén a' pairszék végzete ellen, nyilványítja, hogy ö e' törvénytelen pörön többé nem jelenik meg. A' National azt mondja, hogy a' följebbi végzés fölolvasta 's a' vádlottak kitakarodta után az enyhitö tanuk is eltávoztak, 's meg nem fognak jelenni, hacsak a' vádlottak nem kivánandják, ugy hogy a' pairszék csak a' puszta vádnál 's terhelö tanuknál fogva lenne kénytelen itélni. —

SPANYOLORSZÁG.

Lord Elliot april 29ikén jött össze Valdesszel Logronoban, 's az alkujegyzéket, mellyet d. Carlostól a' hadi foglyok kicseréltetése iránt magával hozott, általa is aláiratta. Zumalacarreguy még 25kén irta volt a' jegyzéket alá Segurában. Lord Elliot tehát személyes tanuja lehete mind a' két tábor részérül azon kétes csatázás sikerének, mellyrül a' különpártu tudósítók folyvást a' legellenkezöbb hireket tudatják. Ugyanis mig Zumalacarreguy fölszólítása (l. elöbb sz.) csupa önmagasztalást lehel, mig a' levelezök nagy száma

's külföldi lapok nagy része tömve azon tömérdek veszteség-elöszámlálással, mellyet a' krisztinaféliek ama' 4 napig tartott csata közben szenvedtek volna, 's névszerint hogy csupán elesteik száma 3000nél többre megy, 's hogy legrendetlenebb futásban menekhettek Estellába, hogy utánok a' carlositák mintegy 6000 elszórt csákót találtak, hogy fogoly veszteségjök 600 nál több 's a' t.: azalatt Madritban a' Gaceta következő hivatalosnak mondott jelentést közöl a' táborbul Gomez y Anza generaltól april. 24kérül: „Jelentést kaptam a' salvatierrai kormányzótól, hogy gen. Valdes april. 21ike éjjelén hadosztályostul az orbizoi mezőn táborozott szemközt Zumalacarreguyval. 22ikén élénk tüzelés fejlett ki a' két csapat közt, mellynek következésében a' támadók visszavonultak. Később jelentés szerint Valdes két kemény harcz után a' lázadók egész összesitett erejét megverte. Bizonyitják e' győzedelmet ujabb tudósítások Onatebul, hová az insurgensek részirül 400 ember futott. A' tisztek állítása szerint Valdes szinlett visszavonulást intézett, melly által szörnyü véröntást követett el az utána nyomult carlosiakon. E' szinlett hátrálás után más nap reggel ujabban megtámadá az ellenséget. Valamennyi hiradás, mellyet e' harczokrul vehettem, egyezőleg állitja a' carlositák tökéletes megveretését. A' navarrai 6ik zászlóalj egészen megsemmittetett, 's a' t." A' Quotidienne, melly ezen, hihetőleg szinte tulságos jelentést, lapjaiban gunyképen közli a' madriti ujság után, megjegyzi, hogy a' j. de Paris (Krisztina pártját védő lap) még is birt annyi szeméremmel, hogy e' hiradást lapjaiba föl nem vette. — A' Phare ujabb ütközetet emlit 27kérül, mellyben szerinte szinte a' carlosiak győztek, de Zumalacarreguy maga is kemény sebet kapott. A' Messager levelezője szerint pedig gen. Iriarte majus 1sőjén 4500 emberrel Guernica felé némi guerilla csapatok szétüzésére indulván ki, e' városban véletlen az ellenség némelly osztályira bukkant, 's vele ütközetbe vegyülvén, csak nehezen 's nagy veszteséggel menekhetett vissza előbbi álláshelyére.

A' j. des Débats a' Zumalacarreguy és Valdes közt történt ütközeti egymástól igen eltérő leirásokból helyesen látszik következtetni, hogy mind a' két fél váltogatva majd vesztes majd győztes volt's az ütközet sikere is mind a' két félnél körülbelől egyenlőn áll. Valdes ez ütközet felől april 30kán külde hivatalos tudósitást Madritba, mellyben saját veszteségét 20 tisztre 's 27 közvitézre teszia' megsebesült 2 fő- és 15 altiszten kivül; az ellenségét pedig aránylag jóval többre. — „Akármint legyen, mond egy levelező, annyi való marad, hogy Valdes tekintete és szellemi ereje e' csatázás által nagyon csökkent, 's babár ujjá szerkeszti is seregét, ő ezzel bajosan fog többé kiemelkedni azon megszokott munkálati helyzetből, mellyből az előtte volt vezérek rendszerint négy öt hónap mulva lelépni kénytelenittettek a' nélkül, hogy elfásult seregeiken kivül egyebet hátrahagytak volna. Mind ezen vezér közt még csupán Rodilnak volt némi gondolatja a' czélszerü hadfolytatásrul, melly ezen háboru természetével egyeztető lehete, ama' gondolat, mellyet Portugálból hozott, t. i. a' praetendens személyének szünetlen üldöztetése. Akkor a' praetendens valóban nem alhatott egy éjjel sem nyugottan, 's gyakran jött pillanat, mellyben sorsa vagy egy puskagolyótul vagy egy mélységbe zuhanástól látszék függni. Ha Rodilnak akkor 50,000 főnyi constitutio által lelkesített nemzetiőrje van, kik, habár gyakorta fonákul is intézett támadó lépéseit szakadatlan folytathatják, azóta Zumalacarreguy most bizonyosan valahol a' hegyek közt barlangokban bujdosnék, 's d. Carlos idegen földön hálát adna Istennek, hogy még is minden veszélybül kiszabadulhatott. De az estatuto real illy csudákat nem teremthet; minden rendszabás elégtelen; az emberek résztvétlenül maradnak; nem egyéb az egyenetlenségi almánál a' spanyolok közt, mert ha világra nem jő ez aristokrata-költői agy idétlen szülöttje, azóta Spanyolországban már csak constitutionalisták és carlositák lennének, 's csak hamar elválnék, kinek kellene tágitania. Világosabban nem láthatni, mint most, mikép csakugyan nem emberek, hanem az ügy maga határozza el végre is a' politikai kifejlést. Valdes a' régi alkotmányosdikat ugy szólván mind maga körébe gyüjté, és ugyan mit tettek ez emberek? Talán nem sok időbe telik, hogy a' madriti udvar ismét előhija Llaudert, 's ugyan hinnők e, hogy valaki találkozzék ellene föllépő? Természetesen Llauder szintugy semmire nem menne valamint mások, 's a' játék vége utóljára is csak franczia beavatkozás lesz. — De a' rosz hadfolytatás ezen általányos alapokához járulnak még mások is: a' sereg egyenetlen, nincs fenyiték, a' tisztek tapasztalatlanok, 's ama fonák terv, hogy örökké csak Pamplona tüzetik ki hadakozási központtul. Minek ezen örökös nyomulás Vitoriából Pamplonába, meg vissza, hol a' sereg bal szárnyát az ellenség mindenfelől csipdezheti? Miért nem egyesitenek 2000 embert Vitoriába 's nem nyomulnak vele egyenest a' carlosiak ellen, kik ez által előbb Biscayából később Guipuzcoábul kiszorittatva, legalább a' navarrai hegyekbe szorulnának? Most már nem lesz nehéz a' carlosiaknak elzárni az ellenfélt minden franczia segédforrástól, mellyek hijányában különben már régen el kellett volna pusztulnia."

PORTUGÁLIA.

Lissabonbul april 29kérül érkezett ujabb hirek szerint a' kormány egy részben megváltozott. Palmella és Barreto Feraz urak (ez utóbbi igazság-minister volt) kiléptek, 's helyükbe gróf Linhares és Leitao urak neveztettek ki. — Saldanha folyvást vonakodik a' hadministerséget elfogadni. Palmella hihetőleg Angliába küldetik némi ügyek elintézésére, mellyek a' királyné uj házasságával egybekötvék. Gróf Lavradio (előbb don Francisco d'Almeida) követül van nevezve a' madriti udvarhoz. — April 22ikén a' cortes üléseit a' királyné személyesen zárta be.

NÉMETORSZÁG.

A' badeni országgyülés folyamáról Karlsruheból maj. 2ról irják, hogy Rotteck ur s' ót ki-

ványán arra emlékezteté az országgyülést, miképp az, 1833iki másodülésében egyhangulag elhatározta, hogy a' kamara nem isméri el a' kormány azon jogát, mellynél fogva olly követektől, kik egyszersmind statusszolgák, azt kivánja meg, hogy engedelmet kérjenek megjelenhetni az országgyülésen, 's mellynélfogvást a' kormány ez engedelmet meg is tagadhatná. Most azonban még is azt hallotta, hogy a' statusministerség ez országgyülés előtt is a' kijegyzett követekhez nem csak illy engedelmezéseket bocsátott, hanem azokban még a' visszavonhatás föntartását is kifejezé azon esetben, ha az országgyülés folyta közben a' szolgálatban szükségesek lennének. Ez által az alkotmány sulyosan sérül, 's a' kamara kétféle tagokra oszlik; egyik fél, mellynek önállásu jogánál fogva nem szükséges az engedelem, 's a' másik, mellynek a' nagyherczeg általányos meghivásán 's a' megválasztatáson kivül még előljárósági különös engedelmezésre volna szüksége,— úgy annyira, hogy mivel úgy is sok statusszolga ül a' kamarában, ezígy a' szükséges teljes számtól meg is fosztathatnék. De a' kamara más tekintetből is két részre oszlanék, mellyek egyike önállásulag 's hozzáférhetlenül megtartja ülését a' vitázat rekesztéseig, másika, melly minden pillantásban várhatja haza küldetését, 's mintegy csak jó viseletéig hagyatik meg a' kamarában, a' jó viselet magyarázata pedig külviszonyok befolyása alatt (Winter statusminister gúnyolólag: „Tán a' német szövetségé alatt?) — igen igen a' német szövetségé vagy a' diplomatiáé alatt gyakoroltathatnék. Mivel tehát itt Baden alkotmányos érdeke forog kérdésben, puszta hallomás után azonban nem mehetni, arra szólítja föl azon követeket, kik egyúttal statusszolgák, hogy a' hozzájok bocsátott engedelmezéseket a' ház asztalára tegyék, 's igy azok tartalmából valamellyik tag alkalmat vehessen illő inditvány-tételre. Az elnök arra figyelmeztet, hogy a' napirend-megállapításra szükséges lenne a' kir. kormánybiztost megkérdezni: való e az előadott dolog, vagy sem? Winter statusminister azt mondja: e' dolog a' mult országgyülésen eléggé megbányatott már, 's ha ismét vitára kerülend, ez előadásra bőven meg fog felelni, mellynek azonban kevés haszna lesz. A' kormány mult országgyülésen e' tárgyról a' kamarával ellenmondásban maradt, 's jogában meg fog átalkodni, valamint a' kamara is úgy hiszi, megátalkodhatik az övében. — Darmstadtban a' hessz országgyülésen majus 5kén Gagern báró (az atya) ez inditványt tevé: birassék a' statuskormány a' német szövetségnél haladéktalanul olly lépés-tételre, hogy az minden befolyását forditaná a' polgár-háborunak Spanyolországban emberibb 's népjogosabb vitelére.

Boroszlóbul april 27ről a' csillagász-intézetben vizsgált uj üstökösrül következőket irnak: Az üstökös fölfedeztetése után még öt estvén vigyáztatott meg, melly alkalomkor a' borus ég szerencsére azon helyen néha néha ki-kiderült. Az üstökös fényereje még csak pára v. lehelet-alakú volt 's a' mingyárt eleinte jelentett irányban ötnap alatt $7\frac{1}{2}$ lépcsőt haladt az égen, honnan apr. 28kán az oroszlán φ je alatt délkeleten az oroszlán csillagzatba lépett. Fölfedeztetése előtt három nappal mintegy azon helyen kellett állania, hol 1832ben nov. 29én Biela üstököse.—

A' porosz király uj rendeletnél fogvást a' berlini kamarai-törvényszéket biróskodásra bizza meg a' német szövetség és porosz alkotmány ellen elkövetendő vétkekben. — Humboldt Sándor a' hires utazó 's természetbuvár april 10én Tegelből Berlin mellől Arago urhoz levelet bocsátott testvére (egyszersmind magyar akad. tag) elhunytáról, mellyben többek közt jelenti, hogy a' jeles hamvadó tartós fájdalmai 's nagy reszketege daczára még élte utólsó napjaiban is folyvást dolgozott. Két majd egészen bevégzett munkát hagyott maga után az indiai szigettenger nyelveiről, mellyek a' Sanscritből erednek, 's a' nyelvek származatáról 's philosophiájáról általjában. Minden kéziratit, elkezdett munkájit 's könyvgyüjteményét a' nyilványos könyvtárnak hagyta. „Ő, (igy zárja sorait a' hires levéliró,) hatalmas értelem, 's magas- és nemes-érzelmü lélek volt. Most egyedül állok 's elszigetelve! (de a' nagy lelkek megszakadhatlan rokonságában 's tiszteletében világszerte.)

GÖRÖGORSZAG.

Triestből maj. 4ről irják, hogy Athene napról napra szebbül; a' házak, mint gombák szökkennek elő a' földből, 's már e' pillantásban is az előbbihez képest 3szoros értékre jutottak. De becsök méginkább növekedni fog, ha azon vasút, melly Korinth és Athene közt készülőben van, létesül. Némi franczia magára vállalá a' korinthi révet a' Pyraeusszal negyven mérföldnyi vasút által összekapcsolni. E' végre nem csak engedelmet kapott a' kormánytól, de a' szükséges útmenti tért is ingyen. A' költségekre megkivánt mennyiség ellenben Parisban aláirás utján van biztosítva. Az egész vállalat 2—3 millió frankba kerülend. Ezen összeség ahozképest, mennyibe a' vasutak másutt jönek, igen csekély; de megmagyarázhatni ezt onnan, hogy a' rudakat Angliában készitendik, a' munkabér pedig Görögországban igen csekély. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

42. szám — Pest, szerda majus 27kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (majus 19—20ikán tartott orsz. ülések; kinevezés; Ung és Zágráb vmegyék uj tisztkarai; Budán országos venyige-iskola; aradi tudositás; kolozsvári uj főbiró; Dupuis az uj Hercules 's a' t.). Francziaország (Montebello hg. inditványa a' Tribunebeli ellenmondás 91 aláirója ellen; a' pairszék majus 12iki ülése; a' Tribune megszünik; Thiers revolutio-története 's egyveleg.). Spanyolország (ministerium-változás, és ujabb elegy). Belgium (gasselti zavargás; hirek Brüsselből). Németország (a' müncheni lőportorony légbe röpül). Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban majus 19ikén elegy ülésben két ujabb kir. leirás olvastatott föl, egyik a' bold. fejedelem halála miatti sajnálkozással egybekötött hódoló fölirásra, másik pedig a' születésnapi üdvözlésre válaszol. Ez utóbbiban megegyezik ő fölsége a' koronázási diplomának még ez országgyülés alatt törvénybe igtatásán. Visszatérvén a' RR. saját teremökbe, itt, miután a' mondott két kir. válasz ujra fölolvastatott, előadá a' kerületi elnökség a' RR. által kerületileg megállapitott négy rendü legujabb fölirások javaslatit, mellyek elsőjében a' RR. kir. választ sürgettek a' rég fölterjesztett országos sérelmek és kivánatok tárgyában; 2dikban a' minap félbenszakasztatott erdélyi országgyülést ujra összehivatni kérik; 3ikban kivánják, hogy ő fölsége a' czimzetek, aláirások 's minden, Magyarországot illető irományban 1. Ferdinand helyett „Vik Ferdinand" nevezettel éljen; 4ikben végre az ujabb urbéri czikkeket terjesztik elő. E' fölirások három elsejét a' RR. azonnal minden vitatás nélkül köz kiáltással elfogadák. Más nap 20kán az urbér kerülvén rendre, a' legelőig minden pont, következőlegSclavonia nevezete is a'kerületi szerkesztés szerint állapittatott meg; a' legelőre nézve azonban a' kir. válasz lőn elfogadva, de négy rendbeli módositásra oszlottak az elfogadók véleményei, u. m. 1) némellyek kivánták világosan kitétetni, hogy a' legelő terjedelmének csekélysége az elkülönzést semmikép se gátolhassa; 2) némellyek a' kir. válaszban határozatlanul hagyott rendkivüli esetekre is maximumot (t.i. a' legelőbül minden telek után illetőségül esni kellő legnagyobb mennyiséget) elhatároztatni kivánák; 3) némellyek kitétetni sürgeték, hogy a' földesurat a' legelőbül semmi esetre kirekeszteni nem lehet; 4) mások ellenben, hogy előbb a' jobbágyok vonó marháinak szükségét kell fedezni, 's addig a' földesurra tekintet sem lehet. Ezen kérdések eldöntetése kerületre vitetett.

Ő cs. kir. fölsége a' m. kir. udv. Kanczelláriához april. 22ikérül intézett legfensőbb határozata szerint báró Sahlhausen Leopold nyugalmazott őrnagyot magyar bárósságra méltóztatott emelni.

Tek. Ung megye maj. 13kán tartván tisztujitószékét, a' választás következőleg ütött ki: elsőalispán Horváth Simon, 2ik: Pribék Antal; főjegyző Tabódy Pál; első aljegyző Csathó János; 2ik Gyöngyösy Mihály; levéltárnok Polányi Antal; pörtárnok Balogh József; hadi fő adószedő Pongrácz Ferencz; házi Kende László; aladószedők: Tahy Ferdinand, Tomcsányi István 's Korláth György; számvevő Fekete Gábor; főügyész Héthy Antal; alügyész Fekete Lőrincz; fő szolgabirák: az ungvári járásban Buday Vincze; szobránczban Turánszky István; minaiban: Orosz András; bezeiben: Mokcsay Gedeon; alszolgabirák: a' felvidéki járásban Turánszky Kálmán; szerednyeiben: Kulin Antal, minaiban: Horváth Gábor; kaposiban: Minay Gábor; esküttek: Haraszthy István, Homoky Lajos, Riczkó Pál, Both Péter Lasztóczy László, Lelovics József, Berczik János, és Köröskényi János; várnagy Haraszthy János; csendbiztos Némethy György, Maurer János, és Hackel András uu. H. T.

Zágráb megye szinte közelebb, majus 11—15kén, tartá tisztválasztását, melly alkalommal első alispánnak szótöbbséggel volt főszolgabiró Szuvich József ur, 2iknak Busán Herman 's 3iknak Blasekovich Kristóf választatott meg. Főjegyző lett Praunsperger Lázár; első aljegyző Piszachich György; főügyész Jellachich Béla; főadószedő Vranchich Bálint; főszolgabirák: Keresztury Pál, Paulekovich István, Raizner János, Blasekovich Sándor, Putz Miklós, Gály János, Bunyevacz József és Kukulyevich János; alszolgabirák: Piszachich György 's Kupinich Gábor, Leder József és Praunsberger; tiszt. alszolgabirák: Chernolatecz József, Hrosóczy József, és Hranilovich József; esküttek: Buschich Imre, Bunyevacz Lajos, Sulyok Eduard, Krajachich Pál, Jurinich János, Kerchelich Sándor, Poldrugach József, Tompa Sándor, Martinkovich Berta, Vernich Ignácz, Kerchelich Incze, és Klobucharich Móricz. Számvevővé lett Koosz János; lajstromzó Bellossevcih Arzén; alügyész Spissich Ferencz és Vakanovich Antal.

Országos magyar venyige-iskola.

Schams Ferencz ur, kinek a' magyarországi szőlőmivelés tökéletes leirását *) köszönhetjük, egy ujabb értekezésében illy czim alatt: „Kritikai vizsgálódások a' magyarországi szőlőtermesztés gáncsai és fogyatkozásai körül"— figyelmet ébreszte két intézet iránt, mellyek föláll[illegible]tása 's fönmaradása megszámithatlan hasznu lenne a' magyar szőlőmivelésben. E' két intézet: a) Egy országos magyar venyige-iskola-alapitás; b) Egy oenologiai (bortermesztési) gazdasági folyóirás (magyarul és németül) a' szőlőmivelés, borkészitès 's pinczézés felől. — Ör-

*) Ungarns Weinbau in seinem ganzen Umfange, oder vollständige Beschreibung sämmtlicher berühmter Weingebirge des ungarischen Reichs etc. Erster Band 1832. Zweiter Band 1833. Verlag von Otto Wigand.

vendünk, hogy e' kettős tárgyról már most a' következő tudósitást közölhetjük olvasóinkkal. Először is az a) intézetről: Egy orzzágos venyige-iskolának rendeltetése: hogy benne minden, Magyarországban tenyészni 's termeni szokott szőlőfaj ültettessék, neveltessék, 's minden faj tulajdon individualis sajátsága szerint osztályoztassék 's illően neveztessék el. Minthogy Magyarországban a' nyelvek különfélesége miatt inkább mint Europának bármellyik bortermesztő országában szembeszökő rendetlenség uralkodik a' szőlőfajok elnevezésiben, valóban igen is érezhetőleg szükséges egy elhatározott rendszerü osztályozás és megállapitott elnevezés;— ezen pedig csak egy illyszerü iskola segithet. Hasonló szükséget érezhetni ezen, Magyarországra nézve olly fontos szorgalmi ágazatban, hogy bizonyos, chemiai-theoriai és gyakorlatos gazdasági alapelveken és nyomos tapasztaláson épülő szőlőtői nevelés, szüretelés és okos pinczézés által az imitt amott meggyökeresült régi rosz bánásmód kiirtassék, 's a' magyar borok sülyedő hire helyre állíttassék 's föntartassék. Errenézve is segédeszközül kell szolgálni 's fog is szolgálni az országos venyige-iskola 's a' vele összekapcsolt pinczebeli és pinczénkivüli példány- gazdálkodás. — Fő alapelvei ez intézetnek már meg vannak téve 's erősitve. Mayerffy Xav. Ferencz ur t. i., mint minden jónak és hasznosnak buzgó barátja és pártolója, megértvén ezen iskola fölállittatása hasznát, e' czélra a' budai Sashegy közelében négy hold földet engede által 10 esztendőre ingyen és szerződéssel biztositva. Schams ur ezen földet már most kezdi köröskörül keritéssel övezni, mellyre a' cs. kir. nemzetségi jószágok főigazgatósága Bécsben, a' megkivántató tölgyoszlopokat a' Ráczkevi szigeten ingyen vágafta 's helyre szállittatta. Schams ur egyszersmind a' vállalat tervét fölterjeszté ő cs. k. Fenségének az Ország Nádorának, kitől nem csak kegyes jóváhagyást 's esztendőnként készpénzbeli segedelemmel támogatást nyert, hanem egyuttal engedelmet is, hogy a' terv a' magyar kir. Helytartó Tanácsnak fölterjesztetvén, ez által körlevél utján az ország megyéinek és sz. kir. városinak ajánltassék. Ezen kegyes pártolás azon örvendetes sikert szülé, hogy egy részrül több királyi város hozzájárulásul évenkénti pénzsegedelmet biztositott már mint, Buda 60 frtot, Pest 60 frtot, Kassa 150 frtot Pécs 50 fr. pengőben; más részrül pedig, hogy több jeles, józan isméretü szőlőbirtokos, névszerint pedig Ballus ur Pozsonybul, Conrad ur Rusztról, 'Sembery József ur Nagy-Sátárul, Dercsényi Pál ur Gödrül, Stitz ur Fejér-templombul a' bánságból, 's a' budai városi tiszthatóság rendelése következtében a' helybeli hegybirák a' kerületjökben találkozó szőlőfajokat lehető szorgalommal 's megjelelés 's nevezéssel összegyüjtvén, a' mondott venyige-iskolába általültetésre megküldék 's ennélfogva Schams urat olly karba helyzék, hogy már most 6 vármegyébül, u. m. Pest, Pozsony, Soprony, Zemplény, Hont és Nógrádbul 's a' bánsági katonai határvidék egy részébül minden szőlőfajjal birván, azokkal kellő rendezetben 6 egész pásztát (táblát) ültethete be. A' többi valamenyi szőlőmivelő vármegye szőlőfajai még ez esztendő folytában kijelölve 's hasonló czélra összegyüjtve lesznek, valamint már némelly helyekrül, mint Lónyay József ur Nagyváradról, Farkas György prédikátor ur Félegyházárul, más szőlőmivelési barátok egyéb szőlőhegyes vidékekrül a' körükben találkozó szőlőfajokat összeszedni 's megküldeni mind szóval mind leveleik által igérék. A' tek. hatóságok és magányos birtokosak hazafisága 's értelmessége reményt nyujtanak a' vállalkozónak, hogy biztositott pénzsegedelmök által rövid időn ezen venyige-iskolát előállitandván, benne az ország minden szőlőfajait egy általányos köz czélra egyesithesse 's nevelhesse. — Mi a' b) alatti másodrendü javaslatot illeti, erre nézve Schams ur „a' szőlőmivelés és borkészités felől" csakugyan egy folyóirást szándékozik létre hozni, ollyant, melly határozatlan megjelenésidejü kötetkékben olcsó áron adatván ki, különösen arra szolgáljon: „hogy általa az iskola előhaladása és gyarapodása időről időre az olvasókkal közöltethessék; a' vinczellérek között az értelmes szőlőmivelés és pinczegazdálkodás isméretе terjesztessék; 's a' vállalat gyarapitásához járulandó pénzbeli segedelmekrül kellően számadassék." — Mellyik hazafi, vagy szőlőmivelés-kedvelő nem kivánja őszintén, hogy mind a' két nevezett oenologiai intézet maradandólag fönálljon, 's nem csak magának az országnak illy nagy és csalhatatlan hasznot hozzon, de a' külföld előtt is a' szőlőnedvvel olly áldva áldott Magyarország hirét mind föntartsa, mind illető fokára magasodásában előmozdító eszközképen segélje!

Aradról: Midőn megyebeli Gyorok-mezővárosunk eddig Edelspacher leányági jogon Deschán, és báró Pichler nemzetség által örök-áron megvett $\frac{5}{6}$ részének birtokába folyó hónap 12én báró Forray Andrásné született gróf Brunszvik Julianna asszonyság magát törvényesen iktatná, e' nemzeti ünnepet számos vendég fényes lakomával, 's tartós emlékezetül a' köznép számára fa-állásról csorogtatott borok' kiszolgáltatásával ülleni buzgana: épen azon napra érkezett ide Lonovics József csanádi megyés püspök ur folytatólag főpásztori vizsgálatát egész megyénkben. A' m. püspök ur, elvégezvén előbb két esperes segédszolgálata melletti szent mise-áldozatját 's a' helybeli szentegyházhoz

tartozó hiveknél a' bérmálás szentség' ajtatos feladásával főpapi foglalatosságát, az érintett birtok-átadási törvényes tettnél is valamint személyesen részvevőleg jelenlenni sziveskedett, ugy délutáni órákban a' tanitó-intézetet meglátogatván az ottani 76 számra menő fi-'s leány gyermekeket, — kik közül 12 görög nemegyesült szertartásu — a' vallás és nyelvtudományt, földleirást, és számvetést tárgyazó magyar tanulmányikból kikérdezgetvén, minden felelt gyermeket olvasóval vagy gyürüvel ösztönszerzésül megajándékozott, könyörületből pedig egy szólótehetségében fejzuzás által meggyöngült szegényebbet közülök ruházat-pénzzel is atyailag felsegitett. —

Kolozsvár: Nevezetes vala f. majus 6ika Kolozsvár sz. k. városra nézve, midőn t. i. a' város teremében reggeli 10 órakor egybegyülvén a' ns. eskütt polgári választott közönség, minden rendű papok 's hivatalbeliekkel együtt, 's meghivatás után bemenvén a' ns. közönség gyülésébe a' városi tisztviselőség is: fölolvastatott azon kir. rendelés, mellynél fogva ő cs. kir. fölsége, szózati többség által választott Szent királyi Mihály tanácsbeli urat, a' város főbirájává 500 ezüst fr. fizetéssel kinevezni méltóztatott. Erre Pataki Mihály ur eddig viselt főbiróságáról leköszönt 's a' ns. közönséghez tartott beszédében, többek közt azon vádat, hogy a' városi pénztárbul kimélet nélkül tétettéka' költséget, nyomosan megczáfolta, előterjesztvén a' város szerzeményeit, nevezetesépitésekre tett kiadásokat 's a' pénztár mostani állapotját; továbbá előadta, hogy a' királybiróságot a' politiai directorsággal együtt jól nem folytathatni, 's e' két tisztségnek egymástól elkülönitése iránti munkálódást a' ns közönségnek ajánlotta. Tellman József ur a' ns. közönség jegyzője, ennek nevében megköszöné Pataki Mihály urnak faradozásit; Schütz József ur pedig fontos beszéd által a' jó szolgálatot meghálálván, továbbra is jó indulatját kikérte. Ezek után Pataki Mihály ur a' főbirói széket, üresen hagyván, 's az elnöki helyet az uj főbiró Szentkirályi Mihály ur foglalván el, ez a' szokott hit-elmondás után, a' ns. eskütt közönséghez intézett beszédében a' város diplomatikai állapotjából előterjeszté: hogy Kolozsvár főbirája, többi ezen városi tiszttel együtt még 1405 előtt Zsigmond király privilegiuma szerint olly móddal választatott a' ns. közönség által, hogy a' választáskor, melly minden évben uj év utáni első vasárnapon vitetett végbe, a' szótöbbséget nyert személy hivatalába azonnal be is iktattatott; melly szabad választási jussal 1750ig élt is a' városi közönség, midőn fels. Maria-Terézia, a' leopoldi hitlevél 8ik pontjához illesztve a' megerősitési jogot magának tartván fön, a' választást fölküldetni parancsolá, 's igy 1753ban a' főbirói 's egyéb hivatal 2 évig viseltetni rendeltetett; — 's illy módon a' városi diplomatikai tisztek választatása 's fönállása módját 's azok változásit előtükrözvén 's választási jusa történeteivel megismértetvén a' közönséget, a' jelenvolt gyülekezet háromszoros éljen-kiáltással nyilatkoztatá azon kivánatot, hogy Ferdinand ő cs. k. fölségét a' Mindenható éltesse, mivel a' városnak szabad választási jusát a' választott főbiró-kinevezés által megerősiteni kegyeskedett. Igérte végre a' tisztelt főbiró, hogy a' köz jót előmozditani 's a' ns. közönségnek benne helyzett bizodalmát hivatala pontos betöltése által viszonozni el nem mulasztja. Szóla még Jónás Ferencz főjegyző és Schütz József ur is, kiknek beszédeik után az uj főbiró urat a' ns. tanács, városi közönség 's a' jelenvolt vendég urak hangászat mellett tömérdek néppel házához kisértek; hol is régi szokás szerint mintegy négyszázat reggelire marasztván, mézes melegborral, tejes kávéval, kalácscsal 's rozólissal ősi magyar szivességgel megvendéglett. A' nap emlékezetére az uj főbirót jó baráti és tisztelői nemzeti örömtül lelkesittetve nagy ezüst billikommal tisztelék meg, mellyre e' szavak metszvék: „Tek. Szentkirályi Mihály főbiró urnak, érdemlett jutalma elnyerése emlékezetére a' tisztelet és barátság maj. 6kán 1835. Kolozsvárott" — Ferdinand ő kir. magassága maj. 12kén délután Nagy-Enyedre érkezék. Kocsija előtt megyei fölkeltek lovagoltak, kisérék a' ns. megye tisztei, a' ref. collegiumbeli ifjuság, 's a' városiak sorban állva várták. A' megyeházhoz beszállván, ott a' vmegye tisztkara, ref. collegium insp. curatorai és tanitóji, r. kath. papság, városi tanács 's többek udvarlásit elfogadá. Asztalánál megvendéglé a' főispáni helytartót (gr. Lázár Benedeket) a' megye főbb tiszteit, több katonatisztet, a' ref. collegium curatorit 's rector professorát. Estve a' ref. collegium, városház, 's gr. Teleki Ádám ur lakja kivilágitva volt; a' ref. collegiumbeli tanuló ifjuság pedig ő kir. fensége szállása előtt énekelt 's hangászolt. 13kán reggel ő Magassága tovább utazott A. Balázsfalva felé; 's 14kén Szebenbe érkezett. Itt is minden kitelhetett disszel fogadák; már Szebenszék határánál négy tanácsnok várta egy küldöttséggel, melly midőn köszöntését végzé, a' közel bokrokbul egy alkalmi ének hallaték, mellyet az ismért népdal: „Tartsd meg Isten 's a' t." zára be. Ő magassága kocsija előtt 3 helység paraszt lakosi mentek lóháton és zászlókkal, kikhez csatlakozék Szeben városa polgári őrserege is. A' város utczain az iskolai ifjuság 's a' polgárok kettős sort képeztek, 's 101 álgyulövés és harangok zugása közt fogadák. A' nagy piaczon b. Bianchi ezredéből egy zászlóalj vala kiállitva, 's b. Bruckenthal József excjának a' kir. biztos ur fogadására pompásan elkészitett háza előtt tisztviselők 's a' várasi tanács együtt várá, kiknek udvarlásikat ő kir. magassága különkülön fogadá el. Ebédre ő magassága a' parancsnok generálhoz ment, hová minden főbb hivatalú is hivatalos volt. Megjelent estve a' játékszinben is a' közönség által éljennel fogadtatva. Erd. Hir.

A' nm. m. kir. udv. Kamara Kupkay József szegedi sószállitási kisérőt ugyanottan sómázsássá nevezte ki; — Balogh János gácsi sómázsást pedig ugyan e' tisztében Ipolyságra helyezte át. A' tokaji kir. kam. uradalomban Rakomazon megürült ispánságra Hanzely János Diósgyörött volt pénztári tisztirnok 's helyébe Diósgyőrre Markovits Imre neveztetett ki.

Különféle. Tegnapelőtt maj. 25kén Pannonia gőzhajó 16½ óra alatt jött le Bécsbül Pestre. Rajta jöve többek közt Gusztáv Wasa hg. is. — Ugyan 25kén estve Budán a' magyar játékszinben egy rendkivüli emberi erőmutatványnak valánk tanúji. Dupuis János ur (franczia), az alkalmasint felmulhatlan erejü, csu-

dálatos gymnastikai gyakorlásokat fejtett ki, mellyek a' nézőket méltán bámulásra ragadhaták. Ismértetésül említünk többek közül egyet, a' herkulesi sétát: Dupuis ur t.i. két karjára 6 (hat) embert vevén, ezen kivül nyakába 2 mázsa vasat 's fogai közé egy mázsát, e' teherrel a' szinpadon föl 's alá sétált. Hasonló rendkivüli erőt (legalább asszonyban) fejtett ki a' vele volt Deutsch Katalin, ki többi közt egy egyenesen fönálló oszlopnak szegezvén lábait többi testével nem csak szabadon függe a' légben, hanem ezenkivül még négy embert is állittatott testére 's ez iszonyu teherrel is, melly nagyobb erőt kiván, mint 15 mázsának háton vitele, szabadon függött. Dupuis ur, ki Europa legelső szinházában mutatá már e' rendkivüli testi erejét, 's a' legfőbb akademiák által az emberi erőnek peldányaul tüzetett ki, nyomtatott hirdetésében fölszólit mindenkit, ki erejében bizik, a' vele mérközésre ('s ezt a' régi szittya-vérü magyar hazában!) Senki sem tarthat, ugymond, sérelemtül, és ha az általa meghatározott föltételek mellett valaki őt hanyatt földre teriti, kész annak ezer pengő frtot jutalmul fizetni. A' meghivás semmi kivételt nem szenved 's ha csakugyan még egy második Herkulesz akadna ollyan, ki őt a' küzdésben meggyőzni képes lenne, az ezer pengő frton kivül még 400 pengő frt fizetésre kötelezte magát a' szegények tárába. Méltó valóban, hogy mindenkitől láttassék e' Herkules-pár.

FRANCZIAORSZÁG.

Majus 11én az aprilisi vádlottak védelmezőji gyülést tartván, elhatározták, hogy e' vádlottak 's családjaik szükségeire 20,000 frankot adakozzanak, minthogy, így szólnak az aláirók végül, a' pairkamara előtt megkezdett harcz a' vádlottak fogságát és családjaik szükségeit nagyon meghosszabbíthatja. — A' 20ik osztályból ismét mintegy 500 nemzeti őr irt alá ellenmondást a' pairszék előtt lefolyó pörbeni szolgálat ellen. A' National is közöl hasonló ellenmondást a' 11ik osztályból több nemzeti őrtül, vezérök Marchard kapitány. — A' pairkamara ülésében majus 12én Montebello hg indítványt tön az iránt, hogy a' Tribune szerkesztője, vagy ha az aláirások hitelesek, a' politikai vádlottak 91. önválasztásukbeli védelmezőjik, a' pairszék korláti elé idéztessenek azon czikkelyökért mint sértőkért, mellyet a' vádlottak ügyében a' pairszék ellen közre bocsátottak. 'S minthogy ezen aláirók közt a' követházi tagok közül is többen vannak, a' pairkamara elnökétől a' követház elnökéhez már elküldetett a' megkeresés, a'mellyben engedelmet kér a' követháztól a' pairkamara, hogy néhány tagjait maga elé idézhesse. A' vita a' követházban eziránt majus 15re tüzetett.

A' követházban maj. 9én a' tengerügyi minister törvényjavaslatot ada be a' gyarmatok törvénykezése módositása iránt. Továbbá, miután több kérelmen végigmenta' kamara, azon javaslatot vevé vita alá, hogy Laurence és Sebastiani urak mint követek uj választás alá vétcssenek. E' javaslatot a' kamara, a' kül ügyek ministere ellenvetései daczára is, mind a' kettőre nézve elfogadta. — A' j. de Paris maj. 10ről jelenti, hogy a' szajnai megyeispáni tanács a' párisi nemzeti őrség 5dik osztálya kapitányát hivatalától felfüggesztette, mert saját névvel aláirt ellenmondást tett közzé a' nemzeti őrség szolgálatát illető napiparancs ellen a' pairszék előtt lefolyó pörben. E' tanács még más nyolcz tisztőrt is felfüggesztett ugyanazon osztályból, kik magukat a' hirlapokban ugyanazon ellenmondás aláirójinak ismerték el. 25ten azon 29 vádlott közül, kik majus 9én a' vádfelolvasáson jelenvoltanak a' pairszék előtt, nyilatkozást irtak alá, mellyben azt mondják, hogy a' vádfelolvasáson csak azért jelentek meg, mert minden lármától, 's ahoz hasonlótól lelkökbül irtóznak, de azért a' majus 7én kihirdetett ellenmondásuktól el nem állanak, sőt azt minden következéseiben fen akarják tartani. Ehezképest egyszersmind nyilatkoztatják, hogy ők hijányos védelmezést elfogadni nem fognak, 's a' szóbeli viták alatt a' vádlottakat ótalmazó rendelésekben a' törvények sarkalatos sérelmét jelenlétükkel helyben hagyni 's javalni nem fogják. 'S igy már most, mivel Lagrange a' nélkül is ellenmondott, csak három vádlott kész a' pört ellenmondás nélkül kiállani. A' Journal du Commerce szerint a' követház ellenző tagjai közül többen, arra határozák magukat, hogy közbenszólást intézendenek a' ministerekhez azon végzések iránt, mellyeket a' pairszék a' vádlottak ellen e' napokban hozott, 's mellyekre a' revolutioi korszak legszomorubb ideje nyujt hason példát. Több párisi lap a' pairszék mostani viseletéhez a' politikai vádlottak ellen mellékdarabul több töredéket hoz fel Thiers revolutioi történeteiből, mellyben leiratik Danzon, Camille, Desmoulins, Herault de Séchelles 's több moderantista pöre. Ők is kizárattak, a' törvényszék-előtti beszédeik végett a' vitázatból. — Hozzá van adva nem csak a' halálos itélet a' vádlottak ellen, hanem egyszersmind az egy évvel későbben ugyanazon helyen végrehajtott halálos itélet is vádlójik ellen. Ez nem vigasztaló példázgatás Persilre 's a' többi vádlóra nézve. — A' Tribune, republicanus lap, nem győzvén a' töménytelen birság-fizetést, utólsó elkoboztatása óta megszünt. Ugyanis 1831 jan. 17ke óta, midőn legelőször foglalták le, mostani utólsó elkoboztatásaig 167,630 frank birságra, és külön kiadóji összesen negyvenkilencz évnyi fogságra itéltettek, mi a' franczia journalistikára nézve nem örvendeztető példa.

Azon irománynak, melly által Montebello hg maj. 12 megsértettnek állitá a' pairkamarát, 's mellynek aláirójit a' pairkamara korláti elé kivánáidéztetni, lényeges tartalma következő: „Az aprilisi vádlot-

takhoz. Polgárok! Hogy méltóknak mutatkozzunk azon bizodalomra, mellyet irántunk azon nap óta bizonyítottatok, mellyen ama' becsületben részesítettetek, hogy mellettetek foglaljunk helyet a' pairszék padjain, válaszolni sietünk azon levélre, mellyet tegnap bocsátottatok hozzánk. Igen jól elértjük mi, hogy az elhagyatás 's elkülönzés azon állapotjában, mellybe titeket közös ellenségink tesznek, 's azon pillantásban, midőn ugyanazok az erőszak 's ijesztés készületeivel foglalatosak, hozzánk járultok, nem erősülést keresve lélekisméretünkben, mert abban ti soha nem szükölködtök, hanem hogy tőlünk, kik testvéritek vagyunk, megtudjátok: méltó e viseletetek mindenben a' republicanus párthoz, mellynek ti legnagyobb lelkü's legrettenhetlenebb védei vagytok. Lélekisméreti kötelesség tehát reánk nézve, — 's mi büszke megelégüléssel teljesítjük ezt, — azt nyilványítanunk a' világ szine előtt, hogy ti ama' szent ügyhöz mellynek szenteltétek szabadságtokat, életeteket, méltóknak mutatkoztatok 's hogy nemesül megfeleltetek minden szabad férfi várakozásinak.

Gátolnak benneteket a' magatok 's védelmezőitek közti közlekedésben 's ti bár többen de összesen lélekisméretetek sugalmából ugy cselekedtetek mint egy férjfi; megtagadták tőletek a' védelmezőket, ti megtagadtátok a' birákat; nőiteket, gyermekiteket, barátitokat eltávolították tőletek, 's munkás erőtök csak a' magányban nőtt; bayonetteket szegzének melleitekre, 's még azok hegyei előtt is edződének melleitek. Meg akarák a' védelmezést csonkítani, 's ti nem akartatok védelmeztetni. Gyalázatos szózattal akartak benneteket az ország szine előtt elvádlani, 's ti harsány büszke szózattal vádoltátok be vádlóitokat. Erőszakkal hurczoltak el benneteket biráitok elől, 's ti elmenet is szólástok férfias ereje által reszketésbe hoztátok biráitokat székeiken. Szóval: ez alkalommal, valamint mindig, timagatokat feledtétek el, hogy csak az örök igazság elveire emlékezhessetek, mellyeknek diadalt szerzeni vagytok meghiva." „Tisztelet nektek!" Mi minket illet, mi ezentul is buzgunk kötelességünket teljesíteni 's irántatok mind végig buzgalmunk, tapasztalásunk 's mély vonzalmink hű segélyével lenni, 's ezek végett együtt maradni nyilatkoztunk. A' legélénkebb érdekkel, a' legtestvéribb feszüléssel kisérjük a' vitázatot, mellyekben, sajnáljuk, hogy tettlegesb részt most nem vehetünk. Mi készek vagyunk ama' becsülethelyre kiállani, mellyet ti kimutattatok nekünk, mihelyt pártunkra nézve méltósággal, rátok nézve pedig haszonnal tehetjük: azaz mihelyt az lesz a' védelmezés, a' minek lennie kell: t. i. teljes és szabad; 's minden esetre meg nem szünendünk biráitok végzései fölött folyvást, tettleges és hathatós ellenőrségét üzni. — Azon zaklató rendszer, mellyet a' király emberei javaslottak, 's a' pairkamara elfogadott, eddig csak némi szégyenkedő tartózkodással mutatkozott; 's most minden szem előtt kitárult azon baromi (brutal) erőszak alkalmazása által, mellyel a' pairszék korláti elől olly hatalommal kihurczoltak benneteket. Azon kezdették, hogy a' védelmezőket kizárják, most titeket magatokat is kizárnak; előbb ki akarának benneteket hallgatni tanácsadóitok távollétében, most pedig el is akarnak itélni saját távollétetekben. Ám tegyék! de így ez nem igazságszolgáltatás, hanem polgárháboru, melly a' béke közepett üzetik magában a' törvények szenthelyében. Átalkodjatok meg polgárok! mutassátok magatokat mint eddig nyugottaknak, büszkéknek, hathatósaknak; ti vagytok a' köz-jog védelmezői; a' mit ti akartok, azt akarja Francziaország; akarja minden nagylelkü párt 's nézet; soha Francziaország birákat nem fog ott látni, hol védelmezők nincsenek. A' pairszék azon ponton, mellyre a' dolgok jutának, kétségen tul tovább is e' szerencsétlen ösvényen fog haladni, mellyen a' hatalom hurczolja őt, 's miután azon lehetetlenségbe juttatott benneteket, hogy védelmezzétek magatokat, lesz annyi szomorú bátorsága is, hogy el is itéljen benneteket. Nemes elszánással fogjátok ti ez uj gazságot is eltürni, melly annyi sok máshoz torlasztatik. A' biró gyalázatossága (infamie) dicsősége a' vádlottnak, mert minden időben 's minden országban kortársaik gyülölségét 's az utóvilág átkát vonák azok magukra, kik közel vagy távol a' vad törvény-szolgáltatás cselekvéseihez állottak." — Következik a' 91. aláirás. Ezek közt olvashatni: Armand, Carrel, Blanqui, Carnot, Raspail, Anthony Thouret, Vignerte, abbé Lamennais, Voyer d' Argenson volt követ, Audry de Puyravean követ, Etienne Arago, bátyja a' követnek, Gervais, Thibeaudeau, a' National szerkesztője, Cormenin követ 's a' t. — de egy strassburgi ügyvéd sem a' biztosságból. Öst. Beob.

A' pairszék ülése maj. 12kén, melly már 5dik vala, délután 3 órára volt kitüzve 's mivel az a' meghatározott időben meg nem jelent 's a' késés okát a' karzatokon nem tudták, nyugtalankodni kezde a' közönség. 3 órakor bévezettetének a' vádlottak; mindössze 27en. Nincsenek most hatósági őrök által különválasztva. 3 ügyvéd van jelen. Azonban csak hamar helyet foglalnak a' rendőrök a' vádlottak között. ¼kor 4re belép a' pairszék. A' több mint 90 éves Barbés-Marbois gróf Decazes és Praslin hgekre támaszkodik. A' névfelszólításkor a' titoknok Noailles hg és Thalhouet neveiken általugrik. A' főügyész jelenti, hogy Giraud vádlott önkényleg

foglyul jelenté magát 's kivánna a' vitázatban részt venni. Az elnök kérdésére megmondja nevét, 's lakhelyét (Lyon) 20 esztendős. Bertholat vádlott: Elnök ur, én ezelőtt két nappal állottam elő fogolyképen, hogy részt vegyek a' vitázatban, de mivel védelmezőt nem engednek, kivánom, hogy szabad legyen elmennem. Elnök: Üljön le, Önnek nincs szava. Bertholat: Én ellenmondok, én nem akarok itt védelmező nélkül maradni. A' vádlott föl is kel a' padról, 's el akar távozni. A' titoknok elkezdi a' vádfelolvasást, de Bertholat szüntelen félbenszakasztja. A' főügyész: A' vádlott viselete annál szembetünőbb, mivel önkényleg állott elő, 's tegnap kereken kivánta, hogy részt vegyen a' vitázatban. Minthogy azonban a' rendet háborítja, eligazittatását kivánom. Bertholat: Igaz, én a' vitázatban részt akartam venni, de föltettem, hogy védelmezőm jelen leend. Az elnök Bertholatot kiviteti. Giraud vádlott jelenti, hogy ő testvérét választá védelmezőül. E' kivánsága megadatik. Egy másik vádlott is Bertholat példáját akarja követni, de a' többi által lecsilapíttatik, 's a' vádfelolvasás szakadatlanul tartván 5 óraig, a' 150ig lapig (a' vádiromány 528 lapnyi), az ülés eloszoltatik. —

SPANYOLORSZÁG.

Madritbul maj. 7kérül költ levelek a'spanyol ministerség részénti változását jelentik. Egyik ezek közül (a' Messagerben) igy szól: Tegnap este a' tanácsban Martinez de la Rosa és gr. Toreno közt kemény politikai szóváltás támadt; ez utóbbi, mint állítják, békitő javaslatokat tön a' háborui ügyben, amaz pedig egyenesen azok ellen nyilatkozott. E' velemény-meghasonlást Martinez ur lemondása követte. Amarillas 's a' reg. királyné Toreno javaslata mellett vannak, 's Cordova véleményével, ki mint alkudozó jöve Madritba a' táborbul, teljesen egyértelmüek. Rebesgetés szerint a' kormány változása ez lenne: Toreno financzminister kormányi elnök, Perez de Castro (most követ Lissabonban) külügyi és d. Cano Manuel igazság-minister. A' többi megmarad. Az uj kabinet folytatni fogja a' békitő alkudozást.“ — E' minister-változást megelőző körülményeket némileg megfejti egy korábbi (maj. 6ki) levél szinte Madritból. A' levél igy hangzik: „Az alatt, mig mi a' hadbul érkező további hireket feszült figyelemmel várjuk, egyszerre maj. 3ikán magát Cordovát látjuk a' fővárosban. — Megjelente után itt a' kormány azonnal tanácsba ült, mellyrül a' nép közt azóta a' legtarkább vélemények keringenek. — Én a' mennyire a' dologrul tisztába jöhettem, a' viszonyok nehezedő állását igy vettem ki: Lord Elliot ha nem sokat végzett is lényegesen, küldetése czélját azonban tökéletesen elérte, kinyomozta t.i. a' két párt valódi állását, szellemi erejét 's terjedelmét; látta a' carlosiak növekedő hatalmát 's tanuja volt a' krisztinaiak sülyedő erejének. Valdes maga megvallá a' lordnak, hogy helyzete az ujabban kifejlett nehezitő körülmények miatt igen bajos. A' lordnak april 30kán történt visszautazta után, Valdes hihetőleg az angol biztossal történt értekezése következésében, gen. Cordovát Madritba küldé, előterjeszteni a' kormánynak, hogy külföldi segedelem nélkül a' háborut végezni teljes lehetetlen. A' ministerek errre irásbeli nyilatkozást kivántak Valdestül. Ámbár legnagyobb titkolódzással folytaták ez értekezést, lehetetlen volt még is egészen meggátolni, hogy valami belőle köz beszédre ne szivárogjon, mert maj. 4kén a' proc. kamarában Isturiz ur már kérdést intézett a' jelen volt financzministerhez: valljon nem jött e közbe a' kormánynál olly viszony, melly miatt a' tavaly (oct. 27kén) elfogadott „d. Carlos és családja elleni kizáró“ törvényt megmásitani kellene? Toreno kijelenté: „hogy e' kérdésre felelnie a' kormány részérül fölhatalmazva nincs, egyébiránt mint személyes meggyőződését mondja ki, hogy az emlitett törvényt a' cortes megegyezése nélkül a' kormány semmi esetre nem módosithatja, de még mindeddig nem is kivánta módositani. Ugyanigy áll az idegen beavatkozás kérdése is; a' kormány még ezt sem vevé elhatározó tanácskozás alá“. —Mindezen nyilatkozás mellett köz hiedelem a' népnél, hogy a' kormány elhatározó lépéseket teszen a' külső beavatkozás mellett. Errenézve most már, miután l. Elliot személyes tanuja volt a' pártfelek terjedelmének, két fontos kérdés támad: megegyezik e t. i. Anglia, hogy Francziaország fegyveresen beavatkozzék? 's ha ez igy történik, mit mondanak majd azon hatalmak, mellynek még a' királyné országlását mindeddig el nem ismérték? Az első kérdés fontossága arra birja spanyol kormányt, hogy illető követei által az angol udvar szándékát előre kitapogassa, 's aztán határozza el a' kérelmet Francziaország beavatkozása iránt; a' másik kérdést hihetőleg a' franczia és angol udvar belátására bizandja. Cordova mióta megjött, folyvást e' két udvar követeivel értekezik. Azonban ezen ügy, kétségtelen meghasonlást okozand a' ministerek közt, mert Martinez, mint már többször jelenté, minden külső avatkozásnak elszánt ellenzője. A' dolog kevés nap mulva kifejlik, 's Martinez alkalmasint ministerségérül lemond.“ Mennyiben valósult meg a' levelező véleménye, igazolják a' Madritbul maj. 8árul jött tudósitások, mellyek szerint Martinez, mint följebb említettük, a' ministerségbül csakugyan kilépett 's helyét Toreno foglalá el. A' külügyek uj ministere Perez

de Castro, 's Galiano ur, a' proc. kamarai oppositio feje, hihetőleg az igazsági hivatalt nyerendi el. Egy más tudósító ez utóbbi hivatalra don Cano Manuelt emliti jelöltnek. Martinez kilépte okául közösen azt állítják, hogy Toreno a' ministeri tanácsban békitő lépéseket javaslott a' királyné és d. Carlos között, Martinez pedig a' javaslatnak ellenszegült, de minden siker nélkül, kész lön tehát inkább kilépni. Legtöbb hitelt nyer azon hir, hogy a' kibékülés házasság által eszközöltetnék. Sok előtt különösnek fog tetszeni, hogy gróf Toreno, kinek szabadelműsége olly magasztalva hireszteltetik, 's ki la Rosához képest hatalmasnak 's erősnek bélyegeztetik, tesz lépéseket d. Carlos érdekei előmozditásában. Mások kivált a' börzén, a' házassági javaslat helyett, csupán békülő egyezést emlegetnek. E' hirekre a' spanyol statuspapirosok becse folyvást növekszik. Egy más levelező következő okát adja e' történetnek: Zumalacarreguy gróf Torenonak egyezésrül irt házassági javaslat által, mire Toreno a' tanácsban inditványba hozá, hogy vagy az ellenségi vezér javaslata fogadtassék el, vagy a' szövetséges hatalmak fegyveres beavatkozásra szólittassanak föl. A' ministerek meghasonlottak, 's la Rosa ki mind az avatkozásnak, mind a' házasság általi egyezésnek elszánt ellenese, inkább kilépett; Toreno megnyeré az elnökséget, de a' mondott javaslatok iránt még nincs állapodás. A' királyné majus 4kén Aranjuezbe ment, 's ott szándékozik maradni egész octoberig. — Quesada, az udvarnak, mellyet a' franczia követ is elkisért, biztosb tartózkodása miatt, előre őrkatonasággal vette körül a' vidékséget. — Portugáliából jött közlemények szerint, a' portugáli kormány a' spanyol határszélhez figyelő tábort küldött, melly készen legyen, ha kivántatnék, akármelly pillanatban a' spanyol földre beütni. E' figyelő tábort vicomte Reguenzo vezérli. —

BELGIUM.

A' Gasselti Nouvelliste jelenti, hogy ott majus 3án a' nyilványos isteni tisztelet botránkoztatólag háboríttatott meg. Ugyan is az isteniszolgálat elején a' hasselti őrségből három tiszt az egyház közepére állott 's nem szünt meg hangosan beszélni és nevetni. Egyik még tovább vetemült, 's a' főoltárhoz állott; hol mindenféle fintorgásokat csinált, azután végig ment az egyházon, 's minden asszonyságot meglökött. E' rakonczátlanságokkal meg nem elégülvén, a' papok közé vegyült, kik a' bucsujárás elején mentek, 's hányavetileg lépdelt egyike mellett, ki épen könyvet tarta kezében, 's nevetséges fitymákkal 's taglendítésekkel szegzé szemeit a' könyvbe. A' vicarius hijában iparkodék méltóságát föntartani; a' bucsut 's az egész ájtatoskodást félben kelle szakasztani. Az egyházból kiment tisztet a' csürhe gyermekek 's kósza ficzkók üzőbe vették, ugy hogy egy vendégházba volt kénytelen meglapulni, hol letartóztatták. E' történet a' várost nagy izgásba hozta; számos csoport támadt, különösen a' fogház előtt; a' rendőrség talpon vala, szükség esetén előállandó. Azonban nem sokára uj rendetlenségek fordultak elő némi temetéskor. T. i. több altiszt, ki egy csapszékben vala együtt, halottas-kocsit láta több pap és tisztes polgárság kiséretében elvonulni maga előtt, 's azonnal hangos kiáltásokra fakadt, 's garázda zajt ütött, a' halottkisérők annyira fölbosszankodtak, hogy közülök többen a' csapszékre rohantak, hol a' katonák valának 's a' szoba ajtaját betörvén már már vérengző verekedést valának kezdendők, ha a' rendőrség jókor meg nem érkezik 's a' verekedőket szét nem választja, kik közül csak néhány kapott könnyü sebet. A' helyőrnagy is megjelent a' háborítókat elfogatni. Mind a' polgári mind a' katonai rendőrség buzgalommal és okossággal teljesen minden zavart meg tudott gátolni, melly az eltakarítás után támadhatott volna, minthogy az ingerültség igen közös volt. Öst. Beob.

A' Moniteur belge előadja a' brüsseli vasut majus 5én leendő megnyittatása előrajzát. A' megnyitás álgyuk durrogása alatt történik meg. A' három gőzkocsi összesen 30 más kocsit húzand maga után, mellyek közül kilenczet a' tartományok zászlójival és czimereivel fognak fölékesiteni. Mindenik osztálynál hangász-kar van, 's azon személyek, kik az utat tenni fogják, mindnyájan még különösen lesznek rá hivatalosak. Elindulás előtt Brüsszelben az első mérföldmutató alapköve fog letétetni. Estve tüzjáték leend. Egyszersmind emlékpénz fog veretni, melly a' nap emlékezetét föntartsa. —

NÉMETORSZÁG.

Az allg. Zeit. Münchenből maj. 16ról estve 5 órakor következőt közöl: „Városunk egy óra előtt egy rettentő durranat által szörnyű rémülésbe jött. A' nyugotra, mintegy félorányira fekvő lőportorony valamennyi kész gránáttal, bombával, Congreve-rakétával, 's mintegy 300 hordó lőporral a' légbe röpült. A' házak a' város legtávolabb részeiben is megrendültek, a' szobák porral töltek el, 's a' lég nyomása nem csak az ablakokat tördelébe, összezúzott darabjait a' szobák legszélső zugába csapván, sértve mindenkit, a' kit útban találtak, hanem sok házban az ablakrámákat is összerombolá, az ajtókat záraik és sarkaikhól kiszaggatá, az utczákon pedig több embert földre sujtott. — E' szerencsétlenség helye első pillanatban kitörő vulkán-tölcsérhez (craterhez) hasonlított; a' felzuhanó lángokkan 's por-

ellegben kő-, gerenda-, 's bútortöredéki valának szemlélhetők az izre darabra roncsolt épületeknek, mellyek messze a' mezőre sodortattak. Nem sokára sürü-fehérsárga füstfelleg támadt a' vészhely fölött, mellyet a' szél a' város felé hajtott, mig az egyes gránátok és bombák pattogása még néhány pillantatig tartott. Ezután e' környéken mély csend. Alig volt a' kilobbanásnak vége, midőn az arra vezető utczák eltöltek sürün tóduló embercsoportokkal, kiket az ijedség 's kandiság a' vész helyére vont látni a' szörnyű esemény hatását. Az uton mindenütt ugyanazon pusztitás volt a' házakon látható, a' városon tul messze szétszórt kövek, kormos gerenda-darabok, golyókkal, felpattant lőpör-burkokkal (kapsel) ruha- 's még füstölgő butorokkal, 's a' mi legsiralmasb látvány! azon szerencsétlenek elszaggatott tetemeivel, kik a' fellobbanáskor a' portárban dolgoztak. A' sajnálkozó sokaság e' szétroncsolt tagokat rakásra hordá. Hat emberre találtak igy. Egy hetedik legény, kit a' fő pattantyús a' tárból valahova kiküldött, ez által menekedett meg a' rettenetes haláltól. Vallomása szerint sehol legkisebb tüz nyoma nem volt. Szinte az allg. Zeit. maj. 17ről azt jelenti, hogy a' fellobbanást némi közlegény okozta. T. i. a' vész által összezuzottak közt, bizonyos Schmitt Szaniszló tarisznyájában következő tartalmu levelet találtak, mellyet az parancsnokához intézett: „A' már régóta szenvedett méltatlan bánás az első sorálgyutelep (Linien-Batterie) altisztei részéről, azután további létemről aggódásom, mellyet katonaságomban veszélyben láték forgani, arra határoztanak, hogy erőszakosan végezzem éltemet, és pedig az által, hogy a' lőportornyot röpítsem a' légbe. Bár elsülne szándékom! 's bár e' történet az illető hatóságoknak intésül szolgálna, hogy olly emberekkel, kik müveltségöknél fogva jobb bánásmódot érdemlenek, úgy ne bánjanak, millyenben én részesültem szerencsétlenül, különben könnyen még nagyobb 's nem csak anyagi tekintetben sajnálható szerencsétlenség fog támadhatni. Schmitt Szaniszló." — E' dolog összefüggéséből már annyit kitudtak, hogy ő a' fellobbanás napján a' portárba kiparancsolva nem volt, hanem egyik pajtását, ki oda vala rendelve, kis ajándék által arra birta, hogy cseréljen vele szolgálatot, 's igy jutott oda. Egy másik pattantyus, kit az altiszt a' városba külde a' fellobbanás előtt, azt vallá, hogy Schmitt rövid idővel az eset előt egy korsó víz mellett gondolkodólag ült az őrszobában, 's a' káplár által több izben fölszólíttaték: menne dolgára, őt magát pedig azzal ügyekezett tartóztatni: várakoznék még egy keveset 's majd nem sokára mindnyájan együtt mennének. Azon katona, ki elment, eltávozta előtt panaszkodott a' tár fölvigyázója előtt, hogy félelmes aggódás bántja; de a' felvigyázó, félelmén mosolygva egy levelet adott neki kézhezszolgáltatás végett. A' nem sokára következett durranás uton érte őt, földre sujtotta, de meg nem sértette. Igen valószinü, hogy Schmitt a' felgyujtást kénes (kénköves) fácskával eszközlé, melly egyszerű dörzsölés által azonnal meggyulad. A' látvány borzasztósága más nap még szembetünőbb volt. A' fellobbanás hatása nem csak a' bel 's külváros on terjedt végig, hanem a' szomszéd falukba is eljutott. 'S lett volna még egyszer annyi por a' tárban, 's feküdnék München olly nemü földön, melly a' rázást könnyebben vala terjeszteni képes, a' város egy része minden bizonnyal halomba rogyva 's lakosai düledékei alatt hevernének. A' rendítéstől majd egy mérföldnyi körben szenvedtek az ablakok. A' fellobbant por mennyiségét némellyek 100, mások 200 mázsára teszik. Szembetünő volt a' jelenet alatt a' légnyomási hatás embereken 's épületeken. Némelly ember lesujtatott, vagy megrázatott, (egy kőmüves legény az állásról sodortatott le) másoknak pedig kisebb távolságban sem történt semmi bajok. Több házban az első, másokban a' felső emeleti ablakok sérültek meg különösen. Néhol csak néhány sértetett meg ugyanazon irányban, 's az összezúzott üvegen berohant léglökés olly erős vala, hogy az ajtókat is felfeszítette, a' szemközt álló ablakokat is kitolta. E' jelenetekből úgy látszik, hogy a' légnyomása mintegy egyes sugárokban de hengerleg (cylinderförmig) hat. Igy magyarázhatni meg: mikép munkálhattak az illy nagy sebességgel nyomuló levegő-sugarak vagy hengerek dulólag magasb tárgyakra is, például mikép dobhattak le a' Boldogasszony egyháza födeléről egy nagy tetőlapot. Bizonyos továbbá, hogy a' fellobbanás egyszersmind földrengésképen is hatott. Több házban, különösen a' fensőbb emeletekben ingottak a' bútorok, földre omlottak az emberek, másutt a' menyezetek hullottak le, vagy a' kályhák döltekbe 's legtöbb szoba porral telt el, annak bizonyságaul, hogy az eresztékek ingadoztak. Néhol hasadékok is mutatkoztak. Egyedül az udvari laktanyában (kaszárnyában) 1140 ablaktábla zúzatott össze.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára majus 26dik 1835:			
Bécs majus 23ikán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötel.	$102\frac{5}{8}$	Tisztabuza	—	120	$113\frac{1}{3}$
„ 4 pC.	$98\frac{1}{3}\frac{5}{2}$	Kétszeres	—	—	—
1820ki statuskölcs.	$213\frac{1}{2}$	Rozs	100	$96\frac{2}{3}$	$86\frac{2}{3}$
1821ki „ „	$141\frac{3}{16}$	Árpa	$96\frac{2}{3}$	$93\frac{1}{3}$	—
1834ki „ „	$594\frac{5}{8}$	Zab	$66\frac{2}{3}$	$63\frac{1}{3}$	60
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	134	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1343\frac{1}{6}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	$105\frac{1}{3}$	$102\frac{2}{3}$	100

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

43. szám | Pest, szombat majus 30kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (majus 25iki orsz. ülések; kinevezések; versenyi billikomok 's különféle.) Ausztria (tisztváltozások a' hadseregnél.) Anglia (tory hirlapok alacsonysága 's a' Globe felelete; vargák udvarlása a' királynénál; Mulgrave fogadtatása Irlandban; stroudi választók gyülése; parliamenti inditványok és egyveleg.) Franeziaország (d'Aragon inditványa; a' nagypolitikai pör a' nyilványos vélemény törvényszéke előtt.) Spanyolország (la Rosa lemondása oka, 's ujabb hirek.) Belgium (a' belga kamarák 1834re fölloszlatva.) Amerika. Németország. Törökország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony majus 26. Miután a' RR. maj. 20kán a' legelői tárgyat a' kir. leirás szerint általában elfogadván, annak részletesb megállapitása iránt ujra kerületi üléseket tartottak, ezek befejeztével majus 25ikén a' tárgyat ismét országos tanácskozás alá vevék 's csakugyan a' kir. válasz szerint határozák el. Ehözképest a' rendes esetekben legelő-elkülönzéskor egy jobbágyi telekre legkisebb mennyiségül (minimum) 4, legnagyobbul (maximum) pedig 22 hold, és igy e' két határ közt a' többi, helyzet-minőség- és egyéb körülményekhez képest, állapittaték meg, hozzá tevén, hogy a' hol rendkivül bőséges a' legelő, ott urbéri uton egy telek után 22 holdnál több is járulhat, a' nélkül, hogy e' fölöslegre további maximum határoztatnék. A' hol pedig igen szük a' legelő, a' földesuri jus sértetlensége mellett, csak ott zárathatik ki a' földes ur a' legelői részeltetésbül: hol a' legelő használatáról vagy az urbér behozatalakor lemondott, vagy későbbi szabályozat (regulatio) által kirekesztetett, vagy szerződések következésiben attól önkényleg elállott; nem különben hol a' földesurnak az urbérin kivül semmi birtoka nincs, a' legelő jusával nem élt, és „egyszersmind" a' legelő olly csekély, hogy a' jobbágyok vonó marháinak sem ad elegendő élelmet. — Mig a' RRnél ez országos ülés tartott, a' fő RR. a' közelebb hozzájok általküldött 3 uj fölirás javaslatát vették tanácskozásba. Az elsőt ezen fölirások közül t. i. „az előleges sérelmekre válaszsürgetőt" csekély stylistikai változtatással elfogadák; a' másik, mellyben a' fölség az erdélyi országgyülés ujolag összehivatására kéretnék, mivel azon okbul támogattaték, hogy Erdélynek Magyarországgal az előleges tárgyakban fölterjesztett szorosb összekapcsoltatása iránt előbb az erdélyi országgyülést szükség meghallgatni, ez oknak czélszerübb módosítása miatt a' fölirási javaslat több változást szenvede; a' 3dik végre, melly „a' Magyarországot illető irományokban az Vik Ferdinand" nevezést illeti, félre vettetett.

Ő cs. kir. fölsége a' sz. István-rend kanczellárjához gr. Reviczkyhez majus 18k. intézett kabineti irata szerint, b. Szepesy Ignácz pécsi püspököt, a' pécsi lyceum-alapitás miatt, erényeinek és érdeminek kegyes elismerése 's méltató emlékjeleül a' magy. kir. szent Istvánrend középkeresztjével méltóztatott megajándékozni.

Ő cs. kir. apostoli fölsége april 24kén költ 's a' m. kir. udv. Kanczelláriához intézett legfensőbb határozata szerint: Teschmayer József nagyczenki, Mogyorósy Mátyás szentjánosi, Hackstock Mátyás kőhalmi, Barbély György csornai és Moor Ferencz lebényi plebánusokat a' győri káptalan tiszteletbeli kánonokivá kinevezni; — majus 1sőjérül költ legmagasb végzete szerint: az erdélyi országos számvevőség nyugalmazott szám-tanácsnokát Cseke Józsefet, nyugpénzéhöz adott száz pengő fr. dijtoldalékon kivül, kir. tanácsnoki czimzettel fölruházni; végre a' magy. k. udv. Kanczelláriához majus 7k. intézett határozata szerint Agich András nyugalmazott alkapitányt, dij-elengedéssel, magyar nemességre méltóztatott emelni.

Az ő cs. kir. felsége mostani Uralkodónk által az idei pesti lóversenyre legkegyelmesebben ajánlott igen ékes Királyi billikom illy felirással: A' magyar lótenyésztés előmozdítására MDCCCXXXV; valamint az idei Károlyi-Széchenyi billikom is 100 aranyat ér, illy felirással: Bátor okosságban, 's bátorságodban okos légy. Vörösmarty; — és az Asszonyságok billikoma, 150 arany értékü, illy felirással: Merj 's indulj, heverőt nem pártol semmi szerencse. Vörösmarty; — elkészülvén, a' pesti Nemzeti Casinoban vannak kitéve megtekinthetés végett.

Emlékeztetjük Olvasóinkat, hogy az idei pesti díjversenyek jövő junius 2kán veszik kezdetöket. Az állattenyésztő Társaság köz-gyülése junius 8ikán, a' Nemz. Casinóé pedig 7kén fog tartatni. Az állattenyésztő Társaságnak ez iránti bővebb tudósítása, a' Jelenkor idei 27ik és 30ik számaiban látható. — A' majus 31kére jelentve volt Ivadékverseny elmarad, minthogy egyik fél bánatot fizet.

Különféle. Kőrösi Csoma felől az Ausland f. eszt. april 10ki számában következőt olvashatni: „Kőrösi Csomának régen várt tibeti nyelv szótára végre megérkezett Angliába. A' munka a' baptistai missio sajtóján Calcuttában az indiai kormány költségein igen pompásan van nyomtatva. Az előbeszédben elmondja Csoma: mikép neki eleinte szándéka sem volt a' tibeti nyelvet tanulni, de mivel a' Gondviselés Tibetbe vezérlette: a' munkához fogott azon bizodalomban, hogy talán ez által is közelebb juthat egyetlen czél-

jához, a' magyar nyelv eredete fölfedezéséhez, fáradozása 's vizsgálodása sikere az: hogy a' tibeti nyelv teljesen indiai eredetü. Azon roppant munkák, mellyek tibeti nyelven a' tudományosság sokféle ágaiban írvák, nem egyebek, mint pontos forditásai azon sanscrit munkáknak, mellyek Bengálból, Mangadhából, közép-Indiából, Kaschmirból és Nepalból a' 7ik század óta (Kriszt. szül. után) hozattak. Ezen munkák nagy része jobbadán tibeti forditás után van forditva mongol, mantsu és chinai nyelvekre 's chinai Tatárországban a' tibeti nyelv épen ugy vált a' tudósak nyelvévé, mint Európában a' diák." — A' budai jóltevő asszonyegyesület czéljai előmozditására a' f. eszt. első negyedében következő segédadakozások tétettek: Majthényi-Beniczky assz. 25 fr., Vörös-Hiemer assz. 40 fr. pengőt; Eötvös-Lilien b. assz. 1 mázsa lisztet, és 1 m. olajat; Forray-Brunsvik b. assz. 69 font szalonnát, 40 font zsiradékot, füstölt hust és sódarokat; Effnerth István végintézetében hagyott 10 r.frtot, Wieser Ferd. óbudai gyógyszerész ur orvosszereket 61 frt. és 51 pengő kr. értékben; Boskovics 5 v. frtot; Pukyné assz. a' Puky magyar Statistikájából 10 példányt, és Brunner János az általa kiadott egyházi böjti-beszédekből 100 példányt küldöttek az intézet czéljára. Paufenberger ur a' budai Rudasfürdő haszonbérlője az egyesület által ajánlandó szegény betegeknek a' fürdő használását ingyen. A' budai császárfürdői perselyből 20 fr. 48 kr. v. került. — Szepesben Kis-Lomnicz helységet egy hét alatt háromszor érte tüzveszély, u. m. majus 13. 18. és 20ikán, melly által az egész népes falu, 8 házat és 2 malmot kivevén tüzmartalék lett mind a' két, kath. és evang. egyházzal, paplakkal és iskolával együtt. Egy öreg asszony 's egy gyermek életét is veszté. A' szomszéd Podolin (Pudlein) város polgársága és tanuló-ifjusága (Podolinban a' kegyes iskolai szerzeté a' gymnasium), jelesen kitünteték magokat mind az oltásban mind a' segedelem-nyujtásban. — A' cs. kir. egyet. udv. Kamara martz. 30ki határozata szerint Eckel János pancsovai lakos ácspallérnak 5 esztendeig tartó kizáró privilegiumot adott „szélmalom-javitási találmányára", melly által a' szárnycsapok vasból készittetvén a' szélpóznákkal együtt a' vitorla-lapja, következőleg a' szárnyakat mozgásba hozó erő, mind a' mellett, hogy a' szárnyak előbbi hosszasága megmarad, tetemesen öregbül.—Zsigárdon(Pozsony vmegyében)april. 20ikán tüz támadván, az akkor dühösködött rettentő szélben néhány percz alatt 47 lakház égett hamuvá. — A' hazánkbeli izraëlita községek részérül bold. I. Ferencz király ő fölségeért tartott egyházi gyásztisztelkedések között nevezetes marad a' nagykállói (Szabolcsban), hol ez alkalommal az ájtatoskodó izraëlitasághoz magyar egyházi beszéd is mondatott; Dunántul azonban a' bold. Felség születésnapját tavaly már több izraëlita felekezet magyar könyörgéssel is ünneplette.

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. fölsége, Antal főhg. elhunytával a' Hoch- és Deutschmeister-sorezred megürült tulajdonosságát a' németrend uj nagymesterére Estei Miksa József főhgre átruházni, a' 2ik pattantyu-ezred tulajdonosává pedig Bieberstein Ferencz gen. őrnagyot méltóztatott kinevezni. Ezenkivül a' cs. kir. hadseregnél következő uj változások történtek: Paumgarten János b. altábornagy a' 21 sz. gr. Gyulay Albert sorezrednek; — Augustin Vincze b. gen. őrnagy pedig a' 3ik pattantyu-ezrednek lett tulajdonosa. Bertolletti Antal b. altábornagy és Tyrolban katonai kormányzó, a' felső- és alsó ausztriai és salzburgi katonai kormányzó oldala mellé rendeltetett, 's dijelengedés mellett val. cs. kir. titkos tanácsnokká nevezetett. Berger János b. altábornagy a'haditanácshoz szolgálatra illesztve megtartja hivatalát mint katonai kormányzó Tyrolban, Trapp Werner b. altábornagy és osztálynok katonai kormányzónak megy Troppauba. Odga József altábornagy és osztálynok az udv.haditanácshoz alkalmaztatott. Duca Serbelloni Ferdinand és Villata Ferencz gen. őrnagyok altábornagyokká lettek; gen. őrnagyokká pedig a' következő ezredesek: Haugwitz Norbert b., Bianchi b. 63 sz. sorezredtől; Blagoevich Imre b. a' szluini 4 sz. határőri sorezredtől; Alexich János a' sz. györgyi 6 sz. határőri sorezredtől; Seidel Fridrik a' bródi 7 sz. határőri sorezredtől; Hauer Fridrik b. a' tábornok-kartól; Schlik Ferencz gr. a' Würtemberg-huszároktól; Vocher Gusztáv a' Hohenlohe-Langenburg 17 sz. sorezredtől; Csollich Albert a' 9 sz. pétervaradi határőri sorezredtől, és Münzer József a' 10 sz. Mazzuchelli sorezredtől. Ezredesekké köv. alezredesek: Balarini Károly az 1 sz. János főhg. drag. ezrednél; Appel József az 52 sz. Ferencz-Károly főhg. sorezredétől a' csajkász-zászlóaljhoz mint parancsnok; — őrnagyságbul alezredességre léptek: Schurter József, az 53 sz. Radossewich sorezrednél; Simbschen Ferd. b. az 1 sz. János főhg. drag. ezrednél; és Hiller József b. a' csajkász-zászlóaljnál; — kapitányságból őrnagyságra: Jung Károly a' 42 sz. Wellington sorezrednél; Himes József a' 31 sz. Leiningen sorezrednél; Abondi János a' 37 sz. Mariássy sorezrednél; Stipsics József b., János főhg. drag. ezrednél; Grundemann Fülöp gr. a' 32 sz. Estei Ferencz Ferd. főhg. sorezredtől a' 19 sz. Hessen-Homburg sorezredhez; Salis-Soglio Ulyssz b., Hessen-Homburg sorezredtől Estei Ferd. sorezredhez; Gramont Ferencz b. a' gradiskai határőri ezredtől az oláh illyr határőri ezredhez; Müllmayer János Olmützből a' budai várőrségi patt.-kerülethez, és Susz Lőrincz a' szekerezőknél. Roth Károly mint alezredes parancsnoka lett az oláh-illyr határőri ezrednek. Schmidt Antal alezredes a' szekeres katonaság parancsnoka mellé rendeltetett. Meerveldt Miksa gr. őrnagy a' császár-huszároknál és várparancsnoki segéd Mainzban, szinte segédképen a' csehországi gen. parancsnoksághoz rendeltetett; hasonlón Susan János őrnagy a' slavoniai gen. parancsnoksághoz. Kalteis János, b. Mariássy 37 sz. sorezredbeli őrnagy parancsnoka lett a' Csek gránátos zászlóaljnak. Henner József őrnagy a' budai patt. kerület parancsnokságából a' záraihoz rendelteték. Nyugalmaztattak: ezredes Franco Konrád, Ferencz Károly főhg. sorezredtől gen. őrnagyi czimzettel és dijtoldalékkal, alezredes Ritter Ferencz a' szekerész testülettől; őrnagy Müller József a' lembergi várőrségi patt. kerület parancsnoka alezredes czimzettel és nyugpénzzel; Unkelhäuser János a' Hoch- és Deutschmeister sorezredtől; Schmeltl József, Ferencz Ferd. főhg. sorezredtől, és Raniszavlievich Gergely a' szentgyörgyi határőri sorezredtől; — kapitány Brandeisky Ferencz a' 2ik patt. ezredtől őrnagyi czimzettel és nyugpénzzel; Kaupert Fridrik a'

8 sz. Lajos főhg. sorezredtől és Rothmund Mátyás a' 44 sz. Albrecht főhg. sorezredtől, mindnyájan őrnagyi czimzettel és dijtoldalékkal; végre Seldern Ferencz b. az 1 sz. császári könnyülovagoktul őrnagyi czimzettel. Külrendeket 's azok viselhetésire legfensőbb engedelmet nyertek: Narboni János Mária altábornagy a' pápai Krisztus-rendet; továbbá Hesz Henrik gen. őrnagy a' pápai sz. nagy Gergelyrend közép- és Baumann János a' 36 sz. Palombini sorezrednek ezredese, ugyanezen rend lovagkeresztjét.

ANGLIA.

Majus 12kén az alsóház a' husvéti ünnepek után e' napon gyült ismét először össze, de ülésében semmi fontos tárgy nem fordult elő. Sir G. Grey, az uj gyarmat-titoknok jelenté, hogy Amherst lord maga lemondott canadai hivataláról (hova biztosul küldötte volt őt a' mult tory ministerium.) úgy szinte azt is, hogy a' nagypecsét iránt tett rendeléseket nem kell fenmaradóknak tekinteni. A' felső házban is volt e' napon ülés, de semmi érdekes tárgy nem vétetett elő. A' londoni tory lordmayor folyvást czivakodásban áll a' kültanács tagjaival, mellynek nagyobb része reformer és radical. A' kültanács nem rég azt végezte, hogy az aldermanek (beltanácsnokok, senatorok) ülései nyilványosak legyenek. Az aldermanek most e' végzést váratlanul 's minden tory remény ellenére, 8 szózattal 7 ellen maguk is elfogadták, a' lordmayor minden kitelhető ellenvetései daczára. A' lordmayornak más részről is sok baja van hivatalköre kiterjesztése miatt. A' zajos viták közben e' tárgy iránt már többször hirtelen föloszlatá a' gyülést, csak hogy ne végezhessen a' tanács. — Nem említettük eddig, mindazon sokféle alacsonyságot, mellyeket a' Times a' liberalis párt ellen hordogat fel. Nem elégülvén meg tudnillik a' Times, hogy a' radicalokat rontóknak, 's az egész angol alkotmányt feldulóknak kiáltozza Standard-Morning Post 's többi tory lap czimboráival egyetemben; sőt azt sem elégelvén, hogy a' whigeket a' kormányra tehetleneknek lármázgatá, majd azzal ijeszté az angol nép mérsékeltebb 's nyugottabb részét, hogy a' whigek és ministerek a' radicalokkal készülnek összecsatlakozni, majd a' miatt vádolgaták 's üldözék a' whigeket és ministereket, hogy a' radicalokkal nem egyesültenek a' kormányban; — mindezzel, mondjuk, nem elégedvén meg, még azon alacsonyságra is vetemültek, hogy a' kialudt v. szendergő vallásgyülölséget ügyekezének ujra fölingerleni, 's lobbantani. Mi végett e' bőszült lapok a' katholikusok ellen kigyót békát kiáltozva minden ocsmányságot felhordottak, a' mivel a' katholicismust az angol nép előtt gyülöletessé, 's rettentővé hitték tehetni. — Igazat, hamisat bután összezavarva, azt állitották, hogy J. Russel lord katholikussá lett, hogy a' pápa hatalmát Angliába ismét be akarják hozni. 's t. illyest. E' rút alacsonyságokra méltóságosan megfelel egy czikkelyében a' Globe mondván: „Ha e' mostani fordulatnál (krisis) csak a' pártszellem vezérlene bennünket, örülnénk a' vak babonáskodás azon dühös kitörésein, mellyekkel ujságink hasábjai naponként telvék 's mocskolvák; örülnénk a' vallásgyülölségre szenvedélyes hivatkozáson, melly olly rég szunnyada 's elnémult már; mert meg vagyunk győződve, hogy e' láttatványok (Schaustellungen) hamar megrontandják azon öncsalódást, mellyel sok mérséklett 's helyes gondolkodásu férfi szabadelmű rendszabályokat igért 's várt Sir R. Peel kormányától a' belpolitikában. Csak igen is világosan mutatják ezek azoknak meg nem másult 's másulhatlan keserűségöket, kik hozzá tolakodtak, 's őt kényszerítették volna, hogy jobb meggyőződése ellenére is vakbuzgóságuknak szolgáljon. De ha e' mostani állapotot magasb szempontból nézzük, szükségképen szégyent és sajnot gerjeszt, hogy Anglia, melly a' társas müveltség ösvényin már annyira haladt elő, a' vallásos lélekisméreti szabadságban még mindig olly igen hátra van, 's abban csak akaratlanul halad. Csak néhány nap előtt olvastunk a' Standardban fölszólitást az angol néphez: hogy ne becstelenítse magát meg a' külföld reformált egyházai szine előtt szolgai engedés által a' pápaság cselszövényeinek! De mi azt mondjuk e' lapnak: Europa és Amerika széles térein — néhány becsületes de tudatlan fanatikusok egyesületét mint p. o. a' pietistákét éjszaki Németországban, 's a' momier-két Schweizban, — talán kivéve, nincs egyetlen egyház is, melly utálattal ne lökne vissza minden közösséget azokkal, kik a' keresztyén félvilág hitvallását erkölcstelen és társaság-elleni bálványozásnak bélyegzik. 'S midőn az irlandi egyházat, mellyet hamisan tesznek egyenközüvé rokonsorsúvá az angol egyházzal, mint ugyanazon föltételeken nyugvót, védelmezni akarják, minden eszesnek hamar által kell látnia, hogy mig a' két egyház közül a' gyöngébbik, a' másik által erőben nem öregbül, imez erősebbik is veszélyben forog, hogy szomszédjának ledölte által összezúzatik 's a' t.

Yorkshireben Morpeth lord, a' mostani irlandi statustitoknok, bizhatik megválasztatásához, (versenytársa Wortley ur, Wharncliffe lord fija,) mert az irásbeli választás (poll) első napján Morpeth lordnak 6157 szózata volt, ellenfelének, Wortley urnak pedig csak 3619. — A' londoni vargák (Schuster) az idegen áruk és gyármüvek bevitele által lenyomott ipar-állapot következésében a' bristoli (leghiresebb) 's cliftoni vargák küldöttsége udvarlott a' királynénál, melly alkalomkor egy tuczat pár bakancsot (topányt) 'szipét, úgy szinte egy pár papucsot a' király szá-

mára nyujtottak be neki, munkájok próbájaul. A' küldöttség nyájasan fogadtaték, 's a' királyné igen leboc sátkozólag mulatott velök udvarlásuk czéljáról. Ő fölsége igen csudálkozott azon, hogy az angol asszonyságok a' külföldön készült czipéket többre becsülik az angol czipéknél, holott a' külföldi asszonyságok meg az angol czipéket becsülik többre, minthogy illedékesbek 's minden tekintetben jelesbek. Mivel a' küldöttség főczélja volt az idegen czipék 's topánykák szaporábbodó bevitelét gátolni, biztositá őket a' királyné, hogy minden kitelhetőt elkövetend a' britt gyártványoknak minden más idegen fölötti ajánlatára 's egyszersmind kifejezé, milly buzgónohajtja, hogya' bristoli és cliftoni, úgy szinte az egész országbeli vargák minél inkább boldoguljanak. — Leithben Murray ur a' skót lordügyvéd 1141 választó közt 295 szótöbbséggel választatott meg ismét alsóházi taggá. — A' manchesteri választók, mihelyt megtudták, hogy John Russel lord Devonshireben meg nem választatott, azonnal ismét 500 f. sterlinget adtak össze uj választatása költségeire.

Majus 13án a' király St. Jameslakban, hová a' királynéval Windsorból érkezett nagy udvarlást tartott, mellyen valamennyi a' városban jelen volt minister 's kabinettag, úgy szinte a' diplomatai test nagy része megjelent. — Az alsóház husvétutáni első ülésében maj. 12én, Cobbett ur több inditványt jelentett, mellyek mind igen fontosak, t.i. 1.) julius 2kán a' szegényi törvényeket javító alkotmányellenes törvény eltörlesztésére; 2.) jul. 9én, a' maláta-adó-eltörlésre; 3) jul. 14én a' hirlapi bélyegár-eltörlésre, ha a' kincstári kanczellár addig az eziránt megigért törvényjavaslatot elő nem terjesztené. Végre 4.) jul. 16án azon inditványt szándéka tenni: vizsgáltassék meg, nem lehetne é valami illő kiegyenlitést 's megegyezést föltalálni a' nemzeti adósság dolgában 's a' hitel fentartásával 's megőrzésével igy az ország legnagyobb sulyán könnyiteni? — Majus 11én adott a' londoni kalmárok pénzváltók 's t. i. conservativ része Sir Robert Peelnek nagy lakomát, mellyen mintegy 400 vendég vett részt. Peelt nagy tapssal fogadák, 's ő hosszu beszédben mérsékre intette a' conservativeket, hogy nyugottan fogadják el a' reformbillt, melly később még védül szolgáland nekik, ha t.i. megváltozván a' körülmények, uj javitások fognak szükségesek lenni. — O' Connell Daniel ur visszajött Londonba. Uj helyzete fontos jelenései közzé tartozik, hogy a' szegényi törvények behozatása mellett nyilatkozott Irlandba, mit addig határozottan ellenzett.

Mulgrave lord az irlandi uj alkirály maj. 11én tartá Dublinba ünnepélyes bémenetét. O'Connell maga arra intette már előbb a' népet: iparkodnék Mulgrave urat ünnepélyesen fogadni. Ezen elfogadás 11én valóban meg is történt, 's olly fényesen, millyenben századok óta irlandi alkirály nem részesült. Kiszálltakor a' révparton a' lordot Leinster hg, Leitrim gróf 's Cloncurry lord megyei lordhelytartók fogadák többekkel a' szabadelmű párt férfiai közül. Valamennyi czéh zászlóik 's lobogóikkal két mérföldnyire ment a' lord elibe. Az őrség külön ezredei két sorban voltak a' kastélytól Merrion-squareig fölállitva, számos kocsi, gyalog, lovas 's a' t. sereglett össze ellepvén a' kingstowni utat, honnan a' lordnak jőnie kellett. A' vasúton minden óranegyedben gőzkocsik érkeztek utasokkal tömve. 4 lovas kocsi csatlósokkal a' révfoknál várt, 's Mulgrave grófnét és Leinster herczegnőt vevé fel. A' menet megindult a' város felé: egy csapat huszárság, a' kézmüvesek és czéhek zászlóik 's fölirásaikkal, számos gyülekezet bérlőkbül zöld szalagokkal, sok whig-nemes, Mulgrave gróf lóháton egyszerü kék frakban 's egy csillaggal mellén, 's mintegy 80 különféle faju 's alaku kocsi, köztük több hangászkar, 's körülte czondra- és rongyfedte, de ujongó 's rivalgó népcsoport. Dublin utczájin, mellyeken a' menet keresztül jött, az ablakokat piperés öltözetü asszonyságok lepék el, zöld's kék szinü ékességekben diszelgve. Mulgrave gróf mindenfelé barátságosan köszöngete 's majd az egész úton hajadon fővel maradt. A' zászlókon e' közönséges fölirások valának olvashatók: „O'Connell és Irland mindig!“ — „Testületi javitás!“ „Titkos szavazás!“ — A' különben olly számos felirást: „Unio-felbontás!“ gondosan eltávoztaták. Csak két vagy három zászlón tünt az elő. Tudniillik sok régi zászlón a' felbontás szót szines papirossal ragasztották le, de a' menet közben kerekedett pásztás-eső a' papirost néhány zászlón leáztatá, 's igy a' hordozók akaratja ellenére is előbútt a' gonosz szó. Az egész menet minden intézetében világosan kimutatta: mi hatalmas befolyással bir O'Connell szava, még a' távollevőé is, a' népre. Soha irlandi alkirály igy még nem fogadtatott. Több zászlón olvasni lehete: „Mulgraveben bizunk!“ Midőn a' menet a' tud. egyetemi épület előtt elhaladt, egy csoport protestans tanuló ifjuság ácsorga ott 's gúnykaczajjal kiáltozá: „Semmi papismust!“ Dékánjok rimánykodott: vonulnának vissza, de kevés kedvök volt. Végre köveket kezdének szórni mind a' két részről, 's mivel a' pórság fenyegető mozgásokat tön, visszavonultak a' tanulók az udvar rostélyai mögé, mire a' dékán az udvarajtót becsukatá. Három diadalkapu volt a' város előtt állítva, 's virágfüzérekkel ünnepélyesen diszesítve. A' legszebbik Maritimoban volt, Cloncurry lord szép jószágán. Zászlók lobogának ezen illy fölirásokkal:

„Szabad nép!“ Nevelés az ifjuságnak, munka a' férfinak, ótalom az aggságnak! „Igazság minden vallás iránt!“ A' kastélyban az alkirályt a' lordbirák fogadák 's fölesketék. Több titkos tanácsos, püspök 's fő katonai és polgári hatóság volt jelen az ünneplésen, de a' tory aristokratia kimaradt. Öst. Beob. Majus 12én tartottak a' stroudi választók gyülést, mellyben Fox ezredes, az eddigi képviselő nyilványitá, hogy mihelyt értésére juta Russel lord választási megbukta Devonshireben, azonnal kész volt visszalépni érette, 's örvendve látja, mikép elismerik választóji azon tiszteletet, mellyben részesülnek, ha a' becsületes statusférfi lesz ezentul képviselőjök. Az ezredesnek egyhanguan köszönetet szavazott a' gyülés hazafi tettéért. Midőn utána Russell lord föllépe, kábító tetszéskiáltozással fogadá őt. Erre megjegyzé Russell l. hogy eleinte vonakodott ugyan elfogadni azon áldozatot, mellyet ajánlott barátja, de a' status közügye minden személyes tekintetet félretétete. Panaszkodék azután: mikép ragalmazák őt a' devonshirei választók előtt, 's ideje sem volt megczáfolni gúny-rágalmaikat. „Elvettetésem után, úgymond, Devonban, tanácsosnak tartám, sehol sem lépni föl, hol vagy ingatlan birtokom, vagy befolyásom van, 's hol tán mondhatnák, hogy családomnak van némi befolyása. Arra tökéltem tehát el magamat, hogy csak szabad független férfiak választóteste elé lépjek, hol csak nyilványos charakteremnél fogva legyen befolyásom. Minthogy Stroud igazlelküségét jól ismérem, azért hozzátok jövök, kérdezni benneteket: Biztok e bennem? Igen, vagy nem! Déli Devonban a' rút rágalmazások daczára is nyugottan mentem volna választásra, de tudtam, hogy elleneimből sokan, kik szivökben mellettem valának, voltak kényszerítve az ellenem szavazásra (halljuk! halljuk! Adj nekik titkos szavazást kiált egy harsány szó) Igen szembetünő t. i. mikép a' devonshirei iménti mult választás a' titkos szavazás hiveit, mint az Franczia országban és Amerikában is divatoz, tetemesen megszaporította. A' lapok ezt megujitott buzgalommal kezdik pártolni, 's több városban mellyeken Russel lord Devonból visszatérve keresztül ment, küldöttségek udvarlottak neki, azon ohajtást kifejezve, térne a' titkos szavazás elvére. John Russel lord e' tekintetben nézetét nem mondotta még ki, ha valljon előbbi elvén tuladott e vagy nem. — Londoni lapok most magyarázzák meg: miért idegenkedett Stanley lord az irlandi egyházjavitástól annyira. Eddig tudnillik azt hitte mindenki: Stanley lord vallásosság 's meggyőződésből ellenzi az egyház javai elvételét; most azonban világosságra jött, hogy a' nemes lord atyjának, Derby grófnak pártfogási jognál fogva 13—15000 font sterlingnyi egyházjövedelem áll szabad rendelkezése alatt. 'S e' szép jövedelem Stanley családja tagjai között van felosztva. Ennyit pedig úgy hiszi Stanley lord a' legszebb ideáért sem áldozhatni fel. — Maj. 4én tartott Dublinban a' választási jogegyesület ismét ülést, mellyben Lawless ur javaslá, hogy azon terv, mellynél fogvást az irlandi katholikus papság a' status költségin tartassék, noha e' tárgy nem az egyesület czéljaihoz tartozik, de már egyszer szóba jött, határozottan roszaltassék, 's félrevetettnek nyilványittassék. Az inditványt támogatá O' Connell 's egyszersmind igen dicsérve emlékezett a' katholikus papságról. Ő a' följebbi tervet azon okból is gáncsolá, mert az kényszerítené a' protestansokat olly egyház papjai tartására, mellynek tanjait (doctrináit) ők el nem ismerik. — O' Connell bajvivási ügyét Alvanley lorddal az alsóház elé szándékozik hozni. — Az alsóházban többek közt következő inditványok vannak jelentve: Hogy a' püspökök a' felsőház vitájiban csupán akkor vegyenek részt, de szavazás nélkül, mint a' törvénykezési ügyekben a' birák, midőn egyházjavitásról van szó, hogy a' házat, mihelyt kivántatik, tanácsukkal segíthessék. — Az indítványt Sir S. Whalley teszi. Hume hogy mindenalsóházi tag minden hétfőn 30 bérmentes (franco) levelet kaphasson postán; Cobbett indítványt jelentett, hogy a' parliamentek tartása öt évre szállíttassék 's az alsóház tagjai mentessenek föl azon kénytelenségtől, hogy valamelly hivatalelfogadás miatt ujra kelljen választatniok. Portsmouthban szemes vigyázat van, 's rendkivüli rendszabályok tétettek az Alexandriából érkező hajókra, mivel hire futott, hogy hat angol hajó pamuttal megrakodva dögmirigyesen van utban Aegyptusból Anglia felé. — A' király megbizta Chantrey szobrászt, hogy Grey gróf és Sir R. Peel mellszobrait (Büsten) a' windsori karzat számára készítse el. — Maj. 9én a' kincstári kanczellárnál számos küldöttség udvarla Westminsterből, megmutatni, az ablakadó minélelőbbi eltörlesztése szükségét. A' minister szives udvariasággal fogadá a' küldöttséget, 's azt felelte, hogy mivel Sir R. Peel a' volt kincstárnok nyilványitása szerint, a' jövedelem-fölösleg ez idén csak 250,000 ft st. leend; az ablakadó pedig 1,200,000 fontnyi, ő által nem látja: mikép lehessen e' nagy hijányt kipótlani. Inkább ajánlaná az üvegadó eltörlesztését, mi az országnak nagy hasznára válnék 's ez alkalommal a' küldöttségnek több britt üveggyár müveit is elömutatá. — A' Kentish Gazette maj. 12ről jelenti, hogy azon vidéken a' napszámosak sok rendetlenséget követtek el, kószáltokban a' békes parasztokat arra kényszerítek, hogy munkájikkal felhagyjanak, a' polgári hatóságokat fenyegették, pénzt zsaroltak ki, 's

azokat, kik nem engedtek nekik, rútul elzaklatták. Ezen garázdák a' szegényi törvények ellen zúdultak fel, 's héti fizetéseket sürgettek, mint az előbbi rendszernél szokásban volt, a' helyett, hogy a' dologházakba tértek volna. — E' zajgásban bünös izgató része van a' Timesnak is, melly nagyon 's többször, gáncsolá a' szegényi törvényeket. —

OROSZORSZÁG.

Sz. pétervári hirek szerint april 17röl a' czár megparancsolá, hogy az országi tanács azon rendelése, mellynél fogvást az ellenörség által föl-fedezett olly számadási különzések iránt, mellyek nem rugnak többre 25 rubelnél, minden nyomozás, és levelezés megtiltatik, a' tengerügy-igazgatás minden ágaira is terjesztessék ki. — Stockholm, Abo, Helsingfors és Reval közt gőzhajózási összekötést szándékoznak létesíteni, 's e' vállalatot részvényekre alapítani. Az arra megkivánt pénzalap 175,000 rubelre van határozva. Az éjszaki méh nevü hirlap szerint, Demidow P. fővadászmester egyikét a' legszebb gyémántoknak nem rég 500 ezer frankon vásárlotta meg. E' Sency nevü drágakö történeteiről a' nevezett lapban Sembnizky ur, a' szent pétervári ásvány-tudós társaság igazgatója, bőven értesít. A' gyémánt $53\frac{1}{2}$ karatot nyom; holott nem rég egy 49 karat nehézségü gyémántot Alibasa 760 ezer frankon vett meg, Demidowé pedig, ámbár $4\frac{1}{2}$ karattal nehezebb mint Alié, még is 260 ezer franknyival olcsóbb.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Bon Sens szerint a' pairek összejövetekor majus 9én panaszkodott d'Aragon marq., hogy némelly társai naponként közlik az oppositioi lapok szerkesztőjivel, mi történik a' tanácskozási teremben a' titkos ülések alatt 's esküt javasol mindegyik pair részéről aziránthogy e'tanácskozásokat titokban tartandják. Dubouchage támogatá d'Aragon indítványát mondván, hogy valóban botránkoztató, mikép mindent dobra ütnek, a' mi ottan történt, mit csakugyan a'pairi méltóság tekintetéből is meg kellene gátlani. E' botránkoztatás azonban annyira nem a' hirlapiróknak tett közlésekben fekszik, hanem inkább azon hivatalos tudósitásokban, mellyek a' tüileriákkal, 's mindenik ministerségi osztály részire történik. Sőt a' hirlapoknak tett közlések még dicséretesek azon tekintetben, hogy a' titkos tudósitásoknak ellenmondani ügyekeznek, 's világot terjesztenek ottan, hol a' tettdolgok szenvedélyes sugalgatások által elocsmányíttattak. Ha megszünnek a' közlések a' tüileriákkal, meg akkor az ellenzőféli lapokkal is bizonyosan. E' nyilatkozás után Aragon ur nem kivánta többé az esküt.“ Genoude ur, a' Gazette de France igazgatója, papá szenteltetett, 's el is mondotta már első miséjét. — Igen szembetünő a' közönség előtt, hogy a' majoratusok eltörlesztéséről szóló törvény, mellyet már mind a' két kamara rég elfogadott, a' király által elfogadva 's kihirdetve még sincs. A' törvény, mint tudjuk, a' követházból keletkezett, 's úgy hiszik, a' kabinet előtt igen demokratainak látszik. — Az aprilisi vádlottak panaszt tettek egy a' főügyészhez bocsátott irományban, hogy a' számos kötetnyi vád csak hat nap előtt adatott nekik által 's igy nem lehetett elég idejök a' mesterségesen rájok tolt összeesküvési vádpontokra nézve igazolhatni magokat. — A' pairszék előtt folyó pör a' nyilványos véleményben sok ellenzőre talál nem csak Francziaországban, de másutt is, főkép Angliában. Ugyanis az angol lapsereg valamennyi, bármi politikai szinü is az, megbotránkozott e' törvénykezésmódon, 's azt határozottan kárhoztatja. A' Globe miután elégületlenségét kimondá azon zaj miatt, mellyre a' pairszék hibás viselete adott alkalmat, azt mondja, hagy ha csakugyan szükséges volt ezen embereket itélet alá vonni, akkor a' pörnek egészen más bélyeggel kelle birnia. 'S ha helyesen lett volna elkezdve az, úgy menete 's folyama is az lenne; azaz: ha birájik (az esküttszék) előtt állanának ezen vádlottak 'svédelmezniök szabad volna magukat, akkorbizonyosan nyugottabb 's illőbb viseletüek is lennének. A' Courier szerint „a' párisi pör szinészeti (drámai) érdeke naponként nő, míg fájdalmasan kitünik, hogy ezen előzmények minden józan szabadság és személyes bátorság elveit mélyen sértik. Ha különös körülmények illy törvényszéket szükségessé tesznek, és semmi előzmények nincsenek, mellyek szerint bizton indulni lehetne, akkor a' hatalombirónak mindenek előtt főkötelessége, hogy igazságos legyen, 's e' mellett inkább kegyességre hajoljék. E' szabálytól azonban a' fenforgó esetben eltávoztak 's a' pairszék most, mint várni lehete, saját formaságiba 's tévedésibe van bonyolodva, fenakadva. Azon vádlottak kiüzésére, kik magukat rendetlenül viselték, a' paireknek természetesen igen derék példájok van Danton és társai pörében. Midőn t. i. ezek viselete a' törvényszék iránt sértegető vala, Fouquier Tainville, és St. Just indítványára a' Convent korláti elől elparancsoltattak, 's távollétökben nyaktilóra itéltettek. De illy példák olly jeleneteket hoznak emlékezetbe, mellyek utánzatát senki sem ohajthatja 's egyike azoknak, kik a' Convent e' viseletét legszósabban gáncsolták, (Thiers ur) most is a' kabinetben ül! Mind ez igen a' kormány 's pairszék ellen vagyon, 's bölcsebb lenne az egész pört még most is megsemmíteni, mint megátalkodni olly ösvényen,

melly csak a' statushatalom becsület-vesztésére vezethet. 'S habár a' doctrinairek valamennyi vádlottat megsemmitenének is, a' republicanismust még azzal sem irtanák ki, 's igy minden önkényes erőszak, mellyet a' monarchiai kormány enged magának, csak ellenségei számát 's erejét szaporítja." A' Times pedig igy szól: „Miután majd egy hét folyt le pörpatvaros vitában csekélységek iránt, a' vád még sem olvastathatott el teljesen. Ez igen jó jele a' pair urak türelmének, kik hihetőleg meg sem álmodták, mi nehézségekbe fognak keveredni, ha e' botránkoztató pör tovább folytatásában a' végrehajtó hatalom eszközeül engedik magukat használtatni. De már is mutatkozik (habár későn is) bánásuk, 's türelmetlenségök! mind ez a' törvényszéki vita rögtöni rekesztésével fenyeget, de a' melly nehezen fog úgy elsülni, mint tán azt azon emberek várják 's kivánják, kiknek unszolására kezdik ezen üldözéseket." Hasonló rosszalással emlékezik e' csuda pörrül Bonaparte Luczián is azon irományban, mellyel Lamarque emlékiratára felelt. Itt belőle a' hely: „Ti, (igy szól Bonaparte Luczián a' pairekhez) mint mondjátok, jacobinus csoport ellen készültök törvényt ülni, 's köz bocsánatról gondolkodni sem szabad. Jacobinusok? Hogyhogy? hisz e' névre tettek kellenek, nem puszta szavak! A' jacobinusok egy sereg törvényhozó hóhérok voltak. Ezen emberek pedig (a' mostani vádlottak) sem törvényhozók, sem hóhérok. Jacobinusoknak a' törvény nevére vala szükségök, hogy a' meggyőzötteket a' harcz után föláldozhassák. Ki ohajtaná ezt a' mi időnkben tenni? Itten tehát Francziaország pairkamarája revolutiói törvényszékké változott! El fogja é azt Francziaország szivelni? Legalább vétket 's tévedést ugyanazon egy név alatt összezavarni nem kellene. Ne szitkozódjatok, mielőtt megteszitek a' csapást. Azon emberek, kiknek előttetek meg kell jelenniök, republicanusok, kik a' rettegés napjait nem is látták. Gyermeki a' hős Párisnak, 's a' szerencsétlen Lyonnak, kiket úgy kell tekinteni, mint eltévedteket. Kétségkivül jusotok vala harczolni saját védelmetekért, de van e' jusotok a' meggyőzötteket a' harcz után törvény elé idézni? 'S midőn mégvédelmi jogtól is megfosztjátok őket, akkor orozva gyilkoltok. Nem e' férfiak e azok, kiknek közbocsánatra van szükségök? Nem őket kellene jacobinus névvel bélyegezni!"

A' pairszék előtt maj. 15én ismét az előbbi ülésbeli mind a' 23 vádlott vala jelen. Az előkészületek ugyanazok. Azon ifju v. uj pairek, kiknek nincsen szózatjok, ez uttal kimaradtak, a' vád tovább olvastatott. Az egész ülés alatt nagy csönd volt. A' védelmezők padján csupán Crivelli ügyvéd ült. —

SPANYOLORSZÁG.

Martinez de la Rosa lemondása, Madritból maj. 9kérül jött ujabb tudósitásoknál fogva, megvalósul. Kiléptének oka, hogy általjában semmi nemü békitő alkudozásban megegyezni nem akart. A' spanyol kormány, ugymond a' Messager levelezője, már most mindenben sürgetni fogja a' négyes-szerződés teljesittetését, kivánni névszerint, hogy Portugáliából 10 ezer főnyi segéd sereg küldessék, Anglia hajóival a' spanyol tengerszéleket szorosan őrizze, 's Francziaország 50,000 főnyi sereget tartson a' határon, készet, ha ugy kivántatnék, akármikor is Spanyolországba beütni. Mind ezen rendszabás a' ministeri és kormánytanácsban határoztatott el, egy számos tagbul álló junta hozzájárultával, mellyre a' legelőbbkelő pairek 's kamarai követek is hivatalosak valának. E' követek közül csak öten ('s ezek közt Arguelles, las Navas, és Isturiz) voltak ellene a' javaslatnak. Jegyzésre méltó, hogy Anglia, Francziaország és Portugália követei is részt vettek a' tanácsban, 's a' határozatok mellett nyilatkoztak. A' költségek födözésire haladéktalan uj, és pedig nevezetes mennyiségü kölcsön fog nyittatni. Ezzel némileg ellenkező ugyan a' Messager egy másik levelezőjének tudósitása, melly szerint Cordova küldetése czélja abban állott, 's ugy is végződött volna, hogy Amarillas (a' kormánytanács elnöke) a' királyné 's cortes fölhatalmaztával Párisba 's Londonba küldessék az egyezési alku megköttetése iránt; a' carlosiak részérül pedig hasonló czélból gen. Montenegro küldetnék, 's mig ez alkudozások folynak, Navarrában 's a' baski tartományokban minden további hadmunkálat fölfüggesztetnék. — A' hadbul kevés uj. A' carlosiak panaszolják, hogy az ellenfél Guernica várost, melly minden carlista őrizet nélkül volt, egészen porrá égette. — Corunnábul jött levelek szerint, egy ujabb fölfedezett, igen terjedelmes összeesküvés következésében az egész santiagoi főkáptalan elfogatott, 's Corunnába fogságra vitetett. A' kurir elindultakor, Galliczia belsőjében még legnagyobb forrongás uralkodott.

BELGIUM.

A' följebbviteli törvényszék azon birói itéletet, mellynél fogva Brüssel városa arra itéltetett, hogy kármentesítse azon lakosokat, kik az 1830ik septemberi zendüléskor károkat szenvedtek, nem hagyta helyben, még pedig azért, mert a' nép az akkori zendülésre teljesen föl volt hatalmazva, 's azért azon következésekért felelősnek nem tétethetik, mellyek e' jusa gyakorlásából származhatának. — A' Moniteur belge szerint a' belga seregnek Portugáliából visszatért tisztei mindnyájan ismét előbbi szolgálatviszonyaikba tétetnek vissza, minthogy „gyüjtött ta-

pasztalásaik, valamint buzgóságuk, mellyet ők olly ügy védelmében bizonyítottak melly saját országukéval olly szoros kapcsolatban áll" a' hazai seregnek csak hasznára válhatnak. Le Charlier órnagy, ki az említett belga sereg vezére volt, Brüssel környékében 440,000 frankon jószagot vett. Úgy látszik tehát, hogy nem hijában harczolt.

Az Indépendent igy ir: „Brüssel maj. 14.: A' mai ülés végén a' képviselőházban fölhág a' belminister a' szószékbe, kihuz egy darab papirost a' zsebéből (csudálkozás jelei.) 's következőt olvas belőle: „„Uraim! minthogy a' kormány meg van győződve, hogy a' kamara megujulása ideje semmi reményt nem enged arra, hogy a' napirenden levő javaslatok törvényekké váljanak, készebb a' kamarát bérekeszteni, 's azt megint szokott összejövete előtt rendkivül összehíni. Ennélfogva a' király arra bizott meg, hogy a' következő végzést közöljem Uraságtokkal: Az alkotmány — ik czikkelyénél fogva az 1834ki törvényhozó ülés 1835ig el van halasztva." (A' kamara nagy izgásban szétoszlik, néhány padon hangosan nevetnek; a' tagok eltávoznak. A' belminister láthatólag meg van indulva.) — A' kamara tudniillik a' községi törvényeket nem a' kormány értelmében dolgozta ki, 's az elhatározó szavazásnak követk. hétfőn kellett volna történnie; a' kormány tehát igy ügyekezett e' szavazásnak elejét venni." " —

AMERIKA.

Perubol érkezett tudósításoknál fogva Callaoban, Lima révhelyén jan. 1én zendülés ütött ki. Alkalmat rá az elnök-választás adott, mellyreLafuente general, ki több hónap óta onnan számúzve van, de a' sereg által igen kedveltetik, jeleltül lépe föl. A' várőrség fölzendült, 's Lafuente generalnak elnökké választatását kivánta. Az erősségből élénken tüzeltek, 's a' parancsnokló kapitányt meglőtték; sőt még azon lakosokra is lődöztek, kik a' révben fekvő hajókra szándékoztak futni. Drummond hadnagy a' Satellite angol kir. hajón, midőn néhány asszonyságot csolnakra segíteni akart, az angol consul leányával, és mistress Bartonnal a' britt ügyviselő nőjével együtt egy golyótól sujtottan a' tengerbe hullott. Mindnyájan megszabadittattak ugyan, de a' hadnagynak a' lövés következésében egyik lábát el kelle vágni. Néhány éjszakamerikai hajó álgyugolyók által sértetett meg. Végre a' csönd helyre állíttatott, 's Lafuente életfogytig számüzetett Peruból. Most Valparaisoba ment. —

Brazilia. Paraból feb. 19ről érkezett levelek megerősitik azon boldogtalan eseteket, mellyeknek nem rég láthelye volt a' birodalom. A' franczia consulház a' consul szeme láttára kifürkésztetett, a' consul pedig maga elfogatott, és Defençora korvetten elvitetett. Miután a' consul szabadon bocsáttatott, házában is fölvigyázat alá vétetett. Szabadságát legelsőben is arra használta, hogy az angol consulházba ment, 's ott társa, a' britt ügyviselő jelenlétében e' kettős megsértés ellen, mellyet mind személyén, mind lakján elkövettek, ellenmondott. —

A' salemi hirlap következő jegyzéket ad a' külön vallások felekezeteiről az egyesült statusokban: katholikus 500 ezer 's igy az egyesült statusok népességének majd egy $\frac{1}{21}$ részét teszik; calvinista 2,743,453; methodista püspöki egyházzal 2,600,000, több mint az egész népesség $\frac{1}{7}$ része; különféle valláskövetők a' népesség $\frac{1}{8}$ része; presbyterianusok 1,800,000; congreganista 1,260,000; püspökiek (episcopalisták) 600,000en; unitarius 500,000. — A' rak- 's postahajó is számos. Ujyork révéből 14 szabályos rakhajó jár összelegEurópába; 20 Liverpoolba; 16 Havreba; 8 Londonba. Ezekhez járul még más 56 rakhajó, mellyeknek a' déli tartományok, Nyugot-india és Délamerika pályaczéljok. Ehez képest Ujyork révéből 100 szabályszerü rakhajó járja ugyanazon utat, mellyet még számtalan kereskedő hajó szokott rendesen élénkíteni. Szép közlekedési rendszer. —

NÉMETORSZÁG.

Majus 9én ültték meg Stuttgartban a' Schiller-ünnepet, a' tizenegyediket alapittatása óta. Az ünneplésnek kellemes tavaszi nap kedvezett, 's nem kevessé látszott a' vendégek számát öregbíteni. Az ünneplés énekes kiséretü hangászatból 's beszédekből állott. Nem állhatjuk meg, hogy ez alkalommal ne figyelmeztessük édes miéinket arra, hogy a' derék Kisfaludy Károly már készülő emlékének fölállíttatásakor nálunk is hasonló ünnep létesíttethetnék hazai literaturánk emelésére.

TÖRÖKORSZÁG.

Az orosz lapok szerint azon javitások, mellyek Törökországban több tekintetben történnek, okai, hogy a' selyem- és teveszörgyárok Kis Áziában megcsökkentenek, minthogy a' törökök mind inkább posztóruhát kezdenek viselni. Közép v. aljasabb faju europai posztó ott most igen jó áron kel. A' kéket leginkább keresik. — Cattaroi levelek a' zarai ujságban jelentik, hogy a' montenegrinok és szomszéd ottomanok közt ujra kiütöttek a' viszálkodások. Boszniáról azt mondják, hogy a' szultán ez úttal nem kivánt ujoncz-állítást, de kötelességévé tette, hogy 12 ezred gyalogságot 's 2 ezred lovasságot állitson 's azt hetenként szorosan gyakoroltassa, őszönként pedig táboroztassa. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

44. szám — Pest, szerda junius 3kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések; kinevezések; gr. Rhédey Claudia; az idei első verseny Pesten; fiumei földrengés.) Anglia (felső- 's alsóházi viták a'rabszolga-kereskedés és Stanley lord nevezetes kérelme fölött.) Francziaország (Soult, Trelat és Michel uu. levelei; a' pairi törvényszék ülései majus 19—20ikán; egyveleg.) Spanyolország (a' spanyol ministerium nem változott; Martinez megtámadtatik; hirek a' hadbul.) Portugália (Passos követ nyilatkozása.) Németország (Rötteck követ inditványa; tanulási szám-irány.) Amerika. Görögország. Elegyhirek.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' KK. és RR. az urbéri legelő tárgyában megváltoztatott végzésök következésében, a' szerkesztés módositását kerületileg befejezvén, majus 25, 26 és 27ik napjain folyvást tartott országos üléseikben az urbéri 2ik kir. válasz fölötti tanácskozásukat egészen bérekesztek, a' kerületi szerkesztést kevés stylusi módositással csak nem mindenben jóváhagyván azon egyen kivül, hogy a' VIIik t. cz. 5 §ának 2ik részében a' földesuri büntető hatalmat egy napi börtönzésrül 3 napira változtaták. Ezen urbéri végzéseket, mihelyt egy egy törvényczikkely elkészült, a' RR. nyomban átküldék a' fő RRhez, kik azokat nem csak azonnal tanácskozásba vevék, hanem 27ikén már be is rekeszték. A' nevezetesb pontok, mellyek iránt a' fő RR. meg nem egyeztek, e' következők: Sclavonia nevezetének átváltoztatása; a' boltjus tárgya; 's a' helység elöljáróinak szabad választatása. A' többiekre nézve kevés kivétellel, nevezetesen a' legelő kérdésében is, megegyeztek. Ugyanekkor a' fő RR. a' mult levelünkben érintett 3 rendbeli fölirásra költ válaszüzeneteiket is átküldék a' RRhöz, kik azokat köziratra és kerületi tanácskozásra utasíták.

Főhg Ferdinand ő magassága N. Szebenben maj. 15, 16 és 17ikén a' városbeli intézeteket meglátogatá, 's mindegyiket megajándékozá; 18kán tovább folytatá utját, Brassón, Kézdi-Vásárhelyen és Csikszeredán keresztül az 1ső és 2ik székely határezredekbe. Az All. Zeit. szerint Bécsben majus 2ikán ment véghez Sándor würtembergi kir. hg. ő magasságának, több kir. vitézi rend nkeresztesének, a' József-huszárok ezredesének, a' würtembergi uralkodó királyné testvérének, erdélyi születésü gróf Rhédey Claudiával, mint nemcsak külső szépségü hanem kimivelt lelki tulajdonú kisasszonnyal, házassági egybekelése. Bold. I. Ferencz ő cs. kir. fölsége, kevéssel halála előtt a' menyasszonynak Hohenstein grófné nevet adott, mellyet ez, mint a' kir. hg hitvese fog viselni 's a' házasságbul születendő magzatok is ezen nevet öröklendik. E. H.

Ő cs. kir. fölsége april 13ki legfensőbb határozata szerint Selmeczen az erdőszeti tudomány megürült oktatószékére és bányászati tanácsnokságra Feistmantel Rudolfot az alsó-ausztriai erdőszhivatal ideigleni ingenieurjét méltóztatott kinevezni. —

A' nm. magy. kir. udv. Kamara rosenbergi sóárnokká ugyan az ottani ellenört Szolusz Károlyt; — pesti sómázsamesterré szinte a' helybeli sóhivatal tisztirnokát, Beivinkler Józsefet, 's debreczeni sómázsamesterré Bodor János szolnoki szállellenört nevezte ki. Ő cs. kir. fölsége pedig Zimonyba 30ad- és sóárszedővé Pythely Antal helybeli ellenört méltóztatott kinevezni. (k. kam. tud.)

Iső Pesti lóverseny. Kedden jun. 2d. d. u. 4 órakor.

1., Nákó díj 25 arany, 1600 öl ismételve. Minden száraz földi mén- és kanczára. Festetics Mikl. gr. 3 esztendős félvér pej kanczája Mary, maga nevelése. Terhe 85 font. 1ső és igy nyertes. 4′ 21″. Az az négy órapercz és huszonegy másodórapercz alatt végezte a' pályát. — Esterházy Mih. gr. 4e félv. barna k. Lady of the Lake, maga nevel. 100 ft. 2. — Nádasdy Tam. gr. 4e. pej ménje Survēyor, maga nevel. 102. ft. 3. — Almásy Aloiz gr. 4e. félv. sárga m. Bolivar maga nevel. 102 ft. kitört, azaz a' kijegyzett pályakörbül balra tért-ki, 's messzebb uton járt mint kellett volna. — Első izben Mary és Lady of the Lake együtt érkezvén a' nyerőponthoz (ezt az angolok dead heat — holt futásnak nevezik), második 's harmadik izben is pályáztak, Bolivár pedig, és Surveyor visszahuzatott.

2. Somogy vármegyei díj. 110 ar. 3 angol mérföld, (egy angol mf. 848 pozsonyi öl). Magyarhonban nemzett és született minden mén-és kanczára. Tétel 10 ar. a' tételösszeség a' nyertése. Széchenyi Ist. gr. 4e. p. m. Ronda, Batthyáni Guszt. gr. nevel. 100 ft. 1. — 6′ 30″. — Hunyady Józs. gr. 6e. 5g. m. Gildroy, maga. nevel. 112 ft. 2. — Nádasdy Tam. gr. 4e. p. k. Caroline maga nevel. 98 ft 3.

3. Ivadék-verseny (melly megnevezett mén és kanczától születendő csikók iránt köttetik). Aláirva 1831ben. Tétel 30 ar. fele bánat. 1½ ang. mf. — 100 ft. kancza 2 fonttal kevesbet. Minden nem-telivér kanczától akármelly mén után 1831ben született ivadékra. Nádasdy Tam. gr. p. k. Evelina, maga nevel. apja Diamond, anyja Lady Thigh. 1. — 3′ 22″. — Péchy Ferencz ur p. m. Nevetlen maga nevel. ap. Lionel Lincoln, an. Godness 2. — Almásy Aloiz gr. Esterházy Mih. gr. és Károlyi Gy. gr. bánatot fizettek.

4. Erdélyi díj. 100 ar. 1600 öl. Minden magyarhoni mén és kanczára. Tétel egyegy lótul 50 ar. fele bánat; a' tételösszeség is a' nyertesé. Aláirhatni a' futás-óráig. Egy személy több lovat állíthat vagy nevezhet. Ha 6 aláiró nem találkozik, azon évben nem jár-ki e' díj, hanem az aláirók feloldoztatván, a' 100 ar. díj mindaddig a' következő évihez csatoltatik, míg legalább 6 aláiró nem lesz. — Jelentve volt e díjra 6 ló, ugymint: Caroline, Gildroy, Lady of the

Lake, Mary, Osman (Hunyady Józs. grófé) és Ronda. Az öt első visszahuzatott 's Ronda maga járván körül a' pályakört, ez lett nyertes.

5. Parasztlovak próbafutása. Indult 9 ló, — kettő kimaradt, sőt végképen elmaradt. Első ért a' nyerőponthoz Dékány Imre Kunhegyesi lakos 7. e. k. Bársony. Második: Reichl Ferencz Pesti lakos 7e. m. Turcsi. Harmadik: Revez Pál Vásárhelyi lakos 5e. parip. Szellő. — E' lovak az idei versenyeken minden dijért pályára kelhetnek, lovasaik pedig megjutalmaztattak.

E' napi verseny-díjul volt kitéve az Esterházy kard is, melly évenként kihivás tárgya. Most Széchenyi Ist. gr. birtokában. Minden magyarhoni ménés kanczára 1. ang. mf. Tétel 20 ar. fele bánat. — Az e' kardot elnyerő legsebesb honi lónak ismertetik azon évben. Ha a' kard birtokosát ki nem hivják, nála marad a' kard. — Ez történt most tavalyi nyerőjével. —

Vas vármegyéből. A' Kemenes név alatt ismeretes halomláncz fölött elnyuló nagy legelő, régi köz-ohajtás szerint, végre a' legközelebbi aprilisben mindenképen szabályoztatott. Terjedelme 16,044 hold (1300 □ öllel számitván); 's tiz faluval levén közös, sok rendetlenségre 's kicsapongásra szolgáltatott alkalmat. Ezen századokra nyult munkálat vala utólsó mive a' nagyérdemü alispánnak, Niczky János urnak, ki most már (mint hirül adtuk) kir. táblai közbiró. —

Fiume, majus' 21én: Nálunk a' gyenge s' nem teljesen esőtlen télre, nem a' legkellemesb tavasz következett. A' hosszasan tartó fölszél (bora), tartós hideget 's hüsséget is okozott; 's az Adrián általában, de különösen ezen ('s az őszi) évszakon uralkodni szokott kelet-déli szelek (scirocchi) nem annyira esős, mint inkább komor, borús napokat hoztanak, elannyira, hogy a' tavasz' kezdete óta maig tán három derült, szép napot sem láthatánk. A' folyó május közelebb mult hete esőtlen, szeletlen volt ugyan: de ha naponta nem is, alkonyat felé föllegek vonúltak várasunk fölé; 17én, mintegy délutáni 6 óra tájban egyszerre erős fölszél támadott, melly 18ikán egész nap télileg sivított hozzánk körülfekvő, 's nyilásaik miatt bennünket rosszúl ovó kopár, szikla-hegyeinkről. Estve ismét felhőket hajtott, 's esőre készült az idő, mert a' fölszélhez keletdéli is csatlakozott; éji 10 órától fogva olly hatalmasan fútt 's vijonga egymással a' kettő, mint az itt nagyobb télben is ritkán szokott. Előpostája volt ez a' földrengésnek, melly épen 18ikról 19kre viradóra 1 óra tájban rázá meg várasunk' sziklás és fövénytöltésü alapját; 's utóbb, mintegy félóra múlva másod ízben lehetett érezni a' rengést, melly mind a' kétszer erős volt ugyan, de csak kevés ideig (mintegy 3-5 másod perczig) tartott. Éjszak-kelettől vonult délinyugatnak; kárt nem szült, de kiket édes szunyadásukból fölébreszte, többé lefekünni 's alunni nem merének, 's rettegésöket csupán a' tisztában kelő, derültséget igérő nap oszlatá el; melly után csak ma hüsité meg már is nyomasztó melegünket egy két óraig tartott jóltevő, 's köves szőlőkertink' tulajdonosinak aranyat érő csendes eső. —

ANGLIA.

A' felsőházban maj. 15én, miután a' benyujtott kérelmekről a' szokott tudósítások megtétettek, Wicklow lord megszólalt 's fölvilágitást kivánt Melbourne lordtól Mulgrave irlandi alkirály fogadtatása körülményeiről. Ohajtá tudnillik megtudni: való e, hogy az alkirály fogadtatása O'Connell pártja által pártos jelenségek 's nyilatkozások közt történt, 's hogy e' törvénytelen nyilatkozásokat Mulgrave maga is helyben hagyta, vagy legalább nem roszalta. Igy említé például, hogy a' főügyész nyilványos lakomán elfogadott áldomást, melly az uniofelbontás ohajtását fejezé ki. Azután, hogy Mulgrave bemenetén Dublinba ezernyi zászlók voltak törvénytelen, tilos fölirásokkal, mint: „Az uniofelbontása!“ — „Semmi tized többé!“ — „O' Connell mindig!“ — 's a' t. Ezekhezképest kérdé: való e, hogy azon körülmények, mellyek Irland lordhelytartója bemenetét kisérék, ollyanok, millyeknek azokat a' nyilványos hirek jelelik? 's ha igen, mi rendszabályokat tett a' kormány annak kimutatására, hogy roszalja az illy nyilatkozásokat? Melbourne viszonzá, hogy még semmi hivatalos tudósitást sem vett azon körülményekről; de bizvást igérheti, hogy ha törvényszegés történt, a' törvényszegők bizonyosan meg fognak lakolni. Ezzel azonban Londonderry nem elégült meg, hanem egyenesen tudni akará: mi szándéku a' kormány e' körülmények iránt; mert ha, ugymond, O'Connell pártjának megengednek illy törvénytelenségeket, majd jul. 1jén a' beynei csata évnapján nem tagadhatják meg az orangistáktól, hogy ők is hasonló erőfejtést mutassanak, mi könnyen a' pártok összeütközésére nyujthat alkalmat. Egyszersmind kérdé: Igaz e, hogy Wellesley marq. azért mondott le udvari hivataláról, mert O'Connell igazgatja 's vezérli a' kormányt? Melbourne lord az irlandi körülményekre nézve előbbi válaszát ismétlé, a' másik kérdésre nézve pedig a' hirt valótlannak nyilványitá. —

Az alsóházban maj. 12én Buxton kifejtette indítványát a' rabszolga-kereskedés iránt. Nem képzelhetni, úgymond, azon szörnyü inséget, mellynek az embertelen haszonvágy szerencsétlen áldozati ki vannak téve. Látni kell azt, hogy fogalma legyen arról az embernek. A' halálozást a' rabszolgahajókon ugyan nem mondhatni meg szoros bizonyossággal, de azon hajókon, mel-

lyek elfogattak, irtózatos vala. A' mult évi juniusban egy spanyol hajót fogtak-el az afrikai partoknál a' britt czikázók 's 562 rabszolgából, mennyit indultakor felrakott, 162 már meghalt, 40 azon pillanatban ugrott a' hajófödélről a' tengerbe, midőn a' hajó megszabadíttaték; 79 meghalt, mielőtt e' hajó Havannaht elérte, 's mig azt a' martalékbiróság elitélte, az összes számból csak 253 maradt életben! 1827—1833ig, Sierra-Leonebe 106 rabszolga-hajó hozatott, 's azon 18,237 rabszolga közül, kiket födelükön hurczoltak, a' vitel alatt, vagy mindjárt utána 3000 halt el. „De hogy is ne, fölkiált az indítványtevő, ha meggondolja az ember azon kegyetlenséget, mellyel ez ártatlan teremtmények a' hajókon, legszükebb térekbe tömetnek össze.“ Itt a' tisztes tag némelly irományokból a' rabszolgák szivrepesztő állapotját fejtegeté, millyennek azt két elfogott spanyolhajón találták. Maria hajón, mellyet 1831ben Havannahba hoztak, egy tonna tehernyi térbe négy rabszolga vala beszorítva. Carolinán, melly csak 75 spanyol tonnaterhü vala, 350 ember volt 's közülök 180, betü-értelemben annyira össze volt zsugorítva, hogy egyenest nem ülhettek. E' boldogtalan emberek lihegő szájjal, szomjuságtól tikkadt nyelvvel tolakodának megszabaditójikhoz, mint kisértő képe a' legmélyebb emberi inségnek. — „Már most, folytatá Buxton beszédét, az a' kérdés: mi rendszabályok tétessenek, hogy e' szörnyüségnek vége szakadjon egyszer? Javaslották, hogy valamennyi rabszolgahajó, elfogatása után, azonnal rontassék össze; a' javaslat jó, mert bizonyos, hogy rabszolga-hajók, mellyek martalék gyanánt adattak el, azonnal ismét e' gyalázatos kereskedés üzésére használtattak. Javaslották továbbá, hogy a' rabszolgakereskedés üldözésével foglalkozó czikázók, ne az elfoglalt hajó tonnaterhétől, hanem a' megszabaditott rabszolgák számától mérve, kapják martaléki jutalmokat. E' tanács is elfogadható. De mind e' rendszabály csekély azokhoz képest, mellyeket egyezések 's alkuk utján tenni lehetne. Az eddigi egyezéseket a' kül hatalmakkal gyalázatosan megsértették. Tökéletes egyezésnek a' rabszolgaság-elnyomásra négy ponttal kell birnia. 1.) Nyilványittassék e' kereskedés kalózlásnak; 2.) létesittessék a' kölcsönös átmotozási jog; 3.) terjesztessék ki e' jog az egész afrikai tengerpart hosszában; 4.) itéltessenek el a' hajók, mellyek rabszolga-kereskedésre vannak fölkeszítve, elvételre akkor is, ha egyetlen rabszolga sem volna is rajtok. Fájdalom! eddig mindenik egyezésben hijányzott e' négy pontból mindig majd egyik majd másik. Igen fontos továbbá, hogy valamennyi hatalommal ugyanazon 's egyenhangu egyezés köttessék. Francziaország bizonyosan nem fog vonakodni, 's reméllhetni, hogy Portugáliában és Spanyolországban is jobb érzés gerjedt már, mint az előbbi kormányoknál volt. Azonban akármikép érez Spanyolország, Angliának joga van ez országtól kivánni a' rabszolgaság elnyomatását. Alkunk Spanyolországgal legkeményebb kifejezésekkel van szerkesztve, 's Anglia e' kereskedés-elnyomásért 400,000 ft sterlinget fizetett Spanyolországnak.“ A' szónok végül fölirást javaslott a' királyhoz, mellyben kéressék az meg: tenne lépéseket, hogy a' külső hatalmak is hathatósan járuljanak a' rabszolgaság-eltörléshez. Hume az inditvány mellett nyilatkozott, de úgy vélte, jobbat tett volna az indító, ha rövidebb fölirást javaslott volna, 's a' külső hatalmak iránt kevesbé sértő kifejezésekben. Egyszersmind megjegyzé, hogy a' rabszolgaság-fölszabaditás néhány nyugotindiai szigeten minden várakozást felmúl. — Spring-Rice kincstári kanczellár azt válaszolá, hogy a' házban fenforgó fölirás tárgyáról közlemény érkezett a' külministerséghez, 's ez egyértelmü az indítvánnyal. A' fölirásban elősámlált adat mind igaz, 's ohajtja, hogy az angol parliament az emberiség ezen érzékeny ügyében harsányan emelje föl szavát. A' nyugotindiai angol gyarmatok érdeke is megkivánja ezt, mert ezek nem haladhatnak versenyt a' rabszolgák által müveltető külfölddel. Hosszabb vitázat után Buxton végre megengedé, hogy a' fölirás kelleténél hosszabb, azért azt vissza is veszi, 's rövidebbet fog javaslani; de nagy örömét jelenté azon, hogy tisztes barátja a' middlesexi tag (Hume) a' rabszolgaság-fölszabaditást jó sikerünek nyilványitá, mert megczáfol egy ellenkező állitást, mellyet a' franczia kamarában egy követ (Mauguin) róla felhozott, Hume-ra hivatkozott annak megmutatásaul, hogy Anglia nagy próbatéte nem sikerült. Végre meg kell jegyeznie, hogy a' rabszolga-kereskedés iránt sem a' mostani sem a' volt kormány nem mulasztá el kötelességét. — Brougham lord a' felsőháznak majus 15én tartott ülésében a' londoni belváros lordmayorjától 's a' községi tanácstól aláirt kérelmet nyujta be a' hirlapi bélyegár eltörlesztése iránt. — A' nagyobb lapok, mint a' Times a' Courier 's a' t. kigyót békát, rikogatnak e' gondolatra, mert féltik keresetjöket olcsóbb hirlapok kelethezhetése miatt. — Uj-Yorkból érkezett tudósitás szerint Lawrence Richardra, ki mult januárban Jackson elnök élete ellen merészkedett, itéletet hozott a' törvényszék 's a' vádlottat nem vétkesnek találta, minthogy a' tettes, gyilkolás-próbájakor elmeháborodásban szenvedett.

Az alsóház ülésében majus 18án Morpeth lord, Irland titoknoka letevé esküjét. Belépte-

kor harsogó tetszés fogadá őt a' többség részéről. Stanley lord igen nevezetes kérelmet nyujtott be, melly annál fontosabb, minthogy tőle, mint egyház pártolójától ollyasmit nem is lehete várni. — „Kinos kötelességet teljesítek, úgymond, midőn megbizóim nevesb részétől olly kérelmet nyujtok át, melly komoly vádakat foglal magában az angol egyházi méltóságok ellen, 's különösen Webber dr. Westmünster jövedelmes papja, riponi kánonok 's az alsóház egykori káplánja ellen. Eléggé ismértek vállasos nézeteim 's érzelmeim, 's ha a' vádak valóságáról meg nem győzettem volna, a' kérelem átnyujtására magamat soha el nem valék határozandó. De e' fölött azt is meggondolám: hogy a' tárgy nem egyes különvált ügy, 's igy kötelességemnek érzem figyelmessé tenni a' házat azon viszaélésekre, mellyek a' kérelemben előadvák, 's mellyek uj okok arra, mi igen szükséges az egyházat valódilag és teljesen javitani. — „E' bevezetés után a' folyamodók sérelmét 's panaszát adá elő, melly abban áll, hogy azok lelkészök fizetését, melly eleinte 250 font sterling vala évenként, midőn Webber drt választák lelkésznek, 1000 font sterlingre emelték önkénytes adakozás utján (12,000 pengő f.), de azon föltétel alatt, hogy a' lelkész tartozzék folyvást közöttök lakni. Webber dr e' föltételt irásban 's törvényes formában elfogadta, 's még is mióta a' riponi kánonokságot elkapta, azóta parochiájában meg sem jelent. Mind e' mellett azonban megkivánja az 1000 font sterling fizetést. — A' folyamodók továbbá azon kiáltó visszaélés ellen is panaszkodnak, hogy a' tizedek felosztása fölötte hijányos, 's e' hijány Angliaszerte közös. Több helységben ugyan is a' lelkész csak kevés részt kap a' tizedekből, a' többit vagy a' tizedbirtokosak, vagy az egyházi megyék főméltóságai teszik el. Stanley előadását harsogó tetszéssel fogadák. — Sir Robert Inglis az oxfordi egyetem képviselője védelmezé Webber dr viseletét, azt állitván, hogy a' panaszok alaptalanok. Attól óva azután, hogy őrizkedjenek az egyház tulajdonát bántani, mert akkor semmi tulajdon sem lesz bátorságban. Fölkelt utána Cobbet ur, 's igy szólott: Én ezer hasonló példát tudnék felhozni. Hallgassanak csak egyet. Ismerek olly egyházkört, mellynek tagjai évenkint 1750 ft sterlingnyi tizedet fizetnek. 'S tudják Önök, mennyit kap abból a' lelkész? Nem többet 15 fontnál. (Halljuk!) A' többit mind Guilford lord a' jövedelem birtokosa dugá zsebébe. E' gyalázatos viszaélések beszennyezik az egyház méltóságát, létét veszélybe hozzák, 's azok csak igaz barátjai, kik erre nézve javitást ohajtanak. Ha az egyház minden tulajdonával együtt elveszne, csak önmagának 's főméltóságainak tulajdoníthatná.“ (Hangos tetszés) Miután O'Connell is toldott hozzá néhány jegyzést, a' kérelem a' ház asztalára tétetett. Öst. Beob.

Maj. 8án az alsóházi szabadelmü 's a' hasznos ismereteket terjesztő társasági tagokból számos küldöttség ment a' kincstár-kanczellárhoz Spring-Ricehoz, Birkbeck doctor vezérlete alatt Brougham lorddal, a' hasznos ismereteket terjesztő társaság és számos iskola alapitójával 's Hume, Wood, Bowring dr, Roebuck, Fellowes drral 's többekkel. Birkbeck különösen kiereszkedett azon szükségre, hogy több oktatást kell adni a' népnek; 's több ismeretet közleni vele. „A' nyilványos lapok, úgymonda, hatalmas eszközei a' csinosbodásnak 1796ban a' lapokra tétetett a' négy penny-bélyeg. 'S milett következése? Mig néha gyülés alatt 300 törvény ment által a' parliamenten, a' nép nagy tömege mind erről legkevesebbet sem tudott“ Bowring dr is bőven kiemelte a' nép mostani babonás tudatlanságát. „A' parasztok, ugymond, azt hiszik, hogy a' pápa, O' Connell és John Russel lord összeesküttek, hogy a' vérengző Mária napjait idézzék vissza. Széltében hisz a' parasztság még a' boszorkányságban is, pedig ezeknek kellene választóknak lenniök! A' kincstári kanczellár is egy értelmen volt a' küldöttséggel, csak azt kérdé: a' bélyegárból bejövő adó mikép 's mivel pótoltassék? Rowland Hill küldöttségi tag erre megmutatta, hogy a' statusjövedelem csak nyerhet a' hirlapi bélyegár-eltörlesztéssel, mert a' papirosadó 's a' postabér képes leend azt nem csak kipótolni, de fel is múlni. — Cantonból jött levelek szerint ő mennyországi fölsége (a' chinai császár) a' mákony (opium) bevitelét egész Chinában megtiltotta. A' chinai kormány elégtételt kért Whampea lődöztetéseért az angol hajók által. Az ügy békebirák által fog elintéztetni. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' hirlapok Soult marsaltól következő levelet közlenek a' pairkamara elnökéhez: „St. Amand, maj. 8án, Elnök ur! Megtudtam, hogy a' pairszék mentségemet, mellyet Önhöz april 14én irányzott irásomban előadtam, nem fogadta el. Azt gondoltam, okaimat, mellyek azon biráskodásbani részvéttől eltiltának, mellyet a' pairszék magára vállalt, 's azon tartózkodást, mellyel azokat előadám, méltánylani fogja. De a' kimondott félrevetés óta kötelességem, mind okaimat, mind tartózkodásomat fölvilágitani. Okaim ezek voltak: azon rendszabályoknál fogva, mellyeket mint 1834ki hadminister tennem kelle, nem hittem, hogy e' pörben mint bíró vehessek részt. Mi tartózkodásomat illeti, az onnan eredt, mert ugy tartottam: nem illik hozzám, hogy társim valamellyikének elébe szabjam viseletét. Tisztelve

kérem Önt Elnök ur, terjessze elő irásomat a' pairszéknek. Soult.“

Trelat és Michel urak a' pair kamara elnökéhez Pasquier báróhoz küldött levélben elismerik, hogy amaz (általunk is közlött) levelet az aprilisi vádlottakhoz egyedül ők szerzették 's hirdették ki. A' többi védelmezők pedig maj. 16án tartott gyülekezetben egyhanguan elhatározták, hogy amaz ellenmondás iránt az erkölcsi felelősséget magukra veszik, de kihiresztése felelősségét magoktól elhárítják. — Az eltávozással fenyegető pairek száma, ha a' törvényszék megátalkodik azon végzetében, mellynél fogva csak az irományokból szándéka itéletet hozni, már mint hallik, 41re megyen; úgy annyira, hogy ha ezek valóban visszalépnek, a' pairszékben egyéb nem maradna, mint tisztviselő és katona; mi természetesen elég hijányos törvényszék lenne. A' pairszék ülésében maj. 16án, mellyen folyvást megjelent a' 23 vádlott, egészen bevégezték a' vádfelolvasást. Majus 19re halasztaték a' tanuk kihallgatása. Ezen ülés alatt a' pairek névfelszólításakor Lemercier gróf maradt el, ki ennek inditóokait irásban közlötte a' pairszék elnökével, de úgy, hogy ennek semmi kedve sem volt azt a' pairszék előtt felolvasni. A' vádlottak igen csendesen viselék magokat, mert hirlapokat olvastak. A' védelmezők padján egyedül Crivelli (v. Crideville) ügyvéd ült, ki jegyezgetett. A' Messager következő esetet beszél: „IV. Henrik alapitványa növendékei ez utóbbi napokban aláirást nyitottak maguk közt az aprilisi vádlottak gyámolitására, hasonlót azokhoz, mellyeket Lammenais ur ajánlatára a' törvény és orvosiskola-osztályok számos aláirással láttak el. Már számos tanuló irt alá részint jótékonyságból, midőn az aláirásokat valamennyi osztályban lefoglalák, 's az aláirást megindított növendéket az intézetből kiküszöbölék, ámbár igen szorgalmas és tehetős eszü. Az aláirás, a' növendékek megegyezése nélkül Dutreil ur, a' fő ügyelő által a' jótékonyság pénztárába fordittatott. —

A' pairszék kilenczedik ülése maj. 19én volt. 12 órakor beviteték a' 23 ismert vádlott. A' karzaton csalatkozás, mert azt hitte mindenki, hogy valamennyi vádlott megfog jelenni. Az ügyvédi padon heten valának. 12 és ½ után béjelentetik a' pairszék, de meg nem jelen, 's a' vádlottak is megint kivitetnek. A' vádlottak egy része saját kivánságukra vitetett ki. A' közönség feszengő várakozásban van, 's azt hivék átaljában, hogy fegyveres erő ment a' külön börtönökbe, hogy onnan a' 99 vádlottat a' pairszék elé hurczolják. Két óra felé rendbiztos mutatkozék az ügyvédek padja előtt, 's megjelenése még inkább fölgerjeszté a' hallgatóság bámulását és sejtéseit. Három órakor végre belép a' pairszék 's behozatik a' 23 vádlott is. A' pairek mind megjelentek, — kivévén azokat, kik már kimaradtak. — Felolvastatik azután a' vádlottaknak, hogy a' status bátorsága megtámadásának vétkesivé tevék magukat. Egyszersmind felszólíttattak, hogy, ha mi előleges ellenvetésök volna, azt most adnák elő. — Erre Desobiées ügyvéd négy vádlott nevében a' törvényszék nem-illetőségéről kezde szólani. A' fő ügyész védelmezé az illetőséget, de azt vélé, hogy ha az egyizben majd elitéltetnék, azontúl a' többi vádlott kedviért ismét elő nem vétethetnék. Azt javaslá tehát: tudósítatnék valamennyi vádlott 's idéztetnék a' törvényszék elé. Desobiées, minthogy csak négynek nevében szólt, lemondott kihallgatása jogáról. Az elnök pedig nyilványtá, hogy a' többi vádlott azonnal tudósítatni fog; e' végre fölfüggeszti az ülést más napig. Az ülésnek három és fél órakor vége.

Más napon, úgymint majus 20án a' közönség nyugtalanul várja a' pairszék végzését. A' karzatokon egy asszonyt láthatni férfi ruhában, 12 óra után egy negyeddel behozatnak a' vádlottak, számuk csak 23. Az ügyvédek padján négy ügyvéd ül. A' pairek egyre félkor megjelennek. A' főügyész fölkel 's ünnepélyesen szól: „A' pairszék azt határozta, hogy a' tegnap meg nem jelent vádlottakat is tudósítani fogja eznapi végzéséről. A' vádlottak ugyan azt nyilványitották, hogy csak a' szuronyok hatalmának fognak engedni; azonban reménljük, jó szerével is engedni fognak. Azért nem akarták őket erőhatalommal behozatni.“ — (Hogy a' vádlottak jó szerével engedni fognának, nem igen valószinű; mert 20án reggel nyilványitották azok, kik a' lunevillei apátságban vannak, hogy csak izekre vagdaltatva vihetik őket a' parszék elé.) Az elnök felolvastatja azon irományt, mellyben előadatik a' vádlottak vonakodása, megjelenni a' pairszék előtt. A' megjelent vádlottak még egyszer azon vannak, hogy szabad akaratjokra hagyassék védelmezőket választani. Csak Nicord, egyetlen vádlott jelent meg a' nélkül, hogy föltételt szabott volna. Az elnök megtagadta kérelmöket azon mondással, hogy Desobiées urnak van szava. Desobiées azután szólani kezd a' jelenlevő vádlottak nevében és a' pairszék nemilletőségét támadja meg, 's azt hozza ki, hogy a' pairszék nincs úgy szerkesztve, mikép a' charta kivánja, a' vétség bélyegére nézve azt ügyekezik megmutatni, hogy a' lyoni háborgás nem politikai támadás volt, hanem hogy az igen elnyomatott munkások, kénytelenségből és szükségből zendültek föl. A' főügyész védelmezé a' pairszék illetőségét, 's tagadá hogy a' pairszék által eddig mutatott viselet képes azt megfosztani a' nyilványos tisztelettől, holott a' pairszék leg-

fölségesebb testület az országban. (e' kiejtésen kaczagott a' karzat.) Desobiées ismétli okait, 's miután az elnök megkérdezte a' vádlottakat, nincs e valamelly megjegyzésök, 's azok hallgattak, fölosztatta az ülést. — Miután a' pairszék három óráig tanácskozott, végre viszatért a' terembe, és a' vádlottak jelenlétében, kikhez még bizonyos Noir abbé is csatlakozott, fölolvasá az elnök a' pairszék azon végzését, mellynélfogva a' pairszék illetősége föntartatik. A' főügyész azon kivánsága iránt, hogy e' végzés azon vádlottakra is kiterjesztessék, kik meg nem jelentek, azt végezé a' pairszék, hogy mivel az illetőséget csak négy vádlott támadta meg, az félrevettetik. — A' pairszék legközelebb ülése majus 22re van elhalasztva. —

A' franczia Académie de médicine a' párisi homoepathiai társaság azon kérelmére, hogy szabad legyen neki homoeopathiai kórházakat állitania, megtagadó véleményt nyujtott a' ministerhez,azzal támogatván veleményét az Akademia, hogy eddig a' tapasztalás nem vala kedvező a' Homoeopathia iránt 's ezt annál inkább, mivel az ész is sok ellenmondásra talál benne. De ezen egyoldalu vélemény nem annyira, mint főkép az orvosi akademia válaszában e' következő hely méltó figyelemre: „Az igazság érdekében van, ugymond, 's egyszersmind annak szolgál hasznára, hogy a' tudományos rendszerek, 's különösen az orvosiak magasb hatalom által se ne támadtassanak meg, se ne védessenek, se ne üldöztessenek, se ne ótalmaztassanak. A' józan Logika leghelyesebb törvényszék, természetes biráji a' tettdolgok, csalhatlan próbaköve pedig a' tapasztalás. Teljesen szükséges tehát azt az idő szabad munkálására hagyni. Ha jó, megmarad, ha nem, elenyészik. — A' j. d. Débats szerint Leopold szicziliai és syracuzai hg, a' király testvére, ki különféle országokban utaz, Lyonba is megérkezett, 's 14én már Paris felé is elindult. Tán még is lesz házasságából valami L. Filep egyik leányával.

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol hirek hitelessége mindinkább nevetséges charaktert kezd ölteni. Négy napja mióta a' franczia hirlapok, madriti levelezőjik után mintegy pragmatikai kifejtéssel rendre beszélék a' spanyol ministerium részletes változását, előadák okait; fölhordák az uj rendszabásokat, előszámlálák a' tanácskozások részleteit; — és ime a' journal de Paris és des Debats Madritból majus 9kérül kapott tudósitásaiknál fogva ismét elhatárzottan állitják: hogy a' ministerium legkisebb változást sem szenvedett, Martinez folyvást elnöke a' kormánynak 's kilépésérül mindekorig szó sem vala. Később a' Moniteur ismét ezeket közli: „Kormányunk (a' franczia) majus 12ikeig terjedő hireket vett Madritbul, mellyek a' főváros nyugalmát azon napokban nem kevéssé megzavaradottnak mondják. Zumalacarreguyval a' foglyok kicserélése iránt kötött egyezés fölboszontá a' kormány ellenségeit, kik az alkalmat a' ministerek megbuktatására akarák forditani. 11ikén e' tárgy fölött kemény vita támadt a' proc. kamarában, 's az elnök (gróf Almodovar) kénytelen volt a' hallgatókat, kik a' ministerium ellen 's az oppositio mellett a' karzatokon szörnyü lármát inditottak, a' kamarábul kiparancsolni. Caballero inditványt tett „a' ministerek viseletét azon egyezésre nézve melly gen. Valdes 's a' pártos Zumalacarreguy közt köttetett, vizsgálat alá vonni, 's az egyezési iromány a' kamarának előterjesztetni", 's ez inditvány la Rosa urnak minden gátoló törekvése ellenére, 54 szóval 51 ellen, el is fogadtatott. Ülés végével midőn la Rosa ur a' házbul kilépne, egy zajongó fegyveres csoport melly mintegy 400 főnyi lehetett, utját állá, 's a' minister csak közbe jött barátjai segedelmével nagy bajjal menekhetett ki e' megtámadók közül, kik azután őtet egész lakásaig kisérék, 's mind itt mind utközben vad lármával 's fenyegetéssel illeték. — A' nép nem avatkozott e' lármába, 's e' miatt estve a' fegyveres erő közbenjöttével, nem nehéz vala a' zajongást lecsillapitani. — Másnap, majus 12kén, Toreno ki előtte való nap Aranjuezben a' királynénál volt, erősen kikelt a' zajongók merészlete ellen, mellynek, mint mondá, kevésben mult, hogy tiszttársa áldozatja nem lett; megigéré hogy törvényszék elibe viteti a' lárma inditóit 's keményen megfenyitteti. — Ugyan ez nap a' procerek közül harminczan javaslatot irtak alá egy fölirásra a' királynéhoz, mellyben ő fölsége az anarchisták hasonló merészleteik ellen kemény rendszabályok tételére kéretnék. A' procuradorok e' közben, a' minap meginditott „nemzeti jószágok visszaadatását" illető törvényt a' biztosság értelmében, 's következőleg szinte a' ministerek ellenére, tetemes szótöbbséggel elfogadták. A' biztosság egy esztendei halasztást javasol a' visszatéritésre, 's e' föltétel némileg megegyez a' kormány szándékával melly szinte esztendőt tüzött ki a' papság reformjára. Azonban alig hihető hogy a' törvény még ezen ülés alatt királyi megerősitést nyerhessen. — Navarrából jött tudósitások szerint Valdes majus 8ikán Logronno mellett (Ebron tul) egybevoná seregit, hogy rajtok szemlét tartson. Ez alkalommal két ezrednek, melly Cordova hadosztályához tartozik, némelly csapatai fölzendültek, 's kinyilatkoztaták hogy ők többé se az Ebron át, se vissza Navarrába menni nem fognak. A' zajongók fejei elfogattak.

Átaljában közös panasz a' kir. seregek ellen hogy semmi fenyiték köztök, 's hadi szellem kivált az utóbbi csatavesztések óta, még kevesebb. — Majus 10ikén d. Carlos a' navarrai junta egyik tagját d. Juan Vedoanda y Mendinuetat Pamplonába küldé a' navarrai alkirályhoz hivatalos üzenettel, hogy a' kötött hadi egyezés következésében Estella várost tüzte ki a' sebesültek és foglyok tartózkodása helyeül, minélfogva e' várost valamint az oda szálítandó foglyokat és sebesülteket sértetlen hagyatni kivánja. — A' Sentinelle des Pyrénées (bayonnei hirlap) szerint Zuumalacarreguy egész hadastul Vitoria felé nyomult 's majus 12ikén már csak 2 mérföldnyire volt a' várostul. 2000 fönyi katonaság, melly Vitoriából Logrono felé, hihetőleg a' Valdes seregéhöz csatlakozás miatt, indult ki, a' pennacerradai szoroson az érkező ellenségbe ütközött, 's kénytelen lön visszavonulni.

Ujabb tudósitások szerint Madritban a' nyugalom ismét helyreállt. Az első minister ellen elkövetett merészlet fő tettesi elfogva 's vád alatt vannak. Galiano urnak a' proc. kamarai oppositio fejének fija is a' foglyok közt van. Az interventio közbeszéd tárgya 's azok is kezdik pártolni, kik előbb legnagyobb ellenzői valának. — Az Abeja hirlap, mint la Rosának ismeretes organuma, egyszerre hangot változtat, 's azon különböztetéssel, hogy a' beavatkozás és közbenjárulás nem mindegy, ő is hatalmasan pártolja az idegen segedelmü közbenjárulást, millyent például d. Pedro alatt Spanyolország is tön Portugália iránt. Mintha bizony mások nem illyen közbenjárulást értettek volna?

PORTUGÁLIA.

A' portugáli követkamara egyik utóbbi ülésében kérdés támasztaték: valljon idején van é, hogy Saldanha marsal Parisba küldetik (követül), midőn, mint Castro ur megjegyzé, a' szomszéd status olly bajos helyzetben van a' háboru miatt, mellyet ott a' trónkövetlő a' törvényszeres országlás ellen folytat? A' financzminister igy válaszolt: „A' kormány épen ugy nem fogja szem elől veszteni azon szomszéd nemzet körülményeit, valamint tekintetbe veszi az ország belső állapotját, mielőtt a' marsalt utnak eresztené.“ Minthogy e' politikai társalkodásféle vitázat hosszasra terjedt, Manoel Passos követet e' tárgy következő hitvallásra inditá, melly különösen nevezetes azért is, hogy kamarai szószékből eredt: „Szabad gondolkozásom, ugymond, kényszerit kimondanom a' kamarának, hogy én theoria szerint republicanus vagyok. A' respublicát logikai országlásnak nevezhetni a' szó legfensőbb értelmében. A' respublica legjelesebb gondolatja az emberi észnek, 's ha a' felvilágosodás tovább terjed 's az erkölcsök inkább nemesülve lesznek, respublica lesz Europa kormánya, valamint egykoron az egész emberi nemé. Azonban a' respublica talán még századokra van távol tőlünk, 's ne ijessze a' kormányt, mert addig a constitutionalis országlás félcivilizált népekre elkerülhetlen föltétel. En e' meggyőzödésemnél fogva elhatározott vagyok a' vegyes országlás-formát támogatni. Azért a' kormány ne tartson tőle, hogy valaki a' monarchiát változtatni próbálná. En senkivel nem esküszöm össze respublicára, 's bizonyossá tehetem a' kamarát, hogy Portugáliában respublicai párt nincs.“ Öst. Beob.

NÉMETORSZÁG.

Karlsruheből maj. 18ról irják, hogy a' képviselőház ülése az napon jeles volt. — Rotteck követ megfejté indítványát: „a' megfenyegetett alkotmány kiegészítésére és biztosítására.“ A' badeni második kamara (követház) 1831ben december 2án ellenmondást határozott a' szövetségi hatalom túllépései ellen, szinte úgy 1833ban a' sajtó további megszorításai és sajtótörvényeink megcsonkitása ellen. Azonban a' szoros határozások a' sajtó ellen még sem szüntek meg. A' szónok példákat hoz fel, 's kifejti azon gyámokokat, mellyek a' sajtó e' megszorítását eszközlék. Megérinté azután azon alkotmányi pontokat, mellyeket szerinte vagy kiegészíteni, vagy biztosítani kell, 's azon kérdésre megyen át: Mi történjék hát, 's mi eszközök által? E kérdés megfejtése után előadá inditványát, melly lényegesen oda mene ki, hogy ne késsék a' kormány azon törvényjavaslatokat előterjeszteni, mellyek az alkotmány már megigért kiegészítésére és biztositására szükségesek.

Azután pedig, hogy ne késsék a' kormány minden módot elkövetni, netalán az alkotmány külről valamelly veszélybe jöjön, 's átaljában, hogy ügyeljen a' kormány a' badeni status függetlenségét és önállását föntartani 's biztosítani. Eddig az indítvány. A' kormánybiztosak föntarták maguknak azon jogot, hogy ezen indítványra bővebb előadásban felelhessenek meg. Az ülés már vége felé közelgett, midőn a' pénzügy-minister belépett, 's jelenté a' kamarának, azt hallatlanul meglepve, hogy Baden a' porosz vám-egyesülethez csatlakozott. Az egyezésben föntartaték az orzzággyülés helyben hagyása. — Az ülés e' jelentés után tüstént széllyeloszlott. — Későbbi karlsruhei levél majus 19ről jelenti, hogy a' követház Rotteck indítványa meghányását az úgynevezett tisztségekben, vagy kerületi ülésekben Winter minister minden ellenmondása ellenére is elfogadta 's kinyomatni rendelé. A' jegyzőkönyvekbe leendő kinyomásról szó sem volt, mert az magában is értetik. Azonban majus 19én az

ülést az elnök azon jelentéssel kezdé, mikép Grosz könyváros, ki az országgyülési jegyzőkönyvet nyomatja, azt adja hirül, hogy a' politzia-igazgatás Rotteck inditványa kinyomatását teljességgel megtiltotta, a' belministerium következő rendelése következésében: „Szorosan meghányatván Rotteck követ inditványa a' képviselőház 19ik ülésében az alkotmány kiegészítésére és biztosítására, annak kinyomatása a' kormány, az ország, és a' képviselőház érdekében az inditvány elfogadásával együtt mind a' kamara jegyzőkönyveiben, mind minden más czélra nézve megtagadtatik 's megtiltatik. A' rendészhivatal e' határozást pontos megtartás végett közölje Grosz könyvárossal. Winter." E' közlés nagy megindulást okozott a' rendek közt; és Itzstein követ azon inditványát, vegye e' tárgyat tüstént tanácskozási tárgyul, azonnal végzésbe hozta egyhangulag.

Müncheni levelek a' lőportorony fölrepültével az ablakokban okozott károkat rendkivül nagyoknak mondják. Egyedül a' királyi lakban okozott ablakkár 25,000 fra megyen, a' városban okozott ablakkár pedig 200,000 forintra.

Badenben a' legujabb törvényjavaslat a' népiskolák elintézése iránt azt rendeli, hogy minden iskolában, mihelyt a' növendékek száma 120at meghalad, egy második tanító is alkalmaztassék, és mihelyt 240t meghalad a' növendék szám, egy harmadik. Ez igy menjen tovább 's 120 növendék hozzájárultával uj tanító vétessék föl. Ez alkalommal az állíták, kogy Badenben a' népesség minden ötödrésze vagy hatodrésze jár népiskolákba. Porosz országban is hatodrész. Bajor országban egy nyolczadrész. Németalföldön egy kilenczedrész, Irlandban egy tizenharmadrész. Franciaországban télen egy tizenhetedrész, nyáron pedig harminczhetedrész.

GÖRÖGORSZÁG.

Konstantinápolyból april 29ről azon hir érkezett Persiáról hogy Mohammed, Persia schahjának serege Sir Henry Bethun vezérlése alatt Ispahanba ment, honnan Hussein Ebu Mirsa hg nem régen kiköltözött, és Shirasba távozott. —

AMERIKA.

Braziliából nyugtalanitók kezdenek lenni a' tudósitások, 's a' riói közönség nagyon retteg. Rióbul jelentik t. i., hogy egyik tartományi gyülés bocsátványt (Erlass) külde a' középkormányhoz, mellyben a' barnák zendülő mozgásai iratnak le Bahiában, egyszersmind az ország minden részeiben gerjedő aggodalmak a' barnák nyakas szelleme terjedésén, mellyet a' Haytiból jövő szabad barnák doctrinájí (tanjai) még inkább nevelnek. E' levél igy végződik: „De más tekintetben sem vagyunk aggódás nélkül. Tegnap sok irott fölszólitás szóraték széllyel, hogy nyuljon a' nép fegyverhez, nyomja le a' mostani kormányt, törölje el a' császár kiskorúságát, 's engedje őt 12 tagból álló tanáccsal országlani." — E' bajokat félelmesen öregbíti azon körülmény, hogy mindazon fenyegető jövendő daczára, melly Braziliára készül, a' majus 13ki parliamentülésben adott kimutatásnál fogvást a' rabszolga-szállitást Braziliába olly töménytelenül üzték, hogy másfél év alatt 114 ezer rabszolga vitetett be, 's csak Rio-Janeiróba magába negyedfél év alatt 150ezer fönyi rabszolga, kizendüléskor kész hóhér. Uj-Orleansból a' hirlapok hosszu tudósitást közlenek iszonyu földingásról, melly Közép-amerikában három nagy várost 's több falut annyira feldúlt, hogy azokból csak romok maradtak még fen. Öt vulkán-kitörés volt, pedig mindegyik olly borzasztó dühhel, minőre a' lakosok még nem emlékeznek. E' tűzhányásokat iszonyu földrengések követték, mellyek St. Miguel és St. Salvador városokat nagy részben összeomlaszták. A' levegőt a' hamu és füst annyira elboritotta 's elhomályositotta, hogy a' lakosok nyolcz napig napközben is szövétnekekkel voltak kénytelenek az utczákon járni. A' fellobbanásokat kő- és hamuzápor kisérte. A' láva (tüzfolyam) néhol tizenőt német mérföldnyire is elfolyt, 's természetesen mindent elpusztitott, mi utjába akadt. Alaucho lakosai azt hitték, az utólsó itélet közelit, 's 300 házasság köttetett olly személyek közt, kik előbb törvénytelenül éltek együtt. A' földingást tetemesül érzék Truxillobanis, a' tüzokádó-hegyek bömböletei pedig még Balizetől éjszakra is hallhatók valának. Truxillotól mintegy tiz mérföldnyire egy uj vulkán támadt.

ELEGYHIREK.

A' majlandi ujság 's utána más olasz hirlapok egytudósítást közlöttek mult napokban, mellyben jelenteték: hogy il Leone ausztriai kalmár brigantin-en (kapitánya il Pilato), melly Alexandriában járt, a' dögmirigy kiütött 's a' legénység mind elhalt." E' hirt a' Gazetta di Venezia megczáfolólag, majus 9kérül irja, hogy il Leone brigantine, melly csakugyan Alexandriában járt, april 26kán szerencsésen megérkezett a' velenczei kikötőbe, 's csupa költött hir, hogy utjában pestisben szenvedett volna, mert a' hajó egész legénysége megvan 's mindnyájan, mint voltak, a' legjobb egészségüek. — Leuchtenberg Miksa hgnek d. Maria királynéval összekelése tárgyában már közleményeket küldött a' portugáli kabinet Münchenbe. A' hg. hajlandónak látszik az ajánlást elfogadni. Rendkivül fiatal kora teszen ugyan némi nehézséget (született 1817 oct. 2ikán), de a' királyné uj házassága minden esetre sürgetőbb e' nehézségnél. Nemours franczia kir. hget is sokan rebesgetik, mint d. Maria leendő vőlegényét.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

45. szám — Pest, szombat junius 6kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; pesti 2ik lóverseny; magyar tengerparti kereskedés.) Anglia (Brougham kérelmet terjeszt föl a' hirlapi bélyegár ellen; rabszolga szabaditás-előmozdító társaság gyülése; tömlöczi jelenés.) Francziaország (pairszéki ülések; a' követkamarának majus 22iki zajos vitázata 's utána következett jelenetek; egyveleg.) Spanyolország (a' proc. kamarának majus 11iki ülése, és elegy tudósítások.) Oroszország. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. k. fölsége majus 1. költ 's a' m. kir. udv. Kanczellariához intézett legfensőbb határozata szerint Radoszavlevich Ábrahám, péterváradi határőri sorezredbeli alkapitányt, dij elengedés mellett magyar nemességre emelni; — majus 5ki legfensőbb végzete szerint pedig a' sopronyi társas-káptalan eddigi őrkánonokját Mitsánek Józsefet olvasókánonokká; Hammerschmid Mátyás ruszti alesperest őrkánonokká; és Dresmitzer György wimpassingi plebánust kánonokká méltoztatott kinevezni.

Kir. főhg Ferdinand ő magassága majus 28ikán visszaérkezett Kolozsvárra.

II. Pesti lóverseny junius 5. délelőtt 11 órakor.

1. Első nevetlen díj. 51. ar. 1600 öl. Ausztriai birodalomban csikózott ménre, melly 6 esztendősnél nem idősb. Jelentve volt e' díjra Hunyady Józs. gr. 4 e. p. m. Figaro, maga nevel. 102 ft. és Nádasdy Tam. gr. 5 e. fek. m. Childe Harold maga nevel. 109. ft. Ez utóbbi visszahuzatván, Figaro csak maga járta körül a' pályakört, 's így nyertes lön.
2. Szalbeck Jakab ur' muszka fejér paripája a' pályakört (1223 öl) 5 percz és 27 másodpercz alatt járta-körül poroszkálva.
3. Tiz esztendei dij. 103 ar. 2000 öl. Mén- és kanczára, mellynek anyja és anyai nagyanyja is már honunkban született 's neveltetett. Nádasdy Tam. gr. fennevezett m. Childe Harold 109 ft. 1., — 5'57" — lovasa Stone. Esterházy Mih. gr. 4e. p. k. Queen maga nevel. 100 ft. 2. — Festetics Mikl. gr. 3e. p. k. Mary, maga nevel. 85 ft. 3. — Esterházy Mih. gr. 3e. p. k. Cobbea, maga nevel. 85. ft. kitört.
4. Schönborn dij. Első lóé 12 ar. másodiké 8 ar. 2000 öl. 4e. 90 ft. 5e. 96 ft. 6e. 99 ft. idősb 100½; kancza két fonttal kevesbet. Futhat érte csekély tehetségü Nemes, városi Polgár 's adózók' saját ménje, kanczája v. paripája. Bejelentés a' futás órájaig. — Bremm Ferencz pesti polgár' 4e. p. k. Káta 1. — 6'55". — Dékány Imre kecskeméti lakos 7e. f. k. Bársony 2. —
5. Batthyáni-Hunyady díj. 100 ar. 2 ang. mf. ismételve. Minden kanczára. Esterházy Mih. gr. 3e p. k. Bielia B. Biel nevelése 87 ft. 4' 48" — 4' 20" — 4' 30" — (az első holt futás:) — 0 3 vh.
   Nádasdy Tam. gr. 5e p k. Fair Duchess, maga nevel. 109 f. — — — — 0 11 —
   Festetics Mikl. gr. 3e. sg. k. Grisette, ang. nevel. 87. ft. — — — — 3 — —
   Széchenyi Ist. gr. 3e. kr. k. Bordeaux ang. nevel. 87 ft. — — — — 4 22 vh.
   Grisette a' pálya közepén másodizben elmaradt. — Fair Duchess lov. Stone.
6. Nemzeti dij. 85 ar. 1600 öl. Magyarhoni mén és kanczára. lovas született magyar. Lamberg Rudolf gr. 6e. sg. k. Sarah. Hunyady Józs. gr. nevel. 111 ft. 1. — 4'15" — lovasa Szmetenai. Nádasdy Tam. gr. fennevezett k. Caroline 100 ft. 2. — Sahlender Tam. br. k. Druzsa, Károlyi Gy. gr. nevel. 113 ft. 3.

Fiume, majus' 21ikén 1835. A' folyó 183⅘ki katonai év második negyedében hajózási 's kereskedési állásunk következő volt: érkezett partvizünkre terhelve brigg, brigantin, scooner 's a' t. ausztriai 7. egyházi birodalombeli 3. jóniai 1.; mindössze 11. hajó, 33,475. p. forintnyi áruval; ugyanollyan, üresen érkezett: 20 ausztriai, 2 pápabirodalmi, 1 görög, 2 szardiniai; összesen 25; tonnaterhök: 5,705. — Kikötőnkbe, trabaccolo, pielego 's a' t. kormányszéki úti-levéllel útazó hajó, terhelve érkezett: 127 ausztriai, 45 pápabirodalmi, 16. nápolyi; együtt: 188 hajó, 6,629. tonnateherrel; 's 246,823. p. ftnyi áruval; hasonló érkezett üresen: 66 ausztriai, 5. egyházi birodalombeli; összesen: 71. hajó, 3510 tonnateherrel. — Továbbá ugyan kikötőnkbe, a' tengeri szabadsággal egyedül saját kormányaik tengerkörén hajozhatók közül terhelve érkezett: 225 ausztriai; tonnaterhök: 1251. 's az általok behozott áruk' értéke: 22,266. Ugyan illyen üresen érkezett: 105; tonnaterhök: 665. — Partvizünkről távozott terhelve, az első rendű hajók közül: 17 ausztriai, 4 pápabirodalmi, 1 görög 's 1 szárdinai; együtt: 23 hajó; tonnaterhök: 4095; 's a' velük kiment áruk' értéke: 170,745. p. frint; távozott üresen: egy, 408 tonnaterhű ausztriai hajó. — Kikötőnkből a' másod-rendű hajók közül távozott terhelve: 128 ausztriai, 22 egyházi birodalombeli, 15 nápolyi; összesen: 165; tonnaterhök: 6,197. 's az általuk kivitt áruk' értéke: 274,654 peng. f. Ugyanillyen hajó, üresen távozott: 63 ausztriai, 19 egyházi birodalombeli; összesen: 82 hajó; tonnaterhük 2645. — Végre, ugyan kikötőnkből a' 3dik rendűek közül, terhelve távozott: 97 ausztriai, 759 tonnateherrel; 's 13,179. p. ftnyi

áruval; 's ugyanillyen rendű, üresen érkezett 273 ausztriai, 1,406 tonnaterhű. — Összes érkezés: 625. hajó; összes távozás: 641. hajó. Behozott áruk' összes értéke: 302,564. — 's a' kivitteké: 458,578. pengő forint; mellyből kitetszik, hogy kikötőnkben ezen évnegyedben 761,142 p. for. volt forgásban; melly sommából, a' behozott áruk értékét a' kivittekéből lehuzván, nálunk maradt 156,014 p. fnt. Nagyobb mennyiségü 's értékü szállitások valának: bor, olaj, kézmüvek, gabonanemek, fa, rongy és leveles dohány.

ANGLIA.

Említettük, hogy Brougham lord a' londoni belváros kültanácsától birójával együtt, kérelmet nyujta be a' felsőházba az ujsági bélyegár-eltörlesztésre. Ez alkalommal Brougham lord lényegesen igy szólott: „E' kérelmet London kültanácsa határozá, mellyen a' biró és a' beltanács is jelen volt. Tartalma az, hogy a' bélyegadó száztól két száznyi, 's e' nagy adó akadályozza a' nép között az ismeretek terjesztését; a' tudományhoz a' nép sokkal olcsóbban férne, ha az ujsági bélyegár eltörültetnék; most ellenben a' társaság nagy kárára hirlapirói egyedárosság divatoz, mellyet például Londonban egy két nagy kereskedőház üzöget. — Illy egyedárosság nélkül a' nagy lapok versenytársakra akadnának, holott, most csak kevesen huzzák a' nagy hasznot. A' kérelemben világosan ki van ez mutatva. 'S most, milordok! engedjék meg, hogy elbeszéljek némi ide tartozó körülményt, melly úgy is Uraságtokat érdekli leginkább. Bizonyos vidéki ujság, mellyet igen tudós urak szerkesztenek 's adnak ki, kevés idő előtt engem arról vádolt, hogy nyilványos gyülésben untató dicséretet mondék Uraságtokra. Ez milordok! olly bün, mellyet valóban csak ritkán követek el, és azért méltán remélhetem, hogy e' miatti bünhödésem lágy leend. — (Kaczaj.) E' lap azt mondatá velem: „Semmi időben, 's egy népnél sem találni olly felvilágult, olly bölcs, az ország érzelmeit 's igaz érdekeit olly hiven személyesitő felsőházat!“ — Hihetőleg igy kellett volna kifejeznem magamat; de igy még soha sem szólottam. (Kaczaj.) Én a' nemes lordokra sem dicsérő sem gáncsoló beszédet nem tartottam, én egészen hallgatva mentem el mellettük, 's ama' kifejezésem az alsóházat illette. Ezt szabad dicsérnem, mert megszüntem tagja lenni. Azonban amaz ujság tudós kiadói egyenesen kivakarták az „alsó-t“, 's helyébe tevék vagy csúsztaták a' „felső-t“ — (Kaczaj.) Midőn azután némelly személyeknél panaszkodtam: mint csavartaték-el t. i. mondásom, 's azt kérdeztem: valljon megállhat e illy ujság? azt hallám, hogy azon párt politikai elkeseriltségénél, melly intézi azt, nem is kell csudálkozni; más ujság pedig, melly amaz ellen dolgozhatnék, a' bélyeg miatt lábra nem kaphat. Itt van ezen egyedári rendszer rosz példája. — De mint mondám, fő kárt okoz az által, hogy a' nép fölvilágitását gátolja. — A' kérelem egyszersmind a' papiros-adót 's a' külföldi könyvek bevitelvámját is megemlíti. — A' papiros-adó végett néhány leghasznosb, legolcsóbb 's azért legelterjedtebb lap, mellyek a' „hasznos ismereteket terjesztő,“ és a' „keresztyén ismereteket terjesztő társaságtól,“ adatnak-ki, megszünés veszélyében forognak. Én meg vagyok győződve, hogy a' papirosadó-leszállítás a' fogyasztás szaporítása által a' statusjövedelmet is öregbitené, 's az ujságbélyeg eltörlése a' lapok vétele által, a' beiktatások öregbedő számával együtt ugyanazon sikerrel biztatnak. Mi a' külföldi könyvek bevitelét illeti, én legalább semmi okot nem látok arra, hogy folyvást vám maradjon olly munkákon, mellyek Angliában hihetőleg soha sem fognak nyomatni; azért is az angol könyvkereskedésnek legkisebb kárt sem fognak okozni. — Igy nem rég 25 font sterlinget (250 p. f.) voltam bevitelvám gyanánt kénytelen egyetlen egy munkáért fizetni, mellyet Angliában még a' nyilványos könyvtárakban sem kaphatni meg, ugymint a' franczia Akademia emlékkönyveit — 2—300 d. negyedrét kötetben. Én 92 font sterlingen vettem azt, 's e' fölött még 25 font sterling adót kelle érte fizetnem! Illy munkáknál iparvédről szó sem lehet, mert mellyik angol könyváros fog 250 negyedrét kötetnyi munkát elvállalni? A' kisebb, értéktelen munkák pedig úgy is könnyen átszállíttatnak a' csatornán; de a' nagy 's értékes munkákat terhelő iszonyu vám csak gátolja, hogy hozzájok jussunk, noha behozatásuk az angol könyvárosságnak legkevesbé sem árthat.“ A' kérelem mint tudjuk már, a' ház asztalára tétetett. Nem rég Londonban az Exeter-lakban legalább három ezer emberből álló gyülés tartatott, nagyobb részint asszonyságok 's mindannyi tagja a' rabszolgaságot fölszabadító társaságnak. Brougham lord vala elnök. Elmondá: mit kelljen tenni most, midőn a' rabszolgaság szabadságba megy által, hogy az egyesület jótékony czéljai előmozdittassanak. Miután utálatát jelenté-ki azon, hogy Éjszakamerikában még folyvást fönáll a' rabszolgaság, 's oda mutatott: mikép Franczia ország is le tartozik az emberiség iránt ez adósságát róni, azt jegyzé meg: „Noha nekünk, czélunk előmozdítására, a' rabszolgaság-eltörlésre, nincsenek jegyzőkönyveink, mellyek ösvényt mutatnának; az emberi szellem még is ki fogja fejteni hatalmát; Anglia szelleme világítani fog, 's visszasugárzani Franczia ország és Amerika szellemében.“ E' helyen nagy dicséretet monda Broglie hgről, em-

lítvén, hogy e' statusférfi minden irása, sőt egész élete hazugságban maradna, ha minélelőbb rendszabályokat nem terjesztene elő a' rabszolgaságeltörlésre a' franczia gyarmatokban. Önmagára átmenve azzal mentegetőzék Brougham lord, hogy hivatalos kötelességei feltartóztatása miatt jelenhetett meg hasonló czélu gyülekezetekben, mennyiszer szíve szerint kivánt volna. „Kába gondolat vala, ugymond, midőn az ujabb iskola status-férfiai azt hitték: szükséges és okos elvonulni a' néptől; én azt állítom, hogy gyakran elébe kell lépni, 's érzelmeit tanulgatni, hogy kivánságit megelőzni, 's helyben hagyását megnyerni lehessen. Ekkor megjelent a' hidlapon O' Connell, 's hangos tetszéssel fogadtatott; Brougham lord barátságosan megszorítá kezét's miután néhány szót váltott vele, mondá Brougham: „Lady-k és gentleman-ek! csak azt akarom nyilványítani, hogy barátunk 's munkás társunk, ki olly nagy ellensége minden rabszolgaságnak, mint akárki, tudnillik a' dublini tisztes követ, egészen megegyezett abban, hogy e' gyülésből minden, akár statust akár egyházat illető, politika zárassék-ki. — O'Connell ur kemény gánccsal kezdé meg beszédét Éjszakamerika ellen, melly némelly statusában még megtartotta a' rabszolgaságot. „Émelygést okoz, ugymond, a' szabadság minden barátjának, midőn hallja, mikép dicsekszenek demokrata elveikkel, nem pirulva el rabszolgáik emlékezetén. Ők árulói a' szabadságnak és saját becsületöknek, mert a' függetlenségi nyilatkozásukban ünnepélyesen kihirlett elveket szerencsétlen embertársikon lábaikkal tapodják. Az egyes statusok gyülésvégzetiből kitetszik, hogy egy birónak, egy parliamenttagnak, 's egy ügyvédnek vagy lelkésznek sem szabad a' rabszolgaság ellen irni, 3—21 évig terjedő fogságbüntetés alatt és egy amerikainak sem szabad rabszolgát irásra v. olvasásratanítani 3 hónapos fogságtól 12 hónaposig terjedő alatt. Ez fekete gyalázat Amerika csillagos zászlójára. Hijában lobog az a' tengeren, a' hirlett respublica becsületét hirdetve az uj világnak; azok, kik alatta vínak, gonosztevők az emberi nem ellen, elárulói a' szabadságnak, és saját becsületöknek, és a' Mindenható káromlói. Isten karja felettök függ; féljenek büntetésétől annak ellenségei, ki mindnyájunkért, barnákért ugy, mint fejérekért, halálos kint szenvedett. Ah bár szavaim azon harag tüzével, melly keblemben ég, átkelhetnének az oczeánokon a' nyugoti szél szárnyain, 's elhatnának partjaikra, hegyeiken túl, 's elharsoghatnának Mississippi, Ohio, 's Missouri folyókig, Amerika mind a' huszonkét szabadstatusába, mellyek polgártársaik szabadságát még lebékózva tartják." — E' kifejezésekért O'Connellt több Londonban lakó éjszakamerikai, feleletre vonta. Ő arra a' Morning-Chronicleben azt nyilványította, hogy nem valamennyi éjszakamerikait, hanem csak a' rabszolgabirtokosakat akará értetni. — A' Globe O'Connell szavait e' megszorítással is tulzottaknak állítja. Az angol rabszolga-birtokosak is utólsó pillantásig ellenszegültek a' barnák akármiféle fölszabadulásának 's még most is ellene vannak. Azon jogtalanságot 's következetlenséget, hogy a' rabszolgák a' többi emberiség hasonjogaiból kizárassanak, szerencsétlenül valamennyi legszabadabb nemzet is gyakorlotta mind az ó, mind az uj világban, 's alig van két éve, hogy Anglia jobb példával ment elő. A' fölszabadítás nehezségei Éjszakamerikában nagyobbak, mint akárhol. „Azonban tudjuk, igy rekeszti a' Globe, hogy az egyesült statusok népe elismeri azon nagy veszélyt, mellynek őket az europai nemzetek komoly közös rosszalása kiteszi. Illy érzelmeknél, millyenek e' gyülésben kimondattak, 's mellyekben honfitársink olly tetemes része osztozik, kételhetik-e az egyesült statusok, mikép fogna Anglia érzeni 's cselekenni, ha a' rabszolgák Éjszakamerikában fölzendülnének, vagy háboru ütne ki köztünk 's az egyesült statusok közt? A' legbölcsebb amerikai statusférfiakat reszkettetik azon kilátások, mellyeket országukban a' rabszolgaság létezése nyit előttök. Mennyire kell öregbülni aggódásiknak, midőn látják, hogy egész Anglia érzelme a' fölzendült barnák részén van, 's hogy rabszolgájik fölfegyverzése általunk uraik ellen a' csinosult nemzetek háboru-vitelében nem tekintetnék felelőstelen cselekvésnek." — A' Globe még többet mondott mint O'Connell.

A' felsőház ülésében majus 21én Londonderry marquis jelenté, hogy jövő kedden 50,000 protestanstól aláirt kérelmet nyujtand be Irland éjszaki részéből, mellyben az uralkodó egyház föntartása kéretik. E' jelentést azért teszi, hogy azon nemes lordok, kik ez alkalommal e' fontos kérelem fölött szólani szándékoznak, addig elkészülhessenek. Egyszersmind reményét fejezé ki, hogy a' ns viscount, a' kormány mostani feje, addig hihetőleg kielegitő tudósitásokat fogott venni Irlandból a' hires menet iránt, mellyel az irlandi lordhelytartó fogadtaték. — Melbourne lord a' terhelt kérelem benyujtását nem ellenzé, csak azt jegyzé meg, hogy azt már előbb is elő lehetett volna terjeszteni, minthogy már 6 hónap óta kész 's várakozott aláirásra. Az irlandi esetekre nézve mondá, hogy kielégitő tudósitásokat vett onnan, de az egész történetben semmi törvénytelenséget sem födözhetett-föl. — Ugyanezen ülésben fölkelt Brougham lord, és halom-

nyi végzéseket javaslott Angliában a' mostani hijányos nevelési állapot javitására. Fő czélja e' végzéseknek az, hogy állandó biztosság neveztessék ki a' nevelés ügyében, melly a' parliament által a' népnevelésre szánt pénzek alkalmazására vigyázzon; növendék intézeteket állitson 's a' magányos alapitványokra ügyeljen. E' nézeteket nemcsak Melbourne lord javalá, de a' canterburyi érsek és gloucesteri püspök is teljesen helyben hagyta. —

A' Standard egy napon Melbourne lord, más napon Spring-Rice ur lemondását említi. Azonban sem egyik, sem másik nem igaz. — John Russel lord majus 19én Stroudban minden ellenzés nélkül megválasztatott, minthogy versenytársaul senki sem lépett-föl.

A' Globe irlandi levelek után következőrül értesít: „Nagyszombaton estve egy John Heelan nevü munkást O'Neil gyárában Waterfordban, épen hazamenet megtámadott bizonyos Foran, ki őt levervén, némi éles szerszámmal halálosan megsebesíte. Heelan ezen állapotban a' kórházba viteték, hol husvétkedden estve 10 órakor megholt. Nem sokára megtámadás után a' gyilkos Foran elfogatott, 's börtönbe vitetett. A' nyomozásból következő rendkivüli eset nyilványult, mellyet Wright ur, a' börtönös maga vallott-ki. Kedden estve pontban 10 órakor, — két órával később mintsem a' foglyok szállásaikba szoktak záratni, — Whrigt ur porkolábjai fölverettek Foran szállásából jövő kiáltozás által, 's midőn börtönét felnyitották, Forant ágyon kivül az ijedség és irtózás minden jelei közt találák ott. Ő azt mondá, hogy szobájában világosan kivehette egy kinosan haldoklónak heves küzdését; némi idő mulva megszünt, 's azután egy szózat igy szóla: „Megholt, megholt," — Foran még azt is hozzá tevé, hogy semmit sem alutt. A' börtöngondviselők csak nagy fáradsággal nyugoszthaták-meg 's néhánynak éjen által nála kelle maradnia. Jövő reggel megtudták a' börtönben, hogy Heelan előbbi estvén épen azon pillantatban halt meg, midőn e' különös esemény a' börtönben véghez ment.

FRANCZIAORSZÁG.

Audry de Puyraveau maj. 18án a' követház azon biztossága elibe állott, melly a' pairkamara azon két követ megidéztethetését tárgyazó inditványa vizsgálatára van megbizva, kik az aprilisi vádlottakhoz irt levelet aláirták. Audry de Puyraveau ur egyszerüen csak azt nyilványitotta, hogy ő el nem isméri a' kamarának azon jogát, mellynél fogva őt mint vádlottat a' pairkamara elé küldhetné, 's hogy bővebb nyilatkozást adnia szükségtelen.

A' pairszék ülésében majus 22én ismét 25 vádlott jelent meg (a' 23 előbbi és Nicot meg Noir ujabb.). Midőn a' terhelő tanuk nevei fölolvastattak, azok közt sok hivét lehete a' rendészetnek észrevenni. Miután Noir vádlott előadá okait, mellyek őt megjelenésre birták, az elnök Morel vádlott kihallgatásához kezd. Morel selyemmunkás Lyonból, 23 éves, kit a' seregek 1834ben april 14én elfogtak, midőn st. Just város-osztályt elfoglalák. A' vádlott minden kérdésre igen-nel felel. Midőn az elnök a' tanuk kihallgatására akart át menni, Morel ügyvéde megjegyzéseket szándékozék tenni Morel érdekében, de néhány szót váltván az elnökkel, mellyeket a' karzaton hallani nem lehetett, kivánságától eláll. Fölkel utána Favre ügyvéd, mondván: Minthogy tiszttársom szaváról Morel mellett lemond, úgy hiszem, Girard és Poulard vádlott védenczeimért nekem kell azt vinnem. Én teljességgel szükségesnek tartom, hogy valamennyi vádlott részt vegyen a' vitázatban. Jelenlétük annyira szükséges, hogy ha e' kivánságukat nem teljesítik, ők elszánvák a' vallató kérdésekre nem felelni. 'S ha e' jogos kivánságot megtagadja a' törvényszék, Girard és Poulard le fognak lépni, 's e' fölött vádtársikat is lelépésre felszólítani; mert a' védelem mindnyájokra nézve lehetlen volna." Favre ur itt bőven kifejté a' védelem szabadságát, 's meleg improvisatioja rosz kedvbe hozá néhanéha a' birákat. A' védelmező azzal rekeszti beszédét: fejezze ki magát a' pairszék az iránt, szükséges e a' pör összefüggése miatt, hogy valamennyi vádlott részt vegyen a' vitázatban, 's valljon kilehet é a' tanukat a' vádlottak távollétében hallgatni? — A' fő ügyész ellene szólott, 's azt ügyekezék megmutatni, hogy mind az szükségtelen. Favre ujult erővel viszonoz, és kivánatában megmarad. Miután még néhányszor szót váltottak egymással, végre a' pairek padjai felé fordul a' főügyész, hol a' paireken némi határozatlanság mutatkozék, 's mondá: „A' törvényszék jól tudja, hogy szabadságában áll azon kivánságot, mellyről foly a' vita, teljesíteni, vagy félrevetni." Mire az elnök rövid késlekedés után, azt jelenti, hogy a' pairszék e' kérdést megfontolás alá veendi. Miután a' pairszék eltávozta után ismét az ülésterembe tért vissza, elolvastatik végzése, melly abból áll, hogy előbbi végzetek következésében a' két védelmező kivánságát nem teljesíthetni. — Ezután a' tanu-vallatásra mennek által.

A' követkamara ülésében majus 20án Sauzet tudósitást tön a' pairkamara azon kivánsága fölött, hogy szabad legyen neki törvényes megpörlést kezdeni Cormenin és Audry de Puyraveau urak ellen, az aprilisi vádlottakhoz bocsátott ismeretes levél aláirása végett. A' biztosság azon véleményben van, hogy Audry de

Puyraveau urra nézve e' kivánság teljesittessék, Cormenin urra nézve pedig tagadtassék-meg. — A' vitázat e' tudósítás fölött 22re vala elhalasztva. — A' vádirományból kitetszik, hogy mindössze 164 vádlott van. Ezek közül 163 ellen a' föügyész a' büntörvénykönyv 87. 88. 89. és 91. czikkelyei alkalmazását sürgeti. E' czikkelyek, mellyek a' királyi család ellen elkövetett merészleteket 's az ország bátorságát veszélyeztető czimboraságokat tárgyazzák, halált mondanak a' vétkes fejére. — Majus 21én estve Porte st. Martinnél ismét zajgás volt. Sokan elfogattak. — A' Courrier français szerint Soult marsal fija, ki eddig meghatalmazott franczia minister volt a' haagai udvarnál, e' tisztségét letette. — Maga az öreg marsal (volt hadminister) is izetlenségbe jött az udvarral. A' király tudniillik három képet vásárlott meg a' marsal képtárából 500,000 frankon, mire már ez 150 000 frankot kapott is. A' vétel azonban, hihetöleg Soult marsalnak a' pairkamara elnökéhez irt levele végett, mellyben okát mondja, miért nem jelenhet meg a' pairszék pörén, magakadt, úgy hogy Soult m. azt üzente fija által a' királyi költségek felügyelöjének, Montalivet grófnak, hogy lemond a' vásárlásról, 's visszáadja a' 150.000 frankot. Mire a' felügyelö a' megmaradt 500,000 frankot a' lyoni gyárokban megrendelendö müvekre szándékozik fordítani.

A' National a' clermonti nemzeti örségnek megegyezését közli a párisi nemzeti örség egyik része ellenmondásával, a' pairszék elötti szolgálat tárgyában. — A' párisi lapok tudósítanak, hogy majdnem naponként kisebb nagyobb csoportozások történnek a' sz. Márton-kapunál. Sokan panaszkodnak azon erőszakosságok miatt, mellyeket békével elmenö ártatlan embereken a' rendörség elkövet. Majus 10én illy csoportozások alkalmakor 195 ember fogatott el. — Majus 22én reggel azon aprilisi vádlottak, kik eddig vonakodtak a' vitázatban részt venni, még egyszer felszólittattak megjelenni a' pairszék előtt; mindazáltal megátalkodtak vonakodásukban, 's azon nyilatkozásban, hogy csak fegyveres kényszeritésnek fognak engedni. A' National e' tekintetben igy ir: „Tegnap reggel Sajou ur, a' pairkamara szolgája megjelent azon börtönben, hol a' lyoni vádlottak ülnek, és Lafont, Adam, Corrèa, Despois, Tradel és Ravachol vádlottakat egyenként magához hivatá 's eleinte szép szeliden, aztán pedig fenyegetőzve arra akará öket indítani, hogy engedjék át magukat a' pairszéknek, de két óra mulva, siker nélkül távozott el.

A' követház ülésében majus 21én, az algieri költségek, minden lerovás félrevetésével elfogadtattak. Maj. 22én a' pairkamarának azon kivánsága vala napirenden, hogy két követ — Cormenin és Audry de Puyraveau — törvényes üldöztetését hagyja helyben a' követház. A' biztosság ez utólsóra nézve elfogadást javaslott. Legelsöben is Cormenin ur szólalt meg. „Tett dolog, ugymond, hogy én a' vádlott irást alá nem irtam; nézetemet mindenki ismeri. Julius 29e óta egyetlen egyszer sem szavaztam a' népfölség ellen. Én voltam elsö, ki a' pairség származékossága ellen fölléptem. Én ellenzek olly törvényszéket, mellyben a' birák a' vétséget 's a' jogkérdést is birálják, kik esküttek 's vádlók egyszersmind (Morgás a' centrumban. — Az elnök: Cormenin ur saját ügyében szól, ki kell öt hallgatni.). Én ellenmondok azoknak, kik követet a' pairkamara elé akarnak utalni, holott a' pairkamara egyik tagját sem adná ki a' követeknek. Nekem semmivel sem tartoznak Uraságtok, mint igazsággal, de társamnak, mint a' juliusi revolutio legmunkásabb elömozdítójának köszönettel. — 'S ha csakugyan pör kell, hát vigyenek el engem. — Utána Colbery ur szólott. Czáfolá a' pairkamara azon jogát, mellynélfogva ez a' pairszéken elkövetett sértéseket megboszulhassa, 's azt állitá, hogy a' pairkamara megfoghatan sietséggel vivé a' dolgot, holott még az illető lap szerkesztöjét sem kérdezte meg az aláirás hitelessége felöl. Ha valamellyik betüszedö Audry és de Puyraveau közé vesszőttett volna, a' pairkamara egy személy helyett kettőt fogott volna üldözésbe venni. Duvergier de Hauranne a' biztosság javaslata mellett szólt, Pagès de l'Arriège hosszu beszédben a' biztossági javaslat ellen szól, 's ő is az ellen panaszkodik, hogy a' pairkamara hallatlanul hirtelen volt 's e' hirtelenkedés gátlá öt láthatni, hogy az aláirások száma a' Tribuneben más volt, más ismét a' Reformateurben, úgy szinte arra sem ügyelt, hogy Michel és Trelat urak amaz irás szerzőjeinek nyilványiták magukat. Ha a' védelmezés nem szabad, az itélet csak igaztalanság lesz. Midön Ney marsal pörében az ő részére a' párisi szerzödést akarák felhozni, meg nem engedték, hogy e' bebizonyitás végig vitessék. Ekkor elhallgatott az ügyvéd 's a' vádlott halálra itélteték. — Dupin ur: Nem gyöngeségből hallgatott az ügyvéd. A' centrumban: Tudjuk. Dupin ur: Én is, mint hitelest emlitem azt. Pagès ur ezután azt ügyekszik megmutatni, hogy a' szabadság veszélyben forog, ha a' kisebb szám a' többség által számüzetik, 's hogy a' kormány ezen úton, minthogy a' pairkamara többségét uj tagokkal szaporithatja, mindenik nem kedves követet üzöbe veheti. — Miután még Moreau ur a' javaslat mellett, Nicod ur pedig ellene szólottak, (Nicod ur azt állitá, hogy az illy kiadás a' követház méltósága 's függetlensége ellen van, szemközt a' pairekkel.) Per-

sil ur, az igazságminister a' javaslat mellett kezde beszélni, utána pedig Arago ur a' javaslat ellen. Némelly kemény kifejezései a' pairkamara ellen morgást okoztak a' centrumban, 's e' morgás még inkább növekedék, midőn Teulon ur lépett a' szószékbe, 's a' pairkamaráról olly kifejezésekkel szólt, hogy az elnök is kénytelen vala őt több izben rendre szólítani. A' lárma 's rendetlenség nagy fokra lépett a' kamarában. Ezen izgás közepett fölkele Jaubert ur, ministeri követ, 's panaszkodék azon botránkoztató lárma végett, melly az ujságirók karzatán hallatik. — E' panasz következésében az elnök parancsot ada a' szolgáknak, hogy a' gyorsirókat a' székből távolitsák el, kik azonnal eltávoztak, mielőtt a' szolgák még megjelentek, hogy teljesitsék az elnök parancsát. — Miután az ujságirók eltávoztak, az oppositio tagjai közül többen, 's jelesül Odillon-Barrot, Lafitte, Auguis urak panaszkodtak az iránt, hogy az elnök hirtelen tevé meg rendszabályát. Mire az ujságiróknak nem sokára az elnök parancsára hirül vitetik, hogy a' székeken ismét megjelenhetnek; de a' nagyobb rész már akkor eltávozott, 's igy be nem lehete őket a' hirrel többé érni; a' többi pedig vonakodott a' meghivásnak engedni, mire az ülés nagy zaj közt széllyeloszlott. A' követek kimentekor a' követházból a' palota udvarában uj jelenés adta magát elő, mellyről a' parisi lapok majus 23ról különbözőképen tudósítanak. T. i. némellyek azt mondják: a' székből kiüzött ujságirók egyike czivódni kezdett Jaubert urral; szókrul tettekre mentek által; a' többi, még az udvarban levő ujságíró társuk segélyére ment; Jaubert urat barátjai támogaták; végre a' fegyveres erőnek (nemzeti és hatósági őrségnek) kelle közbenjárulni; több ujságiró elfogatott, de csak hamar ismét elbocsáttatott, azon egyen kivül, ki Jauberttel czivódni kezdett. Ezen utólsót a' hatósági őrség épen az ispáni hivatalba akará vinni, midőn Delaborde ur (a' quaestorok egyike) beavatkozott, 's a' foglyot visszakivánta vala, ki is a' követház palotájába vitetett őrizet alá. — Mások és helyesebben, meg azt mondják, hogy az ujságirók épen ellenmondást akartak készíteni, mellyben kifejezni vala szándékjok, hogy ők a' rendet nem háborították, midőn a' szolga megjelent, 's a' helyett, hogy a' vétkest nyomozta volna, mindnyájokat kiigazította. Az ujságirók kimenvén, az oppositio tömegestül fölkelt, 's állítván, hogy többé nyilvánosság nincsa' kamarában, az ülésben maradni nem akarnak. Dupin tehát az ujságirókat visszahivatta ugyan, de azok nem jelentek meg; 's minthogy az oppositio csakugyan eltávozott, kénytelen volt Dupin az ülést föloszlatni. — Az udvarban Giraud ministeri követ ('s egyébiránt jó markos ember,) hallván, hogy Jaubert grófról van szó, azt hitte, talán összeesküttek ellene 's többedmagával kiséretül melléje állott. Hozzájok lépett Briffault ujságíró, ki előbb a' Corsaire számára irt, most pedig ismét az oppositio részére állott Figaro számára dolgozik, 's illő mérsékkel azon megjegyzést tevé, hogy a' kamara tévedett, mert az ujságirók a' lármában legkisebb részt sem vettek. Folytatni akará nyilatkozását, midőn Giraud, azt hivén, hogy de la Rosa ur madriti fogadtatása vár rájok is, fölemelé botját. Az ifju Raspail, a' Reformateur szerkesztőjének öccse közbenveté magát, 's azonnal záporral omlott rá vagy tizenkét követ ütlege. — Erre még vagy ötven ministeri követ is keveredék a' harczba. — A' ministerek, a' nézők, asszonyságok, a' hatósági őrség, mind össze futottak. — Kábító lárma keletkezék, 's jobbra balra tolakodás, ütleg, döfés, és vágás osztatik. Egyik centrumi követ a' másik centrumi követet hátulról arczon csapta. Megragadták Baude urat az egykori rendőrség-ispánt, ki ujságirónak tartának; 's minthogy ellenszegült, két hatósági őr lábainál fogva a' levegőbe emelte, mire az jajveszékelve kiáltozott: Mais je suis M. Baude; mais je suis député. (Hisz én Baude ur vagyok, hisz én követ vagyok.) Végre sok fáradság után elbocsáttatott. Egy másik hatósági őr megboszankodott, hogy egy ministeri követ rosszul bánt egy fogollyal. Vous faites de belles lois de brutalité! kiálta egy hatósági őr; je ne porte que les épaulettes de laine, mais j'ai lu l'histoire de Gréce, j'ai lu l'histoire romaine; je n'y ai pas vu d'exemple de vos atrocités! (No ugyan szép baromi törvényeket hoz Ön! Én csak gyapju vállrojtot viselek, de olvastam a' görögök történeteit, olvastam a' romaiakét; de abban Ön kegyetlensége példáját nem láttam.) Briffault és Raspail urak estve szabadon bocsáttattak. Másnap Jaffrenoble a' Reformateur szerkesztője némi sértő kifejezésekért, mellyekkel a' követházat megtámadta, 's mellyek közt a' követházat, assommeurs législatifs-nek nevezé (törvényhozói martalóczok) a' követház korláti elé idéztetett és (maj. 25én) 264 szózattal 39 ellen vétkesnek ítéltetett. Büntetése iránt, melly egy hónapos fogságtól 3 évesig, és 200 fr. birságtól 10,000 frankig megyen, más napra halasztatott a' vitázat. — A' követház ülésében maj. 23án Dupin ur az elnök is, elhagyván elnöki székét a' két követ kiadatása ellen beszélt 's azt javaslá: küldessék a' vétkes vagy vádlott a' rendes és természetes biró elibe, 's ne legyen a' pairkamara saját ügyében biró. A' biztosság javaslata azonban, Audry de Puyraveau ur kiadatása iránt csekély szótöbbséggel még is elfogadtatott. — A' párisi nemzeti őrség 12ik osztálya első csapatjának fenyitéktanácsa Mouchot kapitányt,

mert vonakodott a' pairszéki pör alatt szolgálatot tenni, 24 órai fogságra ítélte. Ezen üldözések még sem akadályozák meg, hogy a' nemzeti őrségből négy tiszt, fő őrmester, két őrmester, három káplár és ötven vadász, uj ellenmondást ne írjanak alá az april 16ki rendelés ellen. — Sebastiani Horácz general lemondott verviersi követhelyéről.

SPANYOLORSZÁG.

Parisi hirlapok a' már többször említett majus 11iki proc. kamarai ülésnek részleteit bővebben migy közlik: Mingyárt az ülés-megnyitáskor fölkelt Lopez 's lényegesen igy szólott: „Ma reggel a' mint a' kamarába jövék, nem kevés bámulással értém, hogy két politzia-tiszt van a' karzatokra rendelve a' dolgok folyamát szemmel tartani; bámulásom még inkább növekedett, midőn később bizonyossá tettek, hogy a' kamarán kivül a' ház körül még több illy ügyelő is áll. Tekintvén a' kamara rendszabályit, mellyeket a' legczélszerűbb és gyakran legsürgetőbb inditványok akadályozására szoknak használni, ugy látom, hogy az ülésbeli rendföntartás egyedül az elnök tetszőleges akaratjától függ. Ez még nem elég, a' kamarai épület előtt, mint láttam, egy osztály lovasság van kiállitva. Ez kétség kivül a' kormány parancsából történt; mert különben illy merész rendszabást nem vagyok képes megmagyarázni. Én tehát kinyilatkoztatom: hogy nem lennék szabadságot és jogaimat szerető spanyol, nem lennék követ, ha a' ministerelnököt fel nem szólitanám: adjon fölvilágitást ezen megszégyenitésről, melly a' nemzeti képviselőség ellen látszik intéztetve lenni 's mellyet az semmi módon nem türhet el.“ (nagy zajongás a' karzatokon, melly miatt az elnök a' hallgatókat kiigazittatni parancsolja.) Mint vélem, folytatá Lopez, az elnök már megtette a' szükséges rendszabást, mert megjelente után a' fegyveres erő azonnal tovább állott; de már most a' dolog elintézése nem csupán a' két elnök t. i. a' kamarai 's a' ministeri elnöktül függ, hanem az egész kamarától 's ministeriumtól. Mi czélja volt a' kormánynak? Ellenséginktől tartott? Mi nem tartunk tőlök, jőjenek! melleink tárvák merészleteiknek! Nyilványos tehát, hogy tanácskozásinkat némi kényszeritéssel akarák megigázni; 's mi engem illet, kimondhatom: hogy reám nézve illyen eszköz épen hasztalan, mert mit egyszer a' haza javára jónak látok, legyen bár Napoleonnak valamennyi bayonettje ellenem szegezve, kimondom, sürgetem, és pedig ugyanolly szabadon, függetlenül és lelkesen, mintha legnyugalmasabb körülményben lennék. Összehivni a' követeket e' falak közé szabad tanácskozásul, 's fegyveres erőt állitani velök szemközt, olly megfoghatatlan merészlet, mellyre példát semmi, szabad alkotmányu testület története nem mutat. A' nemzeti erő, mellynek mi szintén képviselői és védelmezői vagyunk, sokkal méltóbb, 's intézvényinkkel egyezőbb czélra alkottatott! Kérem a' minister-elnököt: adjon e' történetről fölvilágitást, mint azt becsületünk, méltóságunk 's a' nyilványos aggodalom megkivánják.“ Kamarai elnök: „Én a' politzia-tiszteket, kik nekem azt mondák, hogy parancsuk van a' kamaraház körül fölvigyázni, már eltiltottam. A' kamarai rendföntartás egyedül engem illet, 's e' kötelességem teljesitéseül elég ember áll rendelésimre. Mi a' lovas osztályt illeti, azt a' minister-elnök ur, ki annnak megjelentén nem kevéssé ütközött meg, figyelmeztetésemre azonnal eltiltotta. Én különben az ülést meg sem nyitám vala, mert mi szabadok és függetlenek vagyunk, 's igen illetlen volna bennünket fegyveres erővel vétetni körül.“ Lopez: „Ha mingyárt eltiltatott is a' fegyveres erő, a' merészlet már el van követve; egyébiránt a' katonaság ugy is csak a' közel Pradoban áll.“ Martinez de la Rosa ur tagadá, hogy a' kormány rendelte volna a' ház elébe a' katonaságot 's hogy a' kamara függetlenségét legkisebbé is sérteni akarná, de intést kapott, ugymond, a' kormány, hogy nyugtalanságok készülnek kiütni 's e' miatt csupán vak bizodalomban nem hunyhatá be szemeit, hanem rendelést kellett tennie a' hatóságoknál: tartsanak szemmel minden mozdulatot, melly a' nyilványos rend ellen volna intézendő, 's ha szükség, erőt erővel 's a' törvény nevében verjenek vissza. A' katonaságot, mihelyt az iránt a' kamara tisztes elnöke figyelmeztetett, azonnal elutasitottam. Ez elutasitáskor intést kaptam ugyan hogy némelly gonoszakarók életem ellen törnek, de én mindezzel nem gondolék, erős eltökélésben levén, hogy kötelességem mellett kész vagyok meghalni is. Ime ebből áll feleletem.“ Galiano ur erre kérdezé a' ministert: tudna e valamit azon rendelésekről, mellyekben mint zenditők föstettek le azon követek, kik tegnap előleges gyülést tartottak, hogy tanakozzanak: mitevők legyenek azon hadi egyezés iránt, melly a' pártos csapatokat hadüző seregnek isméri el? Martinez ur tagadá, hogy a' rendelésről valami tudomása volna, mire Arguelles: „Mivel bizonyos, hogy a' kormány fölhatalmaztával gen. Valdes a' pártosak vezérével szerződésre lépett, kérdem a' minister-elnököt: mondja meg, hiszi e hogy a' kamarának joga van azon szerződés következéseit vizsgálatra vonni? Ha kamarai vitatás alá bocsáták vala ama' szerződést, a' kamara azt vagy félreveté vagy elfogadá vala, amint ahoz joga lett volna 's e' miatt épen nemszükség fegyveres

erőt használni, vagy az elméket fölingerleni, mert a' dolog csupán a' kamarák és kormány kötelességei végrehajtását illeti. Nem szólnék igy, ha bizonyos nem volnék, hogy nyilványosság, egyeneslelküség és szabadság a' legjobb eszközök, minden aggodalmat, mellyet ama' szerződés okozott, szétoszlatni.“ Martinez ur feleletül ismétlé, mit már minap e' tárgyban mondott, hogy t. i. ama' szerződés nem politikai tekintetü 's czélja csupán az volt, hogy általa a' bosszus vérontás akadályoztassék. Egyébiránt ha véli a' kamara, hogy a' ministerek e' részben tulléptek hatalmukon, joga van kérelmet (fölirást) intézni a' fölséghez, mellyben a'kormánynak e' részbeni viseletét nem csak rosszalhatja, de vádolhatja is. Kivánja egyébiránt a' kamarától, ha valamit inditani akar, tartsa meg a' törvényes utat. Erre Caballero ur: „Törvényünk ugyan még nincs a' ministeri felelősségről; de azért nem következik, hogy tehát a' ministereket feleletre vonni nem lehet, mert ime helyt állanak többi szokott törvényeink, mellyeket szintugy alkalmazhatni. Kérem a' kamarát, vegye vizsgálatra: czélszerü e a' jelen esetnél a' fölséghez kérelmet intézni. Tudni fogja a' kamara tapasztalásból, mikép 50 kérelem (fölirás) közül, melly a' fölséghez intéztetik, hatra sem jö felelet. Hát mi az ország javát csak illy csigauton szorgalmazzuk? Igy mi csak rémképe lennénk a' nemzeti képviselésnek, egyedül azzal foglalatoskodók, hogy a' kormányhatalom önkényes tetteit szentesitsük. Nekem jusom van a' ministerek viseletét köztörvényink szerint is vizsgálat alá vonnom. En mind a' vérontás-kimélési mind az emberiségi tekintetekből fölhozott elvekre nézve tökéletesen egyetértek a' minister-elnökkel; de ama' szerződésben több valami rejtezik emberiségi tekintetnél! Nem ismeri é el a' szerződés Zumalacarreguy Tamást egy hadsereg vezéreül, 's nem ismeri é el d. Carlos törvényhatóságát? Nem szól e annak utálatos 6ik czikkje a' Spanyolországban erővel biró decretumokról, törvényekrül és rendelésekrül? Holott mindnyájunk előtt tudva van: hogy d. Carlos valamennyi procer és procurador fejére halált mondott ki, miből következik, hogy egy kormány, mellyet mi törvénnyel fegyvereztünk föl, ollyannal, melly közvetlenül nem is bennünket érdekel vala, mivel egy trónöröklési személyes kérdést tárgyazott, (a' d. Carlost kizáró törvény értetik,) a' szerződés képében d. Carloshoz igy szól: „törvényszerün cselekszel, ha a' procereket és procuradorokat, kik hatalmadba kerülhetnek, mind fölakasztatod (zúgás). Én ugy tartom, mi a' ministereket, a' nélkül hogy a' kamara rendszabályit sértenők, jusunknál fogva egyenesen vád alá vonhatjuk. Kérem ennélfogva a' kamarát: nyilatkoztassa ki, hogy ezt cselekheti a' nélkül, hogy törvényt sértene vagy szükség lenne a' fölséghez kérelemmel járulni.“ Martinez: „Kérem a' szónokot, tegyeföl irásban javaslatát, 's én a' kamarának előterjeszteni fogom.“ Arguelles: „Én csak azt kivánom, hogy a' szerződés hiteles másolatban közöltessék a' kamarával, 's ez vizsgálatba vegye. A' czélhoz jutásra mindig a' legközelebb utat szoktam legjobbnak tartani.“ Erre fölolvastaték Caballero ur inditványa 's mint már emlitők 54 szóval 50 ellen, elfogadtatott. Öst. Beob.

A' carlosi had nagyobb része majus 16kán folyvást Vitoria körül állott; Valdes seregei pedig Lerin, Lodosa, Mendaria és Logrono mellett. Burgos város minden oldalrul erősittetik, hogy ellenállhasson, ha Zumalacarreguy Castiliába találna átcsapni. Zumalacarreguy Trevino kis erőséget (3 órányira Vitoriától) elfoglalta 's az őrséget, melly 350 emberből állott, hadi fogollyá tette. 600 darab puska, 's jó mennyiségü lőpor is jutott a' győztesek kezébe. — Az Abeja majus 17kérül Madritból ezt irja: „Ma estve a' kormány és ministeri tanács elegy ülést tartott. Tanácskozási tárgy, mint hallik, azon kérdés eldöntetése volt: nem volna e czélszerü fölszólitani a' négyesszövetségi hatalmakat, hogy küldendő segédhadaikkal a' várakat és erőségeket vegyék őrizetük alá; a' spanyol nemzeti seregek pedig mindenünnen egybevonatván, egy testben induljanak a' carlosiak ellen?

OROSZORSZÁG.

Russzia nagy részében különös nap volt meteorologiai tekintetben az idei husvét első napja. Példáját adta ez a' hosszaság és szélesség több legtávolabb lépcsőin a' hasonló időjárásnak. Nagy hóförgeteg dühönge ugyanazon időben Sz. Pétervárott 's Narvában; itt a' házajtókat olly mélyen betemeté a' hó, hogy 3. 4 lábnyi havat kellett előlük ellapátolni, 's a' vidéken több ember megfuladt, vagy megfagyott; Rigában a' Dünavizen több szerencsétlenség történt, úgy szinte Jakobstadtban is, Curland délkeleti határszélen.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára junius 5dik 1835:			
Bécs junius 2ikán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerü	csekély
Status 5 pC. kötel.	101 $\frac{9}{16}$	Tisztabuza	120	113 $\frac{1}{3}$	110
„ 4 pC.	97 $\frac{1}{8}$	Kétszeres	—	100	—
1820ki statuskölcs.	213 $\frac{2}{3}$	Rozs	101	98 $\frac{2}{3}$	—
1821ki „ „	139 $\frac{7}{8}$	Árpa	—	83 $\frac{1}{3}$	80
1834ki „ „	589 $\frac{3}{8}$	Zab	57 $\frac{1}{3}$	54 $\frac{2}{3}$	50 $\frac{2}{3}$
Kam 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	134	Köles	—	—	—
Bankrészvény	1329 $\frac{1}{8}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kukoricza	100	96 $\frac{2}{3}$	93.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

46. szám — Pest, szerda junius 10kén — 1835.

Foglalat: Magyarország és Havasalföld (kinevezések; pesti 2ik lóverseny; tudósitás Bukurestből; magyar erdőszet, és különféle.) Anglia (Brougham nézete a' népnevelésről; alsó- és felsőházi viták majus 22ikén; uj reform-egyesület, és reformerek gyülése.) Franciaország (sz. Márton-kapui zajongás; Audry de Puyraveau nyilatkozása; spanpol ügy.) Spanyolország (d. Carlos decretuma; elegyhirek Madritból 's a' táborbul.) Törökország (aegyptusi dögmirigy; a' szultán charaktere; orosz-török viszonyok.) Görögország.

MAGYARORSZÁG és HAVASALFÖLD.

Ő cs. kir. Fölsége a' m. kir. udv. Kanczelláriához majus 5k. intézett legfensőbb határozata szerint Blásy Sámuel nagyszalatnyai plebánust a' beszterczebányai káptalan tiszt. kánonokjává; maj. 18k. intézett legfensőbb határozata szerint pedig a' nagyváradi görög egy. szert. káptalanhoz iskolás-kánonokká Borbola Miklós tiszt. kánonokot és professort; levéltárnok-kánonokká pedig Erdélyi Bazil váradolaszi plébanust méltóztatott kinevezni. — A' magy. kir. udv. Kanczellaria a' horvátországi itélőtáblához valóságos közbirákká Markovics Antal körösi alispánt és Suvich István pozsegai főjegyzőt nevezte ki.

Ő cs. kir. fölsége Stojanovits Jánosnak Temesben fekvő Laczunás helységet, Laczunási melléknévvel; Ernust Józsefnek pedig még a' bold. fölség mult évi octob. 23k. legfensőbb határozatánál fogva, Gerdovchák részjószágot, királyi adományképen méltóztatott ajándékozni, 's mind a' kettőt két nembeli maradékostul magyar nemességre emelni.

Ő cs. kir. fölsége Garapich Illyés kir. kamarai tanácsnokot és bányaügyi előadót, hivatalabeli egész fizetése meghagytával, nyugalmazni méltóztatott. Ugyanő Fölsége az aradmutinai kam. jószágok igazgatóságát az eddig fönállott temesi kir. kam. igazgatóság alá rendelni, 's az ujon kinevezendő kir. kam. igazgatónak, magyar kir. kam. tanácsnoki czimzet és rang mellett esztendei fizetésül 2000 frtot 's egyéb terméki illő járandóságot rendelni méltóztatott.

III. PESTI LÓVERSENY HÉTFŐN JUN. 8. d.u. 4 ÓRAKOR

1. Első hazafi díj. 100 ar. 1600 ől ismételve. Magyarhoni mén és kanczára. Hunyady Józs. gr. 6 esztendős sárga ménje Gildroy maga nevelése, terhe 113 font 3′ 59″ — 3′ 55″ — — — 1. 2. vh.
   Nádasdy Tam. gr. 5e. fk. m. Childe Harold maga nevelése, 109 ft. Harmadizben maga járván körül a' pályakört nyertes lőn. Lovasa Stone — — — — 2. 1. 1.
2. Királyi billikom. 2¼ angol mérföld ausztriai birodalmi akármelly — és arab mén és kanczára. Telivér 3 e. 80 font. 4 e. 100 ft. 5 e. 106 ft. 6 e. 110 ft. 7 e. 115 ft.; — félvér 3 e. 76 ft. 4 e. 96 f. 5 e. 102 ft. 6 e. 106 ft. 7 e. 111 ft. Arab ló telivérrel egyenlő terhet visz; kancza két fonttal kevesebet. Bejelentés 4 nap. — Széchenyi Ist. gr. 4e. p. m. Lionel Károly Gy. gr. nevelése. 1 — 4′ 48″. — lovasa Gilbert. — Lamberg Rud. gr. 6e. srg. k. Sarah, Hunyady Józs. gr. nevel. 2. — Nádasdy Tam. gr. 4 e. p. k. Caroline maga nevel. 3. — Ugyanannak srg. k. Fortuna Széchenyi Ist. gr. nevel. a' pálya közepén elmaradt.
3. Ivadékverseny. Aláirva 1831ben. Tétel 100 arany fele bánat. 1 ang. mf. 90 font. kancza két fonttal kevesebet. 7 aláiró. — Az ausztriai birodalomban 1832ben született ivadékokra. Liechtenstein Vencz. hg. nevezte Hunyady Józs. gr. br. m. Pirate, apja Privateer, anyja Claudine 1. 2′ 3″. — lovasa Jackson. — Esterházy Kár. gr. p. m. Y. Forfeit, an. Edith. 2. — Sándor, Károlyi Gy., Hunyady Józs., Lamberg Rudolf és Esterházy Józs. grófok bánatot fizettek.
4. Pest városi díj. 100 ar. 1600 ismételve. Ausztriai birodalmi mén és kanczára Nádasdy Tamás gr. 5 e. p. k. Fair Duchess 107 ft. 4′ — 3′ 48″ — lovasa J. Jackson — — — — — — — 3. 1. 1.
   Hunyady Jós. gr. 4e. p. m. Figaro maga nevel. 102 ft. — — — — 1. 2. 2.
   Széchenyi Ist. gr. m Ronda 102 ft. 2. 3. vh.
5. Az e' napra hirdetve volt Sándor billikom, melly a' negyedik évi nyertes tulajdonáva lesz, nem találkozván rá kihivó, az idén mint második évben is gr. Széchenyi István tavalyi nyertes birtokában maradt.

Bukarestből majus 1sőjérül az oláhországi magyar egyházi elöljáróság következőkrül tudósit: „Sükei Imre ur, bukaresti magyar gyülekezetünk fáradhatlan munkásságu alapitója és szinte 21 év óta buzgón ügyelő pásztora, 1 Ferencz ő cs. kir. Fölségének, sok nép és nemzet atyjának kimulását megértvén, nemzetiségünk ügyét tárgyazó utazását félbeszakasztván 's éjnapi sebes hajtással kebelünkbe viszszatérvén, az üdvezült cs. kir. Fölségnek végtiszteletére, emlitett anyavárosunkban a' török földön saját törekvései által épült templomunkban, magyarink 's az europai itteni ügy- és képviselőinek, valamint számosan egybegyült különböző vallásu 's nemzetü keresztyének jelenlétükben, magyar és német nyelven gyászbeszédet tarta. E' gyásztiszteletet azután Havasalföldnek több mezővárosában, u. m. Ployesten, Kimpinán, Tirgowesten és Pitesten ismétlé. Mondott gyászbeszédei közül a' német, vagy is a' nagyérdemü idegenekről egyedül ezen nyelven érthető munkája nyomtatásra méltónak itéltetvén, a' tisztelt egyházi férfiu e' munkájának (mellynek példánya 20 pengő kr.) jövedelmét két szegényebb

sorsu, Erdélyben a' kolozsvári ev. ref. collegiumban hittudományt tanuló ifjunak számára ajánlá. Emlitenünk illő egy uttal ezen buzgó pásztorunk érdemei közt azt is, hogy miután hivatalának könnyitésére a' ns. magyarországi főtiszt. superintendens urtól egy segédet (káplánt) nyert 's azt tulajdonábul leendő fizetés mellett maga helyébe megelégülésünkre rendelte, 's ezenkivül iskolatanitót 's orgonistát állitott: ujabb elszántsággal törekszik, hogy azon, Angliában, Poroszországban, több külföldi helyen sőt kicsiny részben Magyaroszágon is gyüjtött tőkepénzt, (mellynek nagyobb része a' bukaresti porosz consul báró Sakellario ur bankjában, más része a' porosz kir. egyházi ministerségnél Berlinben, egy része pedig egyházi elöljáróságunknál vigyázat és kamat alatt vagynak,) szives ohajtásunkra többre nevelhesse, 's hogy Oláhországban és Moldovában lassanként több magyar gyülekezetet is állithasson. Szándékja e' végre a' munkás nemzeti vándornak, mihelyt ideje engedendi, Moldovában és Besszarábiában is, ide szakadt magyar véreinket(kiknek száma sokkal többre mehet, mint az oláhországiaknak), nemzeti érzéssel fölkeresni, azok eredetét és állapotját (mellyekről a' történetek homályban emlékeznek) világosan előadni, 's minden lehető módot elkövetni, mi által a' nemzetiség föntartására, 's magyar nyelvünknek külföldön is lehető gyarapodására részint egyházakat, részint tanitó-intézeteket állithasson. — Oláhországban már is példás sikerét tapasztalá illyetén buzgó szorgalmának, midőn Kimpinán egy nemeslelkü boyért, kinek udvarában a' nevezett gyászbeszédet tartá, az azon mezővárosi és mellék-vidéki magyaroknak épitendő egyházra, 3,000 török piaszter-ajánlatra volt szerencsés birni. Nem is minden idő látott olly férfit, ki hivatásának annyira megfelelni törekednék, mint ezen annyiszor emlitett apostolkodó Sükey ur, kinek a' fenforgó tárgybeli buzgósága, ügyessége, hivatali 's erkölcsi szeplőtelensége olly kitünő, hogy az ellen csak részrehajlónak lehetne kifogása; kit azért virágzóban levő gyülekezetünk, mint egyébiránt is Oláhországban állandón megtelepült's ezenkivül birtokot szerzett 's a' fő kormányszéktől (divántól), is fizetésre méltatott polgárt és lelkipásztort, kebelünkben halálaig megtartanunk lélekisméretünk parancsolja. Költ Bukaresten majus 1. 1835, az oláhországi magyar egyházi elöljáróság által. Ki adta Vásárhellyi N. M. Károly főtisztkari orvos dr. és fő curator; — Bereczk Károly alcurator.

Hubényi József ur, fáradhatlan hazánkfija ismét két uj munkácskával ajándékozta meg hazánk erdőszeit. Az első czime magyarul imez: „Sok magyar erdő rosz állapotjának legjelesb okai, helyrehozási javaslattal" 1. füzet. (Die vorzüglichsten Ursachen des schlechten Zustandes von vielen ungarischen Forsten, nebst Vorschlägen zur Abhülfe.) A' 2dikė: „Az erdőszabályozás fontossága 's lényege." (Über die Wichtigkeit und das Wesen der Forstregulirung.) Legyen szabad Olvasóinkat általjában, de különösen erdőbirtokosinkat Hubényi ur többi munkája közt e' két legujabbra következőkben figyelmesekké tennünk. Az első munkának eddig 1. füzete jelent meg, melly az: „Urbéri faészásról" szól, 's annak befolyását rajzolja az erdőmüvelésre. E' füzetke a' hazai erdők fentartásából származó közjónak van szentelve, 's az urbéri faészás külön fajait 's módjait irja le a' haza külön részeiben, előadja annak kárait, 's javaslatot tesz a' javitásra. — Egyszersmind utasitást foglal magában ennek szabályozására minden ezzel összeférhető erdőgazdasági tekintetben. — Minthogy e' tárgyban, melly annyi fontosságu a' közjóra nézve, értjük az urbéri faészást józan erdőszeti szempontok szerint, világitás hijányában voltunk, ugy hisszük, e' munkácska hazánk erdőszei előtt mint maga nemében első, köz kedvességet nyerend. Nem kevesbé ajánlhatjuk azt minden erdőbirtokosinknak, 's olly meghatalmazott ügyviselőknek, kik az erdőszet körül foglalkoznak. — Hubényi urra ez úttal csak a' miatt tesszük az olvasó és gondolkodó közönséget figyelmessé, hogy az erdők nem csak annyiban fontosak és hasznosak, a' mennyiben a' mellőzhetlen faszükség-pótlást eszközlik, 's igy az élet első szükségei közé tartoznak, hanem azért is köz figyelemre méltók, mert fő befolyással birnak a' kedvező és természet-szerü éghajlati állapot föntartására, és föld termékenységére, melly befolyásra nemügyelés, az erdőpusztitással, 's a' hegyek elerdőtlenülésével együtt, valamint általjában az erdőkkel roszulbánás, már számtalan 's igen káros következéseket hozott azon országokra, mellyekben elhatalmazott. A' 2dik munkácskában a' szerző az erdő-szabályozás fontosságát 's czéljáit ügyekezik röviden megmutatni. Alkalmat erre némelly helytelenül létesitett, dugába dölt v. tönkre jutott erdőgazdaságban talált, 's különösen azon tapasztalásban, hogy e' fő-érdekü tárgyról gyakran még azoknak sincsen illő fogalmuk, kiket a' dolog leginkább érdeklene, ugymint az erdősz-személységnek. E' fölött könnyü vázlatban magát az erdőszabályozás módját is előadja, azon okok közelebb érintésivel; miért némelly erdőszabályozás a' várt sükernek meg nem felel, 's utasitást is nyujt arra, mikép lehetne nálunk magyaroknál az erdőszabályozást a' külön viszonyokra is tekintve, leghelyesebben elintézni. Kitetszik továbbá e' munkácskából: millyennek kell a' jól elrendelt erdőgazdaságnak lennie, ha czélt akarunk vele érni, azaz: ha az erdők leghelyesb használása mellett azokból a' lehetségig legnagyobb hasznot, legbiztosabban akarjuk húzni. Mind a' két munkát megszerezhetni Hartleben K. A. könyváros urnál Pesten. Ez uttal, midőn az erdősz-közönséget tettleges pártfogásra szólitjuk fel Hubényi ur iránt, ki a' magyar hazának sok áldozattal szerzett tudományával's tapasztalásival kedveskedik; nem titkolhatjuk ohajtásunkat, bár e' munkácskák, ha már eredetiben nem, legalább forditásban gazdagitanák a' magyar literatura tudományos ágait! —

Különféle. Ő kir. fönsége Miksa bajor korona hg. b. Orczy László ur társaságában maj. 26ikán a' mátrai kies vidéki Parádra érkezett, 's több napig szándékozék ott mulatni. — A' cs. kir. egyetemi udv. Kamara Bécsben f. eszt. april. 9iki határozata szerint Farkas Ferencz kir. táblai ügyvédnek Pesten öt esztendeig tartó kizáró privilegiumot adott uj találmányára, melly szerint konyhai tüzhelyen, kemenczében, kandallóban, takarékpatkán, ser- vagy pálinka-főzésnél, só-, timsó-, széksó-, hamuzsir-, czukor- és salétrom-égetésnél 's a' t. az eddig használni szokott tüziszerek felét mindenkor megkímélhetni. — Bécsben a' maj. 30ikán végbement nagylotteriai sorshuzásban a' 157,399 szám nyerte a' tescheni nagy házat, vagy váltságul 157,300 helyette 50,000 forintot; 165,733 nyert 15 ezer frtot; 58,301 ny. 6 ezer frtot; 70,471 négy ezer frtot; 137,134 három ezer frtot; 91,248 ny. 1700 frtot; 152,063 ny. 1600 frtot; 79,838 ny. 1500 frtot; 14,516 ny. 1400 frtot; és 99,193 ezer frtot. Ezek közül az 50 ezres nyereség Prágába jutott, a' 15 ezres Sopronyba, a' 6 ezres Nagyszebenbe; az 1500 frtos Naszódra (Erdélyben), az 1400 Pestre, 's az 1300 Hátszegre (Erdélyben).

ANGLIA.

Emlékezetes azon beszéd, mellyet Brougham lord a' felsőházban azon alkalommal mondott, midőn az általányos népnevelés javítására tette javaslatát. Beszédi bevezetésében sajnálkozását jelenté azon, hogy a' ház nagy többségével ellenkező politikai nézeten van; reménylé azonban, hogy a' ns lordok olly fontos kérdésre, mint a' népnevelés, még akkor is figyelni fognak, midőn az, politikai ellenjöktül hozatik föl, 's ajánltatik. — Ezután előadá az angol népiskolák statistikáját, mellyből kimutatá, hogy a' szabad adakozás által föntartott iskolákban bámulatosan megszaporodott a' növendékek száma, mig az alapitott nyilványos — ugy nevezett parochialis — iskolák vagy veszteg maradtak, vagy meg is csökkentek. „Itt fekszenek, ugy mond, a' tudósítások 33 megyéből, Lancashiret, és Middlesexet is ide értve, mellyek lakossága meghalad 10 milliót, tehát két harmadát az egész ország lakosságának. E' megyékben most magányos adakozás által fentartott iskolákban 1,144,000 növendék tanul, holott 1817ben egész Angliában csak 478,000 növendék járta ezen iskolákat. — E' növendékségnek mintegy fele saját költségin tanul, mig a' szegényeket, — örömmel mondhatom — jótékony emberbarátok taníttatják. Mig az önkényleges adakozásból létező iskolák növendékszáma ekép megszaporodott, a' nyilványos iskoláké 150,000 olvadt le. Minthogy tapasztaljuk tehát, hogy a' nép e' fontos czélra önszántából olly örömest adakozik, a' törvényhozásnak jól meg kell fontolnia, mielőtt olly rendszerbe avatkozik, melly illy üdves gyümölcsöket terem. Mihelyt az adószedő iskolai adót követelend, megszünendenek azon szép adakozások, mellyek eddig elé évenként önkénytes aláirás utján 1,200,000 font sterlingre (30,000,000 v. f.) hágtak, 's kevés vagy épen semmi sem fog begyülni, 's ezen egész jeles tanitó intézet, mert nem nevezhetem máskép, tönkre jutand. Reménylem, tehát a' parliament ezen iskolákba általányosan 's rendszeresen nem fog avatkozni. Ezzel én nem akarom azt mondani, hogy ügyökben semmi se történjék 's hogy ez iskolákon semmi se igazíttassék; sőt meg vagyok győződve hogy azok több pontban igen hijányosak. — Elsőben is ez iskolák igen kevés számuak, 's csak kevés növendék tanulhat bennök, bármilly igen megszaporodék is 20 év óta a' tanulók száma; azután pedig a' növendékek nem elég fiatalon jönek oktatás alá; 3adszor az oktatás maga is hijányos és tökéletlen. Mylordok! itt különösen azon egyenetlen arányra teszem uraságtokat figyelmesekké, mellyben a' tanultak a' tanulatlanokhoz állanak. Egész Angliában átaljában egy tanultra 12 nem tanult jő, mig Middlesexben és Lancashireben, hol t. i. tömérdek nép van rakásra tömve, 's a' nyilványos oktatásnak a' bátorság és nyilványos erkölcsiség végett mindenki előtt tárva kellene lennie, 1818ban Lancashireben ugyan 1 tanultra 15 nem tanult, Middlesexben pedig 1re 24 jött! Ezen arány most ugyan annyira megjavult, hogy Middlesexben a' tanultak száma a' nem tanultakéhoz úgy áll mint 1:13½hez, Lancashireben pedig mint 1:14hez. 'S mi ezen állapot következése? Az hogy a' nagy városokban, (noha Londonban, Westminsterben 's a' t. már tétettek az iránt némi gondoskodások), az erkölcsi oktatás hijányát szomoritónak érezhetni. Nézetem tehát oda megyen, hogy a' kormány legczélirányosabban gondoskodik a' nép oktatásról, ha nagy városokban iskolák fölállittatását eszközlendi olly módon, melly az önkénytes adakozásokból létező okulási intézetek fönállását nem háborgatja, sőt az önkénytes adakozás rendszerét féluton v. előzőleg elfogadja. A' kormány e' tekintetben, mint reménylem, pénzajánlással fog segíteni. Az angol népoktatásra azonban legfontosabbnak tartom a' kisgyermek-iskolák fölállittatását. A' rosz gyermeknevelés főhibáját én abban hiszem lappangani, hogy későn kezdenek hozzá. 7dik éve előtt a' gyermek már jókora részét sajátjává tehetné a' hasznos oktatásnak, holott most e' korban még csak a. b. c. jét kezdi tanulni. 7dik év előtt legtöbb gyermek hajlékony, okos, tudnivágyó, kandi, szemfüles teremtmény. Magam is valóban 2dik és 6dik évem közt többet tanultam, mint éltem bármellyik későbbi négy éve alatt. Az ember egész charaktere az első hét évben alapíttatik meg. E' gyöngéd korban tesszük magunkévá a' szorgalom, vagy szorgalmatlanság szokását, mellyet a' későbbi kor

egészen soha sem irthat ki.“ — A' ns lord itten a' franczia gyermekiskolákat dicséri, mellyek példánya után idültek az angolok is, tanácsolván, hogy népes gyárvárasokban az erkölcstelenségek 's gonoszságok meggátlásira még több illy iskolákat kellene alapitani. Kevés idő alatt, úgymond, jobb befolyással fognának lenni a' nép erkölcsiségére, mint bitó v. akasztófa, számüzőhajó, v. hágda-malom (Tretmühle, gyalog malom), melly büntető eszközök noha nem mellőzhetők, de mint a' tapasztalás mutatá, a' gonoszságokat nem gátolják. E' czélt csak az ifju emberi lélek képezése által érhetni el. A' szónok ezután gazdag tapasztalásokat nyujt hosszu gyakorlásából az angol főbenjáró törvényszékeknél, 's megjegyzi többek közt, hogy a' nyilványos erkölcsiség mostani állapotjánál fogva általjában a' gonosztévők $\frac{1}{4}$de a' nagy, $\frac{1}{5}$de a' közép, és $\frac{1}{6}$da a' kisebb városokra esik. Ezért sürgetve tanácsolja, hogy még több kisgyermek-iskola állittassék. „Én ellenmondok, folytatá azon állitásnak, hogy a' népnevelés haladásával a' gonosztettek is sokasodtak. A' büntető pörök növekedő száma nem biztos bizonyság arra, hogy a' gonosztettek megszaporodtanak. A' nyilványos büntetések száma szaporodott azon mód által, mikép az most intéztetik. Előbb a' sühedert (ficzkót), jól megkorbácsolták, 's azután szüleihez vagy mestereihez visszaküldék olly csinyok miatt, mellyekért most egy héti fogsággal büntetik. Az sem való, hogy azok, kik némi kis nevelést kaptak, az elégületlenek és zendülés-vágyók közt teszik a' nagyobb számot. 183$\frac{5}{1}$ben a' 700 zenditő közt csak 150 volt, ki nevét le tudta irni; a' többi csak keresztvonást csinált. Itt Brougham egybehasonlitja különországokban a' népoktatás és iskolák állapotját. „Hollandiában, ugymond, 400 iskolában 190,000 tanult, Daniában, a' német statusokban 's különösen Prusszsiában, hol az iskolákat az egyházi alapokból fizetik, ezek virágzó állapotban vannak. Russziában, habár történik is valami a' városokban, a' falukon nyomoru az iskolák állapotja. Legvirágzóbb a' népnevelés és oktatás Svécziában, hol 1000 tanultra jő egy tanulatlan, ki t. i. semmi iskolai oktatásban nem részesült. Azonban a' szárazföld némelly országiban, nem ollyan a' népoktatás, a' millyent én dicsérhetnék, vagy hasznosnak mondhatnék. Némelly iskolákban ugyan sok érdekest tanulnak a' növendékek a' mohokról, kövekről, 's a' t. de eltiltatnak a' történetek tanulásától. Azonban, hogy a' nevelés dolgát a' növendékekre nézve hasznosan, 's az egész népközönségre nézve előmenettel vinni lehessen, szükséges magát, a' tanitás mesterségét is tanitani. Szükségesek az országban olly értesitő intézetek, mellyek évenként legalább 5—600 tanitót volnának képesek készíteni. De tán azt kérdi: Honnan kerüljön erre a' költség? O! Vannak nálunk is alapitványok, mellyeket nem czélirányosan kezelnek. — Ezek pénzét kellene a' parliament végzésénél fogva illy czélokra forditani.“ Rekesztésül 14 végzést javaslott, mellyekből a' jelesbek e' következők: 1) Noha az elemi iskolák az utóbbi 20 év alatt igen megszaporodtak, még is nagy azokban a' hijány, különösen Middlesex és Lancashireben, úgy szinte a' nagy városokban; 2.) azon oktatás, melly az elemi iskolákban most adatik az alsó néposztálynak, nem elégséges, minthogy majd nem egyedül csak olvasásra, irásra és számolásra szoríttatik az; holott ugyanannyi pénz és időhasználással a' gyermekek több hasznos isméret elemeit is megszerezhetnék maguknak, 's igy használható, iparüző, erényes emberekké idomíttathatnának! 3.) A' kisgyermek-iskolák kivált a' népes gyárvárosokban még igen csekély számuak. 4.) Semmi se történjék, mi az iskolákat támogató magányos jótékonyságot csökkentené, vagy az alsó szegényebb néposztály kedvét a' gyermekeik nevelésére szánt adakozásban langyitaná; kötelessége azonban a' parliamentnek az oktatás hathatós eszközéről gondoskodni ott, hol a' nép azt máskép el nem érheti. 6.) Jó iskolatanitók készittetésökre tanácsos az ország több részeiben készületi tanitó-intézeteket állitani 7.) Az egyesült ország több részeiben gazdag alapitványok állanak fön a' népnevelés czéljára, de egy vagy más baj miatt azok eredeti czéljoktól egészen elidegenittettek 's az országnak nem olly hasznosak, mint lehetnének, 's a' szükséges nyilványosság hijánya miatt azok igazgatásába tetemes visszaélések czusztak, mellyeket csak hosszas költséges pörrel mellőzhetni el; 8 és 9.) 's hogy továbbá ezen alapok becsületesen és helyesen alkalmaztassanak, azon pénzekkel együtt, mellyeket a' parliament időről időre megajánl 's a' t. neveztessék ki biztosság, mellynek kötelességét a' parliament határozza meg. — 13.) E' biztosságnak szabad legyen időről időre mind az illy képező alapitványok gondviselőit, mind a' tanitókat nyilványos iskolákbeli igazgatásuk végett felelősségre vonni; 14.) Valamennyi iskola-alapitvány gondviselője tartozzék ő fölsége első statustitoknokának évenként számot adni st. Mint emlitettük Melbourne lord a' kormány részéről e' végzések iránt kedvezőleg nyilatkozott, úgy szinte a' canterburyi érsek és a' gloucesteri püspök is, kik még csak azt ohajtották, hogy a' vallás-oktatásra is legyen közben gond, mit Brougham azon nagy városokban, hol a' püspökiek, dissenterek és katholikusok együtt laknak, igen nehéznek vallott ugyan, de mivel ez által neki csak a' népnevelési általányos terv előterjesztése

volt czélja, azt most azért nem érinté, mert a' vallást érdeklő részleteket más későbbi alkalomra halasztá. — Az alsóházban majus 25én Norfolkban több városból kérelmek nyujtattak be Child ur bungayi könyváros elfogatása ellen, kit azért csuktak el, mert az egyházi adót, mint dissenter, meg nem akarta fizetni. Hume ur, védelmében Child ur charakterét dicsérte. Maga Russel lord is kikelt ezen elfogatás ellen.

A' felsőházban maj. 22én Roden gróf még egyszer a' dublini menetre tért, 's azt állítá, hogy a' ministerium fejének bizonyitásai daczára is voltak törvénytelenségek azon gyülésben, mellyek közt zendítő jeleket, felirásokat, és zászlókat lehete észrevenni. A' zászlók, ugymond, zöldek voltanak, Irland nemzeti szine; egyiken még hárfát is lehete látni — az irlandi czimer — korona nélkül; másokon felirások valának olvashatók, mint: „O' Connell mindig!" „Az unio felbontatása!" „Semmi tized többé!" Egy ember még szabadsági sapkát is hordott dzsidán (halljuk! halljuk) sa't. Melbourne válaszola, hogy ezen adatok részint nem törvényes nyomozáson alapultak, különben nyilványos gyülekezeteknél épen semmi zászlót, szint, vagy fölirást sem kellene megszenvedni. Hisz az utólsó lordhelytartó (Hardington) elbucsuztakor a' dublini játékszinben épen a' lordhelytartó páholya fölött bontaték ki az orangista-pártnak egy iszonyu zászlója. (halljuk! halljuk!) Ő fájlalja az illy pártjelenéseket, 's csak azért érinti ez utóbbi esetet, hogy hason türelmet, mellyel az egyik párt iránt voltak, a' másik iránt is követeljen. Hardington megjegyzé, ő azonnal gáncsolá az orangistai zászlő kifüggesztetését, Wicklow gróf pedig azon kimélést, mellyel az első minister a' dublini történetekről beszél, 's azt emlité, hogy O' Connell vala lelke az egész menetnek, 's a' lordhelytartó az ő helybenhagytával neveztetett ki, hogy Irland elszakasztassék Nagybrittanniától. Illy körülményekben, nem csuda, ha a' királynak egy hü alattvalója benyujtja elbocsáttatási kérelmét. Wellesley marq., (kit Wicklow érteni látszott) fölkelt, 's megjegyzé, hogy azon nézet, mellynél fogva sokan azt hiszik, hogy a' dublini dolgok végett lépett ki szolgálatából, hibás, minthogy ő benyujtotta elbocsáttatási kérelmét, még mielőtt a' dublini menetről legkisebbet tudott volna. Londonderry azt kivánná, fejezné ki magát a' marq. világosabban, de ő azt felelé, hogy azt nem látná helyén, azonban ha eziránt nyomozás tétetnék, őszintén fogna felelni.—Az alsóházban ugyanaz napon kérdé Darlington lord: mi történik Palmerston lorddal, a' külministerrel? pairnek fogják e kinevezni, vagy helyet fognak számára keresni az alsóházban? A' kabineti tagnak csak kell egyik vagy másik parliamentházban ülnie. Russell lord a' választ még most elmellőzé, 's ha azzal a' lord meg nem elégülne, tegyen inditványt iránta. Darlington lord a' szokásra hivatkozék, mellynél fogvást a' kabineti tagoknak a' parliamentben üléssel kell birniok. Ha, ugymond Russell, ezen állapot, mellyet példátlannak neveznek, már régota tartana, igazságuk volna; de minthogy csak mulékony, mellőzheti. Jelenté azután Russell, hogy maj. 25én a' mostani hatósági rendszer (Municipal-System) eltörlésére 's annak gyökeres javitására Angliában törvényjavaslatot hozand be. Hoszan tartó tetszés fogadá a' ministeriek és radicalok részéről e' jelentést. —

A' reformerek és ministerség baráti gyülésében, mellyben O'Connell is megjelent 40 irlandi taggal, a' Morning-Herald szerint az irlandi tizedekre nézve az határoztaték, hogy az irlandi főegyház papjainak kölcsönzött egy millio font sterling engedtessék el; száztól harmincz, (tehát nem negyven, mint előbb javasoltatott) a' tizedek mostani mennyiségéből le fog rovatni, 's uj becslés fog megrendeltetni ott, hol kivántatnék. E' törvényhez olly záradék fog toldatni, mellyben az egyházi jövedelem fölöslegének a' népnevelésre alkalmaztatása fog elhatároztatni. 'S hogy a' törvényt a' nemes lordok ne csonkíthassák meg, pénztörvény-alakban fog előterjesztetni, hogy a' felsőház azt vagy csak elfogadhassa, vagy félrevethesse, de rajta semmit sem másíthasson. — Az alsóházban maj. 20án O'Connell ur jelenté, hogy juniusban inditványt teend a' szegényi törvény létesitésére Irlandban; Poulters pedig törvényjavaslatot a' vasárnap szorosb megünnepelése iránt. A' javaslat már egy biztosságon is általment, de mérsékletteb a' mindeddig benyujtottaknál. Azonban hihetőleg ez is az előbbiek sorsára jutand, azaz, az utólsó szavazáskor félre fog vettetni. Sir Robert Peel ez alkalommal jeles beszédet tartott a' javaslat ellen; mellyben többek közt azt mondá, hogy soha rosz vagy háborító törvények ne hozassanak olly dolgokban, hol legbátorságosabb mód, ha épen semmi törvények sincsenek rólok. Inkább erkölcsi mint törvényi kérdés ez, 's az angol erkölcs eddig elégnek mutatkozott arra, hogy a' vasárnap szentségének méltó megtartása biztositassék. Ha mindenféle rendszabályt találnak föl, mellyek a' nép szokásiba nyúlnak, 's végre még sem létesíthetők, úgy gyülölség támad a' törvény, és megvetés az egész ünnep ellen. E' szavak az egyháznak különben olly buzgó védelmezője szájából a' szabadelmü lapokban dicséret és elismérés osztatlan visszahangjaira találtak. A' Globe szerint megtetszik ebből, mi szabadelmü, mi előitéletlen Peel mind azon dolgokban, mellyekben magát pártbilincsek által lekötve nem

érzi, azon bilincsek által, mellyek öt hanyatló ügyhöz lánczolják, 's mint statusférfinak minden hatását 's munkásságát elzsibbasztják, a' nép és status valamennyi igazi barátjai méltó sajnálkozására. — Tudva van, hogy a' régi angol egyetemeknél az úgy nevezett al lépcsőzetüek (algraduáltak) a' bejegyzés alkalmakor az angol egyház 39 czikkelyét tartoznak aláírni, melly t.i. már magában foglalja a' dissenterek kizáratását. E' vallási czikkelyt már rég ostromlották, minthogy az esküvendő ollyakra is kénytelen hitét letenni, mik értelmét messze tulhaladják. E' végett maga Phillpots püspök is azt nyilatkoztatá a' felsőházban, hogy ezen egész tétel nem egyéb mint szerződés, melly által magát valaki épen az egyház tagjának isméri 's vallja. Hogy az ellenvetések elháríttassanak, a' mérséklett toryk azt javaslották: szerkesztessék rövidebb nyilatkozás, melly e' czélnak megfeleljen, 's tétessék a' 39 czikkely helyébe. Az oxfordi egyetem valamennyi méltósága összegyült m. 20án, intézkedni ez iránt. Vitatás nem engedtetett, 's 402 szózati többség (459 — 57 ellen) félreveté az ujitást. Azon alkalommal, midőn Brougham lord a' felsőházban népnevelési tervét előadá. Denman lord következő nyilatkozással is támogatá a'javaslatot: valamennyi polgári és főbenjáró törvény haszta'an jó népnevelés nélkül.

A' Courier reform-egyesület-alapitásról tudósit, mellynek czélja a' conservativ egyesületek ellen munkálkodás. E' czélra maj. 21én mintegy 100 alsóházi tag jelent meg Coke elnöksége alatt a' britt kávéházban, hol Ebrington javaslatot tön az egyesület megalapitására, mellynek czélja legyen a' conservativek ellen munkálás az által, hogy ez az országban valamennyi választó testületnél a' választók szoros névjegyzékét megkészittesse, azaz hogy valamennyi választót leirasson, mi eddig gyakran nem történt meg; azután pedig, hogy a' választókat választói joguk független gyakorlásában védje. Az első czélelérésre névjegyzéki egyesület-alapitást szándéka eszközleni minden választó testületnél. Továbbá minden reformer, az ügyvivő biztosság javaslatára az egyesületbe fogadtatik, mihelyt 5 font sterlingnyi belépti pénzt megad, 's évenként 1. font st. fizetésre ajánlkozik. — Az egyesület a' lehetségig legterjedtebben közre fogja tenni a' reformtörvény szabályit a' választásról, előlött egy irás a' néphez tudósítandja ezt ezen reformegyesület czéljáról. — A' javaslott végzéseket mind elfogadták 's miután 30 tagból álló ügyvivő biztosság neveztetett, a' gyülés szét oszlott. 'S igy az egyesület meg van alkotva.

FRANCZIAORSZAG.

Rendkivüli alkalommal vett hireknél fogvást a' j. des Débats azon hiedelmét közli, hogy a' kormány maj. 28án a' madridi kabinettől a' beavatkozásra felszólíttatott; mi végett még az nap estve kabineti tanács tartatott a' tüileriákban. A' National e' hirre azt mondja: ő sem azt nem hiszi, hogy kész legyen Lajos-Fülöp a' beavatkozásra, sem azt, hogy e' beavatkozás mulhatlanul szükséges, mert a' spanyol revolutio, csak ne nyomná azt le a' mostani ministerium, képes lenne diadalmasan kivíni ügyét. — A' sz. Márton kapunál, mint emlitettük már, több estve zsibongások és rendetlenségek mutatkoztak. A' lecsilapitás végre nem a' rendőrségre, hanem a' sorkatonaságra bizaték; 's a' zavargások azonnal meg is szüntek. A' National, egy rövid czikkjében azon köz hiedelmet közli, hogy a' porte st martini rendetlenségeket is, mint a' hires pisztolylövést, a' rendőrség maga okozta 's intézte. Gisquet ur, rendőrségi fő parancsnok a' törvényszék elé idézte e' czikkely miatt a' Nationalt, mellyel mint állitá a' hivatal becsülete van sértve.

Audry de Puyraveau ur a' pairkamara elnökétől hozzá bocsátott megidézésre következő nyilatkozást külde hozzá: „Elnök ur! A' követház biztosságának kijelentém, hogy nem ismérem el a' kamarának azon jogát, mellynél fogva fölhatalmazhatná ez a' pairkamarát üldözésre ellenem, 's hogy továbbá nem ismérem el a' pairkamara azon jogát, mellynél fogvást e' jogot gyakorolhatná. Szükségesnek hiszem e' nyilatkozásomat az Uraságodtól vett megidézésre válaszul ismétlenem. Bármilly volt társim többségének nézete olly kérdés iránt, melly olly magas fokon érdekli a' statushatalmak függetlenségét, 's különösen a' választott kamara méltóságát, én hiedelmem szerint megbizatásom (mandat) 's nemzeti képviselői charakterem ellen cselekenném, ha minden e' czim által rám ruházott tekintettel nem mondanék ellen a' pairkamara alkotmány-visszás törvényhatóságának. Kérem tehát Önt, elnök ur, legyen szives tudósítani a' kamarát, hogy csak erőszakosan kényszerítve fogok korláti előtt megjelenni. Lélekismeretem parancsolja ezen ellenállást a' nemzeti képviselés méltósága és függetlensége érdekében. Fogadja Ön 's a' t. (aláirva) Audry de Puyraveau, követ.“ —

Egy parisi czikkely a' Timesban beszélgetést közöl Elliot lord, 's Gurwood ezredes és Lajos-Fülöp közt, mellynek alkalmakor Lajos-Fülöp a' négyes szövetségről 's toldalék-czikkjeiről könnyelmüleg, 's olly értelmüleg szóla, mintha don Carloshoz szitását akarta volna nyilványitani. A' Morning-Chronicle azt mondja e' czikkelyről, hogy ha az csakugyan Parisból jött volna is, mindig Elliot lord kötelesség-feledtéből eredhetett, ki elég vigyáztalan volt Lajos-Fülöp

ebbeli szándékát 's nézetét közre bocsátani. De bizonyosnak mondhatni, hogy a' levél Londonban készült, mert Elliot lordtól már néhány nappal előbb lehete hallani Londonban a' levél egész tartalmát. Minden esetre vétkes Elliot, akár olly nézetű Lajos-Fülöp, mint ott olvastatik, akár nem, 's kötelességét durván sérté meg, elárulván, vagy elárulni láttatván azon bizodalmat, mellyet Lajos-Fülöp benne helyzett. —

SPANYOLORSZÁG.

D. Carlos az Electionban majus 21ikén következő decretumát hirdetteté: „A' madriti bitorló kormány által tett rendszabások következésiben, mellyek szerint a' törvényszeres spanyol adósság amaz uj kölcsönnel összesitteték, mellyet a' kormányon álló pártos fejek legközelebb fölvettek, rendelem a' mi következik: 1. cz. Valamennyi spanyol adóssági kötelezvény, mellyet a' bitorló kormány ad ki's ügyvivői aláirnak, mostan és mindenkorra semmit érőnek nyilatkoztatik. II. A' többi spanyoladóssági kötelezvény, mellyek nem a' mondott szakaszhoz tartoznak, valamint bold. emlékezetü VII. Ferdinand föls. bátyám életében, ugy most is megmaradnak értékjökben, 's ha talán azokat ekorig a'bitorló igazgatóság el nem fogadta volna, mihelyt kormányom Madritban beiktatva lesz, ez fogja elismerni, 's teljes értékjökben valósitani. III. cz. Mi az 1823iki kir. kölcsönt illeti, ez különös kiváltságinál fogva, a' rendes fizetésbül fönmaradandó tőkepénzekbül is, eredeti mennyisége szerint fizettetni fog. Én a' király. Ellenjegyzé: Carlos Cruz-Mayor. Onate majus 20." — Madritban a' la Rosát megtámadottak elleni nyomozások erősen folynak, 's a' követek, kik a' megtámadásnál jelen voltak, még az oppositio fejeit sem véve ki, verseny buzgalommal teszik tanuvallomásikat. Azonban gen. Bellido, a' madriti katonaság kormányzója, ki saját, tulságos hivatali buzgóságábul állittatá ki a' lovasságot a' kamarai épület elibe, tisztébül letétetett 's fölszólittatott: válasszon magának helyet az országban, hova a' kormány szemei elől elküldethessék. — A' kormánytanács majus 20ikán a' ministerekkel és szövetséges hatalmak követivel együtt, ujra ülést tartott a' segedelmi közbenjárulás ügyében. Martinez és Torenon kivül a' gyülés tagjai mindnyájan ohajtani látszának a' segedelem-sürgetést, azonban mi lett a' végzés, még nem tudatik. Talán bevárják még Valdesnek uj munkálatit, mellyeket most, miután már seregét ujabban rendbeszedé, 's a' pártosak megtérésire általa kitüzött 14 napi határidő is elmult, kezdendő lenne. Azonban mig ő illy módon várakoztat magára, az ellenség folyvást nagyobb nagyobb előmenetelt teszen, 's már is számosabb apró erőséget foglalt el, melly előbb a' királynéiaknak szolgál vala menedékül. Estellában Zumalacarreguyt harangzugás és örömkiáltások közt fogadá'nép, estve pedig tiszteletére az egész város kivilágittaték. — Merino, mint hirlik, Burgos tartományban gen. Morenoval (a' granadai volt főkapitánnyal) egyesült, 's már most a' tábortesttel értekezve kezdik munkálatikat. Valdes torokgyuladásban fekszik, mi szinte kedvező körülmény az ellenség haladására. — A' National szerint Andalusiában 's több délszaki tartományban nagy éhség uralkodik, melly miatt a' népség, 's kivált az alsóbb munkás osztály, igen hal. Baeza városban az aggok és gyermekek, kik az éhséget inkább nem viselhetik, már is jobbára kihaltak. — Portugáliából maj 9kérül jött hirnél fogva, gróf Santa-Marta, a' migueli sereg volt egyik fővezére, 's Cardozo szinte migueli general, épen midőn Alemtejo felé indulóban valának, elfogattak. Gen. Pintonál, ki Portoban szinte azon időtájban fogatott el, sok lázasztó fölszólitásra találtak.

TÖRÖKORSZÁG.

Alexandriából konstantinápolyi levelek azt említik, hogy a' dögmirigy april 27ig már csilapodni kezdett úgy annyira, hogy némellyek szerint naponként 50, mások szerint pedig csak 20 beteg hal meg dögmirigyben. Ellenben Cairóban és Aegyptus déli részeiben a' ragadvány még mindig nőtten nő, 's a' halálozás is naponként szaporodik. — A' Journal de Smyrne april 18ról jelenti: „Egy kereskedő hajó, melly Alexandriából martz. (tán april.) 28án indult, szomoru hireket hozott Aegyptusból. A' dögmirigy Alexandriában még folyvást nem csökkent erővel dühöng, 's naponként 200 ember hull el. Több frank 's közöttük számos görög házban is kiütött. Azon idegen hajókra, mellyek a' révben felrakodtak, többnyire elragadott a' mirigy, sokan kénytelenek voltak ismét lerakodni, miután legénységök egy részét elvesztették. — A' dögmirigy egy liniahajón, 's egy fregáton ütött-ki, mellyek a' révben feküdtek, 's rajtok iszonyu dulást tőn. A' város maga tompa rettegésbe és gyászba van merülve. A' betegség lefolyása sok esetnél még hirtelenebb volt, mint a' choleránál; úgy hogy néhány óra mulva már halál követé a' megbetegülést. Cairo helyzete szintolly szomorító. A' ragadvány ott még nem egészen fejlett ki, még is naponként már 300—400 ember halt el. A' város valamennyi osztályában el terjedt az. Fua városban, hol 25,000—30,000 a' lakosok száma, a' dögmirigy hallatlan dühösséggel pusztitott. Mindössze csak három ház maradt mentten a' ragadványtól 's mondják, hogy a' megbetegült 19,000 ember közül alig menthettek meg öt százat. Hasonlóan szenvedett a' Nil partján fekvő többi falu is, 's az irtózatos

csapás lassanként Aegyptus majd minden pontját eléri már, úgy hogy alig lesz helység, mellyben vagy nem pusztított már, vagy mostan pusztít vagy kezd pusztítani. Alexandriában Mehemed Aliról 's fijáról Ibrahim basáról semmi hirt sem tudtak; sőt még annyit sem bizonyosan: hol tartózkodnak. Valamennyi idegen consul elhagyta mind Alexandriát, mind Cairót, 's többnyire a' basánál tartózkodnak.

Következő eset azt látszik mutatni, hogy a' szultán 's kormánya előtt az árulás 's árulók nem igen kedvesek. Bizonyos Usta (jancsár kapitány) ezen katonaság eltörlesztésekor az által menekedett meg a' haláltól, hogy Skutariban a' csalogány-völgyben fekvő háza pinczéjében bútt el. Itt élt ő 1826 óta anyjánál 's nénjénél, kik egyedül tudák rejtekhelyét. A' házat rokonok 's barátok látogaták anélkül, hogy az Usta ottlétéről legkisebbet tudtak volna. E' nyolcz év alatt azonban a' család lassanként minden élelmében megfogyatkozván, nagy inségbe esett. Miután mindenét eladta, nem maradt semmi egyebe, mint a' ház, mellynek eladatása a' számüzött elárultatását huzta volna maga után. E' szorultságban az Usta magát bizonyos Ibrahim nevü kereskedőnek vala kénytelen fölfedeznie, ki neki még egy 12,000 piaszternyi adósság felével tartozott. Midőn a' boldogtalan bujdoklónak testvére, Ibrahim váltólevelét előmutatta, csak 1000 piasztert kivánt tőle, 's a' papirost azonnal kész vala megsemmiteni. Ibrahim szinlé magát, mintha régi barátja sorsán mélyen megilletődnék 's kérdé: hol lappang, esküvel igérvén, hogy a' titkot megőrzi 's az 1000 zechinát megfizeti. De a' nyomorúnak nem volt sürgetőbb dolga, mint a' seriasker-basához menni 's az Ustát feladni. — Ezen derék minister a' feladót szem elől nem bocsátja el 's rögtön biztost küld a' csalogányvölgybe, azon paranccsal, hozná el az Ustát, de legkevesbé se nyugtalanítsa, sőt biztosítsa, hogy ő excellentziája a' seriasker szavát köti le megkegyelmezésül. — Az anyja és nénje részéről előgördített sok nehézség után végre előjött az Usta (kapitány) 's vezetőjét a' seriasker lakába készült kisérni, meggyőződve, hogy ott kész halál várja őt. Elérkezvén oda, a' minister lábaihoz borul, ki őt azon rongyok daczára is, mellyekkel teste födve volt, nyájasan fölemeli 's maga mellé ülteti, hol azután rabszolgák pipát 's kávét nyujtottak neki. Az Usta bámultából föl nem ocsódhatott, 's e' kegyelmes fogadtatást csak gúnynak nézé, hogy halálát annál érzékenyebbé tegyék. Miután azonban pompás köntösbe öltöztették, a' seriasker 2000 piasztert adott neki, 's megengedé, hogy haza menjen, rettegése csudálkozássá változott, 's örömtelve távozott el, áldva a' szultánt és ministerét. Ibrahim, az áruló, kényszeríttették adósságát kamatostul lefizetni, 's gyalázatos hitszegéseért tán éltével vala lakolandó, ha hitvese 's négy gyermeke nem könyörgöttek volna érte a' seriasker-basa előtt. A' szultán első ministere viseletét javalá, 's az Ustának 10,000 piasztert ajándékozott és tisztes jövedelmü küldésre bizta őt meg. —

A' szultán, kinek pénzügye nem legjobb állapotú 's tetemes rendkivüli kiadásokat vala kénytelen tenni a' hajósereg-készitésre, 's a' sorezredek és rendes katonaság-szerkesztésre, arra kérte az orosz kormányt: lenne várakozással a' még hátralevő fizetések iránt, minthogy Mehemed Ali is adójának csupán felét küldötte meg, igérvén hogy, mihelyt a' másik felét megküldi, azonnal leteszi ő is tartozását. Sem Achmet, sem Halil basa sürgető kérelme nem használt. Mint Shylock hajthatatlanul, 's olly módon sürgeté Butenieff a' fizetést, hogy a' diván, a' következésektől megijedve, jobbra balra pénzt kölcsönzött, csakhogy a' nagytekintetü diplomata haragját megengesztelje.

GÖRÖGORSZÁG.

Az Allg. Zg. Athenből majus 5röl nagy nemzeti ünnepről tudósit, melly majus 4én ülleték meg. Évfordulatos napja volt az Karaïskos, vagy Karaiskakis György halálának, ki 1827ben majus 4én a' Pyraeus és olajerdő közti síkon (Athen mellett) halálos sebet kapván, néhány óra mulva meghalálozott. Az elhunyt a' nemzet legnagyobb hősei és vezéreinek egyike volt. A' kormány őt választá ki, hogy a' szabadság harczában elhullottak emlékezetét benne dicsőítse meg. E' végre azon helyen, hol megsebesült, jobbra azon uttól, melly a' Pyraeusból Athenbe vezet, szép emlék állíttatott fel sárga aeginai kőbül, görög felirással és kicsiny rejtekkel, hová az elhunyt hamvai szánatták. Az ünnep tehát emlékezetére levén határozva, elhozattak hamvai Szalamisból, és az emlék alá takaríttattak el. A' menetben a' király is megjelent, 's midőn már Karaïskos maradványai épen a' sirboltba valának leeresztendők, a' koporsóhoz közelíte a' király, és megtisztelő szók közt levevé nyakáról a' Megváltórend nagy keresztét, 's a' koporsóra teríté, mit az összegyülekezett nép nagy örömzajjal fogadott. Egyúttal Karaïskos leányinak, kiket apjok szegényül halván meg a' haza hálás érzelmibe ajánlott, a' király termékeny földeket és 6000 drachmát adott jegyajándékul. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

47. szám — Pest, szombat junius 13kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (junius 5 'a 6iki orsz. ülések; nemesitès; k. kam. tudósitás; pesti megyei közgyülés, vásár; 4ik lóverseny 'a gr. Károlyi Lajos urodalmabeli gazdasági erőmüvek; levelezés Torontalbul.) Ausztria. Anglia (London belvárosi bírója 'a kültanácsa; parlamenti viták majus 22 — 26ig; Child ur ünnepélyes fogadtatása.) Franczia-ország (a' spanyol ügybe avatkozás kérdése; a' Reformateur szerkesztője a' követház korláti előtt; pairszéki ülések majus 25 — 29ig; Lamartine uj munkája.) Spanyolország (közbenjárulás szüksége; és a' két had ujabb állásai.) Törökország. Svéczia.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban jun. 5kén mind a' két tábla országos ülést tartván a' RR. által tanácskozási tárgyul fölhozott kerületi állapodások ezek valának: 1) az urbéri kir. válasz következésében költ fő rendi első válaszüzenetre készitett 2ik üzenet; 2) az előleges sérelmek, 3) Erdély, 4) az 5ik Ferdinand nevezet tárgyában szerkeztetett szintén 2ik üzenetek; 5) az ügyvédi censura tilalmának megszüntetése iránti első üzenet, a' fölirás javaslatával; és 6) azon üzenet, mellyben a' tébolyodottak ápolására fölállittatni czélzott intézet felöli javaslat-kidolgozás végett országos választottság neveztetni kivántaték. Elsőjét ezen tárgyaknak, a' RR. a' kerületi állapodás szerint hagyván jóvá, még ugyanaz napi ülésükből a' fő RRhez azonnal általküldék. Ezek a' még egyesülést nem nyert pontokra, millyen Sclavonia nevezete, a' boltjus, községi előljárók választatása 's a' t., állhatatosan megmaradtak ugyan előbbi nézeteiknél, ezzel azonban az urbéri tárgy fölterjesztését késtetni nem akarják. Más nap, jun. 6kán, a' RR. a' többi elöszámlalt tárgyat is hasonlón a' kerületi állapodás szerint rendre 's egyhangulag elfogadták, az eszelősök intézete föllállitását tárgyazót kivéve, mellyről az excerptim tanácskozás elkerülése tekintetéből, ez időre elállottak. A' fő RR. ez nap, mult napi végzéseik szerkesztésit 's az urbéri fölirás stylusát megrostálván, észrevételeiket a' RRhöz átküldötték, a' többi hozzájok érkezett üzeneteket pedig köziratra bocsátották.

Ő cs. kir. fölsége az erdélyi udv. kanczelláriához majus 18kán intézett legfensőbb határozata szerint a' 2ik székely határöri sorezred őrnagyát Storch Fridriket, 35 évi hiv és jeles hadiszolgálati tekintetéből díjelengedés mellett, „Arbeni“ melléknévvel erdélyi *) nemességgel méltóztatott fölruházni.

*) Tudatlanságnak vehetné valaki: hogy erdélyi nemesség-említéssel talán különböztetést akarunk tenni a' magyar és erdélyi nemesség közt; valamint azt is: midőn máskor a' királyi adományt nyerteknél említjük, hogy nemességet is nyertek: holott az első esetben különbség nincs, másodikban pedig a' kir. adomány nemesités nélkül nem is járhat; erre nézve szükségesnek látjuk megerinteni: hogy illyfele tudósitásink azon hivatalos szint viselik, mellyben azok a' bécsi ujság mint hivatalos kutfő által közöltetnek.

Ő cs. kir. fölsége Begovchevich Ferencz gácsi sóárszedőt 41 évi hüséges szolgálatja tekintetéből egész fizetése meghagytával nyugalmazni méltóztatott. A' nm. magy. kir. udv. Kamara kebelbeli jegyzőkönyvi-tisztté Smolka Bencze fizetéses conc. practicanst; Sztaniszlav István főfizetőhivatali fiz. practicanst pedig hradeki sómázsássá nevezé ki. — Metzner Károly hradeki kir. kam. anyagszeri számvivő (sáfár) 's Preinesberger Leander a' mármarosi kam. igazgatóság lajstromzói accessistája, — meghaláloztak (k. kam. tudósitás).

Pest vmegyének f. h. 10ikén a' vásár-alkalommal szokás szerint kezdett, 's azóta folyvást tartó közgyülésében, többi fontos tárgy közt, millyenek valának az országgyülésiek, a' magyar játékszin ügye 's a' t., fölolvastatott a' megyéhez érkezett hivatalos értesités: hogy m. gróf Buttler János ur a' magyar Ludovicea katonai intézetben 20 ifjura tevén alapitványt (mintegy 200,000 fr.), e'növendékek közül kettőre a'minden valláskülönbség nélküli megválasztást t. Pest megyére bizza. Ugyan e' közgyülésben a' marhahus fontjának ára 14 's illetőleg 13 's 12 krról 1 vtó krral szállittatott alá. — Mi az épen lefolyt pesti vásárt illeti, ezt általán véve a' silányabbak sorába számithatjuk. Külföldrül igen kevés nagykereskedő jelent meg, de annál több vidéki falusi népség, mi a' kiskereskedésre nézve, bármint panaszkodjanak, nem lehetett minden élesztő befolyás nélkül. Pestet régen nem tapasztaltuk olly élénknek, mint most, mit a' lóverseny is igen öregbite. Gyapju, mint hazai pénzelésünk egyik fő ága, legkerestebb czikkelye volt e' sokadalomnak 's a' mi egynyiretü hozatott, az jobbára mind elkelt. Ára, a' mult vásárihoz képest, már a' losonczi vásáron 5 penttel följebb ment, 's valamivel itt is növekedett; azonban a' két nyiretü és közönséges fajokon nem igen kapkodtak. Gabona - termékink ára, bizonyosan az idei jótermési remény miatt, folyvást apad, 's kelletlenségök e' vásár folyamában már is eléggé szembeötlő volt. A' kecsegtető szénatermés máskor illy időben tetemesen le szokta volt szállitani a' szarvasmarha árát, most azonban, mivel a' télente uralkodott, 's mint legközelebb értjük, Hevesben 's a' Jászságban ujra kiütött 's igen pusztító marhadög még sem szünik tetemes hatását érezetni, a' valódi sőre vagy göböly ba-

rom jó áron kelt. Nem csak a' jó lovat, hanem a' csiribiri gebéket 's apró gabancsokat is sokkal jobban fizették mint tavaly. A' sovány sertés is türhetőn pénzelt. A'bor ára (az utólsó termésbelié) melly folyvást növekedőben volt, nem csökkent ugyan, de legalább meghunnyászodott a' kecsegtetve mutatkozó idei uj nedv bősége 's az üstökös évi bor (1811hez hasonlítandó hiedelmü) dicsősége miatt. Többit Értesitőnk közli.

IV. Pesti lóverseny junius 11. délel. 11 órakor.

1. Húsz hazafi díj. 100 arany, 2000 öl ismételve. Minden magyarhoni mén és kanczára. Nádasdy Tam. gr. 5e. p. k. FairDuchess maga nevelése, terhe 120 font. Lovasa Stone. 5′ 5″ — 5′ 8″ 1. 1.
az az: ismételt futásban mind két izben első ért a' czélhoz, 's így nyertes. —
Hunyady Józs. gr. 6e. sg. m. Gildroy, maga nevel. 128 ft. — — — 2. 2.
2. Károlyi-Széchenyi billikom 100 ar. értékü. 1600 öl ismételve. Minden mén és kanczára. Hunyady Józs. gr. 4e. sg. m. Charivari, angol nevelés, 102 ft. maga járta körül a' pályakört, 's nyertes. — Jelentve volt még e' díjra Széchenyi Ist. gr. 3e. p. k. Hiretlen, ang. nev. 85 ft. de visszahuzatott. — Charivari' lovasa Eduard Jackson.
Paraszt gazdák díja. Első lóé 75 tallér; másodiké 50 tall; harmadiké 25 tall. 2000 öl. 4 esztendős 90 font, 5 e. 96 ft. 6 e. 99 ft., idősb 100½ ft.; kancza 2 fonttal kevesbet. Indult 4 ló. Dékány Imre kecskeméti lakos 7e. fk. k. Bársony 1. — 6′ 24″. — Reichel Ferencz pesti lakos 7e. p. m. Turcsi 2. — Hoffer János czeglédi lakos 4e. fk. m. Bársony 3. — Reichel Ferencz 5e. p. m. Kese melly Szalbek Jak. úr' külön ajánlatából egy aranynyal jutalmaztatott.
4. Esterházy díj. 50 ar. 1732 öl. Magyarhonban nemzett 's ellett nem-telivér kanczára. Festetics Leo gr. 4e. félvér br. k. Lady of the Lake. Esterházy Mih. gr. nevel 102 ft. Lovasa J. Perry. 1. — 5′ 58″. Kráy János b. 4e. félv. p. k. Doubtless, Nádasdy Tam. gr. nevelése 102 ft. 2.
5. Asszonyságok pályadíja 150 aranyos billikom az első lóé, 50 ar. a' másodiké. 1600 öl ismételve. Ausztriai birodalmi mén- és kanczára. Széchenyi István gr. 4e. p. m. Lionel, Károlyi Gy. gr. nevelése, 110 ft. lovasa Gilbert. 3′ 52″ — 4′. 1. 1.
Nádasdy Tam. gróf 5 e. p. k. Fair Duchess, maga nevel 116 ft. 2. 2.
Lamberg Rudolf gr. 6e. sg. k. Sarah. Hunyady Józs. gr. nevel. 122 ft. 3. 3.

A' paraszt kancza-csikók jutalmaztattak junius 9kén, a' köztelken. A' megjelent 7 csikó közül kapott: Simon Imre Tolna vármegyéből kocsolai lakos 2 esztendős szürke csikaja 20 pengő forintot. Nagy Mihály Tolna vm. naki lakos' 2e. szürke csikaja 20 p. f. Ugyanannak másik csikaja 20 p. f. — Markó György Tolna vm. kocsolai lakos 3 e. csikaja 20 p. f. — Balog János szinte kocsolai lakos 3 eszt. csikaja 30 p. f. — Hopka József Heves vm. várfeneki lakos' 2 e. pej csikaja 10 p. forintot.

Az Állatmutatásról, a' jun. 8ki Gazdasági Egyesületi Köz-ülésről 's egyebekről jövő levelünkben.

Addig is, mig egyebekről értesítünk, az Állattenyésztő Társaság köztelkén e' közelebb napokban latomásra kiállított jelességek közül, czélirányos szerkezetjökre nézve igen szembetünének és szorgalompártoló minden takarékos gazdának első pillanatra és vizsgálatra önkényleg ajánlkozának azon gazdasági eszközök, mellyek m. Károlyi Lajos gróf surány-megyeri uradalmából Tót-Megyerről, Nyitra vgyéből mutatásra kitétettek: 1. Eke, Zugmayer féle, készittetett minta után Tótmegyeren; 's foganattal használtatik ez akárminő földfelszántásra. Különös becse abban áll: hogy a' földet tökéletesen megfordítja 's könnyebben szánt, mint a' magyarországi közönséges ekék, agyagos földben is, csak némileg legyen mérsékelve, két lóval vagy ökörrel. Ausztriaban és Morvában ezt kisebb gazdák is használják. Készitési ára talyigástul 22. pengő forint, e' nélkül 17. — 2. Erőmérő Regniertől, készittetett Bécsben. Foganattal használtatik Tótmegyeren a' gazdasági eszközökhez kivántató erő-mérésre. Általa tudnillik igen könnyen összehasonlithatni: két eke, vagy két szekér, vagy akárminő más gazdasági eszköz közül mellyik kiván több v. kevesebb erőt. Ára 38. p. ft. — 3. Borona, skótziai megjobbitott, készítették rajz után Tótmegyeren. Foganattal használtatik akárminő földnek porhanyitására, kolompér és törökbuza-boronálásra. Ha a' két szárny együtt dolgozik, két ló v. ökör könnyen birja; de szárnyaival külön külön is dolgozhatni egy egy lóval. Készitési ára 12 pengő fr. — 4. Gyomirtó (Exstirpator) Jordan által jobbitva. Készittetett Tótmegyeren minta után. Foganattal használtatik főképen mag-betakarásra, vagy pedig a' jól felszántott föld porhanyitására és tisztitására második vagy harmadik szántás helyett 's a' kolompér és törökbúza-sorok közti gyom-kiirtásra. Két lóval vagy két ökörrel három annyit dolgozik mint egy eke. Készitési ára 12. p. ft. — 5. Kapáló- vagy töltő eke (Cultivator). Készittetett minta után Tótmegyeren. Foganattal használtatik főképen a' kolompér és törökbúza-ültetésnél magház-csinálásra, magkolompér-bétakarásra, kolompér és törökbuza-töltésre, kolompér-kiszedésre, 's végre felszántott föld-forgatásra, 's vegyitésre második vagy harmadik szántás helyett. Két lóval vagy két ökörrel végez minden munkát, a' kapálást pedig egy lóval. Készitési ára 20. p. ft. — 6. Törökbúza-vető, franczia találmány Barrautól. Készittetett rajz után Tótmegyeren. Foganattal használtatik a' törökbuzának készen levő egyenes magházba való vetésére. Egy ember minden igavonó marha nélkül bevet ezzel naponként 9. hold földet. Készitési ára 16. p. f. — 7. Rosta, Stein szileziai gazdatiszt' találmánya. Készittetett rajz után Tótmegyeren. Foganattal használtatik gabona-rostálásra. A' tisztitandó gabonát hat részre választja. Készitési ára 40. p. f. — 8. Szénagyüjtő lovas gereblye, éjszakamerikai találmány. Készittetett rajz után Tótmegyeren. Foganattal használtatik a' renden, vagy szétszórva fekvő széna-felgyüjtésre. Két emberrel 's egy lóval végzi 15. ember munkáját. Készitési ára 14. p. f. — 9. Szénavontató. Készittetett minta után Tótmegyeren.

Foganattal használtatik a' fentebbi lovas gereblyével felgyüjtött szénának azon helybe vontatására, hol a' boglyák rakatnak. Négy emberrel 's négy lóval, vagy még jobban négy ökörrel végzi 20. ember munkáját. Készitési ára 18. p. f. — 10. Alföldi vontató, a' fentisztelt gróf vásárhelyi uradalmi tisztségének találmánya, egy embert és két igavonó marhát kiván; sik földön, 's mindenek előtt az alföldi pusztákon gabona, repcze, luczerna, 's bükköny-vontatásra használható, megkimél azon időbül 's erőbül, melly az úgy nevezett vontatásra, vagy is inkább földön csusztatásra, (gazdai miveletlenségünk' legszembetünőbb jelenségére) fordittatott, legalább három ötödrészt: megkiméli tovább a' tömérdek magot, melly ama' csusztatás által elpazaroltatik. Készitési ára közel 24. for. p. pénzre rúg. — 11. Szecskavágó, készittetett Schumann után Tótmegyeren. Három emberrel vág egy óra alatt 5. mázsa vagy 60. pozsonyi mérő szecskát, mellynek hossza egy késsel vágva $1\frac{1}{2}''$, két késsel $1''$, három késsel $\frac{1}{2}''$. Szecskára vágja a' szénát és nyomtatott vagy cséplett szalmán kivül a' törökbúza-szárt is. Készitési ára a' nagyobb-félének 200 f. p. p. a' kisebbnek 100. ft p. p. Ezen utólsó vág egy óra alatt három mázsa vagy 36. pozs. mérő szecskát. Emlitést érdemel, hogy ezen szecskavágó tökéletesen megegyezik azzal, mellyet Széchenyi István gróf Angliában választott 's hasonlóul mutatásra kitétetett, kivevén hogy ez utóbbi némileg még egyszerűebb amannál. 12. Rétgyalu, Dombasletől. Készittetett rajz után Tót megyeren. Foganattal használtatik a' réteken levő vakandokturásoknak és hangyabolyoknak legyalulására 's elegyengetésire. Könnyen dolgozik két lóval vagy két ökörrel. Készitési ára 12. p. ft. A' fent tisztelt gróf távul azon gondolattól, hogy ezen eszközök a' legtökéletesbek, csak azért állittatá ki azokat mutatásra, mert gazdaságiban több év óta 's nagyban kétségtelen sikerrel használtatnak. Ezeket mohó vággyal némelly értelmesen gazdálkodó Uraságok részökre azonnal általengedtetni kérték 's ezt a' tulajdonos gróf annál könnyebben vala szives tenni, mivel gazdatisztségének még ez ágra is terjedő gondos ügyessége által ezekhez bármennyi hasonló alkotásut saját emberei által képes készittetni tótmegyeri jószágán.

Nagy-Becskerek maj. 31. Torontal RRei a' legközelebbi közgyülésben Széchenyi Istvánt, hazafi érdeminek elismérése jeleül, kebelökbeli táblabirává kiálták ki, 's ezt neki tudtára adatni határozák. — A' pesti vakok intézetére Alagovich Sándor zágrábi püspök 40, Haulik György aurániai perjel 60, Lázár Zsigmond kapitány 40, Lapády József meghatalmazott 8, Solthurn, Charleville, Csatád és Sz. Hubert torontáli községek, összesen 19 frttal, minden tételt ezüstben értve adakoztak. Meglepő volt ezek után Petrásko Mihály écskai urad. pénztárnok ama' tette, melly szerint ő, ámbár reá a' bőség malasztja nem mosolyg is 's bár gondjainak nő és magzatok tárgyai, a' pesti vakok intézetére 200, a' pesti katonasérültek házára (rokkantak háza) 200, 's a' váczi süketnémák fölsegéllésökre 200, összesen 600 vtó frtot áldozott. — Torontal vidékén kellemes tavasz mosolyg; széles pusztáink virágokkal lepvék 's gazdag rendek dülnek barmaink táplalékára a' kasza éle alatt. Most buja esőzések öntözik telkeinket 's bár mérsékebben hullnának alá! különben dus aratáshoz reményünk füstbe megy. A' mult nyár hőségét a' fák szenvedék kivált 's a' szőlőtők, mellyek hellyelhellyel nem olly lombosak és rügyesek, mint máskor, az idei nedves tavasz daczára is. A' marhahus árát a' jelen körülményekhez képest a' megye 11kről 10re szállitá le.

AUSZTRIA.

Bécsben majus 6ikán a' velenczei és majlandi központi gyülések (együttvéve a' lombard-velenczei királyságit) küldöttsége is részesüle azon szerencsében, hogy küldőik képében az uralkodó cs. kir. Fölségeknél hódoló udvarlását megtegye. Császár és király ő fölségénél a' majlandi gyülekezet nevében gróf Ottolini, a' velenczei gyülekezetében pedig Caldogno Péter szólottak nemzeti nyelven 's ő fölsége is e' nyelven méltóztatott válaszolni. Később a' küldöttség ő fölségéhez a' császárnéhoz menvén, itt ujra gr. Ottolini szólott szinte olasz nyelven, 's ő fölsége is hasonlón válaszolt.

A' Hamburger Correspondent azt irja, hogy Bécsben, hihetőleg a' gőzhajózás kedveért, révet szándékoznak némelly vállalkozók a' kormány segedelmivel épiteni, pedig Pozsonytól a' hajózás Bécsig kivált nagyobb hajókkal csak a' Duna dagadt állapotjában eszközölhető; czélirányosabb lenne azonban Pesten épittetni azt, mint már pengetni kezdik itt is.

ANGLIA.

A' villongások a' londoni belváros tory birája és kültanácsa közt igen nyugtalanitók és fontos következésük. Majus 23án e' testület gyülést tartván a' lordmayor (biró) semmikép sem akará azon kérdést, mellyet többen a' kültanács szabadékainak a' lordmayor által történt megsértetésök iránt sürgettek, tanácskozás alá venni. Ellenzése nagy zajt és lármát okozott, míg Wood aldermann (tanácsnok) oda egyezteté a' feleket, hogy a' lordmayor késznek nyilatkozott tanácskozás alá venni egy olly indítványt, melly az elnökség szabadékait és méltóságát nem sérti. További vitázat után végre abban állapodtak meg, hogy a' kültanács szabadékai (privilegiumi) sérelmét tárgyazó kérdés a' kültanács legközelebb gyüléseig halasztassék el. E' dolog kimenetére annyival is inkább feszülten néznek, minthogy a' lordmayor a' mostani kormány részéről támogatásra nem számolhat, mivel mindenkor a' conservativek érdekében, 's különösen a' mult ministerségében munkált, mit névszerint a' belváros parliamenti követválasztásakor mutatott ki legin-

kább. Az alsóház ülésében majus 22én a' liverpooli rendőrséget és papságot tárgyazó törvényjavaslat 2dik felolvastatása volt vitatás alatt. A' javaslat czélja, hogy a' liverpooli papság és rendőrség fizetése az évenkénti egyházkör-gyülésekben összejövő lakosok ellenőrsége alul kivétessék. Ewart ur három kérelmet nyujtott be a' javaslat ellen, mellynek valódi czélja nem az, hogy jó rendőrség legyen Liverpoolban, hanem hogy az angol egyház papjainak a' testület pénzalapjából állandó fizetés biztosíttassék, 's ez a' nép ellenőrsége alul kivonassék. Tiz év óta már 120,000 font sterling van ezen alapokból a' papságra, egyházak építésire vagy javitásira kiadva. Távol de végczélja pedig a' rendszabálynak nem egyéb, mint a' szándéklott hatósági javítások megelőzése 's előleges cirontatása. Előlött megjegyzé, hogy e' pénzalapokhoz dissenterek és katholikusok is adóznak. Peyme ur is a' javaslat ellen szól, mert úgymond minden testületi vagyont az egész városi község szükségeire kell, nem pedig egyetlen osztályéira, vagy vallásfelekezetéire fordítani. O'Connell is ellene nyilatkozott, 's ez úttal következő értelmüleg fejezte ki magát: „Én ellenmondok a' javaslatnak, mert az a' testületi alapokhoz adakozók közül számosra nézve igazságtalan. Dublin városa, mellynek képviselője vagyok, városi adónév alatt tetemes mennyiséget fizet a' liverpooli testületi pénztárba, 's e' városban 35,000 (egy tag felkiált 61,000) katholikus van; kik közül még egy sem választatott a' kültanácsba. (halljuk!) Számos protestans dissenter is lakik ott, 's ezek előtt is el van zárva a' hatósági testület, és még is minket, kik az elnyomók és kizárók ellen szegülünk, illetnek babonaság szemrehányásival (tetszés.) A' javaslat csupa csalárdság, mellyel a' házat akarják körülfogni. A' javaslat 13ik oldaláig egy szó sincsen a' papságról 's a' 14iken egyszerre ötlik az elő; de mikép E' czim alatt: „a' pörök korlátoztatása.“ (kaczaj) A' javaslat valóban nem egyéb, mint előleges gátlata azon testületi javításoknak, mellyeket tenni szándékozunk (hangos tetszés). Ha rendészeti javaslatra volt szükség, miért nem hoztak be rendész (polizeylich) javaslatot, 's miért rendészi javaslat örve alatt tulajdonképen plébános-javaslatot? (halljuk! halljuk!) Plébános és tolvajfogók ugyanazon javaslatban — milly természetlen összekötés!“ (kaczaj) Goulburn a' javaslat alakját védelme alá veszi, 's azzal mentegeti, hogy az két águ, egyik a' rendőrség fizetését, másik a' papságét tárgyazza. A második felolvasás 185 szóval 171 ellen, tehát 14 szótöbbséggel elfogadtatott. — A' szavazóknak hirlapokban közlött névjegyzékéből az tetszik ki, hogy e' kérdésben sok tiszta whig tag nem szavazott, 's az egész küzdés a' radicalok és conservativek között forgott. A' conservativek tehát csak 14 szótöbbséggel mulák fel itt a' radicalokat. — Az alsóházban majus 25én sok kérelem nyujtatott be számos városból Norfolk megyében, panaszolva Child ur má emlitett fogságbünhödését. Child ur tetemes vagyonu férfi és nagy gyár-tulajdonos, melly 40 embert táplál. Ő már koros, 30 év óta Burgayben lakik, és számos családja van. Mint dissenter megtagadá lélekisméreti okokból az egyházi adót, mert nem gondolá magát kötelezettnek vallásától eltérő egyházat támogatni. A' quäkerek ezt már rég óta cselekszik, de semmi ellenállással nem élnek, midőn vagyonukból a' hatóság annyit, mennyi az egyházi adó, birólag lefoglal. Már 1833ban megtagadá egyik rokona Childnak néhány dissenterrel az egyházi adó megfizetését. A' szokott birói végrehajtás megindíttatott, de nagy izgást okozott a' népben, 's hasonlót az ugyanakkor történt jelenésekhez Londonban. Child ur azt nyilványitá, hogy ezentul semmi egyházi adót többé fizetni nem fog, de azért a' törvény folyásának gátot nem vetend, 's vegyenek vagyonából annyit, mennyit követelhetnek. A' hatóság, mint állítja, attól tartott, hogy a' birói lefoglalás ollytekintetes férfi vagyonában, ismét zajgást okozand, ezért az egész ügyet papi törvényszékre utalta, melyben főesperes volt az elnök. Ezen papi biróság Child urat lakjától 40 angol mérföldnyire fogházba küldötte, míg adóját megfizetendi. E' bánásmód most nem csak vallási boszunak magyaráztatik már, hanem egyszersmind törvénytelennek, mert van rendelés, melly parancsolja hogy az angol egyházi papok és dissenterek közt támadható villongások elhárítására papi törvényszék semmi egyházi adóvádban ne biróskodjék, ha az 16 ft sterlinget föl nem múl; — hanem az ügyet két tanácsbeli végezze el birói foglalás által; Child ur megtagadott egyházi adója csak 17 schilling 's 6 pence. A' kérelmek közt egy Burgayból magából, a' 900 házbirtokost számláló városból 870 házbirtokos aláirásával jött a' ház elibe.

A' Globe igen szemére hányja Sir Robert Peelnek 's méltán, hogy az utólsó szavazáskor a' maláta-adó-eltörlés iránti szavazáskor minden szavazás nélkül eltávozott. Midőn Chandos lord Peel ministersége alatt tette ugyanezen indítványt, a' whigek a' ministereket nyilványosan támogatták, különben kisebb számban maradtak volna. Köszönetül e' részrehajlatlanságért most Sir Robert Peel ugyanazon indítványnál még a' szavazás előtt elosont, úgy hogy legközelebb hivei, kik, ha ő megmaradt volna, már csak ille-

delem végett is az indítvány mellett valának szavazandók, 's meg nem feledkeztek volna, mi nyilatkozásokat adtak néhány hét előtt. Sir E. Knatchbull, Sir R. Greisley, G. Walter és sok más, kik előbb mindig az eltörlés mellett voltak, midőn Peel lett minister, egyszerre az eltörlés ellen szavaztak, most pedig az eltörlés mellett. Nemtelen kicsinységek. — Child ur, dissenter, kit a' bungayi papi törvényszék az egyházi adó nem fizetése miatt fogságra küldött, ismét szabadságba helyeztetett. Hét angol mérföldre ment a' nép Bungayból elibe, egész seregestül, kocsin, lóháton, gyalog; Bungaytól egy mérföldre számos csoport várá őt lobogókkal, zászlókkal, zöld ágakkal, virág-füzérekkel, hangászkarokkal, 's igy ünnepélyesen kisérte lakjába vissza. Útközben több diadalmi kapu vala felállitva, a' városban a' házak felékesítve, 's valamennyi bolt bezárva. Igy mutatá meg a' nép elégültségét. —

Midőn az alsóházban a' hadi költségekről vala szó, Cobbett ur többek közt következőleg szólott: „Azon mennyiség, mellyet főtiszteinknek fizetünk, majd annyira megyen, mint az egész egyéb sereg költségei. A' sereg főparancsnokáról úgy fecsegnek, mintha egyike volna ez az ország intézvényeinek. Még emlékezem azon időre, midőn a' seregnek semmi parancsnoka nem volt, hanem a' hadi titoknok vivé az egész ügyet. Most e' főparancsnok versenytársa a' királynak 's udvart tart, mint maga ő fölsége. Mennyi tábornagyunk 's tisztünk van most? Am hallja a' világ 's reszkessen! (Kaczaj.) Van 416 tábornagyunk, 276 ezredesünk, 728 alezredesünk, és 770 egyéb tábori tisztünk. Mind össze 11,284 tisztünk, úgy hogy minden $7\frac{1}{4}$ emberre v. legényre egy tiszt esik (Kaczaj) Minden gyalázat gyalázatja, hogy a' ház illy pazarlásról meg csak tanácskozhatik is. Ha e' kiadásokat nem reformálandjuk, majd megreformálja a' nép a' reformált parliamentet! — A' londoni pénzcsarnok hallatlan ingásban van a' spanyol ügyek bizonytalansága miatt. A' London-Price-Current mondja, hogy százanként ismér embereket, kik tehetősek, gazdagok voltanak, 's most szegénységbe buktak, másokat ismét, kik jól birták magukat, 's mostan végső inségre jutottak. Azonban e' hét, úgy mond jó tanuság lesz arra, hogy őrizkedjenek az emberek máskor olly kereskedéstől, melly már szerencse-játékká változott.

Az alsóház ülésében maj. 26án a' nyugoti nagy vasút iránti vitatással foglalkozott a' ház. Miles ur azt kivánta, hogy a' javaslathoz olly záradék toldassék, melly vasárnapon 20 font sterling birság alatt tiltsa meg e' vasúton az utazást. A' vita élénk volt, támogatták ugyan néhányan, de csak igen kevesen, 's végre 212 szóval 34 ellen félrevettetett. — A' felsőházban majus 27én Brougham lord 88 dissenter-község által aláirt kérelmet terjesztett elő a' dissenterek által fizetni kellő egyházi adó ellen. Az alsó házban pedig majus 27én Shaw ur több rendü, kérelmet nyujtott be azon elv ellen, hogy az irlandi egyház-tulajdon más, mint egyházi czélokra fordíttassék. —

A' Globe jelenti majus 29kén, hogy a' külministerséghez tudósítások érkeztek a' madriti angol követségtől, mellyek Angliához és Francziaországhoz intézett segedelmi kérelmét foglalják magukban a' spanyol kormánynak, 's megczáfolja azon hirt, mellynél fogva Franczia országot rebesgeték egyedül készülni azonnal az avatkozásbeli katonai munkáláshoz. Minden lépést együtt fognak a' szövetségesek tenni. Lissaboni levél szerint a' spanyol-portugál végszéleken 15,000nyi jól felkészült vigyázó sereg áll, Lissabonban pedig 10,000et szerkesztenek ujra. A' Times azt javasolja, inkább a' portugáliak menjenek segedelmökre a' spanyoloknak, mintsem a' francziák.

FRANCZIAORSZÁG.

Parisból érkezett tudósitásnál fogja Klaproth a' hires német orientalista szivvizkórságban nyavalyog. — A' legujabb Moniteur, és a' Journal de Paris majus 30ról mélyen hallgatnak a' beavatkozási kérdésről. A' párisi lapok többnyire megmaradnak azon már előbbi napon is kihirlett nyilatkozásuknál, hogy a' majus 29ki j. d. Débatsban közlött dicsérete a' beavatkozásnak a' kabinet doctrinair részének munkája, 's névszerint Thiers és Guizot uraké.. A' Journal du Commerce meg azt mondja, hogy a' börzén e' két ministerről azt hirlelték, mikép ők a' beavatkozás ellen nyilatkoztak. Az oppositio valamennyi lapjai a' beavatkozás ellen vannak, mert a' franczia beavatkozás háborgatná 's gátolná Spanyolország szabadelmü kifejlését, minek meg kell történnie, ha t. i. a' spanyol kormány idegen segély nélkül egyedül spanyol erő által szándékozik legyőzni don Carlost. A' szabadelmüek a' kormányt tetemes engedvények nélkül don Carlos ellen sükeresen védeni nem fogják, de a' kormány semigen meri e' támogatást kérni tőlök. — A' pairkamara előtt maj. 29én megjelentek a' Tribuneben és Reformateurben közlött 's az aprilisi vádlottakhoz intézett irománynak gyanitott v. vélt aláirói, számra 111en. Michel ur, az ügyvéd azon kifogást tevé, hogy a' pairkamara nem illető biró a' pairszék sérelmeiben, hanem a' kérdés az esküttszék elé tartozik. A' pairkamara az illetőséget elhatározta, 's a' 33ik vádlott kihallgatásaig ment, kik mindnyájan azt nyilatkoztatták, hogy a' kérdéses irást nem irták alá. —

A' követház ülése maj. 25én melly napra a' Reformateur szerkesztője megidézve vala, nem a' sükerre, de a' szavazás menetére nézve volt érdekes. Az ujságirók székein változásokat lehete venni észre; csak a' Quotidienne, Courier Français, Renovateur, és National gyorsiróji szemlélhetők. A' kisebb hirlapokéi, mint a' Corsaire, Charivari, Figaro 's a' t. mind ki valának rekesztve. A' terembe léptökkor Thiers, Bugeaud, Jaubert 's többen gúnyos pillantást vetnek a' hirlapirók karzatára. A' legszélsőbb bal oldalon korlát van a' Reformateur szerkesztője számára készitve. Az elnök felolvasá a' kamara végzetét, mellynél fogvást a' Reformateur szerkesztője a' ház korláti elé idéztetik, 's jelenti annak szükségét, hogy a' nevek felolvastassanak, megtudás végett: kik vannak távol, vagy nem akarnak szavazni. Arago ur oda nyilatkozik, hogy ő nem fog szavazni, mert hiedelme szerint a' sajtóvétségek az esküttszék elé tartoznak. Auguis hasonlag, ugyanazon oknál fogva, — 's ezekkel többen. Glais-Bizoin ugyan szavazásra kész, de a' vitázatban részt nem veend. Joga van, ugymond, ülnie itt, neki mint országos képviselőnek, de semmi sem kötelezheti őt szavazásra. Lafayette Gy., Laffitte, Larabit, l'Herbette, Matthieu uu. sem akarnak szavazni. Odilon-Barrot pedig, noha jelen van, még a' felszólitásra sem felel. Audry de Puyraveau jelenti: „Engem a' végre választottak, hogy törvényeket hozzak, nem pedig hogy biráljak. Én nem fogok szavazni.“ Elnök: „A' ki törvényeket hoz, annak azok végrehajtásáról is gondoskodnia kell“ (Dupin ur felejté, hogy más biráskodni, más a' törvény-végrehajtásról gondoskodni.) A' névfelszólítás 459 jelenlevő tagot mutat ki, de 43 nem akar szavazni, 58 pedig távol van. Az elnök bévezetteti a' vádlottat, Jaffrenou urat, kit két védelmező Raspail és Dubourg kisér. Raspail szót nyervén, leginkább azzal védelmezi J. out, hogy az 1830ki mozgás revolutio-szerü levén, midőn a' haladás utján tovább akar menni a' sajtó, mindent megtagadnak tőle, mig az ellenpárt sajtójának az ellenkező tant (doctrinát) hirdetni megengedtetik. A' vád olly törvényre hivatkozik, melly a' juliusi elvekkel ellenzékben áll. Említi egyuttal azt is, hogy a' kérdésbeli eset előadásában az ujságiróknak van igazságuk. Odilon-Barrot nyilványitja, hogy előbb meg kellene vizsgálni: valljon nem igaz e, hogy egyik vagy másik követ elfeledkezett magáról? neki mint birónak a' dologban világosabban kell látnia, mielőtt itélhessen. Javaslata oda megyen: utasittassék az egész ügy előbb biztossághoz, melly a' körülményeket jól nyomozza ki 's tudósitást adjon. De a' későbbi vitatás folytában, midőn már szavazásra akarák vinni a' dolgot, ünnepélyesen ellenmonda Odilon-Barrot, hogy most néhány nap óta olly hamarkodva intéz a' kamara mindent, 's ha e' hamarkodásban megátalkodik, ő nem szavazand. Iszonyu zaj támad duc de Fitz James gyámitott nyilatkozására is, mellyben ez azért jelentkezék nem szavazhatásra, mert nincs a' dolog cléggé fölvilágítva. E' zajra szavazás következett, melly által a' Reformateur szerkesztője 264 szóval 39 ellen vétkesnek itéltetett 's más nap a' büntetésről történvén a' szavazás, egy hónapi fogságra (mint legkisebbre) és 10,000 frank birságra (mint legnagyobbra) itéltetett.

A' Reformateur erre majus 28kán aláirásivet mutatott fel a' rá rótt 10,000 frank birság összetételére 's az első napon az aláirás már 1252 franknyi volt. A' National is jelenti, hogy következő napon ő is jegyzéket nyitand meg a' Reformateur számára. Ebből világos, hogy a' nép tömege vállalja itt el a' birságot, 's azt a' szerkesztő nem maga viseli, a' fogságot kivevén.— A' Moniteur és Journal de Paris még folyvást hallgatnak a' beavatkozási kérdésről. De a' j. des Débats maj. 31én hosszu czikket közöl a' beavatkozásról, pártolva ezt 's állítva, hogy azt kettős szempontból nézhetni: t. i. először pusztán viszonyaiban Franczia és Spanyolországhoz, mint külön kérdést e' két hatalomra nézve; azután mint köz politikai kérdést viszonyaiban a' Franczia és Spanyolországgal szövetséges hatalmakhoz. Ez utóbbi tekintetből fogá azt fel a' fr. kormány 's mind az angol mind a' portugáli udvarnál jelentést tön a' madriti udvar kivánságáról. Az angol kabinet válasza megérkezendéseig a' kérdés függőben marad. Azonban a' Temps szerint, a' beavatkozási kérdés még sem maradt annyira függőben, mint elhitetni akarják, mert ez hiteles kútfőből állítani meri, Thiers urnak 29én állhatatos oda nyilatkoztát, hogy nem marad meg a' ministerségben, ha a' beavatkozás Anglia megegyezési esetében, azonnal nem létesíttetik. 'S igy Thiers egész politikai létét e' kérdéshez kötötte. Guizot pedig ugy fejezé ki véleményét, hogy a' ministerségben Thiers nélkül meg nem állhat, 's ha Thiers illy alkalommal kilépne, a' kamarában ön magára hagyott doctrinairi rendszer ellen bokros ellenzés elemeit találná. Osztoznak e' véleményben a' ministerek mindnyájan, Maison marsalt, Persil urat, 's talán Humann urat is kivéve. Valamennyi minister ohajtja a' beavatkozást, csakhogy Thierst a' kormánynál megtarthassák. Más oldalról meg azt mondják, hogy a' király még mindig a' beavatkozás ellen van. Ha tehát Angliából igenző válasz érkezend, a' fr. kabinet krisisbe jő; mert ha a' király megmarad véleményénél 's nem akarand beavatkozni, ministeriumát, mellynek többsége a' beavatkozás mellett van,

el kell oszlatnia. Ezt valóban tennie is kell, hogy megtessék: kivánja e a' kamara is a' beavatkozást. — A' pairszék ülésében majus 27én a' név felolvasáskor Clermont-Tonnere marq. és Jacob admiral nem feleltek, hanem magukat távollevőknek adák ki. Előbbi napon meg duc de Plaisance és Molitor marsal maradtak el. Apródonként majd egymásután hullongnak el.

A' Temps bizonyosnak mondja, hogy Dupin ur majus 30án a' tanácskozási teremben élenken a' fegyveres avatkozás ellen nyilatkozott, más beszélgető csoportban pedig Thiers nagy hévvel lobbal a' beavatkozás mellett szavalt.

A' pairszék ülésében maj. 29én, az aprilisi vádlottak védeinek ügye vitatásában, miután a' nemilletőségi kifogás félrevettetett, 's azon további kifogást, hogy mintegy 20 megidézett részint nem jelent, részint nem törvényesen idéztetett jelenlétök pedig elitélési esetben a' bünhödés egymásértisége (solidarité) miatt mulhatlanul szükséges, figyelemre sem méltaták, az elnök mindegyik vádlotthoz azon kérdést intézte: aláirta e vagy sem az aprilisi vádlottakhoz bocsátott irást? Bichat a' Tribune szerkesztője jelenté hogy ő fogságban ül, 's a' levelet először az ujságban olvasta: de a' felelősséget e' miatt magára vállalja. Raspail megvallá a' Reformateur szerkesztőség nevében, hogy midőn a' szerkesztés a' levelet kezéhez kapta, aláirás nélkül volt az, 's csak a' nyomtatáskor adták alá a' védelmezők neveit, mellyek ott sterotypben megvannak. Carrel minden választ megtagadott, mig a' corpus delicti, t. i. az eredeti kézirat az aláirásokkal elő nem mutattatik. Ekkor igazolhatná azután a' kamara az aláirásokat, de most egészen törvénytelenül bánik e' dologgal, midőn néhány nyomott lap hitelére 91 férfit megidéz, kikről nem is tudni: van e legkisebb tudomásuk a' vádbeli vétségről. A' kamara vegzé: hogy a' corpus delicti nem szükséges. (Ö. B.) Carrel ur ellenmonda e' törvénytelen bánásmódnak, melly 1792ben a' pórtörvényszék által gyakorlotthoz hasonlít, hol a' foglyoktól csak azt kérdezték: „Aristokrata vagy e vagy sem? Egy úttal nyilvánvitá, hogy az irást nem irta alá. Thouret ur jelenti, hogy az irást ugyan alá nem irta, de tartalmát helyesli. Az elnök kérdé: elvállalja é ezen nyilatkozás következéseit is? Thouret ur: el igen is, mivel Michel ur csudálatra méltó védelmének félrevetése óta világos, hogy a' kamara minden áron elitélésre törekszik. Michel azt kivánja: legyen szabad neki azon levelét felolvasnia, mellyet már néhány nap előtt bocsátott volt az elnökhöz. Ez megtörténik. Az irás nyilvánvitja, hogy ő (Michel) szerzé a' bépanaszlott irást, és Trelat ur hirdette ki. Ők egyedül ketten az aláirók. A' többi nevet csak úgy irták oda. Szükségesnek tartván fogságban ülő barátikhoz néhány vigasztaló 's felbuzdító szót intézni Trelat és Michel, magukra vállalák társaik neveinek az irás alá tételét, meggyőződvén, hogy azt roszalni nem fogják. Most azonban, szemközt állván az üldözéssel, a' felelősséget egyedül magukra vállalják. Ezután még több vádlottat is kihallgattak, 's valamennyi azt nyilatkoztatá, hogy nem irta alá a' levelet, de tartalmával egy értelmü.

Lamartine a' hires franczia költő nem rég egy munkát adott ki keleti utazásiról e' czim alatt: „Souvenirs d'un voyage en Asie". E' munka nem felelt meg a' köz várakozásnak 's a' szokott egyetemi tetszésben nem is részesült, mellyel különben az olvasó közönség Lamartine ur munkájit eddig fogadá. A' kiadó, mint mondják, 80,000 frank díjt fizetett a' kéziratért, a' sajtó költségeit, 's a' hirlapokban közlött jelentéseket beszámitván pedig az egész vállalat 100,000 frankba került. Vesztesége tehát tetemes; de Lamartine ur igen becsületes férfi 's fölötte gyöngéd érzésü. Már néhány év előtt feloldotta egyik kiadóját hasonló esetben némi munkája iránt kötött szerződés alul, mihelyt megtudá, hogy a' munka nem igen kel. Lamartine tetemes vagyonnal bir 's azt legnemesebben használja. St. Point nevü kastélya Macon mellett nyaranta nagyszámu tudósok egyesületi pontja, kik ott igen jól fogadtatnak. Télben 's különösen, ha Lamartine mint követ Párisban mulat, nem mulik hét, mellyben ifju irók segedelmért nem folyamodnának hozzá, 's nem tudni példát, hogy illy folyamodásokat valaha elutalt volna magától; sőt inkább mindenkor bőkezüleg 's gazdagon ad az érdemesnek 's igen gyöngéd módon.

SPANYOLORSZÁG.

A' Messager Madritból majus 21kérül rendkivüli alkalommal vett tudósításbul közli: hogy la Rosa ur a' kormány elnöke, mint rendkivüli küldött maga menend Londonba a' közbenjárulás iránt az angol kormánnyal értekezni. Távollétében a' kormányelnöki hivatalt helyette Toreno viendi. — Valdes a' fővezérségről lemondott, 's helyette az éjszaki tábor főtisztkarának feje Evaristo San Miguelre, ki a' cortesi országlás utólsó évszakában 1823ban külügyek ministere volt, bizatott legalább ideiglen a' fővezéri hivatal-viselés. Gen. Valdes lemondásának benyujtása előtt, tudósítá a' kormányt, hogy minden mód, melly által a' fölkelteket még legyőzni lehetne, csupán e' három: vagy 1) katonasággal rakni meg a' fölzendült tartományokat, mire legalább is 40 ezer ember kellene; vagy 2) az egész tartományt földulni, minek veszélyes következései lehetnek; vagy végre 3) külső segedelemhöz folyamodni. A' kormány ez értesités következésében az éjszaki tábor valamennyi fő tisztét haditanácsra hi-

vatá össze, 's ezen tanács, két ezredest kivevén, egyes akarattal a' külső közbenjárulás mellett nyilatkozott. A' procuradorok majus 21ikén ugyan e' közbenjárulási kérdés eldöntetésére, titkos ülést tartottanak. E' napon Valdes 10 ezer gyalog, és 600 lovas főnyi sereggel a' logronoi uton Sansol és Torres mellett táborozott, mintegy 6 orányira Estellától, hol az ellenség nagyobb része tanyázott. Esparterro, kinek hadosztálya 4ezer gyalog és 400 lovasbul áll, parancsot kapott a' tábor derekához csatlakozni. — Most tehát a' kir. seregek az Ebro mentén tiz óra járásnyira, vagy is Lerintól kezdve Logronoig, 32,000 gyalog és 2400 lovas főre mennek, 12 álgyuval. — A' carlista igazgatóság majus 19ikén Viezufaluban tartózkodott Estellához 2 óra távolságra, 's itt voltak nyomtató sajtóji is.

Mondják, gr. Espana és gen. Moreno megérkeztek Estellába, 's az utóbbit d. Carlos azonnal hadministerré nevezte volna. — Segastibelza, ki 2 carlosi zászlóaljt vezérel, a' határszéleknél mutatkozik, hihetőleg ótalmul némi tiltott áruk beszerzésire; a' franczia vámhatóságok ez ok miatt a' határszéli őrséget megkettőztették, 's többi rendszabás közt april. 22kén Bayonneban a' st. Etienne-vendégházba egy rendőr-biztost küldének, bizonyos Lagracinière urhoz, ki carlistai ügyviselőnek tartatik, hogy annak irományit, 's különösen a' bordeauxi egyesülettel folytatni szokott levelezésit lefoglalja. A' fogadós állítá, hogy Lagracinière ur nincs odahaza, szobája kulcsát pedig sehol sem találhatni. A' rendőrség tehát lepecsétlé a' szoba ajtaját, 's melléje valamint az ablakokhoz is őröket állitott. Reggel a' fogadós megjelenik a' rendőrségnél, 's jelenti, hogy a' kulcs már megkerült. Közelebb vizsgálatnál kisült, hogy Lagracinière ur nem is vala kün szobájából, 's következőleg egész éjen által az irományokat szépen elégethette. A' kir. ügyvéd azóta folyvásti nyomozást tart Lagracinière ur iránt, ki köztudomás szerint a' Gazette de Francenak is levelezője.

TÖRÖKORSZÁG.

A' Morning Herald következő levelet közöl Konstantinápolyból april 22ről: „Alexandriában folyvást dühöng a' dögmirigy, 's a' nép a' legnagyobb rémülésben van. Mind e' borzasztó jelenés közt örvendetes látni, mikép egy Laidlaw nevü fiatal angol sebész megküzd ez ellenséggel, 's fosztja rettentőségétől. Ő úgy bánik a' dögmiriggyel, mint bármelly más roszfajú lázzal, 's majd azt mondaná az ember, hogy mindenkit meggyógyít, a' kihez nyúl. Egy hajós kapitány és 4 hajóslegény van most gyógyítása alatt. Valóban vigasztaló látni, hogy e' szörnyet is megfékezhetni. A' jelesb itteni orvosok egészen megegyeztek abban, hogy e' rettentő betegséget is úgy orvosolhatni, mint minden más typhust (hagymázt) de maguk nem akarják megpróbálni, mert ha megtudnák, hogy csak puskalövésnyire is közelítettek dögmirigyes beteghez, azonnal valamennyi gyakorlásukat 's betegeiket elvesztenék 's negyven napig senki velök ugyanazon levegőt színi nem akarná. Midőn tehát valamelly dögmirigyessel bántak, azt szorgalmasan ügyekeznek eltitkolni, hogy meg ne tudassék; pedig gyakran számos dögmirigyest gyógyítanak más név alatt.“ — A' remény éltető, 's minden emberbarát mélyen örül e' biztató tudósításnak, ha megvalósul. — Majus 18án eresztették Konstantinápolyban tengerre a' hajógyár amerikai hajó építészének fölügyelése alatt alkotott 's a' világon eddig legnagyobb 72 álgyús fregátot a' szultán 's az országnagyok jelenlétében. A' diplomatai kar egyik része is jelen volt. A' munka szerencsésen véghezment, 's miután e' jeles alkotásu hadihajó, melly Nuszretie (Győztes) nevet kapott, a' tengerre szállott, elöhivatá a' szultán az építészt, 's gyémántokkal és gyöngyökkel boglározott Nischant (becsjelet) ajándékozott neki, mellyen egy fregát van ábrázolva. A' szultán ugyan e' napon haremét (kéjhölgyeit) Vogorides ur Samos herczegének a' tenger tulsó partján fekvő lakába küldötte, honnan kényelmesebben láthatták, mikép bocsáttaték a' fregát tengerre. Ő magossága az ünneplés előtt néhány nappal megtisztelte volt Vogorides hget látogatásával 's midőn az ünneplésnek vége lett, 's megérté azon tisztelkedéseket, mellyek a' szultánnék iránt és miatt ez alkalommal a' herczeg parancsából tétettek, hálája kimutatásaul gyémánttal kirakott szelenczét küldött neki. — A' legujabb aegyptusi hirek borzasztók. Cairóban mellynek 200,000 lakosa van, a' dögmirigyben naponként elhullók száma 2500ra megyen, melly szám felmúl mindent, mit eddig Törökországból a' dögmirigy pusztításiról hallottunk. Mehemed Ali Cairoba tért vissza, és ott Schubrahi kastélyába zárkozott. —

SVÉCZIA.

A' svédországgyülés, miután 16 hónapig tartott (az alkotmán csak négy hónapra szabja ennek idejét), bérekesztetett. A' király betegeskedése miatt személyesen ott meg nem jelenhetvén, Wetterstedt gr. volt a' király képviselője, ki többek közt a' rekesztő beszédben említést tön a' svéd hijányos képviselésről, mellynek javitása igértetik. Minden, mit az alkotmány megenged, 's a' szükség megkiván, létesíttetni fog, 's csak törvényes úton történik az. A' rekesztő tételen a' koronaörökös is jelen volt palástban 's koronásan.

S zerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

48. szám | Pest, szerda junius 17kén | 1835.

Foglalat: Magyarország (fő RR. ülése jun. 10ikén; kinevezés, Radossevich b. altábornagy †.; állattenyésztő társaság idei nyári közgyülése.) Anglia (alsó- és felsőházi ülések junius 1—2ikán) Franczia-ország (a' pairszék és pairkamara ülései.) Spanyolország (a' carlista seregek száma országszerte; a' cortesi ülések bérekesztve; legujabb tudósitások a' táborbul.) Németország (müncheni ünnep; bádeni követházi vitatások a' nevelésről 's vámrendszerről; gunyiratok.) Amerika. Schweiz. Elegyhirek. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Junius 10ikén Pozsonyban egyedül a' fő RR. tartván országos ülést, a' tanácskozásba vett négy rendbeli fölirás-tárgy közül: az elöleges sérelmek ügyében előbbi véleményöknél maradtak meg, Erdély iránt közelitő módositást határoztak; az Vik Ferdinand nevezetet illető fölirás fölterjesztetését pedig tovább nem ellenzék. — Végre az ügyvédi censura tilalmának megszüntetését tárgyazta fölirás, a' többség végzete szerint azon hozzátétellel lön elfogadva, hogy a' megbirálandó ifjak gyakorlatra nézve is szigoru vizsgálat alá vétessenek.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. kanczelláriához jun. 1sőjén intézett legfensőbb határozata szerint Vásárhelyi Jánost, Arad vmegye egykori első alispánját, kir. tanácsnokká méltóztatott kinevezni.

Radossevich Demeter báró, az udv. haditanács alelnöke, titkos tanácsnok, altábornagy, 's az 53 számu magyar sorezred tulajdonosa Bécsben f. h. 4ikén életének 68ik évében meghalálozott. Az emlitett 53ik sorezrednek Budán levő gránátos osztálya mélyen illetődve nagyérdemü tulajdonosának illy váratlan elhunytán, a' magas hamvadó iránt viseltető legbensőbb tiszteletének épületes bizonyságát tevé, a' midőn f. h. 11ikén Budán a' várörségi templomban teljes muzsika 's ének-kisérettel végső gyásztiszteletet tartott. — Jelen valának e' gyászmisén 's a' jeles katonai osztály bánatán részvétüket bizonyiták a' magas tábornokság, a' fő parancsnokság főbb tisztei 's a' helyben létező kat. tisztek. A' szentegyház közepén fölállitva volt 's a' fegyverek minden neméből összealkotott 's fényesen kivilágitott 15 lábnyi magasságu gyászalkotvány, egyértelműleg a' legjelesbek sorába számittatott azok közt, mellyeket ekorig itt látni lehete, 's épitője minden részről a' leghizelgőbb elismerő méltatást nyeré mind müvészi tehetségiről mind finom épitészeti izléséről.

Állattenyésztő társaság.

Az Állattenyésztő Társaságnak idei nyári közgyülése számosan egybegyült részesek, gazdák és gazdaság-kevelők jelenlétében Károlyi Lajos gróf elnöksége alatt e' f. h. 8ikán tartatott a' kereskedői csarnokban. Érdekesb határozati e' következők: 1. Mindenek előtt Károlyi Lajos gróf mint azon küldöttség elnöke, melly a' Társaságnak ő cs. k. Felsége akkor ifjabb, most Uralkodó Királyunk, továbbá a' fenséges cs. k. Főherczegek legmagasb pártfogásába ajánlása végett még a' mult évben neveztetett ki, irásba foglalt jelentését adá arról, milly leereszkedő fejedelmi kegyességgel fogadtatott a' küldöttség felséges uralkodó Házunk tagjaitól 's hogy továbba ő cs. k. Főherczegsége József Magyarország Nádora azon magas bizodalmánál fogva, mellyel a' Társaság jó és nemes törekedéseiről meggyőződve van, annak előmozdítására évenként 10 (tizforintos) részvényt; ő cs. k. Főherczegsége Ferencz Károly hasonlólag 10 részvényt; és ő cs. k. Főherczegsége Károly 8 részvényt méltóztattak legkegyelmesebben ajánlani. Melly jelentését a' küldöttségnek az egész gyülekezet részéről harsány éljen kiáltásokra fakadó öröm követé. — 2. Jelentés tétetvén továbbá arról, hogy az ő cs. k. Felsége által az idei versenyre közdíjul legkegyelmesebben ajánlott királyi billikom illy felirással „A' magyar lótenyésztés előmozdítására" megérkezett és a' Nemzeti Casinóban van kiállítva: ő fölségének mind ezen uj fejedelmi akadozásaért, mellyre a' lóversenyt mint a' ló-nemesités legsikeresb eszközét méltatta, mind az egész intézet előmozdítására évenkénti tiz részvénynek még a' mult évben tett legkegyelmesb ajánlásaért a' Társaság hódoló alázatos köszönetének külön kijelentése végett egy Bécsbe menendő küldöttség neveztetett ki, mellynek vezérlője Károlyi Lajos gróf, többi tagjai: Andrásy György gróf, Appel Károly, Földváry Gábor, Heinrich János, Kolb János, Majerffy Ferencz, Nádasdy Tamás gróf, Orczy György báró, Patay József, Szeber Károly, és Széchenyi István gróf. — 3. Ezen évben telvén ki az Állattenyésztő Társaság 6 esztendei 10 forintos aláirása, javaslatba hozatott, hogy miután a' Társaságnak már régi szándéka vala, körét mindinkább 's inkább tágitani 's végre az egész mezei gazdaságra kiterjeszteni; 's miután a' részvétnek nem csak egyes hazafiak közti növekedése tapasztaltatott, hanem az intézetet fölséges uralkodó Házunk is közvetlen pártolására méltatá, itt volna az idő, mellyben a' Társaság szándékában levő terjedtebb körü munkálódásit kezdené meg, 's eddigi czimét is „Gazdasági Egyesület" czimmé változtatná által. E' javaslatot jóváhagyó köz felkiáltás követvén, a' gyülekezet, melly mint Állattenyésztő Társaság ült össze, mint Gazdasági Egyesület folytatá tanácskozásit. A' már tágasb körü Egyesület szerkezetének bővebb kidolgozása pedig hosszasb viták után a' választottságra bizatott. — 4. Uj czimet vevén fel a' Társaság, de egyébiránt is az Állattenyésztő Társaság eddigi szabályai szerint minden 3dik évben végbeviendő választásideje elérkezvén, azegyesület tisztviselősége közfelkiáltás által eképen ujittatott meg: Elnök: Károlyi Lajos gróf; másod-elnök Orczy

György báró; titoknok Andrásy György gróf; pénztárnok: Heinrich János; jegyzők: Bertha Sándor, ki egyszersmind az egyesület ügyésze, és Tasner Antal, kik tagjai az itt következő választottságnak is: Appel Károly, Balla Károly, Bánffy Pál báró, Benyovszky Péter, Biedermann József, Blaskovics József, Csapó Dániel, Csekonics János, Czindery László, Dercsényi Pál, Dessewffy Aurel gr. Dessewffy Emil gróf, Dubraviczky Simon, Eötvös Pál, Esterházy Mihály gróf, Festetics Ágoston, Festetics Miklós gróf, Földváry Antal, Földváry Gábor, Földváry Lajos, Ghyczy Ignácz, Gindly Antal, Hőrmann Keresztély, Hunyady József gróf, Károlyi György gróf, Klauzál Imre, Kolb János, Korher János, Laczkovics József, Lamberg Rudolf gróf, Marczibányi Lajos, Martinelli Antal, Mayerffy Ferencz, Nádasdy Tamás gróf, Patay József, Perlaky Károly, Podmaniczky András báró, Pregardt János, Prónay Albert báró, Schams Ferencz, Szapáry József gróf, Szeber Károly, Széchenyi István gróf, Steinbach Ferencz, Uzovics János, Wenkheim Béla báró, Wesselényi Miklós báró. — A' lóverseny osztályából a' választottság közül 12 tagból álló kisebb választmány neveztetett ki, melly határozatit mindenkor tartozik a' nagy Választottság elibe terjeszteni. — 6. A' köztelki részvényekből sorsozás által ezek húzattak ki: 172 (Teleki Domokos grófe); 263 (ugyanazé); 173 (Károlyi György grófé); 124 (Károlyi Lajos grófé) 168 (Károlyi György grófé); 207 (Hunyady József grófé). —

A' Választottság a' közgyülés megbiztának következésében junius 9én összeülvén, minthogy a' „Gazdasági Egyesület" uj szerkezetének kidolgozására hosszabb idő és tanácskozás szükséges, ennek elkészitésére küldöttséget nevezett ki kebléből, melly a' közgyülésben elhatározott gazdasági folyóirás miképeni létesitését és a' köztelek jövő elrendezését is egyik tárgyaul tekintendi, 's mellynek javaslata a' Választottság 's aztán a' jövő közgyülés elibe fog terjesztetni. A' küldöttség Andrásy György gróf elnöksége alatt e' következő tagokból áll: Appel Károly, Csapó Dániel, Czindery László, Klauzál Imre, 's Mayerffy Ferencz. Addig is pedig, mig e' küldöttség munkáját bevégzendi, már most a'" Gazdasági Egyesület „nevében uj aláirásivek fognak kibocsáttatni. Mind ezeknek föltételei mind az Egyesületet illető egyéb tudnivalók annak idejében bővebben lesznek közölve.

A' közgyülés napján junius 8ikán, melly nap délután a' királyi billikom elnyerhetés végett ki vala téve, estve a' futtatás végeztével a' királyi billikom emlékére a' Casino kivilágitott nagy termében Széchenyi István mint a'kir.billikom nyertesének házigazdasága azaz elnöksége alatt társasági áldomás tartatott, mellyben száz 's néhányszemély vön részt. A'vigalom tárgyának megfelelt a' részvevők lelkesedése. Minden előtt felséges koronás Királyunknak a' billikom legkegyelmesb adójának hosszú és szerencsés országlásáért, üritett a'társaság poharat felállva's háromszoros harsány éljennel; azután fenséges Nádorunknak, kinek a' Haza annyit köszön, egészségére és a' Magyarokat boldogitó egész uralkodó Ház dicsőségére; hasonló lelkesedéssel továbbá a' Nemzet, Gazdasági Egyesület 's minden nemzeti intézetünk virágzására és ezek minden rendü alapitói 's gyámolitóinak jóllétére. Következtek még több nagy érdemü férfiaiakat illető köszöntések. Közben közben muzsika zenge a' mellék teremből, míg éjfél után a' társaság felkelvén, nem sokára eloszlott. —

ANGLIA.

A' felsőházban jun. 2án Londonderry marq. emlékezteté Melbourne lordot, az első ministert, az előbbi napon tett kérdésekre a' spanyol ügyben, mellyekre a' nemes viscount válaszát igéré e' napon. A' kérdések megtudni czélzottak azt: mi segedelemmel volt az angol kormány a' spanyol királyné ügyében. Melbourne lord felel's egyebet annál nem tud, hogy Royal William, melly már most II. Isabella nevet visel, 19330 font sterlingért, mellyeket a' spanyol kormány megfizetni igért, a' spanyol királyné számára fölkészittetett. Továbbá 1300 kurta puska, 3000 pisztoly és 10,000 kard küldetett oda, mellyeket az emlitett kormány hasonlóan meg fog téríteni. Martz. 10én azonban a' nemes herczeg szem közt (Wellington) azt üzené a' spanyol kormánynak, hogy a' vételárért őt nem igen fogja szorongatni. Fölkelt erre Wellington hg és sajnálkozását jelenté azon, hogy nemes barátja (Londonderry), mielőtt e' kérdéseket tevé, az illy alkalommal szokott bánásmódnál fogva e' tekintetben szándékát előbb ki nem jelenté. Ha e' szokást megtartotta volna, úgy ő (Wellington) bizonyosan helyén fogott volna lenni, 's fölvilágitást vala neki adandó, millyennel, a' mennyire e' dolgokban maga is részt vön, tartozott. Igaz, a' spanyol kormánynak adattak fegyverek és hadiszerek, mellyek nincsenek megfizetve, valamint az is igaz, hogy ő felsége kormánya részéről az volt üzenve a' spanyol kormánynak, hogy a' fizetés végett zaklattatni nem fog. Londonderry m. megigérte, hogy máskor a' szokást hiven fogja követni. Erre Londonderry benyujtá azon már rég jelentett, 's Irland éjszaki részében 50,000 protestans által aláirt kérelmet, mellyben a' folyamodók az uralkodó egyház föntartását kérik. — Az alsóházban jun. 2án hozta be Grote ur azon inditványát, mellyben a' golyóval szavazást (titkos szavazást) javasolja minden alkalommal. Russell megbukta óta e' javaslat hivei igen megszaporodtak. Ugyanez ülésben panaszt tett Thornley az iránt, hogy Wolverhamptonben a' választáskor fegyveres erő ok nélkül avatkozott be, pedig a' választás sokkal békésebben juta véghez, mint sem az különben szokás. — A' lovasság megtámadá ugymond, a' népet, 's még puskáztak is rá. Három ember nehéz sebet kapott, 's miért? mert néhány ablakot betörtek, pedig véleményem szerint illy esetben a' fegyveres erő beavatkozása egészen törvénytelen." Russell lord erre azt mondá, hogy az eddig vett tudósitások megegyeznek a' panaszló követ elő-

adásával, 's ő már megküldé a' hatóságnak a' részrehajlatlan 's teljes nyomozásra kivántató utasitást. — Az alsóház ülésében jun. 1én John Russell lord kénytelen volt javaslatát a' testületi javitások iránt 5re halasztani el, minthogy Cayley és Grote a' pénzforgást és titkos szavazást tárgyazó javaslataikat továbbra halasztani nem akarák. A' pénzforgás iránti javaslat 216 szóval 126 ellen félrevettetett. A' pártok ez alkalommal össze vissza szavaztak, sok radical mellette, sok főtory ismét ellene. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék ülésében majus 30án két pair jelent meg, kik előbbi napon jelen nem voltak. Bévezeték az idézteket 's midón abbé de la Mennais megjelen, mozgás és kandiság mutatkozik a' nézők közt. Pasquier azon kérdésére: kik kivánnak a' jelenlevők közül ügyvédet? mintegy harminczan fölállanak. A' kihallgatást folytatván, majd valamennyi idézett fölvilágitással, vagy nélkül azt mondja, hogy a' panaszlott irást sem alá nem irta sem közre nem tette. Trélat ur ismétli, mit levelében az elnökhöz már mondott, hogy tudniillik a' levelet ő készité 's hirdeté ki Michellel, föntartván magának az iránt bővebb fölvilágitást. Gervais ur azt mondja: az egész dologban semmi pörre okot nem lát. Ő a' teremben csak politikai ellenségeket lát. Végül nyilványitja hogy a' panaszlott irást ugyan alá nem irta, de a' benne kifejezett véleményben osztozik. Demay ur, nyugpénzes tiszt ellenmond a' katonasági tartozó engedelmességnek az ország kebelében; a' katonának ugymond csak határszéleken van helye, ben a' polgárság védje a' rendet; azonban ő a' panaszos levelet sem alá nem irta, sem közre nem tette. Midőn abbé de la Mennais kihallgattaték, különös csend és figyelem uralkodék. „Más törvényszék előtt, monda, válaszomhoz Ön kérdéseire különféle megjegyzéseket adnék arról, mi itt történik. Ebből komoly tanuságokat lehetne mind Francziaországra mind Európára nézve kifejteni. De azért e' tanuságok ne vesszenek el, 's magamra vállalom a' kötelezést, azokat másuttadni. Egyébiránt az irást sem alá nem irtam sem közre nem tettem. Ötödfél órakor a' kihallgatásnak vége volt, mire Trélat ur szót kivánt. De az ülés fölfüggeszteték. ¾ mulva ismét folytatták, a' kamara ezalatt titkos biztossággá változik, 's visszajöttével, mindazon idézteket, számra 83at, kik egyenesen kimondák, hogy az irást sem alá nem irták, sem közre nem tették, a' vád alul fölmenti. Másnap Trélat ur vala szónoklandó.

A' pairszék ülésében majus 31én, hol a' karzatok egyikében az ismeretes Sand iró nőt lehete férfi ruhában észre venni, David és Bernhard Gyula két vádlott épen semmit sem akart felelni. — Ez úttal kihallgattatának ujra azon vádlottak, kik előbbi nyilatkozataik által kiszabadulásukat késleltették. Sarrut ur a' Tribune, Raspail ur pedig a' Reformateur szerkesztőjét védelmezék. — Sarrut ur igy zárá beszédét: „Hogyan, Uraságtok akar birálni bennünket, Uraságtok mint Francziaország pairjei, kiknek legtisztább élvezetét mi semmitettük meg, azon jus élvezetét, hogy a' pairi czimet és méltóságot firól fira ne örökithessék! soha Uraságtokat részrehajlatlanoknak mondani nem fogják. Uraságtok törvény-szolgáltatását boszúnak fogják mindenkor nézni 's magyarázni. Uraságtok ellenségink voltak; mi meggyőztük Uraságtokat, diadalmaskodtunk rajtok a' pair-öröködés (Erblichkeit) nagy kérdésében. Most pillantásnyi hatalmat nyujtottak Uraságtok kezébe. Úgy nézhetik tehát magukat, mint győzők; hadd lássuk, mikép fogják használni e' győzelmet!" Raispail ur azzal védelmezé a' Reformateur szerkesztőjét, hogy midőn az aprilisi vádlottakhoz intézett irományt a' szerkesztéshez hozták, aláirás nélkül volt az, 's az iromány olly természetü vala, hogy azt közre kelle tenni, 's a' szerkesztés azt olvasatlanul vevé föl. E' dolog nem törvényi kérdés, hanem erkölcsi, mellyről egyedül az esküttszék itélhet. „Mi engem illet, ugymonda tovább Raspail, rám nézve föntartaték a' vád, mert beszédem egyszerü és természetes vala. De uraim, én ugy beszélek, mikép valóm 's lényem magával hozza. Én a' nép soraiból származom. A' Chemia tanulmánya mellett, melly majd egész időmet elnyelé, nem vesztegeti az ember az időt szójtés-faragással." Ezután a' börtönök szenvedéseit rajzolván, igy folytatja szavait: „Rójanak ránk uraim kemény birságokat, de ne vigyék a' fiatal embereket azon kikerülhetlen veszélybe, mellyа' börtönökben rájok vár 's a't." — A' pairszék ülésben j. 1én Trélat ur ismételve sürgeté, hogy mivel a' pair urak azt állitották, hogy csak az vétkes, ki az irományt közre juttatá, ez pedig az ő munkája, tehát őt büntessék meg. — Hosszu tanácskozás után a' Tribune szerkesztője, 125 szóval 17 ellen vétkesnek itéltetett, de a' büntetésrül tanácskozást más napra hagyták. — Pasquier ur, Portal barátja betegsége végett e' napon az ülésben nem is jelent meg. Ugyanez napon Trélat ur igy védelmezte magát: miután csudálkozását jelenté azon, hogy a' pairek előbbi ellenmondásukon meg nem akadtak, noha ez sokkal keményebb kifejezésekben volt irva: — Egymással ellenkezésink, úgymond, nem tegnapiak. Már 1814ben megátkoztam azon hatalmat, mellyUraságtokat létre állította. 1815ben harczoltam, hogy kegyes uraitok visszajöttét gátoljam. 1830ban juliusban ismét fegyverhez nyul-

tam, én a' ki fegyvert nem szoktam viselni, hogy Lafayette general parancsára ön-maguk ellen pair urak föllépjek. Nem illik hozzám büntetésem iránt alkudozni, sem Uraságtokat elismérni. Most nem az esküttszék előtt állok, melly eddig mindenkor fölmentett. Én már elöre el vagyok kárhoztatva. Csak rajta tehát, itéljenek el! testem Uraságtoké, de lelkem 's meggyőződésem enyim. — Uraságtok két törvénnyel birnak ellenünk, mellyeket magok csináltak; használják is ezen törvényeket. Öt év előtt Persil ur most minister azon ministerek fejeit kivánta Uraságtoktól, kik őt megelőzték. Most egyike segédeinek azok fejeit kivánja, kiknek történeteit ő a' juliusi kormány parancsára hivatalosan tartozott irni. Olly birót látok Uraságtok közt, ki éltéből 16 évet tölte respublicai elvek fejtegetésiben, (valamennyi szem Barthe urra néz). Én a' ki itt uraságtokhoz szólok láttam őt, mikép forgata kést Brutus dicséretére. Ám tagadja, ha meri! De többet is látok itt egynél, ki részese volt a' carbonarismusnak; nálam van régi esküformánk: élni halni a' respublicaért, és illy emberek akarják most azokat elitélni, kik hivek maradtak régi ügyökhöz! De hallják Arago urat. „Átok azon politikai testületeken, mellyek birák saját ügyökben.“ — 'S Dupin ur is csak néhány nap előtt mondotta: Az igazság és politika kétféle dolog. — Ám áldozzák fel egyiket a' másiknak; gyakoroljanak politikát, 's ne igazságot. — Ha a' pairszékhez szólanék, azt mondanám neki: Vannak közelében emlékezések, a' mellyek képesek Uraságtok szivét fölmelegíteni. — Az observatorium fasora kétszáz lépés ide. (hol Ney marsal kivégeztetett.) Ugy van, a' haladás útban van, és törekvéseik daczára semmi sem tartóztathatja fel azt, még a' vesztő-pad sem. Mit tettek? Megnyitották a' börtönöket, 's mindent, a' ki szabad szivet hord mellében, azokba dugnak. Az elsőt, ki ajtaját megnyitá a' juliusi revolutio előtt, Uraságtok szolgájának fekete botja érinté. Az első, ki a' három szinü zászlót régi királyitok palotájára feltüzé, 's azok, kik őt abból kiüzék, itt állanak előttetek uj királytok parancsára. — Én nem akarám magamat védelmezni Uraságtok előtt, 's nem is tehetem, mert mi nem érthetnők egymást. — A' vádlott és vádló közt közösnek kell a' nyelvnek lenni: köztünk semmi közösség nincsen, akár vallásban, akár elvben, akár szükségben, akár tudományban — A' győzödelem miénk lesz. — Azon ismétléssel zárom beszédemet, hogy mi egymást nem érthetjük. — Sem eget sem földet egyenlően nem értünk. — Egész világ fekszik közöttünk. — Kárhoztassanak már most, de bírálni bennünket nem fognak.“ — Junius 2kán a' pairszék a' vádlottakat estve 7 órakor ismét beviteté, és kihirdeté azon végzést, mellynél fogva következők mentetnek föl a' vád alul: Thouret, Raspail, Bergeron, Ferdinand François, Dornés, Barbés, Gazard de la Marre, Auguste Comte és Demay; vétkeseknek isméri azonban a' pairszék: Bichat, Jauffrénou, Trélat, Michel, Raynaud, Gervais, Jules Bernard, David de Thiais 's Audry de Puyraveau uu. Egyszersmind jelenti az elnök, hogy a' jövő ülésben a' vitázat és védelem teljes és csorbátlan fog lenni. Jun. 3kán még 4 órakor is a' büntetésről tanácskozott a' kamara, miután a' vádlottak a' büntetés iránt épen nem védelmezték magukat. —

A' pairkamara junius 5iki ülésében az aprilisi vádlottakhoz intézett iromány ügyében következő itéletet hozott a' megidézett 's vétkeseknek nyilványitott aláirók ellen: Bichat és Jauffrénou urakat a' Tribune és Reformateur szerkesztőjét, mindegyiket 1. hónapos fogságra és 10,000 frank birságra; Trélat urat 3 éves fogságra és 10,000 frankra; Michel urat 1 hónapos fogságra és 10,000 frankra; Gervais urat 1 hónapos fogságra és 2000 frankra; Reynaud urat 1 havi fogságra és 500 frankra; Jules Bernard, Thiais David, és Audry de Puyraveau urakat 1 hónapos fogságra és 200 frank birságra itélte. Audry de Puyraveau mint követ ellen az itéletet csak az ülés végével lehet végrehajtani. — A' párisi lapok junius 5én majd mindnyájan egyhanguan állitják, hogy nem lesz beavatkozás a' spanyol ügyekbe. A' Messager des Chambres e' tekintetben igy szól: Tegnap határozottan állitották, hogy a' kormány Sebastiani ur által (fr. követ Londonban) válaszul a' Spanyolország által tett kivánság közlésére, az angol kabinettől azon határozott nyilatkozást vette, hogy Anglia egyetlen embert, egyetlen tallért sem fog a' javaslott beavatkozás támogatására adni; nekünk azonban teljes szabadságunkban áll saját költséginken 's veszélyünkre megtenni azt.“ —

SPANYOLORSZÁG.

Majus 24kérül Madritbol a' Messager e' hireket közli: Martinez urnak Londonba küldetése nem valósul meg; 's bevárják előbb a' franczia kormány nyilatkozását. Minden ajakrul csak a' közbenjárulást hallhatni. Valóban aggasztó is a' tartományok állapotja. Mindenfelé vannak már az országban carlosi csapatok, mellyek a' kormány hatását zavarják vagy több helyen meg is akasztják. E' csapatok élelmet 's a' mire szükségök van, a' klastromok-káptalanok- és vakbuzgó népségtől nyernek; szemesen kitérnek minden, nem bizonyos nyereségü ütközet elől 's a' mint nagyobb erő közelit, egy percz alatt szétoszlanak, de

néhány mérföldnyi távolságra ujra egyesülnek. Vezéreik jobbára hajdani royalista tisztek, vagy papok és szerzetesek, kik pisztollyal, karabinnal és feszülettel fegyverkezvék. Száma egyegy illy guerilla-csapatnak 4—500, 150, 80, sőt néha csak 30 főnyi, a' mint a' vidék megkivánja; szoros értesülési összeköttetésben állanak egymással mint szinte a' lakosokkal, kiktől akár honnan jöjön veszély, azonnal biztos hirt kapnak. Mint hallik, a' kormány hivatalos értesitést gyüjtött az ellenség száma felől az ország minden részeiből, melly szerint a' fegyveres carlositák száma Navarrában 31, Biscayaban 11 's Cataloniában 8 ezerre jelentetik. Ezen mennyiség nincsen ugyan egészen rendes zászló alatt, mindazáltal készen akármikor is sikra kelni. Valencia királyságban 2500, Murciában 600, Ó-Castiliában 5500, Manchaban 1200, Estremadurában 800, Andalusiában, Cordova és Ronda tartományokkal együtt 800 számittatik; Galiciában, hol számuk az érsek és santiagoi káptalan bujtogatási által folyton gyarapszik, 6 ezer, Asturiában 1400, Arragoniában 900, vagy is mindössze 69700.— E' nevezetes mennyiség a' legjobb és legnépszerübb kormányt is megreszkettetné, 's minthogy a' guerilla-felköltek a' városokban mindenütt közel viszonyban állnak az előkelőkkel, a' rendőrség minden szemessége foganatlan. — Nem mulik nap, hogy egyik v. másik hirlap valami ujabbat ne közlene e' csoportok mozdulatiról, 's hozzá ne kapcsolna neheztelést és szidalmat a' ministerek tunyasága 's gondtalansága ellen. Egy körülmény neheziteni kezdi mind a' két tábor munkálatit; a' napokban t. i. ragadós betegség ütött ki a' seregeknél, melly miatt már is telvék mind két részről a' kórházak sinylődőkkel. De a' carlositák sorsa itt is kedvezőbb, mert jobbára szülőföldükön odahaza vannak, hol rokoniknál ápolást 's illő menedéket nyerhetnek. — A' praetendens közönségesen Saldiasban tartózkodik. Udvara, az eleinte olly piczinyded, naponként számosodik. Igy történik az minden fejdelemmel, kire a' szerencse mosolyog. Minden győzödelem uj reménysugárt vet a' királyszékre, 's uj gyülekezőket az udvarhoz. — A' bordeauxi Election szerint Zumalacarreguy majus 22kén Estellában a' városi katonaság családira 12 ezer duoro sarczadót vetett, a' kereskedőkre pedig 6 ezeret. Ugyanazon napra várták oda d. Carlost is, melly végre az ayuntamiento egy igen pompás lakot készittetett, teljest királyi disszel, 's napkeleti fénnyel vetélkedőt; estvére pedig az egész város kivilágittatni rendeltetett. — Valdes minden kisebb erőségből összevonja seregeit 's most a' fölkelt tartományok nagyobb része tárt szabadon áll az ellenségnek. Illy bajos helyzetben a' lakosok védelem nélkül levén, azok kik a' királyné ügye miatt leginkább compromittáltaknak vélik magukat, seregestül takarodnak a' franczia szélekre. — Alsó-Arragoniában az apró guerillák egyesültek, 's mintegy 2500 főnyi gyalog, és 120 főnyi lovas tábort képeznek.

Madritbol jött legujabb hirek szerint a' kir. regensné majus 29ikén a' cortes üléseit bérekeszté. Ő fölsége azon nap reggel érkezett meg Aranjuezből a' fővárosba, 's délutáni egy órakor nagy szertartással, álgyuk dörgése és harangok zugása közt ment a' kir. palotábul a' Buen-Retiro épületbe, hol a' kamarák, diplomatai test 's a' t. reá várakoztanak. A' város őrsége, 's polgári katonaság a' Carrerra de S. Geronimo-téren és Pradoban egész diszben 's valamennyin kiállitva valának. A' bérekesztő beszédben semmi nevezetes nem fordul elő: megköszöni a' fölség a' kamara tagjainak az ország javára tett fáradozásikat, a' hozott törvényeket és uj rendszabásokat; jelenti, hogy a' szövetséges hatalmaktól folyvást a' barátság legőszintébb bizonyitásit veszi; azon udvarok részérül pedig, mellyek föns. leánya országlását még el nem ismerék, legalább nem veszen észre szándékot vagy lépést, hogy a' spanyol ügybe avatkozzanak. Különösen kiemeli azon bizodalmat, hogy az országban háboruskodó ellenséges párt, habár nem egyszerre is, de még is minden bizonyossággal legyőzetni fog. — Septemberben, mint beszélik, a' kamarák ujra összehivatni fognak. — Az éjszaki táborokbul junius 2ikaig terjedő hirek szerint: gen. Oraa osztálya, melly Valdes seregével egyesülni akarván Elisondó alul elvonult, utközben tetemes ellenségi erőre bukkanván, kénytelen lön utjától ellállani 's tetemes veszteséggel Pamplonába futni. Elfogott belőle az ellenség 560 közvitézt, egy ezredest, 2 őrnagyot, 37 altisztet, és zsákmányképen 2000 puskát. Már most az egész Bastanvölgy szabadon áll a' carlistáknak, egyedül Elisondoban fekszik még némi csekély őrsereg, de melly nem fogja magát sokáig védelmezhetni. Majus végén Villafrancát hétizben támadák meg ostrommal a' carlisták de mint legujabban hallik, végre is sikeretlenül 's mintegy 500 ember veszteséggel voltak kénytelenek a' vár alul elvonulni. O' Donnell carlosi general, ki majus 16kán Pamplona alatt tetemes sebet kapott, e' sebjében meghalálozott, Zumalacarreguynak, kivel szoros barátságban élt, nem kevés szomoruságára. — Cadixban az interventio rebesgetésire ujra nyugtalanság ütött ki.

NÉMETORSZÁG.

Jun. 1jén üllötte meg a' Münchenben lakó görögség Otto király születésnapját 's elért nagy-

koruságát fényesen. 10 órakor tartatott az isteni tisztelet az e' végre pompásan fölkészített görög egyházban „a' Megváltóhoz“ mellyben az oltárhoz fölmenet oldalán királyszék emelkedék Otto czimerével és pálmaágakkal. A' görög követen Maurokordato uron kivül még a' bajor külminister, Görögország három védhatalminak követségei 's egyéb jeles polgári és katonai személyek jelentek meg az egyházi tisztelet-tételre, melly liturgiából állott az óhitü szertartás szerint. Végül Kampanos ur Androsból, a' görög egyház papja Münchenben, lelkes beszédet tartott azon nagy szerencséről, mellyben Görögország részesült. — Badenben maj. 17én az iskolatanítók jogviszonyairól, 's a' népiskolák költségeirül szóló törvényjavaslat vitatása forga fen, 's végeztetett. Mielőtt a' fő szavazás megtörtént, a' népiskola-ügyet tárgyazó ideigleni törvényes határozásokról vitatkoztak. Több tag nyilványitá, hogy ők a' fenforgó javaslatot kénytelenek félrevetni, ha a' kormány azon határozott nyilatkozást nem adja, hogy az előbb kibocsátott 's a' törvényhozás körébe tartozó iskolai rendeléseket a' kamara megegyezése alá fogja terjeszteni. Határozások, mellyek az ember- 's polgár-nevelést 's oktatást illetik, mielőtt az ifjukorba, vagy általjában önállóbb helyzetbe lép által, olly fontosak, hogy megérdemlik az országgyülési vitatást. Névszerint tudni kell: ki a' fő iskolahatóság, 's kikből kell állania. Más szomszéd országokba pillantva méltán aggódhatni: nem történendenek e Badenben is hasonló rendelések, mint ottan. — A' kormányi biztosság ez aggódást alaptalannak nyilatkoztatá 's azt állitá, hogy azon előleges vagy ideigleni rendelések nem tárgyai a' törvényhozásnak. A' Rendek mindazáltal a' fenforgó kérdésbeli iskolai rendeléseket némelly szakaszira nézve előterjesztetni kivánták; az iskolatörvényeket pedig 36 szóval 16 ellen elfogadták. — Szinte a' badeni követház-ülésben majus 31én a' porosz vámrendszer-elfogadás iránt volt vita. Az elfogadás ellen számos kérelem jött be, mellyeket többnyire Rotteck követ nyujta által. Rotteck ur panaszkodott ez alkalommal, mikép toltak rá a' karlsruhei hirlapban egy olly levelet, mellyet ő állitólag vejének irt volna. Ő egyebet nem tett, mint fölszólitá a' községeket: nyilatkoztassák ki érzelmeiket: t. i. ohajtják e a' porosz vámrendszert elfogadni vagy sem? 's nyujtsák be azt illő kérelmekben az országgyülésnek. Azon ujságczikkely, melly e' levélről emlékezett, megtámadá egyszersmind őt, 's a' nép kérelmi jogát, -- minthogy azzal ijeszté azt, hogy a' fejedelem már kifejezte akaratját; 's ez által a' czikkely ezen akaratot constitutionalis országban már törvénynek látszék venni. 'S ha mind e' mellett még is sok kérelem jött be a' vámrendszer-elfogadás ellen, bizonyos, hogy azt a' nép érdeke nem kivánja.„ A' kormány igen jól fogja tudni: mennyiben igaz az, hogy némelly tisztviselő valóban lebeszélt községeket 's arra birt, hogy ne tartsanak gyüléseket. Már ha ezt a' ministerség nem akará is, a' gyülések még sem tartattak 's e' községek érzelmöket elő nem adák. Továbbá az aláirás-szedés is megtiltatott a' vámrendszer ellen, a' mi érzékeny sérelme a' kérelmi jognak. — Winter statusminister szabódék, 's mentegetőzék, hogy a' kormány sehol a' gyülekezeteket 's kérelmi aláirás-gyüjtést nem gátolta, vagy akadályozni nem akarta. Bökh statustanácsos: „Rotteck követ a' kormányt nyilványos harczra hitta ki; harczolni fog ez a' nép csábitói ellen, akárhol üljenek, 's harczolni fog, mert kötelessége. De kérdezem Rotteck követet: valljon irta e vőjének, hogy a' porosz vámrendszer-elfogadással a' sónak ára 3½ krajczárral fog fölemeltetni? vagy csak hazudság az veje urától?“ Rotteck: „Én pedig előbb azt kérdem minister urtól, ki ad neki jogot arra, hogy követet illy módon, 's illy hangon kérdezzen?“ — Bökh: „Fenhangon kérdeztem, igen is, hogy az egész közönség hallja, 's kérem Rotteck követet, hogy szinte olly fenhangon feleljen!“ Itzstein: „E' kifejezésről van szó: a' nép csábitója.“ számos szózat napirendet sürget. Az elnök: „Ha valaha helyén vala megállani a' napirenden, helyén van ma. Népünk miatt tartozunk minden erőnket 's ügyekezetünket tanácskozásra fordítani; de az ügynek is tartozunk ezzel, 's hogy minél nagyobb alaposság 's igazsággal vitessék az, nyugalommal és szenvedélytelenül kell a' viszonyokat meghánynunk. Minister urhoz pedig azon kérelemmel kell fordulnom: ne tegyen olly kérdést, melly nyomozáshoz hasonlit. Nem hiszem, hogy követet kérdőre lehet itt vonni, bármi ollyas kifejezésért, mellyet más alkalommal tett. Arra kérem a' ministert, válasszon bármilly más utat, mellyet törvényesnek alkotmányszerünek tart, de ne azt, mellyről meg vagyok győződve bensőleg, hogy nem czél 's dolog-rendszerü.“ Rotteck: „A' kérdés már meg van téve, nekem tehát felelnem kell.“ Bökh: „A' kamara tagjainak szabad bennünket kérdezniök, mint nekünk szabad őket kérdeznünk. Ha Uraságtok nem akarnak bennünket többé kérdezni, mi is felhagyunk a' kérdéssel.“ Elnök: „A' kérdés, mint a' kérelem szabad.“ Bökh: „Ha Rotteck követ nem felel is, teljesen meg vagyok elégedve.“ Rotteck: „Nem igaz, hogy irtam vőmnek, a' sóárnak 3½ krajczárral fölemeltetendőségéről. Azután kézzelfogható hamisság lappang a' dologban, mert más az, hogy a' sóár 3½ krajczárral, más pedig ez: a' sóár 3½ krajczárig fog fölemeltetni; azt pedig mindenki tudja, hogy

a' sóár fölemeltetése, ha nem tudni is mennyire, az országban nyilványos alkukon alapult hir. Én tehát vömhöz semmit sem irtam, mentse tehát ő vagy igazolja tévedését, ha birnak joggal őt az iránt kérdőre vonni. Tévedést azonban igazolni úgy sem kell, annál kevesbé helytelen kifejezést, midőn az valakinél véletlenül történik. De én egészen más kérdést intézhetnék a' ministerhez: valljon tudniillik a' karlsruhei hirlap 148ik számába ő küldé v. iktatá e ama' czikkelyt? Én azt nem birálandom, eléggé meg fogja ezt a' világ birálni." Bökh: „Azon czikkely tartalmát szórul szóra közleni fogom." Rotteck: „úgy meg fogok elégedni." Bökh: „Ha Rotteck követ megengedi azt, hogy irt vejéhez arról, hogy a' vámrendszer-elfogadással a' sóárnak 3½ krajczárral fölrugtatása van egybekapcsolva, akkor én őt kötelességfeledésről fogom vádolni a' kormány és kamara iránt. Rotteck: „Én semmit sem vallottam meg, mert ugyan mit mondottam? Semmit, hanem az egészt tagadtam." Elnök: „Rotteck követ egyenesen nyilatkoztatá, hogy ama' szókat nem irta" Rotteck: „Ha arra kerülne is a' dolog, mit azonban semmiképen sem ismérek el, azt mondanám, kérdezzék előbb vömet: mi forrásból tudja, hogy a' sóár föl fog emeltetni, mert azt nyilatkoztatom még, hogy eredetileg vömnek épen nem is irtam, hanem a' levél más személytől van, kit nevezni nem fogok, melly levélben a' sóárról egy szó sincsen. Én a' személyes bántalmakat megvetéssel fogadom, de mellyek követi bélyegemet sértik, azokat kötelességem keményen visszautalni. Bökh: „Nekünk is kötelességünk meg nem engedni, hogy fölizgattassék 's bőszittessék a' nép. Mi bővebb nyomozást fogunk az iránt tétetni: honnan került e' hir; mert nem csekélységről van itt szó, hanem nép-föllázításról a' kormány tettei ellen." Elnök: Ismétlem, itt nincs helye a' nyomozásoknak. A' kamara általmegy napirendre azon fentartással, hogy a' karlsruhei czikkely és a' ministerek kifejezései iránt máskor vitába fog még ereszkedni. — Badenből igy irnak: „Több német hirlapban, különösen az Allg. Ztg. maj. 29ki, 's a' frankfurti Journal maj. 31ki számában említtetik, hogy Baden még akkor is elfogadhatja a' porosz vámrendszert, ha a' képviselőház azt félre isvetné, mert akkor mind a' két ház szózata összeszámláltatnék, mivel a' tárgyat pénzügyi törvény gyanánt tekinthetni. Mellőzvén azt, helyes é ezen utóbbi szempont vagy sem, azaz: pénzügyi e a' kérdés, vagy főleg politikai? ez állítás fölötte alaptalan. A' badeni alkotmány 60 czikkje azt mondja: „Minden pénzügyi törvényjavaslatnak elsőben a' képviselőházba kell hozatnia, és csak, ha ez elfogadta, mehet az első kamarába. 61 cz. „Ha a' képviselőház többségével az első kamara végzete meg nem egyezik, mind a' két kamara igenlő és tagadó szózatai összeszámoltatnak, 's a't." Világos tehát, hogy Badenben a' 2dik kamara többsége hozzájárulta nélkül pénzügytörvény nem is keletkezhetik, mert mindig e' kamaránál kell azt megkezdeni, 's csak azon esetben, ha a' 2ik kamara azt elfogadá, mehet az által az első kamarába.

A' Rhein-Baier következőt ir Weingartenből, junius 2ról: „Néhány hét előtt két kézműves legény Kirchheimból Andenen keresztül utazván, megvizsgáltatá könyveit, 's állítólag Mainz felé készült. Elutaztok után mindenféle gúnyiratokat találtak utánok, mellyeket hátrahagytak, a' németországi fejedelmek ellen, hogy megtiltották a' kézműveseknek a' Schweizba utazást. E' két legény neve Eszlinger és Huttinger volt. — A' rendőrség azonnal tudósittaték. Tegnap egy rendőr Speierből Weingartenbe lovagol, 's az úton embert vesz észre, kit aggódó mozgalmi szerint gyanuba vesz, egyszersmind látja, mikép az az útárkon átugorván valamit a' magas vetésbe dobott. A' rendőr utána ugrik, eléri 's kérdi tőle: kicsoda? Az ember magát tanulónak mondotta Heidelbergből. A' rendőr mellette lovagla Weingartenig. Itt a' rendőr azt jelenté neki, hogy fogoly, mert ő a' kijelelt Huttinger. Némi ellenkezés és vonakodás után maga is megvallotta, hogy ő valóban Huttinger. Germersheimban a' vendégfogadóban azt vevék észre, hogy papirosokat vetett el. Nagy kést tett az asztalra, 's midőn a' rendőr félvállról közelite hozzá, hogy megragadja 's lebékózza, másik kézzel hirtelen megragadá a' kést, és azt a' rendőr ellen rántá; de ez sebesen megkapá másik kezét is könyökénél fogva, mire Huttinger a' kést teljes erővel markolatig saját mellébe döfte, 's fölkiálta: Isten irgalmazz lelkemnek, én a' közjóért halok meg." 's holtan rogyott a' földre. — Vizsgálat mutatá, hogy szive ketté vala szelve. Mondják, hogy Eszlingert is elfogták. —

Az Allg. Z. Karlsruheből jun. 4ről azon hirt közli, hogy hiteles kútfők után a' vámbiztosság többsége, 7. szóval 4 ellen, a' porosz vámrendszer elfogadása ellen nyilatkozott. Ha a' kamara e' végzéshez álland, a' kormány, mint már jelenté is, bizonyosan el fogja ezt oszlatni. —

AMERIKA.

Angol lapok szerint Quiroga general Buenos-ayres respublica elnöke feb. 16án El Ojo de Aqua és Sinsacate közt egész kiséretestül megtámadtatott, 's hidegvérüleg fölkonczoltatott. A' Times levelezője azt mondja, hogy e' gyilkolás politikai okokbul történt, mert Quirogát a' belső tartományok, számtalan zsarlásai és kegyetlenségei miatt utálták, és szinte anyira rettegtek is tőle. E' történet arra birta Rosát, hogy negyedszer lemonda ideigleni kormányzói hivataláról. A' kép-

viselőház azonban ismét kormányzónak nevezé öt 5 évre teljes hatalommal, azon egy föltét alatt, hogy a' katholika vallást védelmezze és föntartsa. Rosa a' kinevezést még nem fogadta el's nem tudni: elfogandandja e vagy sem?

A' mexicói respublica egyesült statusaiban a' haladó és veszteglő párti harcz ujra 's hevesen kiütött. Gomez Farias a' szabadelmű párt feje 's intézkedte alatt tevé az utóbbi congressus ama' tág 's messze ható egyházi javításokat. Egyszersmind a' katonai hatalom is megkorlátoztatott, 's a' tartományi őrség felállittatott. Az ó spanyol párt legyőzöttnek hivé magát. Azonban a' hirtelen fordulatban sok zavar történt, 's különösen a' lefoglalt jószágok nagy részint elpazaroltattak. Az egyházi párt néhány statusban visszahatást (reactiot) gerjeszte, és Santana, ki sokáig jávitások hivének látszott, egyszerre e' hamar változások ellen nyilatkozott, feloszlatá a' radical congressust, minden szertartás nélkül ujat állított össze, melly egészen más befolyások alatt választott, 's hogy d. Gomez Fariast eltávolithassa, az alelnöki helyet eltörleszté. Ellenben Alvarez general támogatva Zacatecaz, Durango és San Luis éjszaki statusoktól, ismét fölemelkedett, 's hogy az időközben megutált visszahatást meggátolja, Gomez Fariast készül elnökké tétetni, a' congressust feloszlatni, 's a' t. Alvarez már felszólitást is bocsátott ki, mellyben korholja Santana erőszakoskodásit, egyszersmind tervét közli e' felszólitás mellett, melly abban áll, hogy: „Antonio Lopez de Santana general joga elnökképen kormányzani a' respublicát nem ismértetik el, mielőtt illető fegyverei befolyásától ment birák előtt nem igazolja magát az iránt, hogy a' nemzeti congressust hivatala gyakorlásában félben szakasztotta. Azon nemzeti és statushatóságok, mellyek törvényes szolgálatideje még nem mult el, 's mellyek Cuernavaca tervénél fogva távolittattak el, ismét helyre állittassanak. Mihelyt a' statusok és kerületek Santana general elnyomása, és a' Mexicoban nem rég szerkesztett alkotmányellenes kormány alul megszabadulnak, a' követek és tanácsnokok választatásához kezdjenek a' congressusba. Minden eddig történt miatt közbocsánat adassék; kivétetik ez alul minadazáltal Antonio Lopez de Santana, kinek nyomozás alá kell vonatnia, mert a' nemzeti gyülést (congressust) hivatala gyakorlásában háboritotta; úgy szinte kivétetnek ministerei is, kik az alkotmány és törvény ellen általok elfogadott hivatalos tételekért felelősek.“ —

SCHWEIZ.

Az aargaui hirlap állitása szerint a' külsőhatalmak az 1823ki végzés megujitását sürgetik Schweizban, melly végzés a' könyvvizsgálatról szól. —

ELEGYHIREK.

Dr. Dzondi, a' hires hallei orvos és egyetemi oktató, junius 1sőjén meghalálozott. — Berlini lapok a' boroszlói (breslaui) gyapjuvásárról ezt irják: Boroszlóban a' legközelebbik gyapjuvásárnak junius 2ikán kellett volna valójában kezdetnie, azonban ekkor már majd vége is volt, mert majus 27ikén mikor az első sátort fölütötték, azonnal derekának indult a' vásárlás. Junius 2án 50,000 mázsa gyapju lehetett még mindössze a' vásáron, mellyből még azon nap 30,000 mázsa kelt el, valamennyi az 1834iki áron, a' finom t. i. 110—140, a' közép-finom 80—100, 's a' közönséges 70—75 ezüst talléron mázsája. A' középfinom annyira kapós volt, hogy nem kevés electoral-gyapju-tenyésztő elkedvetlenülve ollynyilatkozásra fakadt, hogy minden fensőbb nemesitésü juhtenyésztéssel azonnal fölhagy. A' finom gyapjut valóban nem annyira keresték, habár a' hiresebb gyapjak nem maradtak is vevők nélkül. Nem egy két szállitási szerződés köttetett már a' jövő 1836ra is. Vásár vége felé a' még addig el nem kelt többi gyapju is jobbára fölvásároltatott. A' német gyárbirtokosak sok mennyiséget összevettek. Minden fajból legszaporábban kelt a' jó mosatu gyapju, 's a' tiszta kevésb nemesitésüt jobban fizették mint sok más nemesebb de piszkos fürtűt. A' vásárra hozott gyapju mind mennyiségre mind tulajdonságra tökéletesen ki elégité a' gyárnokokat.

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Majus 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
30án Baja	128-124	116	108	100	56	108	128
30án Eszek	126-120	108	—	96	90	114	—
30án Pécs	120-108	102	102	—	72	96	—
30án Kanizsa	126-120	120	115	—	72	120	—
30án Körmend	156-150	—	149	142	136	144	—
30án Miskolcz	—150	126	168	84	72	96	164
30án Munkács	132-126	108	90	—	60	108	—
30án Pozsony	154-140	—	147	120	83	150	—
29én Temesvár	115-106	91	—	—	80	89	—
30án Veszprém	138-132	112	140	96	81	123	134
30án Mosony	158-149	127	120	92	86	126	—

Pénzkelet:

Bécs junius 13kán középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötel.	101 1/2
„ 4 pC.	98 1/2
1820ki statuskölcs.	214
1821ki „ „	—
1834ki „ „	585/6
Kam 2½ pC. kötel.	66½
Bankrészvény	1334½
Cs. arany pCt. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára junius 16án 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	közepszerű	csekély
Tisztabuza	120	113⅓	—
Kétszeres	103⅓	100	—
Rozs	93⅓	90	—
Árpa	—	—	—
Zab	63⅓	60	—
Köles	—	—	—
Köleskása	—	200	—
Kukoricza	93⅓	90	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

49. szám | Pest, szombat junius 20kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; Szucsics altárnok †; idei állatmutatás; Mózes fedésmódja.) Ausztria (alsó-ausztriaiak hódolási ünnepe.) Anglia (alsóházi viták, a' vasárnap szorosabb megüllése; Russel javitás-javaslata a' községi testületek iránt; Temps levele Londonbul és egyveleg.) Francziaország (strassburgi hazafikör; levél a' politikai pörről.) Spanyolország (Villafranca capitulál; a' carlisták hatalmasodnak; a' közbenjárulás szüksége.) Portugália (d. Miguel ellenmondása.) Belgium. Törökország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. Kanczelláriához majus 31kén intézett legfensőbb határozata szerint Somogyi Antalt a' Jász- és Kunkerületek főkapitányát, kir. tanácsnokká méltóztatott kinevezni; — továbbá még martz. 27kén költ legmagasb végzete szerint az ország főorvosának, kir. helytartósági tanácsnok Lenhossék Mihálynak kegyelmesen megengedni, hogy a' bolognai tudomány. Akademiától küldött levelező-tagi oklevelet elfogadhassa.

Ő cs. kir. fölsége az erdélyi kir. udv. Kanczellaria elnökéhez b. Miskéhez junius 2kán intézett kézirata szerint, az erdélyi kormányszék tiszt. titoknokát gróf Mikó Imrét az erdélyi udv. kanczelláriához tiszt. titoknokká méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége majus 1sőjérül költ legfensőbb határozata szerint Kern Fülöp erdélyi kir. kincstári tanácsnokot saját kérelmére nyugalmazni méltóztatott (kir. kam. tud.).

Győrött jun. 8kán tüdő-betegségben munkás földi pályájárul boldogabb életbe lépett Szucsics József ur kir. tanácsnok, altárnok és kir. táblai közbiró. Tetemei Bács vmegyébe Bajára vitettek nyugalomra.

M. Károlyi György és Zichy Jenő grófok, Olaszországon, Nápolyon, Maltán, Aegyptuson, Nubián, Syrián, Palaestinán, Smyrnán 's Konstantinápolyon keresztül Zimony felé 20 hónapi távollét után Pestre jun. 19kén szerencsésen viszaérkeztek.

Az idei Állatmutatásról, melly junius 6, 7, 8 és 9kén tartatott a' köztelken, az adottakon kivül e' következő közleni valónk van még hátra: Juhok felállítva voltak (az állás sorában): T. Gindly Antal ur részéről Tolna várm. Tengeliczről 6 darab kos. — Károlyi Lajos gróf részéről 3 darab kos 3 darab anya. — Hunyady József gr. részéről szintén 3 darab kos 's 3 darab anya. — T. Gaal István úr részéről Somogy várm. Büssüről 2 darab kos; Brunsvik Ferencz gróf részéről Martonvásárról néhány darab kos. — Emlitésre méltó itt, hogy T. Gindly Antal úr a' Társaságnak irásba foglalt kérdéseket adott be, mellyekben juhaival tett némelly, mint például egy 's két nyirési, próbáit közlötte és kiállított juhainak a' tökéletesség minő lépcsőjén állása felől részint egymással összehasonlító, részint általányos őszinte feleletet kért. A' társaság teljesíté is kivánatát és az állatmutatásra kinevezve volt küldöttség összeülvén a' kérdésekre véleményét föltette és irásban a' tisztelt részes ur saját használatára hitelesen kiadta olly kéréssel, hogy hasonló tapasztalatit ezentul is folytatni és a' Társasággal közleni ne terheltetnék, mit az Egyesület mindenkor szivesen fogadand. A' próbák következményei majd annak idejében nyilványosakká tétetvén az egész közönségnek hasznára válhatnak.*) Egyébiránt az idei Állatmutatáson ismét olly nemes faju és a' tökéletesség olly magas lépcsőjén álló juhok valának láthatók, hogy e' részben tett elömentünkön méltán örvendhetünk. —

Idei 32 számu Jelenkorunk 240 lapján körülményesen előadott, 's Mózses János hódmezővásárhelyi lakos által föltalált, 1831 's főkép 1833 óta sok oldalúlag tökéletesített, tüzellen szolgáló, fa-nélküli épületfedésmód bővebb ismértetésére 's országszerte mindenkitől, olcsósága, tartóssága 's csinossága, gyujtás vagy égés-elleni biztossága miatt pártolást érdemlő becsére 's ajánlatára nézve legczélszerübbnek véljük a' két Hazával közleni annak uj megpróbáltatása iránt költ, 's minden tekintetben illető biráktól, a' Gazdasági Egyesület tagjaitól és szemtanuktól aláirt bizonyítványt, melly im itt következik: Minekutána e' f. 1835 eszt. junius 13kán a' szentlőrinczi téglaháznál (Pest mellett) levő 's Mózses János által feltalált 's már készen álló épületfödélre némellyeknek azon nyo-

*) Addig is, míg ezen itélet közöltetik a' két hazai közönséggel, szabad leszen egyes nyomos véleményt 's adatot az itt volt birkákról ide iktatnunk: Tagadhatlan, hogy a' fenérintett birkatulajdonosak mindnyájan gyönyörü 's finom fürtü juhokat állitottak ki mutatványul, gr. Károlyi Lajos ugyan 78 kost hozott, 's többnyire el is adta, 's el többi közül ök 5 darabot, a' legdrágábbat 190, az olcsóbbat 100 aranyon; de eladott számos darabot 50 sőt 40 for. pengőn is — igy szinte a' többi tulajdonos ur is, mellyek hatása az általányos gyapjunemesitésre 's finomitásra Hazánkban nem lehet nem örvendetes. Károlyi L. grófnak tótmegyeri uradalmi gyapjáért, melly közelítőleg 200 mázsányi, mint beszélték, több kereskedő ház siker nélkül 190 pengő for. igért mázsa számra. Szinte tetemes summát igértek vagy köteleztek a' többi mutatványos tulajdonos uraknak is. Gróf Hunyadyak 38ik számu kosa kétségtelenül a' legjelesb külföldi juhászatokban is a' legjobbak közzé számittatnék, 's általában azt állithatni, hogy az illy magas fokra emelt 's mindenkor előhaladó finomitás mellett, mint főkép a' Károlyi Lajos és Hunyady grófoké 's ezek mellett a' többi birkatulajdonos uraké, honosinkkal a' külföldi juhászatokba birkanemesités miatt utazást mint fölösleget megkiméltethetik.

mos észrevételöket és állitásukat tapasztalnám, hogy az így készült fedélcserép rovátkait's eresztékeit a' sok esöbül, záporbul v. hóbul származó viz keresztüláztatná és így csorgóvá vagy legalább szivárgóvá tenné, 's hogy továbbá az illy fátlan alkotásu 's egyedül a' vakolat erejével tartakozó cserépfödél semmi vagy csak igen csekély terhet volna képes elbírni, 's ha egy vagy több cseréptáblája betöretnék, igazíttatása bajos lenne, 's talán a' többi cserép-boltozat is e' megbontatás miatt lezuhanna, 's így az illy esetekben az épittetö tulajdonosnak legkisebb biztosságot v. bátorságot sem szolgáltatna — ezen alaposaknak látszó ellenvetések megczáfolására legczélirányosabbnak találtam több értelmes férfiú előtt mint mélt. Széchenyi István gr., Nádasdy Tamás gr., Orczy György báró, Heinrich János kapitány, Szeber Károly pesti polgármester, Kolb János pesti szószóló 's több előtt a' többször említett födelet fecskendöbül lövelt vizzel igazán lelocsoltatni a' végből, hogy általlátnák, mennyire járja meg a' viz az épületet, de a' födélre sebesen 's böven omlott viz rajta semmi hibát nem ejtett;—annak megmutatására tovább, hogy ezen fedésmód könnyen kiigazítható, egy darabot nagy erőszakkal betörettem, 's azonnal mindnyájok láttukra ki is igazíttattam; végre annak tanusitására 's kétségtelen bebizonyítására, hogy az illy fátlan 's önállásbeli erejü cserépfedél nagy sulyt vagy terhet is birni képes, azon két hüvelyk vastagságu 's csak 15 □ öl terjedékü fedélre, mellyben mindössze csak hatvankét font vas vagyon minden fa és támasz vagy tartalék nélkül, két ezer darab (hét fontos) téglát rakattam fel, tehát összesen mintegy százötvenöt mázsányi terhet (a' mit valóban nem minden fával ellátott tetövel volna próbálni tanácsos) mindazáltal az épület falain, ámbár azok jóformán csak vályogból 's göröngybül vannak is, sem egyéb részein még ezen óriási teher alatt is (noha ez több napóta szakadatlanul fedelén fekszik) legkisebb változást, rézst vagy hasadékot sem vehetni észre, mellyekről teljesen meggyözödvén, hogy másokat is e' jótékony czél elömozdítására felindítsak, kiadtam ezen bizonyítványt Puszta-szent-Lörinczen jun. 15kén 1835 Mayerfy Ferencz, gr. Széchenyi István 's a' t.

AUSZTRIA.

Bécsben f. hónap 14kén ment végbe ősi pompával és szertartással az alsó-ausztriai hódolás ünnepe. A' föhgi kalap, melly ősi rendnél fogvást a' klosterneuburgi prépostság kincstárában tartatik, 13kán ünnepi szertartással két czifra öszvéren hozatott által a' cs. kir. lakba. Másnap, miután a' tartomány Rendei és tisztviselöji a' cs. kir. lakba fölgyülekeztek, 's a' föhivatalnokok a' föhgi diszjeleket illetöleg általvevék, 9 órakor az első főudvarnok jelt adott a' főpapnak, hogy a' sz. István templomába előre menvén ott a' helybeli érsekkel a' főajtónál egyházi diszben ő fölségeiket várják be, hova megindult a' nagy menet illy rendben: Előre lovagolt egy osztály lovaskatonaság, utána gyalog és födetlen fővel a' tartományi kapusok, Rendek szolgái, a' föhgségi marsal házitisztei, Bécs városa hajdujl, udvari szolgák, tartományi trombitások, Rendek és városok követei, Bécs város követei, két titoknok, statustisztek és tanácsnokok; ezek után födött fővel az ország főzászlósa lobogó zászlóval, a' Theresianum növendékei, kiknek atyjaik alsóausztriai rendtagok, utánok a' tartomány Rendei 's az országos hivatalnokok, kiknek a' menetnél más foglalatosságuk nem volt, páronként és mindnyájan födetlen fővel, végre az alsóausztriai tartomány-marsal. Ezután ballagának az udvari furírok, nemesifjak, kamara-furírok, udvarnokok, kamarások, titkos tanácsnokok, miniszterek 's a' belföldi rendek kis és közép-keresztesi, a' főherczegség fő ajtónoka pálczával kezében; fő sólymárja vadászkéssel, táskával, sólymársapkával kezén egy sólymot vive a' sólymár-osztályt képező vadász-személység kiséretében; utána a' fővadászmester fekete vadászruhában, és zöld selyem sinóron egy nagy kutyát vezetve, mellyet tartani segítének a' cs. kir. erdőszmester és vadászszemélység. Ezt követé a' föhgségi főudvarmester, az ausztriai föhgségi herold czimer-köntösében, a' főkamarás a' pálczával, főudvarnok az almával, főpohárnok a' föhgi kalappal, 's főudvari marsal kivont karddal lóháton. Erre következtek ő Fölségeik 6 lovas pompás hintóban, jobbról 's balról nemes ifjak, udvari szolgák, fölovászmester és paizs-viselőtül kisértetve. Utánok a' testörségek kapitányai ő fölsége gen. segéde és császárné ő fölsége fő udvarmestere. Kocsi mellett két oldalrul a' trabant-testörség, dzsidabárdjaikon arany bojtot viselve. Kocsi után az arcier- és magyar ns testörség lovon. Ezt követé egy más hat lovas hintó a' főudvarmesternét és két palotadámát vive. Végre egy gránátos csapat 's egy lovasosztály rekeszté a' menetet. Az utczán két felöl mindenütt fegyveres polgárság és rendes katonaság állott. Templomhoz érve, kivül az aranygyapjasok és nagy keresztes vitézek, ben a' templomban pedig az érsek, föhgségi udvari káplán (a' klosterneuburgi prépost) és más főpapok teljes egyházi diszben fogadák a' fölségeket. A' kutya és sólyom kün maradtak a' fő ajtónál. Nagy mise után, melly alatt az evangelium 's kereszt a' fölségeknek csókolásul nyujtatott, visszaindult a' menet úgy, mint jöve, a' királyi lakba. Itt miután a' főherczegségi karok választottságának idősbjei a' fölséghöz

járulván a'RRnevében a'hódolás elfogadását kérék, megjelentő fölsége a' szertartási teremben'saz egybegyült KK.'s RRkhöz szólván, biztossá tevé őket szabadékaik föntartásáról, valamint saját legfensőbb kegyelméről 's hűségre 's engedelmességre intvén őket, fölolvasá a' fő kanczellár a' hódolási esküt, mellyet a'Karok és Rendek fenszóval utána mondának. Következett a' Tedeum; ezután pedig a' fölségi ebéd, melly alatt a' főhgség méltóságai illy alkalomkori szolgálatjokat tevék. Utána következett a'Karok és országos méltóságok ebédje 19 táblánál, 's ez alatt a' hódolási emlékpénzosztogatás. — Másnap a'főhgi kalap szokott szertartással visszavitetett Klosterneuburgba.

ANGLIA.

A' vasárnap szorosabb megünneplésit leginkább a' toryk, sürgetik gyakor javaslat-tételeikkel. Ugyanis az alsóházban majus 26án Miles ur azon inditványt terjeszté elő: iktattassék olly záradék a' nyugoti nagy vasuti törvényjavaslatba, melly az utazást e' vasuton vasárnapokon 20 font sterling birság alatt tiltsa meg. Az inditvány sok o! o!-val fogadtaték, mindazáltal hoszasb vitára nyujtott alkalmat. Az inditványtevő kérelemmel támogatá azt, melly ellen azt gördíték ugyan, hogy a' kérelem aláirója mind pap, de ő épen ezen körülményt nézi fontosnak, mert senkit annyira nem érdekel a' nép lelki java, mint az evangelium szolgáit. E' vallásos czél a' kérelem egyetlen oka 's alapja. Potter ur ostromlá a' záradékot, mondván: Tegyük, hogy a' tisztes getleman inditványa elfogadtatik 's ez a' nagyobb városok lakosit vasárnapon a' városfalak közé zárja, reményli e mindazáltal a' vallásos érdekek előmozdittatását ez által? Ha igen, ugy keményen csalatkozik; mert a' vallás valódi érdekei illy lépés által inkább hatalmas döfést kapnak. A' tisztes tag minden vasárnapi utazást 20 ft sterl. birsággal akar megbüntetni. E' végre minden utazást megszüntetne vasárnapon, mert a'hol vasutak vannak, ott a' közönséges utak el vannak hagyatva, mint például Liverpool és Manchester közt soha hintót vagy kocsit nem láthatni. Manchesternek 300,000, Liverpoolnak 200,000 lakosa van. A' vasárnap azon nap, mellyen a' közép,'s a' héten által dolgozó néposztályok egyik városból barátikat 's rokonikat többnyire szükséges dolguk miatt a' másik városban meglátogatni szokják. Ezen egész ártatlan társas közlekedés önkényesen szüntetnék meg. Sőt sok helyen a' nép e' tilalom által az egyházba menéstől is föltartóztatnék, mivel most gyakran a' vasúton ügyekezik egyházba jutni. A' ház e' gondolatlan javaslatot bizonyára nem fogja pártolni, melly, még egyszer mondom, a' helyett, hogy a' vallás érdekeit előmozdítaná, azokat inkább elássa, lesüllyeszti. Curteis ur megjegyzi, hogy, ha a' ház e' záradékot elfogadná, elvét minden előforduló esetben szükségképen kénytelen volna kiterjeszteni, 's ennélfogva majd egy újjavaslat sem vétethetnék föl, mellyhez hasonló tilalom ne csatoltatnék. A' vasárnapot ez időben, épen most nálunk elég ájtatosan üllik meg, kivált falu-vidékeken." — Robinson ur igazságtalannak nézi, hogy épen e' vasút terheltessék illy szorongatás által, holott más vasút egy sincsen azzal megróva. Az általányos elv megérdemlené a' ház figyelmét, de nem az igy javaslott záradék. (halljuk!) Sir R. Inglis támogatá az inditványt. A' főügyész jelenti, hogy ha e' záradék az isteni szolgálat alatti utazást érintené, méltó lenne figyelemre; de igy, mivel az utazást a' vasárnap egész 24 órája alatt kivánja megtiltani, azt, mint vallásos tekintetben is czéliránytalant, ostromlani kénytelen. Roebuck: „Én nem látom semmi okát, miért ne legyen a' szegényeknek szintúgy szabad vasárnapon utazni, mint a' gazdagoknak. Nem rég vasárnapon kikocsiztam egy keveset Londonból, 's 12 órakor, tehát épen az isteniszolgálat ideje közepett Rivadilly mellett mentem el, itt jöve szemközt Wellington hg lóháton. (halljuk!). Tovább onnan embereket és lovakat láték munkában, mint öntözgeték a' szép-világ kedvtelésére Hydeparkot (mulatókert) (halljuk!); a' Knightsbrigde mellett a' katonák fegyverben állottak, 's gyakorlották magukat (halljuk!); a' Hammerschmith-brigde mellett látám a' lord főbirót magasan a' lovon, (kaczaj); 's midőn épen 3 órakor a' Hamptoncourtba értem, kivel találkozom szemközt, nem egyébbel, mint az igen tisztes baronettel, a' tamworthi követtel (Sir R. Peel lel, ki buzgó híve az egyháznak.(Csattogó kaczaj 's tetszés.) Ha ezen urak teljes szabadsággal birnak még vasárnap is kéjöket tölthetni illy módon; miért ne tehessék azt a' szegények is? A' gazdagok hintón v. lóháton eljuthatnak egyik helyről a' másikra; de a' vasuton utazás jelesül a' szegények számára van, 's azt nem szabad meggátolni. C'Connell: „Ha a' háznakilly dolgokban törvényeket kell szabnia, jobb ha egyenes törvény által teszi azt, mint illy mellékuton. Zárják el vasárnapon az utczákat, 's tiltsák meg a' dolgozó népnek a' fris levegő élvezetét. Ha e' záradék csupán ezen esetben fogadtatik el, egyedül a' nyugoti nagy vasút fog szabbathjeggyel megbélyegeztetni. De vasutak könnyítik az egyház-látogatást, 's e'fölött, a' mi szegény emberekre nézve igen fontos és jótékony, az élelmiszereket is olcsóbbítják, mellyek vitelét 24 óraig gátolni nem szabad. Egy

skót tag a' javaslat ellen szól, mert ugymond a' fris levegön járás vasárnap a' dolgozó néposztályoknak mulhatlanul szükséges. Az alkalmas eszközök erre különösen Skótziában érezhetök; szerencsét kivánhat tehát magának minden vidék, melly vasúttal bír. Sok skót városban a' közember nem is gondolkodik arról, hogy megborotválkozzék vasárnap, vagy maga 's gyermekei felöltözködjenek, hanem a' család az egyházi órák alatt a' szálláson fetreng, 's azután a' serházakba tódul, mert nincsenek omnibus (czimborás) bérkocsik, szóval olcsó eszközök arra, hagy valami kis utat tegyenek az emberek, és fris levegöt szíhassanak. Innen van, hogy illy helyeken sok gyermek még soha zöld füvet nem látott, 's egészsége nagy kárára egész esztendön által rekedt 's dohos, dögleletes levegövel telt falak közt vannak elzárva. Hogy pedig ez alkalommal senki a' tisztes tagok közül a' gyaloglásra nem emlékezett, az fö oka, hogy Angliában csak a' legszegényebb pór utazik gyalog, 's a' városok igen nagy terjedelmüek, a' szabad mezök tehát távol vannak. Az inditvány, mint tudjuk, félrevettetett. — A' lordmayor még folyvást küzd azon ujítások ellen, mellyeket a' londoni kültanács nyakára tologat. Nem rég ismét elhagyta helyét, 's nem akart elnökösködni a' tanácskozásban; a' kültanács azonban elölülöt választott magának kebeléből, 's egyszersmind azt határozta, hogy mindenkor az történjék, valahányszor a' lordmayor helyét elhagyná a' többség ellen. Mint tudva van, az aldermanek többsége, megegyezve a' kültanács ohajtásával azt végezte, hogy tanácskozásaik nyilványosak legyenek. Majus 27én kellett volna az első nyilványos ülésnek tartatnia. Farebrother alderman, ismeretes tory, a' hallgatók eltávolíttatását javaslá. A' lordmayor meg is parancsolá ezen eltávolítást. A' hallgatók morogva vonultak el. Ekkor élénk vita támadt az albermanek közt arról valljon visszavonhatni é a' nyilványosságot tárgyazó elöbbi végzést. Sir P. Laurie azon indítványt tevé; hivassanak a' hallgatók azonnal vissza; ö nem akarja tüdejét annyi vitázat után a' haszontalan ellenvetések czáfolgatásival ujra meg ujra fárasztani. A' lordmayor hevesen ellenszegült az indítványnak. De az aldermanek 13 szó-többséggel 5 ellen azt határozták, hogy a' nyilványosság tartassék meg. Miután a' végzés megtörtént, kérték a' lordmayort: nyittassa meg az ajtókat. O makacsul vonakodott ez iránt parancsot adni. Ekkor fölkelt Wood alderman, és kiáltá: „Nem azért vagyunk itt, hogy velünk mint gyermekekkel, vagy bolondokkal bánjanak.“ Ezzel neki ment az ajtónak, kinyitá mind a' két szárnyat, 's behivá a' kün várakozókat.

A' franczia Temps következö igen érdekes levelet közöl Londonból, melly az angol ministerség állását uj világba helyezi: London, maj. 27. Nincs kétség benne, hogy Vilmos király bosszankodása nyilatkozásit ministerei felöl nem igen kimélgeti, 's minthogy érzelmeit nem igen ügyekszik palástolni, a' személyes érintkezések vele olly kellemetlenek, hogy egyik ministernek sincsen sok kedve vele dolgozni. Azért senki a' fökamarás tisztet elvállalni nem akarja. Devonshire hg, ki eleinte rászánta magát, csak hamar visszalépett. Wellesley marq. következett utána, de ö is visszavonult. Végre Albemarle gróf jött, 's ez miután több izben elfogadta 's ismét lemondott, csakugyan megmaradt már föltétében, nehogy a' palota házi czivódási még inkább napvilágra táruljanak. A' felsöházban ugyan kérdezték Wellesley lordot: miért hagyta el helyét; de ö szemesebb udvarnok, hogy sem felelt volna rá. A' toryk már hallgatását részökre is magyarázzák, 's kiléptét haragjának tulajdonítják O'Connell ellen. A' toryk igen jól ismerik a' király elmeállapotját. Mind e' kérdés a' felsöházban, mind ezen intés, 's ezen hosszu beszédek O'Connell befolyásáról 's pártoltatásáról, mellyet az irlandi alkirályon gyakorol, mindezen játék nem arra van számitva, hogy a' népvéleményre hasson, mert ezzel a' toryk úgy sem birnak már, hanem hogy a' hirlapok által a' király füléig jussanak, 's czéljok nem egyéb, minthogy elhitessék vele: mikép ministerei benső kapcsolatban állnak O'Connellel, 's hogy kimutassák, mennyi utálattal viseltetnek ök illy árulás iránt. Söt néha még tovább is mennek. Nem rég a' londoni lordmayornál Peel tiszteletére adott lakomakor azt nyilatkoztatá Wellington hg: mi nagy sajnálkozással beszél a' király Sir R. Peelről és kormánya megbuktáról. A' whig ministerség mind e' sértegetést erösen 's nagylelküen türi, 's türi mind ezen cselszövényt 's roszkedvüségeket. Tudja, hogy a' király elsö alkalommal ismét el fogja öket küldeni; azt is tudja, hogy a' király legkevesbé sem fogja öket felsöházbani megerösülhetésökben segíteni; azt sem várja töle, hogy Brougham fölvételét megengedje a' kabinetbe, vagy általjában hatósabb kabinetet hagyjon szerkeszteni. Érzi azonban hogy mindezen sok áldozat árán a' községi testületek javítását kell megvásárlania. 'S ez a' legsükeresb eszköze a' toryk befolyását megcsökkenteni, 's öket örökre kisebb számra kénytetni, mi szükségképen sorsuk is leend. És épen ezen rendszabály az, mitöl a' toryk jobban félnek, mint mindentöl, noha nem mernek egyenesen, 's nyilván ellene szegülni. Midön Sir Peel jött a' kabinet-kormányra, ezt félretevé, 's helyette pótlékul a' tizedügy-elintézést ajánlotta, úgy szinte más fontos javitásokat is

igért. John Russel lord ellenben a' testületek javítását sarkalatpontul teszi, mert tudja, hogy a' választási kérdések a' legfontosb 's legfőbb életkérdések a' statusban. Miután a' dolgok helyzetét Önnek igy előadtam, még azt is meg kell jegyeznem, hogy a' toryk néhány hét előtt nem is álmodták, hogy több hónap előtt, 's név szerint, hogy 1836ki feb. előtt ismét a' kabinetbe jöhessenek. Nyolcz nap óta azonban néhány az udvarból hangzó szó félig hamvadó reményeiket ujra fölélesztè. Most azt hiszik, nem sokára ismét hatalomra jutnak. Azonban jól tudjuk, mi csalékonyak illy csillámló reménysugárok. Annyi bizonyos, hogy valamin zúgnak búgnak, szőnek és főznek, 's valószinüleg a' beavatkozás 's ennek nehézségei az, mire a' toryk számolásaikat épitgetik. Engedjen Ön egy föltételt. Tegyük, p. o. hogy a' beavatkozás egyenesen kivántatik, Lajos-Fülöp megegyezik benne, a' whigek egyszerre csak elküldetnek, Wellington hg ismét visszatér, 's azonpillanatban, midőn a' kormányhoz kineveztetik, a' spanyol zavar valamennyi száraz földi hatalom diplomatai közbenjárása által, Francziaországot is ide értve, rögtön megszünik, 's igy diadalmi visszatérést érünk a' béke pálmaágával a' toryk alatt.

Az alsóházban junius 5én Fergus O'Connor ur választatása helytelennek nyilványittatott. Utána föllépett J. Russel lord engedelmet kérvén, hogy inditványát vagy is javaslatát a' községi testületek hijányai javitására behozhassa. A' terv közelebb részleteit még nem ismérni. Londoni levél azonban jun. 4röl berlini lapokban azt állitja, J. Russel lord terve 183 városra terjed ki 2 millió lakossal. Mind a' bíró (lordmayor) mind a' tanácsbeliség-választás a' lakosoknak engedtetik, és pedig mind azoknak, kik a' város pénztárába három év óta adóznak, és arra semmivel sem tartoznak. A' város határai 7 mérföldet tennének körben, mi a' mezei lakosnak több esetben némi tulnyomóságot szerezne.

Az alsóházban junius 3án egészen rendkivüli vitázat foglalá el a' házat. Hume ur szót kivánt a' ház szabadékinak (privilegium) sérelmét illető panasz-tételre. A' tisztes tag következőleg adá elő panaszát: „Midőn a' tegnapi vitatás alatt Grote ur inditványa fölött a' titkos szavazás behozatása iránt Stanley lord azt állította, hogy e' szavazás-módnak az egyesült statusokban igen rosz következései voltak, szomszédom füléhez hajlottam, 's igen lassu hangon azt mondám neki, mint magányos megjegyzést: „A' nemes lord állítása helytelen.“ Erre a' hátam mögött ülő tisztes ludlowi tag (Charlton ur) ki épen az indítvány ellen szólott, hozzám kiáltott: „Hallgasson az ur!“ Mire én azt válaszolám neki, hogy nem vele beszélek; de a' tisztes tag előbbi hangján ismétlé: „Hallgasson az ur, mert ha nem teszi, majd rá kényszerítem!“ (halljuk és nevetés.) „Ön, hozzá toldá a' gentleman, szemtelen ficzkó; nekünk itt semmi republicanismus nem kell.“ (uj kaczagás) „A' szemtelen süheder, mondám viszont én, Ön maga, Sir!“ 's a' dolog ebben maradt. Az ülés vége előtt azonban a' tisztes tag egyik barátja némi levélkét ad kezembe, mellyben arra szólit föl, nyilatkoznám: éltem e iránta ezen kifejezéssel: „Szemtelen“ vagy sem? Én, felelék, a' sértő nevezést csak viszonoztam, 's inkább őt mint megtámadót illetné a' mentegetés. (halljuk!) Azt hittem a' dolognak vége van, midőn nagy csudálkozásomra ma reggel több hirlapban következő levelet olvasék.“ Itt felolvassa Charlton ur levelét Humehoz, mellyben őt becstelen embernek nevezi, mert sem vissza nem húzta szavát, sem bajt nem mert vele vini. „Hogy meggyőződjem: részemen van é az igazság, azonnal irtam barátomhoz, kihez megjegyzésemet intéztem, kérdve őt: nem Ludlow követétül jött e valóban az első sértés? mert elhatározám magamban, hogy szavamat visszahúzom, ha nincs igazságom (harsogó tetszés) Barátom azt irta vissza, hogy Charlton ur volt a' megtámadó rész, 's kész ezt számomra tanusitani. Ez a' dolog hü előadása. Kérdem már most a' házat: nem szabad é egyik v. másik tagjának vitatás alatt biztos megjegyzést tenni a' nélkül, hogy kötelezteessék az iránt fegyveres kézzel a' házon kivül felelni, 's vagy más testén golyót küldeni keresztül, vagy maga elvállalni egyet sat.“ A' vitázat hevesen folyt egy ideig, mig végre mind a' ketten visszahuzták sértő állitásaikat.

Az alsóházban junius 5én bőven megfejté J. Russel lord a' községi testületek iránti javitás-javaslatát. A' javaslat olly szabadelmü, hogy O' Connell sajnálkozását fejezé ki, miért nincs az Irlandra is kiterjesztve, miután a' rendszabály ollyan, hogy Irland szabadelmübbet nem fogna kivánni. A' javaslat fővonásait jövő számunkban. Az alsóház jun. 3ki ülésében a' vasárnapi javaslat, e' nap szorosabb megtartatása iránt félrevettetett, és igy előbbi társai sorsára jutott. Ugyane' napon olvastatott fel egymás törvényjavaslat is másodszor, melly a' megyei és városi választások alkalmakori szavazást egy napra szorítja, részint költség-kimélésből, részint a' megvesztegetés eltávolittatása végett; tapasztaltatott tudniillik, hogy sok választó a' lehetségig legutólsó perczig tartogatta szózatát, csak hogy azt egyik vagy másik pártnak minél drágábban adhassa el. Az idő-rövidités v. korlátozás azonban a' megvesztegetést nehezen fogja megsemmíteni. Oktatás és szavazási justól megfosztás többet tehetnek. —

Tudjuk, Angliában valamint Franczia országban sincs azon szokás, hogy a' parliamentekbe küldendő követeknek szoros kötelező utasítások adatnának, mellyekhez kötelesek lennének magukat szabniok, 's az sem divatoz, hogy ellenkező esetben visszahivatnának. Ezen intézetnek következő sükere van. Andrew Johnston ur parliamenti tag, midőn megválasztatott, azon fogadást tevé, hogy azonnal kilépend a' parliamentből mihelyt választóji többsége meg nem elégülvén viseletével, arra fölszólitandja. A mondott tag az irlandi egyházkérdésben Peel ministeriumával szavazott, megbizóji két harmad része tehát igéretére emlékezteté, mit ő azonban teljesíteni most vonakodik. A' sajtó természetesen neki rohant és szószegésről vádolja. Junius 1jén az alsóházban még kérelem is nyujtatott ellene, melly arra szólítja föl a' házat, hogy ollyan ügyet, melly tagjai becsületét érdekli, fontolatra vegyen. Végre azonban a' ministerek hozzájárultokkal elmellőztetett a' kérelem, mert angol törvénynél fogva, mint följebb is emlitők, a' követ nem küldőinek, hanem saját véleményének képviselője a' parliamentben. — Sir Francis Burdett megint a' reformerekhez csapott. Néhány nap előtt a' Standardban azt nyilatkoztatá, hogy a' reformegyesületben nem vesz részt, most meg azt hirdeti, hogy vett is, 's tovább is veend részt, 's abban csak az egyesület fölszólitásától tagadta meg minden részvételét, mellyet a' Standard olly felségbántónak nyilvánitott. Sir Fr. Burdett a' titkos szavazás mellett a' radicalokkal szavazott. —

Maj. 15kén hunyt el Clapham-ben Cook a' hires tengerutazó 's Polynesia v. Oczeania fölfedezőjének özvegye életpályája 92 's özvegysége 55 évében. Igen lelkes 's kedves asszony vala, mint egyetemleg állitják. 6 gyermeke volt de 42 év előtt az utólsó is meghalt. Midőn néhány év előtt az Owayhi sziget királya (hol Cook megöletett 's fölkonczoltatott) Londonban vala, angol sebészét egy nyillal ajándékozá meg, melly Cook czombcsontjából készült, ezt gondolván legbecsesesb ajándéknak, mellyel egy angolt megtisztelhet. — Különösségül emlitik a' hirlapok, hogy Peel utólsó kormánya [példátlan 's egyetlen az angol történetekben, minthogy Almanachban soha nem jelent meg, mivel 9ben lépett kormányra, midőn már az előbbi évi Almanach nyomtatva volt 's le kelle lépnie még az uj Almanach nyomtatása előtt. — Palmerston lordot Tiverton csakugyan elválasztá parlamenti képviselőjévé. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' fenyitő törvényszék (Zuchtpolizei-Gericht) itéletet hozott Lamarque ur, bizonyos igen tisztes ügyvéd dolgában, kit az Odeon téren álruhás (verkappt) rend-ügyviselők bot-ütlegekkel megraktak, 's azután börtönbe hurczoltak. Ő egészen ártatlannak, a' rendész ügyviselők pedig megtámadóknak nyilványittattak. Ügyvéde, Ledru-Rollin ur, már most elégtételt kivánt, vagy legalább a' rendőrség elmarasztatását a' költségekben; de a' törvényszék e' kivánatok egyikét sem volt képes teljesiteni, mert a' legujabb törvénynél fogva egy tisztviselőt sem idézhetni törvénybe, mielőtt a' statustanács arra engedelmet nem ad. — Strassburgban junius 3kán a' megyeispán által feloszlatott úgy nevezett hazafikör ügye forgott a' féktörvényszék előtt nyilványos vitatásban. — Néző 's halló számos volt, a' vádlottak 15en, kikkel 30 ügyvéd, jelent vala meg. — Az ügyvédek közül Lichtenberger mint elnöke a' strassburgi ügyvédségnek, nyitá meg a' vitát. Ő nem tagadá, valamint a' többi sem, hogy fenállott a' hazafi-kör, mindaz által meg nem engedé, hogy az egyesület, mivel abba csak mulatás végett jöttek össze, 's hogy ujságokat olvassanak, vagy kávét igyanak. Utána mérges csipősséggel szóla Schneegans ügyvéd, állitván hogy ő nem republicanus, de az ellenző párthoz tartozik. De-croyes ügyvéd Faudel vendéglőt védelmezé, kinek házában a' társaság összejöveteit tartá. Ugyanazon szobák ezek 's ugyanazon emberek ugymond, mellyek 's kik valaha az emberjogok társaságához tartoztak. Gérard a' statusügyvéd folyvást azt vitatá, hogy Lichtenberger és Martin több izben ünnepélyesen ellenmondottak az egyesületi törvénynek. — Midőn Lichtenberger erre válaszolt, többek közt e' kifejezéseket is ejté: „alacsony, nyomoru kormány" mit a' hallgatók „derekasan" kiáltással fogadtak. Ö. B. Az elnök erre kiigazittatá a' hallgatóságot a' teremből, 's az ülést fölfüggeszté félórára; de később a' teremet ismét megnyittatá a' közönségnek. A' törvényszék egy óraiglani tanácskozás után azt határozta, hogy csak jun. 3kán fogja az itéletet kihirdetni. Jun. 3án föl is olvastatott az itélet, melly a' vádlottakat a' vád alul fölmenti, 's igy a' társaságot, ugy a' mint van, fölhatalmazza. E' váratlan itélet a' kormánynak igen kellemetlen, mert az e' pört igen fontos 's nyomadékosnak tartá. A' republicani pártnak ez által szabadabb hatáskör is nyilik, mert a' társaság az alkotmányos ellenzőket is tagokul fogadhatja, honnan nem sokára szélesen ki fog terjedhetni. Ezen itélet továbbá a' bekövetkező nemzeti őrség régen várt uj szerkesztésére is nagy befolyással birand. (Öst. Beob.)

Páris a' politikai pörfolyam óta ollyan mint valamelly ostromzárta város. Éjjel nappal lovas és gyalog őrcsapatok járdalnak az utczákon. A' katonaság száma is olly tetemes, hogy azt csak a' hódító ellenség foglalásával hasonlíthatni egybe. Az őrkedő ezredbeliekkel a' pattantyuságot is vé-

ve mindössze 65,000 fő tanyáz Párisban. A' politikai pörrül következő levelet közöl az Allg. Ztg. Parisból: „Paris, jun. 4. A' pairpör közben jött kérdésének (az aprilisi vádlottakhoz irt levél aláirói ügyének) már majd szinte vége van. Ámbár a' pör a' kamara előtt kezdetett, a' vitatás még is a' törvényszék teremében történt. Hogy ez ülésnek némi kamarai (törvényhozói) szín adassék, Thiers ur az első ülés elején némi törvényjavaslatokat nyujtott be. A' minister itt szemközt álla egykori barátival, Carrellel, Thibaudeauval's a't. mi miatt zavarja látható vala, 's azért is olly hamar eltávozott, mint csak lehetett. A' nyomozás és beszédek magas érdekűek voltak, 's ez utóbbiak egészen más érzelmet gerjesztének, mint az ügyvédek közönséges szavalásai szoktak. A' helyett, hogy a' hideg birákat mngindítsák, mint Crivelli ügyvéd, az elmés beszéd helyett, mellyel Bénoit ügyvéd Versaillesből az egykedvű paireket érdekleni hivé, a' vádlottaknak fő czéljok volt, politikai meggyőződésüket Francziaország első törvényszéke előtt számos hallgató jelenlétében hathatósan nyilványítani. — Midőn Michel Bourgesből, és Trélat, az egyik dörgő szózattal, és olly ékesszólással, melly Mirabeaura emlékeztete, a' másik kiméletlen keserü marczonasággal maguk lettek a' pairség vádolói, Ney kivégeztetéséről 's a' julius revolutio alkalmakormutatottnézetekről emlékeztek, az egykori Carbonarikat Barthe-ot, és Montebellot hitszegésről vádolták, ekkor a' legelszántabb paireket is elhalványodni 's reszketni látta az ember; az elnök nyelve elzsibbadt, 's a' hallgató biráknak egyéb elégtételök nem maradt, mint nem gyámított *) itélettel a' legbátrabbakat vétkeseknek nyilatkoztatni.

A' National junius 7én közli az 1sö aláirási jegyzéket, a' pairkamara által az aprilisi vádlottak védelmezőjire rótt 50,000 franknyi birság lefizetésére. A' jegyzék első napon 1403¼ frankra ment. Az aláirást magát e' czim alatt adja: Ellenmondás a' kivételi törvényszéknek. Az aláirók közt eddig csak Carrel neve isméretes, ki 100 frankot küldött. A' lyoni vádlottak a' Conciergerieben 37 frankot adtak.

SPANYOLORSZÁG.

Bayonne jun. 1. Villafrancát Zumalacarreguy 6 zászlóalljal 3 egész nap, majus 27—29ikeig, ostromlotta. A' carlosi vezér parancsára 800 parasztnak fát és különféle égőszereket kelle az ostromlott kaszárnya falai alá összehordani, de mind hijában, az őrsereg két álgyuja, mellyből az ostromlókra kartácscsal lődözött, 's apró fegyverei, szörnyü pusztitást tönek a' parasztok 's ellenség közt is, és Zumalacarreguy, miután több izbeli megtámadás közben katonái közül 120 holtat és 200 sebesültet veszte, végre minden reménnyel fölhagyva, az erőség alul elvonult. A' Sentinelle gen. Oraa megveretéséhöz még azon körülményt is közli, hogy a' general minden álgyuja sőt még fija is az ellenség hatalmába került. A' krisztinai csapatok vezérei közt legnagyobb meghasonlás uralkodik politikai véleményre nézve. A' többség az 1812ki alkotványt elhatárzottan látszik pártolni. Mi a' tartományok lakosit illeti, ezek csak nyugalmat ohajtanak, 's akárki legyen az, ki a' polgárháborunak véget vetend, csak vessen, nekik mindegy, ök egyiránt nyilt karral fogadandják. A' Mémorial Bordelais szerint Saragossában is népmozgás mutatkozik az 1812iki alkotvány visszaállitására. — Madritbol a' királyné, mihelyt a' kamarában az üléseket bérekesztő kevés jelentésü beszédét fölolvasta, délutáni 3 órakor azonnal visszament Aranjuezbe. Követték öt az angol és franczia követek is. Kétségen tul van, mond egy levelező, hogy a' kormány a' kamarák illy rögtöni föloszlatását, politikai czél nélkül nem tevé. — A' nyilványos véleményt e' nem várt kormány-fogás annál inkább meglepé, mivel a' belső adósságot illető törvényjavaslat a' procerkamaránál még vitatásra sem került, 's ennélfogva sok országos érdeknek szenvednie kell a' bizonytalan idejü elhalasztás miatt. Nem is lehet a' dolgot másbul magyarázni, mint azon szükségből, mi szerint a' kormánynak illy lépést kelle tennie, hogy figyelmét annál inkább 's csak egyedül az idegen közbenjárulás kérdésére fordithassa. Ki akará magát huzni az igazgatás azon kérdések 's feleletre vonatások terhe alul, mellyel öt a' kamarák e' tárgyra nézve fenyegeték. Azonban talán fél, sőt talán negyedrésznyi esztendő sem mulik el, midőn a' kamarák ujra egybehiva lesznek, mert költség kell, 's talán mert történetek is fejlenek addig ki, sürgetendők a' kamarák véleményét.

A' Moniteur telegraph után közli: hogy Bayonnebul junius 5kérül jött jelentés szerint, Villafranca derék védelem után 3ikán végre capitulált. A' carlosiak a' város környékében tanyáznak 's innen hihetőleg Tolosa felé nyomulandnak, hol Jaureguy 3 zászlóaljal védelembe helyzé magát. Későbbi ugyan Bayonnebul jun. 6kárul költ jelentés szerint, Bergarabol az őrsereg kivonult és Vitoriának tart. Tolosábul és Irunból szinte kiköltöztek az őrseregek és st. Sebastiánba mentek. Junius 2ikán Zugarramurdi ezredes 100 chapelgori-val (vörössapkással), néhány polgárkatonával és földmives lakossal Elisondobul általjött a' franczia szélekre, 's a' nélkül hogy átjövetének a' hatóságnál okát adná, egyenesen Ainhoa-

*) A' pairkamarának joga van itéleteit nem gyámítani (motivare); de a' pairszék tartozik azokat gyámítani.

bament. Mondják azonban hogy Elisondoban tetemes erejü carlosi csapatokkal vetetvén körül, katonáji pedig erre ugy nyilatkozván, hogy magokat megadni készek, kénytelen volt az erőséget oda hagyni 's mondott csapatival a' franczia földön menedéket keresni. A' carlosiak közül százan, még ugyanaz nap Zugarramurdi-hegyhöz közeledvén a' hámorokra ütöttek 's lődözni kezdék Landebart 's a' Nivellenél álló táborszemet. A' kilött golyók közül néhány a' franczia földre is áthullott, 's minthogy egyike által egy franczia közkatona, ki azon csapatosztályhoz tartozék, melly a' két ország közti határt képező hidnál van fölállitva, a' francziák is visszalőttek kartácscsal 9 izben, mi által egy carlosi katona halva terült el, egy chapelgorri pedig sebet kapott. A' navarrai carlosi zászlóaljak fekete zászlót viselnek, mellyen felül fölirásul „Gloria" közepett pedig egy koponya „Muerte" aláirással látszható.

PORTUGÁLIA.

D. Miguel protestál az egyházi jószágok eladatása ellen. Következőleg közlik a' franczia hirlapok ezen ellenmondást: „Egyik első kötelessége levén katholikus fejdelemnek, mint az egyház és annak szent jogai védjének, azon egyházhoz tartozó jószágokat azok egész épségökben föntartani, hogy ezek azon szent czélokra fordittathassanak, mellyekre természetük szerint és törvény utján rendelve vannak; — értésemre esvén továbbá, mikép ama' törvénytelen és istentelen kormány Lissabonban, hogy a' katholikusságot Portugáliában annál könnyebben eltörülje, a' papságot pedig rettentő nyomorúságba és keserves függésbe helyezze, az egyház jószágit eladni szándékozik, holott azon jószágok részint királyoktól 's illetőleg magas elődeimtől eredt törvényszerü ajándékok, részint és nagyobbára ájtatos hivek által különféle szentegyházakra 's klastromokra tett hagyományok és alapitványok, mellyekhez nehéz kötelességeket is szabtanak, a' mellyek mindeddig lélekismeretesen teljesittettek; minthogy továbbá illy bitorlást és azon nagy roszat, melly abból mind a' portugáli szentegyházra, mind pedig általjában az egész társaságra háramlik, mennyire tehetségimben áll, akadályozni kivánom: ennélfogva ellenmondok Isten és Europa valamennyi fejdelmei előtt ezen jószágok eladatásának, és nyilatkoztatom ezennel, hogy minden akár végképi eladás, akár haszonbérbe adás, melly illynemü mezei jószágok, városi birtokok, papi tizedek vagy akármi nemü 's nevü javakra nézve már valóban megtörtént volna, semmitsem ér, 's mind vevő, mind bérlő, legyen az belföldi vagy idegen, az illy vásárlásba fektetett pénzét elvesztendi; és hogy továbbá, ha majd egykoron a' tőlem elragadt trón-visszafoglalásra Portugáliába visszatérendek, senki magát tudatlansággal ne menthesse, se visszakövetelésrül ne gondoljon, mellyek különben is, az általam 1834 junius 20ikán, a' lissaboni kormány minden tettei ellen Europa valamennyi hatalmaságihoz intézett ellenmondásom után tekintetbe nem vétethetnek: czélszerünek tartottam az emlitett hatalmakkal e' jelen ellenmondásomat is közlenem. Roma maj. 14. 1834. Miguel." —

BELGIUM.

Gendebien ur, ki egy időelőtt ujonta követté leendő választatásáról lemondott, azóta hirlapokban levelet közlött Mons választójihoz, mellynek lényeges tartalma ez: előbb ő azt gondolta, hogy ő már semmit sem tehet a' haza javára mint követ, 's a' haza ügye majd csak az által javulhat meg, ha a' rosz főpontjára fog hágni. Meggyőződött azonban ujabb tapasztalás után, hogy a' haza sorsa e' roszabb létel nélkül is jobban fordulhat. Azért arra határozta magát, hogy ismét a' választók elibe lépjen, általok negyedszer megválasztandó.

TÖRÖKORSZÁG.

A' Journal de Smyrne azt jelenti levelek után Alexandriából majus 1ről, hogy ott a' dögmirigy alább száll, de csak az arábok közt; ellenben a' frankok és görögök közt kétszeres dühhel pusztit. — Oka e' rendkivüli jelenetnek az, hogy ez úttal a' frankok nem vigyáztak annyira magukra mint különben. — Cairoban azonban az áldozatok száma szörnyü; a' tudósitások naponként két ezerre teszik a' dögmirígy martalékit. A' népség egy osztályát sem kiméli, az egész főváros iszonyu zavarban van. Emberi emlékezet óta nem dühönge dögmirigy Aegyptusban illy borzasztó mértékben. Sőt mi több, a' ragadvány még a' pusztába is elhatott egész a' beduin törzsökökig, 's már felső Aegyptusban is elért néhány falvat. Alexandria és Cairo közt a' helységek és faluk mind elnéptelenültek. — Damanhur városban csak 150 lakos maradt életben; Manufban a' lakosság három negyede kihalt. — A' gőzhajózás India és Anglia közt Suezen keresztül már végkép szabályozva van. A' gőzhajó minden hónap 26kán fog rendesen Alexandriába érkezni, 's az Indiába szánt levél-nyalábbal mindenkor a' következő hónap 2án onnan kiindulni. A' kormány és az angol kereskedő társaság mind a' gyorsabbsággal mind a' megtakarításra nézve tetemesen fog nyerni. — — Ibrahim basa april első napjaiban megérkezett Jean d' Acreba, hol keményen elzárkozott Syriából ismét nyugtalanitók a' hirek 's a' zsibongások még sem szüntek egészen meg.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

50. szám | Pest, szerda junius 24kén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; Aranyosszék közgyülése; nemz. Casino tudósitása; nyilványos köszönet.) Anglia (Hume és Charlton ügye, községi testületek javitása; Hume diszköntöse 's más inditványok fölött alsóházi viták jun. 3—5kig; spanyol szolgálatra ujoncz-fogadás iránt kormány-parancs.) Franczia-ország (követház ülései junius 5—11ig; Audry de Puyraveau levele; j. des Débats és National véleménye a' spanyol beavatkozás felől.) Spanyolország egyveleg hadi hirek.) Portugália (ministerium-változás.) Németország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony jun. 18kán: Az urbér, — az előleges sérelmek, — Erdély, — az Vik Ferdinand nevezetet tárgyazta fölirás és az ügyvédi vizsgálat tilalmának megszüntetése iránt, a' két tábla közt megvan az egyesség. — Nádor ő fönsége 15ikén Alcsútra rándult le.

Ő cs. kir. fölsége Budán a' magyar kir. udv. Kamara számvevőségénél Pauler Antal nyugalmaztával megürült számvevői hivatalra Suppini Antal alszámvevőt méltóztatott kinevezni. — Pancsován a' só- és 30adszedőség, Zimonyban a' 30adi segéd hivatal, Xuppanyon a' sómázsamesteri és Fejértemplomon a' sómázsási hivatal megürültek (k. kam. tudósitás).

Félreértések eltávoztatása tekintetéből az Erd. Hiradó szerkesztősége velünk együtt az olvasó közönséget figyelmeztetni kivánja, hogy az All. Ztg. közelebb megjelent különböző számaiban Erdélyt érdeklő több rendü tudósitás közöltetett, mellyek alaptalanok 's hitelt nem érdemlők. E. H.

Kövend: Jun. 3- 4- és 5dik napjain tartották ns. Aranyosszék Rendei, gróf Lázár László úr elnöklése alatt, közgyülésöket. Ezen gyülés főtárgyaul, a' főkirálybirói tiszti választás tüzetvén-ki, titkos szavazás következésében a' következők nyertek több szózatot: A' r. catholicusok közül római sz. b. lovag Dindár Antal 331, kir. perceptor Rácz István 88, gróf Kemény József 10 szózatot. A' reformátusok közül gróf Thoroczkai Miklós 261, Mara József 105, gr. Kemény Sámuel 42 szózatot. Az unitáriusok közül (alkirálybiró) Gál Zsigmond 236, Gedő József 132 és Gálfalvi József 48 szózatot. Ugyanezen közgyülésből a' szék Rendei, mentől előbbi országgyülés-tartásért alázatos felirásukkal ő cs. k. Fölségéhez folyamodtak. E. H.

Pesti Nemzeti Casino.

A' pesti nemzeti Casino idei nyári köz-gyülése f. h. 7én tartatott n. Uzovics János helytartósági tanácsos ur elnöksége alatt. Érdekesb határozati e' következendők: 1. Jelentés tétetvén az intézet állapotjáról, ez alkalommal előadatott, hogy a' még be nem fizetett több esztendei részvények mintegy 19,000 pengő forintra mennek. Ennek következésében 2. Az 1833ik év végeig tartozó Részvényesek nevei felolvastatván, az utólsó téli köz-gyülés határozatához képest a' gyülekezet abban állapodott meg, hogy a' késedelmes, vagy is két esztendőre tartozó Részeseknek retour-recepisse mellett irassék mindenikhez irányzandó külön külön levél; az aláirt 's visszatért recepisék a' jövő közgyülésnek egyenként mutattassanak elő, és a' ki régi tartozását akkoron sem fogná lefizetni, annak neve a' Casinóban levő rostélyos táblára tétessék. — 3. A' casinói vendéglőségre magokat jelentett öt személy közül a' legalkalmasbbat megitélni és felfogadni a' Választottságra bizatott. — 4. Elhatároztatott, hogy ezentul köz-gyülések alkalmakor a' gyülés termében nagyobb méltóság és a' dohányozni nem szokott részestársak tekintetéből senki ne pipázzék, mit a' jelenvolt részesek a' Választottságnak előlegesen kérelemként előterjesztett javaslatára már ezen köz-gyülésben is tettleg helybenhagytak. — 5. A' Casino-termében adható vigalmakra nézve határoztatott: a) Egy vagy több Casinói-részes engegedelmet kérvén 's nyervén a' választottságtól, a' Casino termében saját költségin egy vagy több vigalmat is adhat. b) Az illy vigalomra azonban a' Casino minden részese saját személyére nézve az által, hogy részes, már magában hivatalos, ezenkivül Budapesten tartózkodó minden Részest a' vigalomadó vagy adók külön levelkék által is kötelesek meghini. Egyéb vendégeket választani kirekesztőleg a' vigalomadó vagy adóktól függ, kiknek nevei a' meghivó levelkéken följegyeztessenek. c) Az illy vigalomadás az intézetnek legkissebb terhére se essék, — a' vigalomhoz tartozó minden költséget a' vigalomadó, vagy adók visznek, — a' butorokat előbbi állapotba saját költségeikön visszahelyeztetni és minden a' vigalom által netalán történendő kárt megtéríteni tartoznak. — 6. Előadatván, hogy miután a' megpendített társasági házvételre már tetemes mintegy 80,000 pengő forintra menő aláirások gyültek össze, 500 pengő forintos részvények által, a' házhelyről vagy házról minélelőbb intézkedni azon okból is kellene, minthogy Pest városa naprul napra növekedvén, a' házhelyek és házak ára is mindegyre nagyobbodik 's e' szerint ideje lenne a' terv létesitését siettetni. Minek következésében az aláirás minden jelenlévők figyelmébe ujra ajánltatott. — 7. A' Jelenkor czimü hirlap szerkesztőségének azon felszólitására, hogy előfizetőji nyilatkoznának ki: milly alakban kiván-

nák ezen ujságlevelet 1836ik évben megjelenve látni? a' Casino összes Társasága, mint egyik előfizető, gróf Széchenyi Istvánnak a' Társalkodóban ez év kezdetén közlött javaslata szerint szintén 2 v. 3 hasábos egész ivnyi formára adja szavazatát. — 8. Uzovics Sándor részes ur előadván, hogy minden ember kötelességének tartván, mennyire tehetségiben áll, a' szenvedő emberiség enyhítésére törekedni, ő a' szegények hajlékait tüzkár ellen óvó-szerről gondolkodott, és szerencsés volt feltalálni olly módot, melly által a' szalmafödél éghetlenné tétetik, a' mellynek később mintáját is bemutatá. Minek is e' f. évben általa Nagy-Szombatban magyar nyelven kiadott leirásából a' Nemzeti Casinónak is ez uttal egy példánnyal kedveskedni kivánt. A' Társaság a' tisztelt Részes urnak mind nemes fáradozását, mind ajánlását nyilván kijelentett köszönettel vette. Költ Pesten junius 18kán 1835.

Pregardt János m. k.
Igazgató.

Hódmező-Vásárhelyrül: Városunkban mult april. 29én véletlenül kiütött 's több mint 400 különféle épületet a' viharos szél által segitve 's növesztve földig elemésztett tűz által megkárosult 's némelly végső inségre jutott lakosoknak keserves jajaik eljutottak több érzékeny kebelbe, 's azokat könyörületre és segedelmezésre indíták. Igy vevé szivére ime' boldogtalanok keserveit gr. Nádasdy Ferencz váczi püspök ur, ki azoknak segedelmül 300 frtot, minden vallás-tekintet nélkül kiosztandót, ajándékoza; igy külde Bene József ur, Csongrádnak országgyülési követe 250 frtot, mellyet e' szent czélra az országgyülésen gyüjte össze. Fogadják a' ns emberbarátok a' némileg megvigasztalt szerencsétlenek ezenneli nyilványos háláját!

ANGLIA.

(Folytatása az alsóház jun. 3ki vitájának Hume ur inditványa ügyében a' ház szabadékai sérelme miatt.) „Én, folytatá Hume ur, felhatalmazottnak hiszem magamat panaszt tenni azon tisztes tag ellen, ki a' lapokban kihirdetett levelet irta, 's most, mint mindenkor, legillőbb utnak tartom, hogy olly czivakodások, mellyek e' házban szövődtek, itten intéztessenek is el. Én azt nyilatkoztatom, hogy nem vala szándékom a' tisztes társat megbántani." Charlton: „Nem vártam, hogy ezen ügy e' teremben hozassék szóba; de én becsületemre és a' leghathatósabb szókban nyilványitom, mtllyeneket csak a' parliamenti szabályok megengednek, hogy, mit a' tisztes tag felhozott, nem igaz. — Ama' szót: „Szemtelen", elsőben is a' middlessexi tag mondá ki. Én nem tagadom, hogy a' ma-reggeli lapokban megjelent levelet én irtam; de mivel parliamentkivüli czivakodásról van szó, nem hittem, még egyszer mondom, hogy azzal a' házat fognák terhelni. Ez első illynemü példa; de minden esetre inkább elvágatom jobb kezemet, mintsem levelem egyetlen szótagját visszahúzzam." Több tag megszólalt egymás után, némellyik azt állítá: a' sértés Hume urtól, mások meg hogy Charlton urtól eredt. Wakley ur, Finsbury radical tagja jelenti, hogy az ő tudtával e' kifejezéssel: „Ön szemtelen ficzkó" Hume ur élt először. Springe-Rice tanácsolja: hagyjanak fel a' dologgal, 's menjenek napirendre által, minthogy nincsen határozott inditvány a' parliamenti szabadék sérelme végett a' ház elibe hozva; azonban meg sem foghatja: mikép avatkozhatnék a' ház e' tisztán magányos czivódásba. Mind e' mellett örvendetes látni, hogy ez ügyben a' bizonyságok párti tekintet nélkül lépnek föl. O' Connell: „Én nem hiszem, hogy a' ház e' dolgot abban hagyhatja, hanem azon véleményben vagyok, hogy, ha a' tisztes ludlowi tag ellenmond azon állításnak, mintha ő ama' sértő kifejezéssel: „Szemtelen ficzkó" élt volna, ezen ellenmondást részéről minden sérelem forma-szerinti visszahuzásának tekinthetni. Erre a' middlessexi tisztes tag sem vonakodhatik az általa használt kifejezést hasonlóan visszahúzni. (halljuk!) A' „Hallgasson Ön!" vagy „Fogja be száját!" elnézhetni. (Néhány kiáltás: „Nem! nem!") Még egyszer, ha valamelly férfi tagadja, hogy sértett, az annyi mint visszahuzás, 's a' becsület törvénykönyvénél fogva senkinek sincs joga őt a' miatt kérdésre vonni. Én meg vagyok győződve, hogy a' middlessexi tisztes tag tanácsomat fogja követni, 's azután a' ludlowi követ is levelét visszahúzni. Ha pedig e' békitő törekvésem nem sül el, azon indítványt teszem, hogy mind a' két gentleman tüstént őrizet alá vétessék. Sir R. Peel hasonló értelemben nyilatkozik (halljuk!); szinte úgy Evans ezredes is. Erre Hume ur nyilatkoztatá, mikép ő hihetőleg hibázhatott, hogy hangosan beszélt szomszédjával, mig háta mögött más tag a' házhoz szólott. De soha e' kifejezést „szemtelen" nem vala használandó, ha azt nem vélte volna, hogy az elsőben őellene használtatott; most azonban épen nem átalja nyilatkoztatni, hogy ő Ludlow tisztes tagját ezen hamis gyanu-hiedelemben szólítá úgy meg. (tetszés) O'Connell: „Már most Ludlow tisztes tagja is természetesen kötelességének nézendi visszahúzni levelét." A' ház hangos felszólítására Charlton ur némi vonakodás után végre azon nyilatkozást adja, mikép a' fenforgó körülmények közt sajnálja, hogy ama' levelet irta. (tetszés).

Az alsóházban jun. 5én mint említők J. Russel lord megtevé a' már jelentett indítványt a' községi testületek javittatása iránt Angliában és Wallisban. A' javaslat még szabadelmübb, mint a' városoké, melly szintannyi választói adót kiván a' hatósági választóra nézve, mennyit a' parliamentire. Russell l. előadása következő vala: „Kérem a' ház kiméletét, ugymond, mert legnagyobb fontosságú kérdes forog szóban; olly kérdés, melly egyszersmind igen szövevényes, valamennyi erkölcsöt és szabadékot érinti, azért is hosszú és lélekisméretes vitatást kivánand. A' javaslat, mellyet a' ház elibe terjesztek, jeles férfiak munkája és vizsgálatiknak gyümölcse; 's alapitva van a' korona által e' végett kiküldött biztosak tudósítására, kiknek szoros teljes vizsgálatot kellett e' tágyban tenniök. E' biztosak beutazák Angliát, és 200 városi községet láttogattak meg. Minden jó hatósági rendszer fő alapja, hogy a' községi tanácsba csak olly férfiak vétessenek, kik a' város tulajdona, értelme 's lakossága képviselésére valóban érdemesek; továbbá hogy illő ellenőrségben tartsa a' nép a' városi elöljáróságot, 's a' rendelése alá bizott pénzeket, mellyeket valóban egyedül közhasznú czélokra volna köteles fordítani az elöljáróság, nem pedig megvesztegető eszközül a' választásokra, mint eddig történt. (Tetszés.) Az uj javaslat nem szándékozik a' mostani testületi rendszert elrontani, hanem csak javítani. (harsogó tetszés.) Mi nem kivánjuk a' mostani hatósági alkotmányok eltörlesztésit, hanem csak azon záradékokat kivánjuk belölök eltávolitani, mellyek az uj javaslat határozásival ellenzékben vannak. (ismétlett tetszés) Ezen uj javaslat 183 várost (borough) érdekel, mellyek benne név szerint említvék, 's mellyeken a' hatósági kormányra nézve hasonalakú rendszert hasonalakú választást javaslunk. — A' többi város testületét e' pillanatban érintetlenül hagyjuk. Következők az uj javaslat fő határozásai: Hatósági választó minden községi tag, kinek háza, árutára, irószobája, vagy boltja van, e' mellett a' szegényi adót három év óta fizeti, 's minden helybeli adójit a' jegyzékek vizsgálata előtt hat hónappal lefizette. Kizáratik a' hatósági választó cziméből, 's jogaiból mind az, ki egy év óta a' parochia pénztáraból, vagy más jótékonysági alapitványból segedelmet von. A' hatósági választóknak czimjök: községi polgár. Minden ollyas polgár, ki megszünik a' városban lakkal birni, vagy elmulasztja a' községi adókat lefizetni, kitörletik a' hatósági választók jegyzékiből. De ha e' föltételeket ujra teljesité, nevét a' jegyzékek vizsgálata után két évvel ismét bejegyezhetni. E' javaslat-elfogadás után senki sem követelheti a' status — vagy községi polgár czimét, úgy szinte a' hatósági választóét sem, ha az e' javaslatban kijelelt föltételeket nem teljesíti, azaz: ha a' városban divatozó adóterhet meg nem fizeti. A' hatósági választók jegyzéke el fog készíttetni, 's közre tétetni, mint azt a' reformbill a' parliamenti választók jegyzékire nézve kitüzé. Egy biró (mayor) 's egy községi tanács fog az idén oct. 25én mindenik városban a' hatósági választók által választatni. A' községi tanács egy harmada évenként meg fog ujíttatni; a' kilépő tagokat ujra megválaszthatni. Azon városokban, hol a' népség 25,000 lelket meghalad, felosztások fognak tétetni városvidékek vagy negyedekre. A' választásoknak, mellyekben a' biró viszi az elölülést, nem szabad egy napnál tovább tartaniok. Valamennyi mostani biró, alderman (tanácsnok) és községi tanácsbeli leteszi hivatalát, mihelyt e' javaslat szerint az uj községtanácsbeliek meg fognak választatni. A' mayor (biró) évenként a' községtanács által fog választatni. *) Csak községi polgár választathatik birónak, községtanácsbelinek, vagy egyéb községi tisztviselőnek. Minden hatósági tisztviselő, ha megbukik (bankerottot csinál, azaz adósságit meg nem fizetheti) azonnal fölhagy minden hivatallal. A' városi tanács tisztköréhez tartozik mindenféle engedelmi lapot kiosztani, ugy szinte felvigyázni a' kegyes alapitványok helyes kiosztására. A' biróbul 's városi tanácsnokokbul álló rendész biztosság nevezi ki a' constableket, (rendész biztos) és egyéb a' hely rendőrségére megbizott személyeket. A' hatósági választók kineveznek évenkint két számvevőt (Auditor v. rendant), kiket nem szabad a' tanács tagjai, vagy jegyzők, vagy a' kegyes alapítványokra ügyelők közül választani; részéről a' biró is kinevez egy 3dik számvevőt. A' számvevők kötelessége a' városi számtételeket minden félévben megvizsgálni. Minden illy számadást nyilván kell meg tenni. Némelly város községtanácsa bizonyos számu személyeket fog nevezni, kik a' békebiztosságot képezendik. E' biztosságoknak azonban a' koronához kell folyamodniok megerősítésért. A' hatósági választók jog szerint esküttek is (jury). — Eddig a' javaslat főrajza. John Russell a' javaslati terv egyes pontjait hosszu fejtegetésekkel kiséré. Beszéde igen kedvezőleg fogadtatott, 's tetszéskiáltásokkal gyakran félben szakasztatott. Végül megjegyzé, hogy a' mostani ministerség a' testületjavitás kérdését, fenállására nézve **életkérdésnek** tekinti, azaz ha el nem fogadtatik, **lelépend**. Sir R. Peel nyil-

*) Ezen határozás ellenkezni látszik a' följebbivel, mellynél fogva oct. 25én az uj biró, és községi tanács a' község által lenne választandó, vagy talán csak kivétel volna ez az első választásnál.

ványitá, hogy ő a' mostani testületi rendszer visszaéléseit, 's javitása szükségét mindig elismérte, de ohajtotta volna, hogy e' javitás teljes, ne csupán részleges lett volna. Panaszlá is, hogy a' ns lord tudósítása a' mostani hatósági alkotmányban jelesül csak kedvezést lát a' toryk részire. Nyilatkoztatja is, hogy pontjai előadását e' javaslat egyes czikkeiről, a' vitatási alkalomra tartja föl. Többnyire a' nemes lorddal együtt elismeri a' kérdés magas fontosságát, sőt még fontosbnak tartja ezt a' parliamenti reform javaslatánál. O'Connell ur csak azt panaszlá, hogy Irland ezen, az ország megbékítésére czélzó szép javaslatba nincs befoglalva, hozzá adván, hogy Irland hatósági javitása ügyében sem fogna szabadelműbb rendszabályt kivánni. A' ház a' javaslat előterjesztését egyhangulag elfogadá. A' belminister (Russell) azután fölolvasá azt a' ház gyakor tetszéskiáltozási közt először. A' második olvasás pedig jun. 8ra határoztatott.

Az alsóházban jun. 5én, midőn az ülés már majd nem vége felé közelített, megszólalt Hume ur mondván: „Olly tárgyra szandékom a' ház figyelmét fordítani, melly noha ennek csak illedéki szokását (etiquette) illeti, még is igen fontos. Semmi sem tarthatja fen, véleményem szerint, a' ház elnöke és tagjai közt a' jó egyetértést, mintha ez utóbbiaknak olly időben, mellyet a' speaker arra kijelel, gyakori alkalom engedtetik személyesen megjelenhetni nála, 's tiszteletjöket bizonyíthatni be iránta (halljuk!). A' mennyire én tudom, egész sor évtül fogva, mióta én e' házban vagyok, sokan gátolva voltak e' szabadék-használásban, mert fenáll még azon régi, de azért nem bölcsebb és tanácsosabb szokás, mellynél fogvást a' ház tagjai illy alkalommal vendéghajjal (Haarbeutel, hajzacskó) és karddal tartoznak megjelenni. (hangos hosszan tartó nevetés.) A' tisztelet, melly a' speaker iránt bizonyíttatik, azon tagokban áll, kik jelen vannak, azért is kivánnám: egyeznénk meg az iránt, hogy ezentul mindenikünk közönséges esti öltözetében tehesse udvarlását a' speakernél a' helyett, hogy teljes diszköntösbe kényteleníttessék öltözni (halljuk! és kaczaj) Pedig sokan nem örömest öltenek teljes diszköntöst (folyvást tartó kaczaj.) Én e' megjegyzést csak mellékesen akarám tenni 's ha javaslatom elfogadtatik, nem kétlem, hogy a' speaker udvarlás-köreit számosban fogják meglátogatni mint eddig. (halljuk! halljuk!) Reménylem nézetemet általányosan elfogadják." A' speaker erre azt nyilványitá, hogy ő e' tekintetben egészen a' ház végzéséhez fogja 's kénytelen magát szabni. Mi az eddig gyakorlott szokást illeti, mellynél fogva egészen statusköntösben kelle a' speaker köreiben (Lever) megjelenni, ő nem hiszi magát fölhatalmazottnak elállani azon szokástól, melly elődei által e' hivatalban eddig megtartatott. (halljuk! halljuk!) Minthogy azonban ez olly dolog, mellyet a' háznak illik elintézni, ő legnagyobb büszkeségének 's gyönyörüségének fogná tartani magát a' többség nézetéhez alkalmazni, akár kivánna ez másítást, akár nem. — Warburton ur javalá e' javaslatot, noha ő, úgymond, nem azok közé tartozik, kiknek nincsen statusköntösük (kaczaj); mert neki sem igen kedves, bohó köntösben jelenni meg, 's valóban némelly tag nem bir hasonló köntössel. (kaczaj) Illőbb 's méltóbb volna tehát, ha szokott, könnyü esti öltözetben lehetne megjelenni. Végetül azt kérdé: ugy kell é a' javaslatot érteni, hogy mindenik tag el fog hasonló köntösben fogadtatni? de arra a' speaker nem felelt, hanem csak azt mondá: a' dolog megfontolása a' háztól függ, 's neki nem illik belé avatkoznia (halljuk! halljuk!) Sandon lord helyesbnek itélte a' dolgot máskorra halasztani, minthogy e' pillantásban kevés tag vala jelen a' házban, mire a' jelenvoltak rá is állottak. Hume csak radical marad mindenben. — Palmerston lord, miután Tivertonban csakugyan elválasztatott követül, junius 2án estve visszatért Londonba, hol a' spanyol ügyek végett jelenléte már igen szükséges volt. — A' Standard arról vádolja a' whigeket, 's névszerint J. Russell lordot, hogy a' testületi javitás ürügye alatt uj és isméti választási reformot szándékoznak létesíteni. A' dolog valóban úgy is van, a' mennyiben tudnillik az eddigi szerkezetű testületek mindenütt 's mindenkor a' tory ügyet pártolák a' választásokkor, a' toryktól függvén egészen; ezentúl pedig e' testületek a' toryk részire mit sem fognak kedvezőt tehetni, sőt kénytelenek lesznek inkább a' demokraták ügyét pártolni, mert a' néptől függésbe fognak jutni. A' toryknak e' rájok nézve nem igen vigasztaló nézete táplálékot 's némi állapodást nyer Palmerstonnek választójihoz tartott beszédebeli egyik helye által, hol azt mondja: „A' reformbill nem annyira 's pusztán a' választási jog élvezete által fontos, hanem inkább azon szilárd és biztos alap által, mellyet az nagyobb, 's terjedtebb javitásoknak vete." A' toryk tehát valóban vigasztalhatlanok, mert ha a' testületi javitások létesülnek, a' városokban a' toryknak minden befolyásuk a' választásokba elenyészik. A' londoni csarnokon 100 fontos részvényekre legalább 500 ezer ft sterl. tőkéig társaság szövetkezett, hogy a' spanyol pénzkeletet fölsegitse. 150 ezer ft. st. már alá van irva. E' körülményt a' párisi csarnokon hamis hirnél fogvást oda magyarázták, hogy aláirás nyittatott meg Londonban a' királyné ügye fölsegitésére. —

Igen fontos, mit a' Morning-Chronicle a' spanyol ügyekre nézve mond. Mondása érdekét

öregbíti azon körülmény, hogy a' M. Chronicle most a' leghelyesebben értesített ministeri lap. Ime' czikkelye: „Párisi levelezönk szerint az éjszaki hatalmak értesítették a' franczia kabinetet, hogy ha csak egyetlenegy franczia ezred menne is a' Pyrenéeken keresztül, ök azt ellenök intézett hadüzenésnek vennék. Ennek következésében megkérdezte a' franczia kabinet: valljon azon esetben, ha franczia sergek lépnének Spanyolországba, Anglia védszövetségre állna e Francziaországgal az említett hatalmak ellen? Természetesen olly kormány, mint a' miénk, melly azon eszközökre nézve, mellyek illy szövetség föntartására szükségesek, az alsóháztól függ, illy távol lehetség végett kötelezéseket magára nem vehetett. Anglia politikája béke; 's minthogy ez érdekünkben van, 's háborutól félnünk nem kell, a' béke fön is fog tartatni, mig az ország becsülete mulhatlanul más ösvényt nem kiván. Mostani kabinetünk általjában békes, minden rendszabályiban. De a' négyes szövetség által fölvállalt kötelezéseket lélekisméretesen teljesíteni fogja. Mint hisszük: Spanyolország és Portugália diplomatai képviselöji már aláirtak olly egyezést, mellynél fogva Spanyolország költségein, portugáli sereg induland Valdes general segedelmére. Anglia továbbá is fegyvert és hadiszert küldend a' félszigetbe, egyszersmind titkos-tanácsi parancs is fog kibocsáttatni, melly a' britt alattvalóknak megengedi, hogy a' portugáli segédseregbe álljanak, vagy egyenesen Valdes alatt szolgáljanak, 's e' végre szabad legyen magokat felfogadtatni. Az éjszaki hatalmak részéröl épen semmi háborumozgástól v. mutatástól (demonstratio) nem tarthatunk, mert habár kedv hijával nem is, de pénz hijával vannak a' háboruvitelre. Minthogy azonban Francziaország a' Spanyolországba nyomulástól elállott, nézetünk szerint okosan tett. 'S valóban illy lépésre szükség sincsen. A' négyes szövetségben kijelelt másod-eszközök, egy portugáli sereggel, 's bizonyos számu angol önkénytessel annak idejében elhatározzák a' spanyol trónöröklést. 'S ámbár abból mostan idökérdést csináltak, mindazáltal katonai ismérettel biró vagy épszemü férfi semmikép sem kételkedik, hogy a' sükernek Izabella mellett kell lennie."

Az alsóház junius 5iki ülésében a' fövárosnak vizzel jobb elláttatása iránt Sir Francis Burdett által tett javaslat, C. S. Lefevre ur által tett inditvány elfogadtatása következésében 134 szóval 60 ellen félrevettetett. Mint tudjuk ugyanezen ülés alatt fejté meg Russell lord bövebben a' község-igazgatás javittatását tárgyazó javaslatát. Kiereszkedék különösen azon kérdésre: miért a' hatósági választók kivántatósága nem ugyanaz a' parliamenti választókéval. A' parliamentbe csak ollyan választhat, a' ki 10font sterling (100 pengö for.) adót fizet; e' határozás jó a' parliamenti választásokra, de nem a' hatóságiakra, minthogy ezeknél a' szomszéd, és saját városok ügye forog fen. „Mindenek elött, úgymonda Russell lord, meg kell állani azon fö elvnek, hogy a' ki pénzével adózik, annak szózattal is kell birnia azok megválasztásában, kikre ezen pénz-kiadás bizatik." Sir R. Peel, mint említök, nem ellenzé ugyan a' javaslatot, de úgy hiszi, hogy az eddigi községigazgatásmód visszaélései a' testületek demokratásultával nem fognak eltörlesztetni, mert a' javaslott javítás nagyon is népleginek (demokratainak) tetszik elötte. Hume azt kérdezé: valljon azon városok községigazgatás-módja, mellyek a' javaslatban említve nincsenek, nem fog e javittatni? mire Russell l. azt válaszolta, hogy London városa testülete iránt különös javaslat fog elöterjesztetni; a' javaslatban meg nem nevezett többi helység pedig csekélyebb, hogy sem hasonló javitásra volna szüksége. —

Az idegen ujoncz-fogadást illetö tilalom-felfüggesztés iránt a' spanyol királyné részire már megjelent a' titkos tanácsi parancs. A' londoni udvari hirlap jun. 10kén estve közli azt, melly igy szól: „St James udvarban, jun. 10kén 1835. A' király ö fölsége jelenlétében a' titkostanácsban. Minthogy néhai III György király ö fölsége uralkodása 59ik évében hozott törvény, melly következö czimü: idegen hadiszolgálatba ö fölsége alattvalójiból ujoncz-fogadások 's ö fölsége statusiban hajók fölkészittetésének 's legénységgel megrakatásának gátolására háborui czélok végett ö fölsége engedelme nélkül 's a' t. 's a' t. hasonló ujoncz-fogadásokat és fölkészítéseket tilt, ö fölsége, 's titkos tanácsa azon ohajtástól lelkesittetve, hogy mindenkit képessé tegyen II. Izabella ö fölsége szárazföldi és tengeri szolgálatjába lépésre, azt méltóztatott parancsolni, hogy folyó junius hónap 10töl számitva, mindenkinek szabad legyen a' mondott fölség szárazföldi vagy tengeri szolgálatjába lépni, akár mint megbizott tiszt, akár mint közkatona, hajóslegény, vagy tengeri katona, 's a' mondott fölséget minden katonai, hadi, és egyéb munkálatban mind szárazon, mind vizen szolgálni, e' végre tengeren akármelly helyre mehetni, 's minden hivatalt, meghatalmazást a' mondott fölségtöl, vagy alatta elfogadni, és illy szolgálatra másokat is szerzeni v. felfogadni, vagy magának is szolgálatba lépni, 's azért pénzt, bért, vagy jutalmat elfogadni. Ezen adott engedelem mindazáltal mondott junius 10töl számitva csak két éviglen birand erövel, hacsak ezen idötér ujabb kabineti parancs által nem fog meghosz-

szabbíttatni. William. L. Bathurst.“ — A' Morning-Herald junius 10ről említi, hogy Londonban már meg is jelent egy spanyol tiszt, ki Angliában és Belgiumban 20 ezer fönyi sereget szándékozik fogadni a' spanyol királyné szolgálatjára. A' Standard szerint pedig az angol vámigazgatáshoz parancs érkezett, hogy a' spanyol királyné részire minden fegyvert és hadiszert vámszabadon bocsásson által. A' beavatkozás tehát még is meglesz, olly módon, hogy bele sem köthetni egy könnyen; mi még is megtörténhetett volna, ha franczia sereg szállotta volna meg a' fölzendült spanyol tartományokat.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követház ülésében jun. 5én felolvasott az elnök egy levelet Lionne asszonytól, Lionne urnak, előbb a' Tribune felelős szerkesztőjének hitvesétől, mellyben ez az iránt panaszkodik, hogy férje, ki az ellene hozott börtönbünhödések kiállásira St. Pelagieban ült eddig, most a' clairvauxi fékházba (igen kemény börtön) vitetett. Lionne asszonyság kérte a' kamarát, hogy miután az ítélte Lionne urat börtönre, egyszersmind joga van, ítélete végbehajtására is ügyelni férjének kedvezőleg. A' pecsétőr meg azt nyilványítá, hogy a' kamarának nincs joga e' beavatkozásra, efölött Lionne ur a' rendes törvényszékektől 12 vagy 15 évnyi fogságra is van ítélve. Ennélfogvást a' clairvauxi fékházba tartozik, nem pedig St. Pelagieba, hol eddig csak azért hagyatott, mert ellene még több pör is vala függőben. A' kamara azonban egyhangulag a' belministerhez határozta utasíttatni ez irást. — A' pairkamara biztossága beadá ugyane' napon az amerikai követelés tárgyában tudósítását, mellyben javasolja: fogadná el a' kamara a' követház által tett toldalékot a' fizetési határidőre nézve. E' jelentés arról mélyen hallgat, mi véleményben van a' biztosság azon függelék iránt, melly engesztelő, sőt visszahúzó nyilatkozást várat előbb az egyesült statusok kormányától, mellynek következésében tulajdonkép az amerikai követ elhagyá Parist. — A' követházban jun. 6án felolvas ismét az elnök egy levelet Audry de Puyraveau urtól, mellyben ez jelenti, hogy nője betegsége miatt eltávozásra engedelem adassék neki, igérvén, hogy még a' munkák vége előtt visszatérend 's az engedelem megadaték.

Majus 23án halt meg Chatelleraultban Martineau Lajos conventi tag, ki együtt szavazott XVI. Lajos halálára. Halála előtt következő nyilatkozást közle barátjával: „Én alulirt Martineau Lajos, megismérem Isten előtt, hogy azon rész, mellyet XVI. Lajos király pörében vettem, pillantatnyi elragadtatás munkája volt, 's hogy azt éltemben mindúntalan megbántam, 's azért Istentől és emberektől bocsánatot kérek. — Audry de Puyraveau ur következő levelet bocsátott a' pairkamara elnökéhez: Paris jun. 6kán 1835. Elnök ur! ellenmondásim következésiben mind a' követház előtt, mind azon kamara által, mellynek Ön elnöke, az ellenem távollétemben hozott ítélet ellen törvényszéki uton kikelni nem fogok. Én ellenmondok most az ítéletnek, mint előbb ellenmondék a' pairkamara törvényhatóságának. Köztem 's közte nincs szó többé jogról, és törvényszolgáltatásról, hanem erőszakról, és én bevárom csudás bitorlása munkálatit, szerencsésnek magasztalván magamat, hogy inkább áldozatja, mint vétkes társa vagyok azon boldogtalan rendszer fejetlen következéseinek, melly hazámat terheli. Mindazáltal a' nyilványos véleményre bizom azon hallatlan ítéletet, melly engem ért, 's a' nép igazlátására hivatkozom, melly fölsége a' pairségnek is úgy mint nekem. Ha valódi igazságszolgáltatás néha későn érkezik is meg, azért elmaradhatlan, 's én részemről bizodalommal várom be azt. Fényes czimek hijányában azon börtön, mellyet a' pairkamara számomra olly élet hanyatlásán nyit meg, mellyet olly örömest láttam volna hasznosabbnak hazámra legalább, bizonyságot adand, hogy nem tétováztam feláldozkodni olly meggyőződésekért, mellyek mindenkor 's egyedül a' nép boldogságára czélzottak. Fogadja Elnök ur magas tiszteletem bizonyítását. (Aláirva) Audry de Puyraveau.“ — A' Journal des Débats jun. 9én következő homályos czikkelyt közöl a' spanyol beavatkozás ügyében: „A' beavatkozás nem fog meg történni. Anglia egyenesen vonakodott részt venni abban, a' franczia kormány meg nem hiszi, hogy Franciaország érdekében fekügyék illy vállalkozást egyedül létesiteni. — A' hirnök e' határozással Madrid felé már utban van.“ Szinte a' Journal des Débats hosszu czikkelyben okokat halmoz föl, mellyeknél fogva szerinte az ellenző párti lapok a' spanyol beavatkozást gáncsolják. A' National azt válaszolja, hogy ha azon okokkal támadták volna meg a' beavatkozást, mellyeket a' Journal des Débats felhord és megczáfolni ügyekszik, igazsága volna; de azon okokat elősorozni a' Journal des Débats-n kivül senkinek sem jutott volna eszébe. Az oppositio elsőben azért nincs a' beavatkozás mellett, mert d. Carlos pártját semmi olly félelmessé nem teszi, hogy azt hazai erővel, ha ezt kifejleni megengedik, legyőzni nem lehetne; azután 2szor, mert Lajos-Fülöp nem azon ideák mellett lépne föl, mellyek Spanyolországban lelkesedést birnának szülni, hanem inkább e' lelkesedést korlátozná, ha megiramlani találna; 's végre 3szor az oppositio azért sem látja helyén a' beavatkozást, mert a' követház többsége, melly a' külviszonyokat helyesen felfogni nem tudó polgárokból áll mos-

tan, e' beavatkozás költségit nem ajánlaná meg. — Az Impartialban következőt olvashatni, de a' hir valóságát nem biztosithatni: „Azon hir terjedez ma Parisban, hogy a' pairszék a' jelenlévő 25 vádlott ellen kimondván az itéletet, azon vádlottak ügyét, kik vonakosznak a' törvényszék előtt felelni, a' helyett hogy az irományokból itélnè el, a' jövő télre fogja halasztani." — A' pairszék ülésében jun. 8kán megvallá Mollard Lefevre, hogy ő Lyonhoz szomszéd községből száz puskát és fegyveres parasztokat kivánt a' fölzendültek számára, 's azzal ügyekezett magát menteni, hogy Lajos-Fülöp alatt szinte úgy meg volt az alkotmány sértve, mint X. Károly alatt; 's ő csak azt tette, mit a' juliusi hősek.

A' követház jun. 8kán az isteni szolgálatot illető egész költséget megszavazá 1836ra 's elfogadá a' biztosság azon ohajtását is, mellynél fogva 20 ezer frank pótlék adassék, hogy azon érsekek fizetése, kik egyszersmind cardinálok, 15000 frankról 25 ezerre emeltessék. Egy másik 18,000 franknyi pótlék megajánlását azonban félrevetett, melly az 1801ki egyezésben nem foglalt püspökszékek föntartására lenne fordítandó, ha azok megürülnének. — A' Messager szerint Talleyrand látogatásai a' tüilleriákban mindig sürübbedni kezdenek; jun. 3án kétszer vala ott, 4én egyszer. Az udvar a' beavatkozás ügyében nagyon az ő tanácsát látszik követni akarni. — A' National megmutatván a' spanyol háboru természetét, mellynek eddig nyult tartását többek közt legfőkép csak az okozta, hogy nem lehet a' spanyolokban lelkesedés a' mostani kormány iránt, igy fejezi czikkelyét: „Mi nem állítjuk, hogy a' királyné kormánya Franczia ország és Anglia közrehatása nélkül képes legyőzni a' baski zendülést; de folyvást azt hiszszük, hogy Zumalacarreguy nem is próbálandja meg a' Madrid felé indulást, 's ha a' beavatkozás meg nem történik, a' dolgok két hónap mulva szinte ugy fognak állani, mint két hónap előtt állottak, 's most állanak, azaz: a' zendülés a' baski tartományokban győztes leend, mert a' nép éleszti azt, mig a' királyné kormánya Spanyolország egyéb tartományiban folyvást csak tengeni fog."

A' követház ülésében majus 11én Schoonen ur 's mások azon inditványa, hogy a' lotteria, mellynek korábbi törvényeknél fogva 1836. januar 1jén meg kell szünnie, még 1840. januar 1ig tartassék meg, igen nagy többséggel félre vettetett. — A' pairkamara ülésében pedig ugyancsak majus 11én az éjszakamerikai követelést tárgyazó egyezés jöve vitatás alá, melly 12kén a' követház által megszavazott indítvánnyal együtt 125 szóval 22 ellen el is fogadtatott. — A' blois-i nemzeti őrség királyi rendelés által föloszlattatott. Okul azt vetik, mert az 1400 bejegyzett tag közül majus 1jén, mint a' király névnapján, mintegy 1350 nem jelent meg a' nyilványos tisztelkedésen.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur is említi, hogy Zugarramurdi Elisondot elhagyta, de nem azt, hogy csapatival együtt franczia földre ment által, „Zugarramurdi, ugymond, jun. 1sőjén a' parancsi alatt levő elisondoi őrsereg egy részével, az urbanos és chapelgori katonákkal, a' várbul kiköltözvén, ömaga franczia földre jött által, hogy menedéket kérjen csapatai részére, mellyek addig az Urdach és Ainhoa franczia helység közti Landibar erőségbe vonultak. Az őrsereg többi része, mintegy 200 fő, nem követé őt, hanem megmaradt Elisondoban. Más nap a' carlosiak megtámadák Landibart 's olly közel jövének a' franczia határhoz, hogy kilőtt golyóik a' franczia földre hulladoztak által. A' határok illy sérelmét nem szivelhetvén el gen. Harispe azonnal parancsot adott illő visszatorlásra, minek következésében az Ainhoaban álló franczia kapitány 50 embert vevén magához, velök egészen a' határvonalhoz jöve 's parancsolá a' carlosiaknak, hogy tüstént beljebb vonuljanak. E' pillanatban ismét lövések estek a' carlosiak részirül 's egy franczia közlegény sebet kap; a' kapitány azonnal tüzet parancsolt, mellyre a' spanyolok közül kettő elesvén a' többi visszatakarodott. Várták erre a' francziák, hogy talán a' határok más pontin még több hasonló sérelem történend, de 4keig többé semmi háborgatás nem fordult elő, sőt mint hire jött, a' carlosiak egészen elvonultak a' szélektől. Orense ezredes, ki az őrsereg többi részével Elisondoban megmaradt, elszánta magát, bármibe kerül is, a' várat megtartani. Valdes tudósitva van a' fenyegető veszélyről. Valdes maj. 29kén indula ki Pamplonabul Borundán keresztül Vitoria felé. Arragoniában a' főkapitány fölszólitást bocsátott a' lakosakhoz, hogy általányos fölkelésre készüljenek, 's jun. 8kán Mallent faluban összegyülvén egy sereggé alakuljanak, onnét a' fő táborhoz csatlakozandók. E' fölszólitás következésében legalább is 10 ezer fővel reménylik a' tábort nevelhetni. — Madritban, mint a' Messenger irja, tudván az igazgatás, hogy a' népnek elég oka lenne nyugtalankodni, mindig őrszemekkel járatja az utczákat a' nyilványos nyugalom föntartása miatt. A' cortes ülései bérekesztetésükkor már csak 60 procurador volt jelen az ülésben, következőleg már csak harmada a' kellő összeségnek. Némellyek octoberre, mások aug. 24kére rebesgetik az uj összehivást. Addig a' kormányzás 800 klastromot szándékozik eladni, hogy annak árából a' belföldi adós-

ságot részenként fogyaszthassa; azonban ha megtörténik az eladás, bizonyosan előbbkelő költség lesz a' hadi, mint akármellyik más status-szükség.

Carlista lapok szerint generál Espartero is, mint minap gen. Oraa, ütközetet vesztett. Ő hasonlóan, valamint Oraa, Villafranca segedelmére sietett, de ütközben az ellenség, vagy mint a' carlosi lapok mondják, „király ő fölsége" seregei által föltartóztatván, rövid harcz után teljes kudarczot vallott 's azon kivül emberei közül sokan önkényleg a' carlosi zászlókhoz szegődtek által. Bővebben igy közli e' történetet a' Quotidienne: „Espartero, ki minden összeszedhetett erejével a' villafrancai őrsereg erősítésére sietett (mint tudva van, Villafranca junius 3ikán capitulatio utján föladta magát), Descargahoz érkezve Zumalacarreguy által, ki az egész szándékról eleve utasittatott, tetemes erővel megtámadtatván, a' kifejlett heves ütközet nem sokáig tartott ugyan, de kimenete annál nagyobb dicsőséget szerzett a' carlosi vezérnek, minthogy a' megtámadtak részirül azon félórai kis ütközet alatt több esett el 600nál részint holt részint sebesült. — 990 közvitéz, 2 ezredes, és 27 altiszt önkényleg a' kir. seregekhöz csatlakozék; ezeknek Zumalacarreguy másnap Ormaisteguyban, születése helyén, dús lakomát adatott. Sokan ugy vélik, folytatja tovább a' levelező, hogy ő fölsége (d. Carlos), seregei illy fényes diadalok után nem maradnak többé a' fölkelt tartományokban, hanem egyenesen Castilia ellen nyomulandnak; — én a' hallottaknál 's közelebbi viszonyoknál fogva inkább hiszem, hogy Zumalacarreguy továbbra is megmarad kivitt helyein 's mig uj csapatokat nem szerkeszt, 's mig erejét mintegy 50 ezer főre nem neveli, addig az Ebron tul nem megyen, mert különben Navarrát 's a' baski tartományokat védetlenül kellene hagynia. — Az arragoniai főkapitány fölszólitására a' Mallent faluban gyülekező fegyveresekről ujabb hirnél fogvást azt beszélik, hogy az összealakulandó had, mielőtt gyülhelyéről Navarrába indulna, a' királyné elibe kiván vezettetni, hogy tőle az országlási irányra nézve sokkal szabadabb intézvényeket kérhessen. Olly hazafiság, melly a' kormánynak föltételeket szab elő, gyakran veszélyesb mint hasznos, 's a' még nem is létesült uj hadnak már előre is kijelentett illy nemü kivánsága, világul szolgálhat, millyenek és hányfélék legyenek ezen pártokra oszladozott ország sokféle elemei.

PORTUGÁLIA.

A' Guarda Avançada, lissaboni hirlap, mellyből a' parisi lapok majus 27ikeig terjedő hireket közlenek, örömtelve beszéli, hogy legnagyobb vidámság uralkodik az egész városban (Lissabonban), a' fensőbb valamint az alsóbb körökben mindenütt egyező értelem hangzik, nagy rész szabadsági dalokra fakad, mert más nap annyi zavaroktól megszabadulást, vagy is a' ministerium teljes változását reménylik. A' leendő kormánytagok következő névsorát mintegy félhivatalosnak tekinthetni: minister-elnök Saldanha marsall, ki egyszersmind meg van bizva a' többi ministertag-választásra; financzminister: de Campos; tengerügyi: Loulé (a' királyné nagybátyja); belsőügyi Magalhaes; vallási és igazsági: Carvalho, 's külsőügyi: Palmella. Legnevezetesb e' ministeri névsorban, hogy benne valamennyi pártfő, a' tulszabadok, főnemesiek, és közeprendiek egyesülve lennének. A' Revista-Espanola ismétli e' hireket 's a' Guarda-Avançada ministeri névsorát már szinte megállapitottnak állitja.

Terceira hg. majus 12ikén San Joao da Praça főszállásán napiparancsot hirdettete, mellynél fogvást azon tisztek, kik a' seregtől távol vannak, minden haladék nélkül illető csapataikhoz visszatérni parancsoltatnak.

NÉMETORSZÁG.

A' porosz vámrendszerben, mint azt a' publicisták igen is jól tudják, mély politikai czélzások fekszenek alapul. Következő czikkely legyen tanubizonyságul. Azon bucsuzó beszédben, mellyel a' porosz tartományi rendek elbocsáttattak, következő helyet olvashatni: „Honatyai (landesväterlich) gondunk mindenkor arra lesz fordítva, hogy az ország kereskedési érdekeire vigyázzunk 's azokat előmozdítsuk, 's illy végre a' határszéli közlekedést a' szomszéd országokkal minden módon könnyítsük. Azonban, minthogy uj alkudozásokra van kilátás a' Russziával kötendő kereskedési egyezés iránt, azok bővebb kifejtése előtt a' tett ajánlásokra semmi határozást nem tehetünk."Azaz a' porosz vámrendszerbe Oroszország is be fog lépni.

A' badeni kormány, látván, hogy a' nép nem csak nem ohajtja, de ellenzi is a' porosz vámrendszer elfogadtatását, elhitetés végett, hogy a' vámrendszer anyagi hasznot hozand az országnak junius 10én azt nyilatkoztatá a' Rendeknek a' pénz-ügyminister által, hogy a' porosz-vámrendszer elfogadtatása esetében mindenik adózó adói tőkepénzéből 300 forint fog lerovatni, azaz, e' három száz forinttól adót fizetni nem fog. A' kormány okul azt mondja, mert a' vám-elfogadás e' hijányt gazdagon fogja pótlani. Majd a' következés mutatja meg, mohón kapand e a' badeni nép e' csalétek után. A' badeni nép nem annyira anyagi károktól tart, mint a' porosz 's egyéb németszövetségi nagyobb hatalmak tulnyomóságától. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel

JELENKOR.

51. szám | Pest, szombat junius 27kén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (junius 22iki orsz. ülés sikere; nemesités; honti uj alispánok; jun. 10iki harcz törökbosnyák szomszédinkkal; m. tud. társ. jelentése.) Anglia (alsóházi ülések junius 5—11ikeig; Dawson meggyilkoltatása, és elegyhirek.) Franczia-ország (beavatkozási ügy; Girard a' pairszék előtt; Reformateur lefoglaltatása, — 's egyebek.) Spanyolország (kormány-változás; cortes-eloszlatás.) Törökország (hirek Szerviából, Skutaribol és Konstantinápolyból.) Orosz-, Olasz- és Németország.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Nádor ő cs.k.fönsége jun.19kén érkezett vissza Alcsútról Pozsonyba. — Junius 22kén mind a' két tábla orsz. ülést tartván, a' RR, a' már kölcsönös egyezést nyert négy fölirási javaslaton, — 's a' fölirások boritékán Vdik Ferdinand nevezetet használni kivánó üzeneten kivül, mellyeket a' fő RRhöz azonnal általküldöttek, fölvették azon legujabb fölirási javaslatot is, mellyet közelebb napokban a' megyei közgyülésbeli szólás-szabadság ügyében kerületileg megállapitottak. E' fölirás országos ülésben is elfogadtatott. — A' fő RR. ez alatt a' fölirásboritéki czimzetre nézve előbbi határozásuknál maradtak meg.

Ő cs. kir. fölsége Artz Sámuelt az erdélyi orsz. számvevőség számvevőtisztjét „Strauszenburgi“ melléknévvel erdélyi nemességre méltóztatott emelni.

Hontban a' főispán ur ő excja által jun. 23kán kezdetbe vett tiszválasztásról, addig is, mig bővebb tudósitás érkezik, hitelesen közölhetjük, hogy első alispánná, minekutána Majthényi Antal ur hivataláról lemondott, fölkiáltás által egyszóval 's lélekkel az eddig volt főjegyző Tersztyánszky Sándor, — 2ik alispánnak pedig volt fő szolgabiró Nyári Antal urak választattak.

Zágráb jun. 15. A' mi török szomszédink, a' bosnyákok, kik mind a' mellett hogy Ausztria 's a' porta egymással folyvást állhatatos barátsági viszonyban állanak, a' szultán pedig, kitül ők tetteiknél fogva minden hódolást megtagadnak, folyvást a' legkeményebb parancsokat adja a' határszélek nyugalma és rende föntartására, még sem szünnek meg határinkat sértegetni 's azokon gyakor rablásokat üzni, legközelebb ismét egy uj durva kicsapongást követtek el az ogulini ezred őrvonalánál. F. hónap 6ikán t. i. délutáni 3 órakor Ostrosaczból néhány török 5 terhelt lóval hozánk, a' prosichenikameni őrvonali épülethez akarván általjöni, midőn már az épület bástyafalához, következőleg már a' mi földünkre értek, egyszerre Tersaczbol (tartozik a' bihacsi török kapitánysághoz) fegyveres törökök teremnek elő, 's puskalövéssel támadják meg mind azon fegyvertelen utasokat mind pedig az őrvonali épület őrjeit.—Sziliak őrnagy (az ogulini 3ik sz. határezrednél) ki az ottani legénységnek mint őrvonali parancsnok fő tiszte volt, fölszólitá a' bosnyákokat, hogy azonnal távozzanak el 's a' kormányunk 's porta közt fönálló békét zavarni ne merészeljék. Minthogy a' fölszólitás minden siker nélkül maradt, az őrnagy mind álgyukbol mind puskákbul tüzet parancsolt a' támadókra, melly által ők megfutamtatván mindenfelé eloszlottak. 5 órakor a' tersaczi törökök uj erővel tértek vissza 's egész a' Koranna folyóig jövén készületeket látszottak tenni, hogy az őrvonali épületet délfelől is megtámadják. A' parancsnok erre Roknich zászlótartót 50 emberrel az ellenség szárnya megtámadására rendelé, mig az ellenség derekát az épületből egy 3 fontos álgyubol 's az épületben találkozott négy hosszu csőbül (Doppelhagen, olly puska, mellyből egyszerre 6—8 lat óngolyókat lőhetni ki) lődözteté. A' harcz egész sötét estig tartott 's az ellenség, mind a' mellett, hogy száma 300 före ment, a' mi katonáinké pedig csak száz 's néhányra, vitézül visszaveretett. Részünkről csak egy ember esett el halva; Sziliak őrnagy pedig kemény zuzást kapott melle jobb részén, de azért a' harczot végig folytatá. A' bosnyákok 12 holtat vesztének, 's még egyszer-annyi sebet kapott. Jelentést tevén az őrnagy a' fő parancsnoksághoz, Rukawina gen. őrnagy Károlyvárosbul azonnal a' hely szinére Prosichenikamenbe sietett, 's jun.10én látván hogy a' körülfekvő magasb helyeken a' fegyveres bosnyákok igen számosan gyülekeznek, ujra fölszólitást intézett hozzájok, hogy oszoljanak el. A' bosnyákok engedelmeskedés helyett még számosabbra tódultak 's kevés vártatva egy mozsárlövéssel adott jelre egyszerre mindnyájan mintegy 3 ezren leirhatatlan dühhel 's rettentő orditozással katonáink állásira rohantak. Csapatink, ámbár főszámra csak mintegy 5 százan következőleg az ellenségnél hatszorta kisebb mennyigüek, harczrendben fogadván a' dühös támadókat, midőn az elhatározó pillanatban Trebesburg ezredes (az ogulini ezredből) egy csapat határőrséggel és egy 3 fontos álgyuval a' legszorongatottabb pontra ütött, a' bosnyákok egyszerre minden oldalrul szuronyokkal támadtattak meg 's rendetlenségbe hozatván tökéletesen megverettek és szalasztattak. Veszteségük holtakban és sebesültekben mintegy 400ra ment 's köztük hat az előkelő

vezérekből. Részünkről csak 15—18an estek el részint holtan részint sebesülten. A' győzödelem még teljesebb lön vala, ha e' megszaladtakat a' török földön tovább is üzni lehetett volna;de a'Travnikban (szárnyaló hir szerint) kiütött dögmirigy miatt, nem bátorkodtak a' fötisztek messzibb üzőleg sarkalni az ellenséget, nehogy a' ragadványt áthozzák. Minthogy az átellenben fekvő osztrosaczi és tersaczi birtokok kapitányai néhány nap pal utóbb e' történet után fölhatalmazottakat küldének az őrvonalhoz, kik szokatlan hunyászkodással kiméléséért és békeért könyörögtek szentül fogadván: hogy az ausztriai kormány és porta közt fönálló barátságos szerződéseket jövendőben a' legpontosabban teljesitendik 's minden alattvalójukat, ki ezentul még hasonló csinyra merészelne vetemülni, kinyomozzák 's keményen megbüntetik, habár 30 ölnyire bujnék is a' föld alá, 's hogy továbbá fegyveres csapataikat már egészen eloszlatták; a' főparancsnokság jónak látá az összegyült határszéli katonákat saját foglalatosságikra haza bocsátani. Van is reménység, hogy e' jó leczke után határinkat e' zavargó szomszédok ezentul, legalább jó ideig, illőbb tiszteletben tartandják.

Pest: A' magyar kir. Egyetem eldődei dicső nyomdokit követve jeles ünneppel szentelé e' f. h. 25ikét, mint uj fölállittatásának örvendetes napját. Nevezetessé tevé főleg ez ünnepet azon körülmény is, hogy egyszersmind 2 százados emlékezetét üllé alapittatásának ama' halhatatlan nevü Pázmán Péter római egyház cardinálja 's Magyarország primása által. Az ünnep tehát előbb tudtára adatván az illető egyetemi négy kar tagjainak,ezek a' nap méltóságához illő diszöltözeteikben jelentek meg az arra rendelt egyetemi lakban, onnan pedig szokott fényel 's komolysággal az egész test a' templomba vonult, hol is Dercsik N. János apát, kánonok, 's kir. tan. ur mutatván be az Egek urának a' sz. mise-áldozatot, hő fohászokkal kérék az Ég áldásit hazánk ezen nagy becsü intézetére. Az áldozat után visszatérvén az egyetem teremébe, melly országló Fejdelmünk, Nádorunk, az egyetem Alapitója 's jóltevőji arczképeivel diszeskedék,ezévi nagyságos rector Schedius Lajos kir. tanácsnok és professor ur, ékes beszéddel fejtegeté az egyetemi karok, a' tanuló ifjuság 's egyéb számos nagy rangu vendégek jelenlétükben a' hajdankor igaztalanságát a' tudósak iránt, valamint az ujabbkor mivelt szellemét és különösen hazánkra nézve a' föls. ausztriai ház kegyelmeit a' tudományok pártolásában. Ezenkivül kitüntetni ügyekezett a' tudós férfiu azt is: milly jóltevő hatásuak és szükségesek a' tudományos intézetek arra, hogy a' hazának jámbor és erkölcsös polgárai növekedjenek. Követé ezen ünnepélyes jelenetet fényes lakoma a' papnevelőintézet termében, hol ósi szokás szerint Fejdelmünk, Nádorunk 's a' föls. országló Ház hosszu virágzásaért, 's ő exjoknak a' főkanczellárnak és az egyetem elnökének jólléteért föllállva éljen-poharak ürittettek; nem különben szives üdvözletek történtek az egyes tagok egészségiért és általjában az Egyetem állandó virágzásaért. 's a' t.

Balatonfő-Kajárról (Veszprémben) jun. 14. Zichy Domokos gr. olmutzi kánonok és révalmási plebánus ur szivén viselvén a' népnevelés és vallás gyarapodásának érdekeit, balatonfő-kajári részbirtokában egy csinos templomot és iskolaházat emelt. A' templomot Kolosváry Sándor somlyó-vásárhelyi apát 's veszprémi olvasó kánonok ur szentelé föl, Beke Kristóf ur pedig ékes és fontos magyar beszédet tartott. E' jeles áldozatja nem lesz utólsó a' jóltevő grófnak, ki a' görcsjárvány idejében Káloz Fejér vmegyei mvárosban, hol, mint atyai örökségében, akkor tartózkodott, a' betegeknek nem csak a' szentségeket osztogatá, a' földön fekvőket leborulva gyóntatá 's lelkileg vigasztalá, de fölemelvén őket dörzsölte 's ápolgatta, orvosi szerekkel 's eledellel gyámolgatta mint valódi emberbarát 's buzgó egyházi férfiú.

Magyar tudós társasági jelentés. A' társaság' költségével meginditott Tudománytár czimű folyóirat' Vik kötete, mellynek szerkeztetője Schedel Ferencz, orvos dr, rendkiv. kir. prof. a' m. tud. társaság' rendes tagja, megjelent a' lugosi ívlánczhid' kőre metszett táblájával, 's található Pesten Eggenberger József könyvárosnál, kihez minden könyvkereskedő és vevő utasíttatik. Tartalma következő:

I. Értekezések: Philosophia. Azemberi nem' tökéletesedhetése. Francziából. Vajda Péter. — A' társi észjog' alapvonatjai. Warga János. — Tudománytörténet: Szellemi mozgás Angliában 's annak haladása, tekintettel más európai nemzetekre. Németből. Czuczor Gergely. — Nyelvtudomány: Származtatások. Kállay Ferencz. — Historia 's népisméret: Napoleon' kora. Francziából: Tasner Antal. — Az europai éjszak, politikai és erkölcsi tekintetben. Németből Jakab István. — A' mostani europai országok' első alapulása. Robertson és Remer után Kis János. —

II. Literatura: Classicai régiség. 1. Vaticani kéziratok, 2. Nepotianus, 3. Isaeus, 4. Régi grammatikusok. — Olasz literatura. Szépliteratura. 5. Tasso. 6. Graziani. Historia. 7. Sforzosi, 8. Ghiberti. — Franczia literatura. Szépliteratura. 9. Ofranczia népdalok, 10. Quinet. — Philosophia. 11. Lerminier. 12—14. Saint-Simon. 15. új szemle. Historia. 16. Régi történetirók' gyüjteménye. — Angol literatura. Szépliteratura. 17–19. Cooper. 20. W. Irwing. 21. Bulwer. Természettudomány. 22. Londoni kir. társaság' évkönyvei. —

Német literatura. 23. Az 1834diki szentmihályi könyvvásár Lipcsében. — Dán literatura. 25 Legujabbak. — Finn literatura. 26. Népdalok. — Cseh literatura. 27, 28 Dobrowsky. — Lengyel lieratura. Szépliteratura. 28. Niemcevicz, 29. Mickiewicz. — Szerb literatura. 30. Népdalok. 31. Ujabb szellemi mozgások Szerbiában. — Oroszország. 32. Természettudományi út. — Magyar literatura. 33. Legujabb jelenetek a' pesti novemberi vásár óta. —

III. Vegyes közlések: Hidépités. A' lugosi ivlánczhíd Krassóban, képpel. — Historiai nevezetességek. Hunn maradék a' helvetiai havasokban, 2dik közlés. S. F. — Az érsekujvári békekötés. Magyar nyelv' országos divata. Gévay Antal. — Levelezések. Petrovics Fridriknek a' külföldről irt leveleiből töredékek. — Természettudományi nevezetességek. Az éjszaki magnesi földsark. — Magnesi tünemények Magnesiában. Garay. — Magyar tudós társaság. — Jutalmak. T. társaságéi, Marczibányi intezetéi, Schwartner-félék. — Necrolog. — Elegyhirek. — A' szerkeztető' figyelmeztetése, 's a' Tudománytár' első évének rendszeres átnézete.

Emlékezetbe hozatik, hogy e' folyó iratból négy, legalább 15 ívnyi kötet jelenik meg, midőn szükség kivánja réz vagy kőmetszetekkel. Az előfizetés, egy évi illy folyamatra könyvárosi úton közönséges papiroson 4 f. finom papiroson 6. f. mostantól fogva pedig postán is, köz. papir. 5 f. 36 kr. fin. papir. 7 f. 36 kr. pengőben. Junius. 22d. 1835.

A' titoknok által.

ANGLIA.

Az alsóházban jun. 5iki beszéde alkalmakor, midőn J. Russell lord a' testület-javitás törvényjavaslatát előadá, következő visszaéléseket emlite, mellyek vétkesivé némelly testületek tevék magukat, vagy mellyek a' testületi alkotmány hibás szerkezetében alapulnak: „Bedfordban a' hatósági képviselés olly hibás, hogy ott főre a' választott polgárság a' lakosok csak $\frac{1}{17}$ részének, vagyon v. tulajdon oldalról pedig csak $\frac{1}{4}$ részének képviselője; Oxfordban 1400 választó van, és soknak azok közt még birtoka sincs megbecsülve; általjában pedig a' választásokkor itt annyi tömérdek cselt szövögetnek, hogy a' testületi eljárásokban eddig ritkán vehete közülök részt több mint 500; Norwichnak 2221 választással biró polgárja van, de azok közül 1123nak vagyona meg sincs becsülve, 's ezek közt 315 egyházi szegény találkozik. (hangos tetszés.) A' mi pedig a' norvichi adózásbeli tulajdont illeti, a' Norvichra eső 25,541 ft. sterling adóbul nem kevesebb jut 18,224 ft sterlingnél olly emberekre, kik nem tartoznak a' testülethez (tetszés); Lincolnban a' testületi tagok $\frac{3}{4}$ részének vagyona szinte nincs becsre véve, a' lakosságnak pedig majd $\frac{4}{5}$ része van a' testületből kizárva (halljuk!); Ipswichben 2000ren fizetnek községi adót, 's még is csak 187 tartozik közülök a' testülethez; (halljuk!) Cambrigdeben 20,000 lakos van, 's ezek közt 1434 házbirtokos, kik 10 font sterling adót fizetnek, de csak 118 közülök hatósági választó, 's ezek a' 25,499 font sterlingre hágó községi adóhoz csak 2110 fontot fizetnek; (halljuk! halljuk!) E' tettdolgok valóban vastag és kiáltó visszaélések. De még sokkal gonoszabb azon visszaélés, hogy e' városokban néhány kevésszámu férfi az igazgatást saját magányos hasznára forditja, 's e' végre magát az alsó néposztály egyik részével összekapcsolja, azok szózatit megvásárolja, 's igy azok erkölcseit megrontja. (harsogó tetszés) Ohajtom látni, hogy olly személyek az alsó néposztályból is, kik részvétre vannak meghiva a' választásokban, polgártársaik tisztelete 's bizodalma által támogattassanak; de nem, hogy megvesztegetve, vagy épen megrészegítve jöjenek szavazni. Úgy szinte a' kegyes alapitványokból is a' hatósági testületek többnyire saját pártfeleiknek osztogaták eddig a' gyámpénzeket. 's a' t.“ Peel azzal mentegeté a' testületeket, hogy nem volt megtiltva mind eddig a' községi vagyont más nem községi czélra is forditani 's t.

Legujabb hirek szerint Londonból Wellington hg 12én a' kormányt kibocsátott idegen ujonczfogadást megengedő parancsa miatt kérdőre vonandja. Előtte Strangford lord tett Melbourne lordhoz az iránt kérdést: mi sorsra jutandanak azon angol alattvalók özvegyei árváji, kik a' spanyol királyné szolgálatjába lépendenek? Melbourne azt felelé, hogy azok dolga arról gondoskodni előre, kik e' szolgálatba állanak. Maj. 13kán kabineti tanács tartatott, hihetőleg, a' Wellington hg. közbeszólandására adandó válasz miatti tanácskozás végett. A' Times és Courier jun. 11én azt állítják, hogy Evans ezredes az ismért radical, és Westmünster parliamenttagja a' ju. 10én megjelent kabinetparancsnak hasznát szándékozik venni, 's a' spanyol királyné szolgálatjába lépni. — Jun. 1én Irlandban Limerik várostól nyugotra 9. angol mérföldre Balincarigben Dawson nevű angol lelkész meggyilkoltatott. Ez néhány hét előtt katholikus bérlőjitől a' kibérlett földeket el akarta szedni, hogy azokat maga müveltesse. A' bérlők a' haszonbérlést megujitani kivánták. A' föld eredetileg Charneville lordé, ki bérlőjit mindig meghagyá a' jószagon, ha a' telekbért pontosan megfizették; a' fenforgó esetben pedig a' bér egészen ki vala fizetve. Azalatt mig Dawson ur a' bérlőket törvényes kiüzéssel fenyegeté, 's ezek nyakasan megátalkodtak a' birtokban, hetek multanak. Jun. 1jén estve 5 órakor, midőn a' lelkész egyik, Lynch nevü bérlője kiséretében egyik földén járt a' falu mellett, váratlanul megtámadtatott 3 embertől, kik némi részben asszony ruhába valának öltözve.

Dawson és Lynch el ügyekeztek szaladni, 's ez utóbbi egy árokba lapult meg, hol két lövést hallott. A' szerencsétlen pap testét golyóktól átlyuggatva lelék, 's elölött betört koponyával. Egy lövésnek olly közel kellettelsülni, hogy a' pap ruhája is elpörköltetett. A' holttest Masonbe vitetett, a' meggyilkoltnak egyik sógorához, hol azonnal törvény tartatott. Lynch el van fogva; de a' tettesek közül egyiknek sem jöttek nyomába, ámbár a' tett fényes nappal történt, 's több tanya v. szállás közelében. — Az orangistai Limerick-Chronicle is igy beszéli el a' dolgot, csak okát tagadja, nem akarván megengedni, hogy a' katholikus bérlöket el akará telkeirol üzni. — A' Globe, megnyugtatására a' tettet szépítgetö Limerick-Chroniclenak számos esetet hord fel, hol utóbbi idökben a' protestans földesurak katholikus berlöjiket seregestül üzték ki telkeikről. Igy Waterfordmarq Limerick grófságban 50 családot, összesen 227 személyt kergetett el telkeikről. Graham kapitány Newtowebarryben 60 személyt. — A' királyné-megyében emlékirást nyujtottak be a' katholikusok, mellyben panaszolják, hogy a' megyében 100 protestans bíró van, anélkül, hogy a' megye 145 ezer katholikusaiból csak egyetlen is volna közöttük. Vesci lord, a' megye lordhelytartója vonakodék a' folyamodást elfogadni: „mert különben úgy tetszhetnék, hogy ö egy oldalulag szolgáltat igazságot.! — Az alsóházban jun. 10kén felolvastatott a' király válasza a' ház azon folyamodására, mellyet ez a' rabszolga-kereskedés szorosb gátoltatása végett benyujtott. A' válasz jelenti, hogy az iránt a' szövetséges udvarokkal már alkuba is bocsátkozott a' kormány. A' felolvasás után Castlereagh lord benyujtá ugyanazon irlandi protestans kérelmet, mellyet atyja, Londonderry marquis, néhány nappal elöbb a' felső házban bemutatott. Egyszersmind kikelt O'Connell befolyása ellen az utóbbi tisztviselök kinevezésire. Sok tag felelt. Legfurcsább volt O'Connell válasza, mellyben ez nyilványitá, hogy ö az Irlandban történt kinevezésekbe sehogy sem avatkozott, azokat sem nem tanácslotta, sem azokra nézve befolyását nem használta. (halljuk! halljuk! és tetszéskiáltások.) Azonban sajnálja, hogy nem tette, mert akkor talán jobban üttöttek volna ki. (Csattogó kaczaj) Ő ismétli, hogy ha tán tanácslott vagy tanácsa elfogadtatott volna, a' történt kinevezések mind meg fogtak volna történni; de mindezek daczára is egészen javalja azokat; (dörgö örömzaj a' toryk székein) 's helyesli azokat mint egyes igénytelen (anspruchlos) ember is, kinek e' tekintetben semmi hatalma. Ő továbbá a' ministereket leginkább csak azon bizodalomból pártolja, mert Irland állapotja javíttatását reményli tölök, de nem a' jelenre, hanem jövendöre nézve, 's mert meg van gyözödve a' ministerek jó szándékáról Irland iránt. — Jamaicából april 20ról irják, hogy soha Jamaica békesb 's nyugottabb állapotban nem volt, mint e' pillantásban. A' czukor mennyisége az idén számos elöbbi év termésit fel fogja mulni, mi fényes czáfolata mind annak, mit a' fölszabaditó törvény ellen mondottak v. irtak. A' whigek ez által dicsö emléket emeltek maguknak; mert minden nap tapasztalása tanusítja, hogy arany-törvény. A' barnák tanulásideje többet jövedelmez most az ültetvénybirtokosnak mint az elöbbi rabszolgaság; a' földek értéke $\frac{1}{3}$ résszel magasbra szállott, 's még mindig följebbre hág. Azonban teljesen álfogás európai munkásokat szállittatni Jamaicába 's ohajtható volna, hogy Európában dolgoznának ez ellen, mert e' jövevények jövendöre nyugtalansággal fenyegetik Jamaicát. — A' Globe emliti, 's több londoni lap is megegyezik abban vele, hogy azon törvény, melly megtiltja Angliában az ujonczszedést (szerzést vagy fogadást) idegen hadiszolgálatra, titkos tanácsi parancs által felfüggesztetvén, az angol tiszteknek meg fog engedtetni, hogy mint önkénytesek spanyol szolgálatba állhassanak anélkül, hogy félfizetésöket elvesztenék. — A' radicalok igen vigyázva szavaznak, 's a' ministereket nem szorongatják olly kérdésekben, mellyek nem fö politikai fontosságuak a' status állapotjára nézve. Megtetszett ez az alsóház ülésében jun. 11én, midön Sir S. Whalley az ablakadó-eltörlés iránt tett inditványt. Spring-Rice ur, mint a' kincstár kanczellárja ellenszegült az inditványnak, mert, ugymond a' bevétel csak 250 ezer fölösleg font stget adand az év végével, ebböl pedig az 1,200,000 ft sterlingnyi ablakadó pótléka nem telik. — Az inditványt senki sem támogatta 's 204 szóval 16 ellen félre is vettetett, holott máskor ezen inditvány mellett 150 körül szavaztak. Ugy szinte Robinson inditványa is, hogy nyomoztassék ki az egész adói rendszer, 's javittassék meg az adók bélyege és szedésmódja, minthogy a' ministerek ellene szegültek, 105 szóval 12 ellen félrevettetett.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Messager des Chambres junius 9én azt mondja, hogy Frias és Alava general, követek a' franczia és angol udvarnál a' megtagadt beavatkozás következésében lemondásukat beküldék. A' Messagerben továbbá ezt is olvashatni: „Említettük tegnap, hogy a' portugáli kormány, jogos aggódásból azon hátralépö befolyás elött, mellyet a' megérintés a' mi juste milieunkkel mind a' két országban okozhatni fog, a' franczia beavatkozás ellen nyilatkozott. Ma vesszük hirét, hogy a' madridi kabinet, kétségkivül egészen ellenkezö

aggódástól vezéreltetve, a' portugáli közredolgozást elmellőzte, 's hogy a' portugáli követ Madridban és Martinez de la Rosa olly értelmüleg egyeztek meg, hogy Reguenzo general osztálya a' portugáli határon által ne lépjen.

A' pairszék ülésében jun. 9én bizonyos Jules Auguste Girard is előjöve, kinek neve a' kihallgatás alatt még eddig nem fordult elő. Ez az elnök kérdésire így felelt: „Elnök ur, nekem Ön kérdésére semmi mondani valóm nincs, míg segédem 's vádtársim meg nem jelennek.“ Elnök: „Önnek ügyvéde Sautayra ur épen most vala jelen.“ Girard: „Sautayra ur ügyvédem, Carrel ur pedig segédem. Én ide csak bayonnetti erővel hozattam, 's ismét a' börtönbe kivánkozom vissza.“ Az elnök erre Crivelli urat nevezi ki hivatalosan Girard ügyvédének. Girard: „Én ezennel visszautalom a' hivatalosan nevezett ügyvédet, 's kérem az ügyvéd urat, érettem vagy mellettem egy szót se szóljon.“ Crivelli: Látja elnök ur! hogy én semmit sem mondhatok.“ Erre a' vádló tanuk kihallgatását folytatják. Végre azt kérdé tőle az elnök: van e szándéka Önnek valamit mondani vagy sem? Girard: „Nekem épen semmi mondandóm nincsen, azon kivül, hogy segédem, Carrel ur, itt nincsen, 's hogy elvitetésemet kivánom.“ Elnök: A' Vádlott ügyvéde im itt jelen van.“ Sautayra: „Igen, elnök ur, de mivel védenczemmel nem értekezhettem, csak annyi, mintha itt sem volnék.“ Elnök: „Akármint van, de a' Vádlott értekezhetik ügyvédével; a' Vádlottnak védelme mindenképen könnyíttetni fog. Ön még fiatal, gondolja meg, mielőtt elhatározná magát. Eszméljen jövendőjére 's családjára. Térjen a' kötelesség utjára vissza 's tisztelje a' törvényt.“ Girard: „Nem hiszem hogy a' kötelesség utjáról eltértem. Elömbe szabám élettervemet 's attól eltávozni nem fogok. Én nem védelmezem magamat, mert Carrel ur és vádtársim távol vannak, kérem az elnök urat, a' vádenyhitő tanukat se hallgassa ki. Chegaray ur mindazáltal, a' statusügyészség tagja sürgeti, hogy hallgattassanak ki ezek, mi azonnal meg is történik. Mellyek után más vádlott kihallgatásához fogtak.

Trélat több hírlapban jelenté, hogy Clermont lakosinak azon szép ajánlását ő még szebben nem fogadta el, mellynél fogvást azok, mig Trélat a' fogságban ülend, gyermekeiről gondoskodni kinálkoztak, minthogy ő, meddig olly börtönbe nem vitetik, hol tanulmányi és kapcsolatiban meggátoltatik, saját munkájával gondoskodhatik azok élelméről. — Említettük, hogy az angol szabadelmü kabinet nem annyira a' beavatkozást, mint a' franczia docrinaire beavatkozást ellenzi a' spanyol ügyben. Ime két czikkelytöredék a' j. des Débatsból e' nézet megerősítésére: A' Journal des Débats tudnillik, mielőtt az angol titkos tanácsi parancsot a' Foreign-enlistement tilalom fölfüggesztésével a' Spanyolországra nézve fölszabadított idegen ujoncz-fogadásról közlené, e' kurta bévezetést tüzi elibe: „Az angol kormány megkezdé azon rendszabályok végrehajtását, mellyek által a' spanyol királyné ügyét hatalmasan fölsegíteni reményli (de azt a' Journal des Débats doctrinaire pártfogóival nem hiszi.) A' másik czikkely pedig, mellyből még inkább kirí a' Journal des Débats lúdmérge, hosszu, 's azt akarja elhitetni, hogy a' spanyol nép lelkesedése a' szabadság 's az azt kikiáltó alkotmány mellett nem elég d. Carlos legyőzésére 's czikkelye végét e' jóslással fejezi: „A' melly napon az Estatuto real (a' mostani félszeg alkotmány) Madridban megbuknék, ugyanaz napon fogna az 1812ki alkotmány is megbukni“ st.

Figyelmet gerjeszte, hogy jun. 4én a' luxembourgi palotában nem nemzeti őrség tön szolgálatot, hanem egy csapat vadász. E' körülményt annak tulajdonítják, hogy a' szolgálatra kirendelt nemzeti őr osztály megjelenés helyett ellenmondott, 's így a' kormány katonaságot vala oda kénytelen szolgálatra rendelni. — Lyon egyik, Guillotière nevű, külvárosában a' téritési kereszteket ismét fölállították, de azok maj. 29ke 's 30ka közti éjjel ismét lerontattak. — A' Reformateur a' postán és hivatalszobájában jun. 9én 4edszer foglaltatott le. Okot erre következő czimü czikkelye adott: „A' revolutio, mellyet minden ohajtásinkkal előidézünk, minden pillantásban, anélkül hogy észre vennék, létre jut.“ Jun. 10én hasonlóan ismét lefoglaltatott egy czikkely miatt az előbbi napon történt lefoglalás tárgyában. — A' kormány mostani helyzetéről igy okoskodik egy párisi levelező az Allg. Zban: „Paris, jun. 5kén. A' pairkamara a' demagogiával veszélyes körülmények közt bocsátkozott egyenes tusába. Három párt létez a' respublica ellen Francziaországban: a' doctrinairek, kik a' polgárságot aristokratásítani akarják, 's a' nemzeti őrségeket, a' választó testületeket, a' pair- és követházakat politikai harczra készítik a' demagógok ellen; a' tiers partie, melly az aristokratiát polgárítani akarja, 's a' polgárságot a' választó testületekben, és követházban, a' doctrinairek, pairek és republicanusok ellen készül csatára vezérleni; végre az oppositio, melly ellenkezik ugyan a' doctrinairekkel és tiers partival, de a' demagogiát pártolni még sem akarja. Mind ezek közt Lajos-Fülöp sem úgy nem gondolkodik, mint a' doctrinairek, sem úgy, mint a' tiersparti, vagy az oppositio, hanem a' választó testületekben, nemzeti őrségben 's a' két kamarában monarchiai elemeket szeretne kiszemelni,

hogy a' doctrinaireket megfékezze, a' tiérspartit meghódítsa, az oppositiót megverje 's a' respublicát megsemmítse. A' tusa már megkezdődött; minden oldalról kell valamelly politikai határozásnak történni; itt megállapodás nincsen. Első süker az volt, hogy a' pairség ismét politikai jelentőséget nyerjen, mit a' doctrinairek előre általlátták, ez azonban a' paireket a' legvadabb megrohanásoknak is tette ki, mi miatt kénytelenek lesznek nyilatkozni, charaktert fölvállalni, 's ez úton tán még az elvesztett pairöröködést (Erblichkeit) is megnyerhetik majd idővel.—A' követház többsége teljesen létegesíttetett (organizáltatott) — Ez egészen uj nemü aristokratiából, a' pénz és vagyon aristokratiájából áll, mellynek a' doctrinairek némi politikai jelentőséget szeretnének sugalni. A' vagyon és akarat hatalma befolyás nélkül nem lesz ugyan, de nem dicsekhetik lélek v. szivemelő érzés, vizszaemlékezés és tisztelet bájaival.—A' Moniteur szerint Leopold sziciliai kir. hg Parisból Angliába utazott, de jul. első napjaiban ismét visszaváratik. — A' pairszék majd minden nap elveszt egyet kettőt pairjei közül. Jun. 12kén Montmorency hg maradt el és Lamoignon marq.; 13án pedig Abrial gróf. A' pairszék jun. 12én titkos ülésben az iránt tanácskozott: mit tegyen azon vádlottakkal, kik vonakodtak 's még folyvást vonakosznak részt venni a' vitázatban? Javasoltaték, hogy nem ügyvédeknek is engedtessék meg, némi válogatással, a' védelmezés. Azonban némellyek azon észrevételt tették, hogy a' vádlottak ezzel nem fognának megelégedni, hanem azt kivánni, hogy minden általok választott véd adassék meg. A' tanácskozás sükeréről egyéb nem mondatik. — A' pairszéki terem a' pairpör után el fog bontatni, mert épitésében tetemes hiba esett. A' terem eleinte hideg és nyirkos volt, most igen forró, 's a' nap fuladásig pörköl benne. Egyszersmind akustikai tekintetben is hibás az épités, mert a' titoknok minden vallomást ismétezve kénytelen felolvasni. —

SPANYOLORSZÁG.

Telegraphi hir Bayonnebul: „Jun. 10kén decretumot adott ki a' királyné, mellyben Martinez la Rosa lemondását elfogadja; gróf Toreno az uj kormány elnökének 's ideiglen külügyi ministernek van kinevezve.“ A' Messager szerint la Rosa ur követnek van szánva Parisba Frias hg. helyett; gen. Alava a' tengerügyi hivatalt viselendi; gen. Cordova pedig követül megyen Londonba. A' többi ministeri tárczát igy osztja ki ugyan a' Messager levelezője (jun. 7kéről): Perez de Castro vagy Ofalia külügyi minister; Garcia Herreros igazsági; marq. de Villuma vagy Alvarez Guerra belügyi; Toreno pedig az elnökség mellett megtartja a' pénztárczát. — Mi a' hadbul jött közelebbi hireket illeti, ezek mind inkább aggasztók a' királyné hiveire nézve. Elisondo, Bergara, Urdach, Tolosa, és Irun pusztán állanak 's tárva minden őrség nelkül az ellenség előtt, 's mint hallik Vitoria is e' sorsra jut, és csupán S. Sebastian és Pamplona maradnának rendes védelem alatt. Ez utóbbi helyen Valdes, mielőtt onnét a' napokban elköltözék, hogy az Ebrohoz vonuljon vissza, összeesküvést fedezett föl a' helybeli városi katonák közt, kik a' várat titkon d. Carlos kezére akarák játszani. Számos elfogatás vete véget a' bünös szándéklatnak. Merino, kinek jelenleg már 1500 fönyi gyalog és 300 fő lovas serge van, uj tüzzel üzi pusztitásit 's Madrittól csak 12 mérföldre van, a' nélkül hogy zabolázó sereget küldenének ellene. Dulongási közt nevezetes a' majus 30ki, ekkor t. i. hajnalban egész csoportjával Roa városra (a' Duoro mellett Burgos tartományban) ütvén, miután a' város kapuit fölégette, minden további ellenállás nélkül a' városba ment, 's a' tanácsházat 8 más házzal együtt, mellyek hazafiságokrul isméretes férfiakéi valának, porrá égetvén, a' templomnak esett, mellyben a' biró és városi katonaság már akkor védelembe helyzék magukat, — azonban, ámbár az ajtókat itt is leégeté, az épületet nem vala képes bevenni. Roabol tüstént irt az ó-castiliai főkapitányhoz jelentést tevén, hogy mivel foglyainak száma nagy, kész őket a' kötött hadi szerződésnél fogva, carlosiakért kicserélni. Espartero csatavesztése már isméretes. Ő gyalázatosan megcsalatott katonáji által, kik mingyárt csatakezdetkor nagyobb részint az ellenséghöz pártoltak. Maga Espartero egy szük faluban elzáratva, embereitől elhagyatva, sőt elárultatva csak a' vendégfogadó ablakán megszökkenve mentheté ki magát az ellenség hatalmábul. Fő tisztkarát, melly egy generalbol, 2 ezredesből 's néhány főbb tisztből állott, egészen elfogák. — Azóta Salvatierranál már ismét ütközet történt. Villareal, ki a' carlosiakat vezérlé, itt ujra megszalasztá az ellenfélt; maga az ütközet csekély ideig tartott ugyan, de sikere elég nevezetes a' carlosiak kezére került sok fegyver, hadiszer, és lovak miatt. Zumalacarreguy 15 ezer emberrel és 12 álgyuval nyomulóban van Bilbao felé. D. Carlos jun. 8kán 4 zászlóalljal Tolosában volt. Bergara erőség 7kén capitulált. Mindezen kedvetlen történetet még fenyegetőbbé teszi azon körülmény, hogy magok a' királynéiak közt ujabb és ujabb nyugtalanságok fejledeznek. Barcelonában majus 20kán az exaltados-félék nyilványos helyen akarák megégetni a' Zumalacarreguy és Valdes közt kötött hadi egyezést; Lumbierben jun. 1sőjén az őrsereg ütött zenebonát, állitván hogy tiszteitől az idegen közbejárulás kecsegtetése által meg-

csalatott. A' kormányzó hogy némileg megnyugtassa e' zajos elméket, hivatalos koholt leveleket olvastatott a' nép előtt, mellyekben jelenteték, hogy 4kén a' francziák már spanyol földön lesznek. Itt e' csel vete véget a' zajongásnak; amott Llaudernek, ki Barcelonától akkor épen távol vala, nagy sietséggel kelle összegyüjteni katonaságot 's a' város ellen indulni, azonban még nem ért a' városhoz, midőn hirül vevén hogy a' háborgók az általa előre küldött fenyegetésre, hogy mindnyájokat rendre löveti, ismét rendre tértek, visszafordítá gyüjtött katonaságát a' st. Ramoni klastrom ellen, hol 700 főnyi carlospárti guerilla tartózkodott.

Egy korább adatú levél igy közli a' cortes ülési bérekesztetését: „24 órával előbb, mint a' cortesi ülések bérekesztettek, e' lépés hivatalosan közöltetett a' kamarákkal. 30ikán ő fölsége belépett a' terembe, elolvasá a' bérekesztő beszédet, 's elment, hasonló csöndben mint jött vala. Egy „éljen" sem hallatszott akár a' teremben, akár jövet vagy menet egész a' palotáig. Rendes katonák és nemzeti őrök sort állottak végig az utczán, merre a' fölség igen pompás hintaja menendő vala. Krisztina királyné mint özvegy feketén és fejéren vala öltözve igen csinosan 's arczán különös báj tündöklék, 's a' neki saját nyájassággal köszöntgete mindenfelé; — de mind e' mellett némán maradt a' nép, mintha halottas menet lépdelt volna előtte. Csudálkoztak, miképen még a' ministeri pártnak sem vala bátorsága, hogy legalább önmagának „éljeneket" kiáltasson. A' maj. 11ki ülés és akkor támasztott zenebona óta, jóformán sikerült a' ministereknek a' kamarai különszinü pártvéleményeket még több ágra szaggatni, kivált a' félénkebbek közt, kik az anarchiát már az utczán mutatkozni hivék, nem is gyanitván hogy a' kabinetben már régebb óta uralkodik az. A' félelem olly nagy, hogy alig bátorkodik valaki fenszóval rosszalni a' franczia seregek beavatkozását; 's legtöbben ugy hiszik vagy legalább vélik hinni, hogy nincs is más mód d. Carlost legyőzhetni. Parancs adatott a' mondott majus 11ki esetek után minden censornak: hogy ne engedjék e' dolgokrul a' hirlapokat máskép szólani, mint csupán ministeri értelemben. Most már egyes censorok helyett censor-gyülekezetet fognak fölállitani, és a' sajtót még inkább korlátozni. — Valdes hitelét, mellyel itt még néhány személy előtt birt, igen megrongálta az általa kiadott fölszólitás; de még jobban azon körülmény, hogy a' tábort tanácsgyüléssé alakitá az által, hogy az idegen közbejárulás szükségét a' hadi tisztek elhatározása alá terjeszté. Tették volna csak ezt a' hazafiak, ugy tüstént az lett volna mondás, hogy anarchisták 's az engedelmességet akarják fölforgatni. Öst. Beob.

TÖRÖKORSZÁG.

Russzia mint várni lehete, azt nyilatkoztatá a' portának, hogy Szervia alkotmányát nem ismérheti el, melly nyilatkozvány miatt a' porta kénytelen tudatni Milos herczeggel, hogy ha az uj alkotmányt nem törli el, kényszerítve lesz a' török kormány katonaságot küldeni Szerviába.— Konstantinápolyba maj. 29én érkezett Chudadad chan nevü persa követ jelenteni a' szultánnak, hogy az uj schah széket foglalt már. — Smyrnai levelek szerint az ottani nagyúri helytartó igen czélszerű rendeléseket tesz 's azokat szigoruan végre is hajtatja a' dögmirigy behozatala ellen e' népes városba. A' lakosok nagy megnyugtatására sikeresek is azok mindeddig. Még a' szomszéd török tisztviselők is becsülik a' helytartó rendszabályit, 's közrehatásukkal ügyekeznek a' szándéklott jótékony czélt elérni. — Nyilványos hirlapok belgrádi ujabb tudósítások szerint igazolják azon följebb érintett körülményt, mikép a' porta egyetértve az orosszal fölszólítá Milos hget, hogy a' Szerviában nem rég létre hozott uj rend iránt magát szorosan az akiermani és drinápolyi szerződésekhez szabja, 's minden ujitással, melly ezek szellemébe ütközik, hagyjon fel. E' békekötésekben pedig világosan ki van fejezve, hogy a' Szerviában létesítendő uj törvényszerkezetnek a' szerbek azon tulajdonságával, mellynél fogva ők egyszersmind a' porta alattvalóji, ellenkeznie nem szabad. Milos nemrég Belgrádban volt, hol őt a' nép nagy örömmel fogadá, 's mind a' basa mind a' legelőbbkelő törökség vele igen nagyon kitüntetőleg bánt. Fényes ünnepeket adának tiszteletére, 's ő 8 vagy 10 napot szándékozék ottan tölteni. Mig Belgrádban mulatott, török ministert vártak, ki megvigye neki a' porta följebb érintett határozásit. Milos hg azonban már mindenről értesítve látszott lenni, minthogy parancsot bocsátott Kragujevaczba, lakhelyére, hogy visszajötte után azonnal országgyülés tartassék. Közönségesen hiszik, hogy Milos a' porta és Russzia kivánságit teljesiteni fogja. — A' boszniai határszélekről jun. 5röl irják, hogy Boszniában majus 20a óta lappang a' dögmirigy, 's azt a' lakosak gondosan titkolgaták, mig ő' kosztelniczai vesztegházban észrevevék, 's igy addig már sokat elsodrott. Az ausztriai 's magyar határszéleken a' veszteglés ideje azonnal meghosszabbíttatott, és pedig személyekre 20 napig, dögragályt elfogadó portékákra pedig 42 napig; az őrvonal megerősíttetett, 's olly szabályok tétettek, hogy a' ragadvány-behurczolás minden lehető módon gátoltassék. Triesti levelek jun. 7röl jelentik,

hogy Albániában Vale di Noce révben egy török hajón ütött ki a' dögmirigy, melly oda 54 napi utazás után érkezett 's már 8 személy halt benne meg. A' zarai kormányszék ezen török tartományt is azonnal ragályosnak nyilványítá, és szoros őrvonalt állita föl, egyszersmind folyvást czikáztat, nehogy a' csempészet v. dugárusság által, melly kisebb hajókon üzetik leginkább, a' dögmirigy valahogyan beszivárogjon. — Scutariból jött levelek szerint, e' város nem rég fontos történetek láthelye volt. Tudva van, hogy a' scutarii basa a' török lakosságtól 200 ezer török piaszternyi adómennyiséget kivánt, melly vonakodék azt megfizetni, a' keresztyén lakosság pedig a' rá rótt adónak apródonkénti lefizetgetését megigérte. Igy állott a' dolog jó ideig a' nélkül, hogy egyik vagy másik részrül valami lépés történt volna; midőn a' basa majus 17én, (némellyek állitása szerint azért, mivel a' török hajósereg Albania partjainál megjelent) a' bejárást a' bazarba (vásár- és áruhely) katonasággal 's álgyúkkal megrakatá 's a' törököknek az oda bemenést megtiltá; más részről pedig minden mesterséget elkövetett, hogy a' keresztyéneket, kiknek a' bazart nyitva hagyá, arra birja: vetnének véget minden közlekedésnek a' törökökkel, hogy azok követeléseit teljesitni annál inkább kénytelenittessenek. De a' keresztyének igen mentegeték magukat, hogy ha e' tanácsot elfogadnák, a' török lakosság boszúja veszélyének tüznék ki magukat. 's a' t. Igy mult el maj. 17e 's 18a. Ez idő alatt a' keresztyének portékáik nagy részét bátorságba helyezék, mindazáltal titkon a' török és keresztyén lakosság együtt tanácskozott. E' tanácskozásokban mivel mindkét részről általlátták, hogy erőt erővel szükség torlaniok vissza, egyúttal küldötteket utasítottak mindenfelé, a' környék és közel fekvő hegység lakosit segedelmül szólítani fel. Maj. 19én reggel számos fegyveres paraszt csoport borítá el az utakat a' város felé, 's nap felkölte után kevés órával már puska- és pisztoly-lövések ropogának szerte az utczákon. A' csata gyilkoló vala, 's harmadnapig folyvást tartott, úgy hogy még maj. 21én, midőn e' tudósitás onnan elindult, sem szakadt vala vége a' hóhérlásnak. A' győzelem azonban a' nép részire látszott hajlani. Azt hiszik közönségesen, hogy a' sereg kénytelen lesz a' várost elhagyni 's az erősségbe vonulni, mellynek mindazáltal tetemes számához képest (mintegy 5000 főnek) csak öt napi élelme van ott. Wien. Zeit.

Smyrnából jött hirek bizonyítják, hogy jun. 1én a' dögmirígy ott is kiütött. Mindazáltal 6ig, melly napon a' jelen tudósítás onnan megindult, a' városban naponként csak két három betegülés történt a' legszegényebb néposztály közt, 's reménylék hogy mind a' hatóságok mind a' lakosok által tett rendszabályok a' ragadvány tovább terjedésének gátot vetendenek. Konstantinápolyban az egészség állapotja megnyugtató vala. A' szultán a' dardanelláknál 27 sátort vonatott vesztegintézetül az aegyptusi mirígy ellen; 's később kőfalból szándéka épületeket e' végre ott emeltetni. — A' tunisi bey maj. 20án reggel 7 órakor megholt. Utána Sidi Mustapha következett az uralkodásban, a' nélkül, hogy e' változás legkisebb zavart okozott volna. Maj. 21én reggel 10 órakor álgyulövések hirdették, hogy a' divan Sidi Mustaphát kikiáltotta. Sidi Mustapha testvére a' megholt beynek, és ugyanaz, ki Clauzel marsallal a' constantinei egyezést kötötte 's aláirta. Az uj bey, mint mondják, nem szereti az európaiakat, 's minthogy anélkül is egyedárosságot űz a' kereskedésben, az europai kereskedésnek nagy akadálya leend Afrikában. —

OROSZORSZÁG.

A' wilnai kormány számitó biztossága ismét 44 személy nevét teszi közre, kiknek minden ingó 's ingatlan vagyona elkoboztatik utólsó zendülésbeli részvétükért. E' névjegyzékben olvashatni Plater grófnét is Plater Lajos gróf hitvesét. — A' császár és császárné jun. 5én Moszkvából Zarszkoe Szeloban ismét visszaérkeztek. A' császár jelenléte jeléül ismét lobog a' téli palotán a' birodalom zászlója. —

OLASZORSZÁG.

Rómában is jun. 3kán hirét vevé a' kormány, hogy a' spanyol királyné a' franczia kormánytól segitséget kért. — E' levelező nagyon békesnek nyugottnak sőt megelégültnek irja a' népséget. — „Mennyire bizik, 's nyugszik meg a' kormány, úgymond, többek közt, a' rómaiak érzelmében, már csak abból is megtetszik, hogy az itt olly annyira féltett daljátéknak. „A' porticii néma" előadatását is megengedé 's hiedelmében bizodalmában épen nem csalatkozott, mert a' nép csak a' hangászatot itélte meg benne, anélkül, hogy a' darab irányára legkevesbet ügyelt volna." Illy körülmények közt valóban nyughatik is a' kormány.

NÉMETORSZÁG.

A' porosz statusujság azt irja Töpliczből, hogy ott, miután a' nagy táborozás Kalisch mellett a' jövő őszön végre jut, a' f. ausztriai császár, egész családostul, az orosz czár és czárné, ugy szinte a' porosz király összefognak a' császári 's királyi családok több tagjaival együtt gyülekezni. — Leuchtenberg Miksa herczeg jun. 17én reggel Münchenből Stokholmba utazott.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

52. szám — Pest, kedden junius 30kán — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; Hont megye uj tisztkara.) Anglia (különféle inditványok; Times szint vált; Brougham két áldomása; Buxton, Evans, Ipswich.) Francziaország (Carrier; Wellington és Talleyrand szándéklott politikája; pairszéki ülések; Picot 's többek.) Portugália (a' ministerium változtának okai; és egyebek.) Spanyolország (legujabb hirek a' hadból.) Olasz-, Németország és Belgium. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Ő cs. kir. fölsége jun 9ki legfensőbb határozata szerint Rózsa Ferencz várad-olaszi plebánust 's tiszt. kánonokot a' nagyváradi diák szertartásu főkáptalan kánonokjává méltóztatott kinevezni.

Estei Ferdinand kir. főhg. ő magassága Erdélyből jövén junius 28ikán Pestre érkezett, de másfél napi mulatás után tovább utazott föl Bécsnek.

Tek. Nagy-Hont megye uj tisztikara, a' már mult számunkban nevezett két alispánon kivül, következő: főjegyző Baloghy Imre, aljegyző: 1ső Bakay Ferdinand, 2ik Gyürky Medárd; lajstromzó 's levéltárnok Bakay László, tiszt. aljegyzők: Fehérváry Miklós, Buócz Dénes 's Baloghy Elek; főadószedők: hadi Kubinyi Vilmos; házi Baross Károly; főbiztos Okolicsányi Károly; számvevő Nagy Antal; főügyészek: Vajda István 's Podhorszky László; alügyész Okolicsányi Luczián; tiszt. alügyészek: Keviczky Antal, Sarnóczay János, Pongrácz Gyula, Laszkáry Miklós, Matulay Fridrik és Fricz Pál. Pörtárnok főbirói ranggal Ebeczky Pál. Járásbeli tisztviselők: a' bozóki járásban fő szolgabiró: Luka Sándor; al szolgabirák: Egry György és Vladár László; al adószedő Pruszkay József; esküttek: Gyürky Ambrus, Gracza János és Gyura Lajos; al biztos Kasza Bertalan; ipolyi járásban fő szolgabiró: Mártonffi Dénes; al szolgabirák: Gyürky Sándor és Laszkáry Lajos; al adószedő Ghéczy Lajos; esküttek: Lábody Gábor, Kasza Ágoston és Pongrácz Lajos; al biztos Pruszkay Dénes; — selmeczi járásban fő szolgabiró Sembery Imre; al szolgabirák: Stummer Ferencz és Boronkay Lajos; al adószedő Haan Titus; esküttek: Petróczy Lajos, Sembery Boldizsár és Okolicsányi Imre; al biztos Petykó József; — báthi járásban fő szolgabiró Majláth Lajos; al szolgabirák: Sántha Ágoston és Sarnóczay József; al adószedő Czecze Elek; esküttek: Keviczky Ferencz, Verebélyi Ferdinand és Sztruhár Elek; al biztos Szabó József. Várnagy Kabzány László. A' választás két nap tartott junius 23kán t. i. és 24ikén, és minden illő rendben ment végbe. Ugyan e' tisztujitó-szék alkalmával az első alispáni hivatalról és országgyülési követségről lemondott Majthényi Antal ur helyébe, táblabiró Tersztyánszky Antal ur választatott országgyülési követté.

A' nm. m. kir. udv. Kamara Reitzner János sóvári sótonna-fölvigyázót bártfai sómázssássá, és helyébe Sóvárra Berzeviczy Gábor ugyanottani só-főfelügyelőségi practicanst nevezte ki.

A' nm. magy. k. udv. Kamara kebelbeli számvevőségénél Steiner Máté elhunyta által megürült accessistaságra Schöeffmann István fizet. practicanst 's ez által megürült fiz. practicansságra Eberling Antalt alkalmazá. Ugyan a' nm. udv. Kamara Haveland Gáspárt neustifti 30adossá, a' pozsonyi kir. 30adnál pedig Kletvig Károlyt első 's Kriedel Adolfot 3ik tisztirnokká nevezvén ki, az ekkép megürült 3ik tisztirnokságra Dobisz Pál nyugalomban volt 30adi passualistát nevezé ki.

ANGLIA.

A' királyi titkostanács azt határozta, hogy a' londoni egyetem részire az alsóház által nagy szótöbbséggel szavazott felirásban kért szabadéklevél tagadtassék meg. Mondják, hogy a' szabadék-megadás ellen a' titkos tanácsgyülésben leginkább Richmond hg szólott. — Azon kormánybiztos, kire a' wolverhamptoni esetek kinyomozása bizva van, eleinte nem akará a' Times és M. Herald 's egyéb londoni lapok tudósitójinak megengedni a' megjelenhetést a' törvényszék üléseiben, mi végett azok ellenmondást tevén, a' kormánybiztos utasitást vett a' tudósítóknak az ülésekbe bocsáttatásuk végett. — Nem régiben, midőn Devonshireben Sir R. Peelre áldomásoztak, azt bizonyítá James Peel Cockburne ur, Peel közel rokona, hogy a' király Sir Robert Peelnek a' pecsét visszaadtakor könnyes szemekkel ezt mondotta: „Mig Ön, 's az ország mellettem van, addig semmitől sem kell tartanom. — Carbonell ur, ugyanaz, ki don Pedro ügyében olly fáradhatlanul buzgott, van azon készületek ügyviselőjévé kinevezve, mellyek az idegen ujonczfogadási tilalom felfüggesztetése következésivel Londonban a' spanyol királyné részire már megkezdődtek. Jun. 12kén már néhány nagy gőzhajót ki is béreltek sereg-szállításra Irlandból Spanyolországba. Carbonell urnál seregestül jelentik magukat olcsó áron, sőt hosszu hitelre is fegyver-'s hadiszergyártók, de még pénzsegélyre is ajánlkoznak sokan. Inditvány is vala téve nyilványos gyülésre, hogy ajánlásokat gyüjthesenek e' végre (tehát még is igaz volt a' minap eziránt kelt hir a' parisi csarnokon), de úgy találták, hogy a' már kész eszközök is elegendők 's igy e' szándékon mint fölöslegen tuladtak. Napier admiral is a' spanyolföldre készül. — Durham lord majus 27én Ostendóban hajóra szállott, hogy a' belga királyt meglátogassa; azonban nem kedvező szelek végett ismét vissza kelle az angol partokra térnie. — Az ipswichi választás, honnan két tory vala parlia-

menti követnek küldve, megsemmittetett, 's a' két megválasztott a' 15,000 ft stgre (150,000 p.f.) menő költségek megfizetésére is itéltetett. O'Connor Fergus választatása is megsemmittetett. — Eddig Irlandban Falmouth volt azon révhely, honnan a' rendesen induló 's érkező rakhajók a' középtengerre, 's Amerikába 's a' t. futottak ki. Egy idő óta azon tervvel foglalkozik a' parliament egyik biztossága: nem volna e czélszerübb Valentiát tenni Irlandban illyetén révfokká? A' biztosság e' másitást javasolja, mi Falmouthban nagy rettegést okoz. — Jun. 16ról jött hireknél fogva Wellington hg az alsóházban a' j. 15re jelentett inditványt, a' jun. 10ki, idegen ujonczfogadást tárgyazó kabinetparancs végett, visszahuzta. E' visszahuzás Londonderry marquisnak nem tetszett, 's megjegyzé, hogy mivel a' dolog olly igen fontos, reményli, bizonyosan más valamelly lord fogja szóba hozni e' tárgyat. — Alava general és spanyol követ Londonban nyilványos felszólásban tudatja hivatalosan, hogy mindazon önkéntes, ki a' Spanyolország részire fogadandó seregben szolgálni akar, Delacy Evans ezredesnél jelentse magát, mert ő van e' sereg parancsnokául kinevezve. —

Az alsóházban jun. 11én kérdé Sir. R. Peel: való e, hogy az angol egyház vizsgálatára nevezett biztosság alakját 's czélját, mint a' hirlapok emlitik, a' kormány megmásította? J. Russell lord: semmi egyéb másítás nem történt, mint hogy az előbbi kormánytagok helyett a' mostani kormánytagok léptek belé, mit Peel is természetesnek talált. — D. W. Harvey ur inditványt tön biztosságkinevezésre, melly az angol és walesi kegyes alapitványok állapotját vizsgálja meg, hogy azok annál hathatósbakká tétessenek a' népnevelésre nézve. J. Russell lord és a' főügyész támogaták a' kormány részéről ez inditványt, melly is minden ellenmondás nélkül elfogadtatott. A' Times nagy dicsérettel említi e' körülményt, mi a' Timesnál a' torykhoz pártolta óta legelső példa, hogy t. i. ez ollyinditványt hagyjon jóvá, mellyet valamelly tulradical tön, 's valamelly whig támogata. E' körülményről igy elmélkedik egy londoni levelező az Allg. Ztgban: „Szükség törvényt bont; miért ne másitaná meg tehát politikai nézetét a' Times is? Úgy is majd elnémult már a' toryk azon kiáltozása, hogy veszélyben az egyház" ámbár a' Times a' conservativeknek választási alkalomkor jeles szolgálatokat tett. Már akár azt fődözték fel, hogy Irland mostani állapotjánál fogva polgári háborúra vezetne, ha az angolokat és skótokat felizgatnák Irland ellen; akár azt, hogy az egészre nézve okozott hatás még is csekélyebb volt, mint sem érdemes lett volna, hogy a' toryk a' katholikusok gyülölségének 's a' müveltvilág megvetésének tárgyul tüzzék ki magokat; annyi bizonyos, hogy az eleinte olly harsány zaj lassanként mint valamelly könnyü zivatar huzódott el, 's csak időnként hallhatni még messzünnen némi halk moraju' s mint egy távolgó 's elvonuló döbörgéseket. Különösen észrevehetni e' változást a' Timesoon, melly néhány nap óta sokkal enyhebb lön 's végre valamennyi vitás kérdést csak nem érintetlen hagyott. Valljon mit jelenthet ez? Zivatarelőtti csönd é ez, vagy szünet a' bekövetkező apály (Ebbe) előtt, mielőtt a' hullámok ellenkező irányra kezdenének duzongni? Még nem tudom, de mihelyt bizonyos nyomára jövök, közlendem. Elég tudni, hogy két nap óta Brougham lord ellen sem hozott fel semmi vádat a' Times, mit eddig még minden nap szünetlenül üzött. Sőt ma egy kis czikkelykében még kedvezni is látszik az ipswichi követek közül a' whig jeleltnek. Úgy szinte az idegen ujonczfogadást megengedő kabineti parancs ellen sem tett mindeddig még legkisebb ellenvetést 's a' t. — Az alsóházban jun. 11én egy benyujtott kérelem alkalmakor, melly azt kivánja: tiltassék meg a' katholikus tagoknak a' szavazás az angol egyházi ügyekben, fölzudultak ezek keményen, 's azt kivánták, hogy illy czélzások 's példázgatások helyett inkább tegyenek egyenes inditványt a' katholikus tagok esküje magyarázatára. O' Connell többek közt ezt nyilatkoztatá: ő mint törvénytudó meg van arról győződve, hogy az eskü egyedül a' vallás ügyét illeti; 's mig egyenesen 's világosan ki nem mondatik, hogy az angol egyház jövedelmei a' protestans vallás, ő mindaddig nem szünend meg szózatával segíteni e' jövedelmek elintézését. — A' tory oldalon sokkal szelidebbek voltak most mint egyébkor, 's úgy látszik O'Connell leghevesebb ellenei is megvetési palást alatt azon meggyőződést rejtengetik, hogy O'Connell jó ügyet pártol 's a' hatalom, melly ellen küzd, ollyasokra szabadítja föl, millyenek senkinek, más viszonyokban, nem engedtethetnének meg. — Junius 6án tartatott London-tavernben a' reformbill-elfogadás után kivilágitás helyett alapitott londoni szegényi házak 3dik évfordulati napja Brougham lord elölülése alatt. Mintegy 100 személy volt jelen 's közöttük O'Connell, Crawford, Patteson, Bannermann urak 's több parliamenti tag. Az áldomást a' ministerek egészségökre 's a' szegényi házak boldogulására Brougham lord következő szókkal kiséré: „E' két áldomást együvé foglalom, mert azon intézet, mellynek alapittatását ma ünnepeljük, eredetét azon nagy rendszabálynak köszöni, mellyhez ő fölsége ministerei olly szoros kapcsolatban állanak. Minthogy magam is azon ministerséghez tartoztam, melly e' reformbillt létesitette, némi átallást érzek ugyan ezen áldomás előadásán; mivel azonban

nyilványos ügyről van szó, úgy tartom, minden személyes érzést el kellene fojtanom, különösen mostan, midőn a' ministerek épen most hozzák inditványul a' testület-javitási javaslatot, mellyet én a' parliamentjavitás dicső következésének tekintek. E' rendszabályt én valóban olly veteménynek nézem, melly után a' mostani kormány gazdag gyümölcsöket aratand. Hogy mindazáltal e' nagy sükert elérje, szüksége van a' nép szives támogatására. Igen is, olly fordulásban élünk, hol illy támogatás szükségesb mint valaha, úgy hogy soha ministeriumnak a' nép segedelmére nagyobb szüksége nem volt, mint a' mostaninak. Azon félelmes többségen kivül, melly a' felsőházban ellene szövetkezett (halljuk! halljuk!) az alsóházban is hatalmas ellenzék van, melly majd felét teszi a' tagoknak 's a' mi még rosszabb, ezen ellenzés összetartó egy, a' védpárt pedig több szakaszra oszlik. (halljuk! halljuk!) Azonban ámbár a' mostani ministerség küzdő erejére nézve idomszerüleg gyönge, még is büszkén mondhatja, hogy erős mind szempontinak igazsága mind pedig azon jogok által, mellyek vezérlik, végre mind az ország támogatása által. Ez azon egyetlen támasz, mellyre számolhat, 's ha a' népet cserben akarná hagyni, hijában keresné az udvar kedvét, mert megvettetve az udvartól, mellynek hizelgeni akarna 's megutáltatva a' néptől, mellyet elárulna, kigúnyolva, meggyalázva volna kénytelen megbukni." Ö. B. Több áldomás után Brougham lord O'Connell Danielre 's Irland javára is egy áldomást köszönte mondván, hogy a' mostani ministerség Irland fájdalminak, 's ez által az unio-felbontási kivánatnak véget vetend. O'Connell szivesen megköszöné, 's ezen utólsóra nézve ugymond minden, mit ohajt, csupán abból áll, hogy annyi igazság szolgáltassék Irlandnak, mennyi ama' rendszabályt szükségtelenné tenni képes. Ha az irlandi nép a' reformbill jótékony hatásiban részesül, melly végső győzelmét Anglia főleg az irlandi 68 tagnak köszöni, úgy bizonnyal minden bontakozási izgás végképen megszünendik. Nagy lépés volna e' czélra, ha a' dicső testületjavítás hasznai, mellyet J. Russell lord előterjeszte 's olly férfias, egyszerű, 's általható előadással kisért, Irlandra is kiterjesztetnének. — Nem rég ünnepelteték az angol müegyesület-alapitás évnapja is Londonban, a' szabadkömüves-taverneben. Elölülő itt is Brougham volt. Beszédében a' miatt panaszkodék, hogy a' képező müvészetek Angliában nem igen buzdíttatnak, 's nem találnak annyi ótalmat, mint a' száraz földön. Példaul említé, hogy a' festészet és szobrászatban a' müvészek, csak hogy élhessenek, alig készítenek egyebet mint mellképeket 's mellszobrokat. „Igen szükséges, ugymond, hogy a' művészetet (Kunst) 's müvészséget (Künstlerthum) pártolja az ország. (halljuk! halljuk!)." Fájdalommal látja a' sok nyilványos helyet és épületeket, mellyek belől akár festészeti akár szobrászati szempontból szegényül vannak 's ó szerü szellemben műdarabokkal ellátva. Brougham beszédét hangos tetszéssel fogadá a' jelenvolt közönség 's minthogy rajziskolákat is fölállittatni javaslott, a' hallgatóság illy intézetekre azonnal 500 ft stget irt alá. Polytechnikon, 's bővebb kiterjedésü oktatás természeti tudományokban mindenütt, de főkép gyárokat alapítani, szaporítani v. tökéletesíteni kivánó országban egyike a' fő sarkalatos kivánatoknak.

Az alsóház ülésében junius 15én a' testületjavitást tárgyazó törvényjavaslat rövid vita után *másodszor* is felolvastatott. A' vitában legfőkép Sir R. Peel és Stanley ostromlák a' javaslat azon részét és irányát, melly a' népnek ad hatalmat a' testület fölött, részint a' választás részint az ellenőrség által. A' javaslatmódosító inditványok akkorra halasztattak, midőn a' ház az egyes pontokat majd biztossági alakban fogja meghányni. A' radicalok is jelentének néhányat. — A' biztosság munkálatit junius 22én fogja kezdeni. Fowell Buxton ur indítványt jelente, melly a' 20 millio ft stg. további fizetését a' rabszolgaságfölszabadítás következésében *fölfüggesztetni* javasolja, minthogy a' barnáknak kedvező 's a' törvényben kikötött föltételek meg nem tartatnak. Morpeth lord az irlandi tized-törvény javaslatot junius 26ra halasztotta el. Egyszersmind Sinclair ur kérdésére azt válaszolta, hogy a' kormány szomorító hireket vett nagy élelem-szükségről Irland nyugoti partmelléke nagy részében. — Mondják hogy Evans ezredes, ki az angol önkényteseket Spanyolországba készül vezérleni, parliament helyét azért nem hagyandja el, mivel nem fog azonnal eltávozni, 's még a' jövő ülés kezdete előtt reméli visszajöhetését. — Azok, kiket az ipswichi parliament választáskor a' választók megvesztegetése által bünösöknek nyilatkoztatott az alsóház, a' Newgate börtönbe vitettek. Még a' letett két tory követ ellen is feltartatik a' büntetés. Londoni lapok azt vélik, hogy Ipswich illy visszaélések ismétlése által választási jogát is elveszteti. — Mind Dundas, mind Kelly, (a' letett tory követek) az uj választáskor ismét fölkészülnek lépni. — A' londoni csarnokon junius 16kán 20 nagykereskedő neve tüzeték ki, kik majus 29ki kötelezéseiknek eleget tenni képesek nem voltak. Úgy beszélik, hogy e' nevek száma e' hét folytában még öregbülni fog. Ezen személyek közönséges szokásnál fogvást a' pénzcsarnokból kirekesztetnek. — A' hirlapok tudósitói azon panaszkodnak, hogy J. Russell lord igen halkan beszél, 's beszé-

dét a' közönség alig értheti. Minthogy a' beszélő a' ház régi szokásánál fogva mindig az elnök felé fordul, el látszik Russell feledni, hogy őt az egész háznak kell hallania, mi legfőkép a' ház többsége fejénél legszükségesebb. — Az önkénytesek számosan gyülekeznek, már a' jövő héten 500at fog a' biztosság küldhetni Spanyolországba. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék ülésében jun. 13án az erőszakkal behozott Carrier vádlott, még azt is nyilatkoztatá többek közt, hogy a' tanuk Lyonban az első kihallgatáskor rettegésből sok ollyast vallottak, mi nem volt igaz, csakhogy a' fenyegető veszélytől menekedjenek. Egy fiatal embert azzal fenyegettek, hogy illyen vagy amollyan vallomást tegyen, különben elrothasztják őt a' börtönben, és lánczra bilincsezik. Valóban be is csukták őt 40 napig, 's rothadt ruhával jött a' fogságból ki. Egy másikat egész csoport katonaság előtt térdeltettek le, 's ott csikarák ki belőle a' vallomást. A' vádlottak közül többen erősíték ezen előadás valóságát, 's Carrier több ollyas nevet említe, kiket tanúk gyanánt megidéztetni kivánt. Az elnök megigéré e' tanuk előhivatását —

A' Nationalban ezt olvashatni: Azon fájdalmas hirt vesszük, hogy Trélat parancsot kapott: tartaná magát készen Clairvauxba utazásra (fékház, hova csak olly vétkesek szoktak küldetni, kik valami polgári csinyt, nem politikai vétséget követtek el). Lionne ur maga tehát csak azért vitetett ezen fékházba, hogy az aprilisi vádlottak védelmezőjének utat mutasson.

A' Messager szerint: „Londoni levelek után tisztes kutfőbül úgy látszik, hogy most munkás közlések történnek Wellington lord és Talleyrand hg közt a' spanyol politika ügyében. A' czél az, hogy Spanyolországban conservativ rendszer állíttassék fel, 's ahoz idővel Portugália is csatoltassék. Wellington lord jót áll azon őszinte szövetségért, melly a' spanyol carlismus, és a' Lajos-Fülöp által Francziaországban személyesített rend közt álland fen, sőt még nemzetségi szövetséget is igért; Talleyrand herczeg pedig úgy véli, hogy a' sali törvény és V. Károly kedvezőbbek az orleansi dynastiának, mint II Izabella kormánya, melly engedélyeket lesz kénytelen tenni, hogy legyőzze d. Carlost. Az éjszaki hatalmak e' két nagy politikus vitatkozásit bizonnyal nem fogják, legalább ezen szellemben, ellenzeni.“ —

A' Moniteur jun. 17én, nem hivatalos részében következő hirdetést közöl: „Minthogy a' királynak szándéka fölhatalmazni azon franczia-kat, kik mint franczia'k, e' sajátságuk fentartása mellett, készek volnának a' spanyol királyné ő fölsége szolgálatjába lépni, azok kérelmét e' fölhatalmazásra nézve a' polgári törvénykönyv 21 czikkelye értelmének fogvást az igazsági ministerségnél nyujtsák be.“ Ezen adatok után mind inkább erősödhetni azon meggyőződésben, hogy a' franczia 's angol kabinet, kivált a' mostani, ohajtják ugyan a' spanyol ügyeket elintézni, de mindegyik saját szellemében.

A' pairkamara ülésében jun 15én több, a' követháztól elfogadott törvényjavaslat nyujtatott be, másokról tudósítás tétetett. A' gyarmati költségek vitatásikor az ottani rabszolgaság is szóba jöve. Montlosier gróf hevesen kikelt a' rabszolgaság mellett, panaszkodván, hogy azon emberbaráti düh, melly Angliában a' rabszolgaság eltörlesztését eszközlé, Francziaországot is kisértgeti. Helyeket idéze azután a' classicus irókból a' rabszolgaság-pártolásra, 's emlité, hogy Cicero ugyan munkát irt de Officiis, 's abban a' legkényesb erkölcsi kötelezésekről értekezik, de soha a' rabszolgaság ellen nem szólott; úgy szinte az egyházi sz. atyák irásiban sem találhatni valamit a' rabszolgaság ellen! Nem is igaztalanság az a' barnák ellen, ha azt mondja az ember, hogy ők alábbvaló emberfaj, mint a' fehérek, vagy, hogy fajok a' fehér után következik. Sőt a' barnákkal kereskedést XIV, XV, XVIik Lajos és még maga Napoleon is ótalmazták. Nem védi ugyan a' szónok a' barnákkal rosz bánást; de az ellen sem panaszkodhatni, hogy dolgoztatnak velök, mert nincs e mindenki munkára kárhoztatva? E' szörnyű beszédre megjegyzé Mounier gróf:, az, hogy a' rabszolgaságot valamennyi törvényhozásban föltalálhatni, épen annyit tesz, mintha azt mondaná valaki, mivel a' kinzást (tortura) valamennyi törvényhozásban föllelhetni, tehát ezt is meg kell ezentul is tartani. Leginkább csudálkozik azon állításon, hogy a' keresztyénség nem a' rabszolgaság-eltörlés mellett szól, holott a' keresztyénség az napon eltörlé a' rabszolgaságot, mellyen megengedé a' rabszolgáknak, hogy Istenhez imádkozhassanak. A' legrégibb oklevelekben többnyire azt is olvashatni, hogy a' legjelesb nemesek rabszolgáikat lelkök üdvözülése végett, mint az illető kifejezés mondá, gyakran szabadokká is tették. A' tengerügyi minister azt nyilatkoztatja, hogy a' kormány minden rendszabályt szivesen pártoland 's támogatand, melly a' rabszolgaság czélszerű eltörlesztését javaslandja. A' gyarmati költség törvényjavaslata 83 szózattal 2 ellen elfogadtatott. — A' pairszék ülésében jun. 16kán a' név-felszólításkor tetemes számu elmaradást tapasztaltak. Semonville gróf sem jelent meg az ülésen. Carrier vádlott ismét és folyvást vonakodott minden választól, míg Audry de Puyraveau urat védelmezőjének nem engedik. Az elnök mindenkép ügye-

kezék őt rá beszélni. Hijában. Ekkor tanu hallgattaték ki ellene. Carrier nem állhatá, hogy ellenvetéseket ne tegyen vallomásira. Eleinte rövideket, 's mindig többszöröseket, mig végre azt nyilatkoztatá, hogy az ország és vádtársai érdekében felhagy határozatával, 's meg fogja mutatni: mi becstelen részt vett a' rendőrség a' lyoni nyugtalanságokban. Beszéde után az ülés fölfüggeszteték. Később szabadság engedtetvén neki szólásra, megmutatá, hogy az öreá tolt vádak olly férfit illetnek, ki tudósitója volt a' rendészetnek (Polizey) kit egyszersmind számos tanu látott, mikép izgatá fel a' lyoni népet zendülésre. E' férfi neve Picot. — Megbizonyitotta továbbá Carrier azt is, hogy ő mind novemberben, mind aprilisben oda dolgozék befolyásával a' croix-roussei lakosokra, hogy azon foglyokat, kiket ezek agyon akarának lődözni, élte veszélyével szabaditsa meg, mint meg is szabadítá. Névszerint neki köszönheti éltét Bouzer Dumolard ispán, titoknoka 's a't. Az ellene felhozott vádakat megczáfolván igy Carrier Picot annyira szorongatá, hogy Picot végre maga is megvallotta, hogy szolgált a' rendészetnek. Chegaray ur tagadá, hogy Picot buzditotta volna a' népet zendülésre, kit Fleury general a' hatóságokhoz küldött. Picot az elnök parancsára kivitetett. Ekkor több tanu kivallá ellene, hogy látták, mikép lött Picot a' seregre. Bizonyos Guille ur nyilványitá, hogy egy zendülő csoport Picottól vezéreltetve házát a' respublica nevében megtámadta. A' megindulás a' gyülésben lépcsőrül lépcsőre hágott 's különösen, midőn Picot viszszahozatván maga is megvallotta, hogy Lyonba jött helyet keresni magának, 's ott midőn a' felkelőkhöz állott hogy tudósitásokat tegyen cselekvéseikről, csak azon ohajtás lelkesité őt, hogy a' kormánynak szolgáljon. (Picot, mint látszik, titkos kém gyanánt ment küldve Lyonba). Erre boszusan ra kiálta Girard August: „A' kormánynak szolgáló készségből történt e az is, hogy a' seregekre lött Ön? hogy egy házat kifosztott? hogy egy laktanyát (kaszárnyát) meggyujtott?" Picot: „Csak tudósitásimat akarám a' kormánynak tenni." Ezen rendész ügyviselő ellen ezekhez hasonló vádak halomra sokasodtak. Carrier arra kérte az elnököt: engedné meg, hogy néhány tanu látogathassa meg őt. Az elnök megadá ezen engedelmet, 's egész tömeg tanu kelt föl erre kérni 's nyerni hasonló engedelmet. — Ezen ülésben megint több pair nem volt jelen; a' tegnap is az ülésből kimaradt Semonville grófon kivül e' napon Laforrest, Praslin herczeg, Reinhard gróf, Lagrange és Labriffe urak is elmaradtak. — A' parisi csarnokban 16kán estve azon hir terjedt el, hogy Zumalacarreguy Bilbaot elfoglalta; Barcellonában 's Catalonia egyéb helyein az 1812ki alkotmány kiáltatott ki, Saragossában a' nép fölzendült, 's Burgosban a' respublica hirdettetett ki. A' spanyol pénzkelet mind e' mellett növekedett, mi igen természetes, mert az előadott hirek lelkesedést mutatnak a' népben. — Gisquet ur, a' rendőrispán azt nyilványítja, hogy nem igaz néhány lap azon állítása, mintha három vádlott ágyából vonczoltatott volna ki, 's rosz bánás és zaklatás közt hurczoltatott volna el a' Conciergeriebe. — Azon huszezer frank, mellyet az aprilisi vádlottak védelmezőji ezek 's családjok számára segedelmül szántak, már összegyült. Most uj adakozásra történt a' fölszólítás. A' védelmezőkre rótt birságok fődözésire az aláirások ámbár lassabban szaporodnak, még is 4167 fr. 15 cent. van már aláirva. — Valamennyi párisi fegyvercsiszárnál házmotozás tartatott, megtudni: mennyi fegyver és löszer adatott el Párisban egy év óta. — Az 1835ki országos névkönyvből kitetszik, hogy a' 459 követ közt 213 van dijas hivatalban 's igy majd fele.

Niemojowski Bonaventura a' lengyel kormány utólsó elnöke az utóbbi zendülés alatt, Vauvresben Paris mellett, junius 17én meghalálozott.

A' pairszék ülésében junius 17én ismét négy uj vádlottat hoztak be erőszakosan, ugymint Correa-t Pradel-t Didier-t és Bernard-ot. Az elnök kérdéseire egyik sem akart felelni. Pradel el akart távozni, de a' rendőrök erőszakkal viszszatartották. Ő következőt nyilványita: „Engem a' Conciergerieben fölkerestek. A' mint öltözködém, a' fegyveres ügyviselők azt mondák: Siessen Ön. Uraim, felelék nekik, nem szükség azt nekem mondaniok, hogy siessek; mert én már 14 hónap óta várakozom. Miután felöltözködém, kérdezém ezen embereket: elhatározták e erőszakos elvitetésemet? Igen, mondának ők. Legyen! viszonzám, tehát el fogtok hurczolni. Levetém magamat a' földre, 's mindenbe kapaszkodám, a' mi közelembe akadt, ők ütöttek; 's minthogy a' házajtó és kapu épen zárva voltanak, mindenféle kegyetlen erőszakot követtek el rajtam. Mindenfelől löktek, vertek, döftek. Midőn a' lépcsőzetre jutottam, kivántam: engednének lábra állanom, hogy lemehessek, de nem engedtek. Mind ezt jegyzőkönyvbe foglalták; 's elolvasták azt előttem is, de annyira magamon kivül voltam, hogy belőle semmit sem hallottam, semmitsem értettem. Kivánom hogy most olvastassék fel." — A' jegyzőkönyv felolvastatik, melly erősíti, hogy Pradel és Bernadt erőszakosan hozattak a' törvényszék elibe — úgy szinte Didier is. Az ujdon behurczolt vádlottak semmikép sem akartak felelni, miért is a' tanúk további kihallgatásához fogtak. — Talleyrand hg. ismét elhagyta Parist és falusi jószágára költözött. —

A' pairszék ülésében jun. 17én Thion, Bertholat és Blanc vádlottak erőszakosan hozattak el a' Conciergerieből. Thion némi vádakra végre eltökélte magát, hogy hallgatásáról lemondva, felelni fog. Bertholat ellenben és Blanc állhatatosan megmaradtak határozatjoknál, 's az elnöknek semmi választ nem adtak a' kérdésekre. — A' Courrier Français 's más néhány párisi lap jun. 18án sokat beszélnek a' franczia ministerség közelgő másulásáról, 's azt hiszik, hogy a' doctrinair rész kilépend a' kabinetből.

PORTUGÁLIA.

Lissabon maj. 27kén estve: A' Diario do Governo ma már hivatalosan közlé m. Saldanha kineveztetését a' ministerség elnökévé 's egy uttal hadministerré. A' kormány többi tagjaira nézve is megvalósul az előleges hiresztés. Palmella hg. külügyi, Loulé marq. (d. Pedro sógora's ezelőtt a' pairkamarában az oppositio tagja) tengeri, Carvalho vallási és igazsági, Campos financzi, és Magalhaes belügyi ministerek. — Már régen foly hire, hogy a' zöldfoki (capverd) szigeteken az őrsereg egy része lázadást támasztott 's a' lakosokon iszonyu vérontást követett el. Most hiteles tudósitások érkeztek a' kormányhoz, mellyek a' történetet igy adják elő: Azon kalózok közt, kik Portonál d. Pedro első expeditiojához csatlakoztak, találkozott néhány ama' szigetek portugáli gyarmatlakosi közül is. Eleinte mingyárt rosz katonáknak mutatkoztak ezek, később pedig még roszabb alattvalóknak, mert szünetlen háborogtak, utóljára pedig egészen d. Miguelhez pártoltak által. Itt hasonlón hivek maradván az állhatatlanság szellemèhez, nem sokára ujolag a' pedroiakhoz tértek vissza, hol visszafogadtattak ugyan, de tengeri és külföldi katonákkal vegyittetve külön ezredet kelle képezniök. Két hónappal e' most szóban forgó zendülés előtt, a' kormány ezen ezredet a' zöldfoki szigetekre küldé. Martz. 21ike éjjelén st. Jagoban az ezred nyilványos zendülést ütött, megöldösé tiszteit, elfoglalá a' várost, d. Miguelt királynak kiáltá 's három vagy négy nap szünetlenül rablást és gyilkolást üzött. — A' tiszthatóság itt nem vala képes véget szakasztani e' zabolátlanok dulakodásinak 's végre is a' lakosok magok fogtak fegyvert visszatorlásra 's másodszori megtámadás után kiüzék a' zsjongókat a' városból az ezek által előre lefoglalt hajókra. Erre a' város visszanyeré nyugalmát, a' háborgók pedig 2 szardiniai hajón a' szigetről elvitorláztak, és pedig mint eleinte mondák, egyenest Genua felé, hogy d. Miguelnek szolgálatjokat ajánlhassák; azonban St. Philipp szigeten már ki akartak szállani; de az őrsereg álgyulövésekkel fogadvan őket, kénytelenültek ezen szándékkal fölhagyni 's tovább eveztek Bravo sziget felé. Itt minden ellenállás nélkül kiszállván rabláshoz fogtak 's mintegy fél millió frankot összeragadozván, a' szardinai hajókat más két portugáli hajóval cserélék föl, 's a' szigetről 25kén eltávoztak. Ezóta nem hallani felőlük semmit. A' gibraltari szoroson, hol szemmel tartják őket, még nem eveztek keresztül. Lissabonbul 400 fegyveressel 2 hadihajó küldetett ki fölkerestetésükre.

A' portugáli ministerség, mint följebb irtuk, egészen megváltozott. A' főváros népsége örvend e' változáson, mert az uj kabinetben a' pártok legkitünőbb fejeit látja egyesülve, azonban csudálkozik az okokon, mellyek e' rögtöni változást létre hozhaták. Némellyek szerint az egész változásnak oka a' királyné szives vonzódása Nemours hghöz (Lajos-Fülöp egyik fijához) kivel Parisban volt alkalma megismérkedni, 's ki neki, mint mondják, megtetszett. Az özvegy császárné, 's Freire és Silva Carvalho (az uj ministerek közt is van egy Carvalho, de ennek keresztneve Manoel Antonio) ellenzék ez uj házassági szándékot, de Palmella még inkább rá beszélé a' királynét. Támogatá Palmellát az egész aristokratia és camarilla, mellyek más oldalrul a' kilépett ministerek és az özvegy császárné ellen alattomban cseleket szőttek. A' dolgok illy helyzetében midőn statustanács tartatnék a' királyné uj összekelése iránt, 's a' volt ministerek nagyobb része kétségbe huzná: valljon a' francziák királya megegyeznék e a' szándékban, minthogy fiját talán a' franczia királysági öröködés is illethetné, rögtön elővon Palmella zsebéből egy levelet Lajos-Fülöptől, mellyben ez fijára nézve a' királynéval összekelése iránt előre is megegyezését adja. Világos vala ebből, hogy Pallmella már rég avatottja volt ez ügynek 's az egész dolog az ő alattomos cselszövénye. Mások ismét, 's ezek után a' Times, igy emlitik a' lemondás okát: Freire minister a' királynéhoz menvén, aláirás végett némi decretumokat terjesztett elő, mellyek által némelly személyeknek czimzetek juttattak, Villareal és Miranda urak pedig statustanácsnokokká neveztettek volna ki. A' királyné vonakodott e' decretumokat aláirni, mellyért midőn Freire ezen kinevezések alapos szükségit mutogatná, fölpattan a' királyné és sirva fakadva ezen szókkal „ugy én nem vagyok többé királyné, mert nem tehetek saját akaratom szerint, mint elődim tettenek!“ oda hagyja teremét 's a' császárnéhoz megyen elbeszélni neki az esetet. Midőn azonban ez a' ministernek fogá pártját 's megvallá, hogy a' királyné valóban igen helytelenül cselekedett, a' királyné egyenest a' vén Ficalho marquisnéhoz ment, ki 's a' több udvari asszony fölindul-

ván a' történeten, szégyen gyalázatnak mondák, hogy a' minister igy merie erötetni a' királyné akaratját, 's javaslák, hogy legjobb, ha ö fölsége egy korbácsot vesz 's jól megfenyíti Freire urat. E' tanácsadást a' királyné maga is megmosolyogta, de mivel nyomban reá gróf Villareal kivánt bebocsáttatni 's a' királynét még elöbbi fölhevültségben lelvén csak annyit mondott, hogy az emlitett decretumok iránt a' ministerek valamennyin egyértelmüek, sőt tart tőle, nehogy megtagadás esetén mindnyájan elbocsáttatásukat kérjé'. „Annál jobb, válaszolt a' királyné, épen ezt akartam.“ Erre marsall Saldanha, ki már akkor szándékosan az udvarban tartózkodott, a' királynéhoz hivatott 's az uj kormány-összealakitásra bizatott meg. Saldanha csak egy kikötést tön, hogy t. i. Palmella maradjon meg a' kormányban, mellyre nézve minthogy a' királyné nyomban megegyezett, az uj kormány elhatárzólag megállapittatott. Ha Terceira hg. csak öt percz idövel jö hamarébb a' királynéhoz, a' régi ministerium megmaradt volna, de elkésvén, midön a' terembe bocsáttatni kivánt, Saldanha épen akkor lépett ki ugyan onnét, 's kérdezvén Terceirát „mért jöne?“ 's ez még nem tudván semmit a' változásról, „ö fölségét akarom rá birni, ugymond, hogy Freire és Villareal értelmes kivánataiknak engedjen“ „Soha se fáradjon barátom, felelé Saldanha, azon urak már nem ministerek; én vagyok az uj kormány elnöke 's megbizva a' ministerség-alkotásra és ha ennélfogva Ön megakarja tartani a' sereg fövezérségét, tessék nyilatkozni.“ Terceira erre csak annyit jelenthetett „hogy jelen pillanatban a' köz jóra és ország nyugalmára nézve kész megtartani hivatalát“ Maj. 27én a' népnek már tudtára esett a' változás 's estve a' daljáték-házban az uj kormányt tapssal, hazafi dalokkal, Caetilho ur pedig a' Guarda Avançada kiadója alkalmi versezettel, üdvözlé. A' király né a' kormányváltozás napján tüstént délután még azon neheztelve hagyá el a' Necessidades-palotát 's Ramalhaoba ment ki Cintra mellé. 29ikén megszemlélni kivánta a' nemzeti örséget, melly alkalomra a' nép készületeket tön, hogy ö fölségét hazafi pompával fogadhassa.

Ugyan a' Timesnak egy másik levelezője szerint, a' lissaboni spanyol követ még majus 22ikén utasitást vett udvarától, azonnal fölszólitani a' portugáli kormányt, hogy segéd hadat küldjön Spanyolországba. A' kormány erre gróf Lavradiot (másképen don d' Almeida) Madritba küldé olly utasitással, hogy Londonon és Parison menvén keresztül, Angliában mind a' seregküldés, mind pedig a' királynénak a' nemoursi hggel összekelése iránt a' kormánnyal értekezzék. 29ikén a' kormány a' spanyol udvar kérelme tárgyában tanácsot tartván, egyezöleg elhatározá, hogy azonnal 8000 fönyi sereget indittat meg két szakaszban a' spanyol határok felé. Fövezérnek ezen sereghöz gen. d'Avilezt emlegették. A' két szakasz másod vezérire nézve Serrao, Nepomuceno, Pizarro és Valdes generálok közt forgott a' választás. — Az angol Courier nem látszik megelégülve a' portugáli kormányváltozással. „Habár, ugymond, Saldanha hadi érdemei és hazafisága minden részröli méltatást érdemelnek is, mindazáltal az uj kormányváltozást csak szánakozással tekinthetni. — Az utóbbi kormány tagjai között d. Pedronak legjobb és minden próbát kiállott baráti valának, kik egyszersmind Europának legfölvilágosultabb statusférfiai sorába tartoznak (Freire és Carvalho); nem kedvezö jóslat pedig az országra nézve, ha illy férfiak az udvari dámák alattomos fondorlásaik vagy az ifju királyné szerelmi szeszélyei miatt egyszerre elbocsáttatnak hivatalikból. Csak egy pillantást kell vetni Spanyolország jelen állapotjára, mingyárt elö fog tünni, milly veszélyes illy ingadozó időben a' portugáli királyságot a' nép kedvetlenségének vagy mi több utálatának kitenni. Öst. B. A' Nemours hggeli házasság Angliának, ha t. i. régi politikájához hiv akar megmaradni, különben is ellenére lesz.“ — E' házassági szándék ellen a' Morning-Chronicle jun. 11ikéről elhatárzóbban ezt közli: „Ministerink előtt épen nem vala titokban a' Lissabonban üzött házassági alkudozás. Sikere az lett, hogy a' ministerség-változás napja reggelén, külügyi statustitoknokunktól hivatalos közlemény érkezett ama' fővárosba, mellynek tartalmáról mind az ottani angol követ lord Howard de Walden, mind az uj minister-elnök marsall Saldanha azonnal értesittettek. Kinyilatkoztatott e' közleményben, hogy ha e' szándéklott házassági terv teljesedésbe jö, Anglia Portugáliával az eddigi politikai összeköttetést megszünteti; szabadon állhat ugyan a' királyné előtt azután is követni eddig megállapitott országlás-irányát, de Anglia együtthatására soha többé ne számitson. Erre még azon nap estve, midön e' közlemény Lissabonba érkezett, m. Sadanha tudósitá l. Howard de Waldent, mi szerint már ö fölsége a' nemoursi hggel szándéklott házasságtól végképen elállott.

SPANYOLORSZÁG.

Zumalacarreguynak Bilbao ellen (fővárosa Biscayának) nyomuló serege 21 zászlóaljbul áll. Valdes siet a' város védelmére. A' lakosok nagy sietséggel erösitik a' várost 's készek elszánt védelmére. Az örsereg elég számos és jó katonák. Mind e' mellett ha birtokába jut az ellenség e' városnak, az igen nagy áldozatjával

fog megeshetni, mert a' vidék környezve van hegyekkel, mellyek jelenleg álgyukkal megrakva, mind megannyi erőséget képeznek, 's védelemre igen alkalmasok. A' város kikötőjében fekvő angol hadi hajó megértvén az ostromló szándékát, 6 álgyut rakott ki a' szárazra és 40 legényt a' várost védendőleg. A' franczia hajók mozdulatlanul maradtak. Az Election szerint jun. 15ikén a' carlosiak táborszemei már Bilbao előtt állottak, 's erős álgyuzás hallatszott a' szomszéd helyeken. — Oraa csatavesztése felől Valdes hivatalosan értesíté a' kormányt; a' veszteséget 400 emberre emliti, hogy ezen szám az ellenséghez pártolt volna által. Azonban köz értelme a' tudósitóknak, hogy Valdes serege napról napra fogy, nem annyira ütközetek mint szökések 's önkénytes elpártolás által az ellenséghez. Legujabban Tolosa és Trevino erőségek is a' carlosiak hatalmába kerültek. — Barcelona körül a' guerillák, Llaudernek minden szemessége mellett is, elfogtak egy tetemes szállitást, mi által 120 mázsa lőpor, 2000 darab ruha, és mintegy 50 öszvér juta kezökre. A' szállitást kisérő cataloniai katonák közül 160 embert vagdaltak le. Junius 7ike éjjelen a' villabai őrség nagyobb része is az ellenséghöz ment által. — Gen. Moreno, kinek tavaly Angliában megjelente olly nagy lármára szolgáltatott alkalmat, kijátszván a' franczia rendőrség szemességét, már most Spanyolországban van d. Carlos főszállásán. (E' szerint alaptalan azon minapi hir, hogy Moreno Merinoval egyesült.) — Toreno, a' hadakozás könnyebb intézésére Madritba egy központi fő hadi tanácsot szándékozik összehivatni.

OLASZORSZÁG.

A' Constitutionnel Livornóból maj. 25röl következő levelet közöl, de hitelességén méltán kétkedhetni: „Don Miguel álomkórságából fölébredt 's Rómát majus 21én titkon elhagyván Civita-Vecchiában Sully nevü gőzhajóra szállott, 's még az napon tovább utazott Genua felé. Allitják, hogy inas köntösben láttatott Livornóban, 's másnap hasonló öltözetben érkezett Genuába is. Kétségen tul van, hogy szárazon fog hamis útlevéllel Turinba menni; onnan Genfbe hihetőleg 's végre Hollandiába, hol a' kormányt késznek lelendi segedelmére.“ Az Allg. Ztg. e' levélhez azt adja, hogy egyik levelezője Romából jun. 5röl igy ir: „Don Miguel vadászaton van, honnan az idegen lapok nyilván alkalmat fognak venni őt ismeretlenül a' pyrenaei félszigetre szállítani.“ De az ujabb tudósitások sem emlitik Olaszországból e' nagy ujságot. —

BELGIUM.

Junius 17röl költ királyi rendelés a' belga tanácsot és képviselőházat aug. 4re hija össze. —

NÉMETORSZÁG.

A' jun. 9—11ig tartott augsburgi első gyapjuvásár általányosan igen örvendetes sikerü volt. 510 mázsa volt odaszállítva 's jobbadán kapósan kelt el. A' középfinomságút legjobb áron vették 's nem is volt kielégítő mennyiség a' kivánathoz képest, főkép e' gyapjufajból, de a' többiekből sem, a' közönséges durva fürtút kivéve. A' gyapjuár általányosan véve a' tavalyival megegyezett, t. i. mázsája az igen finomnak 140-150 frt; a' középfinomé 90-120 frt; a' közönségesé 50-70 frt. vala ezüstben. Legtöbb 's alaposb panaszuk volt a' vevőknek, mint nálunk is jobbadán, a' gyapju tisztátalansága ellen, és a' miatt, hogy többnyire a' középfinom 's általjában különféle faju fürt összezavartatik, minek vagy az ugy nevezett fajkülönités 's osztályozásbeli (Sortirung) járatlanság, vagy pedig a' restség itt is, mint egyebütt, sarkalatos oka.

A' bajor király Müller Jánosnak, a' hires történetirónak emléket rendelt régen emeltetni. Az emlék most már kész, 's a' kasseli temetőben fog fölállíttatni, hol Müller tetemei nyugosznak. — Frankfurtban nagyon vigyáznak minden idegen, különösen pedig a' kézmüves legények viseletére, kikről ujonta ismét gyanakodni kezdenek, hogy politikai mozgásokban vesznek részt. A' bajor király a' nemzeti szellem buzditására 's nemzeti nagy erények tiszteletére azt rendelé hogy a' kormánya alatt történt fontos statustörténetek 's Bajorországot érdeklő dicső tettek, szokatlan 's az ország, vagy a' tudományok 's emberiség javát tárgyazó 's előmozdító cselekvények sajátnemü pénzek által tartassanak fen a' hazai történetek számára köz emlékezetben. Hogy pedig e' történeti emlékezetek a' nemzet közjavává tétessenek, egyszersmind azt rendelé, hogy e' pénzek ne csak pénzek legyenek, mellyek úgy is csak kevesek kezibe kerülnek, hanem folyó keletü bajor pénzek, mint az ezüst tallérok, mellyeken már magában a' verés is hirdesse a' fontos történeti dolgot, mellynek örökitésére a' pénz vereték, rövid de a' dolog velejét kimerítő felirással. Illy történeti tallért a' király uralkodása alatt már 16 félét vertek. —

Pénzkelet:

Béca junius 28kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötel.	$101\frac{7}{16}$
„ 4 pC.	$97\frac{2}{32}$
1820ki statuskölcs.	—
1821ki „ „	$140\frac{3}{16}$
1834ki „ „	$583\frac{5}{8}$
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	$66\frac{5}{6}$
Bankrészvény	—
Cs. arany pCt. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára junius 30án 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	—	—	$106\frac{2}{5}$
Kétszeres	—	—	—
Rozs	$96\frac{2}{3}$	—	—
Árpa	—	—	—
Zab	—	$73\frac{1}{5}$	—
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	96	—	—

Vége az 1835. első félévnek.

JELENKOR

POLITIKAI TEKINTETBEN

A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESÍTŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.



Negyedik évi folyamat' második fele.

PESTEN,

ESZTERGAMI K. BEIMEL JÓZSEF NYOMTATÓ-INTÉZETÉBEN.

(A' papi nevendékház ellenében.)

1835.

Hazádnak és az Emberiségnek élj!

Tiszteld a' Szépet, Jót, Igazat, Valót.

☞ A' külföldi betüöntő pontatlansága miatt, ki (ámbár kellő időben rendeltettek meg, a' Jelenkor szerkesztősége által irott szerződésnél fogva kivántatott, uj betük) mindeddig elkésett igéretét teljesíteni késett, kénytelen az alulirt nyomtató intézet egyformaság végett is az uj betük elérkezendésökig néhány számot az első félévi betükkel adni; miért is a' Jelenkor minden rendü 's t. cz. Előfizetőitől 's a' két Haza Olvasó Egyetemétől engedelmért esedezni bátor

Beimel könyvnyomtató Intézete.

JELENKOR.

53. szám | Pest, szombat julius 4kén | 1835.

Foglalat: Magyarország'st (kinevezések; nógrádi u. követ; győri kórház; Wimmer és Milos hg.). Ausztria (katonai tisztváltozások.). Anglia (Laidlaw orvos; angol-spanyol segítség; Brougham nyugpénze; sajtószabadság becsülése; Hardy és a' megvesztegetés; parliamenti ülések.). Francziaország (Puyraveau; du Perré határozatai; pairszéki ülések.). Spanyolország (uj ministerium; carlisták megveretnek; Zumalacarreguy sebet kap.). Olaszország. Görögország. Törökország.

MAGYAR- ERDÉLYORSZÁG és SZERVIA.

Ő cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. kanczelláriához intézett legfensőbb határozata szerint Vizkelety Mihály budai kerületi fő tartomány-biztost magyar kir. tanácsnokká méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége gróf Nyáry Rudolfot kamarássá; junius 9iki legfensőbb határozata szerint pedig Szentgyörgyi Imrének erdélyi kormányszéki tanácsnokká lett kineveztetésével az erdélyi udv. kanczellariánál megürült titoknokságra Jancsó Imre concipistát méltóztatott kinevezni.

Tek. Nógrád RRei közelebb tartott közgyülésökben, országgyülési követségérül lemondott Prónay János ur helyébe Kubinyi Ferencz főszolgabiró urat választák el képviselőjökül.

Az érdélyi udv. Kanczellaria Gebbel Károly előmozdittatása által az erdélyi kormányszéknél megürült jegyzőkönyv-hivatali igazgatóságra Donáth Lajos alprotokollistát nevezte ki.

Nagy Győrbül: Miután a' már most 4dik évben legkivánatosb előmenettel létező győri szegényi intézetről értesitő első és 2dik évi tudósitás e'lapokban rövid kivonatban közöltetett, illő annak 3dik azaz 183¾-ki évéről is ez uton édes hazánk eleibe terjesztetnie nem csak érdemlett méltánylatául ama' buzgó törekvésnek, melly e' valóban üdvös intézetet életre hozván, 's azt jelenleg is állandó fönlétet igérőleg ápolván, több száz szegény embertársunk gyámolitgatása 's a' koldulás teljes eltörlesztése eszközlésén fölül, egy már rég ohajtva ohajtott árva-nevelő intézetet is képes volt alapitani e' városban; hanem más városink 's nagyobb községink némi ébresztésökül is, hogy e' példaként mindnyájon hasonló jóltevő intézeteket honositani siessenek kebelökben. E' tudósitás szerint tettek az összesen emlitett szegényi intézet, 's a' vele egyesült árvaház bevételei, 1833 aug. 1jétől, 1834 jul. 31-keig: 21,014 ftot 51 krt. v. cz. a' kiadások pedig 18,538 ftot 24 krt. v. cz; maradt tehát a' következő évre 2476 for. 27 kr. v. cz. A' jövedelmek sorában legkitünőbb azon 10,009 fnyi tétel, melly önkénytes havi adományokból gyülvén össze, világos tanujele a' győri lakosok, de főleg mélt. Juranics Antal ur, győri megyés püspök ur (ki valamint az előbbi években, ugy ebben is 600 v. ftot szegényi gyámolitásra adni kegyes vala, 's a' helybeli t. káptalan, melly az intézet fönállása óta 1200 v. ftal járul ahoz évenként;) soha eléggé nem magasztalható emberszeretetük' és példás jótékonyságuknak. Jeles sommák találtatnak az árvaházra szánt ajándékok közt is, névszerint m. Wagner Mihály, fölszentelt püspök, győri kanonok, 's cs. kir. udvari plébanos uré 250 v. for. (ki szinte annyival kegyeskedett fölsegélni a' szegényi intézetet is) t. Győr vármegye RRdeié: 150 v. frt; egy nevét elhallgató asszonyságé 100 frt; Téhely János Győr városi másod szónoké 50 frt. st. A' rendesen gyámolitott szegények száma 340, kik közt 12,225 for. osztatott ki, ezenkivül kaptak a' vándorló mesterlegények 326 ftot 58 krt; árvai tartásra és nevelésre pedig, mellyek közül mintegy ötvenen egyes lakosokhoz vannak kiadva, 's 12ten az árvaházban neveltetnek, fordittatott 3984 for. 42 kr. — Nem hagyhatni végre emlittetlenül ezen intézet előhaladása 's gyökerültének amaz örvendetes jelét, hogy gyümölcsöző pénzalapja, a' tavalyihoz képest megint 1112 v. fttal, 's igy 1831től, mint ujjá alakulta idejétől kezdve, összesen 10,796 ftal 38 kral gyarapodván, már mostan 86,532 v. fra növekedett; mi magában is elég biztositékot látszik nyujtani arra, hogy talán nincs már igen távol azon idő, mellyben az magát ön erejéből, vagy legalább a' közönség kevesebb áldozatival föntartani képes leend.

A' Hamburgi Correspondentben következőt olvashatni: „Wimmer, Pozsony vgyében modori evang. lelkész 's jeles geograph Milos hgnek egy általa készitett, illy czimü munkát küldvén: „Rajzolatok Törökországból" a' fejdelem megköszönő irást bocsátott a' szerzőhöz, melly alkalommal Roda Demeter a' fejdelem ügyviselője, a' fejdelem arczképével ékesitett aranyszelenczét nyujtott neki által; Davidovics ur pedig a' herczeg derék statustitoknoka dolgozik a' munka szerb és bolgár nyelvre tételén. Milos hg. levele Wimmer urhoz igy szól: „„Posarevacz, maj. 5/12 1835. Tiszteletes ur! Önnek f. évjan. 6ról szóló levelét örömmel olvastam. Soraiban nemcsak egy fölvilágosult pap nemes lelki tulajdonaira 's a' keresztyénség buzgó tisztelőjére találtam, hanem őszinte emberbaráti egyenes lelküségre, 's irói jeles tehetségre is. Boldog az illyen ember lélekismérete, 's még boldogabb azon község, mellynek illyen lelkésze van! Mi Önnek derék munkáját: „Az európai Törökország" illeti, embereimnek adtam azt által, lefordításra, 's nem sokára mind szerb, mind bolgár nyelven meg fog az jelenni sajtó-intézetemben, 's igy egész Szerviában és Bulgáriában elterjedni. Egyébirant köszönöm Önnek szerencsekivánatit, mellyeket fenmagasztalt irományában hozzám intézett, 's midőn bizonyitom, hogy Ön nem fog soha emlékezetemből kiesni, van szeren-

csém maradni Tiszteletességed kész jóakarója Obrenowics Milos Szervia fejdelme.“ —

Homonnán Zemplényben egy casinoi egyesület szerkesztetett össze 's majus 24ikén nyittatott meg. —

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. Fölsége junius 12iki legfensőbb kézirata szerint az eddig Radossevics nevet viselt sorezred tulajdonosává Leopold főhget, Rajner cs. kir. főhg. legidősb fiját; másod tulajdonosává pedig Woeber Antal gen. őrnagyot méltóztatott kinevezni. Ugyanaz napi legfensőbb határozata szerint ő Fölsége az udvari főhaditanácshoz két alelnököt rendelvén, e' hivatalokra hg. Hohenlohe-Langenburg Gusztáv, és b. Prohaska Ferencz Adolf altábornagyokat nevezteki. — Zanini Péter a' 47ik sz. gr. Kinsky sorezred ezredese pedig az udv. haditanácshoz alkalmaztatva, gen. őrnagyságra emeltetett. — Mihalievits Mihály altábornagy, ki eddig az udv. haditanács tagja volt, szinte ő fölsége legfensőbb határozata szerint, Budára rendeltetett osztálynokul. Ezen kivül a' cs. kir. hadseregnél közelebb még köv. tisztváltozások történtek: Fitzgerald Simon altábornagy 's eddig Pétervárádon volt várparancsnok prágai várparancsnokká, 's helyébe Pétervárádra Mesemacre József altábornagy és osztálynok rendeltetett. — Előléptek és pedig generalőrnagyságra: b. Haynau Gyula ezredes a' gr. Nugent 30 sz. sorezredtől; ezredességre következő alezredesek: Kriegelstein Herman a' 4 sz. császárdzsidásoktól a' 10 számu gr. Mazzuchelli sorezrednél mint főparancsnoksági segéd Morvában; Benko János az első bánsági határszéli ezrednél; Fröhlich Károly az első oláh határszéli ezredtől a' bródi-határszéli ezrednél; Koester György a' német-bánsági határszéliektől a' szluini határszéli ezrednél; Moga János, b. Bakonyi 33 sz. sorezredtől, Ferencz Károly főhg 52 sz. sorezrednél; b. Jovich István a' szluini határszéliektől a' pétervárádi hat. ezrednél; b. Wardener Auguszt, b. Bianchi 63. sz. sorezrednél; és gróf Haller Ferencz a' szardiniai huszároktól a' würtenbergi huszároknál; — alezredességre következő őrnagyok: Hayeck János Erneszt, gr. Bellegarde tábornagy segéde; Radochay Miklós a' liccani határőri ezredtől az első bánsági határőri ezredhöz; Csákó Ferencz az első székely határőri ezredtől a' németbánsági határőri ezrednél; Aller József a' pétervárádi határőri ezrednél; Poppovich Gábor a' szluini határőri ezrednél; Seidel János, b. Bianchi 63 sz. sorezrednél; Montluisant Bruno, gr. Rothkirch 12 sz. sorezrednél; b. Binder Vilmos, Luxem 27 sz. sorezrednél; Knöhr József az ogulini határőri ezredtől, Károly Ferd. főhg 51 sz. sorezrednél mint főparancsnoki segéd Zágrábban; b. Strachwitz Károly a' fő szállásmesteri kartól b. Minutillo 3 sz. drag. ezrednél; hg Liechtenstein Ferencz a' Lichtenstein-huszároktól a' szardiniai huszároknál, és Bordini András fregát-kapitány; — őrnagyságra következő gyalog és lovag kapitányok: Smagalski Ferencz, gróf Rothkirch sorezrednél; Mathei Márk, Luxem sorezrednél; b. Eckhardt Károly, a' Nostitz könnyülovagoknál; Gőtz Keresztyén, b. Bianchi 63 sz. sorezredtül b. Bertholetti 15 sz. sorezrednél; gr. Hadik Gusztava' Würtemberghuszároktól a' Lichtenstein huszároknál; Kuhn János a' főszállásmesteri karnál; Kegeln Ferencz a' pioniertestületnél; Marsich József korvett-kapitány, és Throner Ferencz a' szekerezési testületnél. Nyugalmaztattak: altábornagy és prágai várparancsnok Marziani Ferencz hadi-tárnoki czimzettel és nyugpénzzel; — alezredes: b. Harold Henrik a' Luxem sorezredtől, és Seriba Vilmos a' Rothkirch sorezredtől, mind a' ketten ezredesi czimzettel; továbbá Reszich Miklós a' varasd-körösi határszéli ezredtől; — őrnagy: Csollich Ferdinand és Zalár István a' b. Wacquant 62 sz. sorezredtől; — kapitány: Ortner Sebestyén a' mantuai várőrségi patt.-kerülettől és Marenich Mátyás a' varasd-körösi határszéli ezredtől őrnagyi czimzettel és nyugpénzzel; Wagenheim Ádám a' Deutschmeistersorezredtől; Ronzoni János a' Haugwitz 38 sz. sorezredtől; Hölser Károly a' Richter 14 sz. sorezredtől; Ellinger Károly, b. Spiegel vasas-ezredtől és Zarda József a' 6 sz. könnyülovag-ezredtől, valamennyin őrnagyi czimzettel. Chaudelot Gyéza nyug. gen. őrnagy az Erzsébet-Terézi alapitvány-intézetbe küldetett. Kül rendeket 's azok viselésire legfensőbb engedelmet nyertek: gróf Ceccopieri Ferd. altábornagy a' würtenbergi kir. Fridrik —, és Baden-Zähringi oroszlán-rend nkeresztjét; b. Neu András ezredes a' Hess nhgségi Lajos-rend másod osztályi közép keresztjét; gr. Einsiedl Károly kapitány a' porosz kir. Johannita-rend, és Pöschl Károly főhadnagy a' Parma hségi Const. sz. György-rend kis keresztjét.

ANGLIA.

Laidlaw ur, egyike az aegyptusi basa orvosinak vala első, ki olly szerencsésen gyógyitott meg nem rég több dögmirígyest, 's az által hires nevet szerze magának. Ő azelőtt sebész volt a' middlessexi kórházban, hol magát buzgó kötelességteljesítés által tünteté ki. — Londonban jun. 18. azon hir terjedt el, hogy az öreg Cobbett az örök ellenző tag, 's nagy számu ember, ugyanazon nap reggelén Farnhamben meghalt. — A' Courier szerint sok kötelezvény a' spanyol királyné számára szállítandó fegyver és hadiszer iránt 10 nap mulva egészen fog teljesíttetni. Mint mondják a' kormány már 80,000 puskát rakatott hajóra a' királyné számára, 's még többet készül oda szállitani. Annak megmutatására, mikép gondolkoznak az angol ministeri lapok Spanyolország állapotjáról 's a' beavatkozásról, főleg a' Globe véleményét emlitjük. E' lap azt hiszi, hogy a' száraz földön sem ugy gondolkodnak a' spanyol ügyekről mint a' londoni magas toryk, kiknek véleményökben maga Wellington hg sem osztozik. E' hiedelmét a' Globe igy fejezi ki: „Mindazon aggnői rettegősködés 's intés daczára, mellyet az Allg. Ztg. itt ott a' franczia és angol kabinetekhez intézget, még is igen örülnének a' szárazföldön minden ollyas közbenjárásnak, vagy beavatkozásnak, melly által a' félszigeten semmi roszabb nem létesülne, mint constitutionalis monarchia (alkotmányos egyfőség). — Az angol beavatkozásra nézve pedig a' spanyol ügyekbe megjegyzi egy londoni levelező, hogy a' kormány minden himezés

nélkül kimondja, mikép az idegen ujoncz-fogadásról szóló parancsot egyenesen 's különösen II. Izabella királyné támogatására bocsátá ki. E' nyilványos lépést Wellington hg. nem várta.

A' felső házban jun. 12kén Brougham lord azon körülményt hozá szóba, hogy szemére lobbantgatják az ő 5000 ft stges nyugpénzét. „Én, úgy mond, e' nyugpénzt nem azért húzom, hogy kanczellár voltam, hanem azért, mert annál tetemesb jövedelemről mondottam le, midőn kanczellárrá lettem. Örömest szavuknál fognám azokat, kik a' sokkal tetemesb föláldozott jövedelem kárpótlását annyira irigylik tőlem, 's ha ezen takarékos urak törvényjavaslatot hozandanak be, melly által megszabadulok azon helyzetből, melly engem az ügyvédi gyakorlástól tartóztat, 's azt gátolja; ha olly törvényjavaslatot terjesztnek elő, melly által ő lordságok házából elbocsáttatom, ('s ezzel ns enkit nem akarok megbántani, mert én igen hajtom ő lordságok tiszteletét megnyerni, noha eben még nem messze juthattam) ha mondom illy nmü törvényjavaslat terjesztetik elő: én leszek első, ki azt támogatni fogom, 's mindent elkövendek létesülésére. Azon személyek, kik nyugpnzem ellen panaszkodnak, épen azok, kik, midn én Peel ministeriumának azon ajánlást tevém hogy a' kincstári első bíróság igen terhes hivatát díjtalan elvállalom, kiáltozásaik által arra birnak, hogy ajánlásomat visszavegyem. Én akk' azt mondám: Vigyázzatok, ugyan ezek leszek az elsők, kik az iránt panaszkodni fognak, hogy nyugpénzt húzok. Az meg is történt. A' mit mt teszek, az teljesen önkényleg történik; a' je ülésben 52 napon intéztema'ház biráskodó munkásságát (a'skótziai feljebbvitelek ügyében) 's a ülések naponta hat hét óráig tartottak." Nem ingn húzza tehát a' nyugpénzt. — Az alsó házban j. 17kén kérdezte Thornley ur a' belügyek titokkától: valljon a' wolverhamptoni nyugtalanság yomozására küldött biztosság kész e már a' sítással, 's melly napon várhatná annak beny atását? J. Russel felele: „Sir Fr. Roe azt mo otta, hogy a' tudósítás 8 nap előtt el nem kéilhet. Többire semmi ellenvetésem az iránt, gy az egész terjedelmében közöltessék a' ház" Sir R. Peel némi kérdésére jelenté J. Russ lord, hogy jun. 22kén a' biztossággá válandházban előterjesztendi a' testület-javítást tyazó törvényjavaslatát, 's egyszersmind oh , hogy vitája félbenszakasztás nélkül halad. Mihez képest megkéri azon tagokat, kik apra indítványokat jelentettek, hogy e' fon és sürgetős nagy rendszabály tekintetéből kat továbbra halasszák. A' felső ház e' napi ája semmi érdekest nem nyujta. —

A' királyi törvényszék (kingsbench) ülésében jun. 16kán jelenté a' főügyész, hogy ő meg van bizva büntető (criminelle) vádat emelni az Albion hirlap szerkesztői és kiadói ellen bizonyos becsületsértő megtámadás végett Palmerston lord ellen. A'ns lord ugyan eltüri, ha az ő viselete mint ministerè és statusférfiué a' legnagyobb szabadlelküséggel nyilványosan megrostáltatik; de magányos becsülete megtámadtatására, melly által olly hiba miatt terheltetik, melly őt 's azon kormányt, mellyhez tartozik, meggyalázná, teljességgel nem hallgathat. A' főügyész elolvasá erre az Albion kérdéses czikkelyét, mellyben igy szól az: A' város nyugoti részében (Westende) igen beszélnek arról, hogy bizonyos nemes lord külső statuspapirosokkal kereskedett, 's az utólsó fizetésnapon ügyviselője 30 ezer ft. sterlinggel maradt adós. Ezen ns lord az ország minden lakosai közül épen az, kitől legkevesbé kellene várni, hogy szédelgésekkel foglalkozzék külső statuspapirosokban. Azonban ugymond az Albion, már több reggeli lap is figyelmeztete arra, mi politikátlanság, jószágtalan személyeket fontos és magas felelősségü status-hivatalokkal felruházni. Ezután felolvasá a' főügyész Palmerston lord esküvéses nyilatkozványát, hogy ő soha akár közvetve akár közvetlenül statuspapiros-kereskedéssel nem foglalkozott, 's hogy az egész ujságczikkely csupa rágalom, melly oda czéloz hogy koronaministeri helyzetének ártson. Palmerston lord ügyésze által az ujság kiadóját felszólitotta: huzná mondását vissza, de hijában. Másodszor is felszólitotta: nyilvánitaná határozottan, valljon a' czikkelyében kijelelt nemes lord alatt a' mostani külső statustitkárt kell e érteni vagy sem? de a' kiadó mellőző választ adott. Erre Palmerston lord a' teljes törvény utját választotta, 's a' főügyvéd inditványára az Albion a' királyi törvényszék elibe idézteték.

Hardy ur indítványa, mellyel a' követválasztásoknál a' megvesztegetést akarja eltörleni, következő határozásokat foglal magában. 1.) A' ki megvesztegetés által valamelly személy-megválasztásra segédkezet nyujt, 500 fontnyi birságot fizet, 's ha kir. hivatalbeli, 1000 fontnyit. A' ki megvesztegetés által magának szózatot nyer, vagy nyerni keres, minden illynemü vétségért 100 ft sterlinget fizet. A' ki valamelly választónak idöveszteség vagy költség fejében valamit fizet, vagy pedig a' szavazásért ételt italt ad, 50 font sterlinget fizet. A' ki szózatáért valamit elfogad, 50 fontot fizet. A' ki valamelly választót fenyeget, hogy szavazásra birja, vagy szavazástól visszatartsa, 50 fontot fizet. Minden, megválasztás után járó, vagy ennek ügyviselője, a' ki pártja választójinak valamelly szalagot, vagy más kitüntető jelet ad, 10 fontot fi-

zet. Minden, ki kárpótlásul időveszteség vagy költségi czim alatt valamit elfogad, és szalagot vagy más egyéb kijelölést hord, elveszti szózatát. Minden, ki ezen birságok egyikébe esik, elfogatik, 's mindaddig tartatik fogva, mig megfizet." — A' rendszabály igen helyes, csak elfogadja a' ház. Az alsóház jun. 15ki üléséből, midőn a' testületjavitási törvényjavaslat másodszor olvastatott fel, következő érdekes nyilatkozásokat közlünk: Inglis R. mondá, ő ugyan a' javaslat másodszori felolvastatását ellenzeni nem akarja, de ellenmond általányosságának; minthogy az valamennyi testületre terjed. Véleménye szerint van ugyan a' háznak joga a' testületekben a' rosz igazgatást megbüntetni, de nincs fölhatalmazva eddig hibátlan viseletü hatósági testületeket elrontani. Ennek ellenmondott Stanley lord. A' parliament, megjegyzé ő, bizonyosan bir azon joggal, hogy a' jelenlévőhöz hasonló rendszabályt létesitsen; valamint reményli is, hogy e' javaslat másodszori felolvastatása nem csak minden ellenzés de minden egyes pontok fölötti vitázat nélkül is keresztül fog menni. Magas örömmel telik el, hogy azon kormányférfiak, kikkel ollyan sokáig együtt dolgozott, most e' törvényt előhozták, mellyet ő fővonaliban támogatni kész. (Halljuk! Halljuk!) A' nemes lord javalja, hogy a' választási jog mind azon polgárra terjesztessék ki, a' ki három év óta fizet adót, mert ezek hosszas lakásuk által eléggé kimutatták részvételöket a' város ügye iránt, holott a' tiz fontosak (a' parliamenti választók) lakásukat gyakran változtatják. Mi a' szavazás módját illeti, ohajtja, hogy a' nyilványos szavazás rendszere jobban biztosittassék, mint az e' javaslatban előadatik. A' fő ügyész azt gördité ellen, hogy a' választási jegyzékeket a' választók aláirják. Stanley lord: „Igen, de azok csak a' biró által vizsgáltatnak meg, több vizsgálat alá azonban nem jönek, ez pedig inkább titkos mint nyilványos szavazás lenne." (halljuk!) Stanley lord továbbá a' hatósági tanácsnak minden 3dik évben szándéklott megujittatása ellen van, 's inkább azt javasolja, hogy a' választások minden hat évben történjenek; végre azt is, hogy a' városok általjában kerületekre osztassanak, nem pedig, mint a' javaslat kivánja, csupán a' 25 ezer lélekből állók, mi alig terjedne 20 városra Angliában. Grote ur, London egyik radical követe ellenben évenkénti választást kivánt, hogy a' nép ellenőrség annál biztosabb legyen; továbbá azt ohajtja, hogy a' hatósági tanácsnokok száma felényire szállittassék, mivel azok nagy száma a' test illedelmének 's tanácskozási nyugalmának igen könnyen árthatna; kivánja továbbá, hogy az alapitványok gondviselöji felelősség alá vettessenek, 's hogy az ollyan tisztviselő, ki elégületlenséget okoz, elmozdittathassék. Sir Robert Peel nyilványitá hogy ugyanazon okok mellyeknél fogvást a' javaslatot előterjesztetni nem ellenzé, birják most is őt arra, hogy a' másod felolvasásnak sem szándéka gátot vetni. Angliában a' nagy városok mostani állapotja ollyan, hogy a' nyugalom és csönd helyreállíttatása miatt gyakran a' katonaságot kell felszólitani, Azon rendszabály, melly a' városok helyesb igazgatását 's hatékonyabb rendészetét állapítja meg, teljes támogatást érdemel. Mi a' választási jogot, a' választás határnapjait 's a' községi tanács megválasztatása módját illeti, arra nézve fentartja magának, hogy a' biztosság előtt mondja ki nézetét. Az első pontra nézve azonban, mióta e' javaslat behozatott, megmásitotta nézetét 's osztozik a' nemes lord (Russell) meggyőződésében, hogy tanácsosb a' három évi adófizetést alapúl venni, mint a' tizfont-adót. Legalább ezzel azt is elérhetni, hogy a' hatósági választások minden politikától mentek fognak maradni. A' választási határnapokra nézve Stanley lord javaslatát (hat év) valódi jobbításnak nézi; (halljuk!) a' hatósági tanács megválasztatására pedig, úgy hiszi, minden esetre szükséges valami határozás, például hogy tizfont adót fizessen 's a' t. — legalább 's különösen a' bíróra nézve, ki egyszersmind megyei tisztviselő, 's a' megyei hatóságokkal gyakran levelez, 's azokkal egy fokon áll. (halljuk!) Végre Russel lord szóla meg, 's örömét jelenté azon tetszésen, mellyel a' ház az általa behozott javaslatot fogadá. Mi a' megindított módosításokat illeti, tisztel ugyan minden ollyan intést, melly az igen tisztes baronettől Peeltől vagy nemes barátjától (Stanleytől) jő, de úgy hiszi, hogy e' módosítások a' javaslatnak hasznosak nem lesznek. Minden bizonnyal a' javaslat egyes pontjainak a' biztosságban szoros meghányás alá kell jutniok. E' nyugalmas vitára a' második felolvasás következett. — A' parliamenti tanácskozások jun. 17én 's 18án egész a' posta elindultáig minden érdek nélkül voltak. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' National szerint Audry de Puyraveau urat, mezei jószágára érkeztekor egyhangu vonzalommal fogadák a' környékbeli lakosok. E' községek egyszersmind a' pairkamara által rá rótt birságot is még távollétében megajánlották. A' Moniteur szerint a' király Duperré tengerügyminister javaslatára ezeket határozta: 1) 100 ezer frank fizettessék dij gyanánt azon francziav. külföldi tengerészeknek kik azelveszettnek hitt Lilloise hajó legénységét, melly Blosseville hajóhadnagy alatt Island és Grönland partjai felé kül letett, akár egészben akár részenként visszahoznák; 2) A' tett szolgálat fontosságához illő arányban állandó jutalmat nyerjenek azok, kik legujabb határozott hirt tudnak adni,

vagy Franciaországnak az ezen expeditióhoz tartozó papirosokat 's egyéb készületeket megszerezhetnék. — A' Temps hiedelme szerint, Rigny ur Toulonba 's onnan Algierba menend, hogy szükséges rendszabályokat tegyen, 's az idegen seregnek minélelőbb spanyol földre szállíttatását elömozdítsa. Ugyancsak a' Temps és más lapokból is bizonyos, hogy a' pairség sorai ritkulnak 's a' pörön mind inkább kevesebb kevesebb pair jelenik meg. A' névfölszólításkor egyszerre öt hijányzott. A' pairség hihetőleg örömest szabadulna e' pörtül, ha birna, de már nincsen hatalmában. —

A' parliamenti költség-ajánlás ezidén összeleg, 1,065,739,700 frankra megyen. A' pairszék ülésébe jun. 10én a' vádlottak egyedfél órakor vitettek'sközöttük 5uj semiképsem akart a'tett kérdésekre felelni. Bizonyos Lange nevü vádlottról azt állíták, hogy a' sz. Nizieri harangos toronyba fogaték el negyed magával, 's midőn elfogták, puskája még azon meleg volt. Az elnök mindenkép arra ügyekezett a' vádlottat beszélni, hogy feleljen; de ő következőleg nyilatkozék: „Csak egy szót mondok, én 14 hónapos börtönt szenvedtem vétek nélkül, 's igy az elitélést is férfiasan el fogom viselni." Ezután bizonyos vérrel szennyezett mellényt mutattak neki, mire ő azt mondá: „az az én vérem." (Élénk benyomás) Egyebet nem vehettek ki belőle. Bizonyos Débier vádlott nem akart szinte felelni, 's midőn az általa választott védelmezőt (Thibeaudeau-t) megtagadák tőle, erővel el akart távozni, de a' nemzeti őrök erőszakosan visszatarták 's ő kétségbe esten védte magát. „Üssetek, kiálta, de én nem akarok politikai ellenségim jelenlétében maradni. Erre fölugrott a' felső padokra, 's az utána mászott hatósági örökkel sokáig küzdött, mig végre Carrier 's más vádtársai által lecsilapíttatott. Bizonyos Ploque ügyvéd, Margot és Huguet vádlottak védelmezője azon indítványt tevé: végezze a' pairszék azt, hogy csak ellenmondási alakban 's valamennyi vádlott jelenlétében folytattassék tovább a' pör. A' főügyész ellenzé az indítványt, melly a' pört lehetlenné tenné. A' dolog tehát elhatározó fordulóson van. —

A' pairszék ülésében jun. 19kén mint említettük Plocque ügyvéd azon inditványt tevé védelem gyanánt, hogy itéltessenek meg a' vádlottak ellenmondási úton valamennyi vádlott jelenlétében, mita'fő ügyész tüzesen ellenze mondván, hogya' vádlottak védelme teljesen szabad, mert választhatnak maguknak védelmezőket Franciaország valamennyi ügyvédei közül. Igen, de a' vádlottakat csak úgy védhetni teljesen, ha védeiknek magát a' dolgot, a' felkelést, 's a' felkelés okát védeniök szabad; azt pedig közönséges ügyvéd természetesen nem teheti, mert a' respublicát a' monarchia ellen kellene védnie. Minthogy Ploque ur indítványa nem fogadtatott el, ő e' törvénytelen pörlésmódnak ellenmondott, 's minden további védelemről lemondott. —

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol ministerium elhatározólag megállapittatott. Toreno a' kormány elnöke és külügyi minister. Marquis las Amarillas (d. Pedro Giron) gen. Valdes helyett hadminister. Mendizabal, ki d. Pedronak az expeditio alkalmakor, valamint legközelebb is a' portugáli királynénak financzi főügyviselője volt 's jelenleg is Angliában tartózkodik, Toreno helyébe pénzügy-ministernek van meghiva, 's miglen megérkezik, Toreno viselendi hivatalát. Garcia Hereros igazsági, gen. Alava (eddig londoni követ) tengeri, és Guerra belügyi ministerek. A' nép Madritban csöndes. Mi a' hadi hireket illeti, jun. 20kán következőleg közlik a' parisi lapok: Telegraphi jelentés szerint Zumalacarreguy jun. 16kán jobb czombján kemény sebet kapott, melly miatt a' fővezérséget másra (Erasora) kelle biznia, magát pedig orvosi ápolás végett Durangoba vitetnie. 18kán a' carlosiak még folyvást ostromlák Bilbaot. Valdes közeledik a' városhoz annak védelmére. Az őrsereg 5 ezer főre megy, de mindgyárt az ostromlás hirére 2 franczia hajó indult el st Sebastianba, hogy onnét is segéd csapatokat szállítson. A' carlosiak jun. 14kén kezdék legélénkebben lődözni a' várost 9 álgyuból, de délutáni 2 órakor egyszerre fölhagytak vele. Nem tudni, Valdes közeledése okozta é ezen megszünést, vagy talán más közbe jött történet. Mondják, d. Carlos maga is jelen volt az ostromlásnál. Egyébiránt Valdes akkor Vitoriánál állott 20 ezer emberrel. A' Sentinelle des Pyrenées ehöz azon fontos hirt adja, hogy Iriarte osztálynok, ki ugyan ez idő tájban Vitoriánál tartózkodott, megértvén, hogy e' város ellen is tetemes számu ellenség közeledik 's 7 álgyut hoz magával ostromlásul, kiindult ellenök 's a' lovassággal rájok ütvén igen fényes győzödelmet nyert. Az Election szerint ez ütközet Pennacerradánál jun. 16kán történt, 's a' carlosiak 800 embert vesztének holtban és sebesültben, és minden álgyujokat. Magányos levelek e' veszteségen kivül a' kir. seregek hatalmába került carlosita foglyok számát 3—4000re teszik. Ez igen kedvező fordulat lenne a' királyné sergeire nézve, főkép azon körülménynél fogva, hogy ez ütközetben a' carlosiak száma jóval nagyobb volt a' győzödelmet nyertekénél. — Saragossábul jött hirek szerint Merinonak is egész serege tönkre veretett, 's ő maga csak nagy üggyel bajjal vergődhetett ismét a' hegységbe vissza. Ez ütközet jun. 3kán történt; a' győztes kir. seregeket Mir

ezredes vezérlé. — Badajoz vidékén a' városi katonák egy portugáli szerzetes guerilla-vezért fogtak el, ki összegyüjtött migueli és carlosi kalózival már rég idő óta rettegteté az ottani vidékbeli lakosokat.

Telegraph által vett legujabb jelentésnél fogva: Bilbao junius 19ikén esti 9 órakor még folyvást védelmezé magát; a' carlosiak ostromtüze pedig csilapodni kezde. Valdes még ekkor sem érkezett meg a' várva várt segedelem-hozással. Az angolok mind kiköltöztek Bilbaoból, a' francziák közül egy sem; mi nem alap nélkül azon titkos értekezés következésében látszik történni, mellyet junius 14kén a' bilbaoi franczia consul és Zumalacarreguy a' carlosi táborszemeknél egymással tartottanak. — Mint hirlik Zugarramurdi, ki minapában Elisondót odahagyván franczia földre ment által, ezóta pedig ujra visszajött, Pamplonában hadi törvényszék elibe idéztetett, 's halálra itéltetett. Gen. Oraa szinte hivatalát vesztené, mert gyanuban van, hogy az ellenséggel kéz alatt egyre munkál.

OLASZORSZÁG.

A' szentséges atya rendelést bocsátott ki, mellyben elismértetik, hogy a' Congregazione dei Riti által tiszteletre méltónak nyilványított Francesco di S. Antonio, születésre Nápoly királyságbeli, életében a' fő sarkalatos erényeket igen gyakorlotta. Azonban nem bizonyos még, mikor fog szentté hirdettetése a' sz. Péter egyházában megtörténni. —

GÖRÖGORSZÁG.

Triestből jún. 13ról igy irnak: „Tegnap azon hir terjedt el itten, ő fölsége Ottó király azzal kezdé meg uralkodását, hogy egészen görög ministereket nevezett ki az eddigi németek helyett, 's nemzeti gyülést hitt össze. A' hir kútfőjére nem akadhaték. Annyi bizonyos, hogy Ottó királynak székfoglalását előző héten az uj uralkodás hasonló kezdete igen kivántaték, 's mint reménylett rendszabály biztosan ki is mondaték. Az e' tárgyban vett levelek azon fontos körülményre épiték várakozásikat, hogy mind azon ideig sem Armansperg gróf, sem a' diplomatai kar bármellyik tagja mit sem tudott Ottó király szándékáról Armansperg gróf maradása iránt. Épen ezen pillanatban jelentenek két görög lobogóju hajót, mellyek a' görög partokról kedvező széllel 9—10 nap alatt jöhettek, 's mellyek levelei a' feszült várakozást e' tekintetben tán kielégitendik, mellyben a' kandi elmék az athenei hirekre nézve egy hét óta tartatnak.“ —

Athenéből jun. 6ról jelentetik, hogy jun. 1jén csakugyan nagy pompával történt meg I. Ottó görögök királya székfoglalása. Reggel általadá a' kormányság az országlást, 's ez alkalommal a' kormányság elnöke Armansperg gróf illő beszédet tartott. A' király méltósággal teljesen válaszolt, végül a' kormányság mindenik tagját vitéz rende nagy keresztével ajándékozá meg. Ezután a' Sz. Irene egyházban Tedeum tartatott, mellyen a' diplomatai kar, az ausztriai, angol, franczia és orosz ott fekvő hajóhad-osztályok admiráljai 's parancsnokai is jelen voltak. Jun. 2kán és 3án nyilványos népjátékok tartattak, mellyeken maga a' király osztá ki a' futásban, ugrásban és lóversenyben nyert jutalmakat. A' király első határozása az volt, hogy Armansperg grófot a' kormányság eddigi elnökét országkanczellárnak nevezze ki 40,000 drachma fizetéssel és szabad szállással, azután pedig csupa görögbül katonai segédséget alkotott magának. Jun. 1jén estve az elitélt politikai rabokat ugymint Kolokotronit és Plaputast szabadságba helyezé, Kolokotroni öregebb fiját pedig ezredesnek nevezte ki. Szóval a' király a' kormányt eddig görög szellemben kezdette meg. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' szultán 2dik leánya is férjhez szándékozik, de még az előkészületekkel foglalatoskodnak. A' szultán mindenben javítani törekszik az ország állapotját, mit több hasznos intézet fölállítása bizonyít. Igy nem rég Besiktasban nagyszerü kézmüiskolát emelt. — A' Moniteur Ottoman hosszu czikkelyt közöl azon rendszabályokra nézve, mellyeket a' porta a' dögmirigy ellen tett most; legalaposabb szemrehányása volt eddig a' müvelt Európának Törökország ellen, hogy minden helyes rendszabályt elmulasztott, melly által a' dögmirigy terjedését saját keblében meggátolhatta volna, 's igy a' vele közlekedő országok folyvást ki valának ragályi veszélynek téve. Ezen, vesztegintézetektől idegenkedésnek egy fő oka némelly vallásczikkely fonák magyarázata (fatalismus). Azonban a' nép mind inkább simul azon gondolathoz, hogy a' dögmirigy ellen csakugyan kell valami ovó rendszabályokat tenni. A' szultán, mihelyt megérté, hogy kitört Aegyptusban a' dögmirigy, ügyviselőket külde a' dardanellákhoz, 's veszteg-intézeteket állíttatott. Ezen intézetek ugyan még messziről sem mérközhetnek az illyesnemü európaiakkal, de idővel bizonyosan majd több állapodást nyernek; „mert, úgy mond, egy nép sem lép többé hátra, melly haladni indult, 's hol kivált a' javitások mezején a' kormány az ösvényt maga mutatja.“ Öst. Beob.

JELENKOR.

54. szám | Pest, szerda julius 8kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; jelentések a' magy. tud. társaság és kir. egyetem részéről; levél Fiumeből.) Anglia (alsóházi ülések junius 18—22ikeig; némelly uj követ-választások; elegyhirek.) Francziaország (az angoulémi hg. hadakozni akar; pairszék-ülés junius 23ikán; kormány határozatai.) Spanyolország (az uj kormány tagjai; legujabb hirek Bilbao ostromárul.) Portugália (a' kormány szabadelmü irányzata; egyveleg.) Törökország (dögmirigy pusztitása Kairoban és egy ausztriai keresk. hajón.) Tripolis. Belgium. Amerika. China.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. fölsége martz. 26iki legfensőbb határozata szerint Janka Lajos táblabirót az erdélyi adózók udv. agensévé; — junius 9ikérül a' magyar kir. udv. Kanczelláriához intézett legfensőbb végzete szerint pedig Zubanovits Mátyás mozsgói, Rhimer Boldog nádasdi, Udvinátz János mágocsi, Ujváry József pellérdi, és Daróczy Zsigmond paksi plebánusokat a' pécsi székes káptalan tiszt. kánonokivá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG RÉSZÉRŐL. Guari és Felső Szelestei Guary Miklós Vas és Soprony vármegyei táblabiró 's kir. udvarnok ur, a' társaságnak egy igen csinos irással, hártyán készült magyar régi kéziratot ajándékozott, a' legszivesebben fejezvén ki örömét azon, hogy az említett társaság „Régi magyar nyelvemlékek" czimmel nyomtattatni megkezdett gyüjteményét hazafiúi indulattal nevelheti. A' kézirat, Bitnicz Lajos rendes tag által küldve, Junius 22kén adatott bé. Mig bővebben megismertetnék, az említetik meg felőle, hogy alkalmasint a' XIVik században készült 's egyéb homiliák között benne, Vilhelmos doctornak a' bünről szerzett könyve és sz. Bernardinusnak a' rágalmasságról irt beszéde van, és a' magyar nyelvre nevezetes. Áll 76 levélből, nagyobb 8ad rétben. Csak, se eleje meg nincs se vége. A' héti ülés köszönetét fejezvén ki előre, mig a' nagy gyülésnek is az irat bemutattatnék, felkéri egyszersmind azon hazafiakat, kiknél talán 1600-ig készült régi magyar kéziratok találtatnának, jelentenék be kinyilatkoztatással, hogy azt lemásolásra lennének e készek által engedni, vagy bizonyos alku szerint eladják a' társaságnak. Julius 2ikán 1835.

Döbrentei Gábor m. k.
titoknok.

A' pesti m. k. Tudomány-Egyetem orvosi kara, egy a' legjobb értekezés irójának 100 darab arany-jutalmat szánó, nevezetlenül maradni kivánó emberbarát által tett felszólítás következésében hirdeti az itt következő jutalomkérdést:

„Buda és Pest egybekapcsolt városnak orvosi helyleirása (helyrajza, topographiája) kivántatik." —

Az értekezést az iró kénye szerint magyar, diák, vagy német nyelven irhatja, 's legfölebb 1836ik dec. 31kig küldje be a' tekint. orvosi kar dekánjának. Az értekezés egy, a' szerző tetszése szerint választandó jegyszóval legyen fölkészítve, melly egyszersmind az iró nevének aláirásával levélbe zárva az értekezéshez kapcsoltassék.

Fiume jun. derekán: Károlyvárosrul magyar tengerpartunkra (Fiumébe) a' 18 mérföldnyi hosszu Ludovicea uton haladtakor a' legmagasb polczon álló nemzet országában lenni képzelheti magát akárki, és ha innen Triestbe ér 's hasonlitgatni tud, képzelgésiből a' valóság fölébreszti. Fiume diszesitésére 's állapotja javitására igen sokat tett már 's tesz folyvást Ürményi Ferencz mostani ns lelkü kormányzója, 's örömmel látja minden hazafi, mint épül 's csinosul a' város, mint köveztetnek ki utczáji, bámulással lepi meg az olly nagy mint szép izletü vesztegintézet 's t. Közel Fiuméhez, Portoregioban, a' birodalom egyik legszebb, ámbár elhagyatott, révhelyében Prichard József és Tamás angol műmesterek ügyelésök alatt egy 30 álgyus, 170 lábnyi hosszu 's 26½ lábnyi széles gőzhajó épittetik most 's ez vidékünkön jelenleg a' legszebb tünemény, a' legérdekesb készületi látvány.

ANGLIA.

Az alsóházban junius 19kén hosszas vita keletkezett Duncombe ur (radical tag) már előbb jelentett azon indítványán: terjesztessék elő a' háznak azon utasítás, mellyel Wellington hg Elliot lordot és Gurwood ezredest Spanyolországba küldötte. Szerinte ezen lépés don Carlosnak használ, a' királyné ügyének pedig árt. Beszéde folytában azt nem akará érinteni: nem volna é tanácsosabb hathatósb eszközökhez nyúlni, mellyek a' spanyol polgár-háborunak véget szakasztani képesek lennének? ő csak azt kivánná: közöltessenek azon hiteles hivatalos irományok, mellyek Elliot lord küldetésével összefüggenek, hogy azokból meg lehessen itélni: valljon a' négyes szövetség szellemével 's betüértelmével megegyezők e? Továbbá másolatját kivánta azon tudósításoknak, mellyeket e' biztosak a' kormányhoz küldöttek, úgy szinte az Elliot lord és a' spanyol éjszaki sereg parancsnoka közt a' foglyok kicseréltetése iránt aláirt egyezést is. — Az indítványra Palmerston lord hivatalos távollétében John Russell lord felelt, 's állitá, hogy a' kivánt irományok közlé-

se a' nyilványos szolgálatnak ártalmára lennének; de bizton bizonyíthatja, hogy Wellington hg a' négyes szövetség mind szellemi mind betüértelmét pontosan teljesítette. Igéré azonban az irományok közlendését, mihelyt közre tételök a' nyilványos szolgálatnak ártalmas nem leend. Bowring doctor is kivánà ezt 's beszéde közben arról vádolá a' spanyol kormányt, hogy az a' nép ügyét és szabadságát elárulta. Mahon lord (a' külső ügyek alstatustitoknoka Peel ministersége alatt) jelenté Wellington herczeg nevében, hogy maga a' herczeg is igen ohajtja ezen irományok közlését, mi képes lesz megczáfolni mindazon szemrehányást, mellyekkel öt e' tekintetben illették. Evans czredes maga is dicsérte azon gyámokokat, mellyek Wellington hget Elliot lord elküldetésére birák. O'Connell ur megjegyzé, hogy ha a' spanyol királyné és követe jóváhagyák az egyezést, másnak többé ahoz semmi köze; azért is felszólitá a' tisztes tagot, venné vissza inditványát, mit Duncombe ur azon nyilatkozással meg is tett, hogy a' követelt irományok közlése idejét Russell lordra bizta, reméllvén, hogy ő azokat midőn ártalom nélkül megtörténhetik, minden bizonnyal előterjesztendi. — Az alsóház ülésében jun. 18kán Canada ügye forga fen. Alig végezteték az el, midőn fölkelt A. Johnston ur, ki megbizói, 's a' parliament nagy többsége akaratja ellen tartja meg folyvást helyét a' parliamentben, 's hosszasb előadásban azt javaslá: terjesztetnék elő a' királynak felirás, mellyben a' skót egyház pártoltatásának módositása kéressék. Már akkor is midőn előadását megkezdé, számos tag eltávozott, beszéde folytában pedig mind inkább többen 's többen távoztanak el, mig végre padján majd egyedül maradt, 's az ülést el kelle halasztani. —

Az alsóház ülésében jun. 19kén Fowell Buxton ur O'Connell tanácsára: hagyná a' barnák fölszabadíttatása ügyét egészen a' kormányra, inditványát, mellyben a' 20 millio font sterl. kárpótlás kifizettetését ideig felfüggesztetni kivánà, visszavette. A' tagok közül ezuttal többen inditványokat jelentének a' testület-javitás törvényjavaslatához. J. Russell lord előnyujtá az irlandi nevelési biztosság tudósítását, melly már ki van nyomtatva, 's nem sokára ki fog a' tagok közt osztatni. Egyik tag kérdésére azt felelte a' nemes lord, hogy az angol egyház jövedelmeiről szóló tudósitás is kész, és jun. 22kén fog a' háznak benyujtatni. — A' felsőházban Duncannon lord mutatta be az irlandi nevelési biztosság első tudósítását. Ezen napi viták jobbadán érdektelenek. — A' jóremény fokáról (april 5ről) kedvező tudósítások érkeztek. A' kafferek nem csak a' gyarmat birtokából kiverettek, hanem még saját földükön is üldöztettek. Gyarmatbeli fő vezérjök az elrablott barmokat visszáadatni vonakodott mindaddig, mig valamennyi fővezérrel értekezni fog.—Az Albion, tory ujság, siralmasan panaszkodik, hogy Beira herczeg-nőt Anglia nem legkedvesebbül fogadá. „A' kormány csak elszivelé, ugymond, a' főnemesség pedig alig méltóztatott észrevenni.“ — Ő királyi magassága jövő héten el szándékozik hagyni Angliát. —

Carlowban Irland egyik megyéjében, mellynek előbbi követválasztását a' parliament az ottan történt megvesztegetés miatt megsemmité, 214 szóval 207 ellen a' szabadelmüek részire ütött ki az ujabb választás. A' zaj és erőszakoskodás ez alkalommal minden leirást meghalad. A' toryk majd megbőszülteka' választásnak előbb ugyan kétséges, végre a' szabadelmüek részire kedvezőleg ütött kimenetén, 's mint mondják számos gyilokdőfés is osztatott. Azonban a' többi parliament-helyet is, mellyek részint a' parliamenti megsemmités következésiben, részint egyébképen ürültek meg, a' szabadelműek nyerdesik egymás után. Ipswichben Morrison ur 542 szózattal Watson pedig 533 mal győzték le a' tory jelölteket. — Hullban 19én a' jegyzék igy állott: 517 szózat Thompson ezredes részén, 292 Mildway urén, úgy hogy a' szabadelmü jelelt megválasztatásában semmi kétség. A' Cobbett halála altal megürült oldhami parliamenthelyre Ashton Yates ur jelentkezett. A' Globe azt hiszi, Fieldens ur befolyása Todmordenből, ki Cobettet az alsóházba hozta, Yates ur pártján áll, 's megválasztatását támogatni fogja; melly körülmény kedvező sükert igér, minthogy Fieldens urnak a' választás helyén tetemes befolyása van. — Az alsóházban jun. 22én Russel lord a' testületjavitás törvényjavaslatát adá elő. Mielőtt azonban a' ház biztossággá változott e' miatt, Praed ur inditványt tön, mellynél fogva mindazon községi tag, ki a' javaslatban érintett városokban némi joggal van felruházva, a' testület-javitás által e' külön jogoktól ne fosztassék meg, ha t.i. azon jogok fenmaradása egyébiránt a' községi alkotmánnyal 's a' községi jószágok feletti nép-ellenőrséggel megférhet. Minthogy ezen inditvány épen minden testületjavitást megsemmitene, keményen ellene szegült J. Russell lord, 's azon megjegyzésre, hogy minden egyes módositást legjobban megtehetni a' vitázat alatt, Praed ur az indítványt visszahuzta. Biztossággá alakulván a' ház, az 1. 2. és 3. czikkely Sir R. Peel ellenzései mellett is elfogadtatott. A' 4. czikkely hosszabb vitára nyujtott alkalmat. E' czikkely a' javitandó városok határit tüzi ki. E' kitüzés néhol épen úgy történik mint a' reformbill megállapitá, másutt a' mostani határok hagyatnak meg; némelyeknél a' határ-kitüzés a' király részire tar-

tatik fen. Peel e' kitüzést a' parliamentnek akará tulajdonítani. Azonban e' czikkely is azon toldalékkal, hogy „az igy kitüzött határok mindaddig tartassanak meg, míg a' parliamentnek máskép tetszik" 279 szóval 192 ellen elfogadtatott, el az 5dik czikkely is, a' 6dik pedig uj módositást nyert magától Russelltól. Ezen uj módosításnál fogva minden nagykoru férfi személy, ki t. i. aug. utóljan házat, ételtárt, irószobát, boltot birt: 's mind a' folyó évben mind azelőtt két év óta valamelly város, vagy városkörnyék lakosa volt két ang. mérföldnyire, polgárja ezen városnak, 's tagja azon testületnek, melly a' kültanácsot és birót választja; de semmi illy testületi tag ne jegyeztessék be, ha e' mondott (harmadfél év)idő alatt, vagy legalább 6 hónappal aug. fogyta előtt a' szegényi adót meg nem fizette; — úgy szinte ollyan se, ki a' mondott auguszt. utólsója előtt 12 hónappal szegényi pénzt, kegyes adományi, vagy egyéb támogatást vett az egyházkörbül. — E' módosításra Stanley lord mindjárt azon inditványt tevé, hogy az adófizetés ideje ne harmadfél hanem teljes három évre tétessék, — mit azonban vissza is húzott. Peel inditványa, hogy városi birtokhoz számittassék a' „hajógyár és műhely is," úgy szinte Carter ur azon inditványa, hogy ide tüzessenek még e' szók is: „mező-bérlés-vagy egyéb szegényi adóra köteles" Russell l. által elfogadtatott. Divett ur azon inditványa pedig, hogy elég legyen egy évig fizetni a' szegényi adót, 321 szóval 97 ellen félrevettetett. Peel azután uj inditványt tett, hogy polgári jogra elég legyena'városi adónak(de nem az egyházinak is)megfizetése, ez hosszabb vitát váratott, azért is annak meghányatása más napra halasztaték. — Palmerston lord csakugyan kimutatá a' királyi törvényszék előtt az Albion ellen emelt vádban, hogy sem statuspapirosokkal nem kereskedett, sem azokban nem vesztett. A' Standard most azzal dicsekszik, hogy ő azonnal elszánta magát megvetésből e' hirt nem terjeszteni.

A' Courierban ezt olvashatni: „Néhány lap azon alaptalan hirt terjeszté el, hogy Eszterházy Pál herczeg követ elhagyni készül Angliát. Szoros tudakozás után mondhatjuk, hogy ő exc. ugyan forró ohajtását fejezé ki édes hazájába visszavonulhatásra, de ő fölsége, részint méltatásból a' herczeg szolgálatai iránt, részint azon fontos kötelességek miatt, mellyeket Ausztria képviselőjének a' st. Jamesi udvarnál netán teljesítenie kell, az általa benyujtott elbocsáttatási kérelmet nem fogadta el. Azonban a' herczeg engedelmet nyert bizonyos időre, 's nem sokára a' szárazföldre fog utazni. — Nyugoti Irlandban a' szüken termett burgonya következésében éhenhalástól igen tartanak, név szerint Galway és Mayo megyékben, 's mint dublini lapok említik a' szegény mezei emberek százanként hulladoznak éhség miatt a' szó betüértelmében. Néhány jótékony egyesület iparkodik, mennyire erejök engedi, enyhíteni az inséget.—A' Globe és Morning-Chronicle bőven terjesztik elő azon föltételeket, mellyek alatt a' katonafogadások Spanyolország részire történnek. E' föltételek nagy részben ugyanazok, mellyek az angol seregnél vannak divatban. A' britt segélyosztály nem katonai dolgokban spanyol törvények alatt leend. A' szolgálatidő egy vagy két év, és a' szolgálat elmultával minden tiszt, diján és azon jutalmakon tul, mellyeket a' spanyol kormány neki megadni találna, szolgálatideje felére eső dijpótlást kap. Minden közlegény beálltakor 2 ft. stget kap. Minden altiszt vagy közlegény vett dijan tul két, négy vagy hat hónapi dijával megegyező jutalmat nyerend a' szerint, a' mint parancsnoka viseletét ajánlani fogja. Ki a' parancsnok engedelme nélkül a' szolgálatot elhagyja, minden kárpotlástól elesik, kivevén, ha seb, vagy betegség miatt kénytelen kilépni, mellyeket a' szolgálatban vont magára. Mindenik, kit szolgálatjából elbocsát, kárpótlásra tarthat számot. A' megsérültek, vagy a' harczban és szolgálatban elhullottak özvegyei 's árváji rangjok és életmódjokhoz illő, a' britt seregnél divatozó szabályok szerinti nyugpénzt fognak nyerni 's a' t. — Az osztályok és csapatok tartásáról a' parancsnokok fognak felelősek lenni, 's mindenről eleve gondoskodni. A' napdij (zsold) a' közlegényeknek hetenkint, vagy ha kivántatik, még rövidebb időközökben is fog kiosztatni. Egyszersmind takarék-pénztárak állittatnak fel az özvegyek és árvák tartására. A' tory lapok, különösen a' Morning-Post, 's egyebek nehéz szivvel nézik a' dolog sebes haladását, 's minthogy egyebet az ellen nem tehetnek, gúnynyal pisszegetik azt ki.

FRANCZIAORSZÁG.

Clermontban Trélat ur családja részire a' megnyitott aláirás már jun. 19én 6372 frankra és 20 centimre ment. Néhány levél szerint Prágából azon hir terjedt el, hogy Angoulème herczeg, kit a' hizelgők Hispanicus névvel tiszteltek meg, d. Carlos főhadszállására szándékozik, ennek segélyül karával 's kardjával kinálkozandó. Nem rég Csehországból jött utazók is erősitik e' hirt, azon melléklettel, hogy a' herczeg háborús tervei sok meghasonlásra nyujtanak okot X Károly családjában. Angoulème herczegasszony eleinte követni szándékozék férjét, 's neki mentorul szolgálni; de a' Berry herczegné ellenszegült e' tervnek, minthogy sógora expeditiojában ő is részt akar ugyan venni, de nem ángya ügyelése alatt lenni. A' czivódás másik tárgya az, hogy a' Berry hgné fiját is magával akarná vinni, kinek ez alkalommal vitézi sarkantyujit kellene megérdemle-

nie. De a' többi család e' tervet igen ellenzi. E' tekintetben a' bordeauxi herczeg gyönge testalkotványát gördítik ellengátul, melly valóban nem látszik képesnek a' táborozási terhek viselésire. Xik Károly, 's különösen a' lelkész párt semmit sem akarnak az ifju eltávolittatásáról hallani, minthogy benne utólsó mindenreményök. Az emlitett utazók állitásánál fogva, elutazásuk pillantásában csak Angoulème herczeg vállalkozásáról vala még szó. Kérdés azonban, képes lesz e majd tervét létesíteni? — A' Constitutionnel szerint, Clauzel marsal Algierban bankot akar állítani a' gyarmatosaknak segedelmezésül. Már 2 millio fr. van e' végett a' marseillei kalmárok által megajánlva.— Nem rég bizonyos ügyvéd az aprilisi vádlottak egyik védelmezője nagy lakomát adott, mellyre több ismeretes republicanus meg vala hiva, de Chateaubriand is. Ez irásban adá elö mentsége 's nem jöhetése okát, mellyben következöt is olvashatni: „Noha szivemből legitimista, még is azok egyike vagyok, kik a' végzés évkönyveiben a' respublica korábbi vagy késöbbi megjelenését olvastam. Mondja e' jövendö világkirálynénak üdvözletemet!!“ —

A' pairszék ülésében jun. 23án megmutatják a' vádlottak, hogy a' tanúkat erőszakosan kényszerítették vallomásokra és feladásokra. Az erőszakosan elöhozott vádlottak semmiképen sem akarnak a' vitázatban részt venni, hanem általányosan vagy szabad védelmet kivánnak, vagy pedig visszavitetést börtöneikbe. A' vádlottak száma ezen ülés alatt mindössze 46 volt. Carrier vádlott ez úttal oda nyilatkozék, hogy véleménye szerint minden öt illetö körülmény már eléggé fölvan világítva. Legföljebb azon akadhatni még fön, hogy útleveleket osztogatott. Ezen csak szabadékosok akadhatnak fön, de a' nép nagylelkü, és szerencse, hogy a' fölkelés kebelében is találkozik valaki, a' ki ótalmazza az individuumokat, 's ha öt azért kárhoztatják, mit ö emberiségből tett, bátran 's méltósággal fogja 's késza' börtönt elviselni. Ha ugyanaz még egyszer megtörténnék, ha ezt ujra elkezdhetné, ismét a' multat követné 's büszke lenne rá. Minden izben valahányszor a' rendészet Lyonba jöne a' várost fölizgatni, bátran ellene fogna szegülni. Azonban még egy tettdolgot kell fölfedeznie: Chegaray ur nem tudja, ki mentette öt meg april 5én, midön a' törvényszékből kiment. Ö volt az. (Megindulás.) Az elnök: „Azon érzelmek, mellyeket a' vádlott bizonyita, nagylelküek. De mondanom kell, hogy a' nagylelküség nem csak a' néposztályok tulajdona, hanem valamennyi franczianak öröksége.“ Bizonyos Caussidière igy nyilatkozott: „Én Raspail urat választottam védelmezömül, de a' pairszék öt visszautalta, 's még is elöhocsátotta öt más ügynél. Az én védelmezésem hát nem szabad; igy én nem fogom védelmezni magamat. Én hazámnak szolgáltam, 's a' pyramisok katonája vagyok; négy sebet kaptam Franciaország védelmében, 's Napoleon oszlopa magasáról bosszankodni kénytelen, midön gyermekeinek egyikét börtönökbe igy látja hurczoltatni. De én fogságomat, 's uraságtok itéletét el fogom viselni anélkül, hogy a' vitázatban részt vennék. Testem ugyan itt van, de lelkem másutt. Fiaim egyike, mint én, fogoly; a' másik Lyonban esett el, és holttestén 64 szurony-döfést 's három lövési-sebet számláltak. (Megindulás.) st. A' junius 24kére jelentett pairszéki ülés nem tartatott Pasquier urnak, az elnöknek, betegsége miatt. Ö.B. A' Journal des Débats e' napokban igen hosszu czikkelyt közlött, mellyben azt mentegeti, hogy a' vádlottak erőszakosan hurczoltatnak a' pairszék elé; mentségül pedig azt hozza fel, hogy a' törvényszolgáltatást pártolni kell. A' National az igazságszolgáltatást törvényszerü alakban ugyan megengedi, de minden kivételt kárhoztat a' törvény alul; a' pairszék pedig közemberekre nézve kivételi törvényszék. Ministerekre 's tisztviselökre nézve is csak most fog azon törvény hozatni, melly ezeket a' pairszék birósága alá fogja állitani, de a' közpolgárok az esküttszékek alá tartoznak; 's a' pairség birósága úgy nem áll meg, mint a' Páris ostromállapotjában kinevezett katonai törvényszéké nem katonák ellen, mellynek itéletét a' cassatio-szék félre is vetette. —

A' Journal des Débats szerint jun. 26áról bizonyosnak látszik, hogy a' ministertanács, melly tegnapelött a' tüilleriákban tartatott, következő rendszabályokat határozott el végképen: Az idegen sereg, melly most Algierban van, haladéktalanul Spanyolországba fog küldetni. Ezen 5600 fönyi sereg, a' franczia kormánytól három hónapi bért fog kapni, úgy szinte illö hadiszert, és élelmet. Desmichels general lesz parancsnokául kinevezve. Számos lengyel készül, generaljaikkal együtt beállani. Végre Franczia és Angolország tetemes tengeri erőt fognak a' spanyol partokra küldeni. Franciaország névszerint azonnal kész oda három liniahajót rendelni, két vagy nyolcz fregátot, és ugyanannyi könnyü hajót. Részéről Anglia is legalább ennyi hajót küldend.“ A' National kétli ezen elöadás valóságát, mivel a' Journal des Débats gyakran végkép elhatárzottnak állított már sok olly rendszabályt, mellyet Guizot és Thiers a' tanácsban még csak által ohajtottak vinni. —

Agdében, Cette mellett a' cholera kiütött. — A' Gazetta di Genova állitása szerint junius 21én Toulonban is ujra pusztítni kezde a' görcsvész.

SPANYOLORSZÁG.

Madrit junius 15kén. A' Courier Français után az Öst. Beob. következőket közöl: A' tüileriák kabinetjének határozata, mellynél fogvást az közvetlen segedelem-adással ügyeinkbe avatkoznivonakodék, elcsüggedés helyett inkább hazafiságot ébreszte föl a' jó spanyolokban. Az interventiót sok statusférfi kárhozatos eszköznek tartá; 's ha nem tehetni is föl, hogy Francziaország végső szükségben sem adná meg egyenes segedelmét, remény és bizodalom elég van, hogy az ország ön erejénél fogva is képes nehéz harczát kivíni. Azon mellék segedelem, mellyel szövetségesink ajánlkoznak, mint szaporább, czélhoz vezető eszköz, elfogadtatik; a' kormány erősülni fog alatta, 's kitüzött magas föltételéhöz könnyebb módon juthat. A' Francziaország által küldendő idegenek ezredét kormányunk elfogadá; — az ő tudtával 's megegyeztével történik Angliában a' hadfogadás; a' 7000 fönyi sereg, mellyet Portugália küld, Valladolid védelmére van szánva. Illy segedelmek reményt nyujthatnak a' nagy kérdés megfejtésére; de a' miben kormányunk leginkább bizik, a' haza jó polgárai közhatása. Ennek alapjául az uj kormány bizonyos munkapályát tüze ki magának, mellyről szellemét 's irányzatát első tekintetre fölfoghatni. A' pálya ebbül áll: 1) A' sajtószabadság, melly a' jelen jogokat terhelő korlátozások alul fölmentetik, nagyobb terjedelmet nyerjen. 2) Tartományi junták állittatnak föl, mellyek a' vidék csendérül és a' sereghöz szedendő segéd csapatok kiállíttatásárul gondoskodjanak. Illy junták 1808ban legjobb sikerrel munkálkodtak. 3) A' jezuiták és szerzetes rendek eltörültetnek 's a' cortes 1820ki rendelése a' nemzeti jószágok eladatása iránt erőbe léptetik, 's ehözképest az 1822 's 1823ban eladott jószágok illető vevőiknek adatnak által. 4) Fele a' községi jószágoknak ajándékkép osztatik a' nép közt ki. 5) A' város-katonaság száma neveltetik 's egy része munkásságba tétetik. 6) Bizodalmát helyezvén a' kormány a' szabadelmüek hazafiságában, eltökélette magát azok nemzeti érzelmihöz folyamodni, valamint más részről eltökélé a' carlositák iránt legnagyobb keménységgel viseltetni. Nyugodt lehet az ember e' kecsegtető föladás sikeréről, ha tekintetbe veszi azon magas charaktert, égő és fölvilágosult hazafiságot és politikai erőt, mellyek a' jelen kormány tagjait bélyegzik; politikai életük ezen férfiaknak zálogul szolgál, hogy Spanyolország sorsa biztos kezekben van. Toreno ur ismeretes lesz azon fő irányáról, hogy mindenkor a' mérsékes párt alapelveit követé; ő 1820 's 1823ban kemény ellenzője volt a' fellengző (exaltados) párt törekvésinek. Amarillas nagy tehetségü férfi, kinek talán aristokratai fellengőségin kivül egyebet szemire alig vethetni. 1820ban mint hadminister ő tön inditványt a' Leon szigeti zendülő tábor föloszlatására; 's e' tette vonta fejére a' liberalisok gyülöletét. Alvarez Guerra, a' haladó gondolkozás barátja, 's a' mozgás pártjában, mellyhöz tartozik, mindig alapelvei szigorusága által tünteté magát ki. Gen. Alavát ismeri Europa. Mendizabal, kinek valódi neve Mendez, a' portugáli legujabb történetekben sokkal fontosb szerepet játszott, mint sem személye iránt valakit figyelmessé tenni szükségnek látszanék. E' dús tökepénzes, Riego meghitt barátja 's a' hires Bertrand de Lys társa, nevezetes hadi szállitásival mérhetetlen kincset szerze magának; kiki tudja, milly hatalmas eszköz vala e' gibraltari zsidó aranya d. Pedro győzödelmére. Egyébiránt ő is a' mozgás-párt avatottja. — A' Morning-Herald levelezője is kiereszkedik Toreno tehetségire 's összehasonlitja tulajdonságit Martinez sajátságival. Levele igy hangzik: „Martinez la Rosa, miután tisztéről lemondott, minden este a' Pradoban sétál, elégülten, legalább igy tetszik, önmagával 's a zegész világgal. Viselete ugy mutatja, mintha bizonyos költöi visioval lenne elfoglalva 's képzelné magában, milly boldog virágzásba hozá ő mint életadója az estatuto realnak 's mint alapitója Spanyolország ujjá születésének, az országot, 's képzelné e' miatt halhatatlansága bizonyosságát. A' történet-irás bizonnyal nem igy fog kormánya felöl itélni, lesz abban keményebb birálat is; egy sajátságot azonban nem fog megtagadni tőle, a' való és szeplőtelen becsületességet. Ő volt hatalmát valóban sem saját sem családja gazdagodására nem forditá; egyszerü megjelenése a' Pradoban épen ellenkezője a' Torenoéval. Amaz két régi barátjával, kikhöz viszályos és mosolygó napjaiban mindenkor egyiránt hű maradt, egyszerü öltözetben minden pompa nélkül gyalog jelenik meg: imez fényes hintóban, millyennek Madritban mása nincsen, angol lovakkal, 's gazdag formaruhás inasok kiséretében kocsiz ide 's tova. A' nép tisztelettel nézi Martinez e' visszavonultságát. Toreno, midőn kormányra lépett, sokat igért, tudván hogy édes szavakkal szükség a' népet kecsegtetni, de szive vas és bizony nem teend többet mint mennyit tenni jónak vél. Senki sem tagadhatja mindazáltal, hogy Martinez ur visszalépte 's Toreno fensősége egy a' szerencsésb körülmények közül. Toreno jó fő, ismeri az országot minden oldalárul, 's nem fél benne javitásokat kezdeni. Toreno ügyes tisztviselő, financz-hivatalát legjobb rendben vezérli, 's méltán föltehetni, miképa' status többi hivatal szakaiba is hasonló rendet hozand. Ha lehettek is némi magányos czéljai ministerré magasultakor,

azokat már rég el kellett érnie, 's most mint más hazafiskodók szoktak, tömött zsebbel 's jövedelmes tisztséggel, végre a' haza köz java előmozditására fordithatja idejét. Dictatorságát igen merész 's ámbár csalhatlanul alkotmány-ellenes, de még is népszerü rendszabással kezdé, midőn az alaptalan adósságbul 100 millio realt alapossá határozott, vagy más szavakkal, midőn saját akaratjábul, a' cortes minden hozzájárulta nélkül, a' statusadósságot száz millióval nevelé. A' rendszabás jó és százan fogják érte Torenot áldani, kiknek általa kenyeret nyujtott, de a' tett még is mindig önkényes marad és törvényellenes. — A' Revista egyenesen Mendizabal törekvésinek tulajdonitja az angol kormány azon legujabb rendszabását, mellynél fogvást a' spanyol királyné segitségül egyenes közbenjárulás helyett hadfogadást határozott. Mi, mond tovább a' Revista, minden esetben győzödelmesnek látjuk a' spanyol szabadság ügyét minden franczia segedelem és minden külső hatás nélkül is, még pedig olly sükerrel, melly mind a' carlosiak mind a' szent szövetség legtávolabb reményit is eloszlassa.

Zumalacarreguy sebe nem olly tetemes mint eleinte hirlelék, legalább carlista lapok állitása szerint, Zumalacarreguy a' fővezérséget kevés nap mulva ismét általveheti. Bilbao ostroma még junius 21kén tartott; a' telegraph csupán ennyit jelent felőle: „Bilbao 21kén estve még védelmezé magát. Gen. Latre és Espartero 5 órakor este 9000 emberrel Portugaletebe érkeztek 's ott reggelre a' magokkal hozott hadiszereknek a' városba szállittatását készültek eszközleni. Iriarte ugyanekkor 5000 emberrel 's Valdes 18 zászlóalljal Durango felé nyomultak." Később, de még ugyanazon napról, a' Moniteur egy más telegraphi jelentést is közöl, mellynél fogva megvalósultnak mondja, hogy Latre és Iriarte generalok Portugaletebe megérkeztek 's hogy Valdes Zornozánál van 19 zászlóalljal." Erre a' Messager igen kikel a' telegraphi zavaros jelentések ellen. „Előbb, ugymond, Espartero és Latre, most pedig Iriarte és Latre érkeznek meg Portugaletebe? Milly rettentő zavar ez! 's még is azt kivánják, hogy a' közönség bizodalommal viseltessék a' hivatalos közlemények iránt. Most valóban elmondhatni, mikép csakugyan a' jelen kormánynak jutott azon dicsőség, hogy a' telegraphot minden hitelétől 's a' hivatalos közleményeket minden tekintetüktől foszsza meg. Ama' telegraphi hiradástól kezdve, midőn a' spanyol király halála jelenteték, holott a' király épen akkor legjobb egészségü vala, egész a' mostani jelentésig, alig van néhány hiradás, mellyet a' kormány a' spanyol ügy tárgyában nyilványossá tevén valami bélyegét nem viselné bizonyos titkolódzásnak, homályosságnak vagy pedig világos ellenmondásnak. A' spanyol határnál kémbiztosokat és számos titkos ügyviselőt fizet kormányunk; a' kamarától titkos kiadásokra tetemes költségeket kér, előterjesztvén mi szükséges, hogy hireit mindenkor az első forrásbul és legszaporább uton merithesse és ime! ha hivatalos közleményt olvasunk, látjuk, mikép a' kormány semtud többet mint mennyit akárki tudhat, ki magának a' határon rendes levelezőt tart 's a' hireket megiratja." Zumalacarreguy felesége, ki eddig gyermekeivel együtt Bordeaux mellett Libourneban tartózkodott, férje megsebesülte hirére Spanyolországba szándékozik visszautazni. Öst. Beob. —

PORTUGÁLIA.

Saldanha a' kormány uj elnöke, Terceira hghöz irt hivatalos levelében a' ministerium egyetlen törekvését abban alapulni nyilatkoztatá, hogy a' haza minden szabadsággal élhessen, melly az alkotvány általányos kiterjesztéséből 's föntartásából szükségkép származhatik; egyszersmind elhatározottnak mondá a' ministeriumot arra, hogy az ország alkotványát mint gátot az absolutismus és anarchia erőködései ellen a' legszilárdabban tartsa fön. — Gróf Villarealt és Gonzales de Mirandát a' királyné statustanácsnokokká nevezte. E' kinevezés igen föltünő, minthogy az előbbi kormány épen e' kinevezés megtagadtatása miatt lépett ki. — Lissabonban közelebb azon mesés hir szárnyalt, hogy d. Miguel, azóta hogy Portugáliából elüzetett, már egyszer Lissabont meglátogatta 's névszerint jelenvolt a' királyné összekelése ünnepén is. — Angol hirlapok szerint a' st. Jagoban minap zendülést ütött pártos katonák, miután a' tengerszélen egy ideig ide 's tova csavarogtanak, végre sz. Tamás szigetén szállottak ki. Pénzük és fegyverök bőségben volt, azonban a' sziget lakosi nyomban lefegyverzék őket, a' törvényhatóság pedig megitélésükhöz fogott.

TÖRÖKORSZÁG.

Kairóból aprilis 14ről irják, hogy a' nép szörnyen föl van ingerelve, 's indulva az európaiak ellen, úgy hogy közülök többen meggyaláztattak már az utczán, mi hallatlan volt eddig Kairóban. Oka ennek az volt, hogy az első dögmirigy-beteg maltai volt, 's ennélfogvást a' nép, noha nem hiszi a' dögmirigy ragadósságát, hanem isteni gondviselésben bizik, még is azt tartja, hogy frankok hozták a' dögmirigyet e' városba. Egy másik későbbi levél Kairóból maj. 5röl azt mondja, a' dögmirigy mind ez ideig (maj. 5kig) folyvást nőtten nőtt, ugy hogy a' városban naponként több meghalt 2000 embernél, melly arányban hullottak az emberek a' Delta (Nil-ölöl) egyéb részeiben is. — Kairóban magában, mint mondják, már több meghalt

mint 50 ezer ember, melly pusztulás a' városnak borzasztó tekintetet ad. A' nappal nem elég a' holtakat eltakaritani, 's a' moslemség (törökség) szokása ellen éjeken által is kénytelen temetni. A' férfiak halotti éneke 's a' gyásznők jajveszéklései eltöltik az utczákat. A' legvénebbek állítása szerint soha Aegyptusban a' dögmirigy hasonló pusztitást nem tett. Nehéz meghatározni: az inség és szegénység okozza é azt, vagy a' levegőben fekszik é titkos oka? Annyi bizonyos, hogy mihelyt észrevették tavaly a' Nil szokatlan kora nagy áradását, nagy döghalált jóslottak az emberek; 's ha e' két dolog, ugymint a' Nil nagyon kora, és magas áradása a' dögvészszel némi összefüggésben áll, a' jövő év tán még félelmesebb dögkórságu lesz. Mind Alexandriában mind Kairóban sok európai is megholt a' mirigyvészben, mert nem tartottak szoros vesztegléstől. Azonban sok jelenség van, mellyből azt lehetne bebizonyitani, hogy a' mirigyvész ez alkalommal járvány (epidemicus) természetű. — A' konstantinápolyi posta jun. 11ről érkezett uj tudósitásokkal, mellyek szerint a' döghalál Smyrnában csakugyan kiütött. A' ragadvány olasz kereskedő hajóval hozatott Alexandriából. Smyrnából valamennyi tehetősebb frank elfutott. Valóban ideje már, hogy valamennyi kormány szoros rendszabályokat tegyen a' járványgátlásra, nehogy ellenállhatlanúl elhatalmazzon Európán, hol az igen sürü és szükséges közlések által kiirthatatlanná válhatik. Semmi könnyebb, minthogy a' dögvész Spanyolország valamellyik pontján átrontson, hol a' hatóságok ügyelése természetesen hijányos, főkép most a' polgárháboru zaklatásai miatt is. — Máltából triesti levél jun. 18án következő szomoru jelentést teszen. Egy austriai kereskedő hajó, melly Alexandriában pamuttal és gummival rakodott meg, Livorno felé eveztében Malta közelébe jutott, midőn három hajóslegényen kiütött a' dögmirigy 's mind a' három meghalt. Ez a' többi legénységet annyira megrettenté, hogy egyhanguan vonakodott tovább folytatni az utat e' hajón. A' kapitány tehát megállott Máltánál, 's kiszállitá a' szárazra legénységét, 's kevesbé félénk ujakat fogadott helyettük, kikkel az utat Livorno felé tovább folytatá. De alig jutott a' hajó egy kis távolságra Máltától, midőn ismét meglepett néhány személyt a' dögbaj, 's meg is haltak benne. A' kapitány a' szokott ovó 's ellenszabályokat megkettőzteté, 's már reményleni kezdék, hogy a' gonoszt elnyomják, midőn hirtelen tűz ütött ki a' hajón, melly azt az árukkal együtt megemésztő. A' kapitány ugyan (nem mondatik, az egész legénységgel e vagy csak részével) megszabadult, 's Máltába megérkezett. Úgy hiszik, a' gyuladás hajófüstölés által történt véletlenül, 's azon monda, mellynélfogvást a' felgyujtás szántszándék is lett volna, nehogy a' félelmes ragadvány tovább hurczoltassék, alaptalan. A' hajóteher becse tetemes volt, mert a' biztositási mennyiség 40 ezer tallér vala. Nem szemeskedhetni eléggé, hogy a' kontyos szomszédok ez iszonyu vészt Európába ne hozzák. Könnyebb is őrizkedni tőle, mint menekedni.

TRIPOLIS.

A' Garde National következő hivatalos tudósitást közöl Tripolisból, junius 2ról, melly hihetőleg valamelly statushajóval érkezett onnan: Az olly régen jelentett, Sidi-Ali barátjai 's minden becsületes ember által olly igen nyugtalanul várt török hajósereg majus 25én tetemes katonai hatalommal érkezett Tripolis alá. A' helyett azonban, hogy az az előbbi nagyúri fermánt megerősitette volna, más ujat hozott, melly által Sidi-Ali letétetik, a' hajósereggel érkezett Nedzsib mustafa pedig ideigleni főnek neveztetik ki, és az ország a' porta urasága alá vettetik, 's török tartománynak nyilványíttatik. E' támadás álnok ármánnyal történt minden kardrántás nélkül. Alig érkezett meg tudnillik a' hajósereg Tripolis alá, midőn Sidi-Ali basa Nedzsib basával, mint a' hajósereg parancsnokával értekezésbe bocsátkozott. Nedzsib basa közlé Sidi-Alival azon nagyuri parancsot, mellyben az neki sereget és hadihajókat jelent segedelmül. Erre Nedzsib basa 27kén számos tábori pattantyúságát 4500 emberrel együtt kiszállitá, 's a' város valamennyi erős pontjait elfoglalá. Majus 28kán a' Cazemanli család, melly 200 évnél régebben uralkodik már Tripolisban, Nedzsib basa uj álnoksága által fosztatott meg birtokától. Meghivá t. i. magához Sidi-Alit, jóne a' fregát födelére, hogy a' teendő munkálatok iránt értekezzenek. Sidi a' meghivást gyanú nélkül elfogadá, 's Nedzsibbel sokáig mulatott. Midőn végre amaz a' fregátot el akará hagyni, és a' szárazra visszatérni, jelenté neki Nedzsib: hogy ő van helyébe a' szultántól a' kormányság igazgatójává kinevezve. Sidinek tehát maradnia kelle ott a' hol volt. Nedzsib a' szárazra ment, 's álgyudörgések közt foglalá el a' várost. Igy ment a' támadás minden vérontás nélkül végbe; 's az nem is történhetett máskép, mert Sidi-Ali világos parancsánál fogvást az aráboknak nem volt szabad fegyvert hordaniok, 's valamennyi erős pontot török seregek foglaltak el. Igy csalta meg 's játszotta ki álnokságával a' porta az angolok várakozását, 's valamennyi követet eltévelyített a' hajósereg rendeltetése iránt, melly martz. 28 óta, midőn az Konstantinápolyt elhagyta, a' legjobb állapotban van, és semmi csonkulást nem szenvedett." —

BELGIUM.

Tudjuk, a' kormány azért oszlatta szét a' képviselőházat, mert attól tartott, hogy a' közsé-

gi törvényjavaslat nem a' kormányi, hanem az ellenzési értelemben fogna elfogadtatni. Azonban ez eloszlatás a' kormánynak ha nem ártott, bizonyára nem használt, mert nem csak szintazon számban választatnak meg az ellenzési tagok, sőt néhánynyal még szaporodnak is, mit a' kormány természetesen kedvetlenül vesz. Az ellenzés tehát a' képviselőházban még élesebb leend, mint a' mult ülésben. — A' Courier belge igen kikel azon hiedelem ellen, mintha Belgium pénzsegélyt nyujtani szándékoznék a'spanyol királynénak Franczia és Angolországok biztosítása mellett, melly pénzből katonák fogadtatnának Belgiumban a' királyné számára. A' Courier ugyan sem a' franczia sem az angol biztosításhoz nem sokat bízik, mert a' fizetéskor majd a' franczia ellen-követelésekkel rónák le az adósságot. — A' legujabb hirek Belgiumból némi haborui szint viselnek. A' Moniteur belge királyi rendelést közöl jun. 21ről, mellynél fogvást az országvédhad, vagy tartaléksereg összehivatik. E' tartalékhadnak évenként egy hónapig fegyvergyakorlásokat kell tennie, 's azután ismét honjába bocsáttatik vissza. A' sorkatonaságbeli határozatlan idejü szabadságosak is kötelesek a' tartalékhadi gyakorlásokon megjelenni. Ugyane' lap tagadja, hogy sok katona szökdös a' belga seregből. —

AMERIKA.

Brazilia: A' portugáli származéku lakosok Parában, akár benszülöttek, akár nem, sietnek elhagyni ezen helyet, hogy megmenekedjenek azon bánástól, mellynek itt minden népzendüléskor ki vannak téve, minthogy az illy gyakran ismételt jelenetekkor mind vagyonuk, mind életük veszélyben forgadoz. A' portugáli consul e' nemzet lakosival együtt Parában egy hadihajó ótalmát kérte ki, mert a' nép legelszántabb ellenséges indulatot mutat minden portugál ellen, mi miatt a' portugáli consul kénytelen volt nemzete lobogóját levétetni, 's orosz formaruhába öltözni, mig az angol, franczia és spanyol consulok lobogójikat gátlanul kitüzhették, mellyeket a' nép illően tiszteletben tarta. — Egy. statusok: Ujyorkból maj. 21ről Londonba érkezett hirlapok szerint Baltimoreban nagy gyülés vala tartandó az egyesült statusi elnök 's alelnök-választás végett. A' gyülés van Buren Márton urat szándékozik megválasztani. Ujorleansban kiütött a' görcsjárvány. A' franczia-amerikai egyezés elfogadtatása a' követház által, Amerikában még akkor tudva nem volt. —

Kölnbül jun. 22ről irják, hogy Nöggerath fő bányatanácsos, és tanító Bonnban, az ottani hirlappal következő kivonatot közlött Gerolt ur porosz királyi ügyviselő levelébül Mexicoban Burkart urhoz Bonnban: „Mexico, martz. 30án 1835. Nem rég Guatimalaban st. Salvador tartományban irtóztató vulkáni (tüzokádó) kitörés volt, melly által számos és több mint 25,000 ember boríttatott el a' hányadékok és tüzfolyam által. E' jelenet összefüggésben látszik lenni azon földingással, melly február hónapban volt nálunk, 's melly Oaxata statusban a' déli part mentében fölötte nagy volt. — Valparaisoi levelek szerint (Délamerikában) Chilinek Concepcion tartományában is szerfölött dult az f. é. febr. 20kán; Concepcion városban majd minden házat tönkre tett. A' tengerpart hosszában délnek tartván Talcahuano várost rommá semmitette, néhány hajót e' városra 's a' szárazra lökött, hol aztán azok némelly része magason leülepedett. Itt összesen egész 100 órányi távolságra terjeszkedett az.

CHINA.

Julien Szanisló ur, a' chinai nyelv tanítója a' College de France intézetnél, a' pekingi chinai ujságból következő, a' földisméret körét tágító 's fölvilágító tudósitást közöl: Január 15ről 1835. A' Csange-te-fu megyében, Honau tartományban rettentő földingás volt. Kezdődött az 5dik hónap 22ik napján, (jun. 28kán 1834) 's végződött a' 6dik hónap 13án, (jul. 19kén) kiterjedt pedig nyugot felé Csang-tong tartományig. Wu-ugap kerület főhelyén számos ember veszett el az összeomlott házak dőledékeiben, 's a' főhelyhez közel fekvő falukban 195 bértanya (Pachtung) pusztult el. A' beomlott házak száma százezerre megyen, 's az omladékaik alá temetett embereké mintegy négy ezerre; 700 ember veszélyesen sebesült meg. Cse-Choca kerületben nem csak rengett a' föld, hanem meg is nyilt több helyen, és mintegy négy ezer embert nyelt el. A' kerület kormányzója nőstül, gyermekestül 's tisztviselőjivel és szolgájival együtt elveszett. A' Thang-Ju, Lui-csang, Nyan-Yang, Wu-csi 's a' t. kerületekben feldúlt házak 's elveszett v. szerencsétlenült személyek száma kimondhatlan. A' mezők holtakkal valának födve, kiknek eltakarittatásukról senki sem gondoskodék. Az élőknek nem vala többé hajlékjok 's könnyek és jajok közt a' szabad ég alatt fetrengtek. Pong-Csinben megnyilt a' föld, 's egy (más levél szerint fekete vizü) nagy folyamot okáda ki, melly igen számos tanyát, aratást, embereket, barmokat 's valamennyi lakot, mellyeket útjában lelt, magával sodrott. E' folyam még mai napig sem apadt el. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

55. szám — Pest, szombat julius 11kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezés; Bereg uj tisztkara; Somogyi lóverseny és-nemesitès; junius 26iki förgeteg; régiségkereskedés.) Anglia (felső- és alsóházi viták junius 22—25ikéig; egyveleg.) Francziaország (az angol kormány bizodalma Lajos-Filep politikája iránt; a' pairszék tagjai elmaradoznak; Pasquier beteg; spanyol segedelem.) Spanyolország (Zumalacarreguy halála; Bilbao folyvást ostromoltatik; egyveleg hirek Madritbol.) Németalföld. Schweiz. Amerika. Német- 's Oroszország. Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony jun. 6ikán vették föl a' fő RR. az alsó táblától minap hozzájok általküldött szólás-szabadsagi fölirást, 's nem bocsátkozván az arra okot adott eset vagy ennek illesztése különleges vitatásába, önmagára a' szólás-szabadsági elvre nézve úgy vélekedtek, hogy az korlátlan nem lehet 's ennélfogvást az arra oknyujtó eset sem szolgálhat sérelmi fölirás-tárgyul. — A' RR. ez alatt az elsőbül következett szólás-szabadság-ügybeli ujabb fölirási javaslatot is elfogadák 's a' fő táblához utasíták.

Ő cs. kir. Fölsége a' magyar kir. udv. kanczellárhoz gróf Reviczky Ádámhoz junius 3k. intézett legfensőbb határozata szerint gróf Pálffy Ferdinand cs. aranykulcsost és titkos tanácsnokot saját legalázatosb kérelmére Pozsony vmegye örökös főispáni hivatala viselésétől kegyelmesen fölmenteni 's helyette a' főispáni hivatalt a' megyének eddig volt főispáni helytartójára, cs. kir. kamarás gr. Pálffy Ferd. Leopoldra méltóztatott általruházni.

Bereg vármegye junius 25kén tartá Beregszászban tiszujító-szekét; melly alkalommal eddigi első alispán Bay György ur e' hivatalban köz tetszésü felkiáltással meghagyatott; második alispánnak Eötvös Tamás ur a' megye jelen orsz. követe szavazatok szembetünő többségével választatott-el. Komlóssy Károly főjegyzői, Andrássy József első, Péchy Pál 2dik aljegyzői viselt hivatalaikban köz tetszéssel meghagyattak; Bay Ignácz ur köz megelégüléssel viselt fő-ügyvédi hivatalában felkiáltással megerősittetett; első alügyvédnek Román Ferencz választatott-el. Hadi főadószedő Desewffy László; házi főadószedő Buday István. Tiszaháti járásban főszolgabiró Bay Gábor; alszolgabirók Hunyady Andás 's Uszkay György mindnyájan köz felkiáltással választattak el. Esküttek: Szarka József, Mező Bertalan 's Bényey László. Felvidéki járásban főszbíró Buday Károly; alszbírák Jobszty Ferencz 's Komlóssy Ferdinánd; esküttek: Horváth Antal, Gorzó János 's Tarnóczy György; Munkácsi járásban főszbiró: Leszkay Ignácz; alszbiró: Gecsey György; esküttek: Jaszter József 's Ilosvay János. Kaszonyi járásban főszbiró Uray Pál; alszbiró Péchy János; esküttek: Veress György 's Andrássy János; aladószedők: Bösz Károly, Bornemisza Lajos, Péchy György 's Nánási Menyhért; levéltárnok Rácz István; számvevő Bösz János; pertárnok Gulácsy István; csendbíztosok: Guty István, és Komjáty Ábris. A' szavazók vendégeltetése 's ez általi hivatalvágy a' főispáni-helytartó úr elölülése alatt tartott gyülés jegyzőkönyve által megtiltatván, maga a' főispán ur (gr. Vay Ábrahám) vendéglé a' szavazó köz nemeseket; úgy a' szomszéd megyékbeli vendégeket, valamint a' helybeli papi, világi 's tiszti Rendeket is fényes asztaloknál. H. T.

Somogyi lóverseny és nemesitès: T. Somogy megyének minden szépet, jót, nemest és hasznost buzgó lélekkel pártoló lelkes RRdei számos hazafi tetteiket most ismét egy ujjal kivánták szaporitani 's jelesbíteni, a' nemzeti szorgalom egyik tetemes ága (a' lónemesitès) elömozdittatására következő intézetet szándékozván létesíteni, követésre igazán méltó példaul, megyéjök kebelében: Somogy Vármegye a' lótenyésztésre és nemesitésre czélirányos intézeteket tevén, több Hazafi önkényes ajánlás által azoknak sikeresitésére különféle jutalmakat rendelt, mellyek elosztására Kaposvár mezővároshoz félmérföldnyire fekvő Hetesi helység rendeltetett, hol e' folyó év augusztusa 30kán délután az adózók legszebb és legnagyobb csikaji meg fognak jutalmaztatni. September 1jén délután a' versenyre megjelent adózók lovai próbát fognak futni, 's különös fogadások mellett lészen a' verseny; september 2ka délután az adózói és honi méneslovakra rendelt különféle dijak több rendbeli versenyzésnél fognak kiosztatni. — Ugyanez alkalommal a' megyebeli számos nemes vérü ménesekbül mindenféle kocsis és hátas ló fog kiállíttatni, 's részint szabad kézbül részint árverés utján eladatni. A' kiállítás aug. 30kától kezdve september 2ka estéig tart. September 1sőjén délután az árverésre kiállitandó lovak el fognak adatni, az alku melletti vásárlás pedig az egész idő alatt folyni. Minthogy a' megyebeli számos ménes közt eredeti angol és aráb lovakbul állók is találtatnak, többekben pedig illyféle drága ménlovakat használnak, reménylhetni, hogy ezen kiállitás igen nevezetes lészen; mellynél fogva minden rendü lókedvelő és lovakat venni szándékozó ezen évenként tartandó intézethez, megjelenésre illendően hivatalos. A' kiállitandó lovak száma későbben hirlapok által fog kihirdettetni.

Junius 26ikán délután az alföldön a' Dunamentében igen nagy förgeteg uralkodott, melly jégzáporral levén vegyes, az egész vidéken, merre huzódott, iszonyu pusztitást követett el. „Érdekes látvány volt, mond a' Ferencz gőzhajón le-

relé utazott tudósító, miként csapdozá a' mogyoró-nagyságban hullott sürü jégzápor a' Duna hullámit, 's miként játszá e' csapdozás a' habok visszaverdezésiben különféle alakjait: de egyszersmind mélyen szomoritó vala érezni, mikép vereték tönkre a' föld gyönyörü nyári termése és Szerém és Tótország buján viritó szőleji. Péterváradon és Zimonyban egy kert sem menekvék meg a' förgeteg dühétől, 's a' gyümölcscsel gazdagon megrakott fákat a' szél jobbára vagy galyaiban vagy derékban törte, vagy gyökerestül döntötte meg. A' Dunán 7 malomnál többet olvasott meg a' tudósító, horgonyairól messzi elsodrottat 's részint vagy egészen összeroncsoltat. E' förgeteg ugyanez nap a' budai hegyeken is dulakodott, de kárt nem sokat okozott. Of. Zeit.

* Budán a' hid mellett a' várba fölmenet Literati Nemes Sámuel ur (erdélyi fi) a' maga nemében egészen uj kereskedést nyitott meg „régiségi mű-áruboltot" t. i. mellynek eddigi hijánya a' történeti óság kedvelőji előtt igen kellemetlen lehetett. A' bolt czimere egy „Mammut-csontváz." A' kereskedés tárgyazati csupa régiségek, pénzek, fegyverek, ó müvek, hártyára irt könyvek, oklevelek, kéziratok, föstvények 's több e'f., mellyeknek eladására, megvételére vagy becserélésére a' kereskedés mindenkor nyitva áll, a' nélkül hogy szükség lenne ezentul illy holmik megszerzése miatt messze utazásokat tenni. Nemes ur e' kereskedését (a' budai Gem. Bl. közlése szerint) több classicus ország beutazta sikerén alapitá 's a' közönség pártoló részvéte által hozá létre. Mindennek van jó oldala. A' régiségek bizonyosan leghitelesb élő tanuji a' történeti valóságnak és igy a' mennyiben a' történetek mindannyi tanuságok, nem vethetni meg sőt kötelesség szorgalmasan gyüjtögetni azok bizonyitvány eszközeit is, t. i. a' régiségeket. Nemes ur kereskedésében egyébiránt is nagy becsü müvek találtatnak, két testvér hazánkat 's azok történeti viszonyait illetők. Igy többek közt Hunyady Mátyásnak egy oklevele 1478ról, melly a' hires Pannonius Jánost illeti; továbbá olajföstvények a' 16dik századbol, mellyek közül kettő Magyarországban történt ütközetet, a' 3ik pedig Pozsony városát képezi ugy, mint az 1515ben vala. Ez utóbbi föstvényen a' pozsonyi várhegy (Schlossberg) falait a' hajdankori 's egészen római sztilben épült erősitő falfokokkal körülvéve; az ugynevezett Zuckermantelt pedig még egészen pusztán, házak nélkül, láthatni; a' város maga olly szép és deli épületü, millyennél a' mostani sem különb. Nevezetes e' történeti föstvény-táblán egy jelenet, melly ábrázolja, miként az azonkori nádor Perényi Imre a' városban szabad ég alatt zsöllyeszéken (sella curulis) ülve, némelly ország-nagyaitól környezetten, 's akkori divatú nemzeti öltözetben, octavale judiciumot tart. E' nagy becsü hazai ritkaságot a' tulajdonos Czech János győri polgármester urnak 's magy. akad. rendestagnak köszöni.

ANGLIA.

Az alsóházban junius 22én mielőtt a' ház a' testületjavitó törvényjavaslatra térne, heves vita támadt némi birminghami kérelmek átnyujtásakor. A' kérelem azt kivánja: ne engedné meg a' ház, hogy a' katholikus követek a' protestans egyház ügyében szavazzanak. Sir R. Inglis, a' kérelmet általnyujtó, melegen védé azt, 's egyúttal igen kiemelé belőle azon vádat, melly a' katholikus követeket esküszegéssel terhelé. O'Connell ur szokott élességgel, 's gunyos erővel válaszolt. „A' tisztes szónok, előttem, ugymond, a' legnehezebb szemrehányást sujtotta ránk, t. i. az esküszegést, 's egyúttal, hihetőleg hogy enyhitő irt tapasztzon a' sérvre, ismétezve érinté, hogy ő azt nagy fájdalommal teszi. Nem kell csalódni, szintolly kegyetlenség az ellenséget rágalmazni, mint öt testileg kinzani." (hangos tetszés.) A' kérdésre nézve pedig a' tisztes és tudós tag nagy és lényeges különséget látott az egyház és egyházi gazdagság közt; 's az egyházi gazdagságot meglehet támadni anélkül, hogy az egyházat el akarná rontani v. sérteni az ember. „Ha bizonyságot kivánnak Uraságtok, igy kiált fel a' szónok, ez állitásra, tekintsenek Irlandra. A' katholikus egyház ez országban minden tulajdonától meg fosztatott; 's megsemmítette é az a' katholicismust? Vessünk egy pillantást az utólsó népszámitásra, melly 6,400,000 katholikust és 800,000 protestanst mutata ki. Ha azon eskü, mellyet e' házba léptemkor tettem, törvényhozói jogom gyakorlásában gátlana, megtiltván olly lényegesen a' parliament körébe tartozó tárgynak, (mint az egyházi tulajdon szabályoztatása) érintését, akkor én ezen esküt jogtalannak nézném, 's eléggé fölhatalmazottnak hinném magamat azt megszegni. (halljuk! és tetszés.)" A' vitának egyéb következése nem volt. — Az alsóházban junius 23kán megkérdeztetvén azt nyilványította Morpeth lord, hogy ő jun. 26kán engedelmet kérend törvényjavaslat-behozásra az irlandi egyház ügyében; előbb azonban a' martz. 23án nyert engedelem visszahuzatását fogja indítványba hozni, mellyel az irlandi tized-kiegyenlités eltörlésztését akará eszközleni, minthogy előre látja, hogy a' tisztes ur, (Sir H. Hardinge a' volt irlandi statustitkár) nem szándékozik e' tekintetben indítványt előterjeszteni. Ugy szinte engedelmet kérend törvényjavaslat iránt az irlandi egyházjövedelem jobb szabályoztatása 's az erkölcsi és vallásos nevelés vé-

delme tárgyában. — A' testületjavitás törvényjavaslatának már a' 7ik, 8ik és 9ik czikkelyei is elfogadtattak. —

A' Courier szerint a' British Coffeehouseban mintegy 70nél több gentleman összegyült, kik mindnyájan hatósági v. községi irnokok, 's abban egyeztek meg, hogy J. Russell lord testületjavító törvényjavaslata ellen kérelmet nyujtsanak be, mellyet-ez alkalommal már tollra venni is megpróbáltak. Egyúttal küldöttség ment Sir R. Peelhez, megkérni őt: nyujtaná a' háznak által kérelmöket, és szerezne nekik kihallgattatást az alsóház korláti előtt. — A' Dublin-Post minden kétségen tul teszi, hogy az irlandi községjavító törvényjavaslat is még ezen ülés alatt elő fog terjesztetni a' háznak, 's ott el is fogadtatni. Fő elveiben szinte olly szabadelmünek mondják azt, mint Angliáét. —

Félelmes eset fordult elő junius 18án Wallsend egyik szénbányájában 4 angol mérföldnyire Newcastletől, hol 250 ember dolgozék. T.i. a' kénmájszesz hirtelen meggyuladt és föllobbanást okozott, melly 104 ember életébe került. Csak 21gyet lehetett még eddig közülök kiásni. — Barham (hajó) 50 álgyúval a' spanyol partok felé elvitorlázott. Már előbb elindultanak oda Tweed 20, és Clio 16 álgyúval. — Az angol hajósereg majus 19én futott Athene révébe, honnan az a' koronázás után Smyrnába vala visszatérendő. Londonban Otto király egybekeléséről folyt vala beszéd egy ausztriai herczegasszonnyal. A' Standard állitása szerint az angol kormány a' spanyol királynénak ajánlott segedelem mellőzhetlen föltételeül kötötte volna ki, hogy Mexico függetlenségének elismerése és a' délamerikai respublicáké azonnal következzék, mire a' spanyol követ kormánya megegyezését jelenté. — Lennor gróf most Angliában van. A' gróf Parisból akart volt léghajón Londonba utazni, de minthogy e' vállalata nem sült el, most Londonból szándékozik Párisba így röpülni. — Beira herczegaszszony a' leoni püspökkel, 's don Carlos két fijával, egy számukra rendelt királyi gőzcsolnakon fog Rotterdam felé utnak indulni, hogy, mint londoni lapok bizonyitják, Frankfurt felé Turinba jusson. Innen pedig talán d. Carloshoz fog majd a' félszigetre átsurranni. —

A' felsőházban junius 24én Melbourne lord indítványára ujonta biztosság neveztetett ki azon kérdést megvizsgálandó, mi történjék jövendőre a' parliament-iktatók hivatalával. Az első minister ezután köszönetmondást hozott indítványba az eddigi iktató, mostani Devon gróf iránt, melly alkalommal Wellington hg. Lyndhurst és Brougham lordok sok érdemméltatással nyilatkoztak a' gróf iránt, kitünő szolgálatiért. — Az alsóházban junius 24én fő vitás tárgy Mahon lord inditványa volt, mellyel az angolországi alattvalóknak spanyol szolgálatba lépni engedelmet adó kabinetparancs, 's az e' tárgyban a' spanyol követséggel folytatott levelezés hiteles másolatit a' ház asztalára kivánta tétetni. Ez alkalommal Mahon lord megengedé ugyan, hogy a' ministerek az alkotmányos korlátokat nem hágták által, meg azt is, hogy a' spanyol királyné mint szövetségese Angliának a' britt kormánytól fegyveres és hadszeri segedelmet kivánhat; de nagy különség valamelly egyezés pontjait teljesíteni, 's az egyik szövetségest a' britt kincstár költségin és britt vérrel támogatni. (halljuk! halljuk!) Ő ugyan a' mostani spanyol kormány részén van, mert azt hiszi, hogy az tetszik a' spanyol nép nagy többségének. (halljuk! halljuk!) De méltán kérdezhetni: miért nem képesek a' spanyol seregek e' kisebb számot legyőzni? erre nézve azt hiszi, hogy a' spanyol kormány politikátlan bánásmódjában fekszik az ok, mellynél fogvást az a' baski tartományok szabadékait eltörlötte, 's a' fölkelők nőjeik 's gyermekeik ellen annyi kegyetlenséggel bánatott. Tehát e' körülmények közt jogtalannak látja Izabella ügyét támogatni. Mindazáltal ha már a' kormány azt csakugyan tenni szándékozik, nyilványos támogatást vagy is királyi tekintet alatt küldendő segédsereget illőbbnek tartana ezen egyenetlen, nemdicső viseletnél. A' szónok továbbá e' segedelmi módot zsoldos-fogadás által még elégtelennek is hiszi, főkép, mivel a' sereg csak 10 ezerre fog menni. Ugy szinte a' féldijon álló alezredest, a' westminsteri parliamenttagot is (Evanst) annak katonai észtehetségei minden tisztelése mellett, nem azon férfinak tartja, ki 10,000 főnyi sereg parancsnokságát viselni képes legyen. (kaczaj! és o! o!) Figyelmezteté a' házat arra is, hogy Anglia becsülete is koczkáztatik e' vállalkozásban, mert ámbár a' seregek nem a' király nevében küldetnek, azért a' gyalázat a' kudarcz esetében még is Angliára háramlanék. Végre attól is tart, hogy e' seregek nincsenek Elliot kikötésében foglalva vagy értve, 's csak d. Carlos hiveit fogják szaporitani Spanyolországban, mert ott valamennyien nagy ellenségi minden idegen beavatkozásnak. — Palmerston lord biztositá a' nemes lordot, hogy a' kérdéses irományok előadatását épen nem ellenzi, sőt ezen ügy teljes nyilványosságát ohajtja, mert bizonyos benne, hogy mind a' ház, mind az ország javalni fogják azt. — 'S ha úgymond, a' segéd-sereg száma kicsiny, 's az egész vállalkozás felsül is, a' nemes lord bizony nem azok közé tartoznék, kik azon leginkább sopánykodnának (tetszés 's nagy kaczaj). Azután összezavarja a' ns lord a' külső beavatko-

zást a' kérdésben forgó esettel, melly épen semmi beavatkozás, hanem csupán engedelem adatik angol alattvalóknak, hogy a' spanyol királyné szolgálatjába léphessenek. „Ha a' kormány, folytatá Palmerston l., hibázott, husz előzvény sem fogta volna e' jogtalanságot joggá változtathatni; ha pedig igaza van, mint én állitom, hogy igen is van, akkor mindegy, akár van példája, akár maga állít föl első példát. Nagy érdekü Angliára nézve, hogy Spanyolországban a' királyné ügye győzzön 's hogy a' szerencsésen kötött szövetség nyugot négy rendü hatalmassági úgymint: Anglia, Francziaország, a' constitutionalis Portugália és a' constitutionalis Spanyolország közt fenálljon; fen pedig csak a' spanyol királyné győzödelme által állhat (halljuk halljuk!) Ha valaki azt mondaná: azon esetben, ha győzne d. Carlos, — mit azonban én teljes lehetetlennek hiszek, — 's a' spanyol széken megerösitené magát, sőt mind azon politikai elveket visszaállitaná, mellyek székfoglalásával szükségképen összekapcsolva volnának: ha valaki azt mondaná, még a' dolgok illy változása mellett is Spanyolországban, Anglia szinte ollyan jó szövetségese maradna Spanyolországnak a' négyes szövetség szellemében, mint ha a' királyné ügye diadalmaskodnék: akkor azt viszonoznám neki, hogy sem Anglia érdekét nem érti, sem a' kérdésbeli egyezés szellemét nem ismeri. Európa, mint mindnyájan tudjuk, a' juliusi revolutio óta két, ha nem épen ellenséges, de élesen elkülönzött felekezetre van oszolva, 's ezek hogy még fegyverrel össze nem ütköztek, csak azért nem történt, mert valamennyi európai kormány mélyen érzette 's ismérte a' béke-fentartás szükségét. A' béke-föntartásra pedig nézetem szerint nincsen jobb biztositék az ellenkező fél ellen, mint a' négyes szövetség. A' mi a' segéd-seregek díját illeti, sajnálom, hogy a' nemes lord azért, mert azt a' spanyol kormány teendi, e' derék férfiakat, kik a' spanyol kormányt támogatni készülnek, megvásárolható bérenczeknek (Söldling) nevezi, mintha ők hazájokat becstelenitenék meg 's véröket idegeneknek mocskos nyereségért adnák el; de sajnálom azt is, hogy a' nemes lord olly hidegen és szükkebl̈ően képes érzeni, hogy meg nem foghatja, mikép az angolok valamelly constitutionalis fejedelem-nő zászlóji alá más okból, mint sem piszkos nyereségvágyból, lépni nem tudnának! (harsogó tetszés.)" Utána Evans ezredes szólott, 's megvetéssel válaszolt Mahon lord azon kifejezéseire, mellyekkel őt, 's a' segéd-sereg tiszteit látszott érinteni. E' vitába a' szónoknak is be kelle tovább avatkoznia, 's kölcsönös visszahuzás lett a' következés. Evans ezredes után Sir R. Peel ostromlá a' ministerség rendszabályát, mit az ellenző párt rosz néven vett tőle, mert az egész ország tudja, hogy ha Peel a' ministeriumban maradt volna, ő is ugyanazt fogta volna cselekedni. Emlité Sir R. Peel azt is, hogy a' rendszabály veszélyes, mert mit szándékozik az angol kormány tenni, ha a' küldött segedelem még sem lesz elegendő a' fölkelést elnyomni, vagy ha azon hatalmak, mellyek érdekiben fekszik, hogy don Carlos legyen a' győztes, hasonlóan segédsergeket küldenek Spanyolországba. Melly ellenvetésre Palmerston lord, 's különösen Bulwer helyesen megfeleltek. Ez utóbbi különösen azt kérdé Mahon lordtól: „Valljon ezen más hatalmak tanácsot kértek e tőlünk, midőn beavatkozni akartak? Nem! Első hirét annak, hogy a' porta harczában Aegyptus ellen orosz seregek a' dardanellákon futottak be, külministerségünk a' hirlapokból vette." (halljuk!) E' meghányásokra Mahon lord visszahuzta inditványát, nehogy, mint állitá, a' ház egyéb dolgait hátráltassa; de mivel a' ház szinte valamennyi tagja roszalá azt, hogy a' spanyol kormány a' baski tartományok szabadékait megsemmitette, reménylé, hogy a' nemes lord (Palmerston) ez iránt előterjesztéseket fog a' spanyol kormánynak tenni. E' vita után a' ház ismét biztossággá változott a' testületjavitás ügyében. Sir W. Follett a' 10ik czikkelynél inditványt tön, hogy a' freeman-ek (szabadosak, v. kiváltságos polgári joguak) valamennyi tulajdon jogaikat megtarthassák (tehát a' választási jogot is, mi pedig, minthogy ezek többnyire birtoktalanok 's igen könnyen megvásárolhatók, sok zavarra adott és visszaélésre alkalmat) de csak életfogytig, vagy kárpótlást nyerjenek. — Russell lord megigérte, hogy az inditványt fontolóra veendi. —

Az alsóházban jun. 25én Sir W. Follet azon indítványa, mellyel a' községekben a' birtoktalan szabadosokat (freeman) valamennyi jogaikban fentartatni javaslá, 278 szóval 232 ellen félrevettetett, 's ez által az eddigi testületi szerkezet legsulyosb hibája orvosoltatott. Ugyanezen ülésben Foltor ur, Dover követe (ugyanaz, ki az előbbnapi ülésben „Vik d. Carlos ő fölsége" mellett harsányan felkiáltott) első nyujtott be kérelmet a' vitában forgó testületjavitás ellen, mellyet azonban, in abstracto, Peellel együtt még a' toryk is pártolnak. —

A' Morning-Chronicle jun. 25kén jelenti 's hihető is, hogy Durham lord van angol követül az orosz udvarhoz nevezve. Ugyanaz ez, kit az orosz udvar egy izben elfogadni nem akart, 's azóta nincs is angol követ Pétervárott. — Az irlandi egyházbiztosság már elkészitette, 's be is uyujtotta első tudósitását, mellyről a' M. Chronicle bövebben értekezik. E' tudósításból, melly pusztán Irland egyházi statistikáját foglalja magában, 's leg-

teljesebb, legh'vebb minden eddig megjelent hasonló munka közt, ki tetszik, milly szörnyü hibával van tömve az irlandi uralkodó egyház eddigi szerkezete. Irland népessége t. i. áll 6, 427. 712 katholikusból, 642,366 presbyterianusból, 21,808 különféle dissenterből, 's csak 852,064 tagjából az uralkodó angol egyháznak, 's még ezek közt is mintegy 80,000 methodista találkozik. — A' Standard jun. 25kén nagyon dicséri Mahon lordot azon beszédért, mellyet az alsóház jun. 24ki ülésében a' spanyol ügy iránt mondott. E' czikkelyt, mellyben az angol ministerség az ismeretes rendszabályért korholtatik, az Oest. Beobachter egész terjedelmében közli. Megjegyzésre méltó, hogy a' Standard czikkelye leginkább azért feddi a' ministerséget, mert Palmerston l. a' Spanyolországba küldendő segédsereget „Constitutionalis seregnek„ és „a' mozgás vagy inkább haladás seregének nevezi" megujítván azon észrevételt, mi lenne Európa csendéből, ha a' többi hatalmasság d. Carlost akarná segíteni. —

FRANCZIAORSZÁG.

Közönségesen hiszik Párisban, hogya' pairszék egy része azon napon, mellyen a' főügyész büntetést fog követelni azon vádlottakra, kik minden védelemtől visszatartózkodtak, formásan ellenmondand, 's az ülésekből is kimaradand. Némi levelező azonban azon észrevételt mondja Párisból, hogy szükség esetén 20, sőt 10 pair jelenlétében is kész lesz a' kormány elitéltetni a' pört. Mi a' pairek kimaradasát illeti, már most is ritka nap, mellyen egyik vagy másik, néha többen is ki ne lépnének. Igy junius 19kén ismét két pair, Gazan gróf és Boissy d' Anglas, hijányzott. — Majus végén iszonyu zivatarok és vizáradások pusztitották Francziaország dél- és nyugotszakát. Különösen szenvedett 's legtöbbet Toulouse. Tunis sziget és Port-garaud nevü városnegyed egészen el valának vizártól borítva. Nagy fáradsággal menekhettek meg az emberek, kevés vagyont ragadhatván ki magukkal a' vészből. Az árviz három napiglan tartott. Agen város fölött mintegy 10 éves két gyermeket szabadítottak meg, kik szegénykék deszkára kapaszkodtak a' rohanó özöntül ragadtatva. Toulouseban számos egész családot mentett meg két derék férfi. A' megszabadultak közt aggok, gyermekek, 's két gyermekágyas is találkozott. Csak a' Lot- és Garonne megyében okozott kárt 6 millióra számitják. Eddig aláirás utján, a' belministerség által ajánlott 15,000 frankkal együtt 42,264 frank gyült össze segedelmökre.

Annak megbizonyitására, hogy az angol kabinet nem bizik Lajos-Fülöp politikájában, következő levelet közöl az Allg. Z. Parisból, junius 22ről: „A' négyes szövetség volt Lajos-Fülöp politikai okosságának fő munkája, 's látjuk, miképen áll az. Eljött az időpont, mellyben e' szövetségnek munkálnia kellene. A' franczia kormány jelenti, hogy beavatkozik, ha Anglia a' költséget megtéríti. A' jamesi kabinet ezt megtagadja, de egyszersmind azonnal azt is kimutatja, hogy a' költségektől nem fél, minthogy kész sereget alakítani, 's mind azt maga megtenni, mit szövetségesének meg nem akar engedni. Anglia tehát be fog Spanyolország ügyébe avatkozni, 's ha a' franczia polgárkirálynak e' beavatkozást meg nem engedte, az csak azért történt, mert nem hiszen ott neki. Csak egy jó politika van, melly abban áll, hogy barátinkban bizodalmat gerjesszünk, ellenséginket pedig tiszteletre birjuk. De épithet é Lajos-Fülöp politikai barátjaira, Angliára, Spanyolországra vagy Portugálra? politikája képes e bizodalmat gerjeszteni? Vagy tisztelik e őt ellenségei? — Feleletül kérem olvassák meg a' Charivarit, a' Corsairet, a' Caricaturet 's a't. vagy nézzenek által egy kihallgatást a' pairszék előtt; azután meg kell gondolni: mi aggódásban kell lenni olly családatyának, ki gyermekeit vénülni látja, anélkül, hogy unoka édesitené az országlás keserü órájit. Lajos-Fülöpnek csak egy barátja volt, kire épithetett, 's ki őt erősnek 's hatalmasnak tehette volna, 's e' barát a' franczia nép volt. Ő e' barátot félre ismérte, palotájából kiutasitotta 's mást keresett helyébe. De semmi sem pótolhatja ki e' veszteségét; semmi négyesszövetség; sőt az sem, ha valamennyi gyermekeit európai herczegekkel 's herczegasszonyokkal házasitná össze." Lyonból következőt irnak junius 24ről: „Nem sok hija volt, 's ujra könnyen zaj támadt volna közöttünk, 's talán még zendülés is. A' juliusi revolutio óta a' belvárosban csak az egyházakon belül tartattak menetek (processiók) 's nyilványosak csupán a' külvárosokban. Az idei urnapot a' papság pompás menettel akará tartani a' belvárosban 's e' végre engedelmet is kért; melly örömest megadaték. A' készületek már megtétettek, hogy ragyogó fény is járuljon a' buzgó hivek ájtatosságához. A' Censeur (ellenző párti lap) azonban az engedelmet törvénytelennek nyilványitá, 's minden abból származható háboríttatását a' csöndnek a' hatóság nyakába veté. A' ministeri Courier, mellyet ollyasok szerkesztenek most, kik valaha teli torokkal kiáltoztak a' processiók ellen, védelmezék a' hatóságot. Még a' legitimista Reparateur is a' nyilványos menetek mellett volt. Azonban a' menet még is elmaradt; 's pedig némellyek szerint a' kormánytól telegraphi uton érhezett sürgöny következésében; mások szerint, mert az érsek a' botránkozástól tartott, melly hihetőleg nem maradt volna el.

A' Journal des Débats junius 28án e' czikkelyt adja: „Bizonyithatjuk, hogy mindazon rendszabály, mellyeket emliténk a' franczia kormány által a' spanyol partokra küldendő hajóhad iránt, a' ministertanácsban teljesen elhatároztatott, 's hogy a' Moniteurben még az iránt semmi hivatalos tudósítás nem jelent meg, ez onnan van, mert az idegen sereg általengedése tárgyában a' pénzügyi kérdések iránt még nincs aláirva az egyezés. Ez holnap vagy holnapután fog megtörténni. — Az angol kabinet értesité kormányunkat, hogy négy liniahajót, három fregátot 's tiz vagy tizenkét könnyü hajót küld a' spanyol partokhoz. Hasonló számmal fognak franczia hajók ugyanazon czélra oda küldetni. Desmichels general ennélfogva tegnap és ma értekezett a' spanyol követtel, úgy szinte a' had- és belministerrel is. —

Lyoni tudósitások szerint a' selyem ára folyvást nagy 's a' gyárok még is el vannak munkával árasztva. — Junius 27kén meglátogaták Pasquier bárót a' pairkamara beteges elnökét a' pénzügyi minister, és számos pair. E' napon az orvosi jelentés róla igy szólt: „Pasquier elnök egészségi állapotja igen kielégitő. — Nem régen holt meg 74 éves korában Beugnot ur, belminister 1814. az ideigleni királykodás alatt, azután rendészeti, végre tengerügyi minister. Beugnot ur, Napoleonnak Elbából visszatértekor a' Bourbonokkal Gentbe futott; 1815ben Marne-megye követévé választatott 's követ maradt 1827ig, 1830. julius 5kén X. Károly pairnek nevezé őt ki, de a' juliusi revolutio után a' pairlajstromból kitöröltetett, mielőtt a' pairkamara üléseiben részt vehetett volna. — A' Journal des Débats nagyon dicséri Palmerston lordot azon szellemért, mellyben a' négyes-szövetséget az alsóházban fejtegeté, de sajnálkozva emliti Palmerstonnek egyúttal azon mondását, hogy a' többi fejdelemnek szintúgy szabad d. Carlost pártolni és támogatni, mint a' szövetségeseknek Izabellát. A' Journal des Débats nem hiszi, hogy a' hatalmak közül valamellyik d. Carlos mellett nyilatkozott volna, mert ha ez való lenne, akkor Bicsaya és Navarra Európa harczmezejévé válnék, noha suttonban félig meddig most is az. —

SPANYOLORSZÁG.

Parisba telegraph utján következő hiradás érkezett: „Bayonne junius 27kén Gen. Harispe a' had és belügyi ministerekhöz. Zumalacarreguy jun. 25ikén délelőtti 11 órakor sebjében megholt.“ Ha megvalósul a' telegraph ezen jelentése, ugy uj tanuság lesz, mennyi hitelt érdemlenek a' carlisták tudósitásai, kik részint tagadák, hogy Zumalacarreguy sebet kapott, részint olly csekélynek hirlelék azt, hogy őt e' miatt a' fővezérséget kis időmulva általvehető állapotúnak kürtölgeték. Bilbao ostromáról semmi uj. Az Abeja szerint az ostrom kezdetekor junius 14én gen. Valdes főszállása Mirandaban volt az Ebro mellett, 's gen. Latre és Orduna hadosztályival szövetkezve előnyomulását ugy szándékozék intézni, hogy Zumalacarreguy kénytelenittessék az ostrommal fölhagyni. A' fővezér e' nyomulásban szem előtt látszék tartani azon szükséget, hogy Castilia fedezve maradjon, 's hogy elhatározó ütközet semmi esetre ne kezdessék, valamig az idegen segéd csapatok meg nem érkeznek. Bilbao elég erős kiállani az ellenség ostromát. — Madritbol a' Messager levelezője junius 20káról ezt irja: Gróf Toreno még most is Aranjuezben van, 's ott fogadja uj tiszttársait, kik hozzá a' fővárosbul kiki rándulnak vele a' statusügyek fölött tanácskozni. Garcia Herreros tegnap sokáig értekezett a' fóministerrel. Mint hallik az uj kormány uralkodó gondolata az egyenes interventio; ő hivatalos charakterü külső hatást ohajt, 's habár a' külföldi rendes katonaság csak a' várak védelmére alkalmaztatnék is, több sikert reménylene annak hatásától, mint a' fellengző elméjü önkénytesek érkeztétől, kikre fenyiték-tartás 's engedelmesség dolgában épen keveset számolhatni. — Madritban urnapján carlista zendülésnek kellett volna kiütni, de a' dolog szépen fölfedeztetett 's az igen nagy számu összeesküttek elfogatása még most is tart 's a' fő városon kivül már a' szomszéd helységekre is kiterjesztetett. — Gen. Valdes lemondásárul folyvást szó forog; helyébe Sarsfieldet, Morillot, vagy Alvarezt emlegetik. Londonba pedig gen. Alava helyébe küldendő követül Martinez la Rosát, és Ofalia urat rebesgetik.

Carlista szinü lapok Zumalacarreguy halála mellett, talán némi enyhitésül e' valóban ügyökre nézve nem kis veszteségen, egyszersmind tudták olvasóikkal, hogy Bilbao bevétetett; azonban legujabb telegraphi jelentés kétségen kivül helyezi, hogy Bilbao még junius 27kén estve is folyvást védé magát. A' legnagyobb nehézség, mellyel az ostromlottaknak küzdeniök kelle, a' hadiszerek szüke; folyón és szárazon megkisérte ugyan már 2 zászlóalj illy szereket szállitani a' városbeliek számára, de mind a' két uton visszaveretett az ostromló ellenség által, melly minden utat a' város felé erősen zárva tart. Most Iriarte és Latre generalok 8000 emberrel egy részről 's Valdes 22 ezer emberrel más részről közelednek a' város segedelmére, mellynek következése alkalmasint ostrom alul fölmentés leend. — Zumalacarreguy halála után a' carlosiak vezérletét Eraso vette által, de még nem bizonyos: megmarad e továbbra is e' tulajdonságban, vagy Iturralde vagy Moreno által váltatik é föl. — A' Sentinelle szerint gen.

Valdes helyébe a' krisztinapártiak fővezéreül gen. Espeleta volna kinevezve. Ugyan a' Sentinelle egy telegraphi hiradást is közöl Parisbol jun. 24. költet, mellyben jelentetik, hogy junius végével két gőzhajó indul meg St. Sebastianba 2 zászlóalj uj fogadott katonákkal a' krisztinai sereg számára. Egy egy zászlóalj 500 főbül áll. A' második illy nemü szállitás julius 12kén érhet st. Sebastianba. Ellentétben a' krisztinai seregek ezen öregbedésével, közli az Election, hogy Zunigában a' krisztinai fogolykatonákbul 3 uj zászlóalj állt össze a' carlosiak részére, 's vezérül Tarragual adatván hozzájok, jun. 19kén már az 5ik és 6ik navarrai carlosi zászlóalljal együtt nyomultak elő Estellán keresztül Salvatiera felé. — A' cataloniai és galicziai guerillák vezérlő tisztekért folyamodván d. Carloshoz, ez a' seregben kihirdetteté, hogy a' ki illy tisztséget fölvállalni kiván az említett tartományokba átköltöznek, egy egy tisztfokkal léptetik följebb a' nagy seregnél. — Zumalacarreguy épen születési helyén Ormaisteguyban halt meg, mert megsebesülte után egyenesen oda viteté magát. Sebét egy puskagolyó okozá a' jobb czombján, melly még meggyógyitható lett volna, ha ő orvosa tanácsát meg nem vetvén, mingyárt harmad nap lóra nem ül és igy sebét föl nem ujitja vala. Halálán a' carlosiak igen szomorognak, de mellesleg azon dicsekvéssel vigasztalják magokat, hogy hozzá fogható vezér, ki az elhunyt helyét szintolly fénnyel lesz képes betölteni, még elég találkozik a' carlosi táborban. Zumalacarreguy hadi tetteit méltókép magasztalják még ellenségi is.

NÉMETALFÖLD.

A' Belge (hirlap) czikkelyt közöl Amsterdamból jun. 12röl, mellyből világos, hogy az éjszaki hatalmak d. Carlos ügyét, ha eddig csak pénzzel és alattomban segitették, ezentul nyilván fogják pártolni 's mindenben támogatni. Amsterdamban ugyan is számos német fogadtatik fel katonának, don Carlos seregébe szállittatandó; azonban egy benszülött sem vétetik föl. Közönségesen azt hiszik, hogy az első sereg-küldés 14 nap mulva fog megtörténni. A' hollandi király különösen pattantyusággal támogatja a' trónkövetelőt. A' véleményharczot tehát Spanyolországban küzdik, hol az Európát ketté szakasztó ellenkező két véleménynek képviselője van. Bár kijebb ne terjedjen és szélesebb hatáskört ne képezzen magának ezen elvháború. — Brüsselből jun. 21röl azt irják, hogy don Carlos számos ügyviselője megjelent Belgiumban, hogy önkényteseket fogadjanak don Carlos részire. — Az Amsterdami Handelsblatt pedig jun. 22röl hiteles kútfőbül említi, azon fontos hirt, hogy az éjszaki udvarok elhatározottan minden beavatkozás ellen nyilatkoztak a' többi hatalom részéről is Spanyolország ügyeibe, bármikép történnék is az. — Az Indépendant azt is rebesgeti, hogy Belgiumban szó sincsen ujonczfogadásról többé a' spanyol királyné számára.

A' belga lapok, 's utánok a' francziák is állitották, hogy Hollandiában seregek fogadtatnak don Carlos számára, mellyekbe mindazáltal benszülöttek nem bocsáttatnak. Az amsterdami Handelsblad, károsnak vélvén e' hirt mind Hollandra, mind azon ügyre nézve, mellyet Hollanddal mások egyértelműen pártolnak 's támogatnak, ellenmond e' hirnek, 's azt nyilatkoztatja, hogy a' mennyiben a' belga lapok azt állitották, hogy Hollandiában ujonczfogadások és készületek történnek d. Carlos számára, az egészen sült hamisság 's koholmány. Az Öst. Beob. azt állítja, hogy a' belga is ellenzője a' nemegyenes beavatkozás támogatásának, melly hozzá, mint semleges (neutralis) hatalomhoz nézete szerint nem illik. —

SCHWEIZ.

A' Schweitzi Republicanus (lap) Zürichből jun. 25röl következőt közöl: „A' főhely junius 23án költ körlevele által megszegi végre azon mély hallgatást, mellyet eddig a' diplomatai viszonyok felől tarta. Előadja t. i. a' rendeknek némi rövid kimutatásban a' dolog folyamát. Ferencz császár halálával az ausztriai követség meghatalmazása megszünt; jó akaró kifejezésekben adta erre Schweiznak az uj császár székbe ültét tudtára 's a' főhely illően felelt. Hasonló időben Bombelles gr. (Bécsben martz. 11röl költ) irományt küldött Zürichből Bernbe, mellyben az ausztriai eddigi követség Schweizban meghagyatik. „A' meghatalmazás e' szokatlan általadatása," melly azonban felbontatlanul hagyatott, a' főhelyet arra birá, hogy a' schweizi kanczellárt Bombelles grófhoz küldé, ki annak a' főhely válaszát a' bécsi martzius 2diki irásra megvigye, 's őt arra vegye, hogy az uj megbizó levelet mint Schweizban régóta szokás, maga személyesen vigye az országgyülés elnökéhez." Bombelles ur azonban azt nyilatkoztatá, hogy e' viseletre egyenesen udvara parancsa kötelezé őt, az ő kormánya, és Bern respublica közt fenforgó viszonyok végett 's a' félbenszakadt diplomatai közlés mindaddig nem állhat helyre, míg a' balraértések el nem igazittatnak, nehéz levén a' Bernben lakó főhely és a' berni hatóság között (melly ugyanazon egy test ezen évben) különséget tenni. A' kölcsönös értekezések a' követség és főhely közt addig tartottak, mig Bombelles gróf csakugyan maga vitte által az őt megbizó levelet az országgyülési elnökhez. Igy tehát Schweizzal a' visszás értelmüség teljesen megszünt. —

AMERIKA.

A' Globe, az éjszak-amerikai egyesült statusok kormányának hivatalos organuma a' franczia követház által elfogadott kárpotlásra következő észrevételt mond: „A' franczia követház, miután az egyezés elfogadtával a' követelés igazságát elismérte, úgy látszik mentséget kiván az elnöktül, mert ez bocsátványában a' congressushoz azt mondotta: a' követelés igazságos, tehát azt továbbá is sürgetni kell 's ha megtagadtatnék, a' népjog szerint erőhatalommal is ki kell csikarni. Nekünk úgy látszik, a' tisztes és magas érzelmü franczia nép azt kivánhatná inkább, hogy képviselői mentsék magukat elnökünk előtt mert az ünnepélyesen kötött egyezést ők sérték meg, midőn most másodszor halasztják el olly adósság megfizetését, mellyet elismértek. E' mentségen kivül még kárpótlást is tartoznak adni azon veszteségekért, mellyek onnan eredtek, hogy az amerikai váltók a' franczia kormány által ellenmondással utasittattak vissza, 's ha emberségesek, meg is fizetik anélkül, hogy egy szót vesztegetnének tovább, vagy egy pillantásig késkednének. — Buenos-Ayresből martz. 24ről azon tudósitás jött, hogy Rosas fővezér 5 esztendőre van korlátlan hatalommal a' respublica kormányzójának kinevezve.

Mexicoból april 30ig terjedő hirek, szerint Santana a' kormány seregét vezérli 's azt hivék, hogy igy minden zavar szerencsésen fog eligazittatni. —

NÉMETORSZÁG.

Münchenből jun. 21ről biztos kútfők után mondhatni, hogy az egész Duna- 's Rajna-csatorna létesitésére szükséges pénzmennyiség kiállitását Rothschild ur vállalta fel magára. Ehez képest a' nagy vállalatnak ezentúl semmi akadálya.

Az orosz kormány tömérdek pénzt fog a' kalischi harczjátékra 's táborra adni, mert a' czár több négyszeg mértföldnyire megvette a' vetést, hogy háboríttatlanul üzhesse színharcz-fejléseit a' mezőkön. Egy nagy csűrben játékszin állíttatott fel hol a' táborozás alatt szín-darabok is fognak előadatni. A' porosz koronaörökös katonai vizsgálatúton van.

Az eddig Freiburgban kijött „Badeni néplap" jelenti, hogy junius végével többé meg nem jelenhet. — Karlsruheból jun. 30ról jött tudósitás az All. Ztgban jelenti, hogy a' porosz vámrendszerről az napon kezdék a' vitatást. Minthogy e' fontos kérdésről majd valamennyi követ szólani szándékozik, a' vita hihetőleg el fog tartani néhány napig. Mondják a' 63 követ k zü 40nen vannak az elfogadás mellett 's közönséges a' hiedelem, hogy a' porosz vámrendszer minden tartozékostul függelékestül Badenben is el fog fogadtatni. A' szavazás majd megmutatja.

OROSZORSZÁG.

Többször emlitettük a' mult évben, hogy az orosz kormány kölcsönt kiván fölvenni, de egyuttal azt is, hogy sikeretlenül fáradozott. Minthogy az orosz kormány azóta minden kölcsönvételről mélyen hallgatott, azt lehete vélni, hogy talán vagy talált kéz alatt kölcsönt, vagy fölhagyott minden kisértéssel. Most hallani azonban, hogy bizonyos Fränkl nevü varsói nagy ház neve alatt azóta folyvást kölcsönt keresett. Bizonyságaul szolgál erre az, hogy azon ügyviselők, kik Fränkel varsói nagyház nevére hajhásztak kölcsönt, de azt valóban az orosz kormány számára keresték, nem az első rangú 's nagy kereskedő házaknál sürgeték azt, hanem már a' másodranguakhoz is fordultak. Hogy hasonló kisértés Angliában is felsült, igen keserü hangon irt nagy czikkely mutatja a' Times-ban. Azonban

Az orosz kormány a' lengyel királyság örve alatt Fränkl A. S. és Epstein József kereskedőházak közbenjárása által 150 milliónyi kölcsönt mégis eszközlött nagy nehezen; melly 40½ év mulva fog sorshuzás mellett megtéríttetni. Addig csak a' kamatok fizettetnek. — A' kölcsön nagy részben rendkivüli kiadások fedésire van véve, 's mint állíttatik, némelly adósságok lerovatásukra. — E' kölcsön-ügy Berlinben és Frankfurtban üzetik, mert sem Parisban sem Londonban nem fogadtatott el.

ELEGYHIREK.

A' varsói juniusi vásáron 15 ezer mázsa gyapju vala eladó. A' gyapju ára valamivel csökkent az idén a' tavalyihoz képest, t. i. a' közönséges gyapju mázsája 50—65 ezüst talléron kelt, a' középszerüé 80—95en, a' finomé 100—115ön, de a' legfinomabbért 120 ezüst tallért is adtak. Számos angol és porosz is találkozott a' vevők közt. — Mult jun. 26ról 27kre, midőn nálunk Magyarországban sok helyütt majd orkánféle viharú hideg zápor dult, nem csak a' stájer, de a' felső-bavariai hegyeket is lábnyi magasságu hó borította el. — Stanhope Károly lord az elhiresült Hauser Gáspár néhai pártfogója Münchenből Drezdába utazott 's innen Berlinbe szándékozik ránduln, hogy ott Merker rendészeti tanácsnokkal (ki először lépett fel azon állitással, hogy Hauser története puszta csalárdság) értekezhessék. Merker rendészeti (polizeylich) közleményeiben most egy értesités jelent meg Stanhope lordtól, mellynél fogva kétségtelenné világosul, hogy Hauser Gaspár előadási 's vallomásai kezdettől fogva végig nem voltak egyéb mint csupa hazugsági szövevény.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

56. szám — Pest, szerda julius 15kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; Kassa város uj tisztkara; losonczi lyceum; igazitások és különfélék.) Szervia és Moldva. Anglia (az angol testületi javitásrul vélemény; Byron Ada; irlandi tizedrendszer 's egyházjövedelem szabályoztatása; alsó- és felsőházi ülések jun. 29ikén.) Francziaország (a' szörnyeteg-pör, 's annak folyama a' pairszék előtt julius 2ikáig; kelet ügye.) Spanyolország (d. Carlos decretuma; Bilbao ostroma 's fölszabadulta; hirek Madritbol.) Brazilia. Éjszakamerika. Német- és Törökország. Elegyhirek. Pénzkelet és Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' fő RR. junius 7ikén tartott orsz. ülésökben a' szólás-szabadság ügyében hozzájok általküldött ujabb (másodrendü) fölirást sem fogadák el ugyanazon okaiknál fogva, mellyeket az első, e' tárgyi fölirás-javaslatra nézve fölhoztanak. — A' RR. 7ikén elfogadák a' lengyelek ügyét tárgyazó fölirás- és üzenet-javaslatot; 8kán a' már összegyüjtött sérelmek országos ülési vitatását folytaták; 9ikén pedig a' fő RR. válaszüzeneteit vevék kerületi vitatás alá.

Ő cs. kir. fölsége a' m. kir. udv. kanczelláriához junius 15. intézett legfensőbb határozata szerint Herchenröther Gyulát, az óbudai és visegrádi kir. kam. urodalom tiszttartóját magyar nemességre méltóztatott emelni.

Ő cs. kir. fölsége jun. 3iki legfensőbb határozata szerint Gombos Imre, magyar kir. udv. kamarai tanácsnokot cs. kir. kamarássá méltóztatott kinevezni. — A' nm. m. kir. udv. kamara Dubravka Mátyás tokaji szálmestert a' szolnoki szálhivatalhoz ellenőrré; — Turkovits István nyug. főhadnagyot 's a' pesti sóhivatalnál practicanst Halmágyra ellenőrködő mázsamesterré; Braun Erneszt halmágyi sómázsást ugyanottani mázsamesterré; sópajtaőrré pedig Koaltin Mihályt a' b. Mariássy sorezred első csapatja őrmesterét nevezte ki (kir. kam. tudósitás).

Az erdélyi udv. kanczellaria az erdélyi orsz. számvevő-hivatalban Dósa Sándor elhunytával és Cseke József nyugalmaztával megürült két számtanácsnoki hivatalra Istvánffy János és Kollerffy Vilmos számvevőtiszteket nevezé ki.

(Mult számunkban gróf Pálffy Ferd. Leopold kineveztetését oda kérjük igazittatni, hogy ő eddig Pozsony vmegyének nem levén főispáni helytartója, csak mostan neveztetett azzá ő Felségétől).

Kassán julius elején tartatott a' városi tiszujitás. Királyi biztos vala Merzse László cs. kir. tanácsnok és az eperjesi kerületi tábla közbirája. Biró lett: Fedák János; polgármester Wirkner Károly; kapitány Harke Sándor; uj tanácsbeliek: Wirkner Károly és Farkas Sándor. Népszószóló: Kloczko János. Épitési szerek gondviselője Aringer Janos. Hadi adószedő-hivatali ellenőr Boros Lénárd. — H. T.

Losonczrul: A' losonczi evang. ref. lyceumban a' tudományos pályán fáradozó ifjuság közönséges megvizsgáltatásideje junius 23ikán és az azt követett négy napon ment véghez, 5ikén pedig szinte a' lyceumi ifjuság közt létező magyar nyelv-gyakorló társaság, igen számos és fényes gyülekezet jelenlétében üllte örömünnepét; melly idő alatt, kivétel nélkül a' tanitóknak munkás igyekezete, a' tanulóknak pedig mind erkölcsi mind tudományi előhaladása, köz megelégüléssel tüntek elő. Különös figyelmet érdemle azonban, hogy a' jogtanitói szék, ámbátor hazánk javát 's nemzetünknek fensőbb erényekre törekvő czélját munkáló hazafiak adományai által, csak ezen iskolai évben alapult 'sa' közbejött körülmények miatt nem a' rendes időben létesülhetett is; még is eléggé népes volt 's mind erkölcsi mind tudományi tekintetben olly ifjakat bocsátott a' világba, hogy ezek azon közbizodalmat, mellyet érdemmel teljes tanitóikkal együtt nyertenek, méltán megérdemlik. — Bizodalmasan közöltetik ennek következésében szeretve tisztelt hazánk minden rendü 's rangu lakosival, hogy a' jövő iskolai évben, u. m. september 1sö napján, valamint a' többi tanitószéki előadások, ugy a' jogtudományé is rendesen fogják venni kezdetüket. —

Különféle: Arad vmegyében mind az őszi, mind a' tavaszi gabona-termés kielégitőnek mutatkozott eleinte, hanem jelenleg főkép a' buzának esőzéstüli megdülte 's üszögössége az aratási jó reményt nagyon megcsökkenté. (Másutt a' szipoly, köd, jég, ragya, vagy szárazság). A' fütermés hasonlag elég bő vala; szénáját azonban a' kaszálással késkedett gazdának, ki azt rögtön boglyákba nem rakhatá, a' bekövetkezett hosszas esőzés nagyon megrongálta. A' szőlő is nem megvető termést igért, de a' jégeső eddig már is nagy részét bitangul 's irgalmatlanul megpaskolta 's gyéritette, 's tarthatni a' még épen maradottnak is ezen sorsra juthatásától. A' marhahus' fontja jun. 30 9 váltó krra; a' fuvarozási bér pedig 4 lótól 1 állomásra egy ezüst ftra határoztatott, az Aradvárosból kiindulókét mint távol helységekből ide rendelt fuvarozókét ide nem értve, kik ezentúl is 1 f. 30 pengő krral fognak fizettetni, vagy szekerezésök tiszti nyugtatványokkal szint ezen árban betudatni. — Más tájakról érkezett hiteles tudósitások után a' szénatermés néhol még majd kevesebb mint a' tavalyi p. o. Nyitra, Gömör 's Csallóköz némelly vidékein, pedig ezt közönségesen széna-paradicsomnak tartják. Borsod és Bodrogköz is (Zemplénynek takarmány-édene) panaszkodik az idén csökkent szénáján, ámbár itt hóhijányt sem szenvedtek annyira, mint az ország egyéb

környékin. A' közép tiszamellékiek pedig általjában szelidebb 's táplálóbb marhaszüleséget várnak az idén, mint egyéb árvizes 's iszapos években. A' repcze kivált hazánk délszakán, jobbadán hibás 's így a' jó tiszta vetett repcze borsos áru lesz. A' dohány szép, de még a' jövendő ölében szendereg. A' szarvas-barom még most is hullong itt ott — Nagy-Károly vidékin jun. 6kán, 8kán és 25kén igen érezhetőleg renge a' föld ismét.

A' beállott nyári nagy hőség Budapesten a' fiatalságot ismét nagy számmal kezdi vizre csábitani, pedig a' viz rendesen ki szokta venni dézmáit, mint eléggé szomoru példák taniták tavaly is, 's tanitják már az idén is. Igy Zágrábban julius 5ikén a' tanulók csoportostul fürödvén a' Száva folyamban, többek közt néhánynak eszébe jutott egy szálfára ülni 's mintegy lovagolva evezni a' ragadó folyamban. A' mókusok (evetek) és rókák, igaz, igy szoktak általevezni a' viz egyik partjától a' másikig, de ők e' mellett uszni is tudnak ám, hahogy a' fa véletlenül meg talál fordulni alattuk: a' mi zágrábi fiuink közül azonban, midőn a' szálfa fölfordult, kettő épen nem tudván uszni, egyenesen lemerült, a' többi pedig csak nagy bajjal vergődött ki partra. A' két elmerült kimentésére találkoztak ugyan nemes lelkü segedelmezők 's az egyik még élve ki is hozatott, de a' másik, minthogy élte veszélye közt a' hozzá uszott szabaditani akarónak egészen nyakába csimbalkozott, ez nem birván a' terhet, amazzal együtt elmerült és befult.

Igazitás: Maj 15kén Zágrábban tartott közgyülésen többi tárgy közt egy adománylevél is kihirdettetett, mellyben még néhai fels. I. Ferencz bold. fejdelmünk Ernuszt Józsefnek t. nemes megye táblabirájának többféle érdemeire nézve Gerdovcsák helységet k. adományilag ajándékozni 's neki mind két nembeli maradékostul Gerdovcsáki melléknevet adni méltoztatott.

SZERVIA és MOLDVA.

Obrenovits Milos hg Szervia fejdelme a' szász kormánytól 7 bányászt kért (t. i. egy igazgatót, 2 tisztet 's 4 bányászt) Szerviába küldetni, mint szolgálatjába fölvétetendőket, hogy Szerviának mintegy 400 négyszeg mérföldnyi 's jobbadán hegyes területén a' bányamivelést szorgalom 's jövedelemággá honosítsa. Ennélfogva báró Berger főbányász-kapitány egy tiszttel és egy rajzolóval e' f. hónapban szász királyi engedelemmel 3 hónapra Szerviába ránduland a' szükséges vizsgálatok 's értekezések miatt 's így reménlhetni, hogy több oldalu közlekedés nyilatkozván Szerviával, ezen mind politikai mind természettörténeti szempontban jeles tartomány nem marad ezentul félig terra incognita sem ránk sem a' többi Európára nézve. Zimonyi levelek szerint Milos hg számos és fényes kisérettel Stambulba indul nem sokára. E' végett egy szerb hajó készen áll Posarevacznál, őt mindenestül Widdinbe viendő, onnan Argo gőzhajó Galaczba szállitandja 's itt egy török hadihajót várnak, mellyen Stambulba evezend. — Stourdza Mihály hg 's moldvai vajdának a' moldvai RRdek ülését megnyitó beszédéből e' következők érdekesbek: a' hg a' Galatz és Bukovina határi közt létesítendő postaközösülési tervet elfogadá, minthogy azt a' kereskedésre nézve igen tetemesen előmozdító eszköznek itéli. A' vesztegintézetek fontossága is, ugymond, mult septemberben nagyon szembeötlőnek mutatkozott, midőn egy dögvész-ragályu hajó a' fejdelemségbe e' pusztító mirígybajt szállitani közelgett. Igen nyilványosan kitünt akkor a' nemzeti katonaság haszna is az egészségi őrvonal-huzásnál, 's amannak fenyitékrende 's buzgalma méltó minden dicséretre. Én szükségesnek láttam egy tábornok-testet (Generalstabot) is állitani, mi az előbbi kormány alatt, minthogy az más helyzetben volt a' katonaságra nézve, szükségtelen vala. A' sok rendü szolgálat, mellyre a' katonaság köteles, mellőzhetlenné teszi most annak szaporittatását, 's csupán az erre szükséges eszközök hijánya igazolhatná ezen rendszabály elhalasztatását. Az igazságszolgáltatásról is szakadatlanul gondoskodék a' kormány A' nyilványos oktatáson nevezetes javitások történtek, mellyek következményit esztendő mulva én Uraságtoknak előterjesztendem. Iskolai pénzalapunk képes vala egy nemzeti Akademia-alapitásra forditandó épületet megvásárlani. Ezen Akademia tervét 's rendeletit a' nyilványos oktatás gondviselősége fogja Uraságtokkal közleni. Leány-nevelő iskola is állittatott, hol hasznos isméretekre, kézi munkákra 's házi gazdasszonykodásra tanittatnak a' növendékek, hogy igy mind tisztes lételök iránt legyenek biztositva, mind valódilag boldogithassák nemzetségök tagjait 's házkörbelieiket. Végre arra figyelmeztete a' hg, hogy Moldva lakosai hálaérzésből azon hatalmas monarcha (czár) iránt, ki kormányuk jóllétét olly huzamos időre megalapitotta, emlékoszlopot határoztak állittatni, melly szándékjok iránt két udvar megegyezését már meg is nyerte 's a' t. —

ANGLIA.

A' hannoverai hirlap az angol testületjavitásról hosszabb czikkelyt közöl, mellyben egybehasonlitja a' most javaslott angol, franczia és német testületi szerkesztvényt. Mi csak következő töredéket adunk belőle: „A' statusok minden belsőszerkezete közt legfontosabb a' községek alkotmánya. Egyesben legközelebb állnak ezek a' néphez, 's legközvetlenebbül munkálnak rá. Hatóságra legjobb gyakorlásielőkészületa' nagyobb statuséletben.

Sajátszerü jelenet volt az, hogy Francziaországban a' restauratio alatt az ország szabad alkotmánnyal birt, ellenben a' statushatalom a' megyékben, kerületekben és községekben teljes korlátlan hatalommal volt felruházva. Kétségkivül szabadabb azon ország, melly önálló községi alkotmánnyal bir, ha országos rendei nincsenek is, mint az, melly alkotmányos szabadsággal bir ugyan, de az egyes községek szabadság nélkül vannak. Szabadabb községi alkotmányt Francziaország csak a' juliusi revolutio következésében nyert. — " E' bévezetés után átmegyen a' három emlitett nemzet községi alkotmányira, 's egybehasonlítván azokat imigy folytatja további előadását: „A' községi alkotmányban legfontosb a' község viszonya az elöljárósághoz. Angliában J. Russell lord javaslata szerint a' községi tanács évenként választja meg mayorját (biróját). A' község e' tekintetben független és önálló. Poroszországban is a' község választja meg elöljáróságit, de a' kormány joga megerösíteni azokat. A' választottat elvetheti, 's uj választást parancsolhat. J. Russell lord javaslata szerint a' községi elöljárók meghatározott időre (3 évre) választatnak, Poroszországban 12 évre, némellyek kivétel gyanánt életfogytig. Francziaországban a' kormánynak tágasb köre van. Itt a' mairet, és segédeit (tanácsnokok) a' kormány nevezi ki, de csak a' községi tanács tagjaiból. Angliában a' mayor(biró)hivatala után nem kap fizetést; szintugy a' maire és segédei Francziaországban. Ellenben a' poroszoknál a' polgármestert és tanácsnokokat a' kormány fizeti. Ez által amott nem szülemlik, itt szükségkép megvan a' függés a' kormánytól. Ezekből a' megkezdett czikkely szerint az következik, hogy Angliában a' községek önállása és függetlensége legnagyobb, Francziaországban legcsekélyebb. Azonban e' hijányt mérsékli némileg a' szabad sajtó. Mindazáltal azt sem kell felejteni, hogy Francziaországban város és falu közt az alkotmányra nézve épen semmi különség, 's hogy az illető községi jogok mind a' városoknak mind falvaknak tulajdonaik; Angliában pedig és Poroszországban a' terjedtebb és szélesb jogok csupán városok sajáti, hol nagyobb, gazdagabb, és müveltebb népség lakik. Ezen sinórmérték szerint megyei szerkezetünk nem csak szabadabb, függetlenebb 's önállóbb, hanem jóval is fontosabb valamennyi európai községi szerkezetnél. — A' Morning-Chronicle kivonatot közöl az irlandi egyházbiztosság tudósitásából; fontos abban következő számjegyzék: Az irlandi plebaniák közt csak 12 van ollyan, mellyekben az ott lakó protestansok száma 5000et meghalad; 91 ollyan, mellyen 2000 prot. lakos van 5000ig, 139: 2000től ezrig; 209: 1000től 500ig, 286, mellyeken csak 200 prot. lakik; 224, hol csak 100; és végre 160: hol csak 50 a' protestansok száma. E' fölött 124 plebánián csak 20; 's 99, hol 20 a' legfőbb szám, 's néhol csak egy protestans lakos van, 41 pedig ollyan plebania is, hol egyetlen protestans lakos sincsen. Ha tehát, így következtet a' M. Chronicle, 200 protestanst veszünk szükséges számnak plebániaalkotásra, még mindig fenmarad 648 plébania, mellyek jövedelmét a' kormány a' nép általányos nevelésére fordithatja. —

A' Birminghami Advertiser (tartományi lap) jó kutfőbül állítja, hogy mind Birminghamben, mind a' szomszéd megyékben általányos választásokra készülnek, mert az alsóház több parliamentitag nézeteszerint mégaz esztendővége előtt fel fog oszlatni. — Byron Ada, a' nagy költő egyetlen leánya King lorddal fog házasságra lépni, ki John Locke nagy philosoph utódja. Miss Ada 20 esztendős, King lord pedig 30. — A' londoni lapok junius 27én telvék az alsóház junius 26iki vitájával Morpeth lord kormány-rendszabálya iránt az irlandi tizedrendszer elintézése, 's az irlandi egyházjövedelmek szabályoztatása ügyében. A' rendszabálynak két fő czélja van: elsőben a' tizedi rendszer nyomásinak véget vetni, azután pedig Russell lord inditványára az alsóház által elfogadott elsajátitási elvet végrehajtani. Mi a' tizedet illeti, abból az egyházas papok a' mostani tizedmennyiség 75 századrészet fogják kapni, a' tizedtartozóknak azonban egész 30 század rész fog elengedtetni, a' maradvány 5 századrész pedig a' tartalékalapból pótoltatni. A' papi tizedtulajdonosoknak előre kölcsön adott egy millió font sterling nálok marad, hogy ezáltal az 1834iki maradványok födözve legyenek. A' törvényjavaslat második része, az elsajátitás tudnillik, sokkal fontosabb. Épül ez amaz elven, hogy a' parliamentnek jusa van az ország egész egyházi vagyonát szabályozni és sajátabb, illőbb, bölcs czélokra forditani (Ö. B.) Errenézve

A' ministerek azt javasolják: minden megürülendő plebániánál, melly t. i. 1831ben nem számlált 50 statusegyházi tagot, hatalmaztassék fel Irland lord-helytartója, hogy annak pappal ismét elláttatását fölfüggeszthesse. Azon plebaniákban, mellyek több lakost számlálnak mint 50 püspöki protestanst, az egyházi jövedelem némi szabályozatok alá vettetik. Legfontosabb az, hogy ennél fogva 860 plebánia (egyházmegye) esik a' törvényjavaslat rendelése alá, 's hogy, miután azon plebániákban, mellyek többet számlálnak mint 50 püspöki protestanst, ezek lelki szükségéről meg lesz téve a' gondoskodás, még tetemes fölösleg fog fenmaradni, melly azután közös erkölcsi és vallásos czélokra fog forditthathatni. — Sir H. Hardinge és Stanley lord heves ellenszegülte után 's miután Sir R. Peel is, noha enyhebb szavakkal

roszalá e' rendszabályt, megengedtetett Morpeth lordnak e' törvényjavaslat elöterjeszthetése. — Junius 28án takaríttattak el Cobbett William tetemei Farnhamben, Londontól nyugotfelé mintegy 37 angol mföldre fekvő Surrey nevü kis városban, hol elhunyt, mint kivánta, egyszerüen. Négy fija vitte a' koporsót. Az egyházba kivánták ugyan eltemetni, de ő azt parancsolá, hogy ugyanazon sirba tétessék, mellyben atyja és nagyatyja nyugosznak. Mintegy 8000 ember kisérte koporsóját, 3000rel több mint Surrey lakosinak száma. Több parliamenttag is jelen volt. O'Connell halotti beszédet akart mondani, de a' rokonok nem ohajtották. Másnap azon házat, mellyben Cobbett született, 's most „az uj béri khöz" czimet viselő serház, sok kandi és ujsághajhász látogatta meg. —

A' felsöházban junius 29kén kivánta Londonderry lord, hogy az idegen ujonczfogadási titkos kabinetparancs másolatja, valamint az e' tárgyat illető levelezések is adassanak elő. Melbourne lord megjegyzé, hogy neki ezen oklevelek előadatása ellen semmi ellenvetése. Minek következésében azok elöterjesztetése határoztatott. — Az alsóházban H. L. Bulwer jelenté, hogy ő a' vitában forgó két nagy kérdésnek, ugymint a' testület- és egyházjavitásnak tovább 's gyorsabb haladhatása végett az ujságbélyeg eltörlesztésére tett inditványát, mellyet julius 2án vala előhozandó, augustus 11re halasztja, ha különben a' ház még akkor üléseket tartand. (Ez oda mutat hogy hinni kezdik a' ház lehető feloszlatását.) Wilks ur: A' napirendbeli tárgyak közt van a' dissentereket tárgyazó három inditvány, mellyeknek még e' héten kellene előadatniok. Az elsőnek czélja a' dissenterek bebocsáttatását kivánni az egyetemeknél; a' 2dik házasságokat, 3dik végre polgári jegyzék-behozást tárgyaz részökre. Ezen inditványok elhalasztattak, hogy a' hatóságjavitási törvényjavaslat vitatása félbe ne szakasztassék. Ohajtanám már most tudni: szándékjok e a' ministereknek a' jövő ülés első napjaiban rendszabályt előterjeszteni e' három kérdés iránt? J. Russell lord: „A' tisztes tag jól van tudósítva. Mivel a' mostani ülés már messzebb haladt, hogy sem a' ház időt reméllhetne más egyébbel foglalkozásra, mint a' vitában forgó igen fontos kérdésekkel, elhatároztuk, hogy a' jövő ülés-megnyitáskor a' dissentereket illető törvényjavaslatok közül azt, mellyet én legfontosabbnak tartok, ugymint a' polgári jegyzék-behozást terjesszem a' ház elé. (tetszés) Ezután a' dissenter házasságok, és az egyházi adók kérdésire jövend a' sor" (ismétlett tetszés) — Némi czivódás támadt Sir R. Inglis és O'Connell közt a' katholikus parliamenttagok szózata iránt a' protestans egyház ügyében. Mire Sir R. Inglis nyilványitá, hogy ő semmi esetre sem szándékozik valamellyik követet megsérteni mondásával a' katholikus tagok közül. O' Connell pedig azt felelé neki, hogy a' fenforgó vád esküszegés 's ő mindent, ki azt ismétleni fogja, gonosz hazug névvel fog bélyegezni. E' kifejezésekre a' speaker (házelnök) közbenjárásra szólíttaték fel, ki is azokat szelíd hangon keményeknek, helyteleneknek 's e' házban nem szokott 's kivántaknak feddé. Junius 25kén választatott meg London és Middlesex részére a' Cityben a' két eskütt (sherif). Egyike a' választottaknak katholikus (Raphael, ki egyszersmind épen most választatott meg követül Carlow megyében); a' másik pedig — milly sebesen világosul fel a' nyilványos vélemény — zsidó! A' katholikus első, ki a' parliamenti reform végső győzödelme után Londonban e' méltóságra jutott; Salomon David ur (izraelita) pedig első, ki köz hivatalt viselend Angliában zsidó létére. Mint tudva van, Angliában a' zsidóság eddig semmi tisztséget nem viselt. —

FRANCZIAORSZÁG.

Az Allg. Z. egyik levelezője igy ir Parisból: „Paris jun. 25kén. A' pairszéki pörnek káros következései a' kormányra nézve már tisztán előtünedeznek. Ha a' kormány organumai a' törvény betüértelmével törekszenek igazolni a' nemügyvédek, valamint a' védelmezők megtagadtatását, úgy ezen okoskodás a' francziák előtt nem sokat nyom, mert a' törvények szelleme, 's még inkább a' szokás és népnézet e' megszoritást törvénytelennek tekinti. Hogy pedig e' népnézet mély gyökeret vert, mind a' törvény maga igazolja, melly azt rendeli, hogy a' védelmező ügyvéd legyen vagy rokona, vagy pedig barátja a' vádlottnak, 's ezen esetben azt megengedni csupán az elnöktől függ — mint számtalan példa mutatja, mellyekben nem ügyvédek bocsáttattak védelmezőkül a' törvényszékek elibe, maguk a' pairek, 's nem régen még a' követház előtt is. — A' vádlottak ez által igen kedvező helyzetbe jutottak, mert a' francziák többsége előtt igazuk van hallgatni, 's csak ott szólani, hol azt ön érdekök kivánja. — Azon fejtegetések, a' mellyeket e' pör eddig nyujt, igen ártalmasok a' kormányra nézve, mert a' lehetségig tisztán kitetszik belőlök, hogy Lyonban a' rendészet titkos ügyvivői igen munkásak voltak a' fölkelés intéztében; ők adtak annak ollyas irányt, melly a' munkások elméjében nem is volt; ők ingerlettek rablásokra és pusztitásokra, 's hogy végre mindezen utálat teljes kivitelében csupán a' mostani kormányrendszer ellenségei által gátoltattak meg, kiket üldöz most a' pairkamara. Ezen ügyvivők titkos kémei voltak a' rendészetnek. A' Moniteur julius 1jén királyi rendelést közöl előbbi napról, melly a' junius 26án költ, 's mind a' két tábla által megszavazott törvény szerint az évenkénti 80,000

ujonczot az 1834ki korból fegyverre szólitja; szinte a' Moniteur junius 29én költ királyi rendelést hirdet, melly némi bank-állitást enged meg Lyonban valamelly névtelen társaságnak. (Lesz é biztosíték v. kezesség a' névtelenségnél) — Levelező irja Parisból, hogy az éjszaki hatalmak követei sürün értekeznek Broglie herczeggel, a' külministerrel. Ellenmondásaik minden beavatkozás ellen akár kokárdával, akár a' nélkül, igen határozott hanguak 's mint mondják a' ministerség zavarát nem kissé nevelik. —

A' pairszéknél junius 30án, melly első vala Pasquier elnök felgyógyulta óta, a' vádlottak egyedfél órakor hozattak be. Névfelszólításkor ismét két pair maradt el. t. i. Crillon hg, és Rousseau lovag. Az elnök ugyan sárgásszinü de nem beteges, azonnal hozzá fogott a' vádlottak kihallgatásához. Első a' soron Adam, 42 esztendős, gyárbirtokos, Lyonban; ki igy szólott: „Noha egy év óta vagyok az erőszak reteszei alatt elzárva 's valóban (e' szóknál az elnökre tekint) beteges vagyok, még is csak valamennyi vádlott társim 's az általam választott védelmező jelenlétében fogok állani szóba. Ellenmondok ismételve a' törvényszék határozatinak, 's a' hozzám küldött jegyzőkönyvet alá nem irtam, mert az nem jelenlétemben vétetett föl. Az én itt jelenlévő vádlott-társim nem az igazi vétkesek; mert ők csak ingerlő ügyviselők felszólításai után mentek, kik pedig nincsenek velünk együtt retesz és zár alatt. Én börtönömbe kivánkozom visszavitetni." A' vádlott igen halovány. Elnök: „Saját érdekében intem Önt, feleljen." Vádlott: „Én nem szólandok." A' hivatalosan kinevezett ügyvéd (Beau ur) nyilványitja, hogy ő magát a' vádlottra, ki őt elfogadni nem akarja, tolni nem fogja. A' vádlott végre, miután a' terhelő tanuk vallomásira sem felelt, és ujonta roszullétről panaszkodott, csakugyan kivitetett. Hugues vádlott nyakasan vonakodik minden szólástól. Egy terhelő tanu nem ismervén őt, egy enyhitő tanu vezettetik be; Hugues élénken elibe kiált, 's eltiltja őt a' szólástól. A' tanu mind e' mellett azt vallja, hogy a' vádlottat, ki nála lakott, a' küzdés napjai alatt nem látta kimenni a' házból. —

A' pairszék julius 2kán folytatá a' vádlottak kihallgatását. Lagrange 31 éves, boltoslegény, betegen hozatik be, 's felolvastatván azon jegyzőkönyv, melly erőszakosan lett behozatását bizonyítja, megszólal — és mind a' pairség mind a' hallgatóság feszült figyelme alatt hoszasb beszédet mond, mellyben magát republicanusnak vallja, 's a' respublica harczát az első revolutiótól fogva mostanig előadja. Megtagadja ezután a' pairektől, mint respublica politikai ellenségeitől azon jogot, hogy őt elitéljék. Végül minden védelmet elmellőz, és az elnök valamennyi kérdésire nem felel. Reverchon vádlott, 36 éves, törvényszolga Lyonb', (mozgás és figyelés a' karzatokon) beszédet olvas fel, mellyben azt mondja, hogy a' vitában részt nem veend, mert a' pairek jogát elitéltetésére nem ismérheti el. Kivánja baráti és védelmezője jelenlétét, úgy szinte az ország rendes törvényszolgáltatását. Miután a' pairszék jogtalan bánását kemény szókkal dorgálá, megszólalt az elnök: „A' törvényszék eléggé bizonyitja a' védelmezés szabadságát, minthogy Önt türelmesen kihallgatja. A' pairszék mindent megadott, mit Önnek adhatott. 's a' t." Vádlott: „Mondja meg a' törvényszék nekünk: szándéka é erőszakosan kényszeríteni a' vádlottakat, hogy részt vegyenek a' vitában; akkor legalább tudandjuk, hogy a' rézsen kell magunkat agyonveretnünk." Elnök: — „A' törvényszék ezen kérdésre nem felel." — A' vádlott: No 's tehát ti pair urak, én és társim azt mondjuk nektek, hogy mi benneteket nem biráinknak, hanem valódi hóhérinknak ismerünk el. Én mondom nektek, én, hogy ellensége, halálos ellensége vagyok a' polgárkirálynak, és a' fenálló hatalomnak. (heves morgás a' pairek padjain) A' revolutioból eredve, 's ön származtát elárulva öt év óta e' hatalom azon kutfőt támadja meg 's ostromolja, mellynek létét köszöni. A' vádlott magát hangosan republicanusnak vallja, megjósolja a' királyság megbukását 's a' respublica győzödelmét. Mindent igaznak ismér, mit a' vádiromány felhorda ellene, 's végre felkiált: „Én elvégeztem munkámat, ti folytassátok a' tiéteket, tegyétekmeg a' csapást, ha meritek, de kételkedem benne; Ti csak holttesteket fogtok találni." Ö. B — A' főügyész a' büntető törvénykönyv 222ik czikkelyét kivánja rá rovatni, mint ki a' felsőséget sérté meg hivatalos eljárásában. A' büntetés 2 év. Reverchonnak nem kell ügyvéd. Az elnök felfüggeszti az ülést 's a' törvényszék eltávozik a' közbejött esetet elitélni. Legujabb hirek szerint, a' pairszék Reverchont a' királyi személysértés 's a' pairszékmeggyalázás végett öt eszt. börtönre és 5000 frank birságra itélte. —

A' Journal des Débatsban következő fontos czikkelyt olvashatni kelet ügyére nézve: „Tengerészetünk (marine) egy idő mulva nagy szerep-játszásra hivathatik meg. Azon hajókon kivül, mellyek parancsot vettek, hogy a' spanyol partokra ügyeljenek, minden pillantásban olly események fordulhatnak elő, mellyek a' franczia hajóhad jelenlétét kivánhatják meg keleten. Ezen eseményeket Franczia ország és Anglia már rég előre látta, 's mind a' két hatalom olly helyzetben van, hogy hahatósan fölléphet. Végre viszonyink mostani állapotja az egyesült statusokkal olly kö-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

rülményeket hozhat elő, mellyek szükségessé tehetik tengeri erőnknek az oczeánon megszaporíttatását. Ezen eseteket előre látva minden rendszabály meg is tétetett. Nem csak az anyag kész, hanem a' személység is. A' tengerügyminister, kinek munkásságát nem dicsérhetni eléggé, az okosság és előlátás minden rendszabályit megtevé, mellyeket a' dolgok fekvése kivánt vala. Minden, lárma nélkül történt, de azért minden kész.“ — (Lásd Törökországot.)

SPANYOLORSZÁG.

D. Carlos a' spanyol királyné részire a' szövetséges hatalmak által eszközlésbe vett segedelmi hadfogadás ellen, akár elrettentésül akár visszatorlásképen, Durangoban mult junius 20ikán egy decretumot adott ki, melly következő: „Értésemül esvén, hogy a' pártos bitorló kormány, miután, csalfasági állal már nem képes többé seregét uj spanyol áldozatokkal növeszteni, Angliában, Francziaországban és Belgiumban létező ügyvivőinek adott rendelése szerint idegen önkénytes katonaságot szedet, erre nézve határozom a' mi következik: 1) Minden idegen, legyen akármelly rendü vagy koru, ha az én törvényszeres jogaim ellen fegyvert fog, vagy bármi módon a' bitorlást gyámolitó pártos tábor szolgálatjába lép, törvény-kivülinek tekintessék a' nélkül, hogy ama' szerződés kedvezésiben, melly fölhalmazásom következésében a' foglyok kicseréltetése iránt fővezérem által Azartában a' közelebb mult april 28kán aláiratott, részesülhetne. 2) Az épen most érintett idegenek, kik seregim hatalmába jutnak, agyon lövessenek, 's elfogatásuk után éltükre csak annyi idő engedtessék, mennyi a' halálhoz készülésre kivántatik. 3) A' háboru végével azon idegenek, kik igaz ügyöm ellen fegyvert fogtanak, statusimban nem maradhatnak, sem soha azokba vissza nem jöhetnek; kereskedést statusimban nem üzhetnek, semmiféle jószágot és vagyont nem szerezhetnek, az ország törvényit általhágókra szabott büntetések alatt. — Ön-tartsa magát ezen rendelésemhöz, 's juttassa ezt, a' mint lehet, legnagyobb nyilványra mind statusimban mind azok határin kivül. Durangoban a' kir. palotában junius 20. 1835. Én a' király. — Don Carlos Cruz-Mayorhoz.“

Telegraphi jelentés szerint Bilbao junius 27ikén még folyvást védé magát; sőt a' journal de Paris és Moniteurnek julius 1sőjérül költ 's rendkivüli alkalommal érkezett számai sem közölnek semmit, a' miből Bilbao bevételét következtetni lehetne. Azonban a' Courier Français a' telegraph azon szavaira, hogy „Bilbao még folyvást védte magát“ azt jegyzi meg, mi szerint e' szavaknál fogvást a' telegraphi jelentők magok sem hiszik, hogy a' város mind végig álhassa ki az ostromot. A' védelemben leginkább kitünteték magokat eddig a' városi katonák (urbanos), kikkel egyetemben az őrsereg mintegy 4 ezer főre megy. A' katonaság napdija, mióta az ostrom beállott, 2 real, egy jó adat kenyér, és bor, mi a' város élelmi szüksége miatt nagy kedvezés. A' fő parancsnok, ki a' város őrseregét vezérli, gróf Mirasol, igen munkás 's elszánt férfiú — Junius 14ike óta, midőn t. i. a' város ostrom alá véteték, a' mondott csekély számu őrsereg már kétizben intézett kirohanást az ellenségre, de siker nélkül, mivel közösülést nem eszközölhete. Az ellenség naponként meg megujitja tüzét mind álgyukból mind kézi fegyverekbül a' város ellen, de csekély foganattal, legalább még eddig valami nevezetes kárt nem okozott az ostrom, az őrsereg pedig élénkül viszonoz minden izbeli tüzelésre 's az ostromlók közül kétszer annyi hullott el. — Zumalacarreguy is ennek lett áldozatja, midőn jun. 16ikán katonáit megtámadásra tüzelve, azok sorai előtt vágtatott 's az ostromlottak golyózápora közül egy lövés czombját érte, mellynek következésében, mint jelentettük, halála következett. — Az ostromlottak eddig mindössze mintegy 180 embert vesztének. A' Gazetta állitása szerint már most don Carlos maga vezérli ostrom-seregét; privát levelek pedig azon jelentést teszik, hogy a' carlosiak Portugaletét, melly Bilbao szomszédjában esik, 's mellybe, mint már jelentettük, a' város védelmére sietett krisztinai csapatok néhány nappal előbb megérkeztek, jun. 27ikén megrohanással bevették. Fontosabb hitelü lapok azonban e' hirt még nem emlitik, legalább, valónak nem.

Későbbi telegraphi jelentés Bajonnebol jul. 1sőjérül délutáni 2 órárul: „Sappho hajó parancsnoka következőt jelent: 29ikén még folyvást védte magát Bilbao. Gen. la Hera (eddig Burgosban a' tartaléksereg parancsnoka) ki Valdes lemondása utána a' sereg vezérletét általvette, Bilbao felé közeledik, 's a' város nyugodtabb kezd lenni.“ — Némelly déli franczia lapok, mint a' Phare és Sentinelle (mind a' kettő carlista szinü) kétségbe akarják hozni Zumalacarreguy halálát, 's állitásuk szerint a' telegraph talán Simon Latorre halálát akará jelenteni, ki Bilbao alatt csakugyan elesett. Nem mellőzik el egy uttal ezen lapok szemére lobbantgatni a' telegraphnak azon egykori 's már annyiszor fölhányt hibáját, midőn 7ik Ferdinand spanyol király halálát jelenté, holott az emlitett király azután még 3 egész hónapig élt.

Aranjuezből 's Madritból junius 24ikeig vannak hireink, mond a' Courrier Français, de belőlük egy betűvel sem vehetni ki, hogy az uj kormány a' minap kihiresztelt rendszabások valamel-

lyikét már valóban tettleg foganatba vette volna; továbbá az sem, hogy gen. la Hera neveztetett volna ki Valdes helyébe a' hadisereg fővezérévé. Gen. la Hera 20ikán csak jelentést tön a' hadministernek, hogy Valdes parancsa szerint, a' vezérlése alatti tartaléksereg első osztályát ugyancsak 20ikán Portugalete felé inditotta meg. — Egy levelező Bajonneból ezt irja Bilbao felől: Az ostromló sereget jun. 27kén d. Carlos maga vezérlé. Ez előtti nap a' krisztiniak uj akadályra bukkantak, melly miatt a' városnak várton várt fölmentetése még néhány napig maradhat függőben. 25kén estve t. i. Zumalacarreguy halála hirére a' krisztiniak osztályvezérei Iriarte és Latre azonnal elhagyák Portugaletét olly szándékkal, hogy az ostromlókon általtörve Bilbao alá juthassanak. A' carlosiakat közel a' városhoz, az ugy nevezett „uj révnél" találták egyesülve 's hevenyében hányt földsánczok mögé védelmi állásba helyezkedve. Legegyenesb lépés lett volna megtámadni a' sánczolatot 's belőle az ellenséget kizaklatni, azonban mind a' két fél megnyugott abban, hogy távulról egymásra puskázzanak, mig végre az esti homály beállván a' tüzelés is félbeszakadt 's a' felek ott voltak, hol az előtt, t. i. mind ketten saját állomásikon. Bilbaoban a' nép annál inkább reménylé a' szerencsés sikert, mivel más nap korán az ellenség tömegestül által vagy inkább visszavonult a' folyam tulsó partjára; azonban a' krisztiniaknak már ekkor hült helyök vala, mert még az éji homályban fölszedék sátoraikat 's visszavonultak Portugaletébe.

Parisból julius 4ikéről rendkivüli alkalommal vett hirek szerint, telegraphi tudósitás érkezett a' franczia kormányhoz, hogy Bilbao julius 1sőjén délutáni 2 órakor gen. la Hera által, ki az előtti napon mellékutakon Portugaletébe vergődött, az ellenség ostroma alul fölszabadittatott.

BRAZILIA.

Rio-Janeiróból február 9ről érkeztek hirek Londonba. Szerintük april 7én a' birodalom minden részeiben uj kormányzó vala választandó a' nemzet által kinevezett választók által. A' rabszolga-kereskedés meg van ugyan tiltva, de azért még is hozattak be nem rég ismét feketék. Ez különösen St. Salvador közelében szokott megtörténni. A' rabszolga-kereskedők itt czikáztak egy ideig, míg a' rév-felvigyázó mintegy hat vagy tizenkét barnát ajándékul kapván a' hajó kikötött, 's igy a' barnák kiszállittattak. A' szerencsétlenek azonnal eladattak 's a' vásárlók is igen hamar tovább adtak rajtok, hogy minél meszszibb essenek az első kéztől 's igy a' bevádolás annál bajosabb legyen; mert a' törvény csupán az uj rabszolgát véteti el a' vevőtől, 's csak ezért bünteti meg a' vevőt. Mind e' mellett a' rabszolgakereskedés igen megcsökkent, 's az ültetvényesek másra jobb kamattal is fordíthatják pénzöket. A' kormány sokat tesz most a' közjó-előmozditásra; ugyan is Salvadorhoz néhány mérföldnyire hidat épitett az Urarari folyón keresztül, 's több illyest. Don Pedro halála óta a' portugáliak és braziliaiak gyülölségök egymás iránt jóformán megszünt. A' braziliaiak két osztályuak t. i. Moderados, (mérséklett,) és Exaltados (fellengző v. tulzó párt.). Az elsőbbek hatalmasak; ők foglalják el a' hivatalok 2harmadát, szintannyi számuak ők a' követek közt is. A' kávé- és czukor-aratás ezidén olly bő lesz, minő talán még soha sem volt; 2hónapmulva hozzá fognak 's tetemes hasznot reménylenek belőle. A' czukormalmok közül számost már gőzerőművek hajtanak, mellyek Angliából jöttek, és sok lovat ökröt kimélnek meg. A' rabszolga-zendülés Bahiában nem volt olly tetemes, minőnek azt a' hirlapok rajzolták; de annál fontosább és rémitőbben üthetne ki St Salvadorban, melly Rio és Bahia közt fekszik. E' tájon vannak a' legnagyobb ültetvények, 's olly számosak, hogy egyik a' másikat éri. Mindenik ültetvényen van 100tól 1000ig számlálható rabszolga, 's gyakran csak egy két fehér. Azonban valamennyi honvéd (militianos) fel van fegyverezve, 's a' fegyverforgatásban jól gyakoroltatnak. A' gyilkolások sem szüntek még meg. April 7én üllték meg fényesen II. d. Pedro ifju császár születésnapjat.

ÉJSZAKAMERIKA.

Washingtonban a' tanács arra kérte meg utólsó ülésében hozott végzete által az elnököt: bocsátkozzék a' délszaki tartományokkal értekezésbe, melly által az éjszakamerikai polgároknak biztos kereskedési ut nyittatnék a' panamai szoroson által a' csöndes oczeánba, melly vidéket eddig meg nem hódított indus törzsökök biztalanná tettek. E' megkérés következésében az elnök Biddle ezredest bizá meg, hogy e' terv előmozditása 's letésitése végett a' délszaki szárazt látogassa meg. — Montevideo, délamerikai tartomány kormánya parancsot bocsátott ki, mellynél fogva april 1től kezdve a' tengerre szálló minden hajó sulyos büntetés alatt arra tartozzék magát kötelezni, hogy semmi rabszolga-kereskedésben részt nem veend.

NÉMETORSZÁG.

Junius 22ről következő czikkelyt olvashatni a' Hamburgi Correspondentben: „Régóta tudni már, hogy az éjszaki hatalmak minden idegen beavatkozását ellenzik a' spanyol ügyekbe. Ezek meg valának arról már hónapok óta győződve, hogy a' mostani körülmények közt sem Franczia-ország sem Anglia az egyenes beavatkozást a' spanyol örökösödési czivódásba tanácsosnak tartani nem fogják, azonban a' nemegyenes beavatkozást is szemmel tartották, sőt meghatalmazot-

taiknak már utasításaik is voltak az elhatározott nemegyenes beavatkozás esetére, mi szerint azt a' négyes szövetség részesei most valósitani szándékoznak; 's így történt szükségképen, hogy ellenmondást nyujtsanak be a' quasi-beavatkozás ellen is mind Parisban, mind Londonban. Lesz e sükere? mellőzzük; de ha figyelem nélkül marad, a' krisztina-pártiak harczereje szaporultával sem fognak a' spanyol zavarok olly könnyen 's hamar eligazíttatni; mert sem Francziaország sem Anglia nem fog elhatározólag befolyhatni Spanyolország jövendőjére, hanem a' félsziget sorsa mind az öt európai nagy hatalom által fog elintéztetni, 's ez úttal d. Carlos követeléseit elmellőzni nem lehet. Azonban, hiteles párisi közlemények szerint, a' spanyol praetendenst Franczia-országból is tetemesen segitik, 's még nagy kétség, mellyik királyszéknek ohajtanák bizonyos helyen Madridban a' megállapodást. Az idő majd megfejt még némelly titkot." Lajos-Fülöp bizonyosan titkos barátja don Carlosnak. —

Julius 2kán a' badeni országgyülés második kamarája (a' Rendek) 40 szóval 22 ellen, tehát 18 szótöbbséggel elfogadák ideiglen a' porosz vámrendszert. A' vitázaton teljes számmal megjelent a' kamara, 's az heves is volt. Minthogy a' kormány czélját érte, már most nem szándéka többé eloszlatni az országgyülést, hanem, mihelyt a' porosz vámrendszer-elfogadásnak egyes föltételei megszavaztatnak, az országos költségeket fogja elővétetni. --- A' Baden nagyherczegi kormánylap kikirdeti Badenben is a' Németszövetség azon végzését, melly az irói tulajdon ótalmára megtiltá a' könyvek minden utánnyomatását. — Lipcséből irják, hogy ezidén a' hires cseh fürdők, mellyeket olly gyakran 's olly számosan szoktak meglátogatni, majdnem üresek 's vendégtelenek.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból a' Times junius 3ról azt irja, hogy Oroszország hadra készül, vagy inkább kész valamelly nagy csapás-tételre. Hiteles tudósítások után Odessából mondhatni, hogy 40,000 orosz érkezett le a' fekete tenger fő réveibe 's terhes hajók indultak el Czirkasszia partjai felé, hogy az ott szükségtelen seregeket Besszarábiába hozzák. A' sebastopoli révben fekvő orosz hajóhad is parancsot vett, hogy vitorla-készen álljon. A' stambuli orosz követség és Sz. Petérvár között igen élénk a' közlekedés. Russzia az aegyptusi ügyekben is nagy részt veszen, hova három hónap alatt három az orosz követséghez tartozó személyt küldött. 'S illy körülmények közt tagadja meg a' diván folyvást az Orontes és Eufrat folyóknak angolok által czélba vett meghajózhatásukra (az indiai közlekedés könnyíttetése végett) kopasz ürügyek alatt az engedelmet. Chesney angol ezredes, kire ezen expeditio bizva van, Orontes torkolatjánál vesztegel. Mi, a' politikai veszélyt illeti, melly e' vállalatból valaha Törökországra háramolhatnék, az a' török ministerség szemeiben nem sokat nyomhat. „Mi, úgymonda nem rég egy török e' tekintetben, e' veszélyre mostani helyzetünkben olly keveset ügyelhetünk, mint ama' bünös az emésztetlenségre, (indigestion) mellyről öt barátja, kivégeztetése napja előtt ótta, nehogy sokat ennék a' galambpástétomból." — E' hireknek némi nyomosságot ad a' Journal des Débats legujabb czikkelye, melly azt hirdeti, hogy a' franczia hajóhadnak keleten dolga lesz, és Durham lord kineveztetése szentpétervári követté, kit az angol ministerség határozott nyilatkozásiért küld oda.

ELEGYHIREK.

A' homoeopathiai orvosegyesület az idén augustus 19kén tartandja Braunschweigban közgyülését. — A' tudós Angelo Mai-t, ki annyi classicusnak ismeretlen töredékeit találta fel Olaszország hiresb könyv- 's kézirattáraiban 's jeles világitásokkal ki is adta, 's a' romai propaganda titoknoka, közönségesen kardinalságra emeltetendőnek hiszik most Rómában, 's helyébe, propagandai titoknoknak a' 36 nyelvet ('s közöttük a' magyart is) értő és beszélő Mezzofanti-t rebesgetik. 'S minthogy Mezzofanti (magyar akad. tag is) e'sö órje most a' vatikánumi könyvtárnak, igen rettegnek a' tudósak, hogy ennek elöléptetésével e' tiszthely valódilag pótolhatatlan marad, mert olly szives 's a' mi fő, olly sok nyelv-tudó (polyglott) férjfiút hol kaphatni Mezzofanti helyett, ki egyetlen és hasonlíthatatlan e' tulajdonságra nézve maga nemében. De ő Szentsége elő szándékozik öt mozdítani 's érdemeihez illőbb 's tágasb hatáskört elibe tüzni. Hihetőleg ő is bibor (kardinal) kalapot kap nem sokára. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára julius 14kén 1835:			
Bécs julius 11kén középár pengő pénzben		pozson. mérő	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{7}{16}$	Tisztabuza	$126\frac{2}{3}$	120	—
„ 4 „ „	98	Kétszeres	—	—	—
1820ki statuskölcsön.	—	Rozs	100	$93\frac{1}{3}$	$86\frac{1}{3}$
1821ki „ „	—	Árpa	$66\frac{2}{3}$	$63\frac{1}{3}$	30
1834ki „ „	$581\frac{1}{4}$	Zab	$76\frac{2}{3}$	$73\frac{1}{3}$	—
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	—	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1329\frac{5}{8}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pC. agio		Kukoricza	—	$93\frac{1}{3}$	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

57. szám | Pest, szombat julius 18kán | 1835.

Foglat: (Magyar- és Erdélyország (kinevezés; gőzhajó-társasági figyelmeztetés; concursus és különféle.) Anglia (alsó- és felsőházi viták julius 3ikáig; Durham kineveztetése pétervári követté; Irland szegénysége.) Francziaország (hadfogadás Spanyolország számára; Reverchon és Lagrange nyilatkozásai a' pairszék előtt; La Roncière pöre; Lajos-Filep még császár lehet.) Spanyol ország (franczia kormány hivatalos tudósításai a' spanyol hadfogadás és idegenek ezrede iránt; egyveleg hirek a' hadból és Madritbol.) Portugália. Középamerika. Németalföld. Belgium. Lengyel- Török- és Németország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. julius 11 és 13iki orsz. ülésében a' sérelmek további vizsgálata folytattatott. —

Az erdélyi udv. kanczellaria Jancsó Imre előléptével ugyan az erdélyi udv. kanczellariánál megürült concipistaságra Fülöp Sámuel udv. irnokot nevezte ki.

A' Duna-Gőzhajózási Társaság Igazgatósága saját kormánya alá vevén ez idén a' gőzhajókat, becsület-vágyának egyik fő tárgyaul tüzte ki a' hajók belső intézésében olly rendnek eszközlését, melly az ottan tartózkodást az utazóknak lehető legkellemesebbé 's kényelmesebbé tehesse. — Ezt bajos ugyan elérni ott, hol aránylag csekély téren annyi ember egybeszorulni kénytelen 's hol kivált rossz időben az utazók a' fedezetről a' szobákba tolongnak; mindazáltal a' Rajnai gőzhajózás Igazgatóságának sikerült e' feladást lehetőségig megoldani, olly szabályok létesítése által, mellyek noha egyesek szabadságát itt ott korlátozzák is, de a'közönség kivánatinak még is általjában megfelelnek. Ennek eszközölhetésére azonban elkerülhetlen volt a' közönség együtt munkálása, melly a' megállapitott rendnek magát alávetvén annak fentartását lehetőve tette.

A' Duna-gőzhajózás Igazgatósága hasonló tekintetre tart számot az ő hajóit megtisztelő utazók részéről is, és várakozási eddigelé minden rangú utazóknak megfelelő magokviselete által nagyobbrészint teljesülésbe is mentek.

Nem rég azonban Pestről Pozsonyba menet alkalmakor történt, hogy néhány ur a' nagyobbik szobában dohányzástól teljességgel vissza nem tartóztathaték 's mihelyt a' szabály áthágva 's a' szoba füsttel megtelve volt, a' többiek azonnal követék e' példát és az egyszersmind háló és evő-teremül szolgaló helynek az igen sokak előtt eltűrhetetlen dohányfüsttel befertőztetésére segédkezet nyujtának. A' dohányzás kétségkivül nagy élemény annak, ki azt megszokta, 's távol van az Igazgatóság azon szándéktól, mintha ezt hajóiról számüzni kivánná. Csakhogy, mint kiki átláthatja, nem kellene ez éleményt mások alkalmatlanságára gyakorolni; és midőn az Igazgatóság bátorkodik ez iránt a' közönséghez e' kéréssel fordulni, hogy „ha az idő nem engedi a' fedezeten maradást, „akkor a' szoba szintugy mint szép időben a' dohány-„füsttől megkimélve maradjon" meg van győződve, hogy e' tárgy szives figyelemre fog méltattatni.

Az Igazgatóság ügyekszik minden ujonnan építendő hajóin nagyobb 's nagyobb kényelmeket szerezni a' közönség számára; melly czél azonban el nem érethetnék, ha az e' végre tett intézetek az utazók részéről is nem pártoltatnának.

B. Puthon János
a' gőzhajózási Társaság egyik Igazgatója.

Zágrábban a' kir. Akademiánál a' magyar nyelv és literatura oktatói széke, mellyel évi fizetésül 500 fr. 's a' rendes procentuatiók járulnak, megürülvén, annak betöltésére f. eszt. auguszt. 14ikére csődület hirdettetik Pesten a' magyar kir. egyetemben tartatandó.

Különféle: Pest sz. kir. város lakosinak születés általi szaporodta most folyó 1835 első felében mindössze 1557 lélekre ment, melly számban fiu 796 's leány 761. A' házasságra keltek száma pedig ugyanazon hat hónap alatt 330 pár. Izraeliták egyik számba sincsenek tudva. — Julius elejével Pesten a' hazai terméki központi-kereskedés némi elevenségre kapott, és szép mennyiségü gyapjak fölött köttettek alkuk, jobbadán külföld számára. — Pozsony táji tudósitások a' már beállott aratást igen középszerünek mondják. Itt a' szénatermés talán sehol sem elégitéki a' gazda reményeit. Csallóközben, a' máskor olly buja földben, az idén sem élet, sem takarmány. A' fertőmelléki hanság annyira kiszáradt, hogy mostmégolly helyeken is megjárható, hol talán század óta nem járhatott emberi láb. Itt is szük a' szénatermés, holott e' vidék különben a' szomszéd városokat 's nagy részint Bécset is szénával szokta ellátni, 's most önmagára nézve is takarékoskodnia kell.

ANGLIA

Az alsóház ülésében jun. 30án a' hatóságjavitási törvényjavaslat vitatásiban a' 19ik czikkelyig jutott a' ház, melly minden másitás nélkül elfogadtatott. A' 20. czikkelyhez Sir R. Peel javaslatot hozott fel, mellyel oda czélzott, hogy azon városokban, mellyek kerületekre vannak osztva, senki a' kültanácsba ne vétethessék föl, ki saját személyére nézve 1000 ft. sterlingnyi tulajdonnal nem bir, vagy legalább 40 ft. sterling szegényi adót nem fizet. Azon városokban pedig, mellyek kerületekre osztva nincsenek, (tehát a' kisebbekben) ezen választási adót felényire lejebb akará szállittatni: „A' legjobb kezesség, ugymond a' baronet, a' választásoknál mindig a' tu-

lajdon.“ Blackburn ur, a' hatóság iránti vizsgálatra megbizott választottságnak elnöke ellenzé az inditványt, megjegyezvén, hogy, midőn a' népnek szabad választás engedtetik, úgy is többnyire birtokos tehetős férfiak választatnak hivatalokra; mert általjában, igen is a' tulajdon nyujt legtöbb biztositékot; de a' javaslott hatóságjavitás szellemében igen megütköznék az, ha a' tulajdon általányos föltételnek vétetnék, mert a' fôbiztosíték utóljára is nem a' vagyonban áll, hanem az értelmes akaratban. Peel indítványa 267 szóval 204 ellen félrevettetett. Úgy szinte Stanley lordé is, 220 szóval 176 ellen, mellyben azt kivánta, hogya'hatósági tisztviselőnekhivatalideje hoszabbra nyujtassék. — A' felsőházban Brougham lord visszahuzá a' nyilványos nevelés iránt tett indítványát azon remény fejében, hogy a' kormány maga fog ez iránt rendszabályt javaslani.

Valamint a' franczia lapok úgy az angolok is fontos körülménynek nézik velünk együtt Durham lord kineveztetését követül Sz. Pétervárba. A' Times, melly bizonyos idő óta ismét a' whigministerséghöz látszik simulni, nem csak javalja Durham lord kineveztetését, de ez alkalommal egyúttal fölötte meg is dicséri a' lordot: „E' kinevezés, úgymond, az e' hellyel egybekötött kötelességek szigoru, becsületes és ügyes teljesítését látszik igérni. Durham lordnak észtehetsége, és komoly ügyekezete, hol hazájáért valamelly nagy nemzeti czél-elérésről van szó, minden kétséget meghalad. De jól is tudja azt a' nemes lord, hogy azon hely, mellyre föllépni készül, Nagybrittannia diplomatiai szolgálatjában a' legmagasb 's egyszersmind legnehezebb. — Egy britt követ kötelessége tehát a' sz. pétervári udvarnál most leginkább, hogy szemesen vigyázzon meg minden mocczanást, 's gyanakodjék minden szón.'S ha aggódunk némileg a' nemes lord küldetésén, ezis olly alapból származik, melly charakterének becstelenségére válni nem fog. Saját becsületessége nem gyanakodtatja őt mások becsületében,'s e' miatt a'mézes szavak, mellyekkelazelőtt lépezgeték az orosz udvarnálmajd elámították őt, hogy amaz udvar szabadelmü. Későbbi események azonban minden lehetséget eltávolítottak, hogy hasonló csalódás másodszor iselfelhősítse Durham lord tiszta szellemét.“

Irland nyugoti részeiből borzasztó képét festik az inségnek, hol az éhség azóta már szélytében pusztit. Erris uradalomban hat ezer ember van, kiknek csak öt napra való burgonyája sincsen. Soknak nincs egyéb élelme, mint kagyló 's hinár v.omboly.E'miattaz irlandi kormány tömérdek mennyiségü burgonyát összevásároltat, hogy azt az éhező szegénység közt kiossza. A' mezei emberek seregestül Angliába tódulnak, különösen Liverpoolba, hogy ott kaszálás által munkát szerezzenek maguknak 's kenyeret. — A' napokban három dühös bika nagy zajt csinált Londonban. E' bikákat vágóhidra hajták, 's Westmünster utczájiban valahogy kiszabadultak. Futosva mindent, a' mi elejökbe akadt, felökleltek, 's különösen az tetszett meg rajtok, hogy a' boltokba ohajtottak volna berontani, mitől csak nagy erőködéssel lehete őket viszszatartani. Azonban egyik bika még is bejutott valamelly csizmakenőcskészitő boltjába. A' férj családostul épen az asztalnál ült, 's nem csekély ijedelembe jött, midőn a' hivatlan vendéget nagy robajjal lakjába látá betörni; még is szerencsére az állat ismét az utczára futott, hol végre csakugyan kézre keríthették.

A' felsőház ülésében jul. 2ánLondonderrymarquisujrafelhozáa'spanyol expeditiót.E'miattkétkérdést emlitett, első ez: saját önszántából, vagy a' spanyol kormány kivánatára adta é ki a' ministerség ama' gyakran emlitett kabineti parancsot? A' válasz erre teljesen kielégitő volt. 2dik kérdésben azt kivánta tudni: valljon az angol segédseregek is értetnek é azon alkuban, mellyet Elliot lord a' hadakozó felek közt a' foglyokkal emberibb bánás és azok kölcsönös kiváltatása iránt kötött?E'kérdést ismétleni kénytelen, ugymond, mivel d. Carlos némi rendelést közlött, mellyben ezen alku sükerét minden idegentől, ki Spanyolországba ellene fegyverfogva készül menni, egyenesen megtagadja, és seregeinek szorosan meghagyja, hogy minden elfogott idegent azonnal agyon lőjenek. Melbourne lord válaszola: Már korább alkalommal mondotta, hogy az ő véleménye szerint azok is, kik most Angliából Spanyolországba indulnak, követelhetik az ellioti alku jótéteményit, azt azonban nem tudhatja: minő magyarázatot fognak a' pártok annak Spanyolországban adni. Mi az emlitett rendelést illeti, erősen hiszi, hogy az nem igazi, hanem költött, 's noha d. Carlos nevét viseli, azért még sem tőle került. — A' Courier szerint a' britt segédhad első osztálya, miután Evans ezredes azt megvizsgálta, julius 2kán St. Sebastian felé elvitorlázott; a' 2dik osztály mintegy nyolcz nap mulva készült Portsmouthból kiindulni. A' Courier egyszersmind ellenmond a' Times azon állitásának, mintha ezen emberek rosz állapotban lettek volna, sőt inkább igen dicséri viseletjöket.

A' londoni udvari lap julius 3ról jelenti Durham lord kineveztetését sz. pétervári követté; úgyszinte Sir Henry Ellisét is Perziába, hogy szerencsét menjen kivánni az uj schachnak. — A' felsőházban jul. 3kán Londonderry l. ismét előhozá a' spanyol segéd expeditiot, de mivel senki sem felelt kérdésire, elhallgatott. Az alsóházban ugyanazonnap a'hatóságjavitó törvényjavaslat vizsgáltá-

ban a' 64ik czikkelyig jöttek, mellyeket mind elfogadtak. A' hozzájok javaslatba gördítettinditványok vagy félre vettettek, vagy visszahuzattak. Élénkebb lön a' vita Law urnak indítványakor, ki azt kivánta, hogy a' községi tanácsosak esküformája ollyan legyen, melly a' katholikusokat és dissentereket, mint a' statusegyház ellenségit e' hivatalokból kizárja. Az inditványt O' Connell és Russell lord keményen megtámadák, míg végre csakugyan ez is visszavonatott. — A' hatóságjavító törvényjavaslati biztosságban O' Connell és Stanley lord keményen összecsaptak. A' kormány tudniillik azt javaslá, hogy a' városi irnokok egy egy évre választassanak, Stanley pedig, hogy mindaddig maradjanak meg hivatalban, míg valami csinyt nem követnek el, melly miatt abból ki kellene maradniok. Okul azt említé, hogy a' gyakor változás káros. O' Connell azt veté Stanleynek szemére, hogy az úgy nevezett semleges (neutral) Stanley torypadokra ment által,'s következése azon kivilágodás: mikép az úgy nevezett Stanley párt elenyészett, 's egészen a' torykhoz szegődött.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Szajnamegye ispánja azon értesítést hirdetteté ki a' hadminister nevében, hogy mindazon franczia, ki az idegen seregbe állani, 's a' spanyol constitutionalis ügyet Spanyolban fegyverrel pártolni ohajtja, kivételként, részéről minden más fölhatalmazás nélkül is megteheti azt, ha az 1831 martz. 10iki kir. rendelésben kitüzött föltételeknek megfelel. Jelenthetik pedig magukat Verneuil utczában 38dik szám alatt. Megjegyezhetni, hogy e' hirdetvényt a' Moniteur nem közlötte, 's a' hirlapok közül némellyek azt állították, hogy Maison marsal (hadministernek) akaratja ellen történt az. — A' Journal du Commerce jul. 3kán e' tekintetben ime czikkelyt adja: „Azt hittük, hogy a' szajnamegyei ispán által aláirt értesitést az idegen seregbe fogadás iránt a' spanyol constitutionalis ügy támogatására nyilványosan látandjuk fölragasztva. Ha ez megtörtént is, csak igen kevés példánnyal kelle annak megesni, mert tegnap egész nap folytában egyetlen egyet sem találhattunk. De még különösb, hogy ezen iromány közlése a' lapokban arra birt némellyeket, hogy Verneuil utczába menjenek, 's vagy magok álljanak be, vagy a' közelebb föltételeket tudják meg; de ott azt hallották: „Igen is ott kellene a' beállásnak megtörténni; de mivel ma reggel ellenparancsot kaptunk, az következik belöle, hogy most még semmit sem fogadhatunk el.“ Mi még azt toldjuk hozzá, hogy a' Szajna megye ispánja följebbi jelentése némi fonák v. visszásértés következésében történt, mellyért az ispán felelni tartozik, 's hogy azt a' ministerség nem vállalja el magáénak (desavouer). A' Journal de Paris, melly a' jelentést előbbi napon közlé, mélyen hallgat e' dologról. Annyit gyanithatni, hogy Maison marsaltól nem eredett. —

Még következőket említhetni a' pairszék jun. 30ki üléséből a' Reverchon által tartott beszédből: Mit Önök előtt mondottam, felirtam; elgondolhatják tehát, hogy azt megfontoltam. A kármillyen beszédem, 's bár azt Önök gyilkos börtöneiben fontoltam is meg, azért még sem hatott soha szivembe gyülölség. Én részemről senkit sem gyülölök. Én nem szólok védelmemre, mert ti nem vagytok biráim; mi ellenségitek vagyunk, és polgárkirálytok ellenségei. Mi bennetek csak az erőszakos hatalom embereit látjuk, mellynek szolgáltok. Mi a' természetes status-hatalom hivei vagyunk, millyet t. i. az ész és jövendő igér. Mióta bitorolhatja ellenség azon jogot, hogy saját ellenségét birálja? (morgás a' pairek közt)“ Az elnök: „Felszólitom a' pair urakat, viseljék magukat csöndesen.“ Reverchon: „Az esküttek, a' hozzánk hasonlók itéljenek el bennünket. Öt év óta a' statushatalom világosan eredete ellen támadott. Ezen statushatalommal szemköztén csak meggyőzött vagyok, és senkit birámnak az eskütteken kivül el nem ismérek. Én e' falak közé csak azért léptem, hogy használjak, 's a' közös ellenségre utólsó csapást mérjek. Ha védelmezném magamat előttetek, annyit tenne, mintha én a' kivételi törvényszéket, a' csillag-vagy titkos kamarát elismérnem, melly fegyveresen ül törvényt. Megvallom, még nem ismértelek igy benneteket. Még nem tudtam, hogy ti még kevesbet értek, mint intézetetek. Vannak azonban köztetek férfiak, kikhez elmondhatnám: „Jó bátyák! mi lett eskütökből? Talán féltetek, hogy a' szerepek el fognak cseréltetni, 's mi vádlottakból vádlókká lehetnénk?“ Igazságtok vala. De védelmezhetjük e hát itten magunkat, néhány csep vérünket, vagy létünk még néhány napjait? Nem, régóta nem miénk már életünk. Megtagadtátok tőlünk védelmezőinket; de meg nem fogtok gátolni, hogy ne mondhassam ezt tinektek: ott áll egy hős árnyéka (a' vádlott az Observatorium (csillagász-torony) fasora felé mutat) ott egy hős árnyéka (Neyé), halljátok őt kiáltani hozzátok: „Itt gyilkoltattam meg.“ Ám legyetek, nemes pairek, engedelmes jobbágyok; ti választástok királyának szolgáltok. Ám kivánjon a' nyilványos vádló itt 120 fejet, de ne mondjátok: érdekünkben van az, hogy védelmezőinket megtagadjátok tőlünk; hogy gyalázatos börtöneitekbe vettek bennünket; hogy olly élelmet adtok, mellyet ebeitek is megutálnának; hogy gyalázatoserkölcsi kinzásokra vontok. Elkárhoztathattok ugyan bennünket, de soha meg nem birálhattok. Bármit tegyetek, soha republicanus lélekisméretet meg nem rendíthettek. Midőn megadám magamat, családomat, nőmet's gyermekimet hagyám el. Egyi-

ke azoknak a' tizenkét esztendös igy ir hozzám: „E'zsarnok Fülöp és bérenczei meg akarnak téged ölni, de mi majd megboszúlunk. Miénk a' jövendö.“ Halljátok e' jósló szavakat; nem sokára valósulni fognak azok, 's ti, királyaitok utólsóját fogjátok elüzni. Minden azt hirdeti, hogy e' jövendö nem messze van.“ 'S beszédét igy zárta végre:„Pair urak! itt mellem, döfjétek által azt, ha van erötök hozzá, mert padaitokon csak holttesteket látok.“ Mint említök, a' pairszék e' megrázó beszédre kiment tanácskozni a' másik terembe, honnan kevés vártatva visszatérvén, azt kérdi Martin ur Reverchontól: igaz e, hogy beszédében az imént említett 's állitólag fijától irt szavakat is mondotta? melly szavak király-sérelmet foglalnak magukban. Reverchon az ismétlett felszólitásra, miután nyilványította, hogy nem akarja magát védelmezni, arra fakadt, hogy ö a' magáét elmondotta; azok dolga már most, kik hallották, hogy nyissák meg füleiket; 's ha nem hallották, ez nem az ö vétke. A' pairszék ezután ismét tanácskozni vonult el. Elitéltetését már jelentettük. A' pairszék elibe julius 2kán Lagrange vádlott vitetett, kit arról vádolnak, hogy a' zendülés fövezére volt. A' vádlott, mint említök, a' pairek és hallgatóság mély figyelme közt igy szóla: „Vér ontatott, 's én magam is arról vádoltatom, hogy vért ontottam. De jól tudom, hogy ha csak egy csep vér ontatott volna is ki eszközlésem által anélkül, hogy lélekismeretem felelhetne róla, napjaim állandó gyötrelem, 's féjeim nyomasztó kin volnának.“ — (Az elnök a' vádlottnak, kiigen nagyon látszik szenvedni, czukros vizet hozat.)„Az még polgárháborúban is, ki egy csep vért ont v. ontat anélkül, hogy igazolná lélekismérete, valódi gyilkos. Én a' pair urakat nem tartom illetö biráimnak, mert az én birám a' nép. Nem, mintha ezzel meg akarnám uraságtokat bántani; mert vannak közöttük is jeles férfiak, kik ellen mint esküttek ellen soha sem tennék legkisebb kifogást. De törvényszékjöket nem tartom általjában illetönek mert uraságtok csupán az aristokratiának képviseliöi, én pedig a' demokratiáé, melly amazt megtámadá; politikai ellenségeimet pedig biráimnak nem ismérhetem el. Atyáink, midön 1789ben annyi szenvedésben kifáradva a' régi monarchiát felforgatták, nem gondolták volna, hogy 40 év mulva mi, szerencsétlen fiaik, fejeinket leszünk ugyanazon aristokratia elött kénytelenek védelmezni, mellyet egy második dicsö revolutio megkimélt. Mikép történhetik, hogy atyáink hóditásai elvesztek? A' dicsöség vakitá meg öket. Egy katona, kit a' respublica nevelt nagygyá, mint legdrágább gyermekét, nem késett, anyját elárulni, a' szabadság ügyét, midön gyözelemröl gyözelemre siete. Nem a' nép szerelme, hanem a' hatalom által országolt ö, 's midön a' szerencse elhagyá, elhagyta öt a' nép is. Ö megbukott, 's a' gyözelmek minden gyümölcsei is elvesztek; visszatértek az idegenekkel a' régi rendszer emberei, visszá a' királyság is, a' jesuitismus, és valamennyi visszaélés, mellyek ellen fölkelt vala Francziaország. Sohajtoznunk kelle azon emberek járma alatt, kik a' számüzésben sem tanultak semmit, és semmit sem felejtettek el. Végre elfáradván a' nép ennyi nyomás alatt, egyetlenegy férfiként fölkelt, 's azok, kik arczul csapdozák öt, kegyelmért voltak kenytelenek esengeni elötte; azok, pedig kik azt mondották, hogy a' nép nem egyéb mint véres zsarnok, kénytelenek voltak megvallani, hogy a' nép nagy és nemes. Mi haladásban vagyunk, 's távol tölünk visszahozni akarni az 1794ki kicsapongásokat. A' nép jobban okult, 's nem akar egyebet, mint hogy a' törvények necsak a' társaság egy osztálya érdekiben hozassanak. Mig a' nép juliusban a' gyözelemröl 's ennek gyümölcseiröl álmodozék, kijátszák azt kezeiböl 's midön fölébredt, királyt talált. Már most Istenhozzád vonzalom a' népekhez és te propaganda! Belgium egy angol tisztviselönek engedteték által; Olasz és Lengyelország, mellynek gyermekei egy özönbe onták velünk véröket, elhagyattak, 's egy minister azt mondá: „Csend van Varsóban!“ Ki izgatá fel Lyont? A' statushatalom meg akará törni a' munkások erejét, kik jól tudták hogy sükeröknek legjobb eszköze az egyesülés. Mi is republicanusok azt mondottuk nekik: Egyesüljetek; mert egyesülve magasb hangon szólhattok, 's igy a' statushatalom emberei elöbb meghallgatnak bennteket, mert akkor majd hatalmasok lesztek. Ne féljetek, a' fenálló rendszer óriás léptekkel siet vesztére, 's maga magát fogja megyilkolni. E' beszédet elértették a' nép emberei. (Az elnök felfüggeszti az ülést, hogy Lagrange kipihenhessen.)Késöbb igy folytatá Lagrange: Az egyesületek haladását elfojtá a' statushatalom, noha nem voltak politikaiak, noha a' gyözedelmet kardrántás nélkül kivánták. Én 's a' nép három igaz barátja három éjet töltöttünk el, hogy az aprilisi harczot meggátoljuk; de a' törvényszék elött történt az elsö lövés. Egy embere a' rendörségnek a' katonaságra lött, de elsö is lövetett agyon.“ Részleteit adja itt Lagrange a' zendülésnek, 's végre imigy rekeszti szavait: „A' statushatóság halálos büntetést kiván ránk rovatni. Én nem akarok kegyelmet; mártsák Önök kezeiket vérembe. Már 2000 év óta szennyes vértöl Pilatus keze. — Csak holtigtartó fogság ra ne itéljenek el, ez kinosabb lenne a' halálnál, 's én nem köszönném azt meg Önöknek, hanem megátkoznám.“ Az elnök felszólitá ezután a' vádlottat, hogy védelmezze magát. Lagrange viszonzá: ö becsület-szavával kötelezte le magát, hogy

nem fogja magát védelmezni. Elnök: „A' pajtási v. czimborai igéretet nem kell Önnek eskü gyanánt tekinteni. E' fölött Önnek három védelmezője ügyvéd" Lagrange: „Én már feleltem elnök urnak; az ágyba kivánkozom. Elnök: „Azt most nem engedhetem meg, de a' tanu-kihallgatás előtt némi frisitöt vehet Ön magához. Kurta felfüggesztés után elkezdék a' tanu-vallatást, mellyből ki sült, hogy Lagrange valóban nagy befolyással birt a' fölkelők közt, azt mindazáltal sokszorosan emberélet-megmentésre használta. — Öst. Beob.

A' Renovateur igen igen furcsa hireket említ, mellyek szerinte a' politikai világban kezdenek szárnyalni, 's többek közt igy szól: „Mondják hogy Röderer ur munkájának alkotmányos tanitásai nagyobb tekintetet nyertek a' tüileriákban, mint bármilly mások. Lajos-Fülöp nem sokára császári czimet készül fölvenni, melly határozottabban kifejezi azon rendszert, mellyet követni akarnak, 's melly különösen ellenmondás nélkül sajátja a' béke Napoleonjának;—végre még azt is rebesgetik, hogy ezen eszméket (ideákat) 's terveket elólegesen a' diplomatiának legalább egy része helyben is hagyta. E' tervekhez, mellyek kevesbé ujak, mint valóban látszanak, kapcsolják Molé ur gyakor látogatásit is a' tüileriákban. Molé ez esetre nem az elnökséget hanem a' statustitkárságot fogadná el, melly 1814ben Napoleonnal együtt elenyészett." Ime' czikkelyt az Allg. Z. minden egyéb toldás 's megjegyzés nélkül közli; azonban tartalma ollyan, hogy a' francziák mostani érzelmét megfontolván, azt vagy hihetlennek vagy kivihetlennek állithatni. — A' Journal de Paris ismét ujabb rendelést közöl a' hadministertöl, a' spanyol segédhad-fölállitás és készités iránt, még pedig Maison ur aláirása mellett. A' Messager des Chambres azonban folyvást azon véleményü, hogy vagy nem hiteles ez ujabb hirdetmény is, vagy ismét ellenparancs érkezett, mert azok, kik a' kitüzött helyre beállás végett elmentek, ismét süker nélkül küldettek el. A' hirdetmény hivatalosan közölve még nincsen, 's a' szajnamegyei ispán hirlése sincsen jelentés gyanánt az utczák falaira fölragasztva, 's igy csupa szemfényvesztő játék az egész dolog és puszta szembekötösdi.

A' pairszék ülésében julius 4én majd az egész lyoni kar jelen volt. Több vádlottat rendőröknek kelle tartaniok annak megmutatására, hogy csak erőszaknak engedtek. A' hatósági őrség számosabb volt mint egyébkor. Lafont vádlott azt kivánta, hogy még több tanu idéztessék elö. Marigné vádlott bizonyitja, hogy látta, mikép egy rendőr egy polgárt, némi hatósági tanácsosnak bátyját, meggyilkolt. A' pairszék megengedé, hogy a' kivánt tanuk elöidéztessenek. Prat tanu, Lyonban középponti biztos körülményesen fejté a' zendülést, 's annak okait. Ponton tanu, lyoni sebész, több példát hozott fel a' katonák által asszonyok és ártatlan gyermekek ellen elkövetett kegyetlenségekről. Favre azon panaszkodott, hogy az elnök az illy fontos vallomásokat mindig félben szakasztja. Ezután heves szóvitát támadt Aymar general és Reverchon meg Despinasse vádlottak közt azon óra fölött, mellyben a' tüzelés elkezdődött. Az ülés negyedfél órakor függesztetett fel. — A' Journal des Débats mások után mondja, hogy Desmichels gen., az idegen seregek parancsnokságát, úgyszinte az önkénytesekét, kik e' seregekhöz csatlakoznának Spanyolországba menetel végett, el nem fogadta. Majd találkozik más.

A' párisi közönség figyelmét bizonyos botránkoztatópörfoglaljaelmostBizonyosLaRoncière arról vádoltatik, hogyéjjelMorell algeneral és a' saumurei hadi iskola elöljárójának házába törvén itt a' 17 éves Morell kisasszony hálószobájába rontott, 's rajta hallatlan erőszakot követett el. Ez éj óta a' kisasszony nappal folyvást görcsökben szenved, 's csak éjjel jöhet valamennyire magához. — E' fölött La Roncière arról is vádoltatik, hogy névtelen levelek által a' házi csöndet megháboritotta 's a' házasokat egymás ellen fölingerlette. Az ülések mindig tömve voltak, 's kivált fölötte sok asszonyság jelent meg a' tanuvallatásokon, mellyek természetesen sok botránkoztató dolgot tártak föl. A' vétkes mindezt ugymond boszuból tevé az al-generál ellen, ki meg nem elégülvén viseletével öt házától eltiltotta volt. A' vádlott az esküttek által enyhitő körülményekkel ugyan, de vétkesnek találtatott 's a' törvényszék által tiz e s z t. becsukatásra itéltetett, melly becsukatás kénytető dologházba történik polgári letétellel. Efölött a' költségekben is elmarasztatott. —

Királyi rendelés meghosszabbitja a' nemzeti őrség 5dik osztálya több tiszteinek — ellenmondásukért a' pairszék-előtti szolgálatnak, — a' szajnamegyei ispán által rendelt hivatalbeli felfüggesztetésöket. —

SPANYOLORSZÁG.

Gen. la Hera serege, melly Bilbaoba julius 1sőjén délutáni 2 órakor történt megérkeztével a' várost a' carlosiak ostroma alul fölmentè, 20 ezer főnyi volt. Ezen sereg és az ostromló ellenség közt semmi ütközet nem történt. D. Carlos már junius 30ikán, hihetőleg a' megérkezett segedelem büzére, Onateban volt 's ott ütötte föl főszállását. Ő, mint emberei mondják, most egyenesen Vitoriát készül ostrom alá fogni, hogy annak bevétele után még julius végével az Ebron átkelhessen 's Castiliába nyomuljon. Egy van föleg mi hátráltatná, t. i. a' talán addig megérkezhető kül-

sö segedelem, mert különben a' csupa spanyol ellenségtül épen nem tart. St Sebastianban már készületeket tesznek az angol önkénytesek fogadására, 's az elsö osztályt már julius 5kére várták is. A' tartományokbul érkezö tudósitások aggodalmat gerjesztnek a' kormánynál. Cataloniában, Arragoniában és Castiliában némi forrongás uralkodik. Alicante tartomány követei, kik a' cortesbül haza tértenek, utközben mindenütt öröm-kijelentésekkel fogadtattak, illy kétségtelen tetszésjelekkel fogadták másutt is mindenfelé az oppositio tagjait, mi elég tanújelenségeül szolgálhat a'nép azon vidékeki gondolkozásának. — Az éjszaki tábor uj vezére még nincs elhatárzólag kinevezve; hihetöleg nem csekély befolyással leend ezen kinevezésre azon katonai biztosság véleménye, melly az egykori hadminister Zarco del Valle elnöksége alatt Navarrába küldetett, az éjszaki tábor sikeresb munkálhatása felöl vélemény-adásul. Még eddig folyvást gen. Morillot, és Sarsfieldet, sőt sokan Quesadat is emlegetik a' fövezéri hivatalra. Gen. la Hera, ugy látszik, csak ideiglen vezérlendi a' sereget. Vitoriaból és Santanderböl jött levelek igen magasztalják a' bilbaoi örsereg bajnoki viseletét a' volt ostromlás alatt. A' városi katonák különösen kitünteték magokat. Vezérük Arana ur az ostromlók tüze áldozatja lett; kivüle a' nevezetesbek közt elesett Uhagon ur is, fija a' város fö-képviselöjének. Épületekben nem nagy kárt okozott az ostromlás; egy templom 's városikatonák laktanyája legtöbb sérelmet szenvedett.

A' Moniteur és journ. de Paris julius 5kén e' következö czikkeket közlék: 1) Külügyi ministerünk és a' spanyol követ junius 28kán egyezést irtak alá, mellynek tartalma szerint az idegenek ezrede elhagyja Francziaország szolgálatát, 's ö katholicus fölsége annak tiszteit 's altiszteit saját zsoldjába fogadja föl. Lekötelezi magát ö fölsége a' francziák királya ezen katonákat sem öszvesen sem egyenként mindaddig vissza nem fogadni szolgálatjába, valamig ebben a' spanyol kormány formaszerint meg nem egyezik. Franczia hajók fogják öket Algierból általszállitani a' félsziget azon pontjára, mellyet a' spanyol kormány kitüzni jónak találand. Fegyvereiket, ruházatjokat és hadikészületeiket mindenben megtartandják elöleges kölcsönös becslés 's ennek következésében a' spanyol kormány által a' francziának teendö értékbeli megtérités mellett. Egy spanyol biztos a' franczia királyi tengerészet egyik hajóján Afrikába fog menni, részint, hogy a' mondott ezredet általvegye, részint, hogy a' fegyverek 's készületek kölcsönös becslési munkáját megkezdje. — A' spanyol biztos (del Valle ur) tegnapelött utazott el Parisból a' franczia biztos (de la Rue ur, marsall Maison segédje) és a' franczia hadminister mint királyi képviselö társaságában. Ez utóbbi, midön az idegenek ezrede tagjait Spanyolország ajánlata elfogadására fölszólitja, tudtokul adja egyszersmind, hogy ha ez ajánlást elfogadják, megtartják rangjokat, fokonkénti elöléphetésöket 's egyéb jogaikat. Ismeretes dolog egyébiránt, mikép a' franczia kormány, nem tekintvén a' junius 28iki szerzödés kikötéseit, Spanyolország részére az önkénytes katona-szedést nyilványosan jóváhagyá 's ö kath. fölsége követének ezen munkálat könnyitésére minden szükséges segedelmet megajánlott. Minthogy Frias hg. (spanyol követ) az idegenek ezredére nézve kormányától elhatározó utasitást még nem kapott, ö hgsége a' hadfogadásra nézve is szükségesnek véli kormánya parancsait bevárni. Ő egyébiránt e' dologra nézve kormányunk jóváhagyását elöre is kikérte. Kik tehát a' spanyol kormánynak szolgálatjokkal ajánlkozni kivánnának, az említett hghöz forduljanak, mert illyes ajánlásokat egyedül csak a' mondott kormány képviselöji fogadhatnak el.“ 2) A' franczia kormány 's ö nagybrittanniai fölsége kormánya között egyezés történt bizonyos rendszabások iránt, mellyek következésében Spanyolország partjainak mind déli mind keleti, mind pedig nyugoti és éjszaki széleire czirkáló hajók fognak küldetni. E' hajók bizonyos számu liniahajók, fregátok és könnyü száguldókbul fognak állani, 's egymásközt arány szerint különféle állomásokra fölosztatni.“

PORTUGÁLIA.

Lissabonbul vett tudósitásoknál fogva, mond a' Sun, az elöbbi kormány lelépte óta, a' királyné azzal tölti üres idejét, hogy az elöbbi kormány alsóbb rendü tiszteinek elbocsáttatásukat irogatja alá. Mivel pedig e' foglalatossága már igen messzire ment, Palmella hg végre szükségesnek látá figyelmeztetni ö fölségét e' tettnek politikátlansága sőt igaztalansága iránt. Sokan az elbocsátott tisztek közül viselt hivatalaikat azon reményben, hogy azok majd élethosszig tartandanak, drága pénzen vásárolván, most midön a' királyné által kitétetnek, valódi megfosztás követtetik el rajtuk, mert a' kormánynak egykor fizetett pénzeik egyenesen oda vesznek. Palmella elöterjesztését m. Saldanha is támogatván a' királyné csakugyan hajlott ministerei tanácsára 's a' még kitüzve volt elbocsáttatandók meghagyattak. Ő fölsége titkos tanácsadói (camarilla) kétszáz illy tisztviselöt sugaltak be minél hamarébbi eltávolitásra. Meghallván a' nép e' takarékosság uj nemét, némileg nyugtalankodni kezde. Már hire folyt hogy ujra kormány-változás lesz. A' mostani kabinet nem is léphet Carvalho nyomdokiba, más uton pedig az országra nézve nincs biztosság. Né-

mi ellenőrségül szolgál talán azon körülmény, hogy gróf Villareal és Miranda a' statustanács tagjaivá neveztetvén, ez által a' statustanács teljes száma betöltetett 's benne a' Carvalho- és Freirepárt két uj taggal szaporodván a' kormánynak némi fék vettetett korlátlanabb szándékiban. Campos, az uj financzminister, hivatala kezdetével, minden hatósága alatti hivatalszakban uj számvitelt kezdete, hogy munkálatai a' Carvalho-időszakiaktól mindenben megkülönböztessenek. — St. Ubesben az orosz consul, ki Lissabonban egy nevezetes kereskedő ház részvényese, politikai gondolkozása miatt hivatalából kitétetett; minthogy pedig egy uttal az amerikai consulságot is ő viselé, értesittetvén az éjszakamerikai statusok elnöke a' kitétel felől, jónak találta ő is a' consulságot másra ruházni által.

Marsall Saldanha junins 9kén fölszólitást intézett a' portugáli szolgálaban levő idegen katonákhoz, hogy a' beállott sürgető körülményeknél fogva, az eddigi kedvezések és jutalmazás mellett még további egy esztendőre ujolag szolgálatba szegődjenek. Azon hazafiaknak továbbá, kik akármelly csapatnál 3 esztendőre katonáskodni beállanak, a' szolgálat végével fejenként 5000 reis jutalom igértetik. — A' kormány tudósitást vett Tangerből a' portugáli consultól, hogy Maria scooner, kapitánya Lopez, melly a' st. Jagoban lázadást ütött katonák egy részével Mogaderebe megérkezett, a' consul előterjesztéséhöz képest a' maroccoi kormány által, mint lázadókat és tengeri rablókat szállitó hajó, minden emberestül és rablott jószágostul lefoglaltatott. A' lázadók többi része Norfolkban Virginiában szállott ki. Principe-Real szállitó hajó ezen lázadók közül 28 fogollyal már megérkezett Lissabonba.

KÖZÉP-AMERIKA.

Peruban uj zendülés ütött ki. Salaverry a' zendülők vezére február 24én elfoglalta Limát, a' tartomány fővárosát, honnan a' kormány, mintegy 200 legény kiséretében az ország belsőjébe futott. — Coral hajó következő levelet hozott Talcahuanából martz. 4ről a' minap említettük nagy földingásról: „Február 20ika reggelén, mintegy 20 perczczel 11 óra után iszonyú földingás lepett meg, millyenre e' tájék lakosai még nem emlékeznek. Az első lökés ötödfél első perczig (minutum primum) tartott, 's hegyeket völgyeket a' tenger hullámaihoz hasonló mozgalomba hozott. Ezen első lökés közben, melly olly irtóztató volt, hogy alig lehete talpon állani, körülnéztem egy pillantásra magamat, hogy kikémleljem, mi sors várhat rám; azonban megmaradtam, 's egy vagyok azon szerencsések közül kikmegmenekhettek. Concepcion, 25,000 lakosu város most rom- és dülédékhalom; 's minthogy a' házak többnyire téglából valának épitve, sem a' városban sem 4 legoanyira a' környékben egyetlen lakház sem maradt fen. A' lökés délkeletről jött, 's mindent feldult, mi sodrába v. utjába esett. Chillan, Talen, Arredan, Congas, Erras, Peuval, St. Carlos, Valloga és Angola hasonló sorsra jutottak. Talcahuana Concepcion révhelye egészen tönkre pusztult, minthogy, nem csak egészen összedölt, hanem később a' házak, áruk 's a' t. romjait a' tenger habjai mosák el, melly az első rendület után mintegy 15 perczczel egészen leapadt, 's a' révben horgonyzott hajókat egészen a' szárazra lökte. De később a' viz 25 lábnyira magasodott szokott tükrén felül, és elárasztá az egész helységet. Férfiak, asszonyok 's gyermekek a' hegyekbe futottak, de sokat elért közülök az árözön és a' visszatérő hullámok, mellyek a' várost végkép feldulák 's a' tengerbe sodrák őket. Száz meg száz család, kik az előtt jól birták magukat, annyira jutottak most, hogy ruhájokat sem képesek váltani. A' házakkal együtt mindennemű butorfélét is elseprett, ugy hogy sokan legkisebb nyomot sem találtak, mellyből legalább előbbi lakjok vagy házok helyére ismérhettek volna. Mexicoban a' congressus üléseit april 30án rekeszték be; azt hitték azonban, hogy az elnök ismét juniusban rendkivüli összejövetelre hivandja össze azt. A' respublica ügye krisishez forduláshoz közeleg. Santana hivei és a' néppárt közt az izgás és surlódás már mindenütt magasra hágott, úgy hogy vérengzésektől méltán lehete tartani. A' nemzeti őrség eltörlesztése, a' háboru Zacatecas status ellen, szóval a' mostani kormány önkényes rendszabályai 's a' középponti igazgatás visszaállitására törekvése a' szabadelmüek ingerültségét csak nevelték, és számukat öregbíték, mig Santana hiveinek száma folyvást csökkent. Félhetni, hogy a' mexicoi status-unio ez úttal fel fog bomlani.

NÉMETALFÖLD.

Frankfurti lapok Amsterdamból következő hirt közlenek julius 4ről: „Városunk tegnap estve nyugtalan jelenet láthelye volt, mi annál inkább szemet szúr, mivel Amsterdam lakosi, valamint az egész hollandi nemzet igen békes természetüek. A' zavar ez volt: A' hatóság némi adómaradék lerovatása végett többeknél nyilványos árverést rendelt. A' tartozók nem annyira szükölködők, mint makacsok 's folyvást vonakodnak az adómegfizetéstől. Már a' tegnap reggeli órákban, midőn e' határozás kihirdettetett, 's a' háztulajdonosoknál némelly butorok zár alá vétettek, mindenféle rendetlenség történt. Az erőhatalmas árverésre kijelelt tárgyakat vevők hijányában, igen olcsó áron volt a' hatóság kénytelen eladni, 's ezen vevők is, mihelyt megvásárlák azokat, azonnal

összetördelték. Estve felé pedig népcsoportozások gyülöngtek, veszélyfenyegető szandékkal. Mielőtt a' szükséges rendszabályok e' zajgás lecsilapitására megtörténhettek, hirtelen lángba borult azon épület, mellyben a' még el nem dobolt lefoglalt darabok voltanak, 's az emésztő tüz annál mohóbban terjedt, mert az egész épület fából 's igy minden oltás hasztalan volt, mellyet a' pórság még gátolt is. Végre, mig a' katonaság e' garázdaságok tovább folytatását meggátolni készült, addig más népcsoportok a' többi adótisztség lakja felé tódult, 's ott az ablakokat betördöste, 's egyéb pusztításokat üzött. Eddig annyi bizonyos, hogy vér nem ontatott. Azóta az elöljaróság olly rendszabályokat tett, hogy hasonló jelenések megujulásától nem tarthatunk."—

BELGIUM.

A' Moniteur belge következő napiparancsot hirdet a' sereghöz: „A' hadminister számos megkeresés következésében, mellyek hozzá intéztettek, szükségesnek hiszi tudatni a' sereggel, hogy a' kormány olly segédseregnek, melly országon kivüli szolgálatra lenne szánva, sem állittatását sem alakittatását v. fogadtatását meg nem engedé, 's hogy mindezek következésiben illy végre semmi nemü fölhatalmazás a' vezérekhez, és főtisztekhez, kiknek nevei a' hirlapokban említtetnek, nem bocsáttatott, sem bocsáttatni nem fog. A' tiszt urak tehát szünjenek meg folyamodásokat nyujtani be a' hadosztályhoz, hogy illy szolgálatra felhatalmazást nyerhessenek azon gyanulag állitott segédseregben, melly csak azon nyilványos lapokban létezett, mellyek e' jelentést hirdették, anélkül, hogy arra legkisebb alapjok lett volna. Brüssel, junius 26án 1835. Evian báró, a' hadminister."

LENGYELORSZÁG.

Varsóból junius 23ról irják, hogy a' kalischi tábor, mellyre mintegy 60—70,000 főnyi sereg gyülend össze, már ki van tüzve, 's a' pattantyúság még e' hónapban meg fog érkezni, a' lovasság és gyalogság pedig a' jövő hónap közepéig 's auguszt. 13ig reménylik megjövend a' czár is. A' sieradzi egykori posztógyár ideiglen nagy kórházzá fog készittetni. — Az orosz határszélekről jun. 15ki tudósitás mondja, hogy a' kalischi nagy táborozás végeztével a' seregek nem fognak mind szétoszlani. A' porosz csapatok ugyan visszatérendenek előbbi szállásaikra, de az orosz ezredek, mellyek az ország távolabb vidékeiről jöttek e' végre, nem fognak ismét visszamenni, hanem most még Lengyelországban maradni.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyi tudósitások szerint junius 24ről a' nagy-uri testőrség osztálynoka Ferik Achmed basa jun. 20kán hagyá el a' fővárost, hogy Zimonyon keresztül Bécsbe utazzék. Ferik Achmed basát arra bizta meg a' nagy-ur, hogy mint rendkivüli követ Bécsben a' szultán választát vigye meg ő fölségének, Stürmer báró által hozott tudósitására a' most uralkodó császári kir. Fölségnek megboldogult édes atyja elhunytáról, és saját székfoglaltáról, úgy szinte a' szultán sajnálkozását egyrészről, 's örvendezését kijelentse a' másikról. — Smyrnában junius 22iki hireknél fogva folyvást dühöngött a' dögmirigy, 's ámbár aránylag igen kevés embert ragadt el, még is igen mérges természetü; minthogy 55 személy közül, kikre a' dögvész elragadt, 's kik görögök, örmények és zsidók voltanak, csak nyolcz gyógyulhatott ki. Magnesiában és Balikesserben is kiütött a' dögmirigy, 's Kavalában is előfordultak dögjárványos esetek. Már most Salonichiben és Seresben is félnek ragadósságától. Konstantinápolyban, min valóban nem csudálkozhatni eléggé, az egészségi állapot kielégitő. Bár biztos legyen a' remény, hogy meg nem másuland.—

NÉMETORSZÁG.

A' hannoverai ujság következő hirdetményt közöl: „Tudtunkra esett, hogy hannoverai alattvalók ujabb időkben ismételt izekben minden más úti költség nélkül, mint a' mennyivel Münchenig beérték, oda azon szándékkal utaztak, hogy ott görög szolgálatba lépjenek, vagy mint kézmüvesek Görögországba menjenek azon kecsegtető föltétellel, hogy Münchenben kapni fognak uti költséget a' további utazásra. Minthogy azonban illyes kiköltözők nyomasztó inségbe esnek, mert egy részrül a' görög hadiszolgálatra fogadás már régen megszünt, más részről pedig idegen kézmüvesek telepedését a' görög kormány csak különös körülményekben támogatja, ez óvásképen az illyen kiköltözésektül szükséges uti költségek hijányában, nyilványos tudomásul ezennel közre tétetik. Hannovera, jun. 30. 1835. a' hannoverai kir. belministerség. Visch." —

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Junius 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	kölea
30án Baja	128-124	112	100	64	68	96	128
30án Károlyv.	136- —	138	—	105	87	117	105
30án Debrecz.	144- —	126	78	96	96	78	132
30án Igló	186-168,	—	151	126	96	—	—
30án Körmend	164-157	—	156	150	149	144	—
30án Lugos	120-108	96	78	—	60	84	—
30án Miskolcz	—-144	114	99	76	70	96	276
30án Győr	150-138	126	126	102	86	126	126
26án Szigetm.	168- —	—	124	—	—	128	—
26én Temesvár	116-108	94	—	69	63	90	—
27én Tisza-Uj.	168-144	—	100	—	66	112	—
30án N.Szomb.	178-173	156	164	102	103	—	322
30án Veszprém	168-156	148	150	144	106	148	168
30án Mosony	168-156	140	144	100	92	120	—
30án Zombor	128- —	108	84	64	64	90	96
30án Arad	120-108	102	96	54	66	93	—
30án Eszek	114-102	84	—	78	78	114	—
30án Selmecz	178-168	154	144	132	101	—	—
30án Unghvár	120- —	—	96	66	60	208	—
30án Versecz	91- 77	72	—	58	62	80	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

58. szám | Pest, szerda julius 22kén | 1835.

Foglalat: (Magyar- és Erdélyország (kinevezések; nagy-Győri és pozsonyi evang. gyülekezetek; a' bajor koronahg.; Ferik Ahmed; köz idomitó-intézet.) Ausztria. Anglia. (alsó- és felsőházi vitatások julius 3—7ikeig; és egyvelgek.) Franeziaország (pairszéki ülés julius 7ikén; Reformateur pénzbirsága; hiresztelt összeesküvés 's a' t.) Spanyolország. (sajtószabadság ügye; Bilbao ostromának némelly történeti adatai; Majorca szigeti földrengés.) Németország (hirek Braunschweig, Göttinga, Hannovera München, 's más helyekről.) Orosz- és Lengyelország. Dánia. Aegyptus. Elegyhirek.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban julius 16kán a' RR. uj üzeneteket küldvén át a' fő táblához mind a' fölirás-boritéki czimzet mind pedig a' szólás-szabadsági kettős fölirás tárgyaiban, a' fő RR. mindenikre nézve előbbi véleményüknél maradtak meg. A' RR. ezen kivül a' sérelmek vizsgálatát folytatták.

Ugyan Pozsonyban julius 14ikén az ágost. vallásuak a' dunáninneni superintendens-választást tartván, a' szótöbbség Stromszky Ferencz Sámuel urra a' pozsonyi evang. német közönség egyik lelkészére esett, ki más nap e' hivatalába illő szertartással be is iktattatott.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. kanczellárhoz gróf Reviczkyhez julius 3kán intézett kabineti legfensőbb irata szerint: a' kir. személynököt 's Pest vmegye főispáni helytartóját Somsich Pongráczot Baranya vmegye főispánjává; gróf Batthyáni Imre cs. kir. kamarást, titkos tanácsnokot, hétszemélyes-táblai közbirót és Zala vmegye főispáni helytartóját pedig ugyanezen vmegye főispánjává méltóztatott kinevezni. —

Ő cs. kir. fölsége Mikusay Jánost a' zágrábi kir. akademiában eddig a' magyar nyelv és literatura rendes tanitóját, ugyanazon akademiában a' physikai tudományok tanitójává kinevezni; — a' varasdi gymnasiumra nézve pedig a' magyar udv. kanczellaria utján legfensőbbleg azt határozni méltóztatott, hogy ezentul a' megürülendő tanitószékek mindenkor a' sz. Ferencz rendi szerzetes atyákkal töltessenek be.

Ő cs. kir. fölsége Mihellyes Károly Zsigmondot és Sándort „Abrudbányai" melléknévvel erdélyi nemességre méltóztatott emelni.

Ő cs. kir. fölsége a' szomolnoki rézárulásügyelőségi hivatalra Stadler Mátyás beszterczei ezüstkoh-tisztségi irnokot méltóztatott kinevezni. — A' diósgyőri kir. kam. praefectusi hivatal megürült (kir. kam. tudósitás).

Ő cs. kir. fölsége a' tanulmányok udv. biztosságához junius 30kán intézett legfensőbb határozata szerint Zárában (Dalmátországban) a' convictus és lyceum igazgatójává Appendini Ferencz kegyes-iskolai áldozó papot méltóztatott kinevezni.

Parád julius 12. Ő királyi magassága Miksa bajor koronahg a' parádi fürdőbül, hat héti ott tartózkodta után, julius 7dikén utazott el, meglátogatni az ország más vidékeit is, ugyancsak báró Orczy László cs. kir. kamarás ur társaságában. Parád és lakosi, mindenkor büszkék lehetnek azon szerencsén, hogy illy magas vendégök teljes megelégülését megnyerék. Ő kir. magassága azon kivül, hogy ismételt izben személyes jelenlétével diszesité a' helybeli falusi vigalmakat, egy izben résztvön egy mátrai nagy vadászatban is. Parádot 's főkép annak timsófürdőjét most igen számos vendég látogatja. Of. Zt.

Ő kir. magassága a' bajor koronahg julius 21kén Pesten mulatott 's estve meglátogatá a' német szinházat.

Ahmed Ferik basa a' szultán testőrseregének osztálynoka 's ez alkalommal rendkivüli követe, ki fels. királyunknak uralkodása kezdetéhez a' szultán üdvözletét 's ezenkivülpompáshimzetü's gyöngyökkel gazdagon ékesitett széket viszen ajándékba, f. h. 19ikén indulván ki a' zimonyi veszteg-intézetből, mintegy 25ikére váratik Pestre. Személyén kivül a' vele jövő kiséret 18 személyből áll; közte titoknoka Enveri effendi, tolmácsa Theologis Sándor, Reschid bey és Halim alezredesek, Salih bey és Hafiz aga őrnagyok, Aziz aga kapitány, Tewfik bey segéd; a' többi házi tiszt és cselédek. —

Nagy-Győr. jul. 18kán: E' napokban tartották itten az ágostai vallásu dunántuli evangelikusok (számszerint száznegyvenezer lélek,) az ő egyházi 's világi követeikből alakulni szokott superintendentiai gyülésöket, Kis János superintendens és Kamondy Lajos, mint főinspectori képviselő uraknak elnökségük alatt. A' gyülés legelső tárgya volt a' már két év óta üres főinspectori hivatal betöltetése. E'gyülések tárgyai között, az évről évre előforduló tiszti tudósitások sorában bizonyos álló czikkelyek ezek is: a' magyar nyelv haladásáról a' vegyes nyelvü gyülekezetekből adandó tiszti tudósitás; és a' Sopronyban felállitott iskola-mesteri seminariumnak gyarapulása 's mibenléte.

Lóversenyi-Jelentés.

Örömmel jelenthetjük, hogy hazánkban a' már rég ohajtott köz-idomitó intézet is létesülést nyert. Ugyanis a' simmeringi verseny-választmánynak, melly közelléte miatt erre legalkalmasb, felügyelése alatt James Blinkhorn nevü köz-idomár (public trainer) e' f. évi julius 1ső napjától kezdve Parndorfon, Mosony vár-

megyében az ottani földes uraság engedelmével közidomításra istállókat fog tartani, hol ő akárkinek lovait méltányos tartási és idomítási költségek felszámolása mellett gondviselése alá venni, és a' pesti, parndorfi és simmeringi versenyekre elkészíteni ajánlkozik. — E' tárgybani ügyességét 's becsületes viseletét fömélt. Trauttmannsdorf herczeg és mélt. Löwenberg báró tanuságival bizonyíthatja. Ugyanezen idomár továbbá a' Parndorfon tartatni szokott par-force-vadászatok ideje alatt vadászlovak számára is tartand istállókat, hol azok a' vadászat előtt és után legalkalmasb ápolatot 's ellátást találandnak méltányos számolás mellett.

AUSZTRIA.

Triesztben hosszu szünet után ismét megjelent egy hajó Alexandriából. A' vele jött tudósitások, minthogy majus 1jén hagyá el Alexandriát, nem igen érdekesek. Legalább azt bizonyitják, hogy a' dögmirigy Aegyptusban mindenütt csökkenni kezdett. Ellenben a' legujabb hirek Konstantinápolyból megazthirlik, hogy a'ragály Smyrnában igen tenyészik, 's Cavalában is nyugtalanitólag mutatkozik. —

ANGLIA.

A' felsőházban julius 3ikán számos nyilvánnyos és magányos törvényjavaslat királyi helybenhagyást nyert és igy törvénnyé változott.—Az alsóházban ugyan e' napon Bulwer ur 6000 szabad lakostól aláirt kérelmet nyujtott be Ujdél-Walesből. A' kérelem törvényhozó gyülést kiván föllállíttatni e' tartomány számára. Bulwer megjegyzé, hogy a' gyarmat 60000 lelket számlál 's évenkénti jövedelmök 136,000 fnt sterling. A' kérelmet sokan támogatták. Hume ur megjegyzé, hogy e' gyarmat lakosai terhesb adót viselnek mint az angolok, még sem birnak ellenőrséggel a' kiadások iránt. A' kormány nevében Sir G. Grey, Irland főtitkárja jelenté, hogy a' ministerség az anyaország intézvényit e' gyarmatra is ki szándékozik terjeszteni. A' kérelem a' ház asztalára tétetett. — A' torylapok nem emészthetik el a' spanyol segédszállitást; majd hallatlannak, majd népjogtalannak, végre hitványnak és az angol nevet becstelenítőnek vagy ezt veszélyeztetőnek kiáltozván azt. Legszembetünőbben 's legfurcsábban ostromolja ezt a' Standard. E' lap azon katonák végett, kik a' spanyol királyné segedelmére indulnak, megtámadja a' ministerséget, hogy azok az Elliot féle kikötésben értve nincsenek, hogy e' megvakítottak a' carlosíták dühének lesznek Spanyolországban kitéve 's pogányul fognak felkonczoltatni. Azután meg azt mondja rólok, hogy ezen embereket itthon sem várja egyéb sors mint a' kivégeztetés (mint gonosztevőket) „de ezen csöndes halál legalább nem gyalázná meg a' hazát, ha tudniillik mint gonosztévők végeztetnének ki otthon! — A' walsendi szénbánya fellobbantáról Newcastle mellett következő közelebb rövid részleteket hallani most: Junius 20án négy még élő munkást huztak ki az omladékokból; ezek többé vagy kevesbé meg voltak égetve 's őrülteknek látszottak, úgy hogy tőlök semmi legkisebb fölvilágitást nem lehete kapni; reménylik azonban, hogy megtartandják életüket. Az egyiknek czombját kellett elvágatni. Junius 22én a' kihuzott holttestek száma 86ra ment. Azon 14 közül, kik még a' bányában vannak, egyet sem hisznek életben találhatónak. A' fellobbanás alatt 104 munkás volt a' bányában. Többnyire fiatal emberek. — A' Globe szerint Durham lord julius 17kén fog Cronstadt felé elutazni. Hirlik azt is, hogy a' nemes lord Konstantinápolyban is megforduland. — A' reformpárt ismét uj tagot nyert. Az ayrshirei választásnál Dunlop reformjelelt választatott meg követül a' parliamentbe. 1435 szózat volt Dunlop mellett, 829 Cathcart mellett; 's igy a' többség az első mellett 606. — A' Globe Dublinból julius 2ról jelenti, hogy a' doynei csata évnapját Irlandban számos orangista loge üllte meg, de titkos gyülekezetekben. A' nap minden komoly csendháborítás nélkül mult el. Csak Ulsterben Monaghan városban kapott össze néhány orangista a'katholikusokkal, 's ez utóbbiak közül csakugyan kettőt megöltek, mielőtt a'rendőrség czivakodásukba avatkozhatott volna.

Az alsóházban julius 7én Morpeth lord a' ház élénk tetszés-kiáltozási közt inditványba hozá az irlandi tizedtörvény-javaslat 2dik felolvastatását. Sir R. Peel fölkelt 's megszólalt: hogy ő előre tudósitani akarja a' házat azon menetről, mellyet a' fenforgó törvényjavaslatra nézve tartani szándéka. Ellene nyilatkozik tudnillik a' javaslat azon részének, melly az egyházi jövedelmek egy részét más, mint vallásos, czélra készül fordittatni. Ennélfogva szándéka javaslani, mihelyt a' ház biztossággá változik e' törvényjavaslat iránt, hogy az két felé osztassék, 's ő barátival együtt azon részt, melly a' tizedváltásrul szól, 's mellyet ő is javal, elfogadhassa; azon részt pedig, melly az egyházi jövedelmek másra fordittatását tárgyazza, félrevethesse. Ezekhez képest arra kéri a' belministert: adja tudtára, mikor szándékozik a' ház biztossággá változását inditványba hozni? John Russell lord felele, hogy mindenek előtt a' hatóságjavitó törvényjavaslatnak szükség elvégeztetnie, mielőtt a' biztossággá változásra napot tüzhetne. „De nyilatkoztatom, ugymond, előre is, hogy az igen tisztes baronet által jelentett inditványnak keményen ellenszegülendek, mert mulhatlanul szükségesnek tartom, hogy az uj törvényjavaslatban az elsajátitás elvét megállapitó és szentesitő záradék foglaltassék. E' záradék nélkül a' rend-

szabály soha czélt nem érne Irlandban. (harsogó tetszés a' ministeri padokon) Londonban Mexborough gróftól estve 9. és 11 óra közt 5000 font sterling értékü drágaságot loptak el. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék ülésében julius 7kén egyedfél órakor bevitetnek a' vádlottak, 's a' tanuk, kevés vártatva pedig a' pairek is megjelennek. Elmaradt közülök a' névfelszólításkor egyetlenegy 's ez Rôderer ur. (a' király legjobb embere.) A' tanukihallgatást elkezdik. Molard vádlott szólani akar, de az elnök óda utasítja ôt, hogy akkor szóljon, midôn majd rá kerül a' sor. A' tanuk közül bizonyos Trezel nevü azt bizonyitja, hogy a' felingerlő rendőr-ügyviselők bujtogató beavatkozása nelkül a' lyoni nép-forrongás daczára sem ütött volna ki a' támadás. „A' kormánynak, ugymond, nem kellett volna e' gázlelkeket a' szorgalmas nép közé bújtatni. Martin du Nord a' főügyész felbosszankodván a' tanúnak illy beszédén, azt kérdi tőle: tettes részt vett é az esetekben? Tanu: „Azt Önnek megmondani én nem tartozom. (Nevetnek.) Ha azt hiszi, hogy börtönparancsot kell kibocsátani ellenem, tegye meg. „Montaignon tanu azt vallja, hogy Merlé tanu rendőr-ügyviselő, 's zendülésre ingerlett; elôbb adott vallomását ő (Montaignon) csak az ellene elkövetett kényszerítés következésében tevé. (Megindulás) A' főügyész a' tanu elfogatását hozza inditványba. Montaignon: valamennyi elfogatási parancsotok sem fog visszatartóztatni az igazság-kimondástól. Hogy kiszabaduljak a' börtönbül, azért vallottam, 's aláirtam mindent, a' mit tőlem kivántok, mert azt hittem, csak családom nyomoruságára kell tekintenem, mellynek szüksége vala rám. Ha két vallomásom ellenkezik egymással, ez nem onnan van, mintha az igazság változott volna meg, hanem onnan, hogy a' hatóság törbe ejtett. Az elnök tüsténti elfogatását parancsolá. Két hatósági ôr kiviszi ôt a' teremből. Ugyanezen ülés alatt Bosquet ur azt kérdé a' főügyésztől: szándéka e az összeesküvési vádat még tovább is valamennyi vádlott ellen vitatni, vagy csak egyesek ellen fogja é azt folytatni? Martin du Nord: A' statustörvényszék azon irányban fog maradni, mellyet a' vádiromány szab elibe; csak a' tanukihallgatás után szerezhetünk magunknak minden egyes vádlottról bizonyos meghatározott véleményt. (Lásd a' Temps czikkelyét mai számunkban.) Egyszersmind kikelt a' főügyész a védelmi rendszer ellen, melly a' rendelés felelősségét egyenesen a' kormányra tolja; nyilványitja azután, hogy mind a' Merlé mind Riot (rendőr ügyviselők) ellen felhozott állitás hamis. A' vádlottak tanuikkal együtt az ellenkezőt bizonyitják be. —

Pertuis mellett a' Durance folyón állított vasdróthid (Eisendrahtbrücke) az első próbakor megszakadt, 's 14 munkás többé vagy kevesbé megsebesült. E' felsülést a' rosz vasnak tulajdonitják, mellyből a' drót (sodrony) készült. — A' Moniteur julius 7én kir. rendelést közöl, melly mindenféle fegyver, had 's élelemszer-kivitelt megenged a' spanyol királyné számára 's egy másikat jun. 29ről, mellynél fogvást az 1831 martz. 10én költ k. rendelés eltöröltetik, 's az ez által szerkesztett idegen sereg megszünik tenni egy részét a' franczia seregnek, fentartván a' tisztekazon igényi vagy követelési jogot, mellyel az 1834 maj. 19iki törvény értelmében birhatnak. — Talleyrand hg julius 6án elhagyta Parist, 's Bourbonne les bains fürdőkbe utazott. — A' Temps következő rövid itéletet mond a' pairszék előtt folyó perről: „Azon fordulat, mellyre a' pairpör most jut, sokat elvesz jelentőségéből. Nem arról van többé szó már, hogy valamelly általható közös nagy összeesküvés bíráltassék meg, mellynek elitéltetése kivételgyanánt a' pairszékre bizatott; hanem e' tetemes pör tömérdek egyes pörre fog szakadozni az egyes vétkesek ellen külön mindenik városban. 'S minthogy az összeesküvést nem bizonyithatni be, az ezen általányos összeesküvésre épitett vádnak is le kell szállania; de az egyszersmind a' pairszék illetőségét is megsemmisiti, igy ezentúl az csak puszta törvényszékké válik; minél fogvást az illy ügyet tanácsosabb volna természetes birákra (az esküttszékre) utasitani. —

A' Messagerben olvashatni: „A' kormány a' Reformateur hirlaptól azt kivánta, fizesse megegyedül maga mindazon birságot, mellyre a' pairkamara az aprilisi vádlottak védelmezőjét itélte ama' hires iromány végett, mellyet a' Reformateur tett közre. E' törvénytelen követeléssel az utólsó napig várakoztak, azon hiedelemben, hogy a' Reformateur annyi pénzt (48,000 fr.) egy éjen által nem lesz képes összecsinálni, tusz-vagy kezességi mennyisége előállitására, melly körülmény az ujság további folytatását megakadályozta volna. A' kormányazonbanmegcsalatkozotthiedelmében, mert a' Reformateur megfizette az egész summát! Ellenben a' Reformateur azonnal megidézte a' királyi ügyigazgatást, hogy a' pénzt ismét visszanyerje, 's jövő szerdán ez ügy a' polgári törvényszék előtt fog megfordulni.“ —

A' Bon sens szerint: „A' kormány ma nagy republicanus összeesküvést fedezett föl. Részletei még nincsenek közölve; de ma reggel óta a' belministerség 's a' rendőr ispánság nagy izgásban vannak, 's ha azok komoly arczának hihetni, kik a' dolgot beszélik, Francziaország az utóbbi 48 óra alatt végveszélye szélin állott. Szerencsére már rég megszokta Francziaország, hogy

időről időre megmentsék azok, kik igazgatják.“ A' gúnyos czikkely a' pairpör megbukására czéloz, melly a' republicanismus ellen van intézve, a' vád 's alapja ennek az, hogy a' republicanusok összeesküttek a' status felforgatására. Mit a' per folyamában a' főügyész nem csak be nem tudott bizonyitani, hanem inkább ellenkező sült ki, hogy tudnillik a' ministerek magok izgatták fel az alnépet. —

Néhány nap óta több párisi lap fölfedezett összeesküvést emleget. A' Moniteur 's többi parisi kormánylap mindeddig hallgat róla; a' Journal des Débatsban következőt olvashatni: „Két vagy három nap óta Parisban a' király élete ellen összeesküvés felfödöztetéséről hir terjeng. Mint mondják a' főczimborákul jelelt személyek elfogattak. Mi arról még semmit sem hallottunk. A' kormány hihetőleg késedelem nélkül közre fogja tenni, mit kelljen e' hirről tartani.“ Később ezt toldja hozzá: „Majd valamennyi hirlapban azon mendemondáról is van szó, melly tegnapelőtt a' bordeauxi herczeg haláláról a' csarnokon elterjedt. Minden tudakozás után, mellyet eziránt tehettünk, azt hajlunk hinni, hogy ezen hirnek sincs több alapja, mint a' vele rokon azon ezernyinek, melly naponként szárnyra bocsáttatik, sőt valamennyi carlista ujság ellenmond e' hirnek.“ — A' Courrier Français szerint a' franczia kormány azon utasitást adá Rayneval franczia követnek Madridban, hogy a' sajtószabadság létesitését Spanyolországban minden módon ellenezze. — Parisban most folyvást az amsterdami nyugtalanságokról forog a' szó, hol onnan érkezett levelek szerint zajgott a' nép, a' nélkül mindazáltal, hogy a' kormány ellen fölzendült volna. Az egész zavar az adó-behajtás végett történt, mellyel a' kisebb házbirtokosak a' késedelmes lakók és zsellérek helyett tartoznak.

SPANYOLORSZÁG.

Madritbol jun. 27kén költ hiradás szerint a' belminister tudósitást terjeszte föl a' királynénak megmutatni annak szükségét, hogy a' jövő cortesgyülés elibe törvényjavaslat terjesztessék a' sajtószabadság iránt, addig pedig e' javaslat kidolgoztatására biztosság neveztessék. — Gen. Morillo, betegeskedése miatt, nem fogadta el az éjszaki tábor vezéreségét, mellyel megkinálva volt. Bordeauxban julius 2ikán még csak jun. 30ikaig terjedő hireket tudtak Bilbaobol. Ekkor a' város még nem vala fölszabaditva, a' lakosak azonban eltökélve voltak azt váltig ótalmazni. 28 és 29ikén a' carlosiak d. Carlos vezérlete alatt kétszer támadák meg az ostromlottakat, melly alkalommal mind a' két fél tetemesen vesztett; Erasót és Latorrét lövés érte. 29ike éjjelén a' carlositák megtámadástól tartván, nehéz álgyuikat a' magas helyekről biztosabb térre vontaták le. Espárterro ekkor csakugyan közeledett már a' városhoz és Latre Portugaletét elhagyta, hogy az uj fővezér hadával egyesüljön. Valamennyi levelező magasztalással emliti Henry angol hajókapitány buzgalmát 's munkásságát a' város védelmében. A' krisztinai sereg fővezére olly kevés gonddal volt a' bilbaoi erőségnek hadiszerekkel ellátatása iránt, hogy 14ikén midőn az ostromot a' körülfekvő 's a' városiakra nézve veszélyes helyzetű hegyekről megkezdették, az egész városban csak annyi lőpor sem találkozott, mennyi a' tüzelésnek legalább 24 órai viszonzására elégséges lett volna. A' lakosok ennélfogva hajladának a' várost mingyárt első nap föladni a' fölös számu elleni erőnek. Commodore Henry azonban hirül vevén e' bajos helyzetet, a' már előbb is tett segedelmezésen kivül, még a' mit lehetett, mindent véghez vitt a' város védelmére. Fölvitorláztatott t. i. két hajót a' város felé vivő folyamon az Ybaizabalon, 's 3 tiszttel és 25 tengeri katonával minden lőszerét, congreve-rakétájit és két 18 fontos álgyuját a' városba szállittatá. Később a' kapitány S. Sebastianbol ezer embert szállitott által hajóin Portugaletébe, de már ezek nem valának képesek a' városba jutni, mivel a' carlosiak már ekkor 2 hajót a' folyón elsülyesztének 's igy a' közösülhetés egészen félbeszakadt. A' kapitány által küldött lőszerek és álgyuk hatalmas ótalmi eszközül szolgáltak az ostromlottaknak; a' congreve-rakéták az ellenség sürü sorai közt nagy pusztitást tőnek, 's közös a' hiedelem, hogy Zumalacarreguy sebét is angol golyó okozta. Lord Hay angol kapitány a' Castor hajórul hasonlón 60 embert és 8 álgyut küldé a' városba. Ezen angolok egész ostrom alatt igen munkásan 's vitézül viselék magokat, és sajnálkozással emlitik, hogy közülök egy kapitány, Fitzpatrick, el is esett, 8 tengeri katona pedig kemény sebet kapott. — A' Quotidienne hivatalos tudósitást közöl a' carlosi táborbul, mellyben a' carlositák által majus 1sője óta elfogott krisztinai katonák száma 4576 közlegényre és 142 tisztre tétetik. A' hadi zsákmány 93 ló, 16 álgyu, 5000 puska, 's mintegy 2000 töltés lőszer, egyéb tömérdek élelmi és hadiszeren kivül.

Bayonnebul pedig 6kán költ telegraphi jelentés szerint: a' királyné seregei 3ikán még Bilbaoban tartózkodtak, de készültek még azon nap kiindulni a' városbul, mert hir szerint Puente la Reynát a' carlositák négy zászlóaljal ostrom alá vevék. „Gen. la Hera, mond a' Messager, ki a' sereg vezérletét ideiglen vállalta föl, most már, ha ismét valamelly vezérváltozás hamarjában nem történik, egészen hivatal nélkül maradand. Jelentettük ugyan is multkor, miképen helyébe a'

tartaléksereg vezéreül gen. Latre neveztetett ki, most pedig a' Gaceta de Madrit junius 29iki számában ezt olvashatni: „Ő fölsége don Geronimo Valdes lemondását elfogadván, helyébe az éjszaki tábor fővezéreül, egyszersmind Navarra alkirályaul és kormányzójaul gróf Sarsfield altábornagyot méltóztatott kinevezni.“ Kétségkivül emlékezni fognak még az olvasók: mikép Sarsfield már egy izben, épen ugy mint Valdes, vezére volt az éjszaki seregnek; de munkálkodása nem igen volt szerencsés. Valdes másodszori vezérségekor sem boldogult: boldogulhat e Sarsfield? Az emlitett Gaceta egyéb hirei közt, mellyek Madritból junius 29ikeig terjednek, érinti még: mikép ott a' nép Zumalacarreguy halálával olly annyira van elfoglalva, hogy mellette a' megpenditett sajtószabadsági kérdést is majd feledni látszik. A' kormány e' tárgy felöl hivatalos hirlapjában igy beszél: „Hitelesen tudjuk, mondé' hirlap, hogy tegnap a' királyi censorok a' belministernél gyültenek össze utasitást venni: mihez tartsák magokat jövendőre nézve terhes foglalatosságik teljesitésében. Mi, igy folytatja tovább a' hirlap, az ülés sikerét részletesen nem tudjuk, de ugy tartjuk: a' belminister nem tagadá el azon szabadelmü alapelveket, mellyeket felöle föltesszünk. Ugy tetszik a' censoroknak azt mondotta; hogy nem minden alap nélkül panaszkodnak az ujságirók azon keménység ellen, mellyel czikkelyeik a' censorok által biráltatnak; a' sajtószabadságnak kedvezni kell, hogy általa föltárassék a' visszaélés 's elöidéztessék azok kiirtatása. Hozzá tevé még a' minister, mi szerint a' jelen pillanatban, midőn az annyira forrón ohajtott sajtószabadsági törvény közre tétele váratik, a' censorok enyhébben bánjanak, 's hatalmukat csupán olly ellenség ellen használják, ki irományiban vallás, erkölcsiség, vagy szabadság ellen lépne föl. A' censoroknak tehát parancs adatott, hogy ne szigorúskodjanak.“ Öst. Beob. — Majorca sziget fővárosából Palmából illy tudósitást közöl a' jour. de Paris: „Junius 15ike éjjelén Palma város lakosit csöndes álombul egy rettentő dördület, mint egyszerre elsütött sok álgyu durranása, riasztotta föl. A' csattanás olly irtóztató volt, hogy 3 percz mulva már az egész város lakossága, kün a' mezőn volt jajgatva 's Istenhöz fohászkodva. A' dörrenést a' föld kemény zökkenése követé; egyébiránt az ég tiszta, 's az idő kellemes vala. Minthogy azonnal ismét minden csöndes lőn, a' lakosok reggel felé visszatértenek a' városba. A' következett két nap csöndes vala, 's kitudaték, hogy e' földi v. légi csudatünemény a' szigetnek csak egyik részét érte. Két franczia hadihajó, melly Dragoneraban horgonyzott, nem hallott semmi dörgést, de semmi zökkenést sem érzett. Azonban harmadnap éjjel ugyanazon órában sőt perczben, megujult az iszonyu robbanat, 's a' szegény lakosok ujolag a' mezőre futottak ki; a' gazdagok falusi jószágaikra szaladtak, a' közép osztály pedig és szegénység sátort ütött a' mezőn, 's többé a' városba nem mere visszamenni. Nevelé a' nagy rémülést, hogy az öregek egy régi jóslatra emlékezének vissza, mellyet bizonyos st. Vincent az egyházi szószékből épen egy század előtt mondott olly formán: „hogy háromszor zökken meg a' föld iszonyu dörgéssel, és Majorca tenger hullámi által borittatik el.“ 20ika éjjelén a' 3ik csattanás csakugyan megtörtént iszonyu földrázkodással kisértetve, melly a' népet olly rémülésbe ejté, hogy ez azóta szünetlen Istent imádva kin szabad ég alatt várja, midőn a' szigetet a' tenger elnyelendi.

Telegraphi tudósitás szerint gen. Cordova saját hadosztályával julius 5kén Bilbaot elhagyá 's Moreno ellen indult, ki d. Carlos seregeit vezérli. E' jelentésbül következteti a' Messager: hogy Cordova, ki csak közelebb jött meg Madritból a' sereghöz, hihetőleg másod rendü fővezérséget visel; de hogy egyszersmind a' carlosi tábor fővezérségét, mint előre gyanitni lehete, gen. Moreno nyeré el. Mint mondják Cordova munkaköre a' baski tartományok, Sarsfieldé pedig Navarra lenne. A' carlosiaknak Bilbao alatt szenvedett veszteségöket a' különszinü levelezők tudósitásibol igen bajos meghatározni; azok, kik legtöbbre teszik, 3000röl beszélnek; kik legkevésebbre, — 3 százról. Mondják, a' carlosiak olly sietséggel vonultak el Bilbao alul, midőn la Hera közelgését megértették, hogy nehéz álgyuikat, mellyek száma 16ra ment, jobbadon a' hegyekben ásták el; azonban 12 még is a' krisztiniak kezébe juta. — „Bilbao ostroma által, megjegyzi egy levelező, épen nem nagy ügyességöket bizonyiták be az ostromlók, mert olly város ostrománál, melly csak 14—20,000 lakossal bir, 's a' környező hegyeknek annyira tövében fekszik, hogy azokról puskából is lődözhetni be, tizennégy napot elvesztegetni 's végre is siker nélkül elvonulni, valóban nem dicsőség. De meg kell vallani, mond tovább a' levelező, hogy e' harcz a' háborúnak igen komoly neme volt, ollyan, mellyet a' biscayaiak egymás ellen viseltenek, 's ollyan, melly talán hasonló ahhoz, midőn Basel város vidéke Basel város ellen harczra kelt; mert Bilbao Biscayaban az aristokratiai gondolkozás képviselője, 's védelmében is nem annyira a' rendes katonák, mint inkább a' városi polgárok buzgókodtak, az asszonyok bizonyos osztálya pedig, melly e' városban a' napszámosi munkákban a' férfiakat pótolja ki, serényen 's ijedelem nélkül dolgozott a' sánczolaton. Emberszámra egyik fél sem veszte sokat;

de annál többet vezérekben. Zumalacarreguy, a' két Cuevillas, és Simon Torre elestek; Eraso és Ituralde még sebeikben szenvednek. A' dolognak már most azon egyszerü következése van, hogy a' háboru azon alakja, melly Bilbao ostromával a' carlosiak részéről divatozni kezde, ujra megszünt, azaz visszatért régi tulajdonságára, vagy is hegyi hadakozássá vált. A' levelező elmondja, hogy a' carlosi sereg főszámra 18000nél nem több, de ügyes és elszánt katonák; említi mikép a' lakosok, midőn ezen katonák valamelly faluban megszállanak, minden szolgálatot magok végzenek, kimennek kémkedni, őrt állani, főznek, mosnak számukra 's a' t. csakhogy katonáik pihenjenek; dicséri egyszersmind a' levelező a' carlosi katonaság ruházatját 's azt általjában igen kényelmesnek, (talán rongyosnak,) czélszerünek és könnyünek, a' lábbelit pedig a' lehetségig legkönnyebbnek mondja 's t..

A' már emlitettük tudósitás, mellyet a' belügyi minister (Alvarez Guerra) a' sajtószabadság ügyében a' királynéhoz fölterjesztett, következő: „Engedje meg fölséged, hogy figyelmét a' sajtó szabadságára vonjam. Némellyek hiedelme szerint ez a' mostani statusok fenéje; mások itélete szerint pedig a' boldogulás forrása, olly sajátságok, mellyek a' sajtószabadságra egyiránt alkalmazhatók, a' mint t. i. azon szabadság egyenes és ép szellem, vagy egy megvesztegethető firkász kezében forog, kit csak pártszellem és gonosz szándék vezérel. Nehéz törvényt alkotni, melly a' gondolat teljes szabadságu kifejezhetését megengedve egyszersmind korlátot vessen a' szitkozódásnak, elárulásnak és zenditésnek, mellyekre még is egy boszu által fölháboritott v. megsértett önszeretet miattfölingerlett, akár fonákés rosz nevelés v. árulás miatt, melly a' közjóra törekvés szinét szokta magára ruhául felölteni, elkeseredett elme igen könnyen vetemedhetik; nehéz illy törvényt alkotni mondám, de a' mi nehéz, még nem lehetetlen és fölséged kormányának kötelessége törekedni, olly jól a' mint csak lehet, rendszabásokat állapitani, mellyek a' nélkül hogy kártékonyak legyenek a' statusra, biztositsák azon joggal élést, melly mostani helyezetü társaságunk egyik szükségének éreztetik, nem tekintvén ama kérdést: valljon azon jog magában jó, vagy rosz e? — A' sajtószabadság kérdését a' legközelebbi kamarák gyülésének szügségkép tanácskozásba kell vennie 's fölséged kormányának erre nézve azon gyülés elibe egy jól meggondolt törvényjavaslatot terjesztenie. Arra, hogy megállapittassék: mi legyen fő elve ezen törvénynek, előleges censura é mint eddig; vagy a' gondolatok szabad kijelentése a' lehető kicsapongásnak szigoru büntetése mellett, és továbbá mi legyen alapja ezen egyik vagy másik elfogadandó elvnek, szükségkép ki kell hallgatnunk a' különböző véleményeket." Erre egy biztosság-kinevezést javasol a' minister olly férfiakból, kik iránt e' fontos tárgyra nézve mind politikai életük mind hü ragaszkodásukért ő fölsége trónjához, teljes bizodalommal lehetni. A' biztosság munkálata előbb közöltetnék az országos fő hivatalokkal, és ugy később a' cortessel. — Sevillaban junius 25kén igen terjedelmes carlista összeesküvést fedeztek föl, mellynek következésében a' hajdani királyi önkénytesek némelly tisztei és marsall Cabra elfogattak. „Nem kell hinni, ugymond a' Morning-Herald, hogy d. Carlos pártja csupán a' baski és navarrai tartományokra lenne szoritva. Mennyi fölfedezett összeesküvés, és mennyi guerillacsapat mutatja az ellenkezőt! Evans ezredes tévélygésben van, ha a' baski lakosok háboruját egyedül kiváltsági (privilegiumi) háborunak tartja és hirdeti; esztendő előtt ezt minden bizonnyal annak lehetett még tartani, de már most készek a' lakosok királyukért, kit ők egész bálványozásig tisztelnek, egyiránt halni vagy győzni. Catalonia, Ó-Castilia és Galicia nem kiváltságos tartományok, lehetne azonban csak fegyvert oda szórni, meglátnók hogy a' lakosok tizenkilencz huszadrésze d. Carlosért kelne föl. — Saragossában julius 5ikén ujra zajongás volt, de elnyomatott. A' felköltek az 1812ki constitutiót éltették.

NÉMETORSZÁG.

Braunschweigból julius 2ról irják, hogy ott egy hegyen bizonyos kereskedő artezi kutatása tván azon tapasztalást tevé, hogy a' tenger fölszine alatt 240 lábnyira leérő vasrudak a' tekercspárkányon, mellyel a' belső földrétegeket legelsőben szokás érinteni, annyira megmagneseztetnek, hogy vonó erejök fontnyi vasdarabokra is kiterjed. — Münchent (junius 20ról egy hosszabb czikkely szerint az Allg. Ztgban) a' ki tiz év óta nem látta, nem győz eleget csudálkozni azon alkotványokon, mellyek a' király nagy lelki erejére mutatnak. Különösen kitetszik ez az úgynevezet Lajos utczában, melly már is méltán Lajos városnevet érdemel. Az idegent a' számos nyilványos és magányos épületek nagysága 's fensége valóban bámultatólag lepi meg, 's a' t. — Hannoverából julius 3ról irják, hogy a' hosszu szárazság, melly majus végével országos esővé változott, igen fölgyarapitá az angol gabonát, de megrontá a' hannoverait, úgy, hogy minden kiviteli reménytől meg vannak fosztva. A' tisztabuzával egy áru a' rozs, részint mivel kevés termett, részint mert burgonya is szüken van, 's ennélfogvást a' meglevő rozsot mind elkapkodák. — Göttingában az akademiai (főiskolai) törvények az utóbbi német szövetséggyülési végzetek

értelmiben megmásittattak, 's különös óvások tétettek azokhoz a' tilos egyesületek ellen. Mi azonban a' nyilványos lapokban megjegyzésekre nyujt alkalmat. — Baden nagyherczegségi gyülésében, mint emlitettük Rotteck követ inditványt tön az alkotmány-biztositás és kiegészités iránt. Ezen inditványról Itzstein követ julius 2kán adott az országgyülésnek tudósitást. A' biztosság, mellynek nevében Itzstein a' tudósitást benyujtá, javasolja: 1) A' kamara rendes határozásnál fogva azon kérelmet igtassa jegyzőkönyvébe: terjesztené elő a' magas kormány a' Rendeknek az alkotmány kiegészitésére 's biztositására mindazon törvényjavaslatot, mellyek magában az alkotmány-levélben részint megigérvék, részint érintvék, részint a' kormány által már előbb megajánlvák, mint a' sajtószabadságról, a' ministerek felelősségérül, személyes bátorságról, 's ez utólsó tekintetben a' főbenjáró perlésről magáról, úgyszinte a' 66 és 67ik czikkelynek, az alkotmány értelme és szelleme szerint követendő magyarázatjáról. 2) Fejezze ki a' kamara eziránt bizonyos hiedelmét, 's e' nyilatkozását igtassa jegyzőkönyvbe, hogy a' magas kormány Baden nagyherczegségi követnek a' németszövetséggyülésnél mindig ollyan utasitást fog adni, melly a' hgség képviseleti alkotmányának megfelelni 's azt védelmezni képes, 's mellyeknél fogvást a' követ mindazon javaslatra, mellyek az alkotmányt és a' kamara jogait fenyegethetnék, ne állhasson. E' biztossági javaslat vitája később fog következni, 's majd elválik: elfogadja é azt a' kamara 's a' kormány fogja é ellenzeni?

Az Öster. Beob. hosszabb czikkelyt közöl a' porosz statusujságból, Prussziának Posen tartományában volt vagy még letező férfi, 's asszony klastromairól, azok történeteiről ujabb időkben 's mostani állapotjokról, kijelelvén egyszersmind azon jövendőt, melly rájok vár. Ezen utóbbi tekintetben következő vége az idézett czikkelynek: „Az 1833ki határozatoknál fogva valamennyi még fenlevő 23 klastrom, minthogy a' bennök létező személység 111re olvadt, három év mulva el fog törletni, vagyonuk pedig, melly kölönféle alapitványokból áll, a' katholikus lelkészség és a' tartomány iskoláji és nevelő intézetei gyarapitására fordittatni. Münchenből a' Hamb. Corr. következő tudótást közöl jun. 29. „A' mult és folyó hónap nyomasztó hősége után, melly majd minden estve kemény zivatarral végződött, vidékünkön nyolcz nap óta olly tartós esős és hideg időnk van, hogy a' szobákat fűttetni, 's köpönyeget ölteni kell. A' közel hegységben sok hó esett. Még innen nem messze is 1—2 lábnyi hóban jártak az utasok. A' vetés azonban ó bajor honunkban igen szép, 's az aratás hihetőleg még gazdagabb lesz, mint a' tavalyi. Széna is bőven termett. — Angol parkunkban azidén egy tulipán fa virágzik, melly már tavaly is virított. Éghajlatunk alatt ez ritkaság.“ —

Az Allg. Ztg. közli julius 6ról XVI. Gergely pápa azon bulláját, mellynél fogva ő Szentsége a' sz. Benedek rendi szerzeteseket megalapitja Bajorországban 's mellyben következőket is olvashatni: „Nos quibus nihil gratius, nihil optabilius nihilque iucundius esse potest, quam monasticos ordines instaurare, eorumque bono et commodo consulere, hisce Litteris authoritate nostra apostolica idem coenobium S. Stephani Augustae Vindelicorum in monasterium inclyti ordinis S. Benedicti erigimus et constituimus 's t. Költ e' bulla 1835ik év majus 19én. A' buzgó bajorok nagyon örvendenek, hogy ezentul fiaikat szent Benedek fiai fogják oktatni, mi végre a' kormány több szerzetest Bécsből hozatott még boldogult Ferencz fejdelmünk megegyezténél fogva. —

OROSZORSZÁG.

Folyó 1835 junius 10kén utasitvány ment az igazgató tanácshoz, mellynél fogva Sz. Pétervárban császári törvényiskola fog állittatni. Ezen intézet czélja lesz, hogy nemes fiatal emberek képeztessenek polgári szolgálatra 's különösen a' törvényszolgáltatás osztályában. Ezen intézetben az ifjak részint császári költségen fognak tanittatni, részint saját költségeiken. A' tanuláskör vége után mindenik tanuló köteleztetik legalább is hat esztendeig szolgálni az igazság-ügyminisztérségi hatóságnál. Ezen iskola Oldenburg herczeg különös ügyelése 's ótalma alatt leend. — A' hat orosz tudom. egyetemnél, úgy mint Sz. Pétervárott, Moszkvában, Charkowban, Kasanban, Dorpátban, és Kiewben mult év alatt szám 1899 ifju tanult. (Nem sok). A' legnépesb egyetem Dorpát volt 524 tanulóval. Az ország mind a' tiz egyetemi kerületében van 58 gymnasium, és egy lyceum, 408 kerületi és 642 helybeli iskola 3984 tanitóval. Ezekhez járul 363 nevelő intézet és magányos iskola. Mind a' tiz egyetem 14 kerületi tanulóságának száma nem több 75,448nál. A' császár nem rég egészen uj rendszabályokat tett közre a' zsidóság viszonyai iránt az orosz birodalomban. E' rendszabályok alapja már 1803ban meg volt rendelés által vetve, de annyi nehézség gördült létesittetésök utjába, hogy ujonta gyökerestül el kelle a' zsidóság állapotját határozni azokban. E' helyzet azonban némelly kormány-kerületben szabadelmü, 's a' zsidóság sok tekintetben polgári jogokkal ruháztatik fel. —

Odessában „A' fekete tengeren gőzhajózási társaság“ keletkezett, mellynek alapszabályit a' császár tiz evre erősité meg. A' társaság tőkéje 250,000 rubel, melly 500 részvényre van osztva. A' kormány a' társaság rendelete alá egész

létele idejére három gőzhajót ajándékozott, mellyek közül kettő közlés-fentartásra szolgáland Konstantinápoly és Odessa között, 's hetenként egyszer induland. A' 3dik vagy hajó-vontatásra fog fordíttatni a' Bosporuson, ha megeshetik; vagy a' társaság tetszése szerint egyéb czélra is; vagy végre azon esetben, ha a' más kettő közül valamellyiket véletlenül szerencsétlenség érné, annak pótlására, nehogy a' szándéklott kereskedési közlés akadályt és csökkenést szenvedjen. E' gőzhajók közül kettő most készíttetik fel Nikolajewben; a' 3dik, az isméretes „Newa" mint tudva van, utját Odessa és Konstantinápoly közt már meg is kezdette. —

LENGYELORSZÁG.

Az orosz czár rendelést bocsátott ki, mellynél fogvást a' varsói kereskedői törvényszékhez 2 orosz kereskedő választatik közbirául; választatnak pedig ezek egyedül azon orosz kereskedők által, kik Varsóban laknak, 's a' belministerség által hitelesitett jegyzékben megvagynak, akár tagjai a' varsói kereskedőségnek, akár nem. —

DÁNIA.

Nielsen hires szinész és szavaló nem rég végezte nyilványos előadásit, mellyekben a' leghiresebb franczia parliamenti szónokok beszédeit szavalá el dán nyelven, példaul Paul Louis Courrier, Royer-Collard, Benjamin-Constant, Chateaubriand, Foy, Dupin, Thiers, 's többek beszédeiket. A' politikai ékesszólásnak e' tanulmányai az igen jeles közönség előtt nagy kedvességet nyertek. Hasonló előadásokra készül Nielsen jövő télre az angol beszédekből.

AEGYPTUS.

A' konstantinápolyi posta azon hirt hozza, hogy az aegyptusi basa ismét lefizette a' portának adója egy részét. E' részletes fizetés 800,000 spanyol piaszterből állott, 's azt a' porta már kezéhez is vette. A' dögmirígy Aegyptusban folyvást tartott. Ibrahim basa Syriában volt, 's a' seregösszeállitáson dolgozott; mi azonban lassan halad. Konstantinápolyban a' posta elindultakor tudták már, hogy a' tripolisi expeditio szerencsésen oda érkezett, 's a' szultán parancsát pontosan teljesíté. Konstantinápolyban Milos herczeget várták, kinek viseletével a' porta utóbbi időben teljesen megelégült. A' herczeg még nem indult el. —

ELEGYHIREK.

Nem rég nagy társaság volt Wellington hgnél, 's ez alkalommal bizonyos személy, kit némelly lapok a' nagyújas társaság tagjának mondanak, mások pedig őrültnek hirdetik, idegen herczeg álruhájában beosont valamikép a' hg statusszobájába. Egy rendőrtiszt, kiben hosszu-kézü magasságának fölötte hoszu neve némi gyanút gerjeszte, hozzáment 's elibe terjeszté: mennyivel jobb lenne, ha bemutattatná magát Wellington herczegnél. — A' quasi-herczeg azonban ezen ajánlást igen udvariasan elmellőzé, mire a' rendőrtiszt szintazon udvarisággal megkérte őt, kisérné őt el az őrházba, hova az illy bordáju emberek tartoznak, 's ő magassága minden legkisebb lárma nélkül csöndesen szives volt oda el is kisérni a' rendőrtisztet.— A' kalischi tábor a' Hamburgi Correspondent szerint, 50—60 ezer orosz-legyel katonábul álland 's e' mennyiségnek talán $\frac{1}{3}$dát teendi a' lengyelség. E' számhoz járuland még 20 ezer porosz is. Ezen táborozást némellyek elleneskedő példázgatásra magyarázzák Francziaország ellen; némellyek ijesztgetésnek nézik azt a' lengyelek ellen, hogy zendüléstől visszarezzentessenek; a' józanabb szemlélők pedig csupán az orosz és porosz had közt divatozó fegyverczimboraság erősitő eszközének tekintik, hogy az által is uj biztosíték nyujtassék Európának minden támadható uj békezavarodás ellen. — Egy privat közleményben Münchenből junius 30kárul többek közt érintetik: „Hogy Hauser Gáspár hagyománya iránt Ansbach városa tiszthatóságának többizbeli ismételt fölszólitására sem jelentkezvén senki, ennélfogva a' hagyomány a' kir. fiscusra utasittatott. Hauser Gáspár hagyománya közt igen szép drágaságok is találtatnak, mellyeket a' csuda-gyermek nagy részint a' szépnemtől kapott volt ajándékban. — Mainzban junius 2ikán végeztetettki guillotine által ezrek tolongása közt a' hires mérgező és szülegyilkos Jäger Katalin. Meztelen lábbal 's fekete fátyolban mene ki az elitélt a' vesztőhelyre, hol mint szülegyilkosnak előbb jobb kezét kelle vala vesztenie, de mellynek végrehajtásától a' fejdelem kegyelme által fölmenteték. — Junius 30ikán futott a' vlaardingeni (hollandbeli) révbe az idei heringhalász-hajók elsője, melly a' halászflottától junius 26ikán szakadt el. Hozott tonnaterhe $16\frac{1}{4}$ volt. Illyenkor a' megérkezett hajó legelőször is ajándékokat szokott küldeni a' királyi családnak, mellynek megtörténtével kezdik csak meg a' hering-eladást. Most a' hering tonnája 700 frton kelt. Az idei hollandi heringhalászflotta 113 hajóbul áll. — Berlinben a' mostani nyári félévben 2136 tanuló járja az egyetemet; a' boroszlait összesen 901; a' bonnit pedig 751. Mult évben a' porosz statusi postákon mindössze 31 millio 446483 levél érkezett meg; és 539030 személy utazott postán. Berlinen kivül legtöbb levél érkezett Cölnbe, Aachenbe, és Magdeburga, t. i. mindenikbe egy egy millión felül.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

59. szám — Pest, szombat julius 25kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (jul. 17iki orsz. ülés; kinevezések; himlőoltásban munkásaknak királyi legfensőbb tetszés; Forgó György és Czinke Ferencz †.; szarvasi gymnasium.) Anglia (Oberg gróf; Times megjegyzése d. Carlos ügyére; alsó- és felsőházi ülések julius 6-9ig; cambridgei egyetem ünnepe; az irlandi egyházi törvényjavaslat nem tetszik a' királynak.) Franciaország (tudósitások Algierbol; Béranger levele; orosz ellenmondás; pairszéki ülés jul. 10ikén, 's egyveleg hirek.) Spanyolország (az angol segédsereg 1ő zászlóalja kiszállása; és tudósitások Madritbol és a' táborbol.) Németország. Németalföld. Amerika. Belgium.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony: Julius 17ikén, miután a' fő RR. a' fölirás-boritéki és szólásszabadsági kettős fölirás tárgyaiban a' RRekével ellenkező véleményöket a' 2dik táblához átküldék, a' két tábla elegy ülést tartott, mellyben a' Főhg-Nádor beadta hivatalos tudósitását a' Ludoviceáról 's az országos összeirás munkálatának mibenlétéről. A' KK. és RR. egyébiránt julius 16.17.és 18ik napjain folyvást a' sérelmekkel és kivánatokkal foglalatoskodva már az egyes sérelmek osztályának XIik pontjaig haladtak. Többi közt ohajtván a' KK. és RR. hogy a' jövendő országgyülések alatt a' kir. Curia előtt polgári pörök is folyjanak 's láttassanak el, Bereg vmegye inditványára ezt maga helyére halasztották. —

Ő cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. kanczellariához jul. 4kén intézett legfensőbb határozata szerint: Daubach Jánost Zágráb sz. kir. város r. orvosát Horvátország főorvosává kinevezni, Taar Ferencz huszár kapitányt (a' szardiniai kir. huszároknál) pedig dij-elengedés mellett magyar nemességre emelni méltóztatott.

F. eszt. jun. 1sőjén 17,604 szám alatti fensőbb rendelésnél fogva a' nagymélt. magy. kir. Helytartóság által: Gebhardt Ferencz magyar k. egyetemi r. tanitónak; Hammerschmid József Árva vármegyei kerületi sebésznek; Rathkó György Zágráb megyei kerületi és Mundnyák János ugyanazon megyei; továbbá Veszelics Ferencz és Peska Antal Veröcze vmegyei járásbeli sebészeknek; Linhard János és Rusicska János Sáros vmegyei járásbeli sebészeknek; Kuntzel Antal Körös vármegyei járásbeli sebésznek; Christen Xav. Ferencz Buda városa első r. orvosának és Straub Fridrik ugyanazon szab. kir. város tiszt. orvosának; Manovecz Leopold Pest sz. k. város r. orvosának; Zilahy Sámuel orvos drnak (Debreczenben); Patkovics János Baranya vmegye egykori r. orvosának, Tormássy László Békes vmegyei r. orvosnak; Szathmáry József Borsod vmegyei rendes orvosnak és Perje András ugyanazon megyei kerületi sebésznek; Fidler Ágoston Somogymegye kerületi sebészének; Eszterbauer János és Pante János, Tolna vmegyei kerületi sebészeknek; Pillich József és Griesz János Zala vmegyei kerületi sebészeknek; Szombathy Sámuel Pesten lakozó orvos drnak; Borbélyi Zsigmond, Rácz József és Nagy József Pest vmegyei kerületi sebészeknek; Csernák Márton Zemplény vmegye r. orvosának; és Tamáska János, Csiky József, és Trefort Ignácz ugyanazon vármegye kerületi sebészinek; Bantzel János Temes vármegyei ker sebésznek; Kilián János Heves vármegyében kebelesült Kömlő helység plebánusának; Sebestényi János Bars vmegye r. orvosának, és Buxon Fridrik Esztergam vmegye kerületi sebészének, — a' himlő-oltás körül kitüntetett buzgó és sikeres fáradozásaik miatt királyi legfelsőbb tetszés jelentetik. —

Lovrin (Torontalban) jul. 20.: Forgó György Pest megyének számos évű de számtalan érdemű első rendes főorvosa, több megyei táblabiró 's magy. tud. akademiai tag megszünt élni közöttünk. Tudja Budapest, de tudják Budapesten kivül is, a' két testvér ország szerte, számos ismerősi 's tisztelői, hogy az üdvezült testestül lelkestül buzogva minden jó, hasznos, szép és dicső iránt, minden hazai intézetünknek nem csak meleg szivvel és szóval, hanem valódi tettel 's áldozati részvéttel is mindenkori pártolója volt. Tószögön (Pest vmegyében) születvén 's fentebb tanulási körét a' m. k. főtudományszéknél végezvén ugyanitt nyert orvos doctori koszorúja óta allopathikai ügyes gyógyitásmódja által olly közbizodalomra vala jutni érdemes, hogy ns Pest megye KK. 's RReinek úgyszólván közohajtásukra fens. Főherczeg-Nádorunk, mint örökös és valóságos főispán, által e' nagy terjedelmű megyének első rendes főorvosává neveztetnék (később pedig a' Marczibányi jutalom-intéző választottság tagjává is). Főorvosi hivatalát egész elhunytaiglan az egész megyei egyetem köz megelégülésére viselte. Azonban hosszadalmas előkészület, próbák és tanulás után (mellyet mint a' tökéletesbedés csüggedhetetlen barátja egész sirjaig folytatott) a' Homoeopathia egyszerű orvoslásmódjába önmagát felavatván, 1820 óta egész a' koporsóig ennek tántoríthatatlan hive, oktatója 's terjesztője volt. E' közben hosszasb időig a' felejthetetlen Kisfaludy Károllyal mint barátjával, ennek szinte halálaig, lakást 's asztalt együtt tartott. 1829 őszén utazás közben némi tetemes meghülés miatt vizellethólyagi köszvény lepé meg, 's azóta szakadatlanul férfias lélekkel türé e' gyógyíthatatlan bajjal páros nappali kinokat 's álomtalan éjeket, mindazáltal ennek daczára is egész e' folyó julius 12keig szivesen gyógyíta mást a' nemes lelkű gyógyulhatlan! Midőn nem annyira önmeggyőződéséből mint számos baráti unszolásra utnak indult a' buziási fürdő felé Temesbe.

E' kitüzött czélt azonban nem érheté el a' hosszabb életre minden tekintetben méltó 's már hat év óta sorvadoztában enyészetre hanyatló: minthogy ide Lovrinba f. jul. 14kén báró Liptay Fridrik cs. aranykulcsos 's alszázados urhoz szinte félholtan hozatván, minden szives, gondos és baráti ápolás mellett is itt (Lovrinban) jul. 17kén nap áldozta tájon, esti hetedfélkor, eláldozott a' hosszas szenvedő, életpályája 48kában 's jul. 19kén el is takarittatott érdemihez illő 's itt eszközölhetett minden disszel. Igazságszeretet, örök előrehaladás, 's rendithetetlen őszinte lélek voltanak bélyegtulajdonai hazafi keblének. Lovrinunk 's Torontalunk keservében is örvendhet, hogy az üdvezültnek legalább szendergő tetemeit vallhatja magáéinak; a' hálás emberiség azonban, közel és távol, mind a' két hazából ('s ezzel a' pesti vakok intézete is, mellynek pénzalapját a' magyar oktató számára jeles mennyiséggel gyarapitá a' boldogult hamvadó) áldást sohajt velünk együtt példás barátja emlékezetére.

Julius 1jén 's 2kán tartatott Szarvas mvárosában mind a' példátlan nagylelkű földes uraság (Bolza József, idősb Eszterházy Mihály, Mittrovszky Vilmos, és Batthyáni István grófok) alapitványa, mind pedig az esperesség bő adakozásai által tehetősen ellátott békesbánsági ágostai vallásu evang. esperességi gymnasiumban a' legelső esztendei próbatét, melly a' magyar és diák literatura érdemes hőse Magda Pál rector vezérlete alatt, általjában mind a' hallgatók megelégülésökre, sőt magoknak a' tanulóknak örömére is ütött ki. Az ifjuság ép, eleven és nyilteszü, jele a' helyes tanitásnak és szelid bánásnak, a' hely egészséges fekvésének 's a' szállások tisztaságának; de rendtartó 's nyájas is, — jele a' helyes iskolai kormánynak 's a' helybeli tisztes társalkodásnak, mellyben a' kitünőbb tanulók szabadon vehetnek részt. A' tudományok, még pedig czélirányosan választva 's elrendelve nagyobb részint magyar nyelven adatnak elő; de a' latin 's görög nyelvek is nagy ügyességel tanittatnak. Az iskolára az esperesség ügyel és személy szerint annak esperese 's helybeli első prédikátor Simon Sámuel ur. Jól tápláló alumneuma segédül szolgál a' szegényebbeknek, kiket azonkivül is a' már dicsért földes uraság, 's ennek hasonlag nemes lelkű tisztei 's helyben lakó külön uraságok minden kitelhető módon gyámolitanak, sőt a' mostani próbatételkor egy jóltevő B. D. jutalmakat is osztogattatott. Az első napot kellemes tánczmulatság, a' tanulók számára, rekeszté be, mellyet főképen a' minden jónak és szépnek barátja gróf Bolza József, szép lelkű nőjével együtt diszesitett. Általjában Szarvas épül, szépül, csinosbul 's magyarosul és jövendőre igen szép reményeket nyujt; örök diszemlékeül a' földes uraságok 's azok segédei nagylelkű gondoskodásuknak.

Czinke Ferencz, 1808tól 1830ig a' pesti egyetemnél a' magyar nyelv és literatura professora (a' halhatatlan Révaynak utódja), f. hónap 14kén Budán meghalt. Ujholmi, Papageno bodzafurullya 's több illy nemű munkáji fen fogják tartani emlékezetét.

ANGLIA.

Oberg gróf Hannoverából, a' király lovásza julius 7kén csolnakot bérle ki, 's a' Temzén lefelé eveztetett. A' speaker lakja irányában megállittatá a' csolnakot, fürdés végett levetközött, a' vizbe ugrott, néhányszor ide 's tova úszott, ismét a' csolnakhoz közelitett, 's az ülés vánkosa alul némi kis üvegcsét huzván ki, azt rögtön kiürité 's erre tovább úszott. A' sajkás nem sokára azt vette észre, hogy a' gróf süllyedni kezdett; hozzá sietett, segély után kiáltott, 's némi erőködés után, a' gróf partra 's innen bizonyos orvos házába vitetett. A' hánytatónak, mellyet az orvos beadott, nem volt várt sükere 's az orvos kénytelen volt magára hagyni őt; de alig távozék el a' szobából, midőn Oberg gróf a' tükör elibe állott, 's egy kis törrel, mellynek zsebében kellett lennie, két mély sebet ejte mellén, 's holtan rogyott a' földre. Egy fiatal ember, ki odalen dolgozott a' házban, hallotta e' zuhanást 's azonnal segélyt hozott, de minden törekvés fölelészteni az elhunytat, hasztalan volt. Több német bizonyitotta, hogy a' gróf esze utóbbi időkben sokat szenvedett. Az esküttek véleménye ideigleni őrültséget mond. — A' Times egy müncheni levélre következő megjegyzéseket tesz: Ha az éjszaki kabinétek tanácskozásai semmi komolyabb következést nem okozandanak, mint csak diplomatai ellenmondást, akkor don Carlos éjszaki kedvezőjinek nem sokkal fog tartozni. Különös lenne azonban, ha éjszak hatalmai illy későn gondolkoznának az ellenmondásról. Ha a' négyesszövetség 's toldalékczikkelyeinek, honnan most Anglia és Franczia ország viselete Spanyolország iránt ered, annak idejében ellenmondottak volna, akkor ezen ellenmondásukra helyes okkal semmit sem lehetett volna gördíteni. De ha most kelnek ki az egyezésben kikötött kötelezések teljesitése ellen, akkor mélyebben lappangó okokat sejdítünk, mint puszta tekintetet Spanyolország javára. — Az orosz udvar ne felejtse, hogy Anglia és Franczia ország kormányai a' julius 8iki egyezés ellen mindjárt az aláirásról vett tudósitás után kikeltek. — Anglia és Franczia ország ezzel azt jelentették előre Orosz és Törökországnak, hogy ezen egyezés valósittatását soha sem fogják megengedni, 's megszivelni. 'S e' határozatjokhoz hivek is fognak maradni. De ezen eset legkisebbet sem hasonlit a' mostani esethez Spanyolországban, és az orosznak sem kellene reményeit olly gyönge alapra épitenie." — Az alsóházban julius 6án kérdé Stanley l. a' ministereket: mi-

kor szándékoznak az irlandi tizedtörvényjavaslatot behozni? Morpeth lord válaszola, talán még a' következő nap estén, 's mihelyt a' testületjavító törvényjavaslatról a' tudósitás el fog olvastatni, a' tizedjavaslat 2dik felolvastatását fogják inditványba hozni. Stanley lord ez alkalommal oda nyilatkozott, hogy ő a' rendszabályt, mennyire az a' tizedeket érdekli, támogatni fogja; de a' mennyiben az egyházi tulajdon-elsajátitást is magában foglalja, ezt a' biztossági ülésben ellenzeni fogja. Ezután a' ház biztossággá változott, 's a' testületjavitó törvényjavaslat valamennyi czikkelyeit elfogadta; azokat kivevén, mellyekre nézve némi módósitások javasoltattak, ezek pedig csekélyek, 's a' javaslat bélyegét nem másitják meg. A' 79ik czikkelyhez például azon módosítás adatott, hogy az uj községi tanács tartozzék a' régi által csinált adósságokat megfizetni. A' czikkely elve azonban, mellynél fogva valamennyi nyilványos pénz kezeltetése a' községi tanács ellenőrsége alá vettetik, épen meghagyatott. — Minthogy Denman lord fő lordbiró, ki eddig elnöke volt a' felsőháznak, a' többi birákkal a' szokott kerületi utat készül megtenni az országban, Shadwell l. ur fog ideiglen a' felsőház elnöke hivatalában eljárni. A' nagy pecsét-őrzésre nem fog 3dik biztos neveztetni, mint eddig hitték. Ezúttal tehát mind a' főtörvényszéknél, mind a' felsőházban, ugyanazon személy az elnök. —

Valparaisoból egy hajón érkezett tiszt azon hirt hozta magával, hogy Chiliben a' földingás Juan Fernandez szigeten is feldulta a' várost. E' város egy völgyben feküdt, 's a' lakosok az első zökkenésre azonnal a' szomszéd hegyekre futottak. A' tenger néhányszor kiáradt, 's valamennyi házat elmosta, mellyek helyén tömérdek fekete sank- v. iszaptömeg maradt. — A' M. Herald szerint az alsóház által közre tett tudósitásból kitetszik, hogy a' szegényi adó általjában országszerte száztól 7tel kevesbittetett meg, sőt Leicester és Nottingham megyékben száztól 12vel. — A' Globe szerint: „Két vagy három ülés mulva a' hatóságjavító törvényjavaslat általjut a' biztosságon. Minden kisértés v. ostrom, melly lényeges részeiben buzgott azt megsérteni, teljesen felsült, 's az alsóházban sem elve, sem fontosb egyes pontjai nem forognak többé veszélyben. A' toryk ugyan sükeres ellenszegülésre számolnak a' felsőházban, 's néhány laptársunk már aggódni is kezdett e' részről a' javaslat sorsán. De mi ez aggódásban nem osztozunk. Hogy a' javaslat általányos hatása csökkentését megkisértendik, azvalószinü; de a' kormány, úgy hisszük, elhatározta, hogy a' javaslatot mostani alakjában emelje törvénnyé, és se csonkíttatását, se hamisíttatását ne szenvedje meg. Alaposan hisszük, hogy a' ministereknek van hatalmuk ennek kivitelére, 's meg vagyunk győződve, hogy minden legkisebb tétovázás nélkül használni fogják is azt.“

Az alsóházban julius 6án, mint említettük, a' 115 czikkelyből álló hatóságjavitó törvényjavaslat, minden fontosabb másitás nélkül teljesen általment a' ház biztosságán. Julius 13kán a' tudósitás fog felolvastatni, 's hihetőleg már 15kén a' felsőházba is átvitetni. „A' lordok kezéből, úgymond a' Globe, ha nem jobbitva, roszitva bizonnyal nem fog az kikerülni.“ — Közönségesen hiszik, hogy a' toryk a' felsőházban a' hatóságjavitó rendszabályt, csakhogy reformereknek gondolja őket az ország, úgy szinte a' tizedváltást is el fogják fogadni, de minden erejökkel ellenszegülendenek az egyházi jövedelemelsajátitásnak. — Az alsóházban julius 7én Sir R. Peel kérelmet nyujtott be Tamworthból, hogy az ottani testületet a' hatóságjavitó törvényjavaslat ne érdekelje. Az igen tisztes baronet megjegyzé, hogy ő e' dologban személyesen nincsen érdekelve, mert ő csak a' tamworthi testület képviselője a' parliamentben; ha tehát ő Tamworthnak önválasztási 's nemfelelősségi rendszerét megtartatni kivánja, ezt csak tiszta okokból teszi. A' Globe erre gúnyosan megjegyzi: Sir R. Peelnek világos szándéka volt a' ministeri rendszabályból egyetlen egy kivétel-megnyerés által a' billt megerőtleníteni; minthogy azonban John Russell lord a' dolog iránt vele e' szempontban nem osztozott, a' „nagy reformer“ ezen inditványával nem nyert egyebet, minthogy megtérése őszinteségéről az uralkodó vélemény csak annyival inkább is megerősült.“ —

Julius 5kén vétetett föl Cambridge György hg nagy ünnepéllyel a' cambridgei egyetem kebelébe. Ugyanazon nap volt Camden marq. fényes beigtatása, mint az egyetem kanczellárjaé. Cumberland kir. hg. Wellington hg, mint az oxfordi egyetem kanczellárja 's Pozzo di Borgo gróf több magas vendéggel voltak az ünnepen jelen. Ez alkalommal az angolok 's idegenek közül is többet doctori (tanári) méltóságra emeltek. Az angolok közt névszerint Lyndhurst lord nyerte meg ezen méltóságot, ki már régen doctor az oxfordi egyetemnél, 's régóta Cambridge képviselője már a' parliamentben. Tanári koszorút nyert ez uttal Angliának ügyvéd-Nestora is Sir R. Graham, ki 90 esztendős 's még mind testre mind lélekre nézve teljesen ép. Az akademiai ifjuság, mint mondják, Wellington hget magasan éltette, Russell, Morpeth és Brougham lordokat pedig kifütyölte. — Amália hgasszony fényes mezei lakát Caling mellett (neve Gunnersbury-house) Rothschild úr 20,000 font sterlingen vette meg. — A' cambridgei fényes, kan-

czellár-beigtatásról még azt is beszélik a' hirlapok, hogy miután a' ministerek, Brougham lord 's Cambridge városi követek neveztetésükkor fültompító füttyöngés 's röfögés zudult meg, az allépcsőzetüek (untergraduirte) közül egyik igy kiáltott fel: „Még egy derék szives röfögést J. Russell l. számára!" 's a' diákok teljes erejökből röfögtek. Mire muzsika, azután angol, diák, meg görög ódák és beszédek következtek. —

Valamint Franciaországban, ugy Angliában is készül valami. A' ministerek gyakran tanácskoznak. Julius 9kén Melbourne lordnál gyültenek össze, 11én kabinettanács volt jelentve a' külhivatalban. E' tanácskozások fötargya az alsóházba hozott irlandi egyház-törvényjavaslat, melly rendszabálytól a' király igen irtózik. Melbourne lord erről a' királlyal volt utóbbi összejövetekor teljesen meggyőződött. Azt is mondják, a' kabinet maga is meghasonlott e' kérdés iránt, minthogy több minister igen aggasztónak nézi, hogy O'Connell urnak e' rendszabály által olly rendkivüli engedélyek adassanak. E' körülmények következésiben a' londoni lapokban 's az ottani csarnokon hir támadt ministerváltozásról, mellyet mindazáltal a' Globe teljesen alaptalannak nyilatkoztat. Annyi bizonyos, hogy a' király ministerváltozástól tory értelemben idegen nem volna. De mit mondana majd a' parliament? melly a' ministerek másodszori haszontalan elbocsáttatásukat semmi esetre sem javalná.

Az alsóházban jul. 8kán Mulgrave törvényjavaslata az irlandi szegénység támogatására olvastatott föl másodszor, azon kikötéssel mindazáltal, hogy ezen ülés alatt ezen indítvány ne vitessék tovább mint a' biztosságig. Errenézve a' ház 2 pontban látszott megegyezni: 1) hogy az irlandi alnép közt uralkodó inség-enyhitésre nyilványos rendszabályok szükségesek; 2) hogy ezen enyhités szegényi törvény által eszközöltessék, de ez egészen más elveken épüljön, mint az angol szegényi törvény. Waterford követe érzékenyen rajzolta, 's megható szinekkel festé az irlandi szegények határtalan inségét. — O'Connell ur nyilvánvitotta, mikép, noha meg van győződve, hogy a' szegényi törvények rendszere rosz, még is támogatja e' javaslatot, azon egy okbul, mert Irland mostani állapotja mulhatlan szükségül parancsolja ezt, csak-hogy az éhező népnek élelemmód szereztessék, történjék az bár a' lakosok tulajdonához nyulással. Szinte az alsóházban jul. 9én a' ház biztossággá változván a' hatóságjavító törvényjavaslat iránt, Scarlett ur indítványt hoz fel, mellynél fogva a' nagy városok mostani hatóság-szerkesztvényi maradnának meg's ne vettetnének a' törvényjavaslat szabályai alá. A' parliamentjavitás által, ugymond, a' demokratia Angliában olly félelmes lépteket tön, hogy előmozdítás helyett kötelessége volna a' kormánynak azt mindenkép gátolni. Ha pedig az uj hatóságjavitás a' nagy városokra is kiterjesztetik, az a' demokrata párt tulnyomósságát határozottan biztosítandja, mi a' constitutio fentartását ezentul lehetlenné tenné, 's az ország csendét sőt magát a' monarchiát is veszélybe hozná. — Roebuck ur, 's még néhány tag ostromlá ez indítványt. Minthogy azonban támogatására senki sem szólalt meg, fölkelt Scarlett ur, 's mondá: minthogy javaslatomat a' ház azon része, mellyen ülök, nem pártolja, (hangos tetszés a' ministeri padokon) tehát visszahuzom azt. Sir R. Peel az uj javaslatban a' hatóság tanácsnokai számát találja nagynak. A' törvényjavaslat ugyanis némelly városba 70 v. 80 tanácsnokot kiván; szerinte pedig e' szám az igazgatást terhesítené, 's a' tanácskozásokat gátlaná; azért is annak kisebbre szoríttatását javasolja. J. Russell lord megjegyzi, hogy mivel e' tanácsnokok többnyire munkás emberek közül választatnak, 's ezek nem mindenkor hagyhatják el dolgaikat, hogy hivatalaikban eljárhassanak, a' községi tanácsnak számosnak kell lennie, hogy a' távollevőket is kipótolja szapora számuk. Baines és Ewart urak támogatták Peel indítványát. Kibirja, az marja.

Az alsóházban julius 9iken Sir Robert Peel azon inditványa, mellynél fogva a' községi tanácsnokok számát az uj törvényjavaslatban kevesbiteni ügyekezék, 105 szóval 74 ellen, tehát 31 szó többséggel félrevettetett. — Erre az egész javaslat kinyomtatása határoztatott, úgy hogy néhány nap mulva az egész törvényjavaslat elfogadtatása hihe ő. —

FRANCZIAORSZÁG.

Legujabb hivatalos tudósítások szerint Oranból Abdel-Kader és a' francziák közt ujra háboru ütött ki Algierban. E' nagyravágyó főnök az algieri kormány határtalan bizodalmával hatalmas megtámadási eszközöket tudott magának szerzeni. Az Abdel-Kader és Desmichel gen. közt kötött egyezés amannak tetemes hasznot hajtott. Abdel t. i. Emir czimet nyert általa, 's az orani tartományban az egész kereskedés egyedárosságát (monopoliumát), efölött teljes tekintetet az egész országban, a' francziáké pedig egyedül a' városra lön szorítva. Abdel egy szóval ollyan helyzetbe jött ezen egyezés által, hogy az előbbi algieri deyhez tökéletesen hasonlított. 'S igy ő a' kormány vak bizodalmát ügyesen és álnokul tudta használni. Consula által, kit az európai hatalmakhoz hasonlóan tartott Algierban, visszatérités kötelezése alatt a' franczia fegyvertárakból mindennemű hadiszerrel el tudta magát látni. Ennyi engedékenység által még vakmerőbbé lett, 's a' szomszéd törzsökök ellen, mellyek fölött a' franczia

ótalom némi tekintetet szerze neki, mindenféle igazságtalan követelésekkel állott elő, mellyek alá amazok nem akarák vetni magukat. Ezek azt nyilvánvalóvá tették, hogy Abdel minden közbenjárása nélkül egyenes barátságos kapcsolatban akarnak állani a' francziákkal, mire Abdel-Emir Trezel generaltól segédseregeket kiván, hogy a' nyakas törzsököket megfenyítse. Az algieri kormány megteszi neki kívánságát, mert fölsége a' benszülöttek fölött az egyezésben elismértetett. Hatszáz embert a' kormány Abdel parancsi alá ad e' nyakas törzsökök ellen; pedig azok egyebet nem kívánnak, mint a' francziák baráti lenni. Minthogy azonban Abdel e' seregekkel eszköz gyanánt akar élni a' benszülöttek elnyomatására, megtagadja a' segéd expeditio vezére a' további engedelmességet, mig végre teljesen összeháborodtak. Midőn a' hirnök Algierből kiindult, az egész orani örség Mascara felé indult meg Abdel-Kader ellen. Két aráb, mintegy 3000 fönyi, nemzetség a' francziákkal egyesült ellene. —

Béranger, a' költő, a' Messager szerkesztőjéhez irt levelében ellenmond némi segedelemaláírásnak, mellyre nyilványos felszólításokat bocsátottanak ki, mind Párisban, mind a' vidékeken, azon czélra, hogy (Béranger) pénzveszteségei, mellyeket állitólag szenvede, pótoltassanak ki. Sajnálja, hogy barátjai tanácsot nem kértek előbb tőle, mert akkor meg fogta volna nekik mondhatni, hogy ő semmiféle pénzkárt nem vallott. — A' Bon Sens ezt irja: „Azt bizonyítják ma előttünk, hogy az orosz ügyviselő Broglie urnak kormánya nevében jegyzéket nyujtott volna által, mellyben az az idegen seregnek Spanyolország részire engedtetése ellen kikel azon nyilatkozással, hogy ha ezen általengedés csakugyan megtörténik, azt olly beavatkozásnak fogná az orosz udvar tekinteni, melly Francziaország viszonyait Russzia iránt megmásíthatná.“

A' pairszék ülésében julius 10kén a' lyoni vádlottakra nézve a' tanukihallgatás elvégeztetett. Bertholon ur azt mondja Beaune vádlottról, hogy mindig ellene volt minden zendülő mozgásnak, míg a' rendőr-ügyviselő Mercé az emberjogok társaságában legvadabbul hányakodott. Egy vádlott meg a' rendőr-ügyviselőül kijelelt Picotról kezd szólani, az elnök azonban félbenszakasztja őt mondván: „A' törvényszék jól tudja, hogy Picot nyomorult ember, 's minden szerepet játszott.“ A' tanuk kihallgattatása után a' főügyész indítványba hozza, hogy a' lyoniak ügye a' többi vádlottakétól választassék el. Bosquet ügyvéd ellenveti erre, hogy ha, mint a' vádiromány mondja, összeesküvés létezett, 's volt oka is a' külön helyeken kiütött nyugtalanságoknak, mellyek mind ezen egy pörbe foglalvák, akkor az egyes részleteket külön nem választhatni; ha pedig nem létezett összeesküvés, az ügy akkor többé nem a' pairszék elibe tartozik. Más ügyvédek ellenben védenczeik érdekében a' főügyész inditványához állottak; 's közöttük Favre, ki egyszersmind azt jegyzi meg, hogy ezen inditvánnyal az összeesküvési vád is megszünik. A' főügyész pedig azt mondja, hogy az összeesküvési vád azért még nem szünik meg, mert akkor az ügy más törvényszék elé jutna. Erre Beaune vádlott a' korlátok elé lépett, 's miután az ő és vádlotttársai nevében azon erőszakosságoknak ellenmondott, mellyeket rajtok elkövettek, igy szólt folytatva: „Én nem fogok a' tett-dolgokról szólani. Szándékom csak azt kívánni a' törvényszéktől, hogy végzetét, melly a' védelmezést megcsorbítja, vonja vissza. A' kérdés még nincs végkép elhatározva, 's a' törvényszék e' tekintetben teljesen szabad. — A' törvényszéknek nincs mit félnie a' védelmezők szózatától. Hallotta őket más alkalommal, 's valamint beszédök illedelmét, úgy elveik szilárdságát is méltányolhatta. Olly férfiak ezek, kiket a' monarchiai Francziaország nagyra becsül, a' republicanus tisztel. Azt mondották: választhatunk Francziaország valamennyi ügyvédei közül. Ugy de ügyvéd nem mondhat meg mindent, mert élénkebb szó jövendőjét veszélyeztethetné. Igy Ney marsal pörében Dupin és Berryer megcsonkitani voltak kénytelenek a' védelmet. Engedték volna meg csak Massenának, Macdonaldnak vagy Oudinotnak a' védelmezést, akkor a' nemes áldozat nem maradt volna védelmező nélkül, 's az observatorium fasorán a' szomoru jelenet talán nem történt volna. Azt állítják: a' pairszéknek szintazon jogai vannak, mint a' közszékeknek (Assisenhof). De valljon nem különbözik é hatósága sokban amazokétól? A' pairszék kivételi törvényszék, 's mint illyes, ollyan mint Caesar nője, mellyre még csak gyanu sem eshetik. Igen érdekünkben van, hogy hason érzelmü 's egészen független férfiak védelmezzenek bennünket. Békóba veressék e tehát a' védelmezés szabadsága a' juliusi revolutio 5dik évünnepe előtt?“ A' vádlott néhány pillantásig pihenésre kér engedelmet. Az elnök czukrosvizet hozat be neki 's egy hatósági őrtiszt széket nyujt leülésre. Később pedig igy folytatja: „Ha a' védelem szabad lett volna, meg fogtuk volna mutatni a' rendőrség részvételét a' lyoni zavarokban; megbizonyítottuk volna, hogy a' republicanusok mindent mindent elkövettek a' zendülés meggátoltatására, de a' kormány ügyviselői mint Picot, mint Mercé, amazok minden törvekvéseit meghiusították. Emlékezzenek meg pair urak az emberi dolgok változékonyságáról; ezen kamara alkotása szembetünő példája ennek. Legyenek részrehajlatlanok, mert később rá-

szorulhatnak, hogy részrehajlatlanok legyenek mások uraságtok iránt is. Azt hiszik e, ezen pör által bezárták Janus egyházát? Nem, uraim, boszu boszut szül, 's nem tudni, ki pihen le utólsó a' csatamezőn! A' pairkamara az aristokratia maradványa, nem fog ez megujulni választások által, mint a' következkamara. Ója tehát magát, nehogy még inkább csökkenjen a' nép tisztelete iránta, mint a' mennyire már megcsökkent. Reménylem a'kamara visszaveendi végzetét, melly neki magának veszélyes lehet, 's nekünk meg fogja engedni, hogy védelmezőinket szabadon választhassuk, 's valamennyi vádlott társaink előtt védelmezhessük magunkat." (Ö. B.) Az elnök röviden azt válaszolá, hogy e' kérdést a' törvényszék már elhatározta 's a' vádlottaknak nem elveikről, hanem tetteikről kell szólaniok ezentul, azokról pedig az ügyvédek is szólhatnak. Baune: „Minthogy a' törvényszék végzetét visszahuzni nem akarja, az én 's vádlott társim nevökben ezennel azt nyilatkoztatom, hogy a' pör további vitájában részt venni nem fogunk. E' részvét megbecstelenítene bennünket, 's mi soha sem becstelenítjük meg magunkat. Midőn vonakodunk álitéletben részt venni, valamennyi pártnak jeles szolgálatot teszünk, mert jövendőre nézve talán minden politikai pört lehetetlenné teszünk. Nem mi okoztuk a' dolgok e' helyzetét, hanem uraságtok, kiken marad a' felelősség terhe is mindenért, a' mi megtörténendik. Valamennyi vádlott fölkel és megszólal: „Mi mindent helybenhagyunk, mit Beaune mondott. Mi a' vitákat el nem fogjuk fogadni.— Erre a' törvényszék visszavonul, a' főügyész inditványáról tanácskozni. A' vádlottak is kivitetnek. A' National 11én 2ik kiadásban reggel 10 órakor jelenti, hogy a' pairszék a' főügyész inditványához képest a' lyoni vádlottak pöre különválasztatását határozta el. —

A' journal des Débats igy ir Konstantinápolyból junius 17ről, mi némi fényt vet kelet ügyeire: „A' franczia kormány Texier ur rendelése alá bizta Mésange hadisajkát (Kriegsslopp) hogy e' jeles tudós archaeologiai vizsgálatit a' fekete tenger partjain annál bizvástabb folytathassa. Roussin admiral ennélfogva fermant kivánt a' portától e' szállítvány (expeditio) engedelmére. Válasz helyett azonban a' franczia követ a' reis-effenditől azon megjegyzést kapá, hogy az unkiar-skelessii egyezés (Orosz- éz Törökország közt) orosz hajókon kivül minden más hadihajónak tiltja a' hajózást a' fekete tengeren. Ponsonby lord sem volt szerencsésebb azon kivánatában, hogy ferman adassék egy angol követ általhajózására a' fekete tengeren, Trebisondon keresztül, a' persa udvarhoz, hová az angol kormány britt gőzhajón akará e' követét általszállíttatni. —

A' Journal de Paris julius 13áról estve azon hirt adja, hogy 12kén estve 9 órakor 28 aprilisi vádlott a' parisi osztályból, kik St. Pélagieban foglyoskodtak, földalatti folyosó által, mellyet maguk ástak maguknak, megszökött; a' többi 15 pedig, kik hasonlag szökőfélben voltanak, épen azon pillanatban, midőn a' folyosó rézsén napvilágra lépni szándékoztak, elfogatott.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur telegraphi hiradás után közli: hogy egy angol gőzhajó az angol segédsereg első osztályát julius 10kén St. Sebastianban kiszállitotta 's mind a' nép mind az őrsereg nagy örömmel fogadá a' kiszállottakat. — Egy levelező, azon hallomásbeli megjegyzést teszi ezen idegen seregekre, mi szerint a' kormány alkalmasint ezekre tart számot, hogy kikitörő constitutionalis zajongások ellen gáteszközül használhassa őket. — Hallik, ugymond, a' St. Sebastianban kiszállt angolok, kik 1813ban ugyanezen városban olly hallatlan dulást követtek el, 's most részükre még teljes ágyakrol is gondoskodtak, — csupán arra vannak szánva, hogy ott a' gazdag formaruhában pipeskedjenek 's a' legrosszabb esetben Cadixba hajózhassanak ótalmok alá veendők a' kormányt, ha ez oda futni talál. Akármint legyen a' dolog, ha ezen kalózok Spanyolországban is angol módra akarnak hadakozni, vagy is minden negyedik mérföldön megállani 's tapot sem mozdulni, míg egész élelmi alafájok (Ration) ki nem adatik, úgy nem csak semmi kárt nem teendnek a' carlosiaknak, de nyolcz nap mulvást az egész tartomány nyugtalankodni fog miattok, hogyan legyen t. i. képes az angol kényelmesség minden kivánságit teljesiteni? 's miért teljesitené, midőn saját katonáit éhséggel látja küzdeni? Egy más levelező szerint a' hadminister csakugyan szerződésre lépett Dumarre lengyel ezredessel, mellynél fogva ez utóbbi kötelezi magát öt csapat lengyel dzsidást állitani a' spanyol kormány szolgálatjára. Dumarret e' vállalatjában a' franczia követség hatalmasan gyámolitja. Ezen kivül még bizonyos Palmaert brüsseli lakos is ajánlást tön a' kormánynak jeles mennyiségü ember-szállitásra. A' carlosi had fővezérségét csakugyan Moreno nyeré el, a' navarrai fölkeltek nem igen látszanak e' kinevezéssel megelégülni, mert ők inkább valamellyik földijök által szerettek volna vezéreltetni, mint például Eraso által, de ez betegsége miatt a' megkinálást nem fogadá el. D. Carlosnak szándékában volna némelly szolgálatjabeli franczia kiköltözteket fensőbb tisztségekre alkalmazni, de gátul áll spanyol pártsorsosi büszkesége, kik ezt minden telhető vetélkedéssel ellenzik. A' carlosi tábor mozdulatai Bitbao alul elvonulta óta ezek valának: julius 1sőjén d. Carlos a' sereg egy részével El-

Orrioig ment, három mérföldnyire Bilbaotól; jul. 3kán főszállást Marquinában ütött, hol kinevezte egyszersmind Morenot fő vezerré 's itt határoztatott volna el, hogy a' sereg egyenesen az Ebronak nyomuljon, mig néhány csapattal Ituralde Navarrában hagyatnék az ellenség mozdulati gátlására. Vitoria, a' krisztiniaknak Bilbaohoz történt összeseregeltük miatt, minden őrségtől megfosztva áll, mi egyik elért szándék azok közül, mellyeket Zumalacarreguy Bilbao ostroma szine alatt czélzásba vett. A' carlosi sereg iparkodik összekötésbe szerkezkedni Merino és Villalobos sőt gróf Espanna seregével is 's ez által a' háboru körét a' lehetségig kiterjeszteni. Ezeket mind carlosiak beszélik. A' krisztiniak egyik osztálya Bilbaonál maradt a' város védfalait kijavitani, erősiteni és a' sánczolatot kijebb terjeszteni; e' miatt több épületet le kelle rontani vagy elégetni, mit a' lakosok nem kis elégületlenséggel fogadtak — 's már most kárpotlást követelnek. Valdes ellen, mint hallik pör foly, mert a' sereg vezérletét, a' nélkül, hogy lemondását a' kormány még elfogadta volna, önkényleg odahagyta. Innen világos: mért vezérlette közelebb a' sereget la Hera a' nélkül, hogy erre a' kormány által neveztetett volna ki; ő t. i. Valdes elmente után saját ön szándékából vette által a' fő parancsnokságot, valamig valaki e' hivatalra nem neveztetnék. Madritban e' lépést is rosszalák 's la Hera ellen szinte pör indittatnék. Ez utóbbi helyről julius 1sőjeig vannak tudósitások. A' nép elméjét az uj igazgatás 's annak hiresztelt munkálatai foglalják el. Bizonyos, hogy az inquisitio és jesuiták jószágai el fognak adatni, mi a' népnek tetszeni látszik. Marq. las Amarillas egészen a' kormány embere; ő most olly formát játszik a' spanyol kabinetben, mint marsal Soult a' franczia'knál, azon különbséggel, hogy Amarillas semmi „változhatlan gondolat" ellen kikelni 's ellenszegülni nem képes. Rendszeri kifejtésben a' ministerek közt legnyiltabban halad elő az uj belső minister; ő minden eddigi rendelését bévezetéssel kezdi, mellyben teendő rendszabályi felől némileg számot adni törekszik. Igy mutogatá minapi egyik rendeletében: hogy a' klastromok régi elavult intézetek 's az azokban divatozni szokott nevelés-mód a' század szellemével ellenkezik; parancsolja ennélfogva ő fölsége nevében, hogy a' jelen iskolai pálya kezdetével a' bölcselkedési és egyéb világi tudományokbeli nyilványos oktatás a' klastromokban szüntessék meg. Ő. B. A' megyék polgári kormányzóinak parancsot adott egy másik rendelésben: utazzák be a' hatóságuk alatti tartományokat, tanulják ki a' köz-véleményt és veendő tudomásaik felől naplókönyvet vezetvén, ezt hétről hétre küldjék be hozzá Madritba. Ismeretes: miképp junius 23kán javaslatot terjeszte föl a' királynéhoz, mellyben a' sajtószabadság fontosságát támogatva biztosságot kér neveztetni, melly itélje meg: létesittessék e a' sajtószabadság, vagy az eddig fönálló elöleges censura tartassék meg? E' biztosság már megkezdé tanácskozásit; mivel azonban e' közben az eddig volt censura folyvást fenáll, a' hirlapok ujra megindítják régi panaszikat 's nem roszul üt ki, midőn a' Revistában a' még bajusztalan Galiano (Alcala Galiano kamarai követnek fija) a' sajtószabadság hasznai felől jó akaratu tanácsot és leczkét ad a' már három különböző revolutioi szakban kormánytviselt belső ministernek. — Gen. Alava helyébe, ki szinte ministerséget vállalt, spanyol követül a' londoni udvarhoz Osuna hget rebesgetik. Ezen fiatal ember még alig 25 esztendős, de Angliában és Francziaországban neveltetett és tapasztalásbeli hijányit kipótolja gazdagsággal 's kedvező habár főaristokratai formaságokkal. Közönségesen a' legelső lovaglónak tartatik Spanyolországban, 's én, mond a' levelező, valóban csupán akkor látom őt gyalog menni, midőn a' salonokba lép; különben naponként négy őt óraig pipeskedik 's diszeskedik a' Pradoban a' legszebb angol lovakon.

NÉMETORSZÁG.

Beira herczegasszony, Károly és János Ferdinand spanyol herczegekkel, julius 10én Carlsruheba érkezett, 's ott az úgy nevezett „Angol udvar" vendégházba szállott meg. Másnap mindnyájan az udvarnál ebédeltek, 's 12én tovább szándékoztak utazni. — Carlsruheból julius 10ről irják: „Az első kamara három órányi tanácskozás után ma reggel fogadta el a' porosz vámrendszert Baden nagyherczegségre. A' tulajdonnak kényszerített általengedését illető törvényjavaslat (országos czélokra) is már mind a' két kamaránál keresztül ment nagy szótöbbséggel. — E' törvény oda czéloz, hogy országos czélokra egyesektől úgy mint testületektől elvétethessék, természetesen kárpótlás mellett, bármelly ingatlan birtok. A' badeni imént elfogadott törvény nem annyira az elsajátítás vagy is inkább kisajátítás (expropriatio) elvét állítja fel, mert azt valamennyi statusjog-tanító régen elismérte 's valamennyi status rég óta gyakorlotta is, hanem inkább csak azon biztositékokat határozza el, mellyek alatt a' kisajátításnak megtörténnie kell, kijeleli az eseteket, 's kiszabja a' módot, szóval biztosakká teszi a' haza polgárit, hogy országos czél-ürügy alatt, sem önkény, sem magányos haszon őket sajátjoktól nem foszthatja meg.

NÉMETALFÖLD.

Hasgaból junius 26ról irják, az angol kormány megkereste a' hollandit: tenne az iránt ren-

delést, hogy mind az angol mind a' németalföldi partokon hason időben vizsgálatok tétetnének a' dagály és apály (Ebbe und Fluth) iránt. — E' végre a' hollandi kormány Moll tanitót nevezé ki e' tudományos vállalat elintézésére, elölött bizonyos számu tengeritiszt adatott hozzá, hogy segédiül szolgáljanak. —

Alig képzelhetni, mi drágák Amsterdamban a' szállások, különösen a' kisebb házakban. Következő levél majd nem hihetlent mond arról: „Amsterdam, julius 7. Az itteni alnép fölzendültének hire nagy lármát ütött, ámbár azt a' hollandi pór nyerseségével, ha kivált felizgattatik, igen könnyen összefér. Azonban nem tagadhatni, hogy a' személyes adó a' szegényebb osztályokra nézve fölötte nyomasztó. A' lakások e' mellett a' kisebb házakban szerfölött drágák, ime csak egy példát: Bizonyos szegény borbély némi kis házban lakott, mellyért évenként 100 forintot fizetett. A' házat uzsoráskodó birtokosa, nem tudom mi okból, el akará adni, 's a' borbély, kinek a' környékben volt legtöbb dolgoztatója, 's lakja másitásával azok elvesztésétől tartott, megpanaszlotta baját némi jótékonyságáról isméretes férfinak. Ez megigérte neki, hogy iparkodni fog a' ház megvételén, 's valóban meg is vette ötszáz forintért, 's igy a' ház száztól huszat gyümölcsözött.“ — Brüsselből irják jul. 8ról: „Az Emancipation azt mondja: Minden nehézség megszünt az önkénytesek kiállíttatása iránt, kik Belgiumból a' spanyol királyné számára fogadtatnak. A' föltétel ugyan már mind el van fogadva, azok mindazáltal még a' londoni biztosság jóváhagyásától függenek. — Az Eclair ellenben azt állítja: Igen hiteles kútfőből tudjuk, hogy noha seregünk számos főtiszte engedelmet kért és sürgetett hadministerünknél belga sereg-szerkesztésre, melly Krisztina királyné ügyét támogatná, kormányunk mindazáltal ezen engedelmet meg nem adta.“ Mellyiknek higyen már most az olvasó?

BELGIUM.

Belgium érseke 's püspökei körlevelet bocsátottak illető megyéjik lelkészei és hiveihez, mellyben buzditják őket az imént fölállitott katholikus egyetem tovább segitésére. A' levélben az ifjuság oktatását lelkökre kötik a' szüléknek, emlitvén hogy az ifjuság oktatására nem elég könyv nélkül megtanultatni a' katekizmust, hanem általjában vallást és tudományt kell abba önteni. Végzetül azt is mondják, hogy a' katholika szentegyház a' tudományok terjesztetését soha sem gátlotta, sőt azt állitotta mindig, hogy a' tudatlanság minden baj eredete; tudatlanság pedig a' féltudás is. —

AMERIKA.

Columbus nevű rakhajó junius 16ig terjedő hireket hozott vala Ujyorkból. Bostonban junius 11kén 4 spanyol kalóz végeztetett ki, mert a' Mexican Briget 20,000 dollártól fosztották meg, 's azután a' legénységet, valamint minden tanuságit rablásuknak az elfoglalt hajó fölégetésével akarák megsemmíteni. Itt junius 5én a' borzasztó tüz negyedfélszáz házat dult fel. Ujorleanson által következő fontos hirt vettek Mexicóbul majus 19ről, hol, mint tudjuk, polgári háboru ütött ki. Santana gen. seregei majus 6án támadták meg a' zacatesasi katonaságot, 's a' városba verték azokat vissza. 7én a' támadóknak békeajánlásokat tétetett; de minthogy azok el nem fogadtattak, 8kán általányos csatára kelt a' dolog, mellyben a' zacatecasi nép bátran viselé magát a' négyóraig tartott ütközetben a' respublicának jól gyakorlott, 's legjobb vezére által igazgatott seregi ellen, de végre a' gyakorlatlan seregek még is engedni voltak kénytelenek és Santana elfoglalá a' várost. Az ugy nevezett hazafi sereg maradványai egy részben Durango felé szélyedtek el. Az elhunytak és megsérültek száma 800 volt. Santana első rendszabálya az volt, hogy mind az ő, mind a' mexicoi főtanács tekintete ismértessék el. Tampicoi levelek szerint több statusban nem akarnak Santanának engedelmeskedni. Chiapaban a' nép a' katonaság ellen fölkelvén parancsnokát megölte, 's magát a' közép kormánytól függetlennek kiáltotta ki.

A' Newyork-American a' Washington-Globe kormánylapnak azon czikkelyére (mellyben a' franczia kamaráknak, azt mondja, hogy ha az egyesült statusok elnöke a' Valazéféle inditványnál fogva némi mentekező lépést tenne a' franczia kormánynál, az az elnöknek személyes tekintetét csorbitaná, 's ennélfogva, jobban tettek volna a' fr. kamarák, ha az adósságot elismervén, arról is gondoskodtak volna, mikép térítsék meg azon károkat, mellyeket Éjszak-amerika az egyezés késő teljesittetése miatt szenved); — vég czikkül azt mondja, hogy miután a' franczia kamarák a' tartozás helyességét az elfogadás által csakugyan elismérték, miután az elnök bocsátványa (Erlass) nem a' fanczia néphez volt intézve, de sértő szándékkal sem irva, a' franczia kamarák következetlenül csatoltak olly inditványt az elfogadott törvényjavaslathoz. „Minthogy azonban a' dolog már igy van, mond a' nevezett lap, mi természetesb 's közönségesb még a' legbüszkébb emberek közt is, 's mi illőbb kormányokhoz, mint azt nyilatkoztatni, hogy részünkről épen semmi legkisebb sértő szándék sincsen, valamint igaz is, hogy e' szándékban soha sem is voltunk.“ — —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

60. szám — Pest, szerda julius 29kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; kir. kam. tudósitás; Ferik Ahmet; Forgó György példás végrendelete; Kaszonyi Dán'el †; Kőszeg tisztujitása 's egyveleg.) Ausztria (tisztváltozások a' cs. kir. hadseregnél.) Anglia (alsóház ülései jul. 8—13kig; Durham ujja 's egyveleg.) Franczia-ország (pairszéki ülések; politikai foglyok megszökése és nyilatkozása; hadminister körlevele 'sa't.) Spanyolország (saragossai const. zavargás; az angol segédcsapatok megérkeznek; Valdes halála és a' seregek mozdulati.) Oroszország. Törökország. Belgium. Németország.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony A' KK. és RR. julius 24ki országos ülésükben a' fölirási czimzet iránt ötöd izben, a' szólás-szabadság két rendbeli sérelmi tárgyában pedig 3ad izben előbbi végzésüknél maradtak meg. Julius 21 és 22kén tartott országos ülésben a' KK. és RR. folyvást a' sérelmek vizsgálatát folytaták, mellyeknek legelső osztálya a' fő RRhöz általküldetvén, jul. 22kén a' fő táblán is vizsgálat alá vétetett.

Ő cs. kir. Fölsége a' magy. kir. sz. István-rend kanczellárjához gróf Reviczkyhez majus 25. intézett legfensőbb kabinet-irata szerint gróf Alten, hannoverai general és külügyi ministert az említett rend nagykeresztjével megajándékozni; — julius 4kéről a' m. kir. udv. kanczelláriához intézett legfensőbb határozata szerint pedig Balassa Gábor veszprémi kánonokot az Üdvözitő csanádi czimzetes prépostjává, Ruszek József szinte veszprémi kánonokot pedig a' Boldogságos Szüznek Vámosgyörktül nem messze helyzett monostori czimzetes apátjává méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége junius 9ki legfensőbb határozata szerint Tersztyánszky Imre pharosi püspököt, a' pécsi székesegyház olvasó kánonokját 's a' hétszemélyi törvényszék közbiráját, a' pesti magyar kir. egyetemnél a' bölcselkedési tanulmányok igazgatójává 's a' bölcselkedési kar elnökévé kinevezni; — még majus 17ki legfensőbb határozata szerint pedig Gebhardt Ferencz orv. doctornak 's a' pesti kir. egyetemnél nyilv. r. tanitónak kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' frauendorfi (Bajorországban) kertmüvelő-társaságtól számára küldött tiszt. tagi oklevelet elfogadhassa.

Ő cs. kir. fölsége Eszterházy Kázmér grófot kamarássá; — julius 7ki legfensőbb határozata szerint pedig Erdélyben Küküllő vmegye eddigi tiszteletbeli jegyzőjét Gál Jánost az erdélyi királyi tábla számfölötti 's fizetéstelen közbirájává méltóztatott kinevezni.

A' nmélt. m. kir. udv. Kamara, gácsi sóperceptorrá Kovács István, Szegeden volt k. sóhivatali segédet; — a' nagyszombathi kir. 30adhoz ellenőrré Cherny János gairingi 30ados, és helyébe 30adossá Finsterberg Ferenczet; — továbbá a' pesti sóhivatalhoz tisztirnokká Kubányi József Győrött volt tisztirnokot, és helyébe Győrbe Steltzner Ferdinand pozsonyi sóhivatali practicanst nevezte ki.

A' nm. m. kir. udv. Kamara tulajdon lajstromzó hivatalában Reszetka János halálával megüresült lajstromzó tisztségre eddigi irnok Lassu Istvánt; irnokká eddigi accessista Antal Sándort; accessistává pedig eddig fizetéstelen practicans Remenár Györgyöt nevezte ki (kir. kam. tudósitás).

Ahmet Fethi Ferik Basa, az ottomani portának ő cs. k. felségéhez Bécsbe menő nagykövete ő exclja, julius 28kán reggel 7 órakor indult el Pestről. Megnézte három napi itt léte alatt nagymélt. Mérey Sándor, országi tartományi biztosságok fő igazgatója ő excja rendelése szerint Döbrentei Gábor tartományi biztos által vezettetve, Pesten, a' katonai uszó-iskolát, a' cs. k. pattantyus-iskolát az új épületben, hol a' Wachtparadon is jelenvolt; a' Ludoviceát, nemzeti muzeumot, a' vakok intézetét, a' városi lövőpályát, a' főplebániát és görög templomot, nemzeti casinót; Budán a' fegyvertárt, csillagásztornyot. A' nevezett tartománybiztos ur hivatalosan Győrig kiséri.

Tettek dicsőitik az érdemest. Ennélfogva a' derék lelkü Forgó Györgynek (halálát jelenté mult lapunk) áldott emlékezetét tartsa fön az olvasó hazafiak előtt jeles végrendelete, mellynek köz érdekü pontjai jobbadán ön szavai szerint következők: Az első pontban visszaemlékezve szülőföldjére, tek. Pest vmegyében fekvő Tószeg helységére, az ottani mind. r. kath. szentegyháznak mind a' ref sz. ekklézsiának egyenként 500 vtó frtot, összesen ezeret, hagy olly föltétellel, hogy az mint tőkepénz biztos helyre adatván, kamatja egyenlően fölosztva a' két felekezetü iskolamester fizetéséhez kapcsoltassék, ösztönül az ifjuság szorgalmasabb tanitására; minek mennyire lett sikerét a' tanitók nyilvános próbatétel által legalább egyszer esztendőnként láthatóvá tenni kötelesek legyenek. — A' 3ik pontban egy jó reményü fiatal embert fijának fogadván, neki 20,000 vtó frtot hagy ollyképen, hogy maradék nélküli halála esetére azon hagyománynak fele vagy is 10.000 fr. a' magyar tud. Akademia alapitvány-tőkéjéhez kapcsoltassék. — 4ik pontban igy szól: Minden jó hazafi örömmel látja, hogy a' régi ohajtások sikerülnek 's a' magyar tudományos társaság valahára életbe jött, ennek-alap tőkepénzéhez 2,500 v. frtot hagyok. — 5) Fölserdült korom óta ns. Pest városának lakosa levén, iránta nőtten nőtt szives hajlandóságom, s' virágzását mindenkor szivemből ohajtottam is, mellynek

jeléül a' keblében fölállittatandó Dologház alapitására 1,000 vtó frtot rendelek; ezen jótékony intézetnek minélelőbbi alkotását minden jó lélek ohajtja 's én is reménylem, hogy a' mostani kor annak lételt ad 's nem fogja e' szép érdemet a' jövendőnek átengedni; miglen azonban ezen köz ohajtás teljesül, azon tőkepénznek kamatja a' helybeli koldusok gyámolitására fordittassék. — 9ik pontban a' ns. város (Pest) kórházára 3,200 vtó frtot hagy. — A' 7ik pontot igy folytatja: Ezen ns város keblében fölállitott Vakoktanitóintézetére, tek. ns. Pest vmegyéhez beadott alapitványom értelme szerint, mellynek sarkalatos föltételeit, hogy kitüzött czéljának megfeleljen, teljesittetni kivánom, 2,000 vtó frtot ajánlok. — 8) Tek. Pest vmegye által czélba vett őrültekháza épitésére hagyok 500 v. frtot; nem különben 9) a' Pesten épitendő magyar játékszin javára, de csupán csak épitésre, vagy a' magyar játékszinnek a' némettel leendő állandó összekötésére, nem pedig egyéb magyar játékszini czélok eszközlésére, 2,500 vtó frtot rendelek. Addig azonban, miglen ezen közvárakozásu tárgy életbe jő, az illető kamatok neveljék a' tőkét. — 10). A' váczi süketnéma intézet is szép bizonysága levén a' részvevő emberi szív munkásságának, ennek is néminemü fölsegélésére 500 v. frtot hagyok. 11) A' pesti kisdedgyám nevelő-intézet számara pedig 100 v. frtot ajándékozok. 12) Semmi sem fekszik jobban szivemen, mint azon ohajtás, hogy tek. és tudós Horváth István urnak a' „Magyarok eredetökről" kiadott Rajzolatit egész kiterjedésü és tökéletes munkában kidolgozva láthassa mind a' haza mind a' külföld. Nagy levén a' föladás, elszánást és sok áldozatot kiván; annálfogva ezen dicső pálya eszközeire vagy is a' czél létesitésére 5,000 v. frtot ugy hagyok, hogy az egyedül a' munka kinyomtatására adassék ki. Kérve kérem tehát a' tisztelt Barátomat, hogy ezen utólsó ohajtásomat buzditásnak vevén, nagy érdekü munkáját sajtó alá bocsátani ne késsék. Meg levén egyszer kezdve a' dolog, a' lelkes igyekezetet a' Gondviselés majdan előségíti 's az általam ajánlott kisded segitség annak egy részét a' világ elibe hozza, melly a' szerző tulajdona maradván ugyis, az abból bejövő pénz a' sajtó többi költségét részenkint fedezve, valaha az egésznek életet adhat, és sok hazafi keblet várt örömmel lep meg. — 13) Orvosi könyvtáromat a' tek. magyar orvosi kar lectoriumának hagyom, a' Homoeopathiát tárgyazó munkákkal együtt, azon kedves reménytől táplálttatván, hogy a' Homoeopathia a' magyar tud. Egyetemnél is nem sokára pártoltatni fog. Szinte oda ajándékozom Barátimnál kün levő e' tárgyu könyveimet is. — 14) Egy nálam találtató nagy mágnespatkót pedig a' magy tudom. Egyetem physikai muzeumának. 18) Birtokomban levő 6 régi arany darabot a' nemz. Muzeumnak hagyom. Végre a' 31ik pontban 4 Rotschildféle kötelezvény-sorsaiból egyet a' magyar tudom. Akademiának, egyet pedig a' magyar játékszin javára hagy.

Hasztalan éltében elveszett a' Hiu,
Dicsőséget arat, ki érdemet vetett;
Amaz feledtetést, te nemes Férfiú
Hazafi tettidben nyersz örök életet.

Győr: A' dunántuli főtiszt. ágost. vall. superintendentia f. eszt. julius 15kén Győr városában tartatott superintendentia gyülésén mélt. Matkovich István urat a' fömélt. hétszemélyü-törvényszék közbiráját választotta superintendentiai fő inspectorrá.

A' zágrábi kir. akademia magyar nyelv és literaturai tanitószékére későbbi közleménynél fogva a' concursus september 24kén fog tartatni a' pesti kir. Egyetemnél. — Zágrábban a' közelebbi Margitnapi vásár (jul. 13kán) általán véve silányul ütött ki. A' kiállitott árucikkelyek közt talán a' kikészitett-bőr volt a' legkeresettebb czikkely.

Vasvármegye. E' hónap 14. és 15kén ment végbe szab. kir. Kőszeg városában a' tisztviselőség megújittatása, Cserghő Ferencz kerületi táblai közbiró és kir. biztos ur jelenlétében. — A' hatvanosok számának betöltése 's a' szószólók megtevése után, tanácsbeliekké Seiffert József volt pénztári ellenőr, továbbá Ertl János és Nagy Károly táblabiró 's ker. táblai ügyész urak választattak. A' városkapitányságra, minden felekezeties villongás ellenére is, szótöbbséggel, az ujonan választott tanácsbeli, Nagy Károly ur jutott. A' városbiróság hivatala betöltetlen maradt. — A' kisebb hivatalok, minden további nehézségek nélkül töltettek be.

Kaszonyi Dániel kassai kerületbeli fő tartománybiztost 's több megyei táblabirót f. julius 24kén Pesten hosszadalmas senyvesztésü sorvadály lankasztotta tulvilágra életének 62kében. Tetemeit a' pesti reform. egyház sirboltja fogadta nyugalomra.

Miskolcz: F. jul. 20kán délutáni egy óra után, a' már délelőtt tornyosult fellegek, éjszak felé rémitő tömegbe feketültek össze, 's keblökbül pusztitó özön 's jégzápor zuhogott alá. A' szőlőhegyek — merre e' csapás elvonult — böven biztató termése tönkre jutott; a' jég által levert gerezdeket, leveles galyakat, gyümölcsöt és szőlők földjét, az omló viz lesodrá a' hegyek' lábához. — Számtalan gazda keseredve állott meg ez irtóztató vész nyomainak láttára. De nem csak kün, hanem ben is sinyli városunk e' romboló itéletet. A' hegyekből zápor idején tóduló viz — közönségesen — a' Pecze árka, szinte két évi kiapadta után, iszonyú magasra duzzadt, 's rohanó habjaival több utczát elborított, házakat elseprett, butorokat hömpölygetett, hidakat szaggatott, 's embereket hordott rémitő dühében. — Beömlése számtalan házat, házi 's élelmi szert tett haszonvehetlenné; szóval: az egy pár óra mulva ismét fenékig lohadt Pecze, ezrekre menő kárt, inséget 's kiáltásokat zsarolt félórai dühével városunktól, honnan a' villám is szinte kivevé egy áldozatját. — Idei szénánk semmi, aratásunk hitvány, marháink hullani kezdenek. —

AUSZTRIA.

A' cs. kir. hadsereg közelebbi tisztváltozásai: báró Langenau Károly Gusztáv Fridrik altábornagy eddig Gallicziában ad latus kormányzó, most valóságos kormányzó generalnak neveztetett. Gróf Hartmann Prokóp gen. őrnagy az udv. haditanácshoz rendeltetett. Lebzeltner József gen. őrnagy ruházat-felügyelő lett. Előléptek: ezredességre alezredes Petrik Zsigmond a' császár vadászezrednél, különben mint gen. parancsnoksági segéd Illyriában és belső Ausztriában. 's mint az udv. haditanácsnál katonasági előadó; — alezredességre őrnagy Uhlmann János a' 2dik pattantyus ezredtől az elsőnél; őrnagyságra következő gyalog és lovag kapitányok: Rosenbaum József a' Sándor cs. 2ik sz. sorezrednél; gróf Schönborn Filep, a' 2ik sz. hg. Schwarzenberg dzsidásoknál; Kugler Károly a' 4ik patt. ezredtől a' 2iknál; Herminenthal Ferencz Jakab a' patt. táborszer-hivatáltól a' bécsi várőrség-patt. kerületnél; Rauch Ignácz a' bombász testületnél; Könczöl Ferencz az erdélyi hágatási és lószedési hivatalszak parancsnoka; b. Gutstädt Vilmos az illyr- 's belső-ausztriai hágatási 's lószedési hivatalszak parancsnoka; és Zanini Erneszt bécsi helyőrnagy. Racca József alezredes az 1. patt. ezrednél, Bécsbe, — Möller György őrnagy pedig Lembergbe rendeltetett várőrségi patt. kerületi parancsnokká. Pisak Wenczel bombász-testületi őrnagy főigazgatója lett a' kincstári tüzi fegyvergyárnak. Raming Vilmos a' lószedési felügyelőséghöz rendeltetett. Nyugalmaztattak: Dumont Péter alezr. a' 4 patt. alezredtől ezredesi czimmel és nyugpénzzel; őrnagy: b. Irasky Jakab az innsbrucki várőrségi patt. kerület parancsnoka alezredes czimmel és nyugpénzzel, — b. Hiller Gundaker a' 2ik sz. Sándor cs. ezredtől, — b. Bittmayer Mátyás, b. Bertoletti 15 sz. sorezredtől; és Haszlinger József, a' 2ik sz. hg. Schwarzenberg dzsidásoktul; kapitány: Böck Gyula, Károly főhg. 3 sz. sorezredtől őrnagyi czimmel és nyugpénzzel, — Nataly József a' 14 sz. első székely határőri ezredtől, — Illéssy János a' Nádor-huszároktul, mind ketten őrnagyi czimmel és díjtoldalékkal, — és Riegg János a' 7 sz. bródi határőri ezredtől; végre alkapitány Kappner Péter a' prágai várőrségi patt. kerülettől őrnagyi czimmel és kapitányi nyugpénzzel. Kül rendeket 's azokviselésére legfensőbb engedelmet nyertek: hg Liechtenstein Károly gen. őrnagy az orosz csász sz. Annarend első osztálybeli keresztjét a' császári koronával; gr. Esterházy Vincze gen. őrnagy a' belga oroszlán és a' chur-hessi arany-oroszlán házi rend közép keresztjét; gróf Festetics Lajos őrnagy és gróf Radeczky lovassági general szárnysegéde, és gróf Kinsky József kapitány a' szardiniai sz. Móricz és Lázár-rend kis keresztjét; b. Bianchi Ferd. kapitány és b. Christ Sándor főhadnagy a' Miklós czár huszároknál, az orosz czári sz. Vladimir-rend 4ik osztályát.

ANGLIA.

Julius 9én mintegy 20 irlandi parliamenttagból álló küldöttség ment O'Connell vezérlete alatt Spring-Rice urhoz, a' kincstár kanczellárjához, engedelmet kérni ollyan sorsjáték-fölállításra, mellynek czélja lenne Irland belső állapotját javítani 's a' munkás osztályoknak ott foglalkozást adni. O'Connell röviden előadta: mikép nem lesz tán neki szüksége megmutatni a' ministernek, mi nagy inség nyomja Irlandban a' munkás néposztályt, 's melly igen munka-hijányban van. Ha a' pénzügy állapotja megengedi vala, a' kormányt kérték volna meg, hogy kölcsönt adjon a' statuskincstárból, mire a' segedelem hátralevő részét egyéb kölcsönnel, vagy önkénytes adakozásokkal valának pótolandók. Minthogy azonban ezt a' mostani körülményekben nem tehetni, arra kérik a' kormányt, engedne sorsjátékot fölállittatni ugyanazon czélra. Ő a' sorsjátékban, ha az ezzel összekötésben álló visszaélések meggátoltatnak 's eltöröltetnek, semmi erkölcsi rosszat nem lát. A' szárazföldről számtalan sorsjáték adatik el Angliában, 's csak azt sajnálhatni, hogy a' jövedelem nem jótékony czélokra fordittatik. Sorsjátékokat statusczélokra ő sem ajánlhat, de méltán pártolhatja a' szóban forgót. A' küldöttség egyébiránt e' dologban a' kincstár kanczellárjától nem vár elhatározott igéretet, hanem csak azt, hogy a' kormány a' dolgot fontolatra vegye. A' kincstár kanczellárja azt viszonzá, hogy ha azon egyszerü kérdés forogna fen: valljon adjon e a' kormány engedelmet sorsjáték-felállításra, ő azt mondaná, hogy az nem fog megtörténni, 's mint kincstári kanczellár azon javaslatot is tekintet nélkül visszavetné, melly a' statusjövedelmi hijánypótlásra sorsjátékot akarna inditványba hozni. De a' fenforgó körülmények közt a' kijelelt czélra javaslott sorsjáték ollyan, hogy tervét tiszttársinak örömest befogja mutatni, noha megegyezésöket abban, 's egy azt tárgyazó törvényjavaslat keresztülvitelét a' parliamentben igen kétli. Gondolná meg O'Connell, melly igen ellenez a' parliament mindenféle sorsjátékot. Mind e' mellett a' tervet, mint mondá, a' kormánynak be mutatandja, minthogy senki Irlandnak javát előmozditani nem hajlandóbb mint ő. O'Connell erre a' küldöttség nevében azon ohajtást fejezé ki, hogy különös választmány neveztessék ki, melly a' sorsjátékkal összefüggő rosz következéseket nyomozza ki. A' minister úgy vélekedék, hogy O'Connell semmi nehezségre sem fog akadni, ha az alsóházban egyenes inditványt teend egy választmány-kiküldésre, melly a' külföldi sorsok eladatása törvényességét vizsgálja meg. Ha a' határozás ezután oda ütne, hogy e' sorsjegyek eladatását semmi sem ellenezheti, akkor az Irland számára fölállitandó sorsjáték jegyeinek eladatása sem gátoltathatik. A' küldöttség e' jó tanáccsal megelégülve távozott el. — Nagybritannia és Spanyolország közt uj egyezés köttetett a' rabszolgaság-megszüntetésre. Az egyezés még azon hajók elvételét is kiköti, mellyeken nem találni ugyan rabszolgát, de rabszol-

ga-szállitásra van felkészitve. Az illy hajó diribdarabra zuzassék, 's mint ó ácsfa adassék el. Mert tapasztalták, hogy az illyen hajók ismét gazul rabszolgakereskedésre fordíttattak.—

A' Hampshire telegraph jelenti, hogy az 50 álgyus Barham nevü hajó, kapitánya Corry, fogja Durham grófot Konstantinápolyba vinni, honnan az ôt Odessába viendi; innen a' nemes lord Sebastopolt és a' Krimet fogja meglátogatni, 's végre szárazon Sz. Pétervárba utazni. A' Barham hajó pedig, miután a' török partokat körülhajókázta, a' Dardanellákon át ismét visszatérni. — Majd meglátjuk, mit mond hozzá az unkiar-skelessii egyezés.

Az alsóház ülésében julius 10én kérdezte Atwood ur a' kincstárkanczellárt, mikor mutatja be a' háznak az évi pénzügy-jegyzéket. Spring-Rice ur viszonzá: első kedvező alkalommal; eddig a' ház előtt vitában forgó tárgyak meghányatását nem akará gátlani. A' minister azután jelenté, hogy ő fölsége a' Marlborough-palotát engedte a' ház szónokának lakásul, mig mind a' két parliamentház fel fog épitetni. E' jelentést a' ház nem igen kedvezőleg fogadta. Több tag megjegyzé, hogy a' palotára költséges igazitások lesznek szükségesek, és fentartása is drágába fog kerülni. — Végre Hume ur azt hozá inditványba; készittessék fölirás ő fölségéhez, mellyben a' ház köszönje meg ezen ajánlást, de egyszersmind tisztelettel nyilványitsa, hogy azt el nem fogadhatja. A' ház ezután biztossággá változott az adók és országos költségek fölött. Több féle hitelpénz minden lerovás sőt szóvita nélkül megajánltatott. Egyedül az útlevél-czikkely adott némi vitára alkalmat az idegeneket illető törvény végett. (Az idegenek, mint tudva van, Angliában törvényküliek 's még is nyomott állapotban vannak.) Többen megszólaltak annak megmutatására, hogy azon formaságok, mellyeknek az idegentörvény az idegeneket aláveti, haszontalanok. — Azért ők azokat eltörlesztetni kivánják. J. Russel e' formaságok helytelenségét elismeri, de ellenzi azok tüsténti eltörlesztetését. (A' ház székein közönségesen hitték, hogy a' jövő ülés folytában azok eltörlesztése bizonyosan javaslatba fog hozatni.) Az alsóháznak, jul. 10ki ülésében, egy igen mulattató jelenése volt. Közönségesen tudva van, hogy Hume ur szoros gazda, 's a' költségeket keményen meg szokta rostálni. Midőn a' följebbi napon titkos költségekre a' 36,800 ft sterling megszavaztatott, Hume ur ellenmondott ugyan, de nem szokott hevességgel. Fölakadt ezen bizonyos Kearsley ur, ki is belőle azon gyanut nem eriti, hogy Hume ur épen akkor a' ministerek egyik jó barátjával beszélgetett, 's megszólamlék: „Mind e' házban, mind másutt gyakran mondották, Middlesex tiszte követe (Hume) mindig azon van, hogy a' status pénzekkeli rosz gazdálkodást gátolja, most azonban azt vettem észre, az egész dolog csak tréfa és ámitás, 's a' szegény jámbor angol népet csúfolják. (Hoszantartó nevetés, és halljuk!) A' nélkül hogy a' middlesexi tisztes követet sérteni akarnám, jól láttam, hogy, midőn a' 36,800 ft sterling titkos költség' megszavazására került a' sor, bizonyos igen tisztes ur, ki bizonyos nemes lorddal igen bizodalmas lábon áll, a' middlesexi követet meglökte, 's valamit fülébe sugott. Világosan láttam, 's még egyszer mondom, az egész dolog merő szemfényvesztés, és csak ámitanak bennünket.“ Hume ur: „Attól tartok, a' tisztes követ szemei nincsenek jó állapotban. Azt hiszem, kápráznak 's velök kettősen lát. Én igen is ellene vagyok a' titkos kiadásoknak, azonban megelégszem, hogy azokat 36,000 fontra szállitók le. Mi a' vádat illeti, mintha arra birattam volna magamat, hogy véleményem ne mondjam ki, azt nyilványitom a' tisztes követnek, hogy senkinek, de legkevesbé neki ellenörséget magam fölött nem engedek.“ Kearsley ur (felfortyanva): — Én meg azt mondom a' tisztes tagnak, hogy tőle semmit sem fogok elhallgatni v. fölvenni. Ha szemeim gyöngék, ahoz a' tisztes követnek semmi köze; legkisebb udvariság tőle, hogy azt szememre hányja. Udvariság az vagy elméneczség? Előttem másnak tetszik. 'S ha az én szemeim homályosak, úgy a' tisztes követ fejében meg sötétség van! Annyit csak látok, hogy a' facitot kiösmerjem. Engem a' middlesexi követ nem fog elámitani. A' nép figyel ránk 's tudja, honnan hordja Berta a' mustot, megadja mindegyiknek, a' mit megérdemlett, 's nem sziveli, hogy Xből U-t csináljanak. Azért még egyszer mondom, az egész dolog merő tréfaság! 's bohózat!“ Hume ur válaszolni akart, de minthogy mindenünnen felé kiáltoztak: Hagyja Ön, hagyja! — csak következőleg válaszolt: „Kérem az igen tisztes urat, félre ne értsen; én egy szót sem mondottam rosz szemeiről; 's nem úgy vélekedtem, hogy keveset lát, hanem hogy nagyon is sokat; az igen tisztes urnak igen erős, éles szemei vannak!“ — Kearsley morgott ugyan még egy darabig, de a' jelenésnek ezzel vége lett.

Az alsóház ülésében julius 13án Roebuck ur jelenté, ha a' katonahatóságok rendelést nem teendnek az iránt, hogy a' katonák, midőn szolgálaton kivül vannak, fegyvert ne hordjanak, ő első alkalommal inditványba hozza: terjesszen a' ház felirást ő fölségéhez, 's kérje meg őt, hogy tiltsa el a' katonáknak a' fegyverhordást ha szolgálatban nincsenek; mivel gyakran meg-

..ként, hogy a' katonák részegségükben a' fegyverrel védtelen emberek ellen éltek.—

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék elibe jul. 11én csak 26 vádlott vitetett (a' lyoniak közül); a' többi vonakadott megjelenni a' vitatáson. Ezek következő ellenmondást nyujtottak be az elnöknél: „Alulirtaknak szerencséjök van tudósitani Uraságokat, hogy azon ellenmondásnál továbbá is megállanak, mellyet a' tegnapi ülésben vádlott társaik egyike Beaune, megbizásukból beadott. Egyenesen kimondott szándékjok, meg nem jelenni többé az üléseken, minthogy részvételök azokban ezentúl teljesen haszontalan volna. Kérik egyúttal Uraságtokat, kiméljék meg őket a' baromi ellenállás kedvetlenségitől 's ne tegyék azon kénytelenségbe, hogy tanácskozásaikat kemény közbenszólásokkal szakasszák félben.“ — Egy órakor, 7 uj vádlott vitetik be. Egyik közülök, Huguet nevü, ki a' fölebbi ellenmondást aláirta, phrygiai (szabadsági) sapkát visel, karjai meztelenek, 's két hatósági őr vala kénytelen őt erőszakosan beczipelni. Arcza szerfölött halvány. A' többi hat, kik közül Girard, és Genest legitimista vádlott, csöndesen leülnek. Kettedfél órakor a' pairszék még folyvást tanácskozik. Két vádlott az ülésteremben kártyáz; egy kalap játszóasztal gyanánt szolgál nekik. Hatósági őrök igazgatják őket, mikép adjanak ki. Két óra előtt 10 perczel belép a' pairszék. Az elnök felolvassa a' szék végzetét, mellyben a' vádlottak ügyei különválasztatnak egymástól, 's névszerint elsőben is a' lyoniak határoztatnak elitéltetendőknek. Kivánatra fölolvastatik egyszersmind a' távollevő vádlottak ellenmondása, úgy szinte a' börtönben történtekről készített jegyzőkönyv. Reverchon vádlott egészen levetközve feküdt ágyában, 's valamint ő, úgy a' többi vádlott is ruházatjok egy részét eldugták. A' fölebbi ellenmondás és vonakodás következésében a' fő ügyész uj követelést állit föl, hogy t. i. e' vádlottak távolléte mellett is folytassák a' pör vitatását. A' törvényszék 4½ kor visszavonult. Egy órával később egy szolga jelenté a' közönségnek, hogy a' pairek e' napon az ülésbe visszatérni nem fognak, 's a' hozatandó végzés jul. 14én (harmadnap mulva) fog a' közönségnek hirül adatni. —

A' hadminister következő körlevelet bocsátott a' katonai osztályok alvezéreihez, a' megyék ispánjaihoz, és a' katonabiztosakhoz: „Paris julius 2kán 1835. Uraim! Tévedésből történt, hogy junius 24én költ körlevelem, melly csak puszta javaslat volt, 's uj rendszabályokat foglala magában az idegen sereg iránt, mint vég elhatározott előszabály küldetett Önökhöz. Legyenek szivesek azt, mennyiben az, ezen seregnek spanyol szolgálatba állását érdekli, ki nem bocsátottnak tekinteni, 's mindazon rendelést visszaparancsolni, mellyeket annak végbehajtására tán (aláirva) adtak volna már. Fogadják nagyrabecsülésem bizonyitását. Maison marsal, hadminister.“

A' megszökési történetnek következők részletei: A' foglyok sz. Pelagieban voltak elzárva, melly épület valaha adóssági börtönül használtaték. A' vádlottak számára egészen külön épület készittetett föl, mellyben a' foglyok szobáji egy udvarra nyiltak, hol azok korán reggeltől fogva estve 10 óráig sétálhattak, 's egyúttal látogatásokat is elfogadhattak, és szabadon is élhettek szeszes italokkal. A' vádlottak egyike pedig (Kersausie) e' fölött mintegy három hónap előtt szabadságot nyert a' börtön-igazgatótól, hogy egy pinczében tarthassa sörét és borát, mellynek ajtaja azon udvarra nyilt, hol a' vádlottaknak sétahelyök volt. Az igazgató a' pinczekulcsot is átadta neki. Később a' visszaélések miatt, mellyek ebből támadtak, az igazgató a' kulcsot visszakivánta; 's e' pinczén keresztül szöktek el a' vádlottak, mint látszik, több napi munka után. A' pinczeajtó minden erőszakos feltörés nélkül nyittatott meg; miből gyaníthatni, hogy az álkulccsal történt, mellyet vagy Kersausié kulcsa után készítettek, vagy egyenesen a' zár után. E' pincze a' kerek folyosó egyik része alatt terül el. Csak néhány lábnyi földalatti folyosóra vala szükség, hogy a' fogház mellett a' rue Copeauban fekvő 7 számu ház kertjébe lehessen jutni. A' foglyok ezt valahogy megtudták. Ehez képest egy folyosót ástak a' pincze falán és a' földön keresztül a' kert felé, mellynek hossza 30 láb, szélessége 3. Miután ez elkészült, összebeszéltek barátjaikkal, 's 9én estve megindultak a' földalatti folyosón. Két külső barátjok ezalatt a' kert tulajdonosához járult némi keresett ürügy alatt, 's azok segedelmével egymás után kibúttak a' kiásott rézsen. 28 már elillant, midőn a' hatóság tudósittatott, 's a' többi 15 megszökését meggátolta. Mi a' kert tulajdonosát rue Copeauban illeti, ő a' megszökés idején nem vala otthon. Hitvese pedig azt beszélte, hogy estve 9 órakor bizonyos férfi jött egy fiatal asszonyság társaságában hozzá, azon szin alatt, hogy férjével akarna beszélni; 's hogy e' férfi nem sokára, midőn a' kertajtón kemény kopogást hallott, tüstént az ablakokat 's külső ablaktáblákat felrángatta 's a' kert tulajdonosnéjának azt mondotta: ne féljen, mert azok politikai foglyok, kik épen most szöknek. Nem sokára ezután csakugyan látta is, mikép husz 's néhány személy a' kertajtó ablakit és karimáját betörték, de ő csupán egy szolgájával ellen nem szegülhetett. A' Journal de Paris azt is mondja, hogy ennek következésében mindazon beteg politikai fogoly, kik magányos házaknál feküdtek, a' mennyire egészségök engedé,

visszavitetett a' börtönbe. — A' Reformateur azon, nem kevés gyanút gerjesztő állitást, teszi lapjában közre, hogy e' megszökést, ha nem maga a' rendőrség intézte, bizonyosan igen pártolta. Mert mikép áshattak volna 30 láb hosszu 's 3 láb szélességü folyosót, anélkül hogy észre ne vennék? hova tehették volna a' kiásott 270 köbláb földet? 's mieszközzel hordtak volna rövid idő alatt ennyi földet halomra?

Párisi lapok még következő részleteket adnak a' vádlottak megszöktéről. A' földalatti folyosó, mellyen a' pinczén keresztül kijutottak, 44 vagy 45 láb hosszu 's $2\frac{1}{2}$ láb széles 's mintegy 3 láb magas; mint mondják körmeikkel vájták ki, 's a' kivájt földet a' pinczében lábbal tapodák össze, hogy nagy tért ne foglaljon. E' folyosó már több nap óta készen volt, de a' vádlottak a' pairszék azon itéletére vártak, mellynél fogvást a' vádlottak közügye egymástól elválasztatik. E' munkába 's titokba nem valamennyi vádlott vala beavatva. Azt csak a' megszökés órájában tudta meg a' többi. A' folyosó azon végén, melly a' szomszéd kertbe vitt, rézst csak az utólsó pillanatban törtek. A' rue Copeau nevü utczában a' lakosok házaik előtt üldögeltek, 's minthogy ez utczában ritkán hallani kocsizörgést, a' szökevények fölvételére oda sietett paripák, tilburyk és kocsik figyelmezteték őket; azonban néhány percz mulva a' vidék ismét szokott csendü volt. A' párisi vádlottak közül több vonakadott megszökni, 's ezek a' fogházban maradtak. Midőn a' foglyok sorban egymásután tolakodtak a' szük lyukon keresztül, Imbert, vastag-testüsége miatt, egy helyen úgy megszorult, hogy sem előre sem hátra nem mozdulhatott. A' helyzet csiklandós volt. Végre az ifju Fournier melléje szorult, 's addig vájta körülte a' földet, mig a' hizott tetem előre nyomulhatott. E' történet a' szökevényeket néhány perczig megakasztotta. Mielőtt a' vádlottak Sz. Pelagiet elhagyák, következő nyilatkozást irtak alá, mellyet a' Messager közöl: „Alulirt vádlottak, felelősek levén a' nyilványos véleménynek minden tettökért, tartozni hiszik magukat e' következő nyilatkozással: Természetes biráiktól elvonatva, sokáig azt hivék, hogy a' pairszék elibe hozott politikai nyomozás, ünnepélyes alkalom leend előterjeszteni eszméiket (ideáikat) 's ez által érzékeny csapást tenni elleneiken. Ez első reménytől megfosztatván, azt hivék, hogy azon erőszakosságok, mellyekkel őket fenyegetni merték, képesekké teendik őket, tanuságot adni határozataik szilárdságáról. Most azonban minden máskép van. Az aristokratia a' komoly vitatások elől visszavonult, a' jogtalan törvényszék minden összeütközést ki akar kerülni. A' pörök külön vannak választva; 's a' miénk elhalasztva, hogy e' 15 hónapos vádállapot még tovább tartson; minden jogérzés megvetése soha még nagyobb nyilványossággal látványul nem tétetett-ki; 's minden szabadságot soha még több szemtelenséggel nem gúnyoltak ki. Szabadságunk megnyerésére vezető eszközök birtokában levén régóta már, mi vonakodtunk mindeddig használni azokat. A' pairszék utólsó végzése ada jelt arra. Mi meg szökünk, de a' nélkül, hogy félnénk e' lépésünk félreértetésétől. Az ország jól tudja, hogy mi mindenüvé elmegyünk, hova ügyünk érdeke hí bennünket, ha legjobb barátink, a' lyoni, lunevillei, és sz. etiennei kezesek, valamint párisi társink oda visszahivandanak. Ideje már, hogy ezen országban, hol a' jog-sértés ellen ellenszegülés divatoz, bátor férfiak találkozzanak, kik az elnyomást hiúvá 's nevetségessé tegyék, saját veszélyökre huzván ki magukat az alul. St. Pelagie julius 12. 1835. (aláirva.) Imbert, Granger, Crevat, A. Guignard, A. Rosèires, Armand-Marrast, P. Fouet, C. Pichonnier, G. Cavaignac, N. Lebon, T. F. Vignerte. Minthogy e' nyilatkozást a' megszökés előtt csak néhány pillanattal és sietve penderítették, valamennyi vádlott nem is irhatta alá. Öst. Beob.

Szinte a' Messager jul. 14kén estve még következő irományt közöl: „Paris határiból julius 12. estve 11 órakor. Szerkesztő ur! Ma estve 5 órától fogva 9ig azzal elfoglalva, hogy a' földalatti folyosó utólsó kérgét, mellyen kiszöktünk, áttörjem, azon nyilatkozás alá, mellyet barátim Önhöz küldöttek, nevemet nem irhattam, mellynek tartalma mindazáltal tudva van előttem. Kérem Önt uram, legyen szives e' megjegyzést 14kén estve az aprilisi vádlottak utózatához (ultimatumához)-állásom jeléül függeszteni. 15kén reggel Gisquet (rendőr-ispán) körén túl leszek, kit azonban iszonyu rendőr-költségei mellett is könnyü elvakítani. Fogadja 's a' t. Landolphe, aprilisi vádlott.“ —

Egyik párisi levél ezeket jegyzi meg Roncière pöréről: A' közönség érdekét 's részvétét, mellyel a' pör iránt volt, könnyen megfoghatni azon körülményből, hogy a' pör kezdetétől fogva végezteig azon hirlapok, mellyek tudósitásokat adtak felőle 's belőle, naponként több mint öt ezer rendkivüli példányt adtak el lapjaikból. Azon röpkeiratból pedig, melly e' tárgyról megjelent, a' kiadó 50,000 példányt nyomtatott. A' párisi társaság két felekezetre oszlott: Morellistákra és Roncièristákra. Azonban Roncière felei sem hagyák helyben Roncière viseletét, sőt mindnyájan mély részvételt mutattak Morell családja méltó fájdalma iránt. A' két felekezet csak azon

vetélkedett 's tépelődött, mi vége lesz a' drámának, 's azon titkokon, mellyekkel az teljes. Az itélet a' közönségben senkit sem elégit ki, nem mintha vérengző büntetést szomjazott volna, hanem mivel a' két félről vitatott okoskodás egyik rész állitásának sem felelt meg, különösen és közönségesen fenakadtak a'biráktól itéletileg állitott enyhitő körülményeken. A' döbbentő eset első hirére egyetlenegy férjfiként zudult föl az egész Morell-felekezet.E'család aggódásit 's törekvésit MorellMária megszeplősített kisasszony becsülete ügyében következő körülmény leginkább tünteti elő: Berryer (hires ügyvéd) azt tanácslotta: ne lépjen fel a' Morellház mint vádló, hanem eressze az ügyet a' közönséges törvényutra. „Uram!, azt mondá ez alkalommal a' Morell-család feje 's Mária nagyatyja, elszánt élénkséggel: mi két millióval pótolhatjuk; én jószágimat mint pénzzé tettem, hogy az unokámon ejtett gyalázatot megboszúljam.“ 'S az egész nemzetség e' nyilatkozáshoz állott. Roncière sorsa minden esetre szomoru véget fogott vala érni, mert midőn Morell kisasszony egyik rokona azt üzente neki, hogy föloldoztatás esetében életre halálra kivánand tőle elégtételt, visszaüzené Roncière: „Csak negyedik hellyel szolgálhatok az öröklétbe Önnek, mert három ellenfél előzte oda meg már Önt.“ Saumurben (hol Morell parancsnok) Roncière elitéltetése kedvező benyomást okozand, mert a' férjek kedvesen fognak venni mindent, mi a' katonai csinyok, éjjeli ablakmászások 's kötéllajtorják elnyomatására czéloz. Mióta az itélet ki van mondva, Roncière igen el van csüggedve, 's egészen eltiprottnak látszik, senkivel sem szól. Midőn Chaix d' Estange (ügyvéde) azt kérdezé tőle: följebb akarja e ügyét a' cassatioszékre vinni, nyugalommal azt felelé: „Minthogy ártatlan vagyok, becsületem 's kötelességem kivánja, el nem mulasztását egy biztositéknak is, mellyet a' törvény nyujt védelmemre.“ A' csiny pajkosságból eredett, 's csak Morell bosszontására vala rágalommal kezdve, de mint a' történet mutatja, semmirekellő gyalázatos gonosztettel koronázva.

SPANYOLORSZÁG.

A' Saragossában kiütött constitutionalis zajongás sokkal komolyabb bélyegü mint eleinte röviden jelenték. Részt vön benne, egy ezredet kivevén, az egész őrsereg, városi katonaság, 's a' nép nagyobb része. E' kitörést előre lehete látni, mert már néhány hónap óta mutatkozék a' kormány elleni nyilványos idegenkedés, mellyet a' carlosiak győzödelmei még inkább érleltek. A' nép kárhoztatni kezdé a' sereg vezérei habozását 's tehetetlenségét; kikelt 's ócsárlá a' kormány bizodalmatlanságát, mellyet a' polgár-katonaság iránt eléggé kitüntetett. Toreno legközelebbi följutásával épen szünni látszott e' régi forrongás, midőn ismét hire terjedt a' városban, hogy a' papság d. Carlos részére összeesküt. A' nyugtalanabbak ezt elég oknak gondolák nyilványos zajütésre. Julius 5ikén tehát a' városi katonák fölgyültek a' constitutio-piaczra 's mindenféle fenyegetést kiáltoztak a' papság ellen; a' nép alja csak hamar hozzájok csatlakozott 's elég jelét adá: mennyire utálja azon papságot, mellynek intéseit kevéssel előbb olly vakon követé. Nem sokára több nép gyülönge össze, 's midőn, egy ezredet kivéve, a' rendes katonaság is a' zajongókhoz állott, a' sokaság a' szerzetes házaknak rohant's hármat leégetett,négyet pedig földult. Ö.Beob. A' Quotidienne szerint néhány privat házakat is fölgyujtottak. Rablás, mondják, nem történt 's a' szerzetesek közül egy sem öletett meg. Éltették a' constitutiót, a' nélkül azonban, hogy a' fönálló kormány fölforgatására czélzás mutatkozott volna. Sokan a' francziáknak is éljent kiáltoztak, talán az érkezendő justemilieu-katonák kedve keresésül. Másnap 6ikán estve, már helyre állott a' nyugalom. Az őrsereg parancsnoka gen. Alvarez, ugyanaz, ki előbb Malagában szolgált, nem vélte szükségesnek hatalommal élni, mivel a' nép csak a' constitutiót éltette, a' rendes katonaság pedig nem is mutatkozék hajladónak a' népet rendre hozni. A' Mémorial Pyrenèes levelet közöl, mellyben hasonló constitutioi nyilatkozások emlittetnek mutatkozólag Grenada, Cadix, Sevilla 's több városban; az Election pedig igen megtörténhetőnek látja, hogy a' jelen szellemnél fogva Madritban is hasonlók történjenek. A' Sentinelle szerint, nem kétlik Saragossában, hogy nem sokára az őrsereg többi része is az alkotmányosakhoz csatlakozik.

Julius 16károl költ telegraphi tudósitás után közli a' Moniteur, hogy julius 13kán S. Sebastianba ujra egy osztály, mintegy 250 főre menő, érkezett meg az angol önkénytes seregből. A' határszéli hirlapok tömvék azon öröm és lelkesedés leirásával, mellyel az angolok első zászlóalját a' st. sebastiani népség fogadta. „Éljen Spanyolország királynéja! 's éljen az angol nemzet!“ volt mindenfelől hallható. Az ifjuság és város-katonaság estve tánczmulatságot adott az angol katonáknak; a' város pedig egész éjen át kivilágitva volt. — Ezen zászlóaljat Chichester ezredes vezérli és áll 500 főből. — Julius 8ikán a' városi katonák 7 hollandi főtisztet, kik szinte st. Sebastianban szálván ki, onnét d. Carlos táborába jutni törekedtek, elfogtak. — Don Carlos jul. 8ikán Marguiaban tartózkodott, 3 mérföldnyire Vitoriától 's nyolczra Bilbaotól. Cordova 4500

embert hagyott őrizetül Bilbaoban, ide nem értvén a' városi katonaság számát. Parisban a' börzén hire szárnyalt, hogy a' kormány telegraph által tudósitatott Cordovának egy ütközetéről az ellenséggel, mellyben mind a' két fél sokáig's nagy vérontással harczolt, de az ütközetnek sem helye sem sükere bizonyosan nem tudatik. A' Messager de Chambres Orozco városát emliti helyül, azonban e' város nem fekszik a' Bilbao 's Vittoria közti uton, mellyen a' seregeknek egymással találkozniok kellett. — Más tudósitások szerint a' carlisták Puente la Reyna felé fordultak, hogy ez erősséget ostromolják. — A' Moniteur és journal de Paris szerint Cataloniaban a' carlisták nagy csapást szenvedtek. Marquis de la Torre, kit d. Carlos Navarraból Cataloniába küldött volt az ottani fölkelést rendszerezni 's vezérleni, a' krisztiniak által elfogatott 's julius 7ikén Mollo mellett agyonlövetett. Négy más főtiszt az ütközetben esett el, 's a' megszaladt többi insurgensek mindenfelé üzetnek. Ezek közül néhány, julius 8ikán a' franczia határszélen fogatott el, egy részök pedig a' reynesi hidnál tartóztatott föl. — Az Election és Messager de Chambres szerint Valdes meghalálozott.

A' királynénak Aranjuezből julius 4kéről költ decretuma szerint: a' jezuita-rend Spanyolországban eltörültetik. — Gen. Sarsfield, mint legujabb hirek jelentik, még mielőtt a' krisztinai sereg fővezéreül történt kineveztetését hirül vette volna, két más segéd főtiszttel d. Carloshoz pártolt át. — A' lord Elliot eszközlése által kötött hadi szerződés, a' Messager állitása szerint, tettleg fölbontva van, minthogy gen. Iriarte Tafalla mellett 50 carlistát elfogván, közülök 12őt nyomban agyon lövetett, — mit meghalván a' carlisták, a' már előbb elfogott krisztinai tisztek közül sorshuzás által 36ot lövettek agyon.

BELGIUM.

Belministeri körlevélnél fogva: a' Belgiumban lakó idegenek sem vétetnek-ki a' helykatonasági (Miliz) 's polgárőrségi szolgálat alul, ha a' polgárjog gyakorlásától el tiltva nincsenek. — A' Moniteur Belge hosszabb czikkelyt közöl azon állitás megczáfolására, mellyet különösen a' hollandi lapok terjesztettek, mintha t. i. a' belga seregből számos megszökés történnék. A' Moniteur Belge azután szoros nyomozásokból mondja állithatni, hogy f. e. januar 1től fogva julius 8ig összes száma azon belga katonáknak, kik akár a' két Flandriából, akár Antwerp tartományból szöktek ki, csak 28ra megyen, holott ugyanazon idő alatt a' három megnevezett belga tartományba 40 hollandi szökevény katona hozatott. — Mondják, hogy belga követül Berlinbe Baillet József gróf van kinevezve. Mióta Goblet tábornok visszatért, e' hely üres volt. —

NÉMETORSZÁG.

Münchenben az ottani gazdag művilágban Cornelius hires festész nagy cartonja (rajzképe) vonja a' műbarátok figyelmét magára, mellyet Olaszországban készített. A' carton 24 láb hosszu. Ama' szerint készitendő (fresco) festvény a' Lajos egyház hátulsó falára fog illesztetni 's 75 lábnyi hosszu lesz.—A' kép maga az utólsó itéletet ábrázolja, 's közösen és méltán csudálhatni ezen már annyiszor 's olly nagy mesterek által kidolgozott tárgynál, annyi eszmei v. ideai ujságot a' felfogásban, valamint a' kivitel helyességét 's pontosságát. Ehez járulnak a' jeles csoportulatok, az egyesnek mint az egésznek változása, szelleme, jelentősége, mellyek a' művet valóban ritka remekké emelik. — Karlsruhéban, mint emlitettük, most volt a' kisajátítás, — vagy a' magányos tulajdonnak kényszerített általengedési törvény-javaslata vitatásban. Fő alapjai ezek: Tulajdon, 's egyéb ingatlan jószágokra tartozó jogokrul le kell mondani, mihelyt nyilványos czélok kivánják azt, akár az egész status javára szolgáljon az, akár különösen valamelly országos intézetére vagy valamelly községére, ha érte kárpótlás adatik. Mit a' törvény az igazgató hatóságra nézve rendel, olly magányos személyekre is értetik, kik a' status engedelmével valamelly vállalkozást, példaúl hid épitést, utcsinálást 's a' t. saját hasznukra üznek, vagy valamelly a' status által elhatározott vállalat létesitésére alkunál fogva ügyelnek, föltevén, hogy mind egyik, mind másik esetben a' kisajátitás föltételei nyilványos országos czélra intéztetnek. Ekkor a' kisajátitás csak a' törvény által kiszabott alakban történhetik meg. — Olly szükség eseteiben, midőn p. o. háborukor, gyuladás, vagy áradáskor a' magányos idegen ingó vagy ingatlan vagyonhoz pillantásnyi nyulás mulhatlanúl szükséges, a' törvénynek helye nincsen. De ezen esetekben is, ha nem a' törvények szerint ingyen viselendő terhek volnának azok, a' most vitában forgó törvény által meghatározandó 's kieszközlendő kárpótlásnak van helye. E' példákból, millyek Franciaországban, Angliában, Poroszországban 's most Badenben többször előadják magukat, az világlik-ki, hogy a' kisajátitás, azaz kényszerített általengedése a' tulajdonnak országos czélokra, akár magányosaké legyen a' tulajdon, akár egész testületeké, elvileg valamennyi országban el van fogadva. A' törvényhozások feladása nem az volt, hogy a' kérdés elvét felállítsák, mert az már a' status ideájában létezett, hanem hogy biztosítsák a' tulajdont minden, a' kisajátitás örve alatt üzendő önkény v. önhaszon ellen.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

61. szám [Pest, szombat augustus 1jén 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; Geörch Illyés †.; alföldi bő termés.) Ausztria. Anglia (alsó- és felsőházi viták julius 14kig; liverpooli zavargás; udvari párt a' ministerek ellen; theologiai vitatások a' politikai ujságokban; az Unkiar-iskelessii egyezés sikere 's a' t.) Franczia-ország. (Toulonban a' cholera pusztit; a' meg nem szökött pol. foglyok nyilatkozása; pairszéki ülések; gunyrajzolat a' spanyol beavatkozási ügyre; franczia hirlapok előfizetői számai 's a' t.) Spanyolország (a' jezuitákat eltörlő decretum; hadi tudósitások.) Portugália (az eltörlött szerzetes-rendek tömérdek vagyona.) Hollandia. Olasz-, Lengyel- és Törökország. Schweiz. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony julius 28. A' sérelmek és kivánatok vizsgálata folyvást tart mind a' két táblánál. Julius 27kén a' fő RR mind a' fölirási czimzet mind a' szólás-szabadság két rendbeli sérelmi tárgyában ismét előbbi végzésüknél maradtak meg, elsőre nézve más valami kiegyenlitő mód-ajánlást javasolván a' RRnek, a' két utóbbira nézve a' fölirásokat olly alakban, mint vannak, föl nem terjeszthetőknek határozván.

Ő cs. k. fölsége a' m. k. sz. István-rend kanczellárjához gróf Reviczkyhez april 24kén intézett legkegyesebb kabinetirata szerint, orosz csász. udvarnál levő követjét gróf Fiquelmont Lajost a' mondott rend nagykeresztjével diszesiteni méltóztatott.

Ő cs. k. fölsége a' magyar kir. Kanczellariához julius 8kán intézett legfensőbb határozata szerint a' fejérvári székeskáptalannál Marich János olvasó-kanonokot nagyprépositá; Mészáros József éneklő-kanonokot olvasóvá; Farkas Ferencz székesegyházi főesperest éneklő-kánonokká; és Puretics Ignácz budai főesperest őrkánonokká; — továbbá a' kalocsai megyében Polereczky Bálint Bács mváros plebánusát „Adonyi Bold. Szüz" czimzetes prépostjává; Kolonics László Zenta mváros plebánusát „Albeyi Bold. Szüz" czimzetes prépostjává; Novák Lénárd Ujvidék sz. kir. város plebánusát „Hatvani Bold. Szüz" czimzetes prépostjává; végre Francsics János apatini, Körmöczy Miklós miskei, Vertolics Mihály monostorszegi, és Markovics Antal vaskuti plébanusokat ugyan a' kalocsai káptalan tiszteletbeli kánonokivá méltóztatott kinevezni. —

Az elhunyt Szutsits József altárnok helyébe gróf Pálffy Fidél tárnok 's a' t. ő excja jul. 26kán Gyurcsányi Gábor kir. táblai közbiró urat nevezte ki altárnokká.

A' hazai polgári törvényeknek 's honi történeteknek a' késmárki evang. lyceumban néhai Schneider János professor ur halála által megüresült tanitószékére, az ágost. vallástétel-követő hegyaljai főtiszt. superintendentia julius 12kén Késmárkon tartott közgyülésében nagy szótöbbséggel Zsarnay Imre ügyvéd 's táblabiró ur választatott el rendes professornak, ki is diszes hivatalába, mellyet illő tisztelettel 's hálaérzéssel fogadott el, jövő september elején leszen beiktatandó 's tanitásait elkezdendő.

Etre-Karchai Geörch Illyés táblabiró, a' m. tudom. akademia tiszteletbeli tagja 's a' Ráczkevi kir. nemzetségi uradalom nyugalmazott igazgatója 's val. ügyvéde jul. 31ke hajnala felé bezárta földi pályáját Pesten élete 63dik évében. Honi törvény nevü munkája 's magyar törvénytárgybeli többrendü nyomtatott Ertekezései, melly utóbbakat szemeinek már homályosulásra hanyatlott állapotjában készité, tünteték őt ki polgártársai előtt. Vizsgálatiban olly szenvedelmi 's lélekismereti buzgódás vezérlé a' boldogultat, hogy nyomozása még az apróságokon is feszült figyelemmel függe mindenkor. Béke porára.

Az alföldi idei termésről: „Gáttája julius 20. Torontal vmegyén keresztül utazván bámultam a' vetések rendkivüli bujaságán, de még inkább csudáltam Temes vmegyének a' Temes és Berzava vizek körül mutatkozó bőségét, nevezetesen itt nálunk Gáttáján az uraság tábláján egy köblös földen a' tisztabuzából 40 és 43 csomót is, 13 igen nagy kévével számitva, olvashatni; szinte illy gazdag a' jobbágyoknak is minden néven nevezendő gabonafaj-terméseik, ugy hogy átaljában egy 1600 □ ölből álló hold földre 33 csomót lehet számitani. Való ugyan, hogy a' jobbágyok némelly táblákat a' mag szüke miatt tavaszival vetettek be; de ezen hijányt a' kukoriczának fél század óta nem tapasztalt gazdag termése elegendően kipótolja. E' bőség hirére a' dunántuli vmegyékből már is csoportosan tódulnak le Temesnek téreire megtelepedni a' magyar lakosok, szomoruan föstvén le azon felső vmegyékbeli most uralkodó nagy szükséget; mellyet azonban, ha alföldi termésünk épen marad, a' Dunán fölszállitás ki fog elégithetni. — Örömmel is nézik a' földes uraságok, hogy sok év óta üresen állott telkeik, a' legszelidebb és szorgalmas magyar lakókkal most hirtelen betelnek, és jószágaik ez által csudaképen szépülnek. — Még azon jó is járul a' Maroson innen fekvő vmegyék bőségéhez, hogy az országnak legtöbb részeiben uralkodó marhadög (Pest vmegyében is erősen

dul) itt eddigelé sehol sem mutatkozott. Mi a' gabona itteni árát illeti, az még eddig nagyon nem szállhatott le, mivel csak most van divatjában a' takarás, ennélfogva a' kétszeres buzának köblét 8, a' kukoriczáét 7, a' zabét 6 v. frjával elhordják; de képzelhetni hogy nyomtatás után alább fog szállani, ha csak igen sok hajó nem érkezik. Megjegyzésre méltó, hogy a' tiszta buza mindenütt, merre csak keresztül jöttem, üszögös, a' kétszeres is, de kevesbé. Uj lakosainkat vidámitja főképen a' szénának sokasága 's jósága, sőt a' már mutatkozó sarju is, mert közönségesen egy 1600 □ ölbül álló hold 60—80 petrenczét, vagy 2—3 jó mezei boglyát is megtermett.

A' kunschützi lotteria második huzásakor, melly Bécsben julius 20ikán ment végbe, 140451 sz. sors nyert 3 ezer aranyat; 61470 ny. 300 aranyat; 122,722 ny. 100 aranyat; 62188 és 70433 mindegyik 50 aranyat; 113796, 122831, 166466, és 166839, mindegyik 20 aranyat.

ANGLIA.

Londonból julius 13ról érkezett rendkivüli tudósitás ezen hirt hozá: J. Russell lord az alsóház e' napi ülésében jelenté, hogy a' király az irlandi egyháznak a' koronát illető egész pártfogói jogát a' parliament rendelése alá bocsátotta. E' jelentést, mellyet a' király egyenes megegyeztének tekinthetni az irlandi elsajátitó egyházi törvényben, a' ház ministeri oldala magas örömmel, és tetszéssel fogadta. — (Öst. B.)

A' felsőház ülésében julius 13án Richmond hg Melbourne lord előbbi igazgatása alatt főpostamester azon inditványt tette: terjesztessék elő a' postahivatal költsége az utóbbi tiz év alatt, különösen azon czélból, hogy kisüljön, mikép nem igaz az, mintha 1,097,000 ft sterling maradt volna számolatlan. A' bevétel és kiadás közt e' különbség onnan van, mert számos levél szokott visszaküldetni, midőn a' felirás szerint azt kézhez nem adhatni. Az inditványt a' ház elfogadta.—

Az alsóház ülése' folytában julius 13án Perrin ur, a' főügyész jelenté, hogy ő harmad nap mulva törvényjavaslatot hozand az irlandi testületek javitására. (Halljuk!) Russell lord pedig azt jelenté, hogy az angol testületjavitó törvényjavaslathoz némelly toldalékokat szándékozik adni. Mind e' mellett reményli, hogy a' javaslat még a' héten, vagy legföljebb jövő hétfőn harmadszor is elolvastatni fog. Mihelyt ez megtörtént, azonnal az irlandi egyháztörvény-javaslattal foglalkozandnak. Végül, Spring-Rice ur a' thévám iránt azt jelenté, hogy a' kormánynak valamennyi théfajra egyenlő vámot szándéka rovatni. —

A' felsőház ülésében julius 14én Radnor lord azon általa hozott törvényjavaslatnak második felolvastatását kivánná, melly a' 39 czikkelyből álló eskü-eltörlést tárgyazza, 's melly eskü a' dissenterek fölvételét az egyetemekbe gátlá eddig. A' nemes lord megmutatá, mikép az egyház beavatkozása az egyetemek ügyébe nagy hiba; az egyetemeknek, ha czéljaiknak megakarnak felelni, szükséges nemzeti intézeteknek lenniök, mellyekbe a' király valamennyi alattvalója, vallástekintet nélkül szabadon juthasson. — E' tekintetben, úgymond, a' szárazföld fölvilágultabb országaiban egészen másképen van a' dolog, 's gyalázat Nagybrittaniára nézve, hogy még mindig a' vakbuzgóság és vallás türelmetlenségi szelleme uralkodik rajta. A' canterburyi érsek hevesen kikelt az inditvány ellen, úgy szinte a' landoffi püspök is. Mind ketten azt állíták, hogy a' dissentereket az egyetemekbe bocsátani, annyi volna, mint a' statusvallás szent jogait megsérteni, 's ha ez megtörténnék is, azzal még meg nem fognának elégülni, hanem idővel a' tanitók karába is föl kivánnának vétetni. — Melbourne lord támogatta az inditványt, 's nyilványitá, hogy a' dissenterek kizáratása az egyetemekből mindig jogtalanságnak látszott előtte. Wellington herczeg az inditvány ellen nyilatkozott, és sajnálkozását jelenté azon, hogy a' kincstár első lordja illy inditvány mellett nyilatkozhatott. Radnor gróf heves válasza után a' ház szavazott: az inditvány mellett 57, ellene 163 volt, 's igy 106 szózat többséggel félrevettetett. —

Az alsóház ülésében julius 14én Evart ur inditványt tett biztosság-kinevezésre, melly módokat keressen föl, hogy a' müvészetek ismérete minél inkább elterjedjen Angliában, 's különösen a' rajzolásban okuljon a' kézmüves nép minden osztálya; ezután pedig ugyanaz egyszersmind a' müvészetek Akademiája szerkezetét vizsgálja meg, valljon megfelel é ezen intézet a' várakozásnak. A' tisztes tag igen panaszkodik a' szép müvészetek elhagyatásán Angliában, 's azon, hogy a' kormány azokat épen nem ápolja, 's nem gyámolja. Spring-Rice ur a' kincstárkanczellár gáncsolja a' tisztes szónok kemény kifejezéseit az akademiai tagok ellen, nyilványitja mindazáltal, hogy az inditványt nem ellenzi. Wyse ur is támogatja azt, mondván, hogy Franciaországban a' müvészetek mind a' kormány mind magányosak részéről számos ápolást és gyámolást találnak. Bowring dr. is hasonló értelemben nyilatkozik, 's a' franczia kormány példáját javasolja, hol vasárnapokon a' Louvre teremei pözsgenek látogatóktól. Angliában is megkellene a' muzeumokat nyitni, hogy a' dolgozó népnek alkal-

ma 's ideje legyen meglátogatni azokat. Franciaországban továbbá, 's arra Napoleon császár adott első nemes példát, a' becsületrend keresztje mindenik nagy müvész mellén diszlik. — Az inditványt még Sandon lord, Colburn, Hume, és O'Connell urak is támogatták, melly végre csakugyan el is fogadtatott. — A' M. Chronicle keményen kikel az udvari párt ellen, melly azon dolgozik, hogy a' ministerek ismét elküldessenek.

Morpeth lord irlandi egyház-törvényjavaslata okozza, hogy Londonban a' politikai ujságok theologiai vitatásokkal telvék a' protestantismus és katholicismus fölött. A' Standard, heves ellenzője minden javitásnak mind egyházi mind világi dolgokban, ez alkalommal a' katholika egyházat „nemreformáltnak" nevezgeti. A' Times iszonyu szeletei pedig telvék „Dens Theology-je" ellen irt értekezésekkel.

A' Standard emliti, hogy ez utóbbi hetekben 800 tonna burgonya hozatott Irlandból Liverpoolba.—A'Timesban e' czikkelyt olvashatni: „A' porta az angol 's franczia hadihajóktól megtagadá az átmenetelt a' dardanellákon, az unkiar-iskelessii egyezés következésében, mellynek mind Anglia mind Francziaország annak idejében ellenmondott. — 'S ime, azon egyezés titkosabb czikkelyei most napvilágra jönek már, melly ellen a' kéthatalom csak azért kelt ki, mert gyanította, hogy ellenséges és ártalmas kikötéseket foglal magában ellenök. Mitevők lesznek e' hatalmak most, miután gyanításuk bebizonyult? Hasonló esetben haladék nélkül hathatós eszközökhez kell nyúlni. Illy szép alkalmat pedig, — az Oroszország 's a' porta által eltulajdonított azon jog meghányására, mellynél fogva e' világon minden más hajót kizárhassanak a' fekete tengeren hajózásból, — kár volna elmulasztani. 'S ez ha még is megtörténik, az fog belőle kitetszeni, hogy Anglia 's Franczia-ország az unkiar-iskelessii egyezést, úgy, a' mint van, helyben hagyták." A' Parisban megjelenő Revue des deux Mondes-ban e' tárgyra nézve azon megjegyzés van egy hosszabb czikkelyben, hogy Durham lord, ki Szent Pétervárba utaz követül, 's egészsége végett Konstantinápolynak veszi utját, ez ügyben bizonyosan teend lépéseket. Majd meglássuk, általeresztik e azon hadi hajót, mellyen utazik.

A' Morning-Chronicle keményen sujtja az udvari pártot, melly a' ministerek ellen a' király körül mindenféle cselt szövöget. „Mi, úgymond a' többek közt, Cumberland herczeget 's ennek férfi 's nő rokonait sem egyenesen, sem mellékesen nem vádoljuk, hogy illy viseletet tüntetnek-ki, de mint családjoknak 's azon elveknek, mellyek azt királyszékre emelék 's egyedül képesek azon azt megtartani, őszinte igaz barátjai, tanácsoljuk nekik, hogy szemesebek 's vigyázóbbak legyenek, mind viseletükben, mind beszédeikben a' nemzet mostani kényes helyzetére nézve." — A' toryk úgymond tovább e' czikkely, august. 21ikét tűzték ki azon napul, mellyen a' mostani ministerium el fog bocsáttatni. De Melbourne lord arany véleményeket szerze magáról az igazgatás férfias és egyenes vitele által, 's ugyanazért semmit sem kell félnie. „Ám kisértsék meg, felkiált a' Morning-Chronicle, kisértsék-meg a' toryk 's az udvar a' leggonoszb ármányu csapást, ám tegyenek még egy próbát saját felelősségük 's vészélyükre! De az bizonyosan utólsó is lesz; 's azon eszközök jobb ismeretére fog utat nyitni, mellyek által a' nép, a' haladó jó kormányt udvari cselek és tory ellenzés ellen bátorságosítni tudandja." A' Morning-Chroniclenek mint kormányi vagy is ministeri lapnak, 's mint ollyannak nem hiúk szavai. — A' Standard e' czikkelyre azzal felel, hogy a' toryk ügye mind az udvarnál, mind a' választóknál igen jó karban, sőt dicsőségi lábon áll. Egyszersmind szemére hányja a' M. Chroniclenak, hogy épen a' franczia zendülés mondá mind ezt. A' kinézések borongni kezdenek Angliában is.

Liverpoolban jul. 12's 13án nagy zavarok történtek, 's a' város tetemes izgásban volt. Az irlandi alnép, melly a' városban elterjedt hireknél fogva azt hitte, hogy az orangisták menetet akarnak nagy pompával tartani a' boynei csata emlékezetére, ennek gátlatául furkókkal, vasrudakkal, törökkel, pisztolyokkal 's egyéb fegyverrel fölkészülve a' város több részei felé huzódott, 's az utczákon azon házak előtt, mellyekről gyanítá, hogy orangistákgyülhelyei, csoportokban állapodottmeg. Erre, azokat kik e' gyanús házakból kijöttek, vagy előtte gyanúsaknak látszottak, megtámadá, 's kövekkel dobált a' házak ablaki felé. A' csendháborítók közül többen elfogattak, 's a' városi börtönbe vitettek. Estve kilencz órafelé megrohaná e' börtönt a' pórság, hogy pajtásait kiszabadítsa. A' porkoláb meghuzatta a' lármaharangot, hogy a' városi őrség segítségül jöjön. Ez alatt a' zajló nép lajtorjákon a' falakra mászott, 's az épületet elfoglalta. Midőn a' rendőrség elérkezett, dühös veszekedés támadt. A' rendőrség azonban segitséget kapott, és számos zenditő elfogatott; töltött pisztolyt, port és ónt is találtak. Két hajdu vagy rendőr olly tetemesen megsérült, hogy fellábadásuk kétséges. A' mayor tüstént ott termett egy csapat katonával. A' zendülés 13án reggel a' hajógyárok mentében 's a' város egész délszaki részén végig terjedt. Tömérdek volt a' furkókkal fegyverzett gyülevész-

nép, melly fel alá hullámzott az utczákon. Ismét fegyveres erőnek kellett beavatkoznia, 's ez az utczákról a' pórhadat végre széllyel is verte. — A' csendzavarók közül sokan el vannak fogva, 's a' nyomozás ellenök már megkezdetett. — Buzzard nevü 10 ágyus hadihajó, az afrikai partoknál három óranegyednyi tusa és harcz után elfogta az El Fomidabile nevü 8 ágyus spanyol rabszolga-kereskedő hajót, mellynek födelén 66 legény, 's 700 rabszolga volt. — Buzzard 6. sebesültet számlált; a' rabszolga hajó ellenben 6 holtat és 13 sérültet — A' londoni udvari ujság jelenti, hogy julius 14én uj biztosság neveztetett ki, melly az uj parlamentházak fölépítésére benyujtott terveket vizsgálja meg. — Elphinstone lord, a' király kamarása, Haagába küldetett, hogy a' würtembergi királyt mindkét leányával Angliába hija meg. A' würtembergi király 1830ban volt utószor Angliában. — A' M. Chronicle, mellyet a' ministerség organumának tekinthetni, bizonyitja, hogy d. Carlosnak Durangoban junius 20kán költ rendelése az idegen katonákra nézve spanyol földön, valóban hiteles, melly rendelés az idegen katonákat az Elliotféle egyezésbe nemértettnek nyilványitja. E' bizonyitáshoz a' M. Chronicle még azt toldja: az angol kormány ugymond megbizottat küldött d. Carloshoz, olly meghagyással: nyilatkoztasa neki, hogy ha ő ama' rendelést végrehajtani megpróbálná, 's a' spanyol királyné mellett harczoló britt alattvalók közül csak egyet is amaz egyezéssel, vagy az emberiebb háboruviselés szabályival ellenkező bánás érne, az angol kormány d. Carlost magát tekintendi illy viseletért felelősnek, 's a' szerint fogna vele bánni is. —

FRANCZIAORSZÁG.

Azon vádlottak, kik ellenmondásukban azt nyilványiták, hogy a' pairszék vitatásiban többé megjelenni nem fognak, 's kikre nézve a' főügyész azon indítványt tevé, hogy távollétükben is ítéltessenek el, a' Luxembourg fogházból a' Conciergeriebe hozattak. —

Toulonban a' cholera julius 5ke óta hihetlen előlépéseket tön. A' város, mellynek csak 35,000 lakosa van, naponként 70 holtat számlál, mi a' népesség-arányhoz tömérdek nagy. Kinek módja engedi, oda hagyja a' várost, 's falura menekszik. Dologról szó sem lehet, sem törvénykezésről, minthogy sem birák sem ügyvédek nincsenek. Éjjel nappal tüz lobog a' puszta utczákon. Már a' fő szükségekben is hijányt érzenek. A' közel falukból 's mezei lakokból senki sem akar a' városba menni; nincsenek sütők; a' rendőrségnek a' husárulásnál is be kell avatkoznia, mellyet a' még kevés nyitott székekben egymás kezéből ragadoznak ki az emberek. Az asztalosok nem képesek koporsókat készíteni elégséges számban, 's gyakran az elholtak rokonai és barátjai kénytelenek azok elkészítését, valamint a' sirásást is saját kezökkel segíteni elő. A' nyomoruság és rettegés határtalan. E' napokban az innen elfutottak Marseillebe sürü seregekben érkeztek meg. Nem nézhetni megindulás nélkül: mikép a' bouquetièrek, a' csarnok asszonyai, a' gyümölcs és főzelékárusnék (kofák) e' szerencsétlenek közül számost megvigasztalnak szives adományaikkal. Két orvos, Charé ur Marseilleből, és Lassir ur Parisból Toulonba ment, hogy részt vegyenek a' gonosz leküzdésében.

A' pairszékülésben julius 11én ismét három pair maradt-el, ugymint d'Aulx, Crillon és Molé. — A' pairszék ugyane' napi titkos ülésében arról vala szó: elitélje é a' pairszék a' nyakas lyoniakat távollétükben is, 's minthogy a' Bassanoi hg a' dolog fontosságára figyelmeztetett, annak eldöntetése julius 13ra halasztatott. Villemain ur hathatósan szólott a' főügyész indítványa ellen, mellynél fogva a' vádlottak az irományokból, minden élőszóval tett kihallgatás és védelem nélkül itéltetnének el, mi Danton és társai elitéltetésökre emlékeztet a' terrorismus idejéből. E' helyen félbenszakasztá Villemain urat valamellyik pair, 's midőn az elnök arra szólitá-fel, folytatná, 's rekesztené be beszédét, azt felelte: „Minthogy a' birákkal is úgy bánnak itt, mint a' vádlottakkal, a' tanácskozásokban semmi részt többé venni nem fogok.“ A' pairszék tanácskozásának 14kén sem szakadt vége még, mert 4 órakor a' szolgák azt jelentéka' közönségnek, hogy a' tanácskozás más napra halasztatott, melly napon Martin du Nord (a' főügyész) egy úttal a' párisi osztálybeli 28 vádlott elszöktéről vala tudósítandó. (Öst. Beob.) Azonban a' pairszék julius 15én sem dönté el egészen a' kérdést, hanemcsak azt végezte, hogy a' főügyész indítványa, mellyben a' távollevő vádlottakat is elitéltetni kivánja, a' ház tisztszobáiban tétessék le, 's mindenik vádlottal közöltessék; szólíttassanak fel azután a' vádlottak a' pairszék előtt megjelenésre, 's ha mind ezen próba sükeretlen marad, akkor minden további haladék nélkül itéltessenek el. —

Párisban Rue Algerben nem rég bolt nyittatott meg, mellyben Oginska és Czartoryska herczegnők, úgy szinte Mizkiewicz költőnek szép hitvese 's egyéb lengyel asszonyságok egymást váltva az általok készitett kézmunkákat 's műtárgyakat szegény honosaik számára magok árulgatják. Czetwertynski herczeg, az isméretes pattantyústiszt, ugyanottan boltoslegény. — Mig egész Paris homlokát ránczolgatja a' pairszék itéletén egy részről, más részről az egész város nevet némi elmés gúnyföstvényen, melly a' spanyol beavatko-

zást tárgyazza. A' spanyol szélen tudniilik egy kozák áll, láncsával kezében, 's látja, mikép közelit egy csapat feléje. Ő elibe kiált, 's káromkodva adja tudtára, hogy nem szabad az átmenetel. A' csapat Lajos-Fülöpből áll; utána egy marsal, kardjával köntöse alatt, a' koronaörökös iszonyu kardot czipel hátán, a' kis Thiers egy puskát tart háta mögé rejtve, végre egy katona, ki egy lovat 's egy álgyut rejt-el köpönyege alatt. A' király pajkosan kéri a' kozákot: Engedné meg nekik az átmenést, hisz csak sétálók, utazók ezek, 's csak leirásokat akarnak kiadni. A' kozák megakad, 's noha nem hiszi, boszankodik, a' csapat pedig átmegyen a' határszélen. — Toulonban a' cholera folyvást pusztit. 'S különös, hogy ama' bitang hir, melly a' görcsmirígy' dühöngtekor majd minden europai városban elterjedt, t. i. mintha a' kútak megmérgeztetnének, Toulonban is hitelt nyert a' népnél, és zavarokra is adott alkalmat. Marseilleből mintegy harmincz fiatal ember érkezett Toulonba, ápolni a' betegeket. Neveik a' Messager de Marseilleben tétettek közre. A' hatóság kénytelen volt gályarabokat használni a' holtak eltakarítására. —

A' párisi aprilbeli vádlottak közül azok, kik börtönben hátra maradtak, ellenmondó nyilatkozást küldöttek a' Journal de Paris szerkesztőségéhez, mellyben jelentik, hogy nem igaz, mintha őket a' rendőrség tartóztatta volna vissza, mert ők teljes önszántukból 's készakarva maradtak meg, nem akarván a' közvélemény előtt azon felelősséget magukra vállalni, mellyet társaik lépte maga után húzott. Tagadják továbbá azon körülményt, hogy Kersausie a' fogházigazgatótól kapta volna azon pincze kulcsát, mellyen kiszöktek a' foglyok. Az igazgató azt megtagadta tőle, valamint meg más két fogolytól is. Végre azt is tagadják, hogy a' rendőrség szemet húnyt a' merényletre.

A' Courrier Français azt mondja, hogy a' pairszék kisebb száma (minoritas) ki fog lépni a' kamarából, mert el van határozva, hogy a' vádlottak még távollétükben is itéltessenek el. — Néhányan ezt már be is jelenték a' pairszéknek, 's mint mások állitják, e' határozatjokban állandóan meg is fognak maradni. Azonban határozatjok végrehajtását akkorra halasztják, midőn a' vitatások be lesznek végezve, mert csak akkor fognak bizonyosakká lenni az iránt, hogy a' vádlottak a' vitatást elháritják, 's csak az irományok szerint lesznek elitéltetendők. — Annyi bizonyos, hogy az üléseken majd minden nap uj meg uj pair hijányzik; sőt néha egyszerre több is. Julius 16án p. o. három maradt el, jelesül Grammont 's Perregaux urak. —

A' franczia ujságok statistikája érdekes, mert valamint közülök mindegyik bizonyos politikai szint visel, úgy előfizetői is csak azok köréből telnek, kik az általuk személyesített politikai elvek hivei 's innen a' politikai pártok állására is itélhetni némileg. 1835ki januártól fogva Párisból a' tartományokba naponként 34,163 példány küldetik szerte azon ujságokból, mellyek még 1830 előtt alapíttattak. A' Gazette de France, melly 1831ben 10,260 példányt küldözött széllyel, 5373ra olvadt le; a' Quotidienne 4449ről 2930ra; a' Journal des Débats 4904ről 2930ra; a' Constitutionnel 13,606ról 6319re (ez a' constitutionalis oppositio lapja); a' Temps 6338ról 4316ra; a' Journal du Commerce 1123ról 768ra; a' Messager des Chambres 1675ről 393ra; a' Tribune 1834ben 978 példányban jelent meg; de e' szám 1835ben a' Reformateur alapultával 539re olvadt; a' Courrier Français 4551ről leolvadt 3583ra. A' Nationalnak, (mint a' respublica képviselőjének) 1831ben a' tartományokban (a' vidéken) 2294 előfizetője volt (a' többi előfizető, melly igen számos, Párisban van); 1832ben 2465; 1833ban 2686; 1834ben 2912; végre 1835ben egyszerre 3674. Ujabb lapok: La France; Le Renovateur; Le Bon Sens; Le Reformateur; de ezek előfizetői Parison kivül nem igen számosak. A' Moniteur öt év óta 800 példányban jó ki; a' Journal de Paris, ide értve az ingyen küldötteket is, 1831ben 2408 példányban jelent meg. E' szám 1832ben felrugott 3185re; de 1833ban lelohadt 1731re; 1834ben 1183ra, és 1835ben végre 1015re. —

Az utólsó összeeküvés fölfedeztetéséről még semmi hitelest 's bizonyost nem tudhatni, minthogy a' kormány lapjai folyvást mélyen hallgatnak. A' sok szárnyaló 's egymással ellenkező hir közt a' Courrier Français következőt emleget: „Mondják, hogy az összeesküvők, vagy inkább azok, kiket a' rendőrség összeesküvésről vádol — mi természetesen egészen más, — mindössze mintegy 12en vagy 14en vannak; hogy mindnyájokat kétszerre fogták el 's hogy messze vidékről jönek, némellyek Stassburgból, némellyek Metzmások Grenobleből. Valamennyien a' legalsó néposztályhoz tartoznak, 's alig látszanak képeseknek pártszellemre vagy politikai gyülölségre gyúladni. Hozzá teszik, hogy mindeddig, sem rendőrség, sem törvénybiróság legkisebb vallomásra sem birhatá őket. Több nap folytában hozattak a' vallató biróság elibe, de egy szótagot sem bocsátának ki szájokon, 's mi több még nevöket is vonakodtak megvallani, 's igy mindeddig még nevök sem tudatik. — Ha e' vonakodásban megátalkodnak, nehéz lesz vádat indítani ellenök, minthogy minden csak gyanun alapszik minden legkisebb tett-nyom (corpus delicti) nélkül." — Egyik párisi lap azt mondja, hogy Frias herczeg, spanyol követ uj tudósitást kapott udvarától, mellyben

az hagyatik meg neki: hogy az önkénytes vállalkozókat gazdálkodás és kimélés tekintetéből ne fogadja el, minthogy az azokra teendő költség a' franczia kormány meghatalmazása értelmében a' spanyol kincstár terhére válnék. Párisi levelek szerint: a' spanyolok azt hiszik, hogy az angol segédseregek magok is elégségesek. —

A' pairszék ülésében julius 16án Chegary főügyész Morel Mihály vádlottat, ki saját vallomása szerint vétkes ugyan, fiatalsága és vétségbánása tekintetéből a' pairszék kegyességére bizza. Lagrange vádlottat a' város közepetti zendülés vezérének mondá; minthogy azonban egy rendőrtisztnek életét megszabadítá, 's több háznál a' gyujtást 's fosztogatást gátolta, e' cselekvényeket a' pairszék részrehajlatlan itéletére 's birálatára bizza. Más 14 vádlottra nézve az összeesküvés és zendülés vétkét bebizonyultnak állitá. — A' pairszék ülésében julius 17én 42 vádlott volt jelen. Abbé Noir vádlott időközben meghalálozott. Chegary ur folytatja rovogatásait (imputations); Carrierről azt mondja, hogy a' zendülés legbuzgóbb elömozditója volt, egyszersmind főhatalommal felruházva a' Croix-Russeben; (Carrier ur: „Az hazugság!") továbbá parancsokat adott, fegyvert, lőport osztogatott-ki 's a' t. E' vétségét enyhitik ugyan nemes cselekvények is, el mindazáltal nem bocsáttathatik. — Thion az emberjogok társaságában osztályfő, a' zendülők fölszólitását hirdette a' városban. Cochetet és Bertholatot a' szék bölcseségére bizza. Ezután Chegary ur a' Vaise külvárosi zendülésre megyen által. Itt, szerinte Reverchon kezdé a' támadást, halmazokat (barricade) torlasztott-fel, 's a' respublica nevében fegyvert kivánt. Egyszersmind röpkeiratok által a' zendülés egyik támasztójának tekinthetni öt. Vaise külvárosban Drigeard Desgarniers vette át a' parancsnokságot, miután Reverchon eltávozott. Girard és Girod alparancsnokságot viseltek, de enyhitő körülmények szólanak mellettük. Lafond vasas katona egyik laktanya (kaszárnya) kifosztatásában vett részt, ezen kivül még néhányra lőtt is. Desvoys és Chaguy a' halmazok megül a' seregekre lőttek. Ezután Latournelle főügyész szólal meg, 's a' Saon jobb partján, a' város éjszaki részében nyugaton, 's a' külvidékeken történt dolgokra tér. Ezen osztályban vétkeseknek nyilvánýttatnak: Butet, (vétke sulyosbnak itéltetik, mert rendőr-ügyviselő volt a' hatóságnál) Ratigné, Charruy, 's a' t. — Correa, (kire nézve mindazáltal kihallgatás alatt a' vádak terhe egészen megszünt 's tiszteletre biró tettek szólanak mellette). Huguet, (legvétkesebbnek nyilvánýttatik). Margot ifjusága miatt a' pairszék kegyességére bizatik, ugy szinte Marcadier vádlottnak szabadon bocsáttatása javasoltatik. — Midőn a' Journal de Paris a' párisi aprilvádlottak megszöktét jelenté, egyszersmind azt állitotta, hogy Lecomte vádlott is, ki becsületszavára bocsáttatott ki a' fogházból, kimaradt a' szökevényekkel. E' tekintetben a' Bon Sens azt mondja: „Igen is, Lecomte becsületszavára kapott engedelmet, hogy a' fogházból kimehessen 's dolgait intézhesse; de ő e' szavát lélekisméretesen be is tölté, Lecomte a' foglyok megszökte előtt 10 perczczel csakugyan visszatért a' fogházba, 's igy szavát tartotta. Később saját veszélyére, valamint pajtásai is 's igy becsületszava megsértése nélkül megszökhetett." — A' pairszék, julius 17ki ülésében ismét négy pair hijányzott. Már ugyszólván csupa polgári 's katonai tisztviselők maradnak birákul. —

A' pairszék ülésében julius 17én Fabvre ur ügyvéd nyere szót, 's hoszu beszédet tartott, mellyben említvén, hogy ő úgy is lép fel, mint szülővárosa (Lyon) képviselője, mellynek fájdalmit 's veszteségit igy rajzolá: Megmondom Uraságtoknak, mit csináltak szerencsétlen szülővárosomból. Pair urak! olly védelemmel oltalmaztak bennünket, mellynél inkább szerettük volna a' heves megtámadást. Ha Lyonban volnánk, kézen fogva vezetném Uraságtokat a' pattantyuság által halomba döntött házak düledékein keresztül. Letérdelnék Uraságtokkal annyi ártatlan áldozat hamvain. Fölkeresném azon munkások tüzhelyeit, kik nehéz munkájok gyümölcsiül csak inséget aratnak. Megmutatnám a' hálátlan munka alatt legörnyedt lakosságot, melly csak illő jutalmat kér, 's veritékes termesztményei veszteségével fenyegettetik. Azt kérdezném azután Uraságtoktól: hol azon törvényszék, melly itt kárhoztathat?" (folytatjuk).

SPANYOLORSZÁG.

A' journal de Paris julius 19kéről a' spanyol seregek ujabb mozdulatiról ezt jelenti: D. Carlos és Eraso julius 13kán Puente la Reyna alá megérkeztek az erőség ostromlására. A' vidékbeli parasztokkal védárkokat ásatnak az ostrom-vonaloknál. Az őrsereg csak 1200 főből áll, 's még is ezen picziny erő mingyárt más nap az ostromlás kezdete után kirohanást intézett az ellenségre, melly alkalommal az ellenségtől egy mozsárálgyut vett el, a' körüle volt pattantyuságot pedig levagdalta a' carlista sereg pattantyúi ezredesével együtt. E' veszteség után a' carlisták elvonultanak az erőség alul. Cordova ugyan ez nap Vianabol jövén Lasagaig jutott 's csak a' következett napra reménylette Puente la Reynat fölszabadithatni. A' 8ikán történtnek hiresztelt véres ütközetről nem igen jönek ujabb tudósitások, mi oda mutat, hogy az ütközet alkalmasint igen csekély fontosságu volt. Sarsfield elpártoltárul sem jönek megvalósitó ujabb jelentések.

Említők röviden mult lapunkban, hogy a' spanyol királyné Aranjuezből jul. 4kén költ decretumánál fogva a' jezuita-rendet egész Spanyolországban eltörlötte; most ime közöljük a' decretumot: „Kedvező levén a' status javára és boldogságára, hogy az 1767. april 2ki pragmatica sanctio, melly az utóbbi törvénygyüjtemény 1. könyve 26 czimjének 3ik czikkelyét teszi, ismét erőbe léptessék, a' mennyiben III. Károly dicsőült elődöm azon törvény által a' Jézus társasága rendjét az egész országban eltörlötte 's annak világi javait elfoglalta, meghallgatván ez iránt a' kormány- és ministertanács véleményét, II. Izabella királyné föns. leányom nevében rendelem a' mi következik: 1) A' Jézus társasága, — melly egy királyi decretum által 1815 majus 24ikén ujra visszaállittatott, ezen decretum most általam, valamint már 1820ban a' cortes által is megsemmittetvén,—az ország minden részében eltörülve legyen és maradjon. 2) A' társaság tagjai magokat mint testület vagy község többé semmi szin alatt ne egyesithessék. Lakjanak egyenként a' félszigetben azon helyen, mellyet a' kormány megegyezésével választani fognak. Azok, kik papok közöttük, éljenek mint világi papok, a' nélkül hogy szerzetjök ruháit hordhassák vagy összeköttetésben állhassanak a' társaság főbbjeivel, kik Spanyolországon kivül tartózkodnak. Kik közülök még papokká föl nem kenettek, a' többi laicusok módjára a' közönséges hatóságok alá rendeltetnek. 3) A' társaság minden ingó és ingatlan vagyona haladéktalanul lefoglaltassék, ugy szinte minden világi és egyházi jövedelmei; meghagyatván épségben az azokon fekvő terhek 's élelmi fizetések, melly utóbbiak a' papoknak, valamig élnek vagy más alkalmazást nem nyernek, naponként 5 realban, a' laicus frateréknek pedig 3 realban fizettessenek ki, olly móddal, hogy mihelyt az országot elhagyják, ezen fizetéseiket is elvesztendik. 4) Idegen jezuiták, kik jelenleg spanyol földön akár a' társaság valamelly gyülekezetében, akár magányosan tartózkodnak, ugy szinte a' szerzet ujonczai, kik még szerzetes-fogadást nem tettek, a' fenmondott élelmi nyugpénzre számot nem tarthatnak. 5) A' társaság lefoglalt mindennemü ingó és ingatlan vagyona, haladéktalanul a' statusadósságok fogyasztására és kamatok fizetésére fordittassék, kivevén ezen vagyonbul a' képeket, könyvtárakat 's más olly holmikat, mellyek nyilványos intézetek javára 's tudományok 's müvészetek előmozditására hasznosak lehetnek, valamint továbbá a' társaság által birt templomokat, egyházi eszközöket és épületeket, mellyekről az illető püspökség javaslatát bevárván, a' további rendelkezést magamnak föntartom. A' királyné."

A' stuttgarti német Curier következő legujabb telegraphi jelentést közöl: „Bayonne jul. 19. Gen. Harispe a' belső ministerhez. Az ütközet, mint előre sejditém, 16kán megtörtént. Tegnap a' carlositák egész Estellaig verettek vissza. Álgyuikat Lecumberrybe viteték. Mondják, azon három zászlóalj, melly a' fogoly krisztinai katonákbol állittatott össze, ujra visszapártolt a' királyné seregéhöz." Galignani Messengere is említi e' hireket. — Cataloniabol jött legujabb hirek szerint, a' felköltek ott is mindenfelé kergettetnek; a' bergai kormányzó már igen sokat levert közülök. Négy csapat Samso vezérlése alatt, hasztalan törekedett Poblát elfoglalni, mert a' városi őrsereg egyedül is elég volt őket tetemes veszteséggel visszaverni; hasonlón jártak Gossols városnál, hol a' városi katonaság szinte győzödelmet vett rajtok. — Madritbol julius 11kéről költ tudósitás szerint, a' királyné az nap la Granjaba utazott el.

PORTUGÁLIA.

Portugáliában a' status javára szállott nemzeti jószágoknak hihetőleg lassanként találkoznak vevői, mert a' kormány most legujabban ismét körülményes leirását hirdetteté ki ezen jószágoknak a' londoni hirlapokban. Az eladásnak igen jutalmas föltételei vannak. Fizetésképen a' megvett jószág árának előre csak egy ötödét kivánja a' kormány, a' többi részt 16 esztendőre hagyja kün a' vevőnél csupán 2 pCut esztendei kamat-fizetés mellett. Elfogad fizetés gyanánt 5 pCntes portugáli statuskötelezvényeket is. Az eladás határnapja julius utólsója. Nagyobb része ezen eladó jószágoknak az elkobzott klastromi ingatlan javak. A' kinyomtatott jegyzékből látható, hogy a' portugáli szerzetes rendek Lissabonban 's más városokban sok házat, sőt egész utczákat birtanak, árus boltokkal egyetemben, mellyeket rendszerint másoknak bérbe adtak volt ki. A' jegyzéken következő volt tulajdonosak emlittetnek: 1) sz. János kánonokjai; 2) a' sz. Ágoston rendjebeli mezitlábasok, kiknek birtokukban volt házaik és raktáraik értéke 26 millio reisre becsültetett; 3) a' sz. Lélek-rendi szerzeteseké 14 millióra; 4) a' carmelita-rendi mezitlábasoké 11 millióra; 5) bernardita-apáczáké 13 millióra; 6) a' lissaboni sz. Ferencz-rendieké 4 millióra; 7) sz. Bruno gyülekezeteé 4 millióra; 8) sz. Vincze klastromaé 3 millióra; 9) a' carmelitáké 9 millióra; 10) a' Minimusok klastromaé 10 millióra; 11) különféle szerzetesek jószágai 8—9 millió értékre; 12) egy telek Belemben 35 házzal, 9 millió értékre. Wiener Z. — Igen rebesgetik Lissabonban, hogy a' királyné most, miután már a' Nemours hggel egybekelés reménye füstbe ment, valamellyik würtembergi hggel szándékoznék házasságra lépni. — A' spanyol határszélre küldött 8000 főnyi

portugáli sereg, ujabb körülményeknél fogva, veszteg fog maradni a' határokon, 's talán nem egy hamar átmozdittatni.

HOLLAND.

Említettük, hogy a' mult napokban Amsterdamban az alnép fölzendült azon törvénynek szigoru végrehajtatása miatt, mellynél fogva a' kisebb házbirtokosak a' zsellérekért is tartoznak megfizetni az adómaradékot. E' tekintetben Haagából julius 12röl azon hir érkezett, mikép a' kormány a' tartományi igazgatóknak meghagyta, hogy mivel az octoberben összegyülendő országos rendeknek a' személyes adózásról ugy is törvényjavaslat fog előterjesztetni, a' törvény azon előszabálya, mellynél fogvást a' kis házbirtokosak a' zsellérekért tartoztak az adómaradékokat megtériteni, addig is visszahuzottnak tekintessék. —

OLASZORSZÁG.

Egy régibb levélben Rómából a' hannoverai ujságban olvashatni: „Néhány hét óta egy portugáli korvett czikázgat Fiumicino közelében kétség kivül, hogy don Miguel trón-követlőre vigyázzon, ki Mengacci uraság mezei lakán tartózkodik, nem messze a' várostól. A' herczeg maga, minden más mulatság hijányában, csupán vadászattal tölti idejét 's vadásztársa ezen udvari szállásadónak idősebb fija. Mondják, annyi pénze sincs, hogy a' határszéleken tulmenjen, nem hogy még valami nagy vállalatba kezdjen. — Szardiniából irják: Julius 13án megbetegült Nizzában egy fogoly a' Bagnoban 's görcsmirigyi jelenségek közt mult ki. Ennek következésében egészséghátósági felsőbb parancsnál fogva tüsténti valamennyi fogoly a' villafrancai kórházba vitetett, 's a' franczia határszélek felé az elzáró rendszabályok is szigorúbbak lettek."

LENGYELORSZÁG.

Kalisból junius 9röl igy ir valaki az Allg. Ztgban: „A' kalisi nagy táborozásban a' politikusok némi erkölcsi okot és hatást is vélnek lappangni 's tán méltán. Az éjszaki hatalmak azt hiszik: a' közös békét akkor biztosítandják legjobban, ha daczolólag 's védőleg föl vannak készülve, és szükség esetében azonnal fegyvert ragadhatnak. Ha meggondolja az ember hogy Prusszia három négy hét alatt két száz ezer embert állíthat sikra; 's hogy Oroszország ugyanannyi idő alatt egész lengyel seregét, melly a' kalisi táborozásra megindult 60,000rel, mindössze 100,000ren felül, ezekhez csatolhatja magát, tehát a' legnyakasabb is elhiszi, hogy nincs kétség, akár a' béke föntartásáról, akár az azt fentartani kész szándékról.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból irják, hogy a' szultán már rég szándékozik utazást tenni a' tartományokban, de mindeddig végre nem hajthatá e' szándékát. A' szultán folyvást igen munkás és minden ügyekezetét népe java előmozditására forditja. Jelesen óriási terveken dolgozik, mellyek arra számitvák, hogy a' nemzet ujjá születését eszközöljék. Ha mindaz, a' mi ajánltatik és szándékban van, végre is hajtatik; ha mind azon javitás, mellyekről szó van, 's úgy, miként azokat a' szultán érti, csakugyan megtörténik, az ottoman birodalomban rövid idő alatt egészen új világ nyilik meg, mellyet vizsga szemmel követni érdekes leend; minthogy az ottani régi szerkezményekből minden, a' mi jó, meg fog tartatni, az idegen országokból pedig minden, mi a' müvelődésre alkalmas, 's az ottoman birodalomban létesíthető, elfogadtatást nyer. Igy Törökország megifjodása a' keleti és europai polgárisodás vegyítéke lesz, nem pedig, mint némellyek állították, gyökeres kiirtatása mindennek, a' mi eddig fönálla, 's annak ujjal pótoltatása. —

OROSZORSZÁG.

Az igazgató tanácshoz junius 11én költ czári utasitványban olvashatni: „Minthogy az első osztályú v. czéhü zsidó kereskedőknek csak némelly kormányságban'skerületben engedtetik kereskedési jog, illőnek tekintjük, hogy rájok nézve a' czéhadó, ugyanazon czéhü kalmárokhoz képest, kiknek joguk van mindenütt üzni kereskedést, némileg könnyíttessék meg, miért is parancsoljuk: Hogy 1836tol fogva a' kereskedést megengedő bizonyitványokért a' városi és országos adókon felül 2200 rubel helyett csak 1800 rubelt fizessenek." A' rendelés nem mondja világosan: e' jognyeréskor kötelesek é a' zsidó kalmárok annyit fizetni egyszerre, vagy évenként. —

SCHWEIZ.

Churból julius 7röl irják, hogy az Orleansi herczeg 6án érkezett oda; szekereit Bernben hagyta, maga pedig a' franczia Schweiz egy részén a' Gotthard hegyen, és livini völgyön át Bündtenbe érkezett. Julius 7én Churból Pfäfers felé tovább utazott. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára julius 31kén 1835:			
Bécs julius 28kán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{11}{32}$	Tisztabuza	$126\frac{2}{5}$	$113\frac{1}{5}$	$106\frac{2}{5}$
„ 4 „ „	$98\frac{5}{8}$	Kétszeres	$98\frac{2}{5}$	$93\frac{1}{5}$	$86\frac{2}{5}$
1820ki statuskölcsön.	—	Rozs	$63\frac{1}{2}$	60	$53\frac{1}{5}$
1821ki „ „	$139\frac{1}{2}$	Árpa	50	$46\frac{1}{5}$	40
1834ki „ „	—	Zab	$46\frac{2}{5}$	$43\frac{1}{5}$	40
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—	Köles	—	—	—
Bankrészvény	$1320\frac{4}{5}$	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pC. agio	—	Kukoricza	80	$73\frac{1}{5}$	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

62. szám — Pest, szerda augustus 8án — 1835.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (kir. kincstári tudósitás; pesti egyetem tanácsa; pesti gymnasium 's nemzeti iskolák; különféle.) Anglia (alsó- és felsőházi vitatások jul. 16—20ig; levelek Calcuttából.) Francziaország (Fabvre ügyvéd beszéde a' pairszék julius 18ki ülésében; kir. rendelések; a' kiszabadult polit. foglyok menekvése; a' strassburgi goth torony; orleansi hg. utja; tudósitások Algierből; a' becsületrend uton utfélen; Dardanellák.) Spanyolország (jul. 16iki ütközet, 's érdekesb egyveleg) Törökország. Schweiz. Legujabb.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony jul. 31. A' fő RR. és a'KK. 's RR. e' napokban folyvást tartott országos üléseikben a' sérelmek vizsgálatival foglalatoskodtak. 30kán a' RR. a' szólásszabadsági és fölirási czimzet tárgyaiban közelebb hozzájok jött felső táblai üzeneteket vevék kerületi meghányás alá.

Ő cs. kir- fölsége a' magyar kir. udv. Kincstárnál Fridmánszky Imre halálával megürült bányásztitoknoki tisztségre b. Geramb János concipistát; Gerzon Antal fizetéstelen practicanst pedig tiszt. concipistává méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' nm. magy. kir. udv. Kincstár a' pesti kir. 30ad-hivatalnál megürült negyedik tisztségre Hliniczky Lénárd helybeli practicanst; a' temesvári 30adnál szinte tisztirnokságra Blümer Henrik passualistát, 's ennek helyébe Gyurics Arzén a' bánsági 30ad-fölügyelőség kerülőjét alkalmazta.

A' károlyfehérvári kir. pénzverőháznál a' pénztárnoki és műmesteri; — a' sebeshelyi vashámoroknál az ellenőri, és a' szilágysági aldézmási hivatalok megürültek. (kir. kincs. tudósitás.)

A' pesti magyar kir. egyetem tanácsának megujittatása f. évi jul. 25kén és 30kán intéztetvén el, a' jövő $183\frac{5}{6}$ iskolai esztendőre nagyságos rectorrá választatott Dertsik János kir. tanácsnok, apát 's kánonok ur, a' pesti papnevelőház igazgatója 's a' t. a' hittudományi kar dékánjává Filinger Leopold, győri megyebeli áld. pap 's a' kir. egyetemnél a' görög nyelv 's uj frigyi szentkönyv-magyarázatnak rendes oktatója. A' törvényi, orvosi, és bölcselkedési karok tavali dékánjai: Miksó Pál, Csurgovich Sándor és Degen János urak hivatalaikban megerősíttettek. H. T.

Pest jul. 31kén. A' haza reménye serdülő fiaiban tenyészik leginkább; ezeknek szorgos neveltetése alapitja a' jövőkor boldogságát. Tisztelet 's hála mindennek a' hazától, ki el nem csüggedő szorgalommal e' körben foglalatos. Erre Pesten a' Kegyes Iskolák a' lefolyt iskolai évben is fenálló országos iskolai rendszerünk vezérfonalán, igen érdemesültek, 's ezt a' tanítók fáradhatlan igyekezete mellett, az előljárók serkentő példáiknak is köszönhetni. Ugyan is Grosser János az ájtatos szerzet provincialisa a' szokott félévi 's nyilvános vizsgálatokon kivül már majusban minden osztályt hivatalosan meglátogata, 's a' rendes tanitást és feleleteket megdicsérvén, atyai keggyel, és hathatós buzditással mind a' tanitókat mind a' tanulókat serkenté, hogy a' haza közvárakozásinak megfelelni törekedjenek Jun. 26án kezdék a'2dik félévi vizsgálatokat, először is a' kereszt. tudományból, hol Dertsik János k. tan.'s kan. urat, mint nyilványos biztost, valamint több év óta, úgy most is tisztelet és szeretetre hóditó szivesked-ésiben öröm vala szemlélhetni. De nem lehet nem becsülni Róth Mihály gymnasiumi igazgató úr különös türödelmét is, mellyel egy hónapnál tovább, majd minden nap 8—9 óra folytaig a' szoros vizsgálatokon jelen vala. Ezeknek három utólsó napjai azzal jelesültek, hogy sok szüle, rokon, sőt számos tanult és érdemes férfi is örvendezteték jelenlétükkel az iskolákat. E' nagy érdemű hallgatók közül különös emlitést érdemel n. Fejér György k. tan. úr, ki számos év óta a' magyar, 's latin ékesszólási gyakorlatokban 's az ifjuság előmentében gyönyörködve, megjelentével különös szorgalmat gerjeszt a' tanulókban 's azzal tetézé az idén szokott szivességét, hogy a' Philosophiára menendőket: A' Filosofiának előljáró Értekezései név alatt Ruszek József kan. ur által irt jeles könyvnek több példányival ajándékozá meg. Nem különben felejthetetlen marad itt Zlinszky János Pest megyei főbiró urnak adákozása is, mellyel saját költségin szerzett 200 darabnál több földabroszszal kedveskedett az ifjuságnak, mellyek jul. 30kán az iskolai év zártakor a' szorgalmasbaknak jutalmul osztattak-el. Midőn a' pesti gymnasium forró hálaját nyilványitja ez idén volt 728 nevendéki nevében tisztelt serkentői iránt, bátor fölsohajtani: Vajha e' népes, 's gazdag városban több illy nagylelkű pártfogó támadjon a' serdülő kor ösztönjutalmára! — A' pesti nemzeti főiskolában is 27 's 28ikán tartatott a' nyilványos vizsgálat. Ennek mostani igazgatója Szeber Károly polgármester ur szivében hordozván azon kivánatot, hogy nemzeti ifjuságunk minden módon a' magyar nyelvben előhaladjon mit ohajtott, ez alkalommal örömtelve tapasztalhatá a' növendékeknek helyes és hibátlan feleletjökből; mi arra bira az igazgató urat, hogy a' magyar nyelvben kitünőleg jelesbeket szép magyar könyvekkel 's más becses ajándékokkal megjutalmazá. A' 3 osztályú nemzeti iskolába járt növendékség száma e' lefolyt évben összesen 762 volt.

Különféle. Récse mvárosnak (nem messze Pozsonytól), melly már annyi tűzkárt szenvede, jul. 25ike éjén ismét 32 háza égett le. — Verseczen jul. 14k reggeli 9 óra tájban Descha Döme verseczi postamester urnak egyetlenegy leányát 's magzatját Máriát élte viritó szakaszában, midőn nyilt ablaku földszinti szobában a' szobaleány köntösét igazgatná, a' villám kioltotta. Minden orvosi 's fölélesztési ipar, Volta oszlopával együtt, nem vala életre idézni képes a' holttá sujtottat. A' szobaleány is összeroskadt ugyan a' döbörgő csapásra, de felocsódott. Az elhunyton külsőleg semmi egyéb nyoma nem látszaték a' villamsujtásnak, mint bal karján 2 barna vonal. Egész Versecz köz saj-

na kisérte kora sirja felé a' dördült égnek e' virágzó hajadonságu áldozatát. — Szepesség: Jun. 14kén Jozeffy Pál superintendens ur által fölszenteltetett a' poprádi evang. gyülekezetnek csinos uj egyháza több essere menő népjelenlétében. Kir. administrator b. Fischer Imre ur is szives vala jelenlétével diszesiteni e' ritka ünnepet. — Julius 2ikán a' lőcsei bucsu alkalmakor szerencsétlenség történt. Egy hid a' tolongó nép alatt leroskadt 's a' rajta volt emberek egy száraz de mély árokba dültek, melly által egy asszony életét veszté, többen pedig tetemesül megsérültek.

ANGLIA.

Az alsóház ülésében junius 16kán J. Russell jelenté, hogy ő két három kivétellel a' testületjavitó törvényjavaslat mostani szerkesztése mellett van, 's a' biztosságban másodszori felolvastatását csak azért javasolja, hogy azon tisztes tagoknak, kik netalán módositó inditványokat akarnának előterjeszteni, alkalmat nyujtson. Örömest látná azonban, ha ezen inditványokkal a' 3d. felolvasásig várnának. Fölkelt erre Sir Robert Vivian, 's mondá: „Az olly igen fontos testületjavitó rendszabály már kétszer olvastatott fel, a' biztosságon is átment, 's most azon ponton áll, hogy tudósitás adassék róla elő anélkül, hogy a' rendszabály elve vitatás alá vétetett volna. (Oh! oh!) Mondhatom, azon tiz év alatt, mióta szerencsém van a' parliamentben ülnöm, soha fontos tárgyat a' biztosságon átmenni nem láttam anélkül, hogy elvét meg ne vitatták volna. Szándékom tehát egy Bristolból 2000 freeman (szabados) által aláirt kérelem általnyujtáskor az egész kérdést ujolag kérdésbe venni, 's megmutatni a' háznak, hogy a' fenforgó testületjavitó rendszabály az alkotmány nagy elvét sérti meg, minthogy olly szabadékokat (privilegium) támad meg, mellyeket eddig szenteknek tartottak.“ J. Russell lord: „Válaszul a' tisztes tag állitásira csak azt mondom, hogy, midőn e' törvényjavaslatot előterjesztém, bőven előadtam azon elveket is, mellyeken a' rendszabály nyugszik. Erre inditványba hoztam a' 2dik felolvasást, 's valóban nem vétkem, ha ez alkalommal nem feleltem olly ellenvetésekre, a' mellyeket nem tettek.“ (Kaczaj és tetszés.) Még néhányan szóltak az oppositio részéről ez értelemben, de az egész vitának semmi sükere nem volt. Grantly Berkeley azután inditványt tesz, hogy a' közönség számára szánt karzatok egy része az asszonyságoknak nyittassékmeg, hogy ennélfogva ezek a' ház tanácskozásin megjelenhessenek, „Különösnek fog tetszeni, úgymond, hogy illyen inditványt vagyok tenni kénytelen, mert egy izben 1761ben, midőn még kevesbé volt a' világ udvarias az asszonyságok iránt, mint most, azoknak nem csak a' karzaton volt helyök, de még magában a' teremben is. Hasonlóan szabad volt asszonyságoknak az irlandi parliamentbe is jutni, 's a' lordok házában még most is hagyatnak számukra ülések, valahányszor valamelly érdekes vitatás forog fen. Miért kelene tehát, kérdem, őket az alsóházból kirekeszteni? A' ház 153 szózattal 104 ellen az inditványnak fontolatra vételét határozá, 's egyszersmind választottságot biza meg annak vizsgálatára. J. Russell nem tudni, miért (okát nem mondotta) ellenzé az inditványt. Hihetőleg tory csel lesz az egész dolog, hogy a' királynét a' főtory szépnemmel a' vitatásokra behozhassák. A' felsőházban jul. 16án majd csupa theologiai viták foglalták el az időt. Az exeteri püspök tudniillik kérelmet nyujta be, melly ótalmat kér az uralkodó egyházra Irlandban. A' püspök a' „Dens Theology“ elhiresült könyvére emlékeztete, melly 1808ban nyomatott, 's melly a' katholikus papok számára 's használatára van szánva. Melbourne lord sajnálkozását jelenté, hogy illy tárgyak hozatnak a' parliamenti vitatásba, mellyek csak a' régi elkeserülést 's meghasonlást képesek a' különböző vallásfelekezetek közt fölizgatni. Öst. Beob.

Az alsóházban jul. 20án a' testületjavitó törvényjavaslat a' 3ik felolvasásban szózat-számitás nélkül ment keresztül, 's következett napon a' felső házba vitetett, hol először fel is olvastatott. Ugyancsak az alsóházban jul. 21kén megtette inditványát Sir R. Peel, hogy az irlandi egyházi törvényjavaslat két részre osztassék. — Calcuttából érkezett hirek martz. 17ig terjednek, Nuggurban Guzeratban (India) nagy zajongás volt; mert a' ministerek a' Rajah halála után annak nőjeit mind meg akarák égetni, 's ezek a' britt ügyviselőhöz folyamodtak ótalomért. A' britt katonaság gyöngébb volt, hogy sem azt ellenezhette volna 's a' borzasztó megégetés (suttie) az aszonyok jajkiáltozási és sikoltásai közt febr. 9én csakugyan megtörtént, egyenként hurczoltatván szegények a' lángoló máglyára. Az angol csekély számu őrség fegyveres kézzel henyén vala kénytelen azt nézni, minthogy a' számtalan benszülött fegyveresen gátla minden szabaditást. A' Rajah 's a' britt ügyviselő közt nyilványos ellenkezés ütött ki, 's erre több száz embernyi sereg küldetett Nuggurba. Bár kiirthatná a' nőégetés ocsmány nemzetiszokást, mert nem minden nemzeti sajátság fér meg az emberiséggel azaz örök igazsággal. — A' sandwichi szigetekben Owaihiben ujság jelent meg fametszésekkel. Előkerül abban valamennyi hajó neve, mellyek Honalula, és Oahu révét érintik, de angol-owaihi szóejtéssel, melly tudniillik a' benszülöttek kimondásával megegyez: igy London, Ladanának; Bristol, Betsetolának; Falmouth, Falemautának, és Newbedford, Nubedefodának neveztetik.

Az alsóház ülésében julius 20kán J. Russell lord közlést kivánt tenni a' kormány részéről, 's ezt

nyilvánítá: „Nemes barátom az irlandi főtitkár távollétében, meg vagyok bizva jelenteni a' háznak, hogy a' kormánynak szándéka van két törvényjavaslatot terjeszteni a' ház elé; egyik a' helybeli nyugtalanságok elnyomatását tárgyazza Irlandban; a' másik ugyanazon országban a' rendőrségi szerkezetjavitásra céloz, mert tudja a' ház, hogy az irlandi kényszerítő törvény folyó eszt. aug. 1jén elenyészik; meg vagyok továbbá bizva jelenteni, hogy ő felsége kormánya e' törvény megujittatását nem fogja kivánni. (Zajos tetszés a' ministeri oldalon; különösen O' Connell hangosan kimondja elégültségét.) Nemes barátom, az irlandi főtitoknok, hozzáadá a' belminister, megfejtendi majd mind a' két inditvány inditóokait.

Az alsóház ülésében julius 20kán, miután Russell lord azon jelentést tevé, hogy az irlandi kényszeritő törvényt (csendbillt) nem szándékozik a' kormány megujitani, Hume ur sem tevé meg az általa jelentett inditványt az orangisták titkos összejövetelei iránt. De Patten ur inditványba hozá, hogy az orangista egyesületek vizsgálata végett ülő biztosságnak, mellyben ő viszi az elnökséget, engedtessék meg időrül időre tudósitást adni a' háznak, a' hozzá bejött bizonyságokról. A' ház ezen inditványt elfogadá. Jackson ur erre „legfelsöbb meghatalmazás következésében állitá bizonyithatónak, hogy a' cumberlandi hg soha engedelmet nem adott orangista szövetkezések felállitására a' seregben. — A' felsöház ülésében julius 21én megjelent J. Russell lord az alsóház számos tagjai kiséretében, a' felsöház korlátai előtt az elfogadott testületjavitó törvényjavaslatot általnyujtani, melly alkalommal ohajtását fejezé ki, hogy ő uraságok azt elfogadni ne terheltetnének. Miután a' küldöttség eltávozott, Lansdow marq. a' titkos tanács elnöke javaslá, hogy a' behozott törvényjavaslat olvastassék fel elöször. Mi ellenzés nélkül meg is történt; ugyancsak a' marq. inditványára a' második felolvasás julius 28ra határoztatott. — Az alsóház biztossággá változván az irlandi egyháztörvény javaslat fölött, Peel ur annak két részre osztatását kivánta, hogy az egyik rész, a' tized-megváltás tudnillik, elfogadtathassék, a' másik pedig, ugymint az elsajátitás, felre vettethessék. Inditványát azon alapitá, hogy az elsajátitás az egyházi tulajdon jogába vág, 's azt sért -meg, efölött az inditványnak e' része haszontalan, mert az irlandi egyházban nem lesz jövedelmi fölösleg, mit a' ministerek is jól tudnak, 's csak az elvet akarják megállapitani; mit azonban ő teljes erejével fog ellenezni. Spring-Rice ur megczáfolá öt azon két okkal, hogy mivel számos olly plebania van, hol alig van 14, 15 protestans, 's a' lelkészek még is 500—900 font sterling jövedelmet húznak, minden bizonnyal kell jövedelmi fölöslegnek is lenni. Efölött a' ház az elvet magát már egyszer elhatározta, 's reményli, hogy önmagával ellenkezi nem fog. 'S a' mi legfőbb és legnyomosabb, a' mostani ministerek azt nyilatkoztatták, hogy kabinetjök fenállását ezen törvényjavaslat elfogadásához csatolják. — Julius 18án Londonban a' Kron- és Anker-tavernében Brougham elölülte alatt számos tagú gyülekezet tartatott, melly kérelemről tanácskozott a' hirlapi bélyegek ellen. Az elnök, Hume, Bowring dr, O'Connell, Evans ezredes 's mások beszédet tartottak, mellyekben az ujságbélyegek eddigi rendszere ellen keményen kikeltek. Következő volt a' főhatározás: „A' jelen gyülekezet úgy vélekedik, hogy ha bármillyen adó marad is a' sajtón, akkor számos és fontos néposztály kénytelenittetik ellenni a' napitörténetek ismérete nélkül. Igy tehát az ujságbélyeg leszállittatása csak félrend szabály volna e' czélra.

FRANCZIAORSZÁG.

Fabvre nyomos előbeszéde után megmutogatá a' történetekből, hogy a' pairszék nem törvényszéki, hanem politikai testület, csak a' pairek oldalán láthatni még a' feudumi idők pallosát, 's nyomait benne azon törvényszékeknek, mellyek az ország bárói közt terjedelmes birtokok iránt támadt villongásokat itélték vala el. — A' juliusi revolutio után a' pairszék, mert győzött a' revolutio, annak értelmében birálta meg X. Károly ministereit, holott a' restauratio értelmében máskép fogott volna cselekedni, ha ez lett volna győztes. Minthogy tehát a' pairszék politikai testület, elibe tartoznak ugyan a' politikai kérdések, mint az aprilisi zendülés, de a' védelemnek is politikai okokra kell támaszkodnia. Ennélfogva folyvást 's méltán sürgeti a' védelemszabadságot. A' vádlottak között, úgymond, sok van ollyan, kiknek csak egy szót kellene mentségökre szólaniok, de a' védelmi szabadság sérelme miatt nem teszik azt. — Tartsa bár öket a' statushatóság fanatikusoknak, a' nép azt fogja rólok még is mondani, hogy nemesek és nagylelkűek. „Ha nem csalatkozom, folytatja Fabvre ur, a' vád, mennyire a' nagy összeesküvést tárgyazza, már halálos lepelben (szemfödél alatt) nyugszik. Reméljük, hogy e' vádat egyéb sánczaiból is kiszorítjuk, ugy hogy egy két tiszti hivatalnál egyebe nem marad, 's ugyanannyi csapszéknél, hol a' rendőrség szószékeket emelt a' nép-fölházitásra. Hogy a' juliusi revolutio megdicsőitette a' zendülést, az veszélyes történet. Ohajtható vala, hogy a' párisi nép inkább valamellyik alkotmányos hatalom parancsára rántott volna kardot. De természetesen, ha e' parancsot vala várandó, semmi sem fogott vol-

na történni. A' nép hálát érdemel, hogy az elszélyedt statushatalmakat kipótolta karjával; de ha e' hatalmak, mellyek a' lázadás mögött kulloglak, mellyből Paris revolutiot csinált, most ollyas bizonyitványokkal lépnek elő, millyeket épen most hallánk, azt sem erkölcsileg, sem logika szerint jóvá hagyni nem lehet. A' főügyész ur az emberjogok társasága szemléleteit (theoriáit) Robespierre nyilatkozásával ügyekezék megmagyarázni. Bizonnyal én e' nyilatkozást nem fogom igazolni, de a' statushatóságnak nem kellene olly messze menni. A' zendülés megdicsöittetésére csak azon számos nyilványos beszédet szükség említeni, mellyeket 1830 julius óta tartottak. A' nép nagy többsége a' juliusi revolutio által két nagy csalatkozásba esett; 1) hogy a' statushatalom ezentúl a' néppel, 's ennek javával fog foglalkozni, 2) hogy a' nép, ha megcsalatottnak látandja magát, igazolva van az 1830 augusztusában általadott hatalomnak isméti magához vételére. Ez volt a' nép nagy tömegére nézve az erkölcsi tanuság revolutiónkból, melly különösen munkához szokott városban, mint Lyon, mellyet könnyü kormányozni, de gyulékony lobbanékony elemekből áll, kedvesen fogadtatott. Lyon munkás népsége szorosan egyesülve és elzárkozva van magában, mint valamelly testvéri egyesület, 's az egyesülésre könnyen is hajlott, mert a' közös inség igen népszerü módja az összekötésnek. E' munkások mellett gazdag polgárság áll, melly a' munkások szegény sorsából emelkedett ugyan ki, de általjában igen türelmetlen amazok iránt, 's nem ritkán a' szerencsétlenség gyalázatos megés kifosztatása által gazdagodott meg. Az ügyvéd említi ezután a' novemberi történetek okait, 's a' gyártók törekvésit e' kötelezések áthágására 's a' munkás néposztálynak innen támadt nyugtalanságát, és azon harczot, mellybe bocsátkozék, hogy a' törvényellenileg elragadott jogokat ismét visszanyerje, említi végre mérsékletét 's méltó viseletét a' győzödelemben. „Miután, igy folytatja ismét szavait Fabvre ur, a' kormány a' város és a' munkások sorsának urává lön, engesztelésről szólt ugyan, de semmit sem tett annak lehetségesitésére. Elfelejté valamennyi igéreteit, a' félelem egynapszülötteit, mihelyt tul hitte magát már a' veszélyen. A' józanabbak (prud'homme-ok) tanácsa, a' munkások érdekeinek e' természetes képviselője, megsemmittetett, 's az elégületlenség 's meghasonlás csiráji nem sokára szélesen elterjedtek. A' munkások jól tudták, hogy a' helyhatóságok, a' polgárság befolyása alatt, értük semmit sem fognak tenni, de azt is, hogy puskalövések az iparkérdések megoldatását nem mozdí ják elő. (Öst. Beob.) Fabvre ur ezután leirja a' fölébredt egyesülési szellemből támadt mutuellismust, mellynek semmi zendítő iránya nem volt, hanem egyedül a' munkásokat vala czélja védeni a' gyártók követelései ellen.

Julius 18án Fabvre ügyvéd következőleg rekeszté a' vádlottak általányos védelmét: „A' kormány azt hitte, hogy az egyesületek ellen hozott törvények kihirdetésekor valamennyi egyesület fel fog lázadni, holott ezen társaságok érdekében fekütt várakozni 's a' közelgő harczra elkészülni. A' kormánynak ez nem tetszett. A' republicanus pártnak, ha a' kormányt fel akará forgatni, a' középpontban kelle azt megtámadni, hol a' revolutio valamenyi elhatározó ütközetei történtek; a' kormány ellenben mindenkép azon volt, hogy a' megtámadást a' tartományokra szorítsa, minthogy tudta, hogy a' tartományokban a' lázadás csakaranyozott semmi, melly szerzőjit vesztőhelyre viszi. 'S épen Lyonban vala könnyü a' lázadást elfojtani, 's azután ragyogó győzelmi hireket tenni közre. Az emberjogok társaságának feje becsületes családatya volt, 's ártatlan mint én. Ez Beaune vala, 's hogy ő vala e' társaság feje, elég bizonyság arra, hogy annak azon zendítő szándékai nem voltak, mellyeket a' statushatalom rá tol. Azon röpkeiratokból, honnan a' statushatóság az összeesküvést akarja bebizonyitani, semmi sem sül ki. A' kormány azonban tudta, hogy a' lyoni munkások az egyesületi törvény kihirdettetése előtt semmit tenni nem fognának, ha általjában volt szándékjok tenni valamit. Mit tett a' kormány? Minden hatalmában álló móddal készült, az emberjogok társasága 's mutuellisták pedig egyébről nem gondolkodtak, mint a' feloszlásról. A' mutuellisták pörét, mellyről jól tudták, hogy az egyetlenegy ok lehet a' lázadásra, más ülésre is el lehetett volna halasztani; de azt nem tették." Az ügyvéd itt a' lázadás menetére fordult által 's megmutatta, hogy azt a' rendőrség maga intézte. Az egész zendülés felelőssége az igazgatás viseletén fekszik, mert a' helyett, hogy azt csilapította volna, inkább mindenképen ügyekezett ingerleni, hogy hasznot huzasson belőle. A' tanúvallomások világosan bizonyitják, hogy a' tüzelést a' katonaság kezdé anélkül, hogy a' népet szétoszlásra szólította volna fel; az is bizonyos belőlük, hogy az első halmazokat ingerlő rendőr-ügyviselők torlaszták. A' seregeknek meg volt hagyva, hogy ártatlan emberekre lőjenek, 's ennélfogva a' harcz több ponton jogos és szent volt. Továbbá a' lázadók előtt hagyák az álgyukat, hogy elfoglalják azokat, 's annál inkább gyuladjanak fel harczolásra. Croix-Russeben nem Carrier, hanem Picot rendőr-ügyviselő intézte a' lázadást; a' katonai hatóság, melly nem tudta, hogy ez a' rendőrség embere, el is fogta őt, a' polgári hatóság pedig szabadon bocsátotta. „Ön, is, mond a' szónok

Chegary úr felé fordulva, e' gyalázatos ellen kötelességét nem teljesitette; Ön atyai érzelmeket táplált iránta. Picot Ön embere volt, mert nem adta ki őt Ön a' törvénynek. A' vádlottak azt mondhatnák a' kormánynak: Mi vádolunk benneteket, hogy szablyáitokkal szaggattátok meg azon törvényt, melly a' polgárokat ótalmazza, 's olly meghagyásokat adtatok katonáitoknak, mellyek csak a' harczot hoszszabbiták; vádolunk benneteket, hogy bizgató ügyviselőket küldöttetek hozzánk 's közünkbe; megfojtottátok asszonyinkat, és sem a' gyászt, sem a' pusztitást, sem a' családok vérét nem kiméltétek. Háromszorosan átkozott legyen a' polgárcziyódás, melly a' győzödelem után vesztőhelyeket emel! Háromszorosan az aggódó becskórság! Háromszorosan átkozott az önhaszonlesö nyakasság, melly játékot űz a' joggal, egyenességgel 's a' vérrel, mintha nem is élne felettünk főbiró, ki megitélend bennünket! Igen is, pairurak! polgártársim előtt, kik megbiztak, hogy nyiltan és szabadon szóljak, kell kimondanom, hogy ügyem szentségébe 's azon magas törvényszékbe, melly előtt állok, bizva jöttem ide. Igen is uraim, köztem mint gyenge, 's uraságtok mint hatalmasok, között még is van szükségképen olly pillantás, mellyben bizonnyal megértenek engem 's hol uraságtok nemzeti bosszankodásomat méltányláni fogják. Most uraságtokra hagyom vádlottimat, a' pairszék bölcseségére----. Ah! egy óra óta fogy erőm, (Fabvre már négy óra folytaig beszélt szakadatlanul) 's elhanyatlom a' bágyadság miatt; de olly törvényszék előtt szólok, melly ért a' bocsánathoz a' győzelem után; férfiak előtt, kik megszokták a' politikai dolgok birálatát, 's tekintettel lesznek azon ingerültségre, mellyben hazám volt. Meg vagyok győződve, hogy fáradságom nem marad sükeretlen, hogy megbizatásuk magasságához emelkedve végre is tudják hajtani azon nagy kiengesztelést, melly után annyira vágyik a' nemzet, 's melly közös oltár legyen, hogy azon valamennyi ellenségeskedés föláldoztassék. E' szavak után Fabvre ur egészen kifáradt, 's néhány napot kért ki pihenésre, hogy egyes védenczeit, úgymint Carrier, Girard, és Poulard urakat védelmezhesse; mi meg is adaték neki. Ezután egyéb ügyvédek szólottak védenczeik mellett.

A' pairszék ülésében julius 18kán végezvén Fabvre ur az aprilisi vádlottak ügyében az általányos védelmet, 21én vagy 22én azon egyes vádlottak ügyét fogja védelmezni, kiknek ügyvéde. Az ezen ülésben tartott beszédében azt mutatja meg Fabvre ur, hogy vagy egyenesen a' kormány okozta a' lázadást, minthogy akár oktalanságból, akár bizgatásból nagy surlódásba hozá a' munkásokat; vagy legalább a' vádlottak részirőt akaratlanul ütött az ki 's véletlenül, mig a' kormány azt jó előre általlátta, 's némileg bizonyos pontig kedvezett is neki.

A' Moniteur julius 18án kir. rendelést közöl julius 8ról, mellynél fogva Clauzel marsal a' franczia birtokok főkormányzójává neveztetik Éjszak-afrikában Drouet d' Erlon gróf helyébe. Szinte a' Moniteur hirdeti azon törvényt, melly Parisból St. Germainig vasutfölállitásra hatalmaz. Ha e' munkát egy esztendő alatt nem kezdik meg, a' Pereire Emil urnak adott engedelem vissza fog vétetni; 's ha négy esztendő alatt el nem végeztetik, uj határozás fog iránta történni. — A' National szerint Guinard, Cavaignac és Imbert urak, kik, mint tudjuk, Parisban julius 12én a' St. Pelagie fogházból megszöktek, Brüsselbe megérkeztek. Kérdés: meg fognak e a' francziák királya vőjétől maradhatni Brüsselben? — —

A' cholera Antibesben is kiütött. Julius 10ke delétől julius 11ke deléig Toulonban ismét 95 uj cholera-eset mutatkozott, a' holtak száma pedig ugyanezen idő közben 96 volt.

A' strassburgi goth egyház és torony julius 10kén estve villám által tetemesen megsérült. Julius 20áról igy ir arról egy strassburgi: „Tegnap estve 8 órakor iszonyatos égiháborunk volt. A' villám kétszer ütött be, egyszer egy dohányrakhelybe, másszor a' tisztes hires Münsterbe, hol fájdalom! felszámíthatlan kárt okozott. A' felszámitható 50,000 frankra tétetik. A' mennykő a' toronykúpot sujtá meg, 's ittott egyegy darab követ, vagy lépcsőt sodrott el, ónt olvasztott fel, szétzúzá az óratáblát, felfordított egy roppant nagy kőasztalt, 's összezúzta azt, úgy szinte mintegy 8 lábnyit a' térlap erős kőtámaszából. A' kúp legtöbbet szenvedett. 8 oszlopra támaszkodik az, mellyek ismét nagy kőgyámokon nyugszanak. Egy illyen kőgyámot egészen kirántott 's lesujtott, az oszlop pedig tetemesen meghasadt. A' szerteszórt kődarab a' szomszéd épületek födeleit tördöste be, mellyeken a' zápor omlott azután a' házak belsőjibe. Ma estve a' kár hivatalosan is megvizsgáltatott, 's innen kitetszék, hogy az oszlop tetemesen meghajlott. 'S az egész remekmű (t. i. korona v. kúp) legkisebb rendülésre leomolhatik, mivel az épitők csudálatos pontossággal számolák ki a' mindenik oszlop által viendő terhet. Esztendők szükségesek, mig az okozott kár mind helyreáll. A' szentegyháznál vannak azonban derék müvészek, kik műtekintetben a' hijányt kipótolhatják. Két év előtt is beütött volt a' villám e' hires épületbe, de akkor nem tett annyi kárt, mint ezúttal. Azóta csakugyan illeszthettek volna rá villámhárítót, ha még annyi bajjal lett volna is az összekötve.

A' National julius 19én jelenti, hogy Marrast, és egyike azon 28. aprilisi vádlottaknak, kik julius

12én a' st. Pelagieból megszöktek, tu'ment már a' franczia határon. „Eleinte", úgymond a' National, némi aggódásban voltak Marrast utazása iránt, is ezen aggodalom nem volt egészen alaptalan. Ugy látszik, hogy a' határszéltől 10 fr. mérföldnyire, némi mellékuton, melly egészen bátorságosnak látszott, társával együtt föltartóztatták, 's két egész óráig a' rendőrség kezében volt. — Szerencsére egy segéd (adjunct) érkezett, kit Marrast igy szólíta meg harsányan: „Uram! felelősnek teszem Önt személyesen azon kárért, mellyet e' feltartóztatás okoz nekem; már két óra óta várok Önre, hogy ezen rendőrök nevetséges faggatásitól megmentsen, kik azon tiszteletet követik el rajtam, hogy nem tudom kinek tartanak. „A' segéd e' megszólításra megijedve, pontosan megvizsgálta útleveleiket 's néhány csekély kérdés után utnak ereszté őket. Marrast még az napon általment a' határszélen, 's másnap kétség kivül Brüsselbe fogott megérkezni. Azon személy, ki elkisérte őt, tegnap reggel ért vissza Parisba, 's ő közlötte velünk e' részleteket." —

A' National szerint a' párisi ügyvédek tanácskozást tartottak, mellyben két napi igen nyugalmas, mély 's részre nem hajló vitatás után ismét nem illetőnek (helytelennek) nyilványitották a' pairszék bíróságát felségbántási ügyekben mindaddig, míg a' chartának 28ik czikkelyében foglalt alaptörvény nem létesül. (Még csak ezután szándékozik azt vitába venni a' törvényhozás.) —

A' franczia ujságirók közt is vannak, kik nem sokat tudnak a' földleirásból. Egyik lap szerkesztője azt mondja: az éjszaki hatalmak Warenbrunnban fognak összejöni Siberiában (Szilezia helyett.) — Az Orleans hg jul. 10án schweizi utjából Neuillybe érkezett. — Egyik parisi lap azt beszéli, hogy Guinard, Cavaignac és Imbert urak — mint aprilisi vádlott szökevények Parisból — utjokban Brüssel felé Douaiben egy bálban jelentek meg, hol a' megyeispán is jelen volt. Müvészeknek tartották őket. A' helyparancsnok leányai 's egyéb asszonyságok, kikkel tánczoltanak, igen szeretetre méltóknak találták őket. Azalatt az őrpontok megkettőztettek, rendőrügyviselők 's őrök állottak minden kapunál, hogy a' megszököttek elfogassanak; ezek pedig a' rendőrség minden szemességét kijátszották 's megmenekedtek. — A' National, de más lapok is emlitik, hogy a' francziákat Oran mellett (Afrikában) Trezel vezérjökkel Abdel-Kader megverte. A' harczos arábok száma 15,000 a' francziáké 2558 volt. Julius 26án azonban a' francziák győztek, és 3000 aráb maradt a' csatamezőn. Abdel-Kader követeket küldé a' kormányzóhoz az előbbi barátságos viszony-visszaállitás végett. —

A' pairszék-ülésben julius 22kén a' jelenvolt pairek száma már csak 129 volt; a' többi mind visszavonult a' pörtül. A vádlottak védelme majd ügyvédek, majd ismét maguk által folyvást tartott. — A' párisi közbirószék (Assisen) Gisquet rendőr-ispán ügyében Jauffrenon, a' Reformateur szerkesztője, ellen, ez utóbbit 3 hónapi fogságra és 3000 frank birságra itélte. — Annak megmutatására, hogy a' becsületrend Franciaországban nem kitüntetés többé, hanem csupán udvari kegyjátéka 's bélyege, következő jegyzéket közlenek az ellenzési lapok: „A' cassatioszék 60 tagja közül 59 vitéze a' becsületrendnek 's azon egyetlen, ki nem részesült e' diszjelben, Isambert ur a' követház tagja. A' statustanács 115 tanácsnoki közül 113nak van rendjele. A' számtisztség valamennyi tagja közül csak egy nincsen azzal fölékesitve. Ugyszinte a' franczia akademia valamennyi tagjai közül csak Lemercier ur nincs annak birtokában. A' követházban 258 becsületrendi vitéz van. Az igazsági ministerségnél csak 14 nincs diszesitve föl vele; a' pénzügy osztályénál csak 10; a' kereskedésinél csak 8, nyilványos oktatásénál csak 7, a' belministerséginél csak 5, a' tengerész és haditárczánál csak 1, a' külministerségnél egy sincsen diszjel nélkül. A' dolog annyira ment már, hogy inkább az kitüntetés most, a' kinek valamelly hivatalban e' diszjele nincsen, mi következtető oka, hogy az illyen, iga i független charakterü. —

A' Journ. d. Déb. következő, nyomos czikkelyt közöl illy czimü kisded munkából: „Angol-, Franczia- és Törökország" melly ez utólsónak mostani helyzeténél fogva kettős figyelemre méltó. „Montesquieu, úgymond, olly nemzetnek határozá a' törököt, melly arra van szánva, hogy Európa legerősebb pontját hasztalanul foglalja el. E' nyilatkozat helyes és mély. A' keresztyén fejdelmek régóta minden aggódás nélkül nézték a' Bosporust a' török kezében, ki azzal semmit sem csinált, de másokat sem hagyott csinálni. Zálog gyanánt volt ez a' törököknél 's közegyezéssel hagyatott meg kezöknél. Mig a' dardanellák a' törökéi valának, addig azok semlegesek (neutralisok) voltak. Senkinek sem szerzének erőt. Birtokosaik által mintegy meg valának semmitve. Minden kedveze akkor a' dolgok ezen különös helyzetének. A' dardanellák mögött és a' fekete tengeren nem volt hatalmas nemzet. Olly statusok léteztek ott, mellyek becsvágy, erő és sors nélkül voltak a' török hold alá vetve. Németország 's a' szomszéd status mellette keletről belső háborgásikban elfogulva, 's némi tekintetben a' törökségtül is foglyul tartva veszteg nézék a' Dunát keresztül folyni tartományaikon, 's a' fekete tengerbe ömleni anélkül, hogy e' folyam futásából

megtanultak volna kelet felé vonulni, 's hatalmukat a' fekete tenger partjaira általtenni. Most kezdik azt észrevenni, 's azon egészen uj politikai 's kereskedési érdeket általlátni, mellyet a' Duna folyása kimutat. A' dardanellák munkátlan heverte mellett török kézben, 's a' fekete tenger előbbi állapotjában, midőn t. i. még partjain semmi hatalmas becsvágyó status nem létezve, kelet Európának ezen része meg volt semmitve, 's a' politikának semmi dolga vele. De az orosz birodalom megalapulta mindent megmásított. Megmérhetlen, hatalmas, becsületszomjas, hóditó birodalom jelent meg az eddig vadság 's gyöngeségben elfogult fekete tenger mögött. Megelégülhet é ezen birodalom a' fekete tengerrel, 's ezen mindig szegény és vad környékek partmelléki hajózásival, tudván, hogy a' Bosporuson tul a' földközi tenger, azaz kereskedés, gazdagság, ipar és müveltség fekszik? A' fekete tenger az oroszra nézve csak oldatlan zsák, ha Törökország a' dardanellákat kénye szerint tárhatja vagy zárhatja. „A' dardanellák, monda Nesselrode, Russziára nézve életkérdés." Sándor czár pedig azt mondá: „Házam kulcsai azok." Russzia délfelé csak a' dardanellák által lélekzik 's míg azokat nem birja, mintegy kötél van nyakán, mellyet legrégibb ellensége hatalommal bármikor képes rá hurkolni. De hogy ezen, Európát fenyegető veszélyeket az ember megfogja, azon pillantástól fogva, mellyben a' dardanellák munkás 's hóditó nép kezébe kerülnek, csak a' földképre tekintsen. Konstantinápoly fenyegeti az egész Duna-melléket, Olasz- és Franciaországot, maga pedig a' dardanellák miatt megrohanhatatlan. Konstantinápoly csak a' fekete tenger részéről sérthető. Konstantinápolyt sokáig birni lehetetlen, ha nincsen a' fekete tenger is birtokban. Ezen tenger gyöngesége tevé sokáig Törökország erejét 's hatalmát, 's uraságának megbukta azon időtől ered, mellyben az első orosz révfok állíttatott a' fekete tengeren. E' pillanat óta ingadozó a' szultán széke. Ha Russzia ura a' fekete tengernek és Konstantinápolynak, akkor az megtámadhatatlan; 's egész tömegi terhestül nyomúl Európára. Mindenütt jelen, általhat a' dardanellákon a' földközi tengerre; a' balti tengeren pedig az éjszaki tengerre ronthat. Csak gondoljuk meg, mi erővel kell azon országnak birnia, melly mindenütt megtámadhat, anélkül, hogy maga megtámadtathatnék; melly Persián keresztül az Indust, 's Anglia kereskedését; a' dardanellákon által Aegyptust, Afrikát, Görög- és déli Franciaországot; a' balti tengeren által pedig Angliát, nyugoti Franciaországot, egész éjszaki Németországot; Lengyelországon által végre közép Németországot érinti. (Ez alkalommal nem említtetik pedig Poroszország, melly bensőleg össze van Russziával kapcsolva, 's annak őrségül szolgál Németország szivében, 's előcsapatul egész a' Rajna-partig.) 'S melly oldalról akarnátok majd akkor e' hatalmat megtámadni? A' dardanellákon v. éjszakon által? Amott egy álgyusoron kell keresztül jutni, 's mögötte még egy fővárost legyőzni: itt az éghajlaton kell diadalmaskodni, 's tudjuk, milly csapásokkal védelmezi az magát. Ha Törökország a' dardanellákat Russziának engedi, mindennek vége; az óriás páncélja ekkor egy darabból áll, 's nincs rajta többé karddal sérthető hely. Ha Russzia a' dardanellákat kedve szerint tárhatja fel vagy zárhatja el, kevés függ attól: meghagyja é a' szultánt Konstantinápolyban kulcsárnak vagy sem. Országa a' Bosporuson kezdődik. Russzia felszólitásiban mindig nagylelküségét, mindig mérsékletét emlegeti. E' pártfogói hangnak elmélkedésre kell birnia Európát, ha politikai rendszabályok oda törekszenek, hogy a' szónak nagyobb hatást adjanak. Mérsékletre csupán akkor számolhatni, midőn a' hatalom korlátozva van; mert mihelyt valamelly status teljes hatalommal bir, könnyen teljes akaratra is fajul; Russzia tulnyomóssága azonban különösen Angliát és Franciaországot fenyegeti. Anglia jól tudja, mi kiváncsi szemmel pillog kereskedésére Russzia, mert amaz e' mérhetetlen kereskedés által tartja fen tengeri erejét, 's ez az, mit irigyel Russzia 's mi kétségbe ejti őt. Franciaország tudja, mi nehéz szemmel nézi szabadelmü intézvényit éjszak, tudton tudván, hogy ezen intézvények legfélelmesb ellenségei, 's hogy mindenütt, hol a' szabadság meghonosult, az orosz uraság lehetetlenné válik. — Russzia európai pártfogóságra csupán akkor juthat, ha e' két akadályt elháritotta, 's az angol kereskedést 's a' franczia szabadságot megsemmitette. Azon nap, mellyen a' dardanellák birtokában leend, e' győzelemre azon fölszámithatlan haszonnal birand, hogy mindig akaratjától függend a' legillőbb időt 's legalkalmasb helyet kiválasztani a' küzdésre." —

SPANYOLORSZÁG.

Gen. Harispe Bayonnebul jul. 20kárul telegraph által tudósitja a' belministert, hogy előbbi napon a' jul. 16ki ütközet felől jelentett hirei megvalósulnak; az ütközet, ugymond, az Arga folyam mind két partján, Larraga és Artajona vidékén történt; bal parton visszaüzettek a' carlosiak egész Lagardaig, jobb oldalon pedig önkényleg visszahuzódtak Oteizaba 's d. Carlos Estellaba. Cordova 17ikén ismét támadólag indult ki ellenök. Az ütközet valódi sikere még nincs tudva. Azon zászlóalj, melly a' krisztiniakhoz átpártolt, a' 3ik castiliai, (tehát nem három zászlóalj.) E' jelentéshöz a' Moniteur és jour. de Pa-

ris még azon hirt kapcsolják, hogy Morenot, a' carlosi sereg vezérét, ez ütközetben saját csapatai megölék. Az Allg. Zeit. parisi levelezője, e' csapatok alatt az elpártolt castiliai 3ik zászlóaljat ajánlja értendőnek. Ugyanezen hirlapok jelentik, hogy Sarsfield Pamplonába megérkezett 's fővezérképen lépett föl. Higyen már most az olvasó e' hireknek, miután még jó formán meg sem hült azon előbbi hiresztelés, hogy Sarsfield az ellenséghez pártolt át. Szerencsére, ezen hirlapok magok sem mernek egészen jót állani ez utóbbi hireik hitelessége felől. — Valdes, kinek már halála jelentetett, Madritbol jött legujabb tudósitás szerint, gen. la Heraval együtt oda megérkezett. Nem valósul ugyan meg felőle azon, még hiresztelt halála előtt jelentett, tudósitás, hogy szerencsétlen hadviselete miatt a' st. Antonio várba Corunnába fogságra küldetik; annyi mindazáltal valónak látszik, hogy innen Madritbol Valenciaba utasittatása némi számüzési szint visel. Mi la Herat illeti, ennek Mahonba számüzetését folyvást rebesgetik, és pedig bizonyos pör következésében, mellyet ellene Cuba sziget lakosai még hajdani köztük tartózkodtakor elkövetett tettei miatt inditottak. Valdest madriti utjában a' valladolidi nép feleletre akará vonni a' sereg rosz vezérlete miatt 's kevésben mult, hogy meg nem ölé.

TÖRÖKORSZÁG.

A' julius első napjaiban Konstantinápolyba érkezett Sidi-Ali, tripolisi dey, hivatalából kitétetvén helyébe Mehmed Raif basa, a' dardanellák eddigi parancsnoka neveztetett ki, a' dardanellai parancsnokságot pedig Said basa nyeré el. Konstantinápoly néhány külvárosiban ismét dögmirigy mutatkozik egyes esetekben. Smyrnából jött legujabb kereskedési tudósitások szerint a' dögmirigy ott még nem szünt egészen meg. Azonban épen nem volt nyugtalanitó bélyegü. Magnesiában is tetemesül csökkent. Konstantinápolyból julius 8ról érkezett hir szerint az aegyptusi basa részéről minden nehézség megszünt, mellyek eddig Anglia közösülését gőzhajón az Euphratesen által Keletindiával gátolni látszott. —

Konstantinápolyból irják, hogy a' diplomatai értekezések a' reiseffendi 's az angol meg franczia követek közt, ha a' jelenségek nem csalnak, váratlanul komoly bélyeget öltének. Uj 's igen nehéz meghasonlásokat mondanak történteknek anélkül, hogy azokat meg tudnák magyarázni. E' meghasonlások bizonyosan a' Persiába kinevezett angol követ által nem bocsáttatásából eredtek a' dardanellákon. — Scutariból roszak a' hirek. A' keménykedve zsarló basát a' fölzendült nép a' fellegvárba szorította, hova nem egy könnyen férhet szabaditó. — Utóbbi napokban a' szultán a' kereskedő Rajákat (mint állitá a' fermán) egy uj gőzhajó-epitést előmozdító adózásra szólította föl. Minthogy nem említtetik, mire lesz a' gőzhajó szánva, 's az ez iránt tett kérdezősködés is sükeretlen 's minden felelet nélkül maradt, a' kivánat nagy elégületlenséget szült. — Smyrnában a' dögmirigy még folyvást tart. Junius 17ke óta ugyan minden nap történtek betegülések, de mégis kisebb számban mint eddig. Kairóból is a' dögmirigy fogytát jelentik. Uj esetek már majus végével sem kerültek elő's a'melly halálozások történtek, azok is régibb nyavalygásbeliek voltanak. Különös, mit a' levelező mond, hogy a' naponként nőtten öregbedő hőség fogyasztani fogja, sőt már fogyasztja is mindenütt Aegyptusban a' dögmirigyet 's dühét enyhíti. Ámbár a' hivatalos jelentés csak 32,000 holtat számit Kairora, a' köztudomás mindazáltal az elhullottak számát négy hónap alatt 60,000nél is többre teszi. Leginkább dühödött a' szegénység közt. —

SCHWEIZ.

Mint hirlik, a' főhely és a' külföld német követei közt barátságosabb szinűek a' viszonyok. — Schweizban az egyházi kérdések forrongó anyaga közé uj elem vegyült. Luzern cantonból t. i. 50 lelkész a' baseli püspökköz bocsátott egy irományt, mint előljárójához, mellyben sajnálkozva emlí ik a' katholikus egyesület politikai munkásságát, melly csak a' polgári rendet zavarja meg, holott a' keresztyénségnek azt nem csak felforgatni nem kellene sőt csilapítani 's helyreállítani. Emlékeztetnek továbbá az első keresztyének példájára, kik vallásuk biztosságát annak isteniségében keresték, hitték, 's találták. Fővészélyt látnak a' katholika vallásra nézve azok viseletében, kik a' politikai vitát az egyházba ültetik által 's végzetül arra kérik a' püspököt, mint atyjokat, tegye meg a' szükséges egyházi javitásokat, mint egyetlen eszközt arra, hogy a' katholika egyház tekintete 's méltósága biztosittassék. —

LEGUJABB.

Épen e' pillanatban érkezik e' telegraphi tudósitás Strassburgbol. Paris jul. 28. délutáni 2 órakor: a' belminister az alsórajnai megyeispánhoz: Ma reggel egy irtóztató gonosztetti merészletnek valánk tanúji a' sereg-szemle közben. A' király sértetlenül maradt, ámbár lova megöletett. A' kir. hgek közül egy sem kapott sebet. A' trevisoi hg (Mortier marsal) megöletett, 's több general, segéd és nemzeti őr részint megsebesültek, részint megöltettek. Ezen gonosztettet egy ablak mögött felállitott pokolerőmű (machine infernale) által eszközlék. Az egész nép a' király utja elibe tódult, 's örömkiáltozással kisérte öt a' kanczelláriaépületig. Paris csendes 's a' szörnyü tett miatt bosszus.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

63. szám | Pest, szombat augustus 8án | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; a' bajor koronahg Füreden st.; pesti angol kisasszonyok nevelőintézete, 's különféle.) Anglia (Peel ellen czáfolat az alsóház julius 21iki ülésében.) Francziaország (pairszék ülései; Abdel-Kader 's a' francziák Afrikában; a' juliusi ünneplések vérengző kezdete 's félbenszakadta; Blancal és Trousset-ház.) Spányolország (a' julius 16iki ütközet; kormányi uj rendszabások a' zajongás ellen, 's egyveleg.) Portugália (ministerium-változás) Belgium (a' megmenekedett franczia politikai foglyok ügye.) Németország. Pénzkelet. Vidéki 's pesti gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony aug. 4. A' KK. és RR. julius 30. kerületi ülésökben a' fölirási czimzet iránt hatod izben is megmaradtak. A' fő RR. a' sérelmek vizsgálatát folytatták.

Ő cs. kir. fölsége julius 8ki legfensőbb határozata szerint Erdélyben a' károlyvári székeskáptalannál megürült nagyprépostságra Tamásy Józsefet, eddig ugyanazon káptalan őrkánonokját méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége a' selmeczi főkamaragrófsági hivatalnál megürült concipistaságra Jendrassik Miksa Körmöczön volt bányatörvényszéki helyettes jegyzőt; — és nagybányai kir. kerületi bányamérnöknek Lollok Károly Körmöczön volt bányasáfári segéd és bányamérnököt nevezte ki. — A' nagymélt. magy. kir. udv. Kincstár oblaji 30adossá Müller József krapinai 30adost; 's helyébe Krapinára Tilletich Lukács dubokidolli 30adi utlevélvizsgálót; ismét ennek helyébe Dubokidollra Mocznay Mátyás Jellovkán volt ideigleni utlevélvizsgálót; továbbá Portorèi 30dossá Vrignamin Fortunát Orchoviczán volt 30adi ellenőr-irnokot, és helyébe Portorère allenőri irnokká Petrovics Antal Tiskovaczon volt 30adi utlevélvizsgálót 's ismét ennek helyébe Tiskovaczra Kubin György Majoszuczán volt 30adi kerülőt alkalmazta (kir. kincstári tudósitás).

A' magy. kir. udv. Kanczellaria Parusóczy András halála által megürült udv. irnok hivatalra eddigi udvari accessista Wagner Simeont, az ekkép megürült utólsó accessistaságra pedig Musch Gergely practicanst nevezte ki.

Balaton-Füreden jul. 30kán: Bajor korona-örökös Miksa kir. hg kisérőji Pfeill báró, Zollem báró, Bentland udv.titoknok. Gitl orvos urakkal 's hat udvari cseléddel, Orczy László b. ur társaságában, jul. 23kán délelőtt érkezvén hozzánk, minthogy e' felől semmi előleges tudósitás nem tétetett, a' fürdői vendégek által egyszerü ugyan de őszinte magyar szivességgel fogadtatott. Szállására, Horváth János és József kamarás uu házába nemzeti hangászattal kisértetett. Kevéssel megszállta után lejött a' kuthoz, megkóstolá vizét, körülszemlélé a' tájékot, 's örömmel legyen mondva, többek hallatára azon vallomást tevé, hogy e' kies helynek 's általában a' Balaton szivemelő tájának kellemei várakozását felülmulták Ebédet parancsolt ugyan maga számára is az urodalmi vendéglőnél, de mivel később Horváth József kamarás ur kérte ki magának azon szerencsét, hogy magyar asztalahoz ő kir. fönsége magát megalázná, csak cselédeit küldé a' vendéglőbe. Délután Tihanyba kocsiza több kisérővel a' szigetet, urodalmi házat 's templomot megszemlélendő. Visszajövet hajóra ült a' szendergő Balaton csöndes tükrén, 's utját álgyudurrogás 's nemzeti hangászat kalauzolá. Füreden kiszállván a' hajóbul, mind az uri vendégek mind az összecsoportult köznép által harsány éljenekkel kisértetett a' magyar játékszinbe, hol az első fölvonást megvárván, azután szállására tért. Vacsora után fényes tánczmulatság adatott számára, mellyben ő királyi hgsége három tánczczal szerencsésité a' társaságot. Föltétele ugyan eleinte ide jövetkor az volt, hogy tüstént más napon tovább utazand; de mivel e' kies kis helyet reményén tul többnek találta, velünk maradását egy nappal meg toldotta. Más nap vagy is jul. 24ikén reggelizés után lejött az életforráshoz 's az uri vendégeket rendre mutattatván be magának, nyájas lelkét közössé tette mindenekkel. Déltájban valamint tegnap ugy ez nap is, bement a' hideg fürdőbe 's kiugorván a' zárt helyből egy hajócska kiséretében meguszta Balatonunk mély vizét. Ebéd után először kocsizott, azután hajózott, végre a' hajórul egyenesen ismét a' játékszint látogatá meg. Innen kijöttekor, örömlövésekkel, a' sétatér valamennyi fáinak kivilágositttatásával, 's tüzjátékkal fogadtatott, 's éjjeli 11 óraig sétált velünk a' kut mellett. Ezen örömestvét az is diszesité, hogy a' durva szél, melly előbb a' világitó mécseket rendre oltogatá, a' kir. hg kijövetelekor megszünvén, tisztelkedő szándékunknak az idő is kedvezett. Harmad napon, vagy is jul. 26ikán reggel nagy vendégünk tovább utazandó levén, álgyulövések, muzsikaszó 's éljenek közt az urodalmi nagy hajóba ült 's e' szavakkal vön bucsut a' kisérőktül: „Mig élek, mindenkor kellemesen fogok e' derék magyar szivességről emlékezni.“ Elindulván a' hajó, olly szerencsés szélre talált vitorlája, hogy a' királyi utazót 65 percz alatt a' Balatonon keresztül Somogyba röpité. A' tihanyi félsziget alatt eleveztekor az urodalmi mozsarakból 12 lövés tétetett tiszteletére, mire a' kir. hg fölkelvén üléséről, szives hajlongással köszöné meg 'a' félszigetet urainak tisztelkedésöket. Arról, szerényen legyen mondva. általjában bizonyosak vagyunk, hogy e' nem várt kedves vendégünk iránt mutatott szivesség, édes nefelejtsként utazik a' külföldre; 's minden önhizelgés nélkül kecsegtethetjük magunkat, hogy a' nyájas lereszkedéssel sziveinket elbájolt koronásulandó királyfit megelégülve bocsátók a' Balaton rengő hullámira. — Igy somogyi első alispán Czindery László 's több jeles vendég kiséretében a' tulpartra röppenvén b. Fechtig hires aráb ménesét Lengyeltótiban szemlélte meg 's a' Balatonon ismét által Keszthelyre tért 's innen

jul. 27kén reggeli 4 órakor Körmendre ért, hol Batthyáni Fülöp hg lakkastélyát 's kertjét megtekintvén még azon napon Grécz felé utazott, mindenütt szives emlékezetét hagyván kegyes lebocsátkoztának. Mind Keszthely mind Körmend ura (m. Festetics László gr. és főmgu Batyáni Fülöp hg) fejdelmileg vendéglék meg fejdelmi magas vendégjöket.

Augustus 4kén tartá az angol kisasszonyok nevelő 's oktató intézete mind külső, mind belső tanítványai próbatételét, Pesten Szeber Károly ur, mint iskola-igazgató, Fehér György kir. tan. és prépost 's több más nagy érdemü vendég jelenlétében. Ezek közt reggel egy óhitü főpap is jelen volt Moldvából. A' külső tanítványok délelőtt, a' belsők vagy is folyvást az intézetben lakó növendékek délután adák félévi szorgalmuk bizonyságit. A' külsőkről elég lesz említenünk, hogy három osztályban majd öt százra megyen számuk. 'S ha még is e' tömérdek tanuló sokaság 's a' tanitó kisasszonyok csekély száma mellett, annyit képesek egy félév alatt végezni, mennyit ez alkalommal látni szerencsénk volt, valóban azt csak a' legerőtettebb szorgalomnak tulajdoníthatni. E' három osztály kézmunkáji egy egész, csinosan fölkészült szobát töltének meg. 'S ha e' munkákat a' tanulmányokkal összeveti az ember, még inkább kell csudálkoznia a' vas szorgalmon. — A' belső növendékek próbatétén a' tanulmányok mint eddig, ugy ezúttal is a' keresztyén oktatás, magyar, német 's franczia nyelv, magyar történetek, számvetés és földleirás voltanak. — Ezek közt a' magyar nyelv és hazai történetek magyar nyelven előadva. Fő figyelmet érdemel a' fejszámvetés, és a' tollvitel is, mellyre igen kár, hogy a' szük idő kevés alkalmat nyujt! A' magyar nyelvben az idegenajkuak is szépen előhaladtak. A' kimondás tiszta és magyaros. A' próbatételt német köszöntő beszéd kezdé, 's magyar köszönő beszéd rekeszté. Különösen megindíta a' hallgatókat a' köszönő beszéd vége, hol az intézetből kilépő társit elbucsuztatá az ékeshangu szónok szüzecske. Engedje meg a' buzgó intézet, hogy e' szépszavu növendékével együtt mi is mondhassuk: „Hazaleányok emlékezzetek meg rólunk, 's hálával viseltessetek e' nemes intézet iránt, mellynek hazai lélekben hazánk minden nagyobb városira terjedést 's hosszu időkre virágzást kivánunk!“ —

Különféle. A' marhadög Vas, Győr 's Csongrádban is kiütött; Borsod és Pest némelly helyein pedig már régebben durván pusztit 's e' miatt sok helyett a' vásárok ugy szólván baromtalanok. — A' f. 1835. első felében vagy január 1sőjétől kezdve junius utóljaig Pest városában összesen 2196 személy halt meg, 's ezek közt legtöbben tüdősorvadásban, aszkórságban és gutaütésben. — A' pozsonyi gymnasiumi tanuló ifjuság száma e' lefolyt iskolai évben 375 volt; a' rozsnyói 208.

A' pesti vakok intézetére 1835 január 1ső napjától junius utólsójaig köv. adakozások történtek: Gömör- Kis Hont vármegye 9 for. 1 kr. Grimm Fedor a' pesti szinház igazgatója 203 for. 24 kr. Martsitska Mária végrendelése 2 for. Rafaczeder József 1 for. Zalay Aloiz 10 for. Springer József sz. Györgyi plébános 20 for. Ugocsa vmegye 80 for. Remenyik György végrendelete 5 for. Névtelen: 2 for. Krassó vármegye 115 for. 18½ kr. Rima-Brezói tisztikar 12 for. 48 kr. Veszprém vármegye 161 for. 36 kr. Buda városa 22 for. 37 kr. Bács vármegye 54 for. Sartoris Sámuel végrendelete 10 for. A' Therezia városi templomi adakozásokból 73 for. 40½ kr. Verőcze vgye 7 for. 8 kr. Rüchler Erzsébet végintézete 4 for. Pistori Anna 2 for. Belánszky József püspök ur megyéjében gyült ajánlatokból 16 for, 8 kr. Heim Ignácz pakai plebánus 4 for. Kerkápolyi Péter felső-szilvágyi plebánus 4 for. Battyáni Fülöp hg 100 for. Effnerth István végrendelése 5 for. Fiume városa 200 for. Radvány mezőváros 4 for. Kis-Marton tanácsa 28 for. 38 kr. Zágráb vármegye 71 for. 4 kr. Esztergam vgye 71 for. 7 kr. ismét 150 for. A' pesti arany és ezüstmüves czéh 8 for. Batta Mihály 47 for. 12 kr. Brunszvik Ferencz gr, 100 for. Cleinmann predikátor végrendelete 120 for. Szolcsányi Mária végrendelete 2 for. Tolna vármegye 132 for. 3 kr. Torontál megyei uradalmak névszerint a' billeti 40 for szárcsai 60 for. écskai 48 for. Szt Hubert, Charleville, Szollthurn, és Csatád helységek 19 for. Pest városa kapitányi hivatala 2 for. Klobusiczky Péter érsek a' bácsi uradalom részéről 40 for. Pretzenberger Péter orvos végrendelete 10 forint, mind pengőben értve.

Kolozsvárott julius 30án reggeli 5 órakor, szélütésből következett hat héti folyvást gyengélkedése után hunyt el erdélyi tartományi főszámvevő Szabó Gergely úr életének 75ik köz szolgálatjának 48dik évében.

A' szebeni királyi kamarai számvevő hivatalnál egy accessistai hivatal Denk József halálával, továbbá a' sebeshelyi és kudsiri ideigleni orvosi hivatal, végre a' kir. Kincstartó tanácsnál egy kancellistai hivatal Fejér Jakab halálával ürességbe jöttek.

Nagy-Váradról. A' mai időben, midőn a' tiszta 's minden önhaszontól ment felebaráti szeretet olly ritka; midőn a' jótét majd mindig kamatra van kiszámitva: egy több gyermekü, 's ennélfogva terhes házi környülállások közt levő atya háladatos szivéből eredt forró köszönetét okányi Szlávy János több ns megyei táblabiró urnak az igen nemes és szerény móddal nyujtott segedelmért — azon belső meggyőződése mellett is, hogy a' tisztelt férfiu illy nemes tetténck legméltóbb jutalmát ön nemes lelkében találja — a' két magyar haza előtt nyilványositani szent kötelességének tartotta.

ANGLIA.

Nyugoti Irland Mayo és Clare megyéiben folyvást nagy nyomoruság uralkodik. Newtown

Prattből (Mayo megyében) azt írják, hogy a' községnek két legdúsabb földbirtokosa, noha évenként mintegy 5000 font sterlinget húznak az éhenhaló bérlőktül, egy fillért sem adakozott még az inség-enyhitésre. Londonból lisztet küldöttek az éhséggel küzdőknek.

Az alsóház vitájából julius 21én Morpeth lord irlandi egyház törvényjavaslata fölött emlitettük, mikép Peel Robert azt két részre javaslá osztatni, hogy a' tizedmegváltás az egyházi jövedelem elsájatitása nélkül is elfogadtathassék. Inditványát főleg abban alapitá, hogy Irlandban általányosan véve, ha egyre másra felosztatik az irlandi egyház-jövedelem, az Irlandban most létező lelkészek közül egyre alig jövend 190 font sterling (mintegy 2000 pengő fr.) — De megczáfolták őt kézzelfoghatólag. A' Globe, mielőtt Spring-Rice czáfolatját közlené, azt következő észrevétellel kalauzolja: „Sir Robert okai inditványa mellett győzödelmeseknek fognának tetszeni mindenki előtt, a' ki a' kérdés legfontosabb pontjait nem ismeri, vagy ismerni nem akarja. Ha csak arról volna szó, hogy a' fölösleg az irlandi lelkészek közt osztassék föl egyenlően Irland minden részeiben, a' dolognak hamar vége szakadna; de efölött még más emberek érdeke is forog fen. Valóban Sir Robert Peel beszédéből senki sem venné ki, hogy Irlandban nagy katholikus többség van, mellynek neveltetésén is fekszik valami. A' valódi kérdést, mellynek megoldatását várjuk, Peel betanult beszéde nem is érinté. A' kérdés pedig ez: Mikép egyeztethetni meg a' protestans istentiszteleti gondoskodást a' többi nép erkölcsi szükségeinek törvényes tekintetével? Előszedhet ugyan Peel minden rhetorikai és arithmetikai figurát annak megmutatására, hogy a' protestans egyház szükségei az ő terve szerint nincsenek épen fölöslegel is ellátva; de a' katholikus többséget Cashelben és Tuamben soha sem fogja meggyőzni arról, hogy kizárólag 's egyedül az armaghi 's dublini protestans egyház hasznára tartozik adót fizetni." E' tekintetben következő volt Spring-Rice beszéde: „A' legtöbb protestans Armagh és Dublin tartományban lakik. Cashelben és Tuamben 150,473 a' protestansok száma, a' katholikusoké ellenben 3,408,000 (hangos tetszés a' ministeri oldalon.) E' számviszonyt az igen tisztes baronet nem említette; 's mikép fogná ő azt kiegyenlíteni? Mikép hozna ő békét 's nyugalmat Irlandba? (tetszés) Ha a' tisztes baronet okoskodás-rendét következősséggel akarná az ember tovább követni, a' protestans statusegyházat még akkor is fen kellene Irlandban tartani, ha ezen ország egész népe katholikus volna is 's azon állítás következésében, hogy az angliai és irlandi egyház egyesült egyház, arrá is föl lennénk hatalmazva, hogy azon fölösleget, melly Irland éjszaki vagy déli részében mutatkoznék, onnan elvegyük, és az angliai egyház javára fordítsuk!" (halljuk!) A' vita még julius 22én is folyton folyt, 's 23ra halasztatván el, e' napon reggeli negyedfél órakor végeztetett. A' szavazáskor Peel indítványa mellett 282, ellene 319 szózat volt, 's igy a' ministerek részire 37 szótöbbség. A' ház azonnal biztossággá változott, 's a' törvényjavaslat egyes pontjai meghányatását más napra tüzte ki.

FRANCZIAORSZÁG.

Julius 23kán a' pairszék ülésében, hol a' hőség daczára is tömve volt a' hely, sokáig hijába vártak Pasquier elnökre, mig végre jelenteték, hogy Pasquier urat betegség gátolja megjelenni e' napon, 's igy az ülés következő napra halasztaték. — Julius 22kén 41 vádlott jelent meg az ülésben. Belleval ur Genest vádlottat védelmezi, mondván, hogy ő tudós és legitimista, 's mint ollyan nem vegyülhetett az ipari republicanus fölkelésbe. Minthogy az uj restauratio Franciaországban nem lehetetlen, kár lenne a' pair uraknak elitélések által a' pártok kiengesztelését nehezíteni. Elvre nézve a' restauratio ugy is lábra kapott már Franciaországban.—A' Courrier Français következő tudósitást közöl Éjszak-afrikából az elhirült Abdel-Kader aráb főrül: — „Abdel-Kader-Ben-Machic-el-Din, egy a' maga idejében tisztelt Marabuth fija, ki mint egy törzsök v. nemzetségfő a' töröknek némi szolgálatokat tett, és mind saját nemzetségénél, mind a' szomszéd törzsöknél szentnek tartatott. Halála után fija öröklé mind e' magas tekintetet, mind azon vallásos fénykört, melly atyját környezé. Abdel-Kader 1807ben született, és most 28 esztendős. Viseletében egyszerű, de rendkivül munkás és ravasz. Nem nagy de jó termetű; tartása könnyü 's méltóságos, fekete szemű és sasorru; állát sürü vörös szakáll fedi. Miután seregünk Orant elfoglalá, Abdel-Kader ezen város környékin telepité le táborát, 's háborgatá összeköttetésinket a' szomszédságban. A' helyett hogy fegyverrel hódíttatott volna meg, tanácsosabbnak tartották alkudozásokhoz folyamodni. Egy az országban ismeretes zsidó adá e' gondolatot elsőben is vezérünknek, 's ez volt, jól jegyezzük meg, az első, ki a' dolgot megkezdé. Előleges értekezés gyanánt az alkvó felek következő czikkelyekben állapodtak meg: 1.) Abdel-Kader hagyjon fel minden ellenkedéssel a' francziák, és az azokkal szövetséges nemzetségek ellen, efölött pedig a' zendülő nemzetségeket fenyítse. 2.) A' gyarmat főkormányzója Abdel-Kadernek fegyvert's elegendő hadiszert szolgáltasson. 3.) A' zsidó közben-

járó valamennyi törzsöknél, mellyek Abdel-Kader urasága vagy befolyása alatt vannak, egyedárossággal birjon a' pamutra nézve. Mintegy ezek voltak az egész alku 's egyezés fő alapvonati. Abdel-Kadertől sem hódolást sem évenkénti adót nem kivántak. Az alkudozás úgy történt vele, mint teljes szabadsággal 's függetlennel, ügyviselő küldetett hozzá, valamint neki is volt ügyviselője a' fökormányzónál. Midőn aztán Abdel-Kader egy másik törzsök fejével czivakodásba jött, az alku esetére hivatkozott, 's tőlünk fegyvert kivánt 's 600 puska, por és ón küldetett neki. Egy nappal előbb, hogy sem sereginkkel megütközött, az algieri vámházon egy ötillető szállitást foglaltak le 40,000 kovával, és több mázsa neki szánt porral. Megfoghatni tehát, mikép szerezhetett Abdel-Kader, kinek tetemes fáradságába került volna 4000 lovas és gyalog czimborát összekeresni, adományink által 12—14,000 főnyi gyalogságot, és 4—5000 főnyi lovasságot. Miután illy eszközök birtokában kényére, Trezel generált veszélyes pontokra tudta csalni, 's részint emberei sokasága, részint helykedvezés által képes lön egy maroknyi hadiembert felkonczolni, kik vakmerőek voltak a' szorosokba hatni olly ellenség ellen, mellynek erejét nem ismerték. Némelly tudósításoknál fogva úgy látszik, mintha a' fökormányzó Algierben jobban lett volna értesítve a' dolgok fekvéséről 's tanácslotta is Trezel generalnak: ne költöznék ki Oranból, azon számos törzsök végett, mellyekre bukkannia kelle. — Említésünk szerint Abdel-Kader, algieri tudósitásoknál fogva, azon ohajtását fejezé ki, hogy régi viszonyait Franciaországgal nem akarja megszegni. De ezen ravasz arab charakterénél fogva igen hajlékony az ember hinni, hogy ez ismét uj kelepcze, mellybe szándéka ejteni a' francziákat 's az algieri kormányzó jól tudja már, hogy szerencsétlen honfitársink fejei, kik Trezel generalnak Abdellel összeütköztekor hullottak el, a' többi arab törzsök közt diadaljelek gyanánt osztattak széllyel, hogy igy azon arábok bátorsága 's boszúja, kik eddig hivek maradtak hozzánk, még inkább ellenünk ingereltessék. —

A' pairszék ülésében 24én már megjelent Pasquier ur, de szenveteg alakkal. Név-felszólitáskor Macdonald marsal hallgatott. Az ülés az egyes vádlottak védelmezésivel tölt el. Barbé-Marbois a' pairkamara legkorosabb tagja, kit a' pör elején inasok gyámol kézen segitgettek az ülésterembe, a' pör folytában egészen megifjodott, 's minden idegen segedelem nélkül ballag most kedves helyére. —

A' párisi lapok julius 24ről a' juliusi ünneplések' szabálysorát hirdetik. Az előbbi évek rendeletitől az ideiek semmiben sem különböznek. 27én gyász istenitisztelet fog tartatni; 28kán a' király szemlét tartand a' nemzeti őrség és az őrkatonaság fölött; 29én kivilágitások, tüzjátékok, szabad játékszinek, 's egyéb köz mulatságok lesznek napirenden. A' pénzcsarnok hétfőn tárva lesz, kedden pedig és szerdán zárva. —

Parisból következő telegraphi hir jött, 's tétetett közzé julius 29kén estve Strassburgban, melly onnan rendkivüli alkalommal érkezett: „Paris, jul. 29, reggel 10 órakor. A' királyi család, melly szerencsés volt megszabadulni, jól van. Paris csöndes és bosszus. A' merénylet főszerzője elfogatott, 's gonosztettét megvallá; czimborák nyomára is akadtak. Minden ünneplés fölfüggesztetett; számos család gyászban van; minden pillanatban uj áldozati neveit hallhatni e' szörnyü merényletnek." A' mult telegraphi sürgönyben meg kell azon körülményt igazitani, hogy a' király lova, mellyen lovagolt, nem lövetett meg, hanem csak megsebesittetett. —

A' rendkivüli alkalommal jött Moniteur julius 29ről, következőleg irja le a' király élete elleni merényletet: „A' juliusrevolutio 5dik évünnepét tegnap szörnyü merénylet bélyegzé meg, minőt csak legvérengzőbb szakaiban találhatni a' történeteknek. A' nap szerencsés jelenségek közt kezdődék, derült idő kedveze a' szép szemlének, 's minden arczról bizodalom 's öröm sugárzott. A' király e' látványon örülve már végzé a' második sorgyalogság szemléjét, környékezve számos családjától 's a' tábornoktesttől, mellynek közepében a' legjelesebb polgári és katonai méltóságokat lehete szemlélni. — Erre a' boulevard du temple-hez érkezett, 's épen a' nyolczadik század homloka hosszán lovaglott el, midőn hirtelen olly ropogás hallatszott, minőt a' roszul intézett apró tüzelés okozni szokott. E' ropogásra iszonyu rendetlenség támadt. A' ropogást valami pokolerőmü okozta, melly egész zápor golyót 's kartácsot szórt a' királyt és családját környező csoportra. Trevisoi herczeg (Mortier marsal) a' jeles hadivezér vérében fürödve omlik össze 's kiadja lelkét, mi előtt egy szót szólhatott volna. Lachasse de Verigny gen. egy lövéstől homlokon sujtatva, szinte földre rogyik, a' nemzeti őrség egy alezredese, egy segéd, 's egy asszony, és több nemzeti őr találják halálukat az ágaskodó paripák alatt. Végre a' közzajban e' szózat zendül meg: „A' királynak semmi baja,! egyik herczeg sincs megsértve! 'S valóban a' király e' zajközepett nyugalmasan lovagolt a' nemzeti őrség soraiba, melly öt majd levegőben vivé magával. A' lövések egy háznak második emeletéből estek, melly csak néhány lépésnyire fekszik a' Jardin Turctől. Egy percz alatt körülfogá azt a' nemzeti őrség 's berohant azon szobába, mellyből származott a' go-

nosztett 's az ocsmány erőmüvet még füstölögve találta, — huszonöt puskacsö telidesteli megtöltve golyóval és kartácscsal! A' király a' szemlét tovább folytatá, 's délután 5 órakor tért a' tüileriákba vissza. A' mulatságoknak vége. Parancs bocsáttatott ki, minden örömünneplés fölfüggesztetésére. A' följebb említetteken kivül elhullottak ez irtóztató zajban Villate kapitány, Maison marsal segédje; Rietessec ur, a' 8dik ezred (legion) alezredese, egy ismeretlen asszony és egy gyermek. Mások többé vagy kevesbe sebesittettek meg, ezek közt Heymés gen. említik, kinek négy golyó ment felsö ruháján keresztül 's az ötödik sulyosan megsérté öt arczban, s midön találva érzé magát, fölkiálta: Éljen a' király! Colbert, Pelet és Blin generalok; Raffé ezredes, kit egy golyó baloldalán talált. Broglie herczegnek felköntöse gallérját sodrotta egy golyó meg 's a' király lovát nyakban egy postagolyó " —

A' Moniteur ugyancsak julius 29én, egy második czikkelyben jelenti, hogy az orgyilkos azonnal elfogatott. Ezen ember már három hónap óta birá a' Boulevard du temple-on az 50 számu házban melly Dallemagne uré azon szállást, mellyből a' csinyt elkövette. A' lak a' második emeletben van, az ablak-jaloux-k le voltak bocsátva. A' gyilkos magának Girard erőmüvész nevet adott, de nem tudni, az é igazi neve. Egy deszkára 25 puskacsöt illesztett, mellyeket telides teli tömött golyókkal és kartácscsal. A' Girard által bérlett szállásnak egy ablaka van a' Boulevard felé, egy az udvarra. Azon elögondoskodással volt Girard, hogy ez utóbbi a kötelet akasztott, mellyen megszökhessék. Az eldördülés pillanatában három csö elszakadt, 's megsérté a' gonosztévö homlokát, állát és nyakát. E' sérvek daczára sem veszté el lelki éberséget egy perczig is a' tettes, hogy megszabaduljon, 's lebocsátkozék az ablakon. A' rendörség már jó előre körülvevé a' házakat 's néhány ügyviselö berontott abba is, mellyböl a' lövés történt. Egyike közülök látta, mikép ereszkedik le Girard a' kötélen, 's rá kiálta: Hát te vagy nyomoru! de kezünkben vagy! Azon pillanatban, Girard, ki épen egy fal magasságnyira lebege a' kötélről, általugrott a' falon 's egy másik udvarba esett; de ott is voltak már rendör-ügyviselök, kik azonnal lefülelék öt. Itt kólyára (v. gyalog-hintbra-Tragbahre) tették, 's a' sokaság szidalma között a' Conciergeriebe vitték. Egyúttal még más elfogatások is történtek. A' gyilkos szobájában, hova Frank-Carré ur, Plougoulm, Desmortiers kir. fö ügyész, 's a' belminister, és rendör-ispán megtekintés végett elmentek, az erőmünek még füstölgö darabjait találták, ugyszinte egy szalmaágyat, 's még égö tüzet." — A' király 28kán egy fölszólitásban, 's egy kir. rendelésben a' juliusi revolutio megüllésére készített ünneplést fölfüggeszti, 's helyette az elhullott áldozatok tiszteletére gyászünnepet parancsol. Egy másik kir. rendelésben a' gonosztévö megitéltetését a' pairkamarára bizza.

Parisban a' nyilványos figyelem ismét egy különös pörön függ most. A' vádirományból következö történet sül ki: „A' Bancal és Trousset ház barátságos viszonyban állt 's élt egymás iránt, amaz Rochefortban, imez Angoulèmeben lakván. E' szivesviszonyt éleszté 's fentartá föleg az, hogy e' két család leányai gyermekségüktöl fogva levelezésben állottak egymással. Az ifju Trousset Zélie Priolland urhoz ment férjhez, egy leány anyjává lett, 's férjével boldogul élt. Priolland ur, ki kereskedési kapcsolatban állott Mexicoval, 1826ban onnan visszautaztakor Rocheforton ment keresztül, 's Bancal kisasszonyt, nöje ifjusági barátnéját arra birta, jöne látogatásukra Angoulèmebe. Ez el is ment, magával vivén 18 eszt. testvérjét, Bancal Prosper Etiennet (a' vádlottat), ki az orvosi tudományokat tanulta ekkor és szüléji házán kivül neveltetvén, öt Priolland asszony még mindeddig nem látta. A' látogatás csupán 8 napig tartott, de az ifju Bancal, mint azután beszélé, innen bucsuztakor könnyezéstöl nem tartóztathatá magát meg. E' látogatás következésében biztos levelezés támadt Priolland asszonyság, ki akkor 20 éves vala, és az ifju Bancal között. E' levelezés csak barátságos érzelmeket fejeze ugyan ki, de más nemü eleven indulatot sem palástolhata el. A' levelezés nem titkon folyt; azonban öt hónap mulva, hihetöleg Priolland ur közbenszóltára, megszünt. Ez idö óta Bancal Prosper Priollandnét 1831ig csak két izben látta, de mindig férje kiséretében. 1831ben a' vádlott Bancal mint hajósebész a' Senegal felé utazott, honnan 1834ben érkezett vissza. Minthogy Priolandné Bancal visszajöttéről nem mindjárt 's nem Bancaltól vette a' hirt, csudálkozását jelenté ez iránt Bancal testvérjének, 's azonnal levelet kapott Bancaltól, mellyben ez öt tézgette, mint elöbbi leveleztekor. E' közben Priolland ur ismét Mexicoba utazott 's Bancal Prosper e' folyó esztendö februárjában anyjostul Angoulèmebe ment, hol 14 napig tartózkodtak Priollandék házában. Mikép növekedheték ez uttal egy asszony szenvedélye, ki eddig feddhetetlen életü vala, olly lázos lépcsöig, hogy szüleiről, férjéről 's magzatjáról megfeledkezve, csak azon egy gondolaton függjön: mikép halhasson meg szerelmesével, 's annak keze által? arról semmi bizonyost nem tudhatni. Bancal annyit vallott, hogy a' szántszándékos meghalási javaslat elsö-

ben is Priollandnéban támadt. Eleinte ugyan nem hivé ezt Bancal komoly szándéknak, de később mind inkább meggyőződött, hogy valóban legkívánatosb ohajtása, szerelme tárgyával meghalhatni. E' végett különféle szín alatt a' szerelmes pár Párisba jött, hol tiz napot éltek egy vendégfogadóban. Martz. 23án mind ketten irtak néhány sort közös barátjoknak, Camescasse urnak, 's tudaták vele szándékjokat, valamint végső ohajtásaikat is. Ezután az iszonyu munkához fogtak. A' vádlott maga igy beszélé azt el első kihallgatáskor: Martzius 23 és 24ike közti éjjel arra kért Zelie (Priollandné): vetnék életének véget. Estve 11 óra volt; én kétszer vágtam eret lábain, 's ő sok vért vesztett. Ez állapotban karszéken ülve eszmélete tudalma fogyott. Én ügyekeztem ugyan őt fentartani, mig erőm engedé, de midőn egészen lankadtnak érzém magamat, a' milly halkan csak lehetett, a' földre bocsátám, azután pedig az ágyra próbálám tenni, mi sok erőködésembe került. Az órák multak, 's ő még is élt. Kérdém: megtartsam e életét? ő azt felelé: Nem! Azt javaslám tehát, hogy késemmel döföm át 's igy vetek véget fájdalminak; de ő azt mondá, nem akarja, hogy vas sértse szivét. Ezután azt kérdezém tőle: nem kivánna e azon kellemetlen italból bevenni, mellyet magammal hoztam; Igen is mondá, 's azonnal készíték számára egy adagot. Megizlelém azt: ha valljon rosz izü e, 's még czukrot vegyíték hozzá, egy pohárral neki adtambe, 's a' magamét kiittam. Kevés idő mulva mind a' ketten elszédülénk, 's előbb nála azután nálam állott be a' hányás. Erre balkarján nyitottam meg üterét, mellyből vérsugár lövellett. Ez alatt hajnallott. Ő sokat szenvedett. Soha sem hittem, hogy olly nehéz önmagát megölni. Azt kérdém tehát még egyszer tőle: akar e élni; ő azt felelé: Nem! 's arra kért, vetnék véget. „Nem akarom, ugymond, hogy lássanak; ők eljövendenek, én nem akarom őket látni. Te bizonyos eszközt említettél, vedd azt elő. „Erre bicsakommal egy szurást ejték rajta; de gyönge volt az 's nem folyt utána vér; még másodszor is megszurtam, 's e' döfés jobban talált, 's többé nem mozdult meg. Ezután háromszor döftem meg magamat, vért vesztettem ugyan, de még sem gyilkoltam meg magamat. Három külön izben fúrtam a' bicskát sebeimbe, 's megforgattam azt azokban: de hijában. Ez az egész történet.“ Reggel 9 órakor a' szobába törtek; milly borzasztó látvány volt itt! Bancal és Priolland Zelie ugyanazon ágyon fekve, Zelie semmi jelét sem adá az életnek. A' vér még bőven ömlött a' sebekből, mellyeket Bancal bal melle alatt ejte magán a' késsel, mellyet az oda sietett orvos erőszakosan ragadott ki kezéből, amint azt még mélyebben ügyekezék magába tolni. Néhány napig a' vádlott állapotja komoly aggódást okozott életben maradásáról, de megszünt az, 's már lábadozni kezde, midőn javulását uj igen veszélyes sebekkel gátlá, mellyeket Bancal ismét késsel ejte magán, mellyet őrjei minden vigyázata mellett is tudott magának szerzeni. Azóta megigérte, hogy minden illyes próbával fölhagy. „Minthogy életre vagyok kárhoztatva, igy irt a' vallató bíróhoz, tehát belé iparkodom illeszkedni.“ — A' tett-dolgokrul semmi kétség. A' vádlottnak saját önkénytes vallomásai azok. Most a' kérdés csak az: A' körülmények szándékos gyilkosságra mutatnak e, vagy kettős öngyilkolásra. A' vád maga szándékos gyilkosságot üldöz, mondván, hogy Bancal Prosper 1835. martziusban szándékosan előre meghatározva gyilkolta meg Trousset Zeliet, Priolland hitvesét, azután pedig, hogy ugyanazon hónapban mérges szerekkel tört Priolland hitvese élete ellen. A' párisi közbirószék ülésében, julius 25kén Bancal Prospert az esküttek öt óra-negyednyi tanácskozás után a' vád alul fölmentették. —

SPANYOLORSZÁG.

Julius 21kéről költ telegraphi jelentés: „D. Carlos julius 17kén Arbeizába vonult vissza, hol Eraso 's a' carlosi sereg többi része hozzá csatlakozott. Nagy számu sebesülteik közt, kiket Estellaba és Gracheba szállittattak, több fő tisztet is említenek, névszerint Villarealt és Segastibelzat. Szóval, a' carlositák vesztesége tetemes volt. A' tőlök elfogottak Pamplonába vitettek, hova a' királyné serege nagyobb része 19kén érkezett. — Sarsfield felől nincs ujabb hiteles hir. Nevetséges, mikép azon lapok (carlista lapok), mellyek Sarsfield elpártoltát legelőször hiresztelék, most már, ut et capra et caules salventur, megmaradnak ugyan azon előbbi hirök mellett, hogy Sarsfield a' carlosiakhoz pártolt, de hozzá teszik, hogy épen elpártolta közben, vagy is épen midőn d. Carlos táborába átszöknék, a' krisztiniak által elfogatott és szándékában meggátoltatott. Hasonlag azon londoni ujságiróhoz, ki midőn bizonyos ember felől hirlapjában jelenté, hogy a' törvényszék által halálra itéltetett és ekkor 's ekkor föl is akasztatott, azon bizonyos ember pedig nála később személyesen megjelenvén 's a' dolgot körmönfont hazugságnak bizonyitván be, mentségül ennek azt felelé: „Uram! én a' hirt visszahuzni nem fogom; az én hireim teljes hitelüek 's a' mit az urnak kedvezésül tehetek, legföljebb az: hogy jelenteni fogom, mikép az urat csakugyan fölakasztották, de később a' kötél elszakadt, 's az ur igy maradt életben.“ Illyen a' pártszellemü lapok hitelessége. — A' Mollo mellett minap megveretett carlosi csapatot egy Massanes nevü pap vezérlé; azonban az egész csapat csak 300 fő-

bül állott, mellyből az ütközetben 16 esett el, 40 sebet kapott; a' többi nagyobb részint fegyverestül franczia földre futott, hol közülök a' franczia katonák azóta 42őt fogtak el; ezek közt találkozik 2 vendéebeli franczia tiszt, kiknek egyike, mint állitják, az egykori franczia ministernek Peyronnetnek (Hamba ül fogva) unokája. — A' st. Sebastianba kiszállott angol katonák viseletét nem győzik eléggé ócsárlani a' carlista hirlapok. A' Renovateur „angol flibustier-eknek (bizonyos neme a' tengeri rablóknak, kik egykor az amerikai tengerpartoknál rettentő rablásokat üztek) nevezi őket, 's levelezője után elbeszéli rólok, mikép mingyárt más nap kiszálltok után a' legaljasb csinyokra vetemültek a' városban, elannyira, hogy a' lakosok 's kivált asszonyok meg sem mertek jelenni az utczákon. Dorbézoltak, veszekedtek, saját tiszteik ellen lázadtak 's a't. Egy tiszt, hogy a' zajgókat rendre hozza, egyik engedetlen katonára kardot rántott 's keresztül döfte. Ez elégületlenséget szült a' közlegénység közt 's már most szökdösni kezdenek don Carloshoz. E' szökevények közül legujabban 6ot elfogtak, 's mindegyiket száz száz bottal büntették. A' zászlóalj nagy részint fiatal emberekből áll, kiknek képzeletjök sincs a' katona életről, 's néhány elaggott katonából, az angol sereg salakjából. Igy a' Renovateur levelezője. —

A' spanyol seregek állása felől a' franczia kormányi lapok jul. 26káról ennyit tudósitanak: D. Carlos 21kén Estellaban volt, 's a' navarrai fővezérséget, Eraso helyett, ki e' hivatalt gyöngélkedése miatt letevé, Iturraldéra bizta. Cordova a' krisztinai sereggel 20ikán indult el Puente la Reyna alul. A' Carlosiak los Arcosban gyülöngnek össze. Jónek ugyan már mostan körülményesb leirási a' 16kán történt ütközetnek, de valamennyi tulságig lehel pártosságot; 's a' mint carlositától vagy krisztinaitól eredt a' tudósitás, ugy vagy imezeknek vagy amazoknak tulajdonittatik a' győzödelem. A' veszteséget egy egy részről mintegy 300 holtra, 's 4—500 sebesültre teszik. Azon körülmény azonban, hogy a' carlosiak a' veszteséget mind a' két részen egyenlőnek vallják magok, a' telegraph jelentését némileg igaznak gyanittatják. — Madritból julius 18kaig terjedő hireket közöl a' journal des Débats. A' ministerium ez napon óvásul, nehogy ezentul is történjenek ollyas zavargások, mint közelebb Saragossában, javaslatot terjeszte föl a' királynénak, mellynek fő pontjai következő rendszabásokat foglalnak magokban: 1) A' hadminister minden katonatisztet, ki valamelly munkáló csapathoz vagy őrséghez nem tartozik, tüstént az éjszaki táborhoz vagy tartalékseregház utasitson; 's ki e' rendelésnek nem enged, tisztségétül, minden fizetésétől, sőt rend- és diszjeleitől is fosztassék meg. 2.) A' hadminister rendelje meg minden halasztás nélkül a' városkatonaságról alkotott törvény végrehajtatását, kizárván e' katonaságba állástól mind azt, ki arra szükséges tehetségekkel fölruházva nincs. 3.) Utasitás menjen a' tartományok kormányzóihoz és fő kapitányihoz, hogy mihelyt valami zajgongási szándékot vesznek észre, azonnal katona-biztosságokat állitsanak, mellyek a' csendzavarókat meg itélhessék. 4.) A' hatóságok és előljárók, kik a' nyilványos rendföntartásban aluszékonyan viselnék magokat, minden zajongásért 's annak következésiért felelősek lesznek. Nyugtalanság kiütésekor minden tisztviselő illető hivatalosztályába menjen; ellenkező esetben, kik a' tómadó csoportba elegyülnének, zenditők gyanánt tekintessenek. 5) Ki a' hivatalviselők közül valamelly titkos társaságba lép, már e' miatt veszitse tisztét, és rend- vagy diszjeleit.“ Még mielőtt a' ministerium e' rendszabásokat ő fölsége jóváhagyása alá terjesztette volna, Saragossabul a' városkatonaság tisztjei szinte fölirást irtak alá ő fölségéhez, mellyben kezesekül kötelezik magokat minden csendzavarásért a' városban, ha ő fölsége az itt következő 5 föltételt teljesitteti: 1) valamennyi klastrom eltörlesztését Saragossában 2) a' sajtószabadsági törvényjavaslattal megbizott választottság szólittassék föl megbizatásának minélelőbbi teljesitésére; épen igy 3) az egyházügyi biztosság is; 4) bocsáttassék el minden tisztviselő, ki a' mostani kormányrendszerhöz ellenséges indulattal viseltetnék; 5) szükség, hogy a' pártütőkkel minélelőbb intéztessék el a' dolog, 's ha e' czélra a' városkatonaság közre munkálása is netalán szükségesnek itéltetnék, a' katonatisztek ez esetben meg fognak elégülni közvitézi napdijjal is. Hasonló fölirást intéztek a' fölséghöz az altisztek 's később a' polgári előljárók is. — Madritban a' fenmondott ministeri rendszabásokat elégületlenséggel fogadák, 's mingyárt közre juttok után nem kis mozgást lehete észrevenni a' tulszabadságos párt tagjai részéről, kik jelenleg az uj financzministerben Mendizabal urban helyzik minden bizodalmukat. Mendizabal lenne, kinek hatása által az Amarillas-ministeriumot kiforgatni készülnek. Az ebből származott aggodalom Parisban a' spanyol statuspapirosokat jóval leszökkenté.

PORTUGÁLIA.

Lissabonban a' kormány ujra megváltozott. Jul. 11kéről igy tudósit erről a' Néptribune oppositioi lap: „A' lehetetlen ministerium megbukott; mi csudáljuk, hogy eddig is tarthatott. Következőleg magyarázzák e' kivánt változás történetét. Julius 8kán az angol követ l. Howard de Walden elmaradt a' királyi udvarlástól. Más nap némelly nagy

személyek kérdezgeték tőle elmaradása okát. Ő egyenesen válaszolt, mikép a' mostani kormányban elegendő zálogát nem látja a' fönmaradásnak, hogy egyenlő lépéssel haladhasson az angol kormánnyal egy olly kényes kérdés tárgyában, mint az, hogy mihez nyuljanak a' négyesszövetségi hatalmak, mi által Spanyolországban a' polgárháborut elolthassák, és Portugáliában a' képviseleti rendszert biztosb lábra hozzák. A' követ ur hozzá tevé, mikép, ha valaha, most még sokkal sürgetőbb, hogy a' madriti és lissaboni kormányok egymással szoros szövetségben legyenek, 's mivel Mendizabal ur a' neki ajánlott spanyol ministerséget elfogadá, közte és Campos ur között, ki neki nagy ellensége, lehetetlen az egyetértés. E' nyilatkozásbul a' követ ur czélzása eléggé világos lön. De még más fontos körülmény is sietteté a' kifejlést. Statushitelünk Lissabonban már régidő óta teljes bomlongásban állott, de hogy szinte igy állott a' külföldön is, azt csak a' tegnap megjött angol postahajótól értjük. Először Palmella hg e' tudósitás következésében nyomban irt Saldanhához, hogy a' ministerség jelen alkotásában tovább fön nem állhat, 's egy uj kormánynak létesülése a' legsürgetőbb dolog. Saldanha erre Silva Carvalho urat keresteté föl, az egyetlen férfit, ki bonyolodott pénzügyünkön segíteni képes. Terceira hg. után Caldasba kurir ment megtudni: valljon, hajlandó e az uj kormányban részt venni; mert Silva Carvalho, csupán e' föltétel alatt igérkezik a' financzhivatalt fölvállalni. Azóta Loulé és Carvalho Ágoston beadák lemondásukat, 's e' pillanatban ministeri interregnum van.

BELGIUM.

A' Messager de Gand, orangista lap, azt hirlé, hogy ő a' közönséget bizonyos körülményről tudósítani képes, mellynek megczáfolására, ha nem lenne igaz, a' Moniteur belget felszólitja. T. i. az aprilisi vádlottaknak Parisból megszöktük után a' franczia kormány parancsot bocsátott a' belga kormányhoz, hogy mindazon republicanust, kik a' belga földre lépnek, fogassa el, 's franczia hatóságoknak adassa ki. A' belga kormány erre parancsot külde a' tartományokba e' felszólitás pontos teljesittetése végett. Ennélfogvást az idegen törvény, bár nem szabad szellemü is az, de politikai szökevények kiadatását még is ellenzi, Belgiumban meg van sértve. A' Courrier belge erre igy felel: A' Moniteur belge nem válaszolt, 's a' Messager de Gand hire Brüsselben olly nyugtalanságot gerjeszte, hogy a' belga nemzetiség valamennyi baráti reményre élednek. Itt nem pusztán republicanus vonzalmakról van szó, hanem valamennyi vélemény megegyez e' rendszabály félrevetésében. Fenyegeti az az alkotmányt 's koczkáztatja a' belga méltóságot; a' rend és nyilványos csend megháboríttathatik, ha e' nyilványos törvényszegés megtörténik. Még az ellennemzeti párt organuma is felindult az ellen. Útlevéli formaságokról beszélnek; de merő gúny azon kormány utlevelét kivánni ollyas fogolytól, ki épen akkor szabadult meg a' fogságból 's igy ugy szólván ellensége körmeiből. — A' Moniteur másnap igy nyilatkozik: „A' belga kormány semmi idegen kormánytól sem fogad el parancsot. A' szökevények kiadatása nem kivántatott, 's politikai vétségben nem is lehet annak helye. De tudja a' kormány, mivel tartozik az ország csöndének, 's meg nem fogja engedni, hogy az valamennyi zenditőnek, vagy lázadásbarátnak gyülhelyévé legyen. De a' dologban még is van valami: mert Brüsselből julius 23ról ezt irják: Guinard urat, az aprilisi vádlottak egyikét Chinaiban utlevél hijánya miatt két rendőr elfogá. Csézában (cabriolet) Charleroiba vitetett, hol a' királyi ügyész kihallgatá őt, 's ez azt adá tudtára, hogy mihelyt két polgár jót áll érette mint ismerősért, azonnal szabaddá fog tétetni. Erre Robaulx és Tieleman urak kezesekül léptek föl Guinard ur erkölcsiségeért, 's azonnal szabadon bocsáttatott. —

NÉMETORSZÁG.

Karlsruheból irják, hogy az országgyülési tárgyrendre nézve az határoztatott: Ezentul valahányszor valamellyik kamara valamelly törvényjavaslattal annak elfogadása által készen van, azt azonnal a' nagyherczegnek terjessze elő. Melly esetben a' kormány által a' másik kamarában előadandó javaslat nem úgy fog tekintetni, mint törvényjavaslat, hanem mint kormányjavaslat. —

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Julius 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
3oán Baja	128-112	84	68	44	36	88	—
30án Körmend	168-160	—	156	138	134	130	—
30án Lugos	90- 84	60	48	84	42	87	—
18án Miskolcz	—-144	108	90	66	64	102	252
21én Szathmár	168- —	150	96	48	60	114	—
18án Tisza-Uj.	150-132	108	81	48	48	114	—
31én Veszprém	126-108	87	66	48	72	96	132
30án Mosony	144-134	144	122	84	82	84	—

Pénzkelet:

Bécs aug. 5kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{1}{2}$
„ 4 „ „	$98\frac{1}{5}\frac{5}{2}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	—
1834ki „ „	$573\frac{1}{2}$
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	—
Bankrészvény	1321
Cs. arany pC. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára aug. 7kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	$126\frac{2}{5}$	$113\frac{1}{5}$	$106\frac{2}{5}$
Kétszeres	$93\frac{1}{5}$	$86\frac{2}{5}$	80
Rozs	60	$56\frac{2}{5}$	$53\frac{1}{5}$
Árpa	50	$46\frac{2}{5}$	—
Zab	$36\frac{2}{5}$	$34\frac{2}{5}$	$33\frac{1}{5}$
Köles	—	—	—
Köleskása	180	—	—
Kukoricza	80	$76\frac{2}{5}$	—

Szekeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

64. szám | Pest, szerda augustus 12én | 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; somogyi lóverseny, és különféle.) Törökország (Milos hg. utazási czélja Konstantinápolyba. Görögország uj szigeteket nyerne). Anglia (alsó- és felsőházi viták julius 17-27kig.) Francziaország (hirlapszerkesztők fogdoztatnak; Girard csinya bővebben; királyi rendelés; pairszék; Anglia, Török- és Oroszország egymásközti viszonyaik) Spanyolország (a' carlisták jul. 16iki vesztesége; Madrit ujabban nyugtalan.) Portugália (részletes változás a' kormányban.) Olaszország. Németország. Németalföld 's Sicilia.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban augusztus 5ikén a' KK. és RR. országos ülésében a' szólászabadsági kettős tárgyazatra nézve elfogadtatott a' kerületi ülésnek amaz előleges végzete, hogy a' mondott ügyben, az elvek föntartása mellett, ő cs. k. fönségének az Ország Nádorának közbenjárása kéressék ki. Átküldetvén az üzenet a' fő RRhöz, ezek ujra előbbi határozatjoknál maradtak meg, 's Nádor ő fönsége kijelenté, hogy a' közbenjárást a' dolgok illy alakjában nem vállalhatja el. — A' fölirási czimzetre nézve, melly iránt az üzenetet a' RR. a' szólásszabadságival együtt küldék által, szinte megmaradtak a' fő RR. előbbi végzeményöknél.

Ő cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. Kanczellariához julius 8kán intézett legfensőbb határozata szerint, ezen udv. hatóság egyik conc. practicansát Lázár Augusztot, tiszteletbeli udv. concipistává; martz. 31kén költ magas rendeleténél fogva pedig a' kassai kir. Akademiánál megürült természetjogi 's az ehez kapcsolt egyetemi nyilványos és nemzetek törvényebeli oktatószékre Morovics Márton hites ügyvédet 's törvények tanárját méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. Kanczellariához junius 30kárul intézett legfensőbb határozata szerint Selmecz sz. kir. és bányaváros egykori tanácsbeliét Moenich Jánost közép arany-érdempénzzel méltóztatott megjutalmazni.

Ugyan ő fölsége, mint a' magas ausztriai császári Leopoldrendnek nagymestere, birodalmi fő kanczellár gróf Mittrowszkihoz, mint azon rend kanczellárjához julius 27kén intézett legfensőbb kabinetirata szerint, Rukavina generalőrnagyot, tekintvén ennek junius 6, 7, 's 10kén a' rab ó bosnyákokkal a' határs-élen történt három ütközetben kitüntetett czélszerü, elszánt és jeles viseletét, az emlitett ausztriai császárságí Leopold-rend lovagkeresztjével méltóztatott kitüntetni.

Különféle. Pozsonyban aug. 3ikán, midőn az Orsolyaszüzek (apáczák) leánynevelő 's tanitó intézetjökben a' nyilványos próbatét tartatnék', váratlanul jelentek meg ő fönségeik a' Főherczeg-Nádorné 's Hermine főhgasszony 's egész végig türelmes tanuji levén a' mintegy 700ra menő 's négy iskolai szakaszra osztott külső leánytanulók vizsgálatának, ő fönségeik a' tanulásbeli jeles előmenetelen nem csak kegyes tetszésöket méltóztattak nyilatkoztatni, hanem délután az intézeti növendék kisasszonyok próbatételére is Erzsébet főhgasszony társaságában ujra megjelentek. Figyelmesen hallgaták, sőt magok is kérdéseket intéztek a' növendékekhöz 's a' kézmunkákat rendre vizsgálák. Általjában a' leánykák kitüntetett szorgalma ő fönségeik kegyes tetszését, — előhaladásuk pedig kivált a' nyelvtanulásban 's névszerint a' magyarban, németben 's francziában, továbbá a' számvetésben, történettudományban, földleirás ismeretben 's rajzolásban magas dicséretjöket is vala megnyerni szerencsés buzditásul további ügyekezetre. Kezdetkor 's végzetkor a' leánykák által mondott fogadó 's köszönő, magyar és német beszédkéket, mellyek azonban az ő fönségeikhöz nem reménylett szerencse miatt egyedül a' főtiszt. biztos urhoz 's előljárókhoz valának intéztetve, örömmel hallgaták ő fönségeik. — Ugyan Pozsonyban Adamkovics Mihály esztergami kanonok 's kir. tanácsnok ur a' pozsonyi kerületbeli iskolák főigazgatója az akademiai tanulók közül 6 szegényebb sorsu de szorgalmas 's jó erkölcsü ifjunak a' tanulásra nézve jeles serkentésül, fejenként 120 vtó frtot ajándékozott. Eph. Pos. — Julius 1sőjén a' varasd-körösi határnok ezred kerületében az ivanichi csapat határában két fazekas szerencsétlenül lelé halálát egy agyagbányában. A' bányagödör mintegy 20—30 ölnyi térségü volt minden támasz és oszlop nélkül üregesen kipandalítva, 's e' pandal v. öblös üreg fölött sürü növésben 3—400 esztendős izmos tölgyfák. A' mondott nap többen dolgozának egyszerre a' bányában, midőn egyik fazekasmester irigyelvén szomszédjának gazdag ásatát, a' keletkező iszonyu förgeteg ellenére is két legényestül kettőztetett munkával neki dült az ásásnak. — A' szomszédok jókor kimenének a' veszélyes üregből, később a' mester egyik legénye is odahagyá azt, ő azonban nem hajtott semmi fenyegetésre 's folytatá a' munkát. Alig jött az egyik legény az agyagtanyából szabadra, megdördült az ég 's a' bánya függő része beomlik 's elborítja a' valmerő munkás mestert, legénye szabaditására siet, de egy második dördület még nagyobb földet szakaszt 's ő is eltemetve lön. A' szabadban állók hallák a' jajgatást, de segedelemre járulni nem bátorkodának, míg megszünvén a' förgeteg, akkor az eltemetteket már halva ásták ki a' rájok zuhant földbül.

A' Somogyi Verseny és Lókiállítás ügyében:

A' hirlapokban ezelőtt történt hirdetés következésében köz tudomássá tétetik, hogy a' folyó augustus 30kán Somogy vármegyében Kaposvár mezővárostól félorányira fekvő Hetesi helységben történendő lókiállitáskor több még meg nem nevezhető lovon kivül, részint eladásra részint mutatásra e' következő ménesekből fognak oda vezettetni:

B. Fechtig Ferdinand ur által: 3 telivér aráb mén, több teli- és félvérü aráb kancza és csikó 's 2 pár nagy kocsis ló.

Gr. Festetics Miklós ur által: 2 telivér angol mén a' hires Murfy és Hartonian; — 1 több mint $\frac{5}{4}$ vérü angol mén — 's 3 teli- és 10 félvérü angol kancza részint idei csikajokkal, részint telivér mének által meghágatva — 's 22 darab 4 és 5 éves félvérü csikó.

Czindery László ur által: 3 tiszta magyar vérü mén, egy 3 éves félvérü angol mén, 2 kitanult paripa 's 10 kocsis ló.

Gludovácz Ferencz ur által: több kocsis és ménesbeli ló

Hertelendy Ferencz ur által: 4 anya kancza, és egy 3 éves csikó.

Jankovich Xaver Ferencz ur által: 4 nagy kocsis ló.

Márfy Dienes ur által: 2 mén — 1 paripa — 8 kocsis és két 5 éves ló

Szili Adám ur által: 3 mén, 20 anya kancza 's 17 darab 1 és 2 évü csikó.

Minthogy ezeken kivül még nevezetes számú lovakat várnak, és augustus 30kán az adózók csikaji megjutalmaztatnak — september 1jén és 2kán pedig többféle rendesen nem idomitott (trainirozott) ménesbeli és adózók lovai versenyt fognak futni, ezennel minden lókedvelő megjelenésre hivatalos 's köz tudomássá tétetik, hogy a' mennyiben Hetesi helység nagy számu vendég-elfogadásra elegendő nem fogna lenni, közellevő Kaposvár mezővárosa erre elegendő szállásheljet nyujt, hol a' kimenetelre és visszajövetelre minden szükséges rendelés meg lesz téve.

TÖRÖKORSZÁG.

Belgrád jun. 30kán: Miután Milos herczeg a' Posarevaczba összegyüjtött szerb nemzeti jelesbeket a' viszonyok mostani állapotjáról kimeritőleg értesitette, 's érzékeny megindulással tudósitotta, hogy a' jelen körülmények közt legczélszerübbnek véli, ha a' nagyúr (a' szultán) már régi meghivását, Konstantinápolyba menetével, teljesiti, hogy igy talán személyesen Szervia részire annyi szabadságot eszközölhessen ki, a' mennyi csak eszközölhető, — a' nemzet jelesbei elfogadák e' javaslatot 's elhatározák, hogy egy országos küldöttség kiséretében történjék az meg. Ennélfogva 25 knéz mind a' legnevesb házak sarjadéki csatlakoznak társul Milos hghez. Az elindulás jul. 14. vagy legföljebb 16. határoztatott. Szervia széleig két ezer szerb kisérendi öt. Rumeliába pedig csak 80 ember testőrei közül. Távolléte idejére igazgató tanács neveztetett ki, mellyet Davidovich statustitoknok intézend hihetőleg. A' Stambulba szánt minden nemü ajándékok közül legbecsesb egy Bécsben készült 's gyémánt és mindenféle drágakővel ékesitett arany serleg, elölött a' szultánnak adandó százezer darab arany. Milos családja Posarevaczban marad az örökös herczeggel 's mint mondják igen nagy aggodalomban van Milos hgnek ezen utra eltökéltén, ámbár szinte kétségtelenül meg lehet győződve, hogy Konstantinápolyban szives fogadtatása leszen. Zag. Ujs.

A' szerb határszélekről julius 10ről irják: Hiteles kútfőből tudhatni, hogy Milos herczeg már több hónap előtt vett közleményt egyszerre mind Pétervárról, mind Stambulból, mellyben a' két udvar komolyan kijelenti a' Szerviában létesitett alkotmány roszalását; orosz részről különösen az is mondatik a' jegyzékben, hogy a' szerb nemzet illy alkotmányra még nem ért meg, 's az illy ajándék ollyan nála, mint kétélü kés a' gyermek kezében. A' két hatalom továbbá azt kivánja, hogy az uj alkotmányt törölje el, úgy szinte hogy a' Milos hg által fölvett czimet: Wiszkocsesztwo (Magasság) tegye le. Azt mondják, Milos herczeg e' jegyzékekre, hasonhangú választ adott, 's egyszersmind azt határozta, hogy Konstantinápolyba menend, melly útra országa nagyait is meghitta. Előtt azt is állitják még, hogy Milos hg uj tervet dolgozott ki követeivel az országos alkotmányra, mellyet mind a' két hatalomnak be szándékozik nyujtani elfogadás végett. A' terv igen közelit a' két hatalom nézeteihez, 's Milos reményli, hogy azt mind a' kettő helybenhagyandja. Szembetünő azonban, hogy Milos még folyvást él a' Wiszkocsesztwo czimmel, mint azt a' legujabb szerb ujság is bizonyitja." E' czimhasználáson azonban nem csudálkozhatni, mert azzal herczegek is élnek, uralkodó fejdelmek tehát annál inkább. Ugyancsak a' följebbi közlésben olvashatni, hogy a' vesztegházban Szervia szélén hat nap óta bizonyos orosz gen. van, ki Törökországból jő, de nem tudatik mi czélból. —

Konstantinápolyban, onnan julius 1ről indult tudósitásoknál fogva különös hir szárnyal, melly azonban még Perában is (hol a' kül hatalmak követei laknak,) némi hitelt nyert. Azt mondják ugyan is, hogy a' porta, Anglia, Orosz- és Franczia ország közbenjártára, Candia, Scio, és Samos szigeteket Görögországnak engedte által; ellenben Mehemet-Ali, Aegyptus alkirálya, Syriáról mond le a' porta részére, 's ki is fog azonnal takarodni belőle. Az alkirálynak pedig ezért még hátralevő adója fog elengedtetni. Ha meggondolja az ember, hogy Syria Mehemed-Alinak a' mostani körülmények közt csak terhére van, nem valószinütlen, Alinak e' javaslatra hajlása. — A' szultán már kibocsátotta azon fermánt, melly engedelmet ad az angol szállitvány tovább utazására az Eufráton; a' fermánt Ponsonby lord már által is küldötte Mehemet-Alihoz. —

ANGLIA.

A' felsőházban julius 17kén Westmeath marq. inditványt tett az irlandi katholikusok által utóbb időkben elkövetett gonosztettek átnézetének elő-

terjesztésére. Heves szavalta után általjában a' katholikusok ellen azt mondá inditványa czeljának, hogy megmutassa, mi nagy különség van az erkölcsiségre nézve a' katholikusok és protestansok közt. Richmond hg és néhány ministeri követ melegen ostromlák az indítványt, mire Westmeath lord azt nyilványítá, hogy, mivel a' ház többségét nem nyerheti meg, inditványát visszaveszi. Ö. Beob. — Az alsóházban a' testületjavitó törvényjavaslat a' harmadik szokott fokon is általment úgy mint a' biztosságban másodszor is meghányatott. 114 czikkelye majd minden vitatás nélkül elfogadtatott, minthogy a' conservativek közül senki sem szólott azok ellen. A' tudósitás 18kán fog felolvastatni, 's mint semmi kétség iránta, hihetőleg az egész törvényjavaslat elfogadtatni 's julius 20kán a' felsőházba vitetni. —

Az alsóház ülésében jul. 23án Hume ur, az orangista egyesületek vizsgálatára nevezett biztosság tudósitása következésében inditványt jelente annak kimutatására, hogy hasonló orangista páholyok (loge-ok) a' hadi seregnél is vannak. Robinson ur szóba hozá a' hirlapok által keményen gáncsolt „Daily National Gazette" (bélyegtelen nemzeti ujság) megjelenését, 's azt kérdé a' fő ügyésztől: tett é már a' kormány kellő lépéseket e' törvénytelenség megszüntetésére? A' főügyész azt felelé, hogy a' bélyeg nem fizetés nem őt, hanem társát a' kincstár kanczellárját illeti; azonban ha esetet tudnak neki mutatni, mellyben a' törvény megsértetett, ő kész azt megboszulni, akárki legyen szerzője. (A' londoni lapok Brougham lordot nevezik ennek.) 'S ő e' kötelesség alul magát kivonni nem fogja. — Brougham lord ez utóbbi napokban Liverpoolban egy ott alapitott ipar-intézet talpkövét tevé le, 's ez alkalommal előlült egy ezen történet megünneplésére adott fényes lakománál. Beszédében, mellyben előbb az iparintézetek fontosságáról értekezett, azon vád alul is kimentette magát, mintha ő Grey megbuktatásában Althorp lorddal vett volna részt; továbbá azon vád alul is, mintha nem olly annyira nép embere volna ő akkor, midőn hivatalt visel, mint midőn hivatalban nincs. Ő annak ugymond igen örül, hogy hivatalából kilépett, mert szabadabban dolgozhatik 's függetlenebbül a' nép javára. —

A' felsőházban julius 27én kérelmek nyujtattak be a' tory tagok által a' testületi rendszabályok ellen, melly alkalommal Newcastle hg a' testületi ügy vizsgálatára kinevezett biztosság törvényességét támadta meg. Brougham felelt neki mondván, hogy a' biztosság alkotmányszerü módon levén kinevezve teljesen törvényes, efölött pedig szinte betüszerintes ismétlete azon biztosságnak, melly 1830ban Wellington hg ministersége alatt az irlandi egyházra nézve volt kinevezve. Ez ellenvetésre a' nemes hg olly halkan válaszolt, hogy szavait a' karzatokon nem lehete hallani. Minthogy Newcastle által e' tárgyban javaslott felirást a' királyhoz senki sem pártolta, felhagyott az egész dologgal. De később ismét fölkelt 's kérdé az első ministert: igaz e, hogy bizonyos Hunt katholikus lelkész 236 holdnyi földet vásárlott össze Loughboroughban, hogy ezen a' jezuita rend számára klastromot épitsen; azt is akará tudni: kapott e a' ministerség hivatalos tudósitást a' liverpooli nyugtalanságokról? Melbourne lord azt felelé, hogy a' nyugtalanságokra nézve maga sem tudhat többet, mint a' ns hg, úgymint a' mennyi a' hirlapokban állott. Azonban rendelés ment a' hatóságokhoz a' vétkesek megfenyittetésére. A' klastrom-épitésre nézve nem tudja, olly szerencsétlenség é az az országra nézve, mint a' ns hg állitja, de fölállittatását meggátolni nem volt a' ministerium hatalmában. Iskolai vagy egyetemi intézetté létele pedig nem fog soha megengedtetni. —

Az alsóházban jul. 27kén J. Crawford inditványt tön felirás a' királyhoz azon borzasztó szükség végett, melly Mayo megyében Nyugot-Irlandban uralkodik. Mire Morpeth lord igéré, hogy a' kormány mindent megteend e' közinség-enyhitésre, mi hatalmában álland, 's ha tán a' parliament segedelmet szándékozik az irlandi szükölködőknek szavazni, épen nem lesz ellene. Ugyanezen ülés alatt terjeszté elő Morpeth lord millyen rendszabályt van szándéka a' kormánynak a' fék-törvény (coercitionbill) helyébe javaslani Irlandban. Egyszersmind a' szegényi törvény előterjesztése a' jövő parliamenti ülésre halasztatott, minthogy az idő szüke miatt azt most úgy sem lehetett volna messze vinni. — Az irlandi egyházi törvényjavaslat ügyében biztossággá válván a' ház, Stanley lord és Goulburn oda nyilatkozának, hogy ellenzésökkel a' házat késletni v. hátráltatni nem szándékjok, hanem indítványaikat a' tudósitástételkor adandják elő. Ezután a' javaslat csekély módosítással a' 49ik czikkelyig elfogadtatott. — A' bélyegtelenül megjelent „National Daily Gazette-t" a' kormány parancsa megszünteté. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Reformateur republicanus lap szerint jul. 29röl a' rendőrség előbbi napon (jul. 28kán) estve 6 órakor egy parancs következésében el akará fogni Raspail urat a' lap főszerkesztőjét, de Raspail ur ekkor utazáson volt. Később ismét megjelent a' rendőrség, és Raspail Jenő (Eugen) urat, a' főszerkesztő öccsét bevitelparancs (mandat d'amener) következésében a' rendőrispánságba vezette. A' Journal de Paris erre azt mondja:

„A' tett igaz. A' Reformateur második szerkesztője is elfogatott. Nyomozásokat tettek több más hirlap-szerkesztő hivatalban is még. Az elfogatás számos volt. Mi később közleni fogjuk az elfogatott lapszerkesztők neveit. A' kormány úgy látszik használni akarja ez alkalmat a' sajtó-elnyomásra, reménlvén hogy a' nép ez úttal nem igen fog rajta megindulni. — Maison marsal a' hadminister sulyos felelet 's bünhödés terhe alatt megtiltja a' katonáknak panaszaikat 's ügyeiket a' hirlapokban közre juttatni, hanem azokat a' közvetlen elöljáróknál rendeli elöterjesztetni. Ugy szinte megtiltja a' benyujtott panaszokra adott válaszok közlését is az illető elöljáró engedelme nélkül.

Azt hitték eleinte, hogy a' király nem sérült meg, de a' Temps jul. 29röl mást mond. Szerinte 29kén kétszer volt a' király elölülte alatt ministeri tanács. Az első után, mellynek 10 órakor szakadt vége, a' király kemény fájdalmat érzett a' fején, 's az asztalnál meg sem jelent. Mind e' mellett estve $8\frac{1}{2}$ órakor ismét egy második ministertanács tartatott. A' ministerek egyike vérdaganatot vön észre a' király homlokán; a' király a' zuzást meg is vallotta, mellyet eddig titkolni akart; 's melly lövés-horzsolattól ered. Az érvágás szükségesnek látszott. Az Orleans hg. hasonlóan zuzást kapott jobb czombján a' térd fölött. Joinville herczeg lovát horzs-lövés érte keresztcsontján. A' journal des Débats julius 30kán reggeli utóiratban ugyanezen hireket adja, ennélfogva hitelesek is. — Mi a' gonosztettet magát illeti, még eddig egyik pártra sem foghatni azt bizonyosan, 's így a' republicanus félre sem. A' Courrier Français azon véleményü, hogy Gerard olly egyedüles bünös, mint Louvel vala, 's egyedül a' törvényszéki nyomozás lesz a' közönséget képes fölvilágitani. Általjában igen hajlandó hinni, hogy az egész merény egyes örültség származéka 's közelebb összeköttetésben vagy elágzásban nincsen. Mások meg azt mondják, hogy Gerard azon kérdésre: nem a' carlista párt ösztönzésére vetemült é erre? igenezve válaszolt. Efölött, mint mondják, Gerard bal mellére liliom van edzve. Igy az ujságok. A' törvényszék és kormány pedig azalatt 59et fogatott el; többnyire polgárt's kézmüvest. Ezek közt azonban Armand Carrel urat is a' National szerkesztöjét. Mielött mindazáltal Carrel urat elfogák, megjelentetett neki, hogy ez általányos rendszabályok következésében történik. Szinte az elfogottak közt van de Lisle ur is a' Gazette de France legitimista lap igazgatója. A' France midön ezt jelenti, igy szól egy úttal: „Mi nyugottak vagyunk e' rendszabály következésén, 's reménljük, hogy igazgatónk holnap ismét szabaddá fog tétetni. Mi ezen elfogatást nem magyarázhatjuk máskép magunknak, mintha azt hisszük, hogy Carrel Armand ur elfogatásához mellékdarabul egy royalistát is akartak állitani 's a' rendőrség épen a' legszilárdabbat, 's legfüggetlenebbet választotta erre. —

A' pairkamara ülésében julius 29kén Persil ur a' pecsétör benyujtá azon királyi rendelést, mellynél fogva a' király személye 's családja ellen 28kán elkövetett vétség 's merény megbiráltatása a' pairkamarára ruháztatik 's Martin du Nord követ neveztetik ki főügyésznek, Franck-Carré pedig alügyésznek a' vádvitelre. A' pairkamara bizonyitván a' kir. rendelés vételét azonnal törvényszékké változott, 's a' főügyész vádja után biztosságot nevezett, melly a' nyomozást intézze, 's az elömunkákat megtegye.

A' követházat alelnöke, Calmon ur, összehivatván, ez csakugyan jul. 29kén egybe is gyült; mindössze 135 tag volt jelen, 's ezek közt Humann, Thiers, Duchatel és de Rigny ministerek. Következő napon nyilvonás által szándékozék a' tisztségeket (bureau) alakitani. A' Parisban jelenvolt követek alelnökjük, Calmon ur vezérlete alatt még jul. 28kán estve a' tuileriákba mentek mind saját, mind távollevő társaik nevében a' követház ragaszkodását és köz fájdalmát kijelenteni a' királynak, ki ezt nagy megindulással köszöné meg nekik, 's szavaikat az egész követház érzelmei nyilatkoztául fogadá. Jul. 30án a' párisi nemzeti örtisztség hason czélból udvarlott ugyanott, kikhez számos nemzeti öris csatlakozék. Miután a' tisztek a' tüileriákból az udvarlás után visszatértek, számosan Mortier marsal özvegye lakába mentek, megtudni a' gy szoló nő egészsége állapotját, kiről azt mondják, hogy férje halála nagyon megrendité.

A' királyi névkönyv (Almanach) Maison marsalt egyszersmind királyi követnek nevezi sz. Pétervárban, és hadministernek Parisban 's igy kettős létezésü. — A' rendkivüli alkalommal érkezett Messager des Chambres jul. 29röl azt mondja, hogy ha az elhirült pokolerömü csak fél másodperczczel korábban sül el, a' királyt találja családostul. Továbbá azt, hogy Gerardot, a' gonosztett főszerzöjét nem szöktében v. kötélen bocsátkoztában fogták el, hanem a' szobában lelték, hol az imént elsütött erömü még füstölge. Az ember fiatal és borzasztólag meg van arczában a' csövek szétpattanta által sértve.

Az alsórajnai Courrier Parisbol julius 30röl reggel 12ed fél óráról azon telegraphi jelentést közli, hogy Paris folyvást csöndes; 's a' nép mind inkább bosszús. A' király jól érzi magát. Halotti ünneplések készittetnek e' szomoru nap áldozati számára. — A' kormány a' kamarákat készül összehini. — Némelly reggeli hirlapok azt állitot-

ták, hogy Gerard (az elfgott pokolerőművész) lakján a' falakon liliomokat lehete látni 's következő felírást is olvasni: „Vive Henri V.! . . . Vivre et mourir pour lui! . . . (Éljen V Henrik ! élni vagy halni érette) A' Journal de Paris sem elbinni sem elhitetni nem akarja ezt, nem hajolván a' legitimistáktól elpártolásra, kiktől a' kormány nem is fél annyira mint a' republicanusoktól.

A' király Lobau marsalhoz következő irományt intézett: „Paris julius 29kén. Kedves marsal! Ösztönzöttnek érzem magamat Ön által a' nemzeti őrségnek, a' sorkatonaságnak 's a' párisi népségnek, melly ellovagoltamkor jelen volt, kifejezni, melly igen megindultam azon érzelmeken, mellyek a' borzasztó csiny elkövette alatt engem környezének. Es érzelmek legbiztosabb kezesei Franczia ország jövendőjének, 's egyetlen vigasztalása azon fájdalmaknak, mellyekkel a' tegnapi szerencsétlenség szivemet áthatá 's megtölté. Legyen tehát Ön, kedves marsal tolmácsom! 's tudassa mindnyájokkal, hogy nem vagyok képes kifejezni mind azt, mit érzek, de hogy mig tartand életem, az a' haza köz javára, annak biztosítására, 's a' törvények urasága föntartására lészen szentelve. Ön, kedves marsal! jól ismeri azon érzelmeket, mellyekkel Ön iránt viseltetem, 's mellyek őszinte nyilatkoztatásátmegujítom Ön kész jóakarója Lajos Fülöp. — (A' marsal ez irományt illő napiparancs kiséretében bocsátotta közre.)

A' ministeri Journal de Paris semmikép sem barátja sem maga sem mások részéről azon hiedelemnek hogy Gerard legitimista. Több lapugyanis azt állitotta, hogy Gerard bal mellére liliom van edzve a' legitimista párt bélyegéül, de a' Journal de Paris ezt váltig tagadja, 's a' béedzett bélyegről azt mondja, hogy az nápolyi kereszt, nem pedig liliom, 's hogy inkább a' becsületkereszthöz hasonlít, felül lebegő sassal.

Ujabb tudósítások szerint Gerard a' pokolerőművész, nem vallotta mindeddig azt, hogy nincsenek czimboráji, hanem csak azt, hogy azokat semmikép sem szándéka megnevezni. Midőn egy törvényes személy azon személyek neveit olvasta előtte föl, kik öldöklő erőmüve áldozativá lettek, azt mondá: „Én jól tudom, hogy igaztalanságot követtem el. De addig faggattak, úgy mond tovább, mig végre rá kellett állanom. „Hát izgatásoknak engede Ön?“ kérdék. „Bizonyára ugymond, pedig többfélének.“ „De kitől jövének hát ezen ösztönzések?“ „Tudom, hogy oda fejem 's életem; de inkább nem nevezem őket.“ A' gyilkos állapotja e' napokban javult ugyan, de nem hiszik, hogy két hétnél tovább éljen. A' rendőrség azalatt mindenféle isméretlen embert elfogat, 's titkos fogságra vitet. Igy a' st. Louis kórházban egy lövés által sebesültet fogatott el, ki azt állította magáról, hogy a' Boulevard du temple-on sebesittetett meg, 's minthogy az általa jelölt helyen nem kapott senki sebet, 's azon ház szomszédságából, mellyből a' lövés történt, egy asszony azt állította, hogy a' robbanat után két embert látott sebesülten a' ház hátulsó ajtaján kiosonni az ember gyanúba jött, 's összeállittatván az asszonnyal ez benne rá ismért a' kisurrantak egyikére. Gerardról meg Decazes hg az aprilisi vádlottak pörének nagy barátja, azt állitá, hogy Gerard azon vádlottak egyike, kiket a' p.irszék elsö itéletében szabadságba helyzett, 's minden vád alul feloldott. —

Folytatása azon czikkelynek, mellyet a' J. des Débats a' „Török-Orosz és Angolország“ czimü könyvecskéből közöl. (l. Jel. 62sz.) „Állhatatosság 's folytanfolyó csüggedhetlenség teszi a' status erejét, 's meg kell ismérni, hogy Russzia az egyszer felfogott tervvel még eddig soha sem hagyaföl. Mióta Törökországot czélpontul tüzé ki, pillantásai szünetlen azon türelmes buzgósággal vigyázzák azt, melly az áldozatot, mielőtt fölemésztetnék, megbüvöli 's elkábitja. Russziának e' nyakassága 's kemény megátalkodása határozatiban valóban figyelemre méltó történeti körülmény. Czéljától semmi által sem tántorittatá el magát, sem zendülések, sem háboruk, sem czárainak megöletése által. Sőt hogy Törökországot meghódithassa 's a' dardanellákat kézre kerithesse, valamennyi czár és czárné ugyanazon egy férfinak látszott, mellynek egész éltében csak egy gondolatja van. — Russziában minden, nagy Péter óta számittatik. 1696ban országolta kezdetén elfoglalá nagy Péter Azowot a' fekete tenger mellett Krim mögött. Ezzel kezdé az orosz Törökországot 's a' fekete tengert igázni. 1711ben nagy Péter a' Pruthnál megveretett, 's kénytelen vala uj hóditását elhagyni 's meghalt, miután oroszainak inkább csak megmutatá az utat a' fekete tengerre, mint sem megnyitá. — 1736ban Anna elégtételt keresett nagy Péter veszteségiért. Azow ismét elvétetett, Krim elfoglaltatott 's Moldva Münnich által meghódittatott; 's még is a' belgrádi béke alkalmakor melly e' háborunak véget vete, Azow inkább szétházyatott mint Russziának hagyatott; Moldva az ottoman birodalomnak visszaadatott, 's az orosznak megtiltatott, hajósereget tartani, vagy állitani a' fekete tengeren. Honnan a' győzelmek és hóditások után illy káros béke? Mert az 1739ki, (a' belgrádi) béke franczia közbenjárásra történt, 's e' közbenjáró hatalom jól látta, hogy Európa fő érdekében fekszik, kirekeszteni Russziát a' fekete tengerből. E' tenger tehát folyvást török birtok maradt. Midőn Franczia ország kelet ügyét illy bölcseséggel és szilárdsággal intézé, többé nem XIV Lajos, nem Louvois alatt

valánk, hanem Fleury cardinal ministersége alatt. 1768ban ismét háboru ütött ki a' török és orosz közt. E' háborut a' porta azért üzené, hogy az orosz által fenyegetett lengyelhont megmentse. 'S valóban Russzia Lengyelországgal 1768ban kölcsönös biztositó alkura lépett. II. Katalin t. i. biztositá a' lengyel respublica szabadságát, alkotmányát és felosztathatlanságát. E' biztositási alku közelgés volt a' meghóditáshoz és összecsatláshoz (Einverleibung). Az unkiar-iskelessii alku is biztositási egyezés. Vergennes ur, a' franczia követ tanácsoltára általlátá a' porta, hogy ha Lengyelország Russzia kezébe kerül, ő benne szövetségesét 's támaszát veszti. Háborut üzen tehát Lengyelország ótalmára, de késön kezdé azt és szerencsétlenül viselé. Moldva és Oláhország még egyszer meghódittatott; 's Krim Katalin hatalmába jutott. Orosz hajósereg vitorlázott Európa körül a' földközi tengerre 's a' szigettengeren a' tsesmei öbölben felpörkölé az ozman hajósereget. A' sumlai veszteség 1774ben engedékenységre birá a' portát ellensége iránt, 's a' kainardsii béke aláiratott; boruteljes béke! mellytől szorosan számithatni az orosz hatalom kezdetét Törökországon. Francziaország többé nem gondolt régi politikájával; II. Katalin pártfogója volt a' franczia philosophoknak, leveleze Voltaire-rel, d'Alambert-rel, jóltevője volt Diderotnak. Törökország gyöngesége ótalom nélkül maradt, 's az orosz győzelmes vakmerősége fék nélkül. Vannak békealkuk, mellyek a' pör-patvarnak szinleg vetnek csak véget; az orosznak béke-alkuji is a' portával csupán ügyes közelgések valának uj czivakodásokra, uj hóditásokra. Igy volt a' dolog a' kainardsii békével is, mellyet Európa kötni engede. Moldva és Oláhország ismét kiadatott a' töröknek, de Krim és Kuban függetlenekké nyilványittattak a' portától. Krim függetlensége a' Russziávali kapcsolatra volt átmenetel, melly csak 9 évig tartott, mert 1783ban Katalin egy rendelés által Krim összekapcsoltatását hirdeté ki a' moszka birodalommal. Moldva és Oláhország vannak most illy független állapotban Törökországra nézve, orosz őrpaizs alatt. Russzia a' kainardsii béke által Azowon és a' tengerpartokon kivül Dnieperig és Bugig kalmárhajóira egyszersmind szabad hajózást nyert a' porta minden tengerein. Mi nem egyéb volt, mint a' fekete tenger megosztatása kizáró uraság vártában az oroszra nézve. Semmi sem vádolja olly igen a' franczia politika gyöngeségét 1774ben mint ezen egyezés, mellyen Törökország megigáztatása alapul. Hijában unszolá Anglia 1783ban, mind Európára, mind magára nézve jól látván az innen származandó veszélyt, uj háborura a' portá', Törökország inkább alkudozni akart. Az alkudozások azonban nem sültek neki jobban el, mint a' háboru 's a' konstantinápolyi béke 1784ben Russziának hagyá Krimet és Kubant. Ezóta Russzia nemcsak Azow mélyéből fenyegeté Konstantinápolyt, hanem Krimből is, mint vallamelly előtolt ellenfokból, melly a' fekete tengerbe, annak meguralására, nyúlik. Mint a' gyöngékkel történni szokott, itt is engedett a' porta, de bezzeg megbánta ám azután, hogy engedett! Angliától felizgatva 1787ben a' török ismét fegyverhez nyult. Potemkin és Suwarow azonnal Moldvába és Oláhországba rohantak, 's Törökország 1792ben ismétlett veszteségei után aláirá a' jassyi (jászvásári) békét. Ekkor az orosz a' Dniesterig nyomult, 's igy készité előre Moldva és Oláhország függetlenségét. II. Katalin az 1774ki békét fölavatá Cherson alapittatásával a' Dnieper mellett; a' jassyi békét pedig Odessza alapittatásával a' Dniester torkolatjánál, 's ezen városok alapíttatása által a' csak imént meghóditott földön kétségkivül azt akará tudatni, hogy ha Russzia egyszer valahová lábát beteszi, az örökre történik. Lengyelország megbukta nem sokára következett a' jassyi béke után; Törökország gyöngesége okozá Lengyelország feldulatását; Lengyelország megbukta pedig szükségkép sietteté Törökország elestét. A' porta ekkori megbuktának fő okául kell említeni Francziaország politikai kislelküségét, melly minden szó és segedelem nélkül hagyá régi szövetségesét elgázoltatni. 1774 és 84ben csak alkudozott az ottomani porta mellett, a' helyett, hogy fölfegyverkezett volna, 's alkvóji, kiket nem támogatának seregek, ellen nem állhatának az orosz győzelmek tulnyomósságának. Anglia fölbizgatta Törökországot háborura, de nem segítette; valóban különös politika, mellytől századunkat az ég ója meg! 's melly alban áll, hogy lássuk a' veszélyt, mutassuk azt ki, és semmit se tegyünk legyőzésére. Ez idő óta Anglia jól fogta fel a' keleti kérdés fontosságát. Chatam lord azt mondá: „Nem is kivánok vitába bocsátkozni ollyannal, ki által nem látja, hogy az ottoman birodalom épsége, élet v. halálkérdés Angliára nézve.“ Sok ugyan általlátni ezt; de jobb szerinte cselekedni. Anglia nem cselekedett. Hogy Russziát gyöngitse, mellynek öregbedése aggodalmat támaszta benne, háborura bizgatá Törökországot ellene; de mivel seregeit nem fegyverzé föl, e' háboru 's összeütközés Orosz- és Törökország közt, mindig amannak hasznára ütött ki, melly minden háboruban nyert valamit, Anglia számitásai pedig mindig kudarczot vallottak, mert czélszerü tettek által nem támogatá azokat. Francziaország és Anglia szemökre vethetik maguknak az 1774ki és 84ki egyezéseket. Az 1792ki jassyi békében Francziaország ártatlan, mert nagy revolutiójá eszközlé akkor, 's illy munka nem engede időt nek,

az európai sulyegyenről (aequilibrium) gondoskodni. A' franczia revolutio óta történtek mind oda egyesültek, hogy Russziát nagyobbítsák Törökország rovására. Tekintsük most ezen esetek sorát végig, de mielőtt ahoz fognánk, meg kell jegyeznünk, hogy azon elvek, mellyek által Törökország meghódíttatásának következnie kell, már a' jassyi békében létesültek: mert abban vannak a' feudalis statusok függetlenekké téve úgy, hogy a' függetlenség ezen állapotjából alattvalói állapotba jussanak, mint Krim; mert azon országok, mellyeket meghódítani vala szándék, kölcsönös biztosítási alkukba valának bonyolítva, mint Lengyelország; úgyszinte a' fekete tengeri hajózás, azon tengeré, melly ha nem barátja, vagy alattosa Stambulnak, akkor annak ura; eflött az európai hatalmak boruteljes szükmellüsége 's elólátása, melly isméri ugyan a' veszélyt, de semmit sem tesz annak eltávolittatására. Ezek voltak azon elvek 's eszközök, mellyeknél fogva Russzia Türökországot megigázni 1700ban nagy Péter alatt kezdé, a' kanardsii és jassyi békét elökészité, 's végre is fogja hajtani, ha Európa mindig gyönge, mindig elszélyedten v. szórakoztan engedi neki nyugalmasan folytatni azon hódítást, mellynek fő czikkelyeit imént elővázoltuk. — A' Temps szerint azon könyvecske, mellyből e' czikkelyek vannak véve, Ponsonby lord kezéből került, ki előbb Braziliában, azután Brüsselben volt, most pedig Stambulban angol követ. Közönségesen azt hiszik, 's az imént idézett czikkelyek is mutatják, hogy Ponsonby l. kelet ügyében nem járatlan. —

SPANYOLORSZÁG.

Ujabb hiradások kétségen tul helyezik, hogy a' julius 16iki ütközetető a' krisztiniak nyerék meg, és pedig tetemes diadallal. A' számos jelentés közül egyik tudósit a' franczia szélekrül, igy közli az ütközet részleteit: A' Puente la Reynai kis őrseregnek jul. 14iki győzödelmes kirohanta után, melly alkalommal a' carlosiak igen érzékeny csapást szenvedtek 's többek közt pattantyuságok vezérét is veszték, Cordova, Lopez, Oraa, és Espartero krisztinai vezérek 10 ezer főnyi gyalogsággal és egy ezered lovassággal előnyomultak Mendigorria falu felé, hol a' carlosiak gen. Moreno vezérlete alatt nagyobb részint összegyülekezve állottak. Támadást a' krisztiniak kezdettek közel a' mendigorriai hidhoz, mellyet az ellenfél részérül több zászlóalj erősen fedezett. E' zászlóaljak jó ideig mozdulatlan állák ki a' támadók záportüzét, mig végre a' folyam (Arga) bal partján Larraga faluból lejött másik krisztinai hadláb megkeritvén őket ez által zavarba jöttek, és soraik fölbomolván a' támadóknak tovább ellen nem állhattak. Nagy rész a' folyamnak rohant, hogy átuszással menekhessék, de igen sok veszett belé közülök. A' támadók fegyvere már különben is igen megritkitá soraikat. Segastibelza karján kemény sebet kapott, 's csak nagy üggyel bajjal menekhetett ki a' fogságba jutástól, ugy szinte a' vezérlete alatt volt zászlóaljnak, melly a' hidakat legelől fedezé, majd minden tiszte elhullott vagy megsebesült. Maga d. Carlos is futással szabadult meg az ellenség lovassága elől, melly őt üzőbe vette. Egy generaljokat a' carlosiak magok ölék meg, mert elpártolási szándékot árult el. Veszteségök holtakban és sebesültekben 1500 före tétetik, az elfogattak száma pedig, kiket a' krisztiniak Pamplonába vitettek, mintegy 600 före. Gen. Moreno eleinte elesettnek tartaték, pedig ő részt sem vett az ütközetben. A' carlosiak lovassága igen jól fedezé a' visszavonulást, mert különben veszteségök két annyira ment volna. A' Mémorial ez ütközetet a' legvérengzőbbnek nevezi mindazok közt, mellyek eddig a' két hadfél közt történtenek. D. Carlos 17ikén Estellaban gyüjté össze seregét, 's reggel misét hallgatott, de megértvén, hogy az ellenség ujra közeledik, minden seregestül, sőt a' sebesültek és lakosok nagy részével együtt, sietséggel vonult vissza Asarta felé; 19ikén pedig Arbeizarba. A' sebesültek közt emlittetik még Villareal, 's több főtiszt. A' 3ik és guipuzcoai 2ik zászlóaljak parancsnoki elestek. Estellába 700 sebesült hozatott, más 150 Salinas de Oroba. Don Benedicto, a' navarrai alkirály fija, ki csak közelebb pártolt által a' felköltekhez, más 37 társával együtt, a' krisztiniak fogságába került.

Franczia hirlapok a' spanyol szélekről julius 22kéről vett tudósitásoknál fogva jelentik, hogy Merino, Cuevillas, és Villalobos Castiliabol minden csapatjokkal átjöttek Navarrába 's d. Carlossal egyesültek. E' csapatok mennyiségét a' Messager 5000 före teszi, 's az összecsatlakozásbol azon már régebbi szándékot következteti, hogy már most a' carlosiak csakugyan Castiliába szándékoznak általcsapni 's a' mondott guerillavezéreket kalauzul 's kémlelő táborszemekül használandják. Sokat segithet e' szándékon a' madriti kormány mostani meghasonlása, Amarillas ügyetlensége, de főkép azon körülmény, hogy Madritban a' nép nagy buzongásban van a' közelebb kibocsátott ministeri rendszabások miatt. Ugyan is a' Messager állitása szerint jul. 22kérül tudósitást vön a' franczia kormány Madritbol, melly e' fővárost a' legnagyobb zajgásban levőnek állitja; a' rendes katonaság nem vesz ugyan részt a' nép kiabálásiban, de kereken kimondá, hogy ő a' népre lőni nem fog; a' városkatonák ellenben kezet fogván a' lakosokkal egyiránt zúgolódnak az ama-

rillasi decretum ellen. Kivánságaik ezek: 1) kormányváltoztatás; 2) haladéktalan összehivatása a' cortesnek; 3) jöjön a' királyné vissza Madritba; 4) 's vonassék visszá a' parancsolat, melly katonabiztosságokat rendelt fölállittatni. Julius 21. és 22kén a' főváros már szörnyü forrongásban volt, 's a' revolutio kitörése majd elkerülhetlennek látszék. Ezt a' Messager; más hirlapok azonban nem említik a' történetet. — D. Carlos serege, midőn a' guerilla csapatok hozzá csatlakoztak, Estella körül állott, kiterjeszkedve az Arga folyamig. Jeles vezéreik veszteségén folyvást vigasztalhatatlanok; különösen fájlalják Reyna pattantyus ezredes halálát, ki Puente la Reyna alatt esett el. A' mi álgyújok és pattantyuságjok van és volt a' carlositáknak, mind ő gyüjté saját költségin, 's minthogy Cubaban nagy terjedelmü jószágai voltak, tetemes jövedelmét egészen a' fölkelés gyámolitására fordità. — Mondják, don Carlos legközelebb ismét nagy summa pénzt kapott a' had-folytatásra.

PORTUGÁLIA.

A' portugáli kormány változása nem volt olly tetemes, mint eleinte hiresztelék. „Általlátá a' királyné, igy irja egy levelező julius 19kéről Lissabonbul, hogy Silva Carvalho mellőzhetlen szükségü tag a' kormányban 's nélküle a' financzhivatal semmire sem mehet. Meghivatván tehát, szükségkép némelly régi tiszttársait is meg kelle kormányhivatalokkal kinálni, mert azok nélkül Carvalho egy átaljában nem akart tisztséget vállalni. Freire urat a' volt belügyi ministert, kinek ujolag kineveztetését Carvalho leginkább sürgeté, épen nem szenvedheti donna Maria; helyébe tehát Rodrigo da Fonseca Magalhaes ajánltatván, ez ki is neveztetett; a' másik Magalhaes pedig, ki belügyi minister volt, az igazsági hivatalt vállalta föl. A' többi minister, t. i. Saldanha, Loulé és Palmella megmaradnak hivatalaikban. A' fölségnek igen kedvére van ez uj kormány-szerkesztés, de még nagyobb kedvére a' népnek Carvalho hivatal-vállalása, mert mingyárt első napokban érezhető sükere látszék a' pénzügyben e' legujabb változásnak. —

OLASZORSZÁG.

A' majlandi lap a' lombardi tartományok népszámát közli 1834ről, mellyből az sül ki, hogy a' lakosok összes száma ezen említett évben 2,428,735 volt, azaz 12,368al több mint a' tavalyi. Majland népessége 139,966, 's ennélfogva 458nal több mint tavaly. A' városhoz tartozó vidék népszáma pedig 364,115 's igy 4004el több a' tavalyinál. — Romából jött tudósitások szerint a' pápa julius 24kén tartott titkos consistoriumban régi szokás szerint néhány (della Porta Rodiani, Alberghini, Tadeni, és Spada) kardinálnak bezárta száját, 's efölött két érseket, (az avignonit 's de la Platait) és tiz püspököt hirdetett ki (preconisalt) 's ez utóbbiak közt négy spanyol-amerikait. —

NÉMETORSZÁG.

Karlsruhe, julius 23. A' második kamara (Rendek) mai ülésében a' biztosság tudósitásában, Rotteck inditványa kinyomtatásának megtiltatása fölött, melly indítványban Rotteck az alkotmány biztosíttatását sürgeté, Itzstein követ megmutatá, hogy a' belministerség ezen tilalma a' kamarának, a' munkarend által tulajdonitott, alkotmányszerü jogát 's a' nyilványosság körét sértette meg; pedig csak e'körben forgott, midőn az érdeklett inditvány kinyomatását elhatározá. A' kamara becsülete, méltósága és jogai kivánják tehát, hogy a' belministernek ezen tette ellen a' nagyherczeghez küldendő felirásban tegyenek panaszt, 's a' tilalom megszüntetését kérjék. E' rendszabályt a' biztosság egyetlenegy szózatkivétellel, maga is javaslá.

NÉMETALFÖLD.

A' Morning-Herald levelezési czikkelye szerint Bredából következőt beszél: Jul. 15. némi félig katona, félig polgár köntösbe öltözött ember, kit előbbi napon a' táborban ide 's tova láttak kalandozni, a' Szász-Weimári herczegnek a hollandi sereg másod parancsnokának sátorába törekedett tolakodni, midőn a' herczeg épen öltözéssel foglalkozott. Az őr visszautasitá őt, de az idegen kardot rántott 's erővel akart utat nyitni. Összekaptak, 's az őr az embert lecsapá. A' herczeg e' zajra kirohan a' sátorból, 's az erőszakos tolakvóra egy pisztolyt süt el, melly azonban elcsettent. Az idegent erre elfogták, 's katonai fogházba vitték, hogy azonnal haditörvényszék elibe állittassék. Közönségesen őrültnek hiszik.

SICILIA.

Említettük, hogy mult karácsonkor Nápoly révében sz. Winfried nevü gőzhajó meggyuladt és elégett. E' hajón többek közt jeles mennyiségü osztalékok (dividend) voltak, mellyeket párisi váltók fizetésül küldöttek Nápolyba. A' papirospénz nem égett volna össze, ha a' nápolyi vámhatóság az ünnep miatt nem vonakodott volna a' kiszállásra szükséges engedelmet megadni. A' párisi pénzváltók kárpótlási panaszt indítottak. A' nápolyi kormány biztosságot neveze ki, melly az ügyet megvizsgálja, 's ez a' panaszlók részére kedvező véleményt adott. Az ügy most a' ministertanácsban vitatás alatt van, és semmi kétséget nem szenved; hogy a' párisi pénzváltók teljes kárpótlást fognak nyerni. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

65. szám — Pest, szombat augustus 15én — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezés; eperjesi evang. lyceum.) Anglia (M. Chronicle az irlandi egyházi törvényjavaslat mellett; orangista egyesületek; felsőház ülései julius 28 és 30kán) Francziaország (tisztelkedő küldöttségek a' királynál; kifürkészett körülményei a' pokolerőművésznek; kormányi hirlapok kikelése a' sajtó ellen, mellyre hihetőleg megszoritó rendszabások vannak czélzásban; egyveleg.) Spanyolország (hirek a' fő városbul 's éjszaki táborbul.) Amerika (egyesültstatusi agglegények; unitaristák és foederalisták Délam.) Törökország (az Unkiar-iskelessii szerződés; török gőzhajó 'sa't.) Pénzk. és gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban az auguszt. 8ikán és 10ikén tartott országos ülésekben a' sérelmek és kivánatok vizsgálatát folytatták.

Ő cs. kir. fölsége Colloredo-Mannsfeld hg főudvarmesterhöz f. auguszt. 5kén intézett legfensőbb határozata szerint Vécsey Julia grófnét ő cs. magassagához Mária Anna fő hg. asszonyhoz valóságos udv. dámává méltóztatott kinevezni e' tiszthez csatolt mindennemü élvezettel.

Eperjes, aug. 8kán. Mult iskolai évünk végzetével 's a' jövőnek kezdetével jónak tartjuk mindkettőt pár szóval érinteni. Ifjuságunk' tavalyi magaviselete általányosan véve, annak legszigorúbb biráji szemeiben is, feddhetetlen maradt. Különös örömmel jelentjük tudományos intézetünk minden barátinak, hogy a' szorgalom legszorosabb frigyben járt a' rend és jó erkölcscsel. Gyászos és örvendetes ünnepink közt elhunyt királyunk nyugasztalója áll első helyen, midőn collegiumunk érdemes i. rectora Munyai A. Lajos 's egyik professora Csupka Andor tartának velős, az ifjuság szónoki pedig igen helyes beszédeket. — Nagy nyereség hogy intézetünk főbb tanítószékei egygyel szaporodtak. Mindeddig t. i. nem lehetett événként minden philosophiai, mathematikai és természettudományi tárgyat eléadni, 's gyakran megesett hogy a' segéd tudományokat később hallá a' tanitvány mint az anyatudományt. A' most emelt historiai oktatószék által azon helyzetbe jutottunk, hogy az emlitett három fő ágat minden évben kivánat szerint hallhatja mindenki, 's jó rendszerben járulhat az ugy nevezett kenyér-tudományok gyakorlásához. Az ujdon választott professor Schulek Fridrik az eperjesi és sárospataki collegiumok 's a' grifiswaldi egyetem növendéke, ki is sept. 8kán, t. i. az épenakkor eső félszázados ünnepén iskolánk visszavételének, 's a' Szirmay könyvtár ünnepélyes megnyittatásakor, mellynek ő tárnoka leszen, fog uj tisztjébe lépni. Az 183⅝ iskolai pálya sept. 3kán szokott szertartások közt nyilik meg, melly időre iparkodjanak minden tanitványink megérkezhetni. Legyen a' multhoz hasonló boldog kezdetű 's végzetű és az ifjuságra annyi áldást árasztó már már beállandó iskolai évünk folyamatja is!

ANGLIA.

A' Morning-Chronicle az irlandi egyházi törvényjavaslat mellett nagyon fenyegeti a' lordokat, 's veszélyt jósol, ha a' felsőházban félre találnák vetni azt. Igy szól e' tekintetben: „A' peerek jól tudják, melly ingatag (precaire) lenne állásuk, ha a' nép azon meggyőződésre jutna, hogy szabadékaik átléphetetlen akadály szabadelmü 's a' nyilványos jóllétre szükséges rendszabályok létesitésére. — Reménljük azonban, hogy a' peerek okosabbak lesznek, mint sem némellyek gondolnák felölök, 's el fognak mellőzni minden olly kérdés-támasztást v. annak nyilványos meghányatását, melly csak nekik árthat leginkább, 's nem veszélyeztetik azon rendszabályokat, mellyek az ország nyugalmára czéloznak.“ —

Tudósitása az alsóház azon biztosságának, melly az orangista egyesületek nyomozásával foglalkozik, már kinyomatott, 's nagy lármát kezd ütni. Kitetszik abból, hogy e' titkos társaság több mint kétszáz ezer fegyveres emberből áll, kiket nagymestere a' Cumberlandi herczeg, mikor és hol tetszik, összehihat. A' társaság több páholyra van osztva, 's annyi bizonyos, hogy legalább 24 páholy a' seregben is van, még pedig az altisztek és közlegények közt is, kiket e' dicséretes társaság méltóságai fölvettek anélkül, hogy az illető osztályfőket arról értesitették volna. Mindezekről a' közönség nem is álmodott. A' társaság nyilványitott czélja tulnyomósságot szerzeni a' protestantismusnak a' katholicismus fölött, 's olly kormány alatt jöve létre, melly a' katholikusokat anélkül is nagyon nyomta. Létesült pedig e' társaság 1795ben, 's vagy 1822ben vagy 1827ben hozatott a' seregbe. A' legfőbb katonai méltóságok előtt, úgy látszik, nem vala titok e' társaság létezése a' seregben. Az egész társaság 1500 páholyra (loge-ra) van osztva, 's nem csak az irlandi fölserdült prot. népség tartozik hozzá, hanem Angliában és a' külföldön is sok elágazása van. Minthogy továbbá tagjai közül sok gazdag, egy úttal a' választásokra is nagy hatásuak voltak ezek pénzeikkel. A' tagok eskümellett vétettek be 's most csak nyilatkozás mellett. Vannak bizonyos ismértető jeleik, 's több féle lépcsőzetüek. —

A' felsőházban jul. 28án Strangford lord azon alkalommal midőn kérelmek nyujtattak be a' testületi törvényjavaslat ellen, inditványt tön, hogy Coventry községtanácsa kérdeztessék meg a' ház korláti előtt a' testületjavitó rendszabály iránt. Melbourne lord ellenszegült az inditványnak, mert Coventry községtanácsa úgy is csak helybeli megjegyzéseket tudna tenni, a' testületi törvényja-

vaslat pedig általányos rendszabály, melly a' nyilványos béke-föntartást, 's általjában az egész ország javát czélozza. (tetszés a' ministeri oldalon.) E' törvényjavaslat, folytatá Melbourne lord, Coventry tanácsát nem érdekli közelebb, mint akármellyik községét az országnak, 's ha a' lordok csak egyetlen-egyet is idéznének a' ház korláti elé, jog szerint ugyanazon kedvezést a' többitől sem vonhatnák meg. (halljuk!) 'S miért kellene ezen törvényjavaslatnál kivétel gyanánt cselekedni, 's idegen tanácsot kérni, holott nem kértek azt, midőn az irlandi fék-törvényjavaslat, vagy a' skót testületjavitó rendszabály forgottak vitában? Ha ez inditványt elfogadnák, annak volna jele, hogy ő lordságok a' törvényjavaslatot halasztó eszközök által szándékoznak megrontani. (kiáltások: „Nem! nem!“ és „halljuk!“) Még egy szót akarok hozzáadni. A' lordok házának léte kétségkivül ment minden megtámadtatástól; de semmi időben sem játszhatik bármelly status-hatalom is veszély nélkül a' nyilványos igazsággal.“ (Öst. Beob.) Wellington herczeg az inditvány mellett nyilatkozott. Végre Salisbury marq. kiegyenlitésül azt javasolja: elégüljön meg a' ház két község véleménye kihallgatásával. — Melbourne megegyezik e' javaslatban, de azon föltét alatt, ha semmi más halasztó eszközhöz nem nyulnak ezen tul. A' ház aug. 4ét tűzi ki, mellyen a' két község a' korlátok előtt jelenjen meg, 's megjegyzéseit a' törvényjavaslati elv ellen előadja. — Az alsóházban julius 28án Berkeley G. ur benyujtá a' biztosság tudósitását, melly az asszonyoknak a' parliament karzatira bocsáttatásuk végett vala nevezve. A' tudósitás kinyomtatása sok tetszés-kiáltás és kaczaj közt határoztatott el. A' biztosság véleménye oda járul, hogy az idegen karzat egy része készittessék el a' végre, melly 24 asszonyságot foglalhat el, 's e' rész a' többi karzattól szinfal által választassék el, 's elől rácscsal v. rostéllyal vonassék be mint az apáczáknál. Mindenik tagnak hetenként csak egyszer van joga két asszonyságot bévezethetni. A' bévezető tag nyomtatott bebocsató jegyet ad, 's efölött egy könyvbe a' karzati bémenetnél mind saját, mind az asszonyság nevét be tartozik irni. Az ujdon épitendő parliamentházban pedig 40 asszonyságra fog hely készittetni. — Az alsóházban jul. 29én Boldero kérdést sőt szemrehányásokat tett a' ministeriumnak azon három angol legény végett, kiket Spanyolországban d. Carlos, miután lesből elfogattak, agyon lövetett. A' bel-minister megvallá a' történetet, 's azt mondá, hogy e' katonák fegyvertelenek voltak, de tulajdonképen nem tartoztak az Angliában fogadott sereghez, hanem a' spanyolhoz. —

A' felsőház ülésében jul. 30. mint említők, megjelent Sir Ch. Wetherell a' ház korláti előtt a' testületjavitó törvényjavaslat elvét ostromlandó. A' javaslat czélja, úgymond, nem egyéb, mint megfosztani a' freeman-eket (szabadosakat) jól szerzett jogaiktól, 's a' községtanácsból kiüzni a' vagyonosbakat, 's helyökbe demokrata sehoniakat iktatni, 's elrontani azon intézvényeket, mellyek ó Anglia városit virágzókká tették.“ Én folytatá Sir Charles, ugy szólván pro populo jelenek itt meg, minden városi testületért Angliában és Walesben. Azok, kik ezen igen gonosz, jogtalan, zsarnok törvényjavaslat ellen kérelmeket nyujtottak, nyujtanak, vagy nyujtandanak be, mindnyájan védenczim. Rochester bennem bizik; Marlborough rám hagyja magát; Leicester egészen részemen van; Oxford barátjának néz; Norwich gyöngéden szeret; Warwick velem jár; Worcestert mint csirkémet fogadom szárnyaim ala; Coventryvel úgy vagyok, mint kéz a' keztyüvel; Lancaster piros rózsáját szivem fölött hordom; Hereford társ velem; Truro cum multis aliis, mellyeket hosszas volna egyenként fölszámlálnom, teljes bizodalmával ajándékoz meg 's igy tovább“ — Beszéde folytában azt törekvék megmutatni, hogy a' peerek joga ugyanaz a' freemanek jogával. „Gondolják meg, mylordok! felkiálta, Uraságtok, kik olly magas polczon állanak az országban és tovább is reménylenek még állani, kik eldődeik tiszteletére visszatekintenek, 's előre néznek utódaikéra is, ha egyszer megfosztatnának minden méltóságaiktól, mellyeket a' korona adakozásából v. önérdemeikből birnak, ha visszabocsátanák Uraságtokat a' közönséges polgári társaságba, nem sulyos sérelme volna é az érzelmöknek, ha ujjal mutatnának lordságtokra, mint ollyakra kik magas polczaikról lehullottak? Úgy itt is. Az aldermaneket, recordereket, 's valamennyi magas bölcs községtanácsnokot, kik a' korona tekintetének képviselői, egyszerre az utczaikövezetre akarják dobni, hogy egy Bitang Izsáknak, vagy Senki Péternek adjanak helyet, kik természetesen elmondhatják a' diákkal: „felix, cui nihil est.“ (Kaczaj.) Nekem magamnak sem lesz többé dolgom, én functus leszek officio (depontanus) 's a' helyett, hogy reggeli 8 órától fogva éjjeli 12 óraig a' legszövényesb pörök elitélésében vinném az elülést, szabad lesz fris levegőt szinom a' térmezőn. (kaczaj.) Valóban az itt jelenlevő nemes peerek nagyobb részének sem igen tetszenék, ha majd előtalálnák őket, mikép sétálgatnak henyén a' város nyugotrészén az utczákon; szinte olly kevesé ohajtanák azon személyek, kikért itt szavalok, hogy teljes henyeségre kárhoztassák őket.“ Miután az igen tisztes Wetherell ur három óraig beszélt illy hangon, arra kérte Brougham l. a' há-

zat, hagynának időt neki pihenésre, mi megengedteték és Sir Charles csorgó veritéktől ázva ment ki. Egy óra-negyed mulva jelenté Kenyon lord, hogy a' tudós törvénytanácsos az erőködés és nagy hőség miatt a' lordok teremében (a' hévmérő 80 lépcsőre mutatott Fahrenheitén) annyira eltikkadt hogy kénytelenült kérni a' vita elhalasztatását holnapra. -- Az alsóházban julius 31kén Perrin ur csakugyan előterjeszté az irlandi testületjavitó törvényjavaslatot, melly az angoltól csak kevésben különbözik. Shaw ur elhalasztatását javasla, minthogy a' parliament ülése már olly messze jutott, hogy e' fontos tárgyra nem fordithat elegendő figyelmet. Az inditványnak ellene szegült J. Russell és O' Connell ur. —

FRANCZIAORSZÁG.

Egy párisi levelező szerint julius 26ról több Parisban lakó fiatal angolnak, kik Kalischba szándékozván utazni Kalischra kivánák látomásoztatni utleveleiket, az orosz követség azt felelte, hogy Kalisch igen kicsiny hely, 's annyi magas vendéget egyszerre nem fogadhat illőleg el. Egy másik levelező julius 29ről azt mondja a' gyilkos merényre nézve: „A' kormány hatalmát és a' király elhanyatlott népszerüségét e' szomoru eset egyidőre fölemelheti, de mit tehet mind ez a' szellemek nyavalyája ellen?“ Hogy a' kormány a' julius 28ki gyilkolási próbát hasznára fogja fordítani és a' sajtó ellen olly lépéseket tenni, mellyek előbb utóbb nem jó következéseket szülendenek, már is vehetni észre. Mert rebesgetik, hogy ezentul nem lesz többé szabad a' kormány elve ellen irni, mit a' Journal des Débats már némileg ki is jelentett. De valljon az előterjesztendő törvényjavaslat nem fog é az esküttszékekre is kiterjesztetni, mivel a' kormány az esküttszékek gyakori fölmentő itéleteivel épen nem volt megelégülve. — A' Moniteur aug. 1jén közli Lajos Fülöpnek valamennyi franczia püspökhöz bocsátott irományát, mellyben arra szólítja föl őket, hogy a' julius 28kán elhullottakért miséket mondassanak, 's gyásztiszteleteket tartsanak. A' Moniteur ugyane' napon a' roueni érsek Croi herczeg és cardinal levelét is közli, mellyben ez megyéje papjait hasonló czélra szólitja föl még e' rendelést megelőzőleg.

A' Moniteur aug. 1jén azt jelenti, hogy a' kormány, mivel közleményt szándéka tenni a' kamaráknak, a' távollevő tagokat meghivatá azonnali megjelenésre Parisba. — A' Journal de Paris aug. 1ről azt hirli, hogy mintegy 7 fiatal ember a' neuillyi hid felé mentében: „Le Lajos-Fülöppel! Éljen a' respublica!“ kiáltozások végett elfogatott 's ez valamennyi ékszermüves (bijouteriste). Egy párisi lap szerint kinyomozták azon fegyvercsiszárt, kitől nem csak a' 25 puskacső került a' pokolerőmühöz, hanem még más 25 csövet is eladott bizonyos jó öltözetű férfinak, ki előtte legkevesbé sem látszott gyanusnak. Egyszersmind kikutatták azon bérkocsist is, ki egy ládát vitt oda, hol a' pokolerőmű vala fölállitva.

A' Moniteur aug. 2kán következő jelentést közöl: „Minthogy a' követház elnöke a' távollevő követ urak tartózkodáshelyeit nem tudja, 's ennélfogva egyenként mindenikhez nem irhat, szerencséje van őket ezennel meghíni, hogy mindnyájan haladéktalanul helyeiken legyenek.“ — A' journal de Paris ugyancsak aug. 2kán esti czikkelyében okait adja, miért tartózkodott eddig a' nyomozások folytáról értesíteni a' közönséget, egyszersmind inti a' lapszerkesztőket, óva tegyék közléseiket, jelentvén egy uttal, hogy a' nyomozások fontos fölfedezésre jutottak 's még fontosbakra vezetendnek. Aug. 3kán pedig következő közelebbi fölvilágitást ad a' nyomozások sükeréről: „Tudva van a' gyilkos valódi neve; őt Fieschi-nek hiják, 's corsicai születés; 14ik éve óta nápolyi szolgálatban volt; 's Gioacchimo (Murat) király alatt rendkeresztet nyert. 1815. jelen volt e' boldogtalan fejdelem Calabriába szálltakor. 1816ban visszatért Francziaországba, hol tolvajság miatt terhelő körülmények közt 10 éves becsukatásra itéltetett, 's holtig a' magas rendőrség ügyelése alá. Egész fogsága idejét kiállotta az embruni fogházban, mellynek lefolyta után Lyon mutattaték ki neki lakhelyül. Kevés idő mulva onnan megszökvén Gerard nevet vön fel, 's e' név alatt Lodévebe ment munkára. 1830ban Parisba jött vissza, 's a' nemzeti jutalom-biztosság előtt bejelenté magát bizonyítványokkal, mellyek azt tanusíták, hogy ő a' restauratio alatt politikai vétségek miatt el volt itélve. A' biztosság több tagjával érintésbe jutott 's ezek a' belministernek ajánlák őt, kitől időről időre némi segedelmet is kapott. Igy volt képes némi isméretségbe jöni több tisztes polgárral, kik most rá ismertek. Ezek közbevetésére a' helybenmaradó altisztek közé vétetett, 's hivatalalt nyert egy csatorna-őrségben a' Bievrenél. (Kis folyam Paris délszaki részén.) 1833ban a' rendőr-ispánság valamennyi bizonyítványit megvizsgálta, azokat ál v. hamisaknak nyilványtotta, 's egy uttal feladta őt a' főügyésznek. Fieschi idején korán tudósítva e' dologról elillant, 's ugy látszik nevét ismét megváltoztatta. Azon tiz év alatt, mellyet az embruni börtönben tölte Fieschi, megismérkedett egy Petit nevü asszonnyal, ki csalfa bukás végett öt éves kényszeritett mnnkára volt itélve. E' viszonyok, vagy folyvást tartottak, vagy ideigleni bontakozás után megujultak. A' pokolerőmü elsülte után Petit megszökött, 's eltünt leánya is, ki Fieschivel hasonló viszonyban látszott lenni. A' leány is megmásitotta volt nevét. A' perintéző bíróság nagy

fontosságunak tartotta e' személyek elfogatását azon felvilágitások tekintetéből, mellyeket adni képesek, 's egy úttal azért is, mert nálok reménylék megtalálhatni azon uti bőrtáskát, mellyről a' hirlapok már szólottak, 's mellyet Fieschi nem sokkal az erőmű-elsütés előtt lakjából elvitetett. — E' két asszony-személyt az éjjel elfogák, 's a' táskát is megtalálták a' leánynál. A' rendőrségnek nem csekély fáradozásiba került azt kifürkészni, mert a' merény elkövette után már kilenczedik helyen vala elrejtve. Névszerint el bizonyos Moretnel dugva, kit igen sulyos gyanu terhel. Ezt is elfogták, 's nála zálogjegyeket találtak nőruha-darabokra és előfizetési jegyeket a' Reformateurre. — A' hirlapok azt jelentik, hogy Raspail, a' Reformateur főszerkesztője aug. 1jén rendőrök kiséretében érkezett meg Parisba, 's azonnal a' Force fogházba vitetett. Nantes felé utaztában fogták el. — Talleyrand herczeg aug. 1jén érkezett délután 1 órakor Parisba; 's azonnal a' tüileriákba sietett. Dupin ur is a' követház elnöke meg jött aug. 1jén reggel, 's azonnal a' királyhoz ment. —

Aug. 2kán átadott a' Parisban lakó legelőbbkelő angolok küldöttsége egy felirást a' királynak, Sir Sidney Smith admiral vezérlete alatt, mellyben utálatjokat fejezik ki a' személye ellen elkövetett merénylet miatt. — A' Journal du Commerce julius 3kán jelenti, hogy azon asztalost is elfogták, ki Fieschinek a' pokolerőmű faalkotványát készítette, 's fölállította. Az asztalos Montreuil utczában lakott 41 szám alatt, 's ez mint állitják már folyó eszt. april hónapjában kész volt. — A' Courrier Français szerint Boireau, az elfogott lámpacsináló legény, azt vallotta, hogy Fieschi számára ő vette a' port és ónt. Hogy a' gyilkosnak czimboráji vannak, onnan is gyanítják, mert azon műszer-kovácstól (Zeugschmied), kinél a' puskacsöveket darabját 5 frankkal számlálva vásárlotta meg, magának 6 fr. 50 centimeről adatott nyugtatványt, miből az tetszik ki, hogy hihetőleg a' kiadásról valakinek számolnia kelle, 's vásárlás által még valamit nyerni is akart. —

A' ministeri hirlapok közelebbi czikkelyeikből, különösen heves kikeléseikből a' revolutionalis sajtó ellen, nem minden alap nélkül gyanithatni, hogy a' kormány a' jelen, kedvezőnek látszó alkalommal, ha nem is egészen censurát, legalább tetemes korlátozást czéloz létesiteni álvaljában a' sajtóra nézve. A' Moniteur du Commerce egyhangulág a' jour. des Débatsval „a' társasági fölosztásra most leghatalmasb eszköznek tekinti a' sajtót, melly minden alaptétet 's minden kötelességet egymásután gázol le. Sajtó ugymond azon fegyver, mellyel a' pártok egymás ellen harczolnak. A' kormány harcza tehát a' revolutio ellen nem egyéb mint harcz a' revolutionalis sajtó ellen. Az anyagi rend-visszaállithatás alá van vetve a' szellemi rend-visszaállitásnak; a' szellemi rendet pedig csupán a' sajtóban állithatni vissza. A' sajtó mostani rendetlen állapotját épen ugy nem türhetni tovább mint lázadást vagy gyilkosságot. A' dolog okai és hatása együttjárnak. Ennélfogvást a' sajtótörvénynek teljes megmásittatása szükséges, 's ha rendet akar a' kormány előállitani, ezen kezdje." Öst. Beob. Erre a' mondott hirlapok emlitik a' julius 29iki pairszékben némellyek által szinte a' sajtó ellen tett észrevételeket. De legmarczonábban kikel a' sajtó ellen a' journal de Paris: „Csudálják ugymond a' revolutionalis lapok, hogy nagy részben a' sajtóra tolatik a' felelősség a' julius 28ki iszonyú merészlet miatt, holott mikor Jacques Clement és Ravaillac királyokat öltek, még sajtó nem is létezett. Nyomoru kifogás! Hát azt állitottuk é mi, hogy ha egyszer mód találtatnék a' sajtó-kényszeritésre, ez által egyszersmind azonnal kivesznе a' Ravaillac-fajzat is? Nem! a' sajtók izgatásai még sokkal gonoszbak ama' szörnyeteg embereknél, igen is sokkal gonoszbak! mert azt magatok se tagadhatjátok, hogy olly szörnyü tettek kevesbé hozzák rémülésbe a' világot, mint a' sajtónak sokkal szörnyübb következései! 'S mi volt azon Ravaillac, azon Jacques Clement egyéb, mint egyházi beszédek által földühitett vakbuzgódók? De bezzeg a' revolutionalis sajtó, a' gonosz sajtó, egészen más terjesztője a' vakbuzgóságnak, mint egy egyházi szónok, kinek szavai csupán a' templom szük falai közé vannak szoritva! A' sajtó szavai egész Francziaországhoz intézvék; az egész civilizált világon fölkeresi minden nap a' sajtó a' gonosz szenvedélyeket, neveli, táplálja, érleli 's forgetegbe hozza! Gonosz sajtó! Öst. Beob. Széditi a' hiszékeny elméket minden nap, minden pillanatban; egy izben elkövetett csinyát kettőzteti; a' sebet, mellyet ejt, mérgezi! A' gonosz sajtó! Elcsábitja a' legtisztább sziveket; — de hát még mit, tesz ha romlottságba kezd! Legyen átkozott a' sajtó! Ő az, az ő befolyása az, ő oka minden gonosznak az országban! Legyen átkozott! Mennyi dolog lenne, igazságos Isten! ha mind el akarnók számlálni azon gonoszt, mellyet a' gaz sajtó utján öt esztendő óta a' mindenszinü néprontók, republicanusok ugy mint carlisták ránk árasztottak! 's ha föl akarnók számlálni mit nem követtek el, minő eszközökhez nem nyultak, hogy czéljokhoz juthassanak! Zürzavar a' társasági fogalmakban; utálat a' tövény iránt; izgatás zendülésre; botránkoztató unszolás gaz tettekre; fölszólitás gyülöletre mind azok iránt, kik a' rendetlenség közepett a' társaság védel-

mére állanak ki; mocsok, szidalom minden tisztviselő ellen, ki szent kötelességét a' nyomorék népszerüségnek elibe teszi; a' polgárháborukért és kiontott vérért minden felelősségnek azokra háritása, kik a' rendet és törvényt ótalmazzák; alávaló gyalázatos rágalom minden statustiszt ellen; anarchiai beszédek; Marat és Robespierrenek istenitetésök; alattomos czimboraság;— ez mind a' ti munkátok gonosz sajtóval élők! Gerard karját mi vezette, nem de az ész; igen de eszét ki tébolyitotta meg más, mint ti? Öt esztendeje, mióta lázadást 's minden statushatalom fölforgatását kiabáljátok; ti ezt a' polgárháborutól reménylitek, 's hányszor nem javaslátok ezt öt esztendő alatt? A' király áll utatokban, egy Francziaországnak méltán kedves király, egy király, kit izgatásitok még becsesbé tönek a' nép előtt; ez ellen is fölemelétek a' gyülölség bárdját! Öt esztendeje mióta naprul napra, minden kigondolható uton módon csipdezik, gunyolják 's leggyalázatosb rágalmakkal illetik a' király személyét! De ez még nem elég; azon fejdelmet, ki csak jótetteket áraszt maga körül, a' legalacsonyabb szenvedélyek rabjának hiresztelék; árulónak nevezék, ki a' hazát a' külföldnek adta el; utálatos tetteket ruháztak rá, undoritó torzképekben álliták elő; mind ez nem más mint uj kigondolt formák voltak, személyét a' hóhérpallosra kijelelni. A' legszelidebb fejdelmet, a' legjobb családátyát minden nap uj meg uj szörnyetegnek rajzolják, melly csak egyedül vért szomjaz, és öl hogy örökségeket kaparithasson össze; a' népet kartácscsal lődözteti, 's magát ragadozásokkal gazdagitja 's a' t." Öst. Beob. A' czikkely vége természetesen az, hogy a' sajtónak eféle vétségiért megboszultatása csak érdemlett fenyiték lesz. A' Messager erre előadja a' már készülő törvényjavaslatokat a' sajtó ellen. Egyik ugymond a' politikai torzképeket fogná illetni, másik kényszeritést javasola' hirlapi czikkelyek szerzőire hogy neveiket mindenkor aláirják; 3ik az esküttszéknek jogot enged hogy 7 — 5 nyilatkoztatott titkos szótöbbséggel is elitélhessen. Végre megemliti némelly követek azon kivánságát, minélfogva a' sajtótörvényhez toldalék alkottassék, melly azon hirlap-tulajdonost ki egyszer már elitéltetett, uj vétségi esetben eltilthatná végképen bármilly czimü ujság-aláirhatástól, azaz minden hirlap-szerkesztéstől 's kiadástól.

A' Journal des Débats észrevétele szerint arra, hogy a' sajtó ellen rendszabályok lesznek szükségesek, mert annak mostani állásában kormányozni nem lehet, a' National következőn felel: „Tegyük, hogy a' Journal des Débats czélja elérhető, 's hogy meg lehetne mind most, mind örökre tiltani a' monarchiai elv vitatását, mikép azt a' juliusi revolutio alkotá, megfogja é az gátolni a' czimboraságokat, összeesküvéseket 's az egyes merényeket a' status feje ellen? Nem történtek e illy nemü esetek anélkül, hogy azokat a' szabad vitatás gyakorlásának kellett volna tulajdonitani, (mit a' journ. des Débats most megszoríttatni ohajt) III. Vilmos, ki a' Stuartokat kiüzte Angliából, egész életében jacobita összeesküvéseknek volt kitéve, 's ellenségei csapásai alatt talán elhanyatlott volna, ha a' helyett, hogy Angliát hasznosan és dicsőségesen elfoglalva a' coalitiot vezéreltében XIV. Lajos ellen vezette, idejét törvénycsinálásra fordította volna a' sajtó ellen. 1. Györgyöt is fiastul szüntelen éltét és koronáját fenyegető czimboraságok nyugtalaníták. A' jacobiták csupán akkor hagytak föl kisértéseikkel, miután tehetlenségökről 's az angol nemzet közepett elszigeteltségükről meggyőződtek. A' szabad vitatási jog legteljesebb tilalma 's a' legszorosb törvények soha sem gátoltak még czimboraságot. — Azon kérdés: mikép lehetne a' monarchiai elvet vitatási kellemetlenségek alul fölmenteni, fő nehézség, melly az aug. 9ki rendszert régóta zavarba hozá; a' gondolat nem uj, 's a' korona tanácsosai közt gyakran szóban forga. Érzik, hogy nem elég e' szókat „respublica és legitimista" törvény által a' politikai nyelvből kitiltani, hanem az áthágásokat meg is kell büntetni. Ha tehát a' süker némi valószinüségével a' vitatási szabadságot korlátozni akarják, a' censurát kell ismét helyreállítani, 's a' sajtói ügyeket a' fékrendőrséghez utasítani. De a' censura az 1830ki charta által örökre számüzve van, 's ezen charta a' sajtói ügyekre nézve egyedül az esküttszéket isméri illető bíróságnak el. A' charta 7 és 69ik czikkelyeit megsérteni pedig világos statuscsapás lenne, mire még nincs meg a' szükséges vakmerőség. Ennélfogva megelégszenek majd egy Guizot által benyujtandó törvényjavaslattal, melly még Gentben kezdetvén, Decazes alatt a' belministerség tisztségeiben (a' restauratio alatt) készült el. Egy másik törvénynek, melly már mint mondják, egészen kész is, az lenne czélja, hogy a' torzgúnyképeket (carricatur) előleges vizsgálatra szoritsa, mi természetesen nem volna egyéb mint censura." —

SPANYOLORSZÁG.

A' Journal du Commerce Madritból julius 25kérül kapott leveleket, mellyekben szó sincsen hogy támadás ütött volna ki a' fő városban, mit a' Gazette de France 's más parisi lapok egy pár nappal előbb hireszteltek. E' levelezők szerint a' királyné névnapja (Krisztina) jul. 24ikén fényesen ünnepeltetett mind a' fővárosban, mind San Ildefonsoban, hol jelenleg a' királyné tartózkodik. Rayneval ur köszvény által gátolva nem

jelenhetett meg a' királyi lakban, hol ez nap az angol követet különös kitüntetéssel fogadák. — Julius 23kán kiadatá a' királyné a' helyhatóságokat illető decretumot, mellyre a' kamarák határozáta következésében fölhatalmazva volt. A' kormánytanács gyakor üléseket tart, 's mint beszélik, közelebbi végzetei közül egyik eldönté a' klastromok eladatási kérdését is, mellynek következésében mintegy 900 szerzetes lak van eladásra kitüzve 's a' bekerülendő ármennyiség statusadósság-fogyasztásra szánva. E' rendszabás mintegy kiegészitő része lenne a' jezuitákat eltörlesztő decretumnak. Végre, mond a' levelező, a' lefolyt napokban, valahára létre jött mégis egy szerződés a' spanyol kormány és Portugália közt, mellynek tartalma kötelezi Portugáliát Spanyolországnak egy 6000 főbül álló segéd sereg-küldésre. A' spanyol kormány azonban ismét bizni kezd saját seregeiben, mellyek a' legutóbbi ütközet által ellenségükön jóval fölül vergődtek, 's meglehet, a' szerződésnek hasznát sem veendi.

Spanyolországbul a' hadtérről következő hireket közöl a' jour. de Paris auguszt. 1sőjén: „Sarsfield a' krisztinai sereg vezérlését nem fogadta el. Cordova altábornagygyá neveztetett. Az ő rendelése következésében a' tábor-igazgatásnak valamennyi ágazatja Logronnoba helyeztetett által. Eddig, mint tudjuk, a' főigazgatás széke Pamplona volt. — Julius 24ikén d. Carlos Salvatierrabul Vitoria felé fordult, a' navarrai csapatokat Estellában hagyván. Cordova hasonlón Vitoria felé törekedett. Merino valóban összecsatlakozott d. Carlossal, de koránsem ön szántábul, hanem miután Castiliában menekvéshelyet többé sehol sem talált.“ — A' Gazette de France szerint julius 24ikén d. Carlos Appellarizban volt (Alavaban), mi a' j. de Paris fentebbi hivatalos közleményével tökéletesen megegyezik. — Royal-Tar gőzhajó jul. 27ike reggelén ismét 400 angol katonát szállitott ki st. Sebastiannál. Egy levelező, ki e' segéd csapatokat st. Sebastianban rendre megszemlélte, illy megjegyzést tesz rólok: „Nagy hiba volt ezen embereknek a' 2 font sterling fölpénzt, mingyárt beálláskor, kezökbe adni. Soha ezen suhanczoknak ennyi pénz egyszerre még nem üté markukat; sokan közülök koldus nyomoruságbol ugrottak át a' katona diszruhába, 's otthon mint utczai kóboroknak talán egész hetekig sem volt egy fillér zsebjökben vagy harapás kenyér szájokban; 's igy olly kincshöz, mint 2 font sterling, egyszerre jutni, természetesen nem kis kábulást okozott. Már Anglia partjain, midőn az első szállitvány Plymouthba ért, zugolódni kezdének a' ficzkók, hogy pénzeiket nem költhetik, 's vigan kedvökre kényökre nem lehetnek. Leggarázdábbul viselék magokat a' portugáli szolgálatban volt vén katonák, kiket, minthogy még mindeddig sem igen javulnak, alkalmasint vissza kell küldeni. St. Sebastianban a' tisztek tulságig jók embereik iránt, 's bizonnyal ezen szerfölötti jó bánás lesz akadálya, ha e' csapatok illő fenyitékre nem vergődnek. Ezt tetézi még a' lakosok szivessége. Csak gondolni is, ezen sühederek, kik Angliában a' londoni utczákon szabad ég alatt czondráskodva éhenhalás veszélyében vánszorogtak, itt reggelire theet vagy kávét, ebédre marha- és más husokat, uzsonnára ismét theet, 's mind e' mellett még bort és más szeszes italokat és dohányt is kapnak. Az épület, mellyben laknak, olly szép és kényelmes, mint akármellyik angol ház. A' lakosok nemcsak tejet, tojást, de mindenfelé gyümölcsöt is visznek nekik ingyen. Ennyi kényelem és bőség természetesen elkapatta eleinte a' szokatlanokat 's tobzódás 's engedetlenség lön a' következés. Egyik őrnagy, hogy fenyitéki példát tegyen, kénytelen lön egy izben már kardot rántani katonáji ellen, 's egyet leszurt. Ez használt; a' többi pedig nagy részint kiutasittatott a' városbol a' határban fekvő laktanyába, mi szinte használ, mert nincs alkalom részegségre.

ÉJSZAKAMERIKA.

E' termékeny hazájában az eredetiségeknek uj különösségekre akadhatni minden nyomon. Nem rég Maine status törvényhozó gyülésében Smart ur törvényjavaslatot terjesztett elő az alsóházban, mellynél fogva az agglegények (Hagestolz) adót tartozzanak fizetni bizonyos meghatározott koru hajadonok részire fordítandót. Az inditvány mulatságos de heves vitára nyujtott alkalmat. A' ház agglegényei, (pedig Amerikában sok ám az agglegény, valamint az ó hajadon is) mindenféle módositó indítványt tűztek hozzá, hogy sujtó erejét gyöngítsék meg. Egyik indítvány azt javaslá, hogy ollyas férfi személyek, kik ötszörnél többször voltak szerelmökben, azaz nősülési szándékjokban szerencsétlenek, vagy értelmesebben szólván, ötszörnél többször kaptak kosarat, ez inditvány határozása alá ne essenek, hanem az úgy nevezett szüzadó alul mentessenek föl. Bizonyos Jordon ur pedig (hihetőleg maga is agglegény) azt javaslá, hogy inkább minden agglegény nyerjen korához szabott jutalmat, 's az indítványt hosszadalmas beszédben váltig védelmezé. Huzamos vita után az indítvány következő ülésre halasztatott, meddig az agglegényeknek elég módjok lesz megszabadulni a' rájok netalán általa rovatandó sulyos sarcz alul.

DÉLAMERIKA.

Délamerika. Buenos-ayresből majusban költ levél, miután az unitaristák és foederalisták közt uralkodott viszongásokat leirta, mel-

lyek t. i. ez utóbbak győzödelmével szűntek meg, következőleg rajzolja ezen ország mostani állapotját:

„Rosas general, miután kérette magát egy ideig, végre elfogadá april 13án a' dictatorságot, a' mire már régóta sovárgott. — Ez a' képviselőházat udvariságból megtartotta, nehogy úgy tessék, mintha azoknak, kik a' hatalomra segítették vala őt, ajtó elibe akarná penderiteni székjöket. Többnyire kormánya csupa keleti zsarlás, sőt még gonoszabb. Igazgatása első tette volt: megparancsolni valamennyi lakosnak, hogy nagy vörös szalagokat hordjanak gomblyukban. A' tisztviselők tartoznak a' vörös szalagon felül még vörös mellényt is viselni, a' legfőbb statustisztviselők kokárdát, szalagot és mellényt hordoznak vörös szinűt. E' parancs eleinte nevetséges volt, 's kaczagtak is eleget rajta; de csak hamar megszünt a' kaczaj; mert jaj azon oktalannak, ki az utczára merészel menni szalag nélkül! kicsufoltatik az, üldöztetik 's meggyaláztatik. A' vörös a' foederalisták szine, kék az unitaristáké. Az asszonyok, ha legkisebb kék foltot láttatnak is ruhájokon, kifütyöltetnek, 's a' nyilványos utczákon és sétahelyeken üldöztetnek. A' franczia alconsul 13 éves leánya kénytelen vala kék kalapját elrejteni 's nem csak nyilván ki nem mert abban menni, de még lakjában sem meri azzal foederalista látogatójit boszszantani. A' foederalisták közt a' tulzók (ultrák) iszonyu vörös mellényt hordanak Rosas kőreedzett képével szivükön, e'fölött óriásnyi vörös szalagot a' gomblyukban halálfővel 's e' fölirással: „Muerte à la federaciony muerte à los unitarios." Nyilványos helyen meg nem jelenhetni, ha csak rettentően föl nincs az ember piperézve. Az idegenek, kik teljességgel nem akarnak vörös szalagot hordani, mindnyájan nemzeteik kokárdáit tették föl. A' Gaucho-k mint a' foederatio valódi támaszai mindent vörösbe öltöztetnek: embereiket, lovaikat, házokat, asztalkészületiket. A' férfiak tetőtül talpig vörösben vannak 's vörös szalag-bokor szorítja össze a' hajtekercset, vagy fonadékot és varkocsot. A' házak belsőjében minden készület, minden butor vörös, még a' konyha-edények is. Szóval valamennyi fő kábolyog, a' városban csupa őrültek látszanak lakni, 's azon kevesek, kik eszükön maradtak, azt mondják: Rosas general nagy bolond in folio. E' nevetséges állapotra azonban utálatos bélyeget süt azon körülmény, hogy naponként több unitarista lövetik agyon. A' várost halotti csönd boritotta el, 's gyakran azok, kik a' leghosszabb szalagot hordják, átkozzák legjobban Rosas kormányát szivökben. Midőn Rosas Buenos-ayresbe menetét tartotta, kétszáz polgár húzta kocsiját, 's még is ezek közül más nap, nem tudni miért, négyet agyon lövetett. Előbbi igazgatása alatt egy francziát azért fogatott el, mert Rousseauból néhány példányt árulgatott. Az elkobzott munkát elégetteté, az árost pedig börtönbe vetteté. Hajdan Spanyolországban sem volt a' tiltott könyvek jegyzéke olly szigoru, mint Rosas alatt Buenos-Ayresben mostan. — A' vörösszini düh folyvást öregbül 's nem tudni, hova viend még e' vörös csicsoma. Az asszonyságok csufosan kiigazittatnak a' tánczmulatságokból, ha a' vörös kokárdát otthon feledték. Következő eset történt egyik ünnepen, mellyet Rosas adott kineveztetése után a' várban: A' város egy lakosa, ki előbb unitaristának tartatott, megjelen a' bálban. Rosas hozzá lép e' szavakkal: „Nos, Castro, Ön tehát miénk?" „Igen is kegyelmes Uram!" „Jól van, de Ön a' foederatio bizonyos jele hijával vanám." Az ember e' szavaknál megzavarodik, 's kérdi, magához térve: „Mellyikével?" „én nem tudom . . . "—„Vörös mellény" — „Ah biz igaz; ezentul hordani fogom"—„Nem, azonnal akarom, kivánom, öltsön magára egyet" Erre ő Excel. rögtön lehúzza magáról saját mellényét, és Castrora adja 's maga a' bálban ingujban marad. Kevés várva ismét megszólal Rosas mondván: „De Castro, még is egy bizonyos hijával van Ön a' foederationak?" „Minővel kegyelmes uram? — „A' dolmányéval, mert felruhája unitarista köntös." — „Ah! kegyelmes uram, azonnal haza futok dolmányt ölteni." „Nem szükséges, kedves ur mond ő" Erre ő Excellenciája kihúz nadrága zsebéből egy lábnyi kést — melly fegyvert a' jó gaucho soha sem teszi le, — 's leszegi a' türelmes Castro felruhája szárnyait, 's igy teszi teljessé a' foederalista öltözetet. — Hasonló dolgok naponként történnek, 's egyik kalandosabb a' másiknál. Az idegenek, különösen a' francziák az uralkodó párt előtt rosz hiedelemben állanak. A' kereskedés semmi. Szóval, igen bajos, elég elevenül lerajzolni e' boldogtalan ország valóban sajnálható és panaszos állapotját, melly jó kormány alatt olly virágzó lehetne.

TÖRÖKORSZÁG.

Londoni hirlapok nem ugyan hivatalosan, de a' Morning-Chroniclenek mint ministeri ujságnak közleménye után elég hitelesen, közlik az olly fontos érdeküvé vált unkiar-iskelessii orosz-török szerződés tartalmát. A' szerződés költe julius 8ika 1833. Első czikk: Örök béke, barátság és szövetség álljon ő fölsége a' minden orosz czárja, és ő fölsége az ottomanok császárja és birodalmaik és alattvalóik közt mind vizen mind szárazon. Minthogy e' szövetség egyedül és csupán a' két statusnak minden külső megtámadtatás ellen kölcsönös védelme miatt köttetik; ő föl-

ségeik tántorithatlan összehatást 's együttmunkálást igérnek egymásnak mindenben, mi illető statusaik nyugalmát és biztosságát érdekelné; igérnek egymásnak e' czélra tettlegi segedelmet és hatalmas pártolást. 2. czikk: A' septemb. 2kán 1829ben Drinápolyban kötött béke-szerződés, valamint minden más ahoz járult egyezés, továbbá az april 14kén 1830ban Pétervárott aláirt egyezés, és a' julius 21kén 1832ben Görögország iránt alkotott rendszabás, jelen véd-szövetségi szerződés által, mintha csak ebben szórul szóra foglalva lennének, egész tartalmukban megerősittetnek. 3. cz. A' kölcsönös ótalomnak, melly a' jelen szövetség alapját alkotja 's továbbá a' föntartás elvének 's azon őszinte kívánságnak következésében, hogy a' magas porta folyvást fönálljon 's teljes függetlensége minden oldalrul biztositva legyen: igéri ő fölsége az oroszok czárja, azon esetben, mellytől Isten őrizzen, midőn a' magas porta kénytelen lenne Oroszországtól katonai erőt sürgetni, annyi hadat szállitani Törökország segedelmére mind vizen mind szárazon, mennyi a' szerződő felek által szükségesnek láttatni fog. Ezen hadak illy esetben mindenben a' magas porta rendelkezésitől függendenek. 4. cz. A' seregek tartási költségit a' segedelem-kivánó hatalom viselendi. 5. cz. Bár őszinte ohajtásuk legyen is a' szerződő magas feleknek, hogy jelen egyezésük a' legkésőbb időkig álljon fön; minthogy azonban idővel a' körülmények némi másittatását tehetik szükségessé a' szerződésnek: ez oknál fogva kötelező ereje 8 esztendőre szabatik azon naptól kezdve, mellyen aláiratik. Ezen kitüzött időnek azonban végéhöz juttával ujra értekezni fognak a' felek annak további fönmaradásárul, vagy illő módosittatásáról. 6. cz. Két hónap alatt kötelesek a' szerződő felek jelen szerződésüket aláirni 's egymás közt kicsérelni Konstantinápolyban. —

Különös czikkely: A' fenidézett 1. czikk tartalmánál fogva kötelezvén magokat a' szerződő magas felek, hogy egymás statusaik iránt tettleges segitséggel és hatalmas ótalommal leendenek; mivel azonban ő felsége az orosz birodalom czárja kimélni ohajtja á' magas portát azon fáradozástól és tehertől, melly talán az orosz birodalom részére adandó segedelem által reá háramolhatnék, ennélfogva ő fölsége az orosz czár ezen segedelem-kivánásról lemond; de helyette az esetben, midőn a' magas porta azt tenni köteles lenne, tartozzék Oroszország javára a' dardanellai tengerszorost elzárni, vagy is semmi szin alatt meg nem engedni, hogy azon valamelly idegen nemzeti hadihajó keresztül mehessen. A' jelen különös és titkos toldaléki czikkely olly erővel birjon, mintha a' föntebbi védelem-szövetségi szerződésbe szórul szóra foglalva állana. (következnek az aláirások.)

Konstantinápolyból julius 15röl irják, hogy azon kalmárok, kiket a' szultán az ujdon építendő gőzhajóra adakozás végett felszólittatott, 's kik tudni akarák: mi czélra lesz e' gőzhajó szánva, de választ nem nyertek, a' napokban próbalkoztak megszabadulni a' porta terhes kivánatától, 's e' végre igen alázatos kifejezésekben folyamodást nyujtottak által a' szultánnak, mi eddig gyakran jó sikerü volt, 's ez uttal is azzal kecsegteték magukat. Azonban ez alkalommal nem sült el; mert a' helyett, hogy mint máskor a' szép szavakat kegyelmes pillantással fogadta volna, olly annyira fölháborodott a' hatalmas padischah magas haragjában, hogy a' folyamodás néhány másodpercz alatt szét szaggatva a' folyamodók lábaihoz rö,ült. Azilly hatalmasan kifejezett válasz, mint valam illy varázsütés meghatá a' folyamodókat, mert e égületlen arczaik rögtön a' legbarátságosb vonalmuakká tündérültek 's a' szultán kivánságát olly buzgósággal teljesíték, mintha ez a' legjutalmasb speculatio lett volna. A' gőzhajó mintegy 7, vagy 12,000 font sterlingbe fog kerülni 's a' megrendelés késedelmetlenül megtörténendik Angliában. — 14 nap óta a' görög és orosz követség közt sürük a' közlések; közönségesen azt hiszik, hogy a' görög köcsönbeli orosz rész fizetés annak oka. — A' dögmirigy Konstantinápolyban mindeddig semmi nyugtalanító haladást nem tett, Smyrnában pedig majd egészen megszünt.

A' skutarii lázadás elnyomatására Albaniába szánt expeditio már vitorlakész, 's csak indulásra vár. A' porta kihirdette, hogy Albania partja ostromzár alá vétetett, és semmiféle idegen, akár hadi akár kalmárhajónak, bármilly lobogó alatt is, kiszállani nem szabad 's a' tilalomszegő hajók zsákmánynak fognak tekintetni. A' tripolisi basa bemutattatott a' szultánnak, ki őt igen kegyesen fogadá. Egy ideig a' volt basa Konstantinápolyban fog mulatni 's később uj határozás iránta történni. A' porta nem csak Tripolisba, hanem Tunisba is uj basákat szándékozik kinevezni. — Syria csöndes ugyan de igen elégületlen. —

Pénzkelet:

Bécs aug. 12kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{5}{8}$
„ 4 „ „	$98\frac{1}{2}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	—
1834ki „ „	$574\frac{1}{16}$
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	$65\frac{7}{32}$
Bankrészvény	—
Cs. arany pC. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára aug. 14kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	120	110	$103\frac{1}{3}$
Kétszeres	$86\frac{2}{3}$	80	$76\frac{2}{3}$
Rozs	56	$53\frac{1}{3}$	50
Árpa	48	$46\frac{2}{3}$	40
Zab	38	$36\frac{2}{3}$	$33\frac{1}{3}$
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	$76\frac{2}{3}$	$73\frac{1}{3}$	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

66. szám Pest, szerda augustus 19^én^ 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (királyi leirás az országos KK. és RRhez; kinevezések; a' magy. tud. Társaság VIik nagy gyülése; a' kegy. iskolai rend gyásztisztelkedése 1sö Ferenczért; Bujánovics Lukács és Braidswer Antal †.; süly Aradban; bőtermés Horvát- és Erdélyországban 's a' t.) Anglia (felső- és alsóházi vitatások jul. 29. — aug. 4kig; Shaw és O' Connell összekapnak, Wertherell és Knight; Winchelsea és Brougham.) Francziaország (sajtótörvényi javaslatok 's a' 28kán elestek temetési pompája). Spanyolország (Barcelonában 's egyebütt uj nyugtalanság, 's annak okai). Oroszország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' szólásszabadság iránt, miután a' RR. azon minapi állapodásuk, hogy e' tárgyban a' Nádor ő fönsége közbenjárása kéressékki, nem sikerült, aug. 12kén országos ülésben a' KK. és RR. többsége ujolag a' sérelmi fölirás mellett nyilatkozott. Ennek következésében átküldvén a' RR. mind e' tárgyban, mind pedig a' fölirásboritéki czimzet-iránt iban a' fő táblához uj üzenetjöket, itt mind a' két tárgy az előbbi határozatnál maradt, az elsőre el nem fogadhatás, utóbbira nézve pedig folyvást, valami középut-javaslás határoztatván. Egyébiránt a' sérelmek vizsgálatát rendesen folytatják.

Az aug. 14ki elegy ülésben fölolvastatott Ő felségének f. év. aug. 12kén Bécsben költ kegyelmes leirása, mellyben az Ország RRei intetnek: hogy „mivel az országgyülési egyezkedések folya„ma a' felirások külsején használandó czimzet „közbevetett kérdése által félben szakittatott, 's „már huzamosan késleltetik, de az idő további „vesztegetésének elmellőzése tekintetéből is, mint„hogy az elődök idejében a' felirások azoknak, „mik a' külső alakra tartoznak, elmellőzésével, „az ország Nádora által is kézhez adattak, ezen „példát — sértetlen maradván egyébiránt az egyéz„kedések szokott módja — ez alkalommal is követ„ni, 's a' kir. felség legfensőbb tekintete elébe „juttatandókat ez uton fölterjesztetni töreked„jenek.“

Ő cs. kir. fölsége jul. 13káról költ legfensőbb határozata szerint Szent-Iványi Vinczét a' nagymélt. magyar kir. Helytartóság tiszteletbeli titoknokát, és Papp Gábort tek. Fejér vmegye tiszti főügyészét ugyancsak a' nm. magy. kir. Helytartóság valóságos titoknokivá méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. apostoli fölsége julius 21ki legmagasb végzete szerint az esztergami fökáptalannál Miskolczy Márton kánonokot és nyitrai főesperest „Esztergam-vári szent István“ prépostjává, 's báró Rudnyánszky Sámuel kánonokot nyitrai főesperessé; továbbá a' szombathelyi székes káptalannál Sághy Mihály örkánonokot éneklő-kánonokká, Török József kánonokot és pápoczi perjelt örkanonokká, Eberl Mihály kanonokot és alsólendvai főesperest pápoczi perjellé méltóztatott kinevezni.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI JELENTÉS.

A' Társaság VIdik nagy gyülése, e' f. e. September 7dikén kezdődik 's a' vidéki tagok igy, az előlülői már elküldözött meghivó-levelekre, 6ikán jelennek meg Pesten. Igazgatósági ülések kezdete September 9dike.

Aug. 14kén 1835. *Döbrentei Gábor* m. k.
titoknok,
lakik Budán, most a' hidon alul levő uj szegletépületben, Lyka ház.

Pest aug. 17én. Minthogy mindent, a' mi érdekes, épületes és hasznos, sietve iparkodunk a' Hazával közleni, ennélfogva emlitjük azt is, mi e' napokban Budapest figyelmét ébreszté. A' kegyes' iskolai Rend magyar és erdélyországi házainak összes előljárósága tudnillik most Vácz helyett itt közgyülést tartott, hogy a' rendszeres három év lefolytával szabályszerüleg fő kormányzót válasszon. Ez a' f. h. 15kén ugy ment véghez, hogy a' közszeretetű Grosser János eddig méltó dicsérettel viselt hivatalára közakarattal az egész testvér két hazai kegyes szerzet kormányzójának (provincialisnak) t. i. ismét elválasztatnék, kormánysegédekül (assistens) szinte közegyezetü szavazattal megválasztattak: Sztankovics Miklós, Hegedűs Aloiz, Nagy Leopold, Spánik Glyczér, Ugróczy Ferencz 's Róth Mihály; kormánytanácsnokul (consultor): Szabó Elek és Tamássy Kalazancz. Auguszt. 16ka a' szerzet belső állapotja vizsgálatára fordíttatott; 17ke pedig boldogult Iső Ferencz fejedelmünk dicsőitő hálás emlékének szenteltetett. Való ugyan, hogy az ájtatos szerzet úgy mint nyilv. tanító 's nevelő testület az egész Hazával együtt tüstént gyászolá a' halhatatlan érdemü Fölségnek, mint másod Alkotója 's Alapítójának eltüntét; 's mind pesti mind egyéb szerzetes házaiban és oktató intézeteiben gyásztiszteletét engesztelő misék 's magasztaló beszédekkel nyilványositá, de összeleg az egész Magyar- és Erdélyországra kiterjedt Rend ugy is mint birtokos tagja nemzetünk egyetemének, gyász és hála tisztelkedését főelnöke tanácsából akkorra határozá, midőn az egész Rend összegyült képviselőjiben személyesitve van 's épen ez történt mai nap. Nyomtatott jelentések által Budapest jelesbeit meghiván ezek közül számosan 9 órára a' Rend szerzetes egyházába megjelentek. Itt a' Rend főigazgatója szerzetestársai segéd szolgálata mellett bémutatá a' Mindenhatónak az engesztelő áldozatot. Azután Spányik Glyczér a' budai szerzetes ház és gymnasium igazgatója szinte kétóraig tartott beszédet monda, mellyben az elhunyt koronás Hamvadót mint legjobb 's legbölcsebb fejedelmet rajzolá 's magasztalá. Ki a' nagyérdemü szónok nyomtatott munkáit 's

ifjuságunk kezén forgó történet-könyveit isméri, csupán valódi érdemmeltatásnak veendi azon nyilatkozást, hogy páratlan könnyüsége, emlékező ritka tehetsége, hathatós szónoklata, 's remek tolla számos hallgatóit 's ezek között nm. Mérey Sándor ő excellentziáját is gyönyörüséggel tölté-el. E' jeles szerkezetű beszéd a' kir. egyetem bötűivel a' Rend költségin magas tárgyához méltó disszel közre bocsáttatott 's mellékletül csatoltatott hozzá Jallosics Andor, azon rendbeli, 's Pesten költészeti tanítónak a' szendergő Fejdelem elhunytára irt 's őt mint hadi és békei erényekben dicsőt éneklő, 's e' nap a' szerzetes asztal fölött a' szerző által elolvasott Elegiája. Jallosics Andor ur, mi ritka tulajdon, váltva ölelkezik 's társalkodik Latium 's a' magyar Helikon muzáival 's így ki az érdemet méltánylani tudja 's a' dologhoz ert mind a' két szerző müvét mint a' kegyes szerzet hálás érzeményi bizonyságát örömmel olvasandja.

Aggteleki Bujánovics Lukács táblabiró, Grassalkovics hg., Csáky grófok 's több förendü nemzetség és uradalom jogigazgatója aug. 15kén Pesten öt napi forrólázból munkás életének 64kében tulvilágra szenderült. Egyike volt az üdvezült a' fömélt. törvényszéki Ügyvédkoszorú legjelesb fejei, legmunkásb tagjai közül. Sirján innen hagyott Önönire nézve főkép korán hunyt el a' valóban hosszabb életre méltó, de két jeles keblü 's tehetségü fiai, Sándor t. i. aradmegyei tiszt. főjegyző 's a' magyar tudom. akademia tőkéinek 400 pengő for. alapitvánnyal nevelője 's Pál zalamegyei aljegyző mint atyjok erényeinek örökösei bel és kültulajdoniknál fogva már is kitünő érdembimbókat fejlesztének mind a' szolgálatjokbeli hatóság mind a' haza oltárára.

F. hónap 8kán hunyt el Balassa-Gyarmaton Nógrádban Braidsver Antal ur az egri pát. érsek ő excja kanczellárja, az egri szentszék közbirája, egyházi törvények tanárja 's a' t. életének 38kában. Széptudomány, a' legszövevényesb dolgokba is mély belátás, feddhetetlen élet, egyenes minden részrehajlástol idegen lélek 's hivatalos fáradhatlan szorgalom és pontosság, voltak főképen azon tulajdonok, mellyek iránta mindenki szivét szeretettel párosult tiszteletre gyulasztották.

A' nm. magy. kir. udv. Kamara Selmeczen a' kir. főkamaragrófi hivatalnál megürült jegyzőkönyvi tisztségre Bauer András ugyanazon hivatali kiadót és első irnokot nevezte ki (kir. kincstári tudósitás).

Aradvármegyei némelly helységekben a' veszélyes süly-nyavalya dühönge mintegy apr. közepétől jun. utóljaig. De Rósa József jeles tudományu megyei főorvos ur példás készsége, ügyes gyógyitásmódja és segédeihez értelmes utasitása csak 22őt nem szabadithata-meg, életerejök elgyengülte miatt azon 719 közül, kik e' fekélytől megragadtatva húzamosan szenvedtenek. — Az illető nádor-főherczegi, kir. kamarai és péli uradalmak ingyen segedelme is járult e' csüggesztő betegség megszüntetéséhez, mellyet sörben az ohajtott mennyiségig, a' szegényebbeknél pedig meleg ételekben is jótékonyan kiszolgáltattak a' sinylődök számára. A' felgyógyultak mindezért szives köszönetjüket és hálaérzelmöket nyilványitják ezennel, azon kivül: hogya' vármegye is a' nevezett főorvos urnak hivatalában serény eljártát, közvégzetében teljes megelégülési kijelentéssel fogadá.

Az alsó vidékek, mint már irtuk, az idén igen gazdag termésüek. Illyen Horvátország 's különösen Zágráb tájéka is. Az időjárás auguszt 8dikaig, mikorrul e' tudósitás kelt, folyvást és minden nemü termékre nézve kedvező volt. Nyári illő meleg, és eső szerencsés váltogatással járnak egymásután. Az aratás több év óta nem volt olly bő 's annyira jutalmazó, mint az idén. Illyen a' főzelék-termés is. Burgonya jól mutatkozik. Gyümölcs mindennemü elég van. De minden közt legszebb a' szőlőtermés, melly valóban isteni áldást mutat; 's ha megmarad teljes érhetésig ugy a' mint mutatkozik, akkor az 1835ki bor hosszu emléket igérhet magának, de itt is mint jobbadán mindenütt hordó-szükségről panaszkodnak, mert a' tavalyi bor is többnyire a' termesztők ászkain hever eladatlanul. Erdély is hasonló bőterméssel dicsekszik, főkép gabona-fajokban, és máléban

ANGLIA.

Az alsóházban julius 29én az irlandi egyház vitája alatt a' biztosság előtt zajos jelenetek kerültek elő. Shaw ur a' dublini tud. egyetem követe O' Connell ur beszédére válaszoltában azt mondá, hogy a' protestans vallás nem ster. fontokból, shillingekből és pencekből áll, 's nem is fog sem a' mostani törvényjavaslat, sem a' törvényhozás bármelly tette által elrontatni, hanem minden országban, hol csak statusegyház van, pénzzel kell azt segiteni, 's épen ezen a' statustól pénz által segitett egyház az uralkodó, v. status-egyház. E' helyzetben van most az egyház, mellynek megbuktatására a' dublini tudós követ megesküdött semmi próbát sem mulasztani el . . . O' Connell ur (nagy hévvel): „A' tisztes tagot rendre szólitom, mert hamis állitást mondott. (kiáltás: „rendre!" és nagy zavar.) Ő engem esküszegésről vádol. Rendellenes, követtől, hazugságokat mondani." Ismételt 's erősebb rendre kiáltozások közt fölkele Finn ur, és nyilványitá igen heves hangon, hogy a' dublini egyetem igen tisztes és tudós követe igen utálatos rágalom vétkesévé tette magát. Uj meg nagyobb zavar. Alig állott a' csönd helyre, ismét fölkele Shaw ur és mondá: „A' dublini tisztes és tudós követ tudja, hogy midőn e' kifejezéssel él: „hazugság" —..... O'Connell ur: „Rendre szólitom"..Erre is-

mét leirhatlan zaj következett, mind a' két fél rendre szólitgatván egymást és sok tag egyszerre akarván beszélni sok fáradság után végre csakugyan elsült Bernal urnak, a' biztosság elnökének, helyre állítani a' csöndet. . . Miután e' zajongásnak vége szakadt, jelenti J. Russell lord, hogy Irland föügyésze aug. 1sején inditványt szándékozik tenni 's felhatalmaztatást kiván az irlandi testületjavitó rendszabály előterjesztésére. — A' felsőházban julius 30án, a' 28iki határozás következésében megjelent a' ház korláti előtt Sir Ch. Wetherell Coventry község nevében előadni megjegyzéseit a' testületi rendszabály elvére nézve, — 's mint emlitettük elő is adá nagy részét hosszas fejzes beszédben, de tikkadása 's tikkasztása végett az előbbi napon megszakasztottat 31ben folytatá 's végzé. — A' törvénytudós hosszuságos beszédét a' ház nagyobb része kedvezőleg látszott fogadni. Utána Knight ur, egy másik testület ügyésze lépett a' korlátok elé védeni a' testületek szabadékait.

Az alsóházban ugyancsak jul. 31én előadta Perrin ur az irlandi testületjavitó rendszabályt. Ez útta kimutatá azon visszaéléseket is, mellyek az irlandi mostani testületi rendszerben alapulnak, úgy hogy az nem kevésbé kiván javittatást, mint az angol. A' törvényjavaslatban a' községi választásjog azon birtoki föltételhez van kötve, ha t. i. 20,000 lélekkel biró városban olly vagyont bir valaki, melly évenként tiz font sterling jövedelmet vagy házbért ad. A' kevesblakosszámu városokban pedig e'mennyiség felényire szállittatik le. Shaw ur ezen törvényjavaslatot elhalasztatni kivánta, mert a' ház messzebb haladott ülése miatt illy fontos rendszabályra elegendő figyelmet nem képes forditani most. Egyszersmind ellenzését jelenté e' törvényjavaslat ellen, melly nem csak a' visszaéléseket szándékozik eltörleni, hanem az egész régi irlandi testületi rendszert elrontani, pedig annak főczélja a' statusegyház föntartatása Irlandban. („Oh, Oh," a' ministeri padokon.) J. Russell lord ellenszegült az elhalasztásnak. „A' testületjavitás valamennyi nagy elvei ugymond már eléggé meg vannak vitatva 's alapitva; egyetlen pont, mellyet ezen uj rendszabályra nézve megvizsgálni kell, azon kérdés: valljon az angol és irlandi városközségek közti különségek igazolják e az irlandi törvényjavaslatban felállított eltéréseket az angoltól? De nem látom által okát, miért kellene, miután Anglia részesült a' testületjavitási jótétben, ugyanazon igazságot a' testvérszigettől megtagadni. (Tetszés az irlandi követek részéről.) Akármit gördit ellen a' dublini egyetem tisztes tagja, még van szükséges idönk a' törvényjavaslat vitatására, 's ha ez azon sorsra jutna, hogy egy másik helyen ez is szintolly keményen támadtatnék meg, mint az angolhatóságitörvényjavaslat, reménylhetőleg fog ollyan irlandi ügyvéd találkozni, ki azt ama' ház korláti előtt megvitatandja. (E' czélzás Wetherell ur szavalására a' felsőházban harsány kaczajra birá a' ministeri oldalt.) Végre Russell lord a' javaslat haladéktalan elfogadására jelenté tökélett szándékát. O' Connell hasonlóan ellenszegült az elhalasztásnak, 's teljes megegyezését nyilványitá a' jelen törvényjavaslat elveivel, mellyért a' ministerségnek Irland nevében köszönetet is mond. E' rendszabály úgymond első próba az irlandi népet azonitani vagy összeolvasztani Angliával (tetszés). Én biztosan azt állitom, hogy e' törvényjavaslat Irlandban közelégülést fog okozni, 's egy évlefolyás előtt meg szünendenek azon vallási villongások, mellyek alatt olly régóta nyög hazám. Itt is közbe akarák gördíteni a' statusegyházat, 's azt kiáltozák, hogy veszélyben forog az, pedig a' rendszabály tisztán igazgatási. Végre a' rendszabály csakugyan szavazás nélkül olvastatott föl legelőször. — Morpeth lord engedelmet nyert törvényjavaslat-behozásra, mellynél fogva Irlandban a' csendzavarások és háboritások jobban elmellőztethessenek. Mire O' Connell azt nyilványitá, hogy e' rendszabály Irlandot közönségesen meg fogja nyugtatni. — A' felsőházban aug. 1jén Knight beszédje után, fölkelt Winchilseal. 's arra kérte a' kincstár első lordját: „Anglia becsületéért" állana el a' (hatóságjavitó) törvényjavaslattól, mert a' ház az imént hallott előadás után azt teljességgel nem fogadhatja el. Mire Melbourne lord: aug. 3kán biztosságot fogok kérni a' törvényjavaslat miatt." Winchilsea lord: „Én pedig felirást fogok inditványba hozni a' koronához a' végre, hogy a' biztosoknak adott utasitások másolatjai a' ház elibe terjesztessenek." Newcastle herczeg: „Megegyeznek é abban a' ministerek, hogy kihallgattassanak a' Wetherell ur által kivánt tanúk?" Melbourne lord: „Teljességgal nem." Newcastle herczeg: „Jól van, tehát én azt nyilatkoztatom, hogy soha önkénynek hasonló tettét nem láttam. A' törvényjavaslat olly igazságtalan, olly káros az ország intézvényeire nézve, hogy a' király ministerei véleményem szerint vád alá tételre méltók 's ha ezt a' nemes lordok közül senki sem fogja tenni, én kezdem meg." Brougham lord néhány megjegyzései után az ülés elhalasztatott. Öst. Beob. —

Midőn néhány hét előtt Sir Ch. Grey a' Canadába küldött biztosak egyike esküjét letevé a' király kezébe, a' ministerség iránt bizodalmatlanságot jelentő intéssel bocsátá el őt a' király, mit minden ministeri lap alkotmánytalannak jelelt ki, 's még maga a' Times is gáncsolt. Most

az orangista Dublin-Evening-Mail hasonló nyilatkozását jelenti a' királyi kedvetlenségnek. Midőn tudnillik F. Stanhope-ot ő fölsége sz. Patrikrend vitézévé csapá, következő igen kemény hanggal mondott szókat intéze hozzá: „Sir! Örömemre szolgál ugyan Önt felruháznom vitézi méltósággal, minthogy Önt gyermeksége óta ismérem 's atyja a' szegény Harrington lord iránt mindig igen sok tekintettel voltam; meg kell azonban mondanom, hogy azon mód, mellyel Ön kineveztetése javasoltatott, — jól jegyezze meg — alkirályom (Mulgrave l.) által javasoltatott, olly vakmerő sérelem volt, minővel valaha monarchát csak illethettek.“ — A' tudósító lap a' jelenvolt Cumberland hg, Albemarle gróf 's a't., 's maga Stanhope ur tanuságára hivatkozik. Mi által a' király világosan kimutatja, hogy nincs ministereivel, sem rendszabályaikkal megelégülve. —

A' felsőházban aug. 3kán sok kérelem nyujtatott be mind a' testületi törvényjavaslat ellen, mind mellette. Stranford lord engedelmet kér néhány megjegyzést előhozhatni ezen kérelmekre. Melbourne pedig anélkül, hogy a' ns lord szavaira ügyelne, fölkel 's mondja: „Kivánom mylordok, hogy a' ház napirendre menjen által“ (tetszés a' ministeri padokon; harsány kiáltás: „Nem, nem!“ 's élénk mozgás az ellenzés padjain.) Melbourne lord szavát emelve: „Kivánom mylordok, hogy a' ház napirendre térjen, azaz, hogy biztossággá váljék a' testületi törvényjavaslat iránt, én kész vagyok gyámítani indítványomat“ (uj félbenszakasztás az ellenzési oldalról 's még hevesb kiáltozás: Nem, nem!“) Brougham lord szólani akar, de szavát kimagyarázhatlan zaj fojtá el; a' ház egy ideig olly zavart és zajgást mutat, minő e' különben csöndes és illedelmes gyülekezetben egészen szokatlan. Melbourne lord ismét fölkel nyugalmasan, 's mondja: „Mylordok! Azon politikai vitás kérdések közepett, mellyek az országot öt év óta izgásban tartják 's melly, mint félek tőle, még nincsen lecsilapodva, nagy megnyugtatásomra szolgálna, ha reménlhetném, hogy uraságtok azon rendszabályokat, mellyeket uraságtok elé szándékom terjeszteni, teljes egy véleményűséggel fogják elfogadni.“ A' minister emliti ezután, hogy a' rendszabály elvét az alsóház vita nélkül fogadta el, 's reményét fejezé ki, hogy a' felsőház is elfogadja. Ezen inditvány ellen fölkelt Carnervon gróf, 's inditványul hozta föl, hogy mielőtt a' ház biztossággá változnék e' tárgy ügyében tanukat hallgasson ki korláti előtt a' törvényjavaslat ellen benyujtott kérelmek tamogatására. — Winchilsea gr. meg más inditvánnyal jött elő, mellynél fogva a' ház készségét sajánja ugyan minden testületjavitó rendszabály elfogadására, de olly rendszabályt, melly a' testületek alkotmányszerü jogát megsemmitené, nem fogadhat el. Azon megjegyzésre, hogy előbb az első inditványról kell szavazni, a' gróf az övét visszavette. Erre Brougham lord hosszu de derék beszédet mondott a' törvényjavaslat nellett, Lyndhurst lord pedig ellene. A' törvényjavaslat mellett szóltak még Radnor gr., Lansdown marq., Duncannon lord, Plunkett lord, 's Ripon gr.; ellene pedig Wharncliffe gr., Harewood gr., Newcastle és Wellington hgek, kik a' tanúk kihallgattatását sürgették. Fölkelt utánok Melbourne lord 's lényegesen következőleg hallatá magát; „Csak mélyen sajnálhatom, hogy uraságtokban ennyire megcsalatkoztam, jövendőre soha sem fogok többé értekezésekbe bocsákozni ollyakkal, kiknek nem szándékjok, vagy nincs hatalmokban megtartani az összebeszélés által végzettet. Ám vegyék azon ns lordok, kik e viselet izgatói, a' tanuvallatás vezérletét magok által, én e' halasztás által visszaijesztetni magamat nem hagyandom. Én helyemen fogok naradni, 's teljes erőmből mindent elkövetni, mi a' törvényjavaslat haladását, és a' hon java előmozditását eszközölheti (halljuk! halljuk!) Mylordok! a' tudós ügyvéd uraságtok korláti előt (Sir Ch. Wetherell) azt mondotta, hogy e' törvényjavaslat uraságtok háza megsemmittetését vonandja maga után, 's valóban, mylordok, ez ugyan megtörténhetnék. Illa dies utramque ducet ruinam. Mylordok, minden tudja, ki ezen a' tudós ügyvéd által idézett helyet ismeri, hogy az öngyilkolásra vezet (hangos tetszés.) Mylordok öngyilkolásra czéloz, 's annyiban én is teljes azon értelmü vagyok a' tudós ügyvéddel, hogy ha uraságtok az általa e' tekintetben adott tanácsot követik, azáltal a' felsőház megsemmittetése csakugyan megtörténhetik.“ (Hangos hoszantartó tetszés.) szavazáskor 124 volt a' tanukihallgatás mellett, 54 ellene 's igy a' ministerek által behozott törvényjavaslat ellen. — Brougham lord azután azt javaslá, hogy másnap 11 órától 7ig ülés tartassék, miért is az ügyvédek más napra 11 órára a' ház korláti elé idéztettek. — Az alsóházban ugyan e napon a' kincstár kanczellárja jelenté, hogy a' nyugot-indiai kárpótlási kölcsön kedvező föltétek alatt megköttetett. Ugyan ez ülés alatt J. Russell lord a' nagybrittanniai és irlandi katonaság megkevesbittetését hozta inditványba mind a' mellett, hogy más országokban folyvást szaporitják. — (Ös. Beob.)

FRANCZIAORSZÁG.

Marseilleből jul. 28ról irják, hogy a' cholerában elhaltak száma tetemesen öregbült, 's utóbbi napokban annyira szaporodott, hogy a' lakosság egészen elcsüggedt, 's több mint fele ki-

költözött a' szomszéd falukra; 's a' kik el nem távozhattak, vagy helyet nem találtak, a' szabad ég alatt tanyáznak. Toulonban a' betegség valamivel enyhül már. — C. Jul orvos arra teszi az embereket figyelmesekké, hogy a' hasonszenvi gyógymód (Homoeopathia) által igen szerencsésen üzhet ni el a' betegséget, de Marseilleben senki sem hallgat rá. Az orvos Németországra mutat, hol a' Homoeopathiát olly nagy szerencsével használták a' cholera ellen. —

A' Gazette des Tribunaux hosszasan leirja a' pokolerőmüvet, melly leirás noha részletesebb mint a' mellyet már adtunk, de azzal teljesen megegyező. Az erőmű közelebb vizsgálatából kisül, hogy azon nem dolgozhatott csak egy ember, hanem fölállíttatására asztalos, lakatos és erőmüvész volt szükséges. (Az asztalost, mint tudjuk, már elfogták.)

A' marseillei cholera igen megzavarta a' vidéket, 's orvosait. Sokan hiszik ragályosságát, sokan nem; szintilly ellenkezők a' javaslott gyógyszerek is. A' Gazette rumot és erős szeszes italokat ajánl, a' Semaphore ezen szert átaljában halálosnak állitja. Következő komor-dévaj jelentés látszik feloldani a' rejtélyt: Bouilly ur, orvos, sebész, bábamester, hasonszenvész (homoeopatha) szemész 's a' t. Francziaország mind a' három orvosi karánál, (Parisban, Montpellierben, és Strassburgban) több tudományos munka szerzője 's a' t. megmutatja 's magyarázza öt frankért, mi a' cholera, 's megtanit, mikép kell attól minden időben, 's mindenütt bátorsággal őrizkedni.“ A' gonosz sok áldozatot elragadott, 's minthogy hirtelen elterjedt, a' hatóság minden rendeléseit megelőzte. Azonban már enyhül, 's a' jól elrendelt betegápolás sok derék orvos és gyógyintézet mellett (300 önkénytes betegápoló) reménlhetni nem sokára egészen megszünendését, mit a' száraz idő is tetemesen fog elősegiteni.

Strassburgban aug. 6kán következő telegraphi jelentést hirdettek ki: „Paris, aug. 6. délután 4 órakor: A' belminister Alsórajna ispánjához. A' tegnapi gyásztisztelet legnagyobb renddel és fénnyel ment véghez. A' királyt mindenütt élénk lelkesüléssel fogadák. Ma a' Notredame egyházban Tedeum tartatott. Minden legnagyobb rendben ment. A' király családostul a' tüileriákba visszatért —

A' Moniteur meghozta már a' kormány által a' követháznak a' sajtó kicsapongási, vétségei 's a' t. ellen előterjesztett öt czimből álló törvényjavaslatokat; következők azok: „1. czim: A' gonosztétekről, vétségekről, tullépésekről: 1. czikk: Minden a' király személye ellen elkövetett sérelem akár az 1819 majus 17ki törvény 1. czikkjében kifejezett eszközök által, akár más valamelly nyilványitás által, merészlet a' status bátorsága ellen, 's a' ki annak vétkesévé teszi magát, az fogsággal és 10,000től 50,000 frankig terjedhető birsággal bünhödjék. 2. czikk: A' ki ugyanazon eszközök által a' király személyét vagy tekintetét nevetségessé akarja tenni, fogsággal, melly hat hónaposnál kevesebb nem lehet, de több se öt évesnél, és 500tól 1000 frankig terjedhető birsággal bünhösztessék. 3. czikk: Tilalmas a' kormány tétei birálásában emliteni a' király nevét 's akár egyenesen akár mellékes czélzással abba keverni. A' tilalom megszegte egy hónapos bezáratástól egy évesig, 's 500 franknyi birságtól 5000 franknyiig büntettetik. 4. czikk: A' király kormánya alakjának (forma) 's elvének minden megtámadtatása ugyanazon eszközök által, mikép ezen alak és elv az 1830-ki alkotmányos charta által megállapittatnak, minden egyenes, vagy mellékes felszólitás annak megmásitására, merénylet a' status bátorsága ellen 's ki tettesévé bünösül, az fogsággal, és 10,000től 50,000 frankig terjedhető birsággal bünhödjék. 5. czikk: Ki ragaszkodását akármillyen más kormány-alak iránt nyilványosan kijelenti, akár az által, hogy republicanus sajátságot ölt magára fel, akár ez iránt ohajtását, reményét vagy fenyegetését fejezi ki a' monarchiai alkotmányos rend ellen, hat hónapos bezáratástól öt évesig, és 500tól 10,000 frankig terjedhető birsággal fenyittessék. 6. czikk: Akárki az 1832 april 10iki törvény által számüzött családnak, vagy bárkinek másnak, mint I. Lajos-Fülöpnek és maradékinak tulajdonit Francziaország királyszékére jogot, vagy ki ohajtást vagy fenyegetést fejez ki, hogy a' királyszékből letett család visszakerül, hat hónapos fogságtól öt évesig, és 500 frank birságtól 10,000ig fenyittessék. 7. czikk: Az eddig fenálló sajtótörvények ezentul is teljes erejüek maradnak mindenben, mi e' jelen törvénnyel nem ellenkezik. E' büntetések visszabukás vagy második vagy további ismétlés 's elitéltetés esetében, mindig a' legnagyobbik birság kétszeresitésére magasittatnak; 's ha időszak-irások a' vétkesek, az illetőkre négyszeresen is rovassanak. 8. czikk: Tilos lesz ezentul olly pénzbeli aláirásokat nyitni, vagy nyilványosan hirdetni, mellyek czélja megsemmiteni a' törvényes elitélések hatását. E' tilalom átlépte fegyleg (correctionell) bezáratással fenyittessék egy hónaptól egy évig, és 500tól 5000 frankig emelkedhető birsággal. 9. czikk: Ugyanazon büntetés alatt tilos akár itélet előtt, akár után, az esküttek neveit kihirdetni, vagy tanácskozásaikról tudósitani. —

II. czim: A' hirlapok és egyéb folyóiratok szerkesztőjiről. 10. czikk: Az 1828. jul. 8iki

törvény 8ik czikkelye következésében köteles a' hirlap, vagy más folyóirás szerkesztője hirlapja mindenik számát magán a' szerkesztvény eredetijén aláirni. Minden előre, vagy fehérül (in bianco) e' végre adott aláirás fogsággal fenyittessék egy hónapostól egy évesig és birsággal 500 franktól 3000ig. 11. czikk: Minden lapszerkesztő köteles a' beiktatási költség-lefizetés mellett fölvenni lapjába azon fölvilágitásokat 's igazitásokat, mellyeket a' kormány a' lapjában emlitett dolgok iránt hozzá küldend. Vonakodási esetben fegyleg (correctionell) fogsággal bünhösztessék egy hónaptól egy évig, 's birsággal 500 franktól 5000ig. 12. czikk: Törvényes üldözés esetében mindig köteles legyen a' szerkesztő a' vádlott czikkely szerzőjét, vagy szerzőjit kivallani. Ha vonakodik, ezen tettért egyedül bezáratással bünhödjék egy hónaptól egy évig 's birsággal 1000 franktól 5000ig. 13. czikk: Valamelly szerkesztőnek gonosztett vagy sajtóvétség miatti elitéltetésekor, a' hirlap vagy folyóirás kiadatása az egész büntetésidő alatt csak más szerkesztő által történhetik, ki valamennyi, a' törvény által parancsolt kivántatósággal bir. —

III. czim: A' rajzokról, rézmetszetekről, kőedzetekről 's példajelekről (embléme) 14 czik. semmiféle rajzot, rézmetszést v. kőedzvényt, jelt, bármilly legyen is az, nem szabad Párisban a' belminister, a' megyékben pedig a' megyeispán előleges engedelme nélkül kiállítani v. eladni. Megszegési esetben a' rajzok 's rokoni elkoboztatnak, a' közretevő pedig fogsággal bünhödik, egy hónapostól egy évesig, és birsággal 100 frankostól 1000ig; fönmaradván ezenkivül azon törvényes üldözés, mellyre a' mondott tárgy kihirdetése, kitétele, vagy eladatása hatalmaz. —

IV. czim: A' játékszinekről és szindarabokról. 15 czikk: Akár Párisban, akár a' megyékben bárminő játékszint, vagy szinházat, Párisban ugyan a' belminister, a' megyékben pedig az ispán előleges engedelme nélkül fölállitani nem szabad. Hasonló engedelem kivántatik minden szindarab-előadásra is. E' czikkely áthágta fogsággal bünhösztetik egy hónapostól egy évesig, 's birsággal 1000 franktól 5000ig, fönmaradván egyébiránt ezentul még a' törvényes üldözés vagy kereset is, mellyre az előadott darab hatalmaz. 16. czikk: Nyugtalansági, botránkoztatási, törvény-, rendelés- vagy rendszabály-átlépési esetben, a' játékszin vagy szinház-fölállitásra 's a' szindarab-előadásra kapott engedelem visszavétethetik. Az ezen 's fölebbi czikkelyben foglalt rendeletek a' fönálló játékszinekre is alkalmazhatók. Különös rendelések fogják ezenkivül a' játékszinek rendőrségét meghatározni. —

V. czim: A' törvényes pörléséről 's itéletről. 17. czikk: A' statusügyészségnek szabad legyen a' vádlottat az 1831. april 8ki törvény értelmében egyenesen a' közszék (Assisenhof) elé idézni, még akkor is, midőn az illető tettes irományok, rajzok, rézmetszetek, könyomatok, vagy jelek előlegesen vétettek volna is el. Ez utóbbi esetben azonban az idézést csupán akkor szabad megtenni, miután a' vádlottal az elvételről szóló jegyzőkönyv közöltetett. 18. czikk: Az illő módon megidézett vádlott vagy személyesen tartozik megjelenni, vagy különös meghatalmazottja által. Ha vannak okai az itélet-elhalasztásra, azokat a' törvényszéknek előterjesztheti, melly azokat el is fogadhatja, v. vissza is vetheti. Minden esetben, akár megjelen a' vádlott, akár nem, akár elfogadja a' törvényszék a' kivánt elhalasztást, akár nem, a' velős itélet mindig elhatározó 's végső marad. A' vádlott részéről semmi kifogás nem fogadtathatik el, hanemha megmutatta, hogy törvénytelenül vagy hibásan idéztetett meg. Ez esetben a' kifogást az itélet bejelentése után legkésőbb tiz nap alatt kell megtenni. 19. czikk: A' följebbvitel közbenszóló itéletekre csak a' végső itélet után történhetik 's ugyanazon időben kell a' végső itélet följebbvitelével kijelenteni. Előbb kivánt följebbvitel a' közszéket nem oldja fel az ügy végső elitélése alul. 20. czikk: Ha akkor, midőn a' statusügyészség panaszt tesz, a' közszék ülési nem tartatnak, 's nem nyittatik meg más ülés rövid idő alatt, az első elnök gyámított rendelés által rendkivüli közszéket alakitson. Ezen rendelés az esküttéket, a' büntető törvénykönyv 388ik czikkje értelmében, nyilvonás által fogja előszabni, 's azon tanácsnokot kijelelni, kinek elölülnie kell. A' megyék főhelyein, hol nincsenek királyi törvényszékek, az elsőbirósági törvényszékek elnökei, elnökei egyszersmind a' közszéknek is, ha az igazságminister vagy az első elnök mást annak nem nevez ki. 21 czikk: Az előbbi törvények rendeletei, mellyek e' jelen törvénynyel nem ellenkeznek, mind alakjokra, mind tartalmukra nézve ezentul is teljesen hajtassanak végre. —

A' követház ülésében aug. 4kén, mellyet duc de Broglie hosszas, 's az imént előadott törvényjavaslatok iránt tartott bévezető beszéddel nyitott meg, az igazságminister többrendü törvényjavaslatot terjesztett elő, mellyeknél fogvást az esküttszékek máskép rendeztetnek 's azon mód határoztatik el, mikép kell a' vádlottak nyakassági 's ellenszégülési eseteiben törvénykezni. — Azután pedig a' gyilkos merészlet által elhullottak özvegyeinek és árvájinak tetemes nyugpénz megadatása ajánltatik. — Valamennyi ellenzési lap kikel a' sajtótörvényjavaslat ellen. A' National egyenesen kimondja, hogy az előleges

censura kedvesebb volna, mint ezen törvényjavaslat, melly csak a' perlési és birói önkénynek tár tág mezőt. A' Messager, Journal du Commerce, National, Reformateur és egyéb ellenző lap nyomtatójinak, kiknek sajtóintézetjök a' szerkesztéshelyén volt, hirül adatott, hogy három nap alatt sajtóikkal 's a' t. e' helyet hagyják el, különben sajtóstul, betüstül 's mindenestül le fognak pecsételtetni.

A' Moniteur aug. 7kén hosszas czikkelyt közöl a' Te Deumról, melly Paris fő sz. egyházában tartatott. A' király délután 1½ órakor indult oda lakából egész családja kiséretében. Lovas nemzeti őrcsapat vevé őt körül, 's két osztály vasas. A' Notredame székes-egyház ajtajában a' párisi érsek beszéddel fogadta őt, mellyre a' király is felelt. A' beszédek végével a' papság előmente után az egyházba lépett az egész kir. család kiséretestül. Jelenvoltak az ünneplésen a' pairek és követek 's a' kül hatalmak követei, a' nemzetiőrség vezéri teste Lobau marsallal együtt. Ezeken kivül még számos tisztviselő. Az egyház szőnyegekkel 's háromszinű diadalmi oszlopokkal volt ékesitve. A' hangászkart Paris legjelesb müvészei képezték. A' Domine salvum fac Regem! után az érsek áldást osztott, 's midőn a' kir. család ismét a' papság előmente mellett visszatért, harsány kiáltások töltötték be mind az egyházat, mind környékét mindaddig, mig a' király a' tüileriákba visszatért 's ért. — A' gyászünneplések aug. 5kén mentek nagy pompával véghez. — A' menet a' bastilletértől indult meg álgyudurrogások alatt. A' katonaság, nemzeti őrség 's néző nép száma töménytelen volt. A' gyászkocsik közt első volt a' tizenhárom éves Remy Luiz Jozefaé, fehér posztóval boritva, 's fehér lovaktól vonatva, 's fehérbe öltözött lyánykáktól környezve. Utána a' 14 elhullottnak ugyannyi gyászkocsija. Utólsó vala közöttük Mortier marsalé, mellyet négy marsal vett körül, 's fija követett. A' koporsóra voltak tüzve a' marsal czimerei, 's azon ütközetek nevei, mellyekben jelen volt, 's ezek fölött háromszinü zászlócskák lobogtak. A'gyászlepel szögletit Molitor, Gerard, Grouchy, és Duperré admiral, (valamennyi marsal) követték. A' gyász kocsi után szolgák ballagtak selyem vánkosokkal, mellyeken a' marsal kardja és vitézrendei voltak. Ezekután valamivel távolabb harczparipája fekete, ezüst csillagos himzetü leplezetben. A' gyász kocsik után mentek a' ministerek ugymint Guizot, Humann, Persil és Duchatel statustanácsosok, a' kamarak, törvényszékek igazgatóji és tudományos testületek küldöttségei, végre munkások küldöttsége egy zászlóval, mellyen e' fölirás vala olvasható: Éljen az alkotmány, Éljen a' szabadság! Az egész menetet nemzeti őr csapatok és sorkatonaság rekeszté. Egy és fél órakor ért a' menet az Invalidok egyházába, hol a' gyászmisét a' párisi érsek tartotta a' király 's egész udvar jelenlétében, melly után Laudrien abbé gyászbeszédet mondott, melly alatt minden perczben egy egy álgyulövés esett. Délután 5 órakor mindennek a' legnagyobb rend és csendben vége volt. —

SPANYOLORSZÁG.

Barcelonában ismét nyugtalanság ütött ki. Julius 25ke estéjén azon téren, hol a' bikaviadalokat szokás tartani, egyszerre fölzudult a' nép azon okbul, hogy a' bikákat nem találja elég szilajoknak 's a' viadal nem nyujt semmi érdeket a' nézésre. Nem sok meggondolás kelle; az összegyült sokaság tömegestül odahagyá a' viadaltért és szörnyü lárma közt a' klastromok ellen indult azokat rendre gyujtogatni. Kevés idő mulva hat klastrom állott lángban, a' domonkosiaké t. i., a' sarus és sarutlan carmelitaké, capucinusoké, sarus augustinianusoké 's a' mezitlábas trinitariusoké. Sok szerzetes életét veszté, a' többit az előljáróság hamarjában részint Artazanasba, részint Monjuich várba viteté a' nép dühe elől. Később katonaság állott ki a' rend visszaállittatására, de más nap ismét uj mozdulatok mutatkoztak és pedig a' gyárak ellen, mellyekben erőmüvek végzik emberek helyett a' munkát. Szerencsére a' hatóság jókor utját állá a' támadóknak, 's a' szándéklott rombolás meggátoltatott. Hasonló zajongásokról tudósitanak Murciából és Valenciabol is. A' saragossai minapi támadást több levelező egyenesen franczia bujtogatásnak tulajdonitja. Madrit szinte nyugtalan, de még nyilványos zajra nem került a' dolog. A' Gazette de France, melly leghamarébb kapja hirét a' carlosi sereg munkálatinak, d. Carlos fő hadiszállását jul. 29iken Bernedora teszi, melly egy pár óra járás Logronotul, hol Cordova 25ike óta minden seregestül tanyáz. A' carlosi seregek, ugymond, égnek a' kivánságtól, hogy elleneikkel mentülelőbb mérközhessenek. — Madritbol d. Francisco infans hitvesestül elutazott Valencia felé, mint mondják, tengeri fürdés-használás végett. — Az öreg Palafox general végre, ki tavaly nyáron-fölségárulási gyanu miatt elfogatván, azóta folyvást foglyul tartatott, a' napokban szabadságát visszanyeré. Az egész ellene intéztetett gyanupör egy ministeri lajstromon épült, mellyet bizonyos Aviraneta nyugtalankodónál találtak, holmi más zenditő irományok halmazában. Palafox e' lajstrom felől, mellyben ő a' sereg fővezéreül volt kijelelve, semmit sem tudott, 's a' királyi ügyvéd már most maga sürgeté az öreg generalnak szabadon bocsáttatását. A' tudósitó keményen kikel a' méltatlan bánás ellen, mellyel az öreg generalt, Saragossának halhatatlan vé-

delmezőjét, illy csekély gyanualap miatt, esztendőhosszig fogságban sanyargaták; 's mind ennek, ugymond, nem Ferdinand korlátlan uralkodása alatt, nem Zea fölvilágosult despotismusa alatt, hanem az ugy nevezett országos szabadságok paizsa alatt, az igen jeles Estatuto-real 's a' még jelesebb Martinez de la Rosa parancsa következésében kelle történnie. Öst. Beob.

Bizonyos idő óta Madritban 's más népesb városokban erős hitelre kap azon hiresztelés a' kormány ellen, mi szerint az folyvást titkos alkudozásban állana d. Carlossal 's most már nem is annyira ennek hada ellen, mint inkább a' liberalisok merényleti ellen törekednék. Több rendü levelező épen e' gyanúnak tulajdonitja a' közelebb történt 's még történhető nyugtalanságokat. A' Messager szinte illy értelemben levelet közöl Behobieből Irun mellől, olly megjegyzéssel, hogy ha ennek tartalma nem egészen való, a' későbbi kifejlés majd ugy is megczáfolja. A' levél igy szól: „Behobie aug. 1jén: Látszik szerkesztő ur jól van értesitve, minő vélemény keletkezik legujabban a' kormány ellen Madritban; azonban mind szerkesztő ur mind levelezői távol vannak csak gyanitani is valójában azon megalázkodás lépcsőjét, mellyre ama' kormányi urak d. Carlos ellenében aljasodtak. Madritban ezt most kezdik tapogatni, mi pedig itt meggyőződve vagyunk felőle, mert saját szemeinkkel látjuk, mint járnakkelnek a' biztosok d. Carloshoz leghizelgőbb ajánlásokkal azon kül v. ürügy szin alatt, hogy küldetésök csupán a' polgárháboru megszüntetését czélozza. Zumalacarreguy halála előtt Toreno a' kabinet nevében d. Carlosnak esztendőnként 2 millio frank nyugpénzt ajánlott, 's a' trónbul kirekesztő törvénynek (melly d. Carlost és családját a' spanyol koronától örökre kizárta) visszavétetését is megigérte, ha megegyeznék abban ő hgsége, hogy a' további hadjátékkal fölhagyjon, 's Olaszországba vagy Angliába vonuljon, ott maradandó, mig a' természet folyama ugy nem hozza, hogy törvényszeres jogait ujra követelhesse. Megigértetett: hogy esküvel fogadandja a' regenskirályné leánya nevében, a' négy fölkelt tartomány minden jogainak és szabadékainak szentül föntartatását; megigértetett: hogy minden tiszt, ki d. Carlos táborában szolgál, az egyezés után is megtartja hivatalát. Miután d. Carlos ez ajánlatokat büszke megvetéssel visszautasitá, nem vala más ut és mód, mint türedelmesen bevárni, mi sükere lesz a' bilbaoi ostromnak. Megtörtént ez ugy a' mint csak lehetett kedvezőn; a' bajnoki védelem hire megérdemlé, hogy uj lelket öntsön a' csüggedtekbe, 's ujolag fölébressze a' becsület fogalmit azokban, kik még arra képeseknek találkoznának. Úgy látszik azonban sem Amarillas, sem Toreno vagy társaik nem tartoznak az illyenek sorába, mert ime három napja, és pedig a' 16kán Mendigorriánál kivitt dicső győzödelem után, hogy ujra biztos ment itt erre Veran keresztül bátorsági utlevéllel a' spanyol consultól, 's teljes hatalommal a' kormánytól, ajánlást tenni don Carlosnak, hogy fiját a' kis királynéval összeházasitsa, maga pedig az eljegyzés napjától kezdve Spanyolországot mint regens kormányozza. Megujittatott az igéret a' négy fölkelt tartomány szabadékainak föntartatása 's a' carlosi sereg tisztjei iránt is; mi több javaslatba tették: minél fogvást a' két tábor, a' carlosi t. i. és krisztinai egyesittessék, hogy ezen hatalom által azon hazafiakat lehessen megigázni, kik az országlást fölforgatással kezdik fenyegetni. A' fölhatalmazáson, mellyet e' biztos magával hozott, Toreno neve 's a' kormánytanács jóváhagyása szemlélhetők. Igy ezen urak nem csak az ügyet árulák el, mellyet nemzetinek neveztek, hanem még sokkal gonoszabb hitszegést követtek el a' kamarák ellen, mellyek egy betüt sem tudnak mind arról, mi e' titkos, gyanus összejövetekben történik, 's mind ez csupán azért, hogy a' most határozott szinben folyó polgárháboru egészen más háboru nemévé változzhassék, mellyben barátok és ellenségek annyi csatatéren harczoljanak, a' mennyi város van az országban. Ne higye Ön, hogy mind ez, a' mit irok, puszta üres hir, vagy alaptalan gyanuvád ollyanok részéről, kik a' ministerségnek nem baráti; nekem könnyü lenne rendre fölszámlálni keresztés vezetékneveiket mind azon személyeknek, kik ezen ugynevezett titokba bensőbbleg avatvák; 's négy, öt nap mulva megirom az alkudozás sükerét.“

OROSZORSZÁG.

Kjachtából irják China széléről, hogy az orosz parancsára iskola nyittatott meg ottan a' chinai nyelv könnyebb megtanulására. Eddig a' chinai nyelv nem tudása nagy akadály volt a' kereskedésben Russzia és China közt, sőt gyakran káros következésekkel is egybe volt kapcsolva. Ez intézet a' külső ügyek osztályához fog tartozni és a' kjachtai vámtisztség ügyelése alatt állani. A' tanulás-idő négy évre van kiszabva 's a' tanulásban minden rangu orosz, ha a' keleti görög egyházhoz tartozik, ingyen részesül. Azok, kik tanulások után az intézetben három évig a' kjachtai kereskedésnek a' chinai nyelv-tudással hasznos szolgálatokat tesznek, még némi kedvezésekben is fognak részesülni. A' tanitás-dijak fizetésire és az iskolaépület-fölállitásra a' kormányon kivül a' kjachtai kalmárság 's egyes kalmárok is tetemesen adakoztak. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

67. szám | Pest, szombat augustus 22^én | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (királyi leirás; kinevezések; sz. Istvánnapja; kolosvári Casino; különféle). Anglia (angol lapok okoskodásai; alsó és felsőházi ülések, 's elmélkedések; egyveleg). Francziaország (Fieschirül adatok; sajtótörvény marczangoltatása 's a' t.). Spanyolország (Barcelónai rombolás, 900 klastr. eltörlesztése, 's a' t.). Portugália. Belgium (kamarai ülések 's kárpótlás). Amerika. Törökország. Pénzkelet és gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Az aug. 14ikén Pozsonyba leérkezett 's mult lapunkban röviden érintett kir. k. leirás tartalma következő: „Első Ferdinand Isten kegyelméből Ausztria császárja, magyar, cseh 's a' t. apostoli király, ausztriai főhg. 's a' t. Fenséges Főhg. kedves nagybátyánk, tisztelendő 's a' t. kedves Hiveink! A' földesurak 's jobbágyok közötti viszonyoknak tényleges (positiv) törvénnyel elhatároztatását minden jobb móddal siettetni sürgető tekintetek legfőbb fontossága szerint, azonnal, mihelyt Kedvességed 's Hűségtek e' tárgybani legutólsó felirása fölterjeszteték, kegyelmes válaszunkat még 1835 april 9én kiadván, semmitsem kételkedénk, hogy Kedvességed 's Hűségtek részéről is minden ügyekezet oda fog fordittatni, mi szerint ezen már harmadik évre huzódott tárgynak kitüzött 's olly üdves 's olly méltó kivánatokkal ohajtott czélja elvégre teljesittessék. Ezen várakozásunkkal, sőt a' közvárakozással is ellenkezőleg történt tehát, hogy az országgyülési egyezkedések' folyama (mint értésünkre esett) a' felirások' külsején használandó czimzet közbevetett kérdésével félben szakasztatott, 's már huzamos idő óta késleltetik. Az idő további vesztegetésének elmellőzését tehát kir. tisztünk szerint eszközlendők Kedvességedet 's Hűségteket kegyelmesen intjük (hortamur) hogy miután nem lehet nem tudniok, miképen az elődök' idejében a' fölirások, azoknak, mik a' külső alakra tartoznak, elmellőztetésével, az ország Nádora által is kézhez adattak; ezen példát—sértetlenül maradván egyébiránt az egyezkedések' szokott módja — ez alkalommal is követni; — a' mi legfensőbb tekintetünk elibe juttatandókat ez úton fölterjeszteni, 's emlékezetjökben tartván tisztjöket, a' törvény szerint serényeknek lenni kellő országgyülési egyezkedéseket ez által is elömozditani törekedjenek.— Kiknek egyébiránt 's a' t. költ Bécsben augusztus 12én 1835 Ferdinand s. k. gr. Reviczky Ádám s. k. báró Schönstein József s. k. Ezen kir. leirás kihirdettetése után a' KK. és RR. általmentek saját teremökbe, hogy azt ottan ujolag meghallgassák. A' mi megtörténvén, 's a' kerületileg tanácskozás alá veendő kir. levél kinyomatni rendeltetvén, jelenté az elölülő kir. személynök, hogy a' Főhg-Nádor némelly tárgyak iránti hivatalos jelentés végett az elegy ülést folytatni kivánja. — A' KK. és RR. tehát ismét átmenvén a' förendi terembe, a' Főhg-Nádor tudatá a' RRel, hogy valamint minap a' Ludoviceum 's az országos összeirás felől beadta hivatalos jelentésit, úgy most hasonló jelentést kiván tenni az ország pénztára, nemzeti muzeum, 's fölkelési concurrentialis pénztár felöl — mellyek is föl olvastattak 's kinyomatni rendeltettek. Aug. 17kén a' RRdek kerületi ülésökben a' kir.leirás által javaslott fölterjesztési módot szavazati többséggel elfogadták.

Budán az évenként előforduló nemzeti ünnep, szent István király napja szokott ájtatos buzgósággal 's lelkesedéssel tartatott, melly alkalommal, a' két testvérvárosból tolongásig összesereglett néptömeg előtt m. Ocskay püspök 's helytartósági tanácsnok ur tartá a' sz. misét, f. t. Szaniszló Ferencz kanonok, 's egyetemi tanitó ur pedig ékes magyar beszéddel magasztalá a' dicső apostoli fejedelem érdemeit. — Az ünnepi menet fényét nevelék a' n.m.k. Helytartó Tanács, Kamara, hadi parancsnokság valamint a' ns. vármegye, 's a' két testvér városok tisztviselői, valamint a' kir. tud. Egyetem nagyságos Rectora 's dekánjai. — A' tiszta 's kedves nyári nap levegőjét örömriadva hasogaták a' tisztelkedő hangászkarok, és számos álgyudurrogások. — Az ünnep estvéjén, a' számos külföldi vendégtől látogatott Horváthkert fényesen ki volt világítva

Ő cs. kir. fölsége julius 21k. költ legfensőbb határozata szerint a' nyitrai székeskaptalannál Mészáros András kánonokot „Egresi B. Szűz M.“ czimzetes apátjává, Tordy György kánonokot „Jászti B. Szűz M.“ czimzetes apátjává; — továbbá a' csanádi székeskáptalannál Maross György olvasó kánonokot nagyprépositá; Schuller Ferencz idősb kánonokot olvasókánonokká; végre Fábry Ignácz kánonokot éneklő kánonokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége az udv. haditanács legalázatosb fölterjesztése következésében a' bosnyák szomszédinkkal történt junius 6, 7 's 10ki ütközetekben magokat kitüntetett jelesb vitézeknek julius 27ki legmagasb határozata szerint következő jutalmazásokat méltóztatott rendelni: Rukavina generalőrnagynak, mint már emlitők, a' Leopoldrend lovagi keresztjét; a' tiszti karnak és az egész legénységnek, melly ez ütközetekben részt vett különösen

pedig Schnekel János alezredesnek (az ottochai határszéli ezredből); Szilliak János őrnagynak (a' szluini határszéli ezredből), Klumpár Károly, Terbukovich Rajmund, Arambasich Manó, 's Boszanecz István főhadnagyoknak (az ogulini hat. ezredből), valamint Blagoevich György alhadnagynak cs. kir. legfensőbb megelégülését kijelentetni; továbbá Milkovich Bozsó őrmesternek vitézségi arany érdempénzt; Radakovich Dmitár őrmesternek, Kukich János káplárnak, és Nikolich Jovo közvitéznek ezüst érdempénzt; Pavlichich Fraino vadász, Klarich Miklós alkáplár, Stipetich Jankó pattantyus, és Grozdich Mató fejenként 6 aranyat, a' többi legénység pedig nyolcz napi ingyendijt kapott.

A' kolosvári Casino félévi közgyülése felől a' jelen nem volt részvényesek értesittetnek: Ezen közgyülés tartatott idei augusztus 10én, nevezetesebb tárgyai voltak: 1.) A' részvényesek száma a' mult közgyüléstől fogva 5tel szaporodván e' jelen közgyüléskor 288 találtatott, kik közül a' részvényöket még bé nem fizettekre nézve, egyszeri felszólitás 's azután biróság-általi adósság-megvétel határoztatott. — 2.) A' Casino egész jövedelme mult félév alatt volt e. p., 4,959 for. 42 xr. költsége 2,057 for. 53 xr. maradott, tehát a' pénztárban 2,901 for. 49 xr. e. p. mellyből kamatra kiadván 2,000 for. volt a' pénztárban készpénz a' félév végével 901 for. 49 xr. mellyhez adatván a' béveendők mennyisége 1,660 for. 's a' kamatra kiadatott két rendbéli tőkepénz 4,500 for. tészen a' Casino egész pénzbeli vagyonja e. p. 7,061 for. 49 xr. 3.) A' könyvek szerzésére intézett pénztárban maradott a' mult félévről 261 for. 55 xr. jött bé ezen félév alatt 175 for. 's igy tészen az egész bevétel 436 for. 55 xr. e. p., mellyből a' kiadás 267 for. 16 xra menvén, maradott jövő félévre általmenendő 169 for. 39 xr. 4.) A' mult fársángi Casino-bálokból jött bé 1,089 for. e. p. tánczmulatsági k születekre kiadatott 771 for. 51 xr. maradott tiszta haszon 317 f. 9 xr. e. p., melly fenebb a' Casino egész jövedelmébe van számitva. — 5.) A' casinoi könyvtár ezen félév alatt 134 könyvvel nö ekedett. — 6.) A' 15ik szabály szerint ezen félévben kilépni következett egyik igazgató, és hét választottsági tagra esett uj választás alkalmakor gróf Mikes János (kettőn kivül mindenki reá szavazván) igazgatónak, — Finta Ferencz pedig választottsági tagnak marad meg. Választottsági uj tagokká lettek: Farkas Sándor, ifj. Gyergyai Ferencz, b. Kemény Ferencz, Nappandruck Márton, Schiling János, Szabel Menyhárdt. —

N. Károly: Aug. 7ike volt nemzeti oskolánkra nézve szerencsés nap. Károlyi György gr. csak nem két évi utazási tavollét után n. károlyi uradalmát meglátogatván, itt első gondjának tartá a' nemz. oskola-látogatást, 's az épen második félévi próbatéttel foglalatos növendékek kikérdeztetését. Az ifjuság, midőn a' gróf aug. 6kán N. Károlyba érkezik vala, az iskola-épület előtt mint különös pártfogójának 's a' tanitósági 's iskola-elöjárósági dijak tetemes öregbitése által ugyszólván ezen Intézet másod-alapitójának zászlóval tisztelkedvén éljen-kiáltással, a' helybeli nemz. iskola-igazgató pedig üdvezlő beszéddel fogadá nagyságos lelkü jóltevőjét, ki hintajából kisérőivel együtt kiszállván az Igazgató üdvözlését szivesen fogadá, 's annak egyszersmind értésére adá, melly igen örvend, hogy a' Mindenható öt szinte két év utáni visszatértekor anyavárosa kisdedeit vidám létben láthatnia engedé. A' próbatét után az imént tisztelt gróf az iskola-igazgatóhoz 100 ft küldött kiosztásul a' szegényebb tanulók között, azok iparkodását jutalmazó és serkentő szándékból.

Különféle. A' hires erdélyi utazó Honigsberger a' párisi tud. Akademiának julius 27ki ülésében Raoul Rochette ur által bémutattatván, ez alkalommal egy Himmalayabérczi virágot nyujta-által, mellyet a' franczia füvészek meg fognak vizsgálni. Ezen kivül egy biztosság nevezteteti, melly a' görcsjárványnak Honigsberger által Ásia több részeiben figyelemmel vizsgált gyógymódját szemügyre vegye. Honigsberger folyvást keleti gazdag köntöst visel; hosszu szakála, 's kaschemir leple igen jól illik komoly lelkes arczvonalmihoz. Ő, a' mint tudva van, Pesten általutaztakor is hasonló öltözetet viselt. — Közkivánság következésében, a' vakintézet növendékinek vizsgáltatása vasárnap, folyó hónap 23kán délután 3 órától 6ig, a' ns vármegye gyülésteremében fog tartatni. Ezúttal nem lehet meg nem említnünk Prandtner János ur, pesti ezüstmüves tiszta 's példás emberiségből eredt ajánlatát, minélfogva évenként, a' vakok közönséges próbatételei alkalmakor azon növendékeknek, kik magokat jó erkölcs és szembetünő előmenetel által különösen kitüntetik, két ezüstmű jutalmat igér ajándékul. Miért is az intézet igazgatósága kötelesnek érzi magát ezen sok tekintetben nemes ajánlást köztudomásra juttatni, 's az emberiség barátjának ezennel szives köszönetét jelenteni. — A' legközelebb mult debreczeni sz. lőrinczi sokadalom általányosan szerfölött silány volt egészben. Portéka volt elég, vevő igen kevés, ugy hogy régóta nem tapasztalá Debreczen e' nyári nagy vásárját illy kicsinynek, mi miatt vevőire 's kész pénzzel fizetőire nézve e' sokadalom (ha szabad lenne olly hosszu, euphoniátlan 's minden tekintetben, de főkép kereskedőre nézve, gonoszhangú, uj szóval élni) inkább „kevésadalom“ czimet érdemlett.

ANGLIA.

Valamennyi londoni hirlap, még a' Standardt sem véve ki, igen felötlő okoskodásokba bocsátkozik a' franczia király ellen próbált gyilkos merénylet iránt. A' Times igy: „A' francziák királyának meggyilkoltatása kétségkivül nagy zavarba hozta volna az országot, de ezen esetre úgy vélekedünk, hogy a' közös utálat ezen ocsmány gonosztét iránt nem fogta volna a' franczia nemzetet visszahatásra birni a' fenmaradt királyi család kedveért, 's minthogy felsült, egyéb következése nem lehet, mint megerősiteni a' fenálló kor-

mányt“ — A' M. Chronicle, az angol ministerség organuma igy: „Az elégületlenség, melly Franczia országban tizennyolcz hónap óta uralkodék, gyalázatos módra orgyilkolásban tört ki. A' tét átkozottsága iránt csak egy lehet a' szózat v. érzelem; de meg kell vallanunk, illyesmire egészen el valánk készülve. Nem egyszer óttuk a' kormányt, hogy olly ösvényen jár, mellynek utóbb is anarchiára (fejetlenségre) és a' legboldogtalanabb változásokra kelle vezetnie. Időről időre tanácslottuk neki, álljon el azon politikától, melly végre is elbukik 's félelmes erővel saját fejére zúduland. A' Courier pedig igy: „Lett volna a' franczia kormány kevésbé a' régi császári előkép után intézve, melly minden más idegen akaratot a' magáé alá akart hajtani; 's ha e' czél-elérésre, nem azon felbőszítő gaz elv szerint hatott v. munkált volna, hogy maga ingereljen néha öszeesküvésekre 's a' részvevőket azután uj törvényszékek által bünhösztesse 's lakoltassa: akkor ezen ördögi gonosztét okait meg nem fejthetnők magunknak; de igy megmagyarázhatók azt. Még a' Standard is azt mondja, hogy a' kétségbeesett párt mostani érzelme mellett épen nem csudálkoznék, ha ezen gonosztét ismételtetését hallaná, mitől maga Lajos-Fülöp is tartani látszik, mert pánczélt hordoz (rugalmas gummiból, mi miatt olly különös szagot érezni rajta) „Szép alkalma van, úgymond, Lajos-Fülöpnek népszerüvé tenni magát az által, ha a' politikai foglyokat szabadon ereszteti, mit azon marsal is javasolt neki, ki oldala mellett esett el.“ —

Azon hirre, hogy a' franczia kormány rendszabályokat készül tenni vagy javaslani a' sajtó ügyében, igy elmélkedik a' Globe: „Némi jelentések szerint szorító rendszabályokat készülnek tenni Francziaországban a' sajtó ellen. Mi nem hihetjük azt, sőt reménljük, hogy az ártatlan a' vétkesért nem lesz kénytelen bünhődni; efölött azt is reménljük, hogy a' visszaemlékezés arra, mi a' törvényszerü királyszék megbuktatását már okozta, szükséges óvásul is szolgáland, hogy a' nemzet chartája e' pontban ne sértessék meg. Bár hajlandóvá tegye e' szomoru eset a' nemzetet királyához! de bár azon részvét is, melly olly közösen nyilatkozik iránta, másitását eszközlené mindannak, a' mi politikájában 's kormánya menetében haszontalanul szorongató volt. — A' Gazette de France a' merényletet a' király élete ellen a' juliusrevolutio természetes következésének állítja! De felejti Berry herczeg meggyilkoltatását. 's a' t.

Az alsóházban aug. 4kén az orangista egyesületek fönlétéről tartatott a' vitatás, mellyből az sült ki, hogy az a' seregnél szerfölött el volt ágazva. A' vita további folytatása aug. 10re halasztatott. Szavaztak ezután Berkeley ur inditványáról az asszonyságok bebocsáttatása iránt a' ház karzatira, melly szavazás sükerét a' szónok a' ház folyvásti kaczaja alatt jelenté e' szókkal: „A' „nem“ ek“ győztek. (the noes have it.“) — A' felsőházban aug. 4én tanúkat vallattak Coventry, Oxford, Worcester, Grantham 's egyéb városok községtagjai közül. A' vallomások csak oda czélzának, hogy tagadják a' községekben divatozó hijányokat 's visszaéléseket. Egyik tanúnak vallomását az ellenzési oldal nagy tetszéssel fogadá, mit Brougham lord azon megjegyzéssel rótt meg, hogy szokás ugyan a' ház szóló tagját megtapsolni v. tetszéssel fogadni, de nem a' korlátok előtt szóló tanút. Melbourne lord pedig nyilványitá: „Ünnepélyesen és harmadszor ellenmondok e' viseletnek, mellyet én igen hibásnak, károsnak 's elvetemültnek tekintek, 's melly engem semmi esetben sem fog kötelezni. Egyszersmind azonban, mylordok, kötelezettnek érzem magamat a' ház többségéhez illeszkednem. De (hathatósb hangon) jól jegyezzék meg, hogy csak az illő többséghez illeszkedem, 's nem ahoz, mit e' viselet részére mutattak v. mondottak. (tetszés a' ministeri padokon) Melly viseletnek ellenmondok az ész nevében és elvből. Én úgy tekintem magamat most, mint hatalom által kényszeritettet; azért is mylordok, cselekedjenek ugy a' mint jónak hiszik, 's a' miért felelni képesek. De óvom Uraságtokat: mert e' törvényjavaslat elvetése által Önök öngyilkolást követnek el; mert Uraságtok megsemmittetésére vezetend az.“ (harsány tetszés a' ministeri oldalon.) 11½ fél órakor elhalasztatott az ülés, 's más nap ismét elővétetett a' tanuvallatás, mellynek még az nap sem várták végét. — A' Morning-Chronicle e' tekintetben keményen lehordja a' peereket következő czikkjében: „A' felsőház szándékáról a' hatósági törvényjavaslat nagy rendszabálya iránt többé nem kételkedhetni. Az angol nép nem hajlékony ujitásokra, sem másitásokra, sőt már példabeszéddé vált türelme; 's csak akkor mozdul meg, midőn tisztán szemléli maga előtt az utat. De tiszta, gyakorlott értelmével a' két parliamentház mostani összeütközésekor világosan által kell látnia, hogy a' kettő közül egynek meg kell történni: 's vagy az alsóház nyer befolyást a' felsőre, vagy ezek semmitik meg a' javitótörvényt. Nem Melbourne-ra, Brougham-ra, Lansdowne-ra kell most az országnak nézni. E' peerek 's még többen mások, baráti a' népnek, de szózatjok elfojtatik a' toryk lármájában 's erejök nem bir az elzárkozott összeeskütt többséggel, melly a' felsőházban ellenök szegül 's egy cselszövő hitetlen udvar nyilványositott pártra-hajlongása által támogattatik. Öst. Beob. — Az országnak önmagában kell segedelmet keresnie, önmagához kell hűnek 's egyértelműnek maradnia, saját erejével kell szabadságit kivínia, fentartania,

's azon szabadelmü hazafi statusférfiakat támogatnia, kik a' nép csatájit olly vitézül, noha ezúttal sükeretlenül, vitták. London gyüléseket készül összehíni, 's gyülések fognak az ország külön részeiben is tartatni. Alapittassanak minden kerületben törvényes egyesületek, 's majd meglátjuk: valljon egy czimzetes oligarchiának csekély nem jelentő csoportja elfojthatja é a' javitás szózatát 's valljon e' nagy országot büntelen sodorhatja é véres revolutio mélységébe? — Öst. Beob.

Mihelyt Leedben a' felsőház határozata a' községi törvényjavaslat felől elhirült, arra kéreték meg a' mayor, hogy nyilványos gyülést tartson: „melly tanácskozzék olly kérelemről, hogy a' ház haladéktalanul fogadja el a' törvényjavaslatot.“ A' mayor e' fölszólitást elmellőzte, mert maga is mint községi tag kérelmet irt alá a' törvényjavaslat ellen. Mind e' mellett gyülés tartatott Cloth-Hallban, hol mind árt eleinte 5—6000 polgár jelent meg, 's olly végzések hozattak, mellyek a' mostani községi rendszert egyértelmüleg félreveték, 's azon óhajtást fejezék ki, hogy visszaélései hamar és hathatósan törültessenek el. Hasonló gyülést szándékoztak aug. 3kán Finsburyban is tartani. —

Az alsó ház ülésében aug. 6kán bizonyos Preston ur idéztetett a' ház sorompjai elé, mivel vonakodott a' ház biztossága által, melly a' nagy yarmouthi választási cseleket nyomozza, hozzá intézett vallató kérdéspontokra felelni. Prestont Hume és O' Connell urak kérdezék, de folyvást vonakodott felelni, 's mentségül azt mondotta, hogy országos törvénynél fogva nem tartozik tanuvallomást tenni olly ügyben, mellyben ő maga is vádlott gyanánt jelenhetne meg. Preston elmente után O' Connell azonnal inditványt tett, hogy Preston engedetlensége miatt Newgatebe zárassék, de a' főügyész azt állitotta, hogy Preston ur vonakodása törvényes, mire kis vita után O' Connell visszahuzá az indítványt.

A' ministerek megbukása a' felsőházban aggasztó jelenéseket okozott. A' whigpárt és a' radicalismus hirlapjai egyenesen az alkotmány elvét, az aristokratiai monarchismust, mellyuralkodott eddig Angliában, támadják meg. A' Courier e' tekintetben igy elmélkedik: „Sok tekintetből sajnáljuk, hogy ennyire jutottunk, de leginkább azért, mivel kitetszett innen, hogy a' lordok háza a' nemzetnek sem szükségeit, sem ohajtásit, sem hatalmát nem isméri el és saját gyöngesége előtt is behunyja szemét; honnan az következik, hogy kormányunk alakjában még egyéb másításnak is kell történni 's a' t.“ — Az ország minden részeiben, 's különösen a' gyárvárosokban, számos gyüléseket tartanak a' reformerek, kérelemaláirás végett a' parliamenthez, a' községjavaslat tüsténti elfogadtatása miatt. Hullban a' jelentésre azonnal 5000 ember irt illyen kérelmet alá. Manchesterből pedig következőt emlit a' Sun aug. 7röl: Mihelyt a' városban a' felsőház végzését megtudták, Th. Setter tanácsnok elölülte alatt, minden nyilványos felszólitás nélkül önként összegyültek az emberek, 's következő hirdetés volt az utczák falaira raggatva: „Nyugtalanitó fordulás. Hétfőn a' lordok háza 70 szózat-többséggel tanuvallatást határozott a' községjavitó törvényjavaslat ellen. Ez annyi, mintha a' nemes lordok halasztó eszközökkel akarnának elölni olly rendszabályt, mellyet a' nép kiván, 's az alsóház nagy szótöbbséggel elfogadott. A' felsőház azt akarja, hogy a' községi ügyek vitele olly férfiak kezeiben maradjon, kiket a' nép nem maga választott, minden javitás ellenségeiében tudnillik 's a' megvesztegetés rabszolgáiéban, a' helyett, hogy az, mint illenék, tisztes lakosokra bizassék. Manchester és környéke lakosai! Eltűritek e, hogy a' parliament-javitás gyümölcsét kiragadják kezeitekből? Elszivelitek e, hogy azon rendszabályt, mellyet 20 millio britt sürget, a' felsőház 150 tagja feldulja? Nem! Ti nem fogjátok azt elszenvedni. Irjatok tehát alá olly kérelmet, mellyben sürgetitek, hogy a' községjavitó rendszabály haladék és másitás nélkül fogadtassék el. — Mutassátok meg, hogy az angol nép igazságot és javitást meg nem tagadtat magától.“ — Ma az utczák betűértelemben pezsgettek polgároktól, kik a' kérelem-aláirásra siettek. Megjegyzék, hogy az aláirók többnyire felsőbb vagy középosztálybeliek voltak; az alsó-osztálybeliek pedig azt nyilványíták: a' lordoknak nem akarják azon tiszteletet megadni, hogy kérelmet nyujtsanak be náluk. Kevésb mint két óra alatt a' kérelmet 23,000 aláirás födé. Következő tartalma: „Nagy Brittannia és Irland egyesült ország, a' parliamentben összegyült egyházi és világi lordjaihoz alulirt folyamodók, Manchester város és környéke lakosai. A' folyamodók, kik osztoznak azon közös tetszésben, mellyel a' község-javitó rendszabály fogadtatott, 's kik azt kivánják, hogy e' valóban sürgető rendszabály időhaladék nélkül elfogadtassék, fájdalommal és aggódással vették, hogy annak menete Uraságtok házában gátoltassék azon határozás által, mellynél fogva tanuvallatások történjenek annak korláti előtt. Kérjük Uraságtokat, mylordok, fontolják meg, hogy az angol nép figyelme élénk feszültséggel van azon nemzeti nagy javitásra függesztve, mellyet e' törvényjavaslattól vár, 's hogy, ha e' várakozásban halasztó eszközök, csonkitás, vagy talán a' törvényjavaslat elvetése által megcsalatnék, az nemcsak nyugtalanságot de felindulást is okozna, sőt élénk haragra gyujtaná az egész országot. Ennélfogva reménylik és várják a' folyamodók, hogy Uraságtok az ország csendét és jóllétét veszé-

lyeztetni nem fogják, akár azzal, hogy a' törvényjavaslatot elfogadni halogassák, akár azzal, hogy indítványokat szövendenek belé, mellyek annak hatását gyöngítsék." Az ezen kérelem-átnyujtásra megbizott küldöttség ma (aug. 7én) reggel megérkezett Londonba, 's Melbourne lord hihetőleg ma estve fogja azt a' felsőházban előterjeszteni." A' Sun ezt toldja hozzá: Ha ezen tettdolgok meg nem fogják győzni a' nemes lordokat az általok választott ösvény veszélyességéről, akkor a' felsőház állapotját elveszettnek tarthatni. De vigyázzanak is magukra ő uraságok: midőn a' nép sérültnek érzi magát, 's kérelmekhez fog, azután remonstratiókra fakad 's azután . . . de elég. Manchester lakosai nemesen teljesiték kötelességöket; kövessétek példájokat valamennyien, ti Anglia reformerei, 's azután megprobálhatják ns. lord uraimék félrevetni a' törvényjavaslatot, ha merik." (Öst. Beob.)

FRANCZIAORSZÁG.

Fieschiről következő adatokat közlenek a' külön hirlapok és levelezők: Fieschi egyidőben a' la Revolution czimű hirlapnál viselt némi hivatalt, hol Figat vezette be, ki egyszersmind e' lap pénztárnoka és rendőrügyviselő volt. Valamint Figat, úgy Fieschi is azon joggal birtak, hogy személyesen tehették közléseiket Gisquet urnak; efölött arra volt megbizva, hogy az emberjogok társasága egyik osztályára felvigyázzon, mellybe mint a' la Revolution hirlapnál alkalmazott republicanus vétette föl magát. Fieschi egyszersmind egy carlista tarsaság tagja volt, 's az is a' rendőrség rovására. Innen magyarázhatni meg, miképen maradhatott meg Párisban a' rendőrség szemei előtt, noha szabadon bocsátott bünös volt, kinek a' fővárostól száz órányira tűztek ki lakást. Mások azt is mondják, Fieschi Petit asszonnyal mint ágyasával Olaszországban volt, hogy a' rendőrség megbiztából Berry herczegnére felügyeljen, 's hogy ezen utjából Lajos-Fülöp kormánya iránt nem kedvező érzelmekkel tért vissza. Sőt azzal is dicsekedett, hogy mind a' két rész által megfizetteté magát 's végre is azokat csalta meg, kik Olaszországba küldötték őt. — A' Figaro szerint a' Palais royal egyik kávéházában több carlista ifjut elfogtak, 's kemény őrizet alatt vannak, némi a' jul. 28ki merény iránti beszélgetés következésében. A' National azon tekintetben, mellyik párthoz tartozzék Fieschi, ha csakugyan tartozik valamellyikhez, e' czikkelyt közli: „Azon kérdések egyike, mellyekkel Thiers ur a' bűnöst leginkább faggatá, ez volt: „Micsoda ujságokat szokott Ön olvasni? Nem ingereltetett é Ön republicanus hirlapok olvasása által a' gonosztétre?" Fieschi mindig csak azt válaszolta, hogy olly férfi mint ő a' hirlapokból semmit sem tanulhat." 's „Ha nem volnának olly nagy urak, úgy monda egy izben Thiers és Pasquier urakhoz, minden tétovázás nélkül hátat fordítanék uraságtoknak. Mit háborgatnak." Thiers ur helyesebben tenné, ha azt kérdezné a' gonosztévőtől, mikép jutott Lavocat ur bizodalma megnyerhetéséhez, 's nem használta e őt Baude rendőrispán rendőrügyviselő gyanánt a' republicanus társaságok felügyelésére, 's végre valljon nem bizta e meg őt, hogy Berry herczegnét Olaszországba kövesse, 's őt ki kémlelje 's a' t.

Valamennyi párisi lap kikelt az ujdon ajánlott sajtótörvény ellen. A' Temps igy szól arról: „Mély fájdalommal, sőt a' lealázás és gyalázat érzetével olvassuk a' Persil ur által tegnap a' kamarának előterjesztett vad törvényt. Ugy e, azt fogják tehát mondani, hogy mi Francziaországban soha mértéket nem tudunk tartani, sem a' rendben, sem a' szabadságban, 's hogy mi minden négy öt év mulva megunjuk azt, mit megajánlottunk, vagy kivittunk; hogy nem tetszik azon szabadság, melly néhány évi életü, 's elvásik, mint a' divatból kikopott ruha, 's hogy a' jövőbe két lépésnyire sem nézhetünk haragunk megfékezhetésére, 's az idő erkölcseinek segédül hivására nézve. Voltak ugyan visszaélések a' sajtóban, azt sem tagadni, sem palástolni nem akarjuk. Ha tehát a' ministerium azt kérdi: szabadnak 's veszélytelennek tartjuk e, ha szabályos politikai állapotban kisebbszámnak hangosan nem tilos nyilványitaniok, hogy ők az ország alkotmányát nem ismerik el 's hogy ők ellenségei a' királynak, akkor minden vonakodás nélkül megengedjük, hogy e' tekintetben joggal kivánhatni hathatós rendszabályokat. Azt is értjük, hogy esküttek és birák ellen fenyegetésekkel élni nem szabad, 's hogy az esküttszék tagjai félénkségének meg kell adni a' szavazás titkosságát. De hogy egy merénylet befolyása alatt, mellyet egy olly nyomorult követett el, ki huzamos ideig a' rendőrség szolgájává alacsonyitotta magát le 's annak tizennégy rendüszemélygyilkolás által felidézett exaltatiojabeli befolyása miatt szabályos állandó sajtótörvény improvisáltassék (rögtönittessék), mind ez olly zenditő rendszabály, a' mellyben nevetséges erőszakkal mindenféle lehető büntetés egymásra halmoztatik és sokszoroztatik; fenyegetések, birságok 50,000 franktól 200,000ig, fogság és számüzetés Francziaországból talán Senegalba, hogy nem elég a' gondoskodási rendszabályokat a' lap-kiadók ellen egész a' végtelenségig sokszorozni, csakhogy annál bizonyosabban olvassák el az ujságokat, mellyeket aláirnak, 's igy előleges censurát gyakorolnak, még a' szerkesztőket is meg akarják találni, 's a' birságokat és börtön-éveket megkettőztetik; — és igy világosan nyilvánitják, hogy a' véleményeket nem egyedül a' nyugott csöndes

vitázat korláti közt akarják megtartani, hanem némellyeket teljes hallgatásra birni; hogy a' gonosztéteket olly módon határozzák meg, melly az oppositioi sajtónak egyéb biztósítékot nem hagy, mint a' ministeri türelmet, mind ez az előttünk élesszemű ügyes ministerekhez méltatlannak látszik. Azonban azt mondják, hogy a' követház ülése tegnap csak azért halasztatott el négy óraig, mert a' tanácsban egyenetlenségek támadtak főleg az esküttszék-másitás miatt. Guizot és Broglie nem akartak ellenmondani a' restauratio alatt e' tekintetben adott példájoknak. De mi megjegyezzük e' mellett, hogy e' törvényjavaslat az esküttszék iránt sem ma reggel a' Moniteurben, sem tegnap estve a' ministeri lapban nincsen meg, 's hogy a' 7ki napirenden sincsen az jelentve. Visszahuzatott vagy elhalasztatott e? nem tudjuk, de ha ugy van, szerencsét kivánhatni a' hatalomnak hozzá. Erdekle bennünket a' Peyronnet által (a' restauratio alatt) előadott sajtó-törvény avaslat isméti általolvasása, melly a' szeretet törvénye alatt isméretes. Valóban úgy látszik előttünk, hogy ez kevesbé bántja a' szabadságot, mint Persil ur munkája. Mint tudva van, Peyronnet javaslata Broglie tudósítására a' vitázat előtt a' pairkamarában visszavétetett. A' Journal des Débats a' javaslott törvényeknek teljes helybenhagyását adja, de el isméri, hogy némelly czikkely, mellyeket ki nem jelel, ki is maradhatna. Azt állítja, hogy a' büntetések félelmes öregbitése daczára is a' sajtó-szabadság még is megtartatott; de nem valóságos gúny e azon embernek, kit kés alatt tartanak, mondani, hogy szabad. A' National röviden igy szól a' törvényjavaslatról: „Ha a' gondolat-nyomozók szeszélyére vagyunk bizva, érdekünkben fekszik, hogy e' szeszély előre, előleges uton 's nem azután visszatorló módon gyakoroltassék. A' censura csonkit, de nem visz börtönbe, sem tönkre nem juttat. Az uj törvényhozás hasonlóan csonkit 's még testi és pénzi büntetéseket is kapcsol hozzá, mellyek elkobzással és holtig tartó fogsággal egyek, olly mértéktelenek és sokszorosak. A' censura kevesbé csalékony, 's nem gátolja jobban a' beszédet, mint az uj törvényhozás.“ — A' Gazette, melly X. Károly ministerei tudósítását közli, azt mondja: kitetszik a' kamarának benyujtott törvényből, hogy a' mostani rendszer épen az, melly a' restauratio alatt volt, 's azért, ugymond, meg nem foghatni, miért buktatták meg X. Károly kormányát? Hanem ha azért, hogy a' juliusi rendelések, ha bár öt évvel később en is, de annál keményebb alakban jelenhessenek meg?“ — Parisi levelező aug. 6ról azt mondja: semmi kétség benne, hogy tudja már a' kormány, mellyik párthoz tartozzék Fieschi, de minden ürügyöt elvesztene föllépni a' republicanusok ellen, ha bizonyos volna, hogy ezek részt nem vettek a' gonosztétben; ugy szinte oka nem volna bántani a' legitimistákat, ha megtudnák, hogy ártatlanok, 's igy ezen érdektől üzve titkolja, mellyikhez tartozik. Mielőtt a' már benyujtott sajtótörvények előterjesztettek, nagy hire volt, hogy a' temetés alkalmakor rendőrszolgák, vagy hajdúk nemzetiőr-köntösbe öltözve: „le a' sajtóval!“ (à bas la presse!) fognak kiáltozni; de az nem történt meg, 's nem is lenne szükséges, mert ha a' törvények elfogadtatnak, Francziaországnak nincsen, nem is lesz többé sajtószabadsága, 's a' juliusi revolutiot ugy tekinthetni, mint nem történtet. Magasztalt műve csak abban pontosul, hogy a' juliusi rendeléseket öt évvel késlelteté.

SPANYOLORSZÁG.

A' Gazette de France folyó hónap 8ikáról következő tudósításokat közöl: A' lázadás Spanyolországban félelmesen halad előre, Catalónia 's Arragónia egy része lángban áll, a' királyné fönsége ott általányosan nem ismértetik el, 's az 1812ki alkotmányt a' katonai ellenállás daczára is kikiáltották. Barcelonai hirek szerint julius 30káról Llaudert 400 emberével a' városból kiüzték 's örült ép bőrrel kiszabadulhatásán. A' nép és katonaság közti vita, úgy látszik, heves volt. Más részről a' ministerség reménye süllyed a' lázongó pártnak Madritban megzaboláztathatása iránt 's hihetőleg Toreno ministeriuma eddig már megbukott, 's Izabella fejdelmi széke is valamelly ideigleni kormánynak engedett helyet. Madridi levelek 29éről nagy és fontos történeteket sejtetnek, 's oda nyilatkoznak, hogy a' jelen rendbontó lázadásnak ellenállni lehetetlen. — Utólsó hirek d. Carlos fő hadiszállásáról jul. 30áról Zunigából érkeztek (Alava és Navarra határiról) Ez ideig uj csata még nem történt. — A' Messager 8ikról azt beszéli, hogy a' pénzcsarnoki közvélemény szerint az 1812diki alkotmány Catalonia több helyein kikiáltatott 's a' monostorok elleni dühöngések mind inkább-inkább terjedeznek. A' Gazeta de Madrit julius 29éről egy rendelését közli a' regensnének, minélfogva 900, különböző szerzeti monostor, mikben csak 12 vagy még kevesb számu szerzetes lakott, eltörültetnek. — Madrid és Saragossa példája után egész Catalonia zendülésben van a' szerzetek ellen 's nincs is remény e' korlátlan dühöt az indulatok jelen bőszöngésiben gátolhatni. A' szerzetesek kiirtatása után a' gőzerőművekre kerülhet a' sor. Mindenütt világos jelekben mutatkozik a' szerzetesek elleni keserű gyülölség; de a' világi papok tiszteletben vannak, a' monostorok pedig lerontatnak. Reusban julius 22kén két kolostort égettek föl 's 27 szerzetes veszté életét. Barcelonában, mint már említettük, hasonló történt: a' templomi ékességeket láng emészté, a' szerzetesek részint tüz, részint a' bosszus köznép keze által haltak el. Négy mo-

oppositio mellett marad, mert az csak renddel párosított szabadságot kiván. Dumortier ur megjegyzé, hogy a' régi szokás ellenére a' kamara boltjai nem hangoznak vissza azon örömkiáltásoktól, mellyekkel a' királyt fogadni szokták. Azt kérdi azután a' ministeriumtól: nem fog e trónbeszédet felolvasni, 's mi lehet e' szokatlan hallgatás oka? A' belminister: A' tisztes tag azt óhajtaná tudni: nem teend é a' kormány közleményt a' kamarának. Ha a' szónok néhány pillantásig várandó vala, e' tekintetben fölvilágítást kapott volna, mert a' ministerek épen készülöben voltak szót kivánni fontos közlemények tételére. A' pénzügyminister: A' kormány fontos közleményeket szándékozik előterjeszteni a' kamarának, 's ámbár a' kamara nincsen szabályosan összeállítva, a' kormány még is azt hiszi, hogy e' közleményeket azonnal meg kell tennie, nehogy idö vesztessék, a' biztosságok pedig, mihelyt kinevezvék, azzal foglalkozhassanak. Néhány szózat: Nincs kamara! de a' kamara elhatározza, hogy a' pénzügyminister hallgattassék ki. A' pénzügyminister erre törvényavaslatot terjeszt elő a' 10 centimes pótlék-hadiadó-eltörlésre; ugyszinte a' község-szerkesztésre, 's az egyetemek, a' nyomozó esküttszék 's t. e' f. ügyében. Az általszállitási vámokra nézve azt mondá, hogy ha Hollandiával versenyt akar Belgium futni, azokat lejebb kell egyik vagy másik szomszéd javára szállítania. — Az első kamarában a' ministerek ugyanazon közleményt tették. —

Brüssel első birósága törvényszéke a' várost épen most arra itélte, hogy előlegesen az utóbb nevezendöknek tulajdonuk feldulatása 's kifosztatása miatt: 1) Meeus urnak a' bankigazgatónak 300,000 frankot; 2) D'Outremont grófnénak 60,000 frankot; 3) Ligne herczegnek 50,000 frankot; 4) Jacqueminot generalnak 6000 frankot; 's Ligne herczeg inasának 3000 frankot fizessen kárpótlatul. A' törvényszék továbbá az említetteket fölhatalmaztaknak nyilványítja a' kárbeli tárgyak kettős értékét kivánni, ha a' város természetben nem állitja helyre azokat. —

NÉMETORSZÁG.

Porosz-Szileziából julius 30ról irják, hogy a' rendörhivatalokhoz 54 személy leiratása küldetett, kik a' párisi propaganda által küldettek szét. Francziák, lengyelek és piemontiak azok. Czéljok a' kalischi szemle alkalmakor Miklós czárt meggyilkolni. E' hirt eddig semmi hirlap sem erösité meg. — Berlinből julius 28ról e' levelet irják: Azon kir. kabinetrendelésben, melly jelenti, hogy a' kalischi szemlére porosz seregek is menni fognak, olvashatni, hogy ez az orosz czár kértére történik. E' táborozásról napról napra mindinkább meggyőződhetni, hogy nem csak puszta mulatságból lesz az. Nem is hihetni, hogy az orosz czári örsereg, a' mellynek hat hónapi útat kell oda és visszatennie, azt csak csupa mulatságból tegye. Efölött Russzia legtávolabb részeiben ujoncz-szedés történik, mellyek jövö tavaszon fognak kiállhatni.

Berlinben aug. 3án a' király születés-napján némi zavargások történtek, 's az ünnep végét megháborították. A' zavarodás pedig onnan támadt, mert a' lödözések és tüzjátékok megtiltattak. De a' nép e' tilalom ellenére is a' gyakorlástéren mindenféle puskából lödözött, 's midön a' rendörség és hajduság azt meg akará gátolni, kövekkel dobáltattak meg. A' rendörség nem volt elégséges a' rend-visszaállításra 's kénytelen volt a' katonaságot segédül hini, melly végre csak ügygyel bajjal volt képes szétoszlatni a' sokaságot és helyreállítani a' csöndet. A' zavarok másnap megint megujultak, de ismét lecsilapittattak. Aug. 4kén a' királyi kormány és Berlin székesváros rendör-elnöksége, miután elbeszélték röviden a' megtörtént rendetlenségeket, ismétlik a' czéltalan lödözés tilalmát, 's hirüladják, hogy a' csöndháborítók ellen tüstént nyomozások határoztattak, 's a' vétkesek keményen meg fognak büntettetni. — Hamburgban is zavargások voltak julius végével a' város egyik részében, azonban biztos tudósítások szerint azoknak semmi politikai szinök, vagy irányok nem volt. Alkalmat rá a' megujult régi ellenkezés nyujtott a' keresztyén és zsidó lakosság közt. Azonban a' rendetlenségek megujulását meggátlá a' számosan összesereglett polgári örség. Mióta e' rendszabályok megtétettek, azóta a' rend nem zavartatott meg.

TÖRÖKORSZÁG.

Szerviából érkezett legujabb hireknél fogva Milos herczeg jul. 31. utazott el Konstantinápolyba. Widdinen, Rustschukon és Varnán megyen keresztül, hol nagyuri gözhajó várja öt. —

AMERIKA.

Brazilia Paraban ismét uj zendülés ütött ki, melly alkalommal az elnök pártjából, midön ki akart szállani, mintegy 60 vagy 70 ember hullott el. Az elnök kiszállott ugyan, de Vinagré pártja ismét csolnakokra kergette öt vissza. —

Pénzkelet:

Bécs aug. 19kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{3}{8}$
„ 4 „ „	$98\frac{7}{16}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	—
1834ki „ „	$573\frac{1}{8}$
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	$65\frac{3}{8}$
Bankrészvény	—
Cs. arany pC. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára aug. 21kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	110	100	$93\frac{1}{3}$
Kétszeres	80	$73\frac{1}{5}$	$66\frac{2}{3}$
Rozs	$53\frac{1}{5}$	50	46
Árpa	48	$46\frac{2}{5}$	44
Zab	$38\frac{2}{5}$	$37\frac{1}{5}$	34
Köles	$66\frac{2}{5}$	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	—	—	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

nostor földig romboltatott, három pedig rommá dulatott. A' szerzetesek seregestül hagyják el lakhelyeiket, 's bizvást mondhatjuk, hogy a' szerzetek eltörlesztése igy, még törvényes rendelés előtt, tettleg valósult.

A' monostorok eltörlesztését parancsoló kir. rendelés pontjai következők: 1ö czikk. Minden monostor, mellyben legalább 12 szerzetes nem lakik, kik közül két harmadrész karszerzetes, törültessék el. Jövőre is minden illy szerzeteslak, mellyben a' barátok száma tizenkettőn alul van, hasonló sorsra vár. 2ik czikk. Azon monostorak, mellyek már előbb a' jelen körülmények miatt bezárattak, hasonlón eltörlesztetnek, ha a' fölebb említett szám bennök nem találtatik. 3ik czikk. Ha közhaszon tekintetéből egy vagy több monostor föntartatása kivántatnék, mellyben 12 szerzetes nincs, ezen szám ugyanazon szerzet egyéb monostoribul egészittessék ki. 4ik czikk. E' szabály alul kivétetnek a' kegyes iskolák szerzetházai, 's az ásiai tartományok számára rendelt missionariusok egyetemi. 5ik czikk. Az eltörlesztett monostorok tagjai saját szerzetjök egyéb lakjaiba vonúljanak, mellyeket a' püspökök nevezendnek ki, 's ingó javaikat, saját használatra magokkal vihetik. 6ik czikk. Az eltörlesztett monostorok egyházvidékei (plebániái) minden azokat illető jogokkal secularizáltatnak. — 7ik czikk. Az eltörlesztett monostorak minden jószágai, jövedelmei's birtoki statusadósság-lerovásra, vagy kamat-fizetésre fordittatnak. Innen még is kivétetnek a' könyvtárok, gyüjtemények, képek 's más illy nemüek, mik a' tudományos vagy müvészeti intézeteknek használhatnak, valamint azon monostorak, szentegyházak, diszitvények, szent edények is, mikről az intézkedést magunknak föntartjuk. 8ik czikk. Ha valamelly monostor jövedelme az abba áttett tagok tartására elegendő nem lenne: ez esetben még az eltörlesztett monostor jövedelméből is egy rész, mennyit t. i. a' szükség kiván, oda fog itéltetni. (Aláirás) a' Királyné 's a' t. — A' Messager, Madridból jelen hó elsőjén, Frias herczeg, franczia udvarnál spanyol követ, visszahivatásárol úgy beszél, mint bizonyos dologról, 's ennek követőjeül Toreno, vagy Ofalia grófot tüzi-ki. Ha Toreno gróf Párisba menne, ez esetre Ofalia nyerné meg a' külső viszonyok igazgatását 's a' tanácselnökséget; ellenkező esetben Ofalia megy Párisba. — A' National következő irást közöl Madridbol aug. 1ről: A' la Granjai fényes ünnepnek vége; — 's az nem gátolá gróf Torenot, hogy a' királynéval fontos tanácskozásokat ne tartson, miknek következésében a' 900 monostort eltörlő decretum kihirdettetett. A' királyné ez ünnep alkalmakor bámulatos ügyességet 's merészséget mutatott, mert fönséges kezével egy iszonyú nagy farkast ölt meg, melly Madridba küldetett, hol kitömött böre a' höstett emlékét fön fogja tartani. — Toulouseból irják, hogy számos spanyol, különösen pap, érkeznek a' franczia határra befogadtatásért esdők. —

A' Moniteur és Journal de Paris aug. 10éről következő, telegraph által közlött, tudósitást foglal magában: 5kén Barcelonában uj 's az előbbieknél nem kevésbé gyászos rendetlenségek történtek. General Bassát, ki azon napokban 2000 emberrel a' városba jött, tulajdon csarnokában megragadták, az erkélyről ledobták, utczákon hurczolák, 's holttestét tüzbe vetették. A' rendőrség épületei lerontattak. A' katonák mocczanni sem mertek, egész városban teljes anarchia dühönge. Uj hiradás szerint 6kán reggel a' katonaság csakugyan visszanyomá a' lázongókat; az uj tisztviselők keményebb rendszabályokhoz nyúltak, mik a' rend helyreállását eszközlendik. Proclamatio számos vala, de mind e' szavakkal végződik: Éljen második Izabella! — Llauder 7kén Puycerdába érkezett, a' franczia határszélre, mi a' Journal du Commerce szerint annyit tesz, mintha a' főtábornok Franciaországba lett volna futni kénytelen. — Az ellenséges táborok közt uj csata nem történt. Öst. Beob.

PORTUGÁLIA.

Londonba julius 26káról lissaboni tudósitások érkeztek, mikben legfontosabb jelentés, hogy a' portugáli kormány az 1810ki, Anglia és Portugál közti kereskedési egyezést megsemmisitette. Ez a' köszönet a' segedelmért, mellyet az angol ministerek Donna Maria ügyének nyujtottak! — A' lissaboni ministeri lapok mentik e' cselekedetet azon okból, mivel az egyezést már előbb lord Althorp, kincstári kanczellár korában, a' franczia borok behozati vámja letétele által megsértette.

BELGIUM.

Brüsselből julius 27ről ezt irják: Néhány lap azt hirlelé, hogy kabinettanácsi határozatnál fogvást a' sz. Pélagieból megszökött foglyok visszautasittatása rendeltetett. Azonban kabinettanács nem tartatott, nem is volt szükséges, mert a' kormány már előbb azt határozta volt, hogy az illy szökevényeknek nem engedi meg a' letelepülést Belgiumban. E' határozás Guinard urra nézve azonnal teljesittetett is, mert ez csak azért kapott utlevelet, hogy azonnal Ostendebe menjen és hajóra szálljon. Antwerpből is elutazott egy, szent Pélagieból megszökött, fogoly gőzhajón Londonba, Angliában szabad kiszállást lelendő. —

Az elhalasztott kamarák ülései Brüsselben aug. 4kén nyittattak meg, de trónbeszéd nélkül. A' képviselőházban a' kor-elnök engedelmet kért beszédet tarthatni a' kamarához, mellyben megbélyegzé ugyan a' julius 28ki merényletet, de egyszersmind nyilványitá, hogy ő mind a' mellett is az

JELENKOR.

68. szám — Pest, szerda augustus 26án — 1835.

Foglalat: Magyarország (ker.'s országos ülések, az öt rendü fölirás a' f. Nádor által fölterjesztetik; kinevezések; pesti kis iskolák 's vakok intézetebeli próbatét; barkaszi tüz 's t.). Anglia (londoni tüz; visszás gyülekezet Dublinban; Brougham ellenmondása; angol lapostrom a' franczia sajtótörvény ellen; alsó és felsőházi ülések, Hume inditványa 's beszéde az Orangisták ellen 's t.). Franczia ország (különféle lapi viták a' sajtó-törvény és Fieschi ügyében 's a' t.). Spanyolország (az ellenhadak állása; a' barcelonai dulás körülményei; az Impartial don Carlos és Krisztina közti alkudozásokról). Lengyelország. Németország. Amerika. Elegyhirek (Halley üstökőse megjelentéről 's egyebekről).

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. — Folyó hónap 17én a' kir. leirás kerületileg fölvétetvén annak elfogadtatása a' már régóta fölterjesztést váró tárgyakra nézve szavazati többség által elhatároztatott olly módon, hogy azokat az ország fens. Nádora nyiltan terjessze a' kir. fölség elébe. — E' tárgybeli üzenetjök a' KK 's RRknek 18án olvastatott föl először a' kerületi ülésben, a' következő 349ik országos ülésben pedig tanácskozás alá vétetett, 's egy uj válaszüzenettel együtt a' szólásszabadság ügyében a' förendekhez küldetett. Megrostáltatván e' két üzenet augustus 18ki országosülésben, a' szólásszabadságot érdeklő ugyan ellenvetés nélkül, a' másik pedig, melly a' készenlevő öt fölirásnak boriték nélküli felküldetése iránt megegyezett, erős ellenzés után, csakugyan helybenhagyatott, 's azon fölirások, névszerint 1) az urbért 2) az előleges sérelmeket 3) az ügyvédi censura tilalmát 4) Erdély állapotját 5) ő Fölségének, mint magyar királynak czimzetét tárgyazók Nádor ő fenségének fölterjesztés végett által is adattak.

Ő cs. k. fölsége, saját föls. testvérét, ő cs. k. fenségét Főherczeg Ferencz Károlyt a' magy. kir. sz. Istvánrend nagykeresztjével méltóztatott megajándékozni.

Ő cs. k. felsége az első székely határőrző ezred őrnagyát Dietrich Mihály Fridriket, több mint 34 évig viselt hű szolgálatja tekintetéből, erdélyi nemességre, Hermanvölgyi melléknévvel 's díjelengedéssel méltóztatott emelni.

A' nm. m. k. udv. Kamara Hauszegger Dienes eddig Szigeten k. tiszttartósági kulcsárt Husztra kir. tiszttartósági ellenőrségre; a' mármarosi kam. igazgatóságnál pedig Grosschmid Imre jegyzőkönyvi practicanst accessistaságra nevezé ki. — Ő cs. kir. fölsége pedig zsarnóczai ezüstkoh-igazgatóvá Kovarz Károly eddig ideigleni igazgatót méltóztatott kinevezni.

Pest: Folyó hónap 13kán ment végbe József külvárosunkban létező magyar iskolában a' tanuló ifjuság próbatéte; városunk polgármestere 's az ottani plebánus ur elölülte alatt, sok tisztes vendég, különösen a' kegyes iskolák három tagja és sok itten tanuló kisded szüléje 's rokona jelenlétében. Mind a' két nembeli gyönge tanitványok, a' figyermekek két külön, a' leánykák hasonlókép külön két osztályban, összesen 375, magyarul 's németül vizsgáltattak a' hittudomány, sz. irási történetek, a' földleirás, természet-hisztoriából 's fej számvetésből; a' kisebbek pedig a' betüzés, szófoglalás, olvasás, irás, számvetés szabályiból, a' magyar német olvasásból, 's magyar nyelvből; a' hazai történetekből magyarul. A' vizsgálatot egy előljáró magyar beszéddel kezdvén, 's közben négy növendék szónoki gyakorlásból magyarul szavalván, a' próbatétet hasonlóképen magyar köszönő beszéd rekeszté. A' vizsgálat általjában ugyan igen dicséretesen folyt végiglen, azonban különös említést érdemel az, mit a' tisztelt elnök polgármester ur is nyilványosan dicsért vala: hogy a' gyönge tanitványok, bár többnyire német és szláv ajku szülék származékai, mégis olly csuda könnyüséggel 's tisztasággal ejték a' magyar szavakat. Hasonló szép előmenetelt lehete tapasztalni a' magyar szavak tiszta, könnyű és csinos ejtegetésökben e' folyó hónap 6án belvárosi magyar iskolánkban tartott vizsgálatkor is, 's valóban örvendve álmélkodtunk, midőn ama' parányi 's a' földről alig látszó kisdedeket, kik közül sokan csak azért küldetnek ide, hogy lassanként csendes üléshez 's iskolábajáráshoz szokjanak, 's kiket azért erősen fogni nem tanácsos, e'fölött pedig még gyakran a' zivataros 's esős napokon vagy a' nyári hőségben odahaza marasztatnak, nem csak szépen magyarúl imádkozni, 's tiszta magyar szavakat dadogni hallottuk, hanem, a' mit mondottak, azt érteni is tapasztaltuk. Mi természetesen nyilványos bizonyságul szolgál, hogy valamint egy részről, hol a' tanitó buzgó fáradozása a' tanitványok iparjával párosul, semmi sem hátráltathatja ott a' szent szándék sikerülését, 's hogy még a' leggyöngébb fácska is, mellyet szorgalom ápol, teremhet szép gyümölcsöket: úgy más részrül minden igaz hazafinak mellét szebb jövendő reményével tölti meg 's azon meggyőződésre birja, hogy a' koráni oktatás legczélirányosb, kisdedink szivök formálására, 's rebegő ajakiknak anyanyelvünkhöz szoktatására. Aug. 23kán végre délután a' megyeházteremében, a' pesti vakok intézete növendékeinek próbatéte volt, hol a' két növendék által mondott magyar és német üdvezlő beszéd után, négyhangu karének,

vallás és magyar nyelvbeli tanitás, fej- és jegyekkeli számvetés, természet-hisztória és Technologia, természettudomány és Diaetetika, földleirás és hazai történetek 's a' hangászat theoriá,a 's ezek után a' növendékek többféle kézimunkáji, t. i. fonás-kötés-varrás- és szalag v. pántlikaszövésbeli munkáji, a' számos hallgatóság előtti dolgozással terjesztettek elő, 's végre két hárfán, hárántsipon (flaután) fortepianón és hegedűn különféle hangászdarabokat, ezek után Kisfaludy Károly „honvágyát," egy polonaiset kürtre, egy haslingeri quartettet 's Beethoven négyhangu 's Meeresstille czimű karénekét 's végre trombita-muzsikát. A' próbatét szép és szivreható sikerű volt 's minthogy ezen, fens. Főhg-Nádorunk védszárnyai alatt keletkezett 's hazánkban első illy nemű intézet tanitási körében évről évre halad előbbre, az emberiség bizton reméliteti, hogy szerencsétlen vak polgár csemetéink gyámoltatási 's oktatási tőkepénzeik is évről évre ujabb alapitványok 's adakozásokkal tetemesülnek, mellyek által azon szerencsétlen vak gyermekek, kik szegénység és szükségtől környékezve segitség nélkül magányosan tengenének ez életben, mint a' vadon virágja, idei 's örök jóllétükhez kivántató ismeretek birtokába jussanak, a' szemüket burkoló sötétség legalább lelkeikről oszlattassék el, hogy legalább szellemileg láthassák az örök világosság fényét 's a' teremtésnek 's e' roppant Mindennek számtalan csudáit 's jó keresztyének 's munkás tagjai lehessenek a' polgári társaságnak.

Balassa-Gyarmat aug. 9kén: a' helybeli evang. iskolában megürült tanitó-hivatalra elválasztatott Melczer Lajos ur a' pozsonyi lyceum és bécsi főiskola növendéke. Itt az $183\frac{4}{5}$ iskolai év folyó év sept. 1jén veendi kezdetét.

Julius 6kán éjfélután két órakor iszonyú csapás érte Bereg vármegye Barkasz nevű helységét, melly egy gonosz gyujtogató keze által egyszerre több helyen fölgyujtatván, lángmartalék lett. A' tűz, kemény széltől segittetve, olly sebesen özönle szét, hogy egy óra lefolyta alatt 275 épület, 's ezek közt a' ref. szentegyház szép tornyostul, kellemeshangu harangjaival, szónok és többi székeivel együtt, a' parochia 's kaplánház minden házi ezközzel, hamuvá lett. A' lakosok, házi butoraikat veszni hagyván örűltek, hogy szegény életüket a' lángok közül megmentheték, kivevén egy öreg özvegyasszonyt kinek teste megégett. Igy a' nyomoruságra jutott emberek minden lak és elegendő eledel nélkül szenvedik keserű sorsuk csapását 's magukat és pusztult szentegyházokat a' kegyes emberbarátok segedelmére bizzák. Már eddig is akadtak szánakodó keblek, kik részint ruhával 's eledelnemüvel részint pénzzel is enyhitették a' nyomorultak szükségeit. Illyenek: Boros János adott 4 vft; Fejérvári János 2 f. 30 kr. — Gönczy Sándor 18 f.; Kazai József 2 f 30 kr., Kovács Sámuel 3f. — Miskolczi János 1 f. 30 kr.; Varga István 4 fr.; esperest Vekendi Nagy Mihály ur 8 fr.; Janka József 3 fr. mindnyájan predikátorok, ezeken kivül táblab. Hunyady András ur 18 fr. ns Kozma József 12 fr. 30 kr.; továbbá Kovács György 2 fr. 30 kr. — ns Pap Jánosné 4 fr. — özvegy Simon Józsefné v. 15 fr.; ns Vásárhelyi János ur 2 fr. 30 kr. —

ANGLIA.

Londont aug. 3kán pusztitó gyuladás érte, melly Charterhouse-squareben negyven épületet hamvasztott el, 's ezek között Smith és Nephen urak nagy gyárját is. — Julius 31én a' királynál udvarlás volt, mellyben Eszterházy herczeg és Alava general jelent meg, bucsúzás végett elutazások előtt a' királytól. —

Az Öst. Beobachter a' berlini Haudei és Speneri hirlapból, aug. 19diki számá an Londonból következő jelentést is közöl: „A' hőség itt nálunk (Londonban) olly nagy volt, hogy több búzaasztag és szalmakazal magától meggyuladt!"

A' Globe következő esetről tudósit Dublinból aug. 3ról: „Néhány nappal előbb gyülés vala hirdetve, hogy a' dublini egyetem tory követe azon kifejezését, mellyel pártja elleneit hitetleneknek' mondá, szóba vegyék. A'gyülekezetnek reformerekből kelle természetesen állania, kik ama' kifejezés által sérülteknek hivék magukat. De az orangista párt egy angol prot. pap által vezettetve a' terembe tolakodott, elfoglalá a' helyeket, 's nagy rendetlenséget okozott; gyilkokkal és furkókkal fenyegetvén elleneiket. Erre uj gyülés hirdettetett aug. 3ra a' Coburg-kertbe, mellynek következésében az orangista férfiak illy hirdetést bocsátottak ki: „Protestansok, keljetek föl! Minthogy jövő hétfőn 12 órára gyülés van hirdetve, hogy a' véleményszabadság joga megtámadtassék, komolyan szólíttattok föl, személyes szabadságtok, vallásos intézvényitek 's országos törvényitek védelme végett a' Coburgkertbe megjelenni. Féld Istent, tiszteld a' királyt!" — A' másik párt sem henyélt, hanem következő hirlést tett közzé: „Nagy gyülés a' Coburgkertben. Irlandi férfiak! A' dublini recorder (Shaw) hitetleneknek nyilványit benneteket! Gyalázat! Gyalázat! Hát hitetlenek vagytok? Ha igen, ugy maradjatok otthon; ha nem, legyetek helyeiteken a' Coburgkertben, kérelmet nyujtandók a' rágalmazó ellen." Mire aug. 3kán már korán reggel 5 órakor csoportosan tódultak az emberek a' gyülés-helyre, úgy hogy 11 és 12 óra közt 20-30,000 ember volt egy tömegben. $11\frac{1}{2}$ órakor mintegy 500 főből álló orangista férfi csoport a' gyülésbe akart tolakodni; némi összekapás után, mellyben többen megsebesültek, még is kénytelen volt visszavonulni,

's külön gyülést tartani. 4½ órakor gyülhelyöket, Merchantshallet megtámadta a' nép, 's egyetlen ablak sem maradt sértetlen. Az orangista férfiak rozsdás kardokkal és csákányokkal támadták meg a' népet; miért is számos elfogatás történt. —

Brougham lord a' felsőházban történt tanuvallatás ellen a' községjavító törvényjavaslat ügyében ellenmondást tett közre, mellyet kivüle még 11. szabadelmü peer irt alá. Az ellenmondás alapjai: 1) A' törvényjavaslat nem egyesek jogairól, 's nem büntető vagy fenyitő kérdésről szól, hanem általányos politikai rendszabály; ha tehát itt volna helye vallatásnak, akkor más törvények hozatásánál is lehet, 's igy soha törvényt tanuvallatás nélkül alkotni többé nem lehetne. 2) A' felsőház máskor egyes jogi kérdésben sem fogadott el tanu-kihallgatást; 3) A' tanuvallatások olly tett-dolgokról 's kérdésekről szólanak, hogy azok igazak lehetnek, 's a' törvényjavaslat helytelenségéről még is mit sem bizonyítanak. 4) A' panasz olly előzvényt érdekle, mellynek a' törvényjavaslattal kevés köze; 5) A' tanu' allomások kizárólag a'nyomozó biztosságok viselete ellen szólanak, holott sem e' viselet, sem a' biztosság tudósitása nem része a' törvényjavaslatnak, nincs is arra épitve. 6) E' példa következésében nem lesz ok, akármillyen, a' ház asztalára tett törvényjavaslat, kérelem, oklevél vagy bármi rendszabály ellen tanuvallomást elfogadni. 7) E' tanuvallatás kivált az imént érdeklett esetben időveszteség. 8) Az ellenfél a' felsőházban csak azon föltétel alatt egyezett meg a' két községi ügyvéd kihallgattatásában, ha semmi uj akadály és haladék a' törvényjavaslat utjába nem gördíttetik. —

A' Morning-Chronicle: Elnézzük az uj sajtói törvényjavaslatokat Francziaországban, 's azt kérdezzük: okosság 's illőség volt é az egész franczia sajtót kapcsolatba hozni azon gonosztettével a' felségárulásnak, melly iránt az egész ország épen most legszinezetlenebb utálatát nyilványitotta? A' hadicsel szemet szúr. A' rendszabályok már rég el valának készitve 's csak bátorságuk nem volt a' ministereknek előterjeszteni azokat. Most azon félelmet, mellyet Fieschi pokolerőmüve gerjeszte, példátlan hálátlansággal és az érzelem alacsonyságával használták." 's a' t. —

Londoni lapok következő levelet közlenek, mellyet Cumberland herczeg Patten urhoz, az orangista páholyokat nyomozó alsóházi biztosság elnökéhez intézett: „St. James palotában, aug. 5kén 1835. Uram! Minthogy értésemre jutott azon elterjedt köz hir, mintha én sajátságomban mint a' nagybrittanniai és irlandi orangista intézet nagymestere, okleveleket osztottam volna ki külön ezredekhöz ezen egyesületre; én tagadom ez állitvány valóságát elhatározottan; 's még azt adom hozzá, hogy midőn illy értelmü ajánlatok tétettek előttem, azokat nyomban visszautasitottam azon kifejezéssel, hogy katonai szabályok ellen volna máskép cselekednem. Nekem tehát nincs tudtommal, hogy valami ezredben vannak orangista páholyok, kivevén III. Vilmos király ezredét, hol e' páholy már 1798 v. 1799ben léteze 's igy sokkal előbb, hogy sem én nagymesterré lettem. Emlékezem, hogy a' tisztek és közlegények narancsszinü szalagokat hordottak melleiken szemlekor a' swinleyi táborban, mellyet III. György király tartott; 's ha nem csalódom, IV. György az elhunyt király a' második orangista páholy tagja volt. Ha mindazáltal Ön illy nemü oklevelet mutathatna elő, azt azonnal megsemmiteném. Mint mondám, soha hasonló okleveleket nem bocsátottam ki; azonban igaz, hogy több oklevelet fehéren (in bianco) irtam alá, páholy, név és szám nélkül. Készen 's aláirva kaptam ezt az irlandi kinevezett nagymestertől, a' nagy kincstárnoktól és a' nagy titkártól. Azzal kecsegtetem magamat, hogy e' nyilatkozásom, czáfolatúl azon állitásokra, mellyek ezen dologról elterjesztvék, közre is fog tétetni. (aláirva) Erneszt. Patten lovag urhoz. A' herczeg a' király testvére. —

A' felsőházban aug. 7kén a' tanuvallatás ismét éjjeli 11óraig tartott, mire Wellington hg megszólal, 's azt javaslá: hagyjanak föl a' további vallatással, mert a' parliamentülések már úgy is igen előre haladtak, pedig a' törvényjavaslatot még ez ülésben tanácskozás alá kell a' nemes lordoknok venniök. Efölött az eddigi vallomásokból is itélhetnek a' ns lordok. A' Times is jelenti, hogy nem szándéka a' felsőháznak e' törvényjavaslatot félrevetni, hanem csak néhány inditványt vagy záradékot akar belé iktatni. A' Morning-Herald e' tekintetben ezeket mondja: „A' mostani vélemény-meghasonlás a' két parliamentház közt azzal fog hihetőleg véget érni, hogy a' lordok e' törvényjavaslatot a' Sir R. Peel és Sir W. Follet által javasolt módositó inditvány szerint fogják elfogadni." A' Courier ellenben igy: „A' hir, hogy a' felsőház a' tanuvallatásnak véget akar vetni, valósulni kezd; 's 10kén a' peerház hihetőleg biztossággá fog változni, 's a' törvényjavaslat legjelesebb záradékit elfogadni. De a' peerek bánata fájdalom! késő. Az alsóház és nemzet vissza fogják minden indítványaikat utasitani, mint ellenséges hatalomtól eredőket." — Az alsóházban ugyan e' napon Hume ur jelenté, hogy azon esetben, ha a' felsőház e' törvényjavaslatot félrevetné, fölszólitást hozna inditványba az alsóházhoz azon ösvény meghányatására, mellyet az alsóház e' komoly alkalommal lenne választandó. J. Russell felele, ha a' kérdésben forgó rendszabály egy másik helyen csakugyan félrevettetnék, ő is azon véleményü, hogy az alsóháznak rendkivüli viseletet kellene határoznia. Ugyanez ülésben az irlandi egyházjavitó

törvényjavaslat általment már a' biztosságon, és valamennyi záradéka elfogadtatott; némellyek azonban hozzá is toldattak. — Az alsóházban aug. 4én Hume ur keményen kikelt az orangista páholyok ellen 's inditványt tett végzések alakjában, mellyek az orangista páholyok létét 's eltörlesztésök szükségét nyilatkoztassák „Mig én, mond a' tisztes tag, nyomozásimat ez iránt tettem, történt a' belfasti vérengzés, melly világosan az orangista társaság munkája volt. (Mire az ellenfél: „Nem! nem!) Úgy tudósitottak még a' hirlapok is 's meg van mutatva, hogy orangisták voltak a' megtámadók, 's csak ők daczoltak a' felsőség parancsával, mig a' katholikusok engedelmesen szét oszlottak. („halljuk! halljuk!" és tetszés.) Két törvény tiltja e' társaságokat. Pedig Dorsetshireből két munkást megbüntettek tizszer kisebb vétség miatt, mint az, mellyet a' királyszékhez közelálló személyek elkövetnek 's ezek személyesített bünképen fölelemelkedett fővel járnak az ország szine előtt! mig ama' szegény munkások, kik midőn hibáztak, jó lélekkel cselekedtek, 's nem fegyveres egyesületet alkottak, deportatiora itéltettek. (tetszés.) Ez azon igazság, mellynek egyenlőnek kellene lennie mind parasztra mind herczegre nézve? (Öst. Beob.) (hangos tetszés.) Mintegy 200 ezer főnyi orangista férfi van egyesülve, készen a' nagy páholy minden intésére fölkelni (halljuk! halljuk!) És kik pártolóji 's elömozditóji e' társaságnak? Herczegek a' királyi házból, nemes férfiak, 's általjában főranguak. (halljuk!) Ezek élesztik a' pártgyülölség tüzét Irlandban, nyugtalanságokat gerjesztenek, minek következése, hogy ellenegyesületek támodnak, 's a' szerencsétlen országot pártok szaggatják szerte. Első vádom az orangista egyesületek ellen az, hogy kizárók, 's hogy elválasztófalat vonnak az ország protestans és katholikus népsége közt. A' tagok fölvételekor némi törvényelleni szertartások divatoznak. Igy példaul a' fölvételendő kijelelt bibliával tartozik a' terembe lépni, mig a' pap bizonyos imádságokat mond el. Ha van szentségtelenités, ez bizonnyal az; mert a' páholyok valamennyi törvénye vérrel van irva, 's illyen emberek nevezik magukat keresztyéneknek, protestansoknak kitüntetőleg!! (par préférence) (halljuk! és hangos tetszés.) Nem alkothatni páholyt az irlandi nagy páholy engedelme nélkül, melly a' nagymestertől 's birtokositól iratik alá, 's a' nagy páholy pecsétе nyomatik rá. 'S ki által iratnak alá e' jegyek? Cumberland Erneszt kir. herczeg mint nagymester által! (halljuk!) Enniskillen lord, mint kinevezett nagymester által (halljuk!) Maxwell Henry, ezen ház tagja, mint fő titoknok által (halljuk!). Seran William, mint kinevezett főtitkár által; Percival Sándor, második parliamenttag, (halljuk!) mint az egyesület első pénztárnoka és Hugh R. Baker, mint kinevezett első pénztárnok által. Ha a' whigministerség hatalmával élt volna, illyen illetlenség, mint az orangista egyesület, soha létre nem jöhetett volna. (Halljuk! és hangos tetszés.) Orangista férfiak egyesen és társaságosan négy év óta mindegyre nyujtogattak be kérelmeket a' királynak 's felső és alsóháznak minden szabadelmü rendszabály ellen. Én azt kivánom, hogy valamennyi orangista hatóság azonnal távolittassék el a' békebirságokból és felelősségre vonassanak (halljuk!). Ha a' ministerium őket a' békebirságban czentúl is meg akarja tartani, akkor minden jó kormány elvével egyenes ellenmondásban cselekszik (hangos tetszés). Hát nem 1600 orangista páholy szegült mindig minden javitás ellen? (halljuk! halljuk!) Hát nem szekér számra nyujtogattak kérelmeket, mint mondák, ő fölsége pápista alattvalóji ellen?" — Itt felugrott Percival ezredes 's nagy hévvel kérdi: mikor nevezé orangista páholy a' katholikusokat „pápista" névvel? Hume ur, folytatólag: „Bizonyositom a' vitézlő ezredest, 1828 óta több izben történt ez (halljuk!). Véleményem szerint az orangista páholyok viselete felségárulással határos. Az irlandi yeomanry (földbirtokos katonaság) között annyi az orangista férfi, hogy szolgálatjára soha biztosan nem számolhatni. Midőn S. Crawford ur egy izben a' yeomanryt némi zavar-lecsöndesitésre használni akará, megtagadták a' benne létező orange férfiak az engedelmességet, 's gúnyosan mondogaták: „Ön részén lehet ugyan Northumberland hg, a' lordhelytartó tekintete, de részünkön Cumberland hg, a' király testvére tekintete van, hogy ne engedelmeskedjünk Önnek." („halljuk! halljuk!" és tetszés.) Örvendek, hogy megjegyzésim olly kedvesen fogadtatnak. Mindig gyanúsak voltak előttem ezen emberek, kik folyvást a' királyt, alkotmányt és vallást pengetik szájokban. Ki ismeri őket, jól tudja, hogy buzgóságuk föltételes 's csak addig tart, mig a' király 's kormány a' protestantismus tulnyomósságát minden alakban kész föntartani. Még az irlandi és angol rendőrség is pezseg orangistától. (hangos „halljuk! halljuk!") Bizonnyal ő fölsége nem fogja mind ezen illetlenséget tudni. (halljuk!) Szándékom azért is annak magasan álló részvevőit előmozditójit megtámadnom; a' kisebbekkel keveset gondolok. (halljuk!) Ohajtom ő fölségét különösen azon körülményre figyelmeztetni, hogy Cumberland kir. herczeg még a' biztosság összeülte óta is irt alá engedelmi jegyeket orangista páholyok fölállitására." (Folytatás következik.)

A' felsőházban aug. 11kén több kérelem nyujtatott be a' hatóságjavitó törvényjavaslat mellett. Melbourne benyjtá a' manchesteri kérelmet a' törvényjavaslat mellett, melly olly nagy megindulást okozott az utólsó napokban. — A' ns lord remé-

nyét fejezé ki, hogy a' ns lordok által fogják e' törvényjavaslat szükségét látni. Az alsóházban Roebuck ur nyujtott be k'relmet bizonyos William Lovettól, ki az iránt panaszkodik, hogy sajtóját és sajtóeszközeit a' törvényszék lefoglalta, mert bélyegtelen hirlapokat árult és sajtójáról a' hatóságot nem tudósitotta. Roebuck azt hozá föimentségeül a' panaszlónak, hogy az ezt parancsoló törvény Pit ministeriumának 1795 évtáji szakárul szól's már a' nem-élés által feledékenységbe jutott, elavult. A' szónok beszédében a' fr. minister umra is kicsapott. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' hirlapok vmájában, melly az uj törvényjavaslatokrul támadt, következő osztályozást tehetni: A' ministerek elhatározott védelmezőji csupán a' ministeri hirlapok, ugymint a' Journal des Débats, a' Journal de Paris, a' Moniteur du Commerce 's a' Revue de Paris. Átmenetel gyanánt szolgál az ellenzésre a' Constitutionnel, melly egyszersmind igen gáncsolja mind a' két pártot, a' javaslott törvényeket azonban sajnálható visszalépéseknek nevezi. — Határozottan ellenző félre ment által a' többi lap valamennyi; úgymint a' tiers-parti lapjai mindnyáján, 's névszerint a' Temps és Impartial; az alkotmányos ellenzés lapjai úgymint a' Courrier Français, a' Journal du Commerce, Messager, Figaro, Revue des deux Mondes, 's a' t. — 's a' republicanus lapok, ugymint a' National, Reformateur, Bon Sens; végre a' legitimisták lapjai, úgymint, a' Quotidienne, Gazette de France, La France 's a' t. — Ámbár a' Journal des Débats a' törvényjavaslatokat folyvást védi, legutólsó számában még is gáncsol abban több határozást. Egy másik czikkelyben pedig minden felelősséget le akár magáról rázni mondván: „Vajha találnának azok, kik a' törvényjavaslatokat keménységről vádolják más módokat és eszközöket, de biztosakat, hogy a' király serülhetlensége és a' kormány alapja, azaz a' charta tiszteletben tartassék. Mi egyebet nem kivánunk. Nekünk legkisebb érdekünkben sem fekszik akadályokkal terhelve látni a' sajtót; mi jól tud uk, hogy az idők változnak, 's hogy a' szabadság ügye az egész világ ügye. De azt is tudjuk, hogy mig a' király személye nem tiszteltetik, 's a' kormány alapja minden megtámadtatástól föl nem mentetik, senki bátorságot, nyugalmat vagy szabadságot nem igérhet magának. 's a' t.“ — A' Revue des deux Mondes igy bélyegzi a' mostani franczia állapotot: „Azt mondották, Louvel (Berry hg gyilkosa) nem érte el czélját, mert gyilkos terve a' bordeauxi hg csudálatos születése által meghiusittatott. Nem! Louvel terve nem hiusittatott meg, csalódnak, mert Louvel gyilka a' Bourbonok egész nemzetségét érte. — Louvel volt az, ki Xdik Károly megbukását okozta, mert Louvel gonoszté te óta történt azon nyilt ellenrevolutiós visszahatás, azon nyilványitott háboru a' charta ellen, amaz egész sereg sérelem és kivételi törvény, a' hatalom ama' megtámadtatásai, mellyek koronája végre a' jul. rendelés, 's határa a' jul. három nap volt. Vegyetek tehát példát a' multról, ti, a' juliusi király ministerei! hogy a' történet, mellyről olly tudós vizsgálatot tettetek, valami hasznotokra legyen. 's a' t. 's a' t. Senki sem idegenebb mint mi, azon felduló, vakbuzgó, kizáró, zsarnok pártszellemtől (a' legszélsőbb republicanusitól), mellynek organumai most vádoltatnak. Mi minden alkalommal külön választottuk elveinket az övéktől, de szabadon megvallyuk mostan, 's úgy tartjuk, hitelt érdemlünk: a' gonosz nem onnan ered. Nem a' Reformateur, 's nem a' Tribune irányzák Fieschi puskacsöveit; 's minthogy mindenik párt a' másik nyakába rója kölcsönösen a' gonosztétet, miért nem okozhatta volna ezt a' ministerium kemény rendszere, hosszan tartó erőszakosságai, börtöneinek iszonyatosságai, az embereket megvetése? Nem szándékunk ugyan vádolni a' ministereket; de miért volna a' sajtó egyedül vétkes, 's a' ministerium olly egészen ártatlan? Talán a' sajtó volt, melly a' közbocsánatot ellenzé; mellyet a' ns marsal, a' hallatlan merény első áldozatja, kivánt? A' sajtó volt e, melly rábirta Thiers urat, hogy a' hirlapok kiadóit szalmával rakott talyigákon vitesse gályarabok gyanánt messze börtönökbe? Mi azok közé tartozunk, kik esküttszékben e' kiadókat megitéltük volna, de őket igy nem valánk meggyalázandók. A' Courier Français pedig igy: „Ugyan mit akartok, midőn annyi lármát csináltok az erkölcsi rendről, mellyet törvényjavaslataitok által helyre állítani mondotok? 's a' t.

A' Journal des Débats szerint Fieschi felgyógyulása sebeiből már bizonyosnak látszik. A' Courrier Français (nem republicanus lap) azt mondja, hogy a' kormány még nem fedezte föl, mellyik párttól eredt a' merény, 's a' Journal de Paris kancsalgásai a' republicanus pártra csak rendőrségi cselek. — A' National azt bizonyítja, hogy Fieschinek olly sürgetéssel keresett 's végre megtalált börládája üres volt. Ugyancsak a' National jelenti, hogy megjegyzésre méltó: mikép a' diplomata test boszankodását a' merény miatt a' királynak még ki nem fejezte, mint ezt a' juniusi és aprilisi események alkalmakor tevé; oka ennek az, mert a' diplomata test szintollyan ól tudja, mint a' kormány, micsoda kéz intézte a' csapást. A' külföld minden esetre létesíti számitását. A' pokolerőmű elhibázta ugyan a' királyt, de a' sajtót nem fogja elhibázni. A' többi lap is megmarad azon állitás mellett, hogy a' merény carlista eredetü. A' Temps több részletet emlit, mellyeknél fogva már

jul. 15kén veréttek Parisban emlékpénzek V. Henrik arczképével. —

A' követházban aug. 13án elfogadtatott azon uj törvényjavaslat, melly a' közszékek uj rendezetét foglalja magában és pedig 212szóval 72 ellen. Ez alkalommal azon két nevezetes körülmény fordult elő, hogy elsőben is Schonen ur, ki mindig a' kormány mellett szavazott eddig, ez úttal a' kormány ellen szavazott, 's névszerint azt ohajtotta volna, hogy a' javaslott törvények kivételi törvényekül fogadtatnának el inkább, mint sem tartósan fenállókul. Azután Persil ur igy fejezte ki magát e' tekintetben: „A' kormány nem mulékony, hanem maradó törvényt akar, nem pedig kivételit, szóval a' törvénykezés érdekében olly rendszabályokat, mellyek alkotmányos határozások korlátin belül vannak, „szükséges ugymond hogy a' törvényszolgáltatás nyomban kövesse a' fegyveres zendülést. Ez a' kormány szándéka a' fenforgó törvényeknél. Nem kivételi törvényeket akarunk, igy zárá szavait a' minister; mi a' chartában maradunk, 's fogunk maradni; csak a' legvégső szükség birhatna bennünket arra, hogy abból kilépjünk. (Öst. Beob.) Mig más útunk lesz szabadulásra, bizonyosak lehetnek uraim, hogy a' chartához fogjuk magunkat szabni.“ — Az igazság-ministernek e' kifejezései anyagot nyujtanak 's méltán az ellenzési lapoknak kemény vádakra a' ministerség ellen. A' Temps azt mondja: X. Károly tanácsnokinak sem volt más rendszerök. — A' pairszék aug. 13án itélte el a' lyoni aprilisi vádlottakat. —

SPANYOLORSZÁG.

A' párisi pénzcsarnokon azon hir kerenge aug. 12kén, hogy fő tábornok Llauder uj telegraphi tudósítás szerint, Puycerdából a' franczia határra szökött. A' Sentinelle szerint Llauder a' nyugtalanságok első kitörtükkor nem vala Barcelonában, de 27kén este mintegy 600 legény gyalogsággal 's 40 lovaggal oda visszajött, 's tüstént a' fellegvárba vonúlt, hol a' sereg tisztjeit keményen megdorgálta restségükért, 's azt nyilatkoztatá, hogy a' fellegvárból könnyü lett volna az egész várost földig rontani. E' szavak villámgyorsasággal terjedtek el a' városon, 's a' nép most ujra 's még dühösebben zúdult föl Llauder ellen. Mire ez bátorságvesztve illant Mataroba, de ott ismét a' klastromok ellen küldetett csapat néppel akadván 's önmaga ellen intézett kurjongást hallván mégegyszer megfutamodott, 's ezóta helyét nem találta. Innét magyarázhatni meg Llaudernek előbb Puycerdába, azután a' franczia határokra bujdosását. — A' nyugtalanságok és szerzetesek üldöztetése folyvást tartanak. Az országutak szerfölött bátorságtalanok. A' levélpostákat mindennemü irányzatokban elfogdozzák 's Andalusiában napirenden van a' gyorsszekerek kiraboltatása. Rotschild Lionel báró a' cadixi uton mindenétül megfosztatott 's örülhet, hogy incognitója veszélyesb erőszaktól megőrizé. Mire ő tanácsosabbnak is vélte vissza fordulni 's uj utilevéllel fölkészülve, Oleronon keresztül utazni Franczíaországba.

A' Gazette de France következő hireket közöl don Carlos főhadiszállásáról, aug. 4ikéről: „Ma reggel korán elhagytuk Estellát, 's Arronizban ebédeltünk. Estve a' király Villamayorba érkezett, 's innét holnap reggel ismét tovább megyünk, anélkül, hogy tudnám hová. Ezen hirt a' Gazette de F. egy villamayori levél után közli, legutólsó telegraphi tudósítás szerint pedig d. Carlos Vitoriába indult. — Krisztina hadiserege jelenleg Larragában van 's castiliai ujonczok által szaporodott. — A' Journal de Paris egy bayonnei üzenet után azt jelenti aug. 12éről, hogy a' gyalogság vezér-ügyelőjévé Espeleta neveztetett ki, ennek helyébe Quesada lett madridi parancsnok, Rodil pedig nyugalmaztatott. — Egy czikkely a' Timesban következő körülményesb leirását terjeszti elő a' minapi barcelónai véres jeleneteknek: Julius 25én bikaviadal alkalmakor, a' Plaza de Toroson összesereglett nép mingyárt eleinte csöndzavaró szeszélyt mutatott. Történetből a' viadalra bocsátott bikák igen igen békeszeretők voltak, 's igy a' népnek csekély mulatságot szereztek. Tilalmazó törvény van hogy semmit sem szabad viadalfövényre vetni, mi a' vivók futását gátolhatná; de midőn a' harmadik bika is előjött, 's ez sem mutatott kedvet rombolásra, már akkor a' nézők dühre lobbantak. Az arenába (viadaltérre) kövek röpültek; hangos kiabálás zengett, hogy a' bikákat vezessék el. Ebben meg egyezett a' felsőség, azonban a' negyedik bika is álmosnak mutatkozott, 's a' nép haragja borzasztó jelekben kezde kitörni. Mintegy 10,000 ember volt összegyülve, 's ez mind teljes erejéből kiáltott, egy pillanatban zuzva voltak a' padok és korlátok, 's a' töredékek minden oldalról a' szinre röpültek. A' kormányzó megjelenvén csilapitni akará a' nép dühét, de hijába. E' közben a' viadaltér sokasággal telt meg, melly a' szerencsétlen bikára rohant. A' felbőszült barom egyenesen a' kormányzó ellen indult, ki csak ba osan menekhetők meg a' veszélytől. Végre számtalan sebtől gyengülve lerogyott a' bika, 's diadalmi zajjal az utczákon keresztül hurczoltatott. A' rendszerető nézők visszavonúltanak, de a' köznép még dühösebbül kezde pusztitani, a' mi már előre megfontolt 's kicsinált dolog vala. — Ekkor rohantak a' monostorok ellen, mellyeknek most csak puszta falai állanak, a' könyvtárokat 's nagybecsü gyüjteményeket elégették. Azonban e' zavar és pusztitás közepett nem lehetett nem csudálni a' dühöngők pénzmegvetését. Szent edények, arany és

ezüst művek tűzbe dobattak, 's egy suhanez, ki egy selyemkendőt el akart csipni, szinte halálra veretett. De a' lázongó nép nem elégült meg a' birtokpusztitással; hanem vérrel akará dühét csilapitani; közel 80 fegyvertelen barátot öldöstek le, 's a' többi is csak a' katonaság erőteljes ótalmának köszöni üldözött életét. — Azok közül is kevesen haltak könnyü halált. Néhányat megégettek, mások t gyilokdöfésekkel végeztek ki, néhányat bottal 's kővel vertek agyon. Azon kevesek közt, kik a' kórházakban félholtan nyögnek, némellyiknek harmincz seb is borita testét. Sokan a' katonák ótalma alatt lelték halálukat 's a' t.

Llauder elszaladván, a' másodparancsnok Cataloniában, Bassa gen. érkezett Barcelónába lázadás-csilapitandóul, 's hirdetést bocsátott közre, mi szerint minden ember, a' fellegvárból hallandó első álgyuszó után, házába tartozott vonulni. Dél tájban megdördült az álgyu, de a' helyett, hogy az emberek visszavonulnának, nagy néptömeg kezde tódulni Bassa szállása felé. A' katonaság hadirendbe állott az előtt, de a' felbőszült sokaság a' csarnokba rohant, Bassa generált az ablakból ledobta, azután a' rendőrség épületének ment, szétrombolá azt 's elégeté a' papirosokat 's a' t. — A' főváros békén van; a' nyugtalanságok itt követőkre nem találtak, azonban a' kormány aggódva figyel minden mozdulásra, 's minden monostort egy egy csapat katonaság őriz, azt szükség esetében ótalmazandó. — Barcelonán, Saragossán és Murcián kivül még Cordova és Caspe várasok is Arragoniában erőszakos jelenetek színhelyei voltak. Különösen a' murciai nyugtalanságokról igy beszél egy onnani levél aug. 1sőjéről: Julius 30kán a' nép föllázadt, 's néhány szökevény fogoly szabadon bocsáttatását kivánta. Ez megadatott. Következő napon ismét rendetlenség mutatkozott 's ugy látszott, hogy a' klastromok ellen készül valami. A' felsőség vigyázott, a' katonaság összegyüjtetett, 's az egész éjt ébren tölté az arsenaltéren. A' nyugtalankodók előre nyomultak, de látván a' villogó fegyvereket, megállottak. Már minden azt hitte, hogy a' béke helyre áll, midőn egyszerre hajnalban öt klastrom lángban állott. A' barátok közül azonban csak egy veszté életét, a' többi szerencsésen megszabadúlt. — A' hadiseregről kevés hirek jönek. Cordova gen. egész seregét az Ebro partjain hadirendbe állította, 's csak az angolfranczia segédcsapat elérkezésére várt, hogy ehezképest támadólag intézhesse állását. Ezen erősítés eljöveteleig a' hadi fő parancsnokság rendelete szerint ütköznie nem szabad.

A' tiersparti egyik ujsága, az Impartial, a' spanyol seregek jelen munkátlanságát azon alkudozásoknak tula donitja, mellyek az angol kabinet titkos eszközlése által a' királyné s' don Carlos közt folynak. Az angol ministerség „ugymond azon lap" őrizkedik, hogy kabinétünket jelen foglalatosságitól el ne vonja. Efölött ujabb időkben volt alkalma meg is győződni annak szeszélyességéről a' négyes szövetség föltételei teljesitésében, 's azért elhatározta magát egyedül 's Franczia-ország részvéte nélkül munkálni azt, a' mi Angliának használhat. Most két angol alkudozó van don Carlos fő hadiszállásán, kiknek bizatásukban áll valamelly egyezés alapvonalait elkészíteni, melly a' harcznak véget vessen. Következők lennének, egy másik lap szerint, ezen alapvonások: „Don Carlos joga maga személyére nézve elenyészettnek v. szendergőnek tekintetik, de Károly Lajos infansnak d.Carlos fiának számára, a' kis Izabella királynéval párosulandóéra ismét föléled. Izabella királyné legyen saját nevében és jogával, úgy mint hajdan első Izabella katholikus Ferdinand hitese volt. Igy a' sali és antisali törvény kezet fog egymással, és se a' házastársaknál se maradékaiknál nem lesz lehetséges megkülönböztetni, ki uralkodik közülök öröködési (successioi) rend szerint.

LENGYELORSZÁG.

A' hannoverai ujság egy czikkelye igy elmélkedik a' kalischi táborról: A' három keleteuropai fejdelem baráti összejövése bizonyitja, hogy azon összeköttetés, melly Münchengrätzben a' lázitó elvek behatása ellen alapittatott, maig is fönáll. — Ezt azért emeljük ki különösen, mert angol és franczia lapok azt ügyekeztek megmutatni, hogy Ausztria, jelen helyzeténél fogva, mint magokat kifejezék, a' déli statusrendszerhez, ennélfogva tehát érdekei közé tartozik, hogy Oroszország tovább a' török felé ne terjedjen; az europai statusok mostani körülményi azt kivánják, hogy Anglia, Franciaország és Ausztria közönös érdekkel szövetkezzenek Orosz és Poroszország ellen. Azonban e' vélemény az europai kormányrendszernek igen felületes ösméretére mutat. Ausztria összeköttetése Angol és Franciaországgal csupán akkor volna képzelhető, ha Oroszország délszakra terjeszkedése Ausztria kárára szolgálna; de illy eset most nem létez, sőt egészen más érdekek forognak fön, mellyek a' kölcsönös viszonyokat meghatározzák. A' négyes szövetség, melly nyugaton a' revolutionalis érdekek föntartására 's terjesztésére köttetett, fenáll, 's épen most lép életbe a' spanyol királyné által. Már pedig a' keleti statusok Münchengrätzben azon ellenkező czélra egyesültek, hogy a' revolutiói érdekek ellen dolgozzanak.

NÉMETORSZÁG.

Aug. 8ról irják, hogy Töplitzben a' monarchák összejövete alkalmakor véghatározások fognak hozatni a' belga hollandi ügyben. Ennyit a' hollandiak is hihetőnek vallanak; de tagadják, hogy a' hollandi király, nem bizván népe hűségében, maga sürgetné ezen véghatárzásokat. —

Az érczhegységből (Erzgebirge) aug. 6ról irják hogy Csehországban is lesz gyakorlási tábor, 's már előlegesen élelmi szereket is vásárolgatnak a' széleken e' végre. — A' rendkivüli szárazság Csehországban két egymásutáni év következtében másodszor is igen szük esztendőt okoz. Már az idén is hijányzott a' közönséges téli nedvesség 's azért a' burgonya, takarmány 's egyéb gabona egészen elsilányult. Számos malom és gyár megakadt viz szüke miatt. Még a' felső érczhegyi folyók is csermelyekké apadtak. De a' közép és alsó érczhegység téli vetéseinek a' szárazság nem ártott 's itt a' buzaaratást igen gazdagnak mondhatni. Ezek mellett a' népség Csehországban folyvást szaporodik, 's majd minden faluban uj házak épülnek. —

AMERIKA.

Mexico: A' Times julius 12ig terjedő hirlapokat vett Ujyorkból. Ezek junius 2ig adnak hireket Veracruzból, mellyek szerint Mexico kormányalakja teljesen megváltozott. A' statusoknak eddig foederativ (szövetséges) respublicai alkotmánya volt, melly most középponti kormánnyá változott 's ennek feje Santana. A' másítás Toluca nevü mexicoi tartományban kezdődött, honnan a' terv a' köz kormányhoz küldetett, 's valamennyi státusban el is terjesztetett. — Az egész mexicoi tartomány, úgyszinte a' többi valamennyi, még azok is, mellyek Texca tervét fogadák el, hozzá állásukat nyilványitották. A' mostani hatóságok, mellyek a' tolucai tervnek ellen nem szegülnek, folyvást meg fognak maradni, mig a' congressus az ujdon kormányrendszert összeszerkesztendi, mi mihelyt lehetséges, meg fog történni. —

ELEGYHIREK.

Az eddig várva várt Halley üstökösrül következő tudósitást ad egy berlini lap: Halley üstököse (Damoiseau, Rosenberger, Pontécoulant 's a' t. számitási után) aug. 6án korán napkelte előtt lépett-elő a' föld látkörén, a' földtől ugyan 46, a' naptól 37 millió mérföld távulságra, éjnyugat felé a' tejuthoz legközelebb eső bika csillagnál, de mivel kevéssel napkelte előtt jö fel, 's annak fénye által meghomályosul, azonban iszonyu távolságra is van tőlünk: nehezen lesz e' hónap közepe előtt látható; de azontúl a' jelen hónap végeig késő estve éjszakkeleten tünik föl 's hajnalhasadtig szemlélhető. A' hónap folytában az ugy nevezett bikacsillagtól, a' tejuton át annak keleti széleig halad, 's a' földhez $28\frac{1}{2}$, a' naphoz 29 millió mérföldnyire közeleg. —

Római lapok aug. 6áról a' Collegio Romano csillagvizsgálóji után következő adatot közölnek a' Halley üstökösről: Tegnap körülbelül 7 óra 's 30 perczkor római időszámolás szerint tünt föl nálunk a' hires Halley üstököse Damoiseau alapjai szerint kiszámitott helyen. Világa igen gyönge volt 's Biela üstököséhez hasonlitott, mint ezt utólsó megjelentekor láthatók. Zeta csillag közelében tartózkodik, a' Bikában. A' derengő hajnal 's ekkor az égen elterült föllegzet alig engedtek elég időt helyzetét illő pontossággal megvizsgálnunk. Egyenes följövetét 5° 26 alatt találtuk, éjszaki eltérését 22° 17′ alatt. — Bécsben Aug. 22kén a' cs. k. csillagásztorony segédje, Littrow Károly hasonlóképen föltalálta 's vizsgálat alá vette a' hires égi vándort, mi szerint annak egyenes fölmenetét (ascensióját) 85° 27′ 50″, éjszaki eltérését (declinatióját) pedig 23° 36′ 20″ alatt tapasztalá. Úgy látszik mint egy halvány hosszudadkerék ködalak, fark nélkül, aránylag kitetszö testtel, de mellynek köre olly fénytelen, hogy e' napokban csak igen éles és gyakorlott szem jó vizsgacső segedelmével láthatá. De kevés idő mulva nagysága 's világossága, a' földhöz sebes közeledése miatt, annyira fog növekedni, hogy kevésbé erős látcsön keresztül is kivehető lesz. —

Athene jun. 28kán. A' közvélemény tizennégy nap óta kellemetlen érzéssel sejti a' sajtószabadság elkövetkező korlátoztatását. Ugy hiszik, hogy idegen udvarok befolyásának kell e' lépést tulajdonitni, de a' király a' jelen időnek helyzetét nem tartja még alkalmasnak, illy rendszabálylétesitésre. Theocharis és Koletti a' királynál ovó szavaikat veték közbe 's nem sikeretlenül. Most még minden előbbi állapotjában van; azonban meggyökerezett vélemény, hogy idő jártával a' külföldi párt sötét czélját kiviható. —

Piemonti utólsó hirek szerint a' cholera Turin felé irányzatában eddig Coniig terjedt, 's itt aug. 9én 61 beteg, 11 holt találkozott. — Nizzában előbb megszünt, de Genuában kiütött, hol aug. 8ikaig már 18 beteget 's 9 holtat számláltak. Livornóban és Florenczben is kerültek elő már egyes halálesetek. A' cholera tehát általlépte már a' Havasok és Appenninek hegylánczait, 's megjelent éjszaki Olaszország térein anélkül, hogy hosszas vándorlása alatt erejéből legkisebbet is vesztett volna. Lombardia aggodalomban van; a' betegség mostani irányzata szerint, melly nyugotról keletnek vevé pályáját, legelőbb levén kitéve a' veszélynek. Már előlegesen elegendő számú polgári és katonai orvos van rendelve, 's majd utasitás fog kiadatni a' néphez olasz nyelven, melly a' cholera-alatti élés rendszabályit foglalja magában. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

69. szám | Pest, szombat augustus 29kén | 1835.

Foglalat: Magyarország (kerületi ülések, kineveztetések, gyapjuári viszonyok; pesti dinnyevásár; viadal-intézet; Schwarz †) Ausztria (előléptetések a' hadiseregnél; Halley üstökőse) Anglia (felső és alsóházi tanácskozások; Hume és Peel versenygése, a' Courier 's a' t.) Francziaország (lapok véleménye az uj sajtó-törvényről; a' Jour. de Francfort és Garnier Pagès 's a' t. Spanyolország (ángol consul fogadtatása Carlosnál; Saragossai zendülés: Barcelonai ujabb hirek) Németország (Boroszlói összejövetel, berlini zendülés, 's belgiumi egyetemek) Törökország (a' törökorosz adósság állapotja)

MAGYARORSZÁG.

Pozsony: Ő cs. kir. fensége a' főhg-Nádor aug. 23kán estve 8 órakor jött vissza Bécsből, hová az előtti napon reggel utazott el. A' KK. és RR. folytatják kerületi tanácskozásaikat a' főrendeknek a' sérelmek és kivánatokra válaszul adott megjegyzéseikről.

Ő cs. k. fölsége, folyó hónap 10éről költ kegyelmes rendelése által cs. aranykulcsos, titkos tanácsos 's a' török udvarnál eddigi követ Ottenfels-Geschwind Ferencz bárót status és conferent. tanácsossá a' titkos házi-udvari-statuskanczelláriánál, 's az eddigi rendkivüli követet Konstantinápolyban Stürmer Bertalan bárót ugyanott teljes hatalmú követté's ministerré kinevezni méltóztatott; a' cs. k. udvari tanulmány-biztossághoz érkezett kegy. rendelése szerint pedig a' gyakorlati gyógyászat tanitószékére az innsbrucki tudom. egyetemnél Győrmegyei tiszt. orvos Karpf Antalt rendes oktatóvá nevezni.

Ő cs. 's apost. kir. fölsége aug. 5kéről költ 's a' magy. kir. udvari kanczelláriához bocsátott kegy. rendelése szerint Farkas Ferencz fehérvári székesegyházi kánonokot sz. Miklós ercsi czimzetes apátjává, hasonlóul fehérvári kánonok Puretics Ignáczot a' b. szűz buktati v. bakonyi czimzetes apátjává, továbbá szári lelkész Pendl Ferenczet, 's Farkas Imre fehérvári plebanust az említett székesegyházi káptalannál valóságos kánonokokká méltóztatott kinevezni. Szinte aug. 5kéről költ kegy. rendelésében sopronyi kánonok és városi pleb. Micsanek Józsefet szentkereszti czimzetes apáttá, 's Nagy József egykori tábori főpapot's tiszt. kánonokot a' pozsonyi káptalannál val. kánonokká mélt. kinevezni.

Ő cs. k. fölsége jul. 27ki kegy. határozata szerint a' gibraltari eddig helyettes consult, Sprague Horáczot, ugyanott valóságos cs. k. ausztriai consullá mélt. kinevezni.

A' cs. k. számadási igazgatóság a' beszterczebányai számtartóságnál számvivő-tisztet Dohnaly Antalt, vieliczkai bányász és sóakna-számtartóvá nevezé ki.

Gyapjutermesztőinknek irányzatul következő fontos hireket és szempontokat közöl egy jeles 's tudományos jártasságu practicus gazdánk Tót-Megyerről (Nyitra vármegyéből) f. aug. 24éről: Hamburgi tudósítások szerint e' hónap 12éről mind itt, mind Angliában, a' közép finom és közönséges gyapju ára, a' német nagy gyapjuvásárok óta tiz tallérral csökkent mázsa számra. Aug. 6kán Lee nevü gőzhajó Hamburgbol Hullnak indult el, de miután 128 zsák gyapjut a' tengerbe vala hányni kénytelen, a' szélvész által mind műszereiben mind egyéb szállitványiban tetemesen károsultan tért viszsza. Ezen adat összeütközésben látszik lenni e' következő, a' gyapjutermesztők részére kedvező, körülményekkel: 1) Angliában a' gyapjugyárok általjában el vannak munkával foglalva, különösen a' yorkshireiek amerikai rendelések által. 2) Németalföldön is élénken folytatják a' gyapjugyártást. 3) Németországban a' gyapjugyárok, részint legalább a' vámegyesület következésiben is, nem csak minden reményen felül szaporodnak, hanem egyszersmind javulnak. 4) Francziaországban, mióta a' beviteli vámot 30°/₀ről leszállitották 20°/₀tre, nem csekély mennyiségü német finom és középfinom gyapjat visznek be. 5) Spanyol gyapjut, a' polgári háború miatt, alig láthatni Angliában. — A' gyapjutermesztőknek kedvetlen körülállások pedig ezek: a) nagy része a' gyároknak, kivált Amerika részére, előbb alkudott igen olcsó árokért dolgozik, addig tehát, mig az egész kötelezésinek eleget nem tesz, nagyon vonakodik drágább gyapjut venni. b) Soha sem jelent meg annyi külföldi gyárnok és kisebb gyapjukereskedő külföldről, de soha sem volt általjában annyi vevő a' német vásárokon, mint az idén; a' gyárnok pedig nem veszen addig kereskedőtül, mig csak a' maga által vásárlott gyapjumennyiség el nem fogy, és a' kisebb kereskedő több tekintetből kisebb nyereséggel is mégelégszik, vagy előbb kénytelen, kárral is eladni, mint a' nagy; 's e' miatt most a' német nagykereskedők annyival nagyobb hátramaradást szenvednek, mivel a' vásárokon ugyanazon áru t. i. gyapjuvevőknek szokatlan száma némileg mesterséges árt okozott. c) Az uj, délvallisi gyapju nem csak bámulásra méltón szaporodik, hanem javul is. Yorkshire többi közt, Amerika részére majd nem kirekesztőleg ezen gyapjut dolgozza. — A' következések pedig mellyeket ezen ellenkező körülményekből húzhatunk, talán ezek lehetnének: 1ször különös ok nincs (bár közép arány szerint megelégedhetünk a' mostani

árokkal is, azoknak nagyobb csökkenésétül félni; 2szor mennél inkább szaporodik a' gyapjukereskedők száma; annyival kisebb fortélyokra szorúl eddig azoknak olly igen is bő nyereségök, annyival szükségesb tehát, hogy minden birkatenyésztő szemes legyen, kinek hisz; legbiztosb uton jár pedig az, ki gyapját zsákban adja el, 's gyapjáért azonnal kész pénzt, vagy készpénz értékü 's jó hitelü váltólevelet kap. Elenyésznek igy a' mosás-elleni kifogások, mint száz egyéb kopasz ürügy, mellyet mind annyiszor bőven előhalmoznak, valahányszor a' gyapjukötés vagy szerződés és általadás közt elmult idő alatt, mint most, az árok csökkennek.

Pest aug. 28kán: A' végére hanyatlott sz. János fővételi, vagy dinnyevásár eleinte a' kézmüvekre igen silány volt, de később általjában középszerünek mutatkozott. A' pamut szöveteket jócskán keresték de a' selymet, noha még vásár előtt felrugott ára, jobban. Hazai termékinkre a' repczét 's gubacsot kivéve, igen kevés hasznos alku történt, vétel még kevesebb. A' gyapju-vásár mint fő jövedelmi czikkely, az eladóra kedvetlen volt általjában, a' vevőre kedvező, mert 8—10°/₀tel süllyedt a' finomabb fürt ára, a' közönséges 's közép fajé pedig 15—20°/₀tel a' mult medárdi sokadalomhoz képest. A' gubacs ára idei csekély reményü biztatása miatt, felszökkent. A' baromvásár igen vékony volt. A' jó sőre v. gőböly igen jó áron kelt, csakhogy máskorhoz képest a' néhol uralkodó dög miatt is, nem vala tetemes számu, mi miatt ns Pest megye mostani közgyülésében a' hús eddigi árát meghagyta. A' nyomtatásra 's igavonásra alkalmazható lónak, habár gacsiba volt is, aránylag több vevője 's keresője volt mint a' czimeresnek. A' bőr, olaj, dohány süllyedt. A' sovány sertés olcsón kelt a' ritka tájon diszlő kukoricza 's makk miatt. A' gabona minden faja lejebb szállott az ország nagyobb részében áldással páros aratás miatt, igy a' bort is lecsökkenté a' majd mindenütt rakott gerezdü venyige. Illy kecsegtető kilátás Halley már feltünt üstökösére támaszkodva kádárinkat legjobban boldogitja, mert már 4 váltó forint a' vasabroncsu hordó akója, mind a' mellett, hogy tökéletesen száraz dongájut bajjal kaphatni. Többit adja Értesitőnk.

A' győri káptalan nemes hazafiságának, jeles tudományszeretetének igen dicső példáját adta, midőn II. Gejza és III. István magyar királyoknak fehér márványba vésetett pecsétnyomóikat, mellyek jószágán találtattak, a' magyar nemzeti Museumnak és igy a' közhazának ajándékozni méltóztatott. Már rézbe vésetett mind a' két pecsétnyomó, 's közelebb közvizsgálat alá fog bocsáttatni (a' Tudományos Gyüjtemény legközelebb megjelent VII. kötetéből).

Nemzeti Vivó-Intézet. A' pesti nemzeti Vivó-intézetnek f. e. jun. 9kén Pesten tulajdon teremében tartatott gyülése 4ik határozati pontja tartalmánál fogva, ezennel jó eleve hirül adatik: hogy legközelebbi közgyülése ezen Intézetnek jövő 1836ik esztendei február hónap 1őjén fog tartatni, melly határidő, mind a' mellett, hogy a't, cz. Részes-uraknak e' jelen hirlap által mostan előre tudtokul adatik, meg a' határidő elérkezte előtt 6 héttel ujra hirül fog tétetni, — a' Budapesten levő Részes-urak pedig még külön meghivó levelkék által is ezen Intézet közgyülésében leendő részvétre illendően meghivatnak. Költ Pesten augustus 28án 1835

Báró *Prónay Albert* s. k.
mint a' nemzeti Vivó-intézet ideiglen igazgatója.

Folyó aug. 19ikén halálozott meg Kaposvárott Schwartz Ferencz gyógyszerészmester, a' németországi természetvizsgáló társaság, valamint a' közhasznu ismeretekrül nevezett akademiának rendes, a' bajorországi füvész és kertmivelő társaság levelező, 's az éjszak-németországi gyógyszerész egyesület tiszteletbeli tagja. Ezen jeles férfiú mivelt lelke kész oltára volt a' tudományos és nyájas társalkodásnak. Korán hanyatlott ugyan sirba (életének 36ik évében) de baráti 's ismerőseinek szivökben hosszu életszakaszra biztositák erényei 's kitünő tulajdonai emlékezetét.

AUSZTRIA.

A' cs. k. hadiseregnél következő előléptetések történtek: St. Croixi báró Ceschi József vezérőrnagy 's helyettes elnök az alsó ausztriai katonai elegy törvényszéknél, altábornaggyá lett de hivatalában megmarasztatással. — Vezérnagyokká következő ezredesek: Gerhardi Ignácz Mayer 45 számu gyal. ezrednél; Liebrich Henrik a' 2dik számu ottochani határezrednél; Spinette János lovag, 5ik sz. Varasd-körösi határőr gyalog-ezrednél; gróf Spannoghi Leopold, 4ik számu Császár uhlán ezrednél; Khűnel Andor a' 2dik pattantyus ezrednél és Báró Adelstein József 4ik számu Lattermann gyalog ezrednél. Ezredessé lett alezredes Sissak Erneszt, estei Ferdinánd Ferencz főherczeg 32ik számu gyalog ezrednél. — Alezredesekké (Oberstlieutenants) követk. őrnagyok: Pfanzelter Károly 11ik sz. Rajner főherczeg gyalog ezrednél; Castelliz József, 32ik sz. Ferdinánd főhg gyalogezr; Burassovich Márton 2ik sz. ottochani határőr gyal. ezr.; Casanova Károly 5ik sz. varasd-körösi határnok gyal. ezr.; Báró Zedlitz József, 8ik számu Hardegg vasas-ezrednél, mindnyájan az ezredben, Kille József, ki az 5ik pattantyús ezredtől a' 4ikhez általtétetett. — Őrnagyokká (Majorok) lettek köv. kapitányok: Sartorius Mátyás, 33ik sz. Bakonyi gyal. ezred.; John József a' 36 sz. Palombini gyal. ezr.; Schnirrich Benedek a' 15 sz. Bertoletti gyal. ezr.; Stippetich József a' 2ik sz. ottochani hat. gy. ezr.; gróf Brankovich Pál az első sz. Liccai hat. gy. ezr.; Hruby Vilmos az 5 sz. varasd-körösi határőr gy. ezr. Telleky Mózes a' 14 számu 1ső székely határőr gyal. ezr; Blankenburg Henrik a' 8dik sz. Hardegg vasas ezr.; Quellimbrunni Kaltenbrunner Mátyás az 5ik, Jankó Ignácz a' 4ik pattantyús ezredtől, mindnyájan ezredeikben; Thurnfeldi lovag,

Lueger Ferencz, Koudelka 40 sz. gyal. ezredtől 8 sz. Lajos főhg gyal. ezredhez; Gerstenkerni Gerstner József, 11ik sz. Rajner főhg. gyal. ezredtől Koudelka 40ik számu gyal. ezredhez; Loncharevich Lajos 23 számu Söldenhofen gyal. ezredtől a'9ik sz. pétervár. határőr. gyal. ezredhez; Peorseoldi Mihálykó Márton 6 sz. sz. györgyi hat. gy. ezredtől a'4ik sz. szluini hat. gyal. ezredhöz; és Karrer Bencze, nyugpénzzel Buduai helyőrnaggyá (Plazmajor). Báró Fels Lajos alezredes a' 11ik számu Rajner főhg. gy. ezrednél, városi parancsnok lett Egerben; Holpert Jakab, őrnagy a' 4ik patt. ezrednel az innsbrucki őrpattantyúsági-vidékparancsnokává lőn. — Nyugalmaztattak e' következők: de Mesemacre József, Lardenois de Villei vicomte, altábornagy 's parancsnok Pétervárадon; Roll János ezredes és városi parancsnok Egerben; Rebracha András a' 2 sz. ottochani hat. gyal. ezrednél alezredes, ezredesi czimmel 's díjtoldalékkal; és Bőhm Antal Móricz a'8 sz. Hardegg vasas ezrednél; Blűthenthali Götz Leopold őrnagy a' 36 sz. Palombini gy. ezrednél, alezredes charakterrel 's díjöregbitéssel 's Plankensterni báró Vetzlár Lajos, helyőrnagy Lembergben; Leusser György kapitány a' 3ik patt. ezr. és Krapf Antal kapitány a' prágai őr-pattantyusági vidéknél, őrnagyi ranggal 's nyugpénzzel; Wrany Bencze kapitány 28 sz. Baillet de Latour gy. ezr. őrnagy ranggal, és Nordensteini Stein Ferencz lovagkapitány a' 3 sz. Fridrik hg. vasas- ezrednél, őrnagyi ranggal 's fizetés - neveléssel; báró Arnstein Ignácz, alhadnagy a' szicziliai Konstantin György rend keresztjét nyerte azt hordozhatási engedelemmel.

Aug. 23kán reggeli három órakor az üstökös ismét láttatott a' bécsi cs. kir. csillagász toronyban. Littrow ur azt szembetünőleg éjszakkelet felé haladtnak találta, szinte középett a' bika, β (beta) és ζ (zeta)'s az iker v. kettős μ (m) csillagzat közt közel Orion buzgánya éjszaki végéhez. Világa nem erősbült, hihetőleg az ég azon részének tisztátlansága miatt, hol most az üstökös tartózkodik. Távolsága a' naptól 31, a' földtől 35 millió német mérföld, 's igy tőlünk $1\frac{3}{4}$szer van messzébb mint a' nap. Csaknem egyenes irányban közeleg a' föld felé 's naponként 750 ezer mérföldnyivel. Ezen közelitő irányzatu utját oct. 5eig folytatja, midőn 5 millió mérföldnyi közelségre jut hozzánk 's ujra távozni kezd.

ANGLIA.

A' felsőházban auguszt. 11kén azt kérdezte Newcastle herczeg a' kincstár első lordjától: szándéka e a' hatóságjavitó törvényjavaslat elfogadását sürgetni, 's inditványba hozni, hogy a' ház biztossággá változzék végette? Melbourne lord felelé: „Igen is, minden bizonnyal.“ Newcastle hg: „Ez esetben én is ismétlem az általam jelentett inditványt, 's kivánni fogom, hogy szavazzon a' ház fölötte!“ Mint tudjuk ez inditvány oda czélza, hogy a' ministerium a' testületjavitó törvényjavaslat miatt vád alá tétessék. —

Clanricard marq. ezután inditványba hozá azon törvényjavaslat második felolvastatását, mellynek czélja: 1.) azon törvény eltörlesztését kivánni, melly a' katholikusokat arra kötelezi, hogy egybekeléseiket a' polgári névjegyzék-vitelre megbizott protestans lelkészek előtt 's által tegyék, mielőtt t. i. az egybekelés saját vallásuk lelkészei által avattatnék fel vagy áldatnék meg. 2.) A' katholikus házasságok jegyzéke vitelét katholikus papokra bizni. Plunkett és Brougham lordok melegen támogaták e' valóban emberiséges 's igen természetes törvényjavaslatot; de keményen megtámadák azt Limerick gróf, Wicklow lord és a' londoni, exeteri 's herefordi püspökök, kik a' törvényjavaslatban nem magát a' dolgot keresték, hanem eszközt láttak a' katholikus papok hatalma nagyitására. A' törvényjavaslat szavazásra kerülvén 46 szótöbbséggel 16 ellen félrevettetett. —

Az alsóházban Hume inditványa: neveztessék ki nyomozó biztosság az orangista páholyok fenléte 's a' cumberlandi hg által iránta mutatott kedvezések ügyében, 138 szóval 43 ellen elfogadtatott. —

A' londoni lapok folyvást uj jegyzékeket adnak azon városokról; hol gyülések tartattak 's felirások szavaztattak a' testületi törvényjavaslat-elfogadásra. A' Sun erre megjegyzi: „De még ez nem minden; az idő hatalmasb jelenségit kell említenünk. Nem csak Manchesterben, de Newport 's Liverpoolban is kemény idegenség mutatkozott az iránt, hogy kérelemre méltassák a' lordok házát. Érzették, milly haszontalan 's fölösleg volna esedezve olly gyüléshez folyamodni, melly a' városi irnokság önző véleményébe több bizodalmat helyez, mint a' nép véleményébe. 'S e' szellem nem csupán ama' három városra szorul, hanem mint futótűz keresztülvillan az egész országon, 's mindenütt hallhatni e' nyugtalanító kérdést: „Mi haszon nekünk a' lordok háza? 'S miért hagynók mi azt továbbá is fönállani, midőn csak kárunkra áll fön?“ (Oest. Beob.) — Mint említettük, az ángol lapok igen keményen kikeltek a' francia ministerium által a' követház elé felhozott törvényjavaslatok ellen, a' Times közöttük igy elmélkedik azokról: „De elég! Nem képzelhet magának angol illy állapotot; 's méltán várhatni, hogy ollyan nép mint a' franczia, melly Lajos-Fülöp kormányát kevésbé gyülölt zsarnokság düledékeire épité, mint ez, sokáig nem fogja saját teremtvétől azon rendszer sulyosítását elviselni, mellynek teljes megbuktatása volt azon czél, mellyért e' széket fölemelé. De ha a' beszédet 's irást illy módon meg lehetne is semmisíteni, megölhetitek é a' szenvedélyt is, 's meggyilkolhatjátok e a' gondolatot? Ha a' kiáltások elnémittatnak, ugyanazon nyomással a' halk suttogást is elfojthatjátok e?

Ha az ajkak elzárvák, a' kezeket is elzsibbasztották e azzal? és hogy egy pokolerömüvet ezrekre 's egy juliust az esztendöben tizenkettöresokszoroztatok, hogy valamennyi franczia lelkében olly boszankodást gerjesztettetek. A' kard koczka- v. szerencsejáték, mellyel többen tudnak egynél játszani,és senki jobban, mint a'francziák, kik 45 év alatt hét vagy nyolcz kormányt láttak egymás után, mellyek valamennyien hatalommal 's erőszakkal akartak kormányozni, 's valamennyien erőszak által dúlattak fel. —

Folytatása az alsóház vitájának az orangista páholyok iránt aug. 4röl: Wood ezredes bizonylá, hogy Cumberland hg nem tudhatta, mire használták az általa fehérül kiadott engedelmi jegyeket, Maxwell ur hasonlóan védé a' herczeget; de Ward ur hatalmasan támogatá Hume ur inditványát: „Az emlitett gyülésben, ugymond, Kenyon lord házában, mellyben a' herczeg vivé az elnökséget, az határoztatott, hogy az engedelmijegyek valamelly páholyba léphetésre 15 shillinggel fizettessenek meg, de altisztek, katonák és hajóslegények egészen vagy némelly részben legyenek fizetéstül mentesek, 's mégis azt akarja a' ns hg elhitetni, hogy a' páholyok fenlétéről a' seregben semmit sem tudott! (halljuk! halljuk!) A' ház kötelességét nem teljesitené, ha ezen inditványhoz ál-gyöngédérzetből, vagy pedig félelemből nem állana. (Igen hangos tetszés).“ Percival ezredes az orangista társaságok okait védelmezé, de a' seregben létezését semmivel sem igazolhatta, mindazáltal Cumberland hget minden tudomás alul fölmenti. Russell lord sajnálta, hogy Hume ur addig nem várt, mig a' tanu-kihallgatásból teljesebb tudomást lehetett volna e' fontos dologban meriteni. Ő ellensége minden illyen titkos egyesületnek, 's épen azért az orangista egyesületet is ostromolja, de elhalasztatni ohajtaná a' dolgot, hogy a' ns hgnek ideje lenne magát igazolnia, 's az egyesülettől visszavonulnia. Beszédét tetszés követé. Midön Shiel ur ezután a' vitázat elhalasztatását ajánlotta 11kére, Peel ur fölkelt, 's az illy nemü egyesületek iránti ellenzését fejezvén ki részéről is azt mondá: bizonyos ugyan, hogy volnának páholyok a' seregben, de arra hogy a' rendőrségben is léteznének, nincsenek bizonyitványok. — Hume félbenszakasztva: „Csalhatatlan bizonyitványokkal mutattam meg, hogy Limerick rendőrségében orangista páholyok vannak képezve.“ (zajos tetszés a' ministeri padokon.) Peel: „A' tisztes tag e' vádat más testületek ellen is felhozta, például az árok-és gátcsinálók ellen.“ Hume hirtelen felszökve: „Igen is, tettem azt, és tanubizonyságokkal mutattam meg.“ (Igen hangos tetszés.) Peel: „'S a' parancsnokló tiszt még is tagadta.“ (tetszés az ellenzés részéről) Hume ur: „Tegye, ha birja, de én bizonyitványokat hoztam fel a' Maltában létező páholyok számáról, 's ha ezt az igen tisztes baronet a' házban jelenté vala, megnézhette volna azokat. (igen igen hangos tetszés a' ministeri oldalon.) Peel: „Ha ezt Ön bebizonyithatja, nem ellenzem azon végzést, melly a' páholyok fenlétét megrója a' seregben (harsány tetszés.); de a' bizonyitásnak teljesnek kell lennie, (tetszés az ellenző félen); Javaslom tehát: fogadjon el a' ház olly végzést, mellyben kéressék meg ő fölsége, hogy magas figyelmét az orangista páholyok alakitására 's terjedelmére forditsa, mikép azokat a' biztosság előtt tett tanuvallomások kimutatják.“ Hume: „Ez világosan annyit tenne, mint ő fölségének parancsot szabni elébe. (nagy tetszés és hangos kaczaj a' ministeri oldalon.)“ Peel: „Természetesen az olly gyöngéden érző dicséretességet vagy jelességet, mint a' tisztes middlesexi követ uré, nem egy könnyen elégithetni ki. 's a' t. Mint emlitettük a' ház Hume inditványát tömérdek (148) szó-többséggel elfogadta. — A' Globe e' tekintetben azt mondja: „E' végzés, ha nem csalódunk, hihetőleg nem csak az orangista egyesületeket, hanem általjában minden titkos egyesületet kivégzend az országban, mellyek különködő elválást, 's pártos elkeserültséget ügyekeznek föntartani. A' legfontosb és kinosabb vonás a' vitázatban Cumberland hg részvéte volt az orangista egyesületek alakitásában a' sereg közt. A' nevében hirdetett nyilatkozásra igen keveset ügyeltek, 's a' ház majd egyértelmü véleménye az általa ürügylött (vorgeschüzt) tudatlanságot hinni nem akarta. A' dolog már most forduláson van 's a' t.

Londonból aug. 14éről azon tudósitás jött, hogy Newcastle a' felsőház aug. 12ki ülésében e' napra jelentett indítványát a' testületjavitó törvényjavaslat ellen visszahúzta. Az inditvány azt fejezé ki, hogy, noha nem idegen a' felsőház constitutionalis alapokra épitett javittatását elfogadni a' községi jogok és szabadékoknak, a' mostani javaslatot mindazáltal nem fogadhatja el azon alkotmány-ellenes elvek miatt, mellyek számos honfi származékos jogait sértenék meg 's dulnák föl, 's több mint 240 városi község szabadéklevelét rontanák meg anélkül, hogy e' rendszabályt a' ház elibe hozott bizonyitvány igazolná. Visszahuzta pedig, mert Wellington 's Cumberland hgek és Mansfield gróf e' tulos rendszabály ellen nyilatkoztak. A' felsőház ezután biztossággá változott a' nevezett javaslat iránt, mellynek első záradéka minden vita nélkül elfogadtatott. A' második ellen Lyndhurst inditványt hozott fel, mellyet 14én estve a' lordok 93 szótöbbséggel elfogadtak. Ezen indítvány oda czélzott, hogy a' testületek most szavazási joggal biró tagjai az úgy nevezett freemanek, 's örököseik, minden eddigi jogaikat és sza-

badékaikat tartsák meg. Efölött Lyndhurst még egy indítványt hozott föl, mellynél fogva e' freemanek parliamentválasztási joga is sértetlenül maradjon. Melbourne l. ellenszegült ugyan ezen indítványnak is, de szavazásra nem bocsátá a' dolgot tudván, hogy szintannyi lesz a' többség, mint a' másiknál. Mihezképest ezen indítvány is elfogadtatott. Egy indítvány, Wellington hgé, azt kivánta, hogy a' városi kerületek határai ugy maradjanak, mint most vannak, a' parliament elintézendésig 's ez is elfogadtatott. Az alsóházi végzés ezen elintézést a' ministerekre bizta. A' 6ik és 7ik czikkelyek másítás nélkül fogadtattak el. — Az alsóházban august 12kén az irlandi testületjavitó törvényjavaslat másodszor, 's az irlandi egyházi törvényjavaslat harmadszor olvastatott föl 's el is fogadtatott. A' felsőházban aug. 13kán előadta Melbourne lord az alsóházból feljött irlandi egyházi törvényjavaslatot, az ellenzőfél folyvásti morgása közt, 's indítványba hozá, hogy első felolvastatása tüstént, másodszori pedig nyolcz nap mulva történjék. Az indítvány elfogadtatott, 's a' törvényjavaslat először fel is olvastatott.

A' Morning-Herald szerint négy (46, 20, 16, és 12 álgyus) hajó indult ki Lissabonból bepecsételt utasitásokkal, mellyek mint állitják Spanyolország éjszaki partjait érdeklik, — hol d. Carlostól elégtételt lesznek követendők a' britt alattvalókon elkövetett sérelmekért. A' Morning-Herald véleménye szerint ezen expeditio hihetőleg az angol hajóslegényeken a' carlosiak által többször történt gyilkolás megboszulására czéloz.

A' Courier a' testületjavitó törvényjavaslaton a' felsőház által tett másitásokra illy megjegyzést teszen: „Az eddigi másitásokból láthatni, hogy a' választási jog némi csekély megszorittatásán kivül, a' rendszabály eddig még nem károsittatott meg. Az alsóház azonban 's a' nép vigyázó szemmel legyen rá, 's hathatósan fejezze ki magát, mert a' törvényjavaslat ellenеinek sem a' felső sem az alsóházban hinni nem kell. Ha a' lordok e' fenforgó törvényjavaslatot megcsonkitják, csak azt nyerendik, hogy más, talán még gyökeresebb (radicálabb) bélyegü fog elejökbe terjesztetni, 's ez által a' politikai izgást, melly átka minden országnak mellyben az uralkodik, csak hosszabbitják.“ A' Globe pedig azzal kezdi czikkelyét, hogy a' lordok a' testületi törvényjavaslatot már megkezdették csonkitani. „Newcastle hg és Winchelsea lord, úgymond, rugóji a' peerségnek; politikájok általhat az egész testületen, okosságuk korlátban tartja őket, és nézvénytelen (rücksichtslos) bátorságuk lelkesiti. Milly alakban fog majd a' testületi törvényjavaslat kezeik közül kikerülni, előre nem mondhatni meg.“ — Később azonban elismeri a' Globe is, hogy a' felsőház által eddig elfogadott másitások az egész törvényjavaslatot még nem értékteleniték el. — Az izgás a' felsőház viselete miatt Anglia valamennyi nagy városában szerfölött nyomos és sokat jelentő. Mindenütt nagy sietséggel felirások hozatnak létre a' lordokhoz, mellyekben nem csak azt kérik, hogy fogadják el az alsóház által jóváhagyott javaslatot, hanem hogy változatlanul fogadják el. Londonban magában, hol a' lordmayor a' községet e' végre összehíni nem akarta, aug. 12kén mintegy 3000 főbül, a' község legtisztesb tagjaiból, álló gyülekezet tartatott Guildhallban; 's Wood alderman elölülte alatt több tekintetes személy hathatós beszédeket mondott, főkép a' felsőház és a' lordmayor ellen. Pattison ur a' felsőházban tett ama' nyilatkozásra figyelmeztete, mellyben maga Melbourne lord azt mondá, hogy a' lordok a' törvényjavaslat félrevetésével öngyilkosságot fognak elkövetni, 's oda vélekedék, hogy e' remény valóban teljesülni is fog, ha a' felsőház a' nép ohajtásinak nem felel meg. Grote ur azt mondá: inkább szeretné, ha a' lordok az egész törvényjavaslatot elvetnék, mintha azt lényeges határozatiban csonkitanák meg. Valamennyi javaslott végzést egyhanguan elfogadták, 's azokra alapitott fölirást szavaztak. Mire a' londoni községtanácsnak egyhanguan köszönetet szavaztak viseletéért, a' lordmayornak pedig háromszoros vesszen-elt (pereat) kiáltottak. A' gyülések országszerte, mellyek kérelmeket küldenek a' lordokhoz megkérni azokat, hogy csonkittatlanul fogadják el a' községi törvényjavaslatot, olly számosak, hogy a' hirlapok nem győzik adni a' róluk szóló tudósitásokat.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Gazette de France lefoglaltatott egy szomszédhoz levélképen intézett czikkely miatt, a' szomszéd alatt Lajos-Fülöp van értve. A' Quotidienne 's Bon Sens pedig egy, az angol hirlapokbol kölcsönzött 's az uj sajtótörvényjavaslat elleni czikk miatt szinte lefoglaltattak. Az uj sajtótörvényt a' franczia lapok röviden Fieschi-törvénynek nevezik. — A' Journal de Paris (ministeri lap) folyvást azt állitja, hogy Fieschi czimboráji valamennyien a' republicanus párthoz tartoznak. „Midőn ezt nyilatkoztatjuk, ugymond, állitásunk alapjául azon fontos eseményt vettük, hogy valamennyi gyanús, tagja volt az emberjogok társaságának; 's már ezen körülmény is elég előttünk arra, hogy republicanusoknak tartsuk őket.“ — A' Journal de Paris felejti, hogy Fieschi 's társai a' charlista társaságok tagjai is voltak, de mind itt mind ott a' rendőrség rovására, 's meghagytából. —

Tudjuk, hogy az uj sajtótörvényjavaslat 8ik czikkje tiltja jövendőre nézve, hogy a' birságpénzek aláirás utján kerüljenek be, 's azt is, hogy e' törvényjavaslatot Broglie hg terjeszté a' követ-

ház elibe. Most a' Courrier Français levelet közöl Broglie hgtől 1818ik évbül, mellyben ő kezdi meg a' birságoknak aláirások által vitelét. A' levél Chevalier urhoz szól, 's tartalma következő: „Több polgártól, kik Önt szintolly kevessé ismerik, mint én, de kik Ön charakterét 's elveit tisztelik, azon megbizást vevém, kérjem meg Önt, ne tegyen akadályt szándékjoknak. Azon pör, mellybe Önt keverték, Önnek politikai baráti előtt olly idegennek látszik, törvényhozásunk állapotja olly hijányosnak 's a' törvényszékek itéletei olly veszéllyel fenyegetőknek, hogy azon irókkal, kik tollaikat a' nemzet jogai védelmére szentelék, örömest ohajtanak megosztozni a' dolgok állapotja terhében, melly tartós nem lehet. Ön az első, kire még csak színok (ürügy) nélkül is személyes, és pénzbüntetés rovatott. Engedje meg Ön, hogy e' büntetés utóbbi részét együtt viseljük Önnel. Legyen szives tudatni velem: mennyire megyen a' birság és perköltség, mellyre itéltetett, 's rendelkezzék ezen mennyiségről azon pénzalapból, melly nálam e' czélra letétetett. Ha Ön azon ajánlást, mellyet szerencsém van ezennel tenni, elfogadja, hasznos szolgálatot teszen hazájának 's uj jogokat szerzend magának nyilványos hálára; mert semmi sem lehet hasznosabb, mint okos, szabályszerü és alkotmányos közretétele a' nyilványos véleménynek illy fontosságu tárgyakról. Fogadja Ön 's a' t. (aláirva.) Broglie hg".

Azon közszéki törvényjavaslat, mellyről mult levelünkben emlékeztünk 's mellynek czélja elitélni a' vádlottakat azok még megjelenési vonakodása esetében is a' törvényszékek előtt, következő határozatokat foglal magában: A' főügyész vádját ugy szinte a' szék elnöke végzését, mellyben a' vitázat-megnyitásra határnapot tűz ki, a' vádlottnak legalább 10 nappal kell előbb ezen megnyitás előtt hirül adni. Legföljebb 24 óra alatt e' közlemény után ki fog a' vádlott az elnök által hallgattatni, 's ha nem választott még védelmezőt, ügyész adatik mellé. Ha a' vitázat-megnyitásra kitüzött napon egy vagy több vádlott vonakodnék a' törvényszék előtt megjelenni, akkor az elnöktől kinevezett székirnok által a' törvény nevében felszólittatnak, 's ha ezt még akkor sem teszik, a' közszéki elnök megparancsolhatja, hogy erővel az ülésterembe hozassanak; de az ellenszegülésrül fölvett jegyzőkönyv fenhangu elolvastatása után azt is határozhatja, hogy a' vádlott távolléte daczára is megtörténjék a' vitatás. A' meg nem jelent vádlottak előtt mindenik ülés után felolvastatik a' székirnok által a' törvényszék vitázati jegyzőkönyve. Ugyszinte kezükhöz adatnak a' nyilványos ministeriumi vádnak 's a' törvényszék itéletének másai. Az elnök mindenik vádlottat, ki lárma vagy zajos viselet által a' törvényszolgáltatás szabad folyását gátolni ügyekszik, kiparancsolhatja az ülésteremből, 's ezen esetben az imént leirt módon folytatják a' vitatást. Minden vádlott vagy akármelly más a' törvényszék előtt megjelenő személy, ki zajt indit a' törvénykezés gátlatára, zendülési vétkesnek nyilványittatik, és 6 hónapi fogságtól 2évesig fenyittethetik, föntartván azon büntetést, mellyet a' törvény a' törvényes személyek elleni sérelemre vagy ellenök elkövetett erőszakosságokra mond. —

A' Journal de Francfort szerint, midőn a' követház tisztségeiben az uj sájtótörvényjavaslatokról folyt a' vita, Garnier Pagès ur a' következő szókat mondá: „Nem akarjátok, hogy republicanusoknak nevezzük magunkat; jól van! ezentul tehát mi magunkat szegényeknek, titeket pedig gazdagoknak fogunk nevezni, 's majd meglátjuk azután, mit nyertek az elmásitott kifejezéssel." — A' Journal de Francfort ebből hosszu czikkelyt csinál, 's azt szeretné megmutatni, hogy a' republicanusok fosztani 's rabolni akarnak 's a' t.

SPANYOLORSZÁG.

Egy estellai levél 7kéről következő hirt közöl az angol consulnak Carlosnál fogadtatásárol: a' consul kész lakot talált Jaon urnál, 's érkeztét követő napon (aug. 2kán) d. Carlosnál fölvezettetett, 's ezzel közölte megbizatását, melly miatt Carlos hadiszállására küldetett, 's mellynek czélja a' durangoi rendelést, a' külföldi zsoldosakra nézve, kik a' spanyolországi lázongóknak segédül jönek, visszavonatni. A' király azt válaszolá, hogy ő ezen rendelést az angol seregnek Angliából eljötte előtt adta ki, hogy neki ahoz joga van, 's azért ra ta egy betűt sem változtat. Ő nem avatkozik más statusok ügyébe, 's nem is szenvedi, hogy mások az övébe avatkozzanak 's a' t. Ezen vonogatás közben Carlos magát nyugottan 's méltósággal viselé. — A' consul kegyesen és characterét illető bánásmóddal fogadtatott. — Azután Carlos ministerei által kivánta bizatását kieszközleni, de azok csak a' király szavait ismételték. Igy a' consul 3kán Estellából elutazott, 's mindenütt, hol carlosiak voltak, illedelmes bánást és figyelmet tapasztalt. — Ellenben Estella felé utazta közben, Pamplónában az alkirálytól nem csak hidegen hanem sértő durvasággal fogadtatott. Igy p. o. midőn azt meglátogatá, azt mondák neki, hogy nincs otthon, de nem sokára visszatérend. A' consul tehát jónak látta reá várakozni, mire egy füstös őrszobába vezették, káromkodó és pipázó közkatonák közé. Ő hivatala méltóságához képest ellenmondott, 's visszavonult e' goromba társaságból. Estve az alkirályhoz hivatott, 's általa sértő hidegséggel fogadtatott. Sem lakást sem frisitőket nem ajánlottak neki, sőt még embert is alig szerezhetett, ki által t. i. leveletküldjön Wylde ezredes nek. —

A' bourdeauxi Indicateur aug. 14éről hitelesen jelenti, mint saragossai tudósitást, hogy négy spanyol tartomány Catalonia, Arragonia, Valencia és Murcia a' királyné uralkodását magukról lerázták. A' főparancsnokok látván hogy e' lázadásnak gátot nem vethetnek, maguk is a' hatalmasb részhez állottak, 's az ujdon rendelt tisztségek első lépése az, hogy minden klastromnak teljes elpusztittatását végzék. — A' Messager 16áról ugyanazt jelenti, hogy a' zendülés még seholsem tön Spanyolországban olly igen elhatározó lépést, mint Saragossában, 17éről pedig ugyanezt még jobban erősíti, 's a' többek közt igy beszél: „Már régen megmondtuk, hogy a' juste milieu ellen föllobbant gyülölség, 's ez által okozott lázadás a' szélekről középpont felé özönli épen most erőhatását; a' történtek bizonyitják jövendöletünk valóságát. Csak egy Arguelles ministersége 's a' cortes haladéktalan összehivatása lehetnek még Krisztina uralkodása megtarthatásának egyedüli eszközei. — A' 17ki National szerint a' Cataloniában kitört zendülés Valenciába is elterjedt. E' városban a' felsőség semmit sem tett a' nép dühe ellen, 's azt az által akará csillapitni, hogy hét carlosita lenyakaztatásában megegyezett. Rendkivüli alkalommal érkezett madridi levél aug. 8árul jelenti, hogy a' fővárosban is lázadás ütött ki, a' királyné ellen szitkok 's illetlenségek történtek, 's a' kormány csak az által nyugtathatá meg a' népet, hogy kivánatit mindenben kielégittetni igérte. A' Gazette de France ugyane' tárgyról következőleg ir: madridi levelek aug. 8árol közegyezéssel jelentik, hogy ott a' legfélelmesb nyugtalanság uralkodik. A' lázadási szellem a' vidéki mozgásokról hallott hir következésében kezdett ébredezni. A' ministerség meg van győződve, hogy az első csapásnak ellent nem állhat. A' lázadók terve, ugy látszik, oda czéloz, hogy a' regensnét megbuktassák, II. Izabellát névleg kormányon megtartsák, kis idő mulva az 1812ki alkotmányt kikiáltsák, 's rendkivüli cortest hijanak össze, kik azon némi, az ujabb idők kivánatihoz illesztendő változtatásokat tegyenek. Eként Krisztinát tehát minden pillanat megbuktatással fenyegeti, 's kérdés: azon esetben, ha a' zendülő párt diadalmaskodik, szabad lesz é neki Spanyolországban maradni? Azon férjfiak, kik sorsukat a' királynééhoz kötötték, csak engedélyek által reménlik a' végcsapást elfordithatni; mik közt első helyet foglalandna Toreno eltávoztatása, kinek helyét Mendizabal ur pótolná ki. — A' Reformateur aug. 17éről szintazt irja, hogy Saragossában a' respublica kikiáltatott, a' királyné tisztjei elüzettek 's az egész tartomány egy republicanusi junta intézkedése alatt áll. —

A' barcelonai (aug. 6iki.) történetekről következőleg ir egy helybeli ujság, a' barcelonai Vapor (melly eddig a' doctrinairi juste milieu elhatározott lapja volt, most pedig a' zavargások óta szellemét megváltoztatta.) „Előleges hir jelenté nálunk Bassa generál érkezését. A' népnek teljes akaratja volt, a' rendet mindaddig meg nem zavarni, mig a' katonai parancsnok erőszakot nem kezd gyakorolni Barcelonában. De midőn hire szárnyalt, hogy katonák jönek a' város ellen, hogy Bassa Sansba érkezett már, ekkor minden pillanatban lárma-dob-pergést vártunk. Bassa bejött Barcelonába, kiséret nélkül járt az utczákon, a' nép bátorságát kisértvén, mint mondaték. — Az erre következett félelmes zugás jelenté, hogy Barcellona lakosi a' kihivást elfogadták „vagy én, vagy a' nép!“ mi bőszült hetvenkedés! — A' talány hamar meg lön fejtve. A' nép fegyvert ragadott, a' városi őrség rendbe állott, 's míg Bassa a' sereg segedelmére számolgat, fegyveres polgároktol látja magát környezve. Hijába rebegik elkékült ajkai: éljen a' szabadság! hijába rimánykodik élteért; ő elesik, mint a' sértett nép bosszújának áldozatja.“ — Elbeszéli a' Vapor, miként hurczolák testét az utczákon, végre mint égették meg miként gyujtattak föl a' rendőrség papirosai, a' vámház, 's ezzel rokon épületek 's azon palota is, hol a' hajdani royalista önkénytesek zászlóját találták. Késő éjig számos csapat dulonga szerte az utczákon illy kiáltozásokkal: éljen II. Izabella! éljen a' szabadság! le a' zsarnokokkal! — éj sötétében pedig néhány gonosztevő Bonoplata 's Villaregut urak gőzmozgonyos gyárát lángba boritották. A' város kivilágittatott, a' katonai őrség 's városi katonaság bandáji az utczákon jártak, 's hazafi dalokat zengtek. — 6án reggel mintegy száz gazember uj lármát csinált, 's a' város politikai mozgásának anarchiai szint akart adni, de a' polgári katonaság egyszerre összegyült, 's a' gyalázatosakat részint elfogta részint kard élire hányta. Végre igy fejezi-be a' Vapor czikkelyét „Ő Catalonia fő városa nyugalomban van, 's tisztelettel várja a' kormány rendeleteit. Gondolja ez meg valahára, hogy a' spanyol nép megunta már a' visszaéléseket, a' rablánczokat, mikkel eddig terheltetett. Örömmel megegyezik abban, hogy a' javitások lépcsőnként menjenek, 's a' haladás mérséklett legyen: de forróláza nem türheti a' mostani tespedő állapotot (status qui-t.) Törvényes szabadságot akar, tiszta 's a' képviselő rendszerrel azonitott összeolvadott férjfiaktól akar kormányoztatni. Méz-édes szavak, hazug igéretek elveszték előtte minden becsöket; az álorczalerántatott, 'sjaj annak, ki ismét csalni akar. Ezután többféle fölszólitás következik. Llauder a' tortományban minden tekintetét elveszté. A' polgári kormányzó benyujtotta lemondását, 's titoknoka által pótoltatik. A' helyhatóság a' nép közül választott biztosok segitségével, a' kormányhoz benyujtandó hathatós kérelem készitésével foglal-

kozik. A' seregek a' tartományban dulongó carlosi csapatok ellen indúlnak minélelőbb. A' politikai körülményeknek jelen fordulata, ugymond a' junta, Izabella ügyét 's a' szabadságot hatalmasan elősegíti. — A' junta hirdeti, hogy 6kán reggel több katonafogadó-bolt nyittatott meg, az önkényleg vállalkozók beiratására, kik az insurgensek ellen harczolni akarnak; mindent, kinek fegyverc van 's magát beiratni nem akarja, fölszólit, hogy fegyverét közintézkedésre bízza; kinyilatkoztatja, hogy czélja eltávoztatni a' szerzeteseket azon várakból, hol most lappangnak, 's más illő helyre szállittatni, fölfüggeszt több polgári és katonai hivatalt; uj könyvbirálókat nevez-ki, közbizodalmat érdemlőket 's korszellemnek megfelelőket, fölszólít minden lakost, hogy magát a' városi katonaság közé irassa 's a' t. — A' Journal de Paris aug. 9éről jelenti Barcelónából, hogy a' csönd egészen helyre állottnak látszik. Llauder családostul Francziaországba érkezett, 's panaszkodik, hogyha a' kormány őt annak idejében segítette volna, ő csekély erővel képes vala meggátolni a' kirontott zavargásokat.

NÉMETORSZÁG.

Boroszlóbul aug. 7éről irják: sept. 9én és 10én itt fényes fejedelmi összejövetelt fogunk látni. E' két napokra előlegesen szállások készittetnek ő fölségök a' porosz király, az orosz czár, e' két uralkodók koronaörökösei, több porosz kir. herczeg, Mihály főherczeg, Ferencz Károly és János ausztriai főherczegek, a' weimari koronaörökös, Paskewitsch hg, Ahmet effendi török követ, és egyéb nagy urak, hadvezérek és diplomaták számára. Ennyi magas vendég illő elfogadhatására egész város ereje szerint készül, számos házmegujíttatik, győzödelmi kapuk 's a' t. állíttatnak. Minden előre örül illy látványon 's már a' kereskedői szellem is ébredez, mert szobákat és ablakokat drága áron bérlenek. Innét megyen a' fényes társaság Kalischba. Wiener Zeitung.

Berlini lapok rendelést közlenek aug. 17ről az aug. 3ki és 4ki zavarok következésében. E' rendelés a' nyilványos zavarok meggátlására czéloz, 's a' pajkos gyerköczéket minden legkisebb, az utczán elkövetett csinyért keményen bünteti. A' rendelés igen hosszu, 's teli van törvényczikk-idézéssel. — Németországi lapok szerint a' belga képviselőház aug. 11kén az oktatási tervvel foglalkozék, név szerint a' fensőbb iskolák iránti elintézéssel. Belgiumban tudniillik eddig három egyetem vala: Löwenben, Lüttichben és Gentben. Három egyetem Belgiumra nagyon is sok volt, a' kormány tehát azt javaslá, hogy közülök a' status költségein csak egy tartassék meg, és pedig a' löweni, mert ez legrégibb 's nem olly zajos mint a' lüttichi és genti, mellyek mindig részt vettek a' politikai mozgalmokban. A' szavazás azonban mást határozott, mert Löwen kihagyatott, Lüttich és Gent pedig megmaradtak. — Aug. 12kén az idegenek végett törvényjavaslatot nyujta be Ernst az igazságminister. A' javaslat fölhatalmaztatni kivánja a' kormányt olly idegenekre nézve, kik az ország nyugalmát veszélyeztethetik, hogy t. i. vagy bizonyos tartozkodási helyet mutathasson nekik, vagy egészen ki is igazíthassa őket az országból. Örömest tágítana hatalmán. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' frankfurti journal következő igen érdekes fölvilágositást ad azon 10 millió darab arany adósságról, mellyet a' porta Oroszországnak hadi költség-megtérítés fejében fizetni kényteleníttetett a' drinápolyi (1829 sept. 2károli) egyezés szerint olly föltét alatt, hogy Szilisztria városa és a' moldvai 's oláhországi fejedelemségek mindaddig orosz kézben maradjanak, míg a' pénz teljesen ki nem fizettetik. Ez oka Szilisztria mai napiglan tartó őriztetésének oroszok által, noha már a' moldvai 's oláhországi fejdelemségekből, mellyek a' drinápolyi szerződés következésében hasonlóul az oroszoknak adattak, már az orosz őrség vissza is hivatott azon okból, hogy ez által az orosz czár engedékenység 's figyelém jelét adja, 's nemeslelküséget mutasson a' török iránt. Nem akart ő jogával mindaddig szorosan élni, míg a' szerződés értelmében élhetett volna, hogy igy a' portát minélelőbb azon jövedelem használatába helyezze, mit e' tartományokból húz, 's igy azon időpontot közelebbítse, midőn Moldva és Oláhország a' tartományi nemesség közül választandó 's a' szultán által megerősítendő hoszpodárok igazgatása alá jusson. Efölött az orosz czár a' 10 millióból már eddig teljesen elengedett 1ör) Halil basa küldetésekor 1830ban 2 millió aranyat. 2szor ugyanakkor, Görögországot illető alkudozások könyebbítésére, egy millió aranyat. Nem tagadhatni, hogy ennek Görögország java előmozditására nagy befolyása volt. 3or Achmed basa küldetésekor 1830 és 34ben két milliót; tehát mindössze 5 milliót. Igy 4 év lefolyta alatt a' czár az egész mennyiség felét el engedé, mellyet szorosan megkivánni joga lett volna. Más részről a' török udvar is, mind azon nehézség daczára, mikkel harczolnia kelle, ügyekezett pénzbeli kötelezésit tehetségihez képest rovogatni. Négy év alatt ugyanis mintegy 1,200,000 aranyat lefizetett 's igy még, a' czár engedvényei levonta után is 3,800,000 aranynyal tartozik. — Mind a' két kormány szép egyetértésben van a' tartozás lassankénti lerovatása iránt; a' porta részéről t. i. lélekismeretesség, az oroszéről pedig kimélés 's Törökország pénzügyállapotja iránt kedvezékenység mutatkozik. Wiener Zeitung. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

70. szám | Pest, szerda septem. 2kán | 1835.

Foglalat: Magyarország (legujabban leérkezett kir. válasz' foglalatja; kinevezések; magyar játékszin; zágrábi vásár 's a' t.). Spanyolország (hadak állása; barcelonai zendülés oka; Madritban revolutio tör ki. — Anglia (felső 's alsóházi tanácskozások; Király' válasza az orangisták iránt; adósság végetti uj törvény 's a' t.) Francziaország (követházi viták aug. 14től 18ig; a' törvényszéki birák' számáról 's uj sajtó-törvényről; Arago, Persil; marseillei vigság 's a' t.) Németország (kalischi tábor száma 's közelebb körülményei; badeni kamarai ülések; Berlin; Töplitz, 's a' dunamajnai csatorna.) Törökország (Scutari baj-elintézés). Olaszország. Elegyhirek.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: Aug. 25kén a' KK. és RR. kerületi ülésben valának, midőn ő cs. k. főherczegsége a' Nádor 12½ órára elegy ülést hirdetett, 's jelenté, hogy az urbér tárgyában egy aug. 23kárul költ kegy. kir. leirás érkezett a' KKnak és RRnek aug. 19iki fölirásukra. A' kir. válasz szokott módon fölolvastatott 's bővebb tanácskozás alá vétetett. Lényeges foglalatja e' következő: a) mivel a' három tótországi megyének egy összesitő névvel czimeztetése (t. i. alsó Tótország-Sclavonia-névvel) a' RRdektől előbbi fölirásban használtatott már, 's egy k. válaszban el is fogadtatott, és igy már többé kérdésbe sem vonható országgyülési végzéssé lett, de különben is az urbér egyenlősége a' külön megyéknek névszerinti neveztetését szükségtelenné teszi, ennélfogvást az előbbi nevezet ezentul is megmarad. b) az épületi faészásra (lignatio aedilis) nézve kivánja, hogy az urbéri III czikk 4 §sza értelmében, a' szükséges épületfa adassék ki azoknak is, kik vásárlott telket birnak, mivel az urbéri terheket illyen jobbágyok is szinte viselik, 's e'fölött, a' házak elbecsültetése alkalmakor, az ingyen adott épületfáért az illetőség levonathatik. c) A' boltokra nézve rendeli, hogy a' taxák az előbbi kir. válasz értelmében fizettessenek, a' jelen munkálat (operatum) körén tul fekvő intézvényekre nézve pedig azt kivánja, hogy azok illető helyeikre halasztatván, a' kérdés rendszeres meghányatása ezúttal hagyassék ki. d) A' 7dik czikkelyben a' rövid-peruti itélettel meg nem elégvő résznek az urbéri hosszas törvénykezésen felül a' folyamodás utja nyilványosan fenhagyatni kivántatik. — Különben pedig jelenti ő Felsége, hogy az uj urbérből a' jobbágyokra háramlandó jók minélelőbbi létesitése tekintetéből, 's a' köz igazgatás és törvénykezés megakadt folyama miatt is ez országgyülést közelebb eloszlatandja, kivánja tehát hogy a' már készen levő sérelmek és kivánatok fölterjesztessenek, 's a' többi szokott országgyülési tárgy is tanácskozás alá vétessék. — Aug. 27ikén kerületi ülés volt, hol a főrendek által a' sérelmek és kivánatokra leküldött észrevételekről vitatkoztak a' RRek.

Ő cs. kir. Fölsége, a' magy. kir. szent Istvánrend kanczellárjához, gróf Reviczkyhez intézett kegy. kabinetirata által a' cs. k. közöns. udv. kamara tanácsnokát, Krauss Fülöpöt, a' mondott rend kis keresztjével méltóztatott fölékesiteni; a' magy. kir. udvari kanczelláriához aug. 11én irt kegy. rendelete által pedig a' fiumei kormánynál megürült táblabirói helyre, a' fiumei váltójogi törvényszék biráját Marceglia Mátyást kinevezni.

Ő. cs. k. Felsége, az erdélyi udvari kanczellária elnökéhez báró Miskéhez érkezett aug. 15ki kegy. kézirata által cs. aranykulcsost 's alsó fejér vármegye főispánsága eddigi helytartóját Lázár Benedek grófot ugyanazon megye főispánjává; 17éről költ 's ugyanahoz érkezett kéziratánál fogva pedig Kemény Miklós bárót val. kir. erdélyi kormányszéki tanácsnokká; végre Bars vármegye táblabiráját, Jeszenszky Eleket, cs. kamarássá méltóztatott kinevezni.

Tek. ns. Pest vármegyének 1835iki aug. 25én tartatott közgyülésében fölolvastatott, Csek József úrnak, b. Radossevich gyalogezred nyugalm. ezredesének sz. Móricz és Lázárrend vitézének részére folyó évi martz. 20án kiadatott czimeres nemeslevele. A' tisztelt férjfiút, hadi kitünő érdemei 's mindenkori hű, serény és pontos szolgálati, mellyeket 45 év lefolyta alatt csüggedetlen erővel bebizonyitott, méltaták e' szép kijelöltetésre. Ugyan is 1789 óta viselt táborozásokban, különösen pedig 1789ben a' török elleni háboruban Szokol vár kikémleténél, a' franczia háborúban pedig 1793tól 1809ig a' belheimi, steinfeldi, buchelbergi, frekenfeldi, gaisbergi, pfrunfti ütközetekben, továbbá Landrecy, Manheim, Mantua, Alexandria 's a' t. várak ostromiban, nemkülönben a' fleuryi, ambergi, veronai, campaniai, genolai, st. jacobi táborozásokban, a' caldieroi ütközetben, mintszinte 1809ben a' szent-mihályi és győri csatában, 's a' pozsonyi hidfői erősség védelmében, végre 1812ben az oroszok elleni háboruban, a' horodnói, bialai és rudniai harczokban mindenütt ügyessége és bátorsága fényes jeleit adá.

Ő cs. k. Felsége folyó hónap 11éről költ kegyelmes rendelése által a' zágrábi kir. akademiánál megürült statistikai és bányász-jogi tanitószékre Szmodek Mátyás, bölcselkedés tanárját,

nem különben a' fiumei gymnasiumnál megürült magyar-nyelv és liter. tanítószékre Tarnovszky György, eddig a' félegyházi gymnasiumban a' grammatikai osztály tanitóját méltóztatott kinevezni. — Ő cs. kir. Felsége a' kir. pol. alapitványok fő fizető tisztségi elnökét Frenreisz Józsefet, 59 évig hiven viselt szolgálati tekintetéből egész dijával nyugalmazni, helyébe ugyanazon hivatal eddigi ellenőrjét Rietl Jánost, e' helyett pedig eddigi pénztárnokát Mandlik Leopoldot kinevezni méltóztatott. Ennek következésében a' m. k. Helytartó-tanács a' megürült pénztárnoki helyre az első pénztári tisztet, Reich Antalt, 's ennek, valamint a' pozsonyi záloghivatalhoz pénztárnokul általtett pénztári tiszt Dolánszky Ferencznek helyébe, Császár Ferencz és Tarczalovics Ferencz accessistákat, 's ismét az ezáltal üresen maradt accessistai helyekre Kempf Károly és Teusch József napdijnokokat nevezte ki.

Magyar játékszin. T. N. Pest vármegye aug. 26án tartatott közgyülése örömmel érdeklé a' magyar szinészet barátit, különösen a' pestieket a' nemzeti szent ügyért buzgó megyének azon határozata által, hogy addig is, mig az irányzott nemzeti nagy szinház fölépülhet, a' Grassalkovich hg által e' czélra nemesen ajánlott telken, a' hatvani kapun kivül, olly ideigleni szinházat épittessen, melly a' budai szinésztársaságot, mint mostani helyén, főkép télen, elég jövedelmet ön fentarthatására nem várhatót czélszerüleg fogadhassa keblibe addig is, mig a' szépért 's jóért lángoló nemzetiség fényesb szállást alkothat Thaliánknak, 's melly idővel valamelly a' magyar szinészethez kapcsolható fiókintézetté, p. o. vagy conservatoriummá, vagy egyéb tárrá fordittathassék. Kétszeres örömet okozott pedig a' határozatnak azon bár valósulhatandó része, hogy ez ideigleni szinház épittetése ugy szorgalmaztassék, hogy a' beálló téli hideg előtt 's igy még ez őszszel fedél alá juthasson. Az épitési ügy kormányát a' ns megye az eddigi küldöttség kezeiben hagyá tovább is, mellynek hazafiúi buzgalmától minden jót mindenki szives bizodalommal vár. Honm.

Zágrábból irják, hogy idei sz. Istváni vasárjok különösen igen kedvező időjárásu 's népessége szokatlanul nagy volt, 's az eladók több idő óta nem távoztak olly elégülten honjokba mint most; a' kereskedés minden ágaiban hasznos alkuk történtek, de kivált a' nyers bőrt fölemelt ára mellett is mohón kapkodák. —

SPANYOLORSZÁG.

Bayonnei u'abb tudósitás szerint aug. 13ától d. Carlos fő hadiszállása Bernedóból Trevinóba, 's innét aug. 8án Espejóba tétetett által, az Ebro halpartjára; 8ikán estve a' krisztinapárti őrség Puenta-Larrából, (erősség az Ebro balpartján,) kénytelen vala visszavonulni, melly a' carlositáktól nyomban elfoglaltatott, mi által ezeknek Castiliába megnyilt az út, t. i. ha Carlosnak tetszenék hadiserge mozdulásit e' tartományba is kiterjeszteni. A' carlosiak több éléstárszekeret vettek el az ellenféltől. — A' Moniteur szerint aug. 19éről néhány nap óta a' carlositák folyvást zaklaták azon urbano (városkatonai) századot, melly a' behobiei hidfőt ótalmazta. Harmadnapja egy franczia csapatra tüzeltek, melly vizsgálatra küldetett ki; de a' csapat parancsnoka nem maradt adós, 's viszont lődöztete azon házakra, mellyekben a' carlositák rejtve valának; veszteségüket eddig nem tudhatni. — Ujabb tudositások szerint azon carlosi foglyok közt, kiket a' fölzendült saragossai nép lenyakaztatni kivánt, találtatnak Lopez osztálynok, 's az isméretes kanonok Ostolaza, VII. Ferdinand kegyencze, és d. Carlos gyóntató-atyja 1814ben. Ugy látszik, a' saragossai és cataloniai mozgások szövetkezési irányzatuak. Ezen helytartóságok, Valenciával 's a' baleári szigetekkel szövetségben, oda látszanak czélozni, hogy Spanyolországban az úgy nevezett 'aragoni coronillát' helyre állitsák, 's magoknak a' castiliai királyoktól független létet vijanak ki. A' Cataloniában sokfelé kiütött, 's különösen a' papság és klastromok ellen intézett lázongások következésiben a' tarragonai érsek, kanonokival együtt, a' várost elhagyá, 's Majorca szigetbe költözött. — Egy madridi levél aug. 8áról a' kormánynak azon parancsát jelenti, mi szerint a' madridi és körülbelül tanyázó szerzetesek mindnyájan a' sz. Ferenczi, sz. Jeromosi és atochai monostorokba vitetnek, hova külön mindegyikbe 80 órkatona leszen állítva. — Aug. 7én négy tisztet fogtak el 's ezek közt egy ezredest, melly utóbbinál tíz gyujtó-szerekkel töltött üveget, 's messze terjedő levelezés bizonyságit találtak, mellyek a' vidéki zendülésekről talán némi fölvilágitást nyujtandanak. — Mióta a' cataloniai történetek tudva vannak Madritban, több kabinéti tanácsot tartottak, hol Toreno is Amarillas is hatalmasan ellenszegült Garcia Herreros kivánatának, ki minden klastrom általányos eltörlesztését ajánlá, mint a' szerzetesek 's ezek gazdag jószágaik megtarthatásának egyedüli módját. Maga a' papság jobban átlátja illy rendszabályok szükségét, mint a' ministerség nagyobb része.

A' Journal de Toulouse következő igen érdekes fölvilágitásokat közöl a' barcelonai történetekről aug. 7éről: köztudomásu dolog, hogy Barcelonában egy idő óta valamelly titkos társaság létez, 'Isabellina' név alatt, melly csak fiók szakasza egy Párizsban létező nagyobbnak. Llauder csupa személyes érdektől vezettetve, kevéssel Barcelonába érkezte után úgy intézte ott a' dol-

gokat, hogy ezen titkos társaság anarchiai czélját elömozdítsa. Zea-Bermudez kormánya irígylé ama' kedvességet, mellyben Llauder a' királynénál állott, 's azon gondolatra jött, hogy a' fő hadiparancsnokok hatalma kisebbitésére a' polgári igazgatást a' katonaitól elválassza: Llauder, kit e' rendszabály érzékenyül sérte, a' lázongó párthoz szegődött, 's ennek leghevesb tagjaiból városi őrséget alkotott. A' polgári parancsnok nem tarthatá fen tekintetét, 's Llauder mind a' két hatalmat maga személyében egyesité. Ekkor ő azon reménnyel kecsegteté a' lelkeket hogy Cataloniát függetlenné teszi, 's kiadta ennélfogva nyilatkozását, melly Zea elbocsáttatását vonta maga után. De a' clubb, mellynek eddig hizelkedett, már félelmessé kezde lenni előtte; miért is Llauder korlátozni akará annak fölidült 's tetemesült erejét, de sikeretlenül. Nem volt egyéb hátra tehát, mint Barcelónából a' carlosi csapatok üldöztetési ürügye alatt eltávozni. Az anarchiai párt mindinkább erösült, míg végre alkalma nyilt érzelmeit tettleg is kitüntetni. A' bikaviadal erre jó ürügy volt, a' reusi történetek hallása lángitá hevöket. Ugy hitték, hogy Llauder a' bikaviadali vállalatnál részvényes, 's ez volt oka, hogy a' circust földulák. Az ellenök küldött sereg vonakodott tüzet adni, 's elhányta fegyvereit. Egyike az Isabellina párt legtüzesb vezérinek a' viadaltérre ugrott, 's harsány hangon kezdé a' népet lázitani: „Mit csináltok bajtársim? ugymond, mire fordítjátok erőtöket 's bátorságtokat: egy hitvány faépület-összerombolásra, mellyet mulatságtokra epitettek, hogy elméiteket elvonják elnyomatástok keserü érzésétül? míg a' márvány csarnokok büszkén állanak, mellyek elnyomóitok almai vagy barlangjai? ha már egyszer összegyülekeztetek, 's egyesüléstek urakká tön titeket zsarlóitok sorsa fölött, itt az idő, hogy ellenök induljatok! ha akarjátok, itt szabadulástok napja! ha vezérre van szükségtek, im ajánlom magamat 's kész vagyok a' szabadság ügyének éltemet föláldozni. Esküszöm, hogy nem hagylak el titeket, míg váltságunk munkája el nincs végezve (Beob.) A' viadaltér minden szögletéből hangos tetszés rivallt. „No jól van! valamint én megesküdtem, hogy titeket nem hagylak el, úgy esküdjetek meg ti is, hogy engem el nem hagyandotok, 's a' győzelem bizonyos. „Esküszünk!“ volt az egyhangu válasz; kevés óra mulva a' klastromok lángba borultak. E' nap óta a' párt leve úr és minden mindenekben. Llauder hallván e' hirt, Barcelonában termett, de üldözőbe vétetett, 's csak a' föllegvárba szabadulhatott, honnét másnap tovább illant. Ezután Bassa generált küldé maga helyett oda, kinek szerencsétlen sorsa már tudva van. Most a' győztes párt uralkodik a' királyné tisztjeivel egyesülve. Pastor generál, eddig a' föllegvár kormányzója, lőn ideigleni főhadiparancsnokká, Ayerbe ezredes pedig ideigleni kormányzóvá. A' Journal politique de Toulouse szerint Bonaplata gyára fölégetésekor francziák és angolok is lelték a' lángok közt sírjokat, 's némelly dühült kannibalok a' szerencsétlen Bassának egyik karját testétül elszakasztván fogaikkal is szaggatták. Minden idegent gyülöl a' nép. A' Gazette de France e' történetekhez toldalékul még azt jelenti, hogy Bonaplata ur, a' gyár tulajdonosa, csak nagy nehezen szabadithatá meg életét, 's keservesen lakolt előbbi viseletéért, mert néhány nap előtt ő volt a' legszilajabb háborgó, ki a' köznépet a' szerzetesek ellen izgatá. 'S maga bünhödött nyugtalanságáért legirgalmatlanabbul.—Az Allg. Zeit. madridi levelezője szerint aug. 9éről Latre generál, az éjszaki tartaléksereg parancsnoka, uj castiliai főhadi parancsnokká neveztetett, Manso general pedig Llauder helyébe Catalóniába menend, miután a' királynénak egyenes parancsit általveszi. Grof Toreno kamarásuri esküjét a' királyné kezeibe már letette, 's ez alkalommal attól kegyelme hizelkedő bizonyságit nyeré. — A' regensné a' franczia király 's királynéhoz azoknak megmenekedtük fölötti örvendetét saját kezével irott levelében nyilatkoztatá ki jul. 28án. A' Messenger szerint a' spanyol kormány azon képtelen 's hihetlen véleményt akarja terjeszteni mintha Fieschi szándéka az arragoniai 's cataloniai zendüléssel összefüggésben lenne. Hire van, hogy Frias hg azon utasitást vevé a' madridi udvartól, hogy a 'spanyolországi történeteket a' franczia kormánynak ezen szempontból terjesztené elő azt közbejárulásra inditandó. Ez olly nevetségesnek látszik, hogy legkisebb hitelt sem érdemlene, ha a' madridi Gaceta e' különös tárgyat maga nem fejtegetné.

A' Moniteur és a' Journal de Paris aug. 20ától jelentik, hogy a' spanyol hirek napról napra szomorúbbak. Mataróban 's egyéb helyeken is uj lázongások vannak napirenden, 's illy kiáltozásokat hallhatni: halál a' szerzeteseknek! halál a' nemeseknek! halál a' gazdagoknak! éljen a' szabadság! Tarragonában a' helyőrnagyot 's a' kormányzó helyettest megölték, maga a' kormányzó, Coluby gen. Francziaországba szaladt. Valencia hasonló történetek szinhelye volt, 's a' t. Madridi tudósitások szerint aug. 12eig a' főváros csöndben volt, 's a' kormány mindeddig semmit sem mozdit. Úgy hiszik, hogy a' megszorult juste milieu franczia közbenjárásra számol. A' közvélemény a' cortes egybehivatását sürgeti, 's beszélik hogy aug 14ki rendelés következésében, sept. 24ére van az határozva. Ha ez való, úgy a' föllázadt indulatok egy időre talán lecsilapulnak. —

A' Quotidienne, 's a' Messager aug. 20ától egyformán beszélnek d. Carlos Castiliába nyomu-

lásárol. Carlos serege átment az Ebrón 's igy a' spanyol polgári háború uj mezőre tétetett által, melly változás a' legitimisták ügyét véghetetlenül elömozdithatja, ha a' süker e' merész vállalatnak megfelelend.— Merino, Cuevillas és Villalobos Carlossal tanakosznak az uj hadi terv létesítéséről. Meghatároztatván a' carlosi vezérek hadi gyülésében az Ebrón átmenetel, Carlos Puentalarrába indult, 's oda aug. 9én estve meg is érkezett, hat zászlóalj 's három lovas század kiséretében. — Ezekhez csatlakozott másnap reggel három más zászlóalj 's a' lovaskatonaság Villalobos vezérlete alatt, 's mindnyájan egyesülve átkeltek az Ebrón, és a' Bedoya parancsnoksága alatti krisztinapártiakat Pancorbóig visszanyomták. Cuevillas és Merino Castiliában szövetkeznek hozzájok. Iturralde a' navarrai osztály parancsnoka, Cordova mozdulásira vigyáz, ki folyvást Logronno körül tartózkodik. A' hadi munkálatok további folyama eddig titok, de annyi bizonyos, hogy a' lázongások eszközölték ezen terv korábbi kifejlését, mellynek másként csak később kelle valósulnia. — A' carlosi vezérek mind egy értelemben voltak a' fölött, hogy a' jelen pillanat legkedvezőbb czéljok létesitésére; még eddig nem tudni: valljon a' sereg hegyeknek veszi e utját, vagy Burgost próbálja elfoglalni, hol kormányszékét telepitse meg. Valóban, ha fontolóra vesszük a' csöndszerető polgárok gondolkodását, kik a' cataloniai és arragoniai jelenések által olly mélyen illetődtek; ha hozzá adjuk, hogy a' legjelesb királynépárti hadvezérek Llauder, Coluby, La Hera 's egyebek Franczia-országba menekedtek, 's innét a' krisztinai seregben rendetlenség 's fegytelenség uralkodik, nem fogjuk tagadhatni, hogy Carlos jobb időpontot nem választhatott czéljai kivivására, mint a' jelent. A' fő tisztek örömest ellenszegülnének a' zendülőknek, de ugy látszik, hogy az altisztek és közkatonák magok is gyönyörködnek illyes mulatságban, 's ha tettleg nem is, legalább türőleg segitik a' zendülőket. Innét magyarázhatni meg olly sok főtiszt kivándorlását.

Rendkivüli alkalommal vett tudósitások Párisbol aug. 22iről jelentik, hogy 15én a' revolutio Madridban is kitört. A' regens-királyné 14én váratlanul Madridba érkezett minisztereivel tanácskozni. Mivel e' tanácskozás czélja ismeretlen volt, a' nép nyugtalan kezde lenni, 's midőn aug. 15én reggel tudva lőn, hogy a' királyné még azon éjjel egész udvarostul san Ildefonsoba visszatért, a' városi katonaság nyomban elfoglalá a' város legfontosb védpontjait;a' nép juntát alkotott's 16án reggel egész város halmazokkal vala megerősitve (barricadirt). A' négy őrezred a'Pradóba vonult, elvárni a' san Ildefonsói parancsokat. — Mint mondják ezen ezredekben bizhatni de tiszteikben nem igen. A' junta, mellynek tagjai közt Arguelles, Pizarro, Abrantes 's a' t. számláltatnak, sajtószabadságot, a' ministerek vádalávételét, klastromok eltörlesztését 's az 1812iki alkotmányt kivánja. A' Messager aug. 14éröli madridi levél szerint még azt irja, hogy a' fővárosban addig teljes csönd uralkodott, de a' három helytartóságban történt nyugtalanságok igen erős viszhangra találtak, 's a' felsőség által gyakorlott kemény rendszabályok nélkül bizonyosan lett volna valami hasonló, mert néhány nap óta titkos forrongás jelei mutatkoztak. Miután a' belügyi 's igazsági miniszterek a' fővárosban megtevék szükséges rendeleteiket, la Granjába mentek, hol a' királyné elnöksége alatt tanács tartatott. Ennek határozatit közli a' 10iki Gaceta. Az éjszaki sereghez parancs küldetett, hogy 5000 embert Arragónia 's Catalónia felé inditson, kiket a' munkálkodó hadiseregnél a' portugáli segédsereg pótland ki. Egy rendkivüli követ ment el Portugáliába a' segédcsapatok érkezését siettetni, mellyek, (mintegy 6000 ember) már Tras os montes szélein állanak, 's kevés idő mulva az éjszaki munkálkodó hadisereghez csatlakoznak. — Aug. 22iki Moniteur szerint négy carlosi zászlóalj a' huescai uton van Cataloniába nyomuló szándékkal. 14én az arragóniai parancsnok minden harczosival ott hagyta Saragossát ezen mozdulatokat gátlandó. A' saragossai parancsokság Ocana ezredesre bizatott.

ANGLIA.

A' felsőházban aug. 14én Lyndhurst lord a' községi törvényjavaslat 15ik szikkelyéhez meg egy indítványt adott, mellynél fogvást a' községi tanácsnokok csak a' legtöbb adót fizető polgárok közül legyenek választhatók. Az indítványt Melbourne lord keményen megtámadta, 's egyenesen megjósolta, hogy illy körülmények közt az alsóház az indítványt el fogja vetni, a' nemes lordok mindazáltal azt 81 szó-többséggel elfogadták. — Az irlandi lordhelytartó utazásából az ország délszaki részén keresztül a' fővárosba ismét megérkezett. A' nemzet nagy többsége, a' katholikusok, mindenütt élénk lelkesedéssel fogadták. — Az alsóházban a' kincstári kanczellár aug. 14kén adta elő az országos költségeket. Igen szövevényes számitás után a' bevétel 835,000 ft. sterling fölösleget adand a' kiadás fölött; de panaszlá, hogy mind e' mellett sem hozhat adó-kevesbitést inditványba. Az ország 's az ipar-ágak mind virágzó állapotban vannak ugyan 's nagy fölöslegetigérnek a' jövő évre, de addig jól ismért rendkivüles kiadások vannak, mint az elégett parliamentházak 's dublini vámház fölépittetése, 's mindenek előtt a' nyugotindiai kölcsön kamatfizetése. A' hirlapi bélyeg megszüntetése tehát még most nem lehetséges. — A' király az alsóháznak Russell lord

által az orangepáholyok végetti felirására következő választ adott: „Kivántató alakban készült felirástokat elfogadtam, melly némi végzéseket közöl velem a' seregben létező orange-páholyok iránt. Figyelmem ezentul is mint ezelőtt azon csempeskedésekre (Untersch eif) lesz fordítva, mellyek seregeim törvényeivel ellenkeznek, 's fenyítékjökre károsak. Mind koronám méltósága, mind az ország bátorsága, mind vitézlő seregem jólléte ellen intézett minden próbát gátlani és megsemmíteni tartozom, melly titkos társaságokat szándékozék soraiba hozni. Bizzatok benne hogy szándékom a' leghathatósb eszközökhez nyúlni e' czélra nézve szilárd és eltökélett.

A' britt tudományos egyesület Dublinban aug. 18ikán reggel kezdé meg üléseit. A' tagok, részint honiak, részint idegenek, nagy számmal jelentek meg. E' vendégek közt leginkább magukra fordítják a' közönség figyelmét Sir. J. Ross, ki éjszak-gönczöl-sarki expeditiója által hiresült el, úgyszinte a' hires Moore Tamás Irland költője. Ez utólsónak tiszteletül az ülések végével nagy ünnep 's lakoma fog adatni. Aug. 10re a' rotundában nagy ülés-megnyitási lakoma jelentetett 1500 személyre. —

A' Standard azt beszéli a' testületjavaslatról, hogy a' felsőház ellenzését csak két vagy három záradékra fogja szorítani.

Az alsóházban aug. 15én azon törvényjavaslat, melly Angliában az adósság végetti elfogatást eltörli, 3szor olvastatott föl 's el is fogadtatott. Dótlékul azonban a' hitelezők biztositására uj törvényjavaslat vala vitában 's el is fogadtatott, mellynél fogvast a' hitelező bátorságára gyorsabb törvénykezés 's hamarabb végrehajtás adatik a' hitelezőnek az adós vagyonára. E' határozást váltig ellenzé néhány tory tag, névszerint Percevalezredes 's Freshfield ur. A' Globe ezen ellenzésre megjegyzi: „A' vitézezredes az orangepáholy pénztárnoka, hihetőleg attól tartott, hogy a' rendszabály az ijesztési rendszernek ártani fog, mellynek az orangista földes urak és hitelezők parliament-választáskor olly derék hasznát tudták venni, szegény katholikus bérlőik, vagy adósaik ellen. Ha azonban a' fő pénztárnoknak azt mondották volna, hogy a' törvény Irlandra nem fog kiterjesztetni, nem pazérlott volna annyi hasztalan szót ellene. Westponryn tisztes követének ellenvetései pedig nem törvényhozóiak, hanem ügyvédiek voltak, ki érzi, hogy a' törvényjavaslat nyereségeit megcsonkítja, 's a' szegény adóst azon nyomástól szabadítja fel, mellyet a' törvény eddigi gyalázatos állapotjában a' fondorló vagy boszuló hitelező büntelen gyakorolhata. Nem akarjuk ugyan ez által állítani, hogy Sir. J. Campbell törvénye minden tekintetben tökéletes és semmi további javításra nem alkalmas; de mostani alakjában is elég arra, hogy véget vessen ama' kiáltó igaztalanságnak, mellyet a' fenálló törvény a' szerencsétlenséghez toldott. Védelmezi a' becsületes kalmárt, mig a' szédelgő 's becstelen adóst nem legyezgeti 's nem engedi daczolni hitelezőjén. Szóval e' törvény törvénykönyvünk legnagyobb szennyét törli el, 's törvényhozásunk legemberibb, legigazságosabb tételei közé tartozik. Perceval ur azzal fenyegetődzött, hogy a' felső házban el fog az vettetni; de mi reméllyük, hogy a' peerek még ezen ülésben törvény-erőre fogják azt juttatni." Azon törvényjavaslat is elfogadtatott, melly Irland csendét megója. — A' felsőházban aug. 17én Brougham lord számos londoni polgárból állott gyülés kérelmét nyujtotta be, mellyben az ujsági bélyeg eltörlesztése kivántatik. A' folyamodók csudálkozásukat fejezik ki azon, hogy a' ministerium az országos költség-előterjesztéskor a' csőüvegi vám leszállittatását javasolta inkább mint a' hirlapokon fekvő gyülölt adó eltörlesztését, melly csak a' politikai fölvilágitás terjesztését gátolja. — Miután pedig a' ház biztossággá változott a' községi törvényjavaslat ügyében, Lyndhurst lord a' 25ik záradékhoz azt javasolta hogy a' községi tanács $\frac{1}{4}$ része holtig birhassa hivatalát. Melbourne és Brougham l. keményen ellenszegültek az inditványnak, melly a' törvényjavaslat szellemét bénitja; Wharncliffe és Ellenborough lordok pedig 's Wellington hg támogatták azt. Szavazásra kerülvén a' dolog az inditvány 126 szózattal 39 ellen elfogadtatott. E' másitások vagy csonkitások annyira hozták már a' törvényjavaslatot, hogy azt az alsóház nehezen fogad a el.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban aug. 14én az esküttszékeket illető törvényjavaslat vitája közben Arago ur azon záradék ellen, melly megengedi, hogy az esküttek hattal itélhessenek el 5 ellen, (Angliában az elitélésnek csak az esküttek egyértelmüségekor van helye) következő felszámitást tett, 's adott elő: „A' feladást számjegyekkel próbáltam meg, 's elborzadtam azon következéktől, mellyre juték. Az esküttszék most divatozó rendszere mellett 8al 4 ellen, valószinü, hogy nyolcz eset közt egyszer történjék tévedés, az angol törvényhozás szerint pedig valószinü, hogy csak nyolczezer eset közt lehet egyszer tévedés. Az angol törvényről e' szószéken olly megvetőleg beszéltek, hogy azt valóban nem érdemlette. Reménylem e' megtámadások uraságtokban nem hagynak benyomást 's a't. 's hogy még szerencsések leszünk egykor elfogadni azt. Egy értelmü itélettel biró esküttszék megmentette volna Franczia országot azon gyalázattól, hogy Malesherbest, Bailly-t és Lavoisier-t kinpadon szemlélje; mert igazi megelégüléssel olvastam angol munkában az esküttszékekről,

hogy azon időben csak kevés egyértelmü itélet hozatott. Mindig boszankodom azon tömérdek mély közön, melly törvényhozásunkat az angoltól különválasztja.“ (Élénk tetszés a' baloldalon; morog a' centrum) Elnök: „Hallgassák meg legalább a' számításokat, ugy is felelni kell rájok.“ Arago: „Arra hivatván meg, hogy szavazzak a' fenforgó czikkelyről, megvizsgáltam azt azon érett fontolással, mellyet a' többség illy komoly kérdése kiván, 's a' feladást számjegyekben oldottam fel. Ismétlem, hogy midőn a' többség (az esküttszékek birálásiban, hol 12 tag szokott ülni) úgy áll, mint 8: 1hez, a' tévedhetés valószinüsége ugy áll mint 1: 8hoz. Az angol esküttszéknél pedig az arány úgy áll, mint 1: 8000hez. Uraságtok dolga már most megfontolni: valljon kivánja e a' társaság állapotja, hogy nyolcz személy közül mindig egy ártatlant állítson a' bitófához v. hóhérpadra. (Nagy morgás a' középen 's ellenmondás.) Ezen számitások 's állításokra Persil azt viszonzá, hogy a' társaság álapot a valóban azt kivánja, mert a' törvényhozásnak nem csak a' vádlottakat kell biztositania, hanem a' társaságot is; pedig azt máskép háborgatásoktól nem biztosíthatni, hanemha az esküttszékek itéletei 7 szózattöbséggel hozatnak 5 ellen. Pedig megmutatá Arago, hogy ha a' többség már csak úgy áll is, mint 8: 4hez, még is minden nyolczadik személyen tévedhet az itélet, 's ártatlant kárhoztathat az esküttszék. —

A' követházban august. 17én az esküttszék vitája közben az uj törvényjavaslatot védtekor azt találta mondani Persil ur, hogy a' vádlott részére uj biztosságnyerés végett jó lenne a' közszéket arra fölhatalmazni, hogy az esküttszék itéletét, ha ezt törvénytelennek látná, semmíthesse meg. Teste ur erre azt kérdé Persiltől: valljon ezen inditványát a' kormány nevében teszi e, vagy ugy, mint követ? Persil válaszolt, hogy ő semmi inditványt nem tett, azaz előbbi mondását visszahuzta; de felfogá azt Jollivet igen is nagyon ministeresdi követ, mondván, ha Persil ur az inditványt elhagyja, ő fogja sajátlag pártul azt. Az inditvány mindazáltal visszavettetett. A' Journal des Débats már most második czikkelyben sürgeti, hogy ezen inditvány, mellyet a' minister maga tenni nem mert, fogadtassék el 's oda nyilatkozik: bizassék a' közszékre az itélet, valahányszor az esküttek ugy állanak mint 7: 5höz. — A' Courrier Français hir gyanánt említi mint kormányi határozatot, hogy a' pairszék által számüzésre (deportatióra) kárhoztatott lyoni szendültek Pondicherybe küldetnek, a' csupán fogságra (detention) itéltek pedig a' clairvauxi és poissyi börtönökbe. A' pairszék aug. 17én hirdette ki itéletét a' távollevő lyoni vádlottak ellen. Egyet számkivetésre (deportation), hatot 20 eszt. fogságra, hetet 15 eszt fogságra, hetet 10 évesre kárhoztatott's együtt egymásért mindnyájat perköltség-megtérítésre 's holtig tartandó rendőri felügyelésre.—A' követházban aug. 18kán Sauzet ur biztossági tudósitást tön a' kormány által felhozott uj sajtótörvényjavaslatról. Az ennek vizsgálatával foglalkozott biztosság olly másitásokat tön az eredetin, hogy egészen különbözik a' biztosság javaslati törvényterve a' kormány által inditványba hozottól. A' másítások enyhitők és sulyositók, 's különösen ezen utóbbiak számosabbak mint az enyhitők, mi miatt az ellenzéki sajtó ezen biztossági javaslat ellen még élesebben kikel, mint a' kormányé ellen. Leginkább fenakadnak az ellenzéki lapok azon, hogy a' hirlapok és időszakirások tulajdonosai tetemes tusz-v. kezességi pénzeket (Caution) kötelesek adni. Igy például a' Parisban és Szajna-Oise, és Szajna-Marne megyében hetenként kétszernél többször megjelenő ujságok mindegyikeért külön 200 ezer franknyi kezesség kivántatik; melly lap hetenként csak kétszer jelenik meg, 150 ezer frank; ha csak egyszer, 100,000 frank; melly kezességet a' tulajdonosnak nem mint eddig országos hitellevelek 's kamatokban, henem kész pénzben (tehát kamat nélkül) kell letenni. A' külmegyékben megjelenő lapok kezességi pénzeit is tetemesen fölrugtatá a' biztosság 's azokat is mind kész pénzben kivánja letétetni. A' biztosság a' tulajdon, és eskü, úgy szinte a' törvények iránt tartozó tisztelet 's a' t. megtámadtatását is sajtóvétségnek bélyegzi 's ellenök arányszeru fenyitéseket is szabott. —

Néhány nap előtt megjelent Peyronnetnek (X. Károly egyik holtiglani fogságra elitélt ministerének) illy czimü munkája: „Francziaország történetei.“ Az előbeszédben a' szerző a' franczia fiatalsághoz fordul e' szókkal: „Ifjak! számotokra irtam, ti kik az életbe léptek, hallgassátok meg a' sirból kelő szózatot! Én valóban meg fogtam halni már akkor, midőn a' ti időtek eljövend. Midőn ti a' világot birni 's intézni fogjátok, én már akkor elköltöztem abból. Én akkor nem lehetek többé hasznotokra, pedig mint vágyik arra lelkem! tehát sietnem kell. Vegyétek azért is e' munkát, mint őszinte buzgalmam gyönge bizonyságát, 's mint egyetlen eszközt, melly fenmarad egyedül nektek használni kész jó akaratom megmutatására. A' balsors gyümölcse az, melly közönségesen szokott érni; szerencsétlen napjaim munkája az, 's ezek türelemre tanitanak: hű lesz az! olly dolgokat fogtok abban találni, mellyek ismérete hasznotokra válhatik, mert hazátokat érdeklik, azon országot, mellynek sorsát egykor ti is intézni fogjátok. Ne vegyétek azokat például, kik századjokat az előbbi századoktól messzébb távolabb hiszik, hogy sem azokba visszahelyezhetnék magukat. Mit fogtok azokról hinni, kik azt mondották, hogy

mostani korotok épen semmitsem számlál? A' népek gyermeksége férfikorukat készíti elő, 's megfejti azt. A' császársági rómaiak nem feledék el a' respublica történeteit, a' republicanus rómaiak sem első királyaik történetit. Miután én az elhunyó nemzedéknek hosszu éveken által szolgáltam, börtönt ada ez jutalmul. Elfogadom azt, 's nem panaszkodom; de tőletek más jutalmat várok. Hat unokám van, kik szerencsétlenségem árnyékában bajjal növekesznek. Ők egykoron soraitokba lépendenek, nyujtsatok nekik barátságos kezet! ha útatokban találkoztok velök; ez legyen jutalmam, ha úgy hiszitek, hogy az öreg fogolytól nektek szánt's ajánlott munka valami hasznotokra volt." — Azt mondják némelly párisi lapok, hogy a' legitimisták az uj sajtótörvényjavaslatok következésében X. Károly elitélt ministerei pörét ujra vizsgálat alá kivánják arra készült kérelem által vétetni. Ha igaz, nem csekély zavarba hozná ez a' ministereket. —

A' Temps bizonylata szerint Fieschi vallatása és pörének fölkészitése zárt ajtóknál történik, mindeddig azonban csak alrendü eszközöket lehete fölfedezni, a' merény-próbát intézte kéz azonban még folyvást homályban van. Fieschi büszkesége minden szaváből kitetszik. Bizonyos személy, kihez nagy bizodalommal viseltetik, azt kérdezte tőle a' börtönben: valljon veszélyben forog é a' király e' pillantásban? „E' pillantásban?" felelé Fieschi rövid szünet után: „Nem! Idő kell ahoz, míg egy második Fieschi találkozni fog!" „Ki hozta Önt a' pokolerőmű gondolatjára?" Kérdé ugyan azon személy. „Senki. - - - - Tudja meg Ön, hogy nem sok ember van, ki tanácsot legyen képes Fieschinek adni." Baude és Lavocat rendkivüli észt tulajdonitanak neki. — A' vidéken 's a' tartományokban folyvást foglalgatják le a' lapokat 's történnek egyes elfogatások is Fieschi merénye következésében.

Marseilleben aug. 10kén estve számos ember gyült össze a' városház előtt. Sip 's tambourin kiséret mellett mindenféle zendülési dalokat zengének, tetszésöket jelentvén ki a' várostanács iránt, melly vonakodott örvendő felirást küldeni a' királyhoz a' gyilkos merénytüli szabadulta végett. A' trombadourok onnan később a' place royalra mentek, hol a' Marseillaiset, Carmagnolet 's a't. játszották. Végre felszólította őket egy rendőrbiztos: oszolnának szét, mi némi szóváltás után meg is történt. A' csend egyébiránt azontul, nem háborittatott meg.

NÉMETORSZÁG.

Az eddig Kalischba érkezett orosz sereg áll 48 gyalog zászlóaljból 's 24 lovag századból, mind össze körülbelül 48000 főbül 116 álgyuval. Eddig a' mohammedán csapatok is megérkeztek. A' tábori készület egészen porosz. A' tábor háta mögött egy kis város épült, melly tüzzel romboltatásra 's levegőbe röpittetésre van szánva. Elől egy diszes győzelmikapu áll a' porosz király nevével 's a' két sassal, továbbá egy sírbolt, melly a' megholt Sándor czárt jelenti, 's az angyalvár 30 ezer rakétával, mellyek fölpattanásuk 's leesésük közben hatszor változtatnak színt. — A' porosz statusujság aug. 16áról jelenti, hogy a' különféle seregosztályok határozott táborhelyeikre Sziléziába érkeztek. Sept. 7én és 8án két részre oszlanak 's egymás ellen nagy hadi gyakorlást tartandnak. Áll pedig az egész sereg 53 gyalog zászlóalj-56 lovas század 's 24 álgyutelepből. Ennek végzete után a' magas uraságok Boroszlóba menendnek, hol sept. 9én lóverseny fog tartatni, 11én pedig Kalischba indúlnak a' nagy tábori gyakorlatra, melly mintegy hét napig tartand, 's onnét Boroszlón keresztül Töplitzbe jövendenek. — Kalischi tudósitás szerint aug. 24éről az orosz czár aug. 19én reggeli 6 órakor érkezett oda 's délután meglátogatá a' táborhelyet, estve a' takarodónál (Zapfenstreich) jelen volt, hol őt minden ezred mintegy 2193 fejből álló hangászkarjai üdvözlék; következő napon diszünnep volt a' táborban, 's a' hadi parancsnokok 's ezredesek bemutattattak a' czárnak. Azután a' caucasusi és doni kozákok, 's a' muselman seregek gyakorlatit tekinté meg, melly alkalommal az ásiai gyülevész ügyetlenségét árulá el. Többek közt vezérjök a' helyett, hogy szokott katonai szabály szerint tisztelkedett volna, Paskiewitsch hg. felé fejével komázva bizodalmas bókolgatással integetett. 21én nagy vizsgálat volt, 's a' vidék lakosi nagy csoportokban csődültek e' fényes hadi látványt bámulni. A' czárt németalföldi kir. hg. Fridrik, 's a' nassaui hg. követék. Estve a' czár sétálni ment a' városban, kiséret nélkül, 's a' nép tolongva tódult nézésére. 22én nagy lovassági gyakorlat tartatott. 23án vasárnap hadi ájtatosság volt, mellyben Miklós czár is részt vett. —

Karlsruhe aug. 18. Mai ülésében a' 2dik kamarának megnyitá az elnök Itzstein tudósitása vitatását a' Rotteckféle inditvány kinyomatásának tilalma iránt. Mördes ur azt javaslá, hogy sérelmi panasz helyett a' belministerség 's nevezetesen annak elnöke ellen, inkább felirás szavaztassék a' nagyherczeghez előterjesztés alakjában, azon kérelemmel: Ismérje el ő her. magassága azon jogait a' kamarának, mellyeknél fogva ez jegyzőkönyvei 's toldalékai kinyomatását saját rendelése szerint intézheti el, 's Rotteck inditványa kinyomatását bizza határozatára. Ezen inditvány némi vitázat után 55 szóval 2 ellen el is fogadtatott. Vitatás közben Winter statusminister védelmező a'

tilalmat, és pedig következő okokkal: A' kormány olly országgyülési iromány kinyomatását, mellynek közrétételétől némi tekintetben félhet, meg is tilthatja, anélkül, hogy a' kamarák nyilványossága jogát sértené; mert lehetnek esetek, midőn a' kamara irományira nézve őt illető vizsgálati jogát vagy nem elég szigoruan, vagy épen nem is gyakorolja, 's a' kormány azokban botránkozást nem talált, mielőtt nyomtatásban ki nem jöttek. Ez esetben a' kormánynak nincs egyéb módja, mint a' kinyomatást egyenesen megtiltani. Min épül azonban a' kormány ezen joga, azt a' minister elhallgatá. A' minister végezetül ellenmondott következő helynek is Itzstein tudósitásában: „A' kamara egyik azon három hatalom közül, mellyet az alkotmány részvétre hitt meg a' törvényhozásban, a' statusgazdaság fölügyelésére, és szükséges adók megajánlására 's a' t.¦ A' minister ellenmondása különösen azt tagadá, hogy a' kamara hatalom, 's egyike a' három statushatalomnak, mert Badenben ugymond, csak egy hatalom van, 's az a' fejdelmé, ki valamennyi hatalmat egyesit magában. (a' három statushatalom t. i. a' felügyelési-jus inspectionis-törvényhozási és végrehajtási, alkotmányos országokban a' néppel közös.)

Berlinben igen szép szállást fogadtatott a' kormány az aug. végével oda várandó rendkivüli angol követ számára, ki onnan Kalischba és Töplitzbe menend a' hatalmak gyülésére. Töplitzbe, mint hiteles kutfőbül állithatni, valamennyi németszövetségi fejdelem hivatalos, még pedig az orosz czár és a' porosz királyon kivül névszerint a' bajor, würtembergi és szász király, úgyszinte a' badeni 's weimari nagyherczegek, kik a' meghivást valamennyien elfogadták. A' számukra készitett szállás sept. 27től várand rájok. — A' bajor kormánylap következő tudósitást közöl a' belső 's pénzügy-ministerségtül: Ő fölsége a' király a' Dunát és Majnát összekapcsolandó csatorna-épitésre részvényes társaság alakittatását az 1834. jul. 1sői törvény értelmében Rothschild M. A. urra 's fijaira bizta majnamelleti Frankfurtban. Ez azon hozzáadással tétetik közre, hogy a' nevezett ház a' szerkesztendő részvényes társaság közelebbi határozatit előrajzban azonnal ki fogja hirdetni, 's hogy kik e' tárgyra nézve mint részvényesek akarnak egyesülni, azok egyenesen Rothschild M. A. urhoz folyamodjanak. München aug. 14. 1835. Ő kir. fölsége legfelsőbb parancsára Oettingen Wallerstein hg 's a' t. Közel tehát létesüléséhez a' nagy idea 's valósulását megérjük még. —

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból august. 15röl irják, hogy Albaniából mindig kedvetlenebb tudósitások érkeznek a' portára nézve, melly folyvást rendszabályokkal foglalkozik, hogy a' csöndet ismét helyreállitsa e' tartományban, de szándéka mindeddig nem sikerült. Egy részről az eddig Tripolisban munkált hajósereg vett parancsot, hogy azzal egyesüljön, melly az albaniai partokhoz vala küldve; más részről folyvást szárazföldi seregek küldetnek Salonichin által Scutari vidékére, mellyek együtt mintegy 21,000 főre menendenek, több basa parancsnoksága alatt, kiknek rendelése alá efölött 50 álgyu is bizatott minden szükséges hadiszerrel. Ezentul eddig a' szultán, személye mellett volt Waszaf effendi első titkárt küldötte Scutariba, hogy a' dolgok állásáról a' hely színén vegyen bővebb értesitést, 's arról a' szultánt olly hamar tudósitsa, mint csak lehetséges. A' dögmirigy, fájdalom! a' fővárosban is terjedni kezd. Mint mondják Alexandriából jött kalmárhajó hozta be oda, mindazáltal meg eddig csak Galatában 's néhány külvárosban okozott bajt és halálozást. —

OLASZORSZÁG.

Nyilványos lapok szerint (aug. 1röl,) azon tudósitás, melly Romába a' jezuiták eltörlesztése hirét meghozta, zavaros benyomást okozott. Noha régen kész volt a' sz. szék már e' rendszabályra, még is azzal hizelge magának, hogy azon befolyásával, mellyel birt vala még Madridban, képes lesz a' nem kedves rendszabályt meggátlani. —

ELEGYHIREK.

A' salzburgi ujság fölszólit minden műbarátot, hogy azon szent kötelességet, mellyel minden hon tartozik nagy és hirkegyelte szülöttinek, meleg részvéttel teljesitsék. „Most ideje“ ugymond „Salzburgot szent tartozására emlékeztetni 's olly férfiunak emléket emelni, ki a' harmonia világhódító nyelvén a' föld minden népeit lelkesedésre ragadá, 's kinek hangmüveit minden földije büszke érzelemmel, minden idegen méltó bamulással nevezi. Mozart Salzburg falai közt született, itt vön első tanitást a' hangtudományban, innét indult a' hir temploma felé már csudáltatva, mint bámulatos gyermekgenie 's fölkészülve már kivini azon dicsőséget, hogy a' harmoniák hazájában is hangászat lovagjának neveztessék. Mindenki illetődéssel fog állani a' nagy Mozart emléke alatt 's neve dicsősége késő időkben is vissza fog sugárzani szülővárosára“ Bizonyosan hazánkban is találkozandnak e' nemes hangmüvésznek tisztelöji, kik emlékezetének valódi tettleg is áldozni buzgandanak. —

Bécsben ez utóbbi napokban telegraphi próba volt. Egy a' Leopold hegyen fölállitott telegraph levelezett egy másikkal a' Brigittenauban, nem messze a' Pratertől. A' próba sükerét kielégitőnek mondják, 's közönséges a' hiedelem, hogy telegraphi vonalok fognak fölállittatni. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

71. szám — Pest, szombat septem. 5kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; csongrádi tisztválasztás; Virág B. emléke; halálozások 's egyveleg). Ausztria (a' fölségek Töplitzbe utaznak). Spanyolország (a' madriti zendülés körülményei 's gyáva vége; egy vonás Valenciából). Anglia (a' községi törvényjavaslat sorsa a' felsőházban; orangepáholyok elleni biztosság tudósitása és egyveleg). Francziaország (követház ülései; az uj törvényjavaslatok; Lajos-Fülöp uj megbizatása; Polignac). Amerika. Török- Német- és Olaszország. Elegyhirek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban aug. 18 és 19ikén a' RR. kerületileg elvégzék a' sérelmek és kivánatok tárgyában hozzájok érkezett főtáblai észrevételek vizsgálatát, 's a' szólás-szabadság ügyében is ujabb üzenetet készitettek a' felső táblához küldendőt. 31kén a' legujabban leérkezett urbéri kir. válasz pontjai vétettek vitatásba szinte kerületileg, 's még azon ülésben szinte mindnyájára nézve, jobbadán a' szerkesztést megállapitó határozat hozatott.

Ő cs. kir. fölsége aug. 4kén a' magyar kir. udv. kanczelláriához intézett legfensőbb határozata szerint Szlávy László Bihar vmegyei táblabirót kir. tanácsnokká kinevezni; — továbbá Czakó Ferenczet a' németbánsági határőri sorezred alezredesét, 40 évet tul haladó hű szolgálati 's kitüntetett vitézsége tekintetéből, dijelengedés mellett erdélyi nemességgel fölruházni; végre aug. 12ki legmagasb végzete szerint Staehr Móricz hadibiztost debreczeni kerületi főhadibiztossá rendelni méltóztatott.

Auguszt. 15kéről költ legfensőbb határozata szerint ő cs. kir fölsége az erdélyi királyi táblához számfeletti közbirákká kinevezni méltóztatott: Cserei Eleket, az Udvarhely székhöz tartozó Bardocz fiókszék alkirálybiráját, Henter Jánost Csikszéki alkirálybirót, és báró Bálintit Károlyt Marosszék alkirálybiráját.

Csongrádban végbement a' tisztválasztás aug. 31kén m. Károlyi Lajos gr. főispáni helytartó elnöksége alatt. Sikere következő: alispán Kárász Benjamin; helyettes alispán: Müller Ignácz főszolgabiró; fizetéses táblabirák: Klauzál Gábor és Nagy Ferencz; rendes főjegyzővé neveztetett Bene József, tiszteletbeli főjegyző zimmel rendes aljegyzővé: Kaszap Mihály, főügyész: Kis Dániel; alügyész: Kovács Károly; főadószedő: Dobossy Lajos; aladószedő: Kolumbán Ferencz; számvevő: Szomor József; levéltárnok: Vidovich Mihály. Tiszántuli járásban főszolgabiró: Müller Ignácz; al: Babarczy Antal; esküttek: Beliczay Pál és Horváth József; Tiszáninneni járásban főszolgabiró Temesvári István; al: Vidovich Imre; esküttek: Beniczky András és Müller József. Első ügyelő biztos Szegeden: Vály András szolgabirói ranggal; mezei biztos Vásárhelyen: Kovács Sándor; Szentesen: Kamocsay László; Csongrádon: Mecséry Dániel; Szegeden: Kolumbán Imre; uti biztos: Szabó Lajos; katonasági biztos: Szatthmáry József; földmérő Scheuer György. Az orvosok, selyemtenyésztési felügyelő és segédje, hivatalaikban megerősittettek, valamint a' tiszteletbeli jegyzők, ügyészek és esküttek is. Diszes csend és rendben folyt az egész ünnepi tétel, 's a' mondott alkalmi beszédek több száz példányban kinyomtattatni rendeltettek. Több érdemes közt táblabirói koszorúba füzettek Döbrentei Gábor tartománybiztos 's m. akad. titoknok és Nagy Károly az amerikai bölcselkedési 's m. tudom. Társaság tagja is. A' m. főispáni helytartó vala nem csak tisztujitás-intéző elnök, hanem szives bőkezü vendéglő gazda is az egész ünnep előtt és alatt.

Virág Benedek Emlékéről örömmel jelentem, hogy e' f. évi majus 20dikán kiadott jelentésemre maig huszonketten ajánlkoztak önként, kik az érdeklett emlék kiváltásához pénzt gyüjtenek 's néhánya küldött is már be némelly summát, miért ezennel addig is hazafiui köszönetemet fejezem ki, míg e' nemes lelkü gyüjtők és adakozók neveit úgy adom megint közre, a' hogy megkezdettem. Az egész Nemzetnek, mert az Egészet illeti, terjesztem elibe most mély tiszteletemmel, hogy Virágunk emléke Ferenczy' műteréből e' folyó hónap elején vitetik által Budáról a' nemzeti Muzeumba, hová, tisztelt Nádorunk ő cs. kir. főherczegsége, hozzám, Pozsonyból a' mult aug. 21dikén bocsátott kegyes válasza szerint, az aláirók többségének ohajtásához képest, örömest elfogadta, 's igy az, ottan, köznézésre a' magyar tudós Társaság következő VId. nagy gyülésének folyta alatt fedeztetik le. Látszik ebből, hogy a' müvész hazafiusága még elébb adja által a' nemzet tudományos és müvészi köz-épületébe munkáját, mintsem annak dija egészen lefizettethetnék. És épen azért is, bátorkodom kérni a' gyüjtő hazafiakat segédpénzeiknek minélelébb hozzám küldésére, hogy Ferenczynek, mint illő, hamar letétethessék a' tartozás. Nem hihetem az adósul maradhatást, minekutána jelentésem semmi ellenkezésre nem talált, sőt, úgy látszott, egy nemzeti szív, egy országos szellem megegyezését teljesíté. Budán, sept. 1sőjén 1835.

Döbrentei Gábor m. k.

Szent-Iványfa (Vasvármegye) A' dunántuli kerületi ev. superintendentiának mult julius' 15 — 17én Győrben tartott főgyüléséről e' hirlapok már két izben emlékezvén tudatik, hogy a' nevezett megye egyházi és világi Rendei az inspectori hivatalra, mélt. Matkovich István hétszemélyes táblai közbiró urat közakarattal kikiáltva választották el. Ennek következésében előhatározat szerint aug. 17kén az emlitett m. inspectornál számos egyházi és világi tagu tisztelkedő Választottság megjelenendőleg Káldy József táblabiró urtól szivesen

fogadtatva Tompaházán a' rendelt nap előtti estvén összegyült's más nap mint kiszabott időn Döbrentei Lajos egyházi jegyző 's vasi közép megyebeli esperes és Gömbös János táblabiró uraknak elnökségök alatt tiz hintón a' küldöttség sz. Ivánfára érkezvén, miután a' czimzett urak szónoklata mellett szives üdvözlését megtette, septemvir és ker. fő inspector ő méltósága szinte mint az előbbiek édes anyanyelvünkön érdekes beszédet mondván, a' fő hivatalt elfogadá 's a' tisztelkedőket ebédre magyar barátsággal megkérte. A' fényes 's nemzeti szokás szerint nagy bőségü lakoma folytában a' tisztelt főinspector, superintendens 's egész kerületbeli Rendek egészségökért számos áldomáspohár buzgó „éljen" ohajtások közt üríttetvén, a' kedvező nap' leáldozta előtt ismételt viszonos szerencse-kivánatokkal az üdvezlő küldöttség elköltözött.

Tek. Mármaros megyének a' közjó iránt fáradhatlanul buzgott 's közönségesen szeretett első alispánja Boronkay Miklós ur, 8 hónapi sulyos betegség után élte 49ik évében aug. 12ikén meghalálozott. A' megboldogulttal egy évtized alatt már négy alispánját veszté Mármaros 's méltán fájlalja benne az igazságszerető munkás tisztviselőt. Tetemei Veresmarton takarittattak el aug. 14ikén a' nemzetségi sirboltba. Elhunyt továbbá aug. 24ikén élete 64ik évében Turcsányi Ferencz több megyei táblabiró 's eltemettetett malomszegi jószágán Nyitra vmegyében. Nem csak virágzó férfi korában mint Nyitra vmegyei főbiró 's Verebély-szentgyörgyi ns. székek másod-alispánja, hanem mint táblabiró 's több tiszti eljárásban helyettes alispán korosb idejében is egész haláláig buzgó hive volt az igazságnak, melly szép lelki tökély érzékeny tanubizonyságaul szolgált a' — jóllehet mind a' két törvényhatóság gyülésidején is — nagy számu és diszü végtisztelkedési vendégkoszoru szivbeli bánatja e' kedves és tisztelt hamvadó fölött. — Végre Tanárky József ur az ország pénztárainak gondviselője aug. 31ikén hunyt el munkás életének 52ikében 's tetemei N. Kőrösnek mint honjának valóban szép árnyékos ligetü temetőjébe vitettek nyugalomra.

Hubényi József ur ismét uj munkácskával ajándékozá meg nem csak az erdősz közönséget, hanem általjában minden, a' magyar földmüvelésre figyelőt. A' munka czime: „Bévezetés a' folyóhomok megkötésére 's müvelésére Magyarországban az országos viszonyokra ügyelve." A' közönség eléggé ismeri már a' derék szerző egyes irományit, úgyszinte a' fontos tárgyat is, mellyről a' mely tudományu iró olly gyakorlott jártossággal értekezik. A' tárgy valóban főkép homokos tájékinkra nézve nagy fontosságu 's országos pártoltatást érdemlő, ha meggondoljuk, mennyi tömérdek föld hever nem csak munkálatlan 's gyümölcstelen, hanem, egyszersmind mennyi kárt szenved a' haza folyvást terjedező 's még a' jó földet is elboritó homoksikjai által. Kecskemét vidékin úgymond a' szerző 13 év óta a' poszahomok 2 négyszeg mérföldről 6ra növekedett. A' tiszaugi és kürti uradalmak közös földein Heves megyében a' szállóhomok 1762ben egy régi földabrosz szerint mintegy 100 hold vala. Most azon lap, mellyet homok fed, ugyanott 1000 hold, ide nem számitván azon tetemes részt, melly szőlőtővel van beültetve. Idővel azonban a' terjedés nagyobb mértékben fog történni, mert minél nagyobb a' terület, annál nagyobb a' pusztitás is. 1809ben Pest vgyében a' szállóhomok 30 négyszeg mérföldnyi volt, most sokkal több, mert a' sikság fölötte kedvez tovább terjedésének. 'S valljon hány négyszeg mérföldnyi lehet a' szállóhomok az egész országban! 'S mi legyen belőle jövőre nézve, ha ezen gonosz, melly legiszonyúbban emészti a' termékeny földet, fék nélkül 's háboríttatlanul hagyatik ezentul is magára? Ujabb időkben a' folyók munkás szabályoztatása, mocsár-száritás és lecsapolás által 's a' t. nyert ugyan 's nyer az ország nagy területnyi jó termékeny földet; de nagy kérdés: nem veszt é többet a' szállóhomok terjedése által, mint semamazok által nyer" Ennélfogvást a' futóhomok megkötttetése 's müveltetése szintugy érdemel országos figyelmet, mint a' folyók felpartolása (Einuferung), a' kigyózatok, vizkanyarulatok (Serpentinen) átszegése 's általjában az áradások ellen tett rendszabályok. A' lelkes szerző Magyarország termékenységire nézve olly igazán ezt jegyzi meg: „Két dolog, ugymond az, főleg, mi által Magyarország termő földben és termékenységben láthatólag veszt: 1) A' szállóhomok terjedése 2) A' gyakor rosz erdőbánás, 's különösen a' hegyek elerdőtlenítése. „Méltó tehát, hogy a' hazafiak figyelme hasonló tárgyakra ébredjen 's hogy az olly ügyes elmék, mint Hubényi uré, honunk javára 's diszére ne csak a' szemlélődésben hanem cselekvés által is használtassanak.

A' nagymélt. Helytartóság levéltári hivatalánál Biszaglics Ferencz a' temesvári fő postahivatalhoz postatisztté lett kineveztetése által megürült irnokságra Devics Antal volt járulnok, 's helyébe Molnár János volt nap-dijnok neveztetett ki. (kir. helyt. tudósitás.)

AUSZTRIA.

Aug. 29éről: Ő cs. k. Fölségük a' Császár és Császárné sept. 1őjén indultak el Teplitzbe. Első éjjel Schremsben, 2ikon Budweisban hálnak, hol három napig mulatnak. Sept. 6án folytatják utjokat Klattauba, innét 7én Pilsenbe, hol egy napig maradnak. 9én Marienbadba jönek 's ottlesznek két napig, 12én Franzensbrunnba, 14én Carlsbadba, 17én Saatzba 's innen Brixen által 19én érkeznek Teplitzbe. Ő Fölségök kisérete 68 személyből áll, kik közt vannak fő lovászmester gr. Wrbna Jenő, alezredes Segur, Fürstenberg grófné, Dietrichstein gr; cs. k. titkos kabinet-igazgató báró Martin, general-segéd gróf Clam, cs. k. udvari orvos Raimann tanácsnok, udvari festő Gurk, titoknok Buchholz, Moll báró, udv. sebész Semlitsch 's a' t. — Az utikocsik száma 23, 's minden posta-állomáson 84 ló várakozik rájok. — Aug. 22én és 23án a' cs. k. csillagászto-

ronyban Littrow ur következő észrevételeket tőn a' Halley üstökösről:

Középidő Bécsben	egyenes feljövete	éjszaki hanyat.
22 aug. — 2 óra 55′ 56″	85° 26′ 54.″3	23° 36′ 28.″2.
23 — — 3 — 8 — 57 —	85° 39′ 40.″2	23° 42′ 51.″3.
25 — — 3 — 51 — 15 —	86° 5′ 8.″2	23° 56′ 23.″9.

valamennyire terjedtebbnek látszott, mint előbb, de világa most sem erősebb.

SPANYOLORSZÁG.

A' legujabb párisi lapok aug. 23áról bővebb 's körülményes hireket közölnek a' madridi történetekről. A' főváros több részeiben néhány nap óta tapasztalt mozgalom után könnyü vala sejteni, hogy a' barcelonai, saragossai és valenciai történetek Madridban is hasonlókat vonandanak magok után. A' zendülés 15én estve $8\frac{1}{4}$kor tört ki. Bikaviadalnak kelle vala tartatni. A' városi katonaság 3adik zászlóalja volt szolgálaton. Homályos előérzetében a' történendőknek, a' nép kisebb örömet 's buzgalmat látszék mutatni most ezen különben kedvencz mulatsága iránt. Még játékkezdet előtt tudva lőn, hogy két városkatonasági osztály nagy piaczi tanyájára visszatértekor, az 1812ki constitutiot fogja kikiáltani. E' hir csakugyan valósult is. A' két osztály muzsika-szóval ment által a' Pradon, 's hadi rendbe állott a' mondott piaczon. A' tisztek elhagyván soraikat kör-alkotva tanácskoztanak mintegy $1\frac{1}{4}$ óraig. Igen élénk tanakodtuk közben heves szóvitát lehete köztük venni észre 's a' közönség aggódva várta végzésüket. A' tisztek parancsolák ezután katonáiknak hogy álljanak ki soraikból 's a' közönség, olly hiedelemben, hogy a' rend nem fog zavartatni, már oszlani kezde. Azonban a' köz katonák, soraikból kilépvén, harsány kiáltozás közt: éljen a' szabadság! éljen az alkotmány! tömött 's tömöttebb csoportokba verődtek. Azon pillanatban lövések is történtek, 's a' katonák ismétlék kiáltásaikat: éljen a' szabadság! fegyverre! ezen lövések kétségkivül kicsinált jeladás valának, mert azok első hallatára a' katonák 's más biztos emberek a' piaczra vezető utczákat elfoglalták. Minden pillanat hangosb kiáltozást szült: éljen a' szabadság! 's a' lárma és zendülés utczáról utczára tovább terjenge, míg a' dobosak a' város minden részét összejárák 's fölzajdíták. A' dobpergés 's üvöltözés vegyülő lármahangja egész várost fölrezzenté, 's minden oldalról tolongott a' városi katonaság a' kijelölt pont felé. Az első, 3 's 4dik zászlóalj egy pillanatban a' nagypiaczon állóhoz csatlakozott, a' 2dik ugyanazon időben a' királytérre ment, hová az egész lovasság is robogva nyargalt. De ezen lovagosztályok nem férhettek a' térhez, mellynek minden nyilásai targonczákkal valának elzárva. A' lovasság tehát a' Prado felé ügetett, hol az őrsereget hadirendben állva lelé; azonban ez testvéri indulattal engede annak szabad utat. Az őrsereg osztályai egész éjjel a' Pradon talpon maradtak, 's igy a' zendülőknek senki sem állott utjokban, hogy az utczákat sorban elzárják; reggelre a' targonczákkal 's halmazokkal kerített utczák szokatlan látványt mutattak. A' legnagyobb utczán mély árok vonatott azon czélra, hogy a' katonaság oda ne férhessen. Reggel egy órakor küldöttség indult a' királynéhoz kilencz ajánlati pontot terjeszteni elébe. A' válasz még nem jött el, de úgy beszélik, hogy maga a' királyné késedelem nélkül Madridba fog sietni. — Quesada tábornagy, midőn egy csapat katonaság mellett ellovaglott, olly hevesen kezdé ezeket dorgálni, hogy néhányan közülök rá löttek, e' gyalázatot megbosszulandók; de annak éltét a' vak történet megmenté 's néhány tiszt közben járulása, kik katonáik haragját csilapították. A' királyné válaszát békétlenül 's aggódva várják; megtagadó felelet a' legkomolyabb és veszélyesb következményeket vonhatná maga után. A' vélemény két felé van oszolva, egy rész az 1812ki alkotmányt akarja, másik annak ellenszegül; 's ez ellenkezés iszonyú történetek forrása lehet még, 's talán azon szomorujátékot szülheti, hogy bajtárs bajtársa, rokon rokona vérét ontsa. Nem titkolhatni, hogy a' krisis igen igen fenyegető, 's a' kigyuladásra csak egy szikra kell; azonban okos kormány, 's józan engedékenység talán meggátolhat minden nagyobb 's véresebb veszélyt. — Következő a' madridi városi katonaság fölszólítása a' néphez 's őrsereghez: „Polgártársak! a' bennünket egyítőczél azon ministerség megbuktatása, melly a' tróntkörnyezve, azt veszélyes tanácsival örvénybe csábítja, a' carlosi párt iparkodását bátoritja, 's honunkat irtózatos anarchiába dönti. Egy fölirás, mellyben ezen igazságok szintolly tiszteletteljes, mint megrázó hangon kifejtegetvék, néhány óra mulva a' királyné kezeiben leend. Polgártársak! mi megesküdtünk a' fegyvert nem előbb tenni le, mint kivánatink ohajtott czélt érnek. Madridi lakosok! ne féljetek házi nyugalmatok háboríttatásától. Mi megesküdtünk, hogy minden gonosztevőt, ki nemes czélunkat roszra magyarázva a' legcsekélyebb kicsapongás bünösévé teszi magát, halállal büntetünk. Polgártársak! éljen II. Izabella! éljen a' szabadság! éljen a' regenskirályné! veszszen a' ministerség! — „Az Impartial Madridból aug. 16áról irja: hogy a' sereg fegyverben áll, várva a' nem érkező parancsokat, de nem mozdul. A' zendülők kezében minden erő 's uraság. Egy junta áll fen, (24 tagból gróf de las Navas tábornagy elnöksége alatt) melly a' királynétól a) a' ministerek vád alá tételét b) korlátlan sajtószabadságot c) a' klastromok eltörlesztését kivánja. Hihető hogy a' ministerek elbocsáttatásukat fogják kérni, 's helyökbe Arguelles las Navas, Galiano és Calatrava urak vannak jelölve

Az Election aug. 20árol ugyanezeket nevezi, még pedig egész bizonyossággal. Szerinte: Toreno ministersége megbukott, igazságministerré Arguelles, belügyivé: Alcala Galiano, 's pénzügyivé de las Navas neveztetett, kik mingyárt hivatalaikba léptek 's első gondjuknak tarták a' királynéhoz követséget küldeni, annak a' történteket tudtára adni, 's azt 24 óra alatt Madridba parancsolni az uj alkotmány-elfogadásra. Egyszersmind sejditteték a' királynéval, hogy azon esetre ha ellenkeznék, minden méltóságát illető tisztelettel hazájába fog utasittatni.—De a 'Gaceta ordinaria de Madrid aug. 17éről következő kir. rendelést közöl: „megfontolván azon komoly háboritást, mellyet a' főváros csende szenvedett, 's meggyőződve a' nyomó szükségrül, melly annak teljes és tartós helyreállitását kivánja, mivel az ország közjava 's föls. leányom Hik Izabella trónjának bátorsága ez által lényegesen veszélyeztetik, én, mint regens-királyné, ezennel az ő nevében rendelem e' következőket: Madrid városa ostromalattinak nyilványittatik, mihezképest a' fő katonai tisztség mind azt teljesitse, a' mi ez esetben kötelessége, egyéb hivatalok pedig az elejökbe irt rendeléseket. 2) mind azon polgári és hadi tiszt, ha szinte a' városi katonasághoz tartoznának is, kik kir. rendelésem közrététele után késedelem nélkül illető helyeiken nem leendenek, elvesztik hivatalaikat. 3) mind azon törvény 's kir. rendelés, melly e' jelennel ellenkezik, mind addig fölfüggesztettnek tartassék, mig ennek ereje a' közcsend helyreállása által meg nem szünik. Ön tehát ehezképest intézkedjék, 's a' jelen parancsot illető helyekkel is közölje. Királyi kézzel aláirva. San Ildenfonso, aug 16. 1835. A' ministertanács elnökéhez.

Aug. 17iki madridi levelek szerint a' nyugtalanságok minden vérontás nélkül végződtek, 's a' zendülők első hozzájok intézett fölszólitásra lerakták fegyvereiket. Azon három zászlóalj, melly a' lázadást kezdte, elbocsáttatik, 's általjában erőteljes rendszabályhoz nyúl a' kormány minden nyugtalanság meggátolására. A' dolgok illy fordulata uj bizalmat önte az elcsüggedt kormánypártiakba. A' 19iki Messager hasonló értelmü hireket közöl aug. 17éről: a' törvény győzött, a' város ostromalattinak van nyilatkoztatva, 's ebben áll jelenünk egész naplója. A' mult napokban történt esetek után alig hihetők, hogy olly komolyarczu nyugtalanság illy békesen és hirtelen csilapulhat el. A' városi katonaság igen igen nyomorult szerepet játszott. Több mint 3000 fegyveres, kik egy olly népnél, melly mindig kész a' rablásnak kedvező körülményeket pártolni, bizonyos segitségre számolhata, elszélyed egy alig 2000 főnyi őrsereg első fölszólamlatára, 's lerakja fegyverit minden zaj egyetlenegy puskalövés nélkül. Valóban a' hősi fővárosnak nem minden lakosi hősök. Ma reggel a' városban semmi zendülési jel 's a' sokaságot inkább kivánesiság, mint valamelly más inditóok csoportositá utczára, hol csudálkozva látá, hogy ugyanazon vitézek, kik tegnap halni buzogtak vállalatjok sükeréért, hüvelybe rejtett karddal lopództak házaikba. Számos őrcsapat jár város-szerte, melly kétségkivül minden uj nyugtalanságnak elejét tudja venni. Azonban a' rend még teljesen nincs helyreállitva; ma reggel két órakor több mint 40 órgyilkolást lehete számlálni; a' különböző pártok használják ez alkalmat magányos bosszuvágytöltésekre. Világos nappal, nyilványos téren két royalismusrol gyanuba vett embert szúrtak agyon. A' föllázadt indulatok boszút lihegnek, 's ha nappal is illyesek történnek, mit hoz még az éji sötét? Ha e' merész vállalat illy balul sükerültének okát keressük: azt a' zendülők közt uralkodó egyenetlenségnek kell tulajdonitnunk. Az őrsereg már hajlott a' zendülők kivánatira állani, de azon makacsság mellyel a' városi katonaság az 1812iki alkotmányt kivánta, megváltoztatá érzelmét; a' szakadás megtörtént, 's igy az egész vállalat füstbe ment. A' történet illy kifejlése nagy erőt ad a' kormánynak, 's beszélik hogy a' királyné 's ministerei teljesen érzik helyzetjök hasznait, 's azokkal élni készülnek. Hathatós rendszabályok napirendre jövendnek, a' zendülő zászlóaljak eloszlattatnak, az őrsereg erősitést nyer, 's a' veszélyt egészen elmultnak tekinthetni. Az ostromalattiság kihirdetése ellenkezőt nem bizonyit, mert az még 16kán adatott ki, midőn szükségesnek látszott; a' dolgok illy gyáva fordulása pedig azóta történt.— A' zendülés lecsillapodtának közelebb körülményei e' következők a' 24i Messager szerint: Aug. 16án estve nyolcz órakor a' kir. csarnok előtt 's a' keleti téren fekvő őrség hirtelen mozogni kezde, 's a' nagy piaczot elzárá. A' kir. nyomtató mühelyben, 's egyebütt tanyázó milicianók észrevevén az őrsereg előnyomulását, ellenállásra nem is eszmélve, elhagyák helyeiket, 's a' nagy piaczra vonultak. Az őrsereg igen lassan 's vigyázva haladt. Reggel 2 órakor még semmi ellenségeskedés nem kezdődött, de látható vala hogy a' városi katonaság nem sokáig tarthatja helyét. A' tisztek nagy része gyáva-okosan elillant, ugy hogy a' zászlóaljak vezér nélkül maradtak. 4 órakor az őrsereg ismét mozdult 's álgyuji torkát a' piacz felé szegezte. Ez megdöbbenté a' városi katonaságot 's e' miatt négy tisztet Quesada tábornagyhoz küldött azt kérdezni: mit akar, 's panaszkodni a' velök bánás miatt. Quesada azt felelé, hogy mihelyt szétoszlanak, az álgyukat ő is elviteti; hat óraig időt enged nekik eltávozásra, ha addig nem pusztúlnak el, megtámadja őket. Mi történt? hat órakor egyetlenegy urbano sem volt a' téren! az őrsereg egy puskalövés nél-

kül elfoglalá a' csatatért, magáévá tette a' városi katonaság szállását is, hol 900 gazdátlan fegyvert, 's nagy kenyér- és bormennyiséget talált. 7órakor minden elcsöndesült, 's az őrsereg laktanyájába költözött azon meggyőződéssel, hogy soha még zendülés illy gyáván illy utálatosan nem hunynyászodott meg.

A' Madridi Revista Aug. 17éről irja, hogy az nap reggel küldöttség indult el la Granjaba a' királynéhoz, melly az elibe a' városi katonaság kivánatit fölterjessze. A' pontok e' következők: haladéktalan összehivatása a' cortesnek; sajtószabadság; választó törvény, a' barátok eltörlesztése; a' nemz. jószágok eladatása; a' nemzeti katonaság uj szerkezete; 200,000 fej katonaállítás a' navarrai háborura; uj cabinét melly e' rendszabályokat létesitse. — Quesada a' csönd és egyesség helyreállitásában fáradozgat, 's az indulatok lecsilapodtanak 's meghunnyászodtanak. — Amarillas nem hadiminister többé, helyét D. Francesco Moreda tölti.

Valenciában, azon pillanatban, midőn a' tisztviselők a' nép dühének engedni kénytelenek, néhány carlositát agyonlövettek, egy élénk benyomást okozó jelenés fordult elő. Portamba, egy az elitéltek közül, erős hangon kezde kiáltani: éljen V. Károly! éljen a' törvényesség! — szerencsétlensége sorsosi követték bátor példáját. 'S ezek valának az utólsó szavak, mellyek az áldozatok ajkairól hangzottak. A' Gazette de France bizonyossággal jelenti, hogy d. Carlos Palmában, (Majorca sziget fővárosában) királynak kiáltatott ki.

ANGLIA.

Az alsóházban aug. 17én Robinson ur azon indítványára: adassanak elő a' ministerség minden levelezései 's irományai a' porosz vámegyesület iránt, Palmerston lord azt válaszolta, hogy noha ellenzi a' kivánt irományok előterjesztését, mert sem szokottnak sem hasznosnak nem hiszi hasonló iratok közre tételét, még is örvend rajta, hogy illy indítvány tétetett, mert megmutatja ez a' külföldnek, hogy az angol parliament minden kizáró alkura, melly az angol kereskedésnek ártalmas lenni készül, figyelmes és vizsga szemmel ügyel. Azonban sem az angol, sem bármi nemzet ministersége nem képes meggátlani ezen egyesületnek egész Németország szerte terjedését. A' minister egyébiránt azon véleményű, hogy ezen vámegyesület eddig legalább valamint Angliának nem sokat ártott, úgy Poroszországnak sem sokat fogott 's fog használni, hacsak politikai tekintetben nem. E' nyilatkozásra Robinson ur az indítványt visszahuzta, Lynch ur pedig azt kérdezte J. Russell lordtól: elhatározta e már valóban a' kormány, hogy a' lordkanczellár hivatalában a' birói elj rást a' politikaitól különválassza? A' belminister mondá, hogy a' kérdés igen fontos 's nehéz, 's a' kormány csak érett megfontolás után hozhat határozást benne; annyit azonbanmondhat hogy jövő ülésben javasolni szándékozik a' kanczellár hivatal mellé állandó birói segéd neveztetést. Az irlandi testületi törvényjavaslat minden további vita nélkül 3dszor felolvastatott 's elfogadtatott. —

A' felsőház folyvást csonkítja a' községi törvényjavaslatot. Aug. 18iki ülésében Wharncliffe lord inditványt tön aziránt, hogy azon czikkely, melly mindenféle engedelem-adást (Patente) a' községi tanácsra biz, törültessék ki egészen, 's ezen engedelemosztás ezentul is a' beltanács (magistratus) köréhez tartozzék. Melbourne és Brougham lord ellenzék az inditvánayt, mert épen onnan eredtek eddig azon visszaélések, mellyeket a' törvényjavaslat mellőzni ohajt. De keményen védték azt a' toryk, mig Brougham l. azon nyilatkozására, hogy a' tory ellenfélnek könnyü játéka van, 's bizonyos, hogy minden inditványát létesíti, szavazás nélkül elfogadtatott. —

A' tamworthi községi hatóság lakomáján W. Yates Peel, midőn testvérére Sir Robertre köszöntetett el az áldomás, arra következőleg felelt: „Mind azon udvarias tisztelet mellett, mellyet Tamworth községe biztosai irántam mutatnak, még is az meggyőződésem, hogy eljött az idő, mellyben nagy változtatást szükséges tenni a' községek szerkesztésén. Általányosan véve csak azon esetet hozom fel, hogy vannak községi testületek, mellyek a' jótékony czélokra rájok bizott pénzekből 10,000 font sterlingnél nem kevesebbet pazérlottak el választási cselüzésekre 's a' t.“ —

Az alsóházban aug. 18kán Hume az orangepáholyok kinyomoztatására nevezett biztosság nevében jelenté, hogy Fairman ezredes, ki az orangetársaságnál másod főtitkár, és főpénztárnok, vonakodott kiadni a' biztosságnak egy tárczát (portfeuillet), mellyben a' társaságot illető igen fontos irományok foglaltatnak, névszerint levelek másolatai a' gyarmatokbeli társasághoz 's az ezekre küldött válaszokéi. Hume kivánta ezután Fairman ezredesnek e' vonakodta miatt a' ház korláti elé idéztetését. Aug. 19én az ezredes meg is jelent orangepáholyi köntösben 's a' tárczát kiadni folyvást vonakodott, mert abban úgymond csak magányos közlemények vannak. A' ház azonban oda nyilatkozék, hogy a' tárczát a' ház biztosságának kiadni minden esetre köteles. Aug. 20án jelenté Hume, hogy az ezredes folyvást vonakodik a' tárczát előadni, 's most azon okból, mert az az ő magányos sajátja. E' végett Hume indítványt tett az iránt, hogy a' ház szónoka börtönparancsot bocsásson ki a' konok ezredes ellen, 's őt mint a' ház szabadékai megsértőjét Newgatebe vitesse. Az inditvány elfogadtatott. Hume

tovább jelenté; hogy a' biztosságnak e' gyakran nevezett tárcza birtokába minden esetre jutnia kell, mert a' nélkül a' biztosság munkája hijányos lenne, a' ház határozza el tehát a' módot. Warburton: „Én osztozom a' middlesexi tisztes tag véleményében, 's azt hiszem, hogy a' kérdéses tárczát akár jó szerrel, akár erőszakosan a' biztosság kezébe kell juttatni. Könnyü volna előzvényeket elöszámlálnom, mellyekben a' ház azt határozta, hogy van teljes joga elvétetni irományokat. Eléglem csak egyre emlékeztetni a' házat, tudnillik a' York hg. hitelezöji ügyebelire. Ezen esetben a' jog, mellyről most szó van, kérdésbe sem jött. Inditványba hozom tehát, hogy a' ház botvivője azonnal az ezredes szállására küldessék, 's a' kérdéses tárczát foglalja le." J. Russell lord: A' ház részéről rendkivüli hatalom-gyakorlásról van szó, 's talán tanácsos lesz, időt engedni a' háznak érett megfontolásra." Warburton: „Elfogadom e' tanácsot, 's inditványomat holnapra halasztom." A' tory sajtó kígyót békát kiált az alsóház ezen végzetére, 's önkényes hatalmaskodásnak nevezi azt. Ugyanezen ülés alatt heves vita keletkezett a' ház szabadékai állitott sérelméről. Bizonyos Maxvell ur tory tag tudnillik panaszlá, mikép a' „Dublin Evening Post," irlandi lap öt, Vernew és Perceval ezredeseket hazugságról vádlá a' miatt, mintha nem tudták volna az orangepáholyok létezését a' seregben. Maxwell inditványba hozá, hogy e' meghazudtolás a' ház szabadékai sérelmének tekintessék 's a' lap szerkesztője a' ház korlátjai elé idéztessék. Hume ellenszegült, mert ama' czikkely igen is tárgya lehet magányos vádnak, de nem foglal magában ház elleni sérelmet. Spring-Rice a' kincstár kanczellárja mondá: a' czikkely ugyan alsóházi tagokat sért, de helytelennek látja ha egyes tagok a' személyesen öket érdeklő sérelmeket azonnal az egész ház ügyévé akarják tenni. Ő részéről megveti ezen aprólekos pulya ellenörségét a' háznak a' sajtó nyilatkozati ellen, mert igy a' folyvásti és szünetlen elitéléseknek vége nem volna. Tán senkit gyakrabban 's hevesebben nem támadnak meg a' hirlapok mint öt; olly vastag bört is kapott, millyen Angliában egy élő lénynek sincs, a' szarvorrút kivevén az állatkertben; de inkább nyugottan kivánja lődözéseiket mint amaz állat, lerázni magáról, mint ismeretlen lapirónak azon örömet okozni, hogy fontos emberré magasittassék a' statusban. Kérték azután Maxwell urat, vonja inditványát vissza, de mivel a' szavazást sürgette, az 58 szóval 18 ellen visszavettetett. —

Londoni tudósitásoknál fogva az angol községi törvényjavaslatról a' biztosság tudósitása 25kén fog behozatni, 's 26án az egész javaslat a' felsöház által hozzá adott toldalékok- 's másitásokkal az alsóházba visszaküldetni, hol majd el fog a' fontos kérdés intéztetni. Addig a' szabadelmü sajtók mint a' szónok-választáskor folyvást sürgetik, 's felszólitják a' javitó párt követeit, hogy helyeiken legyenek, 's mind a' nemzet, mind választóik iránt kötelességöket teljesitsék. Közönséges a' hiedelem, hogy a' ministerek a' felsőház azon másitásai elvetését fogják javaslani, mellyek a' javaslat szellemébe vágnak 's azt elölik, mit az alsóház hihetőleg meg is teend. De az sem hihetetlen, hogy még szabadelmübb törvényjavaslat fog kidolgoztatni. —

A' Globe egy hoszabb czikkelyben azon gyanitását fejezi ki, hogy a' kalischi tábor csak színfogás, mellyel Oroszország kelet iránti szándékit 's czéljait ohajtja leplezgetni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban aug. 20kán azon törvényczikkely is, mellynél fogvást a' számüzetés (deportation) büntetéséhez még azon sulyositás is tétetik, hogy számkivetési helyén börtönbe zárassék az elitélt, Odilon-Barrot érzékeny beszéde daczára zajos ülés után csak ugyan elfogadtatott. Az ellenzőfél csak azon egy engedélyt vihatta ki, hogy törvény fogja elhatározni: millyen gyarmatba legyen szabad a' számüzetésnek történni. — A' National egyik czikkelyében azt nyilványitja, hogy a' sajtótörvényjavaslatok iránt egy szó megjegyzést sem teend, mert attól tart, hogy a' kamara előre bizonyos többsége épen azon czikkelyeket fogadná el, mellyeket ő megtámadna. — A' főbenjáró törvénykezést 's esküttszéket illető uj törvényjavaslat következő határozatokat foglal magában: 1.) hogy az esküttszék ezentul elitélhet 7 szózattal 5 ellen, holott eddig 8al itélt 4 ellen. 2.) az esküttszék szavazása titkos legyen. 3.) Az számüzés (deportatio) büntetése sulyosbittassék az által, hogy a' franczia szárazföldi birtokon kivül, azaz a' deportatio helyén is fogságban tarthassa a' kormány a' vétkest. A' két elsöt a' biztosság is elfogadta, csak a' szavazás titkosságára nézve nem tudott a' módban megegyezni, 's végre abban állapodott meg, hogy a' kormány igazgatási rendelés utján határozza ezt el. Midön a' tudósító ezt felolvasá, a' kamara ellenzőfele nagy roszalással szakasztá öt félben. A' 3adikra nézve a' biztosság az egyszerü számüzetés büntetését javasolja holtigtartó fogság helyett.—A' Gazette de Fr. szerint Polignac hg. Hamban, fogsága helyén veszélyesen beteg. Pedig ugymond bizony kár most, midön reményei olly szépen teljesedéshez közelítenek! Egy párizsi levelező igy ir aug 19röl: „Az udvar érzelme igen aggodalmas, mert folyvást névtelen fenyegető, vagy ovó levelek nyugtalanitgatják. Azon fordulás is, mellyen a' spanyol ügyek megindultak, nem kevessé öregbitik ez aggalmat. Előre lát-

hatni, hogy a' conservativ elveknek hódoló fejdelmek nem sokára azon küldésre bizandják meg Lajos-Fülöpöt: vessen véget a' zendülő iránynak a' félszigeten, 's ezen megbizatás nem maradhat el sokáig, ha t. i. a' zendülés olly mohón harapozva terjed a' félszigeten mint eddig. Ámbár a' király örömest fogja ezen alkalmat használni, hogy e' lépéssel uj biztositékát adja velök egyértelmü érzelmének, azért még is aggódással várja azon pillantást, mellyben egyedül, Anglia segedelme nélkül, lépne föl a' politikai szinre háborut viselni ollyas elv ellen, a' mellynek azon nép többsége hódol, mellynek segélye által magát az elvet lenne legyözendő 's a' t. —

A' követház aug. 18ikán, az esküttszéki törvény ügyében első határozást hozott. Agier és Hebert uu. inditványt tettek az iránt, hogy midőn az esküttszék 7 szóval 5 ellen mondja ki a' vétkest, akkor a' birák (a' közszékeknél) tanácskozzanak, 's ha többségök kedvező a' vádlottnak, mentessék az föl. Ezen visszatérést az 1831ki időre 's állapotra a' ministerség világosan helybenhagyta, noha nem nyilatkozott egyenesen mellette. A' journal des Débats ismételve védte azt, Guizot pedig jelenté, hogy a' kormány az inditványt nem ellenzi. Azonban több oldalról keményen ostromlák azt, mert a' közszék (Assisen) hozzájárultával az egész esküttszék bélyege eltörültetnék, 's maga a' biró is ál helyzetbe 's mintegy második sorba jutna. Vivien ur arra emlékeztete, mi határozottan ellenzé ugyanezen javaslatot 1828ban Royer-Collard és Broglie hg, most pedig ez utóbbi is helyesli azt. Dupin ur pedig keményen kikelt ellene, 's csekély többséggel csakugyan elvettetett. Erre Laplage ur inditványt tön az iránt, hogy midőn a' közszék meggyőződik az esküttszéknek egyszerü többséggel hozott kárhoztató ítéletében tévedte felől, a' közszék akkor egyszerü többséggel az esküttszék ítéletét semmithesse meg's az ügyet más ülésre halaszthassa. Az inditvány mellett nyilatkozott Persil és Broglie hg 's ez utóbbi azon megjegyzést tevé, mikép Angliában 's Éjszakamerikában azon nyilatkozással, hogy az esküttszék ítéletét hibásnak tartja, minden törvényszék megsemmitheti azt, 's az ügyet a' legközelebb ülésrehalaszthatja. Rövid vita után ezen inditvány elfogadtatott. (De Broglie ur ezen megjegyzése hibás, mert Angliában 's Éjszakamerkában a' törvényszék egyedül akkor semmitheti meg az esküttszék ítéletét, ha a' törvénykezési forma megsértetett, nem pedig, ha az ítéletet a' dolog velejében hiszi hibásnak; Laplage inditványa pedig világosan mondja, hogy a' birák többsége semmitheti meg az esküttszék ítéletét, ha — föltéve, hogy a' formaságok szigoruan megtartattak, — az ítéletet velejében hibásnak hiszi.) Aug. 19én félreveté a' kamara azon inditványt, mellynél fogvást az esküttszék akkor, midőn halálos ítéletet mond valakire, 8 szótöbbséggel tartozzék ítélni. — Az esküttek titkos szavazását tárgyazó törvényczikk elfogadtatott. — A' követház ülése aug. 19én zajos volt. A' számüzés (deportation) büntetéséhez börtön-kapcsolás is forga vita alatt, Odilon-Barrot ostromlá e' javaslatot, mint kegyetlenséget. „Elég, ugymond, már törvénykönyveinkben a' módositás. Kényszeritem uraságtokat, ne haladják meg a' császárságkori fenyitötörvények sulyosságát 's ne találjanak föl uj kegyetlenségeket. Ne süssék e' bélyeget azon törvényhozásra, melly arra vala meghiva, hogy a' juliusi revolutionak legyen képviselője. Mi akkor olly nagyoknak olly nemeseknek mutatkoztunk, egy boszu-tét sem követtetett el! És öt év mulva, olly emberi, olly tiszta revolutio után, börtönöket akarunk emelni az afrikai partokon, fogságot csatolni a' számüzéshez (deportatiohoz) az erkölcsi gyötrelmekhez testi kinokat is. O! nem! nem! Kegyetek nem fogják azt tenni! 'S ha tennék, bizonnyal nem sokára megbánnák.“ Duchatel a' kereskedési minister, viszonzá, a' büntetésnek, hogy ne vettessék meg, foganatosnak kell lennie, a' puszta számüzés pedig nem ijeszt többé. Az uj büntetés határzottabban fog a' pártokra hatni. Erre szavába vág Garnier Pagès. A' minister balra fordult, 's késkedő csönd után felkiálta: „Nincs szükségem egyéb bizonyitványra, mint azon ellenzésre, mellyet a' törvényjavaslat talál.“ Ekkor az ellenző fél tömegestül fölkelt, 's zajos lármával kivánta, hogy a' minister rendre szólittassék. Végtelen zavar következik. Száz szózat zeng, bong, zúg összevissza. Garnier-Pagès Duchatel mellé áll a' szószékre. Ez utóbbi minden módon kérlelőleg ügyekezék nyilatkozni. Dupin az elnök arra inté a' zajongó félt, elégüljön meg azzal. Duchatel ismétlé, ő csupán azt akará mondani, hogy az uj törvény, mivel szigorubb, azért ostromoltatik, de semmi személyes sérelemre nem czélzott. — Valazé general kiálta: „Elfogadjuk Ön rágalmai visszahuzását.“ Duchatel ellenmond e' magyarázatnak 's ő semmit sem huz vissza, hanem csak fölvilágitást ad. (uj zaj) Ismét hasztalan csilapitó ügyekezete Dupinnek. Végre szót nyer Odilon-Barrot 's kéri politikai barátit, elégedjenek meg a' minister nyilatkozásával, mert magában a' szólási függetlenség érdekében fekszik, hogy a' rögtönzés hevében ejtett kifejezésért, minden tisztes fölvilágitás fogadtassék el. Ez hatott. Duchatel még rövid ideig szólt, 's azután a' vitázat elhalasztatott. —

AMERIKA.

Az ujyorki hirlapok julius 25röl azt hirlik, hogy Livingston urnak, az egyesült statusok volt követének a' franczia udvarnál, nyilványos ün-

nepélyes lakomát adtak, melly alkalommal e' diplomata minden tartózkodás nélkül nyilatkozék a' franczia kamarák utólsó végzetei felöl. Midőn azon föltétről beszéle, mellyet a' franczia kamara a' 25 millió- lefizetéshez kötött, igy szólt: „Ha csak egy szónyi tovább értesítés kivántatnék is, megszakadna ekkor a' jó egyetértés, sőt talán fel is bomlanék a' két nemzet közt. Az ország érzelme e' tekintetben Istennek hála! elég határozottan nyilatkozik.“ „Ha Livingston ur ezzel nem csak az ország hanem egyszersmind a' kormány érzelmét is fejezte ki, beszédéből azt kell következtetni, hogy a' viszongás Francziaország 's Amerika közt ollykevessé van kiegyenlítvemost, mint ez előtt 20 évvel. A' hirlapok szerint a' rabszolgafölszabaditás kérdése folyvást nagy izgásban tartja az országot. Többek közt Ujyorkban nyilványos vitatás tartatott a' rabszolgai rendszer szóvivőjei 's ellenfelei közt, melly nagy figyelmet gerjeszte 's Philadelphiában nyugtalanságok ütöttek ki a' végett. Azon ujságok, mellyek a' rabszolga-fölszabaditásnak nem baráti, azon aggodalmat fejezik ki, hogy az által valamennyi ültetvény a' barnák kezeibe jutna, 's barna respublicák támadnának, mi a' mostani rabszolga statusokban a' fehéreknek mind vagyonát, mind életét bátortalanná tenné. —

TÖRÖKORSZÁG.

Legujabb hireknél fogva Seresből a' dögmirigy Cavalla, Drama és néhány szomszéd helységben nyugtalanitólag terjed, de még Seresig nem hatott; hol azon reményben élnek, hogy a', nona török módra, tett rendelések annak tovább terjedését gátolni fogják. Smyrnában is ujra mutatkoztak dögmirigyes esetek, konstantinápolyi levelek szerint aug. 5ikéről.

Alexandriából jul. 31ről azon hir jött, hogy Mehmed Ali egész adóját lefizette, 's mit hat év óta nem tett, tudósitást küldött a' szultánnak a' kormánya alá bizott tartományok állapotjáról, kinek számára a' közelgő Ramazán ünnepre nagy ajándékokat készit. Mióta Syriát leigázta, azóta sok kedvetlenség érte őt. A' dögmirigy Aegyptust lakosai nagy részétől megfosztá, serege pedig Hedschasban (déli Arábiában) a' beduinek által nagy részben felkonczoltatott. Maga Ibrahim basa nagy bajjal menekhetett meg tőlök, kik mindent a' mit érhettek, kard élire hánytak. Mehemed Ali mind e' viszontagságot 's balsorsot csudálatos állhatatossággal viseli. —

NÉMETORSZÁG.

Münchenből irják, hogy aug. 25én délután tétetett le azon épületek alapköve Oettingen-Wallerstein hg belminister által, mellyeket a' Lajos-Miksa- egyetem, és a' György - növendékpapház használatára szándék állitani.

OLASZORSZÁG.

Római hirek szerint: „Ismét megujul azon hir, hogy az idegen katonaság kitakarodik Olaszországból anélkül, hogy alap volna hasonló hiedelemre. Sőt inkább azt kellene hinni, hogy a' kormány épen nem e' pillantást választotta volna eltávolittatásukra, mivel a' belföldi katonaság szolgálatideje a' sereg nagy részében épen most telik ki, 's csak kevesen állanak ujra ismét be. Egészen uj jelenés, hogy a' kilépők száma olly tetemes nagy; a' kormány nem volt rá elkészülve, 's a' tovább szolgálás megtagadása egyhangu határzottsággal történt. A' vonakodás okát könnyen ki nem találhatni, mert ezen embereknek otthon épen semmi dolguk (?) sem leszen, 's a' pápai katonaság szolgálata nem sulyos. Nem szoros fenyiték alatt élnek, nem kivánnak tőlök terhes álharczüzéseket, 's minden dolguk őrt állani, 's az egyházi ünnepeken diszelkedni, miért még különösen fizetést is nyernek. — Kilépésök a' kormányt némi zavarba ejti.“ —

ELEGYHIREK.

A' már régóta Egyptusban tartózkodó St. Simonisták közül sokan török hitre tértek. A' hires Père Enfantin (a' simonista pápa) helybenhagyá e' vallás-változtatást 's ugy hiszik, hogy maga is nem sokára szintazont teendi, most Thebében van, hyéna-vadászaton. — A' journal des Débats jelenti Turinbol aug. 8áról, hogy a' portugáli ügyvivő Rodriguez, ki 14 év óta Turinban tartózkodik, parancsot vett a' szardiniai határt 24 óra alatt elhagyni. Ez eltávozta előtt ünnepileg ellenmondott e' bánásnak a' franczia és angol consulok előtt. — Bayonneből aug. 12éről: Spanyolországban még most is 1940 klastrom áll fen 30,906 szerzetessel. Közülök csak a' sz. Ferencz szerzetiek 651 kolostort bírnak, 11,232 baráttal. — Berlinből a' Kalischba indult őrpattantyusság csappantyús (percussiós) készületü fegyvert is viszen magával, mikkel ottan próbát szándék tartatni. — Londonbol aug. 15éről: a' „Sas“ czimü, óriási léghajó melly 160 láb hosszu, 50 l. magas és 40 széles, 17 emberből álló személlyel Europa fővárosi közt egyenes közösülésre rendeltetett, e'hónap végén első próbát teend London és Páris közt. E' vállalatot számos részvényestámogatja.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára sep. 4kén 1835:			
Bécs sep. 2kán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerü	csekély
Status 5 pC. kötelezv.	101 1/16	Tisztabuza	133 1/3	126 2/3	120
„ 4 „ „	98 5/12	Kétszeres	93 1/3	90	86
1820ki statuskölcsön.	213	Rozs	60	56 2/3	53
1821ki „ „	—	Árpa	53 1/3	50	44 2/3
1834ki „ „	—	Zab	38 2/3	37 1/3	34
Kam 2 1/2 pC. kötel.	—	Köles	—	—	—
Bankrészvény	—	Köleskása	—	—	—
Cs. arany pC. agio	—	Kukoricza	—	—	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

72. szám — Pest, szerda septem. 9kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (legujabb kir. válaszok az ország RReihez, Pest vmegye uj követe; a' Ludoviceárul tett hivatalos tudósitás foglalatja; kinevezés; m. tud. társaság 4ik nyilv. ülése napja; aradi hirek és különféle). Anglia (az adómegajánlás elhalasztatása; Melbourne a' tized ellen). Francziaország (Fieschi állapotja, a' lyoni elitéltek szökni akarnak; Lamartine a' sajtótörvény ellen). Spanyolország (legujabb hadi mozdulatok; a' zendülések mindenütt csilaposznak; az idegen sereg megérkezik 's a' t.). Törökország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban sept. 3ikán elegy ülésben ő Fölségének az ország RReihez intézett 2 legujabb k. válasza olvastatott föl. Egyike az Vik Ferdinand czimzet iránt fölterjesztett fölirásra, másika pedig az $18\frac{2}{2}\frac{5}{7}$ és 1830iki országgyülések által fölterjesztett sérelmekre 's kivánatokra szól válaszul, a' mint magyar forditásban az első itt alább következik:

Ő cs. k. felsége nevében 's a' t. Minthogy Iső Ferdinand austriai császár czim, mellyel ő felsége ezen örökségi méltóságnak dicsőült édes atyja által az uralkodó házra lett ruháztatása után él, sem a' Magyarország 's hozzá kapcsolt részek amaz után következő királyi czimét nem tárgyazza, melly országban az öröködés ugyanazon fejedelmet illeti, kit a' németföld határán belül és kivül helyeztetett többi örökös, 's az 1723: 1 és 2 törv. czikkelyben megállapitott öröködési rendszer következésében elválaszthatlanul és feloszthatlanul birandó tartományokban is illet, — sem az emlitett és semmi más tartomány, vagy nép iránt nem kötelezett, — saját önállással 's alkotmánnyal biró ország jogának és sarkalatos törvényekben, név szerint az 1791: 10dik czikkelyben kifejezett 's megerősitett törvényes függetlenségének ártalmára vagy kisebbségére nem szolgálhatna; — ő Fölsége azon jusoknak és törvényeknek koronázási hitlevele értelmébeni fentartásán, a' kormánya kezdetén f. e. martius 2kán kiadott nyilatkozata 's királyi tiszte szerint különben is mindenkor törekedvén: — az Ország Rendeinek f. e. aug. 19éről költ felirásukra klmesen kinyilatkoztatni elhatározá, hogy a' felvett 1ső Ferdinand „ausztriai császár" czim, valamint az is, hogy az utána tett magyar királyi nevezetben azon sorról, mellyben ő fölsége hasonló nevű dicső emlékezetü elődjeire következik, világos emlékezet nem történik, mind a' régi századok 's legujabb idők jóváhagyott gyakorlatával, mind pedig a' felirásban is idézett sarkalatos törvényekkel voltakép megegyezik, 's annak okáért ő Felsége, a' ki ezen ország ősi szabadságát 's törvényes függetlenségét minden időkre sértetlennek maga is kivánja, épen nem kételkedik, hogy az Ország Rendeinek 1ső Ferdinand ausztriai császár cziméből származott aggodalma, ezen klmes nyilatkozás által elenyészik. Egyébiránt 's a' t. ő felsége által. Bécsben aug. 31én 1835. báró Mednyánszky Aloiz.

Tek. Pest vgye KK. 's RRdei sep. 9kén tartott közgyülésökben követségéről lemondott Péchy Ferencz ur helyébe közfelkiáltással Fáy András tábl. 's m. akad. tiszt. tagot választották el országgyülési képviselőjökké, ki is e' tulajdonságban e' közgyülésben meghiteltetett.

A' LUDOVICEA KATONAI INTÉZET ÁLLAPOTJA felől fens. Főhg-nádorunknak az országos RRhez közelebb beadott hivatalos tudósitása mellett, a' nyomtatott kimutatás minden részletiben közli a' mondott intézet pénztári állapotját 1833 dec. utóljaig. Maga a' hivatalos tudósitás első részében a' Ludovicea számára ajánlott váczi Theresianum-épületet tárgyazza. Ezen épület, vevők hija miatt, több próbatét után sem adathatott el. 2dik részében az intézet pesti roppant háza épitéséről tétetik jelentés. Ezen épület költségei 1835iki május végeig összesen 397,988 pengő frtot tesznek. E' közt 64,931 fr. megemésztett tőkepénzekből, 73,640 fr. kölcsön vett pénzből, a' többi az intézet rendes készpénzéből. Az (különben már egy részben visszafizetett) adósságok, a' kamatok késedelmes fizetése miatt eredtek. Az épület egyébiránt annyira kész, hogy a' növendékek első osztályaira szükséges rész belseje butorokkal elláttatván, az épités és belső intézkedés tekintetéből semmi ellent nem fog állani, hogy ezen katonai intézet pályája, a' két alsóbb osztály fölvétele mellett, 1836iki nov. első napján megnyittassék. Épittetni fog 1836ban a' lovagló iskola is. 1835re és 1836ra a' befogadásra megkivántató fölkészitéssel együtt 77,000 pengő frra van a' költség számitva. 1836 után négy évig minden esztendőben egy uj osztállyal fog a' növendékek száma szaporodni. 1833 esztendő végével az intézet tőkéje hitelező levelekben 576,718 fr. $21\frac{7}{8}$ kr. vala ezüstben, 's készpénzben 16725 fr. $50\frac{7}{8}$ kr. pengőben. Ezóta is történtek ajánlatok, mellyek közül Buttler János gróf urnak halhatatlan lesz bőkezüsége, mi szerint az érdemes gróf a'haza oltárára ollynevezetes áldozatot tett, hogy husz ifju neveltetésére 133,333 pengő frtot alapitana. Ezen növendékeknek az intézetbe vételül ajánltatását az érdemes alapitó vármegyékre osztotta föl, minden vallási tekintet nélkül leendő választás mellett, t. i. Heves, Ung, Pest, Nógrád, Bihar, Borsod és Szabolcs vmegyékre kettőt kettőt, Gömör, Zemplény, Abauj, Torna, Bereg és Ugocsa vmegyére egyet egyet. Legyen nemes önérzésén felül jutalma dicső tettének a' hálás méltánylat, 's azon meggyőződés, hogy a'mi jót tesznek idővel az ő bőkezüségéből neveltetendő polgárok, annak érdeme a' késő korban is emlékezetére szolgál a' nemes alapitónak.

MEGHIVÁS a' magyar tudós társaság részéről. A' társaság T. Pest vármegye nagyobb teremében, September 13dikán 1835, dél előtt tiz órakor kezdi 4dik közülését, mellyen minden karbelit hazafiui tisztelettel 's indulattal lát. — Magyar köntösben megjelenőket a' terem fogadja nyiltan, má-

sokat a' karzat, hol asszonyságok számára külön hely lesz. Pesten, September 7én 1835.

Döbrentei Gábor titoknok.

Dr. Kramer Józsefet sz. kir. Buda főváros rendes orvosát számos szolgálatiért 's érdemiért ő cs. kir. fölsége polg. közép arany érdempénzzel jutalmazván meg, ezen megtisztelő érdemjel a' tisztelt orvosnak, ki magyar hazánkban, az orvosdoctorok legidősb (Nestor)veteranusa, 31ikén adatott által illő ünnepiséggel sz. kir. Buda városa tanácsteremében.

Ő cs. kir. Föls. a'm.udv. kanczelláriához bocsátott legfensőbb határozata szerint Berzeviczy Tituszt Szepes vmegye tiszteletbeli jegyzőjét a'tiszáninneni kerületi táblához tiszteletbeli közbiróva méltóztatott kinevezni.

Budán sept. 4én. Az ohajtva várt Halley üstököse a' budai k. csillagász-toronyban aug 30án vétetett-vizsgálat alá; közép budai idő szerint 15 óra 13 első 's 18 másodperczkor egyenes feljövete 87° 13′ 58″ 8 alatt, éjszaki elhajlása 24° 41′ 24″ 6 alatt találtatott. Az üstökös gyenge kisded ködalaknak tetszett, melly még is a' közepe felé tömöttebbült. Fénye eddig olly erőtlen, hogy reggeli szürkület (pitymallat) első sugári által már láthatlanná silányul.

Aradról aug. 27dikén. Arad vmegye tágas gabona-termő pusztával 's bortermő kőszirtes hegyei aljában Lunka nevü rengeteg erdőséggel van ugyan megáldva; de e' szép részét a' megyének a' rendetlen folyamu Körös, 's a' Bihar csucsos határiról hempelygő apróbb vizek gyakran elborítván, tizenkét helysége határit ezelőtt minden esztendőben gabona-termésétől megfoszták, utait 's utczáit a' söppedő lapályokban járhatatlanokká tették; mi által 12 község lakosai szegény sorssal valának küzdeni kénytelenek. 1823ban e' megyének minden tekintetű előhaladásában fáradhatlan törekvésü főispánja bold. b. Venkheim József meglátogat ván ez erdők közepett a' hegyek ormain's a' silány sikságon fekvő községeket nem remegve a'végrehajtást gátló körülményektől a'KK.RRkel kezet fogva legvadonabb erdőinkben 40 öl szélességü utakat vágatott, számos hidat csináltatott 's így a' megye lelkes tisztviselőji segedelmökkel e' lakosok kozösülését a' megye többi részével megkönnyítette. Ezt követé fels. Urunk rendelése az ártalmas vizek szabályoztatásáról 's mint Dunánk a' köz-jót fáradhatlanul munkáló Széchenyi István gr. törekedési által századokra halad előre, úgy veszedelmes Köröseink zaboláztatása k. biztos Zichy Ferencz gr. kormánya alatt, annyira ment előre, hogy megyénk 12 községe (40 ezer lélek) az árvizek veszélyitől tökéletesen ment. Segité e' jeles munkát jeles vizmérő Beszédes József úr, a' kinek elvein alapult átvágások annyira sikerűlnek, hogy s' sivatagból paradicsomot reménylünk. Nevezetes ama' gondolat, melly az ártalmas vizek fékzése mellett egy malom-csatornát teremte; 13 mérföld hosszú leend ez 's 14 uradalmon keresztül Butzintól Varsányig menne. A' lelkes birtokosak költségáldozati által 1833 nov. 1sőjétől 1834 dec. utóljaig már öt mérföldnyire készült az el 's a' mellett hogy a' környéket 's Erdélybe vezető körösmenti országutunkat ékesíti, minden 24 óra alatt egy kereken 80 pozsonyi mérő lisztet őrlő malmokkal büszkélkedik. Ide járul, hogy e' vállalat a' két évi nagy szárazság miatt szegénységre jutott körösmelléki népünknek e' mai napig munkát 's élelmet szerez. — Aradot nagy veszély fenyegeté m. aug. 27iki estén legközelebb elhunyt Bujanovics Lukács' örökösinek emeletes háza' kigyuladtával, melly a' padlásról mégki-nem fürkészhetett módon történvén, az egész várost szörnyű rettegésbe jutatá. A' szobákba ugyan nem hathatván, a' háztetőt csak annyiban nem mondhatni egészen elhamvadottnak, mivel az igen vakmerő aradi tüzoltók — pedig még nem Aldini' módszereként öltözködve — a' dühöngő lángok' csapdozási közt is az égő nagy szarufákat 's gerendákat helyeikből kifesziteni 's eloltogatásul sebességgel lehányni elég ügyesek. A' hozzá csatolt szomszéd házat a' tüzláng' mentében, bár több helyütt's izben bele harapodzék is, szerencsésen megmentették, 's igy a' felrémült többi háztulajdonos, 's lakos is, tán a' széles utczára fordult szél' könyörületének is valamit tulajdonitva, a' szerencsétlenségtől megmenekedtek. — Arad határában, valamint Aradmegye' több helységeiben is a' marhadög uralkodik.

Különféle. Kolozsvárott Herepei Károly urnak n.enyedi professorságra lett kineveztetésével az ev. ref. collegiumban megürült philosophiai professori hivatalra, az erdélyi ev. ref. fő consistorium aug. 23kán tartott népes ülésében, a' zilahi ref. gymnasiumban bölcselkedést tanitó Nagy Ferencz urat választotta. — Lőcsén az ág. val. lyceum növendékei közt tavaly alapult „magyar társaság" szerencsés haladást teszen. Jul. 13ikán, mint az idei oskolai év végén, örömünnepe tartatván a' munkás társaságnak, 18kán olvasák föl a' tagok közül ez évi jelesb munkáikat. Még megfoghatóbb sikere a' társaság ügyekezetének, hogy tőle eredvén az ifjak közti társalkodási irány, ámbár a' született magyarok kisebb számuak valának, a' tanulók közt még is általányosan a' magyar nyelv divatozott. A' társaság tagjai, némelly hazafi érzésü kisasszonyok odajárultával, néhány izben szindarabokat is játszának el, 's az előadások nem csak köztetszést nyertek a' város nagyobb részint német ajku községénél, hanem jutalmazók is valának, mi jó eszközül szolgált a' társaság könyvtára szaporitására. Örömmel emlittetik Engel Sándor urnak Szepes megye jegyzőjének azon hazafisága, mellyel Jaisz Pál A. magyarra forditott illy czimü munkájából „365 oktató föltétel" 200 példányt osztatott ki az alsóbb osztályu ifjuság közt, hogy annál sikeresebben gyakoroltathassék az a' magyar nyelvben. — Zágrábban aug. 28ikán egy 109 esztendős asszony halt meg. Neve Shimecz Ágnes. Fija, ki várgamesterséget űz 's folyvást szorgalmasan dolgozik, már 80 esztendős 's több gyermeke van, kik közül a' legidősb mintegy 50 esztendős. Ennek ismét több magzati vannak, kik közt a' legkorosb már 30 esztendős. Az ősanya szemei csak 3 év előtt homályosodtak el, de hallása egész végső lehelletig ép maradt a' százados Hekubának.

ANGLIA.

Az alsóház ülése aug. 21én igen fontos vala. Napirenden a' háznak biztossággá változása volt, az összes országpénzek törvényjavaslatáról (consolidirte Fonds). Erre fölkelt a' kincstári kanczellár, jelentvén, hogy nem saját akaratjától függő körülmények miatt kénytelennek érzi magát az e' törvényjavaslatbeli elsajátító záradékot (azaz az adó-megajánlást a' parliament részéről) aug. 28ig elhalasztani. E' nyilatkozás általányos megindulást okozott, melly a' ministeri részről nem sokára élénk tetszéssé fakadt. Az elsajátító záradéknak tudnillik az czélja, hogy az ülés folytában megajánlott pénzek szabályoztassanak, 's neveztessenek meg azon statustisztviselők, kiknek a' pénztárnokok e' pénzeket kiadhatják. Közönségesen a' kormányzó ministerség szokott minden név-jelölés nélkül a' pénz-fölvételre fölhatalmaztatni. Wilks nagy örömét fejezi ki e' nyilatkozáson: „Mi úgymond fordulásban vagyunk, 's legközelebb olly körülmények történhetnek, mellyek kényszerithetnék az alsóházat azon joghasználásra, mellyel az adók megajánlását felfüggesztheti." (halljuk! halljuk!) Hume: „Én teljesen osztozoma' tisztes tag véleményében. Sőt reménylem, a' ház még 28án is, melly napra a' kincskanczellár a' záradékot elhalasztá, vonakodni fog eziránt végzést hozni, míg az általa elfogadott, 's a' nemzet tömérdek többsége által sürgetve kivánt rendszabályok egy másik helyen végkép elfogadtatnak. Gladstone hévvel ellenmond az inditványnak, 's a' ministerség viseletét a' fölség irányában illetlennek 's gyöngédtelennek jeleli. Spring-Rice: „Semmit sem felelek azon czimezgetésekre, miket a' tisztes tag ránk ruházott, hanem a' házra hagyom azok méltányolatát 's csak azt mondom, hogy a' ministereknek szintúgy vannak szentül teljesitendő kötelességeik a' nép, mint a' korona iránt, vagy inkább: szabad statusban a' fölség érdekeinek ugyanazonoknak kell lenniök a' népéivel (hangos tetszés.) E' tantól (doctrinától) melly vezérlé egész politikai éltemet, soha távozni nem fogok." (harsány tetszés.) Hume megrója Gladstone kifejezéseit, 's a' ház jogai, és szabadékai nem tudásáról vádolja őt. Wilks, Buller, Evart urak keményen szólnak a' ministeri inditvány mellett, ellenben Twisz ellene nyilatkozik, azt vetvén a' ministerek szemire, hogy a' házat, helyeiket megtartani czélzó, önséges szándékból, rendkivüli állásba akarnák hozni. De megfelelt neki Russell lord: „Az alsóház feladása, úgymond, a' nép képét viselni, 's kétségtelen joga is van megtagadni az adót 's a' t. Csak egy szót válaszul ellenségink megtámadásira azon támogatás ellen, mellyben a' ministerium e' ház szabadelmü felénél részesül. E' támogatás törvényes úton történik, 's mi, (keményebb hangon) nem ügyekeztünk azt soha megvesztegetés utján megnyerni." (igen harsány tetszés). E' fontos ülésből kitetszik, hogy a' ház fentartja magának az adó-megajánlást, 's vagy annak felfüggesztetését vagy általa nevezendő biztosok (nem a' ministerek) által leendő szabályoztatását a' status jövedelmei 's kiadásainak, úgy hogy kormányváltozás esetére a' tetemes szabadék az uj ministeriumra nem háramlanék, mi által a' nyilványos pénztárak bezártával a' politikai erőmű megállapodnék 's természetesen nagy zavart okozna.

A' ministerek viselete, mellyel az adó-megajánlást, vagy is inkább az országos költségek kezelését az alsóház hatalmában kivánják megtartani, nagy örömnyilatkozásokra nyujtott alkalmat a' szabadelmü sajtónak, valamint a' torylapoknak okot boszankodás 's káromlásokra. A' Morning-Chronicle többek közt igy szól arról: „Ezen előzvények az alsóházban bizodalommal fogják az országot eltölteni, 's a' nép ellenségei szivébe aggódást önteni. J. Russell lord beszéde villámzó hatással volt a' házra, szinte azzal leend a' népre is. Illyennek, úgymond, illyennek kell a' britt ministerek szózatának lenni olly elhatározó perczben, minőa' mostani, midőn 2—300 ember csatarendbe seregel egy nagy nemzet ellen. Illy vezérek alatt bátorságban hiszi magát a' nép; mert tudja, hogy a' hatalom az ország erszényén legfelsőbb, 's hogy azok, kik e' hatalommal birnak, csak elszántsággal cselekedjenek, győzödelmeskedni is fognak. A' tory sajtó nem akarja hinni, hogy az angol nép mindezzel megelégszik a' ministerek részéről. —

A' felsőházban aug. 18án általada Westminster marq. egy kérelmet a' községi törvényjavaslat részére Shaftesburyből, 's emlité a' törvényjavaslat olly tetemes másittatását, hogy méltán kétkedhetni: elfogja e az a' másik házat valaha érni? Némi viszályoskodó vitázat után Brougham lord és Wellington hg közt biztossággá vált a' ház az emlitett törvényjavaslat ügyében. A' 36ik czikkelyhez azt javasla Lyndhurst lord: hagyassék ki azon hely, mellynél fogvást a' most hivatalban álló tisztviselők csak 1836. majus 1jeig maradnának 's ne tovább, hivatalban. Brougham lord sajnálkozva emlité, hogy ns és tudós báratja ismét azon kést vette kezébe, mellyel azelőtti estén a' javaslatot darabolgatá 's konczolgatá. Melbourne lord pedig egyenesen kinyilatkoztatta kétségét: valljon a' ministerek az igy összekúszolt és konczolt rendszabállyal tovább haladjanak e? — A' felsőház ülései érdeke fontosb kezd lenni. Aug. 20án miután több tory lord kérelem-nyujtási közt az irlandi statusegyház védelmére különösen a' canterburyi érsek egyet adott be, mellyet az irlandi három érsek 's 12 püspök, tehát az irlandi 17 praelatus közül 15 irt alá, fölkelt Melbourne lord, 's inditványba hozá az irlandi egyházi törvényjavas-

lat 2dik felolvastatását, jelentvén egyszersmind, hogy ő fölsége a' király helybenhagyja ezt, 's minden pártfogói jogát a' parliament rendelesére bizza. „Mylordok, úgymonda Melbourne lord, a' kérelem, mellyet annyi irlandi főpap aláirt, sürgetve arra szólitja föl Uraságtokat, hogy visszaadják a' békét 's nyugalmat ama' szerencsétlen, rég megszaggatott országnak. Ugyan e' sürgető kéréssel fordulok én e' házhoz, noha én ama' kérelemnek sem nyelvével sem nézeteivel egyértelmü nemvagyok. E'nyelva'keresztyénség szelleméhez illetlen. (tetszés.) Denem csak illetlen, nem keresztyén 's szeretetlen, hanem igen politikátlan 's oktalan egyszersmind. Herodot azt mondja Cambyses kegyetlenségeiről: „Részemről én őt örültnek tartom,'s pedig azon egy okból, mert midőn hatalmát 's befolyását napkeleten megalapitani akará, az aegyptusiak szent szokását botránkoztatóan kicsúfolta 's nevette." (tetszés.) Ugy van, a' ki valamelly országban megerősiteni akarja hatalmát, ne lakosai vallásos érzelmeinek 's nemzeti szokásainak sértegetésin kezdje azt. Ohajtanám arra birni a' házat: vetne véget azon törvény 's egyház elleni szegülésnek, melly Irlandban olly annyira növekedett. Igaz, nagy az idegenkedés Irlandban a' tizedektől; de gondolják meg mylordok, nem csak Irlandban van ez úgy. Más országokban is épen úgy van az. — Több ország sietett azt már elváltoztatni, 's kielégitő rendszabályok is tétettek annak megváltására. Prusszia eladhatóvá tette azt. Nem csak Uraságtok vannak tehát e' bajban. — Megengedem, a' tized eredetileg alku szerint támadt 's jöve létre; 's azon statusgazdaság-tudományi állitást ismérem, hogy a' tized, nem a' látszó megadón fekszik, hanem inkább a' fogyasztón. De mindezen álokoskodással nem beszélendjük rá a' nagy néptömeget, hogy a' tized nem adó, melly valamelly földnek tulajdonosát vagy birtokosát nyomja legközelebb. (hangos tetszés.) A' tized olly adó, melly korább időkből ered (halljuk!) Elsöben a' zsidóknál találjuk azt, e' pásztor népnél, hol ezen adót könnyü vala beszedni, mert csak a' tizedik tehenet, borjut vagy bárányt kellett elvenni. — Nehezebb volt azt már a' mező terméseiből kivenni, 's idővel mindig nehezebb, mindig szövevényesb lön. Azt fogják erre mondani: illy körülmények közt Angliában is meg kell a' tized-rendszernek másulni. Igen is, felelek; 's nem sokára mind a' kormány, mind a' parliament komoly meghányás alá lesz kénytelen venni e' fontos tárgyat." (halljuk!) „Ha, folytatá a' minister, azt kérdik tőlem, mivel igazolom rendszabályunkat, többek közt, hathatósan mondom: azon támogatással, mellyet Uraságtok igazgatásom iránt mutattak 's eltávolittatására lépést nem tettek. (halljuk!) Ismérem ezen ház ellenzését 's bizonnyal, nem az emberi természetben fekszik, sem illy nemü gyülekezetek lényegében megengedni, hogy a' nagy többség a' kisebb számot hagyja kormányon, hanemha nagy erőhatással a' legyőző kénytelenség sulyát érzi, 's az okosság elutalhatlan tekintete által kényszeritve látja magát szokatlan tartózkodásra. Még egyszer tehát, midőn uraságtok igazgatásom alakittatásának 's fönállásának keményebben ellen nem szegültek, mostani fölléptemet is olly teljesen igazolták, a' mint csak lehetett. (harsogó tetszés a' ministeri oldalon.) Jól látom azon nehézségeket, mellyek a' törvényjavaslatot környezik; érzem, hogy bennea'protestans egyházra nézve némi leverő fekszik. Ismérem én azon megrázásokat, mellyek nagy alapos másitásoktól el nem válhatók; de alkotmányszerü kormány alatt veszélytelenebbül létesithetni azokat, mint bárhol és mint másutt. Minden esetre reménylem, hogy becsületes, törvényes és alkotmányszerü uton fognak azok megtörténni. Azon sok csudálatraméltó szó között, mellyeket Sir R. Peel, midőn első minister vala, mondott, ez is volt: 'javasolja a' koronának, ne távozzék el azon erkölcsi erőtől soha, mellyet azzal nyer, ha szorosan az alkotmányon belől marad' gyöngébb szózattal 's csekélyebb tekintettel irányzom ugyanezen intést az angol és irlandi néphez. 'S most inditványba hozom a' törvényjavaslat második felolvastatását 's kérem Uraságtokat, vegyék azt becsületesen figyelmesen 's komolyan megfontolásba. A' széles britt birodalomban, mylordok, melly a' földteke valamennyi részein elterjed, 's különféle nemzeteket foglal magában, nem hijányozhatnak itt ott egyes okok aggodalomra; de a' mostani pillanatban sehol sem látok, mi hatalmunkat 's nagyságunkat megcsökkenéssel olly annyira fenyegetné, mint belső viszályoskodásink 's meghasonlásink. (Tetszés.) Azért kényszeritem uraságtokat, fontolják meg e' rendszabályt szükkeblüség nélkül, 's minden előitéletet mellőzve erősitsék meg elfogadása által ezen országot, melly csak szabadelmü, felvilágult politika által állhat együtt 's a' tág téreiben lakó népségek érzelmeire, jogaira 's érdekeire tekintéssel." A' minister a' minister oldal harsogó tetszése közt ült le. —

FRANCZIAORSZÁG.

Parisból aug 17ről igy ir bizonyos levelező: „Fieschi már most veszélyen kivül látszik, őrjeivel kártyázgat, mintha kezében tudná lenni azon eszközt, mellyel megmentheti életét. Mindeddig semmit sem vallott; de bezzeg a' kormány olly keveset tud e a' merény szerzőjéről, mint némi dicsekvéssel állitja? nagy kérdés. Az udvar igen elcsüggedt, nem csak a' naponként érkező névtelen fenyegető levelek miatt, hanem általjában, mert naponként mind inkább általlátják, hogy a' megkezdett ösvényen krisissel fordulással mennek szemközt, a' nélkül, hogy tudnák: merre

volna tanácsos kitérniök. Kik közönségesen jól tudósítvák, mindent feketén látnak, 's valóban még a' csarnokon is igen kevés a' dolog. Sőt mi több a' boltosak, e' mai képviselői a' nagy franczia nemzetnek, csekélyebb forgásban vannak 's kereskedési ügyök sokkal inkább csökkent, mint az évszak magával hozná." — Azon ház, mellyből a' pokolerőmű elsüttetett, a' hirlapokban magányos eladásra hirdetve áll. —

A' Moniteur aug. 23án jelenti, hogy ismét hét (lyoni) számüzetésre itélt akart megszökni a' börtönbül, de szándékjok következőleg födöztetett fel: „A' rendőrség néhány nap óta észrevette, hogy bizonyos személy, ki de la Clef utczában a' 19 számu házban, azon szárnnyal, mellyben a' hét elvitetendő fogoly, fogva üle, földszint lakott, hirtelen kiköltözött, épen olly időben, midőn szállás-változtatás történni nem is szokott. Észrevevék továbbá, hogy a' szállásra beköltözött személyek földszint olly órákon tartották lakjaikat zárva, mellyeken azok nyitva szoktak állani. E' jelenségek, mellyekhez még mások is járultak, azon gondolatot ötleszték, hogy valami gyanusnak kell a' házban történni, 's aug. 21én a' rendőrispán házmyomozást rendelt, melly teljes világosságra hozá az esküvést. A' 19 számu ház földszinén t. i. bizonyos Leclerc nevü fűszerárus lakott, 's minthogy azonnal úgy vélekedtek, hogy a' pincze által ügyekeztek a' foglyok börtönével kapcsolatba jöni, azt parancsolták Leclercnek: nyissa meg pinczéje ajtaját; melly parancsra Leclerc látható nyugtalanságba esett, 's midőn azt nyilványitá, hogy pinczéjében semmi sincsen, reszketni kezde, mi a' gyanut még inkább nevelé. Azonnal lementek tehát a' pinczébe, 's ott mély lyukat találtak egyenes irányban az elvitetendő foglyok börtöne felé ásva, mellynek hátulján három személy serényen dolgozott még akkor is. E' három személyt mint Leclerc-et és hitvesét 's a' ház egyéb gyanus személyeit azonnal elfogták, a' két számüzetendő fogoly pedig azonnal Bicetrebe vitetett. Az egyik munkásnál levelet is találtak, mellyben az javasoltatik nekik: ne dolgoznának éjjel, mert a' kalapács-kopogást hallhatni a' börtönben." — A' Figaro, melly néhány hónapig minisieri lap volt, de utóbbi időkben ismét az ellenző félre tért, azon nagy pénzkezesség miatt, melly ezentul a' párisi lapok fönállására az uj sajtótörvénynél fogva megkivántatni fog, előre megszünt. — Lafitte ur ismét szivesen fogadtatik az udvarnál. Nem rég a' királlyal 's családjával ebédelt. — Kormány-parancsnál fogva jul. 28a óta a' Conciergerieben a' foglyok tartoznak mind misén, mind vecsernyén megjelenni. — Parisi lapok szerint Tschitschakow admirál jószágai, ki az orosz hadviselés évkönyveiben nagy hirt szerze magának, 's már husz év óta Parisban él, mind elkoboztattak, mert részint agg kora, részint a' Parisban 's Angliában levő rokoni 's vérségi kapcsolatok miatt, azon czári parancsnak, melly orosz alattvalóknak tiltja a' külföldön megtelepülést, nem volt képes engedelmeskedni. — A' Courrier français erősiti más lapok azon állitását, hogy a' kamara többsége mind inkább távozik Dupin urtól. Azonban tán hebehurgya még azon vélemény, hogy Sauzet ur van elnökszéki utódjaul kijelölve. A' ministeri párt legbuzgóbbai azt tanácslák: tétessék le Dupin ur a' főügyészségbül a' cassatioszéknél, 's neveztessék helyébe Persil oda, 's e' helyett Sauzet ur legyen igazságministerré, Persil pedig kamarai elnökségre a' többség kijeleltévé állittassék. Az utóbbira nézve jutalom volna ez, a' charta történhető megszegésével fenyegető nyilatkozta miatt, melly nem jó vért okozott a' gondolkodó közönségben. — A' ministeri lapok mindnyájan kihagyták azt, a' Moniteurön kivül. —

A' sajtótörvényjavaslat mellett 's ellen mondott beszédek közt legnagyobb hatásu 's jelességü vala Lamartine-é a' javaslat ellen. Miután Lamartine egyenként fölhordá, mikben javult a' köz ügyek állapotja, igy folytatá: Legdrágább szabadságunk megbukásánál még azon szomoru vigasztalásunk sem marad, hogy egyedül a' hatalmat vádolhassuk; nem, mert mi a' világnak olly nép erkölcstelen 's elcsüggesztő példáját adjuk, melly magukat azon fegyvereket rombolja össze, mellyek függetlensége és szabadsága kivivására szolgáltak; olly népét, melly néhány próbaév után magát a' jogot, 's a' tétet, mellyek által szabaddá lett, lábaival tapodja. (Megindulás.) Azt mondjátok ti, csak a' rosz sajtót akarjátok megsemmiteni. — Mit akartok tehát, hogy mondjon a' sajtó, ha a' helyett, hogy szabad jelre, a' julius-hónapra esketnétek őt, mint az elméltatlanult rómaiakat Caesar fölségére esketék, minden vitázaton tul és felül teszitek 's nyilványitjátok azt, mi maga a' vitázat, p. o. ez vagy amaz alkotmány alakja, elve, 's hasznai, vagy ártalmai; ha olly büntetéseket, 's kezességeket szabtok, hogy semmi becsületes és okos tőkepénzes nem merend a' sajtó erkölcsi, vallási, vagy politikai vállalatába bocsátkozni, úgy hogy kényszerittetni fog az általatok vagy szolgaivá vagy pártossá lenni, mert csak a' hatalomnak 's pártosságnak lesz tőkepénze sajtóra, a' becsületesnek, a' pártatlannak pedig nem lesz többé! (Élénk benyomás. Egyes oldalról igen zajos tetszés.) Mit akartok, hogy mondjon a' sajtó, ha benne nem csak a' felszólitást a' felingerlést, hanem még az ohajtást, vágyat 's reményt is meg akarjátok büntetni! Oh! és biztosságul ugyane' szavakat veszi föl, e' jelét a' nyomozásnak, melly a' szív legsérthetlenebb érzelmeit bántja. Tudjátok: mi-

re biratnak a' pártok, ha még magát a' vitát 's reményt megtiltják nekik? kétségbeesésig zaklatva czimboraságokra, összeesküvésekre, 's gonosztétekre fajulnak. (benyomás.) Ah! nyolcz hónap előtt a' közbocsánatot kértük tőletek, 's ti semmit sem akartatok felőle hallani! (számos szózat a' centrumban: „Jól tettük azt!). Ma a' gondolatok eltürését, szabad cseréjét kivánjuk, 's ti szánkat fogjátok be. Ha határtalan hatalomra vala szükségtek, nem tudtátok azt kivánni? Igen, ti kivánjátok a' határtalan hatalmat, de ellenőrség 's felelősség nélkül, az elfedett, gyalázatos teljeshatalmat! Emlékezzetek meg hogy csak nyugalom 's a' szellem józansága győzheti le a' sajtót 's mindegyik szenvedélyes csapástok uj erőt adand neki. (számos tagadás a' centrumban.) Ha elég nagyoknak 's képeseknek hittük magunkat nagy népet szabadságra és szabadság által nevelni, e' nevelést, azon föltét alatt, melly alatt elfogadtuk, végre is kell hajtanunk. Kormányozni itt küzdés. — Ha e' föltételeket nem valósithatóknak találjátok, mondjátok ki kereken. A' világ meg fogja itélni. Ha a' chartát az ország halálának tartanám, mint ezen törvényteket, fenhangom kiáltanám: szakaszszátok el azt! — Minden időnek van saját szenvedélye, melly bélyegzi azt 's uralja. A' jelen v. mostan kornak nagy szenvedélye az emberiséget tisztelni, a' jövendőé a' társas tökéletesbülés. Ez volt a' világ szenvedélye más nagy korszakokban is, ez volt a' keresztyénségé is, midőn utálattal elfordulva az elméltatlanult világtól, az uj tanokhoz (doctrinákhoz) emelkedék, az emberek reményét 's egyenlőségét hirdetve. — Legyen az erkölcsi világ mostani szenvedélyének eszköze a' sajtó, ójátok magatokat összezuzni ezen eszközt, ha elkerülhetlenekké nem akarjátok tenni a' revolutiókat! Tudom, a' megpróbált királygyilkolásra 's közutálatra hivatkoztok. De figyeljetek, midőn a' visszahatások szelleme előhalad, mindig ez úton jár, használja a' népnek magában nemes érzeményit, hogy kitéritse azt természetes ösvényéből. Caesar véres leple az, melly a' szószékre kiteritve a' római népet rabszolgává tette. Rajtunk a' sor, a' franczia népnek 's Európának, melly ránk irányozza szemeit, olly férfiak elerkölcstelenitő példáját adni, kik az emberiség legszentebb reményeit fegyver gyanánt foglalják el, hogy magas politikai állásokra jussanak, 's kik azután nagy ügygyel bajjal a' kormányszékre ülvén, a' zászlót, melly győzelemre vezérlé őket, gúnynyal eldobják maguktól, gyalázzák mit imádtak 's imádják mit összezúztak előbb, úgy hogy az illy példák által elcsábitott nép azt hiszi, hogy a' politikában sem igazság, sem hazugság, sem erény, sem gonoszság nincsen 's a' világ csak a' legeszesebbé vagy legvakmerőbbé (Több pádon tetszés.). De hígyétek el, nagy nép soha sincs hijával nagy küldetés v. rendeltetésnek. Mindez, úgy szóltok ti, jól van ugyan, de az által gonoszságot nem gátolhatni meg. 'S ki akar gátolni gyilkosságot Istenen kivül? 'S nem mutatta é meg épen ez csudálatos mentése által, hogy kezeiben tartja azon emberek életét, kik hasznosak czéljaira, 's hogy semmi sem esik le a' kiszabott óra előtt. De mi, uraim, ne engedjük továbbá egyetlenegy fön nyugodni Francziaország sorsát, ne engedjük élni 's halni az országot egy emberben. Ha igaz, mit olly hévvel állitotok, hogy a' király halála jótadás lett volna Francziaországban anarchiára, siessünk kigázolni illy veszélyes helyzetből, siessünk az országnak férjfias szabadabb intézvények által saját önálló létet adni, hogy nemzeti életben álljon az előttünk 's azon csapást is élje tul, melly fejét érné. Siessünk végrehajtani politikai neveltetését, vagy ha e' munkát lehetlennek tartjátok, ha az elcsüggedés kiáltása, 's a' társas „menekedjék a' ki tud!" kész megzendülni tanácskozásitokból, mondjátok ki az országnak nyiltan és szabadon, mondjátok hogy más végzetekre készüljön, ha azok mellyeket ti adtatok neki, töredékenyek 's mulékonyak. (Élénk mozgás) Mi engem illet, én elvetem e' törvényeket mint mély megalázást. Negyven évig harczoltunk a' vitázat szabadságáért, 's e' negyven évtől és sikerétől egyetlenegy szavazat által térjünk e vissza? En nem vagyok közületek juliusi férfiak! de az ország és kor embere vagyok; igy pedig az ország és kor gyalázata mindnyájunkra háramlanék." —

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol hadi mozdulatokról az aug. 26iki Moniteur következő hireket közöl: hét carlospárti navarrai zászlóalj 15én Huescába szállott. Az arragoniai fő hadi parancsnok Montes, ellene indult. 20kán 4000 legény Cordova sergéből érkezett Ayerbébe. A' katonaság mindenfelől gyülekezik, 's mint mondják, a' carlosiakat 12—15000 ember veendi körül. Egy a' Nationalban közlött bayonnei levél aug. 20árol azt jelenti a' carlositák Arragonia 's Catalonia ellen irányzott mozgásikra nézve: „a' legujabb hirek d. Carlos főhadiszállásáról (melly most Guipuzcoában, Vitoriától éjszakra, Ochandiano helységben van) kifejtik a' carlosi haderő különféle mozdulatinak saját czélját, melly előbb Castilia, azután Bilbao felé látszott iparkodni, 's ez nem más volt, mint Cordova egész figyelmét azon pontokra vezetni, hogy igy Guergue osztálynok szabadon folytathassa utját Arragonia felé; 's e' czél ugy látszik el van érve. A' carlosi főhadiszállásra hir érkezett, hogy Guergue szerencsésen Barbastroba érkezett, 's utját Catalonia felé folytatta. — A' 26iki Messagerben ezen utóirás találtatik: ma estve hall-

juk, hogy Sevillában zendülés ütött ki. Az ottani klastromok a' valenciaiak's barcelonaiak sorsára jutottak, junta neveztetett ki 's a' kir. tisztek letétettek. Minden mutatja, hogy a' madridi zendülés elnyomatása's vezérei elfogatása csak néhány nappal késteti a' revolutio diadalmát Spanyolországban. A' journal de Déb. egy czikkje hasonlót jövendöl: „a' fővárosba mind eddig nem érkeztek barcelonai, saragossai 's valenciai hirek, hol a' kormány által gyakorlott kemény bánás, ha az ideigleni juntákat, mellyek kezében van jelenleg az erő 's hatalom, meg nem döbbenti, az ellenfélt a' legtulságosb kicsapongásokra ingerelheti. — Madridi hirek aug. 18ról: „ma 3 órakor ült össze a' ministertanács ő felsége a' királyné elnöksége alatt, ki az utóbbi történetek óta legszebb charactert 's igen nagy lelki erőt mutat. A' tanácskozás sokáig tartott's az eddig megállapitott renszabályok e' következők a) a'városi katonaság lefegyverzetése 's teljesen ujdon alakittatása b) hadi törvényszék-állitás, melly a' vétkeseket nyomban elitélje. c) Az Eco hirlap fölfüggesztetése 's hihetőleg a' Revistáé is, vagy legalább a' sajtótörvények változtatása, mellyek ezentul keskenyebb alapokon nyugvandanak. Toreno ma estve a' fővába utazik e' szabályok létesitését személyesen eszközlendő. Az udvar csak e' hónap végén jő vissza Madridba. — A' Madridban kiütött nyugtalanságok első hallatára 800 ember siete s. Ildefonsóból Madridba, kiknek helyét valladolidi osztály pótolja. Midőn a' zendülés kitört, a' madridi őrsereg csak 3000 fejből állott, 's 17 álgyuval birt. Azonban ennyi erő czélirányos vezérlet alatt unfig elég lett volna a' rendetlenséget meggátolni; de a' fő hadi kormányzó Espeleta, Quesada bátor 's munkás segélye nélkül, semmit sem mozdított. A' kormány jól tudá különböztetni 's érdem szerint becsülni embereit; Espeleta helyére Latre emeltetett, kinek bátorsága a' rend-föntarthatásnak biztos záloga; Quesada pedig kamarássá lett 's valamint egy részről a' kormány jutalmazni tudja hivei buzgalmát: ugy más részről a' nyugtalanság inditóit fenyitni tudandja.— A' madridi zendülőkről s. Ildefonsóba küldött követség már fogságban ül, a' városi katonaság kapitányai's hadnagyai erős őrizet alatt vannak. Abrantes hg(városi katonaparancsnok's lázadásivezér)önszállásán fogoly. Kivüle még fővétkesekül tartatnak: Calvo de Rosas, de las Navas gróf; Isturiz és Cabalero, kik ellen a' vádat haladék nélkül elkezdik 's a' t. Ugyanazon s. Ildefonsoi levél aug. 18árol kikel a' hadi kormányzók gyávasága ellen, 's hogy Barcelonában, Valenciában és Saragossában a' dolgok kimenete szomorubb lőn mint Madridban, egyenesen az ottani fő hadiparancsnokok erőtlenségének tulajdonitja. Ez egyike kormányrendszerünk legfájdalmasb sebeinek, ugymond, „hogy 307 general 's főtiszt neve csillog a' dijjegyzéken, kiknek fizetése a' statusnak évenként 7 millió realjába kerül, 's ez iszonyú tömegben alig találkozik egy két bátor férjfiú. — Kabinetváltozásrol sokat beszélnek, különösen Ahumada hadi minister letételéről; valamint arrol is, hogy Párisba egy kitünő diplomata (Ofalia) fog küldetni, ki a' franczia udvarnál a' közbejárulás mulhatlan szükségét előterjessze.

A' madridi lakosokhoz következő felszólitás adatott ki: „Madridi lakosok! imádott királynénk 's a' közcsend ellenségei bizalmatlanságot hintegetnek köztetek, hogy titeket pártokra téjpjenek, a' rendetlenségnek győzelmet készítsenek 's vagyontokat kény szerint rabolhassák. Illy körülmények közt felsőségi kötelesség a' nyugtalankodókat megfenyitni, a' vigyázatlanokat inteni, 's az értelmes és józan lakosok jobb érzelmihez a' közcsendnek kedvező fölszólitást intézni. E' czélhoz képest következő rendelések találtattak czélszerüknek: 1) minden összecsoportozás a' köztéreken 's utczákon fegyveres erő által fog eloszlattatni. 2) mindennek, ki a' fegyveres erőhöz nem tartozik, tilos a' kard és puskaviselés. 3) szinte tilos a' Viva! (éljen!) vagy muera! (haljon) kiáltásokat hallatni, vagy akármi egyéb szót, minek czélja pártszellemet izgatni vagy gyülölséget lázitni. 4) ki e' rendszabályok ellen cselekszik, nyomban elfogatik, 's illető felsőség kezébe adatik. — Madridi lakosok! halljátok, mint mindig, felsőségtek szavát, 's kössétek össze ipartokat övével a' jó rend-föntartásra, mi nélkül valódi jóllét a' statusban nem képzelhető. Madrid aug. 17én 1835 (aláirás) I. de la Torre Trasierra.

A' Barcelonában kiütött zendülés aug. 18aig szóló hirek szerint naprol napra tovább halad sikerében 's munkálatiban. Ottan most a' Vapor lap a' zendülők 's az ezek által kinevezett junta organuma. Benne aug. 16árol ezt olvashatni: A' cataloniai zendülés előhalad; a' barcelonai junta a' tartomány minden kerületét meghija követválasztásra 's közös tartományi junta-alkotásra, melly folyó hónap 20án ülne össze. Továbbá a' kormányhoz egy kemény előterjesztést küldött, mellyben kivánja, hogy rendkivüli cortes hivassék össze a' nemzet szüksége 's nézeteihez mérendő alaptörvényről tanakodásra. Aláirás nyittatott a' polgári katonaságnak (melly most, mint 1820ban nemzeti katonaság nevet visel) adandó kárpótlásra azon időveszteségért, mellyet a' közügy szolgálatjában töltenek, mire 60ezer real ment föl, fejenként 33at számitva. A' hazafiak ellen intézett keresetbeli irományokat folyvást égetik 's a' t. — A' matarói helyhatóság egyezését nyilatkoztatá a' barcelonai junta végzete iránt. Elmélkedik a' Vapor Spanyolország jelen helyzetéhez illő alaptörvényről is, az 1812iki alkotmány ellen egyenesen nyilatkozik's nem tartja tanácsosnak

„24 évü leányt venni p. o. feleségül (nöül)“ hanem a' belga alkotmányt ajánlja, egész kiterjedésében, mint legjelesbet társai közt! — Fegyver nincsen elég, de egy gözhajó érkezett 3000 puskával a' kormány számára, mellyet a' barcelonaiak magoknak tartanak. — Az Election szerint aug. 11én estve Pamplonában is nyugtalanság volt, hazafiui dalok harsogtak, 's illy kiáltozás: „halál a' szerzeteseknek!“ de a' polgári és katonai felsőség olly czélszerüleg intézkedett, hogy a' rend nem sokára teljesen helyre állott. — Azonban a' klastromok 's a' püspöki csarnok örzésére katonák állittattak. — Aug. 22ki bayonnei levél szerint a' portugál segédsereg, 12 zászlóalj gyalog 's 1000 lovagból 's 3 pattantyus osztálybol álló, aug. 10én a' spanyol határra érkezett 's a' zamorai kormánytól fogadtatott. Ellenben más, lissaboni hirek, szerint a' Spanyolországba küldendő segitség módja, ideje 's mennyisége körött eddig semmi határozat nincsen. Ugyan mellyik hír mond már igazat? —

Az Algierből érkező idegensereg 14én Palmából (Majorca szigetén) elevezett 's 16án estve Tarragonában kikötött, hol ugy tetszik nagyobb kedve van a' zendülőknek, mint a' királyné ügyének szolgálni. — Tarragonából két nap mulva tovább indul; rendeltetése még bizonytalan. — A' tarragonai lakosoktól örömmel 's „éljen a' szabadság!“ kiáltozásokkal fogadtatott 's mind kiszállításkor mind estve a' Marseillaise's egyéb hasonnemüek zengtek. Madritban aug. 19én a' csönd egészen helyreállott, 's azon kemény ovó rendszabályok után, miket a' kormány követ, szinte hihetlen hogy az ujra megháboríttassék. Mindenfelől katonai erő vonul a' városba. A' nyugtalanságok közben 22 embert világos nappal megöltek, 's 37et orozva megsebesitettek. A' fővárosnak igen szomorú tekintete van, a' boltok zárvák, az utczák néptelenek mintha pusztító döghalál lebegett volna fölöttük. Még 18án is megtámadtak néhány embert, de ma reméllhetni, hogy hasonló nem történik 's förgeteg után szélcsönd áll be. Csudálatos és gyalázatos dolog, hogy a' kormány első kemény léptei egyenesen a' sajtó ellen voltak irányozva. Igy az Eco del Comercio (a' legtulságosb elenzéki lap) elnyomatott, 's annak szerkesztője Fermin Caballero fogoly; a' Revistát hasonló sors éri: (melly ismét az országgyülési javitópártot, Calatrava, Arguelles-Galiano 's a' t. urakat példázza) 's Alcala Galiano a' szerkesztő, már eddig is örizet alatt van. Szinte igy Tacon és Isturiz követek, Sanz az első zászlóalj parancsnoka, las Navas gróf követ, Quiroga tábornagy 's más egyebek nem örülnek többé szabadságjoknak. Hire van, hogy a' kormány kedvező tudósitásokat vett Valenciából és Barcelonából, hol a' lázadó párt ellen uj zendülés támadott, mellynek alkalmakor 100 ember esett el 's 50 nyugtalankodót elfogtak. Ha ez megvalósul, úgy a' kormány kemény bánásmódját még inkább kiterjesztendi, szigorubbitja.

TÖRÖKORSZÁG.

Triestből aug. 17ről az Allg. Z. következő tudósitást közöl: „Ujabb hirek Scutariból bizonyolják az alessioi ütközetet, 's a' nagyúri seregek veszteségét ez alkalommal 300 halottra és sérültre 's 400 fogolyra teszik összeleg, a' fölkelők pedig csak 18 halottat és 80 sebest számláltak. Fontosabb volt azonban a' fölkelőknek kedvező ütközet sükere, mint e' nyereség, mert a' Rumely Wallessy 's egyéb kis főbbek vezérlete alatt oda sietett segédcsapatok, midőn a' győzedelem hirét vették, vonakodtak a' fölkelők ellen indulni 's hirtelen visszafordultak. Rumely Wallessy erre ismét meghatalmazottat küldött Scutariba, ki felszólitá a' lakosokat: adnák irásban sérelmeiket, hogy azokra nézve, kiegyenlítkezés végett, alkudozni lehessen. A' fölkelők irásukban következő pontokat adtak elő: 1) Hafiz basa kiadatását. 2) A' scutarii fellegvár lerontatását, vagy kezökbe adatását; miért 3) készeknek nyilatkoznak a' fegyvert letenni 's a' porta minden illő kivánságait elfogadni, míg ez t. i. akaratját mutatandja az illőség ösvényén maradásra 's nem küldend nagyobb fegyveres erőt Scutari ellen. Rumely Wallessy ez irományt általvette, 's noha fölhatalmazottnak nem jelenté magát azok föltétlen elfogadására, oda nyilatkozék mindazáltal, hogy ez alapon a' barátságos egyezés valószinüségén nem kételkedik, ha föleg a' lakosok követet küldenének vele Monastirba, eziránt személyesen értekezendőt. E' javaslatra a' lakosok közül két követ, egyik török, másik pedig görög vallású, Monastirba el is küldetett. Valljon Rumely Wallessy csakugyan békes szándékkal van e, vagy csak időt akar nyerni? az idő fogja megmutatni. A' felkelők nem igen látszanak föltétlenül hinni neki 's azért munkálkodásikat a' fellegvár ellen nem is szakasztották félben. Ezalatt a' kilátások mindig komorabbak. A' basa a' fellegvárt minden valószinüség daczára már két hónapnál tovább védelmezi, 's alig hihetni, hogy most midőn biztos hirét veszi tetemes segéderő közelgésének Konstantinápolyból, kétségbe essék ügyén 's ezt annál inkább, mivel jól tudja, mi sors vár reá, ha általadatik. A' scutarii part ugyan ostromzáralattinak van hirdetve, de e' tudósitások egy betüt sem mondanak az ostromzáró hajóseregről.“ —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

73. szám — Pest, szombat septem. 12kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (pesti kisdedgyám- 's védintézet; viadal-iskola; nemesi levelek; kir. k. válasz a' sérelmek 's kivánatok tárgyában.) Anglia (felső- és alsóházi ülések auguszt 24—28kig, a' felsőház szavazata 's erről a' Morning-Chronicle, Globe, Standard 's levelezők véleménye.) Franczia-ország (a' követház elvégzi a' sajtói törvényjavaslatot; Pepin megszökik; Fieschi elszántsága.) Spanyolország (sajtót korlátozó kir. rendelés; Catalonia állapotja; folyvásti nyugtalanságok; hirek Majorca szigetből 's a' t. Elegyhirek.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' KK. és RR. a' közelebb leérkezett két kir. válasz tárgyában kerületileg tanácskozván, az V. Ferdinand nevezetre nézve előbbi kivánatjoknál megmaradva uj fölirást határoztak el a' Fölséghöz fölterjeszteni.

Ő cs. kir. fölsége aug. 11k. költ legfensőbb határozata szerint Erdélyben Brassóban lakos kereskedő 's a' görög kereskedő-társaság birója Czervenvodali Istvánnak a' szükölködők iránt folyvást gyakorlott adakozásiért 's egyéb kitüntetett hazafi buzgalmaért, fejdelmi legfensőbb tetszését méltóztatott kijelenteni.

Hétfőn f. sept. 14kén reggeli 9 órakor tétetik le a' magyar Muzeum épületében a' magyar tudós Társaság tagjai jelenlétében koszorus Virágunknak Ferenczy által készitett márványszobra, melly alkalomkor Guzmics Izidór bakonybéli apát 's m. tudom akademiai rendes tag rövid beszédet tartand. Ez ünnepi tételre 's nemzeti megtiszteltetésre a' testvér Budapestnek lakosi hazafiui bizodalommal hivatalosak.

Pest aug. fogytán: Tanuji valánk azon próbatétnek, mellyet a' rácz-utczában az aranylakat mellett levő kisded gyám és védintézetbe járó kicsinyek adtanak. A' meghivó lapon e' tárgyak valának olvashatók: „Isten, szülék 's elöljárók iránti kötelességek; állatok 's némelly növények ismérete, megnevezése 's hasznai; számok és betük összeköttetése 's egyéb tárgyak; magyar 's német erkölcsi mondások, és dalok, mellyek unalomelháritás végett tanitás közben mondatni 's énekeltetni szoktak; végre rövid beszélgetés magyarúl és németül.“ — Különös érzéssel ment minden gondolkodó hazafi e' kisded-gyám és védintézeti próbatételre azon elömenetelt látni, mellyet a' tanitó picziny (2 évestől legföljebb 6 évesig, mert csak ezek számára van szánva a' védintézet,) tanitványival félévről félévre tett 's teszen. Való, hogy valamint a' gyöngék ápolására szánt intézet nem gyakorlász v. gymnastikai intézet, úgy igazán a' kisded védintézet sem tanitásra 's tanulásra szánt iskola, 's ha nem az, nincs mit mutatni vele. Ha a' szülék meg akarnak ezen iskola hasznáról győződni, menjenek az intézetbe, üljenek ott óraszámra 's lássák az apróságokkal bánást, okuljanak azon számtalan bibelődésen, mellyeken épül a' tömérdek embernevelés. De mindezt azon egy két órai próbatétben, melly illy szertartás közt e' kicsinyeket inkább piczi körükből ragadja ki, teljességgel nem szemlélhetni. A' kisded intézetben a' munkálat szerfölött lassu, 's a' süker csak később mutatkozik a' szemnek. Azonban örvendetes volt e' próbatétben legalább azon részvét, mellyet az egybegyült tisztes vendégek részint számukkal, részint figyelmökkel mutattak iránta. Az intézet körül belül száz apró tanitványt számlál. Tanitója lelkes fiatal ember, ki kedvvel szánja magát e' hihetlen erőködést 's fáradságot kivánó hivatalra; általjában érti 's ismeri helyzetét, 's a' valóban nagy munkát lelkesen kész folytatni, ha a' közönség az egésznek állapodást és rendszeres szerkesztést ad. Az intézet különösen Szentkirályi Móricz Pest vgyei főjegyző ur tetemes segedelme által áll, ki abból, ha szándéka sikerülne, örömest példa-v. mutatvány-intézetet (Muster-Schule) szeretne alkotni, 's mire már volnának is aláirással segedelmező tagok, de hihetőleg még nem elegendő számmal. — Ha a' közönség, melly élénk részvéttel látszik kisérni ezen intézetet, e' vállalat mibenlétéről, melly eddig csak magányos körre szorult, illetőleg értesittetnék, ugy az bizonnyal tettleges részvétre serkenne illy tárgy iránt 's azt süllyedéstől megóná. E' részvétet azonban folyvásti nyilványos közlemények által legjobban érhetni el. Addig is buzgó hála azoknak, kik az intézetet, az emberedés e' nagy eszközét, segédadakozásaikkal elömozditják. —

A' Nemzeti Vivó-intézet minden tekintetű hatása több érdemes hazafit legközelebb arra birt, hogy annak örökös megalapittatásáról 's rendes folyamatjáról gondoskodjanak, melly meg is történt, miután már közel 70 Részvényes örökös alapitó-leveleikkel biztositá ezen testi müvelődésre 's gyakorlatra ollyigen czélszerű Intézet fenmaradását 's naprul napra még többen járulnak aláirásaikkal hozzá. — Egy részvénye ezen Intézetnek 400 p forintos kötlevélből áll, mellynek azonban csupán 24 p. forintból álló kamatját tartozik évenként fizetni a' Részvényes, ki is ez áldozatjaért az intézet minden jogai hasznai 's kellemeiben részesül, p. o. víni tanuló ifjakat ajánlhat, vendégeket vezethet be, maga magát vivásban gyakorolhatja, a' gyülésekben szavazattal bir 's a' t.

Ezen Intézet viadalmesterei Friedrich Ferencz és fija, kik jeles vivók levén az idejáruló

ifjakat magyar, német és franczia nyelveken oktatják a' vivásban, mint azt valaki kívánja. Elejét veszi ezen Intézetben a' vivás ideje mindenkor az iskolák kezdetével azaz october 1só napján; ennélfogva ha a' Részvényes urak víni tanuló ifjakat részükről ajánlani kívánnak, azokat névjegyzékök mellett a' viadalmesterhez utasitani méltóztassanak, ki is az illyeseket az illető Igazgatónak bejelentvén, őáltala a' vivástanulásra minden fizetés nélkül felvétetnek 's beiratnak. Az intézet mostani szállása Pesten a' seminariumi szentegyházzal általellent fekvő 364ik számu szegletház, az 1só emeletben. A' Részvényes-urak által bevezetett 's beirt vendégek 's külföldiek részére ez Intézet a' tanitási idő alatt mindenkor nyitva áll, kik is annak minden kellemeiben részesülhetnek. Pesten sept. 10én 1835.

Báró *Prónay Albert* s. k.
mint a' Nemzeti Vivó-intézet ideigleni Igazgatója.

N. Pest megyének f. é. aug. 26ikán tartatott közgyülésekor olvastatott föl T. Herchenröther Gyula ur számára kiadott kegy. nemesitő czimeres levél, ki ennek nyilványos tartalma szerint bold. nagyatyja 's édes atyja, valamint anyai részről nagyatyja Hatfaludy Pál mármarosi alispán, országgyülési követ, 's k. tanácsos példája szerint, maga is hasonló hűség 's készséggel több hivatal-nemben, 1818ban mint a' kir. m. udv. kamaránál practicans, majd 1820ban mint a' visegrádi 's óbudai kir. koronai urodalmak első irnoka, 1826ban a' mondott uradalmak' helyettes, 's 1830ban pedig ugyanazok valóságos tiszttartója, különösen a' györcsmirigy alatt ÓBudán ön élete 's egészsége koczkáztatásával, de különben is mindenkor és mindenütt, több mint 16 év lefolyta alatt dicséretes pontossággal 's buzgalommal forgolódott a' kir. kincstár jova előmozditásában. —

Visszatérőleg 's pótlólag a' Jelenkor 70ik számában érintett Csek József ezredes ur magyar nemesi czimeres levelére, az általunk előszámlált jeles érdemekhez járulnak még a' nemesitett férfinak az 1813, 1814 és 1815iki táborozások alkalmával, valamint azután is 1815től kezdve egész a' folyó 1835ig számitólag viselt hűséges, buzgó és jeles katonai szolgálati, mellyek valamint a' már emlitettek tekintetéből ő cs. kir. fölsége a' nevezett ezredest magyar nemességi czimeres levéllel méltóztatott megjutalmazni.

AZ ORSZÁGOS SÉRELMEKET ÉS KIVÁNATOKAT ILLETŐ K. KEGY. VÁLASZ:

Sacrae, Caes. Reg. Apost. Majestatis, Domini clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Altefatam Suam Majestatam S. ea gravaminum et postulatorum puncta, quae occasione Comitiorum anni 1827. et 1830. demisse substrata, incidentique ex illo, quod non secus, quam debite auditis praevie Jurisdictionibus, institutaque ulteriori elucubrandorum elucubratione pertractari quiverint, ad eventum hujus necessario differenda erant, quorumve intuitu subin jam Divus Genitor Suus benignas elargitus est Resolutiones, Dominis Statibus et Ordinibus intimandas, sibi referri, et horum intuitu, interea etiam, usque dum super caeteris hujus generis gravaminibus et postulatis mox atque haec, uti Ipsa Sua Majestas S. quam maxime desiderat, in eum adducta situm fuerint, ut cum conquiescentia animi sui superari possint, semet clementer resolverit, sequentia DD. Statibus et Ordinibus intimanda benigne jussisse: Et quidem quoad gravamina, et postulata in demissis ddo. 3ae Aprilis et 4ae Maji anni 1827. Repraesentationibus, et ad has editis b. Resolutionibus attacta, atque in specie ad 27. Cum Ignobiles in praedio Meréte tenuta possidentes a ratione universarum facultatum suarum, et emolumentorum atque adeo usus fructus etiam e tenutis nobilitaribus percepti, ductu Regni legum, et praevigentis in re contributionali legalis systematis, pendendae contributioni subsint, Suam Majestatem S. Resolutioni hoc in merito Comitatui Veszprimiensi via Consilii Regii Loc. sub 9na Augusti 1825. intimatae porro quoque inhaerere — Ad 47. Ex gratia Divae Theresiae, qua reluitionale pretium ope benignae Suae de 9a Decembris 1747. Resolutionis, (facultate, idem pro ratione adjunctorum modificandi et alterandi expresse reservata) cum florenis 9. xris 45. caeteroquin non solum schemniciensi S. Mihaëlis, sed reliquis etiam plumbum producentibus earum partium Urburariatibus placidavit, aut ea Divi Genitoris Suae Majestatis S. clementia, qua fine exstimulandae latentium in terrae visceribus opum productionis, de tempore in tempus notabiles adjutae, et pretii additamenta usque annum 1818, quo primarii reluitionalis pretii solutio in conventionali moneta resoluta est, benigne applacidata fuerunt, consequentia ad obligationem ex praetensa conventione profluentem id, quod urburariatus hujus emolumentis decessit, suppletorie compensandi necti prorsus nequeunte,—proposito ad punctum hoc dicti urburariatus postulato locum dari non posse. — Ad 57. Suam Majestatem S. meritum postulati puncto hoc propositi et respective Repraesentationis per Comitatum Torontaliensem Consilio Regio Loc. de 10a Augusti 1825. submissae, sibi referri curasse, fundamentisque ejusdem medio specialis Commissionis Regiae investigare procurantis, circa operas publicas in communem utilitatem tendentes, per districtus etiam Kikindensis incolas, aequa in proportione participandas congrua benigne disposuisse. — Ad 58. Circa postulatum districtuum Jazygum et Cumanorum congrua Suam Majestatem Sac. medio tempore benigne disposuisse. — Ad 60. Ea, quae legis et justitiae sunt, jam per Divum Majestatis Suae Sac. Genitorem disposita esse. — Ad 67 et 123. E pertractationibus in nexu postulati per Comitatus Abaujvariensem et Zaladiensem, ratione desumi solitae a nobilibus opificibus et quaestoribus per civitatem et dominia Ludbregh et Sz. Gróth taxae nundinalis interpositi praesusceptis, comperto eo: quod pene s defectum clarae et disertae legis varius in variis Jurisdictionibus, Domi-

niisque terrestralibus hoc in respectu ab antiquo vigeat usus; benigne desiderare Suam Majestatem S. ut Domini SS. et OO. negotio hoc omni ex obtutu mature perpenso, de congrua, et menti §i 12. articuli 78: 1647 conformi ad supplendum hiatum hunc provisione deliberent, rogandaeque eatenus legis projectum altissimo ejus obtutui substernant. — Ad 84. petito Comitatus Beregensis cohaerenter, jam anno 1831. congrua disposita fuisse: ut Munkacsino in Marmatiam, et ex oppido Beregszász Debreczinum dirigendi postales cursus instaurentur. — Ad 88. Civitate Fluminensi ab onere hospitiorum militaribus individuis gratuito praebendorum intermedio tempore relevata; objectum hujus postulati suapte cessare. — Ad 96. Jam antea benigne provisum esse, ut ea, quae introducendo forestali systemate pro civitatibus nimis sumtuosa essent, aut scopo non corresponderent, pro ratione localium adjunctorum modificentur. — Ad 101. Graves, qui in administratione publica civitatis puncto hoc attactae, semet ex parte Magistratus ejusdem exseruerunt naevos, cumprimis in praeudicium rei orphanalis, debitaeque peculii civitatis manipulationis commissos manifestam exmittendae ad eam Commissionis in sensu art. 36: 1715. art. etiam 5: 1805. provocati necessitatem induxisse, et posteaquam medio hujus, et respective in consequentiam commissionalis Operati congrua ad revehendum rectum ordinem, antevertendosque dehinc similes abusus benigne disposita fuissent, cessasse, positam itaque puncto hoc querelam, legali fundamento destitui. — Ad 109. Cum vineae in confinio militari per Cives Neoplantenses ea expressa cum obligatione possideantur, ut ab his onera confiniariis incolis vineas ibidem possidentibus incumbentia supportare teneantur, eosdem a depensione taxae strati in fortalitio petrovaradinensi, dum vina et mustum in praeattactis vineis suis procreatum, per praefatum fortalitium Neoplantam devehunt, relevari nequire. — Ad 110. Elargitis congruis ordinibus punctum hoc superatum esse. — Ad 133. p. 3. Quaestionis, circa limitationem taxarum staterae, et pensi pascui occurrentium pertractatione, ad revisionem operatorum Deputationum regnicolarium relegata, siquidem et id, quanam modalitate provocati in puncto hoc articuli 22. 23: 1435. ad taxas quoque fori, stratique scopo praecitatarum harum legum accommode applicari possint, ulteriorem systematicam deliberationem peaerequirat, benigne desiderare Suam Majestatem Sacr. ut Domini Status et Ordines objecto hoc uberius pertractato, sua eatenus sensa, proponant. — Quoad punctum 16. generalium postulatorum et gravaminum regnorum Dalmatiae, Croatiae, et Slavoniae — locis puncto hoc denotatis in consequentiam positivae articuli 18: 1741. dispositionis, medio Commissionis, ad effectum legis hujus exmissae, ad terrenum confiniarium applicitis, bonificationeque iis, quibus legitime competebat, mox eotum praestita, posteaquam ipsum etiam Dominium Verőcze cum terreno Turnassicza in actuales ejus possessores titulo aequivalentis pro parte Dominii Mitrovicz confiniis adjecta, inito eatenus contractui cohaerenter, anno 1750. benigne assignati, devolutum haberetur, bonisque his aliquid subin decerptum, et ad confinia applicitum esse non doceretur, propositum puncto hoc, circa praestandam, respectivis partibus indemnitatem postulatum, fundamento destitui. — Ad particularium postulatorum et gravaminum eorundem punctum 6tum. Cum piam Georgii olim Szakmárdy fundationem, eo etiam directam fuisse: ut ex illa Crisii Grammaticales quondam Scholae consurgant, nec ex ipsis fundationalibus literis, nec aliis fidedignis documentis evinci potuerit: Suam Majestatem S. editis hanc in rem prius jam benignis Resolutionibus Regiis ultro etiam inhaerere. — Ad punctum 7. Siquidem motivum pro sustentando hoc postulato ex fundationalibus anni 1700. desumtum, tenoribus earumdem, velut quae dominium Kuttyevo Patribus Societatis Jesu non pro scholis poseganis exclusive, sed generatim in fines scholasticos collatum esse perhibent, minus cohaereat, in reliquo vero Dominio eodem post abolitionem antelatae Societatis, fundo studiorum partium regni adnexarum applicito, proventus ejus, menti fundatorum cohaerenter, hunc in scopum convertantur, postulato huic locum non esse. — In nexu porro clementissimae sponsionis Regiae ad punctum 10. b. Decreti de 2. Decembris 1830. declarare, jam Divum Suae Majestatis Sacratissimae Genitorem disposuisse, ut fodina sulphuris Radobojensis inde a 1-ma Maji 1833. supremo Camergrafiatui Schemniczienſi omni in respectu subordinetur, taliterque meritum praesentis gravaminis cessare. — Quod porro ad demissas eas reflexiones attinet, quae in respectu benignae Resolutionis Regiae de 16ta Novembris 1830. quoad gravamina et postulata nonnulla editae, medio etiam repraesentationis de 17ma Decembris 1830. allatae sunt, ac in specie ad punctum 1mum. Meritum puncto hoc attactum per regnicolarem art. 9. 1827. exmissam deputationem pertractatum, porro etiam ad comitialem operati illius discussionem relegari. — „Ad 2um Benignas puncto hoc attactas Resolutiones Regias“ hac in parte praevigenti legali pertractationis negotiorum systemati plene conformes, atque huic ipsam etiam Suam Majestatem S. semet benigne accommodaturam esse. — Ad punctum 18um subversantibus adjunctis nullam in modernis aerarii Regii reditibus coarctationem admittentibus; Suam Majestatem S. desiderium Dominorum Statuum et OO. hoc puncto propositum explere non posse, atque una declarandum clementer jussisse, in quantum argumentationes, in contextu hujus allatae a mente articuli 1: 1526 divergerent, Eandem huic pro munere suo Regio, porro quoque insistere. — *(Vége következik.)*

ANGLIA.

A' felsőházban aug. 24kén az irlandi egyházjavaslatban azon czikkely, mellynél fogvást a' tizedtulajdonosak és tizedkötelesek közt már megkötött egyezés, egyik vagy másik fél kívánságára uj engedély által a' felek közt megsemmittethetik, 126 szózattal 35 ellen, úgyszinte az

elsajátitó czikkely minden járulékostul 138 szózattal 41 ellen félrevettetett. Melbourne lord még szavazás előtt nyilványitotta, hogy ha az elsajátitás félrevettetik, a' törvényjavaslatot tovább nem folytathatja. A' ministeri lapok e' szavazás következésében fenyegető nyelvvel élnek a' felsőház ellen. A' tory lapok meg azt rebesgetik, hogy a' ministerek le készülnek mondani. Még azt is hirlik, hogy Sir R. Peel a' királyhoz hivatott. Mindezt egyenesen tagadják a' ministeri lapok, 's különösen azt kereken kimondják, hogy önkényleg le nem fognak mondani. — Hill lord a' sereg főparancsnoka mind azon tisztet 's katonát, kiknek neve az alsóház biztossága előtt az orangepáholyok ügyében megfordult, 's kikről a' nyomozó biztosság tudósitásában az mondatik, hogy vagy magok valamelly páholyba tartoztak, vagy tudtokkal volt a' páholyok létezése ezredeikben, 's azokat szivelték v. elnézték, haditörvényszék elé szándékozik idézni. A' tudósitás azon része, melly már elő van a' háznak terjesztve, 20 illy nevet számlál. E' hir az United-Service clubban nagy megindulást okozott. A' felsőházban aug. 25én folytatták a' nemes lordok a' testületi törvényjavaslat biztossági vitatását. Wellington hg. indítványul hozta fel, hogy az öt révváros testületszerkesztése maradjon meg. Mint tudva van, Wellington hg többi méltóságai közt egyszersmind ezen öt révváros (Hasting-Hithe, Dower, Romney, Sandwich, és Rye) felügyelője. Melbourne ellenszegült az inditványnak az ottan uralkodott visszaélésekre hivatkozván. Lyndhurst lord, noha megegyezett véleményre a' hggel, azt javaslá mindazáltal, hogy inditványát akkorra halassza, midőn a' véghatározás fog megszavaztatni. Mire csakugyan Wellington hg az inditványt addig elhalasztá. Devon l. ezután inditványul hozá fel, hogy azok lehessenek a' testületekbe választhatók, kiknek évenként nagyobb városokban 1000, kisebbekben 500 font jövedelmök van. Az inditvány Brougham ellenezte daczára is elfogadtatott. Lyndhurst l. továbbá inditványba hozá, hogy a' testületek mostani jegyzői le nem tétethetőknek nyilatkoztassanak. Melbourne lord ellenzé azt és szavazást sürgetett. 104 szózat az inditvány mellett volt 's 36 ellene, mihezképest ez is elfogadtatott. —

J. Russell lord azon megyei helytartóságra történt kinevezéstől, mellyet Montrose hg. mint Dumbartonshire lordhelytartója tett vala, megtagadá a' helybenhagyást, 's azt nyilványitotta, hogy e' hivatal egy ideig betöltetlen maradand. A' nemes hg. nagy tory. — Edinburghban, a' Scotsman lap szerint, mintegy 3000 csupa kereskedő 's kézmüves polgárból álló gyülés tartatott, mellyben egyhangu fölkiáltás által elhatároztatott, hogy O'Connell ur nyilványos lakomára hivassék meg Skótzia fővárosába, megtisztelő elismeréseül azon tartós bátorságnak 's észtehetségnek, mellyel elnyomott honfitársai jogait, 's általjában a' jó kormány ügyét védelmezé. Edinburgh kézmüves czéhei reformzászlóikkal fognak elébe menni, 's őt fogadni, a' kingsparkban szónokszékek felállíttatni, hogy „Hazája jogainak ékesszóló védjét" mindenki hallhassa. Ös. Beob. A' Globe szerint Bourquenais ur a' francziakövetség első titoknoka aug. 21én hirnök által hivatott el Brightonbul Londonba, Sebastiani nem várt hirtelen visszahivatása következésében. — Bizonnyal a' testületi törvényjavaslat azon csonkított alakban, mikép az most a' bosszus nép szemei előtt fekszik, vagy csak keveset javitva, fog a' felsőházon általmenni. Ha majd az alsóházba visszatérend, a' lordok ezen inditványai mind félrevettetnek, 's az alsóház szabad értekezést kivánand ő lordságokkal, mellyben a' kinevezendő tagok mind a' két házból meghányandják azon elveket, mellyek e' javaslatra nézve őket vezérlék. Ez értekezés után szabadságában leend az alsó háznak előtte jónak látszó végzéseket hozni, 's ha ez a' lordok okait a' tett másításokra nézve helyteleneknek találandja, azonnal végzést hozand, 's ezt könnyen egy második is fogja követhetni, melly a' ház véleményét lenne azon mód iránt kifejezendő, mikép gyakorlották ezen esetben a' lordok az alkotmány által nekik adott hatalmat, melly alkalommal a' tanuvallatást a' korlátok előtt nehezen fogják elfeledni." — Az alsóház felirása a' királyhoz az orangista ügyben használt. A' Standard azt mondja, hogy Cumberland hg minden szolgálatban levő katonának általa kiosztott fölvételi jegyet v. levelet, minthogy azok a' sereg parancsnoka határozásival ellenkeznek, semmisekké, szabálytalanokká 's általa mint elnök által gondatlan vigyázatlanságbol kiadottakká nyilatkoztat, egyszersmind nagy gyülést hirdet sept. 1re, mellyben ez, 's ehez hasonló tévedések kijavittassanak. Azon engedelem-jegyek pedig visszavétetnek. —

Egy londoni angol levelező igy ir a' lordok viseletéről a' felsőházban: „A' ministerek elvesztenék a' nyilványos bizodalmat, ha az elbénitott törvényjavaslatot még is akarnák létesitni. Vegyes ülés fog a' két ház közt tartatni, de az puszta formaság lesz. A' ministerek eddigi charaktereikkel ellenkezőleg cselekedni nem fognak. A' conservativek a' ministereket a' kezdett úton fel nem tartóztathatják 's a' t. 's a' t.

A' felsőház ülése folytában aug. 25kén a' községi törvényjavaslat vitatásában Lyndhurst lord azon indítványt tette, hogy a' városközség rendelkezési joga az egyháztulajdonról, egyedül a' statusegyház tagjaira szorittassék, mit azáltal állíta történhetőnek, ha a' dissenterek eskü által fognak az

egyházt pártfogás gyakorlásában akadályoztatni. A' ministeri oldalról az indítványt, mint a' dissenterek nyilványos sérelmét, keményen ostromlák. Névszerint forró hévvel nyilatkozott Holland lord, mondván, hogy épen a' dissenterek azok, kik a' nemzet legszabadelmübb's fölvilágultabb részéhez tartoznak, 's az ő iparkodásaiknak köszönheti azon szabadságát Anglia, mellynek most örül; sőt épen ők azok, kik a' hannoverai házat Anglia királyszékére emelni segitették, 's azóta mindig hivek voltak az alkotmányhoz 's ezen emelést eszközlött elvekhez. Tegnap, ugymond a' ns. lord, nem kevés csudálkozással hallám e' teremben azon állitást, hogy habár a' statusegyház tagjai kevés számuak is, abban még is nagy egyházi intézetet kell föntartani. Ma éjjel azonban ugyane' helyen azt hallom, hogy ámbár a' dissenterek száma igen kicsiny, 's a' statusegyház tagjaihoz képest úgy állanak mint 1:9hez, még is épen ez igen helyes oka a' dissenterek kizáratásának. Mind hal az, ugy látszik, a' mi a' nemes lord hálójába akad (kaczagás.) Valóban, legnagyobb gyalázat ez ország történeteiben, hogy olly sokáig ragaszkodott kizáró törvényekhez. Én pedig életem legbüszkébb emlékezetének tartom, hogy valami keveset magam is segítettem olly törvényeket eltörleszteni, mellyek hasonló szükkeblü elveken épülnek, mint a' fenforgó indítvány. Az indítvány mind e' mellett elfogadtatott, pedig szavazás nélkül. Oest. B. A' felsőházban aug. 26án visszahuzta Londonderry marq. azon indítványt, mellyet a' spanyol ügyekre nézve a' ministerség ellen tett; mert hihetőleg azt gondolja, hogy ma holnap a' toryk fognak jutni még is kormányra 's azoknak is szint a' szerint kellene majd tenniök, mint a' whigeknek most. Visszahuzását hosszu beszéddel védelmezé. Szemére lobbantá azonban a' ministereknek, hogy hibásan állitották d. Carlos rendelését a' fegyveres kézzel elfogott idegenek ellen hamisnak. — Következő az alsóház ülése aug. 28ról rövid vázlatban: kérelmek, mellyek arra szólítják föl a' házat, hogy hatalmasan küzdjön a' lordok ellen, hangos tetszéssel és tapssal fogadtatnak; erre küldöttek jelennek meg a' felsőházból a' ház korláti előtt, 's nyilványitják, hogy a' községi törvényjavaslatot hozzák által azon indítványokkal, mellyeket ő uraságok toldottak ahoz. Az „indítvány" szóra a' többség csattogó kaczajra fakadt. A' kincskanczellár: „Helyesnek tartanám, ha a' törvényjavaslat isméti vizsgálata elhalasztatnék, míg ezen indítványok kinyomatnak. E' törvényjavaslatra nézve nem fordithatni elég figyelmet, 's nem bánhatni vele elég érettséggel, mert legfontosabb rendszabály, melly a' reformbill óta a' parliament elé terjesztetett. Ha a' ház e' halasztást elfogadja, ideje lesz, szilárd, nyugalmas, de elszánt határozásra elkészülni.

A' londoni lapok egyenként kimondják véleményeiket az irlandi egyházi törvényjavaslat iránt hozott szavazatáról a' felsőháznak. A' Standard szerencsét kiván az országnak e' szavazathoz. Az Albion a' ministerek lemondását hiszi. A' Times azt kiáltja a' whigeknek, hogy jutalmát aratják szövetkezésöknek a' rontókkal. A' Courier azzal fenyegeti a' peereket, hogy magok tesznek nagy változtatást a' törvényhozásban szükségessé 's elkerülhetlenné. A' Morning-Chronicle úgy hiszi, hogy az oligarchák legfájdalmasb csudálkozással fogják látni, mi könnyen tud magának egy nagy nemzet igazságot szerzeni. Még a' Globe is azt nyilványitja, hogy több volna könnyenhivőségnél valami jót várni a' ns lordoktól, míg a' veszélyt világosabban nem érzendik, mellynek e' viseletjök által kitüzik magukat.

Egy londoni levelező e' levelet küldé az Allg. Z. ba: „Ön olvasóji bizonyosan készen várták a' fordulást ügyeinkben, tehát nem is fognak csudálkozni, hogy a' toryk a' felsőházban az egyházi törvényjavaslat elsajátító czikkelyét elvetették 's hogy Melbourne lord vonakodik tovább folytatni az egész javaslatot. Mivel Melbourne lord a' ministerséget csak azon föltét alatt vállalta el, hogy az alsóház ezen kijelentett akaratját kiviendi 's a' király nem igen hajlik annyi uj peer-kinevezésre, mennyi kellene, alig maradna a' ministerségnek egyéb hátra, mint lemondani. Az tehát a' kérdés: hiszik e a' toryk, hogy a' kormányt általvehessék. Ha megteszik, a' mostani ház elé nem léphetnek, mert hisz épen ezen pont miatt kergette őket az el; uj választás pedig az elmék mostani ingerülttségében aggasztóbbnak látszik előttem, hogy sem e' merényt lehetségesnek higyem. 'S pedig még is haladék nélkül ennek kellene megtörténni, mert a' ház az úgy nevezett elsajátító vagy szabad kezelési czikkelyt az országos költségekkel még nem szavazta meg, melly nélkül a' ministerek kezei megkötvék, minthogy egy fillérhez sem szabad az ország jövedelmeiből nyulni 's mind a' seregek, mind a' statushitelezők fizettetlenül maradnak. A' torykat még más is nyomja. Az irlandi papságnak a' tizedváltás nélkül nem csak semmi jövedelme nincs, de e' fölött a' kormány (akár whig akár tory legyen) mindazokat, kik a' status által kölcsönadott egy millióból valami részt vettek, 's mit nekik az imént elvetett törvényjavaslat elengedett volna, törvényesen meg tartozik idézni! Attól tartok tehát, hogy az 1832ki jelenetek ismét megujulnak 's hogy egy két zajos hét után Melbourne ministersége ujra vissza fog hivatni 's a' t. A' mozgás Londonban 's a' vidékeken, melly már a' községi törvényjavaslat csonkittatásai alatt mindig tovább harapozott, most még hevesb leend 's különösen Irlandban fog magas lépcsőre hágni, mivel ott nincs törvény a'

legfenyegetőbb gyüléseket is elnyomni, hacsak valódi erőszakosságokra nem vetemülnek. Azonban mindeddig valamennyien az alkotmány körén belül maradtak; 's annál lázasztóbb, hogy egy torylap (a' Morning-Post) a' királynak revolutioi rendszabályokat tanácsol 's 50 ezer lovas bérlőt (yeomant) ajánl neki a' városi gaz nép lerezzentésére 'sa't. Estve: — Valamennyi párt nagy mozgásban van, noha nem tudni: lemondottak e a' ministerek? Ezalatt azt várják: az alsóház, hogy minden történhető esetre kész legyen, az országos bevételeket egy kebeléből nevezendő választottságra fogja bizni, névszerint Spring-Rice urra és John Russell lordra, kik igazgatni fognák azokat akkor is, ha ministerek nem maradnának." — A' Globe azt mondja, hogy a' spanyol királyné a' spanyol-amerikai respublicákat az anyaország részéről elismérte 's azon föltétlen elismerési irományt, mellyet Toreno elébe adott, aug. 9én aláirta. Csak a' szükséges formaságok gátolták még eddig közretételét az udvari ujságban. „Továbbá okunk van hinnünk, mond a' Globe, hogy a' madridi kormány a' három baski (fölzendült) tartománnyal, (mellynek önálló, független alkotmánya semmittetett meg) alkudozásokba bocsátkozott. — Ugyan a' Globe szerint Nemours hg személyesen szándékozik a' portugáli szép özvegy királynét Maria da Gloriát meglátogatni Lissabonban. A' herczeg derék külsejü, igen nyalka (elegant) és számos kisérettel most Londonba érkezett, hihetőleg szándékban levő házassága gátait elháritandó, 's igy Maria da Gloria egész dicsőségébe jutandó.

FRANCZIAORSZÁG.

A' következkamara ülésében aug. 27én elvetett valamennyi enyhitő javaslatot a' sajtótörvény 1. czikkelyéhez; sőt elfogadá a' biztosság sulyositó módositásit, mellyeknél fogvást az ott kifejezett sajtóvétségek a' status bátorsága megtámadtatásának nyilvánnyittatnak; úgyszinte elfogadá azokra nézve a' pairkamara biróságát, holott eddig a' charta értelmében, minden sajtóvétséget az esküttszék itélt meg; 's elfogadta végre az 50,000 frank birságot is. Az elfogadás, minthogy a' centrum többsége nagy volt, minden szavazás nélkül történt. Az 1. czikkely elfogadtatása után bosszusan fölkelt Arago ur 's elhagyá a' teremet. Valamennyi ellenző féli tag követé őt. Csak a' tiersparti néhány tagjai (Laurence, Teste, Dupin Károly) maradtak hátra 's ostromlák ugyan a' következő czikkelyeket, de kevés sükerrel, úgy hogy a' 2, 3, 4, és 5 czikkely a' biztosság sulyositó szerkesztése szerint fogadtatott el. Végre az ellenzői pad mind üresen maradt; későbbi hireknél fogvást 6—12 czikkely is elfogadtatott, tehát az egész 1. czim; és mindez a' biztosság szerkesztése szerint legkisebb másitás nélkül. —

Egy párisi levelező azt mondja a' sajtótörvény vitájáról, hogy tudván a' ministerség, mikép Royer-Collard ur a' javaslat ellen kiván szólani, Broglie megelőzni szándékozék őt, 's e' végből beszédet tartott, mellyben nyugott meghányás és hidegvérü megfontolás 's meggyőzés helyett csak tüzelni ügyekezett a' centrumot. Az ellenfél okoskodásai 's megtámadásai czáfolgatásival távolról sem gondolva, csak oda czélza, hogy az oppositio támadtassék meg. „Többnyire (ugymond a' levelező) Broglie ur a' törvényjavaslatok szükségét nem bizonyitotta be. Ügyekezék megmutatni, hogy a' sajtótörvény szükséges következése a' julius 28ki gonosztétnek, megujitá azon vádakat, mellyek Berry herczeg megöletésekor felhozattak: p. o. Louvel hirlapokat olvasott, Fieschi is. De Fieschi nem azon együgyü természetekhez tartozik, mellyek minden ellenző párisi lapnak minden szót elhisznek, 's inkább pártjok, mint saját érdekökbül áldozták volna fel magukat. A' tanuvallatás semmi illyest nem bizonyit; sőt inkább azt mutatja, hogy Fieschi előbb a' rendőrséghez tartozott. A' ministeri sajtónak meg kellett engedni, noha tagadá eleinte, hogy Fieschit Baude rendőrispán a' republicanusok kikémletére használta. Ha Fieschi eredetileg rosz természete még megromolhatott, nem ujságolvasás által történt az, hanem inkább azon elveszett embersöpredékekkel volt közlekedte által, mellyeket a' párisi rendőrség a' mocsárból elő szokott idézni, 's czéljaira használni. Némi joggal mondhatta tehát Broglie és Madierde Montjau, hogy: „idővel e' gonosztét is a' rendőrségnek fog tulajdonittatni." Broglie beszéde továbbá messze sem bizonyitotta be a' republicanusok részvétét a' gonosztétben, sőt épen az ellenkezőt látszik elhitetni. Nagy önhittséggel támadta meg ugyan a' Journal de Paris, az igazgatás organuma, a' republicanusokat; 's ha bizonyitványok lettek volna állitására, azokat Broglie tegnap bizonyosan nem hallgatta volna el; de mivel hallgatott, nincsenek bizonyságok a' Journal de Paris állitására. Azonban a' törvényjavaslatok el fognak fogadtatni. A' nyilványos vélemény ellenük van. Nem lármáz ugyan, de elégületlen. 'S bár örömest látja, ha rendszabályok tétetnek a' csendfentartásra; de a' mostani javaslatokat még sem látja helyes eszközöknek arra." —

A' követház aug. 29iki ülésében elvégezte az egész uj sajtótörvényjavaslatot 's azt a' biztosság által tett módositásokkal, vagy is inkább sulyosbitásokkal 226 szózattal 153 ellen elfogadta, kevés másitást téve rajta. Firmin Didot javaslatára a' Parisban naponként megjelenő lapok kezespénza 100,000 frankra szállittatott le, 's ahoz mérve aránylag határoztatott el a' tartományi ujságoké, mint szinte a' nem minden nap megjelenőké is'

A' törvény azon határozatai, hogy előleges kormányengedelem nélkül semmiféle rézmetszést, könyomást nem tehetni közre, sem nem adhatni darabot a' játékszineken elő, hosszu vita után fogadtattak el. A' szinházakra nézve azt végzé a' kamara, hogy a' visszabukás (ismétlett vétség) esetében a' szabadék ne vétethessék el, mint azt a' kormány 's biztosság javaslá. Egyszersmind elhatározá, hogy az ujdon kidolgozott vagy kidolgozandó igazgatási szabályozás 1837ben törvénnyé fog változtatni. — A' Journal de Paris 's a' Moniteur nagy örömmel jelenték, hogy bizonyos Pepint elfogtak, ki a' juliusi merény fölvilágitására nem kis befolyással birhatott; mivel Pepinről állittatik, hogy ő adta Fieschinek azon pénzt, mellyel a' 25 puskacsövet vásárlotta. De a' Journal de Paris szerint aug. 30ról ezen Pepin megszökött. A' Messager igy beszéli ez esetet: „Ezen ember, kinek elfogatása, a' Journal de Paris állitása szerint, a' nyomozást elősegitette volna, ma reggel a' nyomozó biró parancsára 's jelenlétében a' bátorsági rendőrség feje által elég számos rend-ügyviselő és hatósági őrség kiséretében szállására vezettetett. Az egész házat fürkészni kezdék, 's úgy látszik, hogy a' legszigoruabb kutatás és motozás után sem találtak semmi gyanust, midőn eszökbe jutott, hogy a' pinczét elfeledék. Pepin ur, mindig a' rendőrség feje 's négy vagy öt rend-ügyviselő kiséretében arra szólittatott föl: menne le velök. Itt a' pinczét először csak felülegesen kutatták ki, 's miután meggyőződtek, hogy csak egy kijárása van, két ügyviselő az ajtónál maradt, a' többi pedig a' pinczét kezdé vizsgálni minden irányban. Ezalatt Pepin keresztül kosul járt fel 's alá, 's a' nyomozókat látszott szemeivel követni. Azonban egyszerre öt magát is keresni kezdik, — ő eltünt. Az ajtón őrt állott rendügyviselők azt állitották, hogy nem látták öt ottan kijőni, 's meg is jegyezhetni, hogy az ajtó igen keskeny, 's nehezen surranhatott által. Más kijárást hijában kerestek, mert semmit sem találtak, 's mint mondják a' rendőrség e' csudás megszökésen (csudásabban mint utóbbi időkben bármellyik) egészen elbámult. Thiers dühös, Persil folyvást arról beszél, hogy törvényjavaslatot kell terjeszteni elő, melly fölmentse a' törvényszéket azon kötelesség alul, hogy a' vádlottat az ennek lakásán tétetendő nyomozásokra személyesen oda vinni ne tartozzék. Utánirás:" Mások igy beszélik a' megszökést. Pepint szállására vitték, hogy motoztatásán jelen legyen. A' nyomozó birón kivül még két rendügyviselő 's két hatósági őr kiséré. A' motozás sokáig tartott. Pepin azt mondá, éhes, 's őrjei közül kettöt arra kért, hoznának neki lakása kijelölt helyéről valami ennivalót. Azok távolléte alatt lesujtá Pepin, ki nagy testierővel bir, a' másik két őrt hirtelen, 's elugrott a' házból. Mindeddig még nem találták meg." Az igazságminister Legonidec urat, a' volt nyomozó birót hivatalától megfosztá, Milliet rendőrbiztos pedig, ki hasonlókép jelen volt a' motozáson, a' belminister által azonnal letétetett. —

A' Constitutionnel ezeket beszéli Fieschiről: „A' mint Fieschi ereje visszatér, a' szerint fejlik benne ki a' corsikai charakter elszántsága is. — Úgy látszik, teljesen kész elviselni tette következéseit, 's nem rég a' vallató bíráknak ezt mondotta: „Istenem! hisz csak egy életem van elvesztendő! Vegyék el, 's ne várakoztassanak sokáig. Bátorsággal kell birni, 's fölemészteni azt, mit bemorzsolt az ember! Ugyan millyenek e' francziák? Nincsen szilárdságuk, nem tudnak meghalni." (Fieschi a' franczia charakterről minden alkalommal hol lehet, gúnyolva 's megvetve szól.) Teljességgel senkit sem akar részesiteni tettében 's dicsőségében, melly nevéhez csatlódik. — „Ön, úgy monda Lavocat urhoz, ki ismeri érzelmimet, azt hiszi talán, hogy ha valamelly magas személyt bebonyolithatnék (compromettre), vagy bármilly jelességet ügyembe és sorsomba huzhatnék, csak egy pillanatig is várnék vele? Nem hiszi Ön, például, hogy én, ki utálom Uraságtokat mindnyájokat, megtagadhatnám magamtól azon gyönyörüséget, hogy a' vesztőhelyre Francziaország valamelly pairjével léphessek?" —

SPANYOLORSZÁG.

Aug. 19iki madridi levél után jelentik a' franczia hirlapok, hogy a' sevillai zendüléskor az ott tanyázó katonaság inkább mutatott kedvet a' nyugtalanságot pártolni, mint elnyomni, 's kezet fogva a' városi katonasággal azon tiszteket, kik carlosi párton lenni tudattak, börtönre hányta; számos lakos, 's köztük igen sok részint világi részint szerzetes, hasonló okbul fogva tartatik, 's a' corregidor föl van hatalmazva, ellenek pört kezdeni. Ugy látszik, Cadix, Puerta de s. Maria; Medina-Sidonia 's egyéb városi azon tartománynak hasonló állapotban vannak, 's követeket neveztek-ki középponti junta-alakitásra. Azonban a' kormány illy nemü hireket a' fővárosi lakosok előtt lehetőleg titkolgat, valamint aztis, hogy Valencia, Murcia, és Granadában több tisztviselőt megöltek. Innét gyanithatni, hogy azon mendemondák is, miket a' barcelonai, valenciai és saragossai változásokról a' fővárosban terjesztett, egészen alaptalanok. A' barcellonai Vapor legalább aug. 21ig semmi nyomát nem mutatja az ottani visszalépésnek, sőt azt irja, hogy 19én az ottani népválasztotta segédjunta uj igen hatalmas fölirást intéze a' királynéhoz, mellyben rendkivüli cortes-egybehivatást, 's a' nemzet fölvilágultságához illő alaptörvény-hozatást sürget. — Közelebb jelentett majorcai hir

a' Carlos részére történt ottani fölkelésrül a' palmai Diario szerint csak Manacor nevü kis városra szorul, mellynek lakosi aug. 9i éjjel d. Carlos részire nyilatkoztak. A' zendülök helybeli papság által lázittattak-föl, 's azt hivék, hogy az idegen sereg osztálya a' carlosi ügy védelmére rendeltetett. Azonban a' lázadás könnyen 's vérontás nélkül csilapult le. A' barcelonai és valenciai történetek hallása Majorcában nagy forrongást okozott a' szerzetesek ellen, 's a' kormányzó, nagyobb veszélyt gátlandó, a' sziget minden klastromit eltörleszté. Mind ezen rendszabály a' legszebb csöndben ment véghez.

A' 24iki Quotidienne 's egyéb hirlapok egyezöleg bizonyitják, hogy d. Carlos Catalóniába nyomulása fenakadt, 's ő kénytelen vala ismét régi tanyáira, az estellai vidékre, visszavonulni. A' körülbelül fekvő városok és faluk katonái, hallván don Carlosnak Barbastróbul kimozdulását, mindnyájan ellene indultak, öt Cataloniától elzárni. Látván a' carlositák, hogy tetemes erötöbbség áll velök szemközt, visszavonultak Huescaba, 's általányos vélekedés, hogy kénytelenek lesznek a' vállalattal felhagyni. — Bedoya osztálynok, ki Pancorbót a' carlositák közelgésekor elhagyá, gyanúban van, hogy azokkal egyet értett, 's ezért kemény gyülölség tárgya lett a' riojai és briviescai vidéken, hol az örsereg nagy része, sejtvén gonosz szándékát, megtagadta töle az engedelmességet. — Ellenben a' Renovateur folyvást azon állitása mellett marad, hogy d. Carlos Catalóniába nyomulása sikerült 's a' lakosoktól mindenütt legnagyobb örömmel fogadtatott.

A' sajtókorlátozó kir. rendelés következő pontokbul áll: „Megfontolván a' ministertanács sajtószabadság iránti véleményét, czélszerünek találtam rendelni: 1) a' birálók, kik eddig csak egyenként foglalkoztak a' fővárosban megjelenő lapok birálatával, ezentul biztosságot alkossanak, melly reggelenként összegyülve az ujságlapokat vizsgálja 's birálja meg. 2) E' biztosság lesz ezentul felelös mindenért, mi a' hirlapokban megjelenik, kivevén azon esetet, ha a' szerkesztök vagy kiadók merészkednének birálat után is birálatlan czikkeket beiktatni, mik által kormányelleni gyülölség vagy utálat ébredez. Illy esetben egyedül a' szerkesztök és kiadók leendnek felelösök, 's lapjaik a' 22ik czikk 's az 1834ki januar 4ki 's julius 1sőjebeli intézvények értelmében eltörültetnek 3) Ugyanazon czikkek tartalma szerint szabad a' kormánynak, ha szükségesnek vagy a' pillanat rendkivüli körülményihez szabályszerünek találja e' tételt, minden hirlapot egyszerre elnyomni. 4) A' most divatozó intézvények, nyomtatásra 's egyéb rokon tárgyakra nézve, mind azon pontban, mellyek a' jelen rendeléssel ellenzetben nem állanak, teljes erejöket ezentul is megtartják. Ildefonso aug. 18án. A' királyné. — Párisi lapok aug. 30áról e' hireket közlik Madritból: Itt minden a' ministertanácsnak ha nem is egész megbukására legalább módositására mutat; mint beszélik, a' tanács három tagja fogna kilépni: Alvarez-Guerra, Garcia-Herreros és Ahumada; söt egy utóirásban már bizonyos változást jelentenek, mi szerint Ahumada helyébe a' hadministerségre Moreda, valladolidi másodkormányzó lép, Alvarez-Guerra helyét de la Riva Herrea corteskövet foglalja el, Garcia-Herreros pedig kegyelem 's igazság-minister marad. — Több helyen összeesküvést fedeztek-föl, mi szerint több helyen a' madridival egykoru zendülésnek kell vala kiütnie; igy Cuencaban, Guadalaxarában 's Valladolidban, de mind három helyen annak idejében elnyomattak. Valladolidban a' nép a' klastromok ellen zúdult, 's a' szerzetesek elhagyák féltükben a' várost, a' burgosi és segoviai klastromokban keresendők menedéket. Madridban kevés embert fogtak el, mert a' legfőbb zendülők, Isturiz, de las Navas 's Caballero mindeddig ki tudták kerülni a' kémszemeket, 's hihetöleg Arragoniába és Cataloniába menekedtek, hol természetesen függét mutatnak a' madridi rendörségnek. Alcala-Galiano már szabadon eresztetett, Tacon ugyan még fogva ül, de hasonlót reméllhet. Egy a' la Granjába küldött követség tagjai közül, Abrantes hg. 's ezredes, mielött fogva Madridba hozatott, a' királynéval kivánt beszélni, de kérelme megtagadtatott. A' hirlapokat korlátozó kir. rendelés már mutatja tettleges sikerét, mert az Eco del Comercio nem él többé, a' Revista is ugy elsatnyúlt a' censura kezei alatt, hogy alig ismérhetni rá, mert minden madridi, cataloniai 's aragoniai történetre nézve mély hallgatás van parancsolva.

ELEGYHIREK.

Egy canadai lap következöt ir az Ontario tóban (America) látott nagy tengeri kigyórul: Kellogg kapitány, Polifem nevü shooner parancsnoka jun. 15én délesti 7órakor mintegy két mérföldnyire a' száraztól valamit látott a' viz szinén feküdni, egy árboczfához hasonlatost. De nem sokára ijedve észre vette, hogy a' látott mi hajója felé mozog; megfordítá ennélfogva hajóját 's legényeit vigyázatra inté. A' szörnyeteg, melly nem más volt, mint egy nagy tengerikigyó, a' hajóhoz igen közel haladt el, a' legnagyobb nyugalommal, 's a' hajónlevőknek egyenként volt alkalmok azt igazán szemügyre venni. Mintegy 78láb hosszu volt, sötétkék testü, barna foltu, dereka lisztes hordónyi vastagságu, 's teste végei felé vékonyuló; feje szembetünöleg kicsiny. Egy óranegyedig láthaták még, azután a' sz. Lőrincz folyam habjain eltünt. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

74. szám — Pest, szerda septem. 16kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; az országos sérelmeket 's kivánatokat illető k. válasz folytatása 's vége; kinevezések; a' m. t. Társaság IVik közülése, Virág emléke, gróf Kemény Anna †.) Anglia (alsó és felsőházi vitatások aug. 28—31ig) Franczia ország (Royer Collard beszéde a' sajtótörvényjavaslat ellen,) Spanyolország (Catalonia állapotja, titkos társaságok, hadi hirek, szerzetesek eltörlesztése több helyen, hirlapok véleményei Spanyolország jelen sorsáról.)

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony sept. 10k. Sept. 7ke óta a' KK. és RR. kerületi ülésben a' fölterjesztendő sérelmekhez egy bevezető-fölirási javaslatot készitének, mellyet a' 10ikén tartott országos ülésben ujra meghányogattak. Ugyanekkor érkezett által a' fő RRtől az alsó táblára egy uj (7ik) üzenet a' szólásszabadság tárgyában, mellyben ujolag is kijelentik, hogy a' mondott fölirást részükről nem pártolhatják, 's a' RR. annak fölterjesztése iránt valami közép utról gondoskodjanak. A' KK. és RR. tanácskozásba vették e' napokban a' mult országgyülésekről elmaradt sérelmek közül némelly egyesekre érkezett kir. resolutiót is; a' sep. 9ki kerületi ülést pedig az urbér tárgyában érkezett kir. válaszra feleletül adandó fölirás magyar és diák szerkesztésének 's az épületi fáizást tárgyazta pont módositásának, ugy némi sérelemtárgyi szerkesztések rostálata foglalta el.

Az országos sérelmeket és kivánatokat illető k. kegy. válasz:

(Vége.)

Ad 24-um. Cum signa distinctiva genuinarum Schaedarum relnitionalium et anticipationalium in publicatis harum descriptionibus minutim plane recensita habeantur; a praestabilita ea norma, secundum quam pro iis tantum falsis Schaedis bonificatio praestatur, quae adeo affabre procusae sunt, ut attentiorem etiam vigilantiam fallere queant, recedi non posse. — Respectu porro defectuosarum Schaedarum, talium quippe, in quibus partes constitutivae desunt, compensationem neutiquam arbitrarie, verum secundum determinatam normam in eo consistentem, ut bonificatio semper in adaequata proportione decessus respectivarum substratae Schaedae partium, locum sortiatur, decerni, hancque procedendi normam fine praecavendarum deceptionum et aerarii damnificationum eo magis necessariam esse, quod secus evenire possit, quod summae pro decerptis partibus singillative praestandae ipsam praetensae damnificationis, quantitatem excedant. — Ad punctum 38. Urbura ferri secundum Ulad. Decr. I. art. 36 ad Sacrae Coronae proventus spectante, petitum hoc, locum non habere. — Ad punctum 61. Provisione, quae circa quaestionata tricesimalia officia et filiales stationes tricesimales in Comitatu Mosonlensi causa tantum promovendi commercii et pro magno ipsorum etiam mercatorum et subditorum commodo facta fuit, in dispositionem art. 91: 1715 neutiquam impingente, Suam Majestatem Sacratissimam editae hac in parte sub dato 16. Novembris 1830 benignae Resolutioni Regiae ultro etiam inhaerere. — Ad punctum 69. Gravia rationum momenta, e quorum consideratione postulato huic Comitatus Albensis deferri non potest, jam ope benignae Resolutionis Reg. ddo 19. Novembris 1830 editae, benigne declarata haberi. — Ad 113. Usu supremorum Comitum Comitatus Szathmáriensis Notarios denominandi, priscis etiam temporibus et in specie in restaurationibus etiam post conditum art. 56: 1723 celebratis exercito, Actis investigationis in eodem Comitatu anno 1798. institutae comprobato, Suam Majestatem Sacratissimam priori b. Resolutioni Suae porro quoque insistere. Objecta porro ad punctum 122 prout et subsequum punctum 9. reiterata, per b. Resolutionem ddo. 16. Nov. 1830 editam plene exhausta esse. — Caeterum reiteratis benignis eatenus ordinibus, ut Mandata judiciaria erga praeviam nonnisi a concernente iurisdictione exigendam Informationem, ex majori Cancellaria suae extradentur, propositae inibi ad punctum 10. reflexioni plene subventum esse. In ordine ad gravamina et signanter relate ad punctum 7. Suam Majestatem ad b. Resolutionis R. de 28 Maji 1827. punctum 22 semet referre, ulteriori in rem provisione a pertractatione depromtae super objecto hoc per regnicolarem Deputationem art. 8 1827: exmissam opinionis pendente. — Ad punctum 9. In conferendis Officiis publicis bene meritorum, et requisitis qualitatibus praeditorum Patriae filiorum, nullo interposito Religionis discrimine, ad mentem §. 8. art. 26:1790/1 condignam rationem haberi. Ad 13 Cum sic dicti gregarii ex propriis, si requisitis qualitatibus praediti sint, absque ullo inter hos et Cadetios legionum discrimine, prouti et ad id qualificati Subofficiales in superiores Officiales promoveantur; Civium filiis, ac magis cultis ignobilibus sufficientem in statu militari accommodationis aut ulterioris promotionis campum suppetere. Ad 15 Determinatione per Comitatum Castriferrei anno 1806 perlata, fundamento cujus in benigno Decreto Nro 13304 1808. attactam, coram subst. Vice-Comite suo, linqua latina promotam et finaliter decisam causam, Sedes Judiciaria ejus irrevisibilem declaravit, cum positiva mente articuli 7-mi 1792i et in eodem expresse praeprovocatae b. de 22 Junii anni ejusdem Resolutionis R. principiis, caetera inter, ne studio colendae lingvae hungaricae ordinata publicae administrationis gestio, cujus partem praecipuam promota justitiae administratio efficit, immoletur, cavendum praecipientibus componi nequeunte: positam ex parte Comitatus Castriferrei in respectu praeprovocati b. Decreti Aulici querelam legali fundamento destitui. Ad 20, 34 et 45. Obiectum punctis his comprehensum b. Resolutione R. ad supraattactum punctum gravaminum 133. §. 3. 1827. elargita, superatum haberi. — Ad 21-um In ordine ad gravamen hoc puncto contentum, necessariis dispositionibus penes civicos Magistratus Albaregalensem et Szakolczensem caeteroquin factis, et Cottibus Nittriensi et Albensi eatenus una edoctis; in reliquo ulteriorem intuitu summariae Repositionis ferendam provisionem ad pertractationem Operatorum systematicorum spectare. —Ad 28-um Jam ope benigni Decreti Aulici ddto 7-ae Decembris 1830. de eo provisum esse, ne civitas Albensis attestationes et solitas executiones per Magistratuales Comitatus suscipiendas quoquo modo impediat; congrua praeterea medio tempore clementer disposita haberi, ut quoad vina in praedictam Civitatem inducenda art. 36: 1715 ad amussim per eandem observetur; educillatione, et vasatim fienda eorum inibi distractione, in obversum praeprovocatae legis locum alioquin non habente; caetera vero de quibus ad punctum hoc clara lege provideri desideratur, per effectum b. Resolutionis ad puncta 67. et 123. gravaminum et postulatorum anno 1827. substratorum in praemissis contentae, pertractationemque Operatorum systematicorum suapte superando fore. — Ad 29. Suam Majestatem Sacratissimam conformiter intentionibus per Divum Genitorem suum in provehendam nationalem industriam directis, congrua dispositurum esse, ut necessaria ad rationem aerarialis admodiationis tabacae quantitas, immediate a producentibus justo pretio coematur, iique ab omnibus immunes praestentur vexis ac damnificationibus. — Ad 30. Ex officiosa indagatione intuitu gravaminis ad punctum hoc propositi, praesuscepta, compertum esse: quod mercatores Znyo-Váraljenses schedas seu boletas legitimatorias ad impediendas duntaxat fraudes requisitas, non levaverint,

adeoque ab iisdem taxae pro hujusmodi boletis nec desumi potuissent, uno tantum eorundem ideo, quod pro comparatis fine quaestus mercibus scheda legitimatoria destitutus fuerit, mulctam incurrente. — Caeterum congrua jam medio tempore disposita esse; ut a praedictis schedis seu boletis legitimatoriis nullae prorsus taxae desumantur—Ad 32. Non esse Suae Majestatis Sacratissimae intentionem, ut familiae, quarum nobilitas investigationem jam transivit, et altissimo Loco approbata est, ad producendas ulteriores nobilitatis suae probas adstringantur. — Ad 33-tium Meritum postulati hujus, quod in systematicis Operatis utique recurrit, ad comitialem horum pertractationem relegari. — Ad 35-tum. Ex incidenti demissi postulati hujus congrua sua via disposita esse. — Ad 36-tum Cum salutari illi intentioni, ut ad praecavendas perplexitates, quae regnicolis in elucubratione genealogicae descendentiae matricis Ecclesiarum, casu quopiam fatali amnistiatis, aut vitium contrahentibus, impendere possent, provisione art. 23ti 1825/7 plene prospectum sit; necessitatem ulterioris abhuc proposita per Dominos Status et OO. modalitate instituendae, secus etiam pluribus difficultatibus irretitae provisionis haud subversari. — Ad 319. In attacto ad punctum hoc benigno Rescripto Regio provocatas Cottus Zabolcsensis Correspondentias, nulla tractatibus et Conclusis comitialibus debitae reverentiae ratione habita, ad convellendam legislativae Potestatis auctoritatem directas, ac proinde manifeste illegales fuisse, atque Suam quidem Majest. Sac., ut simili vocis publicae, activitatisque Jurisdictionibus competentis abusui locus detur, obstantibus muneris sui Regii rationibus nunquam admissuram esse. Ad 42 Suam Majestatem Sacratissimam propositae per Dominos Status et OO. artic. 58. 1659. modificationi ea ratione benigne assentiri, ut expensae in convocandos ad casum interessentiae totius Senatus e vicinis civitatibus judices, casu unice illo excepto si convocationem hanc ob subversantem Magistratus culpam fieri oporteret, in quo requisiti sumptus ad praescriptum provocatae Legis deinceps quoque per culposum Senatum supportari debebunt — e cassis Civitatum subministrantur. — Ad 43. Expositione, cui gravamen hoc superstructum est, positiva Theresiae Perides Baronis Antonii condam Brauneker viduae per Comitatum Nitriensem substrata declaratione elisa, ipsum quoque hoc ex obtutu formatum gravamen hac ratione suapte cessare. — Ad 44. Relate ad attactas hoc in puncto fundamentalem et oppositionalem causas, ea subversante circumstantia, quod tametsi Sedria Comitatus Sümeghiensis processum fundamentalem pro supplendis defectibus ad procedentem Vice-Comitem remiserit; in oppositionali autem causa, latam per eum absolutoriam partium II. sententiam approbaverit, hoc tamen non obstante subin neutiquam processus fundamentalis reassumtus, verum causa oppositionalis continuative levata, et per procedentem Vice-Comitem ita decisa habeatur, quod expositi in sententia sedriali defectus ad viam Novi spectent, ac proinde idem Vice-Comes sibi superarbitrium sententiae sedrialis indulserit, in aperto esse; decisum hoc cum debito juris ordine nullatenus conciliari posse, adeoque gravamen circa cassationem ejus positum, et in respectu prioris et posterioris consimilis Decreti postquam procedens Vice-Comes illegitimo facto suo porro inhaesisset, defectusque in fundamentali causa pertractandos porro quoque ad viam Novi relegasset, in manutentionem debiti juris ordinis, auctoritatisque sententiae sedrialis editi, omni prorsus legali fundamento destitui. — Ad generalium gravaminum et postulatorum Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae punctum 2-dum: quemadmodum Magistratualibus alliisque Regnorum horum incolis liberum est pro collatione Bonorum recurrere, ita Suam Majest. Sacratissimam hujusmodi Recursum in sensu art. 36: 1790/1 et 13: 1792 et pro ratione meritorum condignam reflexionem habituram esse. — Ad 3. Penso teloniali in Confinio Crisiensi ab individuis L. R. Civitatis Crisiensis incompetenter desumto concernentibus partibus restituto, circa exactam dehinc vigentium hoc in merito legum observantiam congruas sua via dispositiones factas esse. Ad 11 Jam divum Suae Majestatis Sacratissimae Genitorem petito Dominorum Statuum et OO. inter generalia Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae gravamina et postulata in eo proposita, ut studium lingvae hungaricae, hactenus intra ambitum eorumdem Regnorum secundum dispositionem artic. 7: 1792. pro extraordinario consideratam deinceps inter ordinaria in scholis publicis tradi solita, referatur, benigne detulisse, utve altissima haec Resolutio ad effectum dirigatur, pro suprema auctoritate Regia congrua disponere dignatam esse.

Josephus Baro Schönstein, m. p.

Ő cs. 's apost. kir. fölsége aug. 8k. a' magy. kir. kanczellariához intézett legfensőbb határozata szerint a' zágrábi székeskáptalannál Horváth József kanonokot „Rutheny B. Sz. M." czimzetes prépostjává; Birling János kanonokot „Lázár szigeti sz. Ágoston" czimzetes prépostjává; Vakanovics Antal kanonokot „Jóthi B. Sz. M." czimzetes prépostjává; végre Schrott József kan. „Orodi vagy Oronti sz. Márton" czimzetes prépostjává; aug. 11k. költ legfensőbb határozata szerint pedig szinte a' zágrábi káptalannál: Dvoják János vaskai főesperest és kanonokot olvasó-kanonokká; Host József dubiczai főesperest és kanonokot őrkanonokká; Horvátich Mihály kemleki főesperest és kanonokot a' császmai társas-káptalan nagyprépostjává és gocsai és szinczei főesperessé; Koritich Ferencz varasdi főesperest és kanonokot székesegyházi főesperessé: Belasz István urbóczi főesperest és kanonokat dubiczai főesperessé; Horváth József turopolyai főesperest és kanonokot kamarczi főesperessé; Tuskán Ferencz kanonokot goriczai főesperessé; Birling János kanonokot kemleki főesperessé; Uzorinácz Ignácz kanonokot vaskai főesperessé; Mihalicz József kanonokot császmai főesperessé; Haramusztek József kanonokot bezsini főesperessé; Michich Mihály kanonokot varasdi főesperessé; Vuczich Mihály kanonokot urbóczi főesperessé; Vakanovich Antal kanonokot turopolyai főesperessé; Lehpamer Ferencz Alsó-Okichán sz. Háromsági plebanust, Vahtarich János szoboticzai plebánust, Hochreiter Izidór szelniczei plebanust, Vukovich Máté bosjakovi plebánust, és Schotth József növendékpapsági alkormányzót kanonokokká 's ez utóbbit különösen iskolás kanonokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Pesten sept. 13án a' megyei palotában délelőtti 10 órától délutáni 1½ig tartatott jeles gyülekezet előtt (közötte főleg a' karzaton számos szép nem, sőt Olasz 's Angolok is) a' magyar tudom. Akademia IVdik közülése, mellyre minden rendű honfi, 's honleány (kiknek számára a' karzaton különös hely vala készitve) hazafiúi tisztelettel 's bizodalommal hivatalosak valának. Megnyitá e' nemzeti ünnepet számos jobbkeblű 's nemzeti szent érdekáltal melegült vendég koszorúban mélt. Teleki József gróf, 's akad. elnök szép zengésü 's rövid de velős tartalmú beszédében, lelkes és nyomos szavakkal adván elő elhunyt Fejdelmünkön e' tudományos Intézet tetemes fájdalmát 's vesztességét, továbbá nyelvünk 's literaturánk haladását, 's hálás és rokonhálára buzditó emlitest tevén dicsőült királyunk e' tárgy körötti érdemeiről, t. i. miket köszönhet 43 évi boldogitó kormánypályájának nemzetiségünk 's nemzeti nyelvünk, miket különösen

e' Társaság atyáskodó kegyének, mellyel azt és zsengo igyekezeteit létre érlelé's annak virágit éltetőleg ápolá. — Követte beszédét az Akademiának 1834ik nov. 24kétől 1835iki sept. 12ig folytatott munkálkodásit előterjesztő titoknoki előadás, hol röviden 's pontosan rajzoltattak az érdekelt gyülekezet elibe a' lefolyt társasági év alatt volt 36 heti ülés némi kifejlései, 's a' most tartott VIik nagy gyülés némelly sikerei, p. o. a' nagy magyar szótárhoz szükséges előkészületek előre haladása, a' táj- és elavult szavak, mesteremberek közt divatozó 's egyéb tudom. műszavak gyüjtögetése által; némelly tagoknak kiadott utasitás a' magyar szavaknak különféle ó és uj, keleti 's nyugoti (p. o. sanskrit, zsidó, chaldaei, syriai, persa, arab, török, görög, latin, olasz, spanyol, franczia, oláh, német, angol, tót, cseh, orosz, horvát, rácz és finn) nyelvekéivel lehető összehasonlittatásuk iránt, ezekhez járult még bold. Simay Kristófnak Atól Nig fenmaradt szótári készülete, mellyet a' két magy. hazai kegyes Rend főkormányzója Grosser János ur hazafi készséggel a' Társaságnak haszonvétre átengedni szives volt. Ezután emlittettek a' kéziratokról irt véleményadók neveik; jutalommunkák biráltatása; könyvtárnak többek, de kitünőleg Marczibányi Livius és Guary Miklós urak által, mint a' - pénzgyüjteménynek Czech Jánostól (1700 darabbal) és Schedel Ferencztől (384 darabbal) lett szaporittatása; — birálat által kinyomtatásra elfogadott munkák lajstroma; a' lefolyt év alatt általa kiadott munkák; különféle levelezések; a' magyar játékszinneka' társaság által gyámoltatása, mellynél fogva a' fizetett páholyon kivül 300 ezüst for. erejével 4 eredeti's 24 forditott szinmüvet eszközlött 's e' végett jövő évre ismét 200 pengő for. rendelt Igazgatósága. Előadatott továbbá a' régi magyar nyelvemlékek lemásoltatására minden tett lépés és szándék 's azok jegyzéke, 's utazás is rendeltetett e' czélból Jászóra és Leleszre 's a' t. — Ezután Csató Pál levelező tag olvasá föl Guzmics Izidór bakonybéli apát 's rendes tag értekezését, mellynek czime: Hellen-magyar dramaturgia, e' tárgyat illető igen finom 's igen alapos észrevételekkel. Majd Berzeviczy Vincze báró tiszt. tag életvázlata következett, mellyet az ősz fürtök alatt is fiatal vidorságu Desewffy Józsefgr. igazgató és tiszt. tag 's a' boldogultnak meghitt barátja nemcsak szerkeszte, hanem föl is olvasott, annyi 's olly attikai szeszellyel 's gördülékeny ajku's meglepő kellemű villanatokkal fűszerezve, minek 's mennyinek még komolyabb természetű kebel sem állhata ellent. A' sort folytatá Czech János rendes tag, „a' magyar királyok felavatási esküjök nyomairol az Árpádok alatt" tudósan értekezvén; 's koszorús költőnk Kisfaludy Sándor legujabb regéje" „a' Somlai vérszüret" fölolvastatva Róthkrepf Gábor level. tag által. Befejezék a' sort Dercsényi János királyi tanácsos ur tudósitása Magyarországon ujobban fölfedezett némelly (mangan, iridium, platina'sa't.) érczekről, mellyek példányit az ősz érczbuvár a' gyülés szine előtt maga személyesen meg is mutogatta; ezután az ázsiai calcuttai társaság titoknokától Printess urtol érkezett három tudósitás Körösi Csoma Sándorrol 1835 január. 20áról melly három levél közül az egyik szól Eszterházy Pál hghez, föls. udvarunk londoni követéhez, ebben 50 példányt küld Csoma Sándor Fejdelmünk magyar, ausztriai, olasz, cseh, galicziai 's többi birodalmiban létező főtudományos intézeteknek 's könyvtáraknak, Erdélynek pedig mint szülőföldjének ezekből 10 példányt külön az általa készitett 's a' britt-indiai kormány költségein kinyomtatott tibeti szótárból és nyelvkönyvből. A' más két levél Döbrentei Gáborhoz mint akademiai titoknokhoz van irva szintePrintesstől, mellyekben ezviszontag cserét ajánl a' keletindiai társaság munkájiból a' m. t. Társaságnak 's Csoma urnak azon szándekáról értesit, mellynél fogva ez a' sanskrit nyelvnek dült Calcuttában lakása óta, mellynek alkotásában 's némelly abból eredt mai nyelvekében is a' magyarhoz igen közel rokonságot talál, 's 3 esztendő mulva munkát szándéka e' tárgyról diákul irni 's ezt hazájának ajánlani. A' Csoma Sándornak Eszterházy hg 's más magyar nemesektől küldött 300 darab arany, ámbár a' bizományos kereskedő ház megbuktával e' mennyiség is tönkre jutott, a' bengali angol kormány által még is kifizettetett. Csoma még kis ideig marad Calcuttában, azután Tirhut, Nepaul és Lhasa tartományokba szándéka utazni. Ennyit röviden a' vándor hazafiról mostan. Ezekre következett öt rendü jelentés; első az 1834ben megjelent munkák közül legjobbnak itélt 's 200 arany jutalomra érdemesitett felől, mire is Bölöni Farkas Sándor illy czimü munkáját „Utazás Éjszakamerikában" méltatá a' Társaság. Dicsérettel emlittettek pedig: Kovács Pál Thaliája 2dik kötet; és gróf Teleky Ferenczneк Döbrentei Gábor által kiadott versei. — A' törvénytudományi osztálynak 1833ban kitett jutalom-kérdésére bejött hét felelet közül az nyeré a' 100 arany jutalmat, mellynek jelszava: „Használhatsz ha akarsz, de tanuld ismerni hazádat." A' természettudományi osztálynak 1833ban kitüzött jutalom-kérdésére beérkezett 11 pályairat közül pedig az 100 arany nyertes, mellynek jelszava: „Cyniphias inter pestes tibi palma nocendi est"; az pedig, mellynek jelszava: „Multa enim in modo rei et circumstantiis ejus nova sunt, quae in genere ipso non nova sunt 's a' t. másod rangu jutalom-feleletnek ismértetett, 's kiadatása nyomtatandó ivenként 4 darab arany tisztelet-dij mellett elhatároztatott. A' pecsétes levelek fölbontatván, a' törvényes értekezés irójának Enzsel-Réső Józsefj; az orvosi értekezések iróinak pedig Topperczer Tamás, és Csorba József urak mutatkoztak. — A' drámai jutalomra begyült 19 szomorujáték nagy száma közül egyik sem felelt-meg eléggé a' társaság kivánatinak, négy mindazáltal e' pályadarabok közül t. i. Indulatok' viharja, Izabella, Díjkard és Csáb czimüek dicsérettel emlittettek. A' Marczibányi Lajos táblabiró ur hazafisága által 1833ban kitétetett 20 darab arany első és 10 dar. arany második jutalomra beérkezett népnevelést tárgyazó 11 mű közül első jutalmat nyert, mellynek jelszava: της παιδειας τον τεκνον 's a' t.; 's szerzője Edvi Illés Pál Nemes-Dömölki ev. predikátor; másoddíjra pedig érdemesült, mellynek jelmondata: „a' tudományos emberfő mennyisége a' nemzet igazi hatalma" ennek szerzője Warga János nkőrösi bölcselk. professor. Egy harma-

dik, mellynek jelszava: Hass, alkoss, gyarapits 's a' t. dicserettel említtetett. — Kihirdete ezután a' titoknok a' magy. tud. társaság által 1835ben kitüzött következő jutalom-kerdéseket: Történettudományi: Millyen állapotban volt a' műipar és kereskedés honunkban az Árpád és vegyes házakból származott királyok alatt; mi történt fejedelmeink és törvényhozásunk' reszeről azok' előmozditására; mellyek voltak nagyobb emelkedésöket hátráltató akadályok; végtere, minő befolyások volt nemzetünk' erkölcsi es értelmi kifejlődesére? Jutalma 100 darab arany. — Mathesisi: Mutattassanak ki a' felsőbb analysis' azon tanítmányai, mellyek a' műtudományokba (scientiae technicae) befolynak 's adassek elő népszerüen gyakorlati alkalmazások. Jutalma 100 darab arany. — Mindenik osztálybeli felelet beküldésének változatlan határnapja 1837b. martius 19dike, mellyen azt, irója nevét rejtő pecsétes levelre hivatkozó jelmondattal, a' titoknok veszi által. Azon napon tul érkező felelet el nem fogadható. Kiköttetik még, hogy a' kezirat tisztán irva, lapozva, bekötve jöjön. A' 100 darab arany födijon kivül, másod sót harmad karbelinek találandó felelet is kiadathatik, 's azokért külön jár tiszteletdij. — Az ünnepet záradékul a' m. elnök köszönő rövid beszéde koronázá, végfüszerül pedig a' fényes lakoma, mellyet m. Szechenyi István gr. 's akad. másodelnök némelly budapesti méltóságokon 's néhány utazó jeles angolon kivül a' m. nemz. Akademia jelen nagygyülésen 's Budapesten letező minden rendü helybeli és vidéki, igazgató, tiszteleti, rendes és levelező tagjainak, összeleg 60 vendegnek a' n. Casino teremében adott, hol is fels. királyunkat s fens. nádorunkat illető hodolati áldomásokon kivül a' Társaság elnökeire, alapitóira, a' vendég-koszorú tiszteltebb tagjaira, nemzetünk boldogulására, hazafiságra 's a' t. ürültek szives üdvezlő serlegek.

Pest. Sept. 14kén délelötti 9 óra tájban a' magyar tudom. Akademia tagjai és az épen akkor omlott zápor daczára is eléggé számosan összegyült vendégek és szemtanuk előtt lepleztetett le hervadhatlan diszü Virág Benedekünknek nemzeti hála 's tisztelésképen Ferenczy István jeles müvészünk által készitett márványemléke. Guzmics Izidór bakonybéli apát 's m. tud. akad. rendes tag a' szobor lefátyoloztatása előtt (mit m. Teleky József gr. főispán 's akad. elnök lebbente le 's tárt elő szemléletül) — 's után következő rövid, nyomos tartalmu beszédet monda:

A' lefátyolozás előtt. A' régi 's ujabb külföldi mivelt nemzeteknél nem uj szokás derék érdemeket, mellyekben derült, nemesült a' nemzet az emberiség, nyilványos helyeken fölállitott képekkel, szobrokkal, oltárokkal, templomokkal 's az érdemek hőseit örökiteni. Nálunk ezen szokás ma kezd legujabb lenni szemeink előtt. Halhatlan tudományos érdemü Virág Benedek az, kit, igy először dicsőit a' fölébredt hazafiuság. Döbrentei Gábor, táblabiró, tartománybiztos 's a' m tud. Társaság' eddigi nagyérdemü titoknoka lelkes felszólitására buzgott a' szebb hazafiuság az elhunytat illy emlék' fölállitásával dicsőiteni. Ügyes, eddig e' nemben egyetlen honi müvészünk, Ferenczy István elkészité az örökitő müvet. — Vonulj azért félre szemeink elől irigy fátyol, szemlélhetnünk azt, kit müveiben régtül tisztelünk 's kit igy látni most forró ohajtásunk.

A' lefátyolozás után. Üdvezlett légy tőlünk hideg márvány! emléke a' köztünk csak nem rég' is hő keblü férfiúnak! Te honi köveinknek méltán a' legbüszkébbike, ki első valál magyar irót dicsőithetni méltó! — Állj, századokon át, emlékul a' hazafiui érdemnek; emlékül a' hálás hazafiságnak és emlékül a' dicsőnek, ki nekünk ébresztőnk, oktatónk, vezérünk vala, és sokáig leszen kevélységünk. — Te pedig megdicsőült lélek! kinek emlékét hazafi szent érzelemmel szemleljük, fogadd a' hálás hazafiságtól érdemed koszorúját! fogadd társidnak a' magyar tudományos Társaság' tagjainak baráti üdvözlesüket, megdicsőittetéseden forradozó örvendezésünket, pihented' távol lakában nyájasan! Lebegd át folyton a' honfiak' kebleiket azon mindig munkás szellemeddel, mellyel lobogál és gyujtál, hogy minél több 's jelesb hazafiui érdemeket, minél több 's jelesb hazafiui emlék dicsőitsen folyvást. Te a' hazát régen és sokáig és hosszu időkre dicsőited, most teged, igy eddig egyedül Téged dicsőit az irójinak érdemeikre fölébredt hazafiuság. Igy dicsőitve éljenek, ébresszenek, serkentsenek a' hazafiui érdemek! Dicsőüljön bennünk 's érdemteljes fijaiban a' közanya a' nagyhaza! — Dics, örök emlek sziveikben úgy miként e' márványban Virágunknak! dics, örök emlék a' hon' minden érdemteljes fijainak! Hála, örőklét az őt és őket dicsőitő és dicsőitendő hazafiságnak!

Kolozsvárott aug. 31kén gr. Kemény Anna, Bánffy György gr. general özvegye 's csillagkeresztes dáma, élete 62ik évében meghalálozott.

ANGLIA.

A' felsőházban aug. 29én inditványt tett Melbourne l. hogy tudósitás tétessék a' községi törvényjavaslatról. E' mellett ótta magát világosan minden hiedelem ellen, mintha elfogadná vagy helyeslené a' lordok által belé iktatott inditványokat. Egyszersmind javaslá: hagyná ki a' ház azokat, mellyek leginkább a' javaslat szelleme ellen intézvék. Egyenként előszámlálá ezután azon czikkeket, a' mellyeket ez osztályba tartozóknak hitt. Ellenborough lord utána szólott, 's a' Melbourne l. által megtámadt czikkelyeket védé. — Holland lord ostromlá azokat, 's azt mondá, hogy a' szóban forgó törvényjavaslat a' peerség fészkében valóságos szörnnyé változott. Haddington 's Denman lord is a' czikkelyek ellen szóltak. Brougham lordot, miután több peer a' czikkelyek mellett 's ellen beszélt, alig engedék szólani a' főtoryk. Mire ő: „Mylordok, úgymond, az illy félbenszakasztásokat én már régen megszoktam. De nem átallom mondani, hogy ámbár az ország minden részeiben szólottam már a' pór v. alnéphez (mob) a' legrendetlenebbet e' pontra nézve mégsem a' parliamenten kivül találtam's a' t. — Winchilsea szenvedélyes hangon kikelt Brougham lord nyelve ellen. Melbourne l. inditványa 160 szózattal 89 ellen félrevettetett. —

Londoni hirek augusztus 31röl jelentik, hogy e' napon az alsóházban szóba jött a' felsőház által meginditványozott községi törvényjavaslat. John Russell javaslá a' háznak, hogy mindazon inditványt, mellyek a' törvényjavaslat elvét és szellemét nem semmitik meg, fogadja el; azokat ellenben, mellyek a' törvény lelkét ölik el,

vessék félre. Felszámlálja ezután azokat, mellyek az első, úgyszinte mellyek véleménye szerint a' 2dik osztályba tartoznak. Sir R. Peel faluról visszatért, 's megjelent az ülésben, mellynek megnyittatása előtt a' külministerségben mintegy 200 ministeri alsóházi tag tanácskozott a' szükséges rendszabályokról, mellyeknél fogva békes kimenése legyen e' vitás dolognak. A' Times azzal támogatja a' felsőház által uj inditványokkal elnyomoritott törvényjavaslatot, hogy minden okos ember általlátja, mikép valami még is jobb mint semmi. Gyönyörü gyám-ok! —

Az alsóházban aug. 28án bizonyos Thomson sajnát fejezé ki azon, hogy a' kereskedői viszonyok Anglia 's Francziaország közt a' franczia kamarák vonakodása miatt nem juthattak szabadelmübb alapokra, mihez képest azt határozá az angol kormány Francziaország ellen, hogy mindazon esetben visszatorlással fog élni, mellyekben a' franczia kormány az angol árukra magasb beviteli vámot ró, mint más országokból szállitott hasonló czikkelyekre. Általjában véve a' franczia kormány nem legöszintébb szövetségese Angliának. — Az alsóház ülésére aug. 31én nyugtalanul várt a' közönség. A' szónok már 3 órakor székébe ült 's 6 óraig a' ház folyvást kérelmekkel foglalkozott, mellyekben 2000—3000ig terjedő aláirók keményen ellenmondottak a' felsőház által tett inditványoknak, 's azt sürgeték: vetné el azokat az alsóház. Néhány kérelmet meg ellenkező értelemben Sir R. Peel 's a' pártjabeliek nyujtottak be, azt kivánván, hogy az alsóház a' törvényhozás másik ága mellé rendelt hatalomhoz ne nyúljon. A' vita élénk volt ugyan, de nem olly mérges, mint hinni lehetett volna. Nemours hg kiséretestül 's néhány más urral a' karzat jeles idegenek számára szánt részén mar kora délesti órákban foglalt helyet. A' ház asztalára tett utólsó kérelmek nyugtalanul fogadtatnak, 's a' J. Russell lord után kiáltás elnyomá azokat, kik megjegyzéseket szándékozának azokról tenni. Végre jelenti a' speaker, hogy a' belministernek van szava. (A' figyelem általányos mozgása.) A' ns lord fölkel 's mondja: A' nyugtalanságnak nem élénk érzése nélkül készülök, urak, a' lordok háza által a' községi törvényjavaslatba szőtt inditványokat a' ház vizsgálata elé terjeszteni. Ugy vélem, urak, itt nem csak arról van szó, mint közönségesen, ha valljon a' másik ház által tett módositások jók e vagy roszak? hanem e' kérdésnél sokkal fontosb és általhatóbb tekintetek jönek szemügyre. A' számos kérelem, mellyekrül értesitettenk, olly kérelmek, mellyek valamennyien számos igen tisztes aláirással födvék 's oda mutatnak, hogy a' bennünket elfoglaló kérdés a' nemzet valamennyi osztályai közt élénk izgást okozott. („Oh! oh!“ az ellenző padokon; harsogó tetszés a' ministeri oldalon.) Azt mutatják, hogy aggodalom, 's több mint közönséges aggodalom uralkodik, melly attól tart, hogy a' lordok háza által a' községi törvényjavaslaton tett másitásokban valamikép megegyezünk, 's ezáltal az alsóházat, annak bélyegét 's hatalmát, mint a' népiérdek képviselőjét, koczkáztatjuk. Még egyszer urak, az izgás nagy, 's majd nem közös a' népben, 's habár megvallom is, hogy az némelly indítvány jelentőségére, 's értékére nézve előttem tulzottnak látszik is, de még sem átallom kimondani, hogy ezen izgást jobbadán azon mód okozta, mellyel... (itt dörgő tetszéskiáltás vágott a' minister szavába, ugy hogy végszavait a' karzaton nem lehete hallani, sem érteni). Én meg vagyok győződve ugymond a' ns. lord továbbá, hogy ha minden a' rendes törvényhozás utján ment volna; ha a' lordok háza, az ezen ház által mind a' három rendü olvasás alatt szavazás nélkül elfogadott törvényjavaslatban, csak olly módosításokra korlátkozott volna, mellyek annak hijányai javitására látszottak szükségeseknek; ha, mondom, a' másik ház illy úton járt volna, meg vagyok győződve, hogy az ország érzelme valóban egészen más volna, mint most. De, urak, fájlalva mondom, hogy ámbár a' törvényjavaslatnak a' másik ház elé nyujtatásakor nem jelentkezett általányos ellenzés a' javaslat elve ellen, a' ns lordok még is olly lealacsonyító véleményeket nyilatkoztattak ki e' ház, e' rendszabály 's nép ellen, mellynek javára czéloz az, hogy az országnak természetesen élénk elkeserülést kelle érzenie. Ezen elkeserültség tizszeresen növekedett, midőn a' lordok háza egy gentlemant idéze korláti elé, 's elszivelte, (félbenszakasztás az ellenző fél részéről, 's „rendre! rendre!“ kiáltozás, tetszés a' ministeri oldalon) 's elszivelte, mondom, hogy az, a' helyett hogy küldöji jogainak védelmére szoritotta volna beszédét, inkább e' tisztes ház ellen olly szenvedélyes és sértő kiejtésekkel élt, minőket semmi parliamentgyülésnek, melly saját méltóságát tiszteli, korláti előtt megengednie nem kellene (tetszés). Én részemről a' felsőházat e' teremben megsértetni nem engedném. Általtért a' minister ezután a' czikkelyekre, mellyeket a' felsőház módositás gyanánt a' javaslatba inditványul aggatott, 's elfogadott. Két osztályba rendezi azokat, az elsőbe ollyakat, mellyeket az alsóház elfogadhat, a' másodikba pedig ollyakat, mellyeket félrevetni javasol. Elfogadhatónak állítja mindazon indítványt, mellyek a' törvényjavaslat elvét nem másítják meg; elvetendőknek azokat, mellyek azt megmásítanák; ide tartozóknak mondá: az eddigi községi tanácsnokok föltétlen megtartatását; a' felhatalmazó czikkelyt (kit lehessen t. i. a' tanácsba megválasztani) a' szabadékosak jogai 's névszerint parliamentválasztási joguk megtartatását; az angol egyház tagjai előjogát a' dissenterek fölött. Oha- tását fejezé ki egyszersmind: bár az országos ja-

vitások csöndesen 's békes szellemben történhetnének, hogy így se a' nép foglalatosságiban ne háboríttassék, se azon alkotmányos hatalom, melly a' törvényhozás mind két ágának sajátja, csorbát ne szenvedjen. Peel nagy részben a' minister értelmében nyilatkozott, 's dicsérte mérsékletét. O'Connell maga is osztozott a' minister véleményében, noha keményen kikelt a' felsőház ellen. Csak a' legszélsőbb radicalok említették, hogy a' ministerek sokat áldoznak azon ohajtásnak, mellynél fogvást a' két ház összeütközését ki akarnák kerülni. — A' conservativ lapok nagyon valószinünek hiszik, hogy legalább a' községi törvényjavaslatra nézve el fog a' fenyegető összeütközés kerültetni, mert reménylik, hogy mind a' két ház engedékeny leend, 's majd egyesülnek. Az irlandi egyháztörvényjavaslat pedig jövő ülésre fog halasztatni. Ugyanezen lapok oda is kacsintanak, mintha a' ministerek Peelt kerítgetnék körükbe, mivel a' ministeri lapok ismét fölötte áradoznak Peel dicséretében. — Brougham lord ellenmondást tett közzé a' lordok indítványai ellen a' községi törvényjavaslatban, melly tizenkét pontból áll. —

FRANCZIAORSZÁG.

Ha Lamartine beszéde a' sajtótörvényjavaslat ellen elmére és szivre hatott, talán még fontosabb 's mélyebb hatásu vala Royer-Collardé, szinte a' törvényjavaslat ellen, minthogy logikája ellenállhatlanul uralá az értelmet. A' követház aug. 25ki ülésében alig nyilványitá Dupin az elnök, hogy a' sajtótörvényjavaslat ellen Royer-Collard urnak van első szava, azonnal olly mély csönd lett a' teremben, hogy a' szunyog-röppenést is meg lehetett volna hallani. Dupin ur e' szócskát „ellen" egészen kijelelő hangadással ejté. A' hires szónok, ki öt év óta hallgata 's most szólalt meg először, következőleg értekezett: „Nincs mit mondanom a' gyilkos merényről, melly alkalmat nyujta e' törvényre, hanem ha, hogy mind Europa mind az utóvilág előtt megnemesittetett némileg a' király nagylelkűsége által. Azon tiszteletteljes csudálkozás, mellyet e' nagyszivűség gerjeszt, hatékonyabb a' jó rend ügyére, mint azon szigoru rendszabályok, mellyeket javasoltak (balról: „Nagyon igaz!") A' sajtóról van szó. Nekem, tudják Uraságtok, a' rendetlenség nem tetszik. Ha tudnak hathatós viszszatorlásokat, mellyeket javal a' charta, 's tanácsol az okosság, támogatni fogom azokat. De a' sajtóban a' jó 's rosz elválhatlan. Nincs szabadság némi szabadosság nélkül; a' vétség kicsuszszan a' meghatározásból, a' magyarázat önkényes marad. Maga a' vétség is állhatatlan 's ingadékony; 's a' mi vétség egy időben, nem az, a' másikban. Ez által jutottunk azon nagy győzelemre, hogy a' sajtóvétségek megbiráltatása az esküttszékekre bizassék. Minél nagyobb befolyást tulajdonitotok a' sajtónak, minél inkább tulviszitek hatalmát, annál világosabb bizonyságokat adtok arra, hogy a' társaságnak az esküttszék által kell föntartania egyenes részvételét a' sajtó-megitélésben. Mármost a' törvényre jövök. Nem nyilt 's világos e' törvény. A' mit tenni mer, nem meri mondani. A' kormányhoz méltatlan azon álutnál fogva, mellyhez képest az, a' mi törvény és ész után vétség, egyszerre a' status bátorsága megtámadtatásának neveztetik; a' sajtó legfontosabb vétségei igy elváltoztatva, el fognak az esküttszék elől vonatni, 's titkos úton a' pairkamarába jövendenek. Ez által az esküttszék lealacsonyíttatik 's alkotmányszerű jogától megfosztatik. Jól van; nem akarok én hitre, hűségre, nem a' chartára hivatkozni, — könnyen gyönge segédeszközök lehetnek ezek; — de bezzeg még más van e' fölött: vigyázzatok! az esküttszék ama' letétele aggasztó vállalat. Az esküttszék nem azon semmit jelentő törvényszékek közé tartozik, melly fölött a' törvényhozó tolla olly könnyeden csuszszan el, mellyeket tetszése szerint fölebb, vagy lejebb csavarhat; inkább kevésbé törvényhatóság az, mint politikai intézvény hozzátok hasonlóan, 's a' fölség ugyanazon lépcsőjével felruházva, — maga az ország. 'S miért veszté el az esküttszék pártolástokat? Ezerféle okát adták; nem hisznek neki ugymond, mert nem itél el (kárhoztat) eleget. Nem itél e el eleget? Tehát az esküttek lélekismeretességét támadjátok meg, mert hisz lélekismeretjök szerint kell itélniök. De nem jut é eszökbe, uraim hogy az esküttek Uraságtok választóji; ugyanazon bélyeggel jelelvék, mint uraságtok 's uraságtokhoz hasonló őrjei a' fölségnek? Ha ma uraságtok nem biznak bennök, nem gyanakodhatnának e azok is egykoron uraságtok ellen? 's bizonnyal volna joguk hozzá, én legalább, megvallom, hogy igen gyanakszom mindazon hatalom ellen, melly csak a' közönséges törvényszolgáltatásban is bizatlankodik, mennyivel inkább az ellen, melly az ország törvényszolgáltatásában sem bízik! (Nagy tetszés az ellenző félen.) A' ministerség, melly természetesen nem mer — hogyan is merne! — külön törvényszéket javaslani, uj alakitás által a' pairkamarát választja kölönudvarául 's katonai bíróságául. Ugy van, uraim, a' pairkamara, melly már külön törvényszék a' zendülési kérdésben, most különszékké neveztetik a' sajtó ügyében is. — Természeténél fogva, mint általjában politikai hatalom, mellynek birói hatalommá csak igen ritka esetben kellene fajulnia, hol maga a' status közbenjárul, (a' követház vádtételére), eredetileg a' politikai fenségek legmagasb körébe állítva, hol méltósága 's részrehajlatlansága tiszteletével mindent uralnia kellene, e' fő kamara most egy katonai kurta (Prévotal hof) törvény-

szék megalázó állására száll alá, melly az ország szentségében megsértett törvényszolgáltatása omladványin alapszik. 'S e' nyomoru helyzetbe 's állapotba minden pillantásban eljuthat a' kormány önkényes szeszélyü vádtétele által, mig a' britt lordház csupán 's egyedül az alsóház vádtételére változik politikai törvényszékké, az amerikai tanács szinte csak a' képviselőház vádjára, melly csak statustisztviselőket vádol, az amerikai tanács pedig politikai tehetetlenségnél egyéb büntetést nem szab, a' tettdolgot mindig az esküttszék birálván. A' pairkamara már úgy is eléggé elgyöngült, elég veszteséget szenvede. Tagjaiban megcsonkítva, életi szabadékától (a' származékosság, Erblichkeit) megfosztva, 's épen most kitűzve peczézve olly pörben, melly idegen vala előtte, 's mellyet szerencsétlenül toltak rá, meg kell azt végre kimélni méltóságában, különben elsülyed. Álló sajtó-törvényszék, mellyet a' szüntelenül zavart párthullámok csapdoznak, csak hamar tehetlenségbe fog merülni. Akkor a' kikiáltott, elméltatlanított, 's politikai halál érte pairkamara csak választás által fog ujra föléledhetni. Választható pairkamara tehát a' törvény mulhatlan következése. Jól van! De bár csak ne ezen úton jutnánk oda! 's ha valóban oda jutunk, akkor a' választott pairekből állandó kamara bizonnyal nem fog az esküttszék kifosztatása által gazdagulni akarni! (Nagy benyomás.) Tudom, nagy a' gonosz, melly környez bennünket, 's panaszlom azt többekkel; keressük föl okait, 's fel fogjuk találni, 's ha nem olly könnyen találandjuk fel is a' gyógyszert, legalább óvakodunk, nehogy a' gonosz sulyositását gyógyeszköznek vegyük. Távol legyen tőlem azon gondolat, hogy a' gonosz rajzolgatásával mintegy diadalt ülljek. Végetlen az; de nem is tegnap vagy tegnapelőtti vagy három év előtti, mint hinni látszanak, 's egyedül a' sajtó szabadosságában fekszik e? Elég öreg vagyok nyiltan megmondhatnom, mit gondolok 's mit láttam. Ötven év óta nyittatott meg az erkölcstelenség nagy iskolája, mellynek tanjai (doctrine) hatalmasbak valamennyi nyilványos lapoknál, 's az egész világon viszhangoznak. Ezen iskolát az események képezik, mellyek ugy szólván szünetlenül fejledének szemeink előtt. Tekintsük csak által az első revolutio napjait: october 6át; augustus 10ét; január 21ét; majus 31ét, Fructidor 18át; Brumaire 18kát. Itt megállapodom. — Mit látunk a' revolutiók e' hosszu sorában? Az erőszak 's hatalom győzelmét a' megállapitott renden; 's pedig olly tanok segitségével, mellyek e' győzödelmet még törvényszeríték. Mi engedelmeskedtünk az erőszak ránk rakta uraságnak egymásután; megünneplők egymásután a' legkülönfélébb tanokat, mellyek tiszteletbe jövének. A' tisztelet kialudt, mondják! Lelkem mélyében fájlalom azt de mit tiszteltek ötven év óta? A' hit feldúlatott! Egyik hét a' másikat semmité meg, egyik a' másikat dönté halomra. E' próba az emberiségre nézve igen igen kemény volt 's ez megdölt alatta. Igy az uraság legmélyebb alapjától fosztatott meg, 's üldöztetett, mint erőszaknak kitüzött martalék, mellyre a' legroszabb szenvedélyek csapkodnak. — 'S ezért minden vesztve volna? Nem, Isten nem vonta még el kezét, a' saját képére teremtett embert nem méltatlanította el; az erkölcsi érzés, mellyet vezérül ada neki, 's melly nagyságát teszi, nincs kiirtva, nem is lehet kiirtva belőle. Benne, 's egyedül benne a' gyógyszer, mellyet kerestek. Azon gyógyeszközök pedig, mellyekről a' tanácselnök-ura olly bizodalommal szóla tegnap, 's mellyekben én csak a' jóérzelmü de ingerlett férfi csalódását látom, csak a' kétségbeesés cselekvései, mellynek értelmét szükségével együtt el látszattunk veszteni; pedig ez annyi fáradságon, fájdalmon 's véren vásároltatott meg! Én elvetem e' szomoru eszközöket, elútalom magamtól ama' törvényhozói találmányokat, mellyekből álnokság lehel, az erőszaknak e' testvére, az erkölcstelenség ama' második iskolája. Legyen több bizodalmunk országunkba 's adjuk meg neki a' tiszteletet, melly illeti őt! Uraságtok ez országban végetlenül sok nemes érzelmet találnak; forduljunk ezekhez; meg fognak ezek bennünket hallgatni, 's válaszolandanak. (Zajos kitörése a' tetszésnek az ellenzési oldalról.) Gyakoroljunk nyiltságot, egyenességet, lélekisméretesen osztott jogot 's józanul alkalmazott kegyelmet. Ha revolutio ez, az ország megköszönendi azt nekünk, 's a' gondviselés megáldandja fáradságinkat!“ E' beszédet hosszan tartó zajos tetszés meg taps követé a' legszélső padokon. Midőn a' szónok a' szószéket elhagyja, számos követ elébe siet, 's kéz-szoritva kiván neki a' szép beszédhez szerencsét. Az elnök megjegyzi: Duchesne urnak (valami gyönge ministeri követ) van szava. Nagy kaczaj. Thiers fölkel, hogy e' jeles beszéd hatását gyöngítse, de ismét leül, mintha nem tudná magát elszánni, mit tegyen. Végre Broglie, Guizot, Duvergier de Hauranne 's többek ismételt unszolására megindul, 's a' szószékbe lép, de több elmulik tiz percznél, míg a' csönd annyira helyre áll, hogy szólhasson. Végre csakugyan megszólal, 's megczáfolni ügyekszik Royer-Collard imént hallott előadását. —

SPANYOLORSZÁG.

Egy bayonnei levél aug. 25éről Catalonia jelen állapotjáról igy elmélkedik: Itt csak liberalisok és carlositák közt van harcz, a' krisztinapárti juste-milieu semmi részt nem vesz abban. Olly nép, melly felsőségét ablakon hányja ki 's tisztviselőit

megöldözi, nem reméllhet békülést azon kormánynyal, mellynek fékeit erőszakosan tépte széllyel; 's a' követek 's lelkesb irók bebörtönöztetése épen nem olly lépés, melly a' cataloniabelieket bizalommal töltené el; végre Krisztina királynénak azon nemzetiség elleni kivánata, hogy néhány cataloniai erőséget franczia őrsereggel töltsön meg, egy az idegeneket gyülölő 's az 1823ik közbejárulást is nehezen szenvedett tartományban fensö fokra ingerlendi a' bosszuságot. Másik szarvas hiba, mellyet Amarillas ministersége elkövetett, Manso kineveztetése Llauder helyébe. Ezen ember már 1823ban elveszté a' cataloniai hazafiak egész bizodalmát, 's ő ezek szemeiben hiteszegett korcs hazaáruló. A' cataloniabelick már 1640ben leütötték akori alkirályokSantaColommagr.gombját's meghurczolák annak testét (szintúgy mintmost Bassa tábornagyét) 's nem csak engedelmet nem kértek ezért IV Fülöp királytól, hanem 12 évig lázongó forrásban maradtak. Mi bátran ismételjük, hogy Catalonia egészen el van veszve Castiliának, 's vagy uj önállásu alkotmányt csinál magának, vagy carlospártra hajlik-el.

A' Gazette de France szerint a' cataloniai zendülések, mellyek bizonyos tekintetben rendszeresen jutottak véghez, 's az ezeket követö hasonló mozgalmak Saragossa, Valencia és Valladolidban, messze ágazó 's titkos kéz igazgatta tervre mutatnak. A' rendszabályok ezen szép összhangzását 's a' terv értelmes és ügyes kivitelét leginkább titkos társaságoknak talajdoníthatni. — A' Messager e' hónap 2ikáról következö igen érdekes fölvilágitásokat közöl egy saragossai levelezö szemponti után: nem akarok a' már ismeretes történetekről beszélni, mik Ön előtt különben is tudva lesznek; ezek csak müveletek, én azon elrejtett földalatti munkákról akarok valamit közleni, mellyek a'történteket jó részint okozták. Már régóta léteztek Spanyolországban titkos társaságok, mellyeket márVII.Ferdinand is csak nagy üggyel bajjal tuda elnyomni. Ezek a' regensség kezdetével fölemelék fejeiket,'s úgy intézkedtek, hogy az előre látott, szükségesen elkövetkező történetekben fontos szerepet játszani képesek legyenek. A' baski zendülés, mig a' regensség egész figyelmét magára vonta, nagyon segité titkos munkálatjokat, 's a' kormány v. kijátszatva öntisztjei által, kik szinte e' testületek tagjai valának, vagy némi kimagyarázhatlan vakság miatt, nem eléggé gátlá azokat. Igy történt, hogy e' titkos társaságok naponként nagyobb erőre kaptak, 's elterjedtek; általok a' legszabadelmübb elvek, a' legszabadabb tanok (doctrina) vertek gyökeret mindenfelé; de czéljok még nem vala elhatározott. Mintegy félév előtt szembetünö munkásság kezde mutatkozni a' társaságok keblezettei közt; vezéreik közt viták és szakadások ütöttek ki, 's e' szakadékok egyikéből alakult azon párt, melly ifju Spanyolország nevet viselt, 's a' legföllengzőbb lelkek egyesülete vala. Külföldön nyomtatott irományok, mellyek azt taniták, hogy: „egy nép, mellyet százados rabiga nyom, nem máskép születhetik ujra, mint uj elvek behozatása, uj intézvények, 's azon gondolkodás-mód által, melly a' nemzetet önbecsének érzelmére 's önereje méltánylására ébreszti" mindenfelöl beszállíttattak 's mohón olvastattak. Által kezdék látni, hogy erre nincs egyéb ut, mint föllázadni a' kormány ellen, azon kormány ellen, melly miután Spanyolország nemzeti erejét 's pénzét elfecsérelte, 's a' carlosi guerilláknak ellenállhatásra tehetetlenné silányította, még azon merészségre is vetemült, hogy külföldhöz folyamodjék segédért, azon rendszer fontartására, mellyet minden jobb keblü megvet, azon juste milieu-gyámolitásra, melly minden inség egyedüli oka. Igy az indulatok fölzúdultak, 's a' kormányt nyilván árulásról kezdék vádolni. Élénk levelezés támadt a' városok és helytartóságok között, minden helytartóságban volt bizonyos központja e' levelezésnek, 's fő középpontja Barcelona lön. Kevés idö kelle olly munka végbevitelére, melly ellen szinte semmi gát vettetett, 's igy a' mozgás nem sokára kitörési pontra emelkedett. Mihelyt a' munkáló párt jelt adott: azonnal a' mérséklett párt is vele ragadtaték. A' mozgások czélja eleinte csak a' kir. rendelés (estatuto real) megbuktatása volt, és sokkal szélesebb választó rendszerrel összekötött alkotó (constituante) gyülés állittatása. Miután ez sikerül: mingyárt oda szándékoznak forditani iparjokat, hgy e' gyülést zendületi érdekjöknek nyerjék meg. Az olly hevesen mutatkozott vallási visszahatás azon hirekben gyökerezik, miket a' szerzetesek ellen terjesztének, 's miket maga a' kormány sem pirult hintegetni. — Azonban a' lázadás nem lön még is olly általányos, mint reménylék; jóllehet a' fölkelt helytartóságok, szomszédi helyzetjök által félelmes erötömeget alkotnak. Most czélba vétetett a' tartományi junták egyesülése,hogy ezek hason szerkezetet nyerjenek, igy annál könnyebben lerázandók a' madridi kormány köteleit. Ha elég erőt érzendenek magokban törvényadásra, a' madriti kormányt kényszeritendik is azon törvény-elfogadásra. A' kormány baráti franczia közbejövetre számolnak, de a' tisztánlátók azon véleményüek, hogy Francziaország örizkedni fog olly zászlót felemelni, mellynek nincs nyele a' nemzetben föntarthatásra, 's mellyet a' veszteségi gyalázat már bemocskolt. Öst. Beob.

Bankrészvény sept. 12ikén: 1326.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

75. szám | Pest, szombat septem. 19kén | 1835.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (urbéri uj fölirás ügye; kinevezések és jutalmazás; aláirási iv a' Gazdasági egyesülettől 's a' titoknok kisérő levele; török vendégek Pesten; tornai főrgeteg és különféle.) Anglia (orangista-gyülés; alsó-és felsőházi ülések; Courier és Globe a' felsőház ellen.) Franczia-ország (czáfolatok[a' ministerium és sajtótörvény ellen; franczia szabadság; talán közbenjárulás a' spanyol ügybe; föltartoztatott szökevények 's holmi egyveleg.) Spanyolország (a' lázongás terjedelme, 's szerkezete; hirek Carlos táborából és Madritból; különfélék.) Lengyel és Németország. Németalföld. Amerika. Törökország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' KK. és RR. sept. 11ikén átküldék a' főtáblához az urbéri tárgyban legközelebb leérkezett kir. válaszra készült uj fölirási javaslatot 's ahhoz járult üzenetjöket. A' fő RR. határozata másnapi tanácskozásuk következésében e' tárgyra nézve az lön: hogy már többször kifejtett 's a' legközelebbik kir. válasz tartalmával is egyező okaikhoz ragaszkodva, fölszólitják a' KK. és RRket: egyeznének meg a' még hátralevő kevés különségben, ha mingyárt nem saját okaikbul meggyőződve is, de legalább ő fölsége atyai szándékit tekintve; egyébiránt ha ez még is, a' fő RR. várakozása ellenére, máskép történnék, ez esetben tekintvén a' fő RR. az országgyülés közelgő végét, nem akarják ugyan a' tanácskozások gyorsabb haladását 's a' fölirás fölterjesztetését késletni, mindazáltal alaposan reménylik, mi szerint a' KK. és RR. legalább a' kőzségi birák választatása ügyében, vagy e' kegy. kir. válasz értelméhez járulandnak, vagy legalább elállanak attól, hogy a' választó jog az alzsellérekre is kiterjesztessék. Többnyire miket a' RR. az országgyülés berekesztése tekintetében ő fölségéhez „föltételek" gyanánt fölterjeszteni kivánnának, azokat „kivánatok" gyanánt az 1723: 9 és 179$\frac{9}{7}$: 13 értelmében nem ellenzik; a' szerkesztés fejtegetését az egyezés megtörténtére halasztván. A' fő RR. ezen üzenetét az alsó tábla 14ikén vevé kerületi vitatás alá, a' szólásszabadsági 7ik, 's az Vik Ferdinand czimzetet illető uj üzenettel együtt.

Ő cs. apostoli kir. fölsége august. 30kárul a' magyar kir. ud. Kanczellariához intézett legfensőbb határozata szerint gróf Illésházy István cs. kir. val. kamarást és titkos tanácsnokot, aranygyapjas vitézt, magyarországi főudvarnokot, Liptó és Trencsény vmegyék örökös főispánját és Trencsény örökös urát, saját legalázatosb folyamodására a' mondott vmegyék igazgatásától föloldozni, 's mind a' két vmegyebeli főispáni méltósága meghagytával, e' tulajdonságban tett számos évi és jeles szolgálatiért legfensőbb tetszését kijelentetni, — egyszersmind pedig helyébe Trencsény vármegye főispáni helytartójává báró Mednyánszky Aloiz cs. kir. kamarást 's m. kir. udv. kanczellariai tanácsnokot méltóztatott kinevezni. —

Ő cs. kir. fölsége junius 15iki legfensőbb határozata szerint Dubniczai Branny János fő élestárigazgatót a' magyarországi katonai főparancsnoksághoz éléstári előadó taggá méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége az udvari haditanácshoz aug. 12k. intézett legfensőbb határozata szerint Oroszfalván (Erdélyben) lakos ns Fekete Józsefnek, taval a' kézdi-vásárhelyi nagy tüz alkalmakor kitüntetett jeles fáradozásiért, mi által a' székely nemzeti katonai nevelőházban mintegy 4923 pengő fr. értékü holmikat mente meg, közép arany polgári érdempénzt méltóztatott juttatni.

Ő cs. kir. fölsége a' kamarai főfizető hivatalnál megürült második liquidatori hivatalra Schratzenthaler András pénztári tisztet méltóztatott kinevezni. — A' nm. magyar kir. udv. Kamara Varasdra sóellenőrré Juretich Vincze carlopagoi 30adost; Buccaribа pedig 30adossá és sóárszedővé Zandonati Lőrincz helybeli ellenőrt nevezte ki. — Wrignanin Fortunát portorei 30ados és Fazola Lajos diósgyőri vastisztségi irnok meghaláloztak. (kir. kam. tudósitás.)

A' GAZDASÁGI EGYESÜLET gróf titoknoka illy tartalmu levelet külde a' mellé csatolt aláirási ivvel az Egyesület képviselőihez (a' Pesttül távolabb lakók biztos alkalommal veendik azokat):

E' folyó év jun. 9kén tartott választottsági ülés határozatából örömtelve van szerencsém, a' t. cz. urnak most mint a' Gazdasági Egyesület érdemes képviselőjének, az uj aláirás' ivét áltküldenem. Ebből kitetszik: mi okból nyittatik ezen uj aláirás, 's mi föltételek mellett? 's ennélfogvást a' t. cz. urat ismétlésekkel terhelni nem fogom, sem azon, az egész Egyesület nevében előterjesztett bizodalmas kéréssel, méltóztatnék, ezen már szélesebb alapokon nyugvó 's az egyoldalusság vádja alul tökéletesen megszabadult intézetet, melly az egész gazdaság széles mezejét munkálkodási körének ösmeri, hathatós pártfogásával támogatni; csak azon közönségesen sejdített, ha nem is kijelentett köz meggyőződést szabad legyen említenem, hogy:

Hazánk vagyonossága, minden áldásteli következményivel, egyedül a' mezei gazdaság józan elveinek körülményinkhez való alkalmazásán alapul.

Már mennyiben felelend meg az Egyesület ezen valóban nagy 's nem könnyü feladásnak, a' jövendő-

ség homályai borítják; de arról kezeskedem, hogy Magyarország nagy kiterjedéséhez és éghajlata különféleségéhez képest, e' nagy fontosságu, tiszta szándékból eredett tárgyat, egyedül a' nagy közönség élénk részvétele emelheti, 's megalapítására egyedül az nyujthat elegendő eszközöket; minél számosbak 's hathatósbak leendenek ezek, annál sikeresebben folytatandja az Egyesület munkálkodását.

És kérdem: miután fels. Királyunk, Uralkodó házunk több tagjai, 's ezek közt szeretett Nádorunk, e' vállalatot pártfogásukra méltatták; — ns. Pest vármegye 's városa, mihelyt az a' Választottság által kidolgozandó terv közlésével történhetik, tökéletesen reménylhetni az ország minden törvényhatóságit részvételre buzditandja; — 's végre a' hazaszeretet a' magyar szívben még ki nem halt: kérdem mind ezeknél fogva ki csüggedhetne el? Érdemes képviselői buzgóságától igen igen sok függ, mellyhez az Egyesület nevében tökéletes reményem levén, minden homály-elkerülés végett, ujítom ennek ügyében azon kérést, hogy a) a' Gazdasági egyesületi tagok *számát nevelni*, — b) Neveiket a' főkönyvbe iktatás végett, nekem, a' nemzeti Casinoba Pestre, vagy Hosszúrétre Gömör vármegyébe, Rozsnyón által, illy czim alatt: „Gazdasági egyesületet illető"; c) a' bészedendő pénzt azonban egyesületi pénztárnok Heinrich János urhoz (Pesten Sütőutcza, 620 szám) kiveendő nyugtatvány mellett áltküldeni méltóztassék.

Nem kételkedvén végre a' felől is, hogy midőn ezen egyesületi terv, a' fentebb érintett uton közöltetik, e' közérdekü tárgyat, a' köz tanácskozások helyén is pártolni, 's ez által a' közvéleménnyel támogattatni fogja; illő tisztelettel maradok a' t. cz. Urnak Hosszúréten aug. 29ik 1835. alázatos szolgája

Gróf *Andrásy György*, m. k.

U. I. Az előbbi aláirás berekesztve levén, a' régi aláirási ivet, a' mennyiben az még nem történt volna, a' felül érdeklett czim alatt magamnak beküldetni kérném.

Gazdaság-egyesületi aláirás, melly 1836ki Jan. 1jétől 1841ki december végeig kötelez. 1. Az eddig létezett Állattenyésztő Társaság Magyar Gazdasági Egyesületté változott által. — 2. Az Egyesületnek ezen kiterjedtebb köréhez nagyobb pénzalap levén szükséges, ezennel uj aláirás nyittatik. — 3. A' volt Állattenyésztő Társaság nevében eddig kibocsátott és szinte 1836tól 1841dik végeig kötelező aláirási ívekre ezentul nem irhatni alá, de az azokonmai napig feljegyzett 10 pfrtos Részvényesek eddigi kötelességeik 's jusaikban, mint példaul a' versenyjel-kapásban 's a' t. ezentul is megmaradnak, felszólíttatnak azonban, hogy az ujdon alkotott Gazdasági Egyesület második osztályának is tetszésök szerint Részvényesei legyenek. — 4. Ezen most már Gazdasági-Egyesületnek csak az lesz valóságos tagja, ki a' tul látható második rovatba (rubrica) egy vagy több részvényt ir alá. Egy részvény évenként 10 pengő forint. — 5. Mindenegy 10 p. forintos részvény egy szavazatot ad. — 6. Az állattenyésztési rovatba 10 p. forinton alul is elfogad évenkénti ajánlásokat az Egyesület attól, ki a' második rovatba egy vagy több részvényt irt alá, 's ki ekkép a' Gazdasági Egyesületnek valóságos tagja — de a' versenyzesek alkalmával külön jobb helyre just adó versenyjelt ezentul is csak az fog kapni, ki az első rovatba is legalább 10 pengő forintot ir alá. — 7. Az egyik rovatba irt ajánlások a' másik rovat czélaira fordíttatni semmiképen sem fognak, 's erre a' Választottság és különösen az Elnökség fog szorosan felügyelni. A' külön czélok iránt bővebb 's jövő közgyülés által helybenhagyandó terv kidolgozására az 1835ki junius 8kán tartott közgyülésből egy nagyobb küldöttség neveztetett ki, de előlegesen is egy gazdasági folyó-irás alapítása határoztatott el. — 8. Az aláirás szorosan kötelező 's a' fizetést évenként kiki legföljebb pesti Medard-vásárkor az Egyesület pénztárába teljesíteni tartozik. — 9. A' begyült pénzekről vitt rendes számadás évenként közhirré tétetik. — 10. A' feljegyzés könnyebbsége végett számos ehez hasonló iv forog és minden Társ neve egy fő könyvbe iratik össze. — Pest aug. 1-sőjén 1835. — Ezek után az aláirási iven két lapon van két-két rovat, egyik az állattenyésztésre, másik a' gazdaság egyéb ágaira teendő ajánlások feljegyzése végett.

Különféle. Pesten a' napokban megint török vendégink voltak. Sept. 13ikán estve érkezék ide t. i. Törökországból a' szultánnak Parisba menő nagykövete Ahmed Csehi Reschid bey basa 's a' fejérhajó fogadóban szálla meg. Kiséretében volt: Nuri effendi (ur) titoknok és Muzer tolmács. Ezekhez tartozik még egy altitoknok 's a' cselédség, melly 10 személyből állott. A' követ ur más nap előre küldvén embereit, maga, minthogy beteges levén ágyban kelle maradnia, csak 15iken reggel folytathatá tovább utját Bécs felé. — Nem csak alsó vidékinken de Moldva és Oláhországban is gazdag volt az idei gabonatermés. Egy kila buza ezen emlitett szomszéd tartományokban (a' régi magyar Havasalföldön) negyven piaszter vagy 14 fr. 40 kr. a' mi pénzünk szerint. Minthogy pedig az ottani kila-mérték annyi mint erdélyi 8 köböl, igy egy köbölnek az ára csak egy fr. és 50 kr. 's mivel e' csekély áron is alig találkozik vevő, hihetőleg még olcsóbb lesz. A' törökbuza-termés is gazdag; de bor kevés lesz. A' kereskedés e' tartományokban a' pénz szüke miatt igen megcsökkent, azonban most a' brassói kézmüveket kezdik hordani Oláhországba.

Ahmed Fethi Ferik basa a' szultán részéről ő cs. k. fölségéhez örvendő tisztelkedésül fölküldött rendkivüli követ, miután e' tisztét teljesité, Bécsből f. h. 17én visszaindult hazájába. Utját azon kedves emlékezetnél fogva is (saját vallomása a' követnek), mellyet Pesten fölmenetkori keresztül utazta alkalmával, az iránta nálunk kitüntetett szives fogadtatás érdemelt, ismét Magyarországnak vette 's 19kén Pestre megérkezett 4 kocsi kisérettel. Szállása a' Hétválasztó fogadóban Pesten.

Az idei helyenkénti sok és káros esőzést szomoruan sinyli Torna vmegyének is mintegy fele része. Aug. 3ikán délután iszonyu förgeteg csapá meg e' kis terjedelmü völgyes megyét. A' villám és dühöngő szél közt vegyest olly jég esett, minőre még soha sem emlékeznek. Nagyságra eleget találtak melly két ökölnyi, 's Méhészen ¼ fontnyi, Szilason pedig 1¼ fontnyiakat mértekmeg. E' jég (szerencse hogy ritkán esett) a' három soros uj sindelyzetet is keresztül lyuggatá, a' fák ágait letördelé, a' szőlőket tönkre tevé 's tömérdek baromfit ölt meg. Miatta az emberek élete is veszélyben forgott volna, ha a' lakosok 's utasok az iszonyu förgeteg szinétől 's alakjától jó eleve megintetve, amazok házaikba imezek pedig kettős sietséggel állásokba nem vonulnak, mellyek az itt egymástol nem messze fekvő faluk közt könnyen találhatók valának. Méhészen G. I. főszolgabiró ur szolgálójának fejét a' reá esett jég ugy megzuzá, hogy eleinte életben maradhatása is kétes lön. Egyik állásban az oda vonult emberekre a'zápor berontott's hiteles tanúk szerint majd térdig érő patakot képezvén, az emberek a' válukra ugrálának's ott várák a' veszély végét, mig felülről az állás sindelyzetét a' jéggolyók belyuggaták,de törésel zuhanó erejüket vesztve a' vizárba kártétlen hulladoztak. Azonban mezőkön a' még lábon álló tavaszi vetésekben nem tett annyi kárt mint a' közönséges jégeső tenni szokott, minthogy a' jégdarabok nem sürün hullottak. Ezen iszonyu zivatar ugy látszott, mintha csupán Torna vmegyének csapására indult volna ki, mert ezen kis megyébe Körtvélyesnél éjszak felől rontván be, a' hegylánczolaton, melly a' megye két völgyét ketté hasitja, általtört délkelet felé Szilasnak, Nádaskának, ismét visszafordult éjkelet irányban Torna, Méhész 's Görgő felé. Pusztitó jégeső, mond a' levelező, már nálunk nem ujság, levágta ez ugyan is az előtt nem régen Szögligetnek egész, és Szinnek is ¼ határát; kivált a' szőlőhegyek érzik a' csapást 's a' szép reménynyel biztató szüret sok gazdára nézve füstbe ment." mire való a' bátorságositás?

Nyir-Adony lakosai (Szabolcsban) m. Károlyi György gróf urnak, mint földesuroknak, azon jó tételményeért, mellynél fogva megértvén a' mult télen a'marhadög által rajtok történt szerencsétlen csapást, ennek fedezésére minden felszólitás nélkül, a' 70 egész telek után most elég bőtermésü dézmájának felét elengedni; a' marhatenyésztés előmozditására pedig a' községnek egy jeles bikát ajándékozni szives volt, nyilványos tiszteletjök 's hálaérzelmök kijelentését elmulasztani méltatlanságnak itélnék.

ANGLIA.

Aug. 31én Kenyon lordnál számos orangista gyülés tartatott, mellyben Cumberland hg. vitte az elölülést, mint nagymester. Mi végeztetett, csak a' beavatottak tudják. Azonban Cumberland hg. a' Dublin E. Mail szerint azon meghivásra, mellyet Hume mint az alsóház e' végre kiküldött biztosságának elnöke hozzá intézett a' végett: jelenne meg a' biztosság előtt mint tanu az orangista páholyok ügyében, következő választ adott: „St. James palota, aug. 26án. Cumberland hg. ajánlja magát Hume urnak, 's elisméri tegnapi levele vételét, mellyhez volt az orangista páholyok végetti biztosság végzése is csatolva. Cumberland hg. azt nyilványitja Hume urnak, mint ezen biztosság elnökének, hogy ő annak semmi nyilatkozással sem tartozik." Ez különös. —Az irlandi egyházi törvényjavaslatban az ugy nevezett elsajátitó czikkely elvetésére a' felsőház által, azt mondja a' Globe, hogy e' rendszabály az irlandi egyház fölsegitésére volt javasolva, mert „e' rendszabály ugymond nem is reformrendszabály, hanem az irlandi egyház fölemelésére szánt sinórmérték, melly a' földön hever, mivel nincsen tizede. Itten tehát csak arról van szó: mi föltétek alatt engedi meg az alsó a' felsőháznak fölüdíteni azt. E' föltéteket a' felsőháznak el kell fogadnia, mert különben az irlandi egyházat ott fogják heverni hagyni, hol most fetreng." E' lapok még mindeddig nem mondották meg, mit teend a' ministerség e' fontos és olly nagy következésü krisisben. Ministerváltozásról legkisebb szó vagy jelenség sem mutatkozik. A' legujabb hirek szerint Londonból a' ministerek fölhagytak az irlandi egyházi törvényjavaslattal, miután a' felsőház olly inditványokat tüzött hozzá (p. o. az elsajátitott czikkely 's járulékai eltörlesztését) mellyek azt az alsóházban elfogadhatlanná tevék. A' kincskanczellár egyszersmind törvényjavaslatot hoza inditványba, mellynél fogvást a' tizedet Irlandban be lehessen szedni. E' javaslatban a' papságnak adott kölcsön is elengedtetik jövő év april. 5ig.

Az alsóház ülésében september 3án a' kincstár kanczellárja a' statuspénz elsajátitását tárgyazó törvényjavaslatot harmadszor sürgeté felolvastatni. Hume ur erre indítványt tett, mellynél fogva e' harmadszori felolvasás september 7ig lenne elhalasztandó, mig t. i. kitetszenék, mi történendik azon másitásokkal, mellyeket az alsóház a' községi törvényjavaslatban a' felsőházba visszaküld. Spring-Rice ur ellenszegült az inditványnak, reményét fejezvén ki, hogy az alsóház most felküldött inditványai el fognak fogadtatni; — azután pedig, mert már majd majd késönek is hiszi azt. O'Connell arra kéré tisztes barátját Hume urat, venné az indítványt vissza, 's ő is késönek hivé azt. Miután Spring-Rice azon nyilatkozást adta, hogy Hume indítványa a' ministerek tekintetét gyöngitené, Hume ur azt visszahuzni ajánlotta,

's minthogy J. Russell lord ezt bizonylá, csakugyan vissza is húzta a' ministeri oldal nagy tapsai közt. Mire az elsajátitó czikkely, melly az országos pénzek kezelését a' fenálló kormány kezébe adja, harmadszor is fölolvastatott, 's elfogadtatott. — A' felsőház ülésében september 3án megjelent J. Russell lord 's több alsóházi tag a' korlátok előtt, hogy értekezésre hija meg a' lordokat a' községi törvényjavaslatban tett indítványok iránt. Az értekezés elfogadtatott, 's Melbourne lord azonnal több peert neveze ki e' végre, kik közt Wellington hget, Lyndhurst lordot, és Brougham lordot. Wellington hg. elhárítá magáról a' részvételt az értekezésben, úgy szinte Lyndhurst lord is. Holland lord megjegyzé, hogy ezen egész viselet igen különösnek tetszik előtte, mikép épen azok, kik az elvetett indítványokat tették, vonakodnak részt venni a' biztosságban. Brougham lord pedig azt mondá, hogy mivel az iránt nem tétetett kérdés, el lehet é a' kinevezést háritani vagy sem, — a' nemes lordoknak igen is van joguk elháritani maguktól a' részvételt. 'S minthogy Wellington hg. és Lyndhurst lord arra kérték a' ház titkárját, törülje le neveiket a' jegyzékből, Brougham is ugyanazt kivánd. — Más peerek neveztetvén ki, azok értekeztek is az alsóházi tagokkal. — Ugyancsak a' felsőházban sept. 4én vita alá jöttek ezen az alsóház által tett indítványok. Melbourne lord reményét fejezé ki, hogy a' nemes lordok azokat el fogják fogadni. Lyndhurst lord többeket nem ellenzett, noha azokkal valamint a' védelmökre felhozott okokkal elégülve nem volt. Brougham lord pedig azt állitá, hogy a' törvényjavaslat előbbi alakjában sokkal jobb volt, mint most. Mi a' tett indítványokat illeti, arra, azt mondja, hogy az alsóház minden tőle 's nehéz helyzetétől kitelhető engedvényt megtett. Csak a' választási adóval nincs egy értelemben. Wellington hg. hajlandónak mondá magát az engesztelő 's mérséklett fordulatra, „de e' ház korláti előtt kihallgatott tanuk vallomása, úgymond, még mindezek által igazságában semmit sem vesztett, 's ezért előtte az egész rendszabálytalannak tetszik. Keményen 's kimélés nélkül kikelt ezután az alsóház által tett módositások ellen. Az egyezést nem szándéka gátlani, deváltig ellenzi az aldermanek letehetőségét. Végül nyilványitja, hogy Lyndhurst lord, kit az ujságok jól megczibáltak, az ő kértére vitte az ellenzést; 's tette az inditványokat. Ezen első inditványokat a' felsőház szavazás nélkül elfogadta, de félrevetett később hármat; úgymint 1.) azon czikkelyt, melly szerint a' békebirákat a' községi tanács 's nem a' korona lenne kinevezendő, 144 szóval 82 ellen 2.) azon czikkelyt, mellynél fogvást a' városok kerületekre lennének felosztandók, 79 szóval 33 ellen; végre 3.) azon czikkelyt, mellynél fogva a' felsőház által kitörlött két város, Alnwik és Yeovil ismét fölvétetett, szavazás nélkül. —

A' birminghami politikai egyesület ismét föltámadt, 's mozgani kezd.

FRANCZIAORSZÁG.

Thiers multkori beszéde az első részben csak a' minister viseletét tágyazá a' restauratio alatt, a' 2dik részben Royer Collard ellenvetéseire ügyekezett felelni. Mentségében azt akará bebizonyitani, hogy ő személyesen az ellenzés tulságit a' restauratio alatt nem helyeslé, 's az idősebb ágbeli Bourbonokat nem gyülölte, 's csak törvényes eszközökkel ostromlá azt. Soha ő, sem a' vele egyértelmüek a' fejdelmet 's az alkotmányt egyszerre nem támadták meg. — „Mit, hevesen kiálta felé Fitzjames hg, százszor tette Ön azt“ Thiers állitása bizonyitására helyeket idézett az akkor általa szerkesztett Nationalból. A' National pedig egész falka helyeket hord föl, mellyeket Thiers ur ez időben irt, 's azok valóban nem csak a' kormány elvét támadják meg, hanem egyszersmind legelhatározottabb gyülölségre is mutatnak a' Bourbonok ellen. Thiers különösen egy heves czikkelyt irt akkor e' czim alatt: Le roi regne, et ne gouverne pas. (A' király országol, és nem kormányoz.) Melly czikkely végett a' hirlap elitéltetett, 's a' névszerinti szerkesztő börtönbe tétetvén ott meg is halt. A' National e' példánál arra is emlékezteti Thierst, mit a' szószéken tagadott, hogy tudnillik soha sem irt olly czikkelyt, melly elitéltetett volna, vagy mellyért másnak valakinek kellett volna lakolni. Általjában, midőn Thiers ur, ugymond a' National, a' volt kormány alatt a' törvényszerüség elvét tagadta, szükségképen annak első 's fő elvét támadta meg, 's azt tette, mit most, mint minister, meg akar tiltani. A' kamarában is szemére lobbantgaták ezt.

Miután aug. 28kán a' sajtótörvényjavaslat vitája megkezdődött, Bricqueville ezredes, némi kis értekezésféle füzetből több helyet olvasott föl a' franczia népfölségről. A' centrum mindinkább nyugtalankodni kezde, mindig inkább 's ingerlettebbül kiáltott rendre! maga az elnök közbevágott, mig Bricqueville ur kaczagva kimondá: hogy ez égbe kiáltó helyek, mellyek olly annyira ingerleni látszanak a' centrumot, szórul szóra azon beszédből kölcsönözvék, mellyet a' mostani pecsétőr ur, (Persil) 1830ban november 22én mint főügyész, Kergorlay (X. Károlynak Polignac alatt volt 's vele együtt elitélt ministere) pörében tartott. (Csattogó kaczaj, 's hosszas félbenszakasztás.)“ Persil ur: „Szavaim akkor igen is jól illettek ama' körülményekre, de most e' szószéken valódi zenditő felszólitás! (a' derék minister önmagát itélé el.)! Bricqueville ezredes: „Fölszólitás, mellyet Ön mondott vala maga

a' pairkamara előtt. Efölött a' pairkamara Önnek e' tanját javalta, mert vádtételéhez képest annak megfelelő ítéletet hozott, most a'kormány az igazsági ministeriumot bizta Önre, kétség kivül azért, hogy annál fényesebben ismérje el azon jogokat, mellyeket Ön, mintegy a' nemzet uj jogait megállapitólag hirdetett." — (Ismételt nagy kaczaj.) — Hosszu vita keletkezett Tracy ur beszédére, mellyben arról vádolta a' ministereket, hogy sértegetik a' chartát. Guizot ur válaszolt, hogy épen a' charta-föntartásra szükséges azt erős védfalakkal körülvenni. Odilon-Barrot hevesen kiváq: „Önök megsértik a' chartát!" A' centrumban: „Rendre! Rendre!" Guizot ur balra fordulva: „Azt vitatjuk, hogy a' chartához tartunk erősen." (Nagy kaczagás balfelől.) Havin: „A' centrum felé forduljon Ön, ha tetszést keres." Centrum: „Rendre! Rendre!" Az elnök vállat vonítva: „Minden oldalról félbenszakasztanak." A' centrum: „Mi nem!" Elnök: „Midőn minister ur azt mondja, hogy a' charta körében marad, egy rész azt kiáltja: igen, másik: nem. Én nem tudom, kikhez szabjam magamat." (Hangos kaczaj bal felől.) Végre a' minister bérekeszthető beszédét. Utána Bugeaud gen. a' király segédje, szóla. Hijában akarja őt a' centrum feltartani. Kevessé titkoló beszédében azt nyilványitja, hogy a' törvények még igen is lágyak 's enyhék. A' nyilványos vélemény még egészen másféléket kivánt (nagy kaczaj 's morgás), különösen egyet, melly nagyon szükséges volna. (balról: Ah! ah! 's mire?) „Ha eljövend az alkalom, nyiltan fogok róla szólani. (Ugyan szóljon!) Franczia ország nyilványos véleménye kivánja e' törvényeket, 's ha a' chartát valaha áthágnók, (Persil után ez is készül azt tenni) maga a' nemzet kényszerítene bennünket rá. (félbenszakasztás.) Bizonyságúl szolgál azon számos levél, mellyeket ez értelemben vettem." (Csattogó kaczaj.) 'S igy követé a' legkeserübb jelenet csoportosan egymást.

A' pairkamara elfogadá sep. 1jén az esküttszéki törvényjavaslatot anélkül, hogy uj inditványokat tett volna hozzá. 74 szavazott mellette, 25 ellene. Az igazság-minister ezután átnyujtá a' követház által már elfogadott sajtótörvényjavaslatot, 's az elnök azonnal biztosságot nevez ki, melly tudósitást adjon felőle. — A' Journal de Paris szerint kettőt a' St. Pelagieből megszökött aprilisi vádlottak közül, névre Buzelin 's Cachuzac-ot az éjszaki-megye határszélin elfogtak. — A' Nouvelle Minerve arra szólitja föl pártja lapjait, hogy az ujdon sajtótörvényt, mennyiben az a' királyt érdekli, puszta szóértelemben vegyék, és semmit se emlitsenek ezentul többé a' királyról, se családjáról, például midőn utazik, vagy valakit elfogad. 's a' t. Aug. 27én halt meg Parisban Klaproth ur, a' hires orientalista (keleti nyelv-tudós) 's a' magy. Akad. is tagja mint egy 60 éves korában. Derék munkáji sokáig fogják nevét az utókorban is hirdetni. A' Moniteur du Commerce azt jelenti aug 29é , hogy Aurillacban egyszerre feltartóztatott a' rendőrség egy hintót, mellyben egy 33 éves férfi ült, 's magát Calthorpe angol lordnak nevezé. Kisérője két asszonyság, egyik mint állitá, testvére, másik Granville lordnak (a' fr. udvarnál angol követnek) atyafija, két társasszony, 's egy felügyelő. Az állitott Calthorpe lordnak rendes útlevele van Prussziából, 's Toulouseba utazik, a' rendőrség megtiltá neki a' tovább utazást, mert szembetünőleg hasonlit don Miguelhez. Galignani Messengere csudálkozik azon könnnyüségen, mellyel az illy elfogatások történnek, mert csakugyan utazik most F.országban nem Calthorpe lord, hanem ur, 's Toulouseba szándékozik.

Egy párisi levelező aug. 28ról igy elmélkedik a' franczia állapotokról: „Az emberek itt sokat beszélnek a' szabadságról; de mint Comte a' restauratio alatt megmondotta, mig a' Censeurt irta, 's valamint Paul Louis Courrier szinte ismétlette, hogy itt a' szabadság alatt hatalmat értettek. — Szabadnak lenni itt nem annyit tesz, mint függetlennek lenni, nem megmaradhatni véleménye mellett, 's nem kivíni a' jogot; szabadnak lenni itt uralkodni tesz; minden szabadsági fogalmok itt uraságra 's hatalomra czéloz. — A' ministeri lapok szabadsága, igazán megfontolva nem egyéb, mint, ma a' doctrinairek, holnap a' tiersparti 's a' t. urasága, 's oda jutottanak már, hogy a' müveltebbek azt kérdezik: mellyik faju szabadságnál maradnak leginkább menten, 's azt engedik meg — önségből. — Igy állott fel 's marad fen a' juste milieu. —

Bordeauxból sept. 1ről következő levél érkezett: „A' kormány parancsára, a' katonaságnak adott valamennyi engedelem 's elbocsátás visszahúzatott 's megtiltatott minden uj elbocsátás. Mondják, e' parancsot nem egyedül a' pyrenaei határszélre szoritották. Annyit majd bizonyosnak tarthatni, hogy a' franczia kormány közbenjárni készül a' spanyol ügyekben, minthogy már néhány tartomány szinte függetlennek nyilatkozott a' madridi kormánytól. A' Girond megye közszéke az Election republicanus lapot, melly zendülésre ingerlésről vala vádolva, öt percznyi tanácskozás után minden vád alul fölmenté. E' példa azt mutathatja, hogy az esküttek az uj törvényjavaslattal nem igen elégülnek meg. Az uj törvények következésében igaz a' kezességi nagy tőke miatt ollyan lapok mint az Election, valamint a' carlista Guienne is el fognak enyészni 's némulni; de a' hirlapokkal együtt a' pártok nem enyészendnek el." — A' pairkamarában sept. 5én Varante gr. felolvasta tudósitását a' sajtótörvényjavaslat-

ről. A' biztosság, mellynek nevében Varante ur tudósíta, egyhanguan elfogadtatását javasolá annak, úgy mint az a' követházból általjött.

SPANYOLORSZÁG.

A' sept. 1öi Moniteur és Journal de Paris szerint aug. 25én 350 carlospárti gyalog 's 50 lovag a' franczia határt megsérték. Egy harmadik ezredi hadnagy másfél óraig tartott tüzet álla ki. Egy vadász a' 3dik ezredtöl megölettetett, egy másik megsebesült. Több carlosi csapat készült ugyanazon ponton egyesülni. Barcelonai levelek szerint 27röl a' nyugtalankodók ujra mozdulni akartak, de madridi hirek hallása után felhagytak szándékjokkal. A' Journal des Débats szerint Guergue csapatja aug. 31én Organyába érkezvén, csakugyan benyomult Cataloniába, mert Organya ezen helytartóságban, 10 lieu távolságra fekszik Arragonia határától. E' csapat 12én indult az Ulzama völgybül, 17én Huescába, 18án Barbastróba érkezett, 's haladása eddig igen gyors vala, 6 nap alatt 40 lieut hagyván hátra. De a' Cinca partjaira érvén, 13 nap alatt tudott Barbastróbol Organyába (25 v. 30 órai ut) mászni. Azonban tudni kell, hogy Catalonia szivébe mindeddig nem nyomult, sőt a' magas hegyláncok közé mintegy futásnak eredt. Malagában aug. 18án 13 klastromot zártak be, csak a' kormányzó állhatatossága tudá a' veszélyesb kitörést gátlani. Salamanca és Cadixban is minden szerzeteslakot bezáratott a' felsőség. Merino' csapatját Aspires, Peon és Albicen majd egészen megsemmitették, 's maga nehezen lesz képes e' veszteségét kiheverni. A' bordeauxi Indicateur szerint Valladolid, Toro, Cadix és Carthagenában minden szerzetest elűztek, 's a' carlismusrol gyanús tisztviselők hivataljokbol letétettek. Granadában, hol a' katonaőrség erőszakos eszközökhez nyult, vér is folyott, a' katonák elszaladtak, 's junta létesült.

Carlos főhadiszállása még aug. 22én Estellában volt. Cordova folyvást Lerin 's Logronno közt tartozkodik, 's megmagyarázhatlan munkátlanságban tespedez. Hire van, hogy a' carlositák ujra meg akarják támadni Bilbaót. Moreno Madrid felé akart indulni, de tervét Iturralde, Eraso és Mazaria Eguia tábornagyok hatalmasan ellenezték. Iturralde egy idő óta mindig kedvesb 's fontosb kezd lenni a' seregnél, melly őt nem régen: „éljen Iturralde! éljen a' mi atyánk Iturralde!“ fölkiáltással tisztelé meg Moreno jelenlétében. Ugy látszik, hogy Moreno nem sokára uj fővezér által fog pótoltatni. Egy tudósitása szerint a' Moniteur du Commercenek, nagy hadikémlet (Recognoscirung) tartatott Ernani ellen, melly épen nem a' krisztinapárt hasznára ütött ki. Aug. 30kán reggel 5000 ángol és spanyol indult el S. Sebastianból Ernani felé, de estvére 100 sebessel tért visszsza. Barcelonai levelek szerint az idegen sereg, mellyet Pastor tábornagy a' carlositák ellen indulásra fölszólitott, nem akart e' fölszólitásnak engedni, azt mondván, hogy neki csak a' madridi kormány parancsolhat. Az Indicateur szerint a' catalóniai junta Mina tábornagyot nevezé főhadi parancsnokká, 's nincs kétség, hogy e' választást a' valenciai és saragossai junták is elismerendik. A' saragossai junta aug. 22én két határozást adott ki, mi szerint a) több tagot társitand magához, hogy a' felelősség többfelé oszoljék. b) a' madridi kormánynak többé pénzt nem küld. — Az ujolag Madridba küldött fölirásra még eddig felelet nem érkezett. Csak egy gyönge lökés kell még, hogy Toreno' kormánya semmivé legyen, 's úgy látszik, hogy d. Carlos kevés idő mulva nem a' juste-milieu, hanem a' lázadás ellen fog harczolni. —

A' helytartóságok szövetkezése a' madridi középponti kormány ellen óriási lépésekkel halad előre. Aug. 21én Valenciában Arragonia, Catalonia és Valencia királyságok egyesülése kiáltatott ki, hogy ezek társult erővel munkáljanak a' királyszék bátorságára, szabadságra, 's a' nemzet kivánatinak megfelelő hasznos javitásokra. E' cselekvényt azonban megelőzé egy tanácskozó segédjunta alkotása, hasonlóé ahoz, melly 1808ban a' spanyol hont megmenté. Ezen junta alkotása e' város lakosinál saját lelkierővel 's törvényes rendszerüséggel ment végbe; a' polgári társaság minden osztályai egybe hivattak, 's közülök a' legérdemesbek választattak. Almodovar gr. a' procuradorkamara isméretes elnöke, lön a' junta elnökévé, a' katonaság, polgárság, tisztviselőség, papság, nemesség, földbirtokosak, kereskedőség, ügyvédi kar, 's a' pórnép birnak abban képviselőkkel. — A' barcelonai és saragossai junta példájára a' valenciai is leginkább egy tiszteletgerjesztő hadsereg szerkesztésével foglalkozik, melly képes lenne a' pártoskodókat megzabolázni, Izabella székét megerősitni, 's olly javitásokat eszközleni, mik a' század szellemének megfelelők, és Spanyolországot más európai nemzetekkel egy polczra helyzendenék. Innét az tetszik-ki, hogy az uj alkatu kormányszékek folyvást Izabella nevében beszélnek, de tettleg mind inkább kijelentkező 's létrefejlő szakadás mutatkozik. A' lázadás naponként rendszerübb lesz, Andalusiába is terjedez, Cadixot és Carthagenát szinte meglepé, mint előbb Barcelonát, Saragossát, Murciát és Valenciát, Granadában az őrsereget elüzték; a' nyugtalanság egész Estremaduráig hat. Mi marad igy a' királyné kezében? Mancha és Castilia. Honnan meríti költségeit a' hadi sereg-fizetésre? Madridi hirek szerint a' pénztár üres; Valencia olly példát adott, mellyet kétség kivül egyéb tar-

tományok is követendenek, t. i. a' tartományi jövedelmet, a' kormány pörsölye helyett, a' zendülő junta erszényébe önté. Mindenfelé cortes-követek állanak zendülési vezérekül. — Caballero, de las Navas 's egyéb zendülési pártfők Saragossába érkeztek, 's onnan másfelé is szándékjok szertejárni. Minden hir 's tett azt mutatja, hogy a' szövetkezés kapcsai naponként szorosbulnak, 's mindenütt olly öszhangzás, olly közrehatás uralkodik, melly kétségen kivül a' zendülés diadalmát eszközlendi. — A' pyrenéi Sentinelle szerint Saragossában a' madridi kormány megtámadása ellen készülnek, mert hire jött, hogy Quesada tábornagy parancsot kapott 10,000 emberrel az arragoniai lázadók ellen indulni. E' hirre minden városi katonaság, melly 22én a' carlositák ellen indult, a' városba visszahivatott. Barcelonai hirek szerint az éjszaki lázongások szomoru következése leginkább Cataloniában érezhető, mert e' tartományban az utóbbi tiz év óta Spanyolyországba létesitett tiltó rendszer (prohibitiv system) következésében, számos gyár keletkezett, még pedig igen szép sikerrel; de mivel a' polgári háboru csak nem minden adásvevést és közösülést megszüntet: a' gyártulajdonosak kénytelenek valának munkásaik nagyobb részét elbocsátani, 's egyedül Barcelonában több mint 20 gyár záratott be. Különösen a' pamutgyárok érzik e' csapást, mellyek, széles kiterjedésökben, 325 millió real jövedelmet adtak, 's 100,000 embert foglalatoskodtattak 150 millió real bérrel; — csak magában Barcelonában 25000 kézmüves élt gyárkeresetből. Most ez embertömeg egészen munka nélkül henyél, 's a' politikai lázt kétszeresen teheti veszélyessé.

D. Carlos fő hadi szállása Arronizban van, ki 28án mozogni kezdett, hogy a' krisztiniakat ütközetre csalja, de ezek házaikba sánczolák magokat. Cordova félni látszik az ütközéstől, 's a' történendők folyását elvárni akarni. A' Quotidienne folyó h. Gárol bővebb adatokat közöl az angolok 's krisztini pártnak Ernani ellen próbált hadi kémlete felől, melly alkalommal az angol segédcsapatok először léptek spanyol harczmezőre. Tudvalevő dolog, hogy e' kalandorok legnagyobb idegenséggel szánták el magokat tüzbe menésre, de valóban nyomorú is volt viseletjök. Evans gen. ujonczai, kiknek Izabella királyné alkotmányos thrónját védeni kell vala, a' carlositák első megpillantására elfutottak, 's a' harczi repkényt egészen védendő barátjaiknak hagyák. De a' krisztiniak sem sokáig álltak ellen, 's igy néhány órai dulakodás után angolok és spanyolok igen szomorú állapotban 's pirongva tértek vissza St Sebastianba, veszteségök 40 holtra (mind spanyol, mert az angolok elfutottak, mielőtt valaki meghalhatott volna) 's mintegy 200 sebesre megy. Chichester gen. ki embereit megállítani akará, maga is megsérült. A' carlositák csak 6 legényt vesztének. — Elválik, bebizonyul e? —

Aug. 29én Madritba érkezett sebesposta jelenté, hogy 25én Cadixban zendülés volt 's junta neveztetett-ki, melly a' királynéhoz azonnal föliratást készite hasonló hangut 's tartalmút, mint a' többi föllázadt tartományok. Madridnak ostrom alatti állapotja folyvást tart, 's Isten tudja mikor végződik; mert a' katonai biztosság lajhári lassusággal halad munkálatiban 's még eddig csak egy elhatározó lépést sem tett. Alcala Galiano, 's bebörtönzött szerkesztő társa Chacon, vádalap hijánya miatt szabadon bocsáttatott. A' sz. Miklós tömlöczbe zárt katonai követek közül egyedül Abrantes hg. beszélhet családjával. A' kormány parancsot adott a' föloszlatott zászlóaljak ujolag szerkesztésére. A' kabinet részinti változásáról igen sokat beszélnek. Hir szerint Sartorio lesz tengeri ministerré, 's Riva Herrera, Martinez de la Rosa rendszerének buzgó pártolója belügyivé, Castro Toreno hg. pedig ideiglenes hadivá, kinél a' jelen körülményekhez képest alkalmatlanabbat lehetetlen volna választani, mert élemedett kora minden foglalatosságra tehetlenné teszi. A' köz vélemény mind az ő, mind társai választatását kárhoztatja, mint ollyakét, kik a' ministerségnek uj erőt adni lelketlenek 's a' jelen dolgok sulya alatt lerogyandnak. A' 29iki udvari lap következő czikkelyt közöl: Carlos emberei országszerte körlevelet kaptak, mellyben parancsoltatik nekiek, hogy magokat mindenfelé a' zendülők közzé vegyitsék, 's a' népet föllázitani segitsék, ezáltal a' kormány ügyét terhesitendők, 's hogy bármi költséges eszközt gondosan használjanak azon czélra, hogy a' királyné a' felbomlott jó rendet helyre ne állithassa. D. Carlos szándéka a' királyné hadi seregét szüntelen foglalatoskodtatni, 's ön személyében Burgosig vagy épen Madridig nyomulni; Merino pénzt és segédcsapatokat kapott; nem sokára nagy dolgok történnek, megbizonyitandók azt, hogy Carlosnak számos baráti vannak a' seregben 's a' t. —

LENGYELORSZÁG.

Kalischból aug. 18ról indult hirek szerint oda már 50,000 főnyi sereg gyült össze minden fajból. A' táborozás folytában fényes katonai gyakorlások fognak tartatni. Legszembeötlőbbek az ázsiai mohammedanus katonák, mind fürge lovaikkal, mind különös ruházatjok 's fegyvereikkel. —

NÉMETORSZÁG.

Nyilványos lapok szerint Carlsruheból aug. 28ról: — „A' második kamara tegnapesti ülésében Winter statusminister a' nagyherczeg azon leirását közlé, mellyben őt megbizá hogy a' kamarák felirását a' nagyhg nevében fogadja el 's az or-

sággyülést rekessze be. Ennek következésében a' nevezett minister ma 11 órakor elfogadá a' nagy hgi lakban az országgyülési felirásokat átnyujtó küldöttséget 's 12 órakor meg is történt a' bérekesztés, jelentvén a' minister a' nagyherczeg nevében, hogy a'nagyhg az országgyülést aug.26án végzettnek határozza 's ennél fogvást az bezártnak nyilványittatik. A' 2dik kamara még rövid ideig együtt maradt, hogy elnöke buczúzhassék el tőle. —

A' legujabb iskolai törvények szerint azon tanulóknak, kik Münchenben kivánnak szünnapjaik alatt maradni, e' végre a' rendőrségnél kell bemutatniok törvényesitő jegyeiket, 's onnan nyerniök maradásra engedelmet. —

NÉMETALFÖLD.

Brüsselben a' követház aug. 26án az idegen-törvényjavaslatról vitázott. — Hollandi Flandriában mindenütt hirül adatott, hogy kemény büntetés alatt tilos minden hollandinak belgával közlekedni, vagy pedig belga földre lépni. A' hollandi határ-őrszemeket megkettőztették, 's az egész határvonalon vadászokat állítottak. Ott állhatnak ezek, csak be ne rontsanak Belgiumba. — A' fenemlitett idegeni törvény abban áll, hogy szabad legyen a' ministeriumnak minden politikailag veszélyes idegent 's külföldit eltávolitani. E' törvényt a' képviselőház biztossága inkább sulyositá, hogy sem enyhité, de a' követházban magában hevesen megtámadák azt többen, kik közt Brouckère, Julien, és Gendebien uu. emlitendők: Ezen utóbbinak inditványára a' ministerség akaratja ellen megállapittatott, hogy a' törvény csak ideigleni, (három évig tartó) legyen, ne pedig állandó. A' kamara e' tekintetben elfogadá, hogy minden Belgiumban lakó külföldi, ha koczkáztatja viselete által a' nyilványos nyugalmat, vagy a' külföld által olly vétség vagy gonosztét miatt kárhoztatik, melly az 1833. oct. 1beli törvénynél fogva kiadatást parancsol, oda kényszeríttethetik a' kormány által, hogy bizonyos helyről távozzék el, bizonyos helyen lakjék, vagy az országot is hagyja el. De nem értetik ez olly külföldire, kinek engedelme van már Belgiumban lakni, vagy belga leányt vett nőül, vagy belga vaskeresztje van.

AMERIKA.

Ujyorki levelek aug. 1ről hirét hozzák, hogy Havannahban jul. 12én a' barnák felzendültek, de elnyomattak, 's mintegy 30 közülök minden további nyomozás nélkül agyon lövetett, miután az elfogatáskor harczra került a' dolog, 's mintegy 15 barna 's 5 fehér a' csatahelyen maradt. E' rabszolgák úgy nevezett emancipado-k voltak, kiket az angolok rabszolga-hajókról szabaditottak meg, 's Cubán a' spanyol kormányzónak azon föltét alatt adattak által, hogy öt évi tartózkodás után a' gyarmaton szabadok legyenek. Ugyane' tudósitások azon hirt is hozták, hogy a' nép legrövidebb uton szolgáltat magának igazságot a' játékházak birtokosai, 's a' koczka v. szerencsejátékokat lakhelyeikben megengedők ellen. Natchezben, 's Ujorleansban a' nép a' játékházaknak rohant, összetördelt mindent, elűzte a' banktartókat, kik mind Ujorleansba futottak; Livingstonben pedig két vándorpapot akasztott fel, efölött pedig tiz barnát. A' szerencsétlen két pap a' rabszolga-fölszabaditást hirdette, azon ürügy alatt, hogy a' barnákat zendülésre bizgassa. — Mint tudjuk, e' déli tartományokban a' rabszolgaságnak önzésből nagyon hatalmas védei 's pártfogóji vannak. A' barnák közt mint mondják összeesküvés fődöztetett föl, mellynek jul. 10kén kellett kiütnie. Czélja volt, haigaz, az egész Missisippi-völgyet le Ujorleansig fölzenditeni, valamennyi fehér férfit 's rút fehér asszonyt megölni, 's csak a' szépeket kimélni meg. A' fő bujtók közül mintegy 4 vagy 5 fehér rövid kihallgatás után felakasztatott. —

TÖRÖKORSZÁG.

Felső-Albaniában a' szakadás még folyvást tart. Tudva van, hogy jul. vége felé fegyveres hajó érkezett Scutari vár közelébe. A' basa, hogy az élelem-kiszállitást lehetővé tegye 's biztositsa, 500 embert külde a' kiszállitás-fedezésre lovakkal 's társzekerekkel, kik noha folyvást háborgatták őket a' fölkelők, aug. 3ig megtartották állásukat, de az élelmet ki nem birták a' hajókból szállittatni, 's a' várba hordatni. E' napon azonban a' fölkelők több mazori által támogatva megrohanák az őrcsapatot, 's miután 130 embert abból levágtak, 300at pedig, kik körülvéve, megadni kénytelenittettek magukat, elfogtak, teljes győzödelmet nyertek a' basán. Valamennyi ló a' fölkelők kezébe jutott. E' szerencsétlenség végre meg örni látszott a' basa bátorságát, 's levelet külde Scutari város véneihez, mellyben fegyvernyugvást ajánl, egyszersmind szabad elmenést a' várőrség részéről 500 főig, kikkel csak addig akar a' várban ő is maradni, mig Konstantinápolyból válasz jövend oda küldött tudósitására, mellyben kiméltetni javaslá a' fölkelőket. Továbbá kezeskedik az ellenségeskedés kezdete óta okozott károkért. A' lakosok gyülésökben azonban az végezték, hogy ez ajánlások nem fogadtatnak el, hanem minden alku alapjául 's föltételül kivántassék, hogy a' vár adassék előbb által. Ámbár a' basa csak időt akart nyerni, még is kénytelen lesz hihetőleg engedni a' körülményeknek. Legujabb hirek szerint a' Konstantinápolyból várt ostromzáró török hajósereg a' basa segedelmére szárazföldi katonaságot hozva födelén, Albania partjaihoz megérkezett. Meglátjuk mit fog használni.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

76. szám | Pest, szerda septem. 23kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; kinevezések; somogyi lóverseny; aradi és zemplényi kórházak, Saator János †.; k. kam. tudósitás.) Anglia (alsó- és felsőházi tanácskozások; O' Connel beszéde; községi törvényjavaslat törvénnyé vált; legujabb hirek.) Francziaország (Morey 's Fieschi; sajtótörvény; Domgermain község baja; elegy.) Spanyolország (minister-változás; Barcelonában nemzeti gyülés; Vapor logicaja; malagai zendülés; királyné decretuma 's hadi hirek.)

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' KK. és RR. sept. 14ikén tartott kerületi ülésökben az urbér iránti válaszüzenetet vevén föl, a' biró-választás tárgyában azon közelitő módositást fogadák el, hogy a' hol a' helység elöljárói eddig különbség nélkül az egész lakosság által választattak, ott ezen szokás jövendőre is föntartassék; egyebütt pedig mindazok szavazással birjanak a' választásban, kik a' helységben 's annak határában házat vagy más fekvő vagyont birnak. E' ponton kivül a' RR. a' többire nézve megmaradtak előbbi állapodásuknál 's igy küldetett át az üzenet 's fölirási javaslat a' 16ikán tartott orsz. ülésből a' fő RRhez, együtt az Vik Ferdinand czimet 's szólásszabadságot illető üzenetekkel 's fölirási javaslatokkal. Alsó-Tótország nevezetére 's a' boltjusra nézve ámbár ekkor is csak előbbi véleményükhöz ragaszkodtak a' fő RR, valamint a' biró-választást is inkább a' kir. válaszhoz módositottnak ohajtották volna: mindazáltal az e' tárgyi tanácskozások minél előbb berekeszthetése tekintetéből a' fölirás fölterjeszthetését tovább nem ellenzék. Az egyesség tehát az urbéri tárgyban (kivevén a' végső pont szerkezetét) meg van a' két tábla közt. — Hasonló egyesség jött létre más nap(14én)az Vik Ferdinand czim tárgyában is, mellyben az ujabb fölirás fölterjesztését a' főtábla tovább nem ellenzé; az üzenet másik részére nézve pedig megegyezett abban hogy a' küldendő fölirások boritékján Vik Ferdinand czim is, mint magyar királyi czim, használtassék. — Azonban a' szólás szabadságot illető 8ik üzenetben előbbi határozatuknál maradtak meg a' fő RR.

Ő cs. 's apostoli királyi fölsége majus 16iki legfensőbb kézirata szerint hg. Batthyan Fülöpöt Vas vmegye örökös föispánját t. tanácsnoki czimmel méltóztatott fölruházni; — auguszt. 11k. legfensőbb határozata szerint pedig a' császmai társas káptalannál Megyey Ferenczet olvasókanonokká, Denezotich Antalt éneklőkanonokká; Mravinecz Pál discupeczi plebánust, és Maurovich Jánost a' varasdi gymnasium igazgatóját kánonokokká méltóztatott kinevezni. — Az erdélyi udv. Kanczellaria Gáborfi Pál nyugalmaztatása által a' beszterczei kerületben megürült tartománybiztosi segéd hivatalra Kontz Jánost, az erdélyi udv. kanczellária lajstromzóját nevezte ki.

Ő cs. kir. fölsége aug. 29iki legfensőbb végzése szerint Horváth Ferencz előlépte által az erdélyi kir .táblánál megürült itélőmesteri hivatalra ellátásképen Donáth Sándor kir. táblai közbirót méltóztatott kinevezni.

Mult 1834 julius 20ikán Kézdi-Vásárhelyt a' nagy tüzben leégett reform. templom fölépitésére ő cs. kir. fölsége két ezer pengő frtot méltóztatott ajándékozni.

Lissaboni hirek szerint aug. 24éről a' királyné házassága Koháry-Coburg hg. Ferdinand Auguszt Antal Ferenczczel (ki 1816ban oct. 29én Bécsben született; atyja Ferdinand György Augusztszász Cóburgi hg; anyja a' magyar Koháry hg. leánya) bizonyosan el van határozva. —

SOMOGYI LÓVERSENY.

(végbement aug. 31ikén, sept. 1 's 2ikán.)

Valamint már előre is kihirdetve volt a' somogyi lóverseny 's jeles csikókra alapitott jutalmak osztása a' meghatározott napokon 's a' Hetesi gyepen, ugyszinte az eladásra szánt lovak árverése is ugyan Hetesen végbement; névszerint aug. 30kán a' pályatéren megvizsgáltattak az 1 és 2 esz. csikók, 's a' megjutalmazásra határzottak külön állittatván, az oda vezetett 54 darab egy esztendősek közül 5 darab gazdáji, és ugyan: aszalai lakos Györgyfi János 25 fr. látrányi lakos Varga János 20 fr., somi lakos Domokos Péter 15 fr., törökkoppányi lakos Varga László 10 fr., gyarmati lakos Forró Mátyás 5 fr. — továbbá a' 45 darab 2 esztendősek közül négynek gazdáji 's nevenként Kapos-Füredről Vörös János 25. fr., Aszalórul Kovács Mózses 20 fr., Eddéről Szabó József 15 fr. és Gölléről Deres Albert 10 fr. jutalmat nyertek pengő pénzben, 's e' jutalmak a' nyertes jobbágyoknak muzsika szó közt osztattakki. — Aug. 31ikén délután a' paraszt lovakra nézve próbafuttatás tartatott. Ez alkalommal néhány ifju ur is különös fogadások mellett versenyt futtatott. — Sept. 1sőjén délután 3 órakor kezdődött az 1 angol mérföld hosszaságu pályán az ismételt verseny-futtatás, nevezetesen:

1) Gr. Hunyady ur Mizar nevü szürke mén lova; — Czindery László ur 3 esz. sárga herélt lova; — gr. Zichy Edmund ur 3 e. p. m. lova Splindebar, és Tallian István ur sült szőrü fek. lova. 2 angol mérföldet futottak körül, (az utólsó kitört,) és gr. Hunyady Mizarja mint első nyert 30 aranyat.

2) Paraszt lóversenyre kiállittatott 6 ló. Első díj 70, második dij 40 pengő fr. Az elsőt hetesi job-

bágy Szabó István s. 3 e. kanczája, a' 2ikat Mozsy János várdai jobbágy vil. p. 7. e. herélt lova nyerte-meg.

3) Különös fogadás mellett gr. Althan pej paripája és gr. Festetics Miklós s. 4 e. ménje között történvén futtatás, — ez utóbbi nyeré el a' kikötött 20 aranyat. E' futás igen jeles volt.

4) Adózók (nem jobbágyok) lovai versenyére egy mészáros, egy megyei katona, hg. Eszterházy egyik hajduja 's néhány mesterember állitottak ki lovakat. A' dij volt 10 arany, Czindery László ur adománya, 's hg. Eszterházy kaposvári hajduja lova nyerte el.

Sept. 2ikán délutáni két órakor ujra elkezdődtek a' futtatások 's névszerint:

1) Ismételt futtatásra a' dij 20 aranyban határoztatván, béjelentetett gr. Festetics Miklós ur 3 e. s. kanczája Mary, lovasán fek. sapka, zöld derék, veres uj. Czindery László ur 3 e. p. méncsikaja Splindebar, lovasán vörös sapka és uj, fejér derék. Appel József ur sz. herélt 6 e. lova, lovasa maga, ki is a' pályának előszöri eljárta után lovát visszahuzta 's igy ismétléskor a' két első futván, ezek közt Mary lőn nyertes. Gr. Festetics M. ur ezen 20 arany nyereséget a' társaságnak azon föltét alatt, hogy azzal a' jövő esztendei dij szaporitassék, általadta.

2) Jobbágyok lovai versenyére dijul 60 és 30 pengő fr. tétetvén ki, futott érte 3 ló, 's köztük Horvát János hetesi jobbágy 14 e. fek. herélt lova az első, — 's Szabó István ugyan hetesi jobbágy 16 e. fek. k. lova a' 2ik dijt nyeré el.

3.) Ismét jobbágyi lovak versenye. Dij 50 és 20 pengő fr. Futottak többen, nyertes kaposmérei jobbágy Sára Mihály vil. p. 3 eszt. csikaja lő; — 's Béres József várdai jobbágy 4 e. f. herélt lova 2ik.

4.) Csapody Pál és Czenner urak tettek ki 2 aranyat olly lovak jutalmaul, mellyek még nem nyertek. Futottak érte többen; nyertes lőn jutai jobbágy Pap József p. lova.

5.) Végre gr. Festetics Miklós ur 6 aranyat olly föltét alatt adott: hogy azok is, kik már több izben futtattak de nem nyertek, jutalom nélkül ne maradjanak, hanem ezek közül az első 2 aranyat, az utána következők pedig egy egy aranyat nyerjenek. — Továbbá Somsich Pál ur 1 aranyat, 's gr. Niczky György ur 5 pengő frtot hasonló szándékkal tettek le; melly jutalmakért hatan futottak 's a' két első két két aranyat, a' többiek pedig egy egy aranyat nyertek, ugy hogy azon adózók közül, kik futtattak, egy sem maradt jutalom nélkül.

Az eladásra sok jeles, 's mintegy 200 d. számot meghaladó részint egészvér aráb 's angol, sok félvér, nagyobb részint pedig tiszta magyar fajta hágó mének, idomitott kocsis lovak, paripák 's idomitatlanok is állittatván ki, naponként, nevezetesen aug. 31ikén, sept. 1—2ikán délelőtt árverés utján, de azon kivül külön alku mellett is, mintegy 70 darab adatott el. Mind néző, mind vevő, kik között a' somogyiakon kivül, Zala, Veszprém, Tolna, Baranya vmegyékből, Horvátországbul, Gréczből, Bécsből sőt Würtembergből is jelentek meg, mindenféle uri és nem uri rendből az egész négy nap lefolyta alatt számosan, 's mondhatni, ezernél többen voltak. Különösen szép volt látni e' sokaságot a' pályagyepen, hol a' szépnem számára karzat is volt emelve. A' sok hintó, szekér, a' pálya mellett fölállitott sátorok, laczikonyhák 's azok előtt füstölgő tüzek, a' többfelé szóló muzsika, táncz, a' szabadban fölállitott játékszin, valami különös ünnepiséget kölcsönöztek az egésznek. Édes remény táplálja Somogy lakosit, hogy ezen kezdet évenként növekedni és sok kedves vendég által látogattatni fog. Meg kell végre m. gr. Festetics Miklós urnak barátságos szivességét is tisztelettel emliteni, ki hetesi kertjében naponként szinte másfélszáz személyt vendégelt meg.

Arad vmegyének f. sept. 14én tartott közgyülésében rendszerinti alispán 's elnök ur a' számosan egybegyült megyei KK. és RRket megköszöntvén, mindenek előtt jelenté: hogy mivel az ujon épült 's kitüzött vég czéljára nem sokára tökéletesen eljutó megyei kórházban levő kápolna már valósággal elkészült, annak ünnepélyes fölszentelését a' csanádi megyés püspök Lonovics József ur maga személyesen kivánván végre hajtani, e' végett csakugyan már a'kápolnánál megjelent 's a' megyei KK. és RRket az ott most mingyárt tartandó isteni szolgálatra elvárja. — E' meglepő előterjesztés következésében az egybegyült megyei KK. és RR. egy testben a' kápolnához menvén, miután a' fentisztelt püspök ur egy lelkes beszéddel a' megnyitást elvégzé, egész végig részt vettenek a' fölszentelési ajtatosságban 's a' szegénység segedelmére alkotott eme' jeles intézetnek czélhoz jutásáért a' Mindenhatónak buzgó hálát adtak; visszatérvén pedig ugyan csak a' fentisztelt megyés püspök urral együtt ülés-teremükbe, valamint a' kápolna ünnepélyes fölszentelésének a' szeretett megyés főpásztor ur által eszközlött diszes végrehajtását, ugy azért, mit a' megyei KK. és RR. a' püspök urnak iránt ok eddig is bizonyitott különös szereteti hajlandósága's tisztelete a' szenvedő emberiség érdekével párositott ujabbi szép zálogaul tekintének, ezennel kijelentett szives köszönetjüket; — nem különben azon jeles és köztudomásra jutott körülményt is, hogy a' püspök ur különös adakozásából a' kápolnához egy gazdagon aranyozott ezüst kehely, báró Dittrich Józsefné asszonyság jótevőségéből pedig a' sz. Istvánt ábrázoló oltári diszes kép 's a' papi öltözetek szereztettek meg, — örömemlékül jegyzékbe vétetni rendelék.“ — Aradon a' szüret oct. 15ikére van határozva, a' vinczellérekė pedig azt megelőzőleg octob. 12ikére.

A' zemplényi kórház pénzalapja is szép gyarapodást nyert e' napokban, midőn sept. 1sőjén ezen czélra a' zemplényi casinoi társaság tánczmulatságot adván, a' bejött jövedelem 478 fr. 's 51 krra ment pengőben. Nem kissé nevelték e' jövedelmet a' szépnem által az idén is ez alka-

lomra beküldött munkák, mellyek szokott sorsozás utján kijátszattak 's a' nyerök közt kiosztattak. — Milly gyönyörü intézetek köszönendik egykor ez ártatlan vigalmaknak éltüket!

Makón auguszt. 13ikán gutaütés által kimult Kis-Jókai Saator János ur Csanád vmegyének 32 évig volt föadószedője 's a' helv. vall. békesbánsági egyházi vidék segéd curatora. A' boldogultat, 75 esztendöre terjedt élemedett korához képest is tisztében fáradhatatlan szorgalmi buzgóság, széles tudományos ismeretek 's derült kellemes lélek tünteték ki.

Ő cs. kir. fölsége a' magyar tengermelléki só- 's 30ad-jövedelem sükeresb igazgatása tekintetéből Fiumeban erre sajátképen egy só- 's 30ad-felügyelö és segédi hivatal fölállithatását jóváhagyni méltóztatott. — A' nm. magyar kir. udv. Kamara Ertzl János Buszturán volt első osztálybeli kam. erdöszt Vissóra anyagsáfárrá, Petrovich Antal Orchovitzon volt ellenörködö 30adi tisztirnokot portorei 30adossá — 's helyébe Orchovitzra tisztirnokká Adelsfeld Lajos zágrábi 30adi practicanst nevezte ki. Haagen József szeredi sómázsás meghalt. (k. kam. tud.)

ANGLIA.

Az alsóházban aug. 31én Morpeth l. Irland fötitkárja kérelmet nyujta be 15,000 yorki lakostól aláirva, ki többnyire pénzváltó, kalmár 's földes ur a' megyében. A' kérelem keményen gáncsolja a' felsöház által a' községi törvényjavaslatba hozott indítványokat, 's arra unszolja az alsóházat, hogy a' nép érdekében semmit se engedjen, hanem vesse el az úgy megcsonkitott törvényjavaslatot. (halljuk!) Ezenkivül még számos kérelem tétetek le a' ház asztalára hasonló értelmü. Ezúttal Rippon ur jelenté, hogy a' jövő ülésen inditványt teend a' püspökök kizáratásukra a' felsöházból, szinte Roebuck is, hogy jövö ülésen olly törvényjavaslat-behozhatásra fog engedelmet kérni, mellyben a' felsöház vetoja (tilalma)törlessék el 's határoztassék meg, hogy minden, az alsóház által elvileg elfogadott, de késöbb a' lordok által elvetett törvényjavaslat, ha az alsóházban ujra elöterjesztetvén ismét elfogadtatik, a' király jóváhagyása mellett országos törvénnyé lehessen (halljuk!). Hume végre jelenté, hogy jövö ülésen nyomozó biztosság-kinevezésre inditványt teend, melly a' peerek számát, szabadékit, 's azon módot vizsgálja meg, mikép teljesitik a' lordok törvényhozói eljárásukat. A' conservativek e' jelentésekre nem sokat látszanak hajtani. Öster. Beobachter. — Az alsóház sept. 3án elvégzé a' községi törvényjavaslat vitatását, 's el is fogadá a' már emlitett módositásokkal; mire választottság neveztetett ki, melly az okokat fejtse meg a' felsöháznak, mellyek az alsóházat e' módositásokra birák. Következö O'Connell ur beszéde, mellyet az alsóházban 31kén mondott, midön J. Russell lord azon inditványt tevé, hogy fogadjon el némelly inditványt 's módositást a' felsöház által a' községi törvényjavaslatra tettekből, másokat pedig mellyek a' törvényjavaslat szellemével ellenkezök, vessen el: „Világos, ugymond, hogy összeütközött v. meghasonlott a' két ház. Nincs szó többé az egyensúly rendszeréről, mellyet, mint alkotmányunk egy részét, olly gyakran magasztalának; most nem egyensulyokkal hanem valódi akadályokkal van dolgunk. — Mert mikép 's millyennek mutatkozott utóbbi időkben a' lordok háza, ha nem akadékoskodónak? Ott a' végrendelés végrehajtását tárgyazó törvényjavaslat, — becses rendszabály; — mi lett belöle? Nyugalmaztatott. — Az adóssági börtönt eltörlő törvényjavaslat? Nyugalmaztatott. A' vádlottak védelméről szóló törvényjavaslat? Nyugalmaztatott. Hát az irlandi egyházi törvényjavaslat, e' rendszabály, melly legelöször bizonyitá ez országban a' kormány becsületes szándékát Irland érdekei elömozditására, no's? gyalázatosan, hanyathomlok vettetett félre. (halljuk! halljuk!) Ő lordságok még azon közönséges illedelemmel sem akartak iránta lenni, hogy czikkről czikkre hányták volna meg, mikép a' legmindennapibb törvényjavaslattal is bánni szoktak, hanem egyszerre 25 czikkelyét vetették el! (halljuk!) Ott vala továbbá az irlandi rendörséget tárgyazó törvényjavaslat; megkimélte volna ez a' költségeket, 's hazámnak hathatós rendör-testet adott volna, pipogya helyett, melly csak 48,000 f. sterlingbe került volna évenként; de félrevettetett olly okoknál fogva, mellyek miatt minden józan gyülésnek szégyenlenie kellene magát. A' kormány hajlónak mutatkozott engedélyeiben olly messze menni, a' mennyire csak lehet, melly engedélyek, mint méltán tartok tőle, a' népnek tetszeni nem fognak; még is helyeslem e' viseletet, mert ohajtom, hogy mindenek szemei elött jogban álljunk; mert ha engedélyink mellett is elveték a' lordok e' törvényjavaslatot, az egész ország szine előtt meghasonlottaknak nyilványitandják magokat az alsóházzal, 's a' nép látni fogja, milly igazságtalanul cselekszenek peerjei. A' törvényjavaslat azonban mostani alakjában is méltó az elfogadásra, mert nem egy visszaélést irt ki 's a' választás alapját kiterjeszti. Jó kezdet; mert én semmikép sem tartom ezt e' pontra nézve végső rendszabálynak. (halljuk! halljuk!) A' freemanség (szabadékosság) megtartatott benne, 's miért? mert ez olly hatalom, mellyet megvásárolhatni 's vesztegethetni. (halljuk!) Igen is, azért vétettek a' freemanek, a' magukat utóbb időben

„szegények barátinak“ nevezők által ótalomba. De elárulták magukat, kirítt az álszinűség; a' pénzvágy kimutatta, mit kelljen tartani e' barátságról a' szegények iránt. Ha ezentul valamelly polgárnak minden lehetős ajátsága megleend, csak pénze nem lesz, 's azt kérdendik tőle; miért nem ül a' községi tanácsban, azt fogják felelni: mert nem elég gazdag. Mit használnak minden ismeretei, mint minden erénye? Ha nem „ér“ 500 fontot, többi értéke tekintetbe sem jövend. Csak azért egyezem meg illy elvetemült határozásba, mint a' pénz sajátság, hogya' felsőháztól minden ürügyöt elvegyek a' törvényjavaslat elvetésére, (halljuk!) Sajnálom a' megkezdett összeütközést a' két ház közt; de nem bennünk az ok, hanem másutt. Az ok t. i. Irlanddal bánásban fekszik. Már ezerszer is felszólamlottam: mutassák meg, mi hasznára volt Irlandnak az egyesülés Angliával? Semmit sem használt ugyan neki, de végetlenül ártott. 'S pedig ez ország népe, mellyel olly méltatlanul bánnak, nem csekély jelentésü, nem megvetendő; nyolcz millió főnyi. Lássunk hozzá, hogy ellenségünket jogtalanságába tegyük. (Halljuk!) Engedjünk neki e' czélra még többet, mint anélkül tennünk szabad volna, 's azután hivatkozzunk a' britt nemzet józan érzelmére. (Halljuk!) Igen is, hivatkozzunk erre, 's a' fölség szeretetére népe iránt, ki azzal kezdé uralkodását hogy e' ház javitását helybenhagyá, 's ki legnagyobb dicsőségét abban találandja, hogy alattvalóji javát valamint eddig úgy ezentul is gondja fő tárgyává tevé. (A' beszédet zajos tetszés követé.) — Azon másitások közt, mellyeket az alsóház a' községi törvényjavaslatba hozott, 's mintegy közeliteni ügyekezett a' felsőházhoz, az is van: a' hires „ötrév eddigi községszerkesztése most még megmarad, mig rájok nézve egészen uj javaslat hozatik a' ház elé“. Sept. 2án pedig J. Russell lord a' községi tanácsnokok vagyoni föltétét állandóvá javaslá tenni, azaz hogy a' megválasztáskor szükséges vagyon-mennyiséget a' hivatal folytában is kérdésbe lehessen venni. Az inditvány 155 szóval 56 ellen elfogadtatott. Továbbá a' kincskanczellár azon inditványt hozá föl, hogy a' községi testületeknek kötelességül tétessék, a' jelen községi törvény kihirlése után bizonyos illő határnap alatt, minden egyházi vagyont eladni. Ez inditványt sir R. Peel is javalá 's az minden szavazás nélkül elfogadtatott. Ezen ülésben Buller radical tag következőleg fejezé ki magát: „Azon okoknál fogva, mellyeket a' minister tegnap az oldalamon ülő barátimnak kifejtett oda határoztam magamat, hogy engedvényeket tegyünk; 's némelly a' lordok által tett inditványokat elfogadjunk, de úgy hiszem jó lesz, az ezen forrásból eredt másitásokat jól megróni, hogy az ország roszalásával bélyegezze meg azokat 's e' házat olly állapotba tehesse, mellyben a' javaslat hijányit jövő évben kijavithassa.“ (Halljuk!) Scarlett (főügyész Peel ministeriuma alatt,) nagy elénkséggel fölkiált„ e' nyilatkozás után úgy tetszik, a' ház többsége e' rendszabályt melly most tanácskozás alatt van, nem tartja végsőnek? (Harsogó hoszan tartó tetszés a' többség padjain.) Végre biztosság neveztetett ki, melly „a' lordok házának az okokat megfejtse, mellyek az alsóházat, a' lordok néhány inditványai elvetésére birák“ — A' felsőházban sept. 2án fölkelt Plunkett lord, Irland lordkanczellárja 's mondván, hogy Cumberland hg jelenlétét használni akarja, azt kérdé tőle: való e, mit némelly hirlapok állitanak, mintha a' hg egy orangista egyesületben, hol előült, panaszkodott volna szenvedélyes kifakadások ellen az ő részéről, melly alkalommal a' ns herczeg azt is mondotta volna, hogy Plunkett lord megjegyzésit érdemlett megvetéssel fogadá, kinek viselete illetlen egy gentlemanhez. „Ha ezen előadás igaz, folytatá az irlandi lordkanczellár, úgy sajnálnám, hogy a' ns. hg. e' nyilatkozást nem szemembe mondta, e' ház szine előtt, mert bármi különböző is rangunk, azért se a' ns. hgnek se másnak bárkinek nem adok jogot arra hogy viseletemet gentlemanhez méltatlannak jelelje ki, se meg nem fogom engedni, hogy bárki megvetéssel bánjék velem.“ Cumberland hg: „Én azon nyelven mellyet némelly lap számba tett, nem szólt am („halljuk halljuk!“ Félbenszakasztás.) Ha a' ns és tudós lord tovább folytatnom engedi, meg fogom mondani, mikép fejeztem ki magamat.“ Plunkett lord: „Igen örömest.“ A' hg: Igaz, hogy az orangista gyülésben szenvedélyes és roszakaró kifakadások ellen panaszkodtam, de ez egészen közönséges tekintetben történt, 's nekem épen nem vala szándékom a' ns és tudós lordot különösen kijelelnem (halljuk!) Panaszlási jogomat reménylem, senki sem fogja tán kérdésbe venni, mert nem tagadhatni, hogy gyakran 's hevesen megtámadtak azon elvekért mellyeken nyugszik véleményem szerint hazám üdve, 's a' protestans vallás fentartása. (halljuk!) Még csak egy szót mondok; hogy tudnillik soha valamelly ember hátamögött ollyas mit nem mondottam, mit kész nem lettem volna szemében is megmondani.“ Plunkett lord e' nyilatkozást eléglé. —

A' felsőházban sept. 3án nagy hévvel kikelt Lyndhurst lord az ellen, hogy a' ministerek a' lordok által megcsonkitott, sőt leölt irlandi egyházi törvényjavaslatot az alsóházban előterjeszteni nem akarják. Valóban a' ministerek úgymond, nagy felelősség alá vetik magukat, hogy az irlandi papságot a' jövő évre minden segédforrástól megfosztva hagyják. Melbourne lord: „Én a'

ns lord által említett rosz nagyságát nem kicsinlem, sem kérdésbe nem vonom, mert valóban szomoru, hogy a' tizedkérdés így a' jövő évig függőben maradand; de meg nem engedem hogy a' felelősség e' sajnos állapotért a' ministereket terheli; sőt inkább azokat éri, kik az általunk előterjesztett, 's a' másikházban elfogadott törvényjavaslatnak ellenszegültek (Tetszés a' ministeri padokon.) Az utóbbi évben, mylordok, alkalom nyujtatott Uraságtoknak a' kérdés vég megoldására; Uraságtok elutalák azt. Innen szükségkép azon kötelessége támadt a' kormánynak: hogy a' mostani ülés folytában más rendszabályt terjeszszen elő, különböző alakban 's föltétek alatt, mellyeket a' közbejött körülmények szükségesekké tettek. E' 2dik rendszabályt is az elsőnek sorsa érte. Most lehetetlen előre látnom, melly uj rendszabályt javasolhatni majd, hogy a' protestans papság fölsegittessék Irlandban. Nyiltan, még egyszer mondom: hogy a' felelősség a' dolgok ez állapotja végett nem a' ministereket sujtja, hanem e' ház többségét, melly valamenyi elébe terjesztett törvényjavaslatot félre vetett." (harsogó tetszés a' ministeri oldalon.) Lyndhurst lord, Wellington hg, 's még néhány torylord oda nyilatkoztak, hogy ők nem az irlandi papság fölsegitésére czélzó, hanem az irlandi egyházat tulajdonától megfosztó rendszabályt vetették félre, mert az volt az elsajátitó czikkely czélja. —

A' felső- 's alsóház közt fenforgó vitának vége; a' két ház anélkül, hogy összeütközés lett volna belőle, megegyezett. Az alsóház a' felsőház utolsó inditványait elfogadta, miután azokat a' volt értekezés után J. Russell lord az alsóházban elfogadásra ajánlotta. Russell t. i. megjelent sept. 7én az alsóházban a' községi törvényjavaslattal hóna alatt, számos tagtól kisérve, hogy a' lordokkal volt értekezéséről, kik képét Devon gróf viselé, tudósitást adjon, 's a' háznak az uj inditványok megfontolását javasolja. Elsőben is sajnálkozását jelenté azon, hogy a' lordok az alsóház kiengesztelő példáját nem követték, 's ugy is nagy indulattal elfogadott inditványokhoz nem közelitettek, mi pedig a' közjót nagyon elömozditotta volna. Különösen kikelt a' felsőház két utolsó inditványa ellen, mellyek elsője a' városok felosztását kerületekre, nem a' koronának, hanem a' megvizsgáló jogászoknak tulajdonitja. A' parliament jogaiba vágás annyival inkább szembeszökő, mert ollyan gyülésből ered, melly mindig igen 's különösen féltette előjogait. (Nagy tetszés.) A' másik inditvány pedig oda mene, hogy a' békebirákat ne a' községtanács, hanem a' korona nevezze ki. — Ezen inditványokra J. Russel lord azt jegyzé meg, hogy a' városok kerületekre felosztása úgy is csak mulékony és ideigleni rendszabály, az iránt tehát előbb utóbb sa át törvényt kell hozni; a' békebirók kinevezésére pedig azt igérék a' ministerek nevében, hogy mig ők a' kormányon lesznek, mindig megkérdezendik a' község tanácsát. (Hangos tetszés) Azonban mind e' mellett is nem remélhetni, hogy az egész községi törvényjavaslat, melly már most olly különböző az eredetitől, ujra vizsgálat alá ne jöjön (Hangos tetszés.) Ő megegyez a' törvényjavaslat elfogadásában úgy is, mint az most van, mert mindig nagy javitása lesz az a' régi rendszernek, mellynél fogva a' választott polgárok magok választák a' hibázó tagokat maguk közé; 's legfontosabb azon körülmény hogy teljesebb törvényjavaslatot biztosit jövendőre. (halljuk! halljuk!) Javasolja tehát a' háznak, fogadja el azt mostani alakjában is, noha azzal maga sincsen megelégedve, sőt elhatározta szilárdul, hogy e' rendszabály végsőnek épen ne tekintessék. (Hangos tetszés.) Egyenesen inditványt tett azután, hogy elfogadtassék a' törvényjavaslat, mi szavazás nélkül megtörtént, úgy hogy a' községi törvényjavaslat már csak a' királyi helybehagyást várja. — Ugyan ezen estve hozta be Hume ur az orangepáholyok iránti biztosság tudósitását, egyszersmind jelenté, hogy a' jövő ülésen inditványt teend felirásra ő fölségéhez, mellyben megkéressék, hogy mindazon személyeket, mellyek titkos társaságok tagjai, szolgálatjából elbocsássa. —

Sep. 7én, mielőtt J. Russell lord értekezett volna a' felsőházzal, számos alsóházi taggal tanácskozott az iránt, mit teendő lesz a' kormány a' rendszabályokkal. Előadá, hogy mindenek előtt szükséges a' helyhatóságokat jobb lábra állitani, mit a' törvényjavaslat mostani alakjában is eszközleni fog. De egyszersmind szükségesnek látja, hogy az alsóház a' lordok inditványainak egyenesen ellenmondjon, 's fentartsa magának a' kezdeményt az egész törvényjavaslat hibáji kijavitására. Végül megigérte Russell lord, hogy körleveleket küldend azonnal valamennyi városhoz, mellyben felszólitandja azokat, hogy tüstént megválasszákhatóságaikat, 's ezek azután jeleljék ki azon személyeket, kiket békebiráknak akarnak kineveztetni. Valamennyi a' gyülésben jelenvolt szabadelmü követ megegyezett a' minister előadásában, még Hume is Russell nézete mellett nyilatkozott — A' Globe e' tekintetben azt mondja: „kétség kivül fájni fognak az országnak e' csonkitások, de a' törvényjavaslatot azokkal is használható eszközévé tehetni a' jónak, 's bizonyosan már a' jövő évben is arra fordithatni majd, hogy mindent megszerezhessünk általa, mit elvesztettünk." —

Londonból a' legujabb hirek sept. 9ről mondják, hogy a' községi törvényjavaslat e' nap reggelén a' felsőházban biztosság által megnyerte a'

királyi helybenhagyást, 's ez által országos törvénnyé lett. — A' Standard azt mondja sep. 8ról: „Ma délután a' külügyi hivatalban nagy kabinettanács tartatott, mellyen, mint halljuk, valamennyi minister jelen volt, 's azon trónbeszédről tanácskozának, mellyel ő fölsége a'parliamentet be fogja rekeszteni. A' király holnap (9én) jövend Londonba, 's az ünnepélyes bérekesztés 10én fog következni." — A' Morning-Chronicle, mint ministeri lap, azt mondja a' tory lapok számos beszédére 's hirelgetésére, hogy a' porta csakugyan adott Ellis urnak fermant, mellynél fogva Trapezuntba utazhassék Pluto gözhajón 's e' ferman minden legkisebb nehézség nélkül megadatott neki. Mihelyt Pluto Trapezuntba megérkezendik, azonnal visszatérend Konstantinápolyba, 's onnan Durham lordot fogja Odessába vinni. Az 1809iki egyezés a' porta 's britt kormány közt, nem engedi meg, hogy angol hadihajó menjen át a' Bosporuson. Az angol érdek megkivánja, hogy ezen egyezés átaljában fentartassék. Azért is az angol követ Konstantinápolyban nem is kért fermant a' Barham számára, melly Durham lordot Odessába vigye. Barhamnak csak Konstantinápolyig kéreték az engedelem, nem tovább. Ha Oroszországnak gözhajót szándéka Durham lord számára rendelni, ez ajánlás udvariasan el fog hárítatni. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Bon sensbul a' kormány számos példányt, mellyek Saarlouisba valának szánva, lefoglalt a' határszélen; egy más ujságból pedig 150 példányt Thionvilleben koboztak el. A' Messager is panaszolja, hogy elöfizetöji a' pyrènaei félszigeten ujsága több száma kimaradásáról panaszkodnak. E' körülményekből valamint az egy korúan bekövetkezett sajtó üldözésekből Spanyolországban is azt következteti a' Messager, hogy közös összebeszélés történt a' sajtó ellen.

A' Moniteur királyi rendelést közöl, melly biztosságot nevez ki a' játékszineket tárgyazó határozások, végzések 's a' t. fentartására. — Minthogy a' pairkamara az uj sajtótörvény szerint majd csaknem folyvást tartó birószékké változott, 's a' pair urak nem maradnak egész éven át Parisban, tehát a' bírói eljárások a' törvényhozói ülések közt választottságra fognak bizatni. Állana e' választottság 36 pairből, 's ahoz olly tagok lennének választandók, kik anélkül is Parisban maradnak. E' választottság tagjai 10,000 frank évdijt kapnának. A' választottság elnökévé a' kamara elnöke tétetnék, 100,000 frank fizetéssel, a' két alelnök egyenkint 60,000 frankot húzna, a' föügyész végre 50,000 frankot. — Nyereséges tisztségek. — A' két irnok 5000 frankkal is beérhetné. — A' Journal des Debats szerint azt határozta a' statustanács, hegy az esküttek titkos szavazása irásban történjék (tehát nem golyókkal.), Azon esküttek, kik irni nem tudnak, szavazásukat más eskütt által fogják iratni. A' szavazási lapok el fognak égettetni. — A' pairszék nyomozó biztossága meggyözödött már arról, úgy hirdetik legalább a' párisi ujságok, hogy Fieschi a' gyilkosmerényben csak eszköz volt. Azon ember, ki körül forog most az egész dolog Morey, nem Maurey. Nagy világot terjesztett egy tárcza fölfedezése, mellyet Morey némi árnyékszékbe dobott, de onnan kivétetett 's nagy fáradsággal megmagyaráztatott. Majd az egész tárcza teli volt irva ónnal, 's jegyekkel. Egyszersmind azon summákat is magában foglalá, mellyeket Morey julius 28a előtt kapott. Egyik összeség 21,000 frank volt. Legnevezetesb jegyzék volt: „Julius hónap Franczia országot ijedésbe hozandja." Lassave Nina 's Petitné nyilványitották, hogy Fieschi gyilkos tervét tudták ugyan, de soha sem tudták, mikép akarja azt teljesiteni. Julius 27én szobájába akartak menni a' Boulevard du Temple-on, de megakadályozá öket, mondván, hogy több pajtásai vannak ott, kikkel dözsöl. —

A' National igy ir Nancyból, sept. 2ról: „Látni a' ministerek által a' szószéken nyilván kimondott visszaijesztö tanok gyümölcsét. Domgermain községben Toul mellett, négy óránylra Nancytól vonakodtak a' lakosok elfogadni azon lelkészt, kit a' hatóság előbbi plebánosuk helyébe küldött hozzájok. — Katonai végrehajtásig jött a' dolog, mellynek kivitelével Toul alispánja, Cadiot, volt megbizva. A' parasztok, szintúgy gyülölségtől uj lelkészök iránt, mint talán bortól — (vasárnap volt) fölhevülve, a' falu utczájit kocsikkal 's holmikkal elhalmozva szegültek a' katonaság ellen. Ugy tetszik, a' katonaságra kövekkel is dobáltak. Az alispán felolvastatá a' törvényes három felhivást e' szerencsétlen mezei emberek ellen, 's azonnal tüzet adatott rá, mi által hét ember tüstént holtan rogyott le, más tizenhárom veszélyesen megsebesitetett, 's ezek közül késöbb többen meg is haltak. Hetven éves vének is holtak el közöttük. Az ispánság ujsága fölötte dicséri az alispán szilárdságát és okosságát, 's az igazság ellen azt állítja, hogy puskalövések estek a' sereg ellen." — A' Meurthe hirlapja hasonlóan közöl részleteket a' domgermaini szerencsétlen esetről, 's minthogy ministeri, hasonlóan folyvást azt hirdeti, hogy löttek a' katonaságra, 's két katona puskáját érte a' golyó.

Toulouseban a' ministeri kijelelt barátjai azt hiresztelték, hogy Carrel ur a' megválasztást Granadai követnek nem fogná elfogadni. A' National most e' hirt meghazudtolja, 's kereken kimondja, hogy Carrel ur illy meghivás fontosságát igen

is jól belátja, 's reménylni lehet, hogy annak lélekismeretes pontossággal fog megfelelni. —

Nem rég e' czimü kis munka jelent meg, mint hiszik Németországban: „Adresse au peuple français à l' occasion du cènquiéme anniversaire des journées du juillet.“ A' National azt szórol szóra lenyomatta lapjaiban, a' többi hirlapok csak kivonatokat közlenek belöle. Az egész munka Lajos Fülöp szerzeményeül van kiadva, mit azonban a' Journal de Paris természetesen 's határozottan tagad.—Solignac general, kit Orleans hg (a' koronaörökös) meghittjének tartanak, egy irást iktatott be a' hirlapokba, mellyben az uj sajtótörvényeket szerfölött roszalja. Azt mondja benne többek közt: „Egy fiatal herczeg, Francziaország reménye, azonnal fölfogta, hogy szükséges a' mérséklés, melly nézetét a' merény napján több izben kimondá.“ Végezetül igy fejezi ki magát Solignac tábornok: „Azon magas bölcseség, melly Francziaország sorsát intézi, fel fogja tartani az oktatlan tanácsnokokat azon veszélyes uton, mellyre tértek,'s azolly belátó fejdelem előtt nem maradand titokban, hogy népszerűtlen törvények, kivált szenvedélyes, vagy nemalkalmas férfiak kezeiben, csak romlásba vezethetnek,“ —

SPANYOLORSZÁG.

A' ministertanács részinti változásá csakugyan megtörtént. Amarillas helyébe az öreg Castro Toreno hg. lett ideiglenes hadi, Alvares Guerra helyébe la Riva Herrera belügyi, és Alava helyébe Sartorio tengeri ministerré. Quesada uj castiliai, Latre arragoniai, Manso valladolidi, Rodil barcelonai, végre Moreda valenciai főhadi parancsnokká neveztetett. — Az új ministerség sem a' közkivánatnak meg nem felel, sem kezességet nem adhat a' jelen körülmények közt olly kivánatos tartósság felől. Az uj választás czélja nem más, mint a' mérséklett szabadelmü pártot, mellyhez Castro Toreno tartozik, biztosítni. Torenónak magános czélzata pedig csak oda volt irányozva, hogy Amarillast, kivel a' hatalmat osztani volt kénytelen, nyakárol lerázhassa. Sartorio aligha fogadja-el a' neki ajánlott portefeuillét. Igy hát az uj ministerség igen sok tekintetben hijányos. Még legjobb a' többi közt Riva Herrera választása, ki a' józan szabadelmü elv ótalmazója, 's Francziaországban töltött évei alatt a' képviselöi kormányt komoly és szorgalmas tanulása tárgyaul vette. Jelenleg még Burgosban tartózkodik. — Az uj ministertanács két fontos lépéssel kezdé kormányát t. i. több főhadiparancsnok kinevezésével, 's egy nyilvánitással, minél fogva a' tartományi junták zendületi irányzatának ellenállni akaró szándékát jelenti. Köz vélemény, hogy a' kinevezett fő hadi parancsnokok egy része a' jelen helyzetben olly kevessé irigylendő, csiklandós tisztséget elfogadni semmi kedvét sem érzi. — Saját rosz csillag látszik befolyni a' kormány' minden cselekedetire, 's naponként ritkítni a' bátor és ügyes férjfiakat. Igy p. o. Romarate procurador, kit a' királyné tengeri ministerül kiszemelt, 's ki e' helyre igen alkalmas és érdemes lett volna, kineveztetése előtt halt-meg. A' cadixi hadikormányzó, Hore, kinek hadi ministerré kell vala lenni, el nem hagyhatja jelen körülmények közt a' háborgó Cadixot. — Közpanasz keletkezett a' kormány hallgatása ellen, hogy t. i. a' tartományi junták fölirására nem válaszol. A' ministerség, aug. 30iki Gacetába iktatott hivatalos irás által akará e' panaszt kielégítni. A' barcelonai, saragossai 's a' t. junták azon kivánatára, hogy cortes hivassék össze, azt feleli, hogy jelen helyzetben épen olly politikaellenes, mint veszélyes lenne a' cortest összehini. — Ha a' közönségesen terjengő hir figyelmet érdemel: a' ministerség rendszere nemcsak védőleges ellenállásra fog szorúlni. Ismét számos csapatok vettek parancsot, hogy Madritba jőjenek. Szent Tamás klastroma kaszárnyává változott, 's annak előbbi lakói Atocha klastromba vitettek. Csudálni lehetett azon részvétlen 's érzéketlen durvaságot, mellyel a' szerzetesek' holmijét utczára dobálták. — Kevés idő mulva 12000 főnyi őrizet lesz Madridban. — A' fővárosban béke van; a' bebörtönzött küldöttség szabadon bocsátatott; — a' katonaság ujdon szerkesztése főfoglalatosság; az ostromállapot felfüggesztetett.

A' pyrenèi Sentinelle jelenti, hogy Barcelonában némi nemzeti gyülés tartatott, mellyben arragoniai, valenciai, murciai, valladolidi, 's egyéb lázadó részekböli követek részt vettek, — 's melly szabadelmü politikai szerkezettel foglalkozott, és nagyszámu önkénteseket fegyverzett föl. — Ugy látszik, pénzök nem hijányzik. — A' barcelonai Vapor nincs megelégedve a' föllázadt tartományok viseletével; „Husz napja már“ ugymond, hogy a' revolutió kiütött, 's még eddig majd semmi sincs téve. Ha a' carlositák úgy hatalmokba kerithették volna Catalóniát, mint mi aug. 5ikén, bizonyosan jobban tudták volna használni győzelmöket, 's más erőt fejteni ki. Ugy kell tennünk, mint ők tettek volna, erőt erő, csalárdságot csalárdság, tört tör, cselt hütlenség ellen. — A' fölkelt tartományok sorsa e' jelen fordulattól függ, 's azok három ellenségtől félhetnek, u. m. a' belső egyenetlenségtől, a' carlositáktól, 's külső ellenségtől. — Ha az első felüti köztünk zászlóját: ugy kerülhetlen romlásunk; egyesült szivvel szájjal ezt kell kiáltanunk: éljen a' szabadság és II Izabella!. — A' carlositáktól kevesbé félhetünk, mert tudjuk, hol kell

öket fölkeresni, 's tönkre tenni. — A' mi a' külföldet illeti, meglehet, hogy Lajos Fülöp elfelejtvén, hogy koronáját egyedül a' népnek köszöni, elszánná magát Christina kormányának 70—80000 fönyi segédet juttatni, de meglehet az is, hogy míg szomszédjánál oltaná a' tüzet, saját háza földig égne. Első tekintetre hihetlennek tetszik, hogy egy szabadelmü 's velünk szövetkezett nemzet, melly a' carlosi párt ellen egyenesen közbejárulni vonakodott, most keverednék ide, ezen nagy és nemes mozdulást elnyomni, melly csak a' szabadság 's II. Izabella ügye elömozdítását irányozza. — Azonban vannak a' politikában gyakori képtelenségek, 's az éjszaki szövetségtől minden roszat várhatunk. — Egyezés, háboru a' pártkirály ellen, vitéz ellentállás a' külföldnek! — legyenek jelszavaink. E' mellett el ne felejtsük, hogy a' ki egy piasztert lop, felakasztatik, mig ki milliókat ragadoz, gazdag 's hatalmas ur lesz. — Igy, egy félig végzett lázadás rendbontásnak; egy teljesen bevégzett, új rendnek neveztetik; — ki az elsöbben részt vett, annak neve anarchista, gyalázatos rendzavaró; ki a' másodikat kiviní segitett, hös repkényt nyer. — Cataloniak! Arragoniak! Valenciaiak! töletek függ, hogy Európa rendzavaróknak szidjon, vagy hösekként tiszteljen-e titeket? Öst. Beob.

A' malagai zendülésről következő adatokat közöl egy helybeli irás aug. 26árul: Folyó hónap 23án a' városi katonaság az örsereg nagy részével együtt az 1812ki alkotmányt kiáltotta ki. Igazgató junta neveztetett ki; a'katonai és policziai parancsnok megtartotta hivatalát, 's a' junta elnökévé választatott. Számos gyanus tisztviselőt letettek. II Izabella emlékköve az alkotmány emlékkövével cseréltetett föl. Az első ezredi tisztek, kik a' zendülésben részt venni nem akartak, egy gályára zárattak, mellyen, ugy látszik, hogy később a' városbol eltávoztak. A' junta hatalmába jutott minden tizedi,egyházi's a't.közpénz.—Tegnap estve 500 milicianos, 500 seregbeli katona, és 100 karabélyos ment el Granadába, Lancha vezérlete alatt, hogy azon város fellázzadt lakosit segitse. Ma reggel fölszólitás tétetett nyilvánossá, melly által minden 16—50 évü lakos fegyverre kiáltatik. — A' lakosok estve igen jól mulattak, a' város ki volt világítva, 's a' rend semmivel se zavarodott meg. — Környéki városok követék Malaga példáját 's a' t. — Az igazgató junta dicséri fölszólitásában a' lakosok viseletét, kik a' szabadság ügyének minden rendetlenség nélkül diadalt szereztek, 's e' jelszavat tűzi ki magának: — ragaszkodás a' szabadsághoz 's ártatlan királynénk ügyéhöz! engedelmesség a' törvényeknek 's a' jelenleg fenálló tisztviselöknek! tisztelet a' köz és magános jónak! — Valenciai hirek szerint ott folyvást csönd és a' legszebb szellem uralkodik. A' junta folyvást katonai készületekkel foglalkozik, 's e' czélra az eltörlesztett klastromok ezüstjét lefoglalta, 's a' fegyvert nem biró polgárokra adót vetett. — A' cadixi zendülést maga a' helybeli kormányzó Hore vezette. — Badajoz, Xeres de la Frontera, Puerta de Santa Maria, Puerto Real városokban's egyebüttis minden klastrom eltöröltetett. — A' barcelonai Vapor nyelve naponként szabadabb és fenyegetöbb lesz, 's czikkjei zendületi propagandát lehelnek. A' többek közt ezt mondja Spanyolország jelen állapotjárol: „negyven század néz le reánk“ monda Napoleon Egyptusban katonáihoz“ e' pyramisok tetejéről, 's mi? mi azt mondhatjuk: negyven nép szegezi reánk szemeit! — félszigetünk most a' harczmező, hol Európa nagy politikai érdekeiről foly a' harcz. Előbb ez Róma és Carthago, Caesar és Pompéjus, Evangelium és Koran, Napoleon és Angolország csatatére volt, lenne bár most azon csatatér, hol a' tudatlanság és fölvilágultság, a' szabadság és rabszolgaság sorsa elhatároztatik“ — Öst. Beob.

Az aug. 4ki Gaceta de Madrid egy fölszólitást közöl a'királyné részéről, mellyben az kinyilatkoztatván, hogy kormánya a' királyi rendeléstől (estatuto real) egy lépésnyire sem fog eltávozni, egyszersmind jelenti, hogy kemény rendszabályokhoz fog nyúlni a' zendülők példás megbüntetésökre, ha hódolni 's kegyelemért esedezni nem sietnek. Egy ezen fölszólitáshoz kapcsolt parancs a' tartományi juntáknak, zendülök fejére szabott büntetés alatti föloszlatását kivánja. A' juntákban résztvevő tisztviselöknek különösen ajánlja hogy azokat elhagyják; 's a' juntáknak tagjai, egész magános birtokukkal, felelöség alá vettetnek a' törvénytelenül lefoglalt adók miatt. Most már csak az a' kérdés, mint fognak e' fenhangzó rendelések végre hajtatni? valóban nem gyermekmunka hat vagy hét fölzendült tartományt leültetni, kivált ha megfontolja a' kormány, hogy Catalóniában az egész sorkatonaság a' juntának engedelmeskedik; Valenciában Almodovar gr. Christina által kinevezett fő hadi parancsnok, a' junta feje; Arragoniában az urbanók egész tartomány általányos urai; 's hogy azon sereg, melly a' kormány parancsaira figyel, a' carlositák megzabolázására se elég. A' spanyol ministerség illy tételmények által csak neveli a' bajt. — A' sept. 10ki National irja: tegnap azt beszélték Párisban, hogy a' királyné, ministereivel 's örseregével együtt elhagyta Madridot, 's Burgosba szaladt. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

77. szám — Pest, szombat septemb. 26kán — 1835.

Foglalat: Magyarország (az „urbéri 's V. Ferdinand" fölirás fölküldetik; Széchenyi arany tolla, Zrinyi Miklós uj gőzhajó; nagykárolyi iskola; 1833ki himlőoltás 's a' t.). Anglia (angol hirlapok a' franczia beavatkozás ellen a' spanyol ügyekbe; tamworti lakoma; orange-biztosság munkálati, parliament berekesztése). Franczia-ország (pairkamara ülései; Messange hajó ügye; dordanellákon;). Spanyolország (a' királyné manifestuma és decretuma; los-Arcosi ütközet; zendülések terjedelme; Memorial Spanyolország állapotjárul, 's elegy.). Törökország (angol kalmárok folyamodása; perzsa követ). Portugália. Belgium. Amerika. Lland. Olaszország. Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Sept. 21kén az urbért 's az Vik Ferdinand czimet illető fölirások, miután fölöttük a' két tábla megegyezett, elegy ülésben lepecsételtetvén, szokott módon a' fölséghöz fölküldettek. A' RR. egyébiránt kerületileg elvégzék a' sérelmek vizsgálatát; a' szólásszabadság tárgyában 9ik üzenetet készitettek, 's a' Békes vmegyei sérelem iránt fölirást határoztak.

Széchenyinek arany tollát, mellyel tek. Alsó-Fejér vmegye RRei. mult évi julius 4ikén tartott közgyülésükben a' derék hazafi grófot megtisztelni határozák, a' közelebbi napokban hozák meg Erdélyből Gyulafejérvári id. Farkas Sándor és Horváth Ferencz urak két erdélyi ifju kiséretében, mint a' ns. megye részéről annak átadására megbizottak. Az átadás szerény, kisded, de annál őszintébb jelentésü ünnepiséggel történt meg auguszt. 24ikén a' nemes gróf ur szálásán Pesten, 's az átadók részéről egy kis beszédecske arany-tiszta ömledezéssel jelenté az aranytoll-küldők érzelmeit. Széchenyi, az érdemes megtisztelt, nagyon megindulva halgatta. A' toll egy nagy természetes irótoll alakját viseli 's rajta metszve a' következő irás: „Ns. Alsó-Fejér vmegye Rendei a' hasonlithatatlan Hazafi és magyar nagy Iró gróf Széchenyi Istvánnak. Sz. Jakabhava 4ikén 1835."

Egy más kedves jelenés is örvendezteté ugyan julius 24kén Pest lakosit, a' haladni törekvőket. Estve t. i. megérkezett a' 4ik uj gőzhajó „Zrinyi" melly Pest és Zimony közt kezdendi pályáját. 25ikén legelőször is egy sétautazást tett föl Vácz felé, hogy Pannoniát a' Pozsonybul várottat föltalálja 's üdvezelje. Valóban valami ébresztő fenséges volt a' két gőzhajót találkozva, egymást riadó-tengeriesen üdvezelve 's együtt mint egy karöltve Pestre törve látni. Az uj Zrinyi mintegy 500 igen igen tisztes vendéget vitt. Haladás nemzeti szorgalmunknak!

Az 1833ban történt himlőbeoltásokrul fensőbb helyre jött hivatalos jelentésekből nyilványos levén: hogy emlitett esztendő alatt Magyarországban 's ahhoz kapcsolt részekben mindössze 236,565 csecsemős gyermekbe oltatott bé teljes sikerrel a' himlő 's csak 2224 személyen lőn foganatlan; e' tekintetből azok, kik e' munkálatban különösen kitünteték magokat, névszerint pedig: Abauj vármegyében Kim István és Rubinszky Antal, Baranyában Gezdenics András, Bácsban Krainer János, Beregben Vinter Lajos és Freinhold Mihály, Vasban Balogh Ferencz, Csanádban Jezovics József, Győr vmegyében Fauszt Ferencz, Krassóban Horváth Mihály, Mármarosban Szabó József, Pest vmegyében Rácz Aloiz, Nagy József és Lang Ferencz, Sárosban Kamaczky József, Szatmárban Miller János és Lánczky Antal, Temesben Novello József, Bauzet János és Butika Lajos, Torontalban Strosz Károly és Hartvig József, Zemplényben Herczky János és Tamáska János, Trencsényben Schreiber István, és Zágráb vmegyében Horváth József — valamennyien járásbeli sebészek, valamint Szabadka sz. kir. városában Sibenburg Jenő, ki ott egyedül maga oltott be himlőket; — f. 1835 auguszt 4kéről 23,296 sz. alatt költ fensőbb rendelésnél fogva a' nagym. magy. kir. Helytartóság nevében nyilványosan megdicsértetnek 's részükre ugyan a' nagymélt. Helytartóság elégtétele jelentetik. Költ Budán septemb. 24k. 1835. a' nagymélt. magy. kir. Helytartóság kiadó hivatala által.

A' gyermekek neveltetése egyik fő ágát tevén a' nemzeti miveltségnek, 's az elemi oskolák leginkább hatván a' nagy néptömeg kiképezésére, nem lehet eléggé áldani azon buzgó honfiakat, kik mindezeknek czélirányos előmozditásárol gondoskodnak. Ezek koszorújában tisztelettel emlithetjük fömélt. hg. Grassalkovics Antal urat, ki valamint a' mult évben uradalmaihoz tartozó Gedellő mezőváros növendék tanulóit, kik a' probatétel alkalmával magokat megkülönböztették, külön egy egy arannyal jutalmazá: ugyez idén is hasonló alkalommal, két száz forintot osztatott ki a' jelesbeknek. Derék hitvese született hg. Eszterházy Leopoldine aszszony osztozván férje nagylelkűségében, az érdeklett buzgóbb igyekezetű mind a' két nemen 's valláson levő növendék tanulóknak uj posztóruhákat készitetni, selyem kendőket, szalagokat 's egy egy ezüst kanalat adatni kegyes volt.

Nagykároly sept. 16án. A' nemzeti rendjelelö iskola-épületnek szobái a' rengések által veszélyesekké levén, mélt. gróf Károlyi György parancsolta az egész épületnek csaknem egészlen ujra épitetését, ámbár ezt a' szerzödési alapitványok értelmében tenni nem köteles, nyilván kinyilatkoztatván, hogy sem az iskolai igazgatót, ki az épületben lakik, sem a' kisdedeket agyon zuzatni nem engedi, a' mennyiben egy jó lakkal és osztályokkal az épületet elláthatni Isten kegyelméből tehetségében áll. Ezen közhasznot nézö intézetre szentelt épület tehát a'mélt.tulajdonos gr. parancsára, ennek köz tiszteletü jószági igazgatója által épittetik, ünnepélyesen letétetvén a' talpkö sept. 5ikén. Örömkönnyeket látni Károly városa lakosai arczán e' nemes tettért. Seregelve csödülnek föképen az oláh ajku gyermekek magyar oktatás végett az egész vidékből ezen rendjelelö nemzeti iskolába; mert látja a' közönség, hogy van a' kisdedekre mint a' közjó legdrágább kincsére figyelem, van kegyes grófunk, ki ápoló kezeket nyujtani nagylelküleg buzog, 's alattvalóit 's gyermekeiket maradandó miveltségre serkenteni áldozattal törekszik. — Említést, érdemel hogy a' mélt. gróf a' nevendék tanitók intézetét is meglátogatta, és azokat az erkölcsi miveltséget serkentö módokról, mellyek által munkálódni készülnek hivatalaikban, hoszasan kihallgatván, nékiek egyszersmind tanuságos oktatást adott, mint ollyaknak, kik a' haza legdrágább kincsét csaknem a' bölcsöből általveendök. —

Temesből ezt irják september 14kéről: A' marhadög megyénk több helységében kezd mutatkozni; névszerint Berekszó, Kis-Oda, Allios, a' megyénkben divatozó pontos rendelésekhöz képest a' többitől elzárva vannak. A' tisztabuzának ára 7 fra száll tt le, pedig az uraságoknak sehol sincs nyomtatójok, tehát késöbb még jobban leszáll ez ár. Lesz savanyu borunk, mert a'gyakor esök miatt a' szölöfürtök kihasadoznak 's a' kárt csak az igen gazdag termésü kukoriczának érése felejteti el. Igen kedvezö idök voltak a' repczevetésre 's alig ha be nem teljesedik ama fontos magyar közmondás: egyik idö ellensége a' másiknak, azaz: hogy a' jövö nyáron olcsón fogjuk adni a' repczét, mellynek magvát most némellyek 30 frton is (köblét értve) fizették. Ritka hét mulik, hogy a' szükségben levö Veszprém és Györ vmegyékből ide vándorlott magyarok telepedés és helynyerés végett nagyobb birtokosinknál ne jelentenék magokat, a' kiket, mennyire csak tehetségünktöl telik, jó móddal be is helyeztetünk. A' megtelepültek azonnal leveleket küldenek dunántuli rokonikhoz 's azokat is ide édesgetik, mintegy ezen földnek buja termékenységétöl elkábulva. Ha e' telepedés tovább is igy foly, nem sokára Temesnek nagy része megmagyarosodva lesz.

Gruber György ur, a' pécsi püspöki megyében széki plebánus 's hegyháti esperes a' magy. nemzeti Muzeum pénzgyüjteményét 156 darab réz, 's 33 darab ezüst régi pénzzel gyarapitotta. Ezen pénzek részint lakhelye körül, részint a' Dráván tul, de még is a' pécsi püspöki megyében találtattak.

ANGLIA.

A'Morning-Chronicle, mint tudva van, a'mostani angol ministerium lapja, keményen kikel a' franczia beavatkozás ellen a' spanyol ügyekbe, melly alkalommal egyszersmind keserü gáncsokat vet a' franczia kormány által legújabb idökben a' sajtó ellen tett rendszabályokra. A' czikkelyt igy adja az Öst. Beob.: „A' franczia ministeri ujságok ismét nyiltan javalják kormányuk közvetlen beavatkozását a' spanyol ügyekbe. Mi nem csudálkozunk rajta, hogy a' barcellonai junta által kimondott érzelmeket, Francziaország mostani ministerei legnagyobb gyanúval, söt mondhatni, legnagyobb félelemmel tekintik. Miután utolsó rendszabályaik által a' szerencsétlenül igazgatásuk alá vetett országot olly állapotba helyezték, melly végetlenül szolgaibb, és lealacsonyitottabb mintsem a' restauratio bár melly korában, reszketniök kell a' népvélemény minden hangjától, melly Francziaország határszélein megzendül. Nem csudálkozunk tehát épen legkisebbet sem aggodó kivánságukon, hogy beavatkozzanak a' spanyol ügyekbe, 's elnyomják azon népszerü törekvéseket, mellyek Barcellonában, Saragossában, vagy akárhol másutt mutatkoznak. Néhány hónap elött Francziaország módositott beavatkozását, mellynél fogva seregei a' Pyrèneeken túl néhány erösséget foglaltanak volna el, megengedtük volna; de most minden közbenjárásának határozottan ellen kell szegülnünk. A' mai Francziaország nem az 1830 auguszti Francziaország; a' szó minden értelmében a' Bourbonok Francziaországa az, vagy tán még annál is roszabb. Mi a' félszigeten a' sajtót nem ohajtjuk tartós békóba zárva látni. A' Spanyolországban most fenálló censura, ha kimélö is a' gyakorlásban, gáncsra méltó elvében, de mulékony. Nem ohajtanók hajthatlan törvény által másitva, vagy töménytelen büntetésekkel fölcserélve látni, mint a' franczia sajtótörvényben. — Spanyolország polgári 's föbenjáró törvénykönyveiben, valamint egyéb intézvényiben is sok javitásra van szükség. Mi nem ohajtanók Broglie herczeg szuronyai (bajonetjei) segélyével megtagadva vagy meggátolva látni azokat. Ha a' spanyol ministerek csak egyetlen egy franczia katonát léptetnek is spanyol földre, hazájok árulói, 's mint reméllük, velök mint ollyakkal fog

nak bánni is. Mi minden bizodalmunkat elvesztettük a' franczia kormány iránt, 's szinte olly örömest látnánk orosz sereget lépni be a' félszigetre, mint egy sereget Bugeaud tábornok vagy más czimborája vezérlete alatt azon háborúban, mellyet Parisban most a' franczia szabadság ellen viselnek." — E' fogas czikkelyt a' Morning-Chronicle még nem elégelte, hanem még a' következőt is dördíté a' franczia kormány fülébe: „Némi idő óta ismét szó van franczia beavatkozásról spanyol ügyekbe. Mi igen félnénk a' franczia seregek jelenlététől spanyolföldön, mert a' spanyolokkal épen olly kevés barátkozhatnának meg, mint az angolokkal, 's veszélyes összeütközések támadhatnának belőle. Evans tábornok soha sem egyezhetnék meg sem Bugeaud tábornokkal, sem Broglie herczeggel, sem Thiers urral, (e' hitszegett ostromlójival a' sajtónak, mellyet csak nem rég védelmeztek még)| ha olly rendszabályokról lesz a' szó, mellyek a' félsziget jövendő kormányát tárgyazzák. Féltékenység és magányos czivódások komolyabb ellenkezésekre vihetnének, s' még egyszer kötelessége lehetne Angliának, megszabadítani Spanyolországot a' franczia uraságtól. Ezek okai, miért mondunk mi ellen minden illyes beavatkozásnak, 's megvagyunk győződve, hogy az soha kormányunk helyeslését meg nem nyerendi, 's csak akaratja ellen eshetnék meg, ha megtörténnék. — Mi egyszersmind azon véleményben vagyunk, hogy ha mindenkép rajta volna a' franczia kormány, a' mi kabinetünk azt folyvást 's határozottan ellenzené. E' beavatkozás teljességgel nem szükséges, sem Spanyolország jólléte érdekében nem fekhetik; tehát csak Francziaország részére kedvező czélra, vagy az éjszak érdekében történhetnék az meg. Mi meg vagyunk győződve, hogy mind a' spanyol mind az angol nemzet leghatározottabban ellenszegülnének a' franczia ministerium e' szándékának, ha szomszédjaik szabadsága ellen ezen keresztháborut valóban megpróbálnák." — A' spanyolok már meg is mutatták, mi kedvvel vennék a' franczia beavatkozást. —

Sir R. Peelnek sept. 4én nagy lakomát adtak a' tamworti választók, melly alkalommal a' megihlett száju volt elsőminister hosszu beszédben a' ministerium 's annak liberalis baráti ellen kel ki, szemökre hányván, mi külön, szétágazó véleményekből van e' párt összehordva. — A' derék statusférfi elfelejté, hogy a' toryk közt még több tulzó (ultra) 's veszedelmesbek vannak, mint a' liberalisok közt. — Az orangistabiztosság már elvégezte munkáját, 's nyomos bizonyitványokat gyüjtött, mellyekből kisül, hogy negyvennél több ezredben van orangepáholy, 's hogy e' páholyok az intézet minden tisztviselőjinek teljes tudtával állittattak, még Cumberland herczeget sem véve ki. A' Globe e' tekintetben emliti, hogy Hill lord a' britt seregnek főparancsnoka fontos napi-parancsot bocsátott ki, mellynél fogva, minden katona, akár al akár főtiszt vagy közlegény, ki ezentúl akár az orangepáholyt akár más egyéb titkos gyülést és egyesületet a' katonaságnál elömozdit, hadi törvényszék elé fog idéztetni.—„E' jó hirt, igy rekeszti a' Globe, más nemkülönben örömteljes hir kiséri: Cumberland herczeg elhagyta Angliát. Elutazása elég világosan szól."— A' Courier pedig azt mondja: „Ha Cumberland hg, a' tábornagy, továbbá Gordon herczeg a' tábornok, 's a' több nemes és gentleman, kik tisztek a' britt seregben, vagy e' tisztségekkel föl nem hagynak, vagy helyeikkel az orangepáholyokban, a' hadiszékeknek elég dolguk lesz " —

September 10kén rekeszté be a' király személyesen a' parliament idei ülését — melly a' parliamenti ülések évkönyveiben leghoszabb volt. — A' király berekesztő beszéde illy tartalmu vala: „Lordjaim, 's uraim! nagy örömemre szolgál, hogy a' nyilványos ügyek állapotja képessé tesz feloldani Önöket a' további jelenlét 's azon kötelességek terhe a'ul, mellyeket annyi buzgósággal és szorgalommal teljesitettek. — Valamennyi idegen hatalomtól kielégitő bizonyitását veszem ohajtásuknak, föntartani velem a' barátságos egyetértést, 's biztosan nézek az átalányos békeföntartás ellenébe, melly fáradhatlan iparkodásim czélja volt 's leszen. — Sajnálom, hogy a' polgárháboru Spanyolország éjszaki tartományiban nincs bevégezve; midőn azonban a' spanyol monarchia boldogsága iránt igazi részvéttel vagyok, kapcsolatban azon három hatalommal, mellyekkel a' négyes szövetséget kötöttem, nem szünendek legélénkebb figyelmet ez országra forditani; e' szövetség czéljainak elömozditására gyakorlám a' törvényhozás által nekem adott hatalmat, 's megengedtem alattvalóimnak, hogy a' spanyol királyné szolgálatjába lépjenek. — — Dániával, Svecziával és Szardiniával uj egyezésre léptem a' rabszolga-kereskedés eltörlése iránt; reménylem, hogy rövid idő mulva egy hasonló egyezés helybenhagyatását megnyerhetem, mellyet Spanyolország irt alá. Ugyanazon czélra már alkudozásokban állok Europa 's Délamerika egyéb hatalmival, 's biztosan hiszem, hogy valamennyi müvelt nemzet összes törekvése képes lesz valahára eltörleni 's megsemmiteni e' kereskedést. — Tetszéssel látom, hogy Angliában 's Walesben a' hatósági testületek szabályozására figyelmöket forditák, 's örömmel adtam meg az Önök által e' tekintetben elfogadott törvényjavaslathoz helyben hagyásomat. Szivem-

ből egyezem meg e' fontos rendszabályban, melly képes lecsilapitani az elégületlenséget, 's elömozditani a' békét 's egyességet, 's e' községeknek biztositani a' felelős kormány hasznait. Igen örvendek, hogy Irland bensö állapotja ollyan volt, hogy Önök a' szoros törvények helyébe, szelidebb nemü rendeléseket tehettek. Egyik kötelességem sem kedvesebb szivemnek, mint valamelly büntetö törvényt enyhitni, valahol csak a' rend és nyugalom föntartásával eszközölhetö. — Uraim az alsóházban! köszönöm Önöknek azon készséget, mellyel az országköltségeket megszavazták. "— Miután a' statushitel kedvezö állapotját megérintette, igy rekeszté beszédét: „Lordjaim 's uraim! tudom, hogy bizvást megnyughatom Önök igazlelküségében 's hazafiságában; 's hiszem, hogy visszatérve illetö megyéikbe, 's eljárásaikat ujra megkezdve, mellyeket a' statusra nézve annyi haszonnal viselnek, tanácslani fogják Önök minden rendü honfitársaiknak a' törvény iránti engedelmességet, ragaszkodást az alkotmányhoz, 's a' mérséklett javitás' szellemét, mellyek az isteni gondviselés ótalma alatt legbiztosabb eszközök föntartani azon nyugalmat 's növekedö jóllétet, mellyet ezen ország éldel." —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Times ezt irja Párisból: „Biztosan állithatni, hogy az emberjogok társasága és egyéb titkos egyesületek a' követház utolsó vitája következésében, a' sajtótörvények részére olly nagy ministeri többség mellett, mind számra mind tagjaik jelentöségére tetemesen öregbültek 's kiterjedtek." —

A' Moniteur sept. 10én közli már a' kamarák által elfogadott 's a' király helybenhagyásával is megerösitett törvényt a' sajtó, a' közszékek 's esküttszékek fölött. E' fölött két rendelést közöl, ellenjegyezve Thiers urtól a' belministertöl, mellyek egyike az esküttek titkos szavazását, másika a' rézmetszések, rajzolatok, könyomások 's a' t. nyilványitása körüli vizsgálatot tárgyazza. — A' National szerint sept. 9én estve a' párisi örség valamennyi ezredeihez parancs ment, hogy következö reggel nyolcz órakor mindenik ezredegy osztályt készen tartson elindulásra, de nem tudatik, mi végböl. — Franczia lapok azt állitják: e' pillantásban iszonyu uzsorás pör van kezdetben, mellyben egy részröl a' vádlottak Páris legisméretesb pénzárosai, más részröl meg a' vádlók, leghiresebb nevek a' literaturai, müvészeti 's politikai világban. —Itt látandjuk tehát elsöben is pörbe keveredve az észt a' pénzzel.

A' pairkamara, september 9iki ülésében a' sajtótörvényt, mint az a' követház által elfogadva lön, 101 szóval 20 ellen fogadta el. A' vita Sán kezdödött, 's meglehetös hévvel folyt a' noha kicsiny számu de nagyjelentésü, oppositio részéröl. Valamennyi minister jelen volt. Dreux-Bréze nyitá meg a' vitát heves beszéddel a' törvény ellen. Beszéde legitimista értelmü volt, 's a' szónok a' kamara által e' végett rendre is hivatott. Legjelesb beszédet tartott azonban az ifju Montalembert gróf, ki utóbbi idökben nevelését nagyrészint Németországban nyeré, 's alapos ismeretekkel gazdagon tért hazájába vissza. Jeles észtehetséggel és nyugalmas logikával támadá meg a' törvényt, 's lélekrázó de helyes képét adá a' kormányoknak Francziaországban ötven évóta. A' franczIáknak, úgymond többek közt, kikszázados hatalmat's óriási nagyságot láttak összeroskadni, nem akarjátok megengedni, hogy kétkedjenek olly intézvények jóságáról, mellyek csak néhány nyomorú év óta küzdenek létükért. Hasonlókép Dubouchage is a' törvény ellen szólott. — Jegyzésre méltó volt, hogy e' heves vitázat folytában a' juliusrevolutiónak többen igen külö bözö nevet adtak; például: Dreux Bréze ur anarchiának nevezé azt, Coigny ur szomorunak, st. Aulaire ur, midön az európai viszonyokról szóla, feite à contre-coeur-nek (akaratlannak) Montalembert ur végre örökké dicsönek. —

A' franczia kormány, ugy látszik, az angoltól külön irányban dolgozik kelet ügyében.— Tudjuk, hogy a' dardanellákon hadhajóval áthajózás ama' nagy kérdés, melly az angol, franczia, orosz 's ottoman kormányt keletre nézve olly igen elfoglalja. E' tekintetben nem rég, mint azt is tudjuk, a' porta a' franczia követ kértére megengedé, hogy Messange franczia hadihajó a' dardanellákon által befusson a' fekete tengerbe. — Minthogy az orosz és ottoman kormány attól tarta, hogy Anglia is fog hasonló engedelmet kivánni, arra látszott birni a' franczia konstantinápolyi követet, hogy a' neki adott engedelemnek hasznát ne vegye. E' nézetet a' Moniteur következö czikkelye megerösiteni látszik: „Néhány angol és franczia lap bizonyos eseményt említett Mesange hadihajórul. Ezen ujságok azt állitják: a' franczia követ engedelmet kért e' hadihajó átmehetésére a' Bosporuson. 'S ez engedelem töle megtagadtatott. Mi ellenben határozottan bizonyíthatjuk, hogy ezen engedelem valóban megadatott. De a' franczia követ, miután megnyerte azt, helyesnek gondolta nem élni azzal; de a' határozás, mellynek okait szükségtelennek tartjuk itt felhozni, részéröl teljesen szabad 's önkénytes volt. Mesange befutásának a' fekete tengerbe semmi legkisebb akadály sem tétetett. — Az az: mint említök, hihetöleg egy húron pendül a' franczia kormány a' két másikkal Anglia ellen. — Ezt az angol lapok már rég gyanitják. —

SPANYOLORSZÁG.

A' regenskirályné sept. 2ikárul szóló manifestuma, mellyet a' 4iki Gaceta de Madrid közöl, röviden e' következőket foglalja magában: „Emliti a' királyné, hogy uralkodása kezdete óta minden ügyekezete oda volt irányozva, hogy szükséges javitásokat tegyen, 's a' nemzetet boldogitsa. — A' megelégületlenek még is titkos szövetségekre, 's némelly helyeken nyilványos lázadásra is vetemültek, 's azon pillanatban, midőn a' szabadságnak biztosabb kezességet kivánnak, azt önmagok dúlják-fel legkorlátlanabb kicsapongással. — A' királyné, bár eddig józan önkénti rendretérést reméllvén, keményebb rendszabályoktól tartózkodott, most látja, hogy hallgatása gyáva engedékenységül vétethetnék, 's elhatározta a' kicsapongásokat erőteljes ellenszerekkel megzabolázni, 's azon utat folytatni, mellyet mint egyetlent Spanyolország java biztositására, eddig is szakadatlan követett. Ezen ut követésében a' királyi rendelést szándékozik használni zsinormértékül. — A' makacs rendbontók ellen kemény büntetést szab, a' jó útra térendőknek kegyelmet 's feledést igér. Végre néhány szépséget mond hű jobbágyinak, 's a' t.“ — Ez a' manifestum foglalatja. Rajta kivül még egy királyi rendelményt is közöl a' Gaceta, melly következő: „ministereimet kihallgatván, jónak tartom nyilványitni, 1) hogy azon junták, mellyek királyi hatalmam bitorolják, törvénytelenekül 's a' monarchia alaptörvényeit megsértőkül bélyegeztetnek. 2). Ezen junták, mellyek különböző czim 's űrügy alatt, tudtom 's megegyezésem nélkül királyságom több városiban alakultak, jelen parancs kihirdetésétől fogva megsemmittetnek, 's végzéseik hatás-nélkülieknek nyilványittatnak. 3) Minden ellenállás e' jelen legfelsőbb határozat ellen a' zendülőkre szabott büntetéssel fog illettetni. 4.) A' junták által gyakorlandó engedetlenség esetében minden azokba keblezett tisztviselő illető helyére siessen, hol tiszti köteleztetésit háboritlanul végezheti, 's a' kormány rendeléseit teljesitheti. Azon tisztviselők, kik e' parancs ellen szegüldöznek, hivatalaikból letétetnek 's törvényes üldözést várhatnak. 5). Azon juntai rendelések, miknél fogva adó vettetik ki, semmi szin alatt ne teljesitessenek, 's a' városok, mellyek az illy adót megfizetik, ne merészeljék azt a' státusnak törvényesen járó adókbul lehúzni. 6) A' junták tagjai egész birtokukkal felelőség alá vettetnek azon pénzmennyiségre nézve, melly parancsaikra fölvétetett. 7) Az illető tisztségeknek kötelességül tétetik, jelen rendelést illető köreikben kihirdetni, 's azon utasitások után cselekedni, mellyeket legfensőbb helyről veendenek. A' királyné. st. Ildefonso sept. 3án 1835.

A' királyné szigoru rendelménye nem okozott a' fő városban nyugtalanságot, de a' kormány méltán félhetett attól, 's meg is tevé a' szükséges rendszabályokat, hogy a' királyi nyomtató műhely épületét fel ne dulják. De ha Madrid nyugton van is: a' tartományi juntáktól hasonlót nem várhatni, kivált ha igaz azon hir, hogy Tortosában középponti junta alakult, mellyben a' valenciai, cataloniai és arragoniai junták részt vesznek. Ez olly hatalom volna, melly a' madridi kormánynak bátran 's foganatosan ellenállhat. — A' spanyol kormány, ellenségei meghasonlására látszik számolni, 's epedő tekintetet vet a' franczia udvarra. A' Gazette de France hirli, hogy Frias hg. spanyol követ a' franczia udvarnál, kormánya részéről parancsot vett a' franczia kormányhoz hivatalos és formaszerinti kérelmet nyujtani a' közbejárulás iránt. — D. Manuel de la Riva Herrera, az uj belügyi minister, megérkezett a' fővárosba, 's a' kezdett uton elhatározott szigorú viseletet ajánl. Mendizabal ur aug. 31én hagyta el Lissabont, 's sept. 5én váratott Madridba. — A' kormány 60 lovat rendelt intézkedésére, mellyek az állomásokban fogatokként várakoznak. Sevilla, hol a' zendülés néhány nap előtt elnyomatott, csakugyan követte Cadix és Granada példáját. — A' fő hadi-parancsnok, Anglona hg. két zászlóalj katonasággal az Alcazarba zárkozott. — Vigo és Corunna is a' zendülési párthoz állott, 's Morillo tábornagy, galiciai hadi parancsnok, kénytelen volt egy franczia hajón keresni menedéket. — Ennyit töredékesen a' legujabb párisi lapok után.

Folyó hónap 12iki National következő hireket közöl: Előre tudható volt, hogy az idegen sereg nem más szándékkal kötött ki Spanyolország partjaira, mint, hogy a' zendülőket uj erővel segitse; 's tegnap már hire forgott a' kalmárcsarnokon, hogy az idegen sereg a' barcelonai junta parancsai alá adta magát. — Ezen kivül azt is beszélték, hogy egy telegrafi tudósitás szerint Madridban zendületi junta létesült, 's a' kormány kénytelen volt a' tartományi junták ellen kiadott rendelményét viszavonni. A' ministeri estilap azonban mind ezekről semmit sem ir, 's az érdekelt pénzcsarnoki speculansok élénk vágya betöltetlen maradt. A' spanyol határi hirlapok tegnap nem érkeztek Párisba. — A' Pyrenei Memorial sept. 8áról véres ütközetről beszél, melly Lerinnél történt volna Navarrában, 's a' carlositák javára. — A' Morning Herald irja egy onnatei irás szerint f. h. 3áról, hogy d. Carlos Cordovát a' los-Arcosi halmokon f. h. 2án megtámadá, 's miután mintegy 700 emberét hadviselésre tehetlenné silányitotta, visszavonulásra kényszerité. A' carlositák vesztesége mintegy 200 ra megy holtakban és sebesekben. Cordova vezér-

lete alatt több mint 9000 gyalogság és nagy számu lovasság állott, 's los-Arcos környékén összesen 25 zászlóalj tanyázott. D. Carlos 9 zászlóaljjal támadta meg a' nagyobb erőt, mellyet Estellából húzott maga mellé. Mintegy két óráig tartott az ütközet tüze. Cordova, az ütközet vége felé érkezett segédcsapatok által képessé tétetett, visszavonulását nagyobb veszteség nélkül eszközleni. — Hihetőleg ez ütközet nem más, mint a' sesmai, 's csak a' helyre nézve van különbözés. — Még közöl a' Morning Herald egy Gomez generáltol eredt irományt is az Ernani ütközetről, mi szerint a' krisztinaiak vesztesége 1000 emberre tétetik. — E' két győzelem, t. i. a' los-Arcosi, és Ernani a' carlosi seregek lelkesülését fő fokra emelte, 's azokat új bátorságra gyújtotta. —

A' valenciai eddigi tanácskozó junta igazgatóvá vált 's elnöke illy alakban is Almodovar maradt, másodelnöke pedig d. Lopez. — A' saragossai junta új fölirást bocsátott a' királynéhoz, mellyben ismét a' ministerek eloszlatását, 's a' cortes egybehivatását sürgeti, 's azt nyilatkoztatja, hogy neki oka van hinni, hogy előbb kijelentett kivánati a' trón elibe nem jutottak. — A' saragossai lapokban több szerzetes és világi pap felszólalása foglaltatik, mellyben ajánlkoznak, hogy ők készek „szent zászlóaljat alakitni 's Izabella és a' jó rend ügyét előmozditni.“ Ez nekik bizonyos föltételek alatt meg is engedtetik, de különben is a' közkatonaság soraiba lépés előttük nyiltan áll. Egy barcelonai irás szerint Gurrea general, ki az éjszaki seregtől, a' Cataloniába nyomult navarraiak üldözésére küldetett, a' barcelonai juntához csatlakozott, 's a' zendülők által ideiglen kineveztetett főtábornagy Pastor parancsainak enged. — A' lázadás és polgári háboru szörnyeit neveli még az epemirigy is Cataloniában, melly Rozasban 's Figuerasban kiütvén eddig is számos áldozatot ragadott el. Igen sok család Francziaországba szalad. —

A' Pyrenéi Memorial, Spanyolország állapotjáról elmélkedvén, többek közt ezeket is irja: „Haladás az emberiség örök törvénye; Spanyolország hosszu ónálomból ébredt föl, érzi az előrehaladás szükségét, 's nincs erő, melly e' törekvését gátolja. De mi tehát törekvése czélja? ezt lehetlen meghatározni, ezt senki sem tudhatja. — Némelyek azt vélik, hogy a' félsziget megnyugtatására 's boldogitására elég bármiféle alkotmányt alakitni, csak álmadott világukat megközelitse. — Furcsa előitélet, minél fogva a' multra tekinteni megfelejtkeznek, 's a' csalképet valóságnak veszik! A' szabadelmü párt napról napra előre megy Spanyolországban, 's titkos társasági szerkezete hihetlenül neveli erejét 's befolyását, de azért még sem dicsekhetik, hogy részén van a' többség. Első próba 1820ban tétetett, 's kiki tudja, milly rosszul sikerült. — Javitások, változtatások kétségkivül szükségesek valának, de a' spanyol nemzet kivánatihoz kell vala azokat mérni. — Alkotmány adatott Spanyolországnak, egészen az 1791iki franczia alkotmány példánya szerint. 'S mi lett belőle? — az idegen eredetü alkotmány nem verhetett gyökeret a' honi földben, nem felelt meg senki kivánatinak, 's egy katonai séta képes volt azt ledönteni. Ma már megvalljuk, hogy az 1791i alkotmány Spanyolországhoz nem illő, ma ismét a' belga alkotmányt ajánlják, mint egyedül illőt a' félszigethez. De felejtjük e, hogy az alkotmánynak mindig 's örökké azon ország szükségei 's uralkodó nézetei kifejezésének kell lenni, mellyet kormányoz? felejtjük-e, hogy ez vagy amaz alkotmány, melly egyik 's másik országban igen illő, igen hasznos, egy különböző viszonyok közé helyezett országnak vészhozó lehetne? — Bizonyosan mindenki örömest hiszi, hogy oktalanság volna egy öregnek erős ifju életmódját, vagy egy betegnek egészséges és izmos férfi élelmét ajánlani; 's még is akadhatni emberekre, kik vissza nem rettennek azon eszmétől, hogy Orosz vagy Törökországban köztársaságot alkossanak, 's ollyakra is viszont, kik egész komolysággal állitják, hogy Éjszakamerika, vagy Helveczia számára illőbb és sajátibb lenne egy önkényes igazgatás, mint a' köz társaság. — A' mi minket illet, ha kérdenének, hogy Spanyolországnak minő alkotmány lenne jelen körülmények közt leginkább hasznára? mi azt felelnők, hogy spanyol alkotmány. Azon kell kezdeni, hogy a' véleményeket különbségét, 's a' pártok sokféle kivánatit kitanuljuk, kifürkésszük, 's ha a' vélemények és a' szükségek különbözők, innét azt kell természetesen következtetnünk, hogy egy általányos, mindenütt egyforma alkotmányt Spanyolországban nem valósithatni; — 's a't. Bár a' spanyol kormányt jobban áthatná fontos kötelességeinek érzelme, jobban ügyekeznék kitanúlni minden egyes tartomány érdekét, 's uralkodó kivánatit, 's látná valahára át, hogy egyedüli eszköz, melly őt a' pártok legyőzhetésére képessé teszi, olly intézvényeket adni Spanyolországnak, mellyeket a' korszellem 's az ország helyzete kiván. — Illy elhatározás többet segithet a' rendhelyreállásra, mint minden kül sereg, 's mi meg vagyunk győződve, hogy a' legjobb segély, mellyet franczia kormány a' madridinak adhat, ezen tanácsban áll: „légy mindenütt 's mindenben spanyol!“ Öst. Beob.

D. Carlos Zumalacarreguy hü generálja özvegyének, donna Pancratia Oldó asszonynak, fér-

je egész tábornagyi fizetését rendelé nyugpénzül, e' fölött három árva leányinak egyenként 2000 real jövedelmet egész életökre, mi által megmutatta, mennyire becsüli e' jeles hivének emlékezetét. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' Times Konstantinápolyból aug. 5röl levelezöjétöl vett tudósítás után mondja, hogy az ott letelepült angol kalmárok folyamodást készülnek intézni kormányukhoz, panaszt tenni azon nyomások ellen, mellyeket a' török kormány a' fenálló kereskedési egyezések ellenére 14 év óta úz a' britt kereskedésen. Benne Anglia egész keleti (levante) kereskedése kérdésben forog. Következök a' sérelmek föpontjai: 1.) különvámok emelése török termékekre, mellyek a' vámszabályozás ellen vannak; 2.) önkényes meggátlása az illy nemü termékeknek; 3.) Azon szokás, mellynél fogva kedvenczszemélyeknek kizáró elöjog adatik azok megvásárlására; 4.) Különös egyedárok (monopolium) behozatala 5.) Az angol áruk külön megadóztatása, eladatásuk után, b nszülött kalmárok iránt. Ezen emlékirásra a' porta némi követének küldetése Londonba, adott alkalmat, melly követségnek az leend czélja, hogy a' mult évben kimult vámjegyzéket megvizsgálja. — Reschid bey rendkivüli követi 's meghatalmazotti ranggal indult julius 30án Parisba a' tuileriák kabinetjéhez. Küldetése Algier viszaadását tárgyazza. A' törökök t. i. azt hiszik, hogy a' franczia kormány illy költséges birtoktól menekedni ohajt 's csak arra vár, hogy a' franczia nép maga is meggyözödjék annak értéktelenségéröl. — Alig vélhetni, hogy a' franczia nép higgye azt 's meggyözödjék róla, kivált ha tudja, mi hasznos lehetne Algier Franciaországra nézve, ha a' kormány hasznát akarná venni. A' Times levelet közöl Konstantinápolyból aug. 11röl, mellyben határozottan bizonyittatik, hogy a' diván azon fermant, mellyet Mesange franczia hadisajkának adott a' fekete tengerre hajózhatásra, ismét visszavette, és pedig az orosz követ ellenmondása következésében, ki azt nyilványitá, hogy az az Unkiar-Iskelessi egyezés megsértése volna. Ezen ellenmondást Ponsonby lordnak hasonló fermánt kérése okozta. — A' franczia Journal des Debats szinte közli ezen hirt. — A' szultán aug. 5én fogadta a' persa követet, ki keleti duzmadtsággal adá elö követsége tartalmát, jelentvén Mohamed Mirza székfoglaltát, 's felszámlálván gyözedelmeit ellenségein. Végül köszönetet mondott a' schach nevében mind a' divánnak, mind a' szultánnak azon hatékony rendszabályokért, mellyekkel egy persa karavan kirablását török földön a' kurdok által, megboszulni parancsolák, úgyszinte a' vesztett áruk fejében igért kárpótlásért. E' kárpótlás, mint mondják, fölmenend 3 millio piasterre, és nagy részben angol kalmárok tulajdona. — A' szultán, mint mondják, szándékosan minden keleti szertartást félretett a' követ elfogadásában, 's egészen európai módon fogadá öt. — A' szultán Reschan effendit, saját titkárját küldötte Albaniába, hogy a' fölkelök állapotját vizsgálja meg, 's ha nem reményli, hogy a' lázadást tél elött fegyveres erövel legyözhetni, igérjen nekik engedvényeket 's ereszkedjék velök ez értelemben alkuba. —

PORTUGÁLIA.

A' Times állitása szerint, a' portugáli kormány, mielött Spanyolországba segéd sereget küldene, következö pontokra nézve biztositva akar lenni: 1. mikor 's hogyan fizetendi ezt vissza Spanyolország? 2. mikép fog e' sereg kormányoztatni, 's különösen e, vagy spanyolokkal egyesülve munkálódni? — A' portugáli kormány, ugy látszik, azt kivánja, hogy ezen segédsereg parancsnoksága Terceira hgre bizassék. — Aug. 16án d. Magalhaes Rió-Janeiróba utazott, hogy donna Januaria hgnét Portugáliába visszahija. D. Januaria don Pedro második leánya 's korona-örökös azon esetre, ha dona Maria maradék nélkül halna-el. — Egy falmouthi magános levél irja, hogy Mendizabal ur a' segédsereget illetö nehézségeket elmozditni látszik. —

BELGIUM.

A' képviselöházban sep. 2án a' külminister nagy készülgetés közt egy beszédet tarta, melly azt tárgyazá, hogy a' belga kormány által a' romai udvarhoz kinevezendö követ fizetésére a' képviselöház 40,000 frankot ajánljon meg. — Brüsselböl sept. 6ról irják: „Tegnapelött reggel a' város több részein 's többek közt Aremberg hg palotája kapuján, következö tartalmu falragaszokat lehete olvasni: „Le Leopold zsarnokságával! le a' ministerekkel, le a' ministeri képviselökkel, kik tirannizálják a' belga népet! Éljen a' respublica!“ —

AMERIKA.

Ujyork várost august. 12e és 13a közti éjjel iszonyu gyuladás érte, melly negyvennél több házat hamvasztott el, számos rakhelyekkel együtt. Többek közt több mint 20 ujság-szerkesztés lett a' lángok martalékja. A' gyuladás okozta kár 800,000 dollárra (1,600,000 pengö forintra) becsültetik. Ezernél több ember lett kenyértelenné. — Baltimoreban aug. 8án tetemes lázadás ütött ki a' nép közt, melly a' hirét meghozó tudósitás elindultával még nem csilapitatott le, minthogy a' katonaság vonakodott megindulni a' lázadók ellen. — A' pórság dühe a' marylandi bank ellen vala irányozva, melly némi idö elött megbukott, úgy szinte az azzal kapcsolat-

ban volt személyek ellen, kiknek házai felduláltak. —

Ujyorkból auguszt. 8ról ezt irják: Madison grófságban Misissippi statusban a' barna rabszolgák közt összeesküvés födöztetett föl, melly Marylandtól Louisiánaig elterjedt, 's mellynek czélja volt: valamennyi fejéret meggyilkolni. Tüstént nyomozó biztosság neveztetett ki a' grófság legtisztesebb polgári közül, 's két fejér, Cotton és Saunders, kik vezérei voltak az összeesküvésnek, fölakasztatott. Az első, kivégeztetése előtt fontos közléseket tett az összeesküvés tervéről, 's megnevezé a' főczimborákat. Vallomása több tanu jelenlétében jegyeztetett föl, 's általa aláiratott. Az összeesküvésnek julius 3a és 4e közti éjjel kelle kitörnie. — Az éjszak-carolinai törvényhozó gyülés eltörleszté azon esküt, melly szerint a' katholikusok minden hivatalból kizáratnak. — Más vallásfelekezetek ellen, mellyek nem keresztyének, e' kirekesztés még fönáll, mint előbb. — Junius 18án iszonyu zivatar rongálá meg Ganton várost Illinois status Fulton megyéjében. A' város 35 házból áll (bizony nem sok), 's kevés percz mulva két harmadrésze a' földre sodortatott. Csak három ház maradt tökéletes épségben. Öt személy halva maradt, 's igen számos súlyosan megsérült. —

A' Louisiana Gazette bővebben megfejti azon okokat, mellyek végett a' nép — mint emlitettük — a' játékházak 's játszókra rohant. „Viksburgban nem rég játékház emeltetett, mellyben nemcsak egy fiatal ember romlott meg, 's bukott szerencsétlenségbe. A' lakosok arra határozák magukat, hogy e' gazdaságnak véget vessenek; többször gyülést tartottak, 's több izben felszólitották a' játékosokat, hagynák el a' várost. Végre azt nyilatkoztatták nekik, hogy vitelbérök egy gőzhajón már meg van fizetve, csak hagyják el a' várost. Midőn azok, kik e' feszólitást a' játékházba megvitték, a' játékházat elhagyták, az ablakokból rájok lőttek, 's közülök azonnal halva maradt egy, másik pedig megsérült. Ekkor a' nép összefutott, feltöré a' házat, 's megragadá annak öt gaz lakosát, kihurczolá, 's azonnal helyben felakasztá. — A' felakasztottak előtt őröket állitottak azon jelentéssel, hogy kik a' holttestekhöz 24 óra alatt közeliteni mernének, hasonlóan járjanak. Valamennyi a' játékházban talált pénz egy a' holttüstek előtt fölállitott asztalra tétetek 's a' ki meg birta mutatni, hogy a' játszók miatt valamit vesztett, visszafizettetett neki. Natchezben is feldúlt a' nép egy játékházat, de senkit sem akasztott fel.

ISLAND.

E' messze szigetről úgy is ritkán érkeznek tudósitások, annál érdekesb tehát, noha egyszersmind fájdalmas érzést gerjeszt, a' mit a' Hamburgi Correspondentben ezen elhagyott tartományról olvashatni. — „A grönlandi jégzaj, úgymond a' tudósitás, mult télen a' szárazra szállittatott ki, úgy hogy Island nyugot-éjszak 's keleti partja azzal egészen el vala födve, 's a' halászat, melly Island fő tápla-forrása, egészen megakadt. A' zivataros és ködös idő, melly a' jéggel együtt beköszönt, oka lett, számos hajótörésnek, 's ezek közt négy franczia halászhajóénak is, mellyek legénysége csak némi részben mentetheték meg. A' szigorú zordon tél következésében a' parasztok az országban sok juhot elvesztettek, 's pedig olly mértékben, hogy néhol 600 darabból alig maradt 20, 30. Ezek következésében az egész kereskedés csak gabonafajokra szorult. Megérkezett a' franczia Corvette La Recherche, 's két természet-buvárt szállita szárazra, kik a' szigetet tudományos tekintetben akarák mbeutazni, 's innen Grönlandba mentek a' la Dilloise elveszett franczia hadihajó nyomát keresendők. Szép vállalkozás. Bár sükerülne fáradozásuk, 's megnyerhetnék a' fr. kormány által e' végre kitett nagy jutalmat (100,000 fr.)

OLASZORSZÁG.

Az Öest. Beob. Velenczéből hirli, hogy Beira herczegasszony september 10én estve, öccseinek don Carlos fijainak kiséretében megérkezett Velenczébe. Ugyanazon estve jött meg Velenczébe hitvesével don Sebastian is.

ELEGYHIREK.

Bécs. A' Halley hires üstökös hibátlan kiszámolás szerint csakugyan elérkezett, 's uj ünnepet szerze azon fölséges theoriának, melly öt 76 év alatt, mióta t. i. emberi szemnek láthatlanul, az ég méretlen ürén bolyonga, lépésről lépésre hiven követte, 's az időt mellyre elérkezen lik, előre pontosan kiszámolta. Aug 25ike óta csak ugy mutatkozik, mint egy kis kerek, fénytelen ködtömeg, közepén valamivel fényesebb, farkatlan és testetlen. Azonban mostani távolságából, melly földünktől több mint 23 millió mérföldnyi, naponként közeledik hozzánk, 's világa aránylag növekedik. — October elején lesz hozzánk legközelebb (4 millió mérf.) de még akkor is 80szor távolabb, mint a' hold. Ekkor olly helyzetbe jut, hogy néhány napon által le sem megy, hanem egész éjjelen látható lesz az éjszaki égen. Azután növekedő fénnyel sebesen futand délnek a' nap felé, 's olly gyorsan távozandik a' földtől, hogy october végén már ismét 20 millió mérföldnyire lesz tőlünk. November első napjaiban még mutogatja magát estszürkületkor, mingyárt nap áldozta után, a' délnyugoti égen, de azután eltünik az esti nap sugárival, 's egy ideig egészen láthatlan marad. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

78. szám — Pest, szerda septemb. 30kán — 1835.

Foglalat: Magyarország (országgyülési hir, kinevezés és különféle). Ausztria (tisztváltozások az ausztriai seregnél). Anglia (O'Connell levele Wellington highez; J. Russel beszédéből töredék; Hume hiv tudósitása az orange páholyokról, az utólsó ülés fontossága; pártok állása; Times thrónbeszéd-parodiája). Francziaország (felsőházi ülések; a' spanyol ügyekbe avatkozásról, és egyveleg). Spanyolország (los-Arcosi ütközet; Mendizabal megérkezése, Toreno és Villiers; királyné jelen helyzete, tartományi junták munkálkodása). Schweiz, Lengyelország, Törökország, Olaszország, és Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban septemb. 22ikén a' KK. és RR. a' sérelmek tárgyában költ 2ik üzenetet országos ülésben vevék föl, 's jóváhagyák. Másnap sept. 23ikán kerületi gyülésben azon tárgyak fölötti kérdés fordulván napi rendre, mellyeket, mint az urbérrel összeköttetésben levőket, még a' jelen országgyülés alatt a' többi munkálatokbul kiszakasztásképen (per excerpta) kellene elvégezni, erre nézve végzéssé lőn: hogy a' jobbágytelki haszonvétellel járó 's különség nélkül mindenki által fizetendő terhek meghatározása, v. is a' „T. czikkely" minden más kiszakasztandó tárgy előtt vétetik föl.

Ő cs. kir. fölsége gróf Reviczkyhez mint a' magyar királyi sz. Istvánrend kanczellárjához auguszt. 14kén intézett kabineti legkegyesb irata szerint gr. Thurn János velenczei delegatust, számos évi hív szolgálati tekintetéből, az emlitett rend lovagkeresztjével méltóztatott diszesiteni.

Különféle. Ferik Ahmed basa, ki Pestre sept. 19ikén szinte mulhatlanul váratott, közbe jött akadályi miatt csak sept. 26ikán érkezhetett meg, 's mint előre mondva volt, a' hétválasztó fogadóban szállott-meg. 30kán már el is utazott. - A' kuntschütti n. lotteria 3ik főhuzása Bécsben sept. 22ikén ment végbe 's a' főnyertes számok következők: 97422 sz. nyerte az urodalmat vagy helyette váltságul 200 ezer frtot váltóban; — 32,629 nyert 20 ezer; 17,005 nyert 10 ezer; 49849 nyert 5 ezer, 's 48619 nyert 2 ezer frtot vtóban. A' 17,005 számu sorsot, melly 10 ezer frtot nyere, Beè János pesti kereskedő adta el.

Igazitás. Mult számunkban mind Széchenyi aranytollának átadási, mind a' Zrinyi hajónak Pestre érkezési napja septemb. 24ike volt, az ott fölhozott auguszt. és julius 24ike helyett; valamint az aranytoll külirásában is 1835 helyett 1834nek kell vala állani.

AUSZTRIA.

Előmozditások a' cs. k. hadiseregnél: Ezredesekké lettek követk. alezredesek: b. Pergler Károly a' 4dik sz. Spiegel vasasezredtül, szinte a' 4. sz. császár-dzsidás ezrednél; — Culoz Károly, a' 7. sz. Lattermann gyal. ezr. — Schwarzenberg Bódog hg, Szász-Coburgi 's Gothai hg. 1. sz. dzsidas ezredénél, diplomatai hivatalában meghagyatva; - Malter József, a' 30 sz. Nugent gyalog ezr. — Goldbach Domokos a' prágai, és Racca József a' bécsi őrpattantyus vidék parancsnoka, helyzeteikben; — Christ József, az 5ik patt. ezredtől a' 2dikhoz; — Prokesch Antal a' 17 sz. Hohenlohe-Langenburg gyal. ezrednél (teljes hatalmu követ a' kir. görög udvarnál) hivatala megtartásával; — b. Engelhardt Sándor a' 21 sz. Paumgarten sorezredtől gr. Kinsky 47. sz. sorezrednél; b. Rath Henrik st. Julien 61 sz. sorezredtől hg. Hohenlohe-Langenburg 17 sz. sorezrednél; Csollich Miklós a' szentgyörgyi 6 sz. határőri sorezredtől az ottochai 2. sz. sorezrednél, — és Stechovich Simeon a' bánsági 2ik határőri sorezredtől a' 2ik oláh-határőri sorezrednél. Alezredesekké lőnek köv. őrnagyok: Gariboldi Angelo b. Lattermann-sorezredtől gr. Nugent János 30 sz. sorezrednél; gr Nugent János gr. Mazzuchelli 10 sz. sorezredtől b. Lattermann 7 sz. sorezrednél; Schmiel László, hg. Hohenlohe-Lang. sorezredénél; Bongard Ferd. Kinszky-sorezredtől Paumgarten sorezredénél; Garces Károly a' bánsági 1. határőri ezredtől a' báns. 2ik határőri ezrednél; Krucsay Antal a' gradiskai határőri ezredtől a' bánsági 2ik h. ezrednél; Baader János az 1. patt. ezredtől az 5iknél; Foscolo János korvetkapitány 's tengerhadi fő parancsnoksági segéd, ez utóbbi hivatalában maradással fregattkapitány lett. Őrnagyságra léptek köv. kapitányok: Kellery Ferencz, b. Wacquant 62 sz. sorezredtől d. Miguel 39 sz. sorezrednél; Commandina Boxo, b. Wacquant sorezrednél; Hauslab Ferencz és Woller Auguszt, Lattermann-sorezrednél, — az első mint hivatalt viselő Károly cs k főhg. fijainál; hg. Hohenlohe-Langenburg Gusztáv Henrik, b. Langenau 49 sz. sorezredtől gr. Mazzuchelli sorezrednél; Canal Aloiz, Kinszky-sorezrednél; Sühnel József, Hohenlohe Langsorezrednél; Doszen Péter az ottochai h ezredtől a' bánsági első h. ezrednél; Musulin Raimund a' bánsági első h. ezredtől a' gradiskai h. ezrednél; Lippert Fülöp az első patt. ezrednél; és Morari Antal eddig hajóhadnagy. most korvettkapitány. Boccalari József számfölötti ezredes hg. Hohenlohe-Langenburg sorezredénél, parancsnokul rendeltetett a' megürült Prahl gránátos zászlóaljhoz. Wanczel Venczel a' péterváradi határőri ezred őrnagya, helyőrnagy lett Eszéken. Ritter Károly, b. Wimpffen sorezredi kapitány segéddé neveztetett ki az illyr- és benső-ausztriai kat. parancsnoksághoz. B. Minutillo Fridrik nyug. altábornagy, rendes nyugpénzéhöz még ezer pengő fr. esztendei toldalékot nyert. B. Kulmbach Károly alezredes, ezredesi czimet, — b. Bibra Erneszt nyug. őrnagy alezredesit 's hg. Lobkovitz János a' Vilmos huszároknál volt kapitány, nyugalomra léptével őrnagyi czimet nyert. Nyugalmaztattak: őrnagy Prahl Ferencz a' Hohenlohe Lang.-sorezredtől, alezredesi czimmel és nyugpénzzel; Pintér Ferencz, Rainer főhg. sorezredétől alezredesi czimmel 's díjtoldalékkal; Pittshaft Fridrik, gr. Latour 28 sz. sorezredtől és Bernt Ignácz, gr. Kinszky 47. sz. sorezredtől; — kapitány:

Frkl Mátyás a' bécsi várőrségi patt. kerülettől őrnagyi czimmel és nyugpénzzel; Gegenbauer Antal, b. Trapp 25. sz. sorezredtől, Pollaczek Mátyás, gr. Kinszky-sorezredtől és Tacuffer Antal a' savoyai dragonyosaktol őrnagyi czimmel és díjtoldalékkal; továbbá Dohalszky Kristóf a' bajor kir. dragonyosoktól és Udvarnoky Imre a' székely- huszároktul őrnagyi czimmel.

ANGLIA.

O'Connell ur sept. 8án egy hosszu levelet bocsátott közre, mellyet Wellington herczeghez irt, azon okból, mivel ez a' felsőházban volt utólsó vita alkalmával azt mondotta róla, hogy illetlen viseletéről megyőzetett, 's az irlandi kormány által (most) még is előmozdítatott, 's hogy továbbá több hatalommal bir, mint bármelly személy az 1688ki revolutió óta. Az első állításra azt mondja O'Connell ur, hogy az egészen alaptalan, 's a' herczegnek tudnia kellett volna, hogy az; a' második állitás vastag tulzás, 's a' herczegnek kell tudnia, hogy az. Mi az elsőt illeti, Blackburne ur, az irlandi főügyész Anglesey lord igazgatása alatt, noha mindketten mód nélkül gyülölék őt, kénytelen volt minden ellene támasztott váddal fölhagyni, az állitott előmozditás pedig az irlandi kormány által semmi egyéb, mint a' korlátokhoz bocsátás (mint ügyvéd), miőt 20év előtt illette volna, 's e' fölött az is másoknak használ, nem neki. Mi a' második szemrehányást illeti, úgy vélekszik O'Connell ur, hogy ő az általa birt hatalomról mitsem tud; de ha befolyásról van szó, azt sem születésének nem köszöni, mert ő csak egy egyszerű falusi nemesnek fija, sem vagyonának, mert az igen csekély, de nagy észtehetségének sem, mert az csak igen közönséges, hanem köszöni azt egyedül Wellington herczegnek 's azon hozzá hasonlóknak, kik azon ügyekeztek, hogy Irland panaszai, sérelmei 's elnyomatása folyvást tartson. A' levél további tartalma kemény kirohanás a' herczeg, a' toryk, felsőház 's orangisták ellen. Egy helyen benne következőt is olvashatni: „Hiú erőködés Önnel, 's azon tudatlan hagymáz fejekkel, kik a' felsőházban Ön pártján vannak, észről beszélni. Ön haditanácsot tart Apsleyhouseban, hol ármányokat koholnak, 's inkább török divánhoz semmint britt gyüléshez illőleg, minden józan emberészszel daczolva, minden Irlandnak kedvező parliamenttörvényt megsemmíteni ügyekeznek. Végül O'Connel ur egyenkint előszámlálja azon hat törvényjavaslatot, mellyek ezen ülés alatt Irland javára behozattak, 's mellyeket az alsóház elfogadott, a' felső pedig visszavetett, mihez képest nem csudálkozhatik aztán, ugymond, a' nemes herczeg, ha mindezek után növekedni fog az ő (O'Connell) befolyása Irlandban. — A' levelet igy rekeszti: „Csak gondolja meg, millyen Ön története, mint statusférfié; egyik hónapban azt nyilatkoztatjaki világosan, hogy őrültnek kellene lennie, ha hivatalt vállalna el, 's a' jövő hónap első ministernek találja Önt; máskor azt nyilványítja Ön, hogy az elavult várhelyek rendszere, 's a' kinevezésé, az emberi bölcseség legtökéletesebb müve. Igen, igen, szó szerint igy volt; az emberi bölcseség legtökéletesebb müvének nevezé Ön azt, 's ime, Ön most a' tamworthi reformer hive, ki csak azért esdekel hatalom után, hogy a' reform áldásait kiáraszthassa a' status valamennyi ágaira! Ez úttal Önnel kész vagyok. Legközelebbi „bizodalmas levelem" Ön reformista társához Sir R. Peelhez leend intézve, kinek azon szemtelen alakossági és szenteskedési próbamutatványára, mellyet Tamworthban tett le, csak még is kell valamit felelnem. — Van szerencsém mylord herczeg, minden ceremoniával 's udvarisággal maradni, Ön alázatos szolgája O'Connell Dániel." Öst. Beob.

John Russel lord azon beszédében, mellyben kéri az alsóházat, hogy a' lordok által utóbb tett módosításokat a' községi törvényjavaslatban fogadná el, következő hely is olvasható azon viszonyról, melly a' két ház közt ez alkalommal fenforga 's egész Anglia figyelmét magára vonta: „Jól tudom, urak, hogy olly kevert kormányalakban, mint a' miénk, olly nagy javító rendszabályt, mint e' törvényjavaslat, egyszerre életbe nem hozhatni. Azért is mig a' parliamentben ülök, mindazon javításban, mellyekben részt venni szerencsém van, mindig azon szabályt követem: inkább valamit oda engedni, noha roszalnom kelle azt, csak hogy a' szabadelmü rendszabály egészen megmentessék. — (Halljuk!) Ha határtalan monarchiánk, vagy demokratai kormányunk volna, az illy rendszabályokat eredeti alakjokban lehetne kivinni, de mi egyenlően kimért hatalmú alkotmány alatt élünk, 's én ohajtanám, hogy minden szükséges javitás ezen egyensúly háborítása nélkül menjen át. Ha azon hasznokat élni akarjuk, mellyek a' kevert kormányalakkal összekötvék, az akadályokat is el kell néznünk." —

Sir H. Vivian főhadtárnok, valamennyi pattantyus ezred parancsnokló fejeihez azon rendelést bocsátotta, hogy mindenik ezredből bizonyos számu pattantyús altisztet küldjenek a' spanyol segédseregbe szolgálni, még pedig úgy 's azon föltét alatt, hogy az igy elküldetendők visszatérve Spanyolországból ismét azon rangba lépjenek a' britt seregben, mellyben az előtt voltak. — A' Times gáncsolja a' trónbeszédben, hogy nem elég boszonkodást fejez ki a' spanyol háboru kegyetlenségein, hogy az itt ott előforduló rabszolga-kereskedést nem rója meg, hogy a'

községi törvényjavaslatot, melly most már országos törvény, dicséri, hogy Irlandról szól, a' nélkül, hogy O'Connellről tenne említést, végre, hogy az alsóház tagjainak ragaszkodást tulajdonit az alkotmányhoz. A' Times szerint mind ezeket máskép kellett volna. —

A' londoni lapok közlik a' biztosságnak Hume ur által tett tudósitását az orangepáholyok fölött. Kimutattatik abban, hogy az orangista egyesület egész Angliában, 's a' gyarmatokon, ugy szinte az egész britt seregben el van terjedve; hogy a' tagok jelek és jelszavak által szokták egymást értesiteni; hogy valamennyi tag, a' katonákat 's matrózokat kivevén, évenkint pénzadakozásokat szokott tenni az intézet czéljaira; hogy szinte az egész intézet czélja az angol egyház biztositása, de egyenesen politikai bélyege van; hogy több száz orangepáholy létez; hogy az orangisták száma csak Londonban magában 40,000; hogy minden fáradság a' páholyok eltörlésére, a' seregnél hiú és sükeretlen volt; hogy a' papság is igen bele van bonyolódva 's hogy a' salisbury püspök a' rend lord-praelatusa, úgy szinte, hogy több plébános külön páholyokban mester is; hogy az orangistáknak számos hivei vannak még Ujdélwalesben, és Vandiemenslandban is; hogy Irlandban végre nem kevesebb az orangisták száma, mint 220,000, kik többnyire fegyveresek.

A' pártok állásáról némi londoni levelező igy elmélkedik: „A' ministerek nem fognak megállapodni 's nem is állapodhatnak meg, mert létök föltéte a'haladó javitás;'s minthogy a' felsőházi ellenző nagy többség miatt legkisebb javitást sem fog a' nemzet kivihetni, ha egykedvűnek mutatandja magát, mulhatlanul szükséges mind a' ministeriumnak, mind a' nemzetnek ébren lenni 's valahogy el nem szunyadni. Márcsak azért is szükséges, hogy a' szabadelmüek a'parliament-választási szavazásjog-vizsgálatkor föntartsák igényöket(Ansprüche), mert egy pillantást sem kételhetni,hogy mihelyt a' toryk sejtendik, hogy a' többségre számolhatnak: a' ministerium azonnal még egyszer elbocsáttatnék, 's uj választás próbáltatnék meg. A' toryk annyival inkább sietnek e' próbával, minthogy majus 1sőjével, midőn t. i. az uj várostanácsok választatása megtörténend, számos helység kiesik már befolyásuk alul, mellyek iránt most még bizonyosak lehetnek. Ennél fogvást igen fontos volna rájok nézve azon időben a' kormányon lenniök, mert alkalmat adna nekik a' városok részére az uj békebirókat kinevezni, mi által befolyásuk tetemes részét a' jövendőre nézve is biztosithatnák. Söt mondják, épen 's egyedül az ezt tehetés reménye birta a' felsőház többségét arra, hogy minden veszéllyel daczolva, e' hivatalok megrakását egyenesen a' kormánynak adák, nem pedig a' várostanácsnak, mint a' ministerek akarták.“ —

A' Courier a' mult parliament-ülésről ezt jegyzi meg: „Mondják, az imént rekesztett ülés a' testületi törvénynél egyebet nem munkált. Azonban már ezen egy rendszabály is elégséges volna dicsőiteni egy ülést. De igaztalan állitás, hogy egyéb semmi sem történt. Az alsóház azon végzése, — 's e' végzés nem nyakra főre, hanem hosszu 's józan vitázat után hozatott, — mellynél fogva az irlandi egyház-vagyonnak egy része közös népmüvelésre forditandó, a' volt ülés másik nagy jegye.

A' Times, melly meg nem szünik üldözni vagy legalább marczonglani a' ministereket, nevetségessé szándékozik tenni a' királyi beszédet egy parodiában, mellyben következő észkóros mondókák is fordulnak elő: „Lordjaim, 's uraim! mint eddig, ugy ezúttal is a' legbarátságosabb bizonyitásokat veszem valamennyi kül hatalomtól, I. Dániel uj hatalmasságot is bele értve. Oroszország szerte áradása hirére Durham lordot küldöttem oda, hogy a' dolgot megvizsgálja, 's mint szemtanu meggyőződjék, valljon amaz ország előbbi helyén áll e még. Minthogy régi barátom és szövetségesem, a' nagy török, hadihajóimnak meg nem akarja engedni, hogy vizein járhassanak, követem 's kiséretem számára kalmárhajót kelle kibérlenem, mellyen majd csak átcsúszhatnak. — Ha Oroszország fölakadna azon, hogy saját alkalmukon járnak, használásukra néhany omnibust szállittottam hajóra, hogy minden illy nemü fenakadás elhárittassék. — Ezen okos előkészületek azt hitetik el velem, hogy e' nagylelkü küldés szerencsésen fog lefolyni. Hasonlókép reménylem, hogy Evans ezredes erőködései Spanyolországban kirántanak bennünket azon locs-pocsból, mellybe Palmerston lord bennünket azon országra nézve taszitott. Most Lordjaim, 's uraim! menjenek haza, 's örüljenek a' fogoly vadászatnak, melly ezen őszön, mint mondják igen jeles, 's bizzák magukat a' jövő ülésen derék ministereimre,'s a'titkos status-pénzekre,mellyek bőven lesznek országom valamennyi városában fentartani az izgást.“

FRANCZIAORSZÁG.

A' Messager azt mondja: nem rég óta különös munkásság van a' fontainebleaui kastélyban, hol több mint 600 munkás van készületekkel elfoglalva. A' Messager, 's vele többen azt hiszik, hogy mind e' készületek a' spanyol regens-királyné számára tevék. — Bardon ur párisi kalmár, a' Curier de la Mosellebe azt iktatá, hogy őt a' saargemündi alispán bevádlására a' porosz hatóság Saarbrückben, mintha közczinkosa volna a' julius 28iki merénynek, elfogatta; 's hogy sem azon bizonyságra, mellynél fogva

Parisból május 23a óta van távol, sem több tisztes kalmár kezességére a' fogságból meg nem szabadulhat, 's a' koblenzi börtönben kénytelen a' kormány határozását bevárni.

A' Moniteur sept. 12én közli a' királyi rendelést elöbbi napról, mellynél fogva mind a' két kamara idei ülése bérekesztetik. — A' király harmincz külön rendelésnél fogva szinte annyi uj pairt nevez ki. Ezen uj pairek többnyire grófok 's bárók, kik vagy katonák vagy királyi tisztviselök. — A' kormány többsége ezentúl majd tetemes leend. — A' Gazette de France állitja, hogy Paris örségéből 's a' vidékrül több ezred a' spanyol határszélek felé indult el. — Egy párisi levelező mondja, hogy Fieschi, kaponyáját Emery urnak ajánlotta 's hagyta végrendelésében azon emberi bánásért, mellyel volt iránta, 's mert kaponyája olly nagy érdeket látszék gerjeszteni Emery urban.

A' Messagerben a' spanyol ügyekről 's különösen a' beavatkozásról következő czikkely foglaltatik: „Az angol király azon beszédében, mellyel a' parliament ülését bérekeszté, oda nyilatkozott, hogy kapcsolatban azon három hatalommal, kik a' négyes szövetséget aláirták, legélénkebb figyelmét mindig oda forditja, mikép vethessen a' polgárháborúnak véget éjszaki Spanyolországban. E' szavak még alig valának kimondva, midön az Albion már jelenté, hogy e' szövetség, mi Francziaországot illeti, már fel van oszolva, 's hivatalosan feloszlottnak nyilványtva; 's ime ma reggel következöt olvasunk a' Courrier Françaisban: „Biztos kutfőből tudjuk, — 's az Albionnak is kell már eddig tudnia, — hogy az angol kabinet utóbbi diplomatai közleményekben a' spanyol ügyekre nézve az april. 22iki egyezést, a' későbbi pótlékczikkelyekkel együtt teljesen 's kizárólag don Carlos ellen irányzottaknak tekinti 's nyilványtja, nem pedig e' mostani körülményekben olly beavatkozásra föl-hatalmazónak, mellyről izetlenség nélkül föl nem tehetni, hogy az a' praetendens elüzetésére czéloz. E' fölött maga a' spanyol ministerium sem hivatkozik a' kérdésben forgó egyezésre, 's kérelme okait csak azon sürgető zavarokból meriti, mellyekbe a' status azon rendszer által bukott, mellynek fölállitása a' ministeriumnak ajánltatott 's tanácsoltatott; 's most annak támogatása kivántatik szerzöitől.“ — Más oldalról ismét a' Quotidienne azt mondja: „Francziaország, melly annyira eped nyugalom után, hogy szabadsága legdrágább biztositékait is feláldozá, semmikép sem támogathat olly kárhozatos következésekkel terhes határozást, mint a' spanyol beavatkozás. Mi hisszük, hogy azon ministerium, melly olly merészen lép föl intézvényeink ellen, kevésbé fog vállalkozónak mutatkozni szomszédinkéi ellen. Ben (az országban) már választott a' zsarnokság és anarchia közt; kün is két gonosz közül a' kisebbet fogja választani, 's inkább V. Károlyt éltetni, mint saját létét koczkáztatni.“ — A' csarnokon pedig, folytatja a' Messager, mind inkább kezd azon vélemény meggyökerezni, hogy, ha történik beavatkozás, az nem don Carlos ellen lesz intézve.“ —

A' Journal des Debats több diplomatai kinevezést közöl, mellyeket az ujságok már előre jelentettek. Közöttük: a' sz. pétervári udvarhoz csakugyan Barante ur megyen Maison marsal helyébe; a' szardiniai udvarhoz Rumigny ur, Barante helyett; Schweizba duc de Montebello, Rumigny ur helyett; Stokholmba Mornag gr. duc de Montebello helyett; a' haagai udvarhoz Mort báró, Soult marquis helyett, ki lemondott. 's a' t. — Az Impartial mondja: a' játékszini vizsgálat (censura) már fenáll a' kinevezett biztosságban. Következő személyekből áll az: Wailly Gyula a' szinházak igazgatója, mint elnök; Basset Sándor, szinészeti költő, Hausmann Florent, Giraud, vizsgálók, Chaalons ur titkár. A' fizetések igen szépek. 6000 frankot húz az elnök, 4000 fr. a' vizsgálók, 's 3000 fr. a' titkár. A' biztosság már munkálkodott is, mert a' következő czimü vigjátékot: Le Roi en vacances, megtiltotta.

Egy levelező Parisból azon hirt közli a' kamarák bérekesztetéséről, hogy e' kiáltás: „Éljen a' király!“ a' csekély számu követek közt igen gyönge volt, 's némelly követek még azt is kiálták: éljen a' charta!“ —

A' felsőház ülésében sept. 9én a' sajtótörvény 3ik és 4ik czikkje fölött, mellyek a' censurát tárgyazák a' szinházak 's rajzolatok iránt, Dreux-Brézé ur ezt mondá: „Ha e' czikkelyek külön javaslatban volnának, tetszésemet meg nem tagadnám tölök. De itt a' ministerium nem öszintén, nem becsületesen cselekedett.“ Guizot ur itt fölkele: „Nem szivelhetjük, hogy becstelenségről vádoljanak bennünket. Az elnök: „kérem Brézé urat, ismételje kifejezését és világitsa föl.“ Brézé ur: Nem örömest ismétlek kifejezéseket, mellyek sérthetnek.“ (Jól van! Jól van!) Az elnök: „Ehez képest Brézé ur mondását visszahúzza.“ (Elég!) Brézé ur: Azt mondom, hogy a' törvényjavaslat határozásai a' játékszinekre 's rajzolatokra nézve, teljes helybenhagyásomat nyerték meg, de panaszlom, hogy szózatom meg van kötve. En sajnálom a' kicsúszott kifejezéseket; de a' másik kamarában egy komoly férfi (Royer Collard) nyilván álnokság 's bujkálásról vádolta a' ministereket; szavai még is csak érnek valamit. Thiers ur: “Semmit.“ Brézé ur: Nem fiatal 's meggondolatlan ajakról jöttek.“ — Thiers ur:

„Meggondolatlán az ember minden korban.“ (Nagy forrongás.) Brézé ur: „Ő mindnyájunk tanitója!“ (Igen helyesen!) Az elnök: „Meg kell jegyeznem, hogy nem parlamenti szokás vitatásokba a' másik kamara tagjainak nevét, vagy kifejezéseit keverni. — A' pairkamarának ezen tekintetben magas illedelem példájával kellene elömennie.“ — Dreux Brézé ur, mint már emlitők 's e' kis vitázati töredékből is kitetszik, nagy legitimista. Átaljában a' pairkamara a' sajtótörvényjavaslatnak imént emlitett vitája alatt keményen nyilatkozott a' juliusrevolutio ellen, 's az hihetőleg sem a' párisi sem a' vidéki nép előtt kedvezőbbé nem fogja tenni helyzetét. —

Egy párisi levelező sept. 15röl igy ir: „A' csarnokon ismét sokat beszéltek a' fr. kormánynak a' spanyol ügyekbe avatkozandásáról. Mindenki világosan átlátja most már, hogy a' regensnénnek egyéb választása nincs Fontainebleaunál. A' pénzkelet némi ingadozás után felszökkent; mert azt kezdik hinni, hogy nem fog a' beavatkozás megtörténni, sőt határozottan állitják azt is, hogy a' franczia kormány nem fog beavatkozni, bármi történjék. E' határozás az összegyült tanácsban hozatott. A' ministerium egészen el van merülve azon felügyelésbe, mellyet az utólsó törvények végrehajtása megkiván, 's nem szándéka magának uj zavart szerezni. —

A' Gazette de France több diplomatai kinevezést emlit, mellyek a' franczia kormány követségei közt nagy változásokat fognak tenni. Többek közt a' londoni követségre Rigny ur van szánva, Barante ur pedig, a' követházban a' biztosság tudósitója a' sajtótörvény fölött, sz. pétervári követségre vár. — A' Nouvelle Minerve emlegeti, hogy ujdonta sokat beszélnek a' tuileriák kabinetében a' spanyol beavatkozásról. — Ezúttal már azt is állitják, hogy a' király sem idegenkedik többé attól olly igen, mint eddig. — A' Moniteur sept. 15én következő telegraphi sürgönyt közöl Algierből sept. 6ról: „Clauzel marsal a' hadministerhez. Abdel Kader, Oran mellett nagy veszteséget szenvedett. Ibrahim bey 's a' douarok vitézül harczoltak ellene. Álgyuink tüze őt visszavonulásra kényszerité. Az ellenség vesztesége tetemes volt.“ — A' Messager azt jegyzi meg, hogy Vallée gróf altábornok, egyike az ujdon kinevezett harmincz paireknek már Polignac ministeriuma alatt Vitrolles báróval 's Puyvert marquissal ki volt nevezve. —

SPANYOLORSZÁG.

A' Pyrenèi Sentinelle bővebb leirását közli a' los-Arcosi (vagy sesmai) ütközetnek, melly sept. 2án a' carlositák javára ütött-ki. Cordova general szinte 10000 fönyi két erős csapattal, mellyet 800 ló 's 4 álgyu kisért, kiindula Mendigorriából; előcsapatja 400 lovagból állott d. Miguel de Irribarren vezérlete alatt. Aldama osztálynok general szinte kiszálla Sesmából 6000 emberrel, 's 200 lóval. — Cordova los-Arcos mellett foglala helyet, 's álgyuit Sorlada felé szögzé, honnét a' carlositák valának jövendők. — Ituralde és Moreno generálok Sorladától éjszakra álliták álgyuikat 's a' carlosi zászlóaljak ugy ellepték a' környék szőlőkertjeit, hogy az ellenfeleket csak Sorlada választotta. — Epen kilencz óra volt délelőtt, 's a' los-Arcosi lakosok mindnyájan a' szomszéd halmokra csődültek bámulni e' nézőjátékot. — Mintegy 12 órakor kezdődött a' csatatűz, egy részről: „éljen Izabella 's a' szabadság!“ — más részről: „éljen V. Károly 's a' religio!“ kiáltások közt. — Az álgyu-muzsika megdördült, 's a' christinai sereg álgyui eleinte a' carlosi sorokban nagy dulást okoztak. A' christinaiak los-Arcos felé nyomultak, hol három carlosi zászlóalj magát körül sánczolá; e' csapat nagy veszélyben forgott, midőn d. Carlos az alavai első őrzászlóaljjal, a' szent osztállyal 's főtisztjei kiséretében odaérkezett. — Délután 4 óraig tartott az ütközet; ekkor a' carlosiak vitézül megtámadák 's széljel szórták a' christinaiak jobb szárnyát; 's Cordova general, Viana felé vett irányzatban, visszavonult. A' királyné serege vesztesége mintegy 300 holtra, kik közt számos tiszt, 's igen sok sebesültre megy, kik közül másnap száznál több hozatott Vianán és Logronnon által; — a' carlosiak pedig 200 holtat számlálnak, és szinte számos sebest, kik az aranachei kórházba vitettek. — Sept. 5én a' carlosi főhadiszállás Murietában volt, 's Cordova, hir szerint betegen feküdt Logronnoban. — Határszéli levelek szerint a' christiniak 7én ismét los-Arcos felé indultak 12000 emberrel, számos lovassággal. — Az ángol-christinai seregek átvitetése Santanderből és S. Sebestyénből Portugaletébe angol és franczia hajókon, illető zászlóik alatt, valóban megtörtént. — A' christinai kormány számára Franczia-országban gyüjtött önkéntesek, mintegy 800 fej, parancsot kaptak, hogy Spanyolországba menjenek. — Más részről d. Carlos serege is naponként növekedik érkező navarraiak által; családatyák, ifju férjek hagyják-el házaikat, hogy zászlói alá siessenek. — A' franczia idegen sereg iránt nagy bizalmatlansággal van a' nép, mert Cataloniában igen roszul viselte magát, 's mindenütt garázdasága nyomait hagyta; Tarragonában naponként lerészegedett.

A' határszéli hirlapok folyvást azt pengetik, hogyha mai napig nem tört is ki zendülés Madridban, de az bizonyosan el fog következni, és annál inkább, mivel a' tartományi junták, különösen a' saragossai, folyvást ministeriumvál-

toztatást kivánnak, sőt a' személyeket is megnevezik, kiket a' kormányra ültetni ohajtanának, t. i. Arguellest a' külügyi, Isturizt a' pénzügyi, Florez Estradát a' tengeri, Calatravát a' belügyi, Almodovárt a' hadi, 's Garcia Herrerost az igazsági osztályba. — A' Quotidienne hihetőnek tartja, hogy a' mindenfelöl szorongatott regensné végre a' zendülőknek enged, 's pártjokhoz csatlakozik. — A' párisi pénzcsarnokon folyó hó 15én közönségesen hitt dolog volt, hogy a' franczia kormány a' spányol udvar által kért közbejárulást megtagadta, 's a' gyorsposta már el is ment Madridba a' nem válasszal. — Azonban a' ministeri lapok erről tudni nem akarnak. — 16iki hirlapok tudósitásai közt legérdekesb az, hogy Mendizabal ur Madridba sept. 6án megérkezett, 's a' várost teljes, 's a' többi tartományokban uralkodó zavarral szemközt ellenkező nyugalomban találván, egy pillanatnyi késedelem nélkül S. Ildefonsóba sietett. Madridban sokat várnak e' jeles statusférfi elmetehetségitől 's lélekerejétől, 's reménylik, hogy ő a' kormánynak elhatározott utat fog kijelelni. — A' Journal de Debats, melly a' madridi történeteket legkedvezőbb szinbe szereti öltöztetni, azt irja, hogy köz várakozás szerint Mendizabal ur, bátoritó jelenléte által, Toreno minister merész rendelményeinek uj erőt adand 's hogy mindketten egyesülve dolgozandnak egy kemény 's hatalmas viszanyomó rendszer szellemében. — Ellenben a' madridi Messager szerint Mendizabal ur, az angol követ Villiers által segitetve, arra ügyekszik birni a' királynét, hogy egyenesen a' haladás embereire (les hommes du progrés) támaszkodjék, 's a' tartományi junták kivánatinak engedjen, mellyek minden erejöket ajánlják a' carlismus' tönkre-tételére, ha biztositatnak arról, hogy a' királyné az általok kijelelt utat követendi. Illy áron igértetik a' királynénak Angolország naponként nyilványuló segédhatása, 's a' portugáli sereg' segélye. — Toreno kétségkivül minden erejével azon lesz, hogy e' terveket dugába döntse, 's ebben Rayneval urtól a' franczia követtől segittetik. Azonban az utóbbiak semmi támaszt nem nyujthatnak a' királynénak, mert franczia közbejárulásra nincs remény, 's Rayneval ur csak egy sugárkát sem deríthet. — Christina semmi módon nem maradhat a' jelen állapotban, még úgy sem, ha hinni akarjuk, hogy a' madridi 's környékbeli lakosok hüsége tántoríthatlan marad, mert a' szabadelmü párt Coronnától Cadixig, Barcelonától Badajozig terjeng. — Későbbi utóirások már azt jelentik, hogy Mendizabal ur okai nem maradtak siker nélkül, 's a' királyné kész Arguellest 's az ellenzési párt fejeit a' ministertanácsba meghini. — Azonban még ez nem teljesen bizonyos; de igen valószinü, hogy Mendizabal nem fogja a' pénzügyek kormányát magára vállalni, ha alkalmas társai nem lesznek a' tanácsban, kik őt haladó czéljaiban czélszerüleg segitendik, 's hihetlen, hogy a' királyné ezt tőle megtagadja, most, midőn minden óranegyed uj zendülés hirét hozza. — Egy oleroni levelező sept. 10éről igen érdekes irományt közöl a' Journal de Commerceben, melly a' fővárosi történetek elrejtett 's avatatlan szemnek láthatlan okát fejtegeti. A' levélben többek közt olvashatni: „a' legfontosabb történetek gyakran legcsekélyebb okokban gyökereznek, 's azok közül, kik a' madridi nyugtalanságokrul olvastak, hiszem, igen kevesen gyaníthaták, hogy a' spanyol monarchiát szerelmes vetekedés, és féltékenység vezette a' tátongó örvény szélére. — De érthetőbben szólok. Ki az udvari cselszövényeket ismeri, tudni fogja, hogy rövid idő előtt Toreno ur és Villiers, az angol követ, szinte kardra keltek egy közösen imádott hölgy szerelméért. — Akkor mind kettőjöknek bölcsebb baráti békesen intézték el a' dolgot; de a' követ ezóta keserü gyülölséget ápolt a' minister ellen, szerelmes keblében. — Titkos ügyvivőji folyvást szemmel tarták ezóta a' naponként terjengő 's öregbülő mozgásokat; 's a' követ arczain minden körébe tartozó láthatá a' gúnymosolyt Toreno első minister tétovázása fölött. — Aug. 14én magához hivatá Arguellest, 's kimerité egész ékesszólását, hogy azt rábeszélje: magát egy uj szabadelmü igazgatás elnökévé tenni. Soká tartott a' tanácskozás Arguelles és Villiers urak ügyvivői közt, de Arguelles nem akart a' követ unszolásinak engedni. Midőn 15én estve a' zendülés kiütött, ismét sürgeté Arguellest, hogy tegye magát a' nyugtalanok vezéréve, de ez ismét nem sok kedvét mutatta. — Quesada general bátorsága 's hidegvérüsége lecsilapitá ugyan a' háborgókat, de azért az angol diplomata nem mondott le minden reményről. Most ismét Mendizabal urral készül uj ministereket faragni. — 'S valóban, a' kormány első győzedelmét Madridban még nem tekinthetni tartós béke zálogának. A' madridi urbanókat, kik semmit se tudtak azon zendülés okairol, mellynek eszközeiül őket használni akarák, könnyebben el lehete altatni, mint a' tartományi juntákat, mellyek gondolkodva, 's elv szerint fejtették-ki terveiket. — 's a' t. — E' levélről bajos lenne elhatározni, őszinte igazság, vagy csalatkozás fájdalma és párt szellem vezette é irója tollát? Öst. Beob.

Egy bayonnei levél azt jelenti sept. 11éről hogy Espartero 's az angol segéd seregek Bilbaónál keményen megverettek, 's közel 1000 embert vesztettek. — És igy a' kormány ügye ismét gyön-

gébb lábon áll, mert jelen körülmények közt egyetlen eszköze lett volna a' föllázadt junták lecsilapitására, a' carlositákon valamelly ragyogó győzödelmet nyerni. — A' bilbaoi veszteség csak neveli a' Toreno ministerség zavarodását, ha ugyan még fönáll az. Lehet-e illy állapotban kétségünk, hogy Christina, miután a' franczia közbejárulás megtagadtatott, a' zendülés mind inkább terjeng, 's a' carlositák, seregeit páskolják — vagy Franczia-országban keres menedéket (ha t. i. a' nép ezt megengedi), vagy a' lázadókhoz csatlakozik, 's Arguellest és társait cabinetjébe fogadja? — Igen roszúl cselekszik hát a' kormány, hogy késedelmezik azt tenni, a' mit tennie csakugyan elkerülhetlen, 's nem gondolja meg, hogy a' kivánatok naponként nagyobbak lehetnek, hogy ma nehezen elégül meg a' nemzet azzal, mivel tíz nap előtt megelégült volna. — Nevetséges tekintet, miként a' kormány, utólsó vonaglásában, míg a' szélvész dühe jobbra balra fütyöl, olly munkátlan tespedésben sorvadoz: parancsolna, de nincs kinek, mint egy szélvésztől hányatott gálya parancsnoka, kinek erőtlen szava a' zúgó förgetegben elenyészik. Öster. Beob.

Valencziában folyvást növekszik a' szabadság és Izabella széke iránt érzett lelkesülés. Almodovar gr. az igazgató junta elnöke 's annak többi tagja egy fölszólitást bocsátottak közre, melly igy végződik: Valenczia lakosi! csak a' haza neve hallassék közöttünk, hallgasson e' név hallatára minden egyéb érdek, 's javának forró ohajtása fojtson-el bennünk minden indulatot; áldozzuk-föl szent oltárán leghatalmasb vágyainkat; nyúljunk fegyverhez, 's ne tegyük le azokat, míg nem győztünk!" Öst. Beob. — A' junta élénk munkássággal folytatja a' köz fölfegyverzést, 's hogy a' költségek ne hijányozzanak, más rendszabályokon kivül, még a' klastromok' harangjait is eladá. — A' saragossai junta fölszólitást tett közzé, mellyben az arragoniai lakosokat kéri, hogy 1835 év hátralevő részére, előlegesen fizessék le tartozásikat. — Lopez, a' junta másodelnöke több czikket adott ki a' hirlapokban, mik által a' Gaceta de Madrid megtámadásira válaszol; többek közt ezt mondja: ti minket a' kormány ellenségeinek 's nyugtalankodóknak bélyegeztek, pedig mi csak azon férjfiak ellenségi vagyunk, kik az igazgatást vezérlik, 's távol attól, hogy az épület bomlását kivánnók, inkább annak teljes bevégzésén dolgozunk. Mi társaságos óvásokat kivánunk, mellyek a' nemzetek örök jogain, 's a' procurador kamara kijelentett akaratján alapulnak. — A' barcelonai Vaporban egy hosszu nyilványitás foglaltatik a' spanyol nemzethez intézve, melly többek közt igy hangzik: Azt hitték e ők, (t. i. a' kormány emberei) hogy a' nemzet férjfiai békén fogják fejeiket bárd alá hajtani? nem! teljes győzedelem vagy dicső halál volt az egyetlen választás, 's míg ügyünket a' királyné rosszul vitt ügyéhöz kötöttük, lerázók lánczainkat, az önkény ügyviselőivel, kiknek alacsony czéljait átláttuk, félbe szakasztók barátságunkat, 's harczmezőre siettünk Izabella és a' szabadság ügyéért viaskodni. Ha Barcelona a' cortes-egybehivást sürgeti: ezt csupán azért teszi, hogy egyesülve a' kormánnyal, a' királyság 's nép jogait megerősítse, 's rendülhetlen alapra állitsa. Spanyolok! vegyétek ezennel hitvallásunkat, hogy ellenségeink meg ne csalhassanak titeket, járuljatok kivánatinkhoz, 's mutassa-meg Spanyolország, milly méltó ő, hogy részese legyen azon négyes szövetségnek, mellynek nemes irányzata a' szélesen terjengő despotismus szörnye ellen harczolni.

SCHWEIZ.

Wallisból azon szomoru hir érkezett, hogy a' sebes és nagy esők augusztban a' Dent du Midi (magas nagy hegy Schweizban) éjszaki hajlásán iszonyu nagy jégdarabot olvasztottak fel. Szerencsére e' jégtömeg nem omlott olly völgybe, hol emberek laknak, hanem azon mély torkolatba, mellyből a' sz. Barthelemy nevü erdőcsermely kizuhog, 's azután a' Bois noir-on által félórányira sz. Mauricetól Martigny felé foly. E' jégzuhanás auguszt 26án történt, reggel 11 órakor. Utána egész folyam iszap jött, 's aug. 28ig tartott. Ezen iszap-folyamok egy hatodrész vizből's öt hatodrésznyi mindenféle kemény anyagból állottak, homokkal, kővel 's iszonyu szikladarabokkal keverve. Majd lassan nyomultak előre, mint a' láva, majd ismét vágtató ló gyorsaságával haladtak előre. Szélességök 's mélységök is különböző volt; 100 lábtól 300ig, 's 6tól — 10ig. E' hig tömeg a' Bois noir nagy részét feldúlta, 's a' sürü erdőt egészen fölszaggatta; ezután a' Rhonába ömlött. Ott hol a' sz. Barthelemy erdőcsermely a' Rhonába foly, jéghegyek alakultak; egyik magában a' Rhona medrében tornyosodott fel, 's minthogy ennek folyását meggátlá, viszszafolyásra kényszeríté. Ez által a' Rhona folyása is megváltozott, 's jobb partján, a' wallisi oldalon, 30 lábnyinál több és szélesebb földet szakasztott el. Szerencsére a' Lavey fürdők Sz. Maurice mellett e' félelmes áradás és pusztitás által semmit sem szenvedtek. —

LENGYELORSZÁG.

A' kalischi nagy pompára nem sok idegen jelenhet meg, legalább nem, a' mennyi akarna. Oka, az útlevelek iránti nagyon szoros rendszabályok. Még ha valakinek útlevelei egészen rendén vannak is, — mint ismeretlen, — nem menekszik meg azáltal a' tömérdek formaságoktól,

mellyek a' határszéleken parancsolvák. — Az útlevelekben a' személynek olly pontosan le kell irva lennie, hogy azokból, mint valamelly arczképről azonnal meg lehessen az idegen utazót ismerni. E' leirások a' határszéleknél az útlevélkönyvekbe jegyeztetnek föl, jövendő használás végett. A' mi az idegeneknek Orosz-Lengyelországba jutásukat még inkább nehezíti, az, hogy Porosz-Lengyelország egész nyugati oldalán csak egyetlen határ hivatal van, mellyen idegen utazóknak az átmenés megengedtetik. Ennyi akadály természetesen sokat elrettenthet az oda utazástól, 's valóban sokan, kiknek már megvoltak útleveleik, felhagytak az úttal, mert restelték magokat annyi rongálásnak kitenni. — Minthogy e' rendelések czélja az volt, hogy a' sok 's nem várt idegen visszatartassék, alig lehetett annak elérésére helyesebb rendszabályokat tenni.“ — Azonban bizonyos e, hogy épen ollyan, kit legkevesbé sem akarnának ott látni, 's kitől leginkább tarthatni, nem fog é mind ezen korlátozás daczára is ott megjelenni? —

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból september 2ról érkezett tudósítások jelentik, hogy Milos Obrenovics, Szervia herczege 18án volt a' szultánnál nyilvános fényes udvarláson, mellyen a' szultán őt igen kitüntetve fogadta, gyémántokkal befoglalt arczképével, drágakövekkel kirakott szablyával, 's aranyhimes galléru, és gyémántos kapocscsal ellátott érdemköntössel ajándékozá meg. — Milos hg. pedig az ő részéről gyémántokkal gazdagon megrakott 's tömeg-aranyból készített serleget vive a' szultánnak, a' két herczegnek pedig drágakövekkel izletesen kirakott órákat. — Milos herczeg utazása is szint olly fényes volt, minthogy a' nagy ur parancsára a' basák őt mindenütt kitüntetett különös tisztelkedésekkel fogadták. — Ellis ur a' persa udvarhoz küldött nagybritanniai rendkivüli követ, auguszt 29én volt nyilványos fogadáson a' szultánnál, 's 31én Pluto gőzhajón, mellynek födelén 23án ért Konstantinápolyba, tovább utazott Trapezunt felé, hova négy nap alatt elérni reméll. Onnan további utját Ellis ur egész Teheranig a' szárazon szándékozik tenni, 's 45 nap alatt hiszi azt bevégezhetni. — Kaiszarieból (Caesarea) jött tudósítások szerint e' város nagy része, úgy szinte két közelfekvő falu, földingás által egészen feldúlatott. Egy e' vidéket öntöző folyó ez alkalommal egészen elenyészett. — Durham lord, a' nagybritanniai királyi követ az orosz udvarnál, sept. 2án estve érkezett Barham liniahajón Konstantinápolyba (átment hát a' dardanellákon) 's Therapiában, a' nagybritanniai követségi lakban szállott meg.

OLASZORSZÁG.

Livornoból september 9röl irják, hogy ott a' cholera még mindig növekszik. Ezen levél költekor naponként 70 — 80 halottat számlált a' város. — Valamint Genuában, ugy Livornóban is, midőn a' cholera már nagyobb mértékben kezde dühöngeni, az orvosok közül számosan eltávoztak, nehogy a' szükséges orvosi gyakorlás által a' betegséggel bánásban veszélynek tegyék ki éltöket. E' valóban méltatlan sőt embertelen viselet arra bírá a' kormányt, hogy rendelést bocsásson ki, mellynélfogva mindazon orvosoknak, kik három nap mulva előbbi lakhelyeikre vissza nem térnek, az orvosi gyakorlás teljesen megtagadtatik. A' Genuai ujság már hosszabb névjegyzéket közöl az igy letett orvosokból és sebészekből, — 's fájdalom! közöttük még egyetemi tanitók is találkoznak. —

Turinban sept. 12, 13án ismét uj cholerabetegülések 's halálozások történtek. Genuában a' betegség folyvást fogyott. Sept. 11én 40 volt a' beteg, 16 a' halott. — Romában azon furcsa hir szállongott, hogy a' franczia kormány mind a' pápai birodalomban, mind Nápolyban több erősséget katonasággal kért megrakhatni. — Most a' nápolyi király is tábort szándékozik ütni. —

ELEGYHIREK.

A' mezőgazdasági iparnak egészen uj ágát találta fel 's üzi egy szorgalmas speculans, Biondek Ferencz, Báden városi lakos és házbirtokos, melly 16 év óta mindig nagyobb nagyobb kiterjedésben virágzik; t. i. ő több mint öt alsóausztriai holdföldet török meggyel ültetett be, mellynek ágai két három esztendő lefolyta alatt legnagyobb gonddal és csinnal tisztitva, 's tisztán és simán tartva, különös szépségüek, kellemes szaguak, 's miután kifuratnak, Németország minden részeibe széljel hordatnak, 's kitünő jelességök és olcsó áruk miatt igen mohón kerestetnek. Ezen fa ágai gömbölyü alakjok 's kedves szaguknál fogva régóta pipaszárakul használtattak, 's Bécsben „török megyszár“ név alatt ismeretesek. Eddig magyar honbul, hol bőven termenek, szoktak Németországba kihordatni. — De mivel vad fákon csak igen ritkán lelhetni egyenes, sima és hosszu ágakat: Biondek azon gondolatra jött, hogy e' fát gondosan müvelje, 's igy a' hosszu és sima ágak számát nevelje. Gondolatját sikerrel létesité, 's ez évben két szivattyús kutat is készittetett, mellyek által ültetvényeit folyvást elegendő mennyiségü nedvvel látta el. — Intézete növekedő diszben van, 's várni lehet, hogy a' kereset szaporodása ültetvényei bővitését teendi szükségessé.

Szerk. szti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

79. szám — Pest, szombat october 3kán — 1835.

Foglalat: Magyar-és Erdélyország (az V. Ferdinand czimzetet illető ujabb fölirás; kinevezés; különféle). Anglia (orangisták összeesküvése a' trónörökléai rend megváltoztatására; gyilkos merény Sebastiani ellen; O'Connell Manchesterben; Morning Chronicle a' spanyol ügyről). Francziaország (Fieschi, sajtópör, hirlapi censura. (Spanyolország (Toreno ministeriuma megbukott; bilbaoi győzedelem; cordovai zendülés; egyveleg). Németország. Németalföld. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' kiszakasztásképen kerületi tanácskozás alá vett „T czikkelyben" elöjött kérdések, névszerint pedig „hogy valljon mellyek legyenek azon terhek, mellyeket a' jobbágytelken ülő nemes ember viselni tartozzék? 's valljon az adózási rovatok szerint meghatározandó közadózással csak a' hadi pénztárba fog e az illy nemes tartozni vagy pedig a' házi pénztárba is?" csakugyan a' mondott rubricák tartalmi sora szerint elhatároztatván, septemb. 28kán a' czikkely szerkesztése már fölolvastatott 's leirásra rendeltetett. Ugyanezen napi kerületi ülésben Somogy vmegye inditványára elfogadtatott: hogy az elhagyott telkektől maga a' földesur is tartozzék adót fizetni.

Az országos RRek legközelebbik fölirása ő fölségéhez „az Vik Ferdinand czim" tárgyában: sept. 21ről következő:

Felséges Császár, és Apostoli Király, Legkegyelmesb Urunk! Midőn e' f. e. augustus 19kén felterjesztett alázatos Felirásunk által aggodalmunk fontos okait, mellyeket a' Haza iránti hűség, és Fejedelem iránti bizodalom elhallgatnunk nem engedett, Felségednek atyai kebelébe öntöttük, és a' diplomatikai, 's történeti valóságra, törvényeinkre, 's Hazánk törvényes függetlenségére támaszkodva, hódoló tisztelettel kértük Felségedet, hogy mint Magyar Király a' Magyarországot, és ehhez tartozó részeket illető diplomatikai, és köz igazgatási, bármelly iratokban, úgy a' polgári, és katonai minden czimekben 's jelekben V-dik Ferdinand névvel élni méltóztassék: semmit olly bizonyosnak nem hittünk, mint azt, hogy Felséged az országnak ezen igazságos kívánatát kegyelmesen teljesíteni méltóztatik; most azonban aggodalmunkhoz, mellynek tüsténti megszüntetését reménylettük, még keserű fájdalom is járul, midőn látjuk, hogy Felségednek augusztus 31kén kiadott Kir. Válasza által a' nemzetnek ezen forró, és igazságos kívánata is megtagadtatott. Igaz ugyan, hogy Felséged Királyi személyében Magyarország azon Fejedelemnek hódol, kit egyszersmind az Ausztriai Császárságban illet a' fő hatalom; de törvényeink, és a' kölcsönös kötések bizonyítják, hogy Magyarország mind az uralkodás formájára, mind törvényére, és törvényes egész alakjára nézve az Ausztriai Császárságtól teljesen különbözvén független, és semmi más nemzetnek alája vetve nincsen; ezen törvényes függetlenség legnagyobb kincse Hazánknak, mellyhez teljes erőnkből ragaszkodni soha meg nem szűnünk, mert semmi nincs mélyebben beoltva kebleinkbe, mint azon hazánk iránti leggyöngédebb érzés, mellyel annak a' nemzeti köz boldogsággal szorosan összeszőtt függetlenségét mindenkor sértetlenül kívánjuk fentartani. Azok, miket Felséged utóbbi Kir. Válaszában hazánk függetlenségéről, és a' törvényekről, mellyeken ezen függetlenség alapul, kegyelmesen kinyilatkoztatni méltóztatott, a' jövendő iránt bennünk támadott aggodalmat meg nem szüntethetik, sőt épen azért, mivel Hazánknak törvényeken, és kölcsönös kötéseken alapult függetlenségét kétségbe hozni nem lehet, igazságos, sőt szükséges, hogy mind az, mit a' függetlenségnek tekintete megkíván, valósággal teljesedésbe is menjen; mert a' törvényeknek is a' végrehajtás ad leginkább erőt, 's valóban ha az Országnak, vagy Fejedelemnek jusai szóval ugyan ki volnának jelentve, de tettlegi gyakorlatba nem vétetnek, bizonyosan a' polgári társaság köz boldogsága is csak hamar semmivé lenne. A' példák, mellyekre ugyanazon Kegy. Királyi Válasz hivatkozik, e' jelen körülményekhez épen nem hasonlók. Ugyan is Felségednek dicsőült Atyját Magyarországon a' királyi név-sornak épen azon száma illette, mellyet az Ausztriai Császári czímnek felvétele után mint Ausztriai Császár viselt. Nem vala tehát aggodalomra ollyan okunk, mint jelenleg vagyon. A' mi pedig illeti azon királyinkat, kik egyszersmind a' Római Császárság koronáját is viselték, ezek noha czímzeteikben ők is egyedül azon számot használták, melly a' Császárság név-során következett, mindazáltal más tekintetet érdemelnek, mert a' római Császárságnak hajdan az egész keresztyén világon legkitünőbb méltósága senkinek öröksége nem levén, az nem vérségi örökösödés útján, hanem csak a' Fejedelmek szabad választásából vala elnyerhető, és nem is mindenkor egy fejedelmi háznak adatott által. Nem lehetett tehát tartani attól, hogy Magyarország a' római birodalomhoz fog számíttatni; miután azonban Felségednek dicsőült Atyja az Ausztriai Császárság örökös czimzetét magára, 's uralkodó Fejedelmi Házára ruházta, ha csak törvényes függetlenségünk minden igazai, és külső jelei gyakorlatba nem vétetnek, megtörténhetik, hogy Magyarország is az Ausztriai Császárság alá tartozónak fog tekintetni. Nekünk tehát, kik törvény, és kölcsönös kötések szerint függetlenek levén, semmi más nemzetnek alája vetve nem vagyunk, jövendőre is minden törvényes módon ügyelnünk kell arra, hogy miután a' nem hasonló példákból is könnyen következések húzatnak, saját gondatlanságunk, és az idő viszontagságai által e' példákból különösen a' külső jelekre nézve valamelly gyakorlat, a' gyakorlatból és külső jelekből pedig ollyan jusok, mellyek törvényes függetlenségünkkel ellenkeznének, valaha ne vonassanak, és így Hazánk törvényes alakjában megváltozva az Ausztriai Császárság alá ne vettessünk. Törvényeink, és az Ország törvényes alakja, nemzeti szabadságunk, és a' fejedelmi jusok nem a' jelen időből támadtak, hanem a' hajdani korból származtak által reánk, nincsen tehát összehangzásban ezekkel azon uj fejedelmi czímzet, melly által minden hasonló nevű Magyar Királynak emléke elmellőztetvén, uj név-sor kezdetik, 's ekképen a' mult idők emléke is mintegy számkivetve van, mert a' fejdelmi uj czimzetek, és uj név-sorok, vagy ujabb kötésekre mutatnak, vagy azt jelentik, hogy az Ország törvényes alakja megváltoztatott; ezek pedig hazánkban csakugyan nem történtek. Ugyan azért Felségednek atyai szívében, és igazság-szeretetében bízakodva, hódoló tisztelettel ismét könyörgünk, hogy azokat, a' miket utóbbi alázatos Felirásunkban e' tárgy iránt felterjeszténk, kegyelmesen elfogadni, és a' jövendők iránt bennünk támadott súlyos aggodalmat ekképen megszüntetni méltóztassék.

Ő cs. kir. fölsége auguszt. 29ki legfensőbb határozata szerint az Aranyosszékben megürült fő királybirói hivatalra, ugyan ezen ns. szék eddigi alkirálybiráját Dindár Antalt méltóztatott kinevezni.

Kir. főhg. Estei Ferdinand septemb. 2kán délutáni 3 óra tájban Pestre érkezett 's a' Vadászkürt fogadóban szállott meg.

Mult septemb. 30ikán Pesten a' pesti ev. ágostai vallásu esperességi közgyülésben ugyanazon esperesség egyházi renden levő tisztikarának ujdon választatása végbemenvén, az illető gyülekezetektől e' végre pöcsételt levelekben beküldött szavaknak többsége által a' következők választattak meg: főesperesnek Sárkány Sámuel egyházi predikátor; alesperesnek Esztergály Mihály péteri pred.; főjegyzőnek Knaar János kishartai pred.; aljegyzőnek Jakubovits Pál czinkotai pred.; özvegyi intézetbeli pénztárnoknak Kollár János pesti pred.; esperességi pénztárnoknak Brocken József domonyi pred.; decanusoknak: az aszódi megyében Braxatoris Károly acsai pred.; czinkotai megyében Meltzer János rákos-kereszturi pred., pilisi megyében Farkas Mátyás irsai pred., és a' solti megyében Walka János vadkerti predikátor urak.

Különféle. Pesten és Budán a' szüret kezdete october 5ikére van határozva az illető tiszthatóságok által. Mennyiségre elég lesz a' bor, de jóságra nézve, könnyü gondolni, milly szembeötlő lesz a' gyakor esőzések befolyása. — A' holdnak világossága 's a' felleges és esős idő miatt csak sept. 19ikén reggeli 1 és 3 óra közt lehetett észrevenni a' kolozsvári csillagász-toronybul Halley üstökösét, Jupiter fölött a' 3ik csillagnál jobb felől a' kocsis csillagzatnak ostora és Castor nyila alatt k. betünél, az az: egyenes vonalban a' Castor feje és a' kocsis lábafeje között a' tej-út szélén; szabad szemmel még nem látható, hanem közönséges messzelátócsővel is fölkeresheto. — Pesten az „ideigleni" magyar játékszin épitéséhöz sept. 28ikan valósággal hozzá fogtak. Az épitési alku Zitterbarth épitőmesterrel van kötve. A' helyet alkalmasint ismerni fogják Pestet ismerő olvasóink, kün a' hatvani kapun tul a' kerepesi uton hg. Grassalkovits Antal ur farakhelyén ben az utczára, szemközt a' Hattyu-fogadóval, de nem a' szögleten. E' telket a' tisztelt hg. olly czélbul, hogy rajta magyar nemzeti játékszin épittessék, sept. 22ikén annak rendje szerint átiratván, az ajándéklevél következésében, ugyan az nap többek jelenlétében táblabiró 's uradalmi praefectus Andrássy Mihály ur mint ő hgségének e' végre megbizottja által tek. Földváry Gábor alispán urnak a' hely szinén általadatott. — Arad (szabad királyi) városának mult septemb. 7iki tanácsülési végzetenél fogva, a' városban minap kiütött 's az egész várost veszéllyel fenyegetett tüzgyuladás megszüntetésében a' dühöngő lángok csapdozási közt is jeles elszántsággal magokat kitüntetők u. m. Bartl Károly, Milits István, Heim Jakab, Ritt József, Ritt Pál és Gyarmati István dijfizetés nélkül szabad polgárokká neveztettek ki; másoknak pedig, ruhájokban szenvedett károsodásuknál fogva is, illő megjutalmaztatásuk rendeltetett.

ANGLIA.

A' Courier az orange-biztosság előtt bemutatott bizonyítványok után itélve azt mondja: nem igaz, mintha se Cumberland hg, se Kenyon lord nem tudott volna semmit, hogy az általok kiadott fölvételi jegyek a' katonaság közt kiosztattak. A' Courier ez alkalommal következőleg emlékezik Kenyon lordról: „Ugyan ő, (értve a' ns lordot) testvérével együtt 1802 óta egy henyehivatalból (sinecure) 218,499 font sterlingnél (majd harmadfél millio pengőben) kevesbet nem kapott. 'S igy magának a' statusnak kell a' lord kezébe adni azon eszközöket, mellyekkel képes legyen összeesküvést alkotni ellene. Igy Ellenbourgh lord is atyja' halála óta 163,623 ft sterlinget húzott egy sinecurebol, 's még most is 9000 ft. sterlinget húz évenként. 'S most lobbantsa még a' Times O'Connell ur szemére, hogy 80,000 font sterling adót húzott hazájából. Pillantson a' Times egy Kenyon, egy Ellenborough jövedelmére, 's át fog a látni tévedését.

A' Morning-Chronicle következő czikkelyt közöl: „Ohajtók tudni, mi okoknál fogva mondotta 8iki levelében Wellington hghez O'Connell ur: „A' fölség-áruló összeesküvés az orange-egyesület sok alrendü tagja közt, a' trón-öröklési rend' megváltoztatására Victoria hgasszony elmozdittatása által, föl van födözve, és meghiusítva." — A' mint most tapasztaljuk, az orange-biztosságnak előmutatott levelezések közt egy levél is találtatott az orange-intézet másod fő titkárja kezével irva, aprilis hónapról 1830-ban (tehát midőn IV. György még élt) következő tartalmú: „Hire jár, hogy azon esetre, ha a' király elhunyna, hihetőleg kormányság fog föllállíttatni, ugyanazon okokból, mellyek a' szék-öröklésben a' legközelebbiknek (azaz: IV. Vilmosnak, a' mostani királynak) eltávolittatását a' lord fő-admiral tisztségéből eszközlé. Hogy a' szárazföldi szolgálat mellőztével a' tengerészetnek kedvező kormány a' határtalan becsvágyu vezér a) nézeteinek nem igen felelne meg, könnyen hihető; 's minthogy a' második praesumtiv trón-örökös (Victoria hgasszony) nemcsak asszony, hanem e' fölött kiskorú is, 's a' mostani király nem sokáig élhet, nem valószinűtlen, hogy helytartói kormány-alakot fognak megpróbálni. Ez merész próba volna; de valljon mit nem várhatni azon rendszabályoknál fogva, mellyeket láttunk? E' fölött a' statusgazdálkodásban a' takarékosság népszerű mentségét használnák ürügy gyanánt, míg tán hatalomnagyobbitás és hatalomrablás lenne a' titkos inditó ok. Egy illy ürügy elégséges volna egy hasonló próbát hajlékony és készkedvü ministerek által megtétetni." — Meg

a) Itt minden kétségen kivül Wellington herczeg van értve, ki mint akkori első minister Clarence herczeg befolyását nem örömest látta, 's különösen utalását Codrington admirálra, ki a' navarini ütközetet eszközlé, mint hatalma tullépését roszalá. Ugyanazon időben Wellington herczeg engedése által a' katholikus fölszabadítás kérdésében valamennyi tultoryval meghasonlott. —

kell gondolni, — hozzá teszi a' M. Chronicle, — hogy e' levelet Blennerhasset Fairmann alezredes irta, ugyan az, ki bizonyos tárczát orangista oklevelekkel kiadni makacsul vonakodván, mint tudva van, e' miatt az alsóház korlátjai elé idéztetett, 's az ellene kibocsátott börtön-parancs elől megszökött, 's hogy ezen Fairman Cumberland hg 's egyéb torylordok legbensőbb bizodalmát birja. Ha e' felhozott levél hangját összevetik azon levelekével, mellyeket ugyanazon tiszt Londonderry lordhoz, Gordon hghöz, Longford lordhoz 's a' t. irt, mellyekben — hasonlóan a' tudósítás szerint, — az orangeegyesület tagjainak növekedő száma 's merész viselete kiemeltetik, méltán gyanakodhatni Cumberland hg titkos terveiről. — Julius 30án 1832 igy irt Fairman Londonderry lordhoz: „Mylord marquis! Utólsó levelemben elmulasztám megemlíteni, hogy a' katonaság mellettünk van, a' mennyire szabad neki érzelmeit nyilván megvallani, de York herczeg gyászos elhunyta óta a' katonák minden módon gátolva voltak páholy-tartásban. Mint orange-férfiak uj biztositékát adnák rendülhetlen hűségöknek a' mostanihoz hasonló időben, hol zendítő írók nyilványos lázadásra késztetik őket. Minthogy Cumberland hg lordságoddal szólott az iránt, kötelességemnek tartám tudósítani Kegyedet némelly tett dolgokról, mellyekről eddig talán még semmit sem tudott. 's a' t.“ Egy másik levelében Gordon hghöz aug. 11én 1832 igy szól: „Intézetünk derekasan gyarapszik, 's a' tudósitások, mellyek mindenünnen hozzám érkeznek, igen kedvezőleg hangzanak. Legközelebbi közgyülésünkben olly merész állást veendünk, hogy ellenünket meg fogjuk rettenteni: de a' szenvedős (passiv) engedelmesség, 's ellenállhatlanság tanját (a' katonaságnál) igen is lélekisméretesen sürgetjük. — W. B. Fairman.“ — Juniusban 1833 igy irt Fairman Longford lordhoz: „Nem sokára olly nagy moralis és physikai hatalommal birandunk, hogy országunk ellenségeit a' félelem 's aggódás reszkettetni fog a.“ — Aggodalmas elmékben minden bizonnyal nagy félelmet gerjeszt, midőn a' dicséretes orange-egyesület fő tisztviselője illy kifejezéseket ejt, ki Angliát és Skótziát, mint felvigyázó tiszt, Cumberland herczeg keze 's pecsétje alatt költ olly fölhatalmazással járta be, minőt még soha senki sem adott ki. A' physikai erő említése komoly figyelmet érdemel, ha meggondolja az ember, hogy csupán maga a' nagy dublini páholy 75,000 tagot számlál. Mit fog ezekre Vilmos király, mit ministerei mondani? — Mit fog valamennyi hazafi 's minden jó lelkü angol, — kik királyukat szeretik, 's örömmel néznek Victoria herczegasszony csöndes öröklése elibe — e' galád tervekre mondani? — De emlékezzünk meg, hogy örjöngő égeté porrá a' yorki Münstert. — A' Times mindezeknek ellenmond, 's azt állitja: a' felhozott levelekből nem húzhatni világosan ki, hogy a' trónöröklési rend' megmásitására csakugyan volt némi összeesküvés. —

Az Albion, ha hihetni a' tory lapnak, következő ujságot közöl Londonból: „Sept. 13kán éjjel Manchester-square lakosait hangos csattanás riasztá-fel, melly a' legnehezebb-torku (kaliber) álgyu durranásához hasonlított. Bizonyos Mari Wilson, Marylebone-lane-ben lakó éltes asszony, a' téren végig menvén, gyöngén pislogó világot látott a' franczia követ szállása előtt a' rostélyzaton, de mellyre nem igen ügyelt, mert nem egyébnek tartá, mint a' ház előtérén valamelly gyertya viszfényének (Wiederschein) vagy valamelly dohánytekercske (Cigaro) hamvadó maradékának. Azonban alig ment néhány lépésnyire, iszonyu explosiót hallott, 's mielőtt ideje lett volna visszanézni, honnan jöve t. i. a' hang, ugy érzé magát ütve nyakszirton egy darab kő, vagy más valami kemény tömeg által, hogy özönnel omlott ki vére. Nem sokára nagy embersokaság gyült össze Manchester-squareba, mert mint futó tüz terjedt-el azon hir, hogy pokolerőmű süttetett el a' franczia követ megöletése czéljából. Egy hajdu megvizsgála Sebastiani gróf lakához minden bejárást, 's egy kézi gránátot talált a' rostélyhoz kötözve; látszott, hogy csak imént sült el az, mert a' gyuló anyag egy része még égett. Azóta kitudatott, hogy két, külsejére nézve idegen, férfi feltartóztatott egy aszszonyt, ki kevéssel 10 óra után lámpával ment a' Manchester-téren végig, 's hogy közülök egyik, egy darabka gyertyát gyujtott meg, kalapjába tette, 's távoztában, jól angolul azt mondá társához: „it 's all right now — már minden rendén van.“ Az eset nem csekély megindulást okozott, 's a' rendőrség mindenkép rajta van, hogy a' gonoszak nyomába jöhessen.“ —

A' londoni udvari ujság hirül adja, hogy ő fölsége a' király udvarkörei (Levers) további rendelésig felfüggesztvék, 's tartatni többé nem fognak. Ugyanezen lap egyszersmind parancsot foglal magában az uj testületi törvény végrehajtása tárgyában. A' Times, a' Journal des Débats azon czikkelyére, hogy a' Spanyolországban mostan történt dolgok tekintetéből mindenkinek szemei Francziaországra fordítvák, csakhogy még nem tudhatni mit végzett a' franczia kormány; — azt mondja, hogy elsőben csak a' spanyol ministerek, 's azok barátjai néznek Francziaországra, nem mások; továbbá, hogy a' Journal des Débats e' czikkellyel csak a' nyilványos véleményt szándékozik kitapogatni. 'S ha a' franczia kormány csakugyan

hajlandó e' közvéleményhez alkalmaztatni magát, röviden megmondja azt, melly abban áll, hogy a' franczia kormány ne avatkozzék Spanyolország ügyeibe, hanem engedje a' spanyoloknak által ügyök kivívását. —

O'Connellre a' Spectator, mint radical lap, sok dicséretet halmoz, mondván, hogy mióta az alsóházba lépett, csudálatosan kimüvelte magát. A' két legjelesb férfi, úgymond, e' gyülekezetben ő, és Sir R. Peel. O'Connell igen hasznosan alkalmazá parliamenti tapasztalásait. Noha mindig első rangú szónok vala, de most még ügyes is lett, 's helyesen tud az angol gentlemanek gyülésével bánni. Azon segély, mellyet a' minisstereknek nyujtott, valamint mindig egyenszerü, 's következékes volt, úgy egyszersmind a' minisstereknek hasznos és fontos. Úgy látszik valamennyi árnyéklatú szabadelmünek kedvező véleményét megnyerte, míg a' toryk szünetlen szidalmai 's rágalmazásai oda mutatnak, hogy e' férfi mind a' parliamentben mind a' parliamenten kivül naponként félelmesbbé lesz rájok nézve. — O'Connell most Angliában utazik felizgatni a' népet a' magas toryk ellen. —

Az Allg. Ztg. 's az Oest. Beob. következőleg irja le angol külfők után O'Connell ur utját éjszaki Angliában és Skótziában, hova több helyre fényes lakomára van egymás után meghiva. Septem. 9én Pendletonba érkezett Manchester szomszédságába, 's 10én számos irlandi köznéptől a' városba kisértetett, mi után egy nappal előbb azok küldöttsége arra kérte meg őt, hogy Stevensons-square-on nyilván szóljon a' néphez. O'Connell négy lovas kocsin ment, az összegyült sokaság kiáltozási közt, a' városba. Néhány lovas ur vezeté a' menetet, melly három levelü lóherével diszesitett botokat, zöld és fejér kalapszalagokat viselt; egy hangászkar irlandi dalokat játszott, 's zászlók és lobogók lengének. Egyen ezt lehete olvasni: „O'Connell Daniel Irland büszkesége, hazája megifjitója!“ Egy másikon: „A' smaragdzöld sziget barátságos érzelmü fijai!“ Ezen egész menet jobbadán csak irlandiakból 's Manchester lakosiból állott, jelesül a' munkás osztályból, 's azon biztosságnak, melly a' lakomát intézé, ahoz legkisebb köze nem volt. Már 12 órakor megtelt Stevenson-square kiváncsiakkal, de a' fömenet, melly csak halkan ömlött a' város főutczájin végig, csak három fertály négyre ért oda. — Minthogy a' kocsi a' sürü népcsoportokon át nem juthatott, leszállott O'Connell, 's némi nehézséggel általvergődött a' téren fölállított alkotványig. (hustings). Katonasüveget 's köpenyeget viselt; tekintete ép 's derült. Potter R. ur Manchester radical követe 's alsó ház tagja, bemutatá őt a' mintegy 6000—7000 főnyi gyülésnek, 's mihelyt a' kábitó kiáltás elhangzott', hosszu beszédet tartott O' Connell, mellyből az érdekesb helyeket közlendjük. Miután bizonyitá, hogy a' népkedvezésnek e' bizonyságait azzal fogja meghálálni, hogy jó és különösen olcsó kormány megnyerésére minden ügyekezetét megkettöztetendi, folytatá: „Mint térítő (missionaire) jövök hozzátok. Látom, hogy Anglia népe azon czélokat, mellyeket szemmel tart, szükségkép el fogja érni. A' peerek háza kénytelen lesz engedni a' külső befolyásnak, 's ha bár falatonként, és savanyu arczczal is, de mindent meg kell adnia, mit Anglia kivánhat. 'S talán ohajthatóbb, hogy politikai változások halkan történjenek, mert akkor tisztán maradnak gonosz tettektől 's lázadó erőszakosságoktól. Igen is, Anglia bátorságban van, Skótzia többet nyert mint Anglia vagy Irland; mert Skótzia már mind parliamenti mind testületi javitást nyert; Anglia csak az elsőt, Irland pedig semmit. Ez czélja mostani utazásomnak. A' becsületes angolok és skótok érzelmeit szándékom feltüzelni, hogy ó Irland igazságot nyerjen. Jöttem megmondani nektek, hogy szivem 's kezem, — mert noha nagyapa vagyok, még is érzek erőt karomban, — harczolni kész a' britt szabadság nagy ügyében. Minden a' mit kivánok, igazság-szolgáltatás Irlandnak, kevesbet el nem fogadok soha 's nem fogok nyugodni, míg meg nem nyertem azt. Mondom Anglia népének, mi soha sem gyujtanók irántunk e' vonzalmát fel, ha gyáván 's részvétlenül viszszaléptünk volna, midőn Anglia harczolt Anglia szabadságáért.“ Említi azután, hogy az irlandi többség a' skóttal együtt mindig a' néppel szavazott, 's kivánja, hogy Irlandnak is hasonló joga legyen. E' föltét alatt, mint már több izben mondotta, megszünik az uniofölbontást sürgetni. — 'S e' jogot, ugymond, sem erőszakkal, sem szervedélyességgel, sem titkos és törvényellenes társaságokkal nem szándékozik kiviní, mert ezeket ő mind kárhoztatja. „Semmi sem kárhozatosb, ugymond, mint titkos társaságok. 'S nekem, akár mint jogtudósnak, akár mint statusférfinak utálnom kell azokat. Senki sem szabadulhat meg a' büntetéstől, ki törvényelleni egyesülethez tartozik; az orange-férfiak sem fognak soká büntetetlen maradni, hanem a' törvény üldözni fogja, 's elnyomni páholyaikat. Csak egy tarthatná fel őket, ha ellenkező tilalmas társaságok létesülnének. Megmondottam ezt az irlandi népnek, 's egyetlen beszéddel negyvenhárom szalagférfi-egyesületet semmitettem meg. A' tilalmas társaság mindenik tagja ellensége az országnak; ugy szinte mindenik az, ki, ha ésszel bir, azt erkölcsi kapcsok által összekötött egyesület-képezésre nem fordítja, melly a' szabadság nagy ügye mellett dolgozzék. (Halljuk!)

Fordulásra jöttünk. Sir R. Peel áll egyik oldalon, mint aristokratia szónoka. Annál nagyobb gyalázat rá nézve, hogy megfeledkezik a' népről, mellyből eredett. Én hozzá hasonlíttatva, csak parányi statusférfi vagyok (nem! nem!) de én a' másik oldalon állok, a' nép oldalán. — O'Connell itt megegyezését fejezi ki az angol radicalok kívánatiban; ugymint a' munkás osztályokat nyomó adók eltörlesztésében, rövidebb parliamentekben, titkos szavazásban, 's általányos szavazásjogban. Ez utóbbi tekintetben következő anecdotont beszél, mellyet Franklin Benjamin mondott Amerikában: „Amerikában senki sem szavazhatott, ki 5 ft. sterlinget nem „ért." Egy férfinak csak 4 ft. sterl. pénze volt, 's egy szamara, melly 1 fontot ért. Egyszer vagy kétszer szavazott tehát ezen ember; de kevéssel egy későbbi választás előtt megdöglött szamara, 's már most a' férfinak sem volt szózata; melly alkalommal a' választási tisztviselő azt mondá: „O! kend nem szavazhat, mert a' szamár egy részét tette a' kend választási jogának, 's ime az megdöglött." Ekkor felkiáltott az ember: „Mit? tehát a' szamár szavazott? — Csak tudtam volna ezt, az alkotványhoz hoztam volna őt, 's ott kellett volna neki szavazni elevenen vagy holtan." — Sir R. Peel azt mondotta Tamworthban: mi reformerek csak egy parliamentházat akarunk. Én kettő mellett vagyok. Nekünk egy házunk van, melly becsületes és egy másik, melly nem az. Én két becsületes ház mellett vagyok. Én akarok egy második házat, lordok házát, ha már ugy kell nevezni; t. i. minden 200,000 lélekből álló megye, —'s ha egyben nem volna annyi, álljon több össze, —válasszon egy férfit, legyen az lord, Isten neki! nem ellenzem, csak becsületes legyen; de csak három vagy hat évre válassza, 's felelős legyen a' népnek. Ha csak egy ház volna, e' ház többsége, tán mint párt, urrá tehetné magát az egész nemzet fölött 's a' t. — Ha valaki hozzátok jöne 's azt mondaná: „Én egy pört akarok kezdeni," — nagy bolondság, mellékesen mondva, ha meggátolhatná valaki — (kaczaj.) Ti feleltek: „Jól van, de mi közöm ahoz?" — „Ó úgymond amaz, ügyvédet veszek magamnak, 's nektek kell fizetnetek." — Ha valaki másnak illy ajánlást tenne, kinevetné, vagy ha goromba volna, földhöz sujtaná. Ha valamelly beteg, orvos után küld, nem fogja szomszédjától kívánni, kinek nincsen orvosra szüksége, hogy ő fizesse meg az illő díjt helyette. Miért fizetnék tehát a' lelki orvosért, kire nincs szükségem? A' helyes elv imez: „Fizessen mindenki saját szükségeért, 's engedje másoknak ugyanazt tenni." Hasonló elv alkalmazható a' lordokra: Mi jogczimök van, hogy köztünk törvényhozói szerepet játszanak? Mik a' lordok? származékos törvényhozók. Mert az atya jó törvényhozó hirben állott, a' fiúnak is annak kell szükségkép lenni? Ha valaki ajánlja magát, hogy köntöst készit nektek, — „Szabó Ön?" — Felelet: „Nem, nem, de atyám volt az." (Kaczaj) ki fogna közületek illy származékos szabó által varratni? Származékos szabók, vagy származékos lordok, — a' kontárok, egyik ugy mint a' másik, maradjanak nyakunkról. A' lordok kontárok, tanuja a' községi törvényjavaslat." Öst.B. — O'Connell itt megfejté azon okokat, mellyeknél fogva a' megcsonkitott törvényjavaslat elfogadását pártolta. Végül ismétlé, hogy szándéka a' népet erős de csöndes cselekvésre fölszólítani. — Soha, ugymond e' tekintetben jó másítás erőszak vagy csalás által nem eszközöltetett még; soha nem létesült véres zendülés anélkül, hogy az ország állapotja végetlenül roszabb ne lett volna utóbb, mint előbb volt. 'S minden ország közt Anglia legkevesbé állhat-ki zendülést. Ha a' munka a' manchesteri gyárokban valamelly társas zendülés következésében csak tiz napig függesztetnék föl, mi lenne a' munkások nőjeiből, gyermekeikből? — Iparüző 's kalmárnépnél nem szabad erőszakos változásoknak történni. De, Istennek hála! a' tudományos oktatás terjed köztetek. — A' munkás osztályok a' köztük terjedő müveltség által mindinkább át fogják látni, hogy zendülő erőszak megsemmítené őket, 's családjaikat. Soha nem eszközöltetett véres zendülés, melly a' népre Cromwellt, vagy Napoleont, nagyobb zsarnokot nem tolt volna, mint az elüzetett." — O'Connell a' tolongó nép dörgő kiáltási és kézszorításai közt tért kocsijához vissza. Estve tartaték a' lakoma, mellyhez a' tolongás olly nagy volt, hogy bebocsátási jegyek, mellyek ára eleinte 10 shilling vala, némelly esetekben 5 ft sterlingen is (60 f.) adattak el. — O'Connell itt is hasonló értelmü hosszu beszédet tartott. — September 14én pedig Newcastlebe tartotta bémenetét, hol ismét két beszédet mondott, egyet szabad téren, másikat pedig a' lakoma közben, a' felsőház javittatásáról. Ugyanekkor az előlülő azon áldomáshoz, mellyet Victoria herczegasszonyra köszöntöttek el, még azon ohajtást adta: „Őrizze meg az ég az orangistáktól cselszövéseitől!" Mit iszonyu tapssal fogadtak.

A' ministeri Morning-Chronicle a' mostani zendülő mozgások ellen nyilatkozik Spanyolországban 's csudálkozását fejezi ki azon, hogy Spanyolországban csak 10 ember is lehet, ki az 1812ki constitutiót kivánja, miután öt éves tapasztalás eléggé megbizonyithatá, hogy az nem állhat meg. — Azt hiszi továbbá, hogy éjszaki Spanyolországban azok, kik most a' polgárháboru tüzét élesztik, azon hatalmak küldöttei, mellyek nem szivelhetik Spanyolországban a' szabadság felvirulását. „Azonban jól tudjuk, folytatja e' ministeri lap, hogy a' franczia kabinet, melly ismét kedvencz eszköze lett a' szent szövetségnek, uj

kereszteshábora által ohajtaná magát a' spanyol szabadság ellen kitüntetni. Miután az orosz, ausztriai, 's porosz lapok legpazarabb dicséreteit aratta ellenséges cselekvésiért a' charta, az esküttszék és a' sajtó ellen, a' doctrinaire kabinetnek most még csak egy lépést kell tennie, hogy minden tekintetben hasonlítson az 1822ki ministeriumhoz Villéle alatt, mellynek t. i. a' veronai congressusból származott szabadelmütlen határozásokat kelle végrehajtania. De mi előre mondjuk: Broglie hg nehezen merendi feltolni a' félszigetre franczia álgyuk 's bajonettek segedelmivel saját kormányterveit. Anglia illy viseletet egykedvüleg nem nézhetne. A' négyes szövetség által egészen más helyzetbe jöttünk, mint millyenben 1822ben vagy 1823ban voltunk. Le vagyunk általa kötelezve segíteni szövetségesinket a' „béke“ föntartásában vagy helyreállításában; de mivel kormányunk Francziaország közvetlen beavatkozásában nem láthat „béke“ föntartási irányt, ez esetben készek volnánk bármilly határozó lépést tenni, illy beavatkozás meggátlására, habár több mint egy töplitzi manifestum támogatná is azt. Bizodalmasan tekintünk Mendizabal urra, és sikeresen várjuk tőle a' csönd-helyreállítást.“ Ö. B. — A' Morning-Chronicle az 1812iki constitutionak különösen azt tulajdonítja, 's majd nem egyedül azt fő hibául, hogy csak egy kamarát állitott törvényhozó gyülésül. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' párisi lapok azt hirdetik, hogy Thiers minister már folyó év april 21én igen szoros személy-leirást és börtönparancsot bocsátott ki Fieschi ellen, ki akkor a' parisi rendőrség fölvigyázata alul megszökött. Meg nem foghatni már most: mikép rejtőzhetett egy olly szorosan leirt ember olly sokáig a' rendőrség elől, még kevesbé foghatni meg: mikép történhetett, hogy még elfogatása után sem tudták igazi nevét? — Parisban september 10én takaríttatott el Mäes ur és nője, számos néptől kisértetve. Nem csak a' rajtok elkövetett hirtelen gyilkosság, de főleg tömérdek gazdagságjok igen magára voná a' parisi nép figyelmét. — A' szolgák, sőt még rokonaik is, kik nem jó egyességben éltek velök, elfogattak. A' ház szoros kifürkésztekor a' meggyilkolt papirosai közt jegyzékekre akadtak, mellyekből az sült ki, hogy 1,250,000 frank, egyéb drágaságokkal, hat lábnyira van a' pinczében elásva, 's hogy hitvesének öccse Logerot, egyedül az, ki e' titokba avatva van. Ez a' kérdésre azonnal meg is vallá, hol van a' kincs. Azonnal 5 lábnyi mély gödör ásatott a' fal hosszában, 's felnyitották magát a' falat is, mellyben ón szelenczéket találtak, 's azokban 600,000 frankot 20 és 40 frankos darabokban. A' többi ezüst készpénz volt. — Továbbá sok ezüst készületet, drágaságokat, sőt még ruhanemüt is találtak. E' pénzmennyiségen tul Mäes urnak még 50,000 frank éves jövedelme volt ,mellyeket jótékony czélokra forditott. E' nemes emberbarát Gentben született, 's Párisban csak a' „kék köpönyeg“ név alatt volt ismeretes, melly öltözetben szokta volt a' szegények közt jótéteit osztogatni. Évenként 1500 szegényt ruházott saját költségin, de mindezt legmélyebb csöndben. Annál kevesbé foghatni meg meggyilkoltatását, mert nem is történt lopás nála, mint eleinte hitték volt. — De mikép is történhetett az? —

A' National londoni levelek után állítja sept. 14-röl, hogy az angol kabinet az egyenes beavatkozásnak Spanyolországban határozottan ellenszegült. — Fieschi ügyében a' nyomozásról csak a' Bon Sens ad tudósitást, mellynél fogva már maga Pasquier ur is hinni kezdi, hogy noha bizonyos, hogy Fieschi kapott pénzt a' gonosztét elkövetéséért, de maga sem tudja elhatározni, mellyik párt fizette őt. Fieschi többek közt azt vallá, hogy ha csak harmincz frankja lett volna akkor, midőn felfogadták a' gonosztét kivitelére, azt bizonyosan nem vállalta volna el; de pénzre volt szüksége. — Fieschi azt állitá, hogy kevesb idő mint egy év alatt 10,000 frankot kapott. Morey volt az, kitől pénzt kapott, de Morey váltig azt állítja, hogy csak úgy adott neki pénzt mint koldusnak, csak hogy megszabadulhasson rimánykodásaitól. Tudjuk, ugyanazon személy, ki Fieschinek pénzeket nyujtott, a' Boulevard du Templeon a' házbért is félévre előre megfizette. Azon ügyviselő, ki a' házbért fölvette, Moreyt nem ugyanannak ismérte, kitől a' pénzt fölvette. Morey szenvedélyes ember, 's Pasquier urat már több izben megijeszté; úgyhogy Pasquier ur Fieschit sokkal szeretetre méltóbbnak mondotta. Fieschi már egészen helyreállott, 's minthogy nincs többé olly gyöngéd tekintet rá, mint betegsége alatt, azt nagyon érzékenyül veszi. Igy rosszul fogadá, hogy nem olly válogatott étekkel tartják, mint eddig. Lavocat ur is már 14 nap óta kimaradt, mi ellen Fieschi keservesen panaszkodott. Nina Lassava és Petit aszony őt a' gonosztét óta nem látták, 's csak annyi engedtetett meg neki, hogy irhasson Petit asszonynak. Levelében azt irja ennek: „Légy nyugott, büntetésem nem leszen egyéb — számüzetésnél.“ — Mind a' két asszony hihetőleg már szabadon bocsáttatott volna, ha a' megidéző parancs hirtelen börtönparanccsá nem másíttatik vala. Most csak a' pairszék teheti őket szabadokká. —

A' Messager jelenti, hogy a' tanács elnökénél vizsgáló biztosság állíttatott fel az ujságokra, melly áll Ploughoulm főügyészből, mint el-

nökből, Mechin Lucianból, Gasparinból és Mevilből, a' Nouvelliste hajdani szerkesztőjéből. E' biztosságnak az leszen dolga, hogy Francziaország valamennyi hirlapjaira felügyeljen. A' tanács elnöke e' végett a' megyei hirlapokra számos előfizetést tett. — Parisban sept. 18án forgott fen az első sajtópör az ujdon módositott esküttszék előtt. Vádlottak voltak Conny ur, a' Renovateur, 's a' Gazette de France. A' vád egy irás végett volt Conny ur ellen intézve, mellyet az a' két nevezett ujságba iktatott. Ezen irásban következő helyek is jöttek elő: „Nem tartozom azokhoz, kik örvendeznek, midőn megdördülni hallják a' juliusi álgyúkat. Illy napért csak könyeim vannak, mert franczia vér folyt érette. Valóban azon emberekkel szemközt, kiknek hatalmát tűri Francziaország, nem fogom védelmezni a' legitimistákat, ez annyit tenne, mint megsérteni azokat. Még azt sem akarom előadni, milly alacsonyság Fieschi gonosztettének legcsekélyebb javalását is tulajdonítani nekik. Rég üldözzük mi, legitimisták, a' gonosztettet, 's szünet nélkül fog uk üldözni. Boszut sürgettünk az utólsó Condé meggyilkoltatásaért. Még mindig sürgetjük, a' nélkül, hogy meghallgattatnánk. De eljövend azon nap, mellyen azt, ki a' Chantillyi ősznek gyilkoltatását intézé, bármilly nevű legyen, vagy bármi magas fokon álljon, elérendi a' gyilkoshoz illő büntetés. — Elérendi őt Francziaország hangos felkiáltása közt. — Eddig jöttem irásomban, midőn a' mai nyilványos levelekben olvasám azon sárkánytörvényeket, mellyeket a' ministerium, ezen ujnemű üdvbiztosság (Commité de salut) Francziaországra tolni akar 's a' t.“ — Végül esküszik, hogy ha elfogadtatnak is e' törvények, nem fog nekik engedelmeskedni. A' statusügyész azt akará kisütni a' felhozott helyből, hogy Conny ur Condé gyilkosának a' királyt gyanitná lenni 's azt kérdé Conny urtól: a' királyt akarta e ott értetni; mert ha tagadja, vádjától elálland. — Conny ur azt mondá, ő csak meggyőződését fejezé ki, hogy gyilkolás történt, nem pedig, hogy azt a' király követte el. — Az esküttek, miután a' főügyész is elállott fővádjától, öt percznyi tanácskozás után valamennyi vádlottra kimondák a' „nem vétkest.“ —

SPANYOLORSZÁG.

Toreno ministeriuma csakugyan megbukott. 15iki madridi levél jelenti, hogy Toreno gr. elbocsáttatását kérte. Mendizabal ur pénzügyi minister marad, 's uj kabinet-alkotásra föl van hatalmazva. Alava general neveztetett tanácselnökké, többi ministertársai eddig nincsenek tudva. — A' 20iki Messagerben egy utóirás már jelenti, azt is, hogy Gil de la Cuadra lesz be'ügyi minister, 's hogy Arguelles a' neki ajánlott czimet el nem fogadta, de a' ministereknek segédtanácsát igérte. — Toreno ur pedig a' párisi udvarhoz jő, mint spanyol követ, hova hitvese már el is utazott. — Igy tehát az angol befolyás csakugyan győzött Rayneval ur ügyekezetén, ki minden erejét megfeszitette, hogy a' spanyol kormányon a' juste milieu szinét fentartsa. — Mendizabal ur ujitás és revolutio embere. Terve abban áll, hogy a' tartományi juntáknak elégületlenségét czélirányos engedélyek által megszüntesse, 's mindent megadjon, mit azok fölirásaikban kivánnak, t.i. cortes-egybehivást, melly ezuttal a' lázadók akaratja szerint alkotmányitó (constituirend) leend, a' kormányszerkezet minden ágainak kitisztogatását, a' klastromok és szerzetek eltörlesztését, 's az egyházi javak eladatását és nemzeti sajáttá tételét. — Megfogjuk látni, hogy a' revolutio óriási léptekkel haladand kitüzött utján, 's ezuttal betöltött kivánati nem lesznek a' legutólsók. —

Bayonnei levelek bővebb adatokat közölnek a' carlositák győzedelméről Bilbao mellett, mik szerint d. Carlos sept. 9én estve hat órakor Villarealból Ochandianoba ment, ott hált, 's következő napon Durangoba indult, honnét estve Arrigoriaga felé inditotta seregét. E' falut az ellenség szállta-meg, melly onnét egész a' bilbaoi határig terjenge; vezérei d. Joaquin Espeleta és Espartero valának, száma mintegy 16000 före ment; 's angolokbul és spanyolokbul állott, kik Vitoria felé szándékoztak. Jel adatván az ütközetre, d. Carlos vitézei bátran rohantak az ellenségre, azt futásra kényszeriték, 's egészen Bilbao falai alá kergeték. Kénytelenek voltak a' krisztiniak azon uj hid védelmével is felhagyni, melly Bilbao külvárosát fedezi. A' mondott győzelem legnagyobb 's legfontosabb mindazok közt, mellyeket eddig d. Carlos hivei nyertek, mert 12 óraig tartott, 's a' krisztiniak vesztesége 2000nél is többre megy, mig d. Carlos seregéből alig esett el 450 ember. — Az arrigoriagai ütközeten kivül egy másik nevezetes csata is történt Ituralde general, 's azon 2000 krisztinai közt, kiket Cordova Lerinben hagyott; a' csata helye a' mendigorriai hidfő, 's következése az volt, hogy a' christinók teljesen összetörettek. — Más bayonnei levél a' Gazette de Franceban, hasonló hirt közöl a' bilbaoi ütközetről, az angol segédsereg veszteségét tetemesnek mondja, 's a' holtak és sebesek számát 1800—2000re teszi.

Saragossai levelek szerint az ottani tanácskozó junta a' regenskirályné nyilatkozása következésében igazgató juntává vált, 's a' néptől „éljen a' szabadság! le a' ministerekkel!“ kiáltozások közt hivatalába iktattatván, a' barcelonai és valenciai juntákkal közös rendszabályok követé-

sére egyesült. Barcelonában, a' madridi parancs hallatára, melly a' tartományi junták eloszlatását rendeli, szinte az történt, 's az eddigi tanácskozó segédjunta helyébe cataloniai helytartósági legfőbb igazgató junta alakult. A' Vapor sept. 11érőlbővebben igy ir erről:tegnap sept. 10én olvastatott föl nálunk a' f. h. 4iki királyi rendelmény, 's egészen más benyomást tön, mint a' ministerek várták. Elkeseredést lehete olvasni minden ábrázaton, 's a' felsőség osztozott a' köznép érzelmeiben. Az eddigi segédjuntától segíttetve, előlegesen cataloniai legfőbb igazgató juntának nyilatkoztatá magát. Ezt megtudván a' nép, csoportosan tódult a' köztérekre, mindenütt „éljen Izabella 's a' szabadság! le a' ministerekkel!" kiáltozás hallatszott, 's a' város fényesen kivilágíttatott. — A' 20iki Messager bő adatokat közöl a' cordovai és sevillai zendülésekről, 's ezek által a' dél spanyolországi revolutiót bevégzettnek állitja. — A' barcelonai 's a' t. hirek hallatára mingyárt nyugtalanság kezdett mutatkozni Cordova lakosi közt. Aug. 28án délután 3 órakor a' polgári katonaság saját ösztönéből a' plaza-mayorra gyülekezett, 's a' tisztek, osztályaik nevében, kivánságukat nyilatkoztaták az egész nemzet példája követésére, 's a' nép jogai védelmére, mellyek egy rosz ministerség nyomorú viselete által veszélyeztetnek. Azon fölirást, melly 1823ban az alkotmánykö helyére tétetett, köztetszés jelei közt dulták föl, 's elhatározák,hogy a' királynétól a' ministerek elbocsáttatását 's cortes-egybehivást kérendnek, 's juntát alkotandnak. — A' városi tisztviselőség jónak találta, kivánataiknak engedni. Junta elnökévé Ramirez general neveztetett-ki. — Azóta a' junta több felszólitást adott ki, mellyekben különösen a' jó rend fentartását javasolja, 's a' rendbontókat huszonnégy óra alatti halálos büntetéssel fenyegeti; sajtószabadságot hirdet, középponti juntaalakitást hoz inditványba, 's ennek helyéül Andujar városát nevezi 's a' t. — A' sevillai junta elnöke Marquis de la Concordia 's katonasága nemzeti katonaság nevet visel.

Madridi hir szerint sept. 10éről egy, 3000 emberből álló osztály indult el onnét Granadába; de alig volt Madridtol két órányira (Valdemoro helységben) már: éljen az alkotmány! kiáltásra fakadt, 's nagyon valószinü, hogy ha tovább halad, a' helyett hogy a' cadixi és malagai zendülőket fenyítené, azokkal egyesülni fog.

A' pyrenèi Sentinelle egy utóirása közli azon hirt, hogy a' durangoi győzedelem alkalmával 1500 angol esett el, 500 ember 's egy angol general került a' carlositák kezeibe, ki d. Carlos parancsára nyomban agyon lövetett. — A' Nationalban szinte egy utóirás jelenti, hogy a' madridi ministerváltozás alkalmával nem Alava, hanem d. Raman Gil de la Cuadra lőn elnökké, Latre hadi ministerré, Alava pedig tengeri ministerségre van kijelölve. Az uj ministerium rendszerének első czikkje ez: nem kell közbejárulás! ha ajánltatik, nem kell elfogadni; ha erőszakkal reánk tolják, ellene kell állni! —

NÉMETORSZÁG.

Az Allg. Ztg. következő levelet közöl Koblenzből, sept. 6ról: „A' Rajna és Mosel ujság jelenti: Következő tettdolog adatik tudtunkra, melly tán némi világot vetend egy fontos eseményre. Kevés nappal julius 28a előtt bizonyos franczia földi magas rangú személy egyik itteni vendéglőben mulatott, 's heves beszéde folytában épen nem titkolván legitimista érzelmeit, igy fejezé ki magát: „„Hogy ha Lajos-Fülöp e' pillantásban még nem veszett el, vesztéig nem mulhatik el nyolcz nap.““ E' tettdolog végett megkeresve Parisból, mint igen hiteles kútfőből tudni, tanuvallatás tétetett. Reméljük, hogy a' porosz hatóságok munkássága elő fogja ezen szándékot mozditani, mellynek czélja, ama' gonosz merény szerzőjét az igazság kezébe szolgáltatni!" —

Sept. 18kán tartatott Bonnban a' német természetvizsgálók 's orvosak első köz gyülése, az egyetemi épületben a' nagyobb könyvtári teremben, melly e' végre előre elkészíttetett. A' tagok száma 400 volt. Miután több beküldött munkáról értesíték a' gyülekezetet, határozás tétetett a' közebédről, 's az esti összejövetelekről.

NÉMETALFÖLD.

A' hollandi levelek mélyen hallgattak mindeddig azon általunk is említett merényről, melly a' ryeni táborban julius 14én, Szász-Weimar hg élete ellen, bizonyos alhadnagy által történt. — A' Breda Courant most azzal menté e' hallgatást, hogy a' nyomozások sükerét akarák előbb bevárni. — Szerinte a' gyilkos szándéku alhadnagy neve Roeloftz Gotfried Arnold, 's már régóta tébolyodott. — A' gyilkolás megkisértése alul a' hadi törvényszék, ezen állapotja következésében őt feloldotta, de mint őrültet a' polgári hatóságnak adta által egy évig jobbitásra. —

Pénzkelet:	
Bécs sep. 30kán középár pengő pénzben	
Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{1}{8}$
„ 4 „ „	$99\frac{1}{32}$
1820ki statuskölcsön.	213
1821ki „ „	—
1834ki „ „	$576\frac{1}{4}$
Kam $2\frac{1}{2}$ pC. kötel.	$65\frac{5}{32}$
Bankrészvény	1336
Cs. arany pC. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára oct. 2kán 1835:			
pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	cselély
Tisztabuza	$123\frac{1}{5}$	$113\frac{1}{4}$	$106\frac{2}{3}$
Kétszeres	8 $\frac{1}{3}$	80	$73\frac{1}{3}$
Rozs	$53\frac{1}{3}$	$50\frac{2}{3}$	48
Árpa	$53\frac{1}{3}$	50	$48\frac{2}{3}$
Zab	$38\frac{2}{3}$	$36\frac{2}{3}$	$34\frac{2}{3}$
Köles	$53\frac{1}{3}$	—	—
Köleskása	—	$123\frac{1}{3}$	—
Kukoricza	$45\frac{1}{3}$	44	$42\frac{2}{3}$

Szerkesztői Helmeczy. -- Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

80. szám — Pest, szerda october 7kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (az urbéri fölirás; kinevezések; templomszentelések 's a' t.). Ausztria. Anglia (az Examiner' trónbeszéd-parodiája; O'Connell utja 's beszédei). Francziaország (Pepin ujra fogva, Jaffrenou megidézve, Armand Carrel 's a' t.). Spanyolország (uj ministeriumi Mendizabal fölirása, juntàk viselete, hadi hirek 's a' t.). Oroszország (kalischi pompa vége). Törökország (Selictar Boda, Ferik Ahmed utazási czélja). Olaszország. Elegyhirek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Sept. 28, 29. és 30dik napjain tartott kerületi ülésekben azon határozathoz képest, hogy az adó fundusát (vagy alapját) rendeltetésétől elvonni nem szabad, ezen elvnek különbség nélkül mindenkire kiterjesztése tekintetéből, megállapitva lőn: hogy mindazon urbéri telek és föld, mellyek az urbér behoztakor akár mint népesek akár mint elhagyottak összeirattak, vagy később telepittettek (a' mennyiben természeti viszontagságok által használhatlanokká nem lettenek) a' törvény kihirdetésekor szorgalmasan irassék összve 's népesittetésök minden módon a' megyék által eszközöltessék. Addig pedig mig a' megtelepülés eszközöltetnék, az illy puszta telektől az fog adózni, ki azt használja.

Az urbéri tárgyban legujabban fölküldött fölirás következő:

Fels. Császár, és ap. Király, Legkegyelmesb Urunk! A' közelebb mult aug. 19kén ujabban felterjesztett törvényczikkelyek iránt ugyanazon hónap 23kán kiadott k. kir. Választ tanácskozás alá vevén, mindenek előtt nem titkolhatjuk el hazafiúi sziveinknek abból eredő ujabb fájdalmát, hogy bátor mindjárt a' jelen Országgyülés kezdetén fölterjesztettük, 's több izben is említett utóbbi Felirásunkban is megujítottuk azon nemzeti köz és méltó ohajtást: hogy a' magyar nyelvet kétségtelenül illető elsőség tekintetéből az Ország Rendeihez intézendő k. kir. Válaszok magyar nyelven bocsáttassanak el, 's a' törvényczikkelyek is magyarul szerkeztetve alkottassanak; bátor továbbá Felséged f. e. aprilis 9kén költ kir. elébbi kegyelmes Válaszában arról méltóztatott az Ország Rendeit biztositani, hogy f. e. febr. 26diki Felirásunknak a' magyar nyelvet érdeklő részére kegy. Válaszát legelső alkalommal kiadni méltóztatik: ez most is nem csak nem történt meg, sőt inkább a' magyar nyelv iránt tett ama' buzgó és igazságos kivánság a' kir. ujabb Válaszban csak érintve sem levén, ebben a' hivatkozás is mind csak a' diák szerkeztetés szavaira tétetik. Mellyhezképest nemzeti lételünk fenmaradásával, polgári boldogságunk gyarapodásával, és Hazánknak is diszével a' magyar nyelv virágzását, és a' törvényhozási uton is első helyen állását egybe kapcsolván, 's ezek képzetét egymástól elválaszthatónak sem tartván, abeli mindmélto mind igazságos kivánatunkat, mellynek szorgalmazásával soha fel sem is hagyhatunk, hogy t. i. Felséged azoka', mellyek 1833ki mart. 30án, 1834ki május 28án, és f. e. febr. 26án, 's aug. 19kén általunk e' részben fölterjesztettek, teljesíteni, 's ekép a' fejedelme előtt igazságot sürgető hív magyar nemzetet megörvendeztetni méltóztassék, ismételve megujítjuk.

Egyébiránt az urbéri tárgyakban alkotandó törvényekre nézve további megállapodásunkat következőkben foglaljuk, úgymint: A' IIdik és következő törvényczikkelyekben elöforduló „Alsó Tótország" nevezetet olly országos határozásnak, mellyet többé változtatni nem lehetne, mind a' nyilván fentartott visszalépési óvásnál, mind pedig annál fogva sem ismérhetjük meg, mivel az Ország Rendei és a' Fejedelem közötti értekezések természete is azt hozza magával, hogy miután Felséged az elibe terjesztett országos megállapodásnak a' bánsági Vármegyék nevezetét érdeklő ágát el nem fogadván, ezt az országgyülési további értekezés utjára igazította-viszsza, ezzel a' szinte azon természetű másik tárgy, ugymint: az „Alsó Tótországi" nevezet iránt is az országgyülési további értekezések utját kétségtelenül, és egyiránt felnyitotta; azért is, ellenvetésül nem szolgálhatván e' részben az is, hogy az úgy neveztetni kivánt „Alsó Tótországi" 3 vármegyében a' jobbágytelki állományok mindenütt egyenlők; mivel ezen körülmény a' bánsági 3 vármegyére nézve is egyiránt fordul elő, sőt Pozsega vármegyében, ha bár a' telki állomány közé tartozó holdak száma nem is, de a' holdak □ ölei száma a' más két vármegyéétől nevezetes mennyiségben különbözik; az 1715: 92dik és 1751: 23dik törvényczikkelyek rendeletéhez is ragaszkodva, a' kegy. kir. válaszi javaslatot továbbá sem fogadhatjuk el. A' IIIdik törvényczikkely 4dik §i 2dik szakaszára a' kegy. kir. válaszi javaslatot elfogadván, sőt hogy az „elbecsülés" szó értelmére nézve minden kétség és homály eltávoztathassék, nyilványosan kifejeztetni kivánván azt: hogy azon elbecsülésen, mellynek alkalmakor a' földesúr a' jobbágynak ingyen adott épületifák árát az általányos becsárból levonhatja, egyedül a' Hármas Könyv Isó része 40dik czimjének rendelete következésében történő elbecsülések eseteit érteni kelljen, a' jelen szakasz szerkeztetését változtatni így kivánjuk: „Azon helyeken pedig, mellyeknek határiban az uraság erdejében annyi épületi fa találtatik, hogy abból az erdei rend sérelme nélkül eladni lehet, 's a' jobbágyoknak az Urbér, vagy következett urbéri rendbeszedések, vagy pedig a' divatozó szokás szerint ingyen épületi faizás haszonvétele engedtetett, a' földesúr továbbá is az eddig gyakorlatban volt 's ennél nem nagyobb mennyiségben jobbágytelki vagy urbéri zsellérház, és istálló fedelére (ide nem értvén azonban a' sindelyt, és deszkát) a' szükséges fát ingyen adni köteles, egyedül a' Hármas Könyv Isó rész 40dik czikkelyének rendelete esetében történő elbecsüléskor szabadságában fog állani a' földesurnak az, hogy a' jobbágyinak ingyen szolgáltatott épületi fák árát a' becsár általányos sommájából levonhassa." Egyébiránt, a'jelen 4dik §zet 5dik szakaszában valamelly változásnak szükségét annál fogva nem látjuk, mivel abban nyilván kifejezve van az, hogy a' 4dik §. 2dik szakaszabeli esetekben az épületi faizás haszonvétele a' jobbágyokat a' határkivüli uradalmi erdőkből is fogja illetni. A' IIIdik törvényczikkely 7ik §ére az országos eddigi szerkeztetés, és a' k kir. válaszi javaslat között főképen annyiból állván a' különbség: hogy ezen javaslat szerint a' jobbágy boltjának haszonbérbe szabad adásától, a' helybeli és külföldi lakosok pedig haszonbérbe szabadon vehetésétől elzáratnának, ehez továbbá is azért nem járulhatunk, mivel meg vagyunk győződve arról, hogy a' boltnyitás, vagy kibérlés szükebb korlátok közé szorittatásával ezen egész intézkedés egy részről a' nemzeti szorgalom és kereskedés gyarapitására irányzott czélzatnak nem felelne meg, más részről pedig a' jobbágyságra nézve jótékonyságát nagyobb részint elvesztvén, pénzének boltok épitésébe fektetésére is nagyon csekély ingerül szolgálna. Egyébiránt semmi okát nem látjuk annak, hogy azt, ki már helybeli lakos, 's így a' földesur által is lakosnak befogadtatott, a' jobbágy boltja kibérlésétől eltiltani, vagy erről más helyen rendelkezni miért kellene? továbbá meg levén szabva az is, hogy a' helységben lakossággal nem biró melly idegennek tilthassa el a' bolt-kibérlést a' földesúr? ezzel csak a' földesuri önkény, nem pedig a' jus korlátoztatik. Végre a' §. utólső szakaszában azért levén szükséges a' boltjust gyakorló Községekről nyilványos rendelést tenni, mivel illyetén község több találkozván, ezeket törvényes rendelet nélkül hagyni, 's a' föl les urak jusánál szélesebb jus gyakorlatával mintegy felruházni nem lehet; de ott is, hol eddig a' boltoktól semmi taksa nem

fizettetett, a' divatozó szokást azon elvnél fogva kellvén meghagyni: hogy a' jobbágy sorsa az eddiginél roszabb ne legyen, ezen utólsó szakasznak előbbi szerkesztését általányosan megtartani kívánjuk, A' VIdik törvényczikkely Isö §. Isö szakaszára: A' községek birái választatásának a' k. kir. válaszban javaslott azon módjához, hogy hozandó törvénnyel ezutánra is mindenütt és egyiránt csak az eddig divatozott gyakorlat hagyassék meg, annál fogva sem járulhatunk ugyan, mivel a' törvényhozásnak habár méltó figyelemmel lennie kell is a' községekben fenálló szokásokra; feladásinak mindazáltal egyik fő ágát az teszi, hogy e' részben is a' bécsuszott visszaélések és helytelen korlátozások elhárittatásával állandóul megtartandó rendet szabjon. Ennek eszközlése tekintetéből azonban abban állapodtunk meg, hogy mindenütt, hol az eddig divatozott gyakorlat szerint a' helybeli lakosok összesége minden különbség nélkül folyt az előljárók választásába, ezen mód továbbá is tartassék meg, egyébütt pedig, hol eddig bármelly különböző választási módok divatoztanak, közönséges szabályul jövőre az szolgáljon, hogy minden helybeli lakos, kinek a' helységben, vagy annak határában háza vagy egyéb fekvő birtoka van, az előljárók választásakor szavazattal bírjon, 's ennél fogva az emlitett Isö § Isö pontját ekép kívánjuk módositani: „A' község birája a' földesúr által kijelelt legalább három alkalmas lakos közül, az eskütt-emberek pedig, és kisbírák minden földes úri kijelelés nélkül, ésugy anmindezekmindamazok ollyhelyeken, hol az eddig divatozott gyakorlat szerint a' helybeli lakosok összesége minden különbség nélkül befolyt az előljárók választásába, továbbá is azon módnak megtartásával, egyebütt pedig, hol eddig bármelly különböző választási módok divatoztanak, minden a' helységben, vagy annak határában házat, vagy egyéb fekvő javakat bíró, és a' választáson jelenlevő helybeli lakosnak egyenként számitandó szavazatával esztendőnként fognak választatni; a' közbirtokosakra nézve a' bíró-választás iránt az rendeltetven különösen, hogy ha azok magok közt három nap sem egyeznének meg a' kijelelendők iránt, illy esetben az illető szolgabiró a' községnek biróságra akalmatos három személyt választás végett terjesszen elő." A' VIIik törvényczikkely 3dik §ére: Mind azért, mert az itt kérdésben levő visszahelyeztetés tárgyában a' szolgabiró és esküttek által hozandó végzés a' megyék közgyülése által fogván megbiráltatni, ezzel a' felek biztosításáról elégséges gondoskodás van; mind pedig azért, hogy az urbéri alsóbb és felsőbb itelőszékek hatóságától és szorgalmától biztosan remenyli a' törvényhozás, hogy kötelességökben pontosan eljárván az úrbéri utbeli igazság-szolgáltatás hosszú időre terjedő 's késedelmes nem lészen; mind végre azért is, mivel az úrbéri és a' polgári sommás visszahelyeztetések között azon tetemes különbség van, hogy az utóbbiakban a' kérdést, ha ez a' szabadon szinte felhagyatott törvény rendes útjára kerülne is, a' rendszerinti törvényes itelőszékek itélik el: az elsőbbekben pedig az úrbéri úton is a' kérdést epen magok azon urbéri itelőszékek itélnék el, mellyek a' folyamodás utján is hoznák az itéleteket; arra, hogy a' szerkeztetésben a' folyamodás útja is nyilván fenhagyassék, nem hajolhatunk. Az 5dik § 3dik szakasza a) pontjára az iránt, hogy a' 60 fton tul nem terjedő kárra nézve hozott végzéstől a' megyék törvényszékére birtokon kivül történjék a' feljebbvitel, a' k. kir. válaszban sem tétetvén észrevétel, és igy azon mód továbbá is maradván; mi illeti a' 60 fton felül terjedő károk iránti feljebbvitelt, attól, hogy illy esetekben az úriszékek itéleteitől az illető felet: „Törvények értelméhez képest" illesse a' feljebbvitel, annál fogva nem távozhatunk el, mivel azon felül, hogy minden ollyatén kár iránt indítandó pereket úrbéri útra hárítani mind igen alkalmatlan, mind czélirányatlan volna, a' károk megitélése tárgyát mint nem is a' földes-úr és jobbágy közötti viszonyokból folyó állapotot egyenesen úrbéri útra, és igy az úrbéri itelőszékek elébe tartozó tárgynak sem tartjuk, 's az, hogy róla még is e' helyen rendelkeztünk, egyedül azon nézetből történt, hogy a' károk esetei gyakoriak, és majd nem mindennapiak leven, kivált a' jobbágyság itt az urbéri törvények sorában együtt, és egyszersmind láthassa és tudhassa azt is, hogy a' kártételek eseteiben mind reá, mind földes-urára nézve a' törvénynek rendelete miből áll. Ugyanazon 5dik § 4ik szakaszára szinte a' feljebbi okoknál fogva nem egyezhetünk meg ugyan abban is, hogy ezen § ama' szavaknál „és a' vétekhez mérséklendő büntetés alá vettessék" berekesztetvén, a' következő többi sor kihagyassék, 's e' részben még azon tekintet is figyelmet érdemel, hogy ha e' szakasz szerkeztetése a'kép módosíttatnék, ennek majd olly magyarázatú értelem is tulajdoníttathatnék, mintha t. i. a' jobbágyoknak, vagy cselédeknek a' jelen §ben érdeklett tetemesebb, és minden esetre köz fenyíték alá tartozó vétségiket azon földesurak is úriszéken ítélhetnék-meg, kik különben vérbírósági jus gyakorlatával felruházva nincsenek, mindazáltal hozzá járulván, hogy itt a' „Törvényszék" nyilvánvalos megemlítése hagyassék-ki, a' jelen szakasz utóbbi sorai szerkeztetését igy kívánjuk módosíttatni: „A' jobbágyok, vagy cselédek által elkövetett tetemesebb áthágások megfenyítése a' büntető rendszerinti ítélőszekekre tartozván." Végre mi illeti Felségednek a' jelen Országgyülés közelébbi bérekesztetése iránt nyilatkoztatott kegy. akaratját; őszinte egyenességgel kimondjuk, hogy azon fejdelmi nyilatkozás bennünk az egész hazát érdeklő 's nagy fontosságu tekinteteknél fogva szorgos aggodalmat okozott. Ugyan is forrón ohajtottuk, hogy miután olly régi 's ismételve szorgalmazott kivánata az a' nemzetnek, hogy a' köz-igazgatást, az igazság-kiszolgáltatást és az Ország belső elrendezését tárgyazó törvények rendbeszedése, javíttatása, és a' mennyiben szükséges azokhoz, miket az idő körülményei megkivánnak, alkalmaztatása már valahára történjék-meg; miután az Országnak 1790/1ben egybegyülekezett Rendei mind azon tárgyat, mind a' törvényeken ejtett többszörös sérelmeket, mind pedig a' Nemzet legjelesb kivánatit országgyülési értekezés, és egyezkedés útján felvétetve orvosoltatni, és teljesíttetni kívánták, dicső emlékü IIdik Leopold király vette javaslatba azt, hogy mind azok rendszeres úton vétessenek intézet alá; miután továbbá az 1790/1: 67dik törvényczikkely rendelete folytában el is készített rendszeres munkák több mint 30. évig föl nem vétetve hevertek mind addig, míg azokat az idők, és körülmények tetemesb változása miatt újra kidolgoztatni kelle; miután végre a' jelen Országgyülést a' néhai Felségnek atyai gondoskodása azon czélra határozta, hogy a' kidolgozott rendszeres munkák országgyülési tanácskozás alá vételéből bölcs törvények hozassanak, 's arról, hogy ez a' néhai Felségnek eltökélett akaratja legyen, a' Nemzet 1833dik aprilis 16án kiadott kegy. Válasza által is biztosittatott, a' jelen Országgyülés eleibe tűzött minden tárgy általányosan bevégeztetvén, iránta törvények is alkottattak volna. Azonban fájdalmasan látjuk, hogy most e' jelen Országgyülésnek közelébbi bérekesztése egyedül azon kijeleatéssel adatik tudtunkra, hogy az összeszedett sérelmek 's kivánatok, és a' szokottaknak mondott országgyülési egyéb tárgyak, terjesztessenek-föl, a' haza boldogságát mélyen érdeklő egyéb tárgyaknak a' törvényhozas útján mikori elintézéséről 's az e' részben többször ismételt fejedelmi igéreteknek bizonyos és tettlegi teljesítéséről pedig csak említes sem tétetik, 's a' Nemzetnek, melly bajainak illy hosszasan halasztott orvosoltatásán méltán aggódik, semmi biztosítás, semmi nyomos vigasztalás nem nyujtatik. Ha tehát a' k. kir. Válaszban felhozott okok 's különösen az adózó nép javának tekintete szükségessé teszik is azt, hogy az urbéri törvények tettlegi behozatása a' többi rendszeres munkálat végső befejezéséig ne halasztassék el, hanem azoknak ki. megerősíttetése után a' jelen Országgyülés berekesztessék, mindazáltal ebben a' nemzeti köz kivánat tekintetéből is csak egyedül azon világos, és tettleg teljesítendő föltételek mellett nyugszunk meg: hogy a) Valamint Felségednek dicső emlék. Atyja is 1833diki apr. 16dikán költ kegy. Válaszában már nyilván megismérte azt: hogy az Ország köz javának előmozditását 's bajainak orvoslását házamosabb és bizonytalan időkig elhalasztani nem lehet, sőt kinyilatkoztatá, hogy ezen elhalasztás szándékában sem állott, úgy most a' Nemzet világos törvénnyel biztosíttassék arról, hogy a' köz boldogság gyarapítását tárgyazó törvények alkotása végett az Országgyülés a' lehető legrövidebb idő alatt, ismét össze fog hivatni, sőt ezen jövőre Pest városában tartandó Országgyülésnek minél közelebbre rendelendő határnapja is, azon most alkotandó törvényben nyilván jelentessék-ki. b) Magunk érezzük és tudjuk legjobban azon bajokat és hijányokat, mellyeknek sulya legerezhetőbb, 's a' mellyek tüstenti előleges eligazítást és orvoslást kivánnak, szükségesnek látjuk tehát, hogy azon egy részben már ki is jelelt tárgyakon kivül, mellyek az úrbéri törvényekkel olly szoros kapcsolatban állanak, hogy törvény általi elhatározások nélkül magokat az urbéri törvényeket sem lehetne czélirányosan

végrehajtani; némelly minélelőbb meg' atározandó tárgyak iránt, mellyek a' Nemzet kivánságinak és hazánk közjavának tekintetéből halasztást nem szenvednek, még e' jelen országgyülés alatt törvények alkottassanak, 's Felséged által szinte az úrbéri törvényekkel együtt kegyelmesen erősíttessenek-meg. Végre c) Soha, és semmi tekintet alatt nem távozhatván-el az 1790/1: 13dik törvényczikkelynek ama' világos rendeletétől, hogy az Ország sérelmei minden Országgyülésen együl egyig és mulhatlanul orvosolva enyésztessenek-el; méltán kivánjuk, hogy Felséged a' már felterjesztve levő, 's ez úttal is még fölterjesztendő minden sérelemre és törvényes kivánatra kir. megnyugtató kegy. Válaszait a' jelen Országgyülés alatt kiadni méltóztassek. Kik egyébiránt 's a' t.

Ő cs. kir. fölsége gróf Reviczkyhöz, mint a' magy. kir. sz. István-rend kanczellárjához sept. 24kéről Teplitzből intézett kabineti legfensőbb irata szerint Péchy Imrét, a' hétszemélyes tábla közbiráját, tekintvén több mint 50 esztendei hiv és hasznos szolgálatit, az említett jeles rend kis keresztjével méltóztatott megvigasztalni.

Ő cs. kir. fölsége f. eszt. martz. 26ki legfensőbb határozata szerint katonai határszéli ügyvéd Marusi Sámuelt erdélyi udv. agenssé méltóztatott kinevezni.

A' pesti kir. egyetem october 5ikén tartá illő egyházi ünnepiséggel az idei iskolai év megnyittatását. A' sz. lélek-meghivás 's mise-áldozat után, mellyet az idéni nagyságos rector Dercsik János apát 's kir. tanácsnok ur végzett, — a' magyar egyetem is követvén azon dicséretes szokását egyéb europai tudományos testületeknek, mellynél fogvást az iskolai leczkéknek valamelly tudományos értekezést szoktak előre bocsátani, tudós Fillinger Leopold ur az uj sz. frigyi tanulmányok nyilványos oktatója, 's a' theologiai kar ez évi dékánja, mint kit a' szónoki hivatal ez évben illet, tágas ismeretet bizonyitó diák beszédet tartott a' fölött: hogy a' hajdani és mostani philosophia a' vallás és tiszta erkölcs tanitására elégtelen, és Jézus religiója minden eddigi philosophiai rendszernél fölségesebb.“ — Délben a' nagys. rectornál lakoma 's áldomások következtek.

A' nm. m. kir. udvari Kamara Kapnikra erdő-sáfárrá Apostol Aloiz Laposbányán volt főerdőszt nevezte ki; Novotny Ferencz Gyökésen volt erdőszt Viszokára a' szénhivatal irnokává, Prötschl Józsefet végre Gyökésre erdőssé. — Visnyei János Ó-falván volt sómázsamester meghalt. — Az erdélyi kir. kincstárnál egy bányászati titoknokság megürült. (kir. kam. tudósitás.)

Kevermes sept. 22kén. Csanád vmegye főispáni helytartója Tököly Péter ur, Kevermes nagy terjedelmü pusztáján már 20 év óta letelepült 's most 1700 före menő lakosok neveltetési szomoru sorsát atyailag érezvén, miután a' lelkész-tartásról nagylelküen gondoskodék, ön költségin templomot épittetvén, azt diszes oltárral, szószékkel 's minden szükséges készülettel gazdagon ellátta. Ez uj egyház a' kevermesi magyar ajku hivek nagy örömére, több ezerre menők jelenlétében sept. 20kán föl is szenteltetvén, az Isten dicsőségére 's lelkek épületére méltó pompával fölavattatott. Kevermes lakosi főnevezett földesuroknak e' jeles tettért az egész Haza szine előtt forró hálájokat nyilatkoztatják, egyszersmind szivből kivánják, hogy e' megye roppant pusztáin lakó hasonsorsu más alattvalókat is minélelőbb illy szerencse vigasztaljon meg. Ugyan sept. 20kán szentelte föl a' győri püspök mélt. Juranics Antal ur személyesen azon uj diszes, 's bármelly városban is méltó helyet foglalható egyházat, mellyet Börcsi helységbeli (tartozik a' győri püspökségi urodalomhoz) alattvalóinak a' már összedüléssel fenyegetőzött régi kápolna helyébe épittetett. A' derék püspök urnak a' vallás és emberiség iránt gyakorlott számos érdemeire nézve ez egy ujabb böcsös tanu-emlék.

AUSZTRIA.

Töplitzbe sept. 26kán megérkezett az orosz császár, 's más nap estve az orosz császárné, 's porosz király ő fölségeik is 's így Töplitzben most következő idegen uralkodóházi tagok vannak egybegyülve: az orosz császár, Olga cs. nagyherczegasszony, a' porosz király, a' porosz koronahg. hitvesestül; Vilmos porosz kir. hg. (a' király testvére) hitvesestül, Erzsébet porosz kir. hg. asszony és Adalbert, Valdemár, Károly és Albrecht porosz kir. hgek; a'cumberlandi hg.; Fridrik Auguszt szász kir. hg. hitvesestül; a' szász-weimari nagyhg.; a' luccai hg. hitvesestül; meklenburg-schwerini nagyhg. hitvesestül; szász-altenburgi hg. hitvesestül; Mária hgasszony; szász-meiningeni uralkodó hg.; nassaui uralk. hg., a' nassaui hg. asszony; és a' reusz-greizi uralk. hg. A' szász király 27kén már elutazott Töplitzből.

ANGLIA.

Adtuk azon elferdített trónbeszédet, mellyet a' Times a' toryk értelmében költött, itt következik egy másik még, mellyet az Examiner, igen sok észtehetségü lap közlött: „Lordok és uraim! Nagy gyönyörüségemre van, hogy e' hosszas ülésben valamennyien kifáradtak, 's bölcsen arra határozták magukat, hogy minden nyilványos ügyet félre tegyenek, ismeti összejövetelünkig. Bátyámat Ernesztet (Cumberland hget) Kalischba küldöttem, részint hogy takarodjék láb alul, részint hogy bizonyosakká tegye a' külső fejdelmeket oha tásomról, mellyel az egyetértést köztünk fentartani akarom. Nagyon reménylem a' közbéke fenmaradását. — A' spanyolok folyvást gyilkolják egymást szokás szerint; tudják Önök, hogy én a' spanyol királyné részére állottam, 's úgy segéljen! uraim, ki kell belőle gázolnunk, a' menynyire tőlünk telhetik. Már régen véget vetni próbáltunk a' rabszolga-kereskedésnek 's mondhatom, hogy ha el nem sült is, elég pénzünkbe telt.

Valahára megegyeztek Önök a' városügy-javitást tárgyazó rendszabályban. Szivemből örülök, hogy czivódásuk e' tárgy iránt megszünt, 's teljes lelkemből reménylem, hogy soha sem fogok róla többé valamit hallani. Irlandi alattvalóim mostani jó viselete kedves előttem; én valóban egyetlenegyet sem akasztatok fel örömest közülök, bárcsak a' gazok csöndesen maradnának. Uraim az alsóházban! Le vagyok Önöknek kötelezve azon készségért, mellyel a' status-költségeket megajánlották. Szerencsések voltak Önök nagy tőkepénzt olcsó föltétek alatt kölcsönvehetni. Lordok és uraim! Minél hamarább kimennek Önök falura, annál jobb mindenik részre nézve 's a' t.

Londonban nem régiben (14én estve) bucsút vett barátitól az igen tisztes Wolff József, ki térítőnek szándékozik Timbuctuba. Ő Afrika belsejibe fog utazni, 's a' jó reményfokon keresztül visszatérni. Elszántnak nyilatkozott, hogy mint nemzete (a' zsidó) keresztyen térítője élni 's halni kész, 's az angol egyház mintájára keresztyén egyházat alapitani Jeruzalemben, liturgiával 's imádságokkal zsidó nyelven, atyafiai megtérítésökre. Szép szándék, bár kivánt foganatú legyen apostolkodásának sükere. Csak a' keresztyénség nyugalmas józan terjedésével fog az emberiség kellő pontjára fejleni 's emelkedni.

O'Connellt Newcastleben is szintolly ünnepélyesen fogadák, mint Manchesterben. Érkezése számos népet csődített a' városból ki, melly közt sok küldöttség is volt a' közel városokból felirásokkal. A' nép ki akará lovait fogni a' kocsiból, de O'Connell nem engedé, 's hathatósan oda nyilatkozott, hogy ha ez megtörténik, azonnal oda hagyja szekerét; mert nem türheti, hogy ember, baromi dologra vagy foglalatosságra alacsonyodjék. A' megegyezésnek kivánt sikere volt. Lakoma közben az elölülő az O'Connellre köszöntött áldomáskor Wellington meggyőzőjének, 's a' lordok háza Hannibal ante-portas-ának nevezé őt. O'Connell beszédében a' lordok házáról azt jegyzé meg, hogy nem akarja tagadni, mikép az régi időkben hasznos volt az országnak, 's valóban használt is, mint a' kalapács, mellyel régente szöget csináltak. „De, hozzá tevé, a' törvényhozói műszerséget szintúgy megjavitottuk, mint az ipar erőmüveit.“ Anglia történeteire emlékeztetvén, ismételve mondotta, hogy ő nem kivánja ugyan a' lordoknak I. Károly vesztőhelyét, de megtörténhetnék, hogy 170 angol pair még egyszer úgy volna kénytelen málhástul megiramlani, mint egy másik Stuart. „Ha sérelmiteket osvoslani kivánjátok, eltűritek e, hogy egy zsivány csoport, bármi nevü legyen is az, olly megvetéssel fogadjon benneteket? Egy szóval én gazoknak nevezem e' lordokat. Nekem nem kell kövezeti torlaszték zendülésre; de állhatatosságot ajánlok nektek 's fáradhatlan izgatást, míg intézvényitek javittatását megnyeritek. Öst. Beob. O'Connell innen Edingburgba menend, honnan Belfaston által honjába térend. Az Allg. Ztg. következő bévezetéssel adja O' Connell mostani utját 's beszédeit ejszaki Angliában és Skótziában: Hogy O'Connell, az irlandi, a' pápista O'Connell, — most Angliában a' nap csudált emberévé lett; hogy ő, ki csak kevés év előtt tartózkodva foglalta helyét el az alsóházban, most nem csak mint elhatározó vezér áll e' házban, hanem egyszersmind mint valamelly Grey, Brougham, 's a' t. 's más régóta elismért népszerüségek, diadalmasan hivatik meg ő Anglia városiba, 's a' püspökiektől és protestans dissenterektől váltogatva vendégeltetik, ez igen nevezetes tünemény, 's a' nyilványos vélemény olly hatalmas fordulására mutat Nagybrittanniában, hogy nem fogják rosz néven venni, ha manchesteri második beszédéből is közlünk némelyeket: — „Nem csekély személyességem az, úgymond, mellyre czéloz az imént elhangzott tetszés, melly a' ma összegyült ezrektől erede. Nem, az ügyre magára czéloz az, melly engem is hatalmában tart, mellyért törekszem 's harczolok. En csak szalmaszál vagyok, mellyet a' folyam hajt, 's melly csak a' nyilsebes folyás (Strömung) hatalmára mutat; de a' szalmaszál olly kevessé vezérli a' folyamot, mint én a' népet. En csak mutató vagyok a' néplélek óráján, 's dicsőségemnek tartom, hogy e' mutató lehetek. (tetszés.) Soha sem estem hazámon kétségbe, pedig még is mikor születtem, sötét éj fekvékazon. Az angolnép nem ismért bennünket; nem tudta, hogy az irlandi rabszolgák sziveiben olly tiszta szabadságszeretés lobog, minő csak Sidneyvel vagy Hamptonnel a' vesztőpadon valaha vérzék. Miért hajlóbb most a' két nép egymáshoz mint valaha? mert egymást jobban kezdi ismérni. En is, mint irlandi, mint született rabszolga, — büszkén dicsekhetem vele, hogy nem csak saját honosim békóit tördeltem le, hanem még romjaikat is arra használtam, hogy azokat Anglia elnyomóji fejéhez sujtsam. (harsogó tetszés). Anglia nem hasztalan hivá segitségül Irlandot a' véres csatákban, hol Anglia zászlója meteor (légtünemény) gyanánt világított az ütközet kéngőze fölött. Szintolly hű leend hozzá e' véretlen szellemi harczban is, melly mostan kezdődött, 's folyvást tart. — „A' felsőház javittatása“ e' beszédben is a' főpont. O' Connell a' két ház mostani összeütközésének azon okát mondja, mert utóbbi időkben az alsóház egyedül a' felsőház küldötteiből állott, 's csak most kezd a' nemzet valódi képviselőiből alakulni. Említi ezután a' lordok viseletét az általok

elvetett, vagy megcsonkított törvényjavaslatoknál. — „A' lordok viselete, ugymond, ezen 's más hasonló dolgokban a' „furcsa emberek társasága“ történetére emlékeztet, hol egy pénztárnok kineveztetése javasoltaték 's egy tag azt tanácslá: várakoznának e' kinevezéssel, míg a' társaságnak legalább pénztára leszen; 's a't. Hát az irlandi egyházi törvényjavaslat! Jajgatva mondák ő uraságok: pápisták 's dissenterek azok 's tudatlan babonás nép, mellynek javára kivánják az egyházi jövedelmek fölöslegét fordítani. Am de ha olly tudatlanok vagyunk, 's olly babonásak, miért nem tanítanak bennünket, 's csinálnak belőlünk episcopalistákat? (hangos tetszés) Végre azt mondották, hogy nincs is illy jövedelmi fölösleg, pedig Peel uram ismétlé ez állitást tamworthi kelepczés beszédében. Ez a' legfönségesb furcsaság, mellyet éltemben olvastam. Nincs hát fölösleg? valóban! (kaczaj) Mit árthatott hát, ha törvényt hoztak olly valaminek elsajátítása felől, mi nem is léteze? (hangos tetszés). — Ezután melegül emlékezett hazájáról, mellyre 's a' dissenterekre nézve azt mondja, hogy igazságot kell nyerniök. „De bármelly igen hódolok, ugy mond a' polgári 's vallásos szabadság nagy elveinek, még is gyöngédebb, szivhatóbb kapcsok kötnek születésem országához. Gyermeki érzékenyüléssel szeretem azt 's atyai gyöngédséggel (hangos tetszés); 's ha holnap kellene is siromba szállnom, bánatos öröm sohajtásival tenném azt azon gondolatban, hogy hazámat halálomkor jobb sorsban hagyom el, mint születésemkor lelém. (tetszés) De éltem azon szakában, mellybe most lépek, — én pedig hosszan élő nemzetséghöz tartozom, 's olly vidor és ép erőben érzem magamat, mint ifjuságom napjaiban, — e' szakban mondom, magasb 's fönségesb álláspontot fogok Irlandért küzdeni, miután az angol nép jó véleményét megszerzém neki, nem vásárlott hitvány hizelgéssel, hanem az által, hogy igazság-érzelmére 's vonzalmára hivatkoztam. Uraságtoknak nem szükség mondanom, hogy minél gazdagabb lesz Irland, annál jobb vevőt talál benne Anglia (halljuk!). — Folytatjuk.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur körülményes tudósitást közöl Cherbourgból, sept. 14ről, mellyben Tréhouart ur a' La Recherche nevü corvette parancsnoka, számot ad Grönland és Island partjain tett utjáról a' Blosseville parancsnok alatt elveszett Lilloise nevü brigg felöl. A' nyomozás hasztalan volt. —

Armand Carrel ur, Sarrant urhoz a' Nouvelle Minerve szerkesztőjéhez egy irományban azt nyilványítja, hogy igen is kész a' grenadei megürült követségre kijelelt gyanánt föllépni.

A' Moniteur sept. 23ról jelenti: hogy Pepint kimár egyszer el volt fogva, de megszökött, ismét megcsipték. Hosszas fürkészet után végre a' hatóság fölfedezé, hogy Magnyban lappang Meaux mellett, e' falu egyik bérlőjénél. Sept. 19kén estve több hajdut küldének oda Párisból, 's reggel 4 órakor az egész udvar körül volt véve. A' zörgésre fölébrült Pepin hirtelen felugrott fekhelyéből; félig meztelen találták öt egy rejtekben. Azonnal postakocsiba tették, 's jó őrizet alatt Párisba vivék a' Conciergeriebe.—Audry de Puyraveau követházi tag, ki a' pairkamara ellen elkövetett sérelmért egy hónapi fogságra 's 300 frank birságra van itélve, a' kamarák bezárta után jelenté magát, 's 20án st. Pelagiebe fogolynak valóban be is állott. —

Jaffrenou a' Reformateur kiadója sept. 21én a' szajnai törvényszék elé idéztetett, az uj sajtótörvények szerint engedetlenségre felszólításról vádoltatván a' törvények ellen. A' Reformateur ugyan is sept. 14én egy czikkelyt közle, mellynek czime: „Harmincz uj pair.“ Ebben következő hely vala olvasható, mellyen épült a' vád: „A' ministerség meg akarta mutatni, hogy 1835ben megteheti azt, mit X. Károly 1830ban megkisértett vala 's a' pairkamara a' minister uraknak nyiltlevelet adott a' kormányzás ügyességéről, helybenhagyván a' Fieschi-törvényeket.“ Dupaty a' Reformateur mostani kiadója, Jaffrenou nevében arra kérte a' törvényszéket: halasztaná el az ügy fölvételét, a' védelmező betegsége miatt; a' törvényszék azonban e' kérelemre nem hajlott, 's a' kiadót 6 hónapi fogságra és 1000 frank birságra itélte. — A' franczia kormány óriási lépéseket tesz a' visszahatásban. Nem rég valamennyi párisi könyvárostól elszedette Voltaire, Rousseau 's Dupuy munkájit a' rendőrség által. (Oest. Beob.) Bellini, a' hires hangköltő sept. 23án hunyt el puteauxi nyárlakában, Paris mellett évei virágában (csak 29 eszt. volt). — A' Courier français bizonyos kútfőből állitja, hogy Pepin elfogatásán Gisquet a' rendőrispán személyesen volt jelen. Éjjel tudnillik Magnyba utazott 's más nap reggel maga intézte a' rendszabályokat. A' hirt, hogy Pepin Hollandiába szállott hajóra, atyafiai költötték, hogy a' rendőrséget kijátszák 's elévelyitsék. Mint említik 4 vagy 5 politikai szökevényt st. Pelagieból fogatott el ismét a' rendőrség. —

SPANYOLORSZÁG.

A' sept. 16iki madridi Gaceta közli azon kir. rendelményt, melly által az uj ministerek kineveztetnek, u. m. Toreno helyébe Alava gen tanácselnökké, 's külügyi ministerré; (addig pedig, míg a' jelenleg távollevő Alava elérkeznek don J. Villalba viselendi hivatalát); Castro Toreno hg. helyébe d. Mariano Quiros ideigleni hadiministerré; d. Juan Sartorio helyébe d. J. Al

varez de Mendizabal pénzügyi minister ideiglenes tengeri ministerré; végre d. M. de Riva Herrera helyett d. Ramon Gil de la Cuadra belügyi ministerré. — Egy madridi levél szerint, melly a' Journal des Débatsban olvasható, Gil de la Cuadra a' neki ajánlott tárczát nem fogadta-el, melly e' szerint d. Martin de los Herrerosnak, kit meg kell különböztetni Garcia Herrerostol, adatott által. Ugyanazon levél szerint Madridban sept. 14i éjszakán összecsküvés födöztetett föl, mellynek fészke a' vasasezred laktanyája, 's részesi az 1812iki alkotmány pártolóji. E' fölfödözés következésében több bebörtönzés történt.

A' murciai junta f. h. 8án 17 szótöbbséggel 4 ellen feloszlott, 's a' cartagenai kormányzó tartományi parancsnokká neveztetett ki. Barcelona 1000 mázsa puskaport, Valencia 6000 puskát kivánt e' várostól, de sem a' por, sem a' puska nem adatott meg. — Az arrigoriagai szerencsétlen ütközet után a' carlositák Bilbaohoz közeledtek, de 15 és 16 közötti éjszakán Durango felé visszavonultak. D. Carlos föhadiszállása azon ütközet után Zornozaban volt. — A' Gazette de France szerint Mina general a' franczia rendörséget kijátszotta, 's elment Spanyolországba a' zendületi junták serege parancsnoksága átvételére. — A' madridi udvari ujság egy fölirását adja Mendizabal urnak a' regens királynéhoz sept. 17éről, melly előterjeszti a' minister nézeteit 's irányzatát 's többek közt ezeket is foglalja magában: „Fölséged szájából hallottam, asszonyom, hogy elhatározta magát olly ministerium-alkotásra, melly képes legyen az ország törvényes kivánatinak eleget tenni, 's azon rendszabályokat gyakorlatba hozni, mellyek alkalmasok az indulatok lecsilapitására, a' lázadt lelkek megbékitésére, a' rendetlenség elnyomására, 's azon czélkivivásra, hogy a' spanyoloknak csak egy akaratjok legyen honjokat előbbi jóllétre 's hatalomra emelni. — Állandó, erőteljes, egyező akaratu 's mindenekelőtt felelős ministerséget alkotólag, mellyet a' nemzeti képviselőség keblében talált rokonérzés és segédhatás megerősitend, oda kell Fölséged kormányának minden iparkodásit fordítani, hogy e' testvérgyilkoló háborut, melly századunk gyalázatja és mocska, dicsőn és minden külső segéd nélkül szüntesse meg; hogy azon vallásos testületek sorsát, mellyek javittatása köz jóval egyező kiméletet kiván, meghatározza; azon jogokat mellyek a' törvényhatóságbol folynak 's ennek legerősb gyámolai, bölcs törvényekké alakítsa; végre a' statushitelt, mellynek határtalan erejét 's varázs-hatalmát a' szabad és gazdag angol földön tanulhatni-meg, ismét lábra állítsa, *l* lélessze, vagy inkább, ujra teremtse. Szóval, neki ügyekezni kell, hogy a' nép jogait 's kötelességit a' thrónéival öszhangzásba hozza; mert illy egyensuly nélkül a' közjóllét minden reménye hiu és csalékony. — A' regenskirálynė ezen fölirást kegyesen fogadá 's tetszését kijelenté. — A' National ellenben Mendizabal ezen nyilatkoztatásával épen nincs megelégülve. A' levélnek azon része „ugymond" mellyben Mendizabal elveit terjeszti elő, csupa üres szavak tömege. Belőlé semmit sem tudhatni tisztábban, mint eddig, 's csak az tetszik-ki, hogy, nyilt vallomás nélkül, a' kezdett uton akar haladni. A' hiba azonban nem Mendizabal urban, hanem szerencsétlen helyzetében fekszik, melly semmivel sem jobb, mint elődeié. A' National neki hasonló véget jövendöl, mint Martinez de la Rosa 's Toreno uraké vala, kik közül az első legalább olly becsületes, a' második pedig olly ügyes, mint ő. Fölirásából az tetszik ki először, hogy Madridban a' franczia befolyásnak semmi ereje többé, — azt az angol követ egészen tönkre tevé; — másodszor, hogy Mendizabalnak erős föltétele az Estatuto realt épségében föntartani; azért a' tartományi junták igen jól tesznek, ha fegyvereiket mindaddig nem rakják le, mig szabadságukat cortes nem biztosítja.

A' hirlapok teljesek az arrigoriagai ütközet bővebb 's részletes leirásával 's a' fölötti elmélkedéssel. Egy angol főtiszt és szemtanu irása szerint a' spanyol krisztiniak vesztesége csak 400ra megy körülbelül, kik részint holtak, részint sebesek. 269en kórházban fekszenek. Espartero gen. karját keresztüllőtték, 's egy ló dölt ki alatta. Az angolok vesztesége aránylag csekély, 's csak 2 holtra és 5 sebesre megy. Fő oka a' királynéiak szerencsétlenségének a' parancsnoksági egység hijánya. Espartero és Espeleta nyilván 's egymástól egészen függetlenül munkálkodnak. Evans gen. a' maga katonáit nem adja ki kezei közül. A' 2dik angol ezred, melly ez ütközetben részt vett, igazi angol bátorsággal vitézkedett, 's a' visszavonulási parancsnak csak a' legnagyobb idegenkedéssel engedett. Ha Santanderből és Angliából uj erősség érkezik: kétségkivül nagyobb 's hadtudományi elvek szerint intézendő munkálatokhoz fognak. A' jelen guerilla-rendszert tovább is folytatni annyit tenne, mint az ellenség kezére játszani; mert Hannibal ideje óta Napoleonig folyvást e' volt a' classicus hadakozási mód Spanyolország bérczes részeiben. Más hirek szerint a' carlositák vesztesége még nagyobb volt az arrigoriagai ütközetben, mint a' krisztiniaké. — A' Journal de Débats következőleg ir: A' 11iki veszteség elég sajnos. Az angolok elismerik, hogy a' carlositák gyakorlottabb lövészek, mi egy hegyes tartományban, 's guerilla-háboruban igen fontos elsőbbség. De különben is minden pillanat uj bizonyságot mutat, milly nehéz illy hadviselés. A'

leghevesb csatatüz alatt, falusi asszonyok, kik a' városban gyümölcsöt árulni valának, egész nyugalommal sétálnak a' carlositák sorain végig, kik azoktól naponként megbecsülhetlen tudósításokat vesznek a' királyné tábora felől. Illy nemü merényekre vetemül az ellenséges falusi nép, 's így gátol minden terv-létesülést a' carlositák megtámadására vagy békeritésére. A' Messager bayonnei levelezője sept. 19éről igy ir: mind azon sok száz angol, ki hamis hir szerint a' csatamezőn maradt, vagy pedig a' carlositák fogságába jutott, teljes egészségben él 's ugy látszik, hogy még sokáig élni 's diszleni fog, mert mintegy föltették magokban, hogy fegyveres szemtanuji lesznek azok veszteségének, kiknek segédül jöttek, majd egy majd más ürügy alatt. Röviden, ők semmit sem tettek, a' mit tenniök kellett volna. Különben mikép történhetett volna, hogy miután a' carlositák a' krisztinai osztályokat ollyan hely felé nyomták vissza, hol több mint 4000 angol tanyázott, egy kéz sem mozdult ótalmokra. — Ez már második eset, hogy angol bajtárs uraimék magokat illy szépen viselik.

Saragossai ujságok szerint ott a' ministerváltozás sept. 19én lön tudva, de a' junta ugyanaz napon adott-ki egy nyilatkoztatást, mellyben jelenti, hogy előbbi viseleténél marad. Gerona nem akart a' barcelonai junta rendeléseinek engedelmeskedni, 's ez azért igen megharagudott, és Gerona ellen katonaságot küldött. Más oldalról a' barcelonai és valenciai junták a' királyné iránti hűségöket 's engedelmességöket erősitik; — de szüntelen félni lehet, hogy a' föllengző pártiak magokkal ragadandják őket. A' Gazette de France legalább azt hirli, hogy 2000 barcelonai önkéntes csakugyan elfoglalta Geronát, 's onnét a' királyné tisztjeit elkergetvén, a' barcelonai junta által kinevezteket hivatalba iktatá. — Azon nagy kérdés, mellytől jelenleg Spanyolország 's a' ministerium sorsa függ, ez: — valljon a' tartományi junták az uj kormányhoz csatlakoznak-é? — a' cadixi junta már hódolt, és szabad legyen reménlni, hogy a' többiek is hasonlót cselekesznek. Az estremadurai önkéntesek, kik fenyegetve közeledtek Madridhoz, az uj ministerség kinevezését hallván, visszafordultak. — Azonban még most igen nehéz lenne meghatározni: mire fordul a' kétes ügy? Mendizabal ur hihetlen munkásságot és erőt fejt ki. Csak kevés órai nyugalmat engednek neki hivatalos foglalatossági. A' szüntelen járáskelés Ildefonsoba, 's onnét vissza, az egymásra következő kabinetülések ki nem fárasztják. Megterhelve a' tengeri, pénz és külügy' tárczáival, mondhatni, hogy most ő a' személyesült rendszer, melly Spanyolországot igazgatja. — A' madridi ostromállapot megszüntetése, 's több érdekes czikkely, mellyek az udvari ujságba iktatvák, a' ministerium minden czéljára 's tételeire nyilványosság sugárait hintik 's folyvást nevelik az uj ministerium iránti közbizodalmat. — Castro Toreno hg. egy ügyetlen 's érdemetlen embert (Andriani-t) nevezett madridi katonai parancsnokká, melly választás senkinek sem volt tetszésére; Mendizabal azt megsemmitette. — A' bizodalom, mellyet Mendizabal pénzügyi talentomiban 's tapasztalásiban helyeznek, már eddig is körébe gyüjté a' spanyol pénz aristokratiát, 's a' honi banquier-ek hajlók, gazdag pénzforrásokat nyitni számára. —

OROSZORSZÁG.

Az orosz czár két utasitványt bocsátott az igazgató tanácshoz, egyike a' két külön seregből egyet alkot, de a' rendelésből ki nem vehetni, micsoda két sereg volt az. Másik 1836tól kezdve a' magyar és ausztriai borvámot szállitja lejebb 1) az egész sziléziai, galicziai 's erdélyi határszéleken bevitt borra nézve, és pedig elengedvén a' $12\frac{1}{2}$ percentet az értéktől, honnan a' vám 13 ezüst rubel egy oxhofttól. 2) A' beszszarábiai vámokon, a' Duna révein, a' fekete, és Azow tengereken beszállított borra nézve, hol a' vám szinte 1836 elejétől 18 ezüst rubel egy oxhofttól, efölött az értéktől $12\frac{1}{2}$ századnyi (percent) engedés. 3) A' palaczkokban beviendő borra nézve valamennyi már nevezett vámhivatalon egy palaczktól 25 ezüst kopek a' vám, elengedvén $12\frac{1}{2}$ századnyit az értéktől. — Valamennyi más vámhivatalon bevitt magyar 's ausztriai boron megmarad a' mostani vám. — A' kalischi pompa után Töplitzbe rándultak a' hatalmak. Egy drezdai levelező szerint az Allg. Ztgban Töplitzben negyvenkilencz, császár, király, nagy herczeg, herczeg, 's mintegy 80. herczegasszony vala most jelen. — Wrbna grófra a' fő ovász mesterre volt bizva a' szállások 's fogadás gondja, mi a' szük hely miatt fölötte bajos

TÖRÖKORSZÁG.

Belgrádból septemb. 7éről következőt irnak Selictar Boda kivégeztetéséről, kit arról vádoltak, hogy a' scutarii zendülést elömozdította: „Selictar Boda vétsége és kivégeztetése a' konstantinápolyi tudósitásokban igen homályosan adatik elő. Nem merik ugyan öt e' tudósitások egészen ártatlannak nyilványitani; de hiszik, hogy koránsem volt elégséges ok azon vádra, mintha egyetértett volna a' scutaribeliekkel. Selictar Bodának soha sem voltak kapcsolatjai Felső-Albaniában, 's ez uttal az ottani dolgoktól annyival idegenebb volt, minthogy most a' scutariak zendülése csak Hafiz basa, nem pedig a' porta uraság ellen van intézve. Corfuba szökte óta néhány év előtt, 's Konstantinápolyban tartózkodta egész ideje alatt, Selictar Boda egy lépést sem tön, melly neki vétségül tulajdoníttathatnék, ha-

csak azon nyilványos kedvezést nem veszik annak, mellyel honfitársai törekvését elősegíté, hogy szoros törvényességet nyerjenek Albania részére, mi által különösen a' basák önkénye korlátoztatnék. — De egy hibája még is volt Selictar Bodának, melly mint néhány konstantinápolyi levél nem homályosan érteté, nagy befolyással fogott elitéltetésére lenni, — 's ezen hibája rendkivüli gazdagsága volt, melly a' porta megfogyott pénzügyének, más, ujabb időben történt elkobzásokkal nem kevés segedelmire leend. —

Az Oester. Beobachter sept. 26ról következőt ir Bécsből az ottan volt rendkivüli török követről: „A' szultán ő magosságától a' bécsi udvarhoz küldött Fethi Ahmed basa, a' nagyuri őrségek osztálynoka, tegnap előtt hagyta el a' fővárost, (sept. 27, 28 's 29kén Pesten volt a' hét választónál szállva), 's visszaindult Kontantinapoly felé. — Küldetése azon czélján kivül, hogy a' nagyur sajnálatát kifejezze a' megboldogult I. Ferencz halálán, és szerencsét kivánjon Ferdinand császárnak, még más megbizatásai is voltak. Mahmud szultán, elismervén népei szükségét, 's a' czélszerü javitások és hasznos találmányok ösvényén folyvást haladva, arra bizta meg különösen e' követét, hogy szoros és alapos ismereteket szerezzen magának minden a' fővárosban levő nyilványos intézetről, hogy kitanulja azt, mit az ottoman birodalomban azután haszonnal lehetne valósitani. Mennyire ügyekezett Fethi Ahmed basa ez utóbbi megbizásnak megfelelni, a' főváros lakosai több izben tanuji voltak. Semmi tudományos, jótékony, művagy tanitóintézetet láttatlan nem hagyott; 's hasonló szorgalommal látogatta meg az ipari 's természettörténeti gyüjteményeket is. Azonban főleg a' katonaságra fordítá figyelmét 's a' hadtudományok osztályára, az oda tartozó intézetekre és segédeszközökre. Meglátogatta nem csak a' fővárosban létező katona intézeteket, mérnök- és pattantyus iskolákat, a' fegyvertárokat 's gyárokat, hanem a' német-ujhelyi (Wiener-Neustadt) katonai akademiát, a' maximilian-tornyokat is Lincz környékén, Mariazellben és Eisenerzben az olvasztó müveket és bányászmunkákat. 'S e' tárgyakat mindenütt gondos figyelemmel vizsgálá, 's azok iránt czélszerü kérdéseket tevén, helyes nézetet, józan itéletet, és sokféle előismeretet bizonyitott. E' törekvésnek, mellyel a' követ ismereteit bővíteni szándékozék, mind a' polgári mind a' katonai hatóságok előző készséggel feleltek meg, 's kérdéseire nemcsak derék török tolmácsok által válaszoltak, hanem egy úttal az általa kivánt mintákat, rajzokat, 's bévezetéseket is nyilt bőkezűséggel közlötték vele. — Ezeknél fogva utazása hasznos leend hazájának.

OLASZORSZÁG.

Német levelek igy irnak Olaszországból Sienából sept. 7ről: „Hire vala hihetőleg bizonyos zendülésnek, melly majd majd kitörendő vala, 's Olaszország több tartományira is kiterjedendő. Most több személy utattasittatott el Toscanából, kik közt Poniatovsky herczeg, és Corsini herczeg fiastul, 's Torregiani marq. neveztetnek, kik, mint mondják vezérei voltak az összecsküvésnek, mellynek azon ünnepkor kelle vala kitörni, mellyet Toscanában az örökös herczeget szülte nhgnének akartakadni nagy fényesen. Az ünneptartás e' miatt hirtelen eltiltatott, 's többen parancsot vettek eltávozásra Florenczből.“ —

ELEGYHIREK.

Dverniczky general Parisban nem rég bizonyos fiatal hölgygyel, némi szegény müvész leányával kelt egybe. — Parisi lapok Genuából jött levelekre hivatkozva aug. 26ról azon hirt közlik, hogy a' cholera áldozatjai közt a' város első nyolcz orvosa, 's a' hires Paganini is neveztetik. — A' Temps legujabb hirei is bizonyitják, hogy megholt Paganini 's hét millióra terjedő vagyont hagy maga után, de halála még sem való. — Dietz ur gőzkocsija Parisban sept. 5én első szabályos utazási próbát tőn. A' kocsin 40 személy volt, 's egy órakor indult el az Invalidtérről, honnan 33 percz alatt Sevresbe jött. Az uton több helyen kikelle térnie; hogy az előtte menő kocsikat megelőzze. Csudálkozék mindenki azon könnyüségen, mellyel Dietz ur minden irányban tudta a' műszert forgatni. — Ugy tetszik a' sz. simonisták ismét mozganak. Többen összegyültek nem rég egy szigeten Meadon mellett, az Enfantin atya által keletről küldött Barrault atya elölülése alatt. Mint a' főatya nagy helyettese sz. Simon szobrát hordá; oldala mellett némi fiatal nőt lehete észrevenni, phrygiai sapkával, 's egészen úgy öltözve, mint a' szabadság-istennő. Az apostolok valamennyien kecskeszakált hordottak, 's hosszu hajat. A' gyülésnek több testvér 's bátya halála jelentetett sajnálkozással, kik a' „szabad asszonyt“ nem pillantották meg, 's azután emlittetett a' sz. simonisták munkássága Aegyptusban. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára oct. 6kán 1835:			
Bécs oct. 2kán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{3}{16}$	Tisztabuza	120	$113\frac{1}{3}$	$106\frac{2}{3}$
„ 4 „ „	$99\frac{5}{8}$	Kétszeres	80	$73\frac{1}{3}$	70
1820ki statuskölcsön.	—	Rozs	$53\frac{1}{3}$	50	$46\frac{2}{3}$
1821ki „ „	—	Árpa	$50\frac{1}{3}$	$49\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$
1834ki „ „	$584\frac{5}{8}$	Zab	$37\frac{1}{3}$	36	$33\frac{1}{3}$
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	$65\frac{5}{8}$	Köles	50	—	—
Bankrészvény	$1347\frac{1}{8}$	Köleskása	$122\frac{1}{3}$	120	$106\frac{2}{3}$
Cs. arany pC. agio	—	Kukoricza	$47\frac{1}{3}$	$43\frac{1}{3}$	—

Szerkesztői Helmeczy. -- Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

81. szám — Pest, szombat october 10kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; a' főhg. nádor hivatalos tudósitása a' nemz. Muzeumrol). Ausztria. Anglia (O'Connell beszédei; ellene a' torylapok, mellette a' Courier; irlandi tizedharcz) Francziaország (a' toulousei zenditő társaság). Spanyolország (hadi hirek; cadixi zendülés; különféle). Törökország (hirek Konstantinápolybol, és Dseddából) Németország. Olaszország. Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Ő fölsége a' császár és király Péchy Ferencz táblabirót cs. k. kamarássá nevezni méltóztatott; september 7iki legfensőbb határozata szerint továbbá Nasze Károly hadibiztost a' tótországi kat. főparancsnoksághoz fő hadibiztossá 's gazdasági előadóvá méltóztatott rendelni; még sept. 3kától költ 's a' magyar kir. udv. kanczelláriához intézett legfensőbb végzete szerint pedig, ezen udvari hatóság eddigi conc. practicansát, gróf Forgách Lajost tiszteletbeli udv. concipistává kinevezni.

A' magyar kir. udv. Kanczellaria, Házy Aloiz elhunytával megürült udv. concipistai hivatalra báró Rollsberg Miksa conc. practicanst nevezte ki. —

A' MAGYAR NEMZ. MUZEUM felől fens. Főhg. Nádorunknak az országos RRhez közelebb intézett hivatalos tudósitása érdekes fölvilágitást nyujt ezen nemzeti intézet állapotjáról 1830. sept. 30kától 1833. dec. utoljaig. Tartalma e' három pontra terjed: 1) az intézet előmenete 's gyarapodása; 2) pénztára állapotját érdeklő tárgyak, mellyekhöz járulnak 3) némelly javaslatok az intézet jövendő fönállása 's kifejlődése iránt. Mi az elsőt illeti: az intézet belső elrendeltetésében, a' felőle utószor tett hivatalos tudósitás óta semmi változás nem történvén, gyarapodásképen előszámláltatnaka'magányos hazafiak által tett nevezetesb adakozások (mellyeket időszakonként a' hirlapok is közlének). Ezen magányos személyek bőkezüségéből nyert gyarapodásokon kivül, mennyire az intézet pénz ereje engedé 's alkalom adatott, a' Muzeum kész pénzén több rendbeli, még eddig az intézet gyüjteményeiben megnem levő tárgy szereztetett. A' könyvtár az országban kijövő könyvek és képek példányival nem kevéssé gazdagodott. De sokkal nevezetesb lépés történt a' nemz. Muzeum tudományos tárai öregbitésére a' mondott 3 esztendő alatt azon egyezés által, melly idősb Jankovich Miklós urnak mindenki előtt ismeretes jeles gyüjteménye megszerzését tárgyazza, melly is eképen történt: Már 182½ben, de később 1830ban is tudtokra lett az Ország RReinek, hogy Jankovich Miklós ur a' maga, kéziratok, könyvek, pénzek, drágaságok és régiségekből álló, nagy költséggel 's még sokkal nagyobb fáradsággal 's a' hazai dolgok nevezetes hasznával szerzett gyüjteményét, a' nemz. Muzeumnak illő föltételek alatt átengedni szándékozik. Ennek megszerzését az Ország RRei előbbi alkalommal boldogabb időkre kivánák halasztani, utóbb időben pedig az országgyülésnek hirtelen berekesztetése, minden ez iránt tartandó tanácskozást megakadályoztatott 's igy a' kérdés nem döntethetett el. 1832ben tudomásul esvén, hogy nevezett id. Jankovich Miklós ur, miután gyüjteményének a' nemz. Muzeum számára több izben tett fölajánlta még nem fogadtatott el — ezen valósággal nagybecsü gyüjteményt másoknak készül eladni, minthogy ezen gyüjtemény akár külföldieknek lenne kedvök azt megszerezni, akár részenként az országban adatnék el, mindig a' hazai tárgyak isméretének 's nemzeti miveltségnek nagy kárával vonatnék el a' közönség használásától: legtanácsosbnak tetszett azon módhoz nyulni, hogy Jankovich Miklós ur a' föltételek kinyilatkoztatására, mellyek alatt gyüjteményét a' nemz. Muzeum számára az országnak átengedni kész lenne, fölszólittatnék, 's ha ezen föltételek elfogadhatóknak látszanának, vele a' gyüjtemény iránt szerződésre lépni. Erre az általa beadott nyilatkozás veleje oda járult, hogy ámbár a' gyüjtemény iránt neki már több ajánlás tétetett, ő mindazáltal a' hazai dolgok előmozditása iránti jó indulatból, kész a' gyüjteményt 150,000 pengő frtért az országnak átadni, 's e' mennyiség egy harmadát u. m. 50,000 pengő frtot elengedni, megkivánván egyébiránt, hogy a' szerződés többi summájából, annak helybenhagyatása után, következő első két esztendőben husz husz ezer, vagy is összesen 40 ezer pengő fr. kész pénzül fizettessék ki, a' még fenmaradó 60 ezer frul pedig száztól hattal kamatozó kötelezvény adassék, melly summát azonban neki, a' szükség ugy hozván magával, részenként fölmondani szabad legyen. Ezen föltételek alatt, egész gyüjteményének az ország számára leendő általengedésére késznek jelenté magát, csak a' kettős példányok egyikét, 's azon igen kevés számu tárgyat tartván fön magának, mellyeket már azelőtt bizonyos czélra szánt. Vevén e' nyilatkozást 's a' gyüjteményt bővebben ismerő, egyszersmind annak értékéről valódi itéletet hozható férfiak hiteles tudósitásából megértvén azt, hogy a' fentebb előadott becs nem szerfölötti, sőt a' gyüjtemény valódi értékét talán nem is egészen éri föl, — továbbá figyelembe vevén, hogy ha az ez iránti egyezés végrehajtatása jövő országgyülésig elhalasztatnék, attól lehetne tartani, nehogy ezen gyüjtemény is, mint sok más illyen már az előtt, — a' hazára nézve elvesszen, 's mivel ezen gyüjteménynek a' haza részére leendő megszerzésére 's általa a' nemz. Muzeum gyarapitására az Ország RReinek 's törvényhatóságinak isméretes kész hajlandóságuk kétséget sem enged arról, hogy mihelyt ezen tárgy körülményeiről az Ország RRei kellőleg értesitve lesznek, a' czélra szükséges eszközök megadásáról örömmel fognak gondoskodni: abban lett a' megállapodás: hogy (fentartatván az országosan egybegyült KK. és RR. helybenhagyási jusa) az ajánló id. Jankovich Miklós urral egyezés készüljön, 's ez által a'

mondott gyüjtemény tulajdona az országnak, ha azt megszerezni kivánja, tartassék fen; addig is pedig a' benne foglalt tárgyak minden részenkénti elidegenittetése előztessék meg. A' készitendő egyezésre kiküldettek: a' Széchenyi orsz. könyvtár őrje Horvát István ur, mint ki az illy féle tárgyakat 's azok értékét igen jól isméri, és a' polit. hagyományi ügyek igazgatója, mint ki a' nemz. Muzeum jusaira fölügyel; az ajánlóval pedig közöltetett e' rendelés azon nyilványos kikötéssel, hogy az egész szerződés csak a' leendő helybenhagyás reménye alatt vétetik munkába, 's csak az orsz. KK. és RR. megerősitési jusa föntartásával értethetik. — Illy értelemben iratott alá az egyezés 1832 nov. 30:kán; mellynek következésében a' gyüjtemény átvételére, egyszersmind jövendőben támadható minden kérdés elháritására küldöttség neveztetett ki, melly a' polit. hagy. ügyek igazgatóján és Horvát István uron kivül, táblabiró Váy András és pesti k. egyetembeli professor Veszerle urakból állott. Az országnak minden törvényhatósága az igy létesült egyezésről 's általa Jankovich M. ur gyüjteményének az ország számára, — az országosan egybegyült KK. és RR. helybenhagyási jusa föntartása mellett, — történt megszerzéséről tudósittatott. Ezenkivül addig is, miglen a' gyüjtemény összeiratása megtörténik, 's más helyen leendő tartatásáról rendelés tétetik, a' tulajdonos ugyanazon eszt. nov. 11ikén minden kulcsait azon szobáknak és szekrényeknek, hol a' gyüjtemény tartatik, a' fenérdeklett küldöttségnek általadá. Az ideigleni átadás után Jankovich Miklós urnak, az egyezés 9ik pontja következésében lett kivánatára a' Muzeum pénztárából 16 ezer pengő fr. fizettetett ki olly móddal, hogy ezen pénz majd az egyességi levél szerint az Ország RRei helybenhagyása után, mingyárt az első esztendőben fizetendő 20 ezer pengő fr. mennyiségbe tudassék, addig pedig ugyanazon summától száztól hatos kamat számittatván, ez majd a' végső kielégités alkalmakor számba vétessék. Egyszersmind rendelés tétetett, hogy a' gyüjteményhez tartozó 's Jankovich M. ur által bátorságokáért is, a' pesti záloghazba letett drágaságok, kifizettetvén a' Muzeum pénztárából a' rajtok fekvő summák, visszaváltassanak 's bátorságos helyen tartassanak. E' végre 18,566 fr. és 21 kr. pengő adatott apródonként ki, mellyhez ha a' föntebbi 16 ezer pengő fr. számittatik, nyilván láthatni, hogy ezen gyüjtemény megszerzésére eddig a' Muzeum pénztárából 34,566 fr. 21 kr. pengő költtetett; melly összeségnek nagyobb része, magának a' Muzeum pénztárának annyi kész pénze nem levén, vagy más pénztárakbul, vagy magányos személyektül kölcsönöztetett, később azonban jobbadán a' Muzeum pénztára jövedelmeiből visszafizettetett. 1833 kezdetétől fogva folyt a' gyüjtemény összeiratása a' végképeni átadhatás végett; de részint a' tulajdonkép e' végre megbizott személyeknek más hivatalos foglalatosságaik, részint az összeirásnak minden csekélységre kiterjedése, de főleg a' végig forgatni 's följegyezni kellő tárgyak bősége e' munka haladását annyira késleték, hogy az mindeddig csak egy részben vala végrehajtható. Illy helyzetben Jankovich M. ur, hanyatlott ideje miatt is e' munkát minél hamarébb végzettnek látni kivánván, azon kéréssel folyamodott, hogy az összeirás minden módon siettessék 's a' gyüjtemény tőle végképen vétessék által 's bátorságos helyre tétessék; 's ő az egyezés 5ik pontjában a' neki előre fizetett 16 ezer ftra kötött kamatok betudásától, azon tekintetből mentessék föl, mivel ezen munka végrehajtatása az először gondolt időnél sokkal hosszabbra terjedt az ő hibája nélkül. Kinyilatkoztatá végre azt is, hogy ő, az egyezés 6ik föltétele nem állván ellen, minden két és három párban levő tárgyat is, érettük különösen fizetendő 25 ezer frtért, a' nemz. Muzeum számára átengedni kész. Tekintvén az általa fölhozott inditóokokat 's azt hogy az Országnak nem kevés törvényhatóságai Jankovich M. ur gyüjteményének az Ország számára leendő megszerzése sürgetését országgyülési követeiknek utasitásul adták, 's igy az Ország RReinek a' tárgy iránti megegyezésöket méltán reménlhetni; az illy jóváhagyás reménye alatt arra is megtörtént az egyezés: a) hogy a' gyüjtemény, nem várván be az összeirás végrehajtatását, tulajdonosától valósággal vétessék által, lepöcsétlendő ládákba rakassék 's alkalmas és bátorságos helyre tétessék; a' szobák és szekrényeknek már az előtt történt lepöcsételtetésök a' gyüjteménynek épségben leendő átadatása felől tökéletes bátorságot nyujtván; b) hogy a' 2 és 3 párban meglevő tárgyak is vétessenek által, irassanak össze, becsültessenek meg. 's ha Jankovich M. ur azokat az egyesség 5ik pontja szerint természetükben inkább visszavenni nem kivánná, becsü-árok az ajánlónak utóbb fizettessék ki; c) hogy mivel e' gyüjtemény átvétele az ajánló hibája nélkül terjedt hosszabb időre, ő neki, az egyezési levél aláiratásakor már lefizetett 16 ezer frton felül, még 24 ezer fr. készpénz fizettessék a' nemz. Muzeum pénztárábul, hogy e' szerint az egyezési levél 9ik pontjában meghatározott két rendbeli summa egészen kifizetve legyen. Igy tehát jövendőben csak arról kell gondoskodni, hogy miután eddig már egyes tárgyak visszaváltására 18,566 fr. 's 21 kr. adatott ki, mi módon fizettessenek ki az egyezési levél 9ik pontjában emlitett 's kötelező levélben kiadandó 60 ezer for. summából még fenmaradandó 41,433 fr. 's 39 kr., melly summa, ha a' két párban meglevő tárgyak, mellyeknek értékét Jankovich M. ur az egész becsüárnak egyhatod részére vagy is 25 ezer frtra teszi, megvétetnek, 66,433 ftra és 39 kra emelkedik. E' summa valamint a' többi, ezen gyüjtemény megszerzésére eddig kiadott nevezetesb mennyiségü pénz is, a' Muzeum pénztára esztendőnkénti jövedelmeiből ki nem telik. De mivel száztól ötös kamatra pénzt kapni könnyü, 's a' mondott summának száztól ötös kamatja 3322 frnál több nem lenne, melly mennyiség a' Muzeum pénztárábul esztendőnként lefizettethetik: tehát az országos KK. és RRnek egy száztoli nyereséget adó kamat tekintetéből is javasoltatik, hogy az itt fenforgó egyezés megerősitetése után a' szükséges pénz száztol ötös kamatra kölcsön vétessék föl 's Jankovich M. ur egészen fizettessék ki, a' kölcsönvett pénzek pedig apródonként a' Muzeum pénztára esztendőnkénti fenmaradásából térittessenek vissza, — ha csak az Ország RReinek más módon nem tetszik ezen szükségen segiteni. Másik nevezetes gyarapodása a' nemz. Muzeumnak mostani kir. főasztalnok Illésházy István gr. ur bőkezüségéből származott; ki f. évi jul. 22ikén irott levelében a' maga jeles könyvtárát, t. i. a' dubniczai

kastélyban levő minden könyveit, kéziratit 's földabroszait az országnak ajándékozta, azon nyilván kijelentett szándékkal, hogy ezek a' nemz. Muzeumba tétessenek. (Ezen könyvtár átvételére Horvát István ur a' Széchenyi orsz. könyvtár őrje volt hivatalosan kiküldve.)

Általtérve a' tudósitás 2ik szakaszára vagy is a' nemz. Muzeum pénztara állapotjára: a' Muzeum összes pénzalapja 1833 végével 117,502 fr. 's 49⅜ kr. vala pengőben, mellyből kivonván az 1830 sept. 30kával már megvolt 114,128 fr. 14⅜ kr. pénzalapmennyisége, kitetszik, hogy ezen 3 év folyta alatt a' Muzeum pénzalapja 3,374 fr. és 35 krral növekedett pengőben. (E' növekedés közt van Kubinyi Péter alapitványa 1000 pengő fr.; Muraközy József uré 1000 vtó fr. és Villax Ferdinand apáté 900 pengő fr.) A' tőkepénzektől 1830. oct. 1sőjétől 1833 dec. utóljaig hátralevő kamatok 13,763 fr. és 35⅞ krra mennek pengőben. 1833 eszt. végeig a' rendkivüli kiadások, (mint például a' Jankovich-gyüjtemény megvétele) födezésére más országos intézetek pénztáraiból a' Muzeum számára tett előfizetések 29,000 pengő fra mentek: ebből azonban f. 1835. jun. végeig a' Muzeum pénztárába befolyó készpénzekből 19,100 fr. már visszafizettetett. A' Muzeum esztendei rendszeres kiadásai, a' szerint mint 1833 dec. végével állottak, 5699 fr. 20⅛ kr. p. 'S ez a' magyar nemz. Muzeum pénztári állapotja, mire nézve nem kerülheti el az orsz. RR. figyelmét, hogy a' nevezett pénztár tehetsége olly gyönge és szük, hogy legkisebb rendkivüli kiadás, vagy a' kamatoknak nem pontos fizettetése is, az állandó kiadások pontos fizettetését veszélyezteti.

Következik a' tudósitás 3ik része, vagy is a' Muzeum jövendőbeli kifejlését 's teljes fönállását érdeklő javaslatok. Hogy a' magyar nemzeti Muzeum a' magyar nemzethöz 's nemzeti intézethöz illő diszben álljon fön, megkivántatik: a) hogy annak hasznára egy a' mostaninál czélirányosb 's a' Nemzet méltóságának is inkább megfelelő épület emeltessék; b) hogy az intézet mostani pénztára, továbbá az intézet személyeinek tisztes fizettetése 's az intézet fönmaradására 's virágzására szükséges kiadások födeztetése tekintetéből, időrül időre gazdagittassék; végre c) oda is terjedjen a' gondoskodás hogy a' Muzeum tudományos gyüjteményei 's egyéb benne levő tárgyak a' nemzeti miveltség terjesztésére szolgáljanak 's a' Hazának bő haszonnal gyümölcsözzenek. Mi az elsőt illeti, kétségen tul van, hogy a' Muzeum mostani szük házában, melly nem illy végre épült, 's egyébként is semmi külfény által nem ajánltatik, a' már eddig ottan tartatni szokott tárgyak is alig férnek el, 's igy az, sem a' gr. Illésházy urtól ajánlott könyvtárnak, sem a' Jankovich-gyüjteménynek illő befogadására 's fölállitására helyet nem adhat. Nem is elég erős a' nevezett épület, a' honnan évenként mellőzhetlenül nem kevés igazitásokat kiván, mellyekre a' költség szinte haszon nélkül fordittatik. Ezen nagy alkalmatlanságok eltávoztathatása 's illy nemzeti intézet alkalmasb elrendeltethetése végett, egyedül az tétethetik az országos KK. és RRnek javaslatul, hogy mihelyt a' körülmények engedik, ez intézet rendeltetésének igazán megfelelő 's egészen uj épület állittassék. Kivánja ezt az intézet hasznoslete, a' nemzet disze, maga az épület czélszerü fölosztatása is, mellyet sokkal könnyebben érhetni el, ha egészen uj épület emeltetik, mintha a' mostani ház igazittatnék e' rendeltetés czéljához, — 's végre a' mostani ház minemüsége, mellyet czélszerüvé tenni szinte lehetetlen. A' Muzeum tulajdonához tartozó háztelek elég bő, 's alkalmas helyet adhat egy ujdon épitendő nagyobb háznak, 's még ezenkivül azon hasznot is nyujtaná hogy rajta az uj házat részenként 's ugy lehetne fölepiteni, hogy a' gyüjtemények mindaddig, miglen a' befogadásukra rendelt uj épület egészen elkészülne, mostani helyzeteikben maradjanak. A' Muzeum ezen uj épületére már eddig is több rendü terv mutattatek be, 's többet is lehetne készitteni azon idő alatt, melly a' szükséges épitési szerek előleges beszerzésére kivántatik. Hanem mindenek előtt az e' végre szükseges és 4 — 5 száz ezer pengő frtra fölmehető költségek födözéséről kellene gondoskodni. A' Muzeum pénztárának mostani ereje az évenkénti kiadásokat 's gyüjtemények gyarapitását is alig győzi, ugy hogy abból épitésre semmit sem fordithatni. E' szerint minden reménység csak a' hazafiak bőkezüségében van, kik látván a' szükséget, kétségkivül eszközölhetni fogják azt, hogy az e' czélra kivántató tőkepénz, vagy részvények által, vagy más alkalmas módon szereztessék még. Ha egyszer az e' végre szükséges ötszáz ezer pengő fr. biztositva leszen, az uj ház-épitést abból elkezdeni 's bevégezni lehetne, de talán még maradna is föl belőle valami mennyiség az intézet pénztára gyarapitására fordithandó. Az ujház fölépittetésekor lehetne arról is gondoskodni, hogy — épségben hagyatván az intézetek elkülönzött fönállása, — ugyanazon épületben a' magyar tudós Társaság számára is szükséges alkalmak készüljenek, 's ez által a' tud. Társaság azon kellemetlen helyzetből, melly szerint magányos házban kénytelen szállást fogadni, megszabaduljon. — Második pontra nézve a' nemz. Muzeum intézetét közelebb ismérő 's annak virágzását ohajtó hazafiaknak buzgó kivánságuk az, hogy a' Muzeumhoz tartozó személyek tisztességesebben fizettessenek, 's az intézetnek tökéletesedésére szükséges kiadások födöztethessenek. Az elsőre nézve nem tagadhatni: hogy az intézet melletti hivatalok betöltésére szükséges tudományos készületekkel ellátott 's magokat folytatandó hivataljokra egészen fölszentelni kész férfiakat, — ha csak egyszermind tisztes fizetés nem adatik nekiek, — igen nehezen találhatni, mert azoktól, kik házi gondokkal terhelvék, sem kivánni sem várni nem lehet, hogy minden idejöket, — mi még is az e' féle hivatalban szükséges, — a' közönségnek áldozzák. Azonban mig a' Muzeum pénztárának nagyobb tehetsége lesz, azon kell igyekezni, hogy ezen intézet igazgatójának, őrjeinek és segédeinek hivatalai, mennyire csak lehet, ollyan személyeknek adassanak, kik már valamelly tudományos vagy köz intézetek, vagy a' magyar tudós Társaság mellett egyébként is hivatalt viselvén, ettől már fizetéssel el vannak látva, — 's e' miatt a' nemz. Muzeum pénztárából adandó kisebb jutalommal is megelégülnének. De azon tekintetből is nem kevésbé szükséges az intézet pénztárát gyarapitani, hogy az évenként növekedő kiadásokra és gyüjteményei gazdagitására szükséges költségek födöztet-

hessenek; mert mihelyt a' Muzeumnak czélirányos épülete lesz, 's gyüjteményei jobb rendbe rakatván, azokat a' közönségnek jobb móddal lehet mutatni, mind a' látogatók nagyobb száma, mind a' hazafiaknak az intézet gyarapitására kész hajlandóságuk az évenkénti kiadások mennyiségét nevelni fogja, ugy hogy akkor majd az intézet mellé több személyt alkalmazni, egyszersmind a'szükséges segedelmekről, végre a' gyüjtemények további gazdagittatásáról is gondoskodni kell. De mindezekről csak akkor lehet majd szó az országgyülésen, midőn a' Muzeum uj épülete készen fog állani. — Mi végre a' 3ik pontot illeti, hogy a' Muzeumban találtató tárgyakból a' hazára minél nagyobb haszon háramoljék, szükséges volna gondoskodni, hogy ezen nemzeti intézet a' magyar tudós Társasággal szorosb kapcsolatba jusson; továbbá hogy a' Muzeumban levő tudományos gyüjteményekről 's egyéb tárgyról világositó értekezések készüljenek; 's végre hogy az intézetbeli tárgyak használása a' tudományok előmozditására 's a' hazafiak ismereteinek öregbitésére, terjesztessék.

AUSZTRIA.

A' bécsi lapok oct. 2ról egyezést közlenek, mellyet az ausztriai császár és görög király a' kölcsönös kereskedés iránt egymás közt kötének martz. 4én, a' helybenhagyás mindazáltal mind két részről csak sept. 9kén történt meg. Az egyezés veleje az, hogy mind a' két birodalmi alattvalóknak egyenlő kereskedési jog adatik kölcsönösen mind a' két birodalomban a' kereskedés mindennemü czikkelyeire nézve, kivevén a' hadszereket, 's a' partihajózást, mit csak benlakók üzhetnek, akár külső akár belső portékákra nézve. A' vámok ugyanazok maradnak, mellyek más országok iránt, kivevén, ha valamelly ország iránt bizonyos kedvezések következésiben egy vagy más vámdij lejebb szállíttatott volna. Az egyezés különösen emlékezik a' dunai kivitelről is, mellyre nézve még külön alkura fog a' két hatalom lépni. Az egyezés végre a' helybenhagyások kicseréltetésétől számitandó 10 évre köttetett.

A' Gazzetta di Milano sept. 29ikén hivatalos tudósitásképen közli névsorát, tettét 's büntetését azon ausztriai olasz alattvalóknak, kik a' majlandi főbenjáró törvényszék elibe fölségárulási vádban idéztetvén, általa közelebb el is ittéltettek. — 19re van mondva halál, 's egyre 20 esztendei kemény fogság. Ezen elitéltek jobbára fiatal emberek, 22—47 esztendős koruak, 's polgári pályára nézve ügyvédek, törvény-és orvosdoctorok, 's egy pap. Kegyelem utján az itélet ő fölségéhöz jutván, ő mindnyájának elengedé a' halált, 's a' büntetést 1—20 éves fogságra változtatá. De ezen kivül mind ezen elitéltéknek, valamint azoknak is, kik ugyanezen vétek miatt nem halálra ugyan, hanem 5 esztendőnél kevésbre nem terjedő fogságra itéltettek, f. eszt. martz. 4ki legfensőbb határozata következésében a' büntetésre nézve még azon választást is méltóztatott kegyesen megengedni, hogy kiszabott fogsági büntetésök helyett, ha tetszik, Amerikába költözhetnek olly föltétel alatt, hogy onnan soha többet vissza ne térjenek, különben visszatértükben európai földön elfogatván, a' kiszabott büntetést szenvedendők.

ANGLIA.

A' Sun szerint két szabadék-levél fog kiadatni tudományos intézetekre. Az egyik a' londoni egyetemre, melly mint tudva van, magányos vállalat. Ez collegiumi lábra fog állíttatni, mi által az akademiai lépcsők kiosztatási joga kizáratnék. A' másik a' főváros egy ujdon fölállitandó egyetemére, melly just nyerjen az „egyesült ország minden részeiből, a' szabadékos és nem szabadékos nevelő-intézetekből" jövő koszorávágyóknak lépcsőket osztani. Különös, hogy ebben olly hátra van Anglia. — Ujabb tudósitások szerint Mulgrave, az irlandi alkirály, és a' titkos tanács azért tagadák meg Deane Robert urtól, a' corki testület által 1836ra megválasztott birótól, a' helybenhagyást, mert néhány héttel előbb Fegan 's több más corki lakos emlékirást nyujtott be, mellyben bebizonyíttatik, hogy Deane Robert, az ujdon választott biró, továbbá Broughton Baklard ur, a' közbirák egyike, orangista páholyok tagjai. A' corki toryk azt hiszik ugyan, hogy a' kormány nem merend titalma mellett megátalkodni, ha a' testület vonakodni fog uj választáshoz fogni. — Az utólsó választó följegyzéskor Middlesexben C. L. Bulwer, a' hires iró 's parliamenti követ kitörletett a' választók sorából, mert azon házat, mellyre választási jogát alapitá, csupán egy évnegyedig, nem pedig egész évig lakta, mint a' törvény kivánja. —

(Folytatása O'Connell beszédének a' manchesteri lakomakor) „Isten Irlandot olly tetézve áldotta meg, mint akármelly országot e' földön. A' sziget fölöslegig termékeny; völgyei bőven előteremtenek mindent, mire az embernek szüksége van. Tágas és biztos révei tér öbleikbe édesgetik a' tengerjárókat; ah! de hijában édesgetik. Széles folyami égi hangon zuhogva görgedeznek hegyeiről le a' sikra 's fönséges hullámaikkal a' tengerbe ömlenek. Kereskedés, kézmű 's jóllét lenne tehát Irlandnak kimért osztályrésze. Soha tél nem fagyasztja 's dermeszti vadonakká azokat; 's még is a' szenvedés panaszos hangjai verődnek vissza magas hegyeiről, széles sikjairól. Irland fijai az ipar gyermekei, — előttünk látjuk itt Manchesterben a' bizonyságokat, — szorgalmas, türelmes, még a' szerencsétlenségben is derült kedvü emberek 's igen nemes érzésü vitéz nép. (tetszés). Ah! 's miért nem szenved nép a' földön annyit 's olly sulyosan, mint ez?

Honnan az, hogy valamint tavaly Connaught, úgy talán már a' jövő évben Munster leszéhenhalásnakkitéve? Onnan, mert elrontotta, elrutította azember azt, mit Isten szépnek teremtett. (tetszés) Az angol nép akarja most, hogy szünjék meg az elnyomás, (tetszés.) A' szorongatott Irland nevében szólitok tehát föl mindenkit, a' ki mostan hall engemet, legyen az uj tannak (doctrina) hirdetője, mellynek jelszava: „A' felsőház javittatása!“ (tetszés) A' becsületes és értelmes skót nép nevében, de mindenek előtt maga az angol nép nevében, melly egy évezreden keresztül dicsőn hordá a' győzelem zászlóját, 's mellynek honját soha sem böcstelenité meg szolgaság bélyege, szólitlak föl benneteket a' felsőház javittatására. (Lelkesült tetszés.)“ — A' torylapok O' Connellnek illy hallatlan fogadtatása miatt, kigyót békát kiáltoznak ellene. A' Times, következőleg marczongolja őt: „A' nyegle kiáltosdi (Marktscheier) most Skótziában csörög csörgő sapkájával. Onnan éjszaki Irlandba készül, hova, mint Dublinból irják, elfogadására az alkirály már el van küldve. Brougham lord, mint mondják, kisérni fogja őt, hogy diadalmát nevelje. Halljuk azt is, hogy valamennyi ministeri lap Londonban parancsot vett följegyezni dicső tetteit 's panaszos urai alázatosságát. Meddig fogja még az angol nép ezen lealacsonyító zsarnokságot szivelni? Meddig intézze még egy önzésből, szenteskedésből, rágalmazásból, méregből alakitott irlandi pápista egy nagy magasszivű nemzet sorsát? A' ministerek csúszó rabszolgái egy olly férjfinak, kit semmi egyéb, mint bátorság-hijány tartoztat fölzenditeni hazáját. Anglia e' garázdaságot bosszankodva 's utálattal nézi; de nem sokára megtelik a' pohár, 's ha Anglia haragja serlegét kiönti, az izgató, 's függeléke úgy elsöpretnek, mint por a' forgószéltől. Ez és hasonló kicsapongásokra a' Courier igy felel, 's a' dolog velejét érintve: „A' hirlapok mostani drágaságánál nem tudnók, mit csinálnának torytársink, ha O' Connell ur nem volna előttük. Leghasznosabb ember ő most nekik az országban, sőt mindennapi kenyerök. Ha O' Connell már előbb nem volt volna nagy férfi, azzá tenné őt most a' torysajtó. Egy olly váddal illették őt mindazáltal, melly annyira alaptalan, hogy megrovatlan nem hagyhatni. Arról vádolják t. i. O' Connellt, hogy megkezdé izgató pályáját Angliában. Ebből igazság annyi, hogy a' nép kezdi az izgást, vagy is inkább folytatja, mellyet Kennyon lord 's derék társai kezdettek, 's O' Connellel csak úgy él, mint eszközével. Ő Manchesterbe, Newcastlebe Edinburgba, Glasgowba nem ön szántából megyen, hanem e' városok meghivására. Igaztalanságot követnek el tehát iránta, 's a' pairek helytelenül tudósittatnaka' nyilványos vélemény valódi állapotjáról, ha illy rendkivüli tett dolog eltitkoltatik vagy elfonákittatik, hogy ezen irlandi katholikus gentleman politikai elvei 's politikai viselete miatt hivatott meg Skótzia két első városa presbyterianusitól a' nagy nyilványos ünnepekre. Hogy Edinburgba, hol csak kevéssel ez előtt alig szivelték volna őt, tiszteleti lakomára hivatik meg, azok előtt, kik a' politikai pártok történeteit, 's a' toryk befolyását Skótziában ezelőtt húsz évvel ismerték, nevezetes bizonyság lesz arra, hogy a' nyilványos véleményben tömérdek változás történt. Ezt eltitkolni akarni, annyit tesz, mint folytatni azon veszélyes csalódást, mellyben a' tory peerek a' peerségnek olly kipótolhatlan kárt okoztak.“ Eddig a' Courier.

A' Sun, radical lap, keményen kikel Russzia ellen egy czikkjében, hol azon reményét fejezi ki egy úttal, hogy Durham lord véget vetend a' keleti politika ingatagságának 's meggyőzendi az orosz czárt arról, hogy Anglia tömérdek statusadósságai mellett is kész érdekei védelmére háborut kezdeni, folytatni 's végezni, de a' költségeket nem Anglia fizetendi többé,' mint eddig; hanem az, ki ellen viselendi a' háborut. „Anglia szövetséges hatalmai, úgymond e' tekintetben, nagyon csalatkoznak, ha azt hiszik, hogy mi a' háborut, mint előbb, nemzeti adósságunk halmozásával fognók viselni. Mi nem fogjuk magunkat többé adóval terhelni, hogy idegen hatalmaknak saját védelmök eszközeit megfizessük, mint azt a' félszigeti hosszu háboru alatt tettük. E' közlemény több mint egy helyen fontos lehet. Igen kétséges: valljon Francziaország Törökország részére beavatkozik e, 's nyilván megvallva, mi Francziaországban kevés bizodalmat helyezünk, melly alkalommal azonban nem a' franczia népet; hanem csak kormányát tartjuk gyanúban az európai szabadság elárulása miatt. — Russzia tengeri hatalma napról napra erősödik, 's három év óta folyvást dolgoztat hajógyáraiban. Minél tovább késünk, annál tetemesb tengeri erő lesz legyőzetésére szükséges. Azért még egyszer, minden Durham lordtól függ, 's feszülten várjuk küldetése sikerét.“ —

Irlandban a' tizedharczot ujra kezdik. Rathcormacban, hol tavaly az ismeretes vérengzések történtek, egy pap, ugyanaz, ki a' tavalyi vérengzés oka volt, nyilványosan közhirré tette, hogy valamennyi tized-maradványt erőhatalommal fog behajtani. E' szándék meghiusitására Doon egyházkörben mintegy 4000 ember állott össze, 's nagy részben fegyveres kézzel. A' tűzjelek végig lobbanták az egész vidéket, a' lármalövések 's lármakürtök pedig szerteharsogának. Macromban bi-

zonyos Fairlough nevü pap, ki előbb kapitány volt a' seregnél, egy ünnepen mise alatt fogata el két igen tisztes 's jó vagyonú katholikus bérlőt, 's őket egy taligán katholikus lakostársai összegyült serege közt viteté el. A' nép morgott, hogy ezen elfogatás illy nagy ünnepen történt, holott ezen embereket, akármelly más napon is megtalálhatták volna; némellyek kövekkel dobáltak, mire a' hajduk egyike kirántá pisztolyát a' tömeg ellen. Az irlandiak erre tüzesebben előnyomultak botokkal és kövekkel. A' zendülési törvény felolvastatott, a' rendőrkatonák megtöltéк fegyvereiket, 's egy katholikus pap, kinek háza előtt történt e' zaj, csilapítani ügyekezék a' néptömeget, mondván, hogy nincsen igaza. A' rend végre helyre állott. Hasonló fenyegető jelek mutatkoznak más vidékeken is. A' Dublin-Evening-Post e' tekintetben azt mondja: „Minden arra mutat, hogy teletszaka itt egy uj tizedháboru reménynélküli próbája fog ismételtetni; 's nem sokára panaszos bizonyságit tapasztalandjuk a' lordok háza veszélyes politikájának. — Waterford grófságban Irlandban megholt Patrick Power parliamenttag helyébe ismét reformert (W. V. Stuartot) választottak és pedig minden ellenzés nélkül. A' választást nagyon támogatá Musgrave ur, a' megye másik követe. A' tudósitások a' szózatfőljegyzésekről ország szerte általjában igen kedvezőleg szólnak a' reformpárt mellett. — A' Globe szerint O'Connell sept. 19én tartotta ünnepi bémenetét Glasgowban, 's mint közönségesen, két beszédet tartott, egyiket reggel az összegyült néphez, másikat lakomakor a' mintegy 2000 főből álló vendégekhez. Mind a' két beszédben ugyanazon tárgyakról értekezett, mellyekről Manchesterben 's Edinburghban. O'Connell ez úttal elmellőzte azon meghivást, mellyel Belfastba éjszaki Irlandba kéretett meg egy fényes lakomára. Mellőzete okául azt emlité, hogy Irland mostani állápotjánál fogva, melly két felekezetre van oszolva, nem véli tanácsosnak, éjszaki Irlandban, hol olly számos az orangista, nyilványos ünneplésekkel csak szinleg is boszontani őket. „Noha úgymond, csak azért jönénk össze, hogy a' már nyert diadalmakat megülljük, 's a' békes alkotmányos reformerek reményeit hirdessük: még is úgy tekintenének bennünket, mintha inkább azért gyültünk volna egybe, hogy ellenesink véleményit gúnyolgatva saját elveinket 's meggyőződésünket hirdethessük. 's a' t.

FRANCZIAORSZÁG.

Párisi lapok szerint Pepin sept. 26án szembeállittatott Fieschivel. Moreyről, ki hasonlag vétkes czimboraságról van Fieschivel vádolva, azt említik némelly ministeri lapok, hogy több izben meg akará magát ölni, 's már több nap óta semmi élelmet sem vesz magához. A' Bon Sens ellenben azt állitja, hogy Morey jól eszik, jól iszik, jól alszik, 's látogatóinak folyvást azt mondja, mikép reményli ő, hogy a' pairszék jól meg fogja magát gondolni, mielőtt olly ember szavainak, mint Fieschi, hitelt adjon. — Sept 17e és 18a közt éjjel Toulouseban némi kávéházban tizennégy személyt fogtak el, kikről azon gyanu van, hogy valamelly titkos politikai társasághoz tartoznak. Azon gondolatban, hogy talán még többen is lesznek a' házban valahol elrejtve, a' rendőrség reggelig helyben maradt, 's a' foglyokat csak reggel öt órakor kiséré a' börtönbe. Egyszersmind irományokat, fegyvereket, gyilkokat, háromszinü (fekete, kék, vörös) övcket, 's phrygiai sapkákat is leltek ott. Egy toulousei levél sept. 19ről következő részleteket közöl ez esetről: „A' középponti biztos sept. 17e éjjelén több hajdu 's rendőr kiséretében, sürü záporban a' kijelelt helyre ment. Egy, csak a' titkos társaság tagjai előtt isméretes jelre megnyilt a' terem ajtaja, hol egy társaság volt összegyülve. Mihelyt a' biztos övével felkészülten mutatkozott, becsapták előtte az ajtót; de egy rendőr épen jókor az ajtó közbe vágván fegyverét, meggátlá annak becsukathatását, 's a' biztos kisérete berohanhatott. Egy asztal körül, mellyen egy feszület, egy biblia, egy gyilok, 's egy töltött pisztoly fekvék, 12 személy ült. Fekete álarcz födé ábrázatjokat, phrygiai sapka fejöket. Vállöv (bandelier) helyett fekete kék 's vörös szinü szalagot hordoztak, mellyről valami pénz függött le; valamennyien törrel valának fegyverkezve. A' fegyveres erő beléptekor mellnek szegzett pisztollyal egy lövést próbáltak tenni, de a' fegyver nem sült el 's a' lövő személyt azonnal elfogák. A' teremben azután szoros vizsgálatokat tettek, 's néhány még betöltendő hézagú diplomát találtak emlékpénzzel ellátva, mellyen két keresztbe tett gyilok vala, e' fölött puskákat, kardokat, töröket 's a' t. is leltek. Azt mondják, hogy ez egyesület semmi érintésben sincs az emberjogok társaságával, sem ahoz nem tartozik. Czime: zenditő társaság, („société revolutionnaire.“) — Az eskü, mellyet a' beavatottaknak le kelle tenniök: gyülölség volt a' királyok 's papok iránt. Az eddig elfogottak száma tizenhét, kiket is igen szorosan őrzenek. Még több börtönparancs bocsáttatott ki más gyanús személyek ellen, kiket hasonlag elfogdozni készülnek. —

Az igen is ministeri Moniteur du Commerce, mint ellenzéki hirlap igen helyesen jegyzi meg, hogy csak Francziaország beavatkozása mentheti meg az alkotmányos Spanyolországot még akkor is, ha Anglia részt nem akarna is az avatkozásban venni. Ezen lap egyenesen megvallja, vagy is inkább azt állítja, hogy Anglia

azért nem akar semmit hallani a' beavatkozásról, mert a' szabadelmü mozgás Spanyolországban az angol érdekek hasznára van. — La Mennais ur kiadta már előbb jelentett munkáját; melly azonban ez úttal nem egyéb, mint de La Boëtie Etienne „Traité de la servitude volontaire“ czimü munkája elibe tüzött előbeszéd. — A' párisi szabadelmü lapok Parisban nagy lelkesedéssel fogadák azt, mellyre a' France lap nem legjobb szemmel pillogat. La Mennais ur, ugymond e' lap, a' demagogi pályán, mellyre lépett, nem igen akar megállapodni. A' munka, mellynek homlokára előbeszédet helyzett, nem egyéb, mint de la Boëtie ismért régi munkája. Ismét a' népet szólitja föl ez, ismét a' Paroles d'un croyant (Egy hivő szavai) szerző ének szózatja, mellyel a' néptömegekhez fordulva, azokban a' szabadulás és szabadság uj kora határozatlan érzelmit gerjeszti. Ez úttal a' szerző a' bibliai 's keleti beszédalakot v. irásmódot elhagyja, 's világosan szól a' néphez. A' munka kiszámithatatlan hatásu.

SPANYOLORSZÁG.

Hadi hirek Bayonnebol sept. 21éről: d. Carlos főhadiszállása sept. 17én Murguiában volt, hol Cordovát szándékozott kikémleni, de serege nagyobb részét Bilbaóban hagyta. Cordova ugyan akkor az Ebro partjain, Espejóban 's Puentalarrában volt 6000 emberrel. Egy uj ütközetről beszélnek, melly 17én Bilbaonál történt volna 's a' krisztiniak kárára. Ez alkalomkor Espeleta gen. lovárol vizbe zuhant 's habok közt találta sirját. E' hir azonban még hitelesebb bizonyitványra vár. — Egy cereti irás 16áról jelenti, hogy a' carlositák Guergue vezérlete alatt los tres Puentesnél, egy krisztini osztályt megvertek, melly ez uttal 60 embert vesztett. Az idegen sereg katonáji nagy számmal szöknek által a' carlositákhoz.

A' Memorial Bordelais biztos kutfő után állitja, hogy Aguado ur, hajdan pénzváltó VII Ferdinand udvaránál, Mendizabal urat, Parison keresztül utazta közben, biztositotta, hogy szolgálatját és segédhatását meg nem tagadja, hol csak Spanyolország hitelét emelheti, 's jóllétét eszközölheti. — Madrid sept. 17én: Lehetetlen, nemzetnek fonákabb helyzetben vergődni, mint Spanyolország most. Két hét előtt a' regenskirálynémind azon személyt vagy tisztviselőt, kik az akkori ministerek kimondott parancsai ellen szegülni merészkedtek, fölségáruló 's pártütő névvel bélyegzé, 's három nappal ezelőtt teljesíti a' pártütők minden kivánságát, 's könnyeden elbocsátja azon ministereket, kik veszély napjaiban hiven álltak oldalánál. Ezen lépést vagy szabad akaratbol tette, 's ez által lemondott koronája jogairól, egy elláthatlan nagy revolutió karjaiba veté magát, 's gyermekének reá bizott jogait játékra koczkázta, vagy kényszerítve tőn igy 's akkor éreznie kelle, hogy nem ő, hanem azok Spanyelország igazi regensei, kik tőle e' lépést, már akár moralis fenyegetések, akár diplomatai cselek által, kicsikarták. A' tartományok zendüléseire ez által törvényesség pöcsétjét nyomta, 's azon seregeit, mellyeket előbb elnyomatásukra küldött, kénytelenité hozzájok csatlakozni; hü szolgáit sárban hagyta, 's kényszerité magokat az orzó gyilkosak törei előtt elrejteni. — 'S kiket nevezett ezek helyébe? két férfit, kik közül egyik ezen ország érdekeitől rég elidegenült, a' másik egész pályáján keresztül egy idegen és Spanyolországnak sohasem kedvező politika nyilványos szolgája volt. — (t. i. Mendizabal ur régóta Angolországban él, 's ott szerezte kineseit, ott tanúlta nézeteit; Alava pedig több ideig Wellington hg. segédje, 's házi barátja volt). Az uj ministeriumot már eddig is azon itt nem igen népszerü czimmel kezdik hivogatni: el ministerio Wellington! —

A' madridi Revista september 17éről Alcala Galiano urtol eredt czikket közöl, melly azt mondja többek közt: minden pártnak engedélyeket kell tenni, mert ez az egyedüli eszköz megmenteni azt, a' mit mi mindnyájan megmenteni akarunk, t. i. Izabella thrónját. A' mi minket az 1812ik alkotmány csudálóit illet, ki kell jelentenünk, hogy véleményünk szerint igen rosszul tenne az, ki ezen oklevéldarabot azon helyről elővenné, hol annak maradnia kell, t. i. a' történetek évkönyveiből. — A' Sun azt irja, hogy a' szerzetes rendek elnyomatása 8 — 9 millió font sterlinget (96 — 108 millió forintot) nyujtand a' kormány kezébe, leszámitván a' barátok tartására szükséges tőkét. Azonban a' Times levelezője más nézetet jelent ki ez iránt. Az angol tőkebirtokosak (Fondsinhaber) sokat igérnek magoknak, ugymond, a' spanyolországi klastromjavak eladatásából, de rútul fognak csalatkozni. A' madridi kincstár fog költséget adni az elüzött barátok tartására, míg ezeknek birtoka, a' status kezében maradván, a' kormánynak semmit sem gyümölcsözend, a' mi az 1820—1823i cortesigazgatás alatt is megtörtént, midőn az eladott egyházi és klastromjavakbol begyült jövedelem mindennemü csel és lopás által a' statusnak teljesen elveszett.

Egy cadixi levelező sept. 14.köv. eddig ismeretlen adatokat küld a' cadixi zendülésről: itt a' mozgás a' katonaságtol, egy sorezredtől, melly csak maga van a' városban, 's néhány urbanótól eredt. Szerzője Osorio ezredes volt, kit eleinte csak néhány kalandor 's néhány fiatal hebehurgya urbano segitett. A' nyugottabb vérü emberek, kiknek volt valami elveszteni-valójuk, kárhoztaták ezek cse-

lekedeteit, de nem birtak elég bátorsággal nekik ellenszegülni. Igy Osorio, egy tudatlan durva ember, 1000 kisérővel 's 2 ágyuval Puerta de Santa Mariába ment, ott a' kormányzót letette 's Cadixba küldte fogságba. A' Puerta de s. mariai városi katonasággal nevelvén seregét, Xeresbe folytatta táborozását, hol fenyegetései által mindent végrehajtott, a'mit akart. A' székeskáptalan mindent kedvére tett, 's a' katonaságot intézkedése alá adta, mellynek erejével öregbitvén seregét, azt San Lucarba vezette hasonló nézö játékra. Azután 1500ra növekedett seregével Sevillába indult, hol azonban a' tisztviselök már Cadix példáját követték. Ha ez sokáig igy megy: annyi kormány dúl felettünk, a' mennyi tartomány van. A' cadixi junta tagjai közt nincs becsületes ember. A' birtokosak megszöppentek, 's készpénzeiket mind külföldre küldték.

TÖRÖKORSZÁG.

A' Times Konstantinápolyból sok ujságot mond. Aug. 21én mutattatott be a' szultánnak Kobell ur Zographos görög követ által, melly alkalommal kimondá Kobell ur, hogy küldetése czélja kereskedési egyezés a' porta 's Görögország közt. — Ezen nyilatkozásra a' porta késöbb nem igen kedvezöleg felelt. Elsöben is azt jegyzék meg, hogy noha szorosan összekapcsoltnak ohajtaná a' két országot, állandó kereskedési alku azonban köztük mindaddig nem köttethetik, míg két függöben levö pont nem határoztatik el. E' pontok egyike a' határszél-igazitás a' két ország közt, másika a' muselmanok telek-birtoka Görögországban. Miután a' határszéleknek a' három hatalom biztosai által fölvett rajz-másolatja elömutattaték meghitelesittetés végett, a' porta török tiszteket külde a' hely szinére egybehasonlítás végett. Végre tudaták a' török ministerek, hogy azon török biztos elfogadtatása, ki a' görög kormányhoz ment volt a' tulajdon-kicserélés ügyében elöforduló némelly akadályok elháritására, nem vala olly igen kedvezö, mellyböl az athenei kabinet azon készsége tünt volna szembe, mellyel a' két status közti barátságos viszonyok fentartását ohajtani látszék.

Dzseddából jul. 20ról azon hir jött, hogy Hedzsasban az egész aegyptusi sereg elveszett; mi úgy történt, hogy az ifjabb Ibrahim basa zászlói alatt katonáskodó nemzetségek véletlenül megtámadták az aegyptusi tábort, 's a' katonák nagyobb részét leszabdalták. A' föparancsnok 's helytartója elsök voltanak a' megfutamodásban, a' sereg maradéka pedig képes volt az ellenség szeme láttára Mokkába visszavonulni, hol elsánczolá magát. Mehmed Ali azonnal parancsot ada, hogy erösitések induljanak oda Aegyptusból, 's már aug. 1jén két ezred ment el Cahirból, másik kettö Syriábá készül oda 's egy 3dik Kordofánból. Belgrádból sept. 17röl költ tudósitások szerint Rumelly Walleffy az egyezés daczára is Scutari ellen indult, 's örszemei már Alessio tájékára érkeztek. E' hir rendkivül felböszité a' scutaribelieket. Sokan azonnal orstromot sürgetének a' fellegvár ellen, boszút veendök Hafiz basán, kit hitetlenségröl vádoltak. Az elöljáróság ugyan lecsilapitá e' zajt; de a' nyilványos véleménynek annyiban még is engedni kénytelen volt, hogy az élelemszer-szállitást az ostromlottak számára felfüggeszték, noha szentül fogadá a' basa, hogy ö Rumely Waleffy mozgásában legkisebb részt sem vett, 's minden módon azon fog ügyekezni, hogy visszavonuljon. A' Drina folyó áradása nagy hasznukra volt a' scutaribelieknek, mert gátoltatik az által Rumely Waleffy a' városhoz közelithetésében. 'S minthogy serege egy része már elöbb általkelt a' folyón, az most veszélyes helyzetben forog. — Milos hg Konstantinápolyban folyvást kitüntetöleg fogadtatik mindenütt. —

NÉMETORSZÁG.

Ulmban sept. 9én biztosság választatott gözhajózás iránti tanácskozásra. Egyúttal felszólittattak az ulmi lakosok, hogy egy részvényes társaság-alakitáshoz járuljanak. Egy részvény ára 100 forint; mellyböl mindazáltal egyszerre csak 10 forintot kell lefizetni 's a'többi 90 forintot csak akkor, midön a' társaság magát összeállottnak nyilványitandja. Ezen vállalat sok nehézséggel küzdend, de sükerén nem kételkedhetni. — Egy berlini levelezö azon ohajtását fejezi ki, bár az egész Németföldön, ugyanazon egy kereskedési, váltó, és föbenjáró törvénykönyv divatozna; melly alkalommal azt érteti, hogy e' törvénykönyveknek szintúgy Poroszországból kellene eredniök, mint a' vámrendszernek, 's hihetöleg porosz érdekben készülniök.

OLASZORSZÁG.

Rómából sept. 14röl igy irnak: „Ma délelött indult el innen d. Miguel, Lavradio marquisval, 's kisérete egy részével. Elutazása sok véleményre adott alkalmat, mellyek azonban nem egészen helyesek.

ELEGYHIREK.

Bonnból sept. 21röl irják, hogy a' német természetvizsgálók 's orvosak gyülése, melly most Bonnban vala, jövö évre Jénába határoztatott tartatni. Ügyvitelül e' végett Rieser és Döbereiner két ottani tanító van megkérve. A' bonni gyülést némelly tudósitások számosabbnak irják az elöbbieknél, mások ismét kisebb számúnak, de valamennyi hir serénynek. —

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

82. szám — Pest, szerda october 14kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (m. t. Társasági jelentés; Ferdinand főhg. Erdélyben; Soprony város tisztujitása; levelek Nyitrárol, Nagy-Becskerekről, Szegedről és Aradrol). Ausztria (az orosz czár Bécsben és Prágában). Anglia (O'Connellről a' különszinü hirlapok; annak edinburghi beszédje 's a' t.). Francziaország. Spanyolország (uj zavargások; juntak állapotja; uj kinevezések; Latre serege elpártol, Las Navas Madrit ellen nyomul; katonafogadás Angliában 's a' t.). Amerika (rabszolga-szabaditás ügye).

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Oct. 3ikán (kerületileg) a' „Tczikkely" hitelesitését kezdék 's 5, 6 és 7ikén folytaták a' RR.

Magyar tudós társasági jelentések az 1835b. septemberben tartott nagy gyülésből és igazgatói ülésekből: 1.) Felolvastatott az igazgatóságnak sept. 10d. tartott ülésében a' Nádor és Pártfogó Ő cs. kir. Főherczegségének Pozsonyban aug. 9dikéről 1835ben a' Mélt. Elölülőhöz az iránt bocsátott k. levele, hogy néhai Gróf Pálffy János' özvegye, Deligne Eufémia herczegné, a' magyar tudós társaság tőkepénzei nevelésére, végrendeletében 2500 pengő forintot ugy hagyott, hogy ezen összeség, testvére B. Spiegelné hg. Deligne Flora' halálával fizettessék ki, miről a' most tisztelt báróné már előre bátorságositó rendelést is tett. – 2.) Néhai Végh István, val. belső titkos tanácsos, koronaőr, m. tud. társasági Igazgató tag' helyére az igazgatóság' ülése sep. 10d. Báró Peréni Perényi Zsigmond, Septemvir, ns Ugocsa vármegyei főispán urat választotta az Alaprajz értelmében szabad szavazás utján, köz akarattal. — 3.) A' törvénytudomány' osztályába helybeli 2d. rendes taggá, az Igazgatóság Sztrokay Antal hites ügyvédet, több ns. vármegyebeli táblabirót 's eddigi levelező tagot nevezte ki sept. 10d. minél fogva 14kén széket foglalt, osztályához tartozó értekezési felolvasásával. — 4.) Bemutattatott e' nagy gyülésnek a' magyar tudós társaság' évkönyveinek 2d. kötete, melly akkorra jelent meg 4d. rétben, 54 iven. Tartalma: Első osztály. Magyar tudós társaság történetei nov. 16kától 1832, nov. 12kéig 1834. Döbrentei Gábor titoknoktól. Második osztály. Gróf Teleki József elölülőnek az 1833 és 34beli közülést megnyitott beszédei, — 1833ból Emlékbeszéd, Tittel Pál rendes tag felett, Bitnicztől; Imre János rendes tag felett Szalay Imrétől; — Értekezések: I. A' mathematikai tudományoknak az elme kifejtésére és köztársaságok' virágoztatására befolyásáról, Győry Sándortól. II. Zsigmond országlásának évsora Luczenbacher Jánostól. III. Az 1397ben volt temesvári országgyülésről Petrovics Fridriktől. IV. Hellen-magyar literatura. Folytatva. Guzmics Izidórtól. V. Az ócsai és demsusi régi egyházakról, azok' rajzaival. Tessedik Ferencztől. VI. A' Duna regulázásáról. Győry Sándortól. VII. A' kög' négyszegitéséről, ide tartozó figurák rézmetszetével. Bitnicz Lajostól. — 1834ről. Emlékbeszéd Görög Demeter tiszteleti tag felett. Kállay Ferencztől; — Értekezések: I. Tudományok állapotja Magyarországban az Árpádok idejében Czech Jánostól. II. Közlések, a' Balkány vidékin tett természet-tudományi utazásról, 7 rézmetszeti táblával Frivaldszky Imrétől. III. Az összetett mássalhangzók egyszeritéséről. Vörösmarty Miháltól. IV. Egy magyar hősnek, — hihetőleg Bene vitéznek, — ki még a' tizedik század elején, Solt fejedelemmel, I. Berengár császárnak diadalmas védelmében Olaszországban jelen volt, ujdonnan felfedezett tetemeiről 's öltözetének ékességeiről; 1), Bene vitéz koponyájának három fertályra kicsinyített homlok és oldalrajzával; 2) Öltözetének ékességeivel; 3) I. Berengár császár pénzei' rajzával Wadassi Jankovich Miklóstól. V. Élettudományi töredékek a' külső érzékekről Bugát Páltól. — Végül áll a' m. t. társaság könyvtára gyarapitására ajándékozott könyvek' czimsora. Ára, azon velin papirosu és zöld vászon kötésü példánynak, mellyben a' balkányi utazáshoz tartozó növevények, bogarak, pillangók szinelve vannak 7 frt pengőben; a' zöldborítéku 's kemény kötésü példányé szinezetlen képekkel 5 frt pengőben. Találtatik Eggenberger József pesti könyvárosnál, kitől az országbeli több könyváros is megvitetheti. — 5.) Béjelentetett, hogy a' philosophiai pályamunkák 1só kötete Almási Balogh Pál orvos dr. magyar tud. társasági rendes tag jutalom-feleletével, a' sajtót elhagyá. Találtatni fog rövid idő mulva hasonlóképen Eggenberger József pesti könyvárosnál. — 6.) A' „Tájszavak' és magyar mesteremberek műszavai gyüjteményéből, elavult szavak, szólásmódok, 's még ki nem jött magyar példabeszédek' hozzáadásával" készen van 3 ív nyomtatásban, 's a' nagy gyülésnek ez is bemutattatott. 7.) Dr. Bugát Pál, mint még Pozsonyban 1830b. kinevezett helybeli rendes tag' fizetésbe lépett az Igazgatóság' rendeléséből, melly a' pénztár' gyarapodtával kivánná a' többi tagoknak is megadni a' rendes tiszteletdijt. 8.) Döbrentei Gábor titoknok még 1834b. az Vd. nagy gyülés alatt nov. 10d. lemondván titoknoki hivatalárol, mivel a' k. tartományi biztosi hivatalában volt előléptetéséről szóló k. udvari decretum kivánta, 's a' most folyt VId nagygyülés alatt e' lemondását ismételvén, a' meg alig győzhető sok dolog miatt is, az igy megüresült titoknoki helyre sept. 12d. elegyes ülésben dr. Schedel Ferencz rendes tag, levéltárnok és eddigi segédjegyző választatott szavazati többséggel; helyére pedig levéltárnokká, és segédjegyzővé Czuczor Gergely levelező tag, ki ennél fogva, lakni Pestre jövend. Határozta az ezen napi elegyes ülés, hogy Döbrentei Gábor, eddigi titoknok hajtson még mindent véghez és adjon ki hivatalosan, a' mi e' VId. nagy gyülésnek sept. 16d. volt legutólsó üléséig történt; az uj titoknok dr. Schedel Ferencz ur pedig, hivatalához nov. 16kán fogjon, mint a' bekövetkezett két hónapi szünidő után tartandó legelső héti ülésben. Kik tehát a' társasághoz akármi kéziratot, ezután

küldenek, vagy tudományos tekintetben irnak, azoktól mindent a' nevézett uj titoknok veszen által, ki Pesten a' kigyó utczában 403. szám alatt lakik. Döbrentei Gábor mostantólfogva a' philosophiai osztályban helybeli első rendes tag, hova még Pozsonyban az Igazgatóság által 1830ban nov. 17ikén neveztetett. Ezenkivül a' „Régi magyar nyelvemlékek", gyüjteményét szerkezteti 's nyomtatásukra felügyel; miért rendestagi fizetésén kivül, évenkénti tiszteletdíja járand. Minélfogva 9) Döbrentei Gábort a' társaság hivatalosan küldi Jászóra és Leleszre, az ottani Conventek' levéltárának abbeli megvizsgálására, hogy bennek miféle régi nyelvemlékek találtatnának. — 10.) Sept. 10d. tartott ülésében az Igazgatóság, a' 31d. rendszabásnál fogva, a' társaság' Ügyvédének, ki a' 22d. rendszabás szerint a' pénztár igazaira vigyáz, Berta Sándor hites ügyvédet nevezte ki, évenkénti fizetéssel. — 11.) Ezen VId. nagy gyülés, folyamatban hagyta megint azon játékszini küldöttséget, melly a' budai magyar színész társaságot, mióta 1833ban azt ns Pest vármegye pártfogása alá vette, mind eredeti, mind ujonnan fordított szinmüvekkel 's a' régiebbeknek kijavitásával segitette a' társaság 5d. rendszabása értelmében. Tagjai e' küldöttségnek: Döbrentei Gábor, Csató Pál, gr. Dessewffy Aurél, Jakab István, Róthkrepf Gábor. Tessedik Ferencz, Vörösmarty Mihály, 's a' most Pozsonyban, országgyülésen követül lévő Fáy András tiszteleti tag helyett Bajza József. Emlitett színmüvek eszközlésére az Igazgatóság 200 pengő frtot rendelt 's folyamatban maradott egy logenak is évenkénti tartása. 12.) Az ujonnan választott tiszteleti, rendes és levelező tagokról akkor adatik majd tudósitás, midőn az elölülői levélre beküldötték már válaszukat az uj titoknokhoz az iránt, hogy az alaprajz kötelezéseinek szorgalmas munkálódásaikkal kivánnak valóban megfelelni. — 13.) A' Tudománytár' szerkesztetését vinni fogja még dr. Schedel Ferencz titoknok 1835nek végeig, akkor pedig általveszi azt Csató Pál levelező tag, ki e' végre szavazati többséggel sept. 14d. választatott. a' már régebben meghatározott eszt. fizetéssel. Ő hozzá ne sajnálják tehát küldeni akkor munkáikat azok, kik a' Tudománytárba dolgozni kivánnak. Csató Pál lakik Pesten, a' Duna fürdőben. October 5d. 1835.

A' titoknok által.

Estei Ferdinand kir. főhg. ő magassága october 5ikén érkezett vissza Erdélybe, hol az ország szélénél a' kir. kormányszék részéről alelnök Nopcsa Elek és tartományi főbiztos b. Bruckenthal József urak, ns. Kolozs vmegye részéről pedig Macskásy Pál főispáni helytartó ur a' megye küldöttségével fogadák. Ez nap estve a' főhget Kolozsvárra várták. A' város szélénél a' városi egész tanács és küldöttség, a' polgárság egy része lóháton nemzeti öltözetben, és ő magassága szállásaig egy felől katonaság, más felől polgárok, kereskedők, a' czéhek pedig lobogóikkal rendbe kiállva várták. A' város kapujánál győzödelmi kapu volt állitva, a' város czimerével együtt pompásan kivilágitandó. Ezen kapu fölött a' városi hangászkar muzsikált. Az egész város ki is volt világitva 's többek közt a' városháza legszebb fényben ragyogott. Azonban Ő magassága csak más nap reggel 4 órakor érkezett meg. Erd. Hir.

Sept. 30kán tartotta sz. kir. Soprony városa tisztujitószékét és pedig királyi biztos közbenjárulta nélkül. Polgármesterré választatott Vághy Ferencz táblabiró 's országgyülési követ; főbirónak Laitner Ferencz tábl.; kapitánynak Lindner Gottlieb; a' belső tanácsba léptek: Pfeiffer Péter actuarius és Martiny Fridrik aljegyző, ezek helyébe neveztettek: Krenosz István h. ügyvéd, aljegyzőnek, és Pettko Lajos h. ügyvéd actuariusnak. Az ujon választott községi tagok sora következő: Mumb Leopold, Seidl Sebestyén, Felber József, Puck Ferencz, Walheim József, Klenner József, Czillich Adalbert, Leidenfrost Mihály, Spiess Vincze, Pilich József (ügyvéd) Linberger György, Wrchofsky Ferd., Boor Samu és Tsuk Dani. — Ez alkalommal gróf Széchenyi István ur, ki mint annak idejében a' Társalkodóban is emlitettük, már ez előtt tiszteletbeli polgárrá neveztetett, — hogy ezen igen igen érdemes hazafival kötött kapcsolat még szorosbra füzessék, számfölötti községi taggá; — Schneller András cs. k. b. t. tanácsnok, lovassági general 's bánsági fő hadikormányzó ur, — nem különben báró Kroyherr Károly lovassági general 's a' t., — 's Laitner András altábornagy urak pedig, mint mind a' hárman Soprony városban születtek 's ottani polgár családok ivadéki, a' Haza és thrón védelmében szerzett jeles érdemeik hálás elismeréseül, tiszteletbeli polgárokká köz örömkifakadások közt kiáltattak ki. —

Nyitrán a' megyei püspök Vurum József ur 12 ezer pengő frnyi alapitványából rajziskola és leányiskola állott föl; hogy pedig saját épülete is legyen ezen iskoláknak, a' nyitrai polgárok 8 ezer vtó frtot szedtek össze magok közt, mellyen a' szükséges ház megvétetvén, a' rajziskola ugyan már majusban, a' leányiskola pedig october 4ikén nyittatott meg.

Nagy-Becskerek oct. 1én. Nálunk kedvező időjárás segiti elő a' hátramaradt gabonanyomtatást. Itt még sok asztag hever érintetlen 's a' nyomtatók szükében alkalmasint télre is marad elég. A' szüret silány, egres tömérdek, a' must nem legjobb. A' jégesők voltak az idén a' torontáli szölők átkai. A' nép egészséges, mert ma holnap a' mocsároknak megyénkben csak hire lesz. Faluk állanak ott ma 's buja kalászok nőnek, hol 5—6 év előtt is még 2 öles mélységü tavak büzhödtenek. A' marha jó husban van. Becskereken a' tisztabuza köblének piaczi ára 8 fr. 30 kr. vtó. —

Ahmet Ferik basát, Szegeden keresztül tett utjában e' város lakosi kitünő fénnyel fogadák. Felsőbb helyről előre jött értesités következtében részint hogy az illy jeles küldetésü 's olly messze utat tett férfi illően tiszteltessék meg, részint, hogy megmutassák a' szegediek, menynyire vonzódik a' magyar békes szomszédjához, Kiss Jósef főbiró ur vezérlete alatt nagyobb küldöttség rendeltetett Szatymazon ő excját elfogadandó 's üdvezlendő. — Ide megérkeztekor előbb is hazai nyelven köszöntetett; 's mivel a' nyelvet se maga se tolmácsa nem értették, német nyelven adaték elő a' köszöntés tartalma, mellyre ő excja égre emelt kezekkel áldást kért a' magyar nemzetre, egyszersmind kijelenté: mennyire fájlalja, hogy a' küldöttség érette olly nagy alkalmatlanságot szerze magának az elibe tett utazással; de még inkább sajnálta, hogy e' rokon nyelvet nem ismérvén érzését ki nem jelentheti, 's ez neki annyival sajnosabb, mivel tudja, hogy a' magyar egy származatu a' törökkel. Szatymazról mintegy 24 szegedi polgárnak (kik buzavirágszinü nadrágot, dolmányt 's mentét ezüst gombokkal és lánczokkal, fejeken pedig kucsmát viseltek) előlovagolta mellett léptetett be a' menet Szegedre. Az utczák pezsgének sokaságtól, mellyet a' ritka vendég láthatása csődite leginkább ki. 5 óra volt épen (october 1sőjén) délután, midőn a' követ a' „fekete sas“ fogadóba hajtatott. A' küldöttség még egyszer tevén üdvözletét a' követ ur által nyájas kifejezésekkel bocsáttatott el. Később a' hangászat-pártoló egyesület 18 tagra menő formaruhás hangászkarát a' követ szállása elibe állittatván, kellemes darabokkal mulattatá ő excját, kire nézve különösen meglepő vala, hogy a' hangászok Tirnauer György által fuvó hangszerekre is alkalmazva egész török muzsikával játszották a' szultán kedvencz nótáját, mellyben ő excja a' nemzetiséget megismervén, azt nem csak ismételteté, hanem meg is dicséré előadóit. Másnap reggeli 7 órakor tovább folytatta utját. Honm.

Arad oct. 3ikán: Hangintézetünk törekszik halkan czélja felé, jelét adván folyvásti foglalatossága majd próbatételekben, majd hangversenyekben. Az intézeti rendes oktatók, névszerint: Zenker Ferencz ur, ki a' prágai conservatoriumtól mint annak egykori tanitványa 's neveltje, igazgatói ajánlat mellett hozatott-ide, a' klavirt ugy a' hangászati theoria- 's harmonia-tudományt mintegy játékilag ajánlkozó módszerénél fogva; Wessely János ur egész maga felajánlásával a' hegedüt, éneklést, klarinetet, és fuvolyát; Novatsek György ur pedig komoly, mélyen beható munkálkodással a' violoncelt és guitárt, alaposan tanitják, 's 50 's néhány számu tanitványaik' szép haladásának e' művészeti ágozatokban kedves tanubizonyságul szolgált közelebb mult aug. napjaiban tartott nyilványos próbatétel, mellyen jelen volt részvényesek 's számos más hallgató vendégek megelégüléssel tértek vissza övéik- és szellem-rokonaiknak e' közhasznu intézet' ennyire menttén érzett örömüket kijelentendők. Tanuságul szolgál továbbá a' most mult sept. 19én, többek' folytában tartott hangverseny, mellyben kitünőleg Wessely János ur a' mesterileg játszotta hegedüvel, úgy Novatsek György ur, ritka ügyességgel hangoztatott violonceljével, a' tanitványok pedig oktatójik' szorgoskodását magasztalta énekpróbáikkal a' jelen volt szüléket 's más műkedvelőket egész örömérzésre gerjesztek, reménnyel töltve a' részvényes társaságot is: hogy e' közérdemü, még zsengedő intézet, czélszerüségénél fogva, nem csak Arad város 's a' körötti vidékekben, a' honnani gyermekek már is részesülnek benne, hanem az ennek diszéből osztozó egész hazánkban is bővebb gyámolitásokra 's fenmaradását örökitendő számosb alapitványokra találand. —

AUSZTRIA.

Prágai hir szerint october 5ikén, midőn ő Föls. a' császár 's császárné még ebédnél ült, egészen váratlanul 's legszorosb incognitóban az orosz czár és czárné ő Fölségök érkeztek a' kir. lakvárba, hol a' föls. háziurtól 's asszonytol legszivesebben fogadtattak. Estve ő Föls. a' két császár, legmagasb hitveseikkel, számos uraság 's ragyogó udvari nép kiséretében, tizenkét hatlovas kocsiban, a' téreken és utczákon tolongó számtalan sokaság örömkiáltozási közt az ünnepélyes kivilágitást szemlélték-meg, mellyet Prága lakosi ő Fölségeik tiszteletére rendeltek. Azonban egy futó zivatar sokat ártott a' diszes ünnep' ohajtott sükerülésének. Ő Fölségeik estve nyolczadfélkor kezdék ünnepi járadalmokat, 's csak $9\frac{1}{4}$re tértek vissza a' kir. várba, mozsár-durogás 's tisztelkedés százféle nemei közt; hol az egész fényes kiséret Ő Föls. az ausztriai császárnál vacsorált. —

Ő Fölsége az orosz czár oct. 9én délutáni egy és két óra közt egészen váratlanul Prágából Bécsben teremvén, a' cs. orosz követségi palotában szállott-meg, honnét a' követ ur kocsiján késedelem nélkül Schönbrunnba ment a' fölséges özvegy császárné látogatására, kit ott véletlenül meglepni szándékozott. Alig terjedt-el érkeztének hire Bécs lakosi közt: csak egy érzés kezde ébredni minden kebelben, t. i. mély illetődési érzelem azon gyöngéd figyelem miatt, minél fogvást a' czár elhunyt barátja emlékét tisztelve, eziránti fájdalmát a' bús özveggyel megosztani kivánta. — Schönbrunnban ő fölségével

az özvegy Császárnéval, 's a' Pozsonybul oda sietett Főhg. Nádorral ebédelvén, oct. 10én délután 5 órakor Prágába visszaindult. Mind Schönbrunnbol elindulta, mind a' város utczáin kocsizta közben a' számosan csoportosult nép örömkiáltási üdvözlék. Mielőtt a' várost elhagyta volna, legszorosb incognitoban a' kapuczinus atyákhoz ment boldogult fejdelmi barátja és szövetségese sírjánál végtiszteletét megtenni. Kinyittatván a' császári sírboltot, 's oda vezettetvén magát a' tisztelt maradványokat rejtő koporsóhoz, szemmellátható megindulással imádkozott, 's mélyen illetődve hagyá el a' tiszteletes helyet. Illy nemes részvéte által a' főváros lakosai szivében magának mulhatlan emléket alkotott. —

ANGLIA.

A' tory lapok, mint említettük, 's ezek közt a' Standard is, a' legmélyebb megvetés és gúny kifejezéseivel szólnak az O'Connellnek Edinburgban készített 's adott ünnepekről, azt mondván hogy a' város legalábbvaló gézengúz emberei fogadák őt. 'S ámbár a' skót alnép általjában értelmes és nemes érzelmü, a' skót pórnép még is, ugymond, minden egyéb nemzet pórnépeinél romlottabb, 's épen ez fogadta Edinburgban O'Connellt olly kitüntető zajjal. Ezen előadáshoz a' Standard még azt is toldja, hogy a' whig párt, melly Irlandban már egészen elenyészett, Angliában utólsó vonaglásiban fetreng, 's most már Skótziában is sokkal gyöngébb, hogy sem első pillanatra hinné az ember. — Igy a' Standard. A' Courier ellenben igy: Az edinburgi O' Connell-ünnep kisded képe volt a' Grey-ünnepnek. De nem megvethető kisképe (miniatur). O' Connell csudálatos ember. Erős termetü, hatalmas férfi, de szózata hangjai gördülékenyek, világosak 's bámulatos változékonyságuak. Ábrázatja igen kellemes 's egészen különböző a' Shakspeare által leirt veszélyes emberétől, mert hijányzik benne azon szikár termet, mellyből gond és sok elmélkedés, éji virasztások 's koholmányok szólanak. Tökéletes mestere az ékesszólásnak, 's mindig mély isméretére mutat hallgató körének. Ha a' néphez szól, a' nép nemzeti nézeteihez 's történeteihez simul anélkül, hogy igen szembeötlőleg hizelgene a' nemzeti hiúságnak. Az állványok (hustings) körül összegyült nép Edinburgban legmélyebb csöndben 's figyelemmel hallgatá őt, az olly világosan 's hangosan beszélőt, hogy szózata értelmesen végig hatott az egész tömegen, melly egyetlen hangot sem hagya elveszni beszédéből. Alig kiáltának tetszést, olly feszült volt azérdek; minden szem, és fül vala. O'Connell látta ezt, mi azonban beszédét annál nehezebbé tette. Soha sem nyert szünetközt, mit más beszédeknél a' tetszés-kiáltozások okoznak, hogy bár legalább lélekzetvételre kaphatott volna időt, hanem mindenütt kiváncsi szemeket 's füleket látott, mellyek minden szót azonnal elnyeltek, — 's ez igy tartott, míg csak beszélt. Ám fontolják meg a' toryk e' dolgokat jól; azt mutatják ezek, hogy O'Connell nem tudatlan pórséghoz szólott, hanem gondolkozó néphöz, 's ha a' nép gondolkozik, a' peerek is jól tennék, ha gondolkoznának, 's az idő jeleire vigyáznának. A' lakománál a' társaság már választottabb volt, 's inkább magaska osztálybeli, többnyire a' legjelesb kézmüvesek, nagy kereskedők 's jegyzők, még néhány whig is vala köztük. A' készületek derekasak voltanak, 's a' társaság viselete lakoma közben illedelmes. Sehol ittasság jelét nem vala látni. O'Connell beszéde isméti fényes tanúja volt ékesszólásának. Szóval az egész lakoma olly érdekes volt, a' milly tanúságos. A' toryk és peerek nem lehetnek vakok, a' testi hatalom azon tömérdek tömege iránt, melly O'Connell zászlója alá gyült. A' whigeknek minden szabadelmü szándékaikban erősülteknek kell magukat érezniök, illy nyilvánnyos és szives támogatás által, mellyet a' nép e' része harczaikban a' közellenség ellen ajánl nekik; 's minden gondolkodó ember bármelly párthoz tartozzék, kénytelen felnyitni szemeit azon nagy tüneményre, hogy ollyan pártot, melly annyi belátást, annyi engedelmességet tüntet elő a' törvény iránt, az egyesülés illyetén hatalmára, melly mindenek előtt annyi mérséklést mutat, mint a' radicalok e' mostani pillantásban, büntelen megvetni vagy kigunyolni nem lehet. Ám fontolják meg a' peerek e' dolgokat, Előárnyékai ezek a' jövő történeteknek.“ —

Az Allg. Ztg. „O' Connell Edinburgban,“ czim alatt következőleg irja le annak edinburgi fényes utját 's ottan tartott beszédeit: „O'Connell Newcastleből, sept. 15kén Edinburgig utazott. Newingtonben a' déli külvárosok egyikében fogadá őt a'kézmüvesekmenete, 's be is kiséré a' városba, hol már korán reggel szokatlan élet mozga 's valamennyi néposztály talpon vala. A' kézmüvesekhez a' leithi czéhek csatlakozván az egész hosszu özön Newingtonbe indult tiszteleti vendégét fogadni. Nem sokára megjelent O' Connell többek kisértében négylovas kocsiban. Morgan (a' fija) követé O'Connelt az öreget ennek utikocsijában. A' tudós gentlemant hangos kiáltás üdvözlé. A' nép kocsijához tolonga, hogy közelebb láthassa őt, a' „darlynani oroszlánt,“ (mint a' Times elnevezé O' Connellt) ő pedig barátságosan 's derülten köszöngeti az üdvözléseket. Most a' menet középre fogá őt, 's a' hidakon által a' város felé visszalépdelt a' Waterloo-lakig. Itt O'Connell a' terembe szállott, hol az ünnepi biztosság és számos asszonyság gyült elfogadásá-

ra össze. Erre a' biztosság kiséretében az állvány felé (husting) felé indult, melly a' városra szép kilátást engedő téren vala felütve. Minthogy az idő igen gyönyörü volt, az utczákon végig omló nép hatalmas tekintetet mutatott. Csillogó zászlók 's lobogók ragyogtak, meddig csak a' szem elhathatott, a' magas házak ablakai pedig mind két oldalon tömve voltak nézőkkel, különösen asszonyságokkal, kik O' Connellre előttük elhaladtakor igen nyájason legyintgettek kendőikkel. Legvonzóbb látványt mutatott azonban maga Carlton-Hill az állvány (husting) helye ezer meg ezernyi emberrel hullámoztában. A' menetnek 26 czéh vala részese, (hiedelem szerint valami 200 ezer fő) A' zászlók ugyanazok voltak, mellyek Grey ünnepekor, csak néhány volt sajátlag ez alkalomra készitve. Egy zöld zászlón olvasható vala: „O'Connell, a' nép hőse, meg próbálva kisértetben, erősült a' szerencsétlenségben" Az „egyesült irlandiak!" kik számos sereget képeztek, mindnyájon Irland szineibe (fehér és zöldbe) voltanak öltözve, 's nemzeti jeleket viseltek. O' Connell maga is, ki igen vidámnak, 's viritó egészségünek látszott, egészen zöld köntösben vala, fején zöld uti-sapka, arany szalag körzettel. Szólani kezde, 's az állványok megrendültek az ismétlett tetszési robajoktól, mire legmélyebb csönd következett. O' Connell szilárd tiszta szózattal igy beszélt: Skót férfiak! Ujságom van számotokra 's kihirdetni jöttem azt elöttetek. Angliában a' toryk azt mondják hangosan, hogy ismét hatalomra fognak jutni (soha! sohasem!) sajnálják, hogy a' reformbill létesülését elősegitették,'s bánatjok ezen igen őszinte. (kaczaj) Ne kaczagjatok; mondom nektek, tökéletesen komoly szándekjok az. Bár álszinűségi szerepet öltének magokra, még is keserü komoly szándékjok megsemmiteni a' reformbillt munkálatiban, de soha soha se tehessék azt! (kábitó tetszés) Százezernyi bizonyságit láttam én ma, hogy soha sem jutnak erre (tetszés.) Általutaztam most Anglia sik földét, meglátogattam nagy kereskedő városit, láttam azon értelmes és szorgalmas emberek rajait, kik ezernyi ezer gyáraikból felém csődültek, 's mindeniknek arczán olvasható vala e' határozás: „soha brittek rabszolgák nem lesznek!" (Hurrah! hurrah!) Azután édes honotokba jövék. Tegnap volt először szerencsém Skótzia földére lépnem, 's azon pillanat óta, mióta lábomat jol müvelt földetekre tevém, a' mostaniig, hol szerencsém van illy számos gyülekezethez szólanom, doboga szivem magas örömtül, 's uj lelkesedéstül tüzelge a' szabadság ügyéért. (tetszés.) 'S ha magam körül tekintek, 's nem csak hallgatóim számtalan sorain, hanem ezen bámulatos szépségü pompás képen keringenek szemeim, ha én, ki mindig csudálója voltam a' természet szépségeinek, egy illy tájékot, mint ez, végig nézek, elkiáltja magát elragadtatott lelkem: „Hol azon gyáva, ki nem harczolna illy hazáért!" (lelkesült tetszés.) Igen is, most már biztosak vagyunk a' toryság megtámadása ellen. — Sokáig érzette Skótzia a' Dundasok nyomorgató lánczait (tetszés)(Pitt alatt valamennyi ministeriumtagjai).'s a' t. Azonban elég öreg vagyok viszsza emlékezhetni azon időre, midőn, ha Edinburgban nyilványos gyülekezetben valaki illy szókat merészlett volna mondani, mint most én, az igazság rögtön penderitett formák és szemfényvesztések szerint más nap a' merész szónokot a' csöndes oczeán felé ballagtatván hajóra szállította volna, ha különben elég szerencsés fogott volna is lenni, megszabadulni egy reggeli sétától a' Grasmarket felé (vesztőhely Edinburgban) (igen igaz!) E' Dundasok vasvesszője alatt minden skótot, ki hazája elnyomatására szomoru arczot mutatott, azonnal büntetésre vontak, mint fölségsértő vétkest a' torysmus ellen. Skót férfiak! Ismét oda jusson e' hazátok? (Nem, sohasem!) segiteni fogtok bennünket's távol tartani a' torykat. — (Hurrah! Hurrah!) Igen is, ti megesküdtetek, Skótzia fijai pedig soha sem szegék meg esküjöket. (tetszés.) Midőn Anglia le akará igázni lélekismereteteket, az égre tevétek le eskütöket, 's öseitek kardot ránták, be nem tevén azt hüvelyébe mindaddig, míg vallásuk szabadságát kivívák. Veszteségitek közepett győzhetetlen népnek mutatkoztatok. (tetszés) Peel és Wellington szintúgy reménlhetik megrendíthetni alapjaikban e' sziklákat, mint titeket, Skótzia népe! visszaverni. (hangos tetszés.) 'S hogy igy elvagytok szánva kell é arra több bizonyság, mint azon mód, mellyel engem, a' személyesen csekély embert („nem! nem!") fogadtatok, ki most hozzátok szól, 's kinek irlandi hangejtése talán sérti füleiteket (kaczaj, és „nem! nem!) Én a' pápistaságot valló, kinek gyülölségében növekedtetek? De minden nemzeti 's vallásos előitélet daczára olly lelkesüléssel fogadtatok, millyennél forróbban saját kedves zöld honszigetemben sem részesültem. (tetszés.) De nem büszkeség az, mellyet illy fogadtatásra érzek; mert nem személyes érdemimnek tulajdonitom e' fogadtatást 's ezen majd lehelletlen csöndet, mellyel szavaimra vigyáztok. Ó! nem! noha szivem olly hálától dagadoz, mellyet semmi nyelv ki nem beszélhet, noha előttem e' pillanat elragadóbb, mint a' költészet valamennyi tündér látványai, még is tudom, hogy nem én vagyok az, kit magasztaltok, nem a' férfi az, hanem az ügy; nem a' szabadság szónoka, ha-

nem a' szabadság maga (tetszés.) Igen is, skót férfiak, az hoza benneteket össze számtalan ezrekben. Igen is barátim, ti és én, ugyanazon elvnek hódolunk. A' szabadság főnemes barátit ti láttátok 's megvendégeltétek már közöttetek; de az ő rangjok, nem a' tiétek. Én saját magatokéinak egyike vagyok, én a' népből vagyok; 's a' t.

Nemours hg. Baudrand gen. kiséretében sept. 24én jött vissza Londonba Angliát beutaztából; 's onnan nem sokára Párisba induland. — Sept. 24én holt meg Londonban Chatam gróf gen. 's Gibraltar volt főkormányzója, vezére a' néhai walchereni expeditiónak, s' 1796tól 1806ig különféle helyzetben több rendü ministerség tagja. Bátyja volt a' 29 év előtt megholt hires Pitt Vilmosnak. A' lord elhunytával elenyészik a' Chatam grófok czime. —

Oroszország 's a' dardanellák még folyvást foglalatoskodtatják az angol hirlapok figyelmét. Habár a' Courier valamivel kényesebben bánik is a' kérdéssel, de a' Times, Morning Herald, Standard, Morning-Chronicle és Sun, noha egészen külön politikai szinüek, e' tárgyban még is mintha összeesküttek volna, olly igen öszhangzólag beszélnek.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Temps szerint Rayneval franczia követ a' spanyol udvarnál Madridot el fogja hagyni, hol Villier-rel az angol követtel, nem igen férhet meg 's hihetőleg nem nyerend utódot (successort). A' párisi lapok is birálgatják O'Connell ünnepélyes fogadtatását. A' jour. des Débats igy elmélkedik arról: „O'Connell Edinburg népe előtt, 's e' város lakomájánál folytatá beszédét a' lordok háza ellen. Szintolly hevesek voltak ezek, mint az előbbiek; de a' mi jelesbité, főleg azon hely volt, mellyen mondattak. Az irlandi katholicismus képviselőjét megtapsolá Edinburgh 's Knox városa presbyterianus népsége! Mi is kénytelenek vagyunk az edinburghi lapokkal elmondani: „Végre láttuk őt, láttuk saját szemeinkkel, 's alig hihetjük. Az irlandi papismus feje, a' római katholicismus téritője, ünnepélyesen 's leirhatatlan lelkesüléssel üdvözölteték Kalvin gyermekeitől. Oh! John Knox! ha csak egy pillantásra szállhatnál is ki sirodból, mit fognál ez idegen látványra mondani?“ —

SPANYOLORSZÁG.

A' juntáknál általjában nem sok hajlandóságot mutatnak üres szavakkal megelégülésre, mindenfelől ujra sürgetik kivánataikat, hadierőt szerkesztnek, 's nyilatkoztatásokat és fölszólitásokat bocsátnak ki. Mahonban, Minorca szigetén, zendüles ütött ki. Sept. 18 és 19 közötti éjjel a' nép fáklyákkal rohant a' térre, harangozni kezde és szabadságot kurjongatott. Az anarchisták az 1812iki alkotmányt akarták kikiáltani, 's a' városban dúlni rablani, de két korvet közelitésére megijedtek, 's elfutottak. A' saragossai junta 20ki határozata szerint Montes generált, ki ellene dolgozott, hivatalából letevé; 's helyébe Ocana osztálynokot nevezé ki. Barcelonában 18 's 19 közti éjjel uj zavargások történtek, mellyek az által keletkeztek, hogy Toreno megbukása nem tudatott egész bizonyossággal. Csoportok jártak keltek utczák hoszant illy kiáltozásokkal: éljen a' nemzet! le a' ministerekkel! azonban a' katonaság fegyverhez nyúlt, 's a' béke helyre állott. 19én Toreno buktának biztos hire jött, 's estve a' város és Montjoui erősség fényesen kivilágittatott. A' cadixi junta olvasván a' volt ministerség nyilatkoztatását a' junták ellen, Toreno grófot fölségárulási bünről vádolta. Az ezt magában foglaló juntai rendelés következő: ezen tartomány juntájának finom érzése, 's kivált szeretete 's tisztelete Izabella és Krisztina fens. nevek iránt, mellyeket egy a' madridi Gacetában hirré tett nyilatkoztatás szerzői annak vakmerőn elibe tüztek, kötelességévé teszik azon méltó haragot elnyomni, mellyet tagjaiban egy gúnyirat olvasása okozott, miben a' spanyol tartományok igazságos kivánati alacsony lélekkel rágalmaztatnak. Azonban a' junta kötelességét mellőzné, ha az anathemát még tovább is visszatartóztatná, mellyet a' hazának már régen ezen bajok egyedüli szerzője fejéhez kelle vala sujtani; 's készen azon bizalomnak megfelelni, mellyel a' tartomány őt fölruházá, egyértelmüleg nyilatkoztatja: hogy Toreno gr. fölségárulásban vétkes. A' junta folyvást egy nyilatkozás vázlatán dolgozik, melly Cadix tartománynak, a' nemzetnek 's egész Európának bebizonyitandja panaszink igazságoslétét, kivánatink mérsékletét, 's különösen nemzeti szabadságunk iránt érzett szerelmünket, 's Izabella királynéhoz hü ragaszkodásunkat. A' junta reményli, hogy a' cadixi nép ezentul is azon felsőség iránti bizodalom, erős összetartás 's rendszeretés példája marad, melly nemes fölkelésének legdicsőbb bélyege. Sept 9. 1835. Aláirva Hore Rafael elnök, Villata titoknok. Ö. B. — Az arragoniai junta sept. 16án egy fölszólitást adott ki, mellyben Toreno manifestumát lelkesen megczáfolja, 's a' nemzet előtt politikai hitvallását leteszi. Placencia, Caceres és Cuenca olly chartát kivánnak, melly a' négyes szövetség statuséihoz hasonló legyen. A' granadai igazgatójunta ünnepélyesen kikiáltá az 1812ki alkotmányt, föntartván iránta bizonyos módositásokat, az összehivandó cortestül czélszerüknek látandókat. Valenciában a' zendületi junta ellen uj zendülés ütött ki, mellynek következésében Almodovar gr. elnök egy hajón vala kénytelen elrejtekezni, de

sept. 30i hir szerint az urbanók a' rendet helyre állitották, 's a' régi juntának ellenibe tett uj juntát eloszlatván, Almodovart elnökségébe visszahelyzék. — A' valenciai uj zendülésről eddig világos adatok nincsenek.

A' 27iki National utóirásában olvashatni, hogy 7000 ember a' királyné hadiseregéből a' barcelonai junta hatalmát csakugyan elismérte 's magát alája vetette. A' liberalis métely igen terjed a' seregek közt, kik mindenfelé a' zendülőket segitik, 's azok ellen harczolni vonakodnak. Ennél még fontosb hir, mellyet a' sept. 30iki lapok közlenek, hogy a' királyné serege, melly Latre parancsnoksága alatt Manchába indult az Andujar mellé összegyült andalusiai zendülőket leültetni, S. cruz de Mudela helységben (Mancha és Jaen tartományok határin) az ismeretes las Navas gr. vezérlete alatt volt zendülőkhöz csatlakozott, 's most ezekkel egyesülve Madrid felé nyomul. A' Mémorial Bordelais szerint Rayneval franczia követ azon esetre, ha Krisztina regensi méltóságából letétetnék, udvarától azon utasitást vette, hogy a' spanyol udvarral minden diplomatikai összeköttetést szakasszon félben. — Badajozból irják, hogy ott már 35 nemzeti zászlóalj áll készen a' haza és szabadság ügyeért harczolni. Az andalusiai junták egy középponti junta-alakitást Andujarban, 's 16ezer ember összegyü tetését határozák Andalusia védelmére. t. i. Cordova adand 2000 gyalogot 's 200 lovagot; Jaen 1500 gy. 's 150 lov. Granada 2500 gy. 300 l. Malaga 2000 gy. 200 l. Sevilla és Huelva 4000 gy. 500 l. Cadix 2500 gy. 250 lovast. Ezek tartására, ruházására, élelmére szükséges költségek födözése az illető tartományokon fekszik. — S. Sebastianból sept. 15éről irják, hogy Jaureguy 's vörös sapkásai (chapelgoris) ezen várost még sem hagyták el, mert a' franczia hajók parancsnoka vonakodott az elvitetésökre kért Phare gőzhajót átengedni. Ugyan e' parancsnok vonakodott egy épületfával terhelt hajót, melly a' krisztiniaké volt, átalma alá venni, úgyhogy az a' carlositák kezébe esett. Innét azt sejthetni, hogy az angol és franczia kormány véleménye a' spanyol ügyre nézve igen különböző, 's a' királyné pártja Francziaország segédjére épen nem számolhat többé. Ugyanott összeesküvés födöztetett föl, mellybe a' föllegvár parancsnoka, 's az Oviedo ezred vezére is keveredve volt, 's mellynek czélja a' várat a' carlositák kezébe játszani.

A' Moniteur azon fontos adatot közli, hogy a' barcelonai junta az uj ministerség, vagy inkább Mendizabal ur ellen, kiből áll most az egész kabinet, berzenkedni kezd. A' saragossai junta ugyanezt teszi, ha utólsó nyilatkozásából itélünk, melly következő szavakkal végződik: Arragoniak! lehetetlen a' már elkezdett utról visszatérni; de lehetetlen is bukástol félni, ha már olly' nagyszerüleg nyilatkoztunk, 's a' félszigetnek olly fényes példát mutattunk; ez nekünk biztosítja a' győzödelmet. Jövőben alázatos kérélmek helyett sergeket tüntetünk-föl, 's a' kevély sybariták erkélyi alatt diadalmi és szabadsági dalokat éneklendünk. Éljen alkotmányszerü királynénk! éljen a' szabadság, egyetértés és erő! — Az Allg. levelezője mult h. 21éről következő kinevezéseket közöl: Mina gen. cataloniai fő hadiparancsnok; Palafox saragossai hg. arragoniai fő hadiparancsnok; Espinosa eddig ceutai kormányozó, andalusiai fő hadiparancsnok; O' Daly Demeter, carthagenai kormányzó; Quiroga Antal, granadai fő hadiparancsnok lön. Quiroga élénk örömet mutatott kineveztetésén; Palafox nem akará a' neki ajánlott hivatalt fölvállalni, de Mendizabal ur kijelenté: „Ön general 's kötelessége engedni: vagy Saragossába, vagy a' börtönbe!“ — A' madridi polgári kormányzó 's förendőrtiszt Geronimo Trasierra letétetett 's helyébe Fernando Rubinde Celis neveztetett. — Isturiz ur, kit a' megbukott ministerség üldöztetett, ismét látható Madridban, 's az Eco del Comercio, elnyomott hirlap, ujra megjelen, 's már eddig is kijelenté, hogy az uj ministeriumnak mind addig nem ad hitelt, míg szép igéreteit bé nem teljesíti. — A' kormány nagy pénz-szükségben van, a' statuspénztárak koldustarisznyák; a' tisztviselők nem fizettetnek. Madridban feszült várakozás uralkodik: valljon Mendizabal ur képes lesz é az andalusiai sereg oda jövetelét gátlani! — Latre gen. kit seregei elhagytak, Madridba visszaérkezett, 's a' kormány által letétetett; hihetőleg büntetéseül annak, hogy seregei példáját nem követte. Különös dolog az is, hogy a' regenskirályné, míg egy részről kinyilatkoztatja, hogy a' tartományok fölirásit tetszéssel olvasta, más részről azon követeket, kik a' madridi zendüléskor elfogattak, mai napig is a' sz. miklósi kaszárnyában tart a fogva.—A' Gazette de France szerint már egyszer csakugyan elsült Mendizabal urnak az uj kabinet- összeolvasztása. Kabinetelnök Arguelles tárcza nélkül; belügyminister Gil de la Cuadra; igazsági Gomez Becerra; hadi Sancho; tengerügyi Ulloa lön; külügyi Alava, pénzügyi Mendizabal maradt. A' Quotidienne e' hirt nem akarja hinni. Igen ohajtott dolog, hogy az igazgatás terhe már egyszer nem egy de több válon feküdjék, mert Mendizabal ur a' sok munka alatt roskadozni kezd. Sept. 29kén beteg volt. Las Navas gróf elibe, ki saját embereivel, 's Latre generalnak vele egyesült seregével, mindössze 2500 (más hir szerint épen 20000) fönyi erővel Madrid felé nyomul, a' nagy befolyásu Quiroga generalt küldötte, 's lehet reményleni, hogy ez a' kötelességökről felejtkezett katonákat visszavezeti a' törvényes zászlók alá. —

Ugy kivánván a' sürgetö körülmények, Rodil gen. helyébe a' valenciai fökapitányságra Carratala neveztetett ki, ki valenciai születés; Rodil pedig viszont Estremadurába jö. — A' folyvást háborgó Saragossába Palafox-ot, a' saragossai höst, küldötte a' minister, kinek már neve is képes a' tartományt lekötelezni. Hasonló politikát követett a' seregnél is, Cordova fögeneral a' tartaléksereg 's a' galiciai osztály föparancsnokává neveztetett. — A' juntáknak köszönetét nyilatkoztatá, hogy a' rendet mindeddig föntartották, 's igéri, hogy azokkal egyetértöleg fog cselekedni, mint tartományi, de nem, mint igazgató juntákkal. Most már csak az a' kérdés, a' junták mit szólnak erre? A' minister reményli, hogy megelégülendnek. — Sebespostát küldött Lizabonba, a' segédsereg elindulását sürgetni; egy másikat pedig Londonba, ott számos puskát 's más fegyvert rendelni, azon ujonczok föl-fegyverzésire, kik eddig készület hijánya miatt ki nem állhattak. Sajnálatos látvány, hogy 70-80,000 legény közül, kiket az ország nagy költséggel táplál, fegyver-hijány miatt csak 14000 van munkálkodásban, a' többi henyélve tanyáz. — Itt ott félelmes jelek mutatkoznak. — Arragoniában a' Coronillát szándékoznak helyre állítni, 's e' tervet Catalónia is pártolja. — Minden spanyol diligence eddig királyi nevet viselt; a' Granadából jövörül e' fölirás letöröltetett, 's a' conductor gombjait, mikre szinte real szó volt irva, mind leszaggaták. — Latre seregének elpártolása veszélyes példa, melly egyebeket is követésre indithat. —

Madridi levelek szerint a' volt minister Toreno's Martinez de la Rosa, 's a' kabinet egyéb tagjai, u. m. Amarillas és Ofalia személyes bátorsága nagy veszélynek van kitéve. Ök bizonyos tekintetben foglyokul tekinthetnek; a' tartományi nép nagyon föl van ellenök hevülve, 's azt hiszi, hogy álruhában akarnak külföldre menekedni. Vádolják öket, hogy idegen befolyásnak engedtek, a' regensnét rosz tanáccsal a' jó utrol eltéritették, a' carlosi insurrectiót mellözték, a' nemzeti becsületet, külsö közbejárulás kivánása által lealacsonyíták, 's még azon gyalázatos szándékra is vetemültek, hogy a' fiatal királynét d. Carlos fiával összekerítsék. —

A' katonafogadás Angliában a' spanyol segédsereg számára jelenleg zsidó bérlök kezeiben van, kik embereket vesznek a' spanyol királyné szolgálatjára 's azokat darab számra szállitják Spanyolországba. A' bökezüség azok iránt, kik szolgálatra termett ujonczokat szereznek, növekszik aránylag az emberszerezhetés nehézségivel, 's most 12 shill. fizetnek egy föért. — Igen sok szerencsétlenség éri a' britt segédsereghez mellékelt muzsikabandát; 7 körüle ön vigyázatlansága miatt carlosita kézbe került 's hihetöleg utólsót hedegült; a' többi 20 pedig olly zabolátlanul viselé magát, hogy Evans gen. kénytelen volt mindnyájokat elkergeti.

AMERIKA.

Ujyork és Philadelphia nagy népgyüléseket tartottak, mellyekben a' rabszolgaság roszaltatott, egyszersmind keményen gáncsoltatott a' rögtön törvény (Lynch-törvény) végrehajtatása, 's a' rabszolga-szabaditók szerte kalandozása. — Minél tovább késendenek e' tartományok kiengesztelni az emberiséget a' rabszolgaság eltörlesztésével, annál nagyobb lesz azon veszély 's romlás, melly az erőszakos felszabaduláskor érendi azokat. — A' törvényhozás e' statusokban, a' helyett, hogy előre készitgetné mind a' rabszolgabirtokosakat, mind magukat a' rabszolgákat, inkább oda dolgozik, hogy még a' fölszabaditás gondolatja is távolittassék el közülök. — Norfolkban, Virginia fővárosában számos lakos gyült össze, 's azt határozták, hogy Virginia status Tappau, Garrison és Tompson urak kiadatását kivánja Ujyork statustól, mert buzgó rabszolga-szabaditók, hogy öket azután a' virginiai törvények szerint büntethessék meg. Sőt jutalmat is tettek fejeikre, 's végre azon határozást hozák, hogy valamennyi szabad neger takarodjék ki Norfolkból, mert a' kit 60 nap mulva ott lelendnek, megfog ostoroztatni, bekátrányoztatni, 's bepamutoztatni. — Louisianában különösen uj Orleansban e' tekintetből a' sajtó megszorittatott, 's több helyen javaslatok tétettek, természetesen mind rabszolgabirtokosaktól, hogy a' rabszolgaszabaditás részére megjelenő időszakirásokra kemény büntetések rovassanak; Norfolkban pedig meghagyaték a' postaigazgatóknak, hogy a' hirlapok 's egyéb havi irások keresztkötésit bontogassák föl 's vizsgálják meg: nincsen é valami a' rabszolgaság-eltörlesztésről bennök, 's ha pártoltatik az a' felbontott irásokban, égessék fel tüstént azokat. Aug. 21én pedig Charlestonban, hasonlóan a' déli vidékeken, mert éjszakon józanabbak az emberek, 's nem is létez ott rabszolgaság, következő történet fordult elő: Bizonyos Carrollal, kit arról vádoltak, hogy lopott holmit vásárlott rabszolgáktól, a' nyilvánvos utczán megragadván, a' hires Lynch-törvény szerint bántak, levetköztették meztelenre, 's miután mintegy húsz korbácsot vertek rá, bekenték öt kátránynyal, 's azután beboritották pamuttal. Ezen alakban volt kénytelen az utczákon végig járni, mig végre börtönbe vettetett. Számos és tisztes polgár jelen volt e' vadságon, 's tetszést tapsolt a' csúf tettre. Ugyanazon időben ütött ki Charlestonban félelmes gyuladás, melly mintegy 70 házat emésztett el 's 300 családot foszta meg hajlékától. A' kár 200 ezer dollárra becsültetik.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

83. szám — Pest, szombat october 17kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; kinevezések; m. t. társasági jelentés; és Szepes vmegye uj tisztkara). Anglia (Leopold belga] király Angliában; O'Connell edinburghi beszédének vége). Francziaország] (Odillon Barrot lakomája Torignyban, a' Journal d. Débats és National az éjszakamerikai sajtókorlátozásra nézve 's egyveleg). Spanyolország (hadi hirek; valenciai zendülés; Las Navas gr.; egyveleg). Portugál. Németország. Belgium. Görögország. Törökország 's Eleg. hirek.

MAGYRAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' T czikkelyt 's az arányositást már befejezett kerületi ülések után oct. 12ikén ismét mind a' két táblánál országos ülés tartatott. A' RRnél ezen emlitett 2 tárgyon kivül, még következők nyujtattak be az elnöknek: 1) 9ik üzenet a' szólásszabadság ügyében; 2) a' békesvgyei sérelem; 3) az 1825iki sérelmeket 's kivánatokat illető kir. válaszra még hátralevő észrevételek; 4) 2ik üzenet a' fő RR. által a' mostani országgyülési sérelmek iránt tett megjegyzésekre. Az első 's 2ik pont alatti tárgyak, még ezen ülésből által küldettek a' fő RRhöz. — Gr. Pálffy Ferdinándnak mint Pozsony vmegye ujon kinevezett főispáni helytartójának oct. 5ikén történt meg ünnepélyes székfoglalása. Az uj helytartó ur, igen jeles magyar beszédet mondott az egybegyült KK. és RRhöz, mellyet a' köztetszés harsogása többszörösen szaggatott félbe. A' véghezment igtatás után nagy lakoma következett mintegy 300 személyre, mellynek különös ékességet adtak a' magyar diszöltözetben szép számmal megjelent asszonyságok. Estve tánczmulatság adaték, melly népes és csinos volta mellett hasznos is vala, minthogy jövedelme a megyei kórház és városi szegények-háza gyámolitására fordittaték.

Kinevezések. Ő cs. kir. fölségének sept. 24k. határozata által: Hertelendy Ignácz Torontal vmegyének eddigi alispánja, ugyan ezen megye főispáni helytartójává;

sept. 3iki határozata által: Henfner János törvények tanárja 's ezelőtt Zágrábban a' politikai tudományok oktatója, — a' pesti kir. Egyetemhöz a' római, feud. és büntető-törvények nyilv. és rendes tanitójává;

sept. 5ki határozata által: Fletzer János a' pesti kir. Egyetemhöz az olasz nyelv oktatójává; — 's Petzval József bölcselkedés tanárja, ugyan a' pesti kir. Egyetemhöz a' fensőbb Mathesis tanitójává neveztettek.

Ő cs. kir. fölsége Paschvanszky Péter temesvári 30adost és sóárszedőt a' zimonyi 30adhoz és sóhivatalhoz ellenőrré; — Szomolnokon a' bányakamarai pénztárnál megürült igazgatóságra pedig ezen hivatal eddigi pénztárnokát Theuerkauf. Pált méltóztatott kinevezni. — Az alföldi bányászkerületben Mittelwaldon egy erdőszi hivatal megürült. (kir. kam. tudósitás.)

Magyar tudós társaság. Bölöni Farkas Sándor urtól, erdélyi kir. kormányszéki tiszt 's magyar akademiai lev. tagtól, az „Éjszakamerikai utazás" szerzőjétől, alulirthoz e' levél érkezett:

„Tekintetes titoknok ur! Tudósittatván az iránt: hogy a' magyar tudós társaság' közelebbi nagy gyülése, az 1834re kitett 200 arany jutalmat nekem méltóztatott itélni, tisztelettel kérem a' tek. urat, ne terheltessék a' társaságnak, ezen előttem minden kincs 's minden fény feletti megtiszteltetésemért, hálás köszönetemet béjelenteni. És bejelenteni azon kérelmemet is, hogy ezen igen becses jutalom iránti örömemet kettőztetni fogja, 's életemnek legnyugtatóbb emlékezetét szerzendi, ha a' társaság tőlem e' summát elfogadja, és a' több alapitó által megállított feltételek szerint, a' társaság' tőkéihez örökös alapitványképen csatolni megengedi. — A' sors engem szük pályára tett 's kevéssel áldott meg; de adott nekem sok örömet, 's ime adá azon soha nem reméllt örömet is, hogy alkalmam leve e' keveset a' haza oltárára letenni, azon érzelemmel, mellyel a' szegény perzsa vitte volt markában Artaxerxesnek a' tiszta vizet. — Szivemből ujitom kérelmem' kieszközlését 's gyermeki örömmel várom a' választ, melly reám nézve olly sok nyugtatót hozand. — Minden tisztelettel maradtam a' tek. titoknok urnak alázatos szolgája Bölöni Farkas Sándor m. k. Kolozsvárt sep. 24k. 1835."

Addig is míg ezen uj alapitvány az igazgatóságnak béjelentetnék, a' hazafi szép tettet a' koszorús irónak előlegesen mélt. gróf Teleki József elölülő megköszönte. —

Továbbá ő cs. kir. Főherczegségének a' Nádorpártfogónak a' m. Előlülőhöz intézett legujabb hivatalos tudósitása szerint bold. Házy Aloiz a' m. k. u. Kanczelláriánál concipista végintézete 10ik pontja szerint a' m. t. Társaságnak 500 pengő fr. hagyott. — Ezekhez Külkey Henrik hites ügyvéd ur, azon tiszteletdíjt, melly neki Iffland' „Végrendelet" czimü dramájának általa készült, 's a' m. tud. társaság' Külföldi Játékszine' Xd. kötetében kijövendő fordításaért járna, szinte az akademia' pénzalapjának néminemü gyarapitására szánta. Mennyiből álland ez, csak a' könyv elkészülése után leszen tudva. — Végre legujabban egy, magát meg nem nevező hazafi ugyanezen czélra 88 ftot. 12 krt. adott által alulirtnak pengőben. Pesten, oct. 12. 1835.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

Lőcsén october' 6ikán tartatott Szepes vármegye' tisztujitó széke örökös főispán gróf Csáky Károly ur' elnöksége alatt: Sáros, Gömör, Liptó, Abauj-

vármegyék' fényes küldöttségeik' jelenlétében. Első alispán köz felkiáltás által megmaradott Almásy Lajos k. tan. és arany sarkantyús vitéz. 2ik alispán szinte felkiáltás által maradt Korotnoky Ignácz, k. tan. Főadószedő szavazás által lett Sváby Károly. A' magurai járásban főszolgabíró felkiáltás által maradott Györgey Arnold. Alszolgabíró szavazás által maradott Lányi Ferencz, és szinte szavazás által lett Mattyasovszky Incze. Aladószedő felkiáltás által lett Sváby Ignácz, eddig kárpataljai aladószedő. Eskütteknek kiáltattak ki Doleviczényi György, Schneider János, Matyasovszky János. — A' kárpataljai járásban főszolgabíró Moncskó István, és alszolgabíró Mattyasovszky Boldizsár köz felkiáltás által megmaradtak. Aladószedő szavazás által lett Mercz András. Eskütteknek kikiáltattak: Spóner Antal és Glósz Lajos. — A' lőcsei járásban szinte felkiáltás által megmaradtak főszolgabíró Bobest Mátyás, és alszolgabíró Györgey Márton. Aladószedő szavazás által maradott Tőke József. Eskütteknek kiáltattak ki Glósz Sándor, és Berzeviczy István. — A' bányai járásban: főszolgabíró szavazás által lett Jóny Vincze. Alszolgabíró felkiáltás által maradott Jancsó Antal. Aladószedő szinte felkiáltás által megmaradott Jancsó Ferencz. Eskütteknek kiáltattak ki Kaill Ferencz, és Gundelfinger Zsigmond. Főügyész szavazás által megmaradott Ujfalussy Ferencz. Alügyész felkiáltás által lett Glósz Károly. — Számvevő felkiáltás által maradott Doleviczényi Pál. Utak' igazgatója felkiáltás által maradott Máriássy János. Nemesi pénztárnoknak minden jelelés (candidatio) nélkül köz akarattal megerősíttetett Tóthfalussy Lajos, és hasonló módon megerősíttetett a' földmérő Fabriczy János, az orvos Fortmeyer József, a' járásbeli sebészek, a' késmarki állomási biztos Cornides Pál és a' korotnoki biztos Kosztolányi. Lőcsei állomási biztos pedig felkiáltás mellett megmaradott Ujfalussy György. — Végre a' mélt. főispán kinevezte: Főjegyzőknek egyenlő ranggal és fizetéssel Jancsó Józsefet és Engel Sándort; fizetéses aljegyzőnek Spóner Tivadart, fizetéstelen aljegyzőnek Máriássy Albertet; levéltárnoknak Bárdosy Eleket, a' jegyzői kanczellária igazgatójának Nagy Lajost; jegyzői irnokoknak Gundelfinger Károlyt, Ribiczey Ferdinandot, és Spiegel Jánost; levéltárnoki irnoknak Zafíry Pált. Tiszteletbeli ügyészeknek megerősíttettek Mercz Pál, Sváby Gedeon, Ribiczey Vincze; hozzá járult Lányi Ferdinand, önként lemondott Vieland András. Hajduk' hadnagyának megerősíttetett Gundelfinger Ferencz.

ANGLIA.

Az angol Courier szerint a' belga királynak Angliába utaztára lett elhatározása olly hirtelen 's titkon történt, hogy még a' belga követ az angol udvarnál sem tudta urának e' szándékát mindaddig, mig hajót kérnie nem kellett. Leopold király e' váratlan jövete most, midőn némelly orangeférfiak szándéka a' székröklés változtatása iránt Angliában közhirre jött, természetesen igen szembeötlő, 's mindenféle véleményre ad okot; és senki sem hiszi, hogy utazásával semmi politikai czél nem lenne összekötve. Mi részünkről csak testvérnénje barátságos meglátogatását véljük utazási czéljának, kivel a' belga királyné nem ismerős még személyesen. Azonban igen hihető egyszersmind, hogy Leopold király személyesen akar értekezni ministereinkkel országa mostani helyzetéről.

Nem csak O'Connell, hanem az oppositio valamennyi hirlapja sürgeti a' felsőház javittatását. O'Connell példájára Wilde ur is nagyon forgatja e' kérdést, de nem helyesli, hogy a' felsőház tagjai a' nép által választassanak holtiglan, mert „hisz a' mostani peerek is csak holtiglan maradnak a' felsőházban."

O'Connell edinburgi beszéde vége: „Legyünk egyek; a' lordok, a' toryk is azok; mindnyájan azon egy czélra törekszenek, 's valóban, az eszközválasztásban nem igen aggódnak ők. (tetszés.) 's a' t. Egyik legszebb szomorujátékunkban, melly becsületére válik az angol literaturának, 's mellynek láthelye dcrék hazátokban van helyezve, (Macbethben) Macduff lady kis fija, anyja tanitásit hallgatja, ki arra inti őt, hogy becsületes legyen, mert, úgymond, „a' roszakat mind fölakasztják." „Anyám! kérdé a' fiú, valamennyi rosz fölakasztatik e?" Valamennyi együtt, kis majom!" felel az anya némi zavarral; „a' becsületes emberek akasztják fel őket." „Akkor, anyám, úgymond a' fiucska, a' rosz emberek ugyan nagy bolondok; mert elég rosz van, hogy megverhessék a' becsületes embereket, 's fölakaszthassák őket." A' rosz toryk ezen elvet, mig erősbek valának, jelesen alkalmazák 's a' t. O'Connell itt ismét Peel tamworthi beszédére jő, védi ellene az amerikai demokratiát, 's keményen megrója azon dicséretért, mellyet Lajos-Fülöpre 's ministeri törvényeire halmozott. Ezen beszédét illy szókkal fejezé be: „Honfitársim örömmel fogják hallani, mikép fogadtattam Angliában 's Edinburgban. (hoszszantartó dörgő tetszéskiáltozás) E' kiáltás hangja Irland egyik végétől a' másikig, — az óriásgáttól, a' Clear fokig, — fog hangzani, 's nemcsak egy hű szivü irlandi érzendi megindulni 's fölemelkedni szivét, ha meghallja, miképen fogadott engem Skótzia, engem, az egyszerü irlandit. Nem egy irlandi anya, midőn melléhez szorítandja gyermekét, 's irlandi hangokkal fogja álomba ringatni, honja nemes hangjai közt ama' skót daltis el fogja zengeni Wallace hősrül. (kedves skót népdal.) 'S midőn azután kedvencze alszik már, halk imádságot fog susogni, hogy áldja meg Isten azon nemes lelkü népet, melly „Old Irelandnak" segedelmet nyujtott a' szükségben." O'Connell a' sürü tömegek szünetlen dörgő tetszés-kiáltozásai között tért vissza Waterloolakba, hol már sokan vártak rá. A' gyülekezet Carlton-Hill-en nyugalmasan oszla széllyel. Estve lakomáztak. Lako-

ma után ismét beszédet tartott; tárgya egy volt a' reggelivel, folyvást arra izgatván hallgatóit, hogy a' lordok mostani házának véget vessenek. — A' glasgowi lakomában, mint a' szabadelmü lapok hirdetik, mintegy 250 — 400 leggazdagabb 's legtekintetesb polgár vön részt. Az áldomások közt hallható vala következő is: „Sussex hgnek, 's a' kir. család azon tagjainak, kik nem feledték el azon elveket, mellyek őket a' királyszékre juttaták." A' ministerekre's a' vendégre mondott áldomás, kit az elölülő Irland Wallacejének neveze, nagy lelkesüléssel fogadtatott. O'Connell ez uttal majd a' legkeményebb beszédet tartotta eddigi jártában. Itt is folyvást felsőházjavitásról értekezék, 's elbeszélvén azon ármányokat, mellyek következésében a' reformbill létesülte után a' kormány ismét tory kezekbe jutott, 's a' parliament feloszlott, igy folytatja: „Minthogy a' whigek a' népnél hitelöket veszték (akkor) az udvar pedig szivből gyülölte őket, Wellington használá a' körülmények kedvező helyzetét 's feloszlatá a' parliamentet. A' toryk mindenféle eszközöcskék által annyira jutottak, hogy majd kedvező parliamentet alkottak össze, majd folyvást kezeikben tarthatták meg a' hatalmat. De a' reformbill mind e' mellett is olly jelesen munkált, hogy még is győztünk 'sa't. A' whigek maguk is megcsalatkoztak, mert miután Segrave lordot kinevezték, ennek nem volt sürgetősb dolga, mint jobbra fordulnia, 's uj pajtásihoz szegődni, kikkel a' whigek ellen szavazott. Azon kir. szabadékban tehát, mellyel peereket teremthet, semmi gyógyeszköz nem vala. 'S millyen gyógyeszköz álla tehát a' nép szolgálatjára? Semillyen 'st. Végre O' Connell előadja vázlatban, mikép ohajtaná a' felsőház javittatását, t. i. választás által. — Úgy hogy minden 200ezer fő Nagybritanniában egy lordot válaszszon, honnan 24 millióra 130 peer kerülne-ki. Azonban jobb javaslatot is elfogad.

FRANCZIAORSZÁG.

Odilon-Barrot sept. 20. Torignyban volt Manche megyében, hol 300 választó és számos egyéb tisztes polgár fényes lakomát adott neki. Lakoma közben nagy tetszés közt beszédet tartott az (mint nevezé) alapegyezés nyilványos megsértetése ellen, a' legujabb törvények által. „Egyetértés e azon köz hallgatás, ugymonda, melly mutatkozik? Nem. Uraságtokra hivatkozom mindnyájokra: elbátortalanulás az 's idegenség hallgatása. 'S mi eszközt hagytak a' polgároknak érzelmeik kifejezésire? Nem a' sajtórul szólok, mellynek nem akarják megengedni, hogy a' köz vélemény képviselője legyen; sem azon kérelmekről a' kamarákhoz, mellyekről tudósítani sem vélik már érdemesnek. Az egyesületek, magányos összejövések, a' rendőrség kényére bizvák, 's milly rendőrségére! A' hivatalos és törvényes egyesületeknek, millyek a' nemzeti őrség, a' hatósági 's megyei tanácsok, szabad ugyan tisztelkedni ministerink előtt, de ha gáncsolni, vagy inteni bátorkodnak, azonnal feloszlató rendelés fenyíti a' merészeket. A' szólás országunkban mindenütt csupán a' hizelgésnek 's hazugságnak van megengedve, az igazságnak pedig tilos. 'S mi következése? az, hogy a' kormányzók, kik az általok kényszerített hallgatás értelme felől nem csalatkozóknak szinlekeznek, buzdítgatják egymást szabadság elleni merészleteikben. „Nem mecczannak, ugy rebesgetik, azért is tovább mehetünk, tegyünk még egy lépést tovább." Igy jutnak a' mélységig, 's csak a' zendülés lármaharangja ébresztendi föl őket. Nem csak a' chartát, hanem a' nyilványos erkölcsiséget is megtámadták. — Kijelöltem a' gonoszt, tehát joguk van Uraságtoknak kérdezni tőlem: milly eszközzel lehetne segíteni a' bajon? Ha a' charta sérelme, rendelések által történt volna, azt felelném, a' mit 1830ban, hogy t. i. „a' kormány törvényen kivül helyezé magát; erőszakra hivatkozik; határozzon tehát az erő köztünk és közte." — De a' gonosz, törvény által okoztatott, 's csak törvények által lehet 's kell azt ismét helyre hozni. Az, mit a' választótest fog akarni, határozandja el az ország sorsát; rajta fekszik az egész felelősség. Már 1830ban megpróbálá egész erejét a' választó test; akará a' pairség származékosságát (örökösségét) eltörleszteni, 's bármi kedvetlen volt az a' kormánynak és pairségnek, még is eltörültetett. Ha a' választó test akarja, hogy a' pairség visszaadja az esküttszéknek az attól elvont hatóságot, akkor a' tehetetlen aristokratia valamennyi rosz vágyinak meg kell semmisülni a' nemzeti akarat e' nagy kifejezése előtt. Bizzanak tehát a' választó testek által törvényesen kifejezett közvéleményben. Készüljünk el előre e' harczra, melly határozó lend országunk jövendőjére, ennek eszközlése és sükere legbiztosb ovószer erőszakos támadások ellen. Bár legközelebb választásunkkor közös egyesületi szózatunk legyen: „Semmi revolutio!" de egyszersmind: „semmi visszahatás!" — „A' polgári bátorságnak szánt áldomással rekesztem szavaim. A' katonai bátorság biztositá nemzeti függetlenségünket; egyedül a' polgári bátorság biztosíthatja szabadságunkat 's belső jóllétünket." (Öst. Beob.)

Sept. 24én Parisban olly iszonyu zápor esett erős zivatarral párultan, hogy Montmartre utcza majd egészen vizbe borult, 's egy sarokházat olly annyira kimosott, hogy számos munkás veritékébe került megmenthetni azt összerogyástól. Valamennyi lakó kifutott belőle, csak egy vén-

asszony nem, ki a' legfelsöbb emeletben lakott és szobájában maradt, azt vélvén hogy ugy is elég ideig élt már, 's azon hihetöleg még kevés pillantásnyi életidö végett, nem akart csöndében háboríttatni. — A' Journal des Débats körülményes czikkelyt ad azon kicsapongásokról, mellyek most az egyesült Éjszakamerika déli részein a' rabszolgaság-pártoló statusokban a' hirlapok ellen történnek. A' journal d. Débats mindebből azt következteti, hogy a' sajtószabadság korlátoztatása szükségét ezen amerikai statusok is általlátják már. A' National igy elmélkedik a' rabszolgaságról: Szoros de egyszermind szomoru igazság az, hogy azon statusok, mellyek a' rabszolgaságot elöbbi gyarmati állapotjok örökségeképen vették által, azt egész mostanig csak az által tarthatták fen, mivel azon állitást akarák elhitetni valónak: hogy a' barnák nem emberek 's nem hozzájok hasonlók; 's ezen utálatos állitás miatt, hogy idövel a' barnák szaporodó számából 's értelmi kifejlésükböl eredö veszélyt megelözhessék, más még gyalázatosb javaslatokat tettek. Igy a' termesztök törvénye által büntetéssel fenyített gonosztét: valamelly barnát irni tani; gonosztét öt arra oktatni, hogy lelke van; 's mostani nyomorult életén tul egy más jobb világ reményével vigasztalni! Gonosztét bibliát adni kezébe; 's mivel e' gaz törvények daczára, vagy is inkább épen azon utálat által, mellyet a' szerencsére mindig növekedö fehérszinü emberek számában gerjesztének, mind a' vallás vigasztalásai, mind az értelem fölvilágitása egész a' barnáig eljutott, 's alacsonyságából fölmagasitá öt, teherhordó baromi élete fogyatkozásiban 's fájdalmiban erösité; a' termesztök azon gyalázatos törvényalaku hazugságát, hogy a' barna nem ember, megczáfolá, 's a' barna törzsöknél történt megtámadtatását az emberi méltóságnak, az emberi méltóság megtámadtatásával a' fehérszinü emberfajnál kelle védelmezni. A' legnagyobb igaztalanság, mellyet a' fehérszinü férfiak, a' rabszolgaságra épitett rendszer védelmében elkövettek, azon javaslat, mellyet, mint emlitik, Virginia törvényhozása elibe terjeszteni szándékoznak, t. i. hogy tiltassanak el a' felszabadítás párthivei gondolataiknak szabad közre-tételi jogától. 's a' t.

Mint emlitettük, az uj sajtó-törvények már használtatnak a' lapok ellen. Elsö megtámadás a' Reformateur republicanus lap ellen történt. A' czél az, hogy az ujságok kiállhatlan birságok által tönkre jussanak. Illy körülmények közt a' kormány ellenei más eszközökhez nyúlnak, mellyek már egyizben a' restauratio alatt a' hirlapvizsgálat korában is voltanak divatban. Hirlapok helyett t. i. kis könyveket, röpkeirományokat bocsátnak ki 's terjesztgetnek el igen olcsó áron, 's általok a' sokaságot még inkább magukhoz csábítják, mint a' lapok által, mellyekre vagy elö kell fizetni, vagy kávéházakban 's olvasó-helyeken olvashatni azokat. Lamennais uj munkája 12 garason kél, O'Connell heves beszédeit pedig az angol toryk 's a' franczia kormány ellen két garason árulják. Persil az igazsági minister, ezt meg akará gátlani, 's föllépe a' könyvek és röpkeiratok ellen, mit hogy annál alaposabban tehessen, elszedeté Voltaire és Diderot régi ismért 's elterjedt munkáit. A' j. des Débats kikel e' rendszabály ellen egy czikkelyben, 's veszélyesnek nyilványítja. Elsö következése ugy mond az lesz, hogy igazolni fogja mind azon szemrehányást, mellyel már több izben illették a' mostani kormányt, mintha tudnillik a' restauratio elveire tért volna vissza 's a' t.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur és Journal de Paris oct. 3ról jacai levél szerint jelenti, hogy a' navarrai párt közül, melly egészen széllyelszóratott, különféle helyeken több mint ezer ember esett fogságba 's harmadrésze alig mehet vissza Navarrába. — Mult hónap 20a körül több csata történt a' krisztiniak és carlositák közt, de róluk mindeddig nincs világos adat. Bayonnei levél értelmében a' Mena völgyben volt egy ütközet; st. sebastiani hir szerint pedig egyik Orozcónál, másik Balsamedánál 's mindkettö a' carlositák vesztire. Guergue gen. Barbastrót akarván meglepni, hol Montes gen. tartózkodott, ezen czélja létesitésére sept. 7 's 8 közti éjt választá; de mivel a' sebes esök miatt Cinca folyó megáradott, kénytelen vala tervét félben hagyni. — Az erröl tudósított 's 10 ezer emberböl álló ellenfél minden készületet megtett, hogy öt elzárja, de Guergue hat napi igen terhes iramlat által, csakugyan megszabadult. 14én Cataloniába visszaérkezvén, Organyába jött, 's ott Pastors generalt hirtelen megtámadta 's Urgel felé visszanyomta, miután las tres Puentesnél 600 emberét részint megölte, részint elfogta; ellenben maga csak 7 holtat 's 16 sebest veszte, ha saját tudósitásának hihetni. Sept. 21e óta a' carlositák épen nem haladnak elöre, 's minden ütközést kerülni látszanak. Utóbbi mozgásaik oda czéloznak, hogy a' Franczia és Spanyolország közti közösülést gátolják. Az angol segédsereg eddig 4473 gyalog, 's 415 lovagból áll.

A' Messager azon Bayonneban elterjedt hirt közli, hogy Mendizabal elbocsáttatását kérte, mellyet a' királyné 25én el is fogadott; a' Messager nem akarja ugyan ezt egészen hinni, de megvallja, hogy Mendizabalnak van oka elégületlenségre. Aranda, kit las Navas elibe kül-

dött, azt visszavonulásra 's a' ministerség igéretinek hiteladásra indítani, visszaérkezett Madridba, 's jelenté las Navas válaszát, melly így hangzik: én cselekvényeket akarok, 's üres igéretekkel magam' elámittatni nem hagyom. Ezen válasz Mendizabal urat keserüen sérté. Egy küldöttség a' városi katonaságtol, szerencsét kivánt Mendizabal urnak uj hivatalához, de Mendizabal élénk indulattal azt felelé: ő látni kezdi, hogy nyiltsága, 's buzgalma a' közjó iránt az országnak semmit sem használhat; mert igéreteinek nem hisznek; 's ha ez igy megy, kénytelen elbocsáttatását kérni. — Egy saragossai levél sept. 25éről igy beszél: Zendületi kormányunk hatalmas előlépéseket tesz. Mi itt úgy hisszük, hogy Mendizabal minister a' juntákkal alkudozni fog; mert nem a' junták sorsa függ ötöle, hanem az övé a' juntáktól. Mi egyszivvel lélekkel Palafox helyett Minát akarjuk az arragoniai katonai parancsnokságra, melly Arragoniát, Cataloniát 's Valenciát foglalja magában. Addig azonban a' fegyvert le nem tesszük, mig cortest összehíva nem látunk. —

A' Gazette de France következő fölvilágitást ad a' valenciai ujabb zendülésről, melly Almodovar gr. elnököt elüzte. Cabrera (egy carlosparti guerillero) nagy előmenetelt tőn a' valenciai környékben; Rebials mellett egy krisztinai csapatot megvert 's 60 urbanót agyonlövetett. Ezen hir nagyon fölbőszite mindenkit. Valenciába érkezvén a' tudósitás, az ottani Decamisadók a' nagy térre gyülekeztek, gyalázni kezdék a' juntát 's árulásról vádolni, hogy nekiek fegyvert nem adott. Almodovar, bizván eddig tapasztalt népszerüségében, a' városház erkélyére lépett, 's beszélni akart; de füttyöngés 's kőzápor kényszeriték őt az erkélyt oda hagyni. Nem sokára ezután, ugyanazon emberek, kik nem rég 150 carlosita számüzetését kivánták, halálos itéletet mondának fejére. Sietve egy a' kikötőben fekvő angol briggre menekvék, 's aligha Barcelonába nem ment. Ujabb hir szerint hivatalába visszaiktattatása nem valósult meg.

A madridi udvari lap igen kimélő kifejezésekkel beszél a' juntákrol, 's ha eddig azok' tetteit zendülésnek hivá, most kimélőbb, szakadás, (excision) névvel czimezi. „Épen a' kivánatok 's fölirások különfélesége „ugymond„ annak legerősb bizonysága, hogy a' jelen szakadás, melly azokat eszközölte, nem az, a' mit sajátképen insurrectiónak nevezni lehetne. Csak ugy kell a' junták fölirásit tekinteni, mint a' szabadság 's Izabella thrónja iránti buzgalom jelenségeit. Illy szakadásokat könnyü megszüntetni; egy marok homok, ha azt alkalmas időben vetjük, lecsilapitja a' szorgalmas méh-respublica zajongásit.“ — A' Mendizabal ur eszközölte rendszabályok közül igen helyes az, mi szerint azon pénzmennyiség, melly a' secularizált barátok tartására volt szánva, olly módon tőkésittetik, hogy kész pénz helyett mindeniknek egy darabföld adatik, melly szintannyi jövedelmet (naponként 4 realt) ad. Ez által a' barátokat részint mentekké teszi azon kellemetlenségtől, hogy nyugpénzöket ki ne kaphassák, részint munkás hasznos polgárokká idomitja az eddig henye élődöket. —

A' Globe szerint Spanyolország állapotja, Rayneval urnak, a'madridi udvar melletti franczia követnek, a' párisi külügyi ministerséghez küldött tudósitásaiban igen sötét szinekkel festetik. Rayneval ur véleménye szerint a' főnehézség, mellyel Mendizabal urnak a' kabinet szerkeztésben harczolni kell, azon féltő irigységből származik, mellyet az angol befolyás indít Spanyolországban. De min alapul hát ezen féltő irigység egy olly kormány befolyása ellen, melly köztudomás szerint, mindig ellene volt spanyol szövetségese belső ügyeibe avatkozásnak? —

Las Navas gróf Madrid felé nyomulásáról irják, hogy utját mindeddig folytatja 's Aranjueztől hat legua távolságra jött. Aranda, az elibe küldött engesztelő, erős szándékunak találta utját állhatatosan folytatni. Ő semmivel sem elégül meg, mig csak a' kormány elegendő tettdolgok által be nem bizonyitja, hogy igéreteit teljesitni őszinte akaratja. Ezen küldöttségre, melly czélját ekként elhibázta, egy második következendik, mellynek talán kielégitőbb sükerét reménylhetni. Aguilar tanácsos, föllengő liberalismusáról 's las Navas iránti barátságáról egyiránt isméretes, küldetett hozzá másodizben. Annálinkább várhatjuk ezen alkudozás oha- tott sükerét, mivel l. Navas gr. serege az urbanók minapi elpártolására meggyöngült, kik siettek honukba visszatérni, 's ő fölsége rendelésének engedni, minek a' gróf további határozásaira bizonyosan befolyása leend. — Magányos levél szerint l. Navas gr. Aranda küldöttnek, ki a' regensnénének Madridbol elutazandásával fenyegetődzött, azon esetre, ha a' zendülések le nem csilapodnak, igy válaszolt: „Ám legyen! mi a' regensnét elutaztatjuk, 's a' kis királynét elragadjuk.“ — Ő Arandát, kivel baráti összeköttetésben van, nem is akará kihallgatni küldötti szerepében, hanem ebédre hivá, mint barátját 's kéré, hogy küldöttségéről mit se szóljon. — A' gróf ultimatuma már megérkezett Madridba, mi szerint ő azt kivánja, hogy a' cortes haladék nélkül hivassék össze; hogy az egész madridi őrsereg Navarrába küldessék, 's Latre gen. katonái, kik az urbanókkal egyesültek, a' városi katonasággal legyenek a' fővárosnak egyedüli őrserege. — Ujabb hirek sept. 23áról a' ministerség helyzetére nézve sokkal nyugtatóbban

szólanak. — A' ministerség-alkotásban uj csorba esett Almodovar gr. valenciai elnök elüzetése által, ki e' baja következésében nehezen fogja a' hadi tárczát elfogadhatni.

Bayonnebol sept. 30árol azon igen különös, de teljes hitelt eddig nem érdemlő hir érkezett Saragossába, hogy d. Carlos 24től 26ig serege közepéből egyszerre eltünt. Az Indicateur e' történetről igy beszél: míg egy részről határszéli hirek állitják, hogy d. Carlos 6 zászlóaljjal Santanderbe nyomult, más részről utazók ismét azt beszélik, hogy a' praetendens 23kán főhadi szállásárol hirtelen elenyészett. Némellyek szerint Madridba akar menni, hogy magát az ottani népnek megmutassa; mások szerint, lemondván ügyéről, melly minden haladás és jobbra fordulás nélkül, olly régóta pangó állapotban senyvedez, visszatért Francziaországba, mellyen hihetőleg most is olly békésen fog keresztülutazni, mint először. Ezen hir erősebb bebizonyulásra vár. — Kevésbé kétséges, hogy d. Carlosnak két ügyvivőjét elfogták a' krisztiniak; egyiket, ki Cataloniába küldetett, a' st. Jaquesi hidnál; másikat sept. 26án a' behobiei hidfőnél. Ez utóbbi látván, hogy a' királyné katonáival áll szemközt, elhányta magától irományait, 's illanni akart árkon berken keresztül; de a' vörössapkások elérték, 's egy közülök törét irgalom nélkül szivébe döfte. Később en, de már igen későn, vette csak észre, hogy saját sógorát döfte le.

PORTUGÁLIA.

Espoir hajó Lissabonból azon hirt vivé sept. 15én Angliába, hogy a' portugáli kormány, a' spanyol követ minden unszolási daczára is vonakodott Spanyolország belügyeibe avatkozni 's *igy nem* fog oda segédsereget küldeni. Ez sept. 9i cabinet-ülésben határoztatott el. A' ministertanács nehezen tudott a' kérdés iránt megegyezni, 's az 4 szóval 2 ellen döntetett el. Mint ellenzők, Saldanha 's a' tengerügyi minister Jerivis d' Attoguia, neveztetnek. Portugáliában félni látszanak igen, hogy, ha Spanyolországban az 1812ki alkotmány helyre áll, az Portugáliára is megrázó hatásu leszen. A' közbejárulás ellenzői egyebek közt azon okkal is éltek, hogy miután Estremadura zendületi állapotú, vagy legalább a' királynétól elszakadt, nem is képzelhetni, miuton lehetne a' portugál sereget Navarrába szállítani. — Az alkudozások, a' királyné 's Koháry-Coburg hg. közt létesülendő egybekelésre nézve, folyton folynak. —

A' Journal de la Haye szerint a' spanyol tartományokban kitört zendülések következésiben, Portugália állapotja is arra látszik hajlani, hogy a' tulzó liberalisok a' mérséklett osztály 's az 1826iki alkotmány pártolóit legyőzzék. Ez utóbbiak az angol és franczia kormány védelme alatt állanak; az elsőbbek ellenben a' párisi Comité directeur (intéző biztosság) az angol radicalok, 's a' spanyol zendületi clubbok fejeivel szövetkezvék, kivált a' spanyol dulók küldöttei nagy befolyást nyertek Lissabonban, ugyhogy a' ministeri párt, mellynek feje Terceira hg., csak alig tarthat velök sulyegyent. — Az ultraliberál (tulzó szabadelmü) párthoz tartozik számos nemzeti őr, 's alliszt a' genie- és pattantyus seregből; de magas és széles hatásu emberekkel vannak összeköttetésben. Ezért a' ministerség aristokrata tagjai nem hisznek már tiszttársaiknak, 's minden pillanatban félnek az elárultatástól.

NÉMETORSZÁG.

A' bajor lapok Rothschild S. és fijai hirdetését közlik, mellyben jelentik, hogy a' dunamajnai csatorna létrehozatására törvényesen elismért részvényes társaság, az ő intézkedésök 's vezérletük alatt már részben összeállott, 's fölszólítják a' közönséget, hogy ahoz minél többen járuljanak. A' részvényes társaság szabadékot nyer 99 évre, olly hajóbért húzhatni, melly az eddigi szárazföldi vitelbérnek hasonló távolságra egy harmadát teheti hasonló tehertől. A' csatorna ásatását a' kormány magára vállalta 8,530,000 forintért, úgyszinte annak tisztán tartatását is, a' társaságnak (105,000 frt. évenkénti) költségin, miről minden félévben számolni fog. A' csatorna hat év alatt fog elkészülni, úgy, hogy hetedikben már hajózható leszen. Ugyszinte magára vállalja a' kormány, ha a' társaság kivánja, a' díj 's bérszedést is saját tisztviselői által, azoknak adandó illő fizetés mellett. A' részvényesek a' részvényártól évenként 4 századnyit (percent) kapnak a' csatorna elkészüléseig, azon tul pedig a' szokott osztalékot az évi nyereségből. Azon esetre, ha a' csatorna elemi akadályoknál fogvást a' kikötött hat év alatt nem készülhetne el, a' statuskormány jót áll a' részvényeseknek tőkéjeik kamatiért mindaddig, míg a' csatorna tökéletesen elkészülend. A' részvények összesége tiz millio forint, beszámolván azon negyedrészt is, mellyet a' statuskormány veend által mint részvényes. Egy részvény ára 500 forint. A' fizetés úgy történik, hogy mihelyt az aláirás megtelik, az aláirt összeség tiz századnyi része azonnal letétetik, a' többi pedig meghatározandó időkben 's mennyiségekben 24 hónap mulva fizettetik le.

Berlinből sept. 18rúl az Allg. Ztg. e' furcsa tudósitást közli: „Itt azon hir szárnyal, hogy Adalbert (Béla) herczeg, Vilmos herczegnek királyunk egyik testvérének fija, Olga nagy herczegasszonnyal fog egybe kelni. — A' gyakorlások Kalisch mellett a' monarchák megelégülésökre folytanak, de minthogy néhány főtiszt

's tisztviselő az élelemszer-szállitás körül nagy csalásokban találtatott, ezek azonnal Sziberiába küldettek. A' hannoverai ujság következőleg beszéli el azon eset körülményit, melly a' fölfedezésre alkalmat nyujtott: Az orosz czár egyszer végig ment az őrsereg homloksora előtt, 's megpillanta egy vén katonát, kit személyesen ismervén megszólita: Hogy vagytok? kérdé őt a' császár. Jól, fölség, vala a' felelet. Hogy tetszik nektek itt? Jól, fölség. Megkaptok e mindent, 's bőven? A' katona fenakadt, végre késkedő akadozással mondá: O, igen is, fölség. A' czár figyelmessé lőn. Mit kaptok reggel,? kérdé tovább az agg vitézt. Kenyeret, fölség. Mit délben? Kenyeret, fölség. Mit estve? Kenyeret, fölség. Te hazudol, kiált a' czár, ez lehetetlen. A' többihez fordul tehát, kik mindnyájan ugyanazt erősiték. A' czár kinyomoztatá a' vétkeseket, 's megbünteté őket. —

BELGIUM.

Az Allg. Ztg. azt irja Brüsselből, hogy a' képviselőház sept. 14én bizonytalan időre elhalasztá üléseit 's hihetőleg csak néhány hét mulva gyülend ismét össze. A' képviselőház, a' belga királyság külön fenállása óta még nem volt olly szorgalmas és serény, mint ez ülés alatt; mert azon kivül, hogy a' követtársak meghatalmazásit sorra vizsgálta, 's bevégezte, nyolcz külön törvényjavaslatot vitázott meg 's fogadott el. E' törvényjavaslatok közé tartozik a' fensőbb tanitást tárgyazó törvény, az idegeni törvény, a' honositás föltétei, 's még egy, az idegen szolgálatban levő belgák iránt. Az e' javaslatok fölött megnyitott vitázatok közt még is legfontosabb 's élénkebb volt az, melly a' genti pamutgyárok érdekében a' külső pamutszöveteket 's müveket vagy egészen kizáratni, eltiltatni, vagy rájok az eltiltáshoz hasonló vámot sürgete rovatni. A' kamara biztossága pártolá e' javaslatot, 's hihetőleg el is fogadta volna azt, ha még a' vitázat közben a' schweizi cantonok meghatalmazottja jegyzéket nem nyujtott volna be a' belga követhez Parisban, mellyben oda nyilatkozott, hogy ha Belgium a' külső, 's ezzel a' schweizi pamutszöveteket kizárja, Schweiz viszszatorlásképen a' belga posztót, 's egyéb gyármüveket fogja kitiltani. Hasonló jegyzék érkezett franczia és porosz kormányoktól is. Mi az egész vitának véget vetett, 's a' külső pamutgyármüvek behozatása ezentul is szabad maradt.

Brüsselből octob. 1ről irják, hogy ottan több nap óta orvosi gyülekezet van együtt, melly mintegy utánozza a' német természetvizsgálók gyülekezeteit. A' tudósitó Brüsselből nem igen kedvezőleg szól róla: „Nagy jelentésü ugymond e' gyülekezet már csak azért sem lehet, mert Belgiumban átaljában nincsenek nagy orvosok.“ „Azonban, hozzá teszi, már az eddig tartott néhány ülésben is igen kitetszik a' kölcsönös közlés 's megpenditès haszna. De néhány odaérkezett franczia orvos is nagy érdeket adott a' gyüléseknek. Név szerint indítványok tétettek a' törvényszéki orvostudományról, mellyek nem maradandnak befolyás nélkül törvényhozásunkra.

AMERIKA.

Brazilia. Londonba Braziliából jun. 24ig érkeztek tudósitások. A' congressus együtt volt, 's a' penzérték-szabályozással foglalkozék. A' kormányválasztásnak augusztus végével kelle végbe mennie. A' két kijelelt közt Padre Feijo volt a' legnépszerübb; az ellenzés leginkább csak vallásos alapon épült. A' követház egy végzése által junius 15ről donna Maria, Portugáliának mostani királynéja, minthogy már elfoglalta a' portugáli királyszéket, kizáratott a' braziliai székröklésből, 's helyette Januaria herczegasszony, d. Pedro leánya ismértetett el, bátyja, II. don Pedro mostani császár maradékai halála után, a' braziliai császárszék örökösének. — Az éjszakamerikai statusokban sokat beszélnek bizonyos Lexington nevü nagy gőzhajóról, melly sebesebben halad mint valamennyi eddigi gőzhajó. Hossza 208 láb, szélessége 22, mélysége 11½; kerekeinek átmérője 24. Lexington Ujyorktól Providenceig 12 óra alatt megyen, mi egy órára 17—18 angol mérföldet teszen. — Egy a' nyugoti statusokban kijövő hirlap szerint mult jun. 23án egyetlen révben (st. Louis) huszonkét különféle nagyságu gőzhajó horgonyzott! A' gőzhajók által megfutni szokott távolságok Éjszakamerikában ezernyi tengeri mérföldekre mennek.

GÖRÖGORSZÁG.

Hellaszból ritkán vehetni hiteles részrehajlatlan tudósitást. Minden hozzánk érkező hir a' bajor politikai lapokon megyen keresztül, 's a' minő hitelességgel birnak azok, szintazzal adjuk mi is az e' tárgyi közleményeket. A' müncheni politikai ujság Athenéből kivonaokat közöl valamennyi görög lapból. E' kivonatotban többek közt azt is olvashatni, hogy maga az orosz kormány javaslá Durham angol követnek a' st. pétervári udvarnál, hogy angol hajón tegye az átmenetelt a' dardanellákon, de Durham l. az ajánlást nem fogadta el, mert kormánya világos utasitása szabályozta őt eziránt. Ugyane' kivonatokban olvashatni továbbá, hogy a' „Sotir“ (Megváltó) ellenzéki hirlap ismét föltámadt, 's igen keményen birálgatja Armansperg grófot, a' statuskanczellárt, ki általjában status kanczellársága óta igen sokat vesztett előbbi népszerüségéből. — Néhány hét előtt ötnémettel azon szerentsétlenség történt, hogy estve egy hig és fris oltott meszü fedetlen gödörbe pottyantak a' városban. Benne mindnyájan rútul megpörköl-

ték magukat, 's közülök egy katona, kevés nap mulva meg is holt. E' nem politikai hirekhez, a' politikai ujság még azt is toldja, hogy Naupliában bizonyos Aristides nevü tiszt, kinek ismeretsége vala ott egy fiatal smyrnai növel, kénytelen volt Naupliát elhagyni, 's csapatostul Athenébe menni. Azonban hirét veszi, hogy kedvese mással lépett jegybe 's ámbár a' hir nem volt igaz, ő még is engedelem nélkül Naupliába vágtat 's ott kedvese lakába rohanván, azt, egy épen nála talált 's versenytársnak vélt ifjuval együtt agyon szúrja, a' zajra előtermett rendőrök közül még hármat megsebesit, míg maga is sajnosan megsérülve összerogyik 's most Athenében van fogva.

TÖRÖKORSZÁG.

Esseid Mustapha Nedzsib a' tripoli uj basa minden csavargás nélkül olly egyenes értelmü jegyzéket külde az angol ügyviselőhöz Tripolisban, mellynek czélzásáról semmi kétség. A' jegyzék kereken meghagyja, hogy bármi portékát vagy árut csak a' három (Tripolis, Bengasi, Derna) illy végre rendelt réven 's a' szokott vám vagy dijfizetés mellett lesz szabad ezentul beszállitani. A' többi partfok 's révhely ostromzáratúnak nyilványíttatik, 's minden hajó, melly a' kijelölt réveken kivül másutt szándékoznék portékát a' tripolisi birtokba kiszállítani, elfoglaltatik, 's koboztatik A' közlemény, mint az angol Times véli, nagy ártalmokra leend a' maltai hajózóknak.

Durham lord angol követ a' pétervári udvarnál, miután sept. 11én udvarlott a' szultánnál, 15en Pluto gőzhajón elutazott Odessa felé. — Esad efendi, az ország történetirója, 's a' stambuli török lap szerkesztője követté neveztetett ki a' persa udvarhoz az uj schachnak szerencsét kivánni székfoglalásához. —

Albaniai legujabb tudósitások szerint a' támadás e' tartományban tökéletesen le van csilapitva. Rumeli, Walessi, Mahmud basa, miután néhány nappal előbb Alessiot ostrommal bevette, sept. 18án 12,000 fővel Scutariba bement. A' szakadatlan esőzés gátlotta ugyan eleinte seregei mozgását, de ezen akadály daczára is elsült neki végre teljesíteni a' rábizott munkát, Scutari lecsöndesítését. A' nép vénei, a' keresztyén papság, a' czéhek fejei, 's a' kereskedőség, nem különben a' külhatalmok Scutariban lévő consulai azonnal megtették tiszteletjöket a' basánál, ki mindnyájokat nagy jósággal 's lebocsátkozással fogadá. Csak Hamzaga a' zendülők fő vezére, Hadzsi Idrisi, és Locheja néhány hiveivel nem járultak még udvarlására. Mondják, a' következő hét valamellyik napján Hafiz basa, Scutari kormányzója, 's az albániai főbbek közt vitázat fog a' támadás oka iránt, Rumeli Walessi jelenlétében, megnyittatni, mellyen a' nagyuri biztos, Wassaf efendi is meg fog jelenni, 's az egész dologról a' szultánt tudósítani. Hafiz basa még nincs helyébe visszaiktatva. A' kereskedőség arra kérte Rumeli Walessit, hogy mivel a' város úgy is csöndes már, adjon parancsot az albániai part ostromzára megszüntetésére; mire a' basa azt felelé, hogy azt még most nem teheti, de 10 nap mulva reményli megtehetni; minthogy eziránt, a' mintegy 11 hadihajóból álló kis hajósereggel, melly Gomenizze irányában vitorlázott el, értekezésbe kellene magát tennie.

ELEGYHIREK.

Az „Éjszaki meh" czimü orosz lap czikkelyt közöl az orosz gőzhajózásról, mellyben igen földicséri azt, mondván, hogy előbb alkalmaztak Oroszországban két erőmüvet gőzhajóra, mint Skótziában, 's hogy Russziában soha eddig gőzhajókkal semmi szerencsétlenség nem történt, holott nem csak Európa valamennyi országiban, hol gőzhajózás divatoz, de még 's különösen Amerikában is számos a' szerencsétlenség. E'fölött végre figyelmet érdemel, hogy az orosz birodalomban húsz év óta, mióta tudnillik a' gőzhajózás behozatott, már 52 gőzhajó járja a' számos vizeket, 's hogy a' Newán előbb volt gőzhajó, mint a' Temzén!

Turin Genua 's Livornóban, hol keményen dühönge a' cholera, most már majd egészen megszünt. — Genfben a' reformatiónak aug. 23án tartott 300di ünnepére legtöbb követ érkezett Németország, déli Francziaország, Skótzia, 's Éjszakamerikából. Az ünnep lefolytában több előadás tartatott a' vallásról átaljában.

London Anglia fővárosa jelenleg 1,439,417 lakost számlál, 's igy közel másfél milliónyi néptömeget falai közt. Részletesen pedig: az óváros vagy City 122,799, Westminster 202,891, Soutwark külváros 134,117, Lambeth 154,613, Marylebone 240,294. Tower környéke 356,64. Anglia és Skótzia 12 legnagyobb városi népessége pedig következő: Glasgow 202,426, Edinburgh 162,156; Manchester 187,022; Liverpool 165,175; Birmingham 146,986; Leeds 123,393 Bristol 104,338; Scheffiield 91,692; Wolverhampton 67,514; Knaresborough 62,053, Norvich 61,110, Aberdeen 58,019; mindössze 1,431,884; összeleg kevesebb, mint Londoné magáé. — A' „Kleopatra tője" nevezet alatt ismért hires alexandriai oszlop onnét Londonba érkezett, 's a' Waterloo-téren fog fölállíttatni. — Laibachi hir szerint a' Beirai hgné, öccseivel, d. Carlos fiaival, e' várost választá ideigleni lakhelyéül. — A' salzburgi érseki székes káptalan Schwarzenberg Friddrik József hget választotta sept. 23án érsekévé.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

84. szám | Pest, szerda october 21kén | 1835.

Foglalat: Magyarország (országgyülési tudósitás; tornai uj követ; nemesitès; érsekujvári iskolák; különféle). Anglia (Nemours hg 's a' belga király Angliában; london-taverni és guildhalli új lordmayorok; O'Connell beszéde Paisleben és Greenokben; O'Connell mint szónok a' Scottsman leirása szerint). Franczia ország (párisi levelező a' jelen politikai viszonyokról; Heine nem zsidó; reformateur kérdései, franczia kormány aggodalma Spanyolország iránt). Spanyolország (Cortes-összehivás határnapja; las Navas ultimatuma; kir.; rendelés, melly által a' sept. 3ki visszavonatik; hadi hirek, elegy). Portugália. Elegyhirek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony oct. 16. A' 12ikén ujra megkezdett országos ülések azóta folyvást naponként tartanak. Fő tárgy a' „Tczikkely", melly 13kán került vitatás alá. Inditványba jött a' czikkely ellen: 1)hogy addig, mig közöltetvén a'kerületi szerkesztés a' törvényhatóságokkal, ezektől iránta szabályos utasitás nem érkezik, a' czikkely országos tanácskozásba ne vétessék; — 's 2) hogy legalább különbség tétetvén a' jobbágy teleknek már birtokában levő nemes, és a' közt, ki csak ezután fog jobbágytelket az urbéri I. t. cz. 6 §sza értelmében szerezni, — az első még most bizonyos ideig ment maradjon az adózástul. Azonban szótöbbséggel mind a' két inditvány elmellőztetvén, a' czikkelynek fölvétele, ugy a' mint van, elhatároztatott, 's a' 15iki ülésben a' két első §. már el is lön végezve, a' mint itt következnek: Minden nemes, ki az urbéri I. t. cz. 6ik §sza erejénél fogva jobbágyföldek használatát szerez, — úgy szinte az is, ki már jelenleg jobbágyföldet használ, a' földesuri terheken kivül, következő közterheket tartozik viselni: 1. §. Mindazon fekvő vagyonoknak, mellyek olly természetüek, hogy törvényszerint a' földes ur szabad rendelkezése alá többé nem eshetnek, és nemesek által akár jelenleg használtatnak, akár ezután fognak szereztetni, habár kiváltságosak vagy szerződésbeliek legyenek is, használatától a' nemesek is adózni tartoznak. 2. §. Az illy nemesek a' belső telki földek használatától, — épületeiket ide nem értvén, — adót fizetni köteleztetnek. (többi következik). A' fő RR. 13kán és 14kén a' sérelmekkel foglalatoskodtak.

Ő cs. kir. fölségeik töpliczi és prágai utjokból f. h. 15ikén érkeztek vissza Bécsbe kivánt egészségben.

Torna tek. RRei f. h. 8ikán tartott közgyülésökben Bárczay József (másod alispán) ur helyébe, ki országgyülési követségéről önként lemondott 's azt a' megyének ismételt fölszólitására sem vállalá föl tovább folytatni — Jakabfalvy András másod főjegyző urat választották meg egyhangu fölkiáltással uj követjökül.

Ő cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. kanczelláriához sept. 17k. intézett legfensőbb határozata által Millenkovich István örnagyot (az oláh-illyr határőri ezrednél), dij elengedés mellett magyar nemességre méltóztatott emelni.

Érsekujvárott f. h. 5ikén vezettetett be a' nemzeti iskolákba (ide értvén a' velök összecsatlott és szépen virágzó első diákosztályt is) 's a' Flenger-alapitotta leánynevelő intézetbe összesen a' 600at tulhaladó tanulóság. Kremlicska János alesperes-plebánus, mint helybeli iskolai igazgató, lelkes magyarsággal szóla szép reményű sarjadékinkhoz a' kötelesség-teljesitésről, mint ide küldetésök czéljának egyedüles eszközéről, 's a' tanitóságot, jeles vendégkoszorúban, a' léleknek is kellemes asztalánál megvendéglé. Ugyan is főtiszt. igazgatónk — a' közös könyvtárok czélszerüségét szövén beszédbe, illyesnek az iskolák részére alapitandását több válogatott könyveinek ajánlásával pendité meg, mire a' 2ik nemz. osztály tanitója, szépmiveltségü földink, Konrád Albert, szinte 400 kötetet meghaladó, velős tartalmu könyvtárát áldozá föl fiatal tehetségéhez képest számosaknak serkentő például. Fölállittatni fog e' kisded könyvtár egyik szobájában a' város által épitetett kisgymnasiumnak.

Különféle. Az orosz czár nevét viselő magyar huszár ezred, mint tán sok előtt ismeretes lesz, most Csehországban tanyázik, Pardubiczban névszerint, hol az ezred főtisztkara szállásol. Töplitzben a' fejdelmek közelebbi összejövetekor, orosz czár ő fölsége szemlét tartani kivánván ezen ezreden, oct. 2ika reggelén Sobochlebennél kiállott az ezred egész diszben föls. tulajdonosa előtt. Ő fölsége előbb rendre körülovaglá az ezred osztályit, 's azután átvevén a' parancsnoki tisztet, ő maga vezérlé 's intézé a' gyakorlatokat és hadforgásokat. Délelőtti $10\frac{1}{2}$ órakor, midőn ő cs. k. fölsége a' mi királyunk is megjelent a' szemle-téren, Miklós czár az ezred szárnyán fogadá ő fölségét, 's vele együtt eljárván az ezred sorait, ezután az ezredet csapatonkénti elléptetésre vezérlé ő fölsége előtt. Visszatérvén a' gyakorlattérről Töplitzbe, orosz czár ő fölsége az ezrednek 1000 darab aranyat 's 25 sz. Anna-rendi keresztet (5ik osztály-

belit) adatott, olly közvitézek 's altisztek közt kiosztatandót, kik ellenség előtt vitézül harczoltanak. — Vas vmegye uj fogházat 's mellé dologházat épittet. Ezen uj épület által elérni kivánt egyik főbb czél az, hogy fogságba kerülő olly szerencsétlenek, kiket nem megromlott szív, hanem az indulat pillanatnyi hatalma 's elragadása, és a' körülmények mostoha összeütközése juttat fogsági szomoru állapotra, egészséges és tiszta helyen a' megrögzött gonosztevőktül elkülönözve 's munkás élethöz szoktatva őriztethessenek 's igy eltántorodtuk szomoru következésit ugyan érezve de nem végképen testi és erkölcsileg elrontva adassanak vissza a' polgári társaságnak. E' vállalat előmozditására jövő nov. 24ikén a' megyeház nagy teremében sorsjátékkal összekötött nagy táncz fog tartatni; megelőző estve pedig egy műkedvelő társaság egy választott magyar szindarabot játszani. — Mult iskolai évben a' pesti magy. kir. Egyetemben tanári (doctori) koszorut nyertek: a' hittudományból 4; törvényiből 1; orvosiból 43; seborvosiból 2; bölcselkedésiből 9. — Szemorvoslási mester lett 3; szülészmester 5; sebész-és szülészmester 15; gyógyszerész-mester 42; polgári sebész 67, polg. bábáskodó 60; bába 82; földmérő 24. — Ungváron a' közelebb volt Mihálynapi vásár sikere leginkább kitetszik az árból, mellyen az oda vitt áruk keltek. Jobb faju dohány mázsája 20 — 24 fr. közönségesé 15 — 20 fr.; hamuzsir mázsája 20 fr. középszerü pálinka akója 13 — 15 fr. viasz mázsája 175 fr; ökörbőr párja 25 — 30 fr. volt vtóban. — Halley üstökösét Pestről oct. 13ika estjén lehete legelőször szabadszemmel látni 's azóta, ha tiszta az ég, folyvást. — A' feljőle ütött nagy lármából, sokan azt vélték előre, hogy üstökét majd csak amugy markolászni fogják, ollyan nagy lesz; de biz az egész csillag mindeddig csak gyönge 's aligláthato csekély fény. Ki kétli azonban, hogy puszta megjelenése is a' rendelt időre, markolászható dicsőséget szerze azon theoriának, melly képes vala ezen égi lénnyel annyi idő alatt olly bizodalmasan társalkodni 's felőle annyi csalhatatlan bizonyost előre mondani.

Zágrábi tudósitás szerint azon vidéken a' gyakor esőzések miatt a' Száva igen kiáradt, 's több helyen nagy kiöntéseket tevén, ez által a' lakosoknak igen sok kárt okozott.

ANGLIA.

Nemours hg. Bautrand tábornoktól és Boyer ezredestől kisértetve sept. 29én Londonból Ramsgatebe indult, hová sógora a' belga király, hitvesestől ugyanaz nap megérkezett. Kent herczegné leányával Victoria herczegasszonyal együtt a' nép zajongó tisztelkedési közt fogadá őket. — Sept. 30án tartatott London Tavernben John Lairson, és David Salamons a' londoni és middlesexi uj birók beiktatási lakomája. Az első azt mondotta ez alkalommal, hogy nem is sejté e' magas becsületet, mellyben részesült, mig megválasztatását a' nyilványos lapokban jelentve nem olvasá, 's azért meggyőződöttnek érezheti magát, hogy a' birói hivatalt egyedül becsületességének köszönheti. Salomons ur is megköszöné a' neki jutott tiszteletet, mondván, mi nagy örömére szolgál épen olly időben jutni e' hivatalra, mellyben mint hihető, az azzal összekötött kinos kötelesség (főbenjáró biróság) gyakorlása mindig ritkább lesz, minthogy a' főbenjáró törvények enyhittetése 's az oktatás terjedése, az erkölcsiség javulása következésében a' kivégeztetések is folyvást ritkábbak; mint a' két utólsó évben sem Londonban sem Middlesexben nyilványos kivégeztetés nem történt. (Halljuk!halljuk!) „Ha továbbá, mond Salomons ur, vallásomra tekintek (Salomons ur zsidó), e' hivatalra választatásom azt érezteti velem, hogy az, a' milly nagy személyes elégtétel rám nézve, olly rendkivüli becsületére szolgál azon kornak, mellyben élünk. (hangos tetszés) — Megvagyok győződve, hogy személyes vallásom polgártársimtól külön nem választand. Mindig azon kormányt tartám legerősbnek, melly legtürelmesb, 's mások lélekismereti ügyeibe nem avatkozik, hanem azon fáradoz, hogy az ország javát biztositsa, 's melly örömest egyenlő jogot enged mindenkinek 's megadja ezáltal az alkotmány teljes hasznait, ha kezeskedik azért, hogy egyedül a' közjó előmozdittatását tartja szem előtt. (hangos tetszés)" Sir J. Campbell a' főügyész, ki jelen volt a' lakomán, nagyon sajnálta, hogy a' ministerek részint távol vannak Londontul, részint elfoglalvák hivatalos ügyekkel, 's jelen nem lehettek ez ünnepen, mellyet részükről minden módon előmozditottak, mert midön meghallák, hogy némelly akadály (az eskü) forog fen, melly Salomons urnak mint londoni birónak megesketését gátolja, azonnal olly törvényjavaslatot készitettek, melly a' parliament által ellenzés nélkül elfogadtatván, a' mondott akadályt elhárítá. Az uj lordmayortól, Copeland urtól, többet reménylenek mind a' whigek, mind a' radicalok, mint Winchester urtól, ki nagyon szitott a' torykhoz. — O'Connell sept. 29én érkezett vissza Dublinba, hol őt a' nép fényesen és számosan fogadá. Lakjába térve hathatós beszédben felelt a' kézmüvesek egyesülete fölirására, mellyben egy csomóban röviden mind ismétlé azt, mit Angliában és Skócziában bővebben kifejtett; igéré segedelmét a' ministereknek, a' lordhelytartónak és sürgetve kivánná itt is a' felsőház javittatását. — A' Glo-

be tizenegy vasutat számlál elő, mellyek vagy léteznek már Angliában, vagy most létesülnek. E' vasutak közül csak ötnek összes tőkéje öt millio 290 ezer font serling. A' Liverpool 's Manchester közti vasuton 1835 januártól fogva juliusig, 255,853 utazó fordult meg. Magában augustusban pedig 14, 588. Észrevehetni, hogy az angol, mozgékony nemzet, 's csak olly helyen hasznos a' vasut.—Nemours hg. Bugeaud generaltól kisértetve oct. 1jén reggel Ramsgateből Doverbe utazott, ott Calais felé hajóra ülendő, 's elutazott anélkül, hogy testvérjét, a' belga királynét, vagy magát a' királyt többé látta 's vele beszélt volna. A' belga király csak 9 órakor hagyá el szobáját. E' bucsúzás sem nagy bizonysága a' rokon vonzalomnak. De kinek hogy tetszik. A' belga király Claremonti kastélyába fog utazni, a' királyné pedig még egy ideig Ramsgateben maradand a' kenti herczegnénél. A' királyt hihetőleg Vandeweyer ur, belga követ az angol udvarnál, fogja kisérni. Azt is mondják, hogy Angliában tartózkodása minden bizonnyal nem fog nyolcz napnál továbbra terjedni. Kent herczegné és Victoria hgasszony a' nagybritanniai korona örököse, még folyvást Ramsgateben laknak, Albion-lak, és más magányos tőszomszédház van számukra két hónapra kibérelve. —

Septemb. 29én történt Guildhallban a' lordmayorválasztás 1836ra. William Taylor Copeland lett az uj lordmayor, ki azt nyilványítá, hogy polgármesteri hivatalát soha politikaivá nem teendi, ennek következésében polgártársait soha sem fogja gátlani érzelmeik kimondásában. Ez alkalommal élni akarván Dillon ur, a' választott polgárok egyike, fölkelt, hogy beszédet mondjon az eddigi polgármester ellen. Azonban a' kikiáltó az ülést bérekesztettnek nyilványitá, 's a' mostani lordmayor (1835) néhány tanácsbeli kiséretében kiment a' teremből zavart lárma, tetszés és fütyülés közt. Ehez képest Taylor ur, az imént megválasztott polgármester az elnöki székre hivatott, 's Dillon ur következőt monda: „Községjavítás terjedt el az országon, de London testület-szerkesztése további külön meghányásra tartatott fen. Azt kérdem most Önöktől, ohajtják-e, hogy a' testületjavitásban London is részesitessék? (Halljuk! Tetszés.) Tehát következő végzést javaslok: „Szükségesnek látták, hogy a' milly hamar csak lehet, törvényjavaslat hozassék a' parliamentbe London belváros testülete javítására, 's fogadtassék el. Ezen törvényjavaslat gondoskodjék arról, hogy a' község-pénzek jobban igazgattassanak, hogy a' községi testület kereskedési társaságinktól elkülöníttessék, mindenek előtt pedig a' mostani szokás eltörültessék, mellynélfogva a' választó test két része holtigtartó aldermaneket (századosokat) választ, a' századosok pedig a' lordmayort a' választóság által kijelelt két alderman közül választják, a' helyett, hogy a' választók által szabadon választatnék meg. Uraim! Londonnak nagy szüksége van javitásra, hogy olly teremtések ne legyenek ismét lordmayorokká, mint minő a' folyó évben volt.“ Itt zajgás támadt, 's többen eltávozának. „Ott mennek, felkiálta Dillon ur, a' toryk, a' zsebelők, Winchelsea lord barátjai, és csudálóji!“ — J. Hume ur támogatá a' végzést, mellyet az elnök egyhangulag elfogadottnak nyilványita. — A' szabadelmü lapok Copeland ur választatásával nincsenek ugyan megelégedve, de reménylik, hogy, mint becsületesnek ismért ember, szavát fogja tartani. — A' volt lordmayornak egy biztossági tudósitásban szemére lobbantak, hogy a' községi pénztárból 11,500 ft. sterlinget saját fejétől ezüst edényekre költött el Mansion-Houseban. — A' vádlott tagadá ugyan az állitást, de a' tudósítás azért még is kinyomatni rendeltetett.

O'Connell, miután Glasgowt elhagyta, Dublinba utaztában Paisleyben és Greenockban is hasonló beszédeket tartott, hol a' nép szinte azon lelkesüléssel fogadta őt, mint a' már említett helyeken. O'Connell különösen, 's több izben az egyesült éjszakamerikai statusokban uralkodó rabszolgai rendszert rótta meg hathatósan. Egy barnaszabadító-társaság felirására jelesül következőleg felelt: „Az amerikaiak a' barnákkal-bánásban az emberiség ügyének árulói, gyalázói a' nagy democratai elvnek, 's a' szabadság szent nevének, mellyet tisztelni állítanak. En ezen gyalázatot nyilván vádoltam, 's szózatom a' messze és mély oczeánon áthatott. Mint erejében a' zivatar, keresztyén igazság villámával fölfegyverezve, tör vala rézst magának a' szelek ellen. — Mig e' gyalázat tartand, soha sem szünendek meg gáncsom nyilait lövelni az atlanti tengeren által. — Az Edinburgban megjelenő Scotsman következőleg rajzolja O' Connellt a' szónokot: Noha sokat olvastunk már O'Connellről 's annak ékesszólása bélyegéről, még is arról egészen álfogalmunk vala. Mi kürtként harsogó szózatot vártunk, 's féktelen, zajos, durva módot. Mindezek helyett kimüvelt szónokot lelénk benne, ki a' kifejezés mesterségét szorgalmasan látszott tanulni. Szózata lágy de bő, 's úgy tetszik, legalább nekünk, hogy alkalmasabb rá beszélni, mint megijeszteni. Termete magas, egy kissé testes; kerek teljes arcza a' szeszélyesre mutat, mit azonban állítani nem merünk, mert a' teremben nem álltunk elég közel hozzá, hogy szemei kifejezését felfoghattuk volna. Manierja

általjában könnyü, melly azonban korábbi studiumra mutat. Tagjártatása sokat jelentő, 's ritkán tulságos. De szónoki hatalma a' végetlen hajlékonyságban áll. Minden húrt mesteri kézzel pendít meg; változva víg 's komoly, csipősen gunyolódó és szeszélyes, szózata pedig és tagjárása mindig szerencsésen illik gondolatja színéhez. — Előadása mindig betanultlannak látszik, 's az csak a' pillantás vadontenyésző terméke. — Semmi nyoma a' gondolatok előrejáró elrendezésének; semmi kisimított kerekbeszéd, melly lámpavilágnál ülő szobatudóst bélyegez 's hatás után kapkod. Ő egy hangból hevességbe, szeszélyből szenvedélyes kifakadába megyen at; a' hallgató alig tudja mikép, de az átmenés mindig természetesnek látszik. Midőn egészségére ittak, egy óraig 's tiz perczig szólott, — a' jóhangu beszédnek tulajdonkép csak fél annyi ideig szabad tartani, — de minden fül és szem száján függe, mig az utólsó szó elhangzott. Nyomtatott beszédiben a' képek néha helytelenül látszanak felhozottaknak; de nyomtatott beszédei többnyire rövidítvék, 's azután hijányzik hozzá szózata, módja 's tagjárási bája. Mi beszédeit rögtönített ömledezésnek tartjuk. Ő megelégszi, ha tárgyát előbb meggondolta, az elrendezést és kifejezést azután a' pillantás sugalásira bizza. Illy szónokok ritkán vagy soha sem mondják el mindazt, mit szándéklottak. Hibákat követnek el, mellyeket előtanulmánnyal kikerülhettek volna; ellenben gondolat 's kifejezés nekik olly szerencsésen sikerülnek, mikép azokat bármi előkészület sem volna képes előteremteni, 's a' jól elsült dolgokban még azon mesterkétlen vonás is rejtezik, melly hatalmas varázs. Azon tárgyak fölött, mellyeket fontosan ismer O' Connell — 's e' mező elég tág, — kimeríthetlen: azért azt tartjuk, egész hónapon át minden nap tarthatna beszédeket, a' nélkül, hogy azokat ismételni látszanék. Nyelve közönségesen sima 's barátkozó; de teli természetes és szerencsés fordulatokkal. Néha erőszakosan megszakad 's merészebb figurákra emelkedik. — Szóval: természet és mesterség őt magas polczra emelték. Ékesszólása azonban erősebb a' szenvedélyben, mint logicában. Mint statusférfi nem nagy, még kevesbé az mint philosophus, de mint izgatónak, mint szónoknak, kinek az czélja, hogy valamelly kevert népsokaság szenvedélyeit akaratja után intézze, nincs párja Európában. Hijányai 's hibáji közösek honfitársiéival, 's tán épen azok eszközlék, hogy olly csudás hatalmat nyert szivükön, melly ujabb időben olly példátlan.

A' Courier, angol szabadelmü lap, erősen csipkedi a' Journal des Debatst ingatag politikai itélete miatt: „A' ministeri Journal des Debats, ugymond, mellynek barátságos beavatkozását angol ügyeinkbe hálásan elismerjük, O'Connell urat nem rég égbe emelé, 's azt nyilványitá, hogy őt csak engedvények által fegyverezhetni le; most fenhangon hirdeti, hogy ha pályáján nem gátoltatik, vagy egy kicsit le nem nyakaztatik, Anglia hatalma 's dicsősége oda vesz, 's a' ministerek megérdemlenék, hogy vád alá vétessenek."

FRANCZIAORSZÁG.

Egy párisi levelező, következő észrevételeket közöl a' jelen politikai viszonyokról: „Europa fekvése huzamos figyelmet kiván. — Puszta szavalásokkal semmi bajt sem orvosolhatni meg, haragos kifakadásokkal még kevésbé. Mit használ joggal (azaz: jure de facto acquisito) birni, ha az ész és idő birószéke előtt nem állhat meg az? A' restauratio alatt volt bizonyos nyolczvan éves, derék, becsületes, Duplessis de Grénédán nevü ember, vén törvénytudós, ki, valahányszor nyugpénzekre 's papsági költségekre jött a' sor, a' szószékbe lépett, 's nagy fennyen megmutatta, hogy a' bonapartistákat 's republicanusokat, mint a' Bourbonok ellenségeit, ezeknek nem kellene megjutalmazni, 's hogy az egyház javait elkobzani erőszak. A' természetes következtetésnek annak kellett volna lenni, hogy 40 lefolyt év nem-történtnek változtassék, hogy a' bonapartisták és republicanusok mint gonosztevők és zendítők büntettessenek meg, hogy a' papság jószágai visszaadassanak. Ezt nevezé e' férfi a' revolutio bedugásának 's örökre meggátoltatásának. Ám hagyták volna, hogy próbálja meg ezt, 's győződjék azután meg saját tapasztalásából, mikép a' nagy történetekben, mellyek mély jelentéssel vágnak az emberiség összes történetébe, minden vitatási makacsság (Rechthaberey) gyógyíthatatlan szellemi betegség, 's hogy sem a' dögmirigyet sem a' görcsjárványt (pestist és cholerát) szabálytalansága ellen görditett ellenmondással nyakunkról le nem rázzuk; hanem hogy bélyegöket inkább a' légkörben ki kell tanulnunk, miáltal jól megfontolt belátás után megtehessük a' szükséges rendszabályokat a' gonosz meggátlására, eltávolitására, vagy meggyöngitésére. Én nem mondom, hogy Európát bizonyos erkölcsi dögmirigy vagy cholera ragadta meg; de illyes csapásnak látszik sok ember előtt a' mostani kor szelleme. Ha úgy van, fürkészszék ki jobban a' jelenést, 's ne járjanak mindig puszta ellenmondásokkal, nevetséges álszerekkel. — Igy hallottam itt sok ezret beszélni Francziaországban: „XVI. Lajosnak úgy kellett volna tenni, mint Napoleon vagy épen mint Robespierre tett; terrorismussal kellett volna élnie a' roszak ellen; az Egalité Fülöpöt nyakaztatta volna le, vagy foj-

totta volna meg 's a't. — X Károlynak úgy kellett volna cselekedni, mint Lajos-Fülöp, a' francziáknak a' lyoni konczolásokat 's párisi transnonadokat kellett volna föltalálnia." Mások ismét azt vélik, XVI Lajos nem engedett eleget, 's tönkre azért jutott; X Károly sok erőszakkal élt, azért szegte nyakát. Alig találja el egy a' szög' fejét. Ha aggó, elhaló érzelem bizonyos jelét akarja az ember, épen a' szellem ezen tökéletes ügyetlensége az, melly nem érti utánozni a' természetet, 's bábbá lenni, mint a' hernyó, hogy lepke gyanánt bujjék ki burkából. Miáltal lett a' romai tanács olly hoszu időkre olly erős és hatalmas? Mi által terjeszté Richelieu a' franczia birodalom fényét? Mi által uralkodott az angol pairkamara egy századon túl 's hóditotta-meg Indiát? Épen a' viszonyok természetének tiszta felfogása által. Napoleon pedig az által bukott meg, hogy az európai népek jövendőjével keveset gondolt. — De legalább volt ereje, volt, mellyel tömérdek önző érdeket tudott maga körül képezni, 's az által, az ő orosz háborui és spanyolföldi hibáji nélkül még hatalmast hajthatott volna végre. — Azonban épen olly helyeken, hol legkevesbé lehete várni, mély európai sebek fakadnak fel, Spanyolországban, vagy másutt akárhol. „Pah! mondják—azok csak helybeli jelenések" 'S igy ringatkoznak ismét a' régi hibákba. Angliában még van némi téti v. hatásierő a' toryk közt, mert sokáig viselék a' kormányt, 's Wellington és Peel sok tekintetben próbáltaknak tanusiták magokat. De hogy lassanként ők is elsülyednek, erkölcsileg, szellemileg elhalnak, arra egyéb bizonyságot nem kell felhoznom, mint folyvásti védállásukat 's panaszaikat, mellyekre fakadnak a' monarchiák sülyedése miatt, mint azt, hogy egy bizonyos személyre mint O'Connell, szoritják minden haragjokat, kit épen az által jelentővé tesznek, mikép azt itt XVI Lajos roskadó monarchiájánál, 's X. Károly ujdon fölépitett uraságánál láttuk. Ez Angliában hamar ment, sokkal hamarább, mint vártuk volna. De kérdezzük, előitélet nélkül, egyedül a' tett dolgokra pillantva, a' dolgok valódi okát, tehát Pitt politikája folytatásában fekszik az Castlereagh lord által, a' dolgok egészen más fekvésénél, 's béke alatt. Pitt rendszere óriási álszer volt, azon egyetlen, melly egy egész népet alaposan megcsalhatott a' dolgok igazi természetéről. Anglia minden erejét hathatósan kifejté, indiai birtokai tömérdek épületét, 's nagyszerü tengerészi rendszere túlnyomóságát létesité; de Napoleon megbukta, 's az arra következett europai béke megmásitá a' dolgok egész fekvését. Castlereagh vakon rohant egy mély útba 's megszorult abban, mellyből csak öngyilkolás által birt személyesen megmenekedni. Canning, Pitt másik tanitványa, jobban érté a' megváltozott viszonyokat, sokkal kevesbé Peel és Wellington, de mint éles fejek nem egyet vettek észre, de már mögöttök zajgott a' sületlenségek tengere. Eljött az idő, mellyben toryknak és whigeknek mélyen 's komolyan egyesülniök, 's össze kellett volna olvadniok. Nekik egy O'Connellt előre lehetlenné kellett volna tenniök, a' radicalismust szellemileg eltörleniök, 's uj fordulások által uj életet hozniok az angol statustestbe, mind ki, mind befelé. Mindebből az ellenkező történt; erősen ragaszkodnak a' roskadóhoz, 's nem támogathatják azt; szitkozódnak, panaszkodnak, fenyegetőznek 's haragszanak, közbecsapnak néha Yeomanry által is, hol még tehetik, de az ellenség minden állást aláás. Russziát kivéve, Anglia azon egyetlen europai ország, mellyben előreépitő politika mutatkozik. Whigek 's toryk közt mindeddig a' legtehetősb férfiakkal bir egész Európában.

Heine, az isméretes iró, ellenmondja a' Journal des Débatsban, hogy ő, mint a' Journal des Débatsnak egyik frankfurti levelezője állitotta, zsidó, 's a' német szabadelmü párt fejei közé tartozik. Ő nem zsidó, mert soha synagógába lábát sem tette, hanem az ágostai vallástövetők hive; de nem is feje semmillyen szabadelmű pártnak, valamint hazájában, politikai vétség miatt, soha sem vádoltatott. — A' Reformateur szerint a' kormány azt hiszi, hogy valami nagy összeesküvés nyomára akadt a' seregnél, több mint 300 altisztet fogatott el külön örségeknél, főleg délszakon. Mi alig hisszük, hogy bőszült vagy ügyetlen volna valaki az ezredekben összeesküdni. — Egyczőleg e' hirrel a' Journal de Paris oct. 4én napiparancsot közöl a' hadministertől, mellynél fogva Nicolas ur, a' 37ik sorezred kapitánya, titkos és a' kormány ellen visszás értelmü levelezés végett hivatalából letétetett. A' rendszabály kapcsolatban lenni látszik, vidéki lapok szerint, a' Toulouseban nem rég elfogott Carbonari-páhollyal. Annyi bizonyos, hogy egész délszak telve van mozgó gondolatokkal, 's republicanismussal egy részről, carlismussal meg más részről.

A' Reformateur következő kérdésekkel faggatja a' ministeriumot: „Néhány kérdést szándékunk a' ministeriumhoz tenni. Igaz e, hogy X Károly utólsó ministereinek azon reményt nyujtották, hogy nem sokára szabadon fogják őket ereszteni? Igaz e, hogy magukat lekötelezték, egészségi házba hozatni azokat? Hogy a' hami várkapu néhány nap mulva megnyilandik Chantelauze urnak 's hogy ezen tett által a' ministerek kifürkészni ohajtják a' nyilványos véleményt? Nem volt e ezen rendszabály, melly a'

statusbatalomnak a' st. Germain külvárosi royalisták nagy részét megszerzené, Sauzet urnak egyenesen megigérve? Nem föltétnek állítá e ezen szónok mindezt a' sajtó-törvényjavaslati tudósításra, mellyet beszéde által támogatni személyesen nem igen hajlandó volt? Ha jól vagyunk értesítve, 's úgy hisszük jól vagyunk, azon statusmerényt vagy csapást, melly Polignac, Peyronnet, Chantelauze, és Guernon de Ranville uraknak fogságuk' kapujit megnyitandja, nem sokára Souzet ur belépése fogja követni." —

Egy parisi levelező következő itéletet mond Francziaország állapotjáról e' pillanatban: „A' doctrinairek 's a' kormány lapjai elbizakodvák azon többségre, mellyel a' kamarában, 's a' megyei tanácsokban birnak. De ezen többség az öregebb Bourbon-ágnak is hódolt, 's még is épen e' többség volt az, melly megbuktát okozta. E' többség még soha sem támadott meg kormányt, de képes sem volt, védelmezni azt. A' kormány még soká számolhat rá. De az ifjuság, a' munkás osztály többsége az, mi veszéllyel fenyegeti a' kormányt, 's ebben az uj törvényhozásnál fogva némi ujjá-alakitás történik. A' kül ellenzések elenyésznek. Az eddig ellenesen egymással szemközt álló oppositiók' vezérjei közelítnek egymáshoz, elfelejtik czivodásukat egymás közt, 's napról napra erősbülnek. A' kormány jobb fejei belátják ezt, 's innen a' Journal des Debats ellenző hangú czikkelye az elfoglalt könyvek ügyében 's Odillon-Barrot ellen." — Még Francziaország tartományiban is nagy benyomást okoznak O'Connell beszédei, mint ugyanezen levelező emliti, 's a' följebbi érzelemhez nem kis gyújtóanyagul fognak szolgálni. Ezer meg ezer példányban után nyomják azokat, 's olcsón árulják.

Királyi rendelés auguszt 31ről a' nyilványos oktatás ministere tudósítására fölhatalmazta Hahnemann Sámuel urat, ki most Parisban tartózkodik, hogy gyógymódját üzze 's gyakorolja Francziaországban. — Azonban kórházat homoeopathák nem kaptak, mellyben gyakorolhatták volna a' homoeopathiát. — A' Fieschi ügyébe szött 's vele fogva volt Petit asszony october 4én szabadságba helyeztetett. Midőn a' felmentő parancs előtte felolvastatott, elájult. — A' Quotidienne azt irja vagy iratja Nápolyból, hogy Rigny ur egybekelési alkudozása ismét megbukott. A' nápolyi király kereken megtagadá az egybekelést. (Lajos-Fülöp egyik gyermeke kiházasitásáról van a' szó). Rigny dühösen tért vissza, 's azonnal ott hagyta Nápolyt.

A' Temps azt mondja: a' ministerium igen aggódik, nehogy Portugália is Spanyolország példáját kövesse, és juntákat alkosson; ezt használja ürügy gyanánt arra, hogy a' portugáli seregeknek Spanyolföldre menetét meggátolja. Bizonyítják is, hogy ezen aggódások nem alaptalanok, 's hogy sürgönyök érkeztek Anglián keresztül, mellyek attól tartanak, hogy Lissabonban és Oportóban az 1820iki alkotmány fog kikiáltatni. Szemet szúr, hogy az angol ministerium nem látszik hasonló aggódásban lenni, 's előre már minden kormányalakot elfogadni kész, mellyet Portugália ónak gondol fölállítani, az egy d. Miguel fölségét kivevén. — A' Courier français pedig így szól a' fr. kabinet állásáról a' spanyol ügyekhez: „Azon kettős játéknak, mellyet kabinetünk a' négyes szövetségre nézve játszik, nem sokára napvilágra kell jönie. — Eddig megtartja ugyan a' szerződés szavait, de mindig ki tud búni szelleme alul. Igy, beszélik, hogy ugyan azon pillantásban, mellyben a' rendőrség szoros vigyázattal kérkedik a' pyrenaei határon, nehogy a' carlisták segéd-erőt nyerjenek emberben, ugyan-az (a' rendőrség tudnillik) igen könnyen osztogat utleveleket d. Carlos ismert hiveinek Genuába. Már pedig mindenki tudja, hogy ezen révben titkos készületek tétetnek a' praetendens számára, 's hogy a' carlisták kevesebb veszélynek teszik ki magukat, ha ezen utat választják, mintha határukon mennének át. Ezen egyetlen körülményből a' többire is itélhetni." — Már minden kétségen túl van, hogy a' fr. kormány d. Carlos pártján áll. A' Journal des Debats igen hosszu czikkelyt közöl Spanyolország állapotjáról, mellyben II. Isabella királynét csak az **ártatlan Isabellának**" nevezi, midőn don Carlos **kormányát** emlegeti, 's egyuttal azon győzedelmeket felhordja, mellyeket d. Carlos ügye általjában tenni látszik a' félszigeten. E' tekintetben egy párisi levelező ezt jegyzi meg: „Minthogy az emlitett czikkely a' Journal des Debatsban csalhatlanul a' külministeriumtól került ki, 's nem alap nélkül választatott a' **kormány** szó, nagyon furcsa hirekre 's megjegyzésekre ad alkalmat. — Közönségesen azt hiszik, a' parisi kabinet d. Carlossal meg akar egyezni, 's illy uton megnyerni az orosz szövetséget. Azonban az is igaz, hogy ministereink általjában nagyon idegenkednek Mendizabal urtól, 's örömest avatkoznának fegyveres kézzel a' spanyol ügybe." —

SPANYOLORSZÁG.

A' National állitja, hogy sept. 28án a' regenskirályné azon rendelést, minél fogva a' cortes nov. 16kára összehivatnék, már aláirta. A' National e' fontos tárgyrol következőleg ir: Egyszerre a' madridi udvari ujsággal néhány független hírlap is érkezett hozzánk, mert azt meg kell vallani Mendizabal dicséretére, hogy az ő ministeriumba-lépése óta nincs Madridban censura. Ezen hirlapok mindnyájan a' cortes haladéktalan összehivását kivánják, 's öszhangzólag ugy

vélekednek, hogy a' cortes jelen tagjai egyedül azon czélból gyülekeznek össze, hogy ideiglenes választó törvényt készitsenek, mi szerint azután constituáló cortest alakitsanak. Nem kevesbé állithatjuk, hogy sept. 28án egy uj rendelmény jelent meg, mellyel a' cortes összehivatik, 's fölszólitatik, hogy nov. 16ára Madridba gyűljön. A' rendelmény szavai: Ő fönsége a' királyné számot tart a' cortes' segélyire azon nagy munkában, mellynél fogva rendszabályok készüljenek, mik alkalmasok a' kor' nyugtalanságinak 's nyomoruságinak véget vetni." Olly kitétel, melly semmivel sem érthetőbb, mint Mendizabal ur eddigi programmái.

Mi a' cabineti elnökséget illeti: bizonyos, hogy Alava gen. azt el nem fogadta. Azonban Mendizabal ur nem mond le minden reményéről ezen nemes és köztiszteletü férjfit ministeriuma számára megnyerni, 's ennek végbevitelére az angol követ közbeszólását kéri segédül. Azonban az egész közönség nem osztozik azon bizodalomban, mellyet Mendizabal Alava urban helyez. — Alava sept. 28a körül váratott a' fővárosba, 's érkezése a' cabinetalkotási kérdést bizonyosan elfogja dönteni, a' mi annyival szükségesebb, mivel Mendizabal sept. 23 's 24én csakugyan beteg volt. A' Revista, Alava urnak különösen charaktere 's elvei mérsékletét hányja szemére. Míg azonban a' cabinet betöltethetik, Mendizabal ur semmit sem mulaszt el, mi a' főváros békéje biztositására 's a' tartományok megnyugtatására szükséges. Sept. 27én a' főváros legtisztesb polgárit összehivatá, 's nekik azon tervét adá elő, mi szerint 3000 főnyi sereg alkotására aláirást kiván nyitni, kettős czélra: először, hogy las Navas grófnak, ha ez a' fővárost csakugyan fenyegetné, hatalmasan ellenszegülhessen; másodszor, hogy azokat, ha a' fővárosban reájok szükség nem lenne, a' navarrai carlositák ellen küldhesse. — Terve kedvező helybenhagyással fogadtatott, 's ő maga jó példát mutatott, 50000 realt (mintegy 5000 pengő ftot) irván alá.

Jelenleg Andalusia azon pont, melly a' kormánynak legtöbb nyugtalanságot szerez. Bár milly erősen reményli is, hogy las Navas grófot le fogja ültetni, de ez csakugyan mindeddig büszkén tartja magát, 's több küldött, mint Quiroga, Chacon, 's még Aguilár is, meghitt barátja, süker nélkül tért vissza a' nemes demagógtól. Aguilár, több heves tanácskozás után utoljára is következő ultimatummal jött meg Madridba: Kivánja ő *először*, hogy cortes hivassék össze olly összehivási rendszabály szerint, mint Szevillában, vagy olly összehivó rendelés által, mellyben az 1812i rendszer emlitve ne legyen; 2) hogy egyenszerü ministerium alkottassák, olly elemek vegyitése nélkül, mellyek idegenséget szülhetnének. 3) olly férjfiak elüzessenek a' ministeriumbol, kik előbbi életük által bizalmatlanságot okoztak maguk iránt. 4) helybenhagyassék a' junták minden cselekedete, 's azok léte föntartassék mind addig, míg a' pártoskodók le nem csilapodnak; olly rendszabály, mellytől helyes alkalmazás mellett nagy hasznot várhatni. 5) a' hadierő mostani *despenaperrosi* állásában megtartassék, azon sereg tanitása és szabályozása végett, melly Andalusiában alakul. 6) Azon boldogtalan decretum semmitessék-meg, melly a' nemzetet, annak tartományi juntáiban, számüzi. 7) Toreno mindaddig fogva tartassék, míg cselekedetiről számot nem ad, mert hire van, hogy neki utlevél adatott, 's egy hadi hajó készen áll számára, melly őt Olaszországba vigye. Valdepennasi főhadi szállás sept. 21én 1835. Jegyzés: 48 óra van válaszra engedve. — Ezen ajánlatok természetesen el nem fogadtattak, 's ismét uj biztos utazott el a' grófhoz. Valdepennas 33 és fél legua távolságra fekszik a' fő várostol. — A' gróf ezek szerint a' zendülés zászlóját nyilván kitüzte 's madridi barátjait tudósitotta, hogy ő el van határozva azon hét tartomány jogait, melly őt bizodalmával megtisztelé, minden módon védelmezni. Az ő jelszava: mindent a' nép által 's a' népért! ő magának teljes hatalmat vesz, melly csak uralkodót illethet, saját nevében utleveleket oszt 's adót vet a' városokra. — Bizonyos, hogyha a' gróf Madrid felé közelit, 's annak falai alá jön, zendülés, félelmes rendetlenség 's kegyetlen boszuszellem fogja pusztitani a' fővárost. Mint mondják, már eddig is sok ház van dulatásra kijelölve.

A' Mendizabal urhoz intézett rendelésnek, minél fogva Toreno ministeriumának a' junták ellen tett rendszabályi visszahuzatnak, következő foglalatja: 1) minden büntetés-szabás, melly a' septemb. 3i kir. rendelésben foglaltatik, megsemmisül, 's ezen rendelés erejénél fogva már elkezdett, vagy e' jelen rendelés vétele előtt megnyitott vizsgálatok ezennel fölfüggesztetnek, és többé, semminemü szín vagy ürügy alatt föl nem vétethetnek. 2) a' királyné teljes és átalános elfelejtését igéri minden a' polgári szakadás kezdete óta történt dolgoknak, 's azokat ugy tekinti, mint nem történteket. — Ezen rendelés a' junták megnyugtatására igen nagy sikerü. A' barcelonai junta, mióta Mina gen. kineveztetését megtudta, mindenben segíti Mendizabal urat, 's a' királynéhoz köszönő fölirást határozott. —

A' Gazeta de madrid egy függeléke két kir. rendelményt közöl sept. 28áról, mellyeknek egyike

Almodovár grófot hadi ministerré, másika Diaz Canéja urat igazságministerré nevezi. Valenciai irás szerint sept. 22éről Almodovár gr. csakugyan visszaiktattatott hivatalába, 's az ellene történt zendülés legmunkásabb részesei (szám szerint 24) számüzettek a' Philippinákra, Ceutába és Havannába. A' bebörtönzések folyvást tartanak. — Ezen szigoru rendszabályok' félelme korlátok közt tartja a' népet.

Cadixi levelek szerint mintegy 4 milliónyi becsü ángol áru érkezett oda Gibraltarból, mellyek semmi vámot nem fizettek, mivel azon ürügy alatt, hogy a' vámtiszteket 's őröket (Douanier) Madridba indítják, a' vámhelyeket őrizetlen hagyták. Ez igen komoly történet, melly a' status, kereskedési és ipar-érdekeibe mélyen vág.

A' Gazette de France hireket közöl d. Carlos hadi szállásáról, melly sept. 26án Nanclaresben volt, Miranda és Vittoria közt; mikből kitetszik, hogy d. Carlos nem enyészett el serege közül. Cataloniábana' szerepek elcseréltettek; a' carlositák ott most cselekvőleg vannak 's ők a' megtámadók, kik előbb szenvedők 's üldözöttek voltak. — Cordova és Espeleta nem egyesülhettek; amaz 6000 emberével Vittoriába van zárva, ez pedig Medina del Pomárba. Iturralde Navarrában van, 's minden emberével jelen volt Eraso temetésén, ki sept. 22án halt meg. (Eraso a' navarrai párt nagy befolyásu vezére volt.) — A' közösülés se nem szabados, se nem biztos.

PORTUGÁLIA.

Lissabonban, de még inkább Oportóban's a' kisebb városokban elégületlenség érzelme kezd mutatkozni, noha a' lakosokat kevés teher nyomja, 's kereskedésük 's földmivelésük legvirágzóbb állapotban van. Ezen kedvetlenséget részint azon hirnek tulajdonithatni, hogy a' királyné, Dona Maria, olly befolyás által igazgattatik, melly ő fölségéhez illetlen, részint, hogy a' nemzet jólléte 's érdekei iránt egykedvünek kezd mutatkozni. A' királyné 's az öreg császárné eddig a' Necessidades palotában együtt laktak, de épen nem tudnak összeférni, 's mivel Magalhaes, a' belügyi minister, az utóbbinak fogta pártját, ezen a' fiatal királyné annyira megneheztelt, hogy szinte cabinetjét akará megváltoztatni.

ELEGYHIREK.

A' vasut Cairo 's a' vörös tenger közt már el van kezdve. Sueztől keletre kezdődik, innét Arejud felé, 's innét egyenesen délnek megy Cairótól mintegy órányi messzeségre, hol mintegy középponton Cairó és Birket el hadji közt, egy nagy raktár épülend. Ezentul egyik ága Cairóba, másik egész Deltáig vezet. Egész kiterjedése mintegy 84 angol mérföld. — Oct. 3án hirdettetett-ki, 's szögeztetett utczafalakra a' német szövetség-gyülésnek azon végzése, minél fogva a' német classicusok tára (Bibliothek deutscher Klassiker) Németországban eltiltatik. — Halotti mise, a' hires hangász Belliniért, oct. 2án tartatott Párisban, az Invalidusház templomában, mivel az érsek kereken megtagadta, hogy az a' Notredameban, vagy a' St. Rochi templomban tartathassék, és pedig egyedül azon okból, mivel szinészek valának az éneklésben részt veendők. Ezért az Invalidus templom választatott. 150 énekes vett részt, 's a' hangakart Habeneck ur vezette. Cherubini egész nagy miséjét akarták énekelni, de nem lehetett azon akadály miatt, mivel abban aszszonyhangok jönek elő, az érsek pedig keményen megparancsolta a' plébánusnak, hogy mihelyt egy aszszonyi hangot hall, sietve eltávozzék. — Egy négyhangu lacrymosa, Bellininek egyik kedvelt thémája szerint, Lablache, Rubini, Tamburini és Ivanoff, mostani leghiresebb europai énekesek által adatott elé. A' temetési menet Pater La Chaise sirkertjébe ment, hol Paer, Orioli 's a' t. urak tartották beszédeket. — Bellini halála élénk vitára adott alkalmat különféle iskolák orvosi közt, kik őt váltogatva gyógyitották, 's most halála miatt egymást kölcsönösen vádolják. — Limai tudósitások szerint Peru helyzete mindig veszélyesb lesz. A' fővárosban nagy zürzavar uralkodik, 's rabló csoportok dulnak országszerte, olly szabadon 's büntetetlen, hogy Lima közepéig merészkednek nyomulni 's a' kormánypalota ablaki ellen lövöldözni. Cusco és Puno kerületek Limától függetleneknek nyilatkoztak 's köz vélemény, hogy Peru két respublicára fog oszlani, vagy déli részei Boliviához csatlakozni.

Minden hir bámulattal beszél azon pompárol, mellyel ő föls. az orosz czárné tulajdon ezredét a' kalischi táborzatkor vezeté. Az öltözetek fénye 's a' gyémántok ragyogása felülhaladt mindent, mit eddig emberi szem láthata. A' czárné körében lehete megpillantani a' Pesten maig sem felejtett Hagn szinjátszónét, lóháton ülve, öröm-mosolygó ajkakkal ezen magas kegyü kitüntetésen. Ezt, egy kis emlékujitásul hajdani pesti imádóinak. —

Pénzkelet:

Bécs oct. 12kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{1}{3}$
„ 4 „ „	$9\frac{13}{16}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	$140\frac{1}{10}$
1834ki „ „	$579\frac{11}{16}$
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	$66\frac{1}{4}$
Bankrészvény	$1353\frac{7}{16}$
Cs. arany pC. agio	$3\frac{1}{3}$

A' gabona pesti piaczi ára oct. 6kán 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerű	csekély
Tisztabuza	$123\frac{1}{3}$	110	$103\frac{1}{3}$
Kétszeres	–	80	$66\frac{2}{3}$
Rozs	$57\frac{1}{3}$	$53\frac{1}{3}$	—
Árpa	$50\frac{2}{3}$	$49\frac{1}{3}$	—
Zab	36	$35\frac{1}{3}$	$33\frac{1}{3}$
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	$42\frac{2}{3}$	40	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

85. szám Pest, szombat october 24kén 1835.

Foglalat: Magyarország (T czikkely folytatása; kinevezések; Széchenyi). Anglia (Leopold királynak Angliában mulatása; London város reformja; aylesburyi lakoma; Durham l. Konstantinápolyban és Odessában). Franczia ország (a' hami foglyokrul az Impartial és M. Chronicle; Spanyolország iránt a' franczia ministerek politikája; Fieschi nem republicanus; elegy). Spanyolország (kir. rendelet a' cortes összegyülése iránt; a' junták hódolni kezdenek; parisi levelező a' spanyol dolgokrul 's a' t.) Dania. Németország. Portugália.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. A' „T czikkely“ vitatásában oct. 17én a' RR. a' 8ik §szig haladtak. Ezen §szok megállapitott tartalma következő: „3 §. Az urbéri legelő használata után járó adót fizetni fogják (t. i. a' jobbágytelket használó nemesek is); valamint 4 §. a' tüzi, épületi, kereskedési fáizásnak és nádlásnak urbéri haszonvételeitől adózni fognak. 5 §. A' följebb előszámláltaktól pedig mind a' hadi mind a' házi pénztárok terheit viselendik; a' hadfogadás elősegitésére rendelt általános summa oda nem értetvén. 6 §. A' benfekvő katonaságnak az eddigi módszerinti élelmezése jövendőre nézve megszüntetvén, az átutazó katonaságnak táplálásához, mellyet a' királyi kincstár mindenkor folyó piaczi áron megtéritni köteles, az illy nemesek is olly móddal, mint a' többi jobbágyok, járulni tartozzanak. 7 §. Az előszámláltakon kivül a' jobbágyföldeket használó nemesek, minden egyéb, az adózó népet illető közterhektől és adózásoktul általányosan menttek. 8. §. Minden urbéri telkeket, mellyek az urbér behozatalakor akár mint megszállottak, akár mint elhagyottak irattak össze, vagy idő jártával alkottattak, később azonban bármelly módon (a' IIImas könyv 1. része 40ik czime esetét, — 's az urbéri VII. czikk 6ik §sza értelméhez képesti egyezéseket és szabályozásokat ide nem értvén) elhagyottakká váltak, ha csak átalában nem haszonvehetlenek, a' vármegyék mingyárt a' jelen törvény kihirdetése után rendelendő küldöttségek által jegyzésbe vétetvén, azoknak megszállitását az I. törv. cz. 14. §sza szerint minden módon eszközöljék; megjegyezvén azt, hogy a' földesurak azoktól, kik azon telkeket az urbéri szokott adózások és közterhek viselése mellett mivelni kivánják, a' telki haszonvétel átengedéseért átaljában semmi árt ne követelhessenek. Az alatt pedig, mig azon telkek megszállitása, (mellyet ha a' földesur bár melly módon gátolna, annyiszor a' mennyiszer, 200 frbul álló büntetésre intézendő közt tiszti ügyészi perbe idéztessék) szinte az I törv. cz. 14ik §sza szerint eszközöltetni fog: a' telkek haszonvételéhez kötött közterheket, bár ki legyen is, ki azokat egészen vagy részben használja, a' feljebbi határozatok értelmében mulhatlanul viselni tartozik.“ (A' többi következik.) — A' fő RR. kik ez alatt folyvást a' sérelmekkel foglalatoskodtak, a' szólásszabadsági és békesi sérelemtárgyakra készitett válaszüzenetjökben, ezekhöz nem járulhatásokat jelentek ki 's az utóbbi tárgyra nézve oda nyilatkoztak, hogy e' részben semmi sérelemnek nincs helye, sőt a' királyi fölség tisztjében áll fölvigyázni, hogy egyes törvényhatóságok az országos határozatokkal ellenkező rendeléseik által az országgyülés tekintetéből semmit le ne vonjanak.

Kinevezések. Ő cs. kir. fölsége sept. 30ki legfensőbb határozata szerint a' pécsi káptalannál eddig kanonok és tolnai főesperes Juranics Lászlót székesegyházi főesperessé; —

sept. 25iki legfensőbb kabinet-irata szerint Piárcsek János h. ügyvédet a' magyar kir. udv. kanczelláriához számfölötti udv. agenssé; —

oct. 3iki legfensőbb határozata szerint pedig Clarus Károly és Saiffert Aloiz katonaság-élelmezési igazgatókat, főigazgatókká 's elsőt névszerint a' tótországi, utóbbit pedig a' bánsági gen. parancsnokságnál, méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége octob. 11éről költ legfensőbb kézirata szerint kegyelmesen jóváhagyni méltóztatott: hogy gróf Sándor Móricz cs. kamarás a' szász-weimari nagyhgtől kapott sólyomrend középkeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

Gróf Széchenyi István urat, hazafi érdemeinek tiszteleteül, ismét egy törvényhatóság fogadta keblezettei koszorujába. Zólyom tek. RReinek legközelebb tartott közgyülésükben fölolvastatott a' megye főispánja m. Géczy István udv. tanácsnok urnak levele, mellyben a' RR. előterjesztésére a' hazafi grófnak a' megye táblabirójává „kétszeres örömmel“ tett kinevezését jelenté. A' ns RR. őszinte örömü éljennel ünnepesiték a' kinevezést, mellynek emlékiratát később a' másod-alispán ur maga vivé 's nyujtá át a' megtisztelt ns. Hazafinak.

ANGLIA.

A' Spectator, radical-lap, lerajzolja Leopold király fogadtatását, mellyben következő helyet olvashatni: „Figyelmünk Leopoldra vala függesztve; tiz év, melly csak kevés ábrázaton megy nyom nélkül át, barázdákat hagyott az övén. A' szerencse kedvencze, mikép egész életében volt, egy, 's a' legnehezebb földi látogatástól meg nem menekhetett. Meglehet, hogy egy korona terhe igen korán vona ránczokat királyi homlo-

kára, de mi, sziveink szerető részvétében, azon emlékezésnek tulajdonitók azt, — hogy „a' sirban ott, a' szigetek szőke-fürtös leánya nyugszik.“ a) A' belgák királya nem azon szép ifju gavallér többé, mikép ő a' mi 's más ezernek emlékezetében él, ki büszkén 's kellemesen hajolt „a' királyok 's uralkodók származékára.“ Külseje melancholiás igazsággal mutatja, a' „magányos urat“, az „elhagyott férjet“ mikép őt a' költő nevezé. Ő komoly és gentleman-es lett, szelid, méltósággal teljes és gondolkozó. De emlékezéseink arra, mi ő egykor volt, kellemesen megújitattak azon érdekes nő által, ki karjára támaszkodék, fiatal királynéja által, kit a' sokaság közt inkább egy gondos atya arczával, mint egy hevesen szerető férj gyöngédségével kisére. Egyszerü de diszes (elegant) ruhájában ezernyi jól ruházott angol leány előtt semmi elsőséggel sem látszott birni; de valamennyi szem részvéttel nézett a' csöndes érzékeny alakra, 's a' nép szives üdvözlést kiálta elibe Anglia földén. Szegény lélek! A' szánakozás suttogása kiséré őt, midőn tartózkodva, de nem félénken lépdelt a' sokaság közt végig; mert noha fiatal még, még is, mint mondják, már kiállotta próbájit, 's úgy találta, hogy szivfájdalom gyakran a' korona díja.“

Leopold király, mint a' Courier jelenti, october 2án érkezett Ramsgateből Claremontba; Wandeweyer ur és Goblet tábornok kisérék őt egy másik kocsiban. A' király meglátogatá az ültetvényeket 's meg győzödék kastélya belső jó állapotjáról. Estve Wandeweyer urral és Goblet tábornokkal, meg 30 vagy 40 bérlőjivel, kik lóháton kisérék őt, Windsor kastélyba ment, a' nagybritanniai királylyal 's királynéval vacsorálandó. Oct. 3án visszatért Ramsgatebe; hütvese, a' királyné, Kent herczegné, és Victoria herczegkisasszony Canterburyig elébe mentek. Oct. 5kén Wellington herczeg fogja a' négy fönséges személyt Walmer-Castlében megvendégelni. —

Jamaicának aug. 4én megnyitott törvényhozó gyülése már 10én ismét bérekesztetett. Okot rá némi fölirás adott, mellyet a' gyülés, megnyitó beszédére nyujtott be, 's mellyben a' kormány rendszabályai a' rabszolga-fölszabaditás iránt kemény birálat alá vétettek, egyszersmind a' kormányzó által előterjesztett törvényjavaslatok, mint alkotmány-elleniek, egyenesen félrevettettek. A' kormányzó a' képviselőház fölirására következő rövid szókkal felele: „Uraim, felirásuk szokatlan tartalma meggátol ez alkalommal egyebet mondanom, mint azt, hogy felirásukat általvettem.“ Jamaicaban már most nagy az ingerültség, és Sligo marquis viseletét többnyire gáncsolák, mint hirtelenkedőt. A' törvényhozótest feloszlatása következésében uj választásokhoz fognak kezdeni. — E' tudósitásban nem világos, mennyire nem egyezhettek meg a' képviselők a' kormány rendszabályival a' rabszolgaság-eltörlés iránt? hacsak az egész eltörlést nem volt szándékuk gátlani.

London város testülete megkezdé önmagára nézve a' reformot. Oct. 1én a' községtanács gyülést tartott, mellyben az határoztatott, hogy a' czéhek eltörültessenek, mellyekben eddig ben kellett lenni mindannak, ki a' belvárosban valamelly kézmüvet gyakorlani 's a' községi választás-jogban részesülni kivánt. A' beiratás költséges volt, mert 6 ft. sterlingtől 100 fontig ment. A' következés az lesz, hogy sok becsületes és szorgalmas lakos választási jogot nyerend majd, ki előbb a' költségek 's alkalmatlan formaságok végett ezen egyesületekbe belépni vonakodott, mellybe, mint Pearson ur az ülésben mondá, sokan mint szatócsok, sokan mint halárusok vannak beirva, noha olly kevessé voltak halárusok, mint Hamletben a' vén Polonius. —

A' radical egyesület folyó hónap 5én tartott Londonban igen népes gyülést O'Connor Fergus ur elnöksége alatt. A' Sz. Pelagieból meg szökött franczia politikai foglyok is jelen voltak azon, 's midőn megjelentek, harsogó tetszéssel fogadtattak. Egészen más érzelem jelenkezett, midőn a' francziakormány nevezteték, hangos rőfögés hallatszott, 's Wade ur igen radical beszédet tartott. — Mindenik tag két pencet fizetett; egyébiránt a' gyülés csöndesen oszlott-szélyel.

October 3án Aylesburyban megtörtént azon lakoma, mellyet ott mezei gazdák es bérlők Buckingham megyében ezen hónapban évenkint tartani szoktak. Harwood ur, a' leggazdagabb 's legéltesb gazdák egyike, volt az elölülő. Miután Buckingham herczeg, a' megye lordhelytartója és a' lakomán megjelent fija (Chandos marquis) egészségére áldomásoztak, fölkelt az utóbbi, és hosszu beszédet tartott, mellyben elsöben is a' királyt is mezei gazdának mondván, oda nyilatkozék, hogy az ő elvei fentartók (conservativ), 's igen reményli, hogy a' mostani ministerium, mert O'Connell által pártoltatik, meg fog másitatni, 's ismét Sir R. Peel és azok jövendenek a' ministeriumba, kik már egyszer (Melbourne előtt) együtt voltak vele a' hivatalban. Reményli egyszersmind, hogy e' ministeriumba Graham és Stanley is megfognak hivatni, 's benne részt is venni. — Londoni hirek azonban oct. 6ról ezen reményt igen kétségbe hozzák, mert a' mostani

a) Tudnillik, Charlotte, Leopoldnak 1817ben megholt első hitvese, nagybritanniai hgasszony, kinek emlékezetére szentelte Byron lord Harold childe IV éneke szép verseit 167től fogva 170ig.

parliament többsége pártolja a' ministeriumot, az uj parliamentben pedig még nagyobb fogna lenni ezen többség.

A' Morning-Chronicle következőleg ir Konstantinápolyból sept. 9röl: „Midőn Barham hajó Durham lorddal a' serail tövében megszállott, elsütötte a' közönséges 19 lövést, 's válaszra várt. A' török álgyutelepek hallgattak. Háromórányi sükeretlen várakozás után megkérdezteté a' Barham, miért tagadtatik meg e' tisztelkedés. A' kapudan basa azt válaszolta, hogy a' szultán 21 lövésre hiszen számot tarthatni, mert 19 lövés hajóseregét illeti. Azonnal elsütött a' Barham még 2 lövést, mire az álgyútelepek tüstént válaszoltak, azután a' hajósereggel váltott lövéseket. Ezen, magában csekély eseményből az itteni oroszpárt mindenféle rosz magyarázatot ügyekezett húzni. De diadalma nem tartott soká, mert következő napon korán reggel — mi Konstantinápolyban hallatlan példája a' figyelemnek, — Namik basa hét-evezős kaikán (hajó) küldetett el, hogy a' nemes lordot a' szultán részéről üdvözölje, 's őt külön elfogadásra meghíja. Hihetőleg el nem fogja Durham lord Konstantinápolyt hagyni anélkül, hogy biztosítsa hazájának a' szultán bizodalmát, melly a' most fenforgó körülményekben ránk nézve fontosabb 's többet érő, mint seregek 's hajóhadak. Ugyanezen előadást olvashatni, de még elevenebb szinekkel a' tory ujságokban is, mint a' Timesban, Standardban, és M. Heraldban, 's a' t. —

A' Times levelezője még azt is látta, hogy a' szigettengeren állomásozó angol hajóhad — állítólag, — már a' dardanellák ellen indult ki 's a' t. — A' Times továbbá még egy szomoru eseményt közöl, melly Candia szigetén Suda révben történt. Ugyan is a' Childers angol brigg hajóslegényei, 's két aegyptusi brigg emberei közt, kik vizhozás végett szárazra küldettek, némi czivódás keletkezett. Az angol hajó egy tiszt által arra kéreté meg az aegyptusi parancsnokot, hogy nyomoztassa ki a' dolgot, 's büntesse meg embereit, ha azok voltak a' megtámadók. Ebből heves szóvita kerekedett, mellynek következésében egy aegyptusi tiszt pisztolyt ránta 's az angol tisztet álltában lelövé. Elkeseredve e' gaz tetten a' Childers kapitánya azonnal megparancsolá legényeinek, hogy készen legyenek a' csatára, 's megmondatá az aegyptusi briggeknek, hogy ha egy óranegyed mulva hadnagyának gyilkosa nem függend, ugy tekintendi őket, mint ellenséget. Midőn a' kivánt elégtétel a' kiszabott idő alatt nem történt meg, tüzet adatott a' parancsnok. Derék vitézeink olly jelesen czélzottak, hogy kevesb mint egy óra alatt, mind a' két brigg hurrah kiáltásai közt elsülyedt. Azonban az angol hajó is annyira szenvedett a' briggek lövéseitől a' rév-erősségben, hogy alig lesz képes Maltát elérni“ — A' Courier megjegyzi ezen elbeszéléshez: „Mi ezen egész tudósitást, a' legjobb tekintetnél 's hitelességnél fogva, mesének nyilványthatjuk. Childers parancsnokától levelek vannak Londonban september 9röl. Briggje akkor a' cadizi állomáson volt, 's egy szóval sem emlékezik azon szomoru eseményről, mellyet a' Times levelezője látszott költeni.“ —

Odessából jelentik sept. 22röl, hogy 18án estve Pluto angol hadi gőzhajó, Durham lorddal, Konstantinápolyból 78 óra alatt érkezett meg. 19én kiszállott a' lord, hogy a' 14 napi vesztéglésbe menjen, melly alkalommal 15 álgyulövéssel 's minden, rangjához illő, tisztelettel fogadtatott. Ugyanaz nap a' városkormányzó is udvarlására ment a' vesztegházba. A' lord a' veszteglés bevégezte után tüstént tovább szándékozik utazni Sz. Pétervár felé. —

FRANCZIAORSZÁG.

Franczia tudósitás után mondottuk, hogy a' mostani ministerek meg akarnak kegyelmezni az elitélt fogolyministereknek, kik a' juliusi rendeléseikért Hamban tartatnak fogva. Azt is említettük, hogy a' rendszabályt a' ministerek azon fogják kezdeni, hogy Chantelauze urat, kit beteg elméjünek hirlenek, valami egészségi-házba szándékoznak előbb küldeni. Ezen jóslatok nagy részben teljesülnek is. Az Impartial e' tekintetben következő czikkelyt közöl: „Chantelauze ur, a' Hamban ülő ministerek egyike, elmetehetségeit egészen elveszté, — (mint mondják) néhány nap óta csalhatlan jeleit adja tébolyodásának. Fixa ideájinak egyike az, hogy mindenütt halat v. más fordítás és értés után, mérget (poison, poisson) lát a' légben. Bizonyitják, hogy parancs adatott Chantelauze urat Esquirol ur gyógyintézetébe küldeni.“ Ez alkalommal egy ministeri lap következő megjegyzésre fakad: „Szózatok kelnek azon rendszabály ellen, mellyhez a' kormány Chantelauze ur iránt nyulni akar, ebben a' közbocsánat előjáróját hiszik látni, valamennyi Hamban ülő minister iránt. Mi nem tudjuk, létez e illy közbocsánati terv; annyi mindazáltal bizonyos, hogy e' foglyok őrjeiket meg nem sértették, sem a' hatóságokkal egész a' börtönig nem daczoltak. Ha szerencsétlenségöket méltósággal viselik, miért ne részesülhetnének valahára a' nemzet kegyelmében, valamint azok mindnyájan, kik arra magokat méltókká teszik. Mi megvagyunk győződve, hogy e' kivánság valamennyinek szivében él.“ — Ezen mintegy fölszólító 's kémlelő czikkelyére a' franczia ministeri lapnak, az angol ministeri lap (Morning-Chronicle) válaszát hozzuk-fel: „Mint a' párisi ujságok többszörös czélzásikból kitünni látszik, a' doctrinai-

re ministerek szándéka az, hogy Polignac herczeg, és társai fogságának Ham várában vége legyen. Az igaz, hogy a' holtigtartó börtönzést kimondó itélet, mellyet a' pairkamara X. Károly ministerei mint a' hires juliusi rendelések szerzöji ellen hozott, nem eszközlé a' föbenjáró büntörvénykönyv által szándéklott czélt. El nem ijesztette Lajos-Fülöp ministereit, olly törvényeket gondolni ki, 's javaslani, mellyek Francziaország szabadságait nem kevesbé sértik meg, mint a' juliusi rendelések. Minthogy tehát a' büntetés az országnak mitsem használt, annak meghosszabitása határtalan időre, nem menthető, czéltalan zsarnokság volna. A' büntetésnek azon pillantásban meg kellett volna szünnie, mellyben az utóbbi sajtótörvények a' kabinet által helyben hagyattak. Meg kell arról is emlékezni, hogy Polignac vádlöji azon emberek voltak, kik elfogadták azóta politikáját, 's hogy biráji, Francziaország pairjei, azóta csak béjegyzöji lettek ezen hittagadók rendelésinek. Csakakkor használhatna a' franczióknak az 1830iki ministerek bebörtönzése, ha az 1835kieket is hozzájok tennék. 'S ugyan ha már most a' két kabinet tagjai a' közös börtönszobában Hamban összejönének, valljon volna e' különböző nézetök csak egy politikai kérdés fölött is? Franczia politikának valljon mellyik pontjában volna Persil Peyronnettel, Guizot Polignaccal, Thiers Chantelauzzal nem hasonértelmü? Istenért, csak bocsássátok ki tehát a' hami foglyokat minél elöbb, vagy minden más, velök egy osztályu vétkessel hasonlókép kellene bánni!" —

A' Messager következöleg adja elö a' franczia ministerium politikáját Spanyolországra nézve: „A' ministerium gondolatja Spanyolországra nézve minden hosszu tétovázás nélkül imez: Inkább don Carlos, mint népfölség. Ha a' doctrinairek soha lehetségesnek nem gondolták volna, hogy kibéküljenek a' praetendenssel, a' négy tartomány fölkelésének már régen vége szakadt volna, elzárván minden gyarapodást mind szárazon mind vizen. — Ezen igazságot soha sem kell szem elöl ereszteni. Sőt inkább a' tuileriák kabinetje, akármit mondanak ellene, mindig ápolta a' beavatkozás és befolyás azon részét, melly a' praetendens jelenléte által nyilék neki. 'S ha megtagadta a' justemilieutöl a' kivánt sereget, inkább csak tehetlenségböl történt az, 's nem függe akaratjától. A' quasilegitim rendszernek kedvesebb ugyan a' justemilieu, mint a' tisztán legitim don Carlos; de kedvesebb neki még d. Carlos is, mint a' spanyol nemzet jogai öszinte elismerése. Minthogy a' királyi estatutot meg nem menthette, legalább don Carlost ügyekezendik, ha lehet, megmenteni. A' ministerium hijában akarná e' tactikát titkolni, melly a' leggyakorlatlanabb szemnek is feltünik. A' kérdés csak az: ellenszegülhet e azon fölkelés, melly az öszinteségtöl, hathatóságtól, és nemzetiségtöl megfosztott kormánynak ellenállott, most a' valamennyi tartomány fölbuzdulta által üzött öszinte kormánynak? Tizre lehetne egy ellen fogadni, hogy nem fog megtörténni. Reménljük tehát, hogy kabinetünk a' praetendenssel sem leend szerencsésebb mint a' justemilieuvel. Nekünk ugy látszik, eljött Spanyolország ujjá-születése pillanata, 's don Carlos bizonyára nem azon férfi, ki akadályozhatná a' sorsot a' végrehajtásban." —

A' Bon Sens (ép értelem) párisi lap bizonyosnak állitja, mikép sok külön véleményü pair elismeri, hogy azon pártra, mellyre a' kormány akará Fieschi merénye felelösségét tolni, úgy mint a' republicanus pártra, semmi legkisebb gyanu sem sült ki a' nyomozásban, noha rajta voltak a' nyomozók, hogy valamit azt kisüssenek, 's a' végett eleinte sok olly férfit fogdostak el, kinek republicanus érzelmét tudták. Azonban nem mondhatni, hogy a' 28iki merénybe semmi párt sincs békeverve. Azon jegyzékek, mellyekbe franczia utazók beirták magukat, kik Chamberyn átmenvén e' napon elöre hirlették, mi történend e' napon Parisban, a' törvényszék levéltárába vannak letéve, 's szerzöjei nem republicanusok. —

Lafitte urról azt mondja a' Bon sens, hogy könyveiben még két milliónyi követlése vala kün, de azt, noha, mint tudva van, vagyoni állapotja igen leszállott, még is nagylelküen mind elengedte, 's annak törvényes behajtatásáról lemondott. — Jaffrenau urat, a' Reformateur republicanus lap kiadóját, mellyet a' kormány politikai véleménye miatt, föleg üldözöbe vett, a' szajnai törvényszék october 7én bizonyos czikkelyért még julius 17röl, e' czim alatt: „A' vádlottak meggyilkoltatása börtöneikben," — három hónapi fogságra és 6000 frank birságra itélte. Nem jelentik, az uj sajtótörvény szerint történt e az elitélés vagy sem. — Touloni levél sept. 26ról közli, hogy ugyanoda Cornelie Corvette megérkezett a' Levanteból, 's a' kormánynak fontos sürgönyöket hoz Monsieur de Clerval admiráltól, fekvéséről 's állapotjáról Görögországban. A' mondott hajó elindulásakor már több izben megütköztek a' fölkelök Rumeliában az ellenök küldött bajor seregekkel, 's a' bajor seregek már több izben megverettek. A' fölkelök mindig e' kiáltással rohannak csatába: „Éljen az alkotmány!" — A' pénzügy rosz lábon áll, mert minden évben hat millióval több adatik ki, mint mennyit a' bevétel tesz 's még sem történik semmi, nem javul semmi. —

SPANYOLORSZÁG.

Ujabb hirek oct. 10 és 11éröl megerösitik a' cortes novemb. 16ikára határozott egybehivá-

sát. Az egybehivó kir. rendelés következő tartalmu: II. donna Izabella, Isten kegyelméből Castília 's a' t. királynéja, 's annak nevében donna Maria Christina, regens királyné fölséges leányom kiskorusága ideje alatt, mindeneknek, kik ezt olvassák, üdvezletünket. Mivel a' kapcsokat mellyek e' nemes, törvényszerü 's nagyszivü nemzet szabadságait szeretett leányom thrónjához kötik, szorosabbakká akarom füzni: ez okból, kormányom és ministertanácsom kihallgatása után, elhatároztam, azt a' maga legbiztosb 's törvényesb orgánjában tanácsul kérdeni, 's az ország cortesiben új választó rendszer szerint összehíttam, melly a' társaságos érdekek képét teljesebben viseli, mint az eddig meghatározva volt. Ezen cortes, melly olly gyorsan gyüljön össze, mint csak lehet, a' korona méltóságával egyetértésben vizsgálja meg a' királyi rendelményt (estatuto real) 's tartós és szilárd módon biztosítsa a' monarchia alaptörvényeinek teljes végrehajtását; végre fejtegesse-ki azon kormányelveket, mellyek cabinet-elnököm 's pénzügyi ministerem Don J. Alvarez Mendizabal sept. 14iki előadásában foglaltatnak, mellyeket nekem is helybenhagynom tetszett, 's mellyek elhatározólag alkotandják a' nagy spanyol polgári társaságot. A' körülmények pedig úgy kivánják, hogy a' jelen cortesgyülés ne csupán azon választó rendszert határozza-el, mi szerint az alkotmányitó cortes egybegyüljön, melly ezt közvetlenül követendi, hanem hogy egyéb igen fontos, különösen pedig a' status hitele megerősitését érdeklő pontok felett is tanácskozzék. Parancsolom tehát, hogy novemb. 16ára a' procerek és procuradorok, mint cortes, az ország fővárosába összegyüljenek. Prado sept. 28. 1835. A' királyné. — Ezen kir. rendelést megelőzte Mendizabal ur fölirása a' királynéhoz, mellyben annak a' cortes közvetlen összehivását tanácsolja, 's mellyet úgy lehet tekinteni, mint Mendizabal ministeriuma uj nyilatkoztatását. — Az uj választótörvény kidolgozására junta neveztetett ki, mellynek elnöke don J. M. Calatrava, a' spanyolországi és indiai főtörvényszék ministere, tagjai pedig don M. J. Quintana, procer; don Alcala Galiano, procurador; don J. de Madrid de Avila, a' spanyolországi és indiai kir. tanács ministere; és don V. Ortigosa, carmonai főesperes. — Ezen, az uj választótörvény kidolgozására fölhatalmazott junta elnökéhez, Calatrava urhoz is bocsátott Mendizabal egy ministeri levelet, mellyben azt 's társait hü és buzgó munkálkodásra inti, millyet a' rájok bizott tárgy fontossága kiván. —

Két kir. rendelés sept. 27 's 28áról don Martin de los Herost belügyi ministerré, don Alvaro Gomez Becerrát pedig igazsági ministerré nevezi. — Igy hát nagy sokára csakugyan alkotva van a' ministertanács, 's tagjai mindnyájan ismerős nevek. A' cortes-összehivás, 's az abban jelentett estatuto real-javitás rendkivül jó benyomással valának a' népre, valamint az uj választó törvény-alkotásra kinevezett junta tagjainak választatása is, mellyből kitetszik, hogy a' kormány csupa hires, és a' nemzet előtt tiszteletes neveket keres-ki. A' madridi és környéki milicia urbana egy testbe egyesittetik, egy parancsnokság alá tétetik, 's az egész katonaság „nemzeti őrsereg“ nevet nyer. A' madridi „nemzeti őrsereg“ fölvigyázója D. A. Seoane lett. A' katonaság annyira megörült neve elváltoztatásán, hogy laktanyáit kivilágitá, 's Mendizabal urat és Seoane osztálynokot, uj elöljáróját, serenádokkal tisztelte meg. Mendizabal ur a' nemzeti őrsereg közemberei közé iratta magát.

Seoane uron kivül még az ismeretes liberalis követ Narciss-Lopez is a' nemzeti őrsereg főtisztjévé neveztetett. Az illy lépések által biztosított megnyugvás és megelégültség a' városi katonaságnál annál kivánatosb, mivel igy a' kormány a' madridi katona-őrsereget Navarrába küldheti. Mielőtt azonban ez történnék: a' kormány bizonyos akar lenni Andalusia hódolásárul. — A' már emlitett, madridi kereskedőkhöz intézett fölszólitás következésében, csak 20 aláirásból, 600,000 reálnyi somma gyült-be, melly 3000 önkéntes fölfegyverzésére fog fordíttatni. — A' cortes-egybehivó kir. rendelések angol consuli boriték alatt küldöztettek szélyel a' tartományokba, hogy las Navas gróf el ne foghassa azokat. — Több tartományból kedvező hirek érkeznek, mint Cataloniából, Valenciából, Estremadurából, Castíliából és Galiciából; sőt Arragonia is hasonló föltételek alatt hódulásra hajlott. Az estremadurai igazgató junta fölirást külde Mendizabal urhoz, mellyben ő fönsége kormány-rendszeréhez teljes és átalányos járulását jelenti, minden segédforrásait pénzben, 's katonában, a' kormány intézkedésére bizza, 's katonáit Madridba küldeni ajánlja, hol azok a' kormány parancsától függjenek 's a' t. — Segoviában sept. 27én hirtelen egy junta keletkezett, de 28án reggel, a' madridi hirlapok vétele után eloszlott. A' Caceresi junta, fölirásában, szinte minden jót igér, 's Mendizabal ur iránt erős bizodalmát nyilványitja. — Egy ideig a' kormány nyugtalanságban volt az éjszaki hadisereg gondolkodása iránt, mert hire jött, hogy két zászlóalj Puente-Larrában az alkotmányt kikiáltotta; de a' főparancsnok elérkezése, néhány madridi hirlapi czikkely fölolvasása, 's Cordovának egy lelkes beszéde lecsilapította a' zajongókat. — Andalusia' szelleme, ha egy kicsit szelidült is, csakugyan elég vad, hogy a' kormány' álmát za-

varja; Cadix nem akár alkuba ereszkedni, míg alkotmányító cortes nem ül együtt, 's egész Andalusia nevében beszél, melly azonban hét tartományból 's hét külön junta alatt áll, mellyek közül már nagyobb rész, u. m. Granada, Malaga, Almeria, Cordova, Jaen, a' ministerséghez állott. — A' cadixi junta saját kebelében is visszavonás uralkodik. — Az ugy nevezett andalusiai szabadító sereg, azaz: las Navas gr. serege, folyvást Despennaperosi és Manzanaresi helyén áll. — A' Cadixi junta fölirását Mendizabal urhoz, a' sevillai Diario közli, mellynek tartalma röviden következő: — dicsérettel említi Mendizabal jeles tulajdonit, 's igéreteinek hitelt kiván adni: — de a' mit ő eddig tett, az „ugymond" korán sem elég. A' levegő, mellyet ő jelenleg beszí, gonosz és veszélyes udvari levegő 's ő az udvarnál olly büvös erőnek van kitéve, melly az erényt 's a' nemes indulatokat gyöngíti. Azért tisztelet becsület Mendizabal nevének: de ő is haza elleni bünbe eshetik, 's a' junta előbb látandja összeroskadni Cadix falait, 's holttestekkel terítve utczáit, mint fegyvereit az alkotmányító cortes összehívása előtt letenné. Aláirva Hore Rafael Garçia Villalta.

Szinte a' cadixi junta sept. 24éről egy irományt bocsátott Isturiz, Alcala Galiano, Montes de Oca, Domez és Ulloa urakhoz, egyenként procuradorokhoz, mi által azoknak minden cselekedete ellen protestál, mellyet követi, vagy procuradori carecterrel teendenek, azoktól minden törvényhozói jogot elvesz, 's megtiltja, hogy a' tartomány neviben képviselői sajátsággal ne éljenek; 's ennek azon okát adja: mivel a' tartománynak nem úgy képviselői, mint kellene lenniök, 's mivel megbizatásuk nem jogositja őket alaptörvény-alkotásra. — Azonban kijelenti a' junta, hogy ezen végzés sulya őket nem rosz viseletök miatt éri, mert ők minden dicséretre méltók. — Reményleni lehet mindazáltal, hogy Mendizabal ur rendszabályai a' juntát ezen lépései megmásítására fogják birhatni. Las Navas folyvást egy helyen áll, 's akaratja nem változik, de nem kételkednek Madridban, hogy az utóbbi rendelések hire őt is ellenséges helyzete föladására kényszeritendi. —

Don Carlos előrehaladásán, 's az andalusiai ellenszegülésen kivül még a' franczia cabinet' kétértelmü helyzete is aggódás tárgya Madridban. Rayneval ur Madridban nem tehet már jót, 's ohajtják, hogy helyét más követ venné át. — Las Amarillas és Martinez de la Rosa egészen magányos élet csöndébe vonúltak. A' közönség haragja egyedül Toreno ellen van intézve, ki a' ministerség változása óta nem merte magát közönséges helyen mutatni. Hire van, hogy a' franczia követségi palotában lappang, a' mi épen nem neveli Madridban a' franczia követ iránti jó akaratot.

Az éjszaki seregtől örökké jönek a' sok hamis tudósitások itt is, amott is történt ütközetekről, mellyek a' tudósitók kénye 's pártszelleme szerint majd a' carlositák, majd a' christiniak ügyének kedvezők. Egy bayonnei irás, az oct. 11iki Moniteurben, bizonyitja, hogy sept. 20ától 27ig fontosabb ütközet nem történt; és igy a' villarcayoi nagy csata is csupa költemény. Azon hireknek, mellyeket a' franczia ujságok a' spanyol seregről közlenek, legalább három negyedrésze alaptalan. — A' hires barát Benet, 's Chourouca generál halála megvalósult. A' carlositák a' legszélsőbb határok felé terjesztik mozgásaikat, hihetőleg, hogy a' kivülről várt szállitandókat védelmezzék. — Mahonban (Minorca szigetén) uj zendülés történt, mellyben a' s. jágói, saragossai és taragonai érsekek, kik azon szigetre vannak számüzve, alig kerülhették-ki a' halált. — Rozetet a' hires bandität megfogták, 's 71 emberével együtt agyonlötték. — D. Carlos oct. 1ején Legarriában volt.

Egy párisi levelező Spanyolország állapotjáról következőleg ir: Minden körülmény arra mutat, hogyha a' revolutio Madridban győzedelmes lenne, a' franczia kormány titkon minden jót kivánna d. Carlosnak, noha fájdalommal látja, hogy d. Carlos mindenütt igen rosszul számol. Ő erősen ragaszkodik a' régiség minden morzsájához, 's kora szellemének egyenesen ellene dolgozik, melly Spanyolország szivébe olly mélyen benyomult már. A' jacobinusok, részökről a' legundokabb terrorismus' mészárszékét ohajtják; de se vallás, se nemesebb müveltség nem veszhet egészen ki. Hajtsák el bár a' szerzeteseket klastromaikból, bármelly alakban ismét megujuland az ascetismus; azt nem akarják ezen emberkék megfogni, hogy absolutisták, jacobinusok, justemilieu, mindenik az áldott természetet tépi és szaggatja maga módja szerint; 's azt hiszi, hogy jobban ért a' dolgok' kormányához, mint a' természeti viszonyok' alkotója, ki az emberben vallásos alázatot 's önhaszna nemes föláldozását, szabadság-vágyat; 's rend és józan kormány szeretetét helyezett. — — Ugy látszik, hogy a' francziaországi demagógpárt mélyen részt vesz a' spanyol dolgokban; don Carlos seregében franczia carlisták is harczolnak, 's Christinának is meg van a' maga franczia justemilieu-je Suarce general zászlói alatt. Tehát egész Francziaország, három fő pártjaival, munkás most Spanyolországban; a' franczia kormány pedig bizonytalan levén a' következésekről, szeretné magát kimosdani. Zea, Martinez de la Rosa és Toreno urakban jó barátokra talált; de Mendizabal elhatározottan az angol mi-

nisteriumhoz ragaszkodik, 's a' francziához igen hideg. — Különben sokat lehet építeni Spanyolországban a' pártok tündöklő ostobaságára. — Ők nem tudják, mit cselekesznek, 's úgy beszélnek, mint epelázban sinylők; nincs semmi önerejük, mint Francziaországban volt a' revolutio alatt, 's melly ezt olly félelmessé, olly hatalmassá tette.

A' Journal d. Debats oct 7éről Spanyolország állapotjáról, 's különösen a' navarrai és baski tartományokról hosszu czikket közöl, melly nem egyéb, mint a' carlosi párt dicsekvéssel teljes manifestuma. Szerinte a' carlosi sereg folyvást szaporodik, fegyverrel 's mindennemü készülettel bőven el van látva; karjai minden irányzatban szabadok. Ez a seregnek „ugymond" előbb csak a' bastáni, borundai 's amescoasi völgyekben volt menedéke, 's vándor és bátorságtalan léte, néhány egyes jól sikerült vállalat mellett is, kegyetlen fáradsággal, sok szükölködéssel, rakhelyeikre, kórházaikra, eleségtáraikra nézve örökös nyugtalansággal volt összekötve. Azon időben a' lakosok egy részén csak napi jelenések által uralkodott, 's azok, a' királyné seregét mindig sarkaikban lenni látván, a' két párt között gyakran ingó véleményüek lehettek. Jelenleg az insurgensek a' tartomány belsejében teljes bátorsággal élnek, raktáraik, élésházaik olly biztosak, mint béke idején; ujonczokat gyüjtenek 's tanítanak, adót szednek, kormányoznak, parancsolnak a' legkisebb ellenszegülés nélkül. — Már közel négy hónapja, hogy a' tartományban királyné katonája meg nem fordúlt, 's vannak völgyek, mint p. o. az Amescoas, hova christiniak a' háboru kezdete óta soha se nyomúltak. A' carlositáknak bőven van ételük, ruházatjuk; lovaik sem hijányzanak; a' munkás és a' pyrenei bérczek közt szinte gátolhatlan csempárosság mindennel ellátja őket. Tengerről is elég segedelemhez jutnak; sok parti hely' nyugalmas birtokában vannak st. Sebastian és Bilbao közt; sőt van egynéhány fegyveres saluppjok is, mellyek a' királyi tengeri erő daczára naponként fognak el valamit. — Ezután a' Journal d. Debats a' királyné serege rajzához kezd, 's azt elég sötét szinekkel festvén, igy végzi a' czikket: ez a' navarrai had' igazi képe három hónap óta; ezek annak szomoru 's nyugtalanító következményei. Legalább reménylenünk kell, hogy a' zendületi mozgás, melly Spanyolországot jelenleg reszketteti, nem lesz gyümölcstelen, 's a' patrioták féktelen lelkesülése végre egy félelmes sereget tudand alkotni, 's az ártatlan II. Isabella ügyét védő derék generálokat találni.

DÁNIA.

Kopenhágából octóber 2ról irják, hogy az országgyülés Rothschildban october 1én nyittatott meg, hova Kopenhagából 's a' vidékről számos nép sereglett össze. A' Kjöbenshavnpost szerint már sept. 22én elögyülést tartottak a' kopenhágai kerület választóji, mellyben azon rendszabályokról volt szándékuk tanácskozni, mellyeket ezen kerület követének kell majd az országgyülésben javaslatba hozni. A' meghivó körlevél már kibocsátatott. Minthogy e' válalkozást semmi törvény, semmi rendelés nem tiltja, 's az a' rendektől látszék függeni, 's minthogy nem is lehete gondolni, hogy e' gyülés a' nyilványos csöndet háboritani fogná, tehát azt hitték azon férfiak, kiktől eredt a' meghivás, hogy válalkozásukban nemcsak semmi törvénytelenség nincsen, sőt inkább érdemet tesznek azáltal, minthogy a' király kifejezett értelmében a' nép-élet kifejtéséremunkáltak. De megcsalatkoztak véleményökben, minthogy a' felsőség a' kanczellaria parancsára minden illynemü gyülést megtiltott. — Ugyan azon lap jelenti sept. 24ről, hogy az ország minden részeiről tudósitások érkeznek hasonló gyülés-tartásokról, beküldött kérelmekről, és hasonló elökészületekről, mellyek oda czélzanak, hogy a' választott követeket a' külső néposztályok ohajtásiról és szükségiről értesitsék. — A' Hamb. Correspondentben, melly közlé a' följebbi czikkelyt is, még következő tudósitás van Kopenhágából october 3ról: „Mint tudva van, országgyülési rendelkezésünk sem világosan nem hagyja helyben, sem egyenesen nem tiltja a' tanácskozások nyilványosságát; azonban még is közönségesen fölvették azt, hogy a' gyülés ajtaji a' közönség előtt zárva maradjanak. Azonban azt hitték, hogy legalább lapjaink bő tudósításokat fognak adhatni az ülésekről. De legujabban királyi rendelés tétetett közzé, mellyben a' tanácskozások minden közlése megtiltatik." — Egy holsteini levelező a' hannoverai ujságban ezt jegyzi meg: „A' gazdag Daniának, Holsteinnal együttvéve 130 millió tallér adóssága van; a' szegény Norvégia pénzügye, melly Dániától elváltakor adósságit is átvette, virágzó állapotban van, noha Dánia tartotta meg a' Sundvámot, melly egyedül többre megy évenkint 1 milliónál. De mi ennek oka? Dánia és Holstein, mind a' ketten, még most 1835ik évben sem értek meg alkotmányos kormányalakra, holott Norvegia a' székörökös herczeg saját itéleténél fogva már 1814ben birt ezen érettséggel." —

NÉMETORSZÁG.

A' porosz statusujság october 11ről, mint megigéré, bő tudósitást ad a' Bockenheimban (Frankfurt mellett) f. e. februar 2án történt verekedésről a' helybeli polgárok 's katonaság között. — Az előadásból az világlik ki, hogy a' katonaság 's polgárság közt már az előtt gyakran támadtak izetlenségek, 's azok egymással nagy villon-

gásban voltak. A' katonaság arról panaszkodott, hogy nem nyer a' polgárok ellen kivánt elégtételt. Illy érzelemben történt februar 1én a'kurhesszeni udvarral szemközt levő, több katonától megszállott Knabelféle házban ismét uj verekedés, melly noha egy közbejött őrmester eszközlésére lecsilapitatott, de hihetőleg alkalmat nyujtott a' februar 2án kitört nagyobb zenebonára. Ugyan is februar 2án már délelőtt számos polgár gyült össze a' Knabelféle házba 's a' többi korcsmákba, 's iddogált; egész estig ott voltak, midőn altisztek 's közlegények is megjelentek szinte a' Knabel-házban, 's itt egy altiszt kártyajátékba is ereszkedett a' polgárokkal. Azonban szóváltás támadt az altiszt és egy polgár közt. A' rendőr meghagyására, ki fenyegető mozgásokat sejtett a' jelenlévő katonák közt, a' polgárok hetedfél órakor nagy részint eltávoztak, részint pedig a' kurhesszeni udvarba mentek által; de lassankint utánok mentek e' fenemlített altisztek 's közlegények is, mindnyájan kardosan, minthogy parancs tiltá a' fegyvertelen künjárást. A' kurhesszi udvarban a' csaplárosnak igen szemébe ötlött, hogy házában szokás ellen annyi fegyveres katona gyül össze, kik hangosan dallának, 's lármáztak; de egy uttal olly lakosok is voltak jelen, kik különben oda menni nem szoktak. — Megkéré tehát a' városszolgát, hozna a' fő őrhelyről őrcsapatot, 's a' hajdúval egy hadnagy szállására ment, mint a' legközelebb lakó tisztére, ki hasonlóan őrcsapatot vitt magával. A' tiszt a' szobába lépett, 's nyugalomra inté őket, a' nélkül, hogy, mint tán kelle, megparancsolta volna, hogy távozzanak el 's szállásaikra menjenek. A' mint ismét vissza akart térni, kérte őt a' korcsmárosné, vinné magával a' katonákat; de már e' perczben a' korcsmában elkezdődött a' czivódás minden feltünő ok nélkül. A' jelenlevő polgárok, kiket a' katonaság kivont fegyverrel támadott-meg, szabadra voltak kénytelenek menni. A' ház folyosóján több őrcsapat állott, kik a' futó polgárok tolakodásába kevertettek, 's már most fegyvereikkel kezdének élni. A' tiszt maga is elragadtatott e' tolakodásban, 's a' kapun át a' ház elé jutott, honnan a' zászlótartónak távul szállására sietett, hogy tudósitsa őt a'verekedésről. Az ott megszállott legénység, 's még többen mások, kik részint egyenesen meg voltak hiva, részint az esti parancs-órára készültek, fegyvert ragadának, 's mind oda gyülöngtek, vélvén, hogy pajtásaikat kell megszabaditni a' tolakodásból. Ez alatt az utczán a' hesszi udvar előtt folyton folyt a' verekedés; néhány lakos tüzet kiáltott, és számos polgár, nő és gyermekek futottak össze, kik a' zajt sötétben még inkább nevelék. — A' legénység egy része az illető altiszt által felszólitva a' Knabelféle házba ment, 's az utczán nem maradt többé katona. Ugyan ezen időben érkezett meg a' napi őrtiszt, 's a' Knabelház katona-szobájába ment az esemény felől kérdezösködni; szinte úgy a' csapat-fő is, ki egy őrcsapattal a' helyszinére menvén, a' kurhesszeni udvarból jött, hol a' katonák eltávoztával a' csönd ismét helyre állott. — Mihelyt az osztályfő (Bataillonschef) jelentést kapott e' történetről, egy kapitány kiséretében a' kurhesszeni udvarba sietett. — Mintegy 9 óra volt, 's az esti hazagyültetés (Zapfenstreich) ideje. A' visszatérő őrcsapattól hallotta: hogy már minden lecsöndesült; azonban távolból ujra lármát hallott ugyan ott, oda sietett, 's a' hazatérőt fuvó kürtös által jelt adatott a' 8ik osztály összegyülésére. Az uj lárma a' kurhesszeni udvarnál onnan támadt, hogy mintegy 30, 40 közlegény kivont karddal a' Knabel-korcsmából kirohanván a' kurhesszeni udvarnak e' pillantásban megnyitott ajtaján erőszakkal betört, hol a' fogadós- és billard-szobában minden bútort összezuztak, 's megkárositottak, mig ugyanazon időben mások kün puskaagyakkal verék 's kardokkal vagdalák az ajtókat 's ablaktáblákat, mi által természetesen mind ablakok mind táblák összezuzattak. — Ezen események következésében a' vétkes katonák ellen a' polgárok kérelmére nyomozás rendeltetett. Kitetszett abból, hogy 8 polgár sérült meg e' verekedésben, kik februar 20-ikára nagy részint kigyógyultak. A' hadszéki itélet, mellyet a' király is megerősitett, következő: „Az illető tiszt, ki durván megszegé az által kötelességét, hogy a' garázdaságnak elejét nem vette, — egy éves várfogságra: két altiszt, kik több lakost sulyosan megsértének 's kárositának 's bosszuból mint vezérek czimboráltak, mindkettő letétetve 's az egyik $1\frac{1}{4}$ éves, a' másik $2\frac{1}{4}$ éves várbüntetésre itéltetett. Ezen kivül három altiszt, kik közül kettő hasonlóan letétetett, 's 46 közlegény, vétkök nagyobb vagy kisebb mértékéhez képest a' följebbi garázdaságban, hat hónapi fogságra valamelly őrizet büntető osztályánál 8 napi közönséges fogságra; végre más 40 közlegény, kik ellen a' nyomozásból semmi sem sült-ki, előlegesen föimentetett. Az okozott kár közelebb kitudatván, a' király, midőn az itéletet helyben hagyta, az alapos kárpótlási követlés kielégitésére, egyszersmind illő pénzsummát rendelt.“ —

PORTUGÁLIA.

A' Morning Heraldnak egy levelezője Lissabonból sept. 26áról irja, hogy a' királyné egy ministeri ülésben, a' Necessidades palotában, az elnökséget vivé, mellyben elvégeztetett, hogy házassági szerződése Koháry-Coburg hggel aláirassék.

Szerkeszti Helmeczy. -- Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

86. szám — Pest, szerda october 28kán — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (a' T czikkely vége; kinevezések; Zilahi casino). Anglia (a' belga fölségek elutazása Angliából; lakomák Shielnak és O'Connellnek; angol hirlapok pillantása az orosz, spanyol és franczia politikára; egyveleg). Franczíaország (Kergorlay pöre; uj merénylet a' király ellen; órgyilkosság; kir. rendelés az éjszakparti megye végzése ellen; Fieschi ügye 's a' t.). Spanyolország (az uj ministerek charakteristikája; hadi hirek 's elegy.). Görögország. Schweiz. Törökország. Németország. Amerika. Aegyptus. Elegyhirek. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Octob. 22ikén a' RR. a' T czikkely vitatását bevégezvén, a' czikkelyt azonnal átküldötték a' fő RRhöz. Pontjai, mellyeket még nem közlénk, következők: „9. §. Mindazon rendeletek, mellyek a' fentebbi 8ik §szban az elhagyott jobbágytelkekre 's megszállításukra nézve megállapitva vannak, azon pusztákra is kiterjesztetnek, mellyeken az 1723iki országgyülésre beadott összeirás alkalmával a' köz adó tárgyai közé összeirt népes jobbágyi telkek találtattak, később azonban bár melly módon az adózás terhe alul elvonatván elhagyott telkekké váltanak 's földesuri magányos használat alá kerittettek; vagy különben mellyek már az emlitett 1723iki összeirásban is mint elpusztultak jegyeztettek föl, 's ugyanazon esztendei 18ik cz. értelmében megnépesitendők valának; mivel mind az illy elhagyott pusztai telkek a' 8ik §szi szabályok és föltételek szoros megtartásával megszállitandók 's köz adó tárgyaihoz visszacsatolandók lesznek. 10. §. Ha ezen elhagyott pusztai telkek 's állományaik az illető urbéri lajstromból világosan ki nem tetszenének 's a' földesur a' megyei küldöttség jelentésére közgyülésen hozandó végzésben meg nem nyugodván a' törvény rendes utján leendő kihallgattatását kivánja: abbeli kivánsága olly móddal engedtetik meg, hogy ellene a' tiszti közügyész fölperessége alatt a' megyei törvényszék előtt pör indittatván, ha a' közgyülés végzésével a' hozandó birói itélet is megegyez, illy esetben az illető földesur a' pörbe foglalt javakra időközben háramlott 's a' pör kezdete napjától számitandó adó 's egyéb meghatározott közterheknek készpénzben kivetendő mennyiségét, a' mennyiben azon javakat használja, megtériteni tartozik, 's elmarasztása után elégtételre szoritása többé nem formás pörrel, hanem, az alábbi 13ik§szban megszabott móddal fog eszközöltetni. — 11. §. Ezen pörökben, valamint abban is, mellyet a' tiszti ügyész 200 fr. büntetésre inditand olly földesurak ellen, kik legfensőbb törvényszéki itélet után is gátlanák az elhagyott telkek népesitését, a' följebbvitel vmegyei törvényszéktől fensőbb itélőszékekre birtokon belül engedtetik meg. — 12. §. Az elhagyott telkek minélelőbbi nepesülhetése tekintetéből, az illy telkekre megszállók az 1723: 103 t. cz. értelmében 6 esztendeig menttek maradnak minden köz adózástul; — azonban népesülésig a' telek használatával járuló közterheket az tartozik viselni, ki az illy elhagyott telket, habár pusztai legyen is az, használandja. — 13. §. Fenmondottak értelmében az adó behajtása a' vmegye hatóságához fog tartozni, 's az elmaradó tartozásokat akár a' jobbágytelki nemeseken, akár a' földesuron a' tiszti ügyész fölperessége mellett a' szolgabiró és eskütt, megjelenésre törvényes határidőt szabván, summás pör utján, — 's egyedül a' megyei tövényszékre birtokon kivül följebbvihetést engedve meg, mellőzvén minden formaságot és minden törvényes orvoslás-módot még, a' törvényszünetek idejét sem véve ki, — a' költségekkel együtt fogja megvenni és végrehajtani.

Kinevezések: Ő cs. kir. fölsége Károlyi János nagysárosi plebánust és tarczaföi főesperest „Sárosi sz. Szaniszló“ czimzetes apátjává; —

sept. 30iki legfensőbb határozata szerint Tóth József győri kanonokot „Kalocsai sz. Ágoston“ czimzetes apátjává; —

october 2kárul a' magyar kir. udv. kanczelláriához intézett legfensőbb határozata szerint Tar Józsefet a' sopronyi kerület fő-tartománybiztosát magyar királyi tanácsnokká méltóztatott kinevezni.

Zilahon sept. 16ikán a' középszolnoki casino hatodik közgyülését tartván, a' rendszabály szerinti tisztujitás bevégzése után, — alakulása czélját e' részben is bebizonyitandólag — Kölcsey Ferenczet, polgári és irói érdemei méltánylása tanujeléül örökös tiszteletbeli tagjává választotta. Erd. Hir.

ANGLIA.

A' londoni lapok jelentik már a' belga király 's királynénak oct. 7én, egy kormányrakhajón elutaztát. Kent herczegné, Victoria herczeg kisaszaszony, Wellington herczeg 's több más jeles személy kisérte őket egészen a' hajóraszállás helyéig. Valamennyi hajó kibontá lobogóit, 's zengett az angol nemzeti dal, végre a' rév álgyutelepeiről ezerek búcsú-kiáltása hangzék utánok. A' Courier azt mondja, hogy az elhunyt Carolina királyné visszajötte óta annyi nép, 's jelesül annyi idegen, Doverben nem gyülekezett össze. — A' bel-

gák királya 's királynéja octob. 8án már megérkeztek Laeken kastélyba.

Octob. 6kán Tipperary választóji követjöknek Shiel urnak, ki O'Connell után leghatalmasb alsóházi tag az irlandi katholikus-párt részén, fényes lakomát adtak. Ez alkalommal Shiel ur is beszédet tartott, mellyben imezt mondá: „Én figyelmesen ügyeltem a' mostani ministerek viseletére, 's azt szeplőtelennek találám; én O'Connell Dánielllel egyesülve támogatni fogom őket, 's törekedni fentartásukon." Shiel ur egyszersmind kemény kifejezésekkel élt a' toryk és orangisták ellen, nem különben korholta Peelt, 's az elpártolt whigeket, úgymint Sir J. Grahamt, és Stanley lordot, „kik, úgymond, öngyilkolólag tönkre juttaták magukat, 's most oda teritve O'Connell lábai előtt hevernek." Azonban jegyzésre méltó, hogy a' felsőház javitásáról nem szólott.

O'Connell elfogadta egy lakomára a' meghivást Limerickbe, melly october 8án fog megtörténni, ellenben elmellőzte Cork városa meghivását hasonlóan lakomára, minthogy állítása szerint ideje nem engedi. Levelében, mellyet a' két corki parliamenttaghoz küldött, igen dicséré a' kormányt, melly ollyan őszinte jó szándékkal van Irland iránt, honnan arra szólítá föl őket, hogy a' mostani kormányt 's ministeriumot teljes erővel támogassák. Ezen tanácsot Irlandban már követni is látszanak, mert october 6án összegyült a' kézműegyesület Dublinban, 's egyhangulag azt határozta, hogy minden további politikai összejövetel egy évre elhalasztassék; hogy a' mostani ministeriumnak, mellyben bizik az ország, legkisebb alkalmatlanságot se okozzanak. O'Connell, ki ezen gyülésen jelen volt, háromszoros éljent kialta Mulgrave lordra, melly nagy lelkesüléssel fogadtaték. Ezután hosszu beszédet tartott, mellyben jelesül oda nyilatkozék, hogy a' mostani ministeriumnak Irlandban nincs politikai egyesületek segélyére szüksége, mert úgy is az egész nép támogatja azt, mert jól 's igazságosan kormányoz.

A' szabadelmü angol sajtó kedvező szemekkel nézi Mendizabal ministeriuma képeztét. A' Courier october 9ről igy elmélkedik arról: „Az uj ministerium beiktatása, melly az intéző személyekkel Madridban történt tanácskozásra következett, varázs erővel látszott birni, minthogy annak következésében a' junták többnyire a' kormány részére állottak. Mendizabal urnak természetesen a' jövő cortesre kell biznia, hogy az a' népjogait 's kiváltságait úgy intézze el, mikép azt a' nyilványos jóllét 's boldogulás, ide értve a' baski tartományokat is, megkivánja. Ezen józan pályán annál könnyebben megmaradhat, minthogy nem kénytelen, mint elődjei, Burgos ur üdvtelen politikáját követni, ki neki bőszült volt, mindent középpontosítani, és azután megyékre osztani; — nevetséges módra Spanyolország valamennyi tartományit tisztosztálya (boreaux) kéregalakja szerint akará kiszabni, a' mi első oka volt a' baskok elkeserültének, 's lázadásának. — Mi mingyárt eleinte megróttuk Napoleon e' szolgájának feszes nemzetelleni politikáját, 's Mendizabal ur, ki más iskolában képzé ki magát, nem késhetik országa békéjét az által megvásárlani, hogy minden méltatlanságot elhárít, mellyekkel elődei a' baskokat és intézvényiket halmozák. — A' baskok átlátandják hogy ő és pártja, több hatalommal bir biztositani ezen intézvényeket, mint d. Carlos, 's ha a' közbocsánatnak illy biztosság lesz következése, kétségkivül rövid idő mulva helyre lesz ismét állitva Spanyolország békéje. Mendizabal ur belépte a' kabinetbe, már szerencsét hirdető korszakot alapitott Spanyolországra nézve, 's mi rendszabályiban egy olly férfi tetteit látjuk, ki átfogó szellemet köt össze nagy szilárdsággal, és szint olly nagy emberiséggel. —

Mig az angol hirlapok az orosz politikát Törökországra nézve keményen megtámadják, 's oda mutatnak, mikép lehetne Oroszország kiterjedésének elejét venni, a' Morning-Chronicleban egy levelező kel föl, ki azon nagy veszélyre mutat, mellyel Oroszország a' balt tengeren tanyázó húsz harmincz liniahajóból 's ezeknek megfelelő fregátokból, 's kisebb hadhajókból álló hajóserege által magát Angliát fenyegeti. Mi könnyen szállhatna meg, úgymond, e'hajóhad Anglia' valamellyik védetlen partján, 's kiszállíhatna vagy 50,000 fönyi serget, melly kimondhatlan zavart okozhatna. A' Courier erre megjegyzi, hogy a' dolog magában minden bizonnyal nyugtalanító, de azon másképen nem segíthetni, mintha Anglia is olly tetemes hajóhadat tart fen, melly amazt szüntelen féken birja tartani. Mire nézve oda megyen már gyakran ismétlett tanácsa, hogy az angol hajóhad szaporítassék. — Sem szövetség, sem egyéb más nem képes tekintetet szerezni az angol lobogónak. —

A' Globe beszéli, mikép a' sajtó-üldözés Francziaországban már annyira ment, hogy nem rég Boulogneban a' nyilványos olvasó kabinetekben, 's a' hol hozzálehetett férni, egy londoni ujság lefoglaltatott, mert kissé szigorún találta meg birálni a' franczia kormány viseletét 's politikáját. —

A' tory lapok kárörömmel jósolják 's kürtölik az angol-franczia szövetség fölbomlását. A' Morning-Chronicle felel: Mi nem Broglie herczeg, nem Guizot ur, sem Persil ur, hanem a' franczia nép szövetségesei vagyunk. Ehez kötnek vonzalmaink, nem ministereihez, a' spanyol 's franczia szabad-

ság ellenségeihez. Szövetségünk a' franczia néppel felbomolhatlan, mert érdekeink ugyanazok. —

A' Globe a' franczia kormányt ótalma alá veszi némileg a' londoni ujságok kemény megtámadásai ellen. „Azon nyelv, mellyel hirlap-társaink Francziaország kormánya 's mostani helyzete ellen kikelnek, inkább tulságos, mint józan. Azt akarják tudnillik velünk elhitetni, hogy a' kormány az ország intézvényei ellen ugyanazon összeesküvést követte-el, melly X. Károlynak koronájába került. A' toryk kedvező gúnykaczajra fakadnak, mintha a' három juliusi nap dicső harcza egészen sükeretlen maradt volna. A' szabadelmüek is kakukmódra utánok kiáltják. Nem tanácsos szomszédink hibájit nagyitani. A' franczia kormány legujabb cselekvéseit, noha igen meghaladják a' józan megszorítás' mértékét, még sem tehetni az 1830iki kir. rendelésekkel ugyanazon arányba. — Amazok egy szép reggel minden tanácskozás, vagy előintés nélkül becsátattak ki, czéljok vala megsemmíteni az egész szabadelmü sajtót, 's bezárni a' közönség elöl a' nyilványos olvasó termeket 's egy minister' néhány tollvonása által megmásitani a' törvényhozás egész democratai bélyegét. A' mostani törvények ellenben, bár messze mennek, semmit illyest nem tevének. Az ellenző sajtó tüzét egy napra sem gyöngitették meg. Őt tiszteletre birták ugyan a' királyság előtt, de annak keserüségét kettős mértékben a' ministerek fejére gyüjték. E' fölött a' törvények 's a' törvényes vitázat minden szabályszerü alakjaival mentek át, 's az egész nemzeti őrség által képezett néposztály, melly az 1830iki merény ellen föllázadt, ezeket legalább szenvedő viselete által a' külső szinre elfogadta. Előttünk Francziaországban a' dolgok mostani állapotja, 's azon között, melly a' juliusrevolutiót okozá, csak gyönge hasonlatosság van. Akkor két pont vala, melly Francziaországot, vagy legalább Parist, a' Bourbonok urasága ellen felbőszíté. Elsőben is, idegen befolyás hozá be őket, 's mindig kapcsolatban volt azzal; azután pedig a' papi hatalom helyreállítására törekedett.

FRANCZIAORSZÁG.

Oct. 10én vétetett föl Kergorlay gróf egykori franczia pair pöre a' közszék előtt. A' Quotidienne t. i. auguszt. 10én közzé tett Kergorlay urtól egy levelet, tárgyazva azon 23 vendèebeli, kik rablás miatt elfogatva a' Niorti törvényszék előtt állottak, 's kik közül 13 el is itéltetett. A' törvényes vád mind a' grófot, mind Dieudé urat a' Quotidienne kiadóját érdeklette. A' levél védelmezi a' vendèei fölkelés törvényszerüségét, kiterjeszkedik a' vendéebeliek ellen elkövetett vadságokra, 's végre Zumalacarreguy fényes dicséretével rekeszti. Kergorlay azzal menté magát, hogy ő csak e' szerencsétleneknek akart segédül lenni, kik élethalálra valának bevádolva. E' czélját egy részben el is érte, mert egyetlen vádlottat sem nyakaztak le. Ő 1815ben Napoleon bitorlásának mondott ellen, igy 1830ban az uj bitorlásnak is ellen kelle mondania. Arrul vádolnak, hogy azon jogokat támadtam meg, mellyeket Lajos-Fülöp a' nemzet akaratjából állít nyerteknek." — Az elnök nyilványitá, hogy hasonló kifejezést nem szenvedhet, Kergorlay ur a' király jogai megtámadásáról van vádolva, 's védelem helyett uj vétket követ el. — Kergorlay ur nyilványítja, hogy ő tagadja Lajos-Fülöp jogait. Az elnök megjegyzi, hogy épen abban áll vétke. Kergorlay ur folytatja kéziratból védelme felolvasását, 's mondja, hogy a' nemzet 1830ban nem kérdeztetett meg. Az elnök erre elvevé tőle a' szólás jogát 's védelmezőjének adá, Kergorlay ur pedig mondá, minthogy a' védelmezés el van nyomva, megtiltja ügyvédének a' szólást. Ő már egy izben hasonló levél miatt a' törvényszék elé vala idézve, de attól fölszabadíttatott; pedig e' levélben V. Henriket ismeré el királyának, Lajos-Fülöpöt pedig bitorlónak állítá. Erre félbenszakasztás történt, melly néhányszor ismételtetett, mig az esküttszék a' tanácskozási terembe átment. Kergorlay ur 's Dieudé ur, mindegyik négy hónapos fogságra és 2000 frank birságra itélteték el. —

Parquin ur, előbb a' párisi ügyvédkar elnöke, és Chaix d' Estange, la Ronciere védelmezője, mint a' Messager állítja, Fieschi azon ohajtását, hogy védelmezzék öt, egyenesen, és határozottan megtagadták; azt hiszik már most, hogy hivatalosan fognak neki ügyvédet adni, ha önként senki sem akarja ügyét fölvállalni. — Az egyik orgyilkos még meg sincs büntetve, 's már uj kelt föl, minthogy a' Bon sens állitása szerint uj összeesküvést födöztek föl a' király élete ellen. — Még eddig csak czimboraságról vala szó a' palotában, mellynek czélja volt, Lajos Fülöpöt fontainebleaui utjában meggyilkolni. — Négy személy elfogatott, 's Fontainebleauban van bezárva. A' részleteket még nem tudják. —

A' Moniteur a' kereskedésre 's iparra nézve két igen fontos rendelést közöl. Az egyik módosítja az 1834 év junius 2án, julius 8án és auguszt 19én, meg 22én kiadott rendelések által megállapított tilalom-rendszert a' köszénre, vasra, palaköre (Schiefer), márványra, salitromra, olajokra, 's a' t. nézve. A' másik fölmenti a' Guadeloupe és Martinique gyarmatokból hozott czukrot minden vám alul. —

Egy párisi levelező az Allg. Ztgban következő dolgokat emlit. A' kormány Madridban a' juntáknak franczia beavatkozást mutat kéz alatt, noha nagyon is jól tudja, hogy a' franczia seregből egyetlen legény sem lépend át a' spanyol határon, akár a' királyné, vagy junták mellett, akár

azok ellen. A' Journal des Debats czikkelye is don Carlos győzelmes állásáról ezen politikába tartozik, mert Parisban azt hiszik, Mendizabal urat megijeszthetni azon fenyegetéssel, hogy V. Károlylyal fogják összekötni magukat, hogy igy a' doctrinairek kedve szerinti cselekvésekre birják őt. — Lesz é ennek Spanyolországban hatása, igen kétséges, mert Lajos-Fülöp soha önszántából a' praetendenst támogatni nem fogja, 's hogy itt ott nem elég szorosan bánik vele, az saját félelme következése, mert mindig lehetségesnek hiszi, hogy V. Károly még uralkodó király lehet Spanyolországban, 's e' szükség esetére örömest nyitva tartana még egy kis ajtócskát. V. Károly urasága Spanyolországban mindennél inkább veszélyezhetné Lajos-Fülöp királyszékét, mert Francziaország délszakára könnyen lehetne onnan munkálni, 's elhatározó pillantásban, könnyen fél Francziaország elpártolhatna Lajos-Fülöptől. Ezen kivül d. Carlos világos segitése végső döfést adna a' franczia'k szemei előtt a' kormány politikájának, mellyel ugy sincsenek megelégülve.“ —

A' pairszék elölülője azt irta meg a' pairség tagjainak, hogy Fieschi ügyében a' nyomozásoknak már vége felé jár, 's a' vádtudósítás a' pairszék előtt már nov. első tiz napjaiban fog fölvétethetni; azért csak jöjenek Parisba megjelenendők az ülésben, mellynek napja majd hirül fog nekik adatni.

A' Gazette de Tribunaux következő gyilkosságot beszél el, melly igen magára vonta Paris figyelmét: „Egy mintegy 22 éves fiatal ember, kinek nevét most még el kell hallgatnunk, october 7kén estve Parisba érkezett. Ő Normandia egyik városából jött. Ugy tetszik, tegnap (11kén) estve 9 órakor, az omló záporeső daczára is Neuillybe kelle utaznia, vagy tán eddigi utazása czélja sürgeté oda. Annyi bizonyos, hogy ezen órában négy vagy öt halálos gyilok-döfést kapott. Gyilkositól üzetve segitség után kiáltozott, 's minden iparkodása daczára, mellyel valamennyi ajtón zörgetett, még is valamennyi csukva maradt. Az üveges ajtóján még most is láthatni a' szerencsétlen véres kezeinek nyomait. Az áldozat azonban még megtartott annyi erőt, hogy egy algerienne után fusson, mellyet azon szókkal ért el: „soha sem hittem volna, hogy éltem után leselkednek;“ mire az ifju ember anélkül, hogy többet mondhatott volna, elhunyt. Minden fáradság, mellyel Neuillybe érve, őt életre hozni ügyekeztek, sükeretlen volt. Mindeddig minden nyomozás hasztalan maradt. „A' Messager bizonyosnak állitja, hogy már nyomában vannak a' gyilkosnak. A' fiatal ember előbb a' posta-hivatalnál volt alkalmazva, hol gyanúban tartaték, hogy váltókat szedett ki a' levelekből 's azokat hamis név alatt egy harmadik számára behajtotta, ki őt később a' tartományba küldötte, honnan most hihetőleg unalomból visszajött. Ezen harmadik bizonyos vendéglőhöz rendelé őt a' neuillyi úton, 's ez alkalommal meggyilkolá őt. A' gyilkos és a' tör, mellyel a' gonoszt elkövette, már a' biróság kezeiben vannak.

A' Renovateur azt irja: Hamból bizonyos tudósítás után mondhatja, hogy Polignac ur már megszabadult minden köszvénytől. A' Chantelauze ur egészségi állapotjáról szárnyaló hirek teljesen alaptalanok. Ürügy lett volna az, áttenni őt máshova, 's kezdete az elitélt ministerek halk megszabadításának. —

Királyi rendelés megsemmíti az éjszakparti megye következő tartalmu végzését: „A' megye köztanácsa szükségesnek érzi kifejezni utálata 's boszonkadása azon érzelmét, mellyet benne a' julius 28ki merény gerjesztett. Hiszi egyszersmind, hogy az ország jóllétét 's nyugalmát biztosító eszköz az lett volna, hogy az 1830ki charta, 's az alapszövetség Francziaország és a' dynastia között sértetlen föntartassék; hogy a' nemzeti őrségbe 's esküttszékekbe bizodalom helyeztessék; 's az ijesztő rendszert szelid váltsa-fel, hogy a' juliusrevolutio következéseiben, elveiben 's férfijaiban átalányosan elfogadtassék, a' szegény osztálynak 's a' földmüvelésnek, az első szükségekre mint vasra és sóra rótt adók leszállittása által könyités szereztessék. Tisztelet követeinknek, kik küldetésöket olly jól értették 's teljesítették! A' megye tanácsa büszke arra, hogy élénk elégülését fejezheti-ki iránt ok, mert az utóbbi sajtó-törvények ellen szavaztak. — E' végzést, egy királyi rendelés, mint a' tanács hatósága körén túl menőt, megsemmítette. Morey ur Fieschi czimborája, ismét az éhenhaláshoz esküdött 's olly annyira kiéhezé magát, hogy 13án estve a' Conciergerieben csakugyan megholt.

SPANYOLORSZÁG.

Oct. 4iki rendelés által Alava general elbocsáttatása elfogadtatott; helyét ideiglen Mendizabal fogja pótlani, (mint külügyi minister) Alava pedig ismét londoni követ lesz. Almodovar gr. f. h. 6ikán ment Valenciából Madridba hadi tárczáját általvenni. —

Narbonnei oct. 10i hiv. tudósitás szerint oct. 9én a' viquei kormányzó a' carlositákat Olotnál megverte. O'Donnell, másodparancsnok Guergue alatt, fogságba esett. Egy bayonnei irás f. h. 7éről következő adatokat közöl a' két sereg helyzetéről, mellyek ismét Navarrába fordultak: a' Vitoria körül fekvő csapatok Estellánál d. Carloshoz csatlakoztak. Ennek hadi ereje, a' navarraival egyesülve, Estellában van összesítve. Cordova, az Ebro jobb partján haladva, 's d. Carlos estellai mozgásaira figyelve, körülbelől 12000 emberrel Lerinben áll. Innét azt lehet következ-

tetni, hogy rövid időn nagyobb ütközetek fognak történni. — Az ujságok, még a' carlos-elleniek is, egyezőleg bizonyitják, hogy a' carlosi hadierő az éjszaki tartományokban, Navarrában, a' baski részeken, 's Catalóniában is szemlátomást növekszik. Igy p. o. d. Carlos oct. 2án Estellában 19 zászlóaljat szemlélt-meg, mellyek mind telvék lelkesüléssel, 's égnek a' patriotákkal mérkőzhetni. — Gurrea, osztálya felével, igen rosz állapotban érkezett meg Cataloniából Andosillába. Puebla ellen (Vitoria és Miranda közt) ostrom készül, — a' pueblai őrsereg 1100 főbül áll. — Egy santanderi levél szerint a' hadi munkálat terve, mellyet a' christiniak nyomban az angol segédsereg teljes együttléte után végbevinni készülnek, oda van irányozva, hogy az ellenséget, mennyire csak lehet, körülvegyék, a' biscayai hegyek közé szoritsák 's ott elzárva tartsák mindaddig, mig lassanként minden erejét kimeríti, 's minden segédeszközeit, mellyek czéljai további elősegitésére használhatnak, fölemészti. Egyszersmind szárazon vizen erős vigyázat leend, hogy az élelem 's hadiszer kezelése meggátoltassék. A' szárazföldi sereg mintegy 50—60000 emberből fog állani, kik az ellenséget sikerrel elzárhatják. —

Egy párisi levelező a' spanyol ministereknek, 's a' legnagyobb nevü férfiaknak, kik most a' közfigyelmet magokra vonják, következő igen fekete 's keserü charakteristikáját adja: „A' jelen ministerség kevéssel jobb, mint a' múlt, 's annyi esze sincs, mint amannak. Ha népszerü engedvényekre hajlott, aztazért tette, mert másképen nem tehetett. Illy módon csak időt kiván nyerni. — Mendizabal egy vállalkozni igen szeretö pénzszatócs, de kinek csak igen ritkán van tiszta fogalma ön vállalkozásairól; politikáról csak annyit tud, mint azon kemény tallér, mellyet ujai közt forgat, de Angliában megtanúlta a' régi whigek' néhány mondókáit szajkóként utánozni. Ő Riego hadi biztosa volt, 's egy az elsők közül, kik azt elhagyták, 's mérsékleti rendszerre (moderantismus) tértek; különben olly ember, ki származása 's folyvásti szatócs élete miatt Spanyolországban sohasem tarthat köz tiszteletre számot. Cadixban, hol családja egy kalmárboltot bir, csak másfél-Jánosnak nevezik őt. (Juan y medio; mivel igen hosszú ember.) — Alava tetőtül talpig angol elvekbe van avatva, az aristocratia képviselője, mellyet ő mindig pártolni fog, valahányszor az csak egy szavazattól függ; de könnyen enged a' körülmények szükségének, 's a' democratia, ha erősnek mutatkozik, kevesbé félhet tőle, mint egyebektől, kik nem olly becsületes charakterüek. Különben igen szükkörü fej, melly békes időben is alig lehetne kormányra képes. — Almodovar gr. (k ezen czimet felesége családjáról viseli) ollyan ember, kiről sohasem lehet elhatározni, millyen; sőt talán maga sem tudja ezt igazán, mert feje olly zavaros, hogy irnokai soha sem érthetik, 's egy órányi szózsibvásár után maga sem emlékezik, mint kezdte beszédét. E' mellett szigoru és parancsoló, hivatalos munkáiban. Ő ollyan minister, ki minden kormánynak szolgálhat, de egynek sem használhat, 's ki jelen körülményekben csak a' zavart nevelendi. Őt a' valenciai nép 1820ban, nem tekintvén csekély rangjára (mert csak alezredes volt), az inquisitio tömlöczéből kormányzói székre ültette, mellyért azon időben nem nagyon czivódtak, későbben pedig, mint mérséklett rendszer' emberét, elüzte. — Gomez Becerra valaha követ volt, 's Toledo tartomány polgári igazgatójává neveztetett, de hivatalát olly roszul viselte, hogy el kelle őt e' hivatalból mozdítani, 's a' vádból csak titoknoka ügyetlenségével moshatá-ki magát. — Martin de los Heros szük elméje 's makacssága ismeretes. — Ezek hát azon emberek, kik Spanyolországot e' bonyolódott 's üdvtelen helyzetből, mellyben most nyomorog, kiragadják? — Alig lehet megfogni, mint szánhatják-el magokat a' tartományok lemondani azon hatalomról, melly egyedül képes őket megmenteni, mert a' nagy helybeli nyomoruságok csak ésszel 's értelemmel ható, 's illő helyen alkalmazott muukásság által orvosoltathatnak. — 's a' t. — Mina generált szinte gyalázza a' levelező, 's csupán ennek ellenpártját Pedro Mendez de Vigo generált dicséri. Las Navasról igy ir: „ennek politikai középszerüsége nyilván kitetszik parlamenti beszédjeiből, 's mostani bátor ellenszegülése nem annyira ön elveinek világos ismérete 's józan elgondolás, mint személyesen megsértett becsületérzés által vezettetik. Ő heves természetü ember; különben, mint magános polgár, igen tehetős, mert neki 's feleségének 200,000 fr. jövedelme van, leginkább cordovai jószágiból. Nem kell hinni, hogy ő Mendizaballal titkos egyetértésben cselekednék; ő is, úgy mint más hazafiak, liberalis haladás külszine által megcsalatott.“ — A' legujabb kinevezéseket egyiránt ócsárolja; azok — ugymond — mindnyájan kopottvagy gyanus nevek. Seoane kineveztetése nem a' hazaszeretők, hanem a' királyi rendelmény' pártfogóinak van inyök szerint. De legkülönösebb Carratala kineveztetése Valenciába, hol ezen ember a' legroszabb hirben van. A' függetlenségi háboru kiütésekor ő ott tanuló volt, 's a' legroszabb társaságok czimborája; ő, néhány társaival, vitte végbe azon rablásokat, mellyek a' valenciai támadás első szakát olly ocsmánnyá te-

vék; végre örültek, hogy nehány száz czimboráival az almanzai táborba küldhették, hol hadnagyságot nyert. — Ő kivált Amerikában lelte szerencséjét; hive a' juste-milieunek, mert ennél legtöbbet reményl nyerhetni. — Palafox, az Arragoniába rendelt főparancsnok, tehetetlen ember; hirét nevét Calvo de Rosasnak, Spanyolország legnemesb férfiai egyikének 's barátjának köszöni. Ő maga soha se volt hazafi-érzelmü, 's Ferdinandhoz és az absolut kormányhoz soha sem lett hütelen. —

A' Memorial Bordelaisben ezt olvashatni: Madridi hir szerint a' cortes ellenzéki tagjai föltevék magokban, hogy Toreno grófnak, mint asturiai követnek kizáratását kivánják, miután ez több junta által hazaárulónak hirdettetvén, az estamentoban ülni méltatlan. Hire van annak is, hogy Mendizabal ur minden ministeri fizetéséről lemondott, ebben Martinez de la Rosa példáját követvén. — Bár ezen nemeslelküség őt jobban ótalmazná az üldözés és gyülölség ellen, mint Martinez de la Rosát! — Továbbá beszélik, hogy Mendizabal ur azt tanácsolta Amarillas és Ofalia uraknak, hogy külföldre utazásra engedelem-levelet kérjenek. Ezáltal a' tulzó liberálok meg lesznek nyugtatva, kik zúgolódnak azon, hogy e' két férfi a' titkos tanácsban van. Távozásuk a' conseilt teljes semmiségre juttatván, nem lesz a' radicáloknak többé okuk féltékenységre.

Sept. 21én 442 ember, az Algierban hajóra szállt idegen sereg' hátralevő része, Mahonból jövet, Tarragonánál szállt partra. Barcelonában azon hir kering, hogy Gurrea osztálynok ismét Cataloniába fog visszatérni. — Oct. 9i levelek szerint d. Carlos folyvást Estellában, Cordova pedig Lerinben tartózkodik. A' cataloniai állapot egy hónap óta bámulatos fordulást vett; több mint 25,000 royalista van ott fölfegyverkezve, 's a' népség lelkesülése d. Carlos mellett, 's a' zendületi zsarnokság ellen leirhatlan. — A' sorezredek 's az idegen sereg Pastors generállal együtt eltüntek, Gurrea is parancsai alatt álló arragonjaival visszavonta magát, ugy hogy a' carlosiak épen semmi akadályra nem találnak a' maguk teljes alakulásokban. — Don Jose de Escoriguhela, ki mint magas erényü 's mélytudományu ember egész Cataloniában 's Arragoniában isméretes, és eddig a' zendülési förgeteg elöl magányba vonultan élt, az anarchisták merényei által onnét ismét elöhivatott, 's magát a' pseudo-király és vallás védöji vezéreül tette. Szavára a' falusiak csoportonként tódulnak össze. A' tisztelet, mellyben ő ott áll, olly nagy, hogy midőn valamelly városban beszél, egy osztály katonaságnak kell védelméül lenni, hogy ruháit csupa tiszteletből össze ne szaggassa a' nép és maga közt ki ne ossza. Tőle igen sokat várhat a' carlosi párt.

Saragossából irják, hogy miután Nogueras general a' Cabrera csoportja ellen oct. 4én Hortánál történt ütközetben megsebesült, 's öt vagy hat sérült társaival Saragossába visszatért, ott olly nagy dühösség támadt a' carlositák ellen, hogy a' nép a' carlismusrol gyanus személyeket meg akarta öldösni, 's tizenkét illyen személy tördöfés vagy puskalövés által meg is öletett. A' nyugtalanságot csak az által lehete lecsilapitni, hogy mingyárt másnap három carlosita fogoly ellen fölvették a' pört, 's azokat kárhoztatván, agyon is lötték. —

Barcelonai hir, hogy ott egy Genuából jövő 's carlositák számára rendelt hajót, 4000 fegyverrel, hadiszerekkel 's pénzzel megterhelve, elvettek. — Esponceda és Bernabia, gróf las Navashoz küldött követek, Manzanaresből oct. 4kén jöttek vissza a' fővárosba. Ezeknek tudósitása szerint las Navas csak 2000 embernek parancsol. Midőn a' követek eszére akarák adni, hogy minden erejét a' közös ellenség, d. Carlos ellen fordítsa, azt válaszolá, hogy d. Carlossal ő keveset gondol, az ő czélja csak Andalusiát, kedves szülöföldét, megszabadítani. — Bernabiának las Navas parancsa szerint meg kelle lövettetnie, de ezen szerencsétlenségtől Esponceda közbenjárása által megszabadult.

Ujabb hir szerint a' cataloniai junta, mellynek föloszlása hirdettetett, még mindig fenáll, 's megtartja fegyvereit. Barcelonában, el Catalan hirlap szerkeztöjét, ki nyugtalankodott 's bujtogatott, elfogták 's aligha halállal nem fogják büntetni.

GÖRÖGORSZÁG.

A' Hellenföld, ugy látszik, nem igen boldogulhat. — Athene 10,000 lakosi közül 4000 beteg, de szerencsére nem veszélyesen, 's nem is nagy arányban a' régi lakosokhoz. — A' betegség oka a' nagy hőség 's közel mocsárok kipárolgása. — Görögország egyéb részein egészséges a' test, de annál inkább látszik szenvedni a' lélek, melly az idegen kormányt nem örömest sziveli. — Számos elégületlen 's nyugtalan, csoportosan rohant be Epirusból, hol egy ponton 400, másutt ismét 250 före terjedt. Még a' rendes katonaság közül is sokan részükre nyilatkoztak, fölzendülvén az idegenek iránt mutatott kedvezéseken. Ezen elégületlenek egészen a' városok kapujiig nyomultak elő, 's Lepanto azáltal menekedett meg tőlök, hogy pénzt 's élelemszert adott nekik. E' palikárok a' kormány minden mozdulatát meggátolák nyugati Görögországban, mig Gordon ezredes ellenök küldetvén 1200 fönyi sereggel visszahuzták magukat. Csak egyet keríthettek kézre. Midőn azt kérdezték tőle, mi készteté őt rablásra, azt felelé az angolnak „A' szükség!" Nőm, 's gyermekeim vannak, 's nincs miből tartanom öket, noha 10 sebem van

a' megszabadító háboruból. Azért hajdani pajtásimhoz állottam, hogy velök együtt elvegyek mindent, a' mit találok." Halálra ítéltetett a' szerencsétlen, 's agyon lövetett. Az elcsüggedés legkisebb nyoma nélkül halt meg. — A' szállítvány 200,000 drachmába került. Mig ez nyugati Görögországban történt, azalatt más nyugtalanságok ütöttek ki keleti Görögországban is, 's egész Attika széleig elönyomultak némelly elégületlenek, hol megtámadtak mindent, mi a' kormányhoz tartozott; magányos tulajdont nem bántottak. Öregbiték ezen rendetlenségeket a' mainoták, vitéz hódithatlan nép, kik magukat a' régi spártaiak ivadékinak tartják, 's a' sikra szállván le hegyeikről, részesülni kivántak az aratásban, mint Kapodistrias alatt utóbbi időkben tettek; még is nyugalmasabbak most, mint akkor voltak, mert öket is nyugottan hagyják. Földükön mintegy 300 fönyi őrizet fekszik, de annak parancsnoka olly lábon él közöttük, mint kapitányaik egyike. A' kormány minden munkássága iránt ok azon rendszabályban pontosul, hogy az egymással czivódók közt közbenjárót játszik, 's némi tekintettel bír közöttük. Mainában sem adót, sem vámot nem fizetnek, 's ezen állapot igy marad, mert nem másithatni meg. A' pártok főbbjei, mint Bozzaris Konstantin, csak azt várják, mire ütend ki a' dolog. Ugyanazt teszik a' szabadságba helyezett foglyok is, úgymint Koliopulos, és Kolokotróni, kiknek azonban nem szabad Athenét elhagyniok, 's kikre nagy gonddal vigyáztat a' kormány. Ezek, hogy tanu nélkül értekezhessenek egymással, a' szőlők alá mennek a' magányos Asometon klastrom felé sétálni. Egy napon Dawkins urral találkoztak szemben, ki öket mély beszédbe eredve találta, 's sokáig vigyázott rájok. Midőn észrevették őt, azon látszottak egy ideig tanakodni, mit tegyenek 's végre is elébe mentek. Az első, üdvözlések után mondá a' peloponezusi vénhöz Dawkins urhoz: Ugyan adjon nekünk Dawkins ur tanácsot, mit tegyünk? Látja Ön, minden lábra kél, 's naponkint más meg más ajánlásokkal faggatnak. A' ravasz diplomata felele: „Mindenek előtt arról gondoskodjatok, hogy itt, bátorságban maradjatok." 'S e' szóknál jobbjával saját torkához nyult. „Jól van, úgy mond Kolokotroni, látja Ön, hogy gondunk van rá, különben nem volnánk itt; de jövöre? A' diplomata csak a' mondottat ismétlé, 's állitá, hogy ő egyéb tanácsot nem adhat, mig a' vén palikár-vezér e' szókkal rekeszté a' beszédet: „Azt fogom tenni, Dawkins ur, mit Ön teend, 's csak Ön tanácsát fogom követni." — Ezekből láthatni, mi keveset bizhat a' kormány ezen férfiakban is, melly ezen kivül Kolletti eltávolíttatása által még egy számosabb pártot is idegenített el magától. —

Görögországban most két fő tárgy foglalja el a' köz figyelmet. Elsőben a' bevételek 's kiadások állapotja, azután Armansperg gróf status-kanczellár politikai állása bizonyos párthoz. A' költségekre nézve Görögországnak eddig éves jövedelme 10 millióra számitatott, mellyből azonban kivált az utóbbi két évben csak 7 milliót vett be valósággal, a' többi a' háborgások által okozott pusztulások miatt elmaradt. A' kormány azon 60 millió kölcsönnek, mellyet Anglia, Franczia és Oroszország adtak Görögországnak, mig helyreállhat pénzügye, már két harmadát fölvette, 's elköltötte. Az utólsó harmadra nézve az alkudozások nem igen haladnak, mert Franczia ország egyenesen azt nyilványitá, hogy nem fizetend. A' kormány szükségeire minden hónapban $1\frac{1}{2}$ millió kivántatik, 's minthogy a' kincstárban Otto király székfoglalása alkalmával csak 6 milliót talált, ezen összeség csak novemberig lesz elég, azontul pedig az ország hihetőleg saját segédforrásira lesz szoritva. — A' másik főtárgy, melly a' közfigyelmet nem kevesbé nyugtalanitja, Armansperg gróf családi szövetkezése a' Kantakuzeno herczegekkel, kiknek két leányát adta feleségül. —

SCHWEIZ.

Mint tudva van nem rég némi czivódás támadt Basel vidék és Francziaország közt, mert amaz bizonyos Wahl nevü pénzváltónak Sundgauból, ki jószágokat vett a' félcantonban, nem akarja a' letelepülési jogot megengedni, minthogy zsidó. Schweizi lapok most azt jelentik, hogy a' franczia kormány jegyzéket bocsátott a' főhelyhez, mellyben az adatik tudomásul, hogy a' Franczia király minden közösülést félbenszakasztatni parancsolt követének Basel vidékkel, ha az a' köztanács végzését Wahl ügyében azonnal viszsza nem húzza, mivel ez ellenkeznék az alkuszerü viszonyokkal Schweiz és Francziaország közt. —

TÖRÖKORSZÁG.

Azalatt, mig Durham lord Konstantinápolyban mulatott, több megtisztelés közt az orosz követ is nagy tánczmulatságot ada tiszteletére. Húsz basa volt ezen vigalomra meghiva, 's mindnyája közül csak az egy Namik basa jelent meg. Butenief ur igen megboszonkodott rajta, 's a' törökök sértő udvariatlanságának nyilványitá azt. — A' törökök igen kedvesen fogadták átaljában Durham lordot, 's úgy látszik, általa ismét összebarátkoztak az angolokkal.

NÉMETORSZÁG.

Münchenből oct. 9ről irják, hogy noha nem igen kedvező volt az idő, még is megtörtént Reichard ur léghajón légbe repülése, melly ezen napra volt igérve. Az idő esős volt, néha kemény 's néha

szélcsapások mozgatták a' légkört nyugatról. A' királyi udvar, és számos nép volt a' mezőn összegyülekezve. Miután Reichard ur több kisebb léghajókat felbocsátott, mellyek azon irányt kimutaták, mellyen a' nagyobb menendő vala, fölemelkedett sok ezer ember kiáltásai közt, 's keleti irányban függött egy ideig, mindenkitől látva, a' város és Isar fölött, mig végre a' felhők közt eltünt. — Később 18 órányira mondják leszállottnak.

AMERIKA.

Ujyorkból sept. 8ról ezt irják: Mobile lakosai (Missisippi) nem rég igen felindultak azon hirre, hogy Geszner dr. egyik gyermekét annak testvére elragadta. A' rabló levelet hagyott hátra, mellyben azt igéri, hogy a' gyermeket 30,000 dollár váltságdijért visszaadja 's egy, Mobileban lakó másik testvérjére van a' pénzfölvétele bizva. Minthogy a' megszomorított atya késznek nyilatkozott e' summát lefizetni, a' testvér a' bankba ment vele, de ott megragadták őt a' tűztársaság tagjai, kik épen akkor egy gyuladásról térvén haza, az esetet meghallák. Ezek tehát azonnal letartóztaták őt, 's vallatni kezdék. E' testvér megvallá, hogy tudja a' helyet, hol a' gyermek rejtve tartatik, 's késznek ajánlkozik, visszaszerzeni azt, ha megengedik a' testvérnek, ki elrablotta a' gyermeket, hogy akadálytalan hagyhassa-el az országot. Ez megigértetett, 's egy ladik készítetett föl, melly másnap reggel visszatért a' gyermekkel. — Lockportban Ujyork statusban ártézi kutat ásván, már hetven lábnyi mélységre jutottak, midőn egyszerre gyulékony szesz (gas) tódult ki, 's olly bőven, hogy azt most világitásra szándék használni.

AEGYPTUS.

A' babonaság furcsa példáját beszéli egy alexandriai levelező augusztus 18ról, a' mult dögmirigy idejéből. Következő a' történet: Mig a' dögmirigy legöldöklőbb volt, azt álmodá egy alexandriai muselman kereskedő, hogy házában a' dögmirigy 11 személyt fog megölni. Midőn fölébredt 's álmára visszaemlékezett, igen nyugtalan lőn, hogy házában a' 11 személyhez magát is kell számlálnia. Növekedék aggodalma, midőn mindjárt következő napon felesége, két rabszolganő, 's három gyermeke megholt. De egészen meggyőződött bizonyos haláláról, midőn már negyed napra a' többi két gyermek, két szolga, 's egy vén szolgáló is sirba szállottak. Készületeket tett tehát az örökkévalóságba költözésre, elbeszélte álmát néhány barátinak, 's arra kérte őket, látogatnák őt meg minden reggel, 's ha holtan találnák, takaritanák el a' szokott szertartások szerint. Egy ravasz tolvaj, ki ezt meghallá, használá a' kereskedő félelmét, 's megnyitván éjjel a' kereskedő házának ajtaját, a' megfélemlett férfi „kivagy?“ szavára „a' halál angyala vagyok!“ felele; 's mig amaz takarója alá bútt, 's egészen magán kül jött, azalatt összepogyászolt mindent, mit kézre kerithete, 's megrakodtan elindult; de szerencsétlenségére maga is dögmirigybe esett, 's a' lepcsőkön meghalt. A' kereskedő ezalatt még nap felkölte után sem merte néhány oráig kidugni fejét a' takaró alul, mig végre eljöttek megzavart barátjai, hallák a' történt dolgokat, megtalálák a' holmit, megismerék a' tolvajt, felfödözék az igazságot, 's az álom megvalósultát csudálatos módra megerősíték. Már most a' kereskedő szint olly bizonyos volt életéről mint előbb haláláról; 's nem csalódott, mert még most is önmaga beszéli e' történetet mindazoknak, kik azt hinni akarják, szomszédjai 's baráti pedig igaz történt dolognak nyilvánitják.

ELEGYHIREK.

Hahnemann ur, a' homoepathia nagymestere, jelenleg Párisban lakik, hova leginkább azon fiatal fejérszemély kivánságára ment, kinek ő nevét 's gazdagságát ajándékozta, 's ki egyenesen csak ezen föltétel alatt lett felesége. A' ministerek engedelmét orvosi praxis' gyakorlására minden nehézség nélkül megkapta, hihetőleg azért, „mint a' párisi levelező megjegyzi“ mert ő is doctrinair; doctrinája t. i. abban áll, hogy az orvosságot kis adagokban osztogatja. Azt mondják, hogy Hahnemann urhoz igen nehéz, 's csak felesége pártolása által lehet jutni. Tanácsa igazi aranytanács; 10 louisdor egy folyamodásnak még igen mérséklett ára. — Töpliczből irják, hogy ott a' fürdői vendégkönyvbe irt idegenek száma, kik közt lehete olvasni az ott jelenvolt fölségeket is egész kiséreteikkel, 3004re ment. A' nagy összejövetel 7 napjaiban naponként rövid programmája jelent meg a' napi történeknek. Ebéd után az egész szép világ, mennyire a' hely' szüke engedé, a' kis udvari játékszinbe tódult, hol a' prágai énekes társaság adá mutatványait; onnét a' fürdő terembe, hol estvénként reunio volt. — London és Páris közt egy telegrafvonal létesült, mellynek czélja a' pénzkelet 's részvények állását egyik csarnokbul a' másikba röpíteni. A' hirnek Londonbul Párisba érkezésére másfél óra kivántatik. —

Pénzkelet:

Bécs oct. 24kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	102 7/8
„ 4 „ „	99 7/8
1820ki statuskölcsön.	21 1/2
1821ki „ „	140 1/10
1834ki „ „	581 1/2
Kam 2½ pC. kötel.	66 1/4
Bankrészvény	1371 1/4
Cs. arany pC. agio	3 1/8

A' gabona pesti piaczi ára oct. 27kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	123 1/5	113 1/5	106 2/5
Kétszeres	83 1/3	73 1/3	66 2/3
Rozs	56	54 2/3	53 1/3
Arpa	50 2/3	49 1/3	46 2/3
Zab	36	34 2/3	33 1/3
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	43 1/3	42	40

Szerkeszti Helmeczy. -- Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

87. szám — Pest, szombat october 31kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (kinevezések, m. palotadámák; sárosi tisztujitás; határszéli csata a' bosnyákokkal; levelezés Haczfeldről, Egerből, Esztergambol). Ausztria. Anglia (bank-határozatok; hirlapi polemika a' spanyol és franczia politikárol; O'Connell 's a' t.). Francziaország (a' fontainebleaui összeesküvés nem valósult meg; censura; elegy.). Spanyolország (portugáli segédsereg' ügye; carlosi hadierő növekedése Cataloniában; las Navas Madridban; különféle.). Amerika (zendülés Parában; hirek az egyes. státusokból.). Persia. Németalföld. Schweiz. Németország. Elegyhirek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Oct. 23ikán a' RR. az arányositás tárgyát vették föl; a' fő RRnél pedig a' hozzájok átküldött T czikkely került vitatás alá.

Ő fölsége a' császárné és királyné auguszt. 17ikén többek közt udv. palotadámákká kinevezni méltóztatott: Eszterházy grófné szül. gróf Praschma Carolinet, — Pálffy grófné szül. hg. Lobkowitz Szidoniát, és Sándor grófné szül. hg. Metternich Leontinet.

Ő cs. kir. fölsége junius 15iki legfensőbb határozata szerint Dubniczai Branny János katon. élelmezés-főigazgatónak a' magyarországi fő hadikormányhoz élelmezés-tárgyi előadó-tagképen áthelyeztetését kegyesen jóváhagyni méltóztatott.

A' cs. kir. közöns. udvari Kamara az udvari fő taksáló-hivatalnál megürült ötödik ellenőri tisztségre, ugyanezen hivatal tisztét Schmuch József hazánkfiát nevezte ki.

Sáros vmegye tisztválasztása october 21én ment véghez Eperjesen a' legjobb rendben 's tartott reggeli 9 órától délutáni 4ig. Az uj tisztség névsora következő: alispán 1. Péchy Imre; 2ik Dessewffy József; főjegyző Kapy István (volt főbiró) aljegyzők: Bornemisza Sándor, 2. Márjássy Ágoston; főügyész Vinkler János, alügyész Berzeviczy Manó; főadószedő Péchy Benjamin, ellenőr Kádas Gábor, számvevő Dessewffy Kristóf. — Alsó-tárczai járásbeli főszolgabiró Sárosy Imre, al Fűzy Ignácz, esküttek: Dubovay Mihály, 's Duka Péter; aladószedő Hedry Gábor. Felső-tárczai járásbeli főszolgabiró Péchy Andor, al Tahy Albert, aladószedő Péchy Mihály. — Siroki járásban fő szolgabiró Berthóty András, al Hedry Péter; aladószedő Podhorányi István; esküttek Munkácsy András 's Berthóty N. — Szekcsői járásban főszolgabiró Raszlaviczy József, al Semsey Béla; aladószedő Dessewffy János, esküttek: Szinnyey Miksa 's Kohányi Antal. Makoviczai járásban főszolgabiró Semsey Pál; al Péchy Ambrus; aladószedő Zombory István; esküttek: Kohányi István 's Fejérváry István. Topolyai járásban főszolgabiró Bideskuthy József, al Fejérváry Pál; aladószedő Semsey István; esküttek: Tivadar József és Berthóty Jenő. A' többiek, mint: biztosak, orvosak, földmérők, várnagy 's a' t. megmaradtak.

Az Allg. Zeitung bécsi levelezője ezt irja octob. 3kárul: „Bizonyosnak hallik, hogy Kohári-Szász-Coburg hg. az ajánlást, minélfogva fija Ferdinand a' portugáli királynéval ő császári kr. fölsége testvére leányával házasságra keljen, elfogadta, 's a' hirnök az elfogadott házassági szerződéssel már utban van Lissabon felé. Az ifju hg. aprilisben fog indulni Lissabon felé Brüsselen és Londonon keresztül, hol a' vele vérségben levő föls. uralkodó családokat szándéka meglátogatni; addig pedig télen át a' portugáli nyelvtanulásra szentelendi idejét. A' hg. eddig, igen jeles nevelője prof. Dietz ur ügyelése alatt, a' német nyelven kivül már sajátjává tevé a' diák, franczia, angol, olasz és magyar nyelvet, mellyeket folyvást és ékesen beszél.“ Eddig a' bécsi levelező. Azt hogy az ifju hg. valóban jól beszél hazai nyelvén t. i. a' magyaron, bizonyítja azon eset: midőn 12 éves korában az édes anyja jusán illető egyik magyar urodalmát meglátogatta, a' helységek öregei egy szolgabiró ur által német nyelven fejezék ki üdvezlő öröm-érzetüket; mellyre a' hg. érzéssel teljesen tiszta folyó magyar nyelven tevé feleletét 's a' t. — Erd. Hir.

Junius óta, midőn az ogulini ezredi határszélen a' bosnyákokkal ama' nevezetes verekedés történt, négy hónapig folyvást állandó 's még eddig soha nem tapasztalt zavartalan béke uralkodott határszéleinken 's már mintegy reményleni lehetett, hogy talán ama' derekas fenyités végre észre hozá a' garázda szomszédokat 's ezután nagyobb tiszteletben fogják tartani országunk határait. Azonban october 12kén egy csorda a' nagy-kladusi törökök közül, számra mintegy 120 főnyi (mellynek egy része tartalék-seregképen a' török határon ben maradt) korán reggel Malyevacz és Valliszello közt a' szluini ezred vidékén ismét becsapott határunkra 's fegyveres kézzel a' legközelebb fekvő laktanyákra rohanván, azokbul a' szarvasmarhákat összegyüjték 's vele sietve visszavonultak Nagy-kladusba. Ebből természetesen értekezés következett 's részünkről azonnal fölszólitás intéztetett a' bosnyák helységi elöljárókhoz és kapitányokhoz az elhajtott jószág-megtérités iránt. Minthogy azonban e' békes alkudozásnak semmi sikere nem lőn, a' határszéli védelemre fölügyelő parancsnok Rukavina gen. ur fenyegető készületeket volt kénytelen rendelni Kladus ellen; összevont t. i. több csapatot a' szluini

és szomszéd ogulini és első bánsági ezredekből 's velök egyenesen a' határszél felé nyomult, hol a' háborgók tartózkodtak. Itt ujra fölszólitás intéztetett hozzájuk, de engedés helyett még inkább gyülekezni, 's azon jelből hogy asszonyaikat és gyermekeiket magoktul elküldvén birtokaik belsőjébe utasitották, a' támadást ellenünk mintegy részükről kezdeni akarni látszottak. Ennek megelőzésére Rukavina parancsnok oct. 17kén reggeli 10 órakor három hadlábbal elönyomulni kezdett Nagy-Kladus ellen, megtámadni a' háborgókat. — Ezek, Bessirevich kapitány vezérlete alatt a' legkedvezőbb pontokat elfoglalva erős állásokban várták csapatinkat 's nagy számuk mellett egy ideig vitézül ótalmazák magukat, mig végre katonáink által állásaikból rendre kiszorittatván, kénytelenek voltak az általuk előre hadmódra gondosan készitett faházakba visszavonulni 's onnan védelmezni magukat. Katonáink a' szabadban födetlen, midőn e' házakat megtámadák, az ellenség tüzének egészen ki valának téve. Sokat segitének azonban a' jó gondoskodásból hozott rakéták, mellyekkel a' csapatok több mint száz illyen házat gyujtottak föl, 's védelmezőjik nagy részével együtt porrá hamvasztottak. Ugyanekkor támadtatott meg a' mieink által Kladus vára, mellynek őrserege azonban mingyárt ostromkezdve kivonulni kezdett 's a' többi futamló bosnyákokkal együtt megfutamult. Ezzel vége lett az ütközetnek 's csapatink illő rendben saját földeikre visszatértek. Csatázás közben a' bosnyákoktul elfogott szarvasmarhákbul azon határszéliek kára, kiknek marháik előbb elhajtattak, egészen visszatéritteteti, a' még fölösleg zsákmány pedig vissza küldetett a' bosnyák tulajdonosaknak. Az ellenség veszteségéről ez ütközetben, azon kivül hogy csekély nem lehet, még bizonyost nem tudhatni; — a' csapatink részérül elestek száma 10, a' sebesültéké 32. — Gen. Rukavina, ki az expeditiót vezérlette, átaljában dicsérettel emliti a' határszéliek vitéz viseletét ez ütközetben, ugy szinte az ágyukat fedezett Bentheim sorezredi osztály munkásságát, valamint a' pattantyusság és rakétástest ügyességét. Névszerint magasztalja Köster ezredest ki egy hadlábat vezérlett, Belliny és Kuncz őrnagyokat, Jellachich József kapitányt, Bosszanecz alkapitányt és Jelencsics főhadnagyot 's ezredi segédet, kik az ellenség legnagyobb tüzét állák ki.

Torontalban Zsombolyon (Haczfelden) oct. 19kén egy jobbágyház délutáni 4 óra tájban szerencsétlenül egészen lángba borult. Elsők közt, kik oltásra megjelentek, egyik volt maga a' földesur Csekonics János ur és vendégei báró Wenkheim Béla és ifju báró Pirè urak. Csekonics ur kiragadván egyik jobbágy kezéből a' villát, többekkel a' meggyuladt kazal széthányásához kezdett, mig báró Wenkheim Béla mások segedelmével a' csáklyát fogta föl, mellyel a' ház födele leszakittassék; innen a' vizfecskendőhez ugrott 's azt nyomni segité, — meg meg mind a' hárman a' padlásra siettek föl 's ott a' kupákban föladott vizet fölszedegeték 's a' még szikrázó padlást locsolgaták. E' nem mindennapi példától a' néptömeg kettőztetett erővel buzdittatván munkásságra, a' szerencsétlenség annyira elhárittatott, hogy a' tömérdek tüz lángja sem a' szobákba, sem pedig tovább a' szomszéd házakra semmikép nem terjedhetett. — Ezen puszta elbeszéléshöz fölösleg volna dicsérő toldalékot ragasztani.

Az egri szüret october 19ikén vevé kezdetét; eleinte az eső több napig gátlá azt, mig az idő végre földerült 's a' szedés kedvező napfényen folyton folya. Octob. 27ikén azonban ujra beállott az esözés. A' termés e' vidéken általában sokkal szükebb mint a' tavalyi; bátor azonban nem olly jósága, még is nem megvetendő levet ad. — Esztergam vidékin az idei bortermés mind minőségre mind mennyiségre nézve silány. Talán hatszorta vagy néhol tizszerte is kevesebb az idei termés a' tavalyinál; a' meglehetős savanyuságot nem is emlitvén. Ez okbul a' tavalyi borok ára magasulni kezd már. — Pesten igen értelmes borismerők, a' körülbelül vidéki tavalyi 's idei borminőséget összevetvén, midőn amazt 10—12 foknyi erejünek lelék, az ideit alig találák $1\frac{1}{2}$—2 foknyinak. Azonban itt az ár még nem igen látszik növekedni.

AUSZTRIA.

Oct. 25kén valamennyi londoni 's párisi lap ugy szinte a' frankfurti, nürnbergi és augsburgi ujságok is elmaradtak; — 's csak a' porosz és olasz posta érkezett meg. —

A' bécsi ujságok körlevelet tesznek közre az Ens alatti ausztriai főherczegi tartományikormánytól, mellynél fogvást az adatik hirül, hogy ő fölsége fölhatalmazá a' pénzügy gazgatást száztól hármas kamatu kölcsön-fölvételre statuskötelezvények mellett. A' couponek 16 évre lesznek kiadva a kötelezvényekkel együtt. —

ANGLIA.

A' Times jelenti az angol bank azon határozatát, hogy semmi váltót sem fogad el (discontóz), melly olly bankok hátirásával van ellátva, mellyek saját jegyeket szoktak kiadni. E' határozás nemcsak a' váltókra illik, mellyeken csak egy hátirás van, hanem mindazokra alkalmazható, mellyeken a' legelébbkelő londoni házak közül öt hatnak hátirása is olvastatik. — A' Morning-Chronicle igen természetesnek találja, hogy a' franczia ministerium a' Hamban raboskodó exministereket szabadon szándékozik bocsátani, mert az 1830iki 's 1835iki franczia ministerek vise-

lete közt igen kevés a' különség. A' Globe, melly pedig védi a' fr. kormányt, maga is megismeri, hogy a' két ministerium viselete közt hasonlatosság van.

A' szabadelmü angol lapok sincsenek azzal megelégedve, hogy O'Connell Wellington tehetségeit 's dicsöségét megtámadta, 's azt állitá, hogy győzedelmeit csupán vakesetnek tulajdoníthatni. — Ezek közt a' M. Chronicle is föllép Wellington mellett, de csak ezen értelemben. — Átaljánvéve pedig a' Courier igen közbenjáró szerepet kezd viselni a' toryk és whigek közt; 's arra ügyekszik a' torykat birni, hogy jövő ülésben az összeütközést e' két ház között kerüljék el. A' M. Chronicle szerint száz épitömester vetélkedik az uj parliament-házak épittetése vitelében. Az épületek Erzsébet királyné korában divatozott goth-izlés szerint fognak felállittatni.

Az ország belsöjéből, különösen a' kézmükerületekből, hol az angol banknak a' magányos bankok hátirásával ellátott váltók discontózásárul szóló határozata elhirhedt, azt jelentik, hogy a' banknak e' határozata miatt ott nagy izgás uralkodik, 's az elmék olly igen fölháborodtak, hogy komoly következésektől tarthatni, ha a' bank e' határozatában megátalkodnék. Azonban, mint a' Times tudósít, hire jár, hogy az angol bank elismervén a' hasonló rendszabályra helytelenül választott időpontot, egyszersmind a' kereskedési közlekedésnek az által okozott akadályt elháritani ügyekezvén, e' rendelést annyiban visszavonta hogy habár az abban kimondott elv fen fog is tartatni, a' bank a' kizárt váltók discontozását még is mindaddig folytatandja, mig azon tömérdek pénzmennyiség, melly most a' bankban találkozik, ismét keringésbe jövend. Ennélfogva különféle, 's nagy mennyiségü váltókat fogadott el az egyenesen e' végre nevezett választottság. Ez által a' közlés tetemesen könnyül 's a' fenforgó függő kereskedési dolgok jelesen fognak elömozdittatni, mellyek igen akadályoztattak volna, ha az ama' váltókban foglalt tökék e' pillantásban keringésből kivétettek volna.

A' Morning-Chronicle szerint a' franczia kormány a' mult hónapon valamennyi Spanyolországból vett hirt meghamisitott, 's a' mondott lapaz kérdi azután: valljon Raynevalur, ki olly helytelen tudósitásokat küldc Parisba, még tovább is maradjon e meg Madridban? „De nem egyedül ezek, ugymond a' Morning-Chronicle, azon okok, mellyek arra birnak bennünket, hogy a' franczia kormányt hitszegésről, 's ellenséges cselekvésekről vádoljuk a' spanyol kormány ellen. Vádunk a' doctrinairek ellen az, hogy a' négyes szövetség kikötéseit megszegték megengedvén azt, hogy d. Carlos sergei mindenfajú segélyt nyerjenek a' határszéleken át. Ők arra kötelezték magukat ama' szövetség által, hogy ezt gátolni fogják, 's midön e' kötelezést megszegték, feláldozták Francziaország becsületét. Nem ok nélkül hiszik azt is, hogy a' lázadók ügyviselőjinek a' franczia fegyvertárak adtak fegyvert 's hadiszert. Mind abból, mit a' franczia kormány a' mult hónapban tett, világosan kitünik, hogy ez vagy amaz okból a' királyné kormánya tartósságát lehetlennek hivé, 's azon véleményü vala, hogy Spanyolországnak nem marad egyéb hátra, mint d. Carlos uraságának hódolni. Tudjuk azonban, hogy a' sereg 's a' franczia nép nagy tömege hittagadó ministereinek ezen 's ehez hasonló érzelmeiben nem osztozik. Abban is bizonyos lehet Spanyolország, soha franczia sergek szabadsága elnyomatására többé küldetni nem fognak. A' doctrinairek illy próbat tenni nem mernek, mert jól tudják, hogy e' sergek a' spanyol néppel azonnal közös ügyet csinálnának; 's végre Franciaországban is uj alkotmány kiáltatnék ki, 's az ottani dynastiának azon választás tétetnék, hogy vagy viseletét másitsa meg, vagy másnak adjon helyet.“ — A' Morning-Post oct. 13ról azt hirli, hogy Pozzo di Borgo sulyos beteg. — Irlandban, az iskolák 's oktatás állapotját nyomozó biztosság tudósitása szerint **5653** iskola van, melly egyedül tanitásbérből (minerval, didactrum) létez (a' gyermekek fizetik); **4004** pedig, melly vagy egészen, vagy rés int hagyományok 's aláirásokból tartatik fen. Az ezen iskolákban oktatást nyerő gyermekek száma **633,946.**, tehát majd nyolcz századnyi része a' népségnek, melly **1834**ben **7, 954, 100** lélekre ment. — Nagybrittanniában a' közvélemény egyik diadal után a' másikat ülli. O'Connell, kit annyira piszkolnak a' torylapok, oct. 7én volt legelőször szerencsés Irland lordhelytartója által ebédre meghivatni, vagy, mint a' Morning-Post mondja, a' lordhelytartó volt olly szerencsés öt asztalánál megvendégelhetni. A' tory lapok ezért iszonyu zajt ütnek ellene, 's annál inkább, mint hogy e' meghivás egy villongó beszéde után más napra következett, mellyet a' dublini kézmüegyesület gyülésében tartott. O'Connell Morpeth lorddal, Irland főtitkárjával, Perin urral kir. főbiróval, 's az irlandi főügyészszel volt Mulgravenél mint vendégtársakkal. —

A' Times egyesül a' ministeri lapokkal Mendizabal ur dicséretében, „Mendizabal, ugymond, megtette azon lépést, melly a' spanyol nemzet való érzelméről legbiztosabban fogja bizonyossá tehetni. Illően tekint a' nemzeti büszkeségre, mig egyszersmind a' valódi alkotmányos elvet szorosan megtartja. Ő nem ajándékoz alkotmányt a' spanyoloknak, mint XVIII. Lajos a' francziáknak, hanem azt tanácsolja királyi asszonyának, nyissa meg

szándékit az egész nép előtt, 's tegye őt részvevővé, közmunkássá azon nagy tételben, melly szabadelmü 's jogos igazgatási uj pályát nyit meg, 's a' korona jogait szintúgy mint az alattvalókéit világosan megállapitandja 's biztositandja.“ — A' M. Chronicle Mendizabal rendszabályát, mellynélfogva nem az alkotó cortes, vagy gyülés, hanem a' most fenálló cortes hivatik meg Spanyolország számára választó törvényt alkotni, az angol parliamenti reformmal hasonlítja egybe, melly hasonlólag a' fenálló parliament által hozatott létre, noha az egyik ház még ellen is szegült. Ezen elmélkedéshez még azon megjegyzést toldja, hogy a' régi spanyol monarchiai gyakorlatnál fogva maga a' kormány is alkothatott volna kész választó törvényeket, de inkább akarta Mendizabal ur 's a' közvélemény által igazgattatni magát, mint ezt tenni, záradékul pedig folyvást 's egyenesen arról vádolja a' franczia kormányt, hogy a' carlismuspártolgatás által megszegte a' négyes szövetséget, — de hihetőleg saját kárára, mert eljövend az idő, mellyben majd a' két szék közt a' földre esik. —

A' Morning-Chronicle következő czikkelyt foglal magában, mellyet a' párisi lapok félhivatalos forrásból eredtnek tekintenek: A' tegnapi Morning-Postban hosszu szivrázó panasz jelent meg viszonyink mostani állapotjáról a' külső statusok iránt. „„Senki, úgymond a' kalandos szerző, nem leend elég merész azt állitani, hogy bármelly berlini, sz. pétervári vagy stambuli statusférfinak csak álmában is jutna eszébe, azt kérdezni: mi véleményü a' britt kormány bármelly tárgyról.““ A' három éjszaki statusra nézve megengedjük, hogy a' bizonyitás betü szerint igaz, és senkinek sem kell kérdeznie: mi véleményü Nagybrittania bármelly tárgy iránt, mellynél e' három status érdekeltetik, azon egyszerü oknál fogva, mert e' vélemény már az egész világ előtt tudva van. A' britt nép érzelmei Russzia terveire nézve mind nyugot, mind kelet iránt épen nem titkoltattak el ezen kabinetek előtt. Ezen érzelmekben kormányunk is osztozik. Az egész britt kabinetben nincs munkás befolyás többé, melly titkos egyetértést akarna fentartani éjszak absolut hatalmaival, mig csalóka 's egészen más irányu beszédek tartatnának a' nép előtt itthon. A' Gordonok, a' Dourók 's Cumberlandok Töplitzben nem a' mostani statustitkár küldöttei. Ministeriumunk egyetlen elvet, egyetlen érzelmet sem bir közöst azon pártokkal, mellyek előtt ezen embereknek hitelök van; és ha véleményünkben nem csalódunk, —'s hogy nem messze vetjük a' sulykot a' czéltól, valamennyi utóbbi időkben megjelent félhivatalos közleményink elég világosan tanusithatták, — mindenek előtt világos, kik nem a' conservativekhez tartoznak, 's kik a' régi jó idő visszatérését sohajtozzák, hogy akármilly érzelmek ápoltatnak éjszakon ministereink iránt, azok bizonyosan legalább nem „megvetés“. — A' németalföldi kérdés oldatlan állapotja állittatik továbbá legközelebb a' britt befolyás bizonyságának a' száraz földön. Igaz, a' hollandi király nyakassága akadályokat tolt e' kérdés végső megoldatása ellen; de szintolly való az is, hogy viselete leginkább azon nógatásból eredt, mellyet mind a' két parliament-háznak tory tagjaitól vett, hogy átalkodva mondjon ellen minden ajánlásnak, mellyet akár a' franczia akár az angol kabinet tőn neki. Ha Aberdeen és Elliot lordok az egész tory-párttal nem sürgeték vala a' hollandi ministereket, hogy a' különségek kiegyenlitése minden tervének ellenszegüljenek, a' dolog régóta megszünt volna már. De mint a' dolgok most állanak, örömmel veszik észre, hogy mivel a' toryk minden reménye a' kormányba visszakerülhetésre teljesen megvan hiusitva, a' haagai status-férfiak sem igen sokáig maradandnak süketek józanabb politika iránt. De úgy látszik, Franczia-ország is elvált tőlünk, 's fölhagyott azon ügygyel, mellyet a' négyes szövetség kikötéseivel egyetértve létesitnie kellene. Mi érzelmünket e' tekintetben soha sem titkoltuk. Mi világosan nyilványitottuk, hogy Franczia-ország mostani ministerei amaz egyezést a' legszemtelenebb módon sértették meg, megengedvén, hogy d. Carlosnak mindennemü segélyt szolgáltathassanak a' Pyrenaeusokon által. A' Journal des Débats e' tettdolgot maga is megvallja, de azt csupán a' csempárosoknak tulajdonitja, kiknek a' vámtisztviselők nem lehettek urai. Ugyanazon hirlap szorgalmasan kidolgozott czikkelyt közöl, mellynek világos czélja megmutatni, hogy d. Carlos Navarrában és a' baski tartományokban bizonyos hatalom-lépcsőt nyert, mellyet megtörni, nincs többé a' királyné seregei hatalmában; ő uralkodik most már ottan, hol tavaly még csak bujdoklott; szóval Spanyolországnak nincs egyéb reménye, mint ha a' praetendens megbuktathatja II. Izabella székét. Nem kételhetni, hogy a' J. d. Débats e' tekintetben a' franczia kabinet érzelmeit mondja 's fejezi ki, 's pedig annál inkább, mivel a' Moniteur is, noha nem olly messze megyen, hasonló hangon szól. Lehetlenség föltenni, hogy a' britt kabinet illy nézetekkel egyértelmű legyen, melly nézetek egyenes ellenmondásban állnak a' négyes szövetséggel, politikánk egész bélyegével, a' nemzet hitével 's hűségével, a' félsziget mint két országa érdekeivel, 's végre a' szabadság ügyével Európában. Mi e' következményeket előre láttuk, mióta e' sajtótörvények szőnyegre hozattak. Mindig ellenmon-

dottunk e' zugdiságnak, 's nyiltan kijelentettük, hogy Francziaország becsületét föláldozták ministerei. — De bár ne felejtené el a' M.-Post, 's bár a' ministerek se felejtenék el, hogy a' négyes szövetség a' négy nemzet népe közt kötött alku, melly uralkodóitól van szentesitve. Spanyolország hatalombiróji ezen alku természetes következéseit meg akarák hiusítani, hátráltatván országukban a' szabadság haladását, 's a' franczia sergek segedelmét hiva meg, mellyek a' nép ellen segitsék őket hadakozni. Azonban tervök megbukott, 's kénytelenek voltak a' hatalom helyéről megszökni. A' tuileriák hatalombiróji ugyanazon játék fölött kotlanak most. Nyiltan támogatják d. Carlost 's elszántaknak látszanak őt a' spanyol királyszékre magasitni, 's az ország emelkedő szabadságit lenyomni, nehogy rokon-érzés útat találjon a' határon által Francziaország szivébe. Előre mondjuk nekik, hogy ők is megbukandanak e' harczban, 's hogy Francziaország megsértett becsülete az által fog megboszultatni, hogy a' mostani ministerek helyébe olly statusférfiak lépendenek, kik igazán értik a' hit 's hűség becsét. Mi nem Broglie herczeg, nem Guizot sem Persil, hanem a' franczia nép szövetségesei vagyunk 's a' t.

O'Connell ur azon beszédében, mellyet a' dublini kézmü-egyesületben tartott, a' felsőházra nézve következő hely is olvasható: „Egy barátom, ugymond, Wilde ur a' felsőház javittatására nézve egészen ellenkező véleményü velem. Azonban megismeri ő maga is, hogy a' választás elve jó az alsóházban. Nos ha ezen házban jó az, mikép lehetne rosz a' lordok házában? Én részemről meg vagyok győződve, hogy mind a' két esetben jó fog az lenni, 's mivel az ész is azt mondja, hogy két jó dolog többet ér, mint egy, azt következtetem belőle, hogy a' lordok házát is választhatóvá kell tenni. (Nevetés meg tetszés.) Ha azt kérdezi Wilde ur: mire két választott ház? Azt felelem, hasznosak még akkor is, habár egyébre nem lennének is alkalmazhatók, hogy kettős vitatást biztosítanak minden tárgyra nézve, 's hogy semmi nyelves ficzkó pikkelyezett beszédivel az egész parliament értelmét 's érzelmit zsebébe ne dömöczkölhesse. Ám de ugymond Wilde ur, ha a' két ház, mikép azok most alkotva vannak, hasonló értelmüleg csekednék akkor, nem lehetne összeütkezéstől félni. Aha! furcsa békeszerző. (kaczaj.) „Ha a' hold zöld sajtból volna, ha, mondják gyermekek, az ég beroskadna, akkor bezzeg sok pacsirtát foghatnánk ám!“ Ez változtatás nélkül, arról meg vagyok győződve, nem menend. 's a' t.“ —

A' berlini Haude és Spener ujság hosszu levelet közöl Londonból, mellyet egész terjedelmében olvashatni az Öst. Beobachterben. A' levél azt hirdeti, hogy az angol ministeriumot minden bizonnyal nem sokára fel oszlatják. — E' feloszlatást pedig azon körülménynek tulajdonítja, hogy a' nemzet köz bizalmatlansága világos ellenkezésre fajult. E' fölött a' választók névjegyzéke is félelmes többségre mutat a' conservativek részéről; azaz: hogy többek a' toryk baráti 's hivei, mint a' szabadelműek. Szinte e' körülménynek akarja tulajdonítani a' levelező, hogy a' ministerek a' parliamentet nem szándékoznak feloszlatni. Mindazáltal a' hosszu levél végén maga is megvallja, hogy e' jóslott változtatás nem olly rögtön fog megtörténni, hanem csupán akkor, ha a' whigpárt még tovább menend. —

FRANCZIAORSZÁG.

Ujabb hirek Parisból kétségbe hozzák, hogy valóban megholt Morey, minthogy még ételt von magához; de annyi bizonyos, hogy szándéka éhen meghalni, 's akár eszik már ezentul, akár nem, a' haláltól nehezen fog megmenekedni, annyira elgyöngült. —

A' Temps néhány nap óta némi bizonytalan elterjedt hirekről beszél, mellyeknél fogva bizonyos magas személy élete ellen ismét összeesküvésre czélzanak. — Szerinte azon ifju ember, ki Neuilly közelében meggyilkoltatott, föláldozott áruló volt. Azon körülmény felfödöztetése, mint mondják, felsőbb helyen ama' 23 gyilkolási próbára emlékeztetett, mellyek IV. Henrik király ellen valának intézve, 's mellyek csakugyan vesztével végződtek. —

A' Moniteur hazugnak mondja mindazon hirt, mellyeknél fogva összeesküvés földöztetett volna fel Fontainebleauban a' király élete ellen, 's négy személy magában Fontainebleauban elfogva 's bezárva volna. Egy párisi levelező czikkelye az Allg. Ztgban az ujabb sajtótörvényekre nézve következő megjegyzést is közöl: Lapjaink nem vizsgáltatnak meg, de igen is a' rajzolatok, 's azért kivétel gyanánt a' charivari, és a' játékszin. A' könyv-mások előleges megnézése 's a' játékszini vizsgálat ellen a' közvélemény nem igen hevesen kel ki; de igen szemet szur, hogy a' Palais-Royalban a' sikátorokban (Passages) épen azon botránkoztató rajzolatok, mellyek Thiers urnak ürügyül szolgáltak a' törvény-létesitésre, még folyvást kün függenek, azon gúnyképet mindazáltal, melly Thiers urat a' Vendome-oszlopon tünteté elő, nem szabad többé árulni. Csudálást gerjeszt, hogy a' vaudevilleket (utczadalok) estről estre mindinkább bökdözőkké 's fajtalanbakká szivelik lenni, 's a' sokaság által a' szennyes czélzásokat megtapsoltatják, mig kicsinykedő lélekkel a' belpolitikáról minden elmességet megtiltanak. Ministerink talán nem veszik észre, hogy az illynemü censurára családatyáink vállat vonítanak, kik a' pá-

holyokban és sétákon illycseken igen igen megbotránkoznak. —

A' Journal des Débats szerint a' belga király 's királyné oct. 18ára váratnak Parisba. — A' Courier Français jelenti, hogy Londonba követül Sebastiani gróf menend oct. 21én vissza. — Oct. 16án adta át Reschid bei effendi az ottoman porta követe magányos udvarláson a' királynak a' julius 28ki merény tekintetéből ő magassága a' szultán szerencse-kivánatát. — A' Journal des Débats hosszu czikkelyben semmit sem mond Fieschi ügyéről, de sokat igér. Egy levelező Parisból azt jegyzi meg róla, hogy Fieschi valóban rendkivüli lény; különös ercjü férfi, de minden ösztön nélkül jóra vagy roszra, hanem szellemmel biró barom.

SPANYOLORSZÁG.

Saragossában a' cortes-összehivás hirére Tedeum tartatott, estve pedig kivilágitás 's fényes tánczmulatság, mellynek jövedelme a' d. Carlos ellen rendelt „nemzeti őrsereg" fölkészittetésére fog fordittatni. — Ulloa, Cadix tartomány cortes-követe, az ottani junta azon nyilatkozására, hogy a' követ-nevet ne viselje többé, azt felelé a' junta elnökének, hogy ő polgártársaitól szabadon választatott, 's nem is teszi előbb le hivatalát, mint küldöji kijelentik, hogy bizodalmukra méltatlan lett. Alcala Galiano, ugyanazon tartomány választottja, azt válaszolá a' junta manisfestumára, hogy ha a' junta, az uj cortes egybegyülendéseig végzetét nem másítandja meg, ő visszalép, de önkényleg.

A' portugáli segédsereg Spanyolországba nyomulása, mellynek olly nagy hire volt, nem valósult-meg. A' 16iki Messager igy ir e' tárgyban: a' portugáli sereg még sem lépett Spanyolországba, mint a' legujabb madridi hirlapok jelenték. A' portugáli kormány azt tudatá a' madridi kabinettel, hogy ő kész a' kivánt segélyadásra, mihelyt biztositva lesz arról, hogy katonáji csak d. Carlos ellen fordittatnak, mert azt nem akarja, hogy azok a' szabadság nevében kezdett harczokban részt vegyenek.

Barcelonai levél szerint oct. 2áról, mellyet a' Times közöl, az idegen sereg eltávozta óta Cataloniában hihetlenül növekedett a' carlosi hadierő, 's most azt több mint 20,000 emberre becsülhetni. Azonban e' számnak csak fele van rendesen fölfegyverkezve. — Figuerasban nagy félelem uralkodik. A' carlositák most Figueras mellett a' tengerparton várakoznak, mivel Sardiniából fegyverrel rakott hajókat reménylenek, 's hihetőleg czélt is érnek, mert azon vidéken nincs erő, melly képes legyen nekiek ellenszegülni. Ha fegyverök elég lesz, hihető embert is találnak, ki azt markába szoritja, 's ha ellenök erőteljes rendszabályok nem irányoztatnak, félhetni, hogy e' tartomány második Navarra lesz. Hire van, hogy Gurrea Cataloniába viszszatérend, de még eddig nincsen itt. — Minát oct. 4ére vagy 6ikára várják. Neki igen sok ellensége van. — Mendez-Vigo a' napokban itten tartózkodott, de a' fő hadi parancsnok 's a' biztosság sietve távozni parancsolák. Ő ugyan semmit sem vétett, de mivel a' constitutionalisták fejének tartatik, elhatároztatott, hogy takarodjék a' városból. E' miatt a' constitutionalisták igen igen felbőszültek.; t. i. még fris emlékezetben van itten, hogy Vigo gen. midőn corunnai parancsnok vala, egykor 50 személyt, kiket az alkotmányos kormány ellenségeinek tartott, egy kilyuggatott hajóra zártan vizbe süllyesztetett, ugy hogy mindnyájan habok közt találák halálukat. —

A' Morning H. egy oct. 4iki spanyol levél után igy elmélkedik: azt állitják, hogy Lajos-Fülöp kormánya nem fogja merni d. Carlost fegyveres erővel segitni vagy csak nyilván el is ösmérni. Kik igy okoskodnak, hibásan okoskodnak; ha a' franczia kormány csak semleges (neutral) marad is, bizonyos don Carlos győzedelme. Az utóbbi két évi tapasztalás eléggé bizonyitja, hogy d. Carlos, ha a' franczia határ előtte eddig is nyiltan állott volna, 's a' franczia kormány szoros semleget (neutralitast) gyakorolt volna, már régóta spanyol thrónon ülne. Legyen csak nyilt a' határ, legyen Lajos-Fölöp egészen és szorosan semleges, jussanak csak az álgyuk, mellyek most Bayonneban vannak, szabadon d. Carlos kezeibe, bőcsáttassék által minden hadiszer 's takarmány a' határon; 's Carlos nem sokáig fog Navarrában maradni. Ugy de miért nem nyomul előre ő Castiliába? mert nincsenek lovai, nincs pénze. Nyissátok meg csak a' határt, 's franczia lovak és franczia pénz bőven leendnek táborában. Lehet é valaki olly vak, hogy meg ne győződjék a' felől, hogy Lajos-Fülöp nem szenvedheti az Exaltados-pártot, 's hogy érdekében fekszik a' neutralitast kikiáltani? Lajos-Fülöp befolyása a' spanyol ügybe több mint egyensulyt tart Palmerston győzödelmével, mellyet ez Mendizabal 's Alava urak fölemeltetése által nyerni képzelt (kik közül azonban az utóbbi lemondott). Ezen kivül még azt is állítja a' levelező, hogy a' spanyol nemzet többsége Carlos mellett van. Carlos politikáját könnyü „ugymond" átlátni; ő az exaltadók lépeseit őrizni fogja, nem kapkod gyors rendszabályok után, hanem az első kedvező pillantást megragadja, hogy Madridba menjen. Ő nem rég következőleg nyilatkozott Moreno ur előtt: nekünk mennyire lehet, minden nagyobb csatát el kell kerülnünk a' krisztiniakkal, 's nekiek megmutatnunk, hogy őket földre tudjuk verni, ha harczra erőtetnek, de nem keressü

Én nem akarom a' katonákat ingerleni, hanem inkább megnyerni. Hiszem nem messze az idő, midőn mostani ellenségim leghivebb jobbágyim leendenek.

Párisi hirlapok oct. 17 's 18árol igen fontos, de részint nagyobb bizonyosságra váró 's más hirlapok által hamisoknak állitott ujságokat közlenek: a' cadixi és sevillai juntak alázatra tértek; las Navas és Almodovar gr. az uj hadminister Madridba érkezett. A' portugáli segédsereg benyomulását tárgyazó szerződés sept. 24én Lissabonban aláiratott, 's 10ezerember fog Spanyolországba küldetni. — A' National, las Navasnak Madridban megjelentéről következőleg ir: ő 48 órát tölte a' fővárosban, 's oct. 11én ismét Manzanaresbe ment, a' nélkül, hogy Mendizabalt látta volna. A' gróf és a' minister megbizotti közt azonban közlekedések voltak, de egészen sikeretlenül, mert Mendizabal folyvást az estatuto real, Izabella 's Krisztina iránti kötelességeiről beszél, las Navas pedig semmi mást, mint népfölséget kiván, és süket minden ajánlatra, melly nem a' népfelségen alapul.

Az oct. 10iki Gacetába iktatott kir. rendelések értelmiben, 1) három vadász zászlóalj alakittatik, mellyek a' polgári háború alatt a' regensné költségin tartatnak; 2) a' püspököknek parancsoltatik, hogy a' papi fölszenteléseket mindaddig függesszék föl, mig a' papság mértékhaladó száma kevesitésére, alkalmas rendszabályok vétetnek gyakorlatba. — Carlos, elégületlen levén Iturraldéval, ennek hivatalát ideiglen Eguiára bizta. — Barcelonából irják, hogy ott a' carlosi hadi erő szaporodása miatt nagy nyugtalanság uralkodik. Oct. 5én a' szinházban nyomtatott leveleket osztottak széllyel, mellyekben Pastor és Ayerbe generálok 's az igazgató junta fölségárulásról vádoltatnak, 's a' szabadság baráti fölszólittatnak, hogy egyesüljenek ezen árulókon veendő bosszura. A' junta e' miatt igen aggódva várja Mina érkezését. Két követe a' juntának Madridba utazott, ott Mendizabalnak a' junta segédhatását 's kormányelveihez járulását jelentendő; de a' nép nem olly erős bizodalommal látszik viseltetni, mert a' cortes-egybehivó kir. rendelés sem élénk örömet nem okozott, sem nyilványos ünneplésre, kivilágitásra 's mulatságra alkalmat nem szolgáltatott itt, mint egyéb helyeken. —

AMERIKA.

Éjszakamerikai egyesült statusok. Ujyorki hirek szerint az e' városban történt és tetemes vagyont megemésztett gyujtogatások arra birák a' mayort és tanácsot, hogy 1000 dollárnyi (2000 pf.) jutalmat igért annak, ki a' vétkest fölfedezendi. Utikában egy gyülés a' rabszolgaszabaditók viseletét keményen dorgálá. — Missisippi status törvényhozása 5000 dollárnyi jutalmat szabott annak, ki a' rabszolgaság-fölszabaditás előmozditóját, akár irományok terjesztése által akár máskép tette azt, felelésre segíti vonni. Egyébiránt Ujyorkban kereskedés és hajózás virágoznak. —

Brazilia. Ugyancsak ujyorki lapok hoznak Parából tudósitásokat, mellyek szerint a' Rióból oda küldött elnök nyugottan iktattatott be, 's a' lázadásnak vége. De későbbi levelek szerint a' csend épen nem állott még helyre. Aug. 14én éjjel a' Tapulian indusok megtámadák Para várost, 25én bevették, 's lekaszabolák mindazon fehér lakost, kiket kézre keríthettek. A' nagyobb rész azonban mindjárt az első zajra hajókra futott. Az amerikai consul csak valamennyi vagyona veszteségével szabadithatá meg életét Mercator brigg födelén. Morris a' braziliai commodore két fregát's két korvettel, egy briggel's egy sajkával kapcsolatban egy portugál hadihajóval, 's egy angol hadisajkával segedelmet akart nyujtani az elnöknek a' benszülöttek visszaüzethetésökre, de hijában. Aug. 24én Cabo Antonioig le kelle vitorláznia, pedig 3000, a' vérözönbül megszabadult lakos, vala födeletén. A' nőket 's gyermekeket Marajoba szállitván a' férfiakat egy testbe szerkesztő, hogy ha lehet Parát ismét visszafoglalja. Taylor commodore a' várost ostromzáratúnak nyilványitotta. Az elnök semmi előkészületet nem tett a' megtámadás ellen; noha várhatta, részint a' szökevények intései után, részint Antonio Vinagra zenditő vezér leveleinél fogva, ki megrohanással fenyegeté a' várost, ha testvére Pedro, ki mexicói hadihajón volt fogva, szabadon nem bocsáttatik. A' lakosok, idegenek 's belföldiek, a' tartományigazgatásban bizakodván, minden gondoskodást elmulasztottak a' védelemre 's menekvésre, 's csak akkor kezdének nyakraföre hajóra szállani midőn a' város már be volt keritve, úgy hogy csak kevesen menthettek meg egyebet a' puszta életnél. Az indusok az angol tengerész katonákra is lőttek, 's az egyesült statusok lobogóját a' consuli épületről leszakasztották. A' vérontásnak borzasztónak kellett lennie, mert az indusok jelszava: „A' fehérek megsemmittetése!“ volt. Soha rettentőbb dulást város még nem tapasztalt. Az indusok közt 150, vagy 200 fegyveres volt, az elnök mintegy 300 szolgálni képes katonával parancsolhatott, e'fölött több álgyuval, mellyeket hátra hagyott, úgy hogy a' benszülöttek azokból a' futó fehérekre tüzeltek. Az angol és portugál hadihajókbul 90, vagy 100 ember szállittatott a' hatóságokat támogatni, de visszavonultak, midőn azok gyávaságát láták. Racehorse britt hadisajka valamennyi angol kereskedőt födelére

vett azokkal Maránhamba szándékozék elvitorlázni. —

NÉMETALFÖLD.

A' londoni ujságok megerősitik azon hirt Haagabol, hogy az angol ministerium ismét követet nevezett-ki a' haagai udvarhoz. A' Times e' tekintetben hiteles kútfőbül mondja állithatni, hogy Sir E. C. Disbrowe, eddig rendkivüli követ 's meghatalmazott minister Stockholmban, nem sokára hasonló sajátságban Haagába fog menni, hol Angliának néhány év óta csak ügyviselője volt. E' kinevezés hirül adatott mind az angol ügyviselőnek Haagában, mind sept. 30án a' hollandi kormánynak. Reménylhetni innen, hogy Dedel ur is, a' volt hollandi követ Londonban, ismét visszatérend oda. Azonban a' Times reményét fejezi-ki, hogy az angol kormány azért Hollandiának Belgiumtól elválása főpontjaiban semmi engedvényt tenni nem fog. —

A' hollandi lapok nagyon törekszenek megmutathatni, hogy Belgium isméti összeköttetése Hollandiával, ennek igen nagy kárára fogna lenni. Azonban hiszik, hogy a' londoni conferentziák ismét elő fognak vétetni. — Hollandiának, úgy látszik, éretlen a' szőlőfürt, mellyet nem érhet el. —

SCHWEIZ.

A' Helvetie szerint a' Hamburgi Corespondentben nem rég egy ősz franczia diplomata 's pairkamarai tag, ki azonban érzelmeinél fogva az ellenző félhez tartozik, bizonyos schweizi statusférfinál következőleg fejezte ki magát, 's e' nyilatkozása méltán figyelmet érdemel: A' schweiziak okosságának most különösen két pontra kell vigyáznia; úgymint elsőben, a' mennyire csak lehet, kevés figyelmet vonni magokra, azután pedig csöndben egyesülniök arról, mit lesznek teendők az előbb utóbb bekövetkezendő krisis v. fordulás alkalmakor; mert szerinte nem sok reményt táplálhatnak a' schweiziak ügyeik békes elintézésére, mivel királya (a' franczia t. i.) már megegyezett az első rangú hatalmakkal a' Schweiz ellen teendő rendszabályok iránt. Ha Schweiz a' republicanus szabadsági tan (doctrina) hirdetgetésivel aggodalmat gerjesztend, akkor a' beavatkozás nem fog többé kérdésbe jöni, hanem valóban megtörténni, 's Francziaország maga fog példát adni, mert királya szinte ragaszkodik mind önmagáért mind övéiért a' conservativ rendszerhöz. A' Helvetie e' közlemény valóságát 's igazságát nem hozza ugyan kétségbe, 's megengedi, hogy a' franczia király hasonló egyezésekre hajladó, 's azokat meg is teszi; de úgy vélekedik, hogy valamint Schweiznak ezelőtt is keveset kelle épiteni Francziaország segedelmére, úgy most is keveset kell félnie fenyegetőzéseitől. —

NÉMETORSZÁG.

A' bajor kir. kormánylap oct. 20kán kir. rendelést közöl, mellyben a' király fölségi jogánál fogva saját hatalma erejéből czimerét megváltoztatja. A' czimerben fő szerepet oroszlán játszik vörös nyelvvel 's kettős farkkal. Ez uttal a' koronaörökösi és kir. herczegi czimerek is meghatároztatnak, mellyek kevés különséggel, a' kir. fölség némelly jeleit kivéve, a' királyéhoz hasonlítnak. —

SZABAD KRAKÓ-VÁROS

A' krakói ujság jelenti, hogy az eddig ott volt ausztriai ügyviselő visszahivatott, 's helyébe más küldetett.

ELEGYHIREK.

Lipcsei hir szerint ott az éjszakamerikaiak példájára, két gőzmalmot kezdenek épiteni, mellyek egész városokat képesek ellátni minden szükségessel. A' szász kormány e' czélra két rendü engedelmet adott. — Svécziában, az 1809ki zendületben részvételéről ismeretes Adlersparre gróf meghalálozott. Ő régóta a közügyektől visszavonultan élt, 's ujabb időkben csupán akkor tünt fel még egyszer, midőn „Historiska Handlingar“ (történetirományok) czimü munkája miatt törvényszék elibe idéztetett. — A' Courier szerint az angol tengeri kereskedéssel foglalkozó emberek száma, ide értvén a' halászokat is, 250 ezerre megyen, családjaikat természetesen e' számhoz nem számlálván. — Egy nagy generálról, kinek hire félvilágot betölti, azt beszélik, hogy kocsizás közben olly félénk volt, hogy egy fahidat, mellyen, szállásáról kikoczizta közben, át kelle mennie, elindulta előtt mindig megvizsgáltatott, 's egy vadászának, ki a' kocsiról lőni akart, ezt megtiltotta. Minő idiosyncrasia! —

Valaki azon fáradságot vette magának, hogy felszámlálta: mennyire megy a' kiosztogatott borravalók száma, 's több mint 100,000re menő summát számolt ki. — Olly helyeken, hol a' monarchák szállva voltak, a' cselédek annyit kerestek, hogy az iránylag egy kis tőkepénz rájok nézve. —

Pénzkelet:

Bécs oct. 27kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$102\frac{5}{22}$
„ 4 „ „	$99\frac{7}{10}$
1820ki statuskölcsön.	$215\frac{1}{2}$
1821ki „ „	$140\frac{3}{5}$
1834ki „ „	$580\frac{5}{6}$
Kam $2^1/_2$ pC. kötel.	$66\frac{1}{4}$
Bankrészvény	$1371\frac{1}{4}$
Cs. arany pC. agio	$3\frac{1}{3}$

A' gabona pesti piaczi ára oct. 30kán 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerű	csekély
Tisztabuza	120	112	$103\frac{1}{3}$
Kétszeres	84	$73\frac{1}{2}$	—
Rozs	$56\frac{2}{3}$	$55\frac{1}{3}$	$53\frac{1}{3}$
Árpa	50	$48\frac{2}{3}$	$46\frac{2}{3}$
Zab	36^2	$35\frac{1}{3}$	$33\frac{1}{3}$
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	$43\frac{1}{3}$	42	40

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

88. szám — Pest, szerda november 4kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (legujabb kir. válaszok az ország RReihez; kinevezések; hirek Szathmárbul és Tokajbul). Ausztria. Anglia (köszönetfölirás Russell lordhoz, 's reá a' válasz; Globe a' franczia politikárol; németporosz vámrendszer Angliára nézve; irlandi nyomoruság; Victoria hg. asszony; Murrey érsek körlevele; Pozzo di Borgo 's egyveleg). Franczíaország (batignollesi titkos gyülekvés; angol-franczia gőzhajói verseny; Orleans Algierba megy; Latapie czikkje; a' torignyi biró, 's tanács hivatalokrul lemondanak). Spanyolország (d. Carlos haditanácsa; körlevél a' censurai hivatalokhoz 's törvényszékekhöz; Catalonia állapotja 's a t.). Portugália. Görögország. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. A' fő RR. a' „T czikkely“ vitatását már elvégzék, 's csupán 2 pontra van észrevételük. Első, hogy a' katonai élelmezést tárgyazó állapodás, kivánatképen külön fölirásban terjesztessék föl; 2ik pedig, hogy a' 12ik pontban az elhagyott telkeket megszállandó személyek adómentességének ideje ne határoztassék meg általjában 6 esztendöre, hanem a' törvényhatóságok körülményszerinti elintézésére bizassék. A' többi el van fogadva ugy a' mint a' RR. megállapitották. — Ez alatt a' RR. is elvégezék az arányositást 's 29ikén átküldötték a' fő táblához — Ugyanez napon elegyülés tartatott mellyben két rendü legujabb királyi válasz olvastatott föl, az elsö a' magyar nyelv ügyében, a' mint itt következik.

Iis, quae Domini Status et Ordines in negotio Lingvae Hungaricae de 30a Martii 1833. demisse repraesentarunt, altefatae Suae Majestati Sacratissimae relatis: Eandem perlubenter intellexisse, quo grati animi sensu Domini Status et Ordines paternam Divi Suae Majestatis S. Genitoris benignitatem recolant, per quam locupletissima medio augusti Regiminis Sui tempore provehendae Lingvae Hungaricae praesidia obtigerunt. Quemadmodum tamen non aliud hactenus hungarici idiomatis efflorescentiae efficacius erat medium, quam quod ad prosequendum finem hunc adminicula delecta sint principiis medio benignae Resolutionis de 22da Junii 1792. expresse defixis, et articulis 7: 1792. §§is item 1o et 2o artic. 4: 1805. sancitis consona; ita clementer velle altefatam Suam Majestatem Sacratissimam, ut Domini Status et Ordines hoc in lingvam hungaricam studium ad eam, quae principiis iisdem continetur, non tantum Legum praeprovocatarum, sed ipsius adeo providentiae, sine qua negotium illud optato cum successu geri nequit, regulam, cui altefata Sua Majestas S. insistit, accommodent, benignissime tamen una annuere Suam Majestatem Sacratissimam, ut diaetales articuli latina et hungarica lingva concinnentur; in casu nihilominus emergentis dubii, textus latinus pro dirimente habeatur. In reliquo 's a' t. Viennae 5a Octobris 1835. Georgius Bartal.

A' 2ik k. válasz, melly az urbért 's az országgyülés bérekesztését tárgyazza, következő: In ordine ad ea, quae Domini SS. et OO. ope demissae Repraesentationis suae de 21. Septembris a. c. in re urbariali substernendá duxerunt, altefatam Suam Majestatem Sacratissimam Iisdem benignam mentem suam sequentibus declarandam clementer jussisse, quippe: merito postulati per Dominos SS. et OO. circa Lingvam Hungaricam jam antea propositi, quod in ingressu praeattactae Repraesentationis suae memoratur, per editam medio tempore benignam resolutionem Regiam ddo. 5-ae Octobris a. c. superato; quantum ad art. 2. §um 2um, ac in specie, porro etiam solicitatam, per Dominos SS. et OO. nomenclationis „Slavonia inferior“ in hanc „Comitatus Posega, Verőcze et Szerém“ immutationem, et hunc in scopum reiterative allata, medio praeprovocatae Repraesentationis sub obtentu reservatae regressus facultatis, et praetensive reserati per alterationem in compellatione Comitatuum banaticorum altissime susceptam, in respectu quoque nomenclationis „Comitatuum Slavoniae inferioris“ deliberationem comitialium cursus argumenta attinet, immutationi huic principia in altissima Resolutione, ddo. 3ae Januarii 1834. praeassumta, quibus Sua etiam Majestas Sacratissima ita insistit, ut, quo sua tractatibus, conclusisque diaetalibus constet sanctimonia, regressui non alias, quam in adjunctis inibi declaratis, quae in praesenti casu prorsus non subversantur, locum datura unquam sit, diserte refragari; id autem quod relate ad compellationem „Districtus banatici“ tractatibus eatenus adhuc pendentibus, evenit, prout hoc ipsum, jam alias observatum est, justum, nomenclationem „Slavoniae inferioris“ cujus intuitu formale jam conclusum coaluit, alterandi motivum perinde non suppeditare; ideoque Suam Majestatem Sacr. quoad retinendam nomenclationem hanc, editae priori benigne Resolutioni Suae porro etiam insistere; ab eo tamen alienam non esse: ut retenta eadem „Slavoniae inferioris“ expressione, singillativi ejusdem Comitatus nominetenus etiam adferri possint. Articuli III. §i 4ti Sectionem 2am, quae de lignatione aedili agit, altefatae Suae Majestati Sacr. benigne probari; — ad §um tamen 7um hujus articuli Eandem benigne cupere ut, siquidem jus fornicis ad jura Dominii terrestralis pertinere, §o hoc diserte recognoscatur, cum declaratione autem hac componi nequeat, ut jus Dominii in non admittendis advenis, tam arctis, uti per Dominos SS. et OO. proponitur limitibus circumscribatur, idque jam eo etiam ex obtutu consultum non esset, quod existimatio et fides publica basim commercii constituat, et homines his qualitatibus destituti eidem duntaxat detrimento sint, — in sectione 1a §i hujus — reliquis ejus tenoribus per Suam Majestatem Sacr. clementer ratihabitis, pars ea, quae se ad extraneos refert, in hunc sensum redigatur; „eo duntaxat casu excepto, dum fornix incolatu loci haud praedito, extraneo excensuaretur; hoc enim in casu excensuantem ex justis et fundatis rationibus, praeser-

tim si a gravibus, et publico perniciosis excessibus notaretur, a conducendo in censum fornice arcere, Domino terrestri liberum erit. In quibusvis aliis" etc. — Ita etiam ad articuli VI. §um 1um, ubi vigens hactenus consvetudo, tantum quoad loca, in quibus tota populatio in electionem Primorum influxit, retinenda innuitur, eam esse Suae Majestatis Sacr. benignissimam mentem, ut provisio de integre servando vigente usu, ad illas etiam Communitates, quae hac in parte privilegiis provisae essent, extendatur; redactio itaque praecitati §i altissimae huic ejus menti in haec verba attemperetur: „Judex loci e candidandis per Dominium etc. — in locis quidem illis, ubi juxta vigentem hactenus consvetudinem tota loci populatio absque ullo discrimine in electionem Primorum influxit, cum ulteriori ejusdem modalitatis retentione, usu item in privilegiis fundato, porro quoque salvo; in locis illis, in quibus alia qualiscunque electionis modalitas hucdum obtinuit" etc. Ad érticuli porro VII. § 3. Suam Majestatem Sacratissimam benigne annuere, ne viae Recursús per expressum mentio fiat, nulla secus, neque relate ad art. ejusdem §. 5. sectionis 3 punctum ad a). neque intuitu sectionis 4. cujus tamen finalia uberioris claritatis causa, sic erunt texenda: „graviorum per subditos, aut servitores patratorum, et crimen involentium excessuum, vindicatione, ad ordinaria fora criminalia spectante" reflexione occurrente. Ad ea demum, quae Domini SS. et OO. quoad altissimam Suae Majestatis S. circa comitia haec proximius concludenda declaratam, medio Resolutionis de 23. Augusti a. c. mentem, facta ad articulum 13: 1790 provocatione, ad calcem Repraesentationis suae adducunt: Suam Majestatem S. Dominis SS. et OO. significandum benigne jussisse: Eandem altissimis suis juribus insistendo, pro illa, qua Constitutionem Regni hujus inaugurali suo Juramento firmatam, tuendam et conservandam habet, cura, prout caeteras, ita etiam de Comitiis stato tempore, aut publica Regni utilitate et necessitate exigente etiam citius celebrandis, conditas fundamentales leges, ac signanter art. 13: 1790 et 5: 1827. constanter observaturam, huicque altissimae Suae menti cohaerenter affutura Comitia scopo etiam continuandorum, circa operata systematica tractatuum diaetalium, benigne convocaturam. Eandem porro in nexu praeprovocatarum legum super gravaminibus, et postulatis, quae sibi jam substrata sunt, b. Resolutiones Suas propediem impertituram; et quoad illa etiam, quae dehinc substernentur, ea, quae huic Ejus justitiae legumque observandarum studio, ac providentiae, quam maxime congruunt, acturam esse; atque, relate ad haec id, ut articuli, quorum unus in projecto legum urbarialium, ac signanter §. 6 art. I. veluti jam conditus innuitur, alter vero de Proportione, necessitate medii ad finem in legibus illis, praestitutum requiri dignoscitur, quo oeyus elaborentur, altissimaeque ratificationi submittantur, benigno huic Ejus animo, prorsus cohaerere; hocque fine, utve opus, quod relate ad objecta quibusvis Comitiis definienda peragendum superest, perfici possit, Suam Majestatem S. Dominis SS. et OO. legalem adhuc duorum mensium terminum largiri. In reliquo 's a' t. Viennae 28. octobris 1835. Georgius Bartal m. p.

Ő cs. kir. fölsége Zichy Pál grófot cs. kamarássá volt kegyes kinevezni.

Nádorunk cs. kir. föhg. ő fönsége, néhai Tanárky József halálával az országos pénztáraknál megürült pénztárnoki tisztségre Pajthényi Sándort a' nevezett orsz. pénztári hivatal eddigi rendes ellenőrjét; — az illyképen megüresült ellenőrségre pedig Vezerle Jánost méltóztatott kinevezni. —

Ő cs. kir. fölsége a' bánsági kir. bányaigazgatáshoz bányaszéki előadóvá 's közbiróvá az alföldi fő kamaragrófsági hivatalnál concipistaságot viselt Jendrássik Miksát; 's ugyanazon bányaigazgatáshoz egy üres közbirói és fő kohigazgatói tisztségre felsőbányai kir. kohmester Scharsmidt Ferenczet méltóztatott kinevezni. — A' szenesi kir. kam. erdősz Fluck József, és a' sóvári sóárszedő Kapeller Ferencz meghaláloztak (kir. kam. tudósitás).

Pozsonyba october utólján érkezett meg Rómából sz. Neit vértanu (martyr) teste, mellyet XVI. Gergely ő szentsége a' rozsnyai megyés püspöknek Scitovszky János urnak ugyancsak a' rozsnyói székesegyház számára ajándékban küldeni kegyes volt.

Szathmárban az esőzések annyira megindultak, hogy a' vetési munka akadályoztatik. (Ez másutt is nagy részint igy van a' hazában, 's az alföldön jobbára még a' nyomtatás is akadályozva van, részint a' sok eső részint nyomtató szüke miatt). A' kukoricza-termés Szathmár vármegyében silány, ellenben Ugocsában és Mármarosban minden várakozást meghaladott. Takarmányunk, igy ir a' szathmári tudósitó, legnagyobb bőségben lenne ugyan, de az egész vidéken olly annyira elhatalmazott a' marhadög, hogy a' szarvasmarhának alig és igazán alig maradván meg harmadrésze, nehezen lesz mi fogyassza a' kész takarmányt.

A' tokajtáji hegyekről az idei termés ellen nem panaszkodnak, legalább a' szőlőt tökéletesen érettnek mondják; 's azoknak kik késlekednek, aszújok is készülne a' tavalyinál minden bizonnyal jobb. Egy évü aszuboraink, mond a' levelező, jók, de állandóságukat még mostsem igérhetni. A' sok esőzés az utakat mindenfelé megrontá.

AUSZTRIA.

Sophie cs. kir. föhg. asszony oct 27ike éjjelén szerencsésen egy hg. kisasszonyt szült, ki a' sz. keresztségben, melly oct. 29ikén ment végbe, Maria, Anna, Karolina, Pia neveket kapott. Keresztanyja ő fölsége a' czászárné és királyné volt.

Bécsből irják, hogy ott jelenleg a' magasabb fekvésü külvárosokban különösen a' két utóbbi száraz év lefolytában leginkább érzett vizhijány elháritására legfelsőbb helyen elfogadott terv szerint

vizcsatorna fog készittetni. A' Kahlen-hegyen tudnillik nagy vizmedencze fog csináltatni, mellybe gőzerőmű által a' hegy tövében elfolyó Dunából fog a' viz fölszivatni, 's onnan Bécs külön részeibe vezettetni. A' költségeknek, önkéntes adakozásokból kell ki kerülni. Már meg is indittattak az aláirási ivek. Ő fölsége, a' császár megengedé, hogy ezen uj épitendő csatorna Ferdinand csatorna nevet viseljen.

ANGLIA.

Mulgrave gróf Irland lordhelytartója csakugyan megtette, mit a' tory lapok lehetetlennek állitottak, 's O'Connellt ebédre hitta meg épen az után következett napra, mellyen olly keményen kikelt az öreg izgató, Wellington 's Cumberland herczegek ellen. E' lapok nem tudnak elég mérget ökrendeni a' lordhelytartó ellen, 's azt hányják szemére, hogy e' lépését Irlandban nem közönséges udvariságnak fogják tekinteni, hanem azon elvek diadalmának, mellynek O'Connell képviselője. Plymouth, Devenport és Stonehouse lakosai, mintegy 300 aláirással födött hála-irást nyujtottak be J. Russell lordnak azon fáradozásiért, mellyekkel az ország javát előmozditotta. Russell lord ez irásra választ adott, mellyben, miután szemére hányá a' felsőháznak, 's abban különösen egy pártnak minden józan javitás elleni törekvésit, azon reményét fejezi ki, hogy valamint az eddigi javitó rendszabályok ellen zajgott előbb a' felsőház, azután pedig elfogadá azokat, úgy a' többit is, ámbár nagyon ellenök szegül, hihetőleg minden lárma mellett, később elfogadandja. Épen e' reménynél fogva nem szándéka léteges (organisch) változtatást javaslani az ország intézvényeiben, mert attól tarthatni, hogy azon kétséges haszon helyett vagy mellett, mellyet talán várhatni attól, meghasonlás, veszélyes politikai vonaglások, 's talán még a' monarchiának ártalma is következhetnék.

Azon válasz, mellyet Russell lord a' plymouthi, devonporti és stonehousei lakosok felirására adott, lényegesen következő hangu: „Ő fölsége ministereivel egyezőleg mindig arra törekedtem, hogy ragaszkodásomat a' polgári 's vallási szabadság ügyéhez nem csak szóval, hanem tettel is tanusitsam. Azon fő rendszabályok, mellyeket Melbourne lord 's társainak a' ministeriumba lépte óta javaslatba hoztunk, véleményünk szerint igen alkalmasok voltanak szorosabban megkötni az egyesség köteleit a' britt ország külön részei közt; megoldani a' szövevényes kérdéseket, 's részesiteni a' népet azon intézvények jótéteiben, mellyek arra szánvák, hogy a' szabadságot, rendet, erkölcsiséget vallást átalmazva terjesszék. Némellyek e' rendszabályok közül, miután az alsóház elfogadá azokat, a' törvényhozás egy másik ága ellenszegülése által hajótörést szenvedtek. E' gyülés a' mellett megvíhatlan jogát gyakorlá; azonban eszesen is cselekedett é vagy nem? Ezt elhatározni Uraságtokat illeti, nem engem. Mind e' mellett szabad megjegyeznem, hogy ugyanazon ellenszegülést okozta párt valamennyi, hét év óta javaslott szabadelmű rendszabálynak folyvást ellenszegült, 's ellenszegülése a' legfontosb viszonyokban azon vallomással végződött, hogy a' harcz reménykűli 's ámbár még olly igen igen ohajtható lenne is a' sötétséget tovább is megőrzeni, 's fentartani, mindazáltal mégsem lehetséges a' világ világitását gátlani. — Az ezen párt ügyéhez ragadt gyöngeséget az idén is észre lehete venni a' hatóságjavitó törvényjavaslatnál. Hijában kiáltoztak: „Rablás és lázadás!“ 's hijában, hogy mi az ország alapintézeteit akarjuk felforgatni. Mind e' kiáltásnak csak az volt következése, hogy a' javaslat öt hatodrésze elfogadtaték. Mi a' többi részt illeti, mint Uraságtok helyesen megjegyzik, semmi sem tartóztat bennünket javaslatba hozni azon másitásokat, mellyeket a' tapasztalás kezünkbe nyujtand. Igy erősödve az előhaladó győzedelmek által, 's a' további nyereségekre biztosan számolva, sürgetve ajánlom Uraságtoknak, hogy az ujabb javitások győzedelmét inkább a' felvilágult 's vitatás által megérlelt nyilványos vélemény erejétől várjuk, hogy sem léteges (organicus) másitásoktól, mellyek javaslatba sem hozathatnának, anélkül, hogy meghasonlásokat ne okozzanak, s' nem is létesittethetnének anélkül, hogy politikai vonaglások veszélye ne kisérné azokat, 's mellyek ha létesitethetnének is, igen kétséges nyereség lenne a' nép részéről, 's megczáfolhatlan veszély a' monarchiára nézve. Mi engem illet, azon beszédemben, mellyet a' ministeriumba visszaléptemkor Uraságtokhoz intéztem, közlöttem határozásomat hasonló változtatások iránt alapos intézvényinkben. Én szorosan fogom magamat szabadságinknak tett széles határai közt tartani. Én buzgó tisztelője vagyok azon elveknek, mellyek eredeti 's első intézvényinknek alapul szolgáltak, 's érzésem, nézetem 's kötelességem által hódolok országunk alkotmányának minden léteges részeiben.“ Öst. Beob.

Az angol ministeri sajtó folyvást marczongolja a' franczia kormányt. — A' Globe oct. 16án igy szól: „A' franczia ministeri lapok egészen magukon kivül vannak tulzott hajladásuk miatt az „ordre public“ (nyilványos rend) iránt, 's rettegősködésök miatt az: „esprit revolutionaire“ (lázadó szellem) iránt, mellyek a' kormánnyal, kinek eszközei, mind utólsó korlátozó rendszabályiban a' sajtó ellen, mind po-

litikájokban általányosan a' mérséklet 's ész minden határit áthágatták. Broglie szenvedélyes és tisztes charakterénél fogva őszinte beszédében a' fieschi-törvény részére azon kifejezést mondotta: mikép ő és társai csakugyan előre látják azon időt, mellyben mostani rendszabásaik szükségteleneknek fognak látszani, 's utódaik, nyugottabb körülmények közt, ezen rendszabályok isméti eltörlesztése által olcsó népszerűséget fognak aratni. Broglie e' dolognál csak egyben csalatkozott, úgymint az időben, mellyben a' nyilványos vélemény ezen visszahatása rendszabályuk ellen bekövetkezendik. Ezen idő már beis következett. Abban azonban, hogy a' ministeri szigorúság szükségképen sükeretlen, legjobb kezesség fekszik arra, hogy nem lesz veszélyes, 's ártani csak a' ministeriumnak fog, — azon ministeriumnak, mellyet fön kellene tartania. A' nyilványos véleményt le nem nyomhatja, azért társas fellobbanást sem fog okozni. Olly következésektől sem tarthatni, mint a' juliusi rendelések voltak. Azon hamis állás, mellybe a' kormányt a' mostani ministeri rendszer helyezé, semmiből olly világosan ki nem tetszik, mint a' franczia ministeri sajtó nyilatkozásiból a' spanyol ügyek iránt. A' Journal des Débats boszus hangja; hasztalan panaszai, hogy Francziaország előbb nem avatkozott be; azon kedvezés, mellyet a' carlisták nagy tettein Navarrában mutat, 's kézzel fogható nagyitgatásai haladásuknak Cataloniában; mindenek előtt nem egyenes kivánása Mendizabal ministeriumától, hogy megnyugtassa az egész félszigetet, mielőtt csak egy hónapig is állott, mind ez a' dolgok fekvése rendkivüli balisméretét árulja el. — A' Morning Post szerint épen a' kormány üldözései több uj orangista páholy-fölállításra adtak alkalmat. Többek közt Ipswichben Fairman, a' megszöktéről ismért ezredes, O'Connell ellen anti-O'Connell egyesület név alatt orangepáholyt állitott. —

A' Times azt pendítgeti: a' kormány O' Connell szolgálatit azzal akarja megjutalmazni, hogy titkos tanácsosnak szándéka őt kinevezni. De a' hirlap, részrehajlatlansága megmutatására, nem akarja ezt elhinni. —

A' németporosz vámrendszer ujra magára vonja az angol ministerség figyelmét. „Anglia, úgymond a' ministeri Morning-Chronicle, a' vám-egyesület haladását, melly most majd egész Németországot általkarolja, eddig igen is hanyag szemmel tekinté. Hollandia, Belgium, söt maga Hannovera, úgyszinte Meklenburg 's Braunschweig is saját érdekeik biztositására, végre is kénytelenülhetnek belé állani. Hasonló szükségnek fognak a' Schweiz és a' Hansee (tenreghansági) városok is engedni. Ezek fontos, 's következés-teli dolgok, 's következményöknek kell lennie, hogy valamennyi német szövetséges status Poroszországtól mint közös fizetőmesterétől leszen függővé, 's ha ennek vagy még inkább a' vele szorosan összeszövetkezett Russziának érdekei megkivánnák, hogy Angliának együtt hadat üzenjenek, Prusszia mindig kényszeríthetné a' többi német statust — a' szövetségi rendre. Hamburgi levelezönk, ki szorosan isméri a' dolgok fekvését, azt irja, hogy a' britt árúk bevitelé a' vámegyesületi statusokba tettleg már megvan tiltva. Ha ez való, kötelessége kormányunknak az illy szövetkezést legvizsgább 's hiúzabb szemmel tartani, 's az egész kérdésnek mindjárt a' jövő parliamentülés elején szóba kell jönie.“

Globe szerint a' nyomozó biztosság a' dublini parliament választás ügyében megtagadá O' Connell védelme kihallgatását 's midön a' tisztes gentleman e' köztörvényen alapult jogában megátalkodott, a' biztosság készebb vala üléseit elhalasztani, mint engedni. Azonban végre is hihetőleg kénytelen lesz öt kihallgatni, mert O' Connell nem az a' férfi, ki magát ezen vagy akármelly más jogából kiforgattatni engedné. Szinte a' Globe említi, hogy a' gyarmatok statustitkárja bizonyos Gow G. nevü **iskolatanitót** a' Sierra-Leonai gyarmattitkár fontos hivatalával ruházott föl. Fizetése **1000** ft. sterl. (10,000 p. f.) — A' Spectator azt mondja, hogy a' jamaikai gyülés föloszlatása mégis csak hirtelenkedő lépés volt. Fölirásának hangja illetlen vala ugyan a' kormányzóhoz, de mentségre talál azon körülményben, hogy midön Sligo lord az ülést megnyitá, az évenkénti kivitelről nem adatott tudósítás. Most már kimutatkozik, hogy az **1835.** aug. 1vel végződött évben a' kivitel csekélyebb volt mint a' tavalyi **10,296** tonnával a' czukorban; (205,920 ft. st.; tonnáját 20 ft stggel.); **3290** tonnával a' kávéban, (265,200 ft. stg; tonnáját 80 ft. stggel.); és **529,262** galonnal rumban, (61,747 ft. st.; gallonját 2 shillinggel 6 penccel.)

A' Dublini Journalban olvashatni: „A' kormány a' tizedbehajtásra nézve már határozást tett. Az angol papságnak ugyanis azon kérelmére, mellyben a' kormányság és rendőrség segédét kivánták, körlevélben azon választ adá, hogy e' segélyt nem adhatni meg. A' körlevél mint halljuk, következő tartalmu: „A' kormány nem véli helyesnek, hogy polgári jogok kényszeritett támogatásira katonaság vagy rendőrség használtassék kivevén a' valóságos lázadás 's békeszegés eseteit, midön a' katonaságnak 's rendőrségnek a' helyhatóságok vezérlete alatt kell a' tizedbehajtáson jelen lenni, valamint átaljában minden lehetséges meg fog történni, hogy a' nyilványos béke sérelme meggátoltassék.“ —

Walfy orvos Irlandban az ottani szegény-ügy vizsgálatára küldött biztosság előtt többek közt következő vallomást tön: „Sokszor olly betegekhez küldetem, kiknél leirhatlan nyomoruságot 's inséget találok. Gyakran puszta földön találom őket fekve, 's minden takaró nélkül, mert szalma fényüzési czikkely nálok, mellyet, ha csakugyan van nekik, a' sertésre fordítanak, mert ez egyetlen eszközük, mellyel gónyhubéröket megfizetik, 's minthogy, ha az rosz eledel vagy fekvés miatt nem idül, ők kiüzetnek; sokszor, ha a' betegeknek árpadaravizet rendeltem, azt felelték, hogy sem árpadarájok, sem fazékjok, mellyben megfözhetnék!"

Ujyorki lapok sept. 24i hirt hoznak a' Cantonnal divatozó szabad kereskedés első évéről. — Az ezen év alatt kötött alkuk tetemesbek voltak mint az akkoriak, midőn még a' keletindiai társaság szabadéka létezett. Cantonból ugyan is ezen évben nem kevesebb mint 138 hajó indult ki 82,472 tonnányi teherrel és 436,412 mázsa thével. —

Victoria hgasszony Doverből Ramsgatebe visszajöttével roszul érzette magát, 's azon hir terjedt el, hogy veszélyesül beteg. Azonban csak meghülés volt az egész baj; mihez még az is járult, hogy a' belga fölségektől elbúcsuzta fájdalmasan érdeklé öt. A' hgasszony azonban már jobban van, 's visszatérhet tanulási foglalatosságira.

Murrey dr, a' dublini katholikus érsek, a' dublini lapokban a' nagybritanniai protestansokhoz intézett körlevelet tett közre, mellyben ellenmond határozottan 's hathatósan azon, a' tory-lapok által elhirlett, állításnak, hogy a' katholika egyház a' máskép gondolkodókat, 's más vallásuakat üldözni tanítja, 's javalja.

Pozzo di Borgo mult napokban igen roszul volt lábköszvénye miatt, de ismét helyre állott annyira, hogy társaságot láthatott magánál.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal de Paris szerint a' hatóság már több nap óta hirét vette volt: mikép több szökevény, külső társaságok terjesztésén dolgozik, 's azért szemüggyel tartá azokat, kiket gyanusoknak vélt, e' vétkes ármánykodásra nézve. Oct. 17én 8 órakor estve Batignolesban (Paris közelében) körülvétetett egy házat, mellyben mint tudta, össze kelle gyülniök, 's valóban számra 15öt együtt is talált vala ülést tartva. Azonnal foglyul valamennyien a' rendőr ispánsághoz vitettek. Az asztalon, melly körül ültenek, sok fontos levél találtatott, 's talán valamennyi iromány az egyesületnek. — Barthélémy az isméretes költő, alexandrinekben éneklé meg a' julius 28iki merényt, 's a' költeményt a' királynak ajánlotta.

Midőn Sebastiani gen. utóbb Londonból Parisba visszatért, 's Doverben Calais felé akart hajóra szállani, két gőzhajót lelt a' révben, egy francziát 's egy angolt, ő az angolt választá. A' franczia hajó sérültnek érezvén magát egyszerre hagyá el az angollal a' révet, 's gőzerejét jól neki feszitvén, 40 első percczel, tehát majd ¾ órával előbb ért Calaisbe, mint versenytársa. A' kapitány ezután legénységével együtt a' födözetre állott 's mindnyájan csattogó kaczajjal 's hahotával fogadták hires honfijokat, mellyhez azonban a' megjátszott követ maga is teljes szivéből járult.

A' Moniteur oct. 21én jelenti, hogy Orleans hg. néhány nap mulva a' földközi tengerre utazik el. A' Messager szerint a' hg. 23án fog indulni, hogy Éjszakafrikában Algier körül Oran mellett, Abder-Kader ellen, a' csatázásban részt vegyen. — Szeretnék a' katonaságot részére megnyerni ez által. —

A' Messager szerint a' kormány orvosi biztosságot külde Hamba azon meghagyással, hogy az ottani fogoly-ministereket meglátogassa, 's mind egészségök állapotjáról, különösen Chantelauze uréról, mind az erősség tisztaságáról 's az egészségre millyen befolyásáról tudósitást tegyen.

Emlitettük, hogy a' Journal des Débats hosszu czikkelyt közlött, mellyben igen fölmagasztalá don Carlos haladását éjszaki Spanyolországban, 's mintegy azon hiedelmét látszott kimondani akarni, hogy d. Carlos legyőzendi a' királynét. E' czikkely bővebb értésére 's magyarázatára azt is tudták Parisban, hogy egyike a' doctrinair ministereknek azt mondotta: „inkább ezerszer don Carlos, mint a' junták urasága Madridban." A' Nouvelle Minerve e' czikkelyre eleinte azt állitotta, hogy azt Latapie tábornok készitette, minek a' Journal de Paris igen határozottan ellenmondott. — Ekkor a' Nouvelle Minerve azt mondotta, hogy ha magát a' czikkelyt tán nem is, de egy hasonló szellemben készült tudósitást irt Latapie, 's a' Journal des Débats czikkelye majd szórul szóra van kivéve. A' Journal de Paris még oct. 20án is átalkodva ismét ellenmondott az állításnak. Ellenben 21én valamennyi szabadelmü párisi hirlapban következő levél vala olvasható magától Latapie-től a' Nouvelle Minerve szerkesztőjéhez: „Paris octob. 20án. Szerkesztő ur! A' bizodalommal megbocsáthatlan visszaélés tett-dolgokat hozott Ön tudomásába, mellyek arra valának szánva, hogy titokban maradjanak. Bárkinél is inkább kell panaszlanom azon kinos helyzetet, mellybe nem saját vétkem által jöttem. De charakterem méltósága fájdalom! koczkára van téve, 's azon szomoru kénytelenségben érzem magamat, hogy a' Journal de Paris által Önnek tett tagadást alaptalannak nyilványitsam. Latapie." —

A' Journal de Paris ezzel nem elégült meg, hanem 22én ujra tagadja e' dolgot; 's hogy annál

valószinübbé tegye tagadása alaposságát, azt jelenti, hogy Broglie, a' külminister, bocstelenitő pörbe idézte mind a' Nouvelle Minerve szerkesztőjét, mind az általa kihirlett levél szerzőjét La tapiet· —

Lefoulon urat, a' torignyi birót de la Manche megyében Thiers ur, a' belminister egy parancsnál fogva felfüggeszté hivatalától, mert azon politikai lakomán, mellyet Odilon Barrotnak tiszteletére adtak, személyesen jelenvolt. Erre Lefoulon azonnal beadta lemondását a' megyeispánnak, mint Torigny városbirája's hatósági tanács tagja. Példáját követte a' hatósági tanács velamennyi többi tagja, mert a' lakomán ők is jelen voltak. — E' határozásukat következőleg adták az ispánnak hirül: „Torigny oct. 16. 1835. Ispán ur! Alulirtak, Torigny város hatosági tanácsa tagjai, becsületjöknél fogva köteleseknek hiszik magokat lemondásukat benyujtani mint az említett tanács tagjai. E' lépés nem megsértett önszeretet következménye. Ám hódoljanak mások pulya szenvedélyeknek, midőn veszélyben forog a' nyilványos ügy. E' lépés hasznos intés, mellyet a' kormánynak adunk, melly nemzetelleni rendszerbe van bonyolodva, melly szemeink láttára olly szomoru gyümölcsöket terem. Többen közülünk, — pirulás nélkül valljuk meg azt — sokáig nem akarták hinni, hogy kormányzóink megtagadák népszerü eredetüket, 's hogy bennünket, saját létük föltéteit megszaggatva, a' restauratio tagjait, férfijait 's hibájit akarják visszahozni, vagy hozhatják vissza. — De utálatosan megcsalatkoztunk!! — Ma olly ministerek erkölcstelen példáját látjuk, kik engesztelhetlen ellenségeinknek kezet nyujtanak, 's a' király és intézvényink legállhatatosb barátit csapdossák. A' ministerek gyanakvó érzelössége letesz olly tisztes birót, ki kormányzottai tiszteletét 's szeretetét birja, mert, — ugyan hihetni e?! olly lakomán megjelent, melly parliamenti főbbeink 's revolutionk szabályozóji egyikének, Odillon Barrot urnak, azon férfinak adatott tiszteletére, kit a' király jövendő magas előlátásában,'s igazságos méltánylatában mindig jósággal fogad. Ah ha tudná ezt a' király! Mi minket illet, megbocsteleniteni hinnők magunkat, ha a' törvénytelenség illy bosszántó tétéhez állanánk. Vajha megnyilnának polgartársinknak, mint nekünk, szemeik; 's látnák végre azon mélységet, mellybe őket a' doctrinairek nyakassága vezeti: a' tömérdek adók, mellyek még folyvást növekednek, a' revolutio kigúnyolva, a' restauratio magasztalva, az esküttszék leméltatlanitva, a' nemzet becsülete hanyatlásban, ellenségink hizelgő kézzel czirógatva, barátink, a' király 's az ország baráti félreismérve, üldöztetve. Ezek azon sérelmek, mellyek a' ministeriumot a' nemzettől elkülönitik, 's azon határozást gerjesztek bennünk, mellyről szerencsénk van Önt tudósitani. Vagyunk 's a' t. (Következnek az aláirások).

A' Journal des Débatsban Barras azon orvosok egyike, kik Moreyt gyógyitják, azt állitja, hogy Morey nem az éhezéstől lett roszul, hanem mert ezelőtt mintegy 15 évvel roszul czinzett réz edényben főtt ételtől ugy megrontá gyomrát, hogy azóta sem étvágya, sem helyes emésztése, 's innen él olly igen szüken. Azonban Barras ur is elismeri, hogy a' fogoly állapotja, habár nem épen halál veszélyes is, még is aggasztó. — Öst. Beob.

SPANYOLORSZÁG.

A' Mémorial des Pyrenées tudósit a' spanyol határrol, hogy oct. 14én Estellában, a' d. carlosi pártvezérek gyülést tartának d. Carlos elnöksége alatt, mellyben azon kérdés fölött diványkoztak: valljon tovább is folytassanak e háborut a' négy tartományban, vagy egyenesen Madrid ellen menjenek? Carlos 's a' hadvezérek' nagyobb része az utóbbit ohajtotta, de Iturralde erősen ellenszegült. Hihetőleg ez adott okot azon bitang hirre, hogy Iturralde, (ki Zumalacarreguy halála óta e' párt legjobb vezérének tartatik) Carlos kegyét elveszté 's letétetett. Hihetőbb, hogy ezen generál, mig a' hadisereg előbbre nyomul, a' négy tartomány megtartási gondjával fog terheltetni. E' végzés következésében a' carlosi sereg' előcsapatja parancsot vett már Logrono felé indulni. — Itt az idő, hogy Krisztina kormánya munkálkodni kezdjen, 's Carlos ellen nem csupán ministerváltoztatást, nyilatkoztatásokat 's végzéseket irányozzon, ki 25000 győzelemhez szokott katonával, (kik közt 3000 lovasság,) 's jó mennyiségü álgyúval nyomúl elő. Cordova csak 16000 embert állithat ellenébe. —

Az uj belügyi minister, d. Martin de los Heros oct. 2án egy körlevelet bocsátott a' censurai hivatalokhoz, mellynek foglalatja röviden következő: a' királyné megkülönbözteti azon javitásokat, mellyeket a' kormány egyenesen maga fejétől tehet, 's mellyek a' cortes elibe tartoznak. A' sajtószabadságot, olly szellemü kormány alatt, mint a' jelen madridi, lényegesnek tartja ugyan, de ollyannak, mellyet a' ministerium egyedül magától nem szabályozhat. A' sajtó-szabadságrol sok szépet mond, valamint a' ministeriumrol is, melly ,ugymond, azon visszaélésektől, miket cselekedetei biráltatása maga után vonhatna, épen nem remeg, 's hazafisága és tapasztalási által erős levén, a' sajtószabadság' kellemetlenségit nem rettegi, mert tudja, hogy ezen szabadság haszna sokkaltulmulják a' kárt, mit a' vele visszaélés okoz hat. A' sajtó őt hibáira figyelmeztetni fogja ' vádolni, ha kötelességéről felejtkezik. — Illyes nézetek szerint ő fölsége kormánya, melly a' sajtó-szabadságot tiszteli 's azt minden lehe-

tő módon terjeszteni ügyekszik, is csak azon munkákat 's irományokat tiltja el, mellyek szent vallásunkat 's az erkölcsiséget támadják-meg, mellyek a' kormány' ellenségeit segíteni 's gyámolítni ügyekeznek, mellyekben személyes vád 's goromba birálat foglaltatik, mellyek Izabella királyné thrónja védelmezői közt egyenetlenséget hintegetnek, vagy épen merészkednek ő fölsége a' regenskirályné magasságos caracterét, jóságát, 's nagyságos érzelmeit kisebbiteni. Más részről azonban politikai tárgyak' vitatása megengedtetik sőt még a' kormány tetteinek birálata 's gyaláztatása is, ha különben illedelmes kitételekkel van irva. Mivel a' kormány illy elvek szerint kiván cselekedni, reméli a' minister, hogy a' sajtóvizsgálati hivatalok ehezképest szabják magokat 's illy jóakaró 's liberalis czélzásokat lehető legnagyobb nyilványossággal tesznek közre. — A' National, melly eleitől fogva gyanuval volt Mendizabal iránt, igen elégületlen e' körlevéllel, 's azt állitja, hogy rendszere nem más, mint álorczás csalóka rendszer, melly az elvet kivételek tömegébe akarja eltemetni. Hasonlit e' körlevél a' franczia sajtótörvényhez, melly a' jul. 28ki merény' következésében kiadatott, 's bizonyosan az volt az eredeti mintakép, melly után alakittatott. 'S most már hibáztunk e, ugymond, midőn Mendizabalnak a' szabadságiránti szerelemvallásait, azon rég elkoptatott avas formulákat, csalárd szavaknak nyilatkoztattuk? Martinez de la Rosa és Toreno is zendületi pártvezérek voltak, míg ministerekké nem lettek. Öst. Beob.

Madridi levelező szerint oct. 6árol az uj igazságminister a' „szabadság classicus földjén" politikai inquisitio-törvényszéket akar fölállitani. Oct. 2án egy rendelést bocsátott a' törvényszékek (audiencias) elnökeihez, melly következőleg hangzik: Ő fölsége akaratja, hogy Önök a' legnagyobb figyelemmel 's gondossággal vigyázzanak a' véleményekre, mellyeket a' királyi törvényszékek' tanácsnoki, a' kerületek fő-alcaldjai 's egyéb tisztviselők nyilatkoztatnak, valamint azok' politikai viseletére is 's azokról nekem számot adjanak. Ezen felül kivánja ő fölsége, hogy Önök, az emlitett személyekről minél nagyobb sietséggel jegyzékeket küldjenek-be, mellyekből azok nevét, korát, hivatalba jutását, 's szolgálatait meglehessen tudni. E' jegyzékeket pontos tudósitások kövessék azoknak előbbi pályájáról, erkölcsiségéről, megvesztegethetlenségéről, szorgalmáról, erkölcsi 's politikai eddigi viseletéről 's azon hirről, mellyben a' közönség és okos 's tiszteletes személyek előtt állanak. — Kellemes megbizás egy igazságtiszt számára, ki tiszttársaival jó egyetértésben akar élni 's különben is minden órán félhet, hogy a' ma fenálló politikai rendszer holnap megváltozik. — Az uj belügyi minister azt parancsolá, hogy a' diákok eddigi, fekete köpönyegből 's háromszegű kalapból álló öltözetjöket tegyék-le 's köntöseikre nézve a' jó társaságokban divatozó illedelmet 's tisztaságot kövessék. E' parancsolat minden esetre czélszerű, mert eddig azon szennyes ijesztő alakokat, kik rongyos köpönyegben 's meztelen lábbal, diákok (estudiantes) neve alatt az utczákon bujdostak, 's ajtók előtt kóldultak, inkább álorczás haramjáknak, mint músák' kedvenczeinek lehete tartani. Cadixból jelenik, hogy az angol hajósosztály, midőn az ottani öbölbe szállott, a' szokásban levő köszöntő lövéseket elmulasztá, 's midőn Hore general ezt rosz neven venné, azt felelék neki hogy angol hadihajók soha sem tisztelkednek olly városnak melly saját kormánya ellen fölzendült. Öst. Beob.

Catalonia állapotja igen szomoru. Carlositák dulongnak benne bizonyos czél nélkül, vagy eszközök nélkül azt elérni, mi és ki képes volna munkásságukat összesitni és vezérleni. A' navarrai osztály egészen fehérruha, 's lábbeli nélkül van, több hétóta el levén Navarrától szakasztva. — Jaj azon parasztnak! kit uton utfélen találnak; mindenét elveszik, mit testén hordoz, 's néhány darab szennyes ruhát hagynak nyakán a' helyett. — Egy igazgató junta vezeti a' tartomány nyiványos dolgait kénye szerint, tettleg elszakadva 's elváltan a' királyné kormányától, ámbár annak nevével 's királyi méltóságával él, mint ürüggyel saját czéljaira. — A' catalóniai kereskedés sajnosan érzi a' polgári háború következéseit. Mivel minden kereset megszünt, számos gyárnok kénytelen volt munkásait elbocsátani; több mint 20 erőmű pihen Barcelonában. A' krisis kiváltképen a' pamutárura nézve veszedelmes, melly általányosan a' tiltó rendszer' szigoru megtartása által elég nagy kifejlésre jutott, úgy hogy az egész ipar-termesztmény évenként 325 millió reálra, a' munkások száma 100 ezerre, az évenkénti napdij mennyisége 150 millió reálra 's az erőmüvekben fekvő tőke 180 millióra becsültetett. Barcelónában egyedül 25000 munkás él e' nagy iparág különböző osztályiban elhelyezve. Angol portékák belopdozása (csempezése) hasonlag neveli a' catalóniai gyármüvesek' helyzete nyomoruságát, mert jelen időben lehetetlen a' vámhivataloknál kellő rendet 's vigyázatot tartani. —

Oct. 12iki hirek szerint az Indicateurben, minden város, melly Toreno ellen nyilatkozott, most Mendizabalhoz kész állani 's kormányának hódol. Ezek' megtörtént kibékitése Mendizabal első munkája 's legszebb diadalma. Ezentul egészen a' carlosi párt-megsemmitéssel foglalkozand, 's csudálatos munkásságától 's lelki erejétől sok jót

reménlhetni. Már eddig is az angol kormánytol 30,000 puskát kért 's nyert. Az első minister jó példája után a' többi udvari nép is nemes bőkezüséggel ajánlja fizetése egy részét a' hadi költséghez pótlékul; Espeja marquis önkényleg ajánlá, hogy 1836 végeig minden jószágitól kettős adót fizet ugyanezen czélra. Ellenben más hirek ugyan oct. 12éről a' Mémorial Bordelaisben egészen mást mondanak. Szerintük az ország anarchiai állapotja folyvást tart 's annak vége elláthatlan. Mendizabal ur, bármi szép reményt tápláljon 's igéreteket tegyen: de a' tulzó szabadelmű párt mindaddig nem hódoland, mig Krisztina letételét, a' kormánytanács föloszlatását 's a' procerek aristokratai szellemü házának megsemmittetését kivánó vágyai nem teljesittetnek.

A' királyné oct. 10i rendelés értelmében d. Pedro Gonzales Vallejót, előbbi mayorcai püspököt, nevezé a' procerek háza elnökévé, a' legközelebb beálló cortesgyülésre. Vallejo 1823 óta mint corteskövet, kivándorlott 's az alkotmányos rendszerhez igen ragaszkodik.

A' Phare szerint (bayonnei hirlap) a' carlisták többszöri ellenségeskedési a' franczia határi lakosok ellen, a' helybeli felsőségek részről sürgető fölirásokat okoztak a' belügyi ministerhez. A' hadi minister, kihez a' panaszok küldettek, tudtokra adatá az illető helységeknek, hogy ő a' határszéli katonaőrizet megerősitésére már parancsot adott, 's több pontra uj seregetküldött. Ugyan a' Phare jelenti Burguettéből f. h. 12éről, hogy Eraso meghalt tábornagy özvegye magát egy tördöféssel megölte. —

Madridi oct. 10i levél szerint Southern ur, követségi segédtiszt, 's Villiers angol követ teljes bizodalmát biró ember, azon hónap 2án bizonyos ismeretlen, titkos megbizással Cadixba ment, 's onnét 13ára váratott vissza Madridba. Ezen történet különböző vélekedésnek nyitott mezőt; mert azt senki sem hivé, hogy illy hosszu utra, 's még hozzá olly rosz időben (melly ott is, mint nálunk, szokatlanul mostoha) csupa mulatság okáért indult. Némellyek épen azt akarják gyanitani, hogy általa a' Cadixnál álló angol flotta vesz parancsot néhány ezer tengeri katonát szárazra rakni, Cadixot, mint Isabella királynénak kedvező hatalom elfoglalni, 's a' daczos juntát elüzni. — A' spanyol hirlapok telvék ajánlatokkal, 's aláirásokkal a' hadierő pótlására és gyors fölfegyverzésére, mellyet Mendizabal ur a' navarrai és cataloniai carlositák ellen küldeni készül. Ezen örvendetes hirek mellé azonban mai napig sem csatolhatni las Navas gróf megalázódásáról szóló tudósitást. —

D' Espana generál, d. Carlos által cataloniai főhadi parencsnokul kineveztetett vezér, mingyárt Spanyolországba belépte után egy krisztinai csapattól megtámadtatott, 's a' franczia határra visszavettetett.

PORTUGÁLIA.

A' segédsereg Spanyolországba nyomulása, most már bizonyosnak látszik. Ereje 6500 főre becsültetik. A' lissaboni Diario oct. 6áról Acedo fő szállásmesternek egy napi parancsát közli, mellyben Terceira hg. főhadi parancsnok rendelésére, a' segédsereg megadatása jelentetik, egyszersmind közzé tétetik, hogy a' segéd sereg egyedül 's kizárólag arra van rendelve, hogy a' spanyol kormányt a' praetendens ellen harczban segitse, de gondosan őrizkedjék mind azon belső czivakodásokba 's véleményvitákba elegyedéstől, mellyek a' liberalis ügy hivei közt találkoznak. A' segédsereg' vezéreül Alonzo de Serrao osztálynok neveztetik.

GÖRÖGORSZÁG.

Az Athénben megjelenő Sotir (megváltó) sept. 6ról következőleg emlékezik Samos szigetről: Negroponteból hirlik, hogy Samos szigete, ismét teljes lázongásban van a' porta ellen. A' kormányzó kénytelen is volt megszökni, 's egy erősségbe rejtekezni. A' nép közgyülésében azon végzést hozta, hogy rögtön küldöttség menjen Londonba, ottan fenhangon ellenmondandó a' török kormány ellen, ha erőszakkal kivánná ezen sziget lakosait meghóditani." — Emlékezni fognak olvasóink, hogy Samos sziget lakosai, miután a' függetlenségi háboru egész tartása alatt meg tudták gátlani a' törököket, hogy be ne ronthassanak e' szigetbe, csak a' legnagyobb akaratlansággal hódoltanak meg tavaly a' hatalmak parancsára, melly őket ismét a' török uraság alá térité vissza, sőt még arra is tetemes sereg volt szükséges, hogy e' lépésre kényszerittessenek. —

Bajor lapok némi jeleknél fogva bizonyosnak állitják, hogy Durham lord Athénben mulatta alatt megkapá az engedelmet az Anglia, Franczia és Oroszország által biztositott 60 milliónyi kölcsön harmadik's utólsó sora kiadására, mert a' görög kormánynak uj váltójai vannak Londonra, forgásban. —

Pénzkelet:

Bécs oct. 28kán középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	102 1/6
„ 4 „ „	99 5/8 5/2
1820ki statuskölcsön.	215 1/2
1821ki „ „	140 3/5
1834ki „ „	580 5/8
Kam 2 1/2 pC. kötel.	66 1/4
Bankrészvény	1376
Cs. arany pC. agio	3 1/3

A' gabona pesti piaczi ára nov. 3kán 1835:

pozson. méró váltó garas	legjobb	közép-szerü	csekély
Tisztabuza	120	110	100
Kétszeres	83 1/3	73 1/3	66 2/3
Rozs	56 2/3	53 1/3	48
Árpa	50	48 2/3	46 2/3
Zab	36	34 2/3	33 1/3
Köles	56	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	43	40	37 1/3

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

89. szám — Pest, szombat november 7kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; kinevezések; pesti időközi játékszin; Uj Légrád város; Fodor Pál †). Ausztria. Anglia (O'Connell választási ügye; toryk ismét mozganak; a' pénzügy javulta; Follets lakomája Exeterben; angol lapok a' franczia kormány ellen). Franczia-ország (grandvauxi lakoma; Latapie; egyveleg). Spanyolország (andujari junta; alkudozás d. Carlos és Cordova közt; d' Espana, Espinosa; klastromok eltörlesztése 's a' t.). Éjszakamerika. Törökország. Görögország. Schweix. Olaszország. Németország. Oroszország. Persia.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Oct. 30kán a' fő RR. is elvégzék az arányositást, 's kevés változtatással jóváhagyák a' RR. szerkesztését. — A' RR. kerületi üléseikben közelebbi napokon a' sérelmek 's kivánatok tárgyában költ főrendi 2ik; és szólásszabadsági 10ik válaszüzenet, továbbá a' békesi sérelem 's a' legujabb kir. válaszok forogtak vitatás alatt.

Ő cs. k. Fölsége a' m. k. udv. kanczellárhoz Reviczky grófhoz intézett legfensőbb kabinet-irata által f. e. oct. 20árol, a' budai nem egyesült görög püspök, Joannovits Jusztín halálával megüresült budai püspökszékre Zivkovits Pantaleimon eddigi dalmátziai püspököt méltóztatott kinevezni. — Ugyan ő cs. kir. fölsége sept. 30iki legf. határozata szerint, a' balázsfalvi egyesült görög székeskáptalan tagjai közt PappTódor nagyprépost halála által okozott előléptetéseket, 's különösen: Sztojka Gáborét nagy prépostságra; Krajnik Simonét olvasó, Rácz Vazilét éneklő, Nemes Jánosét őr, Mataú Konstantinét iskolás, 's Boér Istvánét chartophilax vagy levéltárnok-kanonokságra, mindnyájokat a' fogarasi egyesült görög püspök Lemény János ajánlatá a, kegyelmesen jóváhagyni, végre ugyanazon püspök legf. helyen megerősitett alapitványlevelénél fogva emlitett székes káptalannál utólsó kanonokká kineveztetett Alpini Izidórt, ezen sajátságában kegyesen megerősitni méltóztatott. —

Pesten az időközi magyar szinház (kerepesiuton) erősen épül. A' falak köröskörül már egy ölnyinél magasban állnak a' föld felett. Terv szerint az épület kivülről 24 ölnyi hosszu, 16 öl 2 láb széles, 8 öl 3 láb magas, födél nélkül. Belül a' szinpad 7 öl 2 láb széles 's 9 öl 2 láb hosszu. A' szinterem (auditorium) 8 öl's 4 láb hosszu. Páholy 3 sorosan lesz, földszint 's az első és második emeletben; ezeken felül leend a' karzat. A' csemegetárak is belül lennének 's földszinre nyilnának. A' szinterem fütheto lesz. — Pest városa 15 ezer vto frttal segiti e' vállalatot. Történtek más magányos segedelmek is, mellyek között nem hallgathatunk el egy igen igen nemest. Mingyárt eleinte, midőn az alapot ásni kezdék, jő egy ember, feleségestül, talyigával és ásóval; semmit sem szól, hanem munkához fog és dolgozik erősen a' többi munkással. Másod, harmad 's negyednap folyvást megjelen 's a' legbuzgóbb munkás; ő első ki ásóhoz nyul 's utólsó ki azt leteszi; — felesége szorgalmasan földet talyigáz. A' megye tisztviselője, ki többekkel ott nézi vala a' munka-haladást, figyelmeztetvén a' jó emberre, végre megszólitja: ki rendelte őt munkára, vagy mi vezérli e' fáradságra? „Uram! felel ez, én szegény napszámos vagyok, 's kenyeremet kézmunkámmal keresem. — Pénzem vagyonom nincs, de megáldott Isten érzéssel Hazám iránt 's dobogó szivvel minden iránt, mi nemzeti, megáldott hozzá testi erővel, karjaim birják a' munkát, 's ha két hetet itt, e' nemzeti ügy körül feleségemmel együtt munkában kitöltendünk, leszen még időm 's erőm napi élelmem keresését folytathatnom." 'S a' becsületes ember megtartá szavát; ő és felesége a' két hetet serény munkájokkal kitölték. Neve, mint később hallottuk, Turóczi József. (Mellékesen legyen mondva: ama' másik nemzeti játékszinnek is, mellyre méltó helyül ő cs. kir. főhgsége a' Nádor, a' kereskedőségi csarnokkal szemközti telket vala kegyes engedni, — szinte reményteljesen halad elő ügye, — 's mint értesittetünk, gróf Széchenyi István ur, mingyárt a' telek-átengedési napon mintegy 34 ezer pengő frtnyi ajánlatról vala biztositva. A' nemes gróf maga 10 ezer pengőt ajánlott.)

Uj-Légrádbul, Mura mellől: Octob. 23 's 24ik napjai voltak Somogy vármegyének azon küldöttsége által, melly Uj-Légrád városának épitésére leszen fölvigyázandó, megállapitva arra, hogy a' Mura mellett fekvő 's eddig ugynevezett kákonyai és sz. háromsági mezőn Uj-Légrád városnak talpköve megvettessék 's a' házhelyek kiosztassanak. A' mondott időben és helyen a' küldöttségen, t. i. Péry Ignácz táblabiró, Hochreiter Ambrus főbiró és Török Miklós tiszti földmérő urakon kivül, Festetics László gr. földesuraság részéről a' csurgói urodalmi tisztség, Ó-Légrád városnak pedig majd minden lakos gazdáji, és egyéb vidéki urak és lakosak számosan jelenvén meg, miután a' küldöttség nevében Péry Ignácz ur a' tárgyat rövid beszédben 's fölszólitásban előterjeszté, megkezdék a' fölosztási munkát. — Először is a' 10 holdbul álló szép piacz, azután a' róm. katholikusok, ágostai 's helv. vallásuak egyházai, papok 's iskolatanitók lak-

helyei 's az urasági házhelyek, városház helye, végre pedig utczák szerint a' többi lakosok házhelyei osztattak ki. — Uj-Légrád város fekvése a' Mura és Kanizsa vizek összefolyása közt, emelt helyen, egy részről szőlőhegyektől 's erdőktül környezve igen kies tájon van helyezve, — más felül pedig innen majd fel-Muraközön végig láthatni 's azon az uj város fekvése mintegy uralkodni látszik. Különösen bájoló azon hely, hol valaha gróf Zrínyieknek egy kis várok vagy erősségük volt, 's melly most szőlőkkel van beültetve 's csak sánczairól ismértethetik meg. E' vár, és a' Murán tul volt, de már elmosott erőség közt, a' szigeti hős gr. Zrínyi Miklós 16 esztendős ifju korában először és pedig a' Murába lóháton ugratva viaskodott egy törökkel, kit meg is győzött. Ezen uj város egyik felén egy domb tövében a' mai nap is ugynevezett Zrínyikutból gyönyörüen buzog föl a' kristály forrás. Uj-Légrád kevés idő mulva a' stajer és olaszországi kereskedésnek kulcsa lehet. A' város alatt folyó Murának a' Drávába szakadása e' helytől csak egy órányira esik. Kanizsa vize alkalmas hajózhatásu csatornát adhat 's a' várostNagy-Kanizsával egyesitheti, sőt idejártával a' Pölöske vize segitségével a' Zala vizével 's Balatonnal is összeköttethetik. A' fölosztás végbementével Légrád város a' küldöttséget 's több jelenlevő urat is megvendégelt, melly alkalommal a' bold. föl-ép, mint a' ki az uj város épitéséhöz kegyes jóakarat agyását adta, tisztelettel 's hálával megemlíttetvén, Ő cs. kir. fölségeért, ns. Zala és Somogy szomszéd vármegyékért, a' földesuraságért és gróf Széchenyi István urért azon ohajtással: „hogy valamint már egyik gőzösünkön Szegedig eljutott, ugy ezen városhoz is valaha elvezéreltessék", 's még többekért is, áldomások ürittettek. —

Miskolczon f. hónap 1sőjén Fodor Pál kir. tanácsnok életének 63ik évében öröklétre átszenderült. Tetemei 5kén takarittattak el Balatonban a' nemzetségi sirboltban. A' boldogult ns. Borsod vmegyének 19 évig jegyzői 's 16ig alispáni hivatalát köz tetszéssel viselé. Ágoston és Ferencz szép reményü fijain kivül számos szegény és árva (30 évig az árvaszék elnöke volt) siratja benne atyját.

AUSZTRIA.

Galiczia és Bukovina résziről a' fölségi kivánatok iránt oct. 15kén nyittatott meg Lembergben az országgyülés (Postulaten-Landtag). Megnyitó beszéd után a' legfensőbb leirások és kivánatok német és lengyel nyelven olvastattak föl. A' tanácskozások négy napig tartottak, mert 20kán a' hozott végzések már fölolvastattak ismét német és lengyel nyelven, — 's ezzel a' gyülésnek vége lett.

A' Journal des Débats az Ausztria és Görögország közti kereskedési szerződésről beszélvén, abban az ausztriai kabinet bölcs és gondolkodó politikájának szép munkáját látja, 's azt hiszi, hogy e' szerződésnek a' dunai hajozás elevenitésére, a' feketetengeri hajózás szabadságára, 's a' dunamelléki vidékek jövő sorsára nagy befolyása leend.

ANGLIA.

O'Connell 's Ruthven urak választás-ügyének vizsgálata még nincs elvégezve. Legujabb ülése a' biztosságnak szintolly zajos volt, mint a' többi. O'Connell folyvást rajta van, hogy hallgattassanak ki tanuji; 's a' biztosak hosszas ide 's tova csavargatás után végre eltökélék magukat, hogy az O'Connell által előadott pontok közül némelyeket igen is nyomozni fognak, 's azok iránt kihallgatandják a' tanukat. O'Connell azonban föltétlen nyomozást sürgete, melly joga ellenmondhatlanul törvényes határozáson alapul. A' biztosak ismét előbbi mesterségükhöz folyamodtak, 's minthogy semmire sem mehettek, ismét elhalasztották az ülést. — O'Connell bizonyos Cloncurry lorddal, ki nagy befolyásu barátja volt Grey ministeriumának, 's átaljában nagy tekintetü Irlandban, de kivel O'Connell ur azon rendszabályok óta, mellyeket Grey ministeriuma Irland iránt létre hozott, teljes meghasonlásban élt, most egészen kibékült. —

A' Sun dicséri azon levelet, mellyet Murray dr. a' dublini katholikus érsek, annak megczáfolatául közre tett, mintha a' kath. egyház a' másképgondolkodók üldözését tanitaná, 's azt mondja, hogy e' hitvány állitást a' kath. papság Irlandban eléggé megczáfolta dicséretes viseletével. —

Leon püspök, d. Carlos buzgó hive oct. 10én Rotterdamból titkon Londonba érkezett. Mint mondják, d. Carlostól megbizásai vannak néhány magas személyhez Angliában. — A' Globe fájdalommal jelenti, hogy Londonban Echelsea és Whitechapel tájékán önkénteseket szednek d. Carlos számára, 's fényes igéretekkel osztogatnak tisztleveleket. —

A' toryk ismét mozganak. Oct. 19én fényes ünneplést okozott a' királyné megjelente Oxfordban, hol az általa még nem látott egyetemet látogatá meg. Kisérőji voltak a' szász Weimari herczegasszony 's Cambridge György hg. — Wellington mint az egyetem kanczellárja tisztelkedett, 's üdvezlő felirást olvasott el, mellyre a' királyné kegygyel-teli válaszolt. Az „ifju gentlemanek", a' tanulók mindenféle szép magas-egyházi 's tory érzelmekkel mulatkoztak, mellyeket majd tetszés-kiáltozásokban, majd röfögésekben jelentének ki. „Az asszonyságok!" (tetszés.) „Wellington hg, Sir R. Peel, Lyndhurst lord, a' püspökök, egyház és király!" (tetszés.) „Brougham lord!" (röfögés.)

„Ő fölsége ministerei!“ (röfögés.) „J. Russell lord!“ (röfögés.) „A' felsőház többsége!“ (tetszés.) „Az asszonyságok még egyszer!“ (tetszés.) „Az asszonyságok szobaleányai!“ (kaczaj) Radnor lord és rókász kutyáji!“ (tetszés.) Radnor lord és a' dissenterek!“ (röfögés.) „A' kannibalok szigetének királya! (O'Connell) (röfögés meg kaczaj) sat. —

Az előmutatott számadásokból az tetszik ki, hogy az országos bevétel szaporodott, a' kiadás kevesbült, 's így a' pénzügy javult. A' Standard már most azt állítja, hogy a' status-jövedelem szaporodtának egy harmadát az utóbbi év utólsó negyedében Sir R. Peel igazgatásának tulajdoníthatni. A' Courier azonban ezen okoskodásra következőleg felel: „Igen is, megengedjük, hogy ezen szaporodás némelly részét az igen tisztes baronetnek tulajdoníthatni. Ő választást rendelt (a' parliamentbe, fölöszlatván azt) 's az által a' postalovak béréből, 's a' bor és égettszesz-adóból jövő bevételt kétség kivül öregbité. De senki sem kétli, hogy azon politikai izgás, (melly annak következése volt, hogy az igazgatás magára vállalta, mert jól jegyezzük meg, ő maga mondotta, hogy mind Melbourne lord elbocsáttatása, mind az ő kineveztetése az ő tanácsára történt, 's hogy ő mindazért felelős) a' nemzet jólléte haladásának nagy gátot vetett, 's igen hihető, hogy a' jövedelem még sokkal bővebb fogott volna lenni, mint a' millyen volt, ha ő 's W. herczeg a' kormányt háboríttatlanul engedék vala ösvényén haladni.“ — A' Spectator mondja, hogy a' szózat-bejegyzések a' reformerek részire kedvezők, 's Middlesex megyét kivevén, egyet sem tudna nevezni, mellyben a' reformerek nem szaporodtak volna, számos boroughban (választóhelyeken) pedig a' tory többség megtöretett. — Lavradio gr. a' portugáli küldött, ki azon kényes külön küldeményre van megbizva, hogy az ifju portugáli királyné összekelését eszközölje Szász-Coburg herczeggel, Londonból Párison át Németországba utazott. — Ujyorkban e' név alatt: „atlanti gőzhajózási társaság“ olly egyesület keletkezett, mellynek czélja egy vonal rakgőzhajókat állítani föl Ujyork és Liverpool között. A' társaság az Unio congressusához szabadék-levelért készül folyamodni. Cobb kapitány, ki Ujyork és Liverpool közt a' kereskedési közlekedésben eléggé ismeretes, lelke ezen derék 's nagyszerü vállalatnak. A' gőz-rakhajók 1200 tonnányiak lesznek, 's biztosan reménylik, hogy ezen nagy, több száz mérföldnyi utat a' két rév közt 12 nap alatt fogják megtehetni. — A' birminghami városházban oct. 14én nagy gyülés tartatott, mellyben elhatározták, hogy „fontoltassék meg azon kegyetlen nyomás 's megsulyosbitott szenvedés, mellynek a' nyugotindiai gyarmatokban a' rabszolgák, a' nyugotindiai termesztőknek a' parliament által megajánlott 20 millió ft stgnyi tömérdek kárpótlási mennyiség daczára is, a' tanulási idő neve alatt még mindig kitétetnek, 's nyujtassék be Melbourne lordnak emlékirás eziránt.“ — A' gyülés 5000 főből állott, többnyire quakerek és asszonyokbul.

A' királyné Oxfordot oct. 21én hagyta el, 's miután Strathfield-saydemben, Wellington hg. nyárilakán meghált, 22én Windsorba érkezett. Azon biztosság, melly O'Connell és Ruthven urnak Dublinban megválasztatása törvényességét vizsgálja, üléseit még nem birta bevégezni, mert úgy, mint akarja, nem meri, úgy pedig mint kellene, nem akarja azt megtenni. —

Sir W. Follets megbizói, ki Sir R. Peel ministeriuma alatt fő ügyész volt, nagy lakomát adtak neki Exeterben oct. 21én. A' vendégek száma 480 volt. Follets ur beszédet tartott, mellyben a' whig ministeriumnak szemrehányásokat tett, hogy a' parliament ülése elején mindenféle mesterségeket követett vala el, csakhogy a' hatalmat ismét kezeibe keríthesse. Hasonló lakomát adtak Edinburgban megbizói Sir J. Campbellnek oct. 19én, mellyben ő is politikai beszédet mondott, hol először védte a' ministeriumot a' toryk szemrehányásai ellen, azután pedig, noha elismeré mind Sir R. Peel, mind Wellington hg tehetségeit, még is oda nyilatkozék, hogy az elsőnek mint ministernek mindig határozottan ellen fogna szegülni, az utólsót pedig katonai erkölcsei, gondolkodás-módja, előitéletei és szabadelmü kormány-elvekben teljes járatlansága miatt egészen alkalmatlannak itéli status-igazgatásra. Mi a' felsőházat illeti, a' reformerek többsége uj választáskor bizonyosan megszaporodnék, ugy annyira, hogy a' lordok akkor e' jelenséget félre nem magyarázhatnák tovább, 's minden helyes és szükséges rendszabályt kénytelenittetnének elfogadni. Tanácsom pedig, úgymonda végre, az: gondoskodjék a' nép, hogy szabadelmü alsóházat válasszon, akkor a' lordok önmaguktól megjavulandanak. Az alsóház alkotmányszerüleg, egyszersmind merészen, 's férfiasan nyilványitsa nézeteit bizonyos rendszabályok iránt, 's e' rendszabályok bizonyosan törvényekké válandanak. — A' főügyész (Campbell) mentegeté Abercromby urat, ki hasonlóképen meg volt e' lakomára hiva, meg nem jelente miatt, mivel ugymond az alsóház speakere (elnöke) állásával meg nem férhetőnek hiszi föllépni a' politikai mezőn, különben ez által ellenségeinek csupán alkalmat nyujtana szemrehányásokra 's feddésekre. A' gyülés e' nyilatkozással tökéletesen megelégült. O'Connell is tartott nyilványos beszédet Limerickben oct. 19én a' tiszteletére fölkészitett lakomán, hol ismétlette, hogy

támogatja szivesen a' mostani ministeriumot, mert elszántnak véli azt Irlandnak igazságos kormányzására, 's Angliával és Skótziával ugyanazon lábra állitására. De ha ezen igéret nem tartatnék meg, akkor ismét az unio fölbontás mellett harczolna. Öst. Beob. —

Az angol lapok egyenesen vádolják már 's világosan megtámadják a' franczia kormányt, hogy pártolja sőt segíti d. Carlost. A' M. Chronicle szerint pedig már az angol kormány is belévegyült e' kérdésbe. Következő a' nevezett hirlap ide tartozó czikkelye: A' brittkormány bizonyos jegyzéke a' franczia kormányhoz azon segély iránt, mellyet d. C. folyvást nyer Francziaországból, komoly hirekre adott alkalmat, 's alapos kétséget gerjeszt a' franczia kabinet őszinteségéről Spanyolország iránt. Levelezőnk azt írja, hogy levelet látott, mellynél fogva d. Carlos az éjszaki fölségekhöz emlékirást nyujtott be, melly azonban ügyelés nélkül mellőztetett el. A' franczia kormány eleinte élénk nyugtalansággal nézte a' dolgot, de tudaták vele, hogy az idén semmit sem fognak tenni Spanyol vagy Franczia ország ügyeire nézve, de ha jövő ministeri congressusig a' spanyol kérdés nem határoztatnék el 's Francziaország mostani ösvényén marad meg, akkor a' szárazföld nagy fölségei tanácskozására meg fog hivatni. Levelezőnk azt toldja ehez, hogy e' levél igen tisztes 's hiteles kutfőbül ered." Egy más czikkelyben még világosabban szól a' M. Chronicle: „Most, ugymond, Francziaországból d. Carlos részire a' segedelmet olly nyilványosan szerzik, hogy azt sem mondhatni többé; a' franczia hatóságok ujaik közt nézik át a' dolgot, mert a' szinlés v. tettetés a' franczia határszéleken már teljesen megszünt. Don Carlos seregei ugy tekintetnek, mint Lajos-Fülöp szövetségesei; 's valóban ők is egyedül azon barátok, kiket a' franczia politika most Spanyolországban lel. De mi lesz hát Francziaország becsületéből, a' négyesszövetségnek a' király által lett aláirtából 's a' doctrinair kabinet azon ismételt állitásából, hogy hű akar maradni a' királyné ügyéhöz? Azonban a' M. Chronicle még e' czikkelylyel sem elégszik meg, hanem még következővel is verdesi a' franczia doctrinaireket: „Mikép csudálkozhatni már most, hogy panaszkodunk a' négyesszövetség megszegéséről a' franczia kormány által, midőn láthatni, hogy a' kabinet elismért 's megfizetett organumai naponként olly tételeket állítnak 'svitatgatnak, mellyek az egyezés szellemével össze nem férhetők? Szövetségünk a' juliusi Francziaországgal vala kötve, azon Francziaországgal, melly jogosan vala büszke revolutiójára, 's az általa nyert chartára, a' nép háromszinű zászlójára Francziaországával, melly uj dynastiát emelt a' királyszékre, mellyet republicanus intézvények környezendnének. A' négyesszövetség arra volt számítva, hogy Franczia országban a' revolutiói koronát fentartsa, a' félszigeten pedig a' törvényszerü koronákat biztositsa. A' népérzelem kifejezése volt az a' négy országban, mellyek összeszövetkeztek szabadságukat 's függetlenségöket az éjszaki triumvirség fegyverei ellen védelmezni. 'S mit hallunk most a' szövetséges tagok egyikétől? A' fölkelési szellem Spanyolországban veszélyesnek rajzoltatik. 'S nem épen ezen fölkelési szellem emelte é az Orleansokat a' Bourbonok király székére? Miért legyen azon fölkelési hathatósság, melly Francziaországban illy nagyot tett, Spanyolországban képtelen, szabadságot adni a' nemzetnek? Azon politikai elvekkel, mikép azokat a' Jour. Débatsban olvashatni, a' négyesszövetség fenállása nem férhet meg. Francziaország Spanyolországot épen a' forduló perczben hagyja el, 's az ellenség táborához pártol." E' czikkelyhez azután még azt toldja, hogy még Angliával is ingadoz szövetsége Francziaországnak, minthogy a' tuileriák kabinetje O'Connell beszédeitől megrettenve, nem ohajt egyebet, mint a' Peelféle tory ministerium visszakerülését. Mindazáltal illy érzelemben a' franczia nemzet nem osztozik ministeriumával; 's ámbár az angol toryk 's a' franczia doctrinairek igen egy értelmüek, azért az angol nép még is a' franczia néppel tart, 's ha ez utóbbi valódilag megismérendi boldogulása gátait, bizonyosan lerázandja rosz ministereit nyakáról. Öst. Beob. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal des Débats hosszu czikkben védeni ügyekezik Thiers urat, hogy a' torignyi birót hivatalától felfüggeszté. — A' Temps szerint a' ministerium a' hami fogoly voltministereket valami családi kastélyba vagy házba szándékozik küldeni szabad választásuk szerint, honnan azután becsületszavoknál fogva nem lenne szabad eltávozniok, 's később még több enyhités követné e' rendszabályokat. A' Temps ez uttal azt is ohajtja: bár e' nagylelkűség a' többi politikai fogolyra is kiterjesztetnék! 's bár e' rendszabály egyedül tiszta emberiség cselekvénye legyen, ne pedig részrehajló politika következménye! — A' Moniteur du Commerce azt állitotta, hogy a' Nouvelle Minerve-t a' Latapie-féle levéllel megcsalták, 's a' levéliró nem maga volt a' general. Erre a' Messager levelet közöl a' Nouvelle Minerve szerkesztőjétől, mellyben bizonyitja, hogy a' levelet Latapie neki maga személyesen adta át több olly személy előtt, kik öt (Latapiet) igen jól ismerik. —

A' Journal de Paris hirlette volt, hogy Vernet, a' hires festő az Éjszaki (Nord) megyében némi vadászaton szemét sértette volna meg. A' Messager szerint ez egész hir hazug, mert Vernet ur jól érzi magát Párisban, 's nem sokára Versaillesba

menend, a' muzeum számára bizonyos föstvényt elvégzeni. — A' Reformateurt a' szajnai törvényszék ismét három hónapos fogságra és 5000 fr. birságra itélte. —

A' Temps szerint, a' franczia 's angol kormány a' porta és Mehemed Ali közt olly kiegyenlitést ügyekezik eszközleni, hogy Aegyptus a' mostani basa halála után előbbi függelmi viszonyába essék vissza a' portához. Ez által az ottoman sereg orosz beütés esetére Aegyptussal erősödvén azt könnyebben visszaüzhetné. A' Temps maga sem sokat hederít az egész hirre, de közli azt még is, mint hirt. — Mintegy három hét előtt Vigier grófnál Grandvauxban több magas tekintetü személy lakomázott, melly alkalommal botránkoztató 's minden illedelmet megsértő jelenetek fordultak elő. A' lakomában részesültek közé számították Thiers, Duchatel, Persil, Rambuteau, Jacqueminot 's a' t. urakat. Egész Paris teli volt e' vendégséggel, 's mindenütt csak arról beszéltek, a' mi különösen a' benne részt vett főtisztviselők nagy becstelenségére vált. Legelsőben Jacqueminot hitte szükségesnek megczáfolni az ellene 's a' lakoma ellen felhordott vádakat. Egy levelet küldc tehát valamennyi hirlap-szerkesztőhöz, mellyben a' grandvauxi lakomát minden illetlenségtől tisztának állitá, 's hol semmi ollyas nem történt, mit bármi becsületes férfi nem vallhatna meg vagy miért pirongania kellene. (Jacqueminot a' párisi nemzeti őrség parancsnoka.) Persil pedig a' legujabb párisi lapokban tagadja jelenvoltát e' lakomán. —

A' cassatioszék előtt octob. 22én fordult elő Raspail pöre azon sérelem miatt, mellyel Zangiacomi nyomozó birót illette, midőn Fieschi vétsége miatt elfogták 's vallaták. E' sérelmért Raspail urat a' kir. törvényszék két éves fogságra itélte, mi a' büntetés legfőbbje illy vétség-fajban, ámbár az itélet maga is megvallja, hogy enyhitő körülmények forogtak fen. A' cassatioszék eltörlé ezen itéletet, 's az ügyet a' roueni kir. törvényszékre utasitá. — A' hadkészület Abder-Kader ellen Afrikában komolyan látszik előhaladni. A' katonaság egy része már elment, más része indulóban van. Orleans hgnek, a' Messager szerint, oct. 31én kelle oda elindulnia, ha igaz. —

A' Moniteur ellenmond azon hirnek, mellyet a' Nantesban megjelenő Breton terjesztett el; mintha t. i. a' kormány parancsot adott volna, hogy szünjék meg a' sereg az országutak csinálásában részt venni, 's azokon, mint eddig, dolgozni.

A' pairszék nov. 10én fogja Portalis gróf tudósitását hallani Fieschi 's vádtársairól, 's titkos ülésben mint vádkamara fog Fieschi, Pepin, Morey, és Boireau fölött itéletet hozni. Ekkor a' vádlottaknak egy hónap fog védelmökre engedtetni, azalatt pedig a' pairszék az aprilisi vádlottak pörét veendi elő Lunevilleből, Arboisból és St. Etienne-ből. Dec. közepe felé pedig Fieschi pöre fogna e'ökerülni, melly alkalommal Fieschi mint fővádlott különös vádlotti szerepet szándékozik játszani vádlott társai ellen, minthogy közülök mindegyiknek határozott részvétet tulajdonit vétkében. Pepin pénzt adott az erőműre, 's a' szobáért a' bért fizette; ő maga Fieschi Morey segedelméve sütötte el az erőmüvet, mig Boireau a' Boulevardon állott, a' lövés irányán kivül jelt adni az elsütésre. Majd elválik, mennyire igazak Fieschinek ezen vallomásai, 's mennyire támogatvák való tettdolgok által. Fieschi pöre után a' pairszék az aprilisi pörből a' párisi osztályt szándékozik vitatás alá venni, 's minélelőbb elitélni. —

SPANYOLORSZÁG.

A' cadixi és sevillai junták' hódolása, mellyet a' madridi Gaceta olly dicsekve hirdete, későbbi történetek' következésiben ujabb változások által megsemmisült, 's a' kormány' reményei hoppon maradtak. Az andujari középponti junta, melly oct. 1sö napján Donadio gr. elnöksége alatt alakult, folyvást nyakas ellenszegülésében maradt, 's még ezzel be nem érve, Andalusia' többi részeit is, mellyek más a' kormányhoz álltak, ujra fellázitá. — Ezt különösen egy oct. 3kán kiadott fölszólitás által akará végbevinni, melly oct. 7kén Cadixba érkezvén, ott nagy forrongást okozott 's azt eszközlé, hogy ismét uj, noha csak tanácskozó, junta állott fel Hore kormányzó alatt, mellynek tagja többek közt Osorio ezredes is. — Az andujari független fölségü junta intézkedik a' despennaperrosi és manzanaresi egyesült hadierőrül, a' madridi kormány ellen. Mig e' junta föl nem oszlik, Andalusia folyvást nyilványos lázadási állapotban marad. — Donadio gr. a' junta elnöke nagyon föllengző 's erőslelkü liberalis férjfi; másodelnök d. Augustin Oviedo osztálynok. Számos oknál fogva hihetni, hogy az andujari junta el van határozva, mind addig ellentállani, mig Mendizabal' igéretei tettdolgokká nem válnak.

A' Mémorial Bordelais szerint a' carlosi főhadi szálláson merész terveket koholnak. Minden carlospárti junta Navarrából és Biscayából a' praetendenshez rendeltetett. A' navarrai sereg fő vezérévé Casa-Eguia gróf, katonai és politikai ismeretekkel gazdag férfi, neveztetett Iturralde helyébe, ki ezentul d. Carlos oldala mellett fog szolgálni. Eguia navarrai születésü. — Minden fölkelt tartományban ujonczokat szedtek Carlos számára, ki utóbbi napokban külföldről is nevezetes pénz- és takarmány-mennyiséget kapott; minden eddig elszórt hadierő Estellában gyül össze 's az Ebróhoz közelit. A' cataloniai sereg' fővezérévé d' Espana grófnak kelle vala lennie, de ez, (mint már tudva

van) visszatért Francziaországba. Úgy hiszik, hogy a' carlositák, 20,000 emberrel, kik közt 1500 lovag, Vitoriát akarják megtámadni, 's ha ezt elfoglalhatják, Burgos ellen indulni. Don Carlos, a' szabadelmüek közt divatozó egyenetlenséget használni szeretné; 's annak is hire van, hogy Elio ezredes Cordova generálnak fényes ajánlatokat tett, hogy azt d. Carlos' részire megnyerhesse. — Oct. 25i Journal de Paris szerint Mina general Barcelonába megérkezett.

D. Carlos és Cordova közt folyvásti alkudozás van, mellynek tárgya hihetöleg a' foglyok' kölcsönös kicseréltetése. Ez, mint irják, oct. 25kén Berrióban, Pamplonától egy legua távolságra, fog megtörténni. — A' Mémorial Bordelais közli azon pontokat, mellyeket Elio ezredes Cordova generálnak d. Carlos nevében ajánlott, ha részére át pártol: 1) generál-kapitányi rangot a' seregnél. 2) Castiliai czimet maga 's maradéki számára. 3) Cubai szigeti alkirályságot 's havannahi kormányzóságot. Ez igen csak annyi, mint medve bőrre inni, mi elött meglöttük azt. — Oct. 22én már azt is hirlelék, hogy Cordova a' csábitásnak engedett. De ezen hir költöttnek látszik.

D' Espana general visszatértéről következöleg irnak a' hirlapok: ezen general 130 emberrel belépett Cataloniába, hol Samso és Muchacho vezéreket találta. Ezekkel elindulván, több órai éjjeli ut után 14én reggeli 2 órakor franczia határra ért. A' 17ik sorezred egy osztálya által mingyárt körülvétetvén váratlanul és röglön megtámadtatott 's ellenállás nélkül megadta magát. A' mit a' carlosi párt ezen veszteségnél legjobban sajnál, az nem annyira d'Espana személye, mint az öt kisérö, 's d. Carlos ügyének sok hasznot igérö derék tisztek. — A' Gazette de France igen kárhoztatja d' Espanát, 's vádjai bebizonyitására következö levelet közöl: V. Károly pártját elhagyta egy férjfi, ki nem volt érdemes, de képes sem öt szolgálni. Ezen férjfi, ki régóta a' franczia határon lappangott, már ezelött három hónappal köteles lett volna a' cataloniai vezérséget általvenni. Mi a' halasztgatásokat, mik által Spanyolországba bemenetelét naponként késleltette, elég jók voltunk, magas politikájának 's okos számolásinak tulajdonitni. 1000 emberböl álló catalóniai sereg ment elibe 's a' határtól 3 legua távolságra várakozott reá. Samso és Muchacho vezérek, legényeik javával, mindössze 100 ember 's ezek közt 15 tiszt, egész a' határig mentek fogadására. A' generál megjelen 's örömrivallattal fogadtatik. Most már visszáakarnak menni a' nagyobb seregbez, még pedig a' sziklákon keresztül vezetö legrövidebb uton; de a' generál más utat választ azon ürügy alatt, hogy a' hegyi út igen rosz. Hijában mondják neki, hogy az általa választott út franczia határra vezet; egy „parancsolom" bezárja ajkaikat. Néhány percz mulva egy pásztorra találnak, 's attol a' legközelebbi falu nevét kérdik. A' pásztor felel, hogy az franczia falu, mellyben 25 emberböl álló franczia örség van. Samso és Muchacho vissza akarnak fordulni, de a' fövezér dörgö parancsszava ellenkezöt rendel. A' faluba érnek; a' franczia sergosztály fegyverhez kap, uj seregek jelennek meg; 's Espana átadja kardját és katonáival is letéteti fegyvereiket. — Muchacho ellen akart állni, 's már tüzet parancsolt, midön azon tisztelet, mellyel a' spanyolok generáljaik iránt viseltetnek, 's azon erös parancsolat, minél fogvást a' franczia határ ellen minden erőszakoskodás tiltva van, önmérsékletre emlékezteté; — meglépte ön haját 's megakará magát ölni; de végre megnyugodott szerencsétlen sorsán 's összetörte nem használható kardját. A' foglyok Perpignanba vitettek 's az ország belsö részeibe fognak vezettetni. Mindnyájan derék fiuk's jó katonák. Homlokukon lehete olvasni belsö dühöket a' fölött, hogy védelem nélkül fogságba jutottak.

Espinosa general, ki a' királyné által andalusiai fö hadi parancsnokká, 's az andujari junta által az andalusiai juntai sereg vezérévé egy idöben neveztetett ki, kinyilatkoztatá, hogy ez utóbbi hivatalt sokkal többre becsüli. (Kineveztetése által a' királyné kedvezést akart mutatni a' tulzó szabadelmü párt iránt.) — Ezen nyilatkozása után serege elhagyá öt 's a' kormány által kinevezendö fö hadi parancsnok alá adta magát. —

Oct. 14iki madridi Gaceta közli a' királyné rendelését, melly a' klastromok eltörlesztése tárgyában adatott ki. Mivel ugymond kitünö aránytalanság van a' klastromok jelen száma 's a' nemzet segéd forrásai közt; a' klastromok nagyobb része azon lelki épület tekintetéből, mellyet a' hivek kivánnak, egészen haszontalan; 's e' fölött a' status java kivánja, hogy a' klastromok' nagy birtoka forgásba tétetvén ez által az ország jövedelemforrási szaporodjanak 's gazdagodjanak: jónak találta a' királyné eltörleszteni a' szabályozott kar-szerzetesek (regulierten Chorherren), Benedictinusok, tarragonai és saragossai congregatio, az Augustinianusok és Praemonstrátiak minden klastromit, bár minö legyen is a' bennök találkozó szerzetesek száma. Ezen rendelés alul csupán azon klastromok vétetnek ki, mellyek jelen pillantásban is nyitva állanak, de szoros kikötéssel, hogy a' bennök találkozó szerzetes ujonczokat fölesketni ne merészeljék. — Ezen klastromok jövedelmei is, valamint az eltörültekéi, a' status jövedelmeihez számittatnak. — Mi a' többi, julius 25i rendelés által megtartott klastromokat illeti, egy helyen 's az ahoz tartozó vidékben csak egy ugyanazon szerzetbeli klastrom állhat fen, kivevén, ha a' kormány

jónak találná az ott álló klastromot addig fentartani, míg ott plebánia készülhet. — Azon klastromok és szerzetesházak, mellyek még eddig el nem törlesztvék ugyan, de jelenleg bármi ok miatt be vannak zárva, maradjanak ezután is bezárva, mig a' cortes sorsuk felől intézkedni fog. Öst. Beob.

A' zamorai parancsnok Madridba érkezett tudósitásai szerint ott minden órán várják a' portugáli segédsereg benyomulását, mellynek oct. 10én kelle Braganzából elindulni.

AMERIKA.

Éjszakamerikai egyesült statusok: Philadelphiából sept. 23ról irják, hogy a' viszonyok az éjszakamerikai statusok 's Franczia-ország közt még mindig a' régi állapotban vannak, 's addig hihetőleg nem is fognak előhaladni, mig a' congressus össze nem ülend, 's az uj elnök meg nem választatik. Mi az elnök-választást illeti, azt hirlik, van Buren ur nem egészen bizonyos a' megválasztatás iránt. Azonban az is megtörténhetik, hogy a' jeleltek közül egyiknek sem leend meg az alkotmányszerü szótöbbség, melly esetben a' képviselőház a' három legtöbb szózattal biró jelelt közül lenne az elnököt megválasztandó. A' délszaki rabszolgás statusok készebbek az uniót fölbontani, hogy sem a' rabszolgákat fölszabadítani. Az egyesült statusok néptömege azonban ellenzi az unio-fölbontást; 's annál kevesbé hihetni, hogy ezen eszme (idea) mély gyökeret verend, mert a' rabszolgátlan statusok számra is többek mint azok, mellyekben még rabszolgaság létez. — Amerikai tudósitások emlitik egyszersmind, hogy irlandiak seregestül mennek az egyesült statusokba települni, 's hogy kivált Ujyorkban az alnép legnagyobb részét teszik, 's e' városban névszerint már egy uj külvárost kelle részökre épiteni, annyira megszaporodtak. Többnyire a' legalsóbb szolgálatokat látják el, mire amerikai fehér egy könnyen rá nem adná magát, ha annyi tehetsége van, hogy egy kis földet vehet magának. —

TÖRÖKROSZÁG.

Stroganoff gróf a' szultántól gazdag gyémánt borittatu szelenczével megajándékoztan hagyá el Konstantinápolyt, 's Odessába visszatért. — A' görög patriarcha Konstantinápolyban a' mult napokban ismét letétetett, 's helyébe Gergely, a' seresi metropolita, neveztetett ki patriarchának. — Hafiz basa, az eddigi scutaribeli helytartó e' tisztéből kitétetett, 's helyébe Osman basa a' kaissarii helytartó neveztetett. — A' hajó- és fegyvertárban nyolcz hadihajóból álló sereg fog fölkészittetni, melly Tahir basa vezérlete alatt mint mondják, Tunis felé készül vitorlázni. — A' Rumeli Walessivel Scutariba elküldött Wassaf efendi, ki biztosi eljárással ment oda, a' főváros felé visszatértekor szerencsétlenül járt, mert négy kisérőjével a' gyakor esőzések által megáradt Wardar folyón talpon átkelvén, majd belé veszett 's csak nagy nehezen szabadulhatott meg egyik utitársával, a' többi mind a' vizbe fult. — Stürmer báró ausztriai követ (internuncius) Maria-Dorothea gőzhajón Smyrnában volt, hol őt a' hatóságok 17 álgyulövéssel fogadták. — Legujabb tudósitások szerint a' dögmirigy mind Perában mind Galatában folyvást dühöng, sőt még magában Stambulban sem szünt meg. Nem rég megholt benne ugyanott Treffer orvos, ausztriai fi. Galatában a' cholera is kiütött.

GÖRÖGORSZÁG.

A' görög tudósitások szomoruk. Az Allg. Ztg. Triestből következő levelet közöl Görögországból oct. 20ról: Azon hirek, mellyek Patrason és Anconán keresztül a' görögségtül jőnek, nem nyugtatólag hangzanak. A' főkanczellár, eleinte tapasztalt népszerüségéből az által, hogy az orosz párttal közelebb kapcsolatba lépett, sokat vesztett. Most házi gond is nyomja őt. Mind két leánya t. i. elutazott az egybekelés után tüstént férjestül Konstantinápolyba, részint hogy férjeikkel meglátogassák a' Bosporust, részint hogy az influenza betegségtől, melly most nagy mértékben uralkodik Görögországban, megmeneked-jenek. Onnan visszajövet midőn a' hajó a' Piraeusba futna, idősb leánya, kinek láza harmadnap óta veszélyesb charactert ölte magára, meghalálozott. A' hajó nem tarta veszteglést, minthogy a' konstantinápolyi utat is beszámlálták. A' nép most közönségesen azt hiszi, hogy az ifju herczegné dögmirigyben holt meg, melly Konstantinápolyban nem csak nem szünt meg, de legujabb tudósitásoknál fogva uj erőre kapott, 's mind Perában, mind Galatában folyvást dühöng. Maga Armansperg gróf mind ezen szerencsétlenség, mind a' közügyek állása által egészen le van sujtva és sürgetve kivánja, hogy minélelőbb hivassék Bajorországba vissza.

SCHWEIZ.

Említettük, hogy Basel-vidéknek némi baja támadt a' franczia kormánnyal Wahl testvérek ügyében, kiktől megtagadtatott a' letelepülési jog azon oknál fogva, mert zsidók. A' főhely most közli a' franczia követ jegyzékét e' tárgyban a' cantonokkal. A' jegyzék egyenesen azt mondja: a' fr. király meghagyta követének Schweizban, hogy szakasszon félben minden közlekedést Basel-vidékkel, ha a' Wahl testvéreket illető végzés 12 nap alatt visszavonva nem vétetik. Ugyanis a' franczia kormány némi kötésekre 's alkukra támaszkodik, mellynél fogva Franciaország és Schweiz közt kölcsönös és egyenlő a' települési jog. A' főhely a' franczia követ fenyegető jegyzékére, mielőtt bővebben válaszolhatna,

csak azon megjegyzést tette, hogy a' kérdésbeli esetet egész terjedelmiben kivánja maga elé terjesztetni, ohajtását fejezvén ki, hogy a' dolog barátságos uton intéztessék el minélelőbb. —

OLASZORSZÁG.

Livornoból oct. 21éről következő levél áll az Allg. Ztgban: „Egy hét óta sem itt, sem egész Toscanában nem fordult elő cholera-eset. Különösen igen félelmes volt az állapot itt, hol a' népség egészen okulatlan 's készületlen vala erre, 's magát az orvosok nagyobb része által azon kimondott vélemény ellen, hogy e' betegség nagy mértékben ragadós, védelmezni nem tudta, 's e' miatt nagy aggódásban élt. Még roszabbaknak tarthatni a' megszökött orvosoknál azokat, kik az orvosi segélyt drága pénzen osztogatták. Valóban borzasztó vala némelly eset, midőn sok nyavalygó mindenkitől, még legközelebb rokonitól is elhagyatva 's nyomorultan fetrengve kínaiban minden segéd ápolás nélkül kénytelen vala elveszni; mások pedig ideigleni görcsmerevültségben dermedezve a' holtak közé dobattak elevenen, 's ott ébredtek föl a' szörnyen halásra. Egy esetre, mellyben a' ragály igen hinető vala, tiz mást lehete számitani, mellyekben a' ragályosságnak legkisebb nyoma vagy jelensége sem volt. Azon huszonhat férfi közül, kik a' betegeket a' kórházakba hordották, valamint a' kórházakban a' betegápolók közül egyetlen egy sem holt meg, sőt még csak beteg sem volt. Majd nem valamennyi megbetegülésben megelőző hibát lehete észrevenni az életmódban, némellynek a' nagy félelem ártott 's emésztő tehetséget rontotta meg. Légkörünk tiszta 's derült, de korán lepett meg a' hideg. Az Apennínek már hóval borítvák 's ha már itt is didergenek, ugy nagy és kora lesz a' tél.

A' mailandi csillagásztoronyban oct. 7kén éjfél előtt 0 órával 32 percczel a' csillagidő szerint, vizsgálták Halley üstökösét, mikép az a' Hiuz egyik kicsiny de élénk ragyogásu csillagát elfödte. Noha világított a' hold, még is átfénylett a' nevezett üstökös nem csak üstökén, hanem még magván v. derekán is. —

NÉMETORSZÁG.

A' porosz statusujság szerint a' király számos politikai fogolynak, 's elitéltnek megkegyelmezett, kik 1830. 's 31ben a' lengyel fölkelésben részt vettek. Az elitéltek száma a' közbocsánat után is 1600 személy volt.

Az Allg. Ztg. Berlinből következő levelet közöl: „Berlin oct. 19. Azon rendszabályok közt, mellyek a' congressuson fölvétettek, egy van, mellyet a' német szövetségnek valamennyi német status iránt létesitenie kell, tudnillik azon elv fog fölállittatni, hogy egész Németország fegyveres ereje egy legyen, melly nem az egyes statusokhoz hanem azok összeségéhez tartozzék, minthogy a' szövetségi kötésnél fogvást az egyes statusok közt úgy sem adhatja magát elő háboru, ennélfogvást a' sergek természetesen csak a' szövetség szolgálatára szánvák. Ezért az országgyüléseknek le kell mondani azon jogról, hogy a' hadministeriumok költségeit külön szavazzák meg. E' helyett közép számu mennyiség fog mindenik statusra nézve az 1815 óta megszavazott, vagy a' katonaságra forditott összeségekből kivettetni 's megállapittatni, hogy az évenként előre kiszabassék az országos költségekből, 's ennél fogva mint állandó pont iktattassék a' pénzügyi költségbe.

OROSZORSZÁG.

A' varsói ujságok most hirdetik csak még az 1832ik év dec. 18kán kötött, 's 1833ik év jan. 8kán helybenhagyott kereskedési alkut Russzia 's az amerikai egyesült statusok között, mellyben azon kikötés is van, hogy az alku a' lengyel királyságra is terjesztessék ki, mennyire az abban részesülne.

PERSIA.

Londonból oct. 12ről aug. elejeig menő tudósítások jöttek Persiából 's félelmesnek irják az ország állapotját. A' király nagybátyjainak lázongásai, kik úgy szólván majd valamennyi kerület birtokában vannak, eleinte nem voltak olly terjedtek, mint várták vala; de ellenszegülésök lassanként annyira növekedett, hogy az egész ország mindenfelé meg van szaggatva. Sir Henry Bethune a' parancsnokló tábornok ugyan megverte 's elfogá a' kirmani és schirasi herczegeket, de azon mód, mellyel velök bántak, egész bőszülésig elkeseríté a' többit. Hassan Alinak a' kirmani herczegnek a' király parancsára kitolattak szemei, 's azon vadság következésében, mellyel az tétetett, a' szerencsétlen hihetőleg meg fog halni. Hussein Ali, a' schirasi hg egy száraz viztartóba (cisterna) vettetett, 's nem tudni még: nem halt é meg. Igaz ugyan, hogy a' legnagyobb szörnyeteg volt egész Persiában. Sir H. Bethune becsületére meg kell vallani, mikép mindent elkövetett, hogy a' királyt e' kegyetlenségektől visszatartsa, mellyek csak ősbátyja emlékezetét élesztik föl, de hijában. A' kir. sereg most azzal foglalkozik, hogy némi rendet alkosson délszakon, 's Bethune a' legjobb seregekkel éjkelet felé fordult, hogy a' bachtiarokat, bizonyos hegyi kóbor népet, meghódítsa. Azt hiszik, hogy ez expeditio után Kirmanschah ellen fog indulni, melly kerület Abbas Mirza idősb testvére 's leghatározottabb ellensége fijai kezében van. Ezek vonakodtak megjelenni az udvarnál. Anglia és Russzia Mohammed schach tekintetét mindenkép előmozditani ügyekeznek, e' végre Anglia előbbi követelésit is elengedte Persia iránt.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

90. szám | Pest, szerda november 11kén | 1835.

Foglalat: Magyarország (országgyülési tudósitás; kinevezések; gr. Esterházy Vincze †; különféle). Ausztria (bécsi vizcsatorna és katonai tisztváltozások). Anglia (O'Connell; Courier és Globe a' belga hollandi ügyről; M. Chronicle Franczia ország ellen; Fairman; Kent hgné 's a' t.). Franczia ország (Latapie elitéltetése; két uj követ választás; katonaság szelleme, Fieschi; Bon Sens 's Quotidienne hirlapok kiadói fölmentetnek). Spanyolország (hadi hirek; Southern utja; sevillai mozgások; Osorio ezredes; andujari junta nyilatkozása és föloszlása; egyveleg.). Amerika (egyesült statusok, Brazilia, Mexico). Törökország. Elegy-hirek. Bankrészvény.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Nov. 6kán közelebbi kerületi ülésekben a' legujabb két. kir. válaszon kivül, tanácskozás alatt volt még megállapittatása azon tárgyaknak is, mellyeket még ezen országgyülés alatt lenne szükség elvégezni. Illyeknek vétetett: a' dézma v. tized haszonbérlési elsőség; a' megyei közmunkák váltsága, továbbá ingatlan vagyont nemtelen birhat e sajátképen? a' világos adósságoknak nem elbecsülés 's birtokba vezetés, hanem a' kielégitési alapul adott jószágnak árverés által eszközlendő eladatásából kerülő kész pénzzel kifizettetése; a' kisajátitás (expropriatio) 's az adóalapul szolgáló porták ideigleni helyesb osztályu elintéztetése forgottak a' tanakodási szőnyegen.

Ő cs. kir. apostoli fölsége oct. 22ki legfensőbb határozata szerint a' cs. kir. keleti akademia igazgatóját Rauscher Józsefet „Komárom fölötti Monostori B. Sz. M.“ czimzetes apátságával méltóztatott fölruházni. — A' m. kir. udv. Kanczellaria Pöschl Jakab udvari lajstromzót jegyzőkönyv-igazgatási segéddé; Skoda Ferencz accessistát udv. lajstromzóvá, és Hensich Antal kanczellariai practicanst udv. accessistává nevezte ki.

Ő cs. kir. fölsége a' diósgyőri és tokaji egyesitett kam. urodalmak praefectusi hivatalára Gosztonyi Aloizt a' cserepi, edelényi és lippai kam. urodalmak eddigi ügyeszét méltóztatott kinevezni. A' nm. magy. kir. udv. Kamara Rézy Vilmos Soborsinban volt sókerülőt, Halmágyra sómázsássá alkalmazta (k. kam. tudósitás).

Az ausztriai hadisereg egyik jelesebb generálja gróf Eszterházy Vincze, hg. Lichtenstein veje, a' mult oct. 19kén Morvában Eisgrubon mellvizkórságban meghalálozott élte 49ik évében. —

Különféle. Bécsben a' cs. kir. egyetemnél mult 183⅓ iskolai évben 102től avattak föl orvos-doctorrá, kik közt a' két magyar hazából 14 találkozik. (A' nyomtatott névsorban egy konstantinápolyinak nevét is olvashatni.) — Statistikai jegyzetül a' kéthazabeli Minorita-rendről, mellynek már csak abban is igen szép érdeme van, hogy a' moldvai és bukovinai (magyar havasalföldi) magyar helységeket ő látja el lelkiatyákkal, 1836ra kiadott névkönyvéből hitelesen említhetjük: hogy jelenleg e' rend tagjainak száma 197, 's lakjaik e' következő helyek: Miskolcz, Eger, Nyir-Báthor, Nagybánya, Szilágy-Somlyó, Csütörtök, Lőcse, Imregh, Arad, Szeged, Lugos, Páncsova, Kolozsvár, Kanta, Besztercze, Nagyenyed, és Maros-Vásárhely. Moldvában, az ott pásztorkodó atyák következő helyeken tartózkodnak: Szabófalván, Forrófalván, Gorczafalván, Jáson, Klesán, Pustinán és Presestván; — Bukovinában pedig: Vaskonczon. Ezen helyek csupán mint székezési helyek vannak fölhozva, nem emlitvén az azokhoz tartozó fiók magyar községeket, és reform. vallásuakét. Valóban nem megvetendő az e' tartományokban lakozó magyarok száma. Oláhországban Bukarestben tudjuk, milly népes a' magyarság, A' minoritarendnek Romában is két tagja van mint gyóntató (poenitentiarius) a' hazánkbeliekre nézve. — Más statistikai jegyzet a' pozsonyi egyházi hangászegyesületről: Ennek tagjai a' most f. 1835ben 414; kik közt gyámolitók 276; munkások 62; gyámolitók és munkások 41; tiszteletbeliek 35. —

A' gácsiaknak örömünnepjök vala oct. 18án, midőn m. Scitovszky János rozsnyói megyés püspök ur a' város közepén álló 's ezelőtt mintegy 60 esztendővel elkezdett, de csak ez idén a' Forgách grófok buzgósága 's más háladatos emlékezetü hivek ajánlataik által tökéletességre jutott kettős tornyu diszes templomot szokott szertartással fölszentelé. A' végbement ájtatosság után gróf Forgách Antal urnál fényes lakoma következett. Az igen buzgó főpásztor ur sürü foglalatosságai közepett is, a' merre járt, nem mulasztá el meglátogatni az iskolákat, mellyekben a' jelesb tanulókat mindenütt ajándékokkal jutalmazá. —

A' vizcsatorna létesitésére, melly Bécs külvárosit Kahlenhegyről vizzel látandja el, Sina György báró 's dús pénzváltó, magyar birtokos, 30,000 pengő forintot ajánlott. E' fölött az aláirás hijánya födésére 's pótlására a' mennyi csak kivántatni fog száztol négyes kamat mellett kész hitelezőnek ajánlkozott. —

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. fölsége Fridrik főhget, Károly főhg 3ik fiját, a' megüresült Ertmann ezredred tulajdonosává; — De Lort altábornagyot pedig másod tulajdonosává nevezte ki. — A' cs. kir. seregnél, utóbbi jelen-

tésünk óta történt változások sora következő: Manndl Ferencz gen. őrnagy a' 2ik patt. ezred; Simm József gen. őrnagy pedig a' 4ik patt. ezred tulajdonosa lett. Előléptettek: altábornaggyá: Milanes Farkas gen. őrnagy a' mérnök-testnél, különben mint Pétervárádon várparancsnok; — ezredessé: Feuerstein Antal gr. alezredes a' császári könnyü lovasoknál; — alezredesekké köv. őrnagyok: Ther Péter a' Coburg-huszároknál; Lobkovicz József Mária hg. a' Miklós czárhuszároknál; Thurn Taxis Vilmos hg., Palombini 36 sz. sorezredtől Sándor császár 2. sz. sorezredhöz, és Mengewein György a' főszállásmesteri karnál; — őrnagyokká következő kapitányok: Rizzardi György, Wimpffen 13. szám sorezredtől Albrecht főherczeg 44ik sz. sorezredénél; Marek Ferencz Albrecht főhg sorezredtól a' 36. sz. Palombini sorezrednél; Saint-Julien Kelemen gr., Gusztáv Wasa hg. 60 sz. sorezredtől Rainer 11 sz. sorezrednél; Neustaedter József báró, a' pétervárádi határőrségi ezredtől az oguliniénél; Hegedűs Mihály a' Coburg-huszároknál, Bretzenheim Alfonz hg. a' Miklós czár huszároknál, és Korszybszky János a' Ferdinand-huszároknál. Cointrelle József őrnagy 's a' badeni kat. fürdőház parancsnoka bécsi helyőrnagy lett. Nyugalmaztattak: Gemperli Antal gen. őrnagy a' mérnök-testtől, altábornagyi czimmel; — alezredes: Pongrácz János a' Coburg-huszároktól; Takács Gábor a' Miklós czár huszároktól; — őrnagy: Sztankovich András a' Ferd.-huszároktol, alezredesi czimmel és dijtoldalékkal; Ciesius Jakab, Albrecht főhgi sorezredtől dijtoldalékkal; és Szlávy Antal, Sándor császár-huszároktól;—kapitány: Schneider Antal az 1. patt. ezredtől őrnagy-czimmel és nyugpénzzel, és Neuritter Lajos, b. Strauch 24 sz. sorezredtől őrnagy czimmel és dijtoldalékkal. Auenfels István nyug. gen.-őrnagy pótlólag dijtoldalékot nyert. — Külső rendeket 's azok viselésire legfensőbb engedelmet nyertek: Klebelsberg János gr. lovassági gen. és Theresienstadti várparancsnok; továbbá altábornagy: Mensdorf-Pouilly Em. gr. csehországi kat. kormányzó, Nugent Laval gr. tengerparti kat. kormányzó és Salis Rudolf gr. Ferencz Károly főhg. főudvarmestere a' lengyel kir. fejérsas rendet; Windisch-Grätzi Alfréd fejdelmi hg. az orosz cs. sz. Sándor-Newsky-rendet gyémántokban; Gorzkowszky Károly, Fleischer Ferd. báró, és Mengen Vilmos b. az orosz cs. sz. Annarend első osztályát koronával; — gen. őrnagy: Clam-Matinitz Károly gr. ő cs. kir. fölsége gen. segéde és Liechtenstein Károly az orosz cs. sz. Anna-rend első osztályát gyémántokban; Reusz-Köstritz Henrik fejd. hg. az orosz sz. Anna-rend első osztályát koronával; Coudenhoven Ferencz gr., Lamberg Ferencz gr, Auersperg Károly hg., Wrbna László gr., Haugwitz Norbert báró és Hauer Ferdinand báró a' lengyel királyi sz. Szaniszló-rend első osztályát; Dandolo Szilve gróf contreadmiral a' görög királysági Megváltó-rend nagy commandeur keresztjét; Accurti Mihály báró contreadmiral a' pápai sz. Gergely-rend közép keresztjét; — ezredes: Madlener Henrik a' 25 sz. Trapp sorezrednél, és Csorich Antal, a' 42 sz. Wellington-sorezrednél az orosz cs. szent Anna-rend 2ik osztályát gyémántokban; Kukletta Mátyás a' Miklós czár huszaroknál az orosz cs. sz. Ladomér-rend 3ik osztályi keresztjét; Rueber Henrik b. a' 20 sz. Hochenegg sorezrednél, Bienefeld Ferencz a' 28 sz. Baillet de Latour-s rezrednél Esch Ferencz b. a' császári vasasoknál, Wuesthoff Fridrik b., Fiquelmont drag. ezrednél, Bellegarde Auguszt gr. a' savoyai drag. ezrednél; Dankelm nn Vilmos b. a' Szász-Coburg dzsidásoknál, Lenk Jakab b. az 1. patt. ezrednél, és Vaccani Kamill a' mérnök-testnél az orosz cs. sz. Annarend 2ik oszt. keresztjét; Prokesch-Osten Antal a' 17 sz. Hohenlohe Langenburg-sorezrednél, 's fölhatalmazott minister a' görög kir. udvarnál, a' görög Megváltó rend közép, 's Corner József hajó-kapitány ugyanezen rend kis keresztjét; alezredes: Segur Aug. gr. a' lengyel kir. sz. Szaniszló-rend első osztálybeli keresztét. Manz Károly a' 4ik vadász zászlóalj parancsnoka, és Reiche Vilmos a' fő-szállásmesteri karnál, az orosz sz. Anna rend 2ik oszt. keresztjét koronával; Mattauschek József az 54. sz. sorezrednél gránátos zászlóalji parancsnok, és Lobkowitz József Mária hg. a' Miklós czár huszároknál az orosz sz. Anna-rend 2ik oszt. keresztjét; Cerda Jenő a' 2ik vadász-zászlóalj parancsnoka a' lengyel kir. sz. Szaniszló rend 3ik oszt. keresztjét; Maurer József a' 16 sz. Fridrik főhg. sorezrednél a' görög kir. Megváltó-rend kis keresztjét; — őrnagy: Dewary János a' 36. sz. Palombini-sorezrednél grán. zászlóalj-parancsnok az orosz sz. Annarend 2ik oszt. keresztjét koronával; Moll János b. ő cs. kir. fölsége szárnysegéde az orosz sz. Anna rend 2ik osztályi 's a' szász kir. érdem-rend közép keresztjét; Lederer Auguszt b. ő cs. k. fölsége szárnysegéde, és Schweiger József b. az orosz sz. Anna rend 2ik oszt. keresztjét; Merveldt Miksa gróf a' császár-huszároknál, Borosini József a' 29 sz. sorezrendnél, Colloredo Mannsfeld Ferencz gr. az első vadász zászlóalj parancsnoka, Eölbey Ferencz és Regéczi Breczenheim Alfonz hg. a' Miklós czár huszároknál. Hutschenreiter Ferencz a' patt. őrseregnél és Rueber Ignácz a' mérnöktestnél a' lengyel kir. sz. Szaniszló-rend 3ik oszt.keresztjét, Logotetti Péter korvettkapitány a' görög Megváltó-rend kis keresztjét; — kapitány: Schuhknecht Antal és Baumann Károly az 1. 's 2ik patt. ezrednél, Sunstenau Fridrik a' 11. sz. Rainer főhgi sorezrednél, Neipperg Alfréd gr., Isakovits György, és Bianchi Ferd. báró a' Miklós czár-huszároknál az orosz sz. Ladomér rend 4ik oszt. keresztjét, Eynatten Auguszt b. a' Hardegg vasasoknál, Földváry István, Paar Alfréd gr., Castiglione József gr., és Pándy Sámuel a' Miklós czár huszároknál a' lengyel sz. Szaniszló-rend 3ik oszt. keresztjét, Kudriaffsky Lajos a' 8. sz Lajos főhgi sorezrednél a' görög Megváltó-rend kis keresztjét; — alkapitány: Wallemare Ferencz, Besozzi Emil gr., és Szlávy Eduard a' Miklós czár-huszároknál az orosz Annarend 3ik oszt. keresztjét, Morzin Péter gr. 34. sz Benczur-sorezrednél az orosz sz. Ladomér rend 4ik oszt. keresztjét; — főhadnagy: Bubna Vincze gr. a' császár-huszároknál az orosz sz. Annarend 3ik oszt. keresztjét, Posselt Adolf a' Miklós czár-huszároknál, és Járossy Károly a' 32 sz. Ferencz Ferd. főhg sorezrednél az orosz Ladomér-rend 4ik oszt. keresztjét, Bourguignon Antal b. hajó-zászlótartó a' görög Megváltó rend kis keresztjét, Mladota János b. a' Szász-Coburg dzsidásoknal, Zenone Czézar gr. a'

4ik vadász-zászlóaljnál, — továbbá alhadnagy: Koller Sándor b. a' Miklós czár huszároknál, Schram János a' 42 sz. Wellington sorezrednél, Gallenberg József gr. a' Minutillo drag.-ezrednél, Skorzepa Mátyás az 1 patt. ezrednél és Lepkowszky Adolf a' mérnök-testnél a' lengyel kir. sz. Szaniszló-rend 4ik osztályi keresztjét, Andreoli Ferencz a' Károly főhgi dzsidásoktól a' pápai sz. Gergely-rend kis keresztjét; végre Rosner Jakab az udv. haditanács előadó tagja az orosz cs. sz. Anna rend 2ik oszt. keresztjét.

ANGLIA.

Az O'Connell pártján levő irlandi lapok fölszólítást közlenek az irlandi néphöz, mellyben az 1835ki O'Connell-adó-beszédes végett előre meghatározott nap közelgését hirlik, 's arra ösztönzik a' népet, hogy ez idei adományát, mennyire lehet, még szaporítsa, mert a' „szabadító" azaz O'Connell, számos költséget kénytelen tenni a' nép ügyében 's érdekében. A' szabadelmü lapok igen reménylik, hogy az idei adomány tetemesb lesz az eddigi valamennyinél, mert O'Connell mostani állása a'kormányhoz nagy reményt támaszt az irlandi népben jövendőre nézve, 's hálára gerjeszti azt O'Connell iránt.

Az Examiner, radical lap szerint O'Connell azon mondása, mintha a' felsőház javittatásáról mult évben még senki sem gondolkodott volna, egészen helytelen, mert ő, az Examiner tudnillik, már öt év óta izgatja ezen kérdést, csakhogy az a' lordház utóbbi viselete által nyert jelentőséget. Az igaz, O'Connell Londonban mintegy hat év előtt tartott katholikus gyülésben a' törvényhozás származékos ága csudálójának mondotta, noha egyszersmind radical reformernek (gyökeres javitónak) is nyilványította magát; de az Examiner már akkor kijelenté, hogyha gondolatját a' javitás tárgyára forditandja, csak hamar fel fogja födözni, hogy aristokratia és demokratia össze nem férhető hatalmak, mellyek egy statusban nem állhatnak együtt meg, 's hogy vagy az alsóháznak kell a' lordok által kineveztetnie, vagy a' lordoknak kell végre is az alsóház szózata viszhangjának lennie. (Oest Beob.)

A' Suffolk-Chronicle szerint Fairman ezredes, oct. 19én orange-gyülést tartott Ipswichben, mellyen 20 vasas katona volt jelen. Az ezredes azt mondá nekik, hogy mivel az ezredben páholyt tartani nem szabad, látogassák meg a' városi páholyt. A' Spectator megjegyzi erre: „A' sereg fő parancsnoka körlevelében, ha jól értettük, hadi törvényszegésnek vétetik az is, ha valaki orangepáholyban megjelen, 's mi úgy vélekedünk, Fairmant kérdőre kell vonni, mint ki a' katonaságot engedetlenségre ingerli, ha igaz, mit a' Suffolk-Chronicle mond.

Oct. 21én tette le Brougham lord a' londoni city számára épitendő nagy iskola alapkövét, mellynek költségit a' hatóság viselendi. Az ünneplésben fényes és válogatott társaság vőn részt, mellyet lakoma követett. Brougham lordot mindenütt élénk tetszéskiáltással fogadták 's ez alkalommal jeles beszédet tartott a' nép-nevelés hasznairól. — Az angol kormány Napier R. urtól Flagowban derék, 1000 tonna terhü, 's 300 lóerejü gőzhajót vásárlott meg, melly Aukland név alatt a' vörös tenger meghajózására fog fordittatni. Mint mondják e' hajó hadihajó módra fog fölkészittetni. — A' Courier igy szól a' belga hollandi ügyről: A' hollandi király jogtalanul panas kodik trón-beszédében — s' mint várni lehete, tory sajtónk szépen támogatja őt, — hogy nem volt alkalma országa becsületével 's érdekivel összeférhetőleg elrendezni a' viszonyokat Belgium és Holland közt; de valljon nem egyedül ő fölségétől függött e az? Nagyon is kényelmes a' nemzeti becsület zászlóját fölszegezni, 's azt, a' mi jogos, megtagadni, azután pedig hangosan panaszkodni az ellenfélre. Hollandia, becsülete 's érdeke tekintetéből, Antwerpet mai napig is elfoglalva tartotta volna, ha e' helyből kitakarodásra nem kényszerítteték vala. Bizonnyal az angol sajtónak nem illik Palmerston lordot nyakasságról vádolni, melly inkább a' hollandi kormányt sujtja. Európa valamennyi udvarai hónapokon sőt éveken keresztül elég alkalmat nyujtottak arra, hogy rendbe jőjenek a' belgahollandi ügyek; mellyek azonban most még kevesbé sulyosultak, mint eddig, 's mint velünk a' tory sajtó elhitetni szeretné. Hollandia inkább akará a' szabályozást minden keresett mód és szin alatt elhalasztani, mig az európai udvarok 's a' közönség türelme teljesen kifáradt. Mi kétségkivül panaszoljuk Hollanddal barátságos viszonyink félbenszakadtát; de kinek legeslegkisebb oka sincs az ellen panaszkodni, az, ezen ország királya. — A' Globe, melly az angol elsőminister organumának tartatik, még keményebben kel ki Hollandia, és politikája ellen. „A' jó hollandiak királya sergeket küld haza. Ő fölsége e fölött virágzónak rajzolja a' pénzügy állapotját, valamint rendülhetlennek a' status-hitelt. Angliában a' status-jövedelem folyvást növekedék, ugy Franczia országban is, azon időszakot kivevén, mióta a' rettegtető törvények létesültek. Ha e' virágzó pénzügy-állapottal a' porosz status-jövedelmek összehasonlíttatnak, mikép azokat a' frankfurti lapok előadják, 's az orosz bevételek, mikép azokat a' franczia ujságok kiszámitják, méltán figyelmet támaszthatnak. — A' kalischi táborra tett rendkivüli kiadások, legszerényebb számitásnál fogva is fölrugnak 16 millió rubelre, ide nem számitván azon 10 millió rubelt, mellyet a' czár saját erszényéből adott 's a' t.

Blackwood Magazin, toryk által kiadott ujság, arra szólítja föl a' torykat 's conservativeket,

hogy sürgetö szükségnél fogva mindenkép uj erőre jutni törekedjenek az alsó házban, különben a' peerek kénytelenittetnek a' radicalismusnak végre is engedni.

A' Morning-Chronicle jeles czikkelyt ad válaszul a' Journal de Paris azon érvekezésére, mellyben néhány angol lapnak a' franczia kormány által történt lefoglaltatását védi. Figyelemre méltó helyeket közöl abból az Oest.Beob. „A' Journal de Paris hosszu czikkelyt közöl, megmutatni: mi jogos és hasznos a' vámhivatalokon lefoglalni valamennyi angol lapot, ha ellenséges irányt árulnak el a' franczia kormány ellen. Ezen ijesztö terv létesítésére Calaisban, Bouglogneban és Havreban vizsgálóhivatalok fognak fölállíttatni, hogy valamennyi angol ujságot felnyissanak, 's megviszgáljanak, mielött széthordatnak az országban. Azonban e' rendszabályok, a' két ország közt most divatozó vonzalmak, 's az eszmék cseréji mellett is elégtelenek, sükeretlenek lesznek. — A' franczia sajtó nem akar az angol hirlapok nélkül ellenni, 's akármibe kerülend, egészen, vagy részletesen meg is tudandja azokat magának szerzeni. Ezen ujságok tartalma kőre edzett lapokon, levelekben, 's ezer egyéb formában Francziaországba jutandnak, 's valljon a' calaisi 's havrei vizsgáló hivatalok a' leveleket is fel fogják e bontani, hogy a' veszélyes mérget kiszedegessék belölök? Ha valamelly despota rendszabályt létesiteni akarnak, minden következményit el kell fogadni; ez történendik majd a' franczia kormánnyal is. Érdekében fekütt volna, hogy borostyánin nyugodjék 's már az elméket csöndelgeni hagyja, 's azután magasztalja ezen csöndet remekének. Mi részünkről örültünk volna rajta, mert valóban kinos dolog, midön naponként uj cselekvényit kell számlálni elö az izetlenségnek 's balga zsarnokságnak. Még a' legrészrehajlatlanabb iró is veszélybe jö, ha csak napról napra a' tettdolgokat beszéli is elö, hogy ellenzésbe esik a' franczia kormánnyal. Csak ballagjon ösvényén! de midön egy napon az angol sajtót számüzi valamelly vágásért v. sujtásért egy hétilapban, 's a' másikon valamelly város biráját teszi le, mivel egy ellenzöféli követet hitt meg ebédre, mit tegyünk akkor illy állapotban? gáncsolni láttatunk, midön csak elbeszélünk, midön csak roszalunk, 's nekünk hányják szemünkre, hogy ingerlünk 's lázítunk, mig magok a' tettek, mellyekről tudósitunk, bőszitik fel az ép emberértelmet, 's keserítgetnek minden nemesb érzést.“ — (Oest. Beob.)

Kent herczegné még folyvást Ramsgateben van, hol Victoria asszony egyre gyöngélkedik kemény meghülése következésében. Legujabb hirek szerint azonban már lábadoz. — A' Dublin Evening Mail azt mondja, hogy a' lordhelytartó utazása éjszaki Irlandban diadalmi menethez hasonlita; mindenütt lángoló lelkesüléssel fogadtatott, 's még a' fensöbb osztályuak is versenygettek illö elfogadtatásán. — O'Connell ur folyvást beszél, 's beszéltet magáról. A' tory sajtó naponként ostromolja öt személyében, politikájában sőt még hitében is, 's e' megtámadások telvék rágalmakkal. A' Morning-Chronicle megjegyzi rájok: „A' tory lapok O'Connell nevével mindennapi kenyeröket érdemlik meg; a' tory-anyák O'Connell névvel mint mumussal csitítgatják kisded toryaikat.“ De O'Connellt, a' félelmes izgatót, mind ez épen nem zavarja meg, ö rendkivüli munkásságot fejt ki 's a' t.

FRANCZIAORSZÁG.

Vigier ur, kinél Grandvauxban a' hires lakoma tartatott, irást bocsátott valamennyi párisi lapszerkesztöhöz, mellyben ellenmond mindazon hirnek, mellyek a' grandvauxi lakomáról elterjedtek, egyszersmind jelenti, hogy ö mindazon lapirót pörbe fogja idézni, a' kik e' hireket ezentúl ismétlendik. — Mivel az oppositio lapjai azt hirdették, sőt még párisi levelezök is bizonylották, hogy különösen az altisztek igen elégületlenek 's azért gyakor elfogatásra nyujtnak alkalmat, a' Journal des Débats mindent elkövet, hogy ezen állitást megczáfolhassa. Okai 's bizonyságai közt azt is emliti, hogy a' hadminister e' hirekre megparancsolta valamennyi osztálynoknak, hogy szoros tudósitást adjanak be a' parancsuk alatt álló katonaságról. E' tudósitások már most, ugymond a' Débats, semmit sem mondanak azon elégületlenségről az altisztek közt, sőt azt állitják, hogy a' katonai fenyíték nagy rendben van, 's a' katonaság most is olly kész megtenni minden szolgálatot, mintha valóban ellenség elött állana, áll pedig az országban.

Az Orleans hg az afrikai utra három segédet 's négy parancs-tisztet (Ordonanz-officier) viend magával. Ez utóbbiak közt van az Elchingeni herczeg, Ney marsal fija. Továbbá kisérik a' herczeget titkos irnoka, orvos, 's egy történetfestö. — A' belga királynak 's királynénak Parisban semmi ünneplést nem tettek. —

Audry de Puyraveau egy hónapos fogságát kiállván, oct. 26án ismét szabadságra jutott. — Oct. 26án a' szajnai törvényszék elött csakugyan elöfordult Broglie hg ügye Sarrans ur, a' Nouvelle Minerve szerkesztője 's Latapie tábornok ellen, a' már ismeretes okokból. A' mi természetesen várható vala, megtörtént: Latapie nem tudván bebizonyitani, hogy a' Journal des Débatsban a' spanyol ügyekről megjelent czikkelyt ö készitette 's Broglie hgnek személyesen nyujtotta által, 14 napi fogságra 's 2,000 frank birságra, Sarrans

pedig két hónapi fogságra és szinte két ezer frank birságra ítéltettek, e' fölött mindketten két hónapra eltiltattak minden polgári jog-gyakorlástól. Mivel azonban Latapie személyesen meg nem jelent, azért személyes idéző parancs bocsáttatott ki ellene. — A' ministerium mindezen erőködései 's ügyekezetei mellett is veszteni kezd a' nép előtt hitelében. Legu'abban Darban és Bazasban követválasztáskor az ellenző fél nyert győzödelmet a' ministeri jeleltek fölött, minthogy Etchegoyen 's Bryas uu. választattak el követül. Hasonló vesztesség érte a' ministeriumot néhány nappal előbb Fougèresben, hol Monthierry választatott meg követnek. — A' párisi tiersparti lapok nagyon kezdék hirlelni, hogy Jackson tábornok a' 25 milliós kárpótlási kérdésben a' franczia követház által kivánt minden engesztelő nyilatkozást megtagadott 's ennélfogva a' két status közt háborgások fognak előbb utóbb kiütni. A' Journal des Débats igen kétli, hogy Jackson e' rendszabály iránt egyedül magára venné a' felelősséget. „E'fölött, ugymond a' Débats, Jackson gen. határozott szándékát nem láthatni által, 's csak annyit tudhatni, hogy az éjszakamerikai alnépet gyülölséges indulatra szándékozik bizgatni, mellynek azután mintegy engedve arra kérné később a' congressust, hogy Francziaországgal összeütközhessék. De a' nemzet egyéb osztályai, mellyeknek t. i. van mit veszteniök, 's nyugottan gondolkodnak a' dologrul, hangosan nyilatkoznak minden ollyas rendszabály ellen, melly ellenséges irányu lenne.“ 'S azt veti utána, hogy Van Buren ur, kinek biztos reménye van elnökségre, nincs olly nyilatkozásnak ellenére, melly az egyesült statusok érdekét előmozdítaná, 's Francziaország becsületének is megfelelne. Annyi bizonyos tehát, hogy az uj kormány megválasztatásaig Éjszakamerikában, mi martzius hónapban történendik meg, változás e' dologban nem fog történni; 's ha netalán addig az amerikai ügyviselő is visszahivatnék, a' franczia kormány is visszahíná az övét. —

Egy levelező az Allgemeine Zeitungban Parisból igaznak vallja a' grandvauxi terjedt hireket, hol csakugyan mocskos alávalóságok történtek. Végre azt is hiteles kútfőből mondja állíthatni, hogy a' belgák királya nem mulatságból ment Párisba, hanem a' jegyadomány 's nőhozomány egy részét megkivánni. Az közönségesen tudva volt, hogy Lajos-Fülöp tervet akart a' követház elé nyujtani, melly fölhatalmazza őt leányának részére bizonyos jegyadományra. De a' ministerek mindeddig vonakodtak azt előterjeszteni, attól tartván, hogy kedvező szavazatot nem lesznek képesek nyerni. Most azonban, mivel hajlandónak látszik a' kamara, talán elszánják magukat még is a' jegyadományt megajánlandó törvényjavaslat előterjesztésére. Közönségesen tudva van, hogy Lajos-Fülöp mint nem király is dús gazdag 's igen takarékosan gazdálkodó ember volt. — A' szép müvészetek Akademiája elhatározta, hogy azon arany emlékpénzt, mellyet Farachon urtól ülés alatt a' jutalom-osztáskor elloptak, ismét ki fogja pótolni. — A' Bon Sens azt hiszi, hogy Fieschi pöre nem olly közel van; 's egyúttal roszalja azon módot, mellyel bánnak Fieschivel. „Lehetlen úgymond e' lap, képzelni, mi megelőző figyelemmel bánnak Fieschivel. Jul. 28a óta még egyetlen egyszer sem mondották meg neki, mi nyomorult gazember ő, sőt valamennyi csak környezi őt, mindnyájának meg van hagyva elismérni azon szellemet, elszántságot 's merészséget, mellyre szüksége volt, hogy gonosztettét végre hajthassa; igy szinte hőst csinál a' kormány belőle!“ — A' Temps beszélgetést közöl, mellyből az sül ki, hogy a' status-kölcsön kamatjait a' kormány lejebb akarja szállitani.

Oct. 28án jelentek meg az esküttszék előtt Dieudé, a' Quotidienne kiadója és Cauchois-Lemaire ur, a' Bon Sens kiadója azon vétségről vádoltatva, hogy a' népet gyülölségre 's megvetésre bizgatták a' kormány ellen, 's hogy kormányfelforgatásra szólitották azt föl, noha sikeretlenül, közre tevén a' Sun angol lapból bizonyos czikkelyt. A' Quotidienne némelly pontokra nézve még különbözött is a' Bon Sens fordításától; névszerint következő hely is vala benne olvasható: „Azon zsarnokság, melly folyvást támadgatja meg a' szabadságokat, csak azon férfiak megbukását készítheti elő, kiket szabad népnek soha kormányra emelnie nem kellett volna.“ Cauchois Lemaire önmagát védelmezé olly beszédben, melly köz tetszést nyert. A' Quotidiennet Bellwal védé. Több rendü szóváltás után félre lépett az esküttszék, 's mintegy félórányi távollét után minden elibe terjesztett kérdésre tagadólag felelt. Mire a' törvényszék kénytelen vala Dieudé és Cauchois Lemaire urakat minden vád alul fölmenteni, kiket azonnal körülvettek barátjaik, és szerencsét kivántak nekik. (Öst. Beob.)

Egy párisi levelező szerint a' nápolyi házasságból azért nem lett semmi, mert Lajos-Fülöp azt kivánta: ismérje őt a' két Szicilia királya a' Bourbon család fejének el.

SPANYOLORSZÁG.

A' carlosi főhadiszállás, melly oct. 14kén Estellában volt, 16kán Olazagoitiába, 17kén Salvatierrába, 18án Echarri de Vinoba tétetett által. Ezen mozgások azt látszanak jelenteni, hogy Vitoria ellen megtámadás készül. A' Journ. d. Débats egy bayonnei levél után azon hirt is közli, hogy a' carlositák la Puebla d'Arganzont (Vitoriától dél felé) megtámadák 's elfoglalák. Ugyanezt a' ba-

yonnei Phare is erősíti, hogy t. i. a' la Pueblai, őrsereg, Vitoriától három legua távolságra, melly 280 gyalogból 's 12 pattantyusból állott, a' carlositáknak megadta magát. — A' briviescai vidéken ütközet volt, mellyben a' krisztinai vezér Espeleta 35 embert veszte holtakban, 's 50net sebesekben; a' carlosiak vesztesége sokkal csekélyebb vala. — A' S. Bartolomei erősség, nem messze S. Sebastiántol, a' krisztinai őrsereg által elhagyatott, melly magát a' városba voná vissza. — A' carlositáknak nincsenek fegyvereik uj katonáik számára, kik között számos a' szökevény. — A' krisztiniak természetesen gyanakodva nézik Cordova titkos tanácskozásit Eguia generállal, mert még nem feledék el azon veszteséget, melly a' Valdes és Zumalacarreguy közt Elliot eszközlése alatt kötött szerződésből a' szabadelmü ügyre származott. Talán innét lehetne részint azon gyanús helyzetet is megmagyarázni, melly Spanyolország' déli részeiben folyvást tart, a' cadixi junta makacsságát 's Espinosa viseletét, kire az andalusiai junta a' navarrai sereg vezérségét akarja ruházni. — Carlos 20án Mendozában, Cordova, Miranda de Ebroban volt.

Ezentul d. Carlos ügyében egy hivatalos ujság jelenend meg azon rendetlenül kiadott felszólitások és bulletinek helyett, mellyek eddig néha néha a' carlosi ügy állásárol fölvilágitásokat adtak. Az ujság oct. 27e óta, minden szerdán és pénteken Onateben jelenend meg, olly czéllal, mint a' kihirdetett alaprajzból látszik, hogy azon gyalázatos csel-okoskodásokat, 's bölcskélkedéseket, mik által a' közvéleményt el akarják ámitani, földre teríse, d. Carlos jogait védelmezze, 's mindent közzé tegyen, mi a' legitimitas szent ügyét elő segítheti. —

Madridi oct. 13. levél szerint az ottani angol követség segédtisztjét, Southern urat, kinek Cadixba utaztárol már szóltak a' lapok, azon utja közben 8kán reggeli 3 órakor nem messze Sevillától öt rabló megtámadá. Mind az öt elsüté az öszvérekre fegyverét, mi által egy azok közül elesett, 's a' postakocsis kezén igen sulyos lövést kapott. Szerencsére sem Southern sem az őt követő kurir nem sebesült meg; de mind kettőt kénytelenité a' kocsiból kiszállani 's egy sürübe vezeték, hol minden pénzt, ruhát, papirost elszedtek tőlük; még a' hintó vánkosit, 's az öszvéreket is magokkal vivék a' rablók. Southern csak nagy üggyel bajjal veheté arra is a' zsiványokat, hogy a' táskát, mellyben hivatalos irományi voltak, visszáadják, mert mihelyt száját fölnyitni akará, agyonlövéssel fenyegeték. Miután végre a' rablók eltávoztak, Southern ismét fölkeresé kocsiját, uj öszvéreket hozatott, 's hihetőleg oct. 9én estve érkezett Cadixba. Hogy eféle kalandnak igen kellemetlen oldalai vannak, azt kiki tudja. A' kerengő hirek még inkább nevelik ezen történet regényességét. Alig érkezett az eset hire Madridba, midőn már azon mendemonda kezde szárnyalni, hogy a' segédtisztAndujaron átutazta közben az ottani juntával összeszólalkozott volna, minek következésében a' junta néhány hazafit külde utána hivatalos irományait elszedetni. Azonban e' hirt, a' junta több jelből elismért becsületességén kivül. azon körülmény főkép hazugnak bizonyitja, hogy az angol követséghez érkezett hiteles tudósitás szerint Southern urtól csak pénzét vették el, nem egyszersmind hivatalos irományit is. —

Madridbol oct. 14éről. A' cadixi és sevillai legujabb háborgások bebizonyosulnak. Cadixban uj junta alakult, mellynek tagjait a' nép legalsó osztálya választá. Sevillát egy sereg katona kényszerité e' mozgáshoz csatlakozni. Madridba a' cataloniai juntától követek érkeztek a' duló pártosak ellen katonai ótalmat kérni. A' murciai junta oct. 9én feloszlott. Quiroga generál tegnap érkezett a' fogságból vissza, mellyben őt a' patrioták zárva tarták Manzanaresben. — Oct. 15éről: az andalusiai mozgás természetes kifejléséhöz közelit; — millyen a' mag, ollyan a' gyümölcs. Kevés nap előtt azt hirdeté Mendizabal ur, hogy hihetetlent vitt végbe t. i. 20 nap alatt a' juntak közti viszálkodásokat lecsilapitotta; azonban az andalusiai tudósitások megrendítik e' csudatétemény hitelét; sőt azt is beszélik, hogy minister ur nem annyira belső meggyőződés's hazafi ösztön, mint pengő ékesszólás és ügyesen szött cselek által inditotta föloszlásra az eddigi cadixi és sevillai juntát; továbbá hogy ez eszközök alkalmazása nem volt annyira eltitkolva, hogy az andalusiai szabadelmüek figyelmét kikerülhette volna 's a' t. — Toreno gróf, ministerségből kilépte óta tegnap jelent meg első izben szinházi páholyában.

Sevillai hirek szerint Osorio ezredes, kit az andujari középponti junta Sevillába küldött, hogy az ottani juntát, melly a' királyné parancsainak 's az uj ministeriumnak hódolt, elűzze 's a' hatalmat maga kezeibe ragadja, a' sevillai nép részéről hatalmas ellenállást tapasztalt. Ezen dolog állása legvilágosbban kitetszik a' hadi ministerhez küldött hivatalos tudósitásbol, melly következő: Oct. 8án az afrikai gyalogezrednek, 's 7ik sorezrednek egy zászlóalja, 's a' cadixi nemzeti őrségnek egy osztálya, három álgyuval bejött Sevillába, 's mivel ott azt hitték, hogy Espinosa, az andalusiai tábor fővezére által küldetnek, béeresztettek a' városba, 's már a' katonai laktanyákba szállottanak, midőn kisült, hogy Osorio ezredes parancsolati alatt vannak, ki azért jött, hogy a' volt igazgató junta tagjait, kik a' királyné részire állottak, megriassza. Ezen

dolog köztudomásra jutása erős izgást okozott a' tisztviselők 's a' nemzeti katonaság közt. A' kormányzó rendeléseket tön a' nyilványos csöndfentartásra. Miután tudtára adatott, hogy méltóságát Osorio ezredes kezeibe tegye-le, azt felelé, hogy az andujari junta hatalmát el nem ismeri 's annak engedelmeskedni nem fog. — Azonban a' forrongás növekedett, mert hire futott, hogy Osorio ezredes, katonai szemlét tartand. A'nemzeti őrsereg tisztei kérték a' kormányzót, hogy hivatalát tartsa meg, 's egyesülvén a' katonai őrsereggel, a' szemle pillanatjában gyüjtsék össze seregeiket. A' fölfegyverkezett nép, mintegy 8000 főnyi, egyesült velök. Körülvették Osorio szállását, 's a' közvélemény olly erővel mutatkozott, hogy nagy katastrophra lehete számolni. — A' dolgok illy helyzetében a' nyilványos béke erős rendszabályokat kivánt, 's a' kormányzó engedett a' közkivánságnak. Sierre ezredes küldetett Osoriohoz, ki mind addig szobájába zárva maradt; de miután az ajtókat betörték 's a' házat rombolni kezdék, csakhamar egész lakja teli lett fegyveresekkel. Osoriot megfogták 's Badajozba küldötték, hol a' főhadiparancsnok intézkedésére bizatott. Az éj nagyobb része alatt ellenséges szine volt a' városnak, de semmi szerencsétlenség nem történt. —

Oct. 19i madridi Gaceta szerint a' regens királyné nagy szemlét tartott a' madridi őrsereg 's nemzeti katonaság fölött, mellynek végeztével felszólitások osztattak széllyel, mikben a' katonák 's polgárok intetnek, hogy erejöket összesitsék 's feszítsék meg az éjszaki tartományokban duló polgári háboru bevégzésére. 29i Gazette de Fr. szerint e' szemlének ohajtott sükere nem volt. Mendizabal nem hiszi már, hogy a' mozdulatokat elnyomhassa 's félteni kezdi Krisztina kormányát. A' Journal de Paris ellenben ugyanazon napról minden jót hirdet.

Az andujari középponti junta nyilatkoztatása, mellyet az oct. 6án az andalusiakhoz intézett, következőleg hangzik: Andalusiak! azon pillantásban, midőn a' jelen nyilatkozást kezetekbe veenditek, Sevilla gyalázatos elpártoltát már hallani fogjátok. A' középponti junta biztosan és nyugalmasan igazsága legbensőbb érzetében, ugy tekinti e' történetet, mint néhány becsület, jámborság s erénytől üres dicsvágyók cselszövényét. Mi joggal meri a' sevillai tartomány, miután önkényleg és szabad akaratjából az andalusiai tartományok általányos fölkeléséhez csatlakozott, 's követeinek illő alaku fölhatalmazást adott, ezeket most visszavenni? nem kötelezte é magát a' többség tetszésinek engedni? mi biztosság lakhatnék az emberi társaságban, ha illy nemü szerződéseket büntetlenül lehetne megrontani? magányos emberek közt ez bün volna, várostól város, tartománytól tartomány ellen pedig olly hitszegés, mellyet szavakkal nem irhatni le! szerencsére a' junta szigoru rendszabályi ezen bajt orvosolni fogják. 'S mi történt hát, mi illy változás oka? Badajoz hódolása 's a' cortes' összehivatása. E' történeteket a' középponti junta is igen jól tudja, 's helyzete szövevényét teljesen ismeri, de ismeri egyszersmind segéd forrásai egész kiterjedését is. Szabadon ki kell mondanunk: midőn szándékunkat előre kijelentők, előre megvizsgáltuk lépésünk minden következésit: most sem hazafiság, sem becsület, sem férfiuság nem lenne tőlünk azon pályáról kitérni, mellyet a' kötelesség illy körülmények közt elönkbe szab. — Ah! ha elégséges okaink volnának, minket lelépésre 's a' kormánynak engedésre határozók, mi örömmel tennők ezt, mi örömmel forditanók minden hadi erőnket a' közös ellenség ellen! — Erőtlen tagjai a' sevillai juntának! mi lett honszeretéstekből, 's éles előrelátástokbul? nem! az nem a' szabadság istene, ki belétek illy bünös, illy gyalázatos viseletet ihlett; önzés az, dicsvágy, néhány ember kivánata, a' kormánnyal kibékülve, szerencséjét találni, 's annak kezeiből tisztségeket, méltóságokat hizelegni ki. — A' junta elismeri, hogy Mendizabal ur sok szépet 's jót cselekedett, soha sem is fog oktalanul ellenszegülni vagy megtámadó szerepet játszani, ő is egységet 's egyetértést ohajt, mint a' kormány, de azt okos, alkalmas 's biztos eszközök által, mellyek a' haza sorsát, szabadság ügyét 's más legszentebb érdekeket koczkára nem tesznek. Tanácsos lenne é, illy kedves érdekeket valamelly szeszélynek, történetnek, egy rendelésnek, mellyet Mendizabal követője hozandhat, pusztán kitenni? Hányszor voltak már királyok hálóba kerítve dicsvágyó 's cselszövényes udvari emberek által! hazánk legujabb története is elég példát mutathat erre. Nyiltan meg kell vallanunk, hogy minden ügyekezet mellett is a' köz várakozásnak megfelelésre eddig csak reményink 's igéretink vannak. Egy alaptörvény, egy Belgium, Portugália vagy Franczia-ország alkotmányához hasonló szerkesztés egész Spanyolországot kibékithetné. Az anarchia azon szelleme, azon hiresztelt demagogia, azon respublikázó föllengzés, mellyel olly sok embert elvakitanak, előttünk, kik a' népet 's országot ismérjük, üres hangok csupán. Nincs itt más fanatismus, mint II. Izabella thrónjaért 's az ehez kötött alkotmányos szabadságért. Ki minket más gondolatrul vádol, gyalázatosan rágalmaz, 's a' t. Aláirások: Donadio gr. elnök, Guttierrez Acuna, másodelnök 's a' t.

Az andalusiai juntának ezen nyilatkozása ellent nem állván, ujabb hirek egyezőleg jelentik,

hogy a' nyakas junta végre csakugyan alá vetette magát a' kormánynak, és seregeit az éjszaki tartományokba Carlos ellen küldi. Espinosa generál, ki eddig azokat vezérlé, megtartja hivatalát. A' sereg egy része Cadixban, másik Sevillában és Malagában ül hajóra. A' középponti junta, mielőtt eloszlott, eddigi viseletéről 's elveiről egy hosszu nyilatkozást adott ki, 's az alárendelt juntáknak megparancsolta, hogy szinte oszoljanak el. A' cadixi junta eddig ugyan föl nem oszlott, de a' kormánynak segédhatását igérte. — Az éjszaki tartományokba küldendő seregek' száma 27000 főnyi. — Igy tehát Mendizabal ur a' revolutio egyedüli képviselője; 's minden fölhatalmazás kezeibe van lerakva; majd meglátjuk, mint felel meg e' terhes dictaturának.

AMERIKA.

Éjszakamerikai egyesült statusok: A' Times leveleket kapott Ujyorkból, oct. 4ig terjedőket. E' különben hiteles kútfőből eredt levelek épen nem bizonyolják azon komor rajzolatokat, mellyek olly gyakoriak most a' londoni, kivált tory-ujságokban. Sőt inkább azt állítják, hogy némelly részleges (partialis) zavargásokat kivéve, az ország nyugott 's elégült, 's mind politikai mind kereskedési pályáján folyvást halad kormánya alatt, melly teljes bizodalmát birja a' népnek. Az elnökségre kijelelt három legtisztesb személy: van Buren, Hogh L. White biró irlandi születésü, 's végre Webster ur. Azonban igen hihető, hogy a' demokrata párt az első (t. i. van Buren) megválasztatását létesiteni fogja, ki most alelnök és Jackson generállal bensőleg szövetkezett.—

Brazilia. Emlitettük a' parai szomoru történeteket Braziliából, valamint azt is, hogy a' berohanó indusfaj mind az angolokat, mind az éjszakamerikaiakat hasonlóan szabdalta 's öldöste. Az angol lapok erre mindjárt fölszólaltak 's arra kivánták a' kormányt birni, hogy Parát foglalja el; minthogy az az angol kereskedésnek tetemes fogyasztó helyül szolgálhatand, de egyszersmind azért is, mert különben az éjszakamerikai egyesült statusok kormánya e' várost bizonyosan elfoglalandja. Most Braziliából érkeztek Angliába tudósitások, mellyekből megvalósul, hogy az éjszakamerikai statusok kormánya Parát csakugyan elfoglalta. A' hirt Opossum nevű hajó hozta oct. 23án Fernambucoból, honnan sept. 8ikán indult ki. A' tudósitás Fernambucoba azon részletes előadással érkezett, hogy az éjszakamerikai commodore, Taylor, Parát nyugottan elfoglalta, 's az indianusokat, miután lefegyverzé őket, szabadon bocsátotta.

Mexico. Ujyorki ujságok hirlik Mexicobol sept. 3ról, hogy a' tanács többsége azon tervnek, mellynél fogva Santana generált hét évre a' respublica fejévé akarnák nevezni, ellene van. Santana folyvást nyárilakán éldegelt, Manga de Clevoban. Barragan, az alelnök beküldötte lemondását a' congressusnak, de az nem fogadtatott el. A' mexicoi bányák jövedelme a' jun. 30án végződött évben összesen 7,030.680 dollárnyi vala. (14,061.,360 pf.) Ebből az összes mexicói kormány 146,613 dollárnyi, száztól kettős osztaléku, adót huzott. E' fölött ugyan ezen év alatt 149 — 186,171 dollár értékü ezüstrúd vitetett be Mexico városába, mellyből a' kormány (száztól hetes) osztalékot huzott 13,031 dollárral. —

TÖRÖKROSZÁG.

Konstantinápolyból oct. 7ről irják, hogy Milosch hg már visszautazásra készül. Mint beszélik sz. Demeter napra hiszi megérkezését Kragujevaczra. Szerviajövendő kormányalakjára nézve azt mondják, a' herczeg nagyon engedékenynek találá a' portát, 's hajlandónak ohajtásai 's nézetei elfogadására. Szóval azt hirlik, hogy Milosch hg teljesen elégülten tér vissza. Ha hihetni a' hirt, azt is beszélik, hogy a' szultán Milosch hgnek adta volna Boszniának egy részét, hogy azt a' szerb fejdelemséggel összekapcsolja, részint hogy megjutalmazza a' szerb népet 's fejdelmét, részint hogy csöndet 's nyugalmat szerezzen a' szerb-bosnyák határszéleken, hol eddig tartósak voltak a' háborgások. A' stambuli levelező mindazáltal maga is puszta hirnek mondja ezt. — A' samosi nyugtalanság komolyabb bélyeget kezd ölteni, 's előre láthatni, hogy ha a' fölingerlett elmék lecsilapulására illő 's alkalmas módok nem vétetnek elő, a' porta e' szigetet még el is vesztheti. — Bukarestből oct. 10ről irják, hogy ott 11én vagy 12én várják Achmed basát, a' Bécsből visszatérő török követet. Az oláh hospodar részéről fényes fogadásra tétetnek előkészületek. — A' dögmirigy folyvást uralkodik, de nem igen nagy mértékben. —

ELEGYHIREK.

Arago ur Párisban a' fr. akademiának uj fölvilágitásokat adott a' Halley-üstökös legutóbbi napokban észrevett physikai tulajdonságáról. Az eddigi üstökösek körötti vizsgálatokban sohasem vettekészre a'csillagászok fénytömegi egyenetlenséget, melly minden pontiban egyenlő intensitast mutatott. Ellenben a' Halley üstökösnél Arago ur különös eltérést tapasztalt; t. i. egy világitó szegélyt, melly tetszőleg kiemelkedett. Ezen körülmény igen fontos, mert az üstökösek önmagok körötti forgását illető nagy kérdés megfejtésére vezethet. —

Bankrészvény 1382.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

91. szám | Pest, szombat november 14kén | 1835.

Foglalat: Magyarország (excerpták; kóldulás-megszüntetés Pozsonyban; Döbrentei utja; pesti vakok intézete; Galsa helység csapásai; Deáky Gedeon, Neuhold Sándor és Kubinyi Péter †). Anglia (orangisták zavara; Spectator a' toryk ellen; az angol sajtó hangot változtat a' franczia kormányra nézve). Franczia ország (sajtó üldözés; Journal de Débats hangot másit; elegy). Spanyolország (hadi hirek; Mémorial Pyrénées védelmezi fr. országot; National az uj ministerség ellen; elegy). Portugália. Amerika (az angol torylapok éjszamerikai hirei; Fernambuco). Schweitz. Németország. Oroszország. Németalföld. Lengyelország. Elegyhirek. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony nov. 10. Mint már emlitettük, a' RR. e' napokban azon tárgyak kiszemelésével foglalatoskodtak, mellyeket még ezen országgyülésen ohajtanának bevégezni. E' végre az egyes megyék részirol tett inditványok közül még ezek lõnek elfogadva: a' nemtelenek személyes actoratusa (felpörösködhetése); polgári pöröknek országgyülés alatt is folyhatása; nyilványos öröködés; a' 9ed megvétele iránt az urbérben hozott rendszabásoknak a' tizedre is kiterjesztetése, valamint a' tized-haszonbérlési elsõség; — a' katonaság élelmezése; — a' világos adósságoknak nem elbecsülés, hanem árverés utján eladás által megtéritettése; az itélõszékek rendbeszedésében a' két tábla közt egyesülést nyert szóbeli pörlekedés törvénybe igtattassék; — a' vásári biróságrol készen levõ törvény fölségi jóváhagyás alá bocsáttassék; — a' nemtelenek fenyitõ-pöreiben a' följebbvitel tágasabbra terjesztessék; a' fiumei itélõszékrõl egyesülést nyert törvényczikkely szinte sanctio alá bocsáttassék; — végre hogy õ fölségétõl az egyik koronaõrségre candidatio kéressék. —

Pozsony városa még 1833. octoberében a' tiszthatóság és külsõtanács tagjai közül kinevezett választottság által köz adakozás utján létre törekvék hozni kebelében az utczai koldulás megszüntetését, azonban némi helybeli akadályok miatt, mellyek közt nem utólsó azon körülmény is, hogy a' város más külön hatóság alá tartozó községekkel a' Zuckermandlval és Váraljával van közvetlenül összekapcsolva, — az üdves intézet csak e' f. hónap elsõjével léptethetett valósággal életbe, miután t. i. a' ns. vmegye is megigéré közös hatását, az intézet alapjául szolgáló segedelmezésre pedig a' közrebocsátott alairások által telhetõleg fedezve lõn. Most már a' dolog általányos intézésére uj választottság neveztetett ki, mellyben gr. Zichy Ferencz fõ lovászmester õ excja szives vala nem csak az elnökséget elfogadni, de költségek elõleges fedezésire 600 pengõ frtot is ajándékozni. — Ugyan Pozsonyban közelebb az ujon épitett polgári kórház pénzalapja egyetlen játékszini elõadás jövedelméből 1859 fr. 's 10 kr. gyarapodást nyert. —

A' magy. kir. udv. Kamaránál Schratzenthaler Ferencz pénztári tisztnek a' fõ fizetõhivatalhoz második liquidatorrá történt kineveztetésével megürült utólsó pénztári tisztségre Krötzer József accessista; az eképen megürült accessistaságra pedig Horváth Károly fizetésbeli practicans neveztetett ki (kir. kam. tudósitás).

Döbrentei Gábor k. tartománybiztos urat, ki szabadsága idejét mint a' magyar tudós társaság küldöttje, régi magyar nyelvi emlékek felkeresésére fordí ja, Jászón Richter Aloiz prépost ur különös figyelemmel fogadá 's a' társaság czéljai elõsegítésére ottan az említett utazó által kijegyzett minden régibb magyar irat hiv másolatait, a' társaságnak kedveskedésül adandja. A' legszivesebb gonddal segité a' keresések körül báró Fischer Norbert subprior és conventualis, valamint Fedák Pál, fõjegyzõ. A' tisztelt praelatus ur elintézésére továbbá, a' kassai kir. convictus regense Kruppay János ur elõre meghitta Döbrenteit kassai praemonstráti társival, 's a' fõtiszt. regens ur mindent buzgón elkövet a' keresések kényelmesitésében. Teljes készséggel nyittatott meg Kassa ns városának levéltára is Döbrenteinek a' város birája Fedák, és fõjegyzõje Styller urak által, valamint Klestinszky tek. Abauj vármegyei levéltárnok által. Megengedtetett neki eddig részben, ugyan Kassán, a' Sztáray grófok levéltárának megtekintése is, mert hiszen a' m. t. Társaság semmi nemzetségi jogot illetõ leveleket nem kiván, hanem csak olly régi iratokat kerestet magyar nyelven, mellyek könnyen közre adathatók 's a' nyelvnek elavult szavaikra, 's szószerkezeteikre nézve vagy régibb alakját vagy keleti historiáját világositjak fel. A' Sztáray grófok levéltárában Döbrentei, eddigi utjában, a' más három levéltárhoz képest a' legrégibb magyar iratot találta. Ezen utazás sikere bövebben majd az utazótól a' m. t. Társaságnak beadandó tudósitásából fog kitetszeni.

A' vakok pesti intézete mindinkább közelit üdves alapittatási czéljához. Mostan 17 növendéke van (és igy néggyel több mint martziusban), kik közül 8 az intézeti alapitványokbul tartatik, a' többi 9 pedig magányosak költségin; igy egyért fizet õ cs. kir. fönsége az ország Nádora, egyért õ cs. kir. magassága a' Nádorné, kettõért Wenckheim grófné szül. Pálffy Borbála, egyért gr. Zichy Károly, egyért a' budai Asszony-egyesület, egyért gr. Esterházy Miklós és kettõért szüléik. Mivel az intézetnek mostani uj helyén, saját épületében a' király-utczában Valero selyemgyárának

átellenében, annyi alkalma van, hogy több növendéket is fölfogadhat már: ezennel hirül adatik, hogy ezentul benne minden szegény vak gyermek fölvétetik neveltetésre, melly 6—8 esztendeig tarthat, illő ruházattal 's tartással együtt, ha érette valamelly nagylelkü jóltevő, vagy az egy növendéki alapitványra szükséges 2400 ezüst frtot (melly summa letételével az ajánlási jog nyerés is összekötve van) fizetni, vagy minden esztendőben a' szokott 144 ezüst frtot letenni méltóztatik. — Ezentul egyszersmind az intézetben minden hónap utólsó napján délelőtti 9 órától 12ttőig próbatétel fog tartatni a' növendekekkel, kiknek a' tudományokban, hangászatban és kézi munkában tett előmenetelükről illy alkalmakkor minden jelenleendő nyilván meggyőződhetik. — Hogy ha elökelő szülék különösen kivánnák ez intézetben vak gyermekeiket neveltetni, erről bővebb értesülés miatt az intézet igazgatójához Dolezsálek Antal urhoz forduljanak. Helyben lakozó szegény vakgyermekek ingyen nyernek tanitást az intézetben.

Galsa, egyébként sem kedvező helyzetü helység Zala vmegyében, az idén különösen súlyos csapásokat szenvede, mellyek miatt csak nem végső inségre jutott. A' határ termését, melly különben is nagyon középszerünek igérkezett, annyira elveré a' jég, hogy négy öt kereszt lekaszált gabona sem adott egy mérőt; ezt követte a' szörnyü marhadög, melly miatt sokan minden járó jószáguktol megfosztattak; 's végre hozzá járult octob. 1sőjén egy iszonyu tüzvész (egy asszonynak vigyáztalansága miatt, ki a' szomszédbol tüzet vivén az üszköket elhullatá) melly 38 lakházat, az evang. templomot, lelkész és iskolatanitó lakjait, sok pajtát és takarmányt elhamvasztott. A' leégett toronynak harangjai is leolvadtak. Hálával említik a' levelezők Gál József urat, ki, noha magának is több háza égett le, első volt a' segedelem-nyujtásban, egyszersmind levelei által más tehetős emberbarátokat is hasonlóra buzdított föl. Adja az ég, hogy a' szegény kárvallottak csak némileg is vigasztaltassanak meg, mert valóban illy hármas roppant szerencsétlenség elég fölszólitás a' segedelemnyujtásra.

Deáky Gedeon a' nagysallói ref. keresztyén gyülekezet papja, barsi esperes 's a' t. oct. 31kén átszenderült az öröklétbe éltének 55ik évében. Végrendeletében, melly nemes szivének 's tudományok iránti szenvedélyének legbiztosb tanusága, több igen jeles hagyomány mellett, a' pápai ref. collegiumnak, mint nevelő édesanyjának, 6 ezer frtot, 's ezerre becsült könyvtárát 's kép-gyüjteményét hagyta. Keresztyén türedelmének gyönyörü példája Pius Pápa viszontagságiról irt 's nyomtatásban meg is jelent munkája.

Kubinyi Péter kir. tanácsnok 's a' kishonti evang. községek sen. inspectora f. eszt. sept. 25én temettetett el Nyustban Gömör vmegyében.

Neuhold Sándor ur több megye táblabirája, f. nov. 1sőjén életének 47dik évében Sövényházán meghalálozott. Diszesitik a' boldogult nevét katonai érdemei. 1809ben a' Győr vmegyei fölkeltek közt százados kapitányságot viselt. Tetemei fényes szertartással ugyancsak Sövényházán takarittattak el a' nemzetségi sirboltba.

ANGLIA.

A' Spectator radical lap nyomosan megczáfolja a' tory lapok azon állitását, mellynél fogva az ország állapotját igen siralmasnak irjak le a' javitó ujitások miatt. A' czikkely czime: „Népszerü igazgatás jelenségei.“ 'S igy hangzik: „Midőn vagyonos emberek pénzöket elcsukják, vagy idegen országokban teszik kamatra, úgy vélekedünk, hogy a' nyilványos ügyek akkor nem jól állanak, 's vagy a' kormány gyönge, vagy a' nép hajlandó lázadásokra. Hol igy van a' dolog, ott a' javitási terveket nem támogatják; messze kilátó vállalatok megakadnak; a' pénzügyminister magos kamatra kénytelen kölcsönt venni; a' szegények szaporodnak; a' kereskedés megcsökken 's csak bukásokat, 's öngyilkolásokat hallhatni.“ Ha igazat mondanak a' toryk, e' rajzolatnak most Angliára kell illeni. Mert hisz a' toryk állitása szerint az uralkodó párt köztünk pártos, lázadó; minden tisztes, századokon megállapodott kormány és statusalkotmány végső veszélyben forog; egy demagog, ki semmit szivére nem vesz, „egy méregtajtékzó dühöncz“ rendelkezik a' kormányhatalomról, megsérti a' királyt, 's az aristokratiának életvilágát akarja kioltani. Ez a' tory beszédek rövid tartalma utóbbi időkben. 'S millyen hát az ország fekvése e' panaszokkal szemközt? Ugy találjuk, hogy milliónyi font sterling fordittatik új vasutakra, mellyek csak évek mulva igérnek jövedelmet, előre föltéve, hogy a' nemzeti jóllét folyvást igy fog haladni, mint most; az országban sok helyen uj kézmüvek támadnak; Glasgowból úgy tudósitnak folyvást, hogy egy évben sem épitettek több uj házat mint az idén; valamennyi nagy városban szintezen jelenségit láthatni a' gyorsan növekedő gazdagságnak; az utólsó parliament-ülés alatt szokatlanul számos helybeli érdeket tárgyazó törvényjavaslatok létesültek; rév- és hajótársaságink nagyobb osztalékokat fizetnek, folyóinkat uj gőzhajók járják; a' chinai kereskedés váratlan kiterjedést nyert; a' szegényi adót már ez évben egy harmaddal lejebb lehete szállitani; a' nyugotindiai termesztők kármentesitésére a' kölcsön hallatlan alacsony kamatra vétetett föl; a' nép az országban mindenütt csöndes és nyugott; százezren összejöttek (O' Connellt

hallgatni) és semmi erősmakosság nem történt. 'S még is azt mondják a' toryk: a' kormány tehetetlen, népszerütlen, gyönge és teljes zenditő tervekkel. Ugyan azt hiszik e, hogy hitelt nyerendnek illy állításokkal? Angliában egy lélek sem hiszen nekik 's a' t.

Az orangisták közt nagy zavar uralkodik. Azalatt, mig Cumberland hg, az orangepáholyok nagy mestere 's Gordon hg. és Roden lord, mint a' skótziai és irlandi másod nagymesterek távol vannak, az egyesület dolgait ideiglen Kennyon lord, az angliai és walesi másod nagymester intézi. Egy a' nagymestertől eredő, 's Fairman ezredes által aláirt levél által harminczkét páholymester záratott ki az egyesületből Yorkshireben és Derbyshireben, mert az augusztusi gyülés alkalmakor olly végzéseket hoztak, mellyek által a' nagyságos, magasérzelmü, rendülhetlen nagymester viseletét gáncsolák, 's nyilatkozásokat tettek, mellyek egy hü orangista kötelességeivel meg nem férhetők. Heymood ur, a' kirekesztett páholymesterek egyike most az angliai 's walesi másod nagymesterhez levelet irt, mellyben, a' Morning-Chronicle szerint következő hely is előfordul: „Hát nem tudták ő királyi magossága, mint első nagymester, 's uraságod mint másod nagymester, mit tett Fairman ezredes 1832ben első utazásakor Anglián keresztül, mint uraságtok küldöttje? Vagy is inkább, nem ő királyi magossága 's Uraságod parancsánál fogva cselekedett é? 'S nem volt e parancsuk közt ő egyébiránt oda is utasítva: kémlelné ki a' tagokat, mi érzelemmel volnának azon nem valószinütlen esetre, ha IV. Vilmos király letétetnék, a' miatt, hogy a' parliament-javitásban megegyezett, mivel hasonló esetben, kötelessége volna minden orangistának ő kir. magasságát támogatni, mert akkor minden hihetőséggel ő hivatnék meg a' királyszékre."

Az angol sajtó eddigi keserü hangja a' franczia kormány iránt, egyszerre megváltozott. A' Morning-Chronicle azt mondja, hogy valamint hevesen megtámadá a' franczia kormányt, mig hitte, hogy pártolja Spanyolországban a' carlismust, ugy kész örömmel üdvözleni azt most, mióta tudja, hogy az angol kormánnyal egyértelmüleg cselekszik. Azon körülményt, hogy a' spanyol határszéleken folyvást hordottak d. Carlosnak dugárosak (csempezők) 's egyebek mindenféle hadszert, annak tulajdonítja, hogy nehéz a' nagy kiterjedésü határszélt ugy megvigyáztatni, mellynél fogva semmi csempárus át ne surranhasson. Minden előbbi vádjait nem ismétli tehát, minthogy teljes remény táplálja hogy Broglie hg. a' négyes-szövetséget ezentul nagyobb tiszteletben fogja tartatni. Broglie hg. ugyan is elsőben azt mondotta, hogy a' Journal des Débats nem organuma többé a' franczia kormánynak. Czikkelyét a' M. Chronicle igy zárja: „A' franczia első minister azon elhatározása, hogy a' rá tolt vádat, mintha helyeslené Latapie tábornok carlista czikkelyét a' Journal des Débatsban, törvényesen megvizsgáltassa, uj próbáját mutatja, hogy komoly szándékkal van azon bizonyitások iránt, mellyeket a' négyes szövetség iránt adott. Ha egyébiránt Rayneval grófnak kéz alatt azon barátságos tanács adatnék, hogy ellenkezését a' mostani madridi kabinet iránt némi franczia udvariassággal burkolná, az mind a' két részre hasznos lenne. De még jobb, ha a' gróf követségi helyéről elhivatnék. Francziaországnak egy képviselője sem fog ezentul a' spanyol udvarra befolyást gyakorolni, hanem ha őszintén szabadelmü véleményeiben." — A' M. Chronicle-nek ezen, 's a' Globenak hasonló czikkelyére a' Journal des Débats azon választ adja, hogy ő maga sem vitatá soha, hogy a' kormány organuma, sőt a' J. d. Débats mindig azt állitotta, hogy minden külső, vagy ministeri befolyástól független. 'S im épen ez volt az, mit a' franczia ministerium, legalább doctrinair része, már rég ohajtott a' közönséggel elhitetni, hogy a' Journal des Débatsnak hitelt 's tekintetet szerezzen, mintha az független vélemény képviselője lenne. Szintezért engedték meg a' ministerek a' nevezett Journal d. Débats-t ellenzésbe jöni a' ministeriummal, csakhogy időnként azt, mit a' ministerium általa örömest közleni szándékozik, mint valamelly független ujságtól eredett, 's védett véleményt állíthassák a' közönség elé. Azonban mindezen csel nem sokat használ a' ministerium hitelének, melly több oknál 's tekintetnél fogva utóbbi időkben igen megcsökkent, 's mellyet az angol sajtó még inkább segite fogyasztani. A' Journal d. Débats mindezen nyilatkozásai mellett folyvást a' beavatkozást javasolja. —

Gibraltarban egy angol kereskedő rabszolga-kereskedésbeni részvételről vádoltatva 10ezer sterl. birságra (száz ezer pengő forint) és három éves kemény fogságra itéltetett. A' fogság azonban kegyelem utján elengedtetett. — Francziaország 's az egyesült statusok közt fenforgó zavarok következésiben Amerikából különösen a' selyemnemüekre annyi megrendelés történt Angliában, hogy Aberdeenben a' kézmüvek megkettőzteték munkásaik napbérét.

FRANCZIAORSZÁG.

A' franczia sajtó, 's névszerint a' kormány lapjainak spanyol ügytárgyazó hirei olly zavartak 's részrehajlók, hogy majd inkább csak arra kénytelen az ember vigyázni, mi történhetik, nem pedig mi valóban megtörtént. Egy párisi levelező következőt ir a' spanyol ügyek állapotjáról: „Paris octob. 8. Egy kereskedő ház, melly köz tudomásnál fogva összeköttetésben áll d. Carlos

sal, fegyvernyugvásról vett most hirt, mellyről a' praetendens és Cordova közt foly az alkudozás. Annyi bizonyos, hogy a' spanyol seregnél olly dolgok készülnek, mellyek a' bé nem avatottakra nézve mindeddig nagy titok. Némellyek Cordovát a' királyné ügye elárulójává teszik, mások ellenben azt állítják, hogy don Carlosnak nincs pénze 's kénytelen fegyverszünetet kivánni. — Azok, kik Cordovát árulásról vádolják, ezt mondják: a' királyné nem képes fővezérét illőn támogatni, sem a' juntákat visszalépésre birni; Cordova pedig határozott nyilványos ellensége a' juntáknak, 's igen hajló d. Carloshoz.

A' Reformateur, mellyet különösen szemmel tart a' ministerség, a' legmostohább körülmények között is szerfölött előre haladt. — Noha létesülte nem régi, még is már 2600 előfizető je van. A' kormány valamennyi postahivatalnak meghagyta, hogy hiteles jegyzéket adjanak be a' nálok megrendelt lapokról. — E' jegyzék majd a' megyék politikai hite mérlegeül fog vétetni. — A' Breton 's Normand megyékbeni városokról azt állíthatni, hogy a' ministeri lapok előfizetői ugy állnak az ellenzéki lapokéihoz, mint 2: 9höz, a' falukon pedig a' ministeriek a' legitimistákhoz, mint 1: 7höz, de csak, mielőtt a' Gazette de Normandie megszünt. Most az általányos ellenzés szaporodik. —

Bryas marquis, az ujdon választott ellenzőféli követ bazasi megbizójihoz körlevelet küldött, mellyben megjegyzi, hogy ő azon követekhez fog állani, kik a' nemzetfölség elvéhez hivek maradtak, 's ezekkel oda dolgozni, hogy azon törvények, mellyek által a' charta meghamisittatott, törlesztessenek el. Törekvésihez tartozandik az is, hogy a' nyilvánnyos terhek helyesb 's egyenlőbb módra osztassanak föl, valamint hogy a' nem egyenes adók lassanként szüntessenek meg 's a' földmüvelés és ipar-kifejtésre minden szükséges kereskedési szabadság adassék. E' levelet ugy tekintik, mint az ellenzés nyilatkozását a' követház jövő ülésére. Még ez úttal nem igen lesz számos az ellenző.

A' Journal des Débats oct. 30án hosszabb czikkelyt közöl, mellyben eddigi hangját egészen eltagadva, igen világosan az ángol szövetséghez látszik állani, mellyet utóbbi időkben egészen félre látszott hagyni. Főczélja a' czikkelynek elhitetni, hogy az angol és franczia kabinet nem hasonlott meg, 's hogy minden fontosb kérdésben a' külső politikát illetőleg egyértelmü. „Don Carlos despotismusa Spanyolországban, ugymond, Francziaországnak szintolly kevessé tetszenék, mint Angliának. A' mi pedig a' két udvar befolyását illeti a' madridi kabinetre, azért a' két ország vagy is inkább kabinet közt irigység nem támadhat, mert a' franczia kabinet soha befolyással Spanyolországra birni nem törekedett.“ (Ezt hinni kell.) Czikkelyét azon mondással rekeszti, hogy valamint Francziaország tudja, mikép az európai béke csak a'két hatalom szoros barátsága által tartathatik meg, és szüksége van Francziaországnak Anglia barátságára, szintugy tudja Anglia is, hogy neki is szükséges a' franczia barátság. Mi a' két ország belső politikáját illeti, azt ugyan igen különbözőnek isméri el a' Débats is, de azt akarja megmutatni, hogy Francziaország belső állapotja egészen más politikát kiván, mint Angliáé.

A' Messager szerint a' kamarák nem januárban fognának összejőni, hanem már dec. vége táján. — Egy levelező szerint Parisból a' hadminister a' seregnél valamennyi lovas tisztnek megparancsolá, hogy egy év folyása alatt bizonyos fegyvergyárban, mellyet ő név szerint kijelel, egy kardot és egy pisztolyt vegyenek. Ezen parancs nagy gáncsra talált, mert még talán soha sem kedveztek egyes gyárnak illy szemszúrólag. — Orleans hg Parist kedvetlenül hagyá el. — Dupoty a' Reformateur kiadója a' szajnai törvényszék előtt oct. 27én két czikk miatt vétkesnek találtatván két hónapi fogságra 's 4000 fr. birságra itéltetett; 's minthogy olly kiadó, ki vétkesnek itéltetik, az ujságot nem irhatja többé alá, a' Reformateur további megjelenését fölfüggeszti, míg alkalmas kiadót találand. A' Charivari kiadója bizonyos czikkje miatt, mellynek ez czímje: „Catacombes monarchiques“ melly vörös betükkel van nyomtatva, szinte a' szajnai törvényszék által két hónapi fogságra 's 5000 fr. birságra itéltetett. Parisi levél szerint a' Journal des Débats czikkelye a' spanyol ügyekről, és viszonyokról d. Carlos iránt, igen megrendíté a' kormány tekintetét a' választók előtt. Ehez járult a' fr. kormány állása Angliához. Meg is tetszett sikere a' három legközelebbi választásból, mert az opposítio legyőzte a' kormány jelelteit.

A' Temps szerint, szándéka a' kormánynak néhány cardinalt, érseket, 's püspököt meghini a' pairkamarába. Elsőben természetesen érdemes derék férfiakat választanának, például Cheverus urat, a' bordeauxi érseket, kinek részire a' cardinal süveget akarják előbb megszerezni, de ez csak készület v. kezdet lenne azután a' többire nézve.

Montmelasban, Rhone megyében különös érzékeny történet adta magát elő. Bizonyos gazdag nemzetség feje hirtelen meghalálozott. A' halotti misének vége szakadt 's a' gyászmenet a' várostól némi távolságra fekvő temetőbe megindult, midőn egy bokorból rögtön előugrik egy halvány szikár ember 's nagy fejszével fölfegyverezve erős lépéssel a' menet felé közelít, 's azt megállítja. A' meg-

holt baráti, kik épen a' koporsót vivék, első ijedtükben leejték a' koporsót, mire az idegen azonnal rárohan, födelét leverni 's a' koporsót fölnyitni készül. Ez alatt a' gyászkiséret magához jő, 's az idegenhez közelít, ki olly kellemetlenül háboritá a' menetet, 's benne a' megholt igen szoros barátjára ismernek. Azon udvarias kérdésre: mit akar? azt válaszolja, hogy kötelességének tartja a' koporsóban barátja helyet elfoglalni, 's helyette magát eltemettetni, minthogy ő egyedül van, és senkinek sincsen semmi hasznára, de barátjának számos családja van. Minthogy értésére nem lehetett adni, hogy kivánsága helytelen, végre is erőszakkal kelle őt eltávolitani, 's a' menet csak igy volt képes utját további háboritás nélkül a' temetőbe folytatni. A' szerencsétlennek igen szivére hatott családos barátja hirtelen halála, 's mint látszik, tébolyodott.

SPANYOLORSZÁG.

Nov. 1sőjei Moniteur szerint a' carlositák Vitoriát, mellyet oct. 19ke óta ostromolnak, 22én ismét élénken megtámadták. Eguia generál kiesett don Carlos kegyelméből; azonban e' hirnek aligha van erősb alapja, mint az Iturralde felőli hasonlónak. — Angliába oct. 20áig érkeztek hirek Bilbaóból, mik szerint Evans generál több rendü kirohanást próbált 4000 angol segédseregbeli katonáival 's 6000 krisztinóval, tehát mindössze 10,000 emberrel. A' carlosi haderő Bilbao körül mintegy 12,000 emberre megy, kiknek mindenök bőségben van, egész Navarrában pedig 22,000re.

A' Mémorial des Pyrenées kikel az angol hirlapok vádjai ellen, mellyek a' franczia kormánynak szemére hányják, hogy a' carlosi ügyet pártolja, a' határt nem elég gondosan őrzi, sőt épen, hogy még hadiszereket is szolgáltat annak. De tudni kell, hogy mig az angol lapok illy czikkeket irdogálnak, 14 Londonból érkezett angol hajó szállott a' bilbaoi vizekre, mellyek a' carlosi táborba nagy mennyiségü takarmányt 's ruhanemüt vittek. Ugyanezen pillanatban a' franczia rendőrség elfogatott néhány szegény ördögöt, kik a' spanyol határra egy kevés sót akartak belopni; a' mi magában olly mindennapi csempezés, millyennek semmi politikai érdeke nincs, de valaha lehetne, mire nézve a' franczia kormány szigorun bánik illyesekkel. Más részről kalmárinknak meg van tiltva vásznat, posztót, salitromot, vasat 's bármi czikket, mellynek háboruban hasznát vehetni, a' spanyol földre küldeni. A' négyes szövetség' minden terhe tehát egyedül rajtunk fekszik. Az elzárá kereskedésünk minden rendes utját, 's még is Anglia panaszkodik! Anglia, melly e' szerződés végbehajtására épen semmi áldozatot nem tett, sőt abból hasznot huz, 's minket lassanként a' félsziget minden pracziról kiszorit. A' szárazföldi spanyol határ u gy be van előttünk zárva, mint a' tengeri út; ellenben az angolnak minden kikötő tárva áll. A' jövő mutassa meg, nem igazat állitunk e, midőn azt mondjuk, hogy az angolok készülnek Santonát elfoglalni, 's éjszaki Spanyolország uraivá lenni, mint Gibraltár kulcsa által a' déli rész uraivá lettek. Szemtelenség! hogy még mind e' mellett panaszkodnak is.

Mina gen. oct. 21én megérkezvén Barcelonába, ablaki alatt hazafi dalok énekeltettek, 's az utczában számos csoportok járdaltak: éljen Mina, éljen a' szabadság 's Izabella! kiáltozásokkal. Estve a' város kivilágittatott. — A' királynénak egy decretuma octob. 12ikéröl fölfüggeszti a' papok szabadékos törvényszékét fenyitő ügyekben 's azok büntetés alá eső terhes vétkeik vizsgálatát a' rendes törvényszékre bizza. Terhes fenyitésbeli vétkeknek pedig azok tartatnak, mellyek a' fenálló törvények értelmiben halálos büntetést, számüzetést, vagy kényszermunkát vonnak magok után. Halálos büntetés esetében az elitélt pap világi ruhában 's feketesapkás fővel vitetik az akasztófa alá. —

A' National folyvást elégületlen Mendizabal kormányával. Szerinte a' minister egészen visszalépett a' királyi rendelés (estatuto) keblébe, 's politikája egyedül csak a' financziát öleli át. Mind azon könnyebbités mellett, miket Mendizabal a' sajtónak engedett, a' hirlapok igen félénken lépnek a' szabad okoskodási pályára. A' sajtó egyesülést papol ugyan minden pártnak a' carlositák ellen; de szorgalmasan őrizkedik olly kérdésekbe bocsátkozni, mellyek a' legközelebbi cortesgyülés tárgyai közé tartoznak. Alig merik az estatuto real szót kimondani, 's a' régi alaptörvényeket és az 1812i alkotmányt emlegetni. A' nemzeti őrsereg egészen a' polgári hiuság szellemében ujittatott meg. A' királynékat mutogatják, beszéltetik, az ártatlan Izabellát mosolyogtatják; a' külső disztartásokat szaporitják; leirást, felszólitást egymásra halmoznak; a' régi monarchiai rendszer ó 's elkoptatott czifraságait ujra szőnyegre hozzák; a' nép tolongva csődül ezen ingyen játékszinekbe, 's néhány hivatalos éljen és kardforgatás által kiváncsisága lelkesültségre emelkedik, 's a' t. Azonban a' carlositák Vitoriát ostromolják, a' britt segédsereg pedig olly kényelemmel sétálgat Bilbao utczájin, mint ezt a' Hyde-Parkban tehetné. — Carlos főhadiszállása Forundában van, egy pár órányira Vitoriától; Cordova mindeddig Miranda de Ebróban áll. Ugy látszik, hogy Cordova a' ministerség kegyét eljátszotta; egyedül a' királyné tartja még méltóságában; de aligha Espinosa nem jövend helyére. — A' carlosi hadisereg kétfelé van osztva. Az egyik a' munkáló sereg, melly csupa nőtlenekből, másik a' kémlelő sereg, melly csupa nősökbül áll.

Cataloniában semmi érdekes hir. Pineda városkát, melly szinte egészen ótalom nélkül hagyatott, a' carlosi katonák megtámadák 's rútul megrongálák. — A' tartományban nagy pénzhijány uralkodik. Carratala, ki az uj hadiminister Almodovar gr. helyébe valenciai fő hadi parancsnokká neveztetett, oct. 14én érkezett e' városba. —

PORTUGÁLIA.

Következő a' Spanyolország és Portugália közt a' segédsereg megadatása iránt kötött szerződés foglalatja: ő leghivebb fölsége, portugáli királyné, azon ohajtástól lelkesíttetve, hogy a' spanyolországi regens királynétól, annak föns. leánya II. d. Izabella nevében kijelentett kivánatokat végrehajtsa, 's minden erejét oda fordítsa, hogy a' praetendens d. Carlos pártja által indított polgári háboru minél előbb végeztessék el, 's erre nem csupán Portugália közvetlen érdeke által azon ügy győzelme iránt, mellyet a' két királyné ótalmaz, hanem illő hálaérzelem által is azon segélyért, mellyet Portugál utóbbi időkben hű szövetségesétől nyert, buzdittatva, a' regens királynénak egy portugáli hadiserget ajánlott. Ő leghivebb fölsége 's a' regens királyné megegyeztek olly szerződés alkotásában, melly a' sereg elküldetése közben követendő módot, az 1834iki april. 22én Londonban aláirt négyes szövetség harmadik pótlékczikkje föltételeihez képest szabályozza. Az e' czélra fölhatalmazott biztosak, Palmella hg. egyrészről, másikról d. Evaristo Perez de Castro Calomara, rendkivüli követ és teljes hatalmu minister, kik fölhalmazó leveleik kicserélte után következő pontokban egyesültek: 1) 6000 fönyi segédsereg adatik a' praetendens ellen; szükség esetében, ha lehetséges, ezen sereg 10,000re fog neveltetni 2) E' 6000 ember éjszaki Portugálban készen tartatik, hogy september 30án Spanyolországba nyomulhasson. 3) A' valódi belépés határnapja a' két kormány által határoztatik meg. 4) Ha benyomult: Salamanca környékén fog tartózkodni, 's a' spanyol kormánnyal egyetértésben saját kormánya intézése szerint tovább indulni. 5) A' sereggel úgy bánjanak, mint segédsereggel bánni illik. 6) A' regenskirályné magára vállalja a' segédsereg-tartást, 's azon költségeket, mellyek a' békelábon álló katonaságra fordítni szokottakat felülmulják. Ezen költségi fölösleg fizetési módja saját egyezkedés szerint szabályozandó. 7) A' regens királyné megigéri, hogy a' segédsereggel úgy fog bánni, mint saját katonáival; — a' portugáli fölség pedig, hogy azt a' praetendenssel bevégzett háboru után nyomban visszahija. 8) Ezen szerződés jóvá hagyatása 14 nap alatt történjék meg. Lissabon sept. 24én. — A' portugáli közönség épen nincs e' könnyelmüleg kötött alkuval megelégülve; 's félni lehet, hogy a' segédseregnél találkozó Miguelpárti katonák, nagy számmal fognak elillanni, 's d. Carlos taborában „migueli csapatot“ alakítni.

AMERIKA.

A' Times ismét közöl leveleket Philadelphiából, mellyekből azt akarja kisütni, hogy az elnök a' franczia-amerikai adóssági ügy végett szerfölött nyugtalankodik, 's minthogy Francziaország az adósság-lefizetésre még semmi készületet nem tesz, hevesen nyilatkozik Lajos-Fülöp 's ministerei ellen, 's azzal fenyegetőzik, hogy a' congressusnak hathatós rendszabályokat javasland Mind ezt pedig onnan fejtegeti a'Times philadelphiai mély politikáju levelezője, mert külső háboru lecsilapitná az ország belső háborgásit, 's a' megbontakozott szövetséges kapcsokat ismét megerősítené. A' Courier français pedig ugyancsak éjszakamerikai hirek után azt mondja, hogy a' decem. 2án összejövendő congressus nem igen hajlandó támogatni a' kormányt azon szenvedélyes állásban, mellyet Francziaország ellen olly igen örömest tartana meg annak feje, Jackson. Ugyanezen ujság állitja, hogy a' bankkérdésre nézve a' képviselőházban 20 — 25 szózat a' többség Jackson ellen, a' tanácsban pedig 7 — 8. Szintúgy kétségbe hozza VanBuren ur megválasztatását is. A' Morning-Herald végre következő levelet ad Ujyorkból: „Ujyork, sept. 23. Viszonyinkra nézve Francziaországgal az a' közös szempont, hogy a' fenforgó meghasonlások a' congressus megnyiltával meg fognak szünni. Az elnök utólsó bocsátványa (Erlass) felboszontá Lajos-Fülöpöt, 's hihetőleg megsértette a' fr. nemzeti becsületet. Az elnök már most a' jövő küldeményben azon nyilatkozást fogja adni, hogy az egyezés teljesitésével minden gyanu elmellőztetett a' franczia becsületesség ellen; 's azon buzgóság, mellyel a' franczia végrehajtó hatalom minden kötelezésit tökéletesen betölté, tisztelő elismerést érdemel. Ez legalább azon következmény, mellyet minden hihetőséggel várhatni. Azonban akármilly eszközök által fog is a' kérdés megoldatni, mind a' két fél nézete 's érdeke határzottan azt kivánja, hogy barátságos úton végeztessék el. — Az egyesült statusok bankja most számadásával foglalkozik. Szabadéklevele 1836 mart. 3án szünik meg; megujittatását nem is gondolhatni. A' banknak több mint 40 milliónyi dollár (80. millió pengő f.) kölcsöne van az országban szerte 's váltóji mintegy 21 millió dollárra mennek. Fiókbankjait számadásra szólitotta föl, 's nem sokára valamennyi adósságát be szándékozik hajtani. E' dolog a' pénzvásáron természetesen némi háboritást fog okozni, melly már itt ott kezdődik is, de hihetőleg nem tartand sokáig.

Az angol Courier Ujyorkból, 's az egyesült birodalom egyéb részeiből oct. 4ig terjedő tudó-

sitásokat vett. Az egyetlen hiteles ujság nagy zivatarokban és szélvészekben áll, mellyek Éjszakamerika-szerte nagy károkat okoztak. Az erkölcsi világban a' zivatar lecsilapodott. Legalább ugy látszik; de bezzeg, valamint a' felzudult tengeren zajló hullámok maradnak a' muló zivatar nyomául, úgy az erkölcsi zivatarok is furcsa hireket hagytak hátra. Azon számos kegyetlenséget 's borzalmat hirdető elbeszélések, mellyek utóbbi időkben az amerikai lapokat egészen eltölték, olly nagy ingert 's vágyat gerjesztének hasonló elbeszélésekre, hogy a' hirlapok, anyag szükében, kénytelenek voltak maguk koholni borzalmakat, kegyetlenségeket, 's a' t. Az amerikai lapírók tehetsége e' tekintetben ismeretes, 's majd valamennyi illy koholmánynak „Lynch-törvény" a' czímje. Már említők, hogy kivált a' tory-lapok szerfölött elferdítettek minden hirt, melly Amerikából némi részletes hevesked sről szólva Európába jött, 's az egyesült birodalmat, mint a' fejetlenség 's vad erőszak martalékját rajzolák a' szabadság megrémült baráti elé. Ujabb, 's hitelesb tudósitások teljesen megczáfolják ezen rajzokat, mellyeket többire nem nehéz lett volna ugy is meghazudtolni.

Brazilia. A' Globe Fernambucoból sept. 8ról jelenti, hogy hozzá érkezett tudósitásoknál fogva a' császári kormány tekintete Para tartományban ismét helyreállittatott. (A' várost az éjszakamerikai egy. statusok foglalták el.)

SCHWEIZ.

Basel-vidék köztanácsa oct. 19én Wahl testvérek ingatlan jószág vétele iránt, 4 — 5 órányi tanácskozás után 37 szózattal 3 ellen azt végezte, hogy eddigi viseletében megmarad, 's az ingatlan vagyon-vételt foganatlannak tekinti. Efölött biztosság neveztetett ki, melly a' főhelynek az országos törvényekre hivatkozva megmutassa, hogy Basel-vidék a' Francziaország és Schweiz közt fenálló egyezéseket sehogy sem sértette meg, egyszersmind a' főhelyet arra birja, hogy az ügyet köztársaságinak tekintse, azzal úgy bánjék, 's ennélfogva Lajos-Fülöpöt rendelése visszavételére birja. — A' „Beszélő" nevű schweizi hirlap ezen vitára következő jegyzéseket közöl, mellyekből csakugyan kiviláglik, hogy a' franczia kormánynak nincs igazsága. Azon kölcsönös telepedési alku alkalmával, mellyre a' franczia kormány hivatkozik, 1826ban különös emlités tetetett a' zsidók iránt is. Egyes cantonok ugyan is azon utasitást adták volt az alkvó biztosoknak, hogy franczia zsidók elfogadására nem kötelezik magukat. A' franczia követ ezen ohajtást elfogadta, 's eziránt irott és hivatalos nyilatkozást adott 1820 aug. 7én a' biztosság elnökének által. E' nyilatkozás lényegesen azt mondja, hogy, mivel az egyezés első czikkelye a' franczia knak nem ad egyéb jogot, mint millyennel más cantonokbeli schweiziak birnak, 's olly cantonoktól, hol a' zsidók letelepülése általjában nem engedtetik meg, nem kivánhatni azon kötelezést, hogy franczia zsidókat fogadjanak el. Hasonló lábon folytak az alkudozások még a' következő évben is, midőn a' schweizi biztosok 1827 év jun. 2kán következőleg nyilatkoztak azok iránt: „A' zsidók uj letelepülése iránt, mellyre a' mostani egyezés ki nem terjesztetik, azt jegyzé meg követ ur, hogy 1826. aug. 7kén adott jegyzékében elég bőven kifejezte magát; minthogy azonban a' cantonok minden uj zsidó-letelepülést megtiltanak magok közt, tehát nem látja által, hogy uj települések lehetségesek. Ha kivántatik, követ ur ez iránt még bővebben magyarázandja ki magát." Igy megyen ezen dolog az alkudozások folytában, 's mindebből azt vehetni ki, hogy franczia zsidókat Schweizban csak annyiban tartoznak fölvenni, a' mennyiben a' törvények azok fölvételét általjában megengedik. Az Öst. Beob. megjegyzi ez alkalommal, hogy az érintett alkudozások mindig a' településről szólnak, míg Wahl testvérek, kiknek ügye forog kérdésben, csak ingatlan vagyon vételétől tiltattak el, mellyet ezek megvásárlottak.

NÉMETORSZÁG.

Említettük, mi hireket hoztak a' németszövetségi 's egyes német viszonyokra nézve, mennyire azok az egyes statusok katonai illetékjöket (Contingent) 's annak éves fizetését illetik. — Ezen egész tárgy kivétetik az egyes német statusok országgyülései tanácskozásai alól. Másunnan, 's név szerint Berlinből érkezett tudósitások tagadják ezen állitást, mint az egyes német statusok független fölségével meg nem férhetőt. Azonban mindezen tagadás ellenére is közöl a' hessz. herczegi kormánylap oct. 24röl egy szövetséggyülési végzést, melly megfejti a' katonai alkotmány följebb emlitett pontjára tartozó kérdéseket, állitólag a' 31. 's 33ik czikkelyeket világositván meg. Ezen magyarázat kötelességeül teszi minden egyes német statusnak, hogy azon katonai illetéket (contingent) mellyet a' német szövetségnek hadi alkotmányánál fogva tartania kell, csakugyan tartsa is. Azután pedig, hogy a' német szövetség hadi alkotmányában olvasható kifejezés — „gyakorlott legénység" — minden ujonczot kizár. Továbbá, hogy a' meghatározott számu gyakorlott legénységet az egyes statusoknak mindig teljes számban kell tartaniok, ide nem értve mindig az ujonczokat, kiknek hat hónapi idő szabatik az elkészülésre, 's idomulásra.

OROSZORSZÁG.

Oct. 7kén Woronzoff fényes lakomát adott Durham lordnak, mellyen Drinkwarter, de Roos 's Kinnaird uu. is jelen voltak. Ezeken kivül még jelen volt néhány idegen, a' legtekintetesb vá-

rosi tisztviselők, több főtiszt, consulok 's különféle kereskedők. Woronzoff áldomást mondott az angol király egészségére, Durham lord pedig az orosz czáréra azon kivánsággal, hogy a' barátságos viszony a' két hatalom közt, állandóan maradjon fen. — Berditschewben, az aug. végén Máriaégbemenetele napján tartott vásáron 1,177,660 rubelnyi orosz portéka, 262,010 rubelnyi külföldi áru Európából, és 229,400 rubelnyi külföldi portéka volt Ázsiából. E' portékának több mint kétharmada elkelt. —

NÉMETALFÖLD.

A' generalstatusok 2dik kamarája oct. 24én gyült össze titkos biztosságban, 's az előterjesztett válaszfölirási javaslatról tanácskozott, melly ámbár csak a' trónbeszéd viszhangja, kezdetén mindjárt még is különös hathatóssággal mondja ki azon sajnálkozást, hogy az ország politikai állapotja még mindeddig nincs teljesen elrendezve. E' tekintetben némelly külföldi lapok részletesen előszámlálják: melly virágzó Belgium állapotja, hol mindennemü vállalatok jönek létre, mig Hollandiában a' nép a' nyomasztó adó miatt már némi kedvetlenséget mutatni, 's majd morogni kezd. — Azon hely, mellyben e' sajnálkozás kimondatik, igy szól: „Habár egy részről örömmel látjuk belőle (a' trónbeszédből) hogy viszonyink a' külhatalmakhoz barátságosak; de más részről mélyen sajnáljuk, hogy az ország politikai állapotja Németalföld 's Belgium közt a' megháboritott viszonyra nézve még folyvást másulatlanul a' régi maradt, 's hogy nincsenek kedvező kilátások ezen viszonyok méltó 's gyors szabályozására, mellyre a' nemzetnek mind inkább nagyobb 's nagyobb szüksége kezd lenni.“ A' válaszfölirás, miután a' generalstatusok első kamarájától elfogadtatott, a' királynak oct. 28án nyujtatott az erre alakult biztosság által az első kamara tagjaitól. —

LENGYELORSZÁG.

Az orosz czár tizenhat rendü jószágrol adománylevelet oszta ki Lengyelországban. — Az adomány föltétei következők: öröködés alkalmakor a' jószágokat földarabolni nem szabad, sem azokat uj kötelezésekkel terhelni, vagy elidegeníteni nem lehet. Az örökösödés csak törvényes, és görög vallásu 's mindig a' legidősb gyermekre száll. Fimagzatok megelőzik a' leányokat. Ha nincs nemzedéki egyenes vonalban örökös, a' jószág ugyanazon föltétek alatt a' legközelebbik mellékágra száll; ha az egész család kihal, a' jószágok a' kincstárra esnek vissza; ugyanaz történik, ha az utód örökös nem orosz nemes, vagy nem görög vallásu.

ELEGYHIREK.

A' Times, a' bélyeg-jövedelem jegyzékei szerint következő számát határozza meg az ezen idő alatt elkelt londoni hirlapoknak: reggeli-lapok közül: a' Times' 1,406,997; a' Morning-Herald' 1,187,005; a' Morning-Chronicle 953,500; az Advertiser 642,250; a' Morning-Post 367,000; a' Public Ledger 68,500 példánya; esti lapok közül: a' Standard 865,900; a' Globe 483,000; a' Sun 395,000; a' Courier' 247,000; a' Truesun 229,000, 's az Albion 130,000 példánya kelt el. — Már ezek közül hat u. m. a' Times, M. Herald, M. Post, Public Ledger, Standard és Albion, conservativ lap; és ismét hat, u. m. a' M. Chronicle, Advertiser, Globe, Sun, Courier és True Sun szabadelmü, vagy a' Times szerint destructiv lap; ha tehát a' kétféle szellemü londoni hirlapok' keletét összevetjük, a' Times számítása szerint az sül ki, hogy a' conservativ hirlapokból 4,024,502; a' whig radicálokból pedig csak 2,949,750 kelt el, 's igy a' különség 1,074,752 szám, ha t. i. a' Times részrehajlatlan számvető. — Guttenberg emléke Párisban szorgalommal készül, 's mint Crozatier ur a' mainzi biztosságnak igéri, jövő tavaszra öntve leszen. Maig is folyvást gyülnek az adakozások ez érdekes czélra; legközelebb az anhalt-dessaui hg. 20 lajos-aranyot küldc arra. A' nagy hangmüvész Bethovennek is emléket állitnak szülő városában Bonnban. — Hire van, hogy a' nápolyi királyné terhes; ha e' hir megvalósul, sok számoló csalatkozni fog; 's ez által megsemmisül a' syrakusai hgnek minden kilátása a' két szicziliai thrónra.

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Octob. 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
31én Baja	88- 80	60	48	32	29	36	40
31én Eszék	96- 84	72	—	42	36	48	—
31én Fiume	180-140	—	—	—	70	120	—
31én Pécs	102- 84	72	60	48	36	51	—
31én Becsker.	90- 60	—	—	36	36	42	48
31én N.Várad	114- 78	75	45	40	36	54	168
31én Igló	168-162	—	96	66	43	—	—
31én Kanizsa	108- 72	--	36	—	36	60	—
31én Kassa	144 132	96	84	60	36	—	168
31én Komárom	133 127	106	81	64	44	56	80
31án Miskolcz	—-138	104	75	60	42	54	—
31én Munkács	96- 84	72	54	—	30	54	216
31én Ujvidék	80- —	48	—	32	29	32	48
31én Pozsony	150 120	—	96	81	54	102	—
31án Győr	126 114	96	82	65	42	72	72
31én Rosenb.	168-156	108	—	—	—	—	—
31én Selmecz	126 115	90	74	67	34	96	—
31én Szeged	84- 72	60	48	38	40	42	60
31én Szigeth	120- —	—	80	—	72	84	—
30án Temesv.	83- 76	50	48	36	30	36	—
26án Tisza-Ujl	104- 96	63	60	—	—	60	—
31én Versecz	72- 58	48	—	34	29	38	—
31én Veszprim	108-102	84	52	51	36	52	52
Nov. 5. Mosony	149-144	102	90	68	52	96	—

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

92. szám | Pest, szerda november 18kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (uj koronaőr; kinevezés; magyar t. társasági jelentés; időjárás). Ausztria. Anglia (nyugot-indiai rabszolgák; vallásos buzgóság). Francziaország (algieri kormányság; meluni hid; kamatcsökkentés és csarnoki tőzsérek). Görögország. (Armansperg helytelen politikája). Spanyolország (százezer főnyi uj katonaság; királyi uj rendelés hadi hirek; Times a' spanyol hadi állapotrul; hirek Barcelonabul, Saragossábul és Madridbol). Törökország. Németország. Amerika. Németalföld. Dánia. Oroszország. Bankrészvény.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' RR. nov. 7ikén a' még ezen országgyülésen kiszakasztólag elintéztetni határozott tárgyakba egyenként bocsátkoztak, 's e' munkát a' közelebb napokban folytatták. Nov. 12kén a' két tábla elegy ülést tartott, mellyben a' temesi követ inditványt tőn megbizóinak kivánsága szerint: kéretnék meg ő fölsége, hogy tekintetbe vevén Széchenyi István grófnak országos érdemeit, őt a' koronaőri méltóságra kijelelendők sorában az országgyülésnek választásra előterjeszteni méltóztatnék. A' tisztelt gróf, ki épen jelen volt az ülésben, érzékeny köszönetet mondott a' nagybecsü méltatásért, de egyszersmind minden tisztvágytól ment érzelmét alaposan kinyilatkoztatván, inkább azon ohajtását fejezé ki, hogy ez esetben, midőn a' királyi jog-gyakorlás világos, a' kérelem mellőztetnék el. Erre fölolvastatott a' királyi kegyel. leirás, mellyben ő fölsége a' Végh István elhunyta által megürült egyik koronaőri hivatalra választás végett a' következő urakat terjeszté elő: báró Révay János b. t. tanácsnokot és turóczi főispánt, — Szilasy József b. t. tanácsnokot, hét személyes táblai közbirót 's tornai főispánt, és gr. Batthyányi Imre v. b. t. tanácsnokot, zalai főispánt 's a' t. Ezek fölött a' szavak többsége midőn sokáig kétségben forgana, a' királyi személynök ur mint a' követ-tábla elnöke, oda jelenté ki a' RR. többsége kivánatját, hogy a' KK. és RR. ő fönsége az Ország szeretett Nádora kijelentésére biznák az eldöntést, melly kivánat ő Fönsége kérdésére is köz felkiáltással ismételtetvén, ő fönsége a' választást Szilasy József urra jelenté ki.

Ő cs. kir. fölsége báró Knorr status és conferentiai tanácsnokot hozzá intézett legfensőbb kézirata szerint a' sz. István magyar kir. rend kis keresztjével méltóztatott dijelengedés mellett földiszesiteni.

Pest megyének nov. 17én tartatott közgyülésében az országgyülési munkálatokrul tett követi tudósitások sorában előfordulván a' nemzeti játékszin ügye is, e' tárgyra nézve fölolvastatott gróf Széchenyi István urnak azon hiv. jelentése, mi szerint Nádor ő fönsége a' magyar nemzeti játékszin ügyének egy a' tárgy méltóságához 's Nemzetünk diszéhez méltó telket (a' Duna mellett Ullman-ház ellenében) minden fizetés nélkül átengedni kegyeskedett: élénk vita után végre is az a határozatnál állapodott meg a' szép ügyért buzgó megye, hogy a' már épittetni kezdett ideigleni szinház (a' kerepesi uton) folyvást épittessék, de követ uraknak utasitásul adassék, hogy az országos erővel épitendő nagy és állandó szinház-emelésre 4—500,000 p. forintnyi somma-adást pártoljanak 's a' t.

A' szentgyörgyi 6 sz. határőri ezred elsö zászlóalja, melly 1831 óta kün a' pápai birtokban Riminiben tartózkodott vala, mostan hazájába visszatérőleg Tanárky Sándor őrnagy parancsnoksága alatt novemb. 7ikén Zágrábba érkezett 's egy napi pihenet után 9ikén folytatta menetét Bellovár felé, hol az ezred főtisztkara székez.

Szeben oct. 26. Mai nap iktatá be főkormányszéki tanácsnok és a' szász nemzet grófja Vachsmann János ur, ő fölsége által a' választás szerint megerősitett hivatalokba id. Schreiber Simont polgármesternek és Szebenszék főtisztjének, Valler Gottliebet város- és szék birájának, Vajda Józsefet királybirónak 's politziaigazgatónak, Bayer Györgyöt pedig szónoknak.

Magyar Tudós Társaság. I. A' magyar academia költségével legujabban ezek jelentek meg: *Philosophiai pályamunkák.* Kiadja a' magyar tudós társaság. Első kötet, Budán. 1835 n. 8. XVI és 211 lap. Foglaltatik benne Almási Balog Pálnak 100 arany jutalomra méltatott felelete az academiának 1831re kitett ezen kérdésére: „Minthogy a' philosophia' minden ágának kifejtése 's hazánkban terjesztése leginkább az által eszközölhető: ha nemzeti iróink a' philosophiára nézve szüntelen szemök előtt tartják, milly sikerrel dolgozának elődeik, vagy miben 's mi okra nézve maradának hátra ez a' kérdés: Tudományos mivelődésünk' története időszakonként mit terjeszt elénkbe a' philosophia' állapotja iránt; és tekintvén a' philosophiát, miben 's mi okra nézve, vagyunk hátrább némelly nemzeteknél?" Ára kötve posta papiroson: 1 forint, nyomt. pap. 45. kr. — 2. *Eredeti játékszin.* Kiadja a' m. tud. társaság. Negyedik kötet: *Átok*, dramai költemény Tóth Lőrincztől. Budán n. 12. r. 174 lap. postap. ára 45 kr. — 3. *Külföldi játékszin*, kiadja a' m. tud. társ. Kilenczedik kötet: *Turandot*, tragicomoedia, Gozzi után Schiller. Ford. Gáthy János. Budán, n. 12. r. 160 lap, postap. kötve 36 kr.

II. Jelennen a' következő tudományos és szépliteraturai munkák vannak a' társaság' költségén *sajtó alatt*: 1. Felsőbb analysis' elemei. Irta Győry Sán-

dor. Első kötet. — 2. Régi magyar nyelvemlékek. Kiadja a' m. t. t. Első kötet. — 3. Tájszavak és magyar mesteremberek' műszavai' gyüjteménye. Kiadja a' m. t. t. — 4. Kazinczy Ferencz' eredeti munkái. Első kötet. — Még tizennöt rendbeli, többnyire tudományos tartalmu kézirat áll készen, sajtó alá menendő azonnal, mihelyt azt a' társaság' pénztára engedni fogja. —

III. Emlékezetbe hozatik ezennel, hogy a' társaság' Vd. nagy gyülése által kitett következő *nyelvtudományi jutalomkérdésre*: „*Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök? Számláltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelentéseikkel*:" mint szinte a' *philosophiaira* is: „*Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudománynak (psychologiának) mind a' felsőbb, mind az alsóbb néposztályok' czélirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit és mennyit kellene ebből a' nemzeti oskolákban is tanitás' tárgyaul felvenni?*" már közelgető 1836d. évi martius' 19dikéig váratnak be a' feleletek, 's azon túl, ha csak egy nappal is, érkezendők el nem fogadtatnak. Továbbá az 1836iki *dramai jutalomra* — mellyért ez uttal egyedül *végjátékok* vívhatnak — beküldendő kéziratok' elfogadásának határnapja 1836. martius' 24dike. — Mind a' három rendbeli pályamunkák' jutalma száz száz darab arany. Másod sőt harmad rangunak találtatandó munka külön tiszteletdíjjal adatik ki. — Kénytelen még a' titoknoki hivatal a' versenyezőket ujra figyelmeztetni, hogy munkáik *idegen kézzel, tisztán és könnyen olvashatólag írva, lapozva 's bekötve* legyenek, a' szerző' nevét rejtő lepecsétlett 's azon választott mondattal megjelelt levelkével együtt, melly a' kézirat' czimén szerző' neve helyett áll.

IV. Végre kéretnek mind azok, kik bármi nemü iratokat, vagy nem egyenesen a' társaság' érdekében, vagy felszólitása' következésében költ levelet küldenek a' társasághoz, ne terheltetnének azokat vagy alkalom, vagy ha posta által is, de mind a' két esetben *bérmentesen*, utasitani alulirthoz. Másképen érkező levelek 's nyalábok nem váltatnak ki. — Pesten, a' héti ülésből, november 16. 1835.

D. *Schedel Ferencz*,
titoknok.

Hogy januariusi hidegek járnak 's illy szokatlan korán zudult be a' tél, megmondotta már alkalmasint maga a' mindenüvé elhatott fagy, mi csak következése gyanánt említjük, hogy ámbár a' pestbudai dunai hid benmaradhatása iránt, a' mi egy hajóhidra nézve lehetséges, minden szükséges lépés elkövetve 's telhető gondoskodás megtéve lön: a' torlongani kezdett nagyobb jég miatt azonban elszakasztási veszély nélkül lehetetlen volt a' hidat 13 's 14ike közti éjen tul benhagyni. Halljuk, hogy kiszedetésekor ezen éjjel siettetett munka közben egy szegény napszámos a' Dunába zuhant 's bele fult. A' hideg nálunk nem is látszik engedni akarni. A' Bakony bérczei oct. 19kén nyertek liliom köntöst, 's most sok helyütt sikon is bokáig ér a' hó. Mint több vidékrül tudósittatunk: a' marhadög azon helyeken, hol épen uralkodóban vala, ezen kemény időjárásra még inkább növekedett. Illyen közelebb helyek hozzánk a' Jászság 's Pest vmegyének alsó részei. Az időjárás az alsóbb délszaki vidékeken sem kedvezőbb. Horvátországban oct. végén a' sok esőzés kiárasztá a' folyamokat, 's ez által tetemes károkat okozott. A' termésbeli kártételeken kivül néhol embereket 's járó marhákat is elsodrott. Sziszek tájékán egymásután négy hajóslegény lett áldozatjává a' kiöntések miatt ismeretlen mélységü viznek. Petrinia körül 12 ló, 's ugyan. Sziszeknél más 3 ló fuladt a' folyóba. A' zágrábi kis patak egy vizmerítő gyermeket kapott el. Különösség gyanánt említik, hogy Zágrábban a' később beállott fagyos idő ellenére is még oct. utóljan fecskéket láttak és pedig nagy számban. Egyébiránt Tót- és Horvátországban a' szőlő is sokat szenvede az esőzés miatt, 's a' nagy reményü bortermés mennyiségre ugyan több, de minőségre sokkal kisebb becsü a' tavalyinál. Erdélyben a' szüret sok helyen még nov. 7ike táján folyton folyt. Aug. és sept. három első hetében tartott hideg esőzések a' szőlőt annyira elkésleltették, hogy még sept. 20ikán sem lehete édes szőlőt találni 's alig volt remény egres-lénél egyebet szürhetni. Sept. utólsó 's oct. két első heteiben meglehetősen kedvezett az idő 's ez a' szőlőn szinte csudát tőn, 's ámbár azon innen jobbadán esők jártak csakugyan egész ország szerte (Erdélyben), az 1832iki bornál még is sokkal jobb 's középszerünek nevezhető bort szürnek, a' bor jóságát bősége pótolván. A' gabona gazdag aratása 's törökbuza igen bő termése nagy áldás vala Erdély tavalyi szük termése miatt majd éhenhalásra kényszerült szegény lakosinak; innen a' törökbuza ára negyedrésznyire: 16 kupás vékától 2 fr. 24 króI 30—42 krra szállott váltóban.

AUSZTRIA.

Ő cs. kir. fölsége az egyesült udv. kanczelláriához intézett és saját legfensőbb aláirásával erősitett oklevél által, Treves Jákob és Izsák velenczei zsidó kereskedőket, „bonfili" czimnévvel ausztriai birodalmi nemességre méltóztatott emelni.

ANGLIA.

Innes ur következő tudósitást ad a' rabszolgák viszonyiról Nyugot-indiában: „Ugy találom, hogy Jamaicában az uj törvény által szabadságba helyzett rabszolgák fényüzési tárgyakkal is birnak, mit az egyéb gyarmatokbeli rabszolgák alig ismérnek. Közönségesen saját lovaikon szemlélhetni őket a' szentegyházba menni, 's néhány ültetvényen még kis kocsikat is láthatni nálok, mellyeken szolgaköntösü barnák kocsiskodnak, noha illyes kocsiktól évenként még 6 ft sterlinget tartoznak fényüzési adóképen fizetni. Wilde kapitány pedig megjegyzé, hogy a' jamaicai barnák közt igen

közönséges 100—1000 font sterling vagyonu rabszolgát találni. St. Annban egy barnának 4000 ft sterlingnyi (40,000 pf.) vagyona volt. —

Irlandban némelly protestansok dühe annyira föllázadt a' katholikusok ellen, hogy jószágaikból betü-értelemben kiűzik őket. Ugyanis a' Leicester Independent szerint Beresford lord a' mult héten 72 családot, 's ez által több mind két száz személyt űzött ki jószágiról Conegahban, egyedül azért, mert katholikusok. Előlött ezen ügyefogyott, 's a' mostani évszakban födél nélkül az utczára kidobott emberek nem is birtak választási joggal a' parliamentbe, úgy hogy ő lordságát politikailag megsem bánthatták, 's az egész cselekvés egyedül vallásos vak gyülölségből történt. — A' toryk még mindig azt állítják, hogy Londonnak értelmességre 's birtokra nézve nincsen képviselője a' parliamentben, valamint általjában a' felsőbb osztályok értelmességének 's birtokának az országban. — Vandiemenslandban(Polynesia, angol birtok) hirlap jelent meg, Guillotine czim alatt. — Az angol kormány teljesíti azon igéretét, mellynél fogva a' spanyol királynénak hadiszereket ajánlott szállítani. James Watt gőzhajó Corunna felé indult el 20,000 darab teljes készületü puskával, mint azon 50,000 puskaszám egy részével, mellyet a' britt kormány a' spanyol királyné rendelése alá bocsátott. Egy más gőzhajó ugyanezen perczben hasonszámu puskával rakodik, 's azonnal induland Barcelona felé. — A' Globe megczáfolja azon hireket, mellyeket a' német lapok Durham lord konstantinápolyi utja okául állitották. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal des Débats azon czikkelyéről, mellyet Görögország mostani állapotjáról adott, azt mondja egy párisi levelező az Allg. Ztgban, hogy az egészen a' mostani párisi görög követ szempontit fejezi ki. E' levelező szerint Armansperg még arról is vádoltatik, hogy mindazon férfit eltávolította a' kormánytól, kik némi befolyást nyertek a' szabadsági háboruban tett érdemeik által. Végre azt említi, hogy Dawkins ur, az előbbeni angol minister, kit mindazáltal kormánya most már visszahitt, 's Lyons ur által pótolt ki, — hihetőleg udvara utasitása ellenére, — nem keveset segité elé a' dolgok mostani fekvését. — Utódjától sok jót reménylenek. Az Allg. Ztg, melly közli a' Journal des Débats görög czikkelyét, természetesen a' bajor kormány érdekében, nagyon megtámadtatja azt egyik párisi levelező által. A' Journal de Paris ellenmond azon, az angol ujságok által elterjesztett hirnek, mintha az angol követ Parisban jegyzéket nyujtott volna be a' franczia kormánynak, mellyben panaszkodik a' d. Carlosnak adott támogatások és segélyek ellen. A' Journal de Paris szerint a' franczia kormány még most is szintolly őszintén segíti a' négyes szövetséget végrehajtani, mint bármikor. A' Journal de Paris az egész dolgot oda magyarázza, hogy történtek ugyan a' két kormány emberei közt szóközben némi közlemények, 's viták, de azokat diplomatai hivatalos lépésnek mondani 's hiteles jegyzék-átnyujtással egybe hasonlítani helytelenség. — A' katonaság közt folyvást terjeng az elégületlenségi szellem. A' Journal de la Cote d' Or beszéli, hogy a' rendőrség tizenöt katonát fogott el Auxonneban épen azon pillanatban, midőn titkos gyülést tartottak; e' katonák némi titkos társasághoz tartoztak, 's mint mondják, egy rakás levelezést találtak nálok, mellyből összeesküvés nyilatkozott a' kormány ellen. A' lengyel demokrata társaság több tagjainál házmotozások tétettek 's közülök öttül valamennyi iromány elvétetett. — Oct. 31én Parisban egy nyugalmazott ezredesnél is házkutatás történt, 's levelezést szedtek el tőle, melly közte 's több ezredbeli katonák közt folyt.

A' National szerint az algieri kormányság régente hat tartományra volt felosztva, mellyek közül négy a' főváros nevét viselte: úgymint Algier, Constantine, Mascara, Titeri; a' másik kettő pedig Zab, és Berberie (vagy vadonság) nevét hordozza. Mascara tartomány a' régi kormányság nyugoti részét teszi. A' National most hosszan leirja ezen tartományt, melly igen termékeny 's igy rekeszti czikkelyét: „Mindebből nem akarjuk azt következtetni, hogy gyarmatozó seregre nézve hasznos végképen megrakni Mascarát. Annyi bizonyos, hogy a' tér azon sik között, mellyen a' város fekszik 's a' kis Atlas (hegy) azon ága között, melly ezen oldalról éjszaki határát teszi az algieri statusnak, olly igen csekély, hogy át nem láthatni, hova fussanak Abdel-Kader arábjai, ha Mascara gazdag, 's hasznos fekvését elvesztenék. Olly hatalmas kormányhoz, mint a' franczia, méltatlan lenne, illyetén expeditio (hadküldés) költségeibe 's veszteségeibe bocsátkozni pusztán azon büszkeségből, hogy a' Trezel tábornok parancsi alá adott sereg gyöngesége által eléggé megmagyarázható veszteséget megboszulja. Az uj expeditio sükere eléggé biztosíttatik azon tetemes erő által, melly kifejtetik. Azt is reméllyük, hogy itt másról is van szó, mint bosszuról. A' holtak már oda vannak, de a' fegyverek becsülete nem fog koczkáztatni. Ha Mascara fontossága 's fekvése, környéke gazdagsága 's termékenysége a' francziát gyarmatozásra édesgeti, hogy belső Afrika ezen legszélsőbb állomásán települjön meg, Francziaországnak nem lesz oka katonáji bajait sajnálni. Mascara birtoka az illy hadküldés költségeit megfizetheti.

A' Messager szerint a' déli megyékből számos paraszt készül Afrikába költözni. Egyedül Var me-

gye is nagy számot készül e' végre oda szállítani. Némelly levelezők azt irják Párisból, hogy a' kormány nem szándékozik többé politikai törvényeket hozni a' kamara elé, hanem csak pusztán igazgatásiakat. Mások ellenben azt hirlik, hogy a' ministerium által a' jövő ülésen előterjesztetni szándéklott törvényjavaslatok közt egynek czélja; visszatorlani a' követek eddigi szabadságát a' szószékben, 's ugy megkorlátozni azt, valamint a' sajtóét, hogy tudnillik ne legyen nekik szabad a' kormány elvét megtámadni 's ostromlani.

Melunben oct. 23án leszakadt egy híd a' Szajna fölött. Szerencsére semmi ember nem veszett általa el, ellenben ideig óraig megakasztá a' közlekedést mind szárazon mind vizen. A' gőzhajózás a' Szajnán félbenszakadt miatta, mert az illetett helyen a' hidomladékok úgy elborították a' vizet, hogy semmi hajó sem mehet ottan keresztül. Az utasokat 's holmikat már most egyik hajóból a' másikba kell általrakosgatni. A' tulajdonosak abban egyeztek meg, hogy egyik gőzhajó Melun fölött csak Montereauig menend, a' másik Melun alul Parisig. A' Courier français szerint a' törvényszék visszaadatá a' könyvárosoknak azon könyveket, mellyeket Persil az igazságminister igazságtalanul elvétete tőlök.

A' National hosszu czikket közöl a' status-kamatcsökkentés ügyében, mellyben arról vádolja a' ministeri lapokat, hogy e' csökkentést az oppositio találmányának nevezék, 's fejetlenségre vezetőnek. „Vannak, ugymond e' lap, kik azt kivánják, hogy a' kincstár, melly tőkejavaira (Bons) száztól 2 sőt 1½ kamatra is kaphat pénzt, adóssága egyik része kamatit száztól néggyel fizesse inkább, mintsem öttel! 's a' t. — A' National továbbá azt veti a' ministerek szemire, hogy nem igaz, mintha idegenkednék a' ministerség e kamatcsökkentéstől, mert teljesen el van arra határozva; hanem hasznára kivánja egy uttal forditani a' dolgot barátival 's azokkal, kikkel közlé azt, mint titkot, nyerekedni az ingadozó 's változékony pénzkeleten, 's így a' szándéklott 's elhatározott csökkentést a' Journal des Débats hijában tagadja. „Legkülönösb azonban, igy rekeszti a' National czikkét, a' Journal des Débats által a' tőkepénzeseknek adott ezen bizonyitásban az, hogy maga sem hiszen állításából egy szót is, 's hogy ő is szintolyan jól tudja, mint mi, hogy megtörténendik e' csökkentés, mert semmi sem gátolhatja, 's midőn olly meghittséggel hirdeti az igaztalanságot, ez csak azért történik, hogy valami pénzelést könnyitsen meg, mellyben neki is lenne némi nyeresége. Humann (pénzügyminister) nem csupán egyedül ohajtja, mint valaha Villèle, e' kamatcsökkentést, a' pénzváltók is tudnak valamit tervéből; megvizsgálták, 's helybenhagyták ők azt; de csak kell valami nyereségöknek is lenni a' dolognál. A' közönség bizonytalanságát meg kell hosszabítani, 's időt engedni a' beavatottaknak, hogy a' rájok bizott titokból jó hasznot fejhessenek; a' közönséges csarnok-népet büntelen meg kell előbb két három számoláskor húzni; 's e' csökkentésnél fogva biztosan kell a' bukásra 's emelkedésre számolhatni. 'S e' becsületes okból magyarázza már most a' Journal des Débats, hogy „a' kabinetben senkinek sincsen szándéka e' komoly kérdést előterjeszteni a' kamaráknak.“ A' j. d. Débats a' majd meg is történendő csökkentéskor, azt fogja hihetőleg ismét mondani, hogy e' vélemény az ő sajátja volt; 's ki tudja, nem fogja e azon szerény tisztnek tulajdonitani, ki háborutervét csinálja (a' nemzeti őrség parancsnokának.) Mi részünkről azt állitjuk, hogy a' j. d. Débats által a' tőkepénzeseknek adott biztositék, akárhonnan jő, igaztalanság, habár magától Humann urtól fel volna is hatalmazva, nyilványitani, hogy a' ministerium a' csökkentést a' jövő ülésen javaslatba hozni nem szándékozik. Mi kétség kivül tudjuk, hogy a' ministerség és hivei közt rég kicsinált dolog, mikép e' javaslatot egy követ, ki pénz váltó, 's nem az oppositiohoz tartozik, fogja tenni. A' ministerség ekkor majd úgy fogja magát tettetni, mintha kénytelen volna engedni, 's ez leend vagy legyen mentsége azok ellenében, kiket megcsalt, vállvonitva mondván: „A' kamara úgy akarta“ valamint most mondja; „A' nemzeti őrség nem akarja“ 's a' t.

A' párisi csarnokban 72 váltó-tőzsér (agens de change) van, kiknek helyeik a' kezességi pénzen tul egy millióba kerülnek. Közönségesen több tőkepénzes együtt teszen össze pénzt, mellyen a' tőzsérhely megvásároltatik, 's e' pénztül azután száztol hatos kamatot vesznek; a' kezességi pénzért azonban a' csarnokbirói hivatalnak (Syndicat) csak száztól hármas kamatot adnak. Egy párisi csarnoktőzsér évenkénti kiadásit tehát igy számolhatni föl: Az egy milliónyi vételárért eszt. kamat 60,000 fr. — a' 125,000 frankos kezességi pénztől száztól hármas kamat fejében 3750 fr.; — szállásbér 4 — 12,000 frank, középszám szerint 7500 fr; — Két legény, egy számtartó 's egy pénztárnok fizetése 9000 fr. — Kocsi, ló és szolgálat legalább 5500 fr.; — A' háztartás, mellynek a' dolog érdekénél fogva fényesb lábon kell állania, legalább 45,000 fr.; Összesen 130750 fr; bizony nem megvetendő jövedelem! 'S mind e' mellett, ámbár a' csarnok 72 tőzsérje számára évenként majd tiz milliót ad ki, a' tőzséralkuk legnagyobb része még is nem ezen tőzsérek, hanem a' meg nem hitelt Marron nevü másod-tőzsérek által köttetnek, 's hajtatnak végre. Mennyi milliónak, 's hányszor kell e' csarnokban évenként megfordulnia, hogy e' tetemes összeség fenmaradjon belőle!

Nov. 3án megnyittatott a' közönséges szünet után valamennyi törvényszék. Dupin a' cassatioszéknél hosszu beszédet tartott, mellyben néhányszor élesen vagdalta meg a' ministereket. —

Orleans herczeg octob. 31én indult el igen szép időben Toulonból, Castor gőznajón, kapitánya Paris. A' hg. meg fogja utjában látogatni Corsicát, 's onnan Afrika több pontin kiszállani. —

A' Moniteur kir. rendelést közöl, mellynél fogva azon névtelen társaság, melly Parisból St. Germainig vasut-fölállitásra 's használásra szerkeztetett, fölhatalmazást nyer.

GÖRÖGORSZÁG.

A' Journal des Débats következő czikkelyt közöl Görögországról: „A' király nagykorusága alatt megmásitandónak hivék azon helytelen politikát, mellyel Armansperg gróf Görögországot sanyargatá; 's e' remény egy évnél tovább viszszatartóztatá a' közbosszankodás kitörését. Most azonban, midőn e' remény eltünt; most midőn a' kormányság előbbi elnöke, Armansperg gróf előbbi hatalmában, t. i. országi főkanczellár különös czime által, megerősittetett, fenyegető kipattanás mutatkozik, melly szomoru következéseket szülhet nem csak magára Görögországra, hanem egész Europára nézve. Ha már szükséges vala német katonaságot vinni az országba, semmit sem kellett volna elmulasztani annak isméti olly hamar kiküldésére, a' mint csak eszközölhető vala. A' politikai intézvényekre nézve pedig soha sem kellett volna szem elől elveszteni, hogy Görögország minden pártosság 's polgári háboru daczára is több év óta birtokában volt azon jognak, mellynél fogva saját képviselői által igazgattatá magát; valamint azt sem kellett volna feledni, hogy midőn azon hatalmak, mellyek a' londoni egyezést aláirták 's a' görög népnek fejdelmet adtak, az által a' dolgok azen helyzetét, melly a' végrehajtott lázadás természetéből önkényleg folyt, se meg másítani nem akarták, se meg nem másithatták. Végre a' kormányságnak, minden tekintetben, mint nemzeti hatalomnak kellett volna magát mutatnia, 's különösen kelet ügyei ujabb bonyolodása miatt semmi kizáró befolyásnak nem hódolnia, melly csak arra vezethetett volna, hogy Görögország azon esetre, ha az azt védő hatalmak érdekei egymásba ütköznének, koczkára tétessék. Annyi bizonyos, hogy ezen, az ország fekvése által is javaslott viseletet kifejezve ajánlták messzelátó férfiak is, kik nagy részvétet mutattak Görögország iránt; 's az is bizonyos, hogy e' viselet valamennyi alkvó fél, mint szinte a' kormányság több tagjai eredeti véleményének igen megfelelt.“ A' Journal des Débáts említi azután, hogy Armansperg gróf fejdelme érdekét máskép érté; 's a' t. — Most számot kérnek tőle a' kölcsön mire fordittatásáról, minthogy azt hasznossá tenni nem tudta. — A' nemzeti sereg nincsen szerkesztve, a' tengeri hatalom panaszos állapotban teng; a' nyilványos oktatás ügyében semmi sem történt; a' belső igazgatásban pedig csak drága 's költséges próbák. Azon férfiak után itélve pedig, kik a' grófot környezik, Armansperg egyenesen orosz befolyás által uraltatja magát, a' többi hatalom kárára, mellyeknek az orosszal hasonló joguk van némi befolyást gyakorlani Görögországban. E' körülmény a' többi hatalom képviselőjit arra birta, hogy egyenesen 's majd mindnyájan mondjanak ellen azon kinevezéseknek, mellyek a' fenérintett befolyásra mutatnak. „A' dolgok illy állapotja, igy zárja czikkét a' Journal des Débats, szükségkép magára fogja vonni a' nyugoti hatalmak komoly figyelmét, mert itt is veszély fenyegeti a' szárazföld egyensulyát, minek elejét kell venni. Ha a' béke-föntartás közös érdeke Europának, különös érdeke mind Angliának, mind Francziaországnak, hogy keleten minden függetlenséget 's névszerint Görögországét föntartsák 's biztosítsák. Söt inkább arra tartsák magukat készen, hogy Görögországot előbb nagyobbitottnak 's erősbitettnek lássák, hogy ez annál teljesebben léphessen az európai rendszerbe, 's az ellenszegülés uj elemére tegyen szert, azon becskórság ellen, melly fenyegeti. Ez Angliának 's Francziaországnak parancsoló jogot ad és sürgető kötelességévé teszi, hogy vigyázzon a' görög kormány menetére, 's gátolja meg, nehogy kizárólag az oroszra bizza magát, 's olly politikát gyakoroljon, melly lételét koczkáztatná, 's ez által kelet nyugalmát veszélyeztetné.“

SPANYOLORSZÁG.

Egy oct. 24iki kir. rendelet minden 18 — 40 esztendős spanyolt fegyverre szólit 's katonának nyilatkoztat. Száz ezer ember fog rendbe szedetni 's munkásságba tétetni. Egyes kivételek, testi tehetlenségen kivül csak olly személyekre nézve vannak, kik papi hivatalt viselnek, v. nyugalmazott katonák, vagy szegény özvegyek 's 60 eszt. szegény apák gyermekei, kiket munkájok által kell táplálniok. Ezen kivül 4000 reál fizetés által is megválthatja kiki magát, mi az ujonczok fölfegyverzésére fordittatik. A' százezer ember, kik jelenleg gyüjtetnek, a' polgári háboru után legföljebb négy hónappal haza bocsáttatik. — A' National, Mendizabalnak nagy ellensége, igen elégületlen e' legujabb királyi rendelettel, melly a' katonaság 100,000re szaporittatását tárgyazza. Ebben ő, mint a' jelen ministerium többi rendszabályiban is, pénztőzsérkedést lát; mert ugy mond ha csak 10,000 ember lenne is Spanyolországban, ki magát a' katonaságtól 4000 reállal megváltaná ez már 40 milliónyi summát adna, pedig föltehetni könnyen, hogy a' megváltakozók száma sokkal na-

gyobb leend. A' mi a' 100,000 embert illeti, kiket e' decretum, mint gombákat a' földbül kierőtetni akar, azok alkalmasint csak a' papiroson maradnak.

Barcelonai lapok oct. 26árol jelentik, hogy a' catalóniai junta, Mina elérkezte után, oct. 22én föloszlott, 's föloszoltakor felszólitást bocsátott a' cataloniaiakhoz, mellyben azoknak kormányiránti engedelmességet 's minden czivódás gondos elkerülését ajánlja. A' Gazette de France azt irja Mina generál felől, hogy ezen politikai, physikai és katonai tekintetben elkopott 's elhasznált zendülési embernek tehetségeiben senkinek sincs igazi bizodalma, 's csak a' Descamisadok készitettek neki olly fényes fogadtatást, azon reményben, hogy ez alkalommal valami, czéljaiknak kedvező, alkalmat találandnak nyugtalankodásra. — A' carlositák folyvást nagy előmenetelt tesznek Catalóniában, 's d' Espana generál elfogatása nem oltotta hevöket. Oct. 15én Albert ezredes a' krisztinókat Hostalrichnál megverte, kik ez ütközetben 60 embert vesztének holtban 30at sebesben. 20án Vals ezredes ütközött a' krisztinókkal, melly alkalommal ezek szinte sok embert vesztének. 23án a' navarrai osztály, egy catalóniai zászlóaljal egyesülten, Besalu vidékén, 1600 krisztinót támadott meg 's futni kényszeritett. Egy osztály sorkatonaság Olotból, három álgyuval ezek segitségére sietett, de szinte viszszaüzetett, 's álgyuik elfoglaltattak. — A' Sentinelle des Pyrénées a' navarrai harczmezőről következőleg tudósit: Oct. 25én egy, 2000 gyalog 's 200 lovasbul álló krisztinai sereg elindult Lerinből a' Puente-la-reynai őrsereg számára küldetett nagy gabona-szállitványt födözve kisérni. Azon napon Evans ezredes és Jaureguy osztálynok, két csapattal, mellyek ereje 7,000 emberre 's 200 lóra ment, elhagyák Bilbaót 's a' durangoi országutnak indultak. E' várostól 2 leguanyi távolságra állott egy, 5 biscayai zászlóaljból álló, carlosi sereg, d. Manuel Sarraza vezérlete alatt. Ez tüzelni kezde, de visszavonulásra kénytelenittetett Durango felé. Itt uj csapatokkal erősödvén, megujította az ütközetet 's az ellenséget megszalasztotta. A' carlosiak ez ütközetben a' magok veszteségét 70 holtra, 100 sebesre; a' krisztiniakét 90 holtra, 140 sebesre teszik. —

A' Vapor hosszu czikket közöl a' választótörvény felől, mellyet ő a' politikai rendszer' lényeges alapjának tekint. A' választási jog, szerinte, mindenkinek sajátja legyen, ki valami mesterséget, müvészetet vagy kereskedést üz, melly neki illő élelmet ad, 's ezenfelül ki olvasni 's helyesen irni tud. Ugyan a' Vapor nagyon kikel Alcala Galiano ellen, ki a' választási rendszerre nézve a' tehetős néposztályok iránt kedvezőleg nyilatkozott; Alcala Galiano már kevély lett ‚ugymond' 's a szegényebb néposztályokat megveti, mióta házat vett, melly neki évenként 12000 real jövedelmet hoz. —

A' Times igy elmélkedik a' spanyol hadi állapotról: „azon segédtől, mellyet a' portugáli segédsereg a' spanyol királyné ügyének szerezhet, nagyon keveset reménylhetni. Sem 6000, sem 10000 ember nem tudhat segitni olly tartományban, mint Biscaya vagy Navarra, hol természetesen képzelni sem lehet, hogy otthonrul gyámolittassanak. Azt sem várhatni, hogy a' britt sereg' segédhatása a' portugálokat képesekké tehetné magokat a' harczmezőn sikerrel tartani, mert ezen két sereg egy időben 's helyen munkál ugyan, de nem ugy, mint egy sereg. Illyes eszközök által elhatározó lépést tenni bajosan lehet. Az ellenség, melly a' baski és navarrai hegyek közt otthon van, őrizkedni fog nagyobb csatákba ereszkedéstől, 's ezeket csak akkor fogadja el, ha saját fekvése körülményeiről előre meg lesz győződve, 's inkább csak apró csipdezések és részleges ütközések által ügyekezik majd elleneit gyöngitni 's felaprítni — Cordova serege sokkal csekélyebb, hogysem azzal szélesebb irányzatu hadi tervet fejthessen ki. A' király egész serege, melly az éjszaki tartományokban fekszik, nem megy többre 15,000nél, 's ennek is nagyobb része a' fontosabb helyek' őrzésére fordittatik. Ha tehát feltesszük, hogy az egész portugáli sereg épségben megérkezik, de Cordova egyéb erősitést nem kap, ez esetben az insurgensek ellen csak 25,000 rendes katonaság álland, melly, osztott erővel munkálván, ki lesz téve ugyanazon hadakozásmód viszontagságinak, melly a' praetendenst mindeddig jelen állapotjában tartja, 's a' polgári háboru bevégzését akadályozza. — Hire van, hogy a' királyné legujabb decretuma következésiben 100,000 ember fog csatamezőre kiállani. — Hihető ugyan, hogy Mendizabal minden erejét megfeszíti, csakhogy az éjszaki háborunak véget vethessen, de minden szép tehetségi 's termékeny elméje mellett sem fog azon földből száz ezer fegyverest előbüvölni, melly 15 év óta egy általában nem tudott 35,000nél többet fentartani. — Ha azonban Cordova generál csak 30000nyi pótlékssereget kaphatna, ugy el lehetne hinni, hogy az éjszaki dolgok igen nagyot fordulnának. — A' carlositák dicsekesznek, hogy 25,000 jó fegyverzetü katonával birnak; de ez bizonyosan nem igaz, mint minden, a' mit ők hirdetnek. — Igen nehéz meghatározni, mennyire mehet a' praetendens ereje, mert katonája csak nem mind önkénytes, kik mihelyt nekik tetszik, ott hagyják urokat 's haza takarodnak sergestül. Zumalacarreguy teheté egyedül honfitársira kimondhatlan befolyása által, hogy egy izben mintegy 15,000 embert

gyüjtött össze, de többet sohasem. Ennek halála óta a' praetendens serege sohasem ment 10,000nél többre. Ők csaupán akkor harczolnak, ha eztfekvésöknél fogva veszélytelenül 's bizonyos haszonnal tehetik, de igen sokszor csak fenyegetözések 's szitkozódásokba töltik dühöket, ütlegek helyett. — Ha a' Gazette de France, 's más hason bordáju hirlapok „nagy ütközetről" beszélnek, mellyben természetesen a' krisztiniak teljesen tönkre tétetnek 's a' carlositák fényes diadalt nyernek: ezen nem mást kell érteni, mint néhány lövés-váltogatást fák és bérczek mögül, mellynek semmi sikere 's mégis azt mondják ezen sansculottokról, hogy velük Carlos egyenesen Madrid ellen készül indulni; szolgálatra termett trombitásai Párisban 's Londonban azt is állitják még, hogy a' junták Carlos és az inquisitio mellett fognak nyilatkozni. — Kivánatos lenne, hogy Carlos ezen jó baráti (a' junták) segédébe bizva bujnék elő bérczei közül, mellyek' határai közt tartózkodni mindeddig tanácsosnak látá. Igy csak hamar vége lenne a' spanyol korona iránt minden követelésének. Öst. Beob.

Saragossából oct. 24éről: tegnap estve 10 órakor csata-dobszó perdült meg 's a' lakosok igen megrémültek, midön meghallották, hogy 6000 gyalogság 's 400 lovasságbol álló carlosita sereg Carinenát ostromolja, más két csapat pedig Longarest és Muelt bérekesztve tartja (mind a' három hely nem messzire Saragossától). — Magát Saragossát is félthetni.

Madridból oct. 26árol: Semmitsem hasonlithatni azon lelkesüléssel, melly a' madridi de la Cruz szinházban azon fényes előadáskor mutatkozott, melly a' carlospárt ellen rendeltetett 100,000 ember-fölkészitésére forditandó aláirási mennyiség nevelésére adatott. A' legbuzgóbb hazafiak részt vettek ezen ünnepben, mellyben maga a' királyné vivé az elnökséget. Mendizabal, ő fölsége a' királyné páholyában ült, a' szomszéd páholyokban pedig a' többi minister 's a' franczia és angol követ. A' királyné élénk örömmel üdvözöltetett. A' szabadság, haza 's királyné tiszteletére iratott énekek tölték a' fölvonási közidőket, 's néhány rögtön mondott vers a' leríni győzedelemről, mellyet a' carlositák fölött a' királyné serege legujabban nyert (mellyről azonban eddig a' madridi szinházon kivül semmitsem hallottunk) — A' 100,000 ember-fölfegyverzésre rendeltetett pénzmennyiség, ezen előadás jövedelme valamint egyéb önkéntes adakozások által is naponként növekszik. — Hiszik, hogy 1836i január elsőjeig egész sereg tetőtül talpig fölkészülten álland. A' hadierő minden részről éjszakra siet. Ezen, a' spanyol hazafiságnak, melly eddig szunnyadozott, Mendizabal által adott ösztön szép diadala az uj ministernek, kinek bámulni lehet azon ügyességén, hogy javitó terveiben minden pártot maga mellé gyüjtött. — Politikai körökben egy szép tettdolgot pengetnek, melly teljesen bélyegzi azon független rendszert, mellyet a' minister követni akar. Egy nagy befolyásu ember fölszólitá a' minap Mendizabalt: forditaná minden erejét arra, hogy a' többséget magának megnyerje. — Uram! „felele a' minister szilárdul" nekem rendszerem, 's elveim vannak; én megmutattam magamat a' nemzetnek 's igy szólottam: balomban a' törvény, jobbomban az erő, szivemben mély meggyőződés. Ha ki illy szabadlelküséggel cselekszik: nincs szüksége aprólékos eszközökhez folyamodni.

D. Sebastian infans, a' beirai hgné fia, miután oct. 29én a' határon átlépett, megérkezett d. Carlos föhadi-szállására. —

TÖRÖKORSZÁG.

Emlitettük, hogy a' szultán letevé a' konstantinápolyi görögpatriarchát, 's ujat nevezett ki, holott az a' görögség joga lett volna. Most ujabb hirek azt mondják, hogy a' patriarcha letételében Milosch hg. is vett némi részt. — Stambulból oct. 18ról irják, hogy Milosch herczeg 17én igen fényes szertartással vett a' szultántól bucsút, ki ismét igen jeles aráb lóval ajándékozta öt meg. A' szultán Milosch hgnek a' hgasszony számára gyémántból alakitott igen drága virágot nyujtott által. Kiséretéből a' szultántól többen megajándékoztattak. Szervia jövendő politikai állapotjára nézve az a' hir, hogy a' constitutio el fog törletni. —

NÉMETORSZÁG.

A' bajor király Amschel és Rothschild Károly bárónak a' bajor zálogbank-megalapitás, 's az ismeretes csatornavállalat elősegitése ügyében tett érdemeiket, különös királyi jóakaratja jeléül, bajor kir. udvari pénzváltó czimmel jutalmazta meg. — Müncheni hirek szerint a' bajor király valóban elszándékozik utazni Görögországba. Indulása novemb. 16ra van téve. Kisérni fogják öt, mint mondják, Zweibrükken báró tábornok, Gumpenberg báró udvari marsal, Wenzel titkos tanácsos belső orvos, Gärtner tanító 's épitész, végre Fahrmbacher titoknok. A' hajóra szállás Brindisi révben fog történni, honnan, mint tudjuk, 1832ben Otto király indult Görögországba; vissza martziusban fog térni. —

Stuttgartbol nov. 4ről igy ir az Allg. Ztg: Mint jó 's hiteles kutfőbül halljuk, a' kir. status-kormány egy, belga, hollandi 's német pénzváltókbul álló társaság kérelmére, hogy engedtessék meg neki összekötő csatornát huzni a' Rajna 's Duna közt Kehltől Ulmig, az engedelmet csakugyan meg is adta, mindenféle szükséges készületet meg is tett." Leszen tehát két csatorna, melly a' Dunával összekötendi a' Raj-

nát. Mellyik létesülend hamarabb, 's mellyik lesz állandóbb? — A' holsteini (Dánia) országgyülésben elfogadtatott azon indítvány, mellynél fogva a' személyes bátorság biztosittatása végett elfogatásnak csak a' törvény által kitüzött esetekben van 's lehet helye. —

AMERIKA.

Brazilia. Rio Janeiróból aug. 3ról azon tudósítás jött, hogy mióta d. Petro meghalálozott, a' pártos izgásoktól egészen ment az ország, 's nyugtalanságok, mint d. Pedro alatt, nem háborgatják többé a' népet. Sok táncz 's közmulatság váltja egymást a' fővárosban, mellyeken mindenféle politikai hitü személy békesen együtt mulatoz, ugy hogy a' főváros ollyan nyugott, mint VI. János alatt. Az ugy nevezett „mérséklett párt" hijában ügyekezik a' népet mindenféle hirrel fölingerleni, 's igy az egészen semmiségbe süllyedt. A' tavaly hozott törvénynél fogva kormányzót kell választani, Diego Antonio Feigónak 1812, Hollande Cavalcantenak pedig 2248 szózatja van már. Még is az elsöt hiszik nyertesnek. —

NÉMETALFÖLD.

Az arnheimi hirlap következő czimü czikkelyében: „Országunk politikai állapotja" egészen uj politikai nézetet fejt ki a' szerkesztő. „Ha azon szomoruság közben, mellyet királyunk 's ministereink szavai a' megnyitó beszédben bennünk gerjesztének, valami enyhitheté fájdalmunkat, a' fölség e' két szava: „Németalföld és Belgium" leginkább teheté azt. Ez oda mutat, hogy a' németalföldi nép várakozása nem csalatik meg, 's hogy maga a' status feje külön fenálló országnak isméri el Németalföldet Belgiumtól. (Mit a' hollandi király mindeddig elismérni nem akart) „Belgiumot" külön választva Németalföldtül mondá ki a' király 's mindenik németalföldi örömmel fogja „Belgiumot" különítve Hollandtól utána mondani. Miután a' király kimondá e' nevezetes két szót: „Németalföld, és Belgium" sem bel-sem külföldön (hova Belgiumot is örömmel számítjuk) nem foroghat kétség többé kormányunk szándékai iránt. Ez az egyetlen megnyugtató, mit a' generalstatusok tanácskozásiból a' jövöre kivettünk, 's kétszeresen fontosnak tartjuk, hogy e' ponton állunk, minthogy a' cselszövők Belgiumban megláthatják innen, hogy Németalföld királyától restauratiót Belgiumban nem várhatnak." E' nézettel összevetvén azon hirt, mellyet a' londoni udvari lap is megvalósított már, hogy az angol kabinet követet neveze ki Hollandba, remény viradhat, hogy a' belga-hollandi király jövendő nagyobb engedékenysége következésiben talán ismét fel fog vétetni. Némelly lapok azt akarják elhitetni, hogy a' tanácskozások e' tekintetben nem Londonban fognak tartatni.

DÁNIA.

Oct. 22én szerencsétlenség érte azon gyorsszekeret, melly Kielből Neumünster felé jár, 's melly estve utasok nélkül indult el. Éjjel a' kocsist halva találtak a' felfordult kocsi alatt, melly eltört tengelylyel az út-árokban hevert 's a' lovak nyugottan álltak a' kocsi előtt.

Az országgyülési lap tudósitásokat közöl az országos ülésekröl, mellyekben a' hazai érdekü tárgyak közt 14én a' barnák fölszabadittatásáról vala vitatkozás. Az inditványt Holstein gróf tette azon megjegyzéssel, mikép Dánia becsülete forog fen, hogy a' dán nyugotindiai szigeteken szabadittassanak föl a' barnák. Alapul azon törvényt hozta föl, melly a' parasztok viszonyit elhatározza; úgyszinte az 1792 martz. 16iki rendelést, melly eltörli a' rabszolga-kereskedést; azután az 1823 majus 14iki végzést, melly a' rabszolgákkal bánást enyhité; végre az 1834 april 18iki rendelést, mellynél fogvást a' szabad szineseknek polgári jogok adatnak. Nem tartá elegendőnek, hogy csupán enyhíttessék a' törvényhozás által a' nyugot-indiai szigeteken a' rabszolgák állapotja, 's csak némileg biztositassék önkény ellen, mindaddig, migazokrabszolgák maradnak. Inditványa oda ment, hogy idő határoztassék meg, melly alatt a' rabszolgák teljesen polgári szabadságot nyerjenek, úgy mindazáltal, hogy mind a' termesztők készülhessenek el földeikn k szabad munkások által dolgoztatására, mind a' rabszolgák elegendő időt nyerjenek okulásra 's müvelődésre, melly képesekke tegye öket a' szabadság méltó használására. Mivel azonban a' kir. biztos azt nyilványitá, hogy a' kormány már lépéseket tett a' rabszolgák 's termesztők közt a' jogviszonyok szorosabb meghatározására Nyugotindiában: inditványát Holstein gróf visszahuzta. —

OROSZORSZÁG.

A' czár megparancsolta, hogy azon külföldiek, kik alattvalói eskü-letétel nélkül szolgálnak az orosz katonaságnál, a' nyugpénz 's egyszeri segélyezés alkalmakor csupán akkor állíttassanak orosz alattvalókkal egy vonalba, ha Oroszországban maradnak, veszítsék el pedig azt, ha külföldre visszatérnek. Ezen törvény öszvegyeikre 's árváikra is kiterjesztetik. Ha azonban sebeik miatt tartanak számot nyugpénzre, e' nyugpénz nekik, 's özvegyeiknek a' külföldön is ki fog fizettetni. Továbbá semmi esetben sem fognak magasb ranggal elbocsáttatni; 's végre csak Russziában leszen szabad az orosz formaruhát viselniök, külföldön pedig nem. —

Bankrészvény nov. 13kán 1388.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

93. szám — Pest, szombat november 21kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; pesti vásár; időjárás; uj csatorna a' Fertő 's Rábcza közt; Tresztia falu iskolája). Anglia (Brougham 's a' hirlapok; Stanley szavai; tory rágalom; uj orange-páholy Dublinban; O'Connell és Raphael; hirlapi viták 's egyveleg). Francziaország (franczia hirlapok hangja Russzia iránt; Allard tábornok indiai régi pénzei; hami foglyok 's a' t.). Spanyolország (uj ütközet october 27—28ikán; baleari szigetek iránt alkudozás, 's a' t.). Amerika (hirek egy. statusokbol és Délamerikából). Svéd- és Németország. Schweiz. Elegyhirek. Bankrészvény.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. kerületi ülésben a' kiszemelt tárgyak fölött vitatkoznak.

Ő cs. kir. fölsége mint az ausztriai cs. Leopoldrend nagymestere gróf Mittrowszky főkanczellárhoz novemb. 14kén. intézett kabineti legfensőbb irata szerint gróf Zichy Ferencz fő lovászmestert v. belső t. tanácsnokot 's bihari főispánt, az emlitett ausztriai cs. rend nagy keresztjével méltóztatott megajándékozni.

Bécsben a' cs. közöns. udvari Kamara, a' keblében megürült udv. concipistai hivatalra a' magy. kir. udv. Kamara egyik concipistáját Igyártó Pált nevezte ki.

Mai Értesitő lapunk közli az épen végbement pesti vásáron keletbe jött folyóárt. Átalján szólván e' vásár igen alul tengett a' középszerüségen, habár eleje némileg elevenebbnek mutatkozék is. Fontosabb czikkelyek közt egyedül a' finom gyapjunak volt kapós kelete, mi természetesen árát meglehetősen emelé. Más nyers termékek főkép gabonafajak valódi bosszankodást okoztak árusaiknak, mert vevő hijányában a' szorultabb rész ugy adá a' mint kérték, a' tehetősb rész pedig kénytelen vala lerakatni. Ez annál váratlanabb, mert köztudomás szerint az idei gabonatermés nagy része még számos helyen nyomtatatlan hever. Az ázalék, len, kender, méz, viasz, olaj 's juhbőr jó áron kelt. Szarvasmarhának a' dög miatt folyvást száll az ára, 's vevőre nem talál; ellenben a' ló ára növekszik. Kézmüárukra nézve szinte silány volt a' vásár, 's a' részletes kereskedés, melly vásári alkalommal a' nyers-terméki keletnek szinte következménye szokott lenni, igen lanyhán folyt. A' tömérdek nyers marhabőrnek semmi becse.

Tek. Pest vmegyének e' vásári alkalommal folytatva tartott közgyülésében a' marhahus ára egy krral följebb emeltetett. — Ugyan e' gyülésben a' Pest megyei épülő szinházra (a' kerepesi utira) tett magányos ajánlatok mennyisége, némi épitési szereken kivül, 6 ezer vtó fra ment.

Magyar- Óvár. Nov. 10kén ment véghez ünnepélyesen amaz uj nagy csatorna megnyittatása melly a' Rábcza folyótul kezdve Bősárkányon alul egész a' Fertő tóig Paumgartenen felül egyenes vonalban nyulik. A' Magyar-Óvári uradalom már a' mult tavaszon 9000 ölet ásatván ki e' csatornábul, Eszterház uradalom még 7000 öllel hosszabbitá meg azt 's közelebb tökéletesen elvégeztetvén a' munka, az ünnepélyes megnyitás a' fenmondott napra határoztatott. Az e' végre összetódult nagy számu sokaság előtt Eszterházy Pál ő hgsége muzsikaszó és álgyudörgés közt maga tette az első ásónyomot a' Fertő vizének béeresztetésére; utána pedig követék példáját Szegedy Ferencz veröczei főispán ur 's Wittmann Antal ur Károly főherczeg ő fönsége jószágai főkormányzója. Ez egy uj nevezetes csapás a' 100,000 holdnál is több helyet elfoglaló vén söppedékes Hanságnak, 's ha még körüle a' czélba vett többi hasonló terv is lételre jut, kétséget nem szenved, hogy e' nevezetes mocsárt egykor csak a' történetirásbol ismérendjük. Presb. Ztg.

A' szokatlan időjárás mindenütt kellemetlen akadályokat 's a' mezei gazdaságban tetemes hátramaradást szül. Somogyban, Zalában, Veszprémben 's másutt is még igen sok föld vettetlen. A' burgonya igenigen sok helyen földbe fagyott, pedig kivált felső vidékinken e' jótékony terméki ág nagy tápláléka a' szegénységnek. — Erdélyben az Oláhországba vivő kereskedési utat a' hidegek előtti sok esőzés annyira elrontotta, hogy october végén mindennap 5—600 ember dolgozott rajta, 's novemb. 2kaig az ut még sem volt járható. — Pozsonyban novemb. 15ikén szedték ki a' hidat, szinte a' tolongó jég miatt.

Körösbánya (Erdélyben) october 30k. Ns. megyénk keblében Tresztia nevü oláh faluban, minden előleges tervezés nélkül egy falusi oskola állott föl. Szomoru tapasztalás szerint illy intézetek növekedése, hol iskolaház hol tanitó hijánya miatt, lassan eszközöltetik és sokszor csak azon okból is, hogy annál tökéletesbek lehessenek, megindittatásuk elhalad, — pedig az órák komoly intéssel röppennek ezt perczezve: „akarjatok! mert mi emberi erőn felül nincs, az mind megtörténhetik.“ Jeles példája előttünk, az emlitett falu földesasszonya, ki városi lakását falusival cserélvén föl, ott leányai neveltetését szorgalmazta, itt rájok a' tanitást bizta, 's igy 3 leánya (mellyek legidősbike 14 esztendős) fölügyelete alatt

kevés hónap alatt minden tanító és tanulóház nélkül (mert tulajdon szük házokban foly a' tanitás) annyira vivék a' mind két nemü oláh gyermekeket, hogy a' nagyobbak 's jelesbek magyarul meglehetősen olvasnak, irnak, csevegnek és tanitják a' kisebbeket; 's csinosak annyira hogy piszkost és bátortalant közöttük nem láthatni. Egy reggeli oda érkeztemkor, igy mond a' levelező, a' gyermekek vidám csoportja hangos „jó reggelt" kivánt nekem. Szép reggel volt! Tresztiának, gondolám magamban, arany bányája van, de iskolája többet ér aranynál. Erd. Hir.

ANGLIA.

Brougham lord ujra magára ingerlé a' lapirókat. Az Edinburgh-Reviewban egy czikkelyt olvashatni, melly következő czimü: „A' parliament utólsó ülése; a' felsőház." E' czikkely védelmezi a' felsőházat mint intézvényt, de tetemes javitásokat ajánl 's mond részére szükségeseknek. Efölött a' czikkely szerkezete ollyan, hogy belőle mind a' conservativek, mind a' radicalok helyeket idéznek, mintha az ő irányukat pártolná az. A' czikkely szerzőjének Brougham lordot tartják. Egy Courier-közlötte helyen többek közt igy szól: „Az előbbi ministeriumok igen érzették, hogy létük az udvar kedvezésétől, a' peerek hajlandóságától 's bizonyos lépcsőig a' néptől is függött, a' mostani pedig nem csak érzi, de tudja, hogy a' nép tetszése 's vonzalma tartja őt fen. A' nép e' tetszését a' torylapok ugyan nem akarják megengedni, de a' többi független lap igen is bizonyosnak hirdeti azt." Azonban noha javittatni javasolja e' czikkely is a' felsőházat, határozottan ellenmond mindazáltal választás általi összeállittatásának. Pedig ezen utólsó véleménynek nem csak a' radical lapok, de még a' ministeriek, sőt magok a' ministerek is kedvezni látszanak. — Egy franczia ujság szerint d. Carlos hónapos költsége hiteles kutfők után öt millió frankra megyen: „Ez, ugymond a' lap, királyságnak ország nélkül egy kevessé még is sok." —

Az agricultural society (gazdasági egyesület) évenként lakomát szokott tartani. Ez idén Stanley lord volt az elölülő, 's midőn egészségére áldomást mondottak, jeles beszédet tartott Anglia aristokratiájáról, mellyel nevét az egybegyült vendégek összekapcsolták. Miután az angol aristokratiáról azt mondotta, hogy belé tartozik mind az, kit születés, vagyon 's egyéb kül viszony a' nép hegyébe magasztalt 's hogy egyszersmind az minden érdemnek nyitva áll, igy zárá beszédét: „Ezeknél fogva büszke vagyok nevemet Anglia aristokratiájával egybekapcsolva hallanom. Arra épitek, hogy valamennyi osztály érzeni fogja kölcsönös függelmét, mellyben egymáshoz áll; hogy valamennyi osztály meg fog győződni azon nagy igazságról, hogy valamennyi, 's mindegyik egyetértésében boldogulásában áll az egésznek szerencséje, dicsősége, 's jólléte 's a' t."

Emlitettük, mi bosszus rágalommal szólnak a' whigekről a' toryk, uj példát mondunk erre a' következő nyilatkozásában Josua King nevü, több rendü egyházi jövedelmet biró lelkésznek a' chesteri lakomán: „Olly annyira utálom, úgymond, mind azt, ki az irlandi egyház-kifosztásra szavazott, hogy szégyenleném magamat velök, vagy közülök bármellyikkel is egy szobában lenni, kivevén két kikötés alatt, tudnillik meglegyen engedve kalapomat egész ott létem alatt fejemen tarthatnom, nehogy ellopja valaki; azután hogy zsebemben pénz nélkül mehessek oda, nehogy kilopja valaki." A' Standard szinte illy ragalmazó czikkben oda nyilatkozik, hogy az alsóház szabadelmü többsége csupa koldusbol áll, kik rendesen helyeiken vannak ott (tudnillik az ülésekben) hogy hideg időben fütött szobában lehessenek. — Ezen valóban hitvány bosszontásokra a' Spectator az alsóházi szabadelmü tagokat pénztehetségök szerint, osztályozza föl 's e' következményt adja: Az alsóház szabadelmü többségének tagjai, számra 320an, többnyire — 307en, — sajátképen a' pénz-vagy birtok-aristokratiához tartoznak, kik közül 68an lordok vagy nagy földbirtokosak később szülöttei, 's a' többiek is függetlenül élnek jövedelmeikből. A' 213 közül pedig 53 gazdag kereskedő, pénzváltó, kézmü-birtokos, 25 ügyvéd, 12 tiszt a' seregnél vagy a' hajóhadnál, 's csak 21 nem tartozik ezen osztályok közül egyikhez sem, mint dr. Bowring, Roebuck, a' két Ruthven, két Bulwer, 's többen; de ámbár e' férfiakat épen vagyonosaknak nem mondhatni, értelmességök által még is igen jelesek, mindazáltal némi részben kisebb ingatlan mezei jószágok birtokosai. „Kitetszik ez osztályozásból, mi alaptalan számítások 's állitásokkal leplezik a' toryk ügyefogyottságukat. —

O'Connellt bizonyos Raphael, irlandi követ arról vádolá, hogy pénzt vön el tőle azon kikötés mellett, mellynél fogvást a' parliamenti követségre őt ajánlani, 's ha megválasztatása kétségbe vonatnék, védelmezni is fogja. Az ajánlást O'Connell megtevé, 's Raphael csakugyan meg is választatott, de választatását a' parliamentbiztosság félreveté, 's Raphael most azon panaszkodik, hogy O'Connell őt védelmezni, 's pedig saját költségin védelmezni nem akarja. A' közönség feszülten várja O'Connell igazló válaszát; addig a' Morning-Chronicle szerint az sül ki a' dologbul, hogy Raphael részrehajló előadásából is kitetszik, mikép saját kezei nem tisztták az ügyben. — A' Morning-Chronicle egy uj orangepáholy-fölállítást jelent Dublinban, melly-

nek neve: „A' királyné páholya.“ „A' lázadás ezen uj fészkének felavatása valóban szentségtelenitő vallásos szertartások közt ment végbez. — Elölülők voltak ottan nagytiszt. J. M. Maurea, és Judkin Buller uu., mint tudva van, Haddington lord igazgatása buzgó hivei. Az első áldomás igy hangzott: „A' király és jobb tanácsadók neki!“ a' 2ik: „A' mi protestans királynénk!“; a' 3dik: „Királyi nagymesterünk, ő magassága Cumberland herczeg!“ (Kilenczszer kilencz tetszéskiáltás.) Ha az áldomások ezen sorát tekinti az ember, könnyen általláthatni, millyen: „Üdvöz legy te, ki jövendő vagy-ra!“ mutat az.“ A' M. Chronicle az orange-férfiak azon reményét akarja értetni, mellyel azok Cumberland hget hiszik jövő királynak Nagy-Brittanniában. Pedig bizony nagyon megcsalatkoznak. — Egy londoni levelező nov. 3ról azt mondja: Fairman alezredes a' M. Post lapban ellenmondott Haywood ur által azon ellene felhozott vádnak, mint ha Cumberland hg 's Kennyon lord meghagytából, kik intézik az orangepáholyok dolgait, a' mostani király letételén munkáltak volna, 's a' vádat rágalomnak nyilványitá. Ellenben Haywood a' vádat ujonta ismétli, 's azt toldja még hozzá, hogy még más három „atyafi“ is hallá azon lázasztó beszédet, mellyel Fairman őket lovalta, 's készek tanukul fölállani, ha szükséges. A' dolog tehát hihetőleg nem maradhat sokáig ezen állásban, 's a' világ bizonyosan meg fogja tudni: mennyire igaz a' főtoryk ezen lázasztó szándéka, kik pedig mindenkor törvényt forgatnak szájokban. —

A' parliamenti választók jegyzéke bizonyosan oda mutat, hogy a' reformpárt hivei számosabbak mint a' toryk, mert minden módon azon vannak a' torylapok, hogy a' ministeriumot a' parliament-feloszlatástól elrettentsék. 'S minek is oszlatnák föl a' ministerek a' parliamentet, ha ugyan mérséklett rendszabályokban (ugymond az Oxford-Herald) a' mostani parliament is támogatni fogja őket? A' feloszlatást csupán akkor szándékolhatnák, ha reménlhetnék, hogy a' népre hivatkozás uj erőt adna nekik. — Ez azonban csak vesztüket fogná siettetni. Álljanak el O'Connelltől, 's javasoljanak mérséklett rendszabályokat, akkor szükségtelen lesz a' parliament-feloszlatást próbálni.“ A' ravasz Standard e' czikkelyre azt jegyzi meg: ő nem akarja ugyan mondani, hogy Melbourne kabinetét ezen viselet meg fogja menteni, de azt elláthatni, hogy csak illy viselet volna képes azt megmenteni. —

A' megholt Ashburton lord furcsa oklevelet hagyott hátra, ugymint a' szerencsétlen Stuart Mária valamennyi származékai törzsök-fáját. Ebből azt vehetni ki, hogy e' nemzedék-fa-készítéskor Europa valamennyi koronás feje, a' portugáli, 's bajor királyt, ugyszinte Bernadotte-ot, a' svéd királyt kivéve, e' szép skót királyné utódjaihoz tartozék. Valamennyi akkor élő utódjai száma 316 volt, tehát valamennyien, még a' Reichstadti herczeget is oda értve, öröködési vonalon állottak a' britt királyszékre. —

Az angol lapok uj vitás kérdést említenek Anglia és Russzia közt, úgymint Amerika éjnyugoti partján Stikin folyó hajózását. Az angol szállitvány parancsnoka, ugymond a' Times e' tekintetben, visszavonult hogy megkímélje a' vérontást, az oroszok pedig ama' pontra gyarmatot határoztak állittatni. Az egyezés 11 czikkelye következésében szoros tudósitás fog mind a' két kormányhoz e' dolog iránt küldetni, 's vitályok hihetőleg még fontossá válhatik. — Az angol ujságok bujósdit játszanak a' franczia kormánnyal, 's közönséggel. A' Times, a' Journal des Débats 's franczia kormány, meg az angol kabinet közt kitört félreértések és meghasonlások következésiben azt mondotta elsőben, hogy ő volt első, ki kételkedett rajta: valljon a' Journal des Débats valóban a' franczia kormány érzelmét fejezi e ki; azután pedig, hogy nem igaz, a' mit beszéltek, mintha a' franczia első minister azt mondotta volna, hogy a' Journal des Débats megszünt a' kormány organuma lenni. — A' Globe ezen állitásokra azt mondja, hogy ő gyanakodott első azon vádak igazságán, mellyeknél fogvást a' franczia kabinetnek carlospárti érzelmek tulajdonittattak, a' második állitást pedig igy módositja: ő nem mondotta, hogy a' Journal des Débats megszünt organuma lenni a' franczia kormánynak, hanem csak azt, hogy Broglie hg határozottan ellenmondott, hogy a' Journal des Débats speculansai a' franczia kormány nézeteit fejezik ki, 's arrol nem tehet, hogy egyik reggeli lap e' szavait ugy ismétlé, mintha Broglie hg. Granville lordnak azt nyilványitotta volna, hogy a' Journal des Débats nem organuma többé a' fr. kabinetnek. Hogy illy nyilatkozásnak kelle történni, maga a' Journal des Débats azon czikkelye is megbizonyitá, mellyben oda nyilatkozék, hogy ő a' franczia kabinet organuma lenni soha sem törekedett, hanem mindig független volt. A' följebbi czikkelyből azonban az tünnék elő, hogy a' Journal des Débats az maradt a' mi volt, tudnillik a' kormány organuma, mivel saját állitása sem azt mondja, hogy nem volt organuma, hanem csak, hogy az lenni nem törekedett. 'S minthogy a' lapnak magának legjobban kellett volna tudnia: történt e vele valóban változás vagy sem, 's e' történhetett változást sem el nem ismeri, sem nem tagadja, azt kell gyanitani, hogy csalárdkodik.

Néhány nap előtt sokat beszéltek bizonyos kihivásról pisztolyra, mellyet a' middlesexi béke-

birók elnöke a' londoni mayornak küldött, mert ez öt egy a' newgatei börtönök igazgatását illető ügyben közbenvetve igaztalanságról vádolta. A' lordmayor, minthogy a' bajvivást a' city első tiszviselőjéhez nem illőnek itélte, a' kihivás-hozónak ajtót mutatott, a' kihivó ellen pedig főbenjáró vádat támasztott. —

FRANCZIAORSZÁG.

Egy párisi levelező nov. 2ról azt irja Parisból, hogy d. Carlos, ha Francziaországból élelem- 's hadiszerrel segíttetni nem fog, télen által fön nem tarthatja magát. — Azt mondják: Pepinnél megtalálták Fieschi erőműve rajzolatját. Morey gyomorrákja miatt nehezen fogja a' pör végét elérhetni. — Paris igen megtelik angolokkal, kik télen által, a' helyett hogy Olaszországba mennének, Parisban fognak maradni 's mulatni. — A' belga hirlapok állítása szerint Gérard marsal azt nyilványította, hogy ő a' belga kamarák által neki szavazott kardot nem fogadhatja el. Ezen elmellőzés okai azonban nem mondatnak meg. — A' hires Dupuytren muzeuma pathologiai-anatomiai készületekre már megnyittatott. Két szép, tágas, üveg edényekkel megrakott teremből áll az az orvosi iskola utczájában.

Említettük, hogy valamint az angol lapok hangja megváltozott a' franczia kormány iránt, ugy a' franczia lapokéin is Russzia iránt tetemes változást vehetni észre most. A' Journal des Débats ujabb példáját adja ennek egy czikkelyében, mellyet Schnitzler: „La Russie, la Pologne, és la Finlande“ czimü statistikai munkájára közre tett. Elsőben is a' szerzőt, ki Russziát szerfölött gyöngének rajzolja, részhajlatlanságaért igen dicséri, azután pedig illy elmélkedésekre fakad: „Mit itéljünk e' részletekből Russziára nézve? nem mást, mint, hogy Oroszország gyönge, hogy hatalmi épülete roszul van összeillesztve, ragasztva 's igy könnyen megrendíthetni? Nem! mert ez önhittségre adna alkalmat 's okot, 's nincs előttünk semmi veszélyesb, mint nagy bizakodás Oroszország iránt. Mi mindebből csak azt következtetjük, hogy Russziának nincs ugyan még meg teljes hatalma, de hogy épen útban van megszerzeni azt, 's hogy ezen ország külön részei nincsenek még is rendíthetlenül összeforrva. Oroszország csak öregbedés által erősbülhet. A' külön nemzeteknek csak hódításban lehet közérdekre találniok, 's egyszersmind az gátolhatja meg őket, hogy természeti függetlenségökre visszatérjenek 's a' t.“ —

A' National szerint a' hami foglyoknak más helyet adandnak börtönül, 's ha kivánni fogják, el különitendik őket egymástol. Mostani fogsághelyöket egészségtelennek mondják. Pierre-Chatel föllegvárt Ain megyében említik azon helynek, hova vitetni fognak vagy Blaye várat. — Ramier rakhajó és Castor hajó, melly Orleans herczeget Corsicába szállítja, éjjel oct. 31e és nov. 1e közt egymásba ütköztek. A' zökkentés olly heves volt, hogy Ramier rakhajó tetemes sérve miatt Toulonba volt kénytelen visszatérni, Castor pedig, melly semmi kárt nem szenvedett, tovább folytatá utját. — Egy lap azt mondja, Orleans herczeg a' mascarai táborozás után hosszabb ideig fog alkirályképen Algierben maradni, hogy a' kezdő gyarmatozásnak nagyobb bátorságára 's buzditására szolgáljon. —

A' Bons Sens azt beszéli: Allard tábornok sok régi pénzt hozott magával Indiából, mellyek közül legtöbb Nagy Sándor indiai expeditiojaig hat föl, 's közülök némellyeket épen ott találtak, hová a' történetirók 's földleirók amaz ütközetet helyzik, melly Porus sorsát elhatározá. A' többi még óbb koru ennél is. A' kormány e' drága gyüjteményt, melly 400,000 frankra becsültetik, meg akarja vásárlani. A' tábornok e' pénzen a' franczia fegyvergyár különféle készitményeit akarja megszerzeni, mellyek közt vagy 400 mellvasat, a' lahori vasasok egy ezrede számára, továbbá mindenféle pattantyús erőmű-mintát 's a' t. — Pagnerre könyvárost, mert az 1789iki, 1792iki 's 1830iki republicanus dalokat kiadta, a' törvényszék félévi fogságra, 's 500 frank birságra itélte. A' dalok közt volt egy: A' tolvaj kérelme a' francziák királyához“ egy másik, mellyben Lapoire atyáról 's vejéről Topoldról vala szó, kinek az ipa a' jegypénzt nem akarta kifizetni. E' dalok Lajos-Fülöp ellen intézvék. — A' Moniteur szerint Rigny admiral, a' ministeri tanács tagja nov. 6a és 7e közti éjjel, háromhéti fájdalmai után meghalálozott. — Az igazság-minister a' protestans reformált consistoriumok elnökeihez körlevelet bocsátott, mellyben jelenti nekik, hogy azon lelkészeknek, kik engedelem nélkül vannak községeiktől távol, vagy tovább elmaradnak mint megengedtetett, díjaikból is arányos mennyiség rovathassék le.

SPANYOLORSZÁG.

A' hirlapok telvék a' salvatierrai ütközetről szóló különféle adatokkal; melly oct. 28án a' krisztinai sereg nagy veszteségével történt. A' Journ. d. Débats mondragoni levél szerint az irja, hogy Villareal carlospárti generál 12000 emberből álló krisztinai csapatot Salvatierrába visszanyomott, 's e' közben egy álgyut vett el 's 120 vasaslovagot fogollyá tett. A' Gazette de France következőleg ir erről: a' krisztinók Villareal által üzetett serege 12000 főnyi volt, mellynek felét részint elfogák, részint megölék. Az ellenség fegyverei 's lovassága egy része a' carlositák kezébe esett. A' Messagerben ezt olvashatni: Cordova vesztesége közbeszéd tárgya. Bayonnei levelek szerint d. Carlos seregei 26án a' VitoriábólSegurába

's Salvatierrába vezető uton állottak. Cordova, ki 12000 embernek parancsolt, mindent elintézett az ütközetre; a' carlositák 27én csekély csata után, visszavonultak részint Salvatierrába, részint Segurába. Cordova nyomban követé őket Salvatierra felé 's e' várost elfoglalá. De a' carlositák, miután magokat összeszedék, 25 zászlóaljal visszatértek Salvatierrába, 's Cordova nem reménylhetvén 12000 emberével nekik ellenállhatni, visszavonulásra határozá magát. Azonban ez már késő volt; a' városon kivül fekvő osztályok elválasztattak a' főseregtől, 's Cordova maga is alig viheté végbe visszavonulását a' főseregel. Carlositák azt állitják, hogy 6000 embert veszte részint holtakban, részint foglyokban; de ismeretesb ezen párt szájassága 's nagyitása', hogy sem ez állitást hinni lehetne. Annyi mégis bizonyos, hogy a' királyné serege nem kis veszteséget szenvedett ez alkalommal ugyanazon helyen, hol Valdest egy évvel ezelőtt Zumalacarreguy megverte. — Későbbi hirek által a' veszteség még bizonyosabb lőn. Cordova, a' carlosiaktól folyvást üzetve, szörnyü szorongatások közt, a' legnagyobb rendetlenségben érkezett 29 zászlóalja romjaival Vitoriába. Ellenben krisztinai forrásból eredő tudósitás szerint a' dolog ábrázatja egészen más szint ölt: 27én Cordova generál megtámadá a' salvatierrai házakban rejtező carlositákat, 's ez alkalommal hasonló bátorságot fejte ki, mint Mendigorriánál. Seregei minden nehézségen győzödelmeskedtek, a' városba nyomultak, 's mintegy 2000 carlositát részint megöltek részint elfogtak. A' carlosi sereg' maradéka elillant, 's másnap uj csapatokkal erősödve megjelent; Cordova ellenben semmi uj segedelmet nem kapott. Nem akarván fáradt katonáit illy egyenetlen harcz veszélyeinek kitenni, parancsot adott visszavonulásra. Utközben támadtatott meg utóserege. A' generál elérte Vitoriát, egy álgyut 's néhány száz embert vesztvén. A' carlositák vesztesége sokkal nagyobb volt. E' zavaros hirek ujabb 's biztosabb fölvilágitásokra várnak.

Az oct. 27. és 28ki ütközetet, mond az Indicateur, valamennyi levelezés bizonyitja. Körülményeit igen különbözőn adják elő; de a' mit bizonyosnak tarthatni, az, hogy 27kén a' carlositák vesztettek, 28kán pedig Cordova serege nem annyira megveretett mint szétüzetett. Sareban a' hatóság tudósitást kapott, hogy 27kén midőn a' krisztiniak támadák meg a' carlositákat, ez utóbbiaknak négy egész zászlóalja semmivé lőn. Ugyan e' tudósitás szerint, ez ütközet másnap, midőn a' carlositák uj erősödést nyertek, még nagyobb elkeseredéssel folytattatott, 's Cordova Vitoria felé visszavonulást intéztében nem ugyan 6000 embert holtban 's 3 ezret fogolyban, de még is mintegy 3—4000 embert vesztett olly móddal, hogy e' menynyiségnek két harmadá valami magyarázhatlan félelemtől áthatva a' merre látott, szanaszét futott. D. Carlos e' fontos győzödelmért minden helyen nyilványos imádkozást és hálaadásokat rendelt. — Sajnálatos hogy Cordova az alatt, mig az ország minden részében uj csapatok gyüjtetnek, elég gondolatlan volt okos és politikai szemességü tehetlenségéből kilépni, 's a' carlositákkal harczra kelni. — D. Carlos fő hadiszállását ez ütközet után, a' National állitása szerint, Vitoriába helyzette át. A' Moniteurnek nov. 9iki száma szerint Perpignanból novemb. 4kéről a' franczia kormányhoz jött hivatalos levelekben jelentik, hogy Trempnél Ros d' Eroles carlosi zászlóaljából a' krisztiniak két csapatot elfogtak. A' tartományokban gyüjtött krisztinai uj seregek mindünnen indulóban vannak az éjszaki tartományok felé. Madrid csöndes. A' közelebb napokban e' városba két uj nevezetes jövevény érkezett meg hadi szolgálatát ajánlani a' királyné 's szabadság ügyének. Egyik az ismeretes Ramorino general; másik, szinte lengyel, Dumarre ezredes, ki a' kormánnyal még az előbbi hadminister Ahumada idejében szerződésre lépett egy lengyel dzsidás csapat-kiállitásra, 's most e' szerződést kész lenne teljesiteni. Azonban mint látszik a' kormány egyikkel sem sokat gondol.

Parisban néhány nap óta hire terjeng, mintha az angol kormány alkudozásba bocsátkozott volna Spanyolországgal a' baleari szigetek átengedése miatt Anglia részére. A' National következő szinben állitja elő a' dolgot: „Amaz élénk részvétet, mellyet az angol kormány némi idő óta a' spanyol ügyek iránt mutatni kezd, nagy részint ama' financzi és kereskedési érdekeknek kell tulajdonitani, mellyek a' londoni gazdag tőkepénzesek 's birminghami szállitók 's Mendizabal ur közt fenforganak. De nem csupán ezek inditóeszközei a' whig ministerségtől eredő nagy pártfogásnak 's azon jó szolgálatnak, mellyet az angol hirlapok az uj spanyol ministerségnek tesznek. A' spanyol kölcsönök biztosabb összeolvasztásán 's az angol kereskedésre mutatkozó gazdag kilátáson kivül, még birtok-átengedést is emlegetnek Anglia részére, 's ezen birtok gyanánt a' baleari szigeteket jelelik ki, mint zálogot némi uj kölcsönzésre, mellyet Spanyolország Angliától lenne fölveendő. A' Balearok csoportulatja 54 angol mérföldre fekszik sz. Mártonfoktul a' valenciai királyságban, 's magában, foglalja Iviça, Maiorca, Minorca, Formentera 's még más apró szigeteket. A' földközi tenger, melly ezen szigetek 's a' valenciai királyság szárazföldi partjai között esik, a' „Balearok csatornája“ név alatt ismeretes. Palma, a' fölügyelőség főhelye, székül szolgál a' maiorcai főkapitánynak, van jókora kikötője, vára, 's meglehetős számu lakossága. Palma a' közép száza-

dokban egyik nevezetes rakhelye volt az Európa és Kelet közti kereskedésnek; mostanság lakosai száma 34 ezerre megy. A' szigetnek másik előkelő városa Mahon, fekszik Minorca szigeten, csinos kereskedési város, és erősséggel bir. Iviça szigetnek nevezetes sóaknáji vannak. — Könnyen láthatni, mi fontos lenne Angliának ezen szigetek birtoka, melly némileg képes lenne Franczia ország összeköttetését az afrikai partokkal, elszakasztani. Mi a' dolog feszegetésével nem akarjuk fölháboritani Mendizabal ur nemzeti érzését, de nem akarva is visszaemlékezünk az angol kormány egykori szándékira hasonló esetben, midőn a' portugáli koronáért d. Pedro és d. Miguel közt folyt vala a' vetélkedés. A' dolgot elég világosan bizonyitó hivatalos oklevelek megjelentek a' Journal de la Hayeban, Saraiva ur közlése után, ki akkor időben Londonban d. Miguel ügyviselője volt. Két nappal t. i. azután, midőn a' Times d. Pedro ügyét mint bizonyosan veszettet rajzolta elő, a' londoni kormány egymásután két ülést tartott, mellyben kiválólag csupán Portugália ügye vétetvén föl, a' tanácskozás a' fölött folyt, mikép kelljen ismét Nagybrittannia szövetségét d. Miguelnek helyre állitani. A' tanácskozás vége 3 föltétel lett: a) közbocsánat; b) d. Pedronak és leányának élethosszig tartó nyugpénz; és c) az Azori szigeteknek Nagybrittannia részére átengedtetése. Ezen szigeteket a' portugálok 1448ban fedezték föl, 's összes terjedelmök mintegy 800 négyszög mérföld. Fekvésök az oczeán közepén csik 800 angol mérföldre távol Portugáliától. Részei ezek: Terceira, S. Jorge, Gratiosa, Fayal, Pico, Flores, Corvo, és Santa-Maria szigetek. — Saraiva ur, midőn ezen föltételek vele közöltettek, illy észrevétellel küldé meg azokat d. Miguelnek: „Mi különösen a' 3ik pontot illeti, ez annyira sértő és botránkoztató, hogy minden megegyeztetési mértéken tul esik. Azonban mind e' mellett nem vesszthetjük szemünk elől azt, hogy, — mivel Angliának hatalom van kezében, 's fájdalom! mint tapasztalás tanitja, e' hatalommal lélekismeretlenül él vissza, egykor ezen gyalázatnak még is kénytelenek lehetünk magunkat alája vetni, 's idegen kézre jutni látni a' portugáli korona egyik legszebb virágszálát, fölfedezési dicsőségünk egyik legdrágább emlékét 's a' világ egyik legszebb 's legjobb fekvésü tartományát.“ — A' dolog az igaz csak föltételeknél maradt, mert d. Miguel Portót be nem vehette, 's d. Pedro szerencséje később egészen füstbe oszlatá Anglia szándékit: — de ime a' hasonló alkalom Spanyolországra nézve hasonlót látszik előidézni. Ehöz járul egy még uj körülmény, ugyanis novemb. 3kárul Toulonból ezt irják: Legközelebb hét hajónk lesz a' földközi tengeren, a' Suffren melly 100, a' Duquesne 80 ágyus, továbbá a' Nestor, Scipion, Ville de Marseille és Trident. Ezenkivül a' 112 ágyus Montebello indulóban van, Algesiras és Jupiter pedig szint e' czélra készülnek. Illy nevezetes hajóhad küldetése, bizonyosan komoly történetet sejdittet. Némellyek azon gondolatban vannak, hogy talán mi akarnók a' baleari szigeteket elfoglalni gondoskodólag az esetre, ha az éjszakamerikai had ellenünk törne, mivel illy formán ezen had előtt minden menekvési hely zárva lenne a' földközi tengeren. Való, hogy ez jó gondoskodás lenne minden más ministeriumnak, akár Jackson ellenséges indulatja, akár az angolok cseles terveik ellen.

AMERIKA.

Éjszakamerikai egyesült statusok: Ujyorkból oct. 2ról a' Courier des Etats unis czikkelyt közöl e' czim alatt: „A' demokratiáról Amerikában,“ mellyben az elnökválasztás iránt következő megjegyzést olvashatni: A' status-fő-választás veszélynek szokta kitenni az országot, de csak akkor, ha a' végrehajtó hatalomnak, melly természetesen mindig a' status fejénél szokott lenni, nagy szabadékai vagy előségei vannak. A' statusfő-választás veszélyei tehát azon mértékben nőnek, mellyben annak egyenes befolyása a' status ügyeire növekszik. Még eddig azonban nem történt, 's nem is hihető megtörténhetése, mikép találkozzék az egyesült birodalomban valaki, ki az elnöki méltóságra ohajtván jutni, becsületét 's életét koczkáztatná, mert hatalma ideigleni, korlátozott, függelmes. Még eddig az elnökségre vágyók nem voltak igen képesek nagyon élénk részvétet, vagy magas szenvedélyt gerjeszteni személyök iránt a' népben, azon egyszerü oknál fogva, mert a' kormánypolczra jutva barátaikat sem gazdaságra sem dicsőségre nem segithetik föl, 's hatalmok sokkal csekélyebb, hogy sem a' pártok, mellyek megválasztatásukkor támodnak, bennök szerencséjöket vagy vesztüket pillantanák meg. Választó statusokban, midőn az ujdon választás ideje bekövetkezik, a' statuskormány kerekei csak maguktól forganak. Az egyesült statusok elnöke ugyan nagy befolyással bir a' status ügyeire, de épen nem vezérli azokat, 's a' nagyobb hatalom a' nemzeti képviselés részén áll. Az egész nép tömegét meg kellene tehát változtatni, nem csak az elnököt, hogy a' politikai elvek 's rendszer megmásittassék. — Amerikában főkép az igazgatási rendszer részletei minden négy évben másulnak törvény szerint. Ámbár a' tisztviselők helyzete ez által igen bajos, mert változékony, e' körülmény Amerikában még sem nyomasztó. Az elnök megmásithatja itt nézeté, a' hányszor tetszik neki, a' nélkül, hogy a' status szenvedne miatta, vagy veszélyben forogna. Amerikában a' társaság úgy van szerkesztve, hogy önma-

gát fen birja tartani, 's nem szorult segélyre. Külveszélyek épen nem lehetnek fenyegetők. Ehezképest az elnökválasztás okozhat ugyan némi izgást, de veszélyt soha sem.

Délamerika. A' Globe Buenos-ayresből aug. 22ig ad hireket. A' Cordova tartománynyal félbenszakasztott közlés még nem nyittatott meg hivatalosan; azonban legkisebb aggódás sem volt az iránt, hogy a' respublica nyugalma meg fogna e' végett háborittatni. — Boliviából jött hireknél fogva Rino, Peru tartományinak egyike függetlennek nyilványitotta magát, 's gyülést vagy congressust hitt össze, mellyre minden környék négy követet küldjön. A' vitatások azon kérdéssel fognak megnyittatni: millyen kormányrendszer lesz legillőbb az országra? A' köz érzelem leginkább a' szövetséges kormányra (foederativ) hajlik, a' Peruban eddig fenállott központosító rendszer helyett. —

SVÉDORSZÁG

Berlini levelek Stockholmból nov. 3ról jelentik, hogy a' király egy század-negyed előtti, Stockholmba tartott bémenete ünnepét fényesen üllte meg a' nép. A' főkormányzó nagy lakomát adott, mellyen a' király 's a' korona-örökös is megjelentek. Ebéd után a' király, királyné, korona-örökös, és korona-örökösné a' szinházba mentek, hol Spontini Cortez Ferdinandját játszottak. A' nézőség valamint menet, 's jövet, ugy magában a' szinházban is lelkesüléssel fogadá 's üdvözlé a' magas vendégeket. — A' királyt családostul mind a' szinházba, mind vissza fegyveres polgárság kisérte. — A' néptömeg közt több izben lelkesüléssel megzendült a' nemzeti ének. A' főkormányzó másnap ezen ünnep 's az általa megüllt nap emlékezete megalapitására a' királynak a' fővárosi polgárság azon határozását nyujtotta be, mellynél fogvást az éjszaki külváros és Ladugärdslandet közt saját költségükön vas-hid épittessék, e'fölött a' szomszéd folyam-hoszanti part gránitkövekkel rakassék ki. —

NÉMETORSZÁG.

Mint mondják, a' bajor kormány utasitást adott ki terület-fölvételre a' München és Augsburg közt fölállitandó vas-ut tekintetében. — Dunával a' Rajnát egy harmadik társaság is szándékozik összekötni. A' Journal de Liege e' tekintetben következőt közöl Londonból oct. 20ról: „Épen most voltam egy társaság gyülésében, mellynek hasznos következési leginkább Belgiumra nézve lehetnének, ha kivált ez a' német-porosz rendszerhez állana. A' hozott végzések egyike az volt: küldessenek érdemes mérnökök a' Duna 's Rajna közötti földtér- megvizsgálásra, biztositásul: lehet é ott vasutat állitani, 's mennyibe kerülend az? — Három fő részvényes neveztetett ki, azon külön német kormányokkal intézendő alkudozásra, mellyek birtokin a' vasut átmenendő. Ezen uj kapcsolat létesitésével az angol 's belga kereskedés tetemesül nyerne gyorsaságban, de szallítási költséget is kimélne meg, 's Hollandia vizszállitásával a' Dunára is kiállhatná a' versenyt. A' részvényesek hiedelme szerint a' kamatok itt idomszerüen nagyobbak lesznek, mint a' duna-rajnai csatorna-társaságéi. — Egy más társaság meg Altonát 's Hamburgot szándékozik egybe kapcsolni Lübekkel, szinte vasut által. A' vállalkozás sikerére 300,000 ft sterling szükséges, mellynek felét a' szárazon gyüjtenék, felét Angliában. —

Kasselből oct. 30ról azt irják az Allg. Ztgban, hogy Allix, az egykori királyi westphali altábornok, azon jószága iránt Kurhessenben, mellyet a' westphali kormány alatt vett vala, folytatott pörét valamennyi bíróság előtt megnyerte. A' tábornok már a' német szövetségnél is szorgalmazá ezen ügyét, de sükeretlenül, 's pöre husz évig tartott. — A' dunamajnai csatornáról azt irja a' kölni kereskedői organum, hogy a' részvényeket már mind elkapták. Efölött hosszas czikkelyt közöl azon hasznokról, mellyek e' vállalkozásból eredhetnek.

Schwarzburg-Sondershausen herczegségben azon tekintetből, mert a' szerencse- vagy is lottojátékok a' nép erkölcsét fölötte megrontják, kemény büntetés alatt minden magányos lotteria megtiltatott, 's az eddig netalán kiadott engedelmek lottojátékra megsemmittettek; kivevén a' statuslotteriát, — mellyben játszani ezentul is szabad marad. — Német lapok azt hirlik Párisból, hogy ott rendkivüli felfödözés tétetett, mellynél fogvást a' szénsavanyu szesz (gáz) csepalakú higsággá változtatható, 's ezen alak ismét légalakuvá. Az erő, mellyel ez megtörténhetik, nagyobb rugalmu (elasticitasu) mint a' gőzerő. —

SCHWEIZ.

Schweizi lapok bizonyos gyilkosságról emlékeznek, mellyet egy zürichi tanulón követtek el. Az uj zürichi lap illy részleteket ad e' gonosztettről: hogy e' fiatal ember neve Lessing Lajos, tanuló, 22 eszt. atyja Lessing Lajos, kereskedő 's birtokos Poroszországban. — Holttestén negyven nyolcz szurás találtatott, többnyire mind a' szív tájékán. Még több volt pedig azon szurások száma, mellyekkel a' ruha fel volt hasogatva 's keresztül lyuggatva, valamint a' sebek nagy száma, ugy szinte azok minemüsége több tettest gyanittat 's törrel élést. A' meggyilkolt délesti hat órakor hagyá el a' muzeumot, 's bizonyos helyen (egy vendéglőben) mulatságra várták, hol néhány baráti számára vacsorát parancsolt születésnapja megüllésére. De nem jött el. Gyanitják, hogy a' muzeumból eltávoztakor máshova csalták el 's igy az éjt hihetőleg valamelly társaságban töltötte,

nert reggel hátán még meleget lehete észrevenni; valamint azt is gyanitják, hogy csak a' meggyilkolás után hozatott a' holttest azon helyre, hol reggel találtatott. A'holttest ünnepélyesen temettetett el a' község, tanitók, 's tanulók számos kiséretében. A'nyomozó bíróság szorgalmasan fürkészteti a' gonosztett szerzőjit, de még eddig minden fáradsága sükeretlen volt. Az uj zürichi lap ez alkalommal keményen kikel a' pártorkodás ellen, mellynek áldozatjául véli a' meggyilkoltat is.

ELEGYHIREK.

A' szabadékos ausztriai nemzeti bankigazgatás nov. 5kéről jelenti, hogy 10én az eddig általa bészedett 10 milliónyi papirospénz nyilványosan el fog égettetni. — A' legjelesb orosz juhászatok majd mindnyájan Tauria, Pultawa és Jekatherinoslaw tartományokban találkoznak. Ezek közt van az Anhalt-Cötheni hgé 17000, Vassal franczia uré 30,000, Potier generálé 19,000, Stieglitz báróé kettő 23,000, Litta grófé 22,000, 's Rasumowski grófnéé 54,000 juhval. — Az odessai hirlap oct. 9kéről leirja azon földrengést, melly Kaissarieh (régi Caesarea Cappadociában) városát 's a'körüle fekvő falukat látogatta meg. Aug. 25én t. i. délután 5 órakor Ardscheh hegyből, mellynek oldalához a' mondott város támaszkodik, sürü füst-oszlop emelkedék, 's tüz lobbant elő iszonyu robajjal. Hasonlított ez egy vulkán kitöréséhez. Ugyanazon pillanatban rémitő földrengés kezdődött. A' rázások 7 órányi idő alatt folyvást megujultak; egyik a' másikat sürün és ijesztő dörgéssel követé; 's a' lakosok ugy érzék magokat, mint egy szélvészmozgatta orkános tenger szinén. Több mint 2000 ház összeroskadt; az ijedség leirhatatlan volt, a' lakosok egymást gázolva futottak a' mezőre, de sokan futamodtok közben temettettek az omladék alá. Mintegy 150 személy veszett el. Sept. 1eig naponként háromszor négyszer megujult a' rengés, de gyöngülő erővel 's nem olly károsan. A' mezőre 's falukra menekedett lakosok még akkor sem térhettek vissza a' városba. Minden, az Ardscheh hegytől délre, 30 mérföldnyi térközön fekvő falu szenvedett e' csapásban. Az emberek közül sok elveszett, a' lakok nagy része rommá lőn azokban. — Kölnből irják, hogy ott a' Martin és Van Aken urak hires állatgyüjteményökben találkozó nőtigris oct. 25én 3 kölyket hozott világra, 's az anya és kölykei virágzó egészségben vannak. Ez olly természeti jelenés, mellyet Európa első izben lát tigriseknél. — Oportoban egy a' régiség történeteire nézve igen fontos fölfedezés történt. Santa Maria de Merinhao monostorban, Entre Douro y Minho tartományban „Bibloszi Philo phoeniciai történeteinek kilencz könyveire“ találtak, miket Philo, Sanchuniathon phoeniciai nyelven irt munkájából forditott görögre. E munkát eddig csak Eusebius „praeparatio evangelicájából“ ismérték, de csupán az első könyvet, 's azt is romlottan. Pereira ezredes, kinek a' tudós világ e' fölfedezést köszöni, nem sokára nyomtatás alá adandja e' munkát Németországban.

A' párisi tud. Akademia' ülésében oct. 26án Arago ur uj nézeteit nyilványitá a' Halleyi üstökösről; mi szerint ennek magva területére nézve kétszer nagyobb lett, világa pedig összefolyt, mintha nedves üvegen által nézte volna az ember. Egyszersmind egészen uj fénypontok léptek elő az üstökös testén, ugyhogy a' kérdés: valljon az üstökös maga körül forog e? mindeddig nincs megfejtve. Mindeddig t. i. nem volt teljesen elhatározva: van-e az üstököseknek saját fényök, vagy csak a' naptól kölcsönzik azt? Ha egy fénysugárt valamelly prismán áteresztünk, 's azt gönczölösitjük (polarizáljuk), két hasonerejü szinkép származik, azon esetben, ha a' fénysugár világító testtül jő; két egyenetlen erejü pedig azon esetben, ha a' fénysugár csak megvilágitott testtől ered. Illy eszköz által akarák eddig kikémleni: valljon bir é az üstökös saját fénnyel? de mivel a' fényerő különbözése a' két szinképben gyakran igen gyönge: még ez által teljes bizonyosságra nem lehete jutni. De Arago ur ollyképen intézkedett, hogy a' gönczölösített fénysugár, a' szerint a' mint világító, vagy világított testtől ered, a' prismán által vagy veres, vagy zöld szinképet mutat, 's igy teljes kielégitésre fölfedezte, hogy az üstökös' fénye nem sajátja, hanem a' naptól visszavert fény.

Regensburgból irják, hogy a' Walhalla épittetése, mellyet ő föls. a' bajor király Regensburgtól 2 órányira emeltet, szorgalmasan halad előre, de, ámbár már 4 év óta foly, 's rajta minden nyáron 3—400 ember dolgozik, még legalább négy esztendő kivántatik teljes végbehajtására. A' királynak ezen nagyszerü vállalatja, mellyhez természetesen, kőmüveseken 's ácsokon kivül, más egyéb kézmüvesek is munkákat szolgáltatnak, az egész környék' munkás osztályának gazdag keresetet ad. A' Walhalla' külseje körösleg 100 óriási oszloppal lesz diszesitve, mik közül már 32 kész. Évenként számos idegent, különösen angolt csal oda ezen nagy német nemzeti épület' nagyszerü tekintete. — Kölnben jelenleg egy részvényes társaság alakul, mellynek czélja Londonban szállást intézni olly személyek számára, kik a' rajnai gőzhajózás alkalmával élendnek Londonba utazásra — hogy ott ügyes bajos dolgaik vagy mulatság végett néhány napot töltsenek. Az utazásra és ott tartozkodásra megkivántató mennyiségü pénz meg fog határoztatni. —

Bankrészvény nov. 18kán $1388\frac{1}{2}$.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

94. szám | Pest, szerda november 25kén | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (pesti 's nógrádi közgyülések; erd. kormányszéki kinevezések; dr. Vajnócz és Pierstll Mátyás †.; Különféle.) Anglia (készülő vasutak 's azok ellensége Goulburn; M. Chronicle és j. des Débats; Spring-Rice levele és elegy.) Francziaország (az amerikai ügyviselő; a' pairszék összehivatik; Rigny temetése; Thilorier találmánya; izraëliták küldöttsége a' királynál 's a' t.) Spanyolország (Riego hireneve visszaállittatik; az octob. 28iki ütközet; a' National 's egy carlosi levelező véleménye Spanyolország állapotjáról.) Németország. Németalföld. Amerika. Lengyel- Török- Porosz- 's Olaszország.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony nov. 19kén. A' RR. kerületi üléseikben a' kiszemelt tárgyak érdemileg mind befejeztettek 's már a' szerkesztés rostáltatik.

Tek. Nógrád RRei e' f. h. 19kén tartott közgyülésökben az uj megyeház tereme diszesitésére gróf Széchenyi István ur képmását meghozatni, köz fölkiáltással elhatározák.

Tek. Pest vmegye közelebb tartott közgyüléséből az ujdon választott koronaőrnek Szilasy József urnak üdvözlésére egy küldöttséget nevezett ki, mellynek szónoka maga a' másod alispán ur Földváry Gábor vala. A' megtisztelt koronaőr érzékeny hála- 's öröm-elfogódással válaszolt; másnap (nov. 21kén) pedig az egész küldöttséget gazdag és szives magyar ebéddel fogadá.

Az erdélyi kir. fökormányszék Donát Lajos ur elöléptével ürességbe jött kormányszéki aligtatói hivatalra eddig volt jegyzökönyvi segéd Beringer János urat; az erdélyi kir. tart. számvevői hivatalnál Istvánffi János és Kollerffi Vilmos uu. elöléptével, és Szőcs Mihály és Imreh Ferencz halálával ürességbe jött számtiszti hivatalokra: Lugosi István, Brencsán József, Sófalvi János és Gyulay Antal uu. nevezte ki.

Különféle. Korponán f. h. 11ikén Pierstll Mátyás több megye táblabirája életének 78ik évében elgyöngülésben kimult. Számos szolgálati, több rendbeli országgyülésen tett fáradozási polgártársinál fenhagyják emlékét; sajnálja a' szegényebb tanuló ifjuság, melly közül több mint 30 évig esztendőnként 12őt nevelvén, közülök érdemes 's néhány elökelő polgárt formált; szerfölött bánják az ügyefogyottak is, kik benne gyámolukat veszték; gyászolják Zólyom, Hont, Nógrád és Bars megyékben létező érdemes atyafiai, kik jótevőjökben érdemes családának utólsó fimagzatát is veszték.—Töpliczen Trencsény vgyében b. Sina György ur adakozásából (tudjuk hogy b. Sina György ur vette meg az Illésházy-jószágokat) iskola állott föl, mellyben a' Magyarországon megszokott elemi tanulmányokon kivül Technologia is fog tanittatni, hogy igy a' lakosok a' kézmüvek és mesterségek gyakorlásában annál nagyobb előmenetelt tehessenek. — Pozsonyban e' beállott lágyabb idők kedvezésével a' dunai hidat nov. 16ikán ismét berakták.

Békésben oct. 15kén: Vajnócz orv. dr. és Békés városának physikusa, egyike a' legjelesb fiatal gyógyászoknak, meghalt élete 31dik évében. A' természettől ritka lelki tehetségekkel föl-ruházva, jelesen végzett iskolái után Keszthelyre ment magát gazdasági tudományokra szentelendőleg; itt jeles kitüntetési után előjárói figyelmét annyira magára voná, hogy alig végzett tanulása után segédnek, 's két hónap mulva, ámbár még igen fiatal koru, ugyanazon intézetnél tanitónak nevezteték. Azonban az itt szerzett tudományos ismeretek, mint barátjai bizalmas körében gyakorta nyilatkoztatá, lelkét nem elégiték ki; elhagyá e' kedvező hivatalt és Pestre jött, gyógytudományokat tanulandó. Itt mindvégig kitünt tanulótársai fölött a' természet minden titkaiba mélyen ható elméjével. Előljáróji megismerék érdemes voltát 's meg is jutalmazák azt, mert alig végzé tanulását, már is a' sebészi kórház mellett orvosi segéddé neveztetett. Azonban megfeszitett munkássága igen kimerité erejét, 's több nyugalom-nyerhetés miatt másik évben a' szemorvosi kórházhoz helyezteték által, melly foglalatosságában két évet, de legnagyobb részint betegeskedve, töltött. Azon reményben, hogy szelidebb éghajlat alatt tán egészségét előbb visszanyerheti, rábiratott, hogy először ugyan B. Komlósra, egy év előtt pedig Békésre menjen; azonban itt a' már többé nem gátolhatott betegség elrabolta őt barátitól 's az emberiségtől. Milly nagy reményeket gerjeszte az elhunyt a' dologértőknél mint iró, bizonyítja tetszéssel fogadtatott értekezése: „A' szemápolásrol," több közleménye az Orvosi Tárban 's végre Fabini prof. „Doctrina de morbis oculorum" a' magyar tud. Társaság által elfogadott forditása. Ő a' legértelmesb férfiak itélete szerint, kik ismerék, azon ritka tünemények közé tartozott, kik nagy elmével szerénységet 's a' legszebb erkölcsi charaktert párositnak.

N. Enyed nov. 11én. Nálunk valóságos tél vagyon, a' szőlő pedig még felényire sincsen megszedve. Augustusnak vége, és majd egész septemb. folyta esős levén, nem elég keszülten mentenek által szőlőink octoberbe. E' hiánynak pótoltatását reméllvén gazdáink octobertől, ennek végére 's november elsőjére halasztották szüretjöket; de az octoberi idő is mind csak ollyan volt, mint a' septemberi, november pedig hóval 's téllel borítá el vidékünket. E' f. hónap 4kén kezde havazni, 's 5ikén már olly hideg lőn, hogy estvefelé fagyni kezdett a' sár, 's 6kán reggel a'

szekeret is elbirá a' kemény fagy sok helyütt. Azóta hó és hideg növekedett, úgy hogy már mélyebb a' hó fél talpnyinál, 's a' hideg napfeljötte táján 6 Reaumur foknyi vala. A' szüretet sok helyen félben hagyták, más helyeken szűrdögelnek ugyan, de, nagy bajjal, mert a' leszedett fagyos havas gerezdeket (mint 1805ben) felforralt musttal, vagy pinczékben engesztelgetik, 's csizmás lábbal tapossák ki. A' must jobb az 1833belinél, de az 1832belinél alábbacska, majd mindenütt, jobb pedig sehol sem. Aligha nem épen 1835 kezdette meg nálunk ama' gyakori gyöngébb boros esztendők sora egyikét, 's ez által az 1834beli bornak, 1811 és 1827ben szüretelt testvérei hirére 's becsére leendő méltattatását. Erd. Hir.

Mult számunkban a' fertői uj csatornárul tett jelentésünkben Paumgarten falu helyett Pomogy (Pamhagen) Mosony vmegyei helységnek kell vala állani.

ANGLIA

A' király engedelmet adott, hogy a' Londonból Windsorba menendő vasut a' windsori park közepén vonassék végig. — Nov. 10én kelle Denman lordnak, 's a' biztossághoz nevezett többi peernek a' felsőházban megjelenni, hogy a' király meghagytánál fogvást a' házat dec. 17eiglen halasztaná el. Azonban a' parliament megnyittatása csak 1836. februárjában fog megtörténni. — A' politikai világ legmagasb vidékein, mint mondják, azt rebesgetik, hogy Orleans herczeg utazásának a' földközi tengeren valóságos czélja nem annyira Corsicát meglátogatni, vagy az éjafrikai hadküldésben részt venni, mint ismeretlenül, 's mintegy véletlenül a'nápolyi kir.herczegasszonyokat meglátogatni, hogy ha lehetséges, valamellyiket elvegye. — Angol lapok bő tudósitást közlenek valamennyi most létesülő vasut-vállalatról. Mostan 23 vasut van készülőben, mellyekre 33,300,000 ft sterling (333 millió pengő frt.!) kivántatik meg. A' részvények száma összesen 400,000, 's már is a' kibocsáttatási áron tul árultatnak. A' Courier e' végett ója a' közönséget, hogy ezen vasutak várandó jövedelme iránt tulcsapongó reményekről ne ábrándozzon, mivel a' manchester-liverpooli vasut részvényei sem adtak évenként többet száztól kilencznél, noha igaz, hogy e' vasut csak első próba volt, 's a' költségek most aránylag csekélyebbek. A' londoni csarnokon a' vasuti részvényekkel majd ugy kezdenek bánni, mint Párisban a' spanyol kölcsön-jegyekkel. Csakhogy Londonban erősb a' közvélemény 's nem olly lenge és csélcsap mint Párisban.

A' M. Herald azt mondja, hogy az európai közbéke föntartására igen kedvezők a' kilátások. Ugyanezen tudósítások még azt teszik hozzá, hogy Francziaország összeköttetése az éjszaki hatalmakkal naponként szorosabb és barátságosabb elannyira, hogy, mivel a' jövő évben a' szárazföldi hatalmak congressust szándékoznak tartani, Francziaország is meg fog hivatni, hogy oda képviselőt küldjön. — A' szándéklott vasutat Londonból Brighton felé az illető földtulajdonosak Surrey megyében igen ellenzik. Epsomban nov. 4én tartott gyülésökben névszerint Goulburn, volt pénzügyminister Peel alatt, keményen kikelt általjában minden vasut ellen. „Én, ugymond, azt tudom, hogy vasutak nem szerezhetnek nemzeti jóllétet, de azt is, hogy igenis elrontanak sok darab jó szántóföldet 's a' kézmű-kerületektől messze távolságra is megháborítják azok nyugalmát, kik munkájik után, mint illik is, gyönyörködő visszavonultságban akarnának pihenni. — A' jó Goulburn annyira gyülöli a' kézműveket, hogy mindent elkövetne azok elpusztitására Angliában is; de meg is érdemlené, hogy minden kézmű-készitményt huzzanak le róla. Még a' Morning-Herald is gáncsolja Goulburn kifejezéseit; figyelmeztet azonban valamenyi londoni lap ovólag azon szédelgésekre, mellyeket most Angliában a' vasút-részvények okoznak, 's mellyek meghaladják a' kibocsáttatási értéket, mielőtt felépültek a' vasutak. —

A' Morning-Chronicle következőleg értekezik azon állásról, mellyet a' franczia kormánnyal, 's annak organumával, a' Journal des Débatsval szemközt elfoglalt. „Még egyszer vissza kell térnünk a' Journal des Débats ellenében vett állásunkra. E' dolgokban egy jártas sem fogja tagadhatni, hogy a' mostani franczia ministerium ama' lapot használta főleg véleményei organumául 's az egész világ tudja, hogy a' Journal des Débats a' franczia statuskincstárból közvetve vagy közvetlenül pénzzel támogattatik. Nem lehete tehát nekünk rosz néven venni, midőn ezen lap változtatott nyelvéből a' spanyol ügyek felől mi magunk is a' ministerek véleménye másulását következtetők,'s e'szempontot természetesen összekapcsoltuk azon mindenfelől hozzánk érkezett tudósitásokkal, mellyeknél fogvást a' franczia határról a' franczia határszéli hatóságok részére mindenféle hadiszer-szállítás világosan megengedtetik a' praetendens számára. E' tekintetben irt czikkelyeinket a' csatornán tul úgy tekintették, mint ministeriumunk sugalmit, mert mi e' ministeriumot erőnkhöz képest támogatjuk. De már oct. 17kén oda nyilatkoztunk, hogy a' britt kormány lapunk véleményeért ez vagy amaz ügyben épen nem felelős. Mi jól tudtuk, midőn azon czikkelyeket irtuk, hogy nem a' diplomatia nyelvén szólunk. Ő fölsége ministerei szintolly függetlenek tőlünk, mint mi tőlök. Nincs egyéb szövetség közöttünk, mint a' nyilvánvos elvé, mellyhez ő is mi is a' legnagyobb hódolással ragaszkodhatunk, habár a' közös czél-

ra külön irányt követünk is. Hibánknak mondották azon hiradást is, hogy Broglie herczeg Granville lordot bizonyossá tette arról, hogy a' Débats nem organuma többé a' franczia ministerségnek. A' Globe szerint a' herczeg bizonyitotta, hogy a' Débats soha sem volt a' mostani franczia ministerium organuma. Ez valóban különös. Egy lap a' ministerium parancsára a' kincstárból, vagy a' mi mindegy, a' titkos szolgálat pénzalapjából fizettetik, 's még is olly véleményeket nyilványit, mellyeket ugyanazon ministeriumnak meg kell tagadnia! Mi, John-Buli együgyüségünkben illy rendszert nem foghatunk meg. De Janusnak kettös arcza volt, 's némelly kabinet ezt igen utánzásra méltónak tartja. — A' dolog állását, 's az abból meritett igazságot nem csavarhatni el.

Némelly politikai körben nagyon beszélik, hogy a' ministerek Brougham lordnak szándékoznak altaladni az elnökséget a' felsöházban, és pedig ismét teljes dijjal, Sir W. Pepyst pedig a' mostani Master of the Rolls-t (föleveltárnok) lordkanczellárrá tenni, ülés nélkül a' felsöházban, annak utódjául pedig Sir John Campbellt kinevezni.

Darlington Castleben, Suffolk-megyében, a' torypárt falusi nemesei nagy gyülést tartottak, egy közönséges földmüvelö egyesület-alakitás végett. — Bizonyos Brown magát egy hasonló londoni egyesület titoknokának adta ki, azon nyilatkozással, hogy meg van bizva az országban fiókegyesületeket képezni. Az egyesületnek az orange-egyesület mintájára kell összeállania. Bizonyos Livingston oda nyilatkozék, hogy a' telekbirtokosak már kénytelenek magok képezni külön parliamentet, 's közép egyesületjök Londonban valóban is ollyan parliamentféle leend, vagy parliamentaris biztosságot teend; mert Anglia földmüvelési érdekein kell már egyszer valahára segiten; ugy is elég régóta kérelmeznek a' parliament elött; ideje már, hogy a' kérelmekben kifáradva ne maradjon a' mellett az ország.

Springe-Rice urat a' kincstár kanczellárját nem rég a' limericki választók, kiknek képviselöjök volt az elött (most Roch repealert választották) lakomára hivák meg, de ö onnan elmaradt. Meg nem jelenése miatt irt levelében minden sarkalatos változtatása ellen nyilatkozik az alkotmánynak. „Mindig azon leszek, ugymond többek közt, akár az ellenzés soraiban legyek, akár a' király ministere, hogy a' nemzeti javitások ügyét elömozditsam, de a' mellett vegyes monarchiai alkotmányunk elveihez szorosan ragaszkodjam, 's minden javitás elérésében magamat az alkotmányban létezö belsö erőre bizzam.“ —

A' M. Chronicle szemére hányja a' Timesnak keserüen, hogy azon tudósitást, mellyet a' választási hamisitás-nyomozó biztosság benyujtott, az irlandi katholikus papság igazságtalan megtámadására használja, 's épen azt szemeli ki belöle, mi nem kedvezö fényt vethet a' katholicismusra, ámbár a' 2000 katholikus lelkész közül Irlandban, a' biztosság alig talált tizet, vagy tizenkettöt, ki az utólsó parliamentválasztáskor vigyázatlan buzgósággal heveskedett a' szabadság mellett. „E' férfiak úgymond, természetesen heves kifejezésekkel éltek, midön buzditák a' népet; az oltármellöl illetlenül szólottak hozzá; vádakkal léptek föl e' szent helyeken a' szabadság ellenségei ellen; 's mi gondolatlan buzgódást sem protestans, sem katholikus papoknál mentegetni nem fogunk; de sokat el is kell azon férfiaknak nézni, kik naponként tanuji: mennyit kénytelen a' mezei nép szenvedni azon hüségért, mellyel hitéhez ragaszkodik. Öst. Beob.

A' Spectator azt beszéli: számos utazó, kik Anglia és Skótzia külön vidékeit bejárták, az ország állapotját általjában olly virágzónak rajzolja, minönek eddig soha sem ismerték. Valamennyi pamutszövö, kézmü-gyapju és vas-gyár folyvást munkásságban van; mindenütt uj müházak, malmok 's egyéb épületek emelkednek a' régiek mellett, a' munkások mindenütt találnak foglalatosságot. A' munkabér az élelemszerek árához képest magasb mint valaha.

FRANCZIAORSZÁG.

Majd nem valamennyi párisi lap azt állitja, hogy Barton ur, az amerikai ügyviselö, Parist nov. 9én fogta elhagyni, minthogy Broglie hg. vonakodott három javaslatára kielégitöleg felelni, mellyeket Barton ur kormánya nevében nyujta be. — A' párisi csarnokon azon hirt is emlegetik, hogy Barton ur végsö esetben utlevél nélkül is oda hagyandja Parist, ha vonakodik a' tuileriák kabinétje kiegyenliteni a' dolgot. —

Nov. 6án megtörtént azon eset a' párisi törvényszék elött, hogy az esküttek egy fövádlottat fölmentettek, és szabadon is bocsátottak, tettes társit azonban vétkeseknek itélték. A' törvényszék erre egyhangulag azon itéletet hozá, hogy az esküttek itéletét hibásnak tartja, 's annak kihirdetését a' jövö ülésig elhalasztja, hol más esküttszék fog másodizben itéln. —

A' Tempsban következöt olvashatni: „Don Sebastian (spanyol herczeg) megérkezte Navarrába csak uj bizonysága rendörségünk ügyetlenségének. Az ifju herczeg igen tartott a' Bayonneban történhető meglepetéstöl. Nem volt jó dolga! Megnyugtatására csak az elöbbi történetekre kellett volna visszaemlékeznie. Általbocsátották öt is mint d. Carlost, Espanna grófot, 's a' franczia praetendens anyját, délszakon szabadon hagyák utazni. Nem szemhunyás, hanem szokás ez; de egyszersmind bizonysága az útlevelek, rendörök, várak 's örvonalok hasznának. —

Azonban d. Carlos többet vala nyerendő, ha inkább egy kis hadiszer-szállitvány érkezett volna szállására. D. Carlos a' télen tul nehezen maradhat meg Spanyolországban. —

Francziaországnak Luz, Tarbes és a' Hautes-Pyrénées megye egyéb helységeiben mult hónap végén kemény földingások nyugtalaníták a' lakosokat, 's azok némi részben tüzes légtüneményekkel valának párosak. A' nép mind ezt, mind a' franczia délszakon általjában gyakor pusztitó vészeket Halley üstökösének tulajdonítja. Az 1811 üstökös, ugymondának, derék bort adott, az idei ellenben hamis természetű. —

A' tudományok párisi Akademiája utólsó üléseiben rendkivüli jelenésekkel foglalkozott. Felfödöztetett ugyan is (mint mult lapunk emlité röviden) egy egészen uj mozditó erő, melly hatalmasb mint a' gőz 's majd ollyan erőteljes, mint a' puskapor. Mindeddig lehetlen hatásait kiszámolni, s' alkalmazásit előre látni. Thilorier urnak ugyan is elsült azon próbatéte, hogy több mértéknyi szénsavanyu szeszt csepegő higsággá változtatott. Ő tehát az intézet tudósait sürgetve szólítá fel, hogy tapasztalása készitményét jól vizsgálják meg. Ebben ugyan iszonyú pokolerőműre létez erő, melly egyedül is elég volna Páris negyedrészét levegőbe röpiteni. Az Akademia biztossága, 's közöttük Thenard ur nemcsak bizonyitották a' Thilorier által állitott dolog valóságát, hanem efölött még azt is találták, hogy e' szesznek egy része hig alakiságából kemény anyaguvá is képes változni. Ezen urak látták tehát azon rendkivüli jelenést, hogy egy darabka szénsavanyu gáz, olly szilárdon csuszszant kezökbe mint valami jégdarab, 's gázalakká váltakor abból ismét eltünt. Ha ezen alakváltozást intézhetni 's tartósan és czélszerüleg folytathatni, akkor föl nem számitható haszna leend.

Folyó hónap 5én fogadta el a' király az izraeliták középponti 's megyei tanácsát, melly alkalommal Cremieux ur, az isméretes ügyvéd, a' középponti tanács alelnöke beszédet tartott a' királyhoz, megköszönvén neki azon ótalmat, mellyet az isméretes Wahl ügyében az izraelitákkal Basel-vidék ellen éreztetett. A' király következőleg válaszolt: „Igen is mindenkor jogtalan- 's politikátlanoknak tarték olly rendszabályokat, mellyek ugyanazon nemzet polgárjai közt tartós tekintetben különségeket támasztanak a' vallás különségénél fogva. Mint király megtartám ezen elvet, 's már több izben megmutattam, melly igen örvendek rajta, hogy nekem lön fentartva azt Önökre alkalmazni. Reménylem, ezen alkalmazás közös leend; 's én igen ohajtom azt. Ugy hiszem, valamennyi nép jól értett érdekében áll, 's az észnek végre le kell győznie az előitéleteket, mint a' cseppenként hullongó viz végre is átfurja a' legkeményebb sziklákat is. Ezek legalább ohajtásim, ezek reményim; de abba, mi más statusokban történik, nem avatkozhatom, ha franczia érdekek nem sérülnek az által, mint Basel-vidéken áll a' dolog. Örvendettem, megvallom, hogy alkalmam nyilt megmutatnom: mikép kormányom alatt valamennyi franczia ugyanazon joggal bir, 's valamennyi ugyanazon védelemre 's ótalomra tarthat számot. Reménylem, fáradozásim nem maradnak sükeretlenek, 's épen ez ügyben, mellyrül Önök szólnak, a' canton visszalépend olly végzettől, melly szintugy ellene van schweizi egyezésinknek, mint a' század szellemének. Én részemről szerencsésnek tartom magamat, hogy fölszabadulásukra példát adtam, 's köszönöm azon igazlást Önöknek, mellyet tetteimnek és szándékimnak tulajdonítnak. Érzékenyen megindultam arra, mit Önök előttem imént kifejeztek. Ö. B.

A' pairkamara elnöke rendelést bocsátott ki, mellynél fogvást a' pairszék nov. 16ra hivatik össze, hogy a' febr. 6án névszerint felhozott 79 vádlott ellen megállapitott vádakról végezzen. Ezek között olvashatni Cavaignac, Kersausie, Maillefer, Marrast, Reverchon 's a' t. neveit is.

A' bank discontojának száza negyesétől hármasra leszállittatása folyvást mozgatja a' párisi csarnokot. Nov. 12én biztosság neveztetett ki e' kérdés meghányatására hat tagból, kiknek határozását azonban még elvárhatni majd egy ideig. Közönségesen azt hiszik, hogy a' biztosság véleménye a' leszállitás ellen fog kiütni.

Rigny admiral eltakarittatása fényesen ment véghez, mint hivatala 's rangja kivánta. Valamennyi Párisban tanyázó ezred katonaságból megjelent egyegy csapat, számra mintegy 2000. A' nemzeti őrség semmi részt nem vett e' tisztelkedésben. Az egyházi szertartásban még Olivier érsek is részesült, kiről tudjuk, hogy Perrier Kázmér temettetésén sem akart megjelenni. A' gyászlepel csúcsvégeit Broglie, Duperré, Maison és Thiers ministerek vivék. A' meneten királyi kocsikat is lehete látni, valamint több követ kocsiját is. Sirja fölött elsőben Broglie herczeg mondott gyászbeszédet, utána Martin du Nord fő ügyész, ki volt követi életét ábrázolta, Gallois hajoskapitány rövid életrajzot mondott el róla. Koletti, a' görög követ a' navarini csatáról akart emlékezni, de meggátoltatott.

SPANYOLORSZÁG.

A' madridi lap következő legujabb kir. decretumot hirdet az isméretes Riego ügyére nézve: „Minden alkalommal kedves előttem, ha alattvalóim könyeit letörülhetem; de legörvendeztetőbb, ha ezen emberiségi adózás ama' szent kötelességgel párosul, melly a' mult idők tévelygésit jóvátenni parancsolja. Don Rafael Riego general egy rendelés által gya-

lázatos halálra itéltetve azért, mert mint nemzeti képviselő a' követi sérthetetlenség paizsa alatt az erőben 's divatban levő törvények 's a' képviseleti kormányzás nyilványos jogai szerint szavazott, egyike lőn azon áldozatoknak, kik a' vakbuzgóság krisisi pillanatában pallos alatt hullottak el. Mig a' többi férfi, kik szavazatikkal ugyanazon javaslatot pártolák, mellyet gen. Riego, most már a' legkitünőbb méltóságokat viseli részint a' parliamenti testületben, részint fönséges leányom kormánya tanácsában, lehetetlen, hogy azon general emlékezete továbbra is véteki szennyel mocskolva 's családja szerencsétlenségtül nyomatva maradjon. A' béke, a' törvényszerü trón és szabadság védei kibékülése jelen napjaihoz igen illő, hogy a' keserü emlékezetek oltassanak ki. Kivánom tehát, hogy akaratom e' tekintetben mind leányomra, mind annak utódira nézve mintegy pecsét legyen, melly Spanyolország történetkönyveiben az országgyülésbeli vélemények, javaslatok és szavazások sérthetlenségét biztositsa. (Mint tudva van, a' javaslat, mellynek pártolásaért Riego elitéltetett, az volt: hogy VII. Ferdinand ideiglen letétessék.) E' miatt leányom nevében rendelem a' mi következik: 1) Don Rafael de Riego general ezennel visszahelyeztetik hirébe és becsületébe. 2) Családja nyugpénzt fog huzni, 's megnyeri az özvegység minden jogait, mellyek őt törvényszerint illetik. 3) Ezen család leányomnak, 's mig leányom kiskorusága tart, az én különös ótalmunk alá van helyezve. Költ a' Pradoban octob. 31. 1835. A' királyné-regensné.

A' közelgő cortesgyülésre, mint a' Morning-Herald irja, már is erős oppositio készül, mellynek egyik részét az exaltados-párt tenné las Navas gr. vezérlése alatt, másikat pedig la Rosa 's Toreno exministerek 's ezek barátai; ez utóbbiakat azonban nem olly erős kötelék látszik összefüzni, mint az elsőket. A' régi szabadelmü ellenzés legtöbb tagja az uj ministerséghöz szegődött. Mendizabalt ugy tekintik mint az igazgatás atlaszát, szorgalma kifáradhatlan; jobbadán az egész napot tisztszobájában tölti a' palotában, sőt ott is ebédel. Késő estve tér ki rendesen kocsin a' Pradoba, 's ekkor is a' királynéhoz megyen nekie a' napitörténeteket előadandó 's parancsait veendő. Jövet 's menet kocsijában alszik, 's reggel 6 órakor már talpon van, fogadni a' tömérdek folyamodót.

A' portugáli segédsereg első osztályai oct. 25én Zamorába megérkeztek. — Evans general 8000 főnyi angol seregével Bilbaobul kiköltözött 's utját Vitoriának vette. Követik őt Esparterro és Jaureguy 3000 emberrel. Bilbaoban csupán 4000 főnyi rendes katonaság 's az urbánok csapatja hagyatott őrségül. Körülményesb, egyszersmind inkább hitelt érdemlő jelentések után: oct. 27—28ikán Cordova nem csak nem vesztett, sőt az ő részén állott a' győzödelem 's czélját, mellyre seregét kimozditotta vala, mindenben elérte. Ugyanilly értelemben jelenti ő maga is a' történetet Madridba küldött hivatalos tudósitásában. Czélja, mint látszik az volt, hogy kirándulta által a' carlosiak figyelmét elvonja Bilbao felől, honnan Evans angol serege 's Jaureguy és Esparterro valának költözendők; 's mihelyt e' czélt eléggé sikerültnek gondolta, a' legjobb rendben visszavonulást intézett Vitoria felé, mellyközben az utját szaggatni törekvő carlositák közül ötvennél többet fogságba ejtett, kiket aztán magával hozott Vitoriába. October 30ikán ismét odahagyá Vitoriát 's egész Ochandianoig nyomult elő, de nov. 1sőjén ujra visszatért. Don Carlos nov. 7kén 10 zászlóaljal Oyarzunnál állott, más 15 zászlóalj Angranál volt, három pedig Arragoniának utban. Madritban a'kereskedőség magára vállalta, hogy az uj sereg-kiállitásban a' tartományukra eső 2600 ujonczot saját költségin felruházni 's fölfegyverzeni fogja; — Barcelonában pedig Mina elhatározta, hogy ezentul a' nemzeti őrség saját költségin katonáskodjék, 's a' már meglevő gyalogságon kivül egy század lovasság állittasssék föl, de melly napjában fejenként 5 realt kapjon. Ugyan Mina sürgetésére a' franczia határszélen az átfutó carlositáktól elszedetni szokott fegyverek ezentul a' krisztinókhoz fognak visszaküldetni. — Alicante tartomány önkényleg 2 millio realt ajánlott az uj sereg-fölkészitési költségekre; Infantado hg pedig, ki a' mult cortesgyülésen procerré neveztetvén ki, e' méltóságot el nem fogadta, — szint ezen czélra terjedelmes jószágainak nagyobb részét odaajánlotta. — Granadában a' junta, feloszlása előtt kiadott különös nyilatkozásában: nem hogy korlátozni ohajtá a' királyi hatalmat, sőt annak tágasbitása tekintetéből sürgeté is, hogy ama' választási törvény, melly a' jövő cortes tanácskozási tárgya leszen, ellátásképen mingyárt most eröbe léptessék és pedig egyedül királyi hatalommal.

A' National, melly Mendizabal munkálatival legkevésbé van megelégülve, következőt ir Spanyolország felől: „Politikai tervek, mellyek sikerre nem juthatnak, legyenek bár szabadság vagy kormányzás érdekére készitvék, mindig legnagyobb ártalmat hoznak a' nemzetre. A' juste-milieu tanja, mellyet franczia befolyás ültetett át Spanyolországba, most két királysági név alatt táplálja e' szerencsétlen országban a' polgárháborut. Ha már most mintegy diadalnak tekintik nyilván kimondhatni, hogy az estatuto real leszen azon pont, mellyből eredve a' jövő törvényhozásnak uj változásokat kell az alkotmányban tennie: mért nem

látták át szükségét ezen változásoknak előbb, midőn még d. Carlos hadi ereje semmit nem jelentett, 's midőn még nem vala szükség, hogy juntáknak alakuljanak? Az ország akkoron nyugalmas volt 's a' különböző vélemények kölcsönös engedélyekkel könnyen közeledhetének egymáshoz. De nem, az özvegy királyné akkor még attól is vonakodott, hogy a' procurador-kamara alázatos fölirásait elolvassa, 's a' szabadság barátinak legmérsékesb ohajtásit ugy tekintették, mint a' tron ellen irányzott vétkes merészletet. Mendizabalt már most ugy tekintik, mint nagy férfit elődei hibáji után 's azért mert egyedül viszi a' kórmányt, 's mert alattomos engedélyekkel képes volt a' méltán elégületlen pártok közt legalább a' cortesmegnyitásig némi fegyverszünetet eszközleni. — Azonban mi kivánesiak vagyunk azon pillanatra, midőn ő uraságát egy részről a' kamarák, más részről a' hadi nevezetesb esetek 's az e'miatt fölbuzduló népvélemény ugyan egy időben ostromlani fogják. Ő e' bajos helyzetét kétségkivül előre gyanitotta, midőn a' dolgok megelőzése tekintetéből saját teljes hatalmából a' nemzetet fegyverre szólitotta, 's ezzel olly financzlépést kötött össze, millyen még ekorig aligha történt valaha. Ő ez által elmellőzte az illy fontos dologhoz olly szükséges cortesi jóváhagyást. Dictator nem tehetett volna többet. Fogja e őt majd igazolni a' következés? Angliában már is kétlik, mi pedig mingyárt eleinte láttuk, hogy rendszabásai nem sikerülhetnek. Az önkény sokkal nagyobb, hogy sem komoly elégületlenséget ne vonna maga után. A' junták akármi szin alatt ujra föléledni fognak, valamig csak a' polgárháboru tartani fog, valamig sajtószabadság hirdetve nem lesz, 's valamig a' nemzetnek választási törvény által igaz és valódi képviselés nem adatik.

A' spanyol szélekről egy levelező, mint látszik carlospárti, következőleg fejti ki véleményét Mendizabal igazgatása ellen: „Mig, ugymond, valamennyi franczia lap, a' Nationalt 's legitimista lapokat kivéve, legszebb reménnyel van Mendizabal tehetsége felől, én épen most kezdek meggyőződni a' praetendens ügye szerencsés kimenendése felől, és pedig nem azért, mivel az utóbbi ütközetek elhatározón hatottak volna a' czélérésre, hanem mivel a' madridi juste-milieu ügyetlen zendülési rendszabások majmolási közben, elhasználja a' nemzet végső segédforrásit 's azok alkalmazásit talán még jövendőre is lehetetlenné teszi. Mi az általányos fölfegyverzést illeti, ez épen ugy történik mint szokott közönségesen az ujoncz-kiállitással: t. i. szépen elhatározzák a' kormányhivatalban 's azután megy ugy a' mint mehet. Hiszen tudjuk mi történt 1823-ban. Az utólsó ujonczszedést akkor határozák el, midőn már mindenütt részvétlenség, bizalmatlanság sőt ellenszegülés uralkodott; midőn számot tartani nem lehete többé sem erkölcsi sem physikai kényszeritésre: mert ha mindnyájan hozzá járulnak a' hozott kormány-rendeléshöz 's még is ezen „mindnyája“ közül egynek sincs kedve a' végzéshöz alkalmazkodni, ki fogja őket kényszeriteni? Ezenkivül pénz sem volt; az ujonczok fele megszökött, másik felét pedig haza kelle küldeni vagy elszélyeszteni, mert nem volt mód fölkésziteni őket. 'S valljon nem ugyanazon szellem uralkodik e most is, melly akkor Spanyolországot tönkre juttatá? Általányos fölkelést rendelni, 's még is kiváltságot engedni a' tehetősnek, hogy magát a' hazafiság kötelessége alul kihuzhassa. A' legelső gondolat, mellyet ama' decretum a' népnél szülhetett, csak ez lehetett: „Ha a' gazdagok, kik utóljára ugy is legtöbbet nyernek a' dolognál, elvonhatják magukat a' golyók elől, mi ugyan miért mennénk elejökbe?“ Más részről kiki látja, milly nagy érdekében áll a' pénzeseknek a' rendszabást késleltni, mivel ezáltal magok is késhetnek a' 200 tallér-lefizetéssel. Mindenki megnyugszik tehát benne hogy semmit se tegyen, 's mivel ez (a' vis inertiae) Spanyolországban különben is megrögzött holmi, képzelhetni: mi lesz a' decretumból. Már maga a' gondolat, hogy helyszámra vettessék ki a' kiállitás mnnyisége, kicsinyszerű és ügyetlen; egész tartományokat kell vala egy tömegben e' czélra kitüzni; de természetesen könnyebb egy kis helynek előljáróságát engedelmességben tartani, mint egy roppant tartomány juntáját. Mina, ki olly nagy szemüggyel van minden iránt, mi hatalma terjedelmét érdekelheti, csak hamar átlátta az igazgatás ezen gyöngéjét, 's azért a' catalóniai juntát, mellyben baráti ülnek, továbbra is megtartá sőt meg a' tartománynak financzi függetlenségét is. Innen látszik, hogy közös erő még most sem alakulhat, 's ha alakul is valami, a' carlisták részérül szinte meg lesz a' növekedés 's a' dolog ujra régi viszonynál marad.“ Az idő legjobb tanitó lesz, mennyire ismeri e' jámbor levelező az általa rosszalt kir. rendelés jövendő sikerét. — Barcelonából jött hirként: Mina az isméretes Cardero hadnagyot, ki az idén január 18án Madridban történt katonasági nyugtalanság vezérlője volt, segédjévé nevezte ki.

NÉMETORSZÁG.

Következő azon herczegi rendelés, mellynél fogvást Schwarzburg-Sonderhausen herczegségben a' lottojáték megtiltatik: „Isten kegyelméből Günther Fridrik Károly 's a' t. Sajnálkozva hallottuk, hogy a' minden fáradság nélküli meggazdagulás vágya szeretett alattvalóim közül is sokat arra csábitott, hogy a' lotto- 's lotteria-játékokban részt vegyenek. Midőn illy csalóka re-

mények után járnak, föláldozzák nem csak nyugalmok, 's elégültségök egy részét, hanem gyakran olly pénzmennyiségeket is, mellyek vagyonuk állapotját meghaladják, vagy mellyeket legalább minden esetre hasznosabban és biztosabban lehetne alkalmazniok, 's takarék-pénz gyanánt eltenniök. Minthogy az illy romlasztó játék-hajlandóság már a' szegényebb 's alsóbb osztályokra, sőt még a' mezei népre is ki kezd terjedni, azért következőt határoztam rendelni: 1. §. Mindenféle lotto, és lotteria meg van tiltva; kivevén a' status-lottót, és -lotteriát. 2. §. Az illyféle egyezések ezennel megsemmíttetnek, ugy, hogy a' betételt minden időben visszakivánhatni, lefizettetése iránt azonban vádat nem támaszthatni. 3. §. A' sorsjegy-kiosztásra adott engedelmek ezennel visszavétetnek. 4. §. Az eddig kiosztott jegyek azonban kijátszhatók. 5. §. A' ki belföldön sorsjegyet árul, 20 tallér birságot fizet, ötöt pedig a' ki vesz."

Berlinből nov. 7ről irják, hogy a' pietisták mozgásai Königsbergben egészen magokra vonják a' közönség figyelmet. E' szenteskedőket, kik, mellékesen mondva, keleti Prussziában tömérdek számuak, Mucker név alatt már ezelőtt is rég ismérték. De mennyire vitték az ábrándozást, csak egy hónap előtt tudatott ki. Az őrültség annyira ment, hogy egy grófné által a' messiást akarák megszületni, ennek férje ellenszegült, 's az egész társaságot feladta. Két prédikátor Königsbergben, Ebel és Distel, kik főpapjai voltak e' társaságnak, fel van tisztjétől függesztve, 's a' nyomozás már megkezdve. Szinte Berlinből irják, hogy nagy megindulást okozott e' fővárosban azon hir, mellynél fogvást az orosz czár nem kegyes választ adott a' varsói hatóság küldöttségének, melly udvarlására ment volt. A' czár egyenesen kimondotta, hogy hű ragaszkodásuk bizonyitásának épen nem hiszen, 's hogy a' varsói föllegvár épen azért épittetett, hogy a' város a' netalán kitörendő valamelly támadás első jelenségire egészen semmittessék meg. —

Albert porosz herczeg egybekelése Olga czári főherczegasszonynyal nem valósul meg, valamint az sem, hogy a' lengyel királyság független birodalommá alakittatik alatta. —

NÉMETALFÖLD.

Haagából nov. 3ról irják, hogy a' kereskedőség mindenünnen kérelmekkel járul a' generalstatusokhoz, mellyekben a' külső gabonavámdij fölrugtatása ellen nyilatkoznak, 's azt mondják, hogy az a' hollandi földmüvelésnek használni nem fog, a' kereskedésnek pedig szerfölött ártani. Azonban valamint a' kereskedőség nincs ezen javaslott vámnagyitással megelégülve, szintugy ohajtják, sőt sürgetik azt meg a' földmüvelők, 's részükről ők is kérelmekkel folyamodnak a' generalstatusokhoz, mellyekben azt ügyekeznek megmutatni, hogy a' külső gabona-bevitelre vetett vámdij szöktetése a' kereskedésnek nem fog ártani, az alacsony gabonaár pedig a' földmüvelést fölötte nyomja.

Az amsterdami kereskedő ujság folyvást, majd mindennap hirlel közleményeket némétalföldi kereskedőktül, kik majd mindnyájan olly értelemben nyilatkoznak, mint az amsterdami 52 kereskedőnek általunk is lényeges tartalmánál fogva említett kérelme, a' kormány által a' külföldi gabonára vetendő magasb vámdij ellen. Mindnyájan osztoznak azon véleményben, hogy a' magasb vámdij a' belföldi gabonának 's földmüvelésnek nem használand, sőt igen nagyon ártand a' kereskedésnek. Efölött attól is tarthatni, hogy ha a' törvény elfogadtatik, a' külső kormányok visszatorlási rendszabályokhoz fognak nyulni a' hollandi kereskedés ellen. Még nem tudni, mellyik szempont győzend a' kormány előtt. —

AMERIKA.

Délamerika. A' délamerikai hirek ritkán ollyak, hogy örülhessen rajtok emberbarát. A' perui kormány rendelést bocsátott ki, mellyet bámulással fog mindenki olvasni. A' hiteles oklevél következőleg szól: „Megfontolván, 1) hogy sürgetve szükséges az egészen heverő földmüvelést fölsegíteni; 2) hogy szomoru állapotjának fő oka a' megkivánt munkások hijánya; 3) hogy népségünk mostani állása 's a' szokás legyőzhetlen hatalma mellett, szabad munkásokat haszonnal nem alkalmazhatni; 4) hogy jogtalan lenne jóllétünk legbizonyosb alapját csupa tekintetből tulzó emberbaráti elvek iránt, veszélyben hagyni, kivált midőn a' két szélsőséget vagy végsőséget egyesztő közép utat választhatni; 5) hogy végre a' rabszolga-bevitel, mikép azt Éjszak-amerikában találhatni, sem a' rabszolga-kereskedést nem szaporítja, sem a' barnák állapotját nem roszabbítja, végeztetik: hogy rabszolgák behozatala a' többi déli és éjszakamerikai statusokból ezentul vámdij nélkül engedtetik meg."

A' Times arra figyelmeztet, hogy Uruguay vagy Montevideo respublica lakosi száma 1810 óta, midőn az 60tól — 70,000 lélekre számittatott, 1825ikig 40 — 50,000 lélekre olvadt le, odatudván magát Montevideo várost is, mellynek lakosai száma azelőtt 20,000 volt, mostan pedig 10,000. A' lakosok nagyobb része gaucho azaz szarvasmarha-rabló, 's nincsen valami vagyonnal biró ember köztük, ki főleg nem az afrikai rabszolga-kereskedésből élne. 'S ezen ország akar Londonban 3,000,000 dollárt, vagy is 600,000 ft sterlinget kölcsön venni!

LENGYELORSZÁG.

A' lengyel szélekről következő tudósitást közöl az Allg. Ztg. nov. 4ről, melly megerősíti,

mit már berlini hirek után említettünk. „Varsóból írják, hogy Miklós czár ottani mulatta közben küldöttségeket fogadott el valamennyi hatóságtól, a' polgárságtól 's czéhektől, 's azokkal a' helyhatóságot kivevén, nagy lebocsátkozással bánt. A' mondott küldöttséget is elfogadá ugyan, de eltiltá azt a' szokott üdvözlés elmondásától, minthogy nem örömest hallana érzelmeket kimondatni, mellyeket a' varsói helyhatóság nem érez iránta. Hozzá tevé a' czár ezután, hogy tulajdonképen a' varsói hatóság volt az, melly a' zendülést támogatta, 's még is egy évvel azelőtt hozzá (a' czárhoz) hódolásról és hű ragaszkodásról szólott, 's nem ismért bensőbb ohajtást, mint azon szerencsét, hogy kormánya árnyékában 's ótalma alatt sokáig nyugalmat 's jóllétet élvezhessen. Midőn a' monarcha ezután a' küldöttséget elbocsátá, azt mondá ismételve neki: venné igazán szivére a' mondottakat, mert nyiltan szólott; 's legkisebb zendülő irányu mozgásra a' fellegvárban tanyázó sergeknek parancsuk van a' város hamuvá tételére, melly szerencsétlenséget azután maguknak tulajdonítsanak."

TÖRÖKORSZÁG.

Tiz hadihajót készitenek most fel, mellyeken a' kapudán-basa Smyrna, Samos, Kreta szigeteket 's az afrikai partokat látogatja meg. — Milos hg Stambulban mindenkor karmazsin-vörös aranyhimzetü bársony nemzeti köntösében járt 's jelent meg, igen csinos kalapban 's több európai renddel diszesítve 's mindenütt bőkezünek mutatkozott. A' seraskier-basa 40 kapu-katonáinak, kik őt bucsúudvaroltakor tisztelkedőleg kisérték, fejenként egyegy ezüst markolatú kardot ajándékozott 's minden tisztosztálynak száz ezer piastert az alsóbb tisztviselők közti elosztatásra. Mint mondják lekötelezte magát egy szerződésben Milosch hg, hogy 8000 gyalogot és 2000 lovast adand segédül, mihelyt azt a' porta kivánandja. — A' nagyvezér serge Syriához közeleg. Ut készült egész a' véghatárszélekig 's a' pattantyússág előnyomult. Ibrahim basa katonasága pedig éjszaknak megyen 's meg is szaporittatott. Mint rebesgetik, a' Vassaf efendi által Konstantinápolyba hozott irományokbul világosan kisül, hogy a' zenditő Tafil-Busi Mehemed-Alinak ügyviselője volt. Ali egészsége igen meg van rendítve. Az angolok által számára szállított fegyver még sincs kifizetve 's ugy látszik, hogy Ali basát tartozása lerovására kénytetni akarják. — Minden görög asztalos, varga, kávés aligha nem lesz kénytelen Konstantinápolyból kiköltözni, minthogy nem akarják őket ottan többé rajáknak (török alattvalóknak) tekinteni. Azt is mondják, hogy Tunis basasággá fog változtatni 's e' tartomány Namik basának lenne azon esetre szánva. Tripolisban a' nyugalom még sem álla tökéletesen helyre. A' várat ugyan a' szultán népe birja, de a' kapun kivül száz ezer beduin tanyáz, kik az előbbi bey visszatérését kivánják. A' jancsárok köntöseikkel 's bográcsaikkal itt mindeddig fenmaradtak. A' mesuratei aga még sem akar a' portának meghódolni. Az uj basát várják uj segéd hadierővel. Az idő itt (Stambulban oct. 16.) igen mohó változékonyságu, forró és hideg, de a' forróság még is nagyobb 's ennek tulajdonítják a' dögmirígy tovább tartását, melly az európaiak 's főkép a' lengyel zsidók közt, dühöng.

Alexandriában sept. 19én valamennyi külső consulnak egy irományt szolgáltattak kezéhez minden aláirat nélkül, melly Mehemed-Ali basát azon vádtól tisztogatja, mintha ő segítette volna Tafil-Bussi támadását Albániában. Az iromány meglehetős hosszaságu, 's fő mentő okoskodás benne az: Mehemed-Aliról azért nem tehetni föl, hogy segítette volna Tafil-Bussit, mert folyvást Aegyptus javával foglalkozik. Azt ugyan megismeri, hogy Tafil-Bussi több izben külde hozzá görög nyelven kérelmet, a' mellyben segítséget kért tőle, de Mehemed-Ali mindannyiszor félreveté azokat. — E' mentegetés különösen a' Moniteur Ottoman ellen van intézve, mert az vádolta őt első részvétről az albániai támadásban. —

POROSZORSZÁG.

A' porosz statusujság jelenti, hogy a' berlini városi főbenjáró törvényszék biztossága azon zavargások ügyét, mellyek 3kán, 4kén 's 5kén a' székesváros nyugalmát megháborították, már befejezte, 's hogy a' nyomozások hetven (részt vett) személyt bizonyítottak vétkesnek. A' vezérek 's intézők tiz, 's hat éves, a' részvevők vétkük viszonyihoz képest részint több éves, részin több hónapos vár- vagy fékház-büntetésre ítéltettek testi fenyítés toldalékkal. Az elitéltek már nagy részben el is vitettek büntetés-helyeikre.

OLASZORSZÁG.

Az olasz szélekről novem. 9ről azt irja az Allg. Ztg. hogy Olaszországban d. Carlos hiveinek ügyébe vetett bizodalma apródonként csökkenni kezd, mióta a' tartományi junták meghódoltak a' királynénak, 's megigérték, hogy a' háboru-végzésre a' baski tartományokban segédül lesznek a' kormánynak. Ezt d. Carlos hivei nem hitték, sőt mindig azt reménylék, hogy a' mozgás a' tartományokban öregbülni fog, Izabella királyszékét felforgatja, 's ez által vagy respublicára, vagy d. Carlosnak nyitand utat. De mindebből semmi sem lett, 's Mendizabal a' dolgot oda intézte, hogy d. Carlos a' telet is nehezen fogja kihúzhatni.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

95. szám Pest, szombat november 28kán 1835.

Foglalat: Magyarország (országgyülési tudósitás; nemesités; Zágráb megye közgyülése; alvidéki hidegek; Kolmár József †). Anglia (lordmayor-nap Londonban; Russell lakomája Bristolban; Fairman ezredesnek egy uj levele). Franczia-ország (Journal des Débats kemény hangja az oroszok ellen; 's erre az orosz követ előterjesztése; amerikai kárpótlási kérdés; párisi szegények száma; 's egyveleg). Spanyolország (carlositák kétkedése Mendizabal rendszabályi sikere felől; angol katonák; szerfölötti elmessége a' Gazette de Francenak; legujabb hadi hirek) Portugália. Belgium. Németország. Amerika. Törökország. Oroszország. Elegy hirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban nov. 13ikán a' RR. országos ülésben kezdék fölvenni a' már kerületileg bevégzett tárgyakat, illy renddel: a) 3ik üzenet a' fő RRhöz a' jelen országgyülési sérelmek és kivánatok iránt; b) valamint azok iránt, mellyek később toldalékképen gyüjtettek össze; c) ezekhöz a' kisérő fölirásnak javaslata; d) 2ik üzenet az 1827—30ban fölterjesztett sérelmekre, mellyek tárgyában f. e. auguszt. 24ikén kir. válasz érkezett; e) 10ik üzenet a' szólásszabadság dolgában, 's 2ik a' békesi körlevél iránt; f) Bácsnak Zsiva sziget iránti kivánata; g) a' szerémi sérelem; h) Szathmár és Komárom sérelmei; i) Sopron város sérelme; k) üzenet a' magyar nyelv dolgában a' közelebb lejött kir. válasz következésében; l) 's a' fölirási javaslat ugyane' tárgyban; m) üzenet 's felirási javaslat az urbéri legujabb kir. válasz következésében; n) 2ik üzenet a' T. czikkely iránt; o) 2ik üzenet a' közhasznok aránya dolgában; p) 2ik üzenet 's törvényczikkelyi javaslat a' szóbeli pörre; r) a' vásárbirósági törvényczikkely javaslata; s) a' fiumei törvényszék rendezése; t) 2ik üzenet 's törvényczikkelyi javaslat az urbéri ügyeknek a' kir. Helytartóság általi elintézés- módja felől; u) a' tized; v) a' nemtelenek személyes pörlekedhetése; x) a' nemtelenek fenyiték-pöreinek följebbvitele, 's hatóságok büntetési hatalma; y) az egyenes örökösödés; z) a' világos adósságnak árverés utján kifizettetése; α) a' birósági itéletnek okokkali támogatása; β) polgári pöröknek a' királyi 's báni táblán országgyülés alatt is folytatása; γ) gr. Buttlernek a' Ludoviceára tett ajánlata törvénybe igtattassék; δ) 's végre a' köz-igazodás a' portáki iránt.

Ő cs. k. fölsége oct. 27i legfensőbb határozati szerint Stanissavlievich Fülöp, ogulini határezred kapitányának, és Suhay Pál, körösi határezred alkapitányának magyar nemességet méltóztatott dijelengedés mellett ajándékozni.

A' magy kir. udv. Kamara Schönholz József nyug. kapitányt és Komáromban volt sópracticanst Szucsányra ellenőri mázsamesterré; Balásy Farkas practicanst pedig Szereden sómázsássá nevezé ki. (kir. kam. tudósitás.)

Zágráb megye RRei nov. 16kán tartott közgyülésökben időközben megürült néhány hivatalra pótlék-választást tartván: Pissachich Fridrik eddigi első aljegyzőt főszolgabiróvá, Jellachich Eduardot első aljegyzővé 's Bunyevácz Jánost másod-aljegyzővé választák; a' bán-főispán ur pedig Koosz Jánost és Francisky Jánost tiszt. esküttekké, és Vanczas Eleket, és Rinaldyt a' megye tiszt. orvosivá nevezé ki. — Ugyane' közgyülésben fölolvastatott a' hármasország főorvosának Daubach Jánosnak ő fölségétől nyert kir. adománylevele, melly szerint a' nyert jószág mellett ezentul mint magyar nemes „Doljei Daubachy“ nevet fog viselni. — Karlovitzrol nov. 19kéről költ levél szerint: azon vidék nov. elején egész Sziberiává lett, olly kemény 's illy korán olly mértékben még soha nem tapasztalt hideg lepte meg azt. Nov. 6ikán t. i. elkezdett erősen fagyni 's havazni, melly négy napig éjjel nappal szakadatlanul tartott elannyira, hogy a' hegyeken néhol a' hó 4 lábnyi magasra nőtt 's a' szőlőhegyeken a' szőlővesszö sehol sem látszik ki a' hóbul. Mi legszomorubb, az, hogy a' hires bortermö Fruskahegyen a' szőlő, melly már most hóba van temetve, még jobbára szedetlen, ugyanez történt a' kukoriczával is, melly szinte sok helyütt töretlen még. A' szántóföldek vettetlen maradtak. Szerémben, egész Bánságban és Bácsban mindenfelé szánut van.

Révkomáromban nov. 24 's 25 közti éjjel öröklétbe költözött nagytiszteletü Kolmár József, az ottani helvet. vallásközető egyház predikátora, 's egyházi vidék esperese, egyszersmind a' dunántuli ref. superintendentiának hosszasabb ideig pénztárnoka, széles tudományáról, egyházi ékesszólásáról 's e' tárgyu munkáiról ismért 's tisztelt férfiu. — Gazdag ismérete, folyvást vidám és nyájas lelke, emberszeretete, 's szivet és elmét egyiránt tápláló társalkodása valának szép tulajdoni, mellyek neki köz szeretetet biztositottak. A' Marczibányi jutalom-Intézet részről nyomt. feleletei, mellynek a' boldogult egykori pályakoszorúsa volt, egyéb érdemein tul is megörökitik emlékezetét.

ANGLIA.

Nov. 8án halt meg Milton lord Northampton megye parliamenti követe élte 24ik évében. A

Morning-Chronicle azt mondja róla, hogy az aristokratia ifju tagjainak azon egyike volt az elhunyt, kinek politikai elvei a' nyilványos véleménnyel egy értelmüek voltak 's kinek személyes charaktere hazáját szép reményekkel biztatá. — Nov. 9én, mint az úgy nevezett lordmayor-napon rendkivüli fénnyel tartatott a' nagy menet Mansion-houseból Westminsterbe, mellyet nagy lakoma követe a' községi csarnokban. A' menetnél ez alkalommal ismét körülhordattak a' Gog és Magog nevü óriások, efölött egy brigg mintája vonatott az utczákon végig, mint Anglia tengeri hatalmának jelképe. A' brigget hat ló húzta. Egy csapat lovas a' régi lovagkorból vitézi öltözetbe burkolva lovagla fényes készülettel. Westminsterbe megérkezvén Copeland alderman a' londoni recorder által bemutattatott a' biráknak, mint ujdon választott lordmayor. Abinger lord szerencsét kivánt neki a' megválasztatáshoz 's meggyőződését fejezé ki, hogy kötelességét hiven fogja teljesiteni. Winchester aldermanhez, a' volt lordmayorhoz fordulva pedig dicséretesnek mondá az elnök, hogy illy mozgatag időkben a' city nyugalmát föntartotta. Az uj lordmayor erre letevé a' szokott esküt, az előbbi pedig tudósitását adta be. — A' lakomán számos magas vendég volt jelen 's ezek közt Melbourne lord, Spring-Rice, Sir John Hobhouse, a' nagy pecsét biztosai, a' diplomata-kar több tagjai, 's a' t. A' lordmayor, szokott áldomásozás után a' ministerekre köszönté poharát, és szerencsét kivánt nekik ahoz, hogy alkalmok van nekik most mind azon fontos javitást létesitni a' britt intézvényekben, mellyeket az ország állapotja megkiván; még inkább kivánt pedig szerencsét ahoz, hogy ezt olly időben tehetik, midőn az ország nagyobb virágzásban van mint valaha; mert noha szenved némileg egy időre a' földmüvelés, igen remélhetni mindazáltal, hogy a' bérlők 's tulajdonosak ügyekezete szintolly virágzásra juttatja ezt is, mint minőben most a' gyárok léteznek. Végre nagy reményét fejezé ki, hogy a' ministerek képesek lesznek mindazon rendszabályt valósitani, mellyek a' királyból, lordokból 's alsóházból álló britt alkotmányt fentartani alkalmasok. Melbourne igen lekötelező kifejezésekben köszöné meg mindezt, 's magasztalá London város elsőségeit 's régi dicsőségét, melly már hajdankorban is hires fok és áruhely volt, midőn Anglia még nem állott olly jeles helyen a' nemzetek közt. A' városok növekedése, 's jólléte mond a' minister, némi tekintetben ugyan azok véletlen fekvésitől függ, de még inkább lakosaik charakterétől, a' jó igazgatástól, korlátlan kereskedési rendszertől, helyes, részrehajlatlan, biztos, rendületlen igazságszolgáltatástól, végre, 's föleg lakosai szellemétől, buzgalmától, becsületességétől 's feddhetetlenségétől. Ezek által tünteté ki magát e' nagy város mindig, 's ez által fogja magát ezentul is kitüntetni 's növekedni, tágitani azt, mi szük; javitani, mi hibás; bölcs, jogos, és okos politikát követni, hogy e' nagy főváros a' hatalom 's fény azon fokára magasuljon, mellyet még nem ért el." —

Nov. 10én tartatott Bristolban J. Russell lord tiszteletére adott nagy lakoma. Russell a' terembe léptekor, több perczig tartott tetszés-kiáltással fogadtatott; 's az elnök jobbján foglalt helyet. Ugyanazon asztalnál lehete látni még Ebrington, Andover és Seagrave lordokat, Kerry grófot, és Moore Tamás költőt. A' szokott áldomások után a' terem közepére hozták azon pompás serleget, melly a' ns lordnak vala szánva. Az ezért kivántató pénz 6 pences aláirásból gyült össze. Az aláirási biztosság küldöttsége elölépett, 's az elnök fölirást nyujtott által a' nemes lordnak, mellyet a' gyülekezet gyakor tetszéskiáltozási közt olvastatott föl. Az elnök, miután nyilványitotta, hogy a' gyülekezet is osztozik a' felirásbeli érzelmekben, John Russell lord egészségére köszönté el az áldomást, melly nagy lelkesüléssel fogadtatott. Ekkor, a' gyülés valamennyire lecsilapodván, megszólalt Russell l. 's megköszönvén a' gyülekezetnek e' megtisztelést, megdicsérvén Grey 's Melbourne ministerségeit, Irlandra nézve következőleg fejezé ki magát lényegesen: Irland iránt Anglia gyakran vétkesen mulasztá el kötelességét, 's következése az lön, hogy Irlandban olly gonosztétek támadtak a' nép közt, mellyek nem valának egyes gonosztétek sorába helyezhetők, sem az egyesek által elkövetettekébe; mert részint néptömeg követé azokat el, részint a' néptömeg hagyá jóvá azokat. Mikép kell tehát 's mikép lehet e' bajokon segiteni? A' ministerium két módon szándékozik azt megorvoslani: elsőben az anyagi bajon könnyitve, azután az erkölcsi bajt oktatás és fölvilágitás által semmitve meg. E' végre hozá a' ministerség javaslatba, az irlandi nép közös erkölcsi 's keresztyéni oktatasát, a' költségeket pedig az irlandi egyház jövedelmei fölöslegéből akará előteremteni, ugy gondolván, hogy miután azon lelkészek szükségeiről megesik a' gondoskodás, kiknek hiveik vannak, azon papok jövedelmét, kik hivek nélkül huzzák azt, a' nép közös neveltetésire fordithatják. Végzetül Russell mind a' ministeriumot, mind önmagát menté azon vád ellen, mintha O'Connell kedviért változtatta volna meg politikai véleményét e' tekintetben, mert e' véleményt már 10 év előtt is pártolta. —

A' MorningChronicle ismét visszatér azon vádjaira, mellyekkel a' franczia kormányt d. Carlos ügyéhez szitásaért illette, 's azt mondja, hogy minden tagadás, hitetés, ürügy és szemfényvesztés mellett sem igen hajló hinni e' dolog egészen tisztában lételét, mert abban akárhol 's akárki

részéről a' kétértelmüség sulyát nem rázhatni le, vagy legalább árnyékát nem mellőzhetni el.

Morpeth lord Irland titoknoka bizonyos irlandi protestans lelkész folyamodására ismételve azon választ adá, hogy a' lordhelytartó semmi esetre sem fog katonaságot adni a' tized-behajtásra, mint az eddig a' tory kormány alatt történt, 's kivevén ha valóságos rendzavarás történnék, különben a' zendülési törvény föl nem fog olvastatni.

Haywood ur a' ministeri lapokban egy másik levelet is közre tett, mellyben Fairman ezredest, mint az orange-egyesület ügyviselőjét valóban fölségsértésről vádolja. Azt állitja tudnillik: Fairman javaslotta, hogy az orangisták ünnepeikor a' királyra elmondatni szokott áldomás egészen hagyassék el, 's nyilványitotta, hogy nem 15 eszt. fiatal hajadon, (e' bujtogatások tudnillik 1832ben történtek) hanem Cumberland hg fog a' királyszékre jutni. — A' bathi reformerek nov. 11 valóban megadták Palmer és Roebuck követeiknek, az előre jelentett fényes lakomát, mellyen a' városból a' választók közül 700an jelentek meg. Az idegen vendégek közül jelenvoltak többek közt Hume 's Napier ezredes. Brougham lord nem jelent meg, minthogy most tudományos intézetek ügyével szerfölött el van foglalva. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Bon Sens bizonyosnak mondja, hogy a' tiersparti a' jövő ülés alatt Ney marsal becsülete visszaállíttatását fogja sürgetni, melly hasonló legyen Riego becsülete helyre hozatásához a' spanyol ministerség által. —

A' Journal des Débats egész terjedelmében adá azon beszédet, mellyet Miklós czár a' nála udvarlani kivánt varsói hatósági küldöttséghez tartott. Mi lényeges tartalmát adtuk már. A' J. des Débats, — mi igen szemet szur — e' beszédre olly czikkelytközöl, melly nyelvére 's hangjára nézve legkeményebb, 's legegyenesb megtámadás ezen lap részéről Russzia, 's politikája ellen. Még a' lengyel háborukor sem élt ellene hasonlóval. Midőn ezen lap eddig minden gondolatot keresve a' legszelidebb alakokba szokott öltöztetni, most e' czikkelyben szándékosan a' legvastagabb, legsértőbb szókat 's kifejezéseket választja 's alkalmazza nem csak általjában Russziára, hanem egyenesen magára a' czár személyére, érzelmire 's egész gondolkodásmódjára, mellyeket e' beszédben világosan előterjeszt 's a' t.

A' Quotidienne szerint az orosz követ előterjesztést nyujta be a' külministerhez azon czikkely végett, mellyel a' Journal des Débats, a' kormány eddigi ismért organuma az orosz czárt megtámadta, 's azt kivánta: nyilványittassék ki a' Journal des Débats által, hogy e' tekintetben vagy függetlenül szólott, vagy hogy általjában nem függő a' ministeriumtól. E' nyilatkozásnak 14én reggel kellett volna a' Journal des Débatsban megjelennie; helyette azonban ujolag megtámadá a' mondott lap az orosz kormányt.

Az amerikai kárpotlási kérdés ujra bonyolodik, 's dolgot ad az illető diplomatáknak. Ezen ügyben a' National közli Livingston amerikai követ levelét a' franczia udvarnál, mellyben kijelenti, hogy az amerikai kormány semmi fölvilágitást nem adand. Az okok, mellyeknél fogvást az amerikai kormánytól a' franczia kamara által kivánt fölvilágitás vagy is elégtétel, mennyiben azt az amerikai kormánynak kellene tenni, egyenesen megtagadtatik, azon természetes nézvényből folynak, hogy Jackson gen., noha feje az amerikai kormánynak, mindazáltal az egyesült statusok törvényhozó testeihez, 's a' kormány egészitő részéhez képest Amerikában csak magányos személynek tekintetik, 's mint ollyannak nézetiért az amerikai törvényhozó 's egyszersmind kormánytest nem felelős. Ha a' franczia kamarák kimondották volna, hogy valamint a' sértés Jackson bocsátványa által történt, úgy egyszersmind annak bocsátványa által orvosoltassék is meg, akkor lehetett volna közelitést reményleni. De igy az amerikai kormány semmi elégtételt nem adhat; Jackson pedig az előbbi bocsátványában tett sérelmeket csak akkor vonandja vissza, mint magányos ember, ha neki tetszik. Az amerikai kormány Jackson nyilatkozásiért, habár elnöke is, sem jót nem áll, sem azokért nem felelős. Csupán akkor érdeklené a' dolog az amerikai kormányt, ha a' törvényhozó, 's mint ollyan, az amerikai alkotmánynál fogva egyszersmind kormánytest, a' Jackson bocsátványában (Erlass) kimondott nézetekben osztozott, 's az abban javaslott rendszabályokat elfogadta volna. Mi azonban nem történt. Hogy azonban Jackson föláldozza büszkeségét, 's maga jószántából adjon engesztelő nyilatkozást, sem a' franczia lapirók, de az angolok sem akarják hinni. Mind e' mellett még is azt tartják közönségesen, hogy e' vetélkedésből nem fog háboru támadni. —

Noha nem igen sokat hajtanak a' párisi csarnokon az amerikai követelések miatt történhető meghasonlásoktól, 's valamennyien békes kiegyenlitést várnak 's reménylenek, még is a' biztositási ár háboru esetére a' párisi csarnokon, melly eddigelé száztol kettő vagy $2\frac{1}{2}$ vala legföljebb, száztól ötre rugott föl most. — A' király magányos udvarláson fogadta el Allard tábornokot, (Lahore indiai tartományból) ki gazdag pénzgyüjteményt terjesztett elő a' királynak azon ázsiai tartományokból, mellyeket meglátogatott. A' király az ajánlást kegyesen fogadá, 's e' drága gyüjteménnyel azonnal a' királyi könyvtárt ajándékozta meg. Ezen

ajándék egyszersmind bizonyitandja Allard táb-nok meleg ragaszkodását hazájához. —

A' Temps a' párisi szegénység számáról következő adatokat közöl: „A' jótékonysági tisztségek jegyzékei szerint, mellyek Paris 12 negyede közül mindegyikben megvannak, most a' szegények száma igen megcsökkent. 1813ban ez 102,806 volt, 1835ben pedig csak 62,539. — Melly szám noha szerfölött nagy, mindazáltal az előbbinek majd csak fele. Itt ugyan egyedül azon szegényekről van szó, kik a' jótékonysági tisztségek ivein följegyezvék. E' szám 28,969 családból áll, vagy magányosan élő személyekből; kik közül 9107 csak néha néha kap segedelmezést, 19,862 pedig folyvást. — A' segélyeztettek közül 14,499 férfi, tehát a' segélyzettek összes számának száztól huszonharmadrésze; 25,748 aszszony, tehát száztól 41ed része; végre 10,862 fiú, és 11,430 leány. Ezen két utóbbak közül 458 atyátlan 's anyátlan árva 16 éven alul. Kitetszik innen a' nagy különség a' férfi 's nő nem közt. Jegyzésre méltó, hogy a' segélyzettek közül a' legnagyobb rész nem is tartozik a' párisi községhez, mert azon 28,969 ház közül, mellyek segélyt kaptak, csak 8945 volt párisi születés; 4764 nem párisi születés volt ugyan, de ott házasíttatott ki, 's 15,260, tehát több mint fele a' segélyezett háztartásnak, sem párisi születés nem volt, sem oda nem házasodott. A' segélyezés Paris községi pénztárából adatik, 's e' tárgy így van valamennyi fr. nagyobb városban. —

A' Moniteur Ajaccioból levelet közöl nov. 6ról, melly körülményesen leirja Orleans hg ott mulattát. Többek közt a' herczeg a' szemle után meglátogatá azon házat is mellyben Napoleon született; úgy szinte azon érdekes ültetvényt, hol a' czukornád szabad ég alatt szintolly erősnek termesztetik mint az Antillákon. Ezután egy tánczmulatságban jelent meg, hol Sebastiani grófnéval tánczolt, végre elutazott. — A' Journal des Débats szerint a' kamarák január első napjaiban jönek össze, a' Courier français szerint pedig január 12én. — A' Messager szerint folyvást Sauzet urat szándékozik a' ministerség a' követház elnökének megválasztatni Dupin helyett, mind azon beszédeért, mellyet ez a' cassatioszéken tartott, mind azon levélért, mellyet testvérje Gregoire urhoz irt, 's mellyben oda nyilatkozott, hogy a' nyomtató nem felelős olly esetekben, mellyekben a' vádlott czikkely szerzője maga előáll. Majd elválik, osztozik e a' kamara is a' ministerség haragjában Dupin ellen? — Talleyrand hg folyvást 's gyakran látogatja meg a' tuilleriákat. Némellyek azt hiszik, hogy a' palota meghittei, 's az orosz követ, meg Lieven hgasszony közt némi hidegség 's idegenkedő elkülönzés fészkült. —

SPANYOLORSZÁG.

Mendizabal határozatára, melly által ama' százezer főnyi uj sereg-kiállitás rendeltetik, mint egy carlista levelező megjegyzi, uj nevezetes kérdés: mikép fog ezen rendszabály alkalmazásba vétetni, ha majd a' kiállitás még is valahogy eszközöltetik? Kik ismerik a' madridi kormány félénkségét, itt látják a' legfőbb bökkenőt. Midőn e' nyáron némi hazafi mozgásról vala szó Arragoniában, senkinek sem juta eszébe részletes ujonczszedést határozni Saragossa, Huesca, Calatayud és Teruel tartományokban, hanem összehivák a' hazafiakat egy közös nagy táborba Mallennél; mi könnyü lett volna ekkor 12—15 ezer embert összegyüjteni! 's ma már a' carlosiak bizonyosan nem számlálnának azon vidéken 8000 embert saját részükről, 's nem volnának urai Calatayudnak és Darocanak. De a' juste-milieu közbeveté magát; elhasználta az erőt, mellyet a' kezdődő mozgás játékul kitett, 's föláldozta azt részenként, mielőtt a' köz fölfegyverzés létre jöhetett vala. Most már hasztalan ismétlené valaki az üdves rendszabályt. És ugyan miért is venne magára a' nép ennyi áldozatot? Eleinte azt mondák: Izabella a' szabad elvek személyesitettje; most azonban ki hinné már ezt, mióta az estatuto-real ismeretes, azon rendelés, mellyhöz Mendizabal makacsabbul ragaszkodik, mint akárki az országban. Innen egy más kérdés látszik eredni: mi czélra hivatik össze t. i. a' cortes? Először, hogy Mendizabal kormány-rendszabásit jóváhagyja, másodszor, egy uj kölcsönt, mellynek javaslatba hozatalát a' minister örömest elháritja magától, tolni a' nemzetre; 's harmadszor csak látszatólag előkészületekkel foglalatoskodni egy quasi-alkotmányitó cortes összehivatására. Ezen utóbbi látszatos foglalatosság azonban könnyen valóságossá alakulhat, mihelyt a' nyilványos ügyek kedvetlen folyama megszöppenteni találja ezen tanácskozó hősöket, hogy a' felelet terhe a' nemzet bajaiért rajtok marad, 's e' tekintetből tanácsosbnak vélendik az elintézést másoknak engedni által, 's másokra bizni, kiszabaditani Spanyolországot azon örvényből, mellybe ők tasziták. E' készületek közt két tárgy érdemli meg leginkább a' közfigyelmet, a' választási törvény t. i. és sajtószabadság. Egy nemzetet, melly tömegestül fegyverre szólittatik föl, szabadékos képviselettel korlátozni 's alkotmánnyal vagy csak némi módositásokkal is támogatni, olly dolognak látszik, melly már magával is ellenkezik; nos de épen ez az, mit a' nemzetre tolni készülnek, sőt arra törekesznek, mikép a' közügyek vitatásának eltiltása által lehetségessé tétessék a' népnek azon boldog hiedelembe ringattatása, mintha ama' vitatás csakugyan a' képviselés által történnék meg. A' cortes nem fogja e' czélnak utját szegni, sőt

hihető, majd még kezet is nyujt a' szemfényvesztéshez. Alcala Galiano épen alkalmas arra, hogy mint hivatalos szónok e' parliamenti cselt vezérelje; gr. las Navas az eldöntő pillanatokban nyersesége által közönségesen gúny tárgyává szokott válni; Arguelles soha sem tudta életében a' köz szabadságot védeni; a' többi tag pedig, kik eddig az ellenzéshöz tartoztak, csekély kivétellel igen megelégülvék a' dolgok mostani helyzetével, mert ugy tekintik azt mint saját munkájokat. A' madridi néptől nem tartanak, mert Madridban is ugy széket ütött már a' juste-milieu és pénztőzsérség mint Európa többi városiban, 's a' jó spanyolok könyv nélkül tanulják a' franczia kormányrendszert.

Az angol segédcsapatok Evans alatt, mint egy levelező irja, kikicsapnak Bilbaobul a' szomszéd vidékekre, de elszánt cselekvésre nem merik magokat elhatározni. Vezérjök, mint látszik, szerfölött nagy gonddal viseltetik katonái életére, holott különben, mi az aprólékos katonai szolgálatot illeti, ebben igen is durva és kiméletlen. Szemtanuk ezen kisded szolgálattételeket egészen czélszerütleneknek 's majd nem eltürhetleneknek rajzolják. A' tisztek jobbára gyerkőczék, kiket csak a' tiszti formaruha tüntet ki, 's kik alig tesznek egyebet, mint cigarrót pöfékelnek 's kenőcsöken törik fejeket, mellyek egy kis bajuszt növeszszenek, van aztán e' bajuszkának kinja, jobbra, balra, pörgére, hegyesre fenik pödrik, 's mellette olly mord tekinteteket csinálnak, mintha ezzel akarnák a' carlistákat agyon riasztani. De minthogy e' mulatságot is megunják, közben elöveszik a' szegény közlegényeket 's apró gyermekségekért vagy épen semmiért jó sor korbácsot veretnek rajtok. Ebből áll a' hadi gyakorlás. A' főparancsnok Evans, hallatlan szokott hagyni minden panaszt; holott ő volt az, ki a' westminsteri követválasztásban épen az által mellőzteté el versenytársát Hobhouset, mivel ez a' katonaságnál divatozó korbácsolást védelmezte. Egyes tudósitások is bizonyitják, hogy a' krisztinók valóban gyomrokbul megunták már angol bajtársaikat. Österreichischer Beobachter. —

A' levelező ezen ócsárlásrol egyenesen általtér d. Carlos katonái dicséretére és czáfolgatni törekszik azon állitást, mintha d. Carlos a' telet nem leendne képes kitölteni Spanyolországban költség-hijány miatt. Sőt ugymond, legujabban is tetemes alkuk köttettek, nevezetes posztószállitások iránt a' sereg részire, melly télre egészen uj ruhát fog kapni. A' lókereskedők előre szedik föl a' pénzt az általok előállitandó lovakért, mi kétségkivül arra mutat, hogy a' carlosiak erszénye folyvást terhes állapotban van, 's névszerint don Carlos financziájáról bizton állithatni, hogy az soha jobb lábon nem állt, mint épen most. — A' Gazette de France, habár maga is megsokalja a' carlositák részére uj meg uj győzödelmi kohólást, legalább anekdotákat költ a' nagyhirü carlositák vidor bajnokságaikról. — November 5ikén, ugymond, a' st. sebastiani várőrség, hangászati darabokat játszatott a' bástyafokon. Husz carlista katona, a' bástya közelében szemlélkedve, meghallván a' muzsikát, lerakák puskájikat 's tánczolni kezdének. A' bástyáról azonnal álgyulövések durrogtak feléjök mintegy 7—8 izben; mire ők mindnyájan a' földre feküdtek. — Kiki azt gondolá a' bástyán, hogy valamennyi rakásra van lőve; a' hangászat tehát ujra elkezdődött, de a' carlisták is azonnal fölegyenesültek 's ujra tánczolni kezdének. Lövés lövésre utánok, 's ők ujra lefeküdtek, de mihelyt a' muzsika megzendült, ismét föléledtek 's tánczoltak. A' tréfa négy izben ismételtetett egymásután, mig végre az álgyuszó elhallgatott, 's a' carlisták ott tánczoltak, valamig a' muzsikának vége nem lett. — A' Mémorial des Pyrénées ezt irja: Jelentettük közelebb, hogy egy angol hajót a' Reyna Gobernadora gőzhajó a' st. sebastiani vizekben elfogott, mig más ugyanazon nemzetbeli hajóknak szerencsésen sikerült az átcsusszanás 's a' praetendens számára hozott fegyverszállitványokat háborittatlanul kirakhaták. Az elfogott hajót a' spanyol hatóság zár alá vetette, 's valóban senki sem tagadhatja, hogy ez hevenyében rajtakapás. Azonban, mint halljuk, St. Sebastianban az angol ügyviselő már most visszasürgeti a' hajót. Innen az látszik, az angol politikának nincs más alapelve mint ez: Teljes szabadság Nagybrittannia kereskedésének; gátlás és mindennemü akadályozás Francziaország iránt.

Éjszaki részekről jött hirek szerint: Iriarte novemb. 9ikén kirándulást intézett Pamplonábul egy carlista csapat ellen, melly a' vidékben mutatkozott. A' csapatot szerencsésen meg is lepte 's ötven embert vert le belőle. — Nov. 10ikén a' carlosi sereg nagy része a' franczia határok felé huzódott, 's álgyukat is czepelének magokkal. D. Carlosnak, mint mondják, az volna czélja, hogy Behobienél a' hidfői erőséget megtámadja, 's bár mijében kerüljön, elfoglalja. Olly fontosnak tartja e' várat a' hg. hogy az ostromlást személyesen kivánja vezérleni. Kiváncsi lehet rá az ember, mikep fogják a' carlisták ezen ostromtervöket ama' kiméletlel, mellyel ekkorig a' franczia határok iránt viseltettek, egyeztetni tudni, 's más részről magok a' francziák is milly szemmel leendnek a' dolog iránt? E' vállalat épen annyi, mint egy hordó lőpor közelében tüzzel játszani. Annak hirére, hogy d. Carlos a' Bidassoa partjára jő, számos buzgó párthive Behobiebe utazott, azon

reményben, hogy a' hget megláthassa. Sokan a' st. Jacques erőségbe tódultak föl a' carlosi sereg munkálatit közelebbről szemlélni. Irunba a' „szent zászlóalj“ 10kén már benyomult. Megérkezésekor valamennyi harangot meghuzták. Mondják, don Carlos nyomban jövend utána.

Barcelona teljes nyugalomban van. A' carlositák mindenféle irányzatban keresztül kasul járják Catalóniát, 's hol erősbek, adót csikarnak. Egy 3000 főnyi csapatjok Manresát erősen zárva tartja. Közvélemény, hogy a' 100,000 ember-szedés Cataloniában, melly ezen uj összeirásnak magát semmi esetre alája nem veti, csak a' carlositák számát nevelendi. — A' catalóniai seregbez d. Sebastian váratik, annak vezérletét átveendő.

Madridban a' ministerség folyvást űzi ugynevezett irtogatási munkáját, melly által a' nyilványos hivatalokbul főkép a' kormányzás-ágiakbol a' régi tisztek elmozdittatnak 's helyeikbe az alkotmányi időszak emberei neveztetnek. Riego sógora és védelmezője igen tisztes hivatalokat nyertek az igazsági ministeriumnál; Osorio ezredes, kit az andujari központi junta Sevilla ellen küldött ki, de a' ki, mint tudva van, semmitsem hajthatott végre, a' seregnél viselt tisztségébe visszahelyeztetett. — A' választási törvényjavaslat kidolgozására megbizott választottság már bevégzé munkáját, 's a' többség egyenes választási rendszert javasol olly viszonyban, hogy 50,000 lélekre száz választó essék, tehetség és legtöbb adómérték szerint kiszemelendő. A' szavazás mindig a' kerület főhelyén menjen végbe, a' szavak összesitése pedig a' tartomány fővárosában történjék meg.

PORTUGÁLIA.

A' királyné 's braganzai herczegné közt a' czivódás 's feszengés folyvást tart. Néha megesik, hogy több napig egy szót sem váltanak egymással, mit a' belső Camarilla (kamarácska, udvari cselszövő társaság) befolyásának tulajdonithatni, mellyhez most a' lacedämoni érsek, Padre Marcos is csatlakozott. — A' braganzai hgné Necessidades palotából Bempostába akar költözni. Hire van, hogy a' királyné kemény kifejezésekkel élt némelly ministerei iránt, 's csupán Saldanha marquis és Jervis kapitány maradandnak a' kabinetben; Palmella helyére pedig Lavradio gr. 's Magalhaesére Trigozo hg. lépendnek. — Terceira hg. letette fő hadi parancsnoki hivatalát. — Tizenhárom uj pair neveztetett 's más tizennyolcz személy nemességet kapott, harminczhárom pediglen különféle kereszteket. Ezen előléptetések okát a' következő választásokban kereshetni, 's a' kormány illyes eszközök által reményli a' többséget maga részére biztosithatni. — A' portugáli sereg bemenetét Spanyolországba mind eddig nem említik a' lissaboni lapok, noha hire van, hogy Mendizabal ujra 10,000 főnyi segitséget kiván. — Az éjszaki részeken miguelpárti guerillák mutatkoznak, különösen Tras os Montes tartományban egy 50—60 főnyi csoport jelent meg, melly egy faluban Villareal mellett d. Miguelt kiáltotta ki, de rendes katonaság érkezésekor ismét eloszlott. — A' Gazette de France szerint még több is történt. Szerinte Beira tartomány több pontjain, Mongualdeben, Ceában, miguelpárti guerillák dulongnak, 's az utóbbi helyen a' királyi katonákat is megverték. — A' hadiseregnél számos miguelista lappang, mi a' gyakori szökésekből nyilványosan kitetszik, 's ez egyik oka, hogy a' Spanyolországba nyomulás is ohajtás szerint nem sikerül. — Ezen felül az 1820i alkotmány mellett is nagy a' lelkesülés, 's a' Gazette de Fr. jelenti, hogy Entre-Duero-e-Minho tartomány egy helységében ki is kiáltatott. — Az angolok igen számos napszámost és vizhordót (gallegos, mivel nagyobb részint Galliciából jönek) visznek magokkal Portugáliából Jamaicába, hol azokat négerek helyett használják.

BELGIUM.

Evain báró, hadminister, párisi utjából már visszaérkezett Brüsselbe. — A' belga Merkur egy társaság összeállását jelenti, 500,000 franknyi tőkével aloeból aladság (hajókötél) -készítésre, melly minden hasonló nemü munkát meghalad mind erőségre, mind hajlékonyságra nézve. A' fonál Aloe pititaból (indiai kender) fog fonatni, mellyből olly kelméket (Stoff) készíthetni, mik finomságra nézve lenszövetekkel vetélkednek. A' mechelni vasúton utazók azon panaszkodnak, hogy az erőműből felszálló hamu egészen el szokta őket boritni. Nem rég e' módon egy utazónak szikra szállott szemébe, mi olly annyira megsérült általa, hogy elvesztétől tarthatni. — A' „brüsseli kereskedő társaság“ a' vasutakat Fel- és Al-Flerusban, mellyek ott szénszállitásra használtatnak, 3,500,000 frankért megvette. — Az antwerpi lap azon hirhez, hogy társaság állott fel gőzhajózásra, London, Antwerp és Hamburg közt, még azt is kapcsolja, hogy nem sokára egy más társaság alapszabályai fognak megjelenni, melly 10—12 gőzhajót szándékozik épiteni, 's az éjszakeurópai réveket a' déleurópai révekkel összekötni. —

NÉMETORSZÁG.

Coburgból nov. 8ról jelentik, hogy a' portugáli vőlegény-kérő, Szász-Coburg Ferdinand hglakába megérkezett, minthogy az egész házassági szerződést a' Szász-Coburg hgi törzsökházban szándékoznak létre hozni 's e' végett Szász-Coburg Ferdinand hget is atyjostul 's minden nemzetségestül oda várják. — Lipcsében azt vehetni észre, hogy az

ausztriai birodalom minden részeiből folyton foly a' legfinomabb 's középfinom gyapjú-szállitás oda 's ott mind a' két fürtfajnak igen nagy kelete van 's onnan Hamburgon keresztül Angliába vitetik. Hozzá veti a' tudósító megjegyzésül, hogy a' Trieszt felé divatozó gyapjuszállitástól Anglia részire visszavonult a' kereskedöség, mert a' lipcsei gyapjuár inkább szolgál inyére. — Minden német csillagász közértelmü abban, hogy Halley-üstökösén szilárd magvat (derék testet) nem vehetni észre, mert világos fényletü középpontja szembetünö nagyitás mellett elködlik (köd-alakuvá oszlik). A' Rajna hidját Mainznál nov. 17kén szedék ki 's igy egy nappal elöbb mint a' pestit a' zajló jég miatt. Tehát felsö Európában is korán köszönt be a' tél, mellynek szigoruságát onnan is jövendölgetik, mert némelly tájon szinte sáskasokaságban jelent meg a' szalonka, mit közelgö zordon tél csalhatatlan jelenségének tartanak az idöjóslók. Azonban nem csak éjszak, hanem délszak, sőt még az olasz, a' nápolyi örök tavaszlatu éjhajlat is panaszkodik teli torokkal a' szokatlan koraságu hideg ellen, pedig félt a' világ, hogy Halley üstököse forró égövvé varázslandja mérsékes földszakunkat. Csak a' mindenható számmester 's idövezér csalhatatlan, a' gyarló világ Meteorologiája csupa találgatás.

A' berlini föbibliai társaság oct. 22kén üllé alapittatása 21dik évnapját, melly alkalomkor polgártársit buzgóbb együthatásra szólitá fel egy e' végre különösen szerkesztett iratban. Ebből kitetszik: hogy a' britt bibliai társaság Londonban, mellyet minden bibliai egyesület anyjának tekinthetni, 1804ben keletkezett 's 30 év alatt annyira gyarapodott, hogy már 1833ban ötezer testvér- és fiókegyesületnél többet számlált Európa, Ázsia, Afrika és Amerikában 's ezek közül három ezer négyszázat egyedül Nagybrittanniában 's Irlandban. Támadta óta olly rendkivüli részvétre 's gyámolitásra méltaták, hogy 1833ig a' sz. irást egészen vagy részben 121 nyelven nyomathatá 's oszthatá ki, 's ezek közül olly 72 nyelven, mellyen e' társaság létesülte elött a' sz. könyvnek egy része sem vala nyomtatva. 1833ban 36 más nyelvre fordittatá azt, mellyeken az még soha sem jelent meg. Az általa kiosztott egész vagy rész bibliának példánya 1833ig 13 millióra ment. 'S ennyi tömérdekség saját vallomása szerint még csak gyönge kezdet. Összes költségei 1833ig 2 millió font sterlingre (20 millió pengö for.) rugnak. Mindazáltal legnagyobb része a' legsürgetöbb szükségnek, fökép a' hatszáz milliónyi pogány népeknél, mellyek közt még félmillió példány sz. irást sem oszthata ki, elégitetlen maradt 's a' kivánatok minden táj és helyről olly bokrosan 's ostromlólag szaporodtak, hogy a' társaság 1833ban élénkebb 's egyetemibb részvét miatt nyilványos fölszólitást vala kénytelen kibocsátani e' sürgetö hijány-pótlásra.

AMERIKA.

Délamerika: Newyorki levelek oct. 9kéről közlik az Ujmexikóban sept. 18kán dühödött orkán részletes rajzát. Matamorasban 300 ház többé vagy kevesbé sérült meg, sok ezek közül összedült, sokat pedig szét kell bontani 's ujra épittetni. A' szélvész a' legerősebb fákat derékban kötél gyanánt hajtogatta, tös gyökerestül kiszaggatta 's vihar-szárnyin elsodrotta. 'S minthogy éjjel vala e' végitélet, annál jobban böszönge. A' folyam rettentö magasságra duzzadt 's több embernek oltá el életét. Még irtóztatóbbak valának a' zivatar dulásai Santiago és Bocca del rio táján. Amott hat lábra tornyosult a' tenger a' házak fölött, 's ezeket vagy tönkre zuzta vagy elmosta. Egy a' partfokon horgonyzott schoonert homok-dombra sujta 's ott fetreng az most is magasan és szárazon, amott pedig egy hajó fekszik most, hol az elött a' vámraktárok állának, mellyeket a' feldühült elem vészhullámi elsöpröttek. Sok ember veszté itt életét 's a' fenmaradt lakosok csupán a' szomszéd homokhalmokra menekvés által szabadulhattak meg a' pusztitó enyészettől, 's ha még két órával tovább ádázkodik a' förgeteg, ugy mindnyájan bizonyos martaléki fogtak volna lenni a' halálnak.

Éjszak-Amerika. A' Morning-Herald szerint, a' jól értesitett körökben azt hiszik, hogy az elnökséget Van Buren ur fogja az éjszakamerikai egyesült statusokban elnyerni. E' tudósításhoz a' jó Morning-Herald következö mesét ragaszt: Nekünk ellenben jó okaink vannak hinni, hogy az elnökválasztás 1836 martziusától egész octoberig el fog halasztatni, 's az uj elnök csak 1837 martziusában fogja székét elfoglalni." — Ezzel a' Morning-Herald Franciaországot akarja megijeszteni, minthogy Jackson nem nagy barátja a' franczia kormánynak. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' török statuslap azon nyilványos katonaiskoláról, mellyet a' szultán 400 tanitvány számára könyvtárral, fürdövel és kórházzal együtt a' matschkai katonai tanyák mellett alapitott, következö érdekes adatokat közöl: Az egész intézet nyolcz osztályra van különözve. Az első osztályban a' kezdök ujaikkal tanulnak a' homokba betüket, köröket irni, 's betüket foglalni. A' 2ik 3ik, 4ik 's 5ik osztályban olvasni, 's irni tanulnak, 's oktatást vesznek az islam elveiben.— A' tanitványok kötáblákra irnak, 's azokon számolnak. 6ik osztályban a' gyakorlási szabályok

és katonai alaprendeletek adatnak elő. Csak a' 7ik és 8ik osztályban vesznek oktatást a' nyelvtudományban és szókötésben, úgy szinte a' földmérés és tollvitelben. Miután e' nyolcz alsó osztályt bevégezték, a' legokultabbak közülök kiválasztatnak a' 2ik magasb iskolára, hol a' háromszögmérés, magasb földmérés, betüvetés (Algebra) 's a' kúpszelések, Optika, erőmütudomány, csillagászat, földirás, természettudomány, Chemia 's az arab, persa és franczia nyelvek tanittatnak; ezekhez járul még a' vizépités és erősités-tudomány, valamint oktatás minden lovag és gyalog fegyvergyakorlásban; nyáron pedig uszás is tanittatik a' tengeren. A' szabály- és oktatási táblák könyomatuak; a' tanitványok a' sereg féldiján állanak, ruházatot 's ételt ingyen kapnak, gond van rá, hogy napjában ötször elmondják az előszabott imádságot, 's e' fölött illően 's jó erkölcsüleg viseljék magukat. A' szultán számos kiséretben látogatta meg az intézetet. A' könyvtárban próbák tétettek a' villám-erőművel. A' szultán meglátogatta még a' kórházat is, a' viadali gyakorlásokat, valamint elnézte egy ideig az irási gyakorlásokat a' homokba az első osztályban. A' 2ik magasb iskolában a' vár-épület, 's virág-rajzolatokat terjesztették elő, e'fölött szám- és betüvetési 's földmérési föladások oldattak meg. A' mecsetben kérdezte a' szultán: miért olly sötét az, 's miért nincsen ablak egyik oldalán vágva? Feleletül azt vette, hogy a' mecset ezen oldalán magtár vagy rakhely fog épittetni; mire azonnal megparancsolta, hogy a' magtárt máshová épitsék. A' belminister erre átnyujtá a' szultánnak, ezen katonai akademia-fölkészitésre csinált chronostikonát. Az utólsó vers betüjei összeadva 1250 évét teszik a' Hedschirának, mint az alapitás korát. — Közönségesen azt hiszik, a' szultán serege nem fog egy ideig szaporodni; a' mostani: 92,000 főnyi, mellyből 60 ezer ázsiai, 32,000 pedig európai hadierejét teszi. Bizony igen nagy különség ahoz képest, midőn ezelőtt 2—300 ezres sereggel rohant Hazánkra 's másuvá. —

Valamennyi Konstantinápolyban lakó görög alattvaló azon utasitást kapá követétől, hogy készen tartsák magukat Törökországot bizonyos idő 's mint beszélik hat hónap alatt, elhagyni. E' rendszabályról azt hiszik, hogy az egyedül a' görög kormánytól ered, 's okául azt mondják, hogy illy szorosan korlátozó szabályok nélkül az uj status egész népsége apródonként kiköltöznék Törökországba, olly elégületlenek a' kormánnyal. Számos görög, csakhogy a' kénytelenségtől megszabadulhasson Konstantinápolyt elhagyni, készebbnek nyilatkozott ismét rajává (török alattvalóvá) lenni, de azt meg Russzia nem akarja megengedni. Számos kiköltöző érkezik Görögországból ide, de visszautasíttatik. —

OROSZORSZÁG.

Orenburgból jelentik, hogy ezen évben a' cserekereskedés karavánok által az ázsiai népségekkel, névszerint Bokharával és Chinával, igenélénk volt.

ELEGYHIREK.

E' hónapban jelentek Párisban meg Godoinak a' néhai spanyol békeherczegnek emlékirományai. 4dik Károly spanyol királynak ezen egykori kedvencze Párisban él most ugy szólván szükölködésre süllyedt állapotban. Szerencséje zenithjén (főpontján) álltakor eszt.dei jövedelme 6 millió reál volt, költsége 2 millió; de ki álmodott akkor Spanyolországban zendülésekről? Takarékos gazdálkodása gyümölcsinek egy részét ekkor az országos kincstár szükségeire kölcsönözte, más részét a' madridi nagykereskedőségnél tőkésitette 's igy könnyü volt az uj kormánynak Godoi minden birtokát zárlat alá venni. Olaszországban honjából kibujdosta után 12 ezer tallérnyi segédpénzt rendelt a' szinte Rómában megtelepült 4ik Károly néhai spanyol király, számára, 's itt ő ingatlan birtokot is szerze magának, az úgy nevezett Maffei-villát, melly mintegy 30-33 ezer tallérnyi áru vala, 's egy palotát, mellyért egy ministerség évenkénti bér fejében 15 ezer fr. fizete. De mind ez hitelezőji kezeikre jutott, kiknek ő hitvese (az isméretes Tudo) 's veje (Ruspoli hg) tékozlataiért fizetni kötelezteteti. Talán megmenthet még valamit a' hajótörésből, mert jószágai nem koboztattak el Spanyolországban, hanem csak zárlat alá vettettek, mindazáltal a' spanyolországi közpénzügy szorongó állapotja igen nehezíti az illy elavult 's átaljában olly kancsalgó szemmel tekintett tartozási követelésnek kielégittetését. — A' londoni vakok közt igen nevezetes tüneményeket láthatni: A' cityben lakik egy vak könyváros, ki czéhbeli társai közt árveréseken tett igen ügyes vételei miatt nagy hírt szerze magának. Továbbá naponként láthatni ott egy vak ujság-hordozót, ki lapvásárlatait rendesen végzi 's Drurylane szomszédjában azokkal ismerős vevőinek szolgál. A' Hackneei dologházban van egy vak ember, ki a' támadó gyuladásokkor mutatni szokott munkássága miatt igen elhiresült, mivel ollyankor mindig az elsők közt szokott lenni, ki a' butorokat kihordani segít, a' tüzfecskendőknél fáradhatlanul foglalatos 's e' mellett senkit sem akadályoztat vagy akadályoztatik. Mather fleetsreeti egyház jeles organistája különös szenvedelmü's ügyességű a' magasra mászásban. Ha falun a' templomokban orgonál, többnyire azon szentegyházak tornyaira is felrándul, azt mondván, hogy ez neki végetlen 's határtalan gyönyörüséget szerez.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

96. szám — Pest, szerda december 2kán — 1835

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kir. válasz némelly kivánatok és sérelmek dolgában; szamokleski nlotteria nyertes számai; különféle; Tudománytár; Rhédey László 's Wass gr. †). Anglia (O'Connell, Raphael vádja,'s Haywood ur Fairman ezr. ellen; Aylesburyi gyülés). Francziaország (Portalis vádtudósitása Fieschi ügyében; Lacenaire, Avril és Martin pöre; éjszak-Amerikávali ügy-állása). Spanyolország (hadi hirek; hadi munkálati tervek; cortest megelőző hirek; Cordova hiusága; Mina kellemetlen állása). Amerika. Törökország. Görögország. Belgium. Svédország. Németország. Elegyhirek. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony nov. 27. A' RR. azon tárgyak iránt, mellyeket utóbbi lapunkban elöszámláltunk, folyvást országos üléseket tartanak 's jobbára mindenben a' kerületi szerkesztés állapíttatik meg. A' fö RR. legelöbb is a' sérelmekbe bocsátkoztak.

Legujabb k. válasz az ország RRhez némelly sérelmek és kivánatok dolgában:

Quae Domini SS. et OO. in Repraesentatione dd. 30-ae Martii 1833. Divo Ejus Genitori substraverunt, gravamina et postulata: altefatam Suam Majestatem S. habita etiam eorum, quae ope demissarum ddo. 23-ae Julii 1833. 28-ae Maji ac 10-ae Julii 1834, 19-ae item Augusti 1835. Repraesentationum, per Eosdem allata habentur, consideratione, altius expendisse, et pro firmissimo illo animi Sui proposito. in quibusque b. Resolutionum Suarum objectis, leges, spiritumque avitae, et saeculorum usu consecratae Constitutionis sequendi, neque nisi, quae ad amussim hujus, et in re ipsa, et in modo pertractationis recta sunt, tuendi, ac promovendi, id inprimis Dominis SS. et OO. significandum praecepisse: Eandem, quantum quidem ad ordinem pertractandorum in Comitiis negotiorum attinet, quid muneris Sui Regii ratio, legumque sanctimonia exposcat, apprime consciam, recte ideo, quod legum sanctimoniam incolumem, et Se praecipuum earum Custodem esse oporteat, nihil quidquam, quod per eas, ac signanter artic. 25: 1495. 7: 1723. et 13: 1790/1 stabilitum in pertractandis negotiis illis ordinem, sapientia-Majorum tot legibus adstrictum, labefactare quiret, admittere posse, in reliquo altefatam Suam Majestatem S. dum sic principiis tenore b. Rescriptorum Regiorum ddto. 16-ae Aprilis 1833. ac 3-ae Januarii a. p. uberius manifestatis benigne insistit, singulis eorumdem gravaminum et postulatorum punctis eo, quod illis inesset, pondere libratis, relate ad ea sequentia benigne resolvisse: ad I. et IV ex accepta super progressu operis, quod Commissioni art. 5: 1830. attactae creditum est, informatione, compertum esse, quod cum inantiquatum et momentosum objectum hoc operosam elucubrationem, haec vero majori temporis impendio venientem adminiculorum collectionem praerequirat, res actu in hoc elucubrationum stadio constituatur; ad eam proinde accelerandam Suam Majestatem S. et circa literaria Commissioni illi suppeditanda adminicula, et quoad individua, quae vices suas Commissioni illi commodare amplius nequeunt, supplenda, benigne providisse. — Ad II. et III. Altefatam Suam Majestatem S. sponsioni Divi Genitoris Sui in art. 11: 1792. relatae cohaerenter, ad effectum articuli 18: 1741. Comitatus Kraszna, Mediocrem-Szolnok et Zaránd, Districtum item Kővár Regno Hungariae reincorporandos decrevisse, scopoque debite effectuandae benignae hujus Suae mentis, congrua quoque disposuisse. — Puncto tamen III. deductum ratione arctioris Transsilvaniae cum Hungaria unionis postulatum, ipsa ejus indole exposcente, ad Publico-politica. quo illud ex dispositione art. 11: 1792. spectat, relegandum esse. — Ad V. Suam Majestatem S. substrato sibi concernentis per artic 16: 1827. versus Styriam et Carnioliam exmissae limitaneae Commissionis, circa metas inter Regnum Croatiae et Ducatum Styriae, Districtum item Fluminensem et Carnioliam operato; has ea ratione, qua per operantem mixtam eam Commissionem et signanter etiam per initos sub operatione hac tractatus designatae fuerunt, defigendas admittere, et ad effectum congrua benigne disponere dignatam esse. Caeterum Suam Majestatem S. benigne curaturam, ut et reliqua limitanearum Commissionum operata ocyus terminentur, et superentur. — Ad VI. Summefatam Suam Majestatem S. ea, quae Divus Genitor Suus, relate ad punctum hoc sibi annis 1827. et 1830. propositum, benigne resolvit, penitius expendisse; sed vero id, quod Domini SS et OO. eum in sensum adferunt, quasivero in contextu benig. illarum Resolutionum ratio, cujus illae praesidio nituntur, allata non sit, secus semet benigne comperisse. — Evenire nempe ex illis, quod Is pro candore animi Sui, et terrenum Répás et diverticulum Kéttel integrantem partem Regni Hungariae constituere; cum tamen pro alendo confiniario Varasdinensi populo plagae hujus possessorium indispensabiliter necessarium sit, donec ratio status Monarchiae sublationem Generalatus illius svaserit, rem in praesenti situ relinquendam esse; confinia denique ipsius Regni Hungariae securitate id deposcente, nullam subire mutationem posse; quae vero ad antevertendas, cum politica vicinorum Comitatuum Jurisdictione collisiones faciunt, in quibusvis specifice proponendis casibus, prompte disponenda esse, declaraverit. Denique huic non Ejus tantum, sed Majorum quoque Dominorum SS. et OO. menti, per tractatus, ex quibus art. 18: 1741. coaluit, imitanda posteris providentia declaratae, Suam etiam Majestatem S. insistere. Caeterum iis, quae scopo definiendi negotii civitatis Segniensis necessaria adhuc comperta sunt, dispositis, Suam Majestatem S. effectum vigentium eatenus legum, procuraturam esse — Ad VII. quae per Divum altefatae Suae Majestatis S. Patrem de 2-a Decembris anni 1830. in negotio salis resoluta habentur, perpetuum Regiae Ejusdem benignitatis, justitiae et firmissimae art. 20: 179° f, observandi voluntatis monumentum constituere. Per eventus, qui benignam illam Resolutionem praecesserunt, cum medio ab ea edita tempore, nihil quidquam in obversum ejus praesusceptum fuisse, doceri possit, sanctimoniam datae per eam sponsionis, assecurationisque Regiae, neutiquam minui, ac proinde, quod ex his ultro consequitur, situm quoque negotii hujus, qui ante 25. illos in deductione puncti praesentis ex parte Dominorum SS. et OO, memoratos annos, penes benignam tunc temporis, ac signanter dd. 14-ae Decembris 1807. cum conquiescentia eorum nunc quoque recognita, editam Resolutionem praefuerat, non tantum non alteratum, imo vero novo addito robore amplius confirmatum esse. — Quod ut per tempus quoque regiminis altefatae Suae Majestatis ita reapse experiantur Domini SS. et OO., Eandem nihil a Se desiderari passuram esse. Horum in nexu, et si circa ipsum quoque judicatum cameralem in negotiis praevaricationis cum sale ab antiquissimis inde temporibus constanter exercitum, non alia Suae Majestatis S. quam quae per Divum Genitorem Suum semel atque iterum enunciata fuerat, mens sit, reflexe nihilominus ad punctum hoc et ea, quae per Dominos SS. et OO. quoad judicatum hunc dd. 20-ae Decembris 1830. proposita habentur, ea clementissime ductam fiducia, quod Domini SS et OO. praevertendis quibusvis in materia salis aerarii Regii damnificationibus scopo art. 29: 1548 et 13: 1715. debitaeque relate ad requisitam praecipui hujusce Regalis proventuum securitatem providentiae rationibus, parem eo etiam curam impensuri sint, ut delinquentes promerita per eos poena e vestigio sequatur, taliterque praevaricationes in derogamen legum practicabiles refroenentur, benigne admittere, ut circa media, quibus praeallatus finis certo obtineri possit, Repraesentationem substernant, eo suapte intellecto: quod interea, usque dum de his lege provisum fuerit, rem penes praevigentem usum relinqui necessum sit. — Ad IX. Suam Majestatem S pro compentente sibi summi Ecclesiae Patronatus jure, utriusque de quo quaestio est. subsidii depensionem in fines salutis publicae ac ipsius etiam Ecclesiae ad mentem fundatorum, et in sensu diser-

tarum etiam Patriae legum convertere. Donec proinde his finibus, in consequentiam operatorum systematicorum, quoad objecta Ecclesiastica et Banderialia per regnicolares Deputationes jam elaboratorum positiva ulteriori lege prospectum non fuerit, a praeexistente eatenus provisione recedi non posse. — Ad X. Fodinis Radobojensibus, quod Dominis SS. et OO. ex tenore alterius ddo 24-ae Augusti 1835. benignae Resolutionis constat, supremo Camergrafiatui Schemniciensi subordinatis, provisum simul esse: ut circa cusionem auri et argenti in monetam, leges Regni observentur, et ut haec insignia, imaginesque in art. 48: 1550. designatas praeseferat, jam antehac benigne dispositum. — Cameram vero Regiam Hungaricam sensu legum ac signanter art. 18: 1715. et 14: 1741. Suam Majestatem S. in independentia, legalique activitate conservaturam esse; activitate porro et jurisdictione Tavernicorum Regalium Magistri ex mente art. 12: 1741, salva; quantum ad domum monetariam Budensem art. hoc attactam, Eandem Suam Majestatem S. Dominis SS et OO. significandum benigne jussisse: cum actu praeexistentes in Regno monetariae domus ad praesentem auri et argenti massam excudendam sufficiant, aliam autem cum ingenti, quod ad scopum hunc requireretur, sumptuum impendio erigi, debita parsimoniae ratio non admittat, ultra praeexistentem citati articuli dispositionem, ulterius procedi pro nunc non posse. — Ad VIII et XI. Apprime notos esse summefatae Suae Majestati S. tractatus illos, qui post praesusceptam superioribus annis novam rei aerariae coordinationem, quoad mutuas privatorum correlationes positiva lege definiendas agitati fuerunt; benigne una Eandem agnoscere, negotium illud omnium, quae unquam curas Legislationis fatigabant, maxime arduum, gravissimis utrinque momentis gestum esse; quemadmodum tamen haec eo apud animum Ejus valent, ut non tantum Augusti Patris Sui exemplo, sed ex ipsa conscientiae Suae teneritudine perpetuam Sibi in eo legem ponat, quod pecuniam chartaceam cum imperata valoris designatione, coactaque acceptatione in circulationem missura non sit, omneque Suum studium accelerando felici, quo finantiale systema, ad praefixum sibi scopum tendit, progressui impendere velit, ita vicissim intime Eandem persvasam esse, absque eo, quin fortunae, nexusque et correlationes privatorum in novas praecipitentur convulsiones, et mala, quorum ex consideratione propositis eam in rem articulorum projectis altissimus annutus tribui nequibat, in Resolutionibus Regiis de 21-a mensis Martii, item 10. Maji et 28-a Julii 1827 attacta, multo etiam magis ingravescant, eundem illis neque Se impertiri posse. — Ad XIII. Suam Majestatem S. in Donatione mediante conferendis bonis in sensu legum condignam semper meritorum de Rege et Patria praestitorum, habituram reflexionem, nec minus — Ad XIV. pro munere Suo Regio curaturam, ut eousque etiam, donec ad mentem Resolutionis Divi Genitoris Sui ddto 2-ae Decembris 1830. editae, contra falsos et iniquos delatores in respectivo systematico operato uberior provisio fieri potuerit, — dispositioni art. 5-i: 1805 plene satisfiat. — In reliquo etc. Viennae 20. Novembris 1835.

Georgius Bartal, m. p.

Nagy-Váradon m. h. 22ikén ritka egyházi szertartás ment végbe. A' leánygyermek-neveléssel buzgón foglalkozó Orsolya-szerzeti tiszt. szüzek fejdelemasszonya **Anna Mária Konstantzia**, született **Vass Borbála** a' mondott napon tartá szerzeti eskü-fogadásának félszázados ünnepét. Jelen voltak a' diák szertartásu püspök Laicsák Ferencz 's görög szert. püspök Vulcán Sámuel urakon kivül a' ns. káptalan több tagjai, egyházi és világi urak, 's nagy számu ájtatos hivek. Mise-áldozat után az igen tisztes fejdelemasszony teljesdiszü szertartással ujolag letevé szerzeti fogadását Tagen János nagyprépost ur kezeibe. Czambert János ur, a' hivek kedvelt szónoka, pedig derék beszédet mondott az ünnep tárgyazatáról. (E' szerzetes hajadonok munkás jámbor intézetét **1771**ben néhai Szenczy István nváradi kanonok alapitá; 's a' tisztes szüzek társasága már **63** év óta foglalatoskodik ügyesen és dicséretesen a' leánygyermekek mindennemü szükséges oktatásában, a' mint ezt félévenkénti tökéletes próbatéteik köz megelégülésre bizonyítják. — Az arany-fogadást ünneplett főtiszteletü szüz, már **23** év óta fejdelemasszonya az egyesületnek.)

Vasvármegye. Ezen lapok minapi számában jelentve volt, a' jövedelmezésére nézve az ujonnan épittetésben levő börtönök és munkaház tőkéit szaporitott tánczmulatság, melly Szombathelyen, a' megyeház nagyobb teremében, a' mult hó **24.** igen fényesen 's válogatott közönség seregletében, számosak által ajándékozott becses műtárgyak kijátszatásával egybekapcsoltan ment végbe. Előttnapi este pedig, ugyan az érintett czélbul, egy működvelő társaság gyönyörködteté a' közönséget Vörösmarty „Vérnász"-ának szini előadásával. Az összes jövedelem **5—6** ezer váltó forintot tön. Köszönet az erre munkálkodottaknak.

Különféle. Erdélyből az idei borterméről jövő tudósitások folyvást panaszosak. A' szüretet jobbára mindenütt hó lepte 's a' szedett szőlőt ennélfogva forralt musttal kelle föllangyositani. N. Szebenben az idei bornak 8 kupás vedrét **15** vtó kron árulták. — A' magyar szinészet baráti darab ideig kétségben voltak: valljon mostani jövedelmével a' budai társaság a' fővárosban megmaradhat e? az ezt buzgóan pártoló Pest megye azonban előre gondoskodván arról, hogy a' társaság ne legyen kénytelen vándorszárnyakra kelni, 4000 frttal kölcsönkép segiti a' társaságot, melly summa a' hid berakatása idejeig a' szerzendő jövedelemmel együtt a' társaság itten maradhatását biztositja. Rajz.

Bécsben nov. **26**kán ment véghez a' Samokleski jószág nlotteriai sorshuzatása, 's a' kijött fönyertes számok következők: **636** nyeri a' jószágot vagy helyette váltságul **250** ezer vál. frt; — **63,849** nyer **15,000** frtot; — **95,812** nyer **12,000** frtot; — **38,738** ny. **10,000** frtot; — **10,798** ny. **5000** frtot; — **5574** ny. **4000** frtot; **128,303** ny. **3500** frtot; — **153,106** ny. **3000** frtot; — **64,808** ny. **2000** frtot; — **26,711** ny. **1500** frtot; — **82,417** ny. **1300** frtot. — **18,437** ny. **1200** frtot. — A' szabadsorsok közül pedig **18,989** nyer **20,000** frtot; — **104,598** ny. **6000** frtot.; — **43,663** ny. **3250** frtot; 's **18,965** ny. **2250** frtot váltóban. — A' **636**ik szám vagy is a' fönyertes, mint halljuk, Pesten adatott el.

Kolozsvár. nov. **23**kán cs. kamarás **Rhédey László** gr. ur, midőn e' városon keresztül vett utjában, szeretett hitvese társaságában, egyetlenegy forrón szeretett leánya gróf Rhédey Klaudia, Sándor würtembergi kir. hg. ő fönsége

hitvese, látogatására Styriába sietne, a' tegnapi nap estjén élete 50 évében, ideggutában meghalt. Ugyanezen hónap 17én halt meg Sz. Gotthárdon (Doboka vmegye) gróf Wass György sorvasztó nyavalyában. — Erd. H.

Magyar Tudós Társaság. A' m tud. társaság' főfelügyelése alatt készülő Tudománytár czimü folyóirás' VIIdik kötetének, melly a' most mult novemberi vásárra jelent meg, foglalatja: I. Értekezések. Nyelvünk' ujabb fordulatiról *Guzmics*. Görögország' jelenállapotja Thiersch után *Jakab*. Egy pillanat a' közgazdaság' tudományára, Fix Tivador után *Csató*. Az olasz és spanyol költés az utólsó öt évtizedben, Ancillon után *Toldy*. Az emberfaj előtti földről Cuvier' fölfedezései *Schedeltől*. A' száraz földek' ujságáról Cuvier' nyomozásai. *Ugyanattól*. A' nyilvános észjog' alapvonatjai *Warga Jánostól*. Napoleon az iró 's annak emlékirataiból töredékek. *Szontagh*. Az országutaknak tartós és szilárd kerékvágások' alkalmazása általi javitásáról, vasutak helyett. Gondolatai egy baadeni irónak. — Az összetett mássalhangzók' egyszerüitéséről. *Vörösmarty*. II. Literatura. *Olasz* literatura: 64—67. Silvio Pellico. *Franczia* literatura: 68. Ennek legujabb phasisai. *Magyar* literatura: 69. Magyar Bibliographia 1834ről. III. Vegyes közlések, Statistikai ujságok *Garay*. Természettudományi dolgok. *Dercsényi*. Levelezések. *Petrovics*. Magyar tudós társaság. — Anticriticai függelék. 1. Néhány szó a' Tudománytár' 1ső kötetének birálatára a' Tud. Gyüjtben. *Schedeltől*. 2. Észrevételek ugyan a' Tud. Gyüjteménybeli birálat' egy helyére *Győry Sándor*. — Ismételjük itt, hogy e' folyóirásból évenként négy, 15—18 ívnyi, sürüen nyomtatott kötet jelenik meg; 's az évfolyamat' ára postapapiroson 6 for. nyomtató pap. 4 for. Járathatni azt postán is, 1 for. 36 kr. ráfizetés mellett, 's elfogadja reá az előfizetést minden kir. postahivatal a' két hazában.

Szinte a' társaság' költségein ment sajtó alá a' *külf. Játékszin Xdik kötete*, melly Iffland' Végrendeletét foglalja magában Külkey Henrik által fordítva. Pesten, a' héti ülésből, nov. 30. 1835.

D. *Schedel Ferencz*,
titoknok.

ANGLIA.

Tudjuk, bizonyos Raphael arról vádolta O' Connell urat, mikép ez pénzt veve tőle föl, mellyért arra kötelezé magát, hogy Raphaelt, kit követül ajánlott Carlow megye választójinak, azon esetben, ha e' megválasztásért megtámadtatnék, mint ügyvéd, védelmezni fogja, 's most, midőn Raphael e' megválasztásért csakugyan megtámadtatott, 's helyét a' parliamentben vagy elveszté már, vagy nem sokára elvesztendi, sem védelmezni nem akarja, sem a' pénzt visszaadni. E' vádlást a' tory lapok mohón felkapták, 's már azt hitték, hogy O'Connell hitelének nyakát szegték. O'Connell egy ideig nem válaszolt, mig végre levelet bocsátott Carlow megye választóihoz, mellyben bocsánatot kér tőlök, hogy Raphaelt ajánlotta nekik, kiről épen azért, mert igen rágalmazák őt előtte, azt hitte vala, hogy becsületes ember; most azonban ellenkezőt kell róla tartania. Mi pedig a' fölvett pénzt illeti, arra röviden felel, kimutatván, hogy az általa fölvett 2000 font sterling a' törvényes 's illendő költségekre egy fillérig fölment. Ez utóbbi körülményt Vigors urnak, a' carlowi másik követnek hozzá bocsátott levelével bizonyítja. Ennélfogvást az egész vád megdől, 's a' torylapok hijában lármáztak. A' Globe e' tekintetben oda nyilatkozik, hogy ezen igazlást O'Connell urtól előre várta ugyan, de ohajtotta volna, hogy O'Connell olly semmi ember ellen mint Raphael, méltóbb nyelvvel éljen. — Manchestertől nem igen messze Levenshulmban Bower és társai pamutgyárában elpattantak a' gázcsövek, miáltal több ember veszté életét 's 30,000 font sterlingnyi (300,000 pengő f.) kár okoztatott. — Londonban egy tervvel foglalkoznak most, melly szerint gőzhajózás létesittetnék Portsmouth és Ujyork közt. A' gőzhajók 1200 tonnás terhűek lennének, 300 ló erejüek, 's minden 14 napban pályahelyökre indulandók. Általjában 11 napot számolnak az oda utazásra, 15töt pedig a' visszautra. Mint mondják 2 angol, 's 2 amerikai hajót szándék fordítani e' czélra.

Haywood ur, mint már említettük, arról vádolja Fairman ezredest világosan 's egyenesen, hogy ő, ki egy a' Cumberland hg által aláirt bizonyitványnál fogva, a' fiókpáholyoknak ugy jelenteték be, mint „királyi ügyviselő“ az orangeférfiakat kikémlé: „valljon hajlandók e magas nagy mesteröket támogatni azon esetre, ha IV Vilmos azért, mert, mint igen hihető, hogy a' reformbillt helybenhagyandja, királyszékéről letaszittatik.“ E' vádak olly világosan, 's olly egyenesen tétetnek, hogy vagy meg kell azokat czáfolni Cumberland hgnek, ha nem valók, vagy meg kell az összeesküvésben részvevőket törvény szerint fenyíttetnie. — Az angol lapok Francziaország 's az egyesült statusok meghasonlását még most sem, (miután tudnillik mind a' két hatalom nem csak követét, de még ügyviselőjét is visszahítta,) tartják igen veszélyfenyegetőnek. Illy véleményü a' Morning-Herald, melly erősen hiszi, hogy a' fizetés minden háboru nélkül meg fog történni, 's Európa politikai nyugalma fentartatni. Nem különben itél a' Times is, noha oda nyilatkozik egyszersmind, hogy a' párisi lapok mostani hangja 's nyelve az éjszakamerikai statusok ügyeiben, 's névszerint a' rabszolga-kérdésben nem igen alkalmas időben van választva, 's csak az egyezkedést nehezíti. Néhány nap előtt tudnillik a' Journal des Débats és rá válaszul a' National keményen kikeltek az amerikai rabszolgaság ellen. „Az illy czikkelyek szerzői, ugymond, azt árul-

ják el, hogy az ujabbi előzvények által ingerletten nem kedvező érzelemmel vannak az egyesült statusok iránt. "Azonban mindazon csekély törekvés daczára, mellyel a' két status egymáshoz közelít, azt hiszik Párisban, hogy az uj elnök-megválasztás után bizonyosan barátságos úton fog a' különzés elegyenlíttetni. — A' Morning-Chronicle csak azt jegyzi meg, hogy az amerikai ügyviselő eltávoztá a' franczia kormányt nagy zavarba hozza, nem mintha háborutól félne, vagy a' közlés-megszünéstől tartana; hanem, mert annak következésében költséges készületeket kell tennie réveiben, 's költségszaporitással a' kamara elébe lépni, melly takarékos gazdálkodást ahít, nagy baj neki. Végre a' Courier is hason értelmüleg fejezi ki magát, mondván, hogy ámbár az illető ügyviselők kölcsönös viszahivatása nagy megindulást okozott a' két birodalomban, azért még is a' két status barátságos viszonyinak egymás iránt nem szabad megmásulniok. „Hizelgő hódolás az, ugymond, melly, a' kereskedés fontossága iránt tétetik, midőn két statusfő méltósága igen aggodalmas igényeit (Ansprüche) a' kereskedés érdekeinek föláldozza, 's igy elisméri, hogy hatalmasb békeszerző az, mint maguk a' békes érzelmü statusférfiak. A' kereskedés Franczia ország és az egyes. statusok közt olly sok szövevényes érdeket alkotott, hogy ezeknek kell elsőbbed is tekintetbe jőniök.

Oxford-Herald után az Oest. Beob. azon hiedelemben van, hogy Melbourne lord nem csak semmit nem tudott Mulgrave gróf irlandi lord helytartó 's Morpeth lord irlandi statustitoknok azon szándékáról, mellynél fogva O'Connellt ebédre hitták meg magukhoz, sőt bizonyos fő asszonyság előtt nem kedvezőleg nyilatkozott e' történetről, A' toryk e' kettős meghivást igen rosz néven vették. — Aylesburyben ismét gyülést tartottak a' földmüvelő-egyesület követei, Chandos marquis elölülte alatt, 's arról tanácskoztanak: miképen szerezhetnének ohajtásaiknak teljesítést a' parliamentben? A' marquis ez uttal igen javaslotta: állanának el e' szándéktól, hogy a' jövő ülés alatt ismét indítványba hozzák a' maláta- v. szalad-adó eltörlesztését, mert ugy is előbbi sorsára jutna ez, 's nem lennének képesek létesiteni az indítványt; sőt azt tanácsla, csak parliamenti biztosságnevezést sürgessenek, melly a' földmüvelés állapotját nyomozza ki 's át is látták, hogy hasonló indítvány, mint a' maláta- adó eltörlesztése, nincs idején most még. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur jelenti, hogy mivel Barton ur az éjszakamerikai egyesült statusok ügyviselője Parisban, utleveleit kivánta, a' kormány Pageot urat is, a' franczia ügyviselőt Washingtonban visszahítta. Különös lenne, ha a' juliusi kormány első háboruja respublicai status ellen pattanna ki.

Portalis ur novemb. 12én megkezdé Fieschi ügyében a' pairszék biztossága előtt vádtudósitását. Hiedelem szerint 14én már vége lesz annak. Mint beszélik a' vád csak öt személyre terjed, két száz más személy pedig, kiket gyanitott összeköttés miatt akár Fieschivel, akár Moreyvel, vagy Pepinnel befogtak, teljes szabadon bocsáttatott. Közönségesen azt állitják, hogy a' tudósitás, mellyet Portalis ur a' pairszéknek még most zárt ajtóknál terjeszt elő, ollyas tettdolgokat tárand fel, mellyek a' közönséget bámulásra birandják. A' nyomozó biróság soha olly veszteg-hallgatásu nem volt, mint Fieschi ügyében. A' Moniteur du Commerce szerint, a' Fieschi pör vádtudósitásából azon körülményt is beszélik, hogy egy nappal a' merény előtt próbát tettek a' részvevők e' merészlet mikép létesitésére. Pepin lóháton a' király képét viselte, 's azon pillanatban, midőn a' hires ház ablakai alatt ellovaglott, Fieschi ott fen a' szobából pokolerőmüvével rá czélzott. A' republicanusok rettentésire még azt is hozzá teszik, hogy ez uttal egy a' republicanus pártnak st. Pelagieból megszökött főbb embere is jelen volt.

A' Moniteur kir. rendelést közöl, melly sürgeti, hogy az uj sajtótörvénynek a' kezességeket illető része szorosan teljesittessék. — A' pairszék előtt Portalis ur 18án végzé a' vád-felolvasást Fieschi ügyében; kinyomtattása egy hanguan határoztatott el 's a' törvényszék félre vonult tanácskozni róla. E' tanácskozást másnap végezvén, annak következésében Fieschi, Pepin, Morey, Boireau, és Tell Bechet, a' négy első mint szerzője, az ötödik mint czimborája a' julius 28iki merénynek, vád alá vétetni határoztattak. Ezen határozat elkészittetvén a' vádlottaknak a' fő ügyész által fölkészitett vádirományokkal együtt kézhez fog adatni. — A' Gazette de Tribunaux több rendü részletet közöl Portalis gróf vádtudósitásából, mellyeket emlitettünk is már. Mihelyt azonban e' részletek hivatalosan 's terjedtebben megfognak jelenni, azokból, a' pörállapot megértésére szükségeseket mi is közlendjük.

Ismét gyalázatos főbenjáró pör vonja magára Párisban a' közönség figyelmét. Vádlottak Lacenaire, Avril és Martin. 'S minthogy a' közönség ujságvágya fölingerelteték, számos hallgatóság tódult a' törvényszéki terembe a' pör folyamát vigyázandó. A' hallgatóságot különösen Lacenaire érdeklé azon gaz vakmerőség miatt, melly bélyegzi öt. Mingyárt a' terembe léptekor minden szemet magára vont ez. Fiatal, virágzó, csinos öltözetü, mosolygó, kellemes külsővel, 's könnyü illedékkel ült le a' vádlottak székére, 's azonnal beszélgetni kezde ügyvédével, gyakran

el-elmosolyodva, szóval egész tartásából némi gondatlanság, könnyűség tetszék ki, mellyek oda mutatának, mintha a' tüstént kezdendő tanácskozások nem is őt illetnék. A' megkétöztetett örök arra szemfülesek, nehogy a' vádlottak egymás ellen kikeljenek. A' vád pedig következő: Chardon özvegy 's fija J. F. Chardon, st. Martin utczában 1834. dec. 16án meggyilkolva találtattak szobájokban. Chardon az első szobában feküdt, melly konyha gyanánt is szolgált, anyja pedig a' mellékszobában, egy rakás dunna, derekalj és vánkosok alá temetve. Chardon holttestén 11 seb volt, mellette véres bárd 's két kés hevert, egyiknek vasa elvala törve. A' gyilkolás inditóoka nem vala kétséges, mert a' szekrények föl valának törve, 's minden kirabolva. A' gyilkost sokáig hijában nyomozák, mig Lacenaire más két gyilkossági gyanupör miatt befogatván azt vallá, hogy ő és Avril követék azt el Chardonon, mit Avril kereken 's határozottan tagad. Lacenaire még egy más gyilkosságot is bevallott, 's abban Martint állitá vétkestársának; mit ez ismét váltig tagad. Lacenaire mintegy husz és néhány hasonló gyilkosság és gonosztettről vádoltaték egyuttal, mellyek a' romlottság legfőbb lépcsőjére mutatnak. A' törvényszék előtt a' vádnyomozást a' legegykedvűbb viselettel fogadá. Példaul: az elnök azt kérdvén tőle „nem tudná e megmondani, miképen mentek be Chardon szállására? hidegen azt válaszolá: „Chardon elől ment, mi követtük 's néhány semmit jelentő szóután megragadá őt Avril torkon, én pedig gyilkommal megdöftem.“ Kérdés: „Többször döfte é őt meg Ön?“ Válasz: „Igen is“ Kérd.: „Azonnal földre bukott e?“ Vál.: „Nem, többször kelle megdöfnöm 's midőn a' földön hevert 's még mozgott, Avril sujtá rá bárddal a' halálos csapást.“ Kérd.: „Többször sujtott e rá bárddal?“ Válasz: „Igen is. Midőn láttam, hogy Avril a' dolognak véget vetett, az özvegyhez mentem, többször megszúrtam, 's miután láttam, hogy nem védelmezheti többé magát, megfulasztám derekaljokkal és párnákkal.“ Kérd.: „Segitett é Önnek Avril e' második gyilkosságnál?“ Vál.: „Nem, azt egyedül vittem végbe.“ Kérd.: „Nem sértette é meg Ön ujját egy heves döfés által?“ Válasz: „Igen is, elnök ur, mint mondá, egy heves döfés által.“ — Kérdés: „Mit csináltak a' gonosztét után?“ Vál.: „Egy kávéházba mentünk a' Broulevard du Temple-on, azután a' török fürdőben lemostuk magunkról a' vért, ebédeltünk, 's estve színházba mentünk.“ Kérd.: „Mellyik színházban voltak?“ Válasz: „A' Variétés-ben.“ (A' gyülekezetben utálat jelei.) Kérdés: „Hány órakor váltak el?“ Vál.: „11 órakor. Én haza mentem; 's Avril, mint gondolom, még betért valahova.“ Kérd.: „Ugy gondolnám, Ön Avrillel együtt bizonyos Soumagnachoz ment?“ Vál.: Bocsásson meg elnök ur, ez tévedés; a' Malleti pénztárszolgával volt történet után mentem Soumagnachoz.“ (Megindulás.) Kérd.: „Hány órakor történt Chardonék meggyilkoltatása?“ Válasz: „1 óra előtt öt perczel.“ A' toronyóra épen egyet ütött, midőn a' szekrényt feltörtem. Avril bévezettetvén, megvallá ugyan, hogy ismeré Chardonékat, valamint azt is, hogy tudta pénzes létüket; de tagadta, hogy czimborája volt Lacenairenek a' gyilkolásban 's azt állitá, hogy mind ez haszonleső hazugság. Nov. 13kán a' tanuvallatás vétetett elő, mellyből kétségbe kezde jöni; valljon mind való e, mit Lacenaire önkényleg vallott; azonban ártatlansága sem sült ki a' két bevádlottnak. Nov. 14én, melly napon a' hallgatóság (különösen asszonyságok) számosan jelent meg a' karzatokon, Lacenaire hosszu előadásban azt ügyekezett megmutatni, hogy vallomása egész terjedelmiben igaz. Beszédét igy rekeszté: „Nem kérek kegyelmet. Az életnek semmi értéke előttem. Azért még sem állitom, hogy stoicus vagyok. Ha a' társaság élet-élveket (Genuss) 's vagyont ajánlana, örömest élnék. De igy létemet semmiben sem veszem; én a' multban élek; nyolcz hónap óta oldalam mellett ül a' halál. Nem kérek kegyelmet, nem várok, nem is akarok — — hasztalan volna!“ Martin is szót kért 's érzékenyül menté magát, mi a' hallgatóságot bámulásra birta maga iránt, ki a' vallatás alatt azt mondotta, hogy sem irni, sem olvasni nem tud. Martin, beszéde végével kimerülten rogyott székére, Lacenaire pedig gunyolva 's diadalmas pillantással nézé vádlott társát. A' benyomás, mellyet ezen ördögi jelenés a' hallgatóságban okoza, leirhatatlan. Az elnök köz felindulás közepett nyilványitá az ülés föliggesztetését, 's rövid vázlatban összepontositá az ügy állását. Az esküttek esti 11 órakor vonultak vissza; 43 kérdés vala elejökbe terjesztve. Reggel 2 órakor jelenté a' csöngettyü, hogy az itélet kész. A' hallgatók, kik közül talán egy sem hagyá el a' terömet, ismét helyeikre tértek 's az esküttek előljárója nyilványitá, hogy a' vádlottakat terhelő valamennyi gonosztétre igenző felelet adatott, 's csak Martinnél ismértettek el könnyitő körülmények. — A' vádlottak ismét behozattak. Lacenaire halvány 's lesujtottnak mutatkozik, különben az esküttszék nyilatkozását egykedvü arczczal látszik fogadni. — Avril, midőn őt illetve az igenlő feleletet hallja, dühös pillantást vet a' birákra, 's fogai közt mormolá: „Köszönöm.“ Martin zsebkendőjébe dugá arczát. Midőn a' fő ügyész a' büntetésre tevé inditványát, fölkele Avril még egyszer, 's mondá: „Engem az esküttszék elitélt, nem kérek kegyelmet; a' halált holtig tartó bilincsnél többre becsülöm; de esküszöm Isten előtt, hogy ez igazság-gyil-

kolás. Lacenaire és Avril halálra itéltetett, Martin pedig holtig tartó kényszeritett munkára.

Az aprilisi pört nov. 16án a' pairszék előtt ismét megkezdék. Mivel azonban a' vádlottak külön helységek szerint külön osztályokra vétettek, az ügyvédek a' vádlottak ezen elkülönittetésire előre nem készülteknek nyilatkoztanak, 's azért a' pairszék ebbeli végzetét el is halasztá. Később a' pairszék Fieschi pörében hallgatá a' vádtudósitást. —

A' Corsaire azt mondja, hogy Philadelphiából oct. 15én költ levél van kezénél, mellyben szórul szóra olvashatni: „Ujra 's inkább mint valaha rebesgetik a' háborut. John D....s és társasága egyenesen kalózlevelet (Kaperbrief) kért a' kormánytól. Az elnök válasza, mellyet mi olvastunk, következő volt: „„E' pillanatban még nem állhatok rá, de úgy hiszem, nem sokára megtehetem.““ Pedig még sem hihető, hogy e' két status olly hasztalanságért, mint a' nemzeti méltóságnak képzelt sérelme, háborúra keljen egymás ellen. Az amerikai egyesült statusoknak t. i. volt joguk kivánni a' kárpótlást, miért nem kötötte meg a' franczia kormány az alkut vigyázóbban, 's nem tartotta fen a' kamarák helybenhagyását?

SPANYOLORSZÁG.

Ujabb hadihirek Spanyolországból nov. 17i Moniteurben következők: Cordova fővezér tudósitása a' 27 's 28i ütközetről megerősiti az előbbi adatokat, t. i. szerinte a' krisztiniak azon napokban 200 sebest és 3 fogolyt, a' carlositák pedig 7-800 sebest és 100 fogolyt vesztének. Egy 13i tudósitás szerint a' carlosiak az általok elvett két bárkát visszaadták. — Valenciából irják, hogy el Serrador, ki 2500 emberrel Lucenát zárva tartá, kénytelen volt tizenöt ember veszteséggel visszavonulni. 3000 főnyi andalusiai gyalogság 's 300 főnyi lovasság nov. 7én érkezett Valenciába, hogy a' tartománybeli katonasággal egyesüljön. A' felső Arragoniába irányzott hadszállitás czélja a' Madrid 's Francziaország közti közösülést elmetszeni, 's vezére Iturralde. — Egy másik expeditio Catalóniába, mellyet d. Sebastiannak kelle vezérleni, pénzhijány miatt fenakadt. — Eguia Bilbao ellen készül 's az angolok távollétét használni akarja. — Későbbi hivatalos hir szerint Iturralde expeditiója is pénz nemléte miatt pangó állapotban teng. Cordova 12én 8000 emberrel Pamplonába érkezett; F. h. 10én d. Carlos főhadiszállása még Tolosában volt, hol 6a óta, midőn a' hg. oda érkezett, naponként ünneplések adattak tiszteletére. — Barcelonából irják, hogy Mina gen. a' ministeriumot sürgetve kéri, hogy a' 100,000 ember kiállitást tárgyazó decretumot Cataloniára nézve módositsa, hogy ezáltal az ottani lakosok, kik most is nagy forrongásban vannak, még elégületlenbekké ne váljanak. A' carlisták csaknem Barcelona kapujiig nyomulnak.

A' J. du Commerce egy, bizonyosan ministeri tollból eredt, irományt közöl, mi szerint a' ministerség félelem nélkül néz a' cortes-megnyitás ellenébe; 's nem a' ministerek keresik a' procuradorok kedvezését, hanem inkább ezek ügyekeznek a' ministeriumhoz csatlakozni. Mendizabal a' procuradorház számos küldöttségének, kik tőle arról kérdezősködtek: kit kivánna a' ministerség elnökké választatni? azt felelé, hogy ő kötelességének tartja a' kamarát ezen választásra nézve teljes szabadságában hagyni. A' ministerség most főleg a' thrón-beszéd-készitéssel foglalkozik. —

A' Moniteur szerint don Carlos 14én még Tolosában volt, 's ott meg is akar telepedni, a' Gazette de Fr. szerint pedig már elment Tolosából Onatebe, saját fővárosába, hol a' telet akarja tölteni. Ugyan a' Gazette beszéli, hogy a' navarrai osztálynak, melly 8kán Arragoniába nyomult, rendeltetése a' navarrai hadi munkálatokat a' cataloniaiakkal összekötni. E' szerint a' Pyrenéi hegysortól egész az Ebróig minden összhangzólag menend 's a' Madrid és Francziaország közti közösülés csak tengeren fog lenni lehetséges, mert a' carlositák hatalmában van minden szárazföldi ut. —

A' Journal des Débats egy nagy czikkében, mellyet a' spanyol éjszaki hadi munkálatokról közöl, kikel Cordova generál dicsekvése ellen, 's azt mondja, hogy a' spanyol generálok mind két részről igen pazarok azzal, a' mit spanyolul habladuriák vagy baladradáknak, közönségesen pedig gascognade-oknak nevezünk. A' generál, pompás szavakkal tömött nyilatkozásában, mellyet a' salvatierrai győzödelmes visszavonulás felől kiadott, maga magát nagy vezérnek isméri el, midőn többek közt e' szavakkal él: „én hadisergemmel a' legszebb 's legnehezebb hadiforgást vittem véghez, melly csak lehetséges.“ A' carlositákat gyáváknak (cobardes) nevezi, 's azt hiszi, hogy O'Doyle veszteségiért bosszut állott, kit ugyan azon helyen 's napon vert meg Zumalacarreguy tavaly.

A' Mémorial Bordelais következő uj tervét adja a' carlosi hadisereg munkálkodásinak: A' carlosi munkáló hadsereg Navarrában Eguia vezérlete alatt 23000 emberből áll, melly három osztályra van szerkesztve. Ezen három osztály vezérei: az elsőé, melly csupa navarraiakból áll, Iturralde; a' másodiké, melly csupa biscayiakból áll, Villareal; a' harmadiké, mellynek tagjai mind castiliaiak, Gomez. A' catalóniai sereg főparancsnoksága Guerguére van bizva, d. Sebastian infans közvetlen urasága alatt, kinek nyakra főre oda kell sietni, hogy az, azon tartományban olly könnyen felébredő insurrectiót némi varázserővel 's

bájjal vegye körül. — Iturralde, az első osztály erős részével már elindult Arragoniába, hol az ideigleni vezérséget, szinte az infans parancsai alatt, viselendi, ki igy névszerint mind a' két sereg kormányát magában összíti. — Quiles, Cabrera 's egyéb guerilla-vezérek csoportjai, mellyek Arragoniát keresztül kasul kalandozgatják, egyesülni fognak, hogy közösen munkálhassanak. A' praetendensnek tanácsolák, hogy öregebb fiát küldje Arragoniába; de ő nem akarta az ifjat olly terhes hadviselés bajainak kitenni, 's úgy hiszik, hogy maga személyesen fog menni Arragoniába, ha az ott szerkesztendő hadisereg együtt leend. Ezen haditerv valósításának könnyebbitésére ujabb időkben számos elő- 's visszanyomulások történtek, mellyeknek czélja volt az ellenség figyelmét elfordítni. — Gomez generál, a' maga 9000 catalóniaiból álló osztályával Castiliába, Santander felé veszi utját, hogy Merino, Cuevillas, Villalobos 's egyéb guerillavezérekkel, kik a' castiliai lapályon 's azzal szomszédos bérczeken tanyáznak, egyesülhessen. — Ez által Eguia a' harczmező körét tágítja, 's a' nélkül hogy valami elhatározó lépést próbálna, Arragonia, Catalonia 's Ó-Castiliába veti az üszköt, 's egyszersmind Valenciával és Santanderrel is közösülésbe jö. Ezáltal a' madridi kormány figyelme is több helyre fordittatik egyazon időben, 's ez a' carlositak czélja. — Eguia maga, a' Villareal parancsnoksága alatti második osztállyal, 's az első osztály azon részével, mellyet Iturralde hátra hagyott, Vitoria körül táboroz. — D. Carlos a' tartalék-sereggel, melly csupa házas férjfiakból áll, Tolosa és Irun körül tartózkodik.

Madridi levelek szerint nov. 8ról a' tulzó párt folyvást azt kivánja, hogy az exministerek vád alá vettessenek; 's a' cortesben heves vitatkozások készülnek, mert a' szabadelmüek folyvást úgy nyilatkoznak, hogy a' kétházi rendszer, 's a' kir. rendelés csupán „szenvedtetnek.“ — Illy körülmények közt bizodalmasan, de nem minden aggódás nélkül néznek az első minister viseletére, ki annyira meg van terhelve foglalatossággal, hogy az udvari hirlapban kénytelen volt minden barátinak, ismerősinek 's a' folyamodóknak is tudtokul adatni, hogy a' cortes összejövete előtt senkit sem fogadhat el. — Valenciából szomoru hirek érkeztek a' fővárosba; mert a' carlositák két falut felgyujtottak 's 73 embert megöltek ott. — Madrid nyugodt; de nov. 6án még is történt némi czivódás néhány nemzeti őr 's egy köznépi csoport között, melly alkalomkor több ember meggyilkoltaték. —

A Gazette de Fr. nov. 13i spanyol határszéli iromány után közli, hogy Mina general állása igen kellemetlen. Ugyanis a' zendülő párt akará, hogy Mina legyen barcelonai parancsnok, 's a' ministerség elfogadta öt; de a' zendülő párt a' general lelkes characterére számolt, a' ministerség pedig bizodalmatlanul fogadá el öt; 's innét azon fonák helyzet, mellynek nem lehetnek nem rosz következései. Mina senki bizodalmával sem bir többé; ha revolutiói rendszabályokhoz nyúl, akkor a' királyné pártja, a' spanyol doctrinairek fogják vádolni, hogy csak szekrényeit tölteni jött; ha ellenben a' mérséklett párthoz hajlik, a' tulzó párt fog reá neheztelni, hogy a' szabadság ügyét elárulja. Igy Mina olly helyzetbe jutott, hogy nem is mutatkozhatik Barcelona utczájin őrkatonák kisérete nélkül, melly a' pártosokat korlátok közt tartsa. — Mina már eddig is több ponton gyüjte seregeket, mellyek a' Valenciában és Arragoniában gyüjtöttekkel egyesülendnek, és az ezekből szerkesztett nagy hadi test a' három tartomány középpontján munkáland. Ez nem rosszul koholt terv, csakhogy naponként uj akadályok gördülnek ellenébe. Igy a' Cataloniában gyüjtött 5000 embert Guergue 7én, tizennégy zászlóaljjal megtámadá, 's Brucnál olly fényesen megpaskolá, hogy 3500 christino részint elesett részint fogságba jutott, négy ágyu 's 150 ló a' győző kezeiben maradt, 1500 ember pedig elszaladt, kikből nem tudni, mi lett; de annyi bizonyos, hogy teljesen főloszlottak.

AMERIKA.

Brazilia. Mint említettük, hire volt, hogy Parában a' császári kormány tekintete elismértetett, 's helyre állíttatott. E' hirt elsőben is a' Globe terjeszté el némi fernambucoi levél után sept. 8ról. E' hir azonban ugy látszik, nem valósul meg, mert a' Times nov. 10én egyenesen Parából vett hireket közöl sept. 10röl, mellyeknél fogvást a' tartomány állapotja igen szomoru. A' várost valalamennyi idegen elhagyta, 's a' zendülők elfoglalták. Az angol ottani kereskedők Palmerston lordhoz folyamodtak segélyért, hanem ez emlékiratot kiván tőlök, hogy elsőben azt közölje a' braziliai kormánnyal elégtételt sürgetve. A' Times ezt ugyan helyes viseletnek mondja, de még is helyesb volna ugymond, ha angol hadihajókat küldene Parába elkergetni az indianusokat. —

Délamerika. Peruból martz. 25röl jött tudósitásnál fogva ottan zendülő mozgás ütött ki, mellynek közelebb részletei nincsenek ugyan hirül adva, de mellynek az angol születésü Miller tábornok eltávolittatásával szakad vége. Annyi féltékenységgel voltak iránta, hogy noha személye semmi veszélynek sem vala kitéve, sőt minden tisztelettel bántak vele: még sem engedték meg neki Limába, vagy a' tengerpartra kiszállást, hanem arra kényszerítették, hogy az ország belsejébe vonuljon, hova tetemes sereg kisérte.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból nov. 4röl irja az Oest. Beob. hogy a' hat hadihajóból álló török hajócsapat, miután előbb több napig a' hét torony szomszédjában horgonyza, Tahir basa nagyadmirál parancsi alatt végre oct. 26kán elvitorlázott a' dardanellák felé. E' hajócsapat küldetési czéljáról még semmi bizonyosat nem mondhatni. A' kapudán-basa távolléte alatt, az osztálynokká nevezett Namik basa viendi a' tengerügyet. Ugyanezen napon hagyta el Obrenovics Milosch hg. kiséretestül a' fővárost, és szárazon indult utnak Szervia felé. A' dögmirigy ismét harapozni kezd a' fővárosban. — A' török statuslap keleti szóbőséggel közli a' scutaribeli dolgokat. —

GÖRÖGORSZÁG.

A' Müncheni politikai lap következő tudósitást közöl: Athene oct. 16. Az Athina hosszu czikkelyében elismértetik, hogy azon legujabb rendelés által, melly a' régi katonák törvényes követelésit kielégité, a' nép fő ohajtásinak egyike teljesitteték. De nem igy van a' dolog azon rendeléssel, melly a' statustanács kineveztetését teszi közre.

BELGIUM.

A' Moniteur belge nov. 12én közli azon általányos költséget, melly a' 10én ismét összegyült képviselőháznak előterjesztetett. A' pénzügyminister figyelmeztete azon pontokra, mellyekben különbözik az idei költség a' tavalyitól. Név szerint megjegyzé, hogy az ország politikai állása megengedé a' hadi tárcza költségeinek három millió frankkal kevésbre szállittatását, mint a' tavalyi volt. — A' képviselőháznak több rendü kérelem nyujtatott be a' választásmód-másitásra, mint arra is, hogy köttessék alku a' porosz vámegyesülettel. — Venlooban egy belga szolgálatbeli franczia és egy belga tiszt pisztolyra kelt bajt víni, mellynek a' bajviasok egyike halálos megsérültével szakadt vége. —

SVÉDORSZÁG

Christianiában nov. 6án a' szinház elégett. Kilencz óra tájban, az alatt, mig a' „bémenet“ czimü szindarabot játszották, tüz ütött ki a' ruhatárban, hol a' statisták öltözködtek volt; a' szinészek, és a' nézők, (valamivel 100zon felül) olly nagy szorongásban voltak, hogy alig vala idejök megfutamodni. Az egész épület a' külső falakat kivéve leégett, minden készületestül, mellyből különösen a' hangászatiak, mint mondják, igen sokba kerültek. —

NÉMETORSZÁG.

Az Allg. Ztg. Münchenből jelenti, hogy a' király nov. 21én reggel 6 órakor indult el görögországi utjára. Mint hallik, utját Ancona felé veszi Colombellán keresztül 's ott néhány napot mulatni fog. Mieg statusministernek meg van hagyva, hogy a' királylyal dec. 2án Anconában találkozzék. Kisérete számos. A' kir. kormánylap hirül adja ugyanazon napon az országlási dolgoknak a' kir. távolléte közben is szakadatlan folytatását, minthogy valamennyi statusministernek terjedtebb hatalmat adott az elutazó fölség. Szintugy meghagyá a' statustanácsnak az ülések rendes tartatásit. Ezt a' kormánylap valamennyi hatóságnak tudtára is adja. A' királyt Anconában egy angol gőzhajó 's egy fregát várja tovább szállitás végett. —

ELEGYHIREK.

Feuerbachnál Franconiában egy kutásat alkalmakor gazdag aranyér találtatott, mellynek megvizsgáltatására legközelebb kir. biztosságot várnak. — Nov. 6án Green ur kétszáz tizedik levegőutját tevé Londonban; két ur követte őt léghajóján, kik e' mulatságért nem megvetendő utibért fizettek. A' legnagyobb magasság, mellyre jutottanak, három fertály angol mérföldnyi volt. — Párisban egy a' legjövedelmesb hivatalok közül a' jegyzői; mert csak bizonyos meghatározott számu jegyzők vannak, t. i. 140; 's ugyanennyi volt már tizenharmadik Lajos idejében is, midőn a' népség száma négyszerte kevesebb volt, mint ma. Ezért egy jegyzői hivatal Vaugirardban 330,000 frankért adatott-el mostanában. —

Donna Maria királyné virgoncz lelkét igen hiven bélyegzi azon vonás, hogy a' portugáli pénzek maig sem viselik képét, mert a' királyné, a' ministerek 's egész udvara unszoló kérelmei daczára, sem tudja magát annyi béketürésre elszánni, hogy arczképét a' sajátképen e' czélra Londonból jött medailleur által levétesse. Kétszer próbálta már meg, de mind kétszer nyugtalan lett 's rajzolás közepette kiszaladt a' szobából. — Különben a' palotát, Koháry-Coburg hggel leendő összekelésére, már egészen elkészitteté. — A' spanyol kormány Londonban 50,000 katona formaruhát rendelt. — A' Hamba küldött orvosi biztosság, mellynek Chantelauze ur egészségi állapotját kelle vala megvizsgálni 's erről tudósitást adni, viszszatért anélkül, hogy megbizatását teljesithette volna. A' becsületes fogoly ugyanis kinyilatkoztatá, hogy ő nem akar különös kedvezés tárgya lenni, mellyben szerencsétlensége társai, kik szinte kisebb vagy nagyobb mértékben szenvedők, nem részesülnek.

Pénzkelet:

Bécs nov. 28kán középár pengő pénzben	
Status 5 pC. kötelezv.	101 2/5 3/2
„ 4 „ „	99 1/7 5/6
1820ki statuskölcsön.	218
1821ki „ „	140 3/5
1834ki „ „	589
Kam 2 1/2 pC. kötel.	66 1/4
Bankrészvény	1376
Cs. arany pC. agio	3 1/3

A' gabona pesti piaczi ára dec. 1jén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerü	cselély
Tisztabuza	106 2/3	96 2/3	86 2/3
Kétszeres	76 2/3	73 1/3	66 2/3
Rozs	53 1/3	50	46 2/3
Árpa	44	42 2/3	40
Zab	33 1/3	32	29 1/3
Köles	—	—	—
Köleskása	—	116 2/3	—
Kukoricza	40	73 1/3	35 1/3

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

97. szám — Pest, szombat december 5kén — 1835.

Foglalat: Magyarország (országgyülési tudósitás; kinevezések; Szepesyféle Lyceum Pécsett; parndorfi lóverseny). Anglia (bathi lakoma; hirlapi vélemények a' varsói beszédről; oldgateia lderman-választás; Victoria hgasszony). Franczia-ország (vádtudósitás Fieschiről; opositiói lapok növekvése és elegy). Spanyolország (a' cortes első ülése; Isturiz elnök; vélemények a' választási törvényről; hadi hirek-, és tudósitások Cataloniából, Arragoniából 's a' t.). Schweiz. Portugália. Németalföld. Elegyhirek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony dec. 1. Mind a' RR. mind a' fő RR. a' már közlött tárgyak fölött folyvást tartják országos üléseiket. A' mult lapunkban közlött legujabb kir. válasz nov. 28kán olvastatott föl. Ugyanekkor adta elő tudósitását a' Pest és Buda közötti dunai állandó hid tárgyára megbizott orsz. választottság. Nov. 30kán a' fő RR. ülésében fölvétetett az urbéri uj fölirás javaslata, melly némi szerkesztésbeli változtatással elfogadtatott; utána a' magyar nyelv iránti üzenet, mellyre nézve egy ujabb fölirás fölterjesztése elfogadtatott ugyan, de a' tettleges lépés elmellőztetni határoztaték. A' szólásszabadság ügyében fölszólitás határoztatott a' RRhez, hogy erre nézve a' fő tábla állhatatos meggyőződése tekintetéből a' tárgytól álljanak el. A' „Tczikkely“ fölötti 2dik üzenetnél a' katonai élelmezésre nézve kivánatosnak tartják ugyan, hogy e' tárgyban a' mostani körülményekhöz illőbb intézkedés tétetnék, nem reménylik azonban a' fő RR. hogy az országgyülés illy közel végével egy illyetén szövevényes kérdés minden oldalról kellően intéztethessék el; — különben az elvekre nézve megmaradnak előbbi üzenetjöknél.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. kanczellariához novemb. 19k. intézett legfensőbb határozata szerint: Pozsonyban a' főpostai gazgatásnál megürült ellenőri hivatalra Vrábely Károlyt, eddig az eszéki fő postahivatalnál volt ellenőrt méltóztatott kinevezni.

Ő cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. Kamaránál megürült számvevői tanácsnoki hivatalokra: Nachtigal Mátyás, Weisz Ferencz és Bernolák József eddigi számvevőtiszteket; — a' magy. kir. udv. Kamara pedig ugyanezen számvevői hivatalánál utólsó számvevőtisztté Pienkava József, ingrossistát; — ezután három megürült ingrossista hivatalra: Lovák Vilmos, Narozsnyi István és Schlegel Antal eddigi járulnokokat, 's helyükbe járulnokokká Bányay Antal, Appel János és Münzberger Ferencz fizetéses practicansokat; — végre Sartory Rudolf, Holenstein Antal és Murgáts Károly fizetéstelen practicansokat fizetésbeliekké méltóztatott kinevezni (kir. kam. tudósitás).

Ns. Baranya vmegye RRnek nov. közepén tartott közgyülésök alkalmakor fölolvastatott ő Felségének k. leirása, melly által a' Szepesyféle pécsi lyceum királyi megerősitést nyer, szabadékokkal fölruháztatik 's pénzalapja, mellyet ugyan csak az emlitett püspök b. Szepesy Ignácz ur ő excja 101,500 pengő frban alapitott, kir. legfensőbb pártfogás alattinak nyilatkoztatik. Az egybegyült RR. nagy lelkesedéssel fogadták a' k. leirást, 's a' nagy érdemü alapitó ur tettét ujolag is többszörös éljen kiséré. — Pécs vidékin is nagy károkat okozott a' gazdáknak a' novemberi váratlan hideg; a' szőlő elfagyott, a' kukoriczát 's tatárkát (pohánkát) hó lepte, a' burgonya földben maradt. Hozzá járul a' gazdasági munkák káros elkéste, 's a' még ennél is károsabb marhadög, melly itt is sok helységben pusztit. — Szathmár megyében a' takarmánybőségről minap közlött tudósitásunk csak igen egyes helyekről szólhatott, mert átaljában az egész megyére nézve inkább takarmányszükséget jelentenek az ujabb hiradások, olly annyira, hogy még a' jobb gazdák is, noha való marháiknak nagy számban elhullása, még is gonddal teli néznek a' teleltetés elibe, kivált miután november elejével januári hidegek köszöntek be 's a' megye földjét nagy részint hó fedi.

Parndorfi Lóverseny.

(Vasárnap oct. 4. 1835.)

E' verseny az idén sokféle körülmények miatt nem vala gazdagon ellátva kedvelőkkel mint a' mult években, kivált fiatal lovak hozattak — mit igen sajnálhatni — kevés számmal a' versenytérre. Kivánatos tehát, hogy hazánk lónemesitői tekintetbe vévén az Intézet hasznát és szükségét, e' versenynek jövendőre nagyobb kifejlést és nyilványosságot adjanak. — Azonban mégis, több kisebb verseny közt a' nevezetesbek ezek valának:

1. Egy serleg. Adta Harrach grófné született Lobkovitz herczegné, minden lóra, melly az ausztriai birodalomban legalább kétszer vadászott; úr lovasok. Az intézők (Stewards) itéltek a' lovak minőségéről, mellyeket öt nappal előbb Parndorfon kellett bejelenteni. Tétel 20 ar. fele bánat. A' tétel két első ló közt osztatott fel. Félvér 120; telivér 127 ft; angol félvér 130, angol telivér 137 ft. Távolság 2 ang. mf. ism. Futottak: Trauttmansdorf hg. sz. külföldi telivér lova 130 ft. — Szápáry Antal gr. br. m. Twatty külföldi telivér, 137 ft. — Zichy Pál gr. sg. külföldi telivér Pirate, 137 ft. - Liech-

tensteinAloiz hg. — Traun Xaver, Festetics Miklós, Nákó Sándor, Széchenyi István és Károlyi Lajos grófok aláírtak, de nem neveztek. — Nyertes: Szápáry Antal gr. m. Twatty.

2. Asszonyságok pályadíja. Aranyban vagy ezüstben, mellyet az 1834 évben Pruggban együtt volt asszonyságok ajánlottak. Bármi ország és korbeli lóra; ur lovasok. Nevezés napja a' futás előtti nap. Az Intézők két teherhatárzót (handicappers) választottak, kik a' föltételekhez képest következő nap határozták meg a' terhet. Tétel 12 ar. fele bánat. Futott: Trauttmansdorf hg. v. p. Plesz. — Nádasdy Tam gr. p. k. Caroline. — Harrach gr. sg. m. Comus, melly nyertes lőn, —

3. Elegyverseny. Minden mén és kancza. 1½ mf. October első vasárnapján. Tétel 20 ar. fele bánat, azon esetre is, ha ló nem neveztetik. Ki a' nélkül, hogy minden évre aláírt volna, lová nem akarja futtatni, 40 ar. fizet. A' lovakat Pesten September 1-jeig kell béjelenteni. Nem-aláíró, ha lovát visszahuzza, 20 ar. fizet bánatul. Teher 2e 73 ft — 3e 94 f. — 4e 105 ft. — idősb 111 ft. — kancza 2 fonttal kevesbet, félvér 3 fonttal kevesbet; angol ló 11 fonttal többet.

Aláírók: Széchenyi István, Hunyady József, Nádasdy Tamás és Festetics Miklós grófok. — Széchenyi István nevezte 4e p. m. Lionel-t, a' többi aláíró bánatot fizetett.

4. Paraszt gazdák díja. Adtak ns. Mosony vgyének birtokosai a' megyei adózók minden lovaira. — Lovas a' tulajdonos, fia, szolgája, vagy belföldi lakostársa. Nevezés napja oct. 4ike — 1 mf. Első lóé 120, másodiké 60, harmadiké 20 pengő forint.

ANGLIA.

Bath szabadelmü választóji, mint emlitők, nov. 11én két uj követjöknek, Palmer tábornok 's Roebuck urnak fényes lakomát adtak, melly közben nagy jelentésü beszédek tartattak. Midőn az előlülő Victoria hgasszony egészségére köszönté az áldomást, megjegyzé: „Ezen áldomást felhozni különösen minket illet radicálokat, kik jogai védelmében élénk részvétet mutattunk. Nem akarom ugyan állitani, hogy e' jogokat nyilván támadták meg, de nem rég is olly körülmények jutottak napvilágra, mellyek, hogy szeliden mondjam, gyanus érzelmet árulnak el a' toryk részéröl a' herczegasszony iránt. (élénk tetszés) Valahányszor a' radicalok valamelly czélt elérni ohajtottak, szándékjokat mindig világos, becsületes, alkotmányszerü úton nyilványiták. De ugyan mi világos, becsületes, 's alkotmányszerü az orange páholyokban? (tetszés.) Az áldomást nagy lelkesedéssel itták ki. — A' legközelebbi áldomás: „Sussex hg (hangos tetszés) 's a' többi királyi család részére szólott. (Megoszlott tetszés 's hangos kiáltások: „Semmi Cumberland!") „Ő Fölsége ministerei, szilárdul álljanak a' néptöl kivántjavitások mellett." (tetszés) 's midőn a' „Sereg és hajóhad!" áldomása kikiáltatott, megszólalt Napier ezredes, 's következőleg nyilatkozék: Nem hagyhatom azon állitás igazságát helyben, hogy a' katonáknak személyesen semmi dolguk se legyen politikával. Gyakran kérdeztettem már: mikép bocsátkozhatom a' spanyol háboru történeti leirásában politikai kérdésekbe? E' kérdések épen olly emberektől eredtek, kik örömest katonával fenyegetik a' hazai ellenséget. Az angol katonának kötelessége ugy gondolkodni 's cselekedni, mint más polgárnak, az angol katona kötelessége a' szabadságszeretés, mert csak ez edzi meg a' szivet nemes bátorsággal; a' katonának egyszersmind polgáritottnak kell lennie, 's a' polgáriság értékét becsülni tudnia, hogy elkerülje azon szilajságot, melly a' nemes szivü, vitéz nemzeti védembert csak alacsonyitja. — Ha valamelly katona az alkotmány áldásit nem ismeri, 's nem szereti, akkor mikép fog a' nemzeti ügyért harczolni? vagy azt mondják: dija (zsoldja) fogja őt fentartani a' háboru viszontagságiban 's nyomorgásiban? Hát ha ez elmarad? Hát ha mind hijában vár e' dijra? szabad e Anglia haddicsősége világának kialudni, mert az arany-olaj, melly élteti azt, egyszer tán kimaradt? De nem! Tapasztalásból mondom: illyesmi soha az angol katona charaktere nem lesz. Mert e' férfiak Angliáért úgy harczolnak, mint az igaz szabadság hazájáért, melly szülte 's nevelte őket az erkölcsi méltóság büszke érzelmében, Angliáért, atyjaik honjaért, 's gyermekeik gyámjaért, ha egykoron oda lesznek 's a' t. Összejöttünk ide, hogy hangosan hirdessük, mikép nem Hume nem Roebuck 's Palmer tábornok az, kiknek szavát az alsóházban javitások után halljuk kiáltozni, 's minden romlottságot megtámadni, hanem az angol nép organumai, melly most ugyan szelid hangokban fejezi ki magát, de hogy egyszersmind e' hangok egy felboszantott nemzet nyers zugalma által annyira felduzzadhatnak, hogy komoly hangjai legbátrabb ellenségiket is megijeszthetik." A' szónok itt a' radicalok ismért kivánságit ismétli, 's az irlandi egyház mostani szerkesztése ellen kel ki. — „Nem akarjuk hogy letétessék IV. Vilmos, mert a' reformbillt szentesitette; nem akarjuk a' szeköröklést megmásitottnak látni, nem! még egy nagy mester kedveért sem! (hangos tetszés.) Egyenlő jogokat kivánunk gazdagnak szegénynek, 's hogy mindezt alkotmányos uton megnyerhessük, a' parliamentek megrövidittetését, választási jog kiterjesztést 's titkos szavazást ohajtunk (hosszu tetszés). De azt fogják mondani: a' titkos szavazás nem angol. Ugy e? Czélja az, hogy a' szegény az alacsony férfi, jogai gyakorlásában megóvassék a' gazdag 's gögös ellen — Nem angol ez? („Nem! nem!") Noshát mi golyósszavazást, 's a' mi még több, mi jó rész

demokratiát fogunk alkotmányunkba nyerni.'s a't. Ezután Wellington hg charakterét magasztalja, mint vezérét, de politikai elvei ellen nyilatkozik, mint statusférfinak. Napier után Roebuck szóla; beszédéből következő helyet emelünk-ki: „Mindig tapasztaltam, hogy a' legnagyobb anarchisták épen azok, kik mindig az anarchia ellen szájaskodnak. Igy most is, olly emberek, kik majd nem kizárólag, 's egyedül magoknak tulajdonitják a' becsületességet, oda törnek, hogy a' széköröklést másítsák meg, 's az országot polgári háboru minden borzalmiba döntsék! hangos tetszés.)" 's a't. Itt elkőszöntötték az áldomást: „Hume urra, mint statusgazdálkodásban a' takarékosság barátjára, 's az orange-páholyok ijedhetlen ellenségére!" Hume megköszöné, 's mig a' hármas statushatalom, ugymint a' király, a' lordok 's alsóház pártfogójának nyilatkozott, keményen kikelt a' felsőház mostani hijányai ellen. Némelly whiglap gáncsolja az iménti beszédeket, a' Times pedig azt következteti belőlök, hogy a' whigek 's radicalok meghasonlottak.

A' varsói beszéd folyvást legélénkebb beszélgetési tárgy a' londoni politikai körökben 's a' lapok is folyvást hosszu czikkelyekben szólnak arról. A' Sun például azt bizonyitja be, hogy Francziaországnak még inkább kell háborút ohajtania Russzia ellen, mint Angliának, mert e' háboru az Orleans nemzetséget meg fogná a' királyszékben erősiteni; 's a' t. — Még világosabban 's bővebben szól a' ministeri Morning-Chronicle, melly mint ministeri lap némi tekintetben nagyobb jelentésü is. Minden körben, ugymond, 's Londonban minden lapban ugyanazon egy értelem uralkodik e' rendkivüli irományról. Azonban az angol kabinethez jött másolat, 's ama' között, mellyet a' Journal des Débats közle, némi különséget vehetni észre egy pontban. A' Journal des Débats t. i. igy ad egy helyet: „Az igazságot mondom nektek, hogy kölcsönös állásunkat illő fénybe tegyem, 's hogy tudjátok, mit várhattok jövőre, mert a' nyugtalanságok óta ma látlak először benneteket." A' mi kormányunkhoz jött példányban még ezen szók is következnek e' helyen: És pedig jegyezzétek meg, először, mint orosz czár, 's nem többé, mint lengyel király." — A' Globe azt akarja elhitetni, hogy az angol-franczia szövetség kapcsai, mellyek már megbontakoztanak, ezen közbe jött történet által egy időre ujolag szorosabbra csatlódnak. Sőt mi több, az angol minden szinű lapok nem csak nem bántják most a' Journal des Débatst, hanem Russzia elleni czikkelyét dicsérik is, 's különösen a' Courier még sajnálja, hogy a' Journal des Débats a' spanyol ügyekben a' ministerségtől magtagadtatván most az orosz czikkelyre nézve nem tekintethetik a' franczia kormány organumának. Ez úttal is csak az Albion azon egyetlen angol lap melly a' varsói beszédet a' többi lap kemény 's tartós megtámadási ellen ótalmazza 's azt állitja, hogy az orosz czár helyesen beszélt. —

Victoria hgasszony (trónörökös) előbbi, már említett, meghüléséből egészen föllábadt; 's igy alaptalan azon hir, mellynél fogva bokájában olly gyöngeséget érezne, hogy karikás széken kell őt ide 's tova hordozni.

A' Sun szerint az angol kormány keményebben föl szándékozik most lépni a' spanyol carlisták ellen mint eddig, t. i. négy angol hadihajó fog az éjszaki spanyol part ostromzár alatti tartására küldetni erősbitésül a' már ott tanyazó hajóhadnak, ámbár a' spanyol követ csak két hajót kivánt.

Nov. 17én kezdődött az Oldgate nevü londoni kerület részére egy uj alderman választatása. A' javaslatba hozott kijeleltek voltak Salomons ur, (a' megválasztott izraelita közbiró) Humphery ur, és Jones ur. A' fölemelt kézzel szavazás Salomons ur részire ütött ki, azonban a' versenytársak azzal nem elégülvén meg az irott szavazást sürgeték. Ez mind első, mind második, 's végső rekesztéskor is Salamons ur részére mutatá a' többséget. Mielőtt megválasztatása még bizonyos lett volna, oda nyilatkozott, mikép ő ohajtana aldermannek megválasztatni, hogy a' polgári 's vallási szabadság elveit továbbá is elősegithesse, mert elszánta magát hogy a' haladó párttal kezet fogva az ország valamennyi intézvényein javitani szándékozik. Midőn a' választás még csak a' lordmayor által adatott hirül, a' gyülés zajos tetszésre fakadt és Salomons ur röviden a' vallásos szabadság barátinak szerencsét kivánt törekvésök e' szép sükeréhez. Egyszersmind kedvezőleg emlékezett vágytársiról is.

FRANCZIAORSZÁG.

Mióta a' Journal des Débatst a' kormány organumának lenni eltagadta, azóta az ellenzési lapok előfizetőjinek száma növekszik. Névszerint azt mondják, hogy a' Constitutionnel, kivált mióta Reybaud ur szerkeszti azt, befolyásra 's terjedelmire nézve is fölötte sokat nyert. Nem rég megholt a' Constitutionnel egyik részvényese, Chevassut ur, 's mivel kiskoru árvákat hagyott maga után, kik egy részben a' gyarmatokban laknak, a' részvény el fog adatni. Egy tavaly eladott részvényért, mintegy 120,000 frankot fizettek, 's az 1834ki osztalék 21,000 frank volt. — A' részvényvevőjének nem lesz szava ezentul az igazgatási tanácskozásokban, csakhogy a' lap politikai színét ne kelljen változtatni. —

A' Gazette des Tribunaux következő részleteket közöl a' juliusi merény lefolytáról Portalis vádtudositásából: Fieschi merénye után az ajtót belülről csukva találták, betörték, 's a' szo-

bában izzó tüzet (zsarátnagot) találtak, melly az erőmű-elsütésre szolgált. Egyedül volt e Fieschi azon pillanatban, midőn elsüté az erőművet? volt e segéde? Mi okok indíták őt a' gonosztétre? Ki által ösztönöztetett arra? Ezek voltak azon kérdések, mellyeket a' nyomozás megoldani törekedett. Első pontra nézve, ugy látszik, a' nyomozás kétségben van. Egy tanu azt állítja ugyan, hogy mielőtt a' király kiséretestül ellovaglott az ablak előtt, az ablakdeszkát, melly mögött az erőmű vala elrejtve, felhuzatni látta, 's hogy ugyanakkor az ablakban több személy fejét pillantotta meg. De e' tanu vallomása egyedül áll, 's ellenkezni látszik azok bizonyitásával, kik azt mondják, hogy a' merény után senkit sem láttak a' házból kimenni. A' szobában talált két fehér kalap közül egyik, a' meglyuggatott, Fieschié volt. Fieschi a' Boulevardon kibérlett házban Gérard nevet viselt és szokása szerint reggel ment ki, estve tért haza. Néha egy ember jelent meg nála, kit bátyjának nevezett. Eddig Moreynek hitték azt, de a' nyomozás kimutatá, hogy Pepin volt. A' szemle napján Fieschi többször általment a' közel kávéházba 's ott szokása ellen égettbort ivott. A' chateau d' eau-i őrhelyen állott nemzeti őrtül neve iránt kérdeztetvén, Fieschi azt felelé: „Mi köze Önnek ahoz!“ Elfogatása után is hasonlóan felelt huzamos ideig. Jul. 26án hozatott hozzá a' hires málha-táska (Mantelsack); mellyről a' vivő azt jegyzé meg, hogy igen sulyos, 's bizonyosan vas van benne. Fieschi csak azt válaszolta, hogy gyolcs ruha van benne. E' pogyászban hozattak el a' puskacsövek; 's ezen idő óta a' szomszédok azt vevék észre, hogy Gérard, most egész napokon otthon maradt, sőt néha kopogást is hallottak nála, mintha kalapácsolt volna. Kétségkivül az erőmű-készitésen dolgozott. A' szemle napján Fieschi a' málhatáskát elsikasztotta; egy kabrioletben vitetvén azt el. E' pogyász sok kézen ment keresztül, hogy a' biróság nyomát eltévessze. A' nyomozás Petit asszony, 's végre a' táska-felfödözésre nyitott utat, mellyet Lassave Ninánál találtak meg. Petit asszony hiven leirá a' pogyász tulajdonosát, 's azt Fieschinek nevezé. A' leirás az állított Gérardra teljesen illett, 's igy tudták meg, hogy Fieschi álnevet vett föl. A' puskacsövek megvételénél kifürkészte a' nyomozás, hogy Fieschi nyerekedni akart rajtok. Innen azt következteté természetesen, hogy más valaki vétette meg általa azokat. 'S ki volt hát a' pénzadó? A' tudósitás majd később mondja meg. A' Boulevard du Temple-on levő ház lakosai vallomása 's leirása szerint a' pairszék előtt később meg azt vették ki, hogy a' Fieschi által bátyjának nevezett személy még is Morey, nem Pepin, mint a' tudósitás hivé eleinte. Ugyane' vallomások szerint Morey jul. 27én volt Fieschinél és szobájában tartózkodott, míg a' kopogás hallatszott. Elmenetkor Morey találkozott a' lépcsőzetenegy szolgálóval 's elfordította tőle arczát, mintha nem akarta volna, hogy rá ismérjenek. Lassave Nina azt vallotta, hogy a' fadarabok, mellyeket már april. óta látott, bizonyosan az erőműre voltak szánva. Midőn kérdezte, mivégre valók azok? Fieschi mindig azt mondotta: „Nem asszonyi dolog az, semmi közöd hozzá.“ Lassave Nina még következő beszélgetést is vallott be maga 's Morey közt, honnan szembetünő Morey tudomása a' merényről: „Ti, ugymonda Lassave Nina, hogy egy embert megöljetek, 30at öltetek meg; megöltétek a' szegény Mortier marsalt is, kit ollyan jónak tartottak.“ Vallomásánál fogva Morey azt mondotta: „Ej! szint olly gaz volt ő is, mint a' többi.“ — „Ha én, úgy monda tovább Lassave Nina, Lajos-Fülöpöt meg akartam volna ölni, két pisztolyt vettem volna magamhoz, 's egygyel őt másikkal magamat lőttem volna agyon“ — Mire Morey azt felelte: „Légy nyugottan, a' mi nyúlik nem múlik.“ Fieschi eleinte tagadá, hogy vannak czimboráji. Szembeállíttatása azonban Ladvocat alezredessel nagy benyomást tőn rá, sokat sirt, 's még is hosszas ideig folyvást vonakodott vallani. Végre megvallotta, hogy az ismért szobabérlésnél Morey kisérte őt, 's hogy julius 27én vele sört ivott. Midőn a' puskacsöveket vásárlotta, azt kérdezte tőle az áros: mit akar velők? mire ő azt felelé, hogy corsicaiakat akar azokkal fölfegyverezni. Itt esett az első gyanu Pepinre, hogy ő adá vételre a' pénzt, kinél egy izben ebédelt is Fieschi. Fieschi mint emlitők már több hétig általjában semmit sem akart vallani, mig Ladvocat és Bouvier urakkal szembe nem állittatott. Különösen Bouvier ur inditotta meg szivét, kitől Fieschi tanácsot kért. Bouvier azt tanácslotta neki: valljon meg mindent. Mire Fieschi azután csakugyan tett is részletes vallomást. Pepin czimboraságát a' nyomozás annak több nyilatkozásiból vette ki. Egy izben a' királyról igy szólott ez: „Hát nem találunk embert, ki 1000 frankért megmentsen bennünket tőle.?“ Egyszer-'smind több adatból kisült az, hogy Pepin Moreyvel összeköttetésben állott. Mind a' kettőnek szembe-állittatásakor Fieschivel, azt vallotta ez, hogy a' puskacsövek árjegyzékét Pepinnek adta által. Később Fieschi azt vallotta, hogy ő a' merény tervét már februárban gondolta ki 's a' szemlére várt majus 1én tervét Moreyvel, a' kormány világos és elhatározott ellenségével, közölvén, ez fölkiálta: „volna csak pénzem, a' költségeket én adnám meg; de ismerek valakit, a' kivel beszélendek róla.“ 'S e' valaki Pepin volt. Ez azt kérdezte Fieschitől: mennyi pénzre volna

szüksége? Fieschi erre 4 — 500 frankra tette a' költséget. A' fa megvételén az erőműre Fieschit Pepin kisérte; Morey hozta szobájába a' löport 's golyókat. Fieschi végre azt is vallotta, hogy ő, Pepin és Morey jul. 16án 's 17én összegyültek számadásaikat teljes rendbe hozni. A' Pepin által megfizetett summáknak meg kell még találtatniok Pepin könyvében is. Mit Pepin könyve elvételekor csakugyan úgy is találtak. Különösen 217 franknyi összeséget Fieschi könyvében is találtak, melly könyvet Morey lakásán leltek meg. A' nyomozásnál fogvást azon lovag, ki a' Boulevarde du Temple-on jul. 27én megjelent, hogy róla Fieschi irány-és szemmértéket vehessen, Fieschi vallomása szerint sem Pepin, sem Morey nem volt, ki akkor épen szobájában vala, hanem Boireau, kinek Pepin adott ez alkalomra lovat kölcsön, és pedig egy másik ember kiséretében, kit még el nem tudtak fogni. Fieschi e' Boireaut nagyon vádolja 's azt vallja róla, hogy sors által akará elhatározni, ki ölje meg közülök a' királyt." —

A' Temps beszéli, hogy a' párisi st. germaini vasut-társaság kinyerte már a' katonai hatóságtól, hogy illendő dij mellett a' vasutnál dolgozásra katonaságot használhasson. —

SPANYOLORSZÁG.

Madridi nov. 12diki tudósitások szerint, azon napon tartatott a' cortes mind két estamentóinak (országgyülésinek) első készületi ülése; a' gyülés valóságos megnyittatása thrónbeszéd által csak néhány nap mulva történend, miután a' házak följelentendik, hogy teljesen szerkesztve vannak. A' procerek háza, mellyben a' mayorcai püspök viseli az elnökséget, Rivas hget és Miraflores grófot nevezé ellátásképen titkárokká; a' procuradorházban pedig, hol csak 116 tag volt jelen, Isturiz, egy a' föllengző párt fejei közül, 53 szóval választatott ideiglen (provisorisch) elnökké, 's Caballero és Poloy y Monge urak titkárokká. Egy hasonkoru madridi levél a' Journal des Débatsban irja a' kamarák ezen előleges munkálatiról, hogy nagy elégültséggel 's érdekkel lehete látni azokban részesülni 's a' törvényhozó test közepette nyugton ülni Martinez de la Rosa és Toreno urakat, kik ellen a' pártszellem előbb olly dühösséggel mutatkozott. — A' boszankodásnak 's gyülölségnek semmi jelét sem lehete látni, midőn e' két statusférfi megjelent. — Az ideigleni elnök választatását a' házak különböző pártjai igen különbözőleg itélgetik; az exaltadók nem titkolhatják el azon örömet, mellyet nekik győzedelmök szerze; a' mérséklettek ellenben gyalázzák az uj elnök hihető részrehajlását azon vélemény iránt, mellynek hódolgat. A' ház, melly Isturizt szavazatok többségével elnökké választá, csak 116 követből állván, koránsem volt teljes számu; és szükségtelen lenne mondani, hogy az exaltado tagok legelsők valának helyeiken; de kétséget sem szenved, hogy a' királyi ülésben sokkal számosb mérséklett tag leend. — Isturiz már 1823ban ült elnöki széken; mostani megválasztatása azon következést huzza maga után, hogy a' ház' felekezetei nyiltabban kitünendnek, 's az ellenzéki és ministeri párt között erősen kijelelt határvonal feszül. — A' szabadelmü tagok, kik Isturizt elnökül választák, következők: Lopez, Abargues, Navas, Galiano, Arguelles, Chacon, Ochaa; ellene forditották pedig minden befolyásukat Riva-Herrera, Toreno, Martinez de la Rosa, Arrango, Someruelos urak. — Némelly lármadobok azon hirt terjesztgetik, hogy Mendizabal kevés nap mulva kénytelen lesz a' nagyon is heves gyülést eloszlatni. Ezen aggodalom igen alaptalan, mert a' ház egyedül és csupán a' választótörvény' megvitatásával foglalkozand, 's hihetni, hogy a' gyülés különben is rövid lesz. —

A' tartományokbol nagyon nyugtató hirek érkeznek Madridba; mindenfelé nagy szorgalom mutatkozik a' nemzeti katonaság-szerkesztésben az insurgensek ellen. Az éjszaki seregnek öt millió reálnyi (1,250,000 fr.) segédpénz küldetett. Más részről annak is hire van, hogy d. Sebastian infans d. Carlos főhadiszállására megérkezvén, nem megvetendő sommákat hozott magával. — Barcelonából nov. 10éről: Cataloniában azon hazafi lelkesülés, melly nem sok idő előtt még a' carlosiakat „elnyeléssel" fenyegeté, ugyancsak elhamvadt. Mina generálnak nincs pénze a' sereg-szerkesztést végrehajthatni, 's ezért kénytelen adót vetni a' népre. Hogy tehát személyes felelősségét biztosítsa, egy biztosságot nevezett ki, három személyből állót, de melly semmi buzgalmat nem fejt ki az ügy iránt. 'S hogy a' hazafiságot még jobban botránkoztassa, elhatározá magában, egy önkéntes csoportnak erőszakos alkottatását, miután szépszerü felszólitása sikertelen hangzott el. Olly mód, melly bizonyosan igen igen vitéz katonákat fog a' harczmezőre állítani. — Arragoniából irják, hogy a' franczia idegen seregnél igenigen szaporodnak a' szökések. — Bayonnei nov. 16i levél szerint Carlos 14én még Tolosában volt sőt még 16án is a' Quotidienne szerint. Cordováról az a' hir, hogy Vitoriában betegen fekszik. — Merino pap szenvedő állapotban van; lova kétszer olly sulyosan rugta meg, hogy e' miatt fekvő beteg. Ő lovassága egy részét Tolosába küldte Carloshoz; 's lovai igen jelesek és okosak p. o. többek közt az, melly megrugta. — 2000 gyalog 's 300 lovag 7én délfelől Valenciába érkezett, hogy a' királyné sergeivel egyesüljön. Azt mondják, las Navas katonái, kik mint tudva van, Despennaperrosnál állottanak 's

Madrid ellen készültek, a' legdurvább kicsapongásokra vetemülnek, saját kokárdát (kék, veres és sárga szinût) viselnek, 's némelly tisztek és közlegények még az 1820i zöld szalagot is hordják csákóikon ezen jelszóval: alkotmányt vagy halált!" —

Bayonnei telegraphi tudósitás után a' nov. 22iki Moniteur irja, hogy azon három carlosi zászlóalj, melly Arragoniába elindult, néhány fegyverrel, mellyet ut közben elrablott, ismét visszatért 's 15én Larainzarban volt. — Oraa pedig Estellát megrohanás által foglalta el. Azonban a' spanyol határszéli tudósitásoknak hitelt adni igen bajos, mert telvék ellenmondásokkal és alaptalan hirekkel.

A' spanyol hirlapok tömvék elmélkedésekkel 's véleményadásokkal azon választó-törvényfelöl, melly a' házak elibe fog terjesztetni. Ugy látszik, azon egyenes választáson alapul ez, melly 25,000 legnagyobb adót fizetökre bizatik, kikhez még az ügyészek, orvosak, seborvosak, nyugalmazott tisztviselök némelly osztályai, nyugalmazott szárazi és tengeri katona tisztek, 's a' nemzeti örsereg fötisztjei és kapitányai is járulnak. — Az Eco del Comercio megtámadja ezen elveket, mint a' népszerüségnek kevéssé kedvezöket. A' Revista ellenben védi azokat, mint legalkalmasbakat azon czélra, hogy a' középosztály, melly mindenek közt legfelvilágultabb, 's az alkotmányos kormányhoz legjobban ragaszkodik, leghatalmasb maradjon, 's legnagyobb befolyással birjon. Ugyanezen hirlap közöl egy, Galiano urtol eredö czikket, mi szerint a' megállapitandó kormányelvek inkább az Estatuto realban szentesített intézvényekhez, 's Anglia, Franczia-ország, Portugália és Belgium' alkotmányihoz közelitsenek, mint az 1812ödiki spanyol constitutióhoz. — Santanderben a' corteskövet-választás alkalmakor, azon okból, mivel a' szabadelmü párt jelöltjét egy másik legyözte, némi rendetlenségek keletkeztek. — A' királyi gyülést mind eddig nov. 16án gondolják tartandónak, 's ez úttal nem a' procerek, hanem a' procuradorok csarnokában.

A' Journ. du Commerce nov. 15éröl: minden ember a' holnap tartandó nagy ünnepélyességre készül. Holnap két órakor fog a' királyné a' törvényhozó gyülekezetben megjelenni, 's a' procuradorház tagjai közül küldöttség neveztetett, melly ö fölségét beléptekor üdvezlö beszéddel fogadja. Las Navas gróf 's ennek politikai baráti fö szerepet játszandnak ezen az udvariság által parancsolt ünnepélyességnél. A' thrónbeszéd, mellyet kevés óra mulva hallandunk, feszülten tartja a' közfigyelmet. Felöle elterjedt vélemény az, hogy egészen hasonló leend Mendizabal programmájához, 's csak némelly pontokban bövebb és kiereszkedöbb. Azon helyek, hol a' királyné financziai kérdéseket emlitend 's a' külföldi hatalmakkali viszonyiról szóland, igen kielégitök lesznek. Köz hiedelem, hogy Isturiz elnökszékén marad; de az is bizonyos, hogy e' hivatal-viselés közben néhány savanyu almába kell neki harapni.

A' Journal des Débats az angol segédsereg mozdulatiról következöleg ir: Azon angol osztály, melly nov. 1sö napján Bilbaoból elindult, 9kén Balmasedán, 's Medina del Pomáron át, nagy kerülöt csinálván, Briviescába érkezett, melly a' burgosi országuton, Vitoriától délfelé öt legua távolságra fekszik. Ezen kanyargás bizonyitja, minö vigyázattal él mindenütt, hogy az ellenséggel találkozást 's ütközést kikerülhesse. A' bilbao-környéki carlospárti vezérek tanakodtak: valljon lest vessenek é ezen osztálynak 's megtámadják vagy csipkedjék-e azt utja közben? — Castor generál hévvel védelmezé e' szándékot, de mivel vezértársai mindnyájan ellene szavaztak, kiránta kardját gyülés közepette, gorombán szidalmazá azokat 's azon nyilatkozással távozott el, hogy ö többé a' föhadiszállás parancsinak nem engedend. Erre elvezeté katonáit a' hegyek közé, 's ezentul saját kénye szerint 's kezére szándékozik hadat folytatni. — Cordova fövezér 8án érkezett Briviescába, hol Evans generállal találkozott, 's megszemlélé azon lovagosztályt, mellyet Evans magával hozott. Tudván, hogy Evansnak spanyolfaju jó paripára fáj foga, egy igen nemes andalusiai lovat ajándékozott neki, Evans generál viszont saját angol ménjét, mellyen ült, adá neki kedveskedésül. A' legszebb egyetértés uralkodik a' két vezér közt. Briviescai hirek szerint az angol gyalogság tartalékvonalban (Reserve-Linie) marad, hogy magát katonai gyakorlatokban tökéletesitse. A' lovasság igen szép; de a' lovak száma abrakváltoztatás miatt nagyon fogy, mert Spanyolországban nincs se széna, se zab, 's a' lovak szalmát és árpát kapnak abrakul; míg tehát az uj eledelhez szokhatnak, igen sok elhull belölök 's a' t.

Az udvari ujság, melly naponként nemes hazafi tételeményeket közöl, nov. 5éröl jelenti, hogy egy rendörségi tiszt, gyermekes háziatya, 60,000 reálnyi egész tehetségét a' kormánynak átadta, 's még e'fölött fizetése negyedrészéröl is lemondott. Illy nemü példák mutatják, minö szellem uralkodik jelenleg a' fövárosban. Két hónap elött illyes valami aligha történt volna, valamint az sem, hogy d. Cano Manuel, a' kir. törvényszék elnöke, mind a' négy fiának megengedje, hogy mint önkéntesek a' közkatonaság sorába álljanak. E' különség olly szembeszökö, hogy valóban e' mostani Spanyolországot a' Toreno alattival összehasonlitni sem illik. Ugy látszik, mintha a' kormány mozgonyára

valami óriási, mindenható erő folyna be, 's teljesednék, a' mit Taipa gr. egykor a' portugáli pairkamarában mondott, hogy t. i. Mendizabal olly szükséges tiszttársainak, mint Angliának a' gőzmozgonyok.

Catalóniában ellenszegülés mutatkozik Mendizabal, 's különösen a' 100,000 ember-kiállítást illető decretum ellen. A' Vapor megtámadja azt főkép azon pontjában, mi szerint 4000 reálért mindenki megválthatja magát a' kötelezteteséől. Jelen pillantásban, ugymond a' Vapor, minden spanyolnak elő kell állnia életével 's vérével, 's nyomoru dolog, hogy a' legszentebb kötelességet 4000 reálért meg lehet váltani. A' barcelonai nemzeti őr (hirlap) azt mutogatja, hogy Madrid tulajdonképen, a' mostani politikai körülmények közt nem fővárosa Spanyolországnak, mert az udvar befolyása által igazgattatik, 's a' közszabadság érdekében szükséges volna, hogy azon gonosz befolyás egyéb nagy városok, mint Barcelona 's Cadix tartományi küldöttségei 's tisztségei által semlegittessék (neutralizirt).

SCHWEIZ.

Az Öst. Beob. egész terjedelmében közli azon körlevelet, mellyet a' baseli kath. püspök megyéjében lelkészeihez külde a' kormány által letétetni kivánt statusesküre nézve. A' levélben egyenesen azt mondja a' püspök, hogy a' Rómából vett utasitás következésében az engedelmességi esküt a' kormány részére a' római szék kifejezett meghagytából csak azon tartalékkal tehetik le a' katholikus papok mint alattvalók, 's tisztviselők, ha a' kivánt engedelmesség a' katholika vallásnak 's a' római egyháznak 's törvényeinek ellenére 's ártalmára nincsen. A' kormány pedig e' tartalék nélkül sürgeti az engedelmességi esküt alattvaló papjaitól.

A' münchení politikai ujság Aargau széléről következő tudósitást közöl nov. 23ról: „E' cantonban néhány nap óta a' nyilványos nyugalmat igen fenyegető izgásban van a' nép 's aggódva várják a' holnapi napot, mellyen valamennyi katholikus lelkésznek le kell tennie a' kormány által kivánt 's megparancsolt világi esküt. A' püspök nem régiben azt jelenté a' lelkészeknek, hogy a' pápától vett nyilatkozásnál fogva csak azon kifejezett toldalékkal szabad ezen engedelmességi esküt letenniök, hogy az semmire se kötelezze őket mi a' katholika vallás ellenére volna. A' papság tehát oda nyilatkozott, hogy az egyházfő ezen szabályához kiván alkalmazkodni, 's annak engedelmeskedni. A' kormány pedig folyvást azon van, hogy a' papság esküjét minden záradék 's kifogás nélkül tegye le. A' katholikus népség, mint látszik némelly helységekben, a' papság pártját szándékozik fogni, 's igen el van keseredve a' kormány ellen. A' kormány mindenre készen levén azt határozta, hogy bármibe telik, de parancsát végre hajtatja, 's e' végre már minden rendelést megtön a' netalán támadható engedetlenség és zajgás megfékzésére egyszersmind Zürich cantontól katonai segedelmet kért. —

Schweizi levelek Luzernből jelentik, hogy de Angelis Fülöp 'a pápa követe, Luzern várost elhagyta 's lakhelyét ezentul Schwyz cantonba helyzendi. E' lakváltoztatás okául azon indítványt mondják, mellyet nem rég Steiger Robert a' beltanácsban tett 's melly már oct. 23án a' statustanácshoz küldetett meghányatás végett. Az indítvány igy hangzott: „A' nyilványos lapok közösen jelentik, hogy a' sz. atya sept. 23án Rómában bizonyos végzést bocsátott ki, melly által a' polgármestertől 's Luzern canton beltanácsától folyó év aug. 14én kiadott hirdetmény 's a' badeni egyezésczikkelyek fölvilágitása vakmerő, gunyoló, eretneki munkának 's rágalmazásnak kárhoztatik, 's a' tiltott könyvek lajstromába tétetik, azon toldalékkal, hogy a' középkori büntetések fogyelme alatt e' könyv se német, se más bármilly nyelven ne nyomassék 's adassék ki, se ne olvastassék, se ne tartassék, hanem minden keresztyén köteleztessék azt vagy a' helybeli lelkésznek, vagy az e' végre rendelt nyomozó bíróságnak átnyujtani. Bármi kevés ártalmat fog is ezen uj római átok cantonunkban okozni, még is bosszantó az illy végzet olly szabad statuskormány határozata ellen, mellyben a' római udvar schweizi követe lakhelyez; sőt világos zenditést is foglal az magában, minthogy általa Luzern canton polgárjai engedetlenségre szólittatnak az alkotmány 's törvény által megállapított legfelsőbb statushatóság ellen; gyalázatos merény a' status jogai ellen, mellyet nem szenvedhetni el, sem hallgatással nem mellőzhetni, hacsak a' statushatóság nyilványos megvetés tárgyaul nem akarja magát kitüzni, 's külföldi dölyfnek alázatosan hódolni. Indítványom oda járul: „Luzern canton beltanácsa tudja meg előbb bizonyosan: létez e vagy nem illyen pápai végzés, 's e' végre a' pápai követtől itt határozott egyenes válasz kivántassék. Én a' leendő válaszhoz képest föntartom magamnak a' további indítvány jogát.“ Öst. Beob.

PORTUGÁLIA.

A' lissaboni kormánylap hivatalosan jelenti, hogy d. Cajetan de Grand, az ottani spanyol követség katonai segédtisztje, kormánya megbizása következésében Dodgin és Borso ezredesekkel szerződésre lépett egy 3000 főből álló segédosztály-fő'állitás iránt, melly egy ezred vadászbol, kik oportói vadászoknak neveztetnek, 's egy ezred gyalogságbol álland, 's mihelyt csak lehet, Spanyolországba indul. — Angol lapok szerint a' portugál kormány sietve és nagy mennyiségben ve-

ret arany és ezüst pénzeket, mellyek jövő január elején már forgásba jöjenek. Egy angol mester, Wyon nevü, metszette a' királyné képét, kinek az nagy sokára csakugyan nyugodtan megült. —

NÉMETALFÖLD.

Nov. 12én estve feldölt azon gyorsszekér, melly Amsterdamból Haaga és Rotterdam felé indult el, 's a' benne ült 12 utassal együtt az amsterdami csatornába zuhant. Az utasok azonban minden várakozáson fölül, némi csekély zuzásokat kivéve, minden sérelem nélkül maradtak. —

ELEGYHIREK.

Az egyesült statusokban most azzal foglalkoznak, hogy egy ujnemü gőzhajót vegyenek alkalmazásba, mellytől nagy következéseket várnak. Most építnek egy olly hajót vagy inkább tutajt, mellyen egyszerre hétszáz embert lehet majd hordani, melly mind e' mellett csak 15 hüvelyknyire süllyed vizbe; úgy hogy gyorsasága csaknem hihetetlen leend, t. i. egy óra alatt huszonnégy angol mérföld. Az építés elve, mi szerint e' hasznos leleményt létesiteni akarják 's melly egy mult évi próbánál már czélszerünek találtatott, következő: két henger hordja a' tutajt két oldalról, dohány-tekercs alaku, csakhogy laposabb. A' gőzmozgony közepett van, 's a' kerekek átmérője mellyek egyenközleg (parallel) illesztett hengerek külső szélén bocsátvák a' vizbe, 25 lábnyi. A' mozgony az összeillesztett magas és alacsony nyomás alapszabályi szerint készült, 's a' henger hordta tutaj alakjához képest van kiszámolva. 30,000 fontnyi teher még nem meriti a' tutajt egy lábnyi mélységre, a' mi 179 lábnyi hosszaságnál képzelhető is. A' henger legnagyobb átmérője nyolcz láb; az első próbatétel fából volt, most öntött vasbol készittetik. A' tutaj első és hátulsó részén vannak épitve a' teremek és hálószobák, mellyek 700 utazó számához képest természetesen igen nagyok 's tágasok. Illyes valami azonban Amerikában nem szokatlan dolog. Fergusson hadnagy, ki az ifju orániai hget Éjszak-Amerikába kisérte, olly gőzhajón utazott, hol 300 ember ülhetett egy asztalnál, 's melly csak 4 lábnyi mélységre süllyedvén vizbe, 8 óra alatt 96 angol mérföldnyire haladt, a' megállapodásokat is odaszámlálva.

Nov. 12e éjjelén erős földrengés ingatá innenső Calabriát, melly a' szomszéd tartományokra is kiterjedt. Az első rázkodást, melly 4 másod perczig tartott vala, még azon éjjel tiz ujabb, másnap pedig számos kisebb nagyobb erejü követé. A' veszély súlya leginkább érte Castiglione helységet a' cosenzai kerületben, melly földdel egyenlővé tétetett, a' mintegy ezerre menő lakosok közül több mint száz önlakja romai alatt lelé sirját, sokan pedig, kik futás által akartak menekedni, veszélyesen megsebesültek. — Cosenzában az épületek szinte meghasadoztak, de emberélet nem veszett. San Pietro di Guaranoban 19 személy halt meg, és igen sok megsebesült. Rovello kis falu, mellyet 370 személy lakott, hasonló sorsra jutott mint Castiglione, azon különséggel, hogy csak 2 halál történt. A' nápolyi király, kit a' szomoru hir hallása igen busitott, azonnal foganatos rendszabályokhoz nyult az inség enyhitésére.

Kamcsatka lakosi kihaló félben vannak. — Midőn e' félszigetet elfoglalták, akkor 10,000 lakosi voltak, hanem ezek fele része már 1769ben himlő által kiveszett; 1800ban ismét igen sok elhalt valamelly ragadványban, most ujra egy öldöklő nyavalya dúl köztük, melly hihetőleg egészen kiirtandja őket. — F. h. 17én végezte 76 éves életét Böttiger Károly Auguszt, szász udvari tanácsos, Németország legjelesb tudósinak egyike. — Prüske nevü szinésznek egy uszkára (Pudel) volt, melly Aubry kutyájának szerepadása által is elhiresült 's mindenkor nagy okosságot 's urához hü ragaszkodást bizonyított. Mintegy két hónap előtt Prüske, hirtelen gutaütésben, a' vadászaton felfordult, nem messze Lübecktől. A' holttest egy éjen által az erdőn maradt, míg azután föllelék azt. A' hiv uszkár nem távozott ura testétől, kinosan nyöszörögve őrizte azt, reá feküdt, 's folyvást nyalogatá a' meghidegült tagokat, mintha ujra életre akarta volna költeni azokat. Minden bámulá ezen uszkárnak példás hűségét, kire, mint látszik Aubry ebének szelleme, míg annak szerepét játszá, teljesen által szálla. — Nem rég Párisban Granard gr. angol generál kocsija elgyuratá 's iszonyuan összeroncsolá Koch ezredes hitvesét. Ez alkalommal ő nagysága kidugván fejét a' kocsiból, egész hidegséggel parancsolá kocsisának, hogy tovább hajtson; semmi részvétet nem mutatott, 's a' szerencsétlen asszony hogyan létéről egy szóval sem kérdezősködött. Az ezredes, törvényszék elibe idézte őt, 's ez a' kocsist nyolcz napi fogságra, a' generált pedig 6000 frank kárpótlásra itélte. — A' lengyel határról irják, hogy ott a' Varsótol Pétervárig tartó telegraphvonal-épitést folyvást szorgalommal üzik. Az egész vonal 146 telegraphtanyából áll, 's 5 térközre van felosztva, mellyek közül mindenik saját fölvigyázó tisztje alatt van; az egészet pedig Rohrberg mérnök-alezredes kormányozza. Mindegyik telegraphtorony mellett szükséges épület is emeltetik az öt emberből álló őrség számára; az egész hely pedig raktárával, fa-szinével, kutjával, zöldséges kertjével együtt sövénnyel vétetik körül. Ugy hiszik, hogy a' tudósitások 20 percz alatt jutnak Varsóból Pétervárba; 's az épitésnek jövő esztendő végeig bizonyosan vége lesz.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

98. szám — Pest, szerda december 9kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; legujabb kir. leirás; hirek a' Szepességből és Erdélyből). Spanyolország (a' trónbeszéd, 's reá a' National véleménye; franczia közbenjárulási hir 's egyveleg). Franczíaország (La Rivière gyilkossága; lunevillei lázadók ügye 's a' t.). Anglia (Sir Francis Burdett inditványa O'Connell ellen). Amerika (Journal des Débats és National az egy. statusok alkotmánya hijányiról). Német-, Lengyel- és Olaszország. Elegyhirek. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' fő RR. dec. 3kaig a' kiszemelt tárgyak sorában ezeket végezték: 1) A' szóbeli bíróságrol alkotott törvényczikkelyt, valamint 2) a' fiumei itélőszékről szólót is, az itélőszékeket intézö rendszerrel szoros kapcsolatban látják 's azért el nem fogadták. 3) A' vásárbíróságrol javaslott törvényczikkelyt elfogadták. 4) Az urbéri pöröknek a' Helytartótanács elötti elöadatása módját, mellyet a' RR. javaslottak, czélszerünek nem látván, el nem fogadták, sőt ő Fölségét kivánnák inkább megkéretni az iránt, hogy az urbéri pörök feljebbviteli gyorsíthatása 's győzhetése végett a' Helytartó-tanácsot több taggal méltóztatnék megszaporitani. 5) A' tizedröli törvényczikkelyt mint ideiglenit 's részleges intézkedésre nem alkalmast, általjában a' kiszemeltek sorában el nem fogadták, mivel a' tizedkérdést nem tartják olly tárgynak, melly haladék nélküli intézkedést kivánna. 6) A' nemtelenek személyes fölpöröskedhetése iránt megegyeznek. 7) A' törvényhatósági tisztviselők büntető hatalmárul szóló törvényczikkelyt el nem fogadták. 8) A' nemtelenek fenyitö pöreiknek följebbvitelére nézve, az első §szt, el nem fogadták; a' 2ik és 3dik pontot pedig el (t. i. hogyha complex — volt vétkestárs — miatt a' pör följebbvitetik, valamint akkor is midön a' fiscus följebbvitelt kiván, a' többiek részirol is följebbvitettnek tekintessék az. 9) A' nyilványos öröködés tárgyát kevés változtatással elfogadták; de 10) a' világos adósságokban birói itélet után az árverés általi végrehajtást a' rendszeres munkálatok sorára halasztották. 11) A' birák itéletének okokkali támogattatása polgári pörökre nézve jóváhagyatott, de fenyitö pörökben el nem fogadtatott. 12) Polgári pöröknek országgyülés alatt is folyhatása az itélőszékek 's országgyülés elrendezésével szoros kapcsolatúnak itéltetvén, el nem fogadtatott. 13) A' porták iránti közigazodásnak föhg Nádor ő fensége által elintéztetését (kivevén a' Horvátországot illető záradékot) a' fő tábla is helyeslé. — A' KK. és RR. dec. 2kán kerületi ülést tartottak 's fölvették az elöleges sérelmekre közelebb érkezett királyi választ 's abból az nap hét pontot végeztek el.

Ujabb kir. leirás az Ország RReihez:

Sacrae Caes. et Regio Ap. Majestatis Domini D. clementissimi nomine etc. — benigne intimandum: Ex novissima b. Resolutione in re urbariali edita, id una compertum DD. SS. et OO. esse, quod altefata Sua Majestas S. diuturna Comitia haec intra praefixum in eadem duorum mensium terminum concludenda decreverit. Cujusmodi benignissimae declarationis in consequentiam, quum nihil exspectari certius potuerit, quam quod DD. SS. et OO. ea, quae ad scopum altissimae hujusce voluntatis, mutuarum nempe inter Dominos terrestres et subditos correlationum, tandem determinandarum, procurandique legis, quae super his condetur, ocyoris effectus faciunt, multo etiam magis intenso prosecuturi conatu sint; in proclivi est, quantopere ea Dominorum SS. et Ordinum mora, quae in finali principalis negotii hujus, et cum eo accessoriorum instar junctarum provisionum pertractatione, et conclusione Comitiorum acceleranda, aliud agendo nectitur, molesta summefatae Suae Majestati S. accidat. Eadem proin DD. SS. et OO. penes reiteratam firmissimi illius propositi sui declarationem, quod cohaerenter ad leges, spiritumque avitae Constitutionis, non aliud unquam, nisi quod ad amussim harum, et in re ipsa et in modo pertractationis rectum sit, admittere velit, hisce clementer hortandos duxit: ut iis, quae cum Operatis systematicis nexam pertractationem requirunt, ad tempus, dum ea assumentur, relegatis, illa in quibus adusque convenerunt, sine ulteriori mora substernant; quae vero praeterea pro natura sua quibusvis peragenda Comitiis supersunt, tanto alacrius pertractare contendant, quanto magis ex his quoque perspicuum est, porro etiam eam esse altefatae Suae Majestatis S. mentem, ut haec Comitia intra praestitutum pro eorum conclusione temporis spatium terminentur. In reliquo etc. Viennae die 3a Decembris 1835.

Georgius Bartal, m. p.

Mária-Dorothea cs. főhgasszony ő magassága, ő fönségének az Ország Nádorának hitvese, Stuttgartba tett utjárol nov. 30kán visszaérkezett Pozsonyba szerencsésen.

Lőcsén nov. 22kén. Ő cs. kir. Fölsége f. e. julius 10kén költ legfensöbb határozata szerint, azon személyek közül, kik az 1831diki, Szepes vármegyében kiütött, pórlázongás alkalmakor dicséretes magok-viseletével kitünteték magokat, idősb Dulovits Andrást, scsavniki lakost, magyar nemességre emelni, — Tibéli Dánielt szepesváraljai kereskedőt, és Schávely Mátyást, almási tiszttartót, közép rendü arany érdempénzzel szalagostul megajándékozni, egyébiránt pedig kegyelmesen azt parancsolni méltóztatott: hogy ifjabb Wyda Jánosnak, Szepes vármegye' táblabirájának és Szepes-Váralja városa' főbirájának a' vármegye' közgyülésében a' legfensöbb megelégülés különösen jelentessék, — Wagendrisszel bányavárosa' 1831diki tanácsának és más 25 személynek pedig (többnyire falusi biráknak) alkalmas helyen és módon a' legfen-

sőbb királyi tetszés adassék tudtokra, 's e' fölött azok, kik adó alatt vannak, a' fejtöli adózástól életök' napjaig mentek legyenek. — Az említett idősb Dulovics András különben is hat derék és érdemes fiut nevelt a' király' és haza' szolgálatjára, kik közül most egyik szepesi valóságos kanonok; — egy müllenbachi plébános; — egy a' szomolnoki uradalomnak ügyésze; — egy pesti ügyvéd; — egy Rozsnyó városa' tanácsbelije, 's egy Késmárk' városa' erdőmestere.

Nov. 7kén meghalt egy derék tudósunk, és szorgalmas irónk, Klein Sámuel, felkai evangelicus lelkész és a' XIII. városi esperesvidék alesperese. Nyomtatásban megjelent irományai közül legnevezetesbek a' „Familienbuch" név alatt kijött, mindennemü közhasznu isméretet magában foglaló munka, és: „Handbuch der Geschichte von Ungarn und seiner Verfassung. Leipzig und Kaschau 1833." nem különben több jeles egyházi beszéde. —

Kolozsvár nov. 30kán. E' városban a' hangászati gyakorlásokra eddig fönállott két társaság a' közelebbi napokban „Kolozsvári muzsikai egyesület" czimü társaságba olvadt össze. Az egyesült társaság közgyülésében titkos szavazással elnökké gr. Mikes János ur, hangászat-igazgatóvá pedig Ruzsitzka György ur választatott. Az egyesület munkáló és segedelmező tagokbul áll, az első rendbeliek muzsikai, az utóbbiak pénzbeli segedelmekkel gyámolitják a' társaságot. Ezen egyesület ápolása 's fölügyelése alatt marad az ének- és muzsika-iskola, mellyet az egyesület saját pénztárából segiteni fog, de a' mellynek külön részvényei is vannak. — Egy szép tett: Özvegy gr. Teleki Imréné szül. Krausz Mária asszony életében gyakorlott jótétinek halála óráján is példás jelét adá, megkérvén fiját, hogy hideg tetemeit csöndesen költséges pompa nélkül takaríttatná el, 's a' különben üres temetési szertartásokra kiadandó pénzt, inkább iskola-gyámolitásra fordítaná. Az édesanya ohajtását tisztelő fiú gr. Teleki Imre ur, azt lélekisméretesen teljesítni kivánván, Kolozsvárott a' dicséretesen fönálló hidelvi fiú és leány kezdő-, igy a' kendi-lónyai (hol a' megboldogult elhunyt) 's hosszufalvi falusi iskolákban a' tanitók fizetése gyámolitására mindenikben különkülön 500 frtot adott. — A' kolozsvári nemzeti szinház, melly darab idő óta zárva állott, ismét megnyittatott. Nov. 29 estve lépe föl elősör benne Pály Elek 's társasága. — Erd. Hir.

SPANYOLORSZÁG.

A' cortesgyülés nov. 16án következő thrónbeszéddel nyittatott meg a' királyné által: Országom magas procerei és procurador urak! Nekem mindig örömemre szolgál a' cortest egybegyülve látnom, melly a' végre hivatott össze, hogy föls. leányom kormányával egyetértőleg azon kédések fölött tanácskozzék, mellyek a' nemzet és status jóllétét legfőbb mértékben érdeklik; de ez érzelmem sohasem volt élénkebb, mint jelen pillanatban, midőn a' békülés és hazafiság uj korszaka kezdődik. Szivem magas megelégülést érez, ha a' spanyol nép törvényszerüségét 's józan okosságát tekintem, 's alapos reményt táplál, hogy e' nemzet áldozati a' polgári háboru szörnyeinek nem sokára véget vetnek. A' legélénkebb gyönyörűséggel jelentem ki Önök előtt érzelmeimet, mellyek nekem, mint Izabella anyjának és Spanyolország regensnéjének egyiránt kellemesek. Én a' minisiterekben bizodalmamat helyeztem, kiket a' nemzet bizodalmával is megtiszteltetve láttam; ha a' spanyol monarchia képviselői, kik e' pillanatban szerctett leányom fejdelmi székét környezik, szinte bizodalommal leendnek iránlok, úgy reménylem, hogy uj kölcsön 's minden teher-szaporitás nélkül segédeszközöket találhatunk nem csak a' pártosokkali háboru bevégezhetésére 's a' status egyéb köteleztetéseinek teljesitésére, hanem a' bel-és külföldi hitelezők állapotja javitására 's a' közhitel állandó megalapitására is. — A' fejdelmek, kik a' négyes szövetséget aláirták, folyvást adják ragaszkodásuk jeleit az abban foglalkozó elvhez, midőn mindenre segédkezet nyujtanak, a' mit kormányom az általunk védett szent ügy javára kedvezőnek itél. E' szerződésnek köszöni föls. leányom azon jeles fegyver- és élelemszeri-segédet, mellyet neki az én föls. szövetségesem, a' nagybrittanniai király szolgáltatott, valamint azon engedelmet is, mellyet az angol kormány jobbágyinak adott, hogy védelmére fegyvert ragadhassanak. Ugyane' szövetséghez hiven az én föls. nagybátyám, a' francziák királya is megengedé, hogy az idegen sereg Afrika partjárol Catalóniába jöjön, melly a' mi igazságos ügyünknek már olly fontos szolgálatokat tett. A' tizezer portugál katona segédhatásáról is, kik ő leghivebb fölségével kötött szerződés következésében már el kezdtek országunkba nyomulni, hasonló következményeket várhatunk. Ő fölségeik a' braziliai császár, a' dániai, svécziai, belgiumi 's görög királyok, és az éjszakamerikai egyesült statusok köztársasága az egyetértésnek és barátságnak hasonló érzelmeit tartják meg iránlunk, mint eddig mindenkor bizonyitottak. Viszonyaink egyéb hatalmak iránt a' politika sorához, mellyet kormányaik követnek, 's nemzetünk méltóságához és függetlenségéhez vannak mérve. — Spanyol-Amerika statusival alkudozásokba ereszkedtem, 's úgy hittem, hogy a' nemzet és thrón érdekei, 's azon bizodalom, mellyet a' cortes belém önt, kivánják, hogy őket, a' korona jogának rendületlen fentartásával, illy fontos ügyben tanácsul kérdjem.

— Föls. leányom vitéz hadseregének hűsége, melly a' kegyetlen éjszaki háboru viszontagsági közt magát kitünteté, 's állhatatos ragaszkodása a' nemzeti ügyhez minden dicséretet meghalad. Legyen elég mondanom, hogy a' spanyol hadsereg nevét méltán érdemli. A' hasznok és kijelelések, mikkel azt illettem, igazságosak és érdemlettek valának, noha még mélyen kivánságom alatt, a' mit körülményink nehézsége okoz; egyetlen egy intézet teljesité vágyomat, t. i. az invalid-ház fölállittatása, egy nagyszivű és hadszerető nemzet méltó alkotványa. A' polgári háboru bevégeztetésének sürgető szükségét, az idegen segédseregek által (mellyek vitézsége és jeles fenyitéke (disciplina) a' legszebb reményekkel biztat) már is erősödött hadsereg szokott határon tul viszi. Az áldozat nagy lesz, de csak mulékony; a' katonaszedésben uralkodó egyenlőséget a' nemzet, e' nagy igazság-barát, helyben hagyta. A' lelkesültség és ragaszkodás bizonyságai, mellyeket naponként a' nemzet minden osztályitól veszek, nyilván mutatják, hogy a' spanyolnak semmisem nehéz vagy költséges, ha a' thrón és haza ótalmáról van szó. — Czélszerünek tartám a' nemzet belső rend-fentartásra fölfegyverzett részének, melly szükség esetében tettleges szolgálatra is mozgásba tétethetik, „nemzeti őrség“ nevet adni, melly illy üdves intézkedés czélját legsajátabbul látszik kifejezni. A' nemzeti őrsereget illető szabályozásnak azonban még némelly módositásra leszen szüksége, mellyek Önök elibe terjesztetnek. — Számos vitéz spanyol nagyrészint a' nemzeti őrsereg soraiba igtatva, vérök kiöntése által nyilatkoztaták azon hazafiságot, mellytől keblök lelkesült. Illy nemes ön-feláldozást nem hagyhaték elfelejtve. Parancsolám, hogy azoknak leányai, kik éltüket a' pártosak keze által elvesztek, vagy még ezután elvesztendik 's mint a' törvényes thrón ügye 's a' nemzeti szabadságok iránti ragaszkodásuk áldozati esendnekel, az egyesület collegiumában neveltessenek; — olly nevezet, melly nekem azért látszott czélszerünek, mivel alapittatása ideje azonegy minden igaz spanyol ujra egyesüléseével, 's megbéküléseével. — Három nagy fontosságu törvényterv fog Önök elibe terjesztetni 1) a' választásról, melly a' képviseleti kormány alapköve. 2) a' sajtószabadságról, melly annak lelke, 3) a' ministerek felelősségéről melly annak teljes bevégzése, mivel a' monarcha sérthetetlenségét 's a' nemzet jogait biztositja és egyesülhetőkké idomitja. — A' pénzügyi minister ajánlatára különféle hasznos decretumok terjesztettek-föl, név szerint az, melly a' csempezési bünöket sujtó büntetések kisebbitését tárgyazza, 's melly az én szivemnek olly kedves, mivel czélja nem más, mint szerencsétleneket vigasztalni 's földmüvelésre és mesterségekre alkalmazható kezeket a' társaságnak viszszáadni, valamint egyszersmind a' nyilványos erkölcsiségre nézve is igen hasznos. De még eddig nem vala lehető, a' pénzügy olly terjedelmes ágait egy általányos terv szerint szabályoznunk. Reménylem, Uraságtok hatalommal fogják kormányomat fölruházni, hogy ezen esetre czélszerü módositásokat tehessen, 's a' jövő cortesnek teljes pénzügy-intézkedési rendszert mutathasson be. Mihelyt azon jövedelem mennyisége, mellyet e' módositások adnak, 's a' rendes és rendkivüli költségek egész sommája tudva leend, budget fog a' legczélszerübb pontossággal előterjesztetni, mi most a' körülmények miatt lehetetlen. Ugy hiszem, kormányom méltó e' bizodalomra. — Számos visszaélés eltünt az igazság-kiszolgáltatásból, rendes és egyenlő pörfolyami rendszer hozatott be divatul a' törvényszékeknél; folyton folyvást buzgón 's iparkodva dolgoznak uj törvénykönyvek készittetésén, 's a' papság számára leendő szabályozáson. — Az e' dologra megbizott küldöttség erény és tudomány-teljes főpapokból 's egyéb személyekből van szerkesztve, kik napi munkájokat nem hagyják félben, mig azt végre nem hajtották. — Egy tövényjavaslat is fog Önök elibe terjesztetni, mint kelljen a' szerzetes papság sorsát czélszerüleg elintézni. — Az isteni gondviselésnek hálával tartozunk az országos egészség szerencsés állapotjáért, 's habár nem is fölösleges, legalább elegendő aratásaért ez évnek. — A' Cortes megitélheti, mi történt a' nemzet javára, 's a' közigazgatás ügyében mit szándok tenni még. — A' közigazgatási tárgyak közt kitünnek a' helyhatóságok és tartománybiztosságok szerkesztése, uj szabályozás a' polgári kormányzók számára; a' rendőrségre nyomatandó népszerü's helyhatósági (municipalis) bélyeg, a' gátok eltörlése, mellyek eddig a' személyek és áruk szabad szállithatásának a' monarchia egy helyéről a' másikra utjában állottak; 's végre a' tanitási rendszerben már munkába vett javitások, mellyek tökéletesbitésére nincs olly somma melly nekem nagynak tetszenék. A' városok javai, a' zálogházak, a' takarmány-tárak különösen foglalatoskodtatják figyelmemet; Uraságtok elibe egy a' városi birtokok eladásmodját illető törvény fog terjesztetni; 's azt úgy szándék alkalmazni, hogy a' telekbirtok ára csökkenése 's a' községek kára nélkül, az eladatási árarra fordittathassék, hogy az utcza- és csatorna-épitési rendszer minden költségeit födözze, melly kevés év alatt be lesz hozva, 's a' közösülés és kereskedés könnyebbülése által a' tartományi termékek árát is nevelni fogja, mellyek ára a' vizi ut-szaporitás által bizonyosan emelkedik. — A' magányos és sta-

tus-gazdaság gyors haladásban fog kifejleni 's az országos adósság lefizetésére rendelt nemzeti javak hasznosan fognak eladathatni, kivált ha a' takarmánytárak, régi jótékony rendeltetésöket megtartva, alkotandják a' tartományi bankok alapját, mellyek az ipari speculatióknak névszerint politikai és magányos következményei által olly fontos nemzeti jószág-vásárlás elősegitésére nyiltan álljanak. — A' kormány meggyözödve arról, hogy az e' nemü tulajdont czélszerü módon nem tudja igazgatni, ajánlatot teszen, hogy mind azon jószágot, mit jelenleg bir, valamint azokat is, mellyeket illy czim alatt ezután nyer, a' cortes segédhatása mellett, késedelem nélkül eladja. — A' közösülés-könnyitési rendszerhez, melly anyagi tekintetben Spanyolországra nézve legfőbb fontosságu, még azon szerződés is járul, mellyet a' Douro hajózása iránt ő leghivebb fölségével kötöttem, 's melly a' Tajo, Minho és Guadiana hajózására is ki fog terjesztetni. — Ezek, magas procerek 's procurador urak, azon fontos kérdések, mellyek Önök megfontolása alá fognak terjesztetni. Én Önök jobbágyi hűségétől, hazafiságától 's bölcseségétől a' legszerencsésb következményeket várom. A' képviseletes kormány az, melly a' jelenkornak legjobban megfelel. Az én ohajtásom, hogy a' spanyol nemzet, melly olly méltó szabadságra és szerencsére, hasznát vegye azon szabadságoknak, mellyek ezen igazgatásformából származnak, ha ez a' nyilványos renddel, minden emberi társaság ezen szükséges föltételével, öszhangzásban áll. Ezen nagyszivü nép már sok nagyot vitt végbez, 's viszen végbe most is, hogy föls. leányom thrónját megtartsa. Talán az ég különös kegyelme által az én nevem is társitva van ezen nagyszerü tettek sorához, és én semmi áldozattól nem fogok visszaijedni, hogy a' spanyolokat szabadságaik 's jóllétük megerősitése által méltóbb sorsrul biztosítsam.“ —

A' National (mint tudjuk, a' spanyol ministerium nagy ócsárlója) éles megjegyzésekkel kiséri e' thrónbeszédet, mellyek közül néhányat közlünk: — az egész beszédben egy szócska sincs, mellyet a' királyné épen ugy el nem mondhatott volna, ha Toreno vagy Martinez de la Rosa volnának ministerei; — a' királyné olly dolgokat beszél abban, mellyeket mindenki tud különben is; arról pedig hallgat, a' miről fölvilágitást várt volna a' nemzet; az egész javitás, mellyet Mendizabal ur eszközöl, a' thrónbeszéd azon czikkében van kifejezve: „három fő fontosságu törvényterv fog Önöknek előterjesztetni, u. m. a' választásról, sajtószabadságrol és a' ministerek felelősségéről“ — ezek közül a' két utólsót már Toreno és Martinez de la Rosa megigérték, 's csak a' választási törvényjavaslat valami uj; a' thrónbeszéd pedig egy szót sem szól arrol, mik lesznek annak alapjai 's terjedelme? noha ez lett volna az egyetlenegy fölvilágitás, mellyet tőle vártunk; a' többi mind tudva van. — A' királyné hosszadalmasan kiereszkedik azon részletességekre, mellyek részleges létüknél fogva nem az általányos politikára, hanem a' financziai számadásokra tartoznak. Az egész megnyitó beszéd, fájdalom! csak a' kettős számvitelben jártas emberek munkájának látszik, kik t. i. pénzügy-minister nevével páváskodnak; Spanyolország állapotja pedig magasultabb lelket, több charactert 's terjedtebb eszméket kiván, mint a' legjobb pénzügy-embertől várhatni. A' királyné beszédének, mint pénzügyi számadásnak van csak érdeme, mint revolutiói tervvázlat semmit, de semmit sem ér. Mendizabal revolutziós (v. reformi) gondolati nem mennek tul egy uj választó törvényen. Az estatuto reale pártolóji 's ellenzőji közt létező nagy vitárol mély hallgatás. A' minister, saját helyzete által, mint egy uralkodó ház megmentője, kényszeritve látá magát a' reform minden kezdeményéről (initiativa) lemondani. Majd meglátjuk: valljon ezen initiativát a' követek nagyobb része, melly Isturizt elnöki székre emelé, meg fogja é ragadni? De mit tehet a' leglelkesebb gyülés is azon electricai szikra nélkül, melly egy, revolu zios ösztöntül indított nagy népből pattan elő? — nem a' nemzeti gyülés volt az (Francziaországban) melly 1789ben a' bálházban ülést tartott; Páris tartotta ezt. —

Madridban hire terjedt, hogy franczia közbejárulás készül, 's 6000 franczia katona készen áll a' pyreneken átlépni, 's a' carlositákat egy csapással elnyomni, mihelyt a' spanyol kormány inteni fog. E' hirt némelly rosz akaratuak terjesztgeték, kik a' ministerséget igéretei teljesitésére nézve gyanussá akarák tenni. A' Gaceta de Madrid egy czikkében kikel ezen mendemonda ellen, 's többek közt ezeket is mondja: Azon pillantásban, midőn a' törvények szentsége keblet tár, 's a' béke és egyesülés rendszere megerősül, fontos munka minden olly hirnek, melly ujra egyenetlenség fáklyája lehetne, véget vetni. Egy a' most fenforgó 's életbe vágó fő kérdések közül az, melly az idegen közbejárulást illeti. Francziaország nem mond le azon elvekről, mellyek öt elhatározák a' közbejárulást megtagadni, midőn az kérve vala tőle; 's annál kevésbé mond le most, mivel tőle azt senki sem kéri. Spanyolország elég segédforrással 's hadierővel bir már magában, ő idegen segitség nélkül le tudja ültetni a' pártosokat; 's ezt Francziaország jól tudja, kivált most, midőn a' spanyol nemzet legszebb hazafiságot 's energiát fejt ki. De ha Francziaország maga ajánlaná is a' közbejárulást, azt a'

spanyol ministerség el nem fogadná ezen pillantásában a' nemzeti lelkesülésnek; 's nem is hihetni, hogy a' nemzeti dicsőséggel olly keveset gondoló ministerium volna e' világon, melly azt minden szükség nélkül homályba boritsa az által, hogy idegen nemzetet kiáltson ki jövő sorsa birójaul. — Minek adósságot csinálni, ha az ember ön pénzével fizethet? Közbejárulások elerkölcstelenitik, 's le is alacsonyitják a' nemzetet, elrabolván attól függetlensége büszke érzetét, mint nemes áldozatok 's hősi tettek gazdag forrását. Róma világ királynéja lett, mert a' nemzetek kivetkeztek függetlenségök érzelméből, 's a' rómaiaktól kértek segédet háboruikban 's benső polgári egyenetlenségikben. Mi közbejárulás baráti leendünk, mihelyt valaki csak egyetlenegy nemzet példáját hozhatja fel, melly külső közbejárulás által szabad lett. Öst. Beob.

Gor hg. a' királyné által a' procerek háza másod-elnökévé neveztetett ki. — Minden hirlap egyezőleg bizonyitja, hogy a' 100,000 emberkiállitást illető decretum Cataloniában nem népszerü, 's a' carlospárt katonái számát nevelni fogja — Barcelonában folyvást az önkéntes nemzeti őrsereg szerkesztésével foglalkoznak. A' carlospárti junta, öt tagbol álló, St. Llorensben üte széket, 's d. Carlostól vezért, pénzt és 15000 fegyvert kiván. — Carlos nov. 19én hagyta-el Tolosát 's fő hadiszállását az napon Aspeytiába tevé által. D. Sebastian kiséri őt, ki ez alkalommal a' biscayai lakosokkal szorosabban akar megismérkedni. — Bilbao ostroma Sarresa és Segastibelza vezérek által folytattatik. Az Arragoniába indult carlosi sereg visszatérte Iturralde vezérsége alatt, ujabb estellai levelek által is, erősittetik. — Barcelonai irat szerint a' nemzeti őrség egy osztálya Barcelonától éjszak felé egy carlosita csoporttól elvett egy szállitás posztót 's néhány embert megölt. A' carlisták pedig felgyujtották a' királynéhoz igen hiv Bimbodi falut, megöltek 22 lakost, 's azok holttesteit egy hidra rakták, hogy ez által félelmet terjesszenek. A' christinók megtámadák őket, 's egy tisztet és egy kósza barátot elfogván, azokat nyomban agyon lövették.

FRANCZIAORSZÁG.

Az alatt, mig a' párisi törvényszék előtt Lacenaire pöre vonó magára a' közfigyelmet, du Calvados megye törvényszéke előtt egy más folyt, nem különben igen érdekes, 's névszerint psychologiai jelentőségre nézve igen fontos. Bizonyos La Rivière nevü fiatal ember anyját, 18 eszt. testvérét, 's 8 eszt. öcscsét meggyilkolta.— Tette inditó oka igen különös. La Rivière atyja törvényesen elvált nőjétől, 's egészen más házban lakott a' faluban, de gonosz characterétől még azontul is sokat kelle szenvednie. Fija, a' gyilkos, 21 eszt., látván, hogy atyja életét anyja egészen megkeseríti, azon gondolat ötlött fejében, hogy jó cselekvényt követ el, ha anyját leányostul 's fiastul meggyilkolja, 's azután magát a' törvényszéknek feladja. Az ifju ember olvasott volt némi keveset, 's a' régieknél lelt önfeláldozás hős példájit hivé követni, ha éltét atyja nyugalmának áldozandja fel. Azonban természeti érzelme, mind ezen álakoskodás daczára is ellenszegült néha a' tételnek, mit azonban gyávaságnak tulajdonított. Már gyakran elkészült a' gonosztétre, 's felölté ünnepi köntöseit, hogy a' tett vége után azonnal átmenjen Virebe, 's a' törvényszéknek feladja magát, de vagy határozatlansága, vagy azon körülmény, hogy mind a' három áldozat nem volt együtt, mindig visszatartotta. De utóljára csakugyan végrehajtá az utálatos gyilkosságot, 's azonnal Virebe akart menni. Nehogy azonban útközben elfogassék, magányos erdei ösvényt választott. De itt eléré őt a' borzasztó igazság teljes hatalmával; tette most a' leutálatosb gonosztét gyanánt állott lelke előtt. Ezzel együtt természetesen bátorsága is elhagyá, hogy mint hős, önvádlója legyen. Egészen kétségbeesve, jajveszékelve és siránkozva fetrenge a' földön, 's nem birt tovább menni.— Az erdőben lappangott 's másnap sem mert előlépni. Éhét gyökerekkel 's vadgyümölcscsel enyhité. Egy egész hónapig tévelyge igy kétségbeesetten, mig végre a' tengerparton elfogták, hova azon reményből ment, hogy ott csigák 's tengeri férgekkel fogja éhét csilapithatni. A' kihallgatáskor azon kérdésre: miért ölte meg testvérét? azt felelte, mert egészen osztozott anyja érzelmében, 's igy atyjának életét ő is keserítette volna. A' fiút pedig részint azért ölte meg, mert az anyjához ragaszkodott, 's idővel tán ő is halmozhatta volna atyja szerencsétlenségét, részint mert az atya a' gyermeket igen szerette, annak meggyilkolása által tehát atyja gyülölségét akarta magára vonni, hogy ne legyen oka halálát meggyászolni. Mindnyájan csudálkoztak a' gyülésben e' nyilatkozásokon, 's elszörnyedtek rajta, mire vezetheti az embert álfogalma a' törvényesről és jóról, hol a' hit, az egyedül igaz vezér-csillag, hijányzik. Az igen bő védelem daczára is, mellyben a' vádlott ügyvédje megmutatá, hogy az itélőtehetség teljes hijánya miatt nem bünhöszthetni teljesen a' tettest, még is halálra itéltetett. —

Moniteur nov. 26án hivatalosan jelenti, hogy a' pair urak megjelenése a' lunevillei lázadók ügye elitélésére, mellynek vitáji nov. 28án kezdődnek 's mellyre már meghivattak, annál is szorosabban megkivántatik, mert a' vádlottak szerte-különittetése után azon pairek is részt vehet-

nek a' vitákban, kik az előbbi ülésekben nem részesültek. E' hiradás azon paireket akarja beédesgetni, kik a' politikai nagy pörnek nem levén baráti, az ülésekből ellenmondással kimaradtak. — Parquin a' párisi ügyvédkar egykori elnöke, és Chaix d' Estange, Ronciere védelmezője, kik vonakodtak Fieschi védelmét általa megkéretvén fölvállalni, most hivatalosan neveztettek ki védelmezőjinek. —

ANGLIA.

Sir Francis Burdett, kit a' toryk már több haszontalanságra is birtak, nem rég levelet irt a' Brooke-clubbhoz, mellyben arra szóllitja fel azt, hogy O'Connellt, ki hasonlóképen tagja ezen többnyire alsóházi tagokból álló társaságnak, kebeléből lökje ki. A' Morning-Chronicle e' levélre azt mondja, hogy noha Sir Francis Burdettről, mint statusférfiról, tisztelettel szól, de egyszersmind úgy vélekedik hogy dicsőségét már tulélte, 's utóbbi időben valóságos politikai semmivé lett elannyira, hogy ezen levél sem sokat nyomhat. A' Courierban pedig valami névtelen nem csak a' Brooke-clubb tagjait szólitja fel arra, hogy taszitsák ki kebelökből Sir Francis Burdettet, mert O'Connell kiküszöböltetését javaslotta, hanem a' westminsteri választókat is felszólitja, hogy O' Connellt válaszszák meg, Sir f. Burdett helyébe, kit parliamenti ülése letételére szoritsanak. Mint több izben emlitettük, Sir Francis Burdettet Westminster választóji már többször figyelmeztették arra, hogy mivel politikai nézeteikkel nem egyezik meg 's ennélfogva a' parliamentben valódi képviselőjök nem lehet, e' helyről mondjon le. Sir Francis Burdett azonban folyvást vonakodott, 's képviselői szerepét választóji ellenére is erőszakosan megtartja.

AMERIKA.

A' Journal des Débats következő czikket közöl: „Az amerikai társaságok a' rabszolgaság eltörlesztésére polgártársiakhoz hathatós előterjesztést adtak közre. Mintegy a' törvényen kivül lökve, mind sajtó-mind személyes szabadságtól megfosztva, személyökre nézve pedig a' „fölvigyázó biztosság" zaklató nyomozásinak kitüzve 's végre a' népgyülölségnek, mint zenditők feláldozva emelik föl szózatjokat, hogy mint emberek, 's polgárok tegyenek panaszt. E' komoly ünnepélyes szózat megérdemli, hogy a' tengeren tul is harsanjon meg, 's annyival inkább, mert itt olly kérdés forog fen, melly az egész emberiséget mélyen érdekli. Russziát kivéve a'mindünnen számüzött rabszolgaság-pártolás Amerikába futott; de itt fennyen emeli föl parancsoló zsarnok szózatát; jogokat tulajdonit magának, 's azt állitja, hogy törvényszerü, 's ezen állitott törvényszerüség nevében azon előségre hivatkozik, hogy bátran üldözhet mindenkit, akár philosoph akár keresztyén legyen az, ki ezen eltulajdonitott jogát kétségbe meri hozni. Tudni kell hogy az abolitionisták (a' rabszolgaság-eltörlést kivánók) minden vétke abban áll, hogy a' rabszolgaság eltörlesztését hirdetik. — Nem rabszolgák fölkelése 's lázadása, hanem rábeszéllés által kivánták ők ezen czélt elérni. Társaságokat alakitottak, időszakilapokat 's könyveket adtak ki e' czélra nézve. — A' rabszolga-birtokosak felbosszankodtak ezen rabszolgaszabaditási apostolkodásokra, statusvétséget, árulást 's fosztást kiáltoztak, fölügyelő biztosságokba állottak, 's iromány-vizsgálókul léptek föl, elnyomván azokat, személyek birájiképen halálra vagy ostorozásra itélvén azokat; sőt még hóhérok gyanánt is szolgáltak, mert e' törvénytelen itéletek végre is hajtattak. 'S mind ez szabad alkotmány alatt, a' respublica 's demokratia országában történt." A' j. des Débats itt részletesen számlálja el az egyesült statusokban ittott az önség sugalmiból történt kicsapongásokat. „Az abolitionistá és szines emberek ellen tett rendszabályok, folytatja tovább a' des Débats, nem voltak puszta szavak, vagy fenyegetőzések, mivel történtek törvénytelen elfogatások, 's ezekre kegyetlen végrehajtások is következtek. A' szenvedély törvény nélkül birált, 's bizonyitás nélkül kárhoztatott. A' szines emberek 's fölszabaditottak ellen ismét lábra kelt a' kegyetlen üldözés, melly megujitá amaz 1803ki vad törvényt: hogy ha valamelly fölszabaditott rabszolga, vagy szines ember fölszabadittatása után egy évnél tovább marad azon statusokban, hol még rabszolgaság divatoz, szabadságát veszti el. Gyermekek 21ik évöktől kezdve jutnak e' törvénysuly alá. Ez a' dolgok helyzete, ez azon üldöző szellem, melly ellen az abolitionisták igen mérséklett, majd félénk 's tartozkodó kifejezésekben kelnek ki, 's ez mutatja legvilágosabban, mi nyomás alatt élnek 's mennyire sértetnek az amerikai polgárok valamennyi alkotmányszerü jogaik. A' rabszolgaság eltörlesztését eszközlő két társaság Massachusetsben és Ujyorkban tisztán megmutatja, hogy nem ők azok, kik az alkotmányt sértegetik midőn a' rabszolgaság fentartását vétek nek nyilványitják, hanem azok, kik mindennemü erőszakot követnek el rajtok. Végzetül azt kérdik e' társaságok polgártársaiktól: valljon érzelmeik nem keresztyének e? 's elveik olly utálatosak e, hogy azok terjesztését gátolni, a' szabad vitatás jogáról lemondani szükség e? Azt akarja e, hogy a' középponti kormány ezrenként küldözhessen vizsgálókat minden tartomány szerte, csakhogy az illy rabszolgaság ocsmánysága mindenek szemei előtt rejtve maradjon, 's hogy a' respublica fővárosa a' congressus szine előtt 's helybenhagyása alatt az amerikai szárazföldön a' legnagyobb rabszolga-vásárhely

legyen? — A' National e' czikkre mintegy válaszul igy elmélkedik: „Nem elég e' dologban egyszer mutatni bosszankodást, folyvást 's ujra vissza kell arra ismét térni, miglen a' középponti kormány meghallja azon szózatot, melly az atlanti tenger innenéről kiált hozzá: „Ti nem vagytok többé a' Washingtontól, Franklintól, Jeffersontól, John Adamstol alapított kormány: Ti ültetvényesitek (Pflanzer) által elhagytátok szaggatni az emberjogok nyilatkoztatását. Megengedtétek, hogy a' rabszolgaságra épitett gyarmatozás fentartása kedveért a' rabszolgaság szükségét hirdessék, 's hogy ezen állított szükség fentartására a' szabadság minden elveit, mellyek ötven év elfolyta alatt dicsőségtek valának, 's mellyeknek árnyéka alatt az emberiség becsületére, mint a' polgárisodás reménye, 's ó Európa népeinek példája, folyvást gyarapodtatok, egymás után sértsék meg. Ha ültetvényesitek baromiságát még tovább is tűritek, nem a' polgárisodás kormánya vagytok többé, 's ha alkotmánytok ollyan, hogy semmit sem tehettek ezen ocsmányságok megfékzésire, 's azok elkövetőjit legszigorúbban megbüntetni nem birjátok, akkor azon régi kormányok osztályába estek vissza, mellyek mindig rabszolgáji voltak állapotjoknak, 's arra kárhoztatvák, hogy saját fentartásukra, az ész, emberiség 's örök igazság törvényeit sértegessék. Meginduland e a' középponti kormány ezen, az ő belátásához 's erkölcsiségéhez ó Európa valamennyi részeiből érkező, felszólitásokra? Mi az amerikai intézvények becsületére reménljük. De ha e' kormány ezt nem tenné, 's az abolitionisták mostani állapotja folyvást igy tartana, azt kellene kérdezni: miben gyökerezik ezen sajnálható munkátlanság? mert mindenek előtt meg kellene ismérni, hogy a' republicanus elv, azaz a' végrehajtó hatalomnak nem származékossága, e' kérdésnél épen nincs érdekelve. Tegyük azon esetet, hogy Jackson a' helyett, hogy négy évre választott elnök, alkotmányos származékos király, mit tehetne a' jelen pillantásban az abolitionisták segedelmire, ha az alkotmány szövetséges (foederativ) volna, 's tőle, mint mostani elnöksége mellett, megtagadná azon hatalmat, mellynél fogvást az egyes statusok törvényhozásába 's igazgatásába elegyülhetne abban, mi nem a' középponti kormány köréhez tartozik? Jackson gen. munkátlansága tehát nem a' republicanus elvből ered, mellyen nyugszik hatalma. A' mostani helyzetben tehát Jackson kötelessége lesz, legelső bocsátványában (Erlass) a' congressushoz, kimutatni az ellen-abolitionisták által a' déli statusokban a' közjogi-törvényen elkövetett sérelmeket. Kötelessége lesz megértetni a' congressussal: mi becstelenitő az egész szövetségre, hogy a' végrehajtó hatalom nem képes megótalmazni a' személyes szabadságot, 's védeni minden egyes polgár jogát az unióban, ha ezen jogokat és szabadságot az egyes statusok törvényhozásai rendre támadgatják meg. Washington és Jefferson méltó utódja, azon esetben, ha ezen inditvány a' congressus által azonnal fontolatra nem vétetnék, nem átallana letenni olly hatalmat, melly gyönge volna vezérlete alatt a' rend, szabadság és igazság örök elveit tiszteletben tartatni, mellyekre alapittatott az amerikai unio. Mi nem kételkedünk, hogy Jackson elnök igy fog cselekedni, 's ha nem igy tenne, ki kellene őt azon nagy és becsületes férfiak dicső sorából törleni, kik az amerikai nép kormány polczán 50 év óta csak jó törvények végbehajtására 's jó tanács-adásra jelentek meg. Az amerikai unio végrehajtó hatalma nem birta viszszatorlani a' rabszolgasághoz ragaszkodó ültetvényesek kicsapongásit, mivel az csak mint középponti törvényhozás munkálhat, mellynek fölsége a' statusok külön törvényhozásira nézve tapasztalás által nem eléggé erősen van meghatározva. — Ha itten az amerikai alkotmány hijányos, a' hijány abb n áll hogy ezen alkotmány szövetséges (foederativ) 's mert a' statusok fél-fölségének föloszlató elvét, a' szövetségi elvet, megtartotta. Ha az amerikai alkotmány az egység 's osztatlanság elvére volna alapítva, a' virginiai és délcarolinai ellen-abolitionisták nem hitték volna, hogy helybeli fölségjogot gyakorolnak akkor, midőn a' közjogi törvényt, az unio köztörvényét kigunyolták; a' kormány pedig elég erős fogott volna lenni a' fölvilágitás ügyét, az emberi testvérkezés védelméül a' rabszolga-birtokosak gyalázatos állitásai ellen ótalmába venni. Azonban az amerikai foederationak meg kell engedni saját nehézségeit. Anglia és Francziaországnak is vannak rabszolgagyarmataik. Amerika' gyarmatai ön keblében vannak, rabszolgáji szabadjai közé vegyülvék 's azonszomoru eszközök, mellyekkel Amerikában a' rabszolgaságot fentartani akarják, gyülöltebbek. Francziaország monarchia, 's vannak rabszolgagyarmatai is; de gyarmatai 2000 mérföldre vannak tőle távol, 's a' fehérfaju ültetvényesek uraságát ugyanazon eszközökkel tartja fen azokban, mellyeket az unio némelly pontin kétségbeesve 's erőszakosan látunk létesittetni. Mi igen kételkedünk: valljon az abolitionisták Virginiából 's Dél-Carolinából kiüzetve Martiniqueben, Guadeloupe-ban, vagy az angol Antillákon teljes szabadsággal hirdethetnék e fölszabaditó tanjaikat (doctrináikat) mindazon eszközzel, mellyet a' tömérdek nyilvánosság 's az egyesületeknek minden más országban Éjszakamerikához képest ismeretlen 's hasonlíthatatlan hatalma a' rabszolgaság amerikai ellenségeinek kezökbe ad. Anglia szerencsés, hogy az általa Nyugotindiában létesített rendszer játékától jó tova esik; de csak né-

hány órányi tengerszoros választja őt el Irlandtól,'sat. Mikép lenne, ha Anglia déli megyéiben félig barnák-, féligfehérek- meg rabszolgák- 's ültetvényesekből állónépséget birna? Anglia példány-monarchia 's mi nem kételkedünk, hogy azon nagy reformpárt, melly itt öt év óta győzödelmeket nyert, buzgón dolgoznék a' két faj összevegyittetésén; de ha örök különlétük fentartása föltéte lenne az angol kereskedés boldogulásának, akkor igen kételkedünk: valljon az igen erős, 's megpróbált angol alkotmány gyorsan 's hevenyében birna e segíteni a' dolgon? Ugyanazt kell franczia honunkról is mondanunk 's a' t.

NÉMETORSZÁG.

Coburgban most nagyszámu förangu személy van össze gyülekezve. Az uralkodó fejdelmen 's ennek családján kivül ott van Coburg Ferdinand hg cs. k. altábornagy 's fija Ferdinand a' portugáli királyné kijelelt vőlegénye,továbbá másik kisebb fija is (mindkettőnek édes anyja Antonia-Mária, néhai Koháry Ferencz hg. m. k. u. főkanczellár leánya; Ferdinand fiok az idősb, a' vőlegény, szül. 1816 octob. 29kén, az ifjabb pedig Leopold 1824 jan. 31én) két würtenbergi kir. hg. (sógorai a' hgnek,) gr. Mensdorf (szinte sógora a' hgnek) négy fiastul, Reusz-Schleitz fejd. hg., Leiningen hg. 's több grófi rokoni az uralkodó háznak. Az udvar épen vadászatra készült 's magas vendégei a' nodachi vadászpalotában valának fölgyülve, ott mintegy 14 napig mulatandók, midőn Lavradio gr. megérkezte (a' portugáli követé, ki a' házassági szerződést hozá) az egész vadásztervet félbenszakasztá. — Azóta folyvást fényes udvari körök tartatnak. A' portugálok gazdag tánczmulatságokat 's lakomákat adnak, melly czélra különösen három igen jeles franczia szakácsot hoztak magukkal. Minthogy a' coburgi udvarnál a' társasági mulatságokban nem épen olly aggodalmasan ügyelnek a' szoros etiquette szabályira, annál kellemesben tünik szembe a' német hgek leereszkedő nyájas és fesztelen társalkodása 's szép ellentétet mutat ehez a' portugálok rideg szertartásu 's gyakran egész ájtatos hódolgással határos viselete.

LENGYELORSZÁG.

Varsónak uj erősségéről következő fölvilágitást közöl egyik franczia hirlap: a' régi várat képezi egy hosszu sor sáncz nyugotrul, melly a' várost félkörded-alakban karolja által; továbbá két sor zárt-sáncz (redoute) szinte nyugoti oldalról; egy kis föllegvár a' redoutokon kivül a' porosz országuton 's egy hidfő Prága felöl. — Mindezen erősség külső ellenségre van irányozva, 's a' védelem Modlin vár ellen a' Visztula jobb partján Varsótól éjnyugotnak, intézve. Azon uj erősség, mellyet legközelebb Miklós czár épittete, szinte föllegvár, de sokkal erősebb mint ama' régi. Fekvése a' város felé éjszakról esik a' Visztula bal partján, 's vége benyulik Varsónak egészen szive közepébe 's a' legmagasb helyet foglalja el. Belül ezen föllegvár elég tágas 's nagyszámu őrségnek adhat tanyát; álgyuji kivülről a' város ellen vannak szögezve; egy erős hid, melly e' czélra sajátlag épittetett, összeköti a' várat a' Visztula jobb partjával. Zendülés alkalmakor, vagy a' vár ellen intézett ostrom esetén, a' várost ezen erőségbül néhány pillanat alatt, még mielőtt t. i. az ostrom veszélyes lehetne, halomra lődözhetni. Ez tehát fékvár is, Varsót mint fővárost engedelmességi zabolán tartani.

OLASZORSZÁG.

A' braziliai 's romai udvar közt egy ideig fenforgott viszálkodások, mellyek miatt Romában már attól féltek, hogy vallásbeli szakadás lesz következésök, egészen megszüntek; legalább Rómából nov. 7én költ tudósitás egészen megszünteknek jelenti. Ezen kiegyenlités következésében Braziliában a' kormány által egyházi dolgokban elismértetik a' pápai hatalom felsősége. Efölött bizonyos braziliai főpap munkája a' papság nőtelensége ellen, teljességgel visszahuzatik, 's országszerte elnyomatik. Ezekhez képest a' római szék is megerősit valamennyi braziliai püspököt. —

ELEGYHIREK.

Nov. 17 és 18a közti éjjel Londonban vak tűzlárma támadt, és számos fecskendő tétetett mozgásba részint magában Londonban, részint azon vidékeken, hol a' megvilágitott ég után itélve gyuladást hittek. Miután esti 11 órától fogva reggeli 6 óraig mindenfelé futostak a' fecskendők 's tüzoltók, akkor vették észre, hogy az egész tüzzajt több rendü éjszaki fény okozá, mellyek egymás után tüntek fel a' láthatáron. Éjszakifények Angliában nem ritkaságok. — Würzburgban nov. 20án azon egy időben hajtott be a' város kapujin egy szőlőfürtökkel megrakodott kocsi 's egy más, mellyen 6 ujnyi vastagságú jég meredezett. A' testvér jelenet azonegykor és perczben valódi ritkaság. Pedig szüret és fagy, az idén sok helyen összeőlelkezte kiker-testvérekül,ámbár szerfölött mostohák.

Pénzkelet:

Bécs dec. 5kén középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	101 1/3 7/12
„ 4 „ „	99 0/1 6
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	140 1/4
1834ki „ „	588 1/3
Kam 2 1/2 pC. kötel.	66 1/4
Bankrészvény	1380pp
Cs. arany pC. agio	3

A' gabona pesti piaczi ára dec. 8kán 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	113 1/3	106 2/3	—
Kétszeres	80	66 2/3	60
Rozs	53 1/3	46 2/3	—
Árpa	50	46 2/3	—
Zab	33 1/3	32	30
Köles	—	—	—
Köleskása	—	—	—
Kukoricza	40 1	41	36 2/3

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

99. szám — Pest, szombat december 12kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés, Kornis Mihály gr.; Komáromi Péter és Szuday Egyed †; tudósitás Temesből). Anglia (orangista-ügy, tory lapok a' vasutak 's O'Connell ellen). Francziaország (Orleans hg. az afrikai táborban; Capefigue munkája, 's felőle a' Constitutionnel; itélet az ujon elfogott őt aprili vádlottra; pairszék ülése nov. 28án). Spanyolország (az ujoncz-kiállitás nehézségei; hadi hirek; madridi tudósitások; választó törvényjavaslat; egyveleg). Portugália (uj ministerium). Németország. Schweiz. Németalföld. Görögország. Törökország. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony dec. 8. E' napokban a' RR. kerületi üléseiben többek közt fölvétetett a' dunai álló-hid tárgya is 's vele a' kisajátitás (expropriatio) kérdése.

Ő cs. kir. fölsége dec. 2ki legfensőbb határozata szerint gróf Erdődy György v. titkos tanácsnok 's Varasd megyei főispánnak megengedni méltóztatott, hogy ő Szentségétől a' pápától nyert Krisztusrendet elfogadhassa és viselhesse.

Gróf Kornis Mihály cs. kamarás, erdélyi kir. kincstári valóságos tanácsnok 's a' magy. tud. Társaság tiszteletbeli tagja Héderfáján (Erdélyben) a' mult hónap 27kén lélekző-gége sorvadályban meghalálozott élte 38kában. Egyenes lelkü, munkás, tudományokat kedvelő derék hazafi tünt le benne.

Budán f. hónap 9kén Komáromy Péter magyar kir. helytartósági tanácsnok 's kanczellariaigazgató 's a' magyar nyugpénz-intézet elnöke, rövid betegeskedés után meghalálozott. A' boldogultnak hosszas szolgálatbeli érdemeihez, melly életének nagy részét foglalá el, méltó tündöklésül járultak személyes tulajdoni. Pihenjenek szendergő hamvai!

Első remete sz. Pál hajdani magyar szerzetének, mellynek emlékét honunkban még sok helyütt pompásan fönálló épületei 's nagy nevü tagjai mint Ányos, Csuzy, Virág, Kreskay 's t. örökitik, napon ként gyérülő fijai közül ismét egy jámbor tisztes ősz Szuday Egyed ur költözött által az örökségbe. A' boldogult 1776ban köté magát az emlitett szerzethez. Eltörlés után a' sátorujhelyi és pápai köz iskolákban 20 évig nyilványos oktatásban foglalatoskodott. Elvégre beteges állapotja miatt Pápán a' sz. Ferenczi atyák szerzetes házában 27 évet, életének egész enyészteig egyházi buzgó foglalatosságiban töltvén, a' f. e. sept. 26kán életének 84ik évében csöndesen kimult. Béke porainak!

Gáttájáról ez érdekes tudósitást vettük: Minthogy Temes megye áldott földében a' selyemtenyésztésre szolgáló eperfák legbujábbra terepesülnek, holott több alföldi megyét en alig alig gyökereznek meg, vagy csak satnyán mecsevésznek, bizton remélhetni, hogy mivel már most a' gyártatlan selyem bészedetése közönségesen gyakoroltatik, az eddig e' ns megyében évenként termesztetni szokott selyemnek mintegy 110—120 mázsája ezentul a' nép szaporodása 's a' szorgalom szemlátomást növekedő gyarapodása mellett, kétszeredni vagy még tán többszörülni is fog; mi természetesen a' föld népének, ezen még ártatlan gyermekek által is végbevitethető munka-nem által igen igen sok ezerből álló jövedelmet hozhat 's az oda telepedni siető számos uj lakost igen igen megvigasztalandja. Igy szaporodik virágokkal teljes tajain évről évre diszledezőbb méhészetével méz- és viasz-jövedelme is, így a' mindenféle nemesitett gyümölcsfak terjesztése az ezekben szükölködő falukra; így létesülhet 's divatozhat éden vidékinek alkalmas léte miatt a' pamut, (mellyet már bold. Vedres István Vedresházán Szöged sz. k. város szomszédjában számos év előtt kicsinyben sikerrel próbált) a' füge, finom sáfrány, az igen becses indigotermesztés, (rizkásája ugy is ösméretes). Ezt, sőt többet dajka 's ápoló szorgalom mellett az itt valóban nem mostoha hanem édes-anya-természe től annál inkább nyerhetni meg, mivel Temes nem csak termékeny hanem szárazságot sokáig kiálló földdel is van megáldva, 's nem csak bő harmatok pótolják gyakran a' növény-éltető nedv fogyatkozását, hanem öt folyam is öntözgeti, a' Maros t. i. Temes, Berzava, Karas és Bogonis; Bégacsatornáján pedig hajón nem csak a' Dunáig, hanem nem sok idő mulva (a' Duna helyes szabályoztatása után) a' fekete-tengerre is szállithatja termékeit, melly szerencsével nem minden alföldi megye dicsekhetik. Temes buja 's valódi buzatárul szolgáló szántóföldein és szinte csalhatatlan gyümölcsözésü rétein kivül, sok szép hasznos hegygyel, szőlővel, munkákra fordítható fával, szép kövekkel, mindennemü alakitásra képesithető agyaggal birván, igen sokra fogékony; minden tenyészeti 's termesztési ágban nagy próbákat is eszközölhet a' legdicsőbb sikerrel 's uj kereskedési czikkeket létesithet boldog keblében. Igy mihelyt a' Temesvárott munkában levő artézi kut, mellyben már 17—18 öl mélységre haladtak, örök jó vizzel ajándékozza meg gyönyörü szándéku ásatóit (hol mint reménlhetni, a' furatásban fokonként előkerülő 's egymást váltó földrétegek, a' szerint, mint azt Budán Krisztina-városban a' „Teremtéshez" czimzett házánál tavaly végzett — Budapesten legelső — artézi kut ásatásakor tömérdek költséggel 's áldozattal, szerfölött gondosan 's ügyes rendü osztállyal eszközlé a' nemes indulatu 's fáradhatlan szorgalmú Heinrich János kapitány ur, jobbadán örök sziklavésés mellett is, miért Hazánk kivált a' budai part Geologiájára nézve virulhatlan érdemet tön) számos artézi kut fog ott 's a' szinte hason, és mint hisszük, foganattal koronásulandó- debreczeni vállalat után, az egész Alföldön keletkezni egymás után, mint most ugy szólván versenyleg Bécs vidékén; továbbá a' szükséges lecsapolásokkal elenyészik az ecsedi lápságéhoz hasonlítható kolumbáczi (alibunári) szunyogtábor uradalma, erőmozgonyok, gazdasági 's mesterségi

jobbitott műszerek, nemesb faju magvak 's állatok, orvosfüvek, valódi pinczézés, czélszerü magtározás, szóval a' természet minden három országabeli ajándékinak tökéletesbitése fog következni, ez pedig sok szendergő erőt, elmét és kelmét (Stoff) fölébresztve sok áldást árasztani.

ANGLIA.

Egy londoni levelező az Allg. Ztgban nov. 16ról következő érdekes dolgokat közöl: „Az orangista vezérek cselcinek nyilványra tétele az orangista ügyet olly pontra hozá, hogy annak vagy komoly parliamenti, vagy törvényes nyomozás alá kell jutnia, mellyet semmiféle minister sem fog, akár whig akár tory legyen az, meggátolhatni. Kenyon l. a' helytartó-nagymester midőn arról kérdeztetett: tudott e valamit a' katonaság és matrózok közt létező orangepáholyokrul? olly szerepet játszott, mellynél fogva sajnálni kelle, hogy az angol törvénytörténetben egy illy fényes névnek igy meg kelle homályosodnia. Fő dolog azonban az, hogy Fairman ezredes, ki különös küldetéssel utazgatott a' nagymester részéről Angliában szerteszét, mind inkább vádoltatik egyenes árulásról. A' vádló, Haywood, mint volt nagymestere a' yorkshirei páholynak, ki nyilványosan késznek nyilatkozott annak idejében tanubizonyságokkal is támogatni állitását, már több tanu neve aláirtával is föllépett a' mellett. Ámbár a' vétket birói nyomozás előtt nem határozhatni meg, de már csak a' parliamenti biztosság által adott tudósitásból is kitetszik a' vétkes szándék, mellyet az is erősit, hogy különösen a' katonaságot nagyon ohajtották részökre hódítani. E' felfödözések a' toryknak annyival inkább ártanak 's árthatnak, mert hasonló titkos cselek olly szabad statusokban, mint Anglia, hol mindenik pártnak minden lehetséges szabadsága meg van gyülésekben, hirlapokban, 's egyéb irásokban kimondhatni véleményét, 's ohajtásait, — még vétkesbek, mint akárhol másutt. 'S ime épen ezen orangista fők voltak azok, kik ülésökből a' felsőházban naponként megtámadták a' politikai egyesületeket, 's Grey grófot azok eltürésiért majd árulásról vádolták, mert ő, vagy is inkább a' két koronaügyész, ezen egyesületekben, mint nyilványos társaságokban, mellyek nyiltan kimondották az alkotmány által megengedett czéljokat, és sem esküt, sem titkos jelt nem kivántak, ugy szinte a' katonasággal is keveset gondoltak, semmi törvénytelenséget nem láttak.“ —

A' tory lapok örömest fölbizgatnák az amerikaiakat a' francziákra. A' Times példaul azt iratja magának Philadelphiából, hogy a' ministeri körökben folyvást azt hiszik: mikép az elnök legközelebbi bocsátványában a' congressushoz ellenséges szándékot fog Francziaország ellen kifejezni. Azt is emlegetik ugymond, hogy Jackson nem barátja a' kalózleveleknek, (Kaperbriefe) hanem egyszerre 's azonnal teljes háborut akarna megkezdeni —

Emlitettük, mikép szitkozódnak az angol toryk a' vasutak ellen. Az egyesek után a' torylapok is kikeltek azok ellen. A' John-Bull névszerint hevesen támadja meg a' vasuti rendszert, ujitásnak nevezvén azt, melly a' társas viszonyoknak természetlen lökést ad, emberek közt minden összeköttetést felbont 's elront, minden kereskedési rendet felforgat, a' főváros vásárát megsemmiti, a' tartományokat segédforrásiktól megfosztja, az emberek életét veszélyezteti, 's mindenben legnagyobb zavart okoz. Im! ezek a' vasutak ártalmai. — A' Morning-Chronicle e' nevetséges panaszokat egy kérelem-kivonattal gúnyolja ki, mellyet tavaly Macao chinai lakosai az ottani európaiak által szándéklott országutkészités ellen a' hatóságnak benyujtottak. Elbeszélik t. i. e' kérelmökben: „mikép a' külföldiek ujitásvágyokkal már több izben bosszuságot okoztak nekik; azonban ők, a' chinaiak tudnillik, minden hasonló ujitásnak hiven ellenszegültek, hogy az idegenek szeszélyökben ne üzhessék azon ostoba mulatságot, hogy széles utakon idestova kocsizgathassanak. Az okok, mellyeket a' chinaiak e' buzgó ellenzésök támogatására felhoznak, mindig ugyanazok, mert ezen ujitás sérti az élőket, megsemmiti a' holtakat, megbántja a' világot, 's a' sötetséget, és a' viz és szél szerencséjét.“ Az angol-chinaiak ellennyilatkozása is hasonló hangu.

A' dublini orangista lapok, hogy minden kitelhető módon árthassanak O'Connellnek, most azt akarják a' néppel elhitetni, hogy az O'Connelli adószedés erőszakosan történik, 's a' nép nem önkényleg 's nem örömest adakozik arra. A' szabadelmü lapok ellenben mind ezen állitást igaztalannak bizonyitják. — A' Spectator szerint a' dublini parliamentválasztások vizsgálata kedvezőleg üte ki O'Connell 's Ruthven uu. részire, úgy hogy szinte bizonyosnak mondhatni, hogy helyeiket a' parliamentben meg fogják tartani. Ugyanazon lap azt is hirdeti, hogy szilárd határozása Mulgrave lordnak semmi orange férfit sem nevezni ki főbiróvá, mi a' conservativ gentryk közt ugyan nagy elégületlenséget gerjesztene, de a' rend és jó igazgatás valamennyi barátja igen igen fog rajta örvendeni. Még a' Morning-Herald is azt mondja féltorylap létére is, hogy a' választók az adó-behajtásban csak némi formaságot mulasztván el, annak következésében a' biztosság, melly e' dublini választás vizsgálatára volt kiküldve, munkáját hihetőleg rövid időn elvégzendi, 's mind O'Connell, mind Ruthven ur

ülését a' parliamentben megtartandja, — minthogy ellenök csak azon egy ellenvetés hozatott föl, hogy választóik közül néhányan a' választhatásra megkivánt adót nem helyesen vagy illőleg adták meg. —

FRANCZIAORSZÁG.

Azon alkalomkor, midőn Orleans hg. Éjszakafrikában a' buffariki tábort meglátogatá, következő különös eset fordult ott elő: Egy fiatal mór nő, ki ura rosz bánását ki nem állhatta többé, a' herczeg eljötte előtt néhány nappal a' buffariki táborba futott, mellyet schogy sem akart elhagyni, 's arra kérte a' franczia katonákat, hogy azon mór kemény bánása alul, kinek tulajdona volt, szabadítanak meg. Azon pillanatban, midőn a' herczeg a' táborba jött, lábaihoz borult a' nő, más oldalról meg az ur lépett elő, 's visszakivánta tulajdonát. A' szegény mór nő olly annyira felháborodott, hogy a' herczeg a' mór kármentesüléséről gondolkodék 's igy ohajtá adni meg a' szorongatott nőnek a' szabadságot, anélkül, hogy az országban elismért birtokjogot megsértse. De miután megvásároltatott a' nő, nem tudták, mit csináljanak vele. Orleans hg. tehát jegyajándékot igért, ha valamelly jó viseletü szabad barna fi nőül elvenné őt. 'S valóban találkozott is egy, a' spahi ezrednél a' szállásmester, ki férjül ajánlkozott, 's a' herczeg el is fogadá őt. A' herczeg megadá az igért jegyajándékot, 's a' barna-pár örömtül ittasan tért Algierba vissza, hol a' nagy mecsetben összeadatott. —

A' Moniteur közli azon sept. 12én költ kir. rendelést, melly a' Bazel-vidék 's a' franczia kormány közt fenforgó vita következésében bocsáttatott ki. Igy szól az: „1. czikkely: A' Bernben 1827. majus 30án kötött alku, ugyszinte az 1828 julius 18án Franczíaország 's a' schweizi cantonok közt Zürichben kötött egyezések teljesitése Bazelvidékre 's minden járulékira nézve ideiglen fölfüggesztetik; 2) A' közlési viszonyok követségünk között Schweizban, és Bazelvidék canton között hasonlóképp felfüggesztetnek.“—Capefigue ur uj munkája: „Le gouvernement de juillet, les partis, et les hommes politiques“ Párisban nagy szelet csap, 's még pedig annyival nagyobbat, mert néhány lap bizonyitása szerint közönségesen azt hiszik, hogy Broglie és Guizot urak befolyása alatt iratott. — Valenciennes kerületben az ottani Propagateur állitása szerint a' kézmüiparra nézve igen hasznos felfödözés történt: tudnillik olly mód találtatott föl, mellynél fogvást a' czukorrépából valamennyi megjegesülhető, vagy kristályodható czukor kivonathatik, ugy hogy nem marad selejtméze. Tudva volt már egyébként is, hogy a' czukorrépában létező valamennyi czukrot kristályosithatni és alja (v. sonkolya) [Melasse] csak a' czukor-feloszlás következése. Eddig folyvást kerestek módot e' feloszlást meggátolni, 's a' próba végre is elsült. A' bánásmód Grave és Wouy, meg le Duc urak czukor-gyárában széltiben gyakoroltatik már nagy haszonnal.

Capefigue ur emlitett munkája folyvást foglalatoskodtatja a' párisi lapokat. Czélja igen világos, mert nem homályosan van érintve; t. i. a' ministerium egyesülése a' mérséklettebb legitimistákkal, kiket a' mult kormány alatt „jobb centrum“ névvel illettek. Az ellenzőféli sajtók megmutatták, hogy ezen iromány a' ministerium doctrinair részének befolyása alatt jöve létre, 's ámbár a' Journal de Paris 's a' Journal des Débats e' hiedelmet csökkenteni akarnák, a' gondolkodva olvasó közönséget meggyőződésétől még sem tántorithatják el. A' Constitutionnel, következőleg elmélkedik e' könyvről: „Kamaránknak a' hazafiság 's nemzetiség nagy feladását kell majd teljesítenie. Meg fog é annak felelni? Tudjuk, fájdalom! miképen ez majd azt hiheti, hogy kötve tartják előbbi szavazatai hatását; de ugy reméllük, hogy az kevesbé fog saját multja kötelezéseivel, mint az ország jövendőjével gondolni. Mi meg vagyunk győződve: a' kamara nem akart mindent, mit a' ministerek akarának. A' fölgerjedési pillanatban ugyan annak, mit az ország helyzetének szüksége gyanánt tártak elibe, iszonyu áldozatokat tőn. De midőn a' visszahatáshoz állott, nem szándékozék tovább menni. 'S azt képzelte, hogy ez úttal a' visszahatásnak mind kezdetét mind végét kijelölte. Különös csalódás! A' doctrinairek nem maradnak féluton; ők az egész restauratiói kormányt helyre akarják állítani, 's azt hiszik, hogy e' munkájokat teljesitendik is. Tetteik, pair-nevezéseik 's kedvezéseik a' tisztihijány-pótlásoknál világosan mutatják szándékjokat; 's hogy épen legkisebb kétség se maradjon erről, a' doctrina most még felszólását is kihirdeté, ámbár természetesen idegen név-örv alatt. A' kamara tehát a' doctrinairek politikai evangeliumát hiven szemei előtt fogja tartani; mert most tudhatja: mit fognak előbb utóbb kivánni tőle; úgymint származékos pairséget 's választói egyedárosságot a' gazdag telekbirtokosak részire. Minden ujabb engedély tehát a' kamara részéről, ujabb lépés leend ez uton. Hát a' kamara Franczíaország szemei előtt úgy akar e láttatni, mintha V. Henriknek készülne ágyat vetni? Mi nem hihetjük.“

A' párisi fökrendőrség az öt aprilisi vádlott ügyét birálá, kik, miután st. Pelagieból megszöktek, ismét elfogattak, 's ők a' makacssági itéletet följebbvittnek nyilványiták. Az ellenök felidézett tanuk közt Kersausie ur is vala, ki hasonlag aprilisi vádlott 's midőn arra szólíták föl, hogy a' szokott esküt tegye le, vonakodott. „Két okból nem

esküszöm, úgymond; az elsőt bizony lesz eszem, meg nem mondani, mert két éves fogságot vonhatnék magamra; a' 2dik következő: A' nyilvánvos ministerium fölidézett, hogy vádló tanukép álljak pajtásim ellen. Ezt gondolkodásmódom tiltja; én tehát nem esküszöm." A' kir. ügyész arra tevé Kersausie-t figyelmessé, hogy illy körülmények közt megfenyittetését fogja kivánni. „Tegyen Ön, a' mit akar, mondá ez, én nem esküszöm." Most az elnök is közbeveté magát. „Ön téved, úgymond, ha tán azt hiszi, hogy a' nyilvánvos ministeriumtól fölidéztetvén, csak pajtási ellen tehet vallomást. Ön fel van idézve tanunak, hogy az egész igazságot mondja ki, akár használ az pajtásinak akár árt." Kersausie azonban váltig megmaradt kimondott szándékában, mert a' ministerium, mint ellensége, ugymond öt kedvező czélra nem idézte volna föl. A' törvényszék tehát 10 frank birságra ítélte őt. Több védtanu bizonyitá, hogy ezen öt vádlott a' megszökési tervről előbb épen semmit sem tudott. A' kir. ügyész mindazáltal az előbbi ítélet helybenhagyatását sürgeté, melly mindegyik vádlottat egy éves fogságra és 100 fr. birságra itélte. A' törvényszék hosszu tanakodás után következő itéletet hozott: „Megfontolván, hogy a' büntető törvénykönyv 245ik czikkje szerint a' fogságból kitörésben csak az vétkes, ki maga is dolgozott azon; megfontolván, mikép nincs teljesen megmutatva, hogy az öt vádlott bármikép is részt vett a' fogságbol kitörésben, a' törvényszék a' vádlottak ellenmondását (följebbvitelét) a' makacssági itélet iránt helyesnek isméri 's feloldozza őket a' rájok szabott büntetés 's vád alul."

Az algieri hadszállítvány tetemes erőbül álland, mert a' pattantyusságon, aráb lovasságon 's társzekereken kivül, ide nem számitván az afrikai vadászokat, 10500 före menend a' munkáló sereg. A' hegyi álgyukat öszvéreken fogják hordatni, melly végre Port-Vendreban 80 darab spanyol öszvér szállittatott hajóra Oranba vítetendőleg. Ezen hadküldemény Abder-Kader ellen mint látszik nem csak komoly, de félelmes alakot is kezd ölteni, mert a' kormány nagy készületekkel foglalatos. —

A' pairszék ülésében nov. 28án előjött a' lunevillei, nancyi 's épinali april. vádlottak ügye. Fő érdekü e' vád azon része, melly az épinali vádlottak közül a' 34 éves Mathieu ügyvédet illeti. Ő Epinalban egy carbonari páholy elnöke volt, 's mint ollyan igen sokat fáradozott republicai elvek terjesztésin a' sereg közt. Azonban törekvésivel csak bizonyos Thomas nevü őrnagyot csábithatott el. Ennek az volt terve, hogy a' Lunevilleben fekvő három ezreddel Nancyra, 's onnan tovább menjen Parisba. Utközben a' republicanusokat 's őrségeket magához reménylé csatolni, 's igy ezekkel Parisban a' respublicát kikiáltani. Martzius közepe óta Thomas tervét még két más őrnagynak, Bernardnak és Fricotelnek födözte fel. Aprilis 15én, miután Thomas észrevevé, hogy szemmel tartják, 's a' lyoni és párisi dolgokat hallotta, cselekvésre szánta el magát. 16án estve összegyüjtöttek számos altisztet a' Marsmezőn, 's Thomas meg Bernard beszédeket tartottak hozzájok, mellyben a' respublica kikiáltatása szükségét adák elő. Az ezredeknek tehát lóra kell vala ülniök, 's utra indulniok Nancy, Metz és Paris felé. A' 10ik ezred altisztei vonakodtak ezt tenni, de a' többi elfogadá e' tanácsot, 's elhatározta, hogy éjféltájban lóra ülend 's tiszteit elfogandja. A' mint azonban laktanyáikra visszatértek, ezredeseiket, 's tiszteiket az udvarban összegyülve lelék 's rendkivüli őrcsapatokat fegyverben, 's mindazt, kiket az összeesküvés szerzőjinek hittek, azonnal elfogták. A' nyomozásból úgy látszik, hogy az összeesküvésben egy tiszt sem vön részt. Thomas mint vádlott maga mentségére felolvasa egy beszédet, mellyben az ő 's pajtásai hosszu fogsága ellen panaszkodik, de azzal vigasztalja magát, hogy szép a' haza szerencséjeért 's szabadságaért szenvedni. Az elnök megfeddi öt e' kifejezésekért. Miután azonban a' pairek közül azokról, kik a' respublica és császárság korában katonáskodtak, most pedig a' pairszék padjain ülnek, azon megjegyzést tevé, hogy szomoru dolog, mikép végzik ezek pályájokat, az elnök eltiltá őt a' szólástól. Mire Thomas oda nyilatkozott, hogy őt ezentul ugy tekintsék, mint távollevőt. 'S valóban többé sem szólani, sem magának ügyvédet választani nem akart. Szintugy vonakodott nyolcz lunevillei altiszt, 's Mathieu ügyvéd bármi választ adni az elnök kérdésire 's védelmezni sem akarák magokat. Ezen előzvények után tanukat hallgatnak, kik közt három altiszt 's két hadnagy azt vallá, hogy Thomas rábeszélésökre az általa összegyüjtött altiszteket szét bocsátotta. 3 óra után az ülés closzlott, 's a' további tanácskozás nov. 30ra halasztatott. —

SPANYOLORSZÁG.

A' National irja, hogy Mina gen. folyvást az önkéntes sereg-szerkesztéssel 's fölfegyverzéssel foglalatoskodik; melly czélra ő maga 13000 reált, egy másik a' junta tagjai közül don Pedro Gil nevü, 20,000 reált irt alá, ezenfelül pedig 60,000 reált kölcsön ajánlott. — Cordova két gyalogosztálya nov. 15én ment Estellába, melly alkalomkor a' fővezér a' várostól egy órányira megállitván seregét, egy napi parancsot olvastatott föl, mellyben halálos büntetést hirdet mindazokra, kik négy reál értéknyi lopást követnének el, vagy a' lakosokkal bármi szin v. ürügy alatt illetlenül

bánnának. Mihelyt a' katonák szállásaikra tértek, kihirdetteté, hogy a' boltokat legnagyobb bátorsággal ki lehet nyitni. A' carlosi fogoly sebesekre nagy gond fordittatik 's általjában dicséretes kimélettel 's emberséggel bánnak azokkal. — Ugy látszik, Cordova szándéka volt Estellát megerösiteni, 's ott 2000 fönyi örséget hagyni. — Eguia gen. mihelyest a' christinók Estella felé indulta felöl hirt vett, megforditotta seregét, mellyel Bilbao felé ment, 's az estellai halmokra állitotta azokat, egyszersmind Iturraldéval egyértelmüleg, minden alavai zászlóaljat oda hivott, hogy Cordovát bérekeszsze. Cordova látván a' carlosiak közelgetését, kijött a' városból, 's elejökbe ment Lerinig, hol 17én a' két tábor közt ütközet keletkezett, de nagyobb következés nélkül, mert mind két részrül csak körülbelül 60 ember esett el. Eguia azonban Carloshoz küldött hivatalos hadi tudósitásában az ellenségi veszteséget 5—600ra teszi; 's ezenkivül 400 sebesre, kik közt Oraa is találkozik; a' magáét pedig csak 100ra holtakban éa sebesekben.

Minden hirlap egyezöleg bizonyitja, hogy a' procuradorházi elnökséget Isturiz nyeré el. — Jelölt-társai valának Antonio Gonzales, Somerueloz és Ferrer. A' Mémorial Bordelais 17éröl következö hireket közöl Madridbol: Isturiz, a' cadixi követek egyike, ki a' legtulságosb párthoz tartozik, viendi a' procuradorház elnökségét. A' királyné engedni kényteleniteték, hogy politikai összeütközéseket kikerüljön, mellyek a' status-hatalmak egyetértésinek 's az ország nyugalmának károsak lehettek volna. A' királyné öt jelölt közül választá Isturizt, ki első helyen volt kitüzve. Toreno és Martinez de la Rosa ex-ministerek a' thrón-beszéd fölolvastakor nem voltak jelen, 's köz vélemény, hogy Spanyolországot el fogják hagyni. A' királyné és Mendizabal magok is kivánják e' két szónoknak a' fövárosbol eltávozását, hogy a' nyugtalankodás minden ürügyét megsemmithessék. — Tegnap óta erös örcsapatok járnak az utczákon, mert a' királyi beszéd nem nyert általányos tetszést. Sokan gyalázzák azt, hogy színtelen, 's az alkotmányitó cortes és estatuto-javitás eszméit mellözni akarja. Az exaltadók igen elégületlenek Francziaországgal, 's folyvást sértegetik Raynevalt, a' franczia követet. Az utczaszögletek gyakran teritvék ellene intézett gunyiratokkal 's gyalázó czikkekkel; mert ugy hiszik, hogy az éjszaki insurrectio franczia segitség által növekszik, noha ez a' dolgok természetében 's azon tartományok vakbuzgalmában gyökerezik.

Santanderi levél szerint San Sebastiant a' carlisták folyvást zárva tartják, és senki sem mehet a' bástyákra sétálni meglövetési veszedelem nélkül. — Evans gen. 11én Briviescában állott, mintegy közép uton Bilbao és Vitoria közt. A' carlisták Santanderből minduntalan titkos hireket kapnak a' britt segédsereg mozdulatiról. A' Courier a' navarrai carlosi gyalogság erejét 25,700 före, a' lovasságot 1551 emberre, a' pattantyusságot 28 álgyura teszi. — Morillo gen. carthagenai gróf 's galiciai fö hadi parancsnok rendeléséből, mellyet ez nov. 4én Corunnában adott ki, ezen királyság tizenhárom kerülete ostromalatti állapotúnak nyilatkoztatik. — Saragossából nov. 18áról irják, hogy Tauste nevü kis városból 16 fiatal ember el akart szökni, hogy a' carlospárthoz csatlakozzék; de czéljok kitudatván, mindnyájan elfogattak 's börtönben ülnek; sok személyt pedig, kik elszöktetésökre nézve gyanut gerjesztének, számüztek. Ugy látszik, hogy ezen fiatal emberek az uj összeirás elöl futottak el, 's ezen és hasonló példákbol hihető, hogy a' 100,000 ember-kiállitó decretum igazi katonaszerző decretum d. Carlos számára. — Az alkalommal Serrano gen. kihirdetteté, hogy mindazon fiatal emberek helyett, kik az összeirás elöl elszaladnak, szüleik szenvedendnek büntetést. — Nogueras osztálynok egész alsó Arragoniában azon rendelést tevé közzé, minél fogva minden hazulról távollevö ifju, atyai tüzhelyéhez visszatérni parancsoltatik, 's a' szülék gyermekeik viseletcért felelősekké tétetnek. — A' legdusabb krisztinapártiak elhagyják hazájokat 's Francziaországba mennek. —

A' Mendizabal által elkezdett erőszakos katonaszedés, melly a' thrónbeszédben, mint a' nemzet csöndes helybenhagyása által szentesitett, rajzoltatik le, mindenfelé elégületlenséget okoz. A' kötelezettek váltság által akarják magokat a' szolgálat alul kivonni, 's egyedül Corunnában 116 közül 70 váltá meg magát. Ha illy módon a' váltság-pénzekből szép summa kerül is ki, mindazáltal igen nagy kérdés: mint fog az innét származott hijány pótoltatni, hogy a' kivánt 100 ezer szám teljes legyen. Nyilván van, hogy azt a' szegényebb néposztályokból kell kiegészitni, kik a' 4000 real váltságot meg nem fizethetik, 's igy ezekre kettős terhet róni. — Különben meglehet, Mendizabal ur itt is fog valami okosat kieszmélni, ki, mint a' Revista egész komolyan beszéli, szabóját is rá tudta venni, hogy neki harmadnap alatt egy egész, gazdagon himzett formaruhát készitsen. Innét láthatni, igy kiált föl a' Revista ez alkalommal minden tréfa nélkül, „hogy Spanyolországban is épen olly gyorsan halad minden, mint egyébb országban, ha elég mozgató erő van.“

Legujabb madridi tudósitások szerint: Wylde ezredes, angol biztos a' spanyol főhadiszálláson, egészen váratlanul a' fővárosba érkezett, 's ott a'

kiváncsiaknak sok fejtörésre adott okot; úgy látszik, hogy az angol segédsereg közt nagy elégületlenség uralkodik, leginkább azért, mivel a' spanyol kormány már egy idő óta nem fizeti rendesen zsoldjokat. — Hire volt, hogy Cordova vissza fog hivatni, de az angol követ, ki neki különös pártolója, meg tudá ezt gátolni. Azonban Zarco del Valle gen. elment a' főhadi szállásra, hogy a' tábor valódi állapotját megvizsgálja. — Isturiz, 88 szóval 134 közt választatott elnökké, 's nov. 21én foglalá el székét mint valóságos elnök a' procuradorházban. A' hallgatók számára rendelt hely tömve volt. Négy minister vala jelen, 's ezek közt Mendizabal ünnepi öltözetben. Az igazságminister egy a' hitbizományokrul (fideicommissum) szóló törvényjavaslatot terjesztett elő. Ezután d. Martin de los Heros a' község-tanácsi törvény kihirdetésére királyi fölhatalmazást olvasott el. Végre a' ministertanács elnöke lépe a' szónokszékbe, hogy a' választótörvény terjedelmes javaslatát olvassa föl. A'szerkeztésre megbizott küldöttség nehezen tudott megegyezni, három biztos, 's ezek közt Alcala Galiano, egyenes választás mellett szavazott; két más, különösen Calatrava, indirect választást pártolt. A' trónbeszédre adandó válasz-fölirásra megbizott küldöttség Arguelles, Alcala Galiano, Feix, Ferrer, Marquis de Espinargo, Acuna, Firmin Caballero, Cano Manuel és Puche urakból áll, 's ezek közül csak Feix és Espinargo a' mérséklett vélemény baráti; azért várni lehet, hogy a' biztosság nehezen fog egyezkedni, 's talán két fölirás-javaslatot készit. A' mérséklett párt a' még jelen nem levő tagok elérkeztével uj erőt reményl. — Az előbbi titkárok közül csak egyet sem választott meg a' ház; mostaniak, kik egyenként a' nyugtalan párt hivei, következők: Polo y Monge, a' saragossai junta tagja; Cortes pap, Onis, és Montes de Oca, las Navas gr. biztos embere. A' procerek, mint látszik, ismét nyilván a' reformpárt ellen akarnak szegülni; legalább azt mutatja azon körülmény, hogy az ezen párthoz tartozó Rivas hg. titkárrá meg nem választatott. Azonban a' királyné másod-elnökké nevezé őt. Uj titkárok: Miraflores marquis, Sastago gr. Espeja marquis és Monterron gr. — A' királyné polytechniai iskola helyéül azon épületet mutatá ki, mellyet Aranjuezben d. Carlos és d. Sebastian birtanak. A' Morning-Herald egész komolyan azt hirdeti, hogy Mendizabal csudát tett, mert a' spanyolok fő nemzeti hajlandóságát (t. i. a' bikaviadalok iránt) elnyomván, ezeket megtiltotta. A' M. Herald jámbor levelezője, hihetőleg azt olvasta e' hirdetésben: „utólsó bikaviadal“ 's nem is gyanitotta, hogy mellé kell gondolni: „ez évben“ és hogy uj év uj bikaviadali örömeket teremt a' spanyoloknak. — A' tartományokból érkező hirek az ujonczszedésre nézve igen nyugtalanitók, az éjszaki seregtül jövők sem sokkal kedvezőbbek. Miért nem küldik el a' madridi őrsereget, melly a' főváros illy békés és hazafiúi lelkesüléssel teljes állapotjában úgy sem szükséges ott, inkább Arragoniába, hol a' veszély naponként torzabb képet mutat, 's a' haza minden karjait védelemre unszolja?

Legujabb franczia hirlapok közlik a' választótörvény-javaslatot, miként az, az e' végre kinevezett biztosság nagyobb része által előterjesztetett, a' kormánytól elfogadtatott 's a' procuradorház 21iki ülésében fölolvastatott. Ezen javaslat választóul ismér el minden spanyolt, ki 25 évet meghaladt, a' tartomány száz legtöbbet adózóji közé tartozik, ugy nevezett szabad mesterséget gyakorol, vagy a' statustól 10,000 reálnyi fizetést húz. Egy követben megkivánt kor 25 esztendő; jövedelem 6000 reál, birtok 240,000 reálra becsült telek, vagy olly szabad keresetmód, melly évenként legalább 10,000 reál jövedelmet ad, vagy végre olly hivatal, mellyel 14,000 reál fizetés jár.

PORTUGÁLIA.

A' Morning-Chronicle lissaboni hirlapok után elbeszéli: mikép d. Maria legközelebb ismét uj próbát tön ministereitől megszabadulhatására, de czélját nem érheté el. A' történet alapjául azt említik: egyszerre rögtön eszébe ötlék ő fölségének elhatározni, hogy a' Spanyolországba már elindult portugáli segédcsapat 2ik osztálya tartóztassék föl 's a' portugáli határt ne lépje tul. Mi ok indíthatá ő fölségét illy mohón e' rendkivüli határozatra? még nem egészen tudhatni. A' segédcsapatok ünnepélyesen kötött szerződés következésében indultak meg 's így ha visszaparancsoltatnak, a' kormány rendelése fölforgatva 's a' korona becsülete koczkáztatva leszen. A' ministerek tehát tüstént nov. 11kén vagy is az ellenrendelésre következett napon, egész testületben ő fölségéhez járultanak 's lemondásukat benyujtották. A' fölség ezt elfogadván Fronteira marquist hivatá magához, az uj kormány-alakitást reá bizandólag. Fronteira, rövid késedelem után, melly már e' miatt is gyanusnak látszék, kész volt az uj ministerségi névjegyzékkel; azonban a' kijelelt tagok közül, Loulé marquis-n kivül, egy sem mutatott kedvet olly hivatal-vállalásra, mellynek alapja csak az iménti példa szerint is, midőn olly érdemes férfiak kénytelenek kilépni, annyira ingadozó. Carvalho helyébe a' pénzügyi hivatalra különben sem vala ügyes tag gondolható. Fronteira tehát az uj kormányt össze nem alakíthatván, javaslá a' királynénak, hogy elbocsátott ministereit tartsa meg. Ő fölsége elfogadá ugyan e' ja-

vaslatot 's volt ministereit visszahivatá; de elégületlensége folyvást igen szembetünö vala. Részletesb tudomás hijányában, igy rekeszti a' Morning-Chronicle tudósitását, puszta gyanakodásokba nem ereszkedünk; minthogy azonban Loulé marquis neve elöjáró fontosságu volt a' történetnél, nem alaptalanul hihetni, hogy az egész fondorgásnak e' hiu személy vala tengelye. — Ő, mióta Lissabonba visszatért, legnagyobb törekvéssel azon van, hogy tulnyomóságot nyerjen a' kormánynál, 's 8 hónap alatt ez már második próbája a' ministerséget megbuktatni.

Stag fregát által Lissabonbul nov. 19kéről vett legujabb hirek szerint, Saldanha ministeriuma másodszor is, és pedig elhatárzottan lemondott, 's az uj kormánytagok következök: Loureiro (eddig a' fötisztkar feje) hadminister; Sa da Bandeira tengerügyi, de Campos financzi, Loulé marquis, ki egyszersmind kormány-elnök, külügyi, 's Caldeira igazság-minister. Terceira megtartja a' hadsereg fövezérségét 's Palmella, ámbár hivatalából kilépve, Louléval a' legjobb egyetértésben látszik lenni. A' nép, ha pillanatnyi külsö jelekből itélhetni, megnyugvék ugyan e' változáson, huzamosb maradását azonban nem reménylik az uj kormánynak, melly csupa udvari cselszövényeknek köszöni születését. Fő szerepet játszott e' cselekben most is az isméretes Ficalho marquisné, ki folyvást nagy befolyásu a' királynénál. Mások ismét a' volt ministerek lemondásának egyenes okát abban gyanitják, hogy négy förangu katonatisztet nyugalmaztattak csupán azért, mivel közelebbi választáskor a' kormány ellen némelly kiméletlen észrevételeket mondottak a' gyülekezet előtt, mellynél ezen férfiaknak mint isméretes szabadelmüeknek 's különben is a' haza részire d. Pedro idejében a' megszabaditó háboru alatt nagy érdemdiszben részesü'teknek, nagy tekintete vala. Mihelyt e' nyugalmazás köz hirre jött, a' fővárosi katona tisztikar küldöttséget utasitott a' királynéhoz, melly mindnyájok elbocsáttatását kérje ki azon esetre, ha ama' négy fötiszt szolgálatjába vissza nem helyeztetnék. Ő fölsége, ki ekkor Alcantala völgyben tartózkodott, kegyesen fogadá a' küldöttséget 's megigéré panaszaikat orvoslandani; 's ez orvoslás pár nappal utóbb a' ministerek elbocsáttatása lön. —

NÉMETORSZÁG.

Holsteinból nov. 19röl azt irják, hogy a' nyilványos lapok sokat foglalkoznak az országos költségekkel. Előbb gáncsoló szózatok támadták meg azokat, azután nyugtalanitók követték. Mindez oda vezete, hogy egyértelmüleg az országos költségek megcsökkentése javasoltassék.

Az Allg. Ztg. Bécsből nov. 23ról irja, hogy az onnan Galicziába viendö vasut-készitésre föllállott társaság Rothschild intézése alatt már fölségi helybenhagyást nyert 's a' munkát jövö tavaszon el fogják kezdeni. —

Stuttgardban a' würtembergi országgyülés ismét összeült. Számosak azon közigazgatási kérdések 's javaslatok, mellyek abban elővétetni, 's elvégeztetni fognak. 1. Törvényjavaslat a' kézmüvek elintézésére. 2) a' községi adózás kérdése. 3. Folyam-szabályozás és vizépitési rendszabályok. 4. Népiskola, 's az abban követendö népoktatás felől az elemi isméretekben. 5. Törvényjavaslat, mellynél fogva minden községnél meglegyen a' község egész területének tér-v. földképe. 6. Az urbéri tartozások megváltása 's általváltoztatása felöl.

Rothschild M. A. ur 's fijai Frankfurtban kihirdették, hogy a' Dunát 's Majnát összekötö csatornára a' részvényes összeség már teljes számu's ezentul az aláirási iv be van rekesztve. Az alaprajz (prospectus) tartalma szerint az első tizedrész lefizetése százától dec. 15re határoztatott. —

SCHWEIZ.

Schweizi lapok csöndesen lefolytnak irják azon napot, mellyen Aarau cantonban a' katholikus papságnak a' status-engedelmességi esküt le kelle tennie. — Azonban nem valamennyi lelkész tevé le a' kivánt esküt. Baden kerületben 6 lelkész megesküdött, 20 nem; Bremgarten kerületben és Muriban egy sem esküdött meg; Laufenburg kerületben 2 megesküdött, 16 nem; Rheinfelden kerületben 9 megesküdött, 11 nem; Zurzach kerületben 1 megesküdött, 22 nem. A' rendzavarók semmi eszközt sem mulasztottak el, csak hogy egyeseket az engedelmességtöl félre csábitsanak. Némelly vidéken, hol a' roszakarók azt hiteték el a' néppel, hogy a' kormány vallásától akarja öt megfosztani, 's ennek következésiben az elmék föl voltak ingerülve, a' kormány a' törvény tiszteletben tartatására katonaságot vala kénytelen kiállitani. Azonban minden zajgás mellett sem történt zavar mindeddig. Az eskü könnyebb letételére a' kültanács azon nyilatkozást tételé mindenütt az esküvési jegyzökönyvbe, hogy abból semmit sem következtethetni, mi a' katholika vallás ártalmára lehetne, vagy az egyházi törvényekkel, mennyire azok az országban elfogadvák, ellenkeznék. A' katholikus népség aggodalma tehát megszünhetik. —

Aargauban a' nagy tanács által tett azon nyilatkozó magyarázatra, hogy a' katholikus lelkészek által letétetni kivánt eskü sem a' katholika vallásnak, sem a' cantonban elfogadott egyházi törvényeknek ártalmokra nem értethetik, valamennyi katholikus pap megesküt, 's az eddig nem kevés aggódást okozó zaj és ingerlettség jó szerével megszünt. —

NÉMETALFÖLD.

Az amsterdami kereskedő lap szerint a' 2dik kamara osztály-üléseiben igen keményen vitatkoztak az 1836ki országos költségekről. Névszerint erősen sürgettek minden megszoritást's adó-leszállítást. Az e' végre tett javaslatok közt jegyzésre méltók következők: Több kül követség eltörlesztése, névszerint a' svéd, dán 's németszövetségi követségeké; a' három országos egyetem közül egynek bezáratása; uj törvény a' nyugalmazásokra nézve, melly által azok közül különösen némelly nagyobb nyugdij megcsökkentetik; a' hadi költségnek két millióval lejebb szállittatása; több tudományos intézet megszoríttatása e' mostani körülmények tartásuk ig; a' tisztviselők utköltségeiről 's dijairól szóló szabályok átnézése; több rendkivüli rendőrbiztosság eltörlesztése. Ezen, 's több ezekhez hasonló megtakarítást annyival is inkább szükségesnek nyilvánitottak, minthogy a' statuskiadásokat több év óta csak rendkivüli adók által lehete födni, 's a' jövő év költségein a' gyarmatok csak három millió bevétellel vannak följegyezve, mi pedig minden esetre még bizonytalan. Igy ellenszegültek néhányan a' kamatfizetésnek a' statusadósság azon részétől, melly a' végelhatározásnál fogva Belgiumra jutand illedék-terhül. Ezeknél fogva többen sürgették a' minélelőbbi kiegyezést Belgiummal. —

A' generalstatusok második kamrájában nov. 23kán kir. küldemény adatott annak által némi törvényjavaslat kiséretével, mellyben a' mostani körülményekhez még mindig czélszerűnek látszik, hogy a' nyugtalanságok 's elégületlenségek elnyomatásukra eszközöket szolgáltató 1830ki nov. 30ki törvény egy évre ismét kiterjesztessék. Megjegyzést érdemel, hogy azon ország, — Belgium, — mellyben történt a' zendülés, már lecsilapult, 's hasonló kényszerítő törvényekre nem szorult; ellenben Hollandia, melly olly annyira magasztalja törvényszerüséghez ragaszkodó népe hűségét, e' törvényt 1830 óta évről évre meg megujitani kénytelen.

GÖRÖGORSZÁG.

Anconából nov. 20ról érkezett tudósitásnál fogva nov. 9ik érkeztek hirek Görögországból. E' hirek, mellyeket részint tengerészek hoztak, részint egyenes levelek, nem legkedvezőbben irják le Görögország mostani állapotját. A' mozgások a' szárazföld belsőjében, mindinkább komolyabb bélyeget öltenek. A' rumelioták közt 4000 fegyveres embert számlálhatni, 's a' legtekintetesb sulioták vezéreik, kik számosak e' vidékeken, úgy annyira, hogy erőszakos elnyomatásukról senki sem álmodik. Ezek jogokat kivánnak és országgyülést sürgetnek nemzeti képviseléssel. Peloponnesusban több helyen gyülések tartatnak tanácskozás végett a' nem fegyveres ellenszegülés eszközeiről. A' nép itt sem lát vezérekben szükséget. Ha e' rajzolatok igazak, a' szép hon állapotja valóban szomoru. Armansperg gróf 's Otto király közt, mint a' nép Athenében hiszi, már kedvetlen jelenetek is fordultak elő többször, mellyek következése az lett volna, hogy a' király meghagyá a' kanczellárnak: hiná Kolettit azonnal vissza 's e' hir Athenében nagy örömet okozott. —

TÖRÖKORSZAG.

A' Dardanelláktól nov. 6án költ tudósitásnál fogvást a' kapudán-basa 5én érkezett oda, 's következő napon hajóseregével a' szigettenger felé vitorlázott. Ezen hajósereg rendeltetéséről sokat beszéltek már a' nyilványos lapok. A' török statuslap azt mondja, hogy az, az albániai partokra van szánva, az ugyanott netalán megkárosított 's megrongált erősségeket kijavítani. Egyszersmind meg fogja még a' vörös tengerbeli szigeteket is látogatni olly rendeléseket teendőleg, mellyek az ország 's alattvalók nyugalmára 's javára szükségesek. Az alatt, mig a' kapudan-basa távol lesz, Namik basa viendi a' nagyúri hajó- 's fegyvertár ügyeit, 's e' végre a' nagyuri hajóhad ferikjévé (osztálynokává) neveztetett. Ugyancsak kineveztetése napján hivatá föl a' magos porta e' basát magához, 's földiszesité a' szokott becsületköntössel. Szinte a' török statuslap szerint Mustapha basa a' tunisi helytartóságban megerősittetett. — A' porta utóbbi időben saját biztost nevezett ki Hussein efendi személyében, kinek kötelessége a' görög születésü kézmüveseket arra birni, hogy vagy török alattvalóknak nyilatkozzanak, vagy lemondván kézmüüzésökről hagyják el Konstantinápolyt. E' rendszabály következésében ezen görögök boltjai becsukattak. Sokan közülök azonban készeknek nyilatkoztak megfizetni a' kivánt adót, mint azelőtt, csakhogy szabad legyen nekik kézmüvöket úgy, mint az előtt, gyakorlaniok. — — Az albániai ostromzár, mint emlitettük, visszahuzatott, 's megszüntnek nyilvánnyittatott azon időtől fogva, mellyben az eziránti parancs az említett vizeken tanyázó hajóhad parancsnokához fogott érkezni. A' dögvész Galatában nagyon kezd terjedni.

Pénzkelet:

Bécs dec. 8kán középár pengő pénzben

Status 5 pC. kötelezv.	$101\frac{5}{6}$
„ 4 „ „	$99\frac{3}{8}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	$140\frac{3}{8}$
1834ki „ „	$587\frac{3}{6}$
Kam 2½ pC. kötel.	$66\frac{1}{4}$
Bankrészvény	$1372\frac{1}{2}$
Cs. arany pC. agio	3

A' gabona pesti piaczi ára dec. 11kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerü	csekély
Tisztabuza	112	100	$93\frac{1}{3}$
Kétszeres	$76\frac{2}{3}$	$66\frac{2}{3}$	60
Rozs	50	$46\frac{2}{3}$	40
Árpa	50	$46\frac{2}{3}$	—
Zab	32	$30\frac{2}{3}$	$29\frac{1}{3}$
Köles	—	—	—
Köleskása	—	100	$93\frac{1}{3}$
Kukoricza	40	$38\frac{2}{3}$	$36\frac{2}{3}$

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

100. szám | Pest, szerda december 16kán | 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgy. tudósitás; kinevezések; Kolozs megyei közgyülés; Csekonicsné és Becsky János †.; Zrínyi nemz. ünnepe Somogyban 's egyveleg). Anglia (Raphael; Salomons; Francis Burdett; izetlenség a' britt és modenai kormány közt; 's apróléh hirek). Francziaország (algieri tudósítás; journal des Débats orosz czikkjei és különféle). Spanyolország (választótörvény-javaslat; ujoncszedés nehézségei; hadi brigg 's Riego kanonok levele). Portugália (az uj ministerek ismértetése). Amerika. Dánia. Német- 's Olaszország. Elegyhirek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Dec. 7ik 's 9ik napjain a' budapesti állóhid tárgyát vették föl 's végezték el a' RR. többnyire gróf Széchenyinek az országos küldöttség jelentéséhez csatolt véleményét fogadván el. Nem különben fölvevén a' fő RRnek a' magyarnyelv tárgyában küldött viszonüzenetét, a' nádori közbenjárást választák szótöbbséggel. 10én a' legujabb kir. választ vevék vitatás tárgyaul.

Kinevezések: Ő cs. kir. fölsége nov. 14ki legfensőbb határozata szerint kinevezni méltóztatott: az egri káptalannál báró Barkóczy László kanonokot pankotai főesperessé; Erős Gábor bodonyi és Ruttner Ferencz egri plebánusokat pedig val. kanonokokká; —

a' győri káptalannál: Sailer György olvasó kanonokot nagyprépostá; Kovács József sopronyi főesperest olv. kanonokká; Hohenegger Lőrincz mosonyi főesperest sopronyi főesperessé; Sághy János locsmándi főesperest mosonyi főesperessé; Feltinger István győri főesperest locsmándi főesperessé; Karner Antal komáromi főesperest győri főesperessé; Varga János pápai főesperest komáromi főesperessé, és Tóth József kanonokot pápai főesperessé;

a' nagyváradi diák szertartásu káptalannál: Korbélyi Antal őrkanonokot olvasó-kanonokká; báró Bernáthffy József székesegyházi főesperest őrkanonokká; Dellinger János békesi főesperest székesegyházi főesperessé, Thezarovics Gábor krasznai főesperest békesi főesperessé; hg. Hohenlohe Sándor középszolnoki főesperest krasznai főesperessé; és Kricsfalusy Ferencz kisprépostot és debreczeni plébánust középszolnoki főesperessé; —

a' szepesi káptalannál: Valencsik János őrkanonokot olvasókanonokká; Fejérváry János székesegyházi főesperest őrkanonokká; Marczinko József kanonokot székesegyházi főesperessé; Nemessányi Gáspár kanonokot árvai főesperessé, 's Andreánszky Menyhért hibbei plebánust kanonokká; —

a' pécsi káptalannál; Benczleitner Ferencz kanonokot tolnai főesperessé; — Rihmer Bódog nádasdi, és Farkas József szászvári plebánusokat pedig kanonokokká; —

dec. 4ki legfensőbb határozata szerint: Tessedik Ferenczet eddig Budán a' magy. kir. udv. kamaránál volt számfölötti titoknokot 's a' magy. tudom. Akademia lev. tagját, a' bécsi közönséges cs. kir. udv. Kamarához fizetéstelen számfölötti titoknokká;

Lechner Ignáczot a' nagybányai kir. kamarai próbálóhivatal segédjét, ugyanottani próbálótisztté; 's végre Jacskovszky Mihályt a' rohnitzi kir. kam. vas-hivatal igazgatóját, Erdélyben vajdahunyadi igazgatóvá.

Ns Maros-székben alkirálybirákká: Nagy Sámuel, Szabó Antal és Gálfalvi Imre; kir. pénztárnokokká: Benkő Ferencz és Szentiványi János; főjegyzővé Bakó Sámuel, 's aljegyzőkké Gál Elek és Nagy Dániel uu. neveztettek.

Kolozsvárott dec. 5kén tartatott ns. Kolozs megye közgyülése, mellyben felolvastatván ez évi jan. 29kén költ, az akkor országosan egybegyülve volt KK. és RRhez intézett 's az országgyülést eloszlató k. k. leirás, valamint az ezzel kapcsolatban levő 's az erd. Főkormányszékhez intézett ugyanaz napon költ k. k. leirás, mellyben többek közt a' főkormányszék további igazgatásmódja intéztetik el; határoztatott: hogy ő cs. k. Felségéhez intézendő alázatos felirásban, az ország jelen állása leiratván, a' mentülelőbbi országgyülés kegyelmes megengedtetése iránt esedezzenek. Ugyanezen ülésben megállapittatván, hogy semmi az ország jus publicumát tárgyazó dolog vitatásába ez uttal ne bocsátkozzanak, némelly magányosak dolgait illető fensőbb rendelések 's kérelmek tárgyában határozások tétettek. Nagyon érdekes volt az igen számosan összegyült KKnak példás rend-és csenddel tartott ezen szép közgyülésökben szemlélni, mi módon tudák a' RR. buzgó hazafi érzelmöket, minden sértést kikerülve, előre látó okos mérséklettel párositani. Dec. 7kén a' jegyzőkönyv 's az ő Felségéhez intézett fölirás fölolvastatván, azok teljes egyetértéssel helyben hagyattak. Mi után ezen gyülés elnöke főispáni helytartó Macskási Pál ur, bucsuzó beszédében a' KK. szép renddel tartott köztanácskozásikról dicséretes említést tevén a' gyülést bérekeszté. — Erd. Hir.

Zsombolyi és Janovai Csekonics Julia, szül. Pribéri Jankovich, üdv. Csekonics József néhai cs. kir. vezér-őrnagy, sz. István ap. király jeles Rendje vitézének özvegye 's a' pesti jótékony asz-

szonyegyesület elnöke 6 héti sárgaságra következett gutaütésben f. év dec. 10kén reggeli ötödfél órakor minden asszonyi erdem- 's erénnyel koszorus életének 53dik évében öröklétre költözött. Hamvadó tetemei a' mind saját nemzetségére, mind országszerte számos tisztelőire 's alattvalóira, de főképpen ot méltán kesergő pesti jótevő asszonyi egyesületre s' szenvedő emberiségre nézve igen korán dicsou tnek Zsombolyon (Hatzfeld) mvárosban Torontalban a' nemzetségi sirboltban takarittattak el folyó dec. 14én m. csanadi megyes püspök Lonovics József ur által, a' engesztelő áldozatok 's gyászti sztelkedések pedig Pesten ugyan dec. 29kén, Zsombolyon pedig 's a' többi uradalmi szentegyhazakban annak idejében tartatnak.

Becsky János ur több ns. megyei táblabiró, a' közjóért érdemesen buzgott férfi, mult nov. utóbbi felén komlód-tótfalusi lakában, mintegy 50 éves korban meghalálozott.

Szathmárban a' földingás főkép Endréd tájékán, ugy szinte a' marhadög helyenkénti változattal, még mindeddig sem szünt meg. Tengeri és buzatermés az idén silányak 's az utóbbiak szokatlan mértékben üszögösek valának. Szilva 's egyéb gyümölcstermés középszerü, a' makk ennél is alabbvaló. A' burgonyát a' meglepő fagy itt is valamint a' szomszéd megyékben földben marasztá. Biharban a' buzatermés több vidékre nézve meglehetős, néhol pedig bő is vala. Tengeri sok helyen hibázott, más vidékeken pedig soha jobb nem volt. A' szénatermés középszerü. Szüret az idén is bő vala, de jósága messze a' mult évitől. A' tavalyi érmelléki bakator becse folyvást és méltán növekszik.

Somogybul valamivel késöcske ugyan, de még is minden hazafi kebelnek örömes visszaemlékezést hozva, vesszük a' tudósitást: mikép ünnepelék meg az idén is sept. 7kén N. Szigetváron halhatatlan hősünk Zrínyi Miklós dicső elestének évfordulati napját. Szigetvar mostani földesura Czindery László ur, a' megyének igen érdemes első alispánja, élesztő föl e' becses nemzeti ünnepet amaz érzéssel, melly hálás legyen nemzeti és hazai nagy tettek iránt, egyszersmind pedig kimutassa, hogy illy tettet magunkénak vallani kincs, 's Szigetvár lakosi nem feledik azon fénysugárt, mellyet a' történeti hely hozzájok csatol. Nem vala tehát az idén is semmi elmulasztva e' jeles ünneplésnél, melly azt tárgyazata fönségéhez illő hálássá, 's charakterére nézve nemzetivé tegye. Az ünnepelőtti estvén Szigetvar valamennyi kapuji, a' házaknak pedig minden ablakai kivilagittattak; a' városház kapuján Zrinyi nagy nemü képmása ezer lámpavilágnál ragyogott, folytonos mozsárlövések és hangászat közt. A' népség hevült örömmel az utczákon hullámzó csoportulatokban az elevenség legszebb rajza vala. Kora reggel másnap ujra megszólaltak a' várfokrul döbörgő taraczkok. Sziget polgárkatonasága, Csernics Márton és Brunner József vezérlésük alatt, hadi sorokban jelent meg a' városteren. Az ünneplő városi nép 's igen nagy számu vidéki uri vendégek a' szentegyházba sereglének egy jeles egyházi szónok ez ünneptárgyi épületes beszédét hallani. A' sz. misét most is Juranics László pécsi kánonok ur, ama' Juranics-faj származéka, mellyből egyik, Zrinyink olly ritka föláldozásában osztozott, mutatá be. Következett a' gazdag ebéd, mellyet a' vár falai közt a' fentisztelt alispán ur az összesereglett vendégeknek adott, 's mellynek kezdetétől végeig mozsár-szó közt ürültek az áldomáspoharak hőseink emlékére, királyunk boldogságára, hazánk virágzására 's a' hazafiak egészségére. Estve jatékszini mutatványul egy viteti szindarab adaték „Nándor-Fejérvár bevétele." Minden tét, mosolygó vonása volt a' közlelkesülésnek.

ANGLIA

A' Standard keményen kikel azon elterjedt hir ellen, hogy az egyesült éjszakamerikai statusokat az orosz czár segíteni, vagy bizgatni látszik Franciaország ellen; ugy szinte azon már több levelezőtül közlött hirre is igen fölindult, hogy orosz hajósereg fog a' földközi tengeren megjelenni, ott a' szardiniai király hajóhada egy részével összeállani, 's néhány olasz fejdelem tengeri hadával megerősödve, a' spanyol praetendenst segíteni. — Raphael, ki O'Connellt olly méltatlanul megtámadá, a' királyi társaság tagjává kivánt fölvétetni. E' dologban a' társaság nov. 26ki gyülésében szavazott, hol számos tag jelent meg, 's noha nagy ritkaság itt valamelly ajánlott tagnak félrevettetése, Raphaellel még is az történt, hogy nem választatott meg. A' szózatok száma ellene t. i. olly arányban volt mint 3: 1hez képest. Raphael ur ajánló-levelét Münster gróf, Brougham lord 's több más tekintetes személy irta volt alá. Azonban megjegyzik a' ministeri lapok, hogy e' levél több héttel iratott előbb alá, mint sem Raphael O'Connellt arra kérte vala, hogy parliamentbe választandó követül ajánlaná őt. A' Times igen kikel az ellen, hogy a' kir. társaság nem fogadta be tagul Raphaelt. — Angliából Barcelonába ismét 20,000 darab fegyver fog szállittatni. —

Londonban az aldermanek nov. 25ki ülésökben, hol már az uj lordmayor vala elnök, Brown alderman (tanácsnok) kérelmet nyujta be Aldgate kerületből, mellyben ellenmondanak Salomons ur bebocsáttatásának, minthogy fen van IV György király idejéből egy parliamenti törvény, melly világosan parancsolja, hogy a' megesketendő alderman keresztyén igazi hitére fogadja, mikép ő befolyását soha az uralkodó protestans vallás és egyház kárára használni nem fogja; már pedig ezen esküt Salomons ur, mint Mozes törvényét valló, nem teheti le. E' kérelmet a' tanács a' főügyésznek adta által 's a' korona törvénytudósinak véleményadás végett. A' lordmayor reményét fejezé ki, hogy azok itéletét már dec. 1jén előterjeszthetí. —

A' Morning Chronicle Sir Francis Burdettnek, ki O'Connellt Raphael ellen használt kifejezései miatt a' Brooke-clubból kiakará rekeszteti, szinmos „épen nem gentleman-es" kifejezéseit idézi elő, mellyekkel politikai vitájában, ellenfelei, névszerint a' derék Canning ellen élt, mig az a' tory részen állott. A' Globe pedig azt mondja, hogy egész országban igen felboszantá'k a' szabadelmü pártot Sir Francis Burdettnek a' Brooke-clubbhoz irt sorai. Leginkább azt vették tőle igen rosz nevez, hogy magányos társaságban kelt ki nyilványos charakterü férfi ellen, 's hogy levelét közre bocsátotta, mielőtt a' clubb igazgatójitól választ kapott volna.

A' Morning-Chronicle leforditja az Allg. Ztg azon czikkelyét, mellyben ez némi izetlenségről tett említést a' britt kormány, 's a' modenai herczeg közt. Meg nem elégülve t. i. némelly alaptalan gúnyolásokkal, a' Voce della verita lap, nevével igen egyértelmüen, még olly rágalmat is vesz föl, melly nem csak a' britt kormányt, hanem a' britt nemzetet is mocskolja. A' czikkely igy szólt: „Azon angol golyó, melly Zumalacarreguyn halálos sebet ejte, ama' veszélyes kézre mutat, melly valamennyi revolutiót inditá. E' kezet látók munkásnak a' juliusi napokban 's lángra gerjeszteni Párisban a' polgárháboru szikráját. Szinte igy gyujtá meg az előbbi revolutioban 1789ben Nagybrittannia geniusza az egyenetlenség szövétnekét 's teremté azon istentelen pártot, melly a' monarchiát felforgatá 's Franczia-ország földét romokkal borítá el. Anglia készité azon pokolerőmüvet is, melly Páris legnépesb környékén sült el. Ugy találjuk bizonyosan, hogy minden időben 's minden országban, bármellyik párt viselte is az angol kormányt, angol szellem volt minden gonosz szerzője. Most tehát midőn a' világ csende helyreállittatott, szükség e' veszélyes hatalmat olly állapotba helyezni, hogy többé semmit se árthasson. E' czélt csak úgy érhetni el, ha Franczia-ország a' gondviselés által neki tüzött helyét ismét elfoglalandja." — Az angol kormány kénytelennek látta magát a' modenai herczegtől elégtételt kivánni e' megtámadásért, mellyet szolgáji által Anglia becsülete ellen tenni engede. Seymour ur, ki egyszersmind a' toscanai és modenai udvaroknál van meghitelezve, azon utasitást vevé, hogy ha a' kivánt elégtétel megtagadtatik, nyujtsa által a' hgnek visszahivő levelét. Az elégtétel megtagadtatott, 's igy azon helyzetben vagyunk most, hogy nincs meghatalmazott ministerünk a' modenai udvarnál.

Newcastle nyilványos gyülése azt határozta, hogy a' város egyik fő terén tiszteleti oszlop emeltessék Grey lord „a' reform atyja" képszobrával. — A' londoni lapok majd valamennyien egyenlő szellemben 's értelemben szólnak a' spanyol királyné trónbeszédéről. A' Courier hiedelme szerint, az teljesen megfelel a' várakozásnak, 's mig egy részről nagy szilárdságot mutat, más részről nagy mérséklést is fejt ki. Igy beszél a' Globe 's a' True Sun is. De nem úgy ám a' tory Standard, melly azt szerette volna hihetőleg, ha a' királyné beszéde igen radical lett volna, 's azzal mind a' ministereket fenyegethette, mind a' külhatalmakat fölbizgathatta volna. —

Angliában 's Irlandban több egyesület szövetkezik azon angol lelkészeket gyámolitani, kik a' tized-megtagadás által kárt szenvednek. De vannak olly egyesületek is, mellyek pénzzel segítik azon lelkészeket, kik törvényesen kénytelenek a' tizedet behajtani. Ezen egyesületekkel szemközt mind Angliában mind Irlandban ollyasok is állanak most össze, mellyek meg azokat kármentesitik a' tizedtartozók közül, kik a' tizedmegtagadás miatt vagyonjokban bármikép kárt szenvednek.— O'Connell idei adójához, melly az idén, mint hiszik 20 — 25,000 ft. sterlingre fölmenend, még maga Murray ur a' dublini érsek is 25 ft. sterlinget adakozott. —

Canadai tudósításnál fogva oct. 28ról Gosford lord beszéde igen jó benyomást tön a' gyarmatban. A' franczia párt két legnevesb tagja, Viger és Lafontaine birákká neveztettek, 's Papineau ur az oppositio eddigi feje, meglátogatá a' kormányzót.— Az angol pénzkelet folyvást alászáll, mit a' franczia csökkenő pénzkeletnek tulajdonítnak; ezt pedig a' mutatkozó amerikai franczia háboru következésének. A' Sun szerint is, az angol pénzkeleti csökkenést a' franczia pénzkelet $\frac{1}{2}$ percenttel történt alászállásának tulajdoníthatni, ezt pedig az amerikai ügyviselő elutaztának 's a' franczia révhelyeken a' háborura készülgetésnek. Most közönségesen kezdik hinni, hogy a' közlések félben fognak szakadni's erre az ellenkezések bizonyosan megkezdődni. A' Courier azt állítja, hogy Barton ur (a' volt amerikai ügyviselő Párisban) 's a' követség segédszemélyei bizonyitása szerint Jackson fölindulása igen nagy lehet, 's mivel Jackson nem szokta gondolatit palástolgatni, a' jövő küldeményben bizonyosan kemény hangot várhatni tőle a' congressushoz. — Az Albion azt hiszi, Franczia-ország tengerészete sokkal hatalmasb lett a' békeidő alatt, mint a' külföld hinné. Mire a' Standard azt mondja, hogy Anglia a' csatornában ezen készületeket Franczia-ország részéről nem engedheti meg a' nélkül, hogy Anglia is hasonló készületeket tegyen. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur dec. 1jén kir. rendelést közöl, melly Machau bárót, Halgau al-admiral helyébe, ki tisztéről lemondott, Martinique kormányzójává nevezi. Egy másik kir. rendelés nov. 27ről ezen Machau ellenadmirált 's Martinique kormányzóját,

fő parancsnokává nevezi azon ör-hajóseregnek, melly az Antilláknál tartandja főtanyáját; egyszersmind fő katonai parancsnokká mind a' két szigeti (martiniquei 's guadeloupei) seregnél. A' Journal des Débats mind ezen kinevezés daczára is folyvást reményli, hogy a' két birodalom közt fenforgó vitás kérdés háboru nélkül 's békesen fog elintéztetni. Azonban a' pénzkelet még is lejebb szállott. A' tengermelléki tartományokból jött tudósítások szerint a' matrózfogadást ott már el is kezdék. A' tengerügyi ministerhez is már több személy járult kalózlevelet kérőleg, mire a' minister csak azt válaszolá, hogy most még nem adhat; de örömest fogja látni, ha készületeiket előre megteszik. — Miglen néhány tized beduin Párisban a' szinházakban magára függeszté a' közfigyelmet, azalatt honosaik közül néhány Algierban két franczia tengerész tisztnek fejét kaszabolta le. Komet briggen, melly Talcuth mellett Bona közelében horgonyza, három beduin gyümölcsöt árult 's két tiszt a' szárazra lép velök vadászni. Nem sokára puskalövéseket hallanak, a' kapitány fegyveres csolnakot küld utánok, 's annak legénysége a' beduinokat a' tisztek levágott fejeivel már futásnak eredve találta! —

Egy levelező Párisból nov. 29ről következőt jegyez meg azon vitázatokról, mellyeket a' a' Journal des Débats egy idő óta az orosz czár ellen közre tett: „A' minisiterség a' J. des Débatsnak az orosz czár ellen nyilazott politikája miatt nyugtalankodni kezd, 's félni annak sz. pétervári viszhangjától. A' királynak magának is rosz kedvet okozott az egész dolog, 's ezt érezteté is Girardin urral, kit ama' czikkelyek szerzőjének tartanak közönségesen. A' kormány, hogy azon kellemetlen benyomást enyhítse, mellyet a' des Débats czikkelyei Szent-Pétervárott okozni képesek, valamennyi követséghez azon utasitást küldé: nyilványitsák határozottan ki, hogy a' Journal des Débats semmi legkisebb összeköttetésben a' ministeriummal nincsen, 's a' ministeriumtól sem pénzt sem közleményeket nem kap; hanem egészen független, 's egyedül maga felelős mindenért, a' mit közre bocsátani jónak itél. Hogy pedig a' mostani ministerium, 's a' d. Débats szerkesztőji közt a' kormány valamennyi rendszabályira nézve az ismért egyértelműség uralkodik, az onnan van, mert a' szerkesztők meg vannak a' kormány jó szándékiról győződve. — Nem rég Párisban Labenski ur, az orosz követség titkárja franczia inasával szóvitába keveredvén azt hihetőleg moszka szójárásokal bocsátá el magától. Az inas megsértettnek tartván magát a' követségi titoknok urat pisztolyra hítta ki. Ez a' kihivó ellen a' rendőrségnél keresett ótalmat; hol azonban azon jó tanácsot adták neki, hogy csak víjon meg a' szolgával, mert a' rendőrségi büntetés a' szolga ellen nem fogja meggátolni azt, hogy ez később annál konokabbul ne átalkodjék meg kivánása mellett.

A' Moniteur szerint Toulonból telegraph nov. 28ről jelenti, hogy Orleans hg Oranba megérkezett, 's frisen van. A' sereg 24én vagy 25én fogott megindulni. — A' Messager szerint mindenütt tétetnek lépések, mellyek a' lotteriák eltörlesztését tárgyazó törvény végrehajtatását jan. 1ére hirdetik. A' lotto-tisztségek Franeziaország egyik szélétől a' másikig be fognak záratni. Dünkirchenben 's Avignonban már semmi betétel nem fogadtatik — A' Temps szerint Rayneval a' franczia követ Madridban, folyvást sürgeti és kéri visszahivatását. —

SPANYOLORSZÁG.

Következő a' spanyolországi választó-törvényjavaslat egész foglalatja, mint az a' nov. 21ki procuradorgyülésben fölolvastatott: Minden 50,000 lélekre egy követ. Választó legyen minden 25 évü spanyol, ha magában következő föltételeket egyesít: 1) hogy a' királyság határi közt spanyol szüléktől, vagy külföldön spanyol atyától származott legyen. 2) hogy a' tartomány legtöbb adót fizetőji közé tartozzék. (100 minden követre) Ha a' száz fő-adófizető sorjegyzéke készen van, még azokat is ezekhez kell kapcsolni, kiknek adó-tartozása az első sorjegyzék legkevesb adót fizetőjihöz hasonló, 's ezek is választók legyenek. 3) mindnyájan, kik következő hivatalokat vagy keresetmódokat gyakorolnak: ügyvédek, táblabirák, fiscus-tisztek, orvos és seborvos-tanárok, nyilt gyógyszertárral biró gyógyszerárusok, törvénytanárok, királyi itélő-székek licentiatusi vagy irnoki (greffiers); hazai szerzetesek; a' királyi gazdasági társaság tagjai; tudományos oktatószékek és literatura tanitói, kivevén azonban közülök az elem-iskolák tanitóit, 's a' nyelvmestereket. — Választók legyenek azok is, kik olly status-tisztségért visszalépti- vagy intézkedhetési (Verfügbarkeits) fizetést húznak, mellynek valódi jövedelme 10,000 reálnyi (2500 fr.) volt, a' szárazi vagy tengeri sereg 's polgári katonaság nyugalmazott tisztei, a' nemzeti őrseregtisztei, kapitányságon kezdve 's azon felül. A' választók sorjegyzékei a' tartományi biztosságok által készittetnek, mellyek e' munkánál a' helyhatósági testületeket tartoznak tanácsul kérdeni. Ezen sorjegyzékek minden esztendőben juliusban nyilván tétessenek ki. Reclamatiókat a' tartományi biztosságokhoz kell intézni, a' statustanácshoz folyamodással. A' tartományi biztosságok minden tartományt annyi választó kerületre oszszanak, a' mennyit czélszerünek találnak, a' nélkül, hogy ebben magokat az igazgatási vagy törvényszéki kerületekhez kössék. A' választó

gyülés elöleges elnöke a' helybeli alcalde legyen; azután annak joga lesz relativ többséggel elnököt és titkárokat nevezni. Minden választó annyi nevet magában foglaló bulletint ir, vagy irat, a' a' mennyi követ választatik tartomány-szerte; azután szintannyi helyettest 's egy kerületi biztost nevez. A' választás elvégeztetvén, a' kerületi biztos a' választási jegyzékkel a' tartomány fővárosába megyen, 's most már a' szavazatok összeiratása kezdődik. Hogy valaki követté vagy helyettessé (suppleant) neveztessék, csupán az kivántatik, hogy több szava legyen, mint más jelölteknek. A' választhatóság föltételei következőleg állapittattak meg: 1) a' választott követ spanyol és szabad legyen, 's világi állapotu. 2) legalább huszonöt esztendös. 3) család-fö 's nyilt házzal biró. 4) 6000 reál jövedelme (1500 fr.) legyen, vagy 240,000 reál (60,000 fr.) tökéje földbirtokban vagy status-adósságban, vagy kereskedési és ipar-ágokban; független és becsületes módon éljen; ügyvéd, orvos vagy törvénytanár, literator, vagy professor - hivatalban, ha ezen hivatal esztendei jövedelme 10,000 reálra (2500 frank) megyen; végre, ha valaki 14000 reálnyi (3500 frnyi) statusfizetést huz, akár munkás, akar nyugalmazott állapotban. A' corteskövetek hivatala önkéntes és fizetéstelen. Minden követ, kire a' kormány valami statusfizetéssel összeköttött hivatalt biz, uj választás alá vettetik. A' suppleantoknak hasonló föltételeket kell betölteniek. Ök következö esetekben lépnek hivatalba: 1) ha valamelly több tartomány által megválasztatott követ azok közül egyet kiválasztott. 2) a' követ halála 's 3) annak elbocsáttatása esetére. —

A' baski tartományok jelen állapotja tekintetéből, azok nem fognak még most választó kerületekre osztatni, 's a' követek kineveztetése ezen tartományok négy fövárosában, az ott összegyült választók által történend.

A' Times egy madridi irást közöl nov. 27röl, melly keserü kifejezésekben kél ki a' Spanyolország iránt gyakorlott franczia politika ellen, 's különösen a' portugáli ministerium elbocsáttatását is ennek tulajdonitja, mellynek azon czélt teszi alapjaul, hogy Spanyolország java, 's az ezt eszközölhetö portugáli segédsereg benyomulása gátoltassék. Hasonló terveket koholnak Spanyolországban is az elégületlenek, sőt hire van, hogy a' cortes-megnyitás napján Madridban zendülést is akartak felizgatni, 's a' királynét kényszeriteni, hogy Portugália segédhatásáról mondjon le. Azonban, noha tetemes embertömegek gyültek össze Madrid u'cáin, az ünnepi nap békéjét 's örömeit semmisem háboritotta. Cadixi levelek szerint a' tartományi juntak mindenütt föloszlottak, 's több helyen rendelések tétettek, hogy húsz és néhány klastromot a' többet igérőknek adjanak el.

A' Mémorial Bordelais Isturiz ur elnökké választatását szerződésnek tulajdonitja, melly nov. 16án Mendizabal 's az oppositio leghatalmasb tagjai közt tartatott. Mendizabal t. i. megigéré ezeknek, hogyha azon föltételüktöl, minélfogva az exministereket vádolni akarták, elállanak, ő viszont a' királynét rábeszéli, hogy Isturizt nevezze ki elnökké 's az exministereket is arra birja, hogy helyeiken ne jelenjenek meg. Élénk vita után a' ministernek ez ajánlata csakugyan elfogadtatott, 's igy történt, hogy a' királyné saját sympathiája ellenére, Isturizt nevezé elnöknek.

Barcelonai hir szerint az ottani helyhatóság, két zászlóalj - alkotásra nézve, mellynek mindegyike 720 emberből állandana, kemény rendelést bocsátott közre, minél fogvást a' vonakodókat de jure szolgálatba léptetik; kik pedig az illyeneket följelentik, a' szolgálattól megszabadulnak. Innét nyilván láthatni, minö lelkesüléssel van Barcelona a' királyné ügye iránt. Minának csak 1440 emberre volna szüksége, 's ennyit sem talál e' nagy városban, hanem kénytelen erötetett önkénytesekre szorulni, kiket hihetöleg kötözött kézzel lábbal hurczoltat majd háboruba, a' vonakodók földadóji pedig a' szolgálattól megszabadulnak! — tehát nagy kedvezés és jutalom a' hazának nem szolgálni! 's még efölött mi szép szabálya e' tiszta morálnak az árulkodókat jutalommal illetni! Nem elég, hogy a' revolutio a' népeket nyomasztja és sanyargatja, még csak az van hátra, hogy erkölcsileg is rontsa meg azokat! — A' Quotidienne bizonyitja, hogy azon „néhány" szökevény, kikről a' barcelonai tudósitó irja, hogy d. Carlos zászlóji alá szegődtek, már eddig is mintegy három ezer ember számra megyen. —

A' harczmezőrül irják, hogy Cordova nov. 21én elhagyta Lerint 's Logronnoba indult. Iturralde pedig ugyanazon napon Arronizban volt. — A' carlositák azon szándékkal, hogy Estellát, melly nekik igen fontos hely, többé kezeikből ki ne bocsássák, az e' várost környező dombokon vonalat alkottak, 's a' Pamplonából Tolosába vezető országuton az őrséget megerősitették, hogy krisztinai osztályok ne nyomuljanak át. E' czélra gondosan őrzik a' dos Hermanas nevü hegyszorost is, mellyet két meredek szikla fedez. — Eguia generál nov. 19én Estellában 17 személyt fogatott el, kikről gyanu volt, hogy krisztinai párthoz szitanak, 's ezek közt egy Jaen nevü gazdag kereskedöt is. Bizonyosnak mondják, hogy Cordova, nov. 20kán Carlostól két hónapi fegyvernyugvást kért; de ez azt nem adta meg, arra hivatkozva, hogy a' christinók a' szerződéseket nem szokták megtartani. — Mennyire különbözök a' két párt

tudósitásai egyazon dologban, kitetszik, ha az ember Cordova hiv. tudósitását, mellyet a' carlositák Lerinnél elfogtak, Eguia ugyanazon tárgyban irt jelentésével hasonlítja. Cordova t. i. a' 17ki ütközetről azt irja, hogy a' carlositák akkori vesztesége 100 fogolyra, 250 holtra, 700 sebesre megy, a' krisztiniaké pedig csak 10 holtra és 150 sebesre. —

Riego kanonok, Riego gen. testvére, ki most Londonban lakik, a' spanyol királynéhoz egy levelet küldött, mellyben szivesen megköszöni annak jóságát 's igazság-szeretetét, mellyel nemzetsége iránt viseltetett; de kijelenti, hogy gondolkodásmódja nem engedi őt még most Spanyolországba visszatérni. A' tisztelet, ugy irja ő, mellyel bátyám emlékének tartozom, ki honszeretete áldozatja lön, 's elveim, mellyek az övéivel egyazonok, nem engedik nekem, hogy olly kedvezést fogadjak el, melly ha nemes, és képes is szerencsétlenségemben vigasztalni, mindazáltal nem a' nemzettől ered, 's nem ugy tekintethetik, mint a' nemzet bünbánása, hanem mint Fölséged személyes nagyszivüségének ajándéka."

PORTUGÁLIA.

A' Diario do Governo nov. 21éről közli az uj ministerium-kinevezést magokban foglaló kir. rendelményeket. Visconte de Sa da Bandiera ideiglen belügyi minister is lett, míg Mozinho d' Albuquerque (nem pedig Albuquerque hg.) ki jelenleg Madeirában van, elérkezik. Albuquerque nagy eszü 's tapasztalásu férfi 's kineveztetése sok ollyant nyert meg az uj ministerség részire, ki különben attól elvonta volna bizodalmát. De Campos ur szerencsétlen választatása a' pénzügy-osztályhoz, hova ő épen nem alkalmas, csak nevelendi az uj cabinet zavarodásit. Ehez járul még azon határozat, hogy a' kincstár tudvalevő hijánya uj birtok-adó által födöztessék. De a' legveszélyesb vonás, melly az uj portugáli minisztérváltozást bélyegzi, abban áll, hogy azt a' lissaboni katonaőrség okozta. A' tisztek ugyanis azt állitották, hogy a' katonáknak joguk van a' választásokban részt venni, 's ezen állitásuk mellett nyakasan átalkodtak meg. Ezen alkotmányellenes viseletük miatt azon tisztek, kiket a' vád leginkább terhelt, félzsoldra tétettek; mire a' királynéhoz küldöttséget neveztek ki magok közül, melly a' kormány ezen tette ellen panaszkodjék. A' királyné, kinek oldalánál épen akkor egy ministere sem volt, rá hagyta magát beszéltetni, hogy ministeriuma végzését visszavonja. Ez annyit tett, mint ministereit hivataljokból kizárni; de a' milly illetlen volt egy részről illy bánásmód a' királynétól, olly veszélyesek lehetnek más részről annak következései reá nézve is. A' lissaboni katonaőrség ez által olly hatalomra emelkedett, hogy ezentul, a' hányszor kénye kivánja, a' ministeriumot föl fogja oszlatni akarni, 's ha a' királyné nem lenne czéljainak kedvező, kész lesz azt is letenni, 's helyébe Loulé marquist vagy marquisnét emelni. Eféle kinézések nem a' leghizelkedőbbek a' félsziget ezen részének sorsára nézve. — A' királyné házassága egy időre elhalasztatott, 's majd ki fog tetszeni: leszen é az uj cabinet elnöknek annyi hatalma, hogy a' királyné házasságát Szász-Coburg-Koháry hggel meghiusits? — A' papság igen munkás volt a' legutólsó választásokban, 's félő, hogy az uj cortes nagyrészint olly személyekből álland, kik a' fenálló alkotmány ellenségi, 's különösen papi érdekekbe avatottak levén, a' papi jószágok eladatása ellen harczolnak majd; pedig ettől függ főké a' portugáli statushitel állandósága. — Egy lissaboni levél szerint, mellyet a' Times közöl, Terceira hg. az utóbbi ministerváltozás következésében letette fővezéri hivatalát.

A' Morning-Herald levelezője Lissabonból, következő rajzát adja az uj portugál ministeriumnak: de Campos egy tehetős kalmár, kinek financziai észtehetsége még nincs tudva, mert azon rövid idő alatt, hogy utóbb e' tisztséget viselte, nem volt módja azt megismértetni. Ő elég gazdag arra, hogy becsületesnek tartassék, 's ez bizonyosan nagy ajánlás. Különben igaz hazafinak tartják, noha igen is hajlik a' tulzó elvekhez. — Mozinho Albuquerque, az uj belügyi minister igen nagy szenvedéllyel üzi a' Chemiát; ő 1826ban leczkéket tartott e' tudományból a' lissaboni iskolában, 's ha a' politikához ugy ért, mint a' Chemiához, valóban jó minister válhatik belőle. 1828ban Angliába 's onnét Terceirába ment, hol a' löporkészitésnél igen sok ügyességet fejtett ki; de politikai tehetségét kimutatni eddig nem volt alkalma. Ő becsületes, de igen nyakas és önfejü ember, 's elveire nézve elhatározott radical. — Loulé marquis külügyi ministert rendesen csak dámák ministerének nevezik, mert igen igen szép férfi, 's egyéb jeles tulajdona semmi, minthogy imádott felesége, d. Anna hg asszony kevély parancsinak hódolattal engedelmeskedik. — Sa da Bandiera legöregebb nyolcz testvérei közül, kik között három, Miguel alatt szolgált 's egy annak ügyét védve halt meg; a' többi pedig vele együtt a' constitutio vitéze volt. Ő igen tiszteletre méltó ember, kinek charactere szennytelen és ritka épségü.

Nov. 18án több nemzeti őr ment a' királynéhoz Necessidades palotába, hogy a' volt ministerek elbocsáttatásaért köszönetét jelentse. A' királyné pedig több katonai laktanyát látogatott meg, 's magának nagy éljeneket kiáltatott. Campos, az uj pénzminister az első kabineti ülésben mingyárt azt tanácsolá, hogy statusbukást kell nyilatkoztatni, a'

mit még is tisztársai nem fogadtak el. Camposról azt mondják, hogy az előbbi ministerek, különösen Carvalho és Magalhaes ellen annyira fel van dühülve, hogy magányos boszúja érdekének minden pillanatban kész e' miatt föláldozni a' status javát is. Róla így feltehetni, hogy az uj cortesülés megnyittatásakor (melly január 1ején leend) nyilván kimondja, hogy a' status pénzügyét olly bomlott állapotban találta, mellyen csak minden régi számadások megsemmittetése 's ujak kezdése által segíthetni. Kineveztetése a' lissaboni tőkepénzeseket páni rettegésbe hozta. — Különben, a' status-kincstár könnyebbségére minden uj minister megegyezett, hogy az eddigi fizetés feleért szolgáljon, 's a' királyné is egyezését adá, hogy civillistáját naponként 400,000 reis, vagy mintegy 100 ft. sterlinggel mérsékelje, 's mind a' braganzai hgné, mind d. Izabella Maria intést veendnek, hogy e' fölséges példát kövessék. Az uj ministerium gazdálkodási tervéhez tartozik az is, hogy a' fővezéri hivatalt egészen nélkülezze, 's ennek következésében adá be Terceira hg. lemondását.

AMERIKA.

Franczia lapok következő példányait adják az egyesült statusok déli tartományiban létező rabszolga-törvényeknek: „Georgiában azt mondja egy törvény, hogy minden rabszolga, ki megüt egy fehéret, először a' törvényszék által szabandó büntetésre ittéltetik, de sem fejét nem veszti, sem kezét, mert ez a' rabszolga urát károsítaná meg. Csak ismétlési esetben bünhöszik a' rabszolga halállal. Ha Dél-Carolinában valamelly rabszolga egyedül találtatik a' mezőn, minden elmenő fehérnek joga van kikérdezni őt, elfogni, sőt mérsékelve meg is fenyíteni. Ha ellenszegül, a' fehér büntetlenül megölheti őt. Ha Dél-Carolinában vagy Georgiában több mint hét rabszolga gyülekezik össze az uteán, mindenik elmenő fehérnek joga van, mindenikre fejenként 20 korbácsot csapni. Kentukyban, Virginiában, vagy Missouriban, melly rabszolgánál puska, lőpor, vagy bármi fegyver, vagy csak bot is találtatik, 39 korbács-csapással bünhöszik. Ha Louisiánábanvalamelly rabszolga irt engedelem nélkül lóháton ül, vagy csak kutyával megyen is, 25 korbácsot kap. Dél-Carolinában egy törvény 1800ból azt hagyja meg, hogy azon rabszolga, ki társaságban találtatik, mellynek bárminő oktatás czélja, 20 korbácsot kapjon. Éjszaki és Dél-Carolinában, Georgiában 's Louisiánában, a' rabszolgát olvasni 's irni tanitás, vagy könyv- és nyomtatvány-füzet-árulás, v. ajándékozás a' rabszolgán magán 39 korbács-csapással büntettetik, a' fehéren pedig 5000 dollárral. (10,000 pengő forint!) 'S mindezt azért, mert oktatás a' rabszolgát elégületlenné teszi, 's lázadásra ingerli. Georgiában még az atya is elitéltethetik, ha saját gyermekét oktatta is. Az éjszaki tartományokban a' rabszolgaság el van törülve, 's ott nincs is rabszolga. A' kormány az egyes tartományok törvényhozásába nem avatkozhatik. —

Az angol Courierben következő megjegyzést olvashatni: A' nov. 4eig kezünkbe jött éjszakamerikai lapok, a' Francziaország, 's az unio közt fenforgó kérdésre nem vetnek ugyan semmi ujabb fényt, de általjában még is oda mutatnak, hogy Jackson igenigen messze van bármi csekély engedélytől, mellyet netalán a' franczia kormány tőle kivánna. Sőt azt hiszik, hogy erős nyelvével, mellyel legközelebbi bocsátványában a' congressushoz élni szándékozik, maga hajlandó harczra híni Francziaországot. A' vámháborunak, mint említettük, nagy ellensége, de a' valóságos háborunak barátja. —

DÁNIA.

Holsteinből nov. 26ról tudósitások érkeztek a' dán országgyülés munkálatiról különösen a' pénzügyben. Az országgyülés e' végett némi nemzeti érdeket nyert. Nov. 2án ugyan is bizonyos Tutein tulajdonos azon inditványt tevé: „méltóztassék ő fölsége néhány fölvilágitott férfit az ország külön részeiből összehíni, kik Dánia pénzügyi állapotját szoros vizsgálat alá vegyék 's névszerint arra ügyeljenek, hogy a' status bevételei 's kiadásai közt jobb egyensuly hozassék létre; efölött méltóztassék ő fölsége az 1831. majus 28iki rendelés szellemében, miután a' férfiak véleményöket előterjesztették, 's mielőtt valami határozást tenne, a' Rendek véleményét is megtudakozni.“ A' királyi biztos ezen inditványt nem jó néven vette, mert azt tartotta, hogy Dániában a' Rendeknek semmi közük a' status bevételeihez 's kiadásaihoz. Nov. 5én egy másik hasonló értelmű javaslat tétetett, mellynek következő tartalma: „Méltóztassék ő fölsége a' Rendeknek részletes számadást előterjeszteni a' status minden hitelezéseiről névszerint bevételeiről, 's külön pénztárairól, állandó 's folyó bevételeiről, 's azok tartalmáról.“ Élénk vitatás után 56 szóval 12 ellen biztossághoz utasíttatott e' tárgy vizsgálat végett. —

NÉMETORSZÁG.

Berlinben nov. 19én üllötték meg a' városi rend 27ed évfordulati napját. A' berliniek e' városrendtől sokat várnak, 's azt hiszik, hogy idővel nálok is ki fog az fejleni, mit az angolok public spirit-nek neveznek 's a' t. — Gutzkow és Wienburg által kiadott, vagy kiadandó minden munka Borussziában teljességgel meg van tiltva. — Hasonló végzet érte Löwenthal könyvkereskedését is Mannheimban.

OLASZORSZÁG.

Anconából dec. 2ról érkezett levelek szerint a' bajor király ez napon esti 6 órakor érkezett oda. A' király szoros incognitoban utazik Augsburgi gróf név alatt 's kiséretestül nem a' Leuchtenbergi palotában szállott meg, hanem egy vendégfogadóban. Medea a' nagy angol gőzhajó, melly a' királyt egyenesen a' Piraeusba viendi, még nov. 25én érkezett Anconába. A' király pogyászát már mind feltakariták a' hajóra, 's igen hihető, hogy a' király már 3án reggel utnak induland. A' hajó negyedfél nap alatt érkezett oda Maltából, és szintannyi időre van szüksége Piraeusba (athenei révpart) érkezésre. A' királyt Portland angol fregát is kiséri. —

ELEGYHIREK.

A' belföldi czukorkészités bámulatos növekedése Francziaországban komoly elmélkedésre szolgáltat ott alkalmat, mind a' pénzügyi ministerség, mind azon kereskedők résziről, kik a' gyarmatokkal összeköttetésben állanak. A' czukorrépa-gyárok Francziaországban már most is 60 millió font finom czukrot készitnek egy éven által, mi az egész esztendei fogyasztványnak harmadrésze; 's naponként szaporodnak. A' vámbevétel Havreban ezen év 10 elmult hónapjaiban $3\frac{1}{2}$ millió frankkal volt kevesebb, mint mult esztendőben. Marseilleben hasonló a' tapasztalás. Most már mivel a' belföldi czukor megadóztatása nehéz munka lenne, azon terven dolgozik a' pénzügyi ministerség, hogy a' gyarmati czukor beviteli vámját 10 frankkal szállitsa lejebb, 's igy annak fogyasztandó többsége által a' pénzügy vesztegét pótolja ki. —

Egy a' legnevezetesb czukorgyárok közül Ledru és társaié, Páris mellett, melly naponként 150,000 font répát dolgozik fel, pinczéibe 3 millió font fér 's ezek minden 20—20 nap alatt mind kiürülnek. — A' készités gőzmozgonyok segedelmivel történik a' szokott módon. — Egy hectar (mintegy 2 hold) jó föld évenként 60,000 font répát terem, igen kedvező évben két annyit is; 100 font répából pedig Francziaországban 6—8 font czukor készül. — Igy tehát, Francziaországban 180 millió font czukor levén szükséges esztendőnként, ezen mennyiség kielégitésére 32,400 hectar földet kell répával bevetni. Azonban, ha ezt a' franczia-országi müvelt föld egész mennyiségéhez hasonlitjuk, igen kevésnek fogtetszeni, mert az mindössze 40 millió hectarra megyen. —

Angliában Perranportban, (Cornwallisban) egy templomot vájtak fel nem régiben fövény alul, mellynek mintegy 5—600 esztendőig kelle már homok alatt elboritva lappangani, 's melly egy a' legrégibb templomok közül. Tetején 's ajtain kivül semmi része sem hijányzik eredeti épségéből; hossza belülről 25 láb, kivülről 30; szélessége belülről $12\frac{1}{2}$ láb, magassága szintannyi; különös, hogy rajta ablaknak semmi nyoma; honnét azt lehet következtetni, hogy benne csak gyertyavilágnál ájtatoskodtak. Ezen érdekes épület körében több ezer meg ezer emberi csonttetem hever, mellyekről a' szél, a' reájok boritott sivány homokot elhordotta. — Bordeaux környékiről november 17ről irják, hogy ott olly nagy hó esett, melly miatt a' közösülés Marseille-lel és Spanyolországgal félben szakadt; majd egész franczia délszakon pedig az olajfák gyümölcsöstül megfagyván felhasadoztak ugyan egy részben, de nagyon nem károsultak meg. — A' skót kikötőkben ujabban 30 fa és 2 vas gőzhajó készült, Anglia, Portugália es Amerika közti közösülésre.

Hess József, izraelita, nem régiben a' quartalülésben Kirkdaleben ugy vett részt, mint esküttt, miután előbb a' Pentateuchra föleskiidött. Ő az első izraelita, kire Angliában eskütt-tisztség bizatott. — A' legnagyobb malachit, mellyet eddig a' mineralogok ismértek, 30 mázsát nyomó 's Pétervárott tartatik, de ez évben Demidoff ur bányáiban Nischne-Tagilsk helységnél egy iszonyú darabot leltek, melly 17 és fél lábnyi hosszu, 8 láb széles, 3 és fél láb magas, 's mintegy 5—600 mázsát nyom. A' kötömeg egészen durva, a' legékesb smaragdzöldszinü, 's pallérozásra igen alkalmas. Ha bányaüregéből felhozatik: talán valamelly nagy szobrászműre fordithatni; de ha mingyárt apró darabokra metélnék, és szoba-ékitésre fordítanák is, nagy értékü volna. — Csudálatra méltó, mennyiféle 's milly gazdag érczkincseket lelni a' demidoffi bányákban; ugyanott nem megvetendő aranymosás, 10 év óta a' legszebb platinamosás, nagyon jeles vas és rézbányák is találkoznak, legujabb időkben pedig ezüstereket 's ónbányákat is. —

Pénzkelet:

Bécs dec. 11kén középár pengő pénzben	
Status 5 pC. kötelezv.	$101\frac{1}{32}\frac{5}{2}$
„ 4 „ „	$99\frac{3}{32}$
1820ki statuskölcsön.	—
1821ki „ „	$140\frac{3}{5}$
1834ki „ „	$582\frac{5}{16}\frac{2}{6}$
Kam 2½ pC. kötel.	$66\frac{1}{4}$
Bankrészvény	$1372\frac{1}{5}$
Cs. arany pC. agio	3

A' gabona pesti piaczi ára dec. 15kén 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerű	csekély
Tisztabuza	$113\frac{1}{3}$	$103\frac{1}{3}$	$96\frac{2}{3}$
Kétszeres	80	$73\frac{1}{3}$	$63\frac{1}{5}$
Rozs	$53\frac{1}{3}$	50	$46\frac{2}{3}$
Árpa	$53\frac{1}{3}$	—	—
Zab	$33\frac{1}{3}$	32	30
Köles	$53\frac{1}{3}$	—	—
Köleskása	—	$106\frac{2}{3}$	100
Kukoricza	40	$38\frac{2}{3}$	$36\frac{2}{5}$

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

101. szám — Pest, szombat december 19kén — 1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; kinevezések; aradi közgyülés; Nagy Benedek †; a' budai m. szinésztársaság ügye hiv. közlemény után). Ausztria (katonai tisztváltozások). Anglia (a' dublini Pilot és a' Standard czikkei, londoni egyetem; Salomons; O'Connell 's a' t.). Franczia-ország (Fieschi levele; strassburgi Münster; Napoleon kalapja). Schweiz. Spanyolország (procerek háza fölirása; spanyol hirlapok a' választó törvényről; Wilde ezredes; Eco a' portugáli változásokrul; éjszaki hadierő). Amerika (Texas tartomány; elnökségre kijelöltek) Németalföld. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Dec. 12iki orsz. ülésökbül a' RR. két ujabb üzenetet intézének a' fő RRhez, elsőt, mellyben a' magyar nyelv tárgyában a' föns. Nádor közbenjárása kéreték; 's másikat, melly az országgyülés bérekesztése iránt legközelebb érkezett kir. leirásra feleletül a' RR. határozatát tárgyazá. Az elsőre mindenben egyező volt a' fő tábla véleménye is, 's Nádor ő fönsége az országos kivánsághoz képest, a' közbenjárást el is fogadá. A' másik üzenetet 14ikén vevék a' fő RR. tanácskozás alá, és szinte közös levén ohajtásuk, hogy a' már bevégzett tárgyak még ezen országgyülésen törvénybe igtattatnának, erre pedig az eloszlatásra kitüzött időt rövidnek tartván, megegyezének abban, hogy e' tekintetből ő Fölsége az országgyülés meghosszabbitására kéressék; azonban nem akarván érinteni a' fölségnek az országgyülést eloszlatható jogát, mindent mellőzni ohajtának, mi e' tárgyra nézve juris publici kérdéseket támasztana, 's a' válaszüzenetet a' RRhöz ezen értelemben határozák föltétetni. — A' dunai hidat Pozsonyban dec. 12ikén a' nagy zajlás miatt ujra kiszedték.

Kinevezések: Ő cs. kir. felsége octob. 12iki legfensőbb határozata szerint: Felber József hadpénztári tisztet kassai hadipénztárnokká;

nov. 14k. határozata szerint: Matich József diakovári kanonokot „podborjei sz. Ilona“ czimzetes apátjává;

az esztergami káptalannál: Miskolczy Márton kolosi b. Sz. apátját 's esztergamvári sz. István prépostját, székesegyházi főesperessé 's esztergami zöldmezei sz. György prépostjává; Sztankovics Antal honti főesperest és katona 's vértanu sz. György apátját, sz. István prépostjává; Bartakovics Béla „béli 's apátfalvai három kuti b. Sz. menybemenete“ apátját, honti főesperessé; —

nov. 14ki határozata szerint: a' nyitrai káptalannál Tordy János kanonokot gradnai főesperessé; —

nov. 19ki határozata szerint: Szabó János esztergam-megyei áldozópapot, és a' nagyszombati lyceumban a' mathesis oktatóját, Pestre a' magy. kir. egyetemhez a' Dogmatika másod szaka r. tanitójává; — valamint Szilassy János szombathelyi megyei áldozó papot 's a' magy. tudom. társaság rendes tagját, szinte a' pesti kir. egyetemnél az erkölcsi és pásztorkodási theol. nyilv. 's r. oktatójává;

nov. 27ki határozata szerint: Harmos László sólymosi plebánust az egri káptalan tiszteletbeli kanonokjává; —

nov. 30k. határozata szerint: gróf Serényi János bányászati tanácsnok kilépte által Szomolnokon megürült bányászati tanácsnoki 's kerületi bányabirósági hivatalra gr. Nyáry Lajost eddig Kapnikbányai bányamestert és bányaszéki helyettest;

dec. 1öi határozata szerint: a' budai fő postaigazgatóságnál megürült 3ik ellenőri postatisztihivatalra Nyitra-Zerdahelyi Sándor postatisztet méltóztatott kinevezni;

továbbá: gróf Sermage Károly, cs. kamarásnak, bántáblai közbirónak 's a' zágrábi tudom. kerületben a' nyilványos oktatás főigazgatójának kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy számára ő szentségétől a' pápától küldött sz. Gergely-rend kis keresztjét elfogadhassa és viselhesse.

Aradvmegye KK. és RRei a' hazafi érdemek nyilványos méltatása jeléül a' köztiszteletü derék gr. Széchenyi Istvánt szinte keblezetteik koszorujába füzöttnek ohajtván, f. h. 2kán tartott közgyülésökben a' grófnak megyei táblabiróvá kineveztetéséért köz akaratjokat nyilatkoztatták 's erről a' főispán urat tudósitani elhatározák. Ugyanezen közgyülésben Bohus János tb. ur a' nemzetiséget 's tudományokat terjesztő intézetek, mint a' haza virágzását tárgyazó legsikeresb eszközök elősegéllése czéljából, 's azok gyarapitásához járulni minden hazafinak tartozó kötelességénél fogvást, a' magy. tud. Társaság pénzalapjának gyámolitására élete fogytaig évenként fizetendő 200 pengő frtot kötelezőleg ajánlván, — ezen hazafi szép példa következésében a' megyebeli többi birtokosaknak is, mint számos közhasznu intézet előmozditásában tapasztalt buzgódásuaknak, erőteljes fölszólittatásuk, Aczél Sándor másod alispán urra bizatott. — Aradban is fölemeltetett a' marhahus fontjának ára 9 krol 10re.

Az erdélyi udv. Kanczellaria Szabó Gergely halálával megürült erdélyi orsz. számvevő-hivatalra Győrffy Mihály alszámvevőt nevezé ki.

Bécsben f. dec. 16kán reggeli 7½ órakor egy köz szeretetü és mind sziv lélek-észre, mind tisztviselői munkásságra, mind emberi 's baráti tekin-

tetből hosszabb életre olly igen méltó hazánkfia rekeszté be kora életpályáját, t. i. Felső-Büki Nagy Benedek, cs. kamarás, arany sarkantyus vitéz, m. k. udv. kanczell. valós. titoknok és számos megye táblabirája, mintegy 42 éves korában. Földi maradványai 17kén délutáni két órakor megáldatván Bánkra (Veszprém vgyébe) szállittattak örök nyugalomra páratlan jóságu édesanyja szül. Ferenczy Magdolna asszonyság hamvadó tetemei mellé. Kétségtelen, hogy minden barátja 's ismerőse országszerte könnyes sohajtással lebegteti körül a' korán elszenderültnek sirját 's békemalasztot ohajt hamvainak!

Tisztelt Olvasóink a' budai magyar színész társaság jelen állapotját, 's hozzá vetőleg azt is, miképen készül jövendője, látni fogják a' következő közleményből, melly a' Honmüvészben némi e' tárgy körüli szükségesnek látott fölvilágitásul hivatalosan adatott ki 's mi az igazság rovására örömest még nagyobb nyilványra juttatjuk:

Miután mult augusztusban a' megyei közgyülésen az ideigleni magyar színház épittetése elhatároztatott, a' budai színész társaság nagyobb része hazafiságos buzgalmától vezéreltetve ismételt nyilatkozásában a' t. vgye előtt lemonda mind azon pénzbeli segedelemről jövő tavaszig. mellyben őt t. n. Pest vgye mind eddig részesiteni méltóztatott, és azt inkább az uj épülendő magyar színház költségeire fordittatni kérte reméllvén, hogy (miután e' nyilatkozás következésében a' társaság némelly tagjai vagy elhocsáttattak, vagy ön szántokból inkább máshova szegődtek, hogysem e' télen által kevesebb fizetéssel megelégedtek volna) a' téli hónapok alatt a' naponkénti jövedelmek szükebben ugyan, de még is türhetőleg fedezendik a' kevesebbel beelégülendő 's kisebb számra olvadott társaságnak költségeit. Ennél fogva october elejétől kezdve a' társaság saját szárnyára jutott ugyan, de azért a' t. megye felügyelése alatt maradott. A' körülmények azonban megcsalák a' hazafiságos buzgalom szerény reményeit, 's a' társaság ujolag kényszeritve látá magát a' t. n. megye atyai gondoskodásához folyamodni. Ennek sikerét a' megyei színészeti küldöttség jegyzőkönyvének itt következő kivonatja hitelesen adja elő:

Tek. Pest vármegye által a' szinészet tárgyában kiküldött deputatiónak 1835ik eszt. sz. András hava 29kén tartatott összeülése alkalmával:

Felolvastatott a' budai magyar szinész társaság folyamodása, mellyben azt adja elő: hogy october 1só napjától fogva ön erejére hagyatva, ha bár hijányosb jövedelmekkel is, segittetve a' tek. ns vármegyétől Kántorné, és Kovácsné jutalom-játékaik megtéritése, 's a' muzsikai kar fizetése pótlása által hitte: hogy vállalkozásának a' következő hónapokban is megfelelend; de a' hidnak legroszabb időszakban elvesztése ebbeli reménységét egészen semmivé tette; — ugyan is a' rendes havi bérlet mintegy 700 váltó forintra menvén, a' legujabb, 's legjobb darabok adatásában is többnyire a' költség fedezésére sem elegendők a' napos jövedelmek, 's egybe véve 257 forintot is alig tesznek. és igy az eddig bejött, összesen 957 v. forint a' már leszállitott 's kisebb számra és fizetésre nem is szállitható muzsikai kar, és segéd személyzet havonként 1100 forintot tevő fizetésére sem elegendő; — minélfogva, hogy mutatványait félbenszakasztani kénytelen ne legyen, azt kéri: hogy valamellyik cassából neki 4000 váltó forint olly módon kölcsönöztessék, hogy ez a' társaságnak a' vármegye pártfogása alá, 's később különben is Pestre derültebb időben való általléptével a' jövő aprilis 1só napjától kezdve esztendő alatt a' társaságnak egymásért való jótállása és lekötelezése mellett részenként vonatnék-le.

Végzés. A' Küldöttségnek, sőt magának a' t. n. vármegyének is semmi olly rendeltetésű pénztára nem levén, mellyből a' folyamodó társaságnak valamelly summa kölcsönöztethetnék, ebbeli kérése nem teljesittethetik; a'mennyiben azonban kétségen kivül van: hogy ha a' folyamodó társaságnak segedelem nem nyujtatik, az szétoszlani kénytelenittetvén, ez által, ha maga az ügy azon semmiségbe nem esik is vissza, mellyből egyedül a' tek. n. vármegye Rendeinek semmi hazafiui czélra szánt áldozattól nem irtódzó állhatatos elhatározottságuk volt képes kiemelni, minden esetre következésekkel teljes sérelmet szenvedend; ezen szempontból tekintve a' tárgy több oldaln vitatásra adván alkalmat, a' küldöttség abban állapodott-meg: hogy minekutána a' társaságnak elmellőzhetlen pártolásra csak a' hid betételéig leend szüksége, folyó évi december 1től kezdve a' hid betételéig a' szinészi személyzet october előtti fizetésének két harmadrészre leendő leszállitásával fő szolgabiró Simoncsics János urnak eddig is csüggedést nem ismert dicséretes felügyelése alatt pártoltassék, a' pótlék-summának bejövetele az önkényes adakozásokból váratván. Melly végből is az aláirási iv a' Küldöttség által megnyittatván: Gróf Dessewffy Aurél ur részéről 10; tábl. Jankovich Miklós ur részéről ugyanannyi; Gróf Teleky Sámuel ur részéről 20; alispán Földváry Gábor ur részéről 10; tábl. Mérey László ur részéről ugyanannyi; főügyvéd Rákóczy Endre ur részéről 5; fő szolgabiró Zlinszky János ur részéről ugyanannyi; Gróf Ráday Gedeon ur részéről 10; táblabiró Döbrentei Gábor ur részéről 5; főszolgabiró Simoncsics János ur részéről ugyanannyi; eskütt Bellagh Antal ur részéről ugyanannyi; végre alügyvéd Egressy Sámuel ur részéről 2 pengő, összesen 107 pengő forint hónaponkénti ajánlatok tétettek; egyszersmind feltenni lehetvén: hogy a megyebeliek, kiknek hazafiui buzgóságuk adott lételt e' jelen 's annyi viszontagságok után állandó megmaradása felőlnaponként biztosabb reményt nyujtó intézetnek, azt illy közel a' kivivott czélhoz elhalni nem engednék, a' Küldöttség ezen megállapodása felől olly végre értesittetnek mindnyájan fő és al szolgabiró — nem különben esküt urak a' folyó évi 3578dik számu közgyülési határozat folytában, hogy lelkesittetvén ezen ügynek az egész hazára kiható érdeke által, azon alkalommal, midőn vett utasitásaikhoz képest a' Grassalkovich ő herczegsége által ajándékozott telken már épülő nemzeti szinházra teendő adakozás végett a' megyebeli birtokos urakat és egyéb lakosokat felszólitják, egyszersmind kérjék-meg a' fentebb előadott körülmények tekintetéből ezennel a' hid betételeig ismét pártolás alá vett budai magyar szinészek részére teendő segedelmezésre is, 's a' mit az e' czélra való ajánlatokból beszednek, azt minélelőbb mutassák be tudósitásaik mellett a' vármegyének.

Kiadta Nyáry Pál m. k.
aljegyző.

Erre következett mellékletül tek. ns. Pest vármegyének 1835 nov. 19dikén sz. kir. Pest városában tartatott Köz-Gyüléséből.

4935 sz. a. Minekutána tapasztaltatott, hogy a' Pesten felállitandó Magyar Színháznak állapotja, némelly hirlapokban olly hijányosan közöltetett a' Közönséggel, hogy azokból valóságos mi karban létét nem csak kitudni nem lehet; hanem inkább a' Közönséget tévelygésbe hozzák; holott pedig szükséges, hogy annak valóságos mibenlétéről a' Közönség voltaképen értesittessék; annál fogva, abban állapodtak meg az egybegyült KK és Rendek, hogy a' Hazai Tudósító. nem különben Regélő czimü hirlapokban hirdettessék ki annak valódi mi karban léte, jelesen: hogy minekutána ezen vármegyének Rendei, Országgyülési Követeik által az iránt hivatalosan tudósittattak, hogy az Országgyülés olly szándékban légyen, hogy minekutána Nádorispán Ur, Ő Császári Királyi fő Herczegsége u. m. a' pesti ékesitő biztosságnak kegyelmes Elnöke, 's Fő Igazgatója is kegyelmesen megegyezni méltóztott abban, hogy sz. kir. Pest városa Tanácsa által javaslott helyen, ugy mint a' Duna partján, a' Kereskedői Épületnek általellenében lévő üres funduson, egy olly Nemzeti Szinház épittessék, melly mind külső formájára, mind belső elrendeltetésére nézve a' Nemzetnek diszére légyen, azon helyen országos költséggel Nemzeti Színház épittessék, 's e' végre 400,000 pengő forint országosan ajánltassék, ezen Vármegyének Rendei az e' folyó hónap 17kén tartatott Köz-Gyülésből Országgyülési Követeiknek azt az utasitást adták légyen, hogy minekutána egy díszes nemzeti Színháznak Pesten leendő felállítása a' Nemzetnek már régi ohajtása volna, annál fogva azt szorgalmaztassák, hogy e' végre a' fentebb

érintett summa, vagy hogy ha ez e' végre elegendőnek nem találtatnék, annyi summa, a' mennyi kivántatni fog, országosan megajánltassék, egyszersmind azonban azt meghatározták légyen köz akarattal ezen Vármegyének Rendei, hogy minekutána előre el lehet látni, hogy akár épittessék ezen díszes Nemzeti Színház országos erővel, akár pedig szabad királyi Pest városa által, a' melly arra való készségét, és teljes szándékát már kinyilatkoztatá, minden esetre annak végrehajtása több esztendőt kíván, ahoz képest az alatt is azon ideigleni Színház épitése, mellyet ezen vármegye, a' hatvani kapunál lévő 's Grassalkovich Antal ur Ő Herczegsége által e' végre dicséretes buzgósággal ajándékozott telken épiteni már elkezdett, 's melly már jó formán fel is emelkedett, és a' mellynek rövid idő alatti teljes felépitését a' részszerint már készen lévő, részszerint az ezen nemzeti ügyet szívöken viselő lelkes Hazafiaknak adakozásaiból összegyülendő pénzből annyival biztosabban reményleni lehet, minthogy már csak ezen gyülés tartása alatt is, a' jelen volt Rendek önkényes ajánlásaikból 7,789 forint gyült öszve; kitelhető szorgalmatossággal folytattassék.

AUSZTRIA.

Ő cs. k. fölsége az udvari haditanács elnökéhez következő legfensőbb kéziratát intézte: Nagybátyám Károly főhg. kivánságát terjeszté előmbe, hogy 3ik fija Fridrik főhg. ki elhatározott vonzalmat mutat a' tengeri szolgálat iránt 's kit ennélfogva különösen a' tengerészethöz szükséges ismeretekben fölavatni szándékozik, rangjához illő tisztfokon, mint számfölötti a' tengerhadhoz alkalmaztatnék. Én e' kivánságot teljesitendő, Fridrik cs. k. főhget a' tengerhadhoz számfölötti lineahajó-kapitánynak nevezem ki 's a' t. Ezenkivül még következő tisztváltozások történtek a' cs. k. hadseregnél: Prohaska Ferencz b. altábornagy 's az udvari haditanács másodelnöke tulajdonosa lett az előbb b. Lattermann nevet viselt 7 sz. sorezrednek. — Rath József b. general-őrnagy és osztálynok Peschierába rendeltetett várparancsnokká 's mellette altábornagyi czimet fog viselni. Előléptek generalőrnagyokká köv. ezredesek: Roditzky Károly b. a' 39 sz. d. Miguel sorezredtől és Köck Antal a' 4ik patt. ezredtől. Ezredesekké köv. alezredesek: Ramberg György a' fószállásmesteri kartól b. Trapp-sorezrednél; Weigl János a' 3ik patt. ezredtől a' 4iknél; és Kossen Ferencz a' mérnöktesttől Lissa és Lesina szigetek kormányzójává. Alezredesekké köv. őrnagyok: Jüttner József a' bombázótestnél; Smid Ferencz a' 3ik patt. ezrednél; Blankenburg Henrik, gr. Hardegg vasasoknál; Szokolits Spiridion, gr. st. Julien-ezrednél grán. zászlóalj parancsnoka Paviába megyen helyparancsnokul. Őrnagyokká lettek köv. kapitányok: b. Eynatten Auguszt a' gr. Hardegg-vasasoktul Fridrik szász hg. vasas ezredénél, különben mint segéd az udv. haditanács elnökénél; gr. Clam-Gallas Eduard a' császári vasasoktul gr. Hardegg vasas ezredénél; Jouy Fülöp, gr. Kinsky-sorezrednél; Fischer Leopold, Sándor cs. sorezredénél; Weinhuber József az 1. patt. ezredtől a' 3iknál; Ander József és Frank Sebestyén a' fószállás-mesteri karnál; Rukavina Dániel a' tengerhadi gyalog zászlóaljnál, mint annak parancsnoka. Gróf Merveldt Miksa a' csász. huszároknál őrnagy 's Csehországban a' főhadi parancsnokság segédje, Ferencz Károly főhg. ő cs. k. fönsége segéde lett. Praitschoph Ferencz kapitány, 's az arcièretestőröknél másodőrmester őrnagyi czimet nyert Zambelli György hajóhadnagy (kapitányi rang) 's a' gályarab-fékház igazgatója, szinte őrnagyi czimet nyert. Nyugalmaztattak: gen. őrnagy Quallenberg Károly peschierai várparancsnok, altábornagyi czimmel; és Zsitvay Antal; továbbá ezredes Gerster Tivadar Lissa és Lesina szigetek kormányzója; alezredes: Leovits Mátyás az ogulini 3 sz. határőri ezredtől nyugpénzzel és ezredesi czimmel; gr. Strassoldo János, gr. Alberti-könnyülovagoktul; Zuccheri Ödön páviai helyparancsnok ezredesi czimmel; b. Zedlitz József a' Hardegg-vasasoktul és Filaretti Auguszt a' tengerhadi gyalog zászlóaljtul; — végre kapitány; Antony Ferencz, hg. Wellington-sorezredtől, Baithel József a' föloszlatott galicziai határőrvonal 2ik osztályától, Zambelli József a' Geramb-huszároktul, valamennyin őrnagyi czimmel és dijtoldalékkal; Kusche Ferencz, István főhg. sorezredétől szinte őrnagyi czimmel. B. Mylius Fridrik nyug. őrnagy, a' badeni kat. fürdőház parancsnoka lett. Peckert Venczel nyug. ezredes az Erzsébet-Theréziai alapitvány egyik megürült helyét nyerte el. Külső rendeket 's azok viselésére legfensőbb engedelmet nyertek: Woeber Antal gen. őrnagy a' lengyel kir. sz. Szaniszlórend első osztályát; B. Dankelmann Vilmos ezredes a' szász-erneszti hg. házrend közép keresztjét; st. Ambroise Mihály majlandi helyezredes a' szardiniai sz. Móricz és Lázár-rend közép keresztjét; hg. Liechtenstein Ferencz alezredes a' szardiniai huszároknál a' sz. Móricz és Lázár-rend kis keresztjét; Mengen Adolf alezredes a' szászerneszti hg. házrend kis keresztjét; Reiche Vilmos alezredes a' főszállásmesteri karnál, a' porosz kir. vörös sas-rend 3ik osztályát; gr. Waldstein-Wartemberg őrnagy a' császári huszároknál az orosz sz. Annarend 2ik osztálykeresztjét; Richer Lőrincz őrnagy a' szard. huszároktul a' parmai udvarnál a' szard. sz. Móricz és Lázár-rend nagykeresztjét; Wolframm Vilmos és Dobrovolszky János alezredesek, továbbá gr. Kolowrat Ferencz kapitány és Rohmann Ferencz főhadnagy a' szászerneszti hg. házrend kiskeresztjét.

ANGLIA.

A' dublini reformlap (Pilot) néhány czikket közlött volt, mellyekben e' czim alatt: „a' hazug zsidó" Raphaelről, O'Connell ellenéséről vala szó. O'Connell említi e' körülményt azon levelében, mellyet Barrett urhoz a' lap szerkesztőjéhez ir, hol egyszersmind arra szólítja föl az irlandiakat, hogy az angol és skót reformegyesületek példájára ők is illyekbe álljanak össze. Azt is mondja e' levélben többek közt, hogy mivel Raphael nem zsidó, itt e' szó: „Zsidó" gúny gyanánt használtatik, mit gáncsolnia kell. Még a' vad zsidó-üldözési kor maradéka ez, korább időkből. Igaz, nem huzzák ki többé fogaikat a' zsidóknak, hogy pénzt csikarjanak ki tőlök, mint az országtalan János király idejében 's nem is akasztják fel; sem nem égetik meg őket, hogy a' többit illy ijesztő módok által képmutatásra kényszeritsék. A' müveltebbek a' zsidóság közül azonban jelen időben szintolly keserüen érzik a' mostani üldözést, mint eldődeik a' nyersebb idők vadságát. „Soha, úgymond, nem kellene felednünk,

hogy a' zsidóság nagy nemzet, és hatalmas volt, 's az isteni nyilatkozásban részesült. Emlékeznünk kellene, hogy imádandó Megváltónk, halandó részénél fogva zsidó volt. — Igaz, a' zsidó nemzet megbukott 's elszélyedt az egész földön; de tekintetük a' gondolkodó keresztyént inkább arra birja, hogy emlékezzék meg, mi szorosan teljesültek a' zsidók által megvetett jóslatok 's a' t.

A' Standard azt iratja magának Frankfurtbol, hogy Atheneben lázadás ütött ki, 's a' király és kormány megszalasztatott, 's a' t. E' hir, mellyet azonban más lapok meghazudtoltak, a' különben szorosan monarchiai érzelmü torylapot furcsa elmélkedésekre fakasztja. Azt állítja tudnillik, mikép meg van győződve, hogy Görögország mostani helyzetére nézve respublicai kormányalak volna legillőbb; mert csak respublicák, és hősök képesek ollyas nehézségeken diadalmaskodni, millyek Görögországot környezik most.—Valamennyi szinü londoni lap roszalólag nyilatkozik arról, hogy a' franczia ministerium a' csuda-pört ujra fölvétette. Bármi nehézség kiséri, ugymond a' Standard, Lajos-Fülöp uj kormányát, mindazáltal e' nyakas megáltalkodás ama' pörre nézve még is oktalan. Több év mulva következő büntetés boszúra mutat, 's megsemmiti a' példa erejét. —

A' kormány egyetemet szándékozik Londonban állítani. A' terv már teljesen ki van dolgozva. Az eddigi, magányosak által fölállitott londoni egyetem, 's a' kir. collegium lesznek uj főiskolák benne. Ez egyetemnél mindenféle tudományosztályban fog előléptetés történni, kivevén a' theologiai kart, úgy hogy a' dissenterek panasza is ezennel tökéletesen meg fog szünni, mivel ez által a' fenálló egyetemekből kizáratásuk elmellőztetik. A' mostani londoni egyetem részvény-birtokosai gyülésében dec. 2án a' ministeri terv elfogadtatott. A' lépcsőket különösen minden más törvényes intézettől független tanács fogja kiosztani, melly előtt a' jelölteknek próbát kell tenniök. A' terv védelmezői közé tartozik Hume ur is. — Londonban dec. 3án a' canterburyi érsek elölülte alatt nyilványos ülésben a' szenvedő protestans lelkészek támogattatásukra Irlandban 11 — 12,000 font sterling gyüjtetett össze. Az érsek nyilványitotta ugyan, hogy a' gyülésnek egyedül jótékony czélja van, úgymint támogatni néhány ártatlanul szegénységre jutott családot; azonban a' londoni püspök még is azt mondotta többek közt, hogy a' katholikusok és szabadelmüek Irlandban a' protestantismust ki akarják éheztetni az országból. Ennélfogvást a' protestantismust, sőt a' keresztyénséget is aláirással kell támogatni. Mind ez természetesen politikai czélzás volt. E'fölött azt is hirdeték, hogy a' király 500, a' királyné 100 font sterlinget irtalá e' czélr a. A' vállalatról a' M. Chronicle is kedvező értelmüleg nyilatkozik, ámbár az aláirások többnyire conservativek vagy olly testületek részirol történtek, hol a' conservativ párt számosabb.

Az aldermani törvényszék a' korona törvénytudósai által adott vélemény következésiben kénytelen volt dec. 3án Salomons urnak, az Aldgate kerület részire megválasztott közbirónak a' törvényes esküt, melly a' keresztyén hitrül szól, aláirás végett előterjeszteni, mit Salomons ur, mint izraelita, természetesen le nem tehetett. Erre az aldermanség részéről a' legnagyobb tisztelet bizonyittatott iránta azon sajnálkozással, hogy megválasztatását ennélfogva megállhatlannak kénytelen határozni 's Salomons ur ekkor azt nyilvánitotta, hogy a' korona törvénytudósai közül egyik neki olly eskünyilatkozást igért föltenni, mellyet aláirhat; de az aldermanek abba ereszkedni nem akartak, 's a' javaslott végzés nagy többséggel fogadtatott el, valamint az is, mellynél fogva uj választás határoztatik. Salomons ur, a' Globe állítása szerint, sem ezen végzésnek ellenmondani, sem választásra jelöltül ujra föllépni nem szándékozik. Azt hiszik, Humpherys fog közbirónak választatni. —

Megfelelt O'Connell ur Sir Francis Burdett azon levelére, mellyben ez amannak a' Brooke-clubból kizáratását hozá javaslatba. A' levél Derrynane-apátságból nov. 27röl honfitársihoz szól, 's jelszava ez: „Egy lat pézsmát, kedves gyógyszerárus", 's azt mondja abban, hogy rágalmazójinak illy megtámadásit, sőt még tizszerte nagyobb szidalmit is örömest türi hazájáért, „ha árulás is szeretni azt, 's halált okoz annak védelme". Azután igy folytatja: „Most csak azért irok, hogy bizonyosakká tegyelek titeket, mikép kötelességemnek tartom mind levélben, mind személyesen a' néhai Sir Francis Burdett választójihoz fordulnom azon izetlen és semmivel sem érdemlett megtámadásért, mellyet a' „Times" ama' baronet nevében elkövetett ellenem. Én ezt mintegy 14 nap mulva fogom tenni, ha értésemre nem esik az alatt, hogy a' szerencsétlen embert barátjai személyes őrizet alá vették. Csakugyan bebizonyul, hogy — a' szegény — önmaga ellen forditandja fegyverét, ha jól nem fognak rá vigyázni. De ha még ezentul is szabadon hagyják őt szerte kalandozni, akkor szomoru kötelességem leend Westminster választójit az ő, 's védenczeik viseletére figyelmeztetni, kiket hiúz szemüleg buzgósága ótalma alá vett. Az alatt pedig egy halom szép szó után fogok látni, hogy minden, mi tollamból folyand, pézsmaként illatozzék. A' politikai harczot csak rózsaolajjal fogom vinni. A' ki gyalázatos hazugságokat terjeszt,

ezentul „hamisítónak“ neveztessék; a' ki elveit, pártját, hazáját elárulja, „kába, korhadt embernek“ hivassék; 's kinek csak egy erénye volt, de ezernyi hibája, 's ez egy erénnyel fölhagy anélkül, hogy csak egy hibáját javítaná meg, az, e' pillantásban valóban nem tudom, mikép hivassék? de még is sajátlag egy illatozó szót fogok rá fölfedezni, melly elég szelid legyen, nehogy a' mind testi, mind lelki tekintetben korhadt sz. jamesi forgórokka porhanyú idegeit igen igen megrendítse.“ A' levelet az irlandiak felszólításával végzi, hogy maradjanak a' már megkezdett úton állhatatosan, 's névszerint támogassák a' mostani ministeriumot, mellyet hatalmas ellenségek ostromlanak, 's egyszersmind szines baráti is el-elárulgatják titkon, nehogy azon áldásteli világ, mellyet a' mostani igazgatás Irlandra áraszt, villám-fényhez hasonlítson, melly a' visszamaradó sötétséget még komorabbá teszi. —

Azon javaslat, mellyet O'Connell Irlandban tett, hogy reform-egyesületek szövetkezzenek össze, igen kapós, mert azóta számos előkelő whig azt határozta, hogy nem sokára, sőt legközelebb e' czélra gyülés tartassék Dublinban is. Az egyesületek az angol és skót egyesületek mintája szerint lesznek alkotva. —

FRANCZIAORSZÁG.

Parquin úr, kit a' pairszék elnöke Fieschi védelmezőjének kinevezett, ahoz következő levelet irt: Páris, nov. 30. Elnök ur! — Azon szerencsében részesít Ön, hogy Fieschi vádlott védelmezői egyikének nevezett ki a' pairszék előtt. A' törvény egyértelmüen az emberiséggel úgy kivánja, hogy még a' legnagyobb vétkes se legyen birája előtt védelem nélkül. Én kinos kötelességet fogok teljesíteni, 's Fieschi pöre elővételén, úgy szinte a' vitázaton is megjelenni; de midőn a' kihallgatás napja eljövend, nem igérhetem, hogy szózatom szókat talál védelmére. Tisztelettel vagyok 's a' t.“ E' levélre Fieschi szerfölött rosz franczia nyelven 's inkább helytelen mint helyesirással felelt Parquin urnak, 's válaszában megköszöni, hogy védelmét fölvállalta. „Nem azért választám én Önt, úgymond, mintha feloldoztatásomat reményleném. Nem, uram; tudom én, hogy vétkes vagyok, 's habár a' nagy Cicero, vagy a' nagy (H) Omerus védelmeznének is, lehetlen volna feloldoztatnom, mert magam vallottam meg vétkemet 's a' t.“ —

A' felső és alsó-rajnai lap igen bosszankodik azon, 's valóban igen is méltán, hogy a' strassburgi Münster (szentegyház) uj villámhárítóját egyenesen Steinbach Erwin, a' szép mű épitője sirjába irányzották, elannyira, hogy a' munkások e' végetti gödörásás közben a' nagy müvész csontjaira akadtak, 's azokat sárba is dobálták 's elhurczolták onnan, ugyhogy még most sincsenek eltakarítva. Azonban régiségbuvárok 's kedvelők hordották el jobbadán azon férfi csontjait, kinek Europa legszebb épületmüvei egyikét köszöni. E' gyalázat, felkiált a' felső 's alsórajnai lap, koronázza a' „Münsteri biztosság“ vandalismusát, melly nem régiben a' régi tisztes egyház szépitésére azt egészen 's végig fehérre mázoltatá. A' mondott lap fényes elégtételt kiván Steinbach Erwin megszentségtelenített maradványi miatt. —

Napoleon kalapja dec. 2án árverés utján 1950 frankért adatott el Párisban. A' közönség előtt két ismeretlen veré annak árát. A' megvétel után élénkül kérdezék a' szerencsés birtokos nevét. Egy szózat örömrikkantására, hogy ez „franczia“! olly dörgő tetszés zendült meg az árverési teremben, melly tömve volt kiváncsiakkal, hogy annak összeroppanásától tartottak. Végre megtudták a' vevő nevét is 's ez Lacroix dr. ur. Versenytársa Armand Carrel vala, ki 1920 frankig verte árát. Csudálkoztak rajta, hogy a' kormány ügyviselői közül senki sem jelent meg az árverésen, sem a' régi sereg nevesb emberei közül. Altri tempi.

A' Moniteur szerint több éjszakamerikai lap említé, 's néhány fr. ujság is utána, mintha a' franczia kormány a' kamara szavazása óta semmi közleményt sem küldött volna a' washingtoni kabinetnek, sőt inkább igen is tett; mert Broglie hg azonnal meghagyá a' franczia ügyviselőnek Washingtonban, hogy tegyen ez iránt illő közlést, mit az teljesitett is. A' Messager sajnálja, hogy a' Moniteur az amerikai kormány válaszát is egy uttal nem közlötte.

Egy párisi lap genuai levelezője azt irja, hogy Francziaországban szántszándékkal fognak nagy lármát ütni Olaszországból a' miatt, mintha Szardiniában nyugtalanságok ütöttek volna ki. — De azt is hozzá teszi, hogy e' hireket nem kell hinni, mert csak ürügyül szolgálnak arra, hogy fegyvert küldhessen a' kormány ezen szigetbe, melly a' spanyol had számára fog hajóra szállíttatni. A' közös gyülekvéshely Spartivento fokhegy (promontorium) lenne, hol nápolyi fegyveres hajók is fognának hozzájok csatlakozni szárazföldi katonasággal, mellyet a' félszigeten a' szárazra akarnak szállítani. Némellyek azt hiszik, ezen expeditiók Cataloniába szánvák; mások, hogy Valenciába; de senki bizonyosan nem tudja. Genuában magában, honnan a' levelező ir, igen bajos valamit tapasztalni az egész dolog felől, mert a' rendőrség minden közlést meggátolni törekszik. Genuában sok idegent láthatni, kik különféle országokból oda érkezett katonatisztek, 's a' félszigetre don Carlos mellett harczolni menendők. —

SCHWEIZ.

A' Schweizi Allg. Zeit.ból az Öest. Beob. következő érdekes apróságokat közöl: „Mi a' nép többségével tartunk, 's együgyü véleményünk, hogy vallás és erkölcs az országok alapja. Együgyü véleményünk az, hogy az Istenről, 's evangeliumáról megfeledkezés a' sok korcsma 's csapszék mellett ez alapokat megrendítendi. Együgyü véleményünk az, hogy minden kormánynak legbiztosabb talpköve az igazság; ostoba véleményünk az, hogy önkény gyöngíti a' kormányt, a' vadászok, lőegyesületek 's valamennyi szurony daczára is. Ostoba véleményünk az, hogy puszta erőszak a' jogot fölfalhatja ugyan, de meg nem emésztheti. Ostoba véleményünk az, hogy illy emészthetlenségektől kicsiny 's nagy kormányok gyakran misererét kaptak már. Együgyü véleményünk az, hogy a' statusgazdálkodásban jó rend, 's hü számtétel az ország örömére 's boldogságára szolgál. Ostoba véleményünk az, hogy rendetlenség 's az országos pénzek bárminő elpazérlásaaz országot mindig szerencsétlenségbe taszítja. Együgyü véleményünk az, hogy az ország hivatalaira honfi előbbvaló mint idegen. Ostoba véleményünk az, hogy sem a' franczia, sem az olasz, sem a' lengyel, sem a' német nem ollyan jó schweizi, mint mi. — Ostoba véleményünk az, hogy választások nép nélkül nem népválasztások. Együgyü véleményünk az, hogy mindennek megkell az övét adni. Együgyü véleményeknek nem sok magas barátja van. —

Aargau kültanácsa azt határozta nov. 27én hogy a' beltanács minden végzését javalja, 's iránta köszönetet mond. Egyszersmind azt, hogy betevén az esküvési jegyzőkönyvekbe azon magyarázó nyilatkozást, mellynél fogvást a' lelkészek által letétetni kivánt eskü sem a' katholika vallásnak sem a' cantonban eddigelé elfogadott egyházi törvényeknek ártalmára nem lehet, 's nem is leend, a' lelkészek ujra szólíttassanak föl az engedelmességi eskü letételére; a' még folyvást vonakodók ellen pedig a' törvényes határozások teljesíttessenek. A' lelkészek, mint emlitők, e' végzés következésében már le is tették az esküt.

SPANYOLORSZÁG.

A' dec. 4i Messager a' procerház fölirását már elkészültnek mondja. Annak foglalatja nem egyéb, mint a' thrónbeszéd paraphrasisa. Mint tudva van, azt kilencz tagból álló küldöttség készitette, kik hárman a' kamarában uralkodó három fővélemény képviselőji. Ezen vélemény-különség nyilván kitetszik a' fölirásban is, 's ennek a' kölcsönös engedélyek által, mellyeket a' küldöttség tagjai egymásnak tettek, minden elhatározott szine elveszett. Csudálatos azon körülmény, hogy a' fölirás szerkesztését nem Galiano vagy Arguelles urakra, ezen nagy hirü 's elméjü férfiakra, hanem egy ismeretlen Puyg nevü tagra bizták. A' fölirás igen mérséklett kifejezésekben van szerkesztve. Annak czikkei fölött nov. 27én kezdődött a' vitatkozás, 's ekkor kezdődött egyszersmind a' gyülés drámai érdeke. — A' portugáli ministerváltozás Madridban nagy zajt okozott, 's a' spanyol ministerium, különösen Mendizabal, kitünő kedvetlenséggel látta ezt. — Barcelonában nov. 24én nagy lárma volt egy játékszindarab-előadás miatt, mellyet másodszor ismételtetni nem engedtek. A' játszott mü lelketlen volt ugyan, de politikai vagdalásokkal teljes, 's ezért igen tetsző. Már kitöréssel fenyegetett a' förgeteg 's félni lehetett, hogy a' szinházat felgyujtják, midőn a' rendőrség engedni hajlott; a' darabot eljátszották, 's a' közönség elégülve oszlott haza. —

Ujabb hirlapok bővebb közlést adnak a'thrónbeszédre adott procerházi fölirásra nézve, melly a'27ki ülésben, egy idei vitatkozás után, mellyben a' pártok, noha még eddig igen mérséklett módon, magokat kitüntetni kezdék, a' procerház által elfogadtatott. A' tanács-elnök, ki több izben beszélni kezdett, hijában próbálá némelly helyek kihagyatását sürgetni, mellyek igen erősen emlékeztetnek a' zendületi állapotra, mellyből Spanyolország csak most bujt ki. Parsent grófnak, a' spanyol ministerium portugáli szövetségestársa iránti viszonyit illető kérdésére azt nyilatkoztatá Mendizabal ur, hogy a' portugáli segédsereg benyomulása semmi akadályt nem fog szenvedni, 's neki e' tárgyra nézve az uj portugál ministeriumtól biztositása van. Miraflores ur és Ahumada hg. némelly kifejezésekre nézve másitásokat kivántak. A' National e' procerházi fölirásról következőleg ir: a' thrónbeszédre készült válaszfölirás a' procerházban nov. 27én elfogadtatott, némi vitatkozás után, mellyet a' kimult ministerek pártja vitt 's melly közben Mendizabal ur is több izben szólott. A' minister ki nem vihatá egy helynek kihagyatását, melly a' zendületi mozgások ellen van intézve, azon félelmes mozgások ellen, melly a' procer urak nagy részébe olly nagy félelmet öntött, hogy már honukból is ki akartak szaladni. A' magas ház maholnap még annyira is vetemedik, hogy azon juntákat, mellyek Toreno ministeriumát megbuktatták, kárhoztatni fogja! különben maga Mendizabal ur is olly kifejezésekben szólott a' rendfentartás szükségéről, mellyek a' procerek többségét egészen kielégiték, 's a' regenskirályné érdemeit, annak föls. leánya ártatlanságát, az angol szövetség 's az álorczás közbejárulás hasznait igen igen ékes és pompás beszédben dicséré. — A' procuradorház fölirási javaslata még nem jött vitatás alá.

A' spanyol hirlapokat most leginkább a' választótörvény fölötti elmélkedés és tollharcz foglalatoskodatja. A' törvényjavaslat inditóokai a' nov. 28i Gacetában voltak kifejtegetve; a' ministerium t. i. kijelentvén nézeteit, miknél fogva az egyenes választást az indirect választás elibe tevé, azt nyilatkoztatja, hogy Spanyolország mostani körülményei nem engedik a' választási rendszert olly széles alapokra épiteni, mint Franczia v. Angolországban. A' tanácskozás alá bocsátott javaslat ugyan csak 30,000 spanyolnak ad választójogot mig a' kisebb számban maradt terv szerint abban 2—300 ezer ember részesült volna. A' Revista Espanola, (Galiano ur hirlapja) folyvást erősen védi a' ministeri javaslatot; az Eco pedig, mint népszerűtlent, gyalázgatja. — Másik kérdés, melly a' spanyol sajtót jelenleg igen foglalatoskodtatja, azon úgymondott könnyitéseket illeti, mellyeket a' franczia határszéli felsőségek a' csempezőknek engedtek, hogy Carlos kezébe fegyvert, élelmet és lovakat juttassanak. A' spanyol hirlapok mindent elkövetnek, hogy az insurrectio hosszasabb tartását külső okból magyarázhassák.

Wylde ezredes, ki két hétig Madritban tartózkodott, nov. 27én ment vissza Burgoson és Valladolidon keresztül az éjszaki sereg főhadi szállására. Mindenki megvallja, hogy az ezredes személyes tehetségeinél fogva sok más felett alkalmatos azon nehéz hivatalt, mellyet visel, czélszerüleg betölteni. Angol szigorusága, mellyet britt természete nem tagadhat el, nem teszi őt ügyetlenné a' spanyol character sokféle sajátságai kitanulására, mellyeket ő soha sem sért meg. Viselete a' kormány teljes helybenhagyását érdemelte. Egy az ezredes tiszteletére, az angol követ által adatott vendégség alkalmakor egészen váratlanul fölkelt Mendizabal, ki szinte vendég volt, 's átnyujtá a' megtiszteltnek királynéja nevében III Károly rendje csillagát, egyszersmind kinyilatkoztatván, hogy ezen kijelelés által az ezredes érdemei még korán sincsenek eléggé jutalmazva.

A' nov. 20diki Eco következőleg elmélkedik a' portugáli változásokról: — belőlök „ugymond" elég világosan kitetszik, hogy Portugáliában azon jelenés ismételtetett, mellyet utólsó hónapokban Spanyolországban látánk. A' portugáli ellenzék, forró szabadság szeretettől lelkesülve, folyvást kiabált a' volt ministerium törvénytelenségei, rosz kormánya, 's nepotismusa ellen. Ez a' választó idő elérkezteig még mindig ellenszegült: de mióta az beállott, 's a' közvélemény az ellenzőfélnek kedvezőleg mutatkozott, merészkedett a' ministerium erőszakhoz nyulni 's a' vitában meggyőzetett. Lesznek számosan, kik a' lissaboni történeteket, mint törvény 's jogelleneseket rajzolják; de mi azt mondjuk, hogy sem a' portugáli tisztikar nem sértette meg kötelességét, mert a' charta által neki megadott joggal élt, sem a' királyné nem hibázott, midőn hű jobbágyai tiszteletteljes folyamodását kegyesen kihallgatá.

Hire van (de nem eléggé bebizonyosult), hogy a' spanyol ministerium nagy sokára Bardaji vagy Mariano Carnerero belépte által teljes számu leend. Ez utóbbi bécsi ügyvivő volt.

Az Echo de la Fontière következő általnézetét közli a' navarrai királyságban 's baski tartományokban, Alava, Guipuzcoa és Biscayában létező carlosi és krisztinai hadi erőknek: carlosi erő összesszáma Navarrában 9950 ember, Alavában 6400 ember, Guipuzcoában 4500 ember, Biscayában 7150 ember; d. Carlos királyi őrserege, vagy a' szent zászlóalj 860 ember; mindössze tehát az egész carlosi hadierő 28,860. — Krisztiniak: Navarrában (a' pamplonai, lumbieri, puenta la reynai, larragai, ladosai, tudelai, caparossai, arguedasi, azagrai, tafallai 's vianai őrhelyeken 7300 ember; ezenkivül d. Leon Iriarte, Elemente ezredes, Aldama osztálynok 's Cordova gen. vezérségi alatt levő mozgó seregek 16,580; mindössze tehát) 23,850 ember; Alavában a' vitoriai és la pueblai őrhelyeken 2300 ember; Guipuzcoában a' st sebastiani és iruni őrhelyeken 1600 ember; Biscayában (a' bilbaoi, portugaletei 's bermeoi őrhelyeken 4000; ezenkivül Evans angol gen. segédserege, Jaureguy veressipkási és Espartero gyalogsága 8300; mindössze tehát) 12,300 ember. Összes száma tehát a' négy tartományban tanyázó krisztinai katonaságnak körülbelül 40,000 főre megy. — A' Globe pedig igy határozza meg az angol segédsereg számát: 5 osztálynok, 5 osztály-őrnagy, 41 tábornagy, 94 kapitány, 184 altiszt, 18 kadét, 157 dobos, 7161 közgyalog 's 653 lovag.

AMERIKA.

Ujyork nov. 1jén; Kilátásink a' jövőbe igen kedvetlenek, sőt majd azt mondanám, nyugtalanitók. Elsőben is a' háboru vagy béke kérdése Francziaországgal nincs elhatározva; 's noha mindnyájan azt hisszük, hogy puszta illendőségi háboru sem hozzánk, sem Francziaországhoz nem illenék: még is igen tarthatni, hogy az elnök megnyitó beszéde ellenséges hangon fog szólani Francziaország ellen. Más részről a' birodalmat Texas tartománynak mind Mexico, mind az egyesült statusok iránti viszonya háborgatja. E' tartományba tudnillik sokan kiköltöztek az éjszakamerikaiak közül, 's mint ollyanok ott földeket vásárlottak 's megtelepültek. 'S most miután számuk igen megszaporodott, azt akarják 's kivánják ezek, hogy Texas ne Mexicóhoz tartozzék, hova tartozott vala mindeddig, hanem Éjszakamerikához kapcsol-

tassék. E' végre Ujorleansban még társaság is keletkezett, melly fegyveres népet 's fegyvert küldött oda e' tartományt hadi erővel elfoglalni. Texas tartomány némi tekintetben nevelné ugyan az egyesült birodalom anyagi erejét; de gyöngítené erkölcsi tehetségét az ott létező rabszolgarendszer miatt, melly még inkább öregbítné az egyesült birodalomban meg sem csöndesült rabszolgaság miatti zavart. A' háborurol, vagy legalább tetemesb ellenkezésről az egyesült birodalom 's Francziaország közt szintolly aggódással szólnak most a' lapok, mint a' mennyi bizonyossággal hinni sem akarák azt előbb.

A' Journal des Débats hosszu czikkelyt közöl az elnöki kijelöltrül Éjszakamerikában. A' Courrier erre megjegyzi: „A' Débats czikke az éjszakamerikai elnök-kijeleltről bizonyosan Chevavalier M. ur tudósításából ered, ki nem rég érkezett meg Éjszakamerikából. Mackau ellenadmiral kineveztetése is az antillei parancsnokságra összefüggésben van e' tudósítással. Az elnökségre Van Buren ur, és Harrison gen. van kitüzve. Van Buren polgári osztályhoz tartozik, Harrison katona. Az amerikai nép általjában igen hajlandó katonát választani elnöknek 's ha Jackson jövő küldeményében talán kemény hangon fog a' congressushoz Francziaországrul szólani, mit a' Débats igen is hihetőnek mond, akkor még valóbbszinű, hogy nem a' polgári osztályu Van Buren, hanem a' katona Harrison fog elnökké választatni. Azért maradt ki Clay is már kétszer a' választásból, mert nem volt katona. De mindebből a' Débats czikke szerint mást is következtethetni. Az elnököt Éjszakamerikában ismét megválaszthatni; azonban az a' szokás uralkodik, hogy a' melly elnök már kétszer választatott meg egymás után, 3szorra leteszi az elnökséget, 's nem vállalja el a' megválasztást. Jackson gen. tehát, ha meg akar választatni, csak háborus érzelmet gerjeszt majd a' népben, 's mint nagy katona meg is fog választathatni.

NÉMETALFÖLD.

Antwerpből dec. 1ről következő levelet közöl az Allg. Ztg: Tegnap a' borgerhouti vasutnál dolgozó napszámosak közt némi rendetlenség fordult elő. Az égettszesz (pályinka) befolyása világosan mutatkozik azon sokaságban, mellyet az ittasság elégületlenségre 's majd zendülésre ingerel. E' lázongó 's elégületlen szellem tegnap hevesebben tört elő, mint máskor, 's névszerint épen a' legpipogyább (leghitványabb) napszámosak zajgottak leginkább. Panaszuk a' napszámbér kicsinységét illette. A' zajongás olly nagy volt, hogy a' község igen nyugtalankodék rajta, 's fegyveres rendőrség, meg sorkatonaság volt szükséges a' nagyobb zavar-eltávolitásra. Az ellenszegülő napszámosak megfutamultokkal a'zaj végre lecsilapult. Három személy azonban, kiket a' lázadás inditóinak tartottak, elfogatott. Erre mámorjok után az előbb nyakasan vonakodott munkások közül sokan ismét csöndesen a' munkához fogtak. — Nem csak a' Párisban hanem Brüsselben lakó lengyelek is megüllötték nov. 29ét, mint a' varsói fölkelés napját. Mintegy 36—40 lengyel volt itt az ünneplésen jelen, mellyre más tisztes vendégek is összegyültek. —

Lorient franczia szökevény Belgiumban, kit a' brüsseli rendőrség eltávozni parancsolt az országból, folyamodást nyujtott imént a' képviselőház elibe, melly is Gendebien ur inditványára e' folyamodást fölvevén, azt határozta: küldessék a' folyamodás a' belministerhez azon felszólitással, hogy minélelőbb adjon rá tudósitást. Mint tudjuk Belgiumban a' politikai szökevényeknek menedékhelyök van. —

A' képviselő kamara előtt a' külföldi szarvasmarha-behajtás ügye forga fen. Számos követ tudnillik panaszkodott, hogy különösen Hollandiából sok szarvasmarhát terelnek be 's még a' sereg számára szállitók is mindonnan hajtják ezt vágóra. Mire nézve némelly követek azt javaslák: nehezittessék meg e' behajtás, hogy igy Hollandia ezáltal is mind inkább kényszerittessék a' függőben levő viszonyok kiegyenlitésére; mások azt állíták, hogy Belgium Hollandiával fenálló kereskedésében em veszt, mert noha Belgium szarvasmarhát vesz onnan 's tőle, de Hollandia meg mindenféle gyármüvet viszen ki Belgiumból. A' ministerium mind e' mellett még is javaslatba hozá, hogy a' külső szarvasmarha-behajtási vámdij emeltessék föl. Rogier ostromlá ezen javaslatot, mert igy csak a' csempüzés fog szaporodni, 's a' szegény még bajosabban fog husételhez jutni, mint eddig. A' kamara a' ministerium javaslatát látszik pártolni.

Pénzkelet:

Bécs dec. 16kán kőzépár pengő pénzben	
Status 5 pC. kötelezv.	101 2/5 5/2
„ 4 „ „	99 3/5 2/2
1820ki statuskölcsön.	217 1/2
1821ki „ „	140 1/8
1834ki „ „	583 3/4
Kam 2 1/2 pC. kötel.	66
Bankrészvény	—
Cs. arany pC. agio	—

A' gabona pesti piaczi ára dec. 18kán 1835:

pozson. mérő váltó garas	legjobb	középszerű	csekély
Tisztabuza	110	100	93 2/5
Kétszeres	76 2/5	66 2/5	60
Rozs	50	48	45 1/5
Árpa	—	45 1/5	42
Zab	32	30 2/5	30
Köles	—	—	—
Köleskása	116 2/5	106 2/5	100
Kukoricza	40	38 2/5	36 2/5

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

102. szám | Pest, szerda december 23kán | 1835

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (országgyülési tudósitás; kinevezések; Doboka megye közgyülése; b. Schönstein József, Höck Ferencz, b. Barkóczy Károly, Scultéty István, Szilágyi József †.) Anglia (Calcuttából hirek 's különféle holmi). Franczia-ország (Moniteur és j. de Paris. az amerikai ügyről; az öreg Talleyrand; gőzhajózás 's a' t.). Oroszország (a' varsói beszéd a' j. des Débats és Beobachter után). Spanyolország (tisztváltozások; adakozások a' hadi költségekre; a' Revistát gyalázzák; Catalonia állapotja). Amerika. Portugália. Németország. Belgium. Németalföld. Elegyhirek.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban a' RR. dec. 14—16 napjain többnyire a' már kész határozatok szerkesztésével foglalatoskodtak. Dec. 17ikén ors. ülés volt mind a' két táblánál 's a' tanácskozások egyik tárgya az országgyülés végét sürgető legközelebbik k. leirásra készült fölirás javaslata.

Kinevezések: Ő cs. kir. fölsége nov. 28ki legfensőbb határozata szerint: az eperjesi görög egy. káptalannál Chira András őrkanonokot nagyprépostá (pedig mellkereszt-viselhetési engedelemmel); Hodobay Bazil éneklő-kanonokot, olvasó-kanonokká; Popovics Bazil püspöki titoknokot éneklő-kanonokká; Gaganecz József héjőkereszturi plebanust őrkanonokká; Jakowits Mihály csebinyei plebánust iskolás-kanonokká; — dec. 10iki legfensőbb határozata szerint pedig Zárában a' coll. törvényszéknél megürült tanácsnoki hivatalra dr. Nagy József obbrovazzoi praetort méltóztatott kinevezni.

Az erd. kir. Főkormányszék Beringer János ur előléptetésével ürességbe jött kormányszéki kiadó segédtiszti hivatalra kormányszéki jegyző Szabó Ferencz urat; a' Veszprémi Sámuel ur nyugalmaztával pedig az erdélyi tartományi számvevői hivatalnál ürességbe jött számvevőtiszti hivatalra ingrossista Incze István urat nevezé.

Az erdélyi kir. kincstárnokságnál Bányai Mihály elhunytával egy lajstromzói; a' károlyfejérvári kir. pénzverő-háznál pedig a' fő aranyválasztói 's a' műszerekre ügyelői hivatalok jöttek ürességbe. (k. kam. tud.)

Ns. Doboka vmegye RRei Bonczidán dec. 11 's 12ikén tartották közgyülésöket. Előbb is az országgyülés-eloszlatást tárgyazó f.e.jan 29k. költ's az ország RReihez 's k. főkormányszékhez intézett két leirás olvastatván föl, elhatároztatott: ő cs. k. kir fölségét alázatos fölirásban az országgyülés mentülelőbbi megadatásaért megkérni. 'S ezen fontos tárgyon kivül a' RR. semmi más tárgy iránti tanácskozásba nem elegyedtek. Erd. Hir.

Pest és Buda közt dec. 22. 's 23ka közti éjjel a' Duna beállott.

Báró Schönstein József udv. tanácsnok, referendár, aranysark. vitéz 's a' magy. kir. sz. István rend irnoka, Bécsben f. h. 13ikán élte 44ik évében meghalálozott. — Ez előtti nap pedig szinte Bécsben, hunyt el Höck Ferencz apát, a' cs. Leopold-rend vitéze, udv. tanácsnok, 's a' cs. kir. napkeleti akademia kiszolgált igazgatója életének 87ikében. Ezen boldogult hazánkfija (szül. Pozsonyban 1749 oct. 11k.) egyike volt a' mostani keleti nyelvtudósak legjelesbeinek. 1777ben a' keleti akademiában már r. tanitója volt a' keleti nyelveknek. Fáradozásai jutalmaul II. József császártol 1785ben Nekrep prépost helyébe az akademia igazgatójává neveztetett ki, 's ez időtül fogva egész az intézetből kilépteig a' keleti nyelvek 's hazai történetek mellett, az arábok, persák, ozmannok, turkomannok és tatárokéit is tanitá. Az ujra kinyomatott Meninszky szótár-kiadásban, egyike volt a' legelőbbkelő részvevőknek 's a' hozzá csatolt tudományos észrevételek nagy részint tőle vannak. 1801ben a' bécsi egyetem rectorává választatott. 1804ben ünneplé az akademia óalatta Maria Therezia cs. és kir. által lett alapulta félszázados évét; melly alkalommal az akkori legidősb növendék Stürmer Bertalan, jelenleg ausztriai követ a' portánál, az intézet teremében nagy számu gyülekezet előtt, alkalmi beszédet mondott. Hosszas és haszonnal teljes igazgatása alatt Höck ur az akademiának egy majd 20,000 keleti hivatalos levelekből 's más különféle tárgyu irományokbul álló kincset gyüjtött a' növendékek gyakorlására 's müvelődésére. 1827ben ünneplé ezen intézet félszázados évnapját Höck áldásteli abba léptének; egy valódi ünnep vala ez, melly minden jelenvolt, többnyire magas méltóságokban álló, hajdani növendékeit körülötte, mint atyjok körül egy kellemes koszoruba füzte. Ez alkalommal nyeré a' Leopold-rend keresztjét.—Meghalt szinte Bécsben dec. 12ikén b. Barkóczy Károly cs. aranykulcsos, őrnagy 's több külföldi katonai rend vitéze, élte 50ikében; végre Budán Skultéty István a' magy. kir. Helytartótanács lajstromzója dec. 14ikén.

Kolozsvár dec. 11. Egy szerencsétlen meggyilkoltatott öreg temetési tisztességének valánk mai nap szemlélőji. Nyugalmazott kamarai számvevő tanácsos Szilágyi József ur életének borzasztó erőszakos halál vete véget 78dik évében. A' külvárosban a' kötemető aljában fekvő tulajdon házának belső udvara felől levő magány szobájában dec. 9re viradott reggeli 5 órakor ágyában halva találták, torkán 's mellén látható kék foltok erőszakos megfojtatását nyilván mutatták; két ládáját, mellyben pénzét tartotta, fel-

törve, a' benne volt irományokat szétszórva lelték; azon szobához közel, mellyben meggyilkoltatott, a' szomszédvendégfogadó közkertjén talált lajtorja mutatta, hogy a' gyilkosok azon hágtak át, kik az elragadott pénzzel, mint nyomaik mutatták, a' köztemető melletti u'ra mentek. — Ezen gyilkosok a' gonosztettre már jó előre készültek, mert a' szerencsétlen eset előtt egy héttel a' meggyilkoltatottnak hamis őrkutyája méreggel találtatott megétetve. A' boldogult férfi 42 évig folytatta pontos szorgalommal kir. közhivatalát; szorgalmas és a' gyüjtöttet még maga kényétől is megvonó takarékos gazda levén, közhirből gazdag embernek tartatott. Mint tudatik, minden szerzeményit még ezelőtt több évvel tett végintézetében a' n. enyedi ref. collegiumnak, hol tanult, hagyta. —

ANGLIA.

Calcuttából irják, hogy Rundschit Singh és Dost Mohammed chan közt a' fenforgó viszályok szünni kezdenek. Rundschit Singh e' végre Gurnaumba ment, hol Mohammed chan 15,000 emberrel 's 35 ágyúval helyet foglalt. A' békejavaslatokat Mohammed chan tette, kinek a' miatt hogy három testvére elpártolt töle, 's több csatát vesztett, hadakozási vágya igen megcsüggedt. Rundschit Singh azonban igen alázó föltételeket terjesztett elibe. — Calcuttában azt hitték közönségesen, hogy a' kormány Indiában mindent ezüst-pénzlábra szándékozik állítani, az arany-pénzlábat pedig teljesen eltörleni. —

Az angolok élnek halnak hires férfiak kéziratairt. Elgondolhatni, hogy sokan örömest akarnának O'Connell kéziratával is birni. Nem rég valaki igen unszolta őt e' miatt kérelmével, 's legalább csak néhány szót 's nevét kivánta. O' Connell türelmét vesztve a' kérőnek következő tagadó választ irt: „Uram! Annyit zaklatnak kézirásomért, hogy föltettem magamban ezentul nem adni azt senkinek többé. Ön 's a' t. O'Connell Dániel.“ —

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur és Journal de Paris következő czikket ad az amerikai ügyről: „A' Gazette de France, miután a' Moniteur dec. 4ki czikkelyét közlötte, következőleg fejezte ki magát: E' rövid nyilatkozáshoz, (mellyben tudnillik a' Moniteur említé, hogy a' kormány hirül adá az amerikai kormánynak a' követház végzetét,) még a' következőt is kell csatolnunk, mellynek valóságaért kezeskedhetünk. Igen is, a' külminister csakugyan meghagyá a' 25 milliót illető törvény megszavazta után a' franczia ügyviselőnek Amerikában, hogy tudósitsa Jackson elnököt a' végzésül fogadott Valazé-féle indítványról, azon bizonyitással, hogy a' franczia ministerség a' legkisebb vagy legszeljdebb visszahuzással is meg fog elégedni. „„Ha tehát, úgy mond a' franczia ügyviselő, Ön rá áll arra, hogy a' congressust megnyitó beszédben oda nyilatkozik, mikép Ön igen is élénk volt azon sürgetésében, akkor a' franczia kormány egészen megelégülve 's minden ki lesz egyenlítve.““ De a' mit a' Moniteur nem mond, az abban áll, hogy Jackson a' franczia ügyviselő ezen szinléseire épen semmit sem felelt, 's épen azon napon adott parancsot Barton urnak az amerikai ügyviselőnek visszatérésre, mellyen t. i. a' közlés tétetett. Azt kérdezzük már most bármelly becsületes embertől: mert volna é hat év előtt valaki franczia ügyviselővel igy bánni? Eddig a' Gazette. A' Gazette levelezője, (folytatja a' Moniteur) hibásul van értesítve. Hibás, mintha a' franczia ügyviselő olly közlést tett volna az egyesült statusok kormányának, mellyben illyen vagy ollyan kifejezés beiktatása kivántatek a' jövő küldeménybe. A' franczia kormány kötelességének tartá közleni az 1835ki jun. 17iki törvény tartalmát, 's azon kötelességét, mellyet e' törvény rá ruháza. De az is hibás, hogy ezen a' franczia kormány meghagytára tett nyilatkozás válasz nélkül maradt. Mind a' közlés, mind a' válasz szóval történtek. Az e' tárgyban előforduló irományok a' pairkamara és követház asztalaira fognak tétetni. 'S ha bár a' kiegyenlités nem lehetséges is, legalább semmi sem történt azokban, mi a' félreértést 's meghasonlást a' két ország közt még inkább terhelné. — Minthogy azonban tavaly a' franczia tulajdon ellen javaslott rendszabályra az egyesült statusok ügyviselőjének visszahivatása következett, a' franczia kormány részéről némi előgondoskodási rendszabályok voltak szükségesek. Ez a' mostani készületek czélja, mellyek réveinkben történnek. E' pillantásban tehát nincs jogszerü ok háborura Francziaország 's az egyesült statusok közt 's a' megtámadás semmi esetben sem fog Francziaország részéről eredni.“—A' National egy Algierből jött levél után azt mondja nov. 24röl, hogy Abdel-kader ügyviselői által elterjesztett hirnél fogva ezen aráb vezér a' franczia sereget nem fogja bevárni, hanem a' pusztába visszavonulni. —

Már emlitettük, hogy Ujyork és Anglia közt rendes gőzhajózásra társaság állott össze, most ismét franczia és amerikai tőkepénzesek arra szövetkeztek, hogy Ujyork és Havre közt létesitsenek gőzhajózást. A' terv már ki van dolgozva, 's elfogadva, 's tetemes házak irták alá magukat. Két gőzhajó franczia, kettő amerikai lobogó alatt fog járni. Mig e' vállalat létesül, azalatt még egy más gőzhajózással is foglalkoznak a' tőkepénzesek. Szándék udnillik Havre és Sz. Pétervár közt fölállitani gőzhajózást. Az orosz czár ezt igen ohajtja, 's létesitésére mindjárt első 200,000 frankot irt alá, de olly föltét alatt, hogy orosz részről mindenik gőzhajón bizonyos számu fiatal tengeri legénység tartassék, melly arra legyen szánva, hogy

miután tanulási éveit illy gőzrakhajókon a' csatornában vagy pedig a' keleti tengeren kitöltötték, azután a' czári tengerészetben [tartozzan k mind szolgálni. Az ezen gőzhajózásra szolgálandó első gőzhajót Russziában már megépitették, 's hihetőleg a' jövő tavasszal moszka lobogó alatt meg is fog az Havre előtt jelenni. —

A' National a' Moniteur azon czikkelyére, mellyben tagadá, hogy a' fr. kormány valamelly bizonyos kifejezés fölvételét kivánta legyen az éjszakamerikai egyesült statusok elnökétől, annak legközelebbi küldeményébe a' congressushoz, következő észrevételt közöl: „Igen is csak szóbeli közlemények történtek a' franczia és éjszak-amerikai kormány közt Livingston ur levele után. De ez nem kedvező mód az úgy is roszul vitt ügy békes elintézését hihetőbbé tenni, mert ha olly sok fáradságba kerül az irott oklevelek értelméről megegyezni: mi történik akkor, ha az értekezések a' beszélgetés említéséhez c-atoltatnak? A' franczia kormány ad első példát az alkudozás e' furcsa nemére. Pageot urnak meghagyaték: beszélje Forsyth urnak el, hogy a' franczia kamarák bizonyos indítványt szavaztak, melly az egyezés végrehajtatását a' küldemény által okozott sérelem helyrehozása alá rendelé. Forsyth azt válaszolá Pageot urnak szóval, hogy elbeszélésére nem ügyel, Barton ur pedig azt kérdezte beszéd közben Broglie urtól: melly napon fog tetszeni a' franczia kormánynak fizetni? Broglie azt válaszolá, hogy e' kérdésre felelnie szükségtelen, valamint Forsyth ur nem felelt. Ezek kihetőleg azon fontos közlések, mellyek a' kamarák tisztségeiben leteendők, 's a' kamarák kétségkivül méltánylani fogják azon mély ügyességet 's megvíhatlan méltóságérzetet, mellyek intézék ezen alkudozásokat.“

A' Bon Sens szerint Talleyrand hg gyöngélkedése miatt szobájából sem mehet ki, de azért minden estve válogatott társaság van nála. A' király néhány tiszt kiséretében naponként meglátogatja őt, a' tuileriák kertjén keresztül. A' társalkodás Talleyrand részéről mindig élénk, noha már 83ik évében biczeg. — Egy párisi levelező azt mondja dec. 8ról, hogy Sebastiani Londonból tudósítá a' fr. kormányt, mikép az éjszakamerikai kormány is hajlandó az angol kabinet közbenjárását elfogadni. —

OROSZORSZÁG.

Az Oest. Beob. illy bévezetéssel közli ama' varsói beszédet, melly néhány hét óta a' lapokat ollyigen foglalatoskodtatja: „Azon elvünkhez hiven, mi szerint fejdelmek beszédeit 's a' hivatalos irományokat csak akkor közöljük, midőn azokat valóságos forrásból ismérjük, nem adtuk a' varsói beszédet mindeddig. De most a' dec. 3iki st. pétervári journ.ban következő czikket olvasunk: Miután a' j. des Déb. azon szavakat, mellyekben a' czár Varsón átutazta közben ezen város küldöttsége iránt nyilatkozott, viszhangoztatá, és szintolly gyülöletes mint fondor jegyzésekkel kiséré azokat, mellyek nyilványos ellenkezésben állanak a' rend 's állandóság azon elveivel, miket e' lap egy idő óta vallott; nekünk parancsunk jött a' journ. des D. ezen czikkét lenyomatni, hogy Oroszországban terjedjen el. Illy nyilványosság az egyedüli válasz, mellyet eféle czikkek érdemlenek, valamint egyszersmind legmérgesb birálata azoknak, mert bebizonyítja, mi kevésre becsülik itt az olly tehetetlen gyülölség megtámadásait, mellyek a' czár tettei vagy szavai ellen intéztetnek. E' beszéd, mellyet a' czár Varsóban tartott, most is, mint mindig, hűség és nemzeti megalázódás egyhangu érzelmével fogadtatik, 's Lengyelországban is bizonyosan bensö meggyőződéssel 's úgy fogadtatott, mint komoly ugyan de üdves igazság kifejezése. Mert nem az által biztosíthatni a' népek békességét, ha szenvedélyeiknek hizelkedünk. Hogy a' czár alattvalóji nyugalmát 's jóllétét állandóan biztositsa, fen hangon így kelle neki szólnia: „Maradjatok hivek kötelességitekhez, 's elfelejtetitek a' történteket; őrizzétek magatok országtok nyugalmát; őrizzétek azt zenditő irományok terjesztésétől, 's meg fogjátok ez által annak jóllétét erösíteni; neveljétek gyermekeiteket a' vallás és fejdelmetek iránti hűség elveiben, 's boldog jövőt készítetek azoknak; legyetek várostok benső nyugalmának őrei, 's az uj Sándor-föllegvár csak ótalmatokra leend itt; ha máskép cselekesztek, végtelen nyomort hoztok magatok 's hazátokra! — Ezek az igazságok, mellyeket a' császár és király Varsó küldöttinek tudtokul adni kénytelen volt. — De még következő emlékezetre méltó szavakat is tolda hozzájok, mellyeket a' Journ. des Déb. viszont adni szorgalmasan elkerült: „már régóta megbocsátottam az ellenem 's családom ellen intézett sérelmeket. Egyedüli ohajtásom a' roszat jóval fizetni, 's akaratotok ellenére is, titeket boldogítani. Ezt én Isten előtt fogadtam, 's nem is szegem meg eskümet.“ A' bocsánat és békének e' szavai fenhangon mondattak; ezek minden lengyel szivben viszhangzani fognak, kik fejdelmökhez hivek, 's honjokat igazán szeretik — 's mi erösen hisszük, hogy a' királyság ujonnan fölvirágzó jóllétének uj zálogi leendnek. Csak nyugalma ellenségei magyarázhatják azt félre, vagy hallgathatják el.

A' beszéd a' Débats után igy hangzik: „Tudom uraim, szólani akarnak velem; sőt még beszédök tartalmát is tudom; de hogy hazugságtól megkiméljem Önöket, azt akarom, hogy e' beszédet ne tartsák; mert tudom, nem ollyanok érzelmeik, minőknek azokat velem elhitetni akarnák. 'S mikép is hihetnék Önöknek, holott ugyan ezen nyelven szóltak Önök a' revolutio előesté-

jin. Nem maguk Uraságtok voltak é, kik ezelőtt öt, nyolcz évvel előttem hűségről 's hódolásról szólottak; 's néhány nap mulva megszegték eskűjöket? Sándor császár többet tett Önökért, mint orosz czárnak tennie kellett volna, ki Uraságtokat tömérdek jótéttel halmozta el 's inkább kedvezett Önöknek, mint saját alattvalójinak, 's Önöket a' legvirágzóbb, legszerencsésb nemzetté tevé, 's még is öt a' legfeketébb hálátlansággal jutalmazták meg. — Még a' legkedvezőbb helyzet sem volt Önöknek elég; 's utóljára szerencséjöket még saját kezeikkel zuzták össze. — Itt az igazat mondom Önöknek, hogy kölcsönös állásunk világos legyen előttünk, 's hogy tudják Önök, mihez tartsák magukat, mert a' nyugtalanságok óta először szólok ma Önökhez. Uraim, tettek szükségesek, nem szavak: a' megbánásnak szivből kell jönie. Én felindulás nélkül szólok; látják Önök, hogy nyugott vagyok. Nem haragszom, 's Önökkel akaratjok ellen is jót fogok tenni. A' marsal kititten látnak (Paschkewitz) teljesíti akaratomat, támogat engem minden szándékimban, neki is gondja van Önök javára. (Itt a' küldöttség tagjai meghajlottak a' marsal előtt.) Ej mit, uraim! mit jelentsenek e' hajlongások? Mindenek előtt a' kötelességet kell teljesíteni 's az embernek magát becsületesen viselni. Uraim! Önök két dolog közt választhatnak: úgymint, vagy megmaradnak azon csalódásban 's független Lengyelországról álmodozásikban, vagy nyugottan élnek mint hű alattvalók kormányom alatt. De ha független Lengyelország saját nemzetiségéről álmodozásaik-'s ábrándozásaikban makacsul átalkodnak meg, csak nagy szerencsétlenséget vonhatnak magukra. Én egy fellegvárat építtettem ide, 's ezennel nyilvánitom Önök előtt, hogy a' legcsekélyebb lázadásra e' várost halomra lövetem, 's Varsót megsemmitendem, — 's valóban, — nem én fogom azt ismét fölépíttetni! Fájlalom, hogy igy kell Önökhez szólanom; fölségnek kinos igy bánni alattvalóival; de mit Önöknek mondok, saját javokra van. Önöktül függ, uraim, a' multat velem elfelejtetni; de csak viseletük, 's kormányom iránt hódolásuk által juthatnak erre. — Tudom hogy leveleznek a' külfölddel, hogy rosz nyomtatványok küldetnek ide, 's hogy az elméket megakarják rontani. De a' világon a' legjobb rendőrség sem képes olly határszélek mellett, mint Önökéi, hasonló titkos közléseket meggátolni; Önöknek maguknak kell a' rosz elháríttatására rendőrséget gyakorolniok. Ha gyermekeiket jól nevelik 's vallás és fölség iránt hűségi elveket szivárogtatnak beléjök, ugy jó uton maradnak. Azon nyugtalanságok közepett, mellyek Európát ingatják, azon tanok (doctrinák) közepett, mellyek a' társas épületet megrenditik, egyedül Oroszország maradt erős és sértetlen. Higyék el, uraim, igazi szerencse czen országhoz tartozhatni 's ótalmával birni! Ha jól viselik Önök magukat, ha minden kötelességeiket teljesítik, atyai gondom is mindnyájokra ki fog terjedni, 's mind annak, mi megtörtént, daczára, kormányom mindig gondoskodni fog javukról. Jól megemlékezzenek arra, mit mondottam most Önöknek."

SPANYOLORSZÁG.

Egy madridi levél nov. 27éről némelly a' ministeriummal összeköttetésben levő személyek után, azt közli, hogy Cordova, kinek a' szabadelmü párt előbbi pályáját sohasem bocsáthatja meg, nem sokára el fog mozdittatni 's helyébe egy vállalkozó és biztos hazafi küldetni. De csakugyan nem is lehet tagadni, hogy Cordova hadi munkálati 's mozgásai megfoghatatlanok. A' salvatierrai visszavonulást remeknek nevezi, hol pedig serege hátát fedetlen hagyta; a' 15i 's 16i estellai útban, ugy látszik semmi egyéb czélja, mint hogy Carlos ágyában hálhasson, 's az innéti visszavonulásban ismét egy két száz embert veszt hijában. — Általjában az igazgatás minden ágaiban változnak a' tisztviselők, 's kevés idő mulva csak 1820diki 's 1823diki férfiak viselendik a' hivatalokat. Mendizabalnak legjobb akarat mellett sem lehet azon kellemetlen helyzetet elkerülni, hogy magának kettős ellenségeket ne szerezzen, u. m. azon tisztviselőket, kiket hivatalaiktól megfoszt, 's azon barátjait, kiket hivatalokba tesz ugyan, de a' kik még is nagyobb kijelölésre vágynak. — Kik előbb kereskedési biztosak 's kalmárlegények voltak, most egyszerre főtisztviselők szeretnének lenni, arra támaszkodván, hogy mind a' ministertanács, mind a' procuradorház elnöke a' kereskedői karhoz tartoznak. A' cadixi junta ismért titoknoka, Garcia Villalta érdemei tekintetéből lugói kormányzóvá neveztetett, az előbbi hadi minister Valdes pedig cubai főparancsnokká lesz, hol nagy nyugtalanság uralkodik. — Az igazságminister két rendeletében nagy önkény mutatkozik, mellyeknek egyike a' saragossai káptalannak azt parancsolja, hogy a' néptől elüzött érsek helyébe administratort válaszszon 's ennek világi jövedelmeit foglalja le; a' másika pedig az urgeli püspököt számüzi, 's annak jövedelmeit birói zár alá veti, anélkül, hogy azt perbe idézné, kihallgatná 's annak módja rende szerint elitélné. —

December elsője levén a' határnap, mellyre a' 100,000 ember-kiállitásnak el kellene végeztetni, majd meglássuk, nem fog é csalatkozni a' ministerium ebbeli várakozása. A' hadiminister egy rendeleténél fogvást az ujonnan szedett katonaság egész száma a' más fenálló seregekhez fog csatoltatni, úgy hogy minden zászlóalj száma 1200 emberre növekedjék, 's 8 csapatból áll

jon, mindenik 100 emberrel 's 5 tiszttel. — A' lovasságnál minden század 100 emberből 's 5 tisztből álland. — Önkéntes adakozások a' hadi költségek segedelmire mindenfelől történnek, de nehezen lehetnek olly sikerüek, mint ezt a' kormány reményli. — Nov. 1jétől 15dig az önkéntes ajánlatok következő mennyiségüek: egyszerre befizettetett 553,152 reál; évenkénti segedelmekben 1,117,087 reál; benmaradó fizetésekben 201,583reál; mindössze 1,871,802reál (467,950 fr:). A' statuspapirosak néhány nap óta nagyot estek a' madridi pénzcsarnokon.

Egy madridi levelező igy ir az Allg. Ztgban: „Azon hang, mellyel a' Gaceta 's a' ministeri Revista a' királynéról 's ministereiről szól, épen annyira illetlen egy nagy és szabaddá lenni akaró nemzethez, mint egy nemes fejdelemasszonyhoz. Alcala Galiano, a' nép szónoka, ezen kevély római lélek, mióta baráti vezetik a' status kormányát, a' legizetlenebb nyomoruságokra vetemül, hogy hirlapjában a' legcsekélyebb kicsinységeket is nagy dolgokul tálalja elő. Igy készit a' sors minden tettetőnek büntetést, míg azt fenhéjázásra ragadja, 's ez által oda csalja, hogy magát egész csupaszságában mutassa 's a' csalóka fénysugárt levetkezze, mellyben eddig a' vakitott sokaság előtt félistenként ragyogott. Mivel gyakran kis körülmények is tiszta világot hintnek a' dolgok helyzetére, leforditom Önnek a' nov. 23i Revistából a' következő mind előadására mind foglalatjára nézve nevezetes czikket: Az igazság minister kocsija, ki tegnap, miután ő fölségével dolgozott, el Prado kir. mulató-várból visszatért, 's a' minister-tanács elnökeé, ki hasonló czélra ugyanazon mulatóvárba ment, utközben összeakadtak; mind ketten sebesen hajtatván, összeütköztek, 's mindkettőnek tengelye tört. E' kellemetlen történet okozta, hogy ő excellentiájik Fuenta de la Reinában valának kénytelenek maradni. Alig ért e' hir a' fölséges regenskirályné füleihez, nyomban parancsolá ő fölsége egy kamarásnak, hogy a' történetről hiteles tudósitást hozzon, 's e' fölött egy udvari hintót külde, hogy ő excellentiájik annak hasznát vegyék, mig azután a' kamarástól megtudá, hogy az eltört kocsik egyike ismét helyre van állitva, 's a' ministerek folytaták utjokat a' főváros felé. Mi nem tudjuk: volt é e' kocsiütközésnek minister urakra nézve valami kellemetlen következése, de azt tudjuk, hogy ő fölsége még 11 órakor éjjel is aggodalmak közt volt, mivel az elküldött kocsi még akkorig vissza nem tért. Ez idő alatt ő föls. kitetsző nyugtalansága uj bizonyságot ada szép lelke gyöngéd gondoskodásáról, 's azon részvétről, mellyet minden dolog, nem csak közügyet illető, hanem hü jobbágyai személyes jólétét érdeklő is, nála gerjeszteni szokott. — Utóirás: Később tudók meg, hogy a' minister urakat legkisebb baj sem érte. 'S végre, mint honszeretet legfényesebb példáját, említik a' hirlapok a' ministerek azon határozását, hogy naponként együtt ebédeljenek, 's habzó champagnei-nál végezzék köziparral a' status nehéz munkáit, mielőtt a' lélek erejét emésztés zavarná.

A' barcelonai hirlap közre teszi azon hiv. nyilatkozást, minél fogva Mina gen. Catalonia tartományt ostrom-állapotunak nyilatkoztatja. A' nyilatkoztatás napjától fogva 14 napnyi időköz van engedve fegyver-letételre, 's ő fölségének a' királynénak hódolásra. Ezen időn tul minden pártosra, ki kezében fegyverrel fogatik el, halál vár, valamint azokra is, kik a' pártosokat fegyverrel, élelemmel, vagy akármi más módon segitik, vagy ezeket a' pártosakhoz viszik, vagy azokkal levelezésben 's közösülésben vannak 's a' t. A' Journal des Débats, melly e' nyilatkoztatást közli, igy elmélkedik: midőn ezen, több hasonló, 's zendülésünk legroszabb időszakából került decretumok alakjára készült rendelést közöljük, csak sajnálnunk lehet azon tartomány állapotját, mellynek parancsnoka kénytelennek tartja magát ilylyen eszközökhez nyúlni, 's azok vakságát, kiket még hosszu tapasztalás sem győzhetett meg efélék sükeretlenségéről. — A' National pedig egy bátor tollal irt czikket közöl ez ügyben: sajnálva látjuk „ugymond" miként Mina generál ismét azon erőszakos rendszabályok pályájára lép, mellyek neki a' baski tartományokban 's Navarrában viselt parancsnokságakor olly ártalmasok valának, 's most is csak a' carlosi párt növekedését eszközlendik. Mina gen. egyszersmind katonai és polgári feje Cataloniának, ő hivatalába léptekor a' carlosi insurrectio elejét találta ott, de a' melly ki nem tört volna, ha a' kormány Navarrában jobban intézte volna dolgait; de azon iszonyú hibák, mellyek ottan történtek 's még most is folyvást történnek, nagyra növeszték az insurrectiót, 's kényszeriték a' madridi kormányt azon mértékben lenni kegyetlenbé, millyenben gyöngült. Mi ohajtánk vala Mina becsületére nézve, hogy előbb ügyekezett volna erőssé lenni, mintsem kénytelen lőn kegyetlenségre vetemülni; kegyetlenség sohasem erő, hanem kétségbeesés jele, melly bizonyos bukást előz meg. — Két mód van insurrectio ellen szegülni; fegyver és ijesztgetések. Az első mindenkor becsületes 's egyszersmind elhatározó; a' másik romlásra vezet 's becsteleníti azt, ki vele él. Ha valamelly ország olly szerencsétlen, hogy polgári háborúba keveredik, mindig van olly része a' lakóknak, melly ingásra hajló 's kész, csakhogy békét lásson, az erősebb párthoz csatlakozni. A' népnek

ezen ingadozó része ellen vannak közönségesen intézve a' felsőség fenyegetései, melly maga is ingadozó. Ijesztés által vélik a' kétkedőket viszszá's féken tartani, 's igy az ellenpárt ölébe taszitják azokat, melly hasonló fenyegetéssel nem él. Igy van jelenleg Catalóniában. Ugyanazok, kik eleinte Krisztina kormányához hajoltak, látván a' királyné ügyvivőinek lomhaságát és ügyetlenségét, elhagyják azt, kinyitják füleiket 's sziveiket a' carlositák csábitásinak, menedéket adnak azoknak 's a' t. Természetes, hogy a' kétkedőket erősítni, 's a' megelégületleneket zabolán tartani kell — de mi módon? — kettő közül az egyik: vagy cselekvés, vagy pedig fenyegetés. Ki fölteszi magában, hogy cselekedni fog, ki az ellenség ellen indúl 's nem nyugszik előbb, mint azt elérte, megtámadta, megverte, eloszlatta, az bizonyságot teszen, hogy ő az erősb 's ügyesb. Ez maga után vonja, hogy őt tartják szerencsésbnek is, 's ha egyszer ügyessége, ereje, szerencséje próbáit adta, nincs szüksége többé azon vérszomjas fenyegetésekre, azon ijesztő rendelményekre, mellyek csak pulyák vagy ostobák segédszerei. — Talán azt mondja valaki, hogy igen könnyü nekünk róasztal mellől Minának tanácsot adni; hisz hogy munkálkodjék ő, ha nincs elég ereje? — mi nem tudjuk, mennyi hadi ereje van Minának; de ha mindent úgy kell is neki előteremteni, a' carlositák szinte hasonló esetben vannak, 's annyi bizonyos, hogy a' christinók szolgálatjára több anyagi eszköz, több segédforrás áll készen. Mina igen csekély katonai erővel is sokat tehetne, csak nyilt mezőn akarná magát mutatni. De minden esetre sokkal könnyebb 's kényelmesb dolog palotájából adni rendeléseket, mellyeknek minden czikke csak ezt ismétli! „agyon kell lőni! agyon kell lőni! a' ki nem engedelmeskedik!“ — Illy uton egy nemesb zendülés, mellynek czélja polgárisulás, fölvilágulás, szabadság, biztositékok, jóllét, nem állhat erős lábra Spanyolországban. Zendülésnek katonai bátorság, 's főleg vezérek elméje, hazafisága, munkássága által kell növekedni. (mint Éjszakamerikában egykor)“ — 'S itt következik a' jó intés Mina generálhoz, mint az itt kifejtett elvek következménye. —

Nov. 30án nyittattak-meg a' vitatások a' válasz-fölirás felett. Minden hirlapnak egyező véleménye, hogy heves viták leendnek, mellyeket a' bemutatott javaslat többféle módositása követend. Az Eco kivánsága, hogy a' fölirásnak több szint 's életet adjanak, 's benne némelly dolgokat említsenek, mellyeket a' javaslat csak amugy könnyeden elmellőzött — kivált pedig a' jövő alkotmányító certest 's a' tartományi juntákat. A' J. d. Déb. nem csak azt hiszi, hogy a' vitatások hevesek lesznek, hanem azt is hozzá adja, hogy Madridban a' nép közt félelmes forrongás uralkodik. A' Mémorial des Pyrenées pedig (melly Pauban jön ki épen olly hihetetlen, mint iszonyú nagy ujságot beszél, t. i. hogy a' portugáli ministerváltozás következésében Mendizabal ministeriuma megbukott, a' királynétol regensége elvétetett 's Mina dictatorrá kiáltatott. —

Egy bayonnei hiv. tudósitás dec. 5éről jelenti, hogy Iriarte és Oraa dec. 3án Lerouge pártost egész, mintegy 200 emberből álló csoportjával, elfogták. St. Sebastiani nov. 28i levél szerint Jaureguy Villareált (Biscayaban) elfoglalta. —

Navarrában semmi egyéb nem történik, mint sereg-összesitő mozdulatok 's hadi fortélyos intézkedések.

AMERIKA.

Ujyorkból irják, hogy az ottani városi nép száma óriás lépésekkel öregbül. 1830ban hivatalos összeirás szerint a' lakosok száma 202,589 volt, most 264,000, 's igy öt év alatt 62,000 lélekkel szaporodott. — Mivel Éjszakamerikában mint Angliában, minden családnak saját háza van, tehát, ha minden családot általjában 12 személyre veszünk, évenkint 1023 uj házat kell a' városban épiteni, melly számból legalább egy negyedrészt azonban olly emberekre kell venni, kik eleinte kis házbérben laknak, 's igy saját házat nem épithetnek. E' szám be is teljesül, mert e' pillantásban 797 uj ház épül, e'fölött tizenhat uj szentegyház, egy vámház, egy fogház, egy egyetem, egy collegium, egy lyceum, 's még több nagy nyilványos épület. — A' Times a' Journal des Débats után Philadelphiából nem a' legkedvezőbb dolgokat irja. T. i. Amerikában a' kormány több olly oklevelet bocsát közre, mellyek a' franczia alkura tartoznak, 's azokkal azt szándékozik elérni, hogy a' nép véleményét kipuhatolja, 's ha lehet, indulatját a' franczia kormány ellen fölizgassa. Igy azon mértékben, mellyben a' népet hajlandónak fogják háborura hinni, vagy nem, ellenséges vagy engesztelő lesz az elnök küldeménye is a' congressushoz. Minden, vagy legalább sok függene tehát attól, ha Franciaország nem hirtelenkednék. —

A' Times Philadelphiából következő levelet közöl: „Philadelphia nov. 8án. Egyik előbbi levelemben azt mondám: „Ha kevés nap alatt Franciaországból valami kedvező nem hallatik, a' pártlapok a' népet bizgatni fogják.“ Ezt már teszi is a' Globe, a' kormány legfőbb organuma. Ebből azt itélhetni: hogy a' kormány minden reményen tul is adott a' dolognak Franciaországgal a' congressus összejövete előtt kiegyenlíthetésére, 's ennélfogva hivatalos lapját oda utasitá,

hogy a' franczia kormányt, ha bár eleinte szelid szókkal is, támadja meg. Véleményem szerint az elnök diadalmasan fog az ország jóllétére 's a' pénzügy virágzó állapotjára hivatkozni. A' pénzügyminister utó évi tudósításában ugyan a' vámjövedelmek csak 16 millió dollárra tétettek; azonban bizonyosan fölmennek 23 millióra. Ugyanez idő alatt a' statusföldek eladatásából a' pénzügyminister 3½ millió dollárt reménylett; mi azonban fölmenend hat millióra. A' statusföldeket csak kész pénzért adják. A' pénzügyminister mind ebből azon reményét fejezé ki, hogy 1836. január 1én a' statuspénztárban 6 milliónyi tiszta fölösleg leend; de az hihetőleg 15, vagy tán 16 millióra is fölrug. Ide járul még azon tőke is, mellyet a' status a' birodalmi bankban bir, 's melly 8 millió dollárnyi. Ezen állapot nem kevessé fogja mind az éjszakamerikai kormányt, mind a' népet háborúra ingerleni Francziaország ellen. Mind e' mellett ha Francziaország sem fenyegetéssel sem gúnyolással nem ingerlendi az amerikai népet, a' békes kiegyenlítés talán egészen még sem válik lehetlenné. Azonban nyugtalan szellem szállong országszerte, 's a' hamuban szendergő zsarátnag leggyöngébb legyintetre is lángra lobbanhat. Az uj elnök-választás e' körülmények közt egészen más irányt vehet. A' békehirdető csak kigúnyoltatnék, 's mindenki háboru mellett nyilatkoznék. Igy a' congressus jövő ülése fontos leend."

Mexico. Az Albion azt mondja bizonyos bostoni lap után, hogy a' mexicói ügyviselő Washingtonban hivatalos jegyzéket nyujtott által Jackson tábornoknak, mellyben kormánya hathatósan ellenmond azon mozgásoknak, mellyek Ujorleansban a' texasi lázadás támogatására történtek 's folyvást történnek. Ujorleansi hirek azonban azt állítják, hogy az éjszakamerikai városokat szüntelen nyugtalanitják a' mexicóiak. E' hirek tudnillik a' texasi városokat már az egyesült birodalomhoz tartozóknak tekintik. A' lázongók Texasban 's a' mexicoi kormány seregei már folyton csatáznak. Uj-Orleans vidéki éjszakamerikai lapok legkevesbé sem titkolják, hogy Éjszakamerikából tetemes segítséggel támogattatik a' lázadás Texasban. —

PORTUGÁLIA.

A' „Tajo rózsája" nevü brigg tudósitásokat hozott Lissabonból Havreba nov. 27éről, mellyekben a' ministerváltozásnak okai valamennyire különbözőn adatnak elő az angol hirlapok előadásitól. Szerintük némelly tisztek különböző ezredektől, kikre gyanu volt, hogy Saldanha iránt ellenséges indulattal viseltetnek, elbocsáttattak.— Elbocsáttatásuk a' seregnél nagy elégületlenséget okozott. A' lissaboni őrsereg tehát küldöttséget járultatott ő Fölsége a' királyné elibe, mellyet ez igen igen leereszkedő kegygyel fogadott, 's azon igérettel eresztett vala el magától, hogy nem csak az elbocsátott tisztek ujra hivatalaikba állittatnak, hanem Saldanha is kitétetik hivatalából. — Saldanha utóbbi időkben olly gyülölt személlyé lön, hogy hihetőleg Portugáliát is el kell neki hagynia. — Terceira és Palmella hgek személyes bátorságuk miatt rejtekezve vannak. — Ezerféle hir kereng a' királyné férjhezmenetét tárgyazó udvari cselszövények felől. Egy iromány azt akarja elhitetni, hogy Francziaország és Anglia nagyon el fognak bámulni, ha a' királyné választását megtudják. A' 8ki National egy kelésnap nélküli levelet mutat elő Lissabonbul, mi szerint a' királyné választása Lajos Napoleon hgre esett, ki anyjánál, a' néhai hollandi királynénál lakik.

NÉMETORSZÁG.

Prussziában ujdon k. rendelés jelent meg, melly a' tisztviselőknek keményen meghagyja, hogy a' hivatalos ügyeket titokban tartsák. — A' Göttingában ezen félévben tanuló ifjuság száma mindössze 904; a' multban 881 volt. Az ujdon érkeztek közül thelogiát 37 tanul, törvényt 98, orvostudományt 59, philosophiát 128 's a' t.

Majnáról dec. 5röl irják, hogy Coburgban az egybekelési alkudozások némileg megakadtak, 's a' portugáli követ nem egészen egyezik meg a' Coburg hgi részről kivánt föltételekben, 's igy igen valószinü: hogy még Lissabonba fog ujabb utasitásért küldeni, mellytől függend az alkudozások további sorsa. Mindebből igen kétséges: megtörténendik e az egybekelés Coburg herczeg 's donna Maria közt? vagy tán engedend a' hgi család 's a' portugáli meghatalmazott föltételeit elfogadja. —

Az amsterdami kereskedő lap szerint a' würtmbergi, badeni és sigmaringi kormányok engedelmet adtak ifjabb Willing 's Goll és társaságának mint amsterdami kereskedő házaknak, hogy csatornát vonjanak a' Duna 's Rajna összecsatolására Kintigen keresztül. Továbbá azt is mondják, a' würtembergi király Molineau urnak, e' házak ügyviselőjének engedelmet adott arra, hogy csatornát ásathasson a' bodeni tó és Duna-összekötésre Ulmtól Fridrikshaven felé." Mellyik létesülend előbb 's mi következése leend a' háromféle összekötésnek? a' közel jövendő megmutatja.

Bajorországban München és Augsburg közt vasútat készül egy társaság épiteni. Egyszersmind javaslatba hozták, hogy ezen vasutnak a' posta is hasznát vehesse. Mind általjában a' közlés könnyitése miatt, mind azon tekintetből, hogy e' vasutnak a' posta is hasznát veendi, a' statuskormány az országos törvényhozó test nélkül azt határozta, hogy e' vállalat közérdekü levén 's mint ollyan az 1814ki aug. 14iki kir. rendelés értelme alá esik, mellynél fogvást a' szükség ese-

tén kisajátitás alá vettetik mind az, mi az illy nemü vállalat sikerülését gátolná 's gátolja. 'Sígy ha valaki földén átmenend az, 's a' birtokos a' földet alku mellett általadni nem akarja, kisajátitás 's kármentesités mellett elveszik azt tőle. — A' munkát már a' jövő tavaszon megkezdendik. —

A' würtembergi országgyülésben dec. 1én Pfizer követ következő indítványt tön: „Tegyenek a' RRdek ellenmondó nyilatkozást, 's jogfentartást a' németszövetség 1834ik oct. 31ik napján költ határozata ellen a' birósságot illetőleg, mellyet a' Rendek a' kormány és ország közt fenforgó meghasonlások kiegyenlitésére semmikép sem ismérnek el törvény- és alkotmányszerü eszköznek; úgy szinte mondjanak ellen a' németszövetség minden egyoldalu beavatkozásának az országgyülési ügyekbe.“ Az elnök, 's a' ministeri követek azt sürgették, hogy ezen indítvány csak akkor nyomtattassék ki, midőn az országgyülési állandó biztosság tudósitását e' tárgyban meg fogja tenni. Az indítványtevő 's az egész ellenző rész pedig azonnali kinyomatását sürgeté. A' dolog hoszu és heves vitára nyujtott alkalmat, míg végre csakugyan győzött a' ministeri oldal, 's az országgyülés 56 szózattal 29 ellen azt határozta, hogy az indítvány kinyomatása a' mondott tudósitás beadásaig halasztassék el. Mire Pfizer igy nyilatkozott: A á kell magamat vetnem a' kamara határozatának; de nem titkolhatom el azon jogtalanságot minden esetre, hogy midőn az országos biztosságnak egy tudósitást indítványom ellen kinyomatnia szabad volt, tőlem ugyanazon jog megtagadtatott. —

BELGIUM.

Brüsselből irják, hogy a' belga katonaság igen jeles mind legénysége szépségére, mind rendkivüli tisztaságára nézve, olly annyira, hogy az orangisták maguk is hinni kezdik, mikép a' hollandiak megtámadása most, habár a' francziák nem segitenék is Belgiumot, sükeretlen maradna. A' jövő tavaszon a' sereget itt is használni fogják ország- 's vasút- készitésre. — Brüssel város ezen év elején a' 2, vagy 3000 főbül álló őrségen kivül 102,702 lakost számlált. Mult évben 3862 személy halt meg, ellenben 4230 gyermek született. Az utóelőtti számlálatkor még csak 94,000 volt a' lakosok száma. E' számjegyzék tanu, hogy Belgium állapotja javul. Szóban forog egy vasut-épités Brüssel és Páris közt is. —

NÉMETALFÖLD.

A' general-statusok 2ik kamrájában egy kir. bocsátvány olvastatott föl, melly a' kamatok teljes fizetését tárgyazó törvényjavaslatot kiséré. A' kamara egyik része az ismétleni fizetés mellett, másika pedig ellene volt. Azonban a' teljes fizetést pártolók is azt állíták, hogy a' kormány nem követett minden módot el kiegyenlitésére a' Holland és Belgium közt fenforgó különzéseknek. A' pénzügy-minister e' törvényjavaslat támogatására végre azt emlité, hogy a' kormány még csak ez évben kivánja a' Rendektől az egész adósság kamatit 's tehát azon adósságét is, melly Belgiumra szálland, 's ha Belgiummal az év lefolytában semmi egyezés sem történhetnék, a' kormány módrul fog gondoskodni, hogy a' kamatok teljes megfizetése adózási teher nélkül történjék meg. E' nyilatkozásra a' törvényjavaslat 39 szózattal 12 ellen elfogadtatott. — Lesz é azonban az érintett kiegyenlitésből Holland és Belgium közt valami, a' jövendő titka. Annyi bizonyos, hogy a' hollandi király folyvást vonakodik ettől.

ELEGYHIREK.

Egy fiatal nő Marseilleben panaszlevelet nyujtott bé egy ur ellen, rosz vele-bánás miatt, mellyre ő okot nem adott. Mivel a' fölperes szép és fiatal volt, igen sok kiváncsi jelent meg a' törvényteremben. A' törvényszék elnöke szokott módon a' bévezető kérdésekhez fogott, 's többek közt kérdé a' szép nőt: hány esztendős? — mire ez magát 19 esztendősnek mondá. — Ügyvéde hijában ügyekezett megmutatni, hogy már teljeskoru; (mivel különben a' panasznak nem is lehet törvényesen helye) a' nő állhatatosan megmaradt a' mellett, hogy ő csak 19 esztendős. Igy tehát a' törvényszék kénytelen volt azon itéletet hozni, hogy a' panasz törvénytelen, 's a' pör költségeit a' szép fölperes fizesse meg. Valóban pedig ez már teljeskoru volt 's közelebb 29 mint 19 évhez, de hogy ifjabbnak tessék, fillentett, 's készebb volt a' költségeket megfizetni 's a' rajta ejtett gyalázatot boszúlatlan hagyni, mint igaz korát fölfedezni.—Bőhm bajor udvari hangász Münchenben, társaságban Schafheitel dr.ral azon titkot találta fel: mint kell a' leghitványabb vasérczből legjobb vasat 's ebből ismét különös jó aczélt készíteni, mellyet kivált olcsósága is ajánl. Ezen találmány mellett szól azon körülmény is, hogy a' bajor kir. kormány már alkut kötött a' föltalálókkal, hogy az általok ismért módon készittessék a' vasat minden kir. hámorban; angol kereskedők pedig már korábban tették ugyanazt.

Figyelmeztetés: A' pénteken és szombaton eső karácsoni ünnepek miatt jövő postán ujsággal nem szolgálhatunk.

Igazitás: Jelenkorunk 669 lapja 2dik szeletén a' 21 sorban „ellenmondja“ helyett olv. „ellenmonda“; — 672 lapja 2dik szeleten pedig a' 10 sorban „hangakart“ helyett olv. „hangászkart“ mert „hanga“ szó — myrica (frutex — Tamariske — apró növény-csemete) nem pedig „musica“ ideát jelent.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Beimel.

JELENKOR.

103—4. szám Pest, szerda december 30kán 1835

Foglalat: Magyarország (kinevezés; Széchenyi és Beöthy megtiszteltetése Biharban; Jettim-intézeti előljárók; Perlaky István †.) Anglia (hirlapok a' franczia hadikészületekről; a' Brooke-clubb; Scott Walter emléke; az amerikai vám pártolói 's ellenei; az angol szegényi törvény.) Francziaország. Spanyolország (hadi hirek Almodovar a' sereghöz küldetik; zamorai zenebona; S. Sebastian ostroma; Mina gen. Manresaban; Alcala Gal. viselete). Portugália. Schweiz (Wahl testvérek ügye.) Amerika. Németország. Németalföld. Belgium. Törökország.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Az országgyülés berekesztését illető kir. leirásra készült fölirás iránt dec. 18án megtörtént az egyezés a' két tábla közt, 's más nap a' fölirás elegy ülésből szokott módon utnak indittatott. Dec. 21ikén a' RR. táblájánál tanácskozási tárgy volt: 2ik üzenet a' kiszemelt tárgyak iránt; 11ik üzenet a' szólásszabadság dolgában; 3ik üzenet a' békesi sérelem iránt; 's végre a' dunai állóhid tárgya, 's iránta a' törv. czikkely javaslata.

Ő fölsége nov. 23k. legfensőbb határozata szerint Radvánszky Antal kir. tanácsnokot cs. k. udvari tanácsnoki méltósággal méltóztatott fölruházni. —

Várad-Olaszibol Bihar ns. RRei december 14kén tartott közgyülésöket örökre kedves emléküvé tették. Ugyan is elhatározák: hogy országgyülési követjüknek Beöthy Ödön urnak, — követi pályáján kitüntetett lelkességéért 's a' megye kivánatit betöltő hü munkásságaért, — továbbá gróf Széchenyi István urnak, — számtalan polgári és irói érdemiért, ha ugyan illy tiszta érdemek jutalmat fogadhatnak el, — képmásaik életnagyságban föstessenek le, 's velük a' megyeház nagyobb tereme, a' nemzetiség, igazság és törvény őrhelye, minden belépőnek lelkesitő tükörül, diszesittessék. E' határozás után, hogy a' két képért esendő pénzmennyiség terhe az adózó népet ne nyomassza, az egybegyült RR. maguk közt aláirást nyitván meg, a' végzés a' járásokban is kihirdettetni rendeltetett. — A' bihari nemzeti Casino is méltánylani ohajtván e' tettet, a' megtisztelt követ Beöthy Ödön urat 1836ik évre elnökévé választá. Debreczen sz. k. város tanácsa dec. 16kán tartott bel- és kültanácsi vegyes ülésében, tek. Bihar vmegye állandó követjét Beöthy Ödön urat, polgársággal tisztelé meg minden dijfizetés nélkül, mi a' rendes uton tudtára is adatott; — Bihar vmegye megkeresésére pedig gr. Széchenyi István urnak a' megye teremében fölfüggesztetni határozott képe megszerzésére 250 vtó frtot ajánlott, melly tettel a' Haza tisztelt fija ritka jelességü érdemeinek méltánylását 's buzgó tisztelését nyilványitá. H. M.

A' Dunán beállott jég, részint a' gyöngébb időjárás, részint a' viz áradása miatt, Karácson másodnapján ujra megindult egy kevéssé, de már ismét 's erősebben megállott 's mostujolag a' fellangyult időre porhanyul. A' jég különben is igen gyönge, 's rajta az átkelés még gyalogra is igen veszélyes. Elsőben, midőn a' jég beállott, négy ember szakadt be, 's közülök csak kettőt lehete megmenteni. —

Stand Ignácz ur halálával, a' Jettim-alapitvány-intézetnél segéd-igazgatói hivatalra Kolb János ur Pest városa népszószólója, — pénztárnoknak pedig Staffenberger István szinte Pest városa százados polgára, — mint olly tagok, kikben az alapitó által megkivánt 's Társalkodónk idei 94ik számában közlött tulajdonok megvannak — választattak el.

Dec. 24ikén Egerben életének 74ik évében elhunyt Perlaky István táblabiró, jogtanár *) 's az egri érseki lyceumban a' kormánytudomány (Politia) 39 éviglen volt tanitója, miután ezen hivatalát letevén, még néhány évig napjait csendes nyugalomban töltötte vala. Az érdemes öregnek kedvelt tudománya ágaiban tömérdek isméretei mellett, életpályája jeles szorgalmu, nyájas és igazán keresztyéni vala. Tanitványi, kiknek országszerte tömérdek a' száma, kedves viszszaemlékezéssel lehetnek a' boldogult iránt. Nyugalom hamvainak!

ANGLIA.

A' Sun azt mondja: Lord of the Isles gőzhajó, melly Portugáliából sereggel megrakodtan indult el Barcelonába, némi hajón kiütött lázadás miatt, mellyben több személy életett meg, Gibraltarba volt kénytelen befutni. — A' Bucks-Herald szerint a' Brooke-clubb, mellyhez Sir Francis Burdett O'Connell kizáratása végett levelet irt, e' kivánást nem teljesité 's ennélfogva már most Burdett maga, mint másnak vermet ásó, kénytelen onnan kilépni. — A' True Sun is azt állítja a' franczia hadi készületekről, mit a' Standard. „A' franczia lapok, úgy mond, szintolly kevessé látszanak tudni a' franczia révekben most történő hadi készületek okát, mint mi. Csak azon egy látszik bizonyosnak, hogy az amerikai czivódás csupán ürügy

*) Juris doctor. Ezen „tanár" szó Kemenes (dunántul) vidékén élő szó helybeli nevezetben, és a' nép tanakodás ideáját fejezi ki vele, onnani teljes hitelű értesités szerint.

e' hirtelen és zajos készületekre. A' franczia ministeriumnak az amerikai perpatvar igen inyére van, mert ürügyöt ad kezébe demonstratiókra, mellyet tán nem talált volna a' nélkül hogy nagy szembeötlő nyugtalanságot okozzon. E' czivódás segélyével képes lesz Franczia-ország félelmes hajóserget fölkészíteni. E' közben, mindazáltal mint halljuk, Lajos-Fülöpnek egy diplomatája engesztelő küldetéssel menend Washingtonba, 's mig az őt helyére viendő hajó az atlanti tengert hasitja, azon leghatalmasb hajósereg, mellyet Franczia-ország rég idő óta előállitott, lobogóit más ellenkező irányban fogja lebegtetni 's a' t.

A' tory Standard azt jegyzi meg, hogy a' franczia lapok nyelve Amerika ellen szelidülni kezd, 's a' tengeri készületek a' révekben még is folyton folynak. E' dolgot azonban fölvilágitja ugymond, azon körülmény, hogy az oroszok is készülgetnek 's táborozgatnak Krimben; valamint az is, hogy orosz hajósereg meg készül jelenni mind a' bálti mind a' földközi tengeren. Mind ezeknután a' Standard arra inti Angliát 's Franczia-országot, hogy hasonlag készüljenek hajóhadastul ők is 's e' fölszólását különösen azzal támogatja, hogy az orosz czár az éjszakamerikai egyesült statusok elnökével némi szövetségre látszik lépni akarni, miből Éjszakamerika hasznot kiván huzni. E' hasznot az egyesült birodalom abban véli talán, hogy igy majd a' földközi tengeren valamelly illő támaszpontot nyerend, mit egyik vagy másik görög sziget-elfoglalással hiunc létesithetőnek. Azonban mindezzel az amerikaiak nem igen boldogulnának, 's a' két szövetkező status nem igen látná sükerét ügyekezetének; mert ámbár az éjszakamerikaiak egyesen jó vitorlázók; hajóseregök mindazáltal az europai hajóhadak közt még a' másod rendüeknél is hátrább áll; az oroszok pedig vélt vagy gondolt oczeán-tuli szövetségesökkel nem tudni hol viselhetnének háborut közösen. Igy a' Standard.

A' Courier szerint a' Brooke-clubb mind Sir Francis Burdettel mind Raphaellel, O'Connell ur megtámadása következésében, tudatá, hogy kiléphetnek abból, mihelyt tartozásukat megfizették; 's igy ők estek az O'Connellnek szánt szégyen-kelepczébe. Ugyan ezen lap szerint Westminster választóji Sir Fr. Burdettet, mint eddigi képviselőjöket fel szándékoznak szólitani, hogy keressen magának más parliamenthelyet. — W. Scott egykori romániró tiszteletére egy társaság emléket szándékozik emelni. A' biztosság két minta közt ingadoz; egyik 200 lábnyi aegyptusi obeliszk, a' másik goth épület, mellynek magossága 85 — 100 lábnyi lenne. A' költség előleg számitva 5000 ft. sterlingre rug 's már 6000 ft. st. vagy is hatvan ezer pengő forint alá van irva. Bizony szép kőszszellem! — Az angol szegényi-törvény már is kezdi éreztetni jótékony hatását a' népség mindennemü összes állapotjára. Az uj szegényi törvény három fő alapon nyugszik. Első: hogy azon személyek, kik nyilványos segélyre szorulnak, ezt nem (nem) kész pénzben kapják, mint az előtt, hanem a' nekik megajánlott szükségeseket természetben. 2dik, hogy szegény, de dolgozható személy, ki munkahijányból keres segélyt, családostul a' szegényházba kénytelen menni, hol dolgot kap. 3dik, hogy valamenyi fölvett szegénynek, (beteg, 's koruk végett ügyefogyott személyeket kivéve), ez állapotban kevesbé legyen kedves helyzetjök, mint az olly szegény de független munkásnak, ki vonakodik a' szegényi igazgatáshoz folyamodni.

Az angol Globe hosszabb czikkelyben, miután kimondá, hogy nem lát okot háborura, de még csak haragos szóra sem az éjszakamerikai egyesült birodalom 's Franczia-ország közt, azon kérdésre: mi indithatná a' háboru-ohajtó pártot Éjszakamerikában ezen ohajtás teljesitésére? azt mondja, hogy Éjszakamerika két részre van osztva, éjszaki statusokra t. i., hol csupa kézmüves és kereskedő a' lakosság 's igy barátja a' vámrendszernek; meg a' déli statusokra, hol merő pamut, rizkása- vagy pedig dohánytermesztők a' lakosok, kik ellenségei minden vámrendszernek. Minden statusadósság nélkül levén a' birodalom, a' vámjövedelem, melly csak egy év alatt is majd 15 millió dollárra megyen, hijában gyül össze a' statuspénztárban, mert a' congressus e' pénzből az egyes statusok javára egy fillért sem akar kiadni. Minthogy tehát a' kézmüvesek, mint a' vámrendszer pártolói, a' vámot fen akarják tartatni, mellyet a' déli termesztők, mint haszontalanul jövedelmezőt ellenzenek, igen természetes, hogy a' háborut is ohajtsák, melly néhány évre rendkivüli költségeket tenne szükségesekké, mellyek födésire természetesen a' vámjövedelmek szolgálnának. — A' Sun azt is felhozza, hogy az éjszakamerikai statusok törvényei szerint az, ki olly status ellen, mellyel a' birodalom barátságos lábon áll, fegyvert fog, vagy pedig ellene hadakozik, fölségáruló. Már pedig a' Texasban lakó amerikaiak fegyvert fogtak a' mexicoi kormány ellen, sőt mi több, az egyesült birodalomból is mentek ki amerikai polgárok e' lázadást támogatni, ámbár Mexicoval a' birodalom barátságos lábon áll, a' kormány még is folyvást hallgat, mert örömest el szeretné azt foglalni.

A' conservativ lapok még most is folyvást adnak tudósitásokat, a' tizedfizetésnek katholikusok által történt megtagadtatásáról. Sőt azt állitják, hogy némelly protestans lelkészhez fenyegető leveleket is küldének, mellyeket bizonyos „Rock kapitány“

szokott aláirni. Ezen Rock kapitány valóságos képe minden ellenszegülésnek Irlandban. Különös az, hogy O'Connell, ámbár nyilványos charakterében a' tizedet kárhoztatja 's ellenszegülésre kisztet ellene, még is mint magányos személy azt pontosan megfizeti. —

Brougham lord az Edinburgh-Reviewban a' felsőházat mint alkotmányos 's a' törvényekben világosan kifejezett intézetet védelmezvén azt javasolja, hogy olly esetekben, hol az alsóház a' felsővel némelly kérdések iránt nem egyezhetik meg, vegyes ülést tartsanak.

A' Globe szerint az uj parliament megnyittatása február 4dikére volna elhatározva.

FRANCZIAORSZÁG.

A' szajnai törvényszék előtt dec. 7én bizonyos Louis Serge Merville Camus egykori tisztviselő az egészségi rendőrségnél, állott vád alatt a' miatt, hogy olly költeményt készített, mellyben Fieschi tettét magasztalá, 's azt nyilványosan kifüggeszté. A' törvényszék megengedte neki, hogy versben védhesse ügyét; de mind a' mellett is vétkesnek találtatott, 's egy hónapos fogságra, 's 500 fr. birságra itéltetett. — A' Moniteur dec. 11ről telegraphi sürgönyt közöl, melly szerint az afrikai sereg nov. 26án Tlelat folyó mellett tanyázott. Az idő igen szép volt 's Orleans hg. frisen. A' kilátás jó sükerrel biztatá a' vezéreket. — Az angol lapok is azon hiedelemre látszanak hajlani, hogy az amerikai kárpótlás kérdése igen kezd bonyolodni, 's nehezen fog békesen elintéztetni; mivel a' kormány azon elvet állította föl, hogy az amerikai kormánynak azon lépését, mellyel az a' kalózlást (Kaperey) megengedné, 's igy a' franczia kereskedésnek háborut üzenne, teljes háboru-üzenésnek fogná venni, 's a' háborut azonnal megkezdeni. —

Egy lap szerint Pageot, a' franczia kormány ügyviselője az éjszakamerikai egyesült statusoknál, kit nem rég visszahitt a' franczia kormány, iménti vette nőül el Jackson igen közel rokonát. —

SPANYOLORSZÁG.

Egy telegraphi tudósitás minap azt jelenté, hogy Guergue osztályát az idegen sereg Barbastro mellett megveré 's Navarrába visszanyomá. Ujabb levelek szerint azonban Guergue ön jó szántából tért vissza Navarrába, két navarrai zászlóalját Cataloniában hagyván; ő Arragonián keresztül vette utját három zászlóaljjal 's 6000 még fegyvertelen catalóniai royalistával. Barbastrótól nem messze az algieri seregre bukkant, azzal megütközött, 's 4 tisztet 's mintegy 30 közlegényt megölt, sokat megsebesitett; azután pedig utját folytatá 's Verdunhoz érkezve az idegensereg némi maradványit is széllyelszórta, 's ezentúl minden akadály nélkül érkezett Navarrába. — A' Mem. des Pyrenées szerint a' carlisták ismét szándékoznak a' behobiei hidfő ellen nyomulni; 's a' Bidassoa partjain kezdenek mutatkozni; megujitják fölszólításaikat, már itt ott történtek is puskalövések a' franczia határ irányában, sőt némelly insurgensek, ugy látszik, a' félig feldult bástyákat is ujra föl akarják épiteni. —

Dec. 18diki Moniteur következő hadi hireket közöl. A' carlosi sereg, melly Estella körül volt egybegyülve, 9én egyszerre megmozdult 's helyét elhagyta. Itturralde tizenkét zászlóaljjal 's 4 álgyuval los Arcos és Sansol felé nyomult, Eguia fővezér hét zászlóaljjal Salvatierra felé. — Vitoriát és Logronót akkor három krisztinai osztály 14000 emberből álló, tartá foglalva; Mendigorriát pedig Mendezvigo 300 fönyi serege. — Dec. 10én száz pattantyús és 300 gyalog érkezett Bilbaobul S. Sebastiánba, az ottani őrsereg számát nevelendő. — Hire van, hogy Guergue Estellába vitetett, 's hadi törvény elibe fog állittatni. Carlos 10én estve Onatebn volt. — Behobiebau az ellenséges mozgásokat ujra kezdik, 's ezuttal a' carlisták épen nincsenek kimélettel. A' franczia határra néhány golyó esvén, ennek következésében a' francziák is álgyut irányoztak egy dült ház ellen, hol insurgensek valának elbúva; de az insurgensek is, nem hogy visszavonúltak volna, sőt inkább óra számra lődöztek a' francziák ellen; később Irunba vonták magokat, hol boszuszomjok kielégitésére Ozabal urnak két szép házát égették el, ki a' királyné iránti hűségtől ismeretes. — Egy franczia sem esett ugyan el, de mégis a' kormánynak méltó gondja lehetne az eféléknek véget vetni. —

Madridi hirek szerint, a' procuradorház biztossága által javaslott válaszfölirás három napi vita után (nov. 30án, 's dec. 1sö és 2ik napján) változtatás nélkül elfogadtatott; 's annak elfogadtatása a' ministeriumnak nagy ösztön és buzditás. A' vitázat igen józan 's mérséklett volt; Arguelles és Galiano urak valának e' napok hősei. Az ellenzőfél nyilván előlépett, de igen kevés gyakorolt szónokot számlál. Utóbbi ülésekben egyetlenegy ember látszott rendszeres ellenzést képezni, t. i. Pepina, tarragonai követ. —

Dec. 5én a' procuradorházban Almodovar gr. hadminister lépett föl, hogy a' gyülésnek az éjszaki sereg fővezére (Cordova) nevében üdvözletét mondja, ki ezuttal megujitá Izabella thrónjához ragaszkodásának 's szabadságszeretetének kifejezéseit. Galiano ur a' leghizelkedőbb kitételekkel kisérte vala e' beszédet, mellyben a' vitéz éjszaki sereget 's annak derék vezérét nagyon dicsérvén azon javaslatot tevé, hogy közönsége-

sen nyilványitsa ki a' ház, hogy a' sereg érdemei a' haza iránt igen nagyok. Perpina, a' quasi-oppositio szónoka, e' dicséretet a' sereg minden részeire kiterjesztetni kivánta, 's Martinez de la Rosa, Galiano urral egyértelműleg nyilatkozott. — Martinez de la Rosa úgy beszél, mint Mendizabal, 's ez úgy cselekszik, mint Martinez de la Rosa; igy mahónap méltán kérdezhetnünk lehet: miben különbözik a' jelen ministerium a' volttól? — A' procerek hidegebben fogadták Cordova üdvözletét. — A' ministerium komolyan gondolóra vette, hogy a' navarrai háborunak más színt adjon, mint eddig, 's azt védőleges állapotjából kiragadván olly állapotba helyezze, hogy a' munkáló haditest nevét méltán viselhesse. Almodovar, a' hadi minister dec. 6án Briviescába ment, hogy Cordova, Zarco del Valle és Evans generálokkal uj hadirendszerről tanácskozzék, melly hihetőleg abban fog állani, hogy az ellenség széles mozgáskörét mindig szorosabbá és szükebbé tegyék. Hire támadt annak is, hogy Cordova letevén hivatalát, helyébe Almodovar menend; de hihetőbb, hogy a' minister utazási czélja csupán, személyesen adni által utasitásait, 's ön szájával nyilatkoztatni a' seregnek a' kamarák megelégültségét annak eddigi viseletével. — Valóban, a' haza kevéssel megelégszik! — St Sebastian nyomorult helyzete eléggé bizonyitja, hogy a' ministerium sükeresb föllépése 's rendszabályi, ha valóban megtörténnek is, egy kicsit későn történnek. — A' madridi hirlapok a' legnevetségesb dicséretekkel tetézik Cordovát 's az éjszaki sereget. Madridban szép szavakkal fizetnek a' helyett, hogy cselekednének; a' szónokszékről egész Európa előtt kiabálják, hogy Cordova nagy vezér, hogy az éjszaki sereg győzhetetlen, míg egész Európa fejcsóválva és roszalva nézi, hogy illy nagy vezértől vezérlett, vitéz, bámulásra méltó, győzhetetlen sereg semmit sem csinál, 's csak egy helyről másra sétál, S. Sebastiánt védeni sem képes és alig tud mozdulni, ha csak az igért százezer ember ki nem emeli gyáva tespedéséből. —

Zamorában gonoszul áll a' dolog. A' portugáli segédcsapatok 's a' lakosok közt véres jelenetek történtek, mint első émelyítő gyümölcse a' portugáli segédhatásnak. Az Eco del comercio következő adatokat közöl ezen szomoru jelenetekről, mellyek nov. 24—26án Zamorában, hol a' portugáli segédcsapatok mind eddig tartózkodtak, kiütének: — Mióta a' portugáli katonák Zamorába megérkeztek, köztük 's a' városi kalmárok közt gyakori viszálkodás volt az idegen pénz miatt, mellyel amazok fizettek, 's mellynek értekét a' spanyol kormány meg nem határozta. Nov. 24én illy nemü vita közben egy spanyol paraszt halálosan megsebesittetett, 's a' portugál katonák, ezzel sem érvén be, a' városban különféle kicsapongásokra vetemültek. Azonban ekkor a' béke csakugyan helyre állott 's az éj csöndesen mult el. De 10 óra tájban egy portugál katona az utczán meggyilkolva találtatott, 's a' helybeli rendőrség, a' helyett, hogy sietve eltakaríttatta volna testét, ott hagyá azt sokáig a' sárban 's porban heverni. Midőn a' portugál katonák előjöttek tanyáikból, első tekintet, melly szemeikbe ötlött, megöletett társuk véres holtteste volt. — E' látásra fölbőszülve, tüzzel vassal kezdették a' várost dulni, a' lakosokat rendre ölni, a' boltokat kirabolni, úgy hogy 25én reggel egy lakost sem lehetett már az utczán látni, 's minden ajtó be volt zárva. — De a' portugálok dühe még nem lakott jól, megtámadták az őrhelyeket, 's közáporral rombolák az ablakokat 's erkélyeket. — 26án spanyol és portugál katonákból vegyített őrszem-csapatok járták végig az utczákat, de ezek közül is egyet megtámadtak, 's csak 28kán lehetett egészen helyre állitni, legalább külsőképen, a' rendet és békességet, de még ekkor is lehete itt ott szóvitákat hallani.

St. Sebastian állapotja igen szomoru. Ötödik 's hatodik dec. közötti éjszakán vetették e' városba első bombáikat a' carlositák, mellyek több lakost megöltenek, 's egy a' kikötőben horgonyon állott hajót teljesen összedultak. Segastibelza, ki a' carlositákat vezérli, elfoglalá S. Bartholomé monostort, a' várostól egy puska-lövésnyire, 's megerősitvén azt, onnét szabadon intézte a' városra bombáit. Ardor kapitányt, ki emberei sorsát megtudni partra lépett hajójáról, egy azon pillanatban elpattant bomba darabokra szaggatá. A' lakosok kénytelenek valának egész éjjelen által pinczékbe rejtekezni. A' carlisták a' város azonnali átadatását kivánták; de a' 600 emberből álló őrsereg elhatározottnak mutatkozott életét drágán adni el. Általányos gyanu volt, hogy a' christinókat saját vezéreik árulták vala el. A' franczia consul, mint közbenjáró, elment a' várból, ideigleni fegyvernyugvást kérni, hogy a' várost elhagyni szándékozó családok eltávozhassanak. — Dec. 9iki S. Jean de luzi irás szerint, oda 1400 nyomorult, bujdosó St. Sebastiani lakos érkezett, a' carlosi bástyák bombáit 's golyóit kerülve. Szerencsé jök, hogy a' franczia nagylelküség mind a' városokban, mind az alacsony kunyhókban egyiránt mutatkozik; különben ezen szerencsétlenek a' kemény időszak martaléki lennének. Mindenfelé keserű átkokat hallani a' vezérek 's előljárók ellen. — A' carlositák elég jámborok voltak 48 órai fegyvernyugvást engedni a' menekedni ohajtók eltávozhatásukra. Azonban bombáik szerencsétlen pontossággal valának irányozva, 's gyalázatos ellenzetben vannak a' krisztinai katonák

ügyetlenségével. Több mint huszonnyolcz ház van földulva 's megrongálva. Dec. 10iki telegraph szerint St. Sebastian ostroma megszünt Espartero és Jaureguy mozgásaik következésében, 's a' carlisták elvitték álgyuikat dec. 7 's 8közti éjjelen, Ernanin által Onate felé. Csak 1800 ember maradt St Sebastian előtt. Esparterót 9000 emberrel mondják St Sebastian védelmére közelgetni, mi is a' carlistákat erejök összitésére kényszeríti. — Ugyan ezt erősíti a' Memor. Bordelais is dec. 12éről, melly előbb ellenkezőt állított. —

Barcelonai hirek szerint végre csakugyan kiindult onnét Mina generál, hogy a' pártosak ellen munkálni kezdjen. Eltávozta előtt Barcelonában egy közügyi biztosságot (Comité du salut public) rendelt. Dec. 5én Manresában volt már. Jelentik azt is, hogy számos asszony, kiknek férjeik a' pártosak közt valának, a' manresai kormányzóhoz folyamodott, férjeik számára bocsánatért esdeklőleg; 's hogy Mina nagy számu pártosokat, ügyesen kiosztott pénzajándékok által, lefegyverzett.

Dec. 6án költ a' királynénak azon decretuma minélfogva 1) Almodovar gr. sietve az éjszaki sereghez küldetik, hogy a' dolgok helyzetét 's a' sereg állapotját megvizsgálván, a' navarrai, castiliai és arragoniai hadiseregek számára haditerveket készitsen, 's a' katonai fenyitékre 's ezen tartományok egész hadi állapotjára nézve czélszerüleg intézkedjék. 2) a' ministertanács elnöke fölhatalmaztatik minden e' kérdésh z tartozó tárgyra nézve szabadon rendelkezhetni, 's csak olly ügyeket terjeszteni a' királyné elibe, mellyek végrehajtása nem nagyon sürgetős. 3) Azon parancsok, miket a' hadi minister ezen fölhatalmazás következésében kiadand, késedelem 's ellenszegülés nélkül teljesittessenek. — Másik kir. rendelés által pedig ugyanazon napról, Mendizabal ur azon időre, miglen a' hadi minister távol leend, annak tárczája viselésére szólittatik. — Alava gen. követté neveztetett a' franczia udvarhoz. — Rothschild Lionel báró szolgálati jutalmául, mellyeket a' spanyolországi alkotmányos ügy iránt tett, Izabella rend középkeresztesévé; Garcias ur pedig III Károly rend vitézévé nevezteték. —

A' Journal des Débats szerint a' spanyol kormány Villiers angol követ sürgetésére az angol hirlapok fizetéstelen keringését országszerte megengedé, hogy ez által a' polgárisodás haladását segítse. A' J. des Débats teljesen helybenhagyja e' rendszabályt; de nem foghatja meg: miért nem lehetne hasonló kedvezéssel lenni a' franczia hirlapok iránt is? A' spanyolnak legalább hasonló szellemi szüksége van ezek olvasására is, mint amazokéra. —

Alcala Galiano viseletéről következőleg okoskodik egy madridi levelező: ki hitte volna, hogy egy Alcala Galiano, kit eddig, mint a' legtulzóbb szabadelműség kolomposát, ismerők, rögtön ily elveket fog ékesszólása egész hatalmával védni, t. i. hogy: egy nép sem állhat fen kormány, egy kormány sem erő nélkül, 's hogy ezen erőt minden korlátozás nélkül meg kell adni a' kormánynak, mert annak megtagadása a' kormány munkásságát bénítja, a' ministerek kezeit megköti, a' statust anarchiai állapotba dönti; hogy ki a' ministereknek ellenszegül, haza ellensége, 's az illyet erőszakkal kell elnémitani 's a' t. Alcala Galiano által kezdi látni, hogy a' hatalom és gazdag jövedelem nem megvetendő dolgok, 's a' kevély polgár lebocsátkozott egy 15000 fr. jövedelmet adó hivatalnak, t. i. a' spanyolországi és indiai legfőbb tanács tagságának, a' tengerügyi osztályban, elfogadására. Ez annyit jelent, hogy Alcala Galiano kevés idő mulva tengeri minister lesz, mivel a' ministeriumnak, mellynek mostani tagjai nem igen látszanak bírni rábeszélési ajándékkal, szüksége van egy férfira, ki nevükben a' házakat tetszés szerint igazgassa ékesszólása erejével.

PORTUGÁLIA.

Nov. 29i tudosítások Lissabonból azt jelentik, hogy az uj belügyi minister, Albuquerque, Madeirából megérkezett. — A' segédseregről igen homályos és bizonytalan tudósítások érkeznek. A' királyné házasságáról Coburg hggel nagyon kéteskednek a' hirlapok. — Az 1820diki alkotmány visszaállitásáról is sokat beszélnek. — Néhány nap előtt történt, hogy a' Necessidades palotához rendelt őrosztály hangászkara az 1820diki hymnust játszá, a' mi az udvarló urakat 's dámákat nagy bámulásra birta. Parancsoltatott tehát nekiek, hogy az uj hymnust játszák, de ők nem engedelmeskedtek. — A' királyné néhány nap óta rosszul érzi magát. — Igen fontos hir, hogy a' kimult ministerium számadásinak szoros megvizsgáltatására biztosság neveztetett ki, mellynek elnöke hoszszasb ideig Londonban tartózkodott portugál kereskedő. — A' hirlapok keserű gúnyokkal telvék az exministerek ellen, 's érthető intéseket adnak, hogy igen bocsánatot érdemlő bün volna őket rendre gyilkolni. — A' nép általányosan nyugott, 's békén végzi házi dolgait. A' figyelem leginkább Campos urra, az uj gazdálkodó pénzügyi ministerre van fordítva. —

SCHWEIZ.

Bővebben is említettük már, mikép a' franczia kormány Wahl franczia zsidó testvérek ügye miatt nem csak Basel-vidékkel, hanem majd az egész schweizi respublicával összekocczant. Ez ügyben következő igen tiszta diplomatai tudósitást nyujtott Basel-vidék a' fő helynek: „Kedves hűséges atyánkfijai! Wahl testvérek Mühl-

hausenből Lauderer Izsák urral úgy egyesültek, hogy neki azon telek-tulajdonért, mellyet Reinach községben 's Atsch, Ettingen, Oberwyl, Therwyl és Mönchenstein kerületekben birt vala, 64,000 schweizi frankot fizessenek, 's azután a' végrehajtó tanácshoz folyamodtanak, hogy attól a' minden idegennek, ki Baselvidék cantonban ingatlan vagyont szerezni akar, mulhatlanul szükséges engedelmet megnyerjék. Ez engedelem olly korlátozattal adatott meg nekik, hogy ezen telek-tulajdon azoknak, kik megszerzék azt, semmi jogot sem adand a'cantonban letelepülésre. Azonban, az engedelem megérkezte előtt, Wahl testvérek kiadaták magoknak a' vétel-levelet Reinach község tanácsától, és pedig mind az országos törvény betü-értelme, mind az 1803ik jun. 15ről szóló végzés ellen, mellyeknél fogva minden igy kötött egyezet megsemmisültnek nyilványíttatik. Mihelyt a' vevők az engedelem birtokában voltanak, elmulaszták Reinachban az uj vétel-oklevelet kieszközleni, a' többi községben pedig, hol ezen telekbirtok részei vannak, épen semmi külön alkulevél nem köttetett, ámbár a' sarkalatos törvény 40ik czikkje a' vétel-alku megállhatóságára épen mulhatlanul megkivánja ezt. Alig terjedt hire, hogy Wahl urak telektulajdont akarnak maguknak szerzeni, a' nyilványos vélemény a' szomszéd községekben igen fölindult, fölingereltetvén a' nép idegenkedése által a' zsidók ellen. Folyamodtak tehát a' főtanácshoz, 's e' hatóság, mellynek alkotmányunk 40ik czikkjénél fogva vigyáznia kell a' többi, alárendelt statusbatóságra, kénytelen volt e' jogával élni, 's a' végrehajtó tanács által Wahl testvéreknek adott engedelmet eltörleni. Wahl testvérek panaszkodtak; de panaszuk elmellőztetett, 's a' főtanács végzete ujolag helybenhagyatott. Ekkor Wahl testvérek a' franczia ügyviselőhez folyamodtak Schweizban, ki több jegyzéket, 's név szerint egy levelet külde hozzánk Broglie hgtől a' külministertől. Mindezen irományban azonban nem volt egyéb, mint türödelemre (Toleranz) 's valóban szabadelmü elvek elismerésére intés, nem semmi egyéb, mint szemrehányás a'főtanács iránt, mintha ez a'végrehajtó tanács által adott engedelem-eltörléssel a'Schweiz és Francziaország közt fenálló kötéseket megszegte volna. De válaszunkban a' franczia ügyviselőhöz megmutattuk, hogy a' főtanácsnak a' fenálló törvényeknél fogva nem csak joga, de kötelessége volt úgy cselekedni. Válasz helyett azonban, melly okainkat megczáfolta volna, azon kir. rendelést vettük, mellyet ti küldöttetek hozzánk. Ezek a' tett dolgok. Menjünk már most által az okok megfejtésére, mellyek a' főtanácsot nem csak felhatalmazák, de kisztékis arra, hogy a' végrehajtó tanács által adott engedelmet eltörölje. Amaz engedelem törvénytelenül adatott. Törvény és állandó szokás szerint nálunk ugyanis külföldinek csupán akkor szabad telektulajdont venni, ha a' vételár $\frac{1}{3}$ részét azonnal készpénzül leteszi. Ezen föltételt Wahl testvérek a' vételnél nem teljesítették. A' 64,000 frankból a' vevők csak 4000 frankot fizettek meg kész pénzül. Továbbá Basel-vidékben statuselv: zsidónak sem letelepülésre, sem telektulajdon-szerzésre jogot nem adni. Ezen elv nem vallási türelmetlenségből származott, hanem szilárd meggyőződésből azon szerencsétlen befolyásról, mellyet a' zsidók a' kereskedésre 's nyilványos jóllétre gyakorolni szoktak. Ezen elv minden időben olly hiven megtartatott, hogy nem csak 1803 óta semmiféle zsidónak letelepülésre Basel-vidékben engedelem nem adatott, hanem még azon zsidóktól is, kik már ezen idő előtt birtak letelepülési joggal, megtagadtatott minden jog ház- vagy más ingatlan vagyonvételre. Igy Maus Mózes kétszer kisérté meg de hijában, hogy Liestalban fekvő vagyont vásároljon; egy másik zsidó pedig Dreifusz, ki Hölstein kerületben telekbirtokot szerzett már, a' vételi alkut egy keresztyén nevére volt kénytelen megkötni. Ugyanez történt Wahl testvérekkel is Basel városban. Régóta volt már nekik ugyan joguk, letelepülési, e' városban; de le kelle róla mondaniok, mert nem adatott nekik engedelem ott megházasodhatásra. E' felhozott való tettdolgokból az sül ki, hogy Basel-vidék folyvást gyakorlá azon jogot, mellynél fogva zsidoktól Baselvidék cantonban a' letelepülést 's telektulajdon-szerzést megtagadá. A' főtanácsnak tehát, mint fölvigyázó hatóságnak, mint a' törvények őrjének 's mint a' nép fölsége organumának joga 's kötelessége volt, magában a' nép érdekében, e' statuselvet föntartani, 's Wahl testvérektől az engedelmet, melly törvénytelenül adatott nekik, visszavenni. — A' főtanács e' fenforgó esetben az engedelmet annyival is inkább visszavehette, minthogy az által semmi harmadiknak jogát nem sértette meg. Minthogy a' törvényes szabályu formaságok sem a' vételnél Reinachban, sem a' többi kerületben, hol a' telkek feküsznek, nem tartattak meg, a' vételaku sem köttetett meg jogszerüleg, 's törvényink szerint a' szerzés nem vala teljes, nem is vala törvényes, tehát semmi esetben kötelező. Országos törvénykönyvünk 137ik czikke szerint valamelly telek megszerzése csupán akkor teljes és kötelező, ha az alku iránta teljes alakban köttetik meg; ezen alkunak pedig még azon föltéte is van, hogy a' 142 törvényczikk értelme szerint a' külföldinek előbb engedelmet kell nyernie illy szerzésre, mert ha ez nem történt meg, az alkvó felek közül mindegyiknek joga van visszalépni. Az eladó maga, itt vihatlanul őt illető jogával élt, midőn telekbirtoka egy részét

Reinachban más vevőnek adta el. Azon kérdésre jövünk már most: mi hatalmazhatá föl Franciaországot arra, hogy e' dologba avatkozzék, tudnillik: valljon megsértette é a' fő tanács az 1827ki majus 30ki szerződést az által, hogy mühlhauseni zsidóknak a' cantonban telektulajdon-szerzést nem engedett? Basel-vidék canton mindig hiven ügyekezett ezen szerződés pontjait megtartani, mit számos franczia polgár bizonyíthat, kik teljesen élhetnek az őket illető jogok és szabadságokkal. De igen méltán gondoljuk tagadhatni, hogy ugyanazon szerződés kötelességünkké teszi franczia zsidóknak is letelepülési 's telekbirtoki jogot adni magunk között. Ama' szerződés 1. czikke tudnillik azt mondja, hogy a' franczia polgárokkal szintazon módon bánjanak, mint a' schweiziakkal. Mivel azonban Schweizban nincsenek polgári jogokkal élő zsidók, tehát arra sem tartanók magunkat köteleseknek, hogy schweizi zsidóknak adjunk jogot letelepülésre 's telekbirtok-szerzésre. 'S habár volnának is Schweizban polgári jogokkal biró zsidók, ellenzi azt statuselvünk 's állandó szokásunk. Ehezképest a' czikkely tartalmánál fogvást a' franczia polgár sem követelheti azt, mit schweizi polgárnak sem adhatnánk. A' szerződés ezen magyarázatja nem önkényes, 's így nem egyoldalu. Rayneval ur azt mondja egyik hivatalos jegyzékében, melly ama' szerződés-kötést megelőzé: „Magában értetik, hogy azon franczia polgárok, kik zsidó valláshoz tartoznak, az 1. czikkely jogaira számot nem tarthatnak azon cantonokban, mellyek a' zsidókat kirekesztik; minthogy e' cantonokban a' schweizi zsidók sem nyerhetik meg azon jogokat, mellyekkel a' többi schweizi polgár él ugyanott" Mi magyarázatunk helyességét más bizonyitványokkal is igazolhatnók, ha a' kültanács vitatásiban, mellyek e' szerződés megkötttetése iránt tartattak, azokat fölkeresni akarnók; de a' kérdés olly tiszta, hogy nem szorult egyéb fölvilágitásra. Midőn tehát a' franczia ministeri jegyzék azt veti szemünkre, hogy az által, mert zsidóknak nem adtunk letelepülési 's telekbirtok-szerzési jogot, ama' szerződést sértettük meg, akkor mi nyilványítjuk inkább a' szerződés e' magyarázatát egyoldalunak, önkényesnek 's népjogi sérelemnek. Annál inkább vagyunk pedig erre jogositva, mert Franciaország ez izben magyarázza e' szerződést először így, 's az előbbi hasonló esetekben a' zsidók kizáratása miatt nem hitte szükségesnek a' panasztételt. Egyébiránt a' kérdés e' helyzetben nem egyedül Basel-vidéket illeti. Nem egyedül ránk, hanem az egész schweizi köztársaságra akarják ezen önkényes magyarázatot, azután pedig magukat a' franczia zsidókat tolni. Eleinte azt hittük, a' viszonyok egyszerű előadatása elegendő leszen e' viszályt kiegyenliteni. Most, hol okaink megczáfoltatása helyett erőszakos rendszabályokkal felelnek, jobban látjuk, mit akarnak tőlünk. Ha ezt előre láthattuk volna, már előbb folyamodtunk volna hozzátok kedves hűséges atyánkfiai! 's kérve kértük volna gyámolitástokat. Most tesszük azt tehát először, 's nyomos megfontolástok alá ajánlunk olly tárgyat, melly az egész köztársasági szövetség jogait 's becsületét érdekli." —

AMERIKA.

Éjszakamerika. A' wash. Globe, mint az egyesült statusok elnökének organuma, azt állítja, hogy az elnök semmi esetre sem adhat olly nyilatkozást, minőt a' franczia kormány tőle kiván. — Az egyesületek az amerikai egyesült birodalomban még számosabbak mint Angliában. Nem rég Bostonban olly asszonyegyesület állott össze, melly olly hegyke fiatalokat, kik a' szép nemre bámészkodva az egyházak ajtaji előtt seregesen ácsorgani 's a' ki 's bejárást ugyszólván ostrommal lepve szokták elfoglalni, e' disztelen szájongástól megakadályoztassa. Ez egyesület neve: A' templom előtt ácsorgó fiatalság elleni egyesület. (The Anti-Young-mens-standing at the Church-door-Society.)

Délamerika. A' M. Herald szerint Uj-Granada statusban törvény jelent meg, tiltó az arany kivitelét az országból. — Montevideoból hallani, hogy ott sept. 15 's 16án valami rendkivüli tüneményt vettek észre. A' tenger hirtelen 12 lábnyira apadt, úgy hogy a' révgát egészen szárazon feküt, 's a' hajók horgonyait is tisztán lehete látni. A' tenger ez állapotban maradt harmincz óráig 's csak ezután dagadt ismét szokott magosságára föl. —

NÉMETORSZÁG.

A' lipcsei lap a' kir. ministeriumtól tilalmazó rendelést hirdet az ugy nevezet csappantyus botok (Percussionstöcke), vagy puskabotok ellen. A' rendelés általjában megtilt minden titkos fegyver-hordozást, névszerint olly botokét is, melly ugy készült, hogy azokkal könnyen sérthetni, sőt ölhetni is hamar kitalálás nélkül. Az illy fegyver-hordozás 20 tallér alatt tilos. — Egy bizonyos német városban nem szabad a' késmüveseknek hegyes késeket készíteni, hanem mind kerekvégüeknek kell lenniök. — Augsburg és München közt bizonyosan létesülni fog a' vasút. —

A' tudományok akademiája Münchenben dec. 12én egyhanguan ismét Schelling titkos tanácsost választá előülővé. E' hivatal mindig három évre terjed. Münchenben dec. 4ig az egyetemnél 1443 tanuló iratta be magát rendőrségileg; és pedig a' philosophiai karba 303, a' törvényibe 419, a' theologiaiba 209, az orvosiba 275; 50 cameralista, 25 nyelvész, 61 gyógyszerész, 29

épitész 's 71 erdősz. Ezekből 1301 benszülött, külföldi 141. 1165 katholikus, 206 ágost. 's 5. reform. 27 görög és 39 zsidó. — 941. saját jövedelme után tanul, 468 segély után, 533 pedig stipendiumot (évdijt) kap.

Az aschaffenburgi lap Heidelbergből dec. 9röl következőt jelent: „Az ifju polgárok itt némi magányos játékszint állitottak föl maguk közt, mellyben tegnap előtt „Toni, vagy a' félelmes éj' sz. Domingon" czimü szindarabot adták. A' játszók azonban meg sem álmodák, hogy az éj rájok nézve is félelmes leend. Már az előadás alatt akart betörni néhány tanuló azon terembe, mellyben a' darab előadaték, de nem sült el nekik. Az előadás után összegyültek a' játszók egy borházban vacsorára, hova más vendégek is megvoltak hiva. Itt 11 óra felé betoppant néhány tanuló, 's a' jelenlevőkkel kapczáskodni kezde, de kénytelenek voltak eltávozni. Erre a' ház előtt több több tanuló csődült össze, 's azt ostrommal fenyegeté. Hihetőleg föl is voltak fegyverezve, mert egy polgárt arczon lőttek vaktöltéssel. Ekkor betorlaszták a' házat belülről; de a' sietségben, mellyel a' ház felső emeletebeli ablaktáblákat be akarák zárni, egy polgár az utczára pottyant, 's halálosan megsebesített egy tanulót. A' tanulók akkor felszóliták egymást, 's nagy csoportokban a' ház elé gyültek. Szerencsére ezalatt oda érkezett az egyetemi tisztviselő 's okos intése a' tanulókat minden további garázdaságtól föltartóztatá. Másnap reggel ottan termett a' mannheimi fegyveres rendőrség feje egy csapattal, mi ismét csődüléseket okozott a' tanulók közt, de miután tudtokra adatott, hogy a' rendőrség csak védelemre 's rend-föntartásra jött, lecsilapultak. A' megsérült tanuló halálán van; 's a' polgárság és tanulóság igen föl van egymás ellen ingerelve. —

NÉMETALFÖLD.

Anglia és Holland közt némi kis meghasonlás ütött ki a' jávai kereskedés miatt. Fenáll tudnillik az angol és hollandi kormány közt bizonyos egyezés, mellynél fogvást akkor, midőn a' hollandi gyármüvek ingyen 's vámdijtalan fognak Bataviába szállittatni, az angol gyármüvek csak száztól hatot tartozzanak fizetni: 's ámbár a' hollandi gyártványok jelenleg csakugyan semmit sem fizetnek, az angol portékákért még is száztól 25. sőt 50net is huznak dijul a' hollandiak. A' Times e' dolgon igen fölindul 's azt kivánja, hogy a' ministerium azonnal tegye meg ez iránt a' szükséges lépéseket. A' német szövetségi lapok pedig azt ohajtják, hogy ez alkalommal élni kellene, 's a' hollandi kormánytól kieszközleni, hogy a' németszövetségi vagy a' porosz vámrendszerhez tartozó statusoknak is szabad legyen Bataviába ugyanazon vám mellett, mint Angliának, gyármüveket szállitani, 's ha ezt Anglia netalán ellenzené, akkor a' vámegyesület is visszatorlással éljen Anglia ellen. — Brüsselből a' hollandi marhának Belgiumba hajtatását akadályozó legujabb törvényre azt irják, hogy Belgiumnak Antwerpben 's átaljában nagy kereskedési közlése van Hollanddal, hova Belgium tetemes sok terméket kihord.

BELGIUM.

A' képviselő kamarának ülésében dec. 4én a' Poroszországból behajtott marhára nézve, melly Lüttich és Luxemburgon keresztül jő be, kedvező kivétel tétetett a' kül marha-vámdijra elannyira, hogy a' törvény most egyedül a' Hollandiából érkező marhát nyomja, mert az öregbitett vámdij csak azon fekszik. — Egy belga levelező szerint a' kamarák a' Hollandia által a' belga adósságtól fizetett kamatokat csak a' végső egyezéstől számítva fognák megtériteni. Mit Hollandia e' kamat fejében most fizet, azt Belgium nem térítendi meg, 's igy az pusztán kivetett pénz. Okul azt mondja, mert a' nov. 15iki egyezés, mellyben Belgium a' köz adósság egy részét magára vála la, Hollandia vonakodása miatt nem ment teljesülésbe.

TÖRÖKORSZÁG.

Belgrádból dec. 2ról irják, hogy Milos hg nov. 28án délután 3 órakor Widdinből visszatért Poscharewatzba, hol családja és Szervia minden részéből küldöttségek szerencsét kivánva várták 's fogadták őt. A' hg azonban a' küldöttségek udvarlását nem fogadá el, hanem azt nyilványitotta nekik: menjenek kis időre haza, minthogy később fontos dologban ugy is szándéka meghini őket. Konstantinápolyból pedig nov. 18ról azt irják, hogy azon mód közt, mellyel a' szultán Milos hget 's a' közt, mellyel Ghika és Stourdza herczegeket fogadá, nagy volt a'különség. A' moldvai és oláh hggel ugy bánt mint tisztelt hübérnökivel; Milos herczeggel pedig mint barátjával, úgy hogy akármilly idegen fölséget sem fogadhatott volna barátságosabban. A' szultánnak sok oka is van megkülönböztetni Milos hget, mert csak ő képes a' háborgó Bosnyákországot 's Albániát békében tartani. E'fölött úgy tetszik, mintha még a' szerb nemzet is függetlenebb volna a' moldvainál és oláhnál. Mennyire megyen azonban e' függetlenség és önállás, nehéz meghatározni; némileg felvilágitja ezt azonban a' következő körülmény: Milos hg több ezredest nevezett ki, 's azokat, kik Konstantinápolyba kisérték őt, udvarlottakor bemutatá a' szultánnak. E' kinevezéseknek a' szultán ellen nem mondott; 's innen méltán azt következtethetni, hogy a' szerb fejdelemségnek joga van saját szerb katonasággal birni.

Szerkeszti Helmeczy. Nyomtatja Beimel.
Vége az 1835ki érfolyamnak.

ÉRTESÍTŐ.

1—3. szám. Pest, január 10kén 1835.

Kivonás az 1834 dec. időjárást illető budai csillagász-intézeti vizsgálatokbul.

magassága	a' légmérőnek	a' hévmérőnek
legnagyobb	27h. 11v. ,442 (28dikán)	+ 6° ,4 (6dikán)
közép	27 6 ,3346	— 0 ,01935
legkisebb	27 1 ,442 (23dikán)	— 7 ,0 (31dikén)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: = 10v., 000; a' mérsékletben: = 13°, 4.

E' hónap egy olly évet rekesztett be, melly valamint sok más tekintetben, ugy az időjárás-isméret évkönyveiben is mint szokatlan fog állani az utókor emlékezetére; 's ha mingyárt utólsó hónapszaka, december, nem mutatkozott is épen különösnek, történt mindazáltal időjárásában annyi, hogy többi lefolyt 11 hónap tesvérihez méltó rokonsággal csatlakozzék. Illyennek számithatjuk a' hónap folytában tapasztalt légmérői ámbár sokszor ingadozó de még is általjában magas állást; illyennek a' kemény 's huzamosan tartott szeleket (a' napló 2 szélvészt is mutat 's többek közt egy kemény légfolyást, melly éjnyugot felől szakadatlan huzamban mindössze 120 óraig tartott); illyennek a' napok azon csekély számát (6), mellyeken az eget teljes borultnak tapasztaltuk; illyennek végre azon folyvást tartott szükséget, mellyet a' föld nedvesség dolgában szenvedett. Mi a' légmérséket illeti, a' hónap első felében ez is nem épen szük korlátok közt ingadozott; mellőzvén azonban, hogy e' mozgások nem valának nagyobbak, mint máskor gyönge télben 's a' mi vidékinken szokás, a' hónap másik felében csak kevésszer változott mérsékes hideg állott be, de melly az erős szelek miatt sokkal keményebbnek látszott, mint valóban vala. Egyébiránt: teljes felhőtlen tiszta ég egész napon által egyszersem; eső egyszer, de csekélyen; hó ötször, de ez sem bőven; köd pedig 11szer volt tapasztalható. Szelek közt az éjnyugoti uralkodott. Más egészen szokatlan jelenetek nem mutatkoztak.

Sz. Gellérthegy jan. 6kán 1835. *Albert Ferencz.*

Beimel J.-nél megjelent: f. t. Guzmics Iszidór Egyházi Tár VI. füzete. Ára 1 ft. e.p. — Lad. Pap Reflexiones emendationem morum aevi nostri respicientes. Kötve 1 f. e.p. — Cato erk. páros versei. 6 kr.

„Metaphysica adplicata" Josephi Verner megszerezhető Pesten a' szerzőnél vagy Eggenberger könyváros urnál. Ára 3 for. 30 xr. vtó.

IFJ. KILIAN GYÖRGY könyvárosnál Pesten, (Váczi utczában, hajdani Feszlházban) valamint országszerte is minden hiteles könyváros és könyvkötő uraknál, u. m. Aradon: Bettelheim, Schmid. Bécsben: Gerold. Debreczenben: Csáthy. Egerben: Plank. Eperjesen: Benczur. Esztergamban: Beimel. Fehérváron: Ráder. Győrött: Schwaiger. Kassán: Wigand és Cserneczky Vajda. Kőszegen: Reichard. Kolosvárt: Burián, Tilsch és Schmid. Nagyszombatban: Wachter Pécsett: Weidinger. Pozsonyban: Landes, Schwaiger, Wigand. Siklóson: Tóbi. Szebenben: Thierry, Szombathelyen: Zsoldos. Újbecsén: Majvald. Újvidéken: Kauliczky. Zomborban: Gottlieb uraknál, megszerezhető:

AURORA

HAZAI ALMANACH.

Alapitá Kisfaludy Károly, folytatja BAJZA.

1835.

Eredeti aczélmetszetek: I. Ajánlási rajz. II. Gróf Széchenyi István' arczképe. — III. Az özvegy. IV. A' szerelem' bokrétája. V. A' regélő nagy anya. VI. A' politikusok. VII. A' kesergő leány. — A' két első carlsruhei, a' többi londoni metszés.

FOGLALAT: Mennyi ház annyi szokás. Víg elbeszélés. Kovács Pál. Emlékezés. Bajza. A' két holló. Garay. Sajkadal. Bajza. A' távozó. Bústavi. Szép, szebb, legszebb. Garay. Éjfélkor. Bajza. Coriolán 's a' háborgó Roma. Historiai ábrázolat. Bajza. Népdalok. I—V. Czuczor. Széchenyi. Székács. A' bajnok' nője. Bajza. Színválasztás. Garay. A' leányka, kedveséhez Görögbül. Székács. Hódolás. Bajza. A' jó szív is bajjal jár. Víg elbeszélés. Fáy András. Fohász. Bústavi. Az utas szerető. Zöldy. Ablakok közti híd. Garay. Irma Gyulához. Bajza. Tiltott szerelem. Garay. Tengeri rablók' éneke. Lord Byron után. Lukács Móricz. Vajkoontala. Keleti elbeszélés. Vajda. Isten hozzád. Bajza. Úri igazság. Székács. Melancholia. Garay. Menippe. Görögbül Székács. Lottihoz. Bajza. Vámhidon, Garay. Szentilona szigetén. Immermann után. Széplaky Erneszt. Egy anya' keserve. Bajza. A' fátyol' titkai. Vígjáték 5 felvonásban. Vörösmarty. Könnyek. Bústavi. Egy leánykának. Bajza. A' tolvajok. Garay. Egy hazáért! Székács. Lenke' dala. Bajza. Sirvers. Garay. A' vezér' bucsúja. Bajza.

Ára, selyem borítékban, a' 425 lapnyi vastagságú könyvnek csak 3 pengő forint.

Uj mulattató journal

e' czím alatt

„Rajzolatok."

Első számát képével együtt minden cs. kir. Postahivatalnál láthatni.

Hogy pedig a' két hazának nyilván mutassuk, mit adunk, mit várhat tőlünk, első számunkat a' múlt Jelenkorral elküldöztük.

A' lehető legnagyobb csinnal adandó journalunknak esztendő alatt legalább 64 képpel rendkivüli olcsó ára helyben félévre 4 f., egyre 8 f., postán fél évre 5 f., egy évre pedig 10 frt. Előfizet-

hetni helyben Dorottya-utczában 10 d. sz. a. egyebütt minden cs. kir. Posta-hivatalnál. Pest januar 9én 1835.

szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

---

1) Budán Krisztina-városban a' város majorjába és zugligetbe vezető uton fekvő 's a' „Teremtéshöz" (zur Schöpfung) nevezett emeletes szöglethäz, mellynek ujon alakitott 's két mulatóházzal ellátott kertjén kivül, 1000 akót fogható borpinczéje, tágas udvara, 's 475 láb mélységhül kelő eredeti forrás-vize van, 's mellyhöz kimérési, vendéglői, kávéházi, sóárulási 's tözsérbolti jus tartozik, a' legközelebbi sz. György napra általjában vagy részenkint akár egy akár több esztendőre kiadandó; megjegyezvén mellesleg, hogy a' felső emeleti lakások kivált familiák számára, kik szabadban levő kellemes nyári lakást ohajtanak, a' legtisztább állapotban 's egészen ujon épitve vannak. Bővebb értesitést nyerhetni a' házban lakozó házmestertül. 3)

Egy 28 esztendős, házas, jó isméretű 's tapasztalásu, egyszersmind a' birka-tenyésztésben jártas gazdatiszt, ki magyarul, németül, tótul, és deákul beszél, ugyan mint gazdatiszt valamelly urodalomban ujabb alkalmazást kivánván nyerni, kik szolgálatját elfogadni akarják, méltóztassanak leveleiket Budára „A. S." czimzet alatt, a' Krisztina-városi Plebániára intézni.

---

1) HIRDETÉS. Szab. kir. Pest városának urak-utczájában 430ik, — nem különben Ferencz külső város soroksári-utczájában 117, és 118 számokkal jegyzett 's néhai báró Laffert Vincze örökösit illető házak, f. 1835 eszt. jan. 30kán reggeli 10 órakor a' földbiró-hivatalban, hol a' föltételeket is előre megtudhatni, árverés utján eladatni fognak. 3)

---

1) Bucsánszky Aloiz könyvkötőnél Pozsonyban megjelent, és megszerezhető Pesten Müller könyváros urnál.

Magyarországnak rövid Földleirása, gyermekek számára, egy Magyarország 's hozzá tartozó tartományok' tisztán rézbe metszett, 's kiszinelt földképével. Pozsonyban 8rét 1835 ára kötve, keménytáblában, nyomtató papiroson 12 xr. iró velinre pedig 20 xr. p. p. — A' kiadó illy olcsó áron kivánta e' hasznos könyvecskét közre bocsátani, hogy az mennél nagyobb számmal terjedhessen el sőt a' tizennegyedik példánnyal is ingyen szolgál. —3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből az aluljegyzett kir. haszonvételek, mellyek haszonbér-ideje a' f. 1835 april 30. kitelik, f. januar. 26kán szokott reggeli órákban Ó-Budán a' kir. kam. praefectoratusi irószobában nyilványos árverés utján, három esztendőre ujonan haszonbérbe adatnak ki, és pedig:

a) A' vadászati jog Budaörs és Budakeszi határiban. b) Budakeszin a' korcsma a' mészárszékkel együtt, ahoz tartozó 27⅝ hold szántófölddel, 4⅝ h. réttel és 1¼ h. házikerttel. c) A' Csik pusztai korcsma nem mesze Budaörstül az ugy nevezett mészáros-ut mellett, 10⅝ hold szántófölddel. d) Monostori határban a' dunakeszi dunairévnél levő korcsma. e) Lepenczpataki völgyben a' visegrádi szárazmalom. A' haszonbér többi föltételeit a' mondott irószobában előbb is megtudhatni. Későbbi ajánlatok nem fogadtatnak el. 3)

ÁRVERÉSI HIRDETÉS, Néhai főtiszt. Boresiczi Boresiczky Adalbert ur a' váczi székesegyház nagy-prépost kánonokja' holta után maradt, különbféle ingóságok, ugymint keresztek, gyürük, ezüst asztali készületek, különféle asztali, és testi fejér ruhák, ugy nem különben minden féle gabonák, végtére 31 akó fejér — 23 akó veres 1822ki — 181 akó fejér 1831ki — 62 akó fehér 1833ki végtére 408 akó fehér, és 275 akó veres 1834ki borok vas abroncsos hordókkal együtt kész pénz fizetés mellett az 1835ik esztendei januar 12ik és következő napjain árverés utján Váczon eladatni fognak.

SZÉNA - ELADÁS. Tisza - Dob mvárosában 3 órányira Miskolcztul van mintegy 150 öl juhnak való legszebb anya- és sarjú-széna eladó, öle 40—50 fr. ezüstben. Bővebb tudósitást ad a' helybeli kasznár-hivatal.

---

1) Pesten az ország-úton a' botanikus kert általellenében, k. tanács. és prof. Schedius háza szabad kézbül eladó. Iránta értekezhetni a' tulajdonossal magával. 3)

---

1) Jelentés. Koller ur isméretes kocsi-gyárábul Bécsbül egy uj divatu ugy nevezett Schwimmer kocsi kész pénzért, vagy zab, rozs, tisztabuza, vagy szénáért jutalmas áron eladó

Falkenmayer Ferencz
polg. nyereggyártónál az uri utczában
b. Brudern-házban. 3)

RÉZHÁMOR Alsó-Sajón Gömör vmegyében Rozsnyóhoz közel 1835 esztendei januar 11dikétül a' Sajói uradalom által házilag (domestice) fog kormányoztatni, minélfogva ezennel köz hirül tétetik: hogy a' rézmüveket megrendelő urak, a' legtökéletesb készitményekre egyszersmind serény kiszolgáltatásra' tarthatnak számot; valamint az is: hogy ez időtül kezdve mindenféle öntött és esztergályzott sárga réz portékák, mellyek pálinka-főzéshez, vagy más akármiféle machinákhoz szükségesek, az alulirt Addresse alatt megrendeltetvén, illendő áron elkészittetnek. *Gróf Andrássy Károly*
Oláh-pataki Vashámora igazgatósága részérül.

---

1) Heckenaszt Gusztáv
pesti könyvkereskedőnél találtatik:

Vezér
a' természetesen mivelt

mezei gazdálkodásra;

egy toldalékkal
a' gazdasági tisztek neveléséről 's formálásáról.
Irta Csorba András
gazdatiszt.

Nagy 8rét. Pesten, 1834. füzve 1 ft. 40 kr. peng.

☞ A' szerző az egész munka jövedelmét a' budai magyar játékszín javára áltengedé, 's illy módon minden vevő egyszersmind a' nemzeti ügynek tesz áldozatot. 2)

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Január 4kén	2	láb.	4	hüv.	0 von.
„ 5kén	2	„	7	„	0 „
„ 6kán	2	„	10	„	0 „
„ 7kén	3	„	2	„	0 „

É R T E S Í T Ő.

4dik szám. Pest, január 14kén 1835.

A' REGÉLŐ 's HONMŰVÉSZ

szépmüvészeti folyóiratok alól irt kiadója tisztelettel figyelmezteti a' magyar olvasó közönséget, hogy finom velinre szép 's legujabb londoni metszésű betűkkel, tömötten nyomtatott folyóiratából még néhány teljes számú példány ezen esztendő elejétől fogva megszerezhető képekkel együtt postán 6, Pesten 5 pengő forintjával. Ismétlem ez uttal: 1) hogy hetenként nem egy, hanem két ivet küldök olvasóimnak, és igy kétszer annyit, mint majd csak ugyan azon, sőt illetőleg nagyobb áron is más hasonló tartalmú művek. — 2) Hogy divat- és arcz-rajzink nem fa- vagy kőmetszvények, hanem valódi rézmetszvények, mellyek valamint kétszeres költségbe kerülnek, ugy szebbek is, és mindenkor becsesebbek, sőt kétszeres értékűek.— A' taval 60 darabra menő képeket 's egyéb műtárgyakat egyenként 12 pengő kron, vagy valamenyit egyszerre külön is meg lehet szerezni fele árán, vagy is 6 p. ftos. — Divatképeink egyébiránt kezdettől fogva legfinomabb külföldi festékekkel készittettek — Hogy pedig e' folyóirat megszerezhetését könnyebbé tegyük, postán képekkel küldendő lapjaiért fertály esztendőre tett rendelést is (3 ft. 12 krért pengőben) elfogadunk, de csupán csak a' hivatalban Pesten. 2)

Róthkrepf Gábor

hites ügyvéd, 's a' m. t. társaság lev. tagja.

IFJ. KILIAN GYÖRGY Könyvárosnál Pesten, (Váczi utczában, hajdani Fezlházban) valamint országszerte is minden hiteles könyváros és könyvkötő uraknál, u. m. Aradon: Bettelheim, Schmid. Bécsben: Gerold. Debreczenben: Csáthy. Egerben: Plank. Eperjesen: Benczur. Esztergamban: Beimel. Fehérváron: Ráder. Győrött: Schwaiger. Kassán: Wigand és Cserneczky Vajda. Kőszegen: Reichard. Kolosvárt: Burian, Tilsch és Schmid. Nagyszombatban: Wachter. Pécsett: Weidinger. Pozsonyban: Landes, Schweiger, Wigand. Siklóson: Tóbi. Szebenben: Thierry, Szombathelyen: Zsoldos. Újbecsén: Majovald. Újvidéken: Kauliczky. Zomborban: Gottlieb uraknál, megszerezhető:

A U R O R A

HAZAI ALMANACH.

Álapíta Kisfaludy Károly, folytatja BAJZA.

1835.

Eredeti aczélmetszetek: I. Ajánlási rajz. II. Gróf Széchenyi István' arczképe. — III. Az özvegy. IV. A szerelem' bokrétája. V. A' regélő nagy anya, VI. A' politikusok. VII. A' kesergő leány. — A' két első carlsruhei, a' többi londoni metszés.

FOGLALAT: Mennyi ház annyi szokás. Víg elbeszélés. Kovács Pál. Emlékezés. Bajza. A' két holló. Garay. Sajkadal. Bajza. A' távozó. Bústavi. Szép, szebb, legszebb. Garay. Éjfélkor. Bajza. Coriolan 's a' háborgó Roma. Historiai ábrázolat. Bajza. Népdalok. I—V. Czuczor. Széchenyi. Székács. A' bajnok' nője. Bajza. Szinválasztás. Garay. A' leányka kedveséhez, Görögből. Székács. Hódolás. Bajza. A' jó szív is bajjal jár. Víg elbeszélés. Fáy András. Fohász. Bústavi. Az utas szerető. Zöldy. Ablakok közti hid. Garay. Irma Gyulához. Bajza. Tiltott szerelem. Garay. Tengeri rablók' éneke. Lord Byron után Lukács Móricz. Vajkoontala. Keleti elbeszélés. Vajda. Isten hozzád Bajza. Úri igazság. Székács. Melancholia. Garay. Menippe. Görögből Székács. Lottihoz. Bajza. Vámhidon. Garay. Szentilona szigetén. Immermann után. Széplaky Erneszt. Egy anya' keserve. Bajza A' fátyol' titkai. Vigjáték 5 felvonásban. Vörösmarty. Könnyek' Bústavi. Egy leánykának Bajza. A' tolvajok. Garay. Egy hazáért! Székács. Lenke' dala. Bajza. Sirvers. Garay A' vezér' bucsúja. Bajza.

Ára, selyem borítékban, a' 425 lapnyi vastagságú könyvnek

csak 3 pengő forint.

Egész Magyar és Erdély ország számára

Heckenast Gusztáv,

pesti könykereskedőnél találtatik

Törvényes értekezés

a' be-elhajtás, és más ezen tárgyal egybeköttetetésben lévő esetekről, szerkeztette

MÓTH ENDRE,

hites ügyvéd.

Ezen könyvecskét, melly ember, avagy marhák által vetésekbe, tilos legelőkbe, vadászó helyeken, erdőbe, szőlőbe, gyümölcsös kertekbe 'stb. okoztatott, szántszándékos vagy történetes kár körül való jussokat, és kötelességeket, nevezetessen a' kártételen rajta kapatottnak megzálogolása, vagy netalán megütögetése határait, foglalja magába: a' maga minden napi haszna tekintetéből, nem lehet eléggé ajánlani, a' gazdasági Tiszteknek, helységek Előljáróinak, s mind azoknak, valakik folglalatoskodnak. A' törvénytudóknak, 's Bíráknak, nem kevesbbé érdekes, a' mennyibe ezen ágát a' törvénynek, bőven 's esetekkel tökélletesen felvilágositva, adja elől.

8rét. füzve. leszálitott ára

csak 30 kr. pengőben.

„A' mivelt érzékeny társalkodás tisztelkedés, üdvözlések a' magasabb csinosságú társaságba feljelenő ifjuság számára" kiadták

Sebők F. és Móth Endre.

8rét Pesten. füzve, 1 fl. pengő

Rövid értekezés

A' NEMZETISÉGRŐL

szerzette Móth Endre. 6 rézre metszett, 's szinekkel kivilágositott képpel.

8rét. Pesten, füzve 24 kr. pengő.

---

1) JELENTÉS. Azon bizodalomnak,- mellyet alulirt számos év ótai fogorvoslás-ismeréti gyakorlásában megnyerni szakadatlan törekedék, - kettőztetésére, 's illető t. cz. Pártfogóji kivánságának minden tekintetben tökéletesen megfelelésül, ugyan most párisi diplomaticus fogor-

vos Grandhomme urral, – ki jelenleg Parisba utazván, legfeljebb 2 vagy 3 hónap mulva térend ismét vissza alulirthoz, — mint e'dologban értelmes jártasságu férfival, közelebb szövetségbe lépett, hogy egyesitett erővel mind a' bánásmódot (methodust), mind az arra szolgáló eszközöket a' legjobban alkalmazzák; 's azon köz meggyőződést nyujthassák, hogy vigasztalatlanul 's kielégittetlenül alulirtnál szükséges segedelmet senki sem kereshetett.

Löffler János
practicus fogorvos Pesten miatyánk-utczában
262 sz. alatt 2ik emeletben. 3)

---

1) OVÓ-ÉS GYÓGYITÓ-SZER A' MARHADÖG ELLEN. Tállyán Brosz Sámuel ur gyógyszertárában a' most pusztitó marhadög ellen amaz igen jó foganatunak tapasztalt Fekésházyféle ovó — és gyógyító-szert kisebb nagyobb mennyiségben kaphatni. 2)

---

2) Szab. Gyöngyös városában a' Tót-utczában a' kőhid mellett egy nagy ház, melyben 6 szoba, 3 konyha, egy nagy faszin, 2 bolt, 3 kamara, 1000 akóra való pincze van, udvarral 's kuttal, szabad kézből eladandó. Bővebb tudósitást vehetni iránta t. Balla Mihály ugyan helyben lakozó uradalmi számtartó urnál.

---

1) EMLÉKEZTETŐ BECK JÓZSEF URRA. Alsó Ausztriában a' Traisen mellett fekvő St. André alapitványi urodalom részéről Beck József ur nyugalombul kilépett cs. k. katonatiszt, ki St. Andréban született 's mostanság nem tudni hol tartózkodik, öt testvére megkeresésére ezennel emlékeztetik: hogy édes atyjának Beck József St. Andre urodalmi volt főerdőszt nek tett végrendelet mellett a' f. eszt. nov. 2kán történt elhunytával hátra hagyott javak fölött az osztályi elintézés Herzogenburgban a' hivatal-kanczellária előtt, 1835febr. 19ikén reggeli 9 órára van elhatározva. Minthogy azonban a' nevezett személynek hol tartózkodása nem tudatik 's talán nincsen is az örökös tartományokban, ügyének curatoraul saját terhére 's költségére Herczogenburgban lakozó Zeilner Ágoston justitiarius ur rendeltetett, kivel a' tárgy annak törvényes utja szerint elintéztessék. Emlékeztetik ennélfogva Beck József ur vagy annak lehető maradéki hogy jó idején vagy magok személyesen megjelenjenek, vagy a' kirendelt curatornak kereset-leveleiket általadják, akár ügyök védelmére más valakit rendeljenek 's e' törvényszék előtt negne vezzék, főképen pedig minden törvényes és rendszeres módokhoz nyuljanak, mellyeket örökségi kereseteik eszközlésére czélszerüeknek tartanának, ellenkező esetben ezek elmulasztásábul származó következéseket ön magoknak tulajdonithatandók. St. Andre alapitványi urodalom a' Traisen mellett, nov. 17ik. 18 4.

Buchfelder János, Justic. és Főtiszt.

---

1) Nagymélt. magy. k. udv. kamarai rendelésbül az esztergami érsekség részéről hirül adatik: hogy Esztergamban a' dunai repülő-hid, a' hozzá tartozó téli és nyári járással 's az attul járuló vámszedéssel, f. 1835 eszt. april 1sőjétül fogva 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fog A' kinek tehát ezen javak kibérlésére szándéka van, az, mind maga jó viseletérül, mind pedig valóságos, és legalább egy esztendei arendával fölérő vagyonárul elegendő 's kifogásokat nem szenvedő bizonyitványokkal, valamint bánatpénz fejében 480 pengő frttal ellátva, folyó január 29kén reggel 10 órakor Esztergamban az érseki residentiában tartandó nyilványos árverésre megjelenni ezennel hivatalos. Az illető föltételeket bővebben megtudhatni időközben is Esztergamban az uradalmi tisztségnél. 3)

---

2) Budán Krisztina-városban a' város majorjába és zugligetbe vezető uton fekvő 's a' „Teremtéshöz" (zur Schöpfung) nevezett emeletes szögletház, mellynek ujon alakitott 's két mulatóházzal ellátott kertjén kivül, 1000 akót fogható borpinczéje, tágas udvara, 's 475 láb mélységbül kelő eredeti forrás-vize van, 's mellyhöz kimérési, vendéglő, kávéházi, sóárulási 's tözsérbolti jus tartozik, a' legközelebbi sz. György napra általjában vagy részenkint akár egy akár több esztendőre kiadandó: megjegyezvén mellesleg, hogy a' felső emeleti lakások kivált familiák számára, kik szabadban levő kellemes nyári lakást ohajtanak, a' legtisztább állapotban 's egészen ujon kifestve vannak. Bővebb értesitést nyerhetni a' házban lakozó házmestertül. 3)

---

2) HIRDETÉS. Szab. kir. Pest városának urak-utczájában 430ik, — nem különben Ferencz külső város soroksári-utczájában 117, és 118 számokkal jegyzett 's néhai báró Laffert Vincze örökösit illető házak f. 1835 eszt. jan. 30kán reggeli 10 órakor a' földbiró-hivatalban, hol a' föltételeket is előre megtudhatni, árverés utján eladatni fognak. 3)

---

2) Bucsánszky Alajos könyvkötőnél Pozsonyban megjelent, és megszerezhető Pesten Müller könyváros urnál.

Magyarországnak rövid Földleirása, gyermekek számára, egy magyarország 's hozzá tartozó tartományok' tisztán rézbe metszett, 's kiszinelt földképével. Pozsonyban 8rét 1835 ára kötve, keménytáblában, nyomtató papiroson 12 xr. iró velinre pedig 20 xr. p. p. — A' kiadó illy olcsó áron kivánta e' hasznos könyvecskét közre bocsátani, hogy az mennél nagyobb számmal terjedhessen el, sőt a' tizennegyedik példánnyal is ingyen szolgál. — 2)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből az aluljegyzett kir. haszonvételek, mellyek haszonbér-ideje a' f. 1835. april 30. kitelik, f. januar. 26kán szokott reggeli órákban Ó-Budán a' kir. kam. praefectoratusi irószobában nyilványos árverés utján, három esztendőre ujonani haszonbérbe adatnak ki, és pedig:

a) A' vadászati jog Budaörs és Budakeszi határiban. b) Budakeszin a' korcsma a' mészárszékkel együtt, ahoz tartozó $27\frac{3}{4}$ hold szántófölddel, $4\frac{4}{8}$ h. réttel és $1\frac{1}{4}$ h. házikerttel. c) A' C ik pusztai korcsma nem mesze Budaörstül az ugy nevezett mészáros-ut mellett, $10\frac{4}{8}$ hold szántófölddel. d) Monostori határban a'dunakeszi dunairévnél levő korcsma. e) Lepenczpataki völgyben a' visegrádi szárazmalom. A' haszonbér többi föltételeit a' mondott irószobában előbb is megtudhatni. Későbbi ajánlatok nem fogadtatnak el. 3)

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Január 10kén 3 láb. 5 hüv. 9 von.
„ 11kén 5 „ 3 „ 6 „
„ 12kén 6 „ 9 „ 6 „
„ 13kán 6 „ 3 „ 0 „
„ 14kén 7 „ 9 „ 0 „

Budai lotteria jan. 10kén: 37, 88, 19, 2, 11.

É R T E S Í T Ő.

5dik szám. Pest, január 17kén 1835.

Jelentés „Klio“ iránt.

Több közbejött akadályok miatt Klio IIIdik darabjának kijövetele a' folyó 1835 eszt. tavaszára elhaladt. Midőn a' tisztelt. Előfizető Uraktól ezért engedelmet kérek, bátorkodom biztosítni annak az irt időben megjelenése felől, a' mit legottan ezen honi ujság mellett is ki fogok hirdetni. A' IIIdik darab foglalatját teszik 1. II. András magyarkirály. 2. Mohammed az Arabsok nagy prófétája. 3. D' Arc Johanna, az Orleansi szűz. Egy ehez tartozó kőre metszett földabrosszal. 4. Erdélyi nevezetességek ezen ország történeteiből és régiségeiből. — Az előfizetés, mellyet Pesten Heckenaszt Gusztáv könyváros ur elfogad, nyomt. papiroson mappával 1 fr. 40 kr. posta papiroson 2 fr. velinen 2 fr. 24 kr. ezüstben. Ugyan azon könyváros urnál található Klio 1. darabja 2ik megjobbitott kiadásban, valamint a' IIik darab is. Mindeniknek bolti ára 2 fr. 24 kr. ezüstben. Kolosvárott ján. 2kán 1835.

Szilágyi Ferencz
Professor.

A' REGÉLŐ 's HONMŰVÉSZ

szépművészeti folyóiratok alól irt kiadója tisztelettel figyelmezteti a' magyar olvasó közönséget, hogy finom velinre szép 's legujabb londoni metszésű betűkkel, tömötten nyomtatott folyóiratából még néhány teljes számú példány ezen esztendő elejétől fogva megszerezhető képekkel együtt postán 6, Pesten 5 pengő forintjával. Ismétlem ez uttal: 1) hogy hetenként nem egy, hanem két ivet küldök olvasóimnak, és igy kétszer annyit, mint majd csak ugyan azon, sőt illetőleg nagyobb áron is más hasonló tartalmú művek. — 2) Hogy divat- és arcz-rajzink nem fa- vagy kőmetszvények, hanem valódi rézmetszvények, mellyek valamint kétszeres költségbe kerülnek, ugy szebbek is, és mindenkor becsesebbek, sőt kétszeres értékűek.— A' taval 60 darabra menő képeket 's egyéb műtárgyakat egyenként 12 pengő kron, vagy valamenyit egyszerre külön is meg lehet szerezni fele árán, vagy is 6 p. fton. — Divatképeink egyébiránt kezdettől fogva legfinomabb külföldi festékekkel készittettek — Hogy pedig e' folyóirat megszerezhetését könnyebbé tegyük, postán képekkel küldendő lapjaiért fertály esztendőre tett rendelést is (3 ft. 12 krért pengőben) elfogadunk, de csupán csak a' hivatalban Pesten. 2)

Róthkrepf Gábor
hites ügyvéd, 's a' m. t. társaság lev. tagja.

3) Bucsánszky Alajos könyvkötőnél Pozsonyban megjelent, és megszerezhető Pesten Müller könyváros urnál.

Magyarországnak rövid Földleírása, gyermekek számára, egy magyarország 's hozzá tartozó tartományok' tisztán rézbe metszett, 's kiszinelt földképével. Pozsonyban 8rét 1835 ára kötve, keménytáblában, nyomtató papiroson 12 xr. iró velinre pedig 20 xr. p. p. — A' kiadó illy olcsó áron kivánta e' hasznos könyvecskét közre bocsátani, hogy az mennél nagyobb számmal terjedhessen el, sőt a' tizennegyedik példánnyal is ingyen szolgál. — 3)

„A' Rajzolatok“

első számától valamennyire képeivel együtt még mindig előfizethetni. Megjelent eddig belőle pesti

eredeti divatkép

három, 's ezentul is fog járni minden héten egy. A' Nemzeti képtárból is e' hónapra kész három. 1sö Hermina Herczeg-kisasszony, 2dik Mérey Sándor ő Excell. 3dik Csokonai képe. A' Nemzeti képtárból hónaponként csak egyet igérénk, de tehetségünk szerint ügyekezendünk mindig többet adhatni.

E' journal' rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 f., postán 5 frt pengő. Előfizethetni helyben Dorottya utczában 10dik sz. a. egyebütt minden cs. kir. Posta hivatalnál. 3)

szerkeztője 's kiadója
Munkácsy János.

2) JELENTÉS. Koller ur ismeretes kocsi-gyárából Bécsből egy uj divatu ugy nevezett Schwimmer kocsi kész pénzért, vagy zab, rozs, tisztabuza, vagy szénáért jatalmas áron eladó

Falkenmayer Ferencz
polg. nyereggyártónál az uri utczában b. Brudern-házban. 2)

3) Pesten az ország-úton a' botanikus kert által ellenében, k. tanács, és prof. Schedius háza szabad kézből eladó. Iránta értekezhetni a' tulajdonossal magával. 3)

2) Heckenaszt Gustáv
pesti könyvkereskedőnél találtatik:

Vezér
a' természetesen mivelt
mezei gazdálkodásra;
egy toldalékkal
a' gazdasági tisztek neveléséről 's formálásáról
Irta Csorba András
gazdatiszt

Nagy 8rét. Pesten, 1834. füzve 1 ft. 40 kr. peng. ☞ A' szerző az egész munka jövedelmét a' budai magyar játékszín javára áltengedé, 's illy módon minden vevő egyszersmind a' nemzeti ügynek tesz áldozatot. 2)

2) JELENTÉS. Azon bizodalomnak,- mellyet alulirt számos év ótai fogorvoslás-ismeréti gyakorlásában megnyerni szakadatlan törekedék, - kettőztetésére, 's illető t. cz. Pártfogóji kivánságának minden tekintetben tökéletesen megfelelésül, ugyan most párisi diplomaticus fogorvos Grandhomme urral, - ki jelenleg Parisba utazván, legfeljebb 2 vagy 3 hónap mulva térend ismét vissza alulirthoz, — mint e'dologban értelmes jártasságu férfival, közelebb szövetségbe lépett, hogy egyesitett erővel mind a' bánásmódot (methodust), mind az arra szolgáló eszközöket a'

legjobban alkalmazzák; 's azon köz meggyőződést nyujthassák, hogy vigasztalatlanul 's kielégittetlenül alulirtnál szükséges segedelmet senki sem kereshetett.

Löffler János
practicus fogorvos Pesten miatyánk-utczában 262 sz. alatt 2ik emeletben. 3)

---

1) Herczeg Grassalkovich jószágai igazgatósága által, köz hirré tétetik, hogy e' f. hónap 27én délelőtti 9 órakor Gedellő mvárosában az igazgatóság iró-teremében, tartandó árverés útján a' többet igéröknek következendő királyi haszonvételek f. e. april 24kétől fegva, három egymás után következő esztendőre haszonbérbe kiadatni fognak. u. m. 1) Boltok. Gedellőn, Kakucson, Eörkényen és Hatvanban, hozzá tartozandó földekkel együtt. — 2) Vendégfogadók. Kerepesen, és Hatvanban az uraság italai kimérésével, és hozzá tartozandó földekkel, Eörkényen pedig tulajdon italai mérésével. — 3) Zsidó fogadó (Traiteur) Hatvanban, tulajdon italmérésével. — 4) Korcsmák. Mácsa, Tatár Sz. György és Kis Sz. Miklós, Ecseri korcsma pedig mészárszékkel együtt, Boldogon fél esztendei bor mérés. 5) Pálinka házak. Bagon, Mácsán, Zsidón, és Tatár Sz. Györgyön. — 6) Mészárszékek, Mácsai, Zsidai és Ujfalusi, Hatvani. — 7) Malmok, Issaszegen négy, Bagi helységen kivül egy, Kis-Bagon egy, Mácsán egy, Zsidón egy, és Ujfalun egy. — A' bérleni szandékozók a' fent meg irt napra és helyre, szükséges készülettel ellátva illendően meghivatnak. 3)

---

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirül adatik: hogy tek. ns Baranya vármegyében kebelezett 's Mindszent fisc. uradalomhoz tartozó Sz. Mártony pusztában f. 1835 eszt. február 5kén délelőtti órákban, mintegy 136 mázsa. jó miséműségű hamuzsir, kész pénzfizetés mellett nyilványos árverés utján eladatni fog 3)

---

1) Pest sz. kir. város telekbirói hivatala részérül hirül adatik: hogy a'Leopold-városban bálvány-utczában 274 sz. alatt fekvő ház a' tulajdonos kivánságára f. eszt. február 14kén délelőtti 10 órakor nyilványos árverés utján eladatni fog. Pest jan. 11. 1835. 3)

---

2) OVÓ-ÉS GYÓGYITÓ-SZER A' MARHADÖG ELLEN. Tállyán Brosz Sámuel ur gyógyszertárában a' most pusztitó marhadög ellen amaz igen jó foganatunak tapasztalt Fekésházyféle ovó — és gyógyitó-szert kisebb nagyobb mennyiségben kaphatni. 2)

---

2) EMLÉKEZTETŐ BECK JÓZSEF URRA. Alsó Ausztriában a' Traisen mellett fekvő St. André alapitványi urodalom részérül Beck József ur nyugalombul kilépett cs. k. katonatiszt, ki St. Andréban született 's mostanság nem tudni hol tartózkodik, öt testvére megkeresésére ezennel emlékeztetik: hogy édes atyjának Beck József St. Andre urodalmi volt főerdőszne tett végrendelet mellett a' f. eszt. nov. 2kán történt elhunytával hátra hagyott javak fölött az osztályi elintézés Herzogenburgban a' hivatal-kanczelláriaelőtt, 1835febr. 19ikén reggeli 9 órára van elhatározva. Minthogy azonban a' nevezett személynek hol tartózkodása nem tudatik 's talán nincsen is az örökös tartományokban, ügyének curatoranl saját terhére 's költségére Herzogenburgban lakozó Zeilner Ágoston justitiarius ur rendeltetett, kivel a' tárgy annak törvényes utja szerint elintéztessék. Emlékeztetik ennélfogva Beck József ur vagy annak lehető maradéki hogy jó idején vagy magok személyesen megjelenjenek, vagy a' kirendelt curatornak kereset-leveleiket általadják, akár ügyök védelmére más valakit rendeljenek 's e' törvényszék előtt negnevezzék, főképen pedig minden törvényes és rendszeres módokhoz nyuljanak, mellyeket örökségi kereseteik eszközlésére czélszerüeknek tartanának, ellenkező esetben ezek elmulasztásábul származó következéseket ön magoknak tulajdonithatandók. St. Andre alapitványi urodalom a' Traisen mellett, nov. 17ik. 1834.

Buchfelder János, Justic. és Főtiszt.

---

2) Nagymélt. magy. k. udv. kamarai rendelésbül az esztergami érsekség részérül hirül adatik: hogy Esztergamban a' dunai repülő-hid, a' hozzá tartozó téli és nyári járással 's az attul járuló vámszedéssel, f. 1835 eszt. april 1sőjétül fogva 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fog A' kinek tehát ezen javak kibérlésére szándéka van, az, mind maga jó viseletérül, mind pedig valóságos, és legalább egy esztendei arendával fölérő vagyonárul elegendő 's kifogásokat nem szenvedő bizonyitványokkal, valamint bánatpénz fejében 480 pengő frttal ellátva, folyó január 29kén reggel 10 órakor Esztergamban az érseki residentiában tartandó nyilványos árverésre megjelenni ezennel hivatalos. Az illető föltételeket bővebben megtudhatni időközben is Esztergamban az uradalmi tisztségnél. 3)

---

3) HIRDETÉS. Szab. kir. Pest városának urakutczájában 430ik, — nem különben Ferencz külső város soroksári-utczájában 117, és 118 számokkal jegyzett 's néhai báró Laffert Vincze örökösit illető házak f. 1835 eszt. jan. 30kán reggeli 10 órakor a' földbiró-hivatalban, hol a' föltételeket is előre megtudhatni, árverés utján eladatni fognak. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből az aluljegyzett kir. haszonvételek, mellyek haszonbér-ideje a' f. 1835. april 30. kitelik, f. januar. 26kán szokott reggeli órákban Ó-Budán a' kir. kam. praefectoratusi irószobában nyilványos árverés utján, három esztendőre ujonani haszonbérbe adatnak ki, és pedig:

a) A' vadászati jog Budaörs és Budakeszi határiban. b) Budakeszin a' korcsma a' mészárszékkel együtt, ahoz tartozó $27\frac{3}{4}$ hold szántófölddel, $4\frac{4}{8}$ h. réttel és $1\frac{1}{4}$ h. házikerttel. c) A' Csik pusztai korcsma nem mesze Budaörstül az ugy nevezett mészáros-ut mellett, $10\frac{4}{8}$ hold szántófölddel. d) Monostori határban a'dunakeszi dunairévnél levő korcsma. e) Lepenczpataki völgyben a' visegrádi szárazmalom. A' haszonbér többi föltételeit a' mondott irószobában előbb is megtudhatni. Későbbi ajánlatok nem fogadtatnak el. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Január 15kén 9 láb. 0 hüv. 0 von.
„ 16kán 12 „ 0 „ 0 „
„ 17kén 12 „ 10 „ 9 „

É R T E S Í T Ő.

6dik szám. Pest, január 21kén 1835.

HÁLAKÖSZÖNET. T. Nógrád vármegye egyik tbirája, szenvedélyes kedvelője a' vadászatnak, 20• évvel ez előtt meghülésből olly bizonyos inrángatódzás okozta 's szinte kiállhatatlan kinu arczfájdalmat vont magára, hogy azt minden körüle levő gyógyász orvoshatatlannak nyilványitaná. Közölvén baját ngos Stahly Ignácz k. tanácsnok urral, ez 8 hét alatt szerencsésen vetett véget hoszas kinainak. Midőn a' kigyógyult forró hálaköszönetét nyilván jelentené a' magyar gyógyász kar e' nagy bajnokának, fájdalommal telik el szive annak meggondoltán, hogy az emberiség illy nagy jótevőinek is meg vannak számitva napjaik.

Eggenberger József

Könyvárosnál Pesten a' Barátok piaczán a' kir. Univers. Bibliothecának általellenében sok más uj könyv mellett következendők is jelentek meg:

(Árok pengő pénzben:)

Pap Ignátz Magyar Poézis, a' tanuló Ifjuság köz hasznára második kiadás. 8rét Pest 1835 boritékba kötve 30 kr.

Magyarország Történetei rövid előadásban a' hazai Ifjuság számára 8rét Pest 1834. kötve 20 kr.

Nevezetességek a' világ köz történet-tudományából alap-oktatásul forditva Bredov. G. G. tizenkilenczedik megjobbitott kiadás szerint 8rét Pesten 1835 boritékban kötve 36 kr.

Garay. N. Csatár hőskölteményi Rajzolat 8rét Pesten 1834. boritékb. kötve 1 fr.

Köz hasznú száz esztendőre szóló Kalendárium negyedik megjobbitott kiadás 8rétPest 1834 kötve 36kr.

Mindenkori tökélyes Erdei- és Vadászati Kalendáriom, melly az erdőszet és vadászat körül, minden hónapban előforduló foglalatosságokat magában foglalja, a' vadfák termesztésének oktatásával együtt, egy halászati Kalendáriommal egy vadászatot képező kőre metszett táblával. Nagy 4rét Kassán 1835 kötve 1 fr.

Lóstainer A. Orvosi Tanitás a' hirtelen veszedelmet okozható betegségekben való serény segedelemhozásról, nagy 8rét Pest 1834. kötve 1 fr. 6 kr.

Musaeus travesztált Regéi, honositá Staut József 1ső kötet 12rét Pesten 1834 kötve 30. kr Ennek második kötetje sajtó alatt.

Wieland Abderitai fordità Erdélyi K. 8rét Pozsony 1834 két kötet kötve 2 fr.

Beccaria a' Bűnőkről és Bűntetésekről 8rét Zágrábban 1834 kötve 1 fr. 36 kr. velin pap. 2 fr. 20 kr.

Szalay Imre leichtfassliche ungarische Sprachlehre zur gründlichen Belehrung eingerichtet, fünfte verbesserte Auflage; 8vo Pest 1835. steif gebunden 40 kr.

Egyszersmind jelentem hogy minden magyar könyv akár melly ujságban. és melly név alatt jelentve légyen, nálam megszerezhető.

---

1) **Heckenaszt Gusztáv**

pesti könyvkereskedőnél (váczi utczában 39 sz. a.) épen most jelent meg és találtatik:

orvosi tanitás;

a' hirtelen veszedelmet okozható betegségekbe való serény segedelem hozásról, mellyet a' munkás falusi népért a' Sebész ifjak fölszabadulásakkori próbatételekre alkalmaztatva kiadott

Lóstainer Antal Gyógymester.

Egy rézmetszéssel nagy 8rét. Pesten 1835. fűzve 1 ft. 6 kr. pengő. 2)

Egy 25 esztendős ifju, ki már előleges tapasztalási után, mélt. gr. Festetics László ur gazdasági intézetében minden tudományt dicséretesen végzett 's ugyanott, mint legrendesebb helyen esztendei gyakorlásban is volt, hiteles bizonyitványok mellett ajánlkozik akármiféle gazdasági hivatal elfogadására. Addresse Krof Venczelhöz Pest Ujvilág-utcza 550 sz.

„A' Rajzolatok"

első számától valamennyire képeivel együtt még mindig előfizethetni. Megjelent eddig belőle pesti

eredeti divatkép

három, 's ezentul is fog járni minden héten egy.

A' Nemzeti képtárból is e' hónapra kész három. 1ső Hermina Herczeg-kisasszony, 2dik Mérey Sándor ő Excell. 3dik Csokonai képe. A' Nemzeti képtárból hónaponként csak egyet igérénk, de tehetségünk szerint ügyekezendünk mindig többet adhatni.

E' journal' rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 f., postán 5 frt pengő. Előfizethetni helyben Dorottya utczában 10dik sz. a. egyebütt minden cs. kir. Posta hivatalnál. 3)

szerkeztője 's kiadója

Munkácsy János.

---

3) JELENTÉS. Koller ur ismeretes kocsi-gyárából Bécsből egy uj divatu ugy nevezett Schwimmer kocsi kész pénzért, vagy zab, rozs, tisztabuza, vagy szénáért jatalmas áron eladó

Falkenmayer Ferencz

polg. nyereggyártónál az uri utczában b. Brudern-házban. 3)

---

3) **JELENTÉS.** Azon bizodalomnak, —mellyet alulirt számos év ótai fogorvoslás-ismereti gyakorlásában megnyerni szakadatlan törekedék, — kettőztetésére, 's illető t. cz. Pártfogóji kivánságának minden tekintetben tökéletesen megfelelésül, ugyan most párisi diplomaticus fogorvos Grandhomme urral,—ki jelenleg Parisba utazván, legfeljebb 2 vagy 3 hónap mulva térend ismét vissza alulirthoz, — mint e' dologban értelmes jártasságu férfival, közelebb szövetségbe lépett, hogy egyesitett erővel mind a' bánásmódot (methodust), mind az arra szolgáló eszközöket a' legjobban alkalmazzák; 's azon köz meggyőződést nyujthassák, hogy vigasztalatlanul 's kielégittetlenül alulirtnál szükséges segedelmet senki sem kereshetett.

Löffler János

practicus fogorvos Pesten miatyánk-utczában 262 sz. alatt 2ik emeletben. 3)

2) Herczeg Grassalkovich jószágai igazgatósága által, köz hirré tétetik, hogy e' f. hónap 27én délelőtti 9 órakor Gedellő mvárosában az igazgatóság iró-termében, tartandó árverés útján a' többet igérőknek következendő királyi haszonvételek f. e. april 24kétől fegva, három egymás után következő esztendőre haszonbérbe kiadatni fognak. u. m. 1) Boltok. Gedellőn, Kakucson, Eörkényen és Hatvanban, hozzá tartozandó földekkel együtt. — 2) Vendégfogadók. Kerepesen, és Hatvanban az uraság italai kimérésével, és hozzá tartozandó földekkel, Eörkényen pedig tulajdon italai mérésével. — 3) Zsidó fogadó (Treiteur) Hatvanban, tulajdon italmérésével. — 4) Korcsmák. Mácsa, Tatár Sz. György és Kis Sz. Miklós, Ecseri korcsma pedig mészárszékkel együtt, Boldogon fél esztendei bor mérés. 5) Pálinka házak. Bagon, Mácsán, Zsidón, és Tatár Sz. Györgyön. — 6) Mészárszékek, Mácsai, Zsidai és Ujfalusi, Hatvani. — 7) Malmok, Issaszegen négy, Bagi helységen kivül egy, Kis-Bagon egy, Mácsán egy, Zsidón egy, és Ujfalun egy. — A' bérleni szandékozók a' fent meg irt napra és helyre, szükséges készülettel ellátva illendően meghivatnak. 3)

---

2) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirül adatik: hogy tek. ns Baranya vármegyében kebelezett 's Mindszent fisc. uradalomhoz tartozó Sz. Mártony pusztában f. 1835 eszt. február 5kén délelőtti órákban, mintegy 136 mázsa. jó minéműségű hamuzsir, kész pénzfizetés mellett nyilványos árverés utján eladatni fog 3)

---

3) EMLÉKEZTETŐ BECK JÓZSEF URRA. Alsó. Ausztriában a' Traisen mellett fekvő St. André alapitványi urodalom részérül Beck József ur nyugalombul kilépett cs. k. katonatiszt, ki St. Andréban született 's mostanság nem tudni hol tartózkodik, öt testvére megkeresésére ezennel emlékeztetik: hogy édes atyjának Beck József St. Andre urodalmi volt főerdősznek tett végrendelet mellett a' f. eszt. nov. 2kán történt elhunytával hátra hagyott javak fölött az osztályi elintézés Herzogenburgban a' hivatal-kanczellária előtt, 1835febr. 19ikén reggeli 9 órára van elhatározva. Minthogy azonban a' nevezett személynek hol tartózkodása nem tudatik 's talán nincsen is az örökös tartományokban, ügyének curatoraul saját terhére 's költségére Herczogenburgban lakozó Zeilner Ágoston justitiarius ur rendeltetett, kivel a' tárgy annak törvényes utja szerint elintéztessék. Emlékeztetik ennélfogva Beck József ur vagy annak lehető maradéki, hogy jó idején vagy magok személyesen megjelenjenek, vagy a' kirendelt curatornak kereset-leveleiket általadják, akár ügyök védelmére más valakit rendeljenek 's e' törvényszék előtt negnevezzék, főképen pedig minden törvényes és rendszeres módokhoz nyuljanak, mellyeket örökségi kereseteik eszközlésére czélszerüeknek tartanának, ellenkező esetben ezek elmulasztásából származó következéseket ön magoknak tulajdonithatandók. St. Andre alapitványi urodalom a' Traisen mellett, nov. 17ik. 1834.

Buchfelder János,
Justic. és Főtiszt

---

2) Nagymélt. magy. k. udv. kamarai rendelésből az esztergami érsekség részérül hirül adatik: hogy Esztergamban a' dunai repülő-hid, a' hozzá tartozó téli és nyári járással 's az attul járuló vámszedéssel, f. 1835 eszt. april 1sőjétül fogva 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fog A' kinek tehát ezen javak kibérlésére szándéka van, az, mind maga jó viseletérül, mind pedig valóságos, és legalább egy esztendei arendával fölérő vagyonárul elegendő 's kifogásokat nem szenvedő bizonyitványokkal, valamint bánatpénz fejében 480 pengő frttal ellátva, folyó január 29kén reggel 10 órakor Esztergamban az érseki residentiában tartandó nyilványos árverésre megjelenni ezennel hivatalos. Az illető föltételeket bővebben megtudhatni időközben is Esztergamban az uradalmi tisztségnél. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirül tétetik: hogy Diósgyőr kir. koronai, Tokaj k. kamarai és Cserép és Edelény k. fiscusi urodalmakban termett majorsági és dézmaborok; névszerint pedig Edelény fisc. urodalomban 78 hordó majorsági (allodialis), és 7 gönczi hordó dézma-bor az uradalmi számtartói hivatalban f. eszt. február 3kán; — Cserép fisc. urodalomban 356 egri hordó majorsági, és 417 egri hordó dézma-bor Tardon az uradalmi gazdasági épületben február 5kén; Tokaj k. kamarai urodalomban 25 gönczi hordó máslás 529 gönczi hordó tarczali, mádi és tokaji, továbbá 281 gönczi hordó tolcsvai, erdőbényei majorsági, valamint 700 gönczi hordó tarczali és tokaji dézma-borok, febr. 3kán Tarczalon a' kir. kamarai tisztartói hivatalban; végre a'diósgyőri kor. urodalomban 661 gönczi hordó részint majorsági részint dézma-borok f. eszt. február 16kán Miskolczon az urasági pinczében reggeli 9 órakor tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek kész pénzfizetésért eladatni fognak. Venni szándékozók tehát a' mondott helyeken és napokon tartandó árverésekre ezennel meghivatnak. Budán jan. 10kén 1835. 3)

Valódi Vichnyédi dohány

fontja 1 ft. 12 krjával, valamint Extra-Melange a' legjobb magyar és külföldi dohány-levelekből 2 vt. frjával, melly mint gyönge és illatos minden dohányzónak tetszeni fog, szerezhető:

„a' török Császár"

czimerü ujon rendezett dohány-kereskedésben Pesten a' váczi-utczában a'„nagy Kristóf" átellenében. Ugyanitt kaphatni: valódi Varinas és Porto-Ricco kanasztert, 4, 6, 8, és 10 sz. hollandi krullt, török dohányt, havannai, amsterdami, cabanas és dáma-cigarrókat, valamint: st. omeri, maroccoi és párizsi valódi rappét 's más többféle jeles sárga burnótokat. Kaphatni ezenkivül a' kereskedésben igen jutalmas áron mindenféle tajték- és porczellán-pipákat, valamint minden egyéb akármi néven nevezendő dohányzási készületeket. A' legjobb selmeczi és theresienfeldi cseréppipáknak (mellyek soha sem izzadnak) itt gyári rakhelyük levén, ezeket nagyobb mennyiségben eredeti árszabás szerint kaphatni meg. Nagyban, szinte jeles mennyiségü dohány, burnót, 's több fajta cigarrók vannak eladásul.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Január 18kán 12 láb. 9 hüv. 0 von.
„ 19kén 10 „ 9 „ 0 „
„ 20kán 9 „ 4 „ 6 „
„ 21kén 6 „ 3 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

7-8dik szám. Pest, január 28kán 1835.

„A' Rajzolatok"

első számától valamennyire képeivel együtt még mindig előfizethetni. Megjelent eddig belőle pesti

eredeti divatkép

négy, 's ezentul is fog járni minden héten egy. A' Nemzeti képtárból is e' hónapra kész három. 1só Hermina Herczeg-kisasszony, 2dik Mérey Sándor ő Excell. 3dik Csokonai képe. A' Nemzeti képtárból hónaponként csak egyet igérénk, de tehetségünk szerint ügyekezendünk mindig többet adhatni.

E' journal' rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 f., postán 5 frt pengő. Előfizethetni helyben Dorottya utczában 10dik sz. a. egyebütt minden cs. kir. Posta hivatalnál. 3)

szerkesztője 's kiadója
Munkácsy János.

Beimel Józsefnél

Esztergamban és Pesten megszerezhető:

Dr Csorba József Falconer Vil. orvos doctor és a' nagy britanniai kir. tud. Társaság tagja után Észrevételek az éghajlatnak 's más természeti okoknak befolyásáról az emberre, erkölcsi és polgári tekintetben. Kötve 2 fl. e. p.

Buxdorf János után a' zsidó nemzet' történetei és ritka szokásai magyarosítva. Kötve 1 fl. e. p.

Lánghy Ist. Az értelmes, gyakorlott és gondos baromfi-tenyésztő jó gazdaasszony és orvos. Kötve 1 fl. e. p.

Johann Nep. Millakovich. Der französische Wegweiser, oder Kurzgefasste gründliche Anweisung zur schnellen Erlernung der französichen Sprache. Kötve 24 xr. e. p.

Legujabb magyar könyvek

Heckenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél,
épen most jelent meg és találtatik:

Gyalulat

vagy is

megmagyarositott jegyzéke azon

Idegen Szavaknak

mellyek különféle nyelvekbül kölcsönöztetvén, a' magyar beszédben és irásban korcsositva vagy eredetiképp használtatnak.

szerzé
Kunoss Endre

8-rét Pesten 1835. — 138 lap csinosan füzve 1 f. — kemény boritékban 1 ft, 12 xr. pengő.

Status-adósságok

és

Status-papirosok

érdekesebb viszonzatokban, és ujabb adatok szerint különös tekintettel az austriai finantiára

előadva
Srányi János h. ügyvéd által
nagy 8 rét Pesten 1834. Kötve 2 ft. 12 pengő.

---

2) **Heckenaszt Gusztáv**
pesti könyvkereskedőnél (váczi utczában 39 sz. a.) épen most jelent meg és találtatik:

orvosi tanitás;

a' hirtelen veszedelmet okozható betegségekbe való serény segedelem-hozásról, mellyet a' munkás falusi népért a' sebész ifjak fölszabadulásukkori próbatételekre alkalmaztatva kiadott

Lóstáiner Antal Gyógymester.

Egy rézmetszéssel nagy 8rét. Pesten 1835. füzve 1 ft. 6 kr. pengő. 2)

---

1) Szijj Sámuel erőmű-készitő

(Pesten kerepesi-uton gr. Beleznay-kert épületjében.)

A' nagy Nemességnek 's érdemes Közönségnek ezennel bátorkodik tisztelettel jelenteni, hogy többféle szecskavágók és különféle kézi erőművek mellett, most legujabban ollyan darálót talált föl, melly két ember munkája vagy forgatása által 12 pozs. mérő kukoriczát vagy más akármiféle gabonát megdarál, — 's hogy ezen hasznos erőművet a' legillendőbb árért fogja készíteni. 3)

„Fejér-hattyu" Vendégfogadó.

Alulirt bátorkodom a' nemes Közönségnek abeli alázatos jelentésemet tenni: hogy Pesten a' hatvani kapuval átellenben a' kerepesi-ut elején levő „Fejér hattyu" vendégfogadó mostani haszonbérlője levén, 's e' tekintetben se fáradságot se költséget nem kimélvén olly készülettel vagyok: hogy átaljában az udvarban, szobákban, házi butorokban való jó rend 's legszorgalmasb tisztaság, válogatott ételek és italok jósága, 's a' szolgálat pontossága és olcsósága által tisztelt Vendégeim előtt magamat minden tekintetben ajánlatossá tehessem 's köz megelégedést bizonyosan nyerhessek. A' tisztelt vidékiek figyelmét különösen annálfogva is gerjeszteni bátor vagyok, hogy alkalmatosságiknak tágas udvar, istállók, és fészerek 's mindezeknek a' legbátorságosb léte által kedvet nyerve szolgálhatok. 3)

Perger György a' „Fejér-hattyu" haszonbérlője.

---

1) Pásztón a' t. Közbirtokosság közös ser- és pálinka-háza e' f. eszt. február 25kén nyilványos árverés utján több esztendőre haszonbérbe fogadatni. 2)

Néhai Ubránkovits Jánosnak, tek. ns. Pest vármegyében kebelezett Domony helységében levő háza, melly legszebb helyen fekszik, 's kivülre két szoba, bolt, ben az épületben pedig három lakónak külön alkalmas lakhelye van, melly esztendőnként mintegy 90 vtó fr. jövedelmet hoz, — ezenkivül a' pinczék

mind helyben mind a' szőlőhegyen, valamint az épület igen jó karban van, a' bolti szalonna- turó-, só- 's a' t. szabad árultatással, — folyó eszt. február 22kén árverés utján eladatni fog.

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udv. Kamara rendeléséből közhirré adatik, hogy tek. ns. Baranya vmegyében keblezett és a' Mindszenti fisc. uradalomhoz tartozó Sz. Márton pusztában f. eszt. februar 16án délelőtti órákban 787⅔ akó 1834 esztendőben termett veres bor készpénz fizetés mellett, nyilványos árverés utján eladatni fog. 3)

---

3) Herczeg Grassalkovich jószágai igazgatósága által, köz hirré tétetik, hogy e' f. hónap 27én délelőtti 9 órakor Gedellő mvárosában az igazgatóság iró-teremében, tartandó árverés útján a' többet igérőknek következendő királyi haszonvételek f. e. april 21kétől fogva, három egymás után következő esztendőre haszonbérbe kiadatni fognak. u. m. 1) Boltok. Gedellőn, Kakucson, Örkényen és Hatvanban, hozzá tartozandó földekkel együtt. — 2) Vendégfogadók. Kerepesen, és Hatvanban az uras ág italai kiméretésével, és hozzá tartozandó földekkel, Örkényen pedig tulajdon italai méretésével. — 3) Zsidó fogadó (Traiteur) Hatvanban, tulajdon italmérésével. — 4) Korcsmák. Mácsa, Tatár Sz. György és Kis Sz. Miklós, Ecseri korcsma pedig mészárszékkel együtt, Boldogon fél esztendei bor mérés. 5) Pálinka-házak. Bagon, Mácsán, Zsidón, és Tatár Sz. Györgyön. — 6) Mészárszékek, Mácsai, Zsidai és Ujfalusi, Hatvani. — 7) Malmok, Issaszegen négy, Bagi helységen kivül egy, Kis-Bagon egy, Mácsán egy, Zsidón egy, és Ujfalun egy. — A' bérleni szandékozók a' fent meg irt napra és helyre, szükséges készülettel ellátva illendően meghivatnak. 3)

---

1) *Camelliák, Rózsák, 's vetni való burgonya-fajok.*

Selmecz bányavárosában, a' kir. magyar-alföld- kerületi bányatörvényszék közbirája Jendrássik Ur kertjében, czéliranyosan vegyitve kaphatni;

153 féle Camelliákbul:

legtöbbnyire virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 250 fr. e. p.
50 „ 50 „ 125 „ „ „
25 „ 25 „ 65 „ „ „

csak késő tavasszal és ősszel virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 200 fr. e. p.
50 „ 50 „ 100 „ „ „
25 „ 25 „ 50 „ „ „

Áltlátás kedviért, névjegyzéki kivonatokkal fognak szolgálni. E' jelen évi télben e' virágok királynéja 110 féléje éri tökéletes virágzását. Az áltadás a' pénz letételi rendjét követendi. — A' Camelliák szobai ápolásárul rövid de gyökös értekezés fog közöltetni.

150 *féle legnemesb Cserép-Rózsákbúl, ezek közt* 43 *féle Thaea*:

100 féle 50 fr. — 50 féle 18 fr. — 25 féle 9 fr. — 12 féle 3 fr. e. p.

Ezeken felül, ha kivántatni fog, a' névjegyzék nyomtatásban közölhető.

Virágok gyüjteménye cserepekben szerezhető:

100 cseréppel; rózsák, pelargoniák, rochea falcaták (crassula), cactus fajok, nerium splendens, 14 fr.— 50 cseréppel 7 fr. e. p.

Szaporán termő, mellégést nem okozó, 's jó izű veteményi burgonyábul: 30 féle 2 f. e. p.

Jegyeztetik: hogy 100 féle azáleák, sok magnolia, 60 féle paeoniák, 's becses gyüjtemény a' pulya = és anemone = virágzó georginákbúl, részenként kapható. Bépólyáztatások 's szekrénybe helyheztetésökért mértékletes lesz a' felszámitás.

A' levelek csak bérmentve fogadtatnak el.

Kedvelőknek nem lesz érdektelen megtekinthetni azon műszert, melly 240 lábnyi tekert csövekkel melegvizifűtés által kényszeriti a' növényeket növésre, és ezenkivül egy gőzágyat ápol. 3)

---

3) Pest sz. kir. város telekbirói hivatala részéről hirül adatik: hogy a' Leopold-városban bálvány utczában 274 sz. alatt fekvő ház a' tulajdonos kivánságára f. eszt. február 14kén délelőtti 10 órakor nyilványos árverés utján eladatni fog. Pest jan. 11 1835. 3)

---

3) Nagymélt. magy. k. udv. kamarai rendeléséből az esztergami érsekség részérül hirül adatik: hogy Esztergamban a' dunai repülő-hid, a' hozzá tartozó téli és nyári járással 's az attul járuló vám szedéssel, f. 1835 eszt. april 1sőjétül fogva 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fog. A' kinek tehát ezen javak kibérlésére szándéka van, az, mind maga jó viseletérül, mind pedig valóságos, és legalább egy esztendei arendával fölérő vagyonárul elegendő 's kifogásokat nem szenvedő bizonyitványokkal, valamint bánatpénz fejében 480 pengő frttal ellátva, folyó január 29kén reggel 10 órakor Esztergamban az érseki residentiában tartandó nyilványos árverésre megjelenni ezennel hivatalos. Az illető föltételeket bővebben megtudhatni időközben is Esztergamban az uradalmi tisztségnél. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirül tétetik: hogy Diósgyőr kir. koronai, Tokaj k. kamarai és Cserép és Edelény k. fiscusi urodalmakban termett majorsági és dézmaborok; névszerint pedig Edelény fisc. urodalomban 78 hordó majorsági (allodialis), és 7 gönczi hordó dézma-bor az uradalmi számtartói hivatalban f. eszt. február 3kán; — Cserép fisc. urodalomban 356 egri hordó majorsági, és 417 egri hordó dézma-bor Tardon az uradalmi gazdasági épületben február 5kén; Tokaj k. kamarai urodalomban 25 gönczi hordó máslás 529 gönczi hordó tarczali, mádi és tokaji, továbbá 281 gönczi hordó tolcsvai, erdőbényei majorsági, valamint 700 gönczi hordó tarczali és tokaji dézma-borok, febr. 3kán Tarczalon a' kir. kamarai tisztartói hivatalban; végre a' diósgyőri kor. urodalomban 661 gönczi hordó részint majorsági részint dézma-borok f. eszt. február 16kán Miskolczon az urasági pinczében reggeli 9 órakor tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek kész pénzfizetésért eladatni fognak. Venni szándékozók tehát a' mondott helyeken és napokon tartandó árverésekre ezennel meghivatnak. Budán jan. 10kén 1835. 3)

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Január 25kén 4 láb. 4 hüv. 9 von.
„ 26kán 5 „ 2 „ 3 „
„ 27kén 5 „ 3 „ 6 „
„ 28kán 4 „ 8 „ 3 „

É R T E S Í T Ő.

9dik szám. Pest, január 31kén 1835.

Legujabb magyar könyvek

Heckenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél,
épen most jelent meg és találtatik:

Gyalulat

vagy is

meg magyarositott jegyzéke azon

Idegen Szavaknak

mellyek különféle nyelvekből kölcsönöztetvén, a' magyar beszédben és irásban korcsositva vagy eredetiképp használtatnak.

szerzé

Kunoss Endre

8-rét Pesten 1835. — 138 lap csinosan füzve 1 f. — kemény boritékban 1 ft, 12 xr. pengő.

Status-adósságok

és

Status-papirosok

érdekesebb viszonzatokban, és ujabb adatok szerint különös tekintettel az austriai finantiára

előadva

Srányi János h. ügyvéd által

nagy 8rét Pesten 1834. Kötve 2 ft. 12 pengő.

---

2) Szijj Sámuel erőmű-készitő

(Pesten kerepesi-uton gr. Beleznay-kert épületjében.)

A' nagy Nemességnek 's érdemes Közönségnek ezennel bátorkodik tisztelettel jelenteni, hogy többféle szecskavágók és különféle kézi erőművek mellett, most legujabban ollyan *darálót* talált föl, melly két ember munkája vagy forgatása által 12 pozs. mérő kukoriczát vagy más akármiféle gabonát megdarál, — 's hogy ezen hasznos erőművet a' legillendőbb árért fogja készíteni. 3)

„Fejér-hattyu" Vendégfogadó.

Alulirt bátorkodom a' nemes Közönségnek abeli alázatos jelentésemet tenni: hogy Pesten a' hatvani kapuval átellenben a' kerepesi-ut elején levő „Fejér hattyu" vendégfogadó mostani haszonbérlője levén, 's e' tekintetben se fáradságot se költséget nem kimélvén olly készülettel vagyok: hogy átaljában az udvarban, szobákban, házi butorokban való jó rend 's legszorgalmasb tisztaság, válogatott ételek és italok jósága, 's a' szolgálat pontossága és olcsósága által tisztelt Vendégeim előtt magamat minden tekintetben ajánlatossá tehessem 's köz megelégedést bizonyosan nyerhessek. A' tisztelt vidékiek figyelmét különösen annálfogva is gerjeszteni bátor vagyok, hogy alkalmatosságiknak tágas udvar, istállók, és fészerek 's mindezeknek a' legbátorságosb léte által kedvet nyerve szolgálhatok. 3)

Perger György a' „Fejér hattyu" haszonbérlője.

JÓSZÁG-KERESÉS. Valaki 6 vagy 8000 pengő forint értékű purum jószágot vagy pusztát, fő-kép Somogyvármegyében, kiván örök áron vagy zálogképen megvenni. Eladni szándékozók jelentsék magokat bérmentes levelekben Machik József hites ügyvédnél Pesten széputczában Stettner-házban első emeletben.

---

2) *Camelliák, Rózsák, 's vetni való burgonya-fajok.*

Selmecz bányavárosában, a' kir. magyar-alföld-kerületi bányatörvényszék közbirája Jendrássik Urkertjében, czélirányosan vegyitve kaphatni;

153 féle Camelliákbul:

legtöbbnyire virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 250 fr. e. p.
50 „ 50 „ 125 „ „ „
25 „ 25 „ 65 „ „ „

csak késő tavasszal és ősszel virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 200 fr. e. p.
50 „ 50 „ 100 „ „ „
25 „ 25 „ 50 „ „ „

Általlátás kedviért, névjegyzéki kivonatokkal fognak szolgálni. E' jelen évi télben e' virágok királynéja 110 féléje éri tökéletes virágzását. Az általadás a' pénz letételi rendjét követendi. — A' Camelliák szobai ápolásárul rövid de gyökös értekezés fog közöltetni.

150 *féle legnemesb Cserép-Rózsákbul, ezek közt* 43 *féle Thaea*:

100 féle 50 fr. — 50 féle 18 fr. — 25 féle 9 fr. — 12 féle 3 fr. e. p.

Ezeken felül, ha kivántatni fog, a' névjegyzék nyomtatásban közölhető.

Virágok gyüjteménye cserepekben szerezhető:

100 cseréppel; rózsák, pelargoniák, rochea falcaták (crassula), cactus fajok, nerium splendens, 14 fr. — 50 cseréppel 7 fr. e. p.

Szaporán termő, mellégést nem okozó, 's jó izü veteményi burgonyábul: 30 féle 2 f. e. p.

Jegyeztetik: hogy 100 féle azáleák, sok magnolia, 60 féle paeoniák, 's becses gyüjtemény a' pulya = és anemone = virágzó georginákbul, részenként kapható. Bépólyáztatások 's szekrénybe helyheztetésökért mértékletes lesz a' felszámitás.

A' levelek csak bérmentve fogadtatnak el.

Kedvelőknek nem lesz érdektelen megtekinthetni azon műszert, melly 240 lábnyi tekert csővekkel melegvizifütés által kényszeriti a' növényeket növésre, és ezenkivül egy gőzágyat ápol. 3)

---

2) Tek. ns. Pest vármegye rendeléséből Pilis mezővárosának egy harmad része, melly mélt. beleznai Beleznay Károly gróf urat illeti, e' f. eszt. martius 16kán Pesten a' két Oroszlán nevü vendégfogadóban a' 20dik számú szobában, reggeli 9 órakor kezdve árverés utján a' többet igérőnek 1836dik eszt. január 1sö napjától számlálandó 6 egymás után következő esztendőre, - a' regalékon kivül, - haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket tudni vágyók Sztrokay Antal zárgondviselő urnál addig is bővebben értekezhetnek. Költ Pesten januar 28kán 1835. 3)

2) Nemes Szabad Királyi Szeged városa némelly utczainak kirakatására megkivántató 25000. kubik öl termés köveknek ugyan az említett város kebelébe leendő szállitása tekintetéből felsőbb kegyes rendszabások értelmehez képpest folyó esztmartzius 16ik napján a' polgármesteri hivatalban reggeli 9 órakor árverés fog tartatni; mellyre azon szállitást felvállalni kivánók pengő 3000. forint bánompénzzel a' fentebb érdeklett határnapra meghivatnak. Az e' tekintetben készült kötésbeli föltételek a' helybeli számvevői hivatalban megszemlélhetők. 2)

---

2) A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara rendeléséből ezennel közhiré tétetik: hogy folyó eszt. februar 23ik napján nemes Borsod vármegyében kebelezett Miskolcz városában a' helybeli királyi kamarai praefectusi háznál reggeli 9 órakor tartandó közönséges árverés útján a' Diós-Győri koronai uradalom részérül következendő haszonvételek fognak a' a' többet igérőknek csak ugyan folyó évi november 1sö napjától számitandó részint hat, részint pedig három esztendei árendába kiadatni; u. m. 1ör Miskolcz városában a' vásárok jövedelme. — 2or Diós-Győrben a' helybeli pálinka-ház, és mészárszék. — 3or Mező-Keresztes városában a' vendégfogadó, kisebb korcsmák, vásári jovedelem, és vám. — 4er Kis-Győr és Mocsolyás helységekben a' korcsmák és mészárszékek. — 5ör Parasznya helységében szinte a' korcsma, pálinka-ház, és kisebb kereskedés. — 6or Csabán 17 hold kukoricza földeknek használása.

A' kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésére kedvek volna, a' fentebb irt napra, és helyre szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. — Budán január 24én 1835. 3)

---

1) ESZTERGAMBÓL. Februariusnak 16dik és azután való napjain Istenben boldogult főtisztelendő Palkovits György esztergami kánonok urnak megmaradt ingó jószága úgymint különféle egyházi ékességek, arany-láncok, keresztek, gyűrűk, ezüst, fejér porczellan és más asztali készületek, szobai bútorok és ágyruhák - mindenféle konyhaedények, fejér és külső ruhák, fejér és vörös borok, hordók, lovak, kocsik, 's más házi eszközök ugyan a' boldogult kánonok Úrtol lakott vármelléki házban mindenkor dél előtt 9 órától fogva 12ig, dél után pedig 3tol 6ig tartandó árverés utján eladatni fognak. 2)

---

1) A' Trettner massához tartozó promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földesurasággal kötött szerződés értelmében, 250. conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen ser-házban a' ser- és pálinka-főzés 1835dik esztendei october végeig folytathatik, — a' ser Promontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig csak a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett levő mintegy 800 □ ölnyi szőllő, és Albertfalván egy zsellérház, (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835k februar 22kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál, közönséges árverés utján eladatni fognak. — 3).

Biztosulás éhség ellen

a' segédtárak (promptuarium) föllállitásában találtatik föl.

Bizonyitják azt 3 évi tapasztalás után az egri érsekség uradalmához tartozó helységek, u. m. 1) Fel-Németh, 1152 lélekkel, föllállitotta segédtárát 1831ben, kezdvén 182 pozs. m. rozs és 37 p. m. zabbal. Szaporodott azóta 3 eszt. alatt gabonája 149 p. m. rozs, és 33 p. m. zabbal, ugy hogy szegényebb sorsu lakosainak, kik ne talán kenyérben szükölködnének táplálásokra készen van a' helység segédtárában 1834 eszt. végével Szelskó István számadó biró és ellenőr urodalmi kasznár Czvek János ur gondviselése alatt 331 pozs. m. rozs és 70 p. m. zab.

2) Szarasko. 310 lélekkel. Megnyitá segédtárát szinte 1831ben 86 p. m. rozszsal, melly azóta nevekedett 74 p. mérővel Vagyon most összesen Csányi Antal számadóbiró és feljebb nevezett ellenőr szorgalma alatt 160 p. m. rozs.

3) Felső-Tárkány. Lakosai száma 1264. Kezdette segédtárát 1833ban, 83 p. m. rozs és 60 p. m. zabbal, melly 1834iki évben 20 p. m. rozs és 15 m. zabbal szaporodott, 's áll Somodi Ferencz biró és ellenőr uradalmi fővadász Gegel Károly ur gondviselése alatt. Most e' segédtárban van 103 p. m. rozs és 75 p. m. a br.

4) Bakta helység 978 lélekkel, és Fedémes 244 lélekkel, kivánnak egyesült erővel alkalmas életes házat épiteni. Addig is még szándékát ezen két helység teljesitheti, épület nélkül kezdi segédtárát Molnár Márton baktai biró és urodalmi ispán Laczkó Ferencz ur, mint ellenőr gondja alatt 47 p. m. rozs és 1, p. m. zabbal.

5) Füzes-Abony helysége 2306 lélekkel, 1834ben az uradalom hathatós segitségével épitett kemény szerekből csinos életes-házat, mellyben czélzott segédtárának kinyitására kegyelmes földesurától nagymélt. Felső-Eőri Pyrker János László patriarcha, egri érsek 's a' t. urtól ajéndékban nyert 100 p. m. rozst, 40 p. m. árpát és 40 p. m. zabot; — az uradalmi tisztség ajánlott 22 p. m. rozst, 6 p. m. árpát és 11 p. m. zabot; — főtiszt. Palma ur helybeli plebánus és főesperes 20 p. m. rozst; Kalász József kántor 1, Remenyik István pusztaszikszai korcsmáros 1, Kszel Antal kerecsendi biró és Szloboda János korcsmáros 1, Puchala József füzesabonyi molnár 1 p. m. rozst és 2 p. m. árpát, Weinreich Mátyás mészáros 4 p. m. árpát, Papp István jegyző ½ p. m. rozst és 1 p. m. árpát, Bágyi Farkas jobbágy ugyanennyit, Felső Gál József és Öreg Antal Ggörgy jobbágyok 1 p. m. rozst és 1 p. m. árpát, Perger József és Öreg Bocsi József 1, Weinreich Gergely 1, Tóth János és Weinreich János 1 p. m. rozst, Hanyi István és Kerekes József 1 p. m. árpát Riznics Demeter boltos ½ p. m. zabot. Füzes-Abonyi lakosok vetni való magnak tavaszig biztos megtartás végett béltettek a' közös életes-házba 223 p. m. árpát, és 68pg. m. zabot. És igy összesen Füzes-Abony helység segédtára kezdődik Antal György számadó biró és ellenőr uradalmi tiszttartó Zubek András urnak szorgalma alatt 151 p. m. rozs, 279 p. m. árpa, és 119½ p. m. zabbal.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Január 29kén 4 láb. 6 hüv. 0 von.
„ 30kán 4 „ 9 „ 0 „
„ 31kén 4 „ 5 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

10—11dik szám. Pest, február 7kén 1835.

Kivonás az 1835 január. időjárást illető budai csillagász-intézeti vizsgálatokbul.

magassága	a' légmérőnek	a' hévmérőnek
legnagyobb	28h. 1v. ,251 (6dikán)	+ 6o ,8 (12dikén)
közép	27 7 ,0751	+ 0 ,0011
legkisebb	26 10 ,405 (20dikán)	— 6 ,9 (8dikán)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: = 1h. 2v. ,846; a' mérsékletben: = 13o. ,7.

Mult január időfolyamának főbb ismertető jelei voltak: a' légmérői magas állás, közép mérséklet, minő a' jégolvadásit alig mulja föl, és egyes napokban észrevett ingadozások a' légnyomásban ugy mint hévállásban. Méltóképcsatlakozék e' hónap is időjárási tekintetben lefolyt eldődeihez, és egy idő óta az időjárásbeli anomaliák olly gyakorak és annyira állhatatosak, hogy többé alig lehet megkülönböztetni is, vagy inkább az ember kimondani is alig meri: mi légyen szabály és mi kivétel. Vegyük csak tekintetbe a' légmérői legnagyobb állásnak a' legkisebbtől eltérését, fordítsunk némi figyelmet a' mérséklet legnagyobb és közép-állás közti különbségére, hozzá vetvén az időmennyiséget, melly alatt az végbement: 's bizonyság elég lesz a' fenmondott állításra. 14v. ,846 légnyomási változás 14 napalatt 's még inkább 13 ,7 mérséklet-foknyi változás négy nap alatt, valami rendkivüli; ollyas mi megérdemli hogy különösség gyanánt emlittessék, ollyas mi a' többi e' hónapi időjárás-jelenettel egybevéve olly egészet állit elő, melly éghajlatunk alatt se valódi téli se őszi hónapnak be nem illik. A' nevezett többi jelenetek: 4 napi igen csekély esőzés; egy napi havazás; 6 napi egészen borult, 's ellenben egészen felhőtlen tiszta ég soha; tizszeri köd; valódi szélvész valamint szélcsend soha; uralkodó szél éjnyugoti (30 izben); utána éjszaki 19szer, déli szintennyiszer, délnyugoti 8szor, keleti 6szor, éjkeleti 5ször, délkeleti 3szor, nyugoti 2szer. Más ugy nevezett rendkivüliség nem történt.

Albert Ferencz.

HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kincstár rendeléséből köz hirül tétetik: hogy f. február 11kén néhai, fejérvári megyés püspök Horváth János hagyományához tartozó négy pej rövid farku 16 markos ló, 2 tehén, és más 23 darab egy, két, három, és negyedfű szarvas-marha, a' fejérvári püspöki lak udvarában tartandó árverés utján a' többet igérőknek készpénz fizetésért eladatni fognak.

1) Pesten a' Sebestyén-piaczon, tekintetes Kováts Zigmond uraság házában a' kávéház, a' hozzá tartozó 6 szobával 's egyéb alkalmatosságokkal együtt, akár kávéháznak továbbra is, akár boltnak f. eszt. sz. György naptul kezdve kiadandó. Esztendei bére 1200 vtó fr. — 3)

2) A' Tretter massához tartozó promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földesurasággal kötött szerződés értelmében, 250. conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen ser-házban a' ser- és pálinka-főzés 1835dik esztendei october végeig folytathatik, — a' ser Promontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig csak a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett levő mintegy 800 □ ölnyi szőlő, és Albertfalván egy zsellérház, (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835k februar 22kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál, közönséges árverés utján eladatni fognak. — 3).

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udv. Kamara rendeléséből közhirré adatik, hogy tekns. Baranya vmegyében keblezett és a' Mindszenti fisc. uradalomhoz tartozó Sz. Márton pusztában f. eszt. februar 16án délelőtti órákban 787⅔ akó 1834 esztendőben termett veres bor készpénz fizetés mellett, nyilványos árverés utján eladatni fog. 3)

1) HIRDETÉS A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy e' folyó év julius végével és october közepén a' pesti Angol Kisaszonyok' nevelő-intézetében, két nemtelen származású kincstártiszti leány nevendék helyeik fognak megürülni; az illető esedezők tehát felszólíttatnak, hogy ebeli folyamodásaikat legfeljebb f. e. mart. utolsó napjaig, a' budai magyar k. Kincstár iktatói hivatalánál mulhatatlanúl bényujtsák, ezen föltételek alatt:

a) Ezen nevelő intézetbe jutni kivánkozó nevendékek, csak valóságos magyar kincstári, gazdasági, bányászi, vagy posta, nem nemes származású tisztek leányai, vagy árvái lehetnek, 8. 10. és legfeljebb 12 esztendősek, kik t. i., még a' tanulói kort túl nem haladták, mivel a' kimivelési pálya 6 egész évig tart.

b) Három rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben, az esedező-levélhez mellékelni. 1) Keresztlevelet 2) Himlő-oltási, vagy arrúl szóló irást, hogy a' természetes himlőt szerencsésen kiállották a' nevendékek 3) Orvosi bizonyságot, állandó egészségökrul 's kivánatos testi alkotásukról.

c) Az esedező-levélben még azt is szükséges megjegyezni, hogy az illető tiszteknek hány gyermekök van, és hány évet töltöttek el kincstári szolgálatban? — Budán február 4kén 1835. 3)

JÓSZÁG-HASZONBÉRLÉS. Valaki Somogy vármegyében purum jószágot vagy pusztát szándékozik haszonbérbe venni. Illyest haszonbérbe adni kivánók bérmentes levelekben jelentsék magokat Machik József hites ügyvédnél Pesten szép-utczában Stettner házban első emeletben.

1) HIRDETÉS. Csetneken, Gömör vármegyében 1000 darab legnemesebb magból termesztett egy, két 's három láb magasságú diófácskák, darabonként 6, 9 és 12 kr. peng. egészben pedig olcsóbban is adatnak-el. A' venni kivánók szintott Szontagh Adám táblabiró urhoz folyamodni ne terheltessenek. 3)

3) Szijj Sámuel erőmű-készitő

(Pesten kerepesi-uton gr. Beleznay-kert épületjében.)

A' nagy Nemességnek 's érdemes Közönségnek ezennel bátorkodik tiszteltettel jelenteni, hogy többféle szecskavágók és különféle kézi erőművek mellett, most legujabban ollyan darálót talált föl, melly két ember munkája vagy forgatása által 12 pozs. mérő kukoriczát vagy mas akármiféle gabonat megdarál, — 's hogy ezen hasznos erőművet a' legillendőbb árért fogja készíteni. 3)

„Fejér-hattyu" Vendégfogadó.

Alulirt bátorkodom a' nemes Közönségnek abeli alázatos jelentésemet tenni: hogy Pesten a' hatvani kapuval átellenben a' kerepesi-ut elején levő „Fejér hattyu" vendégfogadó mostani haszonbérlője levén, 's e' tekintetben se fáradságot se költséget nem kimélvén olly készülettel vagyok: hogy általjában az udvarban, szobákban, házi butorokban való jó rend 's legszorgalmasb tisztaság, válogatott ételek és italok jósága, 's a' szolgálat pontossága és olcsósága által tisztelt Vendégim előtt magamat minden tekintetben ajánlatossá tehessem 's köz megelégedést bizonyosan nyerhessek. A' tisztelt vidékiek figyelmét különösen annalfogva is gerjeszteni bátor vagyok, hogy alkalmatosságiknak tágas udvar, istállók, és fészerek 's mindezeknek a' legbátorságosb léte által kedvet nyerve szolgálhatok. 3)

Perger György a' „Fejér-hattyu" haszonbérlője.

3) *Camelliák, Rózsák, 's vetni való burgonya-fajok.*

Selmecz bányavárosában, a' kir. magyar-alföld- kerületi bányatorvényszék közbirája Jendrássik Ur kertjében, czélirányosan vegyitve kaphatni;

153 féle Camelliákbul:

legtöbbnyire virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 250 fr. e. p.
50 „ 50 „ 125 „ „ „
25 „ 25 „ 65 „ „ „

csak késő tavasszal és ősszel virágzó példányokban:

100 darab 100 féle 200 fr. e. p.
50 „ 50 „ 100 „ „ „
25 „ 25 „ 50 „ „ „

Áltlátás kedviért, névjegyzéki kivonatokkal fognak szolgálni. E' jelen évi télben e' virágok királynéja 110 féléje éri tökéletes virágzását. Az áltadás a' pénz letételi rendjét követendi. — A' Camelliák szobai ápolásárul rövid de gyökös értekezés fog közöltetni.

150 *féle legnemesb Cserép-Rózsákbúl, ezek közt* 43 *féle Thaea*:

100 féle 50 fr. — 50 féle 18 fr. — 25 féle 9 fr. — 12 féle 3 fr. e. p.

Ezeken felül, ha kivántatni fog, a névjegyzék nyomtatásban közölhető.

Virágok gyüjteménye cserepekben szerezhető:

100 cseréppel; rózsák, pelargoniák, rochea falcaták (crassula), cactus fajok, nerium splendens, 14 fr.— 50 cseréppel 7 fr. e. p.

Szaporán termő, mellégést nem okozó, 's jó ízű veteményi burgonyábul: 30 féle 2 f. e. p.

Jegyeztetik: hogy 100 féle azáleák, sok magnolia, 60 féle pacomiák, 's becses gyüjtemény a' pulya = és anemone = virágzó georginákbúl, részenként kapható. Bépólyáztatások 's szekrénybe helyheztetésökért mértékletes lesz a' felszámitás.

A' levelek csak bérmentve fogadtatnak el. Kedvelőknek nem lesz érdektelen megtekinthetni azon műszert, melly 240 lábnyi tekert csővekkel melegvizifűtés által kényszeriti a' növényeket növésre, és ezenkivül egy gőzágyat ápol. 3)

2) Tek. ns. Pest vármegye rendeléséből Pilis mezővárosának egy harmad része, melly mélt. beleznai Beleznay Károly gróf urat illeti, e' f. eszt. martius 16kán Pesten a' két Oroszlán nevü vendégfogadóban a' 20dik számú szobában, reggeli 9 órakor kezdve árverés utján a' többet igérőnek 1836dik eszt. január 1sö napjától számlálandó 6 egymás után következő esztendőre, - a' regalékon kivül, - haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket tudni vágyók Sztrokay Antal zárgondviselő urnál addig is bővebben értekezhetnek. Költ Pesten januar 28kán 1835. 3)

3) A' nagyméltóságú magyar királyi udvar Kamara rendeléséből ezennel közhiré tétetik: hogy folyó eszt februar 23ik napján nemes Borsod vármegyében kebelezett Miskolcz városában a' helybeli királyi kamarai praefectusi háznál reggeli 9 órakor tartandó közönséges árverés útján a' Diós-Győri koronai uradalom részérül következendő haszonvételek fognak a' a' többet igérőknek csak ugyan folyó évi november 1sö napjától számítandó részint hat, részint pedig három esztendei árendába kiadatni; u. m. 1ör Miskolcz városában a' vásárok jövedelme. — 2or Diós-Győrben a' helybeli pálinka-ház, és mészárszék. — 3ör Mező-Keresztes városában a' vendégfogadó, kisebb korcsmák, vásári jövedelem, és vám. — 4er Kis-Győr és Mocsolyás helységekben a' korcsmák és mészárszékek. — 5ör Parasznya helységében szinte a' korcsma, pálinka-ház, és kisebb kereskedés. — 6or Csabán 17 hold kukoricza földeknek használása.

A' kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésére kedvek volna, a' fentebb irt napra, és helyre szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. — Budán január 24én 1835. 3)

2) ESZTERGAMBÓL. Februariusnak 16dik és azután való napjain Istenben boldogult főtisztelendő Palkovits György esztergami kánonok urnak megmaradt ingó jószága úgymint különféle egyházi ékességek, arany-lánczok, keresztek, gyűrűk, ezüst, fejér porczellan és más asztali készületek, szobai bútorok és ágyruhák - mindenféle konyhaedények, fejér és külső ruhák, fejér és vörös borok, hordók, lovak, kocsik, 's más házi eszközök ugyan a' boldogult kánonok Úrtol lakott vármelléki házban mindenkor dél előtt 9 órától fogva 12ig, dél után pedig 3tol 6ig tartandó árverés utján eladatni fognak. 2)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 5kén 4 láb. 5 hüv. 0 von.
„ 6kán 4 „ 2 „ 6 „
„ 7kén 3 „ 11 „ 9 „

É R T E S Í T Ő.

12dik szám. Pest, február 11kén 1835.

2) Pesten a' Sebestyén-piaczon, tekintetes Kováts Zigmond uraság házában a' kávéház, a' hozzá tartozó 6 szobával 's egyéb alkalmatosságokkal együtt, akár kávéháznak továbbra is, akár boltnak f. eszt. sz. György naptul kezdve kiadandó.

3) A' Tretter massához tartozó promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földesuraséggal kötött szerződés értelmében, 250. conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen ser-házban a' ser- és pálinka-főzés 1835dik esztendei october végeig folytathatik, — a' ser Promontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig csak a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett levő mintegy 800 □ ölnyi szőlő, és Albertfalván egy zsellérház, (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835k februar 22kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál, közönséges árverés utján eladatni fognak. — 3).

2) HIRDETÉS A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy e' folyó év julius végével és october közepén a' pesti Angol Kisaszonyok'nevelő-intézetében, két nemtelen származású kincstártiszti leány nevendék helyeik fognak megürülni; az illető esedezők tehát felszólíttatnak, hogy ebeli folyamodásaikat legfeljebb f. e. mart. utolsó napjaig, a' budai magyar k. Kincstár iktatói hivatalánál mulhatatlanúl bényujtsák, ezen föltételek alatt:

a) Ezen nevelő intézetbe jutni kivánkozó nevendékek, csak valóságos magyar kincstári, gazdasági, bányászi, vagy posta, nem nemes származású tisztek leányai, vagy árvái lehetnek, 8. 10. és legfeljebb 12 esztendősek, kik t. i., még a' tanulói kort túl nem haladták, mivel a' kimivelési pálya 6 egész évig tart.

b) Három rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben, az esedező-levélhez mellékelni. 1) Keresztlevelet 2) Himlő-oltási, vagy arrúl szóló irást, hogy a' természetes himlőt szerencsésen kiállották a' nevendékek 3) Orvosi bizonyságot, állandó egészségökrül 's kivánatos testi alkotásukról.

c) Az esedező-levélben még azt is szükséges megjegyezni, hogy az illető tiszteknek hány gyermekök van, és hány évet töltöttek el kincstári szolgálatban? — Budán február 4kén 1835. 3)

2) HIRDETÉS. Csetneken, Gömör vármegyében 1000 darab legnemesebb magból termesztett egy, két 's három láb magasságú diófácskák, darabonként 6, 9 és 12 kr. peng. egészben pedig olcsóbban is adatnak-el. A' venni kivánók szintott Szontagh Adám táblabiró urhoz folyamodni ne terheltessenek. 3)

3) Tek. ns. Pest vármegye rendeléséből Pilis mezővárosának egy harmad része, melly mélt. beleznai Beleznay Károly gróf urat illeti, e' f. eszt. martius 16kán Pesten a' két Oroszlán nevü vendégfogadóban a' 20dik számú szobában, reggeli 9 órakor kezdve árverés utján a' többet igérőnek 1836dik eszt. január 1sö napjától számlálandó 6 egymas után következő esztendőre, - a' regalékon kivül, - haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket tudni vágyók Sztrokay Antal zárgondviselő urnál addig is bővebben értekezhetnek. Költ Pesten januar 28kán 1835. 3)

3. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara rendeléséből ezennel közhiré tétetik: hogy folyó eszt. februar 23ik napján nemes Borsod vármegyében kebelezett Miskolcz városában a' helybeli királyi kamarai praefectusi háznál reggeli 9 órakor tartandó közönséges árverés útján a' Diós-Györi koronai uradalom részérül következendő haszonvételek fognak a' többet igérőknek csak ugyan folyó évi november 1sö napjától számitandó reszint hat, részint pedig három esztendei árendába kiadatni; u. m. 1ör Miskolcz városában a' vásárok jövedelme. — 2or Diós-Győrben a' helybeli pálinka-ház, és mészárszék. — 3or Mező-Keresztes városában a' vendégfogadó, kisebb korcsmák, vásári jövedelem, és vám. — 4er Kis-Győr és Mocsolyás helységekben a' korcsmák és mészárszékek. — 5ör Parazsnya helységében szinte a' korcsma, palinka-ház, és kisebb kereskedés. — 6or Csabán 17 bold kukoricza földeknek használása.

A' kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésére kedvek volna, a' fentebbb irt napra, és helyre szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. — Budán januar 24én 1835 3)

1) Tek. ns Esztergam vármegyében kebelezett Kéménd helység mellett levő Garami hidnak vám-jövedelme, hozzá tartozó lakházzal, kerttel, földekkel és rétekkel a' f. eszt. majus 4kén a' megyei küldöttség által árverés utján haszonbérbe adatni fog. A' haszonbérlés közelebbi föltételeit a' vállalkozók ns Esztergam vmegye jegyzői hivatalánál bővebben megtudhatják. 3)

Müller könyvárosnál Pesten

az Uri-utcza kezdetén a' t. Servita-klastrom átellenében legközelebb megjelent és megtalálható:

MAGYARORSZAG'

rövid Földleirása gyermekek oktatására.

Egy a' vármegyék nagyságát, népességét, iskola-intézeteit, az ország' városait, legjelesebb mezővárosait, klastromok számát targyazó, idősebbeket illető négyszeres függelékkel.

Szerkeszté ALBACH I. SZANISZLÓ,

Assisi sz. Ferencz szerzetebeli Áldozó-pap.

Németből fordította Gegő E. N. ugyanazon szerzetbeli tag.

Pesten, 1834. 276 nyomt. oldal. Bekötve 56 kr. p. p.

Tartalom:

Magyarország a' hozzá tartozó Tartományokkal.

I. BÉVEZETÉS. Magyarország' fekvése, kiterjedése, határai, minémüsége, tavai, folyó-vizei, égallja, termesztményei, vallása, kormányja, és fölosztása.

II. A'DUNÁNINNENI KERÜLET. Vármegyék: 1 Pozsony. 2. Nyitra. 3. Trencsin. 4. Árva. 5. Liptó. 6.Thurócz. 7.Zólyom. 8. Bars. 9.Esztergam. 10. Houth. 11. Nógrád. 12. Pest. 13. Bács.

III. DUNÁNTÚLI KERÜLET Vármegyék: 1. Mosony. 2. Soprony. 3. Vas. 4. Szala. 5. Somogy6. Veszprém. 7. Győr. 8. Komárom. 9. Székes-Fejér. 10. Tolna. 11. Baranya.

IV. TISZÁNINNENI KERÜLET. Vármegyék: 1. Szepes 2. Gömör. 3. Heves. 4. Borsod. 5. Torna. 6. Abauj. 7. Sáros. 8. Zemplény. 9. Ungh. 10· Beregh.

TISZÁNTÚLI KERÜLET. Vármegyék: 1. Marmaros. 2. Ugocsa. 3. Szathmár. 4. Szabolcs. 5. Bihar 6. Békés. 7. Csongrád. 8. Csanád. 9· Arad. 10. Krassó 11. Temes. 12. Torontal.

VI. TÓTORSZÁG. 1. Szerém vármegye. 2 Verőcze vármegye. 3. Posega vármegye.

VII. HORVÁTORSZÁG. 1. Körös vármegye. 2. Varasd vármegye. 3. Zágráb vármegye.

VIII. MAGYAR TENGERPART, vagy Tengermelléki kerület

IX. KATONAI HATÁROK. Horvátországi kat. határ. 2. Tótországi kat. határ. 3. Magyar vagy Bánáti kat. határ.

Erdélyi Nagy-Fejedelemség.

Bévezetés: 1. Magyarföld. 2. Székely föld. 3. Szász föld.

I. Függelék. Magyarország Vármegyéinek kerületi nagyságuk szerénti feljegyzésük.

II. Függelék. Magyarország Szabad Királyi Városainak feljegyzésük, lakosszámaikkkal és oskolaintézeikkel együtt.

III. Függelék. Magyarország ezen könyvben előforduló Mezővárosainak lakosszám és oskolaintézetekkeli följegyzése.

IV. Függelék. Magyarország' összes Klastromainak Jegyzékök lakos számukkal 's ezeknek a' Lelkészségben és oskolai tárgyakbani foglalatosságukkal együtt.

Lajstrom.

---

1) HIRDETÉS. Budán a' kir. kamarai épületben mintegy 370 — 371 mázsa zinkérez v. mint a' Taxa Medicamentorum nevezi horgany (Galmay) akár árverés utján a' legtöbbet igérőnek, akár a' körülményekhez képest szabad kézből jutalmas áron eladatik. Határidő f. eszt. april. 6ka. Venni szándékozók jelentsék magokat e' napokban a' kir kamarai épületben akár személyesen akár megbizott által. 2)

Büssübe Somogyban egy előkelő nemesi házhoz nevelő kerestetik. Szabad szállás, uri tartás, és minden kényelem mellett még becsületes esztendei fizetés is járul. A' fölvállalni kivánók jelentsék magokat Molnár József első évi törvénytanulónál Pesten kereszt-utczában Bauer-házban 353 sz. alatt földszint.

Jelentés.

Jövő Medárd-vásárkor kijövend ezen czimü munka „Magyar Századok" Táblákban, ugy hogy azokat 4ed rétben összehajtogatva, egy Bévezetéssel és a' t. t. Előfizetők neveivel bekötve összesen 1 f. 30 kr. pengő előfizetés-áron meg lehessen szerezni. A' szerkesztő mustráúl vevé hozzá tavali közrebocsátott német munkáját („Wandlexicon") mellyet minden Gyüjtőnél megtekinthetni, és melly a' tavali april és májusi német hirlapokban mint közhasznu ajánltatott; de azon különbséggel hogy ez magyarul és csupán magyar hazánkrol lesz 8 táblában irva. A' pénz mindaddig a' t. t. Gyüjtő uraknál maradand, míg a' munkának sajtó alatt léte köz hirré tétetik. — Előfizetést felvállalnak elfogadni következő t. t. urak és hivatalok. Pesten A' Regélő és Honmüvész hivat. és Eggenberger könyvár. Budán a' szerzőn kivül, Regliczei Luzsénszky báró, és Szalay László hit. ügyvéd. Pozsonyban Tamásy Mihál Accessista. Kassán Wiegand és Csernecz ky könyvár. Miskolczon A' Gymnasium Igazgatósága. N. Váradon Nováczky A. Professor. Váczon Czollner L. siket némák intézetében. Egerben a' Sóház. Kecskeméten Ns Séllyey Sám. hit. ügyvéd. Temesvárott Láng táblabiró Hertelendy-házban. Zágrábon Bakos Max. Pécsett t. Radenich Ferencz törv. prof.

Viaskody m. k.

---

2) Nemes Szabad Királyi Szeged városa némelly utczáinak kirakatására megkivántató 25000. kubik öl termés köveknek ugyan az emlitett város kebelébe leendő szállitása tekintetéből felsőbb kegyes rendszabások értelméhez képest folyó eszt. martzius 16ik napján a' polgármesteri hivatalban reggeli 9 órakor árverés fog tartatni; mellyre azon szallitást felvállalni kivánók pengő 3000. forint bánompénzzel a' fentebb érdeklett határnapra meghivatnak. Az e' tekintetben készült kötésbeli föltételek a' helybeli számvevői hivatalban megszemlélhetők. 2)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' már előbb is kihirdetett, f. eszt. februar 19kére meghatározott nyilványos árverés, melly alkalommal e következő kamarai jószágok ugymint:

Krassóban:	Prebul helység	— 1381 fr.	20 kr,
—	Valliandeny	— 720 —	15 —
—	Zorlenomare	— 2532 —	55 —
—	Nagy-Dikván	— 2516 —	27 —
Temesben:	Sisztarwetz	— 2405 —	34 —
—	Petirsch	— 751 —	10 —
—	Labasincz	— 1662 —	6 —
—	Betissova	— 2745 —	55 —

ezüst pénzben kikiáltandó árral a' legtöbbet igérőknek e' f. eszt. majusa 1sőjétül számitantó 15 esztendőre árendába átengedtetnek, — ugyancsak február 19kén a' nagymélt. m. kir. udv. Kamara épületjében reggeli 9 órakor fog tartatni. Minden bérleni kivánó az árverés kezdetével a' kikiáltandó ártul 10 pcentet, mint bánatpénzt köteles leszen letenni. A' többi föltételeket a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevői hivatalánál tudhatni meg. Budán február 5kén 1835. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 9kén 5 láb. 2 hüv. 0 von.
„ 10kén 5 „ 7 „ 3 „
„ 11kén 5 „ 8 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

13dik szám. Pest, február 14kén 1835.

Hála-köszönet.

Alul írottak háládatos érzettel köz hírré teszik, kogy a' mult esztendő september 29ik napján Tolna alatt szerencsétlenül elsülyedt hajójokbeli gabonájokban szenvedett károkat a' Rév-Komáromi kiváltságos hajózást bátorságositó Társaság igazgató tisztsége teljesen kifizette: melly tekintetből e' jótékony közhasznú honi Intézetnek örök időre fenmaradását, öregbedését és virágzását szivünkből óhajtjuk. Pesten Januarius 24kén 1835.

Kintsósy András. s. k.
és
Barbel István. s. k.
kereskedő Társak.

HIRDETÉS. Az evangelico-reformata pesti Eklésiának e' folyó évi sz. György napjára egy iskolai tanitóra, ki egyszersmind orgonistaságot-is köteles lészen vinni, vagyon szüksége. — Az ezen hivatalra alkalmatos folyamodók akár személyesen, akár levél által a' helybeli parochiánál a' feltételeket, mellyek közül itt csupán annyi jelentetik, hogy a' tanitónak illendő szállása, és 800 vft fizetése leend, megtudhatják. 3)

---

a' „Rajzolatok"

1) Első számai második kiadásban is megjelentek, 's képekkel együtt még mindig megszerezhetők. E' divatujságnak, mellyel minden héten, legs finomabb papiroson, negyedrétben egy divatkép, a' „Nemzeti-Képtárból" hónaponkint két sőt három kép is adatik, rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 for., postán 5 frt. pengő. Előfizethetni a' kiadónal Dorottya-utczában 10d. sz. a. és minden Postahivatalnál. Pest Februar 9d. 1835.

szerkesztetője 's kiadója
Munkácsy János. 3)

---

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara részéről köz hírré tétetik: hogy Budán a' kir. kamarai fa-rakhelyen f. 1835 február 25kén következő alább megirt fa-szállitások f. 1835 majus 1sőjétül jövő 1836 april utóljaig, nyilványos árverés utján a' legkevesbért fölvállalónak átengedtetnek: u. m.

a) az ugy nevezett budai rundellánál levő dunaparti rakodóbul a' fenmondott fa-rakhelyre.

b) ugyanazon budai rundellától a' dicasteriumi fáspinczékbe vagy egyéb fatartókba a' várban.

c) a' rakhelybül föl a' várba dicasteriumi szükségekre, deputatumokra, és minden teljes czimzetü tanácsi tiszt urak számára a' várban, vagy más külvárosokban.

d) a' pesti dunaparti rakodóbul ugyanaz ottani fa-rakhelyre. — A' vállalkozni kivánók elégséges bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre megjelenni hivatalosak. A' szerződés többi föltételeit előbb is megtudhatni Ó-Budán a' kir. praefecturatus irószobájában, vagy a' mondott fa-rakhelyen a' kir. kamarai faárnoknál. Budán febr. 10kén 1835. 3)

Vendégfogadó

„a' Vadászkürthöz" Pesten.

Azon jeles szivesség, 's minden oldalrul olly kitetsző módon bebizonyitott megelégülés, mellyel ezen, általam a' legdivatosb czélszerüségre 's kényelemre alkalmazott vendégfogadót, eddigi igen rövid fönállása ideje alatt is olly sok fő rangu utas és helybeli lakosak bizodalmas és jutalmazó tetszésre érdemesitni méltóztattak, alkalmul szolgál nekem ezen igen szives méltatását reá forditott nevezetes költségim és fáradozásimnak, mind közönségesen mély alázatossággal megköszönnöm, egyszersmind a' közelgő József-vásári alkalomra leginkább a' távulabb vidékieknek jelentenem: hogy ezen mindössze hetven, egészen ujon butorozott vendégszobával, ebédlő- 's bangversenyi termekkel, kávéházzal, továbbá számos és alkalmas kocsiszinek 's igen szép és tágas istállókkal ellátott vendégfogadó, átaljában 's csüggedhetlenül mindent elkövetend, mi által legfensőbb czélját, teljes megelégedését t. i. mind azon t. czimzetü utasok- és vendég uraknak, kik szives bizodalmu megkeresésükkel megtisztelik, egész mértékben és szakadatlanul megérdemelje; különösen pedig arra teszem figyelmessé az igen tisztes Közönséget, hogy figyelembe nem vevén a' roppant költséget, mellybe e' nagy készületü vendégház kiállítása került, mind e' mellett mind nagyobb uraságok számára tágasabb készületü alkalmakkal, mind egyes utazó személyekre magányos szobákkal a' legjutalmasabb áron szolgálhatok; saját részemrül fő törekvésemet arra forditom: hogy tisztaság, csinosság, és megelőző készséges szolgálat által minden tisztelt vendégemnek tetszését 's megelégedését eszközölhessem. — A' Hôtel bejárásánál álló kapus, 's a' nála közös megtekinthetésül szolgáló Idegenek-könyve, minden érkezett, tartózkodó, vagy elutazott vendégrül, legnagyobb készséggel értesitést adhat —Pesten februárban 1835. *Mayer.*

Árverési hirdetés

1) Folyó esztendő február 23kán reggeli 9½ órakor sz. kir. Buda város telekbirói hivatalában nyilvános árverés által adatik el egy a' budai vizi városban fekvő, 584 szám, és Barátok-majorja név alatt ismeretes földszini sarok épület. — Hossza ezen épületnek az oskola-utsza felől 25½, a' pacsirta-utcza részéről pedig 20 öl. Az egész fundus terjedéke 512 □ öl. — Vagyon ezen épületben 6 szoba, 2 konyha, 2 pincze, mellyben közép kötésben 2.500 akó elfér, 1 présház, Istálló 10 lóra, egy két kocsira való szin, és még egy két kamara. Előleges tudósitást nyerhetnek a' vevők vagy Szeth Kristóf Buda városa főbirójánál, vagy az ország-uton a' Barátoknál. 2)

---

1) A' magyarországi kir. Épitő-Főkormánynál megürült igazgatói segéd-hivatalnak betöltésére az architecturai ágazatban, mellyhez 1200 pengő forint évi fizetés járul, a' nagymélt. magy. kir. Helytartótanács rendelése következésében, ezennel concur-

sus nyittatik-meg. — Mind azok tehát, kik ezen hivatal' elnyerését ohajtják, kérőirásikat e' folyó év április 10ikéig, ezen kir. Épitő-Főigazgatóságnál nyujtsák-be, 's hiteles bizonyitványokkal, 's oklevelekkel, korukat, rendszeresen végzett technikai-tudománybeli tánulmányikat, eddigi szolgálatikat, tettleges é itészeti valósításikat, nyelvismeretiket, 's erkölcsi magokviseletét mutassák-be. A' magyarországi kir. Epitő-Főkormány által. Budán február 6ikán 1835. 3)

Pesten az épületfa- és deszka-kereskedők sorában, ugyan illy kereskedési joggal föluruházott 's „az Arany-csillaghoz" nevezett 74 számu ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha és éléskamara, és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra bérbe kiadandó. Bővebb tudósitást nyerhetni e' tárgy felől Raics Péter ur vászon-kereskedésében Pesten az uj vásár-téren gróf Stainlein-házban. 3)

---

1) SZÉNA-ELADÁS. A' bácsi kir kamarai urodalmakban, magy. kir. udv. kamarai rendelésnél fogva 300 öl, vagy is 24000 mázsa széna, egy vagy több öl számra, akár egész kazalban öl-szám szerint, naponként és szabad kézből aladó. A' venni szándékozók ár és egyéb föltételek felől bővebben értekezhetnek Zomborban a' kir. kamarai igazgatóságnál, vagy részenkénti vásárlás mellett Apathinban, Kulán, és Palánkán a' kam. tisztartói hivataloknál. Budán február 4. 1835. 3)

---

1) Bozsokon az urodalmi irószobában f. február 23kán reggeli 9 órakor árverés utján: 200 öl bükk és cserfa fog eladatni. 2)

---

1) ÁRVERESI HIRDETÉS. Alulirt köz hirül teteti; hogy néhai Gréczi Sándor örökösit illetett Szentendrei és Leányfalusi vagyonok birói foglalás alá vétetvén, árverés utján végsőleg Szentendrén a' városházánál f. eszt. martz. 7kén, — Leányfalun pedig a' présháznál martz. 9kén eladatni fognak. Áll pedig a' Szentendrei vagyon: egy lakházbul szántóföldbül 's egy darab szőlőbül; a' lakháznál több szoba, kamarak, istálló, féhaj és egy nagy szép és jó pincze találtatnak. A' Leányfalusi vagyon áll egy nagy és szép présházbul 's ebben egy lakszobábul, igen nagy és jó pinczébül, mellette nagy és alkalmas féhajbul; azonkivül egy nagy mintegy 21 kapás szőlőbül 's egymás 1. kapás szőlőbül. E' vagyon Budapesthöz csak $2\frac{1}{2}$ óranyi távulságra és szép tajékon a' Duna mentiben esvén, nem csupán gazdaságbeli hanem kereskedési haszonnal is össze fogIaltathatik; ennélfogva ezennel meghivatnak minden vidékbeli és budapesti szőlősgazdak is a' fönérintett licitatiókra, mellyekkel egyszersmind azon kedvező föltételek kapcsoltatnak össze, hogy a' licitált árnak csak egy harmad része kivántatik azonnal lefizettetni; a' másik résznek lefizetésére folyó 1835iki decemb. 1sőjeig, a' 3ik részre pedig jövő 1836 decemb. 1sőjeig — midőn az általirás is megtörténik, fog idő engedtetni. Szentendrén feb. 6kán 1835. Hegedüs Antal tek. ns Pest vmegye esküttje mint végrehajtó biró.

---

3) Pesten a' Sebestyén-piaczon, tekintetes Kováts Zigmond uraság házában a' kávéház, a' hozzá tartozó 6 szobával 's egyéb alkalmatosságokkal együtt, akár kávéháznak továbbra is, akár boltnak f. eszt. sz. György naptul kezdve kiadandó.

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' már előbb is kihirdetett, f. eszt. februar 19kére meghatározott nyilványos árverés, melly alkalommal e' következő kamarai jószágok ugymint:

Krassóban:	Prebul helység	— 1381 fr.	20 kr.
—	Valliandeny	— 720 —	15 —
—	Zorlenomare	— 2532 —	55 —
—	Nagy-Dikván	— 2516 —	27 —
Temesben:	Sisztarwetz	— 2405 —	34 —
—	Petirsch	— 751 —	10 —
—	Labasincz	— 1662 —	6 —
—	Betissova	— 2745 —	55 —

ezüst pénzben kikiáltandó árral a' legtöbbet igérőknek e' f. eszt. majusa 1sőjétül számitantó 15 esztendőre árendába átengedtetnek, — ugyancsak február 19kén a' nagymélt. m. kir. udv. Kamara épületjében reggeli 9 órakor fog tartatni. Minden bérleni kivánó az árverés kezdetével a' kikiáltandó ártul 10 pcentet, mint bánatpénzt köteles leszen letenni. A' többi föltételeket a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevői hivatalánál tudhatni meg. Budán február 5kén 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy e' folyó év julius végével és october közepén a' pesti Angol Kisaszonyok' nevelő-intézetében, két nemtelen származású kincstártiszti leány nevendék helyeik fognak megürülni; az illető esedezők tehát felszólittatnak, hogy ebeli folyamodásaikat legfeljebb f. e. mart. utolsó napjaig, a' budai magyar k. Kincstár iktatói hivatalánál mulhatatlanúl bényujtsák, ezen föltételek alatt:

a) Ezen nevelő intézetbe jutni kivánkozó nevendékek, csak valóságos magyar kincstári, gazdasági, bányászi, vagy posta, nem nemes származású tisztek leányai, vagy árvái lehetnek, 8. 10. és legfeljebb 12 esztendősek, kik t. i., még a' tanulói kort túl nem haladták, mivel a' kimivelési pálya 6 egész évig tart.

b) Három rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben, az esedező-levélhez mellékelni. 1) Keresztlevelet 2) Himlő-oltási, vagy arrúl szóló irást, hogy a' természetes himlőt szerencsésen kiállották a' nevendékek 3) Orvosi bizonyságot, állandó egészségökrül 's kivánatos testi alkotásukról.

c) Az esedező-levélben még azt is szükséges megjegyezni, hogy az illető tiszteknek hány gyermekök van, és hány évet töltöttek el kincstári szolgálatban? — Budán február 4kén 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS. Csetneken, Gömör vármegyében 1000 darab legnemesebb magbúl termesztett egyké 's három láb magasságú diófácskák, darabonként 6, 9 és 12 kr. peng. egészben pedig olcsóbban is adatnak-el. A' venni kivánók szintott Szontagh Adám táblabiró urhoz folyamodni ne terheltessenek. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 12kén 5 láb. 10 hüv. 6 von.
„ 13kén 5 „ 10 „ 0 „
„ 14kén 5 „ 8 „ 6 „

ÉRTESÍTŐ.

14dik szám. Pest, február 18kán 1835.

Épen most jelentek meg 's Hartleben könyvárosnal Pesten a' váczi-utczában 1 pengő frton megszerezhetők

Gróf Teleki Ferencz

Versei

Kiadta Döbrentei Gábor. Budán 1834. Forma, papiros, nyomtatás igen csinos.

Asszonyságok számára.

1) Több oldalu fölszólitás következésében ezennel köz tudomásul teszem. hogy hozzám alulirthoz igen jeles minőségü

lyoni rizs-por

érkezett, 's csomójával 1 pengő frért szolgálhatok. 2)

Deiller Antal

fűszer-kereskedő a' „Sárkánynál"

Pesten rózsa-piaczon a' városházi utczában.

1834iki luczernát

a' legjelesebb fajbul,

Prückler Ignácz fűszerkereskedésében, Pesten a' Sebestyén-piaczon

„a' fejér-farkasnál"

legjutalmasb áron kaphatni

1) Alulirthoz nevezetes mennyiségben jelesebb természbeli aszu-borok érkezvén, bátorkodik azokat a' tisztelt közönségnek következő, igen jutalmas árokon ajánlani:

Tokaji aszu	1823iki	bouteliája	1 fr.	peng.
— —	1827iki	—	48 kr.	—
Ménesi —	1823iki	—	1 fr.	—
Ruszti —	1823iki	—	36 kr.	—

Deiller Antal

a' rózsa-piaczon Pesten városház-utczában a' „Sárkánynál."

Vörös és fejér, igen jeles jóságu 's tulajdonságára nézve a' tokaji és ménesivel egészen egyezősopronyi

aszu-borokat

jóval olcsóbbra szállitott áron, kisebb nagyobb mennyiségben kaphatni Prückler Ignácz fűszerkereskedésében Pesten Sebestyén-piaczon

„a' fejér-farkasnál"

Árverési hirdetés

2) Folyó esztendő február 23kán reggeli 9½ órakor sz. kir. Buda város telekbirói hivatalában nyilvános árverés által adatik el egy a' budai vizi városban fekvő, 584 szám, és Barátok-majorja név alatt ismeretes földszini sarok épület. — Hossza ezen épületnek az oskola-utsza felől 25½, a' pacsirta-utcza részéről pedig 20 öl. Az egész fundus terjedéke 512 □ öl. — Vagyon ezen épületben 6 szoba, 2 konyha, - pincze, mellyben közép kötésben 2,500 akó elfér, 1 présház, istálló 10 lóra, egy két kocsira való szin, és még egy két kamara. Előleges tudósitást nyerhetnek a' vevők vagy Szeth Kristóf Buda városa főbirójánál, vagy az ország-uton a' Barátoknál. 2)

2) Bozsokon az urodalmi irószobában f. február 23kán reggeli 9 órakor árverés utján: 200 öl bükk és cserfa fog eladatni. 2)

2) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara részérül köz hirré tétetik: hogy Budán a' kir. kamarai fa-rakhelyen f. 1835 február 25kén következő alább megirt fa-szállitások f. 1835 majus 1sőjétül jövő 1836 april utóljaig, nyilványos árverés utján a' legkevesbért fölvállalónak átengedtetnek: u. m.

a) az ugy nevezett budai rundellánál levő dunaparti rakodóbul a' fenmondott fa-rakhelyre.

b) ugyanazon budai rundellától a' dicasteriumi fáspinczékbe vagy egyéb fatartókba a' várban.

c) a' rakhelybül föl a' várba dicasteriumi szükségekre, deputatumokra, és minden teljes czimzetü tanácsi tiszt urak számára a' várban, vagy más külvárosokban.

d) a' pesti dunaparti rakodóbul ugyanaz ottani fa-rakhelyre. — A' vállalkozni kivánók elégséges bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre megjelenni hivatalosak. A' szerződés többi föltételeit előbb is megtudhatni Ó-Budán a' kir. praefecturatus irószobájában, vagy a' mondott fa-rakhelyen a' kir. kamarai faárnoknál. Budán febr. 10kén 1835. 3)

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' már előbb is kihirdetett f. eszt. február 19kére meghatározott nyilványos árverés, melly alkalommal e' következő kamarai jószágok ugymint:

Krassóban:	Prebul helység	— 1381 fr.	20 kr,
—	Valliandeny	— 720 —	15 —
—	Zorlenomare	— 2532 —	55 —
—	Nagy-Dikván	— 2516 —	27 —
Temesben:	Sisztarwetz	— 2405 —	34 —
—	Petirsch	— 751 —	10 —
—	Labasincz	— 1662 —	6 —
—	Betissova	— 2745 —	55 —

ezüst pénzben kikiáltandó árral a' legtöbbet igérőknek e' f. eszt. majusa 1sőjétül számitantó 15 esztendőre árendába átengedtetnek, — ugyancsak február 19kén a' nagymélt. m. kir. udv. Kamara épületjében reggeli 9 órakor fog tartatni. Minden bérleni kivánó az árverés kezdetével a' kikiáltandó ártul 10 pcentet, mint bánatpénzt köteles leszen letenni. A' többi föltételeket a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevői hivatalánál tudhatni meg. Budán február 5kén 1835. 3)

2) F. eszt. martz. 9kén reggel ugyan 9 órakor a' Bozsoki urodalom irószobájában fensőbb helyen jóváhagyott terv szerint a' szebényi uraságí 8ik pinczének bolthajtás alá és nagy hordókra elkészittetésére kőmivesi, ácsi, asztalosi és lakatosi munkák, a' legkevesbért fölvállaló, 's azon munkát értő mesterembereknek átadatni fognak. 3)

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

(1) Pesten a' Váczi utczában az Amornál 26-dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi Ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák; akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kívül, minden lehető reverenda-materiak, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin, 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és társa. (3)

SZÉNA-ÁRVERÉS. Pesten a' kétnyul-utczában két kazal széna vasárnap február 22kén délután 3 órakor egészen vagy ölszámra a' legtöbbet igérőnek árverés utján eladatik.

Eladandó egy majd egészen uj üveges hintó (Batard) egy más szinte ujabb formájú födeles kocsi, és egy különös jóságú szép Fortepiano; az első iránt Pesten Kölber kocsigyártónál a' Hatvani utczában, a' többi végett a' Dunasoron, kis hid utcza szögletén, özvegy Adelsbergné házában a' 2dik emelet' 4dik száma alatt értekezhetni. 2)

ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt a' dohányrakhelyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a' fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át, 's rendelkezhetni iránt az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt.

Pesten az épületfa- és deszka-kereskedők sorában, ugyan illy kereskedési joggal fölruházott 's „az Arany-csillaghoz" nevezett 74 számu ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha és éléskamara, és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra bérbe kiadandó. Bővebb tudósitást nyerhetni e' tárgy felől Raics Péter ur vászon-kereskedésében Pesten az uj vásár-téren gróf Stainlein-házban. 3)

HIRDETÉS. Az evangelico-reformata pesti Eklésiának e' folyó évi sz. György napjára egy iskolai tanitóra, ki egyszersmind orgonistaságot-is köteles lészen vinni, vagyon szüksége. — Az ezen hivatalra alkalmatos folyamodók akár személyesen, akár levél által a' helybeli parochián a' feltételeket, mellyek közül itt csupán annyi jelentetik, hogy a' tanitónak illendő szállása, és 800 vft fizetése leend, megtudhatják. 3)

☞ *Egész Magyarország számára.*

Heckenast Gusztáv, pesti Könyvkereskedőnél (váczi utczában. 39. szám alatt) találtatik:

Irány

irta

Jósika Miklós.

Virad: haladjunk!

8rét Kolosvárt. 1835. 250 lap. csinosan kötve 1 ft. 20. Velin pap. 2 ft pengő.

Hideg vért ohajt; 's az itélet felfüggesztését minden czikkely' végeig kéri, szerényen de nyugton

a' szerző.

a' Könyvnek foglalatja.

Bátorság; — Uri aljas. — Kor. — Balirányzatok. — Szenvedelmek. — Önnyugtatások. — Köznép. — Népkegy. — Vitatások. — Illő. — Gyöngédség (delicatesse) — Anglomania. — Enyim; Tiéd. — Különösségek, és Különösség a' Különösségek' megitélésiben. — Gúnyiratok. — Gög. — Hiúság. — Dicsvágy. — Gazdálkodás. — Élelmesség.

A' kassai literaturai intézetben megjelent

és

Heckenast Gusztáv pesti könyvkereskedőnél

találtatik:

ujonan fölfedezett módja a'

Lóétetésnek

széna nélkül és igen kevés zabbal.

vagy mikép' lehet 30 lónak tartásánál 9000 fl. azaz minden lónál 300 v. frtot esztendőn által főkép illy szükében a' takarmánynak, mint most vagyunk, megkimélni.

Lókereskedők, posta- és ménesmesterek, Iovas tisztek, gazdák, bérkocsisok, szekeresek 's minden lótulajdonos számára közli egy mezei gazda.

8rét. Kassán. 1835 füzve 36 pengő kr.

Varázslatok

vagy:

Bosco, Philadelphia, Petorelli, Comte

és mások jelesebb szemfényvestési darabjai.

Utmutatásul azoknak, kik a' varázslatok természetességét általlátni, 's a' meglepőbb darabok mutatása által másokat gyönyörködtetni akarnak. Kiadta

Takarki.

Kassán, 1835. 12rét csinos borítékban 48 kr. pengő p.

Minden Borralbánókhoz.

Minden könyvkeresdőnél 48 pengő kráron megszerezhető

(*Pesten „Heckenast Gusztávnál"*)

Észrevételek a' Tokaji borról és a' Tokaji borkereskedésről. Irta Keszelbauer K. V. 8rét Kassán, 1835 boritékban füzve. Minden ajánlás helyett, foglalatja:

1) Miért ecztesednek meg a' tokaji borok?

2) Mik a' tokaji borkereskedés meghanyatlásának okai?

3) Terv, egy felső magyarországi borkereskedő társaságnak fölállitására.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 16kán 5 láb. 1 hüv. 0 von.

„ 17kén 4 „ 9 „ 0 „

„ 18kán 4 „ 5 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

15dik szám. Pest, február' 21kén 1835.

„Nemzeti Codex Diplomaticus Hungariae nevezetü munkánk XXXdik, utólsó kötete is megjelent. Negyven példány van még egész, mellynek ára legközelebbik Medárd-vásárig 55. forint, azután 60. forint lészen ezüstben.

A' Szerző.

a' „Rajzolatok"

2) Első számai második kiadásban is megjelentek, 's képekkel együtt még mindig megszerezhetők. E' divatujságnak, mellyel minden héten, legfinomabb papiroson, negyedrétben egy divatkép, a' „Nemzeti-Képtárból" hónaponkint két sőt három kép is adatik, rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 for., postán 5 frt. pengő. Előfizethetni a' kiadónal Dorottya-utczában 10d. sz. a. és minden Postahivatalnál. Pest Februar 9d. 1835.

szerkesztetője 's kiadója
Munkácsy János. 3)

2) A' magyarországi kir. Épitő-Főkormánynál megürült igazgatói segéd-hivatalnak betöltésére az architekturai ágazatban, mellyhez 1200 pengő forint évi fizetés járul, a' nagymélt. magy. kir. Helytartótanács rendelése következésében, ezennel concursus nyittatik-meg. — Mind azok tehát, kik ezen hivatal' elnyerését ohajtják, kérőirásikat e' folyó év aprilis 10ikeig, ezen kir. Épitő-Főigazgatóságnál nyujtsák-be, 's hiteles bizonyítványokkal, 's oklevelekkel, korukat, rendszeresen végzett technikai-tudomanybeli tánulmányikat, eddigi szolgálatikat, tettleges épitészeti valósításikat, nyelvismeretiket, 's erkölcsi magokviseletét mutassák-be. A' magyarországi kir. Epitő-Főkormány által. Budán február 6ikán 1835. 3)

1) Vendéglő kerestetik.

Pesten a' Nemzeti Casino vendéglősége e' f. e. julius 25én újra ki fog adatni.

A' Vendéglő haszonvételei:

a.) Szabad és nyilványos vendéglői-jus. — b.) Szabad és nyilványos bormérési-jus. — c) Szabad szállás és a' vendéglés folytatására megkivántató termek 's hajlékok. — d.) A' bor-tartáshoz deszka állásokkal elrendelt három pincze. — e.) Konyha és a' vendéglői-teremben megkivántató eszközök és butorok. — f.) A' nemzeti casinói Részvényesek asztalaihoz nem tartozik semmi szolgátatot, evő ivó 's asztali eszközöket adni, avagy tisztítatni, e' végre csak egy fő-tálnokot (Oberkellner) köteles tartani. — g.) Hónaponként 100 váltó forint kész pénz fizetése.

A' vendéglő kötelességei:

1ször A' franczia szakácsságban kitanult és jártas vendéglőnek kell vagy magának lennie, vagy ollyas szakácsot tartania, hogy e' részben a' Társaságot tökéletesen kielégithesse. — 2szor A' casinón kivül semmi más keresetbe nem szabad avatkoznia. — 3szor Egy ezer pengő forintot köteles óvatul (cautió) kész pénzben letenni, vagy egyébként biztos kezességet állítani. — 4szer A' lelettár (inventarium) szerint általveendő konyhaeszközökért és vendéglői butorokért jót állani, és elmentekor azokat az általvételi állapotban visszaadni. — 5ször Éteklajstromaiban illendő árokat szabni. — 6szor A' nagyobb társasági ebédeknél különös egyezés mellett a' legnagyobb pontosságot és árbeli jutalmasságot szorosan követni. — 7szer A' netalán adandó bálokban a' vendéglőséget tulajdon asztali eszközeivel és szolgáival végbevinni. — 8szor Józan és mivelt magaviselete és az Intézet Részeseinek kitüntető megbecsülése.

Kik ezen helyet elnyerni szándékoznak, leveleikben vagy személyesen e' f. e. junius 1ső napjaig a' nemzeti casinói Igazgatósagnál magokat jelenteni el ne mulasszák, mivel akkor a' legérdemesebbel hosszabb időre szerződés fog köttetni. Költ Pesten február 15kén 1835. 3).

Pregardt János. s. k.
Igazgató.

1) HIRDETÉS. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara rérzéről köz hirré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovits Anna halalával a' királyi Fiscusra háramlott ásványi gyüjtemény, a' mellyet a' hozzá értők két száz hatvan pengő forintra becsültek, kemény fából készult szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben a' folyó év martius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. Az ásványok nem csak nevük, de terméshelyük szerint is, a' hol találtattak, összevagynak irva; a' lajstromot gyüjteménnyel együtt regveli nyolcz órától fogva délutánni két óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg tekinthetni. — A' kik pedig ezen árverésre meg nem jelenhetnének, ebeli igéreteiket lepecsételt irásban is legfeljebb martius 16áig a' fentisztelt nagymélt. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán februar 14én 1834. 3)

3) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara részéről köz hirré tétetik: hogy Budán a' kir. kamarai fa-rakhelyen f. 1835 február 25kén következő alább megirt fa-szállitások f. 1835 majus 1sőjétül jövő 1836 april utóljaig, nyilványos árverés utján a' legkevesbért fölvállalónak átengedtetnek: u. m.

a) az ugy nevezett budai rundellánál levő dunaparti rakodóbul a' fenmondott fa-rakhelyre.

b) ugyanazon budai rundellától a' dicasteriumi fáspinczékbe vagy egyéb fatartókba a' várban.

c) a' rakhelybül föl a' várba dicasteriumi szükségekre, deputatumokra, és minden teljes czimzetü tanácsi tiszt urak számára a' várban, vagy más külvárosokban.

d) a' pesti dunaparti rakodóbul ugyanaz ottani fa-rakhelyre. — A' vállalkozni kivánók elégséges bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre megjelenni hivatalosak. A' szerződés többi föltételeit előbb is megtudhatni Ó-Budán a' kir. praefecturatus irószobájában, vagy a' mondott fa-rakhelyen a' kir. kamarai faárnoknál. Budán febr. 10kén 1835. 3)

Asszonyságok számára.

2) Több oldalu fölszólitás következésében ezen-

nel köz tudomásul teszem, hogy hozzám alulirthoz igen jeles minőségü

lyoni rizs-por

érkezett, 's csomójával 1 pengő frért szolgálhatok. 2)

Deiller Antal
fűszer-kereskedő a' „Sárkánynál"
Pesten rózsa-piaczon a' városházi utczában.

---

2) Alulirthoz nevezetes mennyiségben jelesebb termésbeli aszu-borok érkezvén, bátorkodik azokat a' tisztelt közönségnek következő, igen jutalmas árokon ajánlani:

Tokaji aszu	1823iki	bouteliája	1 fr. peng.
— —	1827iki	—	48 kr. —
Ménesi —	1823iki	—	1 fr. —
Ruszti —	1823iki	—	36 kr. —

Deiller Antal
a' rózsa-piaczon Pesten
városház-utczában a' „Sárkánynál."

---

3) Pesten az épületfa- és deszka-kereskedők sorában, ugyan illy kereskedési joggal fölruházott 's „az Arany-csillaghoz" nevezett 74 számu ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha és éléskamara, és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra bérbe kiadandó. Bővebb tudósitást nyerhetni e' tárgy felől Raics Péter ur vászon-kereskedésében Pesten az uj vásár-téren gróf Stainlein-házban. 3)

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

2) Pesten a' Váczi utczában az Amornál 26-dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi Ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák; akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kívül, minden lehető reverenda-materiak, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin, 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és társa. (3)

HIRDETÉS. Az evangelico-reformata pesti Eklésiának e' folyó évi sz. György napjára egy iskolai tanitóra, ki egyszersmind orgonistaságot-is köteles lészen vinni, vagyon szüksége. — Az ezen hivatalra alkalmatos folyamodók akár személyesen, akár levél által a' helybeli parochián a' feltételeket, mellyek közül itt csupán annyi jelentetik, hogy a' tanitónak illendő szállása, és 800 vft fizetése leend, megtudhatják. 3)

---

2) ÁRVERÉSI HIRDETÉS. Alulirt köz hirül téteti; hogy néhai Gréczi Sándor örökösit illetett Szentendrei és Leányfalusi vagyonok birói foglalás alá vétetvén, árverés utján végsőleg Szentendrén a' városházánál f. eszt. martz. 7kén, — Leányfalun pedig a' présháznál martz. 9kén eladatni fognak. Áll pedig a' Szentendrei vagyon: egy lakházbul szántóföldbül 's egy darab szőlőbül; a' lakháznál több szoba, kamarák, istálló, féhaj és egy nagy szép és jó pincze találtatnak. A' Leányfalusi vagyon áll egy nagy és szép présházbul 's ebben egy lakszobábul, igen nagy és jó pinczébül, mellette nagy és alkalmas féhajbul; azonkivül egy nagy mintegy 21 kapás szőlőbül 's egymás 1. kapás szőlőbül. A' vagyon Budapesthöz csak 2½ órányi távulságra és szép tájékon a' Duna mentiben esvén, nem csupán gazdaságbeli hanem kereskedési haszonnal is összé foglaltathatik; ennélfogva ezennel meghivatnak minden vidékbeli és budapesti szőlősgazdák is a' fönérintett licitatiókra, mellyekkel egyszersmind azon kedvező föltételek kapcsoltatnak össze, hogy a' licitált árnak csak egy harmad része kivantatik azonnal lefizetteni; a' másik résznek lefizetésére folyó 1835iki decemb. 1sőjeig, a' 3ik részre pedig jövő 1836 decemb. 1sőjeig — midőn az általirás is megtörténik, fog idő engedtetni. Szentendrén feb. 6kán 1835. Hegedüs Antal tek. ns Pest vmegye esküttje mint végrehajtó biró.

---

3) F. eszt. martz. 9kén reggel ugyan 9 órakor a' Bozsoki urodalom irószobájában fensőbb helyen jóváhagyott terv szerint a' szebényi urasági 8ik pinczének bolthajtás alá és nagy hordókra elkészittetésére kőmivesi, ácsi, asztalosi és lakatosi munkák, a' legkevesbért fölvállaló, 's azon munkát értő mesterembereknek átadatni fognak. 3)

☞ *Egész Magyarország számára.*

Heckenast Gusztáv, pesti Könyvkereskedőnél
(váczi utczában. 39. szám alatt)
találtatik:

Irány

irta

Jósika Miklós.

Virad: haladjunk!

8rét Kolosvárt. 1835. 250 lap. csinosan kötve 1 ft. 20. Velin pap. 2 ft pengő.

Hideg vért ohajt; 's az itélet felfüggesztését minden czikkely' végeig kéri, szerényen de nyugton

a' szerző.

a' Könyvnek foglalatja.

Bátorság; — Uri aljas. — Kor. — Balirányzatok. — Szenvedelmek. — Önnyugtatások. — Köznép. — Népkegy. — Vitatások. — Illő. — Gyöngédség (delicatesse) — Anglomania. — Enyim; Tiéd. — Különösségek, és Különösség a' Különösségek' megitélésiben. — Gúnyiratok. — Gőg. — Hiúság. — Dicsvágy. — Gazdálkodás. — Élelmesség.

Varázslatok

vagy:

Bosco, Philadelphia, Petorelli, Comte

és mások jelesebb szemfényvesztési darabjai.

Utmutatásul azoknak, kik a' varázslatok természetességét általlátni, 's a' meglepőbb darabok mutatása által másokat gyönyörködtetni akarnak. Kiadta

Takarki.

[Kassán, 1835. 12rét csinos borítékban 48 kr. pengő p.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 19kén 4 láb. 3 hüv. 3 von.
„ 20kán 4 „ 0 „ 0 „
„ 21kén 3 „ 10 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

16dik szám. Pest, február 25kén 1835.

1) 1834iki egészen friss LÓHERMAGOT a' legjutalmasb áron kaphatni Amtmann Ferenczné'l Pesten az ujvásár-piaczon a' „hét csillagnál.“ 3)

1) A' cs. kir. priv. kölcsönös tüzkár-biztositó intézet (ügyviselője Amtmann Ferencz Pesten ujvásárpiaczon „a' hét csillagnál“) ezennel köz tudomásul teszi részvevőinek, hogy miután mult 1834ben, mint az intézet megbizottjánál találkozó kimutatás nyilván tanusitja, mindössze 507490 ezüst frtig, 's ebből Magyarországban egyedül 71610 czüst frtig téritett meg tüzkárosodásokat; a' kieső quotiensektül 100 fr. tiszta értékben csupán 30 krt határozott befizetésül, mellynek letételére martzius végéig legföljebb, annál inkább kéretnek, minthogy ez idő elmultával történhető szerencsétlenség esetén megtéritésre különben nem tarthatnak számot. 3)

Kollarits József
a' váczi-utczában Pesten
„Ypsilandi“nál
ajánlja az alább következő, különös szépségü áruczikkelyeit szabott gyári áron, u. m. hollandi, szilézziai és bőrvásznakat, wallis, nyári piquê, bordur köntösök, fejér és sárga nankin, percal, wapeur, musslin patyolat, és lignont. Szinte igen szép nyári piquê teritőket; rumburgi és király-czérnákat mind kötés mind varrásra. Macedoni, fél és egész scott fonalt és kötni való gyapju-czérnát, pamut fejér, valódi festékü fekete, valamint igen szép vegyes szinü nyári porharisnyákat; kész férfi- és aszonyi fejér-ruhakat; igen jeles jóságu férfi, asszonyi és dolgozási kesztyüket Jaquemar Ferencztől. Van nála köllni viz a' legjobb tulajdonságu 's egészen valódi.
Ugyan nála rumburgi gyolcsokra nézve rakhelyét tartja Holfeld Antal Neu-Georgswaldebul. 3)

3) A' magyarországi kir. Épitő-Főkormánynál megürült igazgatói segéd-hivatalnak betöltésére az architekturai ágazatban, mellyhez 1200 pengő forint évi fizetés járul, a' nagymélt. magy. kir. Helytartótanács rendelése következésében, ezennel concursus nyittatik-meg. — Mind azok tehát, kik ezen hivatal' elnyerését ohajtják, kérőirásikat e' folyó év aprilis 10ikéig, ezen kir. Epitő-főigazgatóságnál nyujtsák-be, 's hiteles bizonyítványokkal, 's oklevelekkel, korukat, rendszeresen végzett technikai-tudománybeli tánulmányikat, eddigi szolgálatikat, tettleges épitészeti valósításikat, nyelvismeretiket, 's erkölcsi magokviseletét mutassák-be. A' magyarországi kir. Epitő-főkormány által. Budán február 6ikán 1835. 3)

1) ELADÓ OLTVÁNYOK. Mélt. Ürményi uraság Nagy-Abony mvárosban levő kertjében válogatott baraczk- és almafa-oltványokat kaphatni, darabját 15 krért pengőben. 3)

A' Trettner massához tartozó Promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földes uraséggal kötött szerződés értelmében, 250 conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen serházban a' ser- és pálinka-főzés 1845dik esztendei october végéig folytathatik, — a' ser Pomontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett lévő mintegy 800. □ ölnyi szőlő, és Albertfalván egy zsellérház (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835dik esztendei martius 15kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál tartandó közönséges árverés utján eladatni fognak, nyilván kijelentetvén, hogy ezen árverés utólsó lesz. 3)

2) Vendéglő kerestetik.

Pesten a' Nemzeti Casino vendéglősége e' f. e. julius 25én újra ki fog adatni.

A' Vendéglő haszonvételei:

a.) Szabad és nyilványos vendéglői-jus. — b.) Szabad és nyilványos bormérési-jus. — c) Szabad szállás és a' vendéglés folytatására megkivántató termek 's hajlékok. — d.) A' bor-tartáshoz deszka állásokkal elrendelt három pincze. — e.) Konyha és a' vendéglői-teremben megkivántató eszközök és butorok. — f.) A' nemzeti casinói Részvényesek asztalaihoz nem tartozik semmi szolgálatot, evő ivó 's asztali eszközöket adni, avagy tisztitatni, e' végre csak egy fő-tálnokot (Oberkellner) köteles tartani. — g.) Hónaponként 100 váltó forint kész pénz fizetése.

A' vendéglő kötelességei:

1ször A' franczia szakácsságban kitanult és jártas vendéglőnek kell vagy magának lennie, vagy ollyas szakácsot tartania, hogy e' részben a' Társaságot tökéletesen kielégithesse. — 2szor A' casinón kivül semmi más keresetbe nem szabad avatkoznia. — 3szor Egy ezer pengő forintot köteles óvatul (cautio) kész pénzben letenni, vagy egyébként biztos kezességet állitani. — 4szer A' lelettár (inventarium) szerint általveendő konyhaeszközökért és vendéglői butorokért jót állani, és elmentekor azokat az általvételi állapotban visszaadni. — 5ször Éteklajstromaiban illendő árokat szabni. — 6szor A' nagyobb társasági ebédeknél különös egyezés mellett a' legnagyobb pontosságot és árbeli jutalmasságot szorosan követni. — 7szer A' netalán adandó bálokban a' vendéglőséget tulajdon asztali eszközeivel és szolgáival végbevinni. — 8szor Józan és mivelt magaviselete és az Intézet Részeseinek kitüntető megbecsülése.

Kik ezen helyet elnyerni szándékoznak, leveleikben vagy személyesen e' f. e. junius 1sö napjaig a' nemzeti casinói Igazgatóságnál magokat jelenteni el ne mulasszák, mivel akkor a' legérdemesebbel hosszabb időre szerződés fog köttetni. Költ Pesten február 15kén 1835. 3).

Pregardt János. s. k.
Igazgató.

Vendégfogadó

„a' Vadászkürthöz" Pesten.

Azon jeles szivesség, 's minden oldalrul olly kitetsző módon bebizonyitott megelégülés, mellyel ezen, általam a' legdivatosb czélszerüségre 's kényelemre alkalmazott vendégfogadót, eddigi igen rövid fönállása ideje alatt is olly sok fő rangu utas és helybeli lakosak bizodalmas és jutalmazó tetszésre érdemesitni méltóztattak, alkalmul szolgál nekem ezen igen szives méltatását reá forditott nevezetes költségim és fáradozásimnak, mind közönségesen mély alázatossággal megköszönnöm, egyszersmind a' közelgő József-vásári alkalomra leginkább a' távulabb vidékieknek jelentenem: hogy ezen mindössze hetven, egészen ujon butorozott vendégszobával, ebédlő- 's hangversenyi termekkel, kávéházzal, továbbá számos és alkalmas kocsiszinek 's igen szép és tágas istállókkal ellátott vendégfogadó, általjában 's csüggedhetlenül mindent elkövetend, mi által legfensőbb czélját, teljes megelégedését t. i. mind azon t. czimzetü utasok- és vendég uraknak, kik szives bizodalmu megkeresésükkel megtisztelik, egész mértékben és szakadatlanul megérdemelje; különösen pedig arra teszem figyelmessé az igen tisztes Közönséget, hogy figyelembe nem vevén a' roppant költséget, mellybe e' nagy készületü vendégház kiállítása került, mind e' mellett mind nagyobb uraságok számára tágasabb készületü alkalmakkal, mind egyes utazó személyekre magányos szobákkal a' legjutalmasabb áron szolgálhatok; saját részemrül fő törekvésemet arra forditom: hogy tisztaság, csinosság, és megelőző készséges szolgálat által minden tisztelt vendégemnek tetszését 's megelégedését eszközölhessem. — A' Hôtel bejárásánál álló kapus, 's a' nála közös megtekinthetésül szolgáló Idegenek-könyve, minden érkezett, tartózkodó, vagy elutazott vendégrül, legnagyobb készséggel értesitést adhat —Pesten februárban 1835. *Mayer.*

A' „Rajzolatok"

3) Első számai második kiadásban is megjelentek, 's képekkel együtt még mindig megszerezhetők. E' divatujságnak, mellyel minden héten, legs finomabb papiroson, negyedrétben egy divatkép, a' „Nemzeti-Képtárból" hónaponkint két sőt három kép is adatik, rendkivüli olcsó ára: helyben fél évre 4 for., postán 5 frt. pengő. Előfizethetni a' kiadónal Dorottya-utczában 10d. sz. a. és minden Postahivatalnál. Pest Februar 9d. 1835.

Szerkesztetője 's kiadója
Munkácsy János. 3)

---

3) Tek. ns Esztergam vármegyében kebelezett Kéménd helység mellett levő Garami hidnak vám-jövedelme, hozzá tartozó lakházzal, kerttel, földekkel és rétekkel a' f. cszt. majus 4kén a' megyei küldöttség által árverés utján haszonbérbe adatni fog. A' haszonbérlés közelebbi föltételeit a' vállalkozók ns Esztergam vmegye jegyzői hivatalánál bővebben megtudhatják. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara rérzéről köz hirré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovits Anna halálával a' királyi Fiscusra háramlott ásványi gyüjtemény, a' mellyet a' hozzá értők két száz hatvan pengő forintra becsültek, kemény fából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben a' folyó év martius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. Az ásványok nem csak nevük, de terméshelyük szerint is, a' hol találtattak, összevagynak irva; a' lajstromot gyüjteménnyel együtt regveli nyolcz órától fogva délutáni két óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg tekinthetni. — A' kik pedig ezen árverésre meg nem jelenhetnének, ebeli igéreteiket lepecsételt irásban is legfeljebb martius 16áig a' fentisztelt nagymélt. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán februar 14én 1834 3)

A' kassai literaturai intézetben megjelent
és
Heckenast Gusztáv pesti könyvkereskedőnél
találtatik:
ujonan fölfedezett módja a'

Lóétetésnek

széna nélkül és igen kevés zabbal,

vagy mikép' lehet 30 lónak tartásánál 9000 fl. az az minden lónál 300 v. frtot esztendőn által főkép illy szükében a' takarmánynak, mint most vagyunk, megkimélni.

Lókereskedők, posta- és ménesmesterek, lovas tisztek, gazdák, bérkocsisok, szekeresek 's minden lótulajdonos számára közli egy mezei gazda.

8rét. Kassán. 1835 füzve 36 pengő kr.

Minden Borralbánókhoz.

Minden könyvkeresdőnél 48 pengő kráron megszerezhető

(*Pesten „Heckenast Gusztávnál"*)

Észrevételek a' Tokaji borról és a' Tokaji borkereskedésről. Irta Keszelbauer K. V. 8rét Kassán, 1835 boritékban füzve. Minden ajánlás helyett, foglalatja:

1) Miért ecztesednek meg a' tokaji borok?

2) Mik a' tokaji borkereskedés meghanyatlásának okai?

3) Terv, egy felső magyarországi borkereskedő társaságnak fölállitására.

---

2) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt ok a' dohányrakhelyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a' feher hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át; 's rendelkezhetni iránt ok az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 22kén 3 láb. 8 hüv. 0 von.
„ 23kán 3 „ 8 „ 0 „
„ 24kén 3 „ 7 „ 6 „

É R T E S Í T Ő.

17dik szám. Pest, február' 28kán 1835.

1) **Annunciatio**

Apud Georgium Kilian

juniorem Bibliopolam Pesthiensem in platea Vaciensi in antea sic dicta Fesliana domo

prodibit mense Martio ad nundinas Josephi secunda auctior editio operis sub titulo

PRAXIS

JURIDICA CIVILIS

et Stylare Juristarum latino Hungaricum, cum

Lexico Terminorum juridicorum latino-hungarico, juxta Stylum hungaricum antiquiorem et recentiorem confectum

per

D. Ignatium Kassics,

Agentem Regium Hungarico Aulicum.

8vo in 2 Tom. Pretium usque ultimam Maji 4 fl. 30 xr. Dein vero pretium tabern. 5 fl. 30 xr. CM.

Complectens in se normam peragendarum diversarum functionum juridicarum, conficiendorumque desuper litteralium iustrumentorum, ad praescriptum Patriae Legum, Curialium Decisionum, Altissimarumque Ordinationum Regiarum, vigentis item praxis et consvetudinis elaboratum.

Opus hocce, a multifario in vita sociali quoad omnes Juris Patriae cultores, cumprimis tamen relate ad eos, qui condiscendae Praxi Juridicae operam navant, et in sphaera juridica Patriae Servitia locare intendunt, usu et commodo non tantum utile, sed et necessarium esse, probari non debet, assertique veritatem evincere videtur vel illa circumstantia, quod Editionis primae Exemplaribus intra breve temporis spatium venditis actu etiam plures illud sibi comparare intendunt.

Desiderio huic supranominatus satisfacturus, praesentibus insinuat: operis alteram in duobus tomis vulgandam auctiorem Editionem antefato mense inomisse prodituram esse. 2)

JELENTÉS. Az égetett csontliszt (kereskedésben spodium és égetett elefántcsont név alatt ismeretes) már több esztendő óta különféle szorgalmi ágazatban használtatik, különösen pedig mellőzhetlen szükség van reá czukor-rafineriákban, és czékla-czukor-készitésnél. Belföldi szükségekre e' czikkely rég idő óta igen drága áron's tömérdek költséggel Hamburgbol hozaték kozzánk; most Bécsben vannak ugyan már gyárok mellyek szinte készitik, azonban ezeknek eladás-áraik az enyimekkel, mellyeket itt alább emlitendek, több oknál fogva nem concurrálhatnak 's hasonló tiszta készitmény-fajt nem is hozhatnak kereskedésbe.

Én t. i. minthogy czukor-rafineriámban magam is tetemes mennyiségü spodiumot használokel, Pest városa ns Tiszthatosága engedelmével egy spodiumgyárt állitékföl, melly intézetem már is a' legszegényebb néposztálybul 200 embernél többet foglalatoskodtat, 's reménylem hogy rövid idő mulva a' vállalatot még háromszorta nagyobbithatom.

Én itt helyben Pesten a' legtisztább spodium (égett csontliszt) mázsáját, finoman vagy durván őrölve, 1 fr. 's 30 krért pengőben, 8—10 mázsás hordókba csinálva, adhatom, tehát a' Bécsben készitetthez képest (betudván ennek hozatása költségét is) épen fele árán. Ki tőlem esztendőnként 100 mázsányit veszen illyennek nyomtatékul még 10 mázsát igérek, 's reménylem: e' vállalatom által nem csak uj ipar-ágazattal gazdagitám hazám, hanem csontszedés és-készités által több száz szükölködő ember társimnak is keresetutat nyithatok.

Legkisebb eladás-mennyiség 8—10 mázsás hordónyi. Pesten februar 26. 1835.

Lichtl Károly.

MEGJEGYZÉS. Czéklaczukorliszt-gyár birtokosak, kik megbizásaikkal megtisztelni szándékoznak kéretnek: a' számukra megkivántató spodium mennyiségét nálam jó idején megrendelni, 's egyúttal a' szállitási határidőt is meghatározni ne terheltessenek

(a' fentebb irt).

---

1) **Rotter Ferencz**

polg. szijgyartó-mester készit mindennemü szijgyártó munkákat a' legujabb izlés szerint, fölvállal egyszersmind rendeléseket minden eféle munkára. Áru-boltja Pesten 387 sz. alatt fekvő Offenbach-házban a' „Kigyóhoz" nevezett gzógyszertárral szemközt; lakása pedig belső-városban tyukutczában 203 sz. alatt a' sóhivatallal átellenben. 3)

---

1) EISENSCHMID MIHÁLY késmüvesmester Pesten készit mindenféle borotvát és tollkést, valamint mindennemü ollót 's más késeket. Elvállal javitásra mindenféle metszőeszközöket valamint beretvákat a' legfinomabb élesitésre. (Boltja uri-utczában Horváth-házban.) 3)

---

1) Midőn én azon számos látogatásokért, mellyekkel a' lefolyt évben részesittetém, alázatos köszönetemet tenném, egyszersmind szerencsém vagyon, a' mélyen tisztelt Közönségnek, különösen pedig minden t. cz. Utazónak jelenteni, hogy Vendégfogadómban ismét a' legnagyobb kényelmü, egészen uj, kicsinositott és derekasan megszaporitott szállószobákat épittettem. Mi valamennyi szálló- 's vendéglőszoba, nemkülönben kávéház tisztaságát, bútorozati ékességét 's a' t. illeti: mind ezt — reménylem — már is eléggé bebizonyitottam. Ugyszinte fő figyelmemet mindenkor legnagyobb szor-

galommal intéztem a' konyhára 's pinczére, 's a' tágas és szellős istállókról és kocsiszínekről kitelhetőleg gondoskodtam.

A' fenemlített szállószobák szaporítása, valamint általjában vállalatom nagyobbítása által azon kedvező helyzetbe tétettem, hogy az időhöz mérsékelt legillendőbb jutalmasságot igérhetem, 's ennélfogva biztat a' remény, hogy a' mult évi, nálam olly nagy mértékben tett látogatásokat ezután is megnyerendem; mivel minden kivánság- és várakozásnak őszintén megfelelhetni valóban iparkodandom; további szíves pártoltatásért alázatosan esedezvén, 's egész tisztelettel maradván Pesten február hónapban 1835. 6)

Bartel János.

---

1) Eger- és patkány-lapdacsok.

Az egerek és patkányok által okozni szokott végtelen pusztitások lehető meggátlására legjobb alkalmat nyujtanak az általam föltalált, közösen ismeretes és foganatjokrul ez állatok kiirtásában a' legjelesbnek tapasztalt lapdacsok, mellyek által e' kellemetlen vendégeket egytül egyig kipusztithatni. Ezen lapdacsokat, használás-módjukat tárgyazó nyomtatott leirással együtt egyedül a' következő helyeken kaphatni tiszta valóságban: — Pesten: Oberhäuszer és társ. fűszer-kereskedésében a' 3 oroszlánnál; — Pozsonyban: Hummel örököseknél; — Sopronyban: Flandorffer Ignáznál; — Miskolczon: Bakos Józsefnél, Komáromban: Schwarz és Paipernél; — Przemisliben: Schmidt Józsefnél; — Eperjesen: Papp Józsefnél; — Tarnovban: Kunz Józs.; — Szent-Miklóson: Ballo Sám.; — Beszterczebányán: Eisert Kár.; Brassóban: Marienburg Rudolfnál; — Szebenben: Holzleitner és társ.; — Győrött: Hergesell Antal urnál. *Molnár Károly s. k.* 3)

---

1) Fris lóhermagot

luczernit, valamint styriait nagyobb kisebb mennyiségben igen jutalmasan kaphatni

Oberhäuszer és Társ.-nál

Pesten játékszin-piaczon a' 3 oroszlánnál. 3)

Jelentés Vászon-portékákrul „a' Sléziainál“

Pesten városház-utczában saját házánál a' fennevezett kereskedés tisztelettel ajánlja nevezetes mennyiségü vászonáruit még igen jutalmas szabott áron, névszerint: valódi nehéz fajta 54 rőfös rumburgi és $\frac{5}{4}$ és $\frac{4}{4}$ hollandi gyolcsokat, fejérfonal, sléziai és nehéz 38 rőfös bőrvásznakat:

Damaszt garniturákban 6—36 személyre, valamint minden fajta asztali ruhákat darab vagy rőf számban, fejér és csikos gradlit ágyboritékra; minden fajta nanquint, wallis, és nyári piquét, mindenféle vászon zsebkendőket valamint keletindiai fajtákat; kávés és csemegés asztalkendőket. Minden fajta festett béllés kanavászt és damiszt, valamint különös jóságu czérnákat kötésre ugy mint varrásra. 4)

Jelentés hely-változtatás és ujon javitott legjobbféle tüzfecskendők felől.

Remolt Xav. Ferencz cs. kir. priv. mechanicus és rézmüves mester tisztelettel jelenti, hogy gyári műhelyét az ujvárosbeli bálványutczából az országutra Huszár-házba nem messzi a' hatvani kaputól, helyezte át. Ajánlja egy uttal: 1) az ő mind jóság, 's erősség, mind tartósság által annyi esztendő óta dicséretesen ismért 's jónak tapasztalt tüz-fecskendőit, mellyeket most uj javitással készit, 's mellyeket 10 év mulva is szünetlen használás mellett olly jól és tökéletes sikerrel használhatni mint legelső esztendőben; illy fecskendők nála készen találtatnak a' következő igen jutalmas szabott árokon: (pengő pénzben).

3	akós	hordozható	fecskendő,	melly	7	öl	magasságra	viszen	35 fr.
4	—	—	—	—	9	—	—	—	75 —
6	akós	jól	vasalt	kocsin,	melly	11	ölre	viszen	180 —
8	—	—	—	—	12	—	—		240 —
10	—	—	—	—	16	—	—		260 —
12	—	—	—	—	17	—	18		300 —
14	—	—	—	—	19	—	20		440 —
16	—	—	—	—	23	—	24		650 —

2) Minden nemü pálinkafőző készületeket akármi terv szerint, (két illy pálinkafőző készület 10 akónyi nagyságban, készen van). 3) Az általa ujon föltalált sörhűtőt, mellyben a' legnagyobb nyári hőségben 120—160 akó forró sert 4—5 óra alatt, 18—19 Reaum. foknyira tetszés szerint kihűthetni, 's ekképen minden savanytól tisztán a' szalad-kelesztő kádba önthetni. E' serhűtőt minden izben ujra tisztán kisurolhatni 's moshatni; sokkal kisebb helyen elfér, és nem kerül többe mint más közönséges serhűtő fából, melly a' mondott tulajdonságokkal nem bir. 4) Az általa szinte ujon talált forró levegői szalad-szárítót, mellyen a' szalad, való értelemben tisztán kiaszalódik 's minden fa- füst- és égő fa-savanytul megóvatik, mi a' más közönséges szárítóknál nem történhetik. 5) Ajánlkozik végre akármi nembeli rézmüvesi munkákkal; mellyek 's a' többi előszámlált készitményinek, jutalmas árok mellett, tökéletes jóságuk, erősségök és tartósságuk felől tisztelt vásárlóit bizonyossá teszi.

---

1) HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva f. eszt. mart. 16kán Nagyváradon a' helybeli igazgató kamarai fiscalisi hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés utján, tek. Bihar vmegyében fekvő 's a' nagyváradi kir. kamarai uradalom igazgatása alatt álló következő kir. javak és más haszonvételek, u. m. 1) a' bormérés, pálinkafőzés és husmérési jog Szombatság helységben, 2) ugyan illy haszonvételek Kis-Kerepesen; 3) és Vizcsologon; 4) Nagyváradon a' kaszárnyában az ugy nevezett „Kazsamáta“ korcsma; 5) ugyanott a' „Lépcső“ czimü korcsma; 6) a' serfőzési és kimérési jus Várad-Váraljan; 7) a' mészárszék Várad-Váraljan; 8) a' laportai vizimalom Várad-Váraljan; 9) egy vásár-bódé a' nagy piaczon; 10) a' laportai magtár; 11) egy raktár a' kaszárnyában; — 1835 november 1sőjétül kezdve 1838 october utóljaig tartó 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. Bérleni szándékozók tehát a' mondott napon és helyen szokott reggeli órákban bánatpénzzel fölkészülve megjelenni hivatalosak. A' föltételeket Budán a' kir. kamarai épületben vagy Nagyváradon az igazgató kam. fisc. hivatalnál naponként megtekinthetni. Budán febr. 19kén 1835. 3)

HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva a' Gladnai hus- és bormérés-haszonvételnek 1835 majusa 1sőjétül 3 egymásután következő esztendőre ujabb haszonbérbe kiadatása iránt

az árverési határidő f. 1835iki martz. 23ikára reggeli 9 órára határoztatván; a' bérleni kivánók e' czélra 23 fr. bánatpénzzel 's javaikrul szükséges bizonyság-levelekkel fölkészülve, a' gladnai kir. tiszti irószobába, hol az árverés tartatni fog, ezennel meghivatnak. A' haszonbérlés föltételeit ugyan a' mondott irószobában előbb is megtekinthetni. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara rendeléséből az alább jegyzett 's a' ménesi kir. kam. tiszttartósági kerülethez tartozó haszonvételeknek f. 1835 nov 1sőjétül kezdve 3 egymásutáni esztendőre haszonbérbe kiadatásuk iránt, f. eszt. mart. 23kán a' szokott reggeli órákban Paulison a' tiszttartó-hivatali irószobában nyilványos árverés fog tartatni.

A' bérbe adandó haszonvételek következők: 1) a' husmérési jog Glogovácz, Ménes, Paulis, és Kladován, továbbá Radnán és Solymoson; — 2) halászati jog Maros, Radna és Solymos vizekben; 3) kőbánya Hatyinán és Milován; 4) kereskedési jog Ménesen, Kovaszinczon, Radnán, Paulison, Kladován és Solymoson; 5) erdei pusztahelyek a' Mondorloki, Hada-Kuri, Csicsiri, Szigyaszkai, Monostori, Brunyei és Sofronyai erdőségekben; 6) Zimand pusztán 911$\frac{300}{1100}$ hold kincstári és 80 hold postai földek; 7) egy hajdani posta-telek; 8) vadászat a' solymosi határban; 9) három urasági háztelek Glogováczon; 10) 4 hold urasági föld Szabadhelyen; 11) erdei pusztahely Szvinczka, kladovai erdőszi osztályban; 12) a' kir. dézmaszedés Uj-Szent-Anna és Zaránd mvárosokban, és Fazekas, Varsánd és Komlós helységekben; 13) Konop kam. fisc. helységben a' halászati jog és Nagy-Sarló nevezetü föld. Mire nézve a' bérleni kivánók bánatpénzzel fölkészülve a' mondott helyre és napra ezennel meghivatnak. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

1) ÁRVERÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy 1835 eszt. majus elsőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre, Mármaros vmegyében kebelezett Kobolapojánai fürdőháznak haszonvételei ugyan e' f. 1835 martz. 6kán tartandó árverés utján, a' legtöbbet igérőnek bérbe — kiadatni fognak: — Ezen fürdő haszonvételével egybekötve van a' fürdőháznal levő vendégfogadóban, mint kobolapojánai vashámori manipularis helyen, és csakugyan Kobolapojána faluban gyakorlandó szabad ital-méréssel. — A' kellemes völgyben találtató gyógyerejü 's azért számos vendég és szenvedő által látogatni szokott savanyuviz-forrásnak kőbül épült vendégfogadó házába találtatik 8 vendégszoba, egy kamara, ebédlő terem, egy ivó — és a' fogadós lakásaul szolgáló két szoba, továbbá tágas konyha, pincze és jégverem; tartozik hozzá ezenkivül zöldséges kert, 6000 □ ölnyi rét; végre az udvarban 8 szarvas, valamint apró marhákra is különös ólak, a' keritésen kivül pedig 40 lóra való istálló és nagy szekérszin.

A' fürdőháznál melly savanyuvizzel mindig bőségesen ellátva van, találtatik egy nagy üst vizmelegitésre, 's mellette nagy kád a' savanyuviz felfogására, az uri vendégek szamára 6 fürdőszoba, közsorsuak részére 3 fürdő és egy lakszoba. — Bérleni szándékozók fenirt napra reggeli 9 órakor a' királyi urodalmi irószobában Mármaros-Szigetben tartandó árverésre 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. A' kibérlés föltételeit megtekinthetni Budán a' kir. kamarai számvevőhivatalban vagy Szigeten az urodalmi tisztségben: Budán febr. 22. 1835. 3)

---

1) ÁRVERÉSI HIRDETÉS. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből f. e. martius 9én 's az utána következő napokon szokott délelőtti, 's délutáni órákban a' fejérvári püspöki residentiában tartandó nyilvános árverés útján e' következendő, néhai fejérvári püspök Horváth János hagyományához tartozó ingó javak fognak a' legtöbbet igérőknek azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni; úgymint: többféle koronázási arany, ezüst, 's néhány római rézpénzek, arany gyűrük, keresztek, burnót-szelenczék, 's más efféle drágaságok; — kisebb, és nagyobb asztali ékesítmények, továbbá ezüst készületek, úgymint: asztali kések, villák, kanalak, kávés ibrikek, czukorporzók, két ágú, 's több egyes gyertyatartók, 's más e'félék; — nem különben némelly pakfong készületek, tükrök, függönyök, rézmetszések, szőnyegek, egy díszhintó, 's több kocsi, lószerszámok, 's más efélék; — végre mintegy 1300 akó fejér, és veres asztali 's csemege-borok, (mindazonáltal a' gazdasági bútorhoz tartozó hordókon kivül) úgymint, fejérvári, somlai, badacsonyi, ábrahámi, kisfaludi, szőlősi, rezi, szerednyei, budai, villányi, és egri, többféle ürmös, máslás, 's tokaji aszu borok. — Budán február 18án 1835. 3)

---

2) SZÉNA-ELADÁS. A' bácsi kir. kamarai urodalmakban, magy. kir. udv. kamarai rendelésnél fogva 300 öl, vagy is 24000 mázsa széna, egy vagy több öl számra, akár egész kazalban öl-szam szerint, naponként és szabad kézbül aladó. A' venni szándékozók ár és egyéb föltételek felől bővebben értekezhetnek Zomborban a' kir. kamarai igazgatóságnál, vagy részenkénti vásárlás mellett Apathinban, Kulán, és Palánkán a' kam. tisztartói hivataloknál. Budán február 4. 1835. 3)

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

3) Pesten a' Váczi utczában az Amornál 26-dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi Ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák; akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva, ezen kivül, minden lehető reverenda-materiak, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin, 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és társa. (3)

---

2) HIRDETÉS. Budán a' kir. kamarai épületben mintegy 370 — 371 mázsa zinkércz v. mint a' Taxa Medicamentorum nevezi horgany (Galmay) akár árverés utján a' legtöbbet igérőnek, akár a' körülményekhez képest szabad kézbül jutalmas áron eladatik. Határidő f. eszt. april. 6ka. Venni szándékozók jelentsék magokat e' napokban a' kir kamarai épületben akár személyesen akár megbizott által. 2)

3) HIRDETÉS. Á' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara rérzéről köz hirré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovits Anna halálával a' királyi Fiscusra háramlott ásványi gyüjtemény, a' mellyet a' hozzá értők két száz hatvan pengő forintra becsültek, kemény fából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben a' folyó év martius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. Az ásványok nem csak nevük, de terméshelyük szerint is, a' hol találtattak, összevagynak írva; á' lajstromot gyüjteménnyel együtt regveli nyolcz órától fogva délutáni két óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg tekinthetni. — A' kik pedig ezen árverésre meg nem jelenhetnének, ebeli igéreteiket lepecsételt írásban is legfeljebb martius 16áig a' fentisztelt nagymélt. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán februar 14én 1834. 3)

(3 **Vendéglő kerestetik.**

Pesten a' Nemzeti Casino vendéglősége e' f. e. julius 25én újra ki fog adatni.

A' Vendéglő haszonvételei:

a.) Szabad és nyilványos vendéglői-jus. — b.) Szabad és nyilványos bormérési-jus. — c) Szabad szállás és a' vendéglés folytatására megkivántató termek 's hajlékok. — d.) A' bor-tartáshoz deszka állásokkal elrendelt három pincze. — e.) Konyha és a' vendéglői-teremben megkivántató eszközök és butorok. — f.) A' nemzeti casinói Részvényesek asztalaihoz nem tartozik semmi szolgálatot, evő ivó 's asztali eszközöket adni, avagy tisztítatni, e' végre csak egy fő-tálnokot (Oberkellner) köteles tartani. — g.) Hónaponként 100 váltó forint kész pénz fizetése.

A' vendéglő kötelességei:

1ször A' franczia szakácsságban kitanult és jártas vendéglőnek kell vagy magának lennie, vagy ollyas szakácsot tartania, hogy e' részben a' Társaságot tökéletesen kielégíthesse. — 2szor A' casinón kivül semmi más keresetbe nem szabad avatkoznia. — 3szor Egy ezer pengő forintot köteles óvatul (cautio) kész pénzben letenni, vagy egyébként biztos kezességet állítani. — 4szer A' lelettar (inventarium) szerint általveendő konyhaeszközökért és vendéglői butorokért jót állani, és elmentekor azokat az általvételi állapotban visszaadni. — 5ször Éteklajstromaiban illendő árokat szabni. — 6szor A' nagyobb társasági ebédeknél különös egyezés mellett a' legnagyobb pontosságot és árbeli jutalmasságot szorosan követni. — 7szer A' netalán adandó bálokban a' vendéglőséget tulajdon asztali eszközeivel és szolgáival végbevinni. — 8szor Józan és mivelt magaviselete és az Intézet Részeseinek kitüntető megbecsülése.

Kik ezen helyet elnyerni szándékoznak, levelekben vagy személyesen e' f. e. junius 1ső napjaig a' nemzeti casinói Igazgatóságnál magokat jelenteni el ne mulasszák, mivel akkor a' legérdemesebbel hosszabb időre szerződés fog köttetni. Költ Pesten február 15kén 1835. 3).

Pregardt János. c. k.
Igazgató.

---

2) A' Trettner massához tartozó Promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földes urasággal kötött szerződés értelmében, 250 conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen serházban a' ser- és pálinka-főzés 1845dik esztendei october végéig folytathatik, — a' ser Pomontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett lévő mintegy 800. □ ölnyi szőlő, és Albertfalván egy zsellérház (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835dik esztendei martius 15kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál tartandó közönséges árverés utján eladatni fognak, nyilván kijelentetvén, hogy ezen árverés utólsó lesz. 3)

---

2) *Kollarits József*
a' váczi-utczában Pesten

„Ypsilandi"nál

ajánlja az alább következő, különös szépségü áruczikkelyeit szabott gyári áron, u. m. hollandi, sziléziai és bőrvásznakat, wallis, nyári piquê, bordur köntösök, fejér és sárga nankin, percal, wapeur, musslin patyolat, és lignont. Szinte igen szép nyári piquê teritőket; rumburgi és király-czérnákat mind kötés mind varrásra. Macedoni, fél és egész scott fonalt és kötni való gyapju-czérnát, pamut fejér, valódi festékü fekete, valamint igen szép vegyes szinü nyári porharisnyákat; kész férfi-és aszonyi fejér-ruhákat; igen jeles jóságu férfi, asszonyi és dolgozási keztyüket Jaquemar Ferencztől. Van nála köllni viz a' legjobb tulajdonságu 's egészen valódi.

Ugyan nála rumburgi gyolcsokra nézve rakhelyét tartja Holfeld Antal Neu-Georgswaldebul. 3)

---

2) A' cs. kir. priv. kölcsönös tüzkár-biztositó intézet (ügyviselője Amtmann Ferencz Pesten ujvásárpiaczon „a' hét csillagnál") ezennel köz tudomásul teszi részvevőinek, hogy miután mult 1834ben, mint az intézet megbizottjánál találkozó kimutatás nyilván tanusitja, mindössze 507490 ezüst frtig, 's ebből Magyarországban egyedül 71610 czüst frtig téritett meg tüzkárosodásokat; a' kieső quotiensektül 100 fr. tiszta értékben csupán 30 krt határozott befizetésül, mellynek letételére martzius végeig legfőljebb, annál inkább kéretnek, minthogy ez idő elmultával történhető szerencsétlenség esetén megtéritésre különben nem tarthatnak számot. 3)

---

3) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt ok a' dohányrakhelyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a' fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át; 's rendelkezhetni iránt ok az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Február 26kán 3 láb. 7 hüv. 0 von.
„ 27kén 3 „ 6 „ 9 „

ÉRTESÍTŐ.

18dik szám. Pest, martzius' 4kén 1835.

2) **Annunciatio**

Apud Georgium Kilian

juniorem Bibliopolam Pesthiensem in platea Vaciensi in antea sic dicta Fesliana domo

prodibit mense Martio ad nundinas Josephi secunda auctior editio operis sub titulo

PRAXIS

JURIDICA CIVILIS

et Stylare Juristarum latino Hungaricum, cum

Lexico Terminorum juridicorum latino-hungarico, juxta Stylum hungaricum antiquiorem et recentiorem confectum

per

D. Ignatium Kassics,

Agentem Regium Hungarico Aulicum.

8vo in 2 Tom. Pretium usque ultimam Maji 4 fl. 30 xr. Dein vero pretium tabern. 5 fl. 30 xr. CM.

Complectens in se normam peragendarum diversarum functionum juridicarum, conficiendorumque desuper litteralium iustrumentorum, ad praescriptum Patriae Legum, Curialium Decisionum, Altissimarumque Ordinationum Regiarum, vigentis item praxis et consvetudinis elaboratum.

Opus hocce, a multifario in vita sociali quoad omnes Juris Patriae cultores, cumprimis tamen relate ad eos, qui condiscendae Praxi Juridicae operam navant, et in sphaera juridica Patriae Servitia locare intendunt, usu et commodo non tantum utile, sed et necessarium esse, probari non debet, assertique veritatem evincere videtur vel illa circumstantia, quod Editionis primae Exemplaribus intra breve temporis spatium venditis actu etiam plures illud sibi comparare intendunt.

Desiderio huic supranominatus satisfacturus, praesentibus insinuat: operis alteram in duobus tomis vulgandam auctiorem Editionem antefato mense inomisse prodituram esse. 2)

---

2) JELENTÉS. Az égetett csontliszt (kereskedésben spodium és égetett elefántcsont név alatt ismeretes) már több esztendő óta különféle szorgalmi ágazatban használtatik, különösen pedig mellőzhetlen szükség van reá czukor-rafineriákban, és czékla-czukor-készitésnél. Belföldi szükségekre e' czikkely rég idő óta igen drága áron 's tömérdek költséggel Hamburgbol hozaték kozzánk; most Bécsben vannak ugyan már gyárok mellyek szinte készitik, azonban ezeknek eladás-áraik az enyimekkel, mellyeket itt alább emlitendek, több oknál fogva nem concurrálhatnak 's hasonló tiszta készitmény-fajt nem is hozhatnak kereskedésbe.

Én t. i. minthogy czukor-rafineriámban magam is tetemes mennyiségü spodiumot használokel, Pest városa ns Tiszthatosága engedelmével egy spodiumgyárt állitékföl, melly intézetem már is a' legszegényebb néposztálybul 200 embernél többet foglalatoskodtat, 's reménylem hogy rövid idő mulva a' vállalatot még háromszorta nagyobbithatom.

Én itt helyben Pesten a' legtisztább spodium (égett csontliszt) mázsáját, finoman vagy durván őrölve, 1 fr. 's 30 krért pengőben, 8—10 mázsás hordókba csinálva, adhatom, tehát a' Bécsben készitetthez képest (betudván ennek hozatása költségét is) épen fele árán. Ki tőlem esztendőnként 100 mázsányit veszen illyennek nyomtatékul még 10 mázsát igérek, 's reménylem: e' vállalatom által nem csak uj ipar-ágazattal gazdagitám hazám, hanem csontszedés és-készités által több száz szükölködő ember társimnak is keresetutat nyithatok.

Legkisebb eladás-mennyiség 8—10 mázsás hordónyi. Pesten februar 26. 1835.

Lichtl Károly.

MEGJEGYZÉS. Czéklaczukorliszt-gyár birtokosak, kik megbizásaikkal megtisztelni szándékoznak kéretnek: a' számukra megkivántató spodium mennyiségét nálam jó idején megrendelni, 's egyúttal a' szállitási határidőt is meghatározni ne terheltessenek

(a' fentebb irt).

---

2) EISENSCHMID MIHÁLY késmüvesmester Pesten készit mindenféle borotvát és tollkést, valamint mindennemü ollót 's más késeket. Elvállal javitásra mindenféle metszőeszközöket valamint beretvákat a' legfinomabb élesitésre. (Boltja uri-utczában Horváth-házban.) 3)

---

3) HIRDETÉS. Budán a' kir. kamarai épületben mintegy 370 — 371 mázsa zinkércz v. mint a' Taxa Medicamentorum nevezi horgany (Galmay) akár árverés utján a' legtöbbet igérőnek, akár a' körülményekhez képest szabad kézbül jutalmas áron eladatik. Határidő f. eszt. april. 6ka. Venni szándékozók jelentsék magokat e' napokban a' kir kamarai épületben akár személyesen akár megbizott által. 3)

---

2) Midőn én azon számos látogatásokért, mellyekkel a' lefolyt évben részesittetém, alázatos köszönetemet tenném, egyszersmind szerencsém vagyon, a' mélyen tisztelt Közönségnek, különösen pedig minden t. cz. Utazónak jelenteni, hogy V e n d é g f o g a d ó m b a n ismét a' legnagyobb kényelmü, egészen új, kicsinosított és derekasan megszaporított szállószobákat épittettem. Mi valamennyi szálló- 's vendéglőszoba, nemkülönben kávéház tisztaságát, bútorozati ékességét 's a' t. illeti: mind ezt — reménylem — már is eléggé bebizonyitottam. Ugyszinte fő figyelmemet mindenkor legnagyobb szor.

galommal intéztem a' konyhára 's pinczére, 's a' tágas és szellős istállókról és kocsiszínekről kitelhetőleg gondoskodtam.

A' fenemlített szállószobák szaporítása, valamint általjában vállalatom nagyobbítása által azon kedvező helyzetbe tétettem, hogy az időhöz mérsékelt legillendőbb jutalmasságot igérhetem, 's ennél fogva biztat a' remény, hogy a' mult évi, nálam olly nagy mértékben tett látogatásokat ezután is megnyerendem; mivel minden kívánság- és várakozásnak őszintén megfelelhetni valóban iparkodandom; további szíves pártoltatásért alázatosan esedezvén, 's egész tisztelettel maradván Pesten február hónapban 1835. 6)

Bartel János.

---

2) Eger- és patkány-lapdacsok.

Az egerek és patkányok által okozni szokott végtelen pusztitások lehető meggátlására legjobb alkalmat nyujtanak az általam föltalált, közösen ismeretes és foganatjokrul ez állatok kiirtásában a' legjelesbnek tapasztalt lapdacsok, mellyek által e' kellemetlen vendégeket egytül egyig kipusztithatni. Ezen lapdacsokat, használás-módjukat tárgyazó nyomtatott leirással együtt egyedül a' következő helyeken kaphatni tiszta valóságban: — Pesten: Oberhäuszer és társ. fűszer-kereskedésében a' 3 oroszlánnál; — Pozsonyban: Hummel örököseknél; — Sopronyban: Flandorffer Ignáczнál; — Miskolczon: Bakos Józsefnél, Komáromban: Schwarz és Paipernél; — Przemisliben: Schmidt Józsefnél; — Eperjesen: Papp Józsefnél; — Tarnovban: Kunz Józs.; — Szent-Miklóson: Ballo Sám.; — Beszterczebányán: Eisert Kár.; Brassóban: Marienburg Rudolfnál; — Szebenben: Holzleitner és társ.; — Győrött: Hergesell Antal urnál. *Molnár Károly s. k.* 3)

---

2) Fris lóhermagot

luczernit, valamint styriait nagyobb kisebb mennyiségben igen jutalmasan kaphatni

Oberhäuszer és Társ.-nál

Pesten játékszin-piaczon a' 3 oroszlánnál. 3)

---

2) Jelentés Vászon-portékákrul „a' Sléziainál“

Pesten városház-utczában saját házánál a' fennevezett kereskedés tisztelettel ajánlja nevezetes mennyiségü vászonáruit még igen jutalmas szabott áron, névszerint: valódi nehéz fajta 54 rőfös rumburgi és $\frac{5}{4}$ és $\frac{4}{4}$ hollandi gyolcsokat, fejérfonal, sléziai és nehéz 38 rőfös bőrvásznakat:

Damaszt garniturákban 6—36 személyre, valamint minden fajta asztali ruhákat darab vagy rőf számban, fejér és csikos gradlit ágyboritékra; minden fajta nanquint, wallis, és nyári piquét, mindenféle vászon zsebkendőket valamint keletindiai fajtákat; kávés és csemegés asztalkendőket. Minden fajta festett béllés kanavászt és damiszt, valamint különös jóságu czérnákat kötésre ugy mint varrásra. 4)

---

2) HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva a' Gladnai hus- és bormérés-haszonvételnek 1835 majusa 1sőjétül 3 egymásután következő esztendőre ujabb haszonbérbe kiadatása iránt az árverési határidő f. 1835iki martz. 23ikára reggeli 9 órára határoztatván; a' bérleni kivánók e' czélra 23 fr. bánatpénzzel 's javaikrul szükséges bizonyság-levelekkel fölkészülve, a' gladnai kir. tiszti irószobába, hol az árverés tartatni fog, ezennel meghivatnak. A' haszonbérlés föltételeit ugyan a' mondott irószobában előbb is megtekinthetni. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara rendeléséből az alább jegyzett 's a' ménesi kir. kam. tiszttartósági kerülethez tartozó haszonvételeknek f. 1835 nov. 1sőjétül kezdve 3 egymásutáni esztendőre haszonbérbe kiadatásuk iránt, f. eszt. mart. 23kán a' szokott reggeli órákban Paulison a' tiszttartó-hivatali irószobában nyilványos árverés fog tartatni.

A' bérbe adandó haszonvételek következők: 1) a' husmérési jog Glogovácz, Ménes, Paulis, és Kladován, továbbá Radnán és Solymoson; — 2) halászati jog Maros, Radna és Solymos vizekben; 3) kő-bánya Hatyinán és Milován; 4) kereskedési jog Ménesen, Kovaszinczon, Radnán, Paulison, Kladován és Solymoson; 5) erdei pusztahelyek a' Mondorloki, Hada-Kuri, Csicsiri, Szigyaszkai, Monostori, Brunyei és Sofronyai erdőségekben; 6) Zimand pusztán $911\frac{300}{1100}$ hold kincstári és 80 hold postai földek; 7) egy hajdani posta-telek; 8) vadászat a' solymosi határban; 9) három urasági háztelek Glogováczon; 10) 4 hold urasági föld Szabadhelyen; 11) erdei pusztahely Szvinczka, kladovai erdőszi osztályban; 12) a' kir. dézmaszedés Uj-Szent-Anna és Zaránd mvárosokban, és Fazekas, Varsánd és Komlós helységekben; 13) Konop kam. fisc. helységben a' halászati jog és Nagy-Sarló nevezetü föld. Mire nézve a' bérleni kivánók bánatpénzzel fölkészülve a' mondott helyre és napra ezennel meghivatnak. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

2) ÁRVERÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy 1835 eszt. majus elsőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre, Mármaros vmegyében kebelezett Kobolapojánai fürdőháznak haszonvételei ugyan e' f. 1835 martz. 6kán tartandó árverés utján, a' legtöbbet igérőnek bérbe — kiadatni fognak: — Ezen fürdő haszonvételével egybekötve van a' fürdőháznál levő vendégfogadóban, mint kobolapojánai vashámori manipularis helyen, és csakugyan Kobolapojána faluban gyakorlandó szabad ital-méréssel. — A' kellemes völgyben találtató gyógyerejü 's azért számos vendég és szenvedő által látogatni szokott savanyuviz-forrásnak kőbül épült vendégfogadó házába találtatik 8 vendégszoba, egy kamara, ebédlő terem, egy ivó — és a' fogadós lakásaul szolgáló két szoba, továbbá tágas konyha, pincze és jégverem; tartozik hozzá ezenkivül zöldséges kert, 6000 □ ölnyi rét; végre az udvarban 8 szarvas, valamint apró marhákra is különös ólak, a' keritésen kivül pedig 40 lóra való istálló és nagy szekérszin.

A' fürdőháznál melly savanyuvizzel mindig bőségesen ellátva van, találtatik egy nagy üst vizmelegitésre, 's mellette nagy kád a' savanyuviz felfogására, az uri vendégek szamára 6 fürdőszoba, közsorsuak részére 3 fürdő és egy lakszoba. — Bérleni szándékozók fenirt napra reggeli 9 órakor a' királyi urodalmi irószobában Mármaros-Szigetben tartandó árverésre 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. A' kibérlés föltételeit megtekinthetni Budán a' kir. kamarai számvevőhivatalban

vagy Szigeten az urodalmi tisztségben: Budán febr. 22. 1835. 3)

---

2) ÁRVERÉSI HIRDETÉS. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből f. e. martius 9én 's az utána következő napokon szokott délelőtti, 's délutáni órákban a' fejérvári püspöki residentiában tartandó nyilvános árverés útján e' következendő, néhai fejérvári püspök Horváth János hagyományához tartozó ingó javak fognak a' legtöbbet igérőknek azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni; úgymint: többféle koronázási arany, ezüst, 's néhány római rézpénzek, arany gyűrük, keresztek, burnót-szelenczék, 's más efféle drágaságok; — kisebb, és nagyobb asztali ékesítmények, továbbá ezüst készületek, úgymint: asztali kések, villák, kanalak, kávés ibrikek, czukorporzók, két ágú, 's több egyes gyertyatartók, 's más efélék; — nem különben némelly pakfong készületek, tükrök, függönyök, rézmetszések, szőnyegek, egy díszhintó, 's több kocsi, lószerszámok, 's más efélék; — végre mintegy 1300 akó fejér, és veres asztali 's csemege-borok, (mindazonáltal a' gazdasági hútorhoz tartozó hordókon kivül) úgymint, fejérvári, somlai, badacsonyi, ábrahámi, kisfaludi, szőlősi, rezi, szerednyei, budai, villányi, és egri, többféle ürmös, máslás, 's tokaji aszu borok. — Budán február 18án 1835. 3)

---

3) SZÉNA-ELADÁS. A' bácsi kir. kamarai urodalmakban, magy. kir. udv. kamarai rendelésnél fogva 300 öl, vagy is 24000 mázsa széna, egy vagy több öl számra, akár egész kazalban öl-szám szerint, naponként és szabad kézből eladó. A' venni szándékozók ár és egyéb föltételek felől bővebben értekezhetnek Zomborban a' kir. kamarai igazgatóságnál, vagy részenkénti vásárlás mellett Apathinban, Kulán, és Palánkán a' kam. tisztartói hivataloknál. Budán február 4. 1835. 3)

---

2) HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva f. eszt. mart. 16kán Nagyváradon a' helybeli igazgató kamarai fiscalisi hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés utján, tek. Bihar vmegyében fekvő 's a' nagyváradi kir. kamarai uradalom igazgatása alatt álló következő kir. javak és más haszonvételek, u. m. 1) a' bormérés, pálinkafőzés és husmérési jog Szombatság helységben, 2) ugyan illy haszonvételek Kis-Kerepesen; 3) és Vizcsologon; 4) Nagyváradon a' kaszárnyában az ugy nevezett „Kazsamáta" korcsma; 5) ugyanott a' „Lépcső" czimü korcsma; 6) a' serfőzési és kimérési jus Várad-Váraljan; 7) a' mészárszék Várad-Váraljan; 8) a' laportai vizimalom Várad-Váraljan; 9) egy vásár-bódé a' nagy piaczon; 10) a' laportai magtár; 11) egy raktár a' kaszárnyában; — 1835 november 1sőjétül kezdve 1838 october utóljaig tartó 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. Bérleni szándékozók tehát a' mondott napon és helyen szokott reggeli órákban bánatpénzzel föllkészülve megjelenni hivatalosak. A' föltételeket Budán a' kir. kamarai épületben vagy Nagyváradon az igazgató kam. fisc. hivatalnál naponként megtekinthetni. Budán febr. 19kén 1835. 3)

---

3) A' Trettner massához tartozó Promontoriumi serház, minden hozzá tartozó épületekkel, készületekkel, 's azon jussal együtt, mellynél fogva a' földes uraséggal kötött szerződés értelmében, 250 conv. ft. esztendei fizetés mellett, ezen serházban a' ser- és pálinka-főzés 1845dik esztendei october végéig folytathatik, — a' ser Pomontoriumban, és Albertfalván, pálinka pedig a' Promontoriumi serháznál mérettethetik, — ugy szinte a' serház mellett lévő mintegy 800. □ ölnyi szőlő, és Albertfalván egy zsellérház (melly utóbbiak azonban különkülön is megszerezhetők) folyó 1835dik esztendei martius 15kén délutáni 3 órakor, Promontoriumban, a' serháznál tartandó közönséges árverés utján eladatni fognak, nyilván kijelentetvén, hogy ezen árverés utólsó lesz. 3)

---

3) *Kollarits József*
a' váczi-utczában Pesten
„Ypsilandi"nál

ajánlja az alább következő, különös szépségü áruczikkelyeit szabott gyári áron, u. m. hollandi, szilézziai és bőrvásznakat, wallis, nyári piquê, bordur köntösök, fejér és sárga nankin, percal, wapeur, musslin patyolat, és lignont. Szinte igen szép nyári piquê teritőket; rumburgi és király-czérnákat mind kötés mind varrásra. Macedoni, fél és egész scott fonalt és kötni való gyapju-czérnát, pamut fejér, valódi festékü fekete, valamint igen szép vegyes szinü nyári porharisnyákat; kész férfi-és aszonyi fejér-ruhákat; igen jeles jóságu férfi, asszonyi és dolgozás kesztyüket Jaquemar Ferencztől. Van nála köllni viz a' legjobb tulajdonságu 's egészen valódi.

Ugyan nála rumburgi gyolcsokra nézve rakhelyét tartja Holfeld Antal Neu-Georgswaldebul. 3)

---

3) A' cs. kir. priv. kölcsönös tüzkár-biztositó intézet (ügyviselője Amtmann Ferencz Pesten ujvásárpiaczon „a' hét csillagnál") ezennel köz tudomásul teszi részvevőinek, hogy miután mult 1834ben, mint az intézet megbizottjánál találkozó kimutatás nyilván tanusitja, mindössze 507490 ezüst frtig, 's ebből Magyarországban egyedül 71610 czüst frtig téritett meg tüzkárosodásokat; a' kieső quotiensektül 100 fr. tiszta értékben csupán 30 krt határozott befizetésül, mellynek letételére martzius végeig legföljebb, annál inkább kéretnek, minthogy ez idő elmultával történhető szerencsétlenség esetén megtéritésre különben nem tarthatnak számot. 3)

---

3) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt ok a' dohányrakhelyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a' fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át; 's rendelkezhetni iránt ok az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy a' Diakóvári püspöki uradalomban néhai Szu-

tsits Pál Mátyás püspöknek hagyományához tartozó mintegy 14800 sopronyi mérő gubacs a' folyó eszt. martz. 30ikán az uradalmi kanczellariában Diákóvárott reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek kedvező föltételek mellett eladatni fog. A' venni szándékozók tehát meghivatnak, a' határozott helyen, és napon való megjelenésre. A' föltételeket mind a' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár számvévői hivatalánál, mind pedig a' püspöki praefectusi tisztségnél előre meg tekinthetni. 3)

---

3) ELADÓ OLTVÁNYOK. Mélt. Ürményi uraság Nagy-Abony mvárosban levő kertjében válogatott baraczk- és almafa-oltványokat kaphatni, darabját 15 krért pengőben. 3)

---

2) 1834iki egészen friss LÓHERMAGOT a' legjutalmasb áron kaphatni Amtmann Ferenczné l Pesten az ujvásár-piaczon a' „hét csillagnál.“ 3)

---

1) VOGLER (máskép Madarász) Sámuelnél Pesten a' promenadon találtatik egészen fris szállításbeli extra- és középfinom ujlaki liqueur, kölnyviz, punsch-essentia, cognac, rhum, borovicska, 20 esztendős szathmári slivovicza, jelesebb fajta magyar champagnei borok, valódi tokaji és ménesi aszúk, tárkony- és málna-eczet, pozsonyi fris kétszersült gyermekek számára, mandolás csucs, vanilia kétszersült fontja 22, 26, 28, 32, 36, és 40 garasával vtóban, Westphali módra készitett sódarok már megsütve dercze-kenyérben, páczolt marhanyelv 's t. ef. valamennyi legjobbféle, 's lehető legjutalmasb áru.

Ugyan nála rendelést tehetni spárga-gyökerek, szőlöveszők 's gyümölcsfák iránt, mellyekről akárminő mennyiségben igen jó fajtábul 's jutalmas árért gondoskodni fog. 3)

Hirdetés Erőmüvekről.

Alulirt alázatos tisztelettel bátorkodik a' nagy Nemességnek, érdemes Közönségnek, minden nagy és kis javak birtokosinak jelenteni: hogy nála nem csak kézi vagy emberi, hanem állati erőre is többféle erőmüvek készen találtatnák: 1ször jelesleg épen készen találtatik egy ló-erőre készült gabona-őrlő málom és szecskametsző, és ezen két müszeren nem csak egyikkel különösen hanem mind a' kettővel egy huzás alatt egyszerre dolgozhatni, melly munkát vagy további haszonhajtó következményét a' mingyárt történhető próbálás által látni lehet. 2szor. Készit továbbá kukoricza- és krumpli-ültetés vagy vetéshez szükséges sor-csináló vagy betakaró és feltöltő többféle ekéket is. 3szor Ezen tulajdon találmányit, kukoriczamorzsoló, és kukoriczát vagy más egyéb gabonát daráló müszereket is, és más egyéb már eléggé ismeretes müszereinek a' legillendőbb áron adását biztositja, és minden nála megrendelt munkának hamar elkészitését igéri.

Szijj Sámuel
erömüvész Pesten a' kerepesi-uton gr. Beleznay-kert épületben 1341 szám alatt.

Pesten a' leopold- avagy uj-városban bálványutczában 274 sz. alatt fekvő ház a' tulajdonos kivánságára f. eszt. mart. 7kén délelőtti 10 órakor Pest sz. k. város telek-birói hivatalában nyilványos árverés utján eladatni fog.

---

1) *Eredeti spanyol*

törzsök-nyáj eladó.

Alulitt, Petri gazdaságitanácsnok ur eredeti spanyol törzsök-juhászatjának köztulajdonosa volt, mind annak összeszerzésekor, mind később hosszu ideig. Megosztás után különösen fő törekvésem lön a' Guadaloupe törzsökfajt tökéletesiteni, 's már 20 esztendeje hogy azt tiszta benső-némesittés által mivelem. Minthogy foglalatossági körülményeim nem engedik tovább saját fő felügyelésem alatt üzhetni e' mivelést, elhatározám magamban, az egész, mintegy 450 darabbul álló törzsöknyájamot, mellynek egy része Theresienfeldi birtokomban, másika hegyközi gazdasági majoromon van minden kikötés nélkül jutalmas föltételek alatt akár nyirés előtt akár az után eladni. Egyébiránt nem volnék idegen, ezen egész, tisztán föntartott törzsöknyájamot haszonbérbe is kiadni olly módra mint többi juhtartási rész-szerződéseim vannak. Venni vagy bérleni szándékozók méltóztassanak ez iránt egyenesen hozzám fordulni. 3)

Exter, jószág-kormányzó
lakása Sopronyban gr. Kinski-házban 108sz. alatt.

A' kecskeméti Ref. sz. Ekklézsiában a' kántor-orgonista hivatal megüresedvén, betöltésére f. eszt. april 24ikig concursus fog tartatni. A' fizetésbeli föltételeket megtudhatni helyben.

---

1) BOR-ÁRVERÉSI HIRDETÉS. A' cs. kir. Rácz-kevi Uradalom részéről f. e. martius 12én 1358 akó promontori vörösbor az 1832ik esztendei termésből, fog köz árverés utján azonnali fizetés mellett a' többet igérőnek eladatni. A' venni szándékozók a' promontoriumi oskola mellett lévő pinczében reggeli 9óraig jelenjenek meg. Promontor febr. 28. 1835. 2)

Jelentés.

Alólirt miután a' legfinomabb és mesterségesebb sebészi műszerek és készitmények csinálása által ügyességének tanujeleit adta, a' t. t. Orvos-kar elégülését, 's azon nagy kegyelmet, mi szerint a' magyar kir. tudományos Egyetem Sebészi-műszer készitőjének díszes czimzetét, mellyel már 5 év óta él, megnyerni szerencsés levén: bátorkodik ezennel alázatosan jelenteni: hogy nála Pesten hatvaniutczában, az 540. szám alatti Horváth-háznál az 1. számú boltban — minden sebészi, szemészeti, szülészeti 's baromorvoslati műszerek és készitmények, mind régiebb, mind pedig legujabb divatú alakokban, valamint legfinomabb borotvák, és mindenféle, ugynevezett Galantéria-kés-árúk is, a' legjutalmasabb meghatározott áron találtathatók. Nála a' juhok, szarvasmarhák és lovak bélyegzésére szolgáló mindennemü műszerek is a' legujabb formák szerint készittetnek; végre minden előbb nevezett munkák kijavitás végett elfogadtatnak.

Heizer Ádám,
a' magyar kir Egyetem sebészi-műszerkészitője.

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 1sőjén 4 láb. 2 hüv. 9 von.
„ 2kán 4 „ 6 „ 0 „
„ 3kán 4 „ 9 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

19dik szám. Pest, martzius' 7kén 1835.

Kivonás az 1835 február. időjárást illető budai csillagász-intézeti vizsgálatokbul

magassága	a' légmérőnek	a' hévmérőnek
legnagyobb	27h. 11v. ,931 (2dikán)	+ 6° ,2 (28dikán)
közép	27 4 ,731	+ 2 ,283
legkisebb	26 11 ,973 (6dikán)	— 3 ,2 (15dikén)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: =11v., 958; a' mérsékletben: — 12°, 4.

A' lefolyt február időjárása mondhatnók valódi olasz-éghajlati volt, 's benne alig volt csak nyomát is találni a' máskor égövünk alatt honos februári időjárásnak. — A' hévmérő állandóán különösen a' hónap második felében, több foknyira a' fagypont fölött igen kevés nagyobb szökelést tett (a' legnagyobb 5°, 8 hat óra folytában történt 28ikán), és még ritkábban süllyedett, ekkor is igen csekélyen a' 0 pont alá. Most a' hónap legnagyobb hidege csak 3°, 2 volt 's ez is kivétel gyanánt, midőn máskor 3 foknyi hideg a' hónap közép mérséke szokott lenni. Állandón borult ég (8 nap volt teljesen borult, és 12 majd egészen felhős) némileg teles szint adott a' hónapnak. A' hévmérőnél álhatatlanabb és ingadozóbb volt a' légmérő. Eleinte nevezetes magasságon állva; errül még a' hónap első harmadában majd egy egész hüvelknyire szállott alá; a' másik harmadban ujra emelkedék hogy ujra essék, 's így történt ez kis időközökben folyvást egész végig. A' legrögtönebb szállás 5ikén estve történt, 's 12 óra folyta alatt 5 ,9 vonalnyira ment. — Hó kétszer esett, de kis mértékben; eső nagyobbacska, csak egyszer, és igen jóltevőn, köd négyszer. Rendkivüli tünemény semmi. — Valódi szélvész valamint szélcsend a' hónap folytában nem jött elő, azonban kemény szelek többször fúttak jobbára éjszakrul és éjnyugottrul, melly utóbbit 30 izbeli fuvalma után uralkodónak mondhatni. Többi széltestvérei közül: déliszél futt 17szer, éjszaki 13szor, délkeleti 12szer, délnyugoti 8szor, nyúgoti 4szer. Keleti és éjkeleti szelek épen nem fordultakelő, valamint teljesen tisztán derült nap az egész hónap alatt egyszer sem mutatkozott.

Albert Ferencz.

JELENTÉS.

Azon reménytől hevitve, hogy szeretett Honunk' nemes lelkű fijai szorgalmunk' 's nemzeti nyelvünkre szentelt fáradozásunk' zsengéit figyelemre méltatni 's így igyekezetünket elősegélni szivesek lesznek, örömmel adjuk hirül minden buzgó részvevőinknek, hogy Munkálatink „*A' Pesti Nevendék Papság Magyar Iskolájának másod évi Munkálatjai*" czim alatt e. f. hónapban elhagyandják a' sajtót, és 40 xr. p. p. megszerezhetők lesznek. — Előbb kitűzött czélunkhoz hivek a' Szent Atyákat vettük most is Munkálatink' tárgyául, 's azok közül jelenleg Aranyszájú Sz. Jánost választottuk, kinek Beszédiben létező kincseket nem lehet nem minden a' szépet 's jót becsülni tudónak kedvelnie. Ezen 17 és 18 ivre terjedő Munkálatinkban az említett Szent Atyának 1 könyve az elfajult Theodorhoz, az Antiochiai néphez mondott Homiliaji, 4. Eredeti Értekezés, G. Kolonics László Kalocsai Érsek életrajza végre Szent Ambrusnak Satyrus' Testvére fölött tartott halotti Beszédje foglalnak helyet. Mély tisztelettel bátorkodunk megkérni a' TT. megyebeli Hivatalokat különösen a' Seminariumok' Előljáróit az aláirásoknak elfogadására, egybeszedésére és beküldésére Pestre az alólirt Könyvnyomtató Intézet Tulajdonosához.

Költ Pesten Martz. 7-kén 1835.

A' Pesti Nevendék Papság Magyar Iskolájának Tagjai, és
Beimel József a' Kiadó.

1) Virág-Eladás.

Alul nevezett illő tisztelettel jelenti minden Virág-kedvellőnek: hogy virág-tenyésztésében többek közt feles számu, különféle nemü és szinü Pelargoniák, mindig virágzó 's teljes Rózsák találtatnak; mellyekkel kinekkinek választásához képest a' legillendőbb áron szolgálni gyönyörüségének tartja Pesten a' király-utczában tulajdon hazánál 3)

Ns. Bene Gergelyné
egy virág-tenyésztés tulajdonosa.

1) Priv. Jólsva bányavárosában, Gömör megyében, néhai Kaschár András özvegye, szül. ns. Ambrózy Terézia a' piaczon helyezett egyvelges kereskedési boltja, melly csak 4 év óta állfön 's legjobb állapotban a' legillendőbb valamint uj divatu árukkal ellátva van, 's értéke 8000 vtó cz. ftot teszen, akár lakással akár a' nélkül, fele árának előre letétele mellett, szabad kézből eladandó. — A' venni kivánók bérmentes levelekben vagy az özvegyhez, vagy alulirthoz folyamodni ne terheltessenek, 3)

Markus András.

1) Ehnn Tamás

a' „Remény" czimzet alatti boltjában Pesten a' városházpiaczon a' városi gyógyszertár mellett ajánlja

ujonnan rendelt portéka-tárát, névszerint minden nemü ruha és nagy kendő, sima selyem-, gyapju-, pamut-, és vászon-portékáit, uj divatu nadrág-, mellény- és reverenda selyem szöveteit, és egyéb, urak e' asszonyságok számára való különféle divatczikkelyeit; főképen valódi 54 rőfös rumburgi-, 38 rőfös creas-, és 30 rőfös fejérczérna-vásznait, igen olcsó nyomtatott perkáljait és bast-ruhanemüit: reménylvén hogy tisztelt vásárlóit jutalmas szolgálatja által kielégitendi, 3)

---

1) **Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten**

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak simavagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófából és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérből, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban. Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy arauyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készségel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

---

1) ELADÓ PUSZTA-RÉSZ: T. Nógrád vmegyében, Losoncztól 2 óranyira, a' Losoncztol Osgyánba vivő, épen az országutba belyheztetett Nagy-Kereszturi pusztában levő, 208 holdat tevő rész. A' belső fundus az országut szélében $5\frac{7}{8}$ hold, jó qualitasu szántóföld 's rét, amaz 46 hold, ez 21 hold 408 □ öl. Ezenkivül négyszeg formában két csergő patakkal határozott $133\frac{4}{8}$ holdat tevő, makkot gubicsot rendesen termő, épület 's dongának való vastag erdő, mellyben találtatik egy hasznos 's különös kedves izü savanyuviz-kut, mellyen hasznos 's jövedelmes fürdőt épiteni lehet, az ezen részt illető vendégfogadó megyedrésze, jövedelmével. A' többi környülállásrol, és föltételekröl értekezhetni Pesten. Pécsváradi Sándor ügyvéd urnál, a' rátz-utczában 222. sz. alatt. 3)

---

1) LÓÁRVERÉS. F. eszt. aprilis 29kén tekint. Alapi Salamon György urnak ns Fejér vmegyében keblező Alapi lakhelyén, Pesttől 8, a' Dunától 2 óra járásnyira, már hosszabb időtül fogva nemesitett keleti, angol és régi magyar fajzatbul származott ménese árverés által a' legtöbbet igérőnek egyenkint eladatik.

Hasas anya-kanczák, Siglavin apa-lótul hágattak 7e (ub. Siglavie mélt báró Fechtig, eredeti arab, ngyan Siglavie nevü apa-lovától származik, melly is tek. Jobbahány Döry Miklós urnak eladatott.)

Meddő kanczák Elexion				
Slaedmaer	—	—	—	2
4 esztendős kancza	—	—	—	4
3 eszt. kancza	—	—	—	4
2 eszt. kancza	—	—	—	4
1 eszt. kancza	—	—	—	6
3 eszt. herélt	—	—	—	2
2 eszt. herélt	—	—	—	2
3 eszt. ménló	—	—	—	1
2 eszt. ménló	—	—	—	4
1 eszt. ménló	—	—	—	4
Ingerlő	—	—	—	1

Összesen 41

Jegyzés. Az árverés előtt egy anya-kancza sem fog hágatni, az anya-kanczák mind vagy lovaglásra vagy kocsiba szoktattak; szintugy mellyek 3 esztendőn fölül vannak, kezesek.

Gyógyszeráruk leszállitott áron.

Ráth József gyógyszerész urnál Budán a' rácz-városban a' kir. Kincstár részérül alábbjegyzett következő gyógyszer-áruk a' mostani eladási árnak felén azonnali készpénz fizetésért szabad kézbül eladók: u. m.

1. Fodormenta 13 font.
2. Rheum moscoviticum (moszkai rhabarbara) 16 lat.
3. Aether sulphuricus (kén-égény) 1 font 5 lat.
4. Aether aceticus (eczet-égény) 57 font. 10 lat.
5. Magisterium Bismuthi (bátrag-any) 6 font.
6. Lepárolt fodormenta olaj 8 font.
7. Oxydum mangani 175 font.
8. Chlor-mész 1600 font.

Az eczet-égényt, bátrag-anyt, és lepárolt fodormenta-olajt részenkint is megvehetni; az oxydum mangani, és chlor-mész minthogy ezeket gyárokban is czélszerüleg használhatni, csak egészben adatik el. 3)

(1 **Hirdetés.**

A' budai és pesti posta-istálló kibérlése iránt.

A' nagyméltóságu magyar kir. helytartó Tanács rendeléséből, legfelsőbb parancsolat következésében, a' budai és pesti posta-istállói jus, folyó 1835dik esztendő augusztus 1-ső napjától kezdve, hat egymásután következő esztendőre, egy szolgálati és bérleti egyezésnek kötése mellett, e' következő föltételek alatt bérbe fog adatni: 1. Az általvevőnek megengedtetik, hogy a' két fővárosból kimenő országutakon Vörösvár, Dunakesz, Kerepes, Soroksár, és Tétényig, minden sebes utazókat (Couriere) és más külön postán menni kivánó személyeket, valamint a' levélpostákat gyors leveleket (Estaffeten) és szorgalom-szekereket, a' mindenkoron szokásban lévő vitelbérnek fizetése mellett, melly csupán a' kincstárházi előmozdításokat felvévén, átaljában, a' most elenyészett 3 esztendő alatt, 3,000 pengő forintra rugott esztendőnként, és gyors leveleket, a' posta kocsisok meghatározott ostorpénze mellett előmozdithasson. A' posta-istállót tartónak hatalmában áll, hogy a' midőn külön postán

utazókat. megkülönözött gyorsszekereket és magános tudósitásokat tovább küld, egy negyed postával többet, mintsem a' rendszerint megállapitott posta távolságért fizetni szokott bér tészen, számithasson. 2. Az illyen bérlőnek jusa vagyon királyi postamesteri czimmel és ezzel járó javakkal 's szabadsággal élni. Azonban 3. köteles: a.) magát a' posta rendszabásokhoz, mellyek állanak, vagy következőleg kiadatandanak és nevezőleg a' szorgalom-szekéri vonatra nézve az eziránti rendtartás szerint alkalmaztatni. b.) a' maga postaistállóiban, mellyek közül egyik Budán nekie a' kormánytól ingyen általengedtetik, az alatt, hogy mást Pesten, alkalmatos helyen, önnön maga költségén, a' posta hivataloknak szomszédságában, állitson, legalább 26 lovat 3 félfedeles és 3 fedeletlen kocsit, a' külön utazók számára, és öt közönséges szekeret tartani; — ezeken a' lószerszámokat aképen elosztani, hogy a' két fővárosban, a' nyilvánvaló és magános szolgálatokban semmi akadály ne történhessék, és a' lovaknak valamint a' szekereknek számát szükség esetében. a' posta intézet előadása szerint, megszaporítani. c) köteles mindenkor elegendő számu jó erkölcsü, és tökéletesen reábizható férfias posta legényeket tartani. d.) köteles maga ezen hatalmat gyakorlani, ha pedig olly kényszeritő környülállásokba jönne, hogy más személynek kellene jusát általengedni, ekkor tartozik reá engedelmet eszközleni, melly tőle meg nem tagadtatik, ha az előállitandó személyekre nézve az erkölcs igazságos és bizodalmas állapot tekintetében, semmi kétségnek helye nem lészen. e.) köteles egy elfogadható 2000 pengő forintnyi kezességet, vagy készpénzben, vagy elégséges bátorságu ház és föld-telkekben avagy statuskötelező-levelekben, állitani, mellyet szükség esetében, és akkor kivált használni lehessen, mikor a' szolgálat elmellőzésében kétszeri sikeretlen megintés vagy büntetés után, a' rendszabálynak utasitásánál fogva, egy gondviselőt kellene kinevezni. 4. Jóllehet ezen felvállalás hat esztendőre, az az 1841diki augusztus 1-ső napjáig történik, szabadságában álljon mégis a' kibérlőnek ha egy vagy következő két esztendő lefolyása után az az 1837dik esztendő augusztus 1ső napján vagy 1839dik esztendő augusztus ugyan 1sőjén az nem tetszenék, ezt előre bocsátott félesztendei lemondás után letenni. Hasonló szabadságot tart fen magának a' Kormány egyedül azon esetben, ha a' szolgálat hátramaradására vagy henyélésére nézve kénytelenitetnék egy felvigyázót állitani 5. A' kibérlő bizonyossá tétetik egy ezer hat száz pengő forintból álló esztendei rendszabásra, mellyet fertály esztendőnként a' számadás véghez menetele után a' fő posta-hivatali igazgatóság cassájánál ki vehet; mind e' mellett a' vetélkedők között az nyerend elsőséget, a' ki egyébiránt hasonló tulajdonságok mellett, az ajánlatban határozott és szorosan kitett mennyiséggel megelégszik. A' többi föltételeket ezen egyezésre nézve kiki megláthatja Budán a' királyi fő posta-hivatali igazgatóságnál. — Bécsben pedig a' császári királyi legfőbb udvari posta hivatali igazgatóságnál. Az ezen kibérlést tárgyazó kérelmek legfeljebb folyó 1835dik esztendő martz. 31dikéig, a' nagyméltóságu királyi magyar helytartó Tanács magos Elnökségénél Budán magok czimjek alatt lepecsételve és ezen felirással: „Ajánlat a' budai és pesti posta-istállók kibérlése iránt," jegyezve elfogadtatnak, későbbre benyujtandó kinyilatkoztatások fel nem vétetnek, hanem a' mingyárt reá következő biztossági ajánlatok felbontása után azonnal a' legérdemesebb kineveztetik. A' posta-jövedelem nagyobb bátorságosítására minden ajánlónak kötelességévé tétetik 500 pengő forintból álló bánatpénzt akármelly nyilvános hivatali cassánál vagy pedig a' budai királyi posta igazgatóságnál letenni, és e' felett a' nyugtatványt tulajdon kinyilatkoztatásához ragasztani: melly bánatpénz a' meg nem nyerőnek azonnal, a' nyertesnek pedig a' birtokbeli bizonyositás megtétele 's a' kötelező levél aláirása után, melly azon pillanatban őtet leköteleži, ki fog adatni. A' folyamodásban határozólag ki kell nyilatkoztatni a' bérletdíjt, azután a' 2000 pengő forintról, vagy még nagyobb mennyiségről szóló kezességet azon nyilvános hozzátétellel előadni, hogy ezen folyamodás azonnal kötelező erőt nyerjen, és az ajánló felszólitása után nolycz nap mulva a' szükséges bátorságot (cautio) letegye, és a' bérlő egyezést aláirja, különben minden következő kárról 's hátramaradásról jót állani és felelni köteles. Az ajánlatban még lak-helyét is nyilatkoztassa ki világosan a' folyamodó, valmint erkölcsös életéről, jó hiréről és birtokáról szólló bizonyitvány levelet a' helység Előljáróságától 's más nagyobb törvényes hivatal által megerősitve magának kikérni és előmutatni ne terheltessék. Ha több személy akarna egy társaságba lépni, és ezen kibérlésnek gyakorlását magára vállani, ezen szándékot a' szerint szükséges a' folyamodásban kitenni és azoknak neveiket a' kik e' foglalatosságnak kormányzását áltvenni kivánják világosan bemondani, mert a' személyes megkülönböztetés, mellyről feljebb a' 2dik §ban szóllottunk, csupán ezeknek adathatik, melly szerint az emlitett erkölcsi bizonyságlevelet is csak ezeknek kell a' folyamodáshoz ragasztani. 3)

---

1) VOGLER (máskép Madarász) [Sámuelnél Pesten a' promenadon találtatik egészen fris szállítás, beli extra- és középfinom ujlaki liqueur, kömény-viz, punsch-essentia, cognac, rhum, borovicska-20 esztendős szathmári slivovicza, jelesebb fajta magyar champagnei borok, valódi tokaji és ménesi aszúk, tárkony- és málna-eczet, pozsonyi fris kétszersült gyermekek számára, mandolás csucs, vanilia kétszersült fontja 22, 26, 28, 32, 36, és 40 garasával vtóban, Westphali módra készitett sódarok már megsütve dercze-kenyérben, páczoltmarhanyelv 's t., cf. valamennyi legjobbfele, 's lehető legjutalmasb áru.

Ugyan nála rendelést tehetni spárga-gyökerek-szőlöveszők 's gyümölcsfák iránt, mellyekrül akár minő mennyiségben igen jó fajtábul 's jutalmas ár ért gondoskodni fog. 3)

---

2) ÁRVERÉSI HIRDETÉS. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből f. e. martius 9én 's az utána következő napokon szokott délelőtti, 's délutáni órákban a' fejérvári püspöki residentiában tartandó nyilvános árverés útján e' következendő, néhai fejérvári püspök Horváth János hagyományához tartozó ingó javak fognak a' legtöbbet igérőknek azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni; úgymint: többféle koronázási vany, ezüst

's néhány római rézpénzek, arany gyűrük, keresztek, burnót-szelenczék, 's más eféle drágaságok, — kisebb, és nagyobb asztali ékesítmények, továbbá ezüst készületek, úgymint: asztali kések, villák, kanalak, kávés ibrikek, czukorporzók, kétágú, 's több egyes gyertyatartók, 's más e'félék; — nem különben némelly pakfong készületek, tükrök, függönyök, rézmetszések, szőnyegek, egy díszhintó, 's több kocsi, lószerszámok, 's más efélék; — végre mintegy 1300 akó fejér, és veres asztali 's csemege-borok, (mindazonáltal a' gazdasági bútorhoz tartozó hordókon kivül) úgymint, fejérvári, somlai, badacsonyi, ábrahámi, kisfaludi, szőlősi, rezi, szerednyei, budai, villányi, és egri, többféle ürmös, máslás, 's tokaji aszu borok. — Budán február 18án 1835. 3)

---

4) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt ok a' dohányrak-helyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24 lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át. 's rendelkezhetni iránt ok az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

---

2) *Eredeti spanyol*

törzsök-nyáj eladó.

Alulitt, Petri gazdaságitanácsnok ur eredeti spanyol-törzsök-juhászatjának köztulajdonosa volt, mind annak összeszerzésekor, mind később hosszu ideig. Megosztás után különösen fő törekvésem lön a' Guadaloupe törzsökfajt tökéletesiteni, 's már 20 esztendeje hogy azt tiszta benső-némesittés által mivelem. Minthogy foglalatossági körülményeim nem engedik tovább saját fő felügyelésem alatt üzhetni e' mivelést, elhatározám magamban, az egész, mintegy 450 darabbul álló törzsöknyájamot, mellynek egy része Theresienfeldi birtokomban, másika hegyközi gazdasági majoromon van minden kikötés nélkül jutalmas föltételek alatt akár nyirés előtt akár az után eladni. Egyébiránt nem volnék idegen, ezen egész, tisztán föntartott törzsöknyájamot haszonbérbe is kiadni olly módra mint többi juhtartási rész-szerződéseim vannak. Venni vagy bérleni szándékozók méltóztassanak ez iránt egyenesen hozzám fordulni. 3)

Exter, jószág-kormányzó
lakása Sopronyban gr. Kinski-házban
108sz. alatt.

---

2) BOR-ÁRVERÉSI HIRDETÉS. A' cs. kir. Rácz-kevi Uradalom részéről f. e. martius 12én 1358 akó promontori vörösbor az 1832ik esztendei termésből, fog köz árverés utján azonnali fizetés mellett a' többet igerőnek eladatni. A' venni szándékozók a' promontoriumi oskola mellett lévő pinczében reggeli 9óraig jelenjenek meg. Promontor febr. 28. 1835. 2)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy a' Diakóvári püspöki uradalomban néhai Szutsits Pál Mátyás püspöknek hagyományához tartozó mintegy 14800 sopronyi mérő gubacs a' folyó eszt. martz. 30ikán az uradalmi kanczellariában Diákóvárott reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek kedvező föltételek mellett eladatni fog. A' venni szándékozók tehát meghivatnak, a' határozott helyen, és napon való megjelenésre. A' föltételeket mind a' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár számvévői hivatalánál, mind pedig a' püspöki praefectusi tisztségnél előre meg tekinthetni. 3)

---

3) Midőn én azon számos látogatásokért, mellyekkel a' lefolyt évben részesíttetém, alázatos köszönetemet tenném, egyszersmind szerencsém vagyon, a' mélyen tisztelt Közönségnek, különösen pedig minden t. cz. Utazónak jelenteni: hogy Vendégfogadómban ismét a' legnagyobb kényelmü, egészen új, kicsinosított és derekasan megszaporított szállószobákat építettem. Mi valamennyi szálló- 's vendéglőszoba, nemkülönben kávéház tisztaságát, bútorozati ékességét 's a' t. illeti: mind ezt — reménylem — már is eléggé bebizonyítottam. Ugyszinte fő figyelmemet mindenkor legnagyobb szorgalommal intézem a' konyhára 's pinczére, 's a' tágas és szellős istállókról és kocsiszinekről kitelhetőleg gondoskodtam.

A' fenemlített szállószobák szaporítása, valamint általjában vállalatom nagyobbitása által azon kedvező helyzetbe tettem, hogy az időhöz mérsékelt legillendőbb jutalmasságot igérhetem, 's ennélfogva biztat a' remény, hogy a' mult évi, nálam olly nagy mértékben tett látogatásokat ezután is megnyerendem; mivel minden kivánság- és várakozásnak őszintén megfelelhetni valóban iparkodandom; további szives pártoltatásért alázatosan esedezvén, 's egész tisztelettel maradván Pesten február hónapban 1835. 6)

Bartel János.

---

3) Jelentés Vászon-portékákrul

„a' Sléziainál"

Pesten városház-utczában saját házánál a' fennevezett kereskedés tisztelettel ajánlja nevezetes mennyiségü vászonáruit még igen jutalmas szabott áron, névszerint: valódi nehéz fajta 54 rőfös rumburgi és $\frac{5}{4}$ és $\frac{4}{4}$ hollandi gyolcsokat, fejérfonal, sléziai és nehéz 38 rőfös bőrvásznakat:

Damaszt garniturákban 6—36 személyre, valamint minden fajta asztali ruhákat darab vagy rőf számban, fejér és csikos gradlit ágyboritékra; minden fajta nanquint, wallis, és nyári piquét, mindenféle vászon zsebkendőket valamint keletindiai fajtákat; kávés és csemegés asztalkendőket. Minden fajta festett béllés kanavászt és damiszt, valamint különös jóságu czérnákat kötésre ugy mint varrásra. 4)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 4kén 5 láb. 6 hüv. 0 von.
„ 5kén 5 „ 6 „ 9 „
„ 6kán 5 „ 8 „ 6 „

É R T E S Í T Ő.

20dik szám. Pest, martzius' 11kén 1835.

Minden pesti könyvárosnál találtatnak

Kisfaludy Károly'

MINDEN

M u n k á i.

Öszveszedte Toldy Ferencz. Tíz kötet. Budán, 1831. az elhunyt szerző aczélba metszett képével 7 ft. 12 kr. c. p.

Minden pesti könyvárosnál találtatik

A' Magyar Poesis
K É Z I K Ö N Y V E
Toldy Fcrenczt ől

(Handbuch der ungr. Poesie; 2 kötet), melly a' m. poetai literatura' historiáját, mindenkorbeli jelesebb m. költők' életét 's munkáikból a' legszebb helyeket, magában foglalja ára 4. frt. conv. p.

Épen most jött ki a' sajtó alul ezen czimű munka:

Doctrina Educationis

quam
Compendio exhibet
Glycerius Spányik e Scholis Piis.
Budae Typ. Reg. Scient. Univ. Hung.
1835.

az ára 1 forint ezüst pénz, 's találhatni Eggenberger József könyváros urnál.

Trattner és Károlyi Könyvnyomtató-Intézetében, Pesten, urak utczája, 612.

éppen most van sajtó alatt, 's rövid idő mulva meg fog jelenni.

I. FERENCZ,

Austriai Császár, Magyar Király, 's a' t. és korának Történetei. Magyarázák Illés és Szekrényessy, két füzetben.

Első füzet ára 30 kr. ezüstpénzben. Az első Füzet' Foglalatja: 1. Szakasz: Rövid rajzolatja a' császár' századának 2. A' császár charakterének közönséges vonatai. 3. A' császárnak thronusra lett fellépése és megkoronáztatásától — a' Campo-Formói békekötésig 1792—1797. 4. A' Franczia hoborunak ujabb kiütésétől — a' Lünevilli békekötésig 1797—1802. 5. A' Lünevilli békekötéstől — a' Pozsonyi békekötésig 1802—1805.

Több más magyar uj munkán, földabroszok, himzési mustrák, előiratok, imádságok és levelező-könyvek, ifjusági irományok, utazás-leirások, gazdasági és szakács-könyvek, románok, játékszini darabok és költemények, 's egyébb hasonlókon kivül

Müller könyvárosnál Pesten,

az uri-utcza kezdetén a' Serviták klastroma átellenében, még következő legujabb könyvek találtatnak: u. m.

London és Lakosai jelenkorunkban. Rosenberg' hű rajzai után közli Staut Jó'sef. 8rét, Kassán, 1835, boritékba füzve. 36 kr.

A' Tanitás Kezdete, vagy is a' kis Gyermekeket gyönyörködtetve oktató Képes-Könyv, a' melly haszonvehető azokra nézve is a' kik még nem olvasnak. 50 kifestett rézmetszéssel. 8rét Bécsben, Kötve 3 f.

Ezer egy éjszaka. Arab regék. 18ik füzet 12. Pesten, 1835. 30 kr.

Méh-, Selyembogár-, Disznó-'s Baromfitenyésztés. Kiadta Leibitzer. 8. Pesten, 1835, füzve 1 f. —

Új általános Kertész-Könyv. 3 kőre metszett táblával. 8. Kassán 1835, füzve 1 f. 20 kr.

Museus' travesztált Regéi. Honositá Staut. 1ő kötet. 12. Pesten 1834. — 30 kr.

Kotzebue Agoston jelesb Szindarabjai. 6 füzet 12rét. Kassán 1834. Minden füzetnek az előfizetési ára 20 kr.

Árpádia. Honi történetek zsebkönyve szerkezteti Kovacsóczy Mihály. Második év. 12 Kassán. 1835, kötve 2 f. 40. kr.

Új rószaszinű Könyvtár. Románok; Elbeszéllések, Mondák és Regék gyüjteménye. 5 kötet, 18rét. Kassán, 1833 1 f. —

Új magyar-német képes A. B. Cz. 's Olvasó-könyv olly Gyermekeknek számokra, kik mind a'két nyelvet örömest tanúlják. 23 erkölcsi beszélgetésekkel magyar és német nyelven; ezeket magyarázó szinezett képokkal. 12. Kassán, kötve 1 ft. —

---

1) Mélt. Báró Sennyey Károly

ő nagysága azon ismeretes

marha-fajtájábul

a' debreezeni jövő sz. György-napi vásáron már megszeliditett köteles 6 esztendős 44 tulok, párszámra ellicitáltatik.

Ezek után ugyanaz nap délután a' vásár-állásához közel levő Nyulas nevezetü csapszéknél 30 tavallyi rugott ökörborju, három páronkint licitáltatikel.

Ugyan e' marha-fajtábul ns Zemplény vmegyében Bélyben, szénán hizott 30 meddő tehén van eladó. 3)

---

1) TÜZIFA-ELADÁS. Pilis-Maróthi Uradalomhoz tartozó tek. Pest, Pilis, és Solt vármegyében Vörösvár helységének által-ellenében Pilis Sz. Keresztí helységben aprilis 2ikán reggeli 9. órakor 65. öl fürészelt kemény fa, és galyai árverés utján el

fog adatni, a' venni kivánok bánatpénzzel ellátva annak idejében megjelenésre ezennel meghivatnak. 3)

---

1) A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből a' néhai fejérvári püspök Horváth János ő excja hagyományához tartozó arany keresztek, hasonló lánczokkal, gyürük, ezüst asztali készületek, fejér és egyéb ruhak, egy üveges hintó, lószerszámok, szoba-butorok, 's konyha-eszközök, a' f. eszt. martz. 30ikán Pozsonyban a' kir. Harminczad-épületben, szokott orákban a' többet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

1) A' nagymélt. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből a' jövő esztendő aprilis 25ikén Körmöcz sz. kir. és bányaváros törvényházánál, szokott reggeli órákban nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek ugyanazon szabad kir. városhoz tartozó Stubna urodalom, a' jövő eszt. sz. Mihály napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; azért a' kik a' fen nevezett urodalmat kibérleni szándékoznak, az árverésre kijelelt napra ezennel meghivatnak, a' föltételeket ugyanott helyben, valamint Budán is a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevő-hivatalánál megtudhatván. 3)

---

1) HIRDETÉS, melly által a' nagymélt. magy. királyi udv. Kamara rendeléséből közzé tétetik: hogy tek. Ugocsa vmegyében fekvő Tisza-Ujlak mvárosban levő királyi haszonvételek, u. m. korcsmák, ser- és palinkafőző házak, azokhoz tartozó edényekkel, szerszámokkal és egyéb épületekkel, valamint a' mészárszék, vizimalmok, a' tiszai rév-vám és szabad halászat e' f. 1835 majus 18ikán ugyancsak Tisza-Ujlakon a' helybeli urodalmi számtartósági kanczellariában szokott délelőtti órákban köz árverésre fognak bocsáttatni, és ugyan ezen 1835 eszt. novemb. 1sőjétül kezdve egymásután következő három, vagy hat esztendőre a' többet igérőnek előmutatandó elégséges biztosság mellett, pengő pénzben kötendő 's évnegyedenkint előre lefizetendő bérért arendába kiadatni. Bérleni kivánkozók a' fen kitett napra és helyre, hol a' haszonbérlés föltételeit is megtudhatják, reggeli 9 órára úgy készülve kéretnek megjelenni: hogy a' 400 pengő frban megállapitot banatpénzt, melly az árverés végeztével az árendát megnyerőnek arendális summájába betudatni, másoknak pedig visszaadatni fog, a' fennevezett kir. számtartó-tisztségnek előre lefizethessék. Budán martz. 4ikén 1835, 3)

---

2) Ehnn Tamás

a' „Remény" czimzet alatti boltjában Pesten a' városházpiaczon a' városi gyógyszertár mellett ajánlja ujonnan rendelt portéka-tárát, névszerint minden nemü RUHA és nagy KENDŐ, sima selyem-, gyapju-, pamut-, és vászon-portékáit, uj divatu nadrág-, mellény- és REVERENDA SELYEM SZÖVETEIT, és egyéb, urak e' asszonyságok számára való különféle divatczikkelyeit; főképen valódi 54 rőfös RUMBURGI-, 38 rőfös CREAS-, és 30 rőfös fejérczérna-VÁSZNAIT, igen OLCSÓ NYOMTATOTT PERKÁLJAIT és bast-ruhanemüit: reménylvén hogy tisztelt vásárlóit jutalmas szolgálatja által kielégitendi. 3)

---

2) **ELADÓ PUSZTA-RÉSZ: T. Nógrád vmegyében, Losoncztól 2 órányira, a' Losoncztol Osgyánba vivő, épen az országutba helyheztetett Nagy-Kereszturi pusztában levő, 208 holdat tevő rész. A' belső fundus az országut szélében $5\frac{7}{8}$ hold, jó qualitasu szántóföld 's rét, amaz 46 hold, ez 21 hold 408 □ öl. Ezenkivül négyszeg formában két csergő patakkal határozott $133\frac{1}{8}$ holdat tevő, makkot gubicsot rendesen termő, épület 's dongának való vastag erdő, mellyben találtatik egy hasznos 's különös kedves izü savanyuviz-kut, mellyen hasznos 's jövedelmes fürdőt épiteni lehet, az ezen részt illető vendégfogadó megyedrésze, jövedelmével. A' többi környülállásrol, és föltételekről értekezhetni Pesten. Pécsváradi Sándor ügyvéd urnál, a' rácz-utczában 222. sz. alatt. 3)**

---

2) Virág-Eladás.

Alul nevezett illő tisztelettel jelenti minden Virág-kedvellőnek: hogy virág-tenyésztésében többek közt feles számu, különféle nemü és szinü Pelargoniák, mindig virágzó 's teljes Rózsák találtatnak; mellyekkel kinekkinek választásához képest a' legillendőbb áron szolgálni gyönyörüségének tartja Pesten a' király-utczában tulajdon hazánál. 3)

Ns Bene Gergelyné
egy virág-tenyésztés tulajdonosa.

---

2) Priv, Jólsva bányavárosában, Gömör megyében, néhai Kaschár András özvegye, szül. ns. Ambrózy Terézia a' piaczon helyezett egyvelges kereskedési boltja, melly csak 4 év óta állfön 's legjobb állapotban a' legillendőbb valamint uj divatu árukkal ellátva van, 's értéke 8000 vtó cz. ftot teszen, akár lakással akár a' nélkül, fele árának előre letétele mellett, szabad kézből eladandó. — A' venni kivánók bérmentes levelekben vagy az özvegyhez, vagy alulirthoz folyamodni ne terheltessenek. 3)

Markus András.

---

3) HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva f. eszt. mart. 16kán Nagyváradon a' helybeli igazgató kamarai fiscalisi hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés utján, tek. Bihar vmegyében fekvő 's a' nagyváradi kir. kamarai uradalom igazgatása alatt álló következő kir. javak és más haszonvételek, u. m. 1) a' bormérés, pálinkafőzés és husmérési jog Szombatság helységben, 2) ugyan illy haszonvételek Kis-Kerepesen; 3) és Vizcsologon; 4) Nagyváradon a' kaszárnyában az ugy nevezett „Kazsamáta" korcsma; 5) ugyanott a' „Lépcső" czimü korcsma; 6) a' serfőzési és kimérési jus Várad-Váraljan; 7) a' mészárszék Várad-Váraljan; 8) a' laportai vizimalom Várad-Váraljan; 9) egy vásár-bódé a' nagy piaczon; 10) a' laportai magtár; 11) egy raktár a' kaszárnyában; — 1835 november 1sőjétül kezdve 1838 october utóljaig tartó 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. Bérleni szándékozók tehát a' mondott napon és helyen szokott reggeli órákban bánatpénzzel fölkészülve megjelenni hivatalosak. A' föltételeket Budán a' kir. kamarai épületben vagy Nagyváradon az igazgató kam. fisc. hivatalnál naponként megtekinthetni. Budán febr. 19kén 1835. 3)

3) HIRDETÉS. Nagymélt. magyar kir. udv. kamarai rendelésnél fogva a' Gladnai hus- és borméréshaszonvételnek 1835 majusa 1sőjétül 3 egymásután következő esztendőre ujabb haszonbérbe kiadatása iránt az árverési határidő f. 1835iki martz. 23ikára reggel 9 órára határoztatván; a' bérleni kivánók e' czélra 23 fr. bánatpénzzel 's javaikrul szükséges bizonyság-levelekkel fölkészülve, a' gladnai kir. tiszti irószobába, hol az árverés tartatni fog, ezennel meghivatnak. A' haszonbérlés föltételeit ugyan a' mondott irószobában előbb is megtekinthetni. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara rendeléséből az alább jegyzett 's a' ménesi kir. kam. tiszttartósági kerülethez tartozó haszonvételeknek f. 1835 nov. 1sőjétül kezdve 3 egymásutáni esztendőre haszonbérbe kiadatásuk iránt, f. eszt. mart. 23kán a' szokott reggeli órákban Paulison a' tiszttartó-hivatali irószobában nyilványos árverés fog tartatni.

A' bérbe adandó haszonvételek következők: 1) a' husmérési jog Glogovácz, Ménes, Paulis, és Kladován, továbbá Radnán és Solymoson; — 2) halászati jog Maros, Radna és Solymos vizekben; 3) kőbánya Hatyinán és Milován; 4) kereskedési jog Ménesen, Kovaszinczon, Radnán, Paulison, Kladován és Solymoson; 5) erdei pusztahelyek a' Mondorloki, Hada-Kuri, Csicsiri, Szigyaszkai, Monostori, Brunyei és Sofronyai erdőségekben; 6) Zimand pusztán $911\frac{300}{1100}$ hold kincstári és 80 hold postai földek; 7) egy hajdani posta-telek; 8) vadászat a' solymosi határban; 9) három urasági háztelek Glogovaczon; 10) 4 hold urasági föld Szabadhelyen; 11) erdei pusztahely Szvinczka, kladovai erdőszi osztályban; 12) a' kir. dézmaszedés Uj-Szent-Anna és Zaránd mvárosokban, és Fazekas, Varsánd és Komlós helységekben; 13) Konop kam. fisc. helységben a' halászati jog és Nagy-Sarló nevezetü föld. Mire nézve a' bérleni kivánók bánatpénzzel fölkészülve a' mondott helyre és napra ezennel meghivatnak. Budán febr. 20kán 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy a' Diakóvári püspöki uradalomban néhai Szutsits Pál Mátyás püspöknek hagyományához tartozó mintegy 14800 sopronyi mérő gubacs a' folyó eszt. martz. 30ikán az uradalmi kanczellariában Diákóvárott reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek kedvező föltételek mellett eladatni fog. A' venni szándékozók tehát meghivatnak, a' határozott helyen, és napon való megjelenésre. A' föltételeket mind a' nagymélt. magyar királyi udvari Kincstár számvévői hivatalánál, mind pedig a' püspöki praefectusi tisztségnél előre meg tekinthetni. 3)

---

4) Jelentés Vászon-portékákrul

„a' Sléziainál“

Pesten városház-utczában saját házánál a' fennevezett kereskedés tisztelettel ajánlja nevezetes mennyiségü vászonáruit még igen jutalmas szabott áron, névszerint: valódi nehéz fajta 54 rőfös rumburgi és $\frac{5}{4}$ és $\frac{4}{4}$ hollandi gyolcsokat, fejérfonal, sléziai és nehéz 38 rőfös bőrvásznakat:

Damaszt garniturákban 6—36 személyre, valamint minden fajta asztali ruhákat darab vagy rőf számban, fejér és csikos gradlit ágyboritékra; minden fajta nanquint, wallis, és nyári piquét, mindenféle vászon zsebkendőket valamint keletindiai fajtákat; kávés és csemegés asztalkendőket. Minden fajta festett béllés kanavászt és damiszt, valamint különös jóságu czérnákat kötésre ugy mint varrásra. 4)

---

3) **Fris lóhermagot**

luczernit, valamint styriait nagyobb kisebb mennyiségben igen jutalmasan kaphatni

Oberhäuszer és Társ.-nál

Pesten játékszin-piaczon a' 3 oroszlánnál. 3)

---

3) 1834iki egészen fris LÓHERMAGOT a' legjutalmasb áron kaphatni Amtmann Ferenczнél Pesten az ujvásár-piaczon a' „hét csillagnál.“ 3)

---

3) **Eger- és patkány-lapdacsok.**

Az egerek és patkányok által okozni szokott végtelen pusztitások lehető meggátlására legjobb alkalmat nyujtanak az általam föltalált, közösen ismeretes és foganatjokrul ez állatok kiirtásában a' legjelesbnek tapasztalt lapdacsok, mellyek által e' kellemetlen vendégeket egytül egyig kipusztithatni. Ezen lapdacsokat, használás-módjukat targyazó nyomtatott leirással együtt egyedül a' következő helyeken kaphatni tiszta valóságban: — Pesten: Oberhäuszer és társ. fűszer-kereskedésében a' 3 oroszlánnál; — Pozsonyban: Hummel örököseknél; — Sopronyban: Flandorffer Ignácznál; — Miskolczon: Bakos Józsefnél, Komáromban: Schwarz és Paipernél; — Przemisliben: Schmidt Józsefnél; — Eperjesen: Papp Józsefnél; — Tarnovban: Kunz Józs.; — Szent-Miklóson: Ballo Sám.; — Beszterczebányán: Eisert Kár.; Brassóban: Marienburg Rudolfnál; — Szebenben: Holzleitner és társ.; — Győrött: Hergesell Antal urnál. *Molnár Károly s. k.* 3)

Gyógyszeráruk leszállitott áron.

Ráth József gyógyszerész urnál Budán a' rácz-városban a' kir. Kincstár részérül alábbjegyzett következő gyógyszer-áruk a' mostani eladási árnak felén azonnali készpénz fizetésért szabad kézbül eladók: u. m.

1. **Fodormenta 13 font.**
2. **Rheum moscoviticum (moszkai rhabarbara) 16 lat.**
3. **Aether sulphuricus (kén-égény) 1 font 5 lat.**
4. **Aether aceticus (eczet-égény) 57 font. 10 lat.**
5. **Magisterium Bismuthi (bátrag-any) 6 font.**
6. **Lepárolt fodormenta olaj 8 font.**
7. **Oxydum mangani 175 font.**
8. **Chlor-mész 1600 font.**

Az eczet-égényt, bátrag-anyt, és lepárolt fodormenta-olajt részenkint is megvehetni; az oxydum mangani, és chlor-mész minthogy ezeket gyárokban is czélszerüleg használhatni, csak egészben adatik el. 3)

---

3) VOGLER (máskép Madarász) Sámuelnél Pesten a' promenadon találtatik egészen fris szállítás,

beli extra- és középfinom ujlaki liqueur, kömény-viz, punsch-essentia, cognac, rhum, borovicska, 20 esztendős szathmári slivovicza, jelesebb fajta magyar champagnei borok, valódi tokaji és ménesi aszúk, tárkony- és málna-eczet, pozsonyi fris kétszersült gyermekek számára, mandolás csucs, vanilia kétszersült fontja 22, 26, 28, 32, 36, és 40 garasával vtóban, Westphali módra készitett sódarok már megsütve dercze-kenyérben, páczoltmarhanyelv 's t., ef. valamennyi legjobbféle, 's lehető legjutalmasb áru.

Ugyan nála rendelést tehetni spárga-gyökerekszőlöveszők 's gyümölcsfák iránt, mellyekrül akár minő mennyiségben igen jó fajtábul 's jutalmas árért gondoskodni fog. 3)

---

2) LÓÁRVERÉS. F. eszt. aprilis 29kén tekint. Alapi Salamon György urnak ns Fejér vmegyében keblező Alapi lakhelyén, Pesttől 8, a' Dunától 2 óra járásnyira, már hosszabb időtül fogva nemesitett keleti, angol és régi magyar fajzatbul származott ménese árverés által a' legtöbbet igérőnek egyenkint eladatik.

Hasas anya-kanczák, Siglavie apa-lótul hágattak 7.

(nb. Siglavie mélt. báró Fechtig, eredeti arab, ugyan Siglavie nevü apa-lovától származik, melly is tek. Jobbaházi Döry Miklós urnak eladatott.)

Meddő kanczák Elexion Slaedmaer	—	—	—	2
4 esztendős kancza	—	—	—	4
3 eszt. kancza	—	—	—	4
2 eszt. kancza	—	—	—	4
1 eszt. kancza	—	—	—	6
3 eszt. herélt	—	—	—	2
2 eszt. herélt	—	—	—	2
3 eszt. ménló	—	—	—	1
2 eszt. ménló	—	—	—	4
1 eszt. ménló	—	—	—	4
Ingerlő	—	—	—	1
Összesen				41

Jegyzés. Az árverés előtt egy anya-kancza sem fog hágatni, az anya kanczák mind vagy lovaglásra vagy kocsiba szoktattak; szintugy mellyek 3 esztendőn fölül vannak, kezesek.

---

3) *Eredeti spanyol*

törzsök-nyáj eladó.

Alulitt, Petri gazdaságitanácsnok ur eredeti spanyol-törzsök-juhászatjának köztulajdonosa volt, mind annak összeszerzésekor, mind később hosszu ideig. Megosztás után különösen fő törekvésem lön a' Guadaloupe törzsökfajt tökéletesiteni, 's már 20 esztendeje hogy azt tiszta benső-némesittés által mivelem. Minthogy foglalatossági körülményeim nem engedik tovább saját fő felügyelésem alatt üzhetni e' mivelést, elhatározám magamban, az egész, mintegy 450 darabbul álló törzsöknyájamot, mellynek egy része Theresienfeldi birtokomban, másika hegyközi gazdasági majoromon van minden kikötés nélkül jutalmas föltételek alatt akár nyirés előtt akár az után eladni. Egyébiránt nem volnék idegen, ezen egész, tisztán föntartott törzsöknyájamot haszonbérbe is kiadni olly módra mint többi juhtartási rész-szerződéseim vannak. Venni vagy bérleni szándékozók méltóztassanak ez iránt egyenesen hozzám fordulni. 3)

Exter, jószág-kormányzó
lakása Sopronyban gr. Kinski-házban
108sz. alatt.

---

3) JELENTÉS. Az égetett csontliszt (kereskedésben spodium és égetett elefántcsont név alatt ismeretes) már több esztendő óta különféle szorgalmi ágazatban használtatik, különösen pedig mellőzhetlen szükség van reá czukor-rafineriákban, és czékla-czukor-készitésnél. Belföldi szükségekre e' czikkely rég idő óta igen drága áron 's tömérdek költséggel Hamburgbol hozaték kozzánk; most Bécsben vannak ugyan már gyárok mellyek szinte készitik, azonban ezeknek eladás-áraik az enyimekkel, mellyeket itt alább emlitendek, több oknál fogva nem concurrálhatnak 's hasonló tiszta készitmény-fajt nem is hozhatnak kereskedésbe.

Én t. i. minthogy czukor-rafineriámban magam is tetemes mennyiségü spodiumot használokel, Pest városa ns Tiszthatosága engedelmével egy spodiumgyárt állitékföl, melly intézetem már *is* a' legszegényebb néposztálybul 200 embernél többet foglalatoskodtat, 's reménylem hogy rövid idő mulva a' vállalatot még háromszorta nagyobbithatom.

Én itt helyben Pesten a' legtisztább spodium (égett csontliszt) mázsáját, finoman vagy durván őrölve, 1 fr. 's 30 krért pengőben, 8—10 mázsás hordókba csinálva, adhatom, tehát a' Bécsben készitetthez képest (betudván ennek hozatása költségét is) épen fele árán. Ki tőlem esztendőnként 100 mázsányit veszen illyennek nyomtatékul még 10 mázsát igérek, 's reménylem: e' vállalatom által nem csak uj ipar-ágazattal gazdagitám hazám, hanem csontszedés és -készités által több száz szükölködő ember társimnak is keresetutat nyithatok.

Legkisebb eladás-mennyiség 8—10 mázsás hordónyi. Pesten februar 26. 1835.

Lichtl Károly.

MEGJEGYZÉS. Czéklaczukorliszt-gyár birtokosak, kik megbizásaikkal megtisztelni szándékoznak kéretnek: a' számukra megkivántató spodium mennyiségét nálam jó idején megrendelni, 's egyúttal a' szállitási határidőt is meghatározni ne terheltessenek

(a' fentebb irt)

---

5) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni irántok a' dohányraktár helyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át; 's rendelkezhetni iránt az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 8kán 5 láb. 8 hüv. 6 von.
„ 9kén 5 „ 6 „ 6 „
„ 10kén 5 „ 3 „ 9 „

É R T E S Í T Ő.

21dik szám. Pest, martzius' 14kén 1835.

1) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala által jelentetik: hogy a' Leopold- vagy is Ujvárosban bálvány-utczában 274 sz. alatt fekvő ház, a' tulajdonos saját kivánságára, f. eszt. april 11ikén reggeli 10 órakor a' fönemlitett hivatalban tartandó árverés utján eladatni fog. 2)

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirül tétetik: hogy Ó-Buda kir. koronai urodalomhoz tartozó Budakesz helységben az urodalmi faiskolábul 2000 darab, legjobb fajtábul nemesitett 's átültetésre tökéletesen alkalmas alma- és körtve-fácskák szakaszonkint kész pénz-fizetésért eladatni fognak, és pedig a' legjelesb fajbelinek darabja 20, a' kisebb fajtának 16, és az aprónak 12 pengő krjával. Venni szándékozók eziránt Budakeszen a' kir. kam. erdőkerülőhez járuljanak. Budán martz. 5. 1835. 3)

Lóhermag

Hassenstab F. ur kereskedésében Pesten a' serviták piaczán „a' fekete kutyánál" ismét uj szállitás valódi schweizi luczerna érkezett, 's valamint más magyar luczernák, trifolium fucarnat. pratense, americana, repens, esparcette, spergula arvensis 's más illyféle magvak, igen jutalmas áron kaphatók. 3)

1) *Pesthez 10 mérföldnyire, közel a' Dunához, szép jövedelmü birtokrész, több esztendőre haszonbérbe vagy zálogba adandó. Bővebb tudósitást vehetni Pesten a' szél-utczában 187 sz. alatti házban Külkey Henrik fiscalisnál.* 3)

1) ÉRTESITÉS, melly által köz tudomásul tétetik: hogy f. eszt. aprilis 9ikén délelőtti 9 órakor a' Pécsváradi tiszttartói irószobában, ugyanazon hivatalhoz tartozó alul megnevezendő helységekbeli pálinka-égetési jog, és pálinka-, bor-, és sörmérés, és az urbéri üstpénz-szedés, minden helységre nézve különösen (csak Pécsvárad mezőváros és Várkony falura nézve összesen és együtt,) árverés utján 1835 novemb. 1sőjétül kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe fog kiadatni. — A' bérleni kivánók ezennel illendően meghivatnak olly megjegyzéssel, hogy zsidóknak is szabad leend ezen bérléshez járulni, és hogy az árveréskor leteendő bánatpénz ekép van meghatározva

Pécsvárad és Várkonyra	nézve		233 fr.	pen. p.
Kékesdre	nézve	—	19 fr.	
Szilágyra	—	—	7 fr.	
Berkesdre	—	—	17 —	
Ellendre	—	—	5 —	
Hirdre	—	—	50 —	
Vasasra	—	—	24 —	

Pécsvárad febr. 28. 1835.

Pritz Mihály
tiszttartó.

6) ÁKÁSZFÁK. Eladásra készen állanak két évesektől fogva, mellyek eleven sövényre alkalmasok, a' legerősbekig, mellyek t. i. fasorokra (Alée) alkalmazhatók. Rendelkezhetni iránt ok a' dohányrak-helyben az „Amerikaihoz" a' hajó utczában, a' fehér hajó mellett, és az ujvárosban három korona utczában 312 sz. alatt. — Olasz vagy piramidalis nyárfák 6 lábnyi magosságtól 24. lábnyiig megszerezhetők az egész ültetés idején át; 's rendelkezhetni iránt ok az ujvárosban, a' három korona utczában 312 sz. alatt. 6)

3) Ehnn Tamás

a' „Remény" czimzet alatti boltjában Pesten a' városházpiaczon a' városi gyógyszertár mellett ajánlja ujonnan rendelt portéka-tárát, névszerint minden nemü RUHA és nagy KENDŐ, sima selyem-, gyapju-, pamut-, és vászon-portékáit, uj divatu nadrág-, mellény- és REVERENDA SELYEM SZÖVETEIT, és egyéb, urak 's asszonyságok számára való különféle divatczikkelyeit; főképen valódi 54 rőfös RUMBURGI-, 38 rőfös CREAS-, és 30 rőfös fejérczérna-VÁSZNAIT, igen OLCSÓ NYOMTATOTT PERKALJAIT és bast-ruhanemüit: reménylvén hogy tisztelt vásárlóit jutalmas szolgálatja által kielégitendi. 3)

3) Virág-Eladás.

Alul nevezett illő tisztelettel jelenti minden Virág-kedvellőnek: hogy virág-tenyésztésében többek közt feles számu, különféle nemü és szinü Pelargoniák, mindig virágzó 's teljes Rózsák találtatnak; mellyekkel kinekkinek választásához képest a' legillendőbb áron szolgálni gyönyörüségének tartja Pesten a' király-utczában tulajdon hazánál. 3)

Ns Bene Gergelyné
egy virág-tenyésztés tulajdonosa.

2) TÜZIFA-ELADÁS. Pilis-Maróthi Uradalomhoz tartozó tek. Pest, Pilis, és Solt vármegyében Vörösvár helységének által-ellenében Pilis Sz. Keresztí helységben aprilis 2ikán reggeli 9. órakor 65. öl fürészelt kemény fa, és galyai árverés utján el fog adatni, a' venni kivánok bánatpénzzel ellátva annak idejében megjelenésre ezennel meghivatnak. 3)

(2 Hirdetés.

A' budai és pesti posta-istálló kibérlése iránt.

A' nagyméltóságu magyar kir. helytartó Tanács rendeléséből, legfelsőbb parancsolat következésében, a' budai és pesti posta-istállói jus, folyó 1835dik esztendő augusztus 1-ső napjától kezdve, hat egymásután következő esztendőre, egy szolgálati és bérleti egyezésnek kötése mellett, e' következő föltételek alatt bérbe fog adatni: 1. Az általvevőnek megengedtetik, hogy a' két fővárosból kimenő országutakon Vörösvár, Dunakesz, Kerepes, Soroksár, és Tétényig, minden sebes utazókat (Couriere) és más külön postán menni kivánó személyeket, valamint a' levélpostákat gyors leveleket

(Estaffeten) és szorgalom-szekereket, a' mindenkoron szokásban lévő vitelbérnek fizetése mellett, melly csupán a' kincstárházi előmozdításokat felvévén, átaljában, a' most elenyészett 3 esztendő alatt, 3,000 pengő forintra rugott esztendőnként, és gyors leveleket, a' posta kocsisok meghatározott ostorpénze mellett előmozdithasson. A' posta-istállót tartónak hatalmában áll, hogy a' midőn külön postán utazókat, megkülönözött gyorsszekereket és magános tudósitásokat tovább küld, egy negyed postával többet, mintsem a' rendszerint megállapitott posta távolságért fizetni szokott bér tészen, számithasson. 2. Az illyen bérlőnek jusa vagyon királyi postamesteri czimmel és ezzel járó javakkal 's szabadsággal élni. Azonban 3. köteles: a.) magát a' posta rendszabásokhoz, mellyek állanak, vagy következőleg kiadatandanak és nevezőleg a' szorgalom-szekéri vonatra nézve az eziránti rendtartás szerint alkalmaztatni. b.) a' maga postaistállóiban, mellyek közül egyik Budán nekie a' kormánytól ingyen általengedtetik, az alatt, hogy mást Pesten, alkalmatos helyen, önnön maga költségén, a' posta hivataloknak szomszédságában, állitson, legalább 26 lovat 3 félfedeles és 3 fedeletlen kocsit, a' külön utazók számára, és öt közönséges szekeret tartani; — ezeken a' lószerszámokat aképen elosztani, hogy a' két fővárosban, a' nyilvánvaló és magános szolgálatokban semmi akadály ne történhessék, és a' lovaknak, valamint a' szekereknek számát szükség esetében, a' posta intézet előadása szerint, megszaporítani. c) köteles mindenkor elegendő számu jó erkölcsü, és tökéletesen reábizható férfias posta legényeket tartani. d) köteles maga ezen hatalmat gyakorlani, ha pedig olly kényszeritő környülállásokba jönne, hogy más személynek kellene jusát általengedni, ekkor tartozik reá engedelmet eszközleni, melly tőle meg nem tagadtatik, ha az előállitandó személyekre nézve az erkölcs igazságos és bizodalmas állapot tekintetében, semmi kétségnek helye nem lészen. e.) köteles egy elfogadható 2000 pengő forintnyi kezességet, vagy készpénzben, vagy elégséges bátorságu ház és föld-telkekben avagy statuskötelező-levelekben, állitani, mellyet szükség esetében, és akkor kivált használni lehessen, mikor a' szolgálat elmellőzésében kétszeri sikeretlen megintés vagy büntetés után, a' rendszabálynak utasitásánál fogva, egy gondviselőt kellene kinevezni. 4. Jóllehet ezen felvállalás hat esztendőre, az az 1841diki augusztus 1-ső napjáig történik, szabadságában álljon mégis a' kibérlőnek ha egy vagy következő két esztendő lefolyása után az az 1837dik esztendő augusztus 1ső napján vagy 1839dik esztendő augusztus ugyan 1sőjén az nem tetszenék, ezt előre bocsátott félesztendei lemondás után letenni. Hasonló szabadságot tart fen magának a' Kormány egyedül azon esetben, ha a' szolgálat hátramaradására vagy henyélésére nézve kénytelenitetnék egy felvigyázót állitani 5. A' kibérlő bizonyossá tétetik egy ezer hat száz pengő forintból álló esztendei rendszabásra, mellyet fertály esztendőnként a' számadás véghez menetele után a' fő posta-hivatali igazgatóság cassájánál ki vehet; mind e' mellett a' vetélkedők között az nyerend elsőséget, a' ki egyébiránt hasonló tulajdonságok mellett, az ajánlatban határozott és szorosan kitett mennyiséggel megelégszik. A' többi föltételeket ezen egyezésre nézve kiki megláthatja Budán a' királyi fő posta-hivatali igazgatóságnál. — Bécsben pedig a' császári királyi legfőbb udvari posta hivatali igazgatóságnál. Az ezen kibérlést tárgyazó kérelmek legfeljebb folyó 1835dik esztendő martz. 31dikéig, a' nagyméltóságu királyi magyar helytartó Tanács magos Elnökségénél Budán magok czimjek alatt lepecsételve és ezen felirással: „Ajánlat a' budai és pesti posta-istállók kibérlése iránt," jegyezve elfogadtatnak, későbbre benyujtandó kinyilatkoztatások fel nem vétetnek, hanem a' mingyárt reá következő biztossági ajánlatok felbontása után azonnal a' legérdemesebb kineveztetik. A' posta-jövedelem nagyobb bátorságositására minden ajánlónak kötelességévé tétetik 500 pengő forintból álló bánatpénzt akármelly nyilvános hivatali cassánál vagy pedig a' budai királyi posta igazgatóságnál letenni, és e' felett a' nyugtatványt tulajdon kinyilatkoztatásához ragasztani: melly bánatpénz a' meg nem nyerőnek azonnal, a' nyertesnek pedig a' birtokbeli bizonyositás megtétele 's a' kötelező levél aláirása után, melly azon pillanatban őtet lekötelezi, ki fog adatni. A' folyamodásban határozólag ki kell nyilatkoztatni a' bérletdíjt, azután a' 2000 pengő forintról, vagy még nagyobb mennyiségről szóló kezességet azon nyilvános hozzátétellel előadni, hogy ezen folyamodás azonnal kötelező erőt nyerjen, és az ajánló felszólitása után nolycz nap mulva a' szükséges bátorságot (cautio) letegye, és a' bérlő egyezést aláirja, különben minden következő kárról 's hátramaradásról jót állani és felelni köteles. Az ajánlatban még lak-helyét is nyilatkoztassa ki világosan a' folyamodó, valamint erkölcsös életéről, jó hiréről és birtokáról szólló bizonyitvány levelet a' helység Előljáróságától 's más nagyobb törvényes hivatal által megerősitve magának kikérni és előmutatni ne terheltessék. Ha több személy akarna egy társaságba lépni, és ezen kibérlésnek gyakorlását magára vállalni, ezen szándékot a' szerint szükséges a' folyamodásban kitenni és azoknak neveiket a' kik e' foglalatosságnak kormányzását áltvenni kivánják világosan bemondani, mert a' személyes megkülönböztetés, mellyről feljebb a' 2dik §ban szóllottunk, csupán ezeknek adathatik, melly szerint az emlitett erkölcsi bizonyságlevelet is csak ezeknek kell a' folyamodáshoz ragasztani. 3)

---

3) Priv. Jólsva bányavárosában, Gömör megyében, néhai Kaschár András özvegye, szül. ns. Ambrózy Terézia a' piaczon helyezett egyvelges kereskedési boltja, melly csak 4 év óta állfön 's legjobb állapotban a' legillendőbb valamint uj divatu árukkal ellátva van, 's értéke 8000 vtó cz. ftot teszen, akár lakással akár a' nélkül, fele árának előre letétele mellett, szabad kézből eladandó. — A' venni kivánók bérmentes levelekben vagy az özvegyhez, vagy alulirthoz folyamodni ne terheltessenek. 3)

Markus András.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 12kén 5 láb. 2 hüv. 0 von.
„ 13kán 5 „ 1 „ 6 „
„ 14kén 5 „ 1 „ 3 „

É R T E S Í T Ő.

22dik szám. Pest, martzius' 18kán 1835.

1) *Krumpli és kevert bükkönymag-eladás.* Mélt. Martonvásári urodalomnál találtatik néhány száz pozs. mérő zabbal kevert bükkönymag, nem különben ezer mérőig eladandó krumpli. A' venni szándékozók mélt. korompai gr. Brunszvik Ferencz ur ő nga uradalma kormányzó számtartóságánál jelentsék magokat. Martonvásár martz. 13. 1835. 3).

1) HIRADÁS. A' cs. kir. familiai Ráczkevi urodalomhoz tartozó Ráczkevi mvárosban a' mészárszéki jus a' hozzá tartozó vágószékkel, lakással és istállókkal f. eszt. aprilis 6ikán szokott reggeli órákban árverés utján 3 esztendőre, vagy is f. eszt. majus 1sőjétül kezdve 1838 eszt. aprilis utóljáig, haszonbérbe adatni fog. Melly árverésre, a' haszonbéri ár iránt elegendő biztosságot nyujtható mészárosok, a' mondott napra Promontórba a' főtiszti hivatalba ezennel meghivatnak. Promontór martz. 1835 3)

1) Ártézi kut-fúrók eladása.

Azon fúrók, mellyekkel Sz. Fejérvárott az artézi fürdő kutja egy pár év előtt olly czélirányosan furatott, 's azóta folyvást divatoz, — a' hozzá valókkal együtt Faddon (Tolnában) a' Dunapartján a' kamarai épületben, minden órán, már csak belső vas értékjükért is megszerezhetők. 3)

HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi urodalmi tavalyi termésü kukoricza szüleségből (Vorrath) 3268 pozsonyi mérő csöves kukoricza f. eszt. martz. 23ikán tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetésért eladatik. Venni szándékozók elégséges bánatpénzzel ellátva a' fenkitett napra és időre illendően meghivatnak. Buda martz. 17. 1835. 2)

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz tudomásul tétetik: hogy Pécskán a' helybeli kir. tiszttartó-hivatali iroszobában folyó eszt. martz. 26ikán a' szokott reggeli órákban 127 mázsa 1834iki termés leveles dohány nyilványos árverés utján azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók seükséges pénzzel ellátva a' mondott helyre és napra meghivatnak. 3)

(3 Hirdetés.

A' budai és pesti posta-istálló kibérlése iránt.

A' nagyméltóságu magyar kir. helytartó Tanács rendeléséből, legfelsőbb parancsolat következésében, a' budai és pesti posta-istállói jus, folyó 1835dik esztendő augusztus 1-ső napjától kezdve, hat egymásután következő esztendőre, egy szolgálati és bérleti egyezésnek kötése mellett, e' következő föltételek alatt bérbe fog adatni: 1. Az általvevőnek megengedtetik, hogy a' két fővárosból kimenő országutakon Vörösvár, Dunakesz, Kerepes, Soroksár, és Tétényig, minden sebes utazókat (Couriere) és más külön postán menni kivánó személyeket, valamint a' levélpostákat gyors leveleket (Estaffeten) és szorgalom-szekereket, a' mindenkoron szokásban lévő vitelbérnek fizetése mellett, melly csupán a' kincstárházi előmozdításokat felvévén, átaljában, a' most elenyészett 3 esztendő alatt, 3,000 pengő forintra rugott esztendőnként, és gyors leveleket, a' posta kocsisok meghatározott ostorpénze mellett előmozdithasson. A' posta-istállót tartónak hatalmában áll, hogy a' midőn külön postán utazókat, megkülönözött gyorsszekereket és magános tudósitásokat tovább küld, egy negyed postával többet, mintsem a' rendszerint megállapitott posta távolságért fizetni szokott bér tészen, számithasson. 2. Az illyen bérlőnek jusa vagyon királyi postamesteri czimmel és ezzel járó javakkal 's szabadsággal élni. Azonban 3. köteles: a.) magát a' posta endszabásokhoz, mellyek állanak, vagy következőleg kiadatandanak és nevezőleg a' szorgalom-szekéri vonatra nézve az eziránti rendtartás szerint alkalmaztatni. b.) a' maga postaistállóiban, mellyek közül egyik Budán nekie a' kormánytól ingyen általengedtetik, az alatt, hogy mást Pesten, alkalmatos helyen, önnön maga költségén, a' posta hivataloknak szomszédságában, állitson, legalább 26 lovat 3 félfedeles és 3 fedeletlen kocsit, a' külön utazók számára, és öt közönséges szekeret tartani; — ezeken a' lószerszámokat aképen elosztani, hogy a' két fővárosban, a' nyilvánvaló és magános szolgálatokban semmi akadály ne történhessék, és a' lovaknak, valamint a' szekereknek számát szükség esetében, a' posta intézet előadása szerint, megszaporitani. c.) köteles mindenkor elegendő számu jó erkölcsü, és tökéletesen reábizható férfias posta legényeket tartani. d.) köteles maga ezen hatalmat gyakorlani, ha pedig olly kényszeritő környülállások ba jönne, hogy más személynek kellene jusát általengedni, ekkor tartozik reá engedelmet eszközleni, melly tőle meg nem tagadtatik, ha az előállitandó személyekre nézve az erkölcs igazságos és bizodalmas állapot tekintetében, semmi kétségnek helye nem lészen. e.) köteles egy elfogadható 2000 pengő forintnyi kezességet, vagy készpénzben, vagy elégséges bátorságu ház és föld-telkekben avagy statuskötelező-levelekben, állitani, mellyet szükség esetében, és akkor kivált használni lehessen, mikor a' szolgálat elmellőzésében kétszeri sikeretlen megintés vagy büntetés után, a' rendszabálynak utasitásánál fogva, egy gondviselőt kellene kinevezni. 4. Jóllehet ezen felvállalás hat esztendőre, az az 1841diki augusztus 1-ső napjáig történik, szabadságában álljon mégis a' kibérlőnek ha egy vagy következő két esztendő lefolyása után az az 1837dik esztendő augusztus 1ső napján vagy 1839dik esztendő augusztus ugyan 1sőjén az nem tetszenék, ezt előre bocsátott félesztendei lemondás után letenni. Hasonló szabadságot tart fen magának a' Kormány egyedül azon esetben, ha a' szolgálat hátramaradására vagy henyélésére nézve kénytelenitetnék egy felvigyázót állitani 5. A' kibérlő bizonyossá tétetik egy ezer hat száz pengő

forintból álló esztendei rendszabásra, mellyet fertály esztendőnként a' számadás véghez menetele után a' fő posta-hivatali igazgatóság cassájánál ki vehet; mind e' mellett a' vetélkedők között az nyerend elsőséget, a' ki egyébiránt hasonló tulajdonságok mellett, az ajánlatban határozott és szorosan kitett mennyiséggel megelégszik. A' többi föltételeket ezen egyezésre nézve kiki megláthatja Budán a' királyi fő posta-hivatali igazgatóságnál. — Bécsben pedig a' császári királyi legfőbb udvari posta hivatali igazgatóságnál. Az ezen kibérlést tárgyazó kérelmek legfeljebb folyó 1835dik esztendő martz. 31dikéig, a' nagyméltóságu királyi magyar helytartó Tanács magos Elnökségénél Budán magok czimjek alatt lepecsételve és ezen felirással: „Ajánlat a' budai és pesti posta-istállók kibérlése iránt," jegyezve elfogadtatnak, későbbre benyujtandó kinyilatkoztatások fel nem vétetnek, hanem a' mingyárt reá következő biztossági ajánlatok felbontása után azonnal a' legérdemesebb kineveztetik. A' posta-jövedelem nagyobb bátorságosítására minden ajánlónak kötelességévé tétetik 500 pengő forintból álló bánatpénzt akármelly nyilvános hivatali cassánál vagy pedig a' budai királyi posta igazgatóságnál letenni, és e' felett a' nyugtatványt tulajdon kinyilatkoztatásához ragasztani: melly bánatpénz a' meg nem nyerőnek azonnal, a' nyertesnek pedig a' birtokbeli bizonyositás megtétele 's a' kötelező levél aláirása után, melly azon pillanatban őtet leköteleži, ki fog adatni. A' folyamodásban határozólag ki kell nyilatkoztatni a' bérletdíjt, azután a' 2000 pengő forintról, vagy még nagyobb mennyiségről szóló kezességet azon nyilvános hozzátétellel előadni, hogy ezen folyamodás azonnal kötelező erőt nyerjen, és az ajánló felszólitása után nolycz nap mulva a' szükséges bátorságot (cautio) letegye, és a' bérlő egyezést aláirja, különben minden következő kárról 's hátramaradásról jót állani és felelni köteles. Az ajánlatban még lak-helyét is nyilatkoztassa ki világosan a' folyamodó, valamint erkölcsös életéről, jó hiréről és birtokáról szólló bizonyitvány levelet a' helység Előljáróságától 's más nagyobb törvényes hivatal által megerősitve magának kikérni és előmutatni ne terheltessék. Ha több személy akarna egy társaságba lépni, és ezen kibérlésnek gyakorlását magára vállalni, ezen szándékot a' szerint szükséges a' folyamodásban kitenni és azoknak neveiket a' kik e' foglalatosságnak kormányzását áltvenni kivánják világosan bemondani, mert a' személyes megkülönböztetés, mellyről feljebb a' 2dik §ban szóllottunk, csupán ezeknek adathatik, melly szerint az emlitett erkölcsi bizonyságlevelet is csak ezeknek kell a' folyamodáshoz ragasztani. 3)

Lóhermag

Hassenstab F. ur kereskedésében Pesten a' serviták piaczán „a' fekete kutyánál" ismét uj szállitás valódi schweizi luczerna érkezett, 's valamint más magyar luczernák, trifolium incarnat. pratense, americanum, repens, esparcette, spergula arvensis 's más illyféle magvak, igen jutalmas áron kaphatók. 3)

2) *Pesthez 10 mérföldnyire, közel a' Dunához, szép jövedelmü birtokrész, több esztendőre haszonbérbe vagy zálogba adandó. Bővebb tudósitást vehetni Pesten a' szél-utczában 187 sz. alatti házban Külkey Henrik fiscalisnál.* 3)

3) TÜZIFA-ELADÁS. Pilis-Maróthi Uradalomhoz tartozó tek. Pest, Pilis, és Solt vármegyében Vörösvár helységének által-ellenében Pilis Sz. Keresztí helységben aprilis 2ikán reggeli 9. órakor 65. öl fürészelt kemény fa, és galyai árverés utján el fog adatni, a' venni kivánok bánatpénzzel ellátva annak idejében megjelenésre ezennel meghivatnak. 3)

Gyógyszeráruk leszállitott áron.

Ráth József gyógyszerész urnál Budán a' ráczvárosban a' kir. Kincstár részéről alábbjegyzett következő gyógyszer-áruk a' mostani eladási árnak felén azonnali készpénz fizetésért szabad kézből eladók: u. m.

1. **Fodormenta 13 font.**
2. **Rheum moscoviticum (moszkai rhabarbara) 16 lat.**
3. **Aether sulphuricus (kén-égény) 1 font 5 lat.**
4. **Aether aceticus (eczet-égény) 57 font. 10 lat.**
5. **Magisterium Bismuthi (bátrag-any) 6 font.**
6. **Lepárolt fodormenta olaj 8 font.**
7. **Oxydum mangani 175 font.**
8. **Chlor-mész 1600 font.**

Az eczet-égényt, bátrag-anyt, és lepárolt fodormenta-olajt részenkint is megvehetni; az oxydum mangani, és chlor-mész minthogy ezeket gyárokban is czélszerüleg használhatni, csak egészben adatik el. 3)

3) EISENSCHMID MIHÁLY késmüvesmester Pesten készit mindenféle borotvát és tollkést, valamint mindennemü ollót 's más késeket. Elvállal javitásra mindenféle metszőeszközöket valamint beretvákat a' legfinomabb élesitésre. (Boltja uri-utczában Horváth-házban.) 3)

2) A' nagymélt. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből a' jövő esztendő aprilis 25ikén Körmöcz sz. kir. és bányaváros törvényházánál, szokott reggeli órákban nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek ugyanazon szabad kir. városhoz tartozó Stubna urodalom, a' jövő eszt. sz. Mihály napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; azért a' kik a' fen nevezett urodalmat kibérleni szándékoznak, az árverésre kijelelt napra ezennel meghivatnak, a' föltételeket ugyanott helyben, valamint Budán is a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevő-hivatalánál megtudhatván. 3)

2) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala által jelentetik: hogy a' Leopold- vagy is Ujvárosban bálvány-utczában 274 sz. alatt fekvő ház, a' tulajdonos saját kivánságára, f. eszt. april 11ikén reggeli 10 órakor a' fönemlitett hivatalban tartandó árverés utján eladatni fog. 2)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 15kén 5 láb. 1 hüv. 0 von.
„ 16kán 5 „ 0 „ 0 „
„ 17kén 4 „ 10 „ 9 „

É R T E S Í T Ő.

23dik szám. Pest, martzius' 21kén 1835.

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz tudomásul tétetik: hogy Pécskán a' helybeli kir. tiszttartó-hivatali iroszobában folyó eszt. martz. 26ikán a' szokott reggeli órákban 127 mázsa 1834iki termés leveles dohány nyilványos árverés útján azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók szükséges pénzzel ellátva a' mondott helyre és napra meghivatnak. 3)

2) A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből a' néhai fejérvári püspök Horváth János ő excja hagyományához tartozó arany keresztek, hasonló lánczokkal, gyürük, ezüst asztali készületek, fejér és egyéb ruhák, egy üveges hintó, lószerszámok, szoba-butorok, 's konyha-eszközök, a' f. eszt. martz. 30ikán Pozsonyban a' kir. Harminczad-épületben, szokott orákban a' többet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3)

1) *Nagy-Kátai idei sz. Györgyi vásár napja.* Minthogy városunk abeli jelessege, mellyet országos vásáraival kitüntet, megkivánja hogy az idei sz. György-napi vásárja hátráltatása ideje köztudományra bocsáttassék, ezennel szerencsém van jelenteni: hogy az érintett idei sz. Györgyi vásár Nagy-Káta városában april nem 21ikén hanem 27ikén esend. Nagy-Káta martz. 16. 1835. 3).

Kováts Mihály. tiszttartó.

IGAZITÁS. Értesítőnk 17. 18. és 20dik számában: Pesten Lichtl Károly urnak ujon fölállitott „Égetett csontliszt-gyárárul (spodium-gyár)" tett jelentésben, a' spodium mázsája nem 1 fr. 30. — hanem 1 fr. 36 kr. pengőben.

1) TISZTA BÜKKÖNYT, valamint luczernai és styriai lóhermagot alulirt épen most kapott ujabb szállitásban, ennélfogva szolgál belőle igen jutalmas áron. 3).

Preysz József András
Pesten Leopold-városban 3 korona utczában 309 sz.

Debreczenben a' sz. Anna-utczában volt épitőmester m. b. Litsman József ur örököseinek emeletes igen jó készületű kőházuk, f. 1835 april 29ikén árverés utján eladatni fog. A' felső emeletben van 7 szoba, 2 konyha és egy kamara. Alul 6 szoba, 2 konyha, egy kamara 3 tágas istálló, egy nagy éléskamara, egy kocsiszin. Minden épületek cseréppel vannak födve. Van ezenkivül 4 boros és 2 zöldséges pincze. A' belső telek, mellyen a' leirt épületek vannak 255□ öl. Külső telek vagy szantóföld van utána 9600 □ öl.

1) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy alább jegyzett 's a' Pécskai kir. kamarai tiszttartósági kerülethez tartozó haszonvételeknek 1835 nov. 1sőjétül kezdendő ujabb 3 esztendőre bérbe kiadatásuk iránt, f. eszt. april 2ikán ugyancsak Pécskán a' mondott tiszttartói hivatal irószobájában a' szokott reggeli órákban nyilványos árverés fog tartatni. A' haszonvételek következők: 1) A' husmérési jog Magyar- és Rácz-Pécska és Nagy-Lak kam. városokban, valamint Szemlak, Sajtény, Csanád, Apátfalva, Palota, Peregh, és Battonya kamarai helységekben.—2) A' Maros vizében halászat-jus Magyar- és Rácz-Pécska, Nagy-Lak, Szemlak, Sajtény, Palota, Csanád és Apátfalva mellett. — 3) A' vadászati jus Magyar- és Rácz-Pécska, Nagy-Lak, Szemlak, Apátfalva és Csanád határában. 4) A' vásár-jövedelem Magyar-Pécskán és Nagy-Lakon. — 5) Csanádon a' kamarai komp-jövedelem, és ahhoz tartozó korcsmálás. 6) Kövegy kam. pusztán 1763 hold szántóföld. Bérleni kivánók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' fen kitüzött árverési napon és helyen megjelenni hivatalosak. A' föltételeket az aradi praefectusi hivatalnál vagy Pécskán a' tiszttartóságnál tudhatni meg. Budán martz. 11kén 1835. 3)

1) Arenda-hirdetés

Pest vármegyében Pesten alul 3 órányira a' Duna mellett helyezett Majosházi puszta mintegy 1300 holdbul álló, folyó eszt. sz. Mihály napjától számitván 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. A' licitatio fog tartatni alsó Délegyházán ugyanezen ns vármegyében aprilis 21én délelőtt 10 órakor, mellyre a' kibérleni kivánók 400 pengő forint bánatpénzzel megjelenni kéretnek. A' föltételeket meg tudhatni Délegyházán vagy Pesten Kendelényi Mihály urnál a' maga házánál 28 sz. a' Molnár-tónak átellenében. 3).

1) Néhai Nagy István kir. tanácsos ur örökösei részéről közhirré tétetik, hogy tek. ns Fejér vármegyében helyezett Rácz-Almás helységbeli, és Alsó Szentiványi pusztabeli rész-jószágaikban találtató lábas jószág, és gazdasági eszközök, jelesen Rácz-Almáson, jövő april. 13ik és következő napjain 26 darab jármos ökrök, tehenek, lovak, béres szekerek, ekék vasfogasok, szóval minden gazdasági eszközök, veres uj bor mintegy 200 akó vas abrancsos közép nagyságu hordókban, 112 akó szinte veres bor hordó nélkül, 4 akó törköly-pálinka, 5 akós pálinkafőzőüst, — házi butorok, ugymint kanapék, székek tükrök, asztalok, almáriumok, ágyak, konyha-eszközök, 's több efélék; — Szentiványon pedig ugyancsak april 23ik és következő napjain, 16 darab jármos ökrök, tehenek és más rideg marhák, anya-birkák részint fiasak, részint meddők mintegy 250 gyapjuban, és bárányostól, tavalyi bárány mintegy 150; szekerek, ekék, 's egyéb gazdasági eszközök, árverés utján, kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3).

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint.
Márczius 19kén 4 láb. 9 hüv. 6 von.
„ 20kán 5 „ 1 „ 3 „

Hazai termékink József-vásári ára pengő pénzb. martz. 19-kén Pesten 1835.

		ft.	kr. -ól	ft.	kr. -ig
ARANYGLÉT:	mázsája	7	—	—	—
BOR: tokaji aszu és máslás .	1 átalag	—	—	—	—
ménesi	akója	—	—	—	—
budai veres: ó . . .	„	5	—	7	—
„ „ uj . .	„	3	—	5	—
fejér ó	„	4	—	9	—
„ uj	„	3	—	5	—
kőbányai	„	5	—	8	—
kerti fejér	„	1	48	2	15
„ veres	„	—	—	—	—
hegyi fejér és veres ó	„	4	—	6	—
„ „ „ „ uj	„	3	—	3	30
BORKŐ: veres	mázsája	11	—	12	—
fejér	„	13	—	14	—
BORSZESZ: 32 grad. (borlél)	akója	12	—	14	—
BŐR: borjubőr	párja	1	12	3	18
juhbőr	„	1	12	2	30
nyúlbőr	száza	24	—	32	—
ökörbőr	párja	12	—	22	—
tehénbőr	„	8	—	12	—
lóbőr	„	3	—	4	—
CSERHÉJ (Sumack) . . .	mázsája	—	—	—	—
DOHÁNY: debrői 1-ső faj .	„	18	—	24	—
„ 2-ik . .	„	14	—	16	—
„ 3-ik . .	„	7	—	12	—
debreczeni 1-ső faj 2-ik 3-ik		—	—	—	—
szegedi 1-ső „	„	12	—	14	—
„ 2-ik „	„	9	—	11	—
„ 3 ik „	„	8	—	—	—
pécsi 1-ső 2-ik 3-ik		—	—	—	—
ENYV: asztalosenyv . . .	„	22	—	—	—
FAGYGYÚ: olvasztott. lebenyegben v. gömböczb. (in Wammen)		21	—	21	36
rúdban (in Stangen)	„	16	—	17	—
GABONA: bánsági tisztabúza pozs. m.		2	24	2	30
budai rész . .	„	2	12	2	30
pesti rész . . .	„	2	12	2	30
„ kétszeres	„	2	4	2	12
„ rozs .	„	2	4	2	12
„ árpa .	„	1	56	2	—
„ zab . .	„	1	28	1	32
„ kukoricza	„	2	4	2	8
„ köles .	„	—	—	—	—
GUBACS; ó köble 120 fontjával . .		2	—	4	—
uj „ „ „ . .		4	30	5	—
GYAPJU: egynyiretű egész finom .		—	—	—	—
nemesít. mázsája		90	—	103	—
„ jó középfinom		65	—	88	—
„ jó közönséges .		52	—	63	—
téli kétnyiretű finom . .		61	—	65	—
„ „ középszerü		45	—	50	—
„ „ közönséges		40	—	42	—
nyári nyir. finom . . .		57	—	64	—
„ „ középszerű .		47	—	54	—
„ „ közönséges .		40	—	44	—
bácskai közöns. téli nyir.		—	—	—	—
„ „ nyári .		—	—	—	—
bánsági raczka kézmos .		37	—	39	—
„ „ úsztatott .		33	—	35	—
magy. juhgyap. kézmos. .		25	—	28	—
„ „ úsztatott .		23	—	25	—

		ft.	kr. -ól	ft.	kr. -ig
GYERTYA: fagygyu erdélyi . . .		21	30	22	—
viasz „ . . .		—	—	—	—
GYÖKEREK: Alcana . .	mázsája	—	—	—	—
Gentiana (tarnics)	„	10	—	—	—
HÁJ	„	26	—	—	—
HALZSÍR: honi	„	—	—	—	—
HAMUZSÍR: fejér . . .	„	10	—	10	30
kék	„	8	—	9	—
KENDER: apatini gerebenzett	„	18	—	28	—
nem gerebenzett	„	9	48	11	—
KÖRÖSBOGÁR:	fontja	2	30	2	45
LUCERMAG: luczerna . .	mázsája	20	—	26	—
stájer . . .	„	18	—	22	—
LÓSZŐR: főzött	„	33	—	34	—
főzetlen . . .	„	20	—	25	—
MANDOLA: keserü . . .	„	—	—	—	—
MÉZ: bánsági fejér . . .	„	17	—	19	—
„ sárga . . .	„	14	30	16	—
„ barna . . .	„	14	—	—	—
„ sonkolyos .	„	17	—	18	—
rozsnyói	„	17	—	19	—
OLAJ: vetett repczeolaj . .	„	21	15	23	—
vad „ . .	„	21	—	22	—
„ rafinírozott .	„	25	—	26	—
„ lenmagolaj .	„	24	—	26	—
ÓLOM-SALAK: (Glätte) bánsági	„	11	36	—	—
nagy-bányai	„	—	—	—	—
PÁLINKA: gabona- . . .	akója	6	—	7	—
seprő- v. törköly-	„	6	—	6	24
bánsági szilva- .	„	7	—	8	30
szerémi . . .	„	8	—	10	—
PAPRIKA: se töretlen se törött	mázsája	—	—	—	—
PISKOLCZ v. dárd.: se rozsn. se lipt.	„	—	—	—	—
REPCZE: vetett . . . pozs. méröje		4	30	4	45
vad . . . . „	„	1	45	2	24
RONGY: közönséges . . .	mázsája	2	15	2	24
jobbféle . . .	„	5	—	5	30
SÁFRÁNY: vad	„	40	—	42	—
SZALONNA:	„	20	—	23	12
SÁRGITÓFA:	„	—	—	—	—
SZAPPAN: debreczeni — szögedi	„	—	—	—	—
SZARVAS-TÖVISBOGYÓ:	„	—	—	—	—
SZARV: szarvasé	„	28	—	30	—
ököré	100 dar.	40	—	50	—
bivalyé	„	—	—	—	—
tehené	„	16	—	17	—
SZARVCSÚCS	„	4	—	10	—
SZÉKSÓ: finom.	„	13	—	13	30
selejtes. . . .	„	—	—	—	—
SELYEM: nyers magyar 1,2,3 féle	fontja	—	—	—	—
faloppa — dupla .	„	—	—	—	—
SZILVA: aszu	mázsája	3	30	4	—
TIMSÓ:	„	5	3	5	15
TOLL: pehely	„	100	—	160	—
ágyi fosztatlan. . .	„	15	—	65	—
„ fosztott . . .	„	30	—	120	—
irótoll	1000 dar.	1	36	1	46
VIASZ: rozsnyói sárga . .	mázsája	98	—	100	—
bánsági	„	96	—	97	—
VIZAHÓLYAG:	fontja	—	—	—	—
ZSÍR:	mázsája	28	—	—	—

É R T E S Í T Ő.

24dik szám. Pest, martzius' 25kén 1835.

Még 38 év előtt, milly számtalan ezer ember, legszebb idejében lőn a' himlőnyavalyának áldozatjává, 's ismét mások, testi épségüktől, szemeik világától fosztattak meg, az orvosi történetekből eléggé kitetzik. Jenner Eduard Angol orvos halhatlan érdemü találmánya, a' tehénhimlőnek az emberi testben lett béoltatása által, azt a' természeti himlőtől megótalmazni, egészen megnyugtatá Europa' lakosit, 's ennek nagyobb része hálás szivvel ismeri meg a' feltalálónak rendkivüli érdemét. — De naponként növekedvén, 's veszedelmesbé levén egész Europában a' himlő-epidemia, egyszersmind számtalan eset adván magát elő hogy azok is, kik beoltva voltak, a' természeti himlótől, 's annak veszélyes és nem ritkán halálos következésitől meglepetnek, mielőtt ennek okait több irónk, 's orvosunk felkereste volna, kárhoztatja a' himlő-oltó anyagot 's megtagadják annak véderejét. — Ha egyes ember életének fentartása minden segély-keresésre 's nyujtásra kötelezi az emberi társaságot, valóban a' legnagyobb tekintetet érdemli meg olly tárgy' felvilágositása, mellytől annyi ezer egészsége 's élete függ. Az egész emberiség iránt legszentebb kötelességét teljesiteni törekszik a' Szerző, midőn számos tapasztalásit, mellyeket mint főorvosa a' bécsi cs. k. oltóintézetnek és árvákházának ebeli tárgyban szerzett, munkácskában köz haszonvételre, anyai nyelven kiadni, 's kedves hazájának ajánlani buzog.

Tartalma ezen munkácskának, melly egyedül igaz 's hiv tapasztaláson épül, tanítja, mit kelljen a' jelen időben általjában a' himlőoltásról tartani 's mikép ezt gyakorlani, hogy ennek a' természeti himlő ellen valódi ótalmazó ereje legyen. Haszna ezen munkácskának, olly időben, mellyben a' kétkedés a' himlőoltásra nézve növekszik, önmagától kitetzik, egyszersmind megfogható ennek elkerülhetlen szüksége, nem csak orvosok, seborvosok, 's lelkipásztoroknál, de minden szüléknél is, kiknek szivükön fekszik a' hozzájok tartozók egészsége 's a' mi legdrágább kincs, azoknak élete. — Több tek. ns vgye Rendei szivükön viselvén a' szegény adózó polgárok' ügyét, számosabb példányra hivatalosan előfizetést rendelni méltóztattak, 's ez által a' szerzőt felbuzditák, távollétében is legszentebb kötelességének tartani, a' kedves hazájának javára, 's boldogságára állandóul törekedést. — A' munka comissioban van itt „Mayer és Társa" könyvárosoknál a' Singer utczában. Az előfizetést megtehetni 1 pengő fjával minden könyváros urnál a' két magyar hazában.

Czimje:

Orvosi Tapasztalások.

A' himlőoltó materia védelmező erejéről a' természeti himlő ellen. Okairól a' gyakori himlőzésnek a' Beoltottaknál, a' Himlőoltás legbiztosb módjáról a' Másodszori Himlőoltásról (Revaccinatio). kiadta Viszánik Mihály, Orvosdoctor, a' Szülész-tudománynak mestere, a' tiszt. Pázmányi Collegium Rendes orvosa, a' bécsi orvosi kar' tagja, a' cs. kir. fő himlő-oltó intézetnek 's árva-háznak Első Orvosa, a' tud. magyar nemzetnek a' bécsi Egyetemnél Ügyvédelmezője. —

Alulírt az 1833 majus 11ikén kijött 38dik számu Társalkodó 151ik lapján közlött Figyelmeztetését, e' képen újitja meg: Hazánk tavas vidékin nyaranta találtató e' két madár 1. Bibor-gém (ardea purpurea Lin. Purpur-Recher) mellynek hosszu hegyes orra sárga, felül barnás, szemszélei sárgák, közepe fekete, nyakfedő tollai sárgák, mindkét oldalán a' nyaknak 's a' nyakszirton fekete tollakból álló vonás megyen főtől kezdve a' törzsökig, begye alatt csüggő hosszas tollai fejéres hamuszinűek, a' fejtető hátulsó részéből vagy tarkóbul egy szál hosszú pompás fekete toll mereng, testét fedő tollai sárgák és barnák, hosszú lábai feketék. — 2. Vak-varjú-gém (ardea nycticorax Lin. Nacht-Rohrdrommel) orra vastag, 's középszer hosszú szemkerülete vörös, közepe fekete, fejtetőjét valamint hátát is végig sötét-zöld toll boritja, szárnytolla hamuszinű, nyaka és mála (egész hasalja) fejér, lábai hosszak és barnák. — A' him kaponyája hátulsó részéből 2 vagy 3 hosszú pompás fejér toll nyulong, mellyeket midőn haragszik, egyenesen az égfelé torzaszt. — Az első leginkább Pancsova tájékán, a' második Komárom és Székes-Fejér vármegye vidékein találhatók. — Kéretnek általam a' vadászatban gyönyörködő hazafi urak és polgárok, hogy e' madarak hosszú bub-tollaira szert tevén, ne tekintsék azokat csekélységnek, mert a' magyar disz-köntöhez illőbb, szem-bájlóbb tollat nem is képzelhetni, mint az ezekből fűzött pompás forgó. — Kik magok használni nem tudják, azoktól én örömest megvásárlom, azon megjegyzéssel, hogy a' fekete tollakat drágábban fizetendem mint a' fejéreket, de mind a' két rendbeliek egy negyedrész rőfnyi hosszaságúak legyenek.

Kostyál Ádám
pesti polgár és férfi Szabómester.

---

2) Arenda-hirdetés

Pest vármegyében Pesten alul 3 órányira a' Duna mellett helyezett Majosházi puszta mintegy 1300 holdbul álló, folyó eszt. sz. Mihály napjától számitván 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. A' licitatio fog tartatni alsó Délegyházán ugyanezen ns vármegyében aprilis 21én délelőtt 10 órakor, mellyre a' kibérleni kivánók 400 pengő forint bánatpénzzel megjelenni kéretnek. A' föltételeket meg tudhatni Délegyházán vagy Pesten Kendelényi Mihály urnál a' maga házánál 28 sz. a' Molnár-tónak átellenében. 3).

---

2) Néhai Nagy István kir. tanácsos ur örökösei részéről közhirré tétetik, hogy tek. ns Fejér vármegyében helyezett Rácz-Almás helységbeli, és Alsó Szentiványi pusztabeli rész-jószágaikban találtató lábas jószág, és gazdasági eszközök, jelesen Rácz-Almáson, jövő april. 13ik és következő napjain 26 da-

rab jármos ökrök, tehenek, lovak, béres szekerek, ekék vasfogasok, szóval minden gazdasági eszközök, veres uj bor mintegy 200 akó vas abranesos közép nagyságu hordókban, 112 akó szinte veres bor hordó nélkül, 4 akó törköly-pálinka, 5 akós pálinkafőzőüst, — házi butorok, ugymint kanapék, székek tükrök, asztalok, almáriumok, ágyak, konyha-eszközök, 's több efélék; — Szentivanyon pedig ugyancsak april 23ik és következő napjain, 16 darab jármos ökrök, tehenek és más rideg marhák, anya-birkák részint fiasak, részint meddők mintegy 250 gyapjuban, és bárányostól, tavalyi bárány mintegy 170; öreg ürü mintegy 150, szekerek, ekék, 's egyéb gazdasági eszközök árverés utján, kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

2) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz tudomásul tétetik: hogy Pécskán a' helybeli kir. tiszttartó-hivatali irószobában folyó eszt. martz. 26ikán a' szokott reggeli órákban 127 mázsa 1834iki termés leveles dohány nyilványos árverés utján azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók szükséges pénzzel ellátva a' mondott helyre és napra meghivatnak. 3)

---

3) A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből a' néhai fejérvári püspök Horváth János ő excja hagyományához tartozó arany keresztek, hasonló lánczokkal, gyürük, ezüst asztali készületek, fejér és egyéb ruhak, egy üveges hintó, lószerszámok, szoba-butorok, 's konyha-eszközök, a' f. eszt. martz. 30ikán Pozsonyban a' kir. Harminczad-épületben, szokott orákban a' többet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

1) Hirdetés dernei öntöttvas árukról.

Minden ország tapasztalása azt bizonyítja, hogy a' vaskészítés, az iparral és mesterségi szorgalommal együtt lépve jár, 's egyik a' másikat létre hozza 's tökéletesíti. — Ezen tapasztalás az öntöttvasáruknál, mellyeknek használata csak akkor terjed el, ha a' közönség a' nagy hasznot, melly általok az ipar, mezei- 's házi-gazdaság minden ágaira háramlik, megismeri — leginkább szembetünő. Midőn ez hazánkban is valósulni látszik, kötelesnek érzé magát az alulirt hivatal köztudomásra hozni: hogy a' Torna vármegyében helyezett dernei vasöntő-gyárban, az esztergályozott és furottakat kivéve az öntöttvasáruk minden nemei, mint: fütőkemenczék, mindennemü főzőedények, kivált Magyarország kőben 's fában szükölködő tájainak ajánlható szabadban felállitandó keresztek, a' legjobb sikerrel próbált vizi csövek 's a' t. kivánatos minőségben 's jutalmas áron készülnek, 's az árjegyzékkel együtt, a' gyár rakhelyén, Grossinger Leopold vasáros urnál Pesten a' váczi uton megtekinthetők. Megrendelések, világos előadás vagy rajzolatok szerint, a' fentemlített vaskereskedésben, vagy a' gyárban levélben Rosnyón által, (Gömör vármegyében) fogadtatnak el, 's jutalmas áron, 's lehető legnagyobb gyorsasággal fognak kiállittatni 3)

Gróf Andrásy György.
vasgyárának felügyelői hivatala.

---

1). Tek. ns. Heves vmegyében fekvő és az Almásy nemzetség közös urodalmához tartozó Törökszentmiklós mvárosában april. 13ikán tartandó országos vásáron, azon familiát illető gulyából **száz husz** darab 4 és 5 esztendős tinó mind megjámboritva sőt nagy része már igába is szoktatva páronként; — ezenkivül nagyobb számu, részint számfölötti részint pedig mustra-tehenek és bikák nem különben az uraság méneséből néhány darab kancza, nyilványos árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak, melly árverésre minden renden levők érdemesen meghivatnak. 3).

---

1). HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. april 27ikén a' tokaji kir. urodalom részéről következő haszonvételek fognak a' többet igérőknek szokott árverés utján csakugyan f. eszt. nov. 1sőjétül számitandó 3 esztendőre haszonbérbe kiadatni, ugymint:

Tokaj városában az „Arany-sas" nevü nagy vendégfogadó, az országos vásárok alkalmával; ugy nem különben szinte Tokaj városában a' hus-mérés és szalonna-árulás haszonvétele

Tarczal városában a' „Fekete-sas" czimü vendégfogadó, az országos vásárok alkalmakor szabad ital-mérés jussal, a' piaczi korcsma, és Csukaház nevü korcsmaházak, négy kereskedési bolt és a' halászat.

Tisza-Ladány helységében két száraz malom; valamint végre Balsán a' mészárszék és halászat.

Kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésire kedvük volna, ne terheltessenek a' fen kitüzött határnapon reggeli 9 óra tájban Tarczalon az urodalmi tiszttartói háznál szükséges bánatpénzzel fölkészülve megjelenni. Budán martz. 14. 1835. 3).

---

1). SZÁLFÁKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből f. eszt. april. 7én reggeli 9 órától kezdve, 's ugy a' következő napokon folyvást Poroszlón (Hevesben) a' kir. szálhivatal irószobájában árverés utján mintegy 9000 darab 4, 5, 6, 7, 8, 9, és 10 öles hosszu szálfák szakaszonként más egyéb faszerekkel együtt azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók tehát a' mondott napra és helyre ezennel meghivatnak. 3).

Eladó 26féle legnemesebb, többnyire külföldi szagos szőlő megszerzése iránt rendelést tehetni Pesten Rochel ur botanicus kertésznél az Universitás könyvtár-épületében. 12 gyökeres példany 3 fr. 36 kr. pengő.

---

3) Pesthez 10 mérföldnyire, közel a' Dunához szép jövedelmü birtokrész, több esztendőre haszonbérbe vagy zálogba adandó. Bővebb tudósitást vehetni Pesten a' szél-utczában 187 sz. alatti házban Külkey Henrik fiscalisnál. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Martzius 22kén 5 láb. 11 hüv. 3 von.
„ 23kán 6 „ 4 „ 6 „
„ 24kén 6 „ 5 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

25dik szám. Pest, martzius' 28kán 1835.

Eladó Gyógyszertár.

Egy jó készületü 's folyamatban levő Gyógyszertar, házzal együtt jutalmas föltételek alatt eladó. Venni szándékozók bérmentes levelekre bővebb tudósitást nyerhetnek Pesten rózsapiaczon a' cs. kir. Lottoszedőnél.

---

1). HIRDETÉS A' nagyméltóságu magyar udv. kamarának rendeléséből közhirré bocsáttatik: hogy tek. ns Baranya vármegyében kebelezett és a' Mindszenti fisk. uradalomhoz tartozó sz. mártonyi pusztában f. e, aprilis 13án délelőtti órákban, mintegy 136 mázsa jó minemüségü hamuzsir, nyilványos árverés utján illendő bánatpénz letevése mellett el fog adatni. — Az uradalom részérül az árverésre nézve a' felsőbbi helybenhagyás fentartatik, annak következte után pedig a' legtöbbet igérő, az egész pénzbeli járandóságot tüstént lefizetni, a' hamuzsirt pedig legfeljebb 15 nap alatt elvitetni kötelezteni fog. Budán martz. 23. 1835. 3).

---

1) HIRDETMÉNY A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kamara részérül köz hirré tétetik: hogy folyó 1835 esztendei april. 4kén délelőtt Budán a' kir. kamarai farakhelyen az alább megirt fa-szállitások folyó 1835iki majus 1sőjétől jövő 1836 april. utóljaig nyilványos árverés útján a' legkevesebbért felvállalónak bérbe adatnak, u. m.:

a) az úgy nevezett budai rundellánál levő dunaparti rakodóból a' fennevezett farakhelyre.

b). ugyan azon dunaparti rakodóból a' dicasteriumi fapinczékbe, vagy egyéb fatartókba a' várban.

c). az érdeklett farakodóból a' várba dicasteriumi használatra, deputatumokra, 's a' statusnak minden teljes czimzetü tiszt urai számára a' várba, vizivárosba, 's Budának egyéb külvárosiba.

d) a' pesti dunaparti rakodóból az ugyanottani farakhelyre.

A' vállalkozni kivánók elégséges bánatpénzzel, cautioval, 's a' többi rendszerint megkivántató biztosítási ellátványokkal felkészülve, a' mondott napra, és helyre megjelenni hivatalosak. A' szerződésnek többi feltételeit az illető árverés előtt is megtudhatni Ó Budán a' kir. kamarai Praefecturatus irószobájában, vagy a' mondott farakhelyen a' kir. kamarai faárnoknál. Budán martzius 24én 1835. 3).

---

1) HIRADÁS: A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy M. Pécskán a' kukoricza-górékban levő szüleségbül (Vorrath) 2000 p. m. csöves kukoricza; azon felül pedig a' pécskai magtárban találtató:

76⅛ p. m. buza rostalja
42⅜ p. m. árpa — és
38⅜ p. m. zab — e' f. 1835iki april 10kén M. Pécskán a' kir. kam. tiszttartóság irószobájában; nem különben Apátfalván a' kukuricza górében talaltató szüleségből szintén 2000 p. m. csöves kukoricza; ezenkivül pedig ugyan az apátfalvai gabonatárbul 186 p. m. buza rostalja
796 p. m. árpa — és
54 p. m. zab —
e' f. 1835iki april. 13ikán Apátfalván a' kasznári lakházban tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók a' fen kitüzött helyeken és napokon tartandó árverésekre elegendő bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán martz. 23. 1835. 3)

---

2) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy alább jegyzett 's a' Pécskai kir. kamarai tiszttartósági kerülethez tartozó haszonvételeknek 1835 nov. 1sőjétül kezdendő ujabb 3 esztendőre bérbe kiadatásuk iránt, f. eszt. april. 2ikán ugyancsak Pécskán a' mondott tiszttartói hivatal irószobájában a' szokott reggeli órákban nyilványos árverés fog tartatni. A' haszonvételek következnek: 1) A' husmérési jog Magyar- és Rácz-Pécska és Nagy-Lak kam. városokban, valamint Szemlak, Sajtény, Csanád, Apátfalva, Palota, Peregh, és Battonya kamarai helységekben.—2) A' Maros vizében halászat-jus Magyar- és Rácz-Pécska, Nagy-Lak, Szemlak, Sajtény, Palocsa, Csanád és Apátfalva mellett. — 3) A' vadászati jus Magyar- és Rácz-Pécska, Nagy-Lak, Szemlak, Apátfalva és Csanád határiban. 4) A' vásár-jövedelem Magyar-Pécskán és Nagy-Lakon. — 5) Csanádon a' kamarai komp-jövedelem, és ahhoz tartozó korcsmálás. 6) Kövegy kam. pusztán 1763 hold szántóföld. Bérleni kivánók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' fen kitüzött árverési napon és helyen megjelenni hivatalosak. A' föltételeket az aradi praefectusi hivatalnál vagy Pécskán a' tiszttartóságnál tudhatni meg. Budán martz. 11kén 1835. 3)

---

2). SZÁLFÁKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből f. eszt. april. 7én reggeli 9 órától kezdve, 's ugy a' következő napokon folyvást Poroszlón (Hevesben) a' kir. szálhivatal irószobájában árverés utján mintegy 9000 darab 4, 5, 6, 7, 8, 9, és 10 öles hosszu szálfák szakaszonként más egyéb faszerekkel együtt azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók tehát a' mondott napra és helyre ezennel meghivatnak. 3).

Lóhermag

Hassenstab F. ur kereskedésében Pesten a' serviták piaczán „a' fekete kutyánál" ismét uj szállitás valódi schweizi luczerna érkezett, 's valamint más magyar luczernák, trifolium incarnat. pratense, americanum, repens, esparcette, spergula arvensis 's más illyféle magvak, igen jutalmas áron kaphatók. 3)

---

1) ELADÁSRA vagy ZÁLOGBA VÉTELRE kerestetik egy falusi nemesi birtok, melly Pesttől legfeljebb 10 órányi távulságra legyen, és melly-

nek ára 25—30 ezer frtot pengő pénzben felül ne haladjon. Elfogadja az ebeli jelentéseket t. Kendelényi Károly ur, Pesten a' sarkantyu-utczában 578 szám alatti házban. 3)

---

2) HIRADÁS. A' cs. kir. familiai Ráczkevi urodalomhoz tartozó Ráczkevi mvárosban a' mészárszéki jus a' hozzá tartozó vágószékkel, lakással és istállókkal f. eszt. aprilis 6ikán szokott reggeli órákban árverés utján 3 esztendőre, vagy is f. eszt. majus 1sőjétül kezdve 1838 eszt. aprilis utóljaig, haszonbérbe adatni fog. Melly árverésre, a' haszonbéri ár iránt elegendő biztosságot nyujtható mészárosok, a' mondott napra Promontórba a' főtiszti hivatalba ezennel meghivatnak. Promontór martz. 1835 3)

---

2) ÉRTESITÉS, melly által köz tudomásul tétetik: hogy f. eszt. aprilis 9ikén délelőtti 9 órakor a' Pécsváradi tiszttartói irószobában, ugyanazon hivatalhoz tartozó alul megnevezendő helységekbeli pálinka-égetési jog, és pálinka-, bor-, és sörmérés, és az urbéri üstpénz-szedés, minden helységre nézve különösen (csak Pécsvárad mezőváros és Várkony falura nézve összesen és együtt,) árverés utján 1835 novemb. 1sőjétül kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe fog kiadatni. — A' bérleni kivánjnk ezennel illendően meghivatnak olly megjegyzéssel, hogy zsidóknak is szabad leend ezen bérléshez járulni, és hogy az árveréskor leteendő bánatpénz ekép van meghatározva:

Pécsvárad és Várkonyra	nézve		233 fr.	pen. p.
Kékesdre	nézve	—	19 fr.	
Szilágyra	—	—	7 fr.	
Berkesdre	—	—	17 —	
Ellendre	—	—	5 —	
Hirdre	—	—	50 —	
Vasasra	—	—	24 —	

Pécsvárad febr. 28. 1835.

Pritz Mihály tiszttartó.

---

2) *Nagy-Kátai idei sz. Györgyi vásár napja.*

Minthogy városunk abeli jelessége, mellyet országos vásáraival kitüntet, megkivánja, hogy az idei sz. György-napi vásárja hátráltatása ideje köztudomásra bocsáttassék, ezennel szerencsém van jelenteni: hogy az érintett idei sz. Györgyi vásár Nagy-Káta városában aprilisnek nem 21ikén hanem 27ikén esend. Nagy-Káta martz. 16. 1835. 3).

Kováts Mihály. tiszttartó.

---

3) Néhai Nagy István kir. tanácsos ur örökösei részéről közhirré tétetik, hogy tek. ns Fejér vármegyében helyezett Rácz-Almás helységbeli, és Alsó Szentiványi pusztabeli rész-jószágaikban találtató lábas jószág, és gazdasági eszközök, jelesen Rácz-Almáson, jövő april. 13ik és következő napjain 26 darab jármos ökrök, tehenek, lovak, béres szekerek, ekék vasfogasok, szóval minden gazdasági eszközök, veres uj bor mintegy 200 akó vas abrancsos közép nagyságu hordókban, 112 akó szinte veres bor hordó nélkül, 4 akó törköly-pálinka, 5 akós pálinkafőzőüst, — házi butorok, ugymint kanapék, székek tükrök, asztalok, almáriumok, ágyak, konyha-eszközök, 's több efélék; — Szentiványon pedig ugyancsak april 23ik és következő napjain, 16 darab jármos ökrök, tehenek és más ridg marhák, anya-birkák részint fiasak, részint meddők mintegy 250 gyapjuban, és bárányostól, tavalyi barany mintegy 170; öreg ürü mintegy 150, szekerek, ekék, 's egyéb gazdasagi eszközök árverés utján, kész pénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

2). Tek. ns. Heves vmegyében fekvő és az Almásy nemzetség közös urodalmához tartozó Törökszentmiklós mvárosában april. 13ikán tartandó országos vásáron, azon familiát illető gulyából százhusz darab 4 és 5 esztendős tinó mind megjámboritva sőt nagy része már igába is szoktatva páronként; — ezenkivül nagyobb számu, részint számfölötti részint pedig mustra-tehenek és bikák nem különben az uraság méneséből néhány darab kancza, nyilványos árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak, melly árverésre minden renden levők érdemesen meghivatnak. 3).

---

2) **Mélt. Báró Sennyey Károly**

ő nagysága azon ismeretes

marha-fajtájábul

a' debreezeni jövő sz. György-napi vásáron már megszeliditett köteles 6 esztendős 44 tulok, párszámra ellicitáltatik.

Ezek után ugyanaz nap délután a' vásár-állásához közel levő Nyulas nevezetü csapszéknél 30 tavallyi rugott ökörborju, három páronkint licitáltatikel.

Ugyan e' marha-fajtábul ns Zemplény vmegyében Bélyben, szénán hizott 30 meddő tehén van eladó. 3)

---

3) ELADÓ PUSZTA-RÉSZ: T. Nógrád vmegyében, Losoncztól 2 órányira, a' Losonczto Osgyánba vivő, épen az országutba helyheztetett Nagy-Kereszturi pusztában levő, 208 holdat tevő rész. A' belső fundus az országut szélében 5⅞ hold, jó qualitasu szántóföld 's rét, amaz 46 hold, ez 21 hold 408 □ öl. Ezenkivül négyszeg formában két csergő patakkal határozott 133⅝ holdat tevő, makkot gubicsot rendesen termő, épület 's dongának való vastag erdő, mellyben találtatik egy hasznos 's különös kedves izü savanyuviz-kut, mellyen hasznos 's jövedelmes fürdőt épiteni lehet, az ezen részt illető vendégfogadó megyedrésze, jövedelmével. A' többi környülállásrol, és föltételekröl értekezhetni Pesten. Pécsváradi Sándor ügyvéd urnál, a' rácz-utczában 222. sz. alatt. 3)

---

2) *Krumpli és kevert bükkönymag-eladás.*

Mélt. Martonvásári urodalomnál találtatik néhány száz pozs. mérő zabbal kevert bükkönymag, nem különben ezer mérőig eladandó krumpli. A' venni szándékozók mélt. korompai gr. Brunszvik Ferencz ur ő nga uradalma kormányzó számtartóságánál jelentsék magokat. Martonvásár martz. 13. 1835. 3).

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 25kén 5 láb. 11 hüv. 3 von.
„ 26kán 6 „ 0 „ 0 „
„ 27kén 5 „ 9 „ 0 „

É R T E S Í T Ő.

26dik szám. Pest, aprilis' 1sőjén 1835.

Szándékozván néhai Fazekas Mihály verseit kiadni: tisztelettel kérem a' magy. literatura barátit, kiknél a' boldogultnak világot nem látott munkái találtatnának, azoknak velem, francózatlan levelekben, minélelőbb leendő közlésére. Pesten Kalaputszában 257. sz. a. Lovász Imre. O. D.

---

1) *Trattner és Károlyi*

Könyvnyomtató-Intézetében, Pesten

(Úri utcza 612. szám)

Sajtó alatt van, 's előfizetés utján meg fog jelenni:

„Szent Biblia

azaz Istennek ó és új Testamentomában foglaltatott egész Szent-Irás, fordította Károli Gáspár", nagy 8ad rétben, szép betükkel, kétféle példányokban t. i. finom velin papiroson, és fejér nyomtató papiroson is nyomtatva. 2)

---

1) ÁRVERÉS BUDÁN. F. évi aprilis 6d 's a' követk. napokon Budán, a' várban, uri utczában, 51 sz. különféle szobabutor, lüszterek, tükrök, álló órák, bronsz és karos gyertyatartók, alabastrom edények és lámpák, szőnyegek, egy nagy 's egy kissebb porczellán asztalszer, findzsák, asztaldíszek, porczellán edények, különféle üvegnemü, czin és réz edények; továbbá két hintó, egy cséza, egy régi lovagszerszám, néhány nyereg, könyvek és földabroszok 's végre különféle házi szerek a' szokott órákban, reggel 9tól 12ig, 's délután 3tól 6ig, kész fizetésért, a' többet igérőnek el fognak adatni. 2)

---

1) **Festék- és máz-szerek.**

Hellmer József képiró és polg. festőmester Pesten a' kishid-utczábana' Vadászkürtnél boltot nyitott, mellyben képirói és festési munkákra szükséges, finomra dörzsölt festékeket és mindenféle lackokat és olajmázokat (Firnisze) árul ugy készitve hogy azonnal használhatók, különben pedig hamar száradnak 's minden időviszontagságot kiállanak. E' festékek és máz-szerek árai átaljában igen jutalmasak. 3).

---

1) SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás, sz. Ggyörgy-napra kiadó. Áll e' szállás 9 parquetirozott szobábul egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirré tétetik: hogy sz. kir. Kassa városa részérül következő haszonvételek u.m. Forró helységében levő malom és vendégfogadó, nem különben Garadna és Szebenye pusztán levő vendégfogadó, végre Miszloka helységében találkozó korcsma — f. eszt. majus 9ikén Kassán tartandó nyilványos árverés utján csakugyan f. 1835 novemb. 1sőjétől számitandó 3 esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. Kiknek tehát azok kibérlésére kedvük lenne a' fönirt napra és helyre szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz. 20. 1835. 3).

---

1) Szab. kir. Pest Városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60. szám alatt levő úgy nevezett Paschgall-major, hozzá tartozandó, öszvesen 9481. □ ölből álló kerti telekkel együtt, az illető tulajdonos árvák kivánságára folyó 1835. eszt. aprilis 27. napján, reggeli 10. órakor, a' fen nevezett hivatalban, árverés utján el fog adatni; — hol is az eladás föltételeit előre megtudhatni. 3)

---

2). HIRDETÉS A' nagyméltóságu magyar udv. kamarának rendeléséből közhirré bocsáttatik: hogy tek. ns Baranya vármegyében kebelezett és a' Mindszenti fisk. uradalomhoz tartozó sz. mártonyi pusztában f. e, aprilis 13án délelőtti órákban, mintegy 136 mázsa jó minemüségü hamuzsir, nyilványos árverés utján illendő bánatpénz letevése mellett el fog adatni. — Az uradalom részérül az árverésre nézve a' felsőbbi helybenhagyás fentartatik, annak következte után pedig a' legtöbbet igérő, az egész pénzbeli járandóságot tüstént lefizetni, a' hamuzsirt pedig legfeljebb 15 nap alatt elvitetni köteleztetni fog. Budán martz. 23. 1835. 3).

---

2) HIRDETMÉNY A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kamara részérül köz hirré tétetik: hogy folyó 1835 esztendei april. 4kén délelőtt Budán a' kir. kamarai farakhelyen az alább megirt fa-szállitások folyó 1835iki majus 1sőjétől jövő 1836 april. utóljaig nyilványos árverés útján a' legkevesebbért felvállalónak bérbe adatnak, u. m.:

a) az úgy nevezett budai rundellánál levő dunaparti rakodóból a' fennevezett farakhelyre.

b). ugyan azon dunaparti rakodóból a' dicasteriumi fapinczékbe, vagy egyéb fatartókba a' várban.

c). az érdeklett farakodóból a' várba dicasteriumi használatra, deputatumokra, 's a' statusnak minden teljes czimzetü tiszt urai számára a' várba, vizivárosba, 's Budának egyéb külvárosiba.

d) a' pesti dunaparti rakodóból az ugyanottani farakhelyre.

A' vállalkozni kivánók elégséges bánatpénzzel, cautioval, 's a' többi rendszerint megkivántató biztosítási ellátványokkal felkészülve, a' mondott napra, és helyre megjelenni hivatalosak. A' szerződésnek többi feltételeit az illető árverés előtt is megtudhatni Ó Budán a' kir. kamarai Praefecturatus irószobájában, vagy a' mondott farakhelyen a' kir. kamarai faárnoknál. Budán martzius 24én 1835. 3).

2) HIRADÁS: A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy M. Pécskán a' kukoricza-górékban levő szüleségbül (Vorrath) 2000 p. m. csöves kukoricza; azon felül pedig a' pécskai magtárban találtató:

76⅜ p. m. buza rostalja
42⅛ p. m. árpa — és
38⅝ p. m. zab — e' f. 1835iki april 10kén

M. Pécskán a' kir. kam. tiszttartóság irószobájában; nem különben Apátfalván a' kukuricza-górében találtató szüleségből szintén 2000 p. m. csöves kukoricza; ezenkivül pedig ugyan az apátfalvai gabonatárbul 186 p. m. buza rostalja

796 p. m. árpa — és
54 p. m. zab —

e' f. 1835iki april. 13ikán Apátfalván a' kasznári lakházban tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók a' fen kitüzött helyeken és napokon tartandó árverésekre elegendő bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán martz. 23. 1835. 3)

---

3) HIRADÁS. A' es. kir. familiai Ráczkevi urodalomhoz tartozó Ráczkevi mvárosban a' mészárszéki jus a' hozzá tartozó vágószékkel, lakással és istállókkal f. eszt. aprilis 6ikán szokott reggeli órákban árverés utján 3 esztendőre, vagy is f. eszt. majus 1sőjétül kezdve 1838 eszt. aprilis utóljaig, haszonbérbe adatni fog. Melly árverésre, a' haszonbéri ár iránt elegendő biztosságot nyujtható mészárosok, a' mondott napra Promontórba a' főtiszti hivatalba ezennel meghivatnak Promontór martz. 1835 3)

---

3) ÉRTESITÉS, melly által köz tudomásul tétetik: hogy f. eszt. aprilis 9ikén délelőtti 9 órakor a' Pécsváradi tiszttartói irószobában, ugyanazon hivatalhoz tartozó alul megnevezendő helységekbeli pálinka-égetési jog, és pálinka-, bor-, és sörmérés, és az urbéri üstpénz-szedés, minden helységre nézve különösen (csak Pécsvárad mezőváros és Várkony falura nézve összesen és együtt,) árverés utján 1835 novemb. 1sőjétül kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe fog kiadatni. — A' bérleni kivájnsk ezennel illendően meghivatnak olly megjegyzéssel, hogy zsidóknak is szabad leend ezen bérléshez járulni, és hogy az árveréskor leteendő bánatpénz ekép van meghatározva:

Pécsvárad és Várkonyra	nézve		233	fr. pen. p.
Kékesdre	nézve	—	19	fr.
Szilágyra	—	—	7	fr.
Berkesdre	—	—	17	—
Ellendre	—	—	5	—
Hirdre	—	—	50	—
Vasasra	—	—	24	—

Pécsvárad febr. 28. 1835.

Pritz Mihály tiszttartó.

---

3) SZÁLFÁKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből f. eszt. april. 7én reggeli 9 órától kezdve, 's ugy a' következő napokon folyvást Poroszlón (Hevesben) a' kir. szálhivatal irószobájában árverés utján mintegy 9000 darab 4, 5. 6, 7, 8, 9, és 10 öles hosszu szálfák szakaszonként más egyéb faszerekkel együtt azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók tehát a' mondott napra és helyre ezennel meghivatnak. 3).

---

3) Tek. ns. Heves vmegyében fekvő és az Almásy nemzettség közös urodalmához tartozó Törökszentmiklós mvárosában april. 13ikán tartandó országos vásáron, azon familiát illető gulyából százhusz darab 4 és 5 esztendős tinó mind megjámboritva sőt nagy része már igába is szoktatva páronként; — ezenkivül nagyobb számu, részint számfölötti részint pedig mustra-tehenek és bikák nem különben az uraság méneséből néhány darab kancza, nyilványos árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak, melly árverésre minden renden levők érdemesen meghivatnak. 3).

---

2) ELADÁSRA vagy ZÁLOGBA VÉTELRE kerestetik egy falusi nemesi birtok, melly Pesttől legfeljebb 10 órányi távulságra legyen, és mellynek ára 25—30 ezer frtot pengő pénzben felül ne haladjon. Elfogadja az ebeli jelentéseket t. Kendelényi Károly ur, Pesten a' sarkantyu-utczában 578 szám alatti házban. 3)

---

3) *Nagy-Kátai idei sz. Györgyi vásár napja.*

Minthogy városunk abeli jelessége, mellyet országos vásáraival kitüntet, megkivánja, hogy az idei sz. György-napi vásárja hátráltatása ideje köztudomásra bocsáttassék, ezennel szerencsém van jelenteni: hogy az érintett idei sz. Györgyi vásár Nagy-Káta városában aprilisnek nem 21ikén hanem 27ikén esend. Nagy-Káta martz. 16. 1835. 3).

Kováts Mihály. tiszttartó.

---

3) *Krumpli és kevert bükkönymag-eladás.*

Mélt. Martonvásári urodalomnál találtatik néhány száz pozs. mérő zabbal kevert bükkönymag, nem különben ezer mérőig eladandó krumpli. A' venni szándékozók mélt. korompai gr. Brunszvik Ferencz ur ő nga uradalma kormányzó számtartóságánál jelentsék magokat. Martonvásár martz. 13. 1835. 3).

---

3) Mélt. Báró Sennyey Károly

ő nagysága azon' ismeretes

marha-fajtájábul

a' debreezeni jövő sz. György-napi vásáron már megszeliditett köteles 6 esztendős 44 tulok, párszámra ellicitáltatik.

Ezek után ugyanaz nap délután a' vásár-állásához közel levő Nyulas nevezetü csapszéknél 30 tavalyi rugott ökörborju, három páronkint licitáltatikel

Ugyan e' marha-fajtábul ns Zemplény vmegyében Bélyben, szénán hizott 30 meddő tehén van eladó. 3)

---

2) TISZTA BÜKKÖNYT, valamint luczernai és styriai lóhermagot alulirt épen most kapott ujabb szállitásban, ennélfogva szolgál belőle igen jutalmas áron. 3).

Preysz József András

Pesten Leopold-városban 3 korona utczában 309 sz.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Mártzius 29kén 4 láb. 11 hüv. 6 von.
„ 30kán 4 „ 8 „ 3 „
„ 31kén 4 „ 7 „ 9 „

É R T E S Í T Ő.

27dik szám. Pest, aprilis' 4ikén 1835.

Heckenast Gusztáv pesti könyvkereskedőnél (váczi utczában 39 szám) találtatik:

„a' Kis Gyula könyve,"

vagy fiu 's leány gyermekek számára irt „Elbeszélések," Döbrentei Gábor által. 8rét. Pesten. Ára 1 fr. 40 kr. pengő pénzben. 267 lapra terjedve, csinosan kötve, egy homlokrajzolattal, 's táblájáu Sümeg várának 's a' Balaton melléki kellemetes Fürednek nézetével. Ezen munka eredetisége által nem kevesbé ajánlatos, mint tárgyainak bősége, tarkasága, különbfélesége miatt, mellyek szép magyarsággal irvák 's a' fiatal lány és fiu gyermekek értelmi fogásához alkalmaztatva igen szerencsésen választattak. A' könyv maga magát eléggé ajánlván, további dicséretével fölhagyunk, azt ohajtva csak, hogy az öszvelopkodott forditások helyett minél többen vegyék a' tiszta eredetit.

Pali és Minka olvasni tanúl. Betük ismeretére 's olvasásra tanító Abczés könyv 38 képekkel. Jó kis fiúk 's leánykák számára irta Döbröntei Gábor. 8rét 1829 kemény boritékban 1 ft. 40 kr. pengőb.

---

1) **Ujon nyitandó Hotel**
ezen czimer alatt:

„Az Ország Nádorához"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' „Magyar király," czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészíti.

Tágas udvar, izletes díszű ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek, állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pátoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részéről a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tüzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképmegkivánhat. 3)

---

1) BÉRBE ADANDÓ HÁZ. Pesten az épületfa- és deszka kereskedők sorában fekvő 's ugyan illy kereskedési joggal fölruházott „Arany-csillag" nevü 74 szám alatti ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha, éléskamara és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra kiadandó. Bővebb értesitést ad felőle Schimig István ur épületfa-kereskedő az „Arany-óránál" a' k. hajó-hivatal szomszédjában Pesten. 3)

1) HIRDETÉS. Báró Podmaniczky nemzettség részérül köz hirré tétetik: hogy annak tek. Heves vmegyében a' Tisza bal partján Szolnok és Csongrád közt fekvő Tisza-Földvár urodalmában levő marhanemüek, jelesen:

1) Tenyésztésre alkalmas több száz darabból álló 's nemesitett fejős és gulyabeli magyar szarvas marha, és méneses és csődörlovak f. eszt. majus 1. 's következő napjain T. Földvárott;

2) Több ezerre menő nemesitett egynyirésü juhok 's bárányok szinte f. eszt. junius 17ikén 's utána való napokon ugyan T. Földvár helységben;

3) Egy pár száz darabra menő jármos ökrök és tinók, valamint szinte hintókba és lovaglásra alkalmas, kezes és fékes méneses lovak, f. eszt. Pesti Medard-vásár alkalmával junius 8 és 9ikén sz. kir. Pest városában a' baromálláson közönséges árverés utján a' többet igérőknek készpénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt magyar kir. udv. kamara rendeléséből köz hirré tétetik hogy t. Bács vármegyében a' kir. Fiskushoz tartozó Pacsér helységnek egy huszonnegyedrésze, minden haszonvételeivel, egyedül a' curialis házat és a' többi birtokosokkal közönséges jövedelmet kivevén, aprilis 27kén ott helyben, f. eszt. majus első napjától hezdve 1838. aprilis utolsó napjaig három esztendőre a' legtöbbet igérőnek arendába fog engedtetni. — Az árverés előtt leteendő bánatpénz 68 pengő forintot teszen és a' kibérlendő résznek közelebb leirását, nem különben az árverés föltételeit az Apathini k. kamarai fiscalis hivatalnál megtekinthetni. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik.: hogy szabad kir. Debreczen városa az ugy nevezett Kakaslói cserépvetőben eddig a' város által gyakorlott fedél-cserépvetés hasznát az ezen czélra szükséges, és készenlévő szinekkel, kemenczékkel, és egyébb épületekkel, valamint az e' végre kivánató eszközökkel három egymásután következő esztendőre bérbe kiadni szándékozván, e' végre folyó esz. aprilis 13kán délelőtt 10 órakor ugyanott a' városnak gazdai hivatalánál fog árverés tartatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, a' fenirt napra, és helyre (a' hol is a' haszonbéri előleges föltételeket az azokat tudni kivánok előre is kitanulhatják) szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz' 26án 1835. 3)

---

2) Hirdetés dernei öntöttvas árukról.

Minden ország tapasztalása azt bizonyitja, hogy a' vaskészités, az iparral és mesterségi szorgalommal együtt lépve jár, 's egyik a' másikat létre hozza 's tökéletesiti. — Ezen tapasztalás az öntöttvasáruknál, mellyeknek használata csak akkor terjed el, ha a' közönség a' nagy hasznot, melly általok az ipar, mezei- 's házi-gazdaság minden ágaira háramlik, megismeri — leginkább szembetünő. Midőn ez hazánkban

is valósulni látszik, kötelesnek érzé magát az alulirt hivatal köztudomásra hozni: hogy a' Torna vármegyében helyezett dernei vasöntő-gyárban, az esztergályozott és furottakat kivéve az öntöttvasáruk minden nemei, mint: fütőkemenczék, mindennemü főzőedények, kivált Magyarország kőben 's fában szükölködő tájainak ajánlható szabadban felállítandó keresztek, a' legjobb sikerrel próbált vizi csövek 's a' t. kivánatos minőségben 's jutalmas áron készülnek, 's az árjegyzékkel együtt, a' gyár rakhelyén, Grossinger Leopold vasáros urnál Pesten a' váczi uton megtekinthetők. Megrendelések, világos előadás vagy rajzolatok szerint, a' fentemlített vaskereskedésben, vagy a' gyárban levélben Rosnyón által, (Gömör vármegyében) fogadtatnak el, 's jutalmas áron, 's lehető legnagyobb gyorsasággal fognak kiállittatni 3)

Gróf Andrásy György.
vasgyárának felügyelői hivatala.

---

2) ÁRVERÉS BUDÁN. F. évi aprilis 6d 's a' követk. napokon Budán, a' várban, uri utczában, 51 sz. különféle szobabutor, lüszterek, tükrök, álló órák, bronsz és karos gyertyatartók, alabastrom edények és lámpák, szőnyegek, egy nagy 's egy kissebb porczellán asztalszer, findzsák, asztaldiszek, porczellán edények, különféle üvegnemü, czin és réz edények; továbbá két hintó, egy cséza, egy régi lovagszerszám, néhány nyereg, könyvek és földabroszok 's végre különféle házi szerek a' szokott órákban, reggel 9től 12ig, 's délután 3tól 6ig, kész fizetésért, a' többet igérőnek el fognak adatni. 2)

---

2) SZÁLLÁS-KIADÁS Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás, sz. Ggyörgy-napra kiadó. Áll e' szállás 9 parquetirozott szobából egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. 3)

---

3) HIRDETÉS A' nagyméltóságu magyar udv. kamarának rendeléséből közhirré bocsáttatik: hogy tek. ns Baranya vármegyében kebelezett és a' Mindszenti fisk. uradalomhoz tartozó sz. mártonyi pusztában f. e, aprilis 13án délelőtti órákban, mintegy 136 mázsa jó minemüségü hamuzsir, nyilványos árverés utján illendő bánatpénz letevése mellett el fog adatni. — Az uradalom részéről az árverésre nézve a' felsőbbi helybenhagyás fentartatik, annak következte után pedig a' legtöbbet igérő, az egész pénzbeli jarandóságot tüstént lefizetni, a' hamuzsirt pedig legfeljebb 15 nap alatt elvitetni köteleztetni fog. Budán martz. 23. 1835. 3).

---

3) HIRADÁS: A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy M. Pécskán a' kukoricza-górékban levő szüleségből (Vorrath) 2000 p. m. csöves kukoricza; azon felül pedig a' pécskai magtárban találtató:

76⅘ p. m. buza rostalja
42⅘ p. m. árpa — és
38⅘ p. m. zab — e' f. 1835iki april 10kén

M. Pécskán a' kir. kam. tiszttartóság iroszobájában; nem különben Apatfalván a' kukuricza-górában találtató szüleségből szintén 2000 p. m. csöves kukoricza; ezenkivül pedig ugyan az apátfalvai gabonatárbul 186 p. m. buza rostalja

796 p. m. árpa — és
54 p. m. zab —

e' f. 1835iki april. 13ikán Apátfalván a' kasznári lakházban tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Venni szándékozók a' fen kitüzött helyeken és napokon tartandó árverésekre elegendő bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán martz. 23. 1835. 3)

---

3) Arenda-hirdetés

Pest vármegyében Pesten alul 3 órányira a' Duna mellett helyezett Majosházi puszta mintegy 1300 holdbul álló, folyó eszt. sz. Mihály napjától számitván 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. A' licitatio fog tartatni alsó Délegyházán ugyanezen ns vármegyében aprilis 21én délelőtt 10 órakor, mellyre a' kibérleni kivánók 400 pengő forint bánatpénzzel megjelenni kéretnek. A' föltételeket meg tudhatni Délegyházán vagy Pesten Kendelényi Mihály urnál a' maga házánál 28 sz. a' Molnár-tónak átellenében. 3).

---

3) A' nagymélt. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből a' jövő esztendő aprilis 25ikén Körmöcz sz. kir. és bányaváros törvényházánál, szokott reggeli órákban nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek ugyanazon szabad kir. városhoz tartozó Stubna urodalom, a' jövő eszt. sz. Mihály napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; azért a' kik a' fen nevezett urodalmat kibérleni szándékoznak, az árverésre kijelelt napra ezennel meghivatnak, a' föltételeket ugyanott helyben, valamint Budán is a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara számvevő-hivatalánál megtudhatván. 3)

---

3) ELADÁSRA vagy ZÁLOGBA VÉTELRE kerestetik egy falusi nemesi birtok, melly Pesttől legfeljebb 10 órányi távulságra legyen, és mellynek ára 25—30 ezer frtot pengő pénzben felül ne haladjon. Elfogadja az ebeli jelentéseket t. Kendelényi Károly ur, Pesten a' sarkantyu-utczában 578 szám alatti házban. 3)

---

2) *Trattner és Károlyi*
Könyvnyomtató-Intézetében, Pesten
(Úri utcza 612. szám)
Sajtó alatt van, 's előfizetés utján meg fog jelenni:

„Szent Biblia

azaz Istennek ó és új Testamentomában foglaltatott egész Szent-Irás, forditotta Károli Gáspár", nagy 8ad rétben, szép betükkel, kétféle példányokban t. i. finom velin papiroson, és fejér nyomtató papiroson is nyomtatva. 2)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 1sőjén 4 láb. 5 hüv. 9 von.
„ 2kán 4 „ 4 „ 3 „
„ 3kán 4 „ 4 „ 3 „

É R T E S Í T Ő.

28dik szám. Pest, aprilis' 8ikán 1835.

Kivonás az 1835 martz. időjárást illető budai csillagász-intézeti vizsgálatokbul

magassága	a' légmérőnek	a' hévmérőnek
legnagyobb	27h 8v ,633 (12ikén)	+ 10° ,6 (31ikén)
közép	27 4 ,517	+ 4 ,527
legkissebb	26 11 ,522 (8ikán)	— 2 ,2 (30ikán)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: =9v, 081; — a' mérsékletben: =12°, 8.

Martziust, mellynek folyamában az astronomiai tavasz kezdete, az éj- 's nap- egyenlőség esik, — szélvészek 's a' levegőnek rögtöni változásai szokták bélyegezni. E' tekintetben a' lefolyt hónap tökéletesen megtartá rendszeres utját. Szélvészt valódit ugyan csak egy izben (28ikán) tapasztalánk, kemény szeleket azonban majd minden nap érzénk; egyesülve találók az éjnapegyeni szelid mérsékletet a' nyers télivel; békesen megférve meleg évszaki jeleneteket hideg időkivel. Minthogy pedig mind ez, mint feljebb említve van, martziusnak szokott természetében fekszik, de egyébiránt sem történvén a' hónap folyamában semmi rendkivüliség; elég lészen egyszerün előadni az időjárás többi fordulásait számuk és minőségük szerint azon egyetlen megjegyzéssel, hogy e' hónap vala az sok más lefolyt hónap óta, melly a' mi éghajlatunk alatt honos havi időjárások természetéhez még leginkább közelitett. Egészen felhőtlen egy nap egyszer mutatkozott; teljesen borult négyszer; esős hatszor: havas ötször; köd látszott (völgyekben) ötször. Szelek közt uralkodott az éjszaki melly 29 izben fútt; éjnyugoti fútt 24szer, nyugoti és délkeleti 10szer, délnyugoti 9szer, déli 6szor, keleti és éjkeleti 2szer. Hogy ennyi szél közt a' légmérő állása igen változékony volt, nagyon természetes.

Albert Ferencz.

---

1) Haszonvétel hirdetés. Tek. Torontál vgyében keblezett 's komori Bedekovics Tamás kir tanácsost 's ennek unokáját Márkot Kecsa 's Klary faluiban, és Hettin pusztáján illető részjószág, mellyhez 8 egész, 7 fél, 1 fertály és 2 nyolczad urbéri telkes —'s 19 zsellérház nem különben 14 láncz szorgalom föld, 13½ láncz szőlő 's 209 láncz elkülönzött, és még más sokkal nagyobb terjedékü közös majorsági földek, két cseléd ház istalló és fészer tartoznak, minden ezen birtokot illető úri haszonnal és jövedelemmel sz. kir. Temesvár városban f. e. majus 1sőjén délelőtti órákban Paulovics Konstantin ügyvéd és táblabiró urnál tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőnek 1835 nov. 1jétől számitandó hat esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket megtudhatni az érdeklett 's Temesváratt (Stockimeisen) nevezett házban lakó ügyvéd urnál. 3).

---

1) Ezennel köz hirré tétetik: hogy a' tek. Marczibányi nemzetség majoratusi jószágaihoz tartozó nemes Szerém 'vármegyében, Újvidék sz. kir. városhoz félórányi távolságra fekvő Kamenitza mezőváro-ában, az uradalmi kertben találtató minden nemü kül, és belföldi plánták, növények, és virágok, nem különben különbféle magyar német, franczia, olasz, és deák nyelven szerkesztetett könyvek, úgy szinte több rajzolatok, és rézmetszések, kótyavetyén a' legtöbbet igérőnek e' folyó 1835 esz. majus 18ik és következő napjain eladatni fognak. A' növények, virágok és könyvek lajstromát, Újvidéken, Huber Zsigmond ügyvéd urnál, Kameniczán pedig az uradalmi kanczellariában megtekinthetni. 3)

---

1) F. eszt. april. 27ikén Szepes vmegyében a' szomolnoki kir. bányakamarai urodalomhoz tartozó alsó-hutai, ugy nevezett Pauker vendégfogadója, mellyben a' korcsmáros lakásán kivül, tágas borivé ház, pincze, 4 vendég szoba és kocsiszin találkozik, a' pálinka-főzési és pálinka- 's bormérési jussal és vámhaszonnal együtt, f. 1835 novemb. 1sőjétül 1837 october útóljaig tartó két esztendőre nyilványos árverés utján, 's a' kincstári haszonbérléseknél szokott föltételek 's fensőbb jóváhagyás alatt, ujabb haszonbérbe kiadatni fog. Bérleni szándékozók szükséges bizonyitványokkal 's jótálló irományokkal fölkészülve a' mondott nap reggeli 9órakor megjelenni hivatalosak. Az árverés előtt leteendő bánatpénz 42 for. pengő. Zsidók fensőbb rendelésnél fogva ez árverésben részt nem vehetnek. A' szerződés többi föltételeit megtudhatni korábban is a' főhivatali irószobában vagy a' helybeli tisztartó-hivatalnál. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. királyi udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kamarai tiszttartóság részéről 2,327 akó, 1834iki termésbeli hegyi bor folyó eszt. aprilis 23án Paulis mezővarosában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek részen kint, 's azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aprilis 4én 1835. 3)

---

2) **Ujon nyitandó Hotel**

ezen czimer alatt:

„Az Ország Nádorához"

(Pesten a' vaczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' „Magyar király" czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gablerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészíti.

Tágas udvar, izletes díszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek, állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pátoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tüzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik.: hogy szabad kir. Debreczen városa az ugy nevezett Kakaslói cserépvetőben eddig a' város által gyakorlott fedél-cserépvetés hasznát az ezen czélra szükséges, és készenlévő színekkel, kemenczékkel, és egyébb épületekkel, valamint az e' végre kivántató eszközökkel három egymásután következő esztendőre bérbe kiadni szándékozván, e' végre folyó esz. aprilis 13kán délelőtt 10 órakor ugyanott a' városnak gazdai hivatalánál fog árverés tartatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, a' fenirt napra, és helyre (a' hol is a' haszonbéri előleges föltételeket az azokat tudni kivánok előre is kitanulhatják) szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz' 26án 1835. 3)

---

3) Hirdetés dernei öntöttvas árukról.

Minden ország tapasztalása azt bizonyítja, hogy a' vaskészités, az iparral és mesterségi szorgalommal együtt lépve jár, 's egyik a' másikat létre hozza 's tökéletesíti. — Ezen tapasztalás az öntöttvasáruknál, mellyeknek használata csak akkor terjed el, ha a' közönség a' nagy hasznot, melly általok az ipar, mezei- 's házi-gazdaság minden ágaira háramlik, megismeri — leginkább szembetünő. Midőn ez hazánkban is valósulni látszik, kötelesnek érzé magát az alulirt hivatal köztudomásra hozni: hogy a' Torna vármegyében helyezett dernei vasöntő-gyárban, az eszlergályozott és furottakat kivéve az öntöttvasáruk minden nemei, mint: fütőkemenczék, mindennemü főzőedények, kivált Magyarország kőben 's fában szükölködő tájainak ajánlható szabadban felállítandó keresztek, a' legjobb sikerrel próbált vizi csövek 's a' t. kivánatos minőségben 's jutalmas áron készülnek, 's az árjegyzékkel együtt, a' gyár rakhelyén, Grossinger Leopold vasáros urnál Pesten a' váczi uton megtekinthetők. Megrendelések, világos előadás vagy rajzolatok szerint, a' fentemlített vaskereskedésben, vagy a' gyárban levélben Rosnyón által, (Gömör vármegyében) fogadtatnak el, 's jutalmas áron, 's lehető legnagyobb gyorsasággal fognak kiállittatni 3)

Gróf Andrásy György.
vasgyárának felügyelői hivatala.

---

3) SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás, sz. Gyögy-napra kiadó. Áll e' szállás 9 parquetirozott szobából egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. 3)

---

2) BÉRBE ADANDÓ HÁZ. Pesten az épületfa- és deszka kereskedők sorában fekvő 's ugyan illy kereskedési joggal fölruházott „Arany-csillag" nevü 74 szám alatti ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha, éléskamara és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra kiadandó. Bővebb értesitést ad felőle Schimig István ur épületfa-kereskedő az „Arany-óránál" a' k. hajó-hivatal szomszédjában Pesten. 3)

---

2) HIRDETÉS. Báró Podmaniczky nemzettség részérül köz hirré tétetik: hogy annak tek. Heves vmegyében a' Tisza bal partján Szolnok és Csongrád közt fekvő Tisza-Földvár urodalmában levő marhanemüek, jelesen:

1) Tenyésztésre alkalmas több száz darabból álló 's nemesitett fejős és gulyabeli magyar szarvas marha, és méneses és csődörlovak f. eszt. majus 1. 's következő napjain T. Földvárott;

2) Több ezerre menő nemesitett egynyirésü juhok 's bárányok szinte f. eszt. junius 17ikén 's utána való napokon ugyan T. Földvár helységben;

3) Egy pár száz darabra menő jármos ökrök és tinók, valamint szinte hintókba és lovaglásra alkalmas, kezes és fékes méneses lovak, f. eszt. Pesti Medard-vásár alkalmával junius 8 és 9ikén sz. kir. Pest városában a' baromálláson közönséges árverés utján a' többet igérőknek készpénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

2) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirül tétetik: hogy Ó-Buda kir. koronai urodalomhoz tartozó Budakesz helységben az urodalmi faiskolábul 2000 darab, legjobb fajtából nemesitett 's átültetésre tökéletesen alkalmas almaés körtve-fácskák szakaszonkint kész pénz-fizetésért eladatni fognak, és pedig a' legjelesb fajbelinek darabja 20, a' kisebb fajtának 16, és az apronak 12 pengő krjával. Venni szándékozók eziránt Budakeszen a' kir. kam. erdőkerülőhöz járuljanak. Budán martz. 5. 1835. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. kamara rendeléséből köz hirré tétetik hogy t. Bács vármegyében a' kir. Fiskushoz tartozó Pacsér helységnek egy huszonnegyedrésze, minden haszonvételeivel, egyedül a' curialis házat és a' többi birtokosokkal közönséges jövedelmét kivevén, aprilis 27kén ott helyben, f. eszt. majus első napjától hezdve 1838. aprilis utolsó napjaig három esztendőre a' legtöbbet igérőnek arendába fog engedtetni. — Az árverés előtt leteendő bánatpénz 68 pengő forintot teszen és a' kibérlendő résznek közelebb leirását, nem különben az árverés föltételeit az Apathini k. kamarai fiscalis hivatalnál megtekinthetni. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis	5kén	5 láb.	3 hüv.	0 von.
„	6kán	6 „	3 „	6 „
„	7kén	7 „	1 „	9 „
„	8kán	7 „	7 „	0 „

ÉRTESÍTŐ.

29dik szám. Pest, aprilis' 11ikén 1835.

Haszonbérbe kiadandó

JÓSZÁG.

Néhai mélt. Tihanyi Tamás cs. kir. udvari tanácsos és főispán ur örököseit illető, tek. Bihar vármegyében Debreczen és Nagy-Várad közt fekvő Monostor, — és Hosszu-pályi, Köbölkut, Vértes és Sváb-Olaszi helységekben, nem különben Kis-Fehértói, Kecskeháti és Reszegi pusztákban levő részjószágok, — a' hol nevezetes allodiatura, jelesül több ezer juhra való szénatermés, szép erdők és szőlők találtatnak, — gulya, juhnyáj 's egyéb gazdasági készülettel (fundus instructussal) együtt folyó 1835ik esztendő julius 13kán délelőtti órákban Monostor-pályiban, az uraságí tiszttartó szállásán tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek folyó eszt. sz. Mihály napjától kezdve, hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. Az árverésben részt venni kivánók magokat 2000 pengő forint bánatpénzzel ellátni kéretnek, melly is előre letétetvén, a' kevesebbet igérőknek az árverés után azonnal vissza fog adatni. A' kibérlendő jószágok' közelebbi körülményeit, valamint a' szerződésbeli föltételeket is, megtudhatni Pesten a' régi posta-utczában 36ik szám alatt 2dik emeletben Wrchovszky Mihály ügyvéd urnál, Monostor-pályiban pedig az uraság tiszttartójánál.

2) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye, továbbá feketére itatott, vagy vereses akar természetes fényesitett diófából és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérből, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban. Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

---

2) HIRDETÉS, melly által a' nagymélt. magy. királyi udv. Kamara rendeléséből közzé tétetik: hogy tek. Ugocsa vmegyében fekvő Tisza-Ujlak mvárosban levő királyi haszonvételek, u. m. korcsmák, ser- és palinkafőző házak, azokhoz tartozó edényekkel, szerszámokkal és egyéb épületekkel, valamint a' mészárszék, vizimalmok, a' tiszai rév-vám és szabad halászat e' f. 1835 majus 18ikán ugyancsak Tisza-Ujlakon a' helybeli urodalmi szamtartósági kanczellariában szokott délelőtti órákban köz árverésre fognak bocsáttatni, és ugyan ezen 1835 eszt. novemb. 1sőjétül kezdve egymásután következő három, vagy hat esztendőre a' többet igérőnek előmutatandó elégséges biztosság mellett, pengő pénzben kötendő 's évnegyedenkint előre lefizetendő bérért arendába kiadatni. Bérleni kivánkozók a' fen kitett napra és helyre, hol a' haszonbérlés föltételeit is megtudhatják, reggeli 9 órára úgy készülve kéretnek megjelenni: hogy a' 400 pengő frban megállapitot banatpénzt, melly az árverés végeztével az árendát megnyerőnek arendális summájába betudatni, másoknak pedig visszaadatni fog, a' fennevezett kir. számtartó-tisztségnek előre lefizethessék. Budán martz. 4ikén 1835. 3)

---

2) Ártézi kut-fúrók eladása.

Azon furók, mellyekkel Sz. Fejérvárott az artézi fürdő kutja egy pár év előtt olly czelirányosan furatott, 's azóta folyvást divatoz, — a' hozzá valókkal együtt Faddon (Tolnában) a' Dunapartján a' kamarai épületben, minden órán, már csak belső vas értékjükért is megszerezhetők. 3)

---

2) Festék- és máz-szerek.

Hellmer József képiró és polg. festőmester Pesten a' kishid-utczabana' Vadászkürtnél boltot nyitott, mellyben képirói és festési munkákra szükséges, finomra dörzsölt festékeket és mindenféle lackokat és olajmázokat (Firnisze) árul ugy készitve hogy azonnal használhatók, különben pedig hamar száradnak 's minden időviszontagságot kiállanak. E' festékek és máz-szerek árai átaljában igen jutalmasak. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirré tétetik: hogy sz. kir. Kassa városa részéről következő haszonvételek u.m. Forró helységében levő malom és vendégfogadó, nem különben Garadna és Szebenye pusztán levő vendégfogadó, végre Miszloka helységében találkozó korcsma — f eszt. majus 9ikén Kassán tartandó nyilványos árverés utján csakugyan f 1835 novemb. 1sőjétől számitandó 3 esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. Kiknek tehát azok kibérlésére kedvük lenne a' fönirt napra és helyre szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz. 20. 1835. 3).

---

2). HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. april 27ikén a' tokaji kir. urodalom részéről következő haszonvételek fognak a' többet igérőknek szokott árverés utján csakugyan f. eszt. nov. 1sőjétül számitandó 3 esztendőre haszonbérbe kiadatni, ugymint:

Tokaj városában az „Arany-sas" nevü nagy vendégfogadó, az országos vásárok alkalmával; ugy nem különben szinte Tokaj városában a' hus-mérés és szalonna árulás haszonvétele

Tarczal városában a' „Fekete-sas" czimü vendégfogadó, az országos vásárok alkalmakor szabad ital-mérés jussal, a' piaczi korcsma, és Csukaház nevü korcsmaházak, négy kereskedési bolt és a' halászat.

Tisza-Ladány helységében két száraz malom; valamint végre Balsán a' mészárszék és halászat.

Kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésire kedvük volna, ne terheltessenek a' fen kitüzött határnapon reggeli 9 óra tájban Tarczalon az urodalmi tiszttartói háznál szükséges bánatpénzzel fölkészülve megjelenni. Budán martz. 14. 1835. 3).

---

3) TISZTA BÜKKÖNYT, valamint luczernai és styriai lóhermagot alulirt épen most kapott ujabb szállitásban, ennélfogva szolgál belőle igen jutalmas áron. 3).

Preysz József András

Pesten Leopold-városban 3 korona utczában 309 sz.

---

2) Szab. kir. Pest Városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60. szám alatt levő úgy nevezett Paschgall-major, hozzá tartozandó, öszvesen 9481. □ ölből álló kerti telekkel együtt, az illető tulajdonos árvák kivánságára folyó 1835. eszt. aprilis 27. napján, reggeli 10 órakor, a' fen nevezett hivatalban, árverés utján el fog adatni; — hol is az eladás föltételeit előre megtudhatni. 3)

---

2) F. eszt. april. 27ikén Szepes vmegyében a' szomolnoki kir. bányakamarai urodalomhoz tartozó

alsó-hutai, ugy nevezett Pauker vendégfogadója, mellyben a' korcsmáros lakásán kivül, tágas borivó, ház, pincze, 4 vendég szoba és kocsiszin találkozik, a' pálinka-főzési és pálinka- 's bormérési jussal és vámhaszonnal együtt, f. 1835 novemb. 1sőjétül 1837 october útóljaig tartó két esztendőre nyilványos árverés utján, 's a' kincstári haszonbérléseknél szokott föltételek 's fensőbb jóváhagyás alatt, ujabb haszonbérbe kiadatni fog. Bérleni szándékozók szükséges bizonyitványokkal 's jótálló irományokkal fölkészülve a' mondott nap reggeli 9órakor megjelenni hivatalosak. Az árverés előtt leteendő bánatpénz 42 for. pengő. Zsidók fensőbb rendelésnél fogva ez árverésben részt nem vehetnek. A szerződés többi föltételeit megtudhatni korábban is a' főhivatali irószobaban vagy a' helybeli tisztartó-hivatalnál. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. királyi udvari Kamara rendelése következésében közhirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kamarai tiszttartóság részéről 2.327 akó, 1834iki termésbeli hegyi bor folyó eszt. aprilis 23án Paulis mezővárosában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek részenkint, 's azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aprilis 4én 1835. 3)

---

3) **Ujon nyitandó Hôtel**
ezen czimer alatt:
„Az Ország Nádorához"
(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Karoly, előbb a' „Magyar király" czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészíti.

Tágas udvar, izletes díszü ebédlő-terem, 15 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek, állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részéről a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tüzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik.: hogy szabad kir. Debreczen városa az ugy nevezett Kakaslói cserépvetőben eddig a' város által gyakorlott fedél-cserépvetés hasznát az ezen czélra szükséges, és készenlévő színekkel, kemenczékkel, és egyébb épületekkel, valamint az e' végre kivántató eszközökkel három egymásután következő esztendőre bérbe kiadni szándékozván, e' végre folyó esz. aprilis 13kán délelőtt 10 órakor ugyanott a' városnak gazdai hivatalánál fog árverés tartatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, a' fenirt napra, és helyre (a' hol is a' haszonbéri előleges föltételeket az azokat tudni kivánók előre is kitanulhatják) szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz' 26án 1835. 3)

---

3) BÉRBE ADANDÓ HÁZ. Pesten az épületfa- és deszka kereskedők sorában fekvő 's ugyan illy kereskedési joggal fölruházott „Arany-csillag" nevü 74 szám alatti ház, mellyben egyik oldalon bormérésre alkalmas két szoba, konyha és pincze; más oldalon pedig 3 szoba, konyha, éléskamara és lóistálló találkozik, f. eszt. sz. György-napra kiadandó. Bővebb értesitést ad fölőle Simig István ur épületfa-kereskedő az „Arany-óránál" a' k. hajó-hivatal szomszédjában Pesten. 3)

---

3) HIRDETÉS. Báró Podmaniczky nemzettség részéről köz hirré tétetik: hogy annak tek. Heves vmegyében a' Tisza bal partján Szolnok és Csongrád közt fekvő Tisza-Földvár urodalmában levő marhanemüek, jelesen:

1) Tenyésztésre alkalmas több száz darabból álló 's nemesitett fejős és gulyabeli magyar szarvas marha, és méneses és csődörlovak f. eszt. majus 1. 's következő napjain T. Földvárott;

2) Több ezerre menő nemesitett egynyirésü juhok 's bárányok szinte f. eszt. junius 17ikén 's utána való napokon ugyan T. Földvár helységben;

3) Egy pár száz darabra menő jármos ökrök és tinók, valamint szinte hintókba és lovaglásra alkalmas, kezes és fékes méneses lovak, f. eszt. Pesti Medard-vásár alkalmával junius 8 és 9ikén sz. kir. Pest városában a' baromálláson közönséges árverés utján a' többet igérőknek készpénz fizetésért eladatni fognak. 3)

---

3) A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből köz hirül tétetik: hogy Ó-Buda kir. koronai urodalomhoz tartozó Budakesz helységben az urodalmi faiskolából 2000 darab, legjobb fajtából nemesitett 's átültetésre tökéletesen alkalmas almás körtve-fácskák szakaszonkint kész pénz-fizetésért eladatni fognak, és pedig a' legjelesb fajbelinek darabja 20, a' kisebb fajtának 16, és az aprónak 12 pengő krjával. Venni szándékozók eziránt Budakeszen a' kir. kam. erdőkerülőhöz járuljanak. Budán martz. 5. 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. kamara rendeléséből köz hirré tétetik hogy t. Bács vármegyében a' kir. Fiskushoz tartozó Pacsér helységnek egy huszonnegyedrésze, minden haszonvételeivel, egyedül a' curialis házat és a' többi birtokosokkal közönséges jövedelmet kivevén, aprilis 27kén ott helyben, f. eszt. majus első napjától hezdve 1838 aprilis utolsó napjaig három esztendőre a' legtöbbet igérőnek arendába fog engedtetni. — Az árverés előtt leteendő bánatpénz 68 pengő forintot tészen és a' kibérlendő résznek közelebb leirását, nem különben az árverés föltételeit az Apathini k. kamarai fiscalis hivatalnál megtekinthetni. 3)

2) Haszonvétel hirdetés. Tek. Torontál vgyében keblezett 's komori Bedekovics Tamás kir tanácsost 's ennek unokáját Márkot Kec a 's Klary faluiban, és Hettin pusztáján illető részjószág, mellyhez 8 egész, 7 fél, 1 fertály és 2 nyolczad urbéri telkes —'s 19 zsellérház nem különben 14 láncz szorgalom föld, 13½ láncz szőlő 's 209 láncz elkülönzött, és még más sokkal nagyobb terjedékü közös majorsági föld k, két cseléd ház istalló és fészer tartoznak, minden ezen birtokot illető úri haszonnal és jövedelemmel sz. kir. Temesvár városban f. e. majus 1sőjén délelőtti órákban Paulovics Konstantin ügyvéd és táblabiró urnál tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőnek 1835 nov. 1jétől számitandó hat esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket megtudhatni az érdeklett 's Temesváratt (Stockimeisen) nevezett házban lakó ügyvéd urnál. 3).

---

2) Ezennel köz hirré tétetik: hogy a' tek. Marczibányi nemzetség majoratusi jószágaihoz tartozó nemes Szerém vármegyében, Újvidék sz. kir. városhoz félórányi távolságra fekvő Kamenitza mezővárosában, az uradalmi kertben találtató minden nemü kül, és belföldi plánták, növények, és virágok, nem különben különbféle magyar német, franczia, olasz, és deák nyelven szerkesztetett könyvek, úgy szinte több rajzolatok, és rézmetszések, kótyavetyén a' legtöbbet igérőnek e' folyó 1835 esz. majus 18ik és következő napjain eladatni fognak. A' növények, virágok és könyvek lajstromát, Újvidéken, Huber Zsigmond ügyvéd urnál, Kamenicán pedig az uradalmi kanczellariában megtekinthetni. 3)

---

1) **Kettő egy helyett**

5 pengő forintért.

Pesten Ofenheimer Sándor Posztó-kereskedőnél, a' nagy és igen érdekes KUNSCHÜTZ Lotteria

3. huzására

az 1sső huzás fog történni május 30dikán

vásárlott 1 sorshoz

1 sors a' Terézia fürdő Lotteriájából,

mellyben a' terv szerint sok nyerés lesz 's kihuzatása aprilis 27ikén fog megesni, ingyen adatik ráadásul, 's a' két sors ára csak

5 for. p. p. és ezen lehet

500,000 for. b. b. nyerni.

A' Terézia fürdő Lotteriájából egyes sorsnak ára 2 ft. 12 kr. p. p.

A' Hütteldorfi Lotteria nyerő sorsai ugyanott kifizettetnek vagy fizetés helyett is elfogadtatnak 2)

---

1) Alulirt köz hirül teszi: hogy f. eszt. majus 15kén az eczet- (fejér és vörös) rozsólis- és liqueurfozést elkezdendi, 's az ecztet mind itcze mind akószámra, a' rozsolist és liqeurt pedig csupán akó számra a' legjutalmasb áron árulandja Kecskeméten az első tizedben vásár utczában az ügy nevezett Szeleyháznál 3) *Bai Szabó János.*

Az ausztriai első TŰZKÁR-TÉRITŐ TÁRSASÁG igazgatósága Bécsben, szakadatlanul igen jutalmas dijak mellett biztosit tűz veszélyek ellen min-

denféle HÁZAKAT és ÉPÜLETEKET ugy egészben valamint egyes és a' tüzveszély alá inkább eshető részekben, — továbbá GAZDASÁGI- és ÁRUSZÜLESÉGEKET (Vorräthe), GYÁRI KÉSZÜLETEKET, MASCHINÁKAT, MALMOKAT és JÁRÓ JÓSZÁGOT. Ki ezen intézetnek, melly a' birodalom minden részeiben egyedül csak tüzkár biztositásra terjeszkedik, szerkezetéről és derékségéről bővebben értesülni kivánkoznék, ingyen megkapja a' társaság rendszabásit 's egyéb nyomtatványit alulirt ügyviselőknél, kik is a' biztositási ajánlatokat átveszik, az azokra esendő dijak meghatározását az igazgatóság által megtétetik, 's végre megtörtént biztositás után a' biztositvány-polizzekrül gondoskodnak. Fölszólítatnak ennélfogva a' tüzveszély alá eső vagyonok birtokosi, hogy csekély és alig érezhető esztendei fizetés mellett magoknak biztositást vásárolván, mind saját mind családjaik jóllétét a' rettenetes tüzelem dulásai ellen bátorságba helyezzék. 3)

Kozma testvérek
az ausztriai első tüzbiztositó társaság ügyviselői Kecskeméten.

---

1) Ns Szabó István ur épületfakereskedő f. eszt. martz 26ikán meghalálozván, özvegye ns Katona Susanna asszony a' tisztelt közönséget bold. férje iránt több esztendő óta folytatott kereskedésében mutatott bizodalmaért szives köszönetet jelentvén, értesiti: hogy mind Komáromban mind Pesten nagy kiterjedésü épületfa-kereskedését ezentul is föntartandja, Komáromban Bellicz Benjamin, Pesten pedig Simig István uraknak fölügyelése és kormányozása alatt: annakokáért szolgalatját akár minemü épületfa-szerekre nézve mind kicsinyben mind nagyban továbbra is igen illendő ár mellett szivesen ajánlja, teljes bizodalommal megkérvén a' a' vásárlani kivánókat, ugy szinte minden kereskedési dologban értekezni szándékozókat, hogy akár személyesen Komáromban Bellicz Benjamin, és Pesten az „Arany óra" czimer alatt Simig István urakat megkeresni, akár pedig leveleiket 's utasitásikat hozzájuk intézni méltóztassanak. 3)

Alulirt alázatosan jelenti: hogy sz. György naptul kezdve lakását a' városház-utczából Weisz-házbul a' váczi-utczába Jüttner Károly ur házába a' „nagy Kristóf" átellenében változtatjameg. Nem mulaszthatja el egyuttal tartozó köszönetét mondani azon munkaltatási bizodalomért, mellyel a' magas Nemesség és igen tisztes Közönség iranta már több év óta viseltetik; részérül fő törekvése leend ezentul is ezen szives bizodalomnak mindenben megfelelni, főkép mivel munka készületei olly karban vannak, hogy a' legujabb bécsi és párisi divat szerint a' legrövidebb idő alatt, jól és csinosan és igen jutalmas áron készitheti el a' megrendelt aszonyi ruhamunkákat. 3)

Argauer Antal
Pest asszonyruha-szabó mester.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 9kén 8 láb. 0 hüv. 0 von.
„ 10kén 8 „ 1 „ 6 „
„ 11kén 8 „ 1 „ 0 „

1) Heckenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél épen most jelent meg, és találtatik, ezen czimű könyv:

Pesti levelek

irta Vajda Péter.

8rét Kassán 1835. Velinpap. 148 lap csinosan fűzve 1 ft. pengőben. 3)

---

1) Több más magyar uj munkán, földabroszok, himzési mustrák, iráspéldák, imádságos és levelező-könyvek, ifjusági irományok, utazásileirások, gazdasági és szakács-könyvek, románok, játékszini darabok és költemények, 's egyéb hasonlókon kivül

Müller könyvárosnál Pesten,

az uri-utcza kezdetén Serviták klastroma átellenében, még következő legujabb könyvek találtatnak: u. m.

Német Grammatika ahozvaló gyakorlásokkal német olvasókönyvvel és szókönyvvel együtt. A' németül tanúló magyar Ifjúság számára készitette Márton József Bécsben. 1835. 1 fl. 12 kr. — bekötve 1 fl. 24 kr. —

Extractus Benignarum Resolutionum Regiarum, pro Magistris Opificibus, eorundem Sodalibus et Tyronibus, Cehalibusque Regni Hungariae Contuberniis praescriptarum, concinnati et editi per Ignatium Kassics. Viennae 1835. 3 fl. —

Schematismus inclyti Regni Hungariae, Budae 1835. Compactum, 1 fl. 36 kr.

Kotzebue Agoston jelesb szindarabjai, 36 kötetkében, ékes kőmetszvénnyel, forditva többektül. Kassán 1835. A' 8dik kötet már épen megjelent. Előfizetési ár 20 kr.

Mezei Gazdaság' kézikönyve: Irta Burger János, Kassán, 1835. 2 kötet, kötve 4 fl. —

Militär-Schematismus des österreichischen Kaiserthumes. Wien, 1835. kötve 2 fl. 48 kr. —

Csokonai Vitéz Mihály nevezetesebb Poétai Munkái két kötetben a' szerző képével együtt. Kiadta Márton József. Bécsben 2 kötet, kötve 5 fl. — 2)

Jelentés gazdasági műszerekről.

Jelenti alulirt, hogy nála mindazon gazdasági műszerei, mellyek már sok helyen fölkapattak 's igen kedvező sikerrel használtatnak, ismét megjobbitva és olcsóbb áron találtatnak más többféle tulajdon uj találmányival együtt, mellyek közt nevezetesb: 1) a' kukoricza-morzsoló, mellyen 12 óra alatt 3 ember munkája által 60 pozsonyi mérő csutkárul leszedett és külön választott szemes kukoriczát morzsolhatni; 2) egy ujon talált daráló, mellyet két ember forgat, 's 12 óra alatt 12 pozs. mérő kukoriczát vagy más akármiféle gabonát megdarál; 3) többféle széna- vagy szalma-vágók; 6) burgonyát, répát, és tököt aprító többféle műszerek; 5) gyalogmalom; 6) só-őrlőmalom; 7) szőlő-malom; 8) mindenféle gabonát tisztitó vagy választó rosták. Járójószági erőre is készen találtatnak többféle műszerek: u. m. egy ló erőre készült akármiféle gabonát örlő malom, széna- vagy szalma-vágóval együtt, mellyen mind a' kettőn egyszerre is dolgozhatni; 2) lineator, cultivator, exstirpator és többféle ekék. A' cultivator, vagy kukoriczát és burgonyát (krumplit) feltöltő eke egy lóval és két emberrel annyit dolgozik egy nap mint 42 ember kézzel dolgozhatik; továbbá ezen gazdasági műszerek nem csak szemre vagy valami különös mechanismussal, hanem a' legegyszerűbb és minden faluhelyen használhatólag és tovabbi tartósságra készittetnek. Ajánlja végre alulirt hogy, valamint eddig úgy ezentul is minden megrendelt munkát a' kitűzött időre, minden kifogás és halogatás nélkül elkészit. Lakása és műszereinek raktára van Pesten a' kerepesi-úton gróf Beleznay-kert épületben 1311 szám alatt. *Szijj Sámuel* erőművész.

---

1) Tiszta bükkönyt, luczernát, és styriai lóhermagot, valamint mohar-magot a' legjobbat 's legillendőbb áron kaphatni Pesten

Preysz J. Andrásnál

a' Leopold-városban 3 korona-utczában 3)

Kerestetik egy gyógyszerészi practicans nem messze Pesthöz egy gyógyszertárba, elfogadható föltételek alatt. Közelebbrül értekezhetni Pesten Julier Mihály urral a' kigyóutczában a' gyógyszertár átellenében.

---

1) Bozsókon az uradalmi irószobában f. eszt. majus 11kén délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján, ugyan Bozsók helységében a' szeszes italok szabad mérési jusa, valamint a' pálinka-főzés, és ettül járuló urbéri üstpénzszedés, az urodalmi vendégfogadóval együtt 3 esztendőre u. m. e' f. eszt. novemb. 1sőjétül egész 1838 octobere utóljaig, haszonbérbe kiadatni fognak. 3)

---

1) Eladó major

Budán a' vár alatt, Nagy-Rochus-utczában 323 szám alatt. Áll kertből, melly 1475 □ ölre terjed, csinos lakó házat 7 szobával, üvegházzal, és egy góth csarnokot; udvarból melly szint, csürt, istállót, 3 szóbat, egy konyhát, 's pinczét foglal magában, és egy 3½ holdnyi kétszer kaszálható rétből A' feltételekről értesit hites ügyvéd Srányi János Pesten, Dunasoron Almásyházban 31 sz. alatt. 3).

---

1) HIRADÁS. A' nagymélt. Árvai Közbirtokosság részéről tudomásul tétetik, hogy f. eszt. majus 14kén ts Árva vármegyében, Árva-Váralján, az árvai Uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, úgymint pálinka-égetési és serfőzési jog, nem különben, pálinka, bor, és sermérés, és mészárszékek, négy tökéletesen elrendelt pálinka és serházzal, 's hozzá kapcsolt szántóföldekkel és rétekkel együtt folyó eszten. october 1jétől kezdve, több egymásután következő esztendőre összvesen, vagy kerületekenként, bérbe fognak kiadatni. A' bérleni kivánók ezennel a' mondott napra illendően meghivatnak. Árva-Váralján april 4kén 1835. 3)

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' Kamjonkai királyi kamarai uradalomhoz tartozó alább megnevezett királyi haszonvételek f.eszt novemb. 1sőjétől kezdve, egymás után következő három esztendőre bérbe fognak adatni, és ez iránt a' nyilványos árverés f. eszt. junius 2kán reggeli 9 órakor a' Kamjonkai királyi kamarai számadói hivatal irószobájában fog tartatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 10 pctes.bánatpénzzel, és egy esztendei haszonbérrel fölérő cautioval ellátva, megjelenni hivatalosak. A' bérlet többi feltételeit a' fennevezett számadói hivatal irószobájában az árverés előtt is megtudhatni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz tészen:

a' Jarabinai korcsma, és mészárszékért				30 fl.
az ottani kovácsműhelyért	—	—		1 —
a' Kamjonkai korcsma, és mészárszékért				85 —
az ugyan ottani kovácsműhelyért				1 —
a' Laczkovai italmérésért	—	—		10 —
a' Dolinyi legelőért	—	—	—	4 —
a' Jarabinai, 's Kamjonkai öt malom, mindegyikért	—	—	—	8f.pp

Budán aprilis 1sőjén 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik: hogy tek. Bács Vármegyében kebelezett kiváltságolt Baja mezővárosában f. e. april. 24én reggeli 9 órakor, jelesen az uj útczában találtató, ennekelőtte Áldásy Úrhoz, most pedig a' királyi fiscus tulajdonához tartozó, mintegy 15,000 mérőre való magtár, az ahoz épitett lakház, tágas udvar, égett téglábul készitett kút, és kert, továbbá ennek tőszomszédságában egy 822 ½ □ ölet foglaló üres házhely, 's végtére a' Kis-Csávolyi utczában egy ház fészerrel, és istállóval, nem különben szintennek udvarában levő száraz, és olaj-sutu malom, minden műszereivel, együtt nyilványos árverés útján (a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' helybenhagyása világos fentartása mellett) a' bánatpénz előleges letétele kötelességével a' legtöbbet igérőnek kész pénzért a' hely szinén eladatni, vagy pedig a' környülményekhez képest kibéreltetni fognak, az illető föltételeket idóközben is az apathini királyi kamarai fiscalis, vagy pedig a' királyi bajai sóhivatalnál bővebben megérthetni. Budán april 11én 1835. 3)

---

3). HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. april 27ikén a' tokaji kir. urodalom részérül következő haszonvételek fognak a' többet igérőknek szokott árverés utján csakugyan f. eszt. nov. 1sőjétül számitandó 3 esztendőre haszonbérbe kiadatni, ugymint:

Tokaj városában az „Arany-sas" nevü nagy vendégfogadó, az országos vásárok alkalmával; ugy nem különben szinte Tokaj városában a' hus-mérés és szalonna-árulás haszonvétele.

Tarczal városában a' „Fekete-sas" czimü vendégfogadó, az országos vásárok alkalmakor szabad ital-mérés jussal, a' piaczi korcsma, és Csukaház nevü korcsmaházak, négy kereskedési bolt és a' halászat.

Tisza-Ladány helységében két száraz malom; valamint végre Balsán a' mészárszék és halászat.

Kiknek tehát ezen előszámlált haszonvételek kibérlésire kedvük volna, ne terheltessenek a' fen kitüzött határnapon reggeli 9 óra tájban Tarczalon az urodalmi tiszttartói háznál szükséges bánatpénzzel fölkészülve megjelenni. Budán martz. 14. 1835. 3).

---

2) Szab. kir. Pest Városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60. szám alatt levő úgy nevezett Paschgall-major, hozzá tartozandó, öszvesen 9481. □ ölből álló kerti telekkel együtt, az illető tulajdonos árvák kivánságára folyó 1835. eszt. aprilis 27. napján, reggeli 10 órakor, a' fen nevezett hivatalban, árverés utján el fog adatni; — hol is az eladás föltételeit előre megtudhatni. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. királyi udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kamarai tiszttartóság részéről 2,327 akó, 1834iki termésbeli hegyi bor folyó eszt. aprilis 23án Paulis mezővárosában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal irószobájában tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek részenkint, 's azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aprilis 4én 1835. 3)

---

3) Haszonvétel hirdetés. Tek. Torontál vgyében keblezett 's komori Bedekovics Tamás kir tanácsost 's ennek unokáját Márkot Kecsa 's Klary faluiban, és Hettin pusztáján illető részjószág, mellyhez 8 egész, 7 fél, 1 fertály és 2 nyolczad urbéri telkes —'s 19 zsellérház nem különben 14 láncz szorgalom föld, 13½ láncz szőlő 's 209 láncz elkülönzött, és még más sokkal nagyobb terjedékü közös majorsági földek, két cseléd ház istalló és fészer tartoznak, minden ezen birtokot illető úri haszonnal és jövedelemmel sz. kir. Temesvár városban f. e. majus 1sőjén délelőtti órákban Paulovics Konstantin ügyvéd és táblabiró urnál tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőnek 1835 nov. 1jétől számitandó hat esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' föltételeket megtudhatni az érdeklett 's Temesváratt (Stockimeisen) nevezett házban lakó ügyvéd urnál. 3).

---

3) Ezennel köz hirré tétetik: hogy a' tek. Marczibányi nemzetség majoratusi jószágaihoz tartozó nemes Szerém 'vármegyében, Újvidék sz. kir. városhoz félórányi távolságra fekvő Kamenitza mezővárosában, az uradalmi kertben találtató minden nemü kül, és belföldi plánták, növények, és virágok, nem különben különbféle magyar német, franczia, olasz, és deák nyelven szerkesztetett könyvek, úgy szinte több rajzolatok, és rézmetszések, kótyavetyén a' legtöbbet igérőnek e' folyó 1835 esz. majus 18ik és következő napjain eladatni fognak. A' növények, virágok és könyvek lajstromát, Újvidéken, Huber Zsigmond ügyvéd urnál, Kameniczán pedig az uradalmi kanczellariában megtekinthetni. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 12kén	7 láb.	7 hüv.	9 von.
„ 13kén	7 „	3 „	9 „
„ 14kén	7 „	4 „	0 „
„ 15kén	7 „	7 „	0 „

2) Több más magyar uj munkán, földabroszok, himzési mustrák, iráspéldák, imádságos és levelező-könyvek, ifjusági irományok, utazásileirások, gazdasági és szakács-könyvek, románok, játékszini darabok és költemények, 's egyéb hasonlókon kivül

Müller könyvárosnál Pesten,

az uri-utcza kezdetén Serviták klastroma átellenében, még következő legujabb könyvek találtatnak: u. m.

Német Grammatika ahozvaló gyakorlásokkal német olvasókönyvvel és szókönyvvel együtt. A' németül tanúló magyar Ifjúság számára készitette Márton József Bécsben. 1835. 1 fl. 12 kr. — bekötve 1 fl 24 kr. —

Extractus Benignarum Resolutionum Regiarum, pro Magistris Opificibus, eorundem Sodalibus et Tyronibus, Cehalibusque Regni Hungariae Contuberniis praescriptarum, concinnati et editi per Ignatium Kassics. Viennae 1835. 3 fl. —

Schematismus inclyti Regni Hungariae, Budae 1835. Compactum, 1 fl. 36 kr.

Kotzebue Agoston jelesb szindarabjai, 36 kötetkében, ékes kőmetszvénnyel, forditva többektül. Kassán 1835. A' 8dik kötet már épen megjelent. Előfizetési ár 20 kr.

Mezei Gazdaság' kézikönyve: Irta Burger János, Kassán, 1835. 2 kötet, kötve 4 fl. —

Militär Schematismus des österreichischen Kaiserthumes. Wien, 1835. kötve 2 fl. 48 kr. —

Csokonai Vitéz Mihály nevezetesebb Poétai Munkái két kötetben a' szerző képével együtt. Kiadta Márton József. Bécsben 2 kötet, kötve 5 fl. — 2)

---

2) Heckenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél épen most jelent meg, és találtatik, ezen czimű könyv:

Pesti levelek

irta Vajda Péter.

8rét Kassán 1835. Velinpap. 148 lap csinosan fűzve 1 ft. pengőben. 3)

A'Balaton-Füredi Savanyuvizről.

Fürednek a' mult nyáron elégett épületei nemcsak hogy már ujra fölépültek, hanem jobbára egy emelettel följebb is vétettek, ugy hogy az eddigi alkalmaztatásokon kivül jelenleg hetven tökéletesen fölbutorozott nagyobb kisebb szobánál több áll készen az ide vágyó Vendégek befogadására; mellyek iránt előre rendeléseket tehetni a' földes uraság részérül közelebb kinevezett épületi gondviselő n. Étsi László urnál, ugy szinte Glazer Lipót vendéglőnél, a' savanyuvizes üvegek töltögetése tárgyában pedig Kunczy Janos gyógyszerárus fog az őt megkeresőknek akár tusténti szolgálattal módban hagyásához képest, a' mult évi mostanra is meghagyott árszabás szerint eleget tenni.

Ez uttal köztudomásul tétetik még az, hogy az uraság a' hideg fürdőket is három uj hajlékkal szaporittatta meg.

Mindezek mellett a' szobák és fürdők bére megmarad az idénre is a' tavalyi mód szerint, ugymint:

	kr. p.
Egy fölbutorozott nagyobb szobáért majus és junius hónapokban 's augusztus 16kától fogva, ágybeli 's gyertya nélkül naponként	24
Egy kisebb szobától a' fenirt időszakban, azon módon	18
Egy elsőbb rendbelitől julius hónapban augusztus közepeig	36
Egy másik rendbelitől ugyan ez időben a' feljebbi módon naponként	24
Meleg fürdők:	
Egy külön fürdőtül a' felső sorban	19⅕
— — — az alsó sorban — —	14⅖
Egy közönséges fürdőtül hol 6 kád vagyon	4⅘
— — — 20 kád vagyon — —	3⅕

Mi a' kosztot, alkalmaztatást, hideg és melegitett tóvizi fürdést, savanyuvizes üvegek töltögetését 's több eféleket illeti, ezek iránt helyben a' savanyuvizen, bővebb értesitést adand, az e' részben urodalmi pecsét alatt kiadandó 's nyilványosság végett ottan kitüzendő árszabás. Költ Tihanyban az urodalmi irószobában martz 31. 1835. 3)

---

1) HIRDETÉS. Sz. kir. Szeged városa polgármesteri hivatalában f. eszt. junius 16ikán reggeli 9órakor e' következő haszonvételek adatandanak 3 egymásután következő esztendőre árverés utján haszonbérbe, u. m. 1) Helyben a' serfőzés jusa, hozzá kivántató épületekkel és eszközökkel. 2) A' mészárlás jusa kilencz székkel, vágóhiddal, 's a' székekben megkivánlató eszközökkel, 's a' Körös viz mentében helyezett 1000 holdbul álló pusztával. 3) Az élésházi 4ik, 5ik, 6ik, 10ik, 12ik, és 13ik számu boltok. 4) Tek. ns Torontal vmegyében kebelezett Uj-Szeged mvárosában a' mészárlás jusa. 5) Tek. ns Csongád vmegyében helyezett Kis-Telek helységében a' portékás holt, 2 szobából, egy konyhából, egy kamarából, istállókbul 's pinczébül álló épulettel. 6) Nagy vendegfogadó, melly 7 szobából, 's konyhából, 2 kamarából, 2 pinczébül, 1 szinbül, 3 istállóbul, 1 hambárbul 's mészárszékbül áll 7) 80 hold allodialis föld. — A' föltételeket a' polgármesteri és számvevői hivatalben bővebben megtudhatni. 2)

---

1) Sz. kir. Szeged városa utczainak kővel leendő kirakatásához magkivántató 2500 kubik öl köveknek töretletése 's helybeszállittatása iránt a' polgármesteri hivatalban f. eszt. augusztus 3án reggeli 9 órakor árverés fog tartatni mellyre a' vallalkozni kivánók szükséges bánatpénzzel megjelenni ezennel fölszólittatnak. 2)

---

1) Mélt gróf Tige Lajos ur ő nagysága Tisza-Kürthi tiszttartói hivatala részérül ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. majus 8ikán tek. ns Heves vmegyében, a' Tisza mellett, Czibakháza szomszédságában fekvő Tisza-Kürth helységében, több haszonvehető jármos ökör, gulyabeli tenyésztésre alkalmas bikák, fijas és meddő tehenek, 4, 3, 2, 1 esztendős tinok és üszők, a' többet igérőknek reggeli szokott órák.

ban tartandó árverés utján, azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók ezennel illendően meghivatnak. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy sz. kir. Debreczen városa következendő haszonvételei: ugymint 1ször a' csukás vendegfogadó 2szor a' koscherbor mérés; 3szor a' ludas vendégfogadó; 4er a' mátai vendégfogadó, és vám; 5ör az elepi vendégfogadó; 6or a' baraki vendégfogadó; 7er az óháti, és hortobágyi halászat; 8or a' külső kávéház, 9er a' serfőzés, és árulás; 10er a' vám 11er a' szelesi mészárszék; 12szer a' csapó-utczai kapu előtt levő mészárszék; — az ottani városházán folyó eszt. septemb. 2án tartandó nyilvános árverés utján három egymásután következendő. 's folyó eszt. novemb. 1jétől számítandó esztendőre, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. A' kiknek tehát ezek kibérlésére kedvök volna, szükséges bánatpénzzel ellátva, a' fenemlített napon, és helyen megjelenni el ne mulassanak. Budán april. 10én 1835. 3).

---

1) HIRDETÉS. Az Egyházi alapitvány javakhoz tartozó ns Bihar vmegyében Nagy-Váradhoz közel, Szent András, Ó, és Ujpalota, valamint Sz. János határai között fekvő, 580 holdból álló ugy nevezett Vadászi puszta, az abban levő korcs maházzal, guba-kalló, vadászat, halászat, és a' keresztül folyó Pecze vizének minden haszonvételivel folyó eszt. junius 2ik napján Nagy-Váradon reggeli 9 órakor a' fiók-pénztár hivatalában tartandó közönséges árverés utján f. 1835 nov. 1sőjétül kezdvén 3 egymásután következő haszonbérbe fog adatni. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy az Ungvári kir. kam. uradalomhoz tartozó alább kijegyzett királyi haszonvételek, folyó eszt. julius 23kán Ungváron a' kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek folyó oszt. novemb. 1sőjétől kezdendő részint három, részint hat egymásután következő esztendőre bérbe adatni fognak nevezetesen: az Ungvári nagy vámhid, az Ungvári, és Nagy-Bereznai vásárok jövedelme, a' „fejérhajó" nevezetü Ungvári vendégfogadó' közelében lévő négy kereskedő bolt, az Ungvári Czigányoczi, és Uzsoki fürdő, a' „korona" és „feketesas" nevezetü Ungvári két nagy vendégfogadó, a' korcsmák, és pálinkaházak: Alsó-Domonya, Czigányocz, Darócz, Kereknye Lakart, Radváncz, Dubrinics, Kis-Turicza Kis-Pasztély, Kis-Berezna, Mokra, Mintse, Nagy-Turiczna, Nagy Berezna, Ószemere, Paszika, Porosko, Polena, Perecseny, Rako, Turja-Remete, Uj Kemencze, Uj-szemere, Vorocsó, Vucsinka, Zabrogy, Zaricso, Zauszina, Begenyat-Pásztély, Bukócz, Csernoholova, Domasina, Huszna, Knyahina, Kosztyona Pasztély, Oroszmocsár, Rosztoka-Pásztély, Szucha, Sztavna, Szolya, Sztriczava, Szmerkova, Ticha, Uzsok, Wiska, Voloszánka, és Záhorb helységeikben; a' Kereknyei száraz malom, valamint az Ó-Kemenczei, Dubrinicsi, Turja — Remetei, Zábrogyi, és Csernoholovai vi i malmok; végre a' Turja Remetei mészárszék — A' bérleni szándékozók a' fenjegyzett helyen, és napon elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. — Ezen árverésben izraëliták is részt vehetnek, kivévén azonban a' feljebb megnevezett hidvámi, és vásári jövedelmeket, fürdőket, korona, és fekete sas czimü Ungvári vendégfogadókat, és malmokat. Kiköttetik továbbá, hogy ha ezen árverés alkalmával az árverők ajánlati hoszabb idei bérletre el nem fogadhatóknak találtatnának, a' kir. kam. Uradalom az illető bérlet idejét előleg egy esztendőre leszálíthassa. Az árverés után semmiféle ajánlatok nem fogadtatnak el. Budán aprilis 10kén 1835 3)

---

1) Hirdettetik: hogy tek. Marczibányi Nemzetség' majoratusi jószágaihoz tartozó, 's tek. Csanád Vármegyében fekvő Tornya mvárosában, az uradalmi szarvasmarhák közül 2 öreg bika, 3 darab harmadfüves bika, és 4 darab tavalyi bika borju; nem különben 32 öreg tehén, 13 darab negyedfüves tehén, 10 darab harmadfüves tehén, és 3 darab tavalyi üsző, közönséges árverés utján, folyó 1835ik eszt. junius 30ik napján, kész pénzért eladatni fognak. 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara részéről a' bormérási haszonvételnek t. Krassó vmegyéb n keblezett Oravicza helységében „a' fejér galambnál"; — Csiklován „a' zöld fánál", — Steyerdorfon „az arany fejszénél", valamint a' serfőzési haszonvételnek Csiklován. f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az árverési határnap f. eszt. julius 15ikére határoztatván, az árverés ez nap reggeli 9órakor Oraviczán a' kir. bányaigazgatósági irószobában fogtartatni, hol az illető föltételeket korábban is megtudhatni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Oraviczán a' fejér galambra nézve 67 fr., — Csiklován a' zöld fára 70 fr., Steyerdorfon az arany fejszére 15 fr., valamint ugyan Csiklován a' serfőzési jusra 35 fr. pengőben. Min felül az árverők tartoznak mind viseletjökrül mind pedig vagyoni körülményikről kellő bizonyitványokat előmutatni. Budán april 14. 1835 3)

---

1) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. k. u. Kamara részérül: a' bormérési haszonvételnek t. Krassó vmegyében kebelezett Moldova mvárosában „a' vörös ökörnél, — Rezsiczán az „arany sasnál" és „három liliomnál", — és Ferenczfalván „a' szarvasnál" és és fejér keresztnél", — f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az arverési határnap Moldovára nézve f. eszt. junius 30ikára, Rezsicza és Ferenczfalvára nézve pedig julius 6ikára határoztatott. Az árverés mondott napokon délelőtti 9 órakor Moldován és Rezsiczán az illető kir. tisztségi irószobában fog tartatni, hol a' bérlés közelebbi föltételeit előre is megtekinthetni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Moldován a' vörös ökörre 33 fr., — Rezsiczán az arany sasra 20 fr., — a' három liliomra 35 fr., — Ferenczfalván pedig a' szarvasra 21 fr., 's a' fejér keresztre 17 fr. pengőben. Ezen kivül az árverők tartoznak mind viseletjökrül mind vagyoni állapotjukról kellő bizonyitványt előmutatni. Budán april 14. 1835. 3)

2) Tiszta bükkönyt, luczernát, és styriai lóhermagot, valamint mohar-magot a' legjobbat 's legillendőbb áron kaphatni Pesten

Preysz J. Andrásnál
a' Leopold-városban 3 korona-utczában 3)

---

2) Bozsókon az uradalmi irószobában f. eszt. majus 11ikén délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján, ugyan Bozsók helységében a' szeszes italok szabad mérési jusa, valamint a' pálinka-főzés, és ettül járuló urbéri ütpénzszedés, az urodalmi vendégfogadóval együtt 3 esztendőre u. m. e' f. eszt. novemb. 1sőjétül egész 1838 octobere utóljaig, haszonbérbe kiadatni fognak. 3)

---

2) Eladó major

Budán a' vár alatt, Nagy-Rochus-utczában 323 szám alatt. Áll kertből, melly 1475 □ ölre terjed, csinos lakó házat 7 szobával, üvegházzal, és egy góth csarnokot; udvarból melly szint, csürt, istállót, 3 szobát, egy konyhát, 's pinczét foglal magában, és egy 3½ holdnyi kétszer kaszálható rétből A' feltételekről értesit hites ügyvéd Srányi János Pesten, Dunasoron Almásyházban 31 sz. alatt. 3)

---

2) HIRADÁS. A' nagymélt. Árvai Közbirtokosság részéről tudomásul tétetik, hogy f. eszt. majus 14kén ts Árva vármegyében, Árva-Váraljan, az árvai Uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, úgymint pálinka-égetési és serfőzési jog, nem különben, pálinka, bor, és sermérés, és mészárszékek, négy tökéletesen elrendelt pálinka és serházzal, 's hozzá kapcsolt szántóföldekkel és rétekkel együtt folyó eszten. october 1őjétől kezdve, több egymásután következő esztendőre összvesen, vagy kerületekenként, bérbe fognak kiadatni. A' bérleni kivánók ezennel a' mondott napra illendően meghivatnak. Árva-Váralán april 4kén 1835. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' Kamjonkai királyi kamarai uradalomhoz tartozó alább megnevezett királyi haszonvételek f. eszt novemb. 1sőjétől kezdve, egymás után következő három esztendőre bérbe fognak adatni, és ez iránt a' nyilvanyos árverés f. eszt. junius 2kán reggeli 9 órakor a' Kamjonkai királyi kamarai számadói hivatal irószobájában fog tartatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 10 pctes. bánatpénzzel, és egy esztendei haszonbérrel fölérő cautioval ellátva, megjelenni hivatalosak. A' bérlet többi feltételeit a' fennevezett számadói hivatal irószobájában az árverés előtt is megtudhatni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz tészen:

a' Jarabinai korcsma, és mészárszékért			30	fl.
az ottani kovácsműhelyért	—	—	1	—
a' Kamjonkai korcsma, és mészárszékért			85	—
az ugyan ottani kovácsműhelyért		—	1	—
a' Laczkovai italmérésért	—	—	10	—
a' Dolinyi legelőért	—	—	4	—
a' Jarabinai, 's Kamjonkai öt malom, mindegyikért	—	—	8	f.pp

Budán aprilis 1sőjén 1835. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik: hogy tek. Bács Vármegyében kebelezett kiváltságolt Baja mezővárosában f. e. april. 24én reggeli 9 órakor, jelesen az uj útczában találtató, ennekelőtte Áldásy Úrhoz, most pedig a' királyi fiscus tulajdonához tartozó, mintegy 15,000 mérőre való magtár, az ahoz épitett lakház, tágas udvar, égett téglábul készitett kút, és kert, továbbá ennek tószomszédságában egy 822½ □ ölet foglaló üres házhely, 's végtére a' Kis-Csávolyi utczában egy ház fészerrel, és istállóval, nem különben szintennek udvarában levő száraz, és olaj-sutu malom, minden műszereivel együtt nyilványos árverés útján (a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' helybenhagyása világos fentartása mellett) a' bánatpénz előleges letétele kötelességével a' legtöbbet igérőnek kész pénzért a' hely szinén eladatni, vagy pedig a' környülményekhez képest kibéreltetni fognak, az illető föltételeket időközben is az apathini királyi kamarai fiscalis, vagy pedig a' királyi bajai sóhivatalnál bővebben megérthetni. Budán april 11én 1835. 3)

---

2) Festék- és máz-szerek.

Hellmer József képiró és polg. festőmester Pesten a' kishid-utczában a' Vadászkürtnél boltot nyitott, mellyben képirói és festési munkákra szükséges, finomra dörzsölt festékeket és mindenféle lackokat és olajmázokat (Firnisze) árul ugy készitve hogy azonnal használhatók, különben pedig hamar száradnak 's minden időviszontagságot kiállanak. E' festékek és máz-szerek árai átaljában igen jutalmasak. 3)

---

3) HIRDETÉS, melly által a' nagymélt. magy. királyi udv. Kamara rendeléséből közzé tétetik: hogy tek. Ugocsa vmegyében fekvő Tisza-Ujlak mvárosban levő királyi haszonvételek, u. m. korcsmák, ser- és palinkafőző házak, azokhoz tartozó edényekkel, szerszámokkal és egyéb épületekkel, valamint a' mészárszék, vizimalmok, a' tiszai rév-vám és szabad halászat e' f. 1835 majus 18ikán ugyancsak Tisza-Ujlakon a' helybeli urodalmi szamtartósági kanczellariában szokott délelőtti órákban köz árverésre fognak bocsáttatni, és ugyan ezen 1835 eszt. novemb. 1sőjétül kezdve egymásután következő három, vagy hat esztendőre a' többet igérőnek előmutatandó elégséges biztosság mellett, pengő pénzben kötendő 's évnegyedenkint előre lefizetendő bérért arendába kiadatni. Bérleni kivánkozók a' fen kitett napra és helyre, hol a' haszonbérlés föltételeit is megtudhatják, reggeli 9 órára úgy készülve kéretnek megjelenni: hogy a' 400 pengő frban megállapitot banatpénzt, melly az árverés végeztével az árendát megnyerőnek arendális summájába betudatni, másoknak pedig visszaadatni fog, a' fennevezett kir. számtartó-tisztségnek előre lefizet hessék. Budán martz. 4ikén 1835. 3)

---

3) F. eszt. april. 27ikén Szepes vmegyében a' szomolnoki kir. bányakamarai urodalomhoz tartozó alsó-hutai, ugy nevezett Pauker vendégfogadója, mellyben a' korcsmáros lakásán kivül, tágas borivó ház, pincze, 4 vendég szoba és kocsiszin találkozik, a' pálinka-főzési és pálinka- 's bormérési jussal és vámhaszonnal együtt, f. 1835 novemb. 1sőjétül 1837 october útóljaig tartó két esztendőre nyilványos árverés utján, 's a' kincstári haszonbérléseknél szokott föltételek 's fensőbb jóváhagyás alatt, ujabb haszon-

bérbe kiadatni fog. Bérleni szándékozók szükséges bizonyitványokkal 's jótálló irományokkal fölkészülve a' mondott nap reggeli 9órakor megjelenni hivatalosak. Az árverés előtt leteendő bánatpénz 42 for. pengő. Zsidók fensőbb rendelésnél fogva ez árverésben részt nem vehetnek. A' szerződés többi föltételeit megtudhatni korábban is a' főhivatali irószobában vagy a' helybeli tisztartó-hivatalnál. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendelésébül közhirré tétetik: hogy sz. kir. Kassa városa részérül következő haszonvételek u.m. Forró helységében levő malom és vendégfogadó, nem különben Garadna és Szebenye pusztán levő vendégfogadó, végre Miszloka helységében találkozó korcsma — f. eszt. majus 9ikén Kassán tartandó nyilványos árverés utján csakugyan f. 1835 novemb. 1sőjétől számitandó 3 esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. Kiknek tehát azok kibérlésére kedvük lenne a' fönirt napra és helyre szükséges bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Budán martz. 20. 1835. 3).

---

2) **Kettő egy helyett**

5 pengő forintért.

Pesten Ofenheimer Sándor Posztó-kereskedőnél, a' nagy és igen érdekes KUNSCHÜTZ Lotteria

3. huzására

az 1sső huzás fog történni május 30dikán vásárlott 1 sorshoz

1 sors a' Terézia fürdő Lotteriájából,

mellyben a' terv szerint sok nyerés lesz 's kihuzatása aprilis 27ikén fog megesni, ingyen adatik ráadásul, 's a' két sors ára csak 5 for. p. p. és ezen lehet

500,000 for. b. b. nyerni.

A' Terézia fürdő Lotteriájából egyes sorsnak ára 2 ft. 12 kr. p. p.

A' Hütteldorfi Lotteria nyerő sorsai ugyanott kifizettetnek vagy fizetés helyett is elfogadtatnak 2)

---

2) Alulirt köz hirül teszi: hogy f. eszt. majus 15kén az eczet- (fejér és vörös) rozsólis- és liqueurfőzést elkezdendi, 's az ecztet mind itcze mind akószámra, a' rozsolist és liqeurt pedig csupán akó számra a' lngjutalmasb áron árulandja Kecskeméten az első tizedben vásár-utczában az úgy nevezett Szeleyháznál 3) *Bai Szabó János.*

---

2) Az ausztriai első TŰZKÁR-TÉRITŐ TÁRSASÁG igazgatósága Bécsben, szakadatlanul igen jutalmas dijak mellett biztosit tűz veszélyek ellen mindenféle HÁZAKAT és EPÜLETEKÉT ugy egészben valamint egyes és a' tüzveszély alá inkább eshető részekben, — továbbá GAZDASÁGI- és ÁRUSZÜLESÉGEKET (Vorräthe), GYÁRI KÉSZÜLETEKET, MASCHINÁKAT, MALMOKAT és JÁRÓ JÓSZÁGOT. Ki ezen intézetnek, melly a' birodalom minden részeiben egyedül csak tüzkár biztositásra terjeszkedik, szerkezetérül és derékségérül bővebben értesülni kivánkoznék, ingyen megkapja a' társaság rendszabásit 's egyéb nyomtatványit alulirt ügyviselőknél, kik is a' biztositási ajánlatokat átveszik, az azokra esendő dijak meghatározását az igazgatóság által megtétetik, 's végre megtörtént biztositás után a' biztositvány-polizzekrül gondoskodnak. Fölszólítatnak ennélfogva a' tüzveszély alá eső vagyonok birtokosi, hogy csekély és alig érezhető esztendei fizetés mellett magoknak biztositást vásárolván, mind saját mind családjaik jóllétét a' rettenetes tüzelem dulásai ellen bátorságba helyezzék. 3)

Kozma testvérek

az ausztriai első tüzbiztositó társaság ügyviselői Kecskeméten.

---

2) Ns Szabó István ur épületfakereskedő f. eszt. martz. 26ikán meghalálozván, özvegye ns Katona Susanna asszony a' tisztelt közönséget bold. férje iránt több esztendő óta folytatott kereskedésében mutatott bizodalmaért szives köszönetet jelentvén, értesíti: hogy mind Komáromban mind Pesten nagy kiterjedésü épületfa-kereskedését ezentul is föntartandja, Komáromban Bellicz Benjamin, Pesten pedig Simig István uraknak fölügyelése és kormányozása alatt: annakokáért szolgálatját akár minemü épületfa-szerekre nézve mind kicsinyben mind nagyban továbbra is igen illendő ár mellett szivesen ajánlja, teljes bizodalommal megkérvén a' a' vásárlani kivánókat, ugy szinte minden kereskedési dologban értekezni szándékozókat, hogy akár személyesen Komáromban Bellicz Benjamin, és Pesten az „Arany óra" czimer alatt Simig István urakat megkeresni, akár pedig leveleiket 's utasitásikat hozzájuk intézni méltóztassanak. 3)

---

3) **Ártézi kut-fúrók eladása.**

Azon furók, mellyekkel Sz. Fejérvárott az artézi fürdő kutja egy pár év előtt olly czélirányosan furatott, 's azóta folyvást divatoz, — a' hozzá valókkal együtt Faddon (Tolnában) a' Dunapartján a' kamarai épületben, minden órán, már csak belső vas értékjükért is megszerezhetők. 3)

---

2) Alulirt alázatosan jelenti: hogy sz. György naptul kezdve lakását a' városház-utczábul Weisz-házbul a' váczi-utczába Jüttner Károly ur házába a' „nagy Kristóf" átellenében változtatjameg. Nem mulaszthatja el egyuttal tartozó köszönetét mondani azon munkáltatási bizodalomért, mellyel a' magas Nemesség és igen tisztes Közönség iranta már több év óta viseltetik; részérül fő törekvése leend ezentul is ezen szives bizodalomnak mindenben megfelelni, főkép mivel munka készületei olly karban vannak, hogy a' legujabb bécsi és párisi divat szerint a' legrövidebb idő alatt, jól és csinosan és igen jutalmas áron készítheti el a' megrendelt aszonyi ruhamunkákat. 3)

Argauer Antal

Pesti asszonyruha-szabó mester.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 16kén 7 láb. 7 hüv. 0 von.

„ 17kén 7 „ 6 „ 6 „

1) *Hekenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél*
váczi-utczában 39 szám alatt épen most jelent meg és találtatik:

Valkó Béla Lipolt
hites Ügynök

Munkáji.

Pantheon 2 kötet. Srét 1835. Budán postapap. csinosan füzve 1 ft 20. Velinpap. 1 ft 40 peng.

Iső kötet tartalma:

1. Bélai és Felsőlieszkói Lieszkóvszky Gáborhoz
2. Stáhly Ignátzhoz
3. Wargha, szül. Kelepecz Annához
4. Aggteleki Bujanovics Lukácshoz
5. Egy Kanári Tetemei fönött
6. Jordánszky Elekhöz
7. Ifjabb galánthai Gr. Eszterházy József-, 's hitese-, rátki és salamonfai Barthodeiszky Rozáliához
8. Barthodeiszky, szül. Galánthai Gr Eszterházy Teréziához
9. Ismét ifjabb Gr. Eszterházy Józsefhöz
10. Nyitraivánkai Kossovich Károl és Pálhoz
11. Sárdi Somsich Pongrátzhoz
12. Gr. de la Motte Antalhoz
13. Eorm. F., szül. Br. Teréziához
14. Ismét Barthodeiszky, szül. Gr. Eszterházy Teréziához
15. Szebeni Pálhoz
16. Ismét Barthodeiszky; szül. Gr. Eszterházy Teréziához
17. Ismét Lieszkóvszky Gáborhoz
18. Klauzál Imréhöz
19. Hencze Istvánhoz
20. Nyitrazerdahelyi Zerdahelyi Lőrintzhöz
21. Vurum Józsefhöz
22. Fölirások a) b) c) d)
23. Galánthai Hrg Eszterházy Pálhoz
24. Egy Széphöz
25. Egy Névtelenhöz
26. Nyitraivánkai Kossovich Irmához
27. Sárvári 's Felső-Vidéki Gróf Széchenyi István és Hadadi Baró Wesselényi Miklóshoz
28. Barátaimhoz
29. Seide Karolinához

IIdik kötet tartalma:

1. I. Ferentzhöz
2. Korosabb galánthai Gr. Eszterházy Györgyhöz
3. Jordánszky Elekhöz
4. Szlemenics Pálhoz
5. Orgler Józsefhöz
6. Bélai és felsőlieszkói Lieszkóvszky Gáborhoz
7. Ifjabb galánthai Gr. Eszterházy Györgyhöz
8. Tipula Péterhöz
9. Szlemenics, szül. Völflingszéd Annához
10. Hubácsek Ferenczhöz
11. Nyitraivánkai Tóth Károlyhoz
12. Sorecz Imréhöz
13. Lieszkóvszky, szül. szabaji Csech Örzsebéthöz
14. Rothammer Ludovikához
15. A' kegyes Atyákhoz
16. Bélai és felsőlieszkói Belánszky Józsefhöz
17. Pétheőfalvi Uzovics Iványhoz
18. Ivó Irgalmas Baráthoz
19. Ocskói Ocskay Ignátzhoz
20. A' felsőkörösképyi Templom Fölszentöltetésére
21. Ismét Jordánszky Elekhöz
22. V. Ferdinandhoz
23. Ismét Belánszky Józsefhez
24. Báró Wenkheim Bélához
25. Seide, szül. Fóris Magdolnához
26. Tóth, szül. nyitraivánkai Kossovich Annához
27. Kisfaludi Kisfaludy Károl és Kazinczy Ferentz Hamvai fönött
28. Czinke Ferentzhöz
29. Nyitraivánkai Tóth Ninihöz
30. Ismét Tóth Károlhoz

---

1) Eladó Patika

Egy népes, 40 ezer lelket magában foglaló városban, hol csak két patika van, az egyik legjobb állapotban lévő patika szabad kézből eladandónak hirdettetik. A' vevésre hajlandók ez iránt közelebb tudósitást postabérmentes leveleikre Török Fridrik ur pesti gyógyszer-kereskedése által vehetnek. 3)

---

1) A' legelső 's legbecsesebb hazai Champagnei Bor árleszállítása.

Kedvező körülmények a' készitő Társaságot arrá birak, hogy ezen közösen ismért és kedvelt bora árát mostantul fogva még lejebb szállíthassa ugy hogy a' mai naptól kezdve EGYEDÜLI RAKHELYEBEN Pesten Török Fridrik ur gyógyszer-kereskedésében vehetni:

1. palaczk fejér valamint vereses champagnei bort: csak 1 ft. 8 kr. pengő vagy 2 ft. 50 kr. váltó pénzben. 3)

1) A' kegyes hagyományi javakhoz tartozó Taksonyi jószágban f. eszt. majus 26ikán árverés utján 3747 pozs. mérő kétszerbuza, és 639 pozs. m. árpa fog eladatni; nem különben az ugyan azon jószághoz tartozó vadászat, és urasági kisebb magtár haszonbérbe adatni.

Tek. Esztergam vmegyében a' Csolnoki urodalomban junius 2ikán tartandó árverés alkalmával 649 akó fejér, és 66 akó vörös ó borok a' többet igérőnek eladatnak. 3)

Viszszahuzás

Az Értesitő 30 és 31ik számában f. e. majus 14ik napjára hirdetett árverése az árvai urodalom részéről haszonbérbe kiadandó királyi haszonvételeknek, ezennel visszahuzatik.

---

2) Mélt. gróf Tige Lajos ur ő nagysága Tisza-Kürthi tisztartói hivatala részérül ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. majus 18ikán tek. ns Heves vme-

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

gyében. a' Tisza mellett, Czibakháza szomszédságában fekvő Tisza-Kurth helységében, több haszonvehető jármos ökör, gulyabeli tenyésztésre alkalmas bikák, fijas és meddő tehenek, 4, 3, 2, 1 esztendős tinok és üszők, a' többet igérőknek reggeli szokott órákban tartandó árverés utján, azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók ezennel illendően meghivatnak. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik: hogy tek. Bács Vármegyében kebelezett kiváltságolt Baja mezővárosában f. e. april. 24én reggeli 9 órakor, jelesen az uj úteában találtató, ennekelőtte Áldásy Úrhoz, most pedig a' királyi fiscus tulajdonához tartozó, mintegy 15,000 mérőre való magtár, az ahoz épitett lakház, tágas udvar, égett téglából készitett kút, és kert, továbbá ennek tőszomszédságában egy 822½ — ölet foglaló üres házhely, 's végtére a' Kis-Csávolyi utczában egy ház fészerrel, és istállóval, nem különben szintennek udvarában levő száraz, és olaj-sutu malom, minden műszereivel együtt nyilványos árverés útján (a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' helybenhagyása világos fentartása mellett) a' bánatpénz előleges letétele kötelességével a' legtöbbet igérőnek kész pénzért a' hely szinén eladatni, vagy pedig a' környülményekhez képest kibéreltetni fognak, az illető föltételeket időközben is az apathini királyi kamarai fiscalis, vagy pedig a' királyi bajai sóhivatalnál bővebben megérthetni. Budán april 11én 1835. 3)

---

3) Alulirt köz hirül teszi: hogy f. eszt. majus 15kén az eczet- (fejér és vörös) rozsolis- és liqueurfőzést elkezdendi, 's az eczetet mind itcze mind akószámra, a' rozsolist és liqeurt pedig csupán akó számra a' legjutalmasb áron árulandja Kecskeméten az első tizedben vásár-utczában az ugy nevezett Szeleyháznál 3) *Bai Szabó János.*

---

3) Az ausztriai első TŰZKÁR-TÉRITŐ TÁRSASÁG igazgatósága Bécsben, szakadatlanul igen jutalmas dijak mellett biztosit tűz veszélyek ellen mindenféle HÁZAKAT és ÉPÜLETEKET ugy egészben valamint egyes és a' tüzveszély alá inkább eshető részekben, — továbbá GAZDASÁGI- és ÁRUSZÜLESÉGEKET (Vorräthe), GYÁRI KÉSZÜLETEKET, MASCHINÁKAT, MALMOKAT és JÁRÓ JÓSZÁGOT. Ki ezen intézetnek, melly a' birodalom minden részeiben egyedül csak tüzkár biztositásra terjeszkedik, szerkezetéről és derékségéről bővebben értesülni kivánkoznék, ingyen megkapja a' társaság rendszabásit 's egyéb nyomtatványit alulirt ügyviselőknél, kik is a' biztositási ajánlatokat átveszik, az azokra esendő dijak meghatározását az igazgatóság által megtétetik, 's végre megtörtént biztositás után a' biztositvany-polizzekről gondoskodnak. Fölszólittatnak ennélfogva a' tüzveszély alá eső vagyonok birtokosi, hogy csekély és alig érezhető esztendei fizetés mellett magoknak biztositást vásárolván, mind saját mind családjaik jóllétét a' rettenetes tüzelem dulásai ellen bátorságba helyezzék. 3)

Kozma testvérek
az ausztriai első tüzbiztositó társaság
ügyviselői Kecskeméten

---

3) Ns Szabó István ur épületfakereskedő f. eszt. martz. 26ikán meghalálozván, özvegye ns Katona Susanna asszony a' tisztelt közönséget bold. férje iránt több esztendő óta folytatott kereskedésében mutatott bizodalmaért szives köszönetet jelentvén, értesíti: hogy mind Komáromban mind Pesten nagy kiterjedésü épületfa-kereskedését ezentul is föntartandja, Komáromban Bellicz Benjamin, Pesten pedig Simig István uraknak fölügyelése és kormányozása alatt: annakokáért szolgalatjat akár minemü épületfa-szerekre nézve mind kicsinyben mind nagyban továbbra is igen illendő ár mellett szivesen ajánlja, teljes bizodalommal megkérvén a' a' vásárlani kivánókat, ugy szinte minden kereskedési dologban értekezni szándékozókat, hogy akár személyesen Komáromban Bellicz Benjamin, és Pesten az „Arany óra" czimer alatt Simig István urakat megkeresni, akár pedig leveleiket 's utasitásikat hozzájuk intézni méltóztassanak. 3)

---

2) HIRDETÉS. Sz. kir. Szeged városa polgármesteri hivatalában f. eszt. junius 16ikán reggeli 9órakor e' következő haszonvételek adatandanak 3 egymásután következő esztendőre árverés utján haszonbérbe, u. m. 1) Helyben a' serfőzés jusa, [illegible] kivántató épületekkel és eszközökkel. 2) A' mészárlencz székkel, vágóhiddal, 's a' székekben megkivánlató eszközökkel, 's a' Körös viz mentében helyezett 1000 holdból álló pusztával. 3) Az élésházi 4ik, 5ik, 6ik, 10ik, 12ik, és 13ik számu boltok. 4) Tek. ns Torontal vmegyében kebelezett Uj-Szeged mváros ában a' mészárlás jusa. 5) Tek. ns Csongrád vmegyében helyezett Kis-Telek helységében a' portékás bolt, 2 szobából, egy konyhából, egy kamarából, istállókbul 's pinczébül álló épulettel. 6) Nagy vendegfogadó, melly 7 szobából, 's konyhából, 2 kamarából, 2 pinczéből, 1 szinből, 3 istállóbul, 1 hambárbul 's mészárszékből áll 7) 80 hold allodialis föld. — A' föltételeket a' polgármesteri és számvevői hivatalban bővebben megtudhatni. 2)

---

3) Alulirt alázatosan jelenti: hogy sz. György naptul kezdve lakását a' városház-utczából Weisz-házbul a' váczi-utczába Jüttner Károly ur házába a' „nagy Kristóf" átellenében változtatjameg. Nem mulaszthatja el egyuttal tartozó köszönetét mondani azon munkáltatási bizodalomért, mellyel a' magas Nemesség és igen tisztes Közönség iranta már több év óta viseltetik; részérül fő törekvése leend ezentul is ezen szives bizodalomnak mindenben megfelelni, főkép mivel munka készületei olly karban vannak, hogy a' legujabb bécsi és párisi divat szerint a' legrövidebb idő alatt, jól és csinosan és igen jutalmas áron készitheti el a' megrendelt aszonyi ruhamunkákat. 3)

Argauer Antal
Pesti asszonyruha-szabó mester.

---

3) Tiszta bükkönyt, luczernat, és styriai lóhermagot, valamint mohar-magot a' legjobbat 's legillendőbb áron kaphatni Pesten

Preysz J. Andrásnál
a' Leopold-városban 3 korona-utczában 3)

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Aprilis 18kán 7 láb. 0 hüv. 9 von.
„ 19kén 6 „ 10 „ 0 „
„ 20kán 6 „ 10 „ 0 „
„ 21kén 6 „ 9 „ 9 „
„ 22kén 6 „ 8 „ 3 „

Oktatás a' keleti föstészetben

mellyet mind nagyobb koruak mind gyermekek, kik sem rajzolni sem fösteni nem tudnak, **négy óra alatt** megtanulhatnak.

Alulirt, ki Angliában, Francziaországban, Schweizban, és Nemetország nevezetesb városiban, valamint Prágában, Brünnben, Bécsben 's a' t. olly kedvező tetszéssel fogadtatott, ajánlja magát itt is, keresztül utaztában, **oktatóképen az ónrajzolásban, és keleti és chinai föstésben**, uraságoknak asszonyságoknak valamint gyermekeknek kiknek még rajzolásbeli vagy föstési fogalmuk nincs. Illyenek négy óra alatt megtanulhatnak mindenféle virágot, gyümölcsöt, állatot, madarat, lepkéket 's t. ef. tökéletesen találva 's legszebb szinekkel papirosra, fára, atlaszra vagy bársonyra fösteni, ugy, hogy magoknak legszebb kályha-ellenzőket, munka-zacskákat, e[illegible]yvi lapokat, valamint fa holmikat is [illegible]arró-ládikát, gyümölcs-kosarat, zsebtükröt, zsebkönyvet, theetáczákat, asztalokat 's t. ef. legdiszesebbre fösthetnek 's utóbbi tárgyakat ugyan magok meg is lackirozhatják. Az oktatás dija egy személyért alulirt lakásán mind a' 4 órára 6 pengő fr.; lakásán kivül 20 fr. Azonban ez utóbbi módon ugyan egy oktatás alkalmával 2 vagy 3 személy is vehet részt. Idegenek a' mondott 4 oktatási órát fél nap alatt elvégezhetik.

Alak- vagy tájfestésre, valamint természet utáni rajzolásra, és üvegre vagy gyors-olajfestésre tanitásért még különös dij járul.

Tisztelettel megkéri alulirt a' tudományok és müvészetek barátit, valamint a' Professor urakat és különféle intézetek tanitóit: legyenek szívesek nála a' föstéseket, előljáróktul és tanitóktul nyert bizonyitványokat, valamint a' hirlapokban névszerint a' brünni ujságban nov. 15k., a' bécsi játékszini hirlapban dec. 4k. tett dicséretes birálatokat megtekinteni, 's talalmánya becsérül személyesen meggyőződni, alulirtnak azon alázatos kérelmével, hogy azután illető intézeteikkel tudassák. — A' **föstett képeket nála ingyen megtekinthetni**; kéri azonban hogy a' tanulandók legföljebb majus 3ikaig tegyék jelentéseiket, mivel csak rövid ideig szándékozik itt mulatni. — Kész más városokat is meglátogatni, ha tanittatásra 6 pengő frjával, legalább 10 v. 12 személy előfizet.

Nem mulaszthatja el egy uttal igen szives köszönetét mondani a' helybeli mű-kedvelő közönség részérül mingyárt ide érkezte első napjaiban tapasztalt azon becses pártolásért, melly által a' fennebb mondottak bizonyságait köz ismeretre juttathatta. Többen a' helybeli tanulók közül szivességgel voltak, első tanulási órájukbeli dolgozásaikat alulirtnál hagyni köz szemlétetre, hogy jövendőre annál inkább minden kétség eloszlassék, és e' szép müvészet megtanulása alkalmát senki használatlan el ne mulassza.

Minthogy e' müvészetre egyedül alulirtnak van az egész cs. kir. ausztriai birodalomban kizáró privilegiuma, 's következőleg kivüle senki e' részben oktatást nem adhat, reményli hogy szorgalma itt is számos műbarát által pártoltatni fog.

D. Jägermann Pesten

lakik a' „Magyar Király" vendégfogadóban, 3ik emeletben 7 sz. 's reggel 8tul 10ig, 's délben 12től 1ig bizonyosan otthon található.

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy a' Hradeki királyi kamarai uradalomhoz tartozó alább jegyzett királyi haszonvételek a' Hradeki királyi kamarai kastélyban folyó eszt. majus 6án reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőknek 1835ik eszt. november 1sőjétől kezdendő egymásutáni részint három részint hat esztendőre bérbe fognak adatni, úgy mint: a' Hradeki kastélybeli koresma a' hús-vágatás joggal; a' Hradeki rét koresma, a' Hybbei vendégfogadó és húsvágatás, a' Szihotai koresma, a' Kihodnai koresma, vendégfogadó, és húsvágatás, a' Bjelanszkoi, és Teplicskai koresmák és húsvágatás; a' Dovalovai vendégfogadó, és húsvágatás; a' Kokavai koresma, és húsvágatás; a' Plostini, és Illanovi koresmák. — Továbbá a' Hradeki négy kerekü malom, és kölyü (Stampfmühle) Vrbiczi szinte négy kerekü malom; a' Teplicskai három kerekü három málom, a' Vichodnai és Kakovai három kerekü malmok, és kallók-a' Plostin-Illanovi egy kerekü malom; és Kiraly-Lehotai három kerekű malom; — a' hegyi legelők névszerint: Prosztredna Zadna, Hoskova, és Zadne Grany, Kniszna és Hlina, Hola-Szkala, vagy Palenicza Tomanova, Javorovo, Temre Szmrcsni Koprova, pod Krivanom, Dzurova, Lapinova, Szkutova, és Holicza, Brezinova, Vellijbok, és Miskova, Ubohepalani, Ticha, Koprovicza, és Spanyu, Panszka-Javorinka, Oranczova, és Krahova-Javorinka, Schiroka, a' királyhegy' ormán; a' Sirokai völgytül Orlováig, az Orlovai völgytül Koleszováig, Koleszovától a' Kobolyánki hegy tetőig; Driecsna, a' Temna nevü hegytül Oranczova nevü völgyig; — a' húsvágatás Vrbicz mezővárosában, és Vrbicz Husztak helységében; — a' halászat Vrbicz mellett, a' Vág vizében, a' Vansehecz, Bjelanszko, Bela ás Dovalovecz nevü folyókban, valamint a' Boczai és Maluzsinai halászat is. —

Végre a' Hradéki királyi serfőző-ház is, a' hozzá tartozó szerekkel, istállókkal, pinczékkel, és lakással együtt hat esztendőre bérbe adatik. A' bérleni szándékozók ezen árverésre, elegendő bánatpénzzel és cautioval ellátva megjelenni hivatalosak. Az árverési föltételeket a' Hradeki királyi kamarai praefectusi hivatal irószobájában, valamint az ottani királyi kamarai tiszttartói hivatalban is az illető árverés kezdete előtt is megtudhatni. — Zsidók csak azon koresmák tekintetében vehetnek ez árverésben részt, mellyek az országúttól, és az uradalmi tiszti hivataloktól távolabb helyheztetve vannak. — Az árverés után semmiféle ajánlatok nem fogadtatnak el. — Kiköttetik végre, hogy ha az árverés alkalmával teendő ajánlatok hoszabb idei bérletre nézve el nem fogadhatóknak találtatnának, a' királyi kamarai urodalom az illető bérlet idejét előlegesen egy esztendőre leszállithassa. Budán aprilis 17ikén 1835. 3)

1) HIRDETMÉNY. A' mlgos Pécsváradi urodalomhoz tartozó 's ns Baranya vmegyében helyheztetett Bozsók helységben az urodalmi élettárból f. e. majus 18án délelőtti 10 órakor tartandó árverés utján 71⅜ pozsonyi mérő tiszta búza, 2385½ p. m. kétszeres, 105½ p. m. árpa, és 575⅜ p. m. kukoricza; — a' következő napon pedig, az az: f. e. majus 19én, Bozsóktól egy órányira fekvő Szebény helységben a' fenemlitett urodalom pinczéjéből 121¼ akó fejér, és 2172¼ akó veres ó borok, szinte délelőtti 10 órakor kezdendő árverés utján el fognak adatni, — melly két rendbeli árverésre a' venni szándékozók a' fen kitett napokon és helyeken megjelenni ne sajnáljanak. 3)

HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamarának rendeléséből köz hirré tétetik: hogy folyó april 27én Budaörsön 500 akó ó, 500 akó uj fejér, és 500 akó uj vörös bor;—ugyan azon hónap 28án a' Budakeszi pinczében 400 akó ó, és 500 akó új vörös bor; jövő majus 4én pedig a' Zsámbeki pinczében 1200 akó fejér, és 600 akó vörös új bor edény nélkül a' szokott reggeli órákban nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni fog. Árverés után későbbi, bár nagyobb ajánlatok el nem fogadtatnak. Budán aprilis 23án 1835. —

---

1) HIRDETÉS. F. 1835 majus 19ikén Mezőhegyesen reggeli 9 órakor nyilványos árverés utján a' következő haszonvételek adatnak haszonbérbe, u. m.

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elégséges pinczékkel és istállókkal, — továbbá az ugynevezett újépületben egy kereskedési bolt.

2) Egy korcsmaház, kereskedési bolttal és pinczékkel az ugynevezett óépületben.

3) A' husmérési jog, ahoz megkivántató székkel, és hozzá tartozó mintegy 500 hold réttel.

4), A' zsemlyesütési jog, az ahoz tartozó hajlékkal. — E' haszonvételek bérlési ideje 3 esztendő vagy is 1835 nov 1sőjétől kezdve tart 1838 octobere utóljaig. Minden haszonvétel egyenként adatik ki. Bérleni szándékozók, a' korcsmakért 200, a' mészárszékért 100, —zsemlyesütésért pedig 20 fr. bánatpénzzel ellátva a' mondott árverésre ezennel meghivatnak, olly megjegyzéssel hogy izraëliták ez árverésben 's illetőleg e' haszonbérlésekben részt nem vehetnek. A' szerződés többi föltételeit előre is megtudhatni a' gazdasági igazgatóság irószobájában. Mezőhegyes april. 17. 1836. 3)

Boxberg s. k.
alezredes.

---

2) Eladó Patika

Egy népes, 40 ezer lelket magában foglaló városban, hol csak két patika van, az egyik legjobb állapotban lévő patika szabad kézből eladandónak hirdettetik. A' vevésre hajlandók ez iránt közelebb tudósitást postabérmentes leveleikre Török Fridrik ur pesti gyógyszer-kereskedése által vehetnek. 3)

---

2) A' legelső 's legbecsesebb hazai Champagnei Bor árleszállítása.

Kedvező körülmények a' készitő Társaságot arra birák, hogy ezen közösen ismért és kedvelt bora árát mostantul fogva még lejebb szállíthassa ugy hogy a' mai naptól kezdve EGYEDÜLI RAKHELYÉBEN Pesten Török Fridrik ur gyógyszer-kereskedésében vehetni:

1. palaczk fejér valamint vereses champagnei bort: csak 1 ft. 8 kr. pengő vagy 2 ft. 50 kr. váltó pénzben. 3)

---

2) A' kegyes hagyományi javakhoz tartozó Taksonyi jószágban f. eszt. majus 26ikán árverés utján 3747 pozs. mérő kétszerbuza, és 639 pozs. m. árpa fog eladatni; nem különben az ugyan azon jószághoz tartozó vadászat, és urasági kisebb magtár haszonbérbe adatni.

Tek. Esztergam vmegyében a' Csolnoki urodalomban junius 2ikán tartandó arverés alkalmával 649 akó fejér, és 66 akó vörös ó borok a' többet igérőnek eladatnak. 3)

---

3) Mélt gróf Tige Lajos ur ő nagysága Tisza-Kürthi tiszttartói hivatala részérül ezennel közhirré tétetik: hogy f. eszt. majus 8ikán tek. ns Heves vmegyében a' Tisza mellett, Czibakháza szomszédságában fekvő Tisza-Kürth helységében, több haszonvehető jármos ökör, gulyabeli tenyésztésre alkalmas bikák, fijas és meddő tehenek, 4, 3, 2, 1 esztendős tinok és üszők, a' többet igérőknek reggeli szokott órákban tartandó árverés utján, azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók ezennel illendően meghivatnak. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy sz. kir. Debreczen városa következendő haszonvételei: ugymint 1ször a' csukás vendegfogadó 2szor a' koscherbor mérés; 3szor a' ludas vendégfogadó; 4er a' mátai vendégfogadó, és vám; 5ör az elepi vendégfogadó; 6or a' baraki vendégfogadó; 7er az óháti, és hortobágyi halászat; 8or a' külső kávéház, 9er a' serfőzés, és árulás; 10er a' vám 11er a' szelesi mészárszék; 12szer a' csapó-utczai kapu előtt levő mészárszék; — az ottani városházán folyó eszt. septemb. 2án tartandó nyilvános árverés utján három egymásután következendő, 's folyó eszt. novemb. 1jétől számítandó esztendőre, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. A' kiknek tehát ezek kibérlésére kedvök volna, szükséges bánatpénzzel ellátva, a' fenemlített napon, és helyen megjelenni el ne mulassanak. Budán april. 10én 1835. 3).

---

2) HIRDETÉS. Az Egyházi alapitvány javakhoz tartozó ns Bihar vmegyében Nagy-Váradhoz közel, Szent András, Ó, és Ujpalota, valamint Sz. János határai között fekvő, 580 holdból álló ugy nevezett Vadászi puszta, az abban levő korcsmaházzal, guba-kalló, vadászat, halászat, és a' keresztül folyó Pecze vizének minden haszonvételivel folyó eszt. junius 2ik napján Nagy-Váradon reggeli 9 órakor a' fiók-pénztár hivatalában tartandó közönséges árverés utján f. 1835 nov. 1sőjétül kezdvén 3 egymásután következő haszonbérbe fog adatni. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u· Kamarának rendelése következésében köz hirré téte-

tik, hogy az Ungvári kir. kam. uradalomhoz tartozó alább kijegyzett királyi haszonvételek, folyó eszt. julius 23kán Ungváron a' kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek folyó oszt. novemb. 1sőjétől kezdendő részint három, részint hat egymásután következő esztendőre bérbe adatni fognak nevezetesen: az Ungvári nagy vámhid, az Ungvári, és Nagy-Bereznai vásárok jövedelme, a' „fejérhajó" nevezetü Ungvári vendégfogadó' közelében lévő négy kereskedő bolt, az Ungvári Czigányoczi, és Uzsoki fürdő, a' „korona" és „feketesas" nevezetü Ungvári két nagy vendégfogadó, a' korcsmák, és pálinkaházak: Alsó-Domonya, Czigányocz, Darócz, Kereknye Lakart, Radváncz, Dubrinics, Kis-Turicza Kis-Pasztély, Kis-Berezna, Mokra, Mintse, Nagy-Turiczna, Nagy Berezna, Oszemere, Paszika, Porosko, Polena, Perecseny, Rako, Turja-Remete, Uj-Kemencze, Uj-szemere, Vorocsó, Vucsinka, Zabrogy, Zaricso, Zauszina, Begenyat-Pásztély, Bukócz, Csernoholova, Domasina, Huszna, Knyahina, Kosztyona Pasztély, Oroszmocsár, Rosztoka-Pásztély, Szucha, Sztavna, Szolya, Sztriczava, Szmerkova, Ticha, Uzsok, Wiska, Voloszánka, és Záhorb helységeikben; a' Kereknyei száraz malom, valamint az Ó-Kemenczei, Dubrinicsi, Turja—Remetei, Zábrogyi, és Csernoholovai vizi malmok; végre a' Turja Remetei mészárszék — A' bérleni szándékozók a' fenjegyzett helyen, és napon elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. — Ezen árverésben izraëliták is részt vehetnek, kivévén azonban a' feljebb megnevezett hidvámi, és vásári jövedelmeket, fürdőket, korona, és fekete sas czimű Ungvári vendégfogadókat, és malmokat. Kiköttetik továbbá, hogy ha ezen árverés alkalmával az árverők ajánlati hoszabb idei bérletre el nem fogadhatóknak talaltatnának, a' kir. kam. Uradalom az illető bérlet idejét előleg egy esztendőre leszálíthassa. Az árverés után semmiféle ajánlatok nem fogadtatnak el. Budán aprilis 10kén 1835. 3)

---

2) Hirdettetik: hogy tek. Marczibányi Nemzetség' majoratusi jószágaihoz tartozó, 's tek. Csanád vármegyében fekvő Tornya mvárosában, az uradalmi szarvasmarhák közül 2 öreg bika, 3 darab harmadfüves bika, és 4 darab tavalyi bika borju; nem különben 32 öreg tehén, 13 darab negyedfüves tehén, 10 darab harmadfüves tehén, és 3 darab tavalyi üsző, közönséges árverés utján, folyó 1835ik eszt. junius 30ik napján, kész pénzért eladatni fognak. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara részérül a' bormérási haszonvételnek t. Krasso vmegyében keblezett Oravicza helységében „a' fejér galambnál"; — Csiklován „a' zöld fánál"; — Steyerdorfon „az arany fejszénél", valamint a' serfőzési haszonvételnek Csiklován, f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az árverési határnap f. eszt. julius 15ikére határoztatván, az árverés ez nap reggeli 9órakor Oravizán a' kir. bányaigazgatósági irószobában fogtartatni, hol az illető föltételeket korábban is megtudhatni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Oraviczán a' fejér galambra nézve 67 fr., — Csiklován a' zöld fára 70 fr., Steyerdorfon az arany fejszére 15 fr., valamint ugyan Csiklován a' serfőzési jusra 35 fr. pengőben. Min felül az árverők tartoznak mind viseletjokrül mind pedig vagyoni körülményikről kellő bizonyitványokat elömutatni. Budán april 14. 1835 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. k. u. Kamara részérül: a' bormérési haszonvételnek t. Krassó vmegyében kebelezett Moldova mvárosában „a' vörös ökörnél, — Rezsiczán az „arany sasnál" és „három liliomnál", — és Ferenczfalván „a' szarvasnal' és és fejér keresztnél", — f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az árverési határnap Moldovára nézve f. eszt. junius 30ikára, Rezsicza és Ferenczfalvára nézve pedig julius 6ikára határoztatott. Az árverés mondott napokon délelőtti 9 órakor Moldován és Rezsiczán az illető kir. tisztségi irószobában fog tartatni, hol a' bérlés közelebbi föltételeit előre is megtekinthetni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Moldován a' vörös ökörre 33 fr., — Rezsiczán az arany sasra 20 fr., — a' három liliomra 35 fr., — Ferenczfalván pedig a' szarvasra 21 fr., 's a' fejér keresztre 17 fr. pengőben. Ezen kivül az árverők tartoznak mind viseletjokrül mind vagyoni állapotjukról kellő bizonyitványt elömutatni. Budán april 14. 1835. 3)

A'Balaton-Füredi Savanyuvizről.

Fürednek a' mult nyáron elégett épületei nemcsak hogy már ujra fölépültek, hanem jobbára egy emelettel följebb is vétettek, ugy hogy az eddigi alkalmaztatásokon kivül jelenleg hetven tökéletesen fölbutorozott nagyobb kisebb szobánál több áll készen az ide vágyó Vendégek befogadására; mellyek iránt előre rendeléseket tehetni a' földes uraság részérül közelebb kinevezett épületi gondviselő n. Étsi László urnál, ugy szinte Glazer Lipót vendéglőnél, a' savanyuvizes üvegek töltögetése tárgyában pedig Kunczy János gyógyszerárus fog az őt megkeresőknek akár tüstenti szolgálattal módban hagyásához képest, a' mult évi mostanra is meghagyott árszabás szerint eget letenni.

Ez uttal köztudomásul tétetik még az, hogy az uraság a' hideg fürdőket is három uj hajlékkal szaporittatta meg.

Mindezek mellett a' szobák és fürdők bére megmarad az idénre is a' tavalyi mód szerint, ugymint:

	kr p.
Egy fölbutorozott nagyobb szobáért majus és junius hónapokban 's augusztus 16kától fogva, ágybeli 's gyertya nélkül naponként	24
Egy kisebb szobától a' fenirt időszakban, azon módon	18
Egy elsőbb rendbelitől julius hónapban augusztus közepeig	36
Egy másik rendbelitől ugyan ez időben a' feljebbi módon naponként	24
Meleg fürdők:	
Egy külön fürdőtül a' felső sorban	19⅕
— — — az alsó sorban — —	14⅖
Egy közönséges fürdőtül hol 6 kád vagyon	4⅘
— — — 20 kád vagyon — —	3⅕

Mi a' kosztot, alkalmaztatást, hideg és melegitett tóvizi fürdést, savanyuvizes üvegek töltögetését 's több efféleket illeti, ezek iránt helyben a' savanyuvizen, bővebb értesitést adand, az e' részben urodalmi pecsét alatt kiadandó 's nyilványosság végett ot-

tan kitüzendő árszabás. Költ Tihanyban az ürodalmi irószobában martz 31. 1835. 3)

---

3) Bozsókon az uradalmi irószobában f. eszt. majus 11ikén délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján, ugyan Bozsók helységében a' szeszes talok szabad mérési jusa, valamint a' pálinka-főzés, és ettül járuló urbéri üstpénzszedés, az urodalmi vendégfogadóval együtt 3 esztendőre u. m. e' f. eszt. novemb. 1sőjétül egész 1838 octobere utóljaig, haszonbérbe kiadatni fognak. 3)

---

3) Eladó major

Budán a' vár alatt, Nagy-Rochus-utczában **323** szám alatt. Áll kertből, melly 1475 □ ölre terjed, csinos lakó házat 7 szobával, üvegházzal, és egy góth csarnokot; udvarból melly szint, csürt, istállót, 3 szobát, egy konyhát, 's pinczét foglal magában, és egy 3½ holdnyi kétszer kaszálható rétből A' feltételekről értesit hites ügyvéd Srányi János Pesten, Dunasoron Almásyházban 31 sz. alatt. 3).

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' Kamjonkai királyi kamarai uradalomhoz tartozó alább megnevezett királyi haszonvételek f. eszt. novemb. 1sőjétől kezdve, egymás után következő három esztendőre bérbe fognak adatni, és ez iránt a' nyilványos árverés f. eszt. junius 2kán reggeli 9 órakor a' Kamjonkai királyi kamarai számadói hivatal irószobájában fog tartatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 10 pctes. bánatpénzzel, és egy esztendei haszonbérrel fölérő cautioval ellátva, megjelenni hivatalosak. A' bérlet többi feltételeit a' fennevezett számadói hivatal irószobájában az árverés előtt is megtudhatni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz tészen:

a' Jarabinai korcsma, és mészárszékért			30	fl.
az ottani kovácsműhelyért	—	—	1	—
a' Kamjonkai korcsma, és mészárszékért			85	—
az ugyan ottani kovácsműhelyért		—	1	—
a' Laczkovai italmérésért	—	—	10	—
a' Dolinyi legelőért	—	—	4	—
a' Jarabinai, 's Kamjonkai öt malom, mindegyikért	—	—	8	f.pp

Budán aprilis 1sőjén 1835. 3)

---

2) *Hekenaszt Gusztáv, pesti könyvkereskedőnél*

váczi-utczában 39 szám alatt épen most jelent meg és találtatik:

Valkó Béla Lipolt

hites Ügynök

M u n k á j i.

Pantheon 2 kötet. 8rét 1835. Budán postapap. csinosan füzve 1 ft 20. Velinpap. 1 ft 40 peng.

Iső kötet tartalma:

1. Bélai és Felsőlieszkói Lieszkóvszky Gáborhoz
2. Stáhly Ignátzhoz
3. Wargha, szül. Kelepecz Annához
4. Aggteleki Bujanovics Lukácshoz
5. Egy Kanári Tetemei fönött
6. Jordánszky Elekhőz
7. Ifjabb galánthai Gr. Eszterházy József-, 's hitese-, rátki és salamonfai Barthodeiszky Rozáliához
8. Barthodeiszky, szül. Galánthai Gr Eszterházy Teréziához
9. Ismét ifjabb Gr. Eszterházy Józsefhöz
10. Nyitraivánkai Kossovich Károl és Pálhoz
11. Sárdi Somsich Pongrátzhoz
12. Gr. de la Motte Antalhoz
13. Eorm. F., szül. Br. Teréziához
14. Ismét Barthodeiszky, szül. Gr. Eszterházy Teréziához
15. Szebeni Pálhoz
16. Ismét Barthodeiszky; szül. Gr. Eszterházy Teréziához
17. Ismét Lieszkóvszky Gáborhoz
18. Klauzál Imréhöz
19. Hencze Istvánhoz
20. Nyitrazerdahelyi Zerdahelyi Lőrintzhöz
21. Vurum Józsefhöz
22. Fölirások a) b) c) d)
23. Galánthai Hrg Eszterházy Pálhoz
24. Egy Széphöz
25. Egy Névtelenhöz
26. Nyitraivánkai Kossovich Irmához
27. Sárvári 's Felső-Vidéki Gróf Széchenyi István és Hadadi Baró Wesselényi Miklóshoz
28. Barátaimhoz
29. Seide Karolinához

IIdik kötet tartalma:

1. I. Ferentzhöz
2. Korosabb galánthai Gr. Eszterházy György hőz
3. Jordánszky Elekhöz
4. Szlemenics Pálhoz
5. Orgler Józsefhöz
6. Bélai és felsőlieszkói Lieszkóvszky Gáborhoz
7. Ifjabb galánthai Gr. Eszterházy Györgyhöz
8. Tipula Péterhöz
9. Szlemenics, szül. Völflingszéd Annához
10. Hubácsek Ferenczhöz
11. Nyitraivánkai Tóth Károlyhoz
12. Sorecz Imréhöz
13. Lieszkóvszky, szül. czabaji Csech Őrzsebéthöz
14. Rothammer Ludovikához
15. A' kegyes Atyákhoz
16. Bélai és felsőlieszkói Belánszky Józsefhöz
17. Pétheőfalvi Uzovics Ivánhoz
18. Ivó Irgalmas Baráthoz
19. Ocskói Ocskay Ignátzhoz
20. A' felsőköröskényi Templom Fölszentöltetésér
21. Ismét Jordánszky Elekhöz
22. V. Ferdinandhoz
23. Ismét Belánszky Józsefhez
24. Báró Wenkheim Bélához
25. Seide, szül. Fóris Magdolnához
26. Tóth, szül. nyitraivánkai Kossovich Annához
27. Kisfaludi Kisfaludy Károl és Kazinczy Ferentz Hamvai fönött
28. Czinke Ferentzhöz
29. Nyitraivánkai Tóth Ninihöz
30. Ismét Tóth Károlhoz

A' magyar közönséghez

Csorba András ur a' budai magyar játékszín javára tavaly általada nékem „Gazdasági vezér"-ébül 550 példányt, és 50 példányt író papiroson.

Ezekből eladék:

170 példányt nyomt. papir. (bolti ára 1 f. 40 xr.)	1. f. 20. xr. netto C. p. f. 226. 40	
6 példányt irópapir. (bolti ára 2 f.)	1. f. 36 xr. netto 9. 36.	
	for. 236. 16.	
Kiadások a' könyvkötőnek	— 24.	
Hirdetések az ujságokban	— 10. 36	
	marad. f. 201. 40.	
Septemberben 1834 Döbrentei urnak (32 példánnyal) általadék	f. 50. —	
Ma szinte Döbrentei urnak általadék —	151. 40.	
	201. 40. „201 40.	

Pest. April. 22. 1835.

Heckenast Gusztáv.

Eggenberger József könyvárosnál

Pesten, a' Barátok piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának általellenében, sok más uj könyven kivül következendők is találtatnak:

Árok pengő pénzben:

Magyar és német Zsebszótár. Közre bocsátá a' a' magyar tudós Társaság. Német-magyar rész. 850 lap. Irópapiroson kötve „ „ „ 3 fr. —
Velinpap. kötve „ „ „ 3 — 30 kr.

Philosophiai Műszótár közre bocsátja a' magyar tudós társaság 8rét bekötve „ „ 40 kr.

Eredeti Játékszin 3dik kötet. Falusi Lakodalom. Vigjáték 3 felv. Szerzője: Jakab István boritékba kötve „ „ „ „ „ „ 36 kr.

A' természetes számok Logarithmái 1től 108000ig szerkezteté: Babbage Károly Esq. Stereotyp-harmadik kiadás, készült Nagy Károly felügyelé e alatt. Imperial 8rét Londonban a' magyar tudós Társaság költségein, angol vászonba kötve,

Zöldpapiroson:

Magyar és angol előszóval és bevezetéssel 4 fr. 45 kr.
Egyedül magyar — — 4 — 30 —

Sárgapapiroson:

Magyar és angol előszóval és bevezet. 4 — 30 —
Egyedül magyar — — 4 — 14 —

Fejérpapiroson:

Magyar és német előszóval és bevezet. 4 — —
Egyedül magyar — — 3 — 40 —

Gózony György, Szózat. Milly kilátás, minő lépés, katholikus és protestansra nézve a' vegyes Házasság? 8rét 1835 boritékba füzve „ 40 —

Meynert, I. Ferencz ausztriai Császár, magyar király 's a't. és korának Történetei; két füzet ő felsége képével boritékba fűzve „ 1 ft. —

LESZÁLITOTT ÁROK.

Ezen könyvek nagyobb és könnyebb terjesztése okáért, a' kiadó urak elszánták magokat, azoknak árát leszállítani.

Fogarasy Mihály. Keresztény igazságok, Egyházi beszédekben, mellyeket különbféle alkalmatosságokkal hirdetett, 's most a' hivek épületére, 's egy iskolai intézet fölsegéllésére közre bocsáttatnak 8réd Kolosvárott. 833 köttve „ „ 1 fr. —

Árpád. Irta pázmándi Horváth Endre. Ezen dicséretre méltó munka 200 arany jutalomdijt nyert a' magyar tudós Társaságtól. Nagy 8rét Pesten, gyönyörű rajzolattal csak „ „ 3 fr. —

Lassu István az Ausztriai Birodalomnak, statistikai, geographiai és historiai leirása, második kiadás az ausztriai egész Birodalom földképével, nagy 8rét Pesten boritékba kötve 1 fr. —

A' Balaton-Füredi Savanyuvizről.

Fürednek a' mult nyáron elégett épületei nemcsak hogy már ujra fölépültek, hanem jobbára egy emelettel följebb is vétettek, ugy hogy az eddigi alkalmaztatásokon kivül jelenleg hetven tökéletesen fölbutorozott nagyobb kisebb szobánál több áll készen az ide vágyó Vendégek befogadására; mellyek iránt előre rendeléseket tehetni a' földes uraság részérül közelebb kinevezett épületi gondviselő n. Étsi László urnál, ugy szinte Glazer Lipót vendéglőnél, a' savanyuvizes üvegek töltögetése tárgyában pedig Kunczy János gyógyszerárus fog az őt megkeresőknek akár tüsténti szolgálattal módban hagyásához képest, a' mult évi mostanra is meghagyott árszabás szerint eleget letenni.

Ez uttal köztudomásul tétetik még az, hogy az uraság a' hideg fürdőket is három uj hajlékkal szaporittatta meg.

Mindezek mellett a' szobák és fürdők bére megmarad az idénre is a' tavalyi mód szerint, ugymint:

	kr. p.
Egy fölbutorozott nagyobb szobáért majus és junius hónapokban 's augusztus 16kától fogva, ágybeli 's gyertya nélkül naponként	24
Egy kisebb szobától a' fenirt időszakban, azon módon	18
Egy elsőbb rendbelitől julius hónapban augusztus közepeig	36
Egy másik rendbelitől ugyan ez időben a' feljebbi módon naponként	24
Meleg fürdők:	
Egy külön fürdőtül a' felső sorban	19⅕
— — — az alsó sorban — —	14⅖
Egy közönséges fürdőtül hol 6 kád vagyon	4⅘
— — — 20 kád vagyon — —	3⅕

Mi a' kosztot, alkalmaztatást, hideg és melegitett tóvizi fürdést, savanyuvizes üvegek töltögetését 's több efféleket illeti, ezek iránt helyben a' savanyuvizen, bővebb értesitést adand, az e' részben urodalmi pecsét alatt kiadandó 's nyilvánosság végett ottan kitüzendő árszabás. Költ Tihanyban az urodalmi irószobában martz 31. 1835. 3)

2) HIRDETMÉNY. A' mlgos Pécsváradi urodalomhoz tartozó 's ns Baranya vmegyében helyheztetett Bozsók helységben az urodalmi élettárból f. e. majus 18án délelőtti 10 órakor tartandó árverés utján 71⅝ pozsonyi mérő tiszta búza, 2385½ p m. kétszeres, 105½ p m. árpa, és 575⅔ p. m. kukoricza; —

a' következő napon pedig, az az: f. e. majus 19én, Bozsóktól egy órányira fekvő Szebény helységben a' fenemlitett urodalom pinczéjéből 121¼ akó fejér, és 2172¼ akó veres ó borok, szinte délelőtti 10 órakor kezdendő árverés utján el fognak adatni, — melly két rendbeli árverésre a' venni szándékozók a' fen kitett napokon és helyeken megjelenni ne sajnáljanak. 3)

---

2) HIRDETÉS. F. 1835 majus 19ikén Mezőhegyesen reggeli 9 órakor nyilványos árverés utján a' következő haszonvételek adatnak haszonbérbe, u. m.

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elégséges pinczékkel és istállókkal, — továbbá az ugynevezett újépületben egy kereskedési bolt.

2) Egy korcsmaház, kereskedési bolttal és pinczékkel az ugynevezett óépületben.

3) A' husmérési jog, ahoz megkivántató székkel, és hozzá tartozó mintegy 500 hold réttel.

4), A' zsemlyesütési jog, az ahoz tartozó hajlékkal. — E' haszonvételek bérlési ideje 3 esztendő vagy is 1835 nov 1sőjétől kezdve tart 1838 octobere utóljaig. Minden haszonvétel egyenként adatik ki. Bérleni szándékozók, a' korcsmákért 200, a' mészárszékért 100, — zsemlyesütésért pedig 20 fr. bánatpénzzel ellátva a' mondott árverésre ezennel meghivatnak, olly megjegyzéssel hogy izraëliták ez árverésben 's illetőleg e' haszonbérlésekben részt nem vehetnek. A' szerződés többi föltételeit előre is megtudhatni a' gazdasági igazgatóság irószobájában. Mezőhegyes april. 17. 1836. 3)

Boxberg s. k.
alezredes.

---

3) HIRDETÉS. Az Egyházi alapitvány javakhoz tartozó ns Bihar vmegyében Nagy-Váradhoz közel, Szent András, Ó, és Ujpalota, valamint Sz. János határai között fekvő, 580 holdból álló ugy nevezett Vadászi puszta, az abban levő korcsmaházzal, guba-kalló, vadászat, halászat, és a' keresztül folyó Pecze vizének minden haszonvételivel folyó eszt. junius 2ik napján Nagy-Váradon reggeli 9 órakor a' fiók-pénztár hivatalában tartandó közönséges árverés utján f. 1835 nov. 1sőjétül kezdvén 3 egymásután következő haszonbérbe fog adatni. 3)

---

3) Eladó Patika

Egy népes, 40 ezer lelket magában foglaló városban, hol csak két patika van, az egyik legjobb állapotban lévő patika szabad kézből eladandónak hirdettetik. A' vevésre hajlandók ez iránt közelebb tudósitást postabérmentes leveleikre Török Fridrik ur pesti gyógyszer-kereskedése által vehetnek. 3)

---

2) A' legelső 's legbecsesebb hazai Champagnei Bor árleszállitása.

Kedvező körülmények a' készitő Társaságot arra birák, hogy ezen közösen ismért és kedvelt bora árát mostantul fogva még lejebb szállíthassa ugy hogy a' mai naptól kezdve EGYEDÜLI RAKHELYÉBEN Pesten Török Fridrik ur gyógyszer-kereskedésében vehetni:

1. palaczk fejér valamint vereses champagnei bort: csak 1 ft. 8 kr. pengő vagy 2 ft. 50 kr. váltó pénzben. 3)

3) Hirdettetik: hogy tek. Marczibányi Nemzetség' majoratusi jószágaihoz tartozó, 's tek. Csanád vármegyében fekvő Tornya mvárosaban, az uradalmi szarvasmarhák közül 2 öreg bika, 3 darab harmadfüves bika, és 4 darab tavalyi bika borju; nem különben 32 öreg tehén, 13 darab negyedfüves tehén, 10 darab harmadfüves tehén, és 3 darab tavalyi üsző, közönséges árverés utján, folyó 1835ik eszt. junius 30ik napján, kész pénzért eladatni fognak. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u' Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy az Ungvári kir. kam. uradalomhoz tartozó alább kijegyzett királyi haszonvételek, folyó eszt. julius 23kán Ungváron a' kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek folyó oszt. novemb. 1sőjétől kezdendő részint három, részint hat egymásután következő esztendőre bérbe adatni fognak nevezetesen: az Ungvári nagy vámhid, az Ungvári, és Nagy-Bereznai vásárok jövedelme, a' „fejérhajó" nevezetü Ungvári vendégfogadó' közelében lévő négy kereskedő bolt, az Ungvári Czigányoczi, és Uzsoki fürdő, a' „korona" és „feketesas" nevezetü Ungvári két nagy vendégfogadó, a' korcsmák, és pálinkaházak: Alsó-Domonya, Czigányocz, Darócz, Kereknye Lakart, Radvánez, Dubrinics, Kis-Turicza Kis-Pasztély, Kis-Berezna, Mokra, Mintse, Nagy-Turiczna, Nagy Berezna, Ószemere, Paszika, Porosko, Polena, Perecseny, Rako, Turja-Remete, Uj-Kemencze, Uj-szemere, Vorocsó, Vucsinka, Zabrogy, Zaricso, Zauszina, Begenyat-Pásztély, Bukócz, Csernoholova, Domasina, Huszna, Knyahina, Kosztyona Pasztély, Oroszmocsár, Rosztoka-Pásztély, Szucha, Sztavna, Szolya, Sztriczava, Szmerkova, Ticha, Uzsok, Wiska, Voloszánka, és Zahorb helységeikben; a' Kereknyei száraz malom, valamint az Ó-Kemenczei, Dubrinicsi, Turja — Remetei, Zábrogyi, és Csernoholovai vizi malmok; végre a' Turja Remetei mészárszék — A' bérleni szándékozók a' fenjegyzett helyen, és napon elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. — Ezen árverésben izraëliták is részt vehetnek, kivévén azonban a' feljebb megnevezett hidvámi, és vásári jövedelmeket, fürdőket, korona, és fekete sas czimü Ungvári vendégfogadókat, és malmokat. Kiköttetik továbbá, hogy ha ezen árverés alkalmával az árverők ajánlati hoszabb idei bérletre el nem fogadhatóknak találtatnának, a' kir. kam. Uradalom az illető bérlet idejét előleg egy esztendőre leszálíthassa. Az árverés után semmiféle ajánlatok nem fogadtatnak el. Budán aprilis 10kén 1835. 3)

---

3) Tek. Esztergam vmegyében a' Csolnoki urodalomban junius 2ikán tartandó árverés alkalmával 649 akó fejér, és 66 akó vörös ó borok a' többet igérőnek eladatnak. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 26kán	6 láb.	3 hüv.	9 von.
„ 27kén	7 „	2 „	0 „
„ 28kán	7 „	3 „	0 „
„ 29kén	7 „	0 „	0 „

STEINBACH JÓZSEF Pesten az uri-utczában az „Arany mértéknél“ ajánlja válogatott 's legjobb szerü mindenféle fűszer- és festék-árukkal bőven rendezett rakhelyét, ezek közt pedig

tulajdon készitésü

Magyar pezsgőjét

(champagner)

azért kivált, mivel az tökéletesen tiszta, kellemes bouquet zamatu, pezsegtében folyvást gyöngyötverő, a' franczival egy 's a' mi benne legkülönösb

fájdalmat épen nem okoz.

Bouteliája 1 pengő for.

Azon t. cz. Uraságok, kik illyen pezsgőt tulajdon boraikbul kivánnának készittetni, próbaképen méltóztassanak hozzá e' végre gyönge, hegyi ó bort küldeni, mivel e' féle legalkalmasabb. Egy negyedrésznél akónál azonban kevesebb el nem fogadtatik. Ennyiből, 15 bouteliával, mindenikért 42 kr. ráfizetés után, készséggel szolgal a' fen irt.

---

1) T. Békés vármegyében Szeghalom helységében találtatik f. e. julius 1sö nagjától kezdve eladó és tenyésztésre alkalmatos 600 darab ellős birka; a' tudakozódás, árkötés, és általvétel ott helyben uradalmi számtartó Seress Ferencz urnal történhetik meg, hol a' gyapjunak minéműségét is nyirés előtt majus 10ikeig megtekinthetni. 2)

---

1) Juh és szarvasmarha árverési jelentés.

MIgos N. Károlyi gróf Károlyi István jószágai igazgatósága által köz hirré tétetik: hogy H. M. Vásárhely városa határában ns Csongrád vármegyében az ugynevezett Kenyerei majorban f. e. junius 12kén és utána következő napjain az alább megirt számfelettes lábas jószág nyilványos árverés útjan el fog adatni; n. v. etesen:

1. Mintegy 300 darab fajzásra alkalmas, és a' nemesedés magas fokán álló anyajuhok.

2. Száz darabnyi tok és öreg hágókosok ugyan azon nemes fajbul. — Ezen kétféle jószág gyapjuban adatik el.

3. Mintegy 4 — 500, mustra anyajuh.

4. A' Derekegyházi ismeretes gulyábul 40 tehén. Ezeken kivül 40 hizott ökör szabad alku szerint akármikor eladható. — A' nemesebb állattenyésztésnek kedvelői ezen eladandó jószágot licitatio előtt is megtekinthetik, a' szükséges útbaigazitást a' Derekegyházi tiszttartói hivatalnál megnyerendvén. 3)

---

1) SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönözött tagas szállás kiadó. Áll e' szállás 9. jobbara parquetirozott szobakbul egy előszobával, tartozik hozza 2 konyha, mellyek egyike takarék patkával van ellava, tovabba 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. 3).

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

1) Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva, ezen kivül minden lehető reverenda-materiák, u. m. Schvamilionok Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiak, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin; 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánljak. 2).

Fries Antal és társa.

---

1) *Bor-eladás, és telkek haszonbérbe adatása.*

A' kegy. hagyományi javakhoz tartozó Czegléd mvárosában f. eszt. junius 15ikén 56 akó fejér és 730 akó vörös ó borok árverés utján eladatni fognak.

Tek. Szabolcsvmegyében fekvő Püspök-Ladány helységében ugyan f. eszt. junius 19ikén az ugynevezett Nagykerülő 625⅝ holdbul, Nyakvágó széke 727 holdbul, Vékonyér 111 holdbul alló több kisebb telekkel együtt, továbbá ugyanott a' mészárszék mellyhez 131½ hold vetésnek, kaszálónak és legelőnek használható föld tartozik, jövő Mindszent napjától kezdve három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni kivánkozók elegendő bánatpénzzel és vagyonukról szóló bizonyság-levelekkel fölkészülve jelenjenek meg3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy a' Hradeki királyi kamarai uradalomhoz tartozó alább jegyzett királyi haszonvételek a' Hradeki királyi kamarai kastélyban folyó eszt. majus 6án reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igéröknek 1335-ik eszt. november 1sőjétől kezdendő egymásutáni részint három részint hat esztendőre bérbe fognak adatni, úgy mint: a' Hradeki kastélybeli koresma a' hús-vagatás joggal; a' Hradeki rét koresma, a' Hybbei vendégfogadó és húsvágatás, a' Szihotai koresma, a' Kihodnai koresma, vendégfogadó, és húsvágatas, a' Bjelanszkoi, és Teplicskai koresmák és húsvágatás; a' Dovalovai vendégfogadó, és húsvágatás; a' Kokavai koresma, és húsvágatas; a' Plostini, és Illanovi koresmák. — Továbbá a' Hradeki négy kerekü malom, és kölyü (Stampfmühle) Vrbiczi szinte négy kerekü malom; a' Teplicskai három kerekü három malom, a' Vichodnai és Kakovai három kerekü malmok, és kallók-a' Plostin-Illanovi egy kerekü malom; és Kiraly-Lehotai három kerekü malom; — a' hegyi legelők névszerint: Prosztredna Zadna, Hoskova, és Zadne Grany, Kniszna és Hlina, Hola-Szkala, vagy Palenicza Tomanova, Javorovo, Temre Szmrecsini Kop-

rova, pod Krivanom, Dzurova, Lapinova, Szkutova, és Holicza, Brezinova, Vellijbok, és Miskova, Ubohepalani, Ticha, Koprovicza, és Spanyu, Panszka-Javorinka, Oranczova, és Krahova-Javorinka, Schiroka, a' királyhegy' ormán; a' Sirokai völgytül Orlováig, az Orlovai völgytül Koleszovaig, Koleszovától a' Kobolyánki hegy tetőig; Driecsna, a' Temna nevü hegytül Oranczova nevü völgyig; — a' húsvágatás Vrbicz mezővárosában, és Vrbicz Huszták helységében; — a' halászat Vrbicz mellett, a' Vág vizében, a' Vansehecz, Bjelanszko, Bela ás Dovalovecz nevü folyókban, valamint a' Boczai és Maluzsinai halászat is. —

Végre a' Hradéki királyi serfőző-ház is, a' hozzá tartozó szerekkel, istállókkal, pinczékkel, és lakással együtt hat esztendőre bérbe adatik. A' bérleni szándékozók ezen árverésre, elegendő bánatpénzzel és cautioval ellátva megjelenni hivatalosak. Az árverési föltételeket a' Hradeki kiralyi kamarai praefectusi hivatal írószobájaban, valamint az ottani királyi kamarai tiszttartói hivatalban is az illető árverés kezdete előtt is megtudhatni. — Zsidók csak azon korcsmák tekintetében vehetnek ez árverésben részt, mellyek az országúttól, és az uradalmi tiszti hivataloktól távolabb helyheztetve vannak. — Az árverés után semmiféle ajánlatok nem fogadtatnak el. — Kiköttetik végre, hogy ha az árverés alkalmával teendő ajánlatok hoszabb idei bérletre nézve el nem fogadhatóknak találtatnának, a' királyi kamarai urodalom az illető bérlet idejét előlegesen egy esztendőre leszállithassa. Budan aprilis 17ikén 1835. 3)

---

3) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófabul és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérbül, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban Talalni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal barmi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem talalkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben agyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságat 's tisztelt Vasárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén sajat házában 16 sz. alatt. 9)

---

3) HIRDETMÉNY. A' mlgos Pécsváradi urodalomhoz tartozó 's ns Baranya vmegyében helyheztetett Bozsok helységb-n az urodalmi élettárból f. e. majus 18an délelőtti 10 órakor tartandó árverés utján $71\frac{6}{8}$ pozsonyi mérő tiszta búza, $2385\frac{1}{2}$ p. m. kétszeres, 105[1] p. m. árpa, és $575\frac{2}{8}$ p. m. kukoricza; — a' következő napon pedig, az az: f. e. majus 19én, Bozsóktól egy órányira fekvő Szebény helységben a' fenemlitett urodalom pinczéjéből $121\frac{1}{4}$ akó fejér, és $2172\frac{1}{4}$ akó veres óborok, szinte délelőtti 10 órakor kezdendő árverés utján el fognak adatni, — melly két rendbeli árverésre a' venni szándékozók a' fen kitett napokon és helyeken megjelenni ne sajnáljanak. 3)

---

3) HIRDETÉS. F. 1835 majus 19ikén Mezőhegyesen reggeli 9 órakor nyilványos árverés utján a' következő haszonvételek adatnak haszonbérbe, u. m.

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elégséges pinczékkel és istállókkal, — továbbá az ugynevezett újépületben egy kereskedési bolt.

2) Egy korcsmaház, kereskedési bolttal és pinczékkel az ugynevezett óépületben.

3) A' husmérési jog, ahoz megkivántató székkel, és hozzá tartozó mintegy 500 hold réttel.

4), A' zsemlyesütési jog, az ahoz tartozó hajlékkal. — E' haszonvételek bérlési ideje 3 esztendő vagy is 1835 nov 1sőjétől kezdve tart 1838 octobere utóljaig. Minden haszonvétel egyenként adatik ki. Bérleni szándékozók, a' korcsmakért 200, a' mészárszékért 100, —zsemlyesütésért pedig 20 fr. bánatpénzzel ellátva a' mondott árverésre ezennel meghivatnak, olly megjegyzéssel hogy izraëliták ez árverésben 's illetőleg e' haszonbérlésekben részt nem vehetnek. A' szerződés többi föltételeit előre is megtudhatni a' gazdasági igazgatóság írószobájában. Mezőhegyes april. 17. 1836. 3)

Boxberg s. k.
alezredes.

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy sz. kir. Debreczen városa következendő haszonvételei: ugymint 1ször a' csukás vendegfogadó 2szor a' koscherbor mérés; 3szor a' ludas vendégfogadó; 4er a' mátai vendégfogadó, és vám; 5ör az elepi vendégfogadó; 6or a' baraki vendégfogadó; 7er az óháti, és hortobágyi halászat; 8or a' külső kávéház, 9er a' serfőzés, és árulás; 10er a' vám 11er a' szelesi mészárszék; 12szer a' csapó-utczai kapu előtt levő mészárszék; — az ottani városházán folyó eszt. septemb. 2án tartandó nyilvános árverés utján három egymásután következendő, 's folyó eszt. novemb. 1jétől számitandó esztendőre, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adatni fognak. A' kiknek tehat ezek kibérlésére kedvök volna, s ükséges bánatpénzzel ellátva, a' fenemlített napon, és helyen megjelenni el ne mulassanak. Budán a. ril. 10én 1835. 3).

---

3) A' kegyes hagyományi javakhoz tartozó Taksonyi jószágban f. eszt. majus 26ikán árverés utján 3747 pozs. mérő kétszerbuza, és 639 pozs. m. árpa fog eladatni; nem különben az ugyan azon jószághoz tartozó vadászat, és urasági kisebb magtár haszonbérbe adatni.

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Aprilis 30kán	6 láb.	10 hüv.	6 von.
Május 1sőjén	6 „	10 „	3 „
„ 2kan	6 „	11 „	0 „

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

Messze vidéki teljes czimzetű Pártfogóinkat a' magyar két testvér Hazában méltó tiszteletü bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak azon közelgő körülményre, hogy e' folyó majus fogytán a' medárdi pesti elővásár beálland. Ennélfogva, kik a' szerkesztő hivatalnál, mint legbiztosabb helyen, kivánják szokás szerint letétetni a' julius elején kezdődő 2dik félesztendei 4 pengő fr. előfizetésdijt testvér hirlapjainkra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Ez úttal vagy a' már meglevő nyomtatott, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt név és czimzet beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kivül az utólsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden ezek elmulasztásából keletkezhető tévedés elmellőztetése végett. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden rövidség vagy zavar-elháritás miatt legtanácsosabb és czélszerübb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran a' legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szokott szövetkezni

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

Több oldalról felszóllitatván a' RÉGI KÚN NEMZET NYELVÉRŐL irott és a' múlt évben jutalommal illettetett munkámnak közrebocsátása iránt, kötelességemnek ismerem ezennel hirül tenni: hogy kéziratomat tiz évek lefolyta után e' legközelebb mult napokban vehetvén kezeimhez, — nyomtatásbani megjelenését már most, ha valamelly előre nemlátható akadályok, és a' munka mintegy 30. ivre terjedése nem haláltatják, e' folyó év végzetéig bizvást igérhetem. Pest. April. 26. 1835.

Jerney János.

BUCSUZÁS ÉS KÖSZÖNET. Azon szives részvét, mellyel a' helybeli működvelő Közönség keleti föstészbeli oktatásimat látogatja, lehetővé teszi, hogy ezen hirlap 33ik számában majus 3kára kitüzött továbbutazásomat, még a' jövő vasárnapig majus 10ikeig elhalasszam. Midőn ezen, itt mulatásom utólsó határidejét tisztelettel jelenteném, nem mulaszthatom el egyuttal az igen nemes, lelkes és müérzésü Magyaroknak, legőszintébb szives köszönetemet jelentenem, azon nagy becsü méltatásért, mellyel müi szorgalmamat fogadták. Én büszkének vallom magam e' jeles kitüntetésen 's midőn becses körükből távozom, a' legszivesb érzelemmel 's benső tisztelettel maradok nagyrabecsült magas Pártfogóimnak szives emlékezetükbe ajánlkozott

D. Jägermann

a' keleti föstészet cs. kir. priv. oktatója. Szállása Pesten „a' magyar király" vendégfogadóban 3dik emeletben 7ik szobában. Otthon található reggeli 8 órától 10ig, és délben 12től 1ig.

---

1) Figyelmeztetés a' Vásárok iránt.

A' VÁNDOR-, NEMZETI-, és PESTI czimü Kalendáriomokban, mellyek Könyvnyomtató-intézetünkben, évenként megjelennek, ha ne talán az országos vásárok lajstromában némelly vásárok napjai hibásan volnának lenyomva, ezennel figyelmeztetjük mind azokat kiket a' vásárok' rendes tartása akár mi módon érdekelhet, hogy az észrevett hibákat, megjavitás végett, frankírozott leveleik által velünk közleni ne terheltessenek. Az ujvásárok, mellyek Kalendáriomainkban még nem találtatnak, a' szokott taxa letétele után, azonnal bé fognak iktatni. Pesten, majus 2k. 1835. 2)

Trattner és Károlyi.

---

1) Alulirt ügyviselőség ezennel tisztelettel jelenti: hogy biztositásokat jégverés ellen, az idén is mind helyben maga, mind vidéken a' tartományi ügyviselőségek folyvást fölvállalnak. — Mult 1834ben a' kárpótlási quotiensek kifizetése, a' tetemes jégverési károk miatt, 46 pcentben történt, mirül a' kimutatást alulirt ügyviselőségnél megtekinthetni. Mindezen, csak részletes kárpótlás mellett is, az Egyesület igen élénk részvételt igér magának az idén, melly ötödik esztendeje mióta Olaszországon kivül is gyakorolja biztositási munkálatit, már csak annálfogva is, minthogy e' közhasznu intézet minden magányos érdeken kivül egyedül azt czélozza: hogy minden részvevőnek jégverés által okozott kára a' lehetőségig kevesitessék, midőn egész megtérítést azon esetben ha a' károk többre rugnak, mint a' begyült dijfizetés mennyisége, kivánni sem lehet olly intézettől, mellyben minden biztositott egyszersmind biztositó is, 's mellynél rendelet szerint pótlékfizetések nincsenek. Pesten aprilisban 1835

A' jégverés ellen kölcsönösen biztositó majlandi egyesületnek magyarországi fő ügyviselősége

Malvieux K. J.

---

1) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Búza János, 's Társa, pesti épületfa-kereskedők tisztelettel jelentik: hogy ők a' Dunasoron „az arany óra" czimer alatti épületfa-kereskedésüket „a' vörös ökör" czimerü házhoz áttalették; — minekutánna ezen kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bőven ellátva lennének, és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatnának, — magokat a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlják. — 7)

1) HIRDETÉS. A' nm. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből Szigeth, Szlatina 's Bustyaháza mármarosi só-szállító-tisztségektől évenként 200,000 mázsányi só-mennyiség magányos vállalat utján Szolnokig eszközlendő szállítatása végett 1836, 1837 's 1838 évekre, Budán, f. e. jun. 11kén, az udv. Kamara épületében, reggeli 9 órakor, közös árverés fog tartatni. — Az árverés és szerződés' föltételei, ezen hirlapok 34. számával teljes tartalmukban már közöltetvén, addig is ugyan ezen udv. Kamara' számvevő-hivatalában megismértethetnek. Budán 1835 april. 30kán. 3)

---

1) ELADANDÓ GABONA. Felsőbb rendelés következésében a' Pécsváradi uradalomhoz tartozó Versendi tisztség részérül közhirül adatik, hogy folyó eszt. majus 20ik napjan a' Versendi magtárbul 1377. pozs. mérő tisztabuza, — 2614. m. kétszeres, 132. mérő árpa, és — 575 mérő szem kukoricza, árverés által kész pénzen eladandó lészen. Versend aprilis 14ik napján 1835. 2)

---

1) ELADANDÓ Ó BOROK. Felsőbb rendelés következésében a' Pécsváradi uradalomhoz tartozó Versendi tisztség részérül közhirül adatik, hogy folyó évi majus 21ik napján, a' Babarczi tulsó pinczékbül 1828, 1829, 1830, 1831, és 1833. termésbül 192 ¾ akó fejér, és 1483 1/4 akó vörös bor árverés által hordónként, vagy nagyobb és kiseb akó és hordó számban is fentartván a' felsőségi helybenhagyást, és 10. procentumi bánatpénz letétele mellett, el fognak adatni. 2)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy f. e. majus 25én Miskolcz mezővárosában a' kir. kam. praefectusi hivatal' épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, nevezetesen: a' Miskolczi nagy-és hétivásár' jövedelme, a' Mezőkeresztesi kurta korcsmák, a' Diósgyőri húsvágatás, és pálinkafőzés jogai f. eszt. november 1sőjétől kezdve egymásutáni három esztendőre a' legtöbbet igéröknek bérbe adatni fognak. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit az árverés előtt is megtekinthetni Miskolczon a' kir. kam. tiszttartói hivatal' épületében. — Budán aprilis 25én 1835. 3)

STEINBACH JÓZSEF Pesten az uri-utczában az „Arany mértéknél" ajánlja válogatott 's legjobb szerü mindenféle fűszer- és festék-árukkal bőven rendezett rakhelyét, ezek közt pedig

tulajdon készitésü

Magyar pezsgőjét

(champagner)

azért kivált, mivel az tökéletesen tiszta, kellemes bouquet zamatu, pezsegtében folyvást gyöngyötverő, a' francziával egy 's a' mi benne legkülönösb

főfájást épen nem okoz.

Bouteliája 1 pengő for.

Azon t. cz. Uraságok, kik illyen pezsgőt tulajdon boraikbul kivánnának készittetni, próbaképen méltóztassanak hozzá e' végre gyönge, hegyi ó bort küldeni, mivel e' féle legalkalmasabb. Egy negyed rész akónál azonban kevesebb el nem fogadtatik. Ennyiből, 15 bouteliával, mindenikért 42 kr. ráfizetés után, készséggel szolgál a' fen irt.

---

2) Juh és szarvasmarha árverési jelentés.

Mlgos N. Károlyi gróf Károlyi István jószágai igazgatósága által köz hirré tétetik: hogy H. M. Vásárhely városa határában ns Csongrád vármegyében az ugynevezett Kenyerei majorban f. e. junius 12kén és utána következő napjain az alább megirt számfelettes lábas jószág nyilványos árverés útján el fog adatni; nevezetesen:

1. Mintegy 300 darab fajzásra alkalmas, és a' nemesedés magas fokán álló anyajuhok.

2. Száz darabnyi tok és öreg hágókosok ugyan azon nemes fajbul. — Ezen kétféle jószág gyapjuban adatik el.

3. Mintegy 4 — 500, mustra anyajuh.

4. A' Derekegyházi ismeretes gulyábul 40 tehén. Ezeken kivül 40 hízott ökör szabad alku szerint akármikor eladható. — A' nemesebb állattenyésztésnek kedvelői ezen eladandó jószágot licitatio előtt is megtekinthetik, a' szükséges útbaigazitást a' Derekegyházi tiszttartói hivatalnál megnyerendvén. 3)

---

2) SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás kiadó. Áll e' szállás 9, jobbára parquetirozott szobákbul egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. 3).

---

2) *Bor-eladás, és telkek haszonbérbe adatása.*

A' kegy. hagyományi javakhoz tartozó Czegléd mvárosában f. eszt. junius 15ikén 56 akó fejér és 730 akó vörös ó borok árverés utján eladatni fognak.

Tek. Szabolcs vmegyében fekvő Püspök-Ladány helységében ugyan f. eszt. junius 19ikén az ugynevezett Nagykerülő 625 ⅝ holdbul, Nyakvágó széke 727 holdbul, Vékonyér 111 holdbul álló több kisebb telekkel együtt, továbbá ugyanott a' mészárszék mellyhez 131 ⅛ hold vetésnek, kaszálónak és legelőnek használható föld tartozik, jövő Mindszent napjától kezdve három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni kivánkozók elegendő bánatpénzzel és vagyonukról szóló bizonyság-levelekkel fölkészülve jelenjenek meg3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 3kán	7 láb.	2 hüv.	0 von.
„ 4kén	7 „	5 „	0 „
„ 5kén	7 „	6 „	9 „
„ 6kán	7 „	6 „	0 „

Kivonás az 1835 april. időjárást illető budai csillagász-intézeti vizsgálatokbul

magassága	a' légmérőnek	a' hévmérőnek
legnagyobb	27h 11v ,825 (7ikén)	+ 14° ,8 (28 és 30ikán)
közép	27 5 ,2532	+ 7 ,7511
legkissebb	27 0 ,782 (16ikán)	— 2 ,0 (19ikén)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: = 11v, 043; a' mérsékletben: = 12°, 8.

Ha vissza emlékezünk a' lefolyt hónap időjárására, örömmel kell megvallanunk, hogy az, kevés kivétellel az annyi milliók kivánsága szerint, hatalmas kifejtője volt a' még ifju 's alig éledező természetnek. Oszer hullott földünkre bő esőben az ég áldása, jóltevő és ébresztő az anyatermészet ezer meg ezerféle ifju életét melly különben semmi, vagy gondos ápolás mallett is talán csak szigorgó tengődéssel jöhete vala létbe. Ez áldásos jelenettel általában összhangzólag mutatkoztak az időjárás többi mérlegei is. A' légmérő közönségesen jó magas álláson volt, és sem nevezetes sem rögtöni szökelléseket nem tön. Ezt ugyan nem mondhatni a' mérsékletről, mert egy párszor egész dérig sőt fagyig hüsült meg; azonban közönségesen még is birt annyi intensitással, hogy kitérengései sem nevezetes sem általányos rosz hatással nem lehettek a' növényzetre. A' többi előfordult jelenet következő: egészen derült egü nap 3; — egészen borult 2; — havazás 2 (de csak a' körülfekvő hegyeken); dér 4; köd 12. A' légi egyensuly nem sokszor 's nem is nagy mértékben zavartatott vagy változott meg. Szélvész valódi, csak egy volt; uralkodó szél az éjnyugoti, 's utána déli. Legelső villámlást ez esztendőben 30ikán láttunk déltájban. *Dr. Albert Ferencz.*

---

1) Egy gazdaságban jártas isméretü és tapasztalású franczia, ki németül is beszél, valamelly uraságnál mint gazdasági tiszt kivánna alkalmazást nyerni. Bővebb tudósitást vehetni felőle Müller műárus ur boltjában Pesten a' nagyhid-utczában. 3)

---

1) Eggenberger József pesti könyvárosnál, kinek boltja a' főmélt. kir. Curia déli szomszédságában van, megszerezhető illy czimü könyv.

Rövid Értekezés a' Nemzetiségrül, szerzette Móth Endre h. ügyvéd. (Hat rézre metszett 's megegyező szinekkel világositott, a' magyar öltözetet tárgyazó képekkel, mellyekkel Klaszy Venczel pesti polgár 's magysr szabó a' Nemzetnek kedveskedik.) 4)

STEINBACH JÓZSEF Pesten az uri-utczában az „Arany mértéknél" ajánlja válogatott 's legjobb szerü mindenféle fűszer- és festék-árukkal bőven rendezett rakhelyét, ezek közt pedig

tulajdon készitésü

Magyar pezsgőjét

(champagner)

azért kivált, mivel az tökéletesen tiszta, kellemes bouquet zamatu, pezsgtében folyvást gyöngyötverő, a' franciával egy 's a' mi benne legkülönösb

főfájást épen nem okoz.

Bouteliája 1 pengő for.

Azon t. cz. Uraságok, kik illyen pezsgőt tulajdon boraikbul kivánnának készittetni, próbaképen méltóztassanak hozzá e' végre gyönge, hegyi ó bort küldeni, mivel e' féle legalkalmasabb. Egy negyed rész akónál azonban kevesebb el nem fogadtatik. Ennyiből, 15 bouteliával, mindenikért 42 kr. ráfizetés után, készséggel szolgál a' fen irt.

T. Heves vármegyében Szolnokhoz másfél orányira fekvő P. Szentiványon 25. darab, selymes egynyirésü kos, 1000. d. anyabirka, 500. d. ürü, szabad kézből eladandó, bővebb értesitést vehetni helyben a' tulajdonosnál.

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Visegrádi, Marosi, Bogdányi, és Tótfalusi koronai uradalmi erdőkben vágott mintegy 1400 ölet tevő hasábfának Budára dunai hajókkal való leszállitása az O Budai koronai praefectusi hivatal' irószobájában folyó esztendei majus 20án szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árejtés útján a' legkevesebbet kivánónak kötendő szerződés mellett bérbe fog adatni. Azoknak, kik ez árejtésben részt akarnak venni, elegendő számú, és jó karzatú hajókkal kell birniók, és 200 pengő forintnyi bánatpénzzel ellátva lenniek. Ezen bérleti árejtésnek többi föltételeit előleg is megtudhatni a' fennérdeklett praefectusi hivatal' irószobajában. Budán aprilis 30án 1835. 3)

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Folyó majus 20dik 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni órákban Pesten az újvilág-utczában 551dik szám alatt, néhai kir. tabl. ügyész Dési István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak nevezetesen, arany és ezüst müvek, órák, fegyverek, magyar öltözetek, házi bútorok, borok 's több eféle, készpénzbeli fizetésért, nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőknek el fognak adatni. 3)

---

2) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Búza János, 's Társa, pesti épületfa-kereskedők tisztelettel jelentik: hogy ők a' Dunasoron „az arany óra" czimer alatti épületfa-kereskedésüket „a' vörös ökör" czimerü házhoz általtették; — minekutánna ezen kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bőven ellátva lennének, és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatnának, — magokat a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlják. — 7)

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

2) Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyen készen találtat-

nak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda-materiák, u. m. Schvamilionok Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin; 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják. 2).

Fries Antal és társa.

---

2) ELADANDÓ GABONA. Felsőbb rendelés következésében a' Pécsváradi uradalomhoz tartozó Versendi tisztség részérül közhirül adatik, hogy folyó eszt. majus 20ik napjan a' Versendi magtárbul 1377. pozs. merő tisztabuza, — 2614. m. kétszeres, 132. mérő árpa, és — 575 mérő szem kukoricza, árverés által kész pénzen eladandó lészen. Versend aprilis 14ik napján 1835. 2)

---

2) ELADANDÓ Ó BOROK. Felsőbb rendelés következésében a' Pécsváradi uradalomhoz tartozó Versendi tisztség részérül közhirül adatik, hogy folyó évi majus 21ik napján, a' Babarczi tulsó pinczékbül 1828, 1829, 1830, 1831, és 1833 termésbül 192 ¾ akó fejer, és 1483 1/4 akó vörös bor árverés által hordónként, vagy nagyobb és kiseb akó és hordó számban is fentartván a' felsőségi helybenhagyást, és 10. procentumi bánatpénz letétele mellett, el fognak adatni. 2)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy f. e. majus 25én Miskolcz mezővárosában a' kir. kam. praefectusi hivatal' épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, nevezetesen: a' Miskolczi nagy-és hétivásár' jövedelme, a' Mezőkeresztesi kurta korcsmák. a' Diósgyőri húsvágatás, és pálinkafőzés jogai f. eszt. november 1sőjétől kezdve egymásutáni három esztendőre a' legtöbbet igérőknek bérbe adatni fognak. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit az árverés előtt is megtekinthetni Miskolczon a' kir. kam. tiszttartói hivatal' épületében. — Budán aprilis 25én 1835. 3)

---

2) Alulirt ügyviselőség ezennel tisztelettel jelenti: hogy biztositásokat jégverés ellen, az idén is mind helyben maga, mind vidéken a' tartományi ügyviselőségek folyvást fölvállalnak. — Mult 1834ben a' kárpótlási quotiensek kifizetése, a' tetemes jégverési károk miatt, 46 pcentben történt, mirül a' kimutatást alulirt ügyviselőségnél megtekinthetni. Mindezen, csak részletes kárpótlás mellett is, az Egyesület igen élénk részvételt igér magának az idén, melly ötödik esztendeje mióta Olaszországon kivül is gyakorolja biztositási munkálatit, már csak annálfogva is, minthogy e' közhasznu intézet minden magányos érdeken kivül egyedül azt czélozza: hogy minden részvevőnek jégverés által okozott kára a' lehetőségig kevesitessék, midőn egész megtérítést azon esetben ha a' károk többre rugnak, mint a' begyült dijfizetés mennyisége, kivánni sem lehet olly intézettől, mellyben minden biztositott egyszersmind biztositó is, 's mellynél rendelet szerint pótlékfizetések nincsenek. Pesten aprilisban 1835

A' jégverés ellen kölcsönösen biztositó majlandi egyesületnek magyarországi fő ügyviselősége

Malvieux K. J.

---

3) Juh és szarvasmarha árverési jelentés.

MIgos N. Károlyi gróf Károlyi István jószágai igazgatósága által köz hirré tétetik: hogy H. M. Vásárhely városa határában ns Csongrád vármegyében az ugynevezett Kenyerei majorban f. e. junius 12kén és utána következő napjain az alább megirt számfelettes lábas jószág nyilványos árverés útján el fog adatni; nevezetesen:

1. Mintegy 300 darab fajzásra alkalmas, és a' nemesedés magas fokán álló anyajuhok.

2. Száz darabnyi tok és öreg hágókosok ugyan azon nemes fajbul. — Ezen kétféle jószág gyapjuban adatik el.

3. Mintegy 4 — 500, mustra anyajuh.

4. A' Derekegyházi ismeretes gulyábul 40 tehén. Ezeken kivül 40 hizott ökör szabad alku szerint akármikor eladható. — A' nemesebb állattenyésztésnek kedvelői ezen eladandó jószágot licitatio előtt is megtekinthetik, a' szükséges ú baigazitást a' Derekegyházi tiszttartói hivatalnál megnyerendvén. 3)

---

3) SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás kiadó. Áll e' szállás 9, jobbára parquetirozott szobákbul egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlas, és több száz akót fogható pincze. 3).

---

2) Figyelmeztetés a' Vásárok iránt.

A' VÁNDOR-, NEMZETI-, és PESTI czimü Kalendáriomokban, mellyek Könyvnyomtató-intézetünkben, évenként megjelennek, ha ne talán az országos vásárok lajstromában némelly vásárok napjai hibásan volnának lenyomva, ezennel figyelmeztetjük mind azokat kiket a' vásárok' rendes tartása akár mi módon érdekelhet, hogy az észrevett hibákat, megjavitás végett, frankírozott leveleik által velünk közleni ne terheltessenek. Az ujvásárok, mellyek Kalendáriomainkban még nem találtatnak, a' szokott taxa letétele után, azonnal bé fognak iktatni. Pesten, majus 2k. 1835. 2)

Trattner és Károlyi..

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 7kán	7 láb.	4 hüv.	3 von
„ 8kán	7 „	2 „	9 „
„ 9kén	7 „	3 „	9 „

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

Messze vidéki teljes czimzetű Pártfogóinkat a' magyar két testvér Hazában méltó tiszteletü bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak azon közelgő körülményre, hogy e' folyó majus fogytán a' medárdi pesti elővásár beálland. Ennélfogva, kik a' szerkesztő hivatalnál, mint legbiztosabb helyen, kivánják szokás szerint letétetni a' julius elején kezdődő 2dik félesztendei 4 pengő fr. előfizetésdijt testvér hirlapjainkra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Ez úttal vagy a' már meglevő nyomtatott, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt név és czimzet beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kivül az utólsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden ezek elmulasztásából keletkezhető tévedés elmellőztetése végett. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden rövidség vagy zavar-elháritás miatt legtanácsosabb és czélszerübb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran a' legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szokott szövetkezni

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

---

1) *Nagy József a'*

„Zöld Fánál"

Pesten a' városház-piacz és kigyó-utcza szegletén levő posztó és kazimir kereskedésébe ismét mindennemü szövetek és félposztók (Drapmouselin) érkezvén, — ajánlja tisztelettel vevőinek igen gondosan válogatott, nagy mennyiségü áruit a' legillendőbb szabott áron. 3).

Alulirt tisztelettel jelenti a' nagy érdemü közönségnek, 's különösen szüléknek, nevelőknek, és iskolák v. nevelő Intézetek Igazgatójinak, hogy a' Terézia-városban, síputczában 344 szám alatt a' már több év előtt megkezdett gymnastikai gyakorlásokat ez idén is megnyitotta. Az Intézet teljesen el van látva mindennel, mi az ifjak 's gyermekek testi gyakorlására megkivántatik, úgy szinte mindazzal is, mi leánykák ferde növése meggátlására szükséges. A' gyakorlások mind a' két nemre nézve már megkezdettek és szakadatlanul folynak: kedden, csütörtökön és szombaton az ifjak; hétfőn, szerdán és pénteken pedig a' gyöngédebb nem által, mindenkor délután 6 órától 8ig. *Clair Ignácz*
Gyakorlász és viadalmester.

Tekint. Sarnovai Sarnóczy András ur „Tajár" arabs ménje az egész hágatás idején, Ilovit pusztájában hágni fog. Minden hágatás egy arany; lovásznak 1 fr. pengő. A' küldendő kanczák illendően ellátva lesznek a' közel fekvő Patkósi majorban. Mind a' két hely tek. ns. Honth vmegyében fekszik nem messze Csábrágtól. K. Kereskény majus 1sőjén 1835. *Hrabina József*
lovászmester.

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Folyó majus 20dik 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni óákban Pesten az újvilág-utczában 551dik szám alatt, néhai kir. tábl. ügyész Désy István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak nevezetesen, arany és ezüst müvek, órák, fegyverek, magyar öltözetek, házi bútorok, borok 's több efféle, készpénzbeli fizetésért, nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek el fognak adatni. 3)

---

3) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Búza János, 's Társa, pesti épületfa-kereskedők tisztelettel jelentik: hogy ők a' Dunasoron „az arany óra" czimer alatti épületfa-kereskedésüket „a' vörös ökör" czimerü házhoz általtették; — minekutánna ezen kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bóven ellátva lennének, és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatnának, — magokat a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlják. — 7)

---

3) Alulirt ügyviselőség ezennel tisztelettel jelenti: hogy biztositásokat jégverés ellen, az idén is mind helyben maga, mind vidéken a' tartományi ügyviselőségek folyvást fölvállalnak. — Mult 1834ben a' kárpótlási quotiensek kifizetése, a' tetemes jégverési károk miatt, 46 pcentben történt, mirül a' kimutatást alulirt ügyviselőségnél megtekinthetni. Mindezen, csak részletes kárpótlás mellett is, az Egyesület igen élénk részvételt igér magának az idén, melly ötödik esztendeje mióta Olaszországon kivül is gyakorolja biztositási munkálatit, már csak annálfogva is, minthogy e' közhasznu intézet minden magányos érdeken kivül egyedül azt czélozza: hogy minden részvevőnek jégverés által okozott kára a' lehetőségig kevesittessék, midőn egész megtéritést azon esetben ha a' károk többre rugnak, mint a' begyült dijfizetés mennyisége, kivánni sem lehet olly intézettől, mellyben minden biztositott egyszersmind biztositó is, 's mellynél rendelet szerint pótlékfizetések nincsenek. Pesten aprilisban 1835

A' jégverés ellen kölcsönösen biztositó majlandi egyesületnek magyarországi fő ügyviselősége
Malvieux K. J.

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Visegrádi, Marosi, Bogdányi, és Tótfalusi koronai uradalmi erdőkben vágott mintegy 1400 ölet tevő hasábfának Budára dunai hajókkal való leszállitása az Ó Budai koronai praefectusi hivatal' irószobájában folyó esztendei majus 20án szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árejtés útján a' legkevesebbet kivánónak kötendő szerződés mellett bérbe fog adatni. Azoknak, kik ez árejtésben részt akarnak venni, elegendő számú, és jó karzatú hajókkal kell birniók, és 200 pengő forintnyi bánatpénzzel ellátva lenniek. Ezen bérleti árejtésnek többi föltételeit előleg is megtudhatni a' fennérdeklett praefectusi hivatal' irószobájában. Budán aprilis 30án 1835. 3)

---

2) Eggenberger József pesti könyvárosnál, kinek boltja a' fömélt. kir. Curia déli szomszédságában van, megszerezhető illy czimű könyv.

Rövid Értekezés a' Nemzetiségről, szerzette Móth Endre h. ügyvéd. (Hat rézre metszett 's megegyező színekkel világositott, a' magyar öltözetet tárgyazó képekkel, mellyekkel Klaszy Venczel pesti polgár 's magysr szabó a' Nemzetnek kedveskedik.) 4)

---

2) Egy gazdaságban jártas isméretü és tapasztalásu franczia, ki németül is beszél, valamelly uraságnál mint gazdaságitiszt kivánna alkalmazást nyerni. Bővebb tudósitást vehetni felőle Müller műárus ur boltjában Pesten a' nagyhid-utczában. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy f. e. majus 25én Miskolcz mezővárosában a' kir. kam. praefectusi hivatal' épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, nevezetesen: a' Miskolczi nagy-és hétivásár' jövedelme, a' Mezőkeresztesi kürta korcsmák, a' Diósgyőri húsvágatás, és pálinkafőzés jogai f. eszt. november 1sőjétől kezdve egymásutáni három esztendőre a' legtöbbet igéröknek bérbe adatni fognak. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit az árverés előtt is megtekinthetni Miskolczon a' kir. kam. tiszttartói hivatal' épületében. — Budán aprilis 25én 1835. 3)

---

2) T. Békés vármegyében Szeghalom helységében találtatik f. e. julius 1sö nagjától kezdve eladó és tenyésztésre alkalmatos 600 darab ellős birka; a' tudakozódás, árkötés, és általvétel ott helyben uradalmi számtartó Seress Ferencz urnál történhetik meg, hol a' gyapjunak minéműségét is nyirés előtt majus 10ikeig megtekinthetni. 2)

---

2) HIRDETÉS. A' nm. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből Szigeth, Szlatina 's Bustyaháza márm. marosi só-szállitó-tisztségektől évenként 200,000 mázsányi só-mennyiség magányos vállalat utján Szolnokig eszközlendő szállitatása végett 1836, 1837 's 1838 évekre, Budán, f. e. jun. 11kén, az udv. Kamara épületében, reggeli 9 órakor, közös árverés fog tartatni. — Az árverés és szerződés' föltételei, ezen hirlapok 34. számával teljes tartalmukban már közöltetvén, addig is ugyan ezen udv. Kamara' számvevő-hivatalában megismértethetnek. Budán 1835 april. 30kán. 3)

---

3) *Bor-eladás, és telkek haszonbérbe adatása.*

A' kegy. hagyományi javakhoz tartozó Czegléd mvárosában f. eszt. junius 15ikén 56 akó fejér és 730 akó vörös ó borok árverés utján eladatni fognak.

Tek. Szabolcs vmegyében fekvő Püspök-Ladány helységében ugyan f. eszt. junius 19ikén az ugynevezett Nagykerülő 625⅝ holdbul, Nyakvágó széke 727 holdbul, Vékonyér 111 holdbul álló több kisebb telekkel együtt, továbbá ugyanott a' mészárszék mellyhez 131½ hold vetésnek, kaszálónak és legelőnek használható föld tartozik, jövő Mindszent napjától kezdve három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni kivánkozók elegendő bánatpénzzel és vagyonukról szóló bizonyság-levelekkel fölkészülve jelenjenek meg 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv Kamara részérül a' bormérási haszonvételnek t. Krassó vmegyében kebelezett Oravicza helységében „a' fejér galambnál"; — Csiklován „a' zöld fánál"; — Steyerdorfon „az arany fejszénél", valamint a' serfőzési haszonvételnek Csiklován, f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az árverési határnap f. eszt. julius 15ikére határoztatván, az árverés ez nap reggeli 9órakor Oraviczán a' kir. bányaigazgatósági irószobában fogtartatni, hol az illető föltételeket korábban is megtudhatni Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Oraviczán a' fejér galambra nézve 67 fr., — Csiklován a' zöld fára 70 fr., Steyerdorfon az arany fejszére 15 fr., valamint ugyan Csiklován a' serfőzési jusra 35 fr. pengőben. Min felül az árverők tartoznak mind viseletjökrül mind pedig vagyoni körülményikről kellő bizonyitványokat előmutatni. Budán april 14. 1835 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nagymélt. m. k. u. Kamara részérül: a' bormérési haszonvételnek t. Krassó vmegyében kebelezett Moldova mvárosában „a' vörös ökörnél, — Rezsiczán az „arany sasnál" és „három liliomnál", — és Ferenczfalván „a' szarvasnál" és és fejér keresztnél", — f. 1835 nov. 1sőjétül kezdendő 3 esztendőre ujabb haszonbérbe adatása iránt az árverési határnap Moldovára nézve f. eszt. junius 30ikára, Rezsicza és Ferenczfalvára nézve pedig julius 6ikára határoztatott. Az árverés mondott napokon délelőtti 9 órakor Moldován és Rezsiczán az illető kir. tisztségi irószobában fog tartatni, hol a' bérlés közelebbi föltételeit előre is megtekinthetni. Az árverés előtt leteendő bánatpénz: Moldován a' vörös ökörre 33 fr., — Rezsiczán az arany sasra 20 fr., — a' három liliomra 35 fr., — Ferenczfalván pedig a' szarvasra 21 fr., 's a' fejér keresztre 17 fr. pengőben. Ezen kivül az árverők tartoznak mind viseletjökrül mind vagyoni állapotjukról kellő bizonyitványt előmutatni. Budán april 14. 1835. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 10kén	7 láb.	5 hüv.	6 von.
„ 11kén	7 „	5 „	6 „
„ 12kén	7 „	6 „	6 „
„ 13kán	7 „	7 „	0 „

1) **A' Regélő 's Honművész** iránt.

A' közelítő pesti vásár ösztönöz az említett folyóirat t. pártfogóit figyelmeztetni, hogy a' vásári alkalmak által könnyü szerrel lehet az említett folyóirat jövő fél évi szokott díját (6 pengő ft. képekkel 's postán) Pestre egyenesen a' kiadó hivatalba (halpiacz 86ik szám alatt t. Dencs ur házának 2ik emeletébe) küldeni. A' cs. k. Postahivataloknál csupán képekkel együtt lehet megrendelni a' Regélőt; Pesten a' kiadó hivatalnál képek nélkül (5 p. ft.) sőt évnegyedenként is eddigi szokás szerint. — Megjelen e' folyóiratból minden héten két ív, hozzá mellékeltetik hetenként egy divatkép, 's hónaponként két (sőt az előfizetők szaporodandó számához képest több is) arczkép, tájrajz, vagy más egyéb műtárgy. 3)

Heckenaszt Gusztáv könyvárusnál épen most jelent meg

Farkas Sándor

Éjszakamerikai utazásának,

2dik Kiadása

Kemény boritékban 2 f. conv. p. megszerezhető minden hiteles könyvárosnál.

Figyelmeztetés

Legfeljebb három hét mulva megjelenik

Jósika Miklós

legujabb illy czimü munkája

Vázolatok.

Trattner és Károlyi Typographiájában

Pesten uri-utcza 612 megszerezhetők:

AZ ÁL-HALOTTAK, vagy az eleven eltemettetésnek borzasztó példáji. Retteg Ferencz T. N. Pest Pilis és Solt t. e. Vármegyék volt Fő Orvosa után, ujjászerkeszté S.E. boritékba kötve 10.kr.

MUSAEUS TRAVESTÁLT REGÉJI, honnosítá Staut József cs. kir. felhadnagy IIIdik kötet 30 kr.

EZER EGY ÉJSZAKA, Arab Regék I—XVIII. kötetig, — egy egy füzet 30 kr.

Iső FFRENCZ császár 's király és korának történeti, ő fölsége képével, két füzet boritékba kötve 1 for.

Napoleon Császár élete öt kötet 2 ft. 30 kr.

MANUALE PROCURATORUM 1 for. Tiszti Irásmód 40 kr. — árok mind ezüstpénzben.

---

1) Szathmár-Németi sz. kir. város részérül következő királyi haszonvételek u. m. 1) minden belsővárosi korcsmák és fogadók; 2) a' serház és hozzáadott pálinka főzés; 3) a' vásári és piaczi vámjövedelem f. eszt. novemb. 1sőjétül számitva három egymásután következő esztendőre haszonbérbe fogván adatni, a' két elsőre nézve az árverés f. eszt. julius 2ikán, a' vásár-vámra pedig october 1sőjén fog tartatni. 3)

---

1) Ifjabb Kilián György pesti könyvároshoz épen most érkezett meg:

Útazás Éjszak-Amerikában

Bölöni Farkas Sándor

által

Második Kiadás.

Ára kemény boritékban 2 forint pengő. 3)

---

1) Uj Vendégfogadó

„A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. 7)



1) Klobasser János ur Bécsben levő cs. kir. priv. papiros-szőnyeg-gyárának alulirt raktára részérül tisztelettel jelentetik: hogy ezen raktár jutalmasan szabott bécsi gyári árok mellett, az évszakokhoz képest, bőven ellátva van nagy mennyiségü gazdasági- és atlatz-spalierokkal aranyra, ezüstre, és márványozottra akár halvány akár fényes szinben; továbbá a' legujabb szegélyekkel es rózsás diszitvényekkel aranyra és ezüstre; a' legfinomabb satine-papirosokkal simára nyomtatva, vagy aranyra a' legpompásabb atlatz-fénnyel, tetszés szerinti választásig czukrász, könyvkötő és galanterie-müvész urak számára.

Ugyan e' raktárban kaphatni mindenféle viaszvásznat, viaszszőnyegeket, 's az olly kapós nyomtatott nyári szőnyegeket akár vég- akár rőfszámra. — Végzetül: igen ajánlhatók az ugyan ott találkozó olajfestvények. Rendelést tehetni ugyanott akármiféle alaku vagy nagyságu aranyozott rámák készítése, vagy régi olajfestvények megujítása, fényesitése, vagy akármiféle módositása iránt; mellyekrül a' lehető legrövidebb idő alatt pontosan gondoskodik

a' cs. kir' priv. papirosszőnyeg-gyár raktára Pesten a' Dorottya-utczában Spiegel-házban. 3)

---

1) Tek. ns. Tolna vmegyében keblezett Paks urodalomhoz tartozó Gerjeni királyi haszonvételek 's nevezetesen a' korcsmáltatas és halászat jusa f. eszt. junius 9ikén Pakson tartandó árverés utján 1835 eszt. julius 1sőjétül kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. 3)

---

1) FA-ÁRVERÉS. Tek. Baranya vmegyében helyezett Bozsók helységében f. eszt. junius 11kén délelőtti 10 órakor az urodalmi irószobában tartandó árverés utján, a' Vemendi és Kisvarasdi farakhelyeken fölállított 300¼ öl bükk, 210 öl hasáb cserfa, és 180 öl bükk és 195 öl ág cserfa, száz ölenként is a' többet igérőknek eladatni fog, olly hozzáadással hogy az eladott fa az urodalom által fog szállittatni a' Duna partjáig. 2)

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Folyó majus 20dik 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni órákban Pesten az újvilág-utczában 551dik szám alatt, néhai kir. tábl. ügyész Dési István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak nevezetesen, arany és ezüst müvek, órák, fegyverek, magyar öltözetek, házi bútorok, borok 's több efféle, készpénzbeli fizetésért, nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek el fognak adatni. 3)

---

4) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Búza János, 's Társa, pesti épületfa-kereskedők tisztelettel jelentik: hogy ők a' Dunasoron „az arany óra" czimer alatti épületfa-kereskedésüket „a' vörös ökör" czimerű házhoz általtették; — minekutánna ezen kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bőven ellátva lennének, és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatnának, — magokat a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlják. — 7)

---

3) Egy gazdaságban jártas ismeretü és tapasztalásu franczia, ki németül is beszél, valamelly uraságnál mint gazdaságitiszt kivánna alkalmazást nyerni. Bővebb tudósitást vehetni felőle Müller műárus ur boltjában Pesten a' nagyhid-utczában. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nm. kir. magyar udv. Kamara rendeléséből Szigeth, Szlatina 's Bustyaháza mármarosi só-szállitó-tisztségektől évenként 200,000 mázsányi só-mennyiség magányos vállalat utján Szolnokig eszközlendő szállitatása végett 1836, 1837 's 1838 évekre, Budán, f. e. jun. 11kén, az udv. Kamara épületében, reggeli 9 órakor, közös árverés fog tarapoi. — Az árverés és szerződés' föltételei, ezen hirklatnt 34. számával teljes tartalmukban már közöltetvén, addig is ugyan ezen udv. Kamara' számvevőhivatalában megismértethetnek. Budán 1835 april. 30kán. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Visegrádi, Marosi, Bogdányi, és Tótfalusi koronai uradalmi erdőkben vágott mintegy 1400 ölet tevő hasábfának Budára dunai hajókkal való leszállitása az Ó Budai koronai praefectusi hivatal' irószobájában folyó esztendei majus 20án szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árejtés útján a' legkevesebbet kivánónak kötendő szerződés mellett bérbe fog adatni. Azoknak, kik ez árejtésben részt akarnak venni, elegendő számú, és jó karzatú hajókkal kell birniók, és 200 pengő forintnyi bánatpénzzel ellátva lenniek. Ezen bérleti árejtésnek többi föltételeit előleg is megtudhatni a' fennérdeklett praefectusi hivatal' irószobájában. Budán aprilis 30án 1835. 3)

---

2) *Nagy József a'*

„Zöld Fánál"

Pesten a' városház-piacz és kigyó-utcza szegletén levő posztó és kazimir kereskedésébe ismét mindennemü szövetek és félposztók (Drapmouselin) érkezvén, — ajánlja tisztelettel vevőinek igen gondosan válogatott, nagy mennyiségü áruit a' legillendőbb szabott áron. 3).

---

1) Az olly kapóssá vált Nemzeti-gavallérdohányt (keverék dohány a' legnemesb fajta magyar és külföldi dohányokbul) fontjáért 1 fr. 36 krral, — valamint a' gyönge dohányosoknak különösen alkalmas kerti Vitnyédit, fontjáért 1 fr. 12 krral, a' válogatott levelüét pedig 2 frrtal, — továbbá más igen jeles fajta dohányokat mint: Rátkait, Verpelétit, Végit, Csetnekit, hollandi és valódi varinas kanastert, folyvást és egyenlő minőségüt kaphatni: *Gärtner József „Magyar Czimer" czimerü dohánykereskedésében Pesten a' Serviták piaczán.* Ugyan itt kaphatni valódi Amsterdami és Havannahi cigarrókat 4 fr. és 30 krra leszallított áron, továbbá magyar cigarrókat 1, 2 és 3 frtjával, valamint többféle legfinomabb sárga burnótokat 4, 6, 8, és 10 frjával fontját; — ezenkivül a' legfinomabb taj ék pipákat és mindenféle más divatos dohányzási készületeket mint: rövid és hosszu pipaszárakat szarvbul ezüsttel, gyöngyházzal vagy szurokkővel ékesitve, egészen ujféle cigarró-szárakat, cigarró-tartókat; igen csinos munkálu pipatartókat és dohány-ládikákat, pipa- és sétabotokat, egyébb hasonló, kényelemre és diszre alkalmas szerekkel és eszközökkel. 2)

---

3) Eggenberger József pesti könyvárosnál, kinek boltja a' fömélt. kir. Curia déli szomszédságában van, megszerezhető illy czimü könyv.

Rövid Értekezés a' Nemzetiségrül, szerzette Móth Endre h. ügyvéd. (Hat rézre metszett 's megegyező szinekkel világositott, a' magyar öltözetet tárgyazó képekkel, mellyekkel Klaszy Venczel pesti polgár 's magysr szabó a' Nemzetnek kedveskedik.) Ára 24 kr. peng. 4)

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 14kén	7 láb.	8 hüv.	0 von.
„ 15kén	7 „	9 „	0 „
„ 16kán	8 „	2 „	0 „

Heckenast Gusztáv, pesti könyvárosnál éppen most jelent-meg:

Magyarul

olvasni tanitó könyv.

Mellyben

mikor egyéb játékaikat megunták, új hasznos mulatságot találnak a' jóra hajló gyermekek.

Irta Fleischer Jakab

8rét Pesten 1835. Négy szinezett réztáblával, és két lap, a' könyvecskéhez mellékelt, kivágni való betüvel, kemény boritékba kötve 20 kr., 's tartósabb papiroson 24 kr. p. p.

A' szerző ebben az ábéczés könyvben a' még eddig magyar olvasásra nem alkalmazott, 's pedig olly jelesen alkalmazható hangmódszert (Lautmethode) adja-elő, melly a' gyermeket legtermészetesebb, legrövidebb, és legkönnyebb uton vezeti az olvasásra. Nevezetesen nem terheli a' nevendéket valamennyi betünek egyszerre megtanulásával, hanem egyenkint rajzolja eleibe azokat, 's mindjárt apró értelmes szókban (nem a' kábitó ba, be, bi, bo, bu-ban) kigyakorolja vele. Hogy pedig a' gyermeki vidámság fentartassék, sőt a' kevésbbé elevenek is gerjesztessenek, a' melly betüt tanitott, azt kivágván, a' tanitványnak kezébe adja, 's ez maga rakja-öszve magának a' szót, mellyet olvasni készül. Igy mindig élénk a' figyelem, és sem a' tanitó nem unatkozik, sem a' tanitvány, sőt az utóbbi valóságosan játszodva tanul.

Épen most jelent meg 's megszerezhetni Pesten Eggenberger J. 's minden más hiteles könyvárus uraknál 1 fr. 's 20 kr. pengőben a' következő érdekes munkát:

Hajdan-, közép- 's ujabbkori hiresb

Képirók, Szobrászok 's Rézmetszők

életrajza.

Müvészek, technikusok és dilettánsok számára 's az izlés-terjesztésre. Szerzője Novák Dániel cs, kir. akademiai müvész és architektus 's kir. magyarországi Epitő-főkormányi tiszt. A' munka 300 lapra terjed, csinosan nyomtatva Budán a' kir. Egyetem betüivel.

HIRDETÉS-IGAZITÁS. Buza János ur, a' 36dik szám alatti Értesitőben jelenté, hogy Pesten az „Arany óra" czim alatt levő Épületfakereskedését a' „Vörös Ökör" czimhez által vitte: Simig István és Társa pedig ezennel nyilványitja és értesiti a' tisztelt közönséget, hogy boldogult Szabó István ur által folytatott „Arany óra" czim alatti kereskedés, a' maga valóságában fenn áll, 's Buza János ur e' folyó esztendő elején abbol ki lépvén, csak tulajdon személyét csatolhatta a' „Vörös Ökör" czim alatti kereskedéshöz.

---

1) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Buza János, pesti épületfa-kereskedő tisztelettel jelenti: hogy ő néhai Szabó István társától, még annak éltében elválván, kereskedését új Társival „a' Vörös Ökör" czimer alatt folytatja: — minekutána e' Társaság ime kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bőven ellátva lenne; és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatna, magát a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlja. — 2)

---

1) HIRADÁS. A' mélt. Földvári urodalom részérül köz hirül tétetik: hogy f. eszt. junius 30ikán reggeli 9 órakor a' tiszttartói irószobában a' kömlődi és földvári tégla- és cserépzsindely- égetés és eladás jusa, a' hozzá tartozó téglakemenczékkel, fészerekkel, szerszámokkal és téglamester lakással, 1836 januar 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre, mindenik különvéve, többet igérés utján haszonbérbe fog kiadatni. Melly árverésre a' haszonbérleni kivánók összesen 43 fr. 36 kr. pengő bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. D. Földvár majus 11. 1835. 3)

---

1) ÁRVERÉS. A' mezőhegyesi cs. kir. katonai ménes-intézet részérül köz tudomásul tétetik: hogy az intézetnek 124 darabra menő saját nevelésü 4 esztendős fiatal csődöreiből az intézet szükségét fölülhaladó szám, f. 1835 julius 1sőjén helyben Mezőhegyesen, Csanád vmegyében, nyilványos árverés utján eladatni fog. — Minthogy ezen árverést ő fölsége leginkább azon czélból rendelé, hogy lótenyésztőknek alkalmok lehessen tenyésztésüket jó apalovak megvásárlásával javitani: ennélfogva a' ns. vármegyék, kerületek, községek 's olly magányosak, kik a' vásárlandó lovakat tenyésztésre használni akarják, tisztelettel meghivatnak. Ugyan ez árverés alkalmával 40 darab 4 esztendős, és egészen hibátlan kancza, mellyek mind tenyésztésre mind akármi más használatra tökéletesen alkalmasak, szinte a' többet igérőknek eladandók lesznek. Mezőhegyes majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

1) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggel 9 órakor Mezőhegyesen a' csikósoknak és béreseknek 1835 novembere 1sőjével kijáruló 289 darab szür, 726 darab gatya, 726 darab ing, és 354 pár sarkantyutlan csizma kiállitására árverés fog tartatni. Árverés előtt bánatpénzül 20 frtot, árverés után pedig a' vállalkozónak 10 pCnt pengőbeli kezespént kell letennie. A' szerződés többi föltételei árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül Mezőhegyesen majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

1) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggeli 9 órakor Mezőhegyesen az 1836 katonai esztendőben vagy is 1835 novemb. 1sőjétül 1836 octobere utól-

jaig az agyonszurt vagy elhullott lovakbul és levágott vagy elhullott ökrökbül kikerülendő bőrök mennyiségére árverés fog tartatni; mellynél kezdet előtt bánatpénzül 15 ft., utána pedig a' vállalkozó által kezespénzül 30 fr. pengő leszen készpénzben lefizetendő. A' szerződés többi pontjai árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

1) *Kollár-, kádár-'s épületfára és mészre árverés.*

1335 julius 13ikán Mezőhegyesen a' szokott délelőtti 's -utáni órákban az 1836iki katonai esztendőre szükséges alábbjegyzett fanemekre és mészre árverés fog tartatni.

A' megkivántató mennyiség körülbelöl ez: 2500 mérő faszén, 100 darab tengely, 20 darab hattyunyaku- és 300 darab közönséges kocsirud, 100 d. kerékagy, 3800 keréktalp, 2000 d. küllő, 100. d. rudszárnya, 1200 d. oldalzáp, 950 d. oldalfa, 150 d. juha, 60 d. karfa, 100 d. Iőcs, 350 d. lógó, 200 d. eketalp, 800 d. ekeszarv., 300 d. kormánydeszka, 50 d. hámnyakfa, 360 d. villanyel, 200 d. 6 és 200 d. 10 akós hordóabroncs, 400 d. 1-, 650 d. 6-, 700 d. 10 akós hordódonga, 600 d. 1-, 300 d. 6-, 300 d. 10 akós hordó fenékdeszka, 2 d. olajkölyű-tőke, 40 d. tölgy-, 40 d. hárs-, 200 d. fenék- és 800 d. oldaldeszka, 8 d csézakas, 10 d első és 10 d. hátulsó fakókerék lovasszekérhez, 20 d. szekérkas, 500 d. tövisboronafa, 2900 saroglyás favilla, 200 szórólapát, 100 d. istállóilapát, 10,500 nyírseprő, 50 csobány, 500 petrenczerud, 5 darab öt akós olajhordó, 8 d. 6 akós vizhordó, 200 d. gereblye, 1000 d. kaszanyel, 120 d. nyomórud, 300 tüskeborona, 6 d. magyaltölgy henger; 30 d. hengerfa; 10 darab 2 őles gyertyánfa derék, 15 darab 4 öles, 60 d. 6 öles tölgyderék épületfa, 2 d. 2 öles bükk, 30 d. 3 öles tölgy és 12 d. 2 öles körös pallódeszka, 80 d. tölgy 's 20 d. bükk ablaktábla, 30 d. választófa, 10 d. 4 öles tölgy kutágas, 10. d. 6 öles válu, 6 d. kutcső, 2000 szál 2 öles lécz, 30,000 d. sindely, 10 d. hajtórud, 6 malomorsó-agy, 200 som- pereszlen, 200, d. malomfog, 30 d. kemenczelapát, 120 d. szénvonó, 20, d. lágyfa lapátnyel és 80 szál szénvonónyel, 400 d. sajtóruha, 500 köböl oltatlan mész.

Ezen árverésre minden résztvenni akaró ezennel meghivatik. Bánatpénzül árverés előtt kiki 40 frtot, árverés után pedig a' mondott czikkelyek kiállitására vállalkozó 10 pCnt kezespénzt tartozik lefizetni. — A' szerződés többi föltételei 's a' kiállitandó czikkelyek mustra-példányai az árverés napján fognak kimutattatni. A' magyar ménes-intézet részérül. *Boxberg s. k.* alezredes.

---

1) HIBDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy az Aradi kir. kam. kasznárság' gabonatárából 642 pozs. mérő kétszeres buza Aradon a' várbeli kazamátában folyó eszt. junius 9kén szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés útján, a' legtöbbet igérőnek, azonnali kész pénzfizetésért, eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán majus 11kén 1835. 3)

---

2) Uj Vendégfogadó

„A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltókép megkivánhat. 7)

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Folyó majus 20dik 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni óákban Pesten az újvilág-utczában 551dik szám alatt, néhai kir. tábl. ügyész Désy István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak nevezetesen, arany és ezüst müvek, órák, fegyverek, magyar öltözetek, házi bútorok, borok 's több efféle, készpénzbeli fizetésért, nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőknek el fognak adatni. 3)

---

3) *Nagy József a'*

„Zöld Fánál"

Pesten a' városház-piacz és kigyó-utcza szegletén levő posztó- és kazimir kereskedésébe ismét mindennemü szövetek és félposztók (Drapmouselin) érkezvén, — ajánlja tisztelettel vevőinek igen gondosan válogatott, nagy mennyiségü áruit a' legillendőbb szabott áron. 3).

---

2) FA-ÁRVERÉS. Tek. Baranya vmegyében helyezett Bozsók helységében f. eszt. junius 11kén délelőtti 10 órakor az urodalmi irószobában tartandó árverés utján, a' Vemendi és Kisvarasdi farakhelyeken fölállított 300½ öl bükk, 210 öl hasáb cserfa, és 180 öl bükk és 195 öl ág cserfa, száz ölenként is a' többet igérőknek eladatni fog, olly hozzáadással hogy az eladott fa az urodalom által fog szállittatni a' Duna partjáig. 2)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 17kén	9 láb.	4 hüv.	3 von.
„ 18kán	10 „	3 „	9 „
„ 19kén	10 „	11 „	6 „
„ 20kén	11 „	4 „	3 „

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

Messze vidéki teljes czimzetű Pártfogóinkat a' magyar két testvér Hazában méltó tiszteletü bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak azon közelgő körülményre, hogy e' folyó majus fogytán a' medárdi pesti elővásár beálland. Ennélfogva, kik a' szerkesztő hivatalnál, mint legbiztosabb helyen, kivánják szokás szerint letétetni a' julius elején kezdődő 2dik félesztendei 4 pengő fr. előfizetésdijt testvér hirlapjainkra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Ez úttal vagy a' már meglevő nyomtatott, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt név és czimzet beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kivül az utólsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden ezek elmulasztásából keletkezhető tévedés elmellőztetése végett. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden rövidség vagy zavar-elháritás miatt legtanácsosabb és czélszerübb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran a' legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szokott szövetkezni

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

---

2) A' Regélő 's Honművész iránt.

A' közelítő pesti vásár ösztönöz az említett folyóirat t. pártfogójit figyelmeztetni, hogy a' vásári alkalmak által könnyü szerrel lehet az emlitett folyóirat jövő fél évi szokott díját (6 pengő ft. képekkel 's postán) Pestre egyenesen a' kiadó hivatalba (halpiacz 86ik szám alatt t. Dencs ur házának 2ik emeletébe) küldeni. A' cs. k. Postahivataloknál csupán képekkel együtt lehet megrendelni a' Regélőt; Pesten a' kiadó hivatalnál képek nélkül (5 p. ft.) sőt évnegyedenként is eddigi szokás szerint. — Megjelen e' folyóiratból minden héten két ív, hozzá mellékeltetik hetenként egy divatkép, 's hónaponként két (sőt az előfizetők szaporodandó számához képest több is) arczkép, tájrajz, vagy más egyéb műtárgy. 3)

---

1) *Tudósitás a' Segédeket tartó Seborvosakhoz, 's falusi birtokosakhoz.*

Minekutána e' folyó év' elején megjelent, 's Orvosi tanitás czim alatt már isméretes munkája Lóstáiner Antal pesti seborvosnak remény fölött való kedvet nyert, hogy az még közhasznubbá tétessék, annak ára 1 fl. és 6 krról pengőben mostantól 50 krra szállittatot, melly áron az Pesten Eggenberger József könyváros urnál 's általa minden jelesebb könyvárosnál megszerezhető.

Ezen könyv, melly egy rézmetszés mellett 140 lapból áll nagy 8adban, tanitja 1ör mind azon alap tudományokat, mellyeket egy sebész-segédnek tudni szükséges; — 2or tanit a' hirtelen támadó 's azonnal segedelmet kivánó külső és belső betegségekről a' hol t. i. addig is, mig értelmes orvos jőne, várni veszedelmes. Az előadás rövid 's könnyen érthető, ugy hogy annak utasitása szerint a' nemorvos is könnyen segithet szenvedő embertársin; melly tekintetben az a' talán orvos nélkül szükölködő 's szegényebb sorsu embertársait ápolgatni kivánó falusi birtokosaknak 's lelkiatyáknak igen ajánlható. 3)

Eggenberger József könyvárosnál Pesten a' Barátok piaczán a' királyi Egyetem könyvtárának általellenében sok más uj könyven kivül, következendők is jelentek- meg: Árok pengő pénzben.

Magyar és német Zsebszótár, közre bocsátá a' magyar tudós társaság. Német-magyar rész. 850 lap, irópapiroson kötve. 3 fl. velin papiroson kötve — — — — 3 fl. 30 kr.

Philosophiai Műszótár. közre bocsátja a' magyar tudós társaság 8rét boritékba kötve 40 kr.

Mathematikai Műszótár, közre bocsátja a' magyar tudós társaság 8rét boritékban kötve. — — — — — 20 kr.

Novák Dán. Hajdan-közép-'s ujabbkori hiresb képirók, szobrászok, 's t. ef. életrajza. Müvészek, technikusok, és Dilettansok, számára, 's az izlés-terjesztésre. 8rét Budán 1835. kötve — — — — 1 fl. 20 kr.

Beccaria, Bűnökről és Büntetésekről 8rét Zágráb 1834 — — — 1 fl. 30 kr.
dto — finom velin pap. 2 fl. „ „
dto — vászonba kötve. 2 fl. 20 kr.

Mezei g'azdaság kézikönyve. Irta Burger János, Orvos Dr. cs. kir gubern. tanácsnok, a' tengerparti telek-elintézés 's tartományi biztosságnál Referens, a' brűni, gőrzi, graetzi, klagenfurti, laibachi, müncheni, prágai 's bécsi társaságok tagja; forditotta Szőlősi Csicseri Elek több uradalmak nyugalmazott kormányzója; nagy 8rét Kassán 1835 két kötet csinos boritékba kötve — 4 fl.

Lőhner Dr. Juhtartásra, és Gyapjuismerésre vezérlő utmutatás. Mezeigazdák, uradalmi hivatalnokok 's mind azoknak számára készült segédkönyv, kik juhaikból naponként növeke-

dő hasznot, 's az által házi boldogulásukat előmozditani kivánják. Honfiaiknak boldogulására magyarázá Staut József. 8rét Kassán 1834. boritékb. kötve. — — — — 1 fl. —

Az Eczet hirtelen gyártásának titka, vagy azon mesterség felfedezése, mikép kellessék mindenféle szeszes-tiszta folyóságbul 6—12 óra alatt legtisztább és jobb eczetet készitteni 8rét Kassán 1835 boritékba kötve — — — 30 kr.

Staut I. Közönséges Levelező a' közélet minden nemű eseményeiben előforduló levelezésre, kereskedési 's egyéb tiszti iratok, rendes szerkesztésére vezérlő, és példákkal megvilágositott utmutatásokat magában foglaló Segédkönyv mind azoknak számára, kik a' levélirásban és törvényes iratokban, oktatást, és ügyességet szerezni kivánnak 8rét Kassán boritékba kötve — 1 fl. 36 kr.

Kassics I. Extractus benignarum Resolutionum Regiarum, pro Magistris opificibus eorundem sodalibus, et Tyronibus, Caehalibusque Regni Hungariae Contuberniis praescriptarum nagy 8rét Bécs 1835 — — — — 3 fl. —

Praxis juridica civilis és stylare juristarum latino-hungaricum. Editio secund. 8vo Pest 1835 2 Tomi kötve. — — — 4 fl. 30 kr.

Garay N. Csatár hősköltemények Rajzolat 8rét Pest 1834 boritékban kötve — — 1 fl. —

Balásházy I. az 1831dik esztendői első magyarországi Zendüléseknek Történeti leirása 12rét Pest boritékban kötve 40 kr.

Fleischer I. Magyarul olvasni tanitó könyv 8rét Pest 1835 képekkel kötve — 20 kr.

Osian Énekei az eredeti gael mértéken forditotta Fábián Gábor 16rét Budán 3. kötet, csinos boritékban kötve — — — 5 fl. —

Lóstainer A. Orvosi tanitás a' hirtelen veszedelmet okozható betegségekbe való serény segedelem hozásról 8rét Pest 1835. boritékba kötve 50kr.

---

2) Ifjabb Kilián György pesti könyvároshoz épen most érkezett meg:

Útazás
Éjszak-Amerikában
Bölöni Farkas Sándor
által
Második Kiadás.

Ára kemény boritékban 2 forint pengő. 3)

---

1) Argauer Antal polg. asszonyruha-szabómester Pesten eddigi lakásárul a' városház-utczábul a' vácziutczába Jüttner-házba (22 sz. alatt, a' vastuskó mellett 's a' nagykristóf átellenében) költözött át. Nem mulaszthatja el egyuttal tartozó köszönetét mondani azon szives munkáltatási bizodalomért, mellyel az igen tisztes Közönség iránta már több év óta viseltetik; részérül fő törekvése lesz ezentul is e' bizodalamnak mindenben megfelelni, főkép mivel készületei olly karban vannak hogy a' legujabb bécsi és párisi divatok szerint igen rövid idő alatt készithet el akármi nemü megrendelt asszonyi munkákat. 3)

Templomi ékességek nagy és fő rakhelye.

1) Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb menyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda-materiák, u. m. Schvamilionok Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a't. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin; 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb' gyári áron alázatosan ajánlnak. 3)

Fries Antal és társa.

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében folyó eszt. julius 20án — 1ör az Ó Buda koronai mezővárosban, és ennek határiban lévő uradalmi öt korcsma, u. m. a' madár, — mókus, — kerék, — és veresfenyő nevezetü korcsma, valamint a' tégla-kemenczénél levő korcsma is (pedig az italméretésnek, — kivevén ennek úrbéri időszakát — szent György napjától kezdve egész sz. Mihály napig kizárólag való gyakorolhatásával) — 2or az Ó Buda uradalmi téglakemencze, — 1836ik eszt. február 1sőjétül kezdendő egymásutáni hat esztendőre nyilványos árverés utján bérbe fog adatni. — A' bérleti föltételeket az Ó Budai kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában, hol az illető árverés a' megnevezett napon reggeli 9. órakor fog tartatni, az árverés határnapja előtt is megtudhatni. Az árverés után semminemü ajánlatok sem fogadtatnak el. Budán majus 8kán 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Peregi kir. kamarai juhtanyának ez idei mustrajuhai, u. m. 105. nemesebb fajzatu anyajuh, 23 ürü, és 94 kos, — folyó esztendei junius 16án a' Peregi kir. kamarai pusztán szokott reggeli órákban tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek kész pénzben való azonnali fizetésért eladatni fognak. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán majus 8án 1835. 3)

---

1) A' nagymélt. magy. kir. Helytartóság rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Somlyó Vásárhelyi egyházi jószágokhoz tartozó urodalomban f. eszt. junius 24 és 25ikén 500 akó ó somlai jó zamatu borok hordónként, de hordó nélkül, a' nagymélt. kir. Helytartóság helybenhagyása mellett, árverés utján eladatni fognak.

Venni szándékozók feljebb kitett napokon a' Tüskevári urodalmi pinczénél megjelenni ezennel illendően meghivatnak, olly hozzáadással, hogy a' vett borok addig, míg a' nm. kir. Helytartóságtól a' helybenhagyás meg érkezik, urodalmi gondviselés alatt maradván, a' pinczébül nem fognak kiadatni. Somlyó-Vásárhely april 30. 1835. 3)

Mikovény Ignácz
vásárhelyi tisztartó.

2) ÁRVERÉS. A' mezőhegyesi cs. kir. katonai ménes-intézet részérül köz tudomásul tétetik: hogy az intézetnek 124 darabra menő saját nevelésü 4 esztendős fiatal csődöreiből az intézet szükségét fölülhaladó szám, f. 1835 julius 1sőjén helyben Mezőhegyesen, Csanád vmegyében, nyilványos árverés utján eladatni fog. — Minthogy ezen árverést ő fölsége leginkább azon czélból rendelé, hogy lótenyésztőknek alkalmok lehessen tenyésztésüket jó apalovak megvásárlásával javitani: ennélfogva a' ns. vármegyék, kerületek, községek 's olly magányosak, kik a' vásárlandó lovakat tenyésztésre használni akarják, tisztelettel meghivatnak. Ugyan ez árverés alkalmával 40 darab 4 esztendős, és egészen hibátlan kancza, mellyek mind tenyésztésre mind akármi más használatra tökéletesen alkalmasak, szinte a' többet igérőknek eladandók lesznek. Mezőhegyes majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

2) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggel 9 órakor Mezőhegyesen a' csikósoknak és béreseknek 1835 novembere 1sőjével kijáruló 289 darab szür, 726 darab gatya, 726 darab ing, és 354 pár sarkantyutlan csizma kiállitására árverés fog tartatni. Árverés előtt bánatpénzül 20 frtot, árverés után pedig a' vállalkozónak 10 pCnt pengőbeli kezespént kell letennie. A' szerződés többi föltételei árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül Mezőhegyesen majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

2) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggeli 9 órakor Mezőhegyesen az 1836 katonai esztendőben vagy is 1835 novemb. 1sőjétül 1836 octobere utóljaig az agyonszurt vagy elhullott lovakbul és levágott vagy elhullott ökrökbül kikerülendő bőrök mennyiségére árverés fog tartatni; mellynél kezdet előtt bánatpénzül 15 ft., utána pedig a' vállalkozó által kezespénzül 30 fr. pengő leszen készpénzben lefizetendő. A' szerződés többi pontjai árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

2) *Kollár-, kádár-'s épületfára és mészre árverés.*

1335 julius 13ikán Mezőhegyesen a' szokott délelőtti 's -utáni órákban az 1836iki katonai esztendőre szükséges alábbjegyzett fanemekre és mészre árverés fog tartatni.

A' megkivántató mennyiség körülbelől ez: 2500 mérő faszén, 100 darab tengely, 20 darab hattyunyaku- és 300 darab közönséges kocsirud, 100 d. kerékagy, 3800 keréktalp, 2000 d. küllő, 100. d. rudszárnya, 1200 d. oldalzáp, 950 d. oldalfa, 150 d. juha, 60 d. karfa, 100 d. Iőcs, 350 d. lógó, 200 d. eketalp, 800 d. ekeszarv., 300 d. kormánydeszka, 50 d. hámnyakfa, 360 d. villanyel, 200 d. 6 és 200 d. 10 akós hordóabroncs, 400 d. 1-, 650 d. 6-, 700 d. 10 akós hordódonga, 600 d. 1-, 300 d. 6-, 300 d. 10 akós hordó fenékdeszka, 2 d. olajkölyű-tőke, 40 d. tölgy-, 40 d. hárs-, 200 d. fenék- és 800 d. oldaldeszka, 8 d csézakas, 10 d. első és 10 d. hátulsó fakókerék lovasszekérhez, 20 d. szekérkas, 500 d. tövisboronafa, 2900 saroglyás favilla, 200 szórólapát, 100 d. istállóilapát, 10,500 nyírseprő, 50 csobány, 500 petrenczerud, 5 darab öt akós olajhordó, 8 d. 6 akós vizhordó, 200 d. gereblye, 1000 d. kaszanyel, 120 d. nyomórud, 300 tüskeborona, 6 d. magyaltölgy henger; 30 d. hengerfa; 10 darab 2 őles gyertyánfa derék, 15 darab 4 öles, 60 d. 6 öles tölgyderék épületfa, 2 d. 2 öles bükk, 30 d. 3 öles tölgy és 12 d. 2 öles körös pallódeszka, 80 d. tölgy 's 20 d. bükk ablaktábla, 30 d. választófa, 10 d. 4 öles tölgy kutágas, 10. d. 6 öles válu, 6 d. kutcső, 2000 szál 2 öles lécz, 30,000 d. sindely, 10 d. hajtórud, 6 malomorsó-agy, 200som- pereszlen, 200, d. malomfog, 30 d. kemenczelapát, 120 d. szénvonó, 20, d. lágyfa lapátnyel és 80 szál szénvonónyel, 400 d. sajtóruha, 500 köböl oltatlan mész.

Ezen árverésre minden résztvenni akaró ezennel meghivatik. Bánatpénzül árverés előtt kiki 40 frtot, árverés után pedig a' mondott czikkelyek kiállitására vállalkozó 10 pCnt kezespénzt tartozik lefizetni. — A' szerződés többi föltételei 's a' kiállitandó czikkelyek mustra-példányai az árverés napján fognak kimutattatni. A' magyar ménes-intézet részérül. *Boxberg s. k.* alezredes.

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy az Aradi kir. kam. kasznárság' gabonatárából 642 pozs. mérő kétszeres buza Aradon a' várbeli kazamátában folyó eszt. junius 9kén szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés útján, a' legtöbbet igérőnek, azonnali kész pénzfizetésért, eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva meg jelenni ezennel hivatalosak. Budán majus 11kén 1835. 3)

---

1) DESZKA- ÉS ÉPÜLETFA-KERESKEDÉS. Buza János, pesti épületfa-kereskedő tisztelettel jelenti: hogy ő néhai Szabó István társától, még annak éltében elválván, kereskedését új Társival „a' Vörös Ökör" czimer alatt folytatja: — minekutána e' Társaság ime kereskedés neméhez tartozó mindenféle árúkkal bőven ellátva lenne; és igy a' tisztelt Közönségnek legmérsékeltebb áron szolgálhatna, magát a' t. Közönségnek jóvoltiba ajánlja. — 2)

---

3) Uj Vendégfogadó

„A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a' t. cz.

Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király“ vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképmegkivánhat. 7)



2) Klobasser János ur Bécsben levő cs. kir. priv. papiros-szőnyeg-gyárának alulirt raktára részérül tisztelettel jelentetik: hogy ezen raktár jutalmasan szabott bécsi gyári árok mellett, az évszakokhoz képest, bőven ellátva van nagy mennyiségü gazdasági- és atlatz-spalierokkal aranyra, ezüstre, és márványozottra akár halvány akár fényes szinben; továbbá a' legujabb szegélyekkel es rózsás diszitvényekkel aranyra és ezüstre; a' legfinomabb satine-papirosokkal simára nyomtatva, vagy aranyra a' legpompásabb atlatz-fénnyel, tetszés eszrinti választásig czukrász, könyvkötő és galanterie-müvész urak számára.

Ugyan e' raktárban kaphatni mindenféle viaszvásznat, viaszszőnyegeket, 's az olly kapós nyomtatott nyári szőnyegeket akár vég- akár rőfszámra. — Végzetül: igen ajánlhatók az ugyan ott találkozó olajfestvények. Rendelést tehetni ugyanott akármiféle alaku vagy nagyságu aranyozott rámák készítése, vagy régi olajfestvények megujitása, fényesitése, vagy akármiféle módositása iránt; mellyekrül a' lehető legrövidebb idő alatt pontosan gondoskodik

a' cs. kir' priv. papirosszőnyeg-gyár raktára Pesten a' Dorottya-utczában Spiegel-házban. 3)

---

2) Tek. ns. Tolna vmegyében keblezett Paks urodalomhoz tartozó Gerjeni királyi haszonvételek 's nevezetesen a' korcsmáltatás és halászat jusa f. eszt. junius 9ikén Pakson tartandó árverés utján 1835 eszt. julius 1sőjétül kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. 3)

---

4) Eggenberger József pesti könyvárosnál, kinek boltja a' főmélt. kir. Curia déli szomszédságában van, megszerezhető illy czimű könyv.

Rövid Értekezés a' Nemzetiségrül, szerzette Móth Endre h. ügyvéd. (Hat rézre metszett 's megegyező szinekkel világositott, a' magyar öltözetet tárgyazó képekkel, mellyekkel Klaszy Venczel pesti polgár 's magysr szabó a' Nemzetnek kedveskedik.) Ára 24 kr. peng. 4)

---

2) HIRADÁS. A' mélt. Földvári urodalom részérül köz hirül tétetik: hogy f. eszt. junius 30ikán reggeli 9 órakor a' tiszttartói irószobában a' kömlődi és földvári tégla- és cserépzsindely- égetés és eladás jusa, a' hozzá tartozó téglakemenczékkel, fészerekkel, szerszámokkal és téglamester lakással, 1836 januar 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre, mindenik különvéve, többet igérés utján haszonbérbe fog kiadatni. Melly árverésre a' haszonbérleni kivánók összesen 43 fr. 36 kr. pengő bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. D. Földvár majus 11. 1835. 3)

---

1) Szathmár-Németi sz. kir. város részérül következő királyi haszonvételek u. m. 1) minden belsővárosi korcsmák és fogadók; 2) a' serház és hozzáadott pálinka főzés; 3) a' vásári és piaczi vámjövedelem f. eszt. novemb. 1sőjétül számitva három egymásután következő esztendőre haszonbérbe fogván adatni, a' két elsőre nézve az árverés f. eszt. julius 2ikán, a' vásár-vámra pedig october 1sőjén fog tartatni. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy f. e. majus 25én Miskolcz mezővárosában a' kir. kam. praefectusi hivatal' épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó királyi haszonvételek, nevezetesen: a' Miskolczi nagy-és hétivásár' jövedelme, a' Mezőkeresztesi kürta korcsmák, a' Diósgyőri húsvágatás, és pálinkafőzés jogai f. eszt. november 1sőjétől kezdve egymásutáni három esztendőre a' legtöbbet igérőknek bérbe adatni fognak. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit az árverés előtt is megtekinthetni Miskolczon a' kir. kam. tiszttartói hivatal' épületében. — Budán aprilis 25én 1835. 3)

---

4) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófábul és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérbül, e' két utóbbi féleket mahagoni foglalékban. Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 21kén	11 láb.	7 hüv.	9 von.
„ 22kén	11 „	9 „	6 „
„ 23kán	11 „	9 „	3 „

Nemzeti Divatujság

e' czim alatt:

„Rajzolatok"

E' divatujságnak, legcsinosabb kiadásban, divatképekkel 's a' nemzeti-képtárral, jövő félesztendőre is, Juliustól kezdve, rendkivüli olcsó ára: postán küldve 5. p. f., helyben pedig 4 pengő fort. leszen.

Bővebb jelentése a' mai „Értesitő" mellé van rekesztve.

Eggenberger József könyvárosnál

Pesten

a' Barátok piaczán,

a' kir. Egyetem könyvtárának általellenében sok más új könyvön kivül következendők is jelentek meg.

Árok pengő pénzben.

MÁRTON. I. Prof. ÚJ DEÁK RUDIMENTA vagy is a' deák nyelv első kezdete. Kilenczedik kiadás 8rét Pest 1835. 30 kr.

Bredow G. G. Nevezetességek a' világ köz Történet Tudományából alapoktatásul forditva a' tizenkilentzedik megjobbitott kiadás szerint 8rét Pest 1835 boritékba kötve. 36 kr.

Magyar Ország Történetei rövid előadásban a' hazai Ifiuság számára Schröer után Pajor Antal 8rét Pest 1834 boritékba kötve. 20 kr.

Papp Ignátz Magyar Poezise a' tanuló Ifjuság köz hasznára, második kiadás 8rét Pest 1835 boritékba kötve. 30 kr.

Szalay's leichtfassliche ungarische Sprachlehre zur gründlichen Belehrung eingerichtet, fünfte verbesserte Auflage. 8vo Pest 1835 kemény táblába kötve. 40 kr.

Köz hasznú száz esztendőre szólló Kalendáriom. Negyedik egészen megjobbitott és megbővitett kiadás 8rét Pest 1834. 30 kr.

Leszálitott ár.

Vieland Abderitái fordità Erdélyi Károly. 2 kötet 8rét Pozsony 1834. boritékba kötve. előbb 2 fl. most csak. 1 fr.

Egy 34 esztendős, nemes nevelésü, tudományosan mivelt magyar —, minden gazdasági külső 's belső rendelkezésekben, számvevésekben 's a' t. tapasztalt, — urasági 's jobbágy birtokok' akárminemü — gazdasági, urbéri 's földmérői, czélirányos és csinos — regulázásaiban, méréseiben, idetartozó helyes rajzolás és ékes irásban 's a' t. ügyes és eléggé jártas —, maga személyes bémutatása, bővebb 's világos értesités után kivánja magát uradalomnál felvétetni, hol tulajdonainak, bár együtt kivántató — egybefüggő igaz 's tökéletes — gyakorlásában alkalmazhatandó. Magával értekezhetni — 's felőle utasitást vehetni Molnár Sándor ügyvéd ur által — Pesten, kecskeméti utcza: 534. szám. 2ik emeletben.

---

3) **A' Regélő 's Honművész** iránt.

A' közelítő pesti vásár ösztönöz az emlitett folyóirat t. pártfogójit figyelmeztetni, hogy a' vásári alkalmak által könnyü szerrel lehet az emlitett folyóirat jövő fél évi szokott díját (6 pengő ft. képekkel 's postán) Pestre egyenesen a' kiadó hivatalba (halpiacz 86ik szám alatt t. Dencs ur házának 2ik emeletébe) küldeni. A' cs. k. Postahivataloknál csupán képekkel együtt lehet megrendelni a' Regélőt; Pesten a' kiadó hivatalnál képek nélkül (5 p. ft.) sőt évnegyedenként is eddigi szokás szerint. — Megjelen e' folyóiratból minden héten két ív, hozzá mellékeltetik hetenként egy divatkép, 's hónaponként két (sőt az előfizetők szaporodandó számához képest több is) arczkép, tájrajz, vagy más egyéb műtárgy. 3)

Müller könyvárosnál Pesten

az uri-utcza kezdetén a' t. Servita-klastrom átellenében legközelebb megjelent és megtalálható:

MAGYARORSZÁG'

rövid Földleirása gyermekek oktatására.

Egy a' vármegyék nagyságát, népességét, iskola-intézeteit, az ország' városait, legjelesebb mezővárosait, klastromok számát tárgyazó, idősebbeket illető négyszeres függelékkel.

Szerkeszté ALBACH I. SZANISZLÓ,

Assisi sz. Ferencz szerzetebeli Áldozó-pap.

Németből fordította Gegő E. N. ugyanazon szerzetbeli tag.

Pesten, 1834. 276 nyomt. oldal. Bekötve 56 kr. p. p.

Kassics, praxis juridica civilis. Editio 2da 8o Pestini, 1835, comp 4 fl. 30 kr.

Iső Ferencz, Austriai Császár, Magyar Király, 's a' t. és Korának történeti. Ő Felsége' képével. 2 füzet, Pesten, 1835, kötve 1 fl.

Schematismus inclyti Regni Hungariae etc. 8o Budae, 1835; comp. 1 fl. 36 kr.

Kotzebue' jelesb szindarabjai, 36 kötetben 12ed, Kassán, 1834 és 1835, Előfizetési ár 20 kr.

Blaskovits, Status politico-juridicus inclyti Regni Hungariae, 8o Pestini comp. 1 fl. 20. kr.

Meyer Universuma, tanúságos képesmunka, minden rendü 's rangu olvasók' számára. 4ed Pesten 1834 et 1835. Előfizetési ár 22 kr.

Museus' travesztált regéi honositá Staut József. 8rét, Pesten 1835, 3 kötet, füzve, 1 fl. 30 kr.

---

3) Ifjabb Kilián György pesti könyvároshoz épen most érkezett meg:

Útazás

Éjszak-Amerikában

Bölöni Farkas Sándor

által

Második Kiadás.

Ára kemény boritékban 2 forint pengő. 3)

1) Eredeti merino-kosokra árverés.

F. 1835 *junius* 15*ikén Gaal István urnak eredeti merino-törzsöknyájabul, Somogyban Kaposvár és Dombovár közt fekvő Büssü mvárosában*, 60 *darab* 2 *és* 3 *esztendős hágókos, és* 50 *darab hasonló idejü anyajuh, a' többet igérőnek azonnali fizetés mellett eladatni fog; mire nézve a' fensőbb juh-nenesités kedvelői a' mondott helyre junius* 15*ikére ezenle illően meghivatnak.* 3)

---

1) JELENTÉS. Mélt. gróf Károlyi György jószágai igazgatósága részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy a' közönségesen kedvelt 's különös jóságárul és tisztaságárul általányosan ismeretes valódi muzsalyi gróf Károlyiféle timsót mind nagyobb mind kisebb mennyiségben Kunevalder Testvérek nagykereskedésében Pesten minden időben illendő áron kaphatni. 3)

---

1) Vászon árúk

Veiss Adolf

„a' Szileziainál" Pesten

(városház-utcza saját háza 396 szám.)

ajánlja nagy valógatásbeli portékáit, u. m. valódi rumburgi, hollandi és fejérfonal-gyolcsokat 38 rófös bőrvásznakat, mindenféle asztalneműket damasztbul, vagy középszerü fajbul mind garniturákban mind darab számban; mindenféle csinvatot (gradlit) és kanavászt, valamint nanquint ágyneműkre; fejér vagy szines vászon zsebkendőket; — nagy mennyiségü béllés-damiszt, pamutvásznakat, és mindenféle a' legjobb minőségü kötni és varni való czérnát.

Jutalmasan szabott árok, 's a' portékák nagy mennyisége, 's jó minősége mellett, minden t. cz. Vásárlónak teljes elégedésére szolgálhatni reményli a' fennevezett kereskedés. 3)

---

1) Érseki Eger városában 1836 jan. 1sőjével ns. Spetz József urnak concursualis massajához tartozó 2 emeletü házban bérbe kiadandó lesz:

1) Földszint egy kávéház minden készülettel, mellette 3 szoba, konyha, hamara és pincze.

2) 1ő emeletben egy nagy tánczterem szinte minden készülettel, credenz-, ruhaszobák 's a' vendéglőnek való többféle alkalmatosság. A' ki ezeket akár mindössze akár egy részét kibérleni kivánná, értekezhetik helyben a' jövő september utólsó napjaig tekint. Keőkeszi Csernyus Antal táblabiró urral, ugy mint a' fönemlitett massa curatorával. 2)

---

1) Jelentés Fürdő iránt.

Alólirt ns Baranya Vármegyében helyezett Harkányi érczes Fürdő-intézetnek mostani haszonbérlője, szerencséjének tartja a' tisztelt Közönséget, alázatos tiszteletü jelentésével bizonyossá tenni, — érintett Fürdő-intézetének a' mélt. uraság által, tetemes költségekkel, újolag tétetett javitásoknak csalhatatlan sikerélüsérül, mellynél fogva a' tapasztalásból ismért gyógyitó érczes-víz eddigi melegségénél nagyobb fokot érvén, hathatósb munkálattal vigasztalja a' fürdő Vendégeket; a' víz bősége pedig kimerithetetlenné válék. Illy fontos okokra támaszkodva, mély tisztelettel hivatik meg a' t. cz. Közönség e' Fürdőt használni, az alólirt részéről (igéretjeiket semmi figyelemre se méltató, kötelességeiről megfelejtkező elődjeit nem követve) minden oldalu kész és pontos vendéglátást — illendő és az időhöz szorosan mért árszabásos szolgálatot, kitelhető kényelmet szerezni igérvén. Harkány majus 18án 1835. 3)

Dreher Antal
a' Harkányi érczes Fürdő-intézet haszonbérlője.

---

1) HIRDETMÉNY. Mélt. Tolnai urodalom' részéről e. f. 1835 junius 30kán Tolna mezővárosában, mélt. gróf Festetics Erneszt ur' gazdasági irószobájában, szokott reggeli órákban következendő kir. haszonvételek, árverés útján, 1835 october 1jétől kezdve, 1839ki aprilis 24ig három esztendőre, 's hét hónapra haszonbérbe adatni fognak, u. m. két nagy vendégfogadó, több csapház, serfőzés, 's pálinka-égetés, minden hozzá tartozó épülettel 's eszközökkel, úgy szinte a' Duna-rév hozzá tartozó korcsmáltatással. Az előszámlált haszonvételek egyenként, vagy öszvesen haszonbérbe kivehetők. A' kivenni szándékozók vagyonbeli elegendő biztosságról szóló hiteles bizonyság-levelekkel, 's illő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napra meghivatnak. A' ser, és pálinka-főzés árveréshez Izraëliták is bocsáttatnak. Az árverési feltételeket bővebben megérthetni a' tisztelt Gróf ur irószobájában. Költ Tolnán majus 17dik 1835. 3)

---

1) HIRADÁS. Tettes Somlyó-Vásárhelyi egy házi javakhoz tartozó uradalomban következő javak, mellyeknek haszonbéri idejök részint folyi évi sz. Mihály napkor, részint pedig october 31k napján szünik meg, árverés utján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni; u. m. 1ör Pápa vidékén helyhezett 170 hold szántóföldekbül és 91⅝ hold rétbül álló Léhérti puszta minden gazdasághoz intézett épületek nélkül october 1sőjétül kezdve, 3 esztendőre;

2or Ugyan Pápa vidékén fekvő közbirtoku Timai pusztában levő 213¾ hold szántóföld, 116¼ hold rét és 186¼ hold legelő, hozzá tartozó kőkeritéssel, békeritett épületekkel együtt valamint jó materiálékbül épült béres lakással, 24 darab szarvas marhára istállóval, kocsiszinnel, és 500 darab birkára tágas akollal, folyó évi october 1sőjétül kezdve 3 esztendőre;

3or Ugyan Pápa mezőváros szomszédságában fekvő Agyagliki vendégfogadó és mészárszék hozzá tartozó 24 mérő alávaló szántóföldekkel és 15 kaszás réttel folyó évi october 1sőjétül számlálván 3 esztendőre;

4er Somlyó-Vásárhely mvárosban levő vendégfogadó és mészárszék, hozzá való 7 merős szántófölddel, és 8 kaszás réttel, folyó évi november 1sőjétül fogva 3 esztendőre;

5ör Tüskevár helységben Torna vizén épült 2 kerekü malom, lakással, és két hold réttel folyó eszt. november 1sőjétül fogva 3 esztendőre.

A' kinek ezen javakat kibérleni szandéka, folyó évi julius 1ő napján Somlyó-Vásárhelyen a' tisz-

tartói hivatalos szobában délelőtti órákban tartandó árverésre elegendő bánatpénzzel felruházva megjelenhet. 3) *Mikovény Ignácz*
tiszttartó.

---

1) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu m. k. u. Kamarának rendelésébül köz hirré bocsátatik: hogy néhai Mindszentfalvai Petrovszky nemzetségnek magvaszakadtával a' kir. fiscusra háromlott, és t. ns Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek, és Hencsei pusztának egy harmad része minden hozzá tartozó jövedelmek, és uradalmi regálékkal együtt, folyó esztendei junius 23án Pécsett a' kir. sóház épületében tartandó nyilvános árverés utján folyó esztendei november 1ő napjától kezdve egész 6. egymásután következő esz.dőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 fl. p p. befizetni. — A' haszonbérlői feltételeket előre a' nagym. m. k. u. Kamara számvevői hivatalánál Budán, Pécsett pedig a' kir. sóhivatalnál tudhatni meg. Budán majus 22én 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: kogy 1835ik esztendei junius 17kén az Ó-Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában, szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés utján, az uradalmi két száraz malom, nevezetesen: a) a' bécsi postaút mellett Ó-Buda közelében levő Frankl nevezetü kétkerekü malom a' hozzá tartozó $8\frac{7}{8}$ holdnyi szántófölddel, és $11\frac{5}{8}$ holdnyi réttel együtt; — továbbá b) a' Szent Endrei út mellett szinte Ó Buda közelében levő Klingelmayer nevezetü kétkerekü malom, a' hozzá tartozó $2\frac{1}{2}$ holdnyi réttel, és házi kerttel egyetemben folyó esztendei augustus 1sőjétöl kezdve számitandó egymásutani három esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. — Mind a' két malom azon jeles tulajdonnal bir: hogy hajtó vizök melegsége, 's a' Budapesti kir. fővároshoz közellétök miatt egész télen át őrölhetni rajtok. A' bérleni szándékozók ennélfogva hivatalosak ezen árverésre a' rendszerint megkivánt ellátványokkal fölkészülve. — A' bérleti föltételeket előleg is megtudhatni a' fenjegyzett kir kam praefectusi hivatal irószobájában. Az árverés után semmi nemü ajánlatok sem fogadtatnak el Budán majus 19én 1835. 3)

---

3) Klobasser János ur Bécsben levő cs. kir. priv. papiros-szőnyeg-gyárának alulirt raktára részérül tisztelettel jelentetik: hogy ezen raktár jutalmasan szabott bécsi gyári árok mellett, az évszakokhoz képest, bőven ellátva van nagy mennyiségü gazdasági- és atlatz-spalierokkal aranyra, ezüstre, és márványozottra akár halvány akár fényes szinben; továbbá a' legujabb szegélyekkel es rózsás diszitvényekkel aranyra és ezüstre; a' legfinomabb satine-papirosokkal simára nyomtatva, vagy aranyra a' legpompásabb atlatz-fénnyel, tetszés eszerinti választásig czukrász, könyvkötő és galanterie-müvész urak számára.

Ugyan e' raktárban kaphatni mindenféle viaszvásznat, viaszszőnyegeket, 's az olly kapós nyomtatott nyári szőnyegeket akár vég- akár rőfszámra. — Végzetül: igen ajánlhatók az ugyan ott találkozó olajfestvények. Rendelést tehetni ugyanott akármiféle alaku vagy nagyságu aranyozott rámák készitése, vagy régi olajfestvények megujitása, fényesitése, vagy akármiféle módositása iránt; mellyekrül a' lehető legrövidebb idő alatt pontosan gondoskodik
a' cs. kir' priv. papirosszőnyeg-gyár raktára Pesten a' Dorottya-utczában Spiegel-házban. 3)

---

3) Tek. ns. Tolna vmegyében keblezett Paks urodalomhoz tartozó Gerjeni királyi haszonvételek 's nevezetesen a' korcsmáltatas és halászat jusa f. eszt. junius 9ikén Pakson tartandó árverés utján 1835 eszt. julius 1sőjétül kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. 3)

---

3) HIRADÁS. A' mélt. Földvári urodalom részérül köz hirül tétetik: hogy f. eszt. junius 30ikán reggeli 9 órakor a' tiszttartói irószobában a' kömlődi és földvári tégla- és cserépzsindely- égetés és eladás jusa, a' hozzá tartozó téglakemenczékkel, fészerekkel, szerszámokkal és téglamester lakással, 1836 januar 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre, mindenik különvéve, többet igérés utján haszonbérbe fog kiadatni. Melly árverésre a' haszonbérleni kivánók összesen 43 fr. 36 kr. pengő bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. D. Földvár majus 11. 1835. 3)

---

3) ÁRVERES. A' mezőhegyesi cs. kir. katonai ménes-intézet részérül köz tudomásul tétetik: hogy az intézetnek 124 darabra menő saját nevelésü 4 esztendős fiatal csődöreiből az intézet szükségét fölülhaladó szám, f. 1835 julius 1sőjén helyben Mezőhegyesen, Csanád vmegyében, nyilványos árverés utján eladatni fog. — Minthogy ezen árverést ő fölsége leginkább azon czélból rendelé, hogy lótenyésztőknek alkalmok lehessen tenyésztésüket jó apalovak megvásárlásával javitani: ennélfogva a' ns. vármegyék, kerületek, községek 's olly magányosak, kik a' vásárlandó lovakat tenyésztésre használni akarják, tisztelettel meghivatnak. Ugyan ez árverés alkalmaval 40 darab 4 esztendős, és egészen hibátlan kancza, mellyek mind tenyésztésre mind akármi más használatra tökéletesen alkalmasak, szinte a' többet igérőknek eladandók lesznek. Mezőhegyes majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.*
alezredes.

---

3) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggel 9 órakor Mezőhegyesen a' csikósoknak és béreseknek 1835 novembere 1sőjével kijáruló 289 darab szür, 726 darab gatya, 726 darab ing, és 354 pár sarkantyutlan csizma kiállitására árverés fog tartatni. Árverés előtt bánatpénzül 20 frtot, árverés után pedig a' vállalkozónak 10 pCnt pengőbeli kezespént kell letennie. A' szerződés többi föltételei árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül Mezőhegyesen majus 1sőjén 1835. 3) *Boxberg s. k.*
alezredes.

---

3) ÁRVERÉS. F. 1835 julius 14ikén reggeli 9 órakor Mezőhegyesen az 1836 katonai esztendőben vagy is 1835 novemb. 1sőjétül 1836 octobere utól-

jaig az agyonszurt vagy elhullott lovakbul és levágott vagy elhullott ökrökbül kikerülendő bőrök mennyiségére árverés fog tartatni; mellynél kezdet előtt bánatpénzül 15 ft., utána pedig a' vállalkozó által kezespénzül 30 fr. pengő leszen készpénzben lefizetendő. A' szerződés többi pontjai árverés előtt közöltetnek. A' cs. kir. magyar katonai ménes-intézet részérül. 3) *Boxberg s. k.* alezredes.

---

3) *Kollár-, kádár-'s épületfára és mészre árverés.*

1335 julius 13ikán Mezőhegyesen a' szokott délelőtti 's -utáni órákban az 1836iki katonai esztendőre szükséges alábbjegyzett fanemekre és mészre árverés fog tartatni.

A' megkivántató mennyiség körülbelöl ez: 2500 mérő faszén, 100 darab tengely, 20 darab hattyunyaku- és 300 darab közönséges kocsirud, 100 d. kerékagy, 3800 keréktalp, 2000 d. küllő, 100. d. rudszárnya, 1200 d. oldalzáp, 950 d. oldalfa, 150 d. juha, 60 d. karfa, 100 d. Iőcs, 350 d. lógó, 200 d. eketalp, 800 d. ekeszarv., 300 d. kormánydeszka, 50 d. hámnyakfa, 360 d. villanyel, 200 d. 6 és 200 d. 10 akós hordóabroncs, 400 d. 1-, 650 d. 6-, 700 d. 10 akós hordódonga, 600 d. 1-, 300 d. 6-, 300 d. 10 akós hordó fenékdeszka, 2 d. olajkölyű tőke, 40 d. tölgy-, 40 d. hárs-, 200 d. fenék- és 800 d. oldaldeszka, 8 d csézakas, 10 d első és 10 d. hátulsó fakókerék lovasszekérhez, 20 d. szekérkas, 500 d. tövisboronafa, 2900 saroglyás favilla, 200 szórólapát, 100 d. istállóilapát, 10,500 nyírseprő, 50 csobány, 500 petrenczerud, 5 darab öt akós olajhordó, 8 d 6 akós vizhordó, 200 d. gereblye, 1000 d. kaszanyel, 120 d. nyomórud, 300 tüskeborona, 6 d. magyaltölgy henger; 30 d. hengerfa; 10 darab 2 öles gyertyánfa derék, 15 darab 4 öles, 60 d. 6 öles tölgyderék épületfa, 2 d. 2 öles bükk, 30 d. 3 öles tölgy és 12 d. 2 öles körös pallódeszka, 80 d. tölgy 's 20 d. bükk ablaktábla, 30 d. választófa, 10 d. 4 öles tölgy kutágas, 10. d. 6 öles válu, 6 d. kutcső, 2000 szál 2 öles lécz, 30,000 d. sindely, 10 d. hajtórud, 6 malomorsó-agy, 200 som- pereszlen, 200, d. malomfog, 30 d. kemenczelapát, 120 d. szénvonó, 20, d. lágyfa lapátnyel és 80 szál szénvonónyel, 400 d. sajtóruha, 500 köböl oltatlan mész.

Ezen árverésre minden résztvenni akaró ezennel meghivatik. Bánatpénzül árverés előtt kiki 40 frtot, árverés után pedig a' mondott czikkelyek kiállitására vállalkozó 10 pCnt kezespénzt tartozik lefizetni. — A' szerződés többi föltételei 's a' kiállitandó czikkelyek mustra-példányai az árverés napján fognak kimutattatni. A' magyar ménes-intézet részérül. *Boxberg s. k.* alezredes.

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy az Aradi kir. kam. kasznárság' gabonatárából 642 pozs. mérő kétszeres buza Aradon a' várbeli kazamátában folyó eszt. junius 9kén szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés útján, a' legtöbbet igérőnek, azonnali kész pénzfizetésért, eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva meg jelenni ezennel hivatalosak. Budán majus 11kén 1835. 3)

---

4) Uj Vendégfogadó
„A' Nádorhoz"
(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszű ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. 7)

---

2) Szathmár-Németi sz. kir. város részérül következő királyi haszonvételek u. m. 1) minden belsővárosi korcsmák és fogadók; 2) a' serház és hozzáadott pálinka főzés; 3) a' vásári és piaczi vámjövedelem f. eszt. novemb. 1sőjétül számitva három egymásután következő esztendőre haszonbérbe fogván adatni, a' két elsőre nézve az árverés f. eszt. julius 2ikán, a' vásár-vámra pedig october 1sőjén fog tartatni. 3)

Templomi ékességek nagy és fő rakhelye.

2) Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb menyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m, Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda-materiák, u. m. Schvamilionok Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin; 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb' gyári áron alázatosan ajánlnak. 3)

Fries Antal és társa.

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Majus 24kén	11 láb.	10 büv.	0 von.
„ 25kén	11 „	10 „	9 „
„ 26kán	11 „	10 „	9 „
„ 27kén	11 „	11 „	3 „

Figyelmeztető kérelem
a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

Messze vidéki teljes czimzetű Pártfogóinkat a' magyar két testvér Hazában méltó tiszteletü bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak azon közelgő körülményre, hogy e' folyó majus fogytán a' medárdi pesti elővásár beálland. Ennélfogva, kik a' szerkesztő hivatalnál, mint legbiztosabb helyen, kivánják szokás szerint letétetni a' julius elején kezdődő 2dik félesztendei 4 pengő fr. előfizetésdijt testvér hirlapjainkra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Ez úttal vagy a' már meglevő nyomtatott, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt **név és czimzet** beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kivül az utólsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden ezek elmulasztásából keletkezhető tévedés elmellőztetése végett. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden rövidség vagy zavar-elháritás miatt legtanácsosabb és czélszerübb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran a' legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szokott szövetkezni

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

---

1) BAKODY JÓZSEF Orvostudomány' Doctora állandó itt lakás végett Győrből Pestre jövén le, tisztelettel jelenti, hogy lakása Libasinsky ur házában a' Rakpiaczon 24dik szám alatt, a' második emeletben vagyon, és junius 1sőjétől kezdve naponként 3 órától délután 5 óráig tartja rendes orvosi óráit. 3)

Fogorvosi jelentés.

Granichstädten Sámuel a' sebészség,
fog- és szájorvoslás mestere,

mindenkori törekvéssel levén a' müvészetében és tudományában előforduló uj találmányokat, ha azok az alkalmazás hasznosságának 's egyuttal tisztelt Kegyezői izlésének megfelelnek 's mellette a' szájrészekre 's többi testrészre nem ártalmas hatásuak, hivatási buzgósággal felfogni: tisztelettel jelenti a' magas Nemességnek, cs. kir. katonaságnak és tisztes Közönségnek, hogy az ugynevezett Email-fogak (mások szerint porczellán-, vagy ércz-, vagy lytophyt-, vagy végre romolhatatlan fogak) készitését és berakását ő is olly jól és a' lehetőségig jutalmasan, mint minden másféle mesterséges fogberakásokat akár kisebb akár nagyobb fogdarabokban, sajátjává tudta tenni. Az elsőbb nevezett „Email, porczellán-fogak" mellyek már 1774ben találtattak föl, csak különös megrendelésre készittetnek.

Rendes orvosi idejét tartja valamint eddig, délelőtti 11 órától 12ig **saját lakásán a' Wurmudvarban 2ik emeletben.** Szükölködők ingyen tarthatnak számot segedelmére.

Ujon általvett Nevelőintézet Bécsben
(Alstervorstadt Nro 96)
jó házbol levő fiugyermekek számára,
rendes tanitással magyar nyelven.

Alulirt a' kezdetbeli és főbbiskolai tudományok' próbát adott- és a' bölcselkedés házi-tanitója ezennel szerencséjének tartja a' magyar fő nemességnek és a' tisztelt közönségnek tudtára adni, hogy ő Bécsben a' megholt N. Klinkovström Fridrik ur eddigi igazgatása alatt volt nevelő-intézetet általvette. Ezen intézet nevendékei a' leggondosabb erkölcsös és természetes nevelésen kivül, részt vesznek következő kiszabott tudományok rendes tanitásában ugymint: római kath. vallásoktatás, normális iskolai tárgyak, deák és görög nyelv, számolás, földleirás és történetek, mellyekből közpróbát is adnak; ezeken kivül mindegyik nevendék idejéhez szabva a' franczia, olasz, ugy a' magyar születésüeknek megtett rendelések szerént a' magyar nyelvben is. A' szépirásmód tanitása pedig a' normalis clasissokon felül is folytattatik. Mindezen érintett tárgyak, úgy a' táncztanulás is az esztendei rendes dij fizetés alatt, melly 500 pengő frbul áll, értetnek, mellyen felül rendkivüli esetekben szám tartatik ollykori javitásra. Szülék vagy gondviselők kivánatjára még az angol, cseh, legyel vagy más élőnyelv, rajzolás, muzsika, lovaglás, 's t. i. is tanitatnak, mellyekért különösen fizetni szükség. Bölcselkedés hallgatói ugyan ujonan föl nem vétetnek, de azok, kik ezen intézetben miveltettek, azon cursust is itt mint kosztosok bizonyos föltételek alatt elvégezhetik.

A' lakhely, egy házikápolnával és téres kerttel Bécsnek egy magassabban fekvő és legegészségesebb környékén fekszik. *Haklik W. F.*
Bölcselkedés doctora
és a' bécsi bölcselkedő kar rendes tagja 3)

Új vizszín-mérőszer.

Ezen libellatorium instrumentumot Voigtländer Ferencz ur, a' boldogult Vilmos' fia, szabadalmas erőmüvész Bécsben, ujonan készitette Reichenbach' theoriája szerint, mellyet a' magyarországi kir. Épitő-Főkormány tettleges vizszín-mérés által szigorúan megvizsgálván, egy általa kiadott hivatalos bizonyitvány által erősiti-meg, hogy t. i. ezen mérőszer bebizonyult haszonvehetőségére 's idő nyereségre nézve a' közönséges vizszín-mérőeszközökkel ös

szehasonlitva, még következő különböző tulajdonsággal bir: 1) hogy az, practikai használásra, állandósága 's igen pontos alkotása végett egészen czélszeres; 2) hogy ezen mérőszer' álladékrészei a' messzelátóval rendesen egyesitve egy egészt képeznek, 's akép összeillesztvék, hogy srófjai által, annak minden tetszés szerinti mozdulatot egyenként, 's igen gyengén adhatni; 3) hogy a' fent álló iv' ségitségével (arcus verticalis) a' hegyes és akadékos tájékon a' földszín köze 's a' legczélirányosabb út-vonal' kikeresése fölötte előmozdittatik, mivel azzal a' lejtő meredeksége mellett is nagyobb távolságra egy álló helyből több pont egyenző idomzatait lehet meghatározni; 4) minthogy a' vizirányos körtáblán nem csak a' különböző pontoknak libellatióját egész kerületben eszközölni, hanem még azoknak egymástóli elterülését, vagy is a' szöglet mértékeit meghatározni lehet, igy tehát az egyes pontok' helyezetét is egymáshoz képest illőleg megvizsgálni, 's a' plánumra felhordhatni; 5) hogy ezen mérőszer' rectificatiója igen egyszerű, 's valamint erről, úgy annak használatáról is, az instrumentumhoz csatolt, 's kőre nyomtatott magyarázat a' szükséges oktatást foglalja magában.

Ezen új libellatorium intsrumentum, Calderoni István optikus urnál van felállitva Pesten a' váczi-útczában közszemléletül, és jelentem tisztelettel hogy én az oknál fogva, hogy a' honi ingenieur urak kivánságinak megfelelhessek, Calderoni urral egyezésre léptem: nála Pesten junius' elsejétől kezdve, minden tér-és vizmérő 's rajzszereimből raktárat felállitni. Különösen figyelmeztetem még a' tisztelt Közönséget arra, hogy azon árért, melly lajstromaimban áll, Pesten Calderoni urnál szerezhetni-meg azokat, 's csupán szállitás- és harminczad-bér fejében még 5. percentumot kell reá felfizetni. Reménylem a' tisztelt Közönség' pártfogását, 's raktáram' meglátogatását; én tehetségemet arra forditandom, hogy szokott pontossággal, 's mérőszereim tökélyes készitésivel tovább is szolgálhassak 's azoknak érdemet szerezzek. Budán majus 21kén 1835

alázatos tisztelettel
Voigtländer Ferencz,
a' boldogult Vilmos' fia, erőmüvész
Bécsben Gumperdorfban
118 szám alatt. 3)

---

1) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy folyó évi junius 17ik napján Magyar-Pécska mező városában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Pécskai kamarai kotárkában találtató 3105; úgy nem különben az Apátfalvai szinte kamarai kotárkában helyhezett 3629. pozsonyi mérő csöves kukoricza kisebb, 's nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szandékozók elegendő bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghivatnak. Budán május 25én 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó Konop nevü helységben levő, 800⅝ pozs. mérőt tevő csöves kukoricza folyó esztendei junius 1jén; a' Ménesi kir. kam. pinczében levő, 5 akó aszuessentia bor, és ugyanottani 1 akó aszu bor folyó eszt. junius 22én Paulison a' kir. kam. tiszttartóság' irószobájában szokott reggeli orákban tartandó nyilvános árverés utján, a' fensőbbségi helybenhagyásnak fentartása mellett, a' legtöbbet igérőknek eladatni fog. Melly árverésekre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán május 25én 1835. 3)

---

2) Eredeti merino-kosokra
árverés.

F. 1835 *junius* 15*ikén Gaal István urnak eredeti merino-törzsöknyájából, Somogyban Kaposvár és Dombovár közt fekvő Büssü mvárosában*, 60 *darab* 2 *és* 3 *esztendős hágókos, és* 50 *darab hasonló idejü anyajuh, a' többet igérőnek azonnali fizetés mellett eladatni fog; mire nézve a' fensőbb juh-nemesités kedvelői a' mondott helyre junius* 15*ikére ezennel illően meghivatnak.* 3)

---

2) JELENTÉS. Mélt. gróf Károlyi György jószágai igazgatósága részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy a' közönségesen kedvelt 's különös jóságárul és tisztaságárul általányosan ismeretes valódi muzsalyi gróf Károlyiféle timsót mind nagyobb mind kisebb mennyiségben Kunevalder Testvérek nagykereskedésében Pesten minden időben illendő áron kaphatni. 3)

---

2) Vászon árúk
Veiss Adolf
„a' Sziléziainál" Pesten
(városház-utcza saját háza 396 szám.)

ajánlja nagy valógatásbeli portékáit, u m. valódi rumburgi, hollandi és fejérfonal-gyolcsokat 38 rőfös bőrvásznakat, mindenféle asztalneműket damasztbul, vagy középszerü fajbul mind garniturákban mind darab számban; mindenféle csinvatot (gradlit) és kanavászt, valamint nanquint ágyneműkre; fejér vagy szines vászon zsebkendőket; — nagy mennyiségü béllés-damiszt, pamutvásznakat, és mindenféle a' legjobb minőségü kötni és varni való czérnát.

Jatalmasan szabott árok, 's a' portékák nagy mennyisége, 's jó minősége mellett, minden t. cz. Vásárlónak teljes elégedésére szolgálhatni reményli a' fennevezett kereskedés. 3)

---

2) Jelentés Fürdő iránt.

Alólirt ns Baranya Vármegyében helyezett Harkányi érczes Fürdő-intézetnek mostani haszonbérlője, szerencséjének tartja a' tisztelt Közönséget, alázatos tiszteletü jelentésével bizonyossá tenni, — érintett Fürdő-intézetének a' mélt. uraság által, tetemes költségekkel, újolag tétetett javitásoknak csalhatatlan sikerélüsérül, mellynél fogva a' tapasztalásból ismért gyógyitó érczes-viz eddigi melegségénél nagyobb fokot érvén, hathatósb munkálattal vigasztalja a' fürdő Vendégeket; a' viz bősége pedig kimerithetetlenné válék. Illy fontos okokra támaszkodva, mély tisztelettel hivatik meg a' t. cz. Közönség e' Fürdőt használni, az alólirt részéről igéretjeiket semmi figyelem-

re se méltató, kötelességeiről megfelejtkező elődjeit nem követve) minden oldalu kész és pontos vendéglátást — illendő és az időhöz szorosan mért árszabásos szolgálatot, kitelhető kényelmet szerezni igérvén. Harkány majus 18án 1835. 3)

Dreher Antal
a' Harkányi érczes Fürdő-intézet haszonbérlője.

---

2) Érseki Eger városában 1836 jan. 1sőjével ns. Spetz József urnak concursualis massájához tartozó 2 emeletü házban bérbe kiadandó lesz:

1) Földszint egy kávéház minden készülettel, mellette 3 szoba, konyha, hamara és pincze.

2) 1ő emeletben egy nagy tánczterem szinte minden készülettel, credenz-, ruhaszobák 's a' vendéglőnek való többféle alkalmatosság. A' ki ezeket akár mindössze akár egy részét kibérleni kivánná, értekezhetik helyben a' jövő september utólsó napjaig tekint. Keőkeszi Csernyus Antal táblabiró urral, ugy mint a' fönemlitett massa curatorával. 2)

---

5) Uj Vendégfogadó

„A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a't. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részéről a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképmegkivánhat. 7)

---

3) Szathmár-Németi sz. kir. város részéről következő királyi haszonvételek u. m. 1) minden belsővárosi korcsmák és fogadók; 2) a' serház és hozzáadott pálinka főzés; 3) a' vásári és piaczi vámjövedelem f. eszt. novemb. 1sőjétül számitva három egymásután következő esztendőre haszonbérbe fogván adatni, a' két elsőre nézve az árverés f. eszt. julius 2ikán, a' vásár-vámra pedig october 1sőjén fog tartatni. 3)

Templomi ékességek nagy és fő rakhelye.

3) Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem-szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb menyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m, Pluvialék, Dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda-materiák, u. m. Schvamilionok Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin; 's ibolya Gros de Naples és Moir, Quadratok, Kapucziumok, Kamaurák, és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb' gyári áron alázatosan ajánlnak. 3)

Fries Antal és társa.

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Peregi kir. kamarai juhtanyának ez idei mustrajuhai, u. m. 105. nemesebb fajzatu anyajuh, 23 ürü, és 94 kos, — folyó esztendei junius 16án a' Peregi kir. kamarai pusztán szokott reggeli órákban tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek kész pénzben való azonnali fizetésért eladatni fognak. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán majus 8án 1835. 3)

---

3) A' nagymélt. magy. kir. Helytartóság rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' SomlyóVásárhelyi egyházi jószágokhoz tartozó urodalomban f. eszt. junius 24 és 25ikén 500 akó ó somlai jó zamatu borok hordónként, de hordó nélkül, a' nagymélt. kir. Helytartóság helybenhagyása mellett, árverés utján eladatni fognak.

Venni szándékozók feljebb kitett napokon a' Tüskevári urodalmi pinczénél megjelenni ezennel illendően meghivatnak, olly hozzáadással, hogy a' vett borok addig, míg a' nm. kir. Helytartóságtól a' helybenhagyás meg érkezik, urodalmi gondviselés alatt maradván, a' pinczébül nem fognak kiadatni. Somlyó-Vásárhely april 30. 1835. 3)

Mikovény Ignácz
vásárhelyi tiszttartó.

---

2) HIRDETMÉNY. Mélt. Tolnai urodalom' részéről e. f. 1835 junius 30kán Tolna mezővárosában, mélt. gróf Festetics Erneszt ur' gazdasági irószobájában, szokott reggeli órákban következendő kir. haszonvételek, árverés útján, 1835 october 1jétől kezdve, 1839ki aprilis 24ig három esztendőre, 's hét hónapra haszonbérbe adatni fognak, u. m. két nagy vendégfogadó, több csapház, serfőzés, 's pálinka-égetés, minden hozzá tartozó épülettel 's eszközökkel, úgy szinte a' Duna-rév hozzá tartozó korcsmáltatással. Az előszámlált haszonvételek egyenként, vagy öszvesen haszonbérbe kivehetők. A' kivenni szándékozók vagyonbeli elegendő biztosságról szóló hiteles bizonyság-levelekkel, 's illő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napra meghivatnak. A' ser, és pálinka-főzés árveréshez Izraëliták is bocsáttatnak. Az árverési feltételeket bővebben megérthetni a' tisztelt Gróf ur irószobájában. Költ Tolnán majus 17dik 1835. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Május 28kán	11	láb.	10	hüv.	9 von.
„ 29kén	11	„	6	„	0 „
„ 30kán	11	„	0	„	0 „

Méneses és kiállitandó lovak,

fejős és gulyabeli

szarvasmarhák ellicitáltatása.

Báró Podmaniczky nemzettség részérül a' közelgő pesti medardi vásárra f. eszt. junius 8ik és 9ikére határozott 's a' hirlapok által ezelőtt már közhirré tett jármosökröknek és kiállitandó fékes méneses lovaknak ellicitáltatása, — a' közbejött körülállások miatt akkoron nem tartathatván, — a' Tisza bal partján Szolnok és Csongrád közt fekvő Tiszaföldvár helységében alább meghatározandó napokon tartandó licitatiora ekép tétetik által, u. m.

1) Kocsiba és nyeregalá alkalmazható kezes és fékes méneses lovak, mellyek közt több ötös, négyes, és páros fogások (zugok,) valamint paripának valók is találkoznak, nem különben néhány méneses anyakancza, és egy nemes fajbul származott ménló, f. eszt. junius 22ikén;

2) Egy pár száz darabra menő jármos hibátlan ökrök és tinók, szinte junius 22ikén;

3) Tenyésztésre alkalmas több száz darabbul álló 's nemesitett fejős és gulyabeli magyar szarvasmarhák, szinte junius 22ikén elkezdve, és utána következő junius 23ikán folytatólag;

4) Több ezerre menő és tenyésztésre alkalmas nemesitett egy nyirésü anyajuhok, ürük, és bárányok f. eszt. junius 24ikén 's utána következő napokon ugyancsak Tiszaföldváron és árverés utján a' többet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak.

A' venni szándékozók a' fen kitett napokra ezennel illendően meghivatnak.

Figyelmeztető kérelem a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

Messze vidéki teljes czimzetü Pártfogóinkat a' magyar két testvér Hazában méltó tiszteletü bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak azon közelgő körülményre, hogy e' folyó majus fogytán a' medárdi pesti elóvásár beálland. Ennélfogva, kik a' szerkesztő hivatalnál, mint legbiztosabb helyen, kivánják szokás szerint letétetni a' julius elején kezdődő 2dik félesztendei 4 pengő fr. előfizetésdijt testvér hirlapjainkra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Ez úttal vagy a' már meglevő nyomtatott, vagy olvashatólag 's hibátlanul leirt **név és czimzet** beküldetését is kérjük, hol a' lakhelyen kivül az utólsó vagy szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden ezek elmulasztásából keletkezhető tévedés elmellőztetése végett. Azon tisztelt Hazafiaknak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden rövidség vagy zavar-elháritás miatt legtanácsosabb és czélszerübb a' szerkesztő hivatalnál előfizetniök, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran a' legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szokott szövetkezni.

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

---

1) Castelli uj népdalát
„I. FERDINAND CSÁSZÁRRA"
Pesten Höschl által a' kiadó
Swoboda János
költségén kőrenyomtatva, 1 ezüst fr. megszerezhetni ugyan Swoboda János ur szőnyeg-és papiros—szőnyeg kereskedésében a' nagyhid-utczában a' játékszinépületben. 3)

Dupuis János

első küzdő és athleta, azon egyetlen ki a' hajdani rómaiak nevezetes küzdő játékaikat előtüntetni merész, tisztelettel jelenti a' nagyérd. Közönségnek: hogy ő junius 4ikén csütörtökön és 7ikén vasárnap Budán a' Horváth-kertben Deutsch Katalinnak, a' legelső kerkuleszi nőnek Europában, kinek ereje minden férfi herkuleszi erőt felülmul, társaságában, erőmutatványt fog adni. Hivatkozólag a' hirlapok közléseire, de különben is, minthogy szerencséje volt alulirtnak az europai legnevezetesb u. m. a' római, párisi, lyoni, strassburgi, casseli és berlini akademiák által az emberi erő példányaul kijelöltetni, fölszólitja az erejükben bizókat a' vele megküzdésre, bizonyossá tevén hogy senkinek legkisebb sérelme sem esik, 's ha valaki őt a' ragaszték hirdetésekben kitett föltételek alatt földre teriti annak jutalmul 1000 pengő frtot ad, 's mellette 400 frtot a' szegények pénztárának. A' vele mérközni kivánók névjegyzékeiket küldjék alulirt lakására Pesten a' statio-utczában Fridrik-kertben.

Dupuis János.

---

1) Jól tartogatott hájt, mázsáját 20 pengő frjával kaphatni a' Marczibányi-vendégfogadóban (máskép rongyos-lámpás) Pesten a' füvész-kert mellett az országuton. 2)

---

1) GAZDÁKAT ILLETŐ JELENTÉS. Alulirt tisztelettel értesiti az illető Közönséget, hogy nála többféle igen jó készitésü gazdasági erőművek készen találtatnak igen jutalmas áron. — Különös figyelmet érdemlenek: 1) egy ujon föltalált **kukoricza-morzsoló**, mellyre csak fél ember-erő kell, sőt gyermek is elhajthatja, 's rajta egy nap 100 mérő kukoriczánál is többet morzsolhatni, a' nélkül hogy vagy egy szem, avagy egy csutka is összetöretnék, mind a' mellett hogy a' csutkán egy szem sem marad.

2) A' tapasztalás által olly jóknak bebizonyult **szecskavágók**, mellyek most már teljes tökélyre hozattak.

3) Egészen uj, 's a' gabona-tisztitásra olly igen czélszerü **szelelőrostak**, mellyeknél jobbat alig kivánhatni. — Mindezen, valamint más nála található gazdasági erőműveket alulirt olly erősre és tartósra készitette, hogy használhatásokrul esztendőkig sőt még arrul is jótáll, hogy rajtuk igazitásra sem leend szükség. Pesten majusban 1835. 3)

Waldhauser György
polg. rostacsináló mester és erőművész
Almásy-házban a' városház-piaczon.

ROTTER FERENCZ polg. szijgyártó-mester készit mindennemü szijgyártó munkát a' legujabb izlés szerint, fölvállal egyszersmind rendeléseket minden illyes munkára. Áruboltja Pesten 387 sz. alatt fekvő Offenbach-házban a' „Kigyóhoz" nevezett gyógyszertárral szemközt; lakása pedig belsővárosban tyuk-utczában 203 sz. alatt a' sóházzal szemközt.

---

1) EISENSCHMIDT MIHÁLY késmüvesmester Pesten (uri-utczában Horváth házban) ajánlja készitményeit, mint igen jeles borotvákat, toll-késeket, minden féle ollókat, és más akárminemü metsző szereket. Ő ugyan illy eszközöket kijavitásra, vagy élesitésre is elvállal. 2)

---

1) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala által hirül adatik: hogy Früvirth Katalin asszonyság-

nak belső-városban Leopold- és Borz-utczákban 236 sz. alatt fekvő háza saját kívánságára junius 22ikén árverés által a' nevezett hivatalban reggeli 10 órakor eladatni fog. Pest majus 29k. 1835. 3)

a' telekbirói hivatal által
Krausz János s.k.
hivatali segéd.

---

1) Idei töltésbeli érczes-vizeket

mellyek az egészségre olly jó foganatuak, 's illető forrásaikbul időrül időre uj szállitásokkal pótoltatnak, névszerint:

Szeltersit, *Saidschitzi-keserüt*, *Billinit*, *Püllnait*, *Éger-ferenczkútit és sóskútit*, *Marienbadi-keresztkútit s. t. ef.* egész nyáron át akár ládástul akár korsónként jutalmasan kaphatni.

Oberhäuszer és társ.
kereskedésében Pesten „a' 3 oroszlánnál',
a' játékszin-piaczon 3)

Lovakra és szarvasmákra árverés.

Somogy vmegyében Szigetvárhoz közel f. eszt. julius 6 és 7kén 70 darab jó vérű kötőfékes mén, herélt, és kanczalovak fiastul, árverés utján eladók lesznek,
nem különben a' hires Páhi pusztán szaporodott szarvasmarha fajtábul szinte 70 darab bika, tehénborju, — lesz eladó. Az árverő urak részére az illő gondoskodás és rendelés megtéve lesz.

---

1) HIRDETÉS. A' nemes Zágrábi Káptalanhoz tartozó t. Torontál vármegyében kebelezett, 's a' Nagy-Becskereki, és Werseczi utakban fekvő Módosi uradalom részéről köz hirül adatik: hogy folyó eszt. septemb. 12dikén reggel Módoson az uradalmi tisztházban a' következendő javak három egymás után következő esztendőre, az az 1836 januar 1sőjétül 1838 decemb. utóljaig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe adatnak, u. m. 1) Módos és Stefanfeld mezővárasokban a' vendégfogadók az utasok számára elegendőleg ellátott alkalmas szobákkal, istállókkal, és szabad borméréssel együtt. 2) A' nevezett városokhoz tartozó mészárszékek, az ezekhez bőven kimért legelővel, és kaszállóval. 3) Két száraz malom Stefanfelden, mindenik két kerékkel ellátva. 4) Mind a' két városban tartandó országos és héti-vásárokkor járandó hely-pénz szedése. 5) Szabad halászat a' Temesen. 6) 550 bánsági hold derek legelő. Kik ezen javakat ki bérleni szándékoznak, a' nevezett helyen és napon elegendő bánatpénzzel megjelenni kéretnek; a' bérleti pontokat az uradalmi tisztségnél megtudhatni. 3)

Tropp István
tiszttartó.

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó kiralyi kamarai pinczében levő, 5 akó aszuessentia bor, és ugyanottani 1 akó aszu bor folyó eszt. junius 22én Paulison a' kir. kam. tiszttartóság' irószobájában szokott reggeli orákban tartandó nyilvános árverés utjan, a' fensőbbségi helybenhagyásnak fentartása mellett, a' legtöbbet igérőknek eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán május 25én 1835. 3)

---

3) Eredeti merino-kosokra

árverés.

F. 1835 *junius* 15*iken Gaal István urnak eredeti merino-törszöknyájából, Somogyban Kaposvár és Dombovár közt fekvő Büssü mvárosában*, 60 *darab* 2 *és* 3 *esztendős hágókos, és* 50 *darab hasonló idejü anyajuh, a' többet igérőnek azonnali fizetés mellett eladatni fog; mire nézve a' fensőbb juh-nemesités kedvelői a' mondott helyre junius* 15*ikére ezennel illően meghivatnak.* 3)

---

3) Vászon árúk

Veiss Adolf

„a' Sziléziainál" Pesten

(városház-utcza saját háza 396 szám.)

ajánlja nagy valógatásbeli portékáit, u m. valódi rumburgi, hollandi és fejérfonal-gyolcsokat 38 rőfös bőrvásznakat, mindenféle asztalneműket damasztbul, vagy középszerü fajbul mind garniturákban mind darab számban; mindenféle csinvatot (gradlit) és kanavászt, valamint nanquint ágyneműkre; fejér vagy szines vászon zsebkendőket; — nagy mennyiségü béllés-damiszt, pamutvásznakat, és mindenféle a' legjobb minőségü kötni és varni való czérnát.

Jatalmasan szabott árok, 's a' portékák nagy mennyisége, 's jó minősége mellett, minden t. cz. Vásárlónak teljes elégedésére szolgálhatni reményli a' fennevezett kereskedés. 3)

---

2) BAKODY JÓZSEF Orvostudomány' Doctoar halandó itt lakás végett Győrből Pestre jövén le, tisztelettel jelenti, hogy lakása Libasinsky ur házában a' Rakpiaczon 24dik szám alatt, a' második emeletben vagyon, és junius 1sőjétől kezdve naponként 3 órától délután 5 óráig tartja rendes orvosi óráit. 3)

Ujon általvett Nevelőintézet Bécsben

(Alstervorstadt Nro 96)

jó házbol levő fiugyermekek számára, rendes tanitással magyar nyelven.

Alulirt a' kezdetbeli és főbbiskolai tudományok' próbát adott és a' bölcselkedés házi tanitója ezennel szerencséjének tartja a' magyar fő nemességnek és a' tisztelt közönségnek tudtára adni, hogy ő Bécsben a' megholt N. Klinkovström Fridrik ur eddigi igazgatása alatt volt nevelő-intézetet általvette. Ezen intézet nevendékei a' leggondosabb erkölcsös és természetes nevelésen kivül, részt vesznek következő kiszabott tudományok rendes tanitásában ugymint: római kath. vallásoktatás, normális iskolai tárgyak, deák és görög nyelv, számolás, földleirás és történetek, mellyekből közpróbát is adnak; ezeken kivül mindegyik nevendék idejéhez szabva a' franczia, olasz, ugy a' magyar születésüeknek megtett rendelések szerént a' magyar nyelvben is. A' szépirásmód tanitása pedig a' normalis clasissokon felül is folytattatik. Mindezen érintett tárgyak, úgy a' táncztanulás is az esztendei rendes dij fizetés

alatt, melly 500 pengő frtból áll, értetnek, mellyen felül rendkivüli esetekben szám tartatik ollykori javitásra. Szü ek vagy gondviselők kivanatjara még az angol, cseh, lengyel vagy más élönyelv, rajzolás, muzsika, lovaglás, 's t. i is tanitatnak, mellyekért különösen fizetni szükség. Bölcselkedés hallgatói ugyan ujonan föl nem vétetnek, de azok, kik ezen intézetben miveltettek, azon cursust is itt mint kosztosok bizonyos föltételek alatt elvégezhetik.

A' lakhely, egy házikápolnával és téres kerttel Bécsnek egy magassabban fekvő és legegészségesebb környékén fekszik. *Haklik W. F.*
Bölcselkedés doctora
és a' bécsi bölcselkedő kar rendes tagja 3)

---

6) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófából és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérből, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban. Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát, 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

---

3) JELENTÉS. Mélt gróf Károlyi György jószágai igazgatósága részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy a' közönségesen kedvelt 's különös jóságárul és tisztaságárul általányosan ismeretes valódi muzsalyi gróf Károlyiféle timsót mind nagyobb mind kisebb mennyiségben Kunevalder Testvérek nagykereskedésében Pesten minden időben illendő áron kaphatni. 3)

---

3) Jelentés Fürdő iránt.

Alólirt ns Baranya Vármegyében helyezett Harkányi érczes Fürdő-intézetnek mostani haszonbérlője, szerencséjének tartja a' tisztelt Közönséget, alázatos tiszteletü jelentésével bizonyossá tenni, — érintett Fürdő-intézetének a' mélt uraság által, tetemes költségekkel, újolag tétetett javitásoknak csalhatatlan sikerélüsérül, mellynél fogva a' tapasztalásból ismért gyógyitó érczes-viz eddigi melegségénél nagyobb fokot érvén, hathatósb munkálattal vigasztalja a' fürdő Vendégeket; a' viz bősége pedig kimerithetetlenné válék. Illy fontos okokra támaszkodva, mély tisztelettel hivatik meg a' t. cz. Közönség e' Fürdőt használni, az alólirt részéről (igéretjeiket semmi figyelemre se méltató, kötelességeiről megfelejtkező elődjeit nem követve) minden oldalu kész és pontos vendéglátást — illendő és az időhöz szorosan mért árszabásos szolgálatot, kitelhető kényelmet szerezni igérvén. Harkány majus 18án 1835. 3)

Dreier Antal
a' Harkányi érczes Fürdő-intézet
haszonbérlője.

---

6) Uj Vendégfogadó „A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részéről a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tüzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltókép megkivánhat. 7)

---

3) HIRDETMÉNY. Mélt. Tolnai urodalom' részéről e f. 1835 junius 30kán Tolna mezővárosában, mélt. gróf Festetics Erneszt ur' gazdasági irószobájában, szokott reggeli órákban következendő kir. haszonvételek, árverés útján, 1835 october 1jétől kezdve, 1839ki aprilis 24ig három esztendőre, 's hét hónapra haszonbérbe adatni fognak, u. m. két nagy vendégfogadó, több csapház, serfőzés, 's pálinka-égetés, minden hozzá tartozó épülettel 's eszközökkel, úgy szinte a' Duna-rév hozzá tartozó korcsmáltatással. Az előszámlált haszonvételek egyenként, vagy öszvesen haszonbérbe kivehetők. A' kivenni szándékozók vagyonbeli elegendő biztosságról szóló hiteles bizonyság-levelekkel, 's illő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napra meghivatnak. A' ser, és pálinka-főzés árveréshez Izraëliták is bocsáttatnak. Az árverési feltételeket bővebben megértheti a' tisztelt Gróf ur irószobájában. Költ Tolnán majus 17dik 1835. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kam. tiszttartóság' keröletében az idei elézmából nyert 1385 bárány folyó 1835 junius 17én Magyar-Pécskán a' kir. kam. tiszttartói hivatal' iró-

szobájában szokott órákban tartandó nyilvános árverés' útján, felsőbbsége helybenhagyás mellett a' legtöbbet igéröknek eladatni fog. A' venni szándékozók ennélfogva az illetö napon és helyen elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán május 27én 1835 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu m. k. u. Kamarának rendeléséből köz hirré bocsátatik: hogy néhai Mindszentfalvai Petrovszky nemzetségnek magvaszakadtával a' kir. fiscusra háromlott, és t. ns Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek, és Hencsei pusztának egy harmad része minden hozzá tartozó jövedelmek, és uradalmi regálékkal együtt, folyó esztendei junius 23án Pécsett a' kir. sóház épületében tartandó nyilvános árverés utján folyó esztendei november 1ő napjától kezdve egész 6. egymásután következő esz.dőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 fl. p p. béfizetni. — A' haszonbérlői feltételeket előre a' nagym. m. k. u. Kamara számvevői hivatalánál Budán, Pécsett pedig a' kir. sóhivatalnál tudhatni meg. Budán majus 22én 1835. 3)

---

2) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: kogy 1835ik esztendei junius 17kén az Ó Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában, szokott reggeli órakban tartandó nyilvános árverés utján, az uradalmi két száraz malom, nevezetesen: a) a' bécsi postaút mellett Ó Buda közelében levő Frankl nevezetü kétkerekü malom a' hozzá tartozó $8\frac{7}{8}$ holdnyi szántófölddel, és $11\frac{3}{8}$ holdnyi réttel együtt; — továbbá b) a' Szent Endrei út mellett szinte Ó Buda közelében levő Klingelmayer nevezetü kétkerekü malom, a' hozzá tartozó $2\frac{1}{2}$ holdnyi réttel, és házi kerttel egyetemben folyó esztendei augustus 1sőjétőkezdve számitandó egymásutani három esztendőrel a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. — Mind a' két malom azon jeles tulajdonnal bir: hogy hajtó vizök melegsége, 's a' Budapesti kir. fővároshoz közellétök miatt egész télen át őrölhetni rajtok. A' bérleni szándékozók ennélfogva hivatalosak ezen árverésre a' rendszerint megkivánt ellátványokkal fölkészülve. — A' bérleti föltételeket előleg is megtudhatni a' fenjegyzett kir kam praefectusi hivatal irószobájában. Az árverés után semmi nemü ajánlatok sem fogadtatnak el. Budán majul 19én 1835. 3)

---

3) Argauer Antal polg. asszonyruha-szabómester Pesten eddigi lakásárul a' városház-utczából a' vácziutczába Jüttner-házba (22 sz. alatt, a' vastuskó mellett 's a' nagykristóf átellenében) költözött át. Nem mulaszthatja el egyuttal tartozó köszönetét mondani azon szives munkáltatási bizodalomért, mellyel az igen tisztes Közönség iránta már több év óta viseltetik; részérül fő törekvése lesz ezentul is e' bizodalamnak mindenben megfelelni, főkép mivel készületei olly karban vannak hogy a' legujabb bécsi és párisi divatok szerint igen rövid idő alatt készithet el akármi nemü megrendelt asszonyi munkákat. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében folyó eszt. julius 20án — 1ör az Ó Buda koronai mezővárosban, és ennek határiban lévő uradalmi öt korcsma, u. m. a' madár, — mókus, — kerék, — és veresfenyő nevezetü korcsma, valamint a' tégla-kemenczénél levő korcsma is (pedig az italméretésnek, — kivevén ennek úrbéri időszakát — szent György napjától kezdve egész sz. Mihály napig kizárólag való gyakorolhatásával) — 2or az Ó Buda uradalmi téglakemencze, — 1836ik eszt. február 1sőjétül kezdendő egymásutáni hat esztendőre nyilványos árverés utján bérbe fog adatni. — A' bérleti föltételeket az Ó Budai kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában, hol az illető árverés a' megnevezett napon reggeli 9. órakor fog tartatni, az árverés határnapja előtt is megtudhatni. Az árverés után semminemü ajánlatok sem fogadtatnak el. Budán majus 8kán 1835. 3)

---

2) HIRADÁS. Tettes Somlyó-Vásárhelyi egyházi javakhoz tartozó uradalomban következő javak, mellyeknek haszonbéri idejök részint folyi évi sz. Mihály napkor, részint pedig october 31k napján szünik meg, árverés utján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni; u. m. 1ör Pápa vidékén helyhezett 170 hold szántóföldekbül és $91\frac{5}{64}$ hold rétbül álló Léhérti puszta minden gazdasághoz intézett épületek nélkül october 1sőjétül kezdve, 3 esztendőre;

2or Ugyan Pápa vidékén fekvő közbirtoku Timai pusztában levő $213\frac{3}{4}$ hold szántóföld, $116\frac{1}{4}$ hold rét és $186\frac{1}{4}$ hold legelő, hozzá tartozó kőkeritéssel, békeritett épületekkel együtt valamint jó materiálékbül épült béres lakással, 24 darab szarvas marhára istallóval, kocsiszinnel, és 500 darab birkára tágas akollal, folyó évi october 1sőjétül kezdve 3 esztendőre;

3or Ugyan Pápa mezőváros szomszédságában fekvő Agyagliki vendégfogadó és mészárszék hozzá tartozó 24 mérő alávaló szántóföldekkel és 15 kaszás réttel folyó évi october 1sőjétül számlálván 3 esztendőre;

4er Somlyó-Vásárhely mvárosban levő vendégfogadó és mészárszék, hozzá való 7 merős szántófölddel, és 8 kaszás réttel, folyó évi november 1sőjétül fogva 3 esztendőre;

5ör Tüskevár helységben Torna vizén épült 2 kerekü malom, lakással, és két hold réttel folyó eszt. november 1sőjétül fogva 3 esztendőre.

A' kinek ezen javakat kibérleni szandéka, folyó évi julius 1ő napján Somlyó-Vásárelhyen a' tiszttartói hivatalos szobában délelőtti órákban tartandó árverésre elegendő bánatpénzzel felruházva megjelenhet. 3) *Mikovény Ignácz*
tiszttartó.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Jnius 31kén 10 láb. 6 hüv. 6 von
„ 1jén 10 „ 3 „ 3 „
„ 2kán 10 „ 3 „ 0 „
„ 3kán 10 „ 3 „ 6 „

Fogorvosi jelentés.

Midőn alulirt már több év lefolyta alatt Budapesten tudományát 's készségét, a' száj és fogak nevezetesebb betegségei orvoslása', különösen a' fejér, tartós, és haszonvehető mesterséges fogak nem csak egyes, sőt mind azok' hiánya kipótlásában tökéletesen bebizonyitotta: minden renden levő Hazafinak benne helyezett bizalmát szivesen köszönve, egyszersmind a' természeteshez hasonló, a' mesterséges csont fogaknál pedig sokkal tartósabb Párisi ásvány, vagy Fénylő fogak minden fájdalom nélkül való alkalmaztatásában ezennel kész szolgálatját ajánlja. —

Chon Leonárd
a' Száj-, és Fogorvoslás mestere, seborvos, és bábamester.

Szállása vagyon Budán a' ráczvárosban, a' hidhoz közel, „a' Fekete Sas" czim alatti háznál, 1ő emeletben balra, hol délelőtti 10—12 óráig az emlitett esetekben kész szolgálni, ugy szintén minden, a' nem itt készült száj-és fog-machinák is, pontos javitás végett át vétetnek.
Pesten Dunasoron a' kis hid utczához a' Szitaház 2ik emeletében balra kegyes rendeléseket megtéve, kész mindenkor pontosan meg jelenni.

Fogorvosi jelentés.

Granichstädten Sámuel a' sebészség,
fog- és szájorvoslás mestere,

mindenkori törekvéssel levén a' müvészetében és tudományában előforduló uj találmányokat, ha azok az alkalmazás hasznosságának 's egyuttal tisztelt Kegyezői izlésének megfelelnek 's mellette a' szájrészekre 's többi testrészre nem ártalmas hatásuak, hivatási buzgósággal felfogni: tisztelettel jelenti a' magas Nemességnek, cs. kir. katonaságnak és tisztes Közönségnek, hogy az ugynevezett Email-fogak (mások szerint porczellán-, vagy ércz-, vagy lytophyt-, vagy végre romolhatatlan fogak) készitését és berakását ő is olly jól és a' lehetőségig jutalmasan, mint minden másféle mesterséges fogberakásokat akár kisebb akár nagyobb fogdarabokban, sajátjáva tudta tenni. Az elsőbb nevezett „Email, porczellán-fogak" mellyek már 1774ben találtattak föl, csak különös megrendelésre készittetnek.

Rendes orvosi idejét tartja valamint eddig, délelőtti 11 órától 12ig saját lakásán a' Wurmudvarban 2ik emeletben. Szükölködők ingyen tarthatnak számot segedelmére.

Farina Ferencz Mária

a' valódi köllni-viznek legidősb szűrnöke (destillatora) bátor a' tisztes közönségnek bizalmas tisztelettel jelenteni: hogy valódi köllni-vizének rakhelyét, itt Pesten a' váczi-utczában Schoober Ferencz urnak „gyürű" czimer alatti kalaptárában választotta legyen, holottis a' tisztelt vevőknek kivánságukra ezen viznek valódisága felől a' leggyőzőbb próba is megtétethetik.

Hirdetmény.

Tek. Vizer István táblabiró úr' Dunaföldváron alul Duna mellett helyezett Bölcskei jószágában egy nagy 14 öles kazal, és 2 nagy baglya több száz mázsára menő legfinomabb széna; nem különben egy nagy kazal rőzse; valamint 100 akóra menő különös jó fejér, és veres bor f. e. junius 22én regveli órákban licitatio mellett a' többet igérőnek kész pénz fizetésért el-és által adatni fog. Addig is meg lehet szemlélni, értekezni, 's megegyezni Bölcskén fen tisztelt uraság' curialis házában a' kasznárjával.

1) Birka ürü és ölfa-eladás

Hg. Erdődi Pálffy Antal urnak ns Esztergam vmegyében kebelezett Bátorkeszi urodalmában eladásra találtatnak:

960 darab mustra anyabirka,
900 d. öreg és fiatal ürü;
260 öl hasogatott tölgyfa, és
180 öl ágas tölgyfa. A' venni szándékozók ne terheltessenek Bátorkeszin, melly a' Dunától órányi távolságra esik, magokat az urodalmi tisztségnél jelenteni, 3)

1) Tek. ns. Csanád vmegyében kebelezett Tornyával határos, és Kornia-Blázsy, testvéreket illető 300 szántás és 615 hold kaszálló Dombegyházi pusztarész a' rajta levő jó lakházzal, 40 öl hosszu, birkára és 18 lóra, mind jó materialékbol épült istállókkal, 36 öl hosszu kotárkával, 's juhászházzal, 3 vagy 6 esztendőre árverés utján jövő julius 9kén a' többet igérőknek 300 pengő ft. bánatpénz mellett Dombegyházán kiadatni fog. Kezdete az árendának 1836 martz. 1sőjétől kezdődvén az őszi szántás már az uj haszonbérlőt fogja illetni. 3)

1) Sz. kir. Arad városában a' vmegye-háznak tőszomszédságában a' nagy-utczán legalkalmasb helyen 31 többnyire festett szobákkal, 5 konyha, pinczék, kamarák, elosztályozott padlásokkal, egy kereskedési bolttal, hozzá tartozó istállókkal, gabonással, kuttal és gyümölcsös-kerttel, terméskővel kiradott udvarral, két szárazon bejáró kapuval ellátott, 's a' legjobb materialékból épült egy emeletü szöglethház, a' hozzá tartozó külső földekkel szabad kézből eladó. A' venni szándékozó Aradon azon ház gondviselőjénél jelentse magát. 3)

1) Pesttől mésfél órányira fekvő Fóth helysége Somlyó nevü hegyén találtatik egy 8. fertályos, és más 2. fertályos (mellyhez egy szobából, és konyhából álló épület is tartozik) nem dézmás, hanem esztendőnként bizonyos pénzbeli fizetés mellett birható, jó karban levő szőllő, — ugy szinte 1834ikben ottan termett 225 akó fejér, és 57 akó jófele vörös bor szabad kézből eladandó. — Többi föltételek ugyan ott a' kasznári lakáson megtudhatók. 2)

1) HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara részéről köz hírré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' kir. fiscusra háromlott ásványi gyüjtemény, mellyet a' hozzá értők kétszázhatvan pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó évi junius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. — Az ásványok nem csak nevük, de termés-helyük szerint is, a' hol találtat-

tak, öszve irva vagynak; a' lajstromot gyüjteménnyel együtt reggeli 8 órától fogva délutáni 2 óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként megtekinthetni. A' kik pedig az árverésre meg nem jelenhetnének, e'beli igéreteiket bépecsételt irásban is legfeljebb junius 10áig a' fentisztelt nm. Kamara eleibe terjeszthetik. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagyméltóságú magyar kir. udvari Kamara részéről, köz hírré tétetik: hogy a' primássági uradalmakban találtató mindennemű juh- és bárány-bőrök nyilvános árverés útján junius 16án és pedig f. e. julius 1ső napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' legtöbbet igérőnek felsőbb helyről következendő helyben hagyásig, haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni szándékozók tehát 400 pengő forint bánatpénzzel felkészülve, az Esztergami érseki residentiába reggeli 9 órára ezennel meghivatnak; a' bérleti föltételek pedig előre is láthatók Esztergamban a' primássági számvevő hivatalnál, és Érsekujvárban az urodalmi tisztségnél. Budán junius 30án 1835. 3)

---

1) ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében a' Bácsi kerületbeli kir. kam. uradalmak' kiralyi haszonvételeik's egyéb haszonbértárgyaik 1835ik esztendei november 1-től kezdve számítandó részint egy, részint több esztendőre bérbe adatni fognak. A'bérleni szándékozók a'nyilvános árverésre, melly ez iránt az alább kijegyzett helyeken és napokon tartatni fog, a' bérbe adandó tárgyhoz arányzott száztól tiz forintnyi bánatpénzzel fölkészülve megjelenni ezennel hivatalosak. Ide tartozólag:

A) Zomborban a'kir. kam. igazgatósági háznál 1835ik esztendei augustus' 6-kán reggeli 9 órakor kezdve tartandó árverésre kitétetni fognak:

1-ör Az italméretési jog. a) A' Palánkai uradalomban: Hódsághon, és Paraghán. b) Az Apathini uradalomban: Karavukován, és Ráczmiliticsen; továbbá a' Gajai serkorcsma. c) A' Szántovai uradalomban: Szántován. d) A' Kulai uradalomban: Ó-Verbászon, Pivniczán, Szeghegyen, és Cservenkán.

2-or A' halászati jog. Az Apatini uradalomban; a' dunai és mocsári halaszat Karavukován.

3-or A' nadálypfogási jog. a) Az Apathini egész uradalomban. b) A' Szántovai. c) A' Kulai.

4-er Az országos és héti vásárok' jövedelme. a) Palánkán, az országos vásárok jövedelme. b) Apathinhan, az országos és héti vásárok' jövedelme.

5-ör A' hídvám' jövedelme Bezdánban.

6-or A' mészégetési jog Palánkán.

B) Palánkán a' tiszttartói irószobában 1835ik esztendei augustus' 11-kén.

1-ször A' vadászati jog. A' Gajdobrai határban.

2-or Az uradalmi maradvány és erdei földek. Két hold szántóföld a' német Palánkai epres kertben. Huszonöt és egy fél hold szántó-, és kaszálló-föld a' Palánkai erdő' Zagrada és Szredna Schuma nevű részében. Egy hold szántóföld a' Plavnai tölgyfanövesztő kertben. Kétszáz ötvennégy hold szántó és kaszálló föld az Obrováczi erdő Sztaro-Szello és Okruglyák nevű részében.

C) Apathinban a' tiszttartói irószobában 1835dik esztendei augustus 13-kán:

1-ször A' húsvágatási jog: Philippován, Ráczmiliticsen, Szontán, és Veprováczon.

2-szor A' maradványi földek. A' Kis-Kandlei legelőnek egyik része, Bezdányi öt hold maradványföld, és a' Doroszlói volt plébániának udvara:

3-szor Erdei parlagok. Száznyolczvannégy hold Karavukován, és hat's egy fél hold a' Gajai erdőben.

4-szer A' nádvágás. Profuntana nevü szigetben.

D) Baracskán a' számtartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 14-kén:

1-ször A' húsvágatási jog. Dautován, és Béreghen.

2-szor A' vadászati jog: Baracskán, Dautován, Béreghen, Gakován, és Krusevlán.

3-szor Maradvány földek. Szántován négy hold. Béreghen a' két holdnyi szilváskert, 's a' Kolluthi nádaskert.

E) Kulán a' tiszttartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 18-kán:

1-ször A' húsvágatási jog. O- és Új-Szivaczon, Hegyesen, Szeghegyen, Feketehegyen, Ó- és Új-Verbászon, Kis-Kéren, O- és Új-Soován, Kuczurán, Torzsán, Pivniczán, Keresztúron, és Kulán.

2-szor A' vadászati jog. Cservenkán, Ó- és Új-Szivaczon, Despot-Szent-Iványon, Ó-Verbászon, Kis-Kéren, Ó-Kéren, Szeghegyen, Feketehegyen, és Lalityon.

A' bérlet' föltételei az árverés kezdete előtt különösen fognak kihirdettetni; megtudhatni mindazáltal azokat előbb is mind a'Zombori kir. kam. Igazgatóságnál, mind pedig az illető kir. kam. tiszti hivataloknál. — A' földek' és italméretési jog' bérlőinek, szükségeikhez képest uradalmi kézi és igás szakmányok is fognak, pénzbeli különös megtérités, vagy a' bérpénznek arányképpen leendő feljebb emelése mellett, kiszolgáltatni. A' nyilvános árverés bevégezte után újabb ajánlatok el nem fogadtatnak.

Budán május 21-kén 1835. 3)

---

2) Idei töltésbeli érczes-vizeket

mellyek az egészségre olly jó foganatuak, 's illető forrásaikbul időrül időre uj szállitásokkal pótoltatnak, névszerint:

Szeltersit, *Saidschitzi-keserüt*, *Billinit*, *Püllnait*, *Éger-ferenczkútit és sóskútit*, *Marienbadi-keresztkútit s. t. ef.* egész nyáron át akár ládástul akár korsónként jutalmasan kaphatni.

Oberhäuszer és társ.
kereskedésében Pesten „a' 3 oroszlánnál", a' játékszin-piaczon 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nemes Zágrábi Káptalanhoz tartozó t. Torontál vármegyében kebelezett, 's a' Nagy-Becskereki, és Werseczi utakban fekvő Módosi uradalom részéről köz hirül adatik: hogy folyó eszt. septemb. 12dikén reggel Módoson az uradalmi tisztházban a' következendő javak három egymás után következő esztendőre, az az 1836 januar 1sőjétül 1838 decemb. utóljaig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe adatnak, u. m. 1) Módos és Stefanfeld mezővárasokban a' vendégfogadók az utasok számára elegendőleg ellátott alkalmas szobákkal, istállókkal, és szabad borméréssel együtt. 2) A' nevezett városokhoz tartozó mészárszékek, az ezekhez bőven kimért legelővel, és kaszállóval. 3) Két száraz malom Stefanfelden, mindenik két kerékkel ellátva. 4) Mind a' két városban tartandó

országos és hétí-vásárokkor járandó hely-pénz szedése. 5) Szabad halászat a' Temesen. 6) 550 bánsági hold derék legelő. Kik ezen javakat ki bérleni szándékoznak, a' nevezett helyen és napon elegendő bánatpénzzel megjelenni kéretnek; a' bérleti pontokat az uradalmi tisztségnél megtudhatni. 3)

Tropp István
tiszttartó.

---

2) Castelli uj népdalát
„I. FERDINAND CSÁSZÁRRA"
Pesten Höschl által a' kiadó
Swoboda János
költségén kőrenyomtatva, 1 ezüst fr. megszerezhetni ugyan Swoboda János ur szőnyeg-és papiros—szőnyeg kereskedésében a' nagyhid-utczában a' játékszinépületben. 3)

---

2) Jól tartogatott hájt, mázsáját 20 pengő frjával kaphatni a' Marczibányi-vendégfogadóban (máskép rongyos-lampás) Pesten a' füvész-kert mellett az országuton. 2)

---

2) GAZDÁKAT ILLETŐ JELENTÉS. Alulirt tisztelettel értesiti az illető Közönséget, hogy nála többféle igen jó készitésü gazdasági erőművek készen találtatnak igen jutalmas áron. — Különös figyelmet érdemlenek: 1) egy ujon föltalált kukoricza-morzsoló, mellyre csak fél ember-erő kell, sőt gyermek is elhajthatja, 's rajta egy nap 100 mérő kukoriczánál is többet morzsolhatni, a' nélkül hogy vagy egy szem, avagy egy csutka is összetöretnék, mind a' mellett hogy a' csutkán egy szem sem marad.

2) A' tapasztalás által olly jóknak bebizonyult szecskavágók, mellyek most már teljes tökélyre hozattak.

3) Egészen uj, 's a' gabona-tisztitásra olly igen czélszerü szelelőrosták, mellyeknél jobbat alig kivánhatni. — Mindezen, valamint más nála található gazdasági erőmüveket alulirt olly erősre és tartósra készitette, hogy használhatásokrul esztendőkig sőt még arrul is jótáll, hogy rajtuk igazitásra sem leend szükség. Pesten majusban 1835. 3)

Waldhauser György
polg. rostacsináló mester és erőmüvész
Almásy-házban a' városház-piaczon.

---

2) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala által hirül adatik: hogy Früvirth Katalin asszonyságnak belső-városban Leopold- és Borz-utczákban 236 sz. alatt fekvő háza saját kivánságára junius 22ikén árverés áttal a' nevezett hivatalban reggeli 10 órakor eladatni fog. Pest majus 29k. 1835. 3)

a' telekbirói hivatal által
Krausz János s.k.
hivatali segéd.

---

2) EISENSCHMIDT MIHÁLY késmüvesmester Pesten (uri-utczában Horváth-házban) ajánlja készitményeit, mint igen jeles borotvákat, toll-késeket, minden féle ollókat, és más akárminemü metsző szereket. Ő ugyan illy eszközöket kijavitásra, vagy élesitésre is elvállal. 2)

---

3) HIRADÁS. Tettes Somlyó-Vásárhelyi egyházi javakhoz tartozó uradalomban következő javak, mellyeknek haszonbéri idejök részint folyi évi sz. Mihály napkor, részint pedig october 31k napján szünik meg, árverés utján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni; u. m. 1ör Pápa vidékén helyhezett 170 hold szántóföldekbül és 91⅝ hold rétbül álló Léhérti puszta minden gazdasághoz intézett épületek nélkül october 1sőjétül kezdve, 3 esztendőre;

2or Ugyan Pápa vidékén fekvő közbirtoku Timai pusztában levő 213¾ hold szántóföld, 116¼ hold rét és 186¼ hold legelő, hozzá tartozó kőkeritéssel, békeritett épületekkel együtt valamint jó materiálékbül épült béres lakással, 24 darab szarvas marhára istállóval, kocsiszinnel, és 500 darab birkára tágas akollal, folyó évi october 1sőjétül kezdve 3 esztendőre;

3or Ugyan Pápa mezőváros szomszédságában fekvő Agyagliki vendégfogadó és mészárszék hozzá tartozó 24 mérő alávaló szántóföldekkel és 15 kaszás réttel folyó évi october 1sőjétül számlálván 3 esztendőre;

4er Somlyó-Vásárhely mvárosban levő vendégfogadó és mészárszék, hozzá való 7 merős szántófölddel, és 8 kaszás réttel, folyó évi november 1sőjétül fogva 3 esztendőre;

5ör Tüskevár helységben Torna vizén épült 2 kerekü malom, lakással, és két hold réttel folyó eszt. november 1sőjétül fogva 3 esztendőre.

A' kinek ezen javakat kibérleni szandéka, folyó évi julius 1ő napján Somlyó-Vásárhelyen a' tisztartói hivatalos szobában délelőtti órákban tartandó árverésre elegendő bánatpénzzel felruházva megjelenhet. 3)

Mikovény Ignácz
tiszttartó.

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: kogy 1835ik esztendei junius 17kén az Ó Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában, szokott reggeli órákban tartandó nyilvános árverés utján, az uradalmi két száraz malom, nevezetesen: a) a' bécsi postaut mellett Ó Buda közelében levő Frankl nevezetü kétkerekü malom a' hozzá tartozó 8⅞ holdnyi szántófölddel, és 11⅜ holdnyi réttel együtt; — továbbá b) a' Szent Endrei út mellett szinte Ó Buda közelében levő Klingelmayer nevezetü kétkerekü malom, a' hozzá tartozó 2½ holdnyi réttel, és házi kerttel egyetemben folyó esztendei augustus 1sőjétől kezdve számitandó egymásutani három esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. — Mind a' két malom azon jeles tulajdonnal bir: hogy hajtó vizök melegsége, 's a' Budapesti kir. fővároshoz közellétök miatt egész télen át őrölhetni rajtok. A' bérleni szándékozók ennélfogva hivatalosak ezen árverésre a' rendszerint megkivánt ellátványokkal fölkészülve. — A' bérleti föltételeket előleg is megtudhatni a' fenjegyzett kir kam. praefectusi hivatal irószobájában. Az árverés után semmi nemü ajánlatok sem fogadtatnak el. Budán majus 19én 1835. 3)

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius	4kén	10 láb.	6 hüv.	6 von.
„	5kén	10 „	9 „	0 „
„	6kán	10 „	7 „	6 „

Méneses és kiállitandó lovak,

fejős és gulyabeli'

szarvasmarhák ellicitáltatása.

Báró Podmaniczky nemzettség részérül a' közelgő pesti medardi vásárra f. eszt. junius 8ik és 9ikére határozott 's a' hirlapok által ezelőtt már közhirré tett jármosökröknek és kiállitandó fékes méneses lovaknak ellicitáltatása, — a' közbejött körülállások miatt akkoron nem tartathatván, — a' Tisza bal partján Szolnok és Csongrád közt fekvő Tiszaföldvár helységében alább meghatározandó napokon tartandó licitatiora ekép tétetik által, u. m.

1) Kocsiba és nyeregalá alkalmazható kezes és fékes méneses lovak, mellyek közt több ötös, négyes, és páros fogások (zugok,) valamint paripának valók is találkoznak, nem különben néhány méneses anyakancza, és egy nemes fajbul származott ménló, f. eszt. junius 22ikén;

2) Egy pár száz darabra menő jármos hibátlan ökrök és tinók, szinte junius 22ikén;

3) Tenyésztésre alkalmas több száz darabbul álló 's nemesitett fejős és gulyabeli magyar szarvasmarhák, szinte junius 22ikén elkezdve, és utána következő junius 23ikán folytatólag;

4) Több ezerre menő és tenyésztésre alkalmas nemesitett egy nyirésü anyajuhok, ürük, és bárányok f. eszt. junius 24ikén 's utána következő napokon ugyancsak Tiszaföldváron és árverés utján a' többet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak.

A' venni szándékozók a' fen kitett napokra ezennel illendően meghivatnak.

FÖLDMÉRŐI HIVATAL. A' tek. Nagy-Kun megyének földmérői hivatala, mellyel évenkénti 200 pengő ft fizetés, 3öl tüzifabeli járandóság és szabad lakhely van egybekötve, jelenleg üresen levén, e' hivatalra concursus hirdettetik; mire nézve a' kik folyamodni kívánnak, mind földmérői tudományukról mind pedig gyakorlottságokrul illető bizonyitványaikat Illéssy János kerületi kapitány urhoz (Kisujszállásra) intézzék legfeljebb f. eszt. julius 12kéig, mikorra lezáratik a' továbai várakozás, és más nap a' választás meg fog történni.

Báró Fechtig Ferdinand ur ő nagysága mint egy arab ménes tulajdonosa Lengyeltótiban azon czélból, hogy a' magyarországi ménesek' nagyobb részében több esztendő óta találtató nevezetes lovak' sokaságával mind a' belső mind a' külső országokat megismertesse, felszólitá Hess festőt, hogy a' leghiresebb szintúgy napkeleti, mint angol telivérü hágó és kancza lovakat kőremetszve kötetekben adja ki. A' pesti nemzeti Casinóban kitett 4 rajzolat, melly az 1ő kötetet teszi, a' munkának nagyságáról, tulajdonságáról 's kiviteléről szükséges felvilágosítást fog adni, 's következőleg, azt hogy a' Lókedvelők mit várhatnak, megmutatni. — Azon meggyőződésből, hogy ezen vállalat a' lótenyésztők és ménes-birtokosok előtt annyiban kellemes leend, a' mennyiben másokról is a' mi jó, helyes rajzolatokban ismerni tanulják 's tulajdon méneseik productumaival összehasonlithatják, az aláirás utja megnyittatik, 's az aláirottak számától függ az első kötet mikori megjelenése.

Azon t. cz. urak, kik lovaikat a' 2ik és 3ik kötetekben kiadatni óhajtanák, ezennel megkéretnek hogy ebbeli szándékjokat Szekrényesy József urnál (Pesten Dorottya-utcza 8 sz. a' n. Casinóban) jelenteni méltóztassanak, ki egyszersmind Pesten az aláirást elfogadni, 's a' megjelendő kötetek' illendő kézhez szolgáltatásárol gondoskodni fog. —

Hogy ezen közhasznu vállalatban minden rendű és sorsu birtokos részesülhessen egy egy kötet felette olcsó ára 5 p. frtra határoztatott. — Költ Pesten junius 2án 1835.

HÁLA-KÖTELESSÉG. Alulirtnak f. eszt. május 29ikén egy szállitóhajója Budán felül Szentendre mellett elsülyedvén, minthogy a' teher a' trieszti cs. kir. priv. Assicurazioni Generali Austro-Italiche által biztositva volt, az intézetnek Pesten levő fő ügyviselője Malvieux K. I. ur azonnal mind a' szabaditási költségeket mind pedig az egész igen tetemes kárt, minden lerovás nélkül készpénzben kifizette. Kötelességemnek érzem, hogy hálás köszönetemet nyilván kijelentsem; 's kivánok ezen, jóltevő sikere által ön magát ajánló intézetnek további áldásos gyarapodást. *Pilstl M.*
Tolnából.

1) A' budai várdiszpiaczon 112 számu ház 2ik emeletében egy, tizenegy utczai 's udvari szobából álló lak, mellyhez tartozik konyha, éléskamra, pincze, fásbolt, padlás, öt lóra istálló és kocsiszin naponként kibérelhető. Közelebb tudomást vehetni a' házmesternél. 3)

Nemesitett juhokra árverés.

Közbenjött akadályok miatt a' Százdon (Honth vmegyében) tartandó juhárverésnek határnapja junius 26kárul, a' jövő julius 20ikára tétetik által; melly alkalommal összesen eladó lesz: 410 darab 4—6 esztendős ürü és kos; 396 d. 4 eszt. anyajuh, és 29 d. egy esz. ürü és anyajuh; közelebb tudósitást vehetni Felső-Szemeréden az urasági ügyésznél.

A' Balaton-Füredi Savanyúvizről.

Szent-Györgyi Horváth Nep. János és József cs k. kamarás urak részérül közhirré tétetik, hogy gyógyitó erejéről általában nevezetes Füredi savanyuvizen levő 's a' múlt esztendőben tüzveszély által leégett házat a' vendégek' jobb alkalmaztatása kedviért, egy egész emelettel, mellyben 40 szoba van, följebb épittetvén, a' földszint, és első emeletben levő szobák, ugyan folyó junius derekára; az új emeletbeliek pedig julius első napjára illendő, és elégséges házi bútorokkal ellátva, készen lesznek. — A' földszinti, és első emeletbeli szobáknak eddigi ára jövendőre is a' volt módon julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meggmarad. —

A' második emeletben pedig az alábbirt lajstromban szintén egész julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meghatároztatik. —

Az egész házban levő minden szobának bére egész majus, junius hónapokban, és augustus' 16dikától kezdvén további időre minden nagyobb szoba 10 garassal; az egy forintosok pedig 5 garassal lesznek olcsóbbak. —

Ágyi, 's fejérruhára nézve, mellyek ez alkalommal ujonan szereztettek be, a' régi szabott árok továbbra is megmaradnak. —

A' második emeletbeli szobák meghatározot ára ez:

Promenád felé a' szála felett, és délről				Balaton felé az udvarban							
sz.		v. cz. f.	k.	sz.		v. cz. f.	k.	sz.		v. cz. f.	k.
1	„	3	„	16	„	2	„	27	„	1	30
2	„	2	„	17	„	1	„	28	„	2	30
3	„	3	„	18	„	2	„	29	„	1	30
4	„	3	„	19	„	2	„	30	„	2	30
				20	„	2	„	31	„	1	30
A' Balaton felé:								32	„	2	„
5	„	2	„	A' Promenád felé éjszakra				33	„	2	„
6	„	1	30					34	„	2	30
7	„	2	30	21	„	3	„				
8	„	1	30	22	„	3	„	Allée felé az udvarban			
9	„	2	30								
10	„	1	30	Az allée felé az utczára				35	„	1	„
11	„	1	30					36	„	1	„
12	„	2	30	23	„	2	„	37	„	1	„
13	„	1	30	24	„	1	30	38	„	2	„
14	raktárak.			25	„	1	„	39	„	2	„
15				26	„	1	30	40	„	2	„

A' szállásokat Alfonzo Ferencz házi inspectornál vehetni ki Füreden.

Hálás köszönet.

Alulirttak hálás köszönettel megismérjük, hogy t. n. Csongrád vármegyében H. M. Vásárhelyen f. e. aprilis 29én történt tüzi veszedelemben,

bátorságositott épületink megégvén, a' nagy érdemű egyesült Austriai Olasz-Trieszti tűzmentő társaság, H. M. Vásárhelyen lakó képviselője, ns. Draskovics János ur által bennünket illendően kifizetett. Ehhezképest minden hazafinak szívünkből ajánljuk ezen isteni gondviselésről nyujtott eszköznek használását; mert csak a' súlyosan megkárosodott emberek érezhetik azon jótétemény hasznát, melly által az illy szomorú és szorongató inségben azonnal kész segedelemre bizvást számot tarthatnak. Költ H. M. Vásárhelyen majus 30-án 1835. — Kovács Károly m. k. tek. ns. Csongrád vármegye tiszti aljegyzője. Topertzer Tamás m. k. tek. Csongrád Vármegye tiszt. rendes orvosa. Özv. Szathmáriné m k. — Brezics Antal. Khon Jakab m k. — Hódi Ferencz m k. Bognár. — Molnár István m k. Késes. —

Árendai, és árverési hirdetés.

Tek. Puchói Marczibányi nemzetség majorátusi jószágaihoz tartozó Tornyai uradalomban tek. ns. Csanád vármegyében keblezett Tornya mezővárosában e. f. eszt. junius 30kán reggeli órákban a' tiszttartói lakban e' következő Puszta-részek mérsékelt bánatpénz mellett árverés utján haszonbérbe fognak bocsáttatni:

1. Tek. n. Arad vmegyében fekvő Kutasi pusztának a' 3ik szám alatti 1194. holdból és. —
2. Ugyan ezen pusztának a' 6ik szám alatti 1191. holdból álló részei jövő 1836ik eszt. aprilis 24ik napjától kezdve 6. esztendőre.
3. Szinte t. Arad vmegyében fekvő Simánd mezőváros határában levő 118, hold, és
4. a' Dombegyházi határban 563. szántóföldi holdból álló pusztarész e. f. eszt. septem 29. napjától kezdve 6 esztendőre.

Ugyan ezen alkalommal ugyan azon helyen: az uradalom gulyabeli szarvas marhája szakaszonként vagy egyenként; e' felett több házi eszköz, és gazdaságbeli szerek kész pénzért a' többet igérőknek eladandók.

Hirdettetik egyszersmind hogy a' fennevezett Tornyai uradalomhoz tartozó Dombegyházi majorban 80. darab, tenyésztésre alkalmas igen nemes hágóselyem kos, valamint 8. darab öreg és 4. darab idei Tibeti kecske akármelly időben illendő áron eladandók. 3)

Schweizi marhákra árverés.

Mélt. Kéthelyi Hunyadi gróf Ürményi urodalma gazdasági hivatala részéről köz hirré tétetik: hogy f. eszt. junius 24ikén reggeli 9 órakor, tek. Nyitra vmegyében keblezett 's Ürményhez közel levő Mezőkeszi pusztán 46 darab barna, vörös és vöröstarka schweizi fejőstehén, 9 darab 1, 2, 3, esztendős üsző, nem különben 14 d. 1, 2, 3, eszt. bika, árverés utján a' legtöbbet igerőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény-junius 2kán 1835. 3)

3) GAZDÁKAT ILLETŐ JELENTÉS. Alulirt tisztelettel értesiti az illető Közönséget, hogy nála többféle igen jó készitésü gazdasági erőmüvek készen találtatnak igen jutalmas áron. — Különös figyelmet érdemlenek: 1) egy ujon föltalált kukoricza-morzsoló, mellyre csak fél ember-erő kell, sőt gyermek is elhajthatja, 's rajta egy nap 100 mérő kukoriczánál is többet morzsolhatni, a' nélkül hogy vagy egy szem, avagy egy csutka is összetöretnék, mind a' mellett hogy a' csutkán egy szem sem marad.

2) A' tapasztalás által olly jóknak bebizonyult szecskavágók, mellyek most már teljes tökélyre hozattak.

3) Egészen uj, 's a' gabona-tisztitásra olly igen czélszerü szelelőrostak, mellyeknél jobbat alig kivánhatni. — Mindezen, valamint más nála található gazdasági erőmüveket alulirt olly erősre és tartósra készitette, hogy használhatásokrul esztendőkig sőt még arrul is jótáll, hogy rajtuk igazitásra sem leend szükség. Pesten majusban 1835. 3)

Waldhauser György
polg rostacsináló mester és erőmüvész
Almásy-házban a' városház-piaczon.

3) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala által hirül adatik: hogy Früvirth Katalin asszonyságnak belső-városban Leopold- és Borz-utczákban 236 sz. alatt fekvő háza saját kivánságára junius 22ikén árverés áttal a' nevezett hivatalban reggeli 10 órakor eladatni fog. Pest majus 29k. 1835. 3)

a' telekbirói hivatal által
Krausz János s.k.
hivatali segéd.

3) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó királyi kamarai pinczében levő, 5 akó aszuessentia bor, és ugyanottani 1 akó aszu bor folyó eszt. junius 22én Paulison a' kir. kam. tiszttartóság' irószobájában szokott reggeli orákban tartandó nyilvános árverés utján, a' fensőbbségi helybenhagyásnak efntartása mellett, a' legtöbbet igérőknek eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán május 25én 1835. 3)

3) HIRDETÉS. A' nagyméltóságu m. k. u. Kamarának rendelésébül köz hirré bocsátatik: hogy néhai Mindszentfalvai Petrovszky nemzetségnek magvaszakadtával a' kir. fiscusra háromlott, és t. ns Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek, és Hencsei pusztának egy harmad része minden hozzá tartozó jövedelmek, és uradalmi regálékkal együtt, folyó esztendei junius 23án Pécsett a' kir. sóház épületében tartandó nyilvános árverés utján folyó esztendei november 1ő napjától kezdve egész 6. egymásután következő esz.dőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 fl. p p. befizetni. — A' haszonbérlői feltételeket előre a' nagym. m. k. u. Kamara számvevői hivatalánál Budán. Pécsett pedig a' kir. sóhivatalnál tudhatni meg. Budán majus 22én 1835. 3)

2) HIRDETMÉNY. A' nagyméltóságú magyar kir. udvari Kamara részéről, köz hírré tétetik: hogy a' primássági uradalmakban találtató mindennemü juh- és bárány-bőrök nyilvános árverés útján junius 16án és pedig f. e. julius 1ső napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' legtöbbet igérőnek felsőbb

helyről következendő helyben hagyásig, haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni szándékozók tehát 400 pengő forint bánatpénzzel felkészülve, az Esztergami érseki residentiába reggeli 9 órára ezennel meghivatnak; a' bérleti föltételek pedig előre is láthatók Esztergamban a' primássági számvevő hivatalnál, és Érsekujvárban az urodalmi tisztségnél. Budán junius 30án 1835. 3)

---

2) Tek. ns. Csanád vmegyében kebelezett Tornyával határos, és Kornia-Blázsy, testvéreket illető 300 szántás és 615 hold kaszálló Dombegyházi pusztarész a' rajta levő jó lakházzal, 40 öl hosszu, birkára és 18 lóra, mind jó materialékból épült istállókkal, 36 öl hosszu kotárkával, 's juhászházzal, 3 vagy 6 esztendőre árverés utján jövő julius 9kén a' többet igérőknek 300 pengő ft. bánatpénz mellett Dombegyházán kiadatni fog. Kezdete az árendának 1836 martz. 1sőjétől kezdődvén az őszi szántás már az uj haszonbérlőt fogja illetni. 3)

---

2) Sz. kir. Arad városában a' vmegye-háznak tőszomszédságában a' nagy-utczán legalkalmasb helyen 31 többnyire festett szobákkal, 5 konyha, pinczék, kamarák, elosztályozott padlásokkal, egy kereskedési bolttal, hozzá tartozó istállókkal, gabonással, kuttal és gyümölcsös-kerttel, terméskővel kiradott udvarral, két szárazon bejáró kapuval ellátott, 's a' legjobb materialékból épült egy emeletü szögletház, a' hozzá tartozó külső földekkel szabad kézből eladó. A' venni szándékozó Aradon azon ház gondviselőjénél jelentse magát. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara részéről köz hírré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' kir. fiscusra háromlott ásványi gyüjtemény, mellyet a' hozzá értők kétszázhatvan pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó évi junius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. — Az ásványok nem csak nevük, de termés-helyük szerint is, a' hol találtattak, öszve irva vagynak; a' lajstromot gyüjteménnyel együtt reggeli 8 órától fogva délutáni 2 óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként megtekinthetni. A' kik pedig az árverésre meg nem jelenhetnének, e'beli igéreteiket bépecsételt irásban is legfeljebb junius 16aig a' fentisztelt nm. Kamara eleibe terjeszthetik. 3)

---

2) Birka ürü és ölfa-eladás

Hg. Erdődi Pálffy Antal urnak ns Esztergam vmegyében kebelezett Bátorkeszi urodalmában eladásra találtatnak:

900 darab mustra anyabirka,
900 d. öreg és fiatal ürü;
260 öl hasogatott tölgyfa, és
180 öl ágas tölgyfa. A' venni szándékozók ne terheltessenek Bátorkeszin, melly a' Dunától órányi távolságra esik, magokat az urodalmi tisztségnél jelenteni, 3)

---

2) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy folyó évi junius 17ik napján Magyar-Pécska mező városában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Pécskai kamarai kotárkában találtató 3105; úgy nem különben az Apátfalvai szinte kamarai kotárkában helyhezett 3629. pozsonyi mérő csöves kukoricza kisebb, 's nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szandékozók elegendő bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghivatnak. Budán május 25én 1835. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kam. tiszttartóság' keröletében az idei elézmából nyert 1385 bárány folyó 1835 junius 17én Magyar-Pécskán a' kir. kam. tiszttartói hivatal' irószobájában szokott órákban tartandó nyilvános árverés' útján, felsőbbsége helybenhagyás mellett a' legtöbbet igéröknek eladatni fog. A' venni szándékozók ennélfogva az illetö napon és helyen elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán május 27én 1835 3)

Új vizszín-mérőszer.

Ezen libellatorium instrumentumot Voigtländer Ferencz ur, a' boldogult Vilmos' fia, szabadalmas erőművész Bécsben, ujonan készitette Reichenbach' theoriája szerint, mellyet a' magyarországi kir. Épitő-Főkormány tettleges vizszín-mérés által szigorúan megvizsgálván, egy általa kiadott hivatalos bizonyitvány által erősiti-meg, hogy t. i. ezen mérőszer bebizonyult haszonvehetőségére 's idő nyereségre nézve a' közönséges vizszín-mérőeszközökkel ös szehasonlitva, még következő különböző tulajdonsággal bir: 1) hogy az, practikai használásra, állandósága 's igen pontos alkotása végett egészen czélszeres; 2) hogy ezen mérőszer' álladékrészeia' meszelátóval rendesen egyesitve egy egészt képeznek, 's akép összeillesztvék, hogy srófjai által, annak minden tetszés szerinti mozdulatot egyenként, 's igen gyengén adhatni; 3) hogy a' fent álló iv' ségitségével (arcus verticalis) a' hegyes és akadékos tájékon a' földszín köze 's a' legczélirányosabb út-vonal' kikeresése fölötte előmozdittatik, mivel azzal a' lejtő meredeksége mellett is nagyobb távolságra egy álló helyből több pont egyenző idomzatait lehet meghatározni; 4) minthogy a' vizirányós körtáblán nem csak a' különböző pontoknak libellatióját egész kerületben eszközölni, hanem még azoknak egymástóli elterülését, vagy is a' szöglet mértékeit meghatározni lehet, igy tehát az egyes pontok' helyezetét is egymáshoz képest illőleg megvizsgálni, 's a' plánumra felhordhatni; 5) hogy ezen mérőszer' rectificatiója igen egyszerű, 's valamint erről, úgy annak használatáról is, az instrumentumhoz csatolt, 's kőre nyomtatott magyarázat a' szükséges oktatást foglalja magában.

Ezen új libellatorium intsrumentum, Calderoni István optikus urnál van felállitva Pesten a' váczi-útczában közszemléletül, és jelentem tisztelettel hogy én az oknál fogva, hogy a' honi ingenieur urak kivánságinak megfelelhessek, Calderoni urral egyezésre léptem: nála Pesten junius' elsejétől kezdve, minden tér-és vizmérő 's rajzszereimből raktárat felállitni. Különösen figyelmeztetem még a' tisztelt Közönséget arra, hogy azon árért, melly lajstromomban áll, Pesten Calderoni urnál szerezhetni-meg

azokat, 's csupán szállitás- és harminczad-bér fejében még 5. percentumot kell reá felfizetni. Reménylem a' tisztelt Közönség' pártfogását, 's raktáram' meglátogatását; én tehetségemet arra forditandom, hogy szokott pontossággal, 's mérőszereim tökélyes készitésivel tovább is szolgálhassak 's azoknak érdemet szerezzek. Budán majus 21kén 1835

alázatos tisztelettel
Voigtländer Ferencz,
a' boldogult Vilmos' fia, erőmüvész
Bécsben Gumpendorfban
118 szám alatt. 3)

Ujon általvett Nevelőintézet Bécsben

(Alstervorstadt Nro 96)

jó házbol levő fiugyermekek számára,
rendes tanitással magyar nyelven.

Alulirt a' kezdetbeli és főbbiskolai tudományok' próbát adott- és a' bölcselkedés házi-tanitója ezennel szerencséjének tartja a' magyar fő nemességnek és a' tisztelt közönségnek tudtára adni, hogy ő Bécsben a' megholt N. Klinkovström Fridrik ur eddigi igazgatása alatt volt nevelő-intézetet általvette. Ezen intézet nevendékei a' leggondosabb erkölcsös és természetes nevelésen kivül, részt vesznek következő kiszabott tudományok rendes tanitásában ugymint: római kath. vallásoktatás, normális iskolai tárgyak, deák és görög nyelv, számolás, földleirás és történetek, mellyekből közpróbát is adnak; ezeken kivül mindegyik nevendék idejéhez szabva a' franczia, olasz, ugy a' magyar születésüeknek megtett rendelések szerént a' magyar nyelvben is. A' szépirásmód tanitása pedig a' normalis clasissokon felül is folytattatik. Mindezen érintett tárgyak, úgy a' táncztanulás is az esztendei rendes dij fizetés alatt, melly 500 pengő frbul áll, értetnek, mellyen felül rendkivüli esetekben szám tartatik ollykori javitásra. Szülék vagy gondviselők kivánatjára még az angol, cseh, legyel vagy más élőnyelv, rajzolás, muzsika, lovaglás, 's t. i. is tanitatnak, mellyekért különösen fizetni szükség. Bölcselkedés hallgatói ugyan ujonan föl nem vétetnek, de azok, kik ezen intézetben miveltettek, azon cursust is itt mint kosztosok bizonyos föltételek alatt elvégezhetik.

A' lakhely, egy házikápolnával és téres kerttel Bécsnek egy magassabban fekvő és legegészségesebb környékén fekszik. *Haklik W. F.*

Bölcselkedés doctora
és a' bécsi bölcselkedő kar rendes tagja 3)

---

3) BAKODY JÓZSEF Orvostudomány' Doctora állandó itt lakás végett Győrből Pestre jövén le, tisztelettel jelenti, hogy lakása Libasinsky ur házában a' Rakpiaczon 24dik szám alatt, a' második emeletben vagyon, és junius 1sőjétől kezdve naponként 3 órától délután 5 óráig tartja rendes orvosi óráit. 3)

---

3) Castelli uj népdalát,

„I. FERDINAND CSÁSZÁRRA"

Pesten Höschl által a' kiadó
Swoboda János
költségén kőrenyomtatva, 1 ezüst fr. megszerezhetni ugyan Swoboda János ur szőnyeg-és papirosszőnyeg kereskedésében a' nagyhidutczában a' játékszinépületben.

---

3) HIRDETÉS. A' nemes Zágrábi Káptalanhoz tartozó t. Torontál vármegyében kebelezett, 's a' Nagy-Becskereki, és Werseczi utakban fekvő Módosi uradalom részéről köz hirül adatik: hogy folyó eszt. septemb 12dikén reggel Módoson az uradalmi tisztházban a' következendő javak három egymás után következő esztendőre, az az 1836 januar 1sőjétül 1838 decemb. utóljaig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe adatnak, u. m. 1) Módos és Stefanfeld mezővárasokban a' vendégfogadók az utasok számára elegendőleg ellátott alkalmas szobákkal, istállókkal, és szabad borméréssel együtt. 2) A' nevezett városokhoz tartozó mészárszékek, az ezekhez bőven kimért legelővel, és kaszállóval. 3) Két száraz malom Stefanfelden, mindenik két kerékkel ellátva. 4) Mind a' két városban tartandó országos és héti-vásárokkor járandó hely-pénz szedése. 5) Szabad halászat a' Temesen. 6) 550 bánsági hold derék legelő. Kik ezen javakat ki bérleni szándékoznak, a' nevezett helyen és napon elegendő bánatpénzzel megjelenni kéretnek; a' bérleti pontokat az uradalmi tisztségnél megtudhatni. 3)

Tropp István
tiszttartó.

---

3) Idei töltésbeli érczes-vizeket

mellyek az egészségre olly jó foganatuak, 's illető forrásaikbul időrül időre uj szállitásokkal pótoltatnak, névszerint:

Szeltersit, *Saidschitzi-keserüt*, *Billinit*, *Püllnait*, *Éger-ferenczkútit és sóskútit*, *Marienbadi-keresztkútit s. t. ef.* egész nyáron át akár ládástul akár korsónként jutalmasan kaphatni.

Oberhäuszer és társ.
kereskedésében Pesten „a' 3 oroszlánnál",
a' játékszin-piaczon. 3)

---

7) Uj Vendégfogadó

„A' Nádorhoz"

(Pesten a' váczi-utczában)

Emmerling Károly, előbb a' Magyar király, czimerü vendégfogadónak 6 esztendeig volt haszonbérlője, tisztelettel jelenti t. cz. Pártfogóinak: hogy Pest városának legélénkebb utczájában a' nagy (előbb) Gáblerházat f. 1835 sz. György napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe vette 's azt a' kor minden kivánatinak megfelelőleg vendégfogadóvá egészen ujon fölkészitvén azt majus 15ikén megnyitotta. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állandnak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama kedvező pártoltatásért, mellyet az igen tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar, kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék 's átaljában tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. 7)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius	7kén	10 láb.	2	hüv.	0	von.
„	8kán	9 „	7	„	0	„
„	9kén	9 „	3	„	0	„
„	10kén	9 „	1	„	6	„

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

Minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' julius 1sőjén beállandó 2dik félévre 's az ezzel járó előfizetésdíjra, mellyet kivált nyáron Pestre minden tájról érkező számos alkalom által legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért szorgalmazza minélelőbb felküldetni kérelmünk, hogy a' borítékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. — Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé 's Értesitőe postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — borítéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben borítékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — borítéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; minél a' mi nagyrétű, velinszövetű 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem is kivánhatni.—Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömest kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerű világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's a' mi lapjaink belső tartalmát illeti, önérzeti szerénységgel azt is érintenünk, hogy mint eddig, úgy ezentul is buzogva buzgandunk, habár kis vázlatban 's töredékben is, adni mindent, mindent, mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, oktató; belföldileg pedig, a' mi köz érdekü Hazánkra Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval józan és boldogító müveltségben nyugati nagy nemzetekhez kalauzoló magasulhatásunkra nézve. Világunk minden viszonyaiban még a' béke ölén szenderegtében is változékony alakú 's így valódi örök-Proteus és Prometheus, hol Berzsenyiként egymást váltja örök romolás 's teremtés, 's így változási történeteinek minden oldalu ismeretében szakadatlan tisztünk előhaladni, hacsak veszteg nem akarunk tespedni, minek természetesen legolcsóbb 's gyorsabb apostoli a' hirlapok 's folyóirások 's ezek közt Jelenkorunk is Társalkodóstul.

Mind Jelenkorunkat mind Társalkodónkat julius elejétől egészen uj öntetű 's könnyű olvasatú Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk 's valamennyit az ideihez hasonló rétben (formatumban) 's egyenlő papiroson.—Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást v. hirdetést ezentul is biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasíttatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne ötet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságborítékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési díjt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál. Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés, mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is, tömérdek baj 's késedelem szövetkezik.—Rekesztékül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeik vagy más becses közleményeikkel gyarapítani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

a' JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

Spanyol nyelvben

oktatást ad egy nyelvtanitó Pesten, kiheza' meghagyást D. M. fölirással, méltóztassék a' tanulni szándékozó Heckenaszt ur könyvkereskedésében hagyni a' váczi-utczában.

Épen most jelent meg és

HECKENAST GUSZTÁV

pesti könyvkereskedőnél

találtatik:

A' VÉN SZERELMES,

vagy:

A' TORHÁZI NÉGY VŐLEGÉNY.

vigjáték három felvonásban.

Irta *Chalupka János.*

8rét. Pesten 1835.

Fűzve 20 kr. pengő pénz.

Előfizetési jelentés.

a' pesti tudósító és árverési lapra.

Azon kegyes részvét és bizodalom, mellyre a' nagyérdemü t. cz. Közönség bennünket méltatott, bátorit, hogy a' tőlünk kiadatni szokott tudósító és árverési lapot, — melly a' magyországi nagyobb piaczokbeli árok' 's a' bécsi pénzbeli folyamat' hetenkénti megjelentése által érdekesebbé lett, továbbra is tisztelettel ajánljuk. —

Az előfizetés minden cs. k. postahivataloknál elfogadtatik, fizetés nélküli elküldözéssel félesztendőre 5 for. v. cz. velin papirosan 6 for., vagy ezen lapok szerkeztetői hivatalánál (Pesten Leopoldutcza 258 szám alatt) fél esztendőre 3 fr. v. czéd. velinpapirosan 4 for.

Kérdező és értesitő hivatalunknak, melly 1787dik esztendő óta legfölsőbb engedelem mellett fenáll, munkássági sphaerája e' következendő. Legnagyobb iparral foglalatoskodunk:

1 Az uradalmak, házak és realitások eladásával 's vevésével minden helyeken.
2. Minden nemü és mennyiségü termés-részek eladásával; 's megvevésével.
3. Tőkepénzek kiadása és fölkeresésével.
4. Mindennemü nekünk commissióba adott drágaságok, házibutorok, könyvek hónaponkénti árverési eladatásával a' csupán bévettnek 5 kamatjáért.
5. Javak, gazdaságok és szőlők haszonbérlésével.
6. Lakhelyeknek jelentésével, mellyek kerestetnek vagy haszonbérbe bocsátatnak.
7. Magános tanitóhelyek és nyelv-, hangászat-, stb. óránkénti bizonyos honorarium vagy élelem és lakhelyért tanitás jelentésivel.
8. Idegen atyák 's gyámatyák' tanulóik és gyermekeik elajánlásával, jó erkölcsü házakba, illendő élelem-fizetésért, vagy élelem-cserére.
9. Praefecturák, nevelői és gouvernant-hivatalok jelentésével.
10. Szolgálathelyek megszerzésével az alantabb cseléd-osztály' részére, és cselédek helybeiktatásával, kiknek politziai rendeletek szerint megvizsgált bizonyság-levelekkel kell ellátva lenni, Budapesten ugy, mint falukon.
11. Felelő tudósitások közlésivel, szó vagy levélbeli kérdezkedésekre (csak bérmentes levelek vállaltatnak el.)
12. Privátok foglalatossági értesitések megszerzésével bel- és külföldön.

Olcsó árt szabtunk az ezen lapba beiktatandókra, t. i. azon egyszeri beiktatásokért, mellyek 5 6 nyomtatott sort felül nem haladnak, 1 forint v. cz. 's továbbra is teljes ügyekezetünk lészen ezen fennevezett lapokat közhasznúbbakká és ösmeretesbekké tenni.

Ennélfogva bátorkodunk a' gyármives 's kereskedő urakat figyelmeztetni hirdetéseiknek a' pesti 's debreczeni vásárok előtt lapjainkba leendő beiktatására.

Ajánljuk magunkat a' nagyérdemü Közönség kegyébe. Pesten juniusban 1835,

Weber és König

a' kir. szabadalmas tudakozódó és árverési hivatalnak tulajdonosai.

Folyó 1835iki junius 15ik és 16ik napján Vörösberényben az uradalmi ó borok 750. akó, árverés utján eladatnak. A' ki venni akar, mérsékelt bánatpénzzel jelentse magát.

Nemes György

helyettes tiszttartó.

---

1) Priv. Nagy-Várad városában a' f. 1835 esztendőben esendő Sarlós-Boldogasszony országos vására, a' közbejött akadályok miatt ugyancsak a' f. 1835 eszt. julius 15 és 16ik napjain fog tartatni. 3)

Komárom vármegyében kebelezett Kolta helységben egy nemesi birtok zálogba adandó, melly áll mintegy 18 pozsonyi mérő belső fundusból, mellyen az uraság lakó-épületjein kivül más gazdasághoz megkivántató épületek is vagynak, — három vető lévén, minden vetőre 150. pozsonyi mérő alá való föld, — 30 szekér szénát termő rét, ezen kivül erdő, allodiális szőlő 26. dézma-szőlővel. — Bővebb tudományt lehet szerezni t. Kapczy Tamás ügyvéd úrnál Pesten a' Sarkantyú-utczában 579k. szám alatt.

---

1) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60dik szám alatt levő, úgy nevezett Paschgall-majornak, hozzá tartozó öszvesen 9181. □ ölből álló kerti telekkel együtt árverés utján leendő eladatása, melly közbejött akadályoknál fogva f. e. aprilis 27kén nem eszközöltethetett, az illető tulajdonos örökösek saját kivánságára, f. e. junius 30kán reggeli 10 órakor, a' fenemlitett hivatalban fog véghez menni, hol is a' venni kivánók az eladás föltételei iránt bővebb értesitést előre vehetnek. 3)

Tek. ns. Fejér vmegyében és pedig Pesttől 4 óra járásnyira fekvő Velencze helységben, egy nevezetes, minden szükséges épülettel ellátott 's 320 holdat jóval fölülhaladó allodialis igen termékeny szántóföldekbül álló birtok mellyhez jobbágyok és egy nagy szőlő derék présházzal járulnak, f. 1835

eszt. sz. Mihálynaptól 8 egymásutáni esztendőre akár előbbi alku szerint, akár pedig f. eszt. septemb. 21ikén tartandó árverés utján bérbe adandó. A' bérleni szándékozók tek. Mentler János tablabiró urnál Velenczén bővebb utasitást nyerhetnek.

---

3) HIRDETMÉNY. A' nagyméltóságú magyar kir. udvari Kamara részéről, köz hírré tétetik: hogy a' primássági uradalmakban találtató mindennemű juhés bárány-bőrök nyilvános árverés útján junius 16án és pedig f. e. julius 1sö napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' legtöbbet igérőnek felsőbb helyről következendő helyben hagyásig, haszonbérbe adatni fognak. A' bérleni szándékozók tehát 400 pengő forint bánatpénzzel felkészülve, az Esztergami érseki residentiába reggeli 9 órára ezennel meghivatnak; a' bérleti föltételek pedig előre is láthatók Esztergamban a' primássági számvevő hivatalnál, és Érsekujvárban az urodalmi tisztségnél. Budán junius 30án 1835. 3)

---

2) Schweizi marhákra árverés.

Mélt. Kéthelyi Hunyadi gróf Ürményi urodalma gazdasági hivatala részéről köz hirré tétetik: hogy f. eszt junius 24ikén reggeli 9 órakor, tek. Nyitra vmegyében keblezett 's Ürményhez közel levő Mezőkeszi pusztán 46 darab barna, vörös és vöröstarka schweizi fejőstehén, 9 darab 1, 2, 3, esztendős üsző, nem különben 14 d. 1, 2, 3, eszt. bika, árverés utján a' legtöbbet igerőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény junius 2kán 1835. 3)

---

3) Tek. ns. Csanád vmegyében kebelezett Tornyával határos, és Kornia-Blázsy, testvéreket illető 300 szántás és 615 hold kaszálló Dombegyházi pusztarész a' rajta levő jó lakházzal, 40 öl hosszu, birkára és 18 lóra, mind jó materialékbol épült istállókkal, 36 öl hosszu kotárkával, 's juhászházzal, 3 vagy 6 esztendőre árverés utján jövő julius 9kén a' többet igérőknek 300 pengő ft. bánatpénz mellett Dombegyházán kiadatni fog. Kezdete az árendának 1836 martz. 1sőjétől kezdődvén az őszi szántás már az uj haszonbérlőt fogja illetni. 3)

---

3) Sz. kir. Arad városában a' vmegye-háznak tőszomszédságában a' nagy-utczán legalkalmasb helyen 31 többnyire festett szobákkal, 5 konyha, pinczék, kamarák, elosztályozott padlásokkal, egy kereskedési bolttal, hozzá tartozó istállókkal, gabonással, kuttal és gyümölcsös-kerttel, terméskővel kiradott udvarral, két szárazon bejáró kapuval ellátott, 's a' legjobb materialékból épült egy emeletü szögletház, a' hozzá tartozó külső földekkel szabad kézből eladó. A' venni szándékozó Aradon azon ház gondviselőjénél jelentse magát. 3)

---

3) HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara részéről köz hírré tétetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' kir. fiscusra háromlott ásványi gyüjtemény, mellyet a' hozzá értők kétszázhatvan pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó évi junius 23án szokott délelőtti órákban tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzért el fog adatni. — Az ásványok nem csak nevük, de termés-helyük szerint is, a' hol találtattak, öszve irva vagynak; a' lajstromot gyüjtemennyel együtt reggeli 8 órától fogva délutáni 2 óráig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként megtekinthetni. A' kik pedig az árverésre meg nem jelenhetnének, e'beli igéreteiket bépecsételt irásban is legfeljebb junius 16aig a' fentisztelt nm. Kamara eleibe terjeszthetik. 3)

---

3) Birka ürü és ölfa-eladás

Hg. Erdődi Pálffy Antal urnak ns Esztergam vmegyében kebelezett Batorkeszi urodalmában eladásra találtatnak:

900 darab mustra anyabirka,
900 d. öreg és fiatal ürü;
260 öl hasogatott tölgyfa, és
180 öl ágas tölgyfa. A' venni szándékozók ne terheltessenek Bátorkeszin, melly a' Dunától óránvi távolságra esik, magokat az urodalmi tisztségnél jelenteni, 3)

---

3) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy folyó évi junius 17ik napján Magyar-Pécska mező városában a' kir. kamarai tiszttartói hivatal épületében tartandó nyilvános árverés útján a' Pécskai kamarai kotárkában találtató 3105; úgy nem különben az Apátfalvai szinte kamarai kotárkában helyhezett 3629. pozsonyi mérő csöves kukoricza kisebb, 's nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szandékozók elegendő bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghivatnak. Budán május 25én 1835. 3)

---

7) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófabul és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérbül, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságat, 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius 11kén 9 láb. 0 hüv. 0 von.
„ 12kén 8 „ 10 „ 3 „
„ 13kán 8 „ 8 „ 9 „

Hazai termékink Medárd-vásári ára pengő pénzb. Junius 11kén Pesten 1835.

		ft.	kr. -ól	ft.	kr -ig
ARANYGLÉT:	mázsája	6	—	7	30
BOR: tokaji aszu és máslás .	1 átalag	—	—	—	—
ménesi	akója	—	—	—	—
budai veres: ó . . .	„	5	—	7	—
„ „ uj . .	„	2	—	3	—
fejér ó	„	4	—	9	—
„ uj	„	2	—	4	—
kőbányai	„	4	—	7	—
kerti fejér	„	1	24	2	—
„ veres	„	1	24	2	—
hegyi fejér és veres ó	„	—	—	—	—
„ „ „ „ uj	„	1	36	4	—
BORKŐ: veres	mázsája	10	—	11	—
fejér	„	12	—	14	—
BORSZESZ: 32 grad. (borlél)	akója	—	—	—	—
BŐR: borjubőr	párja	1	—	1	48
juhbőr	„	1	36	2	48
nyúlbőr	száza	20	—	24	—
ökörbőr	párja	11	12	18	—
tehénbőr	„	6	—	10	—
lóbőr	„	3	—	4	—
CSERHÉJ (Sumack) . . .	mázsája	—	—	—	—
DOHÁNY: debrői 1-ső faj .	„	16	—	20	—
„ 2-ik . .	„	10	—	—	—
„ 3-ik . .	„	6	—	—	—
debreczeni 1-ső faj	„	—	—	—	—
„ 2-ik „	„	11	—	—	—
szegedi 1-ső „	„	10	—	12	—
„ 2-ik „	„	8	—	10	—
„ 3-ik „	„	6	—	7	—
pécsi 1-ső 2-ik 3-ik faj		—	—	—	—
ENYV: asztalosenyv . . .	„	19	—	20	—
FAGYGYÚ: olvasztott. lebenyegben v. gömböczb. (in Wammen)		19	—	19	30
rúdban (in Stangen)	„	15	—	16	—
GABONA: bánsági tisztabúza	pozs. m.	2	16	2	28
budai rész . .	„	2	12	2	18
pesti rész . . .	„	2	12	2	18
„ kétszeres	„	1	56	2	—
„ rozs .	„	1	48	1	52
„ árpa .	„	1	20	1	28
„ zab . .	„	1	4	1	8
„ kukoricza	„	1	48	1	52
„ köles .	„	1	24	1	28
GALLES:		5	—	6	—
GUBACS; ó köble 120 fontjával . .		2	—	3	—
uj „ „ „ . .		4	—	4	30
GYAPJU: egynyiretű egész finom .		57	—	1	—
nemesít. mázsája		10	—	130	-
„ jó középfinom		75	—	05	—
„ jó közönséges .		60	—	73	—
téli kétnyiretű finom . .		70	—	80	—
„ „ középszerü		49	—	66	—
„ „ közönséges		40	—	46	—
nyári nyir. finom . . .		70	—	—	—
„ „ középszerű .		60	—	62	—
„ „ közönséges .		—	—	—	—
bácskai köz. téli sé nyár inyir.		—	—	—	—
bánsági raczka kézmos ústat.		—	—	—	—
magy. juhgyap. kézmos. .		27	—	30	—
„ úsztatott		26	—	30	—

		ft.	kr. -ól	ft.	kr. -ig
GYERTYA: fagygyu erdélyi . . .		—	—	—	—
viasz „ . . .		—	—	—	—
GYÖKEREK: Alcana . .	mázsája	5	—	6	—
Gentiana (tarnics)	„	8	—	10	—
HÁJ	„	24	—	28	—
HALZSÍR: honi	„	—	—	—	—
HAMUZSÍR: fejér . . .	„	10	—	—	—
kek	„	8	—	9	—
KENDER: apatini gerebenzett	„	16	—	22	—
nem gerebenzett	„	8	—	9	12
KÖRÖSBOGÁR:	fontja	2	30	—	—
LÓHERMAG: luczerna . .	mázsája	—	—	—	—
stájer . . .	„	—	—	—	—
LÓSZŐR: főzött	„	33	—	37	—
főzetlen . . .	„	24	—	25	—
MANDOLA: keserü . . .	„	—	—	—	—
MÉZ: bánsági fejér és sárga	„	—	—	—	—
„ barna . . .	„	—	—	—	—
„ sonkolyos ,	„	—	—	—	—
rozsnyói	„	—	—	—	—
OLAJ: vetett repczeolaj . .	„	22	30	23	30
vad „ . .	„	20	—	21	30
„ rafinírozott .	„	25	—	26	—
„ lenmagolaj . .	„	25	30	26	30
ÓLOM-SALAK: (Glätte) bánsági	„	—	—	—	—
nagy-bányai	„	—	—	—	—
PÁLINKA: gabona- . . .	akója	—	—	—	—
seprő- v. törköly-	„	5	—	6	—
bánsági szilva- .	„	6	—	8	—
szerémi . . .	„	8	—	10	—
PAPRIKA: se töretlen se törött	mázsája	—	—	—	—
PISKOLCZ v dárd.: rozsnyói	„	14	—	16	—
liptai . . .	„	35	—	—	—
REPCZE: vetett . . . pozs.	mérője	—	—	—	—
vad . . . . „	„	—	—	—	—
RONGY: közönséges . . .	mázsája	2	15	2	30
jobbféle . . . ,	„	4	30	5	—
SÁFRÁNY: vad	„	42	—	46	—
SZALONNA:	„	18	—	21	36
SÁRGITÓFA:	„	3	30	4	—
SZAPPAN: debreczeni — szegedi	„	—	—	—	—
SZARVAS-TÖVISBOGYÓ:	„	6	—	8	—
SZARV: szarvasé	„	28	—	36	—
ököré	100 dar.	32	—	42	—
bivalyé	„	24	—	28	—
tehené	„	10	—	16	—
SZARVCSÚCS	„	5	—	11	—
SZÉKSÓ: finom.	mázsája	—	—	—	—
selejtes. . . .	„	—	—	—	—
SELYEM: nyers magyar 1,2.3 féle	fontja	—	—	—	—
faloppa — dupla .	„	—	—	—	—
SZILVA: aszu	mázsája	3	30	4	—
TIMSÓ:	„	5	—	5	30
TOLL: pehely	„	120	—	180	—
ágyi fosztatlan. .	„	20	—	40	—
„ fosztott . .	„	50	—	80	—
irótoll	1000 dar.	1	30	2	12
VIASZ: rozsnyói sárga . .	mázsája	80	—	85	—
bánsági	„	78	—	82	—
VIZAHÓLYAG:	fontja	—	—	—	—
ZSÍR:	mázsája	20	—	28	—

1) **A' Regélő 's Honművész**

kiadója ismételve kéri a' nevezett folyóiratok t. pártfogóit, hogy jövő fél esztendőre teendő rendeléseiket az emlitett lapok iránt akár a' szerkesztőnél akár a' t. postahivataloknál ne csak mennél előbb végrehajtani, hanem egyszersmind ezen utóbbiakat a' rendelésnek késedelem nélkül felküldésére megkérni méltóztassanak. Megoszlatlan élénk pártfogás a' t. közönség részéről siettetni fogja e' folyóiratoknak mennél hamarabb közeledését a' kezdetöktől fogva kitüzött tökéletességhez, 's olly karba helyezteti a' kiadót, mellyben nagy mennyiségű becses műgyüjteményével mennél szaporabban kedveskedhessék, ki valamint a' mult években, ugy a' folyó év felében is mindenkor igéretén felül közlé a' mellékes műtárgyakat. 2)

Minden cs. kir. posta-hivatalnál
előfizethetni
ezen kedvelt folyóirásra:

„Der Spiegel"
für
Kunst, Eleganz und Mode.

Számos finom szinezetü divatképpel, arczképekkel és egyéb réz és aczélmetszetekkel, a' velük járó „*Der Schmetterling*" toldalékkal. — A' félesztendei előfizetés-dij (julius 1sőjétül decemb. utóljaig) szabad postai elküldéssel 5 fr. pengő; — velin papiroson az első képnyomatokkal 6 fr. pengő.

Báró Fechtig Ferdinand ur ő nagysága mint egy arab ménes tulajdonosa Lengyeltótiban azon czélból, hogy a' magyarországi ménesek' nagyobb részében több esztendő óta találtató nevezetes lovak' sokaságával mind a' belső mind a' külső országokat megismertesse, felszólitá Hess festőt, hogy a' leghiresebb szintúgy napkeleti, mint angol telivérü hágó és kancza lovakat kőremetszve kötetekben adja ki. A' pesti nemzeti Casinóban kitett 4 rajzolat, melly az 1ő kötetet teszi a' munkának nagyságáról, tulajdonságáról 's kiviteléről szükséges felvilagositást fog adni, 's következőleg, azt hogy a' Lókedvelők mit várhatnak, megmutatni. — Azon meggyőződésből, hogy ezen vállalat a' lótenyésztők és ménesbirtokosak előtt annyiban kellemes leend, a' mennyiben másokról is a' mi jó, helyes rajzolatokban ismerni tanuljok 's tulajdon méneseik productumaival összehasonlithatják, az aláirás uta megnyittatik, 's az aláirottak számától függend első kötet mikori megjelenése.

Azon t. cz. urak, kik lovaikat a' 2ik és 3ik kötetekben kiadatni ohajtanák, ezennel megkéretnek hogy ebbeli szándékjokat Szekrényesy József urnál (Pesten Dorottya-utcza 8 sz.) a' n. Casinóban jelenteni méltóztassanak, ki egyszersmind Pesten az aláirást elfogadni, 's a' megjelenendő kötetek illendő kézhez szolgáltatásáról gondoskodni fog. —

Hogy ezen közhasznu vállalatban minden rendű és sorsu birtokos részesülhessen egy egy kötet felette olcsó ára 5 p. frtra határoztatott. — Költ Pesten junius 2án 1835.

Épen most jelent meg és
HECKENAST GUSZTÁV
pesti könyvkereskedőnél
találtatik:

A' VÉN SZERELMES,
vagy:
A' TORHÁZI NÉGY VŐLEGÉNY.
vigjáték három felvonásban.
Irta *Chalupka János.*
8rét. Pesten 1835.
Füzve 20 kr. pengő pénz.

---

1) Priv. Nagy-Várad városában a' f. 1835 esztendőben esendő Sarlós-Boldogasszonyi országos vásár, a' közbejött akadályok miatt ugyancsak a' f. 1835 eszt. julius 15 és 16ik napjain fog tartatni. 3)

---

1) KIADANDÓ SZÁLLÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány-utczában 372 sz. alatt, a' Postasíp szomszédságában levő házában egy 11 szobából álló szállás az 1ő emeletben utczára, konyhával, élés- és fakamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval és szekérszinnel, jövő sz. Jakab napjára kiadandó. Bővebb tudósitást a' házmesternél vehetni. Pest junius 12. 1835. 3)

Árendai, és árverési hirdetés.

Tek. Puchói Marczibányi nemzetség majorátusi jószágaihoz tartozó Tornyai uradalomban tek. ns. Csanád vármegyében keblezett Tornya mezővárosában e. f. eszt. junius 30kán reggeli órákban a' tiszttartói lakban e' következő Puszta-részek mérsékelt bánatpénz mellett árverés utján haszonbérbe fognak bocsáttatni:

1. Tek. n. Arad vmegyében fekvő Kutasi pusztának a' 3ik szám alatti 1194 holdból és. —
2. Ugyan ezen pusztának a' 6ik szám alatti 1191. holdbol álló részei jövő 1836ik eszt. aprilis 24ik napjától kezdve 6 esztendőre.
3. Szinte t. Arad vmegyében fekvő Simánd mezőváros határában levő 118, hold, és
4. a' Dombegyházi határban 563. szántóföldi holdból álló pusztarész e. f. eszt. septem 29. napjától kezdve 6 esztendőre

Ugyan ezen alkalommal ugyan azon helyen: az uradalom gulyabeli szarvas marhája szakaszonként vagy egyenként; e' felett több házi eszköz, és gazdaságbeli szerek kész pénzért a' többet igérőknek eladandók.

Hirdettetik egyszersmind hogy a' fennevezett Tornyai uradalomhoz tartozó Dombegyházi majorban 80. darab, tenyésztésre alkalmas igen nemes hágóselyem kos, valamint 8 darab öreg és 4 darab idei Tibeti kecske akármelly időben illendő áron eladandók. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. Nagyméltóságu m. királyi Helytartó-tanácsnak folyó évi april 28ik napján 12533 szám alatt költ, kegyes rendeléséből, Pécsvárad uradalomhoz tartozó Vörsöndi tisztség részérül közhirül adatik: hogy ugyan a' Versendi tiszti kerületben le-

vő uradalomi hat korcsma, mellyek közt a' Vörsöndi Szaiki és Szederkényi mészárszékkel, nem különben korcsma-épület nélkül való — Kis-Nyáradi, Liptódi, Márázi és Kemendi helységekben, az árendás tulajdon szeszes italainak kimérése, pálinka-főzessel, és a' jobbágyoktul a' pálinkafőző kazánoktul járó urbérnek bévételével Vörsönden a' tiszti kanczelláriában jövő julius 20ikán délelőtt — 8 órakor tartandó árverés által 1835 novemb. 1sőjétül egymásután következendő három — esztendőre, fentartván a' felsőségnek helybenhagyását haszonbérbe fognak adatni. azon megjegyzéssel, hogy a' bérlők árverés alkalommal az arendának tizedrészét bénatpénzzül letenni kötelezteinek, melly bérléshez izraeliták is járulhatnak ugy, hogy az uradalomi korcsmákban keresztény vallásu korcsmárosakat tartani kötelezteinek. A' többi föltételeket a' Vörsöndi tiszttartói hivatalnál mindenki előre is megtudhatja. Vörsöndön junius 2ikán 1835. 3)

ÁRVERÉSI HIRADÁS. Nagymélt. Monyorókeréki Gróf Erdődy György Ő exja Ónodi urodalma részérül köz hirré tétetik, hogy ugyan ezen urodalomhoz tartozó, a' Tisza, Hernád, és Sajó folyók kőzt tek. ns. Zemplén és Borsod vármegyékben fekvő helységekben e' kiralyi használatok. u m korcsmák, vendégfogadók, mészárszékek magában Ónod mezővárosában esztendőnként tartatni szokott 5 országos vásár jövedelme, az emlitett folyókban a' halászat, mellyek közül legnevezetesb a' kesznyétemi, a' Tiszán túl a' Morotva vizében levő halászat továbbá néhány lakóházak, némelly darab rétek, és szántóföldek e' f. eszt. augustus 17kén reggeli órákban, Ónod mezővárosában, nem messze Miskolcz priv. mezővárosától t. n. Borsod varmegyében, közönséges árverés utján három egymásután következő esztendőre: u. m. 1836diki januarius 1sőjétül 1838k esztendő utóljáig, a' többet igéröknek haszonbérbe adatnak. — A' bérleni kivánok tehát a' rendelt helyre és időre megjelenni, és az illy árveréshez szükséges bánatpénzzel fölkészülve, tisztelettel meghivatnak. — A' többi föltételeket az árverés alkalmával tudhatni meg Ónod mezővárosában a' tiszttartói hivatal irószobajában Ónod junius 1őjen 1835.

---

1) Gulya-licitatio.

T. Heves vgyében a' Tisza keleti partján levő Tisza-Abádi uradalomhoz tartozó Tomaji pusztán, különös szép gulyabeli tehenek, üszők, és borjuk, számszerint mintegy 97 darab, minekutána a' múlt télen a' legnagyobb marhadögön már átmentek volna, e' f. évi julius 6kán a' legjobb legelőrül licitátio utján eladandók. A' venni szándékozók tehát a' megirt napra ezennel Tisza-Abádra, m. b. Orczy László ő nga uradalmi kanczellariajába, meghivatnak. 3)

Dolinszky György
Tiszttartó.

---

1) ARVERÉSI JELENTÉS. M. Gróf Károlyi István úrnak Pesthez ¾. órányira, a' váczi országútban fekvő Kápósztás-megyeri pusztai majorjában 15. darab különféle korú és nemű eredeti, veres tarka, schveiczi marha fog a' f e. junius 30ik napján délelőtti órákhan tartandó közönséges árverés utján készpénz fizetés mellett eladatni. — 3)

---

1) JELENTÉS. Ő excja gr. Szirmay Anna, özvegy gr. Csáky Emánuelné asszonynak és örökösinek t. Szepes vmegyében fekvő jószágaiban f. eszt. julius 7ikén Hatkócz várában két major négy hozzá tartozó helységgel, nem különben egy fürdő, minden gazdasági haszonvétellel és szükséges épületekkel, jövő 1836 januar 16ikától kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adandó. A' szerződési föltételeket megtekinthetni Hatkóczon az urodalmi tisztségnél. 3)

---

1) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik hogy folyó évi junius 23ik napján Apátfalva helységében a' kir. kamarai kasznári épületben tartandó nyilvános árverés utján az Apátfalvi uradalmi pinczében találtató 1150. akó Kovaszinczi, és Kuvini múlt év termési bor; nem különben julius 3án Magyar-Pécska mezővárosában a' kir. kamarai tiszttartói épületben tartandó árverés útján 1181 akó ugyan aféle bor kisebb és nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozok elegendő bánatpénzzel ellátva a' szokott reggeli órákban megjelenni hivatalosak. Budán junius 4én 1835. 3)

---

1) HIRDETÉS. Az egyházi értékhöz tartozó mélt. Vaiszlói uradalom részérül köz hirül adatik: hogy f. eszt. julius 27ikén, Vaiszló mvárosában a' tiszttartói hivatal épületeben reggeli 10 órakor tartandó nyilványos árverés utján, a' Hidvégi határban fekvő 's ugynevezett Kőfokai malom, f. eszt. nov. 1sőjétül kezdve 3 egymásutánni esztendőre a' többet igérőnek bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 15 ezüst ft. bánatpénzzel ellatva, ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit árverés előtt is megtekinthetni Vaiszlón a' tiszttartói irószobában. Költ Vaiszlón majus 20 1835. 3)

az uradalmi tisztség által.

---

2) Pesttől másfél órányira fekvő Fóth helysége Somlyó nevü hegyén találtatik egy 8 fertályos, és más 2. fertályos (mellyhez egy szobából, és konyhából álló épület is tartozik) nem dézmás, hanem esztendőnként bizonyos pénzbeli fizetés mellett birható, jó karban levő szőllő, — ugy szinte 1834ikben ottan termett 225 akó fejér, és 57 akó jóféle vörös bor szabad kézből eladandó — Többi föltételek ugyan ott a' kasznári lakáson megtudhatók. 2)

---

3) Schweizi marhákra árverés.

Mélt. Kéthelyi Hunyadi gróf Ürményi urodalma gazdasági hivatala részéről köz hirré tétetik: hogy f. eszt. junius 24ikén reggeli 9 órakor, tek. Nyitra vmegyében keblezett 's Ürményhez közel levő Mezőkeszi pusztán 46 darab barna, vörös és vöröstarka schweizi fejőstehén, 9 darab 1, 2, 3, esztendős üsző, nem különben 4 d. 1, 2, 3, eszt. bika, árverés utján a' legtöbbet igerőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény junius 2kán 1835. 3)

---

2) ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében a' Bácsi kerületbeli kir. kam. uradalmak' kiralyi haszonvételeik's egyéb haszonbértárgyaik 1835ik esztendei november 1-től kezdve számitandó részint egy, részint

több esztendőre bérbe adatni fognak. A' bérleni szándékozók a' nyilvános árverésre, melly ez iránt az alább kijegyzett helyeken és napokon tartatni fog, a' bérbe adandó tárgyhoz arányzott száztól tiz forintnyi bánatpénzzel fölkészülve megjelenni ezennel hivatalosak. Ide tartozólag:

A) Zomborban a' kir. kam. igazgatósági háznál 1835ik esztendei augustus' 6 kán reggeli 9 órakor kezdve tartandó árverésre kitétetni fognak:

1-ör Az italméretési jog. a) A' Palánkai uradalomban: Hódsághon, és Paraghán. b) Az Apathini uradalomban: Karavukován, és Ráczmiliticsen; továbbá a' Gajai serkorcsma. c) A' Szántovai uradalomban: Szántován. d) A' Kulai uradalomban: Ó-Verbászon, Pivniczán, Szeghegyen, és Cservenkán.

2-or A' halászati jog. Az Apatini uradalomban: a' dunai és mocsári halászat Karavukován.

3 or A' nadálytogási jog. a) Az Apathini egész uradalomban. b) A' Szántovai. c) A' Kulai

4-er Az országos és héti vásárok' jövedelme. a) Palánkán, az országos vásárok jövedelme. b) Apathinhan, az országos és héti vásárok' jövedelme.

5-ör A' hídvám' jövedelme Bezdánban.

6-or A' mészégetési jog Palánkán.

B) Palánkán a' tiszttartói irószobában 1835ik esztendei augustus' 11-kén.

1-ször A' vadászati jog A' Gajdobrai határban.

2 or Az uradalmi maradvány és erdei földek Két hold szántóföld a' német Palánkai epres kertben. Huszonöt és egy fél hold szántó-, és kaszálló-föld a' Palánkai erdő' Zagrada és Szredna Schuma nevű részében. Egy hold szántóföld a' Plavnai tölgyfanövesztő kertben Kétszáz ötvennégy hold szántó és kaszálló föld az Obrováczi erdő Sztaro-Szello és Okruglyák nevű részében.

C) Apathinban a' tiszttartói irószobában 1835-dik esztendei augustus 13-kán:

1 ször A' húsvágatási jog: Philippován, Ráczmiliticsen, Szontán, és Veprováczon

2-szor A' maradványi földek. A' Kis-Kandlei legelőnek egyik része, Bezdányi öt hold maradványföld, és a' Doroszlói volt plébániának udvara:

3-szor Erdei parlagok. Száznyolczvannégy hold Karavukován, és hat 's egy fél hold a' Gajai erdőben.

4-szer A' nádvágás. Profuntana nevü szigetben.

D) Baracskán a' számtartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 14-kén:

1-ször A' húsvágatási jog. Dautován, és Béreghen.

2-szor A' vadászati jog: Baracskán, Dautován, Béreghen, Gakován, és Krusevlán.

3 szor Maradvány földek. Szántován négy hold. Béreghen a' két holdnyi szilváskert, 's a' Kolluthi nádaskert.

E) Kulán a' tiszttartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 18 kán:

1-ször A' húsvágatási jog. O- és Új Szivaczon, Hegyesen, Szeghegyen, Feketehegyen, Ó- és Új-Verbaszon, Kis Kéren, O- és Új-Soován Kuczurán, Torzsán, Pivniczán, Keresztúron, és Kulán.

2-szor A' vadászati jog. Cservenkán, Ó- és Új-Szivaczon, Despot-Szent-Iványon, Ó-Verbászon, Kis-Kéren, Ó Kéren, Szeghegyen, Feketehegyen, és Lalitson.

A' bérlet' föltételei az árverés kezdete előtt különösen fognak kihirdettetni; megtudhatni mindazáltal azokat előbb is mind a' Zombori kir. kam. Igazgatóságnál, mind pedig az illető kir. kam. tiszti hivataloknál. — A' földek' és italméretési jog' bérlőinek, szükségeikhez képest uradalmi kézi és igás szakmányok is fognak, pénzbeli különös megtérités, vagy a' bérpénznek arányképpen leendő feljebb emelése mellett, kiszolgáltatni. A' nyilvános árverés bevégezte után újabb ajánlatok el nem fogadtatnak.

Budán május 21-kén 1835. 3)

A' Balaton-Füredi Savanyúvizről.

Szent Györgyi Horváth Nep. János és József cs k. kamarás urak részérül közhirré tétetik, hogy gyógyitó erejéről általában nevezetes Füredi savanyuvizen levő 's a' múlt esztendőben tüzveszély által leégett házat a' vendégek' jobb alkalmaztatása kedviért, egy egész emelettel, mellyben 40 szoba van, följebb épittetvén, a' földszint, és első emeletben levő szobák, ugyan folyó junius derekára; az új emeletbeliek pedig julius első napjára illendő, és elégséges házi bútorokkal ellátva, készen lesznek. — A' földszinti, és első emeletbeli szobáknak eddigi ára jövendőre is a' volt módon julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meggmarad. —

A' második emeletben pedig az alábbirt lajstromban szintén egész julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meghatároztatik. —

Az egész házban levő minden szobának bére egész majus, junius hónapokban, és augustus' 16dikától kezdvén további időre minden nagyobb szoba 10 garassal; az egy forintosok pedig 5 garassal lesznek olcsóbbak —

Ágyi, 's fejérruhára nézve, mellyek ez alkalommal ujonan szereztettek be, a' régi szabott árok továbbra is megmaradnak. —

A' második emeletbeli szobák meghatározott ára ez:

sz.		v.	cz. f.	k.
Promenád felé a' szála felett, és délről				
1	„	3	„	
2	„	2	„	
3	„	3	„	
4	„	3	„	
A' Balaton felé:				
5	„	2	„	
6	„	1	30	
7	„	2	30	
8	„	1	30	
9	„	2	30	
10	„	1	30	
11	„	1	30	
12	„	2	30	
13	„	1	30	
14) 15)	raktárak.			
Balaton felé az udvarban				
16	„	2	„	
17	„	1	„	
18	„	2	„	
19	„	2	„	
20	„	2	„	
A' Promenád felé éjszakra				
21	„	3	„	
22	„	3	„	
Az allée felé az utczára				
23	„	2	„	
24	„	1	30	
25	„	1	„	
26	„	1	30	
27	„	1	30	
28	„	2	30	
29	„	1	30	
30	„	2	30	
31	„	1	30	
32	„	2	„	
33	„	2	„	
34	„	2	30	
Allée felé az udvarban				
35	„	1	„	
36	„	1	„	
37	„	1	„	
38	„	2	„	
39	„	2	„	
40	„	2	„	

A' szállásokat Alfonzo Ferencz házi inspectornál vehetni ki Füreden.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius 14kén 8 láb. 6 hüv. 3 von.
„ 15kén 8 „ 5 „ 0 „
„ 16kán 8 „ 3 „ 9 „
„ 17kén 8 „ 2 „ 0 „

Haszonbérbe kiadandó

Jószág.

Néhai mélt. Tihanyi Tamás cs. kir. udvari tanácsos és főispán ur örököseit illető, tek. Bihar vármegyében Debreczen' és Nagy-Várad közt fekvő Monostor, — és Hosszu-pályi, Köbölkut, Vértes és Sváb-Olaszi helységekben, nem különben Kis-Fehértói, Kecskeháti és Reszegi pusztákban levő részjószágok, — a' hol nevezetes allodiatura, jelesül több ezer juhra való szénatermés, szép erdők és szőlők találtatnak, — gulya, juhnyáj 's egyéb gazdasági készülettel (fundus instructussal) együtt folyó 1835ik esztendő julius 13kán délelőtti órákban Monostor-pályiban, az uraságí tiszttartó szállásán tartandó nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőnek folyó eszt. sz. Mihály napjától kezdve, hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fognak kiadatni. Az árverésben részt venni kivánók magokat 2000 pengő forint bánatpénzzel ellátni kéretnek, melly is előre letétetvén, a' kevesebbet igérőknek az árverés után azonnal vissza fog adatni. A' kibérlendő jószágok' közelebbi körülményeit, valamint a' szerződésbeli föltételeket is, megtudhatni Pesten a' régi posta-utczában 36ik szám alatt 2dik emeletben Wrchovszky Mihály ügyvéd urnál, Monostor-pályiban pedig az uraság tiszttartójánál.

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

Minden rendü, fökép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' julius 1sőjén beállandó 2dik félévre 's az ezzel járó előfizetésdíjra, mellyet kivált nyáron Pestre minden tájról érkező számos alkalom által legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért szorgalmazza minélelőbb felküldetni kérelmünk, hogy a' borítékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. — Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — borítéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben borítékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — borítéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; minél a' mi nagyrétü, velinszövetü 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem is kivánhatni.—Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelczőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömest kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerü világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's a' mi lapjaink belső tartalmát illeti, önérzeti szerénységgel azt is érintenünk, hogy mint eddig, úgy ezentul is buzogva buzgandunk, habár kis vázlatban 's töredékben is, adni mindent, mindent, mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, oktató; belföldileg pedig, a' mi köz érdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval józan és boldogító müveltségben nyugati nagy nemzetekhez kalauzoló magasulhatásunkra nézve. Világunk minden viszonyaiban még a' béke ölén szenderegtében is változékony alakú 's így valódi örök Proteus és Prometheus, hol Berzsenyiként egymást váltja örök romolás 's teremtés, 's így változási történeteinek minden oldalu ismeretében szakadatlan tisztünk előhaladni, hacsak veszteg nem akarunk tespedni, minek természetesen legolcsóbb 's gyorsabb apostoli a' hirlapok 's folyóirások 's ezek közt Jelenkorunk is Társalkodóstul.

Mind Jelenkorunkat mind Társalkodónkat julius elejétől egészen uj öntetü 's könnyü olvasatú Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk 's valamennyit az ideihez hasonló rétben (formatumban) 's egyenlő papiroson.—Az Értesitő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást v. hirdetést ezentul is biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasíttatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne ötet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságborítékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési díjt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál. Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés, mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is, tömérdek baj 's késedelem szövetkezik.—Rekesztékül azon nemes keblü Baráitnak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeik vagy más becses közleményeikkel gyarapítani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

a' JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

1) A' Regélő 's Honművész

kiadója ismételve kéri a' nevezett folyóiratok t. pártfogóit, hogy jövő fél esztendőre teendő rendeléseiket az emlitett lapok iránt akár a' szerkesztőnél akár a' t. postahivataloknál ne csak mennél előbb végrehajtani, hanem egyszersmind ezen utóbbiakat a' rendelésnek késedelem nélkül felküldésére megkérni méltóztassanak. Megoszlatlan élénk pártfogás a' t. közönség részéről siettetni fogja e' folyóiratoknak mennél hamarabb közeledését a' kezdetöktől fogva kitüzött tökéletességhez, 's olly karba helyezteti a' kiadót, mellyben nagy mennyiségű becses műgyüjteményével mennél szaporábban kedveskedhessék, ki valamint a' mult években, ugy a' folyó év felében is mindenkor igéretén felül közlé a' mellékes műtárgyakat. 2)

Könyváros Ifj Kilián Györgynél szerezhetők:

Bévezetés a' Világ' Föld' és Státusok' esmeretébe Brassai Sámuel által ára 48 kr.

Sylloge tractatuum aliorum queactorum publicorum historiam et argumenta b. diplomatis Leopoldini, etc. Edidit Carolus Szász 2 f. 6. kr.

---

7) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind válogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófából és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérből, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban. Találni nála kastereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát, 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

Haszonbérbe adandó Gyógyszertár.

Néhai ns Borsos Ferencz debreczeni patikarius meghalalozván, özvegye ns. Borsos Juliana asszony jó helyen levő jól felkészült és nagy keletü gyógyszertárát több esztendőre haszonbérbe kiadni szándékozván, azon gyógyszerész urak kik ezen haszonbérbeli szerződésre lépni ohajtanának: ne terheltessenek ebeli nyilatkozásaikat a' tulajdonos özvegynél ns. Borsos Juliana asszonynál Debreczenben szabad levelekkel vegy személyesen megtenni. 3)

2) Priv. Nagy-Várad városában a' f. 1835 esztendőben esendő Sarlós-Boldogasszonyi országos vásár, a' közbejött akadályok miatt ugyancsak a' f. 1835 eszt. julius 15 és 16ik napjain fog tartatni. 3)

---

1) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kamarai tisztartósághoz tartozó alább megnevezett, 's e' folyó évi november 1ő napjától számitandó három évre haszonbérbe kiadandó haszonvételek iránt ujonni árverés. nevezetesen pedig folyó évi julius 3án ns. Arad vmegyében keblezett Magyar-Pécska mezővárosában, ugyan a' Pécskai kir. kamarai tisztartóság tiszti irószobájában reggeli 9 órakor fog tartatni; és pedig

1ör A' Magyar és Rácz-Pécskai, Szemlaki, Sajtényi, Palotai, Csanádi, Battonyai, és Pereghi mészárszékek tekintetében.

2or Magyar- és Rácz-Pécskai, valamint a' Szemlaki határokban gyakorlandó vadászat iránt.

3or Magyar-Pécska és Nagylak mezővárosokban használandó vásári jövedelmek iránt.

Kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvük vagyon, azok a' fen kitett helyen, és napon tartando nyilvános árverésre szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 13án 1835. 3)

Árenda hirdetés.

T. Pest vármegyében kebelezett N. Bocsai pusztában fekvő rész birtokai n. Halász László örökösinek, — az azzal határos jószágával t. Sigray Therézia asszonynak n. Gellen Károly ur özvegyének (együtt 1000 hold) f. e. julius 1ő napján a' helyszinén tartandó árverés utján 3 esztendőre haszonbérbe fognak adatni, minélfogva az árverésben részt venni kivánók 400 pengő ftal ellátva megjelenni ne terheltessenek. Egyébiránt a' föltételek irant Halasz Boldizsárral Gyónon addig is értekezhetni.

---

1) HIRDETÉS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendeléséből ezennel köz hírré tétetik: hogy folyó junius 27én a' Budaörsi uradalmi pinczében 500 akó ó — 600 akó új fejér, és 500 akó uj veres bor; — ugyan azon hónap 30án pedig az Ó Budai uradalmi pinczében 1000 akó új fejér bor edény nélkül a' szokott reggeli órákban árverés útján azonnal való készpénzbeli fizetés mellett eladatni fog. Budán junius 13án 1835. 3)

---

2) KIADANDÓ SZÁLLÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány-utczában 372 sz. alatt, a' Postasíp szomszédságában levő házában egy 11 szobából álló szállás az 1ő emeletben utczára, konyhával, élés- és fakamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval és szekérszinnel, jövő sz. Jakab napjára kiadandó. Bővebb tudósitást a' házmesternél vehetni. Pest junius 12. 1835. 3)

---

2) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60dik szám alatt levő, úgy nevezett Paschgall-majornak, hozzá tartozó összesen 9481. □ ölből álló kerti telekkel együtt árverés utján leendő eladatása, melly közbejött akadályoknál fogva f. e.

aprilis 27kén nem eszközöltethetett, az illető tulajdonos örökösek saját kívánságára, f. e. junius 30kán reggeli 10 órakor, a' fenemlitett hivatalban fog véghez menni, hol is a' venni kivánók az eladás föltételei iránt bővebb értesitést előre vehetnek. 3)

---

2) ARVERÉSI JELENTÉS. M. Gróf Károlyi István úrnak Pesthez $\frac{3}{4}$. órányira, a' váczi országútban fekvő Kápósztás-megyeri pusztai majorjában 15. darab különféle korú és nemű eredeti, veres tarka, schveiczi marha fog a' f. e. junius 30ik napján délelőtti órákhan tartandó közönséges árverés utján készpénz fizetés mellett eladatni. — 3)

A' Balaton-Füredi Savanyúvizről.

Szent-Györgyi Horváth Nep. János és József cs k. kamarás urak részérül közhirré tétetik, hogy gyógyitó erejéről általában nevezetes Füredi savanyuvizen levő 's a' múlt esztendőben tüzveszély által leégett házat a' vendégek' jobb alkalmaztatása kedviért, egy egész emelettel, mellyben 40 szoba van, följebb épittetvén, a' földszint, és első emeletben levő szobák, ugyan folyó junius derekára; az új emeletbeliek pedig julius első napjára illendő, és elégséges házi bútorokkal ellátva, készen lesznek. — A' földszinti, és első emeletbeli szobáknak eddigi ára jövendőre is a' volt módon julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meggmarad. —

A' második emeletben pedig az alábbirt lajstromban szintén egész julius hónapra, és augustus' hónapnak közepéig meghatároztatik. —

Az egész házban levő minden szobának bére egész majus, junius hónapokban, és augustus' 16dikatul kezdvén további időre minden nagyobb szoba 10 garassal; az egy forintosok pedig 5 garassal lesznek olcsóbbak. —

Ágyi, 's fejérruhára nézve, mellyek ez alkalommal ujonan szereztettek be, a' régi szabott árok továbbra is megmaradnak. —

A' második emeletbeli szobák meghatározottára ez:

sz.		v.	cz. f.	k.
Promenád felé a' szála felett, és délről				
1	„	3	„	
2	„	2	„	
3	„	3	„	
4	„	3	„	
A' Balaton felé:				
5	„	2	„	
6	„	1	30	
7	„	2	30	
8	„	1	30	
9	„	2	30	
10	„	1	30	
11	„	1	30	
12	„	2	30	
13	„	1	30	
14) 15)	raktárak.			
Balaton felé az udvarban				
16	„	2	„	
17	„	1	„	
18	„	2	„	
19	„	2	„	
20	„	2	„	
A' Promenád felé éjszakra				
21	„	3	„	
22	„	3	„	
Az allée felé az uczára				
23	„	2	„	
24	„	1	30	
25	„	1	„	
26	„	1	30	
27	„	1	30	
28	„	2	30	
29	„	1	30	
30	„	2	30	
31	„	1	30	
32	„	2	„	
33	„	2	„	
34	„	2	30	
Allée felé az udvarban				
35	„	1	„	
36	„	1	„	
37	„	1	„	
38	„	2	„	
39	„	2	„	
40	„	2	„	

A' szállásokat Alfonzo Ferencz házi inspectornál vehetni ki Füreden.

---

2) Gulya-licitatio.

T. Heves vgyében a' Tisza keleti partján levő Tisza-Abádi uradalomhoz tartozó Tomaji pusztán, különös szép gulyabeli tehenek, üszők, és borjuk, számszerint mintegy 97 darab, minekutána a' múlt télen a' legnagyobb marhadögön már átmentek volna, e' f. évi julius 6kán a' legjobb legelőrül licitátio utján eladandók. A' venni szándékozók tehat a' megirt napra ezennel Tisza-Abádra, m. h. Orczy László ő nga uradalmi kanczellariájába, meghivatnak. 3)

Dolinszky György
Tisztartó.

---

2) A' budai várdiszpiaczon 112 számu ház 2ik emeletében egy, tizenegy utczai 's udvari szobábul álló lak, mellyhez tartozik konyha, éléskamra, pincze, fásbolt, padlás, öt lóra istálló és kocsiszin naponként kibérelhető. Közelebb tudomást vehetni a' házmesternél. 3)

---

3) ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében a' Bácsi kerületbeli kir. kam. uradalmak' kiralyi haszonvételeik's egyéb haszonbértárgyaik 1835ik esztendei november 1-től kezdve számitandó részint egy, részint több esztendőre bérbe adatni fognak. A' bérleni szándékozók a' nyilvános árverésre melly ez iránt az alább kijegyzett helyeken és napokon tartatni fog, a' bérbe adandó tárgyhoz arányzott száztól tiz forintnyi bánatpénzzel fölkészülve megjelenni ezennel hivatalosak. Ide tartozólag:

A) Zomborban a' kir. kam. igazgatósági háznál 1835ik esztendei augustus' 6-kán reggeli 9 órakor kezdve tartandó árverésre kitétetni fognak:

1-ör Az italméretési jog. a) A' Palánkai uradalomban: Hódsághon, és Paraghán. b) Az Apathini uradalomban: Karavukován, és Ráczmiliticsen; továbbá a' Gajai serkorcsma. c) A' Szántovai uradalomban: Szántován. d) A' Kulai uradalomban: Ó-Verbászon, Pivniczán, Szeghegyen, és Cservenkán.

2-or A' halászati jog. Az Apatini uradalomban: a' dunai és mocsári halászat Karavukován

3 or A' nadalyfogási jog. a) Az Apathini egész uradalomban. b) A' Szántovai. c) A' Kulai.

4-er Az országos és héti vásárok' jövedelme. a) Palánkán, az országos vásárok jövedelme. b) Apathinban, az országos és héti vásárok' jövedelme.

5-ör A' hidvam' jövedelme Bezdánban.

6-or A' mészégetési jog Palánkán.

B) Palánkán a' tiszttartói irószobában 1835ik esztendei augustus' 11-kén.

1-ször A' vadászati jog A' Gajdobrai határban.

2 or Az uradalmi maradvány és erdei földek. Két hold szántóföld a' német Palánkai epres kertben. Huszonöt és egy fel hold szántó-, és kaszálló-föld a' Palánkai erdő' Zagrada és Szredna Schuma nevű részében. Egy hold szántóföld a' Plavnai tölgyfanövesztő kertben. Kétszáz ötvennégy hold szántó és kaszálló föld az Obrovácai erdő Sztaro-Szello és Okruglyák nevű részében.

C) Apathinban a' tiszttartói irószobában 1835dik esztendei augustus 13-kán:

1 ször A' húsvágatási jog: Philippován, Ráczmiliticsen, Szontán, és Veprováczon

2-szor A' maradványi földek A' Kis-Kandlei legelőnek egyik része, Bezdányi öt hold maradványföld, és a' Doroszlói volt plébániának udvara:

3-szor Erdei parlagok. Száznyolczvannégy hold Karavukován, és hat 's egy fél hold a' Gajai erdőben.

4-szer A' nádvágás. Profuntana nevü szigetben.

D) Baracskán a' számtartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 14-kén:

1-ször A' húsvágatási jog. Dautován, és Béreghen.

2-szor A' vadászati jog: Baracskán, Dautován, Béreghen, Gakován, és Krusevlán.

3-szor Maradvány földek. Szántován négy hold. Béreghen a' két holdnyi szilváskert, 's a' Kolluthi nádaskert.

E) Kulán a' tiszttartói irószobában 1835-dik esztendei augustus' 18-kán:

1-ször A' húsvágatási jog. O- és Új-Szivaczon, Hegyesen, Szeghegyen, Feketehegyen, Ó- és Új-Verbászon, Kis-Kéren, O- és Új-Soován, Kucvurán, Torzsán, Pivniczán, Keresztúron, és Kulán.

2-szor A' vadászati jog. Cservenkán, Ó- és Új-Szivaczon, Despot-Szent-Iványon, Ó-Verbászon, Kis-Kéren, O Kéren, Szeghegyen, Feketehegyen, és Lalityon.

A' bérlet' föltételei az árverés kezdete előtt különösen fognak kihirdettetni: megtudhatni mindazáltal azokat előbb is mind a' Zombori kir. kam. Igazgatóságnál, mind pedig az illető kir. kam. tiszti hivataloknál. — A' földek' és italméretési jog' bérlőinek, szükségeikhez képest uradalmi kézi és igás szakmányok is fognak, pénzbeli különös megtérítés, vagy a' bérpénznek arányképpen leendő feljebb emelése mellett, kiszolgáltatni. A' nyilvános árverés bevégezte után újabb ajánlatok el nem fogadtatnak.

Budán május 21-kén 1835. 3)

---

2) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik hogy folyó évi junius 23ik napján Apátfalva helységében a' kir. kamarai kasznári épületben tartandó nyilvános árverés utján az Apátfalvi uradalmi pinczében találtató 1150. akó Kovaszinczi, és Kuvini múlt év termési bor; nem különben julius 3án Magyar-Pécska mezővárosában a' kir. kamarai tiszttartói épületben tartandó árverés útján 1181 akó ugyan aféle bor kisebb és nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozok elegendő bánatpénzzel ellátva a' szokott reggeli órákban megjelenni hivatalosak. Budán junius 4én 1835. 3)

---

2) HIRDETÉS. Az egyházi értékhöz tartozó mélt. Vaiszlói uradalom részérül köz hirül adatik: hogy f. eszt. julius 27ikén, Vaiszló mvárosában a' tiszttartói hivatal épületében reggeli 10 órakor tartandó nyilványos árverés utján, a' Hidvégi határban fekvő 's ugynevezett Kőfokai malom, f. eszt. nov. 1sójétül kezdve 3 egymasutánni esztendőre a' többetigérőnek bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 15 ezüst ft. bánatpénzzel ellátva, ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit árverés előtt is megtekinthetni Vaiszlón a' tiszttartói irószobaban. Költ Vaiszlón majus 20 1835. 3)

az uradalmi tisztség által.

---

2) HIRDETMÉNY. Nagyméltóságu m. királyi Helytartó-tanácsnak folyó évi april 28ik napján 12533 szám alatt költ, kegyes rendeléséből, Pécsvárad uradalomhoz tartozó Vörsöndi tisztség részérül hirül adatik: hogy ugyan a' Versendi tiszti kerületben levő uradalomi hat korcsma, mellyek közt a' Vörsöndi dalomhoz tartozó Vörsöndi tisztség részérül közhirül Szaiki és Szederkényi mészárszékkel, nem különben korcsma-épület nélkül való — Kis-Nyáradi, Liptódi, Márázi és Kemendi helységekben, az árendás tulajdon szeszes italainak kimérése, pálinka-főzéssel, és a' jobbágyoktul a' pálinkafőző kazánoktul járó urbérnek bévételével Vörsönden a' tiszti kanczellária-ában jövő julius 20ikán délelőtt — 8 órakor tartandó árverés által 1835 novemb. 1sőjétül egymásután következendő három — esztendőre, fentartván a' felsőségnek helybenhagyását haszonbérbe fognak adatni, azon megjegyzéssel, hogy a' bérlők árverés alkalommal az arendának tizedrészét bénatpénzzül letenni köteleztetnek, melly bérléshez izraeliták is járulhatnak ugy, hogy az uradalomi korcsmákban keresztény vallásu korcsmárosakat tartani köteleztetnek. A' többi föltételeket a' Vörsöndi tiszttartói hivatalnál mindenki előre is megtudhatja. Vörsöndön junius 2ikán 1835. 3)

ÁRVERÉSI HIRADÁS. Nagymélt. Monyorókeréki Gróf Erdődy György O exja Ónodi urodalma részérül köz hirré tétetik, hogy ugyan ezen urodalomhoz tartozó, a' Tisza, Hernád, és Sajó folyók kőzt tek. ns. Zemplén és Borsod vármegyékben fekvő helységekben e' kiralyi használatok. u. m. korcsmák, vendégfogadók, mészárszékek, magában Ónod mezővárosában esztendőnként tartatni szokott 5 országos vásár jövedelme, az emlitett folyókban a' halászat, mellyek közül legnevezetesb a' keszyétemi, a' Tiszán túl a' Morotva vizében levő halászat továbbá néhány lakóházak, némelly darab rétek, és szántóföldek e' f. eszt. augustus 17kén reggeli órákban, Ónod mezővárosában, nem messze Miskolcz priv. mezővárosától t. n. Borsod varmegyében, közönséges árverés utján három egymásután következő esztendőre: u. m. 1836diki januarius 1sőjétül 1838k esztendő utóljáig, a' többet igérőknek haszonbérbe adatnak. — A' bérleni kivánok tehát a' rendelt helyre és időre megjelenni, és az illy árveréshez szükséges bánatpénzzel fölkészülve, tisztelettel meghivatnak. — A' többi föltételeket az árverés alkalmával tudhatni meg Ónod mezővárosában a' tiszttartói hivatal irószobájában. Ónod junius 1őjen 1835.

---

2) JELENTÉS. Ő excja gr. Szirmay Anna, özvegy gr. Csáky Emánuelné asszonynak és örökösinek t. Szepes vmegyében fekvő jószágaiban f. eszt. julius 7ikén Hatkócz várában két major négy hozzá tartozó helységgel, nem különben egy fürdő, minden gazdasági haszonvétellel és szükséges épülettekkel, jövő 1836 januar 16ikától kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adandó. A' szerződési föltételeket megtekinthetni Hatkóczon az urodalmi tisztségnél. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius 18kán 8 láb. 0 hüv. 3 von.
„ 19kén 7 „ 10 „ 6 „
„ 20kán 7 „ 7 „ 9 „

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

Minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' julius 1sőjén beállandó 2dik félévre 's az ezzel járó előfizetésdíjra, mellyet kivált nyáron Pestre minden tájról érkező számos alkalom által legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért szorgalmazza minélelőbb felküldetni kérelmünk, hogy a' borítékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. — Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — borítéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben borítékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — borítéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; minél a' mi nagyrétű, velinszövetű 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem is kivánhatni.—Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömest kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerű világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's a' mi lapjaink belső tartalmát illeti, önérzeti szerénységgel azt is érintenünk, hogy mint eddig, úgy ezentul is buzogva buzgandunk, habár kis vázlatban 's töredékben is, adni mindent, mindent, mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, oktató; belföldileg pedig, a' mi köz érdekű Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval józan és boldogító müveltségben nyugati nagy nemzetekhez kalauzoló magasulhatásunkra nézve. Világunk minden viszonyaiban még a' béke ölén szenderegtében is változékony alakú 's így valódi örök Proteus és Prometheus, hol Berzsenyiként egymást váltja örök romolás 's teremtés, 's így változási történeteinek minden oldalu isméretében szakadatlan tisztünk előhaladni, hacsak veszteg nem akarunk tespedni, minek természetesen legolcsóbb 's gyorsabb apostoli a' hirlapok 's folyóirások 's ezek közt Jelenkorunk is Társalkodóstul.

Mind Jelenkorunkat mind Társalkodónkat julius elejétől egészen uj öntetű 's könnyű olvasatú Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk 's valamennyit az ideihez hasonló rétben (formatumban) 's egyenlő papiroson.—Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazítást v. hirdetést ezentul is biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasíttatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne ötet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságborítékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési díjt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál. Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés, mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is, tömérdek baj's késedelem szövetkezik.—Rekesztékül azon nemes keblü Baráitnak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeik vagy más becses közleményeikkel gyarapítani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

a' JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

1) Nemzeti Divatujság
e' czim alatt

„RAJZOLATOK"

E' divatujság legfinomabb angol velinen divatképekkel és nemzeti-képtárral julius' 1sőjétől kezdve, jövő félesztendőre is postán küldve ára csak 5. pengő forint leszen, helyben boritéktalanul 4 p. f., boritékban 4 f. 24 kr. pengő.

Juliusi 1ső számával e' divatujságnak gróf Széchenyi István ur' arczképe fog megjelenni.

Előfizethetni a' szerkesztőségnél Dorottya-utczában 11-d. sz. a., t. Czigler ur' házában; egyebütt minden cs. k. Posta-hivatalnál

Pest, junius' 20-d. 1835. 3)

Szerkeszti's kiadja
Munkácsy János.

Eggenberger József
Könyvárosnál

Pesten a' Barátok-piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának általellenében sok más uj könyvön kivül következendők is jelentek meg:

(Árok pengő pénzben.)

Bölöni Farkas Sándor „*Utazása Észak Amerikában*," második kiadás 8rét Kolozsvártt 1835 kötve . . . . . 2 fl. — —

Jósika Miklós „*Irány*" 8rét Kolozsvártt 1835 posta papiroson kötve . . . . . 1 fl. 40 kr.

Vázolatok 8rét Kolozsvártt 1835 füzve 1fl. 15 kr.

Novák D. *Hajdan-közép-'s ujabbkori hiresb Képirók, Szobrászok, 's Rézmetszők Eletrajza*, Művészek, Technikusok, és Dilettánsok számára 's az izlés-terjesztésre 8rét Budán 1835 kötve. 1 fl. 20 kr.

Garay. N. „*Csatár*" hősköltemányi Rajzolat 8rét Pest 1834 boritékba kötve . . . . 1 fl — —

Szilágyi Ferencz „*Klio*" historiai zsebkönyv 1ső esztendő 1832 második kiadás 8rét Kolozsvártt 1834 boritékba kötve . . . . . 2 fl. 24 kr.

Ugyan ez második Esztendő 1833. 8rét Kolozsvártt 833. boritékba kötve . . . . . 2 fl. 24 kr.

Lovász J „Magyar Nyelvujitás, hibái" 8rét Pest 1835 boritékba kötve . . . . . — 20 kr.

Munkácsi. J. „Rajzolatok az Élet köréből" 8rét Pest boritékba kötve . . . . . 1 fl. — —

Szikra Miklós „Mit nevetsz?" 8rét Budán 1834 füzve . . . . . — 20 kr.

Móth Endre „Törvényes Értekezés a' be-elhajtás és más ezen tárgyal egybekötésben lévő esetekről" 8rét Pest boritékba kötve . . . 1. fl. — —

Rövid Értekezés a' Nemzetiségről, 8rét Pest hat rézre metszett és szinezett képekkel kötve — 24 kr.

Lóstáiner' A. „Orvosi Tanitás a' hirtelen veszedelmet okozható betegségekbe való serény segedelem hozásról 8rét Pest 1835 kötve . . — 50 kr.

Eschenburg. J. J. „A' tudományok esméretére tanitó könyv" harmadik kiadás szerént magyarúl közli Lánghy István 8rét Pest kötve . . . 3 fl. — —

DöbrenteiG.„Külföldi szinjátékai," 2 kötet 12rét boritékba kötve, minden kötet . . . — 48 kr.

Márton. J. Prof. „Uj deák Rudimenta vagy is a' deák Nyelv első kezdete." kilenczedik kiadás 8rét Pest 1835. — 30 kr. vászonba kötve — 40 kr.

Fleischer J. Magyarul olvasni tanitó könyv" 8rét Pest 1835 képekkel kötve . . . . — 20 kr.

Balogh J. „Olvasókönyv Gyermekek számára" három kőre metszett képpel 8rét Pozsony kötve . . . . . 1 fl. — —

Magyarországnak rövid földleirása egy földképpel 8rét Pozsony kötve . . . . . — 12 kr.

dto . . velin pap. . . . . — 20 kr.

Csiszár Sám. „A' jó király Istennek képviselője Népei Életében." halotti beszéd D E. I. Ferencz Erdély nagyfejedelme ő csaszári és Apostoli Királyi felsége gyászinnepén. nagy 8rét Kolosvártt 1835 kötve . . . . . — 36 kr.

„Mindenkori tőkélyes Erdei- és Vadászati Kalendárium, a' vadfak termesztésének oktatásával együtt egy halászati Kalendáriommal 4rét Kassán 1835 egy kőre metszett képpel kötve . . . 1 fl. — —

Kasics J. „A' magyar országi Mesterembereket ezeknek legényeit és tanitványait nem különben a' Mester-Czéheket illető kegyelmes királyi Rendeléseknek kivonatai 8rét Bécs 1835 . . 3 fl. — —

Beimel Józsefnél
megjelent:

Pesti Nevendék Papság magyar Iskolájának második évi Munkálatjai 8rét kötve . 40 kr. ezüst.

Valkó B. L. Közöns. Számtan. 8rét köt. 24 kr. ezüst.

---

1) Idősebb Kilian György pesti könyvároshoz épen most érkezett meg:

Vázolatok.
Irta
Jósika Miklós.

Ára csinos boritékban 1 fl. 10 kr. pengő.

Útazás
Éjszak-Amerikában
Bölöni Farkas Sándor
által
Második Kiadás.

Ára kemény boritékban 2 forint pengő.

Irány.
Irta
Jósika Miklós.

Ára kemény boritékban 1 fl. 40 pengő. 3)

---

1) HIRDETÉS. Az egyházi értékhez, tartozó t. Baranya Vármegyében keblezett Mágocsi Királyi uradalom részéről folyó évi julius 29kén Mágocs mezővárosában az urodalmi tisztartói hivatalban, reggeli 9 órakor tartandó árverés utján több királyi haszonvétel három egymásután következő esztendőre, jelesen pedig 1835diki novemb. 1ő napjától kezdvén, 1838diki october utóljaig haszonbérbe fog adatni.

1ör A' bérlő tulajdon szeszes italainak, u. m. a' bor, pálinka, és sernek szabad kimérése, vala-

mint az urbéri üstpénz szedés Mágocson, Nagy-Hajmáson, Harczon, és Jenőn; melly utóbbi helyen a' palinká-égetés is hozzá járuland.

2or A' Mágocsi, Nagy-Hajmási, és Harczi uradalmi pálinkaházakban a' pálinka-égetés, ennek a-prodonként kiméretése joga nélkül.

3or Nagy-Hajmáson a' husvágás jog, lakház nélkül.

4er Mágocsi, és Nagy-Hajmási határban a' tilos vadászat.

5ör A' Kapos vizi halászat.

Ezen alkalommal hasonlón bérbe adatnak:

6or Mágocsi határban az ugynevezett Kőhidi csárda.

7er A' Nagy-Hajmási Góré-Csárda, és

8or A' Jenői Svaiczer-Csárda.

Melly árverésre a' bérleni szándékózók, az izraëlitákat is hozzá értve, a' fönirtt napon, és helyen szokott bánatpénzzel ellátva, illedően meghivatnak. Mágocs junius 10. 1835. 3)

HÁZ-ELADÁS. Folyó 1835 eszt. julius 20kán t. Komárom vmegyében fekvő Tata mezővárosban Otzela János posztósnak Tóvárosi háza köz árverés utján a' Törvényhatóság által tüsténti kész pénz fizetés mellett el fog adatni; az azt meg venni kivánók tehát a' fenemlitett napra Tatába ezennel meghivatnak.

---

3) Gulya-licitatio.

T. Heves vgyében a' Tisza keleti partján levő Tisza-Abádi uradalomhoz tartozó Tomaji pusztán, különös szép gulyabeli tehenek, üszők, és borjuk, számszerint mintegy 97 darab, minekutána a' múlt télen a' legnagyobb marhadögön már átmentek volna, e' f. évi julius 6kán a' legjobb legelőrül licitátio utján eladandók. A' venni szándékozók tehát a' megirt napra ezennel Tisza-Abádra, m. b. Orczy László ő nga uradalmi kanczellariájába, meghivatnak. 3)

Dolinszky György
Tiszttartó.

---

3) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik hogy folyó évi junius 23ik napján Apátfalva helységében a' kir. kamarai kasznári épületben tartandó nyilvános árverés utján az Apátfalvi uradalmi pinczében találtató 1150. akó Kovaszinczi, és Kuvini múlt év termési bor; nem különben julius 3án Magyar-Pécska mezővárosában a' kir. kamarai tiszttartói épületben tartandó árverés útján 1181 akó ugyan aféle bor kisebb és nagyobb mennyiségben eladatni fog. — Melly árverésre a' venni szándékozok elegendő bánatpénzzel ellátva a' szokott reggeli órákban megjelenni hivatalosak. Budán junius 4én 1835. 3)

---

3) A' budai várdiszpiaczon 112 számu ház 2ik emeletében egy, tizenegy utczai 's udvari szobábul álló lak, mellyhez tartozik konyha, éléskamra, pincze, fásbolt, padlás, öt lóra istálló és kocsiszin naponként kibérelhető. Közelebb tudomást vehetni a' hazmesternél. 3)

---

3) ARVERÉSI JELENTÉS. M. Gróf Károlyi István úrnak Pesthez $\frac{3}{4}$. órányira, a' váczi országútban fekvő Kápósztás-megyeri pusztai majorjában 15. darab különféle korú és nemű eredeti, veres tarka, schveiczi marha fog a' f. e. junius 30ik napján délelőtti órákban tartandó közönséges árverés utjan készpénz fizetés mellett eladatni. — 3)

---

3) Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60dik szám alatt levő, úgy nevezett Paschgall-majornak, hozzá tartozó öszvesen 9481. □ ölből álló kerti telekkel együtt árverés utján leendő eladatása, melly közbejött akadályoknál fogva f. e. aprilis 27kén nem eszközöltethetett, az illető tulajdonos örökösek saját kivánságára, f. e. junius 30kán reggeli 10 órakor, a' fenemlitett hivatalban fog véghez menni, hol is a' venni kivánók az eladás föltételei iránt bővebb értesitést előre vehetnek. 3)

---

2) HIRDETÉS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendeléséből ezennel köz hírré tétetik: hogy folyó junius 27én a' Budaörsi uradalmi pinczében 500 akó ó — 600 akó új fejér, és 500 akó uj veres bor; — ugyan azon hónap 30án pedig az Ó Budai uradalmi pinczében 1000 akó új fejér bor edény nélkül a' szokott reggeli órákban árverés útján azonnal való készpénzbeli fizetés mellett eladatni fog. Budán junius 13án 1835. 3)

---

2) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kamarai tisztartósághoz tartozó alább megnevezett, 's e' folyó évi november 1ő napjától számitandó három évre haszonbérbe kiadandó haszonvételek iránt ujonni árverés, nevezetesen pedig folyó évi julius 3án ns. Arad vmegyében keblezett Magyar-Pécska mezővárosában, ugyan a' Pécskai kir. kamarai tisztartóság tiszti irószobájában reggeli 9. órakor fog tartatni; és pedig

1ör A' Magyar és Rácz-Pécskai, Szemlaki, Sajtényi, Palotai, Csanádi, Battonyai, és Pereghi mészárszékek tekintetében.

2or Magyar- és Rácz-Pécskai, valamint a' Szemlaki határokban gyakorlandó vadászat iránt.

3or Magyar-Pécska és Nagylak mezővárosokban használandó vásári jövedelmek iránt.

Kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvük vagyon, azok a' fen kitett helyen, és napon tartando nyilvános árverésre szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 13án 1835. 3)

---

3) KIADANDÓ SZÁLLÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány-utczában 372 sz. alatt, a' Postasíp szomszédságában levő házában egy 11 szobábul álló szállás az 1ő emeletben utczára, konyhával, élés- és fakamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval és szekérszinnel, jövő sz. Jakab napjára kiadandó. Bővebb tudósitást a' házmesternél vehetni. Pest junius 12. 1835. 3)

---

3) HIRDETÉS. Az egyházi értékhöz tartozó mélt. Vaiszlói uradalom részéről köz hirül adatik: hogy f. eszt. julius 27ikén, Vaiszló mvárosában a' tiszttartói hivatal épületében reggeli 10 órakor tartandó nyilványos árverés utján, a' Hidvégi határban fekvő 's ugynevezett Kőfokai malom, f. eszt. nov.

1sőjétül kezdve 3 egymásutánni esztendőre a' többet-igérőnek bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 15 ezüst ft. bánatpénzzel ellátva, ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit árverés előtt is megtekinthetni Vaiszlón a' tiszttartói irószobában. Költ Vaiszlón majus 20. 1835. 3)

az uradalmi tisztség által.

Épen most érkezett-meg Pestre Könyváros Ifj. Kilián Györgyhöz e' munka:

VÁZOLATOK.

Irta

Jósika Miklós.

8-ad rét, csinos papir. és boritékban, ára 1. f. 10 xr.

Ugyan nála szerezhető:

Irány irta Jósika Miklós, ára velinpap. 2 f. f. nyomtató pap. 1 f. 40. és 1 f. 20. kr.

Útazás Észak Amerikában. Bölöni Farkas Sándor által 2dik kiadás kemény köt. 2 f.

Bévezetés a' Világ' Föld' és Státusok' esmeretébe Brassai Sámuel által ára 48 kr.

Sylloge tractatuum aliorum queactorum publicorum historiam et argumenta b. diplomatis Leopoldini, etc. Edidit Carolus Szász 2 f. 6. kr.

---

9) Vogel S. A. butor-gyárnok Pesten

tisztelettel jelenti: hogy raktárában folyvást elégséges számu mind közönséges, mind középszerü mind valogatott minőségü butorok készen találtatnak sima vagy mahagonival béeresztett cseresznye-, továbbá feketére itatott, vagy vereses akár természetes fényesitett diófából és goth izlés szerint béeresztve, valamint más igen csinos munkáju szobakészületeket mahagoni, juhar, és körösgyökérből, e' két utóbbi féléket mahagoni foglalékban. Találni nála lüstereket és tükröket tetszés szerinti nagyságban és fényre simás vagy aranyozott rámákban. Készséggel fölvállal bármi rendelés szerint megkészitésre nevezetesebb butorozásokat, valamint mindenféle parquetteket, 's ha illyesek készen nem találkoznának, arrul legnagyobb készséggel gondoskodni fog; — továbbá ablak — ágyhajlék (Alcoven) kárpitozásokat, nem különben ágyboritékokat akár rajz után, akár már kész mustrák szerint választhatni vagy megrendelhetni. Az idő körülményeihez mérsékelt jutalmas árak mellett, készitvényeinek kedvező kapósságát, 's tisztelt Vásárlóinak teljes megelégülését reményli. Raktára Pesten a' Dorottya-utcza szögletén saját házában 16 sz. alatt. 9)

---

3) JELENTÉS. Ő excja gr. Szirmay Anna, özvegy gr. Csáky Emánuelné asszonynak és örökösinek t. Szepes vmegyében fekvő jószágaiban f. eszt. julius 7ikén Hatkócz várában két major négy hozzá tartozó helységgel, nem különben egy fürdő, minden gazdasági haszonvétellel és szükséges épülettekkel, jövő 1836 januar 16ikától kezdve 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adandó. A' szerződési föltételeket megtekinthetni Hatkóczon az uradalmi tisztségnél. 3)

---

3) HIRDETMÉNY. Nagyméltóságu m. királyi Helytartó-tanácsnak folyó évi april 28ik napján 12533 szám alatt költ, kegyes rendeléséből, Pécsvárad uradalomhoz tartozó Vörsöndi tisztség részérül hirül adatik: hogy ugyan a' Versendi tiszti kerületben levő uradalomi hat korcsma, mellyek közt a' Vörsöndi dalomhoz tartozó Vörsöndi tisztség részérül közhirül Szaiki és Szederkényi mészárszékkel, nem különben korcsma-épület nélkül való — Kis-Nyáradi, Liptódi, Márázi és Kemendi helységekben, az árendás tulajdon szeszes italainak kimérése, pálinka-főzéssel, és a' jobbágyoktul a' pálinkafőző kazánoktul járó urbérnek bévételével Vörsönden a' tiszti kanczelláriában jövő julius 20ikán délelőtt — 8 órakor tartandó árverés által 1835 novemb. 1sőjétül egymásután következendő három — esztendőre, fentartván a' felsőségnek helybenhagyását haszonbérbe fognak adatni, azon megjegyzéssel, hogy a' bérlők árverés alkalommal az arendának tizedrészét bénatpénzzül letenni köteleztetnek, melly bérléshez izraeliták is járulhatnak ugy, hogy az uradalomi korcsmákban keresztény vallásu korcsmárosakat tartani köteleztetnek. A' többi föltételeket a' Vörsöndi tiszttartói hivatalnál mindenki előre is megtudhatja. Vörsöndön junius 2ikán 1835. 3)

ÁRVERÉSI HIRADÁS. Nagymélt. Monyorókeréki Gróf Erdődy György O exja Ónodi urodalma részérül köz hirré tétetik, hogy ugyan ezen urodalomhoz tartozó, a' Tisza, Hernád, és Sajó folyók kőzt tek. ns. Zemplén és Borsod vármegyékben fekvő helységekben e' kiralyi használatok. u. m. korcsmák, vendégfogadók, mészárszékek, magában Ónod mezővárosában esztendőnként tartatni szokott 5 országos vásár jövedelme, az emlitett folyókban a' halászat, mellyek közül legnevezetesb a' kesznyétemi, a' Tiszán túl a' Morotva vizében levő halászat tóvábbá néhány lakóházak, némelly darab rétek, és szántóföldek e'f. eszt. augustus 17kén reggeli órákban, Ónod mezővárosában, nem messze Miskolcz priv. mezővárosától t. n. Borsod varmegyében, közönséges árverés utján három egymásután következő esztendőre: u. m. 1836diki januarius 1sőjétül 1838k esztendő utóljáig, a' többet igéröknek haszonbérbe adatnak. — A' bérleni kivánok tehát a' rendelt helyre és időre megjelenni, és az illy árveréshez szükséges bánatpénzzel fölkészülve, tisztelettel meghivatnak. — A' többi föltételeket az árverés alkalmával tudhatni meg Ónod mezővárosában a' tiszttartó hivatal irószobajában. Ónod junius 1ójen 1835.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius 21kén	7	láb.	5	hüv.	0 von.
„ 22kén	7	„	3	„	6 „
„ 23kán	7	„	1	„	6 „
„ 24kén	6	„	11	„	3 „

Eggenberger József
Könyvárosnál

Pesten a' Barátok-piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának általellenében sok más uj könyvön kivül következendők is jelentek meg:

(Árok pengő pénzben.)

Sárvári felső-vidéki Gróf Széchenyi István arczképe, készitette és kőre metszette Schöfft arczképfestő, nyomtatta Schmid . . . . . 2 fl. — —

A' Buda 's Pest közt épittetni javalt állandó hid tárgyában Pestre kiküldetett országos választottság Jelentése, folio, Pozsony 1835 fűzve 1 fl. — —

Schoepf Aug. „Orvosi Rendszerek — Gyógymódok 's némelly rokon tárgyákrol 8rét Pest 1835 boritékba kötve . . . . . — 48 kr.

Richter A. F. „Der vollständige schnelle Ungar oder theoretisch-praktische und leichtfassliche Anweisung durch Selbstunterricht auf die einzig und möglichst geschwindeste Art in einem äuserst kurzen Zeitraume richtig ungarisch lesen, schreiben und sprechen zu lernen" 12mo Wien 1835 fűzve . . . . . 1 fl. — —

---

1) Egy jó készületü 's folyamatban levő gyógyszertár eladó. Közelebb tudósitást vehetni iránta Tschögl Gáspár fűszerkereskedésében Pesten a' váczi-utczában. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy 1835ik esztendei julius 20án az Ó-Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában tartandó nyilvános árverés útján az alább megjegyzett királyi haszonvételek folyó 1835ik esztendei november 1től kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fognak, nevezetesen:

a) Az Ó Budai mezővároshoz közel levő kétkerekü úgy nevezett Krempl-malom, a' hozzá tartozó 14 holdnyi réttel, és házi kerttel;

b) A' Szent-Endrei út mellett levő egykerekü úgy nevezett Éliás-malom, a' hozzá tartozó 4 ¼ holdnyi két szantóförddel, és két holdnyi réttel.

Mind a' két malom leginkább azon jelességnél fogva ajánlható, hogy hajtó vizök melegsége, 's a' két fővároshoz közel létök miatt egész télen át őrölhetni rajtok;

c) Az Ó Buda mellett levő uradalmi nagy dunaszigetben 141 hold szántóföldek, 's rétek.

d) A' Zsámbéki uradalmi vendégfogadó a' hozzá tartozó 38 ⅛ holdnyi szántóförddel.

e) A' Perbáli uradalmi vendégfogadó, és mészárszék a' hozzá tartozó 40 ⅜ holdnyi szantóförddel, 6 ⅞ holdnyi réttel, és ⅝ holdnyi káposzta-és-kender förddel.

f) A'Perbáli uradalmi kétkerekü malom, a' hozzá tartozó 5 ⅜ holdnyi szántóförddel, ⅙ holdnyi kenderförddel, és házi kerttel.

g) A' Monostori szigetben a' Szent-Endrei dunarév közelében levő korcsma a' hozzá tartozó 6 ⅝ holdnyi szántóförddel, és házi kerttel.

h) A' Vissegrádi határban találkozó úti kövezetre alkalmazható kövek szedhetése, és elhordathatása.

A' bérleni szándékozók a' fen kijegyzett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel, cautioval, és rendszerint megkivánt minéműségekkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérleti föltételeket az illető nyilvános árverés előtt is megtudhatni a' fenemlitett kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában. Az árverés bevégezte után semminemü ajánlat sem fogadtatik el.

Budán junius 22én 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamara részéről köz hirré tétetik: hogy nemes Torontál vármegyében helyzett szabados Nagy-Becskerek kamarai mezővárosban a' bormérési és serfőzési jog, az ehez megkivántató eszközökkel, bőven ellátott épületekkel és 114 ⅛ hold szántó, 's kaszálóképen használható förddel együtt e' f. eszt. augustus' 4én és pedig e' f. eszt. november 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre felsőbb helyről következendő helybenhagyás mellett haszonbérbe adatni fog. A' bérleni szándékozók tehát 330. pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve a' fen nevezett helyen és napon a' mezővárosi tanácsházba reggeli 9 órára ezennel meghivatnak. — A' bérleti föltételek pedig előre is láthatók ugyan ott. — Budán junius 20án 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymlgú magyar kir. udvari kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik, kogy tek. Nográd vrmgyében keblezett Vanyarcz helység határában találtató előbbnéhai Bubenka Illyés által zálogképen 1900 v. forinton szerzett, 's birt, most pedig ugyanazon czim mellett a' királyi Fiscus birtokában levő, 's jelenleg egy kertnek használt belső telekből, — 29. pozs. mérős szántóföldekből, egy — két szekér szénát, és sarjut termő rétbül, 's négy darab hetes dézma alá tartozó szőlőbül álló részjószág e' f. 1835. october 1sőjétől ugyanazon czimmel, és joggal, mellyel azt a' királyi Fiscus birja, 's birhatná, az ezen részjószágon fekvő 1900. váltó forintnak egyszerre, vagy a' körülményekhez képest részenkinti lefizetése mellett, eladatni fog. A' többi illető föltételeket Vadkerten Nográd vgyében a' kir. Fiscus Nográd vgyebeli hites ügyvédjénél Toth-Sooki Sooky Gábor urnál a' fent kitett idő előtt is bővebben megérthetni. Budán junius 19. 1835 3)

---

1) BOROKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magy. kir Helytartó-tanácsnak kegyes helybenhagyása mellett, az egyházi értékhöz tartozó, 's tek Hont vmegyében keblezett Börzsönnyel határos és a' Dunaparttól csak 1 órányira eső Maria-Nostre jószágon, f. eszt. julius 27ikén ott helyben tartandó nyilványos árverés utján az urodalmi borokbul, hordó nélkül eladó lesz: az 1832iki termésből 56 akó; — 1833ikibol 85 akó, és 1834ikiből 489 akó fejér bor. A' hordók közt mellyekben e' borok tartatnak a' legnagyobbak 12, a' legkisebbek 5 akósak. Az

eladás hordó számra részenként is történhetik. Árverés végeztével az eladás fensőbb helyben hagyás alá fog terjesztetni. Költ Maria-Nostrén junius 24. 1835. 3)

R. P. számtartó.

---

1) HIRDETMÉNY. Mélt. báró Haruckerr nemzetség részéről e' f. 1835 aug. 3án Szarvas mezővárosában mélt. gróf Bolza József ur gazdasági irószobájában, szokott reggeli órákban, a' Csorvási, és Kis-Apáczai közös puszták árverés utján, 1835 septemb. 29töl kezdve, 1841ki sep. 29ig 6 esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' Csorvási puszta fekszik ns. Békés vgyben, 's tészen öszvesen 1100 négyszeg öllel számitva 4705 holdat; a' Kis-Apáczai puszta pedig ns Csanád vgyében, és tészen szinte öszvesen 1100 négyszeg öllel számitva 2910 holdat. **Mind az egyik, mind a' másik puszta, különösen egy tagban, vagy pedig a' haszonbérbe vevők kivánsága szerint több kisebb darabban is ki fognak adatni.** 3)

---

1) BOR-ELADÁS. F. eszt. julius 23ikán tartandó árverés alkalmával a' Taksonyi urodalomban 317 akó vörös uj bor; — tek. Esztergam vmegyében helyezett Csolnoki uradalomban julius 31ikén 649 akó fejér, 66 akó vörös ó bor, 678 akó fejér, 183 akó vörös, 1834iki; — Maróthi urodalomban augusztus 1ő napján 322 akó ó vörös, 184 akó fejér, és 414 akó vörös 1834iki bor a' legtöbbet igéróknek eladatni fog. Nem különben a' Maróthi uradalomban a' kereskedési bolt, halászat, és Szentkereszti, Szentlászlói, és Szentléleki mészárszék novemb. 1sőjétől fogva 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. Mind venni mind pedig a' bérleni kivánók szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. 3)

---

2) Nemzeti Divatujság

e' czim alatt

„RAJZOLATOK"

E' divatujság legfinomabb angol velinen divatképekkel és nemzeti-képtárral julius' 1sőjétől kezdve, jövő félesztendőre is postán küldve ára csak 5. pengő forint leszen, helyben boritéktalanul 4 p. f., boritékban 4 f. 24 kr. pengő.

Juliusi 1ső számával e' divatujságnak gróf Széchenyi István ur' arczképe fog megjelenni.

Előfizethetni a' szerkesztőségnél Dorottya-utczában 11-d. sz. a., t. Czigler ur' házában; egyebütt minden cs. k. Posta-hivatalnál

Pest, junius' 20-d. 1835. 3)

Szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

---

2) HIRDETÉS. Az egyházi értékhez, tartozó t. Baranya Vármegyében keblezett Mágocsi Királyi uradalom részéről folyó évi julius 29kén Mágocs mezővárosában az urodalmi tisztartói hivatalban, reggeli 9 órakor tartandó árverés utján több királyi haszonvétel három egymásután következő esztendőre, jelesen pedig 1835diki novemb. 1ő napjától kezdvén, 1838diki october utóljaig haszonbérbe fog adatni.

1ör A' bérlő tulajdon szeszes italainak, u. m. a' bor, pálinka, és sernek szabad kimérése, valamint az urbéri üstpénz szedés Mágocson, Nagy-Hajmáson, Harczon, és Jenőn; melly utóbbi helyen a' palinká-égetés is hozzá járuland.

2or A' Mágocsi, Nagy-Hajmási, és Harczi uradalmi pálinkaházakban a' pálinka égetés, ennek apródonként kiméretése joga nélkül.

3or Nagy-Hajmáson a' husvágás jog, lakház nélkül.

4er Mágocsi, és Nagy-Hajmási határban a' tilos vadászat.

5ör A' Kapos vizi halászat.

Ezen alkalommal hasonlón bérbe adatnak:

6or Mágocsi határban az ugynevezett Kőhidi csárda.

7er A' Nagy-Hajmási Góré-Csárda, és

8or A' Jenői Svaiczer-Csárda.

Melly árverésre a' bérleni szándékózók, az izraëlitákat is hozzá értve, a' fönirtt napon, és helyen szokott bánatpénzzel ellátva, illedően meghivatnak. Mágocs junius 10. 1835. 3)

Beimel Józsefnél

megjelent:

Pesti Nevendék Papság magyar Iskolájának másod évi Munkálatjai 8rét kötve . 40 kr. ezüst.

Valkó B. L. Közöns. Számtan. 8rét köt. 24 kr. ezüst.

---

3) HIRADÁS. A' nagym. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kamarai tisztartósághoz tartozó alább megnevezett, 's e' folyó évi november 1ő napjától számítandó három évre haszonbérbe kiadandó haszonvételek iránt ujonni árverés. nevezetesen pedig folyó évi julius 3án ns. Arad vmegyében keblezett Magyar-Pécska mezővárosában, ugyan a' Pécskai kir. kamarai tisztartóság tiszti irószobájában reggeli 9. órakor fog tartatni; és pedig

1ör A' Magyar és Rácz-Pécskai, Szemlaki, Sajténvi, Palotai, Csanádi, Battonyai, és Pereghi mészárszékek tekintetében.

2or Magyar- és Rácz-Pécskai, valamint a' Szemlaki határokban gyakorlandó vadászat iránt.

3or Magyar-Pécska és Nagylak mezővárosokban használandó vásári jövedelmek iránt.

Kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvük vagyon, azok a' fen kitett helyen, és napon tartandó nyilvános árverésre szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 13án 1835. 3)

Dunavíz-állás e' budai vízmérték szerint:

Junius 25kén 6 láb. 10 hüv. 9 von.
„ 26kán 6 „ 10 „ 9 „
„ 27kén 6 „ 7 „ 6 „

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

Minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' julius 1sőjén beállandó 2dik félévre 's az ezzel járó előfizetésdíjra, mellyet kivált nyáron Pestre minden tájról érkező számos alkalom által legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért szorgalmazza minélelőbb felküldetni kérelmünk, hogy a' borítékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. — Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — borítéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben borítékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — borítéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; minél a' mi nagyrétű, velinszövetű 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem is kivánhatni. — Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömest kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerű világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's a' mi lapjaink belső tartalmát illeti, önérzeti szerénységgel azt is érintenünk, hogy mint eddig, úgy ezentul is buzogva buzgandunk, habár kis vázlatban 's töredékben is, adni mindent, mindent, mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, oktató; belföldileg pedig, a' mi köz érdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval józan és boldogító müveltségben nyugati nagy nemzetekhez kalauzoló magasulhatásunkra nézve. Világunk minden viszonyaiban még a' béke ölén szenderegtében is változékony alakú 's így valódi örök Proteus és Prometheus, hol Berzsenyiként egymást váltja örök romolás 's teremtés, 's így változási történeteinek minden oldalu ismeretében szakadatlan tisztünk előhaladni, ha csak veszteg nem akarunk tespedni, minek természetesen legolcsóbb 's gyorsabb apostoli a' hirlapok 's folyóirások 's ezek közt Jelenkorunk is Társalkodóslul.

Jelenkorunkat augustus Társalkodónkat julius elejétől egészen uj öntetű 's könnyű olvasatú Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk 's valamennyit az ideihez hasonló rétben (formatumban) 's egyenlő papiroson. — Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást v. hirdetést ezentul is biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasíttatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne ötet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságborítékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési díjt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál. Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre, azután pedig más helyre ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt hellyben intéztethessék az elküldés, mivel tapasztalásnál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szövetkezik. — Rekesztékül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeik vagy más becses közleményeikkel gyarapítani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

a' JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

2) Nemzeti Divatujság
e' czim alatt

„RAJZOLATOK"

E' divatujság legfinomabb angol velinen divatképekkel és nemzeti-képtárral julius' 1sőjétől kezdve, jövő félesztendőre is postán küldve ára csak 5. pengő forint leszen, helyben boritéktalanul 4 p. f., boritékban 4 f. 24 kr. pengő.

Juliusi 1ső számával e' divatujságnak gróf Széchenyi István ur' arczképe fog megjelenni.

Előfizethetni a' szerkesztőségnél Dorottya-utczában 11-d. sz. a., t. Czigler ur' házában; egyebütt minden cs. k. Posta-hivatalnál

Pest, junius' 20-d. 1835. 3)

Szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Jövő hétfőn, u. m. jul. 6ikán 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni órákban Pesten az ujvilág utczában 551ik szám alatt, néhai kir. tábl. ügyész Désy István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak, nevezetesen, házi bútorok, üvegekbe lehuzott tokaji aszuszőlő- 's egyéb közönséges asztali borok, üres hordók, egy félfedelü hintó, néhány száz hradeki vastagabb 's vékonyabb fenyü deszka (mellyek már 2½ év óta födél alatt tartattak 's az emlitett hagyományhoz tartozó kertben, a' József városi úgy nevezett Serfőző utczában előbb is megtekinthetők) 's több eféle, készpénzbeli fizetésért, nyilványos árverés utján a' legtöbbet igérőknek el fognak adatni. 2)

BOR-ELADÁSI HIRDETÉS. Tek. ns Tolna's Baranya vármegyében az ugy nevezett Pécsváradi kerületben keblezett egyházi, és oskolai alap javakhoz tartozó alább nevezett uradalmakban a' vevők kivánsága szerént hordónként, avagy nagyobb mennyiségben, de még is hordó nélkül árverés által fognak eladatni, 's kész pénzfizetésért azonnal kiadatni:

Szekszárdon e' f. eszt. julius 15én az ugy nevezett Palánki pinczében 2145¾ akó vörös bor 1834ki eszt. termésbül.

Bozsokon e' f. eszt. julius 20án 129 akó fejér 1700 akó vörös bor 1831 1832 1833 eszt. termésbül 3156 akó fejér, és 1923. akó vörös bor 1834 eszt. termésbül'

Versenden és Babarczon e' f. eszt. julius 22én 708¾ akó fejér 2990 akó vörös bor 1828 1829 1830 1831 1831 1833 eszt. termésbül.

Pécsváradján avagy Szilágyon e' f. eszt. julius 24én 1544 akó fejér 4872 akó vörös bor 1834 eszt. termésbül.

Mágocson és pedig Jenőn f. eszt. julius 28án Mágocson e' f. eszt. julius 30án és Harczon e' f. eszt. julius 31én öszvesen 667 akó vörös Bor 1831 1832 1833 eszt termésbül 74 akó feher, és 1977 akó vörös bor 1834ik eszt. termésbül. — Ezen borokat megvenni szándékozók tehát illendően kéretnek ne terheltessenek a' rendelt helyre, és napra szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni.

Ezenkivül közhirré tétetik, hogy a' fen nevezett Uradalmakban a' feljebb kitett bor-mennyiségen kivül még sok ezer akó fehér, és vörös eladó bor fekszik, mellyek iránt az azokat venni szándékozók a' pécsváradi h. Praefectussal felsőbb helybenhagyás reménysége alatt minden órában szerződésre léphetnek. Költ Pécsváradján 1835ik junius 24én 3)

Bakos Károly
számtartó Dunaföldváron.

---

1) SERHÁZ-KIBÉRLÉS. T. Sz. Fejér vármegyében kebelezett Adony mvárosában levő serház, minden jó karban találtató eszközeivel 's haszonvételeivel, nevezetesen serfőzési és mérési joggal, 10 kaszás réttel, 's 10 hold szántóföldel jövő november 1ső napjától kezdve, három következő esztendőre bérbe fog kiadatni. — Az arenda mennyiségéhez szabott bánatpénzzel ellátott bérlők a' kötés tartalma és szerződés iránt, a' helybeli tiszttartói hivatalhoz utasittatnak. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy az esztergami érsekségben, jelesen pedig Pozsonyban az uradalmi pinczéknél jövő julius 14én és reá következő napokban 2447 akó ó, és 1878 akó uj borok; Esztergamban julius 21én és utána való napokban 2682 akó ó, és 2318 akó uj borok; nem különben a' Guttai uradalomhoz tartozó, és Komárom vármegyében közel Tatához helyhezett Mocsa helységben julius 28án 300 akó ó és 356 akó uj borok szokott reggeli órákban tartandó nyilványos árverés utján, nagyobb vagy kisebb mennyiségben hordók nélkül a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 26án 1835. 3)

---

1) HIRDETMÉNY. A' nagymlgú magyar kir. udvari kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik, hogy tek. Nográd vrmgyében keblezett Vanyarcz helység határában találtató előbbnéhai Bubenka Illyés által zálogképen 1900 v. forinton szerzett, 's birt, most pedig ugyanazon czim mellett a' királyi Fiscus birtokában levő, 's jelenleg egy kertnek használt belső telekből, — 29. pozs. mérős szántóföldekből, egy — két szekér szénát, és sarjut termő rétbül, 's négy darab hetes dézma alá tartozó szőlőbül álló részjószág e' f. 1835. october 1sőjétől ugyanazon czimmel, és joggal, mellyel azt a' királyi Fiscus birja, 's birhatná, az ezen részjoszágon fekvő 1900. váltó forintnak egyszerre, vagy a' körülményekhez képest részenkénti lefizetése mellett, eladatni fog. A' többi illető föltételeket Vadkerten Nógrád vgyében a' kir. Fiscus Nógrád vgyebeli hites ügyvédjénél Toth-Sooki Sooky Gábor urnál a' fent kitett idő előtt is bővebben megérthetni. Budán junius 19. 1835. 3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Junius 28kán 6 láb. 7 hüv. 3 von.
„ 29kén 6 „ 8 „ 0 „
„ 30kán 6 „ 11 „ 0 „

[1]

Előfizetési megnyitás.

Az

egész világ

300 legszebb és legjelesb nézetei

Leírással.

MEYER UNIVERSUMA.

Első évfolyamat.

Meyer universumának első kötete 's évfolyamata be van végezve. — Német nyelven hat kiadást ére már, kettőt lenyel nyelven; átfordittaték francziára, holland és svéd nyelvre; Éjszak-Amerikában két forditás jelent meg 's a' franczia utánnyomaték; áttételök dán, olasz és spanyol nyelvre épen most kezdeték; sokféle utánozások tétettek Angol, Franczia 's Németországban: mind ez összevéve olly sükert ada a' vállalatnak, melly a' világon párját keresi. A' kiadó távol van attul, hogy ezen részvételt tehetségeinek tulajdonítsa, de hiszi, hogy a' munkájában rejtezkedő lélek, jó szellem, 's a' mivelődés barátja örülhet az Universum elterjedésének a' világ kerekségén. — A' magyar fordító iparkodandik Meyer szellemét körülményeinkhez alkalmaztatva minél hívebben adni, 's azon meggyőződési örömmel kecsegteti magát, hogy nem csekély szolgálatot tesz a' kiadóval együtt nemzetének Meyer Universuma közrebocsátása által.

Mind,

kik ezen legszebb, legkedveltebb, mulattatóbb és olcsóbb aczélmetszetes munkát

még nem birják,

az első év füzeteire

aláirhatják magokat.

Ára változatlanul 22 pengő krajczár marad füzetének. — A' füzetek hónaponként jelenendnek meg pontosan, és pedig a' posták által fognak szétküldetni. A' nagyban-rendelőknek ingyen ajánljuk a' 11-dik példányt.

A' művészeti fölülmulhatlan elkészítésrül, — az aczélmetszések magas mívbecsérül tanúk lehetnek az ide mellékelt 's minden postahivatalnál és könyvárosnál megnézhető próbalapok.

Ezen szép munka

posta által is járathatik. Az előfizetési ár a' cs kir postahivataloknál 5 for. 36 pengő krajcz. egy évre, az az 12 füzetre; és fél évre 2 for. 48 pengő krajcz.

Pest, Juliusban 1835.

Ifjabb **KILIAN GYÖRGY**,
könyváros. [2]

A' FILLÉRTÁR'

második évfolyamának első fele végéhez közeledvén, illendően felszóllítatnak a' tt. Előfizetők, hogy a' második félévre, melly augustus' elején a' 27dik számmal kezdődik, és december' végén az 52dik számmal be fog rekesztetni, szándekjokat minél előbb nyilatkoztatni meltóztassanak. Az első félé i példány is 3 p. fton, valamint az első évi folyamat is 5 p. fton a' kiadóságnál megszerezhetők.

[1] A' magyar k. udvari kincstár rendelésénél fogva jelentetik hogy szabad k. bánya Nagybánya városhoz tartozó némelly javak u. m a' Felső-Ferneczely vendégfogadó, valamint az ottani malom és mészárszek e' folyo év augustus 1sőjén tartandó nyilvános árverés által november 1sőjétől kezdve 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe adatnak. — Melly árverésre fen emlitett napon a' bérbe venni kivánók ezennel meghivatnak. Budan junius 28kan 1835. [3]

[1] **Eredeti merino-kosok**

a' pesti Jánosfővételi vásár alkalmával, és pedig augusz. 14kétül kezdve naponkint reggeli 9 órától délutáni 5 óráig megtekinthetők 's magokon az állatokon följegyzett szabott áron megvehetők lesznek a' bálvány-utczában 250 számu Zöls-házban, hol eziránt előre is értekezhetni a' 2ik emeletben a' fölépcsőnél első ajtó jobbra.

Ezen kosok ama, mind kiadott gazdasági könyveiről mind juhtenyésztésről egyiránt hires Elsner gazdasági-tanácsnok ur törzsöknyájából valók, és nálam már 2 esztendőt, pedig sulyos időjárásbelit töltöttek ki, következőleg mint az itteni éghajlatot legelést és bánásmódot megszokottak 's mintegy azokhoz edzettek, legjobban ajánlhatók. — Nyirés előtt ezen juhok egyik igen alapos ismeretü honi juhtenyésztőnk által megvizsgáltatván, a' jó mennyiségből csak 40 darab választatott ki, szakaszokra osztatott, és árok következőleg határoztatott meg:

Kitünő jelesek külön alku szerint,
1ő osztálybeliek 50 pengő fr.
2ik — 20 — fr.

Mellyel ajánlom jövendőbeli ivadékát is ugyanezen nyájamnak, mellyet megtekinthetni 's belőle szerezhetni Nyitra vmegyében Cseite (Tachtitz) mváros elején, a' Nagy-Szombatbul Trencsénybe vivő országuton Vág-Ujhelytöl félórányival innen.

Roditzky Adolf
Gróf Forgácsék Malomszegi pusztájoknak haszonbérlője. [2]

---

[1] Gróf Csáky Antal Bruno urnak ns. Bihar vmegyében keblező Sitér, Sitérvölgye, Borzik és Nagy-Tótfalu helységekből álló urodalma, melly Nagy-Váradtól csak 2 óra, Debreczentől pedig 6 óra járásnyira, és sok tekintetben ajánlatos vidéken fekszik, minden megkivántató gazdasági, nagyobb részint uj épületeivel, u. m. magtárral, minden szükséges szerekkel ellátott nagy borházzal és pinczével, széles terjedelmü szőleivel, több ezer holdból álló erdeivel, rétjeivel, jobbágyi marhás és gyalog szolgálatival, sertés és juhnyájakból, marha-gulyából, igás marhákból, több száz cseber borból 's a' t. álló fundus instructusával, e' f. 1835 sz. Mihály napjától kezdve 8 vagy 10 esztendőre, vagy e' f. eszt. septemb. 21ikén tartandó nyilványos árverés, vagy magányos szabad szerződés utján is haszonbérbe adatik. Bérbe venni szándékozók a' haszonbérlés föltételeit megtudhatják t. Boros Lajos urtól, tek. Bihar vmegye ügyvédjétől Nagy-Váradon. — Sitér junius 20. 1835. [3]

---

[1] Egy 40 esztendős, a' juhtenyésztésben tapasztalt mezei gazda, ki F. Ausztria, Morva, Porosz és Szilézia nevezetesb juhtenyésztő majorságit összejárván, a' himlő-oltás, gyapju-elkülönzés, rüh —, vagy kosz-elháritás, körömfájás, abból származható sántaság-gyógyitás 's a' juhoknak számosb esztendőkig megtartásuk körül, bő tapasztalást 's tudományt szerzett magának, a' tt. Magyar-Haza uraságinak hiv szolgálatját ajánlja. Bővebb tudósitást vehetni Borsos Márton h. ügyvéd urnál a' magyar-utczában 518 sz. alatt. [3]

---

[1] A' k. oskolai alaphoz tartozó Vörösberényi Uradalom pinczéjében f. e. aug 10kén 2500. akó fejér uj, és 750. akó fejér ó bor árverés utján hordó nélkül eladandó. A' venni szándékozók, foglalóval felkészülve a' kitett napra, és helyre hivatalosak. [3]

---

[2] BOROKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magy. kir. Helytartó-tanacsnak kegyes helybenhagyása mellett, az egyházi értékhöz tartozó, 's tek. Hont vmegyében keblezett Börzsönnyel határos és a' Dunaparttól csak 1 órányira eső Maria-Nostre jószágon, f. eszt. julius 27ikén ott helyben tartandó nyilványos árverés utján az urodalmi borokbul, hordó nélkül eladó lesz: az 1832iki termésből 56 akó; — 1833ikibol 85 akó, és 1834ikiből 489 akó fejér bor. A' hordók közt mellyekben e' borok tartatnak a' legnagyobbak 12, a' legkisebbek 5 akósak. Az eladás hordó számra részenként is történhetik. Arverés végeztével az eladás fensőbb helyben hagyás álá fog terjesztetni. Költ Maria-Nostrén junius 24. 1835. [3]

R. P. számtartó.

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy az esztergami érsekségben, jelesen pedig Pozsonyban az uradalmi pinczéknél jövő julius 14én és reá következő napokban 2447 akó ó, és 1878 akó uj borok; Esztergamban julius 21én és utána való napokban 2682 akó ó, és 2318 akó uj borok; nem különben a' Guttai uradalomhoz tartozó, és Komárom vármegyében közel Tatához helyhezett Mocsa helységben julius 28án 300 akó ó és 356 akó uj borok szokott reggeli órákban tartandó nyilványos árverés utján, nagyobb vagy kisebb mennyiségben hordók nélkül a' legtöbbet igéröknek eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 26án 1835. [3]

ÁRVERÉSI JELENTÉS. Jövő hétfőn, u. m. jul. 6ikán 's következő napjain, a' szokott délelőtti 's délutáni órákban Pesten az ujvilág utczában 551ik szám alatt, néhai kir. tábl. ügyész Désy István úr hagyományához tartozó különféle ingó javak, nevezetesen, házi bútorok, üvegekbe lehuzott tokaji aszuszőlő- 's egyéb közönséges asztali borok, üres hordók, egy félfedelü hintó, néhány száz hradeki vastagabb 's vékonyabb fenyü deszka (mellyek már 2½ év óta födél alatt tartattak 's az emlitett hagyományhoz tartozó kertben, a' József városi úgy nevezett Serfőző utczában előbb is megtekinthetők) 's több eféle, készpénzbeli fizetésért, nyilványos árverés utján a' legtöbbet igéröknek el fognak adatni. [2]

---

[2] Egy jó készületü 's folyamatban levő gyógyszertár eladó. Közelebb tudósitást vehetni iránta Tschögl Gáspár fűszerkereskedésében Pesten a' váczi-utczában. [3]

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	2kán	7	láb.	4	hüv.	0 von.
„	3kán	7	„	11	„	0 „
„	4kén	8	„	11	„	0 „

[1] Orvosok és nemorvosok számára
épen most jelent meg és
HECKENAST GUSZTÁV,
pesti könyvkereskedőnél
találtatik
a' Tetszholtak felélesztésökről
szóló tanitás
Irta
Dr. FLÓR FERENCZ.
8rét. Pesten, 1835. 222 lap. kemény boritékba kötve az ára 1 ft pengő. [3]

Tek. Hajdu kerületben keblező ns. Nánás városában levő gyógyszertárba szükséges levén egy practicans, arra, a' magát alkalmasnak érző francózott levél által ugyanazon gyógyszerész urtól a' föltételeket megtudhatja, csakhogy magyarul és németül valamicskét tudjon beszélni, az magában értődvén, hogy legalább hat iskolát végezett.

[1] Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60 szám alatt levő úgy nevezett Paschgall-major, hozzá tartozó összesen 9481 □ ölből álló kerti telekkel együtt, árverés utján f. e. julius 13kán reggeli 10. órakor a' fen nevezett hivatalban el fog adatni, -hol is az eladás föltételeit előre megtudhatni. [3]

[1] JÓSZÁG-ÁRENDÁLÁS. Ezennel köz hirré tétetik: hogy tek. ns. Pest vmegyében helyezett 's sz. kir. Pest városához nem messze fekvő Tápió-Bicske helységnek gróf Beleznay nemzetséget illető egy negyedrésze, a' szinte ott levő 's ehöz tartozó ugy nevezett Fribeisz és Kovács részekkel egyetemben, minden királyi haszonvétellel 's egyéb javakkal, majorsági földekkel, jobbágyokkal, lakó- és más gazdasági épületekkel, és egyebekkel együtt, f. eszt. auguszt. 24ikén Pesten a' kecskeméti-kapun kivül levő „2 oroszlán" vendégfogadóban délelőtti 9 órakor tartandó árverés utján, szinte f. eszt. novemb. 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; mire nézve mind azok, kiknek ezen jószág kibérléséhöz kedvök volna, az emlitett vendégfogadóba megjelenni ne terheltessenek, ugyanez alkalommal egyszersmind az arenda föltételeiről is bővebben értekezhetvén. [3]

[1] HIRDETÉS. A' nagymélt. m. k. u. Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó szőlőhegyeken közelébb mult esztendőben termett jó mineműségű 500 gönczi hordó dézma fejér bor nagyobb vagy kisebb mennyiségben folyó esztendei julius 20án Mindszenten a' tiszttartói lakhelyen reggeli 9. órakor tartandó árverés útján kész pénz fizetésért el fog adatni. Budán junius 27én 1835. [3]

[1] HIRDETÉS. A' nagymélt m. k. u. Kamara rendeléséből köz kirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett Vagó-, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellynek elseje négy lisztelő kővel, másodika három lisztelő, két kásás kővel, és egy kender-törővel bir; — úgy szinte Miskolcz városához három fertály órányira fekvő Tapolczai, egészséget tápláló, 's helyreállító meleg fürdő, mellyeknek haszonbéri idejök folyó esztendei decemb. végével telik el, jövő 1836 esztendei január 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' szokott árverés útján folyó esztendei august. 24ikén haszonbérbe ki fognak adatni. — A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napon Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre röggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg. Budán junius 27én 1835. [3]

[2] Gróf Csáky Antal Bruno urnak ns. Bihar vmegyében keblező Sitér, Sitérvölgye, Borzik és Nagy-Tótfalu helységekből álló urodalma, melly Nagy-Váradtól csak 2 óra, Debreczentől pedig 6 óra járásnyira, és sok tekintetben ajánlatos vidéken fekszik, minden megkivántató gazdasági, nagyobb részint uj épületeivel, u. m. magtárral, minden szükséges szerekkel ellátott nagy borházzal és pinczével, széles terjedelmü szőleivel, több ezer holdból álló erdeivel, rétjeivel, jobbágyi marhás és gyalog szolgálatival, sertés és juhnyájakból, marha-gulyából, igás marhákból, több száz cseber borból 's a' t. álló fundus instructusával, e' f. 1835 sz. Mihály napjától kezdve 8 vagy 10 esztendőre, vagy e' f. eszt. septemb. 21ikén tartandó nyilványos árverés, vagy magányos szabad szerződés utján is haszonbérbe adatik. Bérbe venni szándékozók a' haszonbérlés föltételeit megtudhatják t. Boros Lajos urtól, tek. Bihar vmegye ügyvédjétől Nagy-Váradon. — Sitér junius 20. 1835. [3]

[2] Egy 40 esztendős, a' juhtenyésztésben tapasztalt mezei gazda, ki F. Ausztria, Morva, Porosz és Szilézia nevezetesb juhtenyésztő majorságit összejárván, a' himlő-oltás, gyapju-elkülönzés, rüh —, vagy

kosz-elháritás, körömfájás, abból származható sántaság-gyógyitás 's a' juhoknak számosb esztendőkig megtartásuk körül, bő tapasztalást 's tudományt szerzett magának, a' tt. Magyar-Haza uraságinak hiv szolgálatját ajánlja. Bővebb tudósitást vehetni Borsos Márton h. ügyvéd urnál a' magyar-utczában 518 sz. alatt. [3]

---

[2] A' k. oskolai alaphoz tartozó Vörösberényi Uradalom pinczéjében f. e. aug 10kén 2500. akó fejér uj, és 750. akó fejér ó bor árverés utján hordó nélkül eladandó. A' venni szándékozók, foglalóval felkészülve a' kitett napra, és helyre hivatalosak. [3]

---

[3] BOROKRA ÁRVERÉS. A' nagymélt. magy. kir. Helytartó-tanácsnak kegyes helybenhagyása mellett, az egyházi értékhöz tartozó, 's tek. Hont vmegyében keblezett Börzsönnyel határos és a' Dunaparttól csak 1 órányira eső Maria-Nostre jószágon, f. eszt. julius 27ikén ott helyben tartandó nyilványos árverés utján az urodalmi borokbul, hordó nélkül eladó lesz: az 1832iki termésből 56 akó; — 1833ikibol 85 akó, és 1834ikiből 489 akó fejér bor. A' hordók közt mellyekben e' borok tartatnak a' legnagyobbak 12, a' legkisebbek 5 akósak. Az eladás hordó számra részenként is történhetik. Arverés végeztével az eladás fensőbb helyben hagyás álá fog terjesztetni. Költ Maria-Nostrén junius 24. 1835. [3]

R. P. számtartó.

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy az esztergami érsekségben, jelesen pedig Pozsonyban az uradalmi pinczéknél jövő julius 14én és reá következő napokban 2447 akó ó, és 1878 akó uj borok; Esztergamban julius 21én és utána való napokban 2682 akó ó, és 2318 akó új borok; nem különben a' Guttai uradalomhoz tartozó, és Komárom vármegyében közel Tatához helyhezett Mocsa helységben julius 28án 300 akó ó és 356 akó uj borok szokott reggeli órákban tartandó nyilványos árverés utján, nagyobb vagy kisebb mennyiségben hordók nélkül a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán junius 26án 1835. [3]

---

[3] Egy jó készületü 's folyamatban levő gyógyszertár eladó. Közelebb tudósitást vehetni iránta Tschögl Gáspár fűszerkereskedésében Pesten a' váczi-utczában. [3]

---

[2] A' magyar k. udvari kincstár rendelésénél fogva jelentetik hogy szabad k. bánya Nagybánya városhoz tartozó némelly javak u. m. a' Felső-Ferneczely vendégfogadó, valamint az ottani malom és mészárszék e' folyó év augustus 1sőjén tartandó nyilvános árverés által november 1sőjétől kezdve 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe adatnak. — Melly árverésre fen emlitett napon a' bérbe venni kivánók ezennel meghivatnak. Budán junius 28kán 1835. [3]

---

[1] ÁRVERÉSI JELENTÉS. Ns. Zabolch Vármegyében helyheztetett, Nagy-Kálló mezővarosában f. e. augustus 17kén fog

1ör a' belső nagy korcsma több fiók korcsmával együtt,

2or az ott tartatni szokott öt országos, és héti vásár jövedelme

3or a' mészárszék, a' legtöbbet igérőnek, helyben tartandó árverés utján, sz. Mihály napján kezdendő három esztendőre árendába bocsáttatni. [3]

---

[2] Eredeti merino-kosok

a' pesti Jánosfővételi vásár alkalmával, és pedig auguszt. 14kétül kezdve naponkint reggeli 9 órátul délutáni 5 óráig megtekinthetők 's magokon az állatokon följegyzett szabott áron megvehetők lesznek a' bálvány-utczában 250 számu Zöls-házban, hol eziránt előre is értekezhetni a' 2ik emeletben a' fölépcsőnél első ajtó jobbra.

Ezen kosok ama, mind kiadott gazdasági könyveiről mind juhtenyésztésről egyiránt hires Elsner gazdasági-tanácsnok ur törzsökönyájából valók, és nálam már 2 esztendőt, pedig sulyos időjárásbelit töltöttek ki, következőleg mint az itteni éghajlatot legelést és bánásmódot megszokottak 's mintegy azokhoz edzettek, legjobban ajánlhatók. — Nyirés előtt ezen juhok egyik igen alapos isméretü honi juhtenyésztőnk által megvizsgáltatván, a' jó mennyiségből csak 40 darab választatott ki, szakaszokra osztatott, és árok következőleg határoztatott meg:

Kitünő jelesek külön alku szerint,
1ő osztálybeliek 50 pengő fr.
2ik — 20 — fr.

Mellyel ajánlom jövendőbeli ivadékát is ugyanezen nyájamnak, mellyet megtekinthetni 's belőle szerezhetni Nyitra vmegyében Cseite (Tachtitz) mváros elején, a' Nagy-Szombatbul Trencsénybe vivő országuton Vág-Ujhelytől félórányival innen.

Roditzky Adolf
Gróf Forgácsék Malomszegi pusztájoknak haszonbérlője. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nagym m. k. u. Kamara részéről köz hirré tétetik: hogy nemes Torontál vármegyében helyzett szabados Nagy-Becskerek kamarai mezővárosban a' bormérési és serfőzési jog, az ehez megkivántató eszközökkel, bőven ellátott épületekkel és 114 $\frac{1}{8}$ hold szántó, 's kaszálóképen használható földdel együtt e' f. eszt. augustus' 4én és pedig e' f eszt november 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre felsőbb helyről következendő helybenhagyás mellett haszonbérbe adatni fog. A' bérleni szándékozók tehát 330. pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve a' fen nevezett helyen és napon a' mezővárosi tanácsházba reggeli 9 órára ezennel meghivatnak. — A' bérleti föltételek pedig előre is láthatók ugyan ott. — Budán junius 20án 1835. [3]

Dunaviz állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	5kén	8	láb.	11	hüv.	0	von.
„	6kán	8	„	4	„	0	„
„	7kén	7	„	4	„	9	„
„	8kán	7	„	9	„	0	„

Ifj. *KILIAN GYÖRGY*
Könyvárosnál,
Váczi útczában hajdani Feslházban épen most jelent meg a'

PRAXIS
JURIDICA CIVILIS,
et
Stylare Juristarum latino Hungaricum, cum
Lexico Terminorum juridicorum latino-hungarico, juxta Stylum hungaricum antiquiorem et recentiorem confectum
második kiadása
KASSICS IGNÁCZ
magyar királyi udvari Agens
Urtól
n. 8rét 2 kötet, angol kötésben, 5 ft. 30 kr. pp.

[1] **Új Nevelőintézet Bécsben,**
magyar Ifjúság számára.

Azon tisztelt magyar Szüléknek és Gyámoknak, kik Bécsben állandóúl tartózkodván, fiaikat jövendő alkalmaztatás végett, Magyarországra szabott oktatási rend szerint, tanitatni kivánnák, ebeli kivánságukat teljesiteni akarván, elhatároza magát két, nevelésben tapasztalt, 's tanitásban gyakorlott férfiu, felsőbbségi engedelem mellet, egy iménti emlitett irányzatú, nevelő- 's tanitóintézetet Bécsben fölállitani, 's azt folyó e. octobere 1én kezdetbe hozni. Melly intézetben a' Nevendékek magyarországi gymnásiumok hatféle osztályiban tanitatni szokott tudományos tárgyakban azon szorgalommal fognak gyakoroltatni, hogy, ha magokat dicséretes tanuadásra érdemesitik, ezen intézetből akármelly magyarországi academiába fensőbb tudományok folytatására, akadály nélkül altalléphessenek. Az iskolai tudományokon kivül, mellyek magyar, és deák nyelven fognak előadatni a' Szülék' különös kivánságára, különös dijfizetés mellett, tanitást vehetnek a' nevendékek különféle nyelvekben; úgy szinte: muzsika, lovaglás, 's több efféle szép ügyességekben

Illendő tisztelettel szólíttatnak föl a' magyar Szülék, és Gyámok, kiknek bizodalmok lenne a' nevezett intézethez: neterheltessenek magokat legföljebb julius végeig személyesen vagy bérmentett levelek által jelenteni Bécsben, Wollzeile 866 számú házban tek. Barkasy Imre, udvari Agens urnal; hol kijelenthetik a' beli szándékjokat: neveltetni kivánják e'fiaikat az intézetben; vagy egyedül bizonyos rendelt órákban, tanitásra oda küldözgetni azokat.

Millyen szivvel 's lélekkel készek teljesíteni a' Vállalkozók fontos hivataluk kötelességeit, azt tettel inkább kivánják bebizonyitani mint dicsekvő igéretekkel arról sokat szólani [3]

SZŐLŐ és FÖLDEK eladása. S. Alja Ujhely m. város határában egy legszebb fekvésű, tökéletesen jól munkált, gazdag szüretet igérő, tágas borházzal alkalmas szobával, istállóval ellátott nagy tábla szőlő, alatta lévő öt hold szabad szántofölddel, nem különben több rendű részint szabad, legjobb minéműségü szántóföldek akár terméssel, ugy értvén a' szőlőts, akár nélküle szabad kézből eladandók. A' venni szándékozók bérmentes levelek által vagy személyesen bővebb tudósitást vehetnek tek. Stentzel Daniel ur által S. Alja Ujhelyben.

[1] BOR-ÁRVERÉS. Főmélt. Batthyáni Fülöp herczeg Érdi v. Hamsabéki urodalma' részéről közhirré tétetik, hogy jövő aug. 3án mintegy 1700 akó fejér, és 1100 akó vörös ó bor különféle évi termésbeli, akár hordó számra akár nagyobb menyirégben, az Érdi tiszti kanczelliariaban délelőtti szokott órakban tartandó kótyavetye mellett a' tő b t ígéróknek hordó nélkül azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni fog. A' venni kivánók a' megirt napra és helyre hivatalosak. [3]

[1] ELADÓ KUKORICZA. Főmélt. Batthyáni Fülöp hg Enyingi és Felső-Nyéki urodalmaiban mintegy háromezer pozs. mérő szemes kukoricza eladando; hol is a' hizlaláshoz szükséges két sertvés tanya is a' kukoricza-elfogyasztás' idejére által fog engedtetni A' venni kivánók evégre jelentsék magokat az Enyingi praefectusságnál t. Veszprém vgyében. [3]

[2] Sz. kir. Pest városa telekbirói hivatala részéről köz hirré tétetik, hogy a' József-városban 60 szám alatt levő úgy nevezett Paschgall-major, hozzá tartozó összesen 9481 □ ölből álló kerti telekkel együtt, árverés utján f. e. julius 13kán reggeli 10. órakor a' fen nevezett hivatalban el fog adatni, hol is az eladás föltételeit előre megtudhatni. [3]

[2] JÓSZÁG-ÁRENDÁLÁS. Ezennel köz hirré tétetik: hogy tek. ns. Pest vmegyében helyezett 's sz. kir. Pest városához nem messze fekvő Tápió-Bicske helységnek gróf Beleznay nemzetséget illető egy negyedrésze, a' szinte ott levő 's ehöz tartozó ugy nevezett Fribeisz és Kovács részekkel egyetemben, minden királyi haszonvétellel 's egyéb javakkal, majorsági földekkel, jobbágyokkal, lakó- és más gazdasági épületekkel, és egyebekkel együtt, f. eszt. auguszt. 24ikén Pesten a' kecskeméti-kapun kivül levő „2 oroszlán" vendégfogadóban délelőtti 9 órakor tartandó árverés utján, szinte f. eszt. novemb. 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; mire nézve mind azok, kiknek ezen jószág kibérléséhöz kedvök volna, az emlitett vendégfogadóba megjelenni ne terheltessenek, ugyanez alkalommal egyszersmind az arenda föltételeiről is bővebben értekezhetvén. [3]

---

[2] HIRDETÉS. A' nagymélt. m. k. u. Kamara rendelésébül köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó szőlőhegyeken közelébb mult esztendőben termett jó mineműségű 500 gönczi hordó dézma fejér bor nagyobb vagy kisebb mennyiségben folyó esztendei julius 20án Mindszenten a' tiszttartói lakhelyen reggeli 9. órakor tartandó árverés útján kész pénz fizetésért el fog adatni. Budán junius 27én 1835 [3]

---

[2] HIRDETÉS. A' nagymélt m. k. u. Kamara rendelésébül köz kirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett Vágó-, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellynek elseje négy lisztelő kővel, másodika három lisztelő, két kásás kővel, és egy kender-törővel bir; — úgy szinte Miskolcz városához három fertály órányira fekvő Tapolczai, egészséget tápláló, 's helyreállitó meleg fürdő, mellyeknek haszonbéri idejök folyó esztendei decemb. végével telik el, jövő 1836 esztendei januar 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' szokott árverés útján folyó esztendei august. 24ikén haszonbérbe ki fognak adatni. — A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napon Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre röggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg. Budán junius 27én 1835. [3]

---

[3] Gróf Csáky Antál Bruno urnak ns. Bihar vmegyében keblező Sitér, Sitérvölgye, Borzik és Nagy-Tótfalu helységekből álló urodalma, melly Nagy-Váradtól csak 2 óra, Debreczentől pedig 6 óra járásnyira, és sok tekintetben ajánlatos vidéken fekszik, minden megkivántató gazdasági, nagyobb részint uj épületeivel, u. m. magtárral, minden szükséges szerekkel ellátott nagy borházzal és pinczével, széles terjedelmü szőleivel, több ezer holdból álló erdeivel, rétjeivel, jobbágyi marhás és gyalog szolgálatival, sertés és juhnyájakból, marha-gulyából, igás marhákból, több száz cseber borból 's a' t. álló fundus instructusával, e' f. 1835 sz. Mihály napjától kezdve 8 vagy 10 esztendőre, vagy e' f. eszt. septemb. 21ikén tartandó nyilványos árverés, vagy magányos szabad szerződés utján is haszonbérbe adatik. Bérbe venni szándékozók a' haszonbérlés föltételeit megtudhatják t. Boros Lajos urtól, tek. Bihar vmegye ügyvédjétől Nagy-Váradon. — Sitér junius 20. 1835. [3]

---

[3] Egy 40 esztendős, a' juhtenyésztésben tapasztalt mezei gazda, ki F. Ausztria, Morva, Porosz és Szilézia nevezetesb juhtenyésztő majorságit összejárván, a' himlő-oltás, gyapju-elkülönzés, rüh —, vagy kosz-elháritás, körömfájás, abból származható sántaság-gyógyitás 's a' juhoknak számosb esztendőkig megtartásuk körül, bő tapasztalást 's tudományt szerzett magának, a' tt. Magyar-Haza uraságinak hiv szolgálatját ajánlja. Bővebb tudósitást vehetni Borsos Márton h. ügyvéd urnál a' magyar-utczában 518 sz. alatt. [3]

---

[3] A' k. oskolai alaphoz tartozó Vörösberényi Uradalom pinczéjében f. e. aug 10kén 2500 akó fejér uj, és 750. akó fejér ó bor árverés utján hordó nélkül eladandó A' venni szándékozók, foglalóval felkészülve a' kitett napra, és helyre hivatalosak. [3]

---

[3] A' magyar k. udvari kincstár rendeléséné] fogva jelentetik hogy szabad k. bánya Nagybánya városhoz tartozó némelly javak u. m. a' Felső-Ferneczely vendégfogadó, valamint az ottani malom és mészárszék e' folyó év augustus 1sőjén tartandó nyilvános árverés által november 1sőjétől kezdve 3 esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe adatnak. — Melly árverésre fen emlitett napon a' bérbe venni kivánók ezennel meghivatnak. Budán junius 28kán 1835. [3]

---

[2] ÁRVERÉSI JELENTÉS. Ns. Zabolch Vármegyében helyheztetett, Nagy-Kálló mezővarosában f. e. augustus 17kén fog

1ör a' belső nagy korcsma több fiók korcsmával együtt,

2or az ott tartatni szokott öt országos, és héti vásár jövedelme

3or a' mészárszék, a' legtöbbet igérőnek, helyben tartandó árverés utján, sz. Mihály napján kezdendő három esztendőre árendába bocsáttatni. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nagym. m. k. u. Kamara részéről köz hirré tétetik: hogy nemes Torontál vármegyében helyzett szabados Nagy-Becskerek kamarai mezővárosban a' bormérési és serfőzési jog, az ehez megkivántató eszközökkel, bőven ellátott épületekkel és 114⅛ hold szántó, 's kaszálóképen használható földdel együtt e' f. eszt. augustus' 4én és pedig e' f eszt. november 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre felsőbb helyről következendő helybenhagyás mellett haszonbérbe adatni fog. A' bérleni szándékozók tehát 330. pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve a' fen nevezett helyen és napon a' mezővárosi tanácsházba reggeli 9 órára ezennel meghivatnak. — A' bérleti föltételek pedig előre is láthatók ugyan ott. — Budán junius 20án 1835. [3]

---

[2] BOR-ELADÁS. F. eszt. julius 23ikán tartandó árverés alkalmával a' Taksonyi urodalomban 317 akó vörös uj bor; — tek. Esztergam vmegyében helyezett Csolnoki uradalomban julius 31ikén

649 akó fejér, 66 akó vörös ó bor, 678 akó fejér, 183 akó vörös, 1834iki; — Maróthi urodalomban augusztus 1ő napján 322 akó ó vörös, 184 akó fejér, és 414 akó vörös 1834iki bor a' legtöbbet igéróknek eladatni fog. Nem különben a' Maróthi uradalomban a' kereskedési bolt, halászat, és Szentkereszti, Szentlászlói, és Szentléleki mészárszék novemb. 1sőjétől fogva 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. Mind venni mind pedig a' bérleni kivánók szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy 1835ik esztendei julius 20án az Ó Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában tartandó nyilvános árverés útján az alább megjegyzett királyi haszonvételek folyó 1835ik esztendei november 1től kezdve számitandó egymásutani három esztendőre bérbe adatni fognak, nevezetesen;

a) Az Ó Budai mezővároshoz közel levő kétkerekü úgy nevezett Krempl-malom, a' hozzá tartozó 14 holdnyi réttel, és házi kerttel;

b) A' Szent-Endrei út mellett levő egykerekü úgy nevezett Élias-malom, a' hozzá tartozó 4 ¼ holdnyi két szantóföldel, és két holdnyi réttel.

Mind a' két malom leginkább azon jelességnél fogva ajánlható, hogy hajtó vizök melegsége, 's a' két fővároshoz közel létök miatt egész télen át őrölhetni rajtok;

c) Az Ó Buda mellett levő uradalmi nagy dunaszigetben 141 hold szántóföldek, 's rétek,

d) A' Zsámbéki uradalmi vendégfogadó a' hozzá tartozó 38 ⅛ holdnyi szántóföldel.

e) A' Perbáli uradalmi vendégfogadó, és mészárszék a' hozzá tartozó 40 ⅜ holdnyi szantóföldel, 6 ⅞ holdnyi réttel, és ⅝ holdnyi káposzta-és-kender földdel.

f) A'Perbáli uradalmi kétkerekü malom,a' hozzá tartozó 5 ⅜ holdnyi szántóföldel, 1/16 holdnyi kenderföldel, és házi kerttel.

g) A' Monostori szigetben a' Szent-Endrei dunarév közelében levő korcsma a' hozzá tartozó 6 13/16 holdnyi szántóföldel, és házi kerttel.

h) A' Vissegrádi határban találkozó úti követzetre alkalmazható kövek szedhetése, és elhordathatása.

A' bérleni szándékozók a' fen kijegyzett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel, cautioval, és rendszerint megkivánt minéműségekkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak A' bérleti föltételeket az illető nyilvános árverés előtt is megtudhatni a' fenemlitett kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában Az árverés bevégezte után semminemü ajánlat sem fogadtatik el.

Budán junius 22én 1835. [3]

---

[3] HIRDETÉS. Az egyházi értékhez, tartozó t. Baranya Vármegyében keblezett Mágocsi Királyi uradalom részérül folyó évi julius 29kén Mágocs mezővárosában az urodalmi tisztartói hivatalban, reggeli 9 órakor tartandó árverés utján több királyi haszonvétel három egymásután következő esztendőre, jelesen pedig 1835diki novemb. 1ő napjától kezdvén, 1838diki october utóljaig haszonbérbe fog adatni.

1ör A' bérlő tulajdon szeszes italainak, u. m. a' bor, pálinka, és sernek szabad kimérése, valamint az urbéri üstpénz szedés Mágocson, Nagy-Hajmáson, Harczon, és Jenőn: melly utóbbi helyen a' palinká-égetés is hozzá járuland.

2or A' Mágocsi, Nagy-Hajmási, és Harczi uradalmi pálinkaházakban a' pálinka égetés, ennek apródonként kiméretése joga nélkül.

3or Nagy-Hajmáson a' husvágás jo[illegible], lakház nélkül.

4er Mágocsi, és Nagy-Hajmási határban a' tilos vadászat.

5ör A' Kapos vizi halászat.

Ezen alkalommal hasonlón bérbe adatnak:

6or Mágocsi határban az ugynevezett Kőhidi csárda.

7er A' Nagy-Hajmási Góré-Csárda, és

8or A' Jenői Svaiczer Csárda.

Melly árverésre a' bérleni szándékózók, az izraëlitákat is hozzá értve, a' fönirtt napon, és helyen szokott bánatpénzzel ellátva, illedően meghivatnak. Mágocs junius 10. 1835. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nagymlgú magyar kir. udvari kamara rendelésénél fogva köz hirré tétetik, hogy tek. Nográd vrmgyében keblezett Vanyarcz helység határában találtató előbbnéhai Bubenka Illyés által zálogképen 1900 v. forinton szerzett, 's birt, most pedig ugyanazon czim mellett a' királyi Fiscus birtokában levő, 's jelenleg egy kertnek használt belső telekből. — 29. pozs. mérős szántóföldekből, egy — két szekér szénát, és sarjut termő rétbül, 's négy darab hetes dézma alá tartozó szőlőbül álló részjószág e' f. 1835. october 1sőjétől ugyanazon czimmel, és joggal, mellyel azt a' királyi Fiscus birja, 's birhatná, az ezen részjószágon fekvő 1900. váltó forintnak egyszerre, vagy a' körülményekhez képest részenkénti lefizetése mellett, eladatni fog. A' többi illető föltételeket Vadkerten Nográd vgyében a' kir. Fiscus Nográd vgyebeli hites ügyvédjénél Toth-Sooki Sooky Gábor urnál a' fent kitett idő előtt is bővebben megérthetni. Budán junius 19. 1835. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. Mélt. báró Haruckerr nemzetség részéröl e' f. 1835 aug. 3án Szarvas mezővárosában mélt. gróf Bolza József ur gazdasági irószobájában, szokott reggeli órákban, a' Csorvási, és Kis-Apáczai közös puszták árverés utján, 1835 septemb. 29töl kezdve, 1841ki sep. 29ig 6 esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' Csorvási puszta fekszik ns. Békés vgyben, 's tészen öszvesen 1100 négyszeg öllel számitva 4705 holdat; a' Kis-Apáczai puszta pedig ns Csanád vgyében, és tészen szinte öszvesen 1100 négyszeg öllel számitva 2910 holdat. Mind az egyik, mind a' másik puszta, különösen egy tagban, vagy pedig a' haszonbérbe vevők kivánsága szerint több kisebb darabban is ki fognak adatni. [3]

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	8kán	7 láb.	4 hüv.	9 von.
„	9kén	7 „	1 „	9 „
„	10kén	6 „	11 „	3 „
„	11kén	6 „	10 „	9 „

[2] Előfizetési megnyitás.

Az

egész világ

300 legszebb és legjelesb nézetei

Leírással.

MEYER UNIVERSUMA.

Első évfolyamat.

Meyer universumának első kötete 's évfolyamata be van végezve. — Német nyelven hat kiadást ére már, kettőt lenyel nyelven; átfordittaték francziára, holland és svéd nyelvre; Éjszak-Amerikában két fordítás jelent meg 's a' franczia utánnyomaték; áttételök dán, olasz és spanyol nyelvre épen most kezdeték; sokféle utánozások tétettek Angol, Franczia 's Németországban: mind ez összevéve olly sükert ada a' vállalatnak, melly a' világon párját keresi. A' kiadó távol van attul, hogy ezen részvételt tehetségeinek tulajdonítsa, de hiszi, hogy a' munkájában rejtezkedő lélek, jó szellem, 's a' mivelódés barátja örülhet az Universum elterjedésének a' világ kerekségén. — A' magyar fordító iparkodandik Meyer szellemét körülményeinkhez alkalmaztatva minél hívebben adni, 's azon meggyőződési örömmel kecsegteti magát, hogy nem csekély szolgálatot tesz a' kiadóval együtt nemzetének Meyer Universuma közrebocsátása által.

Mind,

kik ezen legszebb, legkedveltebb, mulattatóbb és olcsóbb aczélmetszetes munkát

még nem birják,

az első év füzeteire

aláirhatják magokat.

Ára változatlanul 22 pengő krajczár marad füzetének. — A' füzetek hónaponként jelenendnek meg pontosan, és pedig a' posták által fognak szétküldetni. A' nagyban rendelőknek ingyen ajánljuk a' 11-dik példányt.

A' művészeti fölülmulhatlan elkészítésrül, — az aczélmetszések magas művbecsérül tanúk lehetnek az ide mellékelt 's minden postahivatalnál és könyvárosnál megnézhető próbalapok.

Ezen szép munka

posta által is járathatik. Az előfizetési ár a' cs kir postahivataloknál 5 for. 36 pengő krajcz. egy évre, az az 12 füzetre; és fél évre 2 for. 48 pengő krajcz.

Pest, Juliusban 1835.

Ifjabb **KILIAN GYÖRGY,**
könyváros. [2]

---

[2] Orvosok és nemorvosok számára

épen most jelent meg és

HECKENAST GUSZTÁV,

pesti könyvkereskedőnél

találtatik

a' Tetszholtak felélesztésökről

szóló tanitás

Irta

Dr. **FLÓR FERENCZ.**

8rét. Pesten, 1835. 222 lap. kemény boritékba kötve az ára 1 ft pengő. [3]

Figyelmeztetés
a' Jelenkor 's Társalkodó iránt.

Azon érdemes Hazafiakkal, kik mindeddig elkéstek lapjainkra előfizetni, több rendü tudakozás következésében egész tisztelettel tudatjuk, hogy Jelenkorunk és Társalkodónknak folyó julius elején nyilt félesztendei teljes számu néhány példányival szolgálhatunk még a' hamarább jelentkezőknek.

JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
intézet.

[1] **A' Regélő 's Honművész**
második fél esztendei számait julius elejétől fogva még teljesen meg lehet szerezni. [3]

[1] Hirdetés. Pázmándi Kempelen nemzetség ismeretes nyájából ez idén is 300 darab 2—3 eszt. egészséges, és finom gyapjutenyésztésre tökéletesen alkalmas juhok eladók; neveztesen: 100 darab 1-a anya 10 ft.; 100 darab electa anya 20 ft, 100 darab hágókos 20—40 ft pengőben darabja, Pázmándon a' Székes-Fejérvári országuton Nyéknek szomszédságában [3]

Hotel *A' HÉT VÁLASZTÓ*-nál Pesten
a' váczi-utczában.

Azon jeles kényelmü és kellemes fekvés, melly e' vendégfogadót kétségbe vonhatlanul minden magas és t. cz. Utazó előtt ajánlja, — azon sürü szives pártolás, mellyel e' fogadó szakadatlan dicsekhetik, és azon körülmény, hogy eddig csupán a' vendégszobák elégtelen száma volt az melly miatt több megszállást nem fogadhatott, arra határoztak: hogy a' szomszéd szinte emeletes épületet a' fogadóhoz kapcsoljam, 's több esztendőre uj haszonbéri szerződést kössek mind a' két ház iránt azok magas birtokosával.

Ezen vendégfogadó, mellyet már mostani nagyszerüsége, és egészen uj szerkezete miatt, a' fölkapott Hotel névvel is méltán nevezhetőnek gondoltam, kitüntetheti magát egyszersmind minden oldalu kényelemmel, izletes elrendezéssel, sőt fénnyel, — mi pedig a' tisztaságot, szorgos és jó készületü konyhát és pinczét illeti, hozzá vevén az igen figyelmes és jutalmas kiszolgálást, e' részben semmi más helybeli vendégfogadónak engedni nem fog.

Azon uraságokat és t. cz. utazókat, kik saját lovaikon szokták e' várost meglátogatni, szabad legyen figyelmeztetnem: hogy Hotelem kocsiszinekkel kellően ellátva van, az istállók pedig nem csak számos lóra készitvék, és nem csak egyedül a' hirdetésben hanem valójában is szellősek és világosak; a' takarmány egészséges, és jutalmas árán kivül bizonyosan ugy szolgáltatik ki a' mint megrendeltetik. Hogy előadásom merő valóság, tiszteletes bizodalommal kérem a' t. cz. utazókat, méltóztassanak saját tapasztalásokkal meggyőződni felőle 's részemre a' számos megszállással alkalmat nyujtani, hogy csüggedhetlen törekvésem mellett méltatásukat valójában megérdemelve Hotelem jó hirét föntarthassam. Teljes tisztelettel Pesten juliusban 1835.

Hauer József Ferencz.

JELENTÉS
a' HÉT VÁLASZTÓ Hoteli
Hangverseny-teremről.

Virtuosok és Müvészek akár mi nemben, azonban jeles hirüek, kik ezen, hangverseny-adásra régtül használt 's jelesnek ismert hoteli teremet előadásaikra használni kivánnák; — valamint műkabinetek és mű-mutatványok tulajdonosinak, kiknek mutatvány-tárgyaik illy szép hajlékban kiállitásra alkalmasak, méltóztassanak bérmentes leveleik által hozzám fordulni, részemről bizonyossá tevén őket, hogy illető tudakozásikra azonnal felelni 's mi a' teremet vagy talán ahhoz tartozásképen a' Hotelben még egyéb szükséges kényelmeket is illetné, azok iránt a' legjutalmasb föltételeket teendem.

Hauer József Ferencz.

Jegyzés: A' terem, mint számos esztendeig volt redoute-terem nagy trumeaux-tükrökkel és divatos szép lusterekkel van ékesitve; van nagy karzatja a' közönség számára, hangászat-karzatja külön följárással, credenz- és mellék-szobái. Különben a' teremet, melly egyébiránt is csak közelebb ujitatott meg, kivánság szerint ismét uj diszbe lehet öltöztetni, az ahoz megkivántatók mindenkor készen levén.

[2] **Új Nevelőintézet Bécsben,**
magyar Ifjúság számára.

Azon tisztelt magyar Szüléknek és Gyámoknak, kik Bécsben állandóúl tartózkodván, fiaikat jövendő alkalmaztatás végett, Magyarországra szabott oktatási rend szerint, tanitatni kivánnák, ebeli kivánságukat teljesiteni akarván, elhatározá magát két, nevelésben tapasztalt, 's tanitásban gyakorlott férfiu, felsőbbségi engedelem mellet, egy iménti emlitett irányzatú, nevelő- 's tanitóintézetet Bécsben fölállitani, 's azt folyó e. octobere 1én kezdetbe hozni. Melly intézetben a' Nevendékek magyarországi gymnásiumok hatféle osztályiban

tanitatni szokott tudományos tárgyakban azon szorgalommal fognak gyakoroltatni, hogy, ha magokat dicséretes tanuadásra érdemesitik, ezen intézetből akármelly magyarországi academiába fensőbb tudományok folytatására, akadály nélkül általléphessenek. Az iskolai tudományokon kivül, mellyek magyar, és deák nyelven fognak előadatni a' Szülék' különös kivánságára, különös dijfizetés mellett, tanitást vehetnek a' nevendékek különféle nyelvekben; úgy szinte: muzsika, lovaglás, 's több efféle szép ügyességekben

Illendő tisztelettel szólíttatnak föl a' magyar Szülék, és Gyámok, kiknek bizodalmok lenne a' nevezett intézethez: ne terheltessenek magokat legföljebb julius végeig személyesen vagy bérmentett levelek által jelenteni Bécsben. Wollzeile 866 számú házban tek. Barkasy Imre, udvari Agens urnál; hol kijelenthetik a' beli szándékjokat: neveltetni kivánják e' fiaikat az intézetben; vagy egyedül bizonyos rendelt órákban, tanitásra oda küldözgetni azokat.

Millyen szivvel 's lélekkel készek teljesíteni a' Vállalkozók fontos hivataluk kötelességeit, azt tettel inkább kivánják bebizonyitani mint dicsekvő igéretekkel arról sokat szólani [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy 1835ik esztendei julius 20án az Ó-Budai kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában tartandó nyilvános árverés útján az alább megjegyzett királyi haszonvételek folyó 1835ik esztendei november 1től kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fognak, nevezetesen:

a) Az Ó Budai mezővároshoz közel levő kétkerekü úgy nevezett Krempl-malom, a' hozzá tartozó 14 holdnyi réttel, és házi kerttel;

b) A' Szent-Endrei út mellett levő egykerekü úgy nevezett Éliás-malom, a' hozzá tartozó 4 ½ holdnyi két szantófölddel, és két holdnyi réttel.

Mind a' két malom leginkább azon jelességnél fogva ajánlható, hogy hajtó vizök melegsége, 's a' két fővároshoz közel létök miatt egész télen át őrölhetni rajtok;

c) Az Ó Buda mellett levő uradalmi nagy dunaszigetben 141 hold szántóföldek, 's rétek.

d) A' Zsámbéki uradalmi vendégfogadó a' hozzá tartozó 38 ⅛ holdnyi szántófölddel.

e) A' Perbáli uradalmi vendégfogadó, és mészárszék a' hozzá tartozó 40 ⅜ holdnyi szantófölddel, 6 ⅞ holdnyi réttel, és ⅝ holdnyi káposzta-és-kender földdel.

f) A' Perbáli uradalmi kétkerekü malom, a' hozzá tartozó 5 ⅜ holdnyi szántófölddel, ⅛ holdnyi kenderfölddel, és házi kerttel.

g) A' Monostori szigetben a' Szent-Endrei dunarév közelében levő korcsma a' hozzá tartozó 6 ⅛ holdnyi szántófölddel, és házi kerttel.

h) A' Vissegrádi határban találkozó úti kövezetre alkalmazható kövek szedhetése, és elhordathatása.

A' bérleni szándékozók a' fen kijegyzett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel, cautioval, és rendszerint megkivánt minéműségekkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérleti föltételeket az illető nyilvános árverés előtt is megtudhatni a' fenemlitett kir. kam. praefectusi hivatal irószobájában. Az árverés bevégezte után semminemü ajánlat sem fogadtatik el.

Budán junius 22én 1835. [3]

---

[3] JÓSZÁG-ÁRENDÁLÁS. Ezennel köz hirré tétetik: hogy tek. ns. Pest vmegyében helyezett 's sz. kir. Pest városához nem messze fekvő Tápió-Bicske helységnek gróf Beleznay nemzetséget illető egy negyedrésze, a' szinte ott levő 's ehöz tartozó ugy nevezett Fribeisz és Kovács részekkel egyetemben, minden királyi haszonvétellel 's egyéb javakkal, majorsági földekkel, jobbágyokkal, lakó- és más gazdasági épületekkel, és egyebekkel együtt, f. eszt. auguszt. 24ikén Pesten a' kecskeméti-kapun kivül levő „2 oroszlán" vendégfogadóban délelőtti 9 órakor tartandó árverés utján, szinte f. eszt. novemb. 1sőjétül kezdve 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog adatni; mire nézve mind azok, kiknek ezen jószág kibérléséhöz kedvök volna, az emlitett vendégfogadóba megjelenni ne terheltessenek, ugyanez alkalommal egyszersmind az arenda föltételeiről is bővebben értekezhetvén. [3

---

[3] HIRDETÉS. A' nagymélt. m k. u. Kamara rendelésébül köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó szőlőhegyeken közelébb mult esztendőben termett jó mineműségű 500 gönczi hordó dézma fejér bor nagyobb vagy kisebb mennyiségben folyó esztendei julius 20án Mindszenten a' tiszttartói lakhelyen reggeli 9. órakor tartandó árverés útján kész pénz fizetésért el fog adatni. Budán junius 27én 1835. [3]

---

[2] ÁRVERÉSI JELENTÉS. Ns. Zabolch Vármegyében helyheztetett, Nagy-Kálló mezővarosaban f. e. augustus 17kén fog

1ör a' belső nagy korcsma több fiók korcsmával együtt,

2or az ott tartatni szokott öt országos, és héti vásár jövedelme

3or a' mészárszék, a' legtöbbet igérőnek, helyben tartandó árverés utján, sz. Mihály napján kezdendő három esztendőre árendába bocsáttatni. [3]

---

[3] BOR-ELADÁS. F. eszt. julius 23ikán tartandó árverés alkalmával a' Taksonyi urodalomban 317 akó vörös uj bor; — tek. Esztergam vmegyében helyezett Csolnoki uradalomban julius 31ikén 649 akó fejér, 66 akó vörös ó bor, 678 akó fejér, 183 akó vörös, 1834iki; — Maróthi urodalomban augusztus 1ő napján 322 akó ó vörös, 184 akó fejér, és 414 akó vörös 1834iki bor a' legtöbbet igéröknek eladatni fog. Nem különben a' Maróthi uradalomban a' kereskedési bolt, halászat, és Szentkereszti, Szentlászlói, és Szentléleki mészárszék novemb. 1sőjétől fogva 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni. Mind venni mind pedig a' bérleni kivánók szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius 12kén	7 láb.	2 hüv.	6 von.
„ 13kán	7 „	7 „	3 „
„ 14kén	7 „	7 „	9 „
„ 15kén	7 „	6 „	3 „

Figyelmeztetés
a' Jelenkor 's Társalkodó iránt.

Azon érdemes Hazafiakkal, kik mindeddig elkéstek lapjainkra előfizetni, több rendü tudakozás következésében egész tisztelettel tudatjuk, hogy Jelenkorunk és Társalkodónknak folyó julius elején nyilt félesztendei teljes számu néhány példányival szolgálhatunk még a' hamarabb jelentkezőknek.

JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
intézet.

---

[2] **A' Regélő 's Honművész**
második fél esztendei számait julius elejétől fogva még teljesen meg lehet szerezni. [3]

---

[1] **Müller könyvkereskedésében**
Pesten,
az urak útczája kezdetén a' Serviták klastromával á'tal ellenben szerezhető

Természet História
gyermekek' számára.

Raff György, K. Göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel Sad rétben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl 30 x.

Egészség-Kathekhizmusa.
Angolyból Magyarba áltáltetetett, Sad rétben. Kassan, 1836 füzve 40 xr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.
10 füzet, 12ed r. Kassán 1835 minden füzetnek az előfizetési ára 20 xr.

1sö Ferencz, Ausztriai Császár, Magyar kir.
's a' t. s' Korának történeti. Ő Felsége képével 2. füzet Pesten 1835, kötve 1 fl.

Kasics I. Praxis Juridica Civilis
Editio Secunda 1835 comp.

Uj magy.-német képes A. B. C. 's Olvasó-könyv
24 szinezett képekkel. kötve 1 fl. [3]

---

[3] **Új Nevelőintézet Bécsben,**
magyar Ifjúság számára.

Azon tisztelt magyar Szüléknek és Gyámoknak, kik Bécsben állandóúl tartózkodván, fiaikat jövendő alkalmaztatás végett, Magyarországra szabott oktatási rend szerint, tanitatni kivánnák, ebeli kivánságukat teljesiteni akarván, elhatározá magat két, nevelésben tapasztalt, 's tanitásban gyakorlott férfiu, felsőbbségi engedelem mellett, egy imént emlitett irányzatú, nevelő- 's tanitóintézetet Bécsben fölallitani, 's azt folyó e. octobere 1en kezdetbe hozni Melly intézetben á' Nevendékek magyarországi gymnásiumok hatfele osztályiban tanitatni szokott tudományos tárgyakban azon szorgalommal fognak gyakoroltatni, hogy, ha magokat dicséretes tanuadásra érdemesitik, ezen intézetből akármelly magyarországi academiába fensőbb tudományok folytatására, akadály nélkül altalléphessenek. Az iskolai tudományokon kivül, mellyek magyar, és deák nyelven fognak előadatni a' Szülék' különös kivánságára, különös dijfizetés mellett, tanitást vehetnek a' nevendékek különféle nyelvekben; úgy szinte: muzsika, lovaglás, 's több eféle szép ügyességekben

Illendő tisztelettel szólíttatnak föl a' magyar Szülék, és Gyámok, kiknek bizodalmok lenne a' nevezett intézethez: ne terheltessenek magokat legföljebb julius végeig személyesen vagy bérmentett levelek által jelenteni Bécsben, Wollzeile 866 számú házban tek. Barkasy Imre, udvari Agens urnal; hol kijelenthetik a' beli szándékjokat: neveltetni kivánjak e'fiaikat az intézetben; vagy egyedül bizonyos rendelt órákban, tanitásra oda küldözgetni azokat.

Millyen szivvel 's lélekkel készek teljesiteni a' Vállalkozók fontos hivataluk kötelességeit, azt tettel inkább kivánják bebizonyitani mint dicsekvő igéretekkel arról sokat szólani [3]

Hotel *A' HÉT VÁLASZTÓ*-nál Pesten
a' váczi-utczában.

Azon jeles kényelmü és kellemes fekvés, melly e' vendégfogadót kétségbe vonhatlanul minden magas és t. cz. Utazó előtt ajánlja, — azon sürü szives pártolás, mellyel e' fogadó szakadatlan dicsekhetik, és azon körülmény, hogy eddig csupan a' vendégszobák elégtelen száma volt az melly miatt több megszállást nem fogadhatott, arra határoztak: hogy a' szomszéd szinte emeletes épületet a' fogadóhoz kapcsoljam, 's több esztendőre uj haszonbéri szerződést kössek mind a' két ház iránt azok magas birtokosával.

Ezen vendégfogadó, mellyet már mostani nagyszerüsége, és egészen uj szerkezete miatt, a' fölkapott Hotel névvel is méltán nevezhetőnek gondoltam, kitüntetheti magát egyszersmind minden oldalu kényelemmel, izletes elrendezéssel, sőt fénnyel, — mi pedig a' tisztaságot, szorgos és jó készületü konyhat és pinczét illeti, hozzá vevén az igen figyelmes es jutalmas kiszolgálást, e' részben semmi más helybeli vendégfogadónak engedni nem fog.

Azon uraságokat és t. cz. utazókat, kik saját lováikon szokták e' várost meglátogatni, szabad legyen figyelmeztetnem: hogy Hotelem kocsiszinekkel kellően ellátva van, az istállók pedig nem csak számos lóra készitvék, és nem csak egyedül a' hirdetésben hanem valójában is szellősek és világosak; a' takarmány egészséges, és jutalmas árán kivül bizonyosan ugy szolgáltatik ki a' mint megrendeltetik. Hogy előadásom merő valóság, tiszteletes bizodalommal kérem a' t. cz. utazókat, méltóztassanak saját tapasztalásokkal meggyőződni felőle 's részemre a' számos megszállással alkalmat nyujtani, hogy csüggedhetlen törekvésem mellett méltatásukat valójában megérdemelve Hotelem jó hirét föntarthassam. Teljes tisztelettel Pesten juliusban 1835.

Hauer József Ferencz.

JELENTÉS

a' HÉT VÁLASZTÓ Hoteli

Hangverseny-teremről.

Virtuosok és Művészek akár mi nemben, azonban jeles hirüek, kik ezen, hangverseny-adásra régtül használt 's jelesnek ismert hoteli teremet előadásaikra használni kivánnák; — valamint műkabinetek és mű-mutatványok tulajdonosinak, kiknek mutatvány-tárgyaik illy szép hajlékban kiállitásra alkalmasak, méltóztassanak bérmentes leveleik által hozzám fordulni, részemről bizonyossá tevén őket, hogy illető tudakozásikra azonnal felelni 's mi a' teremet vagy talán ahhoz tartozásképen a' Hotelben még egyéb szükséges kényelmeket is illetné, azok iránt a' legjutalmasb föltételeket teendem.

Hauer József Ferencz.

Jegyzés: A' terem, mint számos esztendeig volt redouteterem nagy trumeaux-tükrökkel és divatos szép lusterekkel van ékesitve; van nagy karzatja a' közönség számára, hangászat-karzatja külön följárással, credenz- és mellék-szobái. Különben a' teremet, melly egyébiránt is csak közelebb ujitatott meg, kivánság szerint ismét uj diszbe lehet öltöztetni, az ahoz megkivántatók mindenkor készen levén.

---

[1] **Kos-eladás.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirül adja hogy jövő pesti János-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]

---

[1] **Ló-árverés.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirül adja: hogy f. eszt. september 9kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mezőkeszi Ürményhez közel levő pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéból 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza-csikók idei 25; — esztendős 18; — keteszteudős 24. (mellyek közt egynehány telivér is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köztök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kétesztendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10, a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

---

[1] A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' néhai Mindszentfalvai Petrovszki nemzetségnek magva szakadtával a' kir. fiskusra háramlott, és tek. Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek és Hencsei pusztának egy harmad részei, minden hozzá tartozandó jövedelem, és uradalmi regalékkal együtt, folyó eszt. august. 12kén Pécsett a' k. sóháznál tartandó másodszori nyilvános árverés utján, folyó eszt. november 1ő napjától kezdve egész 6 egymás után következő esztendőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 ezüst frtot befizetni A' haszonbéri föltételeket előre a' nagymélt. m. k. udvari Kamara számvevői hivatalánál Budán, Pécsett pedig a' kir. Sóhivatalnál, tudhatni meg. Budán julius 8kán 1835. [3]

---

[1] JUH-ELADÁS. A' Magyar-Ovári főherczegségi uradalom Igazgatósága ezennel hirül teszi: hogy f. eszt. septemb. 1sőjén reggeli 9 órakor a' Mosonyi juhászatban a' szokott juh-árverés tartatni fog, 's mintegy 4000 darab mindenféle koru részint anya részint ürü leend eladásra kiállitva; hágókosok pedig nem csak itt, hanem már előbb árverésen kivül is eladandók lesznek. [1]

---

[1] HIRDETMÉNY. A' nagymélt. királyi udv. magyar Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó eszt. august 18ikán reggeli órákban a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó Muhi pusztán szokott árverés útján a' többet igéröknek következendő spanyol kosok 's juhok fognak kész pénzért eladatni, úgy mint: 8 öreg, és 102 két esztendős hágásra alkalmas kos; 100 szaporitásra való öreg, és 18 hibás anyajuh, és 30 két esztendős toklyó, és 110 három, és négy esztendős ürü.

A' kiknek tehát a' megvételre kedvük lészen a' fen irt napra 's helyre kész pénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. Budán julius 11kén 1835. [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó Kovaszinczi, Kuvini, Ménesi, Kladovai, Paulisi, Radnai és Solymosi szőlőkből ez idei dézma fejében remélendő bor folyó esztendei august 24kén délelőtt 9 órakor Paulison a' tiszttartói lakásban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet igéröknek, felsőbbségi helybenhagyás fentartása mellett készpénzbeli fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak Budán julius 13kán 1835. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	16kán	7	láb.	5	hüv.	9 von.
„	17kén	7	„	5	„	9 „
„	18kán	7	„	2	„	6 „

Figyelmeztetés
a' Jelenkor 's Társalkodó iránt.

Azon érdemes Hazafiakkal, kik mindeddig elkéstek lapjainkra előfizetni, több rendü tudakozás következésében egész tisztelettel tudatjuk, hogy Jelenkorunk és Társalkodónknak folyó julius elején nyilt félesztendei teljes számu néhány példányival szolgálhatunk még a' hamarabb jelentkezőknek.

JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
intézet.

---

[1] ***A' Fillértár'***
második évfolyamának első fele végéhez közeledvén, illendően felszóllítatnak a' tt. Előfizetők, hogy a' második félévre, melly augustus' elején a' 27dik számmal kezdődik, és december' végén az 52dik számmal be fog rekesztetni, szándékjokat minél előbb nyilatkoztatni méltóztassanak. Az első félévi példány is 3 p. fton, valamint az első évi folyamat is 5 p. fton a' kiadóságnál megszerezhetők [2]

---

[1] **Figyelmeztetés.**

E' czim alatti divatujságot
„Rajzolatok,"

Julius 1sőjétől képekkel együtt folyvást megszerezhetni. Megjelen hetenkint kétszer, eredeti pesti 's külföldi másolt divatképekkel 's nemzeti-képtárral. Előfizetési dija félévre postán 5 f., helyben 4 f. pengő. [3]

Szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

---

[3] **A' Regélő 's Honművész**
második fél esztendei számait julius elejétől fogva még teljesen meg lehet szerezni. [3]

---

[2] **Müller könyvkereskedésében**
Pesten,
az urak útczája kezdetén a' Serviták klastromával által ellenben szerezhető

Természet História
gyermekek' számára.
Raff György, K. Göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel 8ad rétben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl. 30 xr.

Egészség-Kathekhizmusa.
Angolyból Magyarba áltáltetetett, 8ad rétben. Kassán, 1836 füzve 40 xr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.
10 füzet, 12ed r. Kassán 1835 minden füzetnek az előfizetési ára 20 xr.

Isó Ferencz, Ausztriai Császár, Magyar kir. 's a' t. 's Korának történeti. Ő Felsége képével 2. füzet Pesten 1835, kötve 1 fl.

Kasics I. Praxis Juridica Civilis
Editio Secunda 1835 comp.

Uj magy.-német képes A. B. C. 's Olvasó-könyv
24 szinezett képekkel. kötve 1 fl. [3]

---

[1] SZŐLŐ-ELADÁS. Pesthez másfél óra távolságra fekvő Csömöri uj szőlőhegyen levő Muzslayféle 's most a' mélt. gr. Károlyi nemzetség birtokabeli jó fekvésü, fiatal, és 12 fertályból álló szőlő, f. eszt. august. 12ikén reggeli 9 órakor, a' helyszinén tartandó nyilványos árverés utján a' többet igérőnek kész pénz fizetés mellett eladatni fog, melly árverésre a' venni szándékozók a' fenirt napra ezennel meghivatnak. Káposztás-Megyer julius 16. 1835 [3]

JUHOKRA ÁRVERÉS. Pálffy Antal ő hgségének ns. Pozsony vmegyében keblező Plossenstein urodalma részérül ezennel közhirré tétetik: hogy f. 1835 augustus 5ikén 800 darab nemesitett 4—5 esztendős és tenyésztésre tökéletesen alkalmas anyajuh; valamint 120 darab 2—5 esztendős hágókos, részenkint árverés utján azonnali fizetés mellett a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak.

A' venni szándéklók a' följebb megirt napra Malaczka mvárosa tiszti kanczellariájába, hol a' gyapju-mustrákat is megtekinthetni, reggeli 9 órára ezennel meghivatnak.

---

[1] HIRDETVÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik: hogy Tokaj koronai mezővárosban levő „fekete sas" czimzetü vendégfogadó Tarczal mezővárosában az uradalmi tiszttartónak irószobájában folyó eszt. august. 3án tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőnek folyó eszt. november 1jétől kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő banatpénzzel fölkészülve a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit a' fenemlitett tiszttartói irószobában az árverés előtt is megtudhatni. Budán julius 11én 1835. [3]

[1] SZARVASMARHA-ELADÁS. A' nagymélt. és mélt. Buzini Gróf Keglevich nemzetség részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szeretett Testvérük, néhai mélt. Buzini gr. Keglevich László urnak országszerte nevezetes tőke- és üsző-gulyája összvesen, jelesül 117 darab még fajzásra alkalmas tőketehén, 27 darab 4 esztentős és 49 d. 3 esztendős, ez idén bika alá jött üsző, 27 darab 2 eszt. és 34 d. egy esztendős bika nélkül külön járt üsző, 2 d. még üzésre alkalmas bika, 2 d. 3 esztendős, 3 d. 2 eszt., és 10 d. egy esztendős bika, folyó eszt. septemb. 3ik és következő napjain az Ujszászi földön, hol a' tőke, barom és 61 d. üsző marha jár, árverés utján a' többet igéröknek szakaszonkint kész pénz fizetésért eladatnak; addig is a' venni és megnézni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek a' Nagy-Kátai uradalmi tiszttartóságnál. [3]

Kováts Mihály
tiszttartó.

---

[1] Fömélt. Gyaraki Grassalkovich ő hgsége uradalmai Igazgatósága részéről köz hirré tétetik: hogy e' f. eszt. august 5én Örkényen akár summásan akár részenkint hizlalt öreg ürü . . 2400 darab
August. 12én pedig Isaszegen nemesitett hágásra alkalmas kos . . . . . 150 darab
tenyésztésre alkalmas nemesített anyajuh . . . . . 1700 „
mustra anyajuh . . . . . 800 „
mustra barány . . . . . 800 „
szokott reggeli és délutáni órákban, kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fognak, a' venni szándékozók a' fentebb nevezett helyekre és időre illendően meghivatnak. [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. Tek. Pest vmegyében helyezett Nagy-Bocsai pucztának a' ns Hajós Familia birtokában levő része (mellynek szántóföldje, kaszalló rétje, és legelője együtt véve 1600 négyszeg öllel mérve 3178 holdat teszen, a' nyárjas erdeit ide nem számitva) a' birtokosok által a' fennevezett pusztán tulajdon majorjoknál e' folyó 1835. eszt. september 23 napján délelőtti 9 órakor árverés útján a' többet igéröknek 6 egymásután következő esztendőre az 1836ik eszt. sz. György naptól az 1842ik eszt. sz. György napig árendába fog adatni. A' többi bérleti föltételeket meglehet addig is tudni nzetes Szeles József Kecskeméti főbiró, vagy ugyan csak Kecskeméten ns Hajós József uraktól. A' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Az örökösek által. [3]

---

[2] ELADÓ KUKORICZA. Fömélt. Batthyáni Fülöp hg Enyingi és Felső-Nyéki uradalmaiban mintegy háromezer pozs. mérő szemes kukoricza eladandó; hol is a' hizlaláshoz szükséges két sertvés tanya is a' kukoricza-elfogyasztás' idejére által fog engedtetni. A' venni kivánók evégre jelentsék magokat az Enyingi praefectusságnál t. Veszprém vgyében. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. Mélt. báró Haruckerr nemzetség részéről e' f. 1835. aug. 3án Szarvas mezővárosában mélt. gróf Bolza József ur gazdasági iró szobájában, szokott reggeli órákban, a' Csorvási, és Kis-Apáczai közös puszták árverés utján, 1835 septemb. 29től kezdve, 1841ki sep. 29ig 6 esztendőre haszonbérbe adatni fognak. A' Csorvási puszta fekszik ns. Békés vgyben, 's tészen összvesen 1100 négyszeg öllel számitva 4705 holdat; a' Kis-Apáczai puszta pedig ns Csanád vgyében, és tészen szinte összvesen 1100 négyszeg öllel számitva 2910 holdat. Mind az egyik, mind a' másik puszta, különösen egy tagban, vagy pedig a' haszonbérbe vevők kivánsága szerint több kisebb darabban is ki fognak adatni. [3]

---

[2] JUH-ELADÁS. A' Magyar-Ovári főherczegségi uradalom Igazgatósága ezennel hirül teszi: hogy f. eszt. septemb. 1sőjén reggeli 9 órakor a' Mosonyi juhászatban a' szokott juh-árverés tartatni fog, 's mintegy 4000 darab mindenféle koru részint anya részint ürü leend eladásra kiállitva; hágókosok pedig nem csak itt, hanem már előbb árverésen kivül is eladandók lesznek. [4]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nagymélt. királyi udv. magyar Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó eszt. august 18ikán reggeli órákban a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó Muhi pusztán szokott árverés útján a' többet igéröknek következendő spanyol kosok 's juhok fognak kész pénzért eladatni, úgy mint: 8 öreg, és 102 két esztendős hágásra alkalmas kos; 100 szaporitásra való öreg, és 18 hibás anyajuh, és 30. két esztendős toklyó, és 110 három, és négy esztendős ürü.

A' kiknek tehát a' megvételre kedvük lészen a' fen irt napra 's helyre kész pénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. Budán julius 11kén 1835. [3]

---

[3] HIRDETÉS. A' nagymélt m. k. u. Kamara rendeléséből köz kirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett Vágó-, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellynek elseje négy lisztelő kővel, másodika három lisztelő, két kásás kővel, és egy kender-törővel bir; — úgy szinte Miskolcz városához három fertály órányira fekvő Tapolczai, egészséget tápláló, 's helyreállitó meleg fürdő, mellyeknek haszonbéri idejök folyó esztendei decemb. végével telik el, jövő 1836. esztendei január 1ő napjától kezdve három egymást követő esztendőre a' szokott árverés útján folyó esztendei august. 24ikén haszonbérbe ki fognak adatni. — A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napon Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg. Budán junius 27én 1835. [3]

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Julius	19kén	7 láb.	1 hüv.	3 von.
„	20kán	7 „	0 „	0 „
„	21kén	6 „	10 „	0 „
„	22kén	6 „	5 „	9 „

Figyelmeztetés
a' Jelenkor 's Társalkodó iránt.

Azon érdemes Hazafiakkal, kik mindeddig elkéstek lapjainkra előfizetni, több rendü tudakozás következésében egész tisztelettel tudatjuk, hogy Jelenkorunk és Társalkodónknak folyó julius elején nyilt félesztendei teljes számu néhány példányival szolgálhatunk még a' hamarabb jelentkezőknek.

JELENKOR 's TÁRSALKODÓ
intézet.

Ifj. Kilian György
könyvárosnál

Pesten a' váczi-utczában a' hajdani Fesl-házban épen most jelentek-meg 's a' következő helyeken megszerezhetők:

Aradon: Bettelheim, Schmid.
Bécsben: Gerold.
Debreczenben: Csáthy.
Egerben: Plank.
Eperjesen: Benczur.
Fehérváron: Ráder.
Győrött: Schwaiger.
Kassán: Wigand és Csernoczky, Vajda.
Kőszegen: Reichard.
Kolosvárt: Tilsch.
Nagyszombat: Wachter.
Pécsett: Weidinger.
Pozsonyban: Landes, Schwaiger, Wigand.
Siklóson: Tóbi.
Szebenben: Thierry.
Szombathelyen: Zsoldos.
Ujbecsén: Mayovald.
Újvidéken: Kauliczy
Zomborban: Gottlieb.

Könyváros és könyvkötőknél.

BAJZA' VERSEI

Velínen, lágy boritékban 1 for. 15 pengő kr.; finom velínen kemény boritékban 1 for. 48 pengő kr.

Heckenast Gusztáv
Pesti könyvkereskedőnél

épen most jelent meg:

Esmeretek Tára, a' Conversations-Lexikon szerint

Garasos kiadás

13 és 14dik füzet, egy egy füzet 10 pengő garas.

Ezen kiadásbul hónaponként 2 füzetet adok ki boritékosan; négy füzet teend egy kötetet, 's mindöszve a' munka 12 kötetet. Hónaponként tehát az Előfizető urak csak egy pengő forintot költendenek reá.

E' mellett pedig nem kivánok előre fizetést, 's a' 10 pengő garas mindig csak a' füzet átvételekor tétetik le.

Eddig 14 füzet jelent meg, folytatása rendesen történik

Ugyan itt most jelent meg teljesen és találtatik:

GAZDASÁGI
Könyvtár

Oktató zsebkönyv

földes-urak, gazda-tisztek és mezei gazdák 's t. e. f. számára, több mint husz évi tapasztalás és figyelés szerint kiadá

LEIBITZER JÁNOS,

gazdatiszt.

Teljes, 10 kötetben, kis 8-adrét, csinos boritékba fűzve.

Ára csak 6 for. pengő.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél

Csak imént hagyta-el a' sajtót egy könyvecske illy czím alatt:

Szabómesterség,

vagy alapos utmutatás: mint kell rendesen mértéket venni és szabni 's legujabb izlés és divat szerint magyar és német férfiruhákat készitени szerzé 's 23 rajzképpel ellátva kiadá

Zók Antal

Nagyszigethvári Szabómester Somogy vmegyében.

Megszerezhető Eggenberger és ifj. Kilián György uraknál Pesten 's magánál a' szerzőnél. E' könyvecske illy nemben első jelenés hazánkban 's reméllhetni, hogy mindazok, kik e' mesterségben világos ismereteket ohajtnak szerezni, megveendik. — Megszerezhetni e' könyvecskét német nyelven is. Ára mindegyiknek különkülön 1 f. 20 xr. pengőben

---

Eggenberger József

Könyvárosnál

Pesten a' Barátok piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának általellenében sok más uj könyvön kivül következendők is jelentek meg:

(Árok pengő pénzben.)

Cobbet Vilhelm, a' protestans Reformátio Historiája, Angliában 's Irlandban, Polgártársai felvilágositására, folyólevelekben irva. csak 3 fl.

Srányi I. Status-Adosságok, és Status-Papirosok érdekesebb viszonzatokban, és ujabb adatok szerint különös tekintettel az Ausztriai Finantiára előadva. n. 8rét Pest 1834 kötve 2 fl. 12 kr.

Flór F. a' Tetszholtak felélesztésökről szólló Tanitás 8rét Pest 1835 kötve . . . 1 fl. —

Schoepf A. Orvosi rendszerek-gyógymódok 's némelly rokon tárgyakról, 8vo Pest 1835 kötve . . . . . — 48 kr.

Raff G. Természet historia, Gyermekek számára 14. szinezett Tablával és egy czimképpel 8rét Kassán 1835 csinos boritékban kötve 3 fl. 30 kr.

Rosenberg, London és Lakosai jelenkorunkban 8rét Kassán 1835 boritékba kötve — 36 kr.

Chalupka I. A' Vén Szerelmes vagy, a' torházi négy vőlegény. Vigjaték három felvon, 8rét Pest 1835 boritékba kötve . . . . . — 20 kr.

Granville A. B hires londoni Dr. Egészség Katechismusa vagy az egészség fentartására és vénség elérhetésére szolgáló egyszerü szabályok, mellyeket minden rendü 's rangu személyeknek nem lehet elegendőkép nem ajánlani; a' harmadik kiadás után angolyból magyarba altaltétetett. 8rét Kassan 1836 kötve . . . . . — 40 kr.

Bártfay József: Zaránd és Togul vagy az indulat, és átok hatalma. Dráma 4. felvonásb 16rét Pozsony 1834. boritékba kötve . . . . — 30 kr.

---

[2] *A' Fillértár'*

második évfolyamának első fele végéhez közeledvén, illendően felszólíttatnak a' tt. Előfizetők, hogy a' második felére, melly augustus' elején a' 27dik számmal kezdődik, és december' végén az 52dik számmal be fog rekesztetni szándékjokat minél előbb nyilvánitkoztatni méltóztassanak. Az első félévi példány is 3 p. fton, valamint az első évi folyamat is 5 p. fton a' kiadóságnál megszerezhetők [2]

---

[2] Figyelmeztetés.

E' czim alatti divatujságot

„Rajzolatok,"

Julius 1sőjétől képekkel együtt folyvást megszerezhetni. Megjelen hetenkint kétszer, eredeti pesti 's külföldi másolt divatképekkel 's nemzeti-

képtárral. Előfizetési dija félévre postán 5 f., helyben 4 f. pengő. [3]

Szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

Érdekes jelentés
a' vadász-puskák kedvelőihez.

Profinet Lajos Párisból, tisztelettel jelenti: hogy az uj találmányu Robertféle vadász-fegyverekkel, mellyeken se kakas, se vessző, se piston nincs, 's mellyekre ő az ausztriai és más statusi kormányoktól kizaró privilegiumot nyert, ide Pestre megérkezett. Kéri ennél fogva a' t. cz. vadászat-kedvelőket, kik ezen fegyvereket közelebbről ismerni kivánnák: méltóztassanak magokat szallására (Erdősor Malvieuxház 633. sz. varoserdeje) délelőtti 8 órától 12ig, vagy délutáni 4 órától 6ig, megalázni, 's ő ezen uj találmány előkelő hasznait részről részre kimutatni fogja. [3]

Circus olympicus Pesten.

B a c h L a u r a

özvegye néhai de Bach Kristóf cs. kir. priv. lovagmüvésznek 's ő cs. kir. magassága a' Parmai főhg asszony tiszteletbeli lovászmesterének

fensőbb lovagmüvészeti mutatványait Pesten a' rakpiacz mellett ujon épitett, kényelmes készületü pompás circusban f. 1835. aug. 9kén kezdendi meg. Teljes reményben van, hogy valamint 19 esztendő előtt boldogult férje mutatványival: ugy szinte most az övéivel és a' vele jött társaságéival egész megelégülésére leend az igen tisztes Közönségnek.

[1] HIRDETÉS. Ns Pest vmegye számvevője néhai Lázár Imre urnak Pesttel határos Csömöri hegyen levő szőleje, terméssel együtt, az örökösek kivánságára f. eszt. auguszt. 21ikén reggeli órákon a' helyszinen tartandó árverés utján eladatni fog. A' föltételeket addig is, Gedellőn a' herczegi praefecturalis kanczelláriában és Pesten a' ns vármegye házánál néhai számvevő ur volt lakásán megtudhatni. [2]

Electoral-kosok.

[1] *Tek. ns. Sáros vmegyében keblezett Al-Sebesi urodalomban mélt. gróf Hallerköi Haller Ferencz ur részéről Barthels Fridrik osztályozása szerint, szász fajta féle electoral kosok eladók. Venni szándékozók jelentsék magokat a' fentisztelt gróf Al-Sebesi tisztartójánál Bahinger Károly urnál.* [3]

[1] Az iskolai jószágalaphoz tartozó Szexárdi uradalom részéröl köz hirül adatik, hogy a' f. e. auguszt. 5ikén az urodalmi tiszttartói kanczellariában Szexárdon délelőtt tartandó árverés által, az úgy nevezett Péterházi erdőben a' Dunapartra kirakott 326 öl tölgyfa, 226 öl szilfa, és 590¼ öl puha fa, a' legtöbbet igérőnek (fenhagyatván a' felsőbbségi jóváhagyás)-el fog adatni. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Szexárd julius 10. 1835. [3]

HIRDETÉS. A' tek. ns. Jász kerületben Ladány mvárosaban aug. 12kén 1000 darabból álló finom egynyirésü tőke nyáj juh, mellyben anya juhok, ürük, és bárányok foglaltatnak, és mind tartani valók; ugy szinte 30 darab ökör, és tinó, mellyek még a' mult télen a' járványdög nyavalyán mind általestek, és különbféle gazdasagi szerszamok nyilványos árverés utján kész pénzért eladatni fognak; mellyre a' venni szándékozók illendően meghivatnak.

[1] HIRADÁS. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében ezennel közhirré adatik: hogy a' pécskai királyi kamarai tiszttartósághoz tartozó szőlőkbül reméllendő idei dézmaborok folyó évi august 27ik napján szokott reggeli órákban a' pécskai kir. kamarai tiszttartóság tiszti lakházában tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak. A' venni szándékozók a' fen kitett napon és helyen tartandó ár erésre elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel illendően meghivatnak. Budán julius 18án 1835. [3]

[1] Tek. ns. Fejér vmegyében és pedig Pesttől 4 óra járásnyira fekvő Velencze helységben, egy nevezetes minden szükséges épülettel ellátott 's 320 holdat jóval fölülhaladó allodialis igen termékeny szántóföldekbül álló birtok, mellyhez jobbágyok és egy nagy szőlő derék présházzal járulnak, f. 1835. eszt. sz. Mihálynaptól 8 egymásutáni esztendőre akár előbbi alku szerint, akár pedig f. eszt. septemb. 21ikén tartandó árverés utján bérbe adandó. A' bérleni szándékozók tek. Kapuváry János táblabiró urnál mint gyámatyánál Gyönkön (Tolnában), vagy tek. Mentler János táblakiró urnál Velenczén bővebb utasitást nyerhetnek. [2]

[2] SZARVASMARHA-ELADÁS. A' nagyméltt. és mélt. Buzini Grof Keglevich nemzetség részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szeretett Testvérük, néhai mélt. Buzini gr. Keglevich László urnak országszerte nevezetes tőke- és üsző-gulyája öszvesen, jelesül 117 darab még fajzásra alkalmas tőketehén, 27 darab 4 esztentős és 49 d. 3 esztendős, ez idén bika alá jött üsző, 27 darab 2 eszt. és 34 d. egy esztendős bika nélkül külön járt üsző. 2 d. még üzésre alkalmas bika, 2 d. 3 esztendős, 3 d. 2 eszt., és 10 d. egy esztendős bika, folyó eszt. septemb. 3ik és következő napjain az Ujszászi földön, hol a' tőke, barom és 61 d. üsző marha jár, árverés utján a' többet igérőknek szakaszonkint kész pénz fizetésért eladatnak; addig is a' venni és megnézni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek a' Nagy-Kátai urodalmi tiszttartóságnál. [3]

Kováts Mihály
tiszttartó.

[2] Fömélt. Gyaraki Grassalkovich ő hgsége uradalmai Igazgatósága részéről köz hirré tétetik: hogy e' f. eszt. august 5én Örkényen akár summásan akár részenkint hizlalt öreg ürü . . 2400 darab
August. 12én pedig Isaszegen nemesitett hágásra alkalmas kos . . . . . 150 darab
tenyésztésre alkalmas nemesített anyajuh . . . . . 1700 „
mustra anyajuh . . . . . 800 „
mustra bárány . . . . . 800 „

szokott *reggeli és délutáni* órákban, kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fognak, a' venni szándékozók a' fentebb nevezett helyekre és időre illendően meghivatnak. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. Tek. Pest vmegyében helyezett Nagy-Bocsai pucztának a' ns Hajós Familia birtokában levő része (mellynek szántóföldje, kaszaló rétje, és legelője együtt véve 1600 négyszeg öllel mérve 3178 holdat teszen. (a' nyárjas erdeit ide nem számitva) a' birtokosok által a' fennevezett pusztán tulajdon majorjoknál e' folyó 1835. eszt. september 23 napján délelőtti 9 órakor árverés utján a' többet igérőknek 6 egymásután következő esztendőre az 1836ik eszt. sz. György naptól az 1842ik eszt. sz. György napig árendaba fog adatni. A' többi bérleti föltételeket meg lehet addig is tudni nzetes Szeles József Kecskeméti főbiró, vagy ugyan-csak Kecskeméten ns Hajós József uraktól. A' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak

Az örökösek által. [3]

---

[3] ELADÓ KUKORICZA. Főmélt. Batthyáni Fülöp hg Enyingi és Felső-Nyéki urodalmaiban mintegy háromezer pozs. mérő szemes kukoricza eladandó; hol is a' hizlaláshoz szükséges két sertvéstanya is a' kukoricza-elfogyasztás' idejére által fog engedtetni. A' venni kivánók evégre jelentsék magokat az Enyingi praefectusságnál t. Veszprém vgyében. [3]

---

[3] JUH-ELADÁS. A' Magyar-Óvári főherczegségi uradalom Igazgatósága ezennel hirül teszi: hogy f. eszt. septemb. 1sőjén reggeli 9 órakor a' Mosonyi juhászatban a' szokott juh-árverés tartatni fog, 's mintegy 4000 darab mindenféle koru részint anya részint ürü leend eladásra kiallitva; hágókosok pedig nem csak itt, hanem már előbb árverésen kivül is eladandók lesznek. [4]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nagymélt. királyi udv. magyar Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó eszt. august 18ikán reggeli órákban a' Diósgyőri koronai uradalomhoz tartozó Muhi pusztán szokott árverés útján a' többet igérőknek következendő spanyol kosok 's juhok fognak kész pénzért eladatni, úgy mint: 8 öreg, és 102 két esztendős hágásra alkalmas kos; 100 szaporitásra való öreg, és 18 hibás anyajuh, és 30 két esztendős tokolyó, és 110 három, és négy esztendős ürü.

A' kiknek tehát a' megvételre kedvük lészen, a' fen irt napra 's helyre kész pénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. Budán julius 11kén 1835. [3]

---

[2] SZŐLŐ ELADÁS. Pesthez másfél óra távolságra fekvő Csömöri uj szőlőhegyen levő Muzslayféle 's most a' mélt. gr. Károlyi nemzetség birtokabeli jó fekvésü, fiatal, és 12 fertályból álló szőlő, f. eszt. august 12ikén reggeli 9 órakor, a' hely szinén tartandó nyilványos árverés utján a' többet igérőnek kész pénz-fizetés mellett eladatni fog, melly árverésre a' venni szándékozók a' fenirt napra ezennel meghivatnak. Káposztás-Megyer julius 16. 1835 [3]

JUHOKRA ÁRVERÉS. Pálffy Antal ő hgségének ns. Pozsony vmegyében keblező Plossenstein urodalma részérül ezennel közhirré tétetik: hogy f. 1835 augustus 5ikén 800 darab nemesitett 4—5 esztendős és tenyésztésre tökéletesen alkalmas anyajuh; valamint 120 darab 2—5 esztendős hágókos, részenkint árverés utján azonnali fizetés mellett a' legtöbbet igéröknek eladatni fognak.

A' venni szándéklók a' följebb megirt napra Malaczka mvárosa tiszti kanczellariájába, hol a' gyapju-mustrákat is megtekinthetni, reggeli 9 órára ezennel meghivatnak.

Ló-árverés.

[2] Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirül adja: hogy f. eszt. september 9kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mezőkeszi, Ürményhez közel levő, pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéből 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza csikók idei 25; — esztendős 18; — kétesztendős 24. (mellyek közt nehány telivér- is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köstök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kétesztendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10, a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

---

[2] A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamarának rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' néhai Mindszentfalvai Petrovszky nemzetségnek magva szakadtával a' kir. fiskusra háramlott, és tek. Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek és Hencsei pusztának egy harmad részei, minden hozzá tartózandó jövedelem, és uradalmi regalékkal együtt, folyó eszt. august. 12kén Pécsett a' k. sóháznál tartandó másodszori nyilványos árverés utján, folyó eszt. november 1ő napjától kezdve egész 6 egymás után következő esztendőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 ezüst frtot befizetni. A' haszonbéri föltételeket előre a' nagymélt. m. k' udvari Kamara számvevői hivatalánál Budán, Pécsett pedig a' kir. sóhivatalnál, tudhatni meg. Budán julius 8kán 1835. [3]

Beimel Józsefnél

Esztergamban és Pesten megszerezhető:

Jos. Branischa Mathesis Mixta principio Architecturae Civilis et Hydrotechniae complectens in usum Matheseos Auditorum, cum 3 cupris in 8° constat 2 fl. in Valuta.

Candidus Skalka Egyházi Beszéde, mellyet Husvét napján Esztergam sz. kir. város templomában mondott. 1835. Kötve 15 kr. vált.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	23kán	6 láb.	4 hüv.	0 von.	
„	24kén	6 „	3 „	3 „	
„	25kén	6 „	2 „	6 „	

Budai Lotteria számai julius 22kén 1835. eszt.

43. 55. 89. 88. 83.

Ifj. Kilian György
könyvárosnál

Pesten a' váczi-utczában a' hajdani Fesl-házban épen most jelentek-meg 's a' következő helyeken megszerezhetők:

Aradon: Bettelheim, Schmid.
Bécsben: Gerold.
Debreczenben: Csáthy.
Egerben: Plank.
Eperjesen: Benczur.
Fehérváron: Ráder
Győrött: Schwaiger.
Kassán: Wigand és Csernoczky, Vajda.
Kőszegen: Reichard.
Kolosvárt: Tilsch.
Nagyszombat: Wachter.
Pécsett: Weidinger.
Pozsonyban: Landes, Schwaiger, Wigand.
Siklóson: Tóbi.
Szebenben: Thierry.
Szombathelyen: Zsoldos.
Ujbecsén: Mayovald.
Újvidéken: Kauliczy.
Zomborban: Gottlieb.

Könyváros és könyvkötőknél.

BAJZA' VERSEI

Velínen, lágy boritékban 1 for. 15 pengő kr.; finom velínen kemény boritékban 1 for. 48 pengő kr.

Beimel Józsefnél

Esztergamban és Pesten megszerezhető:

Jos. Branischa Mathesis Mixta principio Architecturae Civilis et Hydrotechniae complectens in usum Matheseos Auditorum, cum 3 cupris in 8° constat 2 fl. in Valuta.

Candidus Skalka Egyházi Beszéde, mellyet Husvét napján Esztergam sz. kir. város templomában mondott. 1835. Kötve 15 kr. vált.

Legujabb magyar könyvek.

HEKENAST GUSZTÁV
pesti könyvkereskedőnél,
váczi utcza 39 szám,
Augustusi pesti vásárkor
megszerezhetők:

Ifjabbik Robinson
multatságos olvasókönyv, gyermekek és ifjak számáraCampe után, Uzdi Pétertől (legujabb forditás) egy csinos rézmetszéssel 8rét Pest 1836 boritékb. füzve 1 ft pengő. Velinpapiroson, kemény boritékba kötve 2 ft pengő.

Kisfaludy Sándor legujabb regéi
ezen czim alatt: Regék a' magyar előidőből. — A' szent Mihálhegyi remete. — Miczbárt. — Szigliget. — Frangyepán Erzsébet 12rét 1836. Velinpap. boritékba füzve csak 1 f. 20 kr. pengő.

A' hideg víznek mint sok nyavalyákban gyógyitó szernek *Csudái*, nemorvosok számára Dr Ritter n met munkája után. 12rét 1836 csinosan füzve 48 kr. pengő.

Magyar Apollo, vagy útmutatás a' generalbass játszásának, a' harmonia ősméretére 's a' hangszerzésre vezető alapos rendszabásainak megtanulására. 206 metszett kotta példákkal. Kiadta Bartai András 8rét füzve új kiadás 1 ft 20 kr.

Esmeretek Tára (magyar Conversations-Lexikon) garasos kiadás 8rét 15 és 16 füzet egy egy 10 pengő garas. —

Müller könyvkereskedésében
Pesten,
az urak útczája kezdetén a' Serviták klastromával által ellenben szerezhető

Természet História
gyermekek' számára.

Raff György, K. Göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel 8ad rétben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl. 30 xr.

Egészség-Kathekhizmusa.
Angolyból Magyarba általtétetett, 8ad rétben. Kassán, 1836 füzve 40 xr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.
10 füzet, 12ed r. Kassán 1835 minden füzetnek az előfizetési ára 20 xr.

1sö Ferencz, Ausztriai Császár, Magyar kir. 's a' t. 's Korának történeti. Ő Felsége képével 2. füzet Pesten 1835, kötve 1 fl.

Kasics I. Praxis Juridica Civilis
Editio Secunda 1835 comp.

Uj magy.-német képes A. B. C. 's Olvasó-könyv 24 szinezett képekkel. kötve 1 fl.

HIRDETÉS. Tettes Pozsony vgyében Csallóközben, Pozsony várostól 2 irányira az országut mellet helyeztetett Olgya curialis helységben árendába fog adatni f. esztdő oct. 1sőjén kezdődvén három egymásutáni esztendőre egy gazdaságbeli birtok, melly áll mind lakó mind gazdaságbeli épületekből, mintegy 450 pozs. mérő szántóföldekből, 's leginkább juhtartásra alkalmas legelőből; az arendalni kivánók bővebb tudósitást vehetnek Olgyay Miklós fiskalis urtól Olgya helységben.

---

[1] HIRADÁS. Ezennel közhirré tétetik: hogy a' Pécskai kir. kamarai tiszttartóságból mintegy 112. kaptárnyi reménylendő idei dézma-méh e' folyó 1835ik évi september 3ik napján Magyar Pécska mezővárosában a' tiszttartói irószobában tardandó árverés utján a' legtöbbet igérőknek eladatni fog.— A' venni szándékozók a' fenérintett helyben és napon reggeli orákban tartandó árverésre ezennel illendően meghivatnak. Budán julius 22kén 1835. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. Tek. Pest vmegyében helyezett Nagy-Bocsai pusztának a' ns Hajós Familia birtokában levő része (mellynek szántóföldje, kaszaló rétje, és legelője együtt véve 1600 négyszeg öllel mérve 3178 holdat teszen, (a' nyárjas erdeit ide nem számitva) a' birtokosok által a' fennevezett pusztán tulajdon majorjoknál e' folyó 1835. eszt. september 23 napján délelőtti 9 orakor árverés utján a' többet igérőknek 6 egymásután következő esztendőre az 1836ik eszt. sz. György naptól az 1842ik eszt. sz. György napig árendaba fog adatni. A' többi bérleti föltételeket meg lehet addig istudni nzetes Szeles József Kecskeméti főbiró, vagy ugyan csak Kecskeméten ns Hajós József uraktól. A' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak

Az örökösek által. [3]

---

[1] ## Árverési jelentés.

Néhai mélt. Tihanyi Tamás cs. kir. udv. tanácsnok és főispán úr örökösei részéről köz hirűl tétetik: hogy a' tek. Bihar vármegyében Debreczen és N. Várad közt fekvő Monostor és Hoszszu Pályi, Köbölkut, Vértes és Svab-Olaszi helységben, nem különben Kis Fehértói Kecskeháti és Reszegi pusztákbanlevő részjószágaik, mellyeknek nyilvános árverés altal leendő kibéreltetése iránt ezen hirlapokban e' f. e. julius 13ik napjára hirdetett határidő, az akkor jelen vólt Collicitansok kivánságukhoz képest, e' f. e. october 7ik napjára tétetett által — az ezen utóbbi határnapon, az az folyó 1835 eszt. october 7dikén délelőtti órákban, Monostor-Palyiban az urasági tiszttartó szállásán tartandó nyilvános árverés útján, a' legtöbbet ígérőnek hat egymásután következő esztendőre, és pedig mindjárt az árverés után, haszonbérbe fognak kiadatni. Melly végre a' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen, a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Előre való tudomás végett itt alább közöltetik azon részjószágoknak és a' hozzá tartozandó fundus instructusnak kivonatbeli feljegyzése. A' többi körülményeket és bérleti föltételeket megtudhatni Pesten a' régi posta-utczában 36ik szám alatt 2ik emeletben Wrchovszky Mihály ügyvéd úrnál, Monostor-Pályiban pedig az uraság tiszttartójánál

Monostor-Pályiban	Hold 4100 □ öl
Marhás Taxások — — 32	
Gyalog dto — — 30	
Az uraság lakóháza, hozzá tartozó veteményes és luczernás kertekkel tészen	41 1/16
1., Majorsági szántóföldek:	
a) jó minéműségiek közbe fekvő kaszállókkal . . . . 460 □ } 3cal. öszv	555 □
b) középszerü minéműségü szinte fekete szántóföld. 94 1/2 □ } 3cal. öszv	
c) homok szántóföldek, mellyek két esztendőben pascuumnak használtatnak és igy 1/3 része vetőben vagyon, öszvesen	1034 1/2
2., Kaszállók: a) első minéműségü majorság kaszálló	142
b) középszerü minéműségü, nádlással együtt . .	154
c) mindenféle minéműségü, az erdök között találtató ligetekkel együtt . . .	388 □
3., Erdők: a) Vargafának való erdő 20 Sectio 720 } öszv.	
b) fenálló erdő 40 „ 728 } öszv.	1448
Hoszszu-Pályiban	
Urbarialiter regulázott marhás Taxás. 22.	
„ „ gyalog „ 30.	
Egy lakóház fundus. két száraz malom és egy bolt majorság szántóföldek és forgó kaszállók öszvesen a' három fordulóban	362 □
Fehértói pusztán	
Majorság szántóföld jó minéműségü .	281 □
„ kaszálók és vízállások öszvesen	118 □
Sváb-Olaszi és Vértes helységekben	
Marhás égy gyalog Taxások öszvesen 16, a' kik uraság földjeit birják .	
Köbölkut helységben és Kecskeháti Pusztában	
Marhás és gyalog Taxások- 10.	
Majorság földek kaszállók és fundus .	133
„ szőllők két darabban 170 kapa alja.	

Ezeken kivül

a., a' fen emlitett hét határban szélesen kiterjedett legeltetés, b. Regale Beneficiumok és fixus jövedelmek tesznek 2866 ft v. cz. c., száraz malom vagyon Hoszszu és Monostor-Pályiban 5. d. Kecskehátón egy hasznos vizi malom a Beretyón; — e., a' fenemlített nádlás több ezer kévére való.

Általadatik a'haszonbérlőnek a' fekvőjószággal

a., mindennemü belső és külső gazdasági eszközök és edények; b, a' lakóházon kivül többféle jó állapotú gazdasági épületek u. m. magtárak, juhaklok, pálinkaház, csapszékek, istállók 's a' t. c., gulyabeli szarvas marha száz darabon felül; — d, Juh, egynyirésü mintegy 1800 darab; — e., sertés több száz darabnál; — f., jármas ökör 20; — g., anya méh kas 20; — h.) az egész őszi vetés elkészitve; — i.) a' tavaszi vetésre, egy esztendei convenciókra és a' gazdaság folytatására megkivántató mindenfél

gabona, árpa, zab és eleség szám szerint; k.) szükséges jófele ó és uj bor 50 csebor. [3]

---

[3] JUH-ELADÁS. A' Magyar-Óvári főherczegségi uradalom Igazgatósága ezennel hirül teszi: hogy f. eszt. septemb. 1sőjén reggeli 9 órakor a' Mosonyi juhászatban a' szokott juh-árverés tartatni fog, 's mintegy 4000 darab mindenféle koru részint anya részint ürü leend eladásra kiállitva; hágókosok pedig nem csak itt, hanem már előbb árverésen kivül is eladandók lesznek. [4]

---

[3] SZŐLŐ ELADÁS. Pesthez másfél óra távolságra fekvő Csömöri uj szőlőhegyen levő Muzslayféle 's most a' mélt. gr. Károlyi némzetség birtokabeli jó fekvésü, fiatal, és 12 fertályból álló szőlő, f. eszt. august. 12ikén reggeli 9 órakor, a' hely szinén tartandó nyilványos árverés utján a' többet igérőnek kész pénz-fizetés mellett eladatni fog, melly árverésre a' venni szándékozók a' fenirt napra ezennel meghivatnak. Káposztás-Megyerjulius16. 1835. [3]

---

[3] **Ló-árverés.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírül adja: hogy f. eszt. september 9kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mezőkeszi, Ürményhez közel levő, pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéból 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza-csikók idei 25; — esztendős 18; — kéteszstendős 24. (mellyek közt nehány telivér- is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köztök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kétesztendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10. a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

---

[3] A' nagymélt magyar királyi udvari Kamarának rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' néhai Mindszentfalvai Petrovszky nemzetségnek magva szakadtával a' kir. fiskusra háramlott, és tek. Tolna vármegyében kebelezett Fadd helységnek és Hencsei pusztának egy harmad részei, minden hozzá tartózandó jövedelem, és uradalmi regalékkal együtt, folyó eszt. august. 12kén Pécsett a' k. sóháznál tartandó másodszori nyilványos árverés utján, folyó eszt. november 1ő napjától kezdve egész 6 egymás után következő esztendőre a' többet igérőnek haszonbérbe fognak kiadatni. — Az árverésben részesülni kivánók kötelesek bánatpénz fejében az árverés előtt 500 ezüst frtot befizetni. A' haszonbéri föltételeket előre a' nagymélt. m. k. udvari Kamara számvevői hivatalánál Budán, Pécsett pedig a' kir. sóhivatalnál, tudhatni meg. Budán julius 8kán 1835. [3]

---

[2] BOR-ÁRVERÉS. Főmélt. Batthyáni Fülöp herczeg Érdi v. Hamsabéki urodalma' részéről közhirré tétetik, hogy jövő aug. 3án mintegy 1700 akó fejér, és 1100 akó vörös ó bor különféle évi sermésbeli akár hordó számra akár nagyobb menyirégben, az Érdi tiszti kanczelláriában délelőtti szokott órákban tartandó kótyavetye mellett a' többet igéfőknek hordó nélkül azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni fog. A' venni kivánók a' megirt napra és helyre hivatalosak. [3]

---

[2] **Kos-eladás.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírül adja hogy jövő pesti Janos-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]

---

[2] HIRDETVÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhírré tétetik: hogy Tokaj koronai mezővárosban levő „fekete sas" czimzetű vendégfogadó Tarczal mezővárosában az uradalmi tiszttartónak irószobájában folyó eszt. august. 3án tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőnek folyó eszt. november 1jétől kezdve számítandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő banatpénzzel fölkészülve a' szokott reggeli órákban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit a' fenemlitett tiszttartói irószobában az árverés előtt is megtudhatni. Budán julius 11én 1835. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó Kovaszinczi, Kuvini, Ménesi, Kladovai, Paulisi, Radnai és Solymosi szőlőkből ez idei dézma fejében remélylendő bor folyó esztendei august 24kén délelőtt 9 órakor Paulison a' tiszttartói lakásban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet igérőknek, felsőbbségi helybenhagyás fentartása mellett készpénzbeli fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak Budán julius 13kán 1835. [3]

---

[3] **Figyelmeztetés.**

E' czim alatti divatujságot

„Rajzolatok,"

Julius 1sőjétől képekkel együtt folyvást megszerezhetni. Megjelen hetenkint kétszer, eredeti pesti 's külföldi másolt divatképekkel 's nemzeti-képtárral. Előfizetési dija félévre postán 5 f., helyben 4 f. pengő. [3]

Szerkeszti 's kiadja

Munkácsy János.

---

[2] **Érdekes jelentés**

a' vadász-puskák kedvelőihez.

Profinet Lajos Párisból, tisztelettel jelenti: hogy az uj találmányu Robertféle vadász-fegyverekkel, mellyeken se kakas, se vessző, se piston nincs-'s mellyekre ő az ausztriai és más statusi kormányoktól kizáró privilegiumot nyert, ide Pestre megérke

zelt. Kéri ennél fogva a' t. ez. vadászat-kedvelőket, kik ezen fegyvereket közelebbről ismerni kivánnák: meltóztassanak magokat szallasara (Erdősor Malvieuxház 633. sz. városerdeje) délelőtti 8 órától 12ig, vagy délutáni 4 órától 6ig, megalázni, 's ő ezen uj találmány előkelő hasznait részről részre kimutatni fogja. [3]

---

[2] HIRADÁS. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében ezennel közhirré adatik: hogy a' pécskai királyi kamarai tiszttartósághoz tartozó szőlőkből reméllendő idei dézmaborok folyó évi august 27ik napján szokott reggeli órákban a' pécskai kir. kamarai tiszttartóság tiszti lakházában tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak. A' venni szándékozók a' fen kitett napon és helyen tartandó árverésre elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel illendően meghivatnak. Budán julius 18án 1835. [3]

---

[2] Tek. ns. Fejér vmegyében és pedig Pesttől 4 óra járásnyira fekvő Velencze helységben, egy nevezetes minden szükséges épülettel ellátott 's 320 holdat jóval fölülhaladó allodialis igen termékeny szántóföldekből álló birtok, mellyhez jobbágyok és egy nagy szőlő derék présházzal járulnak, f. 1835. eszt. sz. Mihálynaptól 8 egymásutáni esztendőre akár előbbi alku szerint, akár pedig f. eszt. septemb. 21ikén tartandó árverés utján bérbe adandó. A' bérleni szándékozók tek. Kapuváry János táblabiró urnál mint gyámatyánál Gyönkön (Tolnában), vagy tek. Mentler János táblakiró urnál Velenczén bővebb utasitást nyerhetnek. [2]

---

[3] SZARVASMARHA-ELADÁS. A' nagymélt. és mélt. Buzini Gróf Keglevich nemzetség részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szeretett Testvérük, néhai mélt. Buzini gr. Keglevich László urnak országszerte nevezetes tőke- és üsző-gulyája összvesen, jelesül 117 darab még fajzásra alkalmas tőketehén, 27 darab 4 esztentős és 49 d. 3 esztendős, ez idén bika alá jött üsző, 27 darab 2 eszt. és 34 d. egy esztendős bika nélkül külön járt üsző, 2 d. még üzésre alkalmas bika, 2 d. 3 esztendős, 3 d. 2 eszt., és 10 d. egy esztendős bika, folyó eszt. septemb. 3ik és következő napjain az Ujszászi földön, hol a' tőke, barom és 61 d. üsző marha jár, árverés utján a' többet igérőknek szakaszonkint kész pénz fizetésért eladatnak; addig is a' venni és megnézni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek a' Nagy-Kátai urodalmi tiszttartóságnál. [-]

Kováts Mihály
tisztartó.

---

[3] Főmélt. Gyaraki Grassalkovich ő hgsége uradalmai Igazgatósága részéről köz hirré tétetik: hogy e' f. eszt. august 5én Örkényen akár summásan akár részenkint bizlalt öreg ürü . . 2400 darab
August. 12én pedig Isaszegen nemesitett hágásra alkalmas kos . . . . . 150 darab
tenyésztésre alkalmas nemesített anyajuh . . . . . 1700 „
mustra anyajuh . . . . . 800 darab
mustra barány . . . . . 800 „
szokott reggeli és délutáni órákban, kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fognak, a' venni szándékozók a' fentebb nevezett helyekre és időre illendően meghivatnak. [3]

---

[2] HIRDETÉS. Ns Pest vmegye számvevője néhai Lázár Imre urnak Pesttel határos Csömöri hegyen levő szőleje, terméssel együtt, az örökösek kivánságára f. eszt. auguszt. 21ikén reggeli órákon a' helyszinen tartandó árverés utján eladatni fog. A' föltételeket addig is, Gedellőn a' herczegi praefecturalis kanczellariában és Pesten a' ns vármegye házánál néhai számvevő ur volt lakásán megtudhatni. [2]

Electoral-kosok.

[2] *Tek. ns. Sáros vmegyében keblezett Al-Sebesi urodalomban mélt. gróf Hallerköi Haller Ferencz ur részéről Barthels Fridrik osztályozása szerint, szász fajta féle electoral kosok eladók Venni szándékozók jelentsék magokat a' fentisztelt gróf Al-Sebesi tiszttartójánál Bahinger Károly urnál.* [3]

---

[2] Az iskolai jószágalaphoz tartozó Szexárdi uradalom részéről köz hirül adatik, hogy a' f. e. auguszt. 5ikén az urodalmi tiszttartói kanczellariában Szexárdon délelőtt tartandó árverés által, az úgy nevezett Péterházi erdőben a' Dunapartra kirakott 326 öl tölgyfa, 226 öl szilfa, és 590¼ öl puha fa, a' legtöbbet igérőnek (fenhagyatván a' felsőbbségi jóváhagyás)-el fog adatni. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Szexárd julius 10. 1835. [3]

Gabonaár vidéki városink piaczin pozs. mérő ezüst kr.

Julius 1835.	búza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur	köles
14én Baja	132-120	96	72	36	60	96	—
15én Debrecz.	120- —	108	84	60	72	90	144
15én Eszek	114-102	84	—	78	72	114	—
14én Pécs	114-102	102	102	78	60	96	—
15én Kanizsa	135- —	122	116	60	66	129	—
14én Kassa	156-147	133	108	96	79	132	288
14én Komárom	151-146	131	112	94	90	134	—
14én Körmend	162-156	—	138	132	144	138	—
16én Lugos	144-318	108	78	60	48	84	—
15én Miskolcz	— 138	102	84	66	70	102	252
15én Pozsony	161-151	—	132	102	91	134	—
14én Győr	144-132	130	125	90	84	113	158
15én Selmecz	178-168	151	132	72	74	—	—
14én Szeged	108- 84	84	—	36	78	84	144
15én N.Szomb.	161-156	—	126	124	101	144	300
10én Versecz	90- 86	77	—	48	58	82	—
15én Veszprém	132-120	108	96	52	72	96	144
16án Mosony	162-153	132	137	90	81	101	—

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Julius 26kán 6 láb. 1 hüv. 0 von.
„ 27kén 5 „ 11 „ 9 „
„ 28kán 5 „ 11 „ 3 „
„ 29kén 5 „ 10 „ 9 „

Budai Lotteria számai julius 22kén 1835. eszt.

43. 55. 89. 88. 83.

Mivel azon 2 beszéd végett, melly ő cs. kir. fő herczegsége Magyarország Nádor-ispánja képe fölállitása alkalmával a' vakok' intézete épületjében magyar és német nyelven tartatott, több kérdezősködés történik, ezennel jelentetik: hogy azon beszédekből még egy kiadás jelent meg, és csak a' fen említett intézetben szerezhetni meg.

A' vakok intézete igazgatósága.

[1]

Lakás-változtatás Pesten.

Rehorovszky Miklós törv. doct. ügyvéd és a' nm. magyar udv. Kamara Agense e f. eszt. sz. Jakabtól fogva lakik Dunasoron 7ik szám alatt levő Ferdinandi-házban. [3]

Szépirásbeli oktatás

tanulókra nézve az iskolai szünnapok alatt

E' czélra alulirt naponként több órát szánvan, saját lakásán váltogatva egyszerre 4—6 tanuló vehet tőle alapos és szorgalmas oktatást a' szépirásban és folyóirásban valamint műiratokban. — Kereskedés üzőkre nézve, kik a' kalmári irást és helyesirást sajátjokká tenni ohajtják, sajátlag 2 óra van kitüzve minden vasárnap és ünnepnap. Alulirtnak köz kedvességet nyert Nemzeti irás-példányait 3 részben, egyenkint 48 pengő krjával, mind nála, mind jobbára minden helybeli könyv és szépmü kereskedésben megszerezhetni.

Fischer József
szépirás-oktató.

Lakik az országuton 530 sz. alatti Kolbházban 2ik emeletben, 's otthon található 11 órától 12ig délelőtt és 3tul 5ig délután.

[1]

Előfizetési Hiradás.

A' szent Bibliára,

Károli Gáspár forditása szerint

nagy 8ad rét, nagy betűkkel.

Két rendbeli hiradásunknál fogva, az előfizetés e' f hónap végével bérekesztődvén, ezennel felszólítjuk azon t. t. urakat, kik az előfizetők szerzését magokra vállalni méltóztattak, ne terhe tessenek a' jövő pesti augustusi vásári biztos alkalmak által az előfizetési pénzeket hozzánk beküldeni. Előfizetési ár: velin papiroson 8 for. nyomtató-papiroson 4 for. — Füzetenként velinen 2 for. nyomtató-papiroson 1 for. ezüstpénz. A' Biblia sajtó alatt van. Novemberi vásárra az első füzet ki fog adatni.

Pesten, aug. 1 1835. [2]

TRATTNER és KÁROLYI
könyvnyomtatók.

Hivatal-üresedési jelentés.

Tekintetes ns Békés megyében keblezett Mezőberény népes helységében a' fizetéses orvosi hivatal, a' mostani orvos doctor úrnak változásával megüresedvén; — mindazon t. cz. sebész-mester urak, kik ezen hivatalba lépni ohajtanának, bizodalmasan felszólittatnak, hogy iránta minél előbb, legföljebb pedig jövő augustus hónap' 16ig a' mondott helység tanácsánál, ha személyesen nem lehetne, levél által értekezni ne terheltessenek, minden esetre előre tudva, hogy a' vállalkozó sebészmester magyarúl, tótúl és a' mennyiben lehet németül is beszéljen. Mezőberény julius 20d. 1835.

Kiadta *Bonyhay Beniamin* hites jegyző.

Keleti sebesföstészet.

A' köz megelégedés és bizodalom, mellyet alulirt tanitványitól érdemlett, olly nemü levén, hogy annak ajánlása után, épen midőn már elutazni szándékozék, ujra igen sok tanuló jelentené magát nála, 's ő ennélfogva, valamig ezen tanulók tanulásikat nem végzik, már most itteni tartózkodását meghosszabbit ni kénytelenittetvén: bátorkodik meghivni a' müvészet barátit, kik a' keleti sebes föstészet ismeretéhöz jutni kivánnak, méltóztassanak oktatási szolgálatjával rendelkezni.

Minthogy lepkék, gyümölcsök és virágok föstésére 6 leczke, tájföstésre 7, és alakföstésre csak 12 leczke kivántatik, látja kiki mi kevés időbe telik ezen valóban eredeti müvészetnek megtanulása hogy azután magától is akármi képnek lemásolásához biztosan foghasson. — Keleti olaj sebesföstésre, melly mind Bécsben, mind pedig különösen itt igen sok kedvelőre talált, 9 leczke szükséges. Rézmetszések lenyomására fára vagy üvegre, és ezek befestésére, valamint rézmetszéseknek olajfestékkeli szinezésükre csupán 2 leczke kivántatik külön külön, végre csupán 1 leczke arra, hogy valaki akármi féle tárgyat természet után levenni megtanuljon. — Alulirtnak tetemes szorgalma által még Bécsben szerencsésen sikerülvén hogy a' keleti sebesföstést, olaj sebesföstésre is alkalmazza; — itt Pesten pedig hogy sebesföstési módját sebes lithographiai nyomásra is használhassa, ki a' föstés-müvészet ezen uj nemét is sajátjává tenni ohajtja, azt alulirtnak utmutatója által szinte kevés leczkékből álló tanitás mellett megnyerheti.

A' keleti virágföstést, melly ezen müvészet többi ágainak mintegy alapjául szolgál, egy nap sőt fél nap alatt mindenki megtanulhatja. — Föstvénypéldányokat mellyek alulirtnál készen találtatnak, jutalmas áron megszerezhetni.

Ennélfogva tisztelettel hivja meg a' müvészet barátit: méltóztassanak magokat hozzá szálására (Nádor-vendégfogadó a' vácziutczában 2ik emeletben 26 és 27 sz.) megalázni, 's mind tanitványinak előmenetelét, mind pedig saját próbamunkáit, ön meggyőződés miatt megtekinteni. — Nagyobb kényelem okáért tartani fog társasági-oktatást a' virágföstésben, mellyben 6 leczkére 8 pengő frtért kiki részt vehet. Ezen leczkék naponként délutáni 5 órakor kezdődnek. — Pest julius 29. 1835.

Sandezwehri Krausz Lajos
a' cs. kir. alsó ausztriai kormány által fölhatalmazott keleti sebesföstészet-oktató.

Farina Ferencz Mária

a' valódi kölni-viznek legidősb destillatora bátor a' tisztelt Közönségnek bizodalmas tisztelettel je-

fenteni: hogy valódi kölni-vizének rakhelyét itt Pesten a' váczi-utczában Schoober Ferencz urnak „Gyürü" czimer alatti kalaptárában választotta légyen, holott is a' tisztelt Vevők kívánságára ezen viznek valódisága felöl a' leggyőzőbb próba is tétethetik.

Jelentés.

Különféle nemü szeszek, eszenciák, és balzsamok, ugy nem különben mindenféle szagos kenőcsök, és kendőző vizek eredeti tulajdonságúak, igen jutalmas áron találtatnak Pesten az alabbirt gyára' lerakó helyén tulajdon lakásán az országuton balra a' Hatvani kapunál a' 654ik szám alatt levő Porst nyereggyártó' házában; hasonlóképen vásár' alkalmatosságával az uj piaczon az ékességek (Galanterie) utczájában az első osztályban levő sátorában a' narancs czim alatt. — — Schneider József polg. chemiai szeszfőző.

Bolt-változtatás.

A' váczi-utczában, gróf Keglevich-házban eddig volt



„kék Csillaghoz" czimzett

Vászonkereskedés

f. évi auguszt 3kától fogva, ugyan ezen utczában a' Nádor czimzetü ujdon létesült nagy vendéglő épületbe (Hôtel) lesz áthelyezve,

's ajánlja továbbra is a' t. cz. közönségnek az ő mindennemü, rumburgi, hollandi, sileziai és bőrvásznait, úgyszinte $\frac{7}{8}$ rőf szelességü creas és $\frac{8}{4}$ szélességü lepedő vásznait, nem különben a' nala találtató különös szépségü damasc készületeket — 6 egész 36 személyre; — 30 rőfös asztali 's törülkezőkendő-szöveteket; továbbá walis- ágyanginet-kanavász- és gradeláruit, különszinü, bélésnek való kanavászt, damis-t és gyapottafotat, több más e' kereskedéshez tartozó czikkelyekkel együtt — a' legillőbb határozott áron.

Szarvas marha eladási helyváltoztatás.

A' t. Nagy-kátai uradalom' részéről ujolag köz kirré tétetik: hogy mivel a' közelebbi hirlappokban néhai m. Buzini gróf Keglevics László ur vagyonát illető szarvas marhak eladásának helyéül Ujszász volt kitéve, a' minden tekintetben kényelmesebb alkalmaztatás végett ezennel Nagykáta mvarosában levő m. uraság' majorjában ugyan csak sept. 3ik és következő napjaiban fog lenni.

Kovács Mihály
tiszttartó.

---

[3] BOR-ÁRVERÉS. Főmélt. Batthyáni Fülöp herczeg Érdi v. Hamsabéki urodalma' részéről közhirré tétetik, hogy jövő aug. 3án mintegy 1700 akó fejér, és 1100 akó vörös ó bor különféle évi sermésbeli akár hordó számra akár nagyobb menyirégben, az Érdi tiszti kanczellariaban délelőtti szokott órákban tartandó kótyavetye mellett a' többet ígéröknek hordó nélkül azonnali kész pénz fizetés mellett eladatni fog. A' venni kivánók a' megirt napra és helyre hivatalosak.

---

[3] HIRDETVÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhírré tétetik: hogy Tokaj koronai mezővárosban levő „fekete sas" czimzetü vendégfogado Tarczal mezővárosában az uradalmi tiszttartónak irószobájában folyó eszt. august. 3án tartandó nyilványos árverés útján a' legtöbbet igérőnek folyó eszt. november 1jétöl kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő banatpénzzel fölkészülve a' szokott reggeli órakban megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit a' fenemlitett tiszttartói irószobában az árverés előtt is megtudhatni. Budan julius 11én 1835. [3]

---

[2] HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy f. e. augustus 17én délelőtt 9 órakor Ménesiben a' számtartói lakásban a' ménesi uradalmi pinczéből, 's báró Forraynak ménesi kalnája alatt levő kibérlett pinczéjeből öszvesen 1746 akó 1834ik esztendei dézma bor, — hordó nélkül — a' legtöbbet ígéröknek nyilvános árverés útjan részenkint, vagy általjaban, a' felsőbb helybenhagyás fentartása mellett, kész pénzért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budan julius 27en 1835. [3]

---

[3] Kos-eladás.

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírül adja hogy jövő pesti Janos-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]

---

[3] Az iskolai jószágalaphoz tartozó Szexárdi uradalom részéröl köz hirül adatik, hogy a' f. e. auguszt. 5ikén az urodalmi tiszttartói kanczellariában Szexárdon délelőtt tartandó árverés által, az úgy nevezett Péterházi erdőben a' Dunapartra kirakott 326 öl tölgyfa, 226 öl szilfa, és 590¼ öl puha fa, a' legtöbbet igérőnek (fenhagyatván a' felsőbbségi jóváhagyás) el fog adatni. — Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak. Szexárd julius 10. 1835. [3]

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Julius	30kán	5 láb.	10 hüv.	0 von.	
„	31kén	5 „	8 „	3 „	
Aug.	1ején	5 „	6 „	3 „	

Vadászattudomány.

Szerzé Pák Dienes. Első kötet 218 l. ajánlva mlgos gróf Károlyi György ő nagyságának, és Bévezetés xx. l. — Második kötet 223 l. 8adr. Találtatik 's megszerezhető egyenként fűzve 2 f. 30 krért pengő pénzben, a' ki pedig egyszerre legalább tiz példányt veszen, kötetlenül 2. forintjával kapja, Pesten a' képiró-utczai 321 számu ház emeletében. a' mlgos N. Károlyi Károlyi grófi nemzetség levéltaraban. —

TUDÓSITÁS. Tapasztalt dolog levén, hogy a' bölcsőtől kell kezdeni a' nevelést, ajánlom magamat olly gyenge korú (t. i. 2—8 eszt. közt levő) mindkét nemű gyermekek nevelésére, kik a' közönséges 's csak érettebb gyermek-nevelésre intézett nevelőházakba fölvétetni még nem alkalmatosak. Ki ennélfogva bizodalmával megtisztelni akarna, méltóztassék postán poste restante Pestre útasitandó becses levelével megkeresni, melly úttal a' föltételekről is értekezhetni. Pest, aug. 3. 1835.

Angyalffy Mátyás A.

JELENTÉS. A' mult éven rajtam keresztül ment sok szerencsétlenség mellett is elkészülvén a' Magyar Atláshoz tartozó 5ik füzet, t. i. Németország közönséges, Tirolis, Stájerország és Illyria, Cseh és Morvaországok földképei, bátorkodom alázatosan megkérni az előfizetésszedő t. cz. Urakat, hogy az érettek eső 's tudva levő előfzetési árt beszedvén, jövő augusztusi Pesti vásárkor hozzám felküldeni 's ezen földképeket elvitetni méltóztassanak. Pesten Aug. 3án 1835. Lakásom a' József-városban Ősz-utczában (Herbstgasse) *840 szám alatt.*

Karacs Ferencz
a' Magyar Átlas kiadja.

[1] Kerestetik egy, iskolákat végzett ifju, 120 pengő fr. fizetés és szálásadás mellett, ki egy 10 esztendős gyermeket f. eszt. sz. Mihálynaptól syntaxisra, német nyelvre és hegedülni, falun tanitand. Értekezhetni ez iránt Pesten az országuton 680 sz. alatt lakó Ügyvéd urnál. [2]

[1] Legujabb 's hasznosabb porczellánnal béleltfőző Vasedények Pesten raktárban találtatnak Erny György vaskereskedésében a' Kigyó-utczában 402 szám alatt. [3]

Gazdasági többféle műszerek.

Alulirt tisztelettel jelenti, hogy nála az alább jegyzett és ön készitette gazdasági műszerek, legnagyobb tökéletességgel és akármelly faluhelyen használható legegyszerübb munkával készülve a' legillendőbb áron készen találtatnak; u. m. 1) Akár fa, akár vas kerekkel akár 1, akár 2, vagy 3 késsel dolgozó széna, szalma, vagy törökbúzaszárat vágók, mellyek hosszabb v. kurtább szecskát vágnak 1ór ¼ hüvelyk, 2or ½ hüvelyk, 3or 1 hüv. hosszaságut. 2) Kukoricza v. törökbuza-morzsoló és akármi féle gabonát daráló, többféle burgonya-, répa-, v. tök-vágók, különféle burgonya-mosók, sóőrlők és legujabb találmányu rostak, 1 ló erőre készült széna vagy szalma vágók, lineator, cultivator, extirpator és többféle ekék és repcze-vető mellyel mindenféle kisebb nagyobb magokat vethetni; egy ló után való kerti utnyeső 's a't. Lakása és műszereinek raktára van a' kerepesi-uton gróf Beleznay-kertépületben 1341 sz. alatt.

Szijj Sámuel erőművész.

Rotter Ferencz

polg. szijgyártó-mester készit mindennemü szijgyártó munkákat a' legujabb izlés szerint. fölvállal egyszersmind rendeléseket minden eféle munkára. Áru-boltja Pesten 387 sz. zlatt fekvő Offenbach-házban a' „Kigyohoz" nevezett gyógyszertárral szemközt; lakása pedig belső városban tyukutczában 203 sz. alatt a' sóhivatallal átellenben.

[1] Vászon-áruk
„a' Szilézia inál"
(Pesten városház-utcza 296 sz.)

Alulitrt ajánlom tisztelettel a' magas Nemességnek 's tisztes Közönségnek legujabban érkezett nagy mennyiségü 's legszebb fejérségü 's igen jeles minéműségü vászon-áruimat igen jutalmas szabott áron; ugyszinte ajánlom figyelmükbe valódi rumburgi gyolcsaimat, mellyek kitünő minősége megérdemli, hogy a' mostankori legjelesb készitvények soraba számláltassék. Ezen gyolcsok közt készitettem 2 's 2½ rőf szélességüeket is lepedőkre összevarrás nélkül, mellyek igen ajánlhatók; valamint a' következő jeles minőségü áruk u. m. ⅝ és ¾ szélességü hollandi, fejérczérna és 38 rőfös bőrvásznak (Creas) egyébnemü mindenféle sziléziai és házi vásznakkal együtt; kamuka (damaszk) asztalneműk mind garniturákban 6—36 személyre, mind végszámra 45 és 30 rőfösre, hasonló nemü törülköző-és asztalkendők tuczat vagy rőfszámra, legujabb divatu szélékességü dessert- és kávéskendők, 's mindenféle közönséges asztalneműkészület akár garniturákban akár rőfszámra; — továbbá igen sok féle csikos brabanti valamint fejérczérna gradli (csinvat) és kanavász ágynemükre 's igen jeles sárga és fejér nanguinok ágyboritékokra; wallis és nyári és téli piquetek, csikos és sima nyers barchentek.

Hogy bizonyságát adjam, mennyire becsülöm t. cz. Vásárlóimnak irántam olly sok oldalulag kitüntetett bizodalmukat, 's mennyire törekszem azt áruimnak jelessége 's azok lehető legjutalmasb árai által még inkább megérdemleni: minden vászon- áruimnak mind valódiságokrul, hogy t. i. pamuttal keverve nincsenek, mind pedig a' rőfmérték

pontosságárul minden darabra nézve jót állok és kezeskedem, 's így menénylem hogy mindenki kivánságának megfelelendek. Tisztelettel

Weiss Adolf.

---

[1] Raktár-változtatás.

Ehnl I. M. Bécsből

tisztelettel jelenti, hogy 12 évtől fogva az ujpiaczon Ulmann ur házában levő selyem és divat-árukból álló kereskedését e' jövő pesti Jánosfövételi vásárra 's jövendőben a' Józsefpiaczon Gross-házba (191 sz.) tette át, 's egy uttal ajánlja jól válogatott áruit, u. m. mindennemü selyemszöveteket, nyakteritőket 's egyébb minden nemü folyamatbeli divatczikkelyeket a' legjutalmasb áron. [3]

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

[1] Pesten a' váczi-utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem szövet gyárának lerakóhelyénkészen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai. u. m. pluvialék, dalmatikák, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kívül, minden lehető reverenda materiák, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok. 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin. 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurak, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és társa. [3]

HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendeléséből köz hírré tétetik: hogy jövő auguszt. 8án Budaörsön 300 akó ó, 1000 akó uj fejér, 500 akó budaörsi és 410 akó budakeszi uj veres bor, és 180 akó pálinka; — ugyan azon hónap 10én dél előtt a' tótfalusi pinczében 300. akó ó, és 1000 akó új, délután pedig a' bogdányi pinczében 200 akó ó, és 1000 akó uj fejér bor 100 akó pálinkával együtt, végtére ugyan azon hónap 11én a' visegrádi, és illetőleg a' nagymarosi pinczében 1000 akó ó, és 800 akó uj fejér bor edény nélkül, árverés útján készpénzbeli fizetés mellett eladatni fog.-- Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán julius 30án 1835. [3]

---

[1] ÉRTESITÉS. Sz. kir. Kassa városhoz tartozó Ruzsina erdőkerületben megürült erdőszi tisztség betöltésére, mellyel évi fizetésül 160 pengő fr. 24 pozs. merő roza, 52 pozs. merő zab, 36 mázsa széna, 2 szekér szalma, 12 ölfa 's szabad lakás járul, a' nagymélt. magy. kir. udv. Kincstár rendelése következésében ezennel csődület (concursus) nyittatik meg. Kik tehát ezen hivatalt elnyerni ohajtanák, folyamodásaikat e' f. év october 1sőjeig Kassa sz. kir. város ns. tanácsához nyujtsákbe. Budán jul. 25. 1835. [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' kir. koronai, és kamarai uradalmaknak ez idei nyiretü juh és bárány-gyapja, nevezetesen:

a' Banságban levő sz. Andrasi uradalom részéről	22	mázsa	42	font juhgyapju,
	1	„	81	„ bárányggyapju,
az Aradi uradal. rész.	41	„	55	„ juhgyapju,
	3	„	—	„ bárányggyapju.
az Ó Budai „ „	47	„	95	„ juhgyapju,
	4	„	50	„ bárányggyapju,
a' Diósgyőri „ „	50	„	—	„ juhgyapju,
	4	„	—	„ baranyggyapju,

fuvarbértől mentesen Pestre szállítva, 's mindegyik uradalomra nézve külön tartandó titkos árverés utján olly föltétel alatt eladatni fog: hogy a' venni szándékozók kötelesek legyenek legfőbb ajánlatikat tulajdon kezökkel aláírt, lepecsételt, 's mindegyik uradalomra nézve külön teendő nyilatkozásban kijelentve legföljebb f. e. augustus 17ikig a' nm. m. k. u. Kamara elnökségének Budára beküldeni. A' venni szándékozók nyilatkozási leveleik f. e. augustus 18án délelőtt az illető biztosok által felbontatni 's azon venni akarók, kik a' fen kijegyzett uradalmi gyapjura különkülön legtöbbet ígértenek, további árverés nélkül a' szerződési levélnek illető legfőbb ígéreteik szerint való készítése végett meghivattatni, a' többi ajánlkozók levelei pedig legnagyobb titoktartással szinte az illető biztosok által azonnal elenyésztetni fognak. A' fen kijegyzett határidőnek elmulta után további ajánlatok el nem fogadtatnak; szintugy köteles a' venni szándékozó ajánlatát nyilván, és számszerint meghatározni, mert határozatlan és csak általjában, vagy mások ajánlatihoz képest való percentumi ajánlatokra nem lesz tekintet. A' Diósgyőri, Aradi, és sz. Andrási uradalmak juh és bárány-gyapja az árverés határnapján a' Pesti kir sóhivatal épületében, 's egy részt talán az ó budai kir. kamarai tiszttartóság' udvarában, az ó budai uradalmi gyapju pedig az ottani kir. kamarai praefectusi hivatal épületében lészen lerakva, 's megnézhető. Egyébbiránt köteles a' legtöbbet ígérő már a' szerződési levélnek aláirásakor 3000 f. kész pengő pénzben foglaló fejében letenni; az is jelentetik előre: hogy nem vevén a' kosok- és anyajuhok- gyapja közt való különbséget tekintetbe, elmérés fejében (Einwage) csak két percentumi ráadás engedtetik, 's hogy a' vevők kötelesek a' gyapjuzsákokat az illető uradalmaktól azon az áron megváltani, mellyen vétettek. — Budán julius 30án 1835. [3]

Mélt. Stokhammer Johanna grófnénak tek. Békes vmegyében helyezett Endrédi jószága melly

60 jobbágy-telekből
111 zsellérből
754 kapás szőlőbül

1767 hold majorsági földből és regálékbol áll, e' f. 1835 eszt. sz. Mihálynaptól haszonbérbe kiadatandó. Értekezhetni iránta auguszt 9ikén az országuton 680 sz. alatt lakó Ügyvéd urnál.

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	2kán	5	láb.	3	hüv.	9 von.
„	3kán	5	„	3	„	3 „
„	4kén	5	„	4	„	9 „
„	5kén	5	„	4	„	0 „

Budai Lotteria számai augustus 1sőjén 1835. eszt.

87. 47. 43. 45. 62.

L a j s t r o m a

a' Zemplényi Casino által az ugyan csak Zemplényi Megyebeli Kórház javára 1834ik Esztendei September 1. napján adott Táncz-mulatság jövedelme nevelésére ajánlott munkák', és ajándékoknak.

Sor Szám	A' beküldött ajánlás minéműsége	Nevei az ajánlóknak	Nyerő Szám
	A' múlt esztendei Kórházi báli kijátszásra elkésett munkák 's ajándékok:		
1	Varrótő-tartó csontbúl	Öz. Gr. Barkótzy Ferenczné	1109
2	Pántlika-erszény	Ugyan az	340
3	Asztal-Kendő szoritó	Gr. Barkótzy Jánosné	828
4	Egy pár karmantyu	Ugyan az	977
5	Dáma-erszény gyöngyből	B. Luzsénszky Mária Kisasszony	439
	Az újabban beküldött munkák 's ajándékok:		
6	Egy hoszszu selyem-erszény	Gr. Schmideg Gabriela Kisasszony	148
7	Egy kerek gyöngy-erszény	Ugyan az	622
8	Himzett nyereg le-kötő	Rhédey Borbála Kisasszony	330
9	Kis Tátza	Gr. De'sewffy Virginia Kisasszony	524
10	Kék gyöngy erszény	Ugyan az	772
11	Levél-táska	Ugyan az	608
12	Egy nagy porczelán dohány tartó	Hercz. Brezenheim Ferdinand	660
13*	Egy pár arany Tő és fülbevaló	Hercz. Brezenheim Ferdinandné	342
14*	Selyem dohány zatskó	B. Reiszky Venczelné	345
15*	Kék erszény	Szent-Iványi Rozália Kisasszony	847
16*	Csengető alá való párnátska	Ugyan az	958
17	Kristály pohár	Gr. Csáky Antal Vinczéné	15
18	Vadász pohár szarúból	Ugyan az	453
19	Kék kövés arany fülbevaló	Ugyan az	722
20	Óratartó arany hárfa	Bogovich Jozefina Kisasszony	914
21	Selyem erszény	Etsedy Johanna Kisasszony	210
22	Varró párnátska aranyos lábbal	Gr. Forgách Zsigmondné	55
23	Pugilaris zöld bőrtáblával	Ugyan az	410
24	Líla szinű zatskó	Ugyan az	887
25	Arany homlok-pánt	Hercz. Thurn-Taxis Ezredes Hitvese	566
26	Pugiláris veres bőrtáblával	Semsey Lajosné	28
27	Zöld és rózsa szin selyem dohány zatskó	Semsey Sofia Kisasszony	385
28	Fekete Dáma-erszény	Dertsényi Klára Kisasszony	768
29	Karikákbul készült erszény	Klobusitzky Cornelia Kisasszony	859
30	Portzelán Pohár	Báró Miskéné	991
31	Feher varró vánkos	Kutka Aloizia Kisasszony	1040
32	Kék gyöngy erszényke	Öz. Horváth Tamásné	797
33	Fa czukortartó	Gr. Sztáray Albert	159
34	Olajjal festett kép	Gr. Sztáray Albertné	457
35	Tábori kis szék	Ugyan az	908
36	Bronz Iróeszköz csengetővel	Gr. Sztáray László	820
37	Czukortartó üvegből	Gr. Zichy Károlyné	909
38	Dupla Dámaerszény	Kossuth Imréné	600
39	Kötéshez való ezüst készület	Öz. Palugyay Pálné	486
40	Egy pár karmantyu	Öz. B. Luzsénszky Pálné	212
41	Líla szinü Táska	B. Luzsénszky Mária Kisasszony	358
42	Zöld selyem erszényke	Ugyan az	483
43	Hasonló	Ugyan az	903
44	Hasonló	Ugyan az	715
45	Himzett Levél-táska kék	Ugyan az	401
46	Kék selyem erszény	Ugyan az	171
47	Hasonló	Ugyan az	647
48	Arany virágos dohány zatskó	B. Fischer Erzsebet Kisasszony	918
49	Kék Tambor Erszény	B. Safran Mária Kisasszony	812
50	Király szin Dáma erszény	Koppy Luiza Kisasszony	147
51	Selyem erszény	Curty Kapitányné	123
52	Fekete rámáju himzett kép	Sávely Leopoldina Kisasszony	1098
53	Egy pár férfi papucs	B. Fischer Jozsefné	300
54	Himzett Kanapé vánkos	Szerentsy Eszter Kisasszony	32

Sor Szám	A' beküldött ajánlás minéműsége	Nevei az ajánlóknak	Nyerő Szám
55	Himzett Kanape vánkos	Szerentsy Jozefa Kisasszony	1088
56	Jegyző-Könyv himzett táblával	Hrabétzy Cornelia Kisasszony	1197
57	Karika erszény	Szirmay Mihályné	976
58	Kivarrott veres Vánkos	Tomsits 'Sofia Kisasszony	279
59	Viasz Virágokkal készült kép	Tomsits Julia Kisasszony	780
60	Selyem erszény	Péchy Jozefina Kisasszony	76
61	Aranyos Kristály pohár	Kosuth Kristófné	940
62	Himzett dohánytartó	Kosuth Emilia Kisasszony	769
63	Egy pár himzet papucs	Kossuth Ludovika Kisasszony	247
64	Himzett nyakba való	Ugyan az	1182
65	Himzett puska pántlika	Kossuth Susánna Kisasszony	262
66	Himzett Tátza	Kossuth Otilia Kisasszony	830
67	Kivarrott nagy nyugvó szék	Gr. De'sewffy Lajosné	1073
68	Varráshoz való kis tácza	Gr. Desewffy Cornelia Kisasszony	347
69	Úti Táska	Kandó Nina Kisasszony	806
70	Csengető húzó	B. Vétsey Diénes	941
71	Buza virág szinü dohány zatskó	Gr. van Dernáth Vilmosné	544
72	Asztali Óra	Gr. Csáky Tivadar	678
73	Egy pár papucs	Fáy Ferenczné	508
74	Négy szegletű sapka	Ugyan az	599
75	Kék bársony aranynyal himzett sapka	B. Senyey Jánosné	193
76	Varró Vánkos	Kolosy Lilla Kisasszony	980
77	Nemzeti szinü dohány zatskó	Lónyay Gáborné	620
78	Egy pár zöld harasz Tátza	Ugyan az	322
79	Lila szinü Sapka	Lónyay Emerentia Kisasszony	1102
80	Selyem karikás Dohány-zatskó	Kazintzy Amalia Kisasszony	1196
81	Fehérre kivarrott Dohány-zatskó	Kazintzy Eugenia Kisasszony	1080
82	Csengetö húzó	Wladár Józsefné	34
83	Rózsa szinü gyöngy erszény	Richter Susánna Kisasszony	591
84	Hoszszú Selyem erszény	Both Susánna Kisasszony	217
85	Fekete merinó dohány-zatskó	Battha Bálintné	751
86	Pénzes kék erszény	Bukovszky Clotild Kisasszony	224
87	Kanapé-Vánkos	Gr. Sztáray Kristófné	59
88	Pénzes-erszény	Gr. Török Napoleonné	309
89	Himzett Levél-táska	Ugyan az	128
90	Dáma munka ládátska	B. Vétsey Pál	781
91	Gyöngyel horgolt czigaro tartó	B. Vétsey Pálné	89
92	Nemzeti Szinü pénzes-erszény	Ugyan az	764
93	Gyöngyel kötött dohány-zsatskó	Ugyan az	973
94	Czigaró tartó	Kis Pál hely. tan.	88
95	Dáma-Táska	Sóós Ágostonné	698
96	Hasonló	Sóós Sándorné	799
97*	Úti-Táska	Sóós Tamásné	810
98	Selyem erszény Bronz záróval	Vass Mária Kisasszony	935
99	Kék gyöngy-erszény	Vass Otilia Kisasszony	239

A 13. 14. 15. 16. és 97. számok 's * jegy alatti munkákra, a' szintén látható nyerő számokkal maiglan sem jelentvén magát senki — az ez úton is köz hirül tétetik, — a' munkák Casinoi Pénztárnok T. Gőtze Károly Urnak felügyelése alatt találtatván.

Nyomt. Beimel József Pesten.

ifj. Kilian György,

Könyvárosnál Pesten

Váczi utczában, hajdani Feslházban épen most jelent meg

Rényképek

Irta

Stancsics Mihál.

ELSŐ KÖTET.

Pesten 1835. 8rét, boritékba kötve 48 kr. pp.

Kritikai

Értekezetek.

Különös tekintettel a' m. T. T. munkálatira

Irta

Stancsics Mihál.

ELSŐ KÖTET.

Pesten 1835. 8rét, boritékba kötve 48 kr. pp.

Gr. Széchenyi Istvánnak

igen jól talált

allegoriai mellképe.

Einsle olajföstvénye után, kőre nyomatott Bécsben, 's megszerezhető

Tomala Ferdinánd

szépmű-kereskedésében Pesten a' váczi és hajóutcza szögletén. Ára 3 pengő fr. kik azonban Széchenyinak nagy foliora kőrenyomott képét már birnak, 's helyette ezen uj pompás képet megszerezni ohajtanak, a' nevezett kereskedés kész ama képet fizetésképen egy pengő frjával beváltani.

Vadászattudomány.

Szerzé Pák Dienes. Első kötet 218 l. ajánlva mlgos gróf Károlyi György ő nagyságának, és Bévezetés xx. l. — Masodik kötet 223 l. 8adr. Találtatik 's megszerezhető egyenként füzve 2 f. 30 krért pengő pénzben, a' ki pedig egyszerre legalább tiz példányt veszen, kötetlenül 2. forintjával kapja, a' képiró-utczai 321 szamu házemeletében, a' mlgos N. Károlyi Károlyi grófi nemzetség levéltáraban. —

Egy miniatur portrait és tájfestő

a' falusi lakást kedvelő, kivánna jó háznál az ikolák szünideje alatt vagy hosszabb időre is egyezés mellett tanitásával használni. Egyébiránt tudományos és jó erkölcsü ember 's franczia nyelvet is be szél. Ha a' vidékben több urasági lakás vagy mvároslenne körülvése, kevesebb dijért is kész szolgálatát ajánlani. Bővebb tudósitást nyerhetni Miller szépműárusnál nagyhid-utczában Pesten.

[1] Az olly kapóssá vált Nemzeti-gavalérdohányt (keverék dohány a' legnemesb fajta magyar és külföldi dohányokbul) fontjáért 1 fr. 36 krral, — valamint a' gyönge dohányosoknak különösen alkalmas kerti Vitnyédit, fontjáért 1 fr. 12 krral, a' válogatott levelüét pedig 2 frrtal, — továbbá más igen jeles fajta dohányokat mint: Rátkait, Verpelétit, Végit, Csetnekit, hollándi és valódi varinas kanastert, folyvást és egyenlő minőségüt kaphatni: *Gärtner József „Magyar Czimer" czimerü dohánykereskedésében Pesten a' Serviták piaczán.* Ugyan itt kaphatni valódi Amsterdami és Havannahi cigarrókat 4fr. és 30 krra leszalított áron, továbbá magyar cigarokat 1, 2 és 3 frtjával, valamint többféle legfinomabb sárga burnótokat 4, 6, 8, és 10 frjával fontját; — ezenkivül a' legfinomabb tajték pipákat és mindenféle más divatos dohányzási készületeket mint: rövid és hosszu pipaszarakat szarvbul ezüsttel, gyöngyházzal vagy szurokkővel ékesitve, egészen ujféle cigarró-szárakat, cigarró-tartókat; igen csinos munkáju pipatartókat és dohány-ládikakat, pipa- és sétabotokat,

egyébb hasonló, kényelemre és díszre alkalmas szerekkel és eszközökkel. [2]

---

[1] Mélt. gr. Károlyi István tiszttartósága által köz hirré tétetik: hogy ns Csongrád vmegyében Holdmező-Vásárhelyi határban a' Czibaki uton levő ugy nevezett Ujvárosi nagy vendégfogadó, jövő 1836 esztendőtül kezdve ujabb 3 esztendőre nyilvános árverés utján haszonbérbe adandó. Az italok szabad mérésén kivül még 168 hold szántó- és kaszállóföldek ugy nem különben tágas szabad legelő van ezen vendégfogadóhoz szabva. A' bérleni szándékozók 100 pengő fr. banatpénzzel fölkészülve meghivatnak Belső-Derekegyházán f. eszt. septemb. 28ikán a' tiszttartói irószobában tartandó árverésre hol a' többi föltételeket addig is mindenki megtekintheti. [3]

---

[2] **Vászon-áruk**

„a' Sziléziainál"

(Pesten városház-utcza 296 sz.)

Alulirt ajánlom tisztelettel a' magas Nemességnek 's tisztes Közönségnek legujabban érkezett nagy mennyiségü 's legszebb fejérségű 's igen jeles minéműségű vászon-áruimat igen jutalmas szabott áron; ugyszinte ajánlom figyelmükbe valódi rumburgi gyolcsaimat, mellyek kitünő minősége megérdemli, hogy a' mostankori legjelesb készitvények sorába számláltassék. Ezen gyolcsok közt készitettem 2 's 2½ rőf szélességűeket is lepedőkre összevarrás nélkül, mellyek igen ajánlhatók; valamint a' következő jeles minőségü áruk u. m. ⅝ és ¾ szélességü hollandi, fejérczérna és 38 rőfös bórvásznak (Creas) egyébnemü mindenféle sziléziai és házi vásznakkal együtt; kamuka (damaszk) asztalneműk mind garniturákban 6—36 személyre, mind végszámra 45 és 30 rőfösre, hasonló nemü törülköző- és asztalkendők tuczat vagy rőfszámra, legujabb divatu szélékességü dessert- és kávéskendők, 's mindenféle közönséges asztalneműkészület akár garniturákban akár rőfszámra; — továbbá igen sok féle csikos brabanti valamint fejérczérna gradli (csinvat) és kanavász ágynémükre 's igen jeles sárga és fejér nanguinok ágyboritékokra; wallis és nyári és téli piquetek, csikos és sima nyers barchentek.

Hogy bizonyságát adjam, mennyire becsülöm t. cz. Vásárlóimnak irántam olly sok oldalulag kitüntetett bizodalmukat, 's mennyire törekszem azt áruimnak jelessége 's azok lehető legjutalmasb árai által még inkább megérdemleni: minden vászon- áruimnak mind valódiságokrul, hogy t. i. pamuttal keverve nincsenek, mindpedig a' rőfmérték pontosságárul minden darabra nézve jót állok és kezeskedem, 's igy menéylem hogy mindenki kivánságának megfelelendek. Tisztelettel

Weiss Adolf.

---

[1] **Sertvés-nyáj eladása.**

Adony mvárosában az urodalom részéről folyó eszt. aug. hónap 17dikén ez idei tarlók megfuttatásával feljavitott 20 öreg herélt göbe, 4 öreg kan, 9 öreg ártány, 40 südő ártány 18 südő emse, 66 ártány 's emse malacz, árverés útján, a' többet igérőnek, kész fizetés mellett, eladatni fognak. [3]

---

[1] **Gulya-barom eladása.**

T. Fejér vármegyében helyhezett Sár-Szent-Miklósi urodalomban, c' folyó eszt. septemb. 28dikán gőbölyre vert. 70 tehén, 18 negyedfű, 16 harmadfű 15 másodfű üsző, úgy 9. üsző-borju, helyben tartandó árverés útján a' többet igérőnek eladatni fognak. [3]

---

[1] **Fa-kereskedések**

haszonbérbe adása.

T. Fejér vármegyében keblezett Adony m. mvárosában, Duna partján levő két fa-kereskedés, mellyek, több t. szomszéd vármegyére kiterjedők, nagy vidékjeire és a' számos vevők gyülekezeteire nézve, elegendőkép ismeretesek, jövő 1836diki sz. Györgynaptól kezdve, harom egymást követő esztendőre, a' többet igérőnek, akár egyenként, vagy ha kivántatni fog egyesülve is e folyó eszt. novemb. 3dikán bérbe adatni fognak. A' kibérleni kivánók, szándékok kinyilatkoztatása iránt, az adonyi tiszttartói hivatalhoz ezzel meghivatnak. [3]

---

[1] Esterházy hgségi uradalmak igazgatósága részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy az Ozorai ménesből eladásra kiállitott lovak, jelesül

1 négyesztendős herélt,
5 háromesztendős herélt,
4 négyesztend. kancza,
14 hároméeszt. kancza,
és 4 kéteszendős kanczacsikó

kellően idomitva 's illetőleg nyereg alá tanitva, f. eszt. sept. 14ikén nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók a' mondott napra Ozora mvárosba (Tolnában) a' ménesi udvarba meghivatnak. Kismarton julius 30· 1835 [2]

---

[1] JELENTÉS A' helybeli kir. haszonvételek kibérlése iránt felsőbb helyről uj árverés rendeltetvén, ezennel jelentetik: hogy ezen árverés Mezőhegyesen f. 1835 septemb. 7ikén fog tartatni. A' bérbe kiadandó kir. haszonvételek következők:

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elegendő pinczékkel és istállókkal, továbbá egy kereskedési bolttal az ugynevezet uj épületben.

2) Egy korcsmaház, árusbolttal és pinczével az ugynevezett ó épületben.

3) A' mészárszéki jog, ahhoz kivántató hajlékkal, mellyel egy rét is, mintegy 500 holdnyi körül, járul.

4) A' zsemlyesütés, 's ahhoz kivántató hajlék. E' haszonvételek bérlése ideje 3 esztendei lesz, u. m. f. 1835 novem. 1sőjétül kezdve, 1838 october utóljaig, 's mindenik külön külön adatik ki. Bérleni kivánók a' korcsmákra 200 fr., a' mészárszékre 100 fr. 's a' zsemlyesütésre 20 fr. pengő bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre meghivatnak, olly megjegyzéssel, hogy ez árveréstől 's illetőleg kibérléstől az izraëliták kirekesztve vannak. A' szerződés

többi föltételeit a' gazdasági igazgatóság irószobájában előre is megtudhatni. Mezöhegyes julius 29. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.

]1] HIRTETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó augustus hónap 22én nemes Pest vármegyében helyheztetett szabad kir. Buda fővárosától egy órányi messzeségre fekvő Budaőrs nevezetű koronai helységben 245 darab valóságos spanyol eredetü harmad és másfel esstendős hágó kos, 150 ürü, és 150 darab felesleges legjobb koru, és tenyésztésre tökélletesen alkalmatos anyajuh, a' szokott reggeli, és delutáni órákban a' helybeli juhakolban árverés útján a' legtöbbet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. — Budán augustus 3an 1835. [3]

HÁZ-ELADÁS. A' tek. Tatai uradalmi törvényhatóság által jelentetik, hogy tek. Komárom vármegyében kebelezett Tata mező városának Tóvárosi részében Oczela János posztós mesternek az öregutczán fekvő háza, mellynek első épületje áll 3 téres szobábul (közülök 2 az utczára) és egy nagy konyhabul; a' hátulsó épület pedig 1 nagy szobábul, és egy külön konyhabul, a' 20öl hoszu, és 7öl széles udvaron egy kisded kő pincze, az egész udvar kő keritéssel keritve, a' tek. uradalmi szék itélete következésében 3002 for. 52½ kr. bécsi váltó becsüáraig köz árverés által eladatni fog, mellynek 2dik árverési határideje f. 1835 julius 31dike, a' 3dik és utólsó határideje pedig ugyan a' folyó eszt augustus 31di én reggeli 9 órakor leend.

---

[3] SZARVASMARHA-ELADÁS. A' nagymélt. és mélt. Buzini gróf Keglevich nemzetség részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szeretett Testvérük, néhai mélt Buzini gr. Keglevich László urnak országszerte nevezetes tőke- és üsző-gulyája öszvesen jelesül 117 darab még fajzásra alkalmas tőketehén, 27 darab 4 esztendős és 49 d. 3 esztendős, ez idén bika alá jött üsző, 27 darab 2 eszt. és 34 d. egy esztendős bika nélkül külön járt üsző. 2 d. még üzésre alkalmas bika. 2 d. 3 esztendős, 3 d. 2. eszt., és 10 d. egy esztendős bika, folyó eszt. septemb. 3ik és következő napjain Nagy-Kátán árverés utján a' többet igérőknek szakaszonkint kész pénz fizetésért eladatnak; addig is a' venni és megnézni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek a' Nagy Kátai urodalmi tiszttartóságnál. [3]

Kováts Mihály
tiszttartó.

---

[2] ## Árverési jelentés.

Néhai mélt. Tihannyi Tamás cs. kir. udv. tanácsnok és főispán úr örökösei részéről köz hirül tétetik: hogy a' tek. Bihar vármegyében Debreczen és N. Várad közt fekvő Monostor és Hoszszu Pályi, Köbölkut, Vértes és Sváb Olaszi helységben, nem különben Kis-Féhértői Kecskeháti és Reszegi pusztákban lenlevő részjószágaik, mellyeknek nyilvános árverés által leendő kibéreltetése iránt ezen hirlapokban e' f. e. julius 13ik napjára hirdetett határidő, az akkor jelen volt Collicitansok kivánságukhoz képest, e' f. e. october 7ik napjára tétetett által — az ezen utóbbi határnapon, az az folyó 1835 eszt. october 7dikén délelőtti órákban, Monostor-Pályiban az urasági tisztartó szálásán tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek hat egymásután következő esztendőre és pedig mindjárt az árverés után, haszonbérbe fognak kiadatni. Melly végre a' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen, a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Előre való tudomás végett itt alább közöltetik azon részjószágoknak és a' hozzá tartozandó fundus instructusnak kivonatbeli feljegyzése. A' többi körülményeket és bérleti föltételeket megtudhatni Pesten a' régi posta-utczában 36ik ssám alatt 2ik emeletben Wrchovszky Mihály ügyvéd úrnál, Monostor-Pályiban pedig az uraság tiszttartójánál.

Monostor-Pályiban	Hold 1100 öl
Marhás Taxások — — 32	
Gyalog dto — — 30	
Az uraság lakóháza, hozzá tartozó veteményes és luczernás kertekkel tészen	41 3/16
1., Majorsági szántóföldek:	
a) jó minémüségiek közbe fekvő kaszállókkal . . . . 460 □ öl	
b) középszerü minémüségü szinte fekete szántóföld. 94 1/4 □ öl } 3cal. cat. öszv	555 □ öl
c) homok szántóföldek, mellyek két esztendőben pascuumnak használtatnak és igy ½ része vetőben vagyon, öszvesen	1034 1/2 □ öl
2., Kaszállók: a) első minémüségü majorság kaszálló	142
b) középszerü minémüségü, nádlással együtt . .	154
c) mindenféle minémüségü, az erdök között találtató ligetekkel együtt . . .	388 □ öl
3., Erdők: a) Vargafának való erdő 20 Sectio 720	
b) fenálló erdő 40 „ 728 } öszv.	1448
Hoszszu-Pályiban	
Urbarialiter regulázott marhás Taxás. 22.	
„ „ gyalog „ 30.	
Egy lakóház fundus, két száraz malom és egy bolt majorság szántóföldek és forgó kaszállók öszvesen a' három fordulóban	362 □ öl
Fehértói-pusztán	
Majorság szántóföld jó minémüségü .	281 □ öl
„ kaszálók és vízállások öszvesen	118 □ öl
Sváb-Olaszi és Vértes helységekben	
Marhás égy gyalog Taxások öszvesen 16, a' kik uraság földjeit birják .	
Köbölkut helységben és Kecskeháti Pusztában	
Marhás és gyalog Taxások 10.	
Majorság földek kaszállók és fundus .	133
„ szőllők két darabban 170 kapa alja.	
Ezeken kivül	

a., a' fen emlitett hét határban szélesen kiterjedett legeltetés, b, Regale Beneficiumok és fixus jövedelmek tesznek 2866 ft v. cz. c., száraz malom vagyon Hoszszu- és Monostor-Pályiban 5. d. Kecskeháton egy hasznos vizi malom a' Beretyón; — e., a' fenemlített nádlás több ezer kévére való.

Általadatik a'haszonbérlőnek a' fekvőjószággal a., mindennemü belső és külső gazdasági eszközök és edények; b., a' lakóházon kivül többféle jó állapotú gazdasági épületek u. m. magtárak, juhaklok, pálinkaház, csapszékek, istállók 's a' t. c., gulyabeli szarvas marha száz darabon felül; — d, Juh, egynyirésü mintegy 1800 darab; — e., sertés több száz darabnál; — f., jármas ökör 20; — g., anya méh kas 20; — h.) az egész őszi vetés elkészitve; — i.) a' tavaszi vetésre, egy esztendei convenciókra és a' gazdaság folytatására megkivántató mindenfél gabona, árpa, zab és eleség szám szerint; k.) szükséges jóféle ó és uj bor 50 cseber. [3]

---

[4] JUH-ELADÁS. A' Magyar-Óvári főherczegségi uradalom Igazgatósága ezennel hirül teszi: hogy f. eszt. septemb. 1sőjén reggeli 9 órakor a' Mosonyi juhászatban a' szokott juh-árverés tartatni fog, 's mintegy 4000 darab mindenféle koru részint anya részint ürü leend eladásra kiállitva; hágókosok pedig nem csak itt, hanem már előbb árverésen kivül is eladandók lesznek. [4]

---

[4] **Ló-árverés.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirül adja: hogy f. eszt. september 9kén delelőtti 9 orakor kezdvén Mezőkeszi, Ürményhez közel levő, pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéból 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza csikók idei 25; — esztendős 18; — kétesztendős 24. (mellyek közt nehány telivér- is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köztök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kétesztendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10, a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

Electoral-kosok.

[3] *Tek. ns. Sáros vmegyében keblezett Al-Sebesi uradalomban melt. gróf Hallerköi Haller Ferencz ur részéről Barthels Fridrik osztályozása szerint, szász fajta féle electoral kosok eladók. Venni szándékozók jelentsék magokat a' fentisztelt gróf Al-Sebesi tisztartójánál Bahinger Károly urnál.* [3]

---

[3] HIRADÁS. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében ezennel közhirré adatik: hogy a' pécskai királyi kamarai tiszttartósághoz tartozó szőlőkbül reméllendő idei dézmaborok folyó évi august 27ik napján szokott reggeli órákban a' pécskai kir. kamarai tiszttartóság tiszti lakházában tartandó árverés utján a' legtöbbet igérőknek eladatni fognak. A' venni szándékozók a' fen kitett napon és helyen tartandó árverésre elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel illendően meghivatnak. Budán julius 18án 1835. [3]

---

[2] SZÁLLÁS-KIADÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohányutczában 362 szám alatt, a' postasip szomszédságában levő házában, egy 11 szobából álló szállás az első emeletben, az utczára, konyhával élés-és fakamarával, padlással, borpinczével, egy hat lóravaló isttállóval és kocsiszinnel, mindenap kiadandó. — Ezen kivül ugyan azon házban, még egymás 10 szobából álló szállás, konyhával, élés,- és fakamarával, tágas borpinczével, élet alá kideszkázott jó padlással, egy hat lóra való istállóval, és kocsiszinnel, a' mellette levő tágas házikerttel jövő sz. Mihálynapra szinte kiadandó. Bővebb tudósitást a' háznál nyerhetni. Pesten julius 29én 1835. [3]

---

[2] **Lakás-változtatás Pesten.**

Rehorovszky Miklós törv. doct. ügyvéd és a' nm. magyar udv. Kamara Agense e f. eszt. sz. Jakabtól fogva lakik Dunasoron 7ik szám alatt levő Ferdinandi-házban [3]

---

[2] **Előfizetési Hiradás.**

A' szent Bibliára,

Károli Gáspár forditása szerint

nagy 8ad rét, nagy betűkkel.

Két rendbeli hiradásunknál fogva, az előfizetés e' f hónap végével bérekesztődvén, ezennel felszólitjuk azon t. t. urakat, kik az előfizetők szerzését magokra vállalni méltóztattak, ne terheltessenek a' jövő pesti augustusi vásári biztos alkalmak által az előfizetési pénzeket hozzánk beküldeni. Előfizetési ar: velin papiroson 8 for. nyomtató-papiroson 4 for. — Füzetenként velinen 2 for. nyomtató-papiroson 1 for. ezüstpénz. A' Biblia sajtó alatt van. Novemberi vásárra az első füzet ki fog adatni. Pesten, aug. 1 1835. [2]

TRATTNER és KÁROLYI
könyvnyomtatók.

---

[3] HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hírré tétetik: hogy f. e. augustus 17én délelőtt 9 órakor Ménesiben a' számtartói lakásban a' ménesi uradalmi pinczéből, 's báró Forraynak ménesi kalnája alatt levő kibérlett pinczéjéből öszvesen 1746 akó 1834ik esztendei dézma bor, — hordó nélkül — a' legtöbbet igérőknek nyilvános árverés útján részenkint, vagy általjában, a' felsőbb helybenhagyás fentartása mellett, kész pénzért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán julius 27én 1835. [3]

---

[4] **Kos-eladás.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirül adja hogy jövő pesti János-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	6kán	5	láb.	2	hüv.	3	von.
„	7kén	5	„	2	„	0	„
„	8kán	5	„	5	„	6	„

Ifj. Kilian György,

Könyvárosnál Pesten,

Váczi utczában, hajdani Feslházban épen most jelent meg:

Agrostotheca hungarica

complectens plantas siccatas gramineas, cyperaceas et junceas Hung. Croatiae et Dalmatiae.

Die Gräser Ungarns;

gesammelt,

und für den Botaniker und Ökonomen herausgegeben

von

JOSEPH SADLER

Prof. der Botanik.

I. Heft.

Folio f. 2 CMze.

Inhalt: Cyperaceae: Carex alba **L.**, C. atrata **L.**, C. dacalliana m., C. extensa Good., C. ferruginea Schk., C. flava **L.**, C. leporina **L.**, C. montana **L.**, C. Oederi Ehrh., C. ornithopoda **W.**, C. pallescens **L.**, C. remota **L.**, C Schreberi **W.**, C. stellulata Good., C sylvatica Huds., C. tomentosa **L.**, Cyperus longus **L.**, Gramineae: Aegylopscaudata **L.**, β. cylindrica **H.**, Arundo Donax **L.**, Avena versicolor Vill., Briza maxima **L.**, Festuca rigida **K.**, Phleum tenue Schrad., Poa pilosa **L.**, Secale fragile. **MB.**

---

[1] Emmerling Károly, előbb a' „Magyar Király" fogadónak 6 évig volt haszonbérlője az altala ujon megnyitott pompás Hôtelbe

„A' NÁDORHOZ"

(Pestnek legélénkebb utczájaban a' „vácziban" előbb Gabler-, most Schedius-házban) tisztelettel hivja meg a' vásári 's más t. cz. utazó vendégeket. Tágas udvar, izletes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszínek állanak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama pártoltatásért, mellyet a' tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben, valamint az idő körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkivánhat. [3]

---

[1] **Eisenschmid Mihál**

késmüves-mester Pesten (boltja uri-utczában Horváth-házban) készit igen finom borotvákat, mindenféle toll-, asztali 's más késeket, és ollókat. Elfogad kijavitani vagy élesiteni akármi féle metszö eszközöket, valamint borotvákat a' legfinomabb élesitésre. [3]

---

[1] **Ház-eladás.**

Balás Károly urnak tek. ns. Bihar vmegyében Várad-Olaszi püsp. mvárosban a' nagyutczán fekvő kőháza, melléképületestül és kertestül az örökösek kivánságára, f. auguszt. 26kán, ott a' háznál tartendó árverés utján azonnali kész pénz fizetésért örökáron eladatni fog. [2]

Tek. Fejér vmegyének kies vidékén, Pesthez 6, Dunához fél órányira fekvő, szép jövedelmü nemes pusztabeli birtokrész, alkalmas csinos lakházzal 's gazdasági épületekkel, kedvező föltételek mellett számosb esztendőre zalogba adandó. Iránta bővebben értekezhetni T. Külkey Henrik fiscalis urnál Pesten szél-utczában 144 szám alatti házban.

---

[1] **Gyapju-eladás.**

A' Pesti kerületbeli polit. hagyományi jószágokbul az idén kikerült gyapjumenyiségre árverés fogtartatni ugyan csak Pesten a' praefectoratusi épületben f. eszt. auguszt. 21kén reggeli 9 órakor [3]

„Tigris“

czimü Vendégfogadó.

Mivel férjem' halála után a' „Tigris“ czimü vendégfogadónak igazgatása egyedül reám maradt, sietek nagy érdemü t. cz. Pártfogóimnak azt jövendőre is ajánlani azon igérettel: hogy teljes igyekezettel azon fogok lenni hogy fogadómnak jó hirét, mellyben sok év óta részesülni szerencsés volt, nem csak fentartsam: hanem a' menyire lehet öregbitsem is. — Vendégfogadóm mind számos, jó izléssel ékesitett szobái, — mellyeket egészen ujra csinositttatam, 's butoroztattam, — mind szellős istállói, tágas udvara, 's elegendő kocsiszine tekintetébül a' t. cz. Vendégek kivánsaginak teljesen megfelel. Hogy pedig azon okokat, mellyek a' t. cz. Vendégeket a' megnjitott vendégfogadó' látogatásától visszatartoztathatnák elháritsam, iparkodni fogok hogy a' leggyorsabb, 's megelőző serény szolgálattal a' lehetségig legolcsóbb árt kössem öszve; ezt tehetni körülményim tekintetébül annál inkább hatalmamban van minthogy a' nevezett fogadónak tulajdonos birtokosa vagyok. Ennek következésében a' Vendégszobák, istállok 's kocsiszinre nézve (kivévén még is a' vásár időket,) ezen meghatározott árt szabtam:

Egy butorozottszoba két ágygyal egy nap.	36 x ep.
— — egy ágygyal —	24 x ep.
Istálló egy lóért napjában . . .	4 x e.p.
Szin egy kocsiért	4 x e.p.

Ezzel ugy reménylem, eleget teendek minden várakozásnak mellyet illy vállalkozásban t. cz. Partfogóim méltóképen kivánhatnak 's fáradozásim méltatását gyakori látogatásoktól remélleni bátorkodom. Pest auguszt. 10. 1835.

Geiger Erzsébet
a' „Tigris“ czimü Vendégfogadó tulajdonosa.

---

[1] ÁRVERÉS. A' Mezőhegyi cs. kir. katonai menesintézet részéről ezennel köz tudomásul tétetik hogy f. 1835 septemb. 16kán helyben Mezőhegyesen a' ménes saját neveléséből 50 darab, részint fölösleges, részint mustra lovak, árverés utján eladók lesznek. Ezen lovak közt találkozik 19 anyakancza általjában mind jeles ménekkel hágatva, 's tenyésztésre még tökélletesen alkalmasok; hat darab 1—4 esztendős kancza, 1 hágó, és 7 darab 1—3 eszt. csődör; végre több kimustrált ló, mell ek közt gazdasághoz némelly még igen használhatók találkoznak.

Ez árverésre tehát a' venni szándékozók 's különösen kik jó anyalovakra ohajtnak szert tenni, a' mondott napon reggeli 9 órára Mezőhegyesre ezennel illően meghivatnak. — Figyelmeztetnek egyébiránt a' venni szándékozók, hogy ez árverés alkalmával vásárlandó lovaik elszálitását a' ménesintézet magára nem vállalhatván, a' vevők magok gondoskodjanak veendő lovaik haza szálitásárul. Mezőhegyes auguszt. 4. 1835.

Boxberg s. k.
alezredes.

---

[1] HIRDETÉS. T. Hont vmegyében az Ipolysagi urodalomhoz tartozó, 's sz. kir. Pest, Buda, Selmecz, Beszterczebánya, Pozsony 's más nagy városokba vezető országuton fekvő különben is az érintett tek. megye házával 's a' tek. KK. és RR. számos gyülekezetivel diszeskedő Ipolyság mvárosában helyezett középponti nagy vendégfogadó ezzel járó konyha, istálló számos vendégszoba 's más agazatokból bevenni szokott jövedelemmel; — a' vendégfogadó napnyugoti szárnyán szemlélhető casino-épületben számosan megjelenő jeles casinoi társaság illő étel és italbeli mindennemü ellátásával; — különösen pedig a' bor, palinka 's egyéb szeszes italok mérésére egyátaljan kiterjesztett, 's eddig csupán a' földes urodalom által gyakorlott korcsmáltatásbeli jussal egyetemben, még pedig olly formán, hogy ezen korcsmáltatási jogot a' haszombérlő tetszése szerint akár egyedül a' középponti érintett nagy vendégfogadóban, akar pedig Ipolyság mezővárosban találtató más korcsmákban is egyátaljan masok kirekesztésével szabadon gyakorolhassa, — 3 egymásutáni esztendőre f. eszt. sept. 29ikén reggeli órákban, a' resident. kastélyban árverés utjan a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fogadatni. Mire nézve a' bérleni szándékozók a' mondott napra bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak Többi föltételeket helyben az uradalmi tiszttartóságnál addig is megtudhatni. [3]

Az érintett uradalom ügyészi hivatala által.

Bolt-változtatás.

A' váczi-utczában, gróf Keglevich-házban eddig volt



„kék Csillaghoz“ czimzett

Vászonkereskedés

f. évi auguszt. 3kától fogva, ugyan ezen utczában a' Nádor czimzetü ujdon létesült nagy vendéglő épületbe (Hótel) lesz áthelyezve,

's ajánlja továbbra is a' t. cz. közönségnek az ő mindennemü, rumburgi, hollandi, sileziai és bőrvásznait, ugyszinte, $\frac{7}{8}$ rőf szélességű creas és $\frac{7}{6}$ szélességü lepedő vásznait, nem különben a' nála találtató különös szépségü damasc készületeket — 6 egész 36 személyre; — 30 rőfös asztali 's törülkezőkendő-szöveteket; továbbá walis- ágyanginetkanavász- és grandeláruit, különszinü, bélésnek való kanavászt, damis-t és gyapottafotát, több más e' kereskedéshez tartozó czikkelyekkel együtt — a' legillőbb határozott áron. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' kir. koronai, és kamarai uradalmaknak ez idei nyiretü juh- és bárány-gyapja, nevezetesen:

a' Bánságban levő sz. Andrási uradalom részéről

	22	mázsa	42 font	juhgyapju,
	1	„	81 „	bárányggyapju,
az Aradi uradal. rész.	41	„	55 „	juhgyapju,
	3	„	— „	bárányggyapju,
az Ó Budai „ „	47	„	95 „	juhgyapju,
	4	„	50 „	bárányggyapju,
a' Diósgyőri „ „	50	„	— „	juhgyapju,
	4	„	— „	bárányggyapju,

fuvarbértől mentesen Pestre szállítva, 's mindegyik uradalomra nézve külön tartandó titkos árverés utján olly föltétel alatt eladatni fog: hogy a' venni szándékozók kötelesek legyenek legfőbb ajánlatikat tulajdon kezökkel aláírt, lepecsételt, 's mindegyik uradalomra nézve külön teendő nyilatkozásban kijelentve legföljebb f. e. augustus 17ikig a' nm. m. k. u. Kamara elnökségének Budára beküldeni. A' venni szándékozók nyilatkozási leveleik f. e. augustus 18án délelőtt az illető biztosok által felbontatni 's azon venni akarók, kik a' fen kijegyzett uradalmi gyapjura különkülön legtöbbet ígértenek, további árverés nélkül a' szerződési levélnek illető legfőbb ígéreteik szerint való készítése végett meghivattatni, a' többi ajánlkozók levelei pedig legnagyobb titoktartással szinte az illető biztosok által azonnal elenyésztetni fognak. A' fen kijegyzett határidőnek elmulta után további ajánlatok el nem fogadtatnak; szintugy köteles a' venni szándékozó ajánlatát nyilván, és számszerint meghatározni, mert határozatlan és csak általjában, vagy mások ajánlatihoz képest való percentumi ajánlatokra nem lesz tekintet. A' Diósgyőri, Aradi és sz. Andrási uradalmak juh- és bárány-gyapja az árverés határnapján a' Pesti kir. sóhivatal épületében, 's egy részt talán az ó budai kir. kamarai tiszttartóság' udvarában, az ó budai uradalmi gyapju pedig az ottani kir. kamarai praefectusi hivatal épületében lészen lerakva, 's megnézhető. Egyébbiránt köteles a' legtöbbet ígérő már a' szerződési levélnek aláírásakor 3000 f. kész pengő pénzben foglaló fejében letenni; az is jelentetik előre: hogy nem vevén a' kosok- és anyajuhok- gyapja közt való különbséget tekintetbe, elmérés fejében (Einwage) csak két percentumi ráadás engedtetik, 's hogy a' vevők kötelesek a' gyapjuzsákokat az illető uradalmaktól azon az áron megváltani, mellyen vétettek. — Budán julius 30án 1835. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó Kovaszinczi, Kuvini, Ménesi, Kladovai, Paulisi, Radnai és Solymosi szőlőkből ez idei dézma fejében reménylendő bor folyó esztendei august 24kén délelőtt 9 órakor Paulison a' tiszttartói lakásban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet igérőknek, felsőbbségi helybenhagyás fentartása mellett készpénzbeli fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán julius 13kán 1835. [3]

Esterházy hgségi uradalmak igazgatósága részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy az Ozorai ménesből eladásra kiállitott lovak, jelesül

4 négyesztend. kancza,
14 háromeszt. kancza,
és 4 kéteszt endős kanczacsikó

kellően idomitva, 's illetőleg nyerag alá tanitva, f. eszt. sept. 14ikén nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók a' mondott napra Ozora mvárosba (Tolnában) a' ménesi udvarba meghivatnak. Kismarton julius 30. 1835 [3]

---

[2] JELENTÉS. A' helybeli kir. haszonvételek kibérlése iránt fensőbb helyről uj árverés rendeltetvén, ezennel jelentetik: hogy ezen árverés Mezőhegyesen f. 1835 septemb. 7ikén fog tartatni. A' bérbe kiadandó kir. haszonvételek következők:

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elegendő pinczékkel és istállókkal, továbbá egy kereskedési bolttal az ugynevezet uj épületben.

2) Egy korcsmaház, árusbolttal és pinczével az ugynevezett ó épületben.

3) A' mészárszéki jog, ahhoz kivántató hajlékkal, mellyel egy rét is, mintegy 500 holdnyi körül, járul.

4) A' zsemlyesütés, 's ahhoz kivántató hajlék. E' haszonvételek bérlése ideje 3 esztendei lesz, u. m. f. 1835 novem. 1sőjétül kezdve, 1838 october utóljaig, 's mindenik külön külön adatik ki. Bérleni kivánók a' korcsmákra 200 fr., a' mészárszékre 100 fr. 's a' zsemlyesütésre 20 fr. pengő bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre meghivatnak, olly megjegyzéssel, hogy ez árveréstől 's illetőleg kibérléstől az izraëliták kirekesztve vannak. A' szerződés többi föltételeit a' gazdasági igazgatóság irószobájában előre is megtudhatni. Mezőhegyes julius 29. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.

---

[3] SZARVASMARHA-ELADÁS. A' nagymélt. és mélt. Buzini gróf Keglevich nemzetség részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szeretett Testvérük, néhai mélt. Buzini gr. Keglevich László urnak országszerte nevezetes tőke- és üsző-gulyája öszvesen, jelesül 117 darab még fajzásra alkalmas tóketehén, 27 darab 4 esztendős és 49 d. 3 esztendős, ez idén bika alá jött üsző, 27 darab 2 eszt. és 34 d. egy esztendős bika nélkül külön járt üsző. 2 d. még üzésre alkalmas bika, 2 d. 3 esztendős, 3 d. 2. eszt., és 10 d. egy esztendős bika, folyó eszt. septemb. 3ik és következő napjain Nagy-Kátán árverés utján a' többet igérőknek szakaszonkint kész pénz fizetésért eladatnak; addig is a' venni és megnézni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek a' Nagy Kátai urodalmi tiszttartóságnál. [3]

Kováts Mihály
tiszttartó.

---

[2] HIRTETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó augustus hónap 22én nemes Pest vármegyében helyheztetett szabad kir. Buda fővárosától egy órányi messzeségre fekvő Budaőrs nevezetű koronai helységben 245 darab valóságos spanyol eredetü harmad és másfél esztendős hágó kos, 150 ürü, és 150 darab felesleges legjobb koru, és tenyésztésre tökélletesen alkalmatos anyajuh, a'

szokott reggeli, és délutáni órákban a' helybeli juhakolban árverés útján a' legtöbbet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. — Budán augustus 3án 1835. [3]

---

[5] **Ló-árverés.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírűl adja: hogy f. eszt. september 9kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mezőkeszi, Ürményhez közel levő, pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéból 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza-csikók idei 25; — esztendős 18; — kétesztendős 24. (mellyek közt nehány telivér- is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köztök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kétesztendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10, a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

---

[3] **Lakás-változtatás Pesten.**

Rehorovszky Miklós törv doct. ügyvéd és a' nm. magyar udv. Kamara Agense e f. eszt. sz. Jakabtól fogva lakik Dunasoron 7ik szám alatt levő Ferdinandi-házban. [3]

---

[3] SZÁLLÁS-KIADÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohányutczában 362 szám alatt, a' postasip szomszédságában levő házában, egy 11 szobából álló szállás az első emeletben, az utczára, konyhával élés- és fakamarával, padlással, borpinczével, egy hat lóravaló istállóval és kocsiszinnel, mindenap kiadandó. — Ezen kivűl ugyan azon házban, még egymás 10 szobából álló szállás, konyhával, élés,- és fakamarával, tágas borpinczével, élet alá kideszkázott jó padlással, egy hat lóra való istállóval, és kocsiszinnel, a' mellette levő tágas házikerttel jövő sz. Mihálynapra szinte kiadandó. Bővebb tudósitást a' háznal nyerhetni. Pesten julius 29én 1835. [3]

---

[5] **Kos-eladás.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírűl adja hogy jövő pesti János-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]

---

[2] Mélt. gr. Károlyi István tiszttartósága által köz hirré tétetik: hogy ns Csongrád vmegyében Holdmező-Vásárhelyi határban a' Czibaki uton levő ugy nevezett Ujvárosi nagy vendégfogadó, jövő 1836 esztendőtül kezdve ujabb 3 esztendőre nyilvános árverés utján haszonbérbe adandó. Az italok szabad mérésén kivül még 168 hold szántó- éa kaszállóföldek ugy nem különben tágas szabad legelő van ezen vendégfogadóhoz szabva. A' bérleni szándékozók 100 pengő fr. bánatpénzzel föl készülve meghivatnak Belső-Derekegyházán f. eszt. septemb. 28ikán a' tiszttartói irószobában tartandó árverére hol a' többi föltételeket addig is mindenki megtekintheti. [3]

---

[2] **Vászon-áruk**

„a' Sziléziainál"

(Pesten városház-utcza 296 sz.)

Alulirt ajánlom tisztelettel a' magas Nemességnek 's tisztes Közönségnek legujabban érkezett nagy mennyiségü 's legszebb fejérségü 's igen jeles minéműségü vászon-áruimat igen jutalmas szabott áron; ugyszinte ajánlom figyelmükbe valódi rumburgi gyolcsaimat, mellyek kitünő minősége megérdemli hogy a' mostankori legjelesb készitvények sorába számláltassék. Ezen gyolcsok közt készitettem 2 's 2½ rőf szélességüeket is lepedőkre összevarrás nélkül, mellyek igen ajánlhatók; valamint a' következő jeles minőségü áruk u. m. ⅝ és ¾ szélességü hollandi, fejérczérna és 38 rőfös bórvásznak (Creas) egyébnemü mindenféle sziléziai és házi vásznakkal együtt; kamuka (damaszk) asztalneműk mind garniturákban 6—36 személyre, mind végszámra 45 és 30 rőfösre, hasonló nemü törülköző- és asztalkendők tuczat vagy rőfszámra, legujabb divatu szélékességü dessert- és kávéskendők, 's mindenféle közönséges asztalneműkészület akár garniturákban akár rőfszámra; — továbbá igen sok féle csikos brabanti valamint fejérczérna gradli (csinvat) és kanavász ágynémükre 's igen jeles sarga és fejér nanguinok ágyboritékokra; wallis és nyári és téli piquetek, csikos és sima nyers barchentek.

Hogy bizonyságát adjam, mennyire becsülöm t. cz. Vasárlóimnak iránt am olly sok oldalulag kitüntetett bizodalmukat, 's mennyire törekszem azt áruimnak jelessége 's azok lehető legjutalmasb árai által még inkább megérdemleni: minden vászon- áruimnak mind valódiságokrul, hogy t. i. pamuttal keverve nincsenek, mindpedig a' rőfmérték pontosságárul minden darabra nézve jót állok és kezeskedem, 's igy meményem hogy mindenki kivánságának megfelelendek. Tisztelettel

Weiss Adolf.

HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendeléséből köz hírré tétetik: hogy jövő auguszt. 8án Budaörsön 300 akó ó, 1000 akó uj fejér, 500 akó budaörsi és 410 akó budakeszi uj veres bor, és 180 akó pálinka; — ugyan azon hónap 10én dél előtt a' tótfalusi pinczében 300. akó ó, és 1000 akó uj, délután pedig a' bogdányi pinczében 200 akó ó, és 1000 akó uj fejér bor 100 akó pálinkával együtt, — végtére ugyan azon hónap 11én a' visegrádi, és illetőleg a' nagymarosi pinczében 1000 akó ó, és 800 akó uj fejér bor edény nélkül, árverés útján készpénzbeli fizetés mellett eladatni fog.-- Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán julius 30án 1835. [3]

Dunaviz állás a' budai vizmérték szerint:

Aug.	9kén	5	láb.	7	hüv.	6	von.
„	10kén	5	„	9	„	6	„
„	11kén	5	„	8	„	6	„
„	12kén	5	„	6	„	6	„

Heckenast Gusztáv,

pesti Könyvkereskedőnél,

(váczi-utcza, 39 szám)

épen most jelent meg és találtatik,

Ifjabbik Robinson

mulatságos olvasó-könyv gyermekek és ifjak számára.

Campe után Uzdi Péter (legujabb forditás)

egy csinos rézmetszettel 8rét Pest, 1836 boritékba

fűzve 1 f. peng.

velin papiroson kemény boritékba 2 ft. peng.

Robinson szigeti élete 's különös kalandjai ki előtt ösmeretlenek? ki nem ösmeri ezen oktató mulatságos könyvet „Robinson"?! melly minden mivelt nemzetek olvasó könyve! — Éjszaktól délig kelettől nyugottig, a' hova csak europai nyelvek jutottak, látható ez, az ifjuság és a' nép kezében.

Noha Campe világ szerte hires német kidolgozata e' czim alatt „Ifjabbik Robinson," már két magyar forditást ére, ezek még sem felelnek meg a' mivelt nyelv 's ifjui megfoghatás kivánatainak.

Ez okból én egy új kiadással lépek föl, melly választott forditás, nyelvbeli hibátlanság, czélirányos fölkészitès, csinos, igen olvasható 's hibáktúl ment nyomtatás által különösen kitűnő, mellyet én ezennel mint

legvonzóbb 's tanuságosabb olvasó könyvet
a' magyar ifjuságnak ajánlok.

Heckenast Gusztáv.

Vadászattudomány.

Szerzé Pák Dienes. Első kötet 218 l. ajánlva mlgos gróf Károlyi György ő nagyságának, és Bévezetés xx. l. — Második kötet 223 l. 8adr. Találtatik 's megszerezhető egyenként füzve 2 f. 30 krért pengő pénzben, a' ki pedig egyszerre legalább tiz példányt veszen, kötetlenül 2. forintjával kapja, a' képiró-utczai 321 számu házemeletében, a' mlgos N. Károlyi Károlyi grófi nemzetség levéltárában. —

---

[1] Szegzárd urodalom részérül köz hirré tétetik: hogy f. eszt. auguszt. 31ikén az idei termés gubacs minden urodalmi erdőben; — és a' jövő septemb. 28ikán a' szegzárdi nagy vendégfogadó, a' bérlőnek tulajdon bora, pálinkája és söre kiméretése jogával, a' jövő 1836 novemb. 1sőjétől kezdva 3 esztendőre, az urodalmi tiszttartói irószobában Szegzárdon, hol a' föltételeket mindenkor előre is megtudhatni, — délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján fensóbb helybehagyás mellett, ha szonbérbe fog adatni. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel és pedig a' gubacsra 42 pengő fr., a' nagy vendégfogadóra pedig 402 p. frtal ellátva, — az ismeretlenek még vagyoni állapotjokrul szóló bizonyitványokkal is fölkészülve illendően meghivatnak. Szegzárd auguszt. 8. 1835 [3]

Circus Olympicus.

Pesten a' rakpiaczon,

de Bach Laura

özvegye néhai de Bach Kristóf cs. kir. lovagmüvésznek 's a' parmai főhgségi udvar tiszt. lovászmesterének,

számos tagbul álló társaságával Bécsből megérkezett, 's vasárnap auguszt. 16ikán a' fensőbb lovaglás müvészetből legelső mutatványát lesz szerencsés előtüntetni, mellyre a' tiszt. Közönséget ezennel alázatosan meghíja.

---

[1] **Ehnn Tamás**

a' „Remény" czimer alatt levő boltjában Pesten a' városház-piaczon, a' városi gyógyszertár mellett, ajánlja magát egészen ujonnan rendezett portékatárával, mellyben mindennemü *ruha* és *nagy kendők sima selyem gyapju pamut, és vászon portékák* uj divatu nadág-mellény- és *reverenda selyemszövetek* 's egyébb urak és asszonyságok számára való

különféle divatczikkelyek, főképen valódi 54 *rőfös rumburgi*, 38 rőfös Creas, és 30 rőfös fejérczérnavásznak, *különös olcsó nyomtatott perkálok* 's a' t. bő válogatásig találkoznak. Reményli felülirt hogy tisztelt Vásárlóit jutalmas szólgálatja által kielégitendi. [2]

---

[1] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamara rendeléséből a' megüresült esztergami érsekség részéről köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius 1sőjétül fogva alulirt helyeken, és napokon tartandó arverés útján haszonbérbe kiadatni fognak, és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban september 15én Esztergamban az érseki residentiában.

a) Esztergam érseki városban levő fél esztendei bormérés.
b) A' repülő-híd mellett álló úgy nevezett Szigethi vendégfogadó.
c) Párkányban a' mészárszék hozzá tartozó földekkel, és rétekkel.
d) Süttőn a' mészárszék oda tartozó 2 ½ hold szántófölddel, és 5 hold réttel.
e) Süttőn az erdőben a' pipaszármetszési jog.
f) Bajthai és Lelédi mészárszék.
g) Kemenczei mészárszék.
h) Bernecze helységben az egész esztendei pálinkamérés.
i) Kéméndi mészárszék hozzá tartozó 23 ¾ hold földekkel 2 holdbul álló réttel, és házi kerttel.
k) Muzslán a' pálinka-árultatás, hozzá kapcsolt 11 ½ holdbul álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderfölddel, és 11 ½ holdbul álló réttel.
l) Búcson szinte az egész esztendőbeli pálinka mérés hozzá tartozó 13 ¾ hold földekkel, és egy szekér szénát teremhető réttel.
m) A' Búcsi kalmárkodás.

II. Az érsekujvári uradalomban september 19én Érsekujvárban (Nyitra vármegyében) a' tizenhárom kerekű malom hozzá tartozó házi kerttel, kenderessel, és 4 hold kukoriczással.

III. A' guttai uradalomban Mocsán (Komárom vármegyében) september 17én.

a) Perbetén az országúton fekvő nagy vendégfogadó, hozzá tartozó 3 vetőre 60 pozsonyi mérő alá való szántóföldekkel, és rétekkel, nem különben kukoriczással, kenderessel, és káposztással.
b) Bálvány-Szakálosi pusztában 100 holdbul álló rétek, úgy nevezett Császár rét.
c) Kavalháti pusztában levő kaszálló, legelő és nádas.

IV. A' drégeli uradalomban Déjtáron (Nógrád vármegyében) september 26án.

Vadkerten Lokospatakba levő malom

V. A' verebélyi uradalomban Czétényben (Nyitra vármegyében) september 21én.

a) Verebélyen egész esztendei pálinkamérés,
b) Nagykéren az urbéri korcsma, hozzá tartozó 14 holdbul álló szándóföldekkel, és két kaszás réttel.
c) Ugyan Nagykéren a' mészárszék, hozzá kapcsolt 15 holdbul álló szántóföldekkel és két kaszás réttel.

VI. A' nagyszombati uradalomban september 24én Chinoránban (Nyitra vármegyében).

a) Chinoráni vendégfogadó, pálinkaégetéssel, és méréssel mint szinte mészárszékkel.
b) Ribényi vedégfogadó.

Ezen javakbol tehát bár mellyikét is kibérleni szándékozók jó magok viseletökrül, valamint elégséges vagyonaikrul szóló hiteles bizonyitványokkal, és szükséges bánatpénzzel felkészülve, a' fennírt napokon és helyeken regeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak. A' haszonbérlés föltételei ugyan az árverés alkalmával fognak kihirdettetni, mindazáltal a' helybeli tisztségnél mindenütt, Esztergamban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is megtudhatók. Budán julius 31én 1835 [3]

---

[1] Szegzárd urodalom részéről fensőbb rendelésből következő épitésbeli munkák u. m, 1) Szegzárdon a' nagy vendégfogadonak kijavittása mellyre 2096 fr. 4 ⅜ kr. vtó;

2) Szegzárdon az urodalmi lovas vadász lakása kijavittása, mellyre 896 fr. 1 ¾ kr. vtó;

3) Mőzsön a' vendégfogadó, mellyre 668 fr. 24 kr. vtó kirendelve van, f. eszt. septemb. 7ikén Szegzárdon az urodalmi tiszttartói irószobában, délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés utján, fensőbb jóváhagyás mellett, a' legkevesbért fölvállaló mesternek át adatni fognak. Melly árverésben részt venni kivánó épitőmesterek száztol 10 fr. bánatpénzzel fölkészülve, illendően meghivatnak. Segzárd auguszt. 8. 1835. [3]

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

Pesten a' váczi-utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem szövet gyárának lerakóhelyénkészen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai, u. m. pluvialék, dalmatikak, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kívül, minden lehető reverenda materiák, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurák, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

A' Somogyi Verseny és Lókiállítás ügyében:

A' hirlapokban ezelőtt történt hirdetés következésében köz tudomássá tétetik, hogy a' folyó augustus 30kán Somogy vármegyében Kaposvár mezővárostól félorányira fekvő Hetesi helységben történendő lókiállításkor több még meg nem nevezhető lovon kivül, részint eladásra részint mutatásra következő ménesekbül fognak oda vezettetni:

B. Fechtig Ferdinand ur által 3 telivér aráb mén, több teli-és félvérü aráb kancza és csikó a' 2 pár nagy kocsis ló.

Gr. Festetics Miklós ur által: 2 telivér angol mén a' hires Murfy és Hartonian; — 1 több mint $\frac{3}{4}$ vérü angol mén — 's 3 teli- és 10 félvérü angol kancza részint idei csikajokkal, részint telivér mének által meghágatva — 's 22 darab 4 és 5 éves félvérü csikó.

Czindery László ur által: 3 tiszta magyar vérü mén, egy 3 éves félvérü angol mén, 2 kitanult paripa 's 10 kocsis ló.

Gludovácz Ferencz ur által: több kocsis és ménesbeli ló

Hertelendy Ferencz ur által: 4 anya kancza, és egy 3 éves csikó.

Jankovich Xaver Ferencz ur által: 4 nagy kocsis ló.

Márfy Dienes ur által: 2 mén — 1 paripa — 8 kocsis és két 5 éves ló

Szili Ádám ur által: 3 mén, 20 anya kancza 's 17 darab 1 és 2 évü csikó.

Minthogy ezeken kivül még nevezetes számú lovakat várnak, és augustus 30kan az adózók csikaji megjutalmaztatnak — september 1jén és 2kán pedig többféle rendesen nem idomitott (trainirozott) ménesbeli és adózók lovai versenyt fognak futni, ezennel minden lókedvelő megjelenésre hivatalos 's köz tudomássá tétetik, hogy a' mennyiben Hetesi helység nagy számu vendég-elfogadásra elegendő nem fogna lenni, közellevő Kaposvár mezővárosa erre elegendő szállás-helyet nyujt, hol a' kimenetelre és visszajövetelre minden szükséges rendelés meg lesz téve.

Érdekes jelentés
a' vadász-puskák kedvelőihez.

Profinet Lajos Párisból, tisztelettel jelenti: hogy az uj találmányu Robertféle vadász-fegyverekkel, mellyeken se kakas, se vessző, se piston nincs 's mellyekre ő az ausztriai és más statusi kormányoktól kizaró privilegiumot nyert, ide Pestre megérkezett. Kéri ennél fogva a' t. cz. vadászat-kedvelőket, kik ezen fegyvereket közelebbről ismerni kivánnák: méltóztassanak magokat szállására (Erdősor Malvieuxház 633. sz. városerdeje) délelőtti 8 órától 12ig, vagy délutáni 4 órától 6ig, megalázni 's ő ezen uj találmány előkelő hasznait részről részre kimutatni fogja. [3]

---

[3] **Árverési jelentés.**

Néhai mélt. Tihannyi Tamás cs. kir. udv. tanácsnok és főispán úr örökösei részéről köz hirül tétetik: hogy a' tek. Bihar vármegyében Debreczen és N. Várad közt fekvő Monostor és Hoszszu Pályi, Köbölkut, Vértes és Sváb-Olaszi helységben, nem kölönben Kis-Féhértói Kecskeháti és Reszegi pusztákbanlevő részjószágaik, mellyeknek nyilvános árverés által leendő kibéreltetése iránt ezen hirlapokban e' f. e. julius 13ik napjára hirdetett határidő, az akkor jelen volt Collicitansok kivánságukhoz képest, e' f. e. october 7ik napjára tétetett által — az ezen utóbbi határnapon, az az folyó 1835 eszt. october 7dikén délelőtti órákban, Monostor-Pályiban az uraságí tisztartó szálásán tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek hat egymásután következő esztendőre és pedig mindjárt az árverés után, haszonbérbe fognak kiadatni. Melly végre a' bérleni szándékozók a' fen kitett napon és helyen, a' szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Előre való tudomás végett itt alább közöltetik azon részjószágoknak és a' hozzá tartozandó fundus instructusnak kivonatbeli feljegyzése. A' többi körülményeket és bérleti föltételeket megtudhatni Pesten a' régi posta-utczában 36ik ssám alatt 2ik emeletben Wrchovszky Mihály ügyvéd úrnál, Monostor-Pályiban pedig az uraság tisztartójánál.

Monostor-Pályiban	Hold 1100 öl
Marhás Taxások — — 32	
Gyalog dto — — 30	
Az uraság lakóháza, hozzá tartozó veteményes és luczernás kertekkel tészen	$41\frac{8}{16}$
1., Majorsági szántóföldek:	
a) jó minéműségiek közbe fekvő kaszállókkal 460	
b) középszerü minéműségü szinte fekete szántóföld. 94 — 3calcat.	öszv 555
c) homok szántóföldek, mellyek két esztendőben pascuumnak használtatnak és igy $\frac{1}{3}$ része vetőben vagyon, öszvesen	$1034\frac{15}{16}$
2., Kaszállók: a) első minéműségü majorság kaszálló	142
b) középszerü minéműségü, nádlással együtt . .	154
c) mindenféle minéműségü, az erdök között találtató ligetekkel együtt . . .	388
3., Erdők: a) Vargafának való erdő 20 Sectio 720	
b) fenálló erdő 40 „ 728	öszv. 1448
Hoszszu-Pályiban	
Urbarialiter regulázott marhás Taxás. 22.	
„ „ gyalog „ 30.	
Egy lakóház fundus, két száraz malom és egy bolt majorság szántóföldek és forgó kaszállók öszvesen a' három fordulóban	362
Fehértói-pusztán	
Majorság szántóföld jó minéműségü .	281
„ kaszálók és vízállások öszvesen	118
Sváb-Olaszi és Vértes helységekben	
Marhás égy gyalog Taxások öszvesen 16, a' kik uraság földjeit birják .	
Köbölkut helységben és Kecskeháti Pusztában	
Marhás és gyalog Taxások-10.	
Majorság földek kaszállók és fundus .	133
„ szőllők két darabban 170 kapa alja.	

Ezeken kivül

a., a' fen emlitett hét határban szélesen kiterjedett legeltetés, b, Regale Beneficiumok és fixus jövedelmek tesznek 2866 ft v. cz. c., száraz malom vagyon Hoszszu és Monostor-Pályiban 5. d. Kecskeháton egy hasznos vizi malom a' Beretyón; — e., a' fenemlített nádlás több ezer kévére való.

Általadatik a'haszonbérlőnek a' fekvőjószággal a., mindennemü belső és külső gazdasági eszközök és edények; b., a' lakóházon kivül többféle jó álla-

potú gazdasági épületek u. m. magtárak, juhaklok, pálinkaház, csapszékek, istállók 's a' t. c., gulyabeli szarvas marha száz darabon felül; — d, Juh, egynyirésü mintegy 1800 darab; — e., sertés több száz darabnál; — f., jármas ökör 20; — g., anya-méh kas 20; — h.) az egész őszi vetés elkészitve; — i.) a' tavaszi vetésre, egy esztendei convenciókra és a' gazdaság folytatására megkivántató mindenféle gabona, árpa, zab és eleség szám szerint; k.) szükséges jóféle ó és uj bor 50 cseber. [3]

Gulya-barom eladása.

T. Fejér vármegyében helyhezett Sár-Szent-Miklósi urodalomban, e' folyó eszt.septemb. 28dikán gőbölyre vert. 70 tehén, 18 negyedfű, 16 harmadfű 15 másodfű üsző, úgy 9. üsző-borju, helyben tartandó árverés útján a' többet igérőnek eladatni fognak. [3]

Fa-kereskedések
haszonbérbe adása.

T. Fejér vármegyében keblezett Adony m. mvárosában, Duna partján levő két fa-kereskedés, mellyek, több t. szomszéd vármegyére kiterjedők, nagy vidékjeire és a' számos vevők gyülekezeteire nézve, elegendőkép ismeretesek, jövő 1836diki sz. Györgynaptól kezdve, három egymást követő esztendőre, a' többet igérőnek, akár egyenként, vagy ha kivántatni fog egyesülve is e folyó eszt. novemb. 3dikán bérbe adatni fognak. A' kibérleni kivánók, szándékok kinyilatkoztatása iránt, az adonyi tiszttartói hivatalhoz ezzel meghivatnak. [3]

[3] *Sertvés-nyáj eladása.*

Adony mvárosában az urodalom részéről folyó eszt. aug. hónap 17dikén ez idei tarlók megfuttatásával feljavitott 20 öreg herélt gőbe, 4 öreg kan, 9 öreg ártány, 40 südő ártány 18 südő emse, 66 ártány 's emse malacz, árverés útján, a' többet igérőnek, kész fizetés mellett, eladatni fognak. [3]

ÉRTESITÉS. Sz. kir. Kassa városhoz tartozó Ruzsina erdőkerületben megürült erdőszi tisztség betöltésére, mellyel évi fizetésül 160 pengő fr. 24 pozs. mérő rozs, 52 pozs. mérő zab, 36 mázsa széna, 2 szekér szalma, 12 ölfa 's szabad lakás járul, a' nagymélt. magy. kir. udv. Kincstár rendelése következésében ezennel csődület (concursus) nyittatik meg. Kik tehát ezen hivatalt elnyerni ohajtanák, folyamodásaikat e' f. év october 1sőjeig Kassa sz. kir. város ns. tanácsához nyujtsákbe. Budán jul. 25. 1835. [3]

[6] Kos-eladás.

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hirűl adja hogy jövő pesti János-fővételi vásár alkalmával hágókosok, ugy mint: prima, electa, és superelecta, kosok, üllői-utczában a' Gazdasági Egyesület' köztelkén szabad kézből eladandók lesznek. Ürmény julius 10kén 1835, [6]



„Tigris"
czimü Vendégfogadó.

Mivel férjem' halála után a' „Tigris" czimü vendégfogadónak igazgatása egyedül reám maradt, sietek nagy érdemü t. cz Pártfogóimnak azt jövendőre is ajánlani azon igérettel: hogy teljes igyekezettel azon fogok lenni hogy fogadómnak jó hirét, mellyben sok év óta részesülni szerencsés volt, nem csak fentartsam: hanem a' menyire lehet öregbitsem is. — Vendégfogadóm mind számos, jó izléssel ékesitett szobái, — mellyeket egészen ujra csinositttam, 's butoroztattam, — mind szellős istállói, tágas udvara, 's elegendő kocsiszine tekintetébül a' t. cz. Vendégek kivánsaginak teljesen megfelel. Hogy pedig azon okokat, mellyek a' t. cz. Vendégeket a' megnjitott vendégfogadó' látogatásától visszatartoztathatnák elháritsam, iparkodni fogok hogy a' leggyorsabb, 's megelőző serény szolgálattal a' lehetségig legolcsóbb árt kössem öszve; ezt tehetni körülményim tekintetébül annál inkább hatalmamban van minthogy a' nevezett fogadónak tulajdonos birtokosa vagyok. Ennek következésében a' Vendégszobák, istallok 's kocsiszinre nézve (kivévén még is a' vásár időket,) ezen meghatározott árt szabtam:

Egy butorozottszoba két ágygyal egy nap. 36 x ep.
— — egy ágygyal — 24 x e p.
Istálló egy lóért napjában . . . 4 x e.p.
Szin egy kocsiért . . . . . 4 x e.p.

Ezzel ugy reménylem, eleget teendek minden várakozásnak mellyet illy vállalkozásban t. cz. Partfogóim méltóképen kivánhatnak 's fáradozásim méltatását gyakori látogatásoktól remélleni bátorkodom. Pest auguszt. 10. 1835.

Geiger Erzsébet
a' „Tigris" czimü Vendégfogadó tulajdonosa.

[2] Eisenschmid Mihál

késmüves-mester Pesten (boltja uri-utczában Horváth-házban) készit igen finom borotvákat, mindenféle toll-, asztali 's más késeket, és ollókat. Elfogad kijavitani vagy élesiteni akármi féle metsző eszközöket, valamint borotvákat a' legfinomabb élesitésre. [3]

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	13kán	5 láb.	5 hüv.	6 von.
„	14kén	5 „	4 „	0 „
„	15kén	5 „	1 „	9 „

Budai Lotteria számai augustus 12kén 1835. eszt.

70. 80. 56. 81. 84.

Ifj. Kilian György,
könyvárosnál
Pesten, váczi utczában hajdani Fesslházban éppen most jelent meg:

Montesquieu

a' törvények lelkéről. Forditatott a' Párisi 1816dik esztendei kiadás szerint 3 kötet f. 4 p. p.

Csatár.

Hős költeményi rajzolat. Irta Garay Nepomuk f. 1 p. p.

Hajdan-,közép- 's ujabb kori hiresb

Képirók, Szobrászok, 's Rézmetszők'

életrajza Müvészek technikusok és dilettánsok' számára 's az izlés terjesztésre Szerzé Novák Daniel f. 1 20 kr. p. p.

A' Tetszholtak

felélesztésökről szóló tanitás. Irta Dr. Flór Ferencz.

Kérdezősködő

Magyar Nyelvmester

az az: kérdésekbe és feleletekbe foglalt honi nyelvtudomány világositó jegyzésekkel. Iratott nevendékek számára K. Cs. D. 36 kr. p p

Nicolas Zrinyi,

Banus de Croatie Dalmatie et Slavonie. Tragédie en cinq actes. Traduit de l' allemand et rédigé en prose par J. Nep. Millakovitch 36 kr. CM.

Jelentés

Hely-változtatás, ujon javitott legjobbféle tüzfecskendők, különösen pedig igen jeles gőz-pálinkafőző-készület felől.

Remolt Xav. Ferencz cs. kir. priv. mechanicus és rézmüves mester tisztelettel jelenti, hogy gyári műhelyét az ujvárosbeli bálványutczából az országutra Huszár-házba nem messzi a' hatvanikaputól, helyezte át. Ajánlja egyuttal: 1) az ő, mind jóság, erősség, mind tartósság által annyi esztendő óta, dicséretesen ismért 's jónak tapasztalt tüzfecskendőit, mellyeket most uj javitással készit, 's mellyeket 10 év mulva szünetlen használás mellett is olly jól és tökéletes sikerrel használhatni mint legelső esztendőben; illy fecskendők nála készen találtatnak a' következő igen jutalmas szabott árokon: (pengő pénzben.)

3	akós	hordozható	fecskendő,	melly	7 öl	magasságra	viszen	35 fr.
4	—	—	—	—	9 —	—	—	75 —
6	akós	jól vasalt	kocsin,	melly	11 ölre	viszen	—	180 —
8	—	—	—	—	12—13	—	—	240 —
10	—	—	—	—	16—17	—	—	280 —
12	—	—	—	—	17—18	—	—	300 —
14	—	—	—	—	19—20	—	—	440 —
16	—	—	—	—	23—24	—	—	650 —

2) Mindenféle gőz pálinkafőző-készületeket minden terv szerint; különösen pedig egy illy igen jeles gőz főzőkészületet, melly mind egyszerüségre (kevesbé complicalt) mind tökéletességre akár a' Pistoriusféle akár a' Gallféle gőz-főzőkészületeket felülhaladja 's olcsóbbságra nézve is közel majd felényi árba kerül és csupán 2 töltéssel (forraló nélkül) egy gőzkatlannal 8 óra alatt annyit tesz, mennyit a' Pistorius- és Gallféle gőz-főzőkészületek 16 töltéssel 16 óra alatt képesek, véghez vinnni.

Vannak ezen kivül még több pálinkafőző-katlanok is 10 akós nagyságuak forralóval condensatorral vagy forraló nélkül, — mellyek 2 vagy 2½ óra alatt lehajtanak, és árok 350—400 forint pengőben.

[2] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar királyi udvari Kamara rendeléséből a' megüresült esztergami érsekség részérűl köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius 1sőjétül fogva alulirt helyeken, és napokon tartandó árverés útján haszonbérbe kiadatni fognak, és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban september 15én Esztergamban az érseki residentiában.

a) Esztergam érseki városban levő fél esztendei bormérés.
b) A' repülő-híd mellett álló úgy nevezett Szigethi vendégfogadó.
c) Párkányban a' mészárszék hozzá tartozó földekkel, és rétekkel.
d) Süttőn a' mészárszék oda tartozó 2 ½ hold szántófölddel, és 5 hold réttel.
e) Süttőn az erdőben a' pipaszármetszési jog.
f) Bajthai és Lelédi mészárszék.
g) Kemenczei mészárszék.
h) Bernecze helységben az egész esztendei pálinkamérés.
i) Kéméndi mészárszék hozzá tartozó 23 ¾ hold földekkel 2 holdbul álló réttel, és házi kerttel.
k) Muzslán a' pálinka-árultatás, hozzá kapcsolt 11 ½ holdbul álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderfölddel, és 11 ½ holdbul álló réttel.
l) Búcson szinte az egész esztendőbeli pálinka mérés hozzá tartozó 13 ¾ hold földekkel, és egy szekér szénát teremhető réttel.
m) A' Búcsi kalmárkodás.

II. Az érsekujvári uradalomban september 19én Érsekujvárban (Nyitra vármegyében) a' tizenhárom kerekű malom hozzá tartozó házi kerttel, kenderessel, és 4 hold kukoriczással.

III. A' guttai uradalomban Mocsán (Komárom vármegyében) september 17én.

a) Perbetén az országúton fekvő nagy vendégfogadó, hozzá tartozó 3 vetőre 60 pozsonyi mérő alá való szántóföldekkel, és rétekkel, nem különben kukoriczással, kenderessel, és káposztással.
b) Bálvány-Szakálosi pusztában 100. holdbul álló rétek, úgy nevezett Császár rét.
c) Kavalháti pusztában levő kaszálló, legelő és nádas.

IV. A' drégeli uradalomban Déjtáron (Nógrád vármegyében) september 26án.

Vadkerten Lokospatakba levő malom

V. A' verebélyi uradalomban Czétényben (Nyitra vármegyében) september 21én.

a) Verebélyen egész esztendei pálinkamérés,
b) Nagykéren az urbéri korcsma, hozzá tartozók 14 holdbul álló szántóföldekkel, és két kaszás réttel.
c) Ugyan Nagykéren a' mészárszék, hozzá kapcsolt 15 holdbul álló szántóföldekkel és két kaszás réttel.

VI. A' nagyszombati uradalomban september 24én Chinoránban (Nyitra vármegyében).

a) Chinoráni vendégfogadó, pálinkaégetéssel, és méréssel mint szinte mészárszékkel.
b) Ribényi vedégfogadó.

Ezen javakbol tehát bár mellyikét is kibérleni szándékozók jó magok viseletökrül, valamint elégséges vagyonaikrul szóló hiteles bizonyitványokkal, és szükséges bánatpénzzel felkészülve, a' fennírt napokon és helyeken regeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak. A' haszonbérlés föltételei ugyan az árverés alkalmával fognak kihirdettetni, mindazáltal a' helybeli tisztségnél mindenütt, Esztergamban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is megtudhatók. Budán julius 31én 1835 [3]

---

[2] Szegzárd urodalom részéröl fensóbb rendelésből következő épitésbeli munkák u. m, 1) Szegzárdon a' nagy vendégfogadónak kijavittása mellyre 2096 fr. 4 ⅜ kr. vtó;

2) Szegzárdon az urodalmi lovas vadász lakása kijavittása, mellyre 896 fr. 1 ¾ kr. vtó;

3) Mőzsön a' vendégfogadó, mellyre 668 fr. 24 kr. vtó kirendelve van, f. eszt. septemb. 7ikén Szegzárdon az urodalmi tiszttartói irószobában, délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés utján, fensőbb jóváhagyás mellett, a' legkevesbért fölvallaló mesternek át adatni fognak. Melly árverésben részt venni kivánó épitőmesterek száztol 10 fr. bánatpénzzel fölkészülve, illendően meghivatnak. Segzárd auguszt. 8. 1835. [3]

---

[2] Szegzárd urodalom részérül köz hirré tétetik: hogy f. eszt. auguszt. 31ikén az idei termés gubacs minden urodalmi erdőben; — és a' jövő septemb. 28ikán a' szegzárdi nagy vendégfogadó, a' bérlőnek tulajdon bora, pálinkája és söre kiméretése jogával, a' jövő 1836 novemb. 1sőjétől kezdva 3 esztendőre, az urodalmi tiszttartói irószobában Szegzárdon, hol a' föltételeket mindenkor előre is megtudhatni, — délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján fensóbb helybehagyás mellett, haszonbérbe fog adatni. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel és pedig a' gubacsra 42 pengő fr., a' nagy vendégfogadóra pedig 402 p. frtal ellátva, — az isméretlenek még vagyoni állapotjokrul szóló bizonyitványokkal is fölkészülve illendően meghivatnak. Szegzárd auguszt. 8. 1835 [2]

---

[6] **Ló-árverés.**

Gróf Hunyady' gazdaságbeli Igazgatósága köz hírűl adja: hogy f. eszt. september 9kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mezőkeszi, Ürményhez közel levő, pusztán Nyitra vármegyében, ugyanazon uradalom méneséből 120, — gróf Esterházy Mihályéból 50 ló, és pedig az előbbiből: mén-, herélt- és kancza csikók idei 25; — esztendős 18; — kéteszstendős 24. (mellyek közt nehány telivér- is) háromesztendős 18; — négyesztendős 15; (vagyon köztök paripa és kocsi-ló) meg anyakancza 20. — Az utóbbiból pedig idei 7; — esztendős 9; — kéteszstendős 10; — háromesztendős 14; — és öreg kancza 10, a' legtöbbet igérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény julius 10kén 1835. [6]

[1] **Előfizetési Hiradás.**

A' szent Bibliára,

Károlyi Gáspár fordlitása szerint
nagy 8ad rét nagy betükkel.

Két rendbeli hiradásunknál fogva, az előfizetés e' f. hónap végével berekesztetvén, ezennel felszolítjuk azon t. t. urakat, kik az előfizetők szerzését magokra vállalni méltóztattak, ne terheltessenek a' jövő pesti augustusi vásári biztos alkalmak által az előfizetési pénzeket hozzánk beküldeni. Előfizetési ár: velin papiroson 8 for. nyomtató-papiroson 4 for. — Füzetenként velinen 2 for. nyomtató-papiroson 1 for. ezüstpénz. A' Biblia sajtó alatt van. Novemberi vásárra az első füzet ki fog adatni. Pesten, aug. 1. 1835. [2]

TRATTNER és KÁROLYI.
könyvnyomtatók.

---

[1] **Müller könyvkereskedésében Pesten,**

az urak utczája kezdetén s' Serviták klastromával által ellenben szerezhető

Természet-História

gyermekek' számára.

Raff György, K. göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel 8ad rétben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl. 30 x.

Házi-Barát 1836.

Kassán. Öt lerajzolt metszéssel. Bekötve 1 fr.

Vaterländischer Pilger

auf das Schaltjahr 1835. Kaschau, geb. 1 fr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.

10 füzet, 12edr. Kassán 1835 minden füzetnek előfizetési ára 20 xr. [3]

---

[1] **Eladó Kosok.**

Pesten, bálványutczában 269 sz alatt, finom Electoral hágókosok jutalmas áron eladók [3]

---

[1] *A' ns Hajós familia Nagy-Bócsairészének a' hely szinén való árverése e' f.* 1835. *eszt. september* 23*kára volt hirdetve: de az illető felek a' megjelenendő uraságok nagyobb kényelmét tekintve az árverést a' fen kitett napra, Kecskemétre teszik által Szeles József vagy Hajós József urhoz.* [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. Szegeden a' fölöszlatott k. hajóhivatalnál talalkozott 9 nagy szállitóhajóra, 9 hidasra, és 19 csolnakra, továbbá hajózáshoz szükséges különféle készületekre, u. m. kötelek, horgonyok, foglárok és szögek, vas és fa-materialék, szerszámok 's t. e' felére f. hónap 10ikén tartott nyilvanyos árverés kivánt sükerre nem juthatván; ezennel a' nagymélt. magyar kir. udv. Kincstár rendeléséből fenmondott tárgyakra ugyancsak f. auguszt. 31ike ujabb árverésre hirdettetik ki olly megjegyzés l: hogy a' hajókészületek egyedül akkor bocsáttatnak árverésre midőn a' hajók kedvező eladása már megtörtént, továbbá hogy az illő áron megvásárlott hajók mingyárt azon árverés végével illető vevőiknek kész fizetés mellett azonnal átadatnak 's fensőbb jóváhagyás csak azon esetre kivántatik, ha a' tett ajánlá sokat a' szegedi kir. hivatal mint el nem fogadhatókat szükségképen fölterjeszti. — Venni szándékozók a' mondott napon reggeli 9 órakor a' szegedi kir, sóháznál, szükséges bánatpénzzel fölkészülvejelenjenek meg. A' hajók, kompok és csajkák valamint a' hajókészületek becsűár-jegyzékét mind helyben Szegeden a' kir. sóhivatalnál, mind Budán a' kir. Kincstárnál a' szokott tiszti órákban mindenkor megtekinthetni. Budán auguszt. 14 1835. [3]

---

[1] *Tek. Zemplény vmegyében helyezett szabados Sáros Nagy- és Kis-Patak városai részéről ezennel közhirré tétetik: hogy kebelében* 15 *korcsma, minden épülettel, mellyek közt egy nagy állás, egy kávéház két jó billarddal, egy bolt, és egy tánczterem is találtatik; — továbbá minden halászó vizei, a' Bodrogon két kőre komposmalma, hídvámja, vásárhelye, eddig a' lakosok által használt félesztendei bormérés, minden kurta korcsma, — f.* 1835 *eszt. septemb.* 29*ikén reggeli órákban a' város házánál megmásolhatlanul köz árverés utján* 1836, 1837, *és* 1838 *három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatnak olly formán, hogy a' bérlő a' kaszonbérnek negyedrészét bánatpénzül azonnal letenni tartozik, melly is csak az utólsó esztendő vég negyedével fog a' fizetésbe számoltatni. A' szerződés többi föltételeit a' városházánál előre is mindenkor megtekinthetni.* [3]

---

[2] Emmerling Károly, előbb a' „Magyar Király" fogadónak 6 évig volt haszonbérlője az általa ujon megnyitott pompás Hôtelbe

„A' NÁDORHOZ"

(Pestnek legélénkebb utczájaban a' „vácziban" előbb Gábler-, most Schedius-házban) tisztelettel hivja meg a' vásári 's más t. cz. utazó vendégeket. Tágas udvar, izletes diszű ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszín állanak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezettel levén alulirt ama' pártoltatásért, mellyet a' tisztes Közönség részéről a' „Magyar király" vendégfogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mi derék tiszta és megelőző serény szolgálati tekintetben, valamint az idő

körülményihez mérsékelt jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltóképp megkívánhat. [3]

Bolt-változtatás.

A' váczi-utczában, gróf Keglevich-házban eddig volt



„kék Csillaghoz" czimzett

Vászonkereskedés

f. évi auguszt. 3kától fogva, ugyan ezen utczában a' Nádor czimzetü ujdon létesült nagy vendéglő épületbe (Hôtel) lesz áthelyezve,

's ajánlja továbbra is a' t. cz. közönségnek az ő mindennemü, rumburgi, hollandi, sileziai és bőrvásznait, ugyszinte, $\frac{7}{8}$ rőf szélességű creas és $\frac{7}{6}$ szélességü lepedő vásznait, nem különben a' nála találtató különös szépségü damasc készületeket — 6 egész 36 személyre; — 30 rőfös asztali 's törülkezőkendő-szöveteket; továbbá walis- ágyanginet-kanavász- és grandeláruit, különszinü, bélésnek való kanavászt, damis-t és gyapottafotát, több más e' kereskedéshez tartozó czikkelyekkel együtt — a' legillőbb határozott áron. [3]

[2] **Gyapju-eladás.**

A' Pesti kerületbeli polit. hagyományi jószágokbul az idén kikerült gyapjumennyiségre árverés fogtartatni ugyan csak Pesten a' praefectoratusi épületben f. eszt. auguszt. 21kén reggeli 9 órakor [3]

[2] **Ház-eladás.**

Balás Károly urnak tek. ns. Bihar vmegyében Várad Olaszi püsp. mvárosban a' nagyutczán fekvő kőháza, melléképületestül és kertestül az örökösek kivánságára, f. auguszt. 26kán, ott a' háznál tartendő árverés utján azonnali kész pénz fizetésért örökáron eladatni fog. [2]

[2] HIRDETÉS. T. Hont vmegyében az Ipolysági urodalomhoz tartozó, 's sz. kir. Pest, Buda, Selmecz, Beszterczebánya, Pozsony 's más nagy városokba vezető országuton fekvő különben is az érintett tek. megye házával 's a' tek. KK. és RR. számos gyülekezetivel diszeskedő Ipolyság mvárosában helyezett középponti nagy vendégfogadó ezzel járó konyha, istálló számos vendégszoba 's más ágazatokból bevenni szokott jövedelemmel; — a' vendégfogadó napnyugoti szárnyán szemlélhető casino-épületben számosan megjelenő jeles casinoi társaság illő étel és italbeli mindennemü ellátásával; — különösen pedig a' bor, pálinka 's egyéb szeszes-italok mérésére egyátalján kiterjesztett, 's eddig csupán a' földes urodalom által gyakorlott korcsmáltatásbeli jussal egyetemben, még pedig olly formán, hogy ezen korcsmáltatási jogot a' haszombérlő tetszése szerint akár egyedül a' középponti érintett nagy vendégfogadóban, akár pedig Ipolyság mezővárosban találtató más korcsmákban is egyátalján mások kirekesztésével szabadon gyakorolhassa, — 3 egymásutáni esztendőre f. eszt. sept. 29ikén reggeli órákban, a' resident. kastélyban árverés utján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fogadatni. Mire nézve a' bérleni szándékozók a' mondott napra bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak Többi föltételeket helyben az uradalmi tiszttartóságnál addig is megtudhatni.

Az érintett uradalom ügyészi hivatala által.

[3] **Fa-kereskedések**

haszonbérbe adása.

T. Fejér vármegyében keblezett Adony m. mvárosában, Duna partján levő két fa-kereskedés, mellyek, több t szomszéd vármegyére kiterjedők, nagy vidékjeire és a' számos vevők gyülekezeteire nézve, elegendőkép ismeretesek, jövő 1836diki sz. Györgynaptól kezdve, három egymást követő esztendőre, a' többet igérőnek, akár egyenként, vagy ha kivántatni fog egyesülve is e folyó eszt. novemb. 3dikán bérbe adatni fognak. A' kibérleni kivánók, szándékok kinyilatkoztatása iránt, az adonyi tiszttartói hivatalhoz ezzel meghivatnak. [3]

[2] ÁRVERÉS. A' Mezőhegyi cs. kir. katonai menesintézet részéről ezennel köz tudomásul tétetik hogy f. 1835 septemb. 16kán helyben Mezőhegyesen a' ménes saját neveléséből 50 darab, részint fölösleges, részint mustra lovak, árverés utján eladók lesznek. Ezen lovak közt találkozik 19 anyakancza általjában mind jeles ménekkel hágatva, 's tenyésztésre még tökélletesen alkalmasok; hat darab 1—4 esztendős kancza, 1 hágó, és 7 darab 1—3 eszt. csődör; végre több kimustrált ló, mellyek közt gazdasághoz némelly még igen használhatók találkoznak.

Ez árverésre tehát a' venni szándékozók 's különösen kik jó anyalovakra ohajtnak szert tenni, a' mondott napon reggeli 9 órára Mezőhegyesre ezennel illően meghivatnak. — Figyelmeztetnek egyébiránt a' venni szándékozók, hogy ez árverés alkalmával vásárlandó lovaik elszállitását a' ménesintézet magára nem vállalhatván, a' vevők magok gondoskodjanak veendő lovaik haza szállitásárul. Mezőhegyes auguszt. 4. 1835.

Boxberg s. k.
alezredes.

[3] JELENTÉS. A' helybeli kir. haszonvételek kibérlése iránt fensőbb helyről uj árverés rendeltetvén, ezennel jelentetik: hogy ezen árverés Mezőhegyesen f. 1835 septemb. 7ikén fog tartatni. A' bérbe kiadandó kir. haszonvételek következők:

1) Egy nagy emeletes vendégfogadó elegendő pinczékkel és istállókkal, továbbá egy kereskedési bolttal az ugynevezet uj épületben.

2) Egy korcsmaház, árusbolttal és pinczével az ugynevezett ó épületben.

3) A' mészárszéki jog, ahhoz kivántató hajlékkal, mellyel egy rét is, mintegy 500 holdnyi körül, járul.

4) A' zsemlyesütés, 's ahhoz kivántató hajlek. E' haszonvételek bérlése ideje 3 esztendei lesz, u. m. f. 1835 novem. 1sőjétül kezdve, 1838 october utóljaig, 's mindenik külön külön adatik ki. Bérleni kivánók a' korcsmákra 200 fr., a' mészárszékre 100 fr. 's a' zsemlyesütésre 20 fr. pengő bánatpénzzel fölkészülve a' mondott napra és helyre meghivatnak, olly megjegyzéssel, hogy ez árveréstől 's illetőleg kibérléstől az izraëliták kirekesztve vannak. A' szerződés többi föltételeit a' gazdasági igazgatóság irószobájában előre is megtudhatni. Mezőhegyes julius 29. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.



„Tigris"
czimü Vendégfogadó.

Mivel férjem' halala után a' „Tigris" czimü vendégfogadónak igazgatása egyedül reám maradt, sietek nagy érdemü t. cz Pártfogóimnak azt jövendőre is ajánlani azon igérettel: hogy teljes igyekezettel azon fogok lenni hogy fogadómnak jó hirét, mellyben sok év óta részesülni szerencsés volt, nem csak fentartsam: hanem a' menyire lehet öregbitsem is. — Vendégfogadóm mind számos, jó izléssel ékesitett szobái, — mellyeket egészen ujra csinositattam, 's butoroztattam, — mind szellős istállói, tágas udvara, 's elegendő kocsiszine tekintetébül a' t. cz. Vendégek kivánsaginak teljesen megfelel. Hogy pedig azon okokat, mellyek a' t. cz. Vendégeket a' megujitott vendégfogadó' látogatásától visszatartoztathatnák elháritsam, iparkodni fogok hogy a' leggyorsabb, 's megelőző szerény szolgálattal a' lehetségig legolcsóbb árt kössem öszve; ezt tehetni körülményim tekintetébül annál inkább hatalmamban van minthogy a' nevezett fogadónak tulajdonos birtokosa vagyok. Ennek következésében a' Vendégszobák, istállok 's kocsiszinre nézve (kivévén még is a' vásár időket,) ezen meghatározott árt szabtam:

Egy butorozott szoba két ággyal egy nap. 36 x ep.
— — egy ággyal — 24 x e p.
Istálló egy lóért napjában . . . 4 x e.p.
Szin egy kocsiért . . . . . 4 x e.p.

Ezzel ugy reménylem, eleget teendek minden várakozásnak mellyet illy vállalkozásban t. cz. Partfogóim méltóképen kivánhatnak 's fáradozásim méltatását gyakori látogatásoktól remélleni bátorkodom. Pest auguszt. 10. 1835.

Geiger Erzsébet
a' „Tigris" czimü Vendégfogadó tulajdonosa.

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Ménesi kir. kam. tiszttartósághoz tartozó Kovaszinci, Kuvini, Ménesi, Kladovai, Paulisi, Radnai és Solymosi szőlőkből ez idei dézma fejében reménylendő bor folyó esztendei august 24kén délelőtt 9 órakor Paulison a' tiszttartói lakásban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet igérőknek, felsőbbségi helybenhagyás fentartása mellett készpénzbeli fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak Budán julius 13kán 1835 [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy a' kir. koronai, és kamarai uradalmaknak ez idei nyiretü juh és bárány-gyapja, nevezetesen:

a' Bánanságb levő sz. Andrási uradalom részéről 22 mázsa 42 font juhgyapju,
1 „ 81 „ báránygyapju,
az Aradi uradal. rész 41 „ 55 „ juhgyapju,
3 „ — „ báránygyapju,
az Ó Budai „ „ 47 „ 95 „ juhgyapju,
4 „ 50 „ báránygyapju,
a' Diósgyőri „ „ 50 „ — „ juhgyapju,
4 „ — „ báránygyapju,

fuvarbértől mentesen Pestre szállitva, 's mindegyik uradalomra nézve külön tartandó titkos árverés utján olly föltétel alatt eladatni fog: hogy a' venni szándékozók kötelesek legyenek legfőbb ajánlatikat tulajdon kezökkel aláirt, lepecsételt, 's mindegyik uradalomra nézve külön teendő nyilatkozásban kijelentve legföljebb f. e. augustus 17ikig a' nm. m. k. u. Kamara elnökségének Budára beküldeni A' venni szándékozók nyilatkozási leveleik f. e. augustus 18án délelőtt az illető biztosok által felbontatni 's azon venni akarók, kik a' fen kijegyzett uradalmi gyapjura különkülön legtöbbet ígértenek, további árverés nélkül a' szerződési levélnek illető legfőbb igéreteik szerint való készitése végett meghivattatni, a' többi ajánlkozók levelei pedig legnagyobb titoktartással szinte az illető biztosok által azonnal elenyésztetni fognak. A' fen kijegyzett határidőnek elmulta után további ajánlatok el nem fogadtatnak; szintugy köteles a' venni szándékozó ajánlatát nyilván, és számszerint meghatározni, mert határozatlan és csak általjában, vagy mások ajánlatihoz képest való percentumi ajánlatokra nem lesz tekintet. A' Diósgyőri, Aradi, és sz. Andrási uradalmak juh- és bárány-gyapja az árverés határnapján a' Pesti kir. sóhivatal épületében, 's egy részt talán az ó budai kir. kamarai tiszttartóság' udvarában, az ó budai uradalmi gyapju pedig az ottani kir. kamarai praefectusi hivatal épületében lészen lerakva, 's megnézhető. Egyébiránt köteles a' legtöbbet igérő már a' szerződési levélnek aláirásakor 3000 f. kész pengő pénzben foglaló fejében letenni; az is jelentetik előre: hogy nem vevén a' kosok- és anyajuhok- gyapja közt való különbséget tekintetbe, elmérés fejében (Einwage) csak két percentumi ráadás engedtetik, 's hogy a' vevők kötelesek a' gyapjuzsákokat az illető uradalmaktól azon az áron megváltani, mellyen vétettek. — Budán julius 30án 1835. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy folyó augustus hónap 22én nemes Pest vármegyében helyheztetett szabad kir. Buda fővárosától egy

órányi messzeségre fekvő Budaőrs nevezetű koronai helységben 245 darab valóságos spanyol eredetü harmad és másfel esztendős hágó kos, 150 ürü, és 150 darab felesleges legjobb koru, és tenyésztésre tökélletesen alkalmatos anyajuh, a' szokott reggeli, és délutáni órákban a' helybeli juhakolban árverés útján a' legtöbbet igérőknek kész pénz fizetésért eladatni fognak. — Budán augustus 3an 1835. [3]

---

[2] **Ehnn Tamás**

a' „Remény" czimer alatt levő boltjában Pesten a' városház-piaczon, a' városi gyógyszertár mellett, ajánlja magát egészen ujonnan rendezett portékatárával, mellyben mindennemü *ruha és nagy kendők sima selyem gyapjupamut, és vászon portékák* uj divatu nadrág-mellény- és *reverenda selyemszövetek* 's egyéb urak és asszonyságok számára való különféle divatczikkelyek, főképen valódi *54 rőfös rumburgi*, 38 rőfös Creas, és 30 rőfös fejérczérnavásznak, *különös olcsó nyomtatott perkálok* 's a' t. bő válogatásig találkoznak. Reményli felülirt hogy tisztelt Vásárlóit jutalmas szolgálatja által kielégitendi. [3]

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

Pesten a' váczi-utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. kir. priv. Selyem szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai u. m. pluvialék, dalmatikak, és kazsulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kívül, minden lehető reverenda materiak, u. m. Schwamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok. 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurák, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

A' Somogyi Verseny és Lókiállítás ügyében:

A' hirlapokban ezelőtt történt hirdetés következésében köz tudomássá tétetik, hogy a' folyó augustus 30kán Somogy vármegyében Kaposvár mezővárostól féloranyira fekvő Hetesi helységben történendő lókiállitáskor több még meg nem nevezhető lovon kivül, részint eladásra részint mutatásra következő ménesekbül fognak oda vezettetni:

B. Fechtig Ferdinand ur által 3 telivér aráb mén, több teli- és félvérü aráb kancza és csikó s' 2 pár nagy kocsis ló.

Gr. Festetics Miklós ur által: 2 telivér angol mén a' hires Murfy és Hartonian; — 1 több mint $\frac{3}{4}$ vérü angol mén — 's 3 teli- és 10 félvérü angol kancza részint idei csikajokkal, részint telivér mének által meghágatva — 's 22 darab 4 és 5 éves felvérü csikó.

Czindery László ur által: 3 tiszta magyar vérü mén, egy 3 éves félvérü angol mén, 2 kitanult paripa 's 10 kocsis ló.

Gludovácz Ferencz ur által: több kocsis és ménesbeli ló

Hertelendy Ferencz ur által: 4 anya kancza, és egy 3 éves csikó.

Jankovich Xaver Ferencz ur által: 4 nagy kocsis ló.

Márfy Dienes ur által: 2 mén — 1 paripa — 8 kocsis és két 5 éves ló

Szily Ádám ur által: 3 mén, 20 anya kancza 's 17 darab 1 és 2 évü csikó.

Minthogy ezeken kivül még nevezetes számú lovakat várnak, és augustus 30kán az adózók csikaji megjutalmaztatnak — september 1jén és 2kán pedig többféle rendesen nem idomitott (trainirozott) ménesbeli és adózók lovai versenyt fognak futni, ezennel minden lókedvelő megjelenésre hivatalos 's köz tudomássá tétetik, hogy a' mennyiben Hetesi helység nagy számu vendég-elfogadásra elegendő nem fogna lenni, közellevő Kaposvár mezővárosa erre elegendő szállás-helyet nyujt, hol a' kimenetelre és visszajövetelre minden szükséges rendelés meg lesz téve. [3]

Gulya-barom eladás.

T Fejér vármegyében helyhezett Sár-Szent-Miklósi urodalomban, e' folyó eszt.septemb. 28dikán gőbölyre vert. 70 tehén, 18 negyedfű 16 harmadfű 15 másodfű üsző, úgy 9. üsző-borju, helyben tartandó árverés útján a' többet igérőnek eladatni fognak. [3]

Esterházy hgségi uradalmak igazgatósága részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy az Ozorai ménesből eladásra kiállitott lovak, jelesül

1 négyesztendős herélt,
5 háromesztendős herélt,
4 négyesztend kancza,
14 háromeszt. kancza,
és 4 kéteszt endős kanczacsikó

kellően idomitva, 's illetőleg nyereg alá tanitva, f. eszt. sept. 14ikén nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók a' mondott napra Ozora mvárosba (Tolnában) a' ménesi udvarba meghivatnak. Kismarton julius 30. 1835 [3]

---

[3] Mélt. gr. Károlyi István tiszttartósága által köz hirré tétetik: hogy ns Csongrád vmegyében Holdmező Vásárhelyi határban a' Czibaki uton levő ugy nevezett Ujvárosi nagy vendégfogadó, jövő 1836 esztendőtül kezdve ujabb 3 esztendőre nyilvános árverés utján haszonbérbe adandó. Az italok szabad mérésén kivül még 168 hold szántó- éa kaszállóföldek ugy nem különben tágas szabad legelő van ezen vendégfogadóhoz szabva. A' bérleni szándékozók 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak Belső-Derekegyházán f. eszt. septemb. 28ikán a' tiszttartói irószobában tartandó árverésre hol a' többi föltételeket addig is mindenki megtudhatja. [3]

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	16kán	4 láb.	11 hüv.	0 von.
„	17kén	4 „	10 „	0 „
„	18kán	4 „	10 „	0 „
„	19kén	4 „	11 „	9 „

Hartleben C. A. Könyvárosnál,

Pesten a' hét választó Fejedelem irányában, e' következő új Könyvek megszerezhetők:

A' Magyar Házi-Barát.

Egy közkasznú 's Gazdasági Kalendárium 1836 öt lerajzolt (metszéssel, 1) Beczkó. — 2) A' nagy császári mecset aja Sófia Konstantinápolyban. — 3) Szerecsenországi disznó. — 4) A, Szandvichszigetbeli álarczában. — 5) Az ujkalifornok tánczolva. fr. pp.

Dr. John Floyer

a' hideg Viz

Derék Munkálatjáról

az emberi test erősitésére, és számos nyavalyák elhárítására, de főképpen a' köszvény, Csúz, Gyomor bajok, Fejfájás, Aranyér, Bénultság ellen 's at. Egy Toldalékkal: az eczet és téj gyógyerejiről. A' második javitott német kiadás szerint.

Magyarítá Dr. H** J**. Ára 30 kr.

Ifj. Kilian György,

Könyvárosnál Pesten,

Váczi utczában, hajdani Feslházban épen most jelent meg:

MŰSZÓKÖNYV

a' magyarhoni törvény és ország-tudománybul.

Irta Also-Viszti *Fogarasi D. János.*

Sokkal bövitett és jobbított kiadás.

1835. 54 kr. p. p.

Bizonyos, csalhatlan és jótékony

Jovaslatok:

I. A' tán következhető nagy szárazságban eső és minden öntözés nélkül a' növényeket termékenységre birni, és még a' betegeket is elevenségre hozni, homokban úgy mint agyagban.

II. Széna és zab nélkül lovakat és teheneket etetni, 's mind a'mellett a' lovak valamint széna és zab mellett jó erőben maradnak és a' tehenek igen jól tejelnek.

III. Kolompért korantabb, mint közönségesen szokásban van, termeszteni.

IV. Óvó szer a' jelenleg sok helyeken kegyetlenül dühösködő himlőzések ellen.

V. Jó tanács a' mostani marhadög és egyéb szarvasmarha betegségekben a' régibb és újabb tapasztalatok szarint; egy de igen czélirányos utmutatással a' marha tenyésztésre és hizlalásra.

Közre bocsájtá

Némethy József

szabadalmazott B. Orvos.

Egy kő-nyomattal.

8° 1835 36 kr.

Csalhatatlan Szer

A'

Veszett

KUTYA' MARÁS

(Víziszony)

ELLEN,

Ezernyi tapasztalások és Orvosi bizonyítványok által helyben hagyva

Nyilvánosította németül

GÖTTGER GOTTVALD MÓRITZ,

Magyarázta

I. A. M. A.

Egyképpel.

8° 2836. 36 kr.

Eladó-kosok.

Tek. Nagy-Lángi urodalombnn sz. Fejérváron alul két mérföldnyire Lobb pusztában 100 darab finom, Lichnyovszky nyájárol nemesitett kos kéz alatt eladó. [3]

HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. kamara rendelése következésében közhírré adatik: hogy ns Zemplén vármégyében Rudabányátska helységben néhai Komáromy Gábor magvaszakadtával a' királyi Fiscusra háromlott részjószág folyó esztendei Septemb 3kán Tarczalon a' kamarai tiszttartóságnál tartandó árverés utján a' legtöbbet-igérőnek 1835ki November 1sö napjától három egymás után következő esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' bérleni kivánók tehát a' fenn kitett napra és helyre elégséges bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak.

Budán aug. 18kán 1835.

---

[2] **Müller könyvkereskedésében**

Pesten,

az urak utczája kezdetén s' Serviták klastromával által ellenben szerezhető

Természet-História

gyermekek' számára.

Raff György, K. göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel 8ad rétben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl. 30 x.

Házi-Barát 1836.

Kassán. Öt lerajzolt metszéssel. Bekötve 1 fr.

Vaterländischer Pilger

auf das Schaltjahr 1836. Kaschau, geb. 1 fr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.

10 füzet, 12edr. Kassán 1835 minden füzetnek elől fizetési ára 20 xr. [ ]

---

[3] ÁRVERÉS. A' Mezőhegyi cs. kir. katonai ménesintézet részéről ezennel köz tudomásul tétetik hogy f. 1835 septemb. 16kán helyben Mezőhegyesen a' ménes saját neveléséből 50 darab, részint fölösleges, részint mustra lovak, árverés utján eladók lesznek. Ezen lovak közt találkozik 19 anyakancza általjában mind jeles ménekkel hágatva, 's tenyésztésre még tökélletesen alkalmasok; hat darab 1—4 esztendős kancza, 1 hágó, és 7 darab 1—3 eszt. csődör; végre több kimustrált ló, mellyek közt gazdasághoz némelly még igen használhatók találkoznak.

Ez árverésre tehát a' venni szándékozók 's különösen kik jó anyalovakra ohajtnak szert tenni a' mondott napon reggeli 9 órára Mezőhegyesre ezennel illően meghivatnak. — Figyelmeztetnek egyébiránt a' venni szándékozók, hogy ez árverés alkalmával vásárlandó lovaik elszállitását a' ménesintézet magára nem vállalhatván, a' vevők magok gondoskodjanak veendő lovaik haza szálitásárul. Mezőhegyes auguszt. 4. 1835.

Boxberg s. k.
alezredes.

---

[3] Szegzárd urodalom részéröl fensőbb rendelésböl következő épitésbeli munkák u. m, 1) Szegzárdon a' nagy vendégfogadónak kijavittása mellyre 2096 fr. 4 $\frac{4}{8}$ kr. vtó;

2) Szegzárdon az urodalmi lovas vadász lakása kijavittása, mellyre 896 fr. 1 $\frac{5}{4}$ kr. vtó;

3) Mőzsön a' vendégfogadó, mellyre 668 fr. 24 kr. vtó kirendelve van, f. eszt. septemb. 7ikén Szegzárdon az urodalmi tiszttartói irószobában, délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés utján, fensőbb jóváhagyás mellett, a' legkevesebért fölvállaló mesternek át adatni fognak. Melly árverésben részt venni kivánó épitőmesterek száztol 10 fr. bánatpénzzel fölkészülve, illendően meghivatnak. Szegzárd auguszt. 8. 1835. [3]

---

[3] Szegzárd urodalom részérül köz hirré tétetik: hogy f. eszt. auguszt. 31ikén az idei termés gubacs minden urodalmi erdőben; — és a' jövő septemb. 28ikán a' szegzárdi nagy vendégfogadó, a' bérlőnek tulajdon bora, pálinkája és söre kiméretése jogával, a' jövő 1836 novemb. 1sőjétől kezdve 3 esztendőre, az urodalmi tiszttartói irószobában Szegzárdon, hol a' föltételeket mindenkor előre is megtudhatni, — délelőtti órákban tartandó nyilványos árverés utján fensőbb helybehagyás mellett, haszonbérbe fog adatni. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel és pedig a' gubacsra 42 pengő fr., a' nagy vendégfogadóra pedig 402 p. frtal ellátva, — az ismeretlenek még vagyoni állapotjokrul szóló bizonyitványokkal is fölkészülve illendően meghivatnak. Szegzárd auguszt. 8. 1835. [3]

---

[3] **Ehnn Tamás**

a' „Remény" czimer alatt levő boltjában Pesten a' városház-piaczon, a' városi gyógyszertár mellett, ajánlja magát egészen ujonnan rendezett portékatárával, mellyben mindennemü *ruha* és *nagy kendők sima selyem gyapjupamut, és vászon portékák* uj divatu nadrág-melleny- és *reverenda selyemszövetek* 's egyéb urak és asszonyságok számára való különféle divatczikkelyek, főképen valódi 54 *rőfös rumburgi*, 38 rőfös Creas, és 30 rőfös fejérczérnavásznak, *különös olcsó nyomtatott perkálok* 's a't. bő válogatásig talalkoznak. Reményli felülirt hogy tisztelt Vásárlóit jutalmas szolgálatja által kielégitendi. [3]

Esterházy hgségi uradalmak igazgatósága részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy az Ozora ménesből eladásra kiállitott lovak, jelesül

1 négyesztendős herélt,
5 háromesztendős herélt,
4 négyesztend kancza,
14 háromeszt. kancza,
és 4 kéteszendős kanczacsikó

kellően idomitva, 's illetőleg nyerag alá tanitva, f. eszt. sept. 14ikén nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók a' mondott napra Ozora mvárosba (Tolnában) a' ménesi udvarba meghivatnak. Kismarton julius 30. 1835 [3]

Dunaviz állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	20kán	5 láb.	4 hüv.	0 von.
„	21kén	5 „	6 „	9 „
„	22kén	5 „	11 „	0 „

Hartleben C. A. Könyvárosnál,

Pesten a' bét választó Fejedelem irányában, e' következő új Könyvek megszerezhetők:

A' Magyar Házi-Barát.

Egy közkasznu 's Gazdasági Kalendáriom 1836 öt lerajzolt metszéssel, 1) Beczkó. — 2) A' nagy császári mecset Aja Sófia Konstantinápolyban. — 3) Szerecsenországi disznó. — 4) A, Szandvichszigetbeli álarczában. — 5) Az ujkalifornok tánczolva. 1 fr. pp.

Dr. John Floyer
a' hideg Viz
Derék Munkálatjáról

az emberi test erősitésére, és számos nyavalyák elhárítására, de főképen a' Köszvény, Csúz, Gyomorbajok, Fejfájás, Aranyér, Bénultság ellen 's a' t. Egy Toldalékkal: az eczet és téj gyógyerejiről. A' második javitott német kiadás szerint.

Magyarítá Dr. H** J**. Ára 30 kr.

Ifj. Kilian György,
Könyvárosnál Pesten,

Váczi utczában, hajdani Feslházban épen most jelent meg:

a' Magyar Házi-Barát.

Egy közhasznu házi 's gazdasági kalendáriom 1836. Öt lerajzolt metz.: Beczkó; — A' nagy császári mecset Aja Sófia Konstantinápolyban etc. 1 fl. —

Der vaterländische Pilger

von und für Ungarn. Ein gemeinnütziger Haus- und Wirthschafts-Kalender auf das Jahr 1836. Mit 4 bildlichen Darstellungen: die Stufenbahn des menschlichen Alters; die Temperamente; — die Menschenraçen; — die Nationalphysiognomien, geb. 1 fl. —

OLVASÓ-TÁBLÁK.

Második megjobbitott 's megbővitett Kiadás. Folio. 1835. 1 fl. 20 kr pp.

OLVASÓ-KÖNYV,

tanuló ifjuság számára szerzették Balássovics Lajos és Kanya Pál. 1 Rész, 1835. 20 kr.

Magyarúl olvasni tanitó Könyv.

Mellyben, mikor egyéb játékaikat megunták, uj hasznos mulatságot találnak a' jóra hajló gyermekek. Irta Fleischer Jakab, 1830. 20 kr.

Julius 29én nálunk kigyúladt tűz alkalmával házam is szembetünőleg károsult; de mivel azt a' cs. k. szabadékok Asscurazioni Generali Austro Italiche társaságnal biztositottam: károm az emlitett társaság helybeli biztosa König Ferencz ur által mingyárt készpénzben 's teljes elégülésemre kifizetetett: mit én ezennel hálás köszönetem mellett nyilvánitni el nem mulaszthatok. Révkomárom Aug. 10én 1835.

Lusa Dániel.

[1] HASZONBÉRI HIRADÁS. Ns Soprony vmegyei Szili Sárkányon egy jeles nemes Jószág, lakóházak 's istállókkal, vendégfogadóval zsidóházzal hat esztendőre haszonbérbe adatik ismét.

Ns. Vas vmegyében Jakfán, Urai-Ujfaluba, Asszonyfán egy jeles nemes Jószág, lakházak istállók 's vendégfogadókkal és zsidó házzal hat esztendőre haszonbérbe adatik. Tek. Nagy Lajos ur kőszégi kerületi Táblánál Ügyvédlő fogja kiadni a' szerződést, kinek lakása a' törvénykezés alatt Kőszegen, egyébként Jákfán. [1]

Eladó-kosok.

[2] **Tek. Nagy-Lángi urodalombnn sz. Fejérváron alul két mérföldnyire Lobb pusztában 100 darab finom, Lichnyovszky nyájárol nemesitett kos kéz alatt eladó.** [3]

---

[2] ***A' ns Hajós familia Nagy-Bócsai részének a' hely szinén való árverése e' f. 1835. eszt. september 23kára volt hirdetve: de az illető felek a' megjelenendő uraságok nagyobb kényelmét tekintve az árverést a' fen kitett napra, Kecskemétre teszik által Szeles József vagy Hajós József urhoz.***

---

[2] ***Tek. Zemplény vmegyében helyezett szabados Sáros Nagy- és Kis-Patak városai részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy kebelében 15 korcsma, minden épülettel, mellyek közt egy nagy állás, egy kávéház két jó billarddal, egy bolt, és egy tánczterem is találtatik; — továbbá minden halászó vizei, a' Bodrogon két kőre komposmalma, hidvámja, vásárhelye, eddig a' lakosok által használt félesztendei bormérés, minden kurta korcsma, — f. 1835 eszt. septemb. 29ikén reggeli órákban a' város házánál megmásolhatlanul köz árverés utján 1836, 1837, és 1838 három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatnak olly formán, hogy a' bérlő a' kaszonbérnek negyedrészét bánatpénzül azonnal letenni tartozik, melly is csak az utólsó esztendő vég negyedével fog a' fizetésbe számittatni. A' szerződés többi föltételeit a' városházánál előre is mindenkor megtekinthetni.***

Esterházy hgségi uradalmak igazgatósága részérül ezennel köz hirré tétetik: hogy az Ozora ménesből eladásra kiallitott lovak, jelesül

1 négyesztendős herélt
5 háromesztendős herélt,
4 négyesztend kancza,
14 háromeszt. kancza.
és 4 kéteszendős kanczacsikó

kellően idomitva, 's illetőleg nyereg alá tanitva, f. eszt. sept. 14ikén nyilványos árverés utján azonnali kész pénz fizetésért eladatni fog. Venni szándékozók a' mondott napra Ozora mvárosba (Tolnában) a' ménesi udvarba meghivatnak. Kismarton julius 30. 1835. [3]

HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. kamara rendelése következésében közhirré adatik: hogy ns Zemplény vármegyében Rudabányácska helységben néhai Komáromy Gábor magvaszakadtával a' királyi Fiscusra háramlott részjószág folyó esztendei September 3kán Tarczalon a' kamarai tiszttartóságnál tartandó árverés utján a' leg öbbet-igérőnek 1835ki November 1sö napjától három egymás után következő esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' bérleni kivánók tehát a' fenn kitett napra és helyre elégse es bánatpénzzel ell tva, ezennel meghivatnak.

udan aug. 18kán 1835.

---

[3] **Müller könyvkereskedésében**

Pesten,

az urak utczája kezletén s' Serviták klastromával által ellenben szerezhető

Természet-História

gyermekek' számára.

Raff György, K. göttingai oktató eredeti kiadása után készült második magyaritás 14 színezett táblával 's egy czimképpel 8ad rét ben. Kassán, 1835. Kemény boritékba kötve 3 fl. 30 x.

Házi-Barát 1836.

Kassán. Öt lerajzolt metszéssel. Bekötve 1 fr.

Vaterländischer Pilger

auf das Schaltjahr 1836. Ka chan. geb. 1 fr.

Kotzebue Ágoston jelesb Szindarabjai.

10 füzet, 12edr. Kassán 1835 minden füzetnek elől fizetési ára 20 xr. [3]

---

[2] **Eladó Kosok.**

Pesten, bálványutczában 269 sz alatt, fin Electoral hágókosok jutalmas áron eladok [-]

---

[3] **Gyapju-eladás.**

A' Pesti kerületbeli polit. hagyományi jószágokbul az idén kikerült gyapjumenyiségre árverés fogtartatni ugyan csak Pesten a' praefectoratusi épületben f. eszt. auguszt. 21kén reggeli 9 órakor [3]

---

[3] HIRDETÉS. T. Hont vmegyében az Ipolysági uradalomhoz tartozó, 's sz. kir. Pest, Buda, Selmecz, Beszterczebánya, Pozsony 's más nagy városokba vezető országuton fekvő különben is az érintett tek. megye házával 's a' tek. KK. és RR. számos gyülekezetivel diszeskedő Ipolyság mvárosában helyezett középponti nagy vendégfogadó ezzel járó konyha, istálló számos vendégszoba 's más agazatokból bevenni szokott jövedelemmel; — a' vendégfogadó napnyugoti szárnyán szemlélhető casino-épületben számosan megjelenő jeles casinoi társaság illő étel és italbeli mindennemü ellátásával; — különösen pedig a' bor, pálinka 's egyéb szeszes italok mérésére egyátalján kiterjesztett, 's eddig csupán a' földesuradalom által gyakorlott korcsmáltatásbeli jussal egyetemben, még pedig olly forman, hogy ezen korcsmáltatási jogot a' haszombérlő tetszése szerint akár egyedül a' középponti érintett nagy vendégfogadóban akár pedig Ipolyság mezővárosban találta ó más korcsmakban is egyátaljan mások kirekeszté-évei szabadon gyakorolhassa, — 3 egymásutáni esztendőre f. eszt. sept. 29ikén reggeli órákban, a' resident. kastélyban árverés utján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fogadatni. Mire nézve a' bérleni szándékozók a' mondott napra bánatpénzzel fölkészülve meghivatnak Többi föltételeket helyben az uradalmi tiszttartóságnál addig is megtudhatni.

Az érintett uradalom ügyészi hivatala által.

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	23kán	5	láb	11	hüv.	9 von.
„	24kén	5	„	11	„	6 „
„	25kén	5	„	9	„	0 „

TUDÓSITÁS.

„Nagy Británnia' polgári Alkotmánnyának rövid előadása"

legközelebb a' sajtó alúl kikerülvén, tudtára adatik a' Magyar Közönségnek, hogy ezen nevezetes kis munka csak azért is még érdemli a' köz figyelmetességet, mivel közönségesen ugy tartatik, hogy Angol Országnak polgári Alkotmánya leghasonlóbb a' Magyarországi Constitutióhoz. — De mennyire valósodjék meg ez a' vélekedés, azt kiki annak olvasásából maga bővebben megitélheti. Legalább a' Szerző Előszavában ezeket mondja: A' történetekbül láthatni, mikép keletkeztek az egyes nemzetek, minő intézeteket tettek külső és belső bátorságok fentartására, mennyire gyarapitották Országjokat, a' nemzeti vagyont, és minő előmenetelt tettek a' tudományokban 's mesterségekben. — Törvénnyeik jobb vagy bal erkölcseikre, boldog vagy boldogtalan állapotjokra, a' nemzeti lélekre 's erőre mutatnak. — Üres óráimban Nagy Británniának történeteit 's polgári alkotmányait rövid foglalatban irtam össze, hogy e' nagy Nemzet intézeteibül a' mit édes Hazánk' bátorságára boldogitására örökösittésére jónak találunk, mi is fordithassuk. — Nagy Británnia' történeteit később, most polgári alkotmányainak rövid foglalatját teszem a' haza oltárára. — Az Olvasók a' munka érdemét a' jó szándékhoz mérjék. Találtatik ezen kis munka csinosan nyomtatva 's borítékbe füzve egy forintért bécsi értékben minden főbb Városokban ugymint: Debreczenben, Csáthy György örökösseinél; Esztergamban Beimel Jozsef Könyvárosnál; Fejérváron Rader Alajos Könyvkötönél; Kassán Vajda Pál Könyvkötö Özvegyénél, Nagyváradon Professor Faliczky Urnál; Pesten Eggenberger József, Heckenast Gustáv, és ifjabb Kilián György Könyvárosoknál Pozsonyban: Bode Ferencz Könyváros Boltjában: Szombathelyen Zsoldos István Könyvkötő, Veszprimben Vázsonyi István Könyvkötönél. Budan 16 Augustusban 1835.

---

[1] HIRDETMÉNY. Szegeden a' föloszlatott k. hajóhivatalnál találkozott 9 nagy szállitóhajóra, 9 hidasra, és 19 csolnakra, továbbá hajózáshoz szükséges különféle készületekre, u. m. kötelek, horgonyok, foglárok és szögek, vas és fa-materiálék, szerszámok 's t. e' félére f. hónap 10ikén tartott nyilványos árverés kivánt sükerre nem juthatván, ezennel a' nagymélt. magyar kir. udv. Kincstár rendeléséből fenmondott tárgyakra ugyancsak f. auguszt. 31ike ujabb árverésre hirdettetik ki olly megjegyzéssel: hogy a' hajókészületek egyedül akkor bocsáttatnak árverésre midőn a' hajók kedvező eladása már megtörtént, továbbá hogy az illő áron megvesárlott hajók mingyárt azon árverés végével illető vevőiknek kész fizetés mellett azonnal átadatnak 's fensőbb jóváhagyás csak azon esetre kivántatik, ha a' tett ajánlásokat a' szegedi kir hivatal mint el nem fogadhatókat szükségképen fölterjeszti. — Venni szándékozók a' mondott napon reggeli 9 órakor a' szegedi kir. sóháznál, szükséges bánatpénzzel fölkészülvejelenjenek meg. A' hajók, kompok és csajkák valamint a' hajókészületek betűár-jegyzékét mind helyben Szegeden a' kir. sóhivatalnál, mind Budán a' kir. Kincstárnál a' szokott tiszti órákban mindenkor megtekinthetni. Budán auguszt. 14. 1835. [3]

A' tek. ns Jász, és két Kun Kerület részéröl köz hirül tétetik: hogy az oda tartozó Pákai pusztán lévő ménes-intézethez kivántató ménesmesteri szolgálat, mihez esztendei fizetésül 200 ezüst forint, 80. véka kétszeres, 40 véka árpa, ugy 2 tehénés Lótartás, 's ugyanezen utóbbi 6. számmal való szaporodásig, nemkülönben szabad lakás és fütés ajánltatik, következő 1836ik martius 1só napján meg üresülend, melly szolgálat elnyerése végett minden, ki arra magát alkalmaztatni kivánná, a' Baromorvoslás és lótenyésztés állapotjában szerzett tudományáról 's abban való gyakorlatról szóló hiteles Bizonyitványainak, és folyamodó leveleinek előmutatása mellett magát a' tisztelt ns. Kerületek Jász-Berényben levő Curiális házánál köv. 1836ik jánuár 1só napjáig jelentheti, hol is az elválasztás föltételeire nézve bővebb utasitást veend. Költ Jász-Berényben aug. 16kán 1835. [3]

Haszonbérlési Hirdetés. Mélt. gr. Ráday Gedeon urnak Pest Vármegyébe keblezett 's Pest városától 3 órányira fekvő 's 2050 holdnyi kiterjedésü Alsó-Ványai pusztája jövő 1836ki Szent-György naptól fogva több esztendőre haszonbérbe adandó. A' haszonberlési feltételeket Péczelen az uradalmi tisztségnél, Pesten pedig Ágens Porkoláb Dániel urnál a' hidmelletti Kemnitzer ház 1só emeletében megtudhatni. [3]

Tek. ns Heves megyében helyhezett 's az Almásy nemzetséget illető Török szent Miklósi uradalomhoz tartozó szent Tamási pusztából mintegy tizezer hold négy osztályban, szinte az oda tartozó Kengyeli pusztából az ugy nevezett Kengyeli sziget melly több mint háromezer hold, nem különben szonurasághoz tartozó Cséfányi puszta melly négy ezer holdat felülhalad, úgy szinte a' Török szent Miklósi határban levő allodiális földeknek is némelly része jövő sept. 23dik napjan Török szent Miklóson levő uraság házánál tartandó kótyavetye utján, a' többet igérőnek több esztendőre haszonbérbe fognak adatni, melly árverés fenirtt napon reggeli 10 órakor kezdődvén, arra minden bérleni kivánó urak hivatalosak, azon hozzáadással, hogy az arendalis föltételek Pesten Horváth József Ügyvéd urnál, Gyöngyösön Egyed Imre Ügyvéd urnál, és Török szent Miklóson a' tiszttartónál sept. 1só napjától kezdvén megtekintethetnek, úgy szinte a' kiadatandó rész-jószágok megvizsgálása is akárkiszabadságában áll.

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	27kén	5 láb.	2 hüv.	3 von.
„	28kán	5 „	1 „	0 „
„	29kén	4 „	11 „	6 „

Hazai termékink dinnye-vásári ára pengő pénzb.-August. 27kén Pesten 1835.

		ft.	kr. -ól	ft.	kr. -ig
ARANYGLÉT:	mázsája	6	30	7	—
BOR: tokaji aszu és máslás .	1 átalag	—	—	—	—
ménesi	akója	—	—	—	—
budai veres: ó . . .	„	5	—	8	—
„ „ uj . .	„	2	—	3	—
fejér ó	„	4	—	9	—
„ uj	„	2	—	4	—
kőbányai	„	4	—	7	—
kerti fejér	„	1	24	2	—
„ veres	„	1	24	2	—
hegyi fejér és veres ó	„	—	—	—	—
„ „ „ „ uj	„	1	36	4	—
BORKŐ: veres	mázsája	9	—	11	—
fejér	„	11	30	12	30
BORSZESZ: 32 grad. (borlél)	akója	—	—	—	—
BŐR: borjubőr	párja	1	12	1	24
juhbőr	„	1	36	1	48
nyúlbőr	száza	16	—	30	—
ökörbőr	párja	12	—	18	—
tehénbőr	„	6	—	10	—
lóbőr	„	2	—	3	—
CSERHÉJ (Sumack) . . .	mázsája	—	—	—	—
DOHÁNY: debrői 1-ső faj .	„	16	—	22	—
„ 2-ik . .	„	13	—	15	—
„ 3-ik . .	„	8	—	12	—
debreczeni 1-ső faj	„	—	—	—	—
„ 2-ik ,	„	—	—	—	—
szegedi 1-ső „	„	12	—	16	—
„ 2-ik „	„	11	—	—	—
„ 3-ik „	„	8	—	10	—
pécsi 1-ső 2-ik 3-ik faj		8	30	—	—
ENYV: asztalos-enyv . . .	„	20	—	—	—
FAGYGYÚ: olvasztott. lebenyegben v. gömböczb. (in Wammen)		20	—	21	—
rúdban (in Stangen)	„	16	48	17	—
GABONA: bánsági tisztabúza	pozs. m.	—	—	—	—
budai rész . .	„	1	54	2	4
pesti rész . . .	„	1	54	2	4
„ kétszeres	„	1	20	1	36
„ rozs .	„	1	8	1	12
„ árpa .	„		50		54
„ zab . .	„		40		42
„ kukoricza	„	1	20	1	24
„ köles .	„	—	—	—	—
GALLES:		—	—	—	—
GUBACS; ó köble 120 fontjával . .		3	—	4	30
uj „ „ „ . .		5	—	5	39
GYAPJU: egynyiretű egész finom .		130	—	—	—
nemesít.	mázsája	95	—	112	—
„ jó középfinom		70	—	90	—
„ jó közönséges .		50	—	65	—
téli kétnyiretű finom . .		60	—	75	—
„ „ középszerű		44	—	55	—
„ „ közönséges		35	—	40	—
nyári nyir. finom . . .		—	—	—	—
„ „ középszerű .		—	—	—	—
„ „ közönséges .		—	—	—	—
bácskai köz. téli és nyár nyir.		—	—	—	—
bánsági raczka kézmos úsztat.		34	—	42	—
magy. juhgyap. kézmos. .		23	—	26	—
„ úsztatott		21	—	26	—

		ft.	kr. -ól	ft.	kr. -ig
GYERTYA: fagygyu erdélyi . . .		16	48	17	—
viasz „ . . .		—	—	—	—
GYÖKEREK: Alcana . .	mázsája	4	—	5	—
Gentiana (tarnics)	„	7	—	8	—
HÁJ	„	—	—	—	—
HALZSÍR: honi	„	—	—	—	—
HAMUZSÍR: fejér . . .	„	9	30	10	15
kék	„	8	30	9	15
KENDER: apatini gerebenzett	„	24	—	26	—
nem gerebenzett	„	9	12	10	45
KÖRÖSBOGÁR:	fontja	2	24	2	30
LÓHERMAG: luczerna . .	mázsája	—	—	—	—
stájer . . .	„	—	—	—	—
LÓSZŐR: főzött	„	33	—	34	—
főzetlen . . .	„	25	—	—	—
MANDOLA: keserü . . .	„	—	—	—	—
MÉZ: bánsági sárga . . .	„	12	—	13	—
„ barna . . .	„	10	—	11	—
„ sonkolyos ,	„	—	—	—	—
rozsnyói	„	—	—	—	—
OLAJ: vetett repczeolaj . .	„	21	—	22	—
vad „ . .	„	—	—	—	—
„ rafinírozott .	„	24	—	—	—
„ lenmagolaj .	„	22	—	24	—
ÓLOM-SALAK: (Glätte) bánsági	„	11	36	12	—
nagy-bányai	„	—	—	—	—
PÁLINKA: gabona- . . .	akója	5	—	6	30
seprő- v. törköly-	„	5	—	5	36
bánsági szilva- .	„	6	—	8	—
szerémi . . .	„	8	—	10	—
PAPRIKA: töretlen vagy törött	mázsája	—	—	—	—
PISKOLCZ v dárd.: rozsnyói	„	13	—	—	—
liptai . . .	„	—	—	—	—
REPCZE: vetett . . .	pozs. mérője	4	—	4	45
vad	„ „	—	—	—	—
RONGY: közönséges . . .	mázsája	2	—	2	24
jobbféle	„	5	—	5	36
SÁFRÁNY: vad	„	23	—	27	—
SZALONNA:	„	—	—	—	—
SÁRGITÓFA:	„	—	—	—	—
SZAPPAN; debreczeni — szegedi	„	—	—	—	—
SZARVAS-TÖVISBOGYÓ:	„	—	—	—	—
SZARV: szarvasé	„	30	—	—	—
ököré	100 dar.	35	—	45	—
bivalyé	„	—	—	—	—
tehené	„	10	—	16	—
SZARVCSÚCS	„	5	—	11	—
SZÉKSÓ: finom.	mázsája	—	—	—	—
selejtes. . . .	„	—	—	—	—
SELYEM: nyers magyar 1,2,3 féle	fontja	—	—	—	—
faloppa — dupla .	„	—	—	—	—
SZILVA: aszu	mázsája	—	—	—	—
TIMSÓ:	„	4	42	4	48
TOLL: pehely	„	110	—	135	—
ágyi fosztatlan. . .	„	16	—	60	—
„ fosztott . . .	„	28	—	70	—
irótoll	1000 dar.	1	30	2	6
VIASZ: rozsnyói sárga . .	mázsája	74	—	78	—
bánsági	„	72	—	74	—
VIZAHÓLYAG:	fontja	—	—	—	—
ZSÍR:	mázsája	—	—	—	—

Rohrmann és Schweigerdnál

Bécs Wallner-strasse 269 szám

most hagyá el a' sajtót:

A r i t h m e t i k a

számirás különös jegyekkel;

irta

NAGY KÁROLY.

25 ív nagy 8adrét ára 1 for. 45 kr. p. p.

Nyelvünk' sebes terjedése és csinosulása hatalmasan kivánják, hogy tudományos könyveink de különösen az elemi oktatást czélzók, kirekesztőleg magyarok legyenek, 's ezáltal a' nevelés és tanitás a' társasági szellem a' nemzetiséggel arányban álhasson 's lépten mehessen. — Hogy a' számok' ismérete, legerősb talpköve nem csak a' tudományoknak de az emberi tehetség és szorgalom minden nemének érezzük, tudjuk 's meggyőződésünk kétségen kivül van. Az érintett könyv, a' tudomány' mostani állása és szelleme szerint iratott, magában foglalván mindazt, mi szorosan véve az Arithmetikához tartozik. Gondos figyelem fordittatott az elemi oktatásra és a' különtanulásra, azokat sem vesztvén el azonban szem elől, kik, a' tudományok útján menvén, a' mathezisi vizsgálatokat akarják folytatni. — A' nyelv egyszerű. A' magyarázatok' nyilvan' és tisztaléte, a' példák 's bizonyitások' könnyen érhetősége, nyelvünk' ujabkori megbecsülhetetlen kincseit imitt amott mintegy áldozatul látszottak kivánni, de szerencsénkre a' tárgy maga, tekintetei, vizsgalatai valamint nyelve is, elemiek, 's igy az áldozat csekély maradt. — A' kiadó mindent elkövetett részéről, hogy a' könyv szép papirosával, csinos betüivel, jó és tiszta nyomtatásával, 's más illy munkák kal hasonlitva csekély árával a' két haza figyelmét 's pártfogását megnyerhesse. Bécs sept. 1sőjén 1835

Trattner Károlyi

Könyvnyomtató-Intézetében Pesten

sajtó alatt van:

A' Szövetséges

É j s z a k - A m e r i k a i

Státusok' Historiája,

Angolból Herrmann Ágoston Professor után fordította S. Károly

8ad rét 2. kötetben.

Nevelői ajánlkozat. Egy a' hazai nevelésben nemzeti buzgó örömmel fáradozó protestans vallású fiatal ember, mint már tetleges (practicus) nevelő, kivánna valamelly mivelt úri háznál felvétetni. Bővebben tudakozodhatni felőle Hatvani utcza 542dik ház első emeletén. [3]

Tettes Nográd vmegyében Almásy Nemzetséget illető Mátra Verebélyi Urodalomban a'következő kir. haszonvételek ugymint a' Verebélyi vendégfogadó, a' Bormérés és Mészárszék Jusaival; a' Verebélyi határban lévő Kortsma, a' szent Kuti pusztaban lévő Vendégfogadó ugy a' Fördőház is 1836ik eszt. Januarius első napjától kezdve három egymásután következendő esztendőre; October első napján Verebélyen tartandó árverés utján részenkint a' többet igérőnek arendába fognak adatni. — Mellyre az akkoron meghatározandó Bánatpénzzel, a' bérleni-kivánók, (kivéve az Izraëlitákat) ezzel meghivatnak. Egyéberánt az árenda feltételei ugyanott Verebélyen az Uradalmi' Tisztségnél megtudhatók. [3]

Tudósitás. Köz hirré tétetik, hogy azon, hathatós ereje végett közönségesen kedvelt kemény élesztőt, melly Tatában készittetik, mai naptul kezdve ismét minden nap frisen jutalmas áron k phatni akár nagyban font számra, akár pedig kic inben, Budán a' vizi városban a' pacsirta utczában az ugy nevezett Karmelita majorban az 560dik számalatt. Budán aug. 28kán 1835. —

Hirdetés. A' Nagymél. magyar k. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik, hogy jövő september 14kén Budaörsön 250 akó ó, 1000 akó uj fehér, és 500 akó uj vörös bor 80 akó pálinkával együtt, ugyanazon hónap 19kén délelőtt a' Visegrádi, illetőleg a' Nagy Marosi pinczében 1000 akó uj fehér Bor, délután pedig a' Bogdányi Pinczében 500 akó uj fehér Bor, és 100 akó Pálinka, edény nélkül Árverés utján kész pénzbeli fizetés mellet eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánat pénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aug. 28kán 1835. [3]

---

[1] HASZONBÉRI HIRADÁS. Ns Soprony vmegyei Szili-Sárkányon egy jeles nemes Jószág, lakóházak 's istállókkal, vendégfogadóval zsidóházzal hat esztendőre haszonbérbe adatik ismét.

Ns. Vas vmegyében Jákfán, Urai-Ujfaluba, Asszonyfán egy jeles nemes Jószág, lakházak istállók 's vendégfogadókkal és zsidó házzal hat esztendőre haszonbérbe adatik. Tek. Nagy Lajos ur kőszégi kerületi Táblánál ügyvéd fogja kiadni a' szerződést, kinek lakása a' törvénykezés alatt Kőszegen, egyébként Jákfán. [3

---

[3] **Eladó Kosok.**

Pesten, bálványutczában 269 sz. alatt, finom Electoral hágokosok jutalmas áron eladók [3]

---

[3] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből a' megüresült esztergami érsekség részéről köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius 1sőjétül fogva alulirt helyeken, és napokon tartandó árverés útján haszonbérbe kiadatni fognak, és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban september 15én Esztergamban az érseki residentiában.

a) Esztergam érseki városban levő fél esztendei bormérés.
b) A' repülő-híd mellett álló úgy nevezett Szigethi vendégfogadó.
c) Párkányban a' mészárszék hozzá tartozó földekkel, és rétekkel.
d) Süttőn a' mészárszék oda tartozó 2 ½ hold szántófölddel, és 5 hold réttel.
e) Süttőn az erdőben a' pipaszármetszési jog.
f) Bajthai és Lelédi mészárszék.
g) Kemenczei mészárszék.
h) Bernecze helységben az egész esztendei pálinkamérés.
i) Kéméndi mészárszék hozzá tartozó 23 ¾ hol földekkel 2 holdbul álló réttel, és ház kerttel.
k) Muzslán a' pálinka-árultatás, hozzá kapcsolt 11 ½ holdbul álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderfölddel, és 11 ½ holdbul álló réttel.
l) Búcson szinte az egész esztendőbeli pálinka mérés hozzá tartozó 13 ¾ hold földekkel, és egy szekér szénát teremhető réttel.
m) A' Búcsi kalmárkodás.

II. Az érsekujvári uradalomban september 19én Érsekujvárban (Nyitra vármegyében) a' tizenhárom kerekű malom hozzá tartozó házi kerttel, kenderessel, és 4 hold kukoriczással.

III. A' guttai uradalomban Mocsán (Komárom vármegyében) september 17én.

a) Perbetén az országúton fekvő nagy vendégfogadó, hozzá tartozó 3 vetőre 60 pozsonyi mérő alá való szántóföldekkel, és rétekkel, nem különben kukoriczással, kenderessel, és káposztással.
b) Bálvány-Szakálosi pusztában 100. holdbul álló rétek, úgy nevezett Császár rét.
c) Kavalháti pusztában levő kaszálló, legelő és nádas.

IV. A' drégeli uradalomban Déjtáron (Nógrád vármegyében) september 20án.

Vadkerten Lokospatakba levő malom

V. A' verebélyi uradalomban Czétényben (Nyitra vármegyében) september 21én.

a) Verebélyen egész esztendei pálinkamérés,
b) Nagykéren az urbéri korcsma, hozzá tartozók 14 holdbul álló szántóföldekkel, és két kaszás réttel.
c) Ugyan Nagykéren a' mészárszék, hozzá kapcsolt 15 holdbsul álló szántóföldekkel és ckét kaszás réttel.

VI. A' nagyszombati uradalomban september 24én Chinoránban (Nyitra vármegyében).

a) Chinoráni vendégfogadó, pálinkaégetéssel, és méréssel mint szinte mészárszékkel.
b) Ribényi vedégfogadó.

Ezen javakbol tehát bár mellyikét is kibérleni szándékozók jó magok viseletökrül, valamint elégséges vagyonaikrul szóló hiteles bizonyitványokkal, és szükséges bánatpénzzel felkészülve, a' fennírt napokon és helyeken regeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak. A' haszonbérlés föltételei ugyan az árverés alkalmával fognak kihirdettetni, mindazáltal a' helybeli tisztségnél mindenütt, Esztergamban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is megtudhatók. Budán julius 31én 1835 [3]

A' tek. ns Jász, és két Kun Kerület részéről köz hirül tétetik: hogy az oda tartozó Pákai pusztán lévő ménes-intézethez kivántató ménesmesteri szolgálat, mihez esztendei fizetésül 200 ezüst forint, 80. véka kétszeres, 40 véka árpa, ugy 2 tehén- és lótartás, 's ugyanezen utóbbi 6. számmal való szaporodásig, nemkülönben szabad lakás és fütés ajánltatik, következő 1836ik martius 1só napján meg üresűlend, melly szolgálat elnyerése végett minden, ki arra magát alkalmaztatni kivánná, a' baromorvoslás és állótenyésztés állapotjában szerzett tudományáról 's abban való gyakorlatról szóló hiteles bizonyitványainak, és folyamodó leveleinek előmutatása mellett magát a' tisztelt ns. Kerületek Jász-Berényben levő Curiális házánál köv. 1836ik jánuár 1só napjáig jelentheti, hol is az elválasztás föltételeire nézve bővebb utasitást veend. Költ Jász-Berényben aug. 16kán 1835. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Aug.	30kán	4	lab.	10	hüv.	0 von.
„	31kén	5	„	4	„	0 „
Sept.	1jén	6	„	0	„	6 „
„	2kán	6	„	1	„	9 „

Trattner Károlyi

Könyvnyomtató-Intézetében Pesten

sajtó alatt van:

A' Szövetséges

Éjszak-Amerikai

Státusok' Historiája,

Angolból Herrmann Ágoston Professor után fordította S. Károly

8ad rét 2. kötetben.

[2] **Nevelői ajánlkozat.** Egy a' hazai nevelésben nemzeti buzgó örömmel fáradozó protestans vallású fiatal ember, mint már tetleges (practicus) nevelő, kivánna valamelly mivelt úri háznál felvétetni. Bővebben tudakozodhatni felőle Hatvani utcza 542dik ház első emeletén. [3]

Egy fiatal ember, ki a' bölcselkedési tanulmányok elvégezte óta 's jelenleg is neveléssel foglalatoskodik, a' hazánkban divatozó négy nyelven kivül, a' francziát és olaszt is beszéli, 's oktatást is azokban adni képes, keres nevelői alkalmaztatást, 's tudományá rúl szólandnak tanúlevelei. Többet bérmenteslevél által a' szerkesztőségnél.

[1] **Virág-eladás.**

Pesten ns. Bene Gergelyné asszonynak közönségesen ismeretes jeles virágkertjében (a' király utczában) több rendü igen nemes fajta virágokon kivül találkoznak mintegy 3 — 400 féle legszebb fajta folyvást viritó rózsák, darabja 3—24krjával pengőben; továbbá a' leggyönyörübb pelargoniák, leanderek, georginiák, és amarillisz, nárcisz, jácint, tulipán 's t. ef. hagymák és mindenféle virágmag a' legtetszőbb választásig és igen jutalmas áron. Száz számra a' rózsafajok elegyitve is kaphatók. Vidékekre szállitásnál fölvállaltatik a' bepakolás is.

A' Serviták piaczán levő Krachenfels háznak a hajó-utczára szolgáló részén, jövő sz. Mihálytól kezdve az 1ső emeletben egy nem rég egészen újolag helyre hozatott, 5 szoba, 's egy előszobából, nemkülönben konyha, padlás, és fás pinczébül álló lakás kiadandó lészen. Melly irant az ottani házmester bövebb tudósitást adand. [3]

[1] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirül tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai ápátsághoz tartozó szőlőhegyeken közelebb mult esztendőben termett jó minemüségü ötszáz gönczi hordó dézma fejér borok, nagyobb vagy kisebb mennyiségben f. eszt. september 14kén Mindszenten a' tisztartói lakhelyen reggeli 9 órakor tartandó árverés mellet kész pénzfizetésért eladatni fognak. [3]

[1] HIRADÁS. A' nmélt m. kir. udv. Kamara rendelése következésében közhirré tétetik: hogy e' folyó évi september 17én a' ménesi szőlőhegyen fekvőnéhai Matsai Csernovits ur örököseitől törvényes executioban által vett szőlőrész, az idei terméssel együtt, nyilványos árverés útján felsőbb helybenhagyás fentartása mellet reggeli órákban hely szinén a' legtöbbet igérőnek kész pénzfizetés mellett örökös joggal eladatni fog. A' venni kivánók tehát elegendő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napon meg jelenni hivatalosak. Budán aug. 31kén 1835. [3]

[2] Tettes Nógrád vmegyében Almásy Nemzetséget illető Mátra-Verebélyi Urodalomban a'következő kir. haszonvételek ugymint a' Verebélyi vendégfogadó, a' Bormérés és Mészárszék jusaival; a' verebélyi határban lévő Korcsma, a' szent Kuti pusztában lévő Vendégfogadó ugy a' Fürdőház is 1836ik eszt. januarius első napjától kezdve három egymásután következendő esztendőre; october első napján Verebélyen tartandó árverés utján részenként a' többet igérőnek árendába fognak adatni. — Mellyre az akkoron meghatározandó bánatpénzzel, a' bérleni-kivánók, (kivéve az Izraëlitákat) ezzel meghivatnak. Egyébiránt az árenda feltételei ugyanott Verebélyen az Uradalmi' Tisztségnél megtudhatók. [3

[2] Hirdetés. A' nagymél. magyar k. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik, hogy jövő september 14kén Budaörsön 250 akó ó, 1000 akó uj fehér, és 500 akó uj vörös bor 80 akó pálinkával együtt, ugyanazon hónap 19kén délelőtt a' Visegrádi, 's illetőleg a' Nagy-Marosi pinczében 1000 akó uj fehér Bor, délután pedig a' Bogdányi pinczében 500 akó uj fehér Bor, és 100 akó Pálinka, edény nélkül árverés utján kész pénzbeli fizetés mellett eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánat pénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aug. 28kán 1835. [3]

[2] HASZONBÉRI HIRADÁS. Ns Soprony vmegyei Szili-Sárkányon egy jeles nemes Jószág, lakóházak 's istállókkal, vendégfogadóval zsidóházzal hat esztendőre haszonbérbe adatik ismét.

Ns. Vas vmegyében Jákfán, Urai-Ujfaluba, Asszonyfán egy jeles nemes Jószág, lakházak ig-

tállók 's vendégfogadókkal és zsidó házzal hat esztendőre haszonbérbe adatik. Tek. Nagy Lajos ur kőszégi kerületi Táblánál ügyvéd fogja kiadni a' szerződést, kinek lakása a' törvénykezés alatt Kőszegen, egyébként Jakfán. [2]

---

[2] A' tek. ns Jász, és két Kun Kerület részéről köz hirül tétetik: hogy az oda tartozó Pákai puszta lévő ménes-intézethez kivántató ménesmesteri szolgálat, mihez esztendei fizetésül 200 ezüst forint, 80. véka kétszeres, 40 véka árpa, ugy 2 tehén és lótartás, 's ugyanezen utóbbi 6. számmal való szaporodásig, nemkülönben szabad lakás és fütés ajánltatik, következő 1836ik martius 1só napján megüresülend, melly szolgálat elnyerhetése végett minden, ki arra magát alkalmaztatni kivánná, a' baromorvoslás és lótenyésztés állapotjában szerzett tudományáról 's abban való gyakorlatról szóló hiteles bizonyitványainak, és folyamodó leveleinek előmutatása mellett magát a' tisztelt ns. Kerületek Jász-Berényben levő Curiális házánál köv. 1836ik jánuár 1só napjáig jelentheti, hol is az elválasztás föltételeire nézve bővebb utasitást veend. Költ Jász-Berényben aug. 16kán 1835. [3]

---

[2] Tek. ns Heves megyében helyhezett 's az Almásy nemzetséget illető Török szent Miklósi uradalomhoz tartozó szent Tamási pusztából mintegy tizezer hold négy osztályban, szinte az oda tartozó Kengyeli pusztából az ugy nevezett Kengyeli sziget, melly több mint háromezer hold, nem különben azonurasághoz tartozó Csefányi puszta, melly négyezer holdat felülhalad, úgy szinte a' Török szent Miklósi határban levő allodialis földeknek is némelly része, jövő sept. 23dik napján Török szent Miklóson levő uraság házánál tartandó kótyavetye utján, a' többet igérőnek több esztendőre haszonbérbe fognak adatni, melly árverés fenirtt napon reggeli 10 órakor kezdődvén, arra minden bérleni kivánó urak hivatalosak, azon hozzáadással, hogy az arendalis föltételek Pesten Horváth József Ügyvéd urnál, Gyöngyösön Egyed Imre Ügyvéd urnál, és Török szent Miklóson a' tiszttartónál sept. 1só napjától kezdvén megtekintethetnek, úgy szinte a' kiadatandó rész-jószágok megvizsgálása is akárkiszabadságában áll. [3]

---

[3] *Tek. Zemplény vmegyében helyezett szabados Sáros Nagy- és Kis-Patak városai részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy kebelében* 15 *korcsma, minden épülettel, mellyek közt egy nagy állás, egy kávéház két jó billarddal, egy bolt, és egy tánczterem is találtatik; — továbbá minden halászó vizei, a' Bodrogon két kőre komposmalma, hídvámja, vásárhelye, eddig a' lakosok által használt félesztendei bormérés, minden kurta korcsma, — f.* 1835 *eszt. septemb.* 29*ikén reggeli órákban a' város házánál megmásolhatlanul köz árverés utján* 1836, 1837, *és* 1838 *három egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatnak olly formán, hogy a' bérlő a' kaszonbérnek negyedrészét bánatpénzül azonnal letenni tartozik, melly is csak az utólsó esztendő vég negyedével fog a' fizetésbe számittatni. A' szerződés többi föltételeit a' városházánál előre is mindenkor megtekinthetni.* [3]

HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. kamara rendelése következésében közhírré adatik: hogy ns Zemplény vármegyében Rudabányácska helységben néhai Komáromy Gábor magvaszakadtával a' királyi Fiscusra háramlott részjószág folyó esztendei September 3kán Tarczalon a' kamarai tiszttartóságnál tartandó árverés utján a' legtöbbet-igérőnek 1835ki November 1só napjától három egymás után következő esztendőre haszonbérbe fog adatni. A' bérleni kivánók tehát a' fenn kitett napra és helyre elégséges bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak.
Budán aug 18kán 1835. [3]

TUDÓSITÁS.

„Nagy Británnia' polgári Alkotmányának rövid előadása"

legközelebb a' sajtó alúl kikerülvén, tudtára adatik a' Magyar Közönségnek, hogy ezen nevezetes kis munka csak azért is még érdemli a' köz figyelmetességet, mivel közönségesen ugy tartatik, hogy Angol Országnak polgári Alkotmánya leghasonlóbb a' Magyarországi Constitutióhoz. — De mennyire valósodjék meg ez a' vélekedés, azt kiki annak olvasásából maga bővebben megitélheti. Legalább a' Szerző Előszavában ezeket mondja: A' történetekbül láthatni, mikép keletkeztek az egyes nemzetek, minő intézeteket tettek külső és belső bátorságok' fentartására, mennyire gyarapitották Országjokat, a' nemzeti vagyont, és minő előmenetelt tettek a' tudományokban 's mesterségekben. — Törvénnyeik jobb vagy bal erkölcseikre, boldog vagy boldogtalan állapotjokra, a' nemzeti lélekre 's erőre mutatnak. — Üres óráimban Nagy Británniának történeteit 's polgári alkotmányait rövid foglalatban irtam össze, hogy e' nagy Nemzet intézeteibül a' mit édes Hazánk' bátorságára boldogitására örökösittésére jónak találunk, mi is fordithassuk. — Nagy Británnia' történeteit később, most polgári alkotmányainak rövid foglalatját teszem a' haza oltárára. — Az Olvasók a' munka érdemét a' jó szándékhoz mérjék. Találtatik ezen kis munka csinosan nyomtatva 's borítékbe füzve egy forintért bécsi értékben minden főbb Városokban ugymint: Debreczenben, Csáthy György örökösseinél; Esztergamban Beimel Jozsef Könyvárosnál; Fejérváron Rader Alajos Könyvkötönél; Kassán Vajda Pál Könyvkötö Özvegyénél, Nagyváradon Professor Faliczky Urnál; Pesten Eggenberger József, Heckenast Gustáv, és ifjabb Kilián György Könyvárosoknál Pozsonyban: Bolf Ferencz Könyváros Boltjában: Szombathelyen Zsoldos István Könyvkötő. Veszprimben Vázsonyi István Könyvkötönél. Budán 16 Augustusban 1835.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	3kán	6	„	1	„	9	„
„	4kén	6	„	2	„	6	„
„	5kén	6	„	4	„	9	„

ARITHMETIKA.

SZÁMIRÁS KÜLÖNÖS JEGYEKKEL.

Irta

NAGY KÁROLY.

Bécs, Rohrmann és Schweigerdnál 1835.

Sollinger J. P. sajtóji alól Bécsben.

Előszó:

Jelen munka, több tárgyat foglal magában, mint közönségesen az arithmetikai könyvek, és némelly tekintetben különbözik is azoktól elrendelése által.

Czélja a' munkának kettős. Megismertetni a' tanulóval a' számok' természetét, az arithmetikai miveletek' egybefüggését 's az egész Mathesisnek szoros egybeköttetését az Arithmetikával; alkalmat nyujtani néki az eddig szokatlan jegyek' béhozása által, hogy könnyüséggel tovább mehessen a' Mathesis' egyébb ágainak tanulásában, tapasztalásból tudván, melly ismeretlen országba lépünk, a' mint az ugynevezett tiszta Arithmetikáról az Algebrára megyünk által. De nem csak az fogja a' közjegyek értelme' esméretét használni, ki a' tudományban elébb akar menni, de az is ki a' mindennapi szükségre tanulja az Arithmetikát, mert azoknak kiterjedett 's közértelme rövidsége 's egyszerüsége az elmét nemcsak segélli, de erősíti 's neveli. A' logarithmok' tanitása és haszonvéte nem jutott még azon figyelemre, mellyet olly igen érdemel. Az arithmetikának mint legbecsesb része ápolgatást és szorgos tanulást kiván, mert azon könnyüség, mellyet a' logarithmok minden nemü számitásra nyujtnak, semmi egyéb mathesisi mivelet által nem pótolható, el nem érhető.

September 1sője 1835.

Nagy Károly.

Bécs, Karinthi út 1004.

FOGLALAT.

I. SZAKASZ.

1. §. Előző isméretek. 2. §. Szám és Számok. 3. §. Jegyek. Különösek és Közönségesek. 4. §. Számok' alkotmánya. Természetes számok. — Tízes alkotmány. — 5. §. Számok' értéke, irása és kimondása. Jelentő jegyek. — A' Számok' rendjei. — Minden szám' könnyü irása. — A' Jegyek' kétféle értéke. — 6. §. Arithmetikai míveletek. A' mennyiségek' változhatósága. — Növesztést czélzó míveletek. — Kisebbitést czélzó míveletek. — 7. §. Mívelet-jegyek. Az Arithmetikában előforduló jegyek. — 8. § Betükkeli, szám és mívelet jegyekkeli élés. — Példák. — 9. §. Az egység' némelly jelesb tulajdoni Az egység nem változtatja a' mennyiségeket. —

II. SZAKASZ.

Arithmetikai míveletek egész számokkal.

Az öszveadás' tárgya. — A' természetes számok' sora az egységből támada. — Két két egyjegyü szám' öszvese, táblácskában. — Több egyjegyü szám' öszveadása. — Példák. Világositások. — Felsőbb rendü számok' öszveadása — Az öszveadandók' sora bár melly lehet. — A' számok' jegyei is felválthatók. — Az öszveadás bár melly renden kezdődhetik — Az öszveadás néminémü probája. — 2. §. Levonás. A' levonás' tárgya. — Kétféle tekintete. — Ha a' kisebbítendőnek jegyei nagyobbak mint a' levonandóé. — Ha a' levonandóé nagyobbak. — Levonás öszveadás által. — A' helyes mivelet' bizonyitásá. — A' levonásnak viszonai. — 3. §. Sokszorozás. A' sokszorozás' tárgya. — A' sokszorozás' ismételt öszveadás — Számok mellyek az egységen kivül más számokból is támadhatnak. — Számok mellyek a' 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 9 ismételt öszveadásából támadnak. — A' számok sokszorosai. — A' kettő' sokszorosai páros számok. — Az egyes és öszvetett factorok — Első számok. — Csak a' 9 jelentő jegy' származata jő tekintetbe. — Sokszorozó tábla — Pythagorás táblájának két rövidített alakja. — Tízzel vagy más felsőbb rendű eggyel sokszorozni. — Sokszorozás egyjegyü számmal. — Alsóbb rendek majd mindenkor felsőbbeket adnak. — Ha mindkét factor többjegyü. — A' rendek' származati, táblában. — A' sokszorozás akármelly renden kezdődhetik. — Ha több factor van, egymásután sokszoroztatik. — A' factorok akármelly rendben állhatnak. — A' származat' jegyeinek számát előre lehet tudni — Ha a' factorok egyenlők, a' sokszorozást emelésnek nevezzük — Az emelések származati. — A' factoroknak és származatoknak viszonyai. — Könnyebbítések a' Sokszorozásnál. — Rövidített sokszorozás. — 4. §. Elosztás. Az elosztás' tárgya. — Elosztási mennyiségek. — Az osztás rövidített levonás. — Az osztási részek' különböző felirása. — Ha az osztás véget ér, mérés. — Ha véget nem ér, maradék támad. — Az osztás mívelete' magyarázatja. — Ha az osztó egyjegyü. — Az osztó, legfőbb jegyében kerestetik az osztandónak — A' mívelet' helyesléte, több tekintetből. — Példák. — Előre tudhatni hány jegyből áll a' részes. — A' factorok' üreseit egyenlő mennyiségben elhagyhatni. — Ha ugyan azon osztóval több számot kell osztani. — Az elosztás' probája. — Az osztás' viszonai. — Az emelések' osztása. — Könnyebbítések az elosztásnál. — Példák. — Rövidített elosztás. — Példák.

III. SZAKASZ.

1. § Számok' osztóji, sokszorosai. Közös osztója több számnak — Tulajdoni a' közös osztóknak. — 2. §. Számok' oszthatása. Kettő által — Öt által — Kilencz által — Tizenegy által — Négy által — Nyolcz által — Hat által — Huszonöt által — 125 által. — 3. §. Első számok. Legnagyobb közösosztó. Első számok — Első factorok, első osztók — Két számközti legnagyobb közös osztó — Ennek felkeresése — Egymásközti első számok — Példák — Több számközti legnagyobb közös osztó — Tulajdoni a' legnagyobb közösosztóknak — A' Számok' első osztóji — Egymásközt első számok' tulajdoni — Első factorai a' számoknak — Az első factorok' felkeresése — Visgálata a' számok oszthatásának — Valamelly szám' minden osztójit megtalálni — Példák — Az osztók' lehető száma bizonyos — Példák — Az első factorokból a' legnagyobb közösosztó könnyen megtalálható — Több számközti valamennyi osztót felkeresni — Valamelly számoknak legkisebb sokasa — Példa — A' páros és párotlan számok' jelesb tulajdoni. —

IV. SZAKASZ.

Törtszámok.

A' törtszámok' eredete — A' törtek' alkotó részei — A' törtek' nemei — Rendbehozás — A' közönséges törtek' viszonyai — Nevezőjöket változtatni lehet — Rövidités vagy kurtitás — Valamelly törtet más nevezőre vinni — Példák — A' nem rövidíthető törtek' tagjai elsők egymásközt — A' közönséges törtek' öszveadása — Levonása — Sokszorozása — A' sokszorozás' szorosabb értelme — A' törtek' emelései elosztása — A' törtek' elosztása sokszorozásba fordul — Példák — Ha több osztó van factor gyanánt rövidíthető részesek — A' törtek' visszált értéke. — 2. §. Tizedes törtszámok. Származása, értéke — irása, kimondása — Közönséges tört' alakra vivése — Értéke — Öszveadása — Levonása — Sokszorozása — Elosztása — Közönséges törtet tizedesbe változtatni — Végtelen és ismételő tizedesek — Az ismételeseket előre lehet tudni — Tizedes törteket közönségesekre vinni — 3. §. Lánctörtek. Közönséges alakja — Különös láncztörtek — Származása — Közönséges törtet láncztörtre vinni — Láncztörtet közönségesre vinni — A' láncztörtek' jelesb tulajdoni — Példák — Haszonvéte —

V. SZAKASZ.

Combinálás vagy Öszveilletés.

Magyarázat, közönséges tekintetek. — Elváltoztatás. — Példák. — Ha az elemek közt egyenlők vannak. — Illesztés szorosabb tekintetben. — Példák — Ismételő vagy határtalan illesztés (combinálás) — Különböztetés — Illesztés bizonyos mennyiségbe — Illesztés bizonyos rendekbe. —

VI. SZAKASZ.

Emelések és Gyökerek.

Az emlelés' és gyökér' értelme. — Számok' emelései közönségesen Emelések' emelései. Származatok' emelései — Gyökerek közönségesen — Tökéletes emelések, tökéletes gyökerek — Származatok' gyökerei — A' gyökerek' velejárói — Gyökér-mennyiségek' öszveadása és levonása — Sokszorozása — Elosztása — A' gyökerek' tulajdoni — Második vagy négyszeg emelés — A' négyszegek' alkotó — részei. — Közönséges mívelet számokkal — Tizedes tört'ek második emelése — Harmadik vagy koczka emelés — Példák — Az emelések' visgálata — A' számok' négyszeggyökerét venni — Példák — Ha az adott szám nem tökéletes négyszeg — Közelítő és végtelen négyszeg gyökér — A' tört'ek' gyökerei — Koczka gyökérvevés — Mívelet és példák — Ha az adott számnál tizedesek vannak — Ha a' szám nem tökéletes koczka — Példák. —

VII. SZAKASZ.

1. §. Megnevezett számok. Mérők Mértékek. Pénznemei. A' megnevezett számok' értelme. — A) Hosszmérők — B) Térmérők — C) Üregmérők — D) Nehézmérők, Sulymérők, Nyomatok — E) Értékmérők. Pénznemek — F) Kör elosztás — G) Időmérték — H) Temperatura (légmérsék) mérők. — 2. §. Feloldás és visszavivés. Feloldó és visszavivő számok. — A' feloldás sokszorozás által történik — Példák — A' megnevezett számok' öszveadása és levonása — Sokszorozása — Elosztása. —

VIII. SZAKASZ.

Különféle feloldások. — Társasági szabály (regula) — Egyszerü kamatszámitás. — Előreváltás. — Öszvetett kamatok' számítása. — Csere'-szábály (regula). — Keverékek. — Egybeolvasztás. — Hibás helyzet. — Kettős hibás helyzet — Különféle kérdések.

IX. SZAKASZ.

1 §. Arithmetikai és geometriai viszonyok. A' viszonyok' értelme. — A' viszonyok tulajdoni. — Megfordított viszonyok. — Arithmetikai viszonyok. — Geometria-viszonyok. — 2 § Az Arányok. Magyarázat. — 3 §. Arithmétikai arányok. Tulajdoni. — 4 § Geometriai arányok Tulajdoni — Az arányok' haszonvéte — Hármas szabály (regula). — Egyszerű hármas szabály (regula). — Öszvetett hármas szabály (regula). — Egyszerű kamatok — Előreváltás. — Öszvetett kamatok.

X. SZAKASZ.

1 §. A' Sorokról közönségesen. A' Sorok' értelme, magyarázatja. — 2 §. Arithmetikai sorok. Tulajdoni. — Tagokközti különbség — Uj tagok' béiktatása — A' tagok' öszvese. — Az arithmetikai progressio' öt mennyisége. — Az öt mennyiség' megtalálása. — 3 §. Geometriai sorok. Tulajdoni, magyarázatja. — Uj tagok' béiktatása — A' sor' öszvesét megtalálni. — Példák a' progessiók' haszonvétére. — 4 §. Poligonal vegy többszegü számok. Támadások. — Közönséges kifejezések.

XI. SZAKASZ.

1 §. Allitó és tagadó mennyiségek. A' — és — jegyek más értelme — Mit nevezünk állító és tagadó mennyiségnek. — Az allító 's tagadó mennyiségek' öszveadása. — Levonása — Sokszorozása — Ha kettőnél több factor van — A' tagadó emelések — Az emelések' változásai — Elosztása. 2 § Végnélküli vagy határtalan mennyiségek. Magyarázatja, értelme — A' semmi és végtelen — A' végtelen kicsiny — Végtelen nagy.

XII. SZAKASZ.

1 §. Logarithmok közönségesen. Mit értünk a' logarithmok alatt — Az arithmetikai sor' tagjai, logarithmai a' geometriai sor' tagjainak — 2 §. Logarithmi alapok. Minden állító szám alapja lehet a' logarithmoknak kivévén az egységet. — A' semmiség' logarithmája végtelen tagadó — Ha az alkotmányi alap törtszám — Az alkotmányi alap tagadó nem lehet — A' tagadó számok' logarithmai képzeletiek. — 3 §. Közönséges logarithmok. Logarithmok mellyeknek alapja 10 — A' tíz és felsőbb rendü egyesek' logarithmai egész számok. — 4 §. Tagadó logarithmok. Az egynél kisebb számok' logarithmai tagadók. — 5 §. A' logarithmok' szerkesztetése. Aránylat által — Láncztörtek által — Csak az elsőszámok' logarithmait kell fel keresni. — 6 §. A' logarithmok' tulajdoni. A' sokszorozás, öszveadásba fordul — Az elosztás, levonásba — Az emelés, sokszorozásba — A' gyökérvevés elosztásba — A' geometriai arány tagjai' logar arithmetikai arányban vannak — 7 §. Logarithmi táblák. A' haszonba vett táblák — A' logarithmok' megtalálása — A' log tartozó számokat megtalálni — 8 §. Számok mellyek a' táblában nincsenek. Aránylat által megtalálni — A' tört' és mérhetetlen számok' logarithmai — 9 §. Arithmetikai egészitő vagy Complement. Egészítők 's velek való számítás. — 10 §. Logarithmi arithmetika. Példák — Egészen tagadó logarithmok. — 11 §. Kamatszámitás. Egyszerü kamatok — Aránylat által — Öszvetett kamatok — Közönséges feloldások.

TÁBLÁK.

I. Nehány elsők a' természetes számok' sorában — II A' 10 első szám, 10 első emelésén. — III. A' számok' 2ik és 3ik emelései 1től 240ig. — IV A' számok' négyszeg és koczka gyökerei 1től 100ig — V. Hosszmérők, metre'el és bécsi lábbal hasonlítva. — VI. Hüvely, vonal és pont, a' láb' tizedes részeiben. — VII Bécsi láb, hüvely és pont, metre tizedeseiben — VIII. Metre bécsi láb' tizedeseiben. — IX Térmérők, arc és bécsi négyszöggel hasonlitva. — X. Hévmérők, Litre és bécsi pinttel hasonlitva. — XI. Gabonamérők, litre és bécsi nyolczaddal hasonlitva — XII. Nyomatok, Kilogammal és bécsi fonttal hasonlitva — XIII Latok, font' tizedesrészeiben. — XIV. Pénznemek, forintban és krajczárokban. — XV Krajczárok, forint tizedeseiben. — XVI. Mínuták és sekundák, grádok tizedeseiben. — XVII. Napok év tizedeseiben. — XVIII. Órák minuták és sekundák, nap tizedeseiben. — XIX. Thermométrek hasonlitása. — XX. Kamatok, 4et 5öt és 6ot száztól.

E' tartalmi vázlat nyilván mutatja minden ajánlás nélkül is, hogy e' munka nem csak ön-oktatásra kézi könyvül, hanem mi legfőbb, minden nemü 's vallásu tanulók számára, iskolai könyvül a' legczélszerübben használható, mind világos értelmüsége mind könnyü 's népszerü nyelve miatt annál inkább, minthogy a' Számtudományt korunk kivánatihoz illesztve, az életből merítve 's minden napi élethaszonra idomítva terjeszti elő, 's azért mint nálunk egyetlenegy munkát a' maga nemében, melly szinte minden mellőzhetetlen szükségü czikkeit a' mennyiség-tudománynak ugy szólván kézzel fogható személyesitett alakban ötleszti elő 's az Arithmetikát az Algebrával testvérileg olvasztja össze, legtisztább meggyőződésből mindenkinek ajánlani bátor e' lapok szerkesztő hivatala is mind belbecsére, mind küldiszére nézve.

[3] **Nevelői ajánlkozat.** Egy a' hazai nevelésben **nemzeti buzgó örömmel** fáradozó protestans vallású **fiatal ember, mint már tetleges (practicus) nevelő, kivánna valamelly mivelt úri háznál felvétetni.** Bővebben tudakozodhatni felőle **Hatvani utcza 542dik ház első emeletén.** [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	6kán	6	„	6	„	0 „
„	7kén	6	„	3	„	6 „
„	8kán	5	„	10	„	3 „
„	9kén	5 láb.		5 hüv.		0 von.

Trattner Károlyi

Könyvnyomtató-Intézetében Pesten

éppen most jelent meg:

A' könnyü és gyors

Számvető,

vagy utmutatás a' Számvetésnek négy elsőbb nemeire és a' főbeli 's más gyakorlási könnyü Számvetésre, a' közönséges és magános tanitók, mint szintén a' kereskedő és mesteremberek hasznára kiadta *Bitskei István*, 8°

Ára 24 kr. pengő pénzben.

Leanynevelő intézet Debreczenben.

Alulirt tisztelettel jelenti hogy ő, miután már több év óta sz. k. Debreczen városában sok jeles és elökelő háznál számos növendék körül mind a' muzsika különféle nemeinek mint pedig a' német nyelvnek (melly anyanyelve) 's a' magyar és német irásnak tanitásában teljes igyekezettel foglalatoskodott, egész vágyása és határozása az, hogy a' nagyérd. t. Közönség leány-növendékinek, nem csak a' magától kitelhető hanem még többféle 's az életben előforduló és rendes tanitók által előadatni szokott tudományokkal is ellátott leánynevelő intézetet állitson föl. Melly nemes szándékának hogy jobban megfelelhessen, egy illy nemes foglalkozásban szinte több év óta fáradozó személlyel Koletzky Antoniával házasságra lépett. Az általa fölállitandó intézet czéljához képest a' tanitás tágyai lesznek főképen: 1) Vallás és erkölcsi tudományok. 2) Magyar és német nyelvbeli olvasás és gyakorlás, továbbá szép és helyesirásra utmutatás példák által 3) A' haza és más nevezetes országok történetei 4) Földleirás. 5) Természettudomány vagy növények, állatok és ásványok ismeretének tanulása. 6) Számvetés, rajzolás, muzsika, ének, táncz 's t. ef. 7) Mindenféle nem csak mulattatásra és időtöltésre való hanem jövendőben egy igazi anyának és gazdasszonynak mulhatlanul szükséges kézi munkák, mint himzés, kötés és varrás nemei, melyekben hitvese elegendőn jártas és gyakorlott levén azokban maga fogja a' növendék kisasszonyokat oktatni és vezérlenni. Mindezen kivül a' mint idő és a' szülék kivánságai hozandják magokkal, több más eféle elmebeli tehetségeket képező és ismeretes tanitók által előadandó tanulmányok is lesznek tárgyai az oktatásnak.

Lakását, melly a' piaczon van esküt Radl ur házában, ugy választotta hogy nem csak azon kisasszonyokat kik a' városból hozzá tanulás végett fognának bejárni, hanem a' kik külső helységekből is bizodalmukkal megajándékoznák, kosztra és szállásra is a' legillendőbb föltételek alatt elfogadhassa, igérvén hogy mind e' részben mind tanitásban teljes igyekezettel azon leend, hogy ellene legkisebb hijanosság sem gördittessék, sem intézete ellen semmi nemü panaszra alkalom ne szolgáltassék. Reméllik a' vállalkozók. hogy illy jeles kitüzött czéljokra törekedésök mellett szent és nemes foglalkozásuknak a' tőlök kitelhető módon megfelelni igérkezvén a' nagyérd. t. Közönség bizodalmát 's a' reájok és kezük alá bizandó növendékek szeretetét megnyerni és érdemleni fogják.

Holchi Menyhért
és hitvese Koletzky Antonia.

Egy fiatal ember, ki a' bölcselkedési tanulmányok elvégezte óta 's jelenleg is neveléssel foglalatoskodik, a' hazánkban divatozó négy nyelven kivül, a'francziát és olaszt is beszéli, 's oktatást is azokban adni képes, keres nevelői alkalmaztatást, 's tudományárúl szólandnak tanúlevelei. Többet bérmenteslevél által a' szerkesztőségnél.

Sz. kir. Esztergam városa részéről köz hirré tétetik hogy legfelsőbb engedelem mellett 200 pengő fr. rendszeres évi fizetéssel legujabban állandóul fog egy földmérői hivatal fölállittatni. A' vele járó mellékes jövedelmek a' polgármesteri vagy jegyzői hivatalnál levél által is megtudhatók.

[1] FIGYELMEZTETÉS. Egy miveltségénél 's erkölcseinél fogva legjobb hirben levő familia, mellynél a' társalkodási nyelv német és franczia, jó házból származott egy vagykét leányt nevelés végett maga körébe felfogadni kivánna. Böveb tudósitás adatik postabértől ment levelekre, mellyek A. S. betükkel a' pesti szab. Tudakozódó-intézethez lesznek utasitandók. [2]

[1] SZÁLLÁS-KIADÁS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány — utczában 362 sz. alatt a' postasip szomszédságában levő házban, az első emeletben az utczára egy 11 szobából álló szállás, konyhával élés és fáskamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval kocsiszinnel, minden nap kiadó. — Ezenkivül ugyanazon házban még egy más 8 szobából álló szállás, konyhával, élés- és fáskamrával, tágas borpinczével, élet alá kideszkázott jó padlással, 6 lóra istállóval és kocsiszinnel, mellette levő tágas kázikerttel jövő sz. Mihály-napra szintekiadandó. Bővebbtudósitást a'háznál nyerhetni.

A' Serviták piaczán levő Krachenfels háznak a' hajó-utczára szolgáló részén, jövő sz. Mihálytól kezdve az 1ső emeletben egy nem rég egészen újolag helyre hozatott, 5 szoba, 's egy előszobából, nemkülönben konyha, padlás, és fás pinczéből álló lakás kiadandó lészen. Meliy iránt az ottani házmester bővebb tudósitást adand. [3]

---

[1] HIRDETÉS. M. Nagy-Károlyi gróf Károlyi Lajos cs. k. aranykulcsos 's a' t. ur ő NagyságaSurány-Megyeri uradalma (Nyitra vmegyében) részéről köz hirré tétetik; hogy a' f. évi october 19ikén a' Tótmegyeri iróteremben délelőtti 10 órakor, a' következő haszonvételek kőtyavetye utján a' legtöbbet igérőnek hat évi haszonvételre ki fognak adatni. —

1) A' Csikei vendégfogadó (az Érsekujvári és Szeredi ország ut mellett) 20 hold szántófölddel, és 90 hold részint legelő részint szántóföldel
2) A' Tót-megyeri két korcsma 20 hold szántóföldel. —
3) A' Zsitva-Födémesi korcsma és mészárszék 6 hold szántófölddel és 5 hold réttel —
4) Az Ondrohoi korcsma $3\frac{257}{1100}$ hold szántóföldel. —
5) A' pálinka és sörmérés joga a' Tót-megyeri, — Andódi, Födémesi — és Ondrohói korcsmákban, ugy a' Csikei és Disznós vendégfogadókban.

A' kibérleni szándékozók jó maguk viseletükről, valamint elégséges vagyonaikról hiteles bizonyitvánnyal és elegendő bánatpénzzel ellátva a' fenirt napra és helyre meghivatnak.

A' haszonbérlés föltételei az árverés előtt ugyan azon napon fognak kihirdettetni, azonban előre is megtudhatni az uradalmi gazdasági Felügyelőségnél. — [3]

---

[1] Eladandó Vaskereskedés Bécsben.

Azon vaskereskedés, melly Bécsben a' Karinthutczában 1077 sz. alatt az „Arany ász" czimert viseli 's melly már 1785 esztendő óta fönáll és bold. II. József császár alatt első privát vaskereskedés volt, elvállalható föltételek mellet szabad kézből eladó,

Ezen kereskedés Bécsnek legnépesb utczáján és igen alkalmas jól épült házban helyeztetik.

A' venni szándekozók akaratjokat francozott leveleikben egyenesen ezen czim alatt. „An die Eisenwaren Handlung zur goldenen Schaufel. Kärntnerstrasze Nro 1077. in Wien kinyilatkoztatni kéretnek.

---

[1] Ürük és anyabirkák.

Sz. Fejér vmegyében helyezett Kis-Hantosi pusztán Duna-Pentele és Perkáta helységek szomszédságában 650 darab hizó ürü ugy szinte 350 darab nemesitett és tenyésztésre igen alkalmas anyabirka, mint számfölötti eladásra készen találtatik. [3]

---

[1] HIRDETÉS A' n. méltóságu magyar királyi udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy valamint a' kir. kamarai Diósgyőri, ugy szintén királyi Fiskust illető Cserepi, és Edelényi uradalmak erdeiben termett idei makk, folyó eszten. sept. hónap 14én Miskolcz városában a' helybeli praefectoralis épületnél; — Tokaj királyiuradalomban pedig szinte a' folyó esztendei sept. 18dik napján Tarczal mezővárosában a' helybeli tiszttartói hivatalnál — reggeli 9 órakor tartandó szokott árverés utján a' felsőbb helyben hagyás fentartása mellett kész pénzért a' többet igérőnek el fog adatni.

Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán sept. 7ikén 1835 [3]

---

[3] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara rendeléséből közhirül tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai ápátsághoz tartozó szőlőhegyeken közelebb mult esztendőben termett jó mineműségü ötszáz gönczi hordó dézma fejér borok, nagyobb vagy kisebb mennyiségben f. eszt. september 14kén Mindszenten a' tiszttartói lakhelyen reggeli 9 órakor tartandó árverés mellet kész pénzfizetésért eladatni fognak. [3]

---

[2] HIRADÁS. A' nmélt m. kir. udv. Kamara rendelése következésében közhirré tétetik: hogy e' folyó évi september 17én a' ménesi szőlőhegyen fekvőnéhai Matsai Csernovits ur örököseitől törvényes executioban által vett szőlőrész, az idei terméssel együtt, nyilványos árverés útján felsőbb helybenhagyás fentartása mellet reggeli órákban hely szinén a' legtöbbet igérőnek kész pénzfizetés mellett örökös joggal eladatni fog. A' venni kivanók tehát elegendő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napon meg jelenni hivatalosak. Budán aug. 31kén 1835. [3]

---

[3] Hirdetés. A' nagymél. magyar k. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik, hogy jövő september 14kén Budaörsön 250 akó ó, 1000 akó uj fehér, és 500 akó uj vörös bor 80 akó pálinkával együtt, ugyanazon hónap 19kén délelőtt a' Visegrádi, 's illetőleg a' Nagy-Marosi pinczében 1000 akó uj fehér Bor, délután pedig a' Bogdanyi pinczében 500 akó uj fehér Bor, és 100 akó Palinka, edény nélkül árverés utján kész pénzbeli fizetés mellett eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánat pénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán aug. 28kán 1835. [3]

---

[3] Tettes Nógrád vmegyében Almásy Nemzetséget illető Mátra-Verebélyi Urodalomban a' következő kir. haszonvételek ugymint a' Verebélyi vendégfogadó, a' Bormérés és Mészárszék jusaival; a' verebélyi határban lévő Korcsma, a' szent Kuti pusztában lévő Vendégfogadó ugy a' Fürdőház is 1836ik eszt. januarius első napjától kezdve három egymásután következendő esztendőre; october első napján Verebélyen tartandó árverés utján részenként a többet igérőnek árendába fognak adatni. — Mellyre az akkoron meghatározandó bánatpénzzel, a' bérleni kivánók, (kivéve az Izraëlitakat) ezzel meghivatnak. Egyébiránt az árenda feltételei ugyanott Verebélyen az Uradalmi Tisztségnél megtudhatók. [3]

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	10kén	5	„	2	„	6 „
„	11kén	5	„	0	„	0 „
„	12kén	4	„	10	„	6 „

Trattner Károlyi
Könyvnyomtató-Intézetében Pesten
éppen most jelent meg:
A' könnyü és gyors
Számvető,
vagy utmutatás a' Számvetésnek négy elsőbb nemeire és a' főbeli 's más gyakorlási könnyü Számvetésre, a' közönséges és magános tanitók, mint szintén a' kereskedő és mesteremberek hasznára kiadta *Bitskei István*, 8°
Ára 24 kr. pengő pénzben.

Straub és Kis
bécsi kereskedők
jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' következendő vásarokat megfogják latogatni.

Ajánljak sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull Anglais) jószágaikat, valamint szint aféle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut aruikat a' legillendőbb aron. [6]

S. A. Ujhely városában hol tek. n. Zemplény vmegye gyülései és törvényszékei, országos és hetivásárok 's egyéb számos gyülekezetek tartatnak, kerestetik a' „Mulató" nevezetü vendéglőbe egy értelmes árendás uj esztendőre, a' ki anyival is inkább nagyobb előmenetelét reménlheti, mivel a' mellett hogy azon vendéglőben nem csak 10 külön szállószoba az alsó emeletben egy billard a' polgárok részére, az árendásnak 2 tágas lakszobaja, konyhája, két kamarája, számos hordóra pinczéje, pinczeszoba italok kimérésére, konyhácska és kamarácska, jégverme, 24 lóra istálló; kocsiszinje: hanem a' felső emeletben állandó szállást tartó Casinoi társaság, ennek ajánlott tágas billardszoba, billarddal, több játszó vagy vacsoráló gömbölyü asztalkával ellátva, mellyek addig is mig uj tánczterem készülne el kitakarittatván, több rendbeli fényes tánczmulatságok is tartathatnak, a' báli vendégek étel és italbeli ellátásával (Credenz), az italok kimérése a' haszonbérlő kivánságára bizatván akár a' maga italait árulhatja, akár az uradalom italait mérheti. — Arendálni kivánók a' föltételek megértésére és szerződés kivételére ngyan S. A. Ujhelybe a Czerkó-utczán m. báró Sennyey Károly ur ő nságához személyesen tulajdon házába utasittatnak.

JELENTÉS
egy könyvtár eladása felöl

Egy kiválogatott, sz. kir. Pest városában levő mindenféle kötetü könyvekből és minden kivált tárgyú könyvekkel 's mind régi mind ujabb clasikus munkákkal bövelkedő könyvtár, honunk literaturája minden pártfogóinak vevésre ajánltatik. Mi az eladás árát illeti, ezt vagy közvetlenül vagy frankirozott levezés által Pesten magától a' tulajdonostól tek. Meczner Vilmos kir. táblai ügyész urtól megtudhatni. Lakik ujvilág-utczában 551ik sz. alatt' kinél a' 18 ives cathalogus, mint maga a'könyvtár is mindenkor's mindekitől meg tekinthető.

JELENTÉS
Hradeki deszkák eladása felöl

Sz. k. Pest városában egy rakás Cameralis jó fenyves deszka, melly már 2 esztendő óta száraz helyen hajazat alatt őriztetett 's minden ács és asztalos munkához, alkalmazható eladandó, és pedig 510 darab $1\frac{1}{4}$", 402 d. 1", 90d. 2", 123 d. $1\frac{2}{4}$". Az eladás ára tek. Meczner Vilmos k. táblai ügyész urnál vagy közvetlenül, vagy frankirozot levezés által megtudható, lakik ujvilág utczában 551 sz. alatt

---

[1] Erdélyben a'Közép-Szolnok vmegyei orvosi hivatal megüresedvén, fensőbb helyről 27,743 sz. a'att f. eszt. sept. 7kérül költ rendelés következésében közhirré tétetik: hogy Magyarországbul azon orvos doctorok, kik a' mondott hivatalt elnyerni ohajtanák ez iránt teendő és szükséges bizonyitványokkal ellátott folyamodásaikat f. eszt. october 15ikeig nyujthatják be a' fenmondott ns. vmegyei hatósághoz. A' nm. nagy. kir. Helytartóság kiadó hivatala által. Budán sept. 10. 1835.

---

[1] **Eladó uj hordók.**

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

Virág-eladás.

Pesten ns. Bene Gergelyné asszonynak közönségesen ismeretes jeles virágkertjében (a' király utczában) több rendü igen nemes fajta virágokon kivül találkoznak mintegy 3 — 400 féle legszebb fajta folyvást viritó rózsák, darabja 3—24krjával pengőben továbbá a' leggyönyörübb pelargoniák, leanderek,

Georginiák, és amarillisz, nárcisz, jácint, tulipán 's t. ef. hagymák és mindenféle virágmag a' legtetszőbb választásig és igen jutalmas áron. Száz számra a' rózsafajok elegyitve is kaphatók. Vidékekre szállitásnál fölvállaltatik a' bepakolás is.

A' nagyméltóságú m. k. u. Kamara rendeléséből a' Tiszamelléki királyi koronai, és szabad kerület tanácsa részéről köz hirré tétetik: hogy az $18\frac{5}{6}$ katonai esztendőre megkivántató irományokhoz tartozó szereknek ugymint 1 hollandiai finom, nagy median, 52 nagyobb, és 15 kisebb kanczellariai összvesen 70 Rizma papirosnak — 24 font spanyolviasz', 20 tizenketted plaibász; 50 Nemzeti kalendáriom. 15 font kötő zsineg', továbbá 70 font öntött és 500 font mártott nyolczas, vagy tizennégyes gyertya — nem különben a' köz szolgálatban lévő cselédeknek öltözeteihez szükséges $133\frac{1}{4}$ búzavirág, és 7 fekete röf posztó, 268 röf bélésnek való vászony', 910 röf boritás, 1662 röf sújtás, 24 röf fonás Zsinór, 27 tuczat nagyobb, 23 tuczat kisebb garniturgombok', egy epulet, röf vörös damisz 45 pár czizma 101 lat halcsont 56 sipkáknak, és csákóknak való schild, végtére 120 öl kemény tűzifának kiszolgáltatása, folyó esztendei october 13kán Ó Becsén a' kerületi tanács házban reggeli 9 órakor licitáltatni fog. A' kik ezen kiszolgáltatás licitatiójába részesülni akarnak mind az irományok szüségeinek, mind pedig az öltözetekhez megkivánt portékáknak kimunkált közép árához irányzott bánátpénzt előre letenni kötelesek lesznek. — a' többi föltételeket a' kerületbeli irnoki; ugy szinte a' pénztári hivataloknál előleg is megtudhatni. Budán. sept. 4kén 1835. [3]

---

[3] HASZONBÉRI HIRADÁS. Ns Soprony vmegyei Szili-Sárkányon egy jeles nemes Jószág, lakóházak 's istállókkal, vendégfogadóval zsidóházzal hat esztendőre haszonbérbe adatik ismét.

Ns. Vas vmegyében Jákfán, Urai-Ujfaluba, Asszonyfán egy jeles nemes Jószág, lakházak istállók 's vendégfogadókkal és zsidó házzal hat esztendőre haszonbérbe adatik. Tek. Nagy Lajos ur kőszégi kerületi Táblánál ügyvéd fogja kiadni a' szerződést, kinek lakása a' törvénykezés alatt Kőzegen, egyébként Jákfán. [3]

---

[3] HIRADÁS. A' nmélt. m. kir. udv. Kamara rendelése következésében közhirré tétetik: hogy e' folyó évi september 17én a' ménesi szőlőhegyen fekvő néhai Matsai Csernovits ur örököseitől törvényes executioban által vett szőlőrész, az idei terméssel együtt, nyilványos árverés útján felsőbb helybenhagyás fentartása mellet reggeli órákban hely szinén a' legtöbbet igérőnek kész pénzfizetés mellett örökös joggal eladatni fog. A' venni kivánók tehát elegendő bánatpénzzel ellátva a' fen kitett napon meg jelenni hivatalosak. Budán aug. 31kén 1835. [3]

---

[2] FIGYELMEZTETÉS. Egy miveltségénél 's erkölcseinél fogva legjobb hirben levő familia, mellynél a' társalkodási nyelv német és franczia, jó házból származott egy vagykét leányt nevelés végett maga körébe felfogadni kivánna. Bőveb tudósitás adatik postabértől ment levelekre, mellyek A. S. betükkel a' pesti szab. Tudakozódó-intézethez lesznek utasitandók. [2]

---

[2] SZÁLLÁS-KIADAS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány — utczában 362 sz. alatt a' postasip szomszédságában levő házában, az első emeletben az utczára egy 11 szobából álló szállás, konyhával élés és fáskamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval kocsiszínnel, minden nap kiadó. — Ezenkivül ugyanazon házban még egy más 8 szobából álló szállás, konyhával, élés- és fáskamrával, tágas borpinczével, élet alá kideszkázott jó padlással, 6 lóra istállóval és kocsiszinnel, mellette levő tágas kázikerttel jövő sz. Mihály-napra szintekiadandó. Bővebbtudósitást a'háznál nyerhetni.

---

[2] A' Serviták piaczán levő Krachenfels háznak a' hajó-utczára szolgáló részén, jövő sz. Mihálytól kezdve az 1só emeletben egy nem rég egészen újolag helyre hozatott, 5 szoba, 's egy előszobából, nemkülönben konyha, padlás, és fás pinczéből álló lakás kiadandó lészen. Meliy iránt az ottani házmester bővebb tudósitást adand. [3]

---

[2] **Eladandó Vaskereskedés Bécsben.**

Azon vaskereskedés, melly Bécsben a' Karinthutczában 1077 sz. alatt az „Arany ásó" czimert viseli 's melly már 1785 esztendő óta fönáll és bold. II. József császár alatt első privát vaskereskedés volt, elvállalható föltételek mellet szabad kézből eladó,

Ezen kereskedés Bécsnek legnépesb utczáján és igen alkalmas jól épült házban helyeztetik.

A' venni szándekozók akaratjokat francozott leveleikben egyenesen ezen czim alatt. „An die Eisenwaren Handlung zur goldenen Schaufel. Kärntnerstrasze Nro 1077. in Wien kinyilatkoztatni kéretnek.

---

[2] **Ürük és anyabirkák.**

Sz. Fejér vmegyében helyezett Kis-Hantos pusztán Duna-Pentele és Perkáta helységek szomszédságában 650 darab hizó ürü ugy szinte 350 darab nemesitett és tenyésztésre igen alkalmas anyabirka, mint számfölötti eladásra készen találtatik. [3]

---

[2] HIRDETÉS A' n. méltóságu magyar királyi udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy valamint a' kir. kamarai Diósgyőri, ugy szintén királyi Fiskust illető Cserepi, és Edelényi uradalmak erdeiben termett idei makk, folyó eszten. sept. hónap 14én Miskolcz városában a' helybeli praefectoralis épületnél; — Tokaj királyiuradalomban pedig szinte a' folyó esztendei sept. 18dik napján Tarczal mezővárosában a' helybeli tisztartói hivatalnál — reggeli 9 órakor tartandó szokott árverés utján a' felsőbb helyben hagyás fentartása mellett kész pénzért a' többet igérőnek el fog adatni.

Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán sept. 7ikén 1835 [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	13kán	4	„	8	„	ő	„
„	14kén	5	„	4	„	0	„
„	15kén	5	„	7	„	9	„
„	16kán	5	láb.	6	hüv.	6	von.

Három hét mulva megjelenik
Kolosvártt *Tilsch és Fia* könyvkereskedésükben
's **Heckenaszt Gusztav**
Pesti könyvárosnál
megszerezhető lesz:

A' Gyógyszernek csudatevő ereje gyógyász segéd nélkül

Le Roi után 8rét 12—15 iv csinos boritékban.

2,000 pesti mérő zab,

jóféle idei termésü, Pestre beszállitással együtt. megvételre kerestetik. Kész lenne a' venni szándékozó részenkénti szállitásban is a' mondott mennyiséget elfogadni. Közelebb értesitést nyerhetni e' felől bérmentett levelekre K. R. urtol, „Guttmann és Társ. leveleihez" Pesten.

Straub és Kis
bécsi kereskedők

jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' következendő vásarokat megfogják látogatni.

Ajánljak sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull Anglais) jószágaikat, valamint szint aféle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb áron. [6]

Egy fiatal ember, ki a' bölcselkedési tanulmányok elvégezte óta 's jelenleg is neveléssel foglalatoskodik, a' hazánkban divatozó négy nyelven kivül, a'francziát és olaszt is beszéli, 's oktatást is azokban adni képes, keres nevelői alkalmaztatást, 's tudományáról szólandnak tanúlevelei. Többet bérmenteslevél által a' szerkesztőségnél.

JELENTÉS
egy könyvtár eladása felöl.

Egy kiválogatott, sz. kir. Pest városában levő mindenféle kötetü 's összesen 3431 könyvekből és minden kivált törvényes tárgyú könyvekkel 's mind régi mind ujabb clasikus munkákkal bövelkedő könyvtár, honunk literaturája minden pártfogóinak vevésre ajánltatik. Mi az eladás árát illeti, ezt vagy közvetlenül vagy frankirozott levelezés által Pesten magától a' tulajdonostól tek. Meczner Vilmos kir. táblai ügyész urtól megtudhatni. Lakik ujvilág-utczában 551ik sz. alatt' kinél a' 18 ives cathalogus, mint maga a' könyvtár is mindenkor 's mindekitől meg tekinthető.

Virág-eladás.

Pesten ns. Bene Gergelyné asszonynak közönségesen ismeretes jeles virágkertjében (a' király utczában) több rendü igen nemes fajta virágokon kivül találkoznak mintegy 3 — 400 féle legszebb fajta folyvást viritó rózsák, darabja 3—24krjával pengőben továbbá a' leggyönyörübb pelargoniák, leanderek, georginiák, és amarillisz, nárcisz, jácint, tulipán 's t. ef. hagymák és mindenféle virágmag a' legtetszőbb választásig és igen jutalmas áron. Száz számra a' rózsafajok elegyitve is kaphatók. Vidékekre szállitásnál fölvállaltatik a' bepakolás is.

[3] SZÁLLÁS-KIADAS. T. Perlaki Somogyi Ferencz urnak Pesten a' dohány — utczában 362 sz. alatt a' postasip szomszédságában levő házában, az első emeletben az utczára egy 11 szobából álló szállás, konyhával élés és fáskamarával, padlással, borpinczével, 6 lóra istállóval, kocsiszínnel, minden nap kiadó. — Ezenkivül ugyanazon házban még egy más 8 szobából álló szállás, konyhával, élés- és fáskamrával, tágas borpinczével, élet alá kideszkázott jó padlással, 6 lóra istállóval és kocsiszinnel, mellette levő tágas házikerttel jövő sz. Mihály-napra szintekiadandó. Bővebbtudósitást a'háznál nyerhetni.

[3] A' Serviták piaczán levő Krachenfels háznak a' hajó-utczára szolgáló részén, jövő sz. Mihálytól kezdve az 1ső emeletben egy nem rég egészen újolag helyre hozatott, 5 szoba, 's egy előszobából, nemkülönben konyha, padlás, és fás pinczéből álló lakás kiadandó lészen. Meliy iránt az ottani házmester bővebb tudósitást adand. [3]

[2] **Eladó uj hordók.**

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

[3] **Eladandó Vaskereskedés Bécsben.**

Azon vaskereskedés, melly Bécsben a' Karinthutczában 1077 sz. alatt az „Arany ász" czimert vi-

seli 's melly már 1785 esztendő óta fönáll és bold. II. József császár alatt első privát vaskereskedés volt, elvállalható föltételek mellett szabad kézből eladó,

Ezen kereskedés Bécsnek legnépesb utczáján és igen alkalmas jól épült házban helyeztetik.

A' venni szándékozók akaratjokat francozott leveleikben egyenesen ezen czim alatt. „An die Eisenwaaren-Handlung zur goldenen Schaufel. Kärnthnerstrasse Nro 1077, in Wien" kinyilatkoztatni kéretnek.

---

[3] **Ürük és anyabirkák.**

Sz. Fejér vmegyében helyezett Kis-Hantos pusztán Duna-Pentele és Perkáta helységek szomszédságában 650 darab hizó ürü ugy szinte 350 darab nemesitett és tenyésztésre igen alkalmas anyabirka, mint számfölötti eladásra készen találtatik. [3]

---

[3] FIGYELMEZTETÉS. Egy miveltségénél 's erkölcseinél fogva legjobb hirben levő familia, mellynél a' társalkodási nyelv német és franczia, jó házból származott egy vagykét leányt nevelés végett maga körébe felfogadni kivánna. Bőveb tudósitás adatik postabértól ment levelekre, mellyek A. S. betükkel a' pesti szab. Tudakozódó-intézethez lesznek utasitandók. [2]

---

[3] Tek. ns Heves megyében helyhezett 's az Almásy nemzetséget illető Török szent Miklósi uradalomhoz tartozó szent Tamási pusztából mintegy tizezer hold négy osztályban, szinte az oda tartozó Kengyeli pusztából az ugy nevezett Kengyeli sziget, melly több mint háromezer hold, nem különben azon urasághoz tartozó Cséfányi puszta, melly négyezer holdat felülhalad, úgy szinte a' Török szent Miklósi határban levő allodialis földeknek is némelly része, jövő sept. 23dik napján Török szent Miklóson levő uraság házánál tartandó kótyavetye utján, a' többet igérőnek több esztendőre haszonbérbe fognak adatni, melly árverés fenirtt napon reggeli 10 órakor kezdődvén, arra minden bérleni kivánó urak hivatalosak, azon hozzáadással, hogy az arendalis föltételek Pesten Horváth József Ügyvéd urnál, Gyöngyösön Egyed Imre Ügyvéd urnál, és Török szent Miklóson a' tiszttartónál sept. 1ső napjától kezdvén megtekintethetnek, úgy szinte a' kiadatandó rész-jószágok megvizsgálása is akárkiszabadságában áll. [3]

---

[2] HIRDETÉS. M. Nagy-Károlyi gróf Károlyi Lajos cs. k. aranykulcsos 's a' t. ur ő NagyságaSurány-Megyeri uradalma (Nyitra vmegyében) részéről köz hirré tétetik; hogy a' f. évi october 19ikén a' Tótmegyeri iróteremben délelőtti 10 órakor, a' következő haszonvételek kótyavetye utján a' legtöbbet igérőnek hat évi haszonvételre ki fognak adatni. —

1) A' Csikei vendégfogadó (az Érsekujvári és Szeredi ország ut mellett) 20 hold szántófölddel, és 90 hold részint legelő részint szántóföldel

2) A' Tót-megyeri két korcsma 20 hold szántóföldel. —

3) A' Zsitva-Födémesi korcsma és mészárszék 6 hold szántófölddel és 5 hold réttel. —

4) Az Ondrohoi korcsma $3\frac{257}{1110}$ hold szántóföldel. —

5) A' pálinka és sörmérés joga a' Tót-megyeri, — Andódi, Födémesi — és Ondrohói korcsmákban, ugy a' Csikei és Disznós vendégfogadókban.

A' kibérleni szándékozók jó maguk viseletükről, valamint elégséges vagyonaikról hiteles bizonyitvánnyal és elegendő bánatpénzzel ellátva a' fenirt napra és helyre meghivatnak.

A' haszonbérlés föltételei az árverés előtt ugyan azon napon fognak kihirdettetni, azonban előre is megtudhatni az uradalmi gazdasági Felügyelőségnél. — [3]

A' nagyméltóságú m. k. u. Kamara rendeléséből a' Tiszamelléki királyi koronai, és szabad kerület tanácsa részéről köz hirré tétetik: hogy az $183\frac{5}{6}$ katonai esztendőre megkivántató iromanyokhoz tartozó szereknek ugymint 1 hollandiai finom, nagy median, 52 nagyobb, és 15 kisebb kancellariai összvesen 70 Rizma papirosnak — 24 font spanyolviasz, 20 tizenketted plaibász; 50 Nemzeti kalendáriom. 15 font kötő zsineg', továbbá 70 font ö tött és 500 font mártott nyolczas, vagy tizennégyes gyertya — nem különben a' köz szolgálatban lévő cselédeknek öltözeteihez szükséges $133\frac{1}{4}$ búzavirág, és 7 fekete röf posztó, 268 röf bélésnek való vászony', 910 röf boritás, 1662 röf sújtás, 24 röf fonás Zsinór, 27 tuczat nagyobb, 23 tuczat kisebb garniturgombok', egy epulet, röf vörös damisz 45 pár czizma 101 lat halcsont 56 sipkáknak, és csákóknak való schild, végtére 120 öl kemény tűzifának kiszolgáltatása, folyó esztendei october 13kán Ó Becsén a' kerületi tanács házban reggeli 9 órakor licitáltatni fog. A' kik ezen kiszolgáltatás licitatiójába részesülni akarnak mind az irományok szüségeinek, mind pedig az öltözetekhez megkivánt portékáknak kimunkált közép árához irányzott bánatpénzt előre letenni kötelesek lesznek. — a' többi föltételeket a' kerületbeli irnoki; ugy szinte a' pénztári hivataloknál előleg is megtudhatni. Budán. sept. 4kén 1835. [3]

---

[1] HIRDETÉS. A' nmélt. királyi magyar udvari Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré tétetik, hogy sz. kir Zombor Városa szolgáinak az $183\frac{5}{6}$ esztendőre megszerzendő, ruházatbeli, valamint a' szükséges irószerek e' folyó october 14kén tartandó kótyavetye utján, a' kevesebbet Igérőnek bérben fognak adatni, melly napra a' bérleni szándékozók, bánatpénzzel ellátva, a' fennevezett város házához, hol a' kótyavetye szokott reggeli időben fog tartatni, meghivatnak. Budán sept. 16kán 1835. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	17kén	6	„	0	„	0 „
„	18kán	9	„	2	„	9 „
„	19kén	10	„	11	„	9 „

Budai Lotteria számai septemb. 16kán 1835. eszt.

48. 4. 84. 38. 8.

Cosmo és Panorama

(Pesten a' Hétválasztóban a' vácziutczában)

ezentul naponként szemlélhető délután 2 órától 7ig Jelenleg mutatványai ezek: 1) A' hires zuhatag Roma mellett a' Tivoli völgyben. 2) Sophia-templom Konstantinápolyban. 3) Ariolo olasz-schveizban. 4) Vezuv. 5) Paris egyik része. 6. 7.) Pétervára. 8.) Lemberg. 9.) A' wilhelmhőhei vizszökés. 10) Capucinusok kara Villa-Imperialén Rómánál. 11) Rablólovagok tereme a' 14ik században. 12) Evorai kápolna. Bémenetár 14 kr. ezüstben.

Tudományos Jelentés.

Bacsányi János Poetai Munkáji, megjobbitott és megbövitett második kiadásban ujonan kikerültek a' sajtó alól. — A' munkának becséről és érdeméről nem szükséges valamint szólani; elég legyen Bacsányi Jánosnak nevét említeni, ki a' magyar Világ előtt, mint igen nagy érdemű és tudós Hazafi eléggé ismeretes. Az ő lelke a' régi görög és római költőkkel felségesen emelkedik, 's áthatotta a' magyar nyelv' tulajdonságait is. — A' nyomtatványok a' királyi könyvnyomtató intézetnél igen csinosan, nagyobb tizenketted rétben, és szép velenczei postapapiroson kiadatva, a' szerzőnek rézre metszett képével, egyedül nálam alábbirtál találtatnak. — Az ára egyenként boritékban kötve 1 f. 24 kr. ezüstben. Pest sept. 16kán 1835.

Eggenberger József
Könyváros.

Alólirt tisztelettel jelentem, hogy ezen ujonnan kezdő oskolai esztendő alkalmával, sok más oskolai és segédkönyvön kivül az itt következők is ezüst pénz áron, nálam találtatnak: Pest sept. 20 1834

Eggenberger József
Könyváros.

Theologia.

Ackermann, Archoeologia biblica breviter exposita. 8vo Vienna 1826. . . 2 f. 40 kr.
—— Introductio in libros sacros veteris foederis. 8vo Vienna 1825. . . . . 3 f.
Dertsik I. N. Institutiones linguae arabicae in usus theologiae auditorum. 8vo Viennae . 1 f. 12 kr.
Jahn I., Grammatica linguae hebraicae. editio tertia 8vo Viennae . . . . 3 f. —
Klypfel E., Institutiones theologiae dogmaticae in usum auditorum acad. 2 temi 8vo Viennae 4 f. 48 kr.
Schenkl M., Ethica Christiana, 3 tomi 8vo Strigonii . . . . . 4 f. 48 kr.
—— Manuale theoretico-practicum Ethicae christianae 8vo Viennae . . . — 48 kr.
— — Theologiae pastoralis systema. 8vo Strigonii . . . . . 2 f. —
Compendiaria graecae grammatices institutio in usum Seminarii Patavini olim edita, nunc novis curis emendata atque aucta 8vo Budae 1 f. 24 kr.

Törvénytudomány:

Virozsil. A. Jus Naturae privatum methodo critica deductum. 3 tomi 8vo Pesthini. 1833. 6 f. —
Markovits J. N. Epitome institutionum juris hungarici privati. editio 3tia 8vo Budae. 2 f. 24 kr.
Frank Ign., Principia juris civilis hungarici, 2 tomi, 8vo Pesthini 1829. brosch. . . 4 f. —
Kelemen, Institutiones juris hungarici privati editio. 2da 4. tomi 8vo Budae . . 10 f. —
Szibenliszt M., Institutiones juris privati romani. 3. tomi 8vo Pesthini . . . 4 f. —
Vuchetich, Institutiones juris criminalis hungarici 8vo Budae . . . . . 1 f. 30 kr.
— — Elementa juris feudalis 8vo maj. Budae 1824. brosch. . . . . 1 f. 30 kr.
Jurjevich J., Theoria Statisticae. 8vo 1 f. —
— — Institutiones juris metallici hungarici 8vo Zagrabiae . . . . . 1 f. —

Orvositudomány.

Bene F., Elementa medicinae practicae e praelectionibus illius publicis edita. 5 tomi 8vo Pesthini 1833 — 34. broch . . . 13 f. 30 kr.
Raimann I. N. Handbuch der speziellen medizinischen Pathologie, und Terapie, für akadem. Vorlesungen bearbeitet 4te Auflage 2 Bände 10 f. —
— — Principia Pathologiae ac Therapiae specialis medicae editio latina 2 tomi 8vo Viennae 1835. . . . . 8 f. —
Fischer Handbuch der Zoologie gr. 8vo Wien 5 f. —
— — Handb. der Mineralogie gr. 8vo Wien 3 f 40 kr.
Fabini, Doctrina de morbis oculorum, editio secunda 8vo Pesthini . . . . 3 f. —
Chelius, Handbuch der Chirurgie. 3te Auflage in 4 Bänden . . . . . 4 f. —
Hempel, Anfangsgründe der Anatomie. 5te Auflage 2 Bände. 8vo Wien . . . 2 f. —
— — Az egészséges emberi test Boncztudományának alapvonatjai, forditva Bugát Pál által 2 kötet 8vo Pest . . . . . 2 f. —
Gebhardt X. F. a' különös orvosi Pathologia és Therapia 8vo Pest . . . . . 3 f. —
— — Utmutatás . . . . . — 36 kr.
Horn, theoretisch-praktisches Lehrbuch der Geburtshilfe 2te Auflage 8vo Wien . 4 f 12 kr.
— — Lehrbuch der Geburtshilfe zum Unterricht für hebamen 8te Auflage 8vo Wien . 2 f. 36 kr.

Philosophia.

Verner I., Logica seu Dianoeologia editio secunda. 8vo . . . . . 2 f. —
— — Psychologia empirica . . 2 f. —
— — Metaphysica. 2 tomi 1835 . . 3 f. —
— — Philosophia moralis. Pesthini 1835. 3 f. —
Szaniszló Fr., Doctrina Religionis Christiano Catholicae 4. tomi . . . . 2 f. 24 kr.
Wolfstein J., Introductio in mathesim. puram volum. 1mum complectens arithmeticam universalem, et Algebram. 8vo Pesthini . 1 f. 30 kr.
— volumen 2dum complectens Geometriam puram trigonometriam etc. 8vo Pesthini . . 2 f. —
Bolla. M. Prima linea historiae universalis 3. tomi 8vo Pesthini. . . . 3 f. 12 kr.

2,000 pesti mérő zab,

jóféle idei termésü, Pestre beszállitássalegyütt megvételre kerestetik. Kész lenne a' venni szándékozó

részenkénti szállitásban is a' mondott mennyiséget elfogadni. Közelebb értesitést nyerhetni e' felől bérmentett levelekre K. R. urtol: „Guttmann és Társ. leveleihez" Pesten.

---

[2] **Boltváltoztatás.**

Alulirt tisztelettel jelenti a' magas Nemességnek, cs. k. katonai karnak és tisztes közönségnek, hogy jó szerkezetü

sarkantyúmű-áru rakhelyét

az uri-utczában a' Brudernféle házbul Mihálynapra ugyanazon utczában az átellenben eső Trattner-Károlyiházba helyezendi át. Készit mindenféle finom és közönséges lózablákat, finom angol lóvakarókat, fekete mázu lószerszámkulcsokat, nyakfa-vasakat'sat.

Áruinak jelessége 's jutalmas ára mellett, ezutánra szives bizodalmát reményli a' tisztes közönségnek

legalázatosbja

Staibl József,
sarkantyu-csináló mester.

JELENTÉS
egy könyvtár eladása felől.

Egy kiválogatott, sz. kir. Pest városában levő mindenféle kötetü 's összesen 3431 könyvekből és minden kivált törvényes tárgyú könyvekkel 's mind régi mind ujabb clasikus munkákkal bövelkedő könyvtár, honunk literaturája minden pártfogóinak vevésre ajánltatik. Mi az eladás árát illeti, ezt vagy közvetlenül vagy frankirozott levelezés által Pesten magától a' tulajdonostól tek. Meczner Vilmos kir. táblai ügyész urtól megtudhatni. Lakik ujvilág-utczában 551ik sz. alatt' kinél a' 18 ves cathalogus, mint maga a' könyvtár is mindenkor 's mindekitől meg tekinthető.

Straub és Kis
bécsi kereskedők

jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' következendő vásárokat megfogják látogatni.

Ajánlják sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull anglais) jószágaikat, valamint szint a'féle csipkéket és stráfokat (Entoilagen);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb ron. [6]

---

[3] **Eladó uj hordók.**

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

---

[3] HIRDETÉS. M. Nagy-Károlyi gróf Károlyi Lajos cs. k aranykulcsos 's a' t. urő NagyságaSurány-Megyeri uradalma (Nyitra vmegyében) részéről köz hirré tétetik; hogy a' f. évi october 19ikén a' Tótmegyeri iróteremben délelőtti 10 órakor, a' következő haszonvételek kótyavetye utján a' legtöbbet igérőnek hat évi haszonvételre ki fognak adatni. —

1) A' Csikei vendégfogadó (az Érsekujvári és Szeredi ország ut mellett) 20 hold szántóföldel, és 90 hold részint legelő részint szántóföldel
2) A' Tót-megyeri két korcsma 20 hold szántóföldel. —
3) A' Zsitva-Födémesi korcsma és mészárszék 6 hold szántóföldel és 5 hold réttel.—
4) Az Ondrohoi korcsma $3\frac{257}{1100}$ hold szántóföldel. —
5) A' pálinka és sörmérés joga a' Tót-megyeri, — Andódi, Födémesi — és Ondrohói korcsmákban, ugy a' Csikei és Disznós vendégfogadókban.

A' kibérleni szándékozók jó maguk viseletükről, valamint elégséges vagyonaikról hiteles bizonyitvánnyal és elegendő bánatpénzzel ellátva a' fenirt napra és helyre meghivatnak.

A' haszonbérlés föltételei az árverés előtt ugyan azon napon fognak kihirdettetni, azonban előre is megtudhatni az uradalmi gazdasági Felügyelőségnél. — [3]

---

[2] HIRDETÉS. A' nmélt. királyi magyar udvari Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré tétetik, hogy sz. kir Zombor városa szolgáinak az $183\frac{5}{6}$ esztendőre megszerzendő, ruházatbeli, valamint a' szükséges irószerek e' folyó october 14kén tartandó kótyavetye utján, a' kevesebbet igérőnek bérben fognak adatni, melly napra a' bérleni szándékozók, bánatpénzzel ellátva, a' fennevezett város házához, hol a' kótyavetye szokott reggeli időben fog tartatni, meghivatnak. Budán sept. 16kán 1835. [3]

Vogel S. A.
butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárábul ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven-draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és időkörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkerestetéssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a'németutczában báró Vay-házban.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	20kán	11	láb.	2	hüv.	9	von.
„	21kén	10	„	4	„	0	„
„	22kén	9	„	2	„	6	„
„	23kán	8	„	2	„	9	„

[1]

A' Rajzolatok

czimü divatujság utolsó évnegyedére October 1-sőjétől előfizethetni, postán 2 for. 30 pengő krajczárral, helyben 2 pengő fr-tal. Az ezen évnegyedre előfizetőknek eddig kiadott, félévbeli arczképeinkkel, nevezetesen gr. Széchenyi István, Kisfaludy Károly és Mátyás királyé-val, ingyen szolgálandunk.

A' Rajzolatok szerkesztősége. (3)

[1]

Előfizetési Hiradás.

A' Szent Bibliára,

Károli Gáspár fordítása szerint.

Több rendbeli felszólitások' következésében: ha valljon a' kihirdetett előfizetési határnap után (Aug. 31.) érkezendő Előfizetéseket e' Szent Biliára elfogadjuk-e? — ezennel jelentjük, hogy az előfizetés' idejét e' f. 1835. eszt. November 15dik napjáig, vagy is a' pesti Leopoldi vásárig meghosszabbitjuk. Előfizethetni az egész Bibliára nyomtató-papíroson 4 forinttal, velinen 8 forinttal ezüstpénzben. Füzetenként pedig nyomtató-papiroson 1 ft.; velinen 2 forinttal ezüstpénzben. Novemberi vásárkor adatik ki az első füzet. Ugyan akkor előfizethetni a' 2dik füzetre. A' ki hat előfizetőt szerez, annak a' 7dik példány ingyen ajánltatik.

Pesten, sept. 26. 1835.

TATTNER és KÁROLYI
Könyvnyomtatók, a' Sz. Biblia kiadói.
(3)

[1]

Uj javitásu Róbert-puskákat

kaphatni Pesten

Kirner és Fija

puskamüvesek uj boltjában a' serviták-piaczán 421 sz. alatti Trescherféle házban közel a' fejérhajóhoz.

Ezen uj puskatalálmány jelessége nálunk is gyakorlatilag bebizonyult 's elmondhatni felőle: hogy ezen uj javitás a' többi valamennyi tüzifegyverek hiresztelt jelességeit magában foglalja és pontosítja.

Hazánkban ezen „Róbert-puskákat" a' fönnevezettek uj javitással készitik, minél fogva a' müiparu korral együtt haladva fölszólitják a' t. cz. vadászat-kedvelőket és puskákban gyönyörködőket, méltóztassanak őket megrendelési bizodalmukkal megtisztelni 's ön tapasztalásukkal meggyőződni azon pontos és csinos munkalat felől, melly gyárokbul kikerül.

A' fő javitás mellyel ők e' Róbert-puskákat készitik egy igen ügyesen alkalmazott 's átalában nagyon szükséges zárbul (a' szerszám zárábul) áll, 's ugyan általuk a' puskához készitett mindenféle caliberü patronokbul. [3]

Boltváltoztatás.

[1] Jungk Keresztély polg. sebészi műszer-készitő Pesten, tisztelettel jelenti: hogy boltját az uri-utczából Trattner-Károlyi házbol a' serviták-piaczán közel a' fejérhajóhoz levő Trescherházba helyezte át, hol ezutánra is tisztelt vevőinek a' legjutalmasb áron kész szolgálni készitményivel, u. m. mindenféle sebészi szerszámokkal, beretvákkal, tolkésekkel, ollókkal, különféle aczélmunkákkal 'sat. [3]

[1]

FIGYELMEZTETÉS

téli és más rukák' készítése iránt.

Alulirt, mint a' kinek már több lefolyt év alatt e' részben a' fő nemességnek és nagy érdemü közönségnek iránta tapasztalt, 's általa mindenkor a' legháladatosb köszönettel vett bizodalmát meg nyerni szerencséje volt, alázatosan jelenti: hogy ő azon divatkép szerint, melly a' Regelő és Honművész f. évi 71ik számához volt mellékelve, készithet és készit Bekeseket és más téli ruhákat, hosszu Dolmányokat, Zeke és Árpád-köntösöket, mellyek a' legjobb pesti szücs-mesterek által leendenek prémezve. — Azon minden rendü hazafiaknak, kik, ezen vagy bár mi divatkép szerint, magoknak ünnepi vagy közönséges ruhákat parancsolni méltóztatnak: pontos és jutalmas szolgálatját ajánlja, — kecsegtetőleg reménylvén, hogy valamint eddig, ugy ezután is a' fő nemességnek és nagy érdemü Közönségnek bizodalmát 's tökéletes megelégedését pontos és kész szolgálatjával méltánmeg érdemelheti. — Pesten sept. 26dik 1835.

Kostyál Ádám
polgári férjfi-szabómester.
(3)

[1]

Haszonbérbe adandó malmok

tek. Somogy vmegye Mernye nevü mvárosában levő háromkerekü gabonaőrlésre és deszkametszésre alkalmaztatott patak 's mellette fekvő száraz malom 's a' molnárlakásul épitett ház, ahhoz tartozó kerttel és réttel jövő 1836. eszt. sz. Györgynaptol kezdve 3 vagy talán több egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni 's erre nézve az árverés, ugyan jövő januar 3kán a' helyszinen tartatni fog; mellyben is részt venni kivánók 100 ezüst fr. bánatpénzzel leendő megjelenésre fölszólitatnak. A' föltételek iránt előre is akar személyesen akar szabad levél által értekezhetni Mernyén az urodalmi kormányzói vagy számtartói hivataloknál. Mernye sept. 13. 1835.

Mernyei urodalom kormányzói hivatala által. (3)

[1]

Koszt, és Szállás

ajánltatik Pesten, egy tisztes háznál, közel az egyetem' épületéhöz, a' Sóházmellett Szarka-utczában 215 szám alatt 1ső emelet. [3]

HIRDETMÉNY. Tudtára adatik a' t. Közönségnek: hogy Duna-Földváron alul t. Tolna vmegyében helyezett helységben Bölcskén, t. Vizer István Uraság' curialis házánál 26 öl széna 2 nagy kazalban; ugy hasonlóul 2 nagy baglya, egyszerre öszvesen mintegy 3000. mázsa széna; valamint 600. pozs. mérő gabona, és 100 akó ó bor f. e. october 20án reggel 9 órakor az említett curialis háznál tartandó licitatio utján a' többet igérőnek azonnal, kész pénz fizetés mellett, el, 's által adatni fognak. A' veendő jószágok olcsóbb elvitelét könyíti az: hogy a' Duna folyamának partja, a' curialis háztól csak 6 lépésnyire esik, melly a' szálitást nagyon könyiti. — Ezen kitüzött kótyavetyélési idő közben is az említett helyen Bölcskén lehet értekezni, és alkuba ereszkedni; valaminthogy szénára nézve a' képen is megtehetni az alkut: hogy t. i. akár birkát, akár szarvasmarhát télre oda hajtatni és anyi jó takarmányon kiteleltetni lehet, a' midőn a' kiteleltetéshez szükséges szalma is két kazalban 20 öl szalma, ezennel ingyen ajánltatik az ott hagyandó trágyáért.

Nemesb fajta birkák, 's szálos fiatal 3, 's 4 esztendős tinók is legjobb takarmánybeli teleltetésre feliből elfogadtatnak — a' takarmány menyiségéhez mérsékelve.

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. kincstár rendelése következésében szabad kir. Debreczen városához tartozó kokaslói cserépvető jövedelme három egymásután következendő esztendőre folyó esztendei november 1sejétől kezdve, ugyan ezen esztendei october 5én tartandó árverés utján bérbe fog adatni; — mellynek folytában a' bérleni kivánók a' fennevezett városházhoz, hol az árverés szokott reggeli időben tartatni fog, bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán sept. 15 1835. [3]

Straub és Kis

bécsi kereskedők

jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' következendő vásárokat megfogják látogatni.

Ajánlják sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull anglais) jószágaikat, valamint szint a'féle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb ron. [6]

---

[4] ## Eladó uj hordók.

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

2,000 pesti mérő zab,

jóféle idei termésü, Pestre beszállitássalegyütt megvételre kerestetik. Kész lenne a' venni szándékozó részenkénti szállitásban is a' mondott mennyiséget elfogadni. Közelebb értesitést nyerhetni e' felől bérmentett levelekre K. R. urtol: „Guttmann és Társ. leveleihez" Pesten.

---

[3] ## Boltváltoztatás.

Alulirt tisztelettel jelenti a' magas Nemességnek, cs. k. katonai karnak és tisztes közönségnek, hogy jó szerkezetü

sarkantyúmű-áru rakhelyét

az uri-utczában a' Brudernféle házbul Mihálynapra ugyanazon utczában az átellenben eső Trattner-Károlyiházba helyezendi át. Készit mindenféle finom és közönséges lózablákat, finom angol lóvakarókat, fekete mázu lószerszámkulcsokat, nyakfa-vasakat'sat.

Áruinak jelessége 's jutalmas ára mellett, ezutánra szives bizodalmát reményli a' tisztes közönségnek

legalázatosbja
Staibl József,
sarkantyu-csináló mester.

---

[3] HIRDETÉS. A' nmélt. királyi magyar udvari Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré tétetik, hogy sz. kir Zombor városa szolgáinak az $183\frac{5}{6}$ esztendőre megszerzendő, ruházatbeli, valamint a' szükséges irószerek e' folyó october 14kén tartandó kótyavetye utján, a' kevesebbet igérőnek bérben fognak adatni, melly napra a' bérleni szándékozók, bánatpénzzel ellátva, a' fennevezett város házához, hol a' kótyavetye szokott reggeli időben fog tartatni, meghivatnak. Budán sept. 16kán 1835. [3]

---

[2] ## Vogel S. A.

butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárából ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven-draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és időkörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkerestetéssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a'németutczában báró Vay-házban. [5]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	24kén	7	láb.	5	hüv.	9 von.
„	25kén	6	„	11	„	6 „
„	26kán	6	„	6	„	3 „

[2] **A' Rajzolatok**

czimü divatujság utolsó évnegyedére October 1-sőjétől előfizethetni, postán 2 for. 30 pengő krajczárral, helyben 2 pengő fr-tal. Az ezen évnegyedre előfizetőknek eddig kiadott, félévbeli arczképeinkkel, nevezetesen gr. Széchenyi István, Kisfaludy Károly és Mátyás királyé-val, ingyen szolgálandunk.

A' Rajzolatok szerkesztősége. (3)

---

[2] **Előfizetési Hiradás.**

A' Szent Bibliára,

Károli Gáspár forditása szerint.

Több rendbeli felszólitások' következésében: ha valljon a' kihirdetett előfizetési határnap után (Aug. 31.) érkezendő Előfizetéseket e' Szent Biliára elfogadjuk-e? — ezennel jelentjük, hogy az előfizetés' idejét e' f. 1835. eszt. November 15dik napjáig, vagy is a' pesti Leopoldi vásárig meghosszabbitjuk. Előfizethetni az egész Bibliára nyomtató-papiroson 4 forinttal, velinen 8 forinttal ezüstpénzben. Füzetenként pedig nyomtató-papiroson 1 ft.; velinen 2 forinttal ezüstpénzben. Novemberi vásárkor adatik ki az első füzet. Ugyan akkor előfizethetni a' 2dik füzetre. A' ki hat előfizetőt szerez, annak a' 7dik példány ingyen ajánltatik.

Pesten, sept. 26. 1835.

TRATTNER és KÁROLYI

(3) Könyvnyomtatók, a' Sz. Biblia kiadói.

---

[2] **FIGYELMEZTETÉS**

téli és más rukák' készitése iránt.

Alulirt, mint a' kinek már több lefolyt év alatt e' részben a' fő nemességnek és nagy érdemü közönségnek iránta tapasztalt, 's általa mindenkor a' legháladatosb köszönettel vett bizodalmát meg nyerni szerencséje volt, alázatosan jelenti: hogy ő azon divatkép szerint, melly a' Regelő és Honmüvész f. évi 71ik számához volt mellékelve, készithet és készit Bekeseket és más téli ruhákat, hosszu Dolmányokat, Zeke és Árpád-köntösöket, mellyek a' legjobb pesti szücs-mesterek által leendenek prémezve. — Azon minden rendü hazafiaknak, kik, ezen vagy bár mi divatkép szerint, magoknak ünnepi vagy közönséges ruhákat parancsolni méltóztatnak: pontos és jutalmas szolgálatját ajánlja, — kecsegtetőleg reménylvén, hogy valamint eddig, ugy ezután is a' fő nemességnek és nagy érdemü Közönségnek bizodalmát 's tökéletes megelégedését pontos és kész szolgálatjával méltánmeg érdemelheti. — Pesten sept. 26dik 1835.

Kostyál Ádám

(3) polgári férjfi-szabómester.

---

[1] Emmerling Károly, az általa ujon megnyitott pompás Hotelbe

„A' NÁDORHOZ"

(Pestnek legélénkebb utczáján a' „váczin" előbb Gabler-, mos Schedius-házban) tisztelettel hivja meg a' vásári 's más t. cz. utazó vendégeket. Tágas udvar, izletetes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek állanak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezetel levén felülirt ama pártoltatásért, mellyet a' tisztes Küzönség részérül a' „Magyar király" fogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mit derék tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben valamint jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltókep megkivánhat. Ugyan is vásári időket kivéve, következő szabott árokat tart: egy szoba az 1-ő emeletben 2 ablakkal az utczára, koczka-pallózattal 's mahóni vagy cseresznyefabutorokkal 's két ágygyal fölkészitve egynapra . . . . . 1 fr. ezüst

Egyszoba az 1só emelet. az udvarra két ágygyal 36 kr.

—— — 2dik — az utczára 2 ágygyal 48 —

—— — 2dik — az udvarra . . . 30 —

1 mérő zab	1 fr. 12 kr.	istállópénz 1 lóért	4 kr.
1 kötet széna	5 —	1 csomó szalma	4 —
állás 1 kocsiért	6 —		

Sz. kir. Esztergam városa részéről köz hirré tétetik hogy legfelsőbb engedelem mellett 200 pengő fr. rendszeres évi fizetéssel legujabban állandóul fog egy földmérői hivatal fölállittatni. A' vele járó mellékes jövedelmek a' polgármesteri vagy jegyzői hivatalnál levél által is megtudhatók.

---

[1] SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás kiadó. Áll e' szállás 9, jobbára parquetirozott szobákbul, egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy folyó esztendő october 6kán Zombor mezővárosában a' kir. kam. administratio' épületében tartandó nyilványos árverés utján az apatini kir. kam. uradalom' részéről 549, a' palánkai kir. kam. uradalom részéről 264, és a' kulai kir. kam. uradalom részéről 1972, összesen tehát 2785 pozs. mérő idei termésbeli nyári repcze a' legtöbbet igéröknek egészben vagy részenkint, 's azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók a' veendő repcze mennyiségéhöz alkalmazandó tiz percent bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán sept. 22. 1835. [3]

[1] A' Nagy-Váradi D. Káptalan részérül köz hirré tétetik: hogy T. Tokaj városában a' serhazzal általellenben fekvő kóbül épült, 's legjobb karban levő, több festett és boltozott szobával, pinczékkel, istallókkal, szüreti minden alkalmatossággal ellátott, kő keritéssel foglalt, csinos és hasznos kerttel biró, ezelőtt néhai Derekassy Ferencz úr birtokában volt — nagy lakóház, a' hozzá tartozó két nagy darab réttel együtt, nyilvános árverésen f. eszt. novemb. 6dik napja delelőtt 10 óráján a' helyszinén T. Tokajban el fog adatni, a' hová a' venni szándékozók hivatalosak, a' kik pedig addigis iránta bővebben értekezni kivánnának, a' tisztelt Káptalan rendes ügyvédjéhez Miskolczon lakozó Kiss Károly urhoz utaltatnak Költ Miskolczon septemb. 24kén 1835. [3]

ÁRVERÉSI HIRDETÉS. Sz. kir. Szeged városa polgármesteri hivatala előtt f eszt. novemb. 23kán reggeli 9 órakor tartandó köz árverés utján, 1836 eszt. april 1sőjétől kezdve 1839 martzius utólsójaig terjedendő, Tiszai 's ugy nevezett Szélléri halászat, — 's szinte azon 1836 eszt. majus 1sőjétől kezdetét veendő 's 1839 april utóljaig terjedő Tiszai hidvám-jövedelem, 3 egymásután következő esztendőre bérbe kiadatni fognak. Melly határidő a' vállalkozóknak a' kitett napon a' halászatra 25, a' hidra nézve pedig 1520 fr. bánatpénzzel fölkészülve leendő megjelenésük végett, olly hozzátétellel hogy a' bérlet föltételeit a' polgármesteri és számvevői hivataloknál, addig is minden időben megtudhatni, köz hirré tétetik. Szeged sept. 7kén 1835.

---

[2] Haszonbérbe adandó malmok

tek. Somogy vmegye Mernye nevü mvárosában levő háromkerekü gabonaőrlésre és deszkametszésre alkalmaztatott patak 's mellette fekvő száraz malom 's a' molnárlakásul épitett ház, ahhoz tartozó kerttel és réttel jövő 1836. eszt. sz. Györgynaptol kezdve 3 vagy talán több egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni 's erre nézve az árverés, ugyan jövő január 3kán a' helyszinen tartatni fog; mellyben is részt venni kivánók 100 ezüst fr. bánatpénzzel leendő megjelenésre fölszólitatnak. A' föltételek iránt előre is akar személyesen akar szabad levél által értekezhetni Mernyén az urodalmi kormányzói vagy számtartói hivataloknál. Mernye sept. 13. 1835.

Mernyei urodalom kormányzói hivatala által. (3)

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. kincstár rendelése következésében szabad kir. Debreczen városához tartozó kokaslói cserépvető jövedelme három egymásután következendő esztendőre folyó esztendei november 1sejétől kezdve, ugyan ezen esztendei october 5én tartandó árverés utján bérbe fog adatni; — mellynek folytában a' bérleni kivánók a' fennevezett városházhoz, hol az árverés szokott reggeli időben tartatni fog, bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán sept. 15 1835. [3]

Straub és Kis

bécsi kereskedők

elentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' követ kezendő vásárokat megfogják látogatni.

Ajánlják sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull anglais) jószágaikat, valamint szint a'féle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb ron. [6]

---

[5] Eladó uj hordók.

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.

Gödi számtartó.

---

[2] Koszt, és Szállás

ajánltatik Pesten, egy tisztes háznál, közel az egyetem' épületéhöz, a' Sóházmellett Szarka-utczában 215 szám alatt 1ső emelet. [3]

---

[3] Vogel S. A.

butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárábul ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven-draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és időkörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkeresetetéssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a'németutczában báró Vay-házban. [5]

Boltváltoztatás.

[2] Jungk Keresztély polg. sebészi műszer-készitő Pesten, tisztelettel jelenti: hogy boltját az uri-utczából Trattner-Károlyi házbol a' serviták-piaczán közel a' fejérhajóhoz levő Trescherházba helyezte át, hol ezutánra is tisztelt vevőinek a' legjutalmasb áron kész szolgálni készitményivel, u. m. mindenféle sebészi szerszámokkal, beretvákkal, tolkésekkel, ollókkal, különféle aczélmunkákkal 'sat. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Sept.	27kén	6	láb.	1	hüv.	9 von.
„	28kán	5	„	10	„	0 „
„	29kén	5	„	7	„	0 „
„	30kán	5	„	5	„	9 „

Pesten a' váczi-utczában a' hétválasztónál fölállított

Cosmo- és Panoramai

mutatványok 3ik sorában mint igen kellemes látványok emlithetők: 1) A' rajnai zuhatag Schaffhausennél; 2) a' Maria-Czelli nagy égés 1827ben, 's 3) különösen a' Raphael-karzat Rómában, e' jeles remekműve a' föstészetnek és épitészetnek. Gyönyörködtetők; az angol éjszaksarki expeditio utja 's telelése 1820ban: Romának egyik része: Prága; Virginiai természet alkotta hid 's a' t.

---

[3] **A' Rajzolatok**

czimü divatujság utolsó évnegyedére October 1-sőjétől előfizethetni, postán 2 for. 30 pengő krajczárral, helyben 2 pengő fr-tal. Az ezen évnegyedre előfizetőknek eddig kiadott, félévbeli arczképeinkkel, nevezetesen gr. Széchenyi István, Kisfaludy Károly és Mátyás királyé-val, ingyen szolgálandunk.

A' Rajzolatok szerkesztősége. (3)

---

[3] Előfizetési Hiradás.

A' Szent Bibliára,

Károli Gáspár forditása szerint.

Több rendbeli felszólitások' következésében: ha valljon a' kihirdetett előfizetési határnap után (Aug. 31.) érkezendő Előfizetéseket e' Szent Biliára elfogadjuk-e? — ezennel jelentjük, hogy az előfizetés' idejét e' f. 1835. eszt. November 15dik napjáig, vagy is a' pesti Leopoldi vásárig meghosszabbitjuk. Előfizethetni az egész Bibliára nyomtató-papiroson 4 forinttal, velinen 8 forinttal ezüstpénzben. Füzetenként pedig nyomtató-papiroson 1 ft.; velinen 2 forinttal ezüstpénzben. Novemberi vásárkor adatik ki az első füzet. Ugyan akkor előfizethetni a' 2dik füzetre. A' ki hat előfizetőt szerez, annak a' 7dik példány ingyen ajánltatik.

Pesten, sept. 26. 1835.

TRATTNER és KÁROLYI

(3) Könyvnyomtatók, a' Sz. Biblia kiadóji.

---

[3] FIGYELMEZTETÉS

téli és más ruhák' készitése iránt.

Alulirt, mint a' kinek már több lefolyt év alatt e' részben a' fő nemességnek és nagy érdemü közönségnek iránta tapasztalt, 's általa mindenkor a' leghaladatosb köszönettel vett bizodalmát meg nyerni szerencséje volt, alázatosan jelenti: hogy ő azon divatkép szerint, melly a' Regelő és Honművész f. évi 71ik számához volt mellékelve, készithet és készit Bekeseket és más téli ruhákat, hosszu Dolmányokat, Zeke és Árpád-köntösöket, mellyek a' legjobb pesti szücs-mesterek által leendenek prémezve. — Azon minden rendü hazafiaknak, kik, ezen vagy bár mi divatkép szerint, magoknak ünnepi vagy közönséges ruhákat parancsolni méltóztatnak: pontos és jutalmas szolgálatját ajánlja, — kecsegtetőleg reménylvén, hogy valamint eddig, ugy ezután is a' fő nemességnek és nagy érdemü Közönségnek bizodalmát 's tökéletes megelégedését pontos és kész szolgálatjával méltánmeg érdemelheti. — Pesten sept. 26dik 1835.

Kostyál Ádám

(3) polgári férjfi-szabómester.

---

[2] Emmerling Károly, az általa ujon megnyitott pompás Hotelbe

„A' NÁDORHOZ"

(Pestnek legélénkebb utczáján a' „váczin" előbb Gabler-, mos Schedius-házban) tisztelettel hivja meg a' vásári 's más t. cz. utazó vendégeket. Tágas udvar, izletetes diszü ebédlő-terem, 45 vendégszoba, 70 lóra szellős és egészséges istálló és elégséges kocsiszinek állanak készen a' t. cz. Vendégek kényelmére. — Hálás emlékezetel levén felülirt ama pártoltatásért, mellyet a' tisztes Közönség részérül a' „Magyar király" fogadóban tapasztalni szerencsés volt; — de egyébiránt is mint magyar kedves föltételül tartván hazafiainak szolgálhatni; szives kötelezésül tűzi ki magának: semmit el nem mulasztani, mit derék tiszta és megelőző serény szolgálat tekintetben valamint jutalmas árra nézve is, tőle az igen tisztes Közönség méltókep megkivánhat. Ugyan is vásári időket kivéve, következő szabott árokat tart: egy szoba az 1-ő emeletben 2 ablakkal az utczára, koczka-pallózattal 's mahóni vagy cseresznyefabutorokkal 's két ágygyal fölkészitve egynapra . . . . . 1 fr. ezüst

Egyszoba az 1ső emelet. az udvarra két ágygyal 36 kr.

—— — 2dik — az utczára 2 ágygyal 48 —

—— — 2dik — az udvarra . . . 30 —

1 mérő zab	1 fr. 12 kr.	istállópénz 1 lóért	4 kr.
1 kötet széna	5 —	1 csomó szalma	4 —
állás 1 kocsiért	6 —		

---

[6] Eladó uj hordók.

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pestről a' váczi ország-uton. [8]

Sherff Ferencz.

Gödi számtartó.

---

[2] SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi-uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás kiadó. Áll e' szállás 9, jobbára parquetirozott szobákbul, egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék-patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istálló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. [3]

[2] **HIRDETMÉNY.** Á' nagyméltóságu magyar királyi udvari kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy folyó esztendő october 6kán Zombor mezővárosában a' kir. kam. administratio' épületében tartandó nyilványos árverés utján az apatini kir. kam. uradalom' részéröl 549, a' palánkai kir. kam. uradalom részéről 264, és a' kulai kir. kam. uradalom részéről 1972, összvesen tehát 2785 pozs. mérő idei termésbeli nyári repcze a' legtöbbet igéröknek egészben vagy részenkint, 's azonnali készpénz fizetésért eladatni fog. Melly árverésre a' venni szándékozók a' veendő repcze mennyiségéhez alkalmazandó tiz percent bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. Budán sept. 22. 1835. [3]

---

[2] A' Nagy-Váradi D. Káptalan részérül köz hirré tétetik: hogy T. Tokaj városában a' serházzal általellenben fekvő kőbül épült, 's legjobb karban levő, több festett és boltozott szobával, pinczékkel, istállókkal, szüreti minden alkalmatossággal ellátott, kő keritéssel foglalt, csinos és hasznos kerttel biró, ezelőtt néhai Derekassy Ferencz úr birtokában volt — nagy lakóház, a' hozzá tartozó két nagy darab réttel együtt, nyilvános árverésen f. eszt. novemb. 6dik napja délelőtt 10 órájan a' helyszinén T. Tokajban el fog adatni, a' hová a' venni szándékozók hivatalosak, a' kik pedig addigis iránta bővebben értekezni kivánnának, a' tisztelt Káptalan rendes ügyvédjéhez Miskolczon lakozó Kiss Károly urhoz utaltatnak. Költ Miskolczon septemb. 24kén 1835. [3]

Straub és Kis

bécsi kereskedők

jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal a'jövő. debreczeni sz. Mihálynapi, nem különben a' következendő vásárokat megfogják látogatni.

Ajánlják sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull anglais) jószágaikat, valamint szint a'féle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb ron. [6]

Boltváltoztatás.

[3] Jungk Keresztély polg. sebészi műszer-készitő Pesten, tisztelettel jelenti: hogy boltját az uri-utczából Trattner-Károlyi házbol a' servitákpiaczán közel a' fejérhajóhoz levő Trescherházba helyezte át, hol ezutánra is tisztelt vevőinek a' legjutalmasb áron kész szolgálni készitményivel, u. m. mindenféle sebészi szerszámokkal, beretvákkal, tolkésekkel, ollókkal, különféle aczélmunkákkal 'sat. [3]

---

[3] **Haszonbérbe adandó malmok**

tek. Somogy vmegye Mernye nevü mvárosában levő háromkerekü gabonaőrlésre és deszkametszésre alkalmaztatott patak 's mellette fekvő száraz malom 's a' molnárlakásul épitett ház, ahhoz tartozó kerttel és réttel jövő 1836. eszt. sz. Györgynaptol kezdve 3 vagy talán több egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni 's erre nézve az árverés, ugyan jövő január 3kán a' helyszinen tartatni fog; mellyben is részt venni kivánók 100 ezüst fr. bánatpénzzel leendő megjelenésre fölszólitatnak. A' föltételek iránt előre is akar személyesen akar szabad levél által értekezhetni Mernyén az urodalmi kormányzói vagy számtartói hivataloknál. Mernye sept. 13. 1835.

Mernyei urodalom kormányzói hivatala által. (3)

---

[2] **Uj javitásu Róbert-puskákat**

kaphatni Pesten

Kirner és Fija

puskamüvesek uj boltjában a' serviták-piaczán 421 sz. alatti Trescherféle házban közel a' fejérhajóhoz.

Ezen uj puskatalálmány jelessége nálunk is gyakorlatilag bebizonyult 's elmondhatni felőle: hogy ezen uj javitás a' többi valamennyi tüzifegyverek hiresztelt jelességeit magában foglalja és pontosítja

Hazánkban ezen „Róbert-puskákat" a' fönnevezettek uj javitással készitik, minél fogva a' müiparu korral együtt haladva fölszólitják a' t. cz. vadászat-kedvelőket és puskákban gyönyörködőket, méltóztassanak őket megrendelési bizodalmukkal megtisztelni 's ön tapasztalásukkal meggyőződni azon pontos és csinos munkálat felől, melly gyárokbul kikerül.

A' fő javitás mellyel ők e' Róbert-puskákat készitik egy igen ügyesen alkalmazott 's átalában nagyon szükséges zárbul (a' szerszám zárábul) áll, 's ugyan általuk a' puskához készitett mindenféle caliberü patronokbul. [3]

---

[4] **Vogel S. A.**

butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárábul ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven-draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és időkörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkerestetéssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a'németutczában báró Vay-házban. [5]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	1jén	5	láb.	2	hüv.	3	von.
„	2kán	5	„	0	„	6	„
„	3kán	5	„	1	„	0	„

Hirdetése
egy fontos könyvnek, főkép gazda emberekre nézve.

Wachter Boldog
nagyszombati könyvárosnál
megjelent
és minden Magyar- és Erdélyországi könyvárosnál megszerezhető:

EMBERBARÁTI KÖZLÉS
ÉGHETETLEN UJNEMÜ HÁZFÖDÉLRŐL
vagy:

PRÓBATÉTEL,
mint kelljen a' parasztok' lakjait szalmagyékény-fedél által a' tüztől biztosítani
irta
PETEÖFALVI UZOVICS SÁNDOR.

Nagy nyolczadrét; 1835. Boritékba fűzve egy kőmetszettel 40 kr. pp.

E' könyv mingyárt megjelente után sok olvasóra talált, 's az, mit előterjeszt, gyakorlatban fontos hasznot hajtand, mivel tudtunkra a' szerző urat közhaszon' szeretete lelkesitette nem csak, hanem vizsgálás és tapasztalás vezérelte; kik még nem birnák, azoknak ezennel hathatósan ajánltatik.

A' magyar nyelv 's literatura történetei, mellyekre f. é. aprilis hónapban hirdettetett előfizetés, nem jöhetnek ki.

Toldy Ferencz.

Ivanchich Victor orvos dr. ur, a' pesti városi polgári kórháznak volt első segéd orvosa october 3ikán Párisba indult, hol tapasztalásinak bövitésére több ideig tartózkodni szándékozik.

---

[1] Keresztessy Sámuel
polg. asszonyruha-szabó Pesten
lakását a' váczi-utczában Kappel-házbol a' Mocsonyi házba 412 szám alatt, a' 3 gracziánál, 1ő emeletben, helyezte át. Készitményei, melyek folyvást a' legujabb divatszerintiek, ezentul is mind pontos, csinos és tiszta munkára, mind jutalmas árra nézve leendnek kitüntetve. [2]

---

[3] Uj javitásu Róbert-puskákat
kaphatni Pesten
Kirner és Fija
puskamüvesek uj boltjában a' serviták-piaczán 421 sz. alatti Trescherféle házban közel a' fejérhajóhoz.

Ezen uj puskatalálmány jelessége nálunk is gyakorlatilag bebizonyult 's elmondhatni felőle: hogy ezen uj javitás a' többi valamennyi tüzifegyverek hiresztelt jelességeit magában foglalja és pontosítja

Hazánkban ezen „Róbert-puskákat" a' fönnevezettek uj javitással készitik, minél fogva a' müiparu korral együtt haladva fölszólitják a' t. cs. vadászat-kedvelőket és puskákban gyönyörködőket, méltóztassanak őket megrendelési bizodalmukkal megtisztelni 's ön tapasztalásukkal meggyőződni azon pontos és csinos munkálat felől, melly gyárokbul kikerül.

A' fő javitás mellyel ők e' Róbert-puskákat készitik egy igen ügyesen alkalmazott 's általában nagyon szükséges zárbul (a' szerszám zárábul) áll, 's ugyan általuk a' puskához készitett mindenféle caliberü patronokbul. [3]

---

[1] Füreden a' vendéglőség kiadó.

A' füredi savanyuviznél a' vendéglőség jövő sz. Györgynapra (1836 april 24ikére) kiadó lesz. Tartozik hozzá: egy nagy konyhán 's a' vendéglő két lakszobáján kivül több éléskamara, cselédszoba, kávéház 's ahoz tartozó mellékszobák, korcsmaszoba két pinczével, mosókonyha 2 mellékszobával, jégverem; az első emeletben nagy táncz- és ebédterem, hozzá balrul egy credencz-szoba, 's a' folyosón egy cselédszoba. Mindezen alkalom az uradalom részéről ingyen átadatik, azon kikö-

téssel hogy a' vállalkozó az uradalom borait mérni tartozzék, ha pedig inkább saját borait kivánná mérni, ezért az urodalomnak mérsékelt bért fog fizetni 's mellette az urodalmi pinczék készen allandnak jutalmas áru jó borok kiszolgáltatására. Vallalkozni kivánók irásbeli folyamodásikat 1836 januar 1sőjeig Tihonyba a' földesurasághoz utasitsák, 's a' folyamodók közül az leend valasztatandó, ki legkimeritőbben mutathatja meg bizonyitványival, hogy az ételek jósága 's jutalmas ára (ez utóbbi a' fürdőhelyhöz képest), 's tiszta és pontos szolgálat által a' közönség bizodalmát már eddig is leginkább megérdemlé. Költ Tihonyban az urodalmi irószobában oct. 1. 1835.

---

[1] HIRDETMÉNY. Tek. Somogy vmegye részérül az alul előszámlált ruhafélék és irószereknek 1836 esztendei ön szükségére való megszerzése árverés utjan a' kisebb árért ajánlótul leendvén megrendeltetendő, e végre f. évi october 18ka határoztatott olly formán: hogy az árverés ugyanaz nap megtörténend és a' mustrák is átadatnak, a' szerek átvételére azonban a' jövő novemberi Leopold-vásár ideje rendeltetik, 's ha az átadandó szerek minősége megelégedést nyerend, a' bánatpénz visszaadatik 's az általvett szerek kifizettetnek. —

A' ruhanemükre megkivántatik: posztó zöld 123, veres $56\frac{2}{3}$, sötét szürke $61\frac{2}{4}$, buzavirág szinü $413\frac{2}{4}$, 's barna 349 rőf. — Bélésnek való: kék kanavászon $61\frac{2}{4}$, fejér vászon 1078, kemény vászon $48\frac{2}{4}$ rőf. Rajczi-bőr $20\frac{2}{4}$ darab. — Sárga gombok: 5 soru 97, 3 soru 140 garnitura. Mellre való 155, lovagló-nadrághoz 123 tuczet fényes gomb. 196 veszőkapocs, lovagló-nadrághoz 5 lyukú csontgomb 41 tuczet. — Sárga selyem varni való 56 lat, vörös selyem 10 lat, 's czérna 49 font.

Irószerek: finom postapapiros 25, kanczelláriai 108, concept 24, pakoló 1 rizma. Spanyolviasz finom 21, közönséges 42 font. Bata 10 tuczet. Viasz-vászon 25 rőf, spárga fejér 10, barna 31 font. Tollkés 31 darab.

Kik ezen szereknek kiállitását magokra vállalni kivánják, october 18kán Pesten a' vadászkürt czim alatti vendégfogadóba reggeli 9 órakor a' tek. Somogy vmegyei főadószedő ur szobájába, mint az árverésre kijelelt helyre elegendő banatpénzzel jelenjenekmeg, hol előtte való nap mindenfélének mustrait és a' szerződés föltételeit is megszemlélhetni. [3]

Haszonbérbe adandó jószág.

[1] Tek. Heves vármegyében, a' Szelevényi pusztán 465 holdnyi birtok, kényelmes lakhazzal kerttel, őszi 's tavaszi vetéssel és tőszomszédságában (t. ns. Csongrad vármegyében) fekvő Thési 87 holdnyi pusztabeli résszel, — továbbá t. ns. Pest vármegyében Törtelen 155 hold szinte lakhazzal 's őszi 's tavaszi vetéssel, jövő 1836-k esztendei sz. György naptól kezdve 3 vagy 6 évre — együtt vagy részenkint — haszonbérbe kiadandók. — Az árendális feltételeket 's a' részjószágok' környülményes leirását Pesten t. Szekrényessy Endre ügyvéd urnál (városházpiacz, zöld udvar, 1ső emelet) akár személyesen, akar frankirozott levelek által megtudhatni. [2]

HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara rendeléséből közhirré tétetik hogy folyó esztendei october 22ik napján délelőtti 9 órakor Glogováczon az odavaló ispani lakásban a' Zimándi uradalmi kaszálóból 600 hold árverés útján 1836ik esztendei aprilis 1jétől egész 1840ik esztendei october végeig, azaz négy esztendő, 's hét hónapra legelőül a' legtöbbet igérőnek részenként vagy átaljában hold számra bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel, 's vagyonuknak adósságtul ment létét bizonyító oklevéllel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán october 7én 1835.

---

[1] Szabados Kecskemét városának belső vendégfogadói és korcsmái f. e. octob. 26kán tartandó árverés utján arendába fognak adatni, mellyre az arendálni kivánók a' szükséges bánatpénzzel felkészülve meghivatnak. [3]

---

[1] Aranyitkán, melly Szomolnoktul Kassa felé 5 órányira fekszik, egy rakás kénkő-piskolcz melly octob. végeig mintegy 500 mázsára növekedhetik, eladó. Mázsájának ára fensőbb helyi árszabás szerint, 11 pengő ftra van határozva. A' venni szándékozók tehát a' mondott helyen az illető kir. bányai tisztségnél jelentsék magokat. [3]

---

[1] Az egyházi alaphoz tartozó Maróthi uradalomban tek. Esztergam vmegyében f. h. 29ikén a' tiszttartói hivatalban délelőtti órákban $369\frac{3}{4}$ öl vékony tűzifa a' többet igérőnek eladatni fog. Venni kivánók szükséges bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. [3]

---

[3] SZÁLLÁS-KIADÁS. Pesten a' kerepesi uton Beniczky Flórián urnak 1347 sz. alatti házában az első emeletben egy elkülönzött tágas szállás kiadó. Áll e' szállás 9, jobbára parquetirozott szobákbul, egy előszobával, tartozik hozzá 2 konyha, mellyek egyike takarék patkával van ellátva, továbbá 2 éléskamara, 8 lóra istalló, több padlás, és több száz akót fogható pincze. [3]

Straub és Kis

bécsi kereskedők

jelentik alázatosan hogy válogatott áruikkal mind Pesten mind Debreczenben vasárokat megfogják latogatni.

Ajánlják sima és recze szövetekkel készült angol tüll (Tull anglais) jószágaikat, valamint szint a'féle csipkéket és stráfokat (Entoilage);

fejér és fekete czérna selyem és blond csipkéket, nem különben mindenféle fejér sima és himezett pamut áruikat a' legillendőbb ron. [6]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	8kán	4 láb.	7 hüv.	9 von.
„	9kén	4 „	6 „	0 „
„	10kén	4 „	5 „	0 „

Most került ki sajtó alul hazánk egyik tudósa nagytiszt. K. Sebestyén István pápai professor ur által írt

MESSIOLOGIA

vagy az ó testamentomi sz. könyvekben meghirdetett Messiásról szolló jövendöléseknek megvilágositása, melly könyvet a' tárgy fontosságán kivül a' tudós Szerző urnak ismeretes munkássága 's az illy tárgybeli jártassága is eléggé ajánlanak.

A' könyv a' Messiasroli jeles értekezésen kezdődik, ezt követi a' Móses' és Próféták' irásiban tett jövendöléseknek józan magyarázata, berekeszti egy czélirányosan kidolgozott chronologiai tábla.

E' tudós munka 22 ívnyi — ára csak 1 fr. 12 kr. pengő; Pápán a' Szerző — Pesten Eggenberger József könyváros uraknál megszerezhető.

N.

A' Regélő 's Honművész.

szépművészeti első magyar ikerfolyóiratnak 1836ki folyamatjara jövő november hónapban kezdódik az előfizetés. Vidékiek a' Márton napi pesti vásárra jövendő alkalmak által egyenesen a' kiadó hivatalba (Pesten, halpiacz, 86 szamu Dencs-ház 2dik emeletébe) küldhetik az előfizetési dijt, melly fél esztendőre, postán küldendő példányért képekkel, 6 pengő forintot tesz. — A' folyóiratból jövő esztendőben is hetenként két iv finom velinre nyomtatva, mellette hetenként egy divatkép (körülmény szerint kettő is) jelenend-meg. — A' rendkivül adandó mellék-műtárgyak, mint: arcz- és táj-képek, hangmüvek 's a' t. (valamint a' most folyó évben történik) az előfizetők számához mérve kapcsoltatnak a' folyóirathoz.

A' Regélő mellett eddig megjelent képekből (4ed vagy 8 ad rétben) 's hangművekből kisebb vagy nagyobb mennyiségben rendelhetni a' kiadó hivatalban. Mind itt mind Tomala műáros urnál Pesten meg lehet venni gróf Széchenyi István, Kántorné, Dériné, 's Megyeri ur arczképeiket (4-ed rétben), valamint fortepianóra irt következő hangműveket is: „pesti tárogató (magyar nóták) 2 füzet, nemzeti dalnok 2 füzet, varázshangok a' Szerailból (török eredeti művek)" egy-egy példányt 24 ezüst kron.

A' Regélőnek mostani fél esztendei lapjaiból nehány teljes számú példányt még meg lehet rendelni. [2]

[1] JELENTÉS. A' mi nélkül hazai Literaturánk mindeddig szükölködött, a' közhasznu Metaphysika megjelent. Irta Fejér György. A' jelesebb Irók' megismértetése, 's a' Bévezetés után két fő részre oszlik: A' tiszta Metaphysika a' fundamentomi és Kritikai Metaphysikával 's Ontologiával (Értelemtudománnyal) foglatoskodik. Az alkalmasztatottt Metaphysika a' Lélek — Világ — és Isten-tudományt adja elő, a' mostani állapottyok és szükségök szerint közérthetőleg; 21, és ¼ ívnyi, nagy nyolczad formában, csinos papirosban és nyomtatásban. Ára kötve 1 fr. 30 kr. pengő pénz. Pesten oct. 14kén 1835.

Eggenberger József
könyváros.

Répaczukor-készités.

Mult tavasszal a' gazdásági közönséghez különféle hirlapokban egy felszólitást intéztem javasolva hogy kicsinyben kiki tegyen próbát a' czukorrépatermesztéssel, melly által kitudhassa, minő mértékben gazdag czukortartalmu répa teremne meg vidékén 's a' szerint minő hasznot lenne képes az azon vidéki czukorrépa-termesztés hajtani. Azok kik valóban megtevék a' próbát 's annak talán való sükeréről fölvilágositttatni kivánnának, ka hozzám legalább két répát küldenek ezen próba termesztésökbül, én kész vagyok azt ingyen vizsgálat alá venni 's fölvilágitásképen pontosan meghatározni: hogy mennyi legyen benne a' czukor-tartalom 's ehhözképest aránylag a' termesztésből vagy talán a' föllállitandó czukor-gyárbul reméllhető haszon.

Jelentem egyuttal, hogy a' beálló télen, valamint már a' mult télen is, novembertől kezdve, saját lakásomon Pesten a' Leopoldvárosban holdutczában 311 sz. alatt az ujépülettel átellenben, elkezdem az oktatást: mikép kelljen czukorrépából a' legegyszerübb és legkönnyebben fölfogható módon czukrot készitteni minden különös készület nélkül, hanem csupán a' háznál különben is találkozó háziedények alkalmazásával. Ezt két nap alatt, minden élőismeret nélkül is megtanulhatni. Azokra kivált, kiknek saját kerteik vagy földeik vannak, fölszámithatlan hasznot kajtna ezen czukor-készités, már csak azért is hogy saját szükségeikre főkép téli idők alatt, magok készithetnének czukrot.

Linberger I. G.

HIVATAL-KERESÉS. Egy sok oldalu müveltségü, rendszerető férfi, ki több esztendőt katonai szolgálatban töltött, valamelly uraságnál udvarmesteri, titoknoki vagy egyéb illő foglalatossági alkalmazást ohajtna nyerni. Személyéről szóló bizonyitványi mellett, ha kivántatnék, kész kezességi pénzt is tenni le. Értekezhetni iránta Pestre „E. B." név alatt poste restant küldendő levél által.

Az uriutczában fekvő, de a' gránátos-utczára is kiszolgáló néhai Csák József után elmaradott, most néhai Ovári és Sz. Miklósi B. Pongrácz Alajos örökőseit illető ház 614 szám alatt, az örökösek kértére sz. k. Pest város telekbirósága előtt f. é. Novemb. 7én nyilványos árverésre fog bocsáttatni. — A' ki mindazáltal alku szerint ohajtaná azt megvenni, értekezhetik Simon Florent urral, hites ügyvéddel, az örökösek meghatalmazottjával. — Lakása váczi-utcza Nagy-Kristóf. —

[2] HIRDETMÉNY. Tek. Somogy vmegye részérül az alul előszámlált ruhafélék és irószereknek 1836 esztendei ön szükségére való megszerzése árverés utján a' kisebb árért ajánlótul leendvén megrendeltetendő, e végre f. évi october 18ka ha-

határoztatott olly formán: hogy az árverés ugyanaz nap megtörténend és a' mustrák is atadatnak, a' szerek átvételére azonban a' jövő novemberi Leopold-vásár ideje rendeltetik, 's ha az átadandó szerek minősége megelégedést nyerend, a' bánatpénz visszaadatik 's az általvett szerek kifizettetnek. —

A' ruhanemükre megkivántatik: posztó zöld 123, veres $56\frac{2}{3}$, sötét szürke $61\frac{2}{4}$, buzavirág szinü $413\frac{2}{4}$, 's barna 349 röf. — Bélésnek való: kék kanavaszon $61\frac{2}{4}$, fejér vászon 1078, kemény vászon $48\frac{2}{4}$ röf. Rajczi-bőr $20\frac{2}{4}$ darab. — Sárga gombok: 5 soru 97, 3 soru 140 garnitura. Mellre való 155, lovagló-nadraghoz 123 tuczet fényes gomb. 196 veszőkapocs, lovagló-nadrághoz 5 lyukú csontgomb 41 tuczet. — Sárga selyem varni való 56 lat, vörös selyem 10 lat, 's czérna 49 font.

Irószerek: finom postapapiros 25, kanczelláriai 108, concept 24, pakoló 1 rizma. Spanyolviasz finom 21, közönséges 42 font. Báta 10 tuczet. Viasz-vászon 25 röf, spárga fejér 10, barna 31 font. Tollkés 31 darab.

Kik ezen szereknek kiállitását magokra vállalni kivánják, october 18kán Pesten a' vadászkürt czim alatti vendégfogadóba reggeli 9 órakor a' tek. Somogy vmegyei főadószedő ur szobájába, mint az árverésre kijelelt helyre elegendő bánatpénzzel jelenjenekmeg, hol előtte való nap mindenfélének mustráit és a' szerződés föltételeit is megszemlélhetni. [3]

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

[1] Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. k. priv. Selyem szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai u m. pluvialék, dalmatikák, és kazulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda materiák, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurak, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és Társa. [3]

A'ulirtnál mindenféle

Szeszek, essentiák és balzamok,

valamint igen jeles

parfum-árak

jutalmas áron készen találtatnak. Vásárkor az uj vásár-piaczon galanterie-utczában „Narancs" czimer alatt, különben pedig lakhelyén az országuton 654 sz. alatt fölkereshető.

Schneider József,
polgári chemiai szeszfőző.

Tek. ns. Pest vmegyében fekvő Solt mvrosában, az urodalom részeiül a' következő királyi haszonvételek: u m. 1) az országutnál levő ugynevezett „Nekeresdi" külső vendégfogadó; 2) a' város ház mellett levő belső vendégfogadó a' kurta korcs; mákkal együtt; 3) a' mészárszék; 4) vásári jövedelem; 5) az általhajtó marhaktól eső jövedelem-6) vadászat; 7) a' halászat, — jövő 1836 sz. Györgynaptól kezdvén, 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe kiadandó levén, az előszámláltak árverése jövő novemb. 10kén reggeli 8 és 9 óra közt sz. kir. Pest városában fekvő tek. Huszár- familia házában fog tartatni, olly kijelentéssel, hogy a' külső Nekeresdi vendégfogadó kibérlésére bánatpénzzül 100 ezüst fr. kivántatik meg, az arenda kezdetekor pedig, t. i. 1836 eszt. sz. Györgynapkor a' félesztendei arenda előre fog lefizettetni. — Hasonló föltételek mellett a' belső vendégfogadó a' kurta korcsmákkal egyetemben ki fogadatni arendába. — A' többi haszonvételek is egyenkint különösen fognak licitaltatni, és az árverés szerint megállapitandó egy évi arendának egynegyed része, mint bánatbér, azontul pedig félesztendei arenda a' szerződés megtételekor lesz az urodalomnak megfizetendő.

---

[1] **Valero J. A.**

gyárnok és nagykereskedő

Pesten

jelenti alázatosan, hogy a' jövő pesti Leopold-vásártól kezdve rakhelye az uj vásárpiaczon Almásy ő excja házában 257 sz. alatt leend, 's tisztelt Vásárlóinak becses bizodalmát ezentulra is kikéri. [6]

---

[2] Szabados Kecskemét városának belső vendégfogadói és korcsmái f. e. octob. 26kán tartandó árverés utján arendába fognak adatni, mellyre az arendálni kivánók a' szükséges bánatpénzzel felkészülve meghivatnak. [3]

---

[2] Az egyházi alaphoz tartozó Maróthi uradalomban tek. Esztergam vmegyében f. h. 29ikén a' tiszttartói hivatalban délelőtti órakban $369\frac{3}{4}$ öl vékony tűzifa a' többet igérőnek eladatni fog. Venni kivánók szükséges bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. [3]

HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara rendeléséből közhirré tétetik hogy folyó esztendei october 22ik napján délelőtti 9 órakor Glogováczon az odavaló ispani lakásban a' Zimándi uradalmi kaszálóból 600 hold árverés útján 1836ik esztendei április 1jétől egész 1840ik esztendei october végéig, azaz négy esztendő, 's hét hónapra legelőül a' legtöbbet igérőnek részenként vagy átaljában hold számra bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel, 's vagyonuknak adósságtul ment létét bizonyító oklevéllel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. Budán october 7én 1835.

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	15kén	5	láb.	3	hüv.	6	von.
„	16kán	6	„	0	„	3	„
„	17kén	6	„	3	„	3	„

Ifj. Kilian György,

könyvárosnál

Pesten, váczi utczában hajdani Fessl házban éppen most jelent meg:

Magyar gazdasági gyakorlott

Általános-Tanácsadó

Minden Polgár és Mezeigazda számára, vagy a' művészetnek akár melly ágában tett felfedezések, javitások 's tb. gyüjteménye. Szükségben segitőkönyv, magában foglalván: a' legjobb, közönségesen jóva hagyott szereknek és tanácslatoknak gyurmáját, házi és mezei gazdaság 's több más tárgyak tárából a' legnevezetesb német és franczia munkákból: Dingler, Leuchs 's tb. után

öszve szedegette

NÉMETHY JÓZSEF.

Egy kőre metszett táblával

Pesten 1835. Nagy 8rét Csinos boritékba kötve 1 ft. 20 kr. p. p.

Mezei, Házi és kerti

KALENDÁR

vagy:

Az évnek 12 hónapjaira intézett iromány,

mellyből

Mindenki csekély fáradsággal áttekintheti minden hónapban, mit kellessék a' háznál kertben, szőlőben, pinczében, a' mezeigazdaságban, réteken, komlósokban 's tb. minden főtárgyak munkáiban elővenni. — A' mezei gazdák, gazdasszonyok, falusi oskolamesterek 's tb. köz hasznokra sok hasznos oktatások czikkeivel

szerkeszté

NÉMETHY JÓZSEF.

Két kőre metszett több mint 58 ábrákból álló lappal.

Pesten 1835 Nagy 8rét Csinos boritékba kötve 1 ft. 48 kr. p. p. [2]

A' Pesten kiállitott Panorama tulajdonosa, a' gyüjtemény nagy terjedelme miatt, kész egyrészét a' Pano- és Cosmoramának eladni, kész egyuttal a' leendő vásárlót, a' képek nyilványos kiállitására 's az ahhoz szükséges optikai elrendezésre hiven megtanitani. Bővebben értekezhetni a' Panorama helyén a' „Hétválasztónál."

HIRDETÉS. Adony m. városában jövő nov. 3ára kihirdetett Épületfa-kereskedés haszonbérbe adása, a' mgos urasag részéről ezzel megmásoltatik.

(1) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentomból helyre állitattak, 's mellynek elseje négy lisztelő kövel, másodika három lisztelő, 's két kásás kővel, 's egy kender törővel bir, jövő 1839ik esztendei januar. első napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei november 11kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fentirt napra Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. Budán oct. 16án 1835. (3)

Füreden a' vendéglőség kiadó.

A' füredi savanyuviznél a' vendéglőség jövő sz. Györgynapra (1836 april 24ikére) kiadó lesz. Tartozik hozzá: egy nagy konyhán 's a' vendéglő két lakszobáján kivül több éléskamara, cselédszoba, kávéház 's ahoz tartozó mellékszobák, korcsmaszoba két pinczével, mosókonyha 2 mellékszobával, jégverem; az első emeletben nagy tánecz- és ebédterem, hozzá balrul egy credencz-szoba, 's a' folyosón egy cseledszoba. Mindezen alkalom az uradalom részéről ingyen átadatik, azon kikötéssel, hogy a' vállalkozo az uradalom borait mérni tartozzék, ha pedig inkább saját borait kivánná mérni ezért az urodalomnak mérsékelt bértfog fizetni 's mellette az urodalmi piaczék készen allandnak jutalmas áru jó borok kiszolgáltatására. Vallalkozni kivánók irásbeli folyamodasikat 1836 januar 1sőjeig Tihanyba a' földesurasághoz utasitsák, 's a' folyamodók közül az leend valasztatandó, ki legkimeritőbben mutathatja meg bizonyitvanyival, hogy az ételek jósága 's jutalmas ára (ez utóbbi a' fürdőhelyhöz képest), 's tiszta és pontos szolgálat altal a' közönség bizodalmát már eddig is leginkább megerdemlé. Költ Tihonyban az urodalmi irószobában oct. 1. 1835.

---

[1] **Keresztessy Sámuel**

polg. asszonyruha-szabó Pesten

lakását a' váczi-utczában Kappel-házbol a' Mocsonyi házba 412 szám alatt, a' 3 gracziánál, 1ő emeletben, helyezte át. Készitményei, melyek folyvást a' legujabb divatszerintiek, ezentul is mind pontos, csinos és tiszta munkára, mind jutalmas arra nézve leendnek kitüntetve. [2]

Rotter Ferencz

polg. szijgyártó-mester készit mindennemü szijgyártó munkakat a' legujabb izlés szerint, fölvallal egyszersmind rendelésseket minden eféle munkara. Áru-boltja Pesten 387 sz. alatt fekvő Offenbach-házban a' „Kigyohoz" nevezett gyógyszertárral szemközt; lakása pedig belső városban tyukutczaban 203 sz. alatt a' sóhivatallal átellenben.

Haszonbérbe adandó jószág.

[1] Tek. Heves vármegyében, a' Szelevény pusztán 465 holdnyi birtok, kényelmes lakházzal kerttel, őszi 's tavaszi vetéssel és tőszomszédságában (t. ns. Csongrád vármegyében) fekvő Thési 87 holdnyi pusztabeli résszel, — továbbá t. ns. Pest vármegyében Törtelen 155 hold szinte lakhazzal 's őszi 's tavaszi vetéssel, jövő 1836ik esztendei sz. György naptól kezdve 3 vagy 6 évre — együtt vagy részenkint — haszonbérbe kiadandók. — Az árendális feltételeket 's a' részjószágok' környülményes leirását Pesten t. Szekrényesy Endre ügyvéd urnál (városházpiacz, zöld udvar, 1ső emelet) akár személyesen, akár frankirozott levelek által megtudhatni. [2]

HIRDETÉS. A' nagym. m. kir. ndv. Kamara részéről köz hirré tétetik, hogy a' királyi Fiscus részérül némelly régi görög, nevezetesen IlikFülep, és Nagy Sándor hajdani Macedoniai Lysimach Thraciai- és Seleucus Syriai Királyok idejébül való ezust pénzek, f. h. november 9én a' szokott reggeli órákban a' Pesti Királyi Harminczad' épületében tartandó árverés útjan azonnal kész penz fizetés mellett, részenként vagy darabonkent is, elfognak adatni. Budán oct. 11. 1835. [3]

Eladó uj hordók.

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán talaltatik a' Gödi pusztan, két ora járásnyira Pesttől a' váczi orszag-uton. [3]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

HIRADÁS. Tek. ns. Vas Vármegye kebelében helyheztetett Sóskuti fürdőnek igazgatósága altal ezennel köz hirré tétetik: hogy az említett Sóskutfürdő helyen egy fogadó vendéglési, borméresi joggal, ahoz tartozó lakassal, istallókkal, kocsiszinekkel, mészárszékkel, jégveremmel, zöldséges kerttel együtt, 's 28 hold szantóföld, és 18 hold retből mennyire a' kibérlőnek szüksége leend; — továbbá billiard, tekéző hely, különbféle fehér edények, üvegek, evő eszközök, és asztali ruhak legközelebb következő 1836dik esztendei januarius 1so napjától kezdve, négy egymásután következő esztendőre a' leg jutalmasabb áron haszonbérbe kiadandók. — Mindezeket kibérleni szándékozók f. e. november 24kén Szombathelyen mélt. Szegedy Károly Kamaras Urnál, mint ez irtt Igazgatóság elnökénél, magokat jelenteni ne terheltessenek, hol egyetemben a' kibérlésnek föltételei is meg érthetök lesznek.

Hasonlón kiadandó az ugyan azon fürdő helyen találtató kisebb Korcsma vendéglési joggal israelitak számára. Költ Szombathelyen oct. 2kán 1835.

A' nagym. m. k. u. Kamara részéről jelentetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' királyi Fiscusra háromlott ásványi gyütemény, mellyet a' hozzá értők 260 pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó év november 9kén a' fen ki tett becsüár alatt is készpénzért el fog adatni. A' lajstromot gyüjteménnyel együtt reggeli nyolcz órától fogva délutáni két óraig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg lehet tekinteni. A' kik pedig ezen kitett napra meg nem jelenhetnének, ebéli igéreteiket irásban is legfeljebb november elsőig a' fen tisztelt nagym. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán oct. 3kán 1835.

---

[2] Szabados Kecskemét városának belső vendégfogadói és korcsmái f. e. octob. 26kán tartandó árverés utján arendába fognak adatni, mellyre az arendálni kivánók a' szükséges bánátpénzzel felkészülve meghivatnak. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	18kán	6	láb.	10	hüv.	6 von.
„	19kén	7	„	8	„	0 „
„	20kán	8	„	2	„	0 „
„	21kén	8	„	2	„	6

keresztények' üldözése I. András király alatt. — 7. §. A' keresztény hit' megtámadása I. Béla király alatt.

Második czikk.

A' keresztény Anyaszentegyház' állapotja az első században.

1. §. A' magyar Anyaszentegyház viszonya a' római apostoli székhez. — 2. §. A' magyar anyaszentegyház' kormánya, esztergami érseki, és kalocsai püspöki megye. — 3. §. Pécsi, veszprémi, és egri püspöki megyék. — 4. §. Győri, váczi, nagyváradi, erdélyi, bácsi, és csanádi püspökségek. — 5. §. Zágrabi és egyéb püspökségek. — 6. §. Apátságok. — 7. §. Nagy-prépostságok, társas káptalanok, és apácza-kolostorok. — 8. §. Egyházi fenyíték. (Folytatása jövőre következik.)

II. Szakasz.

A' magyar Anyaszentegyház' rendeletei, nemzeti, érseki és megyebeli zsinatok' szabályai.

Első czikk.

A' magyar királyok' egyházi rendeletei.

1. §. Sz. István első apostoli király' egyházi rendeletei. — 2. §. I. András király' egyházi rendeletei. (Folytatása a' jövő évre.)

Második czikk.

Nemzeti és érseki zsinatok.

1. §. Az első szabolcsi nemzeti zsinat. — 2. §. Nagyszombati érseki zsinat, melly 1611ben tartatott. (Folytatása jövőre.)

III. Rész.

A' jelenkori magyar Anyaszentegyház' ismérvei.

I. Szakasz.

Állapoti ismérvek.

A) Esztergami érsekség' állapotja.

1. §. Esztergami érseki megye. — 2. §. Beszterczebányai püspöki megye. — 3. §. Fejérvári püspöki megye. — 4. §. Győri püspöki megye. — 5. §. Nyitrai püspöki megye. — 6. §. Pécsi püspöki megye. — 7. §. Szombathelyi püspöki megye. — 8. §. Váczi püspöki megye. — 9. §. Veszprémi püspöki megye. (Folytatása következik.)

B) Az esztergami érsekséghez tartozó görögszertartású katolikus püspökségek.

1. §. Eperjesi püspöki megye. — 2. §. Munkácsi püspöki megye. — 3. §. Nagyváradi, fogarasi, kőrösi, püspöki megyék.

II. Szakasz.

Egyházi méltóságok, és tisztségek Magyarországban.

1. §. Magyarországi érsekek. — 2. §. Romai szert. katolikus megyés püspökök. — 3. §. Görög szert. megyés püspökök. — 4. §. Fölszentelt és választott püspökök. — 5. §. Valóságos apátok. — 6. §. Címzetes apátok. — 7. §. Érseki és székes-egyházak' nagyprépostai. — 8. §. Más prépostok. — 9. §. Érseki székes-káptalanok. — 10. §. Püspöki székes-káptalanok. — 11. §. Görög szert. székes-káptalanok. — 12. §. Társas káptalanok. — 13. §. Nemegyesült görög püspökök. — 14. §. Az Ágostai és Helvecziai Vallásón lévők.

III. Szakasz.

Világi Méltóságok.

1. §. Zászlós Urak. — 2. §. Kormányszékek: a) A' Fő-Méltóságú magyar udvari Cancellaria. — b) A' Nagy Méltóságu Magyar Királyi Helytartó Tanács. — c) A' Nagy-Méltóságú Magyar Udvari Kamara. — d) A' királyi ügy-igazgatás Hivatala. — 3. §. Törvényszékek: a) A' Fő-Méltóságú hétszemélyes Törvényszék; b) a' Méltóságos kir. Itélő Törvényszék. — b) A' Tekintetes kerületi Táblák. — 4. §. A' Tek. Nemes Vármegyék. — 5. §. Szabad Királyi Városok. — 6. §. Horvat, Totország és a' Tengermellék.

IV. Rész.

Tudományos intézetek.

1. §. Magyar tudományos egyetem. — 2. §. Magyar tudós társaság. — 3. §. Győri tudományos kerület. — 4. §. Kassai tudományos kerület. — 5. §. Nagyváradi tudományos kerület. — 6. §. Pozsonyi tudományos kerület. — 7. § Zágrábi tudományos kerület.

V. Rész.

Különfélék' tára.

1. §. Széchenyi György, esztergami érsek' életirása. — 2. §. Törvényfűzér a' végrendeletekről. — 3. §. Galanthai Gróf Eszterházy Imre, esztergami érsek' aranymiséje. — 4. §. A' régiségnek néhany hasznosan gyönyörködtető emlékei, 's a' t. 's a' t.

Pesten, October 20kán 1835.

Esztergami k. Beimel Jósef,
mint kiadó.

Bei-

Beimel József esztergami 's pesti könyvnyomtató intézetében még a' következő könyvek is megszerezhetők:

(Váltó pénzben.)

	fl.	kr.
Buda és' Pest régi állapotjokról, egy réztáblával. 8.	2	—
Egyházi Tár, szerkezti Guzmics Izidór. 8. I.—VII füzet	17	30
Egyházi Beszédek' Gyüjteménye, Szalay. 8. VI. Kötet	15	—
Elegyes egyházi Beszédek, Papp Ferencz. 8. kétkötet	5	—
Értekezés a' nemzeti nyelv' kimiveltetése módjairól. 8.	1	—
Evangelien auf alle Sonn= und Festtage im Jahre, slowakisch. 8.	1	15
Falconer Vilhelm' után Észrevételek az éghajlatnak 's más természeti okoknak befolyásáról az emberre. Csorba József. 8. geb.	5	—
Hittudomány (az egész keresztény) katechetikai tanításokban, iskolai 's külön oktatásokra alkalmaztatva. 8. négy kötet	8	—
Leitfaden, katechetischer, zu schriftlichen Aufsätzen über Gegenstände des bürgerlichen Lebens, für Schüler der Normal=, National= und Trivial=Schulen. 8.	—	30
Magyar Nyelvtudomány, Szalay. 8.	—	50
Ugyanaz, tótul. 8.	1	—
Mathesis mixta, Principia Architecturae civilis et Hydrotechniae complectens, in usum Matheseos Auditorum. 8. mit 3 Kupfertafeln.	2	—
Munkálatjai a' pesti Nevendék Papság' magyar Iskolájának, első és második év. 8.	3	20
Segédkönyv a' deákul tanuló magyar' könnyebbségére. 8. I. Rész.	—	25
Ugyanaz II. Rész.	—	50
Ugyanaz III. Rész.	1	—
Ungarische Sprachlehre, kroatisch. 8.	1	—
Wegweiser, französischer, oder: kurzgefaßte gründliche Anweisung zur schnellen Erlernung der französ. Sprache. 8.	—	50

HIRDETÉS.

Közhasznú

EGYHÁZI IDŐKALAUZ,

a' régi és jelenkori

magyar Anyaszentegyház' ismereteivel,

Krisztus urunk' születése után 1836

szökőesztendőre,

nagy negyed rétben, szép papiroson 's betükkel nyomtatva, Széchenyi György esztergami Érseknek rézre metszett melyképével, csinos borítékba keményen kötve

ujonnan meg fog jelenni, és December, elejével a' két testvérházában minden könyváros, valamint könyvkötő uraknál egy fton ezüstpénzben megszerezhető.

Tartalma.

I. Rész.

Közhasznú egyházi Időkalauz, mellyben a' Katolikusok', Protestánsok', Görögök' és Zsidók' kalendárioma mellett az idő- és ünnepi jegyzéseket, a' nap- és holdfogyatkozásokat, időváltozásokat, az esztendőnek négy részeit, napról napra emlékeztető hasznos jegyzeteket, többnyire és leginkább a' magyar Anyaszentegyház' történeteiből, a' minden hónapban és napon eső vásárokat, és az ausztriai háznak nemzetségi származatát föltalálhatni.

II. Rész.

A' régi magyar Anyaszentegyház' ismeretei.

I. Szakasz.

A' magyar Anyaszentegyház' történetei a' tizenegyedik vagy is első században.

Első czikk.

A' keresztény hit' állapotja az első században.

1. §. A' keresztény hit' első kezdete. — 2. §. A' keresztény hit' terjedése Geyza fejedelem alatt. — 3. §. Sz. Adalbert püspöknek Magyarországba jötte, és Vaik' megkereszteltetése. — 4. §. A' keresztény hit' terjedése István alatt. — 5. §. Sz. István' követsége Rómába; sz. István és Imre fiának halála. — 6. §. A'

Ifj. Kilian György,
könyvárosnál
Pesten, váczi utczában hajdani Fesslházban éppen most jelent meg:

Magyar gazdasági gyakorlott
Általános-Tanácsadó

Minden Polgár és Mezeigazda számára, vagy a' művészetnek akármelly ágában tett felfedezések, javitások 's tb. gyüjteménye. Szükségben segitőkönyv, magában foglalván: a' legjobb, közönségesen jóva hagyott szereknek és tanácslatoknak gyurmáját, házi és mezei gazdaság 's több más tárgyak tárából a' legnevezetesb német és franczia munkákból: Dingler, Leuchs 's tb. után

összve szedegette

NÉMETHY JÓZSEF.

Egy kőre metszett táblával
Pesten 1835. Nagy 8rét Csinos boritékba kötve 1 ft. 20 kr. p. p.

Mezei, Házi és kerti
KALENDÁR
vagy:
Az évnek 12 hónapjaira intézett iromány,
mellyből
Mindenki csekély fáradsággal áttekintheti minden hónapban, mit kellessék a' háznál kertben, szőlőben, pinczében, a' mezeigazdaságban, réteken, komlósokban 's tb. minden főtárgyak munkáiban elővenni. — A' mezei gazdák, gazdasszonyok, falusi oskolamesterek 's tb. köz hasznokra sok hasznos oktatások czikkeivel

szerkeszté

NÉMETHY JÓZSEF.

Két kőre metszett több mint 58 ábrákból álló lappal.
Pesten 1835 Nagy 8rét Csinos boritékba kötve 1 ft. 48 kr. p. p. (2)

Eggenberger József,
könyvárosnál Pesten
a' Barátok piaczán n' királyi Egyetem könyvtárának általellenében, sok más uj könyvön kivül, következendők is jelentek meg:

(Árok pengő pénzben:)

Fejér György. Az ember kiformáltatása esmérő erejére nézve vagy is a' közhasznú Metaphysica. nagy 8rét Budán 1835. csinosan kötve 1 fr. 30 kr.

Sebestyén István Messiologia, vagy az ó testamentomi sz. könyvekben meghirdettetett Messiasról szólló nevezetesebb jövendöléseknek az eredeti zsidó nyelv szerint rövid megvilágositása 's chronologiai előadása, egy értekezéssel a' Messiásról 8rét Budán 1835 . . . . . 1 fr. 12 kr.

Nagy Károly Arithmetika számirás különös jegyekkel. nagy 8rét Bécs 1835. csinosan fűzve az ára . . . . . 1 fr. 40 kr.

Batsányi János poetai munkái, második megbővitett kiadás, a' szerzőnek képével (gyönyörű aczélmetszés) 8rét Budán 1835. csinos boritéku kemény táblában kötve . . . . . 1 fr 24 kr.

Uzovics S. emberbaráti közlés, éghetetlen uj nemű házfedélről 8rét Pozsony 1835 fűzve — 45 kr.

Közhasznú száz esztendőre szólló kalendá-

riom, egy igen hasznos gazdaságbeli kalendariommal 8rét 1834 fűzve . . . . . — 36 kr.

Magyarország történetei rövid előadásban a' hazai Ifjuság számára 8rét Pest. 1835 fűzve — 20 kr.

Bredov G.G. Nevezetességek a' világ köztörténet tudományából, alap-oktatásul fordítva a' tizenkilenczedik megjobbitott kiadás szerint 8rét Pest 1835. fűzve . . . . . — 36kr.

Papp Ig. Magyar Poézisa a' tanúló Ifjuság közhasznára, második kiadás 8rét Pest 1835. fűzve. . . . . — 30 kr.

Márton István Prf. Uj deák Rudimenta, vagy is a' deák nyelv első kezdete kilentzedik kiadás 8rét Pest kötve 40kr. kötetlen . . . — 30 kr.

Schedius Lud Principia Philocaliae' seu Doctrinae pulcri. 8vo Pesthini . . . . 1 fr. 30 kr.

Toldy Kézikönyve a' magyar költésről. 2 kötet nagy 8rét Pesten boritékban fűzve 4 fr. —

Nagy Britannia polgári alkotmányainak rövid előadása 8rét Budán 1835. boritékban — 24 kr.

Srányi J. status-adósságok, és status-papirosok különös tekintettel az ausztriai finantiára nagy 8rét Pest boritékban kötve . . . . 2 fr. 10 kr.

Novák D. Hajdan, közép —, 's ujabbkori hiresb képirók, szobrászok 's rézmetszők életrajza. 8rét Budán 1835 fűzve . . . . . 1 fr. 20 kr.

Achilles haragja, az az összeveszése a' legvitézebb és legerősebb görög vezérnek Achilleusnak a' Myrmidonok fejedelmének a' fővezérrel Agamemnon királlyal a' Trojai ostrom alatt a' görög Homerosból forditva. 16rét Pozsony. 1835. fűzve . . . . . — 24 kr.

Schoepf Aug. orvosi rendszerek gyógymódok, 'snémelly rokon tárgyakról. 1835. 8rét Pest fűzve — 48kr.

Flór Ferencz Dr. a' tetszholtak felélesztésökről szólló tanitás 8rét Pest 1835 kötve . 1 fr. —

Példát'an olcsóság.

Ezen következendő könyvnek nagyobb, és könyebb terjesztése okáért a' tulajdonos elszánja magat ezen klassikus munkának árát illy csekélységre határozni meg.

Barklájus János Argenise. forditotta néhai Fejér Antal. 2: kötet. legnagyobb 8rét irópapiroson. 1150. lap. 40 rézre metszett képekkel kötve csak 2fr.

Pesten a' széluteában 143 sz. a. háznak 2ik emeletében, jövő 1836ik eszt. sz. György napjára egy 7, vagy is, ha kivántatik 9 szobából 's egy szálából, két előszobából álló szép szállás, hozzá tartozó konyhával, padlással, fa és borpincével, hat lóra való istallóval, 's egy két kocsira való szekérszinnel, 's szénatartóval kiadandó. — Bővebb tudósitást a' háznál nyerhetni [3]

---

[1] **Rajzolatok**

A' társas élet és divatvilágból.

Kik e' czim alatti lapjainkat, egész tehetségünkkel a' nemzeti haladás ügyére szentelendőket jövő 1836dik esztendőre járatni ohajtják, félévi diját 5. p. f., vagy az egész évit 10 pengő frttal a' pesti közelgő novemberi vásárra legbitosabban küldhetendik a' szerkesztőséghez Dorottya-utczában 11-dik sz. a. Czigler-házban, a' Wurm-udvar tőszomszédságában.

A' Rajzolatok jövő 1836-dikban is az egyetem' uj öntetü betűivel, a' legfinomabb angol velinen hetenkint, a' legcsinosabb hazai 's külföldi divatképekkel, kétszer fognak megjelenni. Lapjainkkal járó nemzeti képtárunk jövendőre kirekesztőleg aczél és rézmetszetü lészen, tartalmát pedig annyira ügyekszendünk közérdekü 's közhasznuvá tenni, hogy benne mindenki hasznos és tudományos lelki táplálékot, nemes szórakoztató időtöltetet 's erkölcsi mulattatást találhasson.

Helyben a' Rajzolatok félévi dija 4. p. f. egész évi 8 pengő forint. [3]

szerkeszti 's kiadja

Munkácsy János.

A' Regélő 's Honművész.

szépművészeti első magyar ikerfolyóiratnak 1836ki folyamatjára jövő november hónapban kezdődik az előfizetés. Vidékiek a' Márton napi pesti vásárra jövendő alkalmak által egyenesen a' kiadó hivatalba (Pesten, halpiacz, 86 számu Dencs-ház 2dik emeletébe) küldhetik az előfizetési dijt, melly fél esztendőre, postán küldendő példányért képekkel, 6 pengő forintot tesz. — A' folyóiratból jövő esztendőben is hetenként két iv finom velinre nyomtatva, mellette hetenként egy divatkép (körülmény szerint kettő is) jelenend-meg. — A' rendkivül adandó mellék-műtárgyak, mint: arcz- és táj képek, hangművek 's a' t. (valamint a' most folyó évben történik) az előfizetők számához mérve kapcsoltatnak a' folyóirathoz.

A' Regélő mellett eddig megjelent képekből (4ed vagy 8-ad rétben) 's hangművekből kisebb vagy nagyobb mennyiségben rendelhetni a' kiadó hivatalban. Mind itt mind Tomala műáros urnál Pesten meg lehet venni gróf Széchenyi István, Kántorné, Dóriné, 's Megyeri ur arczképeiket (4-ed rétben), valamint fortepianóra irt következő hangműveket is: „pesti tárogató (magyar nóták) 2 füzet, nemzeti dalnok 2 füzet, varázshangok a' Szerailból (török eredeti művek) ' egy-egy példányt 24 ezüst kron.

A' Regélőnek mostani fél esztendei lapjaiból nehány teljes számú példányt még meg lehet rendelni. [2]

---

[3] **Keresztessy Sámuel**

polg. asszonyruha-szabó Pesten

lakását a' váczi-utczában Kappel-házbol a' Mocsonyi házba 412 szám alatt, a' 3 gracziánál, 1ő emeletben, helyezte át. Készitményei, melyek folyvást a' legujabb divatszerintiek, ezentul is mind pontos, csinos és tiszta munkára, mind jutalmas árra nézve leendnek kitüntetve. [2]

Füreden a' vendéglőség kiadó.

A' füredi savanyuviznél a' vendéglőség jövő sz. Györgynapra (1836 april 24ikére) kiadó lesz. Tartozik hozzá: egy nagy konyhán 's a' vendéglő két lakszobáján kivül több éléskamara, cselédszoba, kávéház 's ahoz tartozó mellékszobák, korcsmaszoba két pinczével, mosókonyha 2 mellékszobával,

jégverem; az első emeletben nagy tánez- és ebédterem, hozzá balrul egy credencz-szoba, 's a' folyosón egy cseledszoba. Mindezen alkalom az uradalom részéről ingyen átadatik, azon kikötéssel, hogy a' vállalkozó az uradalom borait mérni tartozzék, ha pedig inkább saját borait kivánná mérni, ezért az urodalomnak mérsékelt bértfog fizetni 's mellette az urodalmi pinczék készen állandnak jutalmas áru jó borok kiszolgáltatására. Vállalkozni kivánók irásbeli folyamodásikat 1836 januar 1sőjeig Tihanyba a' földesurasághoz utasitsák, 's a' folyamodók közül az leend választatandó, ki legkimeritőbben mutathatja meg bizonyitványival, hogy az ételek jósága 's jutalmas ára (ez utóbbi a' fürdőhelyhöz képest), 's tiszta és pontos szolgálat által a' közönség bizodalmát már eddig is leginkább megerdemlé. Költ Tihonyban az urodalmi irószobában oct. 1. 1835.

Haszonbérbe adandó jószág.

[2] Tek. Heves vármegyében, a' Szelevény pusztán 465 holdnyi birtok, kényelmes lakházzal kerttel, őszi 's tavaszi vetéssel és tőszomszédságában (t. ns. Csongrád vármegyében) fekvő Thési 87 holdnyi pusztabeli résszel, — továbbá t. ns. Pest vármegyében Törtelen 155 hold szinte lakházzal 's őszi 's tavaszi vetéssel, jövő 1836ik esztendei sz. György naptól kezdve 3 vagy 6 évre — együtt vagy részenkint — haszonbérbe kiadandók. — Az árendá is feltételeket 's a' részjószágok' környülményes leirását Pesten t. Szekrényessy Endre ügyvéd urnál (városházpiacz, zöld udvar, 1só emelet) akár személyesen, akár frankirozott levelek által megtudhatni. [2]

HIRDETÉS. A' nagym. m. kir. ndv. Kamara részéről köz hirré tétetik, hogy a' királyi Fiscus részéről némelly régi görög, nevezetesen IIikFülep, és Nagy Sándor hajdani Macedoniai Lysimach Thraciai- és Seleucus Syriai Királyok idejéből való ezüst pénzek, f. h. november 9én a' szokott reggeli órákban a' Pesti Királyi Harmincad' épületében tartandó árverés útján azonnal kész pénz fizetés mellett, részenként vagy darabon ként is, elfognak adatni. Budán oct. 11. 1835. [3]

(2) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentomból helyre állittattak, 's mellynek elseje négy lisztelő kövel, másodika három lisztelő, 's két kásás kővel, 's egy kender törővel bir, jövő 1839ik esztendei januar. első napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei november 11kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fentirt napra Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. Budán oct. 16án 1835. (3)

[2] Aranyitkán, melly Szomolnoktul Kassa felé 5 órányira fekszik, egy rakás kénkő-piskolcz melly octob. végeig mintegy 500 mázsára növekedhetik, eladó. Mázsájának ára fensőbb helyi árszabás szerint, 11 pengő ftra van határozva. A' venni szándékozók tehát a' mondott helyen az illető kir. bányai tiszteégnél jelentsék magokat. [3]

A' nagym. m. k. u. Kamara részéről jelentetik: hogy egy válogatott 508 darabbol álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' királyi Fiscusra háromlott ásványi gyütemény, mellyet a' hozzá értők 260 pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó év november 9kén a' fen ki tett becsüár alatt is készpénzért el fog adatni. A' lajstromot gyüjteménnyel együtt reggeli nyolcz órától fogva délutáni két óraig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg lehet tekinteni. A' kik pedig ezen kitett napra meg nem jelenhetnének, ebéli igéreteiket irásban is legfeljebb november elsőig a' fen tisztelt nagym. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán oct. 3kán 1835.

[3] Az egyházi alaphoz tartozó Maróthi uradalomban tek. Esztergam vmegyében f. h. 29ikén a' tiszttartói hivatalban délelőtti órákban 369¾ öl vékony tűzifa a' többet igérőnek eladatni fog. Venni kivánók szükséges bánatpénzzel fölkészülve ezennel meghivatnak. [3]

[3] **Valero J A.**

gyárnok és nagykereskedő

Pesten

jelenti alázatosan, hogy a' jövő pesti Leopold-vásártól kezdve rakhelye az uj vásárpiaczon Almásy ő excja házában 257 sz. alatt leend, 's tisztelt Vasárlóinak becses bizodalmát ezentulra is kikéri. [6]

[3] HIRDETMÉNY. Tek. Somogy vmegye részérül az alul előszámlált ruhafélék és irószereknek 1836 esztendei ön szükségére való megszerzése árverés utján a' kisebb árért ajánlótul leendvén megrendeltetendő, e végre f. évi october 28ka határoztatott olly formán: hogy az árverés ugyanaz nap megtörténend és a' mustrák is átadatnak, a' szerek átvételére azonban a' jövő novemberi Leopold-vásár ideje rendeltetik, 's ha az átadandó szerek minősége megelégedést nyerend, a' bánatpénz visszaadatik 's az általvett szerek kifizettetnek. —

A' ruhanemükre megkivántatik: posztó zöld 123, veres 56⅔, sötét szürke 61¾, buzavirág szinü 413¾, 's barna 349 röf. — Bélésnek való: kék kanavászon 61¾, fejér vászon 1078, kemény vászon 48¾ röf. Rajczi-bőr 20¾ darab. — Sárga gombok: 5 soru 97, 3 soru 140 garnitura. Mellre való 155, lovagló-nadrághoz 123 tuczet fényes gomb. 196 veszőkapocs, lovagló-nadrághoz 5 lyukú csontgomb 41 tuczet. — Sárga selyem varni való 56 lat, vörös selyem 10 lat, 's czérna 49 font.

Irószerek: finom postapapiros 25, kanczelláriai 108, concept 24, pakoló 1 rizma. Spanyolviasz finom 21, közönséges 42 font. Báta 10 tuczet. Vi-

asz-vászon 25 rőf, spárga fejér 10, barna 31 font. Tollkés 31 darab.

Kik ezen szereknek kiállitását magokra vállalni kivánják, october 18kán Pesten a' vadászkürt czim alatti vendégfogadóba reggeli 9 órakor a' tek. Somogy vmegyei főadószedő ur szobájába, mint az árverésre kijelelt helyre elegendő bánatpénzzel jelenjenekmeg, hol előtte való nap mindenfélének mustráit és a' szerződés föltételeit is megszemlélhetni. [3]

Az uriutczában fekvő, de a' gránátos-utczára is kiszolgáló néhai Csák József után elmaradott, most néhai Ovári és Sz. Miklósi B. Pongrácz Alajos örökösei illető ház 614 szám alatt, az örökösek kértére sz. k. Pest város telekbirósága előtt f. é. Novemb. 7én nyilványos árverésre fog bocsáttatni. — A' ki mindazáltal alku szerint ohajtaná azt megvenni, értekezhetik Simon Florent urral, hites ügyvéddel, az örökösek meghatalmazottjával. — Lakása váczi-utcza Nagy-Kristóf. —

Répaczukor-készités.

Mult tavasszal a' gazdászági közönséghez különféle hirlapokban egy felszólitást intéztem javasolva hogy kicsinyben kiki tegyen próbát a' czukorrépatermesztéssel, melly által kitudhassa, minő mértékben gazdag czukortartalmu répa teremne meg vidékén 's a' szerint minő hasznot lenne képes az azon vidéki czukorrépa-termesztés hajtani. Azok kik valóban megtevék a' próbát 's annak talán való sükeréről fölvilágositttatni kivánnának, ka hozzám legalább két répát küldenek ezen próba termesztésökbül, én kész vagyok azt ingyen vizsgálat alá venni 's fölvilágitásképen pontosan meghatározni: hogy mennyi legyen benne a' czukor-tartalom 's ehhözképest aránylag a' termesztésből vagy talán a' fölállitandó czukor-gyárbul reméllhető haszon.

Jelentem egyuttal, hogy a' bealló télen, valámint már a' mult télen is, novembertől kezdve, saját lakásomon Pesten a' Leopoldvárosban holdutczában 311 sz. alatt az ujépülettel átellenben, elkezdem az oktatást: mikép kelljen czukorrépából a' legegyszerübb és legkönnyebben fölfogható módon czukrot készitteni minden különös készület nélkül, hanem csupán a' háznál különben is találkozó háziedények alkalmazásával. Ezt két nap alatt, minden előismeret nélkül is megtanulhatni. Azokra kivált, kiknek saját kerteik vagy földeik vannak, fölszámithatlan hasznot kajtna ezen czukor-készités, már csak azért is hogy saját szükségeikre főkép téli idők alatt, magok készithetnének czukrot.

Linberger I. G.

---

[2] JELENTÉS. A' mi nélkül hazai Literaturánk mindeddig szükölködött, a' közhasznu Metaphysika megjelent. Irta Fejér György. A' jelesebb Irók' megismértetése, 's a' Bévezetés után két fő részre oszlik: A' tiszta Metaphysika a' fundamentomi és Kritikai Metaphysikával 's Ontologiával (Értelemtudománnyal) foglatoskodik. Az alkalmasztatottt Metaphysika a' Lélek — Világ — és Isten tudományt adja elő, a' mostani állapottyok és szükségök szerint közérthetőleg; 21, és ½ ívnyi, nagy nyolczad formában, csinos papirosban és nyomtatásban. Ára kötve 1 fr. 30 kr. pengő pénz. Pesten oct. 14kén 1835.

Eggenberger József
könyváros.

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

[2] Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. k. priv. Selyem szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai u. m. pluvialék, dalmatikák, és kazulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda materiák, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurak, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és Társa. [3]

---

[5] **Vogel S. A.**

butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárábul ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és idökörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkeresteteséssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a' németutczában báró Vay házban.

[5]

HIVATAL-KERESÉS. Egy sok oldalu müveltségü, rendszerető férfi, ki több esztendőt katonai szolgálatban töltött, valamelly uraságnál udvarmesteri, titoknoki vagy egyéb illő foglalatossági alkalmazást ohajtna nyerni. Személyéről szóló bizonyitványi mellett, ha kivántatnék, kész kezességi pénzt is tenni le. Értekezhetni iránta Pestre „E. B." név alatt poste restant küldendő levél által.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct. 22kén 8 láb. 1 hüv. 6 von.
„ 23kán 7 „ 11 „ 0 „
„ 24kén 7 „ 9 „ 3 „

Budai Lotteria számai octob. 21kén 1835. eszt.

65. 75. 57. 90. 45.

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Fesslházban éppen most jelent meg:

(Áruk pengő pénzben).

Magyar és német

BESZÉLGETÉSEK

A' két nyelvet beszélni kezdők számára. A'straszburgi kedvelt beszélgetések' tizenötödik kiadása szerint alkalmazta

CSATÓ PÁL,

a' magyar nemzeti tudós társaság levelező tagja. 8adrét, Pesten 1834. 1 fr. 12 kr.

Franczia Grammatica

új és könnyen medfogható tanításmód szerint franczia classikusokból választott tanúságos példák által megvilágosítva, különös tekintettel az öntanításra Magyarok' és Németek' számára. — Irta Lemouton K. János a' pesti kir. tudomanyok' egyetemében a' franczia nyelv' és Literatura' rendes Professzora, és ő cs. kir. magasságának István főherczegnek a' franczia nyelvben külön tanítója. — 8-adrét. Pesten, 1833. Keményen kötve 3 fr.

(**Französische Sprachlehre**, nach einem neuen, leicht faßlichen Lehrplane bearbeitet, durch lehrreiche Beispiele aus den französischen Classikern erleutert, mit vorzüglicher Rücksicht auf den Selbst-Unterricht für Deutsche und Ungarn.)

Grammatica anglica

e recentioribus optimisque fontibus deducta; addita cujusvis vocis recta pronuntiatione ex consimili vocum hungaricarum sono condiscenda. In usum nobilis academicae juventutis hungarae, eorum precipue, qui nulla magistri accedente opera, hanc linguam condiscere percupiunt, ab Joanne Lemouton in regia scientianum universitate pestiensi gallicae linguae et literaturae ordinario, anglicae et italicae linguarum autem extraordinario Professore concinnata. 8vo. Pestini, 1835. in compactura anglica 2 fr.

Praxis

Juridica Civilis;

et

Stylare Juristarum latino-hungaricum, cum Lexico Terminorum juridicorum latino — hungarico, juxta Stylum hungaricum antiquiorem et recentiorem confectum.

második kiadás.

KASSICS IGNÁCZ,

magyar királyi udvari agens úrtól, nagy 8. 2 kötet, angol kötésben, 5 for. 30 kr. pengő p.

[2] **Rajzolatok**

A' társas élet és divatvilágból.

Kik e' czim alatti lapjainkat, egész tehetségünkkel a' nemzeti haladás ügyére szentelendőket jövő 1836dik esztendőre járatni ohajtják, félévi díjat 5. p. f., vagy az egész évit 10 pengő frttal a' pesti közelgő novemberi vásárra legbitosabban küldhetendik a' szerkesztőséghöz Dorottya-utczában 11-dik sz. a. Czigler-házban, a' Wurm-udvar tőszomszédságában.

A' Rajzolatok jövő 1836-dikban is az egyetem' uj öntetü betűivel, a' legfinomabb angol velinen hetenkint, a' legczinosabb hazai 's külföldi divatképekkel, kétszer fognak megjelenni. Lapjainkkal járó nemzeti képtárunk jövendőre kirekesztőleg aczél és rézmetszetü lészen, tartalmát pedig annyira ügyekszendünk közérdekü

's közhasznuvá tenni, hogy benne mindenki hasznos és tudományos lelki táplálékot, nemes szívéldeletet 's erkölcsi mulattatást találhasson.

Helyben a' Rajzolatok félévi dija 4. p. f. egész évi 8 pengő forint. [3]

szerkeszti 's kiadja
Munkácsy János.

---

[4] **Valero J. A.**

gyárnok és nagykereskedő

Pesten

jelenti alázatosan, hogy a' jövő pesti Leopold-vásártól kezdve rakhelye az uj vásárpiaczon Almásy ő exeja házában 257 sz. alatt leend, 's tisztelt Vásárlóinak becses bizodalmát ezentulra is kikéri. [6]

Gazdasági műszerek.

Alulirtnál 7 féle széna vagy szalmavágók kisebb és nagyobb gazdasághoz alkalmaztatva, emberi és állati erőre készitve, pályinkaházhoz és földmiveléshez tartozó többféle műszerekkel együtt több ideig való jótállás mellett, a' legillendőbb áron készen kaphatók. Lakása és műszereinek raktára van Pesten a' kerepesi uton gróf Beleznay-kertépületben 1341 szám alatt.

Szijj Sámuel
műszerész.

---

[1] T. ns. Békes vmegyében Szarvas mvárosában mélt. gróf Eszterházyné ő nsga illető birtokának alább megnevezendő részei, f. 1835. novemb. 1sőjétől kezdve 6 egymásután következő esztendőre arverés utjan haszonbérbe fognak kiadatni akár mindegyütt akár kisebb részekben is a' haszonbérlők kivánságához képest, — nevezetesen: Szarvason $51\frac{1}{8}$ urbéri sessio, 172 házas zsellér az illető adózásokkal, 145 hold allodialis föld, egy kétkerekü száraz malom. 3 urodalmi lakház; — Csabán $75\frac{6}{8}$ urbéri telek, $90\frac{2}{4}$ házas zsellér az illető adózásokkal, 365 hold majorsági föld; — Kondoroson az aradi uton tul levő majorsági földbül egy darabban 2600 hold. Az árverés Szarvason leend a' tiszttartói háznál f. e. novemb 24kén. A' föltételeket megtudhatni Pesten tek. id. Kubinyi Miklós urnál és Szarvason Leéb József urodalmi tiszttartónál. [4]

Pesten a' szélutczában 143 sz. a. háznak 2ik emeletében, jövő 1836ik eszt. sz. György napjára egy 7, vagy is, ha kivántatik 9 szobából 's egy szálából, két előszobából álló szép szállás, hozzá tartozó konyhával, padlással, fa és borpincével, hat lóra való istállóval, 's egy két kocsira való szekérszinnel, 's szénatartóval kiadandó. — Bővebb tudósitást a' háznál nyerhetni [3]

HIRDETÉS. A' nagym. m. kir. udv. Kamara részéröl köz hirré tétetik, hogy a' királyi Fiscus részérül némelly régi görög, nevezetesen HikFülep, és Nagy Sándor hajdani Macedoniai Lysimach Thraciai- és Seleucus Syriai Királyok idejébül való ezüst pénzek, f. h. november 9én a' szokott reggeli órákban a' Pesti Királyi Harminczad' épületében tartandó árverés útján azonnal kész pénz fizetés mellett, részenként vagy darabonként is, elfognak adatni. Budán oct. 11. 1835. [3]

---

(3) HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből köz hirré tétetik: hogy a' megüresült Tapolczai apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgy szinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentomból helyre állitattak, 's mellynek elseje négy lisztelő kövel, másodika három lisztelő, 's két kásás kővel, 's egy kender törővel bir, jövő 1839ik esztendei januar. első napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei november 11kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fentirt napra Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. Budán oct. 16án 1835. (3)

A' nagym m. k. u. Kamara részéről jelentetik: hogy egy válogatott 508 darabból álló, néhai Zorkovics Anna halálával a' királyi Fiscusra háromlott ásványi gyütemény, mellyet a' hozzá értők 260 pengő forintra becsültek, keményfából készült szekrényével együtt Budán a' kamarai épületben e' folyó év november 9kén a' fen ki tett becsüár alatt is készpénzért el fog adatni. A' lajstromot gyüjteménnyel együtt reggeli nyolcz órától fogva délutáni két óraig ugyan itt Budán a' kamarai épületben naponként meg lehet tekinteni. A' kik pedig ezen kitett napra meg nem jelenhetnének, ebéli igéreteiket irásban is legfeljebb november elsőig a' fen tisztelt nagym. Kamara eleibe terjeszthetik. Budán oct. 3kán 1835.

---

[5] **Vogel S. A.**

butorgyárnok Pesten,

folyvást jó szerkezetü raktárábul ajánlkozik mindenféle szobakészületivel, mellyek közt vannak tükrök, lüsterek és parquettek is.

Ablak és alcoven-draperiákat valamint ágykárpitokat megrendelhetni vagy választhatni akár rajzok akár kész mustrák után.

Elfogad megrendeléseket nevezetesebb butorozások iránt, 's a' mi készen nem volna, arrul gyorsan gondoskodik. — Jutalmas és időkörülményekhez mérsékelt árai mellett sürü fölkeresetéssel méltán kecsegteti magát.

Butorainak lerakó helye:

Pesten a' dorottya-utczában saját házában 6 sz. alatt.

Debreczenben a' németutczában báró Vay-házban. [5]

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	25kén	7 láb.	7	hüv.	0	von.
„	26kán	7 „	3	„	3	„
„	27kén	7 „	0	„	0	„
„	28kán	6 „	9	„	6	„

Jelentés

A' Szent Biblia iránt.

Az első füzet elkészülvén a' Pesti Leopold-vásárra, felszóllitatnak ezennel a' tiszt. Előfizető. Urak, ne sajnálják azt elvitetni, és egyszersmind a' 2dik füzetre előfizetést béküldeni. Mind a' négy füzetnek előfizetési ára: nyomtató papiroson 4for.; velinen 8 fr. ezüstpénzb E' sz. könyvnek formátuma éppen ollyan, mint a' Hildburghausen és New-Yorkban 1831ben megjelent pompás Bibliáé. Pest, october 28. 1835.

TRATTNER és KÁROLYI.

Hallhatlan Munka

Ifj. Kilian György,

könyvkereskedésében

Leopold-vásárra okvetlen megjelenendő:

A' tüdővész gyógyitható

Ramadge orvos tanártól,

a' Londoni tüdőbetegek kórházának Főorvosától Angolból fordítva és jegyzetekkel kisérve Dr. Hohnbaum fő orvosi Tanácsnok által.

Magyarositá

NÉMETHY JÓZSEF.

4 kőre metszett és kifestett lappal.

Tapasztalt m hogy e nyavalyának gyógyithatósága lehetséges, melly mind ez üdeig orvosolhatatlannak tartatott, még pedig a'gyógyszernem áll valami gyógyszertári Arcanumból, hanem egyszerü műszerlegi mindenesetben alkalmazhatófolyamatból (Processus). Az a'mi mind ez üdeig sötétségben volt; már most reménylem, fölvilágosodott és azon örvendetes meggyőződés vigasztal, hogy ezen kis iromány által minden eddigi, csupán csak véleményeken nyugvó sorvadási gyógymódok, mellyek gyakran a'nyavalyát inkább nevelik, hogy sem gyógyitanák, a' régiségnek több hasonló hibás gyógymódjaival együtt, — mellyekre csak sajnálkozva és pi-ulással emléhezhetünk vissza, érdemlett feledékenységökbe fognak sülyedni.

Weidinger Aloíz

Pécsi könyvkötő és árosnál,

és Pesten minden könyvárosnál, pesti Leopold-vásárkor találhatni:

ÉSZREVÉTELEK

CSORBA ANDRÁS URNAK

EZEN CZÍM ALATT KIADOTT MUNKÁJÁRA

„VEZÉR

A' TERMÉSZETESEN MIVELT MEZEI GAZDÁLKODÁSRA"

irta

HÖLCZEL JÓZSEF,

ispány.

Templom-ékességek nagy és fő rakhelye.

[3] Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt Fries Antal 's társasága cs. k. priv. Selyem szövet gyárának lerakóhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek fajai u. m. pluvialék, dalmatikák, és kazulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagítva, ezen kivül, minden lehető reverenda materiák, u. m. Schvamilionak, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 's a' t. egész és fél gazdagon virágokkal himezve; templomi materiák igaz festékü, és közönséges Damaszt zászlókra, finom festékü karmazsin 's ibolya Gros de Naples és Moir, quadratok, kapucziumok, kamaurak, és övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlják.

Fries Antal és Társa. [3]

Aláirás-megnyitás.

[1] Alulirt nagykereskedő ház tisztelettel jelenti: hogy hozzá Rothschild M. A. és Fijai uu. részéről érkezett fölhatalmazás következésében, nála az itteni Részvevők számára aláirás nyittatik részvényekre a' f eszt. october 13ikán kiadott 234 sz. Wiener Zeitungban körülményesen hirdetett ama közhasznu vállalkozáshoz, melly a' Duna-Majnai csatorna létrehozását czélozza. — Alulirt n. kereskedőház e' tárgy felöl készséggel közlend a' tudakozónak bővebb fölvilágitást; 's a' Programm nála különben is mindenkor megtekinthető. Pest oct. 28 1835

Malvieux K. J.

Dorottya-utcza Cziglerház 11 sz. (3)

Köszönet.

[1] Alulirt ezennel nyilványossá teszem, hogy karom, mellyet hajómnak Battinánál f. eszt. junius 30ikán történt elsülyedtével szenvedtem 's értékében 7626 fr. és 8 krra ment pengőben, minthogy ezen hajóm a' triesti cs. kir. priv. Assicurazione Generali Austro Italiche társaságnál ennek Szegeden Schwarzenfeld 's Társ.nál levő fő ügyviselősége által biztositva volt, tökéletesen és teljes elégülésemre megtéritetett: — mellyért is mind az emlitett biztositó társaságnak mind annak Szegeden levő ügyviselőségének ezennel szives köszönetemet nyilatkoztatom. Pancsova oct. 8. 1835.

Hovanizky Antal (2)

[1] **Posztó-áruk.**

Alulirt tisztelettel jelenti, hogy posztó-keresdését ismét egészen ujon rendezvén, tetszés szerinti válogatásig szolgálhat benne a' legdivatosb szinü **posztókkal és croisékkal, dupla-kazimirrel**, valamint **struck** 's mindenféle más legujabb **nadrág-szövetekkel**, 's asszonyi öltönyegeknek való **drap-mouselinekkel**. Áruinak finomsága 's szabott jutalmas árai mellett bizonyossá teheti tisztelt Vásárlóit, hogy kivánságaikban tetszésökig kielégitve lesznek.

Formaruhákra, mind a' magas generali mind pedig a' többi cs. kir. katonai tisztikar számára, azaz a' legjobb gyárokbul hozatott szövetekkel folyvást bőven ellátva van raktára, 's jutalmas árok mellett ezen áruit is tisztelettel ajánlja.

Livrée-posztók a' legjobb fajból 's beavatva bőségesen készen kaphatók *Guggenberger Leopold.*

„V. Ferdinand magyar királynál" Pesten a' váczi-uczában Pargfrieder-házban. [3]

Vendégfogadó-haszonbérlés.

Tek. Békés varmegyében Gyula mvárosában a' hol a' megyei közgyülések, 's azon kivül négy nevezetes országos vásár tartatnak; az ugynevezett Arany-Korona czim alatti vendégfogadó, melly billárd 's vendéglő-teremmel ellátva vagyon, 's melly áll 8 szálló czinos szobából, egy tágas tánczteremből, 2 mellék vendéglő szobával, egy külön bejárással elkészült ivóházból, 2 konyhával, nagy kamarával ellátott haszonbérlő lakául szolgáló két külön szobából, azon kivül el van látva nagy pinczével, 24 lóra istállóval, nagy kocsiszinnel, külön zár alatt levő másik szinnel, kuttal, kis kerttel, tágas udvarral (megjegyeztetik: hogy ezen fogadóban vásári 's farsangi alkalmakkor tartatnak a' jelesebb tánez mulatságok,) — 1836ik esztendő szt. György napjától három egymást követő esztendőre haszonbérbe adandó —

Hasonlón Gyulán az Arany-sas czimü bormérőház, melly áll egy nagy ivószobából, egy mulató teremből, egy nagy konyhából, kamarából, a' vendéglő 2 szobából álló lakából, nagy pinczeből, tágos udvarból, mellyben kut is vagyon. — Sz. György napjától 1836ik évnek három egymást követő esztendőre árendában adandó. — Bort, sert, 's égett italokat maga az uraság ad. — A' haszonbérbe venni szándékozók e' f. eszt. november 20án Gyulán a' várban 10 órakor reggel tartandó licitatiora elegendő bánatpénzzel el átva meghivatnak, a' fültételek az uradalmi számtartós gnál akármikor megláthatók.

[1] Árverés A' magyar főhadi kormánynak Budárol f. 1835 oct 8k. 8065 sz. rendelése következésben az 1835. novemb. 1sőjétől jövő 1836. oct. utóljaig elesendő lovakrul 's levágott vagy elhullott marhakról kikerülendő bőrmennyiségre ujabb árverés határoztatván ez f. 1835 nov. 23ikán reggeli 9 órakor Mezőhegyesen fog tartatni, mellyre minden résztvenni kivánó ezennel hivatalos. — Árverés előtt bánatpenzül 20frtot, árverés után pedig az egyik vagy másik nemü bőrök átvételére vállalkozó 30 pengő frtot lesz köteles azonnal lefizetni. A' szerződés többi pontjai árverés előtt közöltetnek. Költ Mezőhegyesen a' m. cs. kir. katonai ménes intézet részrül octob. 24. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.

Eladó uj hordók.

Három ezer akó, 10—12 akós uj hordó fa abroncsban minden órán találtatik a' Gödi pusztán, két óra járásnyira Pesttől a' váczi ország-uton. [3]

Sherff Ferencz.
Gödi számtartó.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Oct.	29kén	5	láb.	7	hüv.	6	von.
„	30kán	6	„	6	„	3	„
„	31kén	6	„	4	„	0	„

Figyelmeztető kérelem
a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

A' közelgő pesti novemberi vásárra minden, de főleg messze táji, teljes czimzetü Pártfogóinkat a' két hazai olvasó Egyetemből méltó tisztelettel és szives bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak, hogy a' kik szerkesztő hivatalunknál, mint minden történhető hijányt leggyorsabban és legbiztosabban pótolható kutfőnél, kivánják a' feltünendő 1836 évnek akár felére akár egész folyamára letenni az előfizetésdíjt e' testvér lapokra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Az előfizetés minden esetre szintannyi marad 1836ra is, mennyi eddig vala, postán t. i. félévre 4,egész évre 8 pengő fr.; minél a' mi hosszas nagyrétü, velin-alaku 's takaros és takarékos nyomtatásu papirosunkon (mellyből félév alatt, minden függelék - ajándék 's toldalékon kivül többet adunk száz ivnél) boriték 's postai szerteküldözés 's annyi közlemény és csin mellett, olcsóbbat alig létesithetni. Illy csekély előfizetési árral oda czéloz főleg ohajtásunk, hogy az idő 's tökéletesbülés lelkével józanul előhaladni kivánó de kisded vagyonu polgártársink is kisded áldozattal lapjainkat könnyen megszerezhetvén, azok olvasásában mennél többen részesülhessenek, 's intézetünket gyámolítva önmüvelődésök 's ismereteik körét is gyarapithassák.

Mi lapjaink jövendő alakját (formatumát) illeti, ezt tisztes pártfogó Közönségünk, kire bizatott e' bíróság, még nem határozta el; mert mindeddig m. Széchenyi István gróf urnak e' tárgy iránti fölszólitása következésében, ha különösen minden egyes megyét, várost, casinót, olvasótársaságot, oktató 's nevelő intézetet, helységet vagy bármi nevü 's tulajdonu hatóságot, testületet 's egyesületet mint valódi egyes előfizetőt egyes előfizetőnek tekintünk és számítunk, kétszáznál több nem nyilatkoztatá ki szóval vagy levélben laprét v. formatum iránti szándékát, és igy alig egy tizenhatod része három ezer 's egy pár száz Előfizetőinknek. E' miatt igen természetes, hogy míg Lapgyámolink $\frac{3}{4}$ dének vagy legalább $\frac{2}{3}$ dának e' kitüzött czéliránti kivánatáról világosan nem értesittetünk, tudnunk lehetetlen a' valódi 's általányos többség ohajtását 's igy önkény nélkül elhatároznunk, a' Jelenkor alakja minőségét: másod rétü (folio) legyen e t. i. m. Széchenyi Ist. gr. ur javaslataként, vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? Hogy tehát az ügyet ne koczkáztassuk 's a' dolog valóságát lényegét a' formának vakmerőleg fel ne áldozzuk, ismételve megujitjuk most is többszöri kérelmünket e' nyilatkozásnak a' legközelebb előfizetéskor vagy bérmentes sorokban megtétele végett, hogy az vezérszabályunkul szolgálhasson.

Az előfizetés megtörténtével mind a' boritékot kellő időrekinyomtathatjuk, mind más mellőzhetlenekről czélszerüleg intézkedhetünk. Ezen szándék, jelentési 's előfizetési uttal a' már meglevő nyomtatott vagy olvashatólag és hibátlanul leirt addresszek beküldetését szorgalmazzuk egyszersmind, mire t. i. a' kereszt- 's vezetéknév, czimzet 's lakhelyen kivül az utólsó v. szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden eredhető tévedés gátlásul. — Azon tisztelt Hazafiaknak, kik hirlapjainkat bizonyos időig egy helyre, azután másikra ohajtják járatni, minden zavar 's rövidség-mellőzés miatt a' szerkesztő hivatalnál szükség előfizetniök, hogy változó kivánatjokhoz képest itt helyben igazittathassék el a' megküldés, mivel 4 évi tapasztalatinknál fogva másként illyes változtatások postai előfizetés utján, a' szerkesztő hivatal legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készsége mellett is többnyire tömérdek bajjal párosak, mert a' postán tett előfizetési addresszek egyszerre egész félesztendőre kinyomatván nem a' szerkesztőség kezei közt, hanem a' postákon tartatnak mindenkor. Pest nov. 2kán 1835.

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
Intézete.

Jelentés
A Szent Biblia iránt.

Az első füzet elkészülvén a' Pesti Leopold-vásárra, felszólitatnak ezennel a' tiszt. Előfizető. Urak, ne sajnálják azt elvitetni, és egyszersmind a' 2dik füzetre az előfizetést beküldeni. Mind a' négy füzetnek előfizetési ára: nyomtató papiroson 4for.; velinen 8 fr. ezüstpénz. E' sz. könyvnek formátuma éppen ollyan, mint a' Hildburghausen és New-Yorkban 1831ben megjelent pompás Bibliáé. Pest, october 28. 1835.

TRATTNER és KÁROLYI.

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Fesslházban épen most jelent meg:

(Áruk pengő pénzben).

Magyar és német

BESZÉLGETÉSEK

A' két nyelvet beszélni kezdők számára. A'straszburgi kedvelt beszélgetések' tizenötödik kiadása szerint alkalmazta

CSATÓ PÁL,

a' magyar nemzeti tudos társaság levelező tagja. 8adrét, Pesten 1834. 1 fr. 12 kr.

Franczia Grammatika

uj és könnyen megfogható tanításmód szerint franczia classikusokból választott tanúságos példák által megvilágosítva, különös tekintettel az öntanitásra Magyarok' és Németek' számára. — Irta Lemouton K. János a' pesti kir. tudományok' egyetemében a' franczia nyelv' és Literatura' rendes Professzora, és ő cs. k ir. magasságának István főherczegnek a' franczia nyelvben külön tanítója. — 8-adrét. Pesten, 1833. Keményen kötve 3 fr.

(**Französische Sprachlehre**, nach einem neuen, leicht faßlichen Lehrplane bearbeitet, durch lehrreiche Beispiele aus den französischen Classikern erleutert, mit vorzüglicher Rücksicht auf den Selbst-Unterricht für Deutsche und Ungarn.)

Grammatica anglica

e recentioribus optimisque fontibus deducta; addita cujusvis vocis recta pronunciatione ex consimili vocum hungaricarum sono condiscenda. In usum nobilis academicae juventutis hungarae, eorum precipue, qui nulla magistri accedente opera, hanc linguam condiscere percupiunt, ab Joanne Lemouton in regia scientiarum universitate pestiensi gallicae linguae et literaturae ordinario, anglicae et italicae linguarum autem extraordinario Professore concinnata. 8vo. Pestini, 1835. in compactura anglica 2 fr.

Praxis

Juridica Civilis;

et

Stylare Juristarum latino-hungaricum, cum Lexico Terminorum juridicorum latino — hungarico, juxta stylum hungaricum antiquiorem et recentiorem confectum.

második kiadás.

KASSICS IGNÁCZ,

magyar királyi udvari agens úrtól, nagy 8. 2 kötet, angol kötésben, 5 for. 30 kr. pengő p.

Heckenast Gusztáv,

pesti könyvkereskedőnél,

Januárius 1sőjétől előfizetési uton megjelen:

a' magyar Conversations-Lexicon

Garasos kiadása.

Ezen czím alatt:

Közhasznu

ESMERETEK' TÁRA.

Magyarországra alkalmaztatva,

kiadta egy

magyar tudom. társaság.

Nagy 8-rétben 's mintegy 10ives (árkusos) füzetekben, egy-egy füzet előfizetési

ára csak 10 pengő garas.

Ezen kiadásbul hónaponként 2 füzetet adok ki, boritékosan; négy füzet teend egy kötetet, 's mindössze a' munka 12 kötetet. Hónaponként tehát az Előfizető Urak csak egy pengő forintot költendenek reá.

E' mellett pedig nem kivánok előrefizetést, 's a' 10 pengő garas mindig csak a' füzet átvételekor tétetik le.

Eddig 20 füzet jelent meg, folytatása rendesen történik.

Hallhatlan Munka

Ifj. Kilian György,

könyvkereskedésében

Leopold-vásárra okvetlen megjelenendő:

A' tüdővész gyógyitható

Ramadge orvos tanártól,

a' Londoni tüdőbetegek kórházának főorvosától Angolból fordítva és jegyzetekkel kisérve Dr. Hohnbaum fő orvosi Tanácsnok által.

Magyarosítá

NÉMETHY JÓZSEF.

4 kőre metszett és kifestett lappal.

Tapasztaltam, hogy e' nyavalyának gyógyithatósága **lehetséges**, melly mind ez ideig orvosolhatatlannak tartatott, még pedig a' gyógyszernem áll valami gyógyszertári **Arcanumból**, hanem egyszerü műszerlegi minden esetben alkalmazhatófolyamatból (Processus). Az a'mi mind ez ideig sötétségben volt; már most reményiem, fölvilágosodott és azon örvendetes meggyőződés vigasztal, hogy ezen kis iromány által minden eddigi, csupán csak véleményeken nyugvó sorvadási gyógymódok, mellyek gyakran a'nyavalyát inkább nevelik, hogy sem gyógyitanák, a' régiségnek több hasonló hibás gyógymódjaival együtt, — mellyekre csak sajnálkozva és pirulással emlékezhetünk vissza, érdemlett feledékenységökbe fognak sülyedni.

Weidinger Aloíz

Pécsi könyvkötő és árosnál,

és Pesten minden könyvárosnál, pesti Leopold-vásárkor találhatni:

ÉSZREVÉTELEK

CSORBA ANDRÁS URNAK

EZEN CZÍM ALATT KIADOTT MUNKÁJÁRA.

„VEZÉR

A', TERMÉSZETESEN MIVELT MEZEI GAZDÁLKODÁSRA"

irta

HÖLCZEL JÓZSEF,

ispán.

[3] **Rajzolatok**

A' társas élet és divatvilágból.

Kik e' czim alatti lapjainkat, egész tehetségünkkel a' nemzeti haladás ügyére szentelendőket jövő 1836dik esztendőre járatni ohajtják, félévi díját 5. p. f., vagy az egész évit 10 pengő frttal a' pesti közelgő novemberi vásárra legbitosabban küldhetendik a' szerkesztőséghöz Dorottya-utczában 11-dik sz. a. Czigler-házban, a' Wurm-udvar tőszomszédságában.

A' Rajzolatok jövő 1836-dikban is az egyetem' uj öntetü betűivel, a' legfinomabb angol velinen hetenkint, a' legczinosabb hazai 's külföldi divatképekkel, kétszer fognak megjelenni. Lapjainkkal járó nemzeti képtárunk jövendőre ki, rekesztőleg aczél és rézmetszetü lészen - tartalmát pedig annyira ügyekszendünk közérdekü 's közhasznuvá tenni, hogy benne mindenki hasznos és tudományos lelki táplálékot, nemes szívéldeletet 's erkölcsi mulattatást találhasson.

Helyben a' Rajzolatok félévi dija 4. p. f. egész évi 8 pengő forint. [3]

szerkeszti 's kiadja

Munkácsy János.

---

(1) **Tomala Ferdinandnál** Pesten

épen most jelentek meg:

„MAGYAR NÓTÁK"

mellyeket fortepianora készitett és nm. gr. Sándor Mathild ő excjának, nm. Buzini gr. Keglevich Gábor ur koronaőr 's Nógrád vmgyei főispán 's at. ő excja hitestársának

ts. ns. Nógrád vmgye praetorialis háza fölavatása ünnepén, mély tisztelettel ajánl

Rózsavölgyi Márk.

(Áruk 30 kr. pengő.)

Továbbá:

Gróf Széchényi Istvánnak

mellképe

olaj festvényben életnagyságban igen hiven találva Einsle eredetije után. Pompás aranyozott rámában. Festője Grosz.

(Ára 50 pengő fr.)

Lannernek és Straussnak

legújabb hangászati darabjai; 's egyéb mindenféle mas müvészeti czikkelyek. (2)

Az uri utczában fekvő, de a' gránátos-utczára is kiszolgáló néha Csák József után elmaradott, most néhai Ovári és Sz. Miklósi B. Pongrácz Aloiz örököseit illető ház 614 szám alatt, az örökösek kértére sz. k. Pest város telekbirósága előtt f. é. Novemb. 7én nyilványos árverésre fog bocsáttatni. — A' ki mindazáltal alku szerint ohajtaná azt megvenni, értekezhetik Simon Florent hites ügyvéd urral, mint az örökösek meghatalmazottjával. — Lakása v. ezi-utcza Nagy-Kris.of. —

(1) **Uj egyházi Beszédek.**

Eggenberger József

Könyvárosnál Pesten

a' Barátok piaczán a' királyi Egyetem könyvtárának általellenében, megjelent és azonkivül

Csáthy G. debreczeni, | *Tilsch és Fia, kolosvári,*

és minden hiteles, könyvárosnál, a' két magyar hazában megszerezhetni.

Különös halotti Predikátziók különféle alkalmaztatási formulákkal, halotti textusokkal 's matériákkal és imádságokkal, készitette Pap István vámosi Ref. Prédikátor az ára csinosan füzve 1 fl 30 kr. p. pénzben. Ezen czimü munka sajtó alul kikerülvén a' fentebb jegyzett kiadó, mint egyszersmind a' munka tulajdonosa annál nagyobb bizodalommal ajánlja az olvasó közönségnek 's különösen a' tisztelendő lelki Atyáknak, mennél inkább meg van mind maga mind mások tapasztalása után győzetve arról, hogy a' Szerzőnek munkái mindenektől, a' kik csak az igaznak 's jónak Baráti, minden vallás különbség nélkül, a' kathedrában Prédikatziokul szintugy mint a' kathedrán kivül, olvasókönyvül hasznaltathatnak. — A' szerzőtől már kiadott 's a' kiadásra czélba vett Egyházi Beszédeknek becsét neveli az is, hogy ezekben (a' mire az eddig kiadva levő egyházi Beszédeknek Szerzői nem eléggé forditották figyelmetességöket) minden a' Prédikátor hivatalban, előfordúlható eset, 's ezek is egyenlő mennyiségben 's renddel fölvétetnek, ugy hogy a' ki ezeket időről időre megszerzi, az egy egész prédikatori könyvtárral fog birni. (2)

---

[1] HIRDETÉS. A' nm. magyar királyi udvari Kincstár részéről köz hirré tétetik: hogy a' most elenyészett $183\frac{4}{5}$ iskolai esztendőnek végével ugyan azon Kincstári bémutatás alá tartozó, 's 160 v. fr. álló két rendbeli iskolai dijak vagy is stipendiumok megüresülvén, ezeknek elnyerése végett az illető esedezőknek útmutatásul következő föltételek tüzetnek ki:

a.) ezen dijak, csak a' valóságos magyar kincstári szolgálatban volt vagy jelenleg levő sóházi, harminczadi, gazdasági, banyaszi vagy postatisztek fiai, vagy árvái részére nyerhetők.

b.) ezen dijakban csak olly ifjak részesülhetnek, kik a' nemzeti iskolakat már elvégezték, 's a mult $183\frac{4}{5}$ iskolai évben jó erkölcsi viseletük mellett, a tudomanyokban jeles (eminens) előmenetelt tettek.

c) elkerülhetlenül szükséges hogy az, esedezők ebeli folyamodásaikat legfeljebb folyó esztendő utólsó napjaig a' budai kiralyi magyar Kincstár jegyzőkönyv-iktatói hivatalának beadják, 's az illető ifiak jeles előmenetelérül eredeti iskolai bizonyitványokat mutassanak elő.

d.) végtére az is kivántatik: hogy a' könyörgő levelekben az illető apák szolgálatidejet, és magzataik számat hitelesen bebizonyitsak

e.) ezekből magától következik: hogy ezen segedelempénz részesüléséhez ollyanok, kik nem

Figyelmeztető kérelem
a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

A' közelgő pesti novemberi vásárra minden, de főleg messze táji, teljes czimzetü Pártfogóinkat a' két hazai olvasó Egyetemből méltó tisztelettel és szives bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak, hogy a' kik szerkesztő hivatalunknál, mint minden történhető hijányt leggyorsabban és legbiztosabban pótolható kutfőnél, kivánják a' feltünendő 1836 évnek akár felére akár egész folyamára letenni az előfizetésdíjt e' testvér lapokra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Az előfizetés minden esetre szintannyi marad 1836ra is, mennyi eddig vala, postán t. i. félévre 4,egész évre 8 pengő fr.; minél a' mi hosszas nagyrétü, velin-alaku 's takaros és takarékos nyomtatásu papirosunkon (mellyből félév alatt, minden függelék - ajándék 's toldalékon kivül többet adunk száz ivnél) boriték 's postai szerteküldözés 's annyi közlemény és csin mellett, olcsóbbat alig létesithetni. Illy csekély előfizetési árral oda czéloz főleg ohajtásunk, hogy az idő 's tökéletesbülés lelkével józanul előhaladni kivánó de kisded vagyonu polgártársink is kisded áldozattal lapjainkat könnyen megszerezhetvén, azok olvasásában mennél többen részesülhessenek, 's intézetünket gyámolítva önmüvelődésök 's ismereteik körét is gyarapithassák.

Mi lapjaink jövendő alakját (formatumát) illeti, ezt tisztes pártfogóKözönségünk, kire bizatott e' biróság, még nem határozta el; mert mindeddig m. Széchenyi István gróf urnak e' tárgy iránti fölszólitása következésében, ha különösen minden egyes megyét, várost, casinót, olvasótársaságot, oktató 's nevelő intézetet, helységet vagy bármi nevü 's tulajdonu hatóságot, testületet 's egyesületet mint valódi egyes előfizetőtegyes előfizetőnek tekintünk és számítunk, kétszáznál több nem nyilatkoztatá ki szóval vagy levélben laprét v. formatum iránti szándékát, és igy alig egy tizenhatod része három ezer 's egy pár száz Előfizetőinknek. E' miatt igen természetes, hogy míg Lapgyámolink $\frac{3}{4}$ dének vagy legalább $\frac{2}{3}$dának e' kitüzött czéliránti kivánatáról világosan nem értesittetünk, tudnunk lehetetlen a' valódi's általányos többség ohajtását 's igy önkény nélkül elhatároznunk, a' Jelenkor alakja minőségét: másod rétü (folio) legyen e t. i. m. Széchenyi Ist. gr. ur javaslataként, vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? Hogy tehát az ügyet ne koczkáztassuk 's a' dolog valóságát lényegét a' formának vakmeröleg fel ne áldozzuk, ismételve megujitjuk most is többszöri kérelmünket e' nyilatkozásnak a'legközelebb előfizetéskor vagy bérmentes sorokban megtétele végett, hogy az vezérszabályunkul szolgálhasson.

Az előfizetés megtörténtével mind a' boritékot kellő időrekinyomtathatjuk, mind más mel-'etlenekről czélszerüleg intézkedhetünk. Ezen szándék, jelentési 's előfizetési uttal a' már meglevo ,omtatott vagy olvashatólag és hibátlanul leirt addresszsnek beküldetését szorgalmazzuk egyszersmind, mire t. i. a' kereszt- 's vezetéknév, czimzet 's lakhelyen kivül az utólsó v. szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden eredhető tévedés gátlásul. — Azon tisztelt Hazafiaknak, kik hirlapjainkat bizonyos időig egy helyre, azután másikra ohajtják járatni, minden zavar 's rövidség-mellőzés miatt a' szerkesztő hivatalnál szükség előfizetniök, hogy változó kivánatjokhoz képest itt helyben igazittathassék el a' megküldés, mivel 4 évi tapasztalatinknál fogva másként illyes változtatások postai előfizetés utján, a' szerkesztő hivatal legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készsége mellett is többnyire tömérdek bajjal párosak, mert a' postán tett előfizetési addresszek egyszerre egész félesztendőre kinyomatván nem a' szerkesztőség kezei közt, hanem a' postákon tartatnak mindenkor. Pest nov. 2kán 1835.

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
Intézete.

MAGYAR JÁTEKSZÍN.

Minden hiteles könyvárosnál az országban találhatni:

Magyar játékszíni jutalmazott feleletek

a' m. tudós társaságnak e' kérdésére:

Miképen lehetne a' magyar játékszint Budapesten állandóan megállapitni.

Fáy András', Kállay' és Jakab' feleleteik.

Összesen 112 lap. Budán, 1834. Postapap. kötve 48 kr. köz. 36 kr.

Jelentés

A Szent Biblia iránt.

Az első füzet elkészülvén a' Pesti Leopold-vásárra, felszólíttatnak ezennel a' tiszt. Előfizető Urak, ne sajnálják azt elvitetni, és egyszersmind a' 2dik füzetre az előfizetést béküldeni. Mind a' négy füzetnek előfizetési ára: nyomtató papiroson 4 for.; velinen 8 fr. ezüstpénz. E' sz. könyvnek formátuma éppen ollyan, mint a' Hildburghausen és New-Yorkban 1831ben megjelent pompás Bibliáé. Pest, october 28. 1835.

TRATTNER és KÁROLYI.

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Fesslházban épen most jelent meg 's megszerezhető:

BAJZA' VERSEI.

Velinen, lágy boritékban 1 ft. 15 kr. pengő; finom velinen kemény boritékban 1 ft. 48 kr. pen.

Az

egész világ

300 legszebb és legjelesb nézetei.

Leírással.

MEYER

UNIVERSUMA.

Első év folyamat, 1—12 füzet, 48 aczélmetszéssel, angol kötésben, 5 pengő forint.

Ezen 12 füzet' tartalma:

Szent Márk piacza Velenczében. — A' nagy csatorna (Canale grande) Velenczében. Ems' fürdő. — Róma nézete. — Szent Angelo Kastélya és Hidja, a' Vatikán, és Péteregyház Rómában. — Mária fördő. — Andernach. — Stores a' Windermere — To mellett. — Fountain — Apatság Yorkshireben. — Coblenz es Ehrenbreitstein. — Oxford. — A' szent háromság híd Florenczben. — Brightoni pavillon Angliában. — Bingen Cootub. — Minar, Delhi Omladékai. — Rajnazuhatag Schaffhausennél. Táj Philadelphianal. — Mahal Agrában. — A' sybilla templom Tivoliban. — Florencz. — Eaton Hall Cheshíreban. — Athéne — A' Brightoni nagy terrasse Angliában. — Clitumnus völgye Spoletonál Olaszhonban. — Washington, a' Capitolium. — Nev-Haven Connectikut. — Bamborough. — Castle. — Amsterdam. — Amsterdam, a' czingel. — Constantinapolis — Klumm Tirolban. — Como. — Edinburg. — A' Dogana és Santa Maria Della salute Velenczében. — A' megszálónak butzkóháza Éjszak Amerikában. — A' sziklahíd Virginiában. — Corfu. — Cintra, Lissabon mellett Portugaliában. — Albany, uj York tartományban. — Az Edinburgi vár. — Cadix. — Dieppe. — A' nagy hid Schuylkillon és Fair-Moant Water-Workson által. — Maltal. — La Valetta. — Mainz, Tempe. — Göröghonban. — Briegg a' Szimplonutnál, Schweizban.

Eggenberger József

Könyvárosnál Pesten,

a' Barátok-piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának által ellenében, sok más uj könyveken kivül következendők is jelentek meg:

(Árok pengőpénzben.)

A' magyar tudós Társaság Évkönyvei 2dik kötet nagy 4rét, csinosan kötve . . . 5 fr. —

finom kiadás, zöld vászon kötésű szinezett képű . . . . . 7 fr. —

Fejér G. Az Ember kiformáltatása eszmérő erejére nézve vagy is a' közhasznu Metaphysika 8rét. Budán 1835. csinosan kötve . . 1 fr. 30 xr.

Pap István közönséges halotti Predikátziók 8rét. Veszprémben 1833. . . . . 1 fr. —

Halotti Beszédek 1832 — 1836. 8rét Kolosvárt kötve . . . . . 1 fr. 36 xr.

Jósika M. Vázolatok. 8rét. Kolosvárt 1835. csinosan fűzve. . . . . 1 fr. 15 xr.

Nagy K. Arithmetika számirás különös jegyekkel nagy 8rét. Bécs 1835 csinosan fűzve . 1 fr. 40 kr.

Le Roy. Dr. a' Gyógyszernek csudatevő ereje gyógyász segéd nélkül, vagy tettlegesen bébizonyitott kiűritő gyógymód; a' tizennegyedik kiadás után a' szenvedő emberiség hasznára francziabol magyar nyelvre tette H. F. 8rét. Kozsvártt 1836 fűzve . . . . . 1 fr. 12 xr.

Schnader és Schmalz gondos és tapasztalt Juhorvos vagy is leirása a' juhok nyavaláinak és azok gyógyitásmódjának, tekintettel a' Merino — és nemesitett juhokra. 8rét. Kassán 1835. . . . . — 36 xr.

Kiirtó szerei az ártalmas férgeknek minden méreg nelkül, vagy is megértheto tanitás, mint kelljen, az egereket patkányokat, legyeket, vakondakokat, hernyókat, svábbogarakat, molyt 's a' t 's a' t. ollyan szerek által kiveszteni mellyek az ember' életének és egészségének nem ártanak. 3ik megjobbitott 's megbővitett kiadás. 8rét. Pest fűzve . . . . . — 24 xr.

Ügyvédek 's perlekedő felek kézikönyve (Manuale Procuratorum) 8rét. Pest 1835 1 fr. —

Vörösmarty Mihál munkái. 3. kötet csinos boritéku kemény kötésű gyönyörü aczélmetszetekkel, minden kötetnek az ára: csak 2 fr. —

Buday E. Magyarország históriája a' Mohátsi veszedelmig 374. 1527. 3. kötet Pest 1833. 2 fr. —

Ezeregy Éj szaka arab regék. 18 füzet 8rét. Pest minden kötetnek az ára csinosan fűzve. — 30 xr.

Museus travesztált Regei. Honositá Staut József, 5 kötet 8. Pest 1835 minden kötet fűzve — 30 xr.

Klaber a' könyü és gyors számvető vagy útmutatás a' számvetésnek négy elsőbb nemeire és a' fóbeli és más gyakorlási könyü számvetésre 8rét Pest 1835. . . . . — 24 xr.

A' legujabb nemü 's legjobbféle

porczellánnal béllett vasedényeket

folyvást kaphatni a' lerakó-helyen Erny György vaskereskedésében Pesten a' kigyó-utczában.

Nagy József

a' Zöldfánál Pesten,

a' váczi- 's kigyóutczá szegletén. a' városházzal által ellenben. Ajánlja, ujonan nagy választásban érkezett, minden nemü

finom, 's egész finom szövetjeit: ugyan téli Kaputokra duplán szövött, Csinvatos (Croisé) posztóit: téli Nadrágokra, Dupla Kazimir, Struck, Bristol, Trico, 's más legujabb szövetjeit. Livrée posztók is, legjobb qualitásból mindenféle szin, és áron nála kaphatók.

Áruinak megszabott jutalmas ára bizonyosakká teendi tisztelt Vevőit, hogy kivánságuknak, egészen meg fog felelni. [3]

Fogorvosi Jelentés.

A' mechanika tökélyesbedése, a' mesterséges fogakra nézve, mellyeket aranytollakkal kell berakni, azon jutányosságot okozá, hogy alulirt egyes fogat 3 pengő frtért, továbbá egy egész felső vagy alsó sorfogat aranyba és platinába foglalva 80 peng. frtért, vizi ó csontbul 60 frtért 's elefánt csontbul 50 frtért, kész olly jó foganattal berakni, hogy annál, ki a' sikerrel megnem elégülne, a' fáradsági jutalomrul lemond; — oda levén minden személyes ohajtása irányozva, hogy az eddig nyert bizodalmat, saját rendszerében szorgos törekvése mellett, ezentulra is föntarthassa. Gyönge koruaknál ajánlkozik egyszersmind a' ferdén kiálló fogaknak egyenes irányba hozására.

Löfler J.
. a' fogorvoslás mestere,
lakik Pesten miatyánkutczában 262 szám alatt.

Eisenschmid Mihál

késmüves Pesten uriutcza Horváth-házban

készit mindenféle borotvákat és tollkéseket, valamint mindennemü ollót, és más késeket, mellyekért jot áll; — minden kijobbitandók is fölvállaltatnak ugy szinte metszőeszközök, nem különben borotvák a' legélesebb vágátuakká idomittatnak.

---

[2] Árverés. A' magyar fóhadi kormánynak Budarol f. 1835 oct 8k. 8065 sz. rendelése következésében az 1835. novemb. 1sőjétől jövő 1836. oct. utóljaig elesendő lovakrul 's levágott vagy elhullott marhákról kikerülendő bőrmennyiségre ujabb árverés határoztatván ez f. 1835 nov. 23ikán reggeli 9 órakor Mezőhegyesen fog tartatni, mellyre minden résztvenni kivánó ezennel hivatalos. — Árverés előtt bánatpénzül 20frtot, árverés után pedig az egyik vagy másik nemü bőrök átvételére vállalkozó 30 pengő frtot lesz köteles azonnal lefizetni. A' szerződés többi pontjai árverés előtt közöltetnek. Költ Mezőhegyesen a' m. cs. kir. katonai ménes-intézet részrül octob. 24. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.

Aláirás-megnyitás.

[3] Alulirt nagykereskedő-ház tisztelettel jelenti: hogy hozzá Rothschild M. A. és Fijai uu. részéről érkezett fölhatalmazás következésében, nála az itteni Részvevők számára aláirás nyittatik részvényekre a' f. eszt. october 13ikán kiadott 234 sz. Wiener Zeitungban körülményesen hirdetett sma közhasznu vállalkozáshoz, melly a' Duna-Majnai csatorna létrehozását czélozza. — Alulirt n. kereskedőház e' targy felől készséggel közlend a' tudakozónak bővebb fölvilágitást; 's a' Programm nála különben is mindenkor megtekinthető. Pest oct. 28. 1835

Malvieux K. J.
Dorottya-utcza Cziglerház 11 sz. (3)

---

(2) HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara részéről jelentetik: hogy egy néhany száz darabból álló válogatott könyvek, mellyek néhai Nitray Gábor halálával a' királyi Fiscusnak jutottak, a' Budai kir. kam. épületben a' szokott reggeli orákon, jövő novemb. hónap 9kén a' legtöbbet igérőknek kész pénzért el fognak adatni.

A' könyvek lajstromába mindenkor a' kam. Számvevői Hivatalnál betekinthetni. Budán octob. 29-kén 1835. (3)

---

[2] ÁRENDA-HIRDETÉS. T. ns. Nógrád vármegyében kebelezett, és a' bánya-városokból Pestre vezető csinált országúton, Vacztól 3 mértföldnyi távolságra fekvő B. Berényke nevezetű helységnek $\frac{2}{3}$ része, mellyben nevezetes, jól mivelt, 's három vetőre felosztott majorságbeli szántóföldek, rétek, szőllők, 9 $\frac{1}{2}$ úrbéri egész helyes jobbágy, 's 29 há-

zas zsellér: úri lakhely, nem különben a' tiszt és cselédek számára készült, és más egyéb alkalmatos gazdaságbeli épületek, pálinkaház, lóherés, gyümölcsös, és veteményes kertek találtatnak; — úgy nem különben az érintett helység szomszédságában fekvő Szomolya nevű pusztának hason-fele, az abban találtató szintén nagyobb mennyiségű majorságbéli szantóföldekkel, rétekkel, juhakollal, 's az ott szükséges cselédek számára készült épületekkel, gyümölcsös és lóherés kertekkel, elkülönözött bő legelővel, erdővel, és ezen pusztában lévő 3 vizi malom úri jövedelmeinek hason felével; — valamint szintén az elől érintett helység határában is találtató 1 vizi malom, 's az ország útjan levő nagy vendégfogadó jövedelmeinek a' birtokhoz mérséklett részével, és más egyébb földesúri jövedelmekkel, es az ezen egesz gazdasághoz tartozó gazdasági készségekkel, jelesen: 16 jarmos ökörrel, 4 hámos lóval, vasalt szekerekkel, és más egyébb gazdasági szerekkel, 489 darab juhval, 's ezeken kivűl meg több számú szemes gabonával együtt, az őszi vetés alá tartozó földeket is bevetve értvén, folyó eszt. november 23án az érin ett helységben tartandó közönséges árverés útján a' többet igérőnek, a' legközelebb következő 1836 esztendő 1ső napjától számitandó hat egymást nyomba követő esztendőre elegendő biztositás mellett egyetemben áréndába lesznek kiadandók. Az arenda egyébb föltételeit szomszéd curialis Berki pusztaban ts. Diószeghy Taddé tablabiró urnál, és h lyben a' gazdalkodó tisztnél bővebben meg lehet é teni. — Következő napon pedig ugyan ott némelly hazi serek, és egyébb ingóságok hasonló árverés utján fognak eladatni. [2]

---

[3] **Posztó-áruk.**

Alulirt tisztelettel jelenti, hogy posztó-keresdését ismét egészen ujon rendezvén, tetszés szerinti válogatásig szolgálhat b ne a' leg ivatosb szinü posztókkal és croiseékkal, dupla-kazimirrel, valamint struck 's mindenfele más legujabb nadrág-szövetekkel, 's a szonyi öltötetegeknek való drap-mouselinekkel. Áruinak finomsaga 's szabott jutalmas árai m llett bizonyossá teheti tisztelt Vásárlóit, hogy kivánságaikban nyszésökig kielégitve lesznek.

Formaruhákra, mind a' magas generali mind pedig a' többi cs. kir. katonai tisztikar számára, szinte a' legjobb gyárokbul b o atott szövetekkel olyvást bőven ellátva van raktára, 's jutalmas árok mellett ezen áruit is tisztelettel ajánlja.

Livrée-posztók a' legjobb fajbol 's beavatva bőségesen készen kaphatók

Guggenberger Leopold.

„V. Ferdinand magyar királynál" Pesten a' váczi-uczában Pargfrieder-házban. [3]

---

(3) A' mélt. Szegzárdi uradalom részéről köz hirül tétetik, hogy a' f. e. november 23ikan délelőtti órákban Szegxárdon a' tis ti kanczellariában tartandó árverés utján: —

1ör A' Palánki puszta, melly Szegzárd és Tolna mezővárosok közt fekszik, 752⅛ hold kiterjedésü, és a' szükséges gazdasági épületekkel ellátva an. az 1830ik eszt. april hónap 24ik napjától fogva 6 esztendőre — 145 ff. 30 kr. pengő banatpénznek előre letétele mellett haszonbérbe fog adatni.

2or Az egész Szegzárdi uradalomba nesendő méhdézma a' három következendő 1836,1837, és 1838 esztendőkre — 12 pengő forint bánatpénz mellett a' legtöbbet igerőnek haszonbérbe fog adatni. Mellyre nézve a' bérleni szándékozók a' fen irt napra és helyre, a' ki tett bánatpénzei ellátva illendően meghivatnak. Költ Szegzárdon octob. 15. 1835.

Hanaur Kereszt. János.
Tiszttartó.

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy f. e. november 25kén szokott reggeli órák, ban az ó budai kir. kam. praefectusi hivatal épületében tartandó nyilvános árverés útján a' budai Császármalom, minden hozzá tartozó épülettel, vászonfejéritővel és úgynevezett Lukácsfurdóvel együt 1836ik esztendei januarius 1jétől kezdve szamitan dó egymás utáni három esztendőre a' legtöbbe igérőnek bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánnatpénzzel cautióval és megkivántatni szokott egyébnemüekkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak A' bérlet föltételeit fenjegyzett helyen a' nyilványos árverés előtt ismegtudhatni. Az árverés utan semminemű ajanlat sem fogadtatik el. Budán oct. 23kán 1835. [3]

---

(2) **Boltváltoztatás.**

Staibl József

polg. sarkantyus mester.

Mihálynap óta a' báró Brudern házban volt boltját elhagyvan most már a' Trattner-Károlyi házban van Oláh Elek szijgyártó mellett az uri-utczában. — Ajánlkozik pontos szolgalatra készitményeivel, u. m. mindenfele finom és közönséges lózablával, kengyelekkel, sarkantyukkal, lóvakarókkalfekete fénymázu szerszámkulcsokkal, és hámfavasakkal 'sa't. (2)

---

[3] T. ns. Békes vmegyében Szarvas mvárosában mélt gróf Eszterházyné ő nsga illető birtokának alább megnevezendő részei, f. 1835. novemb. 1sőjétől kezdve 6 egymásutan következő esztendőre arverés utján haszonbérbe fognak kiadatni akár mindegyütt akár kisebb részekben is a' haszonbérlők kivánságához képest, — nevezetesen: Szarvason 51⅛ urbéri sessio, 172 házas zsellér az illető adózásokkal, 145 hold allodialis föld, egy kétkerekü száraz malom, 3 urodalmi lakház: — Csabán 75⅝ urbéri telek, 90¾ házas zsellér az illető adózásokkal, 365 hold majorsági föld; — Kondorosun az aradi uton tul levő majorsági földbül egy darabban 2600 hold. Az árverés Szarvason leend a' tiszttartói háznál f. e. novemb. 24kén. A' föltételeket megtudhatni Pesten tek. id. Kubinyi Miklós urnál és Szarvason Leeb József urodalmi tiszttartónál. [4]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	5kén	6 láb.	9	hüv.	0	von.
„	6kán	6 „	9	„	3	„
„	7kén	6 „	6	„	6	„

valóságos kincstári tisztek magzati, kik még csak a nemzeti iskolába járnak, kik a tudámányokban jeles elömenetelt nem tettek, kiknek esedezésük a kitüzött határideig, 's a kivánt iskolai bizonyitványok eredeti formában bé nem nyujtatnak, számot egy általjában nem tarthatnak. (3)

T. Pest vgyében keblezett, Mende és Tápiósüly helységek közt fekvő Oszlár pusztán bold. Vég Mátyás örököseit illető különféle házi butor, barom 's gazdasági szerek, széna, és szalmában levő őszi 's tavaszi élet, folyó novemb. 6kán árverés utján a' hely szinén fognak eladatni, hová is minden venni kivánó ezennel a' főbiró ur 's örökösek által hivatalos.

---

(1) HIRDETÉS. A' nm. m. k. u. Kamara részéről jelentetik: hogy egy néhány száz darabból álló válogatott könyvek, mellyek néhai Nitray Gábor halálával a' királyi Fiscusnak jutottak, a' Budai kir. kam. épületben a' szokott reggeli orákon, jövő novemb. hónap 9kén a' legtöbbet igérőknek kész pénzért el fognak adatni.

A' könyvek lajstromába mindenkor a' kam. Számvevői Hivatalnál betekinthetni. Budán octob. 29kén 1835. (3)

---

[1] ÁRENDA-HIRDETÉS. T. ns. Nógrád vármegyében kebelezett, és a' bánya-városokból Pestre vezető csinált országúton, Vácztól 3 mértföldnyi távolságra fekvő B. Berényke nevezetű helységnek $\frac{5}{8}$ része, mellyben nevezetes, jól mivelt, 's három vetőre felosztott majorságbeli szántóföldek, rétek, szőllők, 9 $\frac{1}{8}$ úrbéri egész helyes jobbágy, 's 29 házas zsellér; úri lakhely, nem különben a' tiszt és cselédek számára készült, és más egyéb alkalmatos gazdaságbeli épületek, pálinkaház, lóherés, gyümölcsös, és veteményes kertek találtatnak; — úgy nem különben az érintett helység szomszédságában fekvő Szomolya nevű pusztának hason-fele, az abban találtató szintén nagyobb mennyiségű majorságbéli szantóföldekkel, rétekkel, juhakollal, 's az ott szükséges cselédek számára készült épületekkel, gyümölcsös és lóherés kertekkel, elkülönözött bő legelővel, erdővel, és ezen pusztában lévő 3 vizi malom úri jövedelmeinek hason felével; — valamint szintén az elől érintett helység határában is találtató 1 vizi malom, 's az ország útján levő nagy vendégfogadó jövedelmeinek a' birtokhoz mérséklett részével, és más egyébb földesúri jövedelmekkel, és az ezen egész gazdasághoz tartozó gazdasági készségekkel, jelesen: 16 jarmos ökörrel, 4 hámos lóval, vasalt szekerekkel, és más egyébb gazdasági szerekkel, 489 darab juhval, 's ezeken kivül meg több számú szemes gabonával együtt, az őszi vetés alá tartozó földeket is bevetve értvén, folyó eszt. november 23án az érintett helységben tartandó közönséges árverés útján a' többet igérőnek, a' legközelebb következő 1836 esztendő 1só napjától számitandó hat egymást nyomba követő esztendőre elegendő biztositás mellett egyetemben áréndába lesznek kiadandók. Az árenda egyébb föltrteleit szomszéd curialis Berki pusztában ts. Diószeghy Taddé táblabiró urnál, és helyben a' gazdalkodó tisztnél bővebben meg lehet érteni. — Következő napon pedig ugyan ott némelly házi serek, és egyébb ingóságok hasonló árverés utján fognak eladatni. [2]

---

(1) Boltváltoztatás.

Staibl József

polg. sarkantyus mester.

Mihálynap óta a' báró Brudern házban volt boltját elhagyván, most már a' Trattner-Károlyi-házban van Oláh Elek szijgyártó mellett az uri-utczában. — Ajánlkozik pontos szolgálatra készitményeivel, u. m. mindenféle finom és közönséges lózablával, kengyelekkel, sarkantyukkal, lóvakarókkalfekete fénymázu szerszámkulcsokkal, és hámfavasakkal 'sa't. (2)

Optikai szerek.

A' tisztes Közönség bizodalma, mellyel irántam esztendők óta viseltetni méltóztatik, fölbátoritott itt egy kereskedést nyitni meg optikai, mathematikai és geometriai szerekkel, mellyeket bő választhatásban a' legjutalmasb áron, uj boltomban a' Dogalyi-házban váczi utczában, ajánlani ezennel szerencsém van. — Ezen rakhelyemen ámbár mindenféle physikai műszerek a' bel- és külföld legjobb gyáraibul, találkoznak, érintendőknek tartom még is az annyira keresett müncheni üvegeket, Voigtländer- és Kraftféle műszereket, és saját találmanyom után egy egész sor hév- és sulymérőket tetszés szerinti nagyságban szereddel (kénesővel) vagy borszeszel.

Minthogy pedig én, valamint eddig is mathematikai műszereknél nem csupán azok pontosságára, hanem ezen kivül külső csinosságukra is forditom figyelmemet, nem kétlem hogy ennélfogva mind technikai használatra, mindtartósság, pontosság, forma és árra nézve is teljes tetszésére szolgálhatok a' tisztes közönség minden osztalyinak. Minthogy továbbá a' tőlem vett szerek használhatásárol kezeskedem 's azokon később is akármiféle igazitást magam jól és jutalmasan véghezvihetek, ugy tartom mindent kimeritek mi által a' tisztes közönség további bizodalmat megérdemeljem. Pest november 1835.

Calderoni István

Opticus „a' Csillagásznál."

T. Fejérváry Miklós urnak tek. Pest vmegyében Törtelen levő részjószága, 1836iki ujesztendő napjától kezdve arendába adandó. A' föltételeket megtudhatni Pesten tabularis ügyvéd Várady István urnál.

---

[1] Árverés. A' magyar fóhadi kormánynak Budról f. 1835 oct. 8k. 8065 sz. rendelése következésébe az 1835. novemb. 1sőjétől jövő 1836. oct. utóljaig elesendő lovakrul 's levágott vagy elhullott marhakr kikerülendő bőrmennyiségre ujabb árverés határoztatván ez f. 1835 nov. 23ikán reggeli 9 órakor Mezőhegyesen fog tartatni, mellyre minden résztvenni kivánó ezennel hivatalos. — Árverés előtt banatpénzül 20frtot, árverés után pedig az egyik vagy masik nemü bőrök átvételére vállalkozó 30 pengő frtot lesz köteles azonnal lefizetni. A' szerződés többi pontjai árverés

előtt közöltetnek. Költ Mezőhegyesen a' m. cs. kir. katonai ménes-intézet részrül octob. 24. 1835. [3]

Boxberg s. k.
alezredes.

Aláirás-megnyitás.

[2] Alulirt nagykereskedő-ház tisztelettel jelenti: hogy hozzá Rothschild M. A. és Fijai uu. részéről érkezett fölhatalmazas következésében, nála az ittenі Részvevők számára aláirás nyittatik részvényekre a' f. eszt. october 13ikán kiadott 234 sz. Wiener Zeitungban körülményesen hirdetett ama közhasznu vállalkozáshoz, melly a' Duna-Majnai csatorna létrehozását czélozza. — Alulirt n. kereskedőház e' tárgy felől készséggel közlend a' tudakozónak bővebb fölvilágitást; 's a' Programm nála különben is mindenkor megtekinthető. Pest oct. 28. 1835

Malvieux K. J.
Dorottya-utcza Cziglerház 11 sz. (3)

Köszönet.

[2] Alulirt ezennel nyilványossá teszem, hogy karom, mellyet hajómnak Battinánál f. eszt. junius 30ikán történt elsülyedtével szenvedtem 's értékében 7626 fr. és 8 krra ment pengőben, minthogy ezen hajóm a' triesti cs. kir. priv. Assicurazione Generali Austro Italiche társaságnál ennek Szegeden Schwartenfeld 's Társ.nál levő fő ügyviselősége által biztositva volt, tökéletesen és teljes elégülésemre megtéritttetett: — mellyért is mind az emlitett biztositó társaságnak mind pedig Szegeden levő ügyviselőségének ezennel szives köszönetemet nyilatkoztatom. Pancsova oct. 8. 1835.

Hovanizky Antal. (2)

---

[2] **Posztó-áruk.**

Alulirt tisztelettel jelenti, hogy posztó-keresdését ismét egészen ujon rendezvén, tetszés szerinti válogatásig szolgálhat benne a' legdivatosb szinü posztókkal és croisékkal, dupla-kazimirrel, valamint struck 's mindenféle más legujabb nadrág-szövetekkel, 's asszonyi öltötetegeknek való drap-mouselinekkel. Áruinak finomsága 's szabott jutalmas árai mellett bizonyossá teheti tisztelt Vásárlóit, hogy kivánságaikban nyszésökig kielégitve lesznek.

Formaruhákra, mind a' magas generali mind pedig a' többi cs. kir. katonai tisztikar számára, szinte a' legjobb gyárokbul hozatott szövetekkel olyvást bőven ellátva van raktára, 's jutalmas árok mellett ezen áruit is tisztelettel ajánlja.

Livrée-posztók a' legjobb fajbol 's beavatva bőségesen készen kaphatók

Guggenberger Leopold.

„V. Ferdinand magyar királynál" Pesten a' váczi-uczában Pargfrieder-házban. [3]

---

(2) A' mélt. Szegzárdi uradalom részéröl köz hirül tétetik, hogy a' f. e. november 23ikan délelőtti ó ákban Szegxárdon a' tiszti kanczellariában tartandó árverés utján: —

1ör A' Palánki puszta, melly Szegzárd és Tolna mezővárosok közt fekszik, 752⅛ hold kiterjedésü, és a' szükséges gazdasági épületekkel ellátva van. az 1830ik eszt. april hónap 24ik napjától fogva 6 esztendőre — 145 ff. 30 kr. pengő banatpénznek előre letétele mellett haszonbérbe fog adatni.

2or Az egész Szegzárdi uradalomba nesendő méhdézma a' három következendő 1836,1837, és 1838 esztendőkre — 12 pengő forint bánatpénz mellett a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni. Mellyre nézve a' bérleni szándékozók a' fen irt napra és helyre, a' ki tett bánatpénzei ellátva illendően meghivatnak. Költ Szegzárdon octob. 15. 1835.

Hanaur Kereszt. János.
Tiszttartó.

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. m. k. u. Kamarának rendelése következésében köz hirré tétetik, hogy f. e. november 25kén szokott reggeli órák, ban az ó budai kir. kam. praefectusi hivatal épületében tartandó nyilvános árverés útján a' budai Császármalom, minden hozzá tartozó épülettel, vászonfejéritővel és úgynevezett Lukácsfürdővel együt 1836ik esztendei januarius 1jétől kezdve számitandó egymás utáni három esztendőre a' legtöbbeigérőnek bérbe adatni fog. Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánnatpénzzel, cautióval és megkivántatni szokott egyébnemüekkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak. A' bérlet föltételeit fenjegyzett helyen a' nyilványos árverés előtt ismegtudhatni. Az árverés után semminemű ajánlat sem fogadtatik el. Budán oct. 23kán 1835. [3]

---

[2] T. ns. Békes vmegyében Szarvas mvárosában mélt. gróf Eszterházyné ő nsga illető birtokának alább megnevezendő részei, f. 1835. novemb. 1sőjétől kezdve 6 egymásután következő esztendőre árverés utján haszonbérbe fognak kiadatni akár mindegyütt akár kisebb részekben is a' haszonbérlők kivánságához képest, — nevezetesen: Szarvason 51⅛ urbéri sessio, 172 házas zsellér az illető adózásokkal, 145 hold allodialis föld, egy kétkerekü száraz malom, 3 urodalmi lakház; — Csabán 75⅝ urbéri telek, 90¾ házas zsellér az illető adózásokkal, 365 hold majorsági föld; — Kondoroson az aradi uton tul levő majorsági földbül egy darabban 2600 hold. Az árverés Szarvason leend a' tiszttartói háznál f. e. novemb. 24kén. A' föltételeket megtudhatni Pesten tek. id. Kubinyi Miklós urnál és Szarvason Leéb József urodalmi tiszttartónál. [4]

---

[5] **Valero J. A.**

gyárnok és nagykereskedő

Pesten

jelenti alázatosan, hogy a' jövő pesti Leopold-vásártól kezdve rakhelye az uj vásárpiaczon Almásy ő excja házában 257 sz. alatt leend, 's tisztelt Vásárlóinak becses bizodalmát ezentulra is kikéri. [6]

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Nov.	1jén	6	láb.	8	hüv.	6 von.
„	2kán	7	„	0	„	0 „
„	3kán	7	„	2	„	6 „
„	4kén	6	„	9	„	3 „

Figyelmeztető kérelem
a' Jelenkor és Társalkodó iránt.

A' közelgő pesti novemberi vásárra minden, de főleg messze táji, teljes czimzetü Pártfogóinkat a' két hazai olvasó Egyetemből méltó tisztelettel és szives bizodalommal vagyunk emlékeztetni bátrak, hogy a' kik szerkesztő hivatalunknál, mint minden történhető hijányt leggyorsabban és legbiztosabban pótolható kutfőnél, kivánják a' feltünendő 1836 évnek akár felére akár egész folyamára letenni az előfizetésdijt e' testvér lapokra, azt e' vásárra jövendő számos alkalom által legkönnyebben eszközölhetik. Az előfizetés minden esetre szintannyi marad 1836ra is, mennyi eddig vala, postán t. i. félévre 4,egész évre 8 pengő fr.; minél a' mi hosszas nagyrétü, velin-alaku 's takaros és takarékos nyomtatásu papirosunkon (mellyből félév alatt, minden függelék - ajándék 's toldalékon kivül többet adunk száz ivnél) boriték 's postai szerteküldözés 's annyi közlemény és csin mellett, olcsóbbat alig létesithetni. Illy csekély előfizetési árral oda czéloz főleg ohajtásunk, hogy az idő 's tökéletesbülés lelkével józanul előhaladni kivánó de kisded vagyonu polgártársink is kisded áldozattal lapjainkat könnyen megszerezhetvén, azok olvasásában mennél többen részesülhessenek, 's intézetünket gyámolítva önmüvelődésök 's ismereteik körét is gyarapithassák.

Mi lapjaink jövendő alakját (formatumát) illeti, ezt tisztes pártfogóKözönségünk, kire bizatott e' bíróság, még nem határozta el; mert mindeddig m. Széchenyi István gróf urnak e' tárgy iránti fölszólitása következésében, ha különösen minden egyes megyét, várost, casinót, olvasótársaságot, oktató 's nevelő intézetet, helységet vagy bármi nevü 's tulajdonu hatóságot, testületet 's egyesületet mint valódi egyes előfizetőtegyes előfizetőnek tekintünk és számítunk, kétszáznál több nem nyilatkoztatá ki szóval vagy levélben laprét v. formatum iránti szándékát, és igy alig egy tizenhatod része három ezer 's egy pár száz Előfizetőinknek. E' miatt igen természetes, hogy mi Lapgyámolink $\frac{3}{4}$ dének vagy legalább $\frac{2}{3}$dának e' kitüzött czéliránti kivánatáról világosan nem értesittetünk, tudnunk lehetetlen a' valódi's általányos többség ohajtását 's igy önkény nélkül elhatároznunk, a' Jelenkor alakja minőségét: másod rétü (folio) legyen e t. i. m. Széchenyi Ist. gr. ur javaslataként, vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? Hogy tehát az ügyet ne koczkáztassuk 's a' dolog valóságát lényegét a' formának vakmerőleg fel ne áldozzuk, ismételve megujitjuk most is többszöri kérelmünket e' nyilatkozásnak a'legközelebb előfizetéskor vagy bérmentes sorokban megtétele végett, hogy az vezérszabályunkul szolgálhasson.

Az előfizetés megtörténtével mind a' boritékot kellő időrekinyomtathatjuk, mind más mellőzhetlenekről czélszerüleg intézkedhetünk. Ezen szándék, jelentési 's előfizetési uttal a' már meglevő nyomtatott vagy olvashatólag és hibátlanul leirt addressznek beküldetését szorgalmazzuk egyszersmind, mire t. i. a' kereszt- 's vezetéknév, czimzet 's lakhelyen kivül az utólsó v. szomszéd postahely is tisztán föl van jegyezve, minden eredhető tévedés gátlásu'. — Azon tisztelt Hazafiaknak, kik hirlapjainkat bizonyos időig egy helyre, azután másikra ohajtják járatni, minden zavar 's rövidség-mellőzés miatt a' szerkesztő hivatalnál szükség előfizetniök, hogy változó kivánatjokhoz képest itt helyben igazittathassék el a' megküldés, mivel 4 évi tapasztalatinknál fogva másként illyes változtatások postai előfizetés utján, a' szerkesztő hivatal legszivesebb 's gyorsabb szolgálati készsége mellett is többnyire tömérdek bajjal párosak, mert a' postán tett előfizetési addresszek egyszerre egész félesztendőre kinyomatván nem a' szerkesztőség kezei közt, hanem a' postákon tartatnak mindenkor. Pest nov. 2kán 1835.

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
Intézete.

(2) Uj egyházi Beszédek.

Eggenberger József

Könyvárosnál Pesten,

a' Bátok piaczán a' királyi Egyetem könyvtárának altalellenében, megjelent és azonkivül

Csáthy G. debreczeni, Tilsch és Fia, kolosvári,

és minden hiteles, könyvárosnál, a' két magyar hazában megszerezhetni.

Különös halotti Predikátziók különféle alkalmaztatási formulákkal, halotti textusokkal 's matériákkal és imádságokkal, készitette Pap István vámosi Ref. Prédikátor az ára csinosan füzve 1 fl 30 kr. p. pénzben. Ezen czimü munka sajtó alukikerülvén a' fentebb jegyzett kiadó, mint egyszersmind a' munka tulajdonosa annál nagyobb bizodalommal ajánlja az olvasó közönségnek 's kü-

lönösen a' tisztelendő lelki Atyáknak, mennél inkább meg van mind maga mind mások tapasztalása után győzetve arról, hogy a' Szerzőnek munkái mindenektől, a' kik csak az igaznak 's jónak Baráti, minden vallás különbség nélkül, a' kathedrában Prédikatziokul szintugy mint a' kathedrán kivül, ólvasókönyvül használhathatnak. — A' szerzőtől már kiadott 's a' kiadásra czélba vett Egyházi Beszédeknek becsét neveli az is, hogy ezekben (a' mire az eddig kiadva levő egyházi Beszédeknek Szerzői nem eléggé fordították figyelmetességöket) minden a' Prédikátor hivatalban, előfordúlható eset, 's ezek is egyenlő mennyiségben 's renddel fölvétetnek, ugy hogy a' ki ezeket időről időre megszerzi, az egy egész prédikatori könyvtárral fog birni. (2

---

[2] **Széna-eladás.**

A' Fegyverneki pusztán Heves vmegyében mintegy 400 szekér jó gyepszéna 9 boglyában, és 40 öl őszi és tavaszi szalma eladó; hozzá téli legelőül ha kivántatik, mintegy 2000 hold gyep is átengedtetik. Értekezhetni felőle Gajzago Jakab urral Szolnokban. [3]

Haszonbérbe adandó Jószág.

Pesttől öt, a' Dunától egy óránylra levő jószág, mellynek térsége összeséggel 3300 holdnál több, jól elkészült gazdasági épületeivel, szükséges téli takarmánnyal, de egyebkint minden instructio nélkül, jövő 1836. sz. Mihalynaptól több esztendőre haszonbérbe kiandandó; melly iránt bővebben értekezni lehet Kutsera Lőrincz tabularis ügyvédnél Pesten a' zöldkert utczában T. Kulcsárné Asszony házában jövő martius elsőjeig.

---

[1] Pesten a' Váczi és nagyhid utcza sarkán levő posztó-kereskedésben ezen czim alatt

„A' MAGYARHOZ"

igen jutalmas meghatározott árú, legujabb divatu, és csak most szállitott posztót lehet vásárolni felső kaputokra a' legnagyobb finomságig szabad tetszés' szerint, ugy szinte mindennemű és jóságu nadrág szöveteket, dupla Casimirt, Drapp-Musselint s. a. t. valamint nagyban (en gros) is, a' legillendőbb gyári áron kész szolgálat ajánltatik. [3]

Figyelmeztetés.

F. eszt. october 25ikén Sz. Fejérváron a' vásár alkalmával bizonyos urnak pugillarisa, mellyben némi summa pénzen kivül a' Szamokleski lotteriára is két sors, az 51,044 és 107186 sz. vala, zsebéből ellopatott. Ezen sorsoknak értéke és becse ezennel megsemmittetik, sőt mindenki, kinek ezen számu sorsok árultatnának, vagy szerencsés esetben a' nyert summa kifizetése végett ajánltatnának, egész tisztelettel megkéretik, hogy azon személyt föltartóztatni 's nyomban a' Duna-földvári postahivatalt tudósitani szíveskedjék; az illő jutalmon kivül minden teendő költség megtérítése ajánltatván.

---

[1] **Weisz Bernát és Társ.**

fűszerárusok Szegeden, kereskedésüket t. Kárász Benjamin ur házából Götz János ur házába — a' főpiaczon 's a' Laudon-utcza szögletén — helyezték át, 's ajánlják magukat a' tisztelt Közönség pártfogásába részükről ezentul is a' legpontosabb és jutalmosabb szolgálatot igérve.

Ugyanezen kereskedésnél van Szegeden a' cs. kir. priv. Azienda Assicuratrice in Triest főügyviselősége 's az ausztriai első gyámolitó intézet (Versorgungs Anstalt) bizományossága. [1]

---

[2] **Nagy József**

a' Zöldfánál Pesten,

a' váczi- 's kigyóutcza szegletén, a' városházzal által ellenben. Ajánlja, ujonan nagy választásban érkezett, minden nemü

finom, 's egész finom szövetjeit: ugyan téli Kaputokra duplán szövött, Csinvatos (Croisé) posztóit: téli Nadrágokra, Dupla Kazimir, Struck, Bristol, Trico, 's mas legujabb szövetjeit. Livrée posztók is, legjobb qualitásból mindenféle szin, és áron nála kaphatók.

Áruinak megszabott jutalmas ára bizonyosakká teendi tisztelt Vevőit, hogy kivansaguknak, egészen meg fog felelni. [3]

A' legujabb nemü 's legjobbféle

porczellánnal béllett vasedényeket

folyvást kaphatni a' lerakó-helyen Erny György vaskereskedésében Pesten a' kigyó-utczában.

---

[3] T. ns. Békes vmegyében Szarvas mvárosában mélt. gróf Eszterházyné ő nsga illető birtokának alább megnevezendő részei, f. 1835. novemb. 1sőjétől kezdve 6 egymásután következő esztendőre arverés utján haszonbérbe fognak kiadatni akár mindegyütt akár kisebb részekben is a' haszonbérlők kivánságához képest. — nevezetesen: Szarvason 51⅛ urbéri sessio, 172 házas zsellér az illető adózásokkal, 145 hold allodialis föld, egy kétkerekü száraz malom, 3 urodalmi lakház; — Csabán 75⅝ urbéri telek, 90¾ házas zsellér az illető adózásokkal, 365 hold majorsagi föld; — Kondoroson az aradi uton tul levő majorsági földből egy darabban 2600 hold. Az arverés Szarvason leend a' tiszttartói háznál f. e. novemb 24kén. A' föltételeket megtudhatni Pesten tek. id. Kubinyi Miklós urnál és Szarvason Leéb József urodalmi tiszttartónál. [4]

Eisenschmid Mihál

késmüves Pesten uriutcza Horváth-házban

készit mindenféle borotvákat és tollkéseket, valamint mindennemü ollót, és más késeket, mellyekért jót áll; — minden kijobbitandók is fölvállaltatnak ugy szinte metszőeszközök, nem különben borotvák a' legélesebb vágátuakká idomittatnak.

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	5kén	6	láb.	9	hüv.	0 von.
„	6kán	6	„	9	„	3 „
„	7kén	6	„	6	„	6 „
„	8kán	6	„	9	„	6 „

TALÁLMÁNYI-SZABADALOM

Ő FELSÉGE LAJOS FÜLÖP FRANCZIAORSZÁG' KIRÁLYÁTOL.

A' svajczfűolaj, valamint a' hajak' szépitésére, ápolására és növesztésére, szinte némelly nemü főfájások' gyógyitására, feltaláltatott Willer K. által, kinek főraktárai Svajczban Zürichben és Felső-Elsaszban Mühlhausenben vannak, 's mellyért neki ő felsége Lajos Fülöp Franczíaország' királya feltalálási-szabadalmat engede, tartós hírt szerze magának azon tájakon, mellyekben az emlitett olaj' ereje bibizonyosodott. Fölötte érdekes, a' tisztelt közönségnek az örvendeztető bizonyitványokat, mellyekkel ezen olaj' hire mindig emeltetik, 's ennek használása' fényes sikereit előadni. Az orvosi s chemikai vizsgálatok 's felolvasztások, mellyeken e' szer átment, eléggé bebizonyíták, hogy alkotó-részei ártalmatlanok és nagyon ajánlhatók. Következő levélbeli kivonatok eléggé kitüntetendik annak jótevő erejét.

Lipcse, october' 22dikén 1833.

Egyébiránt mi is azon örvendetes hírrel kedveskedhetünk kegyednek, hogy épen a' mult vásár' folytában két ur volt nálunk, kik kegyed' fűolajának három, négy hónapigłani használása után fejök' hátulsó kopasz részén uj hajakat nyertek. Igen lehető, hogy illy fényes következmények mellett kegyed' növényolaja nem sokára europai hirre jutand. Aláírás:

Tecklenburg testvérek.

Oldenburg' Bremen m. december' 3d. 1833.

Hogy a' haj-olaj igen nagy tetszésben van kötelesnek hiszem magam kegyed' tudtára adni, főképen használtatott még főfájás és főnyilalás ellen 's pedig legjobb sükerel és a' szenvedők' nagy enyhülésére és gyógyulására; azonfelül csak egy itélet van felőle és sok példa jött-elő, mellyeket ezen haj-olaj' igért hatósága felől bizonyságul felhozhatni.

Aláírás: Voigt Fridrik.

Ezennel bizonyítom, hogy a' dicsérve ösmert svajcz fűolajt, Willer K. ur által feltaláltat, megvizsgáltam 's benne a' hajnövést legkisebben sem gátló sőt azt ápoló alkotórészeket találtam.

Hamburg, juniusban 1833 (P.H.) Aláírás:

Schmeisser G. doctor és chmemikus.

Hamburg, november' 8dikán 1834.

Mi különben kegyed' olajának hatási erejét illeti, azt mint 16 évigleni olaj-és illa'szerkereskedők tökéletesen meg kell ösmernünk, 's időrül időre annak gyógyereje felett szóval és irással gyakran a' leghálásb és örvendező közlések érkeztek hozzánk, ugy hogy nem szünendünk-meg kegyed' svajcz fűolaját minden körülmények közt dicsérni. Azonfelül kegyednek e' készitménye e' tájon kizárólag birja a' közbizodalmat, bárha már itt illynemü szerekben, sokféleképen tett 's drága pénzbe került tapasztalások miatt nem igen sokat hisznek. Hozzánk jött 's ajánlásokkal és dicséretekkel eltelt több levelekből itt egy nevezetes és nagytekintetű urnak Mecklenburg Nagyherczegségből, levelét közöljük, melly hozzánk october elején Meding Güstrowban udvari-tanácsnok által érkezett. Aláírás: Rump J. B. és társa.

A' mondott levél' mása következik:

Nagyságod 2 hónap előtt kérésemre küldött hozzám Willer' svajcz fűolajából egy üveggel; melly is nálam, ki 50dik évemben vagyok 's 10 év óta fejemnek egész felrésze kopasz, növesztő erejét olly rendkivül kitünteté, hogy nem csak én kivánom annak használását folytatni, hanem ösmerőseim is hasonló hasznot reménylenek kivánnak vonni belőle.

Alázatosan kérem tehát ezennel nagyságodat: azon olajból még három üveggel, a' 12 marknyi árrnak betudása mellett postán az említettek' számára küldeni Güstrow, oct. 1sőjén 1834. Aláírás: Meding, udvari-tanácsnok.

Carlsruhe, december 5dikén 1834.

Épen most vitetett-el egy üveg kegyed' fűolajából egy személy' számára, ki azt eléggé nem dicsérheti; már az első üveg' felmosogatása után a' fej' kopasz helyén tüstént sűrün nőtt uj hajak nőttek-ki 's a' többi haj is szép fényt kapott tőle. Bizonyitványt nem kapék, de azon engedelmet hogy nevét azok' számára megnevezhessem, kik a' mondottak' igazságáról meggyőződni akarnak. Kegyed' hajolajának használata előtt ezen személynek igen elhulltak hajai és most olly tömöttséget nyertek, hogy csudálkozhatni rajta. Ezen személy hálás köszönete felől tön engem bizonyossá, mit kegyednek ezennel jelenteni kötelességemnek tartom.

Aláírás: Gehrer Károly Benjamin.

Münster, april' 9dikén 1835.

Bő fogyasztását remélheti kegyed olajának, mert az itt igen felkap, nevezetesen legujabban több személyeken kétséget nem szenvedőleg mutatkozott az igért hatási-erő, mi szájról szájra tovább terjed. Többi közt egy férfi, körülbelől 60éves, ki már néhány év előtt elveszté haját, kegyed' olajának használása által ismét visszakapta azt és pedig az első üveg után.

Aláírás: Röszel Eugen.

Kivonva és fordítva alólirt esküdt fordító által. — Mühlhausen, julius' 10kén 1835.

Köchlin.

Más épen illy nyomos és ujonnan hozzá jutott levelek 's bizonyitványok, Merian-Walter Baselben nyilvános jegyző, Braun ugyan ottani irnok és más tt. törvényhatóságok által hitelesítve, megtekinthetés végett valamennyi biztosainál készen állvák, 's belőlök többek Bärwaldt testvérektől Dresdában, Wagner Károlytul Olmützban, Christoph Kristóftul Baseli Burckhardtban, Faller Lajostul Breisgaui Freiburgban, Weisert Moritz Jánostul Heilbronni Neckarnál, Carle J. K.tul Wormsban, Kant Tamás, vikartól Rösingenben Bajorországban, Michold J. F tül 's a' t. a' használati mutatóban találtatnak.

Szükséges Jegyzet. Minthogy már sok féle próbák tétettek, a' közönséget ezen svajczi' fűolajk orcsutánzása által vakítani, tehát kötelessége a' feltalálónak minden vevőt figyelmessé tenni ezen olaj' valódiságára. Willer K. első feltalálója és egyetlen készitője ezen valódi svajczi fűolajnak mi a' legrégibb 's hivatalosan hitelesitett bizonyitványok által alaposan megmutatható, a' mellyből minden üveg a' királyi szabadalmi pecséttel és a' ragöngyölt használati mutatóval, a' királyi czimerrel 's a' feltaláló' tulajdon kézirása utánzásával van ellátva.

Ezen olajból Magyarországra nézve fő rakhely van Bée Jánosnál hajó-utczában, 632dik sz. a. Pesten hol is egy üveg bérmentes beküldéssel 2 frt. 30 krajczárért ezüstben kapható.

Willer K.

☞ Szolgálat-keresés.

Miveltebb juhtenyésztés, mezei gazdaság és 4 nyelvben gyakorlott ifju, ámbár hiteles bizonyitványai szerint nagyobb hivatalt is képes elviselni, csak irnoki szolgálatot keres Magyar- vagy Erdélyországban. Bővebb tudósitást nyerhetni felőle bérmentes levelekre poste-restant G. J. czim alatt Szigetvárra (Somogyban) intézve.

HIRDETÉS. Szabados Kis Kun-Félegyháza városa seborvosi hivatala, mellyel 140 pengő fr. 50 véka buza, 2 öl tüzifa és szabad szállás, mint rendszeres évi járandóság van egybe kapcsolva, megüresedvén, a' kik ezt elnyerni szándékoznának a' f. eszt. decemb. 15kéig szükséges bizonyitványaikkal fölkészülve, azon városi tanácsnál jelentsék magokat.

T. Fejérváry Miklós urnak tek. Pest vmegyében Törtelen levő részjószága, 1836iki ujesztendő napjától kezdve árendában adandó. — A' föltételeket megtudhatni Pesten tabularis ügyvéd Várady István urnál.

---

[3] **Nagy József**

a' Zöldfánál Pesten,

a' váczi- 's kigyó-utcza szegletén, a' városházzal által ellenben. Ajánlja, ujonan nagy választásban érkezett, minden nemü

finom, 's egész finom szövetjeit: ugyan téli Kaputokra duplán szövött, Csinvatos (Croisé) posztóit: téli Nadrágokra, Dupla Kazimir, Struck, Bristol, Trico, 's más legujabb szövetjeit. Livrée posztók is, legjobb qualitásból mindenféle szin, és áron nála kaphatók.

Áruinak megszabott jutalmas ára bizonyosakká teendi tisztelt Vevőit, hogy kivánságuknak, egészen meg fog felelni. [3]

---

[2] Pesten a' Váczi és nagyhid-utcza sarkán levő posztó-kereskedésben ezen czim alatt

„A' MAGYARHOZ"

igen jutalmas meghatározott árú, legujabb divatu, és csak most szállitott posztót lehet vásárolni felső kaputokra a' legnagyobb finomságig szabad tetszés' szerint, ugy szinte mindennemű és jóságu nadrág szöveteket, dupla Casimirt, Drapp-Musselint s. a. t. valamint nagyban (en gros) is, a' legillendőbb gyári áron kész szolgálat ajánltatik. [3]

Fogorvosi Jelentés.

A' mechanika tökélyesbedése, a' mesterséges fogakra nézve, mellyeket aranytollakkal kell berakni, azon jutányosságot okozá, hogy alulirt egyes fogat 3 pengő fr ért, továbbá egy egész felső vagy alsó sorfogat aranyba és platinába foglalva 80 peng. frtért, viziló csontbul 60 frtért 's elefant csontbul 50 frtért, kész olly jó foganattal berakni, hogy annál, ki a' sikerrel megnem elégülne, a' f radsági jutalomrul lemond; — oda levén minden személyes ohajtása irányozva, hogy az eddig nyert bizodalmat, saját rendszerében szorgos törekvése mellett ezentulra is föntarthassa. Gyönge koruaknál ajánlkozik egyszersmind a' ferdén kiálló fogaknak egyenes irányba hozására.

Löfler J.
a' fogorvoslás mestere,
lakik Pesten miatyánkutczában 262 szám alatt

A' legujabb nemü 's legjobbféle

porczellánnal béllett vasedényeket

folyvást kaphatni a' lerakó-helyen Erny György vaskereskedésében Pesten a' kigyó-utczában.

---

(2) ELADÓ SZÉNA vagyon Pesten az Ördög-malomnál mintegy ötezer mázsa, mellyet helyben is jó tágas istállókban megétethetni. Mázsája most 2 forint v. cz. (3)

---

(2) **Tomala Ferdinandnál Pesten**

épen most jelentek meg:

„MAGYAR NÓTÁK"

mellyeket fortepianora készitett és nm. gr. Sándor Mathild ő excjának, nm. Buzini gr. Keglevich Gábor ur koronaőr 's Nógrád vmgyei főispán 's at. ő excja hitestársának

ts. ns. Nógrád vmgye practorialis háza fölavatása ünnepén, mély tisztelettel ajánl

Rózsavölgyi Márk.
(Áruk 30 kr. pengő.)

Továbbá:

Gróf Széchényi Istvánnak

mellképe

olaj festvényben életnagyságban igen hiven találva Einsle eredetije után. Pompás aranyozott rámában. Festője Grosz.

(Ára 50 pengő fr.)

Lannernek és Straussnak

legújabb hangászati darabjai; 's egyéb mindenéle más müvészeti czikkelyek. (2)

Haszonbérbe adandó Jószág.

Pesttől öt, a' Dunától egy órányira levő jószág, mellynek térsége összeséggel 3300 holdnál több, jól elkészült gazdasági épületeivel, szükséges téli takarmánnyal, de egyebkint minden instructio nélkül, jövő 1836. sz. Mihálynaptól több esztendőre haszonbérbe kiandandó; melly iránt bővebben értekezni lehet Kutsera Lőrincz tabularis ügyvédnél Pesten a' zöldkert utczában T. Kulcsarné Asszony házában jövő martius elsőjeig.

Dunavíz állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	12kén	5 láb.	5	hüv.	0 von.
„	13kán	5 „	1	„	0 „
„	14kén	5 „	0	„	0 „

TALÁLMÁNYI-SZABADALOM

Ő FELSÉGE LAJOS FÜLÖP FRANCZIAORSZÁG' KIRÁLYÁTOL.

A' svajczfűolaj, valamint a' hajak' szépitésére, ápolására és növesztésére, szinte némelly nemü főfájások' gyógyitására, feltaláltatott Willer K. által, kinek főraktárai Svajczban Zürichben és Felső Elsaszban Mühlhausenben vannak, 's mellyért neki ő felsége Lajos Fülöp Franczia ország' királya feltalálási szabadalmat engede, tartós hírt szerze magának azon tájakon, mellyekben az emlitett olaj' ereje bibizonyosodott. Fölötte érdekes, a' tisztelt közönségnek az örvendeztető bizonyitványokat, mellyekkel ezen olaj' hire mindig emeltetik, 's ennek hasznalása' fényes sikereit előadni. Az orvosi 's chemikai vizsgálatok 's felolvasztások, mellyeken e' szer átment, eléggé bebizonyitak, hogy alkotó részei ártalmatlanok és nagyon ajanlhatók. Következő levélbeli kivonatok eléggé kitüntetendik annak jótevő erejet.

Lipcse, october' 22dikén 1833.

Egyébiránt mi is azon örvendetes hírrel kedveskedhetünk kegyednek, hogy épen a' mult vásár' folytában két ur volt nálunk, kik kegyed' főolajának három, négy hónapigtani használása után fejök' hátulsó kopasz részén uj hajakat nyertek. Igen lehető, hogy illy fényes következmények mellett kegyed' növényolaja nem sokára europai hirre jutand. Aláirás:

Tecklenburg testvérek.

Oldenburg Bremen m. december' 3d. 1833.

Hogy a' haj-olaj igen nagy tetszésben van kötelesnek hiszem magam kegyed' tudtára adni, főképen használtatott még főfájás és főnyilalás ellen 's pedig legjobb sükerel és a' szenvedők' nagy enyhülésére és gyógyulására; azonfelül csak egy itélet van felőle és sok példa jött-elő, mellyeket ezen haj-olaj' igért hatósága felől bizonyságul felhozhatni.

Aláirás: Voigt Fridrik.

Ezennel bizonyitom, hogy a' dicsérve ösmert svajcz főolajt, Willer K. ur által feltaláltat, megvizsgáltam 's benne a' hajnövést legkisebben sem gátló sőt azt ápoló alkotórészeket találtam.

Hamburg, juniusban 1833 (P.H.) Aláirás:

Schmeisser G. doctor és chemikus.

Hamburg, november' 8dikán 1834.

Mi különben kegyed' olajának hatási erejét illeti, azt mint 16 évigleni olaj-és illa szerkereskedők tökéletesen meg kell ösmernünk, 's időrül időre annak gyógyereje felett szóval és irással gyakran a' leghálásb és örvendező közlések érkeztek hozzánk, ugy hogy nem szünendünk-meg kegyed' svajcz főolaját minden körülmények közt dicsérni. Azonfelül kegyednek e' készitménye e' tájon kizárólag birja a' közbizodalmat, bárha már itt illynemü szerekben, sokfelekép tett 's drága pénzbe került tapasztalások miatt nem igen sokat hisznek. Hozzánk jött 's ajánlásokkal és dicséretekkel eltelt több levelekből itt egy nevezetes és nagytekintetü urnak Mecklenburg Nagyherczegségből, levelét közöljük, melly hozzánk october elején Meding Güstrowban udvari-tanácsnok által érkezett. Aláirás: Rump J. B. és társa.

A' mondott levél' mása következik:

Nagyságod 2 hónap előtt kérésemre küldött hozzám Willer' svajcz főolajából egy üveggel; melly is nálam, ki 50dik évemben vagyok 's 10 év óta fejemnek egész felrésze kopasz, növesztő erejét olly rendkivül kitünteté, hogy nem csak én kivánom annak használását folytatni, hanem ösmerőseim is hasonló hasznot reménylenek kivánnak vonni belőle.

Alázatosan kérem tehát ezennel nagyságodat: azon olajból még három üveggel, a' 12 marknyi árrnak betudása mellett postán az emlitettek' számára küldeni Güstrow, oct. Isőjén 1834. Aláirás: Meding, udvari-tanácsnok.

Carlsruhe, december 5dikén 1834.

Épen most vitetett-el egy üveg kegyed' főolajából egy személy' számára, ki azt eléggé nem dicsérheti; már az első üveg' felmosogatása után a' fej' kopasz helyén tüstént sürün nőtt uj hajak nőttek-ki 's a' többi haj is szép fényt kapott tőle. Bizonyitványt nem kapék, de azon engedelmet hogy nevét azok' számára megnevezhessem, kik a' mondottak' igazságáról meggyőződni akarnak. Kegyed' hajolajának használata előtt ezen személynek igen elhullták hajai és most olly tömöttséget nyertek, hogy csudálkozhatni rajta. Ezen személy hálás köszönete felől tön engem bizonyossá, mit kegyednek ezennel jelenteni kötelességemnek tartom.

Aláirás: Gehrer Károly Benjamin.

Münster, april' 9dikén 1835.

Bő fogyasztását remélheti kegyed olajának, mert az itt igen felkap, nevezetesen legujabban több személyeken kétséget nem szenvedőleg mutatkozott az igért hatási-erő, mi szájról szájra tovább terjed. Többi közt egy férfi, körülbelől 60éves, ki már néhány év előtt elveszté haját, kegyed' olajának használása által ismét visszakapta azt és pedig az első üveg után.

Aláirás: Röszel Eugen.

Kivonva és fordítva alólirt esküdt forditó által. — Mühlhausen, julius' 16ikán 1835.

Köchlin.

Más épen illy nyomos és ujonnan hozzá jutott levelek 's bizonyitványok, Merian Walter Baselben nyilvános jegyző, Braun ugyan ottani irnok és más tt. törvényhatóságok által hitelesitve, megtekinthetés végett valamennyi biztosainál készen állvák, 's belőlök többek Bärwaldt testvérektől Dresdában, Wagner Károlytul Olmützban, Christoph Kristóftul Baseli Burckhardtban, Faller Lajostul Breisgaui Freiburgban, Weisert Moritz Jánostul Heilbronni Neckarnál, Carle J. K.tul Wormsban, Kant Tamás, vikartól Rösingenben Bajorországban, Michold J. F tül 'sa' t. a' használati mutatóban találtatnak.

Szükséges Jegyzet. Minthogy már sok féle próbák tétettek, a' közönséget ezen svajczi' főolajk orcsutánzása által vakitani, tehát kötelessége a' feltalálónak minden vevőt figyelmessé tenni ezen olaj' valódiságára. Willer K. első feltalálója és egyetlen készitője ezen valódi svajczi főolajnak mi a' legrégibb 's hivatalosan hitelesitett bizonyitványok által alaposan megmutatható, a' mellyből minden üveg a' királyi szabadalmi pecséttel és a' ragöngyölt használati mutatóval, a' királyi czimerrel 's a' feltaláló' tulajdon kézirása utánzásával van ellátva.

Ezen olajból Magyarországra nézve fő rakhely van Bée Jánosnál hajó-utczában, 632dik sz. a. Pesten hol is egy üveg bé mentes beküldéssel 2 frt. 30 krajczárért czüstben kapható.

Willer K.

MAGYAR JATÉKSZÍN.

Minden hiteles könyvárosnál az országban találhatni:

Magyar játékszíni jutalmazott feleletek

a' m. tudós társaságnak e' kérdésére:

Miképen lehetne a' magyar játékszínt Budapesten állandóan megállapítni.

Fáy András', Kállay' és Jakab' feleleteik.

Összvesen 112 lap. Budán, 1834. Postapap. kötve 48 kr. köz. 36 kr.

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Feslházban épen most jelent meg:

Arithmetica,

Számirás különös jegyekkel.

Irta

NAGY KÁROLY.

Nagy 8-rét. Bécs. Csinos bórítékba. Kötve 1 fr. 40 kr. p. p.

Heckenast Gusztáv,

pesti könyvkereskedőnél,

Januárius 1sőjétől előfizetési uton megjelen:

a' magyar Conversations-Lexicon

Garasos kiadása.

Ezen czim alatt:

Közhasznu

ESMERETEK' TÁRA.

Magyarországra alkalmaztatva,

kiadta egy

magyar tudom. társaság.

Nagy 8-rétben 's mintegy 10ives (árkusos) füzetekben, egy-egy füzet előfizetés

ára csak 10 pengő garas.

Ezen kiadásbul hónaponként 2 füzetet adok ki, boritékosan; négy füzet teend egy kötetet, 's mindössze a' munka 12 kötetet. Hónaponként tehát az Előfizető Urak csak egy pengő forintot költendenek reá.

E' mellett pedig nem kivánok előrefizetést, 's a' 10 pengő garas mindig csak a' füzet átvételekor tétetik le.

Eddig 20 füzet jelent meg, folytatása rendesen történik.

fo

[1]

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél,

épen most jelent meg és találtatik:

Monographia Fisci Regii.

Auctore

EMER. ANT. SVAIGER.

Weszprimii 1835. 8rét füzve 36 kr. pengő. [2]

Eggenberger József

Könyvárosnál Pesten,

a' Barátok-piaczán a' kir. Egyetem könyvtárának által ellenében, sok más uj könyveken kivül következendők is jelentek meg:

(Árok pengőpénzben.)

A' magyar tudós Társaság Évkönyvei 2dik kötet nagy 4rét, csinosan kötve . . . 5 fr —

finom kiadás, zöld vászon kötésű szinezett képű . . . . . 7 fr. —

Fejér G. Az Ember kiformáltatása eszmérő erejére nézve vagy is a' közhasznu Metaphysika 8rét. Budán 1835. csinosan kötve . . 1 fr. 30 xr.

Pap István közönséges halotti Predikátziók 8rét. Veszprémben 1833. . . . . 1 fr. —

Halotti Beszédek 1832 — 1836. 8rét Kolosvárt kötve . . . . . 1 fr. 36 xr.

Jósika M. Vázolatok. 8rét. Kolosvárt 1835. csinosan fűzve. . . . . 1 fr. 15 xr.

Nagy K. Arithmetika számirás különös jegyekkel nagy 8rét. Bécs 1835 csinosan fűzve . 1 fr. 40 kr.

Le Roy. Dr. a' Gyógyszernek eszudatevő ereje gyógyász segéd nélkül, vagy tettlegesen bébizonyitott kiűritő gyógymód; a' tizennegyedik kiadás után a' szenvedő emberiség hasznára franczíabol magyar nyelvre tette H. F. 8rét. Kozsvártt 1836 fűzve . . . . . 1 fr. 12 xr.

Schnader és Schmalz gondos és tapasztalt Juhorvos vagy is leirása a' juhok nyavaláinak és azok gyógyitásmódjának, tekintettel a' Merino — és nemesitett juhokra. 8rét. Kassán 1835. . . . . — 36 xr.

Kiirtó szerei az ártalmas férgeknek minden méreg nélkül, vagy is megérthető tanitás, mint keljen, az egereket patkányokat, legyeket, vakondakokat, hernyókat, svábbogarakat, molyt 's a' t. 's a' t. ollyan szerek által kiveszteni, mellyek az ember' életének és egészségének nem ártanak. 3ik megjobbitott 's megbővitett kiadás. 8rét. Pest fűzve . . . . . — 24 xr.

Ügyvédek 's perlekedő felek kézikönyve (Manuale Procuratorum) 8rét. Pest 1835 1 fr. —

Vörösmarty Mihál munkái. 3. kötet csinos boritéku kemény kötésű gyönyörü aczélmetszetekkel, minden kötetnek az ára: csak 2 fr. —

Buday E. Magyarország históriája a' Mohátsi veszedelmig 374. 1527. 3. kötet Pest 1833. 2 fr. —

Ezeregy Éjszaka arab regék. 18 füzet 8rét. Pest minden kötetnek az ára csinosan fűzve. — 30 xr.

Museus travesztált Regéi. Honositá Staut József, 5 kötet 8. Pest 1835 minden kötet fűzve — 30 xr.

Klaber a' könyü és gyors számvető vagy útmtás utaa' számvetésnek négy elsőbb nemeire és a'beli fő és más gyakorlási könyü számvetésre 8rét Pest 1835. . . . . —xr. 24.

Egy magyar gazdatiszt, 40 éveskoru és házas, valamelly gazdaságnál hivatali alkalmazást kivánna nyerni kasznárságtol kezdve inspectorságig. Beszél németül, magyarul, és deákul. Jártas a' gazdasági ismeretek minden ágában 's különösen a' juhtenyésztésben mellyel 18 évig foglalatoskodott. Kész volna valami nagy házhan ideiglen házfölügyelőséget is fölvállalni. Közelebb értesitést vehetni felőle Zerneck Aloiz keresködésében Pesten vácziutczában a' „fejér zászlónál.“

Egy 28 éves fiatal 's a' gazdálkodásban, névszerint erdőmivelésben és juhtenyésztésben szép ismeretekkel biró, egyébiránt németül, magyarul tótul és deákul beszélő gazdatiszt, alkalmazást kivánna nyerni. Bővebben értesülhetni félőle bérmentes levelekre A. S. betük alatt Budára Krisztinavárosba a' plebániára utasitva.

---

[1] Nagy-Kőrösre egy nemesi házhoz kedvező föltételek alatt tanitó kerestetik, ki a' keze alá adandó fiucskát az iskolai tanulmányok mellett muzsikára 's névszerint hegedüre vagy klavirra és német nyelvre oktathassa. Bővebb értesitést nyerhetni Sipos István fiscalis urnál Pesten országuton 665

---

[1] Pest városától 3 órányi járásra a' szigetségben helyheztetett Ráczkevi priv. városában néhai Bukor Mátyás árváira maradott jószág, melly is egy szép nagy 6 szobából, 2 konyhából, pinczéből, tágas folyosóra épült, sindellel fedett házból, — különösen épült 's náddal fedett cselédházból, kamarából, 8 marhára való istallóból, nagy udvarból, veteményes kertből; — ezeken felül 1610 □ ölnyi szőllőből, több fás, és gyümölcsös szigetekből, szántóföldekből, kaszálúkból, 2 szérűskertből áll, szabad kézből örökösen eladó. — Bővebb leirása, 's ára iránt értekezhetni t. Kutsera Lőrincz tabuláris ügyvédnél Pesten zöldkert-utczában (Kolbacher-Gasse) t. Kultsárné asszonyság házában. [3]

Árverési Hiradás.

A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara rendeléséből ezzennel közhirré tétetik, hogy

1836 majus 1sőjétől kezdve 3 egymásután következő esztendőre Marmaros vármegyében kebelezett Kabolapojáni fürdőháznak haszonvételei a' jövő 1836. januar 15ikén tartandó árverésen, a' legtöbbet igérőnek bérbe fognak adatni.

Ezen fürdőháznak haszonvétele egybeköttetik, ugy a' fürdőháznál levő vendégfogadóban mint Kabolapojánon a' vashámori kezelési helységi, mint csakugyan Kabolapoján faluban az italok szabad árulásával.

A' gyógy erejű, és azért számos vendégtül látogatni szokott savanyuviz-forrásnál kőbül épült vendégfogadó-házban találtatik 8 vendégszoba, egy kamara, egy ebédlő terem, egy ivó, és a' fogados lakásaul adott két szoba. Továbbá van tágas konyhája, pinczéje, és jégverme, ide tartozik még a' zöldséges kert, és 6000 □ ölnyi rét; vannak az udvarban 8 szarvas, valamint aprómarhának is külön óljaik, a' keritésen kivül pedig 40 lóra istálló, és nagy szekérszin.

A' fürdő háznál, melly savanyuvizzel mindég bőségben van ellatva, találtatik egy nagy, a' viz fölmelegitésére szolgáló üst, és mellette a' savanyuviz felfogására alkalmaztatott kád, az uri vendégek számára 6 fürdőszoba, a' közsorsuak számára a' fürdőház 3 fürdő és egy lakszobábul áll.

A' kibérleni szándékozók a' fen irt napra reggeli 9 órakor a' királyi uradalmi tisztségnek irószobájában Sziget-Marmarosban tartandó árverésre 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve, ezennel meghivatnak.

A' kibérlés föltételeit ugy a' királyi kamarai számvevői hivatalnál Budán, mint a' Szigethi uradalmi tisztségnél kiki megláthatja, és olvashatja. — Azon esetben pedig, ha a' feljebb ki tett móddal, t. i. saját ital-árulással, a' kibérlés meg nem történhetnek, akkor csupán a' vendéglési jog, a' fürdés dija, szabad széna-, és zab-árultatás, a' feljebb megirt vendégfogadó házzal, hozzá tartozandó épületeivel fog haszonbérbe kiadatni, és árverés alá bocsáttatni. [3]

Figyelmeztetés.

F. eszt. october 25ikén Sz. Fejérváron a' vásár alkalmával bizonyos urnak pugillárisa, mellyben némi summa pénzen kivül a' Szamokleski lotteriára is két sors, az 51,044 és 107186 sz. vala, zsebéből ellopatott. Ezen sorsoknak értéke és becse ezennel megsemmittetik, sőt mindenki, kinek ezen számu sorsok árultatnának, vagy szerencsés esetben a' nyert summa kifizetése végett ajánltatnának, egész tisztelettel megkéretik, hogy azon személyt föltartóztatni 's nyomban a' Duna-földvári postahivatalt tudósitani szivesked jék; az illő jutalmon kivül minden teendő költség megtéritése ajánltatván.

Szolgálat-keresés.

Miveltebb juhtenyésztés, mezei gazdaság és 4 nyelvben gyakorlott ifju, ámbár hiteles bizonyitványai szerint nagyobb hivatalt is képes elviselni, csak irnoki szolgálatot keres Magyar- vagy Erdélyországban. Bővebb tudósitást nyerhetni felőle bérmentes levelekre poste-restant G. J. czim alatt Szigetvárra (Somogyban) intézve.

[2] **Weisz Bernát és Társ.**

fűszerárusok Szegeden, kereskedésüket t. Kárász Benjamin ur házából Götz János ur házába — a' főpiaczon 's Laudon-utcza szögletén — helyezték át, 's ajánlják magukat a' tisztelt Közönség pártfogásába részükről ezentul is a' legpontosabb és jutalmasabb szolgálatot igérve.

Ugyanezen kereskedésnél van Szegeden a' cs. kir. priv. Azienda Assicuratrice in Triest főügyviselősége 's az ausztriai első gyámolitó intézet (Versorgungs Anstalt) bizományossága. [3]

[3] **Széna-eladás.**

A' Fegyverneki pusztán Heves vmegyében mintegy 400 szekér jó gyepszéna 9 boglyában, és 40 öl őszi és tavaszi szalma eladó; hozzá téli legelőül ha kivántatik, mintegy 2000 hold gyep is átengedtetik. Értekezhetni felőle Gajzago Jakab urral Szolnokban. [3]

T. Fejérváry Miklós urnak tek. Pest vmegyében Törtelen levő részjószága, 1836iki ujesztendő napjától kezdve árendában adandó. — A' föltételeket megtudhatni Pesten tabularis ügyvéd Várady István urnál.

Haszonbérbe adandó Jószág.

Pesttől öt, a' Dunától egy órányira levő jószág, mellynek térsége összeséggel 3300 holdnál több, jól elkészült gazdasági épületeivel, szükséges téli takarmánnyal, de egyébkint minden instructio nélkül, jövő 1836. sz. Mihalynaptól több esztendőre haszonbérbe kiandandó; melly iránt bővebben értekezni lehet Kutsera Lőrincz tabularis ügyvédnél Pesten a' zöldkert utczában T. Kulcsárné Asszony házában jövő martius elsőjeig.

[1] A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy ns. Baranya vmgyében keblezett 's a' kiralyi fiscust illető Mindszenti urodalomnak Szent-Márton nevü pusztájában mintegy 4700 mázsa jó széna, és 600 mázsa sarju f. eszt. novemb. 30ikán a' legtöbbet igérőnek kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fog. Budán novemb. 11ikén 1835. [3]

(3) ELADÓ SZÉNA vagyon Pesten az Ördög-malomnál mintegy ötezer mázsa, mellyet helyben is jó tágas istállókban megétethetni. Mázsája most 2 forint v. cz. (3)

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	15kén	5	láb. 1	hüv.	0	von.
„	16kán	5	„ 1	„	6	„
„	17kén	4	„ 11	„	3	„
„	18kán	4	„ 8	„	0	„

Budai Lotteria számai nov. 14kén 1835. esett.

78. 17. 27. 70. 26.

1]

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Feslházban épen most jelent meg:

A'

MAGYAR LITERATURA

remek darabokban

kézi könyvül a' tanitó intézetek számára

öszveszedte

KIS PÁL.

Csinos boritékba. Kötve 36 xr. p. p.

Aufgaben zur Übung

in der

ungarischen Sprache,

und einige

Lehrstücke nach der Interlinear-Methode

für alle Liebhaber dieses Idioms, zunächst aber als

Anhang

für jene, die des Verfassers Grammatik gebrauchen,

verfasst von

PAUL KIS

Broschürt 20 xr. Conv. Münze. [2]

Az uriutczában fekvő, de a' gránátos utczára is kiszolgáló néhai Csak József után elmaradott most néhai Ovári és Sz. Miklósi B. Pongrácz Alajos örököseit illető ház 614 szám alatt, az örökösek kértére sz. k. Pest város telekbirósága előtt f. é. dec 19én nyilványos árverésre fog bocsáttatni. A' ki mindazáltal alku szerint ohajtaná azt megvenni, értekezhetik Simon Florent urral hites ügyvéddel, az örökösek meghatalmazottjával. — Lakása váczi utcza, nagy Kristóf. —

3] **Weisz Bernát és Társ.**

fűszerárusok Szegeden, kereskedesüket t. Kárász Benjamin ur hazából Götz János ur hazaba — a' főpiaczon 's Laudon-utcza szögletén — helyezték át, 's ajánlják magukat a' tisztelt Közönség pártfogásába részükről ezentul is a' legpontosabb és jutalmasabb szolgálatot igérve.

Ugyanezen kereskedésnél van Szegeden a' cs. kir. priv. Azienda Asaicuratrice in Triest főügyviselősége 's az ausztriai első gyamolitó intézet (Versorgungs Anstalt) bizományossága. [3]

---

[2] A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy ns. Baranya vmgyében keblezett 's a' királyi fiscust illető Mindszenti urodalomnak Szent-Márton nevü pusztájában mintegy 4700 mázsa jó széna, és 600 mázsa sarju f. eszt. novemb· 30ikán a' legtöbbet igérőnek kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fog. Budán novemb. 11ikén 1835. [3]

---

[2] Nagy Kőrösre egy nemesi házhoz kedvező föltételek alatt tanitó kerestetik, ki a' keze alá adandó fiucskat az iskolai tanulmányok mellett muzsikára 's névszerint hegedüre vagy klavirra és német nyelvre oktathassa. Bővebb értesitést nyerhetni Sipos István fiscalis urnál Pesten orszaguton 665

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	19kén	4 lab.	4	hüv.	9	von.
„	20kán	4 „	4	„	0	„
„	21kén	4 „	2	„	0	„

Hazai termékink Leopold-vásári ára pengő pénzb. Pesten Novemb. 19kén 1835.

		fl.	kr	fl.	kr
		-ól		-ig	
ARANYGLÉT:	mázsája	—	—	—	—
BOR: tokaji aszú	1 átalag	20	—	75	—
máslás	„	—	—	—	—
ménesi	akója	30	—	80	—
budai veres: ó	„	4	—	12	—
„ „ uj	„	2	30	3	—
fejér ó	„	4	—	10	—
„ uj	„	2	24	3	—
kőbányai	„	4	—	10	—
kerti fejér	„	1	24	1	42
„ veres	„	1	24	1	42
hegyi fejér és veres ó	„	3	—	15	—
„ „ „ „ uj	„	2	—	4	—
BORKÓ: veres	mázsája	9	—	11	—
fejér	„	12	—	13	—
BORSZESZ:	akója	11	12	12	30
BŐR: borjubőr	párja	1	12	2	—
juhbőr	„	1	45	3	—
nyúlbőr	száza	16	—	32	—
ökörbőr	párja	12	—	18	—
tehénbőr	„	7	—	9	—
lóbőr	„	3	—	4	—
CSERHÉJ (Sumack)	mázsája	—	—	—	—
DOHÁNY: debrői 1só faj	„	22	—	28	—
„ 2ik	„	16	—	18	—
„ 3ik	„	—	—	—	—
debreczeni 1só faj	„	—	—	—	—
„ 2ik „	„	—	—	—	—
szegedi 1só „	„	12	—	16	—
„ 2ik „	„	8	—	9	—
pécsi 1só „	„	—	—	—	—
„ 2ik „	„	—	—	—	—
ENYV: asztalosenyv	„	20	—	24	—
FAGYGYÚ: olvasztatott, lepenyegben v. gömböczb. (in Wammen)	„	2	—	2	48
rúdban (in Stangen)	„	8	—	8	24
GABONA: bánsági tisztabuza	pozs. m.	2	—	2	24
budai rész	„	1	48	2	12
pesti rész	„	1	48	2	12
„ kétszeres	„	1	2	1	36
„ rozs	„	1	4	1	6
„ árpa	„	—	48	1	—
„ zab	„	—	36	—	42
„ kukoricza	„	—	48	—	56
„ köles	„	1	4	1	8
GUBACS: ó köble 120 fontjával		5	24	6	—
uj „ „ „		4	18	4	48
GYAPJU: egynyiretű egész finom		144	—	—	—
nemesít.	mázsája	110	—	132	—
„ jó középfinom		90	—	106	—
„ jó közönséges		53	—	87	—
téli kétnyiretü finom		68	—	76	—
középszerü		52	—	64	—
közönséges		40	—	49	—
nyári nyir. finom		66	—	75	—
„ „ középszerű		50	—	52	—
„ „ közönséges		36	—	49	—
bácskai közös téliny		—	—	—	—
„ „ nyári		—	—	—	—
bánsági raczka kézmos		33	30	37	—
„ „ úsztatott		—	—	—	—
magy. juhgyap. kézmos		26	—	29	—
„ „ úsztatott		23	—	27	—
GYERTYA: fagygyu erdélyi		2	—	22	24
viasz „		—	—	—	—

		fl.	kr	fl.	kr
		-tól		-ig	
GYÖKEREK: Alcana	mázsája	—	—	—	—
Gentiana (tarnics)	„	—	—	—	—
HÁJ:	„	24	—	25	—
HALZSÍR: honi	„	—	—	—	—
HAMUZSÍR: fejér	„	9	30	10	—
kék	„	8	—	9	15
KENDER: apatini gerebenz.	„	24	—	30	—
nem gerebenzett	„	12	—	14	—
KÖRÖSBOGÁR:	fontja	—	—	—	—
LÓHERMAG: luczerna	mázsája	14	—	16	—
stájer	„	—	—	—	—
LÓSZŐR: főzött	„	—	—	—	—
főzetlen	„	35	—	36	—
MANDOLA: keserü	„	—	—	—	—
MÉZ: bánsági fejér	„	16	30	20	—
„ sárga	„	16	—	17	36
„ barna	„	—	—	—	—
„ sonkolyos	„	15	12	16	—
rozsnyói	„	17	—	19	—
OLAJ: vetett repczeolaj	„	21	30	22	—
vad „	„	18	30	20	—
„ lenmagolaj	„	21	—	23	30
kőolaj világos barna	„	—	—	—	—
„ sötet barna	„	—	—	—	—
ÓLOM-SALAK: (Glätte) bánsági	„	—	—	—	—
nagy-bányai	„	—	—	—	—
PÁLINKA: gabona-	akója	6	—	7	—
seprő- v. törköly-	„	7	—	8	—
bánsági szilva-	„	6	—	8	48
szerémi	„	8	30	10	—
PAPRIKA: töretlen	mázsája	—	—	—	—
törött	„	—	—	—	—
PISKOLCZ v. dárdany: rozsnyói	„	—	—	—	—
liptói	„	10	—	10	45
REPCZE: vetett	pozs. merője	3	30	—	—
vad „	„	1	30	1	52
RONGY: közönséges	mázsája	2	—	2	48
jobbfele	„	4	45	6	—
SÁFRÁNY: vad	„	27	—	30	—
SZALONNA:	„	17	—	19	—
SÁRGITÓFA:	„	4	—	—	—
SZAPPAN: debreczeni	„	—	—	—	—
szögedi	„	14	—	15	12
SZARVAS-TÖVISBOGYÓ:	„	—	—	—	—
SZARV: szarvasé	„	30	—	34	—
ököré	100 dar	35	—	45	—
bivalyé	„	—	—	—	—
tehené	„	12	—	20	—
SZARVCSÚCS:	„	5	—	10	—
SZEKSÓ: finom	mázsája	—	—	—	—
selejtes	„	—	—	—	—
SELYEM: nyers magyar 1, 2, 3 fele	fontja	9	—	20	—
faloppa	„	—	—	—	—
dupla	„	—	—	—	—
SZILVA: aszu	mázsája	3	42	4	—
TIMSÓ:	„	4	36	4	48
TOLL: pehely	„	110	—	160	—
ágyi fosztatlan	„	15	—	70	—
„ fosztott	„	70	—	100	—
irótoll	1000 darab	1	30	2	—
VIASZ: rozsnyói sárga	mázsája	78	—	—	—
bánsági	„	72	—	75	—
VIZAHOLYAG:	fontja	—	—	—	—
ZSÍR:	mázsája	23	12	24	—
vaj	„	—	—	—	—

[2]

Ifj. Kilian György

könyvárosnál

Pesten, váczi-utczában hajdani Fealházban épen most jelent meg:

A'

MAGYAR LITERATURA

remek darabokban

kézi könyvül a' tanitó intézetek számára

öszveszedte

KIS PÁL.

Csinos boritékba. Kötve 36 xr. p. p.

Aufgaben zur Übung

in der

ungarischen Sprache,

und einige

Lehrstücke nach der Interlinear-Methode

für alle Liebhaber dieses Idioms, zunächst aber als

Anhang

für jene, die des Verfassers Grammatik gebrauchen,

verfasst von

PAUL KIS

Broschürt 20 xr. Conv. Münze. [2]

---

[2]

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél,

épen most jelent meg és találtatik:

Monographia Fisci Regii.

Auctore

EMER. ANT. SVAIGER.

Weszprimii 1835. 8rét füzve 36 kr. pengő.

☞ A' cs. kir. priv. Sartoriusféle

Perme-fürdőkészület

18 pint nedvvel minden fürdésre 's melly télen is használható, — megszerezhető Pesten a' Nádorfogadóban, Pozsonyban Reidner J. G.nél, és Bécsben a' Dorottyautczában 1118sz. alatt.

Liedemann Ferencz B.

(a' szép Magyarnénál)

feltünőn jutalmas árai vtóban:

Croisè ruhák 5½ fr. — 6 fr. — 6½ fr. — 7 fr. — 's 7½ fr. — nyomtatott perkálok 21 — 27 kr. hasonló valódi szinü igen finomak 33, — 36. — 40. és 45 kr. — valódi szinü ¾ perkalinék 42 kr., — nyomtatott mousselinek 1 fr. 15 kr. Ezenkivül megvannak a' legujabb divatczikkelyek is, mind ujon szállitatva.

Szabad királyi Esztergam város Duna utczájában ugyan az egyik részével a' Dunaparton levő, és két bázhelyből álló épület, mellyben vagyon hat szoba, egy konyha, élés-kamara, borpincze, kocsi-szin, négy lóra istálló — gyakorlati timár-joggal 's minden timárségi készületivel együtt szabad kézből eladandó, avagy mérsékelt föltételek alatt három, vagy hat esztendőre bérbe kiadandó. További tudósitást vehetni Leipolder J. urnál Esztergamban.

---

[1] **Eladó Széna.**

Miskolcz, és Tokaj közt fekvő Takta-Kenyéz helységben mintegy 125. szekérre való legjobb gyep széna, és mintegy 360. szekérre való vastag széna eladó. Ezen mennyiséget juhok és szarvasmarhák által helyben is el lehet költeni, mellyek a' szükséges legelővel is bőven el fognak láttatni. Értekezhetni ezek iránt helyben a' tulajdonossal. [3]

---

[2] Pest városától 3 órányi járásra a' szigetségben helyheztetett Ráczkevi priv. városában néhai Bukor Mátyás árváira maradott jószág, melly is egy szép nagy 6 szobából, 2 konyhából, pinczéből, tágas folyosóra épült, sindellel fedett házból, — különösen épült 's náddal fedett cselédházból, kamarából, 8 marhára való istallóból, nagy udvarból, veteményes kertből; — ezeken felül 1610 □ ölnyi szőllőből, több fás, és gyümölcsös szigetekből, szántóföldekből, kaszálókból, 2 szérűskertből áll, szabad kézből örökösen eladó. — Bővebb leirása, 's ára iránt értekezhetni t. Kutsera Lőrincz tabuláris ügyvédnél Pesten zöldkert-utczában (Kolbacher-Gasse) t. Kultsárné asszonyság házában. [3]

---

[2] A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendelése következésében köz hirré tétetik: hogy ns. Baranya vmgyében kebelezett 's a' királyi fiscust illető Mindszenti urodalomnak Szent-Márton nevü pusztájában mintegy 4700 mázsa jó széna, és 600 mázsa sarju f. eszt. novemb. 30ikán a' legtöbbet igérőnek kész pénz fizetés mellett árverés utján eladatni fog. Budán novemb. 11ikén 1835. [3]

Rumburgi gyolcsokat szabott gyári áron, — Anodyn-Neglacet (a' hires foggyöngyök) Gelatinet (valódi franczia bortisztitó) és ujon szállitott mindenféle divat-árukat tisztelt Vásárlói figyelmébe ajánl.

Liedemann B. Ferencz
„a' szép Magyarnénál."

Árverési Hiradás.

A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara rendeléséből ezennel köz hirré tétetik, hogy 1836 majus 1sőjétől kezdve 3 egymásután következő esztendőre Marmaros vármegyében kebelezett Kabolapojáni fürdóháznak haszonvételei a' jövő 1836. januar 15ikén tartandó árverésen, a' legtöbbet igérőnek bérbe fognak adatni.

Ezen fürdóháznak haszonvétele egybeköttetik, ugy a' fürdóháznál levő vendégfogadóban mint Kabolapojánon a' vashámori kezelési helységi, mint csakugyan Kabolapoján faluban az italok szabad árulásával.

A' gyógy erejü, és azért számos vendégtül látogatni szokott savanyuviz-forrásnal kőbül épült vendégfogadó házban találtatik 8 vendégszoba, egy kamara, egy ebédlő terem, egy ivó, és a' fogadós lakásául adott két szoba. Továbbá van tágas konyhája, pinczéje, és jégverme, ide tartozik még a' zöldséges kert, és 6000 □ ölnyi rét; vannak az udvarban 8 szarvas, valamint aprómarhának is külön óljaik, a' keritésen kivül pedig 40 lóra istálló, és nagy szekerszin.

A' fürdő háznál, melly savanyuvizzel mindég bőségben van ellátva, találtatik egy nagy, a' viz fölmelegitésére szolgáló üst, és mellette a' savanyuviz felfogására alkalmaztatott kád, az uri vendégek számára 6 fürdőszoba, a' közsorsuak számára a' fürdóház 3 fürdő és egy lakszobábul áll.

A' kibérleni szándékozók a' fen irt napra reggeli 9 órakor a' királyi uradalmi tisztségnek irószobájában Sziget-Marmarosban tartandó árverésre 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve, ezennel meghivatnak.

A' kibérlés föltételeit ugy a' királyi kamarai számvevői hivatalnál Budán, mint a' Szigethi uradalmi tisztségnél kiki megláthatja, és olvashatja. — Azon esetben pedig, ha a' feljebb ki tett móddal, t. i. saját ital-árulással, a' kibérlés meg nem történhetnék, akkor csupán a' vendéglési jog, a' fürdés dija, szabad széna-, és zab-árultatás, a' feljebb megirt vendégfogadó házzal, hozzá tartozandó épületeivel fog haszonbérbe kiadatni, és árverés alá bocsáttatni. [3]

Az uriutczában fekvő, de a' gránátos utczára is kiszolgáló néhai Csak József után elmaradott most néhai Ovári és Sz. Miklósi B. Pongrácz Alajos örököseit illető ház 614 szám alatt, az örökösek kértére sz. k. Pest város telekbirósága előtt f. é. dec. 19én nyilvános árverésre fog bocsáttatni. A' ki mindazáltal alku szerint ohajtaná azt megvenni, értekezhetik Simon Florent urral hites ügyvéddel, az örökösek meghatalmazottjával. — Lakása váczi-utcza, nagy Kristof. —

Dunaviz-állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	22kén	4	láb.	2	hüv.	9 von.
„	23kán	4	„	6	„	6 „
„	24kén	4	„	8	„	6 „
„	25kén	4	„	8	„	9 „

TALÁLMÁNYI-SZABADALOM

Ő FELSÉGE LAJOS FÜLÖP FRANCZIAORSZÁG' KIRÁLYÁTOL.

A' svajczfűolaj, valamint a' hajak' szépitésére, ápolására és növesztésére, szinte némelly nemü főfájások' gyógyitására, feltaláltatott Willer K. által, kinek főraktárai Svajczban Zürichben és Felső Elsaszban Müh'hausenben vannak, 's mellyért neki ő felsége Lajos Fülöp Franczia-ország' királya feltalálási szabadalmat engede, tartós hírt szerze maganak azon tájakon, mellyekben az emlitett olaj' ereje bibizonyosodott. Fölötte érdekes, a' tisztelt közönségnek az örvendeztető bizonyitványokat, mellyekkel ezen olaj' hire mindig emeltetik, 's ennek használása' fényes sikereit előadni. Az orvosi 's chemikai vizsgálatok 's felolvasások, mellyeken e' szer átment, eléggé bebizonyitak, hogy alkotó részei ártalmatlanok és nagyon ajánlhatók. Következő levelbeli kivonatok eléggé kitüntetendik annak jótevő erejet.

Lipese, october' 22dikén 1833.

Egyébiránt mi is azon örvendetes hírrel kedveskedhetünk kegyednek, hogy épen a' mult vásár' folytában két ur volt nálunk, kik kegyed' fűolajának három, négy hónapiglani használása után fejök' hátulsó kopasz részén uj hajakat nyertek. Igen lehető, hogy illy fényes következmények mellett kegyed' növényolaja nem sokára europai hirre jutand. Aláírás:

Tecklenburg testvérek.

Oldenburg Bremen m. december' 3d. 1833

Hogy a' haj-olaj igen nagy tetszésben van kötelesnek hiszem magam kegyed' tudtára adni, főképen használtatott még főfájás és főnyilalás ellen 's pedig legjobb sükerel és a' szenvedők' nagy enyhülésére és gyógyulására; azonfelül csak egy itélet van felőle és sok példa jött-elő, mellyeket ezen haj-olaj' igért hatósága felől bizonyságul felhozhatni.

Aláírás: Voigt Fridrik.

Ezennel bizonyitom, hogy a' dicsérve ösmert svajcz fűolajt, Willer K. ur által feltaláltat, megvizsgáltam 's benne a' hajnövést legkisebben sem gátló sőt azt ápoló alkotórészeket találtam.

Hamburg, juniusban 1833 (P. H.) Aláírás:

Schmeisser G. doctor és chemikus.

Hamburg, november' 8dikán 1834.

Mi különben kegyed' olajának hatási erejét illeti, azt mint 16 évigleni olaj-és illatszerkereskedők tökéletesen meg kell ösmernünk, 's időrül időre annak gyógyereje felett szóval és irással gyakran a' leghálásb és örvendező közlések érkeztek hozzánk, ugy hogy nem szünendünk-meg kegyed' svajcz fűolaját minden körülmények közt dicsérni. Azonfelül kegyednek e' készitménye e' tájon kizárólag birja a' közbizodalmat, bárha már itt illynemü szerekben, sokfelekép tett 's drága pénzbe került tapasztalások miatt nem igen sokat hisznek. Hozzánk jött 's ajánlásokkal és dicséretekkel eltelt több levelekből itt egy nevezetes és nagytekintetű urnak Mecklenburg Nagyherczegségből, levelét közöljük, melly hozzánk october elején Meding Güstrowban udvari-tanácsnok által érkezett. Aláírás: Rump J. B. és társa

A' mondott levél' mása következik:

Nagyságod 2 hónap előtt kérésemre küldött hozzám Willer' svajcz fűolajából egy üveggel; melly is nálam, ki 50dik évemben vagyok 's 10 év óta fejemnek egész felrésze kopasz, növesztő erejét olly rendkivül kitünteté, hogy nem csak én kivánom annak használását folytatni, hanem ösmerőseim is hasonló hasznot reménylenek kivánnak vonni belőle

Alázatosan kérem tehát ezennel nagyságodat: azon olajból még három üveggel, a' 12 marknyi árnak betudása mellett postán az emlitettek' számára küldeni Güstrow, oct. Isőjén 1834. Aláírás: Meding, udvari-tanácsnok.

Carlsruhe, december 5dikén 1834.

Épen most vitetett-el egy üveg kegyed' fűolajából egy személy' számára, ki azt eléggé nem dicsérheti; már az első üveg' felmosogatása után a' fej' kopasz helyén tüstént sürün nőtt uj hajak nőttek-ki 's a' többi haj is szép fényt kapott tőle. Bizonyitványt nem kapék, de azon engedelmet hogy nevét azok' számára megnevezhessem, kik a' mondottak' igazságáról meggyőződni akarnak. Kegyed' hajolajának használata előtt ezen személynek igen elhulltak hajai és most olly tömöttséget nyertek, hogy csudálkozhatni rajta. Ezen személy hálás köszönete felől tön engem bizonyossá, mit kegyednek ezennel jelenteni kötelességemnek tartom.

Áláírás: Gehrer Károly Benjamin.

Münster, april' 9dikén 1835.

Bő fogyasztását remélheti kegyed olajának, mert az itt igen felkap, nevezetesen legujabban több személyeken kétséget nem szenvedőleg mutatkozott az igért hatási-erő, mi szájról szájra tovább terjed. Többi közt egy férfi, körülbelől 60éves; ki már néhány év előtt elveszté haját, kegyed' olajának használása által ismét visszakapta azt és pedig az első üveg után

Aláírás: Röszel Eugen.

Kivonva és fordítva alólirt esküdt fordító által. — Mühlhausen, julius' 16ikán 1835.

Köchlin.

Más épen illy nyomos és ujonnan hozzá jutott levelek 's bizonyitványok, Merian Walter Baselben nyilvános jegyző, Braun ugyan ottani irnok és más tt. törvényhatóságok által hitelesitve, megtekinthetés végett valamennyi biztosainál készen állvák, 's belőlök többek Bärwaldt testvérektől Dresdában, Wagner Károlytul Olmützban, Christoph Kristóftul Baseli Burckhardtban, Faller Lajostul Breisgaui Freiburgban, Weisert Moritz Jánostul Heilbronni Neckarnál, Carle J. K.tul Wormsban, Kant Tamás, vikartól Rösingenben Bajorországban, Michold J. F.tül 's a' t. a' használati mutatóban találtatnak.

Szükséges Jegyzet. Minthogy már sok féle próbák tétettek, a' közönséget ezen svajczi' fűolaj korcsutánzása által vakitani, tehát kötelessége a' feltalálónak minden vevőt figyelmessé tenni ezen olaj' valódiságára. Willer K. első feltalálója és egyetlen készitője ezen valódi svajczi fűolajnak mi a' legrégibb 's hivatalosan hitelesitett bizonyitványok által alaposan megmutatható, a' mellyből minden üveg a' királyi szabadalmi pecséttel és a' ragöngyölt használati mutatóval, a' királyi czimerrel 's a' feltaláló' tulajdon kézirása utánzásával van ellátva.

Ezen olajból Magyarországra nézve fő rakhely van Bée Jánosnál hajó utczában, 632dik sz. a. Pesten hol is egy üveg bérmentes beküldéssel 2 frt. 30 krajczárért ezüstben kapható.

Willer K.

☞ A' cs. kir. priv. Sartoriusféle

Perme-fürdőkészület

18 pint nedvvel minden fürdésre 's melly télen is használható, — megszerezhető Pesten a' Nádor-fogadóban, Pozsonyban Reidner J. G nél, és Bécsben a' Dorottyautczában 1118sz. alatt.

Liedemann Ferencz B.

(a' szép Magyarnénál)

feltünőn jutalmas árai vtóban:

Croisè ruhák 5½ fr. — 6 fr. — 6½ fr. — 7 fr. — 's 7½ fr. — nyomtatott perkálok 21 — 27 kr. hasonló valódi szinü igen finomak 33. — 36. — 40. és 45 kr. — valódi szinü ¾ perkalinék 42 kr., — nyomtatott mousselinek 1 fr. 15 kr. Ezenkivül megvannak a' legujabb divatczikkelyek is, mind ujon szállitatva.

---

[1] Sz. kir. Bártfa város részére egy, 100 pengő frtos esztendei fizetéssel, 1 ló tartására szükséges 24 mérő zabbal és 36 mázsa szénával valamint 6 öl tűzifával járó uj alerdőszi (subindagator) hivatal állittatott-föl. Melly hivatalt elnyerni ohajtók, arra alkalmas lételüket, vagy tán már máshol is tett szolgálatjokat, alul kijelelt naptol számlalva 6 hét alatt az emlitett sz. kir. város tanacsának bebizonyitsák. Budán novemb. 22kén 1835. [3]

Egy magyar gazdatiszt, 40 éveskoru és házas, valamelly gazdaságnál hivatali alkalmazást kivánna nyerni kasznárságtol kezdve inspectorságig. Beszél németül, magyarul, és deákul. Jártas a' gazdasági ismeretek minden ágában 's különösen a' juhtenyésztésben mellyel 18 évig foglalatoskodott. Kész volna valami nagy házhan ideiglen házfölügyelőséget is fölvállalni. Közelebb értesitést vehetni felőle Zerneck Aloiz kereskődésében Pesten vácziutczában a' „fejér zászlónál."

Haszonbérbe adandó Jószág.

Pesttől öt, a' Dunától egy órányira levő jószág, mellynek térsége összeséggel 3300 holdnál több, jól elkészült gazdasági épületeivel, szükséges téli takarmánnyal, de egyébkint minden instructio nélkül, jövő 1836. sz. Mihálynaptól több esztendőre haszonbérbe kiandandó; melly iránt bővebben értekezni lehet Kutsera Lőrincz tabularis ügyvédnél Pesten a' zöldkert utczában T. Kulcsárné Asszony házában jövő martius elsőjeig.

---

[2] ## Eladó Széna.

Miskolcz, és Tokaj közt fekvő Takta-Kenyéz helységben mintegy 125. szekérre való legjobb gyep széna, és mintegy 360. szekérre való vastag széna eladó. Ezen mennyiséget juhok és szarvasmarhák által helyben is el lehet költeni, mellyek a' szükséges legelővel is bőven el fognak láttatni. Értekezhetni ezek iránt helyben a' tulajdonossal. [3]

---

[3] Pest városától 3 órányi jarásra a' szigetségben helyheztetett Raczkevi priv. városában néhai Bukor Mátyás árváira maradott jószág, melly is egy szép nagy 6 szobából, 2 konyhából, pinczéből, tágas folyosóra épült, sindellel fedett házból, — különösen épült 's náddal fedett cselédházból, kamarából, 8 marhára való istallóból, nagy udvarból, veteményes kertből; — ezeken felül 1610 □ ölnyi szőllőből, több fás, és gyümölcsös szigetekből, szántóföldekből, kaszálókból, 2 szérűskertből áll, szabad kézből örökösen eladó. — Bővebb leirása, 's ára iránt értekezhetni t. Kutsera Lőrincz tabularis ügyvédnél Pesten zöldkert-utczában (Kolbacher-Gasse) t. Kultsárné asszonyság házában. [3]

Árverési Hiradás.

A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara rendeléséből ezzennel közhirré tétetik, hogy 1836 majus 1sőjétől kezdve 3 egymásután következő esztendőre Marmaros vármegyében kebelezett Kabolapojáni fürdóháznak haszonvételei a' jövő 1836. januar 15ikén tartandó árverésen, a' legtöbbet igérőnek bérbe fognak adatni.

Ezen fürdőháznak haszonvétele egybeköttetik, ugy a' fürdőháznál levő vendégfogadóban mint Kabolapojánon a' vashámori kezelési helységi, mint csakugyan Kabolapoján faluban az italok szabad árulásával.

A' gyógy erejü, és azért számos vendégtül látogatni szokott savanyuviz-forrásnál kőbül épült vendégfogadó-házban találtatik 8 vendégszoba, egy kamara, egy ebédlő terem, egy ivó, és a' fogadós lakásaul adott két szoba. Továbbá van tágas konyhája, pinczéje, és jégverme, ide tartozik még a' zöldséges kert, és 6000 □ ölnyi rét; vannak az udvarban 8 szarvas, valamint aprómarhának is külön óljaik, a' keritésen kivül pedig 40 lóra istálló, és nagy szekérszin.

A' fürdő háznál, melly savanyuvizzel mindég bőségben van ellátva, találtatik egy nagy, a' viz fölmelegitésére szolgáló üst, és mellette a' savanyuviz felfogására alkalmaztatott kád, az uri vendégek számára 6 fürdőszoba, a' közsorsuak számára a' fürdóház 3 fürdő és egy lakszobábul áll

A' kiberleni szándékozók a' fen irt napra reggeli 9 órakor a' királyi uradalmi tisztségnek irószobájában Sziget-Marmarosban tartandó árverésre 100 pengő fr. bánatpénzzel fölkészülve, ezennel meghivatnak.

A' kibérlés föltételeit ugy a' királyi kamarai számvevői hivatalnál Budán, mint a' Szigethi uradalmi tisztségnél kiki megláthatja, és olvashatja. — Azon esetben pedig, ha a' feljebb ki tett moddal, t. i. saját ital-árulással, a' kibérlés meg nem történhetnek, akkor csupán a' vendéglési jog, a' fürdés dija, szabad széna-, és zab-árultatás, a' feljebb megirt vendégfogadó házzal, hozzá tartozandó épületeivel fog haszonbérbe kiadatni, és árverés alá bocsáttatni. [3]

Dunaviz-állás a' budai vizmérték szerint:

Nov.	26kán	4 láb.	8	hüv.	3 von.
„	27kén	4 „	8	„	0 „
„	28kán	4 „	6	„	9 „

Budai Lotteria számai nov. 25kén 1835. eszt.

24. 59. 57. 49. 79.

RAJZOLATOK

A' TÁRSASÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBÓL.

DIVATUJSÁG

HETENKINT

EGY DIVATKÉPPEL

ÉS

NEMZETI-KÉPTÁRRAL.

Midőn divatujságunk' jövő 1836-dik esztendei folyamatjára a' testvér két hazát ujra figyelmeztetjük, 's lelkes fiait és leányait e' nemzeti vállolatunk' további szives pártfogására ismét felszòlitjuk, első évi sáfárságunkról számot adva csak annyit mondhatunk: lehet, hogy a' nemzeti haladás' nagy épületéhöz nehány kövecskét mi is gördítettünk, de tán hordhatánk hozzá homokot is, melly szelek' szárnyára kapatva nyom nélkül sodratott-el. — Tettünk, hazafi buzgósággal, hol tehetènk ,*mindent a' hazáért*' 's hol nem épithetènk, legalább nem rontottunk.

Második esztendei pályánkat, ha igyekezetünk a' két hazában elég gyámolást nyerend, azzal szándékozzuk megkezdeni, hogy eddigi lapjainkat *minden héten fél ivvel szaporitsuk;* de nem levén szándékunk lapjaink árát fölemelni, vagy a' *divatképek és nemzeti-képtár* számait kevesbìtni, ez ohajtásunk csak ugy létesülhet, ha a' haza segédkezeket nyujt hozzá. Hogy pedig illy módon szaporitandó lapjaink által, divatujságunk' érdeke is nevekednék, az leendene mindenkori igyekezetünk.

Ha azonban e' czélunkat a' „Rajzolatok" jövő esztendei bővitendő kiadásában, tán eddig kevéssé gerjesztett közérdek miatt jelenleg nem fognók is elérhetni, csüggedni nem hagyand azon férfias állhatatosság, mellyel eddig is kicsinyben 's kevésben, annyit tenni mennyit erőnk 's körülményink szabadon engedének, munkálatinknak nem csak kitűzött czélja vala, hanem mit czélunk elérhetésére a' haza adott, azt vissza is adtuk a' hazának; 's hogy tán sok, tán minden kivánatot nem teljesithetènk, emberi gyarlóságokból, részint bennünk, részint a' kivánókban rejtezhettekből származhaték.

Divatujságunk főczikkei lesznek a' legválogattottabb 's kiszemeltebb eredeti 's külföldi elbeszélések, életleirások, különösen a' magyarkorból, a' leirandók' arczképeivel. — Átaljan véve az eredeti czikkelyeken 's mindazon közleményeken kivül, mellyek a' hazát, politikailag nem értve, akármi más tekintetben érdeklik, divatujságunkban a' külföld legjelesebb munkáiból, havi vagy heti irataiból, journaljaiból mindig azokat fogjuk közölni, mellyek ránk alkal-

mazhatók, hasznosak, szépek, mulattatók vagy oktatók, 's olvasóinknak divatujságunk' járatásával azon nem megvetendő hasznuk is lesz, hogy a' külföldi költséges lapok hordatását elmellőzhetve, lapjaink által, minden azokban találtató bár mi tekintetben nevezetes vagy érdekes czikkelyek birtokába fognak jutni.

Divatujságunk eddigi negyedrét alakjában fog jövendőre is hetenkint kétszer, szerdán és szombaton megjelenni, még csinosabban elrendelve, uj öntetü betükkel, a' legszebb angolvelinen 's ha előfizetőink száma engedi folyvást egy egy iven.

Lapjainkkal hetenkint járandó divatképek, ezentúl is jobbadán *eredetiek*, a' külföldiekből pedig mindenkor a' *legszebbek* lesznek.

Divatképeinken kivül lapjaink nevezetesebb czikkelyeit érdeklő képekkel is vagy rajzolatokkal kedveskedni el nem mulasztandjuk, sőt azon fogunk igyekezni, hogy a' „Rajzolatok" valódi fösteményei légyenek a' szellemi 's földi világnak, szóval: ugy fogunk rajzolni, hogy az ecsetünk alól kikerülendő „Rajzolatokban" a' tisztavilágos vakok is gyönyörködhessenek.

Divatujságunkkal járó „nemzeti-képtár," hónaponkint legkevesebb egy arczképpel, jövő 1836-dik esztendőre kirekesztőleg rézmetszetü lészen, 's bár e' részben lapjaink kiadási költségei tetemesen szaporodni fognak, minden erőnket arra forditandjuk, hogy jövendőre becses előfizetőinknek aczélmetszetekkel is kedveskedhessünk.

Ki megfontolja, hogy divatujságunk a' legköltségesebb kiadásban, esztendő alatt 90—100 ivnyi legfinomabb papirosra, negyedrétü 70—80 divat- és arczképpel, a' legszebb franczia és svaiczi papiroson, csak nehány krajczárba kerül, alig lehet csekélyebb áron, ennyi külső csinnal elrendelt lapokat kivánnia, 's noha szándékunk kiadásunkat bőviteni, de divatujságunk dija jövendőre is, az eddigi marad.

Első évi pályánkon törekedtünk elérhetni azt, hogy hazánkban az elmék eredeti szüleményeiknek lapjaink mintegy gyülpontul szolgáljanak, nem hiszük hogy a' haza ez igyekezetünket méltánylani nem tudá, vagy hogy jövendőre is gyámolitani nem fogna e' részben olly igyekezetben, melly a' közértelem kifejlésére jóltevőleg munkálkodik.

Nem csüggedhető 's még kevésbé tántoritható erővel fogjuk jövő 1836-dikra, második évi pályánkon, mindig a' haladás' ösvényét követni 's legszebb jutalmunk az lesz, ha a' két haza buzgó törekvéseinkben gyámolitani fog.

A' „Rajzolatokra" félévre 5 p. f., egészre 10 pengő forinttal, előfizethetni: minden cs. kir. Postahivatalnál, helyben pedig félévre 4. p. f., egészre 8 pengő frttal, Dorottya-utczában 11-dik sz. a., t. Czigler ur' házában, a' szerkesztőségnél.

Pesten, november' 25-d. 1835.

M. AKAD. KÖNYVTÁRA

A' Rajzolatok
szerkesztő hivatala.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Jelenkor és Társalkodóra.

December itt van. Ennélfogva minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' közelgő 1836. esztendőre, mint kettős rokon lapjaink ötödik pályaévére, 's az ezzel járó előfizetésdijra, mellyet legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért kérjük szorgalmazva minélelőbb felküldetni, hogy a' boritékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. —

Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé, 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — boritéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben boritékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — boritéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; egész évre pedig kétszerannyi az illető dij; ,minél a' mi nagyrétű, egyenlő 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél, egész év alatt pedig kétszáz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem kivánhatni. — Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömes hálával kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerü világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's mi lapjaink belső tartalmát illeti szerénykedő önérzettel azt is érintenünk, hogy mint eddig, ugy ezentul is buzogva buzgandunk, rövid velős vázlatban adni mindent, a' mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, példás, oktató; belföldileg pedig, a' mi közérdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval czélszerü, józan és boldogító müveltségben, nyugati nagy nemzetekhez magasodhatásunkra.

A' Jelenkor alakja (formatuma) minőségét: másodrétű (folio) legyen é t. i. m. Széchenyi István gr. ur javaslataként vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? a' tisztes előfizető Közönség, kire bizatott e' bíróság, méltóztassék ez úttal ismet megujitott kérelmünknél fogva uj esztendőig elhatározni. Ha másodrétre (foliora) dül a' többség, ugy abban lesznek leginkább nyertesek nagyérdemü Olvasóink, hogy minden lapszámmal több birben részesülnek, mint a' negyedrétü alakzat közleni képes azonegy nagyságu papiroson 's azon egy faju betükkel. 'S édes örömmel kész e' szaporulandó munkaáldozattal is Intézetünk szolgálni nagybecsü Lapgyámolainak. Ezen laprét iránti nyilatkozás pedig legkönnyebben megtörténhetik előfizetéskor vagy bérmentes sorokban. E' pontra nézve a' valódi 's általányos többségnek hódolni 's kedveskedni eltökélett czélunk 's vezérszabályunk. Egyébiránt minden esetre Jelenkorunkat 's Társalkodónkat egészen uj öntetű 's könnyű olvasatu Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk. Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást vagy hirdetést vagy biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasittatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne őtet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságboritékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása vegett. Azon messze tájbelick, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési dijt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál.

Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre azután pedig másikra ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltoztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel 4 évi tapasztalatunknál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szövetkezik. — Rekesztékül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeikkel gyarapitani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

[1] **A' Regélő 's Honművész**

szépművészeti első magyar folyóirat 's divatujságnak pártfogóji kérettetnek, hogy annak jövő 1836-dik esztendei folyamatja iránt minél előbb méltóztassanak megtenni rendelésöket akár a' cs. k. postahivataloknál, akár Pesten a' kiadó hivatalban (halpiacz 86. szám alatti Dencs-ház 2ik emeletében). Finom velinen pompás nyomtatásu lapjaiból hetenként két iv, egy vagy két divatkép, 's időnként arcz — táj-kép, vagy más műtárgy rézre és aczélra metszve jelenik meg. Félévi dijja képekkel postán 6, helyben pedig 5 ezüst forint. — Bécsben a' cs. k. posta hivatal, 's Mechetti műáros ur is elfogadja az előfizetést. [2]

Rajzolatok.

A' Társasélet és Divatvilágból.

Divatujság,

hetenkint

egy Divatképpel és Nemzeti-képtárral.

Megjelen negyedrétben, a' legszebb kiadásban, hetenkint kétszer; postán küldve félévi dija 5. p. f., egész évi 10 forint pengő.

Pest, decemb. 2d. 1835.

Szerkeszti 's kiadja

Munkácsy János.

Bővebb jelentése a' mai „Értesitő" mellett.

Épen most jelent meg:

Tilsch és Fia

Könyvárosnál Kolozsváratt,

és a' két magyar haza minden Könyvárosinál

megszerezhető:

A' Gyógyszernek

csudatévő ereje

Gyógyász segéd nélkül,

vagy:

tettlegesen bébizonyított

kiürítő gyógymód.

Irta

LE ROY

Sebész Doctor Párisban.

A' tizennegyedik kiadás után

a' szenvedő emberiség' hasznára

magyar nyelvre tette

H. F.

Csinos borit. 1 f. 12 xr. pengő p.

Ezen munkanak szerzője egy hires francia Orvos, ki egyedül azon nemes szándékot tartotta szemei előtt, hogy a' szenvedő emberiségen segitsen. Illyen ezélból bocsátá közre ezen könyvet, mellyben mind azok, valakik orvosi segedelemtől távol vannak, vagy a' gyógyszer-tárok' elegyitvényeihez előitélet vagy szomorú tapasztalások' következésében, bizodalmukat elvesztették, egészségi állapotjok felől magoknak rövid úton felvilágosulást szerezhetnek, és akármi betegségből, a' legegyszerüebb módon, 's ön magok által a' háznál megkészithető gyógyszerek' segedelmével, felgyógyulásukat eszközölhetik.

Ezen munkából az eredeti kiadásban több elkelt hatvan ezer példánynál, 's német nyelvre rövid idő alatt tizennégyszer fordittatott. Ennél egy könyvre nézve nagyobb ajánlás alig lehet, 's okunk van reményleni, hogy a' tisztelt Magyar Olvasó-Közönség is méltányalni fogja vállolatunkat, midőn e' közhasznu könyvet kezébe szolgáltatjuk.

Kolozsvar 1835. Sept. 29kén.

TILSCH és FIA.

---

[1] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik: hogy a' megürcsült Tapolczai Apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgyszinte Miskolcztól egy fertály óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentumból helyreállittattak, 's mellyek elseje nagy liszteló kövekkel, másodika három lisztelő 's két kásás kővel és egy kendertörővel bir, jövő 1836 esztendei januar 1sö napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei december 14kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napra Mindszentre a' tiszttartoi lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellatva jelenjenek meg. Budán nov. 27. 1835. [3]

---

[1] HIRDETMÉNY. A' nm. magyar kir. udvari Kamarának rendelése következésében, köz hirré tétetik, hogy az Ó Budai koronai urodalomnak Budakesz helységében levő gyümöles faiskolajából 1500 darab legjobb fajra oltott, 's elültetésre tökéletesen alkalmas alma- és körtvefa darab számra 's azonnali készpész fizetésért eladatik, nevezetezen a' legjobb fajú facskak darabja 20 krajczárért, az alabbvaloké 16 xr. a' törpéké pedig 12 xr., pengőben. A' venni szándékozók a' Budakeszin lakó királyi Kamarai erdőtiszthez utasittatnak. Budán november 25kén 1835. [3]

---

[3] **Eladó Széna.**

Miskolcz, és Tokaj közt fekvő Takta-Kenyéz helységben mintegy 125. szekérre való legjobb gyep széna, és mintegy 360. szekérre való vastag széna eladó. Ezen mennyiséget juhok és szarvasmarhák által helyben is el lehet költeni, mellyek a' szükséges legelővel is bőven el fognak láttatni. Értekezhetni ezek iránt helyben a' tulajdonossal. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Nov.	29kén	4 láb.	6	hüv.	6	von.
„	30kán	4 „	5	„	3	„
Dec.	1jén	4 „	2	„	0	„
„	2kán	4 „	1	„	3	„

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

December itt van. Ennélfogva minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' közelgő 1836. esztendőre, mint kettős rokon lapjaink ötödik pályaévére, 's az ezzel járó előfizetésdijra, mellyet legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért kérjük szorgalmazva minélelőbb felküldetni, hogy a' boritékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. —

Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé, 's Értesitőé postán v. Budapesten boritékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — boritéktalanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben boritékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — boritéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; egész évre pedig kétszerannyi az illető dij; ,minel a' mi nagyrétü, egyenlő 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél, egész év alatt pedig kétszáz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem kivánhatni. — Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömes hálával kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerü világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's mi lapjaink belső tartalmát illeti szerénykedő önérzettel azt is érintenünk, hogy mint eddig, ugy ezentul is buzogva buzgandunk, rövid velős vázlatban adni mindent, a' mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, példás, oktató; belföldileg pedig, a' mi közérdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval czélszerü, józan és boldogító müveltségben, nyugati nagy nemzetekhez magasodhatásunkra.

A' Jelenkor alakja (formatuma) minőségét: másodrétü (folio) legyen é t. i. m. Széchenyi István gr. ur javaslataként vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? a' tisztes előfizető Közönség, kire bizatott e' biróság, méltóztassék ez úttal ismét megujitott kérelmünkuél fogva uj esztendőig elhatározni. Ha másodrétre (foliora) dül a' többség, ugy abban lesznek leginkább nyertesek nagyérdemü Olvasoink, hogy minden lap számmal több birben részesülnek, mint a' negyedrétü alakzat közleni képes azonegy nagyságu papiroson 's azon egy faju betükkel. 'S édes örömmel kész e' szaporulandó munkaáldozattal is Intézetünk szolgálni nagybecsü Lapgyámolainak. Ezen laprét iránti nyilatkozás pedig legkönnyebben megtörténhetik előfizetéskor vagy bérmentes sorokban. E' pontra nézve a' valódi 's általányos többségnek hódolni 's kedveskedni eltökélett czélunk 's vezérszabályunk. Egyébiránt minden esetre Jelenkorunkat 's Társalkodónkat egészen uj öntetü 's könnyü olvasatu Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk. Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató fordítási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást vagy hirdetést vagy biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasittatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne őtet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságboritékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazithatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési dijt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál.

Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre azután pedig másikra ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel 4 évi tapasztalatunknál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szövetkezik. — Rekesztekül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeikkel gyarapitani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogo részvétét is

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

Midőn énpesti érdemes Sebész és Szülés-segitő Bánhidai Bámgárt Mihály urnak, életem szerencsés megmentéseért, mellyet az emlitett Sebész ur egy hoszadalmas és nagyon veszedelmes rákfenés fekélyből, melly a' legtapasztaltabb gyógyászaink gondos fáradozásiknak daczára naponként terjedőbb lőn, kevés hetek lefolyta alatt alaposan és tökéletesen kigyógyított, ezennel legforrób köszönetemet nyilványosan kijelenteném, egyszersmind kötelesnek érzem magam arra, hogy embertársaimat ezen jeles férfira figyelmeztessem Bámgárt ur lakik Pesten ujvilág-utczában 562 szám alatt földszint.

Pest dec. 2. 1835.

Schőjm Antal
Kávéfőző.

☞ A' cs. kir. priv. Sartoriusféle

Perme-fürdőkészület

18 pint nedvvel minden fürdésre 's melly télen is használható, — megszerezhető Pesten a' Nádor-fogadóban, Pozsonyban Reidner J. G.nél, és Bécsben a' Dorottyautczában 1118sz. alatt.

JELENTÉS.

Némelly lótenyésztőink, a' honi lónemesités hathatós elómozditásában részt venni kivánván, öt telivér ménte vásárlottak, mellyeket Brönnenberg Keresztyén ur e' f. évi Juniusban hozott Angliabol Pestre eladás végett.

E' mének, mint származásuk mutatja, valóságos jó fajból eredvén, szép kocsis és hátas lovak nemzésére különösen alkalmasak.

Négy azok közül az alább nevezendő uraknál 1836ban méltányos feltételek mellett pénzért hágatásra van szán a. Az ötödik, Twatty nevü e. f. 1835ik évi octoberben Parndorfon egy dijt nyervén jelenleg az 1836ki pesti versenyre idomittatik. Egyébiránt ezen öt mén, mindegyike tulajdonaihoz képest meghatározott áron, mar most is eladó; mire nézve Biedermann H. fiai kereskedő-házától Pesten és Bécsben bővebb tudósitást nyerhetni. A' négy hágóménnek hágási bére iránt pedig azon urakkal kell értekezni, kiknél azok állanak.

A' mének és azoknak a' hozó úr által előadott szarmazásai e' következők:

1. Ostrich, pej 6-dik évében, ap. Buzzard an Altisidora ap Dick Andrews an. Mandane, ap. Potatos. 10½ markos. — Áll Szapáry Józsefnél Fegyverneken, Heves vgyében Török sz. Miklós mellett

2. Barna mén, 6ik évében, ap. Catton an. Twatty, ap. Whalebone, an. Canopuskancza. 15½ markos. — Parndorfon idomittatik.

3. Hartonian, pej 6ik évében, ap. Nimrod, an. Hambletonian-kancza, an. Shuttle-kancza. 16 markos. Áll gr. Festetics Miklósnál Hetesen, Somogy vgyében, Öreg-Lak felé

4. Pej mén, 5ik évében, ap. Lottery an. Cardinal Yorkkancza, an. Hambletonian-kancza, an. Friendless Fanny. 15½ markos. — Áll gr. Károlyi Lajosnál Tót-Megyeren.

5. Pej mén 5dik évében, ap Monreith an. Champignon-kancza an. Chromatica, ap Stamford 15½ markos. — Áll Majerffy Ferencz urnál Lőrinczin est mellett.

Szab. Nagy Körös városa egy egész század huszárság beszállitására alkalmas kaszárnyát szándékozván épitni, e' végre concursust fog tartani a' jövő 1836. eszt. januar 25ik napján, midőn is az épités azon kőmives és ácsmestereknek fog általadatni, kik azt legkevesbért fölvállalják, az épitési szereket a' város adván. Mire nézve a' kitett napra az illető kőmives és ácsmesterek Nagy-Körösön a' városházánál tartandó árverésre meghivatnak.

N. Körös dec. 1. 1835.

---

[2] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik: hogy a' megürcsült Tapolczai Apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgyszinte Miskolcztól egy fertaly óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentumból helyreállittattak, 's mellyek elseje nagy lisztelő kövekkel, másodika három lisztelő 's két kásás kővel és egy kendertörővel bir, jövő 1836 esztendei januar 1ső napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei december 14kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napra Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. Budán nov. 27. 1835. [3]

---

[2] HIRDETMÉNY. A' nm. magyar kir. udvari Kamarának rendelése következésében, köz hirré tétetik, hogy az Ó Budai koronai uradalomnak Budakeszi helységében levő gyümölcs faiskolájából 1500 darab legjobb fajra oltott, 's elültetésre tökéletesen alkalmas alma- és körtvefa darab számra 's azonnali készpész fizetésért eladatik, nevezetezen a' legjobb fajú fácskak darabja 20 krajczárért, az alábbvaloké 16 xr. a' törpéké pedig 12 xr., pengőben. A' venni szándékozók a' Budakeszin lakó kiralyi Kamarai erdőtiszthez utasittatnak. Budán november 25kén 1835. [3]

---

[2] **A' Regélő 's Honművész**

szépművészeti első magyar folyóirat 's divatujságnak pártfogóji kéretnek, hogy annak jövő 1836-dik esztendei folyamatja iránt minél előbb méltóztassanak megtenni rendelésöket akár a' cs. k. postahivataloknál, akár Pesten a' kiadó hivatalban (halpiacz 86. szám alatti Dencs-ház 2ik emeletében). Finom velinen pompás nyomtatásu lapjaiból hetenként két iv, egy vagy két divatkép, 's időnként arcz — táj-kép, vagy más műtárgy rézre és aczélra metszve jelenik-meg. Félévi dijja képekkel postán 6, helyben pedig 5 ezüst forint. — Bécsben a' cs. k. posta hivatal, 's Mechetti műáros ur is elfogadja az előfizetést. [2]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Dec.	3kán	4	lab.	1	hüv.	3	von.
„	4kén	4	„	1	„	3	„
„	5kén	4	„	1	„	9	„

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

December itt van. Ennélfogva minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' közelgő 1836. esztendőre, mint kettős rokon lapjaink ötödik pályaévére, 's az ezzel járó előfizetésdijra, mellyet legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért kérjük szorgalmazva minélelőbb felküldetni, hogy a' boritékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. —

Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé, 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — boríték talanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben boritékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — borítéktalanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; egész évre pedig kétszerannyi az illető dij; minél a' mi nagyrétű, egyenlő 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél, egész év alatt pedig kétszáz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem kivánhatni. — Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömes hálával kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerü világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's mi lapjaink belső tartalmát illetí szerénykedő önérzettel azt is érintenünk, hogy mint eddig, ugy ezentul is buzogva buzgandunk, rövid velős vázlatban adni mindent, a' mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, példás, oktató; belföldileg pedig, a' mi közérdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval czélszerü, józan és boldogító művelben, nyugati nagy nemzetekhez magasodhatásunkra.

A' Jelenkor alakja (formatuma) minőségét: másodrétű (folio) legyen é t. i. m. Széchenyi István gr. ur javaslataként vagy eddigi negyedrétben (quart) maradjon? a' tisztes előfizető Közönség, kire bizatott e' birószág, méltóztassék ez úttal ismét megujitott kérelmünknél fogva uj esztendőig elhatározni. Ha másodrétre (foliora) dül a' többség, ugy abban lesznek leginkább nyertesek nagyérdemü Olvasóink, hogy minden lapszámmal több birben részesülnek, mint a' negyedrétü alakzat közleni képes azonegy nagyságu papiroson 's azon egy faju betükkel. 'S édes örömmel kész e' szaporulandó munkaáldozattal is Intézetünk szolgálni nagybecsü Lapgyámolainak. Ezen laprét iránti nyilatkozás pedig legkönnyebben megtörténhetik előfizetéskor vagy bérmentes sorokban. E' pontra nézve a' valódi 's általányos többségnek hódolni 's kedveskedni eltökélett czélunk 's vezérszabályunk. Egyébiránt minden esetre Jelenkorunkat 's Társalkodónkat egészen uj öntetü 's könnyü olvasatu Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk. Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást vagy hirdetést vagy biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kerünk hozzánk utasittatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne őtet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bermentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságboritékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíthatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési dijt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál.

Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre azután pedig másikra ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltoztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel 4 évi tapasztalatunknál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szövetkezik. — Rekesztekül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeikkel gyarapitani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

☞ Mai számunkkal járul egy jelentés a'

„Spiegel“

czimü német divatujságrol, melly Budán jelen meg.

---

[1] **Egészségi folyó Burgonya- (Krumpli) Czukor.**

Székes-Fejér megyében keblezett Ercsi Urodalom részéröl, közhirré tétetik ezennel, hogy ugyanazon egészségi folyó Burgonya-czukor, melly e' f. eszt. auguszt. 22kén a' 191ik számu Bécsi-Hirlap által illy czim alatt: „közhasznu tudósitások“ (gemeinnützige Nachrichten) a' tisztelt közönség elébe terjesztetett, az emlitett urodalomban is bizonyos idő óta már jó sikerrel készittetik, 's nem csak az urodalomnak helybeli gyárában, hanem Budán is azugy nevezett Ladenhändler házban a' hidnál lakó Schuler Jakab liqueur-gyárnok, mint Pesten Sebestyén-téren a' „fejér Farkasnál“ levő Prückler Ignácz, valamint Sz. Fejérváron lakó Ruszvurm fűszeráros uraknál is, minden tetszö, nagy és kis mennyiségben, gyárbeli szabott jutányos áron megszerezhető. Kész ezenfelül a' kérdéses burgonyaczukrot készitő urodalom egyéb tartományi városokban létező más tisztes kereskededőházak biztositott raktáraiknak, minden időben eladó árujátillő eladási dij (provisio) mellett is átengedni. Ercsiben az uradalom Főtisztsége hivatalánál novemb. 30kán 1835. [3]

---

[1] **Ritter János Ker.**

posztótára

(Pesten, váczi utcza, a' Vitéznél) épen most gyarapitatott tetemesen mindenféle legjobb posztó-készitménnyel, ide értve a' formaruha —, kereszthe szőtt (Croisé) patyolat- (Mousselin) és cseléd- (Livrée) posztót; továbbá egészen nehéz kettős és egyszerü kazimirral, divatos nadrágszövetekkel, egészségi és más flanéllal 's a't. Kiváltképen ajánlható legujabban érkezett mindenféle

fekete posztója,

melly ritka szépsége és tartóssága miatt különös figyelmet érdemel, 's bizonyitja, hogy a' belföldi posztógyárak a' tökéletesség' magas fokára emelkedtek. — Az ár nála, mint eddig, igen illendőre van szabva. [3]

Eladó széna.

Ns Komárom vármegyében Gutta mezőváros szomszédjában a' Bálvány-Szakállosi pusztán a' folyó hónap 15dikén délelőtt mintegy 12 öl széna fog árverés utján azonnali fizetésért eladatni: melly végre a' venni szándékozók az urodalmi Tiszt lakásához tisztelettel meghivatnak.

---

[1] **Árverési hirdetés.**

Sz. kir. Szeged városa tanácsa részéről köz hirré tétetik, hogy a' ns. város utczáinak kövel leendő kirakatásukhoz megkivántató kövek töretésére, és helybe szallittására nézve a' jövő 1836ki eszt. febr. 9kén a' polgármesteri hivatal előtt reggeli 9. órakor köz árverés fog tartatni, mellyre a' vallalkozni szándékozók a' megkivántató bánatpénzekkel fölkészülve meghivatnak. Szeged nov. 9kén 1835. [2]

---

[1] **Haszonbérlési hirdetés.**

Sz. kir. Szeged városa tanácsa részéről köz hirré tétetik, hogy a' ns. városi ugy nevezett Accise-jövedelemnek szedhetése a' jövő 1836. februar 1jétől 1839. január 31éig vagy is egymás után terjedő három évig, e' f. évi decemb. 31én a' polgármesteri hivatal előtt reggeli 9 órakor tartandó köz árverés utján haszonbérbe adatni fog — mellyre is az azt kibérleni szándékozók, a' megkivántató bánatpénzekkel ellátva meghivatnak. Szeged novemb. 30kán 1835. [2]

---

[3] HIRDETÉS. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara rendeléséből közhirré tétetik: hogy a' megürcsült Tapolczai Apátsághoz tartozó Miskolcz városában helyheztetett vágó, úgyszinte Miskolcztól egy fertaly óra távolságra levő Csaba helységében fekvő Felső nevezetü vizi malmok, azokhoz tartozó épületekkel, mellyek már most fundamentumból helyreállittattak, 's mellyek elseje nagy lisztelő kövekkel, másodika három lisztelő 's két kásás kővel és egy kendertörővel bir, jövő 1836 esztendei januar 1sö napjától kezdve három egymást követő esztendőre szokott árverés utján folyó esztendei december 14kén haszonbérbe ki fognak adatni. A' kiknek ezen haszonvételek kibérlésére kedvök vagyon, a' fen irt napra Mindszentre a' tiszttartói lakhelyre reggeli 9 órakor szükséges bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg. Budán nov. 27. 1835. [3]

---

[3] HIRDETMÉNY. A' nm. magyar kir. udvari Kamarának rendelése következésében, köz hirré tétetik, hogy az Ó Budai koronai urodalomnak Budakesz helységében levő gyümölcs faiskolajából 1500 darab legjobb fajra oltott, 's elültetésre tökéletesen alkalmas alma- és körtvefa darab számra 's azonnali készpész fizetésért eladatik, nevezetezen a' legjobb fajú fácskák darabja 20 krajczárért, az alábbvalóké 16 xr. a' törpéké pedig 12 xr., pengőben. A' venni szándékozók a' Budakeszin lakó királyi Kamarai erdőtiszthez utasittatnak. Budan november 25kén 1835. [3]

---

[1] Sz. kir. Bártfa város részére egy, 100 pengő frtos esztendei fizetéssel, 1 ló tartasara szükséges 24 mérő zabbal és 36 mázsa szénával valamint 6 öl tűzifával járó uj alerdőszi (subindagator) hivatal állittatott-föl. Melly hivatalt elnyerni ohajtók, arra alkalmas lételüket, vagy tán már máshol is tett szolgálatjokat, alul kijelelt naptol számlálva 6 hét alatt az emlitett sz. kir. város tanácsának bebizonyitsák. Budán novemb. 22kén 1835. [3]

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Dec.	6kán	4 láb.	2	hüv.	3 von.	
„	7kén	4 „	4	„	„	
„	8kán	4 „	5	„	6	„
„	9kén	4 „	5	„	3	„

Budai Lotteria számai dec. 5kén 1835. eszt.

70. 43. 26. 14. 85.

[1] **FIGYELMEZTETÉS.**

Mivel divatujságunk „RAJZOLATOK“t. Előfizetőink által olly karban van helyheztetve, hogy jövő 1836diki uj esztendőtül, kezdve, második évi folyamatját, hetenkint nem egy és fél ívre, hanem „két egész ívre“ azaz: szerdán egyre, és szombaton egyre fogjuk adhatni: hazafi bizodalommal szólitjuk-fel a' t. közönséget, hogy lapjaink iránt rendelését minélelőbb megtenni méltoztassék; ellenkező esetben Pártfogóinknak divatujságunk' első számaival nem fogunk szolgálhatni.

A' „*RAJZOLATOK*“ jutalmas ára, Nemzeti-képtárral, divatképekkel, a' legfinomabb rézmetszetüekkel, nagy negyedrétben, legszebb kiadásban, hetenkinti két ív mellett is, az eddigi marad: postán, félívnyi boritékban, 5. f. p., helyben pedig 4. pengő for. Előfizethetni minden cs. kir Postahivatalnál; helyben a' szerkesztőségnél, Dorottya-utczában, 11d. sz. a., Czigler-házban. Pest, dec. 10d. 1835.

szerkeszti és kiadja
Munkácsy János. [3]

---

[1] **Karácsonyi és Ujesztendei ajándékokul**

Tomalánál Pesten vásárolhatni: külömféle játékokat, képeskönyveket, játékszini és egyéb fölállitani való néma ábrázolatokat, szétrakható képeket, zsebkönyveket és billéteket 1836ra, továbbá a' legjelesb hangászati darabokat, 's tánczokat Lannertől és Straustól. 's mindenfele más szépmüi áruczikkelyeket. — Ugyan nála szerezhetni meg:

Gróf Széchenyi István ur

igen szerencsésen talált képmását olaj-festvényben, életnagyság után levéve Einsle eredetije után pompás aranyozott rámában 50 pengő frtért. E portraitet nála mindenfele nagyságban is megrendelhetni. (2)

---

[1] **A' Tudományos Gyüjtemény' 1835dik esztendei**

tizenkét kötetjeire, Horvát István szerkesztetése alatt (a' 20dik évi folyamatra) az előfizetetést postán 18 forinttal, helyben 14. forinttal v. czéd. elfogadják a' cs. kir Postahivatalok, és azon érdemes Hazafiak kik eddig is szivesek valának azt elvállalni, és

Pesten, dec. 12. 1835.

TRATTNER' és KÁROLYI'
Könyvnyomtató-Intézete Pesten. (3)

---

[1] **Szemlélő**

Tudományok', Literatura', müvészet és társas élet' körében

Hetenkint kétszer egy egy ív, nagy negyedrétben, ehez mellékelve: Literaturai lapok hetenkint fél ív.

Január 1jén 1836 megjelennek Kassán Werfer Károly ur könyvnyomó intézetében. Ezen testvérlapok' előfizetési ára félesztendőre postán 4 forint penpő pénzben.

Az alúlirt szerkesztő, tehetsége szerint „mind azt elfogja követni, a' mi lapjait érdekessé 's a'józan követeleknek megfelelőkké tegyi. (3)

Kovacsóczy M.
a' Szemlélő' kiadója 's szerkesztője.

Birodalmi Kalendáriomot

1836ra, egy lapon, 's 5 nyelven együtt, Pesten minden könyvkereskedésben szerezhetni 20 pengő krért.

Előfizetési jelentés.

Közeledvén a' folyó 1835dik évnek vége, köszönetünket jelentjük pártfogóinknak; és a' midőn a' tisztelt Közönséget ujabbi előfizetésre felszólitani bátorkodunk, foglalasosságaink körét is elejbe terjesztjük; melly a' következendőkben áll:

Foglalatoskodunk.

1. Nemesi birtokoknak, házaknak és más ingatlan javaknak; úgy szinte
2. Mindennemü és mennyiségü termesztményeknek eladásával és vevésével.
3. Tőkepénzeknek kamatokra való kiadásával és megszerzésével.
4. Mindennemü ékességeknek, ezüst, házibutorok és több e' féle ingóknak a' hónaponként hivatalunkban ismételve tartandó árverés útján eszközlendő eladásával, a' mellyektül mindazonáltal csak akkor fizettetik öt minden száztul számitva dijként, ha valami voltaképen eladattatik.
5. Ingatlan vagyonoknak haszonbérbe kiadásával.
6. Szállásoknak, a' mellyek kerestetnek vagy haszonbérbe ajánltatnak, jelentésével.
7. Magányos, óránkénti, bizonyos akár készpénzbeli akár pedig élelem és szállásért adandó vagy veendő nyelv, hangászat és több e' féle tanitása, vagy tanitó helyeknek jelentésével.
8. Élelmet és szállást szerzünk fedhetlen házakban tamitványoknak, kész pénzbeli fizetésért vagy cserére.
8. Mind két nemü Nevelőknek, és oktatóknak szerzésével.
10. Cselédeket és szolgálatokat szerzünk az ollyan cselédeknek, kik a' rendőri kivánatok szerint hiteles bizonysággal ellátva vannak.

11. Foglalatosságainkhoz tartozó tudakozódásokra (bérmentes levelekre) irásban is válaszolunk és

12. Magánosaknak foglalatosságaikhoz tartozó leveleket is készitünk a' bel és külföldre is

Mind ezen köz hasznu foglalatosságoknak előmozditására eszközül szolgálnak az általunk hetenként egy egész nyomtatott iven kiadandó tudositó és árverést jelentő lapjaink a' legjutalmasb 3. v. forint előfizetési áron fél évre szabad küldéssel Budapesten, és 5. v. forintért a' külföldön bérmentett elküldéssel. Előfizetni lehet minden k. posta hivatalnál és az alol irtaknak Pesten a' belvárosban Leopold-utczában 258dik szám alatt lévő hivatalokban.

T. T. közönségnek kegyes bizodalmaba ajánlják magokat. Pesten decemberben 1835.

Weber és König,
a' kir. szabadalmas tudakozódó Intézetnek tulajdonosi.

---

(1) **A' répaczukor-készités ajánlata.**

Mult h. 16—17ikén Linberger Gyula Gottlieb urtól Pesten a' Leopoldvárosban 311 sz. alatt az ujépület átellenében, különféle vmegyekből jelenvolt több igen tisztes urasággal együtt, megtanultam a' répaczukor-készitést olly sikerrel hogy már most képes vagyok nem csak nyers czukrot készitteni, de tudom azon módot is melly által annak fejér szint adhassak. Haza mentem után szerzett ismeretemet azonnal gyakorlásba vettem, 's fáradságomat a' legjobb siker jutalmazá. Azóta házi szükségeimre kevés költséggel és fáradsággal magam készitem a' czukrot, sőt belőle barátimnak is juttathatok. 'S midőn ezt nyilvános szóba hozom, azon ohajtással cselekszem, hogy masok is, kiknek sorsuk az, hogy falun laknak 's czukorrepat termesztenek, tegyék sajátjokká a' répaczukor készités ismeretét, 's a' czukorra tett eddigi tetemes költségeket mellőzve látandják. Szászberken dec. 1. 1835. (2)

Dankó Ferencz
Hg Eszterházy gazdatiszje.

---

(1) **Egy ispán**

kerestetik N. Abonyba Pest vmegyében. Az e' hivatalra alkalmasak, gazdagsági ismeréteikről szóló hiteles bizonyság leveleikkel Abonyba Kozitz István tiszttartó urhoz, vagy Pesten Sujánszky Antal ügyvéd urhoz (Borzutcza Gosztonyiház) folyamodjanak. (2)

---

[1] **Hámozott és aszalt sopronyi gyümölcsöket**

u. m. körtvét, baraczkokat, ruszti megyet és cseresznyét, valamint folyékony egészségi burgonyaczukrot, akárminő mennyiségben igen jutalmaaan kaphatni

Prückler Ignácz,
fűszerárusnál Pesten a' sebestyén-piaczon a' „Fejér Farkasnál". (3)

---

[1] **ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.**

T. N. Fejér megyében keblezett bicskei urodalom részéről közhirré tétetik, hogy jövő 1836 január 17ik napján a' bicskei és mányi mészárszékek árverés utján a' többet igéröknek 1836. aprilis 1ő napjától fogva három egy más után jövő esztendőre haszonbérbe adandók. Bővebb tudósitást vebetni Bicskén az urodalmi iróházban, hol az árverés fenrendelt napon délelőtt 9 órakor fog tartatni. — [3]

Vochnitska György
Tiszttartó.

---

[1] Nagyméltóságu m. udvari Kamarának kegyes rendelése után közre adatik: hogy T. N. Baranya Vármegyében kebelezett Mindszenti fiscusi Uradalomhoz tartozó Sz. Mártonyi pusztában jövő 1836ik esztendei januar 11én reggeli órákban tartandó árverés utján 83 ½ mázsa legjobb minemüségü hamuzsir, a' legtöbbet igérőnek, és a' felsőbbi kegyes helybenhagyás után tüstént kész pénz fizetés mellett el fog adatni. Budán dec. 10kén 1835. [3]

Egy vizsla

néhány hét előtt Pesten eltévelyedett; szine fejér 's barnával elegyitett, 's különösen ismerhető nagy szőrü sötét barna farkárul. A' találó legyen szives jelenteni magát a' pesti szinház igazgatóságnál; — illő jutalom várja.

---

[2] **Árverési hirdetés.**

Sz. kir. Szeged városa tanácsa részéről köz hirré tétetik, hogy a' ns. város utczáinak kővel leendő kirakatásukhoz megkivántató kövek töretésére, és helybe szállittására nézve a' jövő 1836ki eszt. febr. 9kén a' polgármesteri hivatal előtt reggeli 9. órakor köz árverés fog tartatni, mellyre a' vállalkozni szándékozók a' megkivántató bánatpénzekkel fölkészülve meghivatnak. Szeged nov. 9kén 1835. [2]

---

[2] Sz. kir. Bártfa város részére egy, 100 pengő frtos esztendei fizetéssel, 1 ló tartására szükséges 24 mérő zabbal és 36 mázsa szénával valamint 6 öl tűzifával járó uj alerdőszi (subindagator) hivatal állittatott-föl. Melly hivatalt elnyerni ohajtók, arra alkalmas lételüket, vagy tán már máshol is tett szolgálatjokat, alul kijelelt naptol számlálva 6 hét alatt az emlitett sz. kir. város tanácsának bebizonyitsák. Budán novemb. 22kén 1835. [3]

☞ A' cs. kir. priv. **Sartorius féle**

Permet-fürdőkészület

18 pint nedvvel minden fürdésre 's melly télen is használható, — megszerezhető Pesten a' Nádorfogadóban, Pozsonyban Reidner J. G. nél, és Bécsben a' Dorottyautczában 1118sz. alatt.

Eladó széna.

Ns Komárom vármegyében Gutta mezőváros szomszédjában a' Bálvány-Szakállosi pusztán a' folyó hónap 15dikén délelőtt mintegy 12 öl széna fog árverés utján azonnali fizetésért eladatni: melly végre a' venni szándékozók az urodalmi Tiszt lakásához tisztelettel meghivatnak.

Dunavíz-állás a' budai vízmérték szerint:

Dec.	13kán	3 láb.	5	hüv.	0	von.
„	14kén	3 „	7	„	0	„
„	15kén	3 „	10	„	6	„
„	16kán	3 „	4	„	6	„

RÖVID ÉSZREVÉTEL
a' Társalkodónak 89. számában hirdetett
első orgona- és zongora-művészre.

Jelenkorunkban hazánkra tekintvén nem hevül e minden igaz honfinak keble, midőn a' homály' leplét arról mind inkább elvonulni, 's azt több oldalu tökéletességre törekedni tapasztalja? Igy haladván, nem remélheti e, hogy felderíti még a' 19ik század a' magyar hon' egére a' müveltség' azon szép hajnalát, mellyet mindenki, legalább hazáját szerető, ohajtva ohajt, 's annyira — édesbnek tartván a' hon-érlelte gyümölcsöt — nem sovárog mindenben külföldiek után csak azért, mivel külföldiek.

Ezeket előre bocsátván, midőn a' lelkes magyar a' f. e. Társalkodónak 89. száma alatt olvassa: hogy a' szeretett haza' keblében ismét egy honfi kivánja magára vonni a' közönség' figyelmét a' szép müvészetnek egy érdekes ágában szerzett ösméreteinél fogva, szivesen örvend neki. — Ez Focht Károly úr, orgona- 's hangászati művész Pesten — ki nem csak a' fentemlített Társalkodóban, hanem ajánlkozó nyomtatott czédulájában is ezen czim alatt: *Focht Károly első honi orgona-, 's hangászati-művész szinte zongora-készitő ajánlja magát* 's a' t. magát a' magyar hazában első orgona-művésznek hirdeti. — Én ugyan, ámbár közmondás: Figulus figulu modit — lelkiösméretesen vallom — nem irigylem neki a' dicsőséget, mert hazámnak született; csak azt sajnálom, hogy F. úr a' nélkül, hogy megvizsgálná és ösmerné a' hazában létező jeles orgonákat, 's azokat a' maga müveivel összehasonlítaná — magát müvésztársai vezér csillagául jeleli ki. Kár egy müvésznek, kivált magyarnak, olly hamar elszédülni egykét puszta dicsérő szavaktól, mellyekkel nékie talán a' hizelkedő rész tömjénezett.

Mindazonáltal nem czélom itt F. úr müvészi tehetségét, melly jelenleg is egy szép művel ajándékozá meg Budán a' tabani Templomat, kétségbe hozni; nem: egyedül csak figyelmeztetem arra, hogy elsőséget, minekelőtte széllyel tekintene a' hazában 's annak több illynemü müveit kiösmérné, ne tulajdonítson magának. Mert talán lakhatják hazánk elvonultabb részeit olly szerények is, kik nem akarván önjelességük hirharangjai lenni, müveikre bizzák nevök' magasztalását.

Lássa F. úr mindjárt bennem is talál egy versenytársra, ki talán meg nem szólalok, ha több rendű hirlap nem akad vala kezembe. Enműveimről szólani eltilt a' szemérmetesség, szóljanak azok helyettem — a' mint szólottak is több izben a' hirlapokban is bő dicséretre méltatva azok által, kiknek müveimet kezökbe adtam; — de elsőnek hivatni soha sem vágyok, csak azt akarom röviden jelenteni F. urnak hogy fáradságom, 's költségemet nem sajnáltam felmenni Budára azon taban-templomi orgona' megnézésire. 'S már szivesen látom az urat akármellyik müvemnek megvizsgálására. Azt sem hallgathatom el, hogy F. úr magát az *egy korumány Fuvó'* első feltalálójának állítja; mert az már F. úr születése előtt régen létezett, hiszen minden vasmüvesnek fuvója egykormányu! — Tagadom azt

is, hogy ezen egy kormányu fuvók tökéletesbek mint azok, mellyeket, nem mondom, csak a' hires Kobert derék müveiben, hanem a' külföldnek szinte mint hazánknak legjelesebb orgonáiban találhatni. Mert ha azon egy kormányu fuvó megmolik, azonnal haszonvehetetlen az orgona; holott ellenben, ha a' több fuvója orgonában a' fuvóknak egyik vagy másika megromlik is, azért az orgona még is folytatva használható.

Ezeket figyelmül minden rendü müvésztársimra nézve. Ne elégedjünk meg saját jelességünkkel; fürkésszük ki mások' tehetségeit is. Ezt kell vala F. urnak is tenni. — Ezek által távul 's ha azután illető mü a' hirvágytól, önhizelgéstől, vagy irigységtől, társaim' személyiben szólván, ugy hiszem, F. urat le nem gyaláztam, csak az igazat derítettem fel; a' mit kötelességemnek tartottam. Még csak azt mondom: Törekedjünk nagyok lenni, de legyünk bölcsek is; törekedjünk magunknak hirtnevet szerezni, de legyünk igazságosak is, hogy se a' hazát el ne csábítsuk, se müvésztársainkat le ne tiporjuk.

Kováts István
Szegedi orgona- és zongora-müvész.

Pesten, nyomt. Beimel József.

1835.

Előfizetési figyelmeztetés a' Jelenkor és Társalkodóra.

Dec. folytára hajlik. Ennélfogva minden rendű, főkép távol vidéki Pártfogóinkat 's általányosan a' testvér két Haza olvasó Egyetemét szives bizodalmu tisztelettel emlékeztetjük a' közelgő 1836. esztendőre, mint kettős rokon lapjaink ötödik pályaévére, 's az ezzel járó előfizetésdijra, mellyet legbiztosabban utasíthatni a' szerkesztő hivatalhoz (Uri-utcza 612 számu Trattner-Károlyi ház első emeletébe). Ezt azért kérjük szorgalmazva minélelőbb felküldetni, hogy a' boritékot kellő időre kinyomathassuk, szükséges készületinket Előfizetőink mennyiségéhez szabván fölösleg nyomtatási költségtül megmenekhessünk 's mindenkinek csonkíttatlan példánnyal szolgálhassunk, mit az első számok elfogyta után csupán azon számtól kezdve teljesíthetünk, midőn az elkésett előfizetés kezünkhöz jutand. —

Az előfizetési ár ugyanaz marad, a' mi eddig vala, t. i. a' Jelenkoré, Társalkodóé, 's Értesitőé postán v. Budapesten borítékosan 's házhoz küldve félévre 4 pengő fr.; — boríték talanul szinte házhoz küldve 3 fr. 36 kr. pengő; — külön a' Társalkodóé magáé postán vagy helyben borítékosan 's házhoz küldve 3 fr. pengő; — boríték talanul helyben 's házhoz küldve 2 fr. 36 kr. pengő; egész évre pedig kétszerannyi az illető dij; minél a' mi nagyrétű, egyenlő 's legtakarékosabb nyomtatásu papirosunkon, mellyből fél év alatt, a' toldalékokon 's mellékleteken kivül, száz ivnél, egész év alatt pedig kétszáz ivnél többet adunk, boriték 's postai szétküldözés mellett olcsóbbat nem kivánhatni. — Az érdemes Postatisztségeknek, Előfizetésgyüjtőink és szorgalmas Levelezőinknek a' szokott ajándék-példánnyal mint eddig úgy ezentul is örömes hálával kedveskedünk; 's minthogy már több izbeli figyelmeztetésinkben ujság-szerkesztési vezér-elveinket czélszerü világossággal kifejteni szerencsénk vala, szabad lesz jelenleg is azokra egész terjedelmökben hivatkoznunk 's mi lapjaink belső tartalmát illeti szerénykedő önérzettel azt is érintenünk, hogy mint eddig, ugy ezentul is buzogva buzgandunk, rövid velős vázlatban adni mindent, a' mi külföldileg a' politikai, tudományos, müvészeti 's mesterségi világ legujabb történeteiben fontos, jeles, példás, oktató; belföldileg pedig, a' mi közérdekü Hazánkra, Nemzetiségünkre, Nyelvünkre, minden ágú Csinosbulásunkra, szóval czélszerü, józan és boldogító müvelben, nyugati nagy nemzetekhez magasodhatásunkra.

Jelenkorunkat 's Társalkodónkat egészen uj öntetű 's könnyű olvasatu Cicero és Garmond betükkel nyomtatandjuk. Az Értesítő minden hirdetvényt a' kivántató forditási gondoskodással együtt a' jelentés nagyságához mérséklett nyomtatási költség megküldetése mellett elfogad 's nyomban közöl. Minden levelet, küldeményt, igazitást vagy hirdetést vagy biztos alkalommal vagy bérmentve (franco) kérünk hozzánk utasittatni mindenkor; 's ha valamelly Előfizetőnk hijányt szenvedne őtet illető példányában, legyen szives erről értesítendő bérmentes soraihoz csatolni nyomtatott ujságboritékját a' czimzet, szám 's postahely gyorsabb megtudhatása 's a' hiba könnyebb eligazíttatása végett. Azon messze tájbeliek, kik biztos alkalom hija miatt a' szerkesztő hivatalhoz nem küldhetnék az előfizetési dijt, a' szomszéd postahivatalok által eszközölhetik azt, galicziai 's olaszországi Olvasóink pedig legtanácsosabban a' bécsi fő postahivatalnál.

Azon tisztelt Hazafiak, kik ujságaikat biztos időig egy helyre azután pedig másikra ohajtják járatni, minden zavar-elháritás miatt méltóztassanak a' szerkesztő hivatalnál előfizetni, hogy változó kivánatjok szerint itt helyben intéztethessék az elküldés; mivel 4 évi tapasztalatunknál fogva különben illyes változtatásokkal postai előfizetés utján gyakran, a' legszivesebb és serényebb szolgálati készség mellett is tömérdek baj 's késedelem szövetkezik. — Rekesztékül azon nemes keblü Barátinak, kik e' lapokat belföldi czikkelyeikkel gyarapitani kegyeskedtek, szives hála mellett gyámkegyeiket továbbra is egész bizodalommal kikérni bátor, mint szinte a' két hazai olvasó Egyetem pártfogó részvétét is

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ
szerkesztő hivatala.

Gőz-pálinkafőzéseket

a' legujabb, legegyszerübb és legczélirányosb módra, kevés tüzeléssel 's csekély fáradsággal, 's mellyek igen hamar fejtenek le, 's áruk sokkal kevesebb mint a' szokottaké, alulirt ajánlkozik jutalmas föltételek alatt, akárkinél 's bár milly nagyságban fölállitani 's fölkészíteni. Munkája megfelelő sikeréről eléggé kezeskednek több évi gyakorlati tapasztalása 's e' czélra a' külföldön, névszerint Németországban, Francziaországban, Belgiumban 's Hollandban tett utazásai, mellyek által magát az illy nemü vállalatok létesitésére tökéletesen kiképezé. Jelenleg is illy nemü készületét megtekinthetni lakásán Pesten a' molnárutczában 164 sz. alatt.

Waldhauser August
szeszfőző (destilateur).

[2] Nagyméltóságu m. udvari Kamarának kegyes rendelése után közre adatik: hogy T. N. Baranya Vármegyeben kebelezett Mindszenti fiscusi Uradalomhoz tartozó Sz. Mártonyi pusztában jövő 1836ik esztendei januar 11én reggeli órákban tartandó árverés utján 83 ½ mázsa legjobb minemüségü hamuzsir, a' legtöbbet igérőnek, és a' felsőbbi kegyes helybenhagyás után tüstönti kész pénz fizetés mellett el fog adatni. Budán dec. 10kén 1835. [3]

(2) **Egy ispán**

kerestetik N. Abonyba Pest vmegyében. Az e' hivatalra alkalmasak, gazdagsági ismereteikről szóló hiteles bizonyság leveleikkel Abonyba Kozitz István tiszttartó urhoz, vagy Pesten Sujánszky Antal ügyvéd urhoz (Borzutcza Gosztonyiház) folyamodjanak. (2)

[2] **Szemlélő**

Tudományok', Literatura', müvészet és társas élet' körében

Hetenkint kétszer egy egy ív, nagy negyedrétben, ehez mellékelve:

Literaturai lapok hetenkint fél ív.

Január 1jén 1836 megjelennek Kassán Werfer Károly ur könyvnyomó intézetében. Ezen testvérlapok' előfizetési ára félesztendőre postán 4 forint penpő pénzben.

Az alulirt szerkesztő, tehetsége szerint „mind azt elfogja követni, a' mi lapjait érdekessé 's a' józan követeleknek megfelelőkké teendi. (3)

Kovacsóczy M.
a' Szemlélő' kiadója 's szerkesztője

[2] **FIGYELMEZTETÉS.**

Mivel divatujságunk „RAJZOLATOK" t. Előfizetőink által olly karban van helyheztetve, hogy jövő 1836diki uj esztendőtül, kezdve, második évi folyamatját, hetenkint nem egy és fél ívre, hanem „két egész ívre" azaz: szerdán egyre, és szombaton egyre fogjuk adhatni: hazafi bizodalommal szólitjuk-fel a' t. közönséget, hogy lapjaink iránt rendelését minélelőbb megtenni méltoztassék; ellenkező esetben Pártfogóinknak divatujságunk' első számaival nem fogunk szolgálhatni.

A' „RAJZOLATOK" jutalmas ára, Nemzeti-képtárral, divatképekkel, a' legfinomabb rézmetszetüekkel, nagy negyedrétben, legszebb kiadásban, hetenkinti két ív mellett is, az eddigi marad: postán, félívnyi boritékban, 5. f. p., helyben pedig 4. pengő for. Előfizethetni minden cs. kir Postahivatalnál; helyben a' szerkesztőségnél, Dorottya-utczában, 11d. sz. a., Czigler-házban. Pest, dec. 10d. 1835.

szerkeszti és kiadja
Munkácsy János. [3]

[2] **A' Tudományos Gyüjtemény'**
1835dik esztendei

tizenkét kötetjeire, Horvát István szerkesztetése alatt (a' 20dik évi folyamatra) az előfizetetést postán 18 forinttal, helyben 14. forinttal v. czéd. elfogadják a' cs. kir Postahivatalok, és azon érdemes Hazafiak kik eddig is szivesek valának azt elvállalni, és

Pesten, dec. 12. 1835.

TRATTNER' és KÁROLYI'
Könyvnyomtató-Intézete Pesten. (3)

[2] Egészségi folyó Burgonya- (Krumpli) Czukor.

Székes-Fejér megyében keblezett Ercsi Uradalom részéről, közhirré tétetik ezennel, hogy ugyanazon egészségi folyó Burgonya czukor, melly e' f. eszt. auguszt. 22kén a' 191ik számu Bécsi-Hirlap által illy czim alatt: „közhasznu tudósitások" (gemeinnützige Nachrichten) a' tisztelt közönség elébe terjesztetett, az emlitett uradalomban is bizonyos idő óta már jó sikerrel készittetik, 's nem csak az uradalomnak helybeli gyárában, hanem Budán is azugy nevezett Ladenhändler házban a' hidnál lakó Schuler Jakab liqueur-gyárnok, mint Pesten Sebestyén-téren a' „fejér Farkasnál" levő Prückler Ignácz, valamint Sz. Fejérváron lakó Ruszvurm fűszeráros uraknál is, minden tetsző, nagy és kis mennyiségben, gyárbeli szabott jutányos áron megszerezhető. Kész ezenfelül a' kérdéses burgonyaczukrot készitő uradalom egyéb tartományi városokban létező más tiszteles kereskedőházak biztositott raktáraiknak, minden időben eladó árujáti illő eladási dij (provisio) mellett is átengedni. Ercsiben az uradalom Főtisztsége hivatalánál novemb. 30kán 1835. [3]

[2] **Ritter János Ker.**

posztótára

(Pesten, váczi-utcza, a' Vitéznél) épen most gyarapitatott tetemesen mindenféle legjobb posztó-készitménnyel, ide értve a' formaruha —, keresztbe szőtt (Croisé) patyolat- (Mousselin) és cselédd- (Livrée) posztót; továbbá egészen nehéz kettős és egyszerü kazimirral, divatos nadrágszövetekkel, egészségi és más flanéllal 's a't. Kiváltképen ajánlható legujabban érkezett mindenféle

fekete posztója,

melly ritka szépsége és tartóssága miatt különös figyelmet érdemel, 's bizonyitja, hogy a' belföldi posztógyárak a' tökéletesség' magas fokára emelkedtek. — Az ár nála, mint eddig, igen illendőre van szabva. [3]

[2] **Hámozott és aszalt**
sopronyi gyümölcsöket

u. m. körtvét, baraczkokat, rusztl megyet és cseresznyét, valamint folyékony egészségi burgonyaczukrot, akárminő mennyiségben igen jutalmasan kaphatni *Prückler Ignácz,*

fűszerárusnál Pesten a' sebestyén-piaczon a' „Fejér Farkasnál". (3)

Ifj. Kilian György

könyvárosnál épen most jelent-meg:

AURORA

hazai almanach.

Alapítá

KISFALUDY KÁROLY.

Folytatja

BAJZA,

1836.

XVdik év, vagy az új folyamat' Vdik éve.

ACZÉLMETSZETEK: I. Ajánlási rajz: II. Kölcsey Ferencz arczképe. III. A' büvész. IV. Emilia V. A' pásztorleány. VI. Cromwell és leánya. VII. A' haldokló nőtestvér' — Mind londoni metszések.

FOGLALAT.

A' rabló. Ballada. Vörösmarty.
Húshagyó kedd. Víg elbeszélés, folytatása a' „Vízkereszt" czimünek. Kovács Pali.
Népdalok. I—V Czuczor.
Memnon' szobra. Keleti elbeszélés. Vajda.
Esdeklés. Garay.
Csapodárság. Bústavi.
A' költő' éjszakái. I—III. Tóth Lőrincz.
Postasip. Garay.
A' kis leány' baja. Csaba.
Emlékjelek. Garay.
Halászlegény dala. Bajza.
Pusztai kaland. Elbeszélés. Gaal.
A' túlvilági kép Ballada. Vörösmarty.
Csák. Bústavi. Szláv népdal. Székács.
Szerelem. Bústavi.
Lánykám' szeme. Garay.
Sió. Tündéres rege. Fáy András.
Harczban holdokló magyar. Garay.
Buziáshoz Sonett. Csató Pál.
A' vándor. Tóth Lőrincz.
Kisértet. Bústavi.
A' sir. Garay.
Emma. Bajza.
A' polgárleány. Komoly elbeszélés levelekben Kovács Pál.
Költő' szerelme. Garay.
Emlékkönyvbe. Csató Pál.
A' bojtár. Bajza.
Szerelmi levél. Garay.
A' szép hajadon. Csaba.
A' kedveshez. Garay
Kosciusko' halma Krakkoban. Székács.
A' portugáli gróf. Komoly elbeszélés. Gaal.
Az eljegyzett. Bajza.
Szorgalmas iró. Garay.
A' bujdosó. Erdélyi János.
Hűség. Holló.
A' hontalan. Vörösmarty.
Biztatás. Bústavi:
Az útas. Bajza
Honvágy. Erdélyi János.
Szent hely. Garay.
Kemény Simon. I—IV. Balladák. Vörösmarty.
A' búsongóhoz. Bústavi.
Az útas Bajza.
Az ideál. Gaal.
Kis leány' dala. Bajza.
Vád. Kovács Pál.
Könyörgés. Erdélyi János.
Töredék gondolatok. Egy megholt' naplójából.

Ára, a' legfinomabb velinen, selyem boritékban,

3 pengő forint.

☞ Tudományos és polgári pályán egyiránt kitünőleg jeles hazánk' fiának T. Kölcsey Ferencz úrnak képével kivánták az Aurora' szerkesztető-tulajdonosa 's alúlírt ez évi kiadója az 1836iki Aurora' becsét nevelni. A' kép, mellyet Einsle e' czélra feste, tökéletes lőn, nem kevesbbé annak másolata is a' híres bécsi Ender' mesterkezei alatt: — de a' metsző sem az eredetinek szépségét, sem annak hűséget az aczélon vissza nem adta. A' helyett, hogy a' köztiszteletben álló férfiúnak egy tökéletlen képével lépne-fel az Aurora' szerkesztetője és alúlirt kiadója a' tiszt. közönség előtt, jobbnak látták annak dolgozását más müvész' kezére bízni. Ez okból Ender' másolata külföldre küldetett metszés végett, 's midőn onnan a' kép megérkezendik (az időt hírlapok által fogjuk tudatni), azonnal fogunk vele az Aurora' tiszt. olvasóinak kedveskedni.

Több más magyar uj munkán, földabroszok, himzési mustrák, iráspéldák, imádságos és levelező könyvek, ifjusági irományok, utazásileirások, gazdasági és szakács-könyvek, románok, játékszini darabok és költemények, 's egyéb hasonlókon kivül

Müller könyvárosnál Pesten,
az uri utcza kezdetén Serviták klastroma átellenében, még következő legujabb
Kalendáriomok találtatnak: u. m.
Magyar Házi-Barát, 1836. 1 fl. —

Aurora Hazai Almanach. Alapítá Kisfaludy Károly. Folytatja Bajza. 1836. 3. fl. —
Magyar Hazai Vándor, 1836. 1. fl. —
Jáczint, Zsebkönyv. 1836. 1. fl. 30 xr.
Zsebkalendáriom, 1836. 48 xr.
Honi Vezér, 1836. 1. fl. 24 xr.
Nemzeti Kalendáriom, 1836. 14 xr.

Figyelmeztetés.

Győzedelmeskedvén valahára azon számtalan akadályon, mellyek Szótárom' készitésével egybegyültek — 's az a'hoz értők előtt eléggé ismeretesek, mint bizonyost jelenthetem, hogy az általam munkába vett, és az érdemes kir. Iskolai Igazgató urak előtt előfizetés' útján kihirdetett Deák-Magyar és Magyar-Deák Szótárnak első, azaz: Deák-Magyar része 1836-ban sajtóimat, okvetetlen elhagyja. Ezen első résznek, mintegy majd felével a' már adottat hozzá értvén, 1836iki József-napi vásárkor fogok a' t. cz. Előfizető uraknak, különösen azoknak, kik tőlem, előfizetési Nyugtatvánnyal vannak ellátva, szolgálni; — ki ezen szótárnak (mellyhez külső és belső elrendelését tekintve a' hallatlan olcsóságát nem is említve) becsét illőleg méltatni tudandja, által fogja látni, hogy a' mennyivel később, annyival tökélletesebb alakban 's minden igazságos kivánatot kielégitőleg látott napfényt ezen jelenkorunkban annyira szükséges munka, és kiadásbeli elkésésést, mi az e'féle vállalatokban csaknem óhatatlan, önként kimenteni.

Beimel József,
Kiadó.

(2) A' répaczukor-készités ajánlata.

Mult h. 16—17ikén Linberger Gyula Gottlieb urtól Pesten a' Leopoldvárosban 311 sz. alatt az ujépület át ellenében, különféle vmegyékből jelenvolt több igen tisztes uraságg̃al együtt, megtanultam a' répaczukor-készitést olly sikerrel, hogy már most képes vagyok nem csak nyers czukrot készitteni, de tudem azon módot is, melly által annak fejér szint adhassak. Haza mentem után szerzett isméretemet azonnal gyakorlásba vettem, 's fáradságomat a' legjobb siker jutalmazá. Azóta házi szükségeimre kevés költséggel és fáradsággal magam készitem a' czukrot, sőt belőle barátimnak is juttathatok. 'S midőn ezt nyilvános szóba hozom, azon ohajtással cselekszem, hogy mások is, kiknek sorsuk az, hogy falun laknak 's czukorrépát termesztenek, tegyék sajátjokká a' répaczukor-készités isméretét, 's a' czukorra tett eddigi tetemes költségeket mellőzve látandják. Szászberken dec. 1. 1835. (2)

Dankó Ferencz
Hg Eszterházy gazdatiszje.

[1] Tek. ns. Zemplény vmgyében Mád városában az ujon épült vendégfogadóba, hol a' vendéglő számára 3 szoba, konyha, kamara, pincze 's nagy ivóház, ugy szinte 9 vendégszoba, istálló és kocsiszin, továbbá a' szüret alkalmakor tartandó tánczmulatságokhoz szükséges nagy tánczterem 4 mellékszobával külön konyhával és kamarával, — egy vendéglő, ki vagy csak magát a' vendégfogadót vagy egyetemben a' tánczmulatsági alkalmat is 3 egymásután jövő évre, 1836 sz. György-napjától kezdve, kibérlené, kerestetik. Azért kiknek ezen alkalmatosságot, mellybe a' szükséges butorok nagyobb részint megszereztettek, kibérleni kedvük lenne, jövő 1836 február 22ikén tartandó árverésre Mádon, helybeli számtartó Pramer László urnál, kinél addig is, valamint Kassán Ujházy Sándor ügyvéd urnál a' kibérlés pontjait megtudhatni, megjelenni ne terheltessenek. (3)

Ns. Szathmár vmegye részéről, a' kebléből jelenleg szállásozó lovas katonaság számára kivántató termesztmények kiszolgáltatása a' legkevesbért fölvállalónak árverés utján határoztatván átengedteni, ez iránt a' nyilvános árverés másodalispán tek. Uray Bálint ur jövő évi január 27ikén, 's ha szükséges leend az utána következő napokon is, fog tartatni Nagy-Károlyban a' megyeház udvarán.

Ugyan Szathmár vmegyében a' nagybányai járásbeli bába hivatal, mellyel évi fizetésül 200 pengő fr. járul, megüresülvén, az azt elnyerni ohajtók szükséges leveleikkel, az alispáni hivatalhoz folyamodjanak.

[2] ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

T. N. Fejér megyében keblezett bicskei urodalom részéről közhirré tétetik, hogy jövő 1836 január 17ik napján a' bicskei és mányi mészárszékek árverés utján a' többet igérőknek 1836 április 1ő napjától fogva három egy más után jövő esztendőre haszonbérbe adandók. Bővebb tudósitást vehetni Bicskén az urodalmi iróházban, hol az árverés fenrendelt napon délelőtt 9 órakor fog tartatni. — [3

Vochnitska György
Tiszttartó.

[3] A' Tudományos Gyüjtemény'
1835dik esztendei

tizenkét kötetjeire, Horvát István szerkesztetése alatt (a' 20dik évi folyamatra) az előfizetetést postán 18 forinttal, helyben 14. forinttal v. czéd. elfogadják a' cs. kir Postahivatalok, és azon érdemes Hazafiak kik eddig is szivesek valának azt elvállalni, és

Pesten, dec. 12. 1835.

TRATTNER' és KÁROLYI'
Könyvnyomtató-Intézete Pesten. (3)

[3] Hámozott és aszalt
sopronyi gyümölcsöket

u. m. körtvét, baraczkokat, rusztl megyet és cseresznyét, valamint folyékony egészségi burgonyaczukrot, akárminő mennyiségben igen jutalmasan kaphatni

Prückler Ignácz,
füszerárusnál Pesten a' sebestyén-piaczon a' „Fejér Farkasnál". . (3)

MAGY. TUD. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Az 1835dik évi Társalkodónak tartalma,

betü-rendben.

ELSŐ FÉL-ÉV.

	Lap
Ábrándozás	105
Aesop' renyhe embere	68
Álomjáró ifjú, Debreczenben	27
Amerikának Europa' számára küldött viszon-ajándéka	208
Anekdoták	40. 84. 200
Angliának választási statistikája	56
Aphorismák 's gondolatpillangók	56
Aprságok	68. 144. 164
Aracs	96
Atyai intés, álom és valóság (igaz történet)	35
Az álom' élete (Bulwer' románjából)	33. 38
Az én virágom	133
Az ...i ligethez	65
Barátság a' veszélyben	192
Bécs	185
Beduinek és nőjik	140
Benareszi utczák	8
Berlini hársfák	110
Betegség, különös	19
Bihari Casino és magyar táncz	107
Borsodból a' tornai cseppekhöz	88
Bölény (természethistóriai adat)	39
Bucsú az estmagányban	9
Bulwer (Eduárd Lytton) mint iró	57. 61. 65
China' népességéről	99
Csempészet (Contrabbando)	69
Csipetek	14. 44
Dalnok' örökléte	145
Darázs és méh (mese)	168
Debreczenben az álomjáró ifjú	28
Divatvilag, magyar	123
Dohányzó növendékek	191
Dunagőzhajózási társaság' közgyülése 1835diki februar' 27kén	117
Dunagőzhajózás körül még néhány szó	162
Egyveleg Irlandról	18
Egy szamár megborotváltatik	150
Éjszaki Europa, erkölcsi és társas viszonyiban	105. 141
Elbeszélések Saditól és róla	83
Életképek Párisból	23
Életszabályok	40
Elillant tolvaj	100
Elmeszikrák	148
Élni siess!	28
Első Ferencz' emléke	136
Emberi test' némelly részei	51
Epigrammák	84. 168. 208
Eredeti mesék	168
Fanni' sírhalma	153
Farsang	36
Fáy-cseppek	12. 32. 36. 52
Fejér Rózsák (igaz történet)	97. 101
Felfödözött ártatlanság	55
Felsülés	204
Figyelmeztetés	188
Földrengések Hazánkban	17
Földrengésekről vélemény	58. 62
Földrengésről	73. 77
Franczia hiuság	151
Franczia levelek (Marquise de Pompadour' leveleiből)	29
Furcsaságok	76. 152
Füzér a' magyar törvénytudományból	29. 127
Gondolatpillangók	59
Gondolattöredékek	40. 100. 140. 160 200. 207
Gőzhajózás Smyrna és Konstantinápoly közt	174
Gőzkocsi	25
Gőzpöf	172
Gunárkajánság és barátság	20
Gyapju	46
Gyapjukereskedés	161
Harkály és szalonka (mese)	168
Három az igazság (Bohózat)	9
Hasonlatosság	176
Hazafiúi jelentés	164
Helvétziai utamból egy jelenés	201
Hirlapszerkesztők Londonban	109. 125
Hogy kell a' Hazairánti vonszódást tekinteni, 's miért kell a' végett buzgóságot ébreszteni?	53
Homoeopathiai adagok az élet' oczeánjából	14
Hölgy, a' vitézi	52
Ifjú magyar müvész	94
Irlandi pórnép	28
Irlandi tagok az angol alsóházban	18
Irlandról egyveleg	18
James Cook', föld körül tett első utazásából töredékek	191
Jelek, kétértelmüek	188
Jelenkor czímü magyar politikai hirlap' formája iránt	1
Jeles allegoriai kép	132
Jó fiú	200
Katonák, a' dühöngők	208

	Lap
Károlyfürdő (Carlsbad)	137
Keletföldi példabeszédek	76
Kereskedésről és csatornákról, mint nemzeti szorgalom' segéd-eszköziről	189. 195. 197
Kincskeresők	156
Kivétel	164
Konstantinápoly	138. 142
Könyörgő ének	149
Középszerűség	192
Közlések és észrevételek a' Februárban Budán járt török követségről	70
Külföldi anekdoták	40
Különfélék' tára	8. 32. 36
Különös párviadal	27
Lábszár (elbeszélés Zschokke után)	165
Lamartine és ladi Stanhope	145. 149. 153. 157
Ligethez	65
Londoni hirlapszerkesztők	109. 125
London' költői leirása	71
Magas korú ember	8
Magyar divatvilág	123
Magyarkák	52. 60. 112. 116. 136. 168. 188
Magyar levél Grifswaldából	132
Magyarnak három szentszava	53
Magyar Mara és Thália karöltve	112
Magyar szóval festett képek	102. 135. 167. 171. 198
Malta	66
Marhadög és orvoslásmód	13
Medve és tüskésborz (mese)	168
Mennyei könyv	84
Méregkeverők	115
Minna' emlékkönyvébe	185
Mohács	208
Mulattatók	208
Neger sebesfutók	176
Néhány szó a' dunahajózás körül	41. 113. 129. 133. 169. 193
Nemtelen béke roszabb a' czivódásnál	192
Népdal	81
Nevelés és nemzeti művelődés	45. 49
Nyilványos irász	23
Nyugalom	201
O'Connell' jövedelme	18
Otahaitii rendőrség	191
Otahaitii rögtönészek	191
Otlet	56
Páris	44
Párisi életképek	23
Párisi katakombák	203
Párviadal, különös	27
Példabeszédek	76
Phantasta (eredeti elbeszélés)	81. 85. 90
Pozsonyi cseppek	64. 69
Quodlibet, Levélben	205
Rándulás a' Bányavárasokba	21
Rengések' föltehető haszna	108
Salzman' beszéde az édesanyákhoz	148
Serkentésül a' nemzeti ipar' tárgyában	104
Sír' dicsősége	137
Soprony város tisztbeli polgárjává nevezi gróf Széchenyi Istvánt	105
Sóspereczkék	208
Spanyolok' (mai) lelkületi sajátságiról	54
Statistikája, (választási) Angliának	56
Szabadságlevél, nyilványos henyeségre	31
Szalma-tűz, magyar közmondás	107
Szép szavak	11. 34. 87
Szerelem 's házas-élet' szókönyvéből	152
Színészek' jutalmaztatása a' régi 's ujabb időkben	173. 179 183
Talleyrand	152
Tengeri 's kereskedési törvényfüzérbe	69
Természethistóriai adatok	140
Tévedések	88
Toldalék a' nevelés és nemzeti művelődéshez	89. 93
Tornai csepp	64
Török igazság	8
Történeti eszméletek	105. 141
Tréfaforgács	28
Tudomány mint szükségfillér	187
Uj-évi kesergés	8
Vadászdal	125
Vakság, mint szerencse	163
Vásári csepp	184
Vas-szeg (napkeleti novella)	42. 47. 56
Vasut a' suezi földszoroson	63
Vehabiták' származása	156
Vélemény az 1834ki földrengésről	58. 62
Véletlen találkozás	147
Vidámság' philosophiája	67
Vigasztalás	57
Vizsla és juhászkutya (mese)	168
Wynne Tamás	128
Zumalacarreguy, don Carlos' főhadvezére	206

REJTETTSZÓK és TALÁNYOK:

Bajor 128. Baranya 8. Beszéd 204. Borkő 92. Borz 44. Buborék 36. Csizmadia 60. Csóka 56. Czinkos 96. Érték 72. Fagyalfa 124. Fal 112. Fűr 16. Fürész 148. Hajó 52. Hangya 88. Igaz 108. Jámbor 24. 76. Jezabel 144. Kalap 136. Kardszag 168. Kény 132. Köröm 104, 176. Kőszeg 116. Marha 40. Mérték 192. Monostor 172. Mura 164. Nőtelen 48. Ovénus 184. Pálinka 200. Pálma 20. Rákos 208. Robot 160. Sír 100. Somló 32. Süveg 156. Szikra 80. Szurok 68. Szűz 180. Társaság 196. Teve 140. Tóbiás 28. Tok 176. Torkos 84. Torok 152. Tőr 12. Török 140. Tűzfal 188. Vadász 64.

MÁSODIK FÉL-ÉV.

	Lap
Aegyptusi pyramisok	320
Ahmet Fethi-Ferik basa, Bécsbe ment ottomani követ' Pesten létéről 's a' t. . .	245
A' Jelenhez	289
Álmok	353
Álomban irt mese	304
A' Magyar nem olly vendégszerető már .	356
Anekdoták 236. 248. 264. 276. 284. 296. 316. 368. 388.	392
Aphorismák 's elmeszikrák 224. 240. 288. 296. 300. 320. 344. 352. 360. 364. 372. .	380
Apotheosis	237
Artézi-kut Döblingben	396
Az ifjú	301
Az ifjuság	213
Ázsia . . . . . 393. 397.	407
Babonaság' ártalma	300
Baráti szózat a' nemzeti játékszin' ügyében	357
Békvölgyi sirvers	326
Belizár és Gelimer	302
Boldog idők'	236
Bonaparte és Junot	316
Bonapartéról töredékek	310
Bölcsnek felelete	360
Bruix és Bonaparte a' boulognei táborban .	326
Budai színésztársasághoz néhány szó .	229
Charaktervonások	344
Charité (L. Apulejus után elbeszélés) 334. 338.	341
Chinai és kamtsadali barátság . . .	311
Crilion herczeg	344
Csalódás kövé-vált testekkel . . .	400
Csász. könyvtár Bécsben	243
Czigányokról . . . . . 253.	262
Debreczeni L-nt' bucsúja	261
Divatkép	275
Don Quixotte' oktatásai	319
Egyházi özvegy-'s árva-intézet Nógrádban	279
Egyveleg	392
Epigrammák . . . . 216. 252.	301
Erdélyi cseppek	372
Esketés (Novella) . . . . 261.	265
Etelkára	301
Farkasbőr (bohózat)	366
Farkas-irtásban nagy merészség . .	364
Fáy-cseppek	256
Felső-ausztriai sóhegyekről . . .	333
Férj, a' vad	233
Fontanelle	312
Franczia Galanteria	295
Furcsaságok	328
Füzér a' magyar Törvénytudományból .	238
Gazdagság' növekedése Angliában . .	224
Gondolatrongyok . . . . 392.	400
Gondolattöredékek . . . . 248.	384
Gosselin	231
Görögország' jelen állapotja . . .	290
Grangéféle eke, megjobbitott . . .	213
Guillotine	372
Gyermek és igazmondás	304
Gyógycseppek . . . . . 268.	352
Gyöngyös	225
Gyulay Albert gróf' életrajza . . .	285
Hajózás a' Duna' „Sulina" nevü torkolatjához	318
Halálom	241
Harangokat ki találta-fel?	235
Három óriási asszony Rheimsban . .	224
Hegyromok	301
Hideg sír	245
Hindostáni dervis Budapesten . . .	291
Hivatás' embere	284
Hus-ételek' eredete a' Görögöknél . .	312
Igazság-szolgáltatás	312
Irus (Luciani elbeszélés)	220
Istenhozzád! (L. Byron után) . . .	293
Jankához	229
Jegyzékek az élet' könyvéből . . .	368
Jelenés lord Byron 's egy barát közt Görögországban	222
Jelenkor ujság' formája iránt levél . .	409
Jeles kis eb	364
Jettim József' alapítványa . . .	375
Jóslás	276
József (IIdik) császár, mint orvos . .	299
Kenyér, mindennapi	340
Képiró' díja	236
Keserves élet' példája	235
Királyi kincs	389
Kisdedek' neveléséről töredék . . .	321
Ki találta fel a' harangokat! . . .	235
Kötélverbung (bohózat)	305
Különfélék' tára . . . . 236.	360
Látogató sólyom (mese)	328
Legszebb orr	288
Levéltöredék a' magy. szinház felől . .	317
Levéltöredék a' Pesten felállitandó magyar szinházakról	369
Magyarkák 252. 268. 340. 380 . .	404
Magyar levéltöredékek a' külföldrül .	373. 389

Május ünnep és lakodalom Piemontban . 308
Marhadögben tanács . . . . . 373.
Marhadög, és gyógyitásmódja . . . 257
Marhadögre nézve néhány jegyzés . . 273
Máshoz-hasonlítás' veszélye . . . 228
Megtérő vándor 253
Megutálása az egykori kedvesnek . . 249
Mértékletességi egyesületek . . 337. 342
Mesék . . 240. 252. 264. 288. 308. 328
Mezzofanti, a' nyelvtudós 303
Miben áll egy nemzet' gazdagsága? . . 240
Morus Tamás 344
Mulandóság 289
Mulattató egyveleg 256. 332
Muselman' kulcsa 252
Mutatványok, Bajza' verseiből . . . 237
Nadályokat vagy piócákat eltartani . . 392
Nagy tavak, Magyarországban . . 214. 216
Néhány szó a' budai szinésztársasághoz . 229
Néhány szó a' Dunahajózás körül 212. 269. 321. 325
Néhány szó a' magyar Játékszin körül . 345
Néhány szó a' népdalokról . . 278. 282
Néhány szó a' pesti Asszony-egyesület' ügyében 401. 406
Népnevelésünk' ügyében 315
Nevetés' magyarázatja 400
Nyájas párbeszéd 332
Olvasó intézetek, Angliában . . . 371
Orgonákról 's orgonajátszásról Hazánkban 233. 238
Orgonaművész Szegeden 405
Orgona, uj, nevezetes 355
Orvosi tanácsadás a' terjedező marhadögben 361
„Othello" a' titkos-erejü opera 378. 381. 386. 394. 398 402
Pánczélos vitéz 225
Papagály és Fülmile 308
Parányi ember 236
Pásztor-óra 297
Patagonok 218
Patakhoz 344
Philosophiai elaltathatásmód . . . 235
Philosophus a' csatamezőn . . . 360
Pinczedal 221
Pisztolyok, uj szerkezetüek . . . 224
Polytechnia 224
Posztó-decatirozás 312
Quakerek a' Hinduk közt . . . 292
Quin' gőzhajó utja a' Dunán . 365. 370. 384
Rejtvényes levelezések IIIdik Valentinián császár és Atilla közt 293
Ritkaság 360
Robert 297
Robinzon Kruzoe, uj 223
Ruhatárok 311
Saintjusti kolostor 351
Siskak eredete Mohammed szerint . . 315
Schachjátek feltaláltatása . . . 310
Selyemtenyesztés Magyarországban . . 313
Sohajtás 237
Sonettek 249
Spanyolszokás karácson' ünnepén . . 408
Szarka és Varju 288
Szechenyi István grófhoz . . . 265
Szó a' nemzeti nevelés' ügyében . . 222
Szokratesz' tánczra 307
Szórakozott elmejü 364
Szölling' találmánya 309
Táncza Szokratesnek 307
Tarody Mátyás' sírja 329
Természeti ritkaság, magyar . . . 219
Tiszt elkedes' mestersege 332
Török asszonyok 296
Törökül! 303
Udvarnok medve (mese) 308
Uj Robinson-Kruzoe 223
Uj, természeti tünemény 396
Unalom és barátjai 264
Utazási levéltöredék 330
Utazás Polába . . . 241. 249. 254. 259
Utazás Vaskapu' környékére . 277. 281. 289
Utmérő 224
Üstökös csillag Hazánkban . . . 350
Vad férj 233
Vakszerencse 328
Vándorpályám . . 349. 354. 362. 377. 385
Védintézetek' ügyében 215
Vendégfogadós, párisi és londoni . . 308
Verés mint szeretet' jele 296
Veszteség 313
Vilhelminához 276
Vizhang 251
Zrínyi első sétautja 309
Zrínyi és Pannonia gőzösek' összetalálkozása 327
Zsidokrul statistikai jegyzet . . . 339

REJTETTSZÓK és TALÁNYOK:

Árnyék 312. Bakator 316. Balaton 220. Becsület 248. Béla 376. Borbély 308. Borostyán 256. Böszörmény 276. Buda 332. Diván 396. Ezerjófű 324. Fék 292. Gubacs 288. Gyertyánfa 252. Gyógyász 388. Győr 284. Harang 236. Jonatás 300. Kepe 356. Keszthely 320. Kinisi 372. Kömén 260. Könyv 216. Köröm 244. Kupak 352. Lárva 336. Menyasszony 340. Minerva 232. Mív 400. Nyelv 212. Papagály 412. Part 280. Patvar 380. Pest 360. Pincze 268. Rabló 240. Rák 408. Rezi 276. Seregély 228. Szalma 348. Sz. betü 364. Szemérem 304. Szüret 392. Thébe 328. Tikhúr 384. Vágy 404. Vagyon 368. Vakaró 296. Vashámor 264. Vénus 344. Veszprém 224.

M. ACADEMIA KÖNYVTÁRA